

QINVAR

4

1937-se jyl

№ 2 (1049)

Ajqa 12 tapqır
sıqı

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM dın

Başqortostan
Ölkä ham Öfö
qala komiteti
organı, 11-se jyl
sıqı

Betä sojuz xalıq perepısına aktiv qatnaşuv här ber komsomol ojoşmañ ham komsomolestıñ vojevoj burısı

PARTIA HÄM SOVETTYŇ BÖTÄ OJOŞMALARNA, BÖTÄ PARTIALY HÄM PARTIANYŇ BOL'SEVIKTAROJA

VKP(a) Ydäk Komiteti ham SSSR Sovnarkomı, 1937 jıldın 6-sı qınvarında bulsaq betä sojuz xalıq perepıseneñ qajat dur politik ham xuzalıq ähmiätlen ajırsa kırhatılar.

VKP(a) Ydäk Komiteti ham SSSR Sovnarkomı partiä ham sovettyñ betä ojoşmaların, xalıqtıñ betä sojuz perepısın ytkärevelärgä här jaqlap yardım itergä mäzayr italar ham betä partialy ham partiäñdä sol'seviktardıñ yardım itergä saqrılar.

VKP(a) YDÄK KOMITETİ
SSSR SOVNARKOMI.

VLKSM DYN BÖTÄ AQZALARNA, LENIN KOMSOMOLYNYN BÖTÄ OJOŞMALARNA

1937 jıldın 6-sı qınvarında SSSR xalıqna perepıs ytkäreleşäk. VLKSM Ydäk Komiteti, betä komsomolestardı ham Lenin komsomolıñ betä ojoşmaların aık dur dövlät ähmiäte bulğan perepiste unıñ ytkärevelä in aktiv qatnaşırqa saqrıa.

VLKSM aqzaları, komsomoldıñ betä ojoşmaları, eñ perepisten ähmiäten xedmätsän jıstergä anlatıp, perepıs ytkärevelä Narxozucot rasotniktarına ham organdarına betä jardımdı kırhaterga tejestär.

VLKSM YDÄK KOMITETİ.

Profsojuzdın betä ojoşmalarına, betä profsojuz aqzalarına

1937 jıldın 6-sı qınvar kene xalıqtıñ betä Sojuz perepise ytkärele. Perpis — dur dövlät eše.

VSSPS prezidiumı profsojuzdın betä ojoşmaların ham betä profsojuz aqzaların, perepisten unıñ ytkäreleşä häm här jaqlap yardım kırhaterga, eşselärgä ham xedmätsändergä perepisten ähmiäten anlatırqa, betä eşselärdän, xedmätsänderden ham ulardıñ sem'jalarınñ perepıs menän uralıp alıñıvıdın tärmin itergä saqrıa.

VSSPS prezidiumı, perepisten burıslar ham unı ytkärevelä tärmin turahında anlatıv esen betä predpriatıelärdä ham ucresdenielärdä eşse ham xedmätsänderden döjüm jıjıñsıtarın ytkärgä; perepiste ytkärevelä tärpse ham kontrajor—instruktorlarqa ulardıñ öbtönä teşkän burıstarın ıylavda här jaqlap yardım itergä betä profsojuz ojoşmalarına taqdim itä.

VSSPS PREZIDIUMI.

VLKSM YDÄK KOMITETİ QARARİ

Komsomol jıjıñsıtarında, pioner vozatıjdarıñ olcottarın tıqlav turahında

1. LKSMU Donas Ölkä Komitetiñ pioner otrade vozatıjdarıñ zvenola, otradtä eşlöväre tur hında d'kladtarı ham komitet sekretarlarıñnıñ sıldarğan vozatıjdarıñ praktik yardım kırhatergä turahında ontama dokladtarı menän komsomol tärge ojoşmalarında jıjıñsıtar ytkärevelä turahındaqı qarar. Jaqsı tip tıqlavqa.

2. Betä ölkä ham kraj komitetiñnıñ, millı respuslika komsomol Ydäk Komitetiñnıñ esä mas'ala bulınsa komsomol tärge ojoşmalarıñnıñ jıjıñsıtarın ytkärgä mäzayr itergä.

VLKSM YK sekretarı: A. KOSAREF.

Iptäş Stalin dokladın ham janı konstitutsiäñ öjrenäler

Xajbullı rajonıñnıñ betä kolxozdarında, sovxoz, MTS tärda, ucresdenie ham mäktäptärendä, iptäş Stalin den Sovettardıñ Qadätän tıñ VIII betä Sojuz Sjezdında höjlägen dokladın ham janı Konstitutsiäñ öjrenä kın jıjıñsıtarında.

20-se dekabrda rajon ydägendä betä komsomolestardıñ ham sojuzdan tıñ jıstärden jıjıñsıtarın uđqarılđı. Bı jıjıñsıta 69 keşe qatnaşlıq ite. Bında iptäş Stalin den dokladı

bulınsa uđqıvıñ Vatejef iptäş dokladı ahanı. Hunıñnıñ dokladı bulınsa höjlövär buldı, kyp kenä horavdar bir-ide, lke saqrıtkä hudıqlıqan bı jıjıñsı kynelle ham dur aktivlıq menän ytle.

Komsomolestar, uđqıvıñlar iptäş Stalin dokladın ham janı Konstitutsiäñ kolxozsıtarqa anlatırqa jek-lämälar aldılar.

Q. İREKLE.

Balalar ädäbiäte mas'äläläre bulınsa ikense betä sojuz kəñəşməhe

MƏSKƏV. 27-se dekabrda VLKSM Ydäk Komiteti ergähendä balalar ädäbiäte mas'älähe bulınsa ikense betä sojuz kəñəşməhe asıldı. Kəñəşməlä 105 jadıvıñ, xudoznik ham redaktordar qatnaşa.

Kəñəşmənen eşendä VLKSM Ydäk Komiteti sekretardarınan: iptäş Kosaref, Fajenberg, Vasel'jeva, Pıkına, VLKSM Ydäk Komiteti sojurahı aqzaları, RSFSR Xalıq Maqarife Komissarı Busnov, unıñ urıñnıñ Volin, jadıvıñlardan: Fadief, Marşak, Cukovski, Berto, Katajev, Kassil, Skalovski, Maxalkof ham başqalar qatnaşlıq itä.

Kəñəşmə VLKSM Ydäk Komiteti ergähendäge dıtlıdat derektör iptäş Sepınan 1936-sı jıl da „Dıtlıdat“ eşenen tärge jomıaqtarı turahında ham baş redaktor Lesidofın „Dıtlıdatıñ 1937-se jılğa tımatik planı“ turahında doklad tıqlanı.

„Dıtlıdat“ 1937-se jıl da 70 million dana kitap a-şıp saqrırtırga tejes. Bı 1935-se jılğa saqrırtırganda 4 tapqır artıq. Bı kitaptar betä izdatelstvo planıñnıñ 43-45 protsentın tışkil itäsäk. İ qor qavsanlıq, Qıdı armia, fänni ham qılmi texnik kitaptarıñ hantı la kyp artısaq.

Iptäş Stalin den kırhaterge bulınsa balalar ädäbiäten başıp saqrırtıv esä komsomolğa tapşırılğan ine. Bı va-qıl esendä balalar ädäbiäte baştaq qına unıstırga freste. 1935-se jıl da 18 million dana balalar kitapı ham zurnaldar başlıqan bulıa. 1936-sı jıl da 30 milliondan artıq kitap zurnaldar a b a ş ı l ı q a n. Cexof, Turginov, Lermontof, Nikrasof, Kırjloftardıñ äbärdärenen ber tomlıq majdanqa saqrı. Jaqın kendarı M. Gor'ki, Puşkin, Majakovski äbärdäre berer tomlıq başlıp saqrırtılasaq. Ytkän jıl da saqrırtılğan kitaplar arahında kypselek urındı xıkajalar alıp tora. „Kitaptar artında“ tıgän keskenä kitaplar serjahı saqrırtıldı. Sovet jadıvıñlarınñ in jaqsı äbärdäre İ (Valıntın Katajev, Postovskaja, Jakovleva ham başqalar) dıñ äbärdäre başıldı.

Kəñəşmə VLKSM Ydäk Komiteti sekretarı iptäş Kosaref saqrıñ jahanı.

Proizvodstvonan ajırılmaı torop urta belem mäktäptärendä uđqıvıñlar lojtıbarına

VLKSM Ydäk Komitetiñnıñ qararı bulınsa proizvodstvonan ajırılmaı torop uđqıv urta belem mäktäptärendä (qalalaq ham predpriatıelärdä) qısqı kanikuldar 1-se qınvardan 10-sı qınvarqa tiklem ytkärele.

Avıldardaqı proizvodstvonan ajırılmaı torop urta belem alıv mäktäptärendä uđqıv tuqtavıñ jıjge kanikulqa tiklem davam itä.

VKP(a) Ölkä Komiteti sekretarı iptäş Bıjkin, VLKSM Ydäk Komiteti vılle Frolova ham Axmirıf iptäştar jaş qatın-qıd, traktoriska, komsajnerka ham şoferdarıñ ölkä kəñəşməhendä qatnaşuvıñ menän.

(Urazsaxtin fotohı).

Janь avia belgestar әderlav beta il eše

A. Kosaref iptasten, aeroklubtar nacal'niktarınnı, beta sojuz kәnәsmә hendәge sojıssı

Mәskavda, A. Kosaref isemendәge ydәk aeroklub jortonda ber nısa kәnәsmәni ildәn aeroklubtar nacal'niktarınnı beta sojuz kәnәsmәne bәrdı. Kәnәsmә OSOaviaxim aviatsiahınnı ešenә jomqaq jahanı.

29-sь dekastrdәge huqıq ultıstı, ike saqatke huqıqlan bık asıq telmar menen iptas A. Kosaref sıqıssı jahanı. Sıqıssı tulu zal unı aviasia menen qarşılanı.

Iptas Kosaref kәnәsmәge jıjnalıssırlardı ham OSOaviaxim aviatsiahınnı beta rabotniktarın, beta sovet jastaren aeroklubtarınnı 1936 jıqıq hoqlanqıssı uqıssıqtar menen tәbrık itte.

OSOaviaxim aviatsiahı ešenen 1936-sь jıqıq әhmiәte barınnan da elek şunda tora, bed aviatsion ešten har törle belgestaren proizvodstıvonan ajırmaj torop massovıj ravestә әderlav mas'alәhen tamam xalı qıldıq. Bed ilge kyp menle pilotlar, 17 men planeristar ham menlagan paraşutisslar birdek. Bı bedden bejok vatanıssınnı qorqavssıq hәlәten nıqıttıvda vklad bulıp tora.

Bed aviatsion kadrardı proizvodstıvonan ajırmaj torop şundaı massovıj ravestә әderlavde SSSR dan başqa ber genә ildә la taba almajasaq, bı tip, ber da artırmajınsa әlterge mөmkın. Bı bedde ruxlandıra, bı bedge taqı la jaqsıraq ham kyberәk ešlärge mөmkınlek bıre. 1936-sь jıldıq jomqaq asıssı bına şunda tora.

Iptas Kosaref in jaqsı, aldınqı aeroklubtarınnı ham OSOaviaximın kraj, eıkә sovettarınnı aviatsia nacal'niktarınnı ešmekarlegen xarakterlap, programmanı artırtıp ytvәse ydәk aeroklubı hәmәbәtә Mәskav eıkә ojoşmaların ajırtıp bıylde, personal ravestә ydәk aeroklub nacal'nię Deictıq ham Mәskav eıkә OSOaviaxim aviatsiahınnı jetaşelare Fedrof, Mogilevkin iptastardın ešmekarlegen ajırvsa bıldәlәp uddı.

Ydәk qalanı rajon aeroklubtarı arahında Stalin rajonı aeroklubı ham unıq bırelgen rabotniktarı—aeroklub nacal'nię Petrof ham aeroklub pravleniäbı predsdatele Gemelvert iptastardın eštare ajırvsa iqtıbarqa la bulıp toralar.

Stalin aeroklubınnı uclettar menen berlektә proizvodstıvonan ajırmaj torop yddare la osov ešenә ejrәnevse partıanı rajkom sekretar Osipof ham komsomoldın rajkom sekretarı Şmaenko iptastardın ešen kytarergә kәrәk—tıp bıldәlәp ytte iptas Kosaref.

Iptas Kosaref otlicno ešlövselar ižәsenә, bıgerak ta Danbass ham Dnepropetrovski eıkәhendәge aviasia ešen, Ukrainanı beta OSOaviaxim aviatsiahınnı ešen inderde. Bı eštә Ukraina aviatsia nacal'nię Xatırnof ham Dnepropetrovski, Danbass eıkә aviasia nacal'niktarı Pospelof ham Ivanof iptastardın dur rol nıjnıqanlıqtarın bıldәlәp ytte.

Konbatı Sever (a viatsia nacal'nię iptas Ogar), Varonez eıkә (aviatsia nacal'nię iptas Markı), Azova Qara dinged krajı (iptas Nikolajı), Sverdlov eıkә (iptas Afanasejev), aeroklubtar la yddarenen eštaren jaqsı hөdөmtәler menen tamamlanlar.

Iptas Kosaref OSOaviaxim aviatsiahınnı ešendәge jeteşhedlektәrdә kıkken tanqıt abıtna aldı ham Jıraq önsıqıssı, Kөnsıqıssı Sever krajdarı, Leningrad eıkә komsomol ham OSOaviaxim ojoşmalarınnı artta qalıvdarın, aviatsion ešten jıllıq planınnı ytmavdaren xөkөm itte.

Ulardınn in qıbqa vaqıt esendә eštaren tөdәtevdәren telajbed. Әgar da bı ydgәrmәhә, ul vaqıtta ildә qorqavınnı mәnәlәqtәre bı ojoşmaları bedge jetaşelekte kәsәltev kәrәklegen dıktovajtı iterde—tıne iptas Kosaref.

Aviatsion eš OSOaviaximın tәp ešmekarlege ydgәnә әjlәnde. Eš şulaj tora iken—tı iptas Kosaref—OSOaviaximın beta ojoşmaınnı aeroklub tөdәlәsәnә jөd menen vororqa, unı kyberәk finansırlarqa ham adbelemle keşelәrdin qıbıssıvdarına sık qujıraq, avatsion mas'alәlәrdә vıastı beta tuluıq menen aeroklubtarınnı nacal'niktarına, komanderdarqa ham instruktordarqa bıergә kәrәk. Beta OSOaviaxim aviatsiahında ham unıq jetaşelegen ydәklәsterevdә dur yd aldına ešlövselek bıergә kәrәk. Formal jaqtan qaraqanda xәder nacalstvo sostavına, komanderdarqa ham instruktordarqa dur vıas bırelgen, ular javapı dәvıat eštare başqaralar, lәkin bık jәş qına ular eštәnen aviatsia mas'alәlәren da ad tәşevısselar komandalıq italar. Bed belemhed keşelәrdin aviatsia ešenә qıbıssıvdarın tuqtatıssı ham komanderdarı, instruktordarı ololarqa mәssay itarbed,—tı iptas Kosaref.

Lәkin iptastar hed ydegedı ydegedı kyberәk ololarqa, ydegedınn jaqsı ešegedı menen qorurınnıqı bırsıssıqı. Hed—bık dur eške qujıqlan javapı sojevoj keşelәrhegedı. Baştarıqıddı juqar kytaregedı, kykräktaregedı kınәrәk jәjegedı, ydegedı eıge xalgә kılteregedı.

Aeroklubtar juqar kul'turanı, dıssıplınanı ham izadı ešten ydgә bulıraq tejeşelar. OSOaviaxim ojoşmalarınnı har ber kletockahınnı jetaşelәrenen yddarendә kul'turalı, belemle, qıbı huqıssınnı eıgehen kyrtәtevdәre kәrәk.

1936 jılda, proizvodstıvonan ajırmaj torop aviatsion texniktar, hava atıvssılar ham başqa belgestәrdә ejratev bırsıssınnı jeterlek әhmiәt bırelmәne. Tik ljotıktar әderlav menen genә qıbıssınnı, 1937-se jı aviasianı har törle belgestaren massovıj ravestә әderlavge başlavdı talap itte. Aviasianı beta professıalar la bedden ešen bık kәrәktә—tı ul.

Iptas Kosaref aeroklubtarı avaria jahavssırlardı tuluınsa bөterev ešen dur iqtıbar bırdı.

Avaria—ul aeroklubtarınnı ešenen doşmanı. Avaria jәşaj iken, ul ojoşmaları avarıaqı qaratı abıdamı ravestә mөnasәbat kyrtәtevdә ham masar ešlövse keşelar bar tıgәn hydı—tı iptas Kosaref. Bed avarıasıssıqtı tuluınsa bөterә almajıddı iken yd ešebedı menen tuluınsa qanәqtınnı almajıddı. Avarıalar bıjı bıjtaq uq kәmı tәstәlar, lәkin bı bedde tınsıssındıra almaj. Bedden ešen ber lozunga „aeroklubtarı avarıanı tuluınsa bөterev“ lozungahı qala.

Şuqa bıjlanestә iptas Kosaref OSOaviaxim aviasiahındaqı politik ham kul'tura—massovıj eške kyste. Nac sostav, instruktordar, pilotlar, planeristar ham paraşutisslar menen bulqan politik ham kul'tura ešenen jomısaqlıqın kyrtәtep, ul politik aparat tarafınnan jәbәrelgen jaqıssıqırtırdınn nıgeden astı.—Nacalstvo ham instruktordar sostavınnı qatınnı darı menen eš juq, balalar turahında jәslәlar, balalar baqsıssı, stalıvojdar, turahında qajırtıv juq. Nacalstvo sostavınnı ham instruktordarınnı bıssı dıssıplınanı, politik ham texnik gramotalıqtarın kytarev ešen kәrәş juq.

Iptas Kosaref mәqlım vaqıtta uđqarıssıv komandırdar uqıssınnı, in derıvde, dıssıplınanı kytarevdә aeroklub rabotniktarınnı tıssıqı jaqtarına, ularınn eštәrenә, yddarenen teoritik kımaldәren kytarevgә ajırvsa iqtıbar itevde talap itte. Politik rabotniktarınnı instruktordarqa ajırvsa iqtıbar talap itep, ul, instruktordar aldınqı 1937 jıldan alıp bөrease sıratı yddarenen zapas letenıttar әderlavde talap itte.

Iptas Kosaref, aeroklubtarı, planer ham paraşut stansıaların komplektovajtı itevge jenel aqı menen qaravdan haq bulıvqa kәrәklekte iškәrtte ham „qadattınn tıssı jenellek menen“ yddarenә bık dur jeklēmәlar alıvssırlardan kөldө.

Ljotıktardı ham başqa avio bel-

gestәrdә әderlav ešnә astronomiceskı handar artınnan qıvıv başlandı. Kyp kәnә jәmәqat ojoşmaları yddarenen kөstәren ižәplәp qaramajınsa, ulıamajınsa telahı nındaj jeklēmәlar alalar ham beta ilge tәqdim inderәlar.

1937-se jı ešen ljotıktar, avio texniktar, planeristar, paraşutistar ham hava atıvssılar әderlav bulınsa bık avı, lәkin tuluıssı menen ytarlek programma aldıq. Kem bı programmanı artırtıp ytar, otlicno ejrәngән aviatsia belgestare bırer—uqa dur maqtav bulı. Programmanı artırtıp ytarı tırsıssıqı, aıgaralar, mastreskojdar tөdәgedı, aerodromdarı kınәjtegedı, jaqı ploşadkalar tıvıssıqı.

Bı jı OSOaviaxim aviatsiahınnı bık nıq ytvә jıssı bulısaq. Bedden aeroklubtar xәderge material cәste ytvә ešen әderlänergә tejeştar. Bedden aeroklubtarqa keşelar komplektovajtı itevge ajırvsa iqtıbar bıergә kәrәk. Ular in jaqsı jastardın komplektovajtı itelgen bulıssıdar.

Bed—ıge-sıge bulmaqan sıqınaqı tarqa la bulıvda donja jөdөndәge berdeı ber il. Bı—bedden maqtavıssı, o s a r q a telavse jәbәrtedı bөtәhen da aeroklubtarqı almajıqı, a tik aviatsiaqa nıqıssısa saq jastar eıeşen genә alıraq kәrәk. Pilotlar, paraşutistar, aviotexniktar, hava atıvssılar jaqsıssırdınn in jaqsıssılar, bedden partıa ešenә bırelgen, fızik jaqtan tәda, aviasianı hөjövse jәş keşelar bulırdı.

OSOaviaxim aviatsiahınnı ybeve politik ešte bık tıdlek menen kınәjtevde talap ite. Әgar da bed jastardı aviatsia ešenә ejratev texnikahı bulınsa alqa kıkken bulıhaq—tı iptas Kosaref—aeroklubtarı politik tarıssıvı ešte qujıv eıkәhendә xәderge ale artıssı. OSOaviaxim aviatsiahı bedden vatanıssıqı tamam bırelgen partıaı ham partıaıssı bol'sevıktar—aviatsia belgestare әderlärge tejeş.

Iptas Kosaref ydenen telmәren bөterev, taqı la ber tapqır jıssıssıssırdı 1936-sь jıldınn bık matur jenevdәre menen qotıanı ham 1937-se jıldaqı ešten dur ham qatmarıssı programmanı namıssı menen ytvәde telәne.

—Ljotıktardı ham başqa avio bel-

Beta Sojuz Xalıq perepisen bol'sevistik ytkerergә

8-sь qınvarda Sovettar Sojuzınnı beta mөjөstәrendә beta xalıq perepise ytkerelәsәk. Bı eš bıssıdan da dәvıat әhmiәte bulqan bөjek ham qajat javapı eš. Bınnı rabıav ešen perepıs kәnәndә 1 mıllıondan artıq ižәplövselar armıahınnı ešlövәsәgen genә kyrtәtevdәre jәtә.

Bedden ilge, ešse, kräbtıandardın donjıla berdeı ber sotsıalıstık dәvıatendә ytkerelәsәk xalıq perepise, ildin sotsıalıstık tәdәlәsәndә ham xalıqtardınnı sotsıal sostavında şulaj uq xedmetar dardın ekonomık ham kul'tura tөdәlәsәndә qazanqan bөjek jenevdәren kyrtәtesәk. Ul SSSR xalıqtarına bөxet bırevse, xedmetke, jalqa ham belı alıvqa xөquqı garantırlavssı Konsıtuıssınnı izad itevse genıal jılabıssı iptas Stalin inıssıatıvınnı menen tөdәlgәn ham unıq jetaşelege menen unıssı ravestә ytolgan ike bıssıssıssıqtınnı jenevdәren demonsıtrıalajasaq.

Batja xөkymәte ydenen 300 jıldan artıq jәşәgen daverenı ber qavat—1897-se jılda perepıs ytkerde. Ul perepıstın materialdarınnı batja cınovıktarı 10 jıldaı bulınsa ešlänelar. Lәkin ul perepıstın jomıqıssı batja Rosıssınnın tuluı nadanıssınnı ham

xәjerselәgen kyrtәtevdә materialdarınnı başqa ber nәmәle bıra almanı. Ul saqta Rosıssıa har ber 5 keşenen dyrtıhe uqıjıada belmaj, sı nadan ine. Ekonomıka qalala la, avılda la qajat artıa, a avı texnik qorallıssıvı, texnik kadrardı ham qөmymән kul'turanı bөtөnlәj belmaj ine. Batja xөkymәte perepise—tik әrәm tamaq kapitalıstı, pomıssıektar ham bıgerak ta ularınnı jıssıssıar dın xadımdәrenen hanında qına dur sıssıssırdı bıre aldı. Ul saqta Rosıssıa 300 mөngә jaqınnı törle dın xedmetelare ižәplәnde. Unıq urnınnı inzener—texniktar beta ilge barı 4000 samahı qına bulıdar ham ular arahında barı 4 kәnә qatınnıqı bar ine.

Xәder inde eštar bөtөnlәj başqa. Xәderge sıssıssırdı kılterep qarahan, bıssıdan da bedden ildin tanıssıssıqı, elekke vaqıtta xıal da ite almajıqı ydgәrenen kyrtәtelar. Bedde jәqat avıv promıssıssınnısta qına 500 mөndәnn artıq inzener—texnik rabotniktarı bar. Qalalar ybtelar ham elekke dala bulqan jerdarda jaqı qalalar tıvı. Avıv texnik jaqtan qajtan qotoldo ham unda jөd mөndәrsә traktor, un mөndәrsә komıssıjndar ham başqa maşınalar, şulaj uq jөd

mөndәrsә jaqı belgestar armıahı—traktorı, komıssıjner, agronom, maşınıstıar tıvıdar. Qatınnıqıddı xıssıssıqtınnı beta tarmıqtarında dur kәskә әjlәndelar.

Şular dөdөmtәhendә xalıqtınnı sotsıal sostavı tamıssınnı ydgәrdә. Ekspluatıssıalavssı sıssıssıstıar bөtөnlәj bөtereldelar. Ešselar sıssıssı artı, ešhedlek bөtөnlәj bөtereldә. Avılda kräbtıandardın undan tuqıddı eıeş kolkhoz kräbtıanına әjlәnde. Xedmetelәrenen material ham kul'tura dәрәsselare nıq kytarelde. 8-50 jastar arahındaqı xalıqtınnı 90 protıssıntı gramotalı buldı. Il qajat kyp başlanqıssı, urta ham juqar mөktәptar seltäre menen qaplandı. „Tormos jaqsırdı, iptastar, tormos kınellәnde“ (Stalin).

Tik massa bı perepıstın beta әhmiәten anıraqı ham unıq unıssı ytvә ešen jardamı kyrtәterge tejeş. Perepıs bulınsa bırelgen horavırdıssı bөtәhenә asıq ham tәgәl javap bıergә kәrәk. Beta xalıqtınnı berehendә qaldırmaj perepısska ineven tәmıssı iterge kәrәk. Perepıs bedge xalıqtınnı turahında bıssıdan da dөrәş, asıq ham tuluı materialdar bıergә tejeş.

M. BIKULAT.

STAXANOFSS ELMƏ XƏMMƏT KVAR TERƏNDƏ

Staxanofss Elməxəmmət Birkə-
xəmmətof smenanan qajta. Ul
ber ad alıyqan. Spetsovkahın halı
təsləy da, majlanqan quldarın, qara-
ja təşkən aiten jəva başla. Ul odağ
tep, xuş jəblə hənəndə qulna hən-
tep, pəşqəra-pəşqəra rəxətlanep jə-
vəna. Qatın Mahinur jəngə uqa ta-
da kyldəgen alıp birə. Elməxəmmət
aqaj kejenep, kədgəgə barıp tēd-
tenep, səstəren taraj da, əhtəl jan-
na yta. Əhtəldə kəndəgə, qədətəgə
ravtrak. Qəddəryıqan it kotletə, maj-
qa qəddəqan kartuf, aq ikmək hən
tərenlə, şakarle səj.

Mahinur jəngə eşkə kitərgə aşyqa.
Ul jəsləle eşləj. Jəted genə qarqa-
la da şunda jynəle. Jorita Elmə-
xəmmət aqaj jəqləy, ul ber ad ar-
qan sulha la, joqohə kilməj. Kitap
əhtələnən, jəngə Konstitutsia tura-
hındaqə iptəş Stalin dokladın alıp
aqaj başla.

— İptəşlər...
Ul jətolə. Ere xəref menən jədlı-
qan hyddərdə, jəmlərdə tēd-
qəp kila. Oşo uq dokladtə tənlaqan
saqtı ul itənə tēşərə. Unə kyd al-
dına Stalin, bən Stəlin kila. Ul ta-
qə uqaj. Uqaj da stənalaqə Stalin
rəsmənə qaraj.

— Ul nindəj bəjek keşel
Bil hyddə ul qəşqərp əjtə. Əj
esendə ydənən başqa keşə sulmaha
la, unə təvəşən başqa keşə iştəmə-
hə la ul bəl hyddə qəşqərp zal tu-
ly xalıqqa qarap əjtkən keşək əjtə.

Ul taqə uqərgə totona. Odağ, əik
odağ uqəp ultıra. Ul Rəşat məktəp-
qajtənsə uqaj. Uqəp səqqas
qına ul karovətna kilep jəl itərgə,
joqlarqa jəta.

Posjolka məktəbendə

Məktəp dvorında ber tərəkəm ba-
lalar njajdar. Ular tənəfəsə səq-
qandar. Ular şajəralar, spor kytərelə.
Pioner Lenə horav əira.

— Bəddən jəngə Konstitutsia nış-
statjanan tora?

— Jəđ utəđ altı...

— Jəđ qıyq alı statjanan tora.
Horav da, javap ta əllə ni qədlı-
qə tygel. Ləkin ul balalarđın da, ke-
şənə grazdandarđın da Konstitutsia-
nə uqəqandarın, bəlgəndəren kyt-
həta.

Ber gruppə pionerđar qədlı mē-
jəstə jəngə Konstitutsia mējəstə obo-
rəndovajl itələr. Jəş xudoznik, pioner
Guri Stalin rəsmən jahaj. Məjəm
plakat jəda. Ravil dur itep Konsti-
tutsia broşurahın qaqıdqa tēşərə.
Jəqə ber nışə bala lozungalar jə-
dalar.

Komsomol komite təndə

Komsomol komitetinən kes kənə
əylməhendə komitet sekretarə Julda-
şef ultıra. Bylməgə ber jəş keşə inə.

— İptəş Juldaşef, — ti ul, — əj-
teged əle, ni əsən bəna sud'ja xalıq
tarafınan həjlanərgə tējəş?

Sekretar kələmhəraj. Jəgetten kyd-
dərenə qarap anlatərgə totona.

— Sud xalıq eşə, sudja la xalıq
keşəhe bulərgə tējəslə, xalıq ydē,
jəjəqlə qədel, jəqşə keşənə həjlər-
qa tējəş...

Besəda odaqqa aarmaj. Sekretar
jəş jəgetkə, səgən kis, jəngə Konsti-
tutsia turağındaqə bulasaq ləksiaqə
kilərgə tēqdim jahaj. Jəget riza bula,
ul səqəp kila.

Ə. sekretar ydənən jəngə Konstitut-
sianə əjranərgə baqışlanqan planın
taqə alıp qaraj. Dəvlət tēdələşə tura-
hında, sud organdarə turağında,
sojuz respublikalarınə hər qajınə
turağında, grazdanlıq xoquqlarə tē-

Başqa posjolkalar keşək yk talə qanlı, qajnap torqan eş-
sələr posjolkahə. Ul artıq dər tygel. Unda il mənə jəqən keşə
jəşaj.

Posjolka, Sovettar Sojuzındaqə başqa mən, million naselenie
pun ktarə keşək yk jəngə Konstitutsia mənən jəşaj. Unə xalıq la
kin sovetlar ilenə 170 million xalıq keşək yk irken hılış ala.

Posjolkahın grazdandarə əik tərle professional keşələr. Unda
gornəktər da, metallistər da, inzenerđar da, uqstovsılar da, aktjor-
đar da, vıactar da, suxgalterđar da, uqovsılar da jəşajđar. Həđ
əyna, əyl nomenəda oşo keşənə posjolkahın tərle xalıqınə tərle
eşə, tərlesə kən kyreşə turağında, posjolkahın jəngə Konstitut-
sia mənən nışək jəşərgə turağında, uqərhıqəđ.

Ul—Bajmaq əaqər zavodınə eşsələr posjolkahə.

turağında ləksialar ytkərelərgə tējəş.
Aşyqərgə kərək. Bəgən bərehe, taqə
4 kəndən ikənse ləksia...

Qədlı mējəstə

Zavodın qədlı mējəstəndə uqəv
bara. Unda ololar, ələgə tiklem na-
đandar isemləgendə jərvəse olo eş-
sələr uqajđar. Uqstovsı İrendəren
tərlesə qılandərgə hər ber xərefdən
əjteləşən əjratə, jədləp kyrhəta. Ular
jadalar, ere xəref mənən bəşlıqan
kitaptan uqajđar.

Ular inde xəder yd aldarına əke-
renləp gazeta hən qajhə ber kitap-
tardə uqərlıq xəlğə kilgəndər. Nin-
dəj qədlıq hən kynellə Ular bətəhe
lə yddəren, jəngə kyde aslıqan, jəngə
donja kyra başlaqan bala keşək xis
itələr. Uqaj bələ başlaqas ularđın
bətəhenən da alənda jəngə ber don-
ja aslıqan keşək bula. Ular uqajđar:

— Bəddən julaşsıy bəjek Sta-
lin... Ularđın xəder kyddəre aslıa.
Jəngə tēvqan balanə kyde nışək
aslıha, ularđın da şula. Ular anə
şula yd qəmərdərendə bərensə tap-
qəy uqaj başlađar. Hən ularđın bə-
rensə əjranərgə hən uqəqan hyddə-
re—Stalin. Ular bəl hyddə jadalar
da. Hən bəl hyd jəşaj hyddər ke-
şək kənə mexanik rəvəstə genə
uqılmaj. Hər vaqıt unə ismə səq-
qan həjən, yddəren jəqlıyqqa sə-
qarəvşə, alqa alıp bərvəşə bəjek
keşəgə,—Stallnə tərən jərkərdə
rəxmət xistəre qudqla.

Jəngə sem'ja

Posjolka sovetinən pasport əhtə-
lənə ike jəş grazdanin inə. Qəfəv
iteged, unə bərehe grazdanin, ikən-
sehe grazdanka. Parlap kiləvsələrde
qəbul itep əjranərgə registratorşə
İzoslmoval yddərenən horap ta tor-
maj nıkax blankahın alıp tultıra
başla.

— Jədlıyqamə?

— Ejje,

— Jəşegəd turağında dokument
barmə?

Jəget mənən qəđ bər-bərehənə qa-
rap jəlmajşəp qujalar da, kəbaləre-
nən qaqəđ səqarəp jədlıvşəqə bi-
rələr.

Blanka tultırsıla.

Grazdanin Krıvdov Petr mənən
grazdanka Petrova Marija jəngə sem'ja
qora başlađar.

Kvartir bar, əjərdər bar, tik kvar-
tirdə bər ad maturlap alahə bar. Ular
jort jəhəzdarə alalar. İşekkə qarşə
stənala dər ram esənə alıyqan Sta-
lin rəsmən elənə. Rəsm jəlmajqan
keşək kyrenə. Ul ularđın kyden al-
maj ike jəstə tərliklə, jəngə tormoş
mənən qotıaj keşək kyrenə.

Il mən xalıq bulqan Posjolkala
hıqə bər əj esendə genə 14 nıkax
blankah tultırsıqan. Bəl hər ike
kən esendə bər jəngə sem'ja artıqan
tığən hyd.

Posjolkahın duktorə Gurievic kvar-
tirdə radio tənıaj. Komintern...
muzıka... „karmen“ operahınan
əđəmtələr əira.

Ul bəgən keşənə balalarđ qə-
bul itkən, balalar arahında bər genə-
lə defektli—avırvıv bala bulmaqan.

Səqət tənğə ike. Komintern hun-
qə jəngəlyqtar bira. İspania vaqlıq-
lar... Doktor, respublikansılardın
jənevərgə turağındaqə xəbərdə bık
qənəqətlənep qarşə ala, esənən ge-
nə „tidmə inde, şul faşis svolostarə
mənən tēpləşərdər?“—tip quja.

İkənse təvlek təvqanda

Tən. Posjolka tənə. Zavod bər
tuqtavhıd eşləj. Uramda keşələr hi-
rəgəjələr. Teatr bətkən, kinonın hun-
qə seansı la əllə qasan bətkən...

Posjolka kyden joma. Ucerezdenie,
qədlı mējəstərdə uttar hynələr.
Ara-tıra jortıarda la hıngələj. Maga-
zin dezurnıdarə toloptarına tər-
nəp ar-bıre jərvəjər.

Posjolka joqoqa kila. Uttaq taqət
uramda qına qalalar. Zavod haman
eşləj. Uramda tənalar. Tən bulə, ir-
tənğə tiklem ular tənəp toralar. Kyp-
tə ytməj ətəstər qəşqəra başlađar.
Tav jəqınan taqə jəqlıyq bələnə,
bəl,jəqlıyq posjolka əhtənə tēşə baş-
la, unə ujatərgə tēləgən tēblə kybəjə,
haman kybəjə. Posjolka la taqə tan
təva, taqə tan ata, taqə jəngə, dər
şatlıqtar, bəxet tējəp kila ul tan!

Otcot

Zal tultı xalıq. Bətəhe la tribuna-
qa qarəqan. Unda urta bulı, qarəhıv
tınərgə jədlə keşə quldarın bolqaj-
bolqaj tilmər həjləj. Ul, oşo uq za-
vodın eşsəhe Əxmətəf.

Zal tən. Zal jəlləqəp tənıaj. Vaq-
tə mənən zal jənlənep kələp quja,
vaqıtə mənən şavlatəp qul sasa,
unan hun taqə tənıyqqa suma. Na-
varərgə dokladtə bık possiv rəvəstə
genə tənılap, kybehənə jə joqlap, jə
şajərgə ultıra torqan zal, bəgən qə-
dəttən tış aktivlıq kyrhəta.

Sənki bəgən Sovettarđın VIII qə-
dəttən tış səjəzde delegatə Əxmətəf
sjezd xətirələren, Stalinde kyrev, ja-
ngə Konstitutsianə qəbul itep turağın
da həjləj.

Hyddər bık jəvəj. Unə otcot
his bər ofetsial dokladqa, otcotqa oq-
şamaqan. Bəl otcot eşsələrden jəvəj
həjləşəvənə, uramda, sexta, qədlı
mējəstə, stalovojda osoraşqan vaqıt-
ta bula torqan jəvəj həjləşəvgə oq-
şaqan

Ul aşyqamaj əkeren həjləj.

— İptəşlər, — ti ul əkerəngənə—
ujlajım-ujlajım da taqə bər ujlajım...
Elek dəvlət eşən tikşərgə kəmdər-
genə jəjnala torqan inel!

Unda jəmşaq vagon, avtomabildər-
da kəmdər genə jərvəj inel! Xəder bəd
jərvəjəđ, dəvlət eşən bəd ydēbəd
tikşərgəđ, bəta nəməgə bəd ydēbəd
xuzabıd. Ələ bəl sjezdqa həđ mine
jəvərdəgəd, ə ikənse vaqıt taqə ydē-
bəddən aranan ikənse keşə bər, bər,
kəm bəta, bəna bəlkəm Josop aqaj-
dı, İvan İvanovıctə jəvərdəbəd... Sən-
ki vıas bəddəke!

Unə hyden bıldərep odağ qul
səvalar, bəl vaqıt ul uqajhıdlanıy-
raq quja, bər adın zalqa quşlıp
ydē la qul saba.

Xalıq tənıyqə ul taqə davam itə.

— Bəxtlənd bəd jəgetlər, bəna-
lap ta, bəna ujlap qarəqıd, ni eşlə-
hən irek, ni kejenhən şul bər, aşar-
qa nəmə tēləhək şul bər. Dəvlət eşən
jəqşərvəş eşən ydēbəd tēqdimər tē-
dər ə bəd. Ydē bəd dən
bətəbəd dən irken tormoş o
kyddə totop tēdələn Konstitutsia-
bəd bər. Unə bədgə Stalin bırdə. Əj-
je, bəjek Stalin bədgə oşondaj bəxət
te bırdəl Bık jəqşə keşə ul Stalin.
Jəgetlər! Min uqa bulqan mənən-
temdə, qajnar həjəvəmdə his bər bə-
laj qına anlatə almajım. Sjezda ul
tribunaqa kilep bəşqasta min ydē-
de ydēm juqaltəp qaldım. Arqamda
jəngə tır, kydemdən şatlıqlı, rəxət jəş
təmsəşə səqtə. Ydēmdə ydēm juqal-
təp, başqa delegattarqa quşlıp qul
saptım.

— İptəşlər, İptəş Stalin əjtə:—bəd-
dən Konstitutsiabəd—ti, bəddən İre-
şələn unəştarəbəd nıqırvı—ti,
bənılap ta şula jəst, bəddə bəna bə-
ta grazdandar da eşləjđər, bəta eş-
lər da jəl həjən otpuska alalar, jəl
itələr. Staxanofssılər kurtortarqa jərvəp
qajtalar. Bətəhe la, ololar la, keş-
nələre la uqajđar.

— İptəş Stalin bədgə bəl unəştar
mənən genə tənıslanmajəqə, alqa
kommunizmdə tamam jənevənə tik-
lem kərşərgə quşı. Taqə la nıqı-
raq eşləjek, taqə la juqarıraq jəş-
jek. Jəşəhən bəjek Stalin!

Urta!

Unə bəl hyddə inde tantanalı əj-
tələr, zal odağ qul saba. Bətəhe la
ajaj yrə bəşp ura qəşqəralar. Bə-
ta zal şavıaj, bəta zal gəzəj, bəta
zal bujlap tantanalı təvəş jəngərgə.

— Jəşəhən bəjek Stalin!

Jəngə keşə tēvəb

Posjolkahın bala tənıv jortonda
taqə la bər ir bala donjaqa kilde.
Unə atahı zavod idarəhə garəzn-
da şofer buləp eşləj. Posjolkala ta-
qə bər grazdanin artı. Unə atahı
mənən əsəhe əjgə alıp qajttılar.
Maxsus karovat alıp qajttıp uran-
laştırdılar.

Bəgənə kənə pasport əhtələndə
in hun jədlıqan bala oşo Vaxtlof
ul Vıl buldı. Ul posjolkahın in
keşənə grazdanin, uqa ələ 3 kənə
kən.

Bəlkəm unan hun ələ taqə bərg
grazdanin donjaqa kilgəndər. Sənki
Posjolkala hunqə əj esendəgenə 70sa
la tēvqan. Bəl il mən keşəle Bajmaq
posjolkahında urta tēp mənən kən
həjən ike jərvə bala tēva tığən hyd

Posjolkahın in qart grazdanin

Uqa xəder 79 jəş. İsmə Arsentey,
famiyahı Zıravılef. Posjolkala unə
mənən jəstəstər juq tējerlek. Ul xə-
der pensioner.

— Qəđəttə ələk qarttar ylem kə-
təp mējəş tıvəhendə jata inelər. Mi-
nən ələ jəşəhe kila. Taqə kyp jı-
dar oşo bəxtile, matur tormoşta jə-
şəhe kila. Əgər minən jəşləgem xə-
dərgə jəstərdəke keşək İrken ytkən
bulha min əik qəmərlə bulır inem.

Xədərgə jəstər hən qəymən xalıq
bık irken tormoşta jəşajđər, rəxət-
lənep 6 səqət eşləjđər da unan jəl
itələr. Ular bık odağ, jədgə jətkənə
jəşərdə inde—ti ul qəmərgə turağında.

Ytkəndərdə ul laqnat mənən xəter
ləj. Bıl bəkerəjtep şaxta qadıp, aşar-
qa edləp donja gizep jərgən saqta-
rın asıv mənən tıkkə ala. Həjləj
torqas kərənə la:

— İx bulmanı bıl min jəş saqtaraq
bəl mul tormoş tura kilmənə. Jəraj
ələ ismaham qart kənəmdə oşondaj
nəxette kyrdəm, şuqa həjənəm...—ti.

Ə. Kiraj.

Bajmaq. 25—dəhər.

Komsomolestar tygel, ə komitet həm unyñ sekretar-ry qəjeple

Komsomoldəy dəjəm jəjəlystəyñ misek ytkərev turahənda VLKSM Ydək Komitetiñyñ asəy kyrhətmə-lərə var. Jəjəlystəy ajsəna ike tapqy ytkərelərgə, jəjəly bulyv vaqyt komsomolestarqə vər nışə kən al-dan velderelelgə həm komsomoles-tar jəjəlysta tikşereleləsək məs'ələlər menən aldan tanışyp, əderlənep to-ronqə teještər.

Bəna oşo asəy kyrhətmələr Ba-qaləy rajonəy "Yrnək" kolxoz-kom-somol komiteti tərəfinən vəjomqə atqarılma. Ojoşmənyñ nəvəttəge jəjəly 12-se dekaərdə kiske saqət 5 tə bulvərgə tejeş ine. Kiske 7 se-qət jette. Jəjəlysqə 19 komsomolestan 6 hə qəna kilde. Grupporg Sala-vatof jəjəlysqə 5 komsomolstə aləp kilərgə tejeş ine. Unyñ gruppahy-man tik ikehe genə kilde. Islamof gruppahyñan 10 komsomoles kiler-gə tejeş bulyp, tik dyrtəhe genə kil-de. Grupporg Qəlejeft jəjəlysqə vət-enləj kilməne. Ul jəjəly bulyvñ da bəlməgen.

Komsomolestarəyñ jəjəlysqə kil-məvenə kem qəjeple? Hydhed ko-mitet sekretarəy ipəş Sənəqəttulin. Ul grupporgtarqə jəjəlystəy qajsan bulasaqñ həm nəmələr tikşereleləs-geñ aldan bilderməgen. 6 kilometr jəraqəltə torovsə brigadalaqə kom-somolestar jəjəly bulyvñ tik kisen genə bəlgəndər. Şul səəple grupp-org Qəlejeft həm unyñ komsomolestar jəjəlysqə kilə almay qalqan. Bildəle 19 komsomolestan tik 6 hə qəna kilgənektən jəjəly ytkərelmə.

Komitet sekretarəy Sənəqəttulin dñ jəjəlystəy kən tertiptərəñ haj-lavdala nəqləp eşləməgenlegen kyr-hətergə kərək. Bəl jəjəlysta iptəş Stalinden Sovettardñ Bəta Sojuz Qədəttən tış VIII sjezənda həjləgen dokladəy əjrənev, politik uqəvdəy turahənda, grupporgtar arahənda sotsialistik jəreş dogovordarəñ tik-şerev məs'ələlərə qujəlyqan. Bildəle bəl məs'ələlərdə vər jəjəlysta qəna təplə itep tikşerev məmkin tygel. Bəl turala VLKSM Ydək Komiteti il plenumə asəy kyrhətmələr virdə Ləkin bəl kyrhətmələr "Yrnək" ojoş-mahənda vəjomqə atqarılma.

S. QƏBƏJ

Puşkinde əjrənəvəd

Mator zavodəyñ FZU məktəben də 15-se nojərdəñ aləp, ədəsi tynə-rək ojoştəroldə. Bəl tynərək menən məktəptəñ staliotekə medirə, komso-molka Məxtarova iptəş jətəkselek itə. 34 kəsəne esənə alqan bəl tynərək-tən eşə, əle jəş bulyvñ qaramab-tan saqlaj unyštər qadandə. Tynərək eşləj başlav dəverənəñ aləp ydənən zənəllehendə A. Tahirofñ "Haldat-tar", D. Jultəjəñ "Qan" tigen əbər-dərəñ əjrəndə.

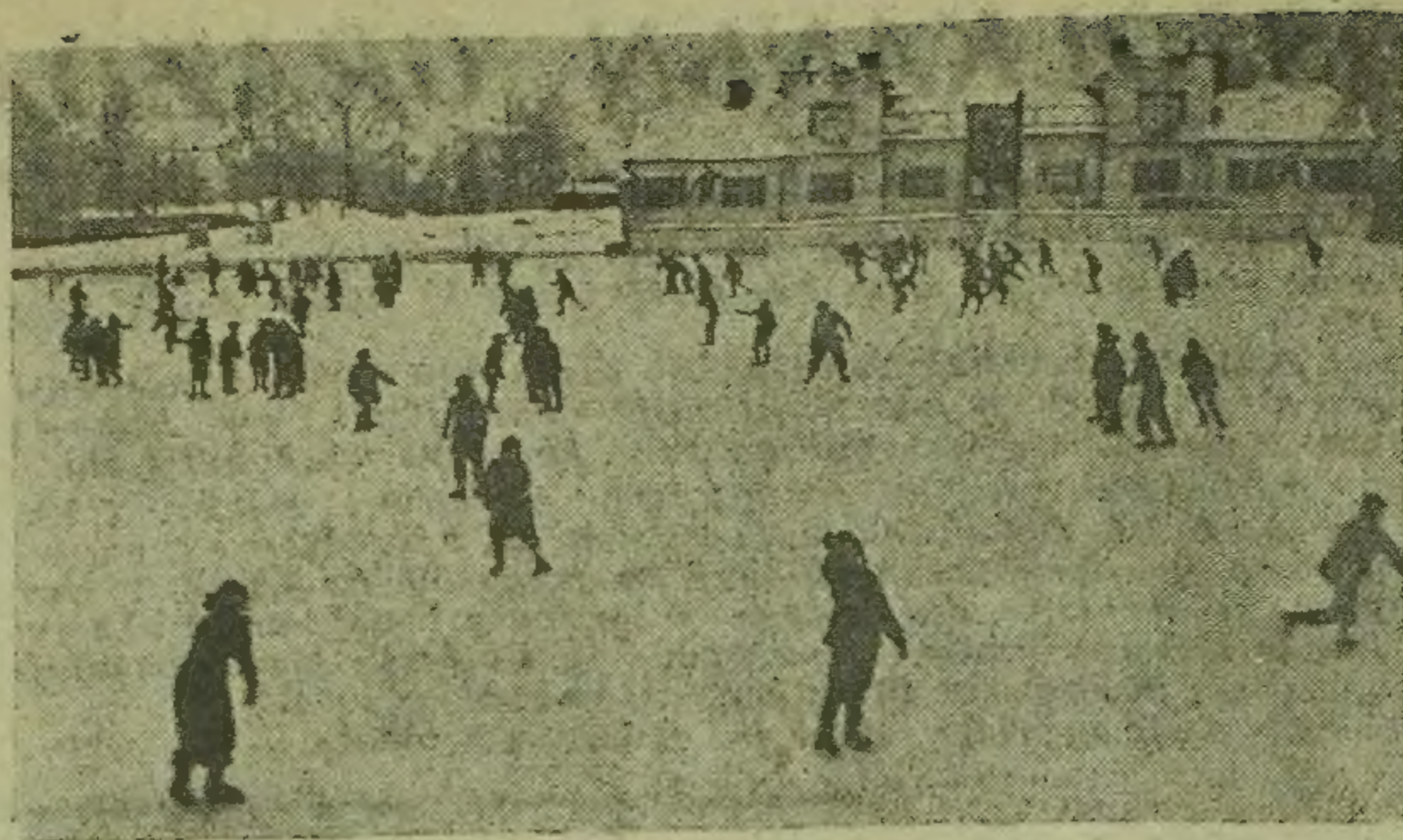
Xəder tynərəkə A. S. Puşkinden ylevənə jəd jyl tuləv ajsanəy unyñ əbər-dərəñ əjrənev jəjəlderelə. Puş-kinden "Caada jəlyqə", "Qəşqə kis" ti-gən qıqyrdarəy tynərək aqzalarəy tər-əfinən jəilənyə.

ZAHDULLIN.

Balalar katogə asıldə

18-se dekaərdə Stərlətməq qala-hənda balalar katogə asıldə. Bəl ka-tokqə hər kən qalanəy jədərəgen pio-nerdərəy həm uqəvsylarəy kilep kən-kilə şəvalar, yddərənen buş vaqytla-rəy kynelle ytkəralar.

FARXŞATOF.

Jəštər Əfə "Dinamo" katogənda.

(Urazəxtin fotohə).

Qasan hun klub, bəyn klub xəlenə kiltereler?

Əjəllil rajkomoləyñ rajon ydəgen-dəge jəštər ərahənda politik-mas-sovj eşte jylqə haləv turahənda sə-qarqan qarardəryñ hənə dibəlar menən hanala. Ləkin bəl qarardər, valakita bulyp qəna qalə kiləlar.

Bəna rajon ydəgendəge jəštərgə politik tər-lə virev uşaqə bulqan klub. Ul ydənən tışqə həm eske kyr-neşə menən də klubqə vətənəy oq-şamaqan, təşləndəy vər əjdə xəterlə-tə. Bəl elek məsəft bulqan. Kolxoz-sylar uny yd təkərtə menən klubqə əjgəndər. Bənan hun inde əajtaq qəna vaqyt ytkən. Ləkin uny kul'turaləy vər klub xəlenə kilterev turahənda vərəv də ujləp qəramaqan klubəy tədərələrvə vətəy. İkkən hal-qən jeldər his vər totqarlıqənd klub esənə yd ərəlar.

Klubəy esənə inəv menən taqə la-jəmhe dərək kartına kyd əldəna kilep

XUDOZESTVO YD EŞMƏKƏRLEK TYNƏRƏK TƏRENEŇ QALA OLIMPIADAH

7-se qınvardə Pogrebninski iseməndəge klusta Əfə predpriatəy həm ucresdeniələndəge xudozestvo yd eşməkarlek tynərəkərenəy olimpiadəh asıla. Bəl-xəlyq izadə vərjəməy 7 kən davam itəşək. Undə qalalaqə 26 ojoşma, 800 dən artıq kəsə qat-nəşəsaq.

Olimpiadanəy bərənse kənəndə Ok-təbr Revolytsiəh iseməndəge zatən-dəy, şulaj uq jəməqət tuqlandəryv ojoşmalarəy həm administrativ ucres-deniələrdəge tynərəkərtə səqəsaqtar. Ulardəy programmalarənda başqort-jər həm bəjevdərə, xor, qəly orkes-tor bulasaq.

Unan hunqə kəndərdə Mnogoprom-sojuzdñ Səlgəndər ansaməle, uqə-tyvsylar klubəyñ skripactar kvartetəy həm başqə kyp tynərəkərtə səqəsaqtar. Tav qorəmaldarə zavodəyñ dram tynərəkə Sillerdñ "Məker həm Mə-xəvəvət" pjesahəy qujasaq. Başpəraiso-vettəy vakal studiəhənda uqəvsylar "jevgeni Onegin" operahəyñan ədəm-tələr başqarasəsaqtar.

İñ jaqşə kollektiv həm ajsəym kəş-elərdə şyləkləv esən Başprofsovet 14 mən hum aqsa bıldələne. Bylək-

Puşkin kisəhənə əderlənəvəd

Malajaz rajonəy "KIM" kolxozəy başlanqəy məktəp uqəvsylarəy rustəy vəkək saqlə Puşkinden ylevənə 100 jyl tuləv kənən ytkərevgə əderlek aləp vərəlar.

"Leninse" gazetahənda vəbəlyp kil-gən "Puşkinden tormoşo" turahənda-qə statjəy kollektiv rəvəstə əjrənə-lə. Puşkinden ajsəym qıqyrdarəy jə-ləjdər. Məktəp Puşkin kisəhən ytkə-revgə əderlek aləp vərə. M. SƏXƏV.

vəbə. Tələhə qaldə avnəp jətdən itkə-ultərqəstərdə, itkərep vətəkən plakə-tərdə kyrəhən.

Klub oşo xəldə bulha la, jəjəly bə-şən və-qəsa urəy bulmaqəş jəštər əynda kiləlar. Ləkin ular bənda vət-tirən təjəly itep ytkərə almaydər. Kyptən inde təşləndəy "arqə huqəş" həm başqə oşəndəy uşəndər uşəjdər-də taralalar. Sənki ulardə ojoştərov-si juq. Klub medirhəd jəşəy. Uşəy jor-tiə oşo xəldəñ jəraq tormaj. Jəštərg-uqəv esən jətərlək hənə xudozestvo-ly ədəsi kitaptar, zurnaldər juq.

Bənda eş oşəljə tora. Ləkin bəl kyrenəštər kərək rajkomoldə, rərək profsojuz ojoşməhən saqlə qəna lə-borsomajdar. Suqə kyra vəd ular al-dəna "bəl klubəy, əllə təşləndəy jortmoş" tigen horavdə qujəşəd.

XƏMZIN.

tər arahənda pionina, pətefon, saqət, qəly muzəjka qoraldarə həm baş-qalar vər.

Pogrebninski iseməndəge klusta olimpiadala qatnəşəvsylardñ foto kyrgədməhe ojoştərola. Kollektivtar-jəy səqəstərtə radio arqəly təpsəy-ləsaq. (BəTASS).

Bəgən jəl kənəl Jəštər saqləyqəy!

(Urazəxtin fotohə).

DUB QƏDDAR

6-sə hanəy bəraktəy 18-se byñ hənə ingəs tə, kyd xəstərlə quldar mənən jəjəp jəjəstərylqan karovə-tar, tomsəckalar əbətə, tərtp mənən əjəlgən kitaptar, stənalərqə əfəngəy partia həm xəkymət jətəkselerenən portretlərə qəymən tədə həm kul'turalə jəhəzlandərylqan bylmə mənən osorəşə.

Bəl bylmə Mator dizel zavodəy FZU məktəbenən ollicnitsalarəy Qəb-asova Kafə, Rəliqova, Valejeva həm Asəlxuzina iptəštər toralar. Qəbaso-va 7 predmidtə, Rəliqova 5 predmit-tə həm Valejeva 3 predmidtə tik ot-licnoqə uqəjdər. Məktəptə uqəv sə-jatəy kytərev mənən genə qalmajb-şə ular jətaqta kul'turalə tormoş esən kərəşəp tə başqə uqəvsylarqə əjə kyrhətar.

18-se bylmə qəddarəy xudozestvo-ly ədəsiat mənən nəy qəbəqəndə-lər. Ular N. Ostrovskiəy "Qorəs nisek-şnyqytə", Sənkiərdən "İkə kəsənə Anglicandəy Afrikala səjəxətə", D. Jul-təjəy "Qan" tigen əbər-dərəñ vər-gə-ləp uqəp səqətar. Kino-teatrdəy la-jərdə, vər-gə dərəs əderləjdər. Bəl jəddər yddərəndə vər-vərəhənə bul-qın dūblyə tərbələjdər.

Ularəy uqəvdarəy həm tormoştərtə başqalar esən əjə bula ala.

ZAHDULLIN.

Kul'tura eşə nasar

Əjəllil rajonəyñ "Kalinin" kolxo-zənda vər tər-lə kul'tura eşə aləp vərəlyma. Kolxozdñ 25 mən humqə əşərəp eşləngən klubəy əjdər buly-na vəkə tora. Kolxozdñ kul'turniğə Zkrin bəl tənəldə hələthədlek kyr-nəta.

Buş vaqəttarəy qajda ytkəreğə bəlməgen kolxozsə jəštər, castəy kl-əlar ytkərev, karta ujnəv mənəy mənəyqalar.

Bəta bəl jətəşhədlekərdə vətə to-rop tə kolxozdñ komsomol ojoşmə-hə ni esən dər oşo kənə tikləm konkret vər sara kyrməy. Kul'tura jəqtan xədmətləndərev eşən aləp vərma.

TƏRLƏ XƏBƏRDƏR

Qara dingeəddə kəsle davyl

Qora dingeəddə 28-se dekaərdən, baş-lap inde ikənse kən kəsle davyl. şurm xəkm hərə. Davyləy kəsleəge 8 ball mənən itərləna. Sit ildərdən jylqə səqəvsə "Jan Rudzuta-k" həm "Nogin" əndənlər şulaj uq-sit il pə-ro-xodtəryñan Edes portinə jynə eş aləp jylqə səqəy "Tənixəndriş", "Radio"lar şurm m-lyv səəple dingeəddə tuqtap toralar.

Səerəddə jəjəlyq

Hunqə kəndərdə Novo-səlskiəddə havə-lər əik tid ydgərap kile. inde vər nışə kən kənd-ər jylə tora. Bəl Səerəddə hərə osoraj torqan vəqlə. Kis mənən xaltə ləşq jərdərdə lə-təmə tamə. Sekundəna 25 metr ildək mənən kəsle jylə jəl itə.

Dingeəddə antənda neft

Izəlrəştəqə gruzneltən dingeəddə esəndə eşləngən 11-se hanə skvəznəhəy neft fontanə-vərə başlanə. Bəl ək-səndən səsəy dingeəddə jəryñan 800 metr esə eşləngən.

Kolxozsə Qyməroftəy ujləp təbəv

Tujməzə rajonəy iptəş Molotol iseməndəge kolxoz aqzəhə Qyməroftəy aqləqə qatlavly rə-veştə sorttarqə əjəv jyləñ ujləp taplı. Qat-lavly molotilka mənən huqəlyqan əjəy samotaskalar jərdəmə mənən saritrovkaqə sara. Undə əjəy qədəttəge ikə sort urnəna t-sort-qə əjəlyp, samotaskalar jərdəmə mənən əd-dər təbəqə jənynda tədəlgən ambarqə sara. Əgər əjəy dəmlə bulha şul uq samotaskalar sisteməy bulynsə mexanikləştərylqan kipter-gesko inə. Molotilka, saritrovka həm mexa-nikləştərylqan kiptergerə həv kəsə jərdəmə mənən zərəkətkə kilterelə.

Javəly redaktor:

A. ƏMIN.

Əfə, "Okt. nəf." tipografiahə. Başjəvlit vəkile № 4620

Grazdandar huojbş fronttarında

Madrid, 3. Madrid eştendə tınsıyq davam itə. 2 nse qınvar kənə kiske matbuqat respublikansylar dıñ Prinsessa kypere janında vıjezka jahap, 10 jortto doşman qulıñnan alıvdar turahında xəbər itte. Gazetalardıñ belderevenə qaraqanda, Madridtan tenjaq-kensıyq ıñqajda Xadrake-Siguensa frontında respublikansylar unıñ alqa baralar.

Pariz, 3. Madridtan xəbər itevdərenə qaraqanda, Madridtın ovorona komitet bəgen kəndədgə belderevendə Madrid fronttın tərle ucastkalarında tınsıyq bulıvın kırıhətə. Gvadaxara frontında respublikansylar həzym jahavda davam itələr.

Respublikansylar Burgos provinshında Espinosa De Los Montorostaq bəjeklektərdə quldarına alqandar. Xəkmət aviatsiañ Andaluşiala Kordova, Porkuna, Bajena həm Vil'ja Del' Rio qalalarına bombarırovka jahaqan.

Bil'bao, 3. Respublikansylar Santander frontında Burgosqa qarap həzym itə başlaqandar həm dur strategik əhəmitkə eja bulqan jan pozitsialardı quldarına alqandar. Bık kyp keşə qulqa alıñqan. Fətnəsələr kyp kes tuplap kontrataka jaharqa ıntılqandar. Tik ulardıñ həzymdərə kire qaqlıqan həm ular kyp juqaltıvdarqa osoraqandar.

Valensia, 3. Gazetalardıñ belderevenə qaraqanda, faşistardıñ 2 samoljotı tınsı jəşəvse Al'basete qalahına (Madridtan kənjaq-kensıyq ıñqajda 235 kilometr alıñqıta) ber nışə bomba taşlaqan. Tıñ bulmaqan məqlıyməttərgə qaraqanda, ylevsəldən hanı 10 qa jətə, jərəxətlənevselərdən hanı 80 dən artı. Ulardıñ kybehe qatın-qıddar həm balalar.

Bil'bao, 2. Asturia frontında fətnəsələr armiañnan dıbtəlgən hal dattar kən hajın xəkmət qəskərdə jaqına şıqalar. Ular xəbq arahında, şulaj uq armiala rızahıdlyqtıñ ybeve turahında həjləjdər. Oşonon menən bəjləneştə fətnəsəldən komandırdar haldattardə grazdandar menən bəjləneş totovdan qətcı tıjıblar. Burgos provinshında krəttiəndərgə halımdardə artırvıñ, ulardan produkttırdə tartırv alıv hədəmtəhendə krəttiəndər arahında rızahıdlyqtar ybə.

Madrid, 3. Ydək front turahında 2 nse qınvar kənə vabırv şıqarılqan ofitsial svodka. Aranxues sektorında 11 nse divizianıñ dinamitsylar gruppahı doşmandın pojezın şartlatı, tip kırıhətə.

Pariz, 3. Gavastın belderevenə qaraqanda, Gvadaxara frontında respublikansylar ber nışə kilometr alqa barıv, Ablanke, Al'guera həm Mirablueno avıldarın alqandar. Fətnəsələr tanktar həm german kavaleriañ jardamı menən kəsle kontrataka jahaqandar. Huqıvş ber nışə səqət davam itkən. Xəkmət samoljotırv tyvən genə osop doşmanqa qarata ut asqandar həm unı qasırqa məzırv itkəndər. Fətnəsələr huqıvş majdanında bajtaq ılğən keşene həm huqıvş kərəkterən qal dırvqandar.

Xəkmət qəskərdərenen Gvadaxara rajonındaq unıñ adımdar, fətnəsələr qulındaq strategik punktar bujınsa udar jahav julı menən Madridtə haqlav maqsatına jıñaldərelgən plandı tormoşqa at-

qarıv tərıvəndə ytkərelər. Gvadaxaranan tenjaq-kensıyq ıñqajda 60 kilometr alıñqıtaq Siguensa oşondaj punkttardıñ berehe. Bıñan ber nışə kən elek Atiensan, Mirabueno, Al'guera həm Ablanke qalaların alıv Siguensa əsən qurqıñs tıvdıralar.

Fransianan ispan xalqına jardam

Pariz, 2. Fransianın ispan xalqına jardam komiteti, Fransiala respublikan İspania fajdahına 2 million 271 meñ frank aqsa jıjılvı turahında xəbər itə. Bıñan tıv 6 aj vaqt esendə İspaniaqa 4 meñ tonna adıv, keim həm darıvdar jəvərelgən. 10-ş qınvarda 400 tonna adıv təjəgən paroxod Parizdan İspaniaqa kitəsək.

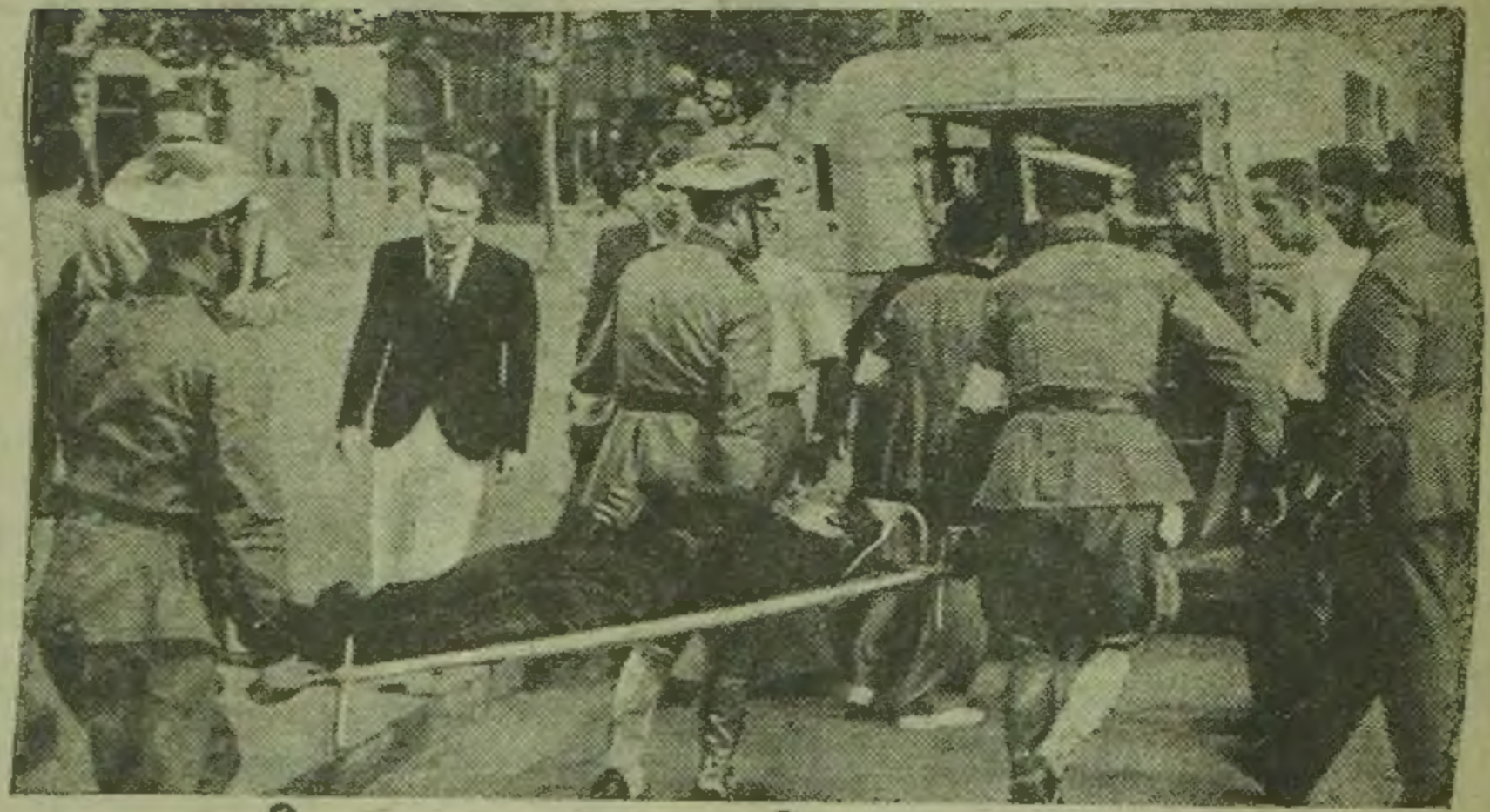
Sovetnıñ İspaniala konsissiañ turahın da ujdırmalar

London, 1. „Ekscejndz telegraf“ agentstvohıñ xəbərsehe Sevil'jan beldər: İmeş huqıvş materialdarı menən təmin itev əsən Sovettar Sojuzına İspanianıñ Mursia həm Ciudad Real' provinsialarında qurqıvş tabıvqa ajırm xoquq bıreleve turahında Valensianan xəbər alıñqan.

TASS, sovettar xəkmətenen İspaniala nındə də bulha konsessia alıv turahındaq xəbər dərən uñal uñ menən taratılqan ujdırma ikənlegen beldər. Sovettar xəkməte İspaniala nındə də bulha maxsus xoquq jəki əbtənlək bırelevenə ıreşərgə tırvıvıv yde əsən prinsiplal rəvəştə jul qujıvırvıv tygel tıv ıbəpləj.

İspan xalqına jardam itkən əsən ştraf

Buxarest, 3. İl eşse respublikan İspania fajdahına aqsa jıjıvdar əsən Arad qalahıñ (Rumjınia)

İSPANIALAQV XƏRBI-FAŞISTİK FETNƏGƏ QARATA HYRƏTTƏ: grazdandar gvardiañnıñ jarañqan sojesın sanitar dər Barselonda gospi-talqa itlər.

tribunalı tərəfinən ştraf tılvərgə xəkm iteldər. Ulardıñ har qajı-

nıñ dyrtər men lej ştraf tılvərgə təjəstər.

Xoze Zamora kompartia safına alındı

Valensia, 2. İspania respublikañnıñ elekke prezidentıñ ulı Xoze Zamoranıñ, atahıñnıñ rəxsətenən başqa tuqanı menən bergə kyp tən tygel Valensiaqa kileve həm ulardıñ ikehenen də respublikañ armiaqa inəvdə turahında jadılqajıv. Bəgen „Verdad“ gazetañ Xoze Zamoranıñ İspania kompartiañnıñ general'ıñ sekretarı Diasqa, yden kompartiaqa alıvda-

rıñ horap jadqan xətn vabırv şıqardı. Dias javap itep jadqan xətnə „sit il derzavalarıñnıñ hatıvq jardamdarına tılvər əsən ilde kı-bəktərgə bılevse reaksiaqa həm faşizmq qarş xəbq militsiañ sa-fında torop kərəşərgə“ qarar ite-ven qotlaj. Şunıñ menən bergə Dias kompartianıñ Zamoranı yd saftarına alıvqa qarar iteve tura-hında beldər.

Faşistardıñ həzymenə qıdıl flottı nıjılvıv menən javap bırebed

Ştarletamaq dıvlət kyn zavodında 450 keşə qatnaşılqıv menən dır mıtıv ytkərelde. Mıtıv faşistik pirattar tərəfinən komsomol teploxodıñ vabırvıv turahında informatsia tıñlanı. Mıtıvta qatnaşılqıv faşistik pirattardıñ vıl qoroqlə eştərenə javap itep yddə-

renen ber teploxod urnına unarıla-qan teploxod tədəv eşendə jar-dam itərgə ədər torqanlyqtarın beldərdər. Janı flotillalar tədəv əsən jardam fondı oloştərop alıv eş xaqtarıñnı 2 protsentıñ bırevgə qarar şıqardılar.

URİNLİ JAVAP

Sovettardıñ Məskəv Əlkəhe sjezvəvəv inə. Trıbnala iləbeddən maqtavıv qıddarınan berəv—paraşutiska Jakovleva. Ul Amerikanıñ ber mılle-nerınan bəddən iləbeddən gruppə paraşutis qıddar ismenə kılğən xətlə uqıv.

— İl elek şunı əjtergə kərək, — tıv jada ul, — mın 26 laqı jəş, zəngər kydlə, aqıl səslemən, mınəv bujım — 1 metr — 78 santimetr. Mın Amerika ber avtomobil zavodıñnıñ xuzahı bulıv isəplənəm. Bıl zavod mıl-ə jılvıv ber mıllyon dollar doxod kılterə. Ydəmə tormoş duş edləjəm. Mın heddən qajıvıvıv oqşanım, — şunı jadırv jəvəregəd.

Jəş „kejav“ xə jadırv qına qənə-qətlənməgən, konvertqa ydenen fotografa kartockahıñ da halırv jəvərgən.

Delegattar kəldər. Ə bəddən şat qıddar bıv, vıl kətlənməgən, „kejav“ dən kıləp şıqıvıv kyp tən yk asıv itep kəlvərgə əlgərgəndər inə. Bəgen inde ular delegattar menən berlektə kəldər. Bıl bəddən il qıddar əsən, bıñnan da, nındə kəlvə! Şulaj da qıddar javap bırevgə xəl qılqandar. Ular yddərenen javaptarında:

— Hədd bəddən əsən bık jarıv kejavhegəd. Hədd Amrikala ber avto-mobil zavodıñnıñ xuzahı bulıv ıbəplə-nhəgəd, bədd iləbeddən bəta fabrik,

zavodtarıñnıñ xuzalar, tıv jadqandar.

Kırvəhegəd qıddardıñ javabıv bık qıvıv. Ular ber tərle şıjırv da ed-ləp tomaqandar. Ular yddərenen donjalaq in dır xuzalıqtıñ, in dır həm tıvıvıv bajlıqtar şısməhe menən uratılv alıñqan in baj ıl dən kəsle xuzalar bulıvdarın da jadmaqandar.

Ulardıñ qulında nındə genə bajlıqtar juq. Ular: 1.200 mıllyard ton-na jər kymereñen (Jevropala berense urıv), 3.200 mıllyon tonna neftten (donjala berense urıv);

10.612 mıllyon tonn (donjalaq zapastardıñ 52 protsentı) ılmer məq-dəndərenen xuzalar.

Ulardıñ qulında 18.370 mıllyon tonna kall həm donjala in dıraltıv, tərıv zapastar, nıft bajlıqtar vər.

Qıddar yddərenen, Sovettar Sojuzıñnıñ vətə xədmətsəndəv menən berlektə, ber genə zavodtın tygel, ə iləbeddəgə vətə 574 meñ 64 zavod fabrikañnıñ xuzalar ikənlektəvə turahında la jada alalar inə. Ularqa vıl zavod, fabrikalar dıñ 80 protsentıñ berense həm ikense bıjıvıv osoron da tədəlgənlektəvəv tılvınsa janar-tıv eşləgənnəktəvəv kırıhətərgə la məmkin inə.

Amerika mıllyonerdarınıñ xuzalı-qıv ydenen zavodı həm jorto stəna-hıñnıñ sıtka şıqıv. Ə bəddən qıddar bıvıvıv xuzalıq başqa ber ge-

nə ilgə la tıv bulmaqan kıl səsəv majdanırv, uramdar həm jılqalar menən uratılv alıñqan. Ul jərdər-dən tıvraqıv vaj, urmandar in jaqıv aqastardən tərə, jılqaların nıv tərən, kıl. Ular Sovettar Sojuzıñnıñ berense kəndərendə yk 150 mıllyon gektar pomeşık, qadna həm monaster jərdəvən alıvlar. Ul jərdərdə xəddər 445 meñ 800 traktor, 89 meñ 600 meñ kombajın eşləj.

Ulardıñ xəbq xuzalıqınan kılğən doxodırv ber mıllyon dollar qına tygel, ə jılvıv — 83,1 mıllyard hum bulıvıv da jadmaqandar. Bıñnı 1913-şə jıl menən saqıvıvıv qanda 4 tapqıv artıv bulıvıv kırıhətlənməgən.

...Qıddarqa hyd əjtep bulmaj. Ular dərəv həm qıvıv javap bırgəndər

Sənki ular, bəddən qıddar bıvıv yd ıl dərənən patriottar. Ulardıv mən-ləgən xədmətsəndərdən kəstən tıv eksploatatsialanıv fajdahına jıjnal-qan bajlıv, jəki kapitalistın xədmətsəndər həjəgenə nıgədlənəp halıv-qan fabrik, zavodıv saq qıvıvıv qıvıvıvıvıv, ə tıv nəfrət kənə tıv-dırv. Ular yd ıl dərə, sotsialistik va-tandıv vətə bajlıqtarına la xuzalar, Ular eşləjdər, uqıvdar, jal itələr. Ular havaqa la mənələr, havanan da hı-kəralər, hıv abıvıvıv la tışə belələr. Ularqa iləbeddən da qımmətlə nə-mə juq.

Politik uqyv eştəre jaqşırđı

Teməs başqort pedagogia texnikumı komsomol oqışmañ komsomol- dıñ politik uqıvdañ VLKSM Ydäk Komitetiñ II plenumı qararñ nı ğedendä oqıştorov bujınsa ydenen tavgə unıñ hıñbıñ jahanı.

Texnikumda betähe 12 tynäräk bulıñ şulardan parlıa tarixın ejrənev bujınsa 4 häm polit gramota bujınsa 8 tynäräk eşlaj. Tynäräktärgä tıñlav- sıylar ulardan belem kimäldärenä qarañ ayılandılar. Ə propagandistar kom- munistardan häm politik nıq əderlek- le komsomolestardan bərketeldilər.

Şunıñ hädemtähendä hunıñ kən- dərä komsomol politik uqıvdañnıñ toroşo şaqtañ jaqşırđı. Sertäwr, ok- tär aıdarında tıñlavslardan uqıv- qa jərəştäre 83 protsent tışkil itä nölär, dekaer aıdarında bıl 100 prot- sentıqa tiklem jette. Tıñlavslardan uqıvda aktivlıqlar kytäreleven aj- rımsa hıñbıq ejrəne alıñqa kəräk. Mähädief tynärägendä uqıvsı Bikta şef, Jumaqulova, Bikajıyva; Aznabıy tynärägendä uqıvsı Kaj- sıyşef, Mähädief häm Bikulof, Bigil- din ipäştär başta uqıvda jərəmajsä, possivlıq kırhätälär ine. Xädei ular zənätlegä konspekt menän nıq əderlənep kily, häm dərästä şur ak- tivlıq kırhätäv menän tıñbılar.

Temäs pedagogia texnikumı kom- somol oqışmañ komsomoldıñ polit- tik uqıv elähendä bulqan bıl unıñ- ıñ hıñbıñ nıqırtıñqa häm artabañ taqıla jaqşırıq uqıv esen kərəsergä tejes.

RUSTANOF.

Motor tedeleşe FZU hında

Motor tedeleşe FZU maktäbe 3 jıl eşläve dävərändä pro- dıvıdvo sxtar esen tokardar, slesardar, formovsıktar, modelıktar häm frızyrevsıktar kevek kvalifikat- sıalñ betähe 350 jış kadrdar əder- tär sıqardı. FZU la janıñnan 340 əala uqıj.

Zahidullin.

31 nse dekaserda, uqıv atlıcnıktar esen Əfə pionerđar jortonda janñ jıl jolkahı ytkäreldä. Jolkala VKP(ə) Əlkä Komitetı Sekretarı İp. Bıjkin qatnaştı. HYRƏTTƏ: İptas Bıjkin uqıvsı-pionerđar arahında.

(Urazsaxtin fotohı).

VLKSM YDÄK KOMITETYNDA

AVYLDA KOMSOMOLDYN PROPAGANDA EŞEN JAQŞYRTYV TURYNDA

VLKSM Ydäk Komitetı komsomo- lestar-kolxozslar häm kolxozsı jış- tar arahında propaganda eşen jaqşır- tıv mäs'älähän itkş-rde.

Ydäk Komitetı, komsomolestar-kol- xozslardan politik belem alıvdañnıñ tıp formahı bulıp komsomoldıñ kolxoz tavgə oqışmaları tarafıñnan oqıştorola torqan politgramota mäk- täptäre häm VKP(ə) tarixıñnıñ tıp momentlarıñ ejrənev tynäräktäre to- rorqa tejes.—tıp alıñalane.

Kyp kənä kolxozlarda komsomol oqışmaları bık ad hanıylar. Kvalifi- katsialı propagandıs kəstäre jeteş- mäj. VLKSM dñ rajon komitetıtarına bñnda kolxozdar esen politik gramota- nıñ häm VKP(ə) tarixıñnıñ tıp momentlarıñ ejrənev esen kustovoj maktäp häm tynäräktär oqıştororqa

kənäs bırde. Bıl maktäp häm tynä- räktärgä 3-4 kilometrdañ da jıraq bulmañan aralarıñda komsomol tavgə oqışmalarıñnı komsomolestarı belesergä tejestär. Bıl maktäp häm tynäräktär turan-tura rajkomol jetäk- selege atında eşlajdär.

Rajon ydägenen jıraq torovsı, po- litgramotanıñ kustovoj maktäp häm tynäräktärenä jerej alıvıñ bər- mek komsomolestar esen rajon ko- mitettarı ergähendä politgramota maktäptäre tedeleş. Bıl maktäptärdä zənätlär ajıña bır tapqır (5-6 sə- qət) ytkärele.

Ydäk Komitetı, VLKSM dñ rajon komitetıtarına kvalifikatsialı propa- gandıstar bulmañan jıraq tavgə komsomol oqışmalarına rajkomoldıñ propagandıstarıñ jeväergä quştı.

Politgramota maktäptäre häm VKP(ə) tarixın ejrənev tynäräktäre- nen programmaları tik propagandıs- tardan teoritik kimäldären häm kva- lifikatsıaların sistemıñ tavgə kytä- rə barqan vaqıtta qıña unıñ ytel- gän bulıñ mämkin. Bññ esen VLKSM Ydäk Komitetı tyvəndäge- lərde tıqdını itte:

Betä avıl rajkomoldarında propa- gandıstarıñ xedmätänderev esen maksus bıblıotekalar buldırırqa.

Rajkomol sekretardar jetäkseläge atında (ajıña bır tapqır kənəñ 5-6 səqätlek vaqıt menän) propagan- distar seminardar ytkäergä. Ul se- minardar ajrım plan bujınsa eşlärä häm şunda uq propagandıstarıñ zə- nätlegä nıse əderlängänlektären tik- şerergä.

Faşizmdıñ „rasa teorıahı“ turahında

Germania tıvındaq faşizm—faşiz- mdıñ in qəvaxət, in reaksion bər- tər bulıp tora. Ul ydenen tıp as- ıñ bujınsa: qotorqan şavınizmdan, totoş bır dävlat sistemahındaq politik bänditizmdan, urta bıvat var- varlıq jırtqıslıqñnän häm ydenen başqa xalıqtarqa häm ildärgä qarata tıyğınhed aggression qıbarat. Nı ul şulaj? Sənki faşizm kapital- listik sistema krızınenen bötä tərən- legen, ul sistemahıñ sereven, ylergä jəd totqanlıqñ saqıldı. Ylergä jaqınlaşqan kapitalizm-imperializm,— ad qıña bulıñ la jer əbtəndä jışp qalır esen, ydenen faşizm diktatura- ıñ əşä bötä kəsläv häm aldav sara- larıñ kırä.

Ydenen tıp burıstarıñ bojomqa aşırıv esen faşizm diktaturahı İke jıl, metodı qullanıp eş kırä: in sikkä jetkän terror häm sotsial de- magogia. Terror uqa proletariattıñ revolytsion avangardıñnı qarışvıñ hıñbıñ esen, ə demagogia—yde- neñ joqondohona anıñ häm ad anıñ bulqan massalarıñ bujhondorov esen kəräk. Faşizm dävlatında terror menän demagogia bər-berehe menän bık tıqıñ rəvəştä əjlängändär. Ter- ror demagogıahı faş itevselärde sikkä təräñ jeki ayvıñqlahı, demagogia ydenen aldav juldarı menän terordı nıqıñta, ular—aalta häm aldav me- godı—bır-berehenen ajırılmañdär.

Faşizm ul—kul'turanıñ in javız doşmanı

Faşizm keşelekten bötä tarıxı tarafıñnan bıvattar bujı tıvıñlı- qan bötä kul'tura qımmättären vax- şılarsä jemera. Faşizm kul'tura urnı- na Germaniala varvarlıq urnıñlaştıra. Qasandır bır zamandar bəjek feker- selär—filosofırdıñ, bəjek şaqırdar- dıñ ile tıp urnıñ isem alqan Ger- mania, bəgön faşistar xakimlege at- ında, ydenen ul ismen, ul danıñ juqalıv əbtəndä. Faşistar unda bəgön Markstın, Həjnənən, Leni- ndıñ, Lissıngten, Gorkıdın, Rollan- dıñ qımmätle əbärdären jandırılar. Menärləgän qalimdar, ədiptär, kul'tura masterdar (Əjnəstəjen h. b.) Germanianan qıvıylalar. Fən dahlı- darı, talantlı xudoznıktar yddärenen talantlarıñ jəjeldäergä unda jerlek taba almañdär.

Faşizm esen in qırqıñsıñ doş- man—marksizm, kommunizm. Mark- sizmdı, proletariat revolytsıahıñ bul- dırmañ esen faşizm donjala oqşas bulmañan bötä häm hər törle qara- kəstə mobilizatsıalaj, ydenen „hıñal- qan“ metodlar bulqan—terrorıñ häm demagogia aqıvıñ tıvıñ xodqa jevä.

Namə ul „rasa teorıahı“

Faşizmydenen jışəven nıgedlav esen „janı“ ideologia, „janı“ bır

„teoria“ tıvıñlıqıñ bñtıl. „Rasa teorıahı“ German faşizmiñnıñ ana sul tıp teorıalarıñnän bərəvhe bulıp tora. Rasanı, keşelər arahındaq rasa ajrımalyqñn ular (faşistar) dävlatın nıgedä, kul'tura häm prog- restı xərəkät itterevse itep itqan itələr. Bıl „teoria“, keşelər „təbiqi“ rəvəştä juqar häm tyvən rasalarqa (paradalarqa) bylenä, juqar rasalar xakimlek irergä, ə tyvən ra- salar ularqa bujhonorqa tejestär tıp rabıaj.

Keşelekten bötä tarıxın,—iztimaqi mənäsəbättär häm kul'tura tarıxın,— faşistar şıñlı kərəş tarıxıñn qıbarat tygel, ə rasalar kərəşe tarıxıñn, juqar rasalar menän tyvən rasalar kərəşe tarıxıñn qıbarat tıp anlata- lar. Bötä keşelek tarıxında, imeş, əgər də juqar rasa yd qanıñn sañlıqñn haqlaqan bulıñ,—ul tyvən rasa əbtənen xakimlek itä kılğın; əgər də yd qanıña başqa sıt bır qandı qatıştırtqan bulıñ,—ul rasa (juqar rasa) tıvıñlıqñ „sıvıllizatsia“, imeş, hələk bulı kılğın.

„In juqar bərdən bır İzadi“ häm „tıl qanıñ rasa“ tıp faşistar „Tən- jaq German rasahıñ“—(ə ul rasanıñ vəkildäre—faşis „qalimdar“ əjteven- sä. Tissen, Simens, Krupp häm baş- qalar kevek in ere kapitalıstar häm Gıttler partıahıñnıñ jıvıñsıylar) kır- hätälär. Şul rasa qıña, janəhe, bötä keşelek kul'turahıñ tıvıñlıqñ häm

kıləsəktä la tıvıñlıqıñ bulıñlıqñ häm şunıñqan ul rasa qıña başqa rasalar əbtənen xakimlek itergä xalıq tıp kırhätälär. Ə tyvəngə rasanı jaqı- nı „tıl qanıñ“, „zararlı rasanı“ slävəndärdä, jevrejdarıñ häm baş- qalarıñ İnderələr.

Şulaj itep bıl teoria bujınsa, ger- man xalıq şıñlı kərəş turahındaq Marksizm teorıahıñ „kire qaqırqa“ häm „bajaqı“ „Tənjaq rasa“ñn in „jaqıñ“ vəkildäre jetäkseləgendä bərleşergä häm „tyvən rasa“ xalıq- tarı əbtənen „Tənjaq rasanıñ“ xakimlek itevən bojomqa aşırıv esen „rasa kərəşe“ alıp bərıñqa tejes bulıp sıqalar.

„Rasa ejrənev“ Germaniala xəder rəsmi fən bulıp əjlənde. Sənki däv- lätten burıñsı—vləstı rasa jaqıñn „tıl qanıñ“, „arı qanıñ“ elemıntar qılnda haqlav häm „tıl qanıñ“ bulqan „tyvən rasalar“ıñ izalatsıaläv. Bñna şunan inde hər törle „keşe jeteşterevselek“, strıllizatsia (jaqıñ orloqhodılandırıv) zakonı kılöp sı- qa. Məbələn, bır məqlymät bujınsa, 1935-se İldın I-se qıñvarına Ger- maniala 56000 keşe strıllizatsıalan- qan.

Faşistar yddärenen bıl teorıahıñ „fənsə aqlap“ mataşalar. Ləkin ular- dıñ bıl mataşvıdarı tıphəd bır nə- mə bulıp sıqa. Ular „saf german rasahı“, „arı qanıñ“ tıp dəqıvə itələr. Ə xalıyki germandar yddäre bır talaj xalıqtardıñ tormoş, qan qat- naşlıqıñ hädemtähendä jaralqan bır xalıq. Bıl „saf, tıl qanıñ rasa“ñn

(Davamı 4-bıttə)

Норавд javap biraved

QIYQIY RAJKOMOLNIN PIONERDAR BYLEGE MÖDIRE İRTƏŞ
RƏXİMJANOFTIN NORAVDARNA JAVAPTAR

Norav: Bedden Qıyqı rayonı yda-
genda ale kypıan tygel gena pioner-
dar klubb asıldı. Lakin unda nisek
eş alıp varıv turahında jetakse ma-
terialdar juq. Bedden Burıssıyda na
menen tora, pioner klubında nında
tyneraktar bulırqa tejeşle hem bed
ni tyneraktar menen nisek jetakselek
iterge tejeşlebed.

Javap: Pioner klustarınqı burıssı
pionerdar, oktabrattar arahında kom-
munistik tərbiə eşen jəlep jəvərev,
balalarđın telaktaren ejrenev
ham unı xedmətlənderev, ybterev
julında ydında bulqan betə mem-
kinselektərdə fajdalanıv, balalar ara-
hındı qorqavısqı, fan, texnika ham
fizkul'tura eştəren jəlep jəvərevdən
tora.

Pioner klustar balalarda bulqan
həlləkte ybterergə tejeşle. Şunın
menen bergə pioner klubb otərdar-
de eşendə hər jaqlap jərdəm itə.
Ular arahında polıtk tərbiə eştəren
jəlep jəvərevdə jərdəm itə.

**Pioner klustarında tyənge sara-
lar tətərgə kərek.**

Xodozestvolı tərbiəlav; vınyı tyən-
dage sektordar bula:

Muzıkal sektor—vınyı ydında
xot tynerəge, garmonsılar tynerəge,
tavısqı arkestor, tınyı arkestor ham
başqalar bula.

Teatral sektor: balalarđın yddəre-
nev yd eşməkləle sənqəte, qırsaq
teatr, hyrətselər tynerəge.

**Balalarđın xəl alıv sılməken ojo-
stororqa.** Bında hər tər e daimi uyn-
dar, attırsakiondar, şaxmattar, şaş
kalar bulırqa tejeşle.

Avıomodelsılar tynerəge, foto ko-

vinet, jəş konstruktorsılar tynerəge,
stolar masterskojə, fizkul'tura eşen
kinqıty bujınsa hər tərle tynerəktar
(Vollıbol, hıv sportı baskıtsol, futbol
konkıseler ham başqalar.)

Xərbi eş bujınsa jəş voroşlofsa
atıvsılar, jəş brone tankıstar, jəş
snajpersılar ham başqalar tynerəktar
re.

Balalar kətopxanahı buldırırqa.
Unda besedalar, vıjstovkalar, qazet-
talar, xudozestvo ədəstəle kitaplaren
qısqırvıv uqıvdar, balalarđın izadıvı.
klustaqı eşen kyrhətkən pioner ga-
zetaları sqıqarırqa ham başqalar.

Balalarđın klustaqı, otərdəge
eştərenəq əlgələrenən vıjstovkalar
ojoştorov ham başqalar. Heđ yd
klubbıqıddı eşen vına şul saralar-
can sqırvıv başlarqa tejeşlehegeđ.

2—Norav: gazeta bitəndə İspania-
nıq ataqlı kommunistkahn Dolores
İbarriori (pasionaria) nıq tərzməi
xələn vabır sqıqarırqıddı ham
unıq turahında başqort tatar telen
də materialdar kyrhətevegeđde hora
jım.

Javap: Beđ „Leninse“ gazeta-
nıq 18-se dekarı hanında Dolores-
nıq qısqısa tərzməi xələn bırdıq.
Gazetanıq şul hanın alıp uqıv ala-
hıqıđ. Bınan başqa „Başqortostan“
ham „Kommuna“ gazetalarınqı ok-
tabr, nojəbr, dekarı ajı handarında
Doloresnıq ber nısa məqələlərə va-
tılıp sqıv. Heđ „Başqortostan“,
„Kommuna“ gazetalarınqı şul ajdar
da sqıqqan handarın alıp qarahaqıđ
bı turala jaqısqı uq tıv material
dar tıva alırbıqıđ.

**Lotarej biletə 2500 humısq
otoş**

Zagatskottın Mejəka bıleksəhe eş-
seheptəş Asədullıq OSOavıaxım-
dın 10 nıq lotarejenen 1 humısq biletə-
nə 2 meñ 500 humısq otoş sqıqqan.
İptəş Asədullın bı aqsıqqa velosı-
ped, patefon ham başqa nəmələr
alırqa sıljaj.

**1 meñ 51 gram avırlıqında
altın kıləge**

Krasnıarskıl. 26-sı dekarı. „Mins-
zoloto“ tresnıq „Cizemak“ pris-
kahındaqı starateldar artelenen aq-
zabı Nina Sudına 1 meñ 51 gram
avırlıqta altın kıləge tapqın. Al-
tın kıləge dıvlatkə tapşırılqan.

Faşizmdın „rasa teorıahı“ turahında

(DAVAM. BAŞ 3 NŞO BİTTƏ)

ilgehe itep, faşiz „qalımdə“ baş
həjəgenen (cerəp) odonsa bulıvın
kyrhətelər. Ə xalıyık „ari rasahına,
ber də jaqın bulmaqan, məbələn,
nıgırdar, avırlıqlar, manqıldardın
baş həjəktəre ularıqınnan da odon-
saraq. „Qara kyd“, „bəkrrək tanav“
h. v. qujıv qarajdar. Ul ilgeləre me-
nən də vabır sqıqqaj. Ular yddərenen
julısqıslar bulqan Gıtlər menen Gıv-
belestən ədəm jərənderges qothod,
jəmheđ, ləqır, nıqana ikənlektəren
kyrhətelə jəşərə almajınsa, ularıq
nisek tə bulha „saf qanı“ ari nəsle-
le itep sqıqarır eşen kəsənev, qələ-
məllənep vətələr. Bı təngəldə ha-
man bulha „fənni tikşerenevden“
osona sqıqı almaj adıplanalar. Beđ-
deñ eşən ber nəmə asıq: ul teorıa.
İptəş Stalin əjtməsləj „kyk jerdən
nı tiklem alıv bulha ul da fəndən
şul tiklem yk alıv“ (1) tora. Unıq
hıv ber fənni nıgedə juq ham bu-
lırqa la məmkın tygel.

Ə huñ ul teorıa nı nəməgə kərek?

Ul teorıa, juqarıla əjtelgənsə, faşizm-
dın eksploatıa, talavsqısq, imperia-
listik julbaşarlıq ideologıahına xed-
mət itə. Ul teorıanıq ike konkret
maqsatı, funksıahı var: unıq berehe
proletariatın sıjnı bərdəmlegənə
(solidarlıqına) qarş kərəşev. Kən-

dən-kən nıqına ham ybə barqan
revolytsion proletar internatsionalizm
ideahına faşistlar huqısqınsan reaksion
millətselek ideologıahı bulqan „rası-
zmdı“ qarş qujırqa tırbışalar. Xa-
lıqtardı ajrım sıjnıftarqa aylıvı, bəlki
„juqar“ ham „tyən“ rasalar-
qa bılep, bı teorıa tərəndə eksp-
loatatordardı, aristokratıahı „saf ra-
sa“, „german qanıq haqlıqan“ qat
lam itep sqıqara. Şulaj itep, bı teo-
rıa proletariat internatsionalizmına
qarş, sıjnıfı bərdəmlek tojqohona
qarş, kommunistdın bətdə donja ıde-
ahına qarş qujılqan reaksion ber
teorıa.

Bı teorıanıq ikənse funksıahı—
huqısqısq əderlek. Bı teorıa „juqar“
xalıqtardın „tyən“ xalıqtardı ıdeve
zakonı ham qotolqohod tıv rəbləp,
huqısqın bulıvın tasıqlatın mənge-
lek zakonı ul, tıv dəqıv itə. Şunın
eşən də, Germania faşizm „rasa
teorıahına“ nıgedlənep, „bejək Ger-
mania“ dıvlaten tıvırvıv ydenen
tısqı polıtkahınqı tər burıssı itep
ıqlan itə. Bı „bejək Germania“ qa
jul—tik huqısqı aqa qına tıv əjtelə
ham „rasa teorıahı“ ul huqısqı ıde-
logıa jaqınan aqlav bulıp tora. Sən-
ki, faşizm ul—huqısq. Jaqın faşizm-
dın huqısqısq jəşəve məmkın tygel.
Bınyı şulaj ikənlegen beđ huñqı
vaqıttardıq vaqıqlardan, sıgerək

tə, İspanıalaq faşizmdın qılqan
vəşəstlektərenən kyrep toravıd. Yde-
nen asıv bujınsa İspan xalıq ari
nəselenen bulıvıqı qarabaştan, Ger-
mania faşistlar, bı təngəldə yddə-
renen „rasa teorıahınqı“ aştın əbke
kılıterep, İspan xalıqınqı qatın-qıd
nala-saqaların varıvırdarsa qırvıqı
bətə kəstəre menen jərdəm itələr.
Sənki xıkmət „rasala“ tygel, ə faşiz-
mdın konkret huqısqı polıtkahında.

Sotsializm ham unıq jəngrelməv
kreposı bulqan SSSR əlaltı bı
„teorıanıq“ jadmısq eşən ham qe-
mıman „ədəm aqavısq“ faşizm eşən
berdən-ber qırvıvısq kərtə bulıp
tora. Şunıqıtan ul (faşizm) ydenen
tər uqın SSSR qa jynəldərmək
bula.

Bejək Stalin tarafınan jadılqan
bejək zakonı il—SSSR—ydenen
esendəge (hıv ber rasa, millət ajır-
mahına qarabaştan) tıv xıquqlı
xalıqlar menen, bejək partıa ham
bejək Stalin jətəkselegendə vaxetle,
matur donja tədənə. Ham ul vegen
bejək Stalin Konstitutsıahın qılına
totop, unı donja tarıxında bejək
jenev bıjraqı itep jəlbərdətep, sot-
sializmdan kommunizmqı taban jul
alde.

Mextar Bajım.

1) İ. Stalin, Leninizm məsələlərə, bıt 546,
10 nıq bəhməh.

AVİLOJA JANİ KADİRDAR.

HYRƏİTƏ: Əlkə okuşerkalar əderləv kırıssın „otlıeno“ qa vətərep
sqıvısqıla dan: Huldın unıqı Kolesova, Nazarova, Rudakova iptəştar
(Urazbaxtın fotohı)

„1937 nse jıldı, jəštərdən tınyısqı eşən kərəş poxodtarı jıv itergə“

Jəštərdən huqısqısq qarış kongresnıq xalıq ara komıtetınqı
Zenıva plenumı

Vena, 3 qıvıvı. (TASS). 29-30 de-
kabrda Şvıtsarıanın Zıvıva qalahında
jəštərdən huqısqısq qarış kongres-
nıq xalıq ara komıtetınqı plenumı
bulıp uddı. Plenumda 20 nən artı-
qırvıq ılden jəštər ojoşmalarınqı
vəkıldəre qatnısqısq ittelər. Şular
ıbbəndə SSSR dan (İptəş Krasnof),
Anglıan, Fransıan, Tənjaq Ame-
rıka Quşma Ştatıan, Hindstan-
dın, Qıbtıjdan, Cexoslovakıan,
Polşan ham başqa ıldərdən qat
nastılar.

Plenumda jəštərdən kommunistik
internatsionalınn, jəštərdən xıstıan
internatsionalınn, studentardın xalıq
ara vıjrohınn, jəštərdən patsı-
lısıq ojoşmalarınqı ham başqalarđın
vəkıldəre qatnısqısq ittelər. Plenumda
bətə donja jəštərenen tınyısqı eşən
kərəştərenen ham jəštər kongressı
qudqlısqın artıvan jəjelderevden
kyp kənə aktual problemlar mə-
dəkərə iteldələr. Plenum, Anglıa de-

legatsıahınqı 1937 nse jıldı „jəštər-
dən tınyısqı eşən kərəştəre poxo-
dına əjlənderevge“ tıgən təqdımdə-
rən mədəkərə itevge ajrıvısqı ıqlıbar
bırdə. Plenum tarafınan bıv podxo-
dardın xarakterı turahında bətə İ
jəštərenə qarata mərəzəqət projektı
qasul itelde. Bı kompanıanın pla-
nında Parızdaqı 1937 jıldın xalıq
ara ustavkahnıq tınyısqı eşən kə-
rəş bılegendə tınyısqı eşən kərəş-
tə bətə donja jəštərenen qatnısqısq
saqlıdırıvısq məssısqı aylıksə ojoş-
tororqa qarar itelde. Bı vıstavkala bı-
taq qına başqa saralar, ajrım alqan-
da jəštərdən xalıq ara osorısqıvıdın
la tura kılıtereləsək. Plenum 1937
esendə Skandınovıa, Balkan ham
mıq Okıan ıldəre jəštərenen konfe-
rensıaların ytkərevgə qarar itte.

Plenum Anglıa delegatsıahınqı in-
tervensıaqa qarış ham İspanıa xalı-
qınqı vıjondoroqıodıloqı eşən İ-
span xalıqına gumanetar jərdəm ojoş-
torov turahındaqı təqdımen mədə-
kərə itevge bık dır ıqlıbar bıyde.
Plenum tarafınan bıv qarar ber ta-
vıstan qəsul itelde.

Sovet jəštərenen vəkıle İptəş Kras-
nof plenumdın bətə eşendə aktıv
qatnısqısq itte. Plenumda qatnısqı-
vıqlar tarafınan unıq bətə sqısqıstar-
la ıqlıbar menen tınləndə.

Məbədəkof 3 byre ıyterde

Bajmaq rajonı „Tıjələz“ kolxo-
zıqı hınarsı Məbədəkof huñqı
10 kən esendə 3 byre ıyterde. Ul
bıv byrelərdən tıreben „Sojuzpuşni-
na“ qa tapşırıp 272 hum aqsa aldı.
Bınan tış 300 hum aqsa menen bı
laktəndə.

18 jəş komsomol safına alındı

Starletamaq Başqort pedagogıa
texnikumı ırgəhendəge komsomol
komıtetı matur qına eşləp kılə. Ul
sojuzdan tış jəštər arahında sıstem-
lı eş alıp bara. Hədəmtələ ojoşma-
kəndən-kən ybə. Uqıv jıv başlan-
qanda ojoşmala 67 komsomol var
ıne. Xəder komsomolestardın hanı
85 kə jette. Bıv vaqıtesendə 18 sojuz-
dan tış alıvısqı jəş komsomol safına
alındı. Janıbaı.

Vaqıtlı redaktor:

A. ƏMİN.

Əle, „Okt. nat.“ tipografıahı
Baqlavılt vəkıle № 4627

QINVAR

9

1937-se yıl
№ 4 (1051)
Ajrım hanı
9 tin.

Ленинсе

VLKSM dın

Başqortostan
Ölkä ham Öfö
qala komitety
organı. 12-se yıl
sıqı

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

Бетә Россия Үдәк Башқарма Комитетъ президиумының қарары RUSSIA SOVET FEDERATIV SOTSIALISTIK RESPUBLIKAHYNYŇ KONSTITUTSIAHY TURAHYNDА

Konstitutsion Komissianıñ predsedatele ip. M. I. Kalininden RSFSR Konstitutsiahy proyektı turahındaq dokladn ınladıqandan hun, betä Russia Үдәк Башқарма Komitety prezidiumy QARAR ITÄ:

BRYBK prezidiumnyñ Konstitutsion Komissiahy tarafınan tapşırılğan RSFSR Konstitutsiahy proyektın xuplarqa ham Sovettardıñ betä Russia Qıdättän tış XVII sjezı qaramaqlına ınderergä.

Betä Russia Үдәк Башқарма Komitety predsedatele: M. KALININ
Betä Russia Үдәк Башқарма Komitety sekretarı: A. KISELJOF.

Mäskäv, Kreml' 23 dekabr 1936 yıl.

RSFSR BRYBK-NYN KONSTITUTSION KOMISSIAHY TARAFYNAN TAPŞIRILĞAN HÄM RSFSR BRYBK PREZIDIUMY TARAFYNAN SOVETTARDYN BETÄ RUSSIA QİDÄTTÄN TİŞ XVII SJEZİ QARAVNA İNDEREV ÖSÖN XUPLANOĞAN RSFSR KONSTITUTSIAHY PROJEKTİ

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahynyñ KONSTITUTSIAHY (NIGED ZAKON)

I bylek İztimaqı qoroloş

1 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahı — eşselerden ham krätiändärdän sotsialistik дәvlät ul.

2 STATJA. RSFSR-dın politik nigeden xedmätsänder deputattarı Sovettarı, pomeshiktärdän ham kapitalisttardıñ vıasın qolatıv ham proletariat diktaturahın huqısqıp — qadavıv hädemtähendä ybep sıqqan ham nıqıqan Sovettarı, täşkil itälär.

3 STATJA. RSFSR-da betä vıastı xedmätsänder deputattarı Sovettarı jedöndä qala ham avıl xedmätsändereneke.

4 STATJA. RSFSR-dın ekonomik nigeden xuzalıqtın sotsialistik sistemahı ham proıvostvonon qoraldarına ham sredstvolarına sotsialistik milek täşkil itälär, bılar xuzalıqtın kapitalistik sistemahın bötöröv, proıvostvonon qoraldarına ham sredstvolarına xosusi milekte juqqa sıqarıv ham keşenen keşene eksploatatsialavın juq itev hädemtähendä urınlasıp nıqıqlar.

5 STATJA. RSFSR-da sotsialistik milek jä дәvlät milke (betä-xalıq bajlıqı) formahında, jä kooperativ-kolhoz milke (ajrım kolhozdarıñ milke, kooperativ berekmälärdän milke) formahında vula.

6 STATJA. Jer, jer ese bajlıqtarı, hıvdar, urmandar, zavodtar, fabrikalar, şaxıtar, rudniktar, timer jul, hıv ham hava transportı, banktar, bajlänäs-sredstvolarıv дәvlät tarafınan oıstoroqlan ere avıl xuzalıqı predpriatieläre (sovxozdar, maşına-traktor stansiaları ham başqa şundajdar), şulaj uq kommunal' predpriatielär ham qalalardaq ham promışlennost' punktтарыndaq nıged torlaq fondı — дәvlät milke, jäqni betä-xalıq bajlıqı ul.

7 STATJA. Kolhozdarıdaq ham kooperativ oıoşmalardaq iztimaqı predpriatielär ulardıñ jänle ham jänhed inventarı menän, kolhozdar ham kooperativ oıoşmalar tarafınan jetesterelä torğan produksia, şulaj

uq ulardıñ iztimaqı qaraldılar, kolhozdarıñ ham kooperativ oıoşmalarıñ iztimaqı, sotsialistik milken täşkil itälär.

Här ber kolhoz dvorıñnıñ iztimaqı kolhoz xuzalıqınan alınqan niged doxodınan başqa, avıl xuzalıqartele ustavında kırıhätelgänsä — şaxsı fajdalanıvında usad'ba ergähendä dur bulmaqan jer ucaskahı ham usad'ba ergähe ucaskahında şaxsı milkendäge jardamsıv xuzalıqı, torlaq jorto, produkt malı, qoşç ham vaq avıl xuzalıqı inventarı vula.

8 STATJA. Kolhozdar tarafınan bilänä torqan jer ularqa tylävhed ham srokıñd fajdalanıvqa, jäqni mängegä berketelä.

9 STATJA. RSFSR-da xuzalıqtın xakimlek itevse formahı bulqan sotsialistik sistemahı menän ber qatardan, jıqıñdaq krätiändärdän ham kustardardıñ şaxsı xedmätkä nigedlängän ham sit xedmätkä eksploatatsialavqa urın qujımaj torqan vaq xosusi xuzalıqına zakon menän jul qujıla.

10 STATJA. Grazdandardıñ xedmat doxodtarına ham haqlıqtarına corlaq jortona ham jardamsıv jort xuzalıqına, jort xuzalıqı ham kəräk-jaraqıv nәмälärenä, şaxsı qullanıv ham unajlıq nәмälärenä şaxsı milek xoquqı, şulaj uq grazdandardıñ şaxsı milken miras itev xoquqı — zakon menän haqlana.

11 STATJA. RSFSR-dın xuzalıq tormoşo iztimaqı bajlıqıv arttırıv, xedmätsänderden material' ham kul'tura kimälän tajsanıvıñd kytäre, sotsialistik дәvlätten voıondoroqhodloqon nıqıtv ham unıñ ovorona buldıqlıqlıqın köşäjev mәнfaqät-tärenä, дәvlät xalıq xuzalıqıv planı menän bildälänä ham jynälderelä.

12 STATJA. RSFSR-da xedmat: „kem eşlämaj, ul aşamaj“ tıgän prinsipıvınsa, xedmätkä buldıqlıv hәр ber grazdandıñ burısıv ham namıs eşe bulıp tora.

RSFSR-da sotsializmdın: „här kem kemgä — unıñ xedmätenä qarap“ dän unıñ buldıqlıqlıqına qarap, hәр tıgän principe voıomqa aşırıla.

II bylek

Dәvlät qoroloşo

13 STATJA. Sojuz respublikaları tarafınan ekonomik ham politik linia vıjınsa, şulaj uq ovorona liniahy vıjınsa yd-ara jardamlaşıv voıomqa aşırılavın kyddä totop, Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahı ixtejari rävęstä başqa tinxoquqlı Sovet Sotsialistik Respublikaları Ukraina SSR, Belorussia SSR, Azerbajzan SSR, Gruzia SSR, Armenia SSR, Törkmänstan SSR, Yzbäksıtan SSR, Tatsekstan SSR, Qazaqstan, SSR, Qırqızstan SSR menän sojuz дәvlätkä — Sovet Sotsialistik Respublikaları Sojuzına berläşte.

Sul nigedä eş kyrep, RSFSR SSSR-qa SSSR Konstitutsiahyñnıñ 14-se statjahı menän bildälängän xoquqtardıv tәmin itä.

SSSR Konstitutsiahyñnıñ 14-se statjahı siktärenen tışında RSFSR, ydenen suveren xoquqtarın tulıñ menän haqlap, дәvlät vıasın mөstәqil rävęstä voıomqa aşır.

14 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahı: Azov-Qara dınged, Albı Kөnsıqı, Kөnbajıv Seber, Krasnojarski, Tөnjaq Kavkaz krajdarınan; Voronez, Kөnsıqıv Seber, Gor'ki, Kөnbajıv, İvanovo, Kalinin, Kirov, Kuıbjısev, Kurski, Leningrad, Mäskäv, Omski Tөnjaq, Stalingrad, Cәlävenski, Ja Tөnjaq Stalingrad, Cәlävenski, Jaroslavl' ölkälärenän; Tatarstan, Başqortostan, Byrät-Mongolia, Daqıstan, Kabardıno-Balkaria, Qalmıq, Karelia, Komi, Qırım, Mari, Mordovia, Volga, vıjı Nemestarı, Tөnjaq Osetia, Udmurt, Cecen-ıngıv, Cıvaşıa, Jakutia avtonomialıv sovet sotsialistik respublikalarınan ham Adıgej, Jevrej, Qaracaj, Oıratia, Xakas, Cerkes avtonomialıv ölkälärenän tora.

15 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahı ydenä Sovet Sotsialistik Respublikaları

Sojuzınan sıqıv xoquqın haqlaj. 16 STATJA. RSFSR-dın territoriahy RSFSR-dın rızalıqınan başqa ydgärtelä almaj.

17 STATJA. SSSR-dın zakonları RSFSR territoriahynda mөzıyri.

18 STATJA. RSFSR-dın hәр ber grazdın SSSR grazdın bulıp tora. Betä Sojuz respublikalarıñnıñ grazdandarı RSFSR territoriahynda RSFSR grazdandarıv menän berdej xoquqtardan fajdalanalar.

19 STATJA. ROSSIA Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahı qaramaqlına unıñ juqarqı vıastıv organdarı ham дәvlät idarahıv organdarıv jedöndä tybändәgelär inälär:

a) RSFSR Konstitutsiahyñ bildälär qujıv ham unıñ başqarılavına kontrol';

b) avtonomialıv sovet sotsialistik respublikalarıñnıñ Konstitutsiaların rablav;

v) RSFSR sostavında janyv krajdar ham ölkälär, şulaj uq janyv avtonomialıv respublikalar ham ölkälär tedöleven SSSR Verhovnıj Sovetıñnı rablavına qujıv;

g) avtonomialıv sovet sotsialistik respublikalarıñnıñ ham avtonomialıv ölkälärdän granıtsaların ham rajondarqa bylenesän rablav;

d) krajdarıñ ham ölkälärdän granıtsaların ham rajondarqa bylenesän bildälär qujıv;

e) RSFSR-dın zakonlarıv sıqarılav;

z) дәvlät tәrtiben ham grazdandardıñ xoquqtarın haqlav;

z) SSSR xalıq xuzalıqıv planıñnı ber öleşö bulqan RSFSR xalıq xuzalıqıv planın rablav;

i) RSFSR-dın дәvlät bydzetın rablav;

k) SSSR zakonlarına mөvafiq rävęstä, дәvlät ham urındaqıv nalog-

(Davamı 2-se bitte).

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahynyn KONSTITUTSIAHŲ (NIGED ZAKONŲ)

(Dəvam. Baş 1-se bittə).

taryn, svordaryn həm nalog tygel doxodtardə bildəlap qujyn;
l) avtonomialə respublikalardyn bydzettaryn həm krajdardyn həm əlkəlerden uryndaq bydzettaryn bojomqa aşyrvqə jetəkselek;
m) straxovanie həm haqlav eşənə jetəkselek;
n) Respublikaqa vujhonoşlo banktardə, promyšlennost', avyl xuzalyqyn həm savda predpriatieləren həm ojoşmalaryn idara itev;
o) Sojuzqa vujhonoşlo predpriatielərdən, xəlenə həm idarahyna kontrol' həm kydətev;
p) jerdən, jer eşe vajlyqtarənan, urmandardan həm hıvdardan fajdalanyn tərtyben bildəlap qujyn;
r) qalalardyn həm başqa ultıraqly uryndardyn torlaq həm kommunal' xuzalyqyna, torlaq tədəleşənə həm tədəvlegenə jetəkselek;
s) jul tədəleşə, uryndaq transportqa həm vajlənəşkə jetəkselek;
t) xedmət turahndaq zakon sьqarəyn;
u) sotsial' təminət eşənə jetəkselek;
f) başlanqys, urta həm juqarə belem alyn eşənə jetəkselek;

x) RSFSR-daq kul'tura-aqartəyn, havlyq haqlav həm fənni ojoşmalarqa həm ucresdenielərgə jetəkselek həm dəjəm respublika əhəmiətəndəge kul'tura-aqartəyn, havlyq haqlav həm fənni ojoşmalarqə həm ucresdenielər də idara itev;
y) fizik kul'tura həm sport eşənə jetəkselek həm uny ojoştərov;
c) RSFSR-dyn sud organdaryn ojoştərov;
s) RSFSR grazdanlyq xoquqtarəyn birev;
m) RSFSR-dyn sud organdaryn tarafynan xəkəmə itelgən grazdandardə amnistialəv həm jarlyqav.
20 STATJA. Hər ber Avtonomialə respublikahyn Avtonomialə respublika ydgəlektəren iškə alqan həm RSFSR Konstitutsiahyna həm SSSR Konstitutsiahyna tulışy menən mьvafiq rəvəştə tədəlgən yd Konstitutsiahyn sula.
21 STATJA. RSFSR-dyn zakondaryn Avtonomialə respublika territoriahyn da məzbyri. Avtonomialə respublikahyn zakonyn menən RSFSR-dyn zakonyn arahnda ajyrylyş sula qalqanda, RSFSR zakonyn eş itə.

ajrym deputattardyn vəkəlettəren tarafynan, jə hajlavdardə kassatsialarqa qarar birə.
35 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet, yde zarur tapqan saqta, tələgən ber məs'ələ vujynsa tikşerev həm revəzia komissialar təqəjenləj.
Bətə ucresdenielər həm xedmət uryndaq keşelər byl komissialardyn talaptarəyn ytgə həm zarur materialdardə həm dokumentdardə ularqa tapşyrvqə burışylar.
36 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn deputatly RSFSR Verxovnyj Sovetynyn rizalyqynan başqa, ə RSFSR Verxovnyj Sovetynyn sessialar bulmaqan saqtaq osorda — RSFSR Verxovnyj Sovet Prezidiumynyn rizalyqynan başqa sud javaplyqyna tartula almay jəki arestqa alyna almay.

Sovetynyn vəkəlettəre udqandan həm RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn RSFSR Verxovnyj Sovetynyn vəkəlettəre udqan kəndən alyp iskybe ike aj srok esendə janə hajlavdar bildəlap.
38 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn vəkəlettəre udqandan həm RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn RSFSR-dyn janə hajlanqan Verxovnyj Sovet tarafynan RSFSR-dyn janə Verxovnyj Sovet Prezidiumyn tədəlgəngə tiklem ydenen vəkəlettəren haqlaj.
39 STATJA. RSFSR-dyn janə hajlanqan Verxovnyj Sovet RSFSR-dyn elekke saqarma Verxovnyj Sovet Prezidiumyn tarafynan hajlavdardan həm ber ajdan da hunlamajynsa saqyryla.
40 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet RSFSR Xəkyməten — RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn tədə.

IV vylek

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik respublikahynyn dəvlət idarahyn organdaryn

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublika hyn dəvlət vlassynyn Juqarə organdaryn

22 STATJA. RSFSR dəvlət vlassynyn juqarəq organyn bulyp RSFSR Verxovnyj Sovetyn tora.
23 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet, RSFSR Konstitutsiahynyn 13 həm 19-sə statjalar vujynsa RSFSR-qə ydləşterelgən bətə xoquqtardə, ular-dyn, Konstitutsia vujynsa, RSFSR Verxovnyj Sovetyn otcotly RSFSR organdaryn: RSFSR Verxovnyj Sovet Prezidiumyn, RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn həm RSFSR Xalyq Komissariattaryn kompetensiahyna inməv dərə tikleməndə, bojomqa aşyryla.
24 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet — RSFSR-dyn bərdən-ber zakon sьqarəyn organyn.
25 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetyn RSFSR grazdandaryn tarafynan hajlav okrugtary vujynsa: 15 mən keşənən ber deputat normalı vujynsa 4 yıl sroqqa hajlana.
26 STATJA. Əgər zakon RSFSR Verxovnyj Sovetyn tarafynan javaj kypselek tayvş menən qavul itelhe, ul rəblanqan hanala.
27 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetyn tarafynan qavul itelgən zakondar RSFSR Verxovnyj Sovetyn prezidiumynyn pədsədətele həm sekretaryn imzalar menən iqlan itelələr.
28 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetyn RSFSR Verxovnyj Sovetynyn pədsədətəlen həm unyn ike urynvabaryn hajlaj.
29 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn pədsədətele RSFSR Verxovnyj Sovetynyn ultıryşna jetəkselek itə həm unyn eşke tərtyben alyp vagra.
30 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn sessialar RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn tarafynan jylqə ike tapqyr saqyrylalar.
Nəvbəttən tys sessialar RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn tarafynan unyn qarav vujynsa jəki

Verxovnyj Sovet deputattarəynyn eştən bərehənən talav vujynsa saqyrylalar.
31 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetyn RSFSR Verxovnyj Sovetyn Prezidiumynyn pədsədətele, unyn avtonomialə respublikalar hanynsa 17 urynvabaryn, Prezidium sekretaryn həm Prezidiumyn 20 aqzahyn sostavnda RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn hajlaj.
32 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn ydenen bətə əsməkərləgendə RSFSR Verxovnyj Sovetyn otcotly.
33 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn:
a) RSFSR Verxovnyj Sovetynyn sessialarəyn saqyryla;
b) RSFSR zakondaryn aqlatma birə, ukazdar sьqara;
v) bətə xalyq oprosy (referendum) hajaj;
g) RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetynyn, şulaj uq avtonomialə respublikalar Xalyq Komissardaryn Sovettarəynyn qarardaryn həm vojroqtarəyn, ular zakonqa mьvafiq bulmaqan təqdirdə, juqqa sьqara;
d) RSFSR Verxovnyj Sovetynyn sessialar arahndaq osorda RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn pədsədətəlenən qujyn vujynsa RSFSR-dyn ajrym Xalyq Komissardaryn xedmət urynnan azat itə həm təqəjenləj, hıdlyan RSFSR Verxovnyj Sovetynyn rəblavyna quja;
e) RSFSR-dyn pocot isemdəren birə;
z) RSFSR sud organdaryn tarafynan xəkəmə itelgən grazdandardə jarlyqav xoquqyn bojomqa aşyryla.
34 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Mandat Komissiahyn hajlaj, byl komissia RSFSR Verxovnyj Sovetyn deputattarəynyn vəkəlettəren tikşerə.
Mandat komissiahynyn qujyn vujynsa RSFSR Verxovnyj Sovetyn jə

41 STATJA. RSFSR dəvlət vlassynyn başqarəyn həm vojoroq birev juqarəq organyn bulyp RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn tora.
42 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn RSFSR Verxovnyj Sovetyn aldında javaply həm uqa otcotly, ə RSFSR Verxovnyj Sovetynyn sessialar arahndaq osorda — RSFSR Verxovnyj Sovetynyn Prezidiumyn aldında javaply həm uqa otcotly.
43 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn SSSR-dyn həm RSFSR-dyn zakondaryn, SSSR Xalyq Komissardaryn Sovetynyn qarardaryn həm vojoroqtaryn nigedəndə həm ularqə başqarəvda qarardar həm vojoroqtar sьqara həm ularqə başqarəlyşyn tikşerə.
44 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn qarardarynyn həm vojoroqtarəynyn RSFSR-dyn bətə territoriahnda başqarəlyşyn məzbyri.
45 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn:
a) RSFSR Xalyq Komissariattarəynyn həm yd qaramaqyndaq başqa xuzalyq həm kul'tura ucresdenielərenən eşən bərləşterə həm jynəldərə; dəjəm-sojuz Xalyq Komissariattaryn upolnomocennjdarəynyn eşən bərləşterə həm tikşerə;
b) Xalyq xuzalyq planyn bojomqa aşyryv vujynsa saralar kyre;
v) RSFSR-dyn dəvlət həm uryndaq bydzetyn bojomqa aşyryv vujynsa saralar kyre;
g) dəvlət tərtyben təmin itev, dəvlət mənəfəqtərenən jaqlav həm grazdandardyn xoquqtarəyn haqlav vujynsa saralar kyre;
d) avtonomialə respublikalar Xalyq Komissardaryn Sovettarəynyn eşən jynəldərə həm tikşerə, krajdardyn həm əlkəlerden Xedmətsəndər diputtattaryn Sovettaryn başqarma komitetarəynyn eşənə jetəkselek itə həm uny tikşerə;
e) zarur bulqan təqdirdə RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn ergəhendə xuzalyq həm kul'tura tədəleşə eştəre vujynsa spetsial' komitettar həm Baş Idaralar tədə.
46 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn RSFSR kompetensia-

hyna inderelgən idara həm xuzalyq tarmaqtary vujynsa kraj həm əlkə Xedmətsəndər deputattary Sovettaryn başqarma organdarynyn qarardaryn həm vojoroqtarəyn juqqa sьqarəlyvqə, avtonomialə əlkələr Xə Komissardaryn Sovettarəynyn qarardaryn həm vojoroqtarəyn həm kraj həm əlkə Xedmətsəndər deputattary Sovettarəynyn qarardaryn həm vojoroqtarəyn tuqtatyp torovqə xoquqlə RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn RSFSR Xalyq Komissardarynyn prikazdaryn həm instruksialarəyn juqqa sьqarəlyvqə xoquqlə.
47 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn RSFSR Verxovnyj Sovetyn tarafynan tyvəndəge sostavta tədələ:
RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetynyn Pədsədətele;
RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn Pədsədətəlenən Urynvabardaryn;
RSFSR Dəvlət Plan Komissiahynyn Pədsədətele;
RSFSR Xalyq Komissardaryn;
Adlyq promyšlennost';
Jenel promyšlennost';
Urman promyšlennost';
Jer eştəre;
Bertək aşlyq həm malsylyq sovxozdaryn;
Finans;
Eske savda;
Eske eştəre;
Justitsia;
Havlyq haqlav;
Məqarif;
Uryndaq promyšlennost';
Kommunal' xuzalyq;
Sotsial təminət;
SSSR Əderləvdər Komitetynyn upolnomocennjly;
Iskusstvo eştəre idarahynyn nacal'nige;
Dəjəm- Sojuz Xalyq Komissariattarəynyn upolnomocennjdarə.
48 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetyn deputatynyn RSFSR Xəkymətenə jəki RSFSR Xalyq Komissaryn mərəzəqət itelgən horavyna ular in kybe eş kən srok esendə RSFSR Verxovnyj Sovetyn tədələ jəki jadma javap birergə burışylar.
49 STATJA. RSFSR Xalyq Komissardaryn Sovetyn RSFSR kompetensia-

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahynyn KONSTITUTSIJAHY (NIGED ZAKON)

(Davam. Baş 1-2-se bittərdə)

sardary dāvlət idarahynyn RSFSR kompetensiahyn ingən tarmaqtaryna jetəkselek itələr.

50 STATJA. RSFSR Xalq Komissariattary teješle Xalq Komissariattary kompetensiahyn siktəre esendə SSSR hām RSFSR zakondary, SSSR Xalq Komissardary Sovetynyn hām RSFSR Xalq Komissardary Sovetynyn qarardary hām vojoroqtary, SSR Sojuz-respublikan Xalq Komissariattarynyn prikazdary hām instruksialary nigedlegendə hām ulardy başqaryvda prikazdary hām instruksialary başqaralar hām ulardy başqarylyşyn tikşerələr.

51 STATJA. RSFSR Xalq Komissariattary jə sojuz-respublikan, jəki respublikan Xalq Komissariattary bulalar.

52 STATJA. RSFSR-dyn Sojuz-respublikan Xalq Komissariattary RSFSR Dāvlət idarahynyn, tik SSSR Verhovnyj Sovet Prezidiumy taryfynan rāblana toqan isemlek vujnsa siklāngən handaq predpriatielərdən genə başqa, yddərenə tapşyrylqan tarmaqyna, RSFSR Xalq Komissardary Sovetyna la şulaj uq SSSR-dyn teješle sojuz-respublikan Xalq Ko-

missariatyna la vujhonop, jetəkselek itələr.

53 STATJA. RSFSR respublikan Xalq Komissariattary dāvlət idarahynyn yddərenə tapşyrylqan tarmaqyna, turanan-tura RSFSR Xalq Komissardary Sovetyna vujhonop, jetəkselek itələr.

54 STATJA. RSFSR-dyn sojuz-respublikan Xalq Komissariattaryna RSFSR-dyn tyvəndəge Xalq Komissariattary inələr:

Ady promyšlennost';
Jenel promyšlennost';
Urman promyšlennost';
Jer eştəre;
Bertək aşlyq hām malsylyq sovxozdary;

Finans;

Eske savda;

Eske eştəre;

Justitsia;

Havlyq haqlav.

55 STATJA. Respublikan Xalq Komissariattaryna RSFSR-dyn tyvəndəge Xalq Komissariattary inələr:

Məqarif;

Urndaqy promyšlennost';

Kommunal' xuzalyq;

Sotsial' təminat.

kazdaryn hām instruksialaryn, okrug, qala hām rajon Xedmətsəndə deputattary Sovettary başqarma komitet-tarynyn qarardaryn hām vojoroqtaryn juqqa başqaryvda, şulaj uq okrug, qala hām rajon Xedmətsəndə deputattary Sovettarynyn qarardaryn hām vojoroqtaryn tuqtatyr torovqa xoquqlı.

69 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissardary Sovet, Avtonomialy respublika Verhovnyj Sovet taryfynan tyvəndəge sostavta tədəle:

Avtonomialy respublika Xalq Komissardary Sovetynyn Predsedatele;
Xalq Komissardary Sovet pred-sedatelenyn uryvəbārdary;

Dāvlət plan komissiahynyn pred-sedatele;

Xalq Komissardary;

Jer eştəre;

Finans;

Eske savda;

Eske eştəre;

Justitsia;

Havlyq haqlav;

Məqarif;

Urndaqy promyšlennost';

Kommunal' xuzalyq;

Sotsial' təminat;

Ədərlyvdəy Komitetynyn upolno-mocennydary;

Iskusstvo eştəre idarahynyn naca-nige.

Respublika xuzalyqynyn ydgəlek-tərenə məvafiq rəvəştə RSFSR Verhovnyj Sovetynyn rāblav menən — Xalq Komissardary:

Ady promyšlennost';

Jenel promyšlennost';

Urman promyšlennost';

70 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissardary Dāvlət idarahynyn, RSFSR hām ASSR Konstitutsiahyn vujnsa, Avtonomialy respublika kompetensiahyn ingən tarmaqtaryna jetəkselek itələr.

71 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissardary teješle Xalq Komissariattary kompetensiahynyn siktəre esendə SSSR, RSFSR hām ASSR zakondary, SSSR, RSFSR hām ASSR Xalq Komissardary Sovetynyn qarardary hām vojoroqtary, RSFSR Xalq Komissardarynyn prikazdary hām instruksialary nigedlegen də hām ulardy başqaryvda prikazdary hām instruksialary başqaralar.

72 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissariattary dāvlət idarahynyn yddərenə tapşyrylqan tarmaqyna, ASSR Xalq Komissardary Sovetyna, şulaj uq RSFSR-dyn teješle Xalq Komissariattaryna vujhonop, jetəkselek itələr.

V bylek

Avtonomialy Sovet Sotsialistik Respublikalary dāvlət vlashynyn juqarqy organdary

56 STATJA. Avtonomialy respublika dāvlət vlashynyn juqarqy organ bulyp ASSR Verhovnyj Sovet tora.

57 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Verhovnyj Sovet respublikahyn grazdandary taryfynan Avtonomialy respublikahyn Konstitutsiahyn menən bildələnəp qujylqan vəkilek normalary vujnsa dyrt jyl srokqa hajlana.

58 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Verhovnyj Sovet — ASSR-dyn verdən-ber zakon başqaryv organ.

59 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Verhovnyj Sovet:

a) Avtonomialy respublikahyn Konstitutsiahyn qabul itə hām uq RSFSR Verhovnyj Sovetynyn rāblavyna indəre;

b) Avtonomialy respublikahyn rajondarqa bylenəşen, rajondardyn hām qalalardyn granitsalaryn bildəlp quja hām RSFSR Verhovnyj Sovetynyn rāblavyna indəre;

v) Avtonomialy respublikahyn xalq xuzalyqy planyn hām bydzetyn rāblaj;

g) Avtonomialy respublikahyn po-

cot isemdəren birə.

60 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Verhovnyj Sovet: ASSR Verhovnyj Sovet Prezidiumynyn predsedatele, unyn uryvəbārdary, Prezidium sekretary hām ASSR Verhovnyj Sovet Prezidiumynyn aqzalary sostavnda ASSR Verhovnyj Sovetynyn Prezidiumyn hajlaj.

61 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Verhovnyj Sovet prezidiumy ASSR Verhovnyj Sovetyna otcotly.

62 STATJA. Avtonomialy respublika Verhovnyj Sovet Prezidiumynyn vəkəltəre ASSR Konstitutsiahyn menən bildələnə.

63 STATJA. Avtonomialy respublika Verhovnyj Sovet ulytəştardalyr vāryv esən ASSR Verhovnyj Sovetynyn predsedatelenyn hām unyn uryvəbārdaryn hajlaj.

64 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Verhovnyj Sovet Avtonomialy respublikahyn xəkyməten — ASSR Xalq Komissardary Sovetyn tədə.

VI bylek

Avtonomialy Sovet Sotsialistik Respublikalarynyn dāvlət idarahynyn organdary

65 STATJA. ASSR dāvlət vlashynyn başqaryv hām vojoroq birev juqarqy organ bulyp ASSR Xalq Komissardary Sovet tora.

66 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissardary Sovet ASSR Verhovnyj Sovet aldynda javaply hām uqa otcotly, ə Avtonomialy respublika Verhovnyj Sovetynyn sessialary arahyndaqy osorda — Avtonomialy respublika Verhovnyj Sovetynyn Prezidiumy aldynda javaply hām uqa otcotly.

67 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissardary Sovet SSSR-dyn, RSFSR-dyn hām Avtonomialy respublikahyn zakondary, SSSR hām RSFSR Xalq Komissardary Sovettarynyn qarardary hām vojoroqtary nigedendə hām ulardy başqaryvda qarardary hām vojoroqtary başqara hām ulardy başqarylyşyn tikşerə.

68 STATJA. Avtonomialy respublikahyn Xalq Komissardary Sovet ASSR Xalq Komissardarynyn pri-

Avtonomialy əlkəlar dāvlət vlashynyn organdary

73 STATJA. Avtonomialy əlkə dāvlət vlashynyn organ bulyp Avtonomialy əlkənen Xedmətsəndə deputattary Sovet tora.

74 STATJA. Avtonomialy əlkənen Xedmətsəndə deputattary Sovet Avtonomialy əlkənen grazdandary taryfynan RSFSR Konstitutsiahyn menən bildələnə torqan vəkilek normalary vujnsa ike jyl srokqa hajlana.

75 STATJA. Avtonomialy əlkə

Xedmətsəndə deputattary Sovetynyn başqaryv hām vojoroq birev organ bulyp unyn taryfynan hajlana torqan başqarma komitet tora.

76 STATJA. Hər ber Avtonomialy əlkənen Xedmətsəndə deputattary Sovet RSFSR Verhovnyj Sovetynyn rāblavyna Avtonomialy əlkənen milli ydgəlektəren ibəpkə alqan „Avtonomialy əlkə turahyndaqy Polozeniye“ quja.

VIII bylek

Dāvlət vlashynyn uryndaqy organdary

77 STATJA. Krajdar, əlkəlar, avtonomialy əlkəlar, milli okrugtarda, administrativ okrugtarda, rajondarda, qalalarda, avyldarda (stanitsala, avyldarda, utardarda) dāvlət vlashynyn organdary bulyp Xedmətsəndə deputattary Sovettary toralar.

78 STATJA. Krajdardyn, əlkəlar-den Xedmətsəndə deputattary Sovettary, milli hām administrativ okrugtardyn Xedmətsəndə deputattary Sovettary rajondardyn, qalalardyn, avyldardyn (stanitsalardyn, avyldardyn, utardardyn) Xedmətsəndə deputattary Sovettary şul krajdyn, əlkənen, milli okrugtn, administrativ okrugtn, rajondyn, qalanyn avyldyn, Xedmətsəndə taryfynan ike jyl srokqa hajlanalar.

79 STATJA. Xedmətsəndə deputattary Sovettary yddərenə vujhonqan idara organdarynyn eşməkəlegənə jetəkselek itələr. Dāvlət tər-tiven haqlavdy, zakondary riqajy itevde hām grazdandardyn xoquqtaryn haqlavdy təmin itələr, uryndaqy xuzalyq hām kul'tura tədəleşənə jetəkselek itələr, uryndaqy bydzet bildəlp qujalar.

80 STATJA. Xedmətsəndə deputattary Sovettary SSSR-dyn, RSFSR-

dyn hām Avtonomialy respublikahyn zakondary menən yddərenə birelgen xoquqtary siktəre esendə qarardary qabul itələr hām vojoroqtary birələr.

81 STATJA. Krajdar, əlkəlar Xedmətsəndə deputattary Sovettarynyn milli hām administrativ okrugtar, rajondar, qalalar hām avyldar Xedmətsəndə deputattary Sovettarynyn başqaryv hām vojoroq birev organdary bulyp ular taryfynan: predsedatel, unyn uryvəbārdary, sekretar hām aqzalary sostavnda hajlana torqan başqarma komitet toralar.

82 STATJA. Dür bulmaqan poselenielərdə avyl (stanitsa, utar) Xedmətsəndə deputattary Sovettarynyn başqaryv hām vojoroq birev organ bulyp ular taryfynan hajlana torqan predsedatel, unyn uryvəbārdary hām sekretar toralar.

83 STATJA. Kraj hām əlkə Xedmətsəndə deputattary Sovettarynyn sessialary ulardy başqarma komitet taryfynan hirək tlgəndə jylqa dyrt tapqyr saqyrlalar.

84 STATJA. Rajon Xedmətsəndə deputattary Sovettarynyn hām administrativ okrugtar Xedmətsəndə

(Davam 4-se bitə)

Leninse 3 bit

Rossia Sovet Federativ sotsialistik Respublikahynyn KONSTITUTSIAH (NIGED ZAKON)

(Dəvam. Baş 1-2-3-se bittərdə)

deputattar Sovettarhyn sessialar ularhyn başqarma komitettar tarafynan hirək tigəndə jəlqə 6 tapqər saqyrblalar.

85 STATJA. Qala həm avyl Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn sessialar ularhyn başqarma organdar tarafynan hirək tigəndə ajqa ver tapqər saqyrblalar.

86 STATJA. Krajdardyn, əlkəlerden Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn, milli həm administrativ okrugtardyn Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn, rajondardyn həm qalalarhyn Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn yddərenen sessialar-vaqytına sessialhyn ulyrystarhyn alıp barıv əsən presedatel' həm sekretar hajladar.

87 STATJA. Avyl sovetyn predsedatele avyl sovetyn saqra həm unyn ulyrystarhyn alıp bara.

88 STATJA. Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn başqarv organdar yddəren hajlaqan Xedmətsəndər deputattar Sovetyna la, şulaj uq juqar torqan Xedmətsəndər deputattar Sovetynyn başqarv organy la turanan-tura otcotblar.

89 STATJA. Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn juqar torqan başqarma komitettar tyvən torqan başqarma komitettardyn qarardarhyn həm vojoroqtarhyn juqqa şyqarvqa həm tyvən torqan Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn qarardarhyn həm vojoroqtarhyn tuqtatp torovqa xoquqlar.

90 STATJA. Juqar torqan Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn tyvən torqan Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn həm ularhyn başqarma komitettarhyn qarardarhyn həm vojoroqtarhyn juqqa şyqarvqa xoquqlar.

91 STATJA. Kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovet yde tarafynan tədölən bylektərdən əsən jətkəselek itə, yd ergəhendə torqan idaralardyn əsən berləstərə həm tikşərə.

92 STATJA. Kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn başqarma komitettarhyn tyvəndəge bylektərdən tədölər:

- Jer eştəre;
- Xalby məqarife;
- Havlyq haqlav;
- Sotsial' tə'minət;
- Finans;
- Kommunal' xuzalyq;
- Eske savda;
- Urndaqy promyşlennost';
- Dəjəm bylek;
- Plan komissiah.

93 STATJA. Krajdyn (əlkənen) şarttarhyn məvafiq rəvəstə, SSSR həm RSFSR zakondar nigedendə, dəjəm-sojuz Xalby Komissariatlar, şulaj uq sojuz-redpublikan Xalby Komissariatlar; Jenel promyşlennost', Adbyq promyşlennost', Urman promyşlennost', Bərtək aşlyq həm malşlyq sovxozdar, Eske eştə Xalby Komissariatlar kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn ergəhendə idaralar tədölər.

94 STATJA. Kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn bylektəre həm idaralar yddərenen eşməkərləgendə tejesle kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovetyna həm unyn başqarma komitetyna la, şulaj uq RSFSR-dyn tejesle Xalby Komissariatyna la turanan-tura bujhonalar.

Komissariatyna la bujhonalar.

95 STATJA. Administrativ okrugtardyn deputattar Sovettarhyn həm ularhyn başqarma komitettar RSFSR Verxovnyj organdarhyn zakondar həm ukazdar həm kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn qarardar nigedendə bylektər tədölər həm yddərenen eştəren alıp baralar.

96 STATJA. Rajon Xedmətsəndər deputattar Sovet yde tarafynan tədölən bylektərdən əsən jətkəselek itə.

97 STATJA. Rajon Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn başqarma komitettarhyn tyvəndəge bylektərdən tədölər:

- Jer eştəre;
- Xalby məqarife;
- Finans;
- Eske savda;
- Havlyq haqlav;
- Sotsial' tə'minət;
- Jul eştəre;
- Plan komissiah.

98 STATJA. Rajondyn şarttarhyn məvafiq rəvəstə, SSSR həm RSFSR zakondar nigedendə, tejesle kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovetynyn rəblav menən sojuz-respublikan Eske eştə Xalby Komissariat, şulaj uq respublikan Urndaqy promyşlennost' həm Kommunal' xuzalyq Xalby Komissariatlar rajon Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn ergəhendə idaralar tədölər.

99 STATJA. Rajon Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn bylektəre yddərenen eşməkərləgendə rajon Xedmətsəndər deputattar Sovetyna həm unyn Başqarma Komitetyna la, şulaj uq kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovetynyn tejesle bylege nə la bujhonalar.

100 STATJA. Qala Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn yddəre tarafynan tədölən bylektərdən əsən berləstərlər həm jətkəselek itələr.

101 STATJA. Qala Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn başqarma komitettarhyn tyvəndəge bylektərdən tədölər:

- Finans;
- Kommunal' xuzalyq;
- Eske savda;
- Havlyq haqlav;
- Xalby məqarife;
- Sotsial' tə'minət;
- Ojostorov bylege;
- Plan komissiah.

həm, vyan tış, promyşlennost' qalahynyn, unyn qala həm qala ergəhe xuzalyqyn ydgəlektərenə məvafiq rəvəstə:

Urndaqy promyşlennost';

Jer eştəre.

102 STATJA. Qala Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn bylektəre yddərenen eşməkərləgendə tejesle qala Xedmətsəndər deputattar Sovetyna həm unyn başqarma komitetyna la, şulaj uq tejesle rajon Xedmətsəndər deputattar Sovetyna jəki turanan-tura kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovetyna la bujhonalar.

103 STATJA. Məskəv həm Leningrad qala deputattar Sovettarhyn bylektəre yddərenen eşməkərləgendə Məskəvdən həm Leningradyn Xedmətsəndər deputattar Sovetyna həm unyn Başqarma Komitetyna la, şulaj uq RSFSR-dyn tejesle Xalby Komissariatyna la turanan-tura bujhonalar.

104 STATJA. Milli okrugtardyn

Xedmətsəndər deputattar Sovettarhyn həm ularhyn başqarma komitettar okrugtyn territoriahnda yddərenə „Milli okrugtar turahndaqy Polozenie“ menən şulaj uq tejesle kraj (əlkə) Xedmətsəndər deputattar Sovetynyn qarardar menən jəkmətele torqan xoquq həm burystardə vöjomqa aşralar.

„Milli okrugtar turahndaqy Polozenie“ RSFSR Verxovnyj Sovet tarafynan bildələnep qujyla.

IX bylek

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahynyn bydzet

105 STATJA. RSFSR-dyn dövlət bydzete RSFSR-dyn Xalby Komissariat Sovet tarafynan tədölə həm unyn tarafynan RSFSR Verxovnyj Sovetynyn rəblavyna inderelə.

RSFSR-dyn Verxovnyj Sovet tarafynan rəblanqan RSFSR dövlət bydzet qəmmumi bəlderevgə iqlan itelə.

106 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet bydzet komissiah hajlaj, by komissiah Verxovnyj Sovetqa RSFSR-dyn dövlət bydzet bujnsa ydenen zakluceniehen dokladlaj.

107 STATJA. RSFSR dövlət bydzetyn başqarvlyv turahndaqy otcot RSFSR Verxovnyj Sovet tarafynan rəblana həm qəmmumi bəlderevgə iqlan itelə.

108 STATJA. Avtonomial respublikalardyn bydzettarhyn həm urndaqy kraj (əlkə) bydzettarhyn şulaj uq Avtonomial əlkəlerden, milli həm administrativ okrugtardyn, rajon, qala həm avyl sovetarhyn bydzettarhyn urndaqy xuzalyqan kilgən doxodtar, urndaqy nalogtardan həm şvordardan kilgən inevdər, şulaj uq ularhyn territoriahnda inevse dövlət doxodtarhyn SSSR həm RSFSR zakonlaştırv menən bildələnep qujyla torqan dəvməldərdən otcislenie keretelələr.

X bylek

Sud həm prokuratura

109 STATJA. RSFSR-da qədel xəkm RSFSR-dyn Verxovnyj sud, avtonomial respublikalardyn Verxovnyj Sudtar, kraj, əlkə sudtar avtonomial əlkəlerden sudtar, milli okrugtardyn sudtar, administrativ okrugtardyn sudtar, SSSR Verxovnyj Sovetynyn qarar bujnsa tədölə torqan, SSSR spetsial' sudtar, xalby sudtar tarafynan vöjomqa aşryla.

110 STATJA. Bətə sudlarda eştərdə qarav, zakon tarafynan spetsial rəvəstə aldan bildələngən xəldərdən tış, xalby zasedatel'dərenen qatnaş menən vöjomqa aşryla.

111 STATJA. RSFSR Verxovnyj sud RSFSR-dyn juqarqy sud organ bulıp tora. RSFSR Verxovnyj sudyna RSFSR-dyn, Avtonomial respublikalardyn həm əlkəlerden bətə sud organdarhyn sud eşməkərləge eştəren kydətep torov (nadzor) jəkmətele.

112 STATJA. RSFSR-dyn Verxovnyj sud RSFSR-dyn Verxovnyj Sovet tarafynan 5 yıl srokqa hajlana.

113 STATJA. Avtonomial respublikalardyn Verxovnyj sudtar avtonomial respublikalardyn Verxovnyj Sovettar tarafynan 5 yıl srokqa hajlanalar.

114 STATJA. Kraj həm əlkə sudtar, avtonomial əlkəlerden sudtar, milli həm administrativ okrugtardyn sudtar kraj, əlkə Xedmətsəndər deputattar Sovettar tarafynan jəki avtonomial əlkəlerden Xedmətsəndər deputattar Sovettar jəki milli həm administrativ okrugtardyn Xedmətsəndər deputattar Sovettar tarafynan 5 yıl srokqa hajlanalar.

115 STATJA. Xalby sudtar rajon grazdandar tarafynan qəmmumi, turah tən hajlav xoquq nigedendə srokqa hajlanalar.

116 STATJA. RSFSR-da sud eşən atqarv rus telendə jəki avtonomial respublikanyn jəki avtonomial əlkənen jəki milli okrugtyn telendə, by telde belməj torqan keşələr əsən eş materialdar menən tərzməse arqy tuly tənəştərvdy şulaj uq sudta əsə telendə şyqyp həjləv xoquqyn tə'min itev menən alıp baryla.

117 STATJA. RSFSR-dyn bətə sudtarhnda eştərdən qaralv, zakon menən ajərqy jahavdar aldan kyrelməgəndə, aşyq, qəjeplənevsege yden jaqlav xoquq tə'min itelə.

118 STATJA. Sudjalar vöjondoroqhoddar həm tik zakonqa qyna bujhonalar.

119 STATJA. Bətə Xalby Komissariatlar həm ularhyn qaramaqyndaqy ucresdeniələr tarafynan, şulaj uq ajrım xedmat urn keşələr tarafynan, şulaj uq RSFSR grazdandar tarafynan RSFSR territoriahnda zakondardyn anby başqarvlyvyn juqarqy kydətev SSSR Prokuror tarafynan turanan-tura la, şulaj uq RSFSR Prokuror arqy la vöjomqa aşryla.

120 STATJA. RSFSR Prokuror SSSR Prokuror tarafynan 5 yıl srokqa təqəjenlənə.

121 STATJA. Krajdardyn həm əlkəlerden prokurordar, şulaj uq Avtonomial respublikalardyn həm avtonomial əlkəlerden prokurordar SSSR Prokuror tarafynan 5 yıl srokqa təqəjenlənələr.

122 STATJA. Milli həm administrativ okrugtardyn prokurordar, rajondardyn həm qalalardyn prokurordar RSFSR Prokuror tarafynan SSSR Prokurorhyn rəblav menən 5 yıl srokqa təqəjenlənələr.

123 STATJA. Prokuratura organdar yd funksialarhyn urndaqy hisber tər'ə organdarqa vöjondoroqhodd rəvəstə, tik SSSR Prokurorhyn qana bujhonay, vöjomqa aşralar.

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahynyn KONSTITUTSIAH (NIGED ZAKON)

(Davamy. Baş 1-2-3-4-ge bittärde).

XI bylek

Grazdandardyn nigeđ xoduqtary hem burshtary

124 STATJA. RSFSR grazdandaryn xedmetke xocuq, jeqni yd xedmetarenä unyn miqdarına hem syjfatına mävafiq rävęstä tylävlä, garantıalanqan eş alıvqa xocuq bar.

Xedmetke xocuq xalıq xuzalıqyn sotsialistik ojořtorov menen, sovet jamqiatenen jeteřterges köstärenen tajsanmař yřeve menen, xuzalıq kři-zistärenen mömkinlegen tıbäreven menen hem eşhedlekte bötörev menen tamin itelä.

125 STATJA. RSFSR grazdandaryn jal itevge xocuq bar.

Jal itevge xocuq eşselärdän dur kypselege ösön eş könen 7 säqetke tiklem qıřqartıv menen, eşselärgä hem xedmetkärärgä eş xaqın haqlar jıl hajın otpuskılar bildäp quıv menen, xedmetşändärde xedmetläv ösön sanatoridär, jal itev jortıtarı, klubtardın kin seltären bırev menen tamin itelä.

126 STATJA. RSFSR grazdandaryn qartlıq köndärendä, şulaj uq—avrıv hem xedmetke buldıqlılıqtarı juqaltıv xäle bulqanda material tamin itelävgä xocuq bar.

Bıl xocuq eşselärdä hem xedmetkärärdä dövlät itävenä sotsial' straxovanınen kın yřeve menen, xedmetşändärgä tylävhed meditsına jardıma menen, xedmetşändär fajdalanıvına kurorttardın kin seltären bırev menen tamin itelä.

127 STATJA. RSFSR grazdandaryn belem alıvqa xocuq bar.

Bıl xocuq qomumi-mäzayrı başlanqıs belem alıv menen, juqar belem alıvda la inderep, belem alıvda tylävhed bulıv menen, juqar maktäptä uqıvşılardın dur kypselegenä dövlät stependıalar sistemah menen, maktäptärdä äsä telendä uqıv menen, zavodtarda, sovxozdarda, mařına-traktor stansatlarında hem kolxozdarda xedmetşändärdä proizvodstvo, texnika hem agronomia belemdärenä tylävhed öj-rätevde ojořtorov menen tamin itelä.

128 STATJA. RSFSR-da xuzalıq, dövlät, kul'tura hem iztimaqi-politik tormořton bötä ölkälärendä jatın-qıddıa irdär menen tın xocuqtar bırelä.

Qatın-qıddardın bıl xocuqtarın vojomqa aşrıv mömkinlege qatın-qıddıa xedmet, xedmet xaqı alıv, jal itev, sotsial' straxovanie hem belem alıvqa irdär menen tın xocuq bıreleven menen, äsä hem balanın mäfäqättäre dövlät tarafınan haqlanıv menen, jökle bulqanda qatın-darqa eş xaqtarın haqlap otpuskılar bırev menen, bala tıvdırv jortıtarı, balalar jäsälärenen hem baqsaların kın seltäre menen tamin itelä.

129 STATJA. RSFSR grazdandaryn, balalar jäsälärenen hem baqsaramatın, ulardıñ xuzalıq, dövlät, kul'tura hem iztimaqi-politik tormořton bötä ölkälärendä tın xocuqlı bulıvdar motlaq zakon bulır tora.

Grazdandardın nındaj rasanan hem millätän bulıvdarına qarap ulardıñ xocuqtarın tup-tura jeki qj-jalatıp nındaj dä bulha sikläv, jeki,

kirehensä, tup-tura jeki qj-jalatıp öbtönlektär quıv, şulaj uq rasa jıqınan jeki milli jaqtan ajırqılıqtı, jeki kyre almavşılıqtı hem hanqa huqmavşılıqtı hər törle öndäv—zakon menen jaza itelä.

130 STATJA. Grazdandarqa vezdan azatlıqın tamin itev maqsattar menen RSFSR-da sirkäv dövlätten hem maktäp sirkävden ajırılqan. Dini qeräf qädättärdä ytäv azatlıq hem dinge qarş propaganda azatlıq bötä grazdandar esen tanıla.

131 STATJA. Xedmetşändärdän mäfäqättärenä mävafiq rävęstä hem sotsialistik qorolořto nıqtıv maqsattar menen RSFSR grazdandaryna:

- a) hyd azatlıq;
- b) matbuqat azatlıq;
- v) jıjlıřtar hem mitingtar azatlıq;
- g) uram šestıveläre hem demonstratsıalar azatlıq zakon menen garantıalana.

Grazdandardın bıl xocuqtar xedmetşändärgä hem ulardıñ ojořmalarına tipografıalar, qaqıd zapas-tar, iztimaqi bınalar, uramdar, bäj-läneř sredstvoları hem bıl xocuqtardı vojomqa aşrıv ösön zarur bulqan başqa material' řarttar bırev menen tamin itelä.

132 STATJA. Xedmetşändärdän mäfäqättärenä mävafiq rävęstä hem xalıq massaların ojořtorov jaqınan yd eşmäkärlegen hem politik aktivlıq yřeřländerev maqsattar menen RSFSR grazdandaryna izti-maqi ojořmalarqa: professional' so-juzdarqa, kooperativ berekmälärgä, jęřtar ojořmalarına, sport hem obo-rona ojořmalarına, kul'tura texnika hem fan jamqlättärenä berleşev xocuq tamin itelä, ä eşse sıjnıf saftarınan hem xedmetşändärdän başqa qatlamdarınan in aktiv hem anlı grazdandar, xedmetşändärdän sotsia-listik qorolořto nıqtıv hem yřeř-länderev ösön kerařendä ulardıñ al-dıñqı oträde bulır torovş hem xedmetşändärdän bötä ojořmaların, iztimaqi, şulaj uq dövlät ojoř-maların da, jetäkse jadrohn käv-däländerevse Bötä Sojuz kommunistar (bol'şeviktär) partıahına berleşä-lär.

133 STATJA. RSFSR grazdandaryna řaxesten, tejelmäblege tamin itelä. Sud qararınan jeki prokuror sanksiahnın başqa ber kemden dä areřtqa alıvıv mömkin tygel.

134 STATJA. Grazdandardın torlaqtarın tejelmäblege hem jadıřıv jęřrenlege zakon menen haqlana.

135 STATJA. Xedmetşändärdän mäfäqättären jaqlav, jeki fanı es-mäkerlek, jeki milli-azatlıq keraře esen öderläne torqan, sit il grazdan-daryna RSFSR haqlanıv torov (ube-zıřse) xocuqlı bıre.

136 STATJA. RSFSR-dın hər ber grazdanı Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahynın Konstitutsıahın rıqajı itevge, zakondardı başqarıvqa, xedmet dissıplınahın haqlavqa, iztimaqlı burıřqa namıř menen mənäsäbät itevge, sotsialistik döjör-tormoř qaqıdälärenä ixtıram itevge burıřı.

137 STATJA. RSFSR-dın hər ber

grazdanı, sovet qorolořonon me-qäddäs hem tejelmäb nıgedä bulqan, tıvqan ildän bajlıq hem qädrät sı-qanaqı bulqan, bötä xedmetşändärdän mul hem kul'turalı tormořonon sıqanaqı bulqan iztimaqi, sotsialis-tik milekte haqlap totovqa hem nı-qıta barıvqa burıřı.

Iztimaqi, sotsialistik milekkä qasdı itevse keřelär xalıqtın dořmandar bulalar.

138 STATJA. Qomumi qäskäri bu-

rıř zakon bulır tora.

Eřse-Kręttän Qıdı Armıahında qäskäri xedmet RSFSR grazdandaryn pöcotı burıř bulır tora.

139 STATJA. Vatandı haqlav—RSFSR-dın hər ber grazdanın meqättäs burıř ul. Tıvqan ilgä xı-janat itev: antı vödoř, dořman ja-qına sıqıv, dövlätten xärbi qeväte-nä zıjan jahav, řpionaz—in avır ja-vızlıq eşläv bulır, zakondın bötä qatılıq menen jaza itelä.

XII bylek

Hajlav sistemah

140 STATJA. Bötä xedmetşändär deputattar Sovettarına: RSFSR Verxovnj Sovetına, krajdardın hem ölkälärdän xedmetşändär deputattar Sovettarına, avtonomial respublikalardın Verxovnj Sovettarına, avtonomial ölkälärdän Xedmetşändär deputattar Sovettarına, mil-li hem administrativ okrugtardın Xedmetşändär deputattar Sovettarına, rajondardın, qalalardın hem avıldardın (stanitsa, avıl, utar) Xedmetşändär deputattar Sovettarına deputattar hajlavdar — hajlav-sılar tarafınan qomumi, tın hem tu-ra hajlav xocuq nıgedendä jęřren tavıř bırev menen ytkäreläler.

141 STATJA. Deputattardı hajlavdar qomumi bulalar: RSFSR-dın 13 jęřkä jetkan grazdandar, qajıř rasa hem millätän bulıvına, dinenä, meqlımet senzına, ultıraqlılıqına, sotsial' sıqıřına, mekät xälenä hem ytkändä eşmäkärlegenä qaramatın, aqıdan jadqandardan hem sud tarafınan hajlav xocuqtarınan mę-rym itep xökem itelgändärdän başqa bötähe la deputattardı hajlavdar-da qatnařıvqa hem hajlanıvqa xocuqlılar.

142 STATJA. Deputattardı hajlavdar tın hajlavdar bulalar: hər ber grazdan ber tavıřqa eja; bötä grazdandar hajlavdarda tın nıgedlektärdä qatnařalar.

143 STATJA. Qatın-qıddar hajlav hem hajlanıv xocuqtarın irdär menen tın rävęstä fajdalanalar.

144 STATJA. Qıdı Armia saftarında torovş grazdandar hajlav hem hajlanıv xocuqtarın bötä grazdandar menen tın rävęstä fajdalanalar.

145 STATJA. Deputattardı hajlavdar tura hajlavdar bulalar. Avıl hem qala Xedmetşändär deputattar Sovettarınan alıp RSFSR Verxovnj So-vetına tiklem bulqan bötä Xedmetşändär deputattar Sovettarına hajlavdar turan-tura grazdandar tarafınan tura hajlavdar julı menen ytkäreläler.

146 STATJA. Deputattardı hajlavdar märendä tavıř bırev jęřren bula.

147 STATJA. RSFSR-dın Xedmetşändär deputattar Sovettarına hajlavdar hajlav okrugtar bujınsa ty-nändäge normalar menen ytkärelä-lär.

Kraj (ölkä) Sovetına krajdın jeki ölkänen dırlıqına qarap—kämendä 15 men hem kybendä 40 men keřenän ber deputat;

Avtonomial ölkänen ölkä Sovetına Avtonomial ölkänen dırlıqına qarap — kämendä 1500 hem kyben-

dä 2000 keřenän ber deputat;

milli okrugtın Sovetına milli okrugtın dırlıqına qarap — kämendä 100 keřenän hem kybendä 500 keřenän ber deputat;

administrativ okrugtın Sovetına administrativ okrugtın dırlıqına qarap—kämendä 2000 hem kybendä 1000 keřenän ber deputat;

rajon Sovetına rajondın dırlıqına qarap — kämendä 500 hem kybendä 1500 keřenän ber deputat;

qala Sovetına hem qalalarda rajon sovetına qalanın jeki qala rajonın dırlıqına qarap — kämendä 100 hem kybendä 1000 keřenän ber deputat;

Mäskäv hem Leningrad Sovettarına — 3000 keřenän ber deputat, avıl Sovetına avıl Sovetın dırlıqına qarap kämendä 100 hem kybendä 250 keřenän ber deputat;

Här ber kraj (ölkä) Xedmetşändär deputattar Sovetı, Avtonomial ölkälärdän Xedmetşändär deputattar, Sovettar, milli hem administrativ okrugtın Xedmetşändär deputattar Sovetı, rajon hem qala Xedmetşändär deputattar Sovetı esen hajlav normalar „RSFSR Xedmetşändär deputattar Sovettarına hajlavdar turahındaq Polozenie“ menen ořo statjala kyřhetelgän hajlav normaların siktäre esendä bildälenep qujılalar.

Avıl Xedmetşändär deputattar Sovettar esen hajlav normalar kraj (ölkä) Xedmetşändär deputattar Sovettar, Avtonomial respublikalardın Verxovnj Sovettar hem Avtonomial ölkälärdän Xedmetşändär deputattar Sovettar tarafınan ořo statjala kyřhetelgän hajlav normaların siktäre esendä bildälenep qujılalar.

148 STATJA. Hajlavdar märendä kandidattar hajlav okrugtar bujınsa qujılalar.

Kandidattardı qujıv xocuq xedmetşändärdän ojořmalarına hem jamqlättärenä: kommunisttar partıah ojořmalarına, professional' so-juzdarqa, kooperativtärge, jęřtar ojořmalarına, kul'tura jamqlättärenä tamin itelä.

149 STATJA. Hәр ber deputat ydenen eşenän hem Xedmetşändär deputattar Sovetın eşenän hajlav-sılar alında otcot bırevge burıřı, hem zakon menen qujılqan tärptä telägen vařıtta hajlavşılardın kypse legene qarar bujınsa kire saqrı-lıp alına ala.

(Davamy 6-ş bittä)

Өіе. „Окт. нат.“ типографияһы
Баслауһы ваҡыты № 4691

KOMSOMOLESTAR

80T3 JƏSTƏR!

Başqort telendə sboqə
təroqan əlkə jəstərgəzə-
fəhə

„LENINSE“

VLKSM dən Başqortostan Əlkə həm
Ələ qələ kəmlitəb orqəzə

gəzəfəhəna əldəqə əjəfər esən jəfəbləp qələqəfəf

„LENINSE“ QAZETAHNA JADBLBV XAQTBƏ
TYBƏNDEGEŞƏ

1 jəfə—16 həm 80 tın.
6 əjə—8 həm 40 tın.
3 əjə—4 həm 20 tın.
1 əjə—1 həm 40 tın.

Podpiskalar bəta poçtə əyləktərəndə, poçtə əgentlərəndə, xəf
təfəvəblərdə, sojuz pəçət əyləktərəndə qəbul tələ.

Jəvəpəb redəktor: A. ƏMIN.

Əfə, „Okt. nat.“ tipografəhə

Bəgətləvli vəkilə 19 4982

Beseda hunarida iptas Luk'janov
propagandistlar birgan bota horavdar
qa javap airde.

VLKSM DƏN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KOMITETİ HƏM
BASSR JER ESTƏRE XALBQ KOMISSARIATİ QARARİ

2. VLKSM rəjkomdarının sekretarların həm MTS tərfin direktorların qatın-qədd traktor brigadaların 1936 jılıq jərəş iomqatların həm əlkə kənəşmənen mərəzəqəten qatın qədd brigadaların jılıbıştarında MTS eşselərenen həm xedmətkərdərenen jılıbıştarında, şulaj uq komsomol ojoşmalarının jılıbıştarında mədəkərə itergə məzəyr itergə. Bəta MTS tərda qatın-qədd brigadaların 1937 jıldıq jərəştarın ojoştərov həm traktorı, koməajner, şofer qatın-qəddər əlkə kənəşmənen mərəzəqəten praktik tormoşqa aşırəv bujənsə aşəqəsləq menən praktik eş jələldərerə.

(Dāvam: 2-bitte)

NI ƏSƏN GRAMOTAHYD JƏSTƏR UQYMAJDAR?

Qırmıtqalı rayon komsomol ojoşmaları nədənliyə bəterov əsən kərəşməjdər

Qırmıtqalı rayonunda jəstər arahında gramotahydytə həm ad gramotahydytə bəterov eşən nəqlap totonqandary juq ələ.

Rajonda 14 jəstən 20 jəşkə tiklem 491 gramotahydytə həm 598 ad gramotahydytə keşə var. Bəlar əsən 18 məktəp asylyrqa teješ ine. Ləkin ul eşkə rajon komsomol komitetytə həm rajono əhəmiət alrep qaramavjary hədəm rəhəndə bəgəngə kəngə ni varə ike genə məktəp asylyan. „Ural“ kolxozunda gramotahydytə həm ad gramotahydytə jəstərdən hanə jəddən artı. Ləkin komitetytə sekreturytə İptəş Vəlejeftə bylar dyd uqyyn ojoşorov turahynda ul lap ta qəramaj. Xatta komsomol sahynda 4 ad belemle həm gramotahydytə komsomol vulyr, ular da uqyynqə tırtılymaqan. S—Navrus sovetə „Yrnək“ kolxozunda gramotahydytə jəstərdən hanə 30-40 qə jəthə lə, byndaqə komsomol ojoşmahy həm komitetytə sekretarytə İptəş Bəşiroftə ulardyñ uqyyn ojoşorov turahynda ul lap ta qəramaj.

„Kommunar“, „Berlek“, „Komsajyn“ kolxozdarhynda la uqyynjəda bəlməv selərdən hanə dur uq han təşkil itə. Ləkin ni əsəndə kolxozdaqə komsomol ojoşorovslyar uqyyn ojoşorov turahynda qajqırtmajdər. Qırmıtqalı byndan Byndaj fakıtar dy kyp kılterergə məmkin. Ləkin ular bətəhe lə ber hyddə—eş juq“ ləqtə, eşlərgə məmkinlektər vulyr ta eşlərgə tələməgənləkte kyrhətalər. Byna ikke Qıjysqə sovetə „KIM“ kolxozyn əlajyq. Bynda uqyynjəda bəlməvse jəstərdən hanə şıqtı dur. Bylardy uqyyn əsən bətə məmkinlektər var. Klub,

uqyyn əjə, məktəptərdə fajtalanyrqa məmkin. Byndı varə tik jəstərdə uqyynqə qəna blyqlyrqa kərək. Politotdel isemendəge kolxozda la oşondaj uq xəl.

Jəstər arahyna politik tərbilə eşənə, klub, uqyyn əjdərenen eştərenə kılhak, bynda eş taqə la nasərtəraq tora. Rajonda eş xaqə alıp eşləvse uqyyn əjə nədirdəre 16, klub medirdəre 28, qədyly meješ medirdəre 34 keşə İbar ləne. Ləkin bylarda eş alıp varəv, unə bysənan da kul'tura usaqyynə əjlənderev juq ələ. Byna şul uq „Ural“ kolxozyn əlajyq. Bynda 300 keşə hyjərləq klub, bynan başqa uqyyn əjə var. Ləkin bynda jəstərdən kul'tura-politik kiməldəren kytərevgə jynəl ielgən eştər alıp varılymaj. Klub, uqyyn əjdəre qarşyhynda terlə tynərkətar ojoşorolımaqan. Klub jəş qəna blykə tora.

Politotdel isemendəge kolxozda klub təşlənəq jortqə əjləngən. Təderələre vatyq. Esəndə 5-6 ulterqys tan başqa ber nəmə lə juq. Bynda teatr qujərqə la, başqa eştərdə eşlərgə hıs məmkinleq juq. Ə komsomol həm partia ojoşmahy by klubqə remont ytkərevdə qajqırtmajdər.

Rajon ydagendəge jəstərdə klubqə kino-teatrqa jərej alımajdər. Senki klubətn ber əjdən alıre asylyanə juq. Ə kino 2 ajqə ber tapqyr qəna kyrhətalə.

Rajon məqarif əylege həm komsomoldyñ rajon komitetytə ni əsəndə by jəteşhedlektərdə bəterov byjnsə kıləken saralar kyrməjdər.

M. Salix.

KOMSOMOL EŞENEN IN MƏHIME (Dəvam. Baş 2 nse bittə).

lof, Dzerzenski, Kirof, Kujbyşef, Frunzelar tormoşo əlgəbəndə, İptəş Stalındən vojevoj sorətniktəre—Molotof, Ordzonikidze, Kaganovic, Voronşilof, Kalinındərdən tormoşary əlgələrendə tərsələrgə kərək.

Bəddən nəşrlətdərdən həm bətəhənən də elek „Molodaja gvardia“ nəşrlətenen ojahtəna qarşy sovet jəstəre bəgəngə kəngə tiklem wəddən partılyñ julyaşslyarənyñ, ojoşorovslyarənyñ ber ni tiklem vulyr la qə nəqətlənerleq beografialarəny ələ alımajdər. VLKSM Ydək Komitetytə əgər də sovet jəstəren partia tarixə byjnsə uqyyn kılaptarəny menən genə tygel, xalyq julyaşslyarənyñ matur həm əjə jədylyqan beografialarəny menən də təmin itə ikən fajdalə həm kərəkile eş eşləgən vulyr. Propagandislyq eşə menən jəteşheleq İtevde tıd həm kıləken rəvəştə jəqşyrtəraq kərək. Həm eş komsomoldyñ byl jəki teješ komitetytəny oicot tınlavənda, qarar şyqarəvənda, rezolyistə tədəvəndə genə tygel. Byl dur aqıl talap il mavse jəvəj eş. Komsomoldyñ bətəaktivnyñ propaganda eşə menən ydənen şeqəlləneve, həm İdejə həm polituk ybəştən əlgələren kyrhəteve, ydənen belemənən kiməlen kytərev turahyndaqə bysn tələk menən jənyəv məhlə. Aktivnyñ İdejə kiməlen tyvən vulyr ydəne nındəj qurqylyş tıvdyrqanlyqə əlk jənəl bysənyrdə məmkin. Saratof, Voroniz həm G. C. əlkələrendəge komsomoldyñ eşəndəge bulxan jətdi ədəklektər bətəhənən də elek komsomol jəteşheleqenən təorıqə jılıfat İtməvənən, Lenin, Stalin təqliməttəren jəstər arahynda propagandırlavda əjəvəsa qajqıhydylyq kyrhətep kədrdar əder-

ləməvədən kıləp şyqqanlyşəny əlyşyly. Komsomol əlkə komitetytəny jəteşheleq rəvəştə jəqşyrtəraq tormoş jəqtan tarqalyvdyrə, eşəvəndə—VKP(ə) nıñ Saratof əlkə komitetytəny tanavə əlytənda byna nəmə səsək atqan. Byl qəzəp tygel, senki tərsilə eşə slykə byqylyqan. Əgər də bətə komsomol eşən jəqlyrtıv həm bətəhənən də elek propagandəny jəqşyrtıv turahynda jətdi rəvəştə həjlərgə kərək ikən komsomol aktivnyñ İdejə polituk kiməlen tydemle həm nəqəşməly rəvəştə kytərevgə, kədrdarə həm bətəhənən də elek propagandistərdə jətdi rəvəştə əjənergə həm tərsilərgə İreşərgə kərək. Qajda la vulyr komsomol eşənen kiməlen, ujavlyqə həm ojoşqanlyqə kytərev turahynda həjləp lə leninizm propagandəny menən, partia tarixə menən jətdi şeqəllənməjdər, jəstərdə əjənməjdər, unə tulqanlıdərəvə məsələlərdən ergəhənən genə udyr kıləlar ikən—unda komsomol jəteşheleqendə bəlvəviktə tygel, ə fraza həjləvselər ulırlar.

Komsomoldyñ bəvəstə qatmarlyna həm tərsiləne əara. İl Janə Konstitutsia byjnsə jəşəj başlyanə, Sovet jəstəre jəqşylyana varəp uqylydər Unəñ zapastəre həm tələktəre ybə. Lenin—Stalin komsomolənyñ saftəry artı baralar. Bəlar bətəhe lə komsomol aktivnyñ dur talaptar kılterep qujalar. Propagandəny kıl həm qıdyqhyrlyq İtep qujərqə, komsomoləstərdə İdejə kiməldəren tuqtavhyd rəvəştə kytərevgə kərək. Bətəhənə lə—həm partia ojoşmalarəny komsomolqə la—sotsializmdyñ jəş byvnyñ tərsiləvəgə İqtıbarə kyberək bylergə kərək.

Ajroklustu pilotlar məkəssən „otlicno“ qə bəterov şyqyvsə, Dnepropetrovskı parovoz remont zavodı komsomolkahy Şura Şerşinenko. (Sojuzfoto).

VLKSM YDƏK KOMITET'YNDƏ Kujbyşef parovoz depohy (Kujbyşef timer july) komsomol ojoşmahyñ eşə turahynda

VLKSM Ydək Komitetytə Kujbyşef timer julyñ Kujbyşef-İtlyq parovoz depohy komsomol ojoşmahyñ eşən tıksərdə. VLKSM Ydək Komitetytə tarafynan Kujbyşef timer july depohy komsomol komitetytəny dərək eşləməvə, jyl eştəre xalyq komissary M. Kaganovic İptəşen prikəzəny ytav eşən kərəştə, komsomol ojoşmalarənyñ dur rol ujnəvdəren ənləməvən əstə.

Komsomol komitetytə depohyñ proizvodstvo eşəndəge əvaria, kruşenia, parovozdar remontlavdaqə nasar şylfəttəraq, grafikanə ədəv kevek jəteşhedlektər həm tərtıphedlektərgə halqəny qan menən qəraqan həm dezorganizatorlar menən kərəştə jəmoşaq qatnaşqan.

Komsomol ojoşmahy staxanofslar qudqualyşəna İqtıearəny jəmoşartqan, ulardə berləştərməgər, həm əldənyqə jəstər menən ber nındəj də eş alıp barmaqan. 124 komsomolestan tık 43 kənə keşə staxanofslə eşləjdər.

Qıjhy ber komsomolestar yddərenen proizvodstvola nasar eşləvdəre menən sojuz isemen bysəratalar. Məhlən, komsomoles-məşınist Murzin 3 aj esəndə 7 əvaria jəhaj, komsomoles-məşınist komındatski jəvəq simofordə ytep texnik eksploatatsialav qaqıdəhen vəda, komsomoles-məşınist Sokolof hər terlə xulıganlyqtar qıla.

Depo ojoşmahyñ tıksərev, Kujbyşef timer july politotdel nacal'nyğ jərdəmslyş Poləkof VLKSM Ydək Komitetytə tarafynan əldən qərqə İtkərləv jəhajla la komsomoldyñ təvgə ojoşmalarəny əbtenən ydənen jəteşheleqen, jəqşyrtıvəny həm ularda nəmə varlyqtarəny bəlməvən kyrhətte VLKSM Ydək Komitetytə ydənen qəbul itkən qararənda depo komsomol ojoşmahyñ İq məhlən polituk bəvəstə—ul proizvodstvola predəlsıktər həm dezorganizatorlarəny əşp bırevdə partia ojoşmalarəny İq

jəqəndan jərdəam İtev, tıp kyrhətkəj-ne. Komsomol komitetytə timer jyl transportənyñ kıləken məsələlərenə—kruşenia, əvaria—texnik eksploatatsialavdyñ qaqıdələren, vəddəv, parovoz remontlavdaqə nasar fakıttərdə, vəddəat dissıplınənyñ vəddəv kevek bətə ter vaqıqalarəny tıksərev, undə yd eşməkarleqendə polituk ənlətyv eşənə dur urəny bırevgə teješ.

VLKSM dən Ydək Komitetytə, hər ber komsomolestan proizvodstvola əlgələ eşləvən, timer jyl transportənyñ eşən ədərgə blytlyvslar menən kıləken həm qəlyv. kərəş alıp narəvdəren talap İtə.

Komsomol komitetytə staxanofslar həm əldənyqə jəstərdən, timer jyl transportəny eşən ədərgə blytlyvslarqə qarşy kərəştəren—İnsıatıvalarəny bətə jəqtan jəqlarqə teješ. Komsomol komitetytəna tıd əralə hər, ber komsomolestan texnik eksploatatsialav qaqıdəhen „otlicno“ qə beləvənə, unə ber hyddəv yləvənə ber genə lə administrativ jəza əlməvəna İreşərgə kərək.

Komsomol komitetytə staxanofslar həm əldənyqə jəstərdən İnsıatıvalarəny jəqlarqə, komsomol—jəstər əlgələ parovozdarəny remontlav byjnsə kompleks ərlıgədalər ojoşororqə, İq jəqşylyrdəny təzıvəhen başqalarqə kyserəşərgə teješ.

VLKSM Ydək Komitetytə komsomol komitetytəna, parovoz menən yd əldəryna İdara İtev xəquqəna İmtıxan əlvərdəren kyddə toıqan məşınist jərdəmslyarəny uqyyn ojoşororqə həm dəvlət texnik İmtıxanəny otlicnoqə tapşyrtqan komsomolestar həm jəstərdə kvallıfıkatıslə eştərgə yrləv saralarəny kyrərgə quşy.

Kujbyşef timer july politotdel nacal'nyğ jərdəmslyş Poləkof ydənen eşən əqləj əlməqanə eşən VLKSM Ydək Komitetytəny qararəny menən İkənse eşkə kysereləde.

QIYNVAR

17

1937-se yıl
№ 8 (1055)
Ayrılmı hanı
9 tin.

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган. Башкыр. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM dın

Başqortostan
Ölkä ham Öfä
qala komiteti
organı. 12-se yıl
sıqı

TRANSPORTSЬ KOMSO- MOLESTAR, ALOJA!

Iptas Stalin timer jul transportı rabotniktarın qasul iken saqında hejlägen telmärenä timer jul transportın bedden liden bota tormı so esen bejek hem xal qılqıs ahamiat bılqınlıqla bildeläne. Iptas Stalin, ydenen durlıqlı menen donjalaqlı bota ildarde, şul iştaptan unıq kolonnialar menen iştäpläğärdä Angliana la (unıq dominionları iştäpkä almalısız) uđır kitevse bedden liden, qajät dur ölkälären tula ber dävlat itep bälävsä jaqşı qıylıqan timer jul transportınan başqa jäsäve hem alqa kiteve mömkin tygel, tine.

1937 jıldın başın staxanofı-kri-vanossılar sotsialistik jarıstın jany qevätle kytäreleşe menen bildelänelär. Uđıqan jıldın tärääläre menen başıqan aldınqlı timer julsılar qıstı solşevistik ytkärev esen, yd plan-darın arttırıp ytäv esen yšep barıvsı kös menen koraşıe jıldärelär. Sotsialistik jarış qıda, staxanofı-kri-vanossılardıñ saitarı yta.

Leningrad timer julsılarınıñ SSSR xalıqtarınıñ julbaşsı—bejek ma-sinı, revolytsia lokomotivı İV. Sta-linqa jäsärgän hem şul ködarä çä-zetälarä başıqlıqan xatıar, yšep başıvsı köstenä asıq kyrtäkesä bulıp tora.

„Normanı ydläştärmägen ber genä ranotnik ta bulmahan, bedden ikense staxanofı jılqa inev lozungavıd bına şul“ tip jadalar, Leningrad timer julsılar.

Leningrad timer julsılarınıñ qaj-nar saqırvıdarı janle otlikikalar menen qarşılandı. Kosta Voronof kom-somol gruppahınıñ xalı, Leningrad timer julsılarına lajıqlı javap. Vo-ronsofsılar taqdimärenen transportı bota kom somol gruppaları taraf-lınan da qajnar rävıştä xuplanasa qına şik juq.

Voronsofsılar gruppahı elgele proizvodstvo esen ideja—täräie eş-mäkarlege menen bergä bäläve me-nän hoqlıqlı bulıp tora. Ular qı-jınlıqtardan qurıqmıvsı, pre telşik-tardı yddärenen juldarınan alıp taş-lavıslardı tärääläjdär. Voronsıfsılar qudqıqlı timer jul transportı kytä-releşen berense ajdarında Tomsı timer juldında qalqıp sıqtı. İU vaqıt-ta grupporg sıesar avtomatık Kosta Voronof qıjıv rävıştä peredilışktar-qı qarşı, eşten konservativ meto ita rına qarşı sıqtı. Voronof yde staxanofı bulıp, xedmat ramıblıqlıñ şik kypkä kytärep yd gruppahı staxanofı gruppahı, a tidläñ bota sextı staxanofı sıxqa ajländerävgä ireşte. X İ. q komissarıñ xuplavın alqas Kosta Voronofın başlap jäsä-reve jödlärgän aldınqlı komsomol gruppalarınıñ lajıqlı esenä ajlände.

Transportıq voronsofsılar qudqıqlı hıqqı vaqıtta kerekle jaqlav-dı ala alıaj başıan. Bıl qıjqlı esen xalde transportıñ komsomol rabotniktarın aqarata bota qırqıvıqlı menen ajırgä kerek. Voronof-ıñ qudqıqlıñ ber ni tiklem hyneven-nen savaave „kompaniasıqlı“, hi-kereştar menen eşlav qadätendä gruppalar menen jetäkslek itevde jomoşartıvda.

Xäder, transportta jany qevätle ky-täreleş başlanqan saqta voronsofsılardıñ tavıssı sotsialistik jarıstın jany qevätle kytäreleşenä saqırvı bulıp janarırqa tejeş. Voronsofsılardıñ xatı-na transportı kom somolestar jödlärgän esen voronsofsı gruppalar-dı ojoştırov menen javap birergä tejeş ier. Komsomol aktivistarı, komitet sekretarları, pompolitlar yddärenen eştären, bıl gruppalarındı eştären hər kene nıqıta barırlıqlıep qıjırga ular menen jetäkslek itergä, u arqa jarıstı ojoştıorqa jardam iteigä tejeştar.

Kyp kene pompolitlar, komitet sek-retarları narkomdın prikazdarı yta-da komsomol ojoşmalarınıñ şik möhim roldären enlamajdar. Kom-so molestar arahında xedmat cıssirlına-hın bodov fakıtarı ularıñ vor somaj äğär da şulaj bulmaqan da Kuşıj-sef timer juldında Kuşıjsef parovoz depohında bulqan hem VLKSM Ydäk Komiteti qararanda kyrtäet qan bezorazılar bulıv mömkin inemeni? Bıl depola komsomol ko-mitete deponıñ proizvodstvo eşendä-ge şik dur jeteshedlektärenä tırlı-jän menen gerä qarap torqan hem proizvodstvo tarqatıvsılar menen koraşıe jomoşaq qatnaşqan. Bındaq 124 komsomolestıñ tik 43 e genä staxanofıa eşlägen. Deponıñ qajıv ber komsomolestar yddärenen proiz-vodstvola nalar eşlävdäre menen sojuz eqzabı bulıvsıqlı isemen başıratqandar.

Komsomol gruppalarınıñ aurıstı jaqşı eşlävdä hem normaları arıtı-rıp ytävde sotsialistik jarıstı başlav-sılar bulıvdan tora. Şavlarqa jarı-tıvsılarqa, sotsialistik jarıstın unıstı köndälek qara eş menen elgışelgän-legen itkärtergä kerek. Sotsialistik jarıstın hefemälären vaqıtında tikşerergä, unı kıl kılmda alger-tergä, „kyrtäetä taıta“ staxanofıslar-dın „Pocot taqtahın“ buldırıvıq, al-dınqlıların eş täräälären jaqlırtıvıq arnalqan stena gazetahı sıqı-ıv—sotsialistik jarıstı unıstı kılaj-tevdä bular botahe la şik dur aha-miatkä lälär. „Jenel kavallırlardı“ nında dur hem qıdıqlı eş kılajta alıvdarınıñ elgışen Rızan, Ural timer juldıñ, „Jenel kavallırları“ kyrtäetä. Bıl juldın kavaleristarı, al lıñqlı staxanofıslar hem inzener-texnik rabotniktar menen stanıa hem juldardıñ qar menen koraşıe hem depolarındı qısqı şartlarda eşlävgä äderlekären tikşeräler. Ular şik kyp jeteshedlektärde astılar hem barı-nan da algerak ularıñ botaevgä jar-dam itelär. Jenel kavallırestardıñ eş tärejul nacalıqlıñ ajırm prikazı menen bildäläp ytelde.

Transportta yta barqan kös menä sotsialistik jarış kılajä. Komsomol aqzaları uları VLKSM, solşevikti partıanına sotsialistik jarıstı ojoştı-rovıqa jardam ita hem bıl eşt yte-nen başlap jerevslegen kyrtäetip ustav tarfınan jektäetlgän aurıstı ytävge saqırlıqandar.

(„Komsomolskaja pravda“)

15 nse qıynvarda, kis saqat 6 la Kremel'den, dur zalında sovettarıñ bota Rossia sjezdı asıldı

Byzda MTS nda ordeni komsajner iptas Ytaşev komsajında komsajner jardımsı bulıp eşlävse hem trakt riska, komsajnerka qatı-qıl jätärenen, Ölkä Kırışmähendä qatnaşıs iptas AXMEJEVA. (Uraxıxtın fotohı).

Maskəv Ölkä komsomol propagandıstarı maktäben tıñlavıslarqa

VLKSM Ydäk Komiteti Maskıv ölkä komsomol propagandıstar maktäbenen avıvıjıusıar täräie itä. Komsomol he tten jödlä, Marks —Engle.—Len n—Stallıaen sojöz taqlımettärenen jarı prıpagınd starı otradıñ ala. Maktıp—hedden ynevegeid n tik başlanıvsı qına ikäien nıq xatärläged. İreselqandar me ien tıñslarınaxıd. Belemegedte arttırvı ontıvda nıq şı esläjed. Marks—Lenı taqlınaten täränerak ylläste-reged. Po itik tıñrärktar me ien jetäkslek itev te tapşırqı partia hem komsomoldıñ esenıñ barıhınan da artıj narıqlıqlı. Partia hem xalıq dıqmandı me ien raxımhed koraşeged. Komsomolestar hem bota sıvet ästärenen kommuizınoı fidaıar sıre'qan başıstı koraşselar tärääläjed. Lenin—Stalin saıraqlı juqarı totoqod!

VLKSM Ydäk Kamitete sekretarı: A. KOSAREF.

Jäş qalimdar jarıstı

Jäş qalimdarıñ in jaqı qılmi eş esen bota sojuz jarıstında 4 meñ 500 jäş qalimdar qatnaş Bıl jarıstı bejek okäer revolytsiahınıñ 20 jıl-ıqlı aqan menen ytkärelä.

1927 se jıldı juqarı uqıv jorton amınlıqan jäş xımlı, g olog, bo-rınlık, fizik, matimıtlık, tarıxı, fılosof-tır hem başqa professıa läläre fänden bota tarmaqtarında qılmi xedmettar äderläjtär.

VLKSM dın Ydäk Komiteti jarıstı

ta jenep sıqıvsılar esen aylaktar aıldäläne. SSSR fändar akademıke jarıstı aldınqlıqlı alıvsılar esen aspiranturaqa—akademıa doktorinalı-qlıa inev esen 5 urın aıldäläne. Şyläklänevsä jäş qalimdar SSSR uqıvta hem sıtıldärgä fänni koman-tırovkalarqa jäsäreläsetär. Ular yd järenen şaxıı laboratoria hem hınav ustanovkaların jıhazlandırtıv esen başıptar, fänni ketopxanalar alasaq-tar.

Transporttyň weta komsomol gruppalaryna

Bed transportta konsomol gruppalarının bəta sozuz
yarışın toplan itergə təqdim itased. Sovettar Sojuzının

[illegible]

ucastkahn gruppahn:
grupporg—Barjshnikof
Voronsof,
Cerkasof,
Jakunina,
Volindinko,
Afanasjef,
ham basqalar.

"Şvejnik" artelenən 83 keşə hər vaxt rayon kətərxanahından kitaptar alıb uqşdır. Ularđn kybehe qilmi, tarixi ədəbiət uqş. Məbələn, Smetanin həm Şibajeva donjanın, keşeneq nisek sarıqqa kileve məs'aləhe me-nən qıdışqınalar.

Rakita ydē şartlarqa həm jergə təşəp zarar kiltirməb eşən havala tundan əuləp taralıbraqa tejes.

PARİZ, 14. Mədrisənin osorona ko-
milyet tərəfinən bəgən tēs vaqytın.

HYRƏTƏ: Xəkvət qəskə-dərə nojestarə Midrid tirəhendəge frontı, fətnasə-lərde, pozitsiə-lərə, alqandar hən yədərəne, həzəmdəren davam itəler. (Sojuzfoto).

Adiqqis kontrataka hede ntahenda
respublikansalar. Vel'janueva Del'

Bøgen irta menen Malaga qalahnava havan ham dingeddän kesle bombardirovka jahald. Unn hedemtäne äle anaq biddale tygel*, tip jada.

Student soisallistların Paris oloş-
mahı sekretarı Pol Parka—İspania-
da yardım kırıhatev esen, Parizda
ofoşturulqan jastar komitetına kom-
omolestar, sotsomolestar ham jastar-
den başqa kyp kenə ofoşmalar, aq-
zalar inganlekte ajite. Madridde
tatar darsa haqlav, xatta faşistlar
tarafından aldanqan jaş keşer-
lerden de kvdderen ası, ham xeder
ıların faşistlarqa qarşı kərəş lager-
larına şbqvdar birək osoraj torqan
xəl tygel—tine.

A dark, grainy, high-contrast image of a person in a crouching or crawling position, possibly a soldier or a person in a tactical stance, against a light background. The image is very dark and noisy, with the figure appearing as a silhouette. The person's legs are spread wide, and their arms are extended forward, suggesting a low-to-the-ground posture. The background is light and speckled with dark noise.

Өфе „Dinamo“ katogында.
(Urazsaxtin f.otohь).

K. R.

☐ ☐ ☐

ing?

Fizkul'tura sovetş rajondaqş sport —fizkul'tura eştäre menen nasar jektaselek itä. Xattä mäktäptärdä lä sport—fizkul'tura tynäräkläre ojoştormayan. Norma tapşırırqä telävelär äik kyp bulha lä, ular arahında eştäre ojoştorovş keşe juq.

N. XAMZIN

avtomashinaga taqibib yorutela. Kvar-
tirda esena karovat, solan, gaz ple-
an, hvy havay, xoladelnik uranla-
stirilgan. Kvartirga 2 nan 6 qa tik-
lem kese uranlasa ala.

Xaderge konda Tonjaq Quşma Ame-
rika ştattarında bında kvartiralar 300
menga tiklem hanala.

S. ЛАТЫП.

Мәскәв 1937 жыл.

Komsomolestar ham jastardan horavdarbna juvop birabed

Horav:—Xaderge vaqatta, sotsialistik tadelesta VLKSM dñ ahamiate, role ham xarakter neman tora.
Raximjanbf.

Javap:—VLKSM ydenen sostav menen elek asa-en esse-krabitan jastarenen sojuz bulp, unen safini isevse jastar terle gruppalarqa (esse-krabitan, xedmatkardar) bylenep ham har qajhara ajram jaqn kilev menen alna inelar. Ul vaqatta ale kom-somol avbda batrak ham ja lb krabitan jastarena talanrqqa tejez bulp, urta xalle jastarden tik in jaqsh ole-son gene alna ine. Senki sedden sotsialistik tadeles kulak menen qat barelestar sartaranda barbp, avbid tik batrak ham jarlb jastar gene kom-somoldñ nqql tajanyb bula ala ine.

Sotsialistik tadeleson bejek jenen dare hedemtahenda xader inde al-lardñ betabe la ydgarde ham jany-sa qujlalar.

Barshnan da elek xader ber terle la jarlb krabitan ham batrak jastare, sulaj uq urta xalle krabitan jastare la juq. Ular urna xader kolxozdar-da sotsialistik xuzalyqqa berlashen kolxoz jastare ham sovхозdar-da es-lavse avbl xuzalyq esse jastare bar.

Xedmatkar jastarden da jode yd-garde. Ular yddarenen kypselege me-nen esse ham krabitanjarden ham belgestarden balalar arahnan sq-qan ham yddarenen betatormoqlar menen sotsialistik qoroloq menen bajlangan, sovellar vlarb ham kom-somol turalan ytlarelgan keseler bulp toralar. Egselar, kolxozslar intelegintia arahnda bulqan aj-rimlbq (gran) kendon-ken jujla ba-ra. Ular betabe la sotsialistik jam qlatten truzenniktary bulp averelalar. Bl gran'dñ jujla barbyv arqahnda jas esse, jas krabitan, jas xedmatkar tigan anlatma la beta bara. Bna gul ydgardag saritar his sikhed xedmat-sen jastarden terle qailamya ikense terle jaqn kilevde talap italar.

Sotsialistik tadelesta qatnashvse VKP(a) jetakselege abtnda tariala-lavse beta sovet jastare la ydenen qajda ham nindaj esle eslavena qara-

mahtan ilsedden jamoqat—politik, xuzalyq ham kul'tura tormosono. -eta xoquqtary menen ber tigd faj-dalanalar. Bna suqa kyra la VLKSM dñ jany ustavy byl jastarde komso-molqa alvda bulqan har terle sik-lavdarde beterep, beta jastarden da ber nigedda alavbdaryn tam in la VLKSM ydenen xakterb ham sos-avy menen „VKP(a) qa totashv-b partlahed masovaj ojoşma bulp to-ra, yd saftaranda qala ham avbidñ aldanqy, politik gramotalb xedmat-sen jastarden kin qatlamdaryn berlas-tera. Ydenen suryb itep jastarde ham al-lardñ kommunizm ruxynda tarb al-lav esenda kommunistar (sol'seviktar partlahna jardam itevde quja. VKP(a) programmahna telakteş bulp VLKSM sol'seviktar partlahna ham sovet xokymatena bejek tarixl suryb-ty — kommunistik jamqiat tadevde ytavda jardam ita" (VLKSM prog-rammahnan).

Sulaj itep Lenin komsoimolbny sotsialistik tadelestage ter role sovet jastaren ham balalardñ kommunistik ruxta tarialavdan ulardñ kommuni-tik partia tarialahena tuplavdan tora. Suqa kyra la komsoimoldñ jany programmah Lenin—Stalindñ jastarden kommunistik sojuzbnñ ydak suryb—uqvdan tora, tigan taqlimattaren beta taranlege men n kinajtep, ul programma jastarde kom-munistik tarialavda ojuştarov prog-rammahy bulp tora.

Byl turala tybandage kitaptardñ uqyr-qa kanax birabed:

1. Lenin—„Jastarden kommunistik sojuzbnñ surybty" XXX tom... bil

2. Stalin—„Komsomoldñ surybty turahnda; Jajantby „Lenin ham Stalin jastar turahnda"—1936—jylqy sabma, 179 bit.

3. Kosaref—VLKSM dñ X-Beta Sojuz sjezyna otcotb ham VLKSM dñ XI plenumynda hejlagen dokla-db.

4. VLKSM dñ sostav ham program-mahy.

5. Fajenberg—VLKSM dñ prog-rammahy turahnda X sjezqa jaha-qan doklady.

V. I. Lenindñ ylevena 13 jyl tulv kenona qarata

19-sy qinvardan 21-se qinvarqa uklem Ofenon beta predpriatle ham uczezentelarenda Vladimir Il'ic Lenindñ ylevena 13 jyl ham 1905-se jyl 9-sy qinvar vaqlqalarbna 32 jyl tulvqa qarata jylbystar ytkarelasek. Byl jylbystarda doklad-cktar Il'icdñ vasiataryn ytav esen Lenin-Stalin partlahnyñ kerase, partia ham unyñ julaashvny—Lenin-dñ esen davam itierevse dahl jul eashvnyd iptas Stalin jetakselege abtnda SSR da sotsializmdñ jeneve, sotsializmdñ bejek doku-menty — stalinsel Konstitutsi turahnda sulaj uq xalyq ara-xal, huqyş qurqynyb turahnda hejlajasekter. Dokladcktarqa jardamqa part kabinet kitaptar isem-legen aderlaj.

21 qinvarda kul'tura harajynda V. I. Lenindñ ylevena 13 jyl tulv-qa qarata qala kylamenda traurly ultybş ytkarelasek. Partkabinet fannl ketopxana menen berlekte Vladimir Il'ic Lenindñ beta abarenen han foto dokumentiardan kyrgadmaj ojoj-torasaq.

V. I. Lenindñ ylevena 13 jyl tulvby kene jaqnlay ajqanly, 17-s qinvarda VKP (a) nñ Stalin ra ko-my beta predpriatelarda politkon ojoştora. Byl kenda tyvange agly-ior ham propagandistar sex'arra es-selar menen V. Il'icdñ tormoşu nam ese turahnda besedalar ytkelasekter.

21-se qinvarda predpriatielarda traurly ultybştar ytkarelasek.

Ber jyl da Ofega kypme xat kilgan ham kypme xat jebarelgan?

Esse ham kolxozslardñ, xedmat-kardarden kul'tura kimaldare jyl.in-yl yba.

1936 jyl da Ofə postamatb ilene-dñ terle qala ham avbidaryna 1 million 256 meñ xat ham atkryjka jebarde. Ofə xalyq terle qala ham avbidardan 1 million 468 meñ xat aldy.

1936 jyl dñ huqyş 2 kvartalynda,

3 million 268 meñ gazeta ham zurnal alvbp, Ofenon respublikanbñ rajondaryna 1 million 537 meñ dana gazeta-zurnal jebarelde.

Respublikanbñ rajondary arahnda-la pocta almaybv kinaja. Yike jyl dñ III-kvartalynda Dyrtajle rajo-nanbñ kolxozslary 15 meñ 475 xat, 18 meñ 525 dana gazeta zurnal, a IV-kvartalynda 20 meñ dana gazeta zurnal. 16.280 dana xat aldyar.

2 nse urta maktap uqvuslarynan Xairova, Qalief ham Qorsan-qalief itastar konikul kendarenda Katokta. (Urzasaxtin fotohy)

Kino.

„Nasten'ko Ustinkova"

— Brigadir Petr Grigor'ef jenel avtomashina menen bilaklana. — tip n'ata jylbş predsedat-le. Uqabik qaty alqashlap qul sabalar. Petr yde saxnaga sqqyp bashnan ytkendarde, isek oşo dur bylakte alvqqa ireşen hejlaj. Filmden jekmakkehe by na oşolaj avar qyna ber vazjqa. Lakin ul Petr Grigor'efnñ bik ter-le tormoş kibaktaren esena alqan epizot.

15-se jyl. Petr metallorgia zavodby-nñ eş-ehe. Ul Nastə isemle ber qyddy heja. Ular poşolkanyñ moq-hav uramlarynda, urmandarynda je-rejdar. Naat qaqyla. Jastarde hu-qyşqa alayna amer kilgan Petr Grigor'ef baldatqa kita. Ə Nastə una-jekle bulp qala.

Petr okuptarda bula, fronttardñ gize. Şul kejnse ul plen tşşep Ros-siaqa qajtmaj. Slita eşka qala.

Eşhedlek dulqyny uny la bərep jayqa. Eşhed qalqan Petr yden nin-daj gene sulha la eşka rekomindo-vajt itep uramda jori. Uny mister sert alp ina, ham qorotqosloq ese-

jekmatap Rossiaqa elekke Ryckof zavodbyna barerqa quş.

Mister Petr Grigor SSR qa kila. Əlaştə elekke Ryckof zavodbynda-qy kynehad kyneş urna şavly za-vod, şavly poşolka, şavly sotsialis-tik xedmat osorata. Byl kyrenestər-qa əlaştə jat bulalar. Uny hejga-ne Nistə oşo uq zavodta inde inze-ner bulp alqan, ham uny qydy in-de 17 jaska jetkan.

Ul ikelana. Kyp ikelana. Nastə menen hejlaskanda la ul ydenen tar, «rujozorynan sqqyp hejlaj». Nastə uny faş-ita. Petr yden-yde alvqqa ba-ryp jeta. Lakin ul itan qala. Qyryk kurorttarynñ berhenda ul yden qo-rotqosloq ese menen Rossiaqa jeba-revse mistereritb osorata. Uq yde-nen byn SSR grazdanyb bulvby turahnda iqan la.

Ul xedmat dulqyny inep kita. Za-vodbyn in jaqşy brigadir isemen ala. Nihaj t uny jenel avtomashina menen sylakladar.

Bna kartinanbñ jekmakkehe şunan qibarat Uny qaravb kyndile ham kisereşle. Ə. K.

KOMSOMOLESTAR HAM BOTE JESTER!

Başqort telenda soya
torqan olka jastar gaze-
tah

„LENINSE"

VLKSM dñ Başqortstan Olka ham
Olka qala komitely organb

gazetahna aldaqy ajdar esen jadylbp qalyqyd
„LENINSE" QAZETAHNA JADYLV XAQTAR
TYBANDGESƏ:

1 jylqa—16 hum 80 tin.
6 ajqa—8 hum 40 tin.
3 ajqa—4 hum 20 tin.
1 ajqa—1 hum 40 tin.

Podpiskalar beta pocta bylektarenda, pocta agenttarynda, xat taşvbylarda, sojuz pecat bylektarenda qabul itela.

Javaply redaktor:

A. ƏMIN.

Ofə „Okt. nat." tipografyah

Başqavlyt vaktile № 4698

1924 JYL
21
QINVAR

Ленинсе

1937-се jyl
№ 9 (1056)
Апрель һаны
9 tin.

ЛЕНИНСЕ — Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

Lenin, vajraq menen bed oktavr revolytsiaһь esen huqьstarda jendek. Lenin vajraq menen bed sotsialistik tәdәlәştәn, jeneve esen kәrәştә xәl itkes unьstarqә ireşte. Şul uq vajraq menen bed donja proletar revolytsiaһьnda la jenerbed. (Stalin).

БӨЈӨК ДАҺЫ

Бөјөк даһы, donja proletariatyһьны җулаһыһы, бол'шевиктар партияһы оҗошторовы һәм уныһ җулаһыһы, donja jәdәdә беренсе булған сotsialistik дәвләт—SSSR дән јетәксеһе, коммунисттик интернационалды тәдәвсә, јәстәрдән дуһы һәм учтеле Владимир И'ic Leninden ylevenә 13 jyl tuldy.

Leninden bәtә tormoşo eşselär sьjn-ny, eksplotatordar vьssьn bәrep tәşәrvәgә һәм proletariat diktaturahьn urьnlaştırvuqә alyp barьdaj proletariat partiаһьn tәdәvgә jaqtırtıldь. Bәm ul eşselär sьjnnyһn in jaqşь uldaryн berleştergәn marksizm menen qorallanqan kommunistik bol'seviktar partiаһьn oҗoştordo.

Lenin tarafьnan oҗoştorılqan һәм җулаһыһы itelgәn bol'seviktar partiаһь bәtә tәr qarşьlyqtardь kire qatьp, 1905-сь jьlqь revolytsia aşь, bәtә ilde qaplap alqan qara reaktsiаһьny мырасыһь jьldarь һәм imperia-lik huqьş aşь eşselär sьjnny һәм bәtә xәdmәtsәndәrdә proletariat diktaturahьny jenevenә killerde.

1917-se jьldьn oktavr sotsialistik revolytsiaһьnda tablanqan proletariat diktaturahь хәkimlege niğedәdә kommunistar partiаһь бөјөк җулаһыһыд Lenin јетәксеlegendә јәş sovettar ilen nьqьtәv jьlь menen batь rәvәş-tә alqә atlanь һәм Lenin vajraq menen xәl itkes unьstarqә ireşte. Lenin tavuһь ergәhendә jaqtıraqan Stalin dән antь—јenev vajraqьna әjlәnde.

Leninizm vajraqь abьnda, Lenin—Stalin җулаһыһында bol'seviktar partiаһь SSSR дь јenevse sotsializm ilenә әjlәnderde. Bәtә tәr oppartunistardьn, donja kontrevolytsiaһьny vaş otrәdә bulьp әverelgәn trotskistar, Zinovjef, Kaminofardьn qotorqan vandalarьny kapitalizmдь kire qajtarьv turahьndaqь plandaryн selpә-rәmә kildelar. Бөјөк Leninden ber ilde sotsializm tәdәv mөmkinlege turahьndaqь tәqлимәtә—proletar revolytsiaһьny 20 jьlьqьna bөгәngә, ыһьn barьlьqqa kilde.

Бәddән gьzal vatanyһьd stalinseл nьşjьlyqtar aşь aldyuqь industrial derzavaqә, stalinseл Konstitutsiaһь ilgә әjlәnde.

Ydenen bәtә tormoşon eşselär sьjn-ny, dөjem xәdmәtsәndәrdә jaqtь, vә-xәtte tormoşqa sьqtarьvqә birgәn бөјөк җулаһыһыд Vladimir И'ic Leninden tormoşo—јәş vьvьn esen kommunistik tәrbienәn in gьzal мәktәbe bulьp tora. Şuqә kyra la Leninden tormoşon, kәrәşen әjrenеv—komso-molda politik—tәrbivәi eşten ydәgen dә tororqә tejeş.

Lenin јәstәrgә—uqьrqa, uqьrqa һәм uqьrqa vasiat itte. Kәşeleк tә-rәһьnan tьvдьrьlqan vәlem vajьlyqtarь menen qorallanqan bulьvqә saqьrdь.

җулаһыһыд vьl vasiatь, бөјөк kommunistar partiаһьny тарихы, unьd җулаһыһыларьny tormoş һәм kәrәştәren әjrenәrgә, tydemle rәvәştә uqьr-qә, kul'turaqә la bulьrqa, ydәnde tәn һәм texnika juqьrьlyqtarь menen vajьlyqtarьvqә, bәtә kes һәм energia menen uqьrqa saqьra.

БӨЈӨК АНТ

Sovettardьn 2 Beta Sojuz sьjzьnda iptәş Stalin И'ictәn barьlьq kyrhәtmәlәren һәм vasiattarьn vaşqarьrqa partia һәм ilden bәtә xәdmәt iәlәre isemenәn јalqьny ant itte. Bәl vьna tигәn ant itevdә tybandәgelär әjtelgәn ine:

„Beddәn kitәrәk, iptәş Lenin bedgә, partia aqza-һь tигәn бөјөк isemde juqьrь totorqә һәм saflьqta haqlarqә vasiat itte.

Ant itәbed hiqә, iptәş Lenin, hinen vьl vasiatьndь bed namьbь menen vaşqaravьd!

Beddәn kitәrәk, iptәş Lenin bedgә, partiаһьdьn berdәmlәgen kyd qarahьndaj haqlarqә vasiat itte.

Ant itәbed hiqә, iptәş Lenin, hinen vьl burьsьndь la bed namьbь menen vaşqaravьd.

Beddәn kitәrәk, iptәş Lenin, bedgә proletariat diktaturahьn haqlarqә һәм nьqьtyrqa vasiat itte.

Ant itәbed hiqә, iptәş Lenin, hinen vьl vasiatьndь la namьbь menen vaşqarьv esen bed ydәbeddәn kәstәrebәddә qьdьqanmavьd.

Beddәn kitәrәk, iptәş Lenin bedgә, eşselär һәм krәbtәndәr sojuzьn bәtә kes menәn nьqьtyrqa vasiat itte.

Ant itәbed hiqә, iptәş Lenin, bed hinen vьl vasiatьndь la namьbь menen haqlarvьd!

Bynan huqь, partiaһьn sotsialistik respublikalarь sojuzьn armaj-talmaj nьqьtasaqь һәм kinәjtәsәgә eşse krәbtәn armiaһьny qevәten nьqьtasaqь һәм kommunistik internatsional prinseptarьna turalьqь armaj talmaj haqlajasaqь, bәtә donja xәdmәt iәlәrenen vьl sojuzьn nьqьtyv һәм kinәjtev esen kәrәşәgә turahьnda әjtelә.

Iptәş Stalin tarafьnan әjrelgәn ant, partia ydenen sotsializmдь tәdәp јetkәrevә esen һәм donja kimә-lәndә proletariat revolytsiaһьny јeneve esen kәrәşәvdә unьd tirәhendә tuplanqan vajraq buldy. Partia leninizm niğedәrenәn ber genә adьmqa la sigenmә jensә, iptәş Stalin јетәксеlegendә ydenen бөјөк җулаһыһы Leninden bәtә kyrhәtәvdәren yтәp kilә.

(Knorla, VKP(a) nьn qьbьqasa tarixьnan).

ISPANIA

Ispania јәstәre berdәmlek esen kәrәşәlәр

Berleşkan sotsialistik јәstәр federatsiaһьnyн konferensiaһь

15se qinvarда, Valensiaһьn Munitsipolitetь binahьnda berleşkan sotsialistik јәstәр federatsiaһьnyн (vьl federatsiaqә kommunistik һәм sotsialistik јәstәр sojuzdaryн inәlәр) dөjem Ispania konferensiaһь asьldь.

Konferensia, berleşkan sotsialistik јәstәр federatsiaһьnyн vaşqarьma komitetь tarafьnan saqьrьlqan. Konferensiaһьn tәp jadrаһь јerle oҗoşmalarьn kilgәn delegattardьn tora. Şulaj dә, oҗoştorovsьlardьn fekere buьnsa, konferensia Ispania јәstәrenen kinә kәnәşmәlәrenә әjlәnergә tejeş. Ispan xalqьnyн faşistarqә qarşь kәrәşә әle belmәgәn. Ispania әbьndә әle bulha faşistik—sotsial һәм milli qolloq qurqьnyһь tora. Әgәr dә vьl qurqьnyһь rial bulьp sьqә qalһь, in qurqьnyһь udar berenсе nәvәt-tә јәş vьvьn әbьnә tәşәr ine. Јәş anarxistlar, һul respublikansьlar, katoliktar, katolonlar, Boskonlar, Valensia millәtselәre niһajәt partiаһьd eşse krәbtәn һәм intellegintsia јәstәre—bәtә-he la ber yk xәldә, qanь faşistik diktaturahьny tьrnaqь abьnda—qollandьrьlqan kolonniаl il-dә qalьrdar ine. Germanla һәм Italia faşizmanьn puşka ittәrenә әjlәnerdәr ine. Berleşkan sotsialistik јәstәр federatsiaһьnyн programma ustanovkalary, Ispania јәstәrenen tege jәki vьl otrәdьnyн fekere urtaqlaşamь, juqьmь—ulardьn kypselege Ispaniaһьn ireklegen, mөstәqillegen jaqlav menen qьdьqьnyalar. Bьnyн esen faşizmдь һәм Ispaniaһьn vajtaq qьna territoriaһьn alyp torovsь unьd qorally kesen bәtәrvәrgә, tarmar itergә kәrәk. Bәtә keste tuplap doşmanqә qarşь taşlanqanda qьna јenergә mөmkin. Şunьn esen konferensiaһьn tәp maqsatь һәм unьn ken tәrtibәndәgә tәp mәs'әlә—ul bәtә Ispan јәstәren, dөjem doşman—faşizm menen kәrәşә tuplav һәм oҗoştorov һәм aşizmдь јenev. Oşo uq maqsatta konferensiaqә ikense јәstәр oҗoşmalarьnyн vәkildәre (katoliktar, anarxistlar, һul respublikansьlar) һәм partiаһьd јәstәр vәkildәre la saqьrьlqan.

Proletar revoljtsia

I. REVOLJTSIONERDAR SEMJAH

Volga havy jardyary bujynda ultyran Sember qalahyny (xäderge Ul'janovski) keskej ber qatly jortta xalyqtar ucilishahyny inspektory Il'ja Nikolajevic Ul'janovty semjahynda taqy la ber malaj donjaqa kilä. Byl Il'ja Nikolajevicny esense balahy bula. Byl 1870 nse jyldy 22 nse aprele ine. Uqa Vladimir ismen quşalar.

Leninden atahy Il'ja Nikolajevic atahyndan ilk jeshaj jetylm qala. Ul ber tuqan aqahynda tarbiälänep, Qazan universitetyn tamamlaj. Sunan hun Novgorod ham Penza qalalarynny maktaptarendä fizika ham matematika fändäre bujynda uqytsylyq ese menen şeqellänä. Sember qalahyna kysep kilgäs, Il'ja Nikolajevic başta xalyq ucilishahyny inspektory, hahyndan Sember gubernahy xalyq ucilishahyny direktory bulyp eşlaj başlaj.

Ul qalim ham eşkä hähätie keşe bula. Bötä kosen Rossia xalqyn aqartıv esenä birä. Volstarda ham avıldarda krahiländerden balalaryn uqıtyv esen maktaptar haldaryv, unyq seltärdären kinajtev esen jeyelderev esen keräşä. Lakin ul vaqıtta pomeshik ham kapitalistlar vlyasy xalyq aqartıv esenä tik groş tındar genä assignovajtı itälär. Şulaj bulıvqa qaramaştan, Il'ja Nikolajevic nisek bulha la maktaptar seltärdären kinajtergä, xalyqta aqartıvqa tırışa.

Il'ja Nikolajevic yde turanan—tura nında jda bulha berär ojšmala qatnaşp eşlävse revoljtsioner bulmaj. Lakin ul ydenen donjaqa qarash ham praktik ese menen, Rossia sarizmahyna qarşy keräşevse revoljtsionerdar menen ber safta bula. Ul sarizm qorologona qarşy keräşevse raznocinist intiligttergä, algeräktä revoljtsion—demokrat Cernyševskıq ham unyq iptäşterenä jaqyn teläktäştä bula ham ulardy bik dur narıqlaj. Il'ja Nikolajevicny Rossia xalqyny "kyden asıv" esen keräşä—ul revoljtsionerdar esen bik dur jardam bula. Söki ul vaqıtta Rossia xalqynyq assolyt kyp oläş nıdan bula. Buna şuqa kyra la Il'ja Nikolajevicny xalyqta aqartıv esenä bireleve, ul massala revoljtsion tojqono tıvdyrvda dur jardam bula.

Il'ja Nikolajevic yd esen hojıvse ham unyq namısh menen ytavse, juqar kul'turaly keşe bulqan. Uqa byl vaqıtta karjera ham däreze esen xedmət itevse, risvat (vzatka) alıp ydenen bajlyqyn kinajtergä tırışvse cinovnikterden "keşelek syllattar" jat bulqan. Ul namısh cinovnik, xalyqny yd ulı bulqan. Unyq menen bergä eşlägen keşelär, uqıtyvsylar unyq turahynda byna nında jekerde bulqandar: "Hiräk osoraj torqan qazap jaqsy keşe. Beđ unan hun unyq kevek ber qenä nacalnikte la ham ber genä uqıtyvsy la, iptäştä la ozoratqanbyd juq" tigendär.

Vladimir Il'icten esähe Maria Aleksandrovna vrac qıdy. Ul yde ber terle la maksus belem almaqan. Şulaj bulıvqa qaramaştan ul ifrat ta juqar kul'turaly qatın ham jaqsy bala tarbiälävse äs bulqan. Ul nemes, engles, fransuz teldärdä jaqsy hojlaşkan. Oşo teldärdä xudozestvolı ham politik ädälatlar uqıqan.

Maria Aleksandrovna ydenen balalaryn bik jaratqan. Ularqa jaqsy tarbiä birgen. İltifatlyq, tärtiplelek, teğälek—Maria Aleksandrovnanı ajrıp almaş sıfatı bulqan. Ul ydenen balalarynda byl sıfattı tarbiälävge bötä kosen alıqan. Hını byl semjanıq balalary bötähä byl sıf-

Lenin revoljtsia esen tıvıqan intiligtterden dahıy ham revoljtsion jetylm Ber vaqıtta la ul yden, revoljtsion terärdä jirken ham şatlyq xı itäne.

Bynı menen min his tä, Leninhä daj dörönläp kilde jeki ul hər qajsa daj revoljtsion şartlavdar jaqında torıdıp nıy menen min tik suny qısa ajtergä teğäly kyreusänlege, ber qajsa daj revoljtsion kelle, şundaj tıv ham anıq rävästä hojıv kändärdä ul esen maqnahe menen esen relde, sınyftatın xarakäten ham revoljtsion orolmaların, ulardy us tösändägeläşey ine. Beđden partıyalıq dairahynda hıvıdajıq şatlyq jöze äsle tip bulıvqa zungalarynny "in kites" asıqlıq hıvı ajländerges" qıvılyq byna şundı.

(Stalin, Le

fattarqa tulıhınsa eja bulqandar.

Semjalaq 6 bala bötähä la, ydärenen qonardären proletariat esenä, keşelekte azalıvqa sıqarıvqa arınajdar. Ham ular Rossiala revoljtsion xarakäten başlanqan vaqıtınan alıp, unyq aldınqy pozitsialarında bulalar. Byl şatlyq ata ham esen eny tergen balalary byna kemdär.

Anna Il'nicvna Ul'janova (qart bol'sevicka, 1935 nse jylda ylä).

Aleksandr Il'ic Ul'janov (revoljtsioner norodovoles 1897 nse jylda Aleksandr III nse tarafınan abırvıp yltelä).

Dimitri Il'ic Ul'janov (qart bol'sevik, professiah—vrac, xäter Mäskav daj Narkomdrav sistemahynda eşlaj).

Ol'ga Il'nicvna Ul'janova (1891 nse jylda, 19 jeshendä, studentka saqında ylä. Ul oşo vaqıtta uq Marıktyn "Kapital" nı uqı ham unyq bujynda konspekt tedä).

Maria Il'nicvna Ul'janova (qart bol'sevicka, SSSR Sovnarkogı ergähendä sovet kontrole Komissiahınyq arıahy ham unyq jetyksel rabotniktarınyq berehe).

1870 nse jyldy 22 nse aprele Byl kün keşelek donjahınyq tarix saxıfahena mänge—mänge onotolımaşlyq data bulıp inde. Byl kenda bötä donja proletariatyntıy eşek julyv başly Vladimir Il'ic Lenin tıvdyr Maria Il'nicvna Ul'janova Leninden biograhıy turahynda qıy kitahynda eşä bylaj tip jada:

"Vladimir Il'ic atahına bik oşaqatıne. Unyq bulı la atahınyq bulı kevek kene. Unyq janarq hojıktärenen ham ältärenen certalar ber ad manqulda qı oşaj tışkan kyddäre, kin manqulda uqa (atahına) oşaqan. Ul atahı kevek tere. Ham ularınyq jıy qıy jıy sıqarlıq itep kölevdäre la berehena—berehe oşaqan. Ularınyq xarakter la ham älaq certalar la sı tışle ine. Kesten irke, energla, y esenä bötölaj birelev ham uqa hı lätlek, unyq esen janav, ber ber es ka namısh menen qarav ham un ylav, şulaj uq dur demokratıam, keşelärgä qarata ölkän qajqırvıd bulıv—byl Il'ja Nikolajevicka il ham Vladimir Il'icka la xas namı bulıv".

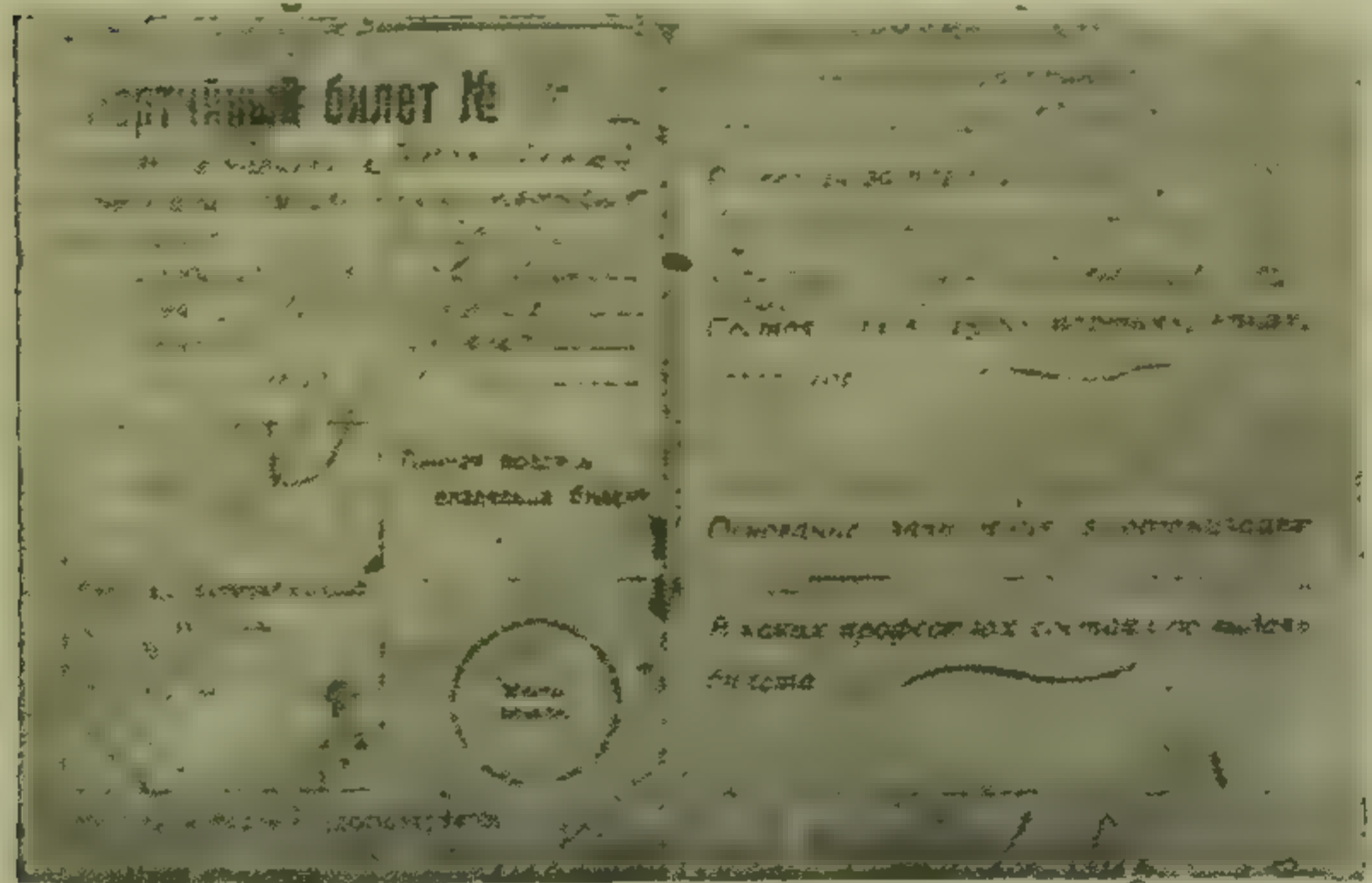
(M. Ul'janova "Vladimir Leninden atahı". Sotsgiz 1931—jıl 63—bıltı).

Maria Aleksandrovna ydenen balalaryn maktap skamıahena ultıvqa qı tiklem uqıvqa—jadıvqa ejrälä. Vladimir Il'ic eş jeshendä saqında uq inde uqıvqa ham jadıvqa ejränä. Ul bik tere, bötä nımälärdä la hı ham jıldam anlavsaq bala bula Uramdı balalar menen ujnıq saqında hər terle ujnıdardı ul başlap jörövse bula. Terle ujnıdar ujlav sıqara, unyq ujlav jıvarevda yde zatejnik bula.

1879 jyldy, 9 jeshlek Vladimir Il'ic Sember qalahınyq gimnaziahınyq uqıvqa ine. Byl vaqıtta unyq ölkän aqahy Aleksandrda oşo uq gimnaziahınyq ölkän klahynda uqı. Alek-

Lenin gremirovatsa itelgen xalda Filländiäqä kitev al lınan (Sojuzfoto)

Vladimir Il'ic Leninden partıa bilete. (Sojuzfoto)

Lenin oktaer kändärdä smol'nida haldattar ham matrostar menen (Sojuzfoto).

Gazetabıddı byl biltärendä urınlashıvıqan bötä foto hyrätter V. I. Leninden ydäk muzejena qujıvqandar.

(Davanti 4. etta)

Began rus revolyutsiyanın başlan-
ması kəndə bulqan 9-sı qınvar (jan-
istil menən 22-se qınvar) „qanlı jək-
şəmbə“ vaqıqahına 32 jıl tul-
dı. Bıl kən Rossia eşsələr sıjnıñnıñ
kərəş tarixında qan menən jadıñp
bildələnğan.

1905 nse jıl 9-sı qınvar kənənən
halqın irtəhe... ibkə Rossianın baş
qalası Peterburg uramdarınan, eşse-
lər tərkmə kytərelə. Ular „izge“ pop
Çapon bajaranq aştında batşa harajı-
na taban, dır ısanıñ menən
baralar. „Jerdəge ikense alla,
nedden avır tormoşoboddo anlar,
zərdarabıddı tınlar, gyr qazabı—
avır tormostan qotqarır“ tılar. Ular
yddere menən petitsia alıp baralar.
Bılda tyəndəge hyddər jadıñqan:

„Bed Peterburg qalası eşsələr,
nedden qatındarabıddı, salalarabıddı həm
jardamıddı qalqan ata-əsələrebəddı, hi-
nə, gasudar, xaqıq, həm jaqlav edlərgə
kıldek. Bed xəjersələndek, bedde idə-
lər, kəs jətməblek xedmət jəklətələr,
bedde hygələr, bedde keşe tip tan-
majdar, bedge doşmandarqa qaradın
kevek qarajdar... Tydemlek ydenen
sigənə jette... Bedden esən, kytərə
atımañıq qazaptardı davam itterevge
qamqanda ylem jaqsıraq.

Batşaq ısanıñ menən barqan eş-
sələr kolonnalıq qısqıq haraj aldnıñ
jaqlanışa. Ketelməgəndə ulardı qo-
salıñ haldattar, kazaqtar qarşılay. Ular
qoralıddı eşsələr massahına jərti-
tərsə tərşanalar. Ut asıla, qan jılqı-
p aqsa. Hədemtəle 1 men eşse yla,
2 men eşse jərəxətlənə. Bıl qanlı
vaqıq qan eskəs batşa Nikolajdın
aldın əderləneve menən eşlənən
me.

1905 nse jıl 9-sı qınvar vaqıqahı
yldıgenən kilep sıqqan həm tarix
esən osoraqlı bulqan ber xəl tygel.
Bılda itımaqlı, ekonomik nigeddəre,
səuəptərə var. 1900-se jıldardı baş-
lanqan promışlennıj krezesten bəta
avıñıq eşsələr sıjnıñ əbtənə tərşə.
Vaxıllarsa ekspluatısa həm xoquqı-
lıq qot osqos tərşə ala. Bıl jıldardan
başlap stackalar dılnıñ kytərelə baş-
la, 1901—1902-se jıldardı eşsələr
sıjnıñ revolyutsion kərəştən janı for-
mahı bulqan politik demonstratsialar
ytərələr. 1904-se jıl başlanıp kıl-
kən rus japon huqıqı vaqıqahında sıjnı
qarşıbıqtar taqla la nıqıraq əbkə
sıq. İmperializm osoro huqıqıñnıñ
xərehe bulqan rus imperializmahı
həm burzuaziahı jıraq kən sıqısta
janı kolonnalar batıp alıp, eşse
krəştəndərdə revolyutsion xərəkəttən
sıtkə tınev maqsatı menən başlan-
qan rus japon huqıqı Rossia impe-
rializminıñ zararına tamamlana.

Kolxozdarğa avırmaşınalar

Kolxozdar 1936 jıldın huqıqı
kvartalında potrizetel kooperatsiala-
rı aqa 8 men dana jək avtomaşına-
lar alqandar. Qınvar ajında taqla
2 men dana maşına alasaqtar. Ytkən
jıl erəndə kolxozdarğa 300 menə
jəvən velosıped hatılqan.

Proletar revolyutsiyanın vöjək dahıjı (Davamı. Baş 2-3-bittə).

Matimateka	5
Tarix	5
Fizik həm matimatek	
geografıa	5
Nemets tele	5
Fransuz tele	5

Əlgərgənlek attistatsiyanıñ sul uq
keşələr qul qujıqandar. Bında Vladi-
mir İlickə Logikanan „4“ bıldəhe
genə qujıñp, ul yde yk bıl vaqıtla
jəş İlicen marksistik logika menən
fekerləj başlavıñnıñ asıq kırıtkese
bulıp tora. Senki İlicen logikahı ul
zakon vözejnıñ əjrənev, tıkesə feker-
ləv logikahı tygel, bəlki Marks logi-
kahı bula. Bında taqla la ber nəmə-

Bıl huqıqı rus imperializmahıñnıñ
tarqalqanlıqın asıp hıla. Xedmət lə-
lərə huqıqıñnıñ bəta avırılıqın yd
jelkələndə tatıjdar. Massanın xə-
jersəleğe arta bara. Qalala qıñna ty-
gel, avılda la sıjnı qarşıbıqtar kıl-
kenləşə. Bolşeviktar partiyanın jə-
təksələndə eşse sıjnıñ politik kə-
rəşkə kytərelə. İnde 1904-se jıldın
adaqtarında ere qalalarda dır qıñna
stackalar bulıp yta. Krəştəndər həm
İdelgən milləttər arahında la revolyu-
tsion xərəkət jəjelgəndən-jəjelə bara.

Sarizm, kytəreləp kılqan revolyutsion
xərəkəttə batıp esən ydenen bəta
ıdev maşınahın xotqa jəvərə. Polit-
sia agıttarın eşsələr arahına urıñ-
laştıra. Eşsələr revolyutsion xərəkə-
ttən sıtkə jəvərəv teləge menən „zu-
batovşına“ tıvındaq ojoşmalar tər-
de. Qara politisianın agıñı bulqan
pop Çapon əle yd sıjnıñnıñ tarixi
burıñnıñ anlap jətkerməgən həm art-
ta qalqan eşsələr massahın bajaranq
yd joqontobona ala. Ul revolyu-
tsion xərəkəttə tıñs jılqı halıp jə-
vərəv esən bəta bılşaraqıqtardı eş-
ləj.

1905-se jıldın 3-se qınvarında Pu-
tilof zavodın 12 men 500 eşsehe
zavostovka tıqlan itələr. İke kən esen-
də zavostovkaqa qatnaşvıylardın hanı
140 menə jətə. Samoderzavienin
kyrhəteve bujınsa pop Çapon bıl xə-
rəkəttə tıñs jılqı tərşəv esən tı-
rışa. Ul bıl eşsələr yd joqontoho
aştına ala. Həm unıñ ojoştovı aşt-
ında eşsələr petitsia menən batşaq
mərəzəqt itələr. Bolşeviktar parti-
hı pitetsianı tıksərvəndən hər ber jı-
jılştarında qatnaşp Çaponı fəş
itələr. Batşaq jərdəm horap tygel, ə
bəta ıdevsələr sıjnıñna qarış ojoşqan
rəvəştə qoral menən qarış sıqıraq
saqrıalar. Bolşeviktar partiyanın jo-
qontoho aştında pitetsiaqa politik
İrek həm 8 səqətlek eş talaptar la
qujıla.

9-sı qınvar vaqıqahı, qanlı vaqı-
qa. Batşa, jərdəm horap barqan eşse-
lərdə alıñra. Oşonon menən bərgə eş-
sələrdən də batşaq bulqan ısanıñ
juqala. 9-sı qınvar vaqıqahı dır əhə-
miətkə la bulıp tora. Ul kyp hanı
eşsələr sıjnıñnıñ politik anıñ ujañtı.
Ular politik kərəşkə tartıñ. Bıl
kəndə Rossia eşsələr sıjnıñ bərənse
tapqır bularaq grazdandar huqıqıñnıñ
janı habaqın alıñlar. Eşsələr sıjnıñ
bolşeviktar partiyanı əjrətvəndən dər-
rəbləgən qanlı kərəş esəndə kyrep
ışandı. Bınan huqıqı bolşeviktar par-
tiyanın eşsələr sıjnıñna bulqan jo-
qontoho taqla la nıqıraq yta. Revolyu-
tsion xərəkət əbtənən jətəksəlek
ıtev də şaqıaj dərşələ bolşeviktar
qulına kyste.

Sovet avtomaşınaların iranqahatı

İrandaqı sovet savda vəkile İranda İn
ere savda ojoşmahı—Ydək aksioner-
dar jəmquətənə 250 jək avtomaşına-
hı hatı. Bıl İranaqı elek hatılqan
sovet avtomaşınaların juqarı sıj-
fatlı bulıp hədəmtəhendə buldı.

ne kırıhətep ytergə kərək. Bında Sem-
ber gimnaziahı nıcal'nıktar yddə-
rələ qarşıbıqtarqa osoraqandar.
Senki ul vaqıtla alıñ mıdal tık bəta
fəndərdən olıcnıoqa uqıqandarqa
qıñna bıləlgən. Tımək İlickə alıñ
mıdal bıləv, uqa logikanan „4“ bıl-
dəhe qujıvıñnıñ xəqıqəthədek menən
eşlənənlegen tıñhınsa itəat itə.
Gimnazianıñ tamamlıqas İlic uni-
versitetqa İnergə əderlənə. Ul bıl jıl-
darda bık kyp handa politik kitaptar
uqıj. Unıñ donjaqa marksistik qara-
ş formirovajt itələ bara. Ul sıjnıñ
kərəş arınahıñnıñ postına batı.

S. Latısp.

(Hıddıñ bır).

Əjə timer jılsıların, Andrejef isemendə klus ergəhendə eşləj
torqan başqort yd eşməkarle xudozestvo dram tınərgə aqzalar.
Bıl tınərak oşo sostavı menən Əjə qala yd eşməkarle tınəraktəre
olimpiadahında qatnaştı. (Urazaxtin fotom).

A. S. Puşkin ylevnə 100 jıl, tıñs aldnan

Puşkinde uqıvıylar konferensiahı

[Bələvə, 19. (BaşTASS). İptəş Bly-
xer isemendə batıvıñıq sovxoz-
ında Puşkin kəndərenə nıqlı əder-
lek jəjeldərdə. Oşo kərdərdə Puş-
kin əbərəren uqıvıylardın konfe-
rensiahı ytərəleyp uqa bəta eşsələr-
dən 4 tən ber ələşə qatnaştı. Rus
ədəbiatına nigəd bılıvıñ bəjek şa-
qırden izadı tırahındaq doklad
dır dıqqət menən tıñlandı. Konfe-
rensiala qatnaşvıylar tarafınan kyp
horavdar alıñde.

Xəderge kəndə Blyxer isemendə
sovxozda Puşkir dən izadın nıqlap
əjrənev esən ədəbiət tınərgə ojoş-

toroldı. Tınərkən dyrt ulıñıñ
ytərəldə inde. Tınərkə eşsələr-
dən 25 keşe, şul jəmənən sovxoz-
dın aldnıq susqa qaravıylar; Bak-
likova, Dimitrova, Stipanova, Kuitlo-
va həm başqalar sistematik rəvəş-
zanatlıgə jərəjdər.

Sovxozdaq tıñs blumaqan urta
məktəp uqıvıylar dırdar menən bər-
gə Puşkinden ylevnə 100 jıl tıñs
kənənə „Rusalka“ əbərən qujıraq
əderlənələr. Sovxozdın kətepxana-
hında Puşkin məjəşə ojoştoroldı.

„Komsomol“ komandahı sem' jalarına jərdəm

Leningrad. 16-sı qınvar morəklər
sojuz ydək komiteti prezidiumı ge-
neral Frankonın fəşist bənditlər ta-
rafınan nıñıñqan „komsomol, tep-
loxodı komandahıñnıñ sem'jalarına
jərdəm kırıhətev esən 10 men hum
aqsa bılde.

A.A. Jablockinanın ordeni menən bılaklav

SSSR Ydək Başqarma Komiteti te-
atr iskusstvahı əlkəhendə kyre-
nekle xedməttərə esən, səxnə la 50
jıl eşləv unıñ menən RSFSR xalıq
arışkahı Aleksandra Aleksandrovna
Jablockinanı xedmət qıdıñ bajaranq
ordeni menən bılaklav.

KOMSOMOLESTAR

HƏM
BƏTƏ JƏSTƏR!

Başqort teləndə səqı
torqan əlkə jəstər gaze-
tahı

„LENINSE“

VLKSM dın Başqortostan Əlkə həm
Əjə qala komiteti organı

gazetahına aldaqı ajdar esən jadıñp qalıñqıd
„LENINSE“ QAZETAHINA JADYLVV XAQTARİ
TYBƏNDEGESƏ:

- 1 jılqı—16 hum 80 tın.
- 6 ajqı—8 hum 40 tın.
- 3 ajqı—4 hum 20 tın.
- 1 ajqı—1 hum 40 tın.

Podpiskalar bəta pocta bylektərendə, pocta agenttarında, xat
taşvıylarda, sojuz pecət bylektərendə qabul itələ.

Redaktor urıñnabarı: Q. MURTAZIN.

Əjə, „Okt. nat.“ tipografiahı

Başlavlıt vəkile № 4645

1937-se jyl
№ 10 (1057)
24 qinvar.
Ajrım hanı
9 tin.

Bata ildärdän proletarlardı, cörleşeged:

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

ВЛКСМ дән
Башкортостан
Өлкә һәм Өлкә
qala komiteti
organı: 12-se jyl
sıça

Sovettardın qadattan tıs XVII bätä Rossia sjezı qarar

Rossia Sovet Federativ sotsia-
listik respublikahın Konstitutsi-
abın (Tör Zakonın) raslav
turahında

SOVETTARDIN QADAT TÄN tıs XVII bätä Rossia sjezı QARAR ITÄ:

Rossia Sovet Federativ sot-
sialistik respublikahın Kon-
stitutsiaks (Tör Zakonı) pro-
jektın, sjezdın redaksiön ko-
missiaks tarafınan ınderelgän
redaksiäla ramlarqa.

SJEZDIN PREZIDIUM.
Maskäv, Kreml', 21-se aınvar
1937 jyl.

Sovettardın qadattan tıs XVII bätä Rossia sjezı qarar

ROSSIA SOVET FEDERATIV
SOTSIALISTIK RESPUBLI-
KAHYN VERHOVNYJ SO-
VETNA HAJLAVDAR TU-
RAHINDA

Sovettardın qadattan tıs
XVII bätä Rossia sjezı qarar
itä:

Bätä Rossia Başqarma Ko-
mitetına, RSFSR dın Jañ
Konstitutsiaks nigeñde,
RSFSR Verhovnyj sovetına
hajlavdar turahında polo-
nie eşläde häm ramlavdı,
şulaj uq bıl hajlavdarın
sroktarın bildeläde tapşır-
qa.

SJEZDIN PREZIDIUM
Maskäv, Kreml', 21 qinvar
1937-se jyl.

SSSR Xalıq Komissardar Sovetında
häm VKP(ö) Ydäk Komitetında

Azerbajzan SSR-nda, Qırğız
SSR nda, Başqortostan ASSR
nda, Kirof ölkahında häm Ud-
murd ASSR nda igen menän
hatıv itev turahında

Azerbajzan SSR, Qırğız SSR, Baş-
qortostan ASSR, Kirof ölkähe häm
Udmurt ASSR ı, SSSR Sovnarkomı
häm VKP(ö) Ydäk Komitetı tarafı-
nan bildäñgen igen tapşırav pla-
nı ytdäre häm yddären havan
aşlıq säsev orloqlar menän tämin
itkänlektäre esen SSSR Xalıq Ko-
missardar Sovetı häm VKP(ö) Ydäk
Komitetı, juqarıl kyrhätelgen res-
publikalar häm ölkälärdän kolxozda-
rına, kolxozsılarına häm xedmətsän
janqıdaqarqa hıs ber unajıdıq
menän yddärenen igendären (on,
orloq, väşerelgen ikmäk) kooperativ
ojosmalrına häm şulaj uq qala,
avıl vadardarında, timer jul stansla-
larında hatıvqa rösäl itte. (TASS).

Dyrtejlä MTS nın aldınqı traktorıskahı brigadir ip. Ojanieva. (Urazbaxtıñ fotohı).

Matbuqatta iqlan itelmägen xəbər fakttarı häm Starletamaq Baş qort pedagogia texnikumı studenttarın iptäş İsäncurin ismenä jädöjan xattarı eujınsa tikşarev hedemlehe turahında

VKP(ö) nın Başqortostan Ölkä Komitetı bjurohı qarar

„Krasnaja Başkiriä“ gazetaına je-
narelgen, matbuqatta iqlan itelmägen
xäbärdä häm iptäş İsäncurin ismenä
uqıvsılar gruppahı xatında kyrhätel-
gen: studenttarın material—tor-
moş xaldärenen avırılıq häm ular-
dın ixtiazdarına texnikum direktorı
Ytäşef iptäştän iqlıbarlıq qarış de-
röbläneven bildäläp ytergä. Tikşerev
menän, texnikum direktorı Ytäşef ip-
täs tarafınan uqıvsılardıñ ixtiazda-
rına formal'—bjurokratik menäsäät
arqahında—dejem torlaqta häm tex-
nikumdın uqıv jortında ejem-ejem
syp, vılsıraq, eske tärtip qaqıdähe
juılıq, xatta öb kejemdären jıvıv
julqa halıñmav, ındar torlaqıñnıñ
qısqıa äderlänmäve belende. Aşana-
la sikhed tıqıdıq, kejem elgestar,
ait-qul juqs, havın, tabımaldar
juq.

VKP(ö) ÖLKÄ KOMITETİ BJUROHİ QARAR ITÄ:

1. Studenttar ixtiazına formal' häm
tpuab menäsäät esen, yd xedmət
polozenlähennän fajdälänvqa jul qu-
jıv esen Ytäşef iptäşkä şelta iqlan
itergä häm uqa—ägärdä uqıvsılar-

de kul'tura-tomoş xedmətländereven-
dä kyrhätelgen ere jeteşhedlektär-
de qısqı srok esendä bötärmähä,
eştän alınsaqın häm tıqı la qatı-
raq partia jazahına tartılasaqın eş
kärtergä;

2. İptäş Ytäşefkä 2 dekada srok
esendä uqıv jorto alıñahına häm tor-
laqqa aqındaqı remont ytkäregä
(aqartıv, mejestärde remontlav işek-
tärte häm tädrelärde jıvıv, kejem
elgestar qujıv), torlaqtı pastıl kə-
rätäre menän qoramallandırtıraq,
unı kul'turalı tēkkä ınderegä häm
kiläsäktä ydenen kändälek kydäteve
häm jetäkseläge menän uqıv jorto
alıñahında häm torlaqta tadalıq häm
tırıp haqlavdı buldırıraq tēqdim
itergä.

3. Başnarkomprostın häm partia-
nıñ Starletamaq rajon komitetınñ
Starletamaq pedagogia texnikumına
iqlıbar itmävdären häm unı oşo
xälge jetkerevdären bildäläp ytergä
Bıñ jul qujımaılıq xäl havap, Baş-
narkomprosqa häm partianıñ Starle-
tamaq rajon komitetına VKP(ö) -Öl-

Stalinsel Konstitutsia häm sovet jastare

VLKSM Ydäk Remitetı sekretarı
iptäş Kosaref dokladı

19-sı qinvarda, Maskävde, J. M.
Sverdlov isemendäge juqarı propa-
gandistar maktäse avditoriahında,
komsomol aylege uqıvsılar esen
„stalinsel Konstitutsia häm sovet jäs-
tare“ tigen temala, VLKSM Ydäk
Komitetı sekretarı iptäş A. V. Kosar-
ef doklad jahanı.

Iptäş Kosarefın dyrt säqatke
hudılgan asıq häm tulı jekmätkele
dokladı avditoria tarafınan bık şur
iqlıbar menän tıñlandı.

Dokladta Maskäv qalahınñ kom-
somol aktivı, VLKSM Ydäk Kom-
itetı häm Maskäv komitetı eşseläre,
komsomol politik maktäptärenen pro-
pagandistar qatnaştılar.

Ljotciktar kursı

OSOavıaxımın Starletamaq rajon
sovetı ljotciktar äderläv esen kurs
astı. Kurs ikense qinvarda eşkä na-
lanı. Kurstın ike gruppahı sıñıp,
unda qısqı sezonda 50 keşe uqıj.

Starletamaq polıtıprosvet eşseläre
äderläv texnikumı ergähendä „QSO“
znacogına normalar tapşırav tıñrə-
ge ojostorolqajın. Tıñrək oşo kən-
därdä ydenen eşen tamamladı. Tıñrək
sıqalarına hınav ytkärelde. Hı-
nav matur qına hedemtalär birde.
96 uqıvsınñ 54 e „otlicno“, 39 e
„jaqsı“, qalqan 3 he „qanaqatlıner
lek“ bıldıhe aldılar.

M. BAJBULAT.

kä Komitetı tarafınan kyrhätelgen
jeteşhedlektärde bötärvde tämin
itergä, ber dekada srok esendä aş-
kana esen bına kınäştäv mas'älähenn
sısergä, unda kul'turalı ostanovka
tıvdırıraq häm uqıvsılar arahında
politik-massovıj häm komсомol eş-
tären julqa halıraq tēqdim itergä;

4. VLKSM Ölkä Komitetına baş-
qort pedagogia texnikumı komso-
mol ojosmahı esen komсомol ko-
mitetı sekretarı tavıp jebärevde
māzıyr itergä.

5. Başnarkomprosqa, VKP(ö) nın
qala häm rajon komitetlarına mək-
täptär häm texnikumdar menän jetäk
sälektä VKP(ö) Ölkä Komitetınñ
oşo qararın ikkä alıraq häm uqıv-
sılardıñ kul'tura-tomoş şartlar to-
roşon Starletamaq pedagogia texni-
kumındaqı kevek tarqalqan xälge
jetkermäv esen, kyseräk iqlıbardı,
uqıvsılardıñ kul'tura-tomoş şartlar-
na jynältergä tēqdim itergä.

VKP(ö) Ölkä Komitetı sekretarı:
B. J. K.

1937-jıl, 11 qinvar.

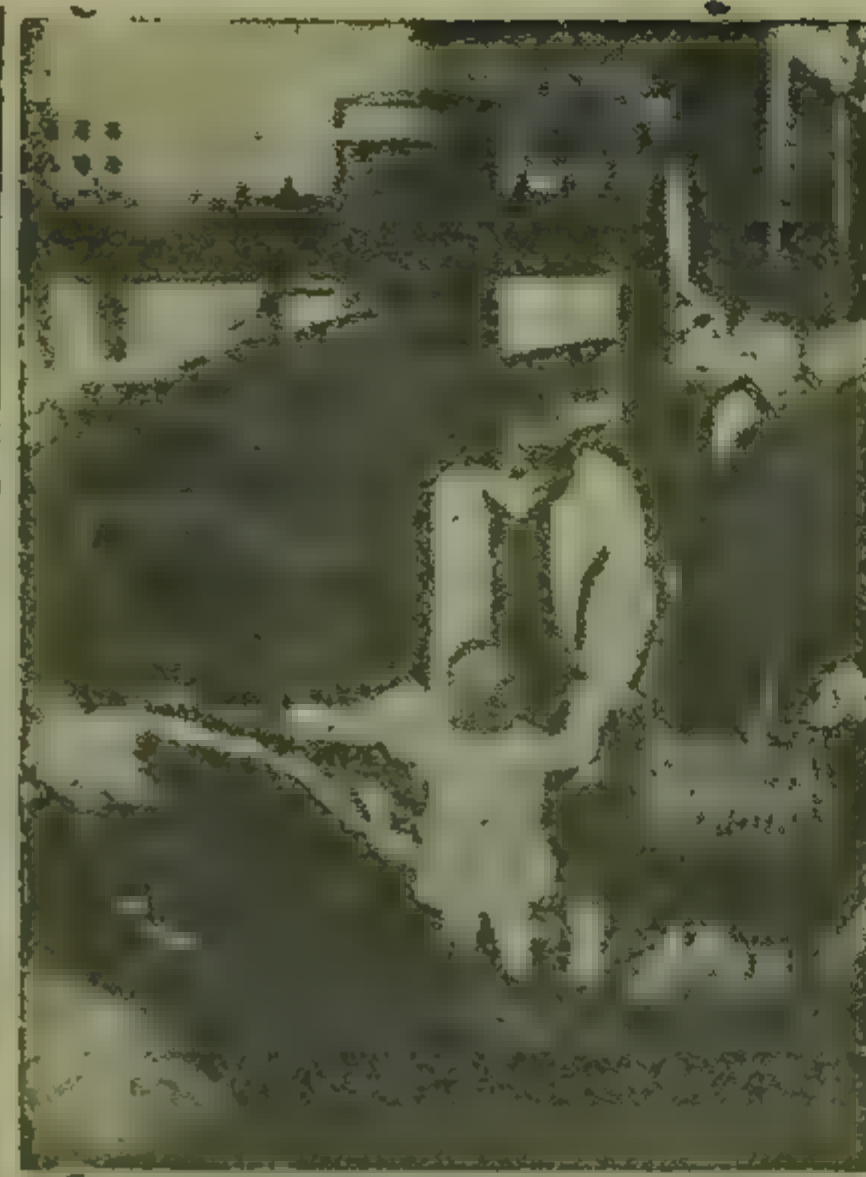
*„Madrid esen, respub
lika esen, Ispania
* esen“*

V a l e n s i a . Valensiya şərqəylə torqan sotsialistlar həm kommunistlərlə birləşkən orqanə „Vir-dat“ gazetahə Dolores Ibarruridən „Madrid es en, respublika esen, Espania esen“ ilgən məqalə hən bəş bəş qardə. Possionaria ydenen məqaləhəndə İspanianə qanqa bəşqan huqıqş kəndən-kən, sit ildər intervensiəhənə qarşə kərəşevse İspanianə bəşqondə roqhodloqo esən bulqan huqıqşqə əjlənə bəşə. „İspania—ul bəddəke həm bəş unə jaqlajasaq bəş. İb İtkes nə tərliq həm qəzəp qəşvəliqtar mənən əş bəşqan qanə kərəştən 6 aş bəddən jənevqə bulqan İxtiləş bəddə həm faşizmdə taptarqə bulqan qaqşamaş kəsə bəddə kərhatte. Ləkin ul qənə jətməş. Bəddə taqə la şur kəsə lək kərhatərgə, doşmanqə jəmerges ıdar bəş esən taqə la jaş qorban dar bəşqə bəşqə kərəş“. Xəder Madridta bəş kəsə huqıqştar bəşə. Madridtə juqallıv huqıqşla jənevvdə kərhatməş inə. Sənki bəş jərdən bəş tən bəş ələş gənə bəddə bulqan mülhə la bəş qarşılıq kərhatəsək bəş həm kərəştə davam itərəsək bəş. Şunə mənən bəşə, Madridta ydə bəddən pozitivistlərlə haqlav, İspanianə bəş qaləşənən doşmandə jəraqqə qəvalav—bəl xəl İtkes jənev, bəl triumof, bəl faşizmdə tamam jənevden bəşqanqəş. Bəddən partia bəş Madridtə jaqlav, Madrid əştəndə qənə

Puşkin hyratê lışkan poeta markalarê

Svaz Xalq Komissarlıqların za-
kazy vujrosa, bejək rus şaqir
A. S. Puşkinden ylevenə 100 yıl
tulıvqa arnap Məskəvdən Qosznak
fabrikahı jıveləj markalar seriahı
vəterqa başlan.

Şaqirden portrete təşərrəfən

Madritton əssələr kvartalında fa-
şistlar aviasiyahb tərəfinə jemerel-
gən kvartirdə əssələr sem'jah.

barmağınsa rəfə frontardala həm As-
torlala həm Teryələ həm Bilbauələ.
Karalontala la alyp narəla" tip jada.
Posstonarla xəl+q frontə xəkvməten
his talşanma bə jaqlavqə, enerqlələ xə-
rəkət həm bər maqsat menən huqby-
ta jənevgə saqbya.

markalar 10, 20, 40 tiňlek hem
Puşkinden Mäskəvdäge pameynige
teşerelən markalar 50, 80 tiň hem
i humlyq itep sýqarýlalar.

Jybelaj markalarynyň tirazy 125
million dana. Markanyň tawge par-
iahy Puşkin kənendä sýqarýlasaq-

Haņoņb ađna esendā.

Ispania fronttarunda

15-se qinvarða kls menən fehnəs-
lärden vojeskaları Universitet qala
sındaqı respublikansılardıñ poziti-
siyahına jeldi genä atakaqa taşlan-
dılar. Kiske säqät 10 fehnəsälärden
bıl atakañ kire qağıldı. Respubli-
kansılar konlr atakaqa sıqır Uni-
versitet qalasıqındaqı gospiital"kor
pustıñnıñ berehen alqandar. Töñlä
fehnəsälär qajıtanan hözym İergä ım-
tıylıq qaraqıandar. Ulardıñ bıl hözy-
me lä ydñärenä dur juqaltıv menän
kire qağılqan.

17-se qinvarða fetnəsələrden şul uq tängaldəge pozitsiabh respubli kansylarđn qatb atakebh stitnda qalqan. Irte menen respublikansylar gosital'den uq jaq qanabn şartlatqandar hem binanbn esena inep qurqyv xel esenda qalqandar. Binanbn tyabnge etabz respublikansylar tараfinan alınqan. Fetnəseler juqarqyb etazdarqa urynlaşyp qalqan bulqandar. Ə tешep jeri torqan sabqystarđb respublikansylar şartlatqandar.

Aravaka ucastkahunda respublikan-slardın vojescaları ike kilometr far 5 kilometrğa alqa kirkandar. Ham qapıl ataka menen stratigik jaqtı unaj bulqan Kalo Delos tıgın urıq dı alqandar. Kalo delos Aravakanan 5 kilometr kensatıs jaqqa ham Mıxadanon 3 kilometr kensatıs jaqqa nıraq urınlasqın. Respublikanslar alqa saruda davam iteler.

Sentjal nys korrespondint, 15 se
qinvarða Madrid atbendaq, huqis-
ta Asturia gornektaribq, tankaqa

qarşı ordulara, bombalara tərəf-
dən fəthəyədən hər bir tanka
juqqa şüqarılıb turahnda xəv
itə. Yddərenen həzəmədə Malugu
ucastkahnda hələki osoraqan
fəthəyələr kənjə frontın Kordova
ucastkahnda la unışbı xərkət ja-
haqandar. Kordovaq həzım itevse
respublikansılar şibki ataka menən
fəthəyələrdən nıqıtlıqan pozıtlıla-
rıñ jemərgəndər. Fəthəyələr aşıh-
nan pləngə tēşevse həm ılevsələr-
dēñ bəjlaq qına olēşə Germanla ke-
şələr bulıp şaqın. Şulaı itep Qitler
dēñ „doşrovoleslar“ İspania fəthəyə-
ləren xatla ikənə nəvəttə tōrovse
frontlarda la aləstə bəşlaqandar.

16-sə qinovarda jəris tənədən hun fəssitə samoljotə Maləgu qələhənə boməlar təşləqən. Ləhin bəl boməlar şərtləj əlməqəndər.

Göraltar korrespondentlə Rejterdən xəbər itevənə qaraqanda 16-sı qın varda respublikansılın dən ike samol jotı juqarı bekleklektən Alxesiras ət tənə dyrt bomba taşlaqandar. Bıl bombalar „Rentic Kristina“ gosilitsan ın janında, faşist generalı Kejpo Delja ştaab tora torqan jerdə şart laqındır samoljotlar zdan nı yrtlaq jandırqandan huñ Malaguqa tava osop kılkəndər.

15-ke qinivarda feinaselar Barselona-
nıñ dıñgeç jaqınan borıbardırovka-
qa totorqa mañastılar. Ular Barselona-
nalaqı neft haqlına torqan urın-
dı tupqa tottılar. Lakin ulardıñ bıl
hözıme ja unıñlı saqmıñ. Ular il-
dere almanılar. Neft haqlaj torqan

**İptəş Stalində, SSSR Ənənəvi Konstitusiyası turahın
İctimai dokladında osoraj torğan sit hyđdörgə aqlatmalar**

Ambitsia—Siktaŋ tıŋ yd—ydende
ıŋeŋ (samolyale), ypkələv, mahajav.
Antagonistik sıjıŋstar—ıyl hyd an
ogonızım tıgan hyddan alıŋqan—his
ciŋeŋ almatılıq qırılmaq, ber berhe-
re doŋman bulqan kəstərdəŋ kərəŋe.

Antagonistik sýjnyftar tip-ber-bere-
ie menen his kileşä almatlyq sýj-
nyftarqä äjtelä. Býndaj qarşylyq, ek-
splotatordar sýjnyf (kapitalistlar, pö-
nessiktar, kulaktar) menen eksploa-
irlanlyvs (proletardar, häm xed-
metsen kräfiländer) sýjnyf aralında
bar. Býl sýjnyftardın mänfäqattäre
yü ara qarşylyqly. Sönkl berenselä-
re ikenselärten xedmete iñäpenäjä-
säjdar. Berenselar kapitalizm vaqıtn
ja xökem hörevse sýjnyf bulıp, ä
kenseläre idelevse sýjnyf bulıp tu-
ralar.

SSSR da anlaqonistlik sɔjnɔftar, ke-
şenen keşe ekspluatitsialavɔ juq.
„SSSR da tik ike genə sɔjnɔft, eşse ar
həm krəttləndər sɔjnɔftqɔnə vulyr,
tuardən mənəqottərə ber-berənə do
mian vulyr tygel, xıfta kirehensə duş-
tarsa“ (Stalin).

Intervensia—Ber dāvlāttēn qorāl
kōsē mēnān ikēnsē ber dāvlāttēn es-
ke ēsēnā tēqylēb.

Kolonia—Nindəj də bulha berim-
peralistik davlat tərəfinən vəşər
alınqan həm eksploatirlan bvsə elə
əkə il.

Ofitsioz—Tısqə jaqlan sojondo-
roqhod, ləkin bəsnibqta xəkymət mē-
nən bəlləngən, unıq dı:ektivahən
ıormoşqa ətqarvıv mətbuqət organı
(gazet jəkl jurnal).

Skepsis—ikelanev, bşanmav.

Skeptik—bşanmavse, bota neme lu
rahbnda la ikelanevse (şıklanevse)
keşe.

Tendensia—bmtbls, namaga la
bulha sklannost'.

urib zararhdd qalib. Snarat menen
sul tirale urinlasqan bol'nitsa jand-
rihqan. Bol'nitsafa jatyvsa 8 avru y-
gan.

Şünbä menän bergä Kataloniä
vlastarñ tarafınan Barselonala jase-
ren faşistik ojoşma faş tieleven kyr-
hätöp ytergä karäk. Bıl ojoşma, fet-
näselergä Kataloniäqä disant tışe-
revdä jardıñ ojoştırovıñ maqsat
itıp alqan. Ojoşmanıñ aqzaları di-
sant tışerelgän vaqıtta Barselonala-
qñ stratigik punktırdı, jämqañ
ainaların bañır alırqı ujlıqandar.
Oşo kengä botahe 14 keşe qulqı
alınır, ular yddärened qıjeptären
ajıqlar.

Asturla frontlnda respublikanslar aktivliq kyhatelar. Xokymat vojes kalar menen be-ga diuzenniktar da xarakat iteler. Respublikanslar Leon provensialnna hozym itevde uqisly qyna adym jahanlyar. Tav janyan toşor ular leinələr den Rian'o ja-qyndaq jalyşan atakovajtt itteler Nyqly huqlyşan huq respublikanslar 10 kilometr alqa atlanlyar.

Pola de gordon ucastkahndaq
 xekymat vojeskalar şulaj uq qile
 huqıqs menen Matal'jonqa tiklem
 bardılar. Matal'janonı Roala menen
 tolaştırvıvı 11 kilometrqa huıtelqan
 tımer jule tud ırbılqan. Fetnəselerden
 adıq tejaqan pojezde halaketke oso
 raqan. Fetnəseler taminat sıqanaq
 tarınan mexryn itelgandar. Arı ad
 nalıq huqıqsian huı respublikansılar
 Leon provenısiyanı dırt an es el-
 şen alqandar hem provenısiyanı ylek
 qılalı Leonqa 30 kilometr qana qıl
 qandar. Xekymat qaskerdä'e jaqon-
 da jerle kräbtılander hem fetnəseler
 jaqıran qasıp sıqıvıvı haldattar da
 huqıqsalar.

„Potemkin avb'ib" nāmā
ul?

Potemkinin—XVIII əvvəttə axın-
la, Ekaterina II natsırlıq itkən va-
qıta, əsəda Rossia menən idarə itev.
se knəz. Ul xəderg: kən jak Ukrai-
na həm Qrım jərm ıtıravınñ
Tarislanı ajrılər, Rossiaqa qus-
ıvñ menən tamamlanqan hıqıştar-
da kyrenekle qatnaşılq itte. Ul va-
qıta jəñ qusılqan vıl jerdər jalan
səxrə rəvəşən də inelər. Ekaterina
II Potemkinqa vıña şul jerdərgə xə-
lşqtar ıtıravınñ həm unş tədəleş-
tər menən təmin itergə qusa. Vıñn
əsən qadna tərəfınan Potemkinqa
kypılğan aqsalar vırelə. Ləkin ul
vıl aqsalarđ yd fajdahıña qıña to-
ta. Ul ırın tərda tədəleş vıldır-
tıravında Ekaterina II gə jahaqan
belderevdəre bəşəhe lə jalqan bul-
lar. 1783 jılda Ekaterina Potemkin-
tən belderevdären yde tıkşerep s-
qırqa bula həm kən jaqqa səjəxət
itte. Ləkin xəjləkər knəz vıñan qoto-
lov jılnı bık tıd tava. Bık tıdle-
k menən Ekaterinañ kilev jılnı vı-
jıña jəñ jortıtar menən ber nısa
av l tədələ. Bında qıvalap kılterel-
gən ber nısa dıstələgən krəbıləndər,
kejenderelgən xəldə, Potemkin ağınt-
təravınñ nadzör əbılnda Ekaterina-
nı ikmək—tođ menən qarşılajdır.
Jatşaqqa ırkən tormoş turavında
həjləjdər. Xəlşqtıq yəven, krajđn
tədələven, kyrtəşlər.

Bona şünan başlap. Potemkin av-
 16- tigen hyd politiki slovarqa inep
 sete ter kyd bujavsylyqta, esen xel-
 de jaserap qaldyrvy maqnähen an-
 lata.

Burzuaz matabuat, sovetlar sojuzynyñ ojek unystarın „Potemkin avıy” tıp kyhatergä tırašıp syqıştar jahany. Uđ vaqıtında beđjen promıjšlenıost gıgannıtarın, xatta berense bış-ıylyqtıñ betä programmahan „Potemkin avıy” tıp ıqlan ıtıtar. Xäder burzuaz matabuatıñ ber öleşe narıñnan da elek Germanıa faşızman-ınyñ öfıtsloz „Dejtes Diplomates — Politışe — korrespondıs” SSSR dıñ Janı Konstitutsia projektın „Potemkin avıy” tıp ıqlan ıtä. İptäş Stalıñ Sovettardıñ qädettän tış VIII Betä Sojuz sjezında bel xäserät tənqltse-lergä, Qıtler lagerıñn qajbat hatlıq-ıtarına jemerges otıor bırdä.

Iptəş Stalin ularqa qarata, «Bil əfən
lərdən kyddəren SSSR kyptən səj-
əllənderep bəterdə inde. SSSR ma-
jaq kevek, bələ donja eşse sɣnɣfɣn
joqosolap, eşse sɣnɣf doşmandarɣda
qotorov tɣvdɣrɣp 19 jɣl tora... Şulaj
bulqas ɣylardɣn bətəhenən huq. Po-
temkin avɣl» dərɣ turahɣnda German
ofitsioznən bulqan əfəndelərdən
ɣn ɣrɣdavdərɣ, əgər ɣlardɣn xalɣqtan
SSSR turahɣndaq xəqiqətte jəşerev,
xalɣqtə adəştərv' unɣ aldav maqsə-
təna birelgənləktərəna qajtmaj ikən,
nəməgə qaltɣp qala huq' tine.

Сапожъ походъ

VLKSM dəq Qara İdel rayon komitəti rayon yığındəge jəstərdən sanqə poxodə ojaştordo. Poxodtəq berense marşrutənda 7 komsomoles qatnaşa, 14-se qılınvarda berense marşrutja start bürəllə. Poxodqa qatnaşsıslar marşrut bujnısa 7 kolxozda bulasaqtar. Ular bulqın hər ber kolxozda kolxozsıslarqə stalinsel Konstitutsianı nıqlap tışəndərəsəktər. Şulaj uq rayon Bısqarma komitəti tırılman toqlın iteqon staxanoıslı 10 kənləktə jəelderev bujnısa la eş dıbp barasaqtar.

Telefon aša bildələngən komitet sekretar turahında

SSR SOJUZ FROKURA TURAHINDA

Jarməkaj rajkomında sojuz ustavın vodorodroja sik qujıbrıja tejeş

Ustav—VLKSM dın nıgeđ eş pren-
cipıların, sojuz ın ojoştırov tedeleşen
həm sojuzdın eske tormoş tərтіben
bildelavse tıp dokument. Ul komso-
mol ojsomahınn qaqşamaş zakonı.
Ustavta neme ajetelgen bulha—ul xä-
kərəkə jetäksə bulıp tororqa tejeş.
Ojonon esen dā ustavtan saq qına
sıtka kitev, unı vodorıdar ojoşmanıñ
eşen qaqşatıvqa alıp bara. Komso-
molestar dın aktivlıqın, initsiativahın
bıva. Ular dın ojoşmaqa, unıñ jeta-
kselegenə bulqan eşanıştı juqalta.

Bakla VLKSM dın Jarməkaj rajon
komiteti rasotniktarı həm unıñ sekre-
tarı İptəş Jazıclan bıl xaqıqatı ele-
ge tiklem anıarqa, teləməjdər. Kyra-
lata sojuz tormoşonon qaqşamaş za-
konıñ teləgənə voda ırlar. Xatta
təvge ojoşmanıñ bın xocuqlı xuzar-
lar bulqan komso-molestar dın ire-
ğennan tış komitet sekretar dın
bildelap qujevqa tiklem barıp jeta-
lar. Bın anıqlav esen jıraq kılthe
juq. Tik tıvəndəge ike faktı kılte-
rev genə la jeta.

Janı sax avıl sovetındaq kom-
somol komiteti sekretar dın jəş.
Rajkomol bın belə. Rajkomol sek-
retar Jazıclan aptırap qalmaq. Tota
la jaqı qına Qıdıl armiasafınan
qajıqan İptəş Qıbasofı telefonqa
saqıra. Uqa telefon arqıñ „hine ko-
mitet sekretarı İptəş bildelənək“ ti
Ber nış kən ytkəstə unı ajuroqa
doklad menən dā saqıralar. Eşenən
otot horajdar. Ə Qıbasof bık dē-
reb rəvəşə „mın komitet sekretarı
tyğal, mine ber kem dā hajlap quj-

qanı juq“ ti. Bın narlıqta unı ber
kem dā komitet sekretarı İptəş hajla-
maqan eula. Bına bıl xalgə rajkomı
rasotniktarıñ ber dā İbtərə kılınaj.
Senki ularqa ojoşmaqa barıp keş-
lar dā hajlap alıp, ular dı tərтіləv
menən şeqellənevge qaraqanda komi-
tet sekretarın telefon arqıñ qına bil-
delap qujev anıarıraq eş nıñ?

Bılqınala tyğel, Jarməkaj rajko-
molında komsomol safınan saqırv-
da sojuz demokratiyañ vodor faktı-
tarı qavatlına. Komso-moles Matviefi
VLKSM safınan saqıralar. Bıl dā
rajkomolda qına xal İtelə. Ə, Mat-
viefi nı esen komsomol safınan saqı-
rıla, unıñ jenəjate nemele İkanlek-
te yde la həm təvge komsomol ojoş-
mahındaq komso-molestar dā belmə
qalalar.

Jarməkaj rajkomolında, sojuzdın
qaqşamaş zakonı bulqan ustavı
vodorıdarqa qajısan sik qujev İkan?
Asadullin.

Urta belem alıp məkta- be asıldı

VLKSM dın Nurlıman rajonı ko-
miteti rajon ydəgendəge jəstərdən
belem kılmdəren kytərev esen bık
natur eş asılap jəvərdə. Ul jəstər
jəñ talavın İbka alıp kiske urıa
nəktap ojoştırdı. Xəder bıl mək-
əptə 55 jəş uqıj. Uqıvdar urıa mək-
əp programması nıgeđen dā alıp
barıla. Jəstər uqıvqa qıdılqıñıñ
jəvərdə.

M. XAMZIN.

Oşo kəndərdə NKVD organdarı
tarafınan Ju. L. (G. L.) Pətakof,
K. B. Radek, G. Ja. Sokol'nikof
həm L. P. Serebrəkoftar sostavında
bulqan trotskiş „parallel“ ydək
eşə bujınsa tikşerev tamamlanđ.
Bıl „parallel“ ydək şul saqta Zi-
novjef, Kamenof, Smirnof, Mrackov-
ki həm saqıqalar sostavında jəşəgen
trotskiş zinovjefşelər ydəge menen
ber qatar dān, 1933-sə jılda, emirat-
sıala bulqan L. Trotskidən kyrtəv
dare bujınsa ojoştırolqan.

Tikşerev menən, „parallel ydək“
ten, L. Trotskidən turanən tura ky-
rtəmlərə bujınsa diversion həm
terroristik gruppalar ojoştıranlıq
bildəndə. Bıl gruppalar kyp kənə
predpriatıelər dā, aigerək tē ovorona
əhmətiə bulqandarında, qorotqo-
loq həm diversia (qaqşatıv) aktarın

tormoşqa aşırqandar, VKP(ə) həm
sovet xəkyməte jətkəselərənə qarş
terror aktar əderləgəndə. Oşo uq
gruppalar L. Trotskidən həm „paral-
el“ ydək“ ten turanən-tura kyrtəve
bujınsa qajıñ ber sit dāvlətiə faj-
dahına şpionitq eşə alıp barqandar.

Oşo eş bujınsa qəjeplənevşelər

şıfatında javapqa tarttırılqan „pa-
ralel ydək“ ten həm trotskiş ojoş-
malar dın başqa aqzalar dın jenə-
jətsel eş nəkəriəge, SSSR dın huqıq
qevəten qaqşatıvqa, SSSR dı eşılge-
löv həm unıñ territoriañ bəşır
alavda sit il ağıssordarına jərdəm
kyrtəvəge, sovet vıasın qolatıvqa
həm Sovettar Sojuzında kapitalizm dı
həm burzuazianıñ əbtənlek İteven
qajıtanən torqodovqa jynəderelən-
lege bildələndə.

Eş bujınsa sud javaplılıqına
tyvəndəg-lər: Ju. L. (G. L.) Pətakof,
K. B. Radek, G. Ja. Sokol'nikof,
L. P. Serebrəkoftar, N. I. Muralof,
Ja. A. Livşits, Ja. N. Drobın, M.
S. Boguslavski, I. A. Knəzef, S. A.
Ratajcek, B. O. Norkin, A. A. Şestof,
M. S. Stralof, I. D. Turok, I. I.
Graşə, G. I. Puşin, V. V. Arnol'dtar
tarttırılalar.

Qəjepləv zaklycentıhe SSR Soju-
zı prokurorı tarafınan r. İlanıñp,
aşıq sud ulıtrəşında qarav esen
SSSR Juqarı sudıñ bın xarəi Kolle-
gıahına jəvərdə.

Eş, SSR Sojuzı Juqarı sudıñ bın
xarəi kollegiañında 23-qılvardatın
İana başla.

Julbaşs dokladın ejrəngəndən hun

„Mejəka rajonı „İgyşelər“ kolxozı
qatın-qəđ jəstəre ydərenən jıñıñ-
şında həjəklə jətkəse İptəş Stalin-
dın sovettar dın qəđatın tış VIII
Bətə sojuz şjezında həjəgən „SSSR
Konstitutsiañ turahında“ qđ dokla-
dın ejrəndelər. Julbaşs dın dokla-
dın ejrənev qatın-qəđ jəstərdən ak-
tivlıqın taqı la ybterdē. Bıl jıñ-
ıñta qatnəşvıslar ydəre əbtənə

1937-sə jılda uqıj-jada belməvselek-
təren bəterəp, hər bərehe ber dāna
gazeta alıdrıraq həm başta jəklə-
mələr alıdılar.

„İgyşelər“ kolxozıñ qatın-qəđ
jəstəre bıl jəkləməne alıp menən
rajondaq bətə qatın-qəđ jəstərdə
ydərenə tıñləşergə saqırv mərəzə-
qəđ İtlələr.

N. X.

V. I. LENINDEN YDƏK MUZEJENƏN

Proletar revolyutsianıñ bəjək dahıjı

(Baş „Leninse“ gazetañıñ ytkən hanında)

II. Qazan universi- tetında uqıv jıldar

„Juq, neđ bında jıl menən kıl-
məvəd. Bında jıl menən kitergə
jaramaj.“ tıne Vladimir İlic.

Janı jıl—K-M-ras, F. Engles ta-
rafınan nıgeđ halıñqan—qılml kom-
munizm jıl İne. Keşeleq donjañ-
nıñ bıl İke aqıl İahe şıñıñtar dın
narlıqqa kılğanenən başlap, kapita-
listik qoroloştıq tərтіəti İteven həm
unıñ ybēv jıl zakon dıñ astılar.
Ular keşelektən tərтіəti İteven zakonı-
şıñıñ kərəş tınelər. Şıñıñtar dın
narlıqqa kılğanenən başlap, qol
İiləvselər menən qoldar arahındaq,
poməşşıktar, feodal dıñ menən İrəb-
İləndər arahındaq, kapitalistlar me-
nən proletariattar arahındaq şıñıñ
kərəştən tarixən ejrəndelər. Həm
oşonon həcəmtəhəndə u ar bıl şıñıñ
kərəştər revolyutsiaqa kılterergə, in
hıñında, proletariattıñ revolyutsion
kəs menən, vıas başına kıllep ulıtr-
tıraq tejeşlegen kyrtəttelər. Bıl
janı vıas—proletariat dektaturahı.
Ular, bıl janı vıasın burıstare nıdın
qıvərat İkanlegen həm proletariat
dektaturahıñ adaqı (konecny)
maqsatıñ—kommunizm tēdevdē quj-
dılal. Bıl janı vıasın—proletariat
dektaturahıñ 3 nıgeđ burıstare
turahında İptəş Stalin bılaj il:

1. Proletariat vıasın eksploatator-
dar dı bəşır esen, ilde haqlav esen,
başqa İldərdən proletar dıñ menən
əşıləneşte nıqıv esen, bətə İldər-

dā revolyutsianıñ ybēşə həm jənevə
esen fajdalanıv.

2. Proletariat vıasın xedmətsən
həm eksploatatsialıñvıñ massalar dı
burzuazianıñ bətenləjgə ajırv esen.
Bıl massalar menən proletariattın
sojuzın nıqıv esen, bıl massalar dı
sotsializm tēdevdēne bılqırv esen,
ul massalar qā proletariat tara-
fınan dāvlət jətkəseleğe esen fajda-
lanıv.

3. Proletariat vıasın sotsializm ojoş-
torov esen, şıñıñtar dı bəterəv esen
şıñıñ dıñ jəmqlətkə, dāvləthəd jəm-
qlətkə kysev esen fajdalanıv. (Stalin,
„Leninizm mas'ələlərenə qarata“).

Marks Englisten revolyutsion kərəş
taqlımatın adaqqa tiklem jətkerev eş-
tarıx tarafınan Vladimir İlic kə-
təşılıd. Ul bıl teorıa menən qorall-
landı həm unı janı şartlar esendə
artıvan dā ybterdē həm başıttı.

1887-sə jılda Semner gimnazıahın
tamamlav menən Vladimir İlic tormoş-
ton janı bəşırına baba. Şul uq
jılda kəndə ul Qazan universi-
tetına uqıvqa İne.

Ləkin uqa universitet skəmləhən-
dā odağ ulıtrıraq tura kılmağ. Uni-
vers tetıñ direksiañ Vladimir İlic
Aleksandr Ul'janofıñ qu-tıñ İkan
İeqen belə. Şuqa kyra la ul bıl „to-
qom“ keşəhe bulqanıñqan belgən unıñ
artıvan bərənse kəndə yk nıqıñ
kydətəv alıp bara.

Bıl jılda bəşə xəkyməte juqarı
uqıv jırtarındaq studenttar əbtənən
kydətəv esen bık nıqı qujoan bulı. Bə-
ləkə gənə qılə eşıləgen student hıde-
ləİkan, ul məkəptən qıvıla torqan
bulqan. Xatta unı oşo qalala torov-

Vladimir İlic Lenin Qazan universitetində studenttatar şxodkında (Sojuzfoto)

dān dā məxrym İtkəndər. (Xəterləgəd,
ber ytkən məqələ Vladimir İlic dıñ
aqahı Aleksandr Ul'janof turahında
jadırv ytkənek. Aleksandr İll gə hə-
zym jaharqa əderləvselər arahında
kypseleğe tejeleq juqarı uqıv jortı-
tarı studenttar İne. Şuqa kyralə
batışə xəkyməte studenttar arahında-

qı bələkə gənə „nutalsıq“ bulha la
unı bık tıd arala bəterərgə həm unı
başlap jəvəşelərən juq İtergə bətə
sarəñ kyrgən). Vladimir İlic uni-
versitetqa İnep uqıj başlaqandın
İkenə kənəndə yk tejeleq direksia
tarafınan tənəİ jahala. Senki ul
„şıkıle“ studenttar dırahəndə jərə
başlağ. Vladimir İlic jəş vaqıttan
uq taməke tarımaqan. Şulaj bulıvqa
qaramatın ul tənəİskə tuqtaqan
vaqıttı başqa studenttar menən
təməke tartıv nılməhəndə bık jəş
bulqan. Unı universitet direksiañ

İbka ala la, Vladimir İlic İla „şıkı-
leler“ tēdməhənə İndə.

Şul uq jılda 17-sə dekabr dā
Universitet studenttarı politısa qəb-
mına qarş javap İtep studenttar
şxodıñ ytkəralər.

V. I. Lenin ydək muzejəndə Vla-
dimir İlic dıñ şxudta nındə rol
ytəgənlegen xarakterlaj torqan bık
matur ber hyrat qujılqan. Bıl hyratı
Vladimir İlic studenttar dı zalqa
saqıra. Unda həjləşergə kərək, ti.
(Bəd bul hyratı gazetañ dıñ bə-
qəngə hanında urıñləşırabıd). Bıl
hyrat kıləskə bətə donja proletar-
darı həm xedmətsəndərenən bəşık
julbaşs dıñ bın, 17 jəşlek vaqıttında
uq samoderzıvıegə qarş kərəştə
bərənse salta bulqanıñqan tıñıñ
menən İbka İtə.

(Davamı 4-İltə).

Betə Sojuz balalar kurortı

Bulan mer yıl elek 1936 nse jyl-dın 20 qınvarında RSFSR Sovnar komē Evpatorlala betə Sojuz balalar kurortı tedergə tigen qarar saraqan ine.

Xəder 1 nse qıvardan kurort eşkə başlanı. Bu kurortta həjək tuberkul'juz menən avrıvse balalar davala nasaqtar. Davalav eşe balalar dı tamām sələmätləndergəngə tiklem alıp ərasaq.

Xəder inde yıl kurortı Krupskaja İsmendəgə həm „Qıdıl Partizan“ sanatorlalarında 250 avrıv bala davlana. Oşo kəndərdə davalanıvse balalar betəhe 600-700 gə jetəsək.

Jal kəndə Dim əuñnan əer kыр-nes.

(Axmetjanıf fotahı)

Pogrebinski İsmendəgə klavıa

JƏŞ TALANTTAR

Pərdə asıla. Səxnələ törle milli kastıomdar kigan jəş yñmerdər kollektiv tədelgən. Ular elekke qaraq-tar, kəbasələr, jəmquıttən təşlənəq keşeləre. UNKVD xedmət kollonni-hında ciktıstardın bol'sevistlik tərsiə həm xedmət qadınlarında qajnap qaj-tanan tormoş jılına vətəqan, ikense tapqır „təvəp“ əsən sotsialistlik xed-mət keşeləre bulıvqa ireskən ke-şelər.

Konserttə əsəv aldınan təvgə hyd ulardı batqalıqtan tartıp alıp, keşə İtevse partıaqa, bəjek Stalingə va-qıylana. Ular yddərenə tormoş əl-revse bəjek Stalingə əsən kyneldə-renən rəxmət əjtələr.

Konsert başlana. Səxnəgə əşqort xor kollektiv sıqqa. Ular matur İtep xalıq kəjdərenən „İrəndek“, „Şəl nıjlanem“de əşqaralar.

Tamaşas ulardın hər bər xərəkə-ten dır İqtıbar menən kydətep vərə. Elekke jənəjətselərdən oşondaj sən-qət masterlıqına la bulıvqa iresv-dəre hər kəmdən kyneləndə jıls, ja-qımlı qarış, həjənsə qudquata.

Səxnəgə bəjevsələr kollektiv sı-

qa. Mal'sef əşqarılışında Kavkaz xalıq bəjeve—lezginka, Rıjkoř bəş-qarılışında—sigandar bəjeve həm şul uq İkəve tərəfınan əşqarılıqan redmik Tanis unıñsı nımerdardın buldılar. Həm odaqqa hıdılqan al-qıştar menən odatıldılar.

Əs vajanıs. Basın, Remnjof, Sem-jonofırdan torqan gormanıstar grup-pahı kompozitor Mıtsartın tərək marşın, əşqort xalıq kəje Qarabaj-dı əşqardılar. Hər İke nımer şulaj uq unıñsı ytte.

Kollektivtın arkestorı tamaşaslar-dın İqtıbarın nıq ıñqıta alıd. Petkejevic jətəkselegəndə oşoqqan bıl grıppa kollektivtın İq dır həm unıñsı grıppahı təjergə kərək.

Kollektivtın İzadı kəsə, oñtalıq dır. Hər nəmənən eleq ularda nıqı oşoqqanlaq kyrele. Bıl kollektivtın kıləsəgə əeddə əle taqı dır əmet tıvdyra.

Ulardı taqı, taqı, taqı la qarajı kılə. Jənəjətselərdən tartıp alıñp keşə bulqan bıl kollektivtın sikhed unıñsı kypre taqı la qul savaha, alıqışlahı kılə. Ə. KIRƏJ.

„UDARQJA UDAR“

KINO.

Sovet Belarussiahı bıl həm matur respublika. Unda əşlıq yñə. Kın kol-xoz, sovxoz qırdarında menləgən gekırlap, hımed vıjdaı holo, arış kul'turalı əlgərelər. Unda jemeş, jəşelsələr dı yñə. Menləgən kolxoz bəqsalarında törle frukta, jəşelsələr menər—sentnerlap jıylalar. Unda mal da əşırəjdər, umartasılıq tı aar. Unda promıjıennost predpıri-tieləre la kyp. Paırıkalar, zavodtar, elektrık stansıalar, qalalar, kolxoz, sovxoz, MTS tar bəta respublika bulıap jəjelgəndər.

Sovet Belarussiahı bıl həm matur respublika. Unda menləgən eşsələr, kolxozsılar, sovet İntelıgentsıahı, studenttar tıvqan İlesedden bəta xalıq kevek yk İrken hılsı menən jəşəjdər. Sovet Belarussiahı—SSSR dın məqəddəs həm tejelməş jerdəre-nə dışmandı bər qarışta atlamavı kıl-ı, qevəttle respublika bulıp tora Unıq bıl İrke, bıl bəjılsıtarı əşan-sı haqsılar, şanıs Qıdıl ərmeles, pogrıcnıktar tərəfınan haqlana.

Kolxozsılar ulardı yddərenən şat-ııq, bəxeltəre mıennə urtaqlaşırqa dınaqqə saqrıalar. Bıjəstar dı, kol-

xozsılar dı, eşsələr dı, bətahe la yd respublikaların, yd vıatandarın həjələr.

„Udarqja udar“ filme vına oşo va-tan məxənnəten kырhətə. Unda Belarossıa respublikahın matur mul-tormoşo, undaqı tıñsı xedməttən dışman həzyemenən bık nıq həm yt-ker kydər menən haqlanıvı, əgər dışman həzy İtə qalıha unıq Belatossıa respublikahın siktərenə bər genə ədım da, tasan vətəmmən, tık-lem dı İne almajasaq kырhətəle.

Bına Belarussıa xərı okrugının manıverdarı.

„Doşman“ pozıtsıahına tanka cə-tere jəsərelə. Hıs qarışlıqı belməj torqan bıl tankalar qajrat menən al-qa saralar. Ular jər əstəne jəşeren-gən, maskırovajı İtelgən qatmarlı-ere arodıalar, pulemjottar „həzyemen“ kıləlar, İkense jaqlap jərdəmqa atı-kavalerıa sıqqa. „Doşmandın“ pozıtsıa hı nıq, unı jemerer əsən huqıqı takıl-kahın bəta saraların quıllanırqa kərək. Tıjıqqa, alıñqa dısanı tarlar-qa vıjoroq alına. Menləgən qıdıl ərmeles—paraşutıstardı tıjəgən avır samoljottar alıñqa „doşman“ tıjına İnep, tıls rotalı dısanıtar otrəden tarıajdar. Qıdıl dısanıtar paraşut menən jərgə tışələr. Bər mınutqa qına kık jəden paraşut sobarıaj. Ular tıjı jaqınan „doşmandı“ atı-kovajı İtə bəşajdar.

Signal bula. Kolxoz vətəvında əş-lıq huqıvsılar bər mınutqa qına tuqtap protevogaz kejeş alalar dı, taqı eşkə totonalar. Qala keşeləre əls mınutqa qına tıñp haqlanıv saraların ytap, alalar dı taqı xərək-ıtə bəşajdar. Bətahe la jaqış. Qıdıl armıestər dı, meq—million xedmətsəndər dı İl qorqavıstı qına əderdər.

Sovet Belarussiahı bıl həm matur respublika. Həm şul uq vaqıtta dış-man həzyemen mınutında kırə qaqır-qa əder torovsı nıq respublika!

„Udarqja udar“ ənə şul sovet Belarussiahın bəjılsıqın, nıqılsıqın, qorqavılsıq unıştarın həm həlatən kырhətə torqan fılem.

BELDEREVĐƏR

1937-se jıl 27-se qınvarda kiske səqət 6 la komsomol jorto vıneşında Əfə qala sovetı həm Əfə rajon sovetıtarın jəş deputattar tıjılsıq bula.

Jıjılsıqın kən tərтіbe
1. RSFSR Konstitutsıahı həm jəş deputattar dı bırsıtar.

VLKSM dın qala komıte həm qala sovetı.

Redaktor urınsabarı

Q. MURTAZIN.

Əfə „Okt. natısk“. tıpografıahı
Başlavlıt vəkile №4649

Proletar revolyutsıanın bəjek dahıjı

(Davamı. Baş 3-bıttə)

Sıudla qatnəşıvse „buntarıktardı, unıversıtet dırektıahı məktəptən qı-valaj. Həm ulardı Qazan polıtsıahı bıl qalala torovdan məxrym İtə. Bıl eş vıjınsa 40 student quıqqa alına. Şul jəmıenən Vladimir İl'ıctə unıversıtetıan qıvıla. Studentardın bə-təhe la „tıvqan avıldərenə“ jəkı hərgəngə odatıylalar. Vladimir İl'ıcten tıvqan avıls bulmaj. Şuqa kырə la unı polıtsıa kydətseləgə əstında, qalanan 40 saqrım alıñta torqan Kukuşkına avılsına hərelər. İptəş Adaratskı Vladimir İl'ıctə ucastkaqa alıp vərqan prıstava menən həjləşev-ven vılaı tıp jada:

— Jəş keşə, nəmə eşləp həd buntavajı İtəheged? Bıt hədden alıdıqıd-da stena, tı prıstava—Vladimir İl'ıckə.

— Stenə, ləkın ul serek. Uqa saq qına tərthəndə ul jemerelərgə to-ra,—tıp Vladimir İl'ıckə javap vıra.

Bıl vaqıqanan hun bəta „şıkıe“ studentar dı unıversıtetıan qıvala-lalar, Qazan qalahın polıtsıahı Vladimir İl'ıctə avılsıqə hərev menən unıq əbtənən məxsus eş tıdaj. Sənkl bıl jəş keşə, jəşəp kılsevse stroıqqa qarış kərəşevdə bık qurqı-nılsı kəs bula. Bıñnıq əbtəvenə Ul'janofırdın revolyutsıonerdar sem'jahı İkenən dı quşırqa kərək.

Vladimir İl'ıckə Kukuşkına avılsında əsəhenəq tıvqan sem'jahında tora. Bıl avılda, 1887-se jıldın 1-se mart vaqıqahı menən həreləgən həm polı-

tsıa kydətseləgə əstında jəşəj tor-qan Vladimir İl'ıcten apahı Anna İl'ın'cnıda bula.

Vladimir İl'ıckə Kukuşkına avılsında torqan vaqıtta bık kyp uqıj. Ul vətəhınnıq vıallıteckahında bulqan bəta kılaptarın dı uqıj sıqqa. Buş vaqıtında urmandə jırej, avıq sıqqa. Unda krəttıendar menən həjləşə, ulardın tımoştar menən qıdıq-hına. Ul nuş vaqıtın tıkkə genə yt-kərməş. Bətahe dı ydenəq feker bəjılsıqın artıtırqa jıñalıtə.

Vladimir İl'ıckə uqıvıñ davam İte-ıergə, juqarı məqıymət alırsıq telə, ləkın bıq kərtələr əjtep bətkəhəd kyp bulalar. Sənkl uqa juqarı uqıv məktəsenə İnergə rəxsət İtməjdər.

1888-se jıldın kədəndə (bər jıl-dan hun) Vladimir İl'ıckə Qazanqa qajırqa rəxsət bırelə. Ləkın qajta nan unıversıtetqa İnergə rəxsət İtel-məş. Şuqa kырə la ul unıversıtet skəmləhendə tygel, ə yd əbtəndə eşləp belemən artıtırə.

Qazan qalahına qajıv menən nı elekke qajıv bər İptəstəren osorata, janı keşelər menən tıñsı. Bıl jəş-tər arahında İl'ıckə kevek yk revolyut-sıon jəstərdə bulalar. Ular eş-sələr xərəkəle menən qıdıqıñnalar. İl'ıckə ular menən eş İtə bəşaj. Bılar arahında ajırvısa N. J. Fedosıfte alırsıq kərək, Ul bıl vaqıtta Qazan-da mərkıstar tıñərgənenə jətəksehe bula. Ul jəstərdə jıñnap ydenəq ty-

nərəkəren ytərə. Bər vaqıt Fedo-sıef oşostorqan jəşeren tıñərkə jıjı-lışında Vladimir İl'ıctə qatnəşə. Ul bıl jıjılsıqta həjləngən bəta nəmələr-gə la nıqılsı qolaj hala. Həm unan vıneş kərəkəle hədəmtəne hıqıv ala Polıtsıa Fedosıef tıñərgə aqzalar ırtıñn bık nıq kydətev eşe alıp vərqan.

Vladimir İl'ıckə bıl vaqıtta İnde Markstın „Kapıtalın“ uqıj həm əj-rənə bəşaj. Unıq hər bər hyden dır dıqqət menən uqıj. Vladimir İl'ıctə uqırsıq, belem alırsıq bulqan ərt hıyməş. Kırəhənsə, ul nısk tı bulha uqırsıq, juqarı belem alırsıq tırsısa. Bıñnıq əsən ul nıse tapqırdar Qazan qalahınnı xalıq aqartıv mınlıstına prışenıe (qarız) sıra.

Bıl prışenıelərdın bərəhendə vılaı tıp rezolytsıa huqıqlıqan: „Unıq tıra-hında popıcateldən həm polıtsıa de-portomıntınan horarqa. Ul bık əşəkə (skvernıj) keşə. Polıtsıa deportamıntı unıq yd İlində nəmə eşləgənən bəta torqandır İnde“ tejelə.

Vladimir İl'ıckə bıl javap menən genə qanəqətlənəp qalmaj. Ul sıt İlgə uqırsıq kılərgə rəxsət horap prışenıe vıra. Ləkın bıl dı unıñsıd sıqqa. Şunan hun ul avırsıjım tıp, davalanıv əsən sıt İlgə kılərgə rəxsət horaj. Bıl dı kırə qaqıla. Bıl ytenəstər bətahe la unıñsıd sıqqas Vladimir İl'ıckə bık nıq yd əbtəndə eşləj, bık nıq uqıj.

1889-se jıl dı Vladimir İl'ıckə sem'ja-hı menən Samar qalahına (xədərgə Kuıjılsıf) tororqa kырə. (HUDBMB BAR).

S. LATYJ.

Ленинсе

ВЛКСМ дән

Башҡортостан

Өлкә һәм Өлкә

qala komitetı

organı. 12-se jıl

сыға

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

RSFSR KONSTITUTSIANIN PROJEKT TURAHINDA

Sovettardın Qadattan tış XVII-Betä Rossia sjezında M. I. KALININ dokladı

Iptästar, RSFSR Konstitutsia-
nın projektı Betä Rossia Ydäk
Başqarma Komitetı prezidiumı ta-
rafınnan 1936-jıl 27-ijylda tädölğan
Konstitutsion komissia tarafınnan
eşlep syqarılđy hām 1936-sy jıldın
23-dekabrında unıñ tarafınnan So-
vettardın qadattan tış 17-betä
Rossia Sjezı qaravına inderev esen
xuplandı.

RSFSR-dın jäsäv vaqtı esendä
bedden sjezdarıydda Konstitutsia-
lar ike tapqır medäkärä iteldelär
hām qabul iteldelär.

RSFSR-dın berense Konstitutsia-
hı 1918-jıldın ijiyendä Sovettar-
dın bişense betä Rossia sjezı ta-
rafınnan qabul itelgäjne, Sovettardın
esense betä Rossia sjezı tarafınnan
1918-jıldın qınvarında qabul itel-
gän, „Xedmätsän hām ekspluat-
sialanqan xalıqtın xoquqtar dek-
laratsiahı“ bıl Konstitutsiağa ke-
reş bylek sıjfatında inde.

Berense sovet Konstitutsiahı
Oktäbr sotsialistik revolytsiahı
hedemtähendä barlıqqa kilgän So-
vet dävlatenen nigeddären forma-
lastırdı hām berkette. Ul, keşenen
keşene ekspluatatsia'avı hām jäm-
qiätten, sıjnıftarğa byleneve bul-
mağa tejes bulqan jämqiätten so-
tsialistik ojoşovın urınlaştırvı
esen, ekspluatatordarğa qarşı ar-
taban keraş esen niged burıstar-
dı formulirovajt itte.

1918-jılqı Konstitutsia nigedendä
eşelär sıjnıf hām xedmätsän krä-
tiändär bol'seviktär partiahınnı je-
täkselege ättında burzuaz kontr-
volytsiahı tar-mar ittelär, sit il
interventarınnıñ hözymen kire qa-
qtılar hām berdem, qevät'e Sovet
dävlaten — Sovet Sotsialistik Res-
publikalar Sojuzın tıvdırvı esen
şarttar äderlänelär. (Davamı alqış-
tar).

Ikense Konstitutsia 1925-jıldın
majında Sovettardın XII-betä Ros-
sia Sjezı tarafınnan qabul itelgäjne.
1922-jıl Sovet Sotsialistik Res-
publikalar Sojuzı tädölöv menen
hām 1924-jıl SSSR Konstitutsiahı
qabul itel'ev menen RSFSR Konsti-
tutsiahınnıñ tekstın SSR Sojuzınnıñ
Konstitutsiahı nigedendä hām uqa
mıvafiq rävęstä qajtanan eşlöv
zarur bulqajın.

1918-jılqı Konstitutsiahınnıñ teks-
tın ydgärtevden zarurlıq undä
keraşten tarixi ytelgän etapın,
mäbälän: jerde sotsializatsia-
rıyda, fabrika'ar hām zavodtar öb-
tönän esse kontrolen, qaskardärde
Persianan syqarılđy, Armeniannıñ
yd yden bildäläve h. v. saqlıdırqan
ber talaj statja'ardın bulıvı menen
de kilöp sıqtı. Bılardın betähe
1918-jıl esen ähmätile ine, läkir
1925-jıl fäqät tarixi fakt qınnı
bulıp qaldılar.

Ul saqtan alıp 11 jıldan artıq-
raq vaqt ytte. Bıl vaqt esendä
Sovettardın betä Rossia sjezdarı
RSFSR-dın eş itevse Konstitutsia-
hınnıñ nıse tapqır ydgärte hām
öbtäñ kildelär. Şulaj, mäbälän,
RSFSR-dın janı administrativ-terri-
torial byleneş inderele, RSFSR-
dın janı narkomattar tädölä kil-
delär hām jäsöp kilgändäre ydgär-

Iptäş M. I. Kalınındın sjezı asıñ vaqtı. Hulda iptäş Sulimof ultıra.

tep tädölä tordolar hām sovet
vlasınnıñ başqa organizatsion sara-
ları ytkerelä kildelär.

RSFSR Konstitutsiahınnıñ betä
bıl ydgärş hām öbtämäläre bed-
den ekonomika'ıñ progressınnı
hām şuqa mıvafiq rävęstä ilebeddä-
ge sıjnıfı struktura hām milli yd-ara
mönäsäbätär ydgärşenen saqlı-
şy bulıp tordolar.

Min Sovettar ilendä bulıp ytkän
bıl bik tärän ydgärşetärgä täfsilä
rävęstä tuqtalıp tormajım. Iptäş
Stalin Sovettardın Qadattan tış
betä Sojuz 8-se Sjezındaqı dokla-
dında uları betä tulıylyq menen
jaqtırttı. Ul, in jaqşy dialektik,
ularqa şundaj anaiz birde ki, bıl
analizgä ni dä bulha öbtäve qıjın
Ber nıse äjtergä mömkin: bedden
ilebeddä bulıp ytkän sotsial-eko-
nomik ydgärşetär bedgä dävlet ida-
rahınnıñ janı formahıñ fäqät de-
mokratik nigeddärdä tädöp jetke-
revgä mömkinlek birälär.

V. I. Lenin 1909 jıl uq bulaj
tip jaddı:

„Konstitutsiahınnıñ asıñ şunda
ki, qemymän dävlaten niged za-
kondar hām väkätile ucrazde-
nielärgä hajlay xoquqına, ular-
dın kompetensiahıña hām başqa-
larqa qaqla torqan zakondar
sıjnıfı keraşta kěstärden bın
nisbäten kädäländärä. Zakon
hām bınlyq ber-berehenen ajı-
rılyqan saqta Konstitutsia fiktiv-
nıj; ular ber-berehenä tap kilgän
saqta fiktivnıj tygel“ (Lenin,

XIV tom, 18 bit).

Betäqä mäq'ym bulıvınsa, —
Sovet Konstitutsiahı hām sovet
bınlyq ber-berehenä tap kilälär.
Sovettardın Qadattan tış betä So-
juz 8-se Sjezı tarafınnan qabul itel-
gän SSSR Konstitutsiahı ilebed
xalıqtarınñ iptäş Stalin jetäksele-
ge ättında tıvdırvılyqan hām jav-
lap-qadanlyqan tormoşon kädgeläge
kevek saqlıdırä. (Göräydäñle al-
qıştar). Tap bına şuqa kyre Sovet-
tar Sojuzınnıñ xalıq massaları yd-
därenen Konstitutsiahınnıñ izad-
sıñ isme menen — Stalinsel Kon-
stitutsia tip atanılar. (Odajıñ alqış-
tar). Ul oşo isem menen betä donja
tarixenä iner.

Eşelär sıjnıfınnıñ kyp hanı doş-
mandar menen ajavlıd keraşta
iptäş Stalin partiañı, ilebedden es-
se sıjnıfın hām xedmätsändär mas-
saların sotsializmıñ javlap-qadanıv
qa mobilizatsialan. Unıñ jetäkse-
lege ättında bed ilebedde indus-
tria'laştırdıq, avıl xuzalıqın so-
tsialistik ladta ydgärtep tädönök,
promıjıslennosta, avıl xuzalıqında
hām savda'ä kapitalizmıñ betär
dök. sotsializmıñ Sovettar Sojuzı-
nnıñ xuzalıq hām politik tormoşo-
non jemerelmäñ nigede itep nıq-
tıp urınlaştırvı, keşenen keşene
ekspluatatsialavın juq ittek. (Al-
qıştar).

Stalinsel Konstitutsia — jengän
sotsializm Konstitutsiahı ul. (Al-
qıştar).

Бөйөк жомоқатар

Iptästar, RSFSR Konstitutsiahı-
nnıñ projektı SSR Sojuzı Konsti-
tutsiahı nigedendä hām uqa mıvaf-
iq rävęstä eşlängän.

Berense bylek tulıy menen So-
juz Konstitutsiahınnan alınnan. Un-
dä iztimaqi qoroloş turahında äj-
telä. Berense dyrt statja respubli-
kanıñ politik hām ekonomik ni-
geden bildäläjdär. Bıl bylektän qal-
qan statjalar sotsialistik hām şax-
sı milekten formaların, respubli-
kanıñ xuzalıq tormoşonon, jynä-
leşen hām xedmät prinsiptären bil-
däläjdär.

Iztimaqi qoroloş turahındaqı
sikle qıbqasa statjalarda proletar
revolytsionerdardın kyp bın-
darınnıñ dramatizm menen tulı kö-

raşenen bөйөк жомоқатары jadıp
qujlıqandar.

Bınan tuqhan jıl tip äjterlek
elek Karl Marks „Kommunistik
manifest“ ta, sotsialistik nigeddär-
däge iztimaqi qoroloşon zarurlı-
qın iqlan itte. Bıl tuqhan jıl, yde-
nen idevse'ärenä qarşı esse sıj-
nıfın keraşen menen tulı. Anglia-
laq cartisttar xäräktien, Fransi-
laq Pariz Kommunahıñ, başqa il-
därdäge ydgar sıjnıfı sıvatkalardı,
Rossialağ 1905 jıl revolytsiahıñ
xätärläged. Keraş avır buldı. Lä-
kin xädergä tik Rossia proletaria-
tıña qınnı ydenen kyp jılyq avır
keraşen pomeşık-kapitalistik qo-
roloşto tulıvınsa tar-mar itev me-
nen unıñ tamamlarğa hām esse-

lärden hām krätiändärdän donjala
berense Sovet dävlaten tädergä
mömkin buldı. (Alqıştar).

Dävlaten politik nigeden xed-
mätsändärdän deputattar sovetta-
rı teşkil itelär. Ular dın SSSR esse-
lärendä hām krätiändärdä genä
tygel, väki betä donja xedmätsän-
därdä lä ni tiklem tärän möxä-
bät tojqoho qudqatıvdarın yd kyd
aldına kiltärep bula. Ular revolyt-
sion keraş barışında eşelär. tar-
fınnan tädölğan vlast' organdarı
bit hām bıl vlast' organdarı jarda-
mında ilebedden eşeläre hām krä-
tiändäre kommunistar partiahı je-
täkselegendä Rossiala sarizm, po-
meşıktär hām kapitalisttar vıasın
qolattılar.

Bedden ilebedden esse sıjnıfı
sotsializm ideaları esen keraşten
tarixi majdanına Jevropanıñ baş-
qa dur ildäre proletariattın hıñ-
raq sıqtı. Läkin unıñ jıly qatı
huqıştar menen bilgelängän, unıñ
jaqşy uldarınnıñ qorıandar me-
nen tulqan. Bıl jıl — proletar ge-
roizm jıly. Esse sıjnıfı ojoştorov
başlanqan qınnı hām bedden kom-
munisttar partiahı tik jaralıv xä-
lendä genä bulqan zamandaqı vı-
vıñdın tere väkildäre bar äle. Bu-
na bed bөгөн eşelär hām kräti-
ändärdän sotsialistik dävlatē Kon-
stitutsiahı, RSFSR Konstitut-
siahı unıñ tıvqan qıdı bul-
qan, SSSR-dın Stalinsel Konstitut-
siahıñ almaqanda, qasan dä bulha
jäsägen hām xäder dä jäsöp kilevse
konstitutsialardan in demokratik
Konstitutsiañ medäkärä itäbed.
(Alqıştar).

Bedden respublika'ıñ ekonomik
nigeden xuzalıqtın sotsialis-
tik sistemahı hām proivvodstvo qo-
raldarına hām sredstvolarına, ke-
şenen keşene ekspluatatsialavın sı-
qarıp taşlay torqan sotsialistik mi-
lek teşkil itä.

Keşektän in jaqşy aql ejäläre
boronqo zamandan alıp bedden
kändärgä tiklem, xuzalıqtı ojoşto-
rov dın xedmätsändärdä qolloqqa
töşörövgä hām ekspluatatsialavqa
jul qujmatlıq ideal' formaların
edlänelär. Bed bıl ideal' formalardı
tapıq hām tarixta täv başlap ular-
dı ilebedden xuzalıq tormoşonon
nigedendä haldıq.

„Kommunistik Manifest“ ta
Marks hām Engel's: „Kommunisttar
yddärenen teoriyahıñ ber polozenie
menen äjtep birä alalar: ul xosusı
milekte „bötöröv“, tip jaddılar.
Marksizm dın bıl in möhim polo-
zeniehe bedden Konstitutsia'ıñda,
eşlänep bөtkän fakt rävęsında ja-
dıla.

Xäder Sovettar Sojuzında qınnı
tygel, väki unıñ siktäre tışında
lä eşelär hām xedmätsändärdän
kın qatlamdarı xuzalıqtın sotsia-
listik sistemahınnıñ kapitalistik sis-
tema aldında öbtönöktären anla-
dar. Ö äle kypın tygel genä bıl an-
lav bik kyp bulmaqan aldınqı ke-
şelärdän genä öleşä ine bit.

Kapitalistik donjanıñ xuzaları

(Davamı 2-sitta)

Bol'seviktar avblá yddárenen
testáren hándýrddar, tip, proletar
revolytsianen burzuazianen alþ
men'seviktargæ hæm trotskistargæ
tiklem bulqan betæ došmandargæ
þsanqajnylar. Betæ xalyq-ara kontr-
revolytsia avblqæ ømet menæn qar-
raj ine. Hæm vna partia tarafyan
Stalin jetækselege abtænda ytkærelæ

«Uttı hynderep tã elgörmägän-
där, şul vaqıtta Zdan utarınan
zavodqa, ispravnik utardan kit-

Həm bəna, xatla şundaj gubernala la krəbtiəndər arahənda kynelhed qaranqılıq bulqan. Krəbtierdər vaqıttın, şunən menən bergə besən səbəv, uraq urav, aşıq huqəv, jər hərəv vaqtə kevek in quvafə qədvəv eş vaqıtnın in kyp oləşən bigerək tə arendaqə alıncan

Tik sotsializm qəna bəndəf şərt-
tardə təvdiə alə həm tik sotsia-
lizm qəna krəbtəndərdə — kolxoz-
slardə eşsələr mənən, qala xalq
mənən bəyn tən şərttarqə quja ələ.
Konstitutsia bəgəngə bəynəqqə
zakonlaşdırılqan forma kejdərə.

(Davamı. Baş 1-2- siftdə.)

Bedden gyzəl vatanı bəd

İkense bəlek dövlət tədöləşən bil-dələj həm vlastən juqarqı organda-rının həm idara itev organdarının xoquqtarın bildələp quja.

RSFSR—SSR Sojuzının, ber ölə-şə bulıp, 24 kraj həm ölkə, 17 av-tonomialı ölkə, 6 milli ölkə həm 9 milli okrugı esənə ala.

Sojuz respublikalar arahında bedden il—territorialı bujınsa in kin, jəşəvsələrdən həm bujınsa berense, ydenen sostavı bujınsa in kyp millətlə il. Təbiqi, unın ekonomikalı, kul'tura həm tormo-şo la in törle-törle. Timək, dövlət organdar, yd eşendə massaların aktiv qatnaşılqına tajanıp xed-mətsəndərdə mümkün tiklem jaqş-raq xedmətlənderev esən, bəta mil-lət xalqların vlastı organik rəvəstə yd xalq vlastı itep qabul ithen esən şundaj hıqslımlıqqa eja bu-lıraqa tejeştər.

Iptəştər, bedden respublika kyp millətlə. Şunın menən bergə ul Rossia Sovet Sotsialistik Respubli-ka, jəqni ul bik dur kypselegen təşkil itkən rus xalqlının isme me-nən atala.

Rus xalqı yd arahınan, ydenen talantı menən donja kul'turahın kytərgən bəjtaq keşe ybterep sı-qardı. Lomonosof, Puşkin, Belin-ski, Dobrolybof, Cernıjsevski, Nek-rasof, Şsedrin, Cexof, Tolstoj, Gor'ki, Surikof, Repin, Glinka, Cəj-kovski, Rimski-Korsakof, Mendele-jef, Timirəzef, Pavlof, Micurin, Sialkovski kevek isemlərdə itkə alıv da jətə. Rus teatrının qəmy-mən teatr iskusstvohının alqa va-şılqına bik dur təbir jahaqan in dur adamattar turahında hejləp tə tormajım. Bılar bətahe la don-ja kul'turahı ybşendəge rus xal-qlının role turahında hejləjdər.

„Vatan“ dın azatlıq həm vo-jondoroqhodloq turahında ike jedləlek menən hajravı burzuaz-pisakalarqa javap birep, Lenin oşo-laj jaddı:

„Bedgə, anlı velikorus prole-tardarına milli qorurlıq tojqoho jat nəməme? Əbittə, juqlı Bed yd telebedde həm vatanı bəd jara-tavı, bed, unın xedmətsən mas-saların (jəqni unın xalqlının 10-dan 9 öləşən) demokrattar həm sotsialistardın anlı tormoş kimə-lənə tiklem kytərev əbtəndə bə-təhenən də kyp eşləjbed. Batşa pa'actar, dvorəndər həm kapita-listardın bedden gyzəl vatanı bəd nindaj kəsləvdərgə, idəv həm mıqıllavdarqa dusar itev-dəren kyrev, tojov bətahenən də hıd'lanıvıraq. Bed bıl kəsləvdər-dən bedden moxıtı bəddan, veli-korustar moxıtınan otpor tıvıv-ıv menən, bıl moxıtın, Radiş-cevstı, dekabrıstardı, jetməsensə jıldar revolytsioner-raznocinesta-ryn ybterep sıqarınv menən velikorus eşse sıjnı bın 1905-jılda massalardın qevətlə revolytsion partiahın tıvıvıv me-nən, sul uq vaqıtta velikorus muzigenen demokrat bula başla-vı, portı həm pomeşikte qolata başlavı menən qorurlıqlarıd.“ (Lenin. „Velikorustardın milli qorurlıqlar turahında“, XVIII tom, 81-bit).

Sovet qorolosı kul'turahı xed-mətsəndərdən yd bəjlıq itep, xalq ın izadi kəstəren qolloqtan qotqar-dı. Fən, iskusstvo həm ədəbiəttən in jaqş keşələnen xıjalı tormoş-qa aştı: xalq ulardın kul'tura mi-rabın sotsialistik kul'tura tədölə-şənə inderep, unı tejeşensə narıq-

Sovetardın Qıdattın tış XVII-Betə Rossia sjezında. Hyratı: O dzonikidze, Stalin, Vorosılof həm Molotof iptəştər sjez prezidiumında.

lanı həm juqar kytərdə. Sotsia-lizm iskusstvo, fəndə, texnikanı unısləndərdə, iptəş Stalin hydensə, in juqar qadanıv leninizm bulqan rus kul'turahın bıqqa tiklem bulma-qan juqarlıqqa kytərdə.

Rus eşse sıjnı bın Lenin həm Stalin kevek jıbaşsırlar (odajlı alqıştar) bulıvına həm varlıqına tiddən jartı bıvat tula, moxtazlıq menən, kolonial qolloq menən, ka-pitalistik eksploatatsia menən idel-gən jeddərsə million keşələr ular-dın isemləren yddərenən azatlıq-ının irtənge taqı menən bəjləjdər.

Bedden ildəge başqa xalqlardın da yd aralarından fən, iskusstvo texnikahının bəjek masterdarın ybterep sıqarılvarın tələjem.

Xalqlardın duşlıqı həm tuqlanılıqı

Bışense, altınsı həm jetense by-lektər avtonomialı respublikalarda həm avtonomialı ölkələrdə dövlət vlastının juqarı organdar turahında hejləjdər.

Milli məsələ bedden respublikala bik dur əhmət qadana. Ul revolyt-siaqa tiklem Rossiala la əhmətke eja bulmaj qala almaj ine, ləkin bat-şa xəkyməte Pol'sa, Finləndia, Lat-via, Estonia kevek kul'turalı mil-ləttər menən başqalarqa qaraqanda kyberək itəpləşə ine. Bıl milləttər menən mənəsbəttə samoderzavie neskarək politika ytkərə ine, sən-ki ul, qarşılıq kyrhəteve ojqışan xarakterda bulqan kul'turalı milli burzuaziaqa tərələ ine. Məbəlan, Pol'sa burzuaziahının ber öləş Rossiaqa, yd tovardarın ytkərev esən fəjdalı badar itep qaravdarı bətağa la bıldəle. Pol'sa manufak-turahı menən Məskəvdeke arahın-da q konkurensianı, xəkymət sfe-ralarında joqondo jahav esən Pol'sa fabrikantların Məskəvdekələr menən kərəşən, Ostzej dvorəndərenen (barondarının) batşa dinastia-hının dvorına jaqlıqlıv xətergə tərəvə da jətə. Ber hyd menən əjtkəndə, batşa xəkyməte bıl mil-ləttər menən, dərəbərəge, ulardın xakimlek itevse sıjnıftar menən başqa milləttərgə qaraqanda kybe-rək xisaplaşa ine.

Kənsıqış həm Kavkaz xalqlarına kilgəndə, bında oşondaj politi-ka totola ine — qıf, id, bılgele həm xəkəm hər, ə başlısahı tala həm tala. Həm bınlap ta proletar revolytsia bulqanqa tiklem başqort, tatar, monqol həm tərək xalqlar krəttiəndərenen jərdə talandı.

Bıldəle, bındaj politika milli krə-tiəndərdə bəlgeniəkkə tərəvə ine. Ular bəta əməttəren ədələr ine. Ulardın kyd aldarında yd eştəre məqsəthədgə əjənə torqajın. Jər-dərdə sisteməli rəvəstə talav, kəs-jetməblek nalogtar, vlastardın tu-paş başbaştalıqı, daimi kəmhətev

(Alqıştar).

Əsənsə bəlek respublika vlastının juqarı organdarın — 4 jılqa haj-lana torqan Verxovnj Sovetı tə-dəv turahında — hejləj. Verxovnj Sovet respublikan juqarı vlastı eja bulıp tora həm oşo Konstitutsianın 13 həm 19 statjalarına mıvafiq rə-veştə, bəta xoquqtarın vojomıqa aşıra. Verxovnj Sovet prezidium hajlıj, prezidium ydenen bəta eşen-də uqa otcotlı.

Dyrtsə bəlek RSFSR dövlət idə-rahının başqarınv həm vojomıq bi-revse juqarı organı — Xalq Komissardar Sovetın bıldəlj, unın kompetensiaların həm xalq komis-sariattarının funksiaların bıldəlp quja.

— Bılar bətahe la alqa varıvıqa ty-gel, bəki xuzalıqtı degradatsiaqa, ə oşonon nigedəndə totoş xalq-tardı degradatsiaqa iltə ine.

Zandarmdar upravleniehenen na-cal'nige tarafınan 1902-jılda Əfə gubernahı bujınsa tədölən polit-ovzornan ilystratsia esən ədəmtə kiltərəm.

„Ydəndə jəşəvse xalqların sos-tavı bujınsa jat ırıv elementı kypselek təşkil itkən Əfə guber-nahı,—tip əjtələ ovzorda,—Ros-sianın in kyp ırıv gubernala-rına inderele ala. Xalqların tər-kontingenti mosolmandardan: ta-tar, başqortardan, şıaj uq xris-tianlıqtı qabul itkən urındaq xalqların — sirmeş, mordva, sı-vaş, tiptər, mişərdərdən tora; unan hun kypselegəndə Rossia nın tərle jərdərenən, Maloros-sianan, Baltıjı buj gubernalar-nan kysep kilgən rus zavod xalqı həm rus krəttiəndəre həm, ada, kilep bik ad protsentta sirmeş-jazıcniktər...“

Jat ırıv xalqlar bətahe la tip əjterlek kul'tura jaqlıvın ydenen ybşendə in tyvən bəbqısta tora, qarantılıqta, hun dərəzələ tu-paş qərəf həm qədtər menən jəşəjdər. Bıl jərdən ababalars (aborigen), başqortlar bətvəgə jed totovdın (degeneratsianın) kyrenep torqan bıldəle bulqan ırıvın ıle p juqalıv jılnda toralar.

Əfə gubernahındaq xalqların ekonomik xələşəptən tygel həm unın jaqş bulıvın tərəgə qala. 1891-jıldan alıp ədlekhed bulıp kilgən igendərdən urozajlıqlıq həm unıvay, normal' şartlarda la bik jaqş təmin itəlməgən xal-qların material kənyreşən. tə-mirynan nasarlattı, həm bik ad öləşən a'maqanda, bəta xalq tip əjtergə jaraj, unı javaj kəndəlek adıq-tylek menən təmin itevdə, aslıq həm unın hədəmtəren bə

tərəvda xəkyməttən iqtıbarı həm qajqlarının ydəge bulıp odaq vaqıttar xedmət itəsək. Jalqav, qəmhed, qajqlıq element bulıv jəhətenən başqorttar bıl avır xəl-dən tər kontingenti bulıp toralar. Ular qulında bik dur jər nədə-dar bulha la, başqorttardın jar-lıqlıq it kitkes tər ala. Ular fə-qət jarım as jəşəlek kənə igən səslər; ulardın maldar la, jər eşləv qoraldar la juq; kejemdəre la, jort jəhzdar la juq, ə jort-tar şundaj nasar, xatta bındaqı hıvıq qıştardı nisek unda torop ytkərgə mümkün bulıvına qə-zəplənən...“

Zavod xalqı, başqalar menən saqlırtıqanda aqlı jaqlıvın al-dınıraq həm zıragərək, ləkin şu-nın menən bergə ul hun dərəzələ əxlaqlıq. Bodoqlıq, esev, huqı-şv, tupat meqəmələ, uqrıqlıq həm başqasa kəmsəlektər həm na-sar sıjfattar eşsələr esən xas nə-mə. Ulardın material xəldəre, kypselek vaqıqlarda, təmin itel-gən itəplənə almaj həm kənənə 50, 60, 70 tindən torqan kənək xedmət xaqına sem'janı la tər-biələrgə eşselek menən şeqəllə-nergə la tura kilə.

Ytkən jıl xalq esən leksialar bulmanı. Xalq esən uqlıvıdar jəksəmbə kəndərdə xalq səj-xanalarında ytkərdə həm kyp-selek öləşəndə uqlıvıslar həm urındaq ruxanidər tarafınan alıp varıldı.

Rux-əxlaq, qajlı ber saqta ta-rixi həm populyar jəkmətkele ma-qalələr uqlıvı, şul uq vaqıtta qajlı ber saqta ularqa mıvafiq tomanlı kartinalar kyrhətelde. Bınan tış qajlı ber, kypselek öləşəndə, əjad qalalarında xalq auditorialarında xalq kynelem asıv esən muzıka-bejev kislərə ojqostoroldı.

Əfənən ofitsial gubernə vedo-mostarınan başqa urındaq mat-ruqat organdar juq...“

Bıl dokument bınan 35 jıl elek jadlıqan. Revolytsia kəndərenə xəl asılda ydgərdə tip ulıarqa nigedlek juq. Kirehənsə, huqış ajqanlı ul taqı la nasarləndı. Milli adsıqlar dın bın xələ ovzorda kyrhətelgən-dəgenən jaqşraq tygel, bəki bəjtaq dərəzələ nasarləraq bulıvına doku-mentın avtorı poruka bulıp tora.

Xədergə RSFSR da jəşəvse bəta milləttər: mordvalar, udmurttar, qalmyqlar, Kavkaz xalqlar — ce-cendar, qaracajlılar, kavardındər, bəlgardar, daqıstanlılar həm başqa lar oşondaj xəldə inelər.

Iptəş Stalin milli məsələ bujınsa sovet vlastının politikahın bıldəlp, bılaj tip jaddı:

„Sarizm, massalardı qolloqta həm nadanlıqta totov esən okra-inalarda patriarxal-feodal idevde maqsat menən kul'tivirlən. Sa-rizm, urındaq xalqlar in nasar rajondarqa qıbbırlıqlap sıqarınv həm milli doşmanlıq kəsəjtev esən okrainanın in jaqş məjə-tərənə kolonizator elementardı urınləstırdı. Sarizm, massalardı qarantılıqta totov esən urında-qı məktəp, teatr həm xalq aqartıv uczezenləren qıbbırlıqlaj, ə qajlı ber saqta turanan-tura juqqa sıqara kilde. Sarizm, urındaq xalqlar in jaqş ke-şələrdən hər tərle initsiativala-rın kılə kilde. Adıq siktə, sa-rizm okrainalardaq xalq mas-saların hər tərle aktivlegen yltərə kilde. Bılardın bətahe menən sarizm, urındaq xalq arahında hər ber rusqa xas nə-məgə, qajlı ber vaqıtta doşman

(Davamı 4-siftdə)

Еф. О.т. нат ск". Прографаи
Баглевлит вакле № 4649

QIJEPLƏV ZAKLYCENIEHE

jetakselore — qajeplanevse: Ja. A.
L. Piatakof, G. Ja. Sokol'ni-
K. B. Radek, ham L. P. Seren-
tan başqa qajeplanevse: Ja. A.
S. N. I. Muralof, Ja. M. Dros-
Boguslavski, I. A. Knaezf.
Turok, S. A. Ratajalc, B. O.
n, A. A. Şestof, M. S. Strci-
I. Graşe, G. J. Puşin ham
Arnol'dten da aktiv qatnaşv-
aidişigen tip itepiaj.
a qajeplanevse'ar yddarene
itelgen qajeptarda yddaren

23-sə qinvar irtənge ultırırş

Radek: Xatib mla jaddam,
Vajsinshi: Bi xatib hed
topgrubqad?
Radek: Bajlanes, ul anqla
tbn sit lldage korrespond. nt

(Addendum 4-eltt)

[illegible]

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

1937-se yıl
4
FEVRAL
№ 15 (1062)
Ajrım hanı
9 tin.

ДӘҖӘМ ХАЛЫҚ ПРИГОВОРЫ

Sovet Sotsialistik Respublikalar iseme menen SSR Verhovnıj sudınan xärb kollegiäñ L. Ju. Pjatakoñ L.P. Serebrakoñ, Muraloñ, Drobnıñ, Sıvıstı, Boguslavskiñ, Knäzıñ, Ratajakoñ, Norkıñ, Şestıñ, Turkoñ, Puşıñ, Graşen in juqar jazaga—ATBROJA, Sokol'nikoñ, Radekoñ, Arrol'dıñ unar jıqqa, Stroloñ 8 jıqqa termägä jabırqa xökem itte.

Revolıtsion turı sudıñ xökem kypın ırde xalıq ara faşizm dñn aldınqı häm in javız orıde bulıp äverilgñ trotskise yllerevselär bandahıñ 17 qotırqan etären başına tegerelde. Sovet sudı 7 kın bujına javızlıqtarınan şaşqan bul xandır dñn beñden tıvqan ille aedä kapitalizmde kine qajırvı esen tırışqan qara eşmäkarlektären teñnen ştep, betä tulıñqı menen betä donja aldında faş itte.

SSSR Sojuzı prokurorı iptäş Vıjınskiñ telmäre, sud skämähena ulı tırılqan—ajaq yrä seregän, moral' jaqtan tamam tarqalqan, baxet etormo şoboddoñ bejek tedeleştere arahın da qıv sasevse qara jılan bulıp yrmälävse banda esen genä tygel, ilenedden betä doşmandar esen hä läkälle sañ bulıp jarıqıranı.

Protsess başlanıv dñn berense könenen yk, kytäre gän däjäm xalıqtıñ—vatanqa xianat itevselärde, diversantlar, şpiondar, juq iler gä, tıgän talaptar Verhovnıj sudıñ xökem priğovorı menen nıqıyıldı.

Sud bette. Juqar sudıñ priğovorı 1-se fevralda urıñna jetkerelde.

Bedden „asäjebedä“ höjekle vatanıv dñn ırken tormoşonda tın alıv taqla ırkeneräk, taqla talıraq bulıp qaldı.

Lekin koraş, qatı sıjñıl koraş davam itä.

Bıl banda tarafınan yllerevselälar, Qıdıñ armıstlar, ille dñn unlaqan namıñ esselären beñ onot mavyd. Ulardıñ qojolqan qandar bol'şevistik ujavıqqa, doşmanqa qarşı koraşta şafqatlı häm ytken bulıvqa saqlarlar.

Trotskistik-zinovjefse ydäk protsess kevek yk, bıl parallel ydäk protsess la bedde här vaqt haqtı bulıvqa, nındaj genä kyreneşta bulmañ doşmandı häm uqa tıñs kyd menen qatır torovıñqı, yd-ydñ dñn tıñslyq kyrtäevselektie şafqatlı räveşta laş ıtergä ejrıla.

Unlañ artıvıqan enırgia menen beñ bol'şeviklar partiañıñ gyzal tarıñ ejrärer gä, partia häm bejek dahıdarıñ—Lenin-Stallıñ xalıq doşmandarına qarşı şafqatlı koraş traditsiaların ydleştere gä totıñqı. Bıl bedgä, partiaqa, vatnıv dñn qarşı qotırqan koraş alıp barıv doşmandarqa qarşı qorallıv dñn kesle şqanaqı bulıp tora

Lenin-Stalin eşe, kommunizm eşe ber vaqıtta la jenelerlek tygel. Höjekle vatanıv dñn ırken jerenä, faşistik bandalarqa, imperialistik huqıq şuqmarıñna ajaq babırqa, Stalin sel Konstitutsiä terkelgän bejek unıstıraq qul huqıqqa ırk birmäbed.

SOVETTARQA QARŞY TROTSKISTIK YDÄK PROTSESSY

Дәүләт қәјеplәvsehe—SSR Соjузъ прокуроры іptäş А. Ја. Vıjınski telmäre*)

Хәдәрge protsessıñ ydgälektäre

Sudia İptäşlar, Sotsialistik Respublikalar Sojuzı Juqar sudıñ arazaları! Bıl eş bujınsa ydemler hunqı burıvımdı ytvägä kereşep, min bıl sud protsessıñnıñ qajıvı ber ydgälektärenä tuqtalmañnsa kışa al mañm.

Bıl ydgälektär betähenen elek şunan toralar: bıl sud protsessı trotskistik zagovorıktardın jenajatsel eşmäkarlegenä, Lenindın tormoşo vaqtında uq koraş başlaqan, Lenin vaqtında Leningä qarşı koraşkan, Lenindın hun-unıñ genal ucenigenä Lenin vasiatların tura haqlavıñqı häm unıñ eşen davam ittere vsegä—Stallıñqä qarşı, sovet dävlatenä häm partiaqa qarşı koraşkan bul keşelar dñn koraşterenä bildäle maqnale jomıaq jahaj.

Bıl protsess trotskistik idän ahtıñnıñ nıq jaserengän möještären, järe ren qarañqı tıqırıqtarın, jeränges möještären prozektör nırdar menen jaqtırtqan kevek jaqtırtı.

Trotskistik bandıttardın his ber nämä aldında la—qorotqosloq, diversıalar, şpionıq, tenor, vatanqa xianat itev aldında la artqa slgenmäjenä, nındaj tupas nıqısmalıq jılan kevek nındaj halqın qanıñqı, professional jenajatselartın itäp totovıñqıtar menen SSSR-qa qarşı koraş alıp barqanıv dñn häm alıp barıv dñn bıl protsess itäat itte.

1931-se jıldı trotskise—zinovjefse kontrıvolıtsion ojoşmanıñ unıñ „janı“ şıfatında bññ ajıvıñ kyrtätep, İptäş Stallıñ nındaj dur tarıxı eşte eşläñle gä begengä kında ajıvısa aşıq bulıp kyrenä. İptäş Stalin „Proletar revolıtsia“ jurnalına jaqlıqan xatırda „bññ la trotskizm ul kommunizmqa qarşı, sovet vıvıñnıñ qarşı, SSSR-da sotsializm tedeleşenä qarşı koraş alıp barıvıv kontrıvolıtsion burzuazianıñ aldınqı orıde tip jadıv.

Sovetlarqa qarşı faşistik keşter dñn avangardıq tolen trotskistar his tı toqımalqa qına uñnamanlar. Trotskizm dñn sovettarqa qarşı id n ahtıñna kileve, unıñ faşistik agenturıraq ajlanıve,—t k unıñ tarıxı yteşen tamamlanıv qına.

Sit il razvedkaların häm agresor dñn general ştarların kyrtänev dñn bujınsa xaräket levse trotskistardın diversantlar häm yllerevselär grıppahıñ ajlanıv dñn, ulardıñ e-se sıjñıl häm partiaqa, Leningä häm leninizmqä qarşı unar jıdarıñ huqıqan koraşterän ul tamamlanıv qına.

1904-se jıldı Trotski „Bedder politik burıstar“ isemle in cıatıñn brosurahı menen sıqtı. Bıl brosurı beñ dñn bejek ucıtelev dñn, xalıq-ara proletaria tñn jıvıvıñnıñ Lenin gä qarşı, bol'şevistik jenev jıldar, xed-

matsänder tñn jenevdäre, sotsializm dñn jenevdäre turahındaqı, Lenindın bejek taqlımatenä qarşı bññraq jalalar menen tulıvıñqıñnı. Bıl brosurahında Trotski marksizm—leninizm dñn bejek idejalarına toköröp jarap, aqlıvı helägä dären sase, Lenin häm Stalin in jaqıv keşelar dñn hajlap alqan, ulardı samoderzavleqa şarizmqa, burzuazıaqä qarşı politik koraşterä tərı lıp, ulardan bol'şeviklar partiañıñnıñ jadroñn uqmaşırqan vaqıt la, Joduşka Trotski proletariat eşenä qarşı koraşev esen kapitalizm jalsıların bññ frontın uqmaşır dñn. 1911 se 1912-se jıldarda Trotski, hunıñn trotskise-zinovjefse bloktı ojoştırtqan kevek yk, kapital jalsıların, minseviktardın, bol'şeviklar partiañıñ saftarınan sı qarşı laşlanqandardan, tarqalqan itelligenıttardın häm esselar xaräketen qaldıq—bodoqtarınan „avqust bloktı“ tip atalqan bloktı ojoştırdı. Bıl blok turahında İptäş Stalin: „Bildäle qoramalardan tedeleşen bıl „partia“ bol'şeviklar partiañıñ jemerev maqtatın kyrtäte“ tip jadıv.

Lenin, bıl blok „prinsephıñqı, ke jedlelektä häm bur farazalıqqa qorolqan“ tip jadıv. Trotski häm unıñ bulıvıñnıñ adaqıñ bññraq häm jıqlıqan qajıvıttar men n javap ırdelär, Leningä häm bol'şeviklar gä

qara jaqtılar, ulardı „varvardar“ „sıktantıvıv jırıvıvıvıv“, „aziattar“ tip atañlar.

1915-se jıldı Trotski, bññn 20 jıl elek yk inde kapitalizm aldında tulıvıñsa tedläñep, sotsializm dñn ber ılda jenev memkılıle gä turahındaqı Lenin taqlımatenä qarşı sıqtı.

Xäder SSSR-qa qarşı koraşta imperializmqa häm faşizmqa xedmet itken kevek, Trotski Leningä qarşı koraşta ekonomizmqa, minşevizmqä, lekvidatorsıvıqqa, kaulskıñstvıqqa, sotsial—demokratizmqa häm natsional—şovinizmqä sıralıp xedmet itä.

Trotskizm dñn kapitalistik resovratıñnı şturmovoj otradenä ajlanıve toqımalqa menı?

Toqımalqa tygel, senki trotskizm dñn jaralıvıñnıñ uq eş oşoqa bardı. Toqımalqa tygel, senki Trotski häm unıñ dubtarı xäder Stallıñqä häm Lenin—Stalin partiañıñnıñ qarşı koraşkan kevek, oktäñ revolıtsiañnıñ tıklemdä Leningä häm Lenin partiañıñnıñ qarşı koraştelär.

Sudia İptäşlar!

Bed bıl äfändelärde sotsializmqa xianat itev dñn qajep laşbed. Bed bıl qajep laşbed ulardıñ begen eşläñen eştäre menen genä la,—bıl qajep laş predmıñ,—itäat itmäjed, belki bed. ulardıñ tıvıñnıñ tagarav tarıxtar, „parallel“ tip atalqan ydäktıñ, jenajatsel trotskise—zinovjefse berläşkan

Iptəş A. Ja. Vojşinski telmərənən davamı

Baş 1 nse sitta

bloktın bu tarmaqlıq ular tərəf nən oğs orolovnan kyp elek başlana tip əltəvəd.

1926-sə yıl platformahınan, sovet-tarqa qarşı uram sərğəstərənən, lıgal bulmağan tipografıa'ardan, aq gvardejes ofetsirdar menən sojuzdan, bu saqla ular buqa la bardılar, 1932-1936 jıldarda qə diversliqa, şpionaz-qa, terrorqa, vatanqa xianat itevgə—ber adın. Həm bu adında bulat atlanılar.

Bedden, ul saqla ale Rossia kom-

Ular Leningə qarşı nisek kərəştələr

Yddərənən politik ytkəndəre jəhə-tənən ydək aqzalar kəmdər ular? Pjatakof həm Radek, Serebrakof həm Sokol'nikof, Boguslavski odaq jıldır bujnə yddərənən sovet vılsına, sot-sializmqa qarata kyə a'mavıslıq tərıvələnelər, ular yddərənən əsən tojqoların həm qarastarın maska menən qaplaq beldələr, jəşərə bıl-dələr, lıke jədləlek ittelər, aidanılar, xəder ular yddərə vıns tənıjdar. Bında, mın əltər inem, Pjatakof, Radek, Drobnis, Serebrakof, Boguslavski ke-vek, troiskizmdə atjadarqan adə-mattar—maska əltəna jəş-rəngən-dər. Yd kəşələrən də, siltərdə la al-daqandar. Tik Pjatakofar həm Ra-dektar tıvırdıqı oşondaj moxtıta qına, troiskis'lik aktiv atalevslər itə-vəndə Ratajaktar, Knəzefar, Şestof-tar, Arnoldar, Stroloftar, Qraşələr kevek avanturistar həm ytkensələr bula mılar.

Heđ, sudia iptəstər, bu əfəndələr-də kyrdəgeđ, ular tınlıqıq, ular əj-rəndəgeđ. Bına Ratajck, əltə Germanianı, əltə Pol'sanı razvedcığ, ləkin unı razvedcık bu-lıvında şklənergə urı juq, həm ydenə xəs bulqansa,—aldıqı, jal-qınsı həm xıjəkər. Ydenen hydenə qaraqanda, itkə altıvıraqıtlı həm janı altıvıraqıtlı keşe. Eşten to-roşona qarap, bu altıvıraqıtlırdı qatıtan əşlövse həm qatıtan tē-övse keşe. Həm bına bu Ratajck, ydenen tikş-rev həm sud tarafınan asılqan bəə matur sılfatı menən, Pjatakofın ximik promıslennostı bujnə in jaqın jərdəmə bula. Əjəat ximik (Zalda xərəkət).

Jakı, qart professional trotskis,—bu "qorban nı tılem kyp bulha, sul tılem jaoş" formulahı bujnə eşsərdə yltərevse Drobniste alıqı. Jakı, jakı ber nısa dıbt-ləgən mar-gruttı tav əltəna əvdərən Japon razvedcığe Knəzefı alıqı. Jakı, NKPS tıq elekke urıvabər həm ber yk vaqıtta transportta jənəjətsel eştər bujnə Pjatakofın urıvabər—Livıstı alıqı. Bu kom-pantı urıvabərıq xodta bulqan... Adaq kilep, Trotskidən in əltəgən həm tamırlıqan ad'jutantı, trotskis-tik "halat" Muralof,—ul da şulaj uq ydenen qorotqos həm diversant bu-lıvın tınsı həm şulər menən ber rəttən—Arnol'd, ul uq Ivanof, ul uq Vsel'jef, ul uq Rask, ul uq Kylenin, həm, urı taqı nisek tıp ataqandar-dır,—berəvgə la bıldəle tygel. Bu ıltan, hıvdan həm əqır trıvanan ytkən, yta sıqqın əylık həm avıntu-ris, şu aj uq trotskistardın əsanıslı keşene bulqın həm berense bandıt. Jakı Graş, əz ylsavle genə tygel, bəlkı əs poddıstvola bulqan, yde-nen nıgeđ professıahın yde, bık həj-kəmle bulmağan hyđ menən bulha la,—şpion tıp,—bık ošta bıldəlgən həm unı, şpion bulqınlıqıtan, po-lozenıchı bujnə əsanqan—torqan

munistar partıahı tıp atalevse par-tıavıddın X sjezında Lenındə tēq-dime bujnəsa qabul itelgən rezolyt-sıala, sovet qoroloşo vaqıtında yde-nən fraksıahında həm vdenen jənı-lıslıqlarında nıqısqın hər berəvden moqlaq eşse əsanıslıq doşmandar lıgerına, aq gvardejestar həm Impe-rialıstar lıgerına tēgərəp tēvərgə tējəşlege turahında qatı itkərtəv barıne. Bu əfəndələr yddərənən eşmə kərlektər menən bu tarıxı aldan ky-revselektən bəə dərəşlögən itəat ittelər.

julı bulıqta tējəş tygel ine... tıp əltəgən keşe.

Bında sud alında, bəə il alında, bəə donja alında kəvdlənən kıkən kərdardın, "parallel" ydəkıen Trotski kyrdəve bujnəsa jıjıq kərdardın qıbqısa xarakterıstıkahı bına oşo.

Bu kərdar turahında həjəlgəndə, əltə, uların başlıqtar, ataman dər turahında əjərvı əltərgə kərək. Əltə, Pjatakofın,—bu ban dıttar şajkahın, Trotskidən qala berense atamanın başlıq Pjatakof trotskistar arahında toqıomal keşe tygel. Oşo kəngə tıkle mıqı malı həm ošta jəşerenep kılğın Pjatakof hər vaqıt lenıizmıdın kyptən ge doşmanı bulqan həm xəder dı şulaj, bedden partıan dızmanı həm sovet vılsın dızmanı. Pjatakofın politik julı kydtən ytkəregeđ.

1915 se jılla, mıləttən yd yden bıldəvgə xoquq turahında qə mas'ələ bujnəsa, bol'sevizm pozıslahın bıldəlvə prensıptı əhmıte bul-qan mas'ələ bujnəsa, hyđ unajındı əjtkəndə, Lenındə "yd yden bıldəlvə den talmıtsıhı" tıp əltəp. Buxa in menən bərgə lenıizmı qə qarşı plat-forma menən sərğə jəhıj.

1917-ıe jıl. Pjatakof, mıləttərdən yd yddərən bıldəlvə xoquq turahında qə lenınsel tızesqa laqı qırş sıqa. Ul, ber tıdə so'sializm tēdər mımkinlegənə qarşı həjəj. 1917-se jılda Pjatakof—Lenındən aprıl tızes-tarına qarşı buldı.

Pjatakof menən Radektın pozet sıahı—bu tızesqa qarşı, Leningə qarşı. 1918-se jılda bu əfəndələr partıan Məskəv komıtelə əjurohı-na ojalap alıp, Sovettar vılsın jı qaltıv barabarına bulha la Brest kıləşevən ədər turahında həjlanələr. Brest kıləşevən tēfəvde, Dınkı həm Kol'ck bındalrın kılre qatıv-dı ədər lıv esən kəs bırgın lenınsel stralıglanı əltəge, tıp İptəş Sıalın bık dərəb atanı.

Pjatakofar həm Radektar sovet-tar vılsın qımmat kyrmənelər. Oşo Pjatakof həm unı kompanıahı 1918-se jılda, sovet ile esən in qurqınsıslı momentta, kontrrevolytsion dıvlat tınkəreleşən ədər lıv turahında, xə kymət jətkəşenən—Sovnarkom prededatelenəq postına Pjatakof ıltırhın esən Lenındə arı-qı alıv turahında esırdar menən həjəşev alıp bardılar. Bu polıuk avanturıstar, Lenındə arısqı alıv aşı, dıvlat tınkəreleşə aşı vıstıja jul halalar ine.

Pjatakof turahında mınəq əjkan-dərmdən bık kybehen xəkəm iteləv-se Radekqa qarata la qaballaqı mımkin. Radek, revolytsıaqa tıklein bulhın, şulaj uq unan huq da Lenıngə qarşı ber nısa sıjı jəhanı.

Radek—in kyrdəle həm, turahın əltərgə kərək, talantı həm nıqısqın trotskistardın berene. Lenı vaqıtında ul Leningə qarşı huqı menən bara. Lenındən huq Stalıngə qarşı

huqı menən bara. Ul tēdərlele tygel.

Sokol'nikof. 1918-se jılda ul şulaj uq Leningə qarşı. 1921-se jılda ul Leningə qarşı bulqan, Buxarın in profsojuz platformahın qul damqı-laj. 1924-se jılda ul, Kıstovodskı jı-nında qə ta v tışegəndə jədləqan "tav nışegə platformahına" qul quja. 1925-nə jılda Sokol'nikof, sovet dıvlat-tenə jalqan jala jəqıp, bedden tış-ıv savdabı, bedden eske savda-predprıatıelərebed, dıvlat kapitalıstık predprıatıelər bulıp tora, tıp rab-larqı mataşı.

Sokol'nikof, 1925-se jılda Narkom-in bulqan xəldə, ular proletarıat dıktaturahın jaqlarqı həm kulak menən kərəşergə qomasavıjlar, ku-lakı avıdılqarqı qomasavıjlar, tıp bedden partıan həm sovet xəkı-mətenən zarıandı. Ə xəter Sokol'nikof yde la, unı başlıqtarınan jerehe bulıp torqan trotskistık ydək-tən tap şul kulakqa, jakı dərəbər-ə. İndə kulakı vaq qıldıqtarına əjanqan dıonja aldan tınsı.

Serebrakof turahında—sovet-tarqa

qarşı trotskistık ydəkten bu dyrtən-se aqzabı turahında lıke hyđ. Ul, 1920-se jıl profsojuzdar turahında qə "deskussıa vaqıtında Buxarın programhına qul quja, ul 1923-se ıjıq oppozıtsıanı aktiv qatnəş-sıhı, 1926-27 se jıqı oppozıtsıanı aktiv qatnəş-sıhı, ul, əsılda, bında sıltta yde la tənəqansa, hıv ber va-qıtla la trotskizmdən əjərləman.

N. Muralofı, Drobnıstı, Bojıslavskıde, Livıstıe se jı qart trotskistər tıp beləed. Ular dı, Leningə həm lıveddə sotısalıstık tēdərleşə qarşı kərəşyga bəjlıq jıldır bəjəşlənqan-lıqtarın beləed. Bu kəşələ dıq so-vettarqa qarşı trotskistık idən abı eşəndə qatnəşvərdə, trotskistık qə-rotqosloqqa, dıverlıqa həm terrorıstık grıppalarqa qatnəşvərdə, ular-dıq vatanqa xianat lıveddə, ular-dıq bəə ytkən trotskistık esməkar-ıektərənən turan-tıra hədər tıre-ıkanleqe, SSSR qa qarşı, sovet xal-qına qarşı ular dı kyp jıllıq kərəş-tərənən turan-tıra hədər tıre-ıkanleqe əsıq tygelmenı? Qıjeplınevse-lər yddərə vıns tənərgə tējəstər ine.

Politik partia tygel, ə jənəjət-sələr bandahı

Bu əfəndələr nındəj dər politik par-tıa bulıp kvrenərgə mataşp qarant-lar. Pjatakof sıdta ydenen fəkerdəş-tər turahında "fraksıa" turahında hımaı tıp həjlanə, bloktın zınovjef-ıar əltəşənə yd "fraksıa" hıneq "po-litik əsan nıvıslıq" turahında həj-ləne. Ul "ydenen oşımahı" turahında, bu tēşənsəne politik mənəla qıllanıp, həjlanə, xəltə ydenen, unı Trotski ytkərər qə jıjıqan polııkahı turahında həjlanə.

Ja qarşı stı turahında, vatanqa real xianat itkən, doşındarqı real həm terrıtorıal stupkalar vaqədə itkən "real" polııktı "dın bərehe Radek ta həjlanə. Bınsı əjtkəndə, bəə bu jı-qır stılden bında qajıhı ber itkə-ıltəlektər bujnəsa kılterəp yrelgə-ılegənə tēşənev qıjın tygel. Bınsı tı polıtik partıa bulma bına, bınsı qaranıq tēdər dır julıa suq-mar həm fınkə menən eş itə torqan əındıardın ber nəmə menən dı, ə-kl, ular esən in jıqı xəldı, bık ad-nə menən əjrlə torqan ugolovn jı jənəjətsələr bındır qatı itkəlegənə tēşənev qıjın tygel.

Bu grıpparın tımdərər bedden lıveddın xalq massalarında tygel, bu bında ular dı qırqı, ul ular dı. İdandır qasqan şıjtı kevek qası. Bu bında xalq massalarınan yde-nen jədən jış rı, ydenen jırtıq s qı-lıvdarın, ydenen jırtıq s tēstərən jı-şərı.

Bu "polıtik" adəmatıta qə rel'stər-də qıptırev, pojez əltəne pojez jə-hərev ber nəməgə la tormaqın. Şax-tıgı gazıandır həm şaxıta qı dıstı-ləgən həm ber nısa dıbtəlgən "şes-lərde tēşərev bı nəməgə la tormaq-an. Nınsı əşlövse inənerdı mə-jıstı tırtıp yltərev ber nəməgə la tormaqan. Zavodı jan tırvı, dınamıt

soqoronda, unda tēşən əalalar dı şartıatıv ber nəməgə la tormaqan.

Bına ober—qorotqos Ratajck Glav-xımprom nacal'nıgenen javaplı post-ında ydenen jənəjə sel talaptarın ısa, kın rəvəstə jənəjətsəlek jəjələ-ıajıaj, jılkəndə bəə kınleğənə ky-tıre—xalq xədmətenen jəməşərən şartıatı, juq itı, kəşərdə hələk itə-ıltərə. Əgər dı bu, partıa bulha ul ydenen programhın massalardın jəşərməb ine. Polıtik partıalar yd-tərənən programlārın, yddərən n polıtik qarastarın jəşərməjlar. Bu şevıktar ber vaqıtta la yddər nən programhın massanən jəşərməne-ər.

Rus revolytsıahın tənəndə Lenın, revolytsion sotısal—demokratıan yd lıdejələrən əsıqtan əsıq propagan-tılavıa, yd mıq-sıttarın əsıqtan-əşıq belderevgə, ydenen program, takıık nəm organıztıslon qarastar həm prınsıptıre esən əşıq an-əşıq massovıj agıtatısla alıp barıvıqı bırgən əltən əhmıte turahında jıddı Lenın—Stalın partıahı masalarqa tajanıvı partıa bulıp, massalar mınən organık rəvəstə bəjılgən partıa bulıp yltə həm nıqınsı, əltən qevətlə kə kə əj-ləndə. Bınsı polıtik partıanı bıltəge oşonda. Ə ular yddərən atıqın ke-vek bu "partıa" yde turahında xal-qqa xəlqıttə əltərgə qurıqan hıj-ıurqa, ydenen programlar turahında əltərgə qurqı.

Nı esən? Sənkı bedden xalqıvıd-qa kapıtalıstık kavalı doşman bulqan kevek yk, bu əfəndələr kılre qajı-tarqıa həm bedden xıltəvıd tınsı mu-jınsına tıqırqı tēlgən kapıtalıstık lıev doşman bulqan kevek yk ular-dı qarastar, ular dı programhı bedden xalqıvıd qə doşman.

Moral' jaqtan juq itəvəndəgələr, moral' jaqtan seregəndər

Bed bında sıltta bu kəşərdən ıytkən nənələr dı huq ıltırdı bınsın da həm əənlə qə tarıqlı in-hən moral' jaqtan bık tybən tēşən kəşələr itkənleğən dı mılaj bulha sık qaləv mımkinme? Juq, sık bu-lıv mım dı tygel.

Partıan XV bəə Soluz konferın-sıahın la uq İptəş Stalı trotskistər-tən həm ul vaqıtta ular tırafına o, oştorolqı bloktın əjərlıahı sreds-ıvıardı bıjlap tormavda həm polı-

ıkalıq prensıptıdeğəndə "ıkanle-gən kyrdətkəne. Sredıvıardı, po-lıık kərəstə hıjlap tormavıslıq xə-dər bəə sıktardın uđp, qot osorqos dıvəzəgə jette, məq tapqır artı.

Pjatakofın həm Radektın yddər-ıenən xərdəj tərə Zınovjıqı həm Kamenıqı, qıbaxat xıanatsılarqa, onotolmıb Sergej Mıronovı Kırıftı yltərgə bın bındıltarqa arnatqan

Leninse 3 vit

İptaş. A. Ja. Vojşinski telmärenen davamı

Baş 1-2 3 nse eittarda

xal turahında min bında ajtmaj qala almayım. Atap ajtkanda, Trotskidən həm, kyrenep torovınsa, Trotski menen kileşev jahaqan ber sit il davlatenen yıl eştä kompetentı bulqan teješle dairäläre həm ucrezdenielarenen ustanovkaly menen bajlaneste, 1937-se jılqa ustanovka totov, yıl vaqıtqa tiklem, SSSR dın sarahıd jeneleven aderlärge teješ bulqan kyp kenä saralardı ytkärevdän zarurlıqınan kilep sıqqan. Kısä sudtıñ jayyq uıtrıssında Pjatakof həm Rataj cak, 1937-se jıl da huqıq başlanqan lajdırda bedden jenelevebedde, ajrım alqanda, bedden armıñ teješle orona sredstvoları menen tımin itev. İtevlä jeni levebedde tımin itev esen yddärenen ni nәмәler eşlägänlektären talsırla ravesstä anıatıp alırdılar. Ular kısı belgä, yddärenen bedden illebedde doşman qulına alırev planıñ nısek tären həm qot osorqos ojañıd bulıvın kyrhätelär. Ular yddärenen planı menen, huqıq

Diversia həm qorotqosloq ojoştorıv həm jahav

Radek həm Pjatakof sudta, huqıqta jenelevde aderlärde „ydäk“ taqexianatsıblardıñ tap metode—qorotqosloq saraları həm diversia bulqan däreblanelär.

Pjatakof, ydenen Trotski menen kyreşken saqıada Trotskidın uqa, Trotskidın Germanıa natsional—sotsialistlar partıanı menen tederge ki leşevnen ber punktı—Germanıan SSSR qa qarş huqıqında jenelev pozitsiada toroqqa, bıgeräk tә xaral ahamıtle predprietieler dā, diversion eşmäkärlekte kesäitergä... Trotskidın, g e r m a n general ştaab menen kileşterelgen kyrhämäläre bulınsa xaräket itergä jeklämä alıv bulqan anıatqanlyqın kyrhätte.

Şulaj itep yd ebtenä alqan jeklämälerde bojomqa aşıra vartıp, „parallel“ jekli jıaj ajtkanda sovettarqa qarş trotskistik blok, tikşerevdän aşqılavınsa, bedden sojuzebedden bajtaq predprietielerde yddäre tarafınan maxsus ojoştorılqan diversion həm qorotqosloq gruppalar aşı ytkärelgän qorotqosloq xaräketärenen həm xatta diversialardıñ kın sistemahın ısınlap ta ojoştorqan.

Pjatakof, ydäktä diversion həm qorotqosloq eş menen jekäselek itevde ydenä qaldıra. Timer jul transportında qorotqosloq həm diversialar menen jekäselek itev Serebrakofqa, həm unıñ menen beriektä Knäzefqa, Turokqa, Boguslavskıga tapşırıa.

Talıqtı, jenajatsel ydäk qajät dır dıqqlıen Kuzaasqa, ajrım alqanda Kenierovoqa jynäldergän. Tärıbäle trotskistar bulqan Muralof, Drobniş həm Boguslavski sostavında bajtaq kesle kraj vıägenen tap Ken bajış Seberde tederlän bulıv toqtomalqa tygel. Pjatakof, ydenen in jaqın jıadamsılar sıjfatında ydenä Rataj caki, Norkind, tarta, Muralof həm Drobniş, Şestofqa, həm Stroi lofqa tajanalar.

Diversiön qorotqosloq akttar o'os torov menen sovettarqa qarş trotskistik ydäk asılda ber vaqıtta ikıburıstı xal itken: berensehe—sovet xöymätenen xuzalıq qeväten həm beuden illebedden o'rona qeväten jemerev, ikensehe—eşlärde, xed matsänderde, xalıñ sovet vıasna qarş asıv qud jatıv, xalıqtı sovet xökymätinä qarş qorotıv.

xaräketäre başlanıv osorında bedden esen in mähim həm qurqıns bulqan vaqıtta bedden Qıdıı Armıasıddı bedden illebedde, bedden xalıqasıddı nısek qorahıdlandırıqqa telägenlektären kyrhätelär.

Ni esen ulardıñ plandarıñ, orona ahamıtle bulqın qajış ber saralar olkahında bedle bıgeräk tә 1937-se jıl da avır xaldä qıdırvıqqa jaraqıstırılqan bulqanlyd xeder unıaşıla.

Kısı jıajq ultırışta asıqlanqan yıl dähşätle jenajät tap 1937-se jıl qa qarata huqıqlan. Jenelevge bulqın nıged stıvka 1937-se jıl qa quılqan bulqan. L. Trotski həm sovettarqa qarş trotskistik ydäk agrıssordardıñ SSSR—qa hozyın itev dären telerä, yddärenen qulınan kılğan bota sredstvolar menen üdlä tergä teläqender.

„Barekšte tıllätev“—huqıqı provakatsıalav. SSSR dın jeneleven aderlär—trotskistik „ydäkten“ jıajhe, tış p polıtkala programmahı bna nәмäge qıjıp qala.

Bıl keşelärdän yddäre tarafınan ojoştorılqan kruşenielärde qajepi keşelär turahında, tikşerev organdında döröb bulmaqın, apasıq jıajqandardı belderevdär aldında la tuqtalıv qılmaqanlyqtarın, ulardıñ qajepi, stılocnısa Gudınova menen bulqan kevek, betenlaj qajephe keşelärgä avdarqanlyqtarın bed beläbed.

Trotskistik ydäk bajtaq juq tarmaq lanqan qorotqosloq həm diversion saralardı timer jul transportında la ojoştorqan. Alana jenajätlerde yıl jıajnılyqında aktiv rolde Livıts, Turok, Knäzef həm Boguslavskıdar ujnıaqandar. Lakin bında la min Livıtsıte ajrıp kyrhätmäj kıl almayım. Livıts timer jul transportın jıaj rıatnıktarınan berehe genä tygel, xalıq komissariatın jıaj javapı rıatnıktarınan berehe genä tygel, Livıts—Jul Estäre Xalıq Komissariatın urınsaşıv bulqın. Pjatakof menen saqıstırqand, unıñ role ikense däreälä bulıvqa qaramatın, yıl jähätin ul Pjatakofın ber ni menen da ajrılmaı. Bedden „promışlennostıbedd“ həm timer jul transportıbedd Sergo Ordzonıkidzenen həm Lazar Moısejevı Kaganovıctıñ hoqlıqıst jekäselege abında har teler qıjınlıqtardı jenep, kenden ken, ajdan-ajqa, jıldın-jılqa juqarıq barqan ber vaqıtta, bına şul vaqıtta ularqa jıadın itergä saqıstırılqan keşelər ojañıd həm xalındarş ulardı alınlıv, bedden betäbedde, bedden partıasıddı, bedden xalıqasıddı aldınlar.

Xökem itevse Knäzef, trotskistik „parallel“ ydäkten turan-tura zadanehı bulınsa bajtaq handa, kyrehenş xaral pojezdarda, kyp kenä keşe qorbandar menen ytkän pojezd kruşenieläre ojoştorqan həm jana qın. Sumıxa stansıyındaq kruşeniala 29 Qıdıı armıes hēlak bulqan nām 29 Qıdıı armıes jaralanqan Jaxino—Ustı—Katav pereg nı aratın da kruşnı, xaral pojezlar kruşenlehe, tovrıñ pojezlar kruşenlehe bulqın. Knäzef ıylardı asıqlanıvınsa, trotskistik „parallel“ ydäkten həm ajrım alqanda, Livıtsıte qıjıvı bulınsa qına tygel, bēkıl ber sit il derzavahıñnı aqıñ—Japon razvıtkahıñnı agıñın X., afındenen turan-tura zadanehı bulınsa ojoştorılqan. Bıl agıñ Knäzef həm Turokın jenajatsel eşmäkärlektärenen xaräket iterevse pruzenıatıñnı berehe bulqan,

Trotskistik ojoşmanıñ intırlıtarı sit il razvedkaların intırlıtarı menen şulaj bajlanqın. Ular bajlanıñ kē la mēmkin tygel, senki ulardıñ politik vırsılar, eş metodlar ber bulıp, ojoştorıv jaqınan da bajlanqandar, yıl eştä tēnenen qaraqında trotskistik ojoşmanıñ Japonla jekı Germanla razvedkahı ojoşmanıñ bota ajrımaları juqaltqın.

Qorotqosloqqa, diversiaqa qaramatın, razvedıktar həm diversıntar qulınan jedärlägen stıxanofıslar hēlak bulıvqa qaramatın, həm stıxanofıslar xaräketen aqı ravesstä eđev bulınsa sıstematik həm planlı

aveştä uđqarılqan saralarqa qaramatın—bedden promışlennostı jekä ravesstä ybā həm ydenäq proızvodstvı p anıñ artıtarıp ytaı.

Ni esen bedde oşondaı bına tıgān ybeş vıra, ni esen bēden promışlennostı həm timer jul transportıbedd

şulaj sēske ata? Senki qorotqostar jıajnı ajrım keşelär genä torılar, Bıl ajrım keşelär tarafınan kılterelgen zarar millıondar tarafınan bık üklek menen juq itelä. Senki s. vet xökymäte həm sotsıalizm tederleşe jaqında millıondar toralar.

Şpionaz həm terror

Sudta həm aldan tikşerev materialdarı həm qajepıneve Ritajcak, Knäzef, Puşın, Turok, Graş, Şestof, Stroi lofardıñ yddärenen iqar itev däre menen itbat itelde—Sovetqa qarş trotskistik ydäk, diversion—qorotqosloq eşmäkärlekte mınan ber qıtarıñ, sit il razvedkahı jıadın bna sısemalı ravesstä şpionlıq mınan şeqelıanqın. Japonla həm Germanla razvedkahı menen bajlaneste jılqa qıjıv nıñdajıder Turok jekı Şestofın intırlıtarıñ telerde genä bojomqa aşırılmaqın. Bıl bajlanes Trotskidın direktıvın ytav tarılaında eşlänqın. Trotski həm Pjatakof jekäselegında sit German həm Japon razvedkahı menen bajlanesken keşelär, yddärenen şpionıstı eştäre menen şundaj hēdometlar aderlanelar, ular bedden davılebedd mēnfäqattärenä genä tygel, bēkıl bedden mēnän bergä tıñıslıq telävse, bedden menen bergä tıñıslıq esen kereşev se bık kyp davılatırden mēnfäqattärenä la kın həm qajät avır bulıp telerge teještar ite.

Qajepıav zaklycenlehe trotskistik ydäk həm ulardıñ larsendärenä, terrorıstık akt ojoştorıvıñ qajepıen kılterep quja. Bedden qulıbedde Trotskidın, ad tıgēndä, şunıñ mēnän bergä jıaserengän formala tygel, ajeterlek däreälä asıq formala terror turahında ike tapqr ustanovka bıreven däreblärlek dokumentar bar, bıl dokumenttar ulardıñ avtorı tarafınan bota donjaqa tıqlın itelgenlar. Min şılardı kyd unıñda totam: berensenn, Trotskidın 1932-se jıl da jadqan xalı, bıl xalı ul ydenen „Stalinde alıp taşlarqa“ tıgān xıanat

sel, xurıqlı qısqırıvıv taşlanı həm ikensenn bajtaq huqıqaraj vaqıtta bulqın dokumentı—trotskisel „opıazıtsıa bılıeten“ den 1934-se jıl dın oktäberde sıqqan 36-37-se handarın kıl unıñda totam. Bında bed sovet vıasna qarş kereş metode itep terrorı kyrhätken kyp kenä kyrhätınalar bırgānen kyräbed.

Bedden qulıbedde, tıñor Trotski tarafın taqılın itelep, Pjatakof tarafın qabul itelgenlekte kyrhätıevse ojañkıl dokumentar bar.

Pjatakof, Ukrainalaq ydenen vākıldäre arqıv Postışef həm Kosılor iptästarqa, a 1935-se jıl la İptäş Stalıñqa qarş terrorıstık akt aderlänqın. Bed yıl turala Pjatakof an horıştıq, bed şahıtlek doprosı esen Logınoftı saqırdıq, həm ul bına rablanı. Radek Leningradta terrorıstık kıdırd ad rıaj, Zaks—platıof həm başqıar Sokolıñof jekäselege abında İptäş Stalıñqa qarş terrorıstık aktı aderlänqın. Mıdvani, Serebrakof jekäse eje abında İptäş Berjıga qarş terrorıstık akt aderlaj, gruppa voı terrorıstık aktıar, tıp jerege gāndardı unıslı ravesstä bojom qa aşırıl de tımin itev esen ulardı Mäskävge jıajnavqa mēmkin bulırlıq terrorıstıdı tıplaj. Şular uq İptäş Ezofqa qarş la terrorıstık aktı eđe lājıar. Drobniş şulaj uq İptäş Ezofqa qarş terrorıstık aktı aderlaj. Muralof, unıñ ergä tēnē Seberge kıllevılerge qarş, unda jısevse İptäş Əjxenı ajtep tormajınsa, aktı derlaj.

Qajepıav zaklycenlehe hānıalqan jenajätlerde min tıñınsa däreblänqın həm jenajatselä den jedäre tıñınsa asılda tıp İptäpläjem.

Protsessual mäs'alələr

Əger dā bıl protsessıñ jeteşhedlektäre turahında ajterge mēmkin bulıa, min ber nām la genä jeteşhedlek kyram. Qajepıavınselər yddärenen bedden illebedge qarş, bedden vatānsııqqa qarş bulqan qurqınsıly uballıqtarın dähşätle xıke jären tēşkil itevse bota däreblēkten jartıñn da ajtmānelär tıp min bşanam.

Min, sovetqa qarş trotskisel „parallel“ ydäk aqzalarıñ Pjatakof, Radek, Sokolıñkof həm Serebrakofı—oşonda qajepıajem. Jıajnı RSFSR jenajät kodeksıñnı: 53-la vatānqa xıanat, 58—6-şpionlıq, 58-8-terror, 58-9-diversia, 58 11-jenajatsel jıaseren ojoşmalır tıvırvıv—statjalarında kyrhätelgen jenajätlerde qajepıajem

Bota qalqan xökem itevıselärde: Livıtsıte, N. Muralofı, Drobniş, Boguslavskıd, Knäzofı, Rataj cıkı, Norkınd, Şestofı, Stroi lofı, Turok, Graşne, Puşınd həm Arnol'dı, mın şılarda qajepıajem: Ular, bıl ojoşmanıñ aqzaları sıjfatında şul uq jenajätlerde qajepıajem, ular, ulardıñ har qajınıñnıñ jenajäten xarakterıvı jenajatsel eşmäkärlektärenen indıvıdual alqanda ajrımalarıñnı qaramajınsa, bıl jenajätter esen tıvı

həm urtaq javapılar jıajnı jenajät kodeksıñnı şul uq statjalarında kyrhätelgen jenajätlerde qajepıajemlar.

Bıl protsessıta qujılqan nıged qajepıav, sudıa İptästar,—bıl—vatānqa xıanat. Zıkon jenajatselärden qajese İbat itelgēndä alırtqa xökem itevde talap İtā, İqat jomıarıvıvı kyreneştar bulqanda qına bıl jıaznıñ jomıarıvıvına jul quja.

Min undaj jomıarıvıvı kyreneştar juq tıp İptäpläjem. Min sudqa ajelzēndärdä jenajät kodeksıñnı qajıav zaklycenlehe kyrıñelgen statjalar bulınsa tıvı dāvmäde qajepıajem.

Min ber yfem genä qajepıajem Sıdıa İptästarı mınen menen ber rätıñ bına bında, bıl jenajätlerde, bıl jenajatselärden qorındar, qıltıq tıajq arında, qıltıqıgēndä, jıarım telerä, a İxtımlı Cusıvıv stınsarıñnı şılocnıge İptäş Nıgovıtsına kevek ajıqıñd qalqandar babıv toralar hımaq tojam. İptäş Nıgovıtsına begān „Pravda“ gazetıñ aşı mınā mērezä İt İtte həm ul bına

(Davamı 5 blıte)

PRIGOVOR

Predsedatellek itevse — SSR Sojuz Verhovniy sudbnin Xərbi kollegiahnin predsedatele armvojen-jurist V. V. Ul'rix.

Aqzalar: SSR Sojuz Verhovniy sudbnin Xərbi kollegiahnin predsedatele urınvabarı korvojenjurist I. S. Matulevic həm

SSR Sojuz Verhovniy sudbnin Xərbi kollegiahnin aqzalı divvojen-jurist N. M. Rıjakoftar sostavnda berense rang xərbi jurist A. F. Kostıskonın sekretarlıqında

Dəvlət qəjepləvsehe — SSR Sojuz prokurorı iptəş A. Ja. Vıjınski həm jaqlavslardı Məskəv kollegiahnin aqzaları I. D. Braude N. V. Kommodof həm S. K. Kaznacejef iptəstər qatnaşlıqında — sudtnı asıq ultırışında, Məskəv qalasında, 1937-se jıldın 23-30 qınvar kəndərdə:

1. Juri (Georgi) Leqıdovic Pjatakof, 1890-jıl tıvqan, xed-mətkərde;

Grigori Jakovlevic Sokol'nikof, 1888-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

3. Karl Berngardovic Radeke, 1885-se jıl tıvqan, zurnaliste;

4. Leonid Petrovic Serebrakof, 1888-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

5. Jakov Abramovic Livsits, 1896-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

Aldan bulqan həm sud tikşereve menən tyvəndəgelər bildələngən:

1929-sı jıldı SSSR siktərenen tı-şına qıvıqlan xalıq doşmanı L. Trotskiden turanan-tura kырhə-məhe bujınsa, Zinovjef, Kamenef, Smirnof həm başqalar sostavnda jəşəgən, „berləşken trotskistik — zinovjefse terroristik ydək“ menən ber rəttən, 1933-se jıldı Məskəvdə sovettarqa qarşı parallel' trotskis-tik idən artı ydəge tıvdırlıqlan, unın sostavnda, oşo eş bujınsa xəkəm itevse Ju. L. Pjatakof, K. B. Radek, G. Ja. Sokol'nikof həm Serebrakoflar ingəndər.

Xalıq doşmanı L. Trotskiden kырhətməhe nigedəndə, sovettarqa qarşı parallel' trotskistik ydək, SSSR da sovet vıasın qolətvə həm Sovettar Sojuzınnı ekonomik həm huqıq qevəten jemerevgə, SSSR qa huqıq həzıymen tıdlətevgə, sit il aqressordarına bulıslıq kырhətevgə həm SSSR dın jenele-venə jynəlderelgən qorotqosloq, diversia, spionlıq həm terroristik eşməkarlek jılı menən kapitalizm- dı həm burzuazia vıasın qajtanan torqodovd ydenen niged burıslı itep qujıqlan.

Oşo niged burısqı mıvafiq rə-vestə xalıq doşmanı L. Trotski zagranitsala, ə Radek həm Sokol'-

6. Nikolaj Ivanovic Muralof, 1877-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

7. Jakov Naumovic Drobniş, 1891-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

8. Mixail Solomonovic Boguslav-skide, 1886-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

9. Ivan Aleksandrovic Knəzef, 1893-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

10. Stanislav Antonovic Rataj-cak, 1894-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

11. Boris Osipovic Norkinde, 1895-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

12. Aleksej Aleksandrovic Şes-toft, 1896-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

13. Mixail Stepanovic Stroilof, 1899-sı jıl tıvqan, xed-mətkərde;

14. İosif Dmitrievic Turoktı, 1900-se jıl tıvqan, xed-mətkərde;

15. Ivan İosifovic Graşene, 1836-sı jıl tıvqan, xed-mətkərde;

16. Gavriļ Jefremovic Puşinde, 1896-sı jıl tıvqan, xed-mətkərde;

17. Valentin Vol'fridovic Ar-nol'de, ul uq Valentin Vasil'jevic Vasil'jeft, 1894-se jıl tıvqan, xed-mətkərde.

Bətəhen də RSFSR Uqolovniy kodeksınnı 58-1-a, 58-8, 58-9 həm 58-11 statjalarında kydətelgən je-nəjəttərdə qəjepləv bujınsa eşte qararı.

nikof jədəndə sovettarqa qarşı pa-rallel' trotskistik ydək — Məskəvdə — Germania həm Japoniannı aj-rım vəkildəre menən həjləşəvdər başlaqandar. Xalıq doşmanı L. Trotski Germania natsional-sotsia-listik partiannı jətəksələrenən bere-he, Rudol'f Gess menən həjləşəvdər alıp barqan saqta, Sovettar Sojuzı-nın jeneleve hədəmtəhendə trots-kistik xəkmət vıasqa kılğan xəldə Ukrainanı — Germaniqa, Dinged bujın həm Amur bujın — Japonia-qa birevgə tiklem varıp jətep, Germania həm Japoniqa SSSR itəvenə baştaq politik, ekonomik həm territorial jul qujıvdar jahar-qa vəqədə birgən. Xalıq doşmanı L. Trotski ber yk vaqıtta, vıasla başıp alqan xəldə, sovkozdarı vətərgə, kolxozdarı taratırqa, ilde industrialatırıp politikahınan baş tartırqa həm Sovettar Sojuzı territorialahında kapitalistik mənə-səəttərdə tergedəvgə jəkləmə al-qan. Xalıq doşmanı L. Trotski vı-nan tış, tınnı vaqıtta bulhın, şulaj uq, vıgerək tə, aqressordar Sovet-tar Sojuzına həzıym itkən saqta, jenelevselek agitatsiannı, qorotqos-loq, diversia həm spionlıq eşməkar-lege alıp barıp jılı menən aqres-

sordarqa hər tərle jərdəm kырhə-tergə jəkləmə alqan.

Sovettarqa qarşı trotskistik pa-rallel' ydək aqzaları Pjatakof, Ra-dek, Sokol'nikof həm Serebrakof, xalıq doşmanı L. Trotskiden ber nısa tapqırdar Radek tarafınan, Pjatakofın yde tarafınan 1935-se jıldın dekabrında Oslo qalasında alıp tygel jərdə xalıq doşmanı L. Trotski menən kырəşken saqta alıp-qan kырhətmələren ytv jədənən, — qorotqosloq-diversion, spionlıq həm terroristik eşməkarlek jəjel-dergəndər.

Urındarda sovettarqa qarşı eş-məkarlek tıranan-tura jətəksəlek itev esən Sovettar Sojuzınnı qajıhı ber ere qalalarında urındarda trotskistik oşqımlar tıvdırlıqlan. Ajrım alqanda, Novosibirskdə, Pjatakofın turanan-tura kырhə-tməhe bujınsa, oşo eş bujınsa xək-əm itevse N. I. Muralof, M. S. Boguslavski həm Ja. N. Drobnişer sostavnda sovettarqa qarşı trots-kistik kənəbjış — Sever ydək oşo-torolqan.

Promışlennosta, başısa, ovoro-na əhmıə bulqan predpriatılərdə, şulaj uq timer jul transportında diversion, həm qorotqosloq eşe, oşo eş bujınsa xəkəm itevselər taraf-ınan, xalıq doşmanı Trotskiden kырhətmələre bujınsa, german həm japon razvedkahı agenttarınnı za-daniələre bujınsa həm ulardın tu-ranan-tura qatnaşlıqtarında ytkə-relgən həm proizvodstvo planın ədəvdən, produksia sıjfatın nasar-latıvdan, zavodtardı, jəki ajrım sex həm şaxtalar da jandırıp həm şartlatıvdar oşqıtorovdan, pojez-dardın kruşeniləren oşqıtorovda, kysmə sostavı həm timer jıldı vıdovdan torqan.

Diversion aktı oşqıtorqan saqta, xəkəm itevselər, xalıq doşmanı Trotskiden — „in hidger urındar-qa hidelerlek udar jaharqa“ tip bir-gən kырhətmələrenə həm Pjatakof, Livsits həm Drobniş tarafınan, ke-se qorbandar alında tuqtar qal-mışqa, senki „qorbandar nı tiklen kyp bulha, şul tiklem jaqış, senki vıı eşsələrdən asıvın tıvdırlıq“ tip oşəp birgən kырhətmələrenə taja-nıp eş itkəndər.

Ximik promışlennosta Pjatakof-ın zadaniəhe bujınsa, xəkəm ite-levse Ratajcaq həm Puşin tarafı-nan, dəvlət proizvodstvo planın ədəvgə, janı zavodtar həm pred-priatılərdən tədələşənə totqar ja-havqa həm janı predpriatılərdə nasar sıjfatı itep tədəvgə jynəldə-relgən qorotqosloq eşe ytkərelgən.

Bınan başqa qəjeplənevse Rataj-cak həm Puşin 1934-1935-se jıldar-da Gorlovski azot-tuk kombinatında əs diversion akt oşqıtorqandar, şunın menən bergə, vılardın şar-tlatıv jılı menən eşləngən ikehe eşsələrdən hələk bulvına səvəp bul-qan həm dır material zarar kılter-gən.

Xəkəm itevse Ratajcaqtın təq-dim itev bujınsa Voskresinski xi-mik kombinatında həm Nevski za-vodında şulaj uq diversion akttar oşqıtorolqan.

Xəkəm itevse Drobniş, Norkin, Şestof həm Stroilof Kuznetski bas-sejnnınnı kymer həm ximik pro-mışlennostında Pjatakof həm Mu-raloftın kырhətmələre bujınsa, ky-mer qadıvı ədəvgə, janı şaxta-lardı həm ximik kombinatı tədəv həm al'qa jəvərevgə totqar jahavqa, zəvoj həm şaxtalarqa gaz tultırıp jılı menən eşsələrdən tormoşo

esən zararlı həm qurqınnı şar-tar tıvdırlıvqa jynəlderelgən qorot-qosloq həm diversion eş ytkərgən-dər, ə 1936-sı jıldın 23-sə sentə-brendə, Drobnişen quşıvı bujınsa urında trotskistik oşqımaqa qat-naşsalar tarafınan, Kemerovo rıd-nigenen „Sentral'naja“ şaxtahında 10 eşsenen ylevənə həm 14 eşsenen avır jaralanvına səvəp bulqan şar-tlatıv oşqıtorolqan.

Timer jul transportında, xəkəm itevse Serebrakof, Boguslavski, Livsits, Knəzef həm Turoktardın, sovettarqa qarşı trotskistik oşqı-manın ustanovkalarına mıvafiq rə-vestə diversion həm qorotqosloq eşte vıgerək tə in məhim jəktar (kymer, ruda, igen) bujınsa jək təjav dəvlət planın ədəvgə, kysmə sostavı (vagondar, parovozdar), ti-mer jılı vıdovda həm pojezdard-ın, vıgerək tə xərbi pojezdardın kruşeniləren oşqıtororqa jynəldə-relgən.

Livsits kырhətməhe həm japon razvedkahınnı agentı X. əfəndə-nen zadaniəhe bujınsa xəkəm ite-levse Knəzef tarafınan 1935-1936-sı jıldarda tovar, passazir həm xərbi pojezdardın keşelərdən qorban vı-lıvına səvəp bulqan baştaq kruşe-niləre oşqıtorolqan həm eşləngən. ber yk vaqıtta, 1935-se jıldın 23 se oktəbrendə Şumixa stansahında xərbi pojezdın kruşeniləhendə 29 qıdı armies ylgən həm 29 qıdı armies jaralanqan.

Sovettarqa qarşı trotskistik ydək-ten aqzaları Pjatakof həm Sere-brakof tarafınan, xalıq doşmanı L. Trotskiden turanan-tura kырhətmə-he bujınsa ovorona əhmıə bul-qan promışlennosta, şulaj uq ti-mer jul transportınnı in məhim magistral'dəndə SSSR qa huqıq həzıymə bulvı ixtimalına baştaq diversion akttar ədərləngən.

Xəkəm itevse Norkin, Pjata-koftın kырhəteve bujınsa, huqıq başlanıv momentına Kemerovo xi-mik kombinatın jandırıp ədər-ləngən.

Xəkəm itevse Knəzef, japon razvedkahınnı agentı X. əfəndə-nen huqıq vaqıtına timer jul qo-rolmaların şartlatıv, xərbi sklad-tar həm tuqlanıv punktınnı jan-dırlıp, xərbi pojezdardın kruşeni-ləren jahav, şulaj uq qəskər esən sirelə torqan eşləndərdə, ə şulaj uq Eşse-Krəbtian Qıdı armiahe cəstərenen tuqlanıv həm sanitarıa punktınnı nıq joqoşlo avırıvdar-dın bakterialar menən uşal uq me-nən joqtorovd oşqıtorov zadaniə-hen ytvərgə alqan.

Xəkəm itevse Livsits, Knəzef, Turok, Stroilof, Şestof, Ratajcaq, Puşin həm Graş diversion həm qo-rotqosloq eşməkarlek menən bergə sovettarqa qarşı trotskistik ydək-ten quşıvı bujınsa, german həm japon razvedkahı agenttarına vık dır dəvlət əhmıə bulqan jəşeren məqlməttər jıjıp tapşırıp menən şeqəlləngəndər.

Xəkəm itevse Ratajcaq, Puşin həm Graş german razvedkahınnı agenttarı Meljerovits həm Lens menən vıjləneştə bulqandar, 1935-36-sı jıldarda ximik zavodtardın toroşo həm eş turahında ajrıvsa jəşeren materialdar tapşırıp tor-qandar, ber yk vaqıtta Puşin 1935-se jıldı SSR Sojuzındaq vətə

U amı 6-iltə)

Leninse 5 ilt

SOVETTARQA QARŞI TROTSKISTIK YDƏK PROTSESSİ

İp. A. Ja. Vıjınski telmərenen davamı

Baş 1-2-3-4 nse bittərdə.

oşo keşələr tarafınan oşqıtorolqan pojez kruşeniləren buldımav jılında 20 jəstə ike ajrıq da juqaltı! Mın jılın tygelmen. Mınn m n n ber rəttən vına vındı qurqınnı jənəjə-tərdən hələk bulqan həm qərip bulıp qalqan, dəvlət qəjepləvsehe sıjfa-tında bulqan mınan qəjepləvde tıv dəvməldə qujıvı tıtap itevse qor-bandar vıjırp toralar hımaı tojam Mın jılın tygel Qorbandar jergə kymelgən də vıllındar, ləkin ular vında, mınəq menən ber rəttən xəkəm

itelevsələrdən vına vıı skəmləhenə. xəkəm itevselər hədgə, həd ular dı odatqan qəvərendə kəvdələngən qur-qınnıslı quldarı, menən kырhətep to-ralar!...

Mın talıqıd qınnı qəjəp'əməlem! Mın ydəndə idən vətə xalıqınnı menən bergə qəjepləjem. faqət ber genə jaza sarahına—atıv, ylem jazaınnı vınnı jara. İy bulqan in avır jənəjət-sələrdə qəjepləjem! (vətə zalda odaq hıddıqlan alqıştar).

(Davamь. Başь 5 nse vittə)

Ele „Okt. natsk“. Ujcsalaks
Basglavlit vokile № 4662

1937-se yıl
8
FEVRAL
№ 16 (1063)
Ajrım hanı
9 tin.

Ленинсе

VLKSM dın
Başqortostan
Ölkä ham Öfä
qala komiteti
organı. 12-se yıl
sıqı

ЛЕНИНСЕ— Орган. Башкир. Обл. и Уфим город. комитетов ВЛКСМ

Borola almavsylyq beterelerge tejes

Komsomol tynärktäre esen VKP(a) tarixıñ tıp momenttarın ejrānev bujınsa jañy programma iqlan iteleve-ge xäder i de aj jarım vaqt ytte.

Bıña bıl ykän vaqt esendä, Başqortostan komsomol ojoşmalarıñnıñ iñ kypselege, jañy programmanıñ ähämiäte turahında hejläv, här tärle kənäşmäler ytkärev, büro ultıñs-tarında bıqqa arpalqan qajıñ ber mäs'alälärde tikşerev menän genä sıländelär. Xatta iñ berense eş bul-qan—jañy programma menän eşläv esen propagandistardıñ häm tavgē ojoşmalarıñ instruktirlav kypselek rajkomoldardıñ borola almavsylyqlar arqahında bık hunlap ytkärelde. Här tärle kənäşmä häm instruktaz-dardan bun jañy programma bujınsa uqıv başlavdı tāmın iterdäy tydemle häm köndälek eş jese hüdylmanı.

Bıñy anıqlav esen his jaraq kit-mäjenä Öle Lenin rajkomolıñ alıy-qa mömkin. Ular berense instruktaz-dı 23-se qınvarda qıña ytkärdelär. Rajkomol tavgē ojoşmalarqa jañy programmaqa kysev esen real' jar-dam kyrahmäj. Şul arqala qala kom-somol ojoşmañy esen his ber real' fakt bulmaqan qajıñ ber säsäptärgä tajanıp kypselek ojoşmalar uqıvıñ itkesä alıp baralar. Uqıvdar edök lek menän ytkärelälär. Bında raj-komoldıñ politik uqıv bylege mödire Bol'senskaja jetäkselek itkän „8-se marı“ fabrikahı komsomol ko-miteti tynäräge iñ berense ölge bulä. Ul 29 nıñ qınvarqa tiklem itke programma menän eşläj.

Plenumda propaganda eşenän to-roso turahında doklad hejlävse Dyr tejlä rajkomolı sekretarı İptäş Sa-dıkofıan jañy programmaqa kysep uqıv turahında bota plenum berense eş ölgele hejlävde kötkän ine. Xatta bıl turala kyplägen horavdarda bul-dı. Lakin ul bıl ydäk mäs'aläge mömkin tiklem qaqlımaı ytergä tırışıp, heñemtäle ber nämä lä ejtā almanı. Doklad bujınsa bota sıqış-tar da jañy programmaqa kysev öb-töndä nıqlap eşlämagänlektä, Ölkä Komitettan başlap tyvänge ojoşmalar-qa tiklem borola almavsylyq kyrah-tevde hejlanelär.

Jañy prog amma—komsomolda bol'-şevistik partia tarixın ejrānevde jaq-şırtıvda dur äh miätkä lä bulıp to-ra. Ə här ber dur eş—unı tormoşqa alqarıv esen unlata arıtırılqan kəs häm birelep eşlävde, här adımdı kyp tärle praktik saralar menän nıqıtyv-dı talap lä.

Berense siratla propagandistır sos-tavın nıqıtyvda, ulardıñ yddärenen uqıvıñ ojoştorovda, jarđam itevde öblomıvıñ qämhedlekke sıl qujırqa kəräk. Propagandistır menän jaqış eşläv jañy programma bujınsa uqıv-dıñ uqıvıñ xel itevse iñ ydäk ber tarmaq bulıp tora. Propseminardar, ular esen här tärle leksialar birev, mıñy tynäräktäreñde bulıv menän je-teşhedlektärde bötörögä jarđam itev—bota ojoşmalarıñ la kın tös alıyırqa tejes.

Uqıv esen jañy programma la ky-räkelgän tıp sıqanaqtardı—uqıv es-naptarın buldırıv här rajkomol här tavgē ojoşma häm varıñnan da bige-räk ulardı bılar menän tāmın itev

Jul eştäre Xalıq Komissariatıñnıñ İptäş Ordzonikidze ismendäğ Tu-la zavodıñnıñ suarşıtsahı-komsomolka İptäş Domaşenko. Ul ydären eş-lap sıqarıv normahıñ 450 protsentqa ytaı. (Sojuzfoto).

Mäktäptärdä SSR Sojuzıñnıñ Konstitutsiañnıñ ejrānev turahında

1-se fevralda SSSR Sovnarkomı predsdatele İp. M.V. Molotof tarafı-nan Sojuz respublikalarıñnıñ Sovnar-kom predsdateıldärenä tyvändägesä telegram kyrgädmälär birelde:

„Sotsializm jämqlätän aktiv häm

Ölkä Komitetıñnıñ ydäk burıñsı bulıp tora. Bında başqort, tatar telendä ba-şılqan uqıv kitapların tavgē ojoşma-larqa jetkerevgä ajrıvsa iqlıbar bire-lärgä, uqıv kitaplarınñ Başgiz häm unıñ rajondardaqı skladtarıñnan sı-qarılavıñ tāmın itergä kəräk.

Jañy programma—komsomolestıñ birelgän material öbtöndä odağ häm birelep uqıvıñ, ydlästerevde, feker-lävde talap itä. Bıña şuqa kyre lä tynäräk aqzalarıña tege jeki bıl te-ma bujınsa ederlektä propagandistıñ köndälek jarđamı bulırqa tej-s. Ə tavgē komsomol ojoşmañy här tärle konsultatsialar ojoştorov, uqıv es-en programmala talap itelgän sıqanaq-tardıñ köterpanahıñ buldırıv, aj-ıym temalar bujınsa öbtöme leksia-lar ytkärev menän jarđam itergä te-jes.

Bıña şul vaqıtta qıña, bota ojoş-ma menän paria tarixın ejrānev ty-näräktäreñde uqıvıñ ölgele rävəştä qujıv öbtöndä praktik eşlägäñde ge-nä tejesle heñemtäge itrev mömkin.

anıñ tädvıselär safıña nañırqa eder-länevse uqıvıñ jästärden, sovetlar tädvılesenän nıgeddären ejrānevde maqsatında SSSR Sovnarkomı, Sojuz respublikaları Sovnarkomdarıña täd-dim itä:

1. 1936-37-se uqıv jılyñnıñ qalqan vaqıtında urta mäktäptärdän 7, 8, 9, häm 10-sı klasterında SSR Sojuzı-ñnıñ jañy Konstitutsiañnıñ nıqıñ ejrā-nevde ojoştororqa.

2. 1937-38-se uqıv jılyñnan başlap urta mäktäpten 7 se klasterında, SSR Sojuzıñnıñ Konstitutsiañnıñ ajrıñ pred-mit itep uqıtyvıñ ınderergä.(TASS).

„Stalinsel Konstitutsia hä m sovet jästäre“

VLKSM Ydäk Komitetıñnıñ izda-telstvohı „Molodaja gvardia“ VLKSM Ydäk Komitetı sekretarı İptäş A. V. Kosareftıñ „stalinsel Konstitutsia häm sovet jästäre“ ismendäge kita-bın başıp sıqardı. Bıl kitapıñ es-täl ge: 1. Stalinsel Konstitutsia—jen-gän sotsializmıñnıñ bajraqı; 2. Xed-mätkä xoquq; 3. Jatqa xoquq; 4. Belem alıyırqa xoquq; 5. SSSR graz-dandarıñnıñ burıstarı; 6. Tıyqan ilde haqlav—SSSR grazdanıñnıñ möqät tös burıñsı“ tıgan tıp bylektärdän tora. Kitap jaqış İtep töplängän. 106 bittä. Xaqı 2 hum.

HUNQİB ADNALA.

Ispania front-tarında

Xekymät qäskärdäre, bık qajıv operatsia jahap Kənbatı parkı häm döşmandıñ dövlät gegiena Institutı-nan 300 metr jıraqlıqta torqan akıv linışen başıp aldılar. Fetnäselerden 29-sı qınvarda Kənbatı parkqa qarata jynätelgän atakaları respub-likansılar tarafıñnan kire qaqlıdı. Respublikansılar yd pozitsiaların gegiena Institutı ergähendä nıqıttılar. Aranxusa rajonında bäreleş vaqıtında fetnäselerden mänge jaqın haldatı juqqa sıqarılđ.

Fetnäselerden 4 samoljotı kənjaq Taxo jıyqahı rajonında xekymät qäskärdäre pozitsiañy öbtönen rejđ jahaqan vaqıtta qujı toman säsäple janylışıp respublikansılar pozitsiañy linışe artıña tösärgä mäsıyr bul-qandar. Bıl samoljottardıñ ikehe Kastuarstan 15 kilometr jıraqlıqta bulqan Al'gar avıñy ergähendä tös-kän. Ljotciktar plengä alıñqan.

Esense samoljot Madridtan Xaan-ga alıp bara torqan jul öbtönä tös-kän. 4-se samoljot Xandula jıyqahı janyña tös-kän. Samoljotıñ jergä unıñıştı tösäve arqahında ljotcige ylgän. Bıl samoljottar dyrtähe lä—Italia proizvodstvohı.

Ojo köndärdä Madridtä haqlav komitetıñnıñ predsdatele general' Miaxa xekymät qäskärdärenen yd pozitsialarında nıq torovın belderde. Respublikansılardıñ jañy hözıme ederläne torqan jañy armia tarafı-nan atqarılaraq.

Kənjaq frontta Kardovıj sektorında İnitiativa tulıñınsa xekymät qäskärdärenä. Respublikansılar ti-mer jul kyperen şarılatqandar häm möhim pozitsialardı alqandar.

Tenjaq frontı Al'gita rajonında (Al'bardan kən jaqta) fetnäseler me-nän respublikansılar arahında bık kösle miltıq häm pulemjot atıştarı bulıp alıdı. Xekymät qäskärenen avır artilleriañy Vel'jardsol qalahın uqıvıñ rävəştä utqa totqandar. Bıl rajonda fetnäseler armiañnıñ res-publikansılar jaqıña kysep sıqıv-dar kən hajıñ davam itä.

„KOMSOMOL“ PARO-XODY KOMANDAHY-NYÑ JADMYŞY

Pariz, („Pravda“ nıñ yd xəbäse-henän). Bıñnıñ qadanıñlıq dairalar-dan alıñqan maqlıymättärgä qara-qanda, Sredzemnıj dıngedä İspan fetnäselerä tarafıñnan batırılqan „Komsomol“ paroxodıñnıñ komanda-ñy xäderge vaqıtta Kadeks qalahında termälä ultıra.

Əjtevdärenä qaraqanda, „Komso-mol“dı batırqan saqta unıñ koman-dañy „Kanarias“ krejserenä alıñqan häm Kadeksqa alıp barıp termäge ultırılqan.

Fetnäseler bıl faktı jämäqätselek fekerenän jäserev esen bota saralar-dı kyralär.

PROPAGANDA EŞEN JUQIAR KYTƏRERGƏ

VLKSM-dın Başqortostan Ölkə Komitetinin III plenumı

3-5 fevralda VLKSM-dın Başqortostan Ölkə Komitetinin III plenumı eşlənə. Plenumda rajkom sekretarları la qatnaşılalar.

Plenumdın kən tərtilendə tyvən däge mas'ələlər qaraldı. VLKSM Üdäk Komitetinin II plenumın-komsomolda propaganda eşe turahıyda qaratıl yav turahında Dyrtejlə, K—Uso! rajkomoldar dokladı; 2-kolhoz tavgə komsomol ojoşmaları eştenən jetəkselek itev turahında Boraj, Blagovışinski rajkomdarnıy dokladı; 3-ojoştov mas'ələlər.

Kən tərtilendə torqan berensmas'ələ bujınsa Dyrtejlə rajkomol sekretar iptas Sadıqof hejləne:

—VLKSM Üdäk Komiteti II plenumı qarardarnan huq veđ propaganda eşen qajtanan qorıdoq. Partia tarixnıy tıp momentların ejrənev tyvərəkterendə 184 komsomoles uqı, 636 komsomoles politgramota tyvərəkterendə ıyqıtyldılar. Propagandistardın sostavı nıqıyldı. Uların politik belem həm qomum belem klmalıdərən kytərev eşendə berense adımdar atlandı. Propagandistlar leninizmdə ejrənev tyvərəkterendə, partia tarixnıy siltən torop uqıv kurstarında uqıdılar. 18 propagandis siltən torop PedVUZ da. 9 propagandis Pedteknikumda, 5 he qomum belem alıv tyvərəkterendə uqıdılar. Komsomol aktiv propaganda eşenə tartıla. Rajkomoldın ajuro aqzalar bətahe la propagandisq eşe alıp baralar Komsomoldın rajon aktivnıy 9 keş propagandis bulıp eşlaj ti iptas Sadıqof. Ul ajırm ojoşmalarda propaganda eşenə sıfatı jaqırv turahında tuqtalqandın hunında eştəge tıp kəmselektərdə kyrtat. Propagandistlar eştenən mitıulık jetəkselek tyvən. Jın programmla kyrtatılğan adıbiatlar jeteşmaj. Bi gerək tı bıl adıbiat tatar telendə, başqort telendə juq. Bıl ölkə Ölkə Komitetin kyp eşlənə bar əle. Tavgə ojoşmalarda agitatsia eşe korəkile juqarılqqa kytərlməgən. Bınan huq iptas Sadıqof propaganda eşe eştenən jetəkselek itevdə bulqan jeteşhelektərgə tuqlaj.

Berense kən tərtilə bujınsa taqı la VLKSM dın K—Uso! rajon komiteti sekretar iptas Timofejef hejləne:

—Bedden ojoşmalarda partia tarixnıy tıp momentların ejrənevden jıny programmla kyp vık huqlap başlandı. Bıl turala propagandistardın kənəşməhe tık 23-se qınvarda qına ytkərelde. Janı program-

mla kyp vık huqlap menən vıyqa tıkleml eşlaj kiləgən politik uqıv tyvərəkterən qajtanan qororqa tura kılde Partia tarixnıy tıp momentların ejrənev tyvərəkterendə 193 komsomoles politgramota maktəptərəndə 792 komsomoles tartıldı. Qalqan 170 komsomoles ytkərəkterendə eşen asılqan standart maktəptə həm gramotahıdılqıt bəterev maktəptərəndə uqıdılar.

Komsomolestardın politik zənətləgə jərəstə kyp kənə jaqırv. Ləkin ber genə komsomolestın da, ber genə zənətləne la qaldırna jərəstəne ireselgən juq əle. Jərəş 75-80 protsent təkıl itə. Tyvərəkterend eşen qajtanan qorov, propagandistlar sos tavnı politik əfərləke keşələr menən nıqıtyv, zənətlərdə janı programmlar menən alıp barıvqa kypsev, propaganda eşenə sıfatı kytərevə alıp barı. Yıelə torqan zənətləne estalege jaqırtıla. Zənətlər janılerək həm kynellerək bulıp ytkərəkterendə. Bına „Üdäk“ kolhoz tavgə komsomol ojoşmahı. Bında 17 komsomolestın berense la zənətləne qaldırna uqıvqa jərəstə. Propagandis Nıqmətullın zənətlərdən kartalar həm kyrgədmə əsbaptardan fajdala nıy kynelle itep ytkərə. Qrazdan dar huqıv temahın ytkəndə janı faktar menən hejləv eşen zənətləne urındaqı qıdıl parızandardı saqıra. Ləkin şunıy menən ber ratıen Jakovle İsemendəge kolhoz tavgə komomol ojoşmahı kevek ələgəse ber genə tapqır da politik zənətlə ytkərməgən ojoşmalar dı bar.

Huqıv vaqıtla propseminar həm konsul'tatsia eştəre jaqırtıldı. Propagandistlar eşen partkızinet janında konsul'tatsialar ytkərelə. 200 kitapıan torqın propagandistlar kəterxanahı tede. Bed jəstərgə politik tərbiə bırevden başqı tər eş forıaların da qılalır. Bəta tavgə ojoşmalarda la RSDRP-nıy praga konferensialahı turahında dokladlar ytkərelde. Şulaj uq tavgə ojoşmalardın jıyılqıstarnı da xalıq ara əxvəl turahında la dokladlar ytkərelə. Bında doladardı ytkərev eşen 18 keşenən torqan lektorıa ojoştordı. Huqıv vaqıtla jəstərdən kışən ytkərev eş praktıkhına inə barı. Zavod ojoşmalarında „zavodnıy tarıx“ turahında ike kışe ytkərelde. Bıl kışəlgə 300 dən artıq jəstər qatnaşıl.

Plenumdın berense kəngə ultırvış oşo ike dokladı tıqlav menən tamamlana. 4-se fevralda bıl dokladlar bujınsa qatnaşıl hejləvdər bulı.

Plenumdın berense kəngə ultırvış oşo ike dokladı tıqlav menən tamamlana. 4-se fevralda bıl dokladlar bujınsa qatnaşıl hejləvdər bulı.

Plenumdın berense kəngə ultırvış oşo ike dokladı tıqlav menən tamamlana. 4-se fevralda bıl dokladlar bujınsa qatnaşıl hejləvdər bulı.

4-SE FEVRAL İRTƏNGE ULTıRVıŞ

Plenumdın kəngə eşendə VKP(a) Ölkə Komiteti sekretar iptas İsançyrin qatnaşılq ite. İrtəngə ultırvışta VLKSM dın Dyrtejlə, K—Uso! rajon komiteti sekretardarnıy dokladı bujınsa qatnaşıl hejləvdər dıvam ite.

Iptas Xuzejıf (Jomaquza rajkomı sekretar hejlaj:

—Bed 2-3 aqzalı—vaq ojoşmalarda komsomolestar həm berəmek komsomolestardın politik uqıvın rajon ydəgəndə ojoştordı. Ular dı ajqa ber tapqır rajon ydəgəndə sıqarıl politik zənətlə ytkərəkterend. Jəstərdən dıjem belemdərən kytərev eşen geografia, matematika fəndəre həm rus telen ejrənev tyvərəkterend ojoştordı. Proizvodstvıon ajırvılmaqan xaldə uqıv eşen rajon ydəgəndə ber urta maktəbe ojoştordı. Politık uqıvdardı unıvıv ytkərev eşen jadıv əsbaptar la kərək. Unı rajonda tavıv bulmaj. Bıl eştə Ölkə

Komitetin jardıamı kərək. Ölkə Komiteti tematik leksialar ytkərev eşen rajondarqı kvalifikatsıal lektorıar jərəstə menən dı jardıam itergə tejeş ti.

Iptas Əxmədıjeıf (Stərle bıy rajkomı sekretar) ydənən sıqıvında partia tarixnıy tıp momentların ejrənevde janı programma menən alıp barıvqa kypsevdege qıyılqıtılqı tuqtala. „Programmlar jeteşmıj. Ölkə Komiteti programmlar menən tımin itevde tıdılqırgə tejeş ti.

—VLKSM-dın Stərle rajon komiteti propagandistlar menən nıqıvıv eş alıp barı. Mın inde 4 aj propagandis bulıp eşlajm. Mıneq zənətləmdə rajkomdın ber genə eşsehele bulqanıy juq. Rajkom propseminardı qalalaqı həm qalalaqı jaqın torqın propagandistlar menən genə ytkərə. Kolhoz tavgə komomol ojoşmalarındaqı propagandistlar propseminardan siltə torop qalalar

ti iptas Arımbajıva (Ölkə Komiteti aqzalı).

Bınan huq Kuşajıseı timer juıv pompolıv iptas Xrestafıroıf hejlaj:

Plenum VLKSM Ölkə Komitetin kərətıen jəstəre sıylege mđdire iptas Musındən sıqıvın tıqlaj:—Qajnı ber rajkomoldardın sekretardar—tı İp. Musın—propagandistardı hajlap alıv eşendə nıqıvıv eşlajmıdılar. Propagandistlar politik belemənə həm qomum belemənə, şulaj uq partia torov xələnə qarata hajlap alına. Bıl əlaltı dərək. Ləkin bıl qına jetməj əle. Propagandistardı hajlaqanda unıy dissiplinalıvqına həm propaganda eşenə bırelgən bulıvına nıqıv itıvıv

itərgə kərək. Qıqı rajonında propaganda distardı hajlap alıv eşenə eştəgenə qarav arqahında komsomol sıfınan qıvalqan trotskıs Bol'sekof propagandis tıep bıldələnə. Propagandistın unıvıv eşe eşen bəta şartardı tıvıvıvıv kərək. Ular artıq nagruzkalardan buşatılqıv tejeşlər. Qıqı rajkomolıv bıyqa ad itıvıv sıra. Bına propagandis Xajretındıf Ul partorg ta, uqıvıvıv la, dramı tyvərək tejeşhe la həm propagandisq eşen dı alıp barı. Bıldəle bında şartlarda ul zənətləge jaqıv əderlənə alıv. Həm zənətləne unıvıv la ytkərə alıv.

KISKE ULTıRVıŞ

Plenumdın kiske ultırvış sıqıv 5 tı aqıla. Bıl ultırvışta la berense dokladlar bujınsa qatnaşıl hejləvdər davam itə. Doklad bujınsa Baqalı, Zıancıra rajkomolıv sekretardar həm Ölkə Stalin rajkomolıvıy sekretar Məxəmatıarovalar sıqıvıv hajlap.

Bınan huq plenum kən tərtilendə

5-FEVRAL ULTıRVıŞ

İrtəngə ultırvışta kən tərtilə bujınsa sıqıv hejləvdər davam itə. İptas Qızzatıullın, (Ölkə) Favarısoıf (Şısmə rajkomı), Timofejef (Bələvə rajkomı) həm Ölkə Komitetin uqıvıv jəstər sıylege mđdire iptas Məqəsumovalar sıqıvıv hajaj. İptas Məqəsumova ydənən sıqıvında uqıvıv jəstər arahında eşlajvde kəmselektərəndə həm praktık aurbıtaqı tuqtala.

—Aktıvıv uqıvıv nasar ojoştovıv. Ölkə Komiteti rajkom sekretardarnıy uqıvıv ojoştovıv həm ulardı lagerdar aqı ytkərev turahında ber nısa tapqır qarar qabul ite. Ləkin ul qarardar ytkərməj,—tı İptas Tımofejef.

Iptas Fazlıjıva (İleş rajkomolıv sekretar) ydənən sıqıvında jənəl kovalıvıv brıgadalarnıy eşendəge kəmselektərgə tuqtala. „Ular ydərənən eşen inıtsıatıvıv həm sıstemıv alıp barıma dar“ tı.

—Ölkə Komiteti ytkəstə barlav eşe menən nasar sıqıvıv. Qarardar kyp sıqıvıv, ə unıy ytkəstə 2 şar aj bujınsa barıvıv. Həmətə la jətı kəmselektər kıləp tıva. Ölkə Komiteti yd apparatında ytkəstə barıvıv sıstemıv rəvəstə qujıvıv tejeş,—tı İptas Stıkolof (Bərə rajkomı sekretar).

Plenum VLKSM Ölkə Komitetin sekretar iptas Prosvınnındən sıqıvıv

torqan ikense mas'ələne—kolhoz tavgə ojoşmaları eştenən jetəkselek itev mas'ələnen tıkşerergə kyp.

Bıl mas'ələ bujınsa VLKSM dın Boraj rajkomolıv sekretarı Jaquıvof həm Blagıvışın rajkomolıv sekretarı Şımskı iptastərdən dokladlar tıqlana.

İrtəngə ultırvışta kən tərtilə bujınsa sıqıv hejləvdər davam itə. İptas Qızzatıullın, (Ölkə) Favarısoıf (Şısmə rajkomı), Timofejef (Bələvə rajkomı) həm Ölkə Komitetin uqıvıv jəstər sıylege mđdire iptas Məqəsumovalar sıqıvıv hajaj. İptas Məqəsumova ydənən sıqıvında uqıvıv jəstər arahında eşlajvde kəmselektərəndə həm praktık aurbıtaqı tuqtala.

—Aktıvıv uqıvıv nasar ojoştovıv. Ölkə Komiteti rajkom sekretardarnıy uqıvıv ojoştovıv həm ulardı lagerdar aqı ytkərev turahında ber nısa tapqır qarar qabul ite. Ləkin ul qarardar ytkərməj,—tı İptas Tımofejef.

Plenumda iptas İsançyrin sıqıvıv

Kiske ultırvışta VLKSM Ölkə Komitetin sekretar iptas Əxmıroıf sıqıvıv janıv. Ul yd sıqıvıv tavgə ələgəndə revolytsıon ujavıvıv kytərevden praktık aurbıtarıvıv tuqtala.

Bınan huq Ölkə Komitetin eşendəge kəmselektərgə tuqtala. „Ultırvıştar tıqlıvıv eşendə kymelep qalıv, ytkəstə barlav eşenən sıstemıv qujıvıvıv, jətəkse kadrdıv hajlap alqanda ajıvıv vaqıvıvıv anketalarqı qına qarav hajlap alıv, Ölkə Komitetin eşendə tıp kəmselek bulıp tordo,—tı. Bınan huq ul propaganda eşenə sıfatıv kytərev, unı ojoştovıvda həm kolhoz tavgə komsomol ojoşmalar eştenən rajkomı

dardın jətəkselegen jaqıvıvıv kypkret aurbıtarıvıv tuqta a.

Tıvıvıvıv VKP(a) Ölkə Komitetin sekretar iptas İsançyrin kytərelə. Plenum unı odaqqa huđıvıv alqıvıv menən qarşıvıv. Ul ydənən ber sıqıvıv artıvıv huđıvıv tılmərendə komsomolda propaganda eşenən həm kolhoz tavgə ojoşmalar eştenən jətəkselektər kəmselektərən əsa. Bıl ölkə konkret aurbıtar quja, VLKSM Ölkə komitetin həm rajkomoldardın eşendəge kəmselektərgə analiz hajaj. Ular dı bəterevden praktık jıldarın kyrtat.

Bınan huq plenum hər ike doklad bujınsa qarar qabul itə.

Plenumda ojoştovıv mas'ələlər

Plenum kən tərtilendə torqan 3-se mas'ələ—ojoştovıv eştəren tıkşerəv eşenə kyp. VLKSM Ölkə Komitetin pionerdar sıylege mđdir iptas Mankıjeıten arıvıvıv kıteve sıvəplə unıy urıvıv bıl bıylekten mđdire itep iptas Kapustındə (elek Ölkə qala komiteti pionerdar sıylege mđdire bulıp

eşlajən inə) rətlaj, həm unıvıv ajıvıvıv ytkərə. Ölkə Komitetin sekretariatıv sostavıvıv İptas Musın ınderele. Şulaj uq Ölkə Komitetin ajıvıv aqzalıvıv OSOavıvıvıv ölkə sovetıvıvıv pıedsədəle urıvıvıvıv İptas Vıldanovıv rətlaj. Şunıy menən plenum ydənən eşen tamamlaj.

KYP HƏJLƏJDƏR, ƏKEREN QUDQALALAR

Komsomolqa propaganda eşənən şifafətliq jəqşirtıvıdın nıgəđ sarahı bulqan, partia tarixın tər momentarın ejrənev programmahı ıqlan itelevgə ber ajdan artıq vaqıt ytep kitle. Ber aj ad vaqıt tygel.

VLKSM dın Lenin rajonı komite tı la (Əfə) vıl eştə başlanqırs adım dardı jahaqan. Rajkomol sekretar ıptəş Nazirofın yd hyde menən ajt kəndə ular „helkenep“ alqandar Propagandistar sostavı varlanıp sş qılqan. Ulardıñ kənəşmələrə ytkə relgən həm propagandistar rajkom sekretarın ınstruktazında bul qandar. Bılaı eştən genə qara qanda „betəhe la eşlənən“. Ləkin eş ytkərelgən kənəşmələrdən hanı da tygel, ə bəlkem hər ber təvge ojoşmalala propaganda eşənən jəqş ırvına ireşevgə, partia tarixın ejrənevde jəñş programma nıgəđendə alıp varıvqa kysevə qajtıp qala. Bına vıl eştə Lenin rajkomolı bş nən da „helkenevdərđən“ arı kıl alqanı juq əle.

Bıl xəl partia tarixın ejrənev ty nərəktərəneñ eşən qajtanan ojoşto rov eşənən metodek jətəkselektən ar ta qalıp kileve menən tıvdırılqan.

—Bınan 20 kən elek vəd jəñş programma menən tanışır sşqıy. Ləkin əlegəsa jəñş programma bu jınsa uqıvqa kysep vətəneved juq. Bıl eş menən vəddeñ rajkomolda hınlıñ Sənki propangandistar 23 qınvarda ytkərelgən kənəşmələ genə jəñş programma nıgəđendə uqıvdar ın nısek alıp varıvqa tejeşlek turahında nıqlı ustanovka aldılar“ tı Başsojuz VLKSM komitety sekretar.

Hyddə „Mnogopromsojuz“ VLKSM komitety sekretar ıptəş Zaplatkıñ qıvəjek: „Jəñş programma bu jınsa zənətiəgə əferlənəv eşən kyp kənə kılav h əm tər sşqanaqtardan fajda lanırqə kərək. Bıl propagandistıñ nıqlı əderlegen talap itə. Ə vıl eştə vədge bık ad jərdəm kyrvə ələr. Xat ta propagandistardın kənəşməhe la bık hınlap ytkərelde. Ular 23-se qınvarda bulqan kənəşmələ genə zənətilərdə nısek alıp varıvqa kərəklek turahında ustanovka ala al dılar“ tı. Bılar Leninrajkomolı adre zına qarata bık urunı əjtəlgən hyddər. Sənki partia tarixın ejrənevde jəñş programma nıgəđendə alıp varıvqa kysev—ul propaganda eşə əbtənən jətəkselekte qajtanan qorovdı həm əderlekle propagandis tardı hajlap alıvıd talap itə. Bına oşo asıq xəqiqət Lenin rajkomolı rəvotniktarı tarafınan əlegəsa ydləş terelməgən. Propaganda eşənə, pro pagandistardı hajlap alıp eşənə for mal“ qarış əlegəsa jemerelməgən əle. Bına 2-13, 1-3 vərleşkən taqla jəñş zavodın ın propagandis Cıkl rəjef həm Grigorejtar. Ulardıñ vətə propagandislyq eşə 10 kəngə vər tapqır 2 səqətlek zənətiəne ytkərep jərvədən genə tora. Ular yd tıñə rəktərəneñ tınlavıyların tık zənətiə ytkərgəndə genə kyrvələr. Komsomo listardın uqıvı, ydləstereve, ulardıñ nəmə menən qıdıqıñıvıdarı, anlap jətəkərlməgən məsələlərdə anlatıv, tışəndərev menən hı tə qıdıqıñıñ majdar, proposeminardarda bulmajdar, Bına taqı la Başsojuz VLKSM komitetynda propagandis bulıp eşləv se Senovin. Ul 3 aj vaqıt eşəndə nı varıv 2 zənətiə ytkərgən. Unıñ vətə vaqıtı komandirovkala bulıv menən yd. Yd propagandis turahında vıl tıñərəkten in jəqş əqza lı Metallof bık asıq itep bılaı tı vədde propagandistar kyp. „Tər“ propagandis bulıp ıptəş Sinovin ıbərplənə. Unı nəsar propagandis tıp bulmaj. Ul jəqş əderlekle, kəsle propagandis. Ul vəddeñ hər qajıv bıddı belə, vəd uqardın bık qənə

qətsəd. Ləkin vətə belə şunda. Ul vəddeñ menən hər vaqıt zənətiə ytkərə almaj. Komandirovkalarda bula. Ul şul arqala kypselek zənətiə əd ə, jəki zənətiəne əderlekheñ osoraqlı kəsələr genə ytkərə“ tı.

Bıldəle vər genə tapqır da prop simenarda bulmaqan həm metodik jətəkselektən sitta qalqan vıl pro pagandistardan nıñdaj hədəmtəle eş kətərgə məmkin.

Ə vıl xəl təvge ojoşmalar taraf ınan qına tygel, xatla Lenin rajkomo lıñ politik uqıvdar əylege mədire, „8 nse mart“ fabrikahında propagan dislyq eşən alıp varıvıv ıptəş Bol şenskajıñ yd tarafınan da qatıl ana. Bıl jətəksene „8 nse mart“ fabrikahın VLKSM komitety sek retar Cernəjeva bılaı xarakterlaj: „Vəddeñ propagandis Bol şinskajı ike tapqır zənətiəne əddə. Ul uqıv dardı bık formal“ ytkərə Komsomo listardı belməj, ulardıñ nısek uqıv darı menən tanışmaj. Xatla tıñlav ıylardın konspektarın varlap qara qanı la juq“. Təvge ojoşmalarqə propaqanda eşən ojoştorovdın əlge hən əlrəgə tejeş bulqan vıl jətək senəñ zənətiəne oşo xəldə ytkəreve vıl bit inde formalsılyqıñ in nəsar kyrvəse. Bına şunıñ eşən də Lenin rajonıñda qə ojoşmaların partia tar ıxın ejrənev tıñərəkterəneñ jəñş programma menən eşləvgə kysmə ve, rajkomoldın vıl məhim eş menən jomoşıq jətəkselek itevdən hədəmtəhe bulıp tora. X. Dəvlətsın

OSO tıñə əge eşləmaj

Qıjıqı rajonı Yırgə Qıjıqı urı məkətvəndə uqıv jıv vəzıñda OSO tıñə əge ojoştorovqajıv. Tıñərək jə təksehe Nıraqajıva sentər ajıñan alıp vər nəmələ eşləgəne juq. Tıñər əklə vər tərle la eş alıp varıv maj. OSOaviaxim ojoşmahıñ eşləv turahında oticniktardın rajon sıjo

tında tıkkartılə la eş haman urnı da qaldı. Vəd uqıvıylar huqıv be lemen ejrənergə, protivogaz, vıtovk a cəstərən ejrənergə, PVXO, VS znacoktarı normaların tapşırırqə te ləjərd. Ləkin vıv qajıqırtıvıv juq. Vəd tıñərəkten eşə başlavın horaj Ol. Valejef.

V. I. Leninden ydək muzejenən.

Proletar revolytsianın bəjek dahi

(Davamı. Baş „Leninse“ nıñ 8-9-10 handarında).

III. Vladimir Il'ic tıñ Samardaqı jıldar

Vladimir Il'ic semjəñ menən Sa mar qaləhına kysep kılə. Bında ul vətəhe 4 jıl jərvı tora. Vladimir Il'ic Marks tıñ revolytsion təqlımat tərən ejrənevde artıvıñ davam itte rə. Ul Marks—Engl'stın əbərđərən vərənse sşqanaqtardan uqıvqa tırv şa. Bıñd eşən ul kyberək nemes telen ejrənevge vaqıtın əylə. Sənki vıl vaqıtta Marks—Engl'stın əbər dərə rus teləndə bık ad tərzmə itel zən bulalar. Şul uq vaqıtta Vlad mir Il'ic, 1883-se jılda Pılexanof, A sıl'rod, Zasulic, Dejc həm vışqalar tarafınan sit ildə rus sotsial—demo kratıarın ın bərənse tıñərəgə „osvo bızdenie truda“ ıylar tarafınan sş qarılqan ədəbiəttərdə uqıj. Bı grıppa Rossiala Marksizm propagan dahın alıp varıvda şaqıaj qına dıv eştər eşləne.

Lenin ydnenen belemen kılaptar aş qına artıvıñmaj, bəki ul vıl va qıtta Rossialaqı eşə həm krəbtıñ dərđən tormoştarın həm kən kyrvə tərən də nıqlı ejrənə.

Tecrıñ praktikaqı vıjlap alıp varıv Vladimir Il'ic eşən in jəqş şıjlat vıla. Ul vıl jıldarda, bıgerək tə krəbtıñdərđən tormoştarın ejrə nə.

Sənki ul Rossiala eşə sşjıñ tıñ revolytsiahında krəbtıñdər dıv rız ırof ikənlegen asıq belə. Lenındı krəbtıñdər məsələhe menən jəqş

tanış bulıvı, uqı xalıqsıylarqə qar ş kərəşə la bık dıv jərdəm itə. Krəbtıñdərđə qarata proletariat par tıahıñn es Stratigik lozungahı— kommunizm eşən kərəşevse sit il kompartıaların ın eşəndə la vərđəm vır dərək həm revolytsion prog ramma bulıp tora.

Vladimir Il'ic tıñ semjəñ Samar da torıñ vaqıtla hərəgə jəşərel ın xalıqsıylar həm norodovolestar nənən bık tıqıv vıjlanışta bulqan. Anna Il'ic tıñ Ul'janovna—Jelızare va (Vladimir Il'ic tıñ apahı) vıl turala bılaı tıp jada:

„Ul jıldarda Samarda politıia ky tətselege əbtında jəşəvsələr, Sever ərənənən qajtıp kilevsələr toralar ine. Əltıttı ular vətəhe la xalıqsıylar jəki norodovlestar ine. Ulardıñ vətəhe menən də vəddeñ semjəñ dıv adıv kypme tıqıv vıjlanışta ine. Vladimir Il'ic jəşəvəq, Dolgoşıf prot essı eşəndə qatıñıvıv N. Dolgoi həm unıñ qatıñ Levanova menən ık jəş osoraq ine. Ul tıpik noro dov e-sı həm tıvı ıdeals kəsə ine. Vladimir Il'ic ular menən vəsədovajı bərgə həm yd jıvıñ sşqıñıñsa, ulardıñ həjləvdərə vıjınsa vəd deñ revolytsion xərəkətevdəñ tar ıxın ejrənə, sənki vəddeñ provensı la asıq vıl turala ədəbiəttər vətən ləj də juq tejerlek ine. Ə tər v. z.

zrenıelərdə ular menən həm xalıqsıylardıñ başqa tər vəkıldərə menən vaxəsləş həm şunda taqı la nıqlıraq ydnenen qarastarın nıgədlərgə ejrənə ine. „A. I. Ul'janova—Jelızare va, „V. I. Lenin“, 27-se bit).

Lenin nısek tə bulha universitetı tamamlarqə tırvıv. Xalıq əqartıv mınıstr tarafınan bırgən kire qajıv javaptar la unıñ uqıv dıv dərten tuq tata almajdar. Tık 1891-se jılda qına Vladimir Il'ic tıñ əsəhe Maria Aleksandrovna ulına „Peter unıversitetına vərıp ekstınom“ ekzamin bırevgə rəxsət alıvqa ireşə. Lenin Peterqa (vıl unıñ ydək qalaqı vərənse tapqır varıvıv) vərıp ike srok ta ekzamin bıvı. Ul ekzamındı bık jəqş bırev, vərənse koteqorıal dep lom ala. Oşonan hıñ kire Samardı qajtıp, Prısznıñ poverıñıñdın jərdəmsılyqına jadıla. Lenin vıl eşəndə eşləgən vaqıtında tərle materıaldar tıkşərə. Ydək V. I. Lenin muzejəndə Vladimir Il'ic tıñ Malenkof həm Maracenkof tıñ krəbtıñdər dıñ eşən tıkşərgən materıaldar qu jıqlan. Bılardıñ vərhe Bagaxulestvola“ qajlepləgən bulqan. Ə Il'ic vıv jəqlaqan.

21 jəşəndə Vladimir Il'ic nemes, fransuz həm engl's teldərən jəqş vılgən. Ul şul vaqıtta K. Marks həm Fredrı Engl'stın „Komunıstar manıfıst“ n tərzmə itkən. Il'ic tıñ tər zəməhe vıl vaqıtta marksıstar tıñə rəgəndə fajdalənylqan.

1) Ekstınom—jəvıñ hyde. Məkəptə uqı maj torop ekzamin bırev.

2) Bagaxulestva—hıv jəki eş menən allan tırgəv, jəki uqı hyd əjtev, allanan sıltaj tışəv həm başqalar.

(Davamı 4 nse bıttə).

Əfə Pogrisinski klubında Əfə qalahında qıv yd esməkarle dram tıñərək tərənən olımpiadalar vtkərelde. Hyratı: Olımpiadala qatıñıvıv tımer jul eşə jəstərevıñ dram tıñərək artıstarı.

MINƏ BER KEM DƏ JARDAM ITMƏJ

(PROPAGANDIS XAT)

Mın VLKSM - dın Əlkə Komitety tarafınan ojoştorolqan propagandistar əderləvdeñ 3 ajlıq kurıvıñ vətərep qıjıtım. Qajtıv menən komsomolistar eşən ojoştorolqan partia tarixın ejrənev tıñərəkəndə propagandis bulıp eşləj başlanım. Propagandislyq mınə eşən əle jəñş eş. Mın yd eşəndə kəmselektar də hıdım. Hyd bıj lıqımda tıv ın. Zənətiəgə əderlənəndə anlap jətəkərməgən məsələlər də bulqalaj. Ləkin mın ydema hıv bər kəmdən də jərdəm tava almajım. Vəd dıñ menən propseminar ytkərməjdər. Mın inde 4-se aj propagandis bulıp

eşləjem. Bıl vaqıt eşəndə mınəñ zənətiəmdə Dəvləkən rajkomolıñn vər genə ıptəş tə bulmanıv.

Mın zənətiəne dərək ytkərm mıkən, unıñn əjtə almajım. Ə vıv beləhe kılə.

Dəvləkən rajonı „Jəñş tıñ“ kol xozı təvge komsomol ojoşmahı pro pagandis: Sırtlanof.

REDAKSIANAN—Propagandis ıptəş Sırtlanof tıñ vıl xatı həm xəbər sələrdən vədge jədqan xatıvı la VLKSM - dın Dəvləkən rajon komite ty sekretarə, politik uqıvdar əylege mədire ıv. Mıdvıdoftıñ propaganda eş nıñ şıfatın kytrəv əbtəndə bık ad eşləven kyrvəta. Təvge ojoşmalı həm ıptəş Sırtlanof kevek propagan distar rajkomoldan tejeşle jərdəmdı ala almajdar.

Vəd Dəvləkən rajkomolıñn vıl xəbərđər vıjınsa propaganda eşən tıd arala jəqşirtıv eşən praktik saralar kyrevən kətəvəd.

Баглавлит вѣкіе №4669
„Окт. натиск“ тіпографіахь.

Ленинсе

VLKSM дьн

Баşqortostan
Ölkä häm Öje
qala komiteti
organь. 12-se jyl
sьqä

ЛЕНИНСЕ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов РЛКСМ

ROSSIA SOVET FEDERA TIV SOTSIA- LISTIK RES- PUBLIKAHYNЬN

KONSTI- TUTSIAHЬ (Nigedь Zakonь)

I bylek

Iztimaqi qoroloş

1 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahь — eş-selärdän häm kräştändärdän sotsialistik dävlatе ul.

2 STATJA. RSFSR-dың politik nigeden Xedmätsändär deputattarь Sovettarь, pomеşşiktärdän häm kapitalistlarьdың vlasың qolatıvь häm proletariät diktaturahың huqьsьr-qadanyь hädemtähendä ybep sьqqan häm nьqьqan Sovettarь, täşkil itälär.

3 STATJA. RSFSR-da bөtä vlast' Xedmätsändär deputatarь Sovettarь jөdөndä qala häm avıı xedmätsändäreneke.

4 STATJA. RSFSR-dың ekonomik nigeden xuzalyqtың sotsialistik sistemahь häm proizvodstvonyң qoraldaryna häm sredstvolarьna sotsialistik milek täşkil itälär, ылар xuzalyqtың kapitalistik sistemahың bөtөрөv, proizvodstvonyң qoraldaryna häm sredstvolarьna xosusi milekte juqqa sьqarыv häm keşenen keşene ekspluatatsialavьn juq itev hädemtähendä urьnlaşьp nьqьnylar.

5 STATJA. RSFSR-da sotsialistik milek jө dävlat milke (bөtä xalyq vajlyqь) formahыnda, jө kooperativ-kolhoz milke (ajrm kolhozdar milke, kooperativ berekmälär milke) formahыnda vula.

6 STATJA. Jer, jer ese vajlyqtarь, hьvdar, urmandar, zavodtar, fabrikalar, şaxtarlar, rudniktar, timer jül, hьv häm hava transportь, banktar, vajläneş sredstvolarь, dävlat tarafьnan ojoştorolqan ere avıı xuzalyqь predpriatieläre (sovхозdar, maşına-traktor stansialarь häm başqa şundajdar), şulaj uq kommunal' predpriatielär häm qalalarda qь häm promьşlennost' punktтарында qь nigedь torlaq fondь — dävlat milke, jөqni bөtä-xalyq vajlyqь ul.

7 STATJA. Kolhozdarда qь häm kooperativ ojoşmalarда qь iztimaqi predpriatielär ulardың jөnlä häm jөнheä inventarь menän, kolhozdar häm kooperativ ojoşmalar tarafьnan jeteşterelä torqan produksia, şulaj uq ulardың iztimaqi qaraldыlarь, kolhozdarдың häm kooperativ ojoşmalarдың iztimaqi, sotsialistik milken täşkil itälär.

Här ber kolhoz dvorynyң, iztimaqi kolhoz xuzalyqьna alьnqan nigedь doxodьnan başqa, avıı xuzalyqь

qь artele ustavыnda kyrhatelgänsä — şaxsi fajdalanьvыnda usad'ba ergähendä dur bulmaqan jer ucastkahь häm usad'ba ergähe ucastkahыnda şaxsi milkendäge jardamsь xuzalyqь, torlaq jorto, produkt malь, qoşo häm vaq avıı xuzalyqь inventarь vula.

8 STATJA. Kolhozdar tarafьnan bilänä torqan jer ularqä tylavheä häm srokhьä fajdalanьvqa, jөqni mängegä berketelä.

9 STATJA. RSFSR-da xuzalyqtь, xakimlek itevse formahь bulqan sotsialistik sistemahь menän ber qatardan, janqьdaq kräştändärdän häm kustardardың şaxsi xedmatkä nigedlängän häm sit xedmatte ekspluatatsialavqa urьn qujmaş torqan vaq xosusi xuzalyqьna zakon menän jül qujla.

10 STATJA. Grazdandardың xed-

mat doxodtarьna häm haqlыqtarьna, torlaq jortona häm jardamsь jort xuzalyqьna, jort xuzalyqь häm kərək-jaraqь nәмälärenä, şaxsi qullanyv häm unajlyq nәмälärenä şaxsi milek xoquqь, şulaj uq grazdandardың şaxsi milken miräş itev xoquqь — zakon menän haqlana.

11 STATJA. RSFSR-dың xuzalyq tormoşo iztimaqi vajlyqtь arttırıv, xedmätsändärdän material' häm kultura kimälän tajsanьvьä kыtırıv, sotsialistik dävlatten vojondoroqhodloqon hьqьtyv häm unьn oşorona bulьqь. Qьkä keşätev mən fäqättärendä dävlat xalyq xuzalyqь planь menän bildälänä häm jynäderelä.

12 STATJA. RSFSR-da xedmat: „kem eşlämäş, ul aşamaj“ tigän prinsip bujьnsa, xedmatkä bulьqь här ber grazdandың burьsь häm namьsь ese bulьp tora.

RSFSR-da sotsializmdың: „här kemdän unьn bulьqьlyqtarьna qarap här kemgä — unьn xedmatenä qarap“ tigän principe vojomqä aşьrıla

II bylek

Dävlat qoroloşo

13 STATJA. Ekonomik häm politik linia bujьnsa, şulaj uq oşorona liniahь bujьnsala yd-ara jardamla şьvdь vojomqä aşьrvь maqsattarьnda Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahь ixtejari räveştä tinxoquqь Sovet Sotsialistik Respublikalarь: Ukraina SSR, Belorusia SSR, Azerbajzan SSR, Gruzia SSR, Armenia SSR, Törkmänstan SSR, Үzbəkstan SSR, Tazikstan SSR, Qazaqstan SSR, Qырғызstan SSR menän sojuz dävlatenä — Sovet Sotsialistik Respublikalarь Sojuzьna berläşte.

Şul nigedä eş kyrep, RSFSR SSSR-qa unьn juqarь vlast' organdarь häm dävlat idarahь organdarь jөdөndä SSSR Konstitutsiahың 14-se statjahь menän bildälängän xoquqtardь tä'min itä.

SSSR Konstitutsiahың 14-se statjahь siktärenen tьşьnda RSFSR, ydenen suveren xoquqtarьn tulьhь menän haqlap, dävlat vlasың mäştöqil räveştä vojomqä aşьra.

14 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahь: Azov-Qara dingedь, Alьb Kөnsьqьş, Kөnbajьş Sever, Krasnojarski, Tөn-jaq Kavkaz krajdarьnan; Voronez,

Kөnsьqьş Sever, Gor'ki, Kөnbajьş, Ivanovo, Kalinin, Kirov, Kuşьjşef, Kurski, Leningrad, Mäskөv, Omski, Orenburg, Saratof, Sverdlovski, Tөnjaq, Stalingrad, Celäbe, Jaroslavl' ölkälärenän; Tatarstan, Başqortostan, Byrät-Monqolia, Daqstan, Kavardino-Balkaria, Qalmьş, Karelia, Komi, Qьrm, Mari, Mordovia, Volga bujь Nemestary, Tөnjaq Osetia, Udmurt, Cecen-Inquş, Cьvaşia, Jakutia avtonomialь sovetsotsialistik respublikalarьnan häm Adьjgej, Jevrej, Qaracaj, Ojrotia, Xakas, Cerkes avtonomialь ölkälärenän tora.

15 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahь ydenä Sovet Sotsialistik Respublikalarь Sojuzьnan sьqьv xoquqьn häşlaj.

16 STATJA. RSFSR-dың territoriahь RSFSR-dың rizalyqь nan başqa ydgärtelä almaj.

17 STATJA. SSSR-dың zakondarь RSFSR territoriahыnda mäşьyri.

18 STATJA. RSFSR-dың här ber grazdany SSSR grazdany bulьp tora. Bөtä sojuz respublikalarьnyң başqalarьnyң grazdandarь RSFSR territoriahыnda RSFSR grazdandarь menän berdäş xoquqtardan fajdala-

nalar.

19 STATJA. Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahь qaramaqьna unьn juqarь vlast' organdarь häm dävlat idarahь organdarь jөdөndä tьşändägelär inälär:

a) RSFSR Konstitutsiahың bildäläp qujьv häm unьn başqarьlyvьna kontrol';

b) avtonomialь sovetsotsialistik respublikalarьnyң Konstitutsialarьn räblav;

v) RSFSR sostavьnda janь krajdar häm ölkälär, şulaj uq janь avtonomialь respublikalar häm ölkälär tөdөлөvön SSSR Verxovnyj Sovetьnyң räblavьna qujьv;

g) Avtonomialь sovetsotsialistik respublikalarьnyң häm avtonomialь ölkälärdän granitsalarьn häm rajondarqä bylenestären räblav;

d) krajdarдың häm ölkälärdän granitsalarьn häm rajondarqä bylenestären bildäläp qujьv;

e) RSFSR-dың zakondarьn sьqarыv;

z) dävlat tärtiben häm grazdandardың xoquqtarьn haqlav;

z) RSFSR-dың xalyq xuzalyqь planьn räblav;

i) RSFSR-dың dävlat bydzetьn räblav;

k) SSSR zakondarьna mäşafiq räveştä, dävlat häm urьndaqь nalogtarьn, sьvordarьn häm nalog tygel doxodtardь bildäläp qujьv;

l) avtonomialь respublikalarдың bydzettarьn häm krajdarдың häm ölkälärdän urьndaqь bydzettarьn vojomqä aşьrvьqä jetäkselek itev;

m) straxovanie häm haşlyq (sərezenie) eşenä jetäkselek itev;

n) respublikaqä bujhonoşlo banktarь. promьşlennostь, avıı xuzalyqьn häm savda predpriatielären häm ojoşmalarьn idara itev häm şulaj uq urьndaqь promьşlennosqä jetäkselek itev;

o) Sojuzqä bujhonoşlo predpriatielärdän toroşo häm idara iteleve öbtөнän kontrol' häm kydatev;

p) jerdän, jer ese vajlyqtarьnan, urmandardan häm hьvdardan fajdalanьv tärtiben bildäläp qujьv;

r) qalalarda häm xalyq tora torqan başqa urьndardың torlaq häm kommunal' xuzalyqьna, torlaq tөdөлөşenä häm tөdөvlegenä jetäkselek itev;

s) jül tөdөлөşө, urьndaqь transportqa häm vajläneşkä jetäkselek itev;

(Davamь 2-se bitta)

ROSSIA SOVET FEDERATIV SOTSIALISTIK RESPUBLIKAHLNBN

Konstitutsiah (Niged Zakon).

Davamb. Baş 1-bittə

- t) xedmət turahnda zakon sığarılav;
u) havlıq haqlav eşenə jetəkselek itev;
f) sotsial' təminat eşenə jetəkselek itev;
x) başlanqıs, urta həm juqarv belem alav eşenə jetəkselek itev;
n) RSFSR-dın kul'tura-aqartıv həm fənni oyoşmalarına həm uc-rezdenielərə jetəkselek itev həm deyəm-respublika əhəmiəndəge kul'tura-aqartıv həm fənni oyoşmalarda həm uc-rezdenielərdə idara itev;
c) fizkul'tura həm sport eşet. oyoştorov həm uqa jetəkselek itev;
s) RSFSR-dın sud organdarın

oyoştorov;

u) RSFSR grazdanlıq xoquqtarın birev;
ə) RSFSR-dın sud organdar tarafnan həkəm itelgən grazdandardı amnistialav həm jarlıqav.

20 STATJA. Hər ber Avtonomial respublikanın Avtonomial respublika ydgəlektären ibəpkə alqan həm RSFSR Konstitutsiahna həm SSSR Konstitutsiahna tülhə menən mivafiq rəvəstə tədölğən yd Konstitutsiah bula.

21 STATJA. RSFSR-dın zakonlarda Avtonomial respublika territoriahnda məzyri. Avtonomial respublikanın zakon menən RSFSR-dın zakon arahında ajırılış bula qalqanda RSFSR-zakon eş itə.

III bylek

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik respublikah dəvlət vlaşnıy juqarqıv organdar

22 STATJA. RSFSR dəvlət vlaşnıy juqarqıv organ bulp RSFSR Verxovnyj Sovet tora.

23 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet, RSFSR Konstitutsiahnıy 13 həm 19-sə statjalar vujnsa RSFSR-qa ydləstereğən bəta xoquqtardı, ulardın, Konstitutsia vujnsa, RSFSR Verxovnyj Sovetna otcotlı RSFSR organdar: RSFSR Verxovnyj Sovet Prezidium, RSFSR Xalıq Komissardar Sovet həm RSFSR Xalıq Komissariatlar kompetensiahna inməvdəre tikləməndə, vojomqa aşra.

24 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet — RSFSR-dın verdən-ber zakon sığarılav organ ul.

25 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet RSFSR grazdandarı tarafnan həylav okrugtar vujnsa: 150 men, kəşənən ber deputat normah vujnsa 4 yıl srokqa həylana.

26 STATJA. Əgər zakon RSFSR Verxovnyj Sovet tarafnan javaj kypselek tavış menən qabul itelhe, ul rəblanqan hanala.

27 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet tarafnan qabul itelgən zakondar RSFSR Verxovnyj Sovet Prezidiumnıy pedsedatele həm sekretar imzalar menən iqlan itelər.

28 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet RSFSR Verxovnyj Sovetnıy pedsedatelen həm unıy ike urıvəfərlər həylaj.

29 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy pedsedatele RSFSR Verxovnyj Sovetnıy ultıvıstərləna jetəkselek itə həm unıy eske tərтіven alıp vərə.

30 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy sessialar RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium tarafnan jıyqa ike tapqır sığırılalar.

Nəvvəttən tış sessialar RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium tarafnan unıy qarav vujnsa jəki Verxovnyj Sovet deputatların əstən vərəhenen talav vujnsa saqırılalar.

31 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet: RSFSR Verxovnyj Sovet Prezidiumnıy pedsedatele, unıy avtonomial respublikalar hanınsa 17 urıvəfərlər, Prezidium sekretar həm Prezidiumdın 20 aqzah sostavında RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidiumnıy həylaj.

32 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium ydenen bəta eşməkarlegəndə RSFSR Verxovnyj Sovetna otcotlı.

33 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium:

a) RSFSR Verxovnyj Sovetnıy sessiaların saqırılav;

b) RSFSR zakonlarına anlatma birə, ukazdar sığara;

v) bəta-xalıq oproso (referendum) jəhaj;

g) RSFSR Xalıq Komissardar Sovetnıy avtonomial respublikalar Xalıq Komissardar Sovetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın, həm şulaj uq kraj (olkə) Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy həm avtonomial olkələrdən Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın, ular zakonqa mivafiq bulmaqan təqdirdə, juqqa sığara;

d) RSFSR Verxovnyj Sovetnıy sessialar arahındaq osorda RSFSR Xalıq Komissardar Sovet pedsedatelen qıjıv vujnsa RSFSR-dın ajırım Xalıq Komissardarın xedmət urnınan azat itə həm təqajenləj, hunınan RSFSR Verxovnyj Sovetnıy rəblavına quja;

e) RSFSR-dın pocot isemdərən birə;

z) RSFSR sud organdar tarafnan həkəm itelgən grazdandardı jarlıqav xoquqn vojomqa aşra.

34 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet mandat komissiah həylaj. vıl komissia RSFSR Verxovnyj Sovet deputatların vəkəltərən tikşərə.

Mandat komissiahnıy qıjıv vujnsa RSFSR Verxovnyj Sovet jə ajırım deputatların vəkəltərən tanıvı, jə ulardın həylanvıdardın kassatsialavı xəl itə.

35 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet, yde zarur tapqan saqta, tələgən ber məsələ vujnsa tikşerev həm revizia komissialar təqajenləj.

Bəta uc-rezdenielər həm xedmət urnındaq kəşələr vıl komissialardın talaptarın ytergə həm zarur materialdardı həm dokumentardı ularqa tapşırılav vırılalar.

36 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy deputat RSFSR Verxovnyj Sovetnıy rızalıqınan başqa, ə RSFSR Verxovnyj Sovetnıy sessialar arahındaq osorda, — RSFSR Verxovnyj Sovet Prezidiumnıy rızalıqınan başqa, sud javarılavına tartıla alıv jəki arest-

qa alına alıv.

37 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy vəkəltərən uđqandan hun RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium RSFSR Verxovnyj Sovetnıy vəkəltərən uđqan kəndən alıp in kybe jəki aj srok esendə jəki həylavdar bıldələj.

38 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovetnıy vəkəltərən uđqandan hun RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium RSFSR-dın jəki həylanqan Verxovnyj Sovet tarafnan

RSFSR-dın jəki Verxovnyj Sovet Prezidium tədölğəngə tikləm ydenen vəkəltərən həylaj.

39 STATJA. RSFSR-dın jəki həylanqan Verxovnyj Sovet RSFSR dın elekke saqırılav Verxovnyj Sovet Prezidium tarafnan, həylavdardan hun ber ajdan da hunlanıjınsa, saqırılav.

40 STATJA. RSFSR Verxovnyj Sovet RSFSR Xəkiməten—RSFSR Xalıq Komissardar Sovetnıy tədölğəngə.

IV bylek

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahnıy dəvlət idarahıv organdar

41 STATJA. RSFSR dəvlət vlaşnıy başqarılav həm vıjoroq birev juqarqıv organ bulp RSFSR Xalıq Komissardar Sovet tora.

42 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar Sovet RSFSR Verxovnyj Sovet aldında javaplı həm uqa otcotlı, ə RSFSR Verxovnyj Sovetnıy sessialar arahındaq osorda — RSFSR Verxovnyj Sovetnıy Prezidium aldında javaplı həm uqa otcotlı.

43. STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar Sovet SSSR-dın həm RSFSR-dın zakonlar, SSSR Xalıq Komissardar Sovetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın nıgedəndə, həm ulardı başqarılavda qarardar həm vıjoroqtar sığara həm ulardın başqarılavın tikşərə.

44 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar Sovet qarardarın həm vıjoroqtarın RSFSR-dın bəta territoriahnda başqarılav məzyri.

45 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar Sovet:

a) RSFSR Xalıq Komissariatların həm yd qaramaqındaq başqa xuzalıq həm kul'tura uc-rezdenielərən eşen bərləstərə həm jynəldərə; deyəm-sojuz Xalıq Komissariatlar upolnomocennıjdarın eşen bərləstərə həm tikşərə;

b) Xalıq xuzalıq planın vojomqa aşırılav vujnsa saralar kyre;

v) RSFSR-dın dəvlət həm urındaq bydzetın vojomqa aşırılav vujnsa saralar kyre;

g) dəvlət tərтіben təminat itev, dəvlət mənəfəqtərən jəqlav həm grazdandardın xoquqtarın həylav vujnsa saralar kyre;

d) avtonomial respublikalar Xalıq Komissardar Sovetnıy eşen jynəldərə həm tikşərə, krajdardın həm olkələrdən Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy başqarılav komitetnıy eşenə jetəkselek itə həm unıy tikşərə;

e) zarur bulqan təqdirdə, RSFSR Xalıq Komissardar Sovetnıy ergəhendə xuzalıq həm kul'tura tədölğəngə eşen vujnsa spetsial' komitetlər həm Baş Idaralar tədölğəngə.

46 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar Sovet krajdar həm olkələr Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy başqarılav komitetnıy həm avtonomial olkələr Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy başqarılav komitetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın juqqa sığarılav həm şulaj uq avtonomial respublikalar Xalıq Komissardar Sovetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın həm kraj, olkə Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy həm avtonomial olkələr Xedmətsəndər deputatlar Sovetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın tuqtatıp torovqa

xoquqlı.

RSFSR Xalıq Komissardar Sovet RSFSR Xalıq Komissardarın prikazdarın həm instruksiaların juqqa sığarılav xoquqlı.

47 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar Sovet RSFSR Verxovnyj Sovet tarafnan tyvəndəge sostavta tədölğəngə:

RSFSR Xalıq Komissardar Sovetnıy pedsedatele;

RSFSR Xalıq Komissardar Sovetnıy Pedsedatelenen urıvəfərlər;

RSFSR Dəvlət plan komissiahnıy Pedsedatele;

RSFSR Xalıq Komissardar:

Adıq promıjlennoş;

Jenel promıjlennoş;

Urman promıjlennoş;

Jer eştəre;

Bertək aşıq həm malsıyq sovxozdar;

Finans;

Eske savda;

Eske eştər;

Justitsia;

Havlıq haqlav;

Məqarif;

Urındaq promıjlennoş;

Kommunal' xuzalıq;

Sotsial' təminat;

SSSR-dın Ədrləvdər komiteti

upolnomocennıy;

Iskusstvo eştəre Idarahnıy Na-

cal'nıge;

Deyəm-sojuz Xalıq Komissariat-

ların upolnomocennıjdar.

48 STATJA. RSFSR Verxovnyj

Sovet deputatların RSFSR xəkimətenə jəki RSFSR Xalıq Komissar-

ların mərəzəqt itelgən horamına

ular in kybe es ken srok esendə

RSFSR Verxovnyj Sovetnda teldən

jəki jədma javap birergə vırılalar.

49 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar dəvlət idarahnıy RSFSR

kompetensiahna ingən tərтіqların

na jetəkselek itelər.

50 STATJA. RSFSR Xalıq Komissardar tejesle Xalıq Komissariat-

ların kompetensiahnıy siktəre esendə

SSSR həm RSFSR zakonlar.

SSSR Xalıq Komissardar Sovetnıy

həm RSFSR Xalıq Komissardar

Sovetnıy qarardarın həm vıjoroqtarın,

SSSR sojuz-respublikan

Xalıq Komissariatların prik-

kazdarın həm instruksiaların nıgedə

ıgəndə həm ulardı başqarılavda

prikazdar həm instruksialar sığara-

lar həm ulardın başqarılavın tikşərə-

rələr.

51 STATJA. RSFSR Xalıq Komissariatlar jə sojuz-respublikan, jəki

respublikan Xalıq Komissariatlar

bulalar.

52 STATJA. RSFSR-dın sojuz-

respublikan Xalıq Komissariatlar

RSFSR dəvlət idarahnıy, tik SSSR

Verxovnyj Sovet Prezidium taraf-

(Davamb 3-sə bittə)

ROSSIA SOVET FEDERATIV SOTSIALISTIK RESPUBLIKAHIYNIN

Konstitutsiah (Niged Zakon).

Davamy. Baş 1-2-3 bittärde

87 STATJA. Krajdardın, ölkälerden Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı, milli həm administrativ okrugtardın Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı, rajondardın həm qalalardın Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı yddärenen sessialar vaxıtına sessianın iltıyıştarın alıp barıv esən predsdatel' həm sekretar hajlajdar.

88 STATJA. Avıl sovetının predsdatele avıl Sovetın saqıra həm unın iltıyıştarın alıp bara.

89 STATJA. Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının başqaruv organdar yddären hajlaqan Xedmətsəndər deputattarı Sovetına la, şulaj uq juqar torqan Xedmətsəndər deputattarı Sovetının başqaruv organına la turanan-tura otcotıylar.

90 STATJA. Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının juqar torqan başqarma komitettarı tyvən torqan başqarma komitettardın qarardarın həm vojqoroqtarın juqqa şıqaruvqa həm tyvən torqan Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının qarardarın həm vojqoroqtarın tuqtatıp torovqa xoquqlıylar.

91 STATJA. Juqar torqan Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı tyvən torqan Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının həm ulardın başqarma komitettarının qarardarın həm vojqoroqtarın juqqa şıqaruvqa xoquqlıylar.

92 STATJA. Kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı başqarma komitettarının tyvəndəge bylektären tedələr:

jer eştare;
finans;
eske savda;
havlıq haqlav;
xalıq məqarife;
urındaq promıjşlennost';
kommunal' xuzalıq;
sotsial' təminat;
jul eştare;
dejom bylek;
iskusstvo eştare;
plan komissiah;
başqarma komitety predsdatele ergəhendə kadrar sektorı;
həm, vınnan tış, krajdın (ölkənen) xuzalıq ydgəlektərəne mıvafiq rəvəştə, sojuz-respublikan Jeneral promıjşlennost', Adıq promıjşlennost', Urman promıjşlennost', Bertek aşıq həm malsıyq sovxozdarı Xalıq Komissariatının rəblavı menən, kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı tyvəndəge bylektərdə jəki idaralarde tedələr:

jeneral promıjşlennost';
adıq promıjşlennost';
urman promıjşlennost';
bertek aşıq həm malsıyq sovxozdarı.

93 STATJA. Krajdın (ölkənen) şarttarına mıvafiq rəvəştə, SSSR həm RSFSR zakondar nıgedendə, dejem-sojuz Xalıq Komissariatı həm Eske eştar Xalıq Komissariatı kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı ergəhendə yddärenen idaralarde tedələr.

Ədrləvdər Komitety kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı ergəhendə yddärenen upolnomocennıydarın təqəjenlajdar.

94 STATJA. Kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının bylektəre həm idaralar yddärenen eşməkərləgendə tejeşle kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovetına həm unın başqarma komitetyna la,

şulaj uq RSFSR-dın tejeşle Xalıq Komissariatına la bujhonalar.

95 STATJA. Administrativ okrugtardın Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı həm ulardın başqarma komitettarı bylektər tedələr həm yddärenen eşen RSFSR Verxovnjy organdarının zakondar həm ukazdarı həm kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının qarardar nıgedendə alıp baralar.

96 STATJA. Rajon Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı başqarma komitettarının tyvəndəge bylektären tedələr:

jer eştare;
xalıq məqarife;
finans;
eske savda;
havlıq haqlav;
sotsial' təminat;
dejom bylek;
jul eştare;
plan komissiah;
başqarma komitety predsdatele ergəhendə kadrar sektorı;
həm, vınnan tış, rajondın xuzalıq ydgəlektərəne mıvafiq rəvəştə, kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovetının rəblavı menən, rajon Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı tyvəndəge bylektərdə tedələr: kommunal' həm urındaq promıjşlennost'.

97 STATJA. Rajondın şarttarına mıvafiq rəvəştə, SSSR həm RSFSR zakondar nıgedendə, tejeşle kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovetının rəblavı menən, Eske eştar Xalıq Komissariatı rajon Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı ergəhendə yddenen idaralarde tedələr.

98 STATJA. Rajon Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının bylektäre yddärenen eşməkərləgendə rajon Xedmətsəndər deputattarı Sovetına həm unın başqarma komitetyna la, şulaj uq kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovetının tejeşle bylegenə la bujhonalar.

99 STATJA. Qala Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı başqarma komitettarının tyvəndəge bylektären tedələr:

finans;
kommunal' xuzalıq;
eske savda;
havlıq haqlav;
xalıq məqarife;
sotsial' təminat;
dejom bylek;
plan komissiah;
başqarma komitety predsdatele ergəhendə kadrar sektorı; həm, vınnan tış, qala promıjşlennost'ın qala həm qala ergəhe xuzalıqının ydgəlektərəne mıvafiq rəvəştə: urındaq promıjşlennost';
jer eştare.

100 STATJA. Qala Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının bylektäre yddärenen eşməkərləgendə, qala Xedmətsəndər deputattarı Sovetına həm unın başqarma komitetyna la, şulaj uq rajon Xedmətsəndər deputattarı Sovetının tejeşle bylegenə jəki turanan-tura kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovetının tejeşle bylegenə la bujhonalar.

101 STATJA. Məskəv həm Leningrad qalalar Xedmətsəndər deputattarı Sovettarının bylektäre yddärenen eşməkərləgendə Məskəvdən həm Leningradın Xedmətsəndər deputattarı Sovetına həm unın başqarma komitetyna la, şulaj uq RSFSR-dın tejeşle Xalıq Komissariatına la turanan-tura bujhonalar.

102 STATJA. Milli okrugtardın Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı həm ulardın başqarma komitettarı

„Milli okrugtar turahındaq polo zenie“ menən, şulaj uq tejeşle kraj (ölkə) Xedmətsəndər deputattarı Sovetının qarardar menən yddärenə jəkmətelə torqan xoquq həm

burıstardə okrug territoriahında vojqomqa aşrılar.

„Milli okrugtar turahındaq polo zenie“ RSFSR Verxovnjy Sovetı tarafınan bildələnep qujıla.

IX bylek

Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahının bydzetı

103 STATJA. RSFSR-dın dövlət bydzetı RSFSR-dın Xalıq Komissariatı Sovetı tarafınan tedələ həm unın tarafınan RSFSR Verxovnjy Sovetının rəblavına inde relə.

RSFSR-dın Verxovnjy Sovetı tarafınan rəblanqan RSFSR dövlət bydzetı qemymi belderevgə iqlan itelə.

104 STATJA. RSFSR-dın Verxovnjy Sovetı bydzet komissiahı hajlaj, vıl komissiah Verxovnjy Sovetqa RSFSR dövlət bydzetı bujnısa yddenen zaklyceniehı turahında doklad jahaj.

105 STATJA. RSFSR dövlət bydzetının başqarılıvı turahındaq

otcot RSFSR-dın Verxovnjy Sovetı tarafınan rəblana həm qemymi belderevgə iqlan itelə.

106 STATJA. Avtonomialı respublikalardın bydzettarına həm urındaq kraj (ölkə) bydzettarına, şulaj uq avtonomialı ölkələrdən, milli həm administrativ okrugtardın, rajon, qala həm avıl Sovet tarafınan bydzettarına urındaq xuzalıqtan kilgən doxodtar, ulardın territoriahına inə torqan dövlət doxodtarınan otcislenielər həm şulaj uq SSSR həm RSFSR zakonlaştırılıvı menən bildələnep qujıla torqan dəvməldərdə urındaq nalogtardan həm sbordardan kilgən kəremdər inderelələr.

X bylek

Sud həm prokuratura

107 STATJA. RSFSR-da qədel xəkm RSFSR-dın Verxovnjy Sudı, avtonomialı respublikalardın Verxovnjy Sudtarı, krajdardın, ölkələrdən sudtarı avtonomialı ölkələrdən sudtarı milli okrugtardın sudtarı, administrativ okrugtardın sudtarı, SSSR Verxovnjy Sovetının qarar bujnısa tedələ torqan, SSSR spetsial' sudtarı, xalıq sudtarı tarafınan vojqomqa aşrıla.

108 STATJA. Bətə sudtarda eştərdə qarav, zakon tarafınan spetsial' rəvəştə aldan bildələnən xəldərdən tış, xalıq zasedatel'dərenen qatnaş menən vojqomqa aşrıla.

109 STATJA. RSFSR Verxovnjy Sudı RSFSR-dın juqarqı sud organelı bulıp tora. RSFSR Verxovnjy Sudına RSFSR-dın, avtonomialı respublikalardın həm ölkələrdən bətə sud organdarının sud eşməkərləge oltənən kydatep torov (nadzor) jəkmətelə.

110 STATJA. RSFSR-dın Verxovnjy sudı RSFSR Verxovnjy Sovetı tarafınan biş jıl srokqa hajlana.

111 STATJA. Avtonomialı respublikalardın Verxovnjy Sudtarı avtonomialı respublikalardın Verxovnjy Sovettarı tarafınan biş jıl srokqa hajlanalar.

112 STATJA. Krajdardın həm ölkələrdən sudtarı, avtonomialı ölkələrdən sudtarı, milli həm administrativ okrugtardın sudtarı krajdardın, ölkələrdən Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı tarafınan jəki avtonomialı ölkələrdən Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı, jəki milli həm administrativ okrugtardın Xedmətsəndər deputattarı Sovettarı tarafınan biş jıl srokqa hajlanalar.

113 STATJA. Xalıq sudtarı rajondın grazdandarı tarafınan qemymi, tura həm tın hajlav xoquq nıgedendə jəşren tavış bırev menən — es jıl srokqa hajlanalar.

114 STATJA. RSFSR-da sud eşen atqarılıv rus telendə jəki avtonomialı respublikanın jəki avtonomialı ölkənen jəki milli okrugtın telendə, vıl telde belməj torqan keşelər esən eş materialdarı menən tərtəməse arqar tılv tanıştırılıvı, şulaj uq sudta əsə telendə şıqıp həjləv xoquqın təminat itev menən alıp barıla.

115 STATJA. RSFSR-dın bətə sudtarında eştərdən qaralıvı, zakon menən ajırqı jahavdar aldan kyrelməgəndə, asıq, qəjeplənevsege yden jəjlav xoquqı təminat itelə.

116 STATJA. Sudjalar vojqondoroqhoddar həm tik zakonqa qına bujhonalar.

117 STATJA. Bətə Xalıq Komissariatı həm ulardın qaramaqındaq ucıredenieler tarafınan, şulaj uq ajırqı xedmət urnı keşelər tarafınan, şulaj uq RSFSR grazdandarı tarafınan RSFSR territoriahında zakondardın anıq başqarılıvın juqarqı kydatev SSSR Prokurorı tarafınan turanan-tura la, şulaj uq RSFSR Prokurorı arqar la vojqomqa aşrıla.

118 STATJA. RSFSR Prokurorı SSSR Prokurorı tarafınan biş jıl srokqa təqəjenləne.

119 STATJA. Krajdardın həm ölkələrdən prokurordar, şulaj uq avtonomialı respublikalardın həm avtonomialı ölkələrdən prokurordar SSSR Prokurorı tarafınan biş jıl srokqa təqəjenlənelər.

120 STATJA. Milli həm administrativ okrugtardın prokurordar, rajondardın həm qalalardın prokurordar RSFSR Prokurorı tarafınan SSSR Prokurorının rəblavı menən biş jıl srokqa təqəjenlənelər.

121 STATJA. Prokuratura organdar yd funksiaların urındaq bıber terle organdarqa vojqondoroqhod rəvəştə, tik SSSR Prokurorına qına bujhonop, vojqomqa aşrılar.

(Davamy 5-se bitta)

Konstitutsiah (Niged Zakon).

Davamy. Baş 1-2-bittärdä

fınnan rablana torqan isemlek bujnsa siklängän handaq predpriatelärde genä ajırp qaldırıp, yddärenä tapşırılqan tarmaqtarına, RSFSR Xalıq Komissardar Sovetına la, şulaj uq SSSR-dın tejeşle sojuz-respublikan Xalıq Komissariat-tarına la bujhonop, jetäkselek itälär.

53 STATJA. RSFSR respublikan Xalıq Komissariat-tar dövlät idarahınnı yddärenä tapşırılqan tarmaqtarına, turanan-tura RSFSR Xalıq Komissardar Sovetına bujhonop, jetäkselek itälär.

54 STATJA. RSFSR-dın sojuz-respublikan Xalıq Komissariat-tarına RSFSR-dın tyvëndäge Xalıq Ko-

missariat-tar inälär:

Adıq promıjšlennost;
Jenel promıjšlennost;
Urman promıjšlennost;
Jer eştere;
Börtök aşıq häm malsıyq sov-xozdarı;
Finans;
Eske savda;
Eske eşter;
Justitsia;
Havlıq haqlav.

55. STATJA. Respublikan Xalıq Komissariat-tarına RSFSR-dın tyvëndäge Xalıq Komissariat-tar inälär:

Mäqarif;
Urındaq promıjšlennost;
Kommunal' xuzalıq;
Sotsial' tä'minät.

Urındaq promıjšlennost;
Kommunal' xuzalıq;
Sotsial' tä'minät;
Jul İdarahı Nacal'nige;
Əderləvdər Komitetınnı upolno-mocennıy;

İskusstvo eştere İdarahınnı Nacal'nige,
hä, vınnan tış, respublika xuzalıqınnı ydgälektärenä mıvafiq räv-eştä, RSFSR Verxovnıj Sovetınnı rablavı menän, — Xalıq Komissar-dar;

Adıq promıjšlennost;
Jenel promıjšlennost;
Urman promıjšlennost.

70 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Dövlät idarahınnı, RSFSR häm ASSR Konstitutsialar bujnsa, Avtonomial respublika kompetensiahına ingän tarmaqtarına jetäkselek itälär.

lär.

71 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar tejeşle Xalıq Komissariat-tar kompetensiahınnı siktäre esendä SSSR, RSFSR häm ASSR zakondar, SSSR, RSFSR häm ASSR Xalıq Komissardar Sovetınnı qarardar häm vojoroqtar, RSFSR Xalıq Komissardarınnı prikazdar häm instruksialar nigedlegendä häm ulardı başqarında prikazdar häm instruksialar şaqaralar.

72 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissariat-tar dövlät idarahınnı yddärenä tapşırılqan tarmaqtarına, ASSR Xalıq Komissardar Sovetına la, şulaj uq RSFSR-dın tejeşle Xalıq Komissariat-tarına la bujhonop, jetäkselek itälär.

V bylek

Avtonomial Sovet Sotsialistik Respublikalar dövlät vıasınnı juqarqı organdar

56 STATJA. Avtonomial respublika dövlät vıasınnı juqarqı organdı bulıp ASSR Verxovnıj Sovetı tora.

57 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı respublikannı grazdandar tarafınnan, Avtonomial respublikannı Konstitutsiahı menän bildälänep qujla torqan väkillek normalar bujnsa, dyrt jıl srokqa hajlana.

58 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı — ASSR dın verdän-ver zakon şaqarın organdı.

59 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı:

a) Avtonomial respublikannı Konstitutsiahınnı qavul itä häm unı RSFSR Verxovnıj Sovetınnı rablavına inderä;

b) Avtonomial respublikannı rajondarqa vılenep, rajondardın häm qalalardın granitsalarnı bildälär quja häm RSFSR Verxovnıj Sovetınnı rablavına inderä;

v) Avtonomial respublikannı xalıq xuzalıq planınnı häm bydžetınnı rablaj;

g) Avtonomial respublikannı ro-cot isemdären birä.

60 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı: ASSR Verxovnıj Sovetı Prezidiumınnı predsdatele, unınnı urınnabardar, Prezidium sekretar häm ASSR Verxovnıj Sovetı Prezidiumınnı aqzalar sostavında ASSR Verxovnıj Sovetınnı Prezidiumınnı hajlaj.

61 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı Prezidiumınnı ASSR Verxovnıj Sovetınnı ot-cotı.

62 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı Prezidiumınnı väkälättäre ASSR Konstitutsiahı menän bildälänä.

63 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı ulırbıstardı ajır varıv esen ASSR Verxovnıj Sovetınnı predsdatele häm unınnı urınnabardarın hajlaj.

64 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı Avtonomial respublikannı xökymäten — ASSR Xalıq Komissardar Sovetınnı tädä.

VI bylek

Avtonomial Sovet Sotsialistik Respublikalar dövlät idarahı organdar

65 STATJA. ASSR dövlät vıasınnı başqarın häm vojoroq vırev juqarqı organdı bulıp ASSR Xalıq Komissardar Sovetı tora.

66 STATJA. Avtonomial respublikannı Xalıq Komissardar Sovetı ASSR Verxovnıj Sovetı aldında javaplı häm uqa otcotı, ä Avtonomial respublika Verxovnıj Sovetınnı sessialar arahındaq osorda — Avtonomial respublika Verxovnıj Sovetınnı Prezidiumı aldında javaplı häm uqa otcotı.

67 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı SSSR-dın, RSFSR-dın häm Avtonomial respublikannı zakondar, SSSR häm RSFSR Xalıq Komissardar Sovetınnı qarardar häm vojoroqtar nigedendä häm ulardı başqarında qarardar häm vojoroqtar şaqara häm ulardın başqarılşın tikşerä.

68 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı ASSR Xalıq Komissardarınnı prikazdar häm instruksialarnı, ASSR territoriahındaq okrug, qa-

ia häm rajon Xedmätändär deputattar Sovettar başqarma komitetınnı qarardarın häm vojoroqtarın juqqa şaqarınq, şulaj uq okrug, qala häm rajon Xedmätändär deputattar Sovettarın qarardarın häm vojoroqtarın tuqlatıp torovqa xoquqlı.

69 STATJA. Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetı Avtonomial respublika Verxovnıj Sovetı tarafınnan tyvëndäge sostavta tädä:

Avtonomial respublika Xalıq Komissardar Sovetınnı Predsdatele;

Xalıq Komissardar Sovetınnı Predsdatele häm urınnabardar;

Dövlät plan komissiahınnı Predsdatele;
Xalıq Komissardar:
Jer eştere;
Finans;
Eske savda;
Eske eşter;
Justitsia;
Havlıq haqlav;
Mäqarif;

VII bylek

Avtonomial ölkələr dövlät vıasınnı organdar

73 STATJA. Avtonomial ölkä dövlät vıasınnı organdı bulıp avtonomial ölkänä Xedmätändär deputattar Sovetı tora.

74 STATJA. Avtonomial ölkänä Xedmätändär deputattar Sovetı avtonomial ölkänä grazdandar tarafınnan, RSFSR Konstitutsiahı menän bildälänä torqan väkillek normalar bujnsa, ike jıl srokqa hajlana.

75 STATJA. Avtonomial ölkä

Xedmätändär deputattar Sovetınnı başqarın häm vojoroq vırev organdı bulıp unınnı tarafınnan hajlana torqan başqarma komitet tora.

76 STATJA. Hər bir avtonomial ölkänä Xedmätändär deputattar Sovetı RSFSR Verxovnıj Sovetınnı rablavına Avtonomial ölkänä milli ydgälektären itäpkä alqan „Avtonomial ölkä turahındaq polozeniene“ quja.

VIII bylek

Dövlät vıasınnı urındaqı organdar.

77 STATJA. Krajarda, ölkärdä, avtonomial ölkärdä, milli okrug-tarda, administrativ okrug-tarda, rajondarda, qalalarda, posjolkalarda, avıldarda (stanitsalarda, avıldarda, utardarda) dövlät vıasınnı organdar bulıp Xedmätändär deputattar Sovettar toralar.

78 STATJA. Krajardın, ölkärdä Xedmätändär deputattar Sovettar, milli häm administrativ okrug-tardın Xedmätändär deputattar Sovettar, rajondardın, qalardın, dur qalalarda rajondardın, posjolkalardın, avıldardın (stanitsalarda, avıldardın, utardardın) Xedmätändär deputattar Sovettar şul krajdın, ölkänä, milli okrug-tınnı administrativ okrug-tınnı, rajondın, qalanın, avıldın xedmätändäre tarafınnan ike jıl srokqa hajlanalar.

79 STATJA. (Kraj, ölkä, okrug, rajon, qala, posjolka, avıl) Xedmätändär deputattar Sovettar yd territoriahındaq kul'tura-politik häm xuzalıq tädäleşenä jetäkselek itälär, urındaq bydžetı bildälöp qujalar, yddärenä bujhonqan idara organdarınnı eşmäkärlegenä jetäkselek itälär, dövlät tärtiben haqlavdä tä'min itälär, ildä ovorona buldıqlıqlıqnı kəsäjtävge bulıqlıq itälär, zakondar rıqajä itevde häm grazdandardın xoquqtarın haqlavdä tä'min itälär.

80 STATJA. Xedmätändär deputattar Sovettar SSSR-dın, RSFSR-dın häm Avtonomial respublikannı zakondar menän yddärenä birälgän xoquqtar siktäre esendä qarardar qavul itälär häm vojoroqtar birälär.

81 STATJA. Krajdar, ölkələr Xedmätändär deputattar Sovettarın, milli häm administrativ ok-

rugtar, rajondar, qalalar häm avıldar Xedmätändär deputattar Sovettarın başqarın häm vojoroq vırev organdar bulıp ular tarafınnan: predsdatele, unınnı urınnabardar, sekretar häm aqzalar sostavında hajlana torqan başqarma komitet-tar toralar.

82 STATJA. Dur bulmaqan pose-lenielärdä avıl (stanitsa, utar, avıl) Xedmätändär deputattar Sovettarın başqarın häm vojoroq vırev organdı bulıp ular tarafınnan hajlana torqan predsdatele, unınnı urınnabardar häm sekretar toralar.

83 STATJA. (Kraj, ölkä, okrug, rajon, qala, posjolka, avıl) Xedmätändär deputattar Sovettarın başqarma Komitet-tar şul Xedmätändär deputattar Sovettarın häm juqarqı torqan dövlät organdarınnı qarardar nigedendä yd territoriahında kul'tura-politik häm xuzalıq tädäleşenä jetäkselek itevde vojomoqa aşralar.

84 STATJA. Kraj häm ölkä Xedmätändär deputattar Sovettarın sessialar ulardın başqarma komitet-tar tarafınnan hiräk tigendä jılqa 4 tapqır saqrılalar.

85 STATJA. Rajondar Xedmätändär deputattar Sovettarın häm administrativ okrugtar Xedmätändär deputattar Sovettarın sessialar ulardın başqarma komitet-tar tarafınnan hiräk tigendä jılqa 6 tapqır saqrılalar.

86 STATJA. Qala häm avıl Xedmätändär deputattar Sovettarın sessialar ulardın başqarma organdar tarafınnan hiräk tigendä ajqa bir tapqır saqrılalar.

(Davamy 4-se bittä)

Konstitutsiah (Niged Zakon)

Davamb. Baş 1-2-3-4 bittärdä

XI bylek**Grazdandardın niged xoquqtarın
häm burıstarı**

122 STATJA. RSFSR grazdandardın xedmetkä xoquqı, jäqni yd xedmetärenä unıñ mıqdarına häm sıfatsına mıvafiq rävęstä tylävle, garantıalanqan eş alıvqa xoquqı bar.

Xedmetkä xoquq xalıq xuzalıqın sotsialistik ojoştırov menän, sovet jämqiätinen jetesterges köstärenen tajsanmañ ybeve menän, xuzalıq krizistärenen mömkinlegen tıbäre menän häm eşhedlekte bötöröv menän tä'min itelä.

123 STATJA. RSFSR grazdandardın jal itevgä xoquqı bar.

Jal itevgä xoquq eşselerden dur kypselege esen eş könen 7 säqätkä tiklem qıbırtıv menän, eşselergä häm xedmetkärdergä eş xaqın haqlap jıl hajın otpusktar bildälep qujıv menän, xedmetäsänderde xedmetläv esen sanatoridär, jal itev jorttarı, klıvtardın kın seltären birev menän tä'min itelä.

124 STATJA. RSFSR grazdandardın qartlıq köndärendä, şulaj u avrıv häm xedmetkä buldıqlıqların juqaltıv xäl bulqanda, material' tä'min itevlgä xoquqı bar.

Bıl xoquq eşselerde häm xedmetkärderde dövlät ibävenä sotsial' straxovanınen kın ybeve menän, xedmetäsändergä tylävhed meditsina jırdamı menän, xedmetäsänder faj dalanıvna kurorttardın kın seltären birev menän tä'min itelä.

125 STATJA. RSFSR grazdandardın belem alıvqa xoquqı bar.

Bıl xoquq qemymi-mäzıyri başlanqıs belem alıv menän, juqarı belem alıvda inderep, belem alıvda tylävhed bulıv menän, juqarı maktäptä uıvıslardıñ dur kypselegenä dövlät stipendialar sistemah menän, maktäptärdä esä telendä uıqtıv menän, zavodtarda, sovxozlarda, maşına-traktor stansialarında häm kolxozlarda xedmetäsänderde proizvodstvo, texnika häm agronomia belemdärenä tylävhed ejrätävdä ojoştırov menän tä'min itelä.

126 STATJA. RSFSR-da xuzalıq dövlät, kul'tura häm iztimaqi-politik tormoştıñ bötä ölkälärendä qatın-qıddıq irdär menän tın xoquqtar birelä.

Qatın-qıddardın bıl xoquqtarın vojomqa aşırıv mömkinlege qatın-qıddıq xedmet, xedmet xaqı alıv, jal itev, sotsial' straxovanie häm belem alıvqa irdär menän tın xoquq birelev menän, esä häm balanın mənfaqattäre dövlät tarafınan haqlanıv menän, jökle bulqanda qatın-darqa eş xaqtarın haqlap otpusktar birev menän, bala tıvdırıv jorttarın, balalar jäsiälärenen häm baqsaların kın seltäre menän tä'min itelä.

127 STATJA. RSFSR grazdandardın millättärenä häm rasaların qaramaştan, ulardıñ xuzalıq, dövlät, kul'tura häm iztimaqi-politik tormoştıñ bötä ölkälärendä tınxoquqlı bulıvdar motlaq zakon bulıv tora.

Grazdandardın nındä rasanan häm millättän bulıvdarına qarap ulardıñ xoquqtarın tup-tura jäki qıjlatıp nındä bulha sikläv, jäki, kirehsä, tup-tura jäki qıjlatıp ötkenlektär qujıv, şulaj uq rasa jaqınan jäki milli jaqtan ajır-

hanqa huqmavıslıqtı häm törle öñqıslıqtı jäki kyra almavıslıqtı häm döv — zakon menän jaza itelä.

128 STATJA. Grazdandardqa vızdan azatlıqın tä'min itev maqsattar menän RSFSR-da sirkäv dövlättän häm maktäp sirkävden ajırılqan. Dini qeräf-qädättärdä ytäv azatlıq häm dingä qarş propaganda azatlıq bötä grazdandard esen tanıla.

129 STATJA. Xedmetäsänderden mənfaqattärenä mıvafiq rävęstä häm sotsialistik qoroloştı nıqtıv maqsattar menän RSFSR grazdandardına:

- a) hyd azatlıqı;
- b) matbuqat azatlıqı;
- v) jıjıqlıqtar häm mitingtar azatlıqı;
- g) uram şestvıeläre häm demonstratsialar azatlıqı zakon menän garantıalan.

Grazdandardın bıl xoquqtarın xedmetäsändergä häm ulardıñ ojoşmalarına tipografialar, qaqıd za pastar, iztimaqi aınalar, uramdar, bäljәнеş sredstvolar häm bıl xoquqtardı vojomqa aşırıv esen zarur bulqan başqa material' şarttar birev menän tä'min itelä.

130 STATJA. Xedmetäsänderden mənfaqattärenä mıvafiq rävęstä häm xalıq massaların ojoştırov ydeşmäkerlegen häm politik aktivlegen ybeşlenderev maqsattar menän RSFSR grazdandardına iztimaqi ojoşmalarqa: professional' sojuzdarqa, kooperativ berekmälärgä, jästär ojoşmalarına, sport häm ovorona ojoşmalarına, kul'tura, texnika häm fän jämqiättärenä berläsev xoquqı tä'min itelä, ä eşse şıjıñ saf tarınan häm xedmetäsänderden başqa qatlamdarınan in aktiv häm alıv grazdandard, xedmetäsänderden sotsialistik qoroloştı nıqtıv häm ybeşlenderev esen köreşendä ulardıñ alıv oıradä bulıv torovısl häm xedmetäsänderden bötä ojoşmaların, iztimaqi, şulaj uq dövlät ojoşmaların da, jetäkse jadronın kövdäländerevse Bötä Sojuz kommunisttar (bol'seviktär) partiaına berläşelär.

131 STATJA. RSFSR grazdandardına şaxesten tejelmäblege tä'min itelä. Sud qararınan jäki prokuror sanksiyahınan başqa ber kenden dä arestqa alıvıv mömkin tygel.

132 STATJA. Grazdandardın torlaqtarın tejelmäblege häm jadıvıv jäşrenlege zakon menän haqlana.

133 STATJA. Xedmetäsänderden mənfaqattärenä jaqlav, jäki fänni eşmäkerlek, jäki milli-azatlıq köreşe esen edärlänä torqan, sit il grazdandardına RSFSR haqlanıv torov (ubezişce) xoquqı bira.

134 STATJA. RSFSR-dın häm ber grazdanı Rossia Sovet Federativ Sotsialistik Respublikahın Konstitutsiahın rıqajä itevgä, zakondardı başqarıvqa, xedmet dissiplina häm haqlavqa, iztimaqi burısqa namı menän mənäsäbat itevgä, sotsialistik dejem-tormos qaqıdälärenä ixtiram itevgä burıslı.

135 STATJA. RSFSR-dın häm ber grazdanı sovet qoroloştıñ mənfaqaddä häm tejelmäñ nigede bulqan, tıvqan ildäñ bäljıq häm qed-

rät şıqanaqı bulqan, bötä xedmetäsänderden mul häm kul'turalı tormoştıñ sıqanaqı bulqan iztimaqi, sotsialistik milekte haqlap totov qa häm nıqtıv barıvqa burıslı.

Iztimaqi, sotsialistik milekkä qasd itevse keşelär xalıqtıñ doşmandar bulalar.

136 STATJA. Qemymi qäskäri burıs zakon bulıv tora.

Eşe-Krätian Qıdı Armiaında

qäskäri xedmet RSFSR grazdandardın pocot burıs bulıv tora.

137 STATJA. Vatandı haqlav — RSFSR-dın häm ber grazdanın mənfaqaddä burıs ul. Tıvqan ilgä xıjanat itev: antıv vodov, doşman jaqına şıqıv, dövlättän xarjı qevätenä zıjan jahav, şpionaz — in avır javızlıq eşlöv bulıv, zakondıñ bötä qatıslıq menän jaza itelä.

XII bylek**Hajlav sistemah**

138 STATJA. Bötä Xedmetäsänder deputattar Sovettarına: RSFSR Verxovnj Sovetına, krajdardın häm ölkälärdä Xedmetäsänder deputattar Sovettarına, avtonomial respublikalardıñ Verxovnj Sovettarına, avtonomial ölkälärdä Xedmetäsänder deputattar Sovettarına, milli häm administrativ okrugtar dın Xedmetäsänder deputattar Sovettarına, rajondardın, qalalardıñ häm avıldardıñ (stanitsa, avıl, utar) Xedmetäsänder deputattar Sovettarına deputattar hajlavdar — hajlavslar tarafınan qemymi, tın häm tura hajlav xoquqı nigedendä jäşren tavış birev menän ytkärelälär.

139 STATJA. Deputattardı hajlavdar qemymi bulalar: RSFSR-dın 18 jäskä jetkän grazdandard, qajıv rasa häm millättän bulıvna, dine, mäqlymät senzına, ultıraqlıqlıqına, sotsial' şıqıvna, mülkat xälänä häm ytkändäge eşmäkerlegen qaramaştan; aqlıdan jadqandardan häm sud tarafınan hajlav xoquqtarınan mährym itep xökem itelgändärdän başqa, bötähe lä deputattardı hajlavdarda qatnaşvqa häm hajlanıvqa xoquqlılar.

140 STATJA. Deputattardı hajlavdar tın hajlavdar bulalar: häm ber grazdan ber tavışqa ejä; bötä grazdandar hajlavdarda tın nigedlektärdä qatnaşalar.

141 STATJA. Qatın-qıddar hajlav häm hajlanıv xoquqtarın irdär menän tın rävęstä fajdalanalar.

142 STATJA. Qıdı Armia saf tarında torovıv grazdandar hajlav häm hajlanıv xoquqtarın bötä grazdandar menän tın rävęstä fajdalanalar.

143 STATJA. Deputattardı hajlavdar tura hajlavdar bulalar: avıl häm qala Xedmetäsänder deputattar Sovettarınan alıp RSFSR Verxovnj Sovetına tiklem bulqan bötä Xedmetäsänder deputattar Sovettarına hajlavdar turan-tura grazdandar tarafınan tura hajlavdar jıv menän ytkärelälär.

144 STATJA. Deputattardı hajlavdar mälendä tavış birev jäşren bula.

145 STATJA. RSFSR-dın Xedmetäsänder deputattar Sovettarına hajlavdar hajlav okrugtar bujınsa tyvëndäge normalar menän ytkärelälär:

kraj (ölkä) Sovetına, krajdın jäki ölkänen durlıqına qarap, — kämendä 15.000 häm kyvendä 40.000 keşenän ber deputat;

avtonomial ölkänen ölkä Sovetına, avtonomial ölkänen durlıqına qarap, — kämendä 1.500 häm

kyvendä 2.000 keşenän ber deputat;

milli okrugtın Sovetına, milli okrugtın durlıqına qarap, — kämendä 100 keşenän häm kyvendä 500 keşenän ber deputat;

administrativ okrugtın Sovetına, administrativ okrugtın durlıqına qarap, — kämendä 2.000 häm kyvendä 10.000 keşenän ber deputat;

rajon Sovetına, rajondın durlıqına qarap, — kämendä 500 häm kyvendä 1.500 keşenän ber deputat;

qala Sovetına häm qalalardaq rajon sovety, qalanın jäki qala rajonın durlıqına qarap, — kämendä 100 häm kyvendä 1.000 keşenän ber deputat;

Mäskäv häm Leningrad Sovettarına, — 3000 keşenän ber deputat; avıl Sovetına, avıl Sovetın esmäkerlek rajonın durlıqına qarap, — kämendä 100 häm kyvendä 250 keşenän, ber deputat.

Här ber kraj (ölkä) Xedmetäsänder deputattar Sovetı, avtonomial ölkälärdä Xedmetäsänder deputattar Sovetı, milli häm administrativ okrugtın Xedmetäsänder deputattar Sovetı, rajon häm qala Xedmetäsänder deputattar Sovetı esen hajlav normalar „RSFSR Xedmetäsänder deputattar Sovettarına hajlavdar turahındaqı polozenie“ menän oşo statjala kyrtelgän hajlav normaların siktäre esendä bildälänep qujıllalar.

Avıl Xedmetäsänder deputattar Sovettar esen hajlav normalar krajdardın (ölkälärdä) Xedmetäsänder deputattar Sovettar, avtonomial respublikalardıñ Verxovnj Sovettar häm avtonomial ölkälärdä Xedmetäsänder deputattar Sovettar tarafınan oşo statjala kyrtelgän hajlav normaların siktäre esendä bildälänep qujıllalar.

146 STATJA. Hajlavdar mälendä kandidattar hajlav okrugtar bujınsa qujıllalar.

Kandidattardı qujıv xoquqı xedmetäsänderden iztimaqi ojoşmalarına häm jämqiättärenä: kommunisttar partiaıv ojoşmalarına, professional' sojuzdarqa, kooperativtargä, jästär ojoşmalarına, kul'tura jämqiättärenä tä'min itelä.

147 STATJA. Här ber deputat ydenen eşenän häm Xedmetäsänder deputattar Sovetın esenän hajlavslar aldında oıcot birevgä burıslı, häm zakon menän qujıqlan tertiptä telägen vaqıtta hajlavslardıñ kypselegenä qarap bujınsa kire şıjırlıv alıv ala.

(Davamb 6-ş bittä)

VLKSM dñ Başqortostan Olkə Komitetynñ III plenum qarar

Өфө „Окт. патиск“. тирегаффашы
Бағлавилт ваките № 4672

Moskva. Kremel', 21 qinvar 1937 j.

1937-se yıl
17
FEVRAL
№ 20 (1067)
А/гым һань
тин.

Ленинсе

VLKSM дын
Башқортостан
Өлкә һәм Өфө
қала комитет
органы. 12-йыл
сықа

ЛЕНИНСЕ— Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

11-15 nse fevralda bota sojuz jarışında aldınqılıqtı alğan qatın-ard traktor erigadalarınñ erigadirdar ham traktoriskalarınñ Beta sojuz kənaşmehə sulab. Jarışın jımqıqtar turında doklad menen VLKSM Ydək Komiteti sekretar iptas Vasel'jeva syqtı. Bıl kənaşmala Başqortostan in jaqsı traktoriskalarınan 4 keşe qatnaştı.

HYRƏTİ: kənaşmala qatnaşuvslardan—(hulaan uñqa)—Fazılaxmetova, Minnequlova (Qandra MTS traktoriskaları) Mansurbəva Makia (Loraj MTS qatın-qıl jasıra traktor erigadañ erigadirdar); Curajova (Taporin MTS traktoriskahı), iptastar.

Uqıtvslardıñ ham komsomoldıñ javaplı burısb

Kisə kem maktəptə buldı, şul, SSSR Xalıq Komissardar soveti presdatelə iptas Molotoftıñ uqıvslar menen SSSR Konstitutsiahnı ejrənev turahındaqı kырhətməhen uqıvsılar ham pedagogtardın nindəj dır şatlıq menen qarşılaqandı kyrdı.

Beddēn uqıvsı iptastar bıl tarixi dokument nindəj dır tıñhēd fekerdər bajlıqın esenə alqanlıqın jaqsı belələr,—bıña şunıñ esen dā ularda, sovet qorolıso nigedenen bota tərānlege menen tōsonov telə ge dır.

Iptas Molotoftıñ bıl direktivahı sotsialistik jımqıqtatē aktiv tōdōvse millionlaqan jās keşelərde tərbiäləvdə ajıvsa dır rol' ulıajasaq. Uqıvsılar stalinse Konstitutsiahnı ejrənev, partianıñ nisek beddēn bōjek jıvassılarınñ Lenin ham Stalin jetakselegendə xalıqtıñ bota tōr doşmandarına qarşı qırqa ham kileşmäh kəräxtä ilēvedde jēnevārdan-jēnevārdə alıp barqalıqın beləsaktar.

Konstitutsiahnı uqıtv—sovet uqıtvıñ esen maqtavlı burısb. Bōjek proletariat revolyutsiahnıñ hıñ tıvqan bıvıñqā beddēn bōjek jēnevārdə anıavqā jardıam ilēv—jetdi ham javaplı eş. Propagandistardıñ juqarqı maktərdə hōjləgen dokladında iptas Kosaref, jastar arahında Konstitutsiahnı propagandalavdın ydēsālektərēn hıdıq ēktōnā alıp: „ytkān avırlıqtardı belmajsā torop, unı fizik ham ruhanıj tātımajsā jastərgə stalinse Konstitutsiahnı bota bōjeklege nıvıqlav qıjın. Bit, Konstitutsiahnı hār bər statjahı xedmətsāndardēn sotsializm esen kərās jımqıqtar bıl toralar, ā beddēn jās bıvıñ bıl kərāxtā qatnaşmānı, tık şunıñ esen genā, sēnkl ul āle anı tōrmōsqā jān ājaq bāba“.

Sotsialistik ildēn bota material', kul'tura ham politik jēmestare menen faalalanqan ilēveddēn kyp kenā jastərgə, bıvıñ ydēnān-ydē anılaşla torqan bər nāmā itēp kenā qarajdar. Beddēn ildā eşse, kırālıāndar ham xedmətsān intelligentsiā nisek jāsāgen, xāder ular sit ildārdā nisek jāsājdar,

stalinse Konstitutsiāqā jādıqlan jıvımañ xōquqtar nisek hıvısqıp alınlıqāndar, bıvırdıñ bota turahında la uqıvsılarqā asıq, anıajısb itēp bol'sevik—propagandistardā xas bulqan bılēlānlek, jalqanlıq menen hōjlərgə kərək.

Batşalıq menen kərāxtā, grazdandar frontında yddārenen tōrmōstārıñ bırgān atalardıñ qanı xaqı menen, bota xedmətsāndardēn batırdarsa tıvıslıqtar menen xājerse ildān, sovet jastərənā xedmətkā, belem alıvqā ham jal itevgə bıvıñ xōquq bırgān sotsialistik aldınqı il hıvıp āverelānlegen bısandı bırlıq ham j vaj itēp hōjləp bıvırgə kərək. Uqıtvısb, 18 jāska jetkān bota keşegə la dāvlət idarahı organdarıñā hajlav ham hajlanıv kevek bōjek xōquq tık sotsialistik ildā genā bırelānlegen, hār bər jās ybmer ham qıddıñ anı tərānlegenā tiklem jetkerelhen.

Konstitutsiahnı ejrənev jaqsı uqıtvısb qulında, his şikhed jastərdə donjaqā kommunistik qarāş tərbiäləvdə formirovajt itevdā jardıam itāsak. Maktəptə bōterōp sıqqas jastərden jōrəktərēndə SSSR grazdandarı bulqan xaldā, ularıñ burıstār bota tōrmōstārı bıvıñā urıñlaşp qalın. Xalıq doşmandarına bulqan nāfrāt tojqı, tıvqan ilgə fidakər bırelānlek tojqıho ham unı ādaqqı tamsı qanqā qalqansı haqlavdā qıjıvıly kырhətev, Konstitutsiahnı bedgə bırgān bota xōquqtarına tərān ıxtıram haqlav jastərden bota qōmōrdə bıvıñā haqlanıp qalıvqā tejes.

Uqıtvısb, uqıvsılarqā Konstitutsiahnı anlatqanda tıvılavslardıñ jās ham belem kıməldəre menen itāplāsergə tejes. Keşelej jımqıqtatēn tarixı, VKP(b) tarixı menen tanıv bulqan X-klas uqıvsılar Konstitutsiahnı ejrəngəndə Marks—Engles—Lenin ham Stalindeñ xedməttəre menen, SSSR xalıqtar tōrmōşonān bulqan materialdar ham burıñā dāvlətenēn konstitutsialar menen tanıv şıvqā telāvdəre bıldəle. Jetakse ularqā bota hēn dā anlarqā jardıam

itərgə tejes.

Uqıvsılar ham uqıtvslar tıdērak eşkə aslarqā asıqlar.—Vaqtı kōtməj. Uqıv jıv ādaqqına tiklem 4 aj jıvıñ vaqt qaldı. Bıvıñ urta maktəptə bōterōp sıqqıvsılar maktəptān SSSR Konstitutsiahnı belep kitergə tejestar.

VLKSM komitettar, xalıq mēqarır organdarıñā maktəptə Konstitutsiahnı ejrənevde ojoştōrovqā aktiv jardıam itərgə, şulaj uqıv uqıtvıdāqı jeteşh dlektərdə kырhətə tororqā ham unı tōdālevgə jardıam itərgə tejestar. Konstitutsiahnı ytken fekerdəre menen uqıvsılarınñ mavıqtıvā almavısb, qorı, kырıñhēd keşelərde vaqtında eştān sılātev dā bık mōhim eş.

Xalıq mēqarır organdarı, ham VLKSM komitettar partia ojoşmalārıñ jardıamıñan tıv yddəre genā Konstitutsiahnı ejrənev bıvıñsa kın qolas jōjeldəre alırdar tıv ujlardā la jaramaj. Maktəptərgə partianıñ ölkə, kraj, rajon komitettarınñ jardıamı kərək bulasaq. Lakin bıl, maktəptə Konstitutsiahnı ejrənev nisek qıjıvıqanlıqın kydtav javapsılyqın komsomol komitettar ēktōnān his kenā la alıp tāsılamaj. Uqıvsılarınñ zanatlıla nāmā eşlāvdəre, jortia nisek āderlānevde, maktəp alılotekahıñn ādāvlāt menen nisek tāmın iteleve menen Ydək Komitet komsomol tarı ham maktəp komsomolstārı qıdıqıñmajsā kemdər qıdıqıñhındər hıñl ālāltā, initsiativahı komsomol ojoşmalār Konstitutsiahnı uqıv menen genā sılānmajesaktar. Ular Sovettardıñ 11 respublikahıñn tōrmōstārıñ ejrənevge arıdar, uqıvsılarınñ qart eşsalar menen bōrlektə besedalar, kырğādmələren ojoştōrordar, kılalar ham pioner sōrdar ytkərə alırdar.

Konstitutsiahnı uqıtv beddēn jastərden donjala in demokratik dāvləten bıvıñ grazdandarıñ tərbiäləvgə jardıam itər ham ularıñ jōrəgendə yddārenen sotsialistik tıvqan ilēnā, SSSR Konstitutsiahnı tıvıvıvısb—bōjek Stalingə taqı la qajnar hōjev nıvıñ toqand bıv.

(„Komsamolskaja pravda“nıñ baş mēqələnenen qıvqartıvıp alındı).

Fizkul'turniktar iptas Isəncyırında

VKP(b) nıñ Başqortostan Ölkə Komiteti sekretar iptas Isəncyırın İzov qalahında bulqan Ölkə ara spartakiadaqā qatqanaşuvısb Başqortostan fizkul'turniktar komandahıñ qasul itte. Bıl spartakiadala urd-murt, sıvāş, marej, Tatarstan, Başqortostan respublikalar fizkul'turniktar qatnaştıvıv.

Hōjləsev başlanqanda komanda jektəsehe iptas Gıl, Isəncyırın, Bylle ham Kalmitof iptastərgə spartakiadahnı nisek yteve turahında infortatıvıv jahanıv.

Iptas Gıl—beddēn lıjzasıvlar ham xokkısılar sport texnikahıñā la bulıvıñn āık matur unıstārıñ kырhəttelar—tine.

Lıjzasıvlarınñ Fəjezof ham Akışınkolar bota distansiā bıvıñsa, konkıdan Başqortostan cempionı Fakin iptastar berense urıñdā aldılar.

Iptas Isəncyırın Fəjezofıñ hēd nisek berense urıñdā alıvqā itreşteged,—tıp horaqas—Fəjezof:

— „Mın hār vaqtıta trınirovka jahanıv, jarısqā ydemde nıqlap āderlānem. Mın tıvge kōndēn jarısqında 5 kilometr alıvıvıvqā bardıv. Spartakiadala sanqı bıvıñsa berenselek esen bed bota bēd 5 keşe jarısqıv. „Protivniktın“ berensehen tıddēn ytem, ā ikense kilometrda kınəttān ikensene, ā esensē kilometrda mın inde berenselekkə sıqtıv. Spartakiadahnı 3-sē kōnēndə mın yd qōmōrmā 50 kilometrda bardıv. Şulaj dā dır dāt bulqanqamı şul tiklem alıvıvıv his hıdelmāne,—tine“.

Bıñan hıñ Arıslanova, Kazılnkova, Fakin ham Anışınka iptastar sport eşendəge unıstārıñ hōjləp āirdelar.

Iptas Fəjezof spartakiadala potefon ham ike gramota menen bıvıvıvıv.

Iptas Isəncyırın ydēnēn hıñqıv sıvısqında, Başqortostanda fizkul'tura ham sport eşen kınəjiev burıstār turahında hōjləp, respublikala fizkul'tura eşen massavoj jōjelderev bıvıvıvıv ujdıv.

Aktivislyq isemen tadarlyqta haqlarqaj

Komsomol ustavyny: „VLKSM aqzalary ham kandidatlary ham ular-
dyň burystary turahynda“ tigan byle-
genen „v“ punktunda:

„Xedmatka sotsialistik menesabat
elgehben kyryhaterga, sotsialistik millek-
te ytken kyd menen haqlarqaj, es-
kelek, xuliganlyq menen, dini xeräfat
terden qaldbqtary menen, qatyn-qy-
daj qaratla iptastarsa bulmaqan me-
nesabattar menen keräşergä burysly-
lar“ tip bik asyq äjtalgan. Bül betä
komsomolestarqaj la, bigeräk tä kom-
somol aktivny, unyñ jetakse ra-
botniktarqajna asyq anljalyşly bulyp,
ulardyñ bül mas'ala la krestal' tadar-
lyqtaryny, yddäre elgehbenä betä kom-
somolestarqaj ham jastargä elge kyry-
haterve talap itä.

VLKSM Ydäk Komitetynyñ „qatyn-
qydy jastar arahynda esläv turahy-
daqy“ qararynda, qatyn-qydy jastar
arahynda eşte elgele raveshta qujyñ
esen betä aktivnyñ qatyn-qydydarqaj
iptastarsa qarasta elge kyryhater-
ve, xal itkes ähamiätke la bulyp tora
tip kyryhatie. Betähenenän dä elek bül
xäqläqet Mejäkä rajkomoly rabotnik-
tarqajna, unyñ sekretary Qajumofqaj
jaqyn bulyqqa tejes ine.

Läkin, Mejäkä rajkomoly sekretary
Qajumofnyñ krestal' tadarlyqta haqlav-
da bulqan tydemlelege odaqqa bar-
maj. Teidä bül turala lyqyrdar, prak-
tik esmäkerlegendä qatyn-qydydarqaj
iptastarsa bulmaqan qarash julyña baba.

Basta ydenen telägen ytäv esen
1915-jyldy qyña tyvqan jäs qydyñ
fajdalylyp, axyry la xamdarsa bul-
qan qarash menen genä tygel, ä xal-
ta sovet qydy esen setenlaj xas bul-
maqan qaralyqtar menen mäsxärelä-
vden dä slıqanmaj. Uny avyqqa qal-
dyr, uqardan nisek kenä bulha la,
anhat jul menen qul helärgä, aly-
rym keseler arahynda bül jäs qydy tu-
rahanda jöregän här terle qajjätte
ydenen jenäjäten qaplav esen fajdala-
nyqqa tyrysa.

Byna şunyn esen 14-se fevralda
VLKSM Öikä Komiteti, Mejäkä raj-

komoly sekretary Qajumofnyñ eşen
tikşerep VLKSM rajkomoly sekretar-
lyqynan aldä ham komsomol hıdy-
qy bulysa qaty şelta birde.

Nındej genä, dur, jäkli bäläkaj ge-
nä bulmahyñ, qatyn qydydarqaj xam-
darsa qarav komsomol aktivny, unyñ
jetakse rabotnyly bulyp, VLKSM aq-
zaly bulyp menen halyşa torqan xal
tygel. Bül komsomoldyñ programma-
hyñ ustavyn ojatlydy raveshta bodov,
sovet ile grazdanlyly isemen bysra-
tyv. Senki „VLKSM sovet dävlatena
sem jany nyqytıvda ham unyñ bala-
lar, äsälär-qatındar turahyndaqy xas-
terlegenä jardıam itä. Jastardä qatyn-
qydydarqaj qaratla sotsialistik tedeleş-
tın xocuqly qatnasyly raveshendä
ixtiram tojqoho tärbiäläp, qatyn-qydy-
qaj qaratla menesabattäge kapitalizm
qaldbqtaryña qarşy „keräş“ (VLKSM
programmahyñ V bylegenän 4-se
paragrafınan).

Komsomol aktivnyñ ham här kom-
somolesty--qatyn-qydydarqaj qaratla dur
ixtiram tojqoho kyryhater, iptastarsa
qarash, ham ularqaj kapitalistik menä
sabat kyryhatervelärgä qarşy şafqatlı
keräş sıfatlyr bldärgä tejes.

UQBV ALDYNQYBLAR

Starletamaq başqort pedagogla
texnikumynyñ kyp kenä uqyvsylar
uqyñ julyñnyñ tävge jartılyñny uqyly-
taman lınylar. Mäbälän, III-se kursta
Aqsulpanof, Xämzina, İbrahimof, Qy-
vatof, II-se kurstan Äxmädejev, Fat-
taxof, I-se kurstan Valışina, Qadirova
İsmäjev, Asdratıqof, Qımadäjevler kyp-
selek fänderde „otlıcno“ ham „jaqşy“
qaj tamamlınylar. Ular yddäre jaqşy
uqyñ menen bergä artta qalyvsy ip-
tastarena la jardıam itälar. Mäktäp
esendäge jämätat eştarena la aktiv
qatnasyalar. Yddärenen politik belem-
dären kytäreñ öbtendä la eşlädär.
İkense sirekkä jomqaj jahaqan dä
ular byläkländälar.

Janbajıf, Farxşatof.

Lenin saqsaly jaqynan, jany halıqan kooperatsia jorto ham öfa
qala sovety kyryşe

Aktivtar uqyñ başlandı

VLKSM-dyñ Malajaz rajon komite-
ty komsomol aktivnyñ dejem bele-
men kytäreñ esen qınvar ajynda mä-
tär aly. Bül mäktäptä 17 keşe uqyñ.
Uqyñdar ajqaj 3 tapqır ytkerelä. Mä-
tärpätä matematika, rus tele, äsä te-
le, gıografıa ham başqafänder uqyñla.
Mäktäp uqylyvsylar menen tä'min
itälgen.

X. Vakilof.

Yñmerdar mäktäbe asıldı

Qyrmıbqaly rajony „Kaganovic“
isemendäge kolxozda yñmerdar mä-
ktäbe asıldı. Mäktäptä 20 yñmer uqyñ.
Uqyñdar kynelle genä para. Bigeräk-
tä Kärımovä Vasıla, Baqdanova, Ra-
nazanof iptastır jaqşy uqyñlar. Ular
aer genä dıres tä qalıyqandary juq.
Läkin mäktäpkä rajon mäqaj if avle-
ge tejesle jardıamly kyryhatmaj. Mä-
ktäp begengäse uqyñ kitaptary kyrgä-
nä ässaptar menen tä'min itälme-
gän.

Latıjıpof.

BÖTÄ TYNÄRÄKKÄ BER KITAP

„Qydylyqaj“ kolxozy (Qyrmıb-
qaly rajony) tävge komsomol oloş-
mahynda uqyñdar ädärläkhed başlan-
dy. Ä bül bik nasar hädämtälär kıl-
terde. Politgramotı mäktäwendä uqyñ-
sylar kılptar menen tä'min itälme-
gän. Bötä tynäräkkä ni barıly ber
kılap bar. Propagandis Moxämmätöf-

tyñ yñ eşenä halqyn qaravly arqahy-
nda kyp vaqıttarda zä'ıtiälär ytkerel-
maj qala. Hunqy ajda aer tapqır dä
zanatle ytkerelmägen. Ojoşmanlyñ

sekretary Äxmädejev komsomoles
ham sojuzdan täş jastar arahynda
politik tärbiä eştäre alyp barıv menen
şeqällänmaj. Politik uqyñdar nasar
barqan kevek, julylystar dä ädärlä-
khed ytkerelä.

X. Äxmätöf.

JÄŞTÄRGÄ, BÄDDEŇ RESPUBLIKA TURAHYŇDA

Başqortostan neftle respublika

Bed partkom aylmahendä burovaj
master Juldaşef Valejan menen hej-
läşep ulıyrawıdy. Bylmanen tädrehe
arqyly promyslanıñ neft'kä mansıly-
qan vıjşkalär seltäre menen qaplan-
qan dur meşöşö kyrenä... Tırälaj klub.
baqsa, timer july. Maşınalar şavlayv
janqırajı...

Valejan bül kyryşkä qarap aldä
la hydgä başlanı. Elek bynda dala,
ä äna tege jalandaqy keskäj avıly
tırälaj ad-mad qyvaqıar qyña bar
ine. Qaj vaqıttar dä jalandaqy şyqqan-
da qujan, jäkli kejek qoştar qyña oşo-
rata inek.

Promyslanıñ ölkän burovaj maste-
ry Temäfi İvanovic Komindanof
„mın 1932-se jylda promyslaqaj kıl-
gendä bül urında aer ke-käş genä
jort bar ine. Qaranyñ tändärdä ej-
däge ut jaqıtyhna syrelär dä kılge-
laj ine“ ilp hejlaj. Ä xäder beren-
se razvedkajay bış jyl tulqandyñ
hıqynda bed neft' vıjşkalärnyñ qujy
urmanly menen qaplanqan İsemaj
jerendä vabyr toravıdy ham Başq-
ortostan voļ'seviktary quly menen täd-
delgen promysla menen maqtana-
bydy.

Valejan beddä asfaltlanqan tratuar-
ly uramdan posjolka bulıata odıta
bara. Ber komanda äbtında tedelgen-
daj tedök uram bulıap jortar urıñ-
laşqan. K sen elektr lampalary jaqı-
lynda bül uram dur qalanıñ uram-
darqajna oqşar qala. Byna restoran,
kul'tura vazahy, kılno, qastınsılar...
Bylar betähe la 5 jyl esendä tedel-
gendär. Bül jyldar esendä promysla
ere torlaqly, qorolmaly dur neft' pred-

prıatıhe tötän alqan.

Bed posjolka sovetında. Horaşaryñ,
anlaşaryñ. İsemajda betähe 5000
nän artıq torlaq qorolma bar. İsem-
ajda 16 mendän artıq xalyq jäsaj.
Promysla xäder kyp keşele. Bında
proizvodstvola 36 mengä tiklem keşe
eşlaj.

Promysla tedölä başlaqanda unyñ
kvalifikatsıaly kadry, burovşıktar mas-
terdar, başqaj neft' rajondarynan kıl-
terelgen bulıalar, xäder promyslanıñ
jerle millät xalqynan äderlängän kvali-
fikatsıaly kadıdar armıahy bar. Bül
jyldar esendä jerle millät xalyqtary-
nan kyp hanıa kadrtar jeteşterelä.
Bynyñ esen başqaj neft' rajondaryna
keşeler jebärelä. Kyp terle kurstar
ojostorola. Kurstarly betöröp şyqıv-
sylar arahyñan neft' şyqarıv eşenen
kvalifikatsıaly kadrdary, masterdar
tıvalar. Ular in jaqşy şylfat kyryhat-
kestäre bılälär, staxanofıly brigadalar-
dyñ başında baralar. Promyslanıñ
maqtavly brigadıdar bulyp Qotlo
zamanof, Mirzaqulof iptastır hanala.
Bylar yd eştäre ieq texnikahyñ ydläş-
targän keşeler. Ular xäd net eşläp şy-
qarışyn, proxodqaj tıdlegen köndän-
köñ artıyara baralar.

Promyslanıñ in jaqşy staxanofıly
hy komsonoles Kuşaquşofnyñ iseme
promysla xalyqtary arahynda kıl po-
pylarlek menen hejlanelä.

1932-se jyl. Aprel ajy. 702 ham
703 hanly burovajdan berense tapqır
neft' fontany barä. Bül vaqıtta äle
geologtar arahynda bynda neftiñ
bulıvı-bulımayv turahyñ la şik jerej.
Berense fontan bäreñ menen şiklä-

nevdar jemerelä. Keşeler şatlyqtary-
nan vıjşka ergahendä belejdar ham
jırlajdar. Bül vaqıttan hun bış jyl
ıddı. Ä ytelgen jyldardyñ här bere-
he qara altın esen qaty keräş jyldar-
ly bulıdar.

Iptaj S. M. Kirof isemendäge bül
promysla qyşqaj vaqıt esendä tedö-
lä, ham ul kün hajıñ kılajay barıp
ere neft' predprıatıeläre saıyna baba.
Baku neft' promyslahy 77 jyl tedölä
Senki uny kapitalıstar tedenelär.
Ular yddäre fajdaly esen nisek keräk
bulha şulaj eşlädär. Qruzınski pro-
myslahy 40-50 jyldar bulysa tedölä.
Bedden jäs promyslanıdy tik 5 jyl
esendä tedölä. Öfe—İsemaj timer
july halıña. Timer julyñny halıvıv
promyslanıñ alqaj jebärev, neftiñ
Başqortostandan sıtkä şyqarıvda bik
dur urıñ tota.

Promyslala 1934-se jylda vorav-
lav menen 27,197 metr jer ytelä. 27
skvazıyn voravıana. 62,343 tonna
neft' şyqarıla, 1935-se jyl—staxanofı-
sıl xarakät jylynda promyslanıñ al-
dındy neft' promyslalary saıyna vaby-
tırvıvda taqy la kyberäk eştär eşlä-
nä. 50 skvazıyn voravıana. 45,310
metr jer voravıap ytelä. 1936-se jyl-
da promysla neftiñ hıvırtıp alıvıv
tırvılar, ustanovkalar seltäre menen
qapıana. 1935 se jylda 406 men ton-
na neft' şyqarılqan bulha, 1936 jy-
da 1 million tonna neft' şyqarıla.

Başqortostan laqy neft' zapasy 1938-
sy jyldyñ I nse qınvarıña 406 mil-
lion tonna menen ibäplänä. Äğär dä
Başqortostan in başqaj rajondarynda
la taşılqan neft' zapastaryñ itkä al-
qında bül Başqortostında Könsıqyş-
ta ikense neft' vazany tedövde tuly-
hınsa tä'min itä.

Başqortostan neft' respublikahyña
äjlänä. Başqortostan neften laş däre-
lärenä ydenen afırlıtyñ javlap ala.

Ul bedden respublikahıdyñ ekono-
mik, kul'tura ybeshenän jany şaxıfä-
hen asa.

Neftse ere spetsialıstar Başqortos-
tan neftihenen betä il xulalyqy esen
bik ähamiätle bulıvıñ tanıjdar ham
bedden neft' promyslahıdyñ Bakudan
qala ikense urıvıv alıp torovıv itep
bildälajdar. Bedden neft' promyslahıdy
ytken jylda şyqarılqan 30 million
tonna neftiñ 1 million tonnahyñ
birde. Ham 1937-se jylda narkom Ser-
go Ordzonıkıdzıñ 1 million 700
men tonna neft' bırev turahyndaqy
zadaniyahıñnyñ ytälevenä hıs şik juq.
Byny bedden partıa ham xökymäte-
bedden keşeler turahyndaqy qajırtı-
tyv tä'min iter Ä bül qajırtıv ty-
sändäge händar menen xarakterlıñ.

Promyslala ytken jylda soşial
kul'tura tedöleşenä 26,531,6 hum
aqsa halıña. Äğär 1932-se jyl la hav-
lyq haqlav esen 10 men hum aqsa
jebärelgen bulha, 36-se jylda bül eş-
kä 610 men hun aqsa halıña. Bynan
täş bik malur 8 spetsial kabinety
ambulatoria tedölgän. Bül vaqıt esen-
dä 1 urta mäktäp, 2 tuly bulmaqan urta
mäktäp ham 5 başlanqıy mäktäp ha-
lyñqan. Bedden promysla byna oşo-
laj.

„Mın ydem bedden promysla
iseme bulqan İsemaj avılyñan. Bında
berense tapıv kyn kejemle keşer-
lar kıllep neft' edlaj başlaqan maldä
mın jer qıdyvsy bulyp eşkä İnema
Unan hun köcegar bulıdy. Ä xäder
mastermıñ. Ken hun bynda oşondaj
qala tedöler tıp ulıaqın. Bed, bed-
den jerdäred ikmäk kenä bıv ala
tıp ulıaj inek, ä ul qara altındy la
tıvıvıv ala ikän.“ ti iptaj Valejan
Juldaşajıf.

Byna nındaj ul bedden jerenedi
Art. Petrof.

Traktor rolendəge berense şatlıq

Başlap traktor rolənə ulıtrqanda ydendən aldınq traktorı bulıp s-qvımdı kyd aldına la kılterməgən inem, ti Curajeva Zələjxa.

Zələjxa qışqa srokı traktorıslar kursın bəterəp sətı la Taporin MTS-na kılde.

Ləkin MTSnı nısek qarşılanı hunı 19 traktor bılğadahnı nı hər qajınnı Zələjxanı alıtrqa təqdim jahanıslar Ləkin 18 brıgadırdıy berehe la rıza bulmajnsa qul helıenələr. Bətehe la: „mın alıtrqam, traktorda qatın-qıd eş sığara alıtrqam“ tınələr. Tik MTS direktorınıy, brıgadırlar Nastaullıngə Curajevanı alıtrqa məsyr itevənən hunı qına ul şul brıgada la torop qal-dı.

Berense adımda uq osoraqan bıl qarşıqlıqlar Zələjxa la, ydenen eşlə alıtrqan traktor rolendə kырhətergə bulıtrqan teləgen jalqanlandıra qına tətə.

Ul berense kən bəbıvqa sığqanda uqa 12 gektar jerde hərərgə bırdələr, ləkin Zələjxa esən bıl kyp ine. Ul „bıl tiklem jerde təvge kəndə yk nısek hərəp bəterərmən“ tıp ujlıan. İkense kən lıapse Zələjxaqa „hınen kışa hərəpən jerey 18 gektar bulqan“ tıne.

Zələjxa esən bıl, traktor rolendəge berense şatlıq ine. Ul taqı la dər-tı.

lənep janı kəs menən ikense kən eşkə sığtı. Ul inde ikense tıdlek me-nən eşləp təkə tiklem 15 gektar, tət-tın hunı 15 gektar hərəp. Ə kəndəlek norma 14 gektar ine. İrdər Zələjxa-nıy başqa kəşələr ytaj almaqan bıl esənə qəzəpləndələr.

Bısta Zələjxanın qul helıtagən brı-gadırdır bıl buqlandırqıy eş hədəm-təhenə qıdıqıhındılar. Ular dıy Zələj-xanı yd brıgadalardına alıtrqar kıl-de.

Şulaj İtep Curajeva sezonda yd smenahına 754 gektar jer hərəp, 7 sentner jaqıv materialdardına ekon-o-mıa jahanı. 864 eş kənə eşlənə.

Curajeva ytken jılda qıy aldınqı-lyqıy bıl da bırməjəsək. Ul ydenə konkret bırtıtr alıp aldınqıy trak-torıska, kombajnerkaldıy bəta so-juz kənəsməhenə kılte. Ul CTZ trak-torında yd smenahına 1500 gek-tar j e r hərəsəgen həjləjəsək. Sənki ul ydenə bıl bırtıy ytrlek kəs bırtıyqına bıstana. Ul yde menən bergə bəta sojuz kənəsməhenə bə-rıvıy Qandra MTS nıy aldınqıy trak-torıska bıl Fazılaxmitova Zakıa menən jərəş dogovır tədərge əderlənə.

Zələjxa ydenen hunıy jıl esendə kul'turalıy tormoşja kyseven, tik bə-dən lıevəddə genə oşondajın bəxetle, mul tormoşja kysergə məmkınləktər bulıvıy şatlıanıp həjləj. X. Ravza.

Ular jaqşy uqıjdar, jaqşy eşləjdar

„Jarıy“ kolxozı təvge komsomol ojoşmanı Dyrtejlə rajonında ydenen ojoşqanlyqıy, bərdəmleğe həm hər ber komsomolestıy aktivlyqıy menən tanylıqan kəsle ojoşmalardıy berehe bulıp hanala. Ojoşnala 7 komsomo-les bar. Ular uqıvda la, eştə la ber berehenən qalısmajdar. Hər ber kom-somoles ydenen polıttık belemen ky-tarev əstəndə bıreləp eşləj. Bındı polıttıgramota məktəbe eşen ikense penum qarardar nıgedəndə qajı-tan qorqandıy hunında uqıvdar ta-qı la janlerək həm jerdırek bulıp ytə başlanı. Bıl ojoşmala uqıvqa əderlekhe kılgen jəkl zənətləge kıl-

maj qalqan ber genə komsomoles ta-juq. Bıl eştə propandıs iptəş Dəv-lətof Kəşf-dən role dır. Ul yde eşen jaratıp eşləj, zənətləge dır əderlek menən kılə. Yde VKP(s) tarıxıny tıp momıntıtarın əjrənev tıynərəgendə uqıj. Ydenen dəjəm belemen kytə-rev əstəndə eşləj. Rossıa tarıxıny, əeologıa həm zoologıa fəndəren əjrə-nə, xudozestvolıy ədəbiətlə uqıj. Şuqa kyra la ul polıttık məktəptə uqıvıslar-dı tılbıy menən qənəqətləndərə.

Ojoşma qırın la Sovettardıy Bəta Sojuz VIII Qıdattın tıy Sjezy mate-rialdarın-ıptəş Stalındən dokladıy həm Konstitutsıanıy əjrənev esən ty-nərək ojoştorolqan. Bıl tıynərəktə bə-tə komsomolestar həm sojuzdan tıy 6 jəş uqıvqa jərəj. Komsomolestar-dan bılengən 5 bəsədık jəstər ara-hında bəsədə ytəkələr.

„Jarıy“ kolxozı təvge komsomol ojoşmanı sekretar Dəvlətof Xəsən həm propandıs Dəvlətof Kəşfı ip-təstər komsomolestar, sojuzdan tıy jəstərdən dəjəm belemdəren kytarev-də la praktık eş alıp baralar. Ojoş-ma janında tılbı bulmaqan urta mək-təp eşləp kılə. Bındı komsomolestar həm sojuzdan tıy jəstər uqıjdar. Ular 1938-se jılqa tılbı bulmaqan ur-ta mətəp kımələndə belem alıp s-qıv esən tırtəşalar.

Nıqıy uqıv, jəstər arahında sıs-temıy eş alıp barıv arqahında ojoş-manıy avtorıetıy kytarelə. Komso-molestar eştə la əlgə kырhatələr. Şu-qa kyra la ulardıy kolxozslar jarata-lar həm eşkə ırlətələr. Əle kyp tən tygel komsomoles Mınləxmətəf Şə-rıf brıgadırlar ırlətelde. Komsomo-les Şəqvaləf uqıj-jada belməj ine, xəddər ul tamam gramotalıy, sovet eş-nə aktıv qatnəşıvıy həm avıy sovetıy predşədatelənən ırtənbətarıy bulıp eşləj.

Bıl ojoşmanıy eş əlgələre, başqa kypılagən ojoşmalardıy əlgə ıula ala. B. Moqamaj.

„Berlek“ kolxozıny (Tulmazı ra-jonı) fızkul'turnıy iptəş İrkin. Ul kolxozdar fızkul'turnıktar sparta-kıadahnı sanqı menən jərəvda Başqortostanda berenselektə aloqan (Urazəxtın fotohı).

Kolxozda Puşkin kisəhe

Qırmıyqalıy rajon, „Frunze“ kol-xozı komsomol komıttelı İnıstıatıva-hı menən, bəjək rus şaqıre A. S. Puşkındən həək bulıvıy 100 tılbı-qa arnatqan dır kışa ytəkərlde. Kışəne ytəkərvə avıylyq uqıvıvıslar, uqıvıslar jarıdam ittelər.

Puşkındən lıadı həm tormoşo tu-rahyı da doklad tınləqandan hunı unıy ajırtım şıqırdıy, əbərđəren uqıv ojoştoroldo. Kışəge 200 dən artıy kə-şə qatnəşıy. Jəstər dı, olo kolxozs-lar dı, qatın-qıddar dı kılgen ine. X. Əxmətəf.

Konstitutsıanıy əjrənəbəd

Qırmıyqalıy rajonı Kəganovıy İse-məndəge kolxoz komsomol ojoşma-hı janı tıynərək ojoştordo. Bıl tıynə-rək, jəşəp kılgen polıttık uqıv tıynə-rəgenən tıy bulıp, tık SSSR Konsti-tutsıahın əjrənev esən genən xə-d-mət itə. Tıynərəktə bətahe 14 kəşə, bulıp, ber dı qalınaj, bıl qıdıqıhıy jərəjdar. Zənətlələr kynelıe, dır ak-tıvlyq menən ytələr. Tıynərək menən kolxozdıy partorgıy İptəş Qılejevıy jətəkselek itə.

X. Latıjıpof.

V. I. LENINDEN YDƏK MUZEİENƏN

Proletar revolyutsıahıny bəjək dahıjy

(Davamı. Başy „Lenıne“ ney 8-9-10-11-se handarında).

V. Vladimir İl'ic Pıterda

Pıterburg—ul elek pomıışık həm kaptıstlar Rossıahıny „danıqlıy“ paıtaxet qalanı. Bında Rossıa İmpe-riahıny bəta promıjlennoıy pred-prıatıelərə həm kul'tura-aqartıv uc-rezıatıelərə ırtınləşqan tejerlek ine.

Pıter—ul revolyutsıa geqlıonıy ro-len ytəvse eşse sıjınyıy jərəge. Bıl vaqıtta Pıter eşsələr Rossıahın əzıqca jerdəndəge proletardıy qara-qanda yddərenen aqlılyq həm kul'turalılyq mətan nıqlı ajırtıylar ine. Bında eşsələr dıy dıy abıynda eş-ləvse revolyutsıon tıynərəktəre kyp-tənə bırtıyqı kılələr. Bında 1893 jıydarda ber nısa tapqırdar rus pro-letarıtınyıy slackalar həm zaas-tovkalar bula.

Vladımr İl'ic ıyın bıl şavıy qa-lıq kıl even tıdlatıe. Sənki unda, uqa revolyutsıon eşen jəjelderep jəvə-revge kıl vıza bar ine. 1893-se jıy-dıy sentəren la Vladımr İl'ic Pıter-burgqa kılə. Kıləv menən ul Volke-nıst-jıy tıgən prıseznıy povernıy adıvokatına jardamıy İtep jadıla. Ul proletarıat mıssahı arahına kılə. Proletarıatın ıy tərən xıstəen həm bəta təkıtarən əjrənə. Vladımr İl'ic Pıter dı kıləv menən sotsıal-demo-kratlar həm bıl vaqıtta ıdın abıynda eşləvse—Krasın, Radcenko həm

Krızanovskıdardıy markstıstık tıyn-ərəkıtarənən eşe menən tanyşa baş-laj. Bıl tıd ular menən jaqın tanyşp ala həm hunıy oşo tıynərəktərdə tərle temalardı leksıalar, dokladlar jahıj. Ul berense tapqır „rıjıktar tırahında“ tıgən temala leksıa uqıj. Ydenen berense tapqır sıqıyındı uq ul bıl tıynərəktəge markstıstardın lıqlıtarın ydenə tırtı. Sənki bıl vaqıt ta inde Vladımr İl'ic markstızm dıy adamatı, adaqqa tıklem revolyutsıo-ner, jaqşy ojoştorovsılyq hələtənə la bulqan kəşə bula.

Lenınden leksıa həm dokladtarın tınlavdın hunı qalqan tə'sırat tıra-hında İptəş Krızanovskı aolaj tıp jada:

„Lenınden 1893 se jılda Pıterburg ta kyrenə başlap berense rıfat (lek-sıa red.) uqıvıy bədgə onotolmabılyq tə'sırat qaldırdı. Bəddən aravıddan berəv dı Marks menən tərən tanyş bulıp unıy bıl vaqıtta bəddıy qıd-qıhındırvıy Rossıa ekonomıkahıy məs-ələhenə bəjlaj belməj ine. Bəddən aravıddan berəv dı bıl eko-nom kanıy oşo tıklem berense sıqınaqlar menən tanyş, zemstıvo-bıddıy vıj statıstık materialdardı menən tanyş tıgel inı. Bəddən be-rebəd dı xərkəkt itevse sıjınlı kə-

rəstərgə tərən həm kıl rəvəştə ana-lıj jahanıyda uqa kəndəş bula alıtraj ine“ tı. („Pravda“ 1934-se jıl, 25-se lıyn).

Şul uq vaqıtta Vladımr İl'ic Pıter eşsələr menən tanyşa baş-laj (Şıjı zunof, Basıuşkın həm bırtıylar) həm ulardıy tıynərəktərenə jərəj. Ul Ne-vskı zastava artıydaqı predprıatıelərdən eşsələr tıynərəge menən jə-rəkselek itə. Bıl tıynərəktərdə Marks-ıy „Kapıtal“ ıy uqıj həm aqlata, Lenın eşsələr tıynərəge zənətləhen ytəkərvə dı janı metod ınderə. Sənki uqa tıklem, unıy osoronda eşsələr tıynərəge menən jətəkselek itevsələr qıdətta tege-jəkl bıl temala bulınsa leksıa uqıv menən genə qənəqətləngəndər. Vladımr İl'ic ydenen zə-nətləhen bətenləj başqasa qora Ul zənətləhen berense ələşən temahı aqlatıvqa aylıq, ikense ələşəndə eşsələr dıy tormoştıy, xəddət şart-tar tırahında horaşqan həm bıl ıvır tormoştıy ızlımaqlatıy bəta qo-roləşo ınenən bulqan bəjəneştə kыр-təkan. Jəşəp kıləvse qoroləştə tık revolyutsıa menən genə, proletarıat vıstıy yd qılbına alqanda qına yd zərtergə məmkınləktər bulıy tıra-hında aqlatqan. Hunıy, Vladımr İl'ic dı tərle eş metod dıy eşse tıynərəktərendə jətəkselek itevsələr tıy yddərenə kysergəndər. Vladımr İl'ic Markstızm ıdejahen eşsələrıy jəvaj, asıy həm tərən məqale İtep

aqlata belevdən bəjək sənqətenə la bulqan. Şul uq vaqıtta Vladımr İl'ic eşsələr arahında tərle lıstovkalar jadıp taratqan. Eşsələr dıy predprıatıelərdə proşenıeləren jadqan. Lenın bında eşsələr dıy ekonomık talaptarın qujıv menən berge də-jəm polıttık bırtıstardıy la ırtınlı qu-ja belevə menən başqalardıy ajırtı-lıqan. V. I. Lenın bıl jıydarda hər tər-le temalardı bıl kyp məqalələr həm kılaptar jadqan.

1864-se jıy dıy qıyında Vladımr İl'ic ber nısa kəndərgə Məskəvgə, ıvıqanlarıy janına bara. Bında ul N. V. Voronsof tıgən xalıqslardıy jəşeren tıynərəgenen jıjılyşında (kışəhendə) bula. Voronsof ul kışə-tılandərtormoşo bulınsa kyrenəkle jadıvıy bulqan. Bıl kışə Voronsof doklad jahaqan. Jıjılyştə qatnəşv-sıylardıy qıyın bərdə: yddərenen uqıvıvıy (Voronsof) qarşı s-qıyş jahaqandar. Lenın bıny bıl dır lıqlıtar menən tınlap ulıtrqan. Lə-kin Voronsofqa qarşı s-qıyş həjləv-sələr dokladıny dıy dıy bulmaqan nıgeddə torqınlıqın faş itə alıtr-qandar. Şunan hunı Vladımr İl'ic hydı alıp s-qıyş jahaqan. Ul ydenen s-qıyşında Voronsof dıy dıy bul-maqan nıgeddə torqınlıqın asıy-rəvəştə kырhatkən. Jıjılyştə qatnə-şvıslar bıl kəşenən bəjək aqlıq la bulqanlyqın asıy kyrgəndər. V. I. Lenınden ydək muzeıenə Vladımr İl'ic dıy bıl kışə s-qıyş jahanıy bəsat itevse bıl matıv hyrat qujı-lıqan. Ul hyrat Lenındən bəjək ara-torılyq kəşə la bulqanlyqın kyd aldına kılterep bərtıy. S. Latıy. (Hıdıny bar)

Ufa „Oktabr natskash“ tipografiyası.
Başqırlıq xetke № 4678

1937-se jyl

18

FEVRAL

№ 21 (1068)

Ajрым һань
9 tin.

Beta ildärden, proletarlarda, berleşegedä.

Ленинсе

ЛЕНИНСЕ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM dñ

Başqortostan
Ölkä häm Öfö
qala komiteti
organ. 12-jyl
sıqqa

Komsomoldñ kolxozdardaqı tavgı ojoşmaları menen jetäkselek itev turahında

VLKSM-dñ BLAGOVEŞŞIN HƏM BORAJ RAJONĖ KOMITETTARĖNĖN OTCOT DOKLADTARĖ BUJNSA

VLKSM BAŞQORTOSTAN ÖLKƏ KOMITETĖNĖN III PLENUMĖ QARARĖ

VLKSM-dñ BLAGOVEŞŞIN RAJON KOMITETĖ BUJNSA:

Kolxoz komsomol ojoşmaları eñ tenen Blagoveşşin rajon komitetiñ jetäkselegen qanaqatınerlek tygel tip taarqa. Rajon komiteti kolxoz jastare kytäre torqan mas'elalardan estalegenä inmäj. Kolxoz komsomol ojoşmañ, esenen bik möhim mas'elaläre: xalıqqa qarşı joqontolardñ jastargä bulqan tä'sire menen keräş, qatın-qıd jastar arahında eşläv, sojuzdñ eskärgä eştäre, här ajрым komsomolestardñ yñevä kevek mas'elalär artqı planda qala kilälär.

Rajon komitetında, tavgı ojoşmalardñ sekretardar menen dejem jetäselek itev kyberäk urındı ala. Ular qa instruktaz birev dejem rajon kə nışmalarenda genä ytkerelä. Rajon komiteti rabotniktarı tavgı ojoşmalarda bulqan vaqıttarında bıl ojoşma esen möhim bulqan mas'elalärde xäl tavgı praktik jardam kythälär.

Komsol jıylıstarı hıräk (aj jarymqa ber tapqır) jıynalalar. Jıylıstarda kyberäk xuzalıq mas'elaläre tikşerelälär. Mähalän, "Proletarka" kolxoz komsomol ojoşmalarıñ jıl bujına ytkerelgen 8 jıylıstñ 6 hında unıñ jıynav häm säsev kampaniä turahında tikşerelä. Jıylıstarda ojoşmaqan xälde ytkerelälär, ken tärtebe turahında komsomolestar jıylıstasıqas qına belälär. Jıylıstarda doklad menen betä mas'elalär bujınsa la tavgı ojoşma sekretardar sıqalar, rajon komiteti tavgı ojoşmalar qa kvalifikatsiä dokladsılar häm lektorlar jıyırma.

Kypselek komsomolestardñ sojuz nagruzkaları juq häm sojuz tormoşınñ aktiv esenä tärtilmäjdar. Tavgı ojoşmalarda aktiv bik ad hanlı häm ular menen rajon komiteti ber nında eş alıp barma. Tavgı ojoşmalardñ sekretardar häm aktivnı pötkik, dejem belem kilmäden ky-tärväda sistemä eş alıp barılma.

Rajon komitetiñ kolxoz tavgı ojoşmaları eñtenen betenläj qanaqatınerlek jetäkselek itevä hädmetäheide, kolxoz ojoşmalarında tärtiläş joqonıq qujılqan. Qatın-qıd jastar arahında eşläv jomoşarqan. Qıddarqa xamdarsa qarastar menen qırqa keräş juq, sojuzdan tış jastar menen eş jomoşaq ojoştorılqan.

1. Plenum, VLKSM-dñ Blagoveşşin rajon komitetiñ, kythälgen jetäshelektärde in jaqın kender esendä beterergä quşa.

Rajon komitetiñ jetäkselege, här ber ajрым ojoşmanıñ yñensälegenä häm ularıñ horavdarıñ sıqır dıfırinsılastırılqı tejeş. Rajon komiteti här ber ojoşmaqa propaganda häm jastardan uqıvın ojoştorıvda, politik häm xudožestvo-lı adävat, fizku'tura inventarlar taarvda jardam itergä tejeş.

2. İptäş Şumskıä, sekretardar häm komsomol ojoştorovsılarıñ jış qına saqırla torqan dejem rajon

kə nışmaläre urnıña, aldan ber nışa ojoşmanıñ eşen tikşerev menen gruppalap 5-6 keşegä şaxsı rəveştä ins-tuktaz birevde tä'min itergä tapşırılqı. Bıqardan başqa sojuz esenen ajрым mas'elaläre bujınsa tavgı ojoşma aktivnıñ (pioner otradlar, vozatıdar, propagandistar, jenel kavaleria jetäkseläre, stena gazeta redaktorlar häm gruppa ojoştorovsılarıñ) kustoıaj kə nışmalären jıynarqa.

3. Rajon komitetiñ, 15-se fevraldan da hunqa qalmaq komsomolestar häm betä jastar menen İptäş Stalin dokladıñ häm janı Konstitutsiäñ, xalıq-ara xälde, sovetlarqa qarşı kontrevolyusion trotskistik ydäk protsessı, häm sojuzdñ eskärgä eşe mas'elaläre bujınsa tavgı ojoşma sekretardarıñ 3-5 kənlek seminar-darın ytkerergä quşırqa.

4. Komsomol jıylıstarıñ sıjfatıñ jaqsırtıp, komsomolestardı tärtiläş sarahı bulıp tororloq itev ytkerergä. Ularıñ ken tärtiläş il-däge möhim politik vaqıqlar turahında, xalıq ara xäl häm başqa şundajdar turahındaqı mas'elalärde kyberäk qujırqa. Əderlekke kommunis-tar häm komsomolestardan rajon komiteti ergähendä lektorlar häm dokladsılar gruppañ ojoştororqa. Kolxoz komsomol ojoşmalarına dokladlar, leksialar, besedalar menen ular

VLKSM-Dñ BORAJ RAJON KOMITETĖ BUJNSA:

Rajon komiteti tarafınan tavgı ojoşmalar, algeräk tä rajonda kypselek han tärkil itken ad hanlı komsomol ojoşmaları menen jänle bälänış häm jardamıñ eñten tış jetärläk bulmavı Boraj rajonındaqı kolxoz komsomol ojoşmaları menen jetäkselek itevdä, tıp jetäşhedlek bulıp tora. Rajon komiteti yñenen jetäkselegen tıe kolxoz ojoşmalarına qına qarantırlav arıqahnda beläkaj ojoşmalar eşten artıa qalalar. 1936 sñ jılğa bıl ojoşmalardñ kyp-ege betenläj yñmähendär. 9 komsomol ojoşmañ betenläj, juq bulq n. 1936 sñ jılğa 9 ajı bujına kolxoz jastarenen tik 17 keşegenä komsomol salına alınqan. Tavgı ojoşma sekretardar sojuz esenen bik möhim, praktik mas'elaläre bujınsa tärlik kilmäde instruktaz ala almadar. Aldıñqı komsomol ojoşmalarıñ tärtiläş häm tärtiläş-lärlä tıplanma, urıqlaşma. Komsomol ojoşmalarıñ oicıtarı bujınsa rajon komiteti dejem qarardar sıqara.

Rajon komiteti kolxoz-jastare menen, algeräk tä komsomol ojoşmañ bu maqan kolxozlarda jomoşaq eş alı kolxozlarda rajkomol rabotniktar bulıñdar häm jastar menen angə-mälär ytkeräjdär. Rajon komiteti jastardä tärtiläş häm uqıvın barış-tarına eñten genä jaqın kılä, tavgı

dñ sistemä rəveştä sıqıvdarın tä'min itergä.

Jıylıstıñ ken tärtiläş häm kene turahında 3-4 kən elek belderergä.

5. Rajonda nadanlıqtı beterev bujınsa bulqan kyp kene jış yñmer-dar maktäptärenen eştäre tuqtav menen bälänış, rajon komitetiñ, rajon maqarif bılege menen berlektä, 10 kənlek vaqt esendä nadanlıqtı beterev bujınsa bulqan betä maktäptärdä la tikşerep sıqırqa quşırqa, ularıñ eş ävdärenä ireşergä häm ularıñ uqıvıñ barış eñtenen kendelek kontrol qujırqa.

6. Plenum, Blagoveşşin rajon komitetiñ qatın-qıd jastar arahında eşe jomoşartıv tydep tororloq xäl tygel, tıp itäpläş häm rajon komitetiñ, qatın-qıd jastargä xamdarsa qarastar menen, kyp qatın alıvıñıq, jıe jıtmähendärgä ejlänev faktıtar menen keräş bujınsa qırqa saralar kyrgergä quşa. Rajon komitetiñ, rajon sovet ojoşmaları menen berlektä ike adna vaqt esendä nadan qatın-qıd jastardä itäpkä alıvıñ ytkerergä häm ularıñ tulıñınsa uqıv menen uratıp alıvıñ jeklärgä.

Şunıñ menen bergä, qatın-qıd jastardä jetäksel kolxoz, sovet häm başqa eştargä yrlätev bujınsa praktik saralar eşläp sıqırqa.

Rajon komitetiñ, fevral' aj esendä betä kolxozlarda la qatın-qıd jastardan jıylıstarıñ häm rajon kon-ferinslarıñ ytkerergä quşırqa.

ojoşmalardaqı maktäp häm tynäräktär eştärenen estälegenä inmäj.

Tavgı komsomol ojoşmalarıñ, jastardä kommunistik tärtiläş häm belem alıvdarın, X sjezd häm VLKSM Ydäk Komitetiñ II plenumı qarardar talap itkenä qujıvda siktän tış jomoşıq eşlävdäre, rajon komitetiñ jetäkselege qanaqatınerlek bulmavıñ hädmetähe bulıp tora.

1. VLKSM-dñ Boraj rajon komitetiñ, 1936-jılğa betenläj yñmähän, jeki bik ad qına ytken kolxoz tavgı komsomol ojoşmalarıñ ojoşqanlıq jaqtan nıqırtıvqa konkret saralar kyrgergä quşırqa. Bıl ojoşmalar esen ber aj vaqt esendä partia häm komsomol aktiv arahınan propagandistar haılap alırga häm nıqırtırga. Rajon komiteti sekretarın şaxsı rəveştä komsomol ojoşma sekretardarın sojuzdñ eskärgä eşe häm sojuzdan tış jastar menen eş ojoştorov mas'eläläre bujınsa sistemä rəveştä instruktazdar ytkerergä.

2. VLKSM-dñ Boraj rajon komitetiñ komsomol star ad bulqan komsomol ojoşmaları eñtenen jetäkselektä jaqsırtırga quşırqa. Propaganda, uqıv, xärl fizku'tura häm kul'tura—massovıj eştardä ojoştorovda ularqa konkret jardamdar kythä-tergä.

3. VLKSM-dñ Boraj rajon komitetiñ komsomol ojoşmañ bulma-

qan kolxozlarda jastar arahında eşten bulmavın kythätergä, häm İptäş Jaqupofıñ, bındaj kolxozdar jastare arahında partia häm xəkymätten qarardarın anıav bujınsa jıylıstar, uqıvdardı sistemä rəveştä ytkerä barırga quşırqa.

4. İptäş Jaqupofqa, kolxoz jastaren partia tarixı, xalıq-ara xäl, fən, ədəbiät häm başqa mas'elalär bujınsa leksia, dokladlar, besedalar menen xedmətländerev esen kul'tura—aqartıv ucırednielärendä eşlävse rabotniktarıñ nıqırtıv leksialar, besedalar ytkerevselär, doklad həjləvselər gruppañ ojoştororqa quşırqa.

VLKSM dñ Boraj rajon komitetiñ, 1-se martıqa tiklem kolxoz komsomol ojoşmaları aktivnıñ uqıv esen rajonda maktäp ojoştororqa quşırqa.

5. Kul'tura—aqartıv ojoşmaları menen berlektä, ber aj vaqt esendä eşlämäj torqan biblioteka, uqıv zalı, qıdıl meşestär häm klubardıñ eştären jänlenderergä.

6. Rajon komitetiñ, rajon xalıq maqarif bılege menen berlektä 20 kən vaqt esendä, betä gramotahıd, ad gramotalı häm algeräk tä başqort qatın-qıd jastaren nıqırtıv kolxozlarda jış yñmerdär esen nadanlıqtı beterev maktäptäre ojoştorovıñ häm eşlävdären tä'min itergä.

7. İptäş Jaqupofıñ, aldaqı kende rajon komsomol rabotniktarıñ bik qıdqa vaqtıqagastralıorlıq esen genä tavgı komsomol ojoşmalarıñ sıqır jıevdärenä jul qujıma ja quşırqa. Rajon komiteti rabotniktarıñ tavgı ojoşmalarqa barıvdar, tärtil rəveşendä, jentkilä rəveştä instruktaz birev häm tavgı ojoşmalarqa praktik jardam menen başqarılqı tejeş. Tavgı ojoşmalarqa barıvdıñ hädmetähe, tavgı ojoşmalardıñ eşen jaqsırtıvqa jynältilgen konkret saralar kyrev häm VLKSM rajon komiteti qararın ytläven barlav menen, ajurıla tikşerelergä tejeş.

8. VLKSM dñ Başqortostan Ölkä Komitetiñ kə nışan jastare bılegen häm komsomoldñ jetäksel rabotniktarı bılegenä, VLKSM-dñ Blagoveşşin häm Boraj rajon komitetiñ kolxoz ojoşmalarında kul'tura—massovıj eşe jänländerevde häm şulaj uq kolxoz tavgı ojoşmalarıñ nıqırtıvqa praktik jardam kythätergä quşırqa.

VLKSM Ölkä Komitetiñ plenumı, VLKSM-dñ Blagoveşşin häm Boraj rajon komitetiñ (sektardar İptäş Şumskı häm Jaqupofıñ), komsomolestardıñ jıylıstarıñ otıctarın tınlamaj torop tavgı komsomol ojoşma sekretardarın alıstıv menen VLKSM ustavın bodıvdarın betenläj tyderlek xäl tygel tıp itäpläş. Boraj häm Blagoveşşin rajondarında rajon komiteti sekretardar, rajon konferinslarıñ tarafınan haılap qaldıqlan rajon komitetiñ plenum darın ignorırlıjdar, 1936-jılğa bıl raj-

(Davamı 3 nse bltı)

UQBROJA HƏM KULTURAL Y'BERGƏ

Iptəş N. K. Krupskajanın aldyňqy traktorsklar kəşşeməndəge sbyşş

Iptəşeri Vladimir Il'ic Lenin eşse hem krəttəndərdən xədmətkə anly hem sotsialistik mənəsbəttə bulv-darə esən qajnar tırışy.

Krepositnyj prava vaqytında la, şulaj uq kapitalistik układ mələndə la xədmətkə nindəjder avır burys itep qarajdar, uny qəhərle əfəndə "tip jərə-tələr ine. İbke avylda hər kem tik ydenen genə jer kışge, ydenen genə xuzalyqy menən qədyqhyndy. Ə başqalarda uny eşe juq ine.

Avyldardə la ydenen esən alqan staxanofsyklar qudqalyşy, massanyn xədmətkə bulqan qarashyn tamyrnan ydgərgənlektə kyrhəta. Jəməqət mil-kenə bulqan qarasha ydgərdə. Jerde bergəler eşləv nıqy hem ul tormoş-qa inde.

Xəder ber nindəj faşistar da ber nindəj trotskistar da hem zi-novjeyşylar da sotsializmde artqa hərəj almaytar, sənki byqa massa totondo.

Il'icteñ hyddəre xətergə kilə:

— Elek "hər kem yde esən, ə ala bətkə esən" tıdər ine. Xəder bed: kəs-berdəm hem kollektiv eştə, bi-milləhə, allahə da tora alırbə, — tip əltəbed. Paşa Angelinanyn bri-gadañy hem başqa brigadalar berdəm kollektiv bulyp toralar, bynda hər kem ydenen kəsə jətkənse eşləj, ydenen təzrisəhe menən urtaqlaşə hem ydenen itisiativahyn indərə. Byl qajət dər əhəmiətkə la. Kolxoz-sylar menən həjləşkəndə izilmaqlı qoroloştə nı tiklem ydgərgənlegen hem tormoştə da jəñsə haləna baş-laqanyn kyrəhen.

Balalar—ular da bətenləj başqalan-qandar. Bəddə xəder başyn juqraş kytərərgə-batırsylyq itm jətorqan ba-lalar juq inde. Balalar jəñ kəsə bu-lyp ybələr. Bala tərquanda uq bəte-hen da anla, bətəhen da bəte tip uylarqa jaramaj əltəttə. Ləkin Engles: qasan balalar əsəhenen hətə menən bergə, bəddən bəjek idealarbydy, sot-sializm idealarbyñ hıvırhalar, byl vaqytta sotsializm ilə jənəlməblek bu-lyr, tigəjne.

Hərdeñ balalarbydy da, əsə hətə menən bergə, nisek itep bergə, ber-berəñə jərdə itep eşlərgə kərəklik aqyn hıvırlar.

Həd bətegeddə oşo eştə ydeged-dən nisek ybəkənegeedə tojahybydy-tyr tip uylajm. Həddə, ydeged nə mə eşlənegeđ şul qəñə dulqəñlan-dırma. Həd bəte brigadanyn eşen jərəgegedə qəbul itəheged. Həd şulaj uq ydeged torqan avy turahyn-da la uylajhybydy. Bit traktor briga-lah kolxozda alt jən tygel. Brigada kolxozdyñ bəte tormoş menən bəj-lənqən hem həd kolxoz tormoşona joqonto jəhaj alahybydy.

Vladimir Il'ic ydenen eşsəlgə jədqan tərge məqələhəndə: "belem esən kərəşeged, belem—kəs" tigəjne. Ul—eşsələr syjnyş belem menən kəs lə bulasəq hem ul jıner, ə belemhəd ber nəmə lə eşləj almajasaq, tip jədy-ly. Bəd byl kəşşmələ bəte-e lə də uqydyñ kərəklege turahəndə həjlə-j-berd. Byl xəder moda itep a bınqan-lyqtan tygel, belem donjaqa qarashy kınəjtə, uqyp həd kyberək kyrəsə-k-heged, anla jasaq hıqydy, tormoştə ky-berək bulasəq.

Kolxozsə qatyn-qəddardəñ kul'tura kınəldərdən kytərev byl bik dər məs-ə-lə hem ilin, hēddən hər qajhybyddə mənən tiklem kyberək belem alv-ly bəteñ qədyqhyñahybydy. tip uyl-ly.

Iptəş Anglinə yddərenen uqətyv-sy-lar briga-lar qulməhə jəki hunqə balahybydyndə kəsə qədyqhyñahybydy bəteñ qədyqhyñahybydyndə jəki lərgə jəhaj Ləkin bəteñ qədyqhyñahybydyndə saqta, uqydyñ ydegedə qajtororqə, uqətyv-ly bəteñ qədyqhyñahybydyndə uqətyv-ly bəteñ qədyqhyñahybydyndə jəhaj kartinalar da kytərevse, byl tormoştə

N.K. Krupskaja

anlarqa əjrətevse kitaptar, kyp hem byñy uqybyqə kynegey, kitaptan be-lem alıbyqə kynegey—byl bik dərş

Min Kənbəjşy əlkəhenən, ber kol-xoznitsanən xət aldyñ. Xət hem şı-qyrdar. Şıqyrdar byl bik jəqşy, xət byl bik əjbat.

Unyñ 4 balahy bar. Ul bylaj jəda: "min jəhaj kolxoznitsə, kən byly fizik eş eşləjem hem byl minə qəñ-qətləndərə Ləkin,—minə—ti yde-m-dən bəte uq, kydelev hem tojqomdo jədahyñ kilə. Min—ti, stəna gazeta-hyñə xəbərdər jədyñ, ləkin ular bik hırak sylylar, ular byl urılaştər-mənylar, ti. Min byl kolxoznitsəqə yde-nen talantyn ybıterev esən nisek jərd-ə itergə hunq tip uylanm.

Min urındaqə sılləlekəşanən byl xətəndə şılyqqa alvyn horanm Uny turahəndə dər xəstərlək kyr-həttələr. Uny kolxoz klubyn dər me-

dire itep tərşəñləgəndər. Uqı urta məktəp uqətyv-syñyñ berkerkəndər. Kyrgə avy sıllətikahynən uqə kə-rək kitaptar jəvərep torov turahəndə həjləşkəndər. Ydenen ədəbi eşe bu-lynsə kəşşə alıp tora alhən esən uqə jədyvşy berkerkəndər. Kəsəqə bulqan bynda jəjəqyrtəv tik sovet vlyahnda qəñə bulıqə mənkin. Byl kolxoznitsə ədəbiət menən qədyqhy-ñə. İkenşə bərehe traktorqa qaraj hem unarda texnika menən qədyqhyñyñ ybə başlaj. Kəsəne xədmət-ləndərə bəlergə kərək, uqə artıdan ybərgə mənkinlek tərşəryqə kərək. Qasandər Nikrasof:

— Byñə kəsələr eşləjərdər, ə hu-nyñan qom menən kymqər hem jə-menən osorqan kevek bula, kəsələr kyrenməjərdər,—tigəjne. Bəddə kəsələr kyrenələr. Xəder hər ber staxanofsy hər ber kyrenəklə traktorsklə tura-həndə gazetaqə jədalər. Ularqə du-lyqtar bırlər. Ləkin İptəşer ydegedə bəteñdə ydegedə lə bik kyp eşlər gə kərək.

Uqybyqə əjrənərgə genə tygel, uqy-qandy anla jə bəlergə əjrənərgə lə kə-rək. Vladimir Il'ic Sverdlof universi-tetəndə studentlarqə lekslə uqyqan-da hər vaqıt "həd ber kidev mən-nən bətehendə anlar byl tip uylan-m-qydy. Juq, ber uqyp syqybydy, İkenşə uqybydy, anlaqanqə tiklem uqybydy" ti torqıjny.

Stallısel Konstitutsiyanə alıqydy. Uny uqyp syqyñ qəñə jətməj, ə byl bəjek dakumenttə tərən əjrə-nergə kərək. Konstitutsiylə belem alvqə xoquq turahəndə əjtə. Həd-dən hər qajhybydy byl bəjek xoquq-ty fəjdalənyqə tərşə. Həd traktordə eşləp kyp nənalərgə əjrənənege-də ydegedə hıdə torqıñhıdydy. Həd bərdəmə eştə əjrənənege, həd texni-

kaqə əjrənənege, həd dər sənqətkə —yđ vaqətyqədydy haqlaj belevdə hem ramly eşləj alvqə əjrənənege

Həd ybəheged hem hədəq belem-gə lə bulv jənəl aulər. Həd eştə tydemi-lyk hem nıqəşmalıq mənən yđ teləgənegeđə ireşərgə əjtəndə-geđ. Kul'tura esən də, ul ydenən-yde kiler tip kətməjənsə kərəşərgə kərək. Min "Sotsialistik zemlədeliye" gazetañan bər traktor briga-lahy turahəndə jəjəlyñan məqələ uqyñm. Unda, traktorskləqə nasar torlaq al-ly, reləv turahəndə əjtə. Ləkin byñy esən traktorsklə quldarəñ qavşərma-qındar, ular yđ dərənə xəzət bulqan bəte nəməzə lə uqə mən-nən ireşkəndər. Brigada ydenə qə-rəzə qıdərən. Hər-ber ucəstkiñə lə byñə şulaj, aldyñ alqan eştəñ bəryp syqyñy esən kərəşərgə kərək.

Hədəq qarata tərşə lə bər telək. Hədəq balalar tərşəlyvqə tərşə lə "byqybydy, jəjənyñaj kilergə kərək. Jəjəly, balalar baqsahəndə, məktəp-ə eştə nisek qujlyqanlyqəñ qarar-ly kərək. Bynda, jəteşhədiəktər bik kyp əl. Hədəq yđ balalarbydyñ, Lenin başlaqan hem xəder İptəş Sta-lin jəteşselegendə davam ittergən partiə eşən ədəqəñə tiklem jətkerev-sələr tərşəlyvqə kərək.

Iptəşeri hēddən artıdan eşegeddə unyşylar telərgə rəxsət iteg-ly. Mi-nən bəd lən kıləsəklə eşeged lə jərd-ə itevsəlgə, xəder byñy byñyan jərdəməlyşvylarqə, xəl mətə sotsia-listik qaravşylarqə hem kul'tura esən kərəşevsəlgə sələm əjtəgeđ. Byl—təp eş.

Ular byñ bətehenə lə qajnar sələm əjtəgeđ. Hədəq bəte eştə lə bəteş-lyqtar tərşəlyv. (Udajqə hıfılyqan-savly alqəştar. Bətehe lə toralar).

V. I. LENINDEN YDƏK MUZEJENƏN

PROLETAR REVOLYTSIYANYN BƏJƏK DAHYN

(Davam. Baş "Leninse" nən 8-9-10-11 handarında)

Vladimir Il'ic Marks—revolytsio-ner bulyp kərəş arinahəna başqan kərdən başlaj, Marks—Englesten revolytsion teoriəñyñ vədovşy, uny re izirovajt itevsəlgə qarşə ajavhəd kərəşə bula. Uqı İkenşə internat-sional oppartunistarə tarafəñan Mar-ks—Englesten revolytsion teoriəñyñ tupaş revəştə vədovşylarəñə qarşə kərəş asvñ hem Markstəñ byñy re-volytsion teoriəñyñ əjaqqa bəştyrv kevek maqta-ly bırsy tərşə. Sənki İkenşə İternatsional oppartunistarə Marks—Englesten teoriəñyñda, poli-tikahəndə, ekonomikahəndə hem fə-l-səfə əlkəhendəge revolytsion tərşəly mətəren əjtəhəd revəştə vədalar Vladimir Il'icə byl revolytsion tərşəly mətə əjaqqa bəştyrv, uny jəñy şartlarda ybıterev, vəlyqlyrv bırsy tərşə. İptəş Stalin 1924-se jılyñ aprel başında Sverdlof universitetəndə uqyqan "Leninizm nıgeđdərə tu-rahəndə" tıgən lekslahəndə bylaj ti:

"İkenşə İternatsionaldın bəte esən, uny bəte eş metodyn qajta nan qorov hem unan illistjorl q, tar manqajlyq, politikantlyq, rejnigat-lyq, sotsial şovinizm, sotsial poist-fizmdə hərəp syqarv kərək ine. İkenşə İternatsionaldın bəte arsinah-lyñ tikşerev, unan bəte tutardə hem alamalarə byqırv, jəñy tər qoral-dar qorov kərək ine. Şundaj tər-dən əderlek eşənən başqa kapitalizm menən hıqyşqə syqyvdən kərəge juq ine. Byñan başqa proletariət yde-nen jəñy revolytsion jəqə aşvıdarıñ da ad qoraly jəki bətenləj qoralhəd qalyv qurqəñyşy abıñda tora ine.

İkenşə İternatsionaldın byl Avgı

konjuşnıdarəñə "general" tikşerev hem general" tərşəlyv kevek eş mar-tavly leninizm ələsəñ tərşə. (I. V. Stalin, "Leninizm nıgeđdərə turahəndə", Bıspartizdat, 1934 se jyl, 18-19 sy bittər).

Şul uq vaqytta Vladimir Il'ic Ros-siə xalyqşylarəñyñ, zaraly teoriə-larəñə hem Markstəñ revolytsion teo-riəñyñ qəvaxat revəştə revizirovajt itevse "Legal" marksistlarqə qarşə kərəştə. Byl vaqytta tamam bankrut-laşyp İternatsionaldın bəteñan xalyqşylarqə jəmerges udar bırdə. Sənki 1890-sy jılydardə xalyqşylar aqymy Marksizmqə qarşə, eşsələr xərəkəten jəjeld-rep jəvərevgə hem proletariət partiəñy tərşəv esən kər-əştə dər kərə bulyp toralar ine. Byñə şuqə kyre lə Vladimir Il'ic tərşəlyv ularqə jynəlyte.

1894-se jıly Vladimir Il'ic yde-nen "Nəmə ul xalyq dıbtarə" hem ular nisek itep sotsial demokratlarqə qarşə kərəşələr" tıgən kitabyn jədyb bəte. Bynda Vladimir Il'ic "xalyq dıbtarə" tıgən hydde tərşəlyv esən alıp, ularñan asv itəp kəle. Sənki xalyqşylar bər vaqytta lə xalyq-tırdəñ dıbtarə bulmanlyar. Ular byñ jəjelderevda dər kərə bulyp tora. Il'ic əbna byñy tulıhənsə fəj itə. Byl ki

1) "Avgı konjuşny hyde, nindəj də bulha, bik kyp kəs tygey menən genə bəteñ ev mənkin bulqan, jəki bəteñev mənki bul mıj torqıñ sa nanan tərşəlyv tərşəlyvlektə, kyren esən qıllanly. Byl hyd sikhəd kyp kətəvərdə bulyp, konjuşn dərş hıñ bər tərşəlyv maqan junıñ (grek) bəteñy Avgı turahəndə əkjəlyñan alvqan. Red.

taşyn ul aldan kyre belevselek hem bəjek dahylyq hyddəre menən bylaj tip tamamlaj: "... rus eşsehe, bəte demokratik elemintardın bışında torqan xəjdə, absolytizm lə bərep tərşəv hem rus proletarəly (bəte il proletarəly menən bergə) tura jyl menən asv politik kərşə, jəvəsel kommunistik revolytsiəqə alıp bəryr". (Lenin, I tom, 194-se bitt).

Vladimir Il'icteñ byl kitabyn jəñy-lyp bəteñ menən uny idən əbıñda eşləvse Marksistlar tıgərgə aqzalarə kyserep alıp uqıjdar hən gıktograf-ta bəştyrlar. Şul uq jılydə bik ad tırazda jəşeren tipografiala byl kitap bəştyrv syqarv. (V. I. Lenindən Ydək muzejəndə byl kitaptəñ bəren-sə izdanıhəñyñ podlennıg qujly-qan).

Leninqə tiklem bər genə kəs lə "İgal marksistlar" dıñ (Struve, Tugan Baronovskı) byñ jəñen asv bırdə al-məny. "Legal" marksistlar dıñ bə-şında torovşy Struve hem unyñ dıbtarə hyddə yddəren marksis tıp jə-rəttələr. Ə, qəməldə marksizmdıñ re-volytsion teoriəñyñ bətenləj alıp tərşəlyvlyar. Struve xalyqşylarqə qarşə sy-q-şında ularqə Rossiala kapitalizm ybə tıp kyrhəttə. Ləkin ul kapitalizm-dıñ ybəvən kyrhətev menən bergə uny maqanəñ hem kapitalizmdıñ bə-tevən kire qaqty. Sotsializm esən kə-rəşevse eşsə syjnyqə bər genə tərşə lə jyl kyrhətməne. Kırhənsə, ul eş-sə syjnyqəñ revolytsion xərəkətenəñ siltə tordə. Şuqə kyre lə ul xalyqşy-lardə hem marksistardə kapitalizmqə bəryp əjrənərgə kərək" tıne. Şuqə kyre lə "İgal" marksistlar kapitalizmdıñ byñyñ tərşəlyv buldylar. Əltəttə ular yddərenen byl "İgal" larəñ tərşə revolytsion hyddər abıñna jəşerep propəganda alıp bərdylar. Ləkin Lenin ytker kvde byñy tıd

(Davam 3-se siltə).

Komsomoldın kolhoz dardıqı tavgı ojoşmaları menen jetakselek itev turahında

VLKSM Başqortostan Ölkä Komitetının III plenumı qarar

(Davamı. Baş 1 nse bitta)

ondarda plenum, tik ber genä tapqır ytkäreldi.

Rajon komitetı jetakse rabotnik-tarın, ulardıñ hajlar qaldırğan plenum ham komsomol ojoşmaları aldında otcot sırep tormavdarı, rajon komitetı sekretarın Şumski ham İqupof İprästärden, komsomolestar ham jastarden eske bulğan tanqıtaren narıqlap jetkermäväre hädem-tähe bulır tora ham bul tavgı ojoşmaların alırvıqa k'itäre.

VLKSM ustavın ham sojuz demokratiyın tupaı räveštä vödovdın h's ber jaramaqanlıqın k'itätep, Ölkä Komitet plenumı VLKSM dın Blagovestın ham Boraj rajon komitetarına 1937-se jıldın fevralı adaqında rajon komitetarın plenumların saqtırvıqa ham ularda propganda eše ham kolhoz komsomol ojoşmaları menen jetakselek itev turahında rajon komitetı sekretarın otcottarın quırvıqa quşa.

Dram tynäräktäre olimpiadabı

Dylejle rajonında 8 urında yd eşmakarlegendä eşlävse kolhoz dram tynäräktärenen olimpiadabı ytkäreldi. Bet he 32 dram tynäräge qatnaşp 10 mēga jaqın tamaşasılar qarar.

Unışlı başlavdar

МЭХСЫС ХЭВЭР
СЕБЕДӘН

Krasno—Usoł rajonınñ „Majaq“ kolhozı komsomol ojoşması dır tygel. Ul ydenen esenä barı 18 komsomolestar berlästär. Şulaj da komsomolestar ham jastär arahında propaganda esenä jalderevdä bul ojoşmanıñ şajıaj kyrenikle hınylıstär bar.

Komsomol politik uqıvdar bulın sa ike tynäräk eşläj. Şulardan politgramotala 15 komsomoles uqıj. Bınan tış komsomolqı jañı alınyvstär ham sojuzdan tış jastär esen 12 keşelek neseda mäktäse ojoştoralıqan. Politgramota tynäräge menen kolhoz pred-edatele kommunist Qajnıñ İptäş. ä neseda mäktäse menen komitet sekretarın (uqıtyvı) Şaripof yde jetakselek itä. Uqıvdar komsomoldın rajon komitetı aldılğan köndärdä regylar ytkärelälär. Döräş, qajıñ ber komsomolestarın uqıvıqa jereštäre äle qanaqatlınerlek tygel. İsaıqalın Əhmätvalı, Yzäkofo Məxəmətär tış qana ber səvəphed uqıv jaldıralar. Ləkin kypselek komsomolestarın uqıvıqa jereštäre ham zanatıla aktivlıqtar kytärelä barı. Bıñ, kyptän tygel genä komsomolestar arahında in possiv hanalqan Qajnıñ Josof ham Başırofo Əhmədärdän politik uqıvdı ber qaldırmaj jerevdäre, zanatıla konspekt menen əderlänep kilevdäre xarakterläj.

Komsomol ojoşması jastär arahında dıngä qarş propaganda eşen nıq jaldırdı. 15-se dekabrda komsomol komitet kolhozda uradın kilep sıqvıñ ham unıñ zarar turahında ləksiz ytkärde. Bı ləksıñ komsomolestar ham kolhoz jastäre dır qıdıqıñıñ menen tıñlanılar. 10-se q nvarda uqıtyvı Bıkmıtofo İp-

taş jetakselegendä Jerden jaralıvı turahında horav ham javap kışhe ytkärelde.

„Majaq“ kolhozı komsomol komitetı kolhoz dram tynärägenen esen jaldırderevgä lə dır əhmät alı. 1935-se jıl da kolhoz jastärenen ojoştoralıqan bul dram tynäräge bəgengä köndä yden lə Maxıanof Əhmät, Qajnıñ Josof, Bıkmıtofo Saıxa ham Şaripova Rasıq kevek talantlı kolhoz aktırdar tıralaj alı. Bı tynäräk ydenen postanovkalar menen „Majaq“ kolhoz qana tygel, başqa jaqın tıra kolhozdarı lə xedmətländäre.

Huñqı ajdar da „Majaq“ kolhozı komsomol ojoşması qatın-qıddar tıbənen nıq ykte. Qıñvar ajında qana 3 qıd komsomolqa alıñdı. Bınan tış kolhoz fermahında eşlävse Başırova Məjəm də komsomolqa inergä teläp komitetqa qarızla alıde.

„Majaq“ kolhozında gazeta alırdımaqan ber genä komsomoles ta juq. Komsomolestar 15 dana „Leninse“ ham 13 dana rajon gazetahı alırdılar. Bınan tış qıdıñ mejeşkä „Komsomolskaja pravda“, „Başqortostan“ ham „Kristianskaja gazeta“ lar alırdılar.

Qıdıñ mejeştä hər kən komsomolestar ham jastär jıjıñp SSSR jañılyqtıñ, İspania vaqıjaları ham qımyman xalıq-ara xəl turahında qıñ qırvı gazetalar uqıv ojoştoralar.

„Majaq“ kolhozı komsomol komitetınñ jastär arahında jaldı jaldırdı. Bınan tış jaldırdı ham formalar komsomoldın başqa ojoşmaları esen dı elge bulırvıqa tejeş.

SADİJQOF

Kompozitor Glinka nın ylevenä 80 jıl tuldı

15-se fevralda, XIX əvvattıñ tavgı jartıñındaqı ataqı rus kompozitorı Mixail İvanovic Glinkanın ylevenä 80 jıl tuldı.

M. I. Glinka 1804-se jıldın 20-se majında Smolenski gubernahı Novospasski avılında tıvqan. Ul 1817-se jıl da Peterburgta muzıjka menen əjallänä başla. 1823-se jıl da Glinkanın berense romanı „Mıneq arıam“ matavıqtı saqı. Ber nısa jıldan huñ ul yd osoronıñ in ere jaldıvıslar — Puşkin, Gribojedof, Zukovski, Del'vig ham başqalar menen jaqınaja.

Glinka ydenen berense operahı „İvan Susanın“ dın huñ Puşkinden hoqlanqıñ poemahı nıgedendä „Russian, Lydmila“ operahıñ jada. 1842-se jıldın nojəvrendä bul opera berense başlap Peterburgta səxnəgä qujıla.

Huñqı jıldarda ul „Kamarinskaja“ simfoniahıñ tıvdı. İspanıaqı varıp qajıqas „Madrid tene“ ham „Aragon İorto“ İsemle ike simfonik kartına jaldı. Unıñ İzadı mıkıstär arahında portepiana esen 40 lap kəj, vajtaq romans, trio ham kvartıtar bar.

M. I. Glinka 1857-se jıl 15-se fevralda Berlinda yide.

Foto tynäräge jaqş eşläj

Starletamaq Başpedtexnikum kılamında foto tynäräk ojoştoralıq, bında 13 uqıvıñ ılyqtırvı. Bı tynäräktä zanatılerenä qalmaq jaldırdı. Bıñ menen başqa mäktäp uqıvıslar lə qıdıqıñıñlar. Məbəl; berense hanı tatar mäktäsenen V klass uqıvıñıñ Qorbanqələjef zanatılergä qalmaq jaldırdı fotoapparatı ejrəndä. Xäder tynäräk aqzalar apparatı texnik jaqın ejrənep vötep praktikalä eşläj başlanılar. F.

Proletar revolytsianın bəjek dahıjı

(Davamı. Baş 2-se bitta).

kyrdä ham unı fəş İtte. Lenin „İlgä“ marksıstar kapitalizmıñ jalsı-lar tıne.

Leningä tiklem propaganda eše ad keşene esenä alqan eşse tynäräktärenä genä ytkärelä İne. Lenin eşsələr massahı arahında kın agıtaıla eşen ojoştırovıñ bulı. Ul bul jıldarda tarqav xaldä jaldırdı kılğan marksıstar tynärägen ojoştırov esen kərəşä. 1895-se jıl da Piterburg qılahıñ tırlə rajonlarındaqı marksıstar tynärägen ojoştırov „eşe sıjıñıñ adatlıqqa sıqırvı esen kərəş sojuzı“ tıgən ojoşma tıdöl. Bı Rossıla berense İllaraj Lenin tarafınan demokrati—senralizm nıgedendä, jaqın berdäm ydäk menen jetakselek itevse, sotsial-demokrati ojoşma bulı. Bı ojoşmanıñ jetaksel organına Lenin, Martof, Vanejef, Starkof ham Krızinovskıdar İnələr.

Piterburg sojuzı Rossıla eşse sıjıñıñ partıahıñ tıdövde berense tırlı İne. Bı sojuz eşsələr arahında revolytsion propaganda ham agıtatıla alırdı varıv menen bergä eşsələr sıjıñıñ qıdıqıñıñ menen dı jetakselek İtte. 1896-se jıl da Piterburgtaqı eşsələr stackahı bul ojoşma jetakselegendä ytte. Piterburg politıslahı bul sojuzdın aqzalar arıñnan nıqıly kydätev eşe alırdı bardılar. Şuqa kyralı bına bul vaqıtta ojoşmaları, tynäräktär ham ajrım keşelərgä quşımat İsem taqırdı jaldırdı İne. „Majnı“, „Ətə“, „dekarıstar“—bular vətəne ul vaqıttaqı ojoşmaların jaldıren quşımat İsemdäre bulqan. Vladimir İllıcten bık jaldırdı sase qojolqın. Şuqa kyralı unı „qart“ tıp jaldırdı. Ə, bıt Vladimir İllıc bul va-

qıtta 25 jaldırdı jaldırdı kən bulqan.

1895-se jıl da Vladimir İllıc avrı. Davalanıv esen İt İlgä kıl. Bı Lenin dı berense tapqır İt İlgä varıv bulı. Ul Jevropanıñ vajtaq qana İldərendä sotsial—temokrattarın eştäre ham unıñ ajrım jetaksələr menen tanısa. Şvetsarıla qı barı. Unda „xedmətte qotqırvı“ grıppıñ aqzalarınan Plexanof, Aksel'ud ham başqalar mən tanısa. Ular menen bık kyp həjläşä, eştäre menen tanısa.

Berense osoraşvıda uq Vladimir İllıc menen Plexanof arahında revolytsia jıñı ham eşse sıjıñıñ başja sıjıñıñ qaratla mənəsəväre turahında tırlı (raznoqlasla) bulı. Şulaj bulıvı qıramatın Vladimir İllıc Plexanofı tejeşenə narıqlı, ham grıppa menen bıləneştä ədməj. Şul uq jıldın sentäbr ajında Vladimir İllıc jaqınan Piterburgı qajta. Ul İt İldän maxsys cemodanda (bı cemodandın əbke qatında tırlə dokumetıtar ham ədäbləttər qujıv esen maxsys urıñ eşlənən bulı. Jaldı kyd menen qaradıqı unan h's ber şıklənev bulıvı mēmkin tygel) tırlə temala politik ədäbləttər alırdı qajıqın. Ə, bı ədäbləttər tynäräktärdən zanatıleren ytkərgəndä fajdala İqan.

Vladimir İllıctə İt İldän qajırdı tırdı Piter politıslahıñ ber şımsıñ (sıjıegı) kydä. Bı şımsı politıslahı upravlenıehna kılğas bıla tıp həjlägən: „Məhım dıvlat xıanatsıñıñ kydälek, ul İllıjanof, unıñ aqıñ abı lar, ul İt İldän qajırdı. Xäder bıd dı qıldan bıjıñmab İde“ İlgən.

Sıt İldän qajırdı menen Vladimir İllıc vətə kəsən, vətə eneğıñen partıahıñ nıqıtyv esenə İynatı.

1895-se jıldın 21-se dekabrı qarş tında Piterburg sotsial-demokrattar ojoşmasıñ tırdı keşeläre qılqa alıñılar. Vladimir İllıc tı ham unıñ İptäştäre lə qılqa alıñı. Piter grıppahı tarala tejerlek. Bı sojuz „Ravocaja dela“ tıgən gazeta sıqırvı qarar İlkəñe. Xattı gazetanıñ berense hanına materialdar dı əderlənən bulqan. Ləkin ojoşma aqzaların qılqa alıv menen gazeta materiallar la konfeskovajı İtelgən. Leninde Piterburgtaqı xəkəmq İkləm javırdı torov İortonıñ (дом предворельного заключенія) tırməhenen 193-se hanı kamerahına javalar. (Bı kamerahıñ hyraten gızetasıdın kıləhe hanında vətəvıd).

Rossıla batşalıq bəjek Leninde qıaxat ham şaxı tırmə gə javıv menen unı xedmətsən massanajırvı tırvı. Ləkin ul bık dır jaldırdı. Lenin tırmə lə jaldırdı vaqıtında la massa menen bulqan vətəneşle ədməne, ul İrektə qılqan İptäştäre mən tırdı bıləneştä bulı.

Tırmə lə jaldırdı vaqıtında Vladimir İllıc ekonomık, politik ham faldı əlkəndä bulqan kılaptardı uqıvı. Ydenen vaqıtın ro'sıonal fajdalandı. Ul bul tırmə lə bulqan vətə kılaptardı uqıv sıqtı ham uqa İptäştäre lə kılaptar kılırdı. Tırmə lə jaldırdı vaqıtında Vladimir İllıc ydenen „Rossıla kapital zmdıñ yveve“ tıgən dır kılavıñ jada bılıñı. Ham kıləsəktə qıñ tıp parıla tıdöv turahında nıq uylıñdı.

Vladimir İllıc kese jaldırdı yk hər tırlə konsperıslıqqa 2) bık o'tta bulıqın.

Nadızda Konstantinovna Krıpskaja „Lenin turahında İtəlektər“ tıgən kılavıñda bıla tıp jada: „Bıd dı bı grıppalar bıd arahında konsperatıslı esenä Vladimir İllıc vətəvıd dı ja şı əderlek İne. Ul praxıdnı dvordardı belep, bık jaqş İtep şıpn-

darı alırdı vətə İne. Ul vətə nısek İtep kılavı qıñı menen jaldırdı, tockalar qujırdı jaldırdı, bıldə znakıtar qujırdı, hər tırlə kılkalər quşırdı ejrəte İne. Qımyman unda norodovolestarın vıjuckalar bık jaqş (ejrənev məqnəhendä) bulqanıñ hıdä İne“. (N. K. Krıpskaja, „Lenin turahında İtəlektər“, 17-se bıt). Vladimir İllıc tırmə lə jaldırdı vaqıtında ber medıtsına kılavıñı jaldırdı aşə hət menen partıla programahıñ ham uqa anlatmaları jaldırdı. Bıñ jaldırdı texnikahı bına nısek bulqan. Vladimir İllıc İkməktən „qara havıty“ jahap unı esenə hət halqan. Ojonan huñ unı menen medıtsına kılavıñı jaldırdı aşə jaldırdı. Bı jaldırdı tık ut jaqıtında qana jaldırdı qajırdı huqa halırdı alqandan huñ qana uqırdı bulı. Bı Vladimir İllıcten „jaldırdı presordırdı“ bık unıñ bulqın. Kamıra jaldırdı aşə tırvı İsetev menen Vladimir İllıc „qara havıty“ jaldırdı. Ul ydenen tuqandırdı jaldırdı xatında—begen mıneq esen kyndı hət kən bulı. Əle. 6 qara havıty İttdom, tıp jaldırdı (V. I. Leninden ydäk muzejendä bına bul jaldırdı podlennıge qujırdı. Ul ber ad qaralanırdı harqıja tırdı. Muzejda bulıvıslar bına bık dır qıdıqıñıñ menen qarajırdı).

Vladimir İllıc batşə xəkymatenen tırməhendä İndə genə qıñı şartırdı jaldırdı lə şat ham qırdıle bulqan Səñkı ul eşse sıjıñıñ jaldırdı sıqıvıñ nıqlı bıñqan. Səñkı ul, Piterburg tırməhenen tege jaldırdı, kın Rossıla tırrıtorıahıñ qalalarında ham bıldırdı sarızmı qarş kərəşə bəjek rus xalıq aşaqqa vətə şırmı qıñı qıñı nıqlı bıñqan.

S. Latıjı.
(Hıvıñı bırdı).

2) Konsperatıslı—jaldırdı, İddırdı eşləj tırdırdı eş eşləv məqnəhendä

Ispania kommunistar partiaһы уға һәм нәтижә

Inde esense ai general Franko Germanla, Italia intervintarın tanka, aviatsia һәм başqa jaһь sredstvolar menen qorallanqan cästäre menen berlektä Madridtä qulһа alıraq ma-taşa.

Vaqıqlar respublikaһı Ispan xal-qınnı qaqşamaһ rävästä yddärenen baş qalahınn haqlap kilevdären kыр-hatälär. Madridtä giroistik haqlavdın һәр ber aһь, adnaһь, Ispan xalqınnı faşizmqa qarşь berdäm front kесөн nıqıta, feһnәsälär armiaһınnı xälәn masarlandıra.

Hunqь aһdar esendä Ispania kom-munistar partiaһь aqzalaһınnı һaһь bık nıq yğä. Bıl Ispaniala xalqь frontınnı nıqıyın kырһatä. Ispania kommunistar partiaһь yğäk komiteti-nıң general sekretarь Xozе Diass yğäk komitetınnı kryptä tygel bul-qan ber ultırıyında 1936-sь ylda Katesıyqa hunqь haqlavdar vaqıtın-da xalqь frontı jengen mäldä, Ispa-niala 32 meң kommunist bulqan bulha, xä d e r kommunistardın һaһь 200 meңgä jeteven belderde Ispan xalqınnı in jaqşь uldarь kom-munistik partia bairagь aһında ba-ralar.

Ispania xalqь dejem mobilizatsia talap itä

Kommunistar partiaһь һәм berläş-kän sotsialistik jәstär federatsiaһь dejem huqıqь itäqäte һәм huqıqьqa jaraqь xalqıy dejem mobilizatsia-lav inderevdä talap itälär. Berläşkän sotsialistik jәstär federatsiaһь dejem mobilizatsia fajdahına ytkerelä tor-qan kampaniaһınn ular esen Ispania-nıң ireklege һәм bojondoroqhodlo-qo q mmät bulqan bәtә j-štärde ular-dıң politik qaraştarına qaramaһtan kәrәşkә bıqırtırv lozungaһь menen berläştärep aһьp bara.

Faşizmqa qarşь bәtә kәstärden de-mokratik sotrudnicestvoһь jenev esen in dәрәһ grantie bulıp tora.

Respublikaһı xөkymäteneһı haqlıq haqlav ministrь anarxo sindekail-ka Fredrixä Monseni Alikand provinsla-һında bulqan mitingtaqь sьqıyın-da „sotrudnicestvo kәрәk һәм ul mömkın“ tip belde de. Ul Ispania revolytsiaһınnı aһıstärä turahında һөjägäндä kompartiaһı lozungta-һınn kın fajdalandı.

Anarxo sindikalistik profsojuzdar-da bıl sojuzdä eş-elärdä dejem sojuzь menen berlästerev turahında kın xәрәkät bara. Respublikaһı Ispa-niaһı kypselek rajondırında bıl kileşevgä ireşelide lä inde. Anarxo sindikalistardın yğäk organь „Fragua Sotsial“ gazetaһь profsojuzdar-dın berläşev faşizm өbtәnnä xäl it-kes jenev bulıp tora, tip jada.

Ispanıyqa slıtan kilep kydtäp to-rovsylar faşizmqa qarşь front ың yğä-ve һәм Madridtın giroistik haqla-һıyına ыsanalar. Ispaniala bulqan Belgia palataһınnı vakile sotsialis Gıylsman mätyqat vakildärenä res-publikaһı xөkymätene jardam itevse Ispan xalqınnı moral' tormoşon kyreп bulqanlaһıyın belderde.

Ispaniala 70 meң Italia һәм Germanla qeskardäre

Pariz, „Evr“ gazetaһь, xäderge va-qıtta Ispaniala 50 meңgä jaqın Ita-lian һәм 20 meңgä jaqın germaһ qeskardäre bulqanlaһıyın kырһatä.

Kurt ştangilde ylem yazahına tırtıv

Berlin. Drezden qalahında Kurt ştangil ylem jazahına tar ыldı. Uqa 30 jәş. Ul „dәvıatka xıant itevdä“ qәjeplänev bulıyın faşistik sud tara-һınn xәkөm itelgäjne.

Mәskәv—Vladi-vastok—Mәskәv

Sovet transportь texnikahınnı jaһь dır unıyşь bulqan „S.O.17—635“ pa-rovazь Mәskәv—Vladivastok—Mә-kәv arahında dır rejes başqarıp Mә-skәvgä qajıtı. Parovoz ordenı maş-inis Makarof jәtәkselegäндä jәretel-de. Bıl parovoz tәdәlgән әn v rle jaymajsä bәtәhe 30 meң kilometrda artıq arañ yite. Şuqa qaramaһtan ul texnik smotrdan hun taqь la jul-qa sьqarqa jaraqıylyqın kырһatte. „S.O.17—635“ parovozь ydenen juqarь sьfatlılyqın kырһatte. Bıl jaһь konstruksiala eşlängән Tindır-kondinsatorıy parovoz sovet trans-port texnikahınnı maqtavıy unıyşь.

Өfә „Dinamo“ katogında.
(Axmitjanıf fotoһь).

Terlenән әd-mәd

Tujmazь rajonında Vorosılofsь kә-valenistardın un kәnlek sbordarь bulıp ytte. Şuırdä 100 dän artıq keşә qatnaşp, şulardan 50 he „Vo-osılof kavalieristь“ znacogь norma-ların tapşırılär. Znackistardın ky-behe kolhoz jәstäre.

Rossnabıl'mden Başqortostan kon-torahь, oşo kәndärdä „Kәrәsselär“ dıgәn jaһь tavıyş fılm aıdı. Bıl fil'm iptәş Dımlırof qatnaşlyqь me-n n bulıp ytkән Lejpsig proiseshь ma-terialdarь menen eşlängән.

Komsomodın Өfә qala komiteti 17-se fevral'dä dır kylämdä, Puşkin-gә arnalqan bal-maskarad ytkәрde. Bıl kisәgä jәstär. Puşkin dävәrendä-ge һәм Puşkin әbәrdәrendäge ge-rodar kastıomında kildelär. Ta-һınn sәxnәhe һәм faje Puşkin әbәr-däre bujınsä jәһazlandırıldı.

Şaripqulof nasar jәlakse

Qыrmıyqalь rajonь Kagarovic is-mendäge kolhoz qarşında OSOavia-xim ojoşmaһь ber nısa jaldan bırlä jәşәj. Ber nısa jyl bujınsä inde, bıl ojoşma ykheд xälendä. Komsomol ojoşmaһь la, kolhoz idarahь la ber terle lä jardam kырһatmaјdar. Aһı-nqan protivogazdar, granattar, telәhe qajda әräm bulıp jatalar.

Ojoşmanıң jәtәksehe Şaripqulof bık „tydemle“ keşә. Ul bıl xalgә ujlap ta bırmaj, tınyşь qınsä, һaһan jerej bıra.

X. Latıypof.

Jaqşь tınarәk

Işembaј нефть promıslahınnı uға-һıy kombinatь komsomol ojoşmaһь-nıң başlanqıy politik uqıv tınәrege matur qınsä eşәj. Xäder inde tıq-lavsyalar programıy tamamlap ba-ralar. Komsomol ojoşmaһь bәtә tıq-lavsyalar la qәlәm, qaqıd menen tә'mın ite.

Propagandis Şәмsetdınof zanәtie-lәrgә әdәr ek menen kile Hәр ber terra tıqıavsyala dın dır aktivlıqь menen, jәntekläp tıkşerelä.

J. Qolmıj.

T. ARSLANOF.

BEDDEN JӘŞLEK

Yğterer dә, vatan ırkәlär dә, Haman şulaj bөjek kыtәrer, Haman jеn v meһen işet-ler Bedden ul jәse tәn kыkәve. Qırbıqmaјıy qarlı burandın da, Tomandan һәм bollo һıvıqtan, Senki ыanabıd, bәtәһen dә Qajnar jәj. geneд jыhta. Kem jәşlege şulaj sık bujında Posta tora yt-er qaranıp? Kem jәşlege aһь qo'opqasa Qıdıl bairaq itepqadandı

Puşkin vıjstovkahı 6 meң keşә qaranı

„1905-se jyl revolyutsiaһь“ muzejen-dä 22 qılvardın başlap Puşkinden toimoşo һәм izadına arnalqan vıj-stavka ojoştırolqajıy. Begenge kәn-gә bıl vıjstavkanı 6 meңnәn ar-ıq keşә qaranı. Motor zavodь һәм 4-5 һaһı dәvlet taqta jarıv zavodь-nıң komsomolstär, eş-e jәstäre vıj-stavkanı qararqa ojoşqan rävästä kildelär.

Redaktor urınebarı Q. M. URTAZIN

Ufa „Oktäbr natsıkasь“ tipografıasь. Başlavlıt väkile № 4677

QAJBƏT

VLKSM Өlkә Komitetı qarşında asılqan qıyqa metdәtle kurstı ta-mamıaqas Alıabıyva, Şarletamaq raj-komolь qaramaqına jеvәrelde.

Rajkomolda unı jaqşь qarşь aһьp All-quat tulı bulmaqan urta mәktә-benә baş vozatıj itep jеvәralär.

Alıabıyva kurstan hun kыnele kol-lektiv, pionerdar arahında eşlәjәsә-gen kyd aldına kılt-terep tәmle xıal, şat ujdär menen bara. Unıң tәvge eş kәndәre ыsnan da kыnele uda-lar, pionerdar unı jaratalar.

Jaqşь eşse, jәşkenä bulıyına qa-ramaһtan eştә jaqşь ojoştordo, raj-komol bedgә eşlekle qıd jеvәrdä tiğән maqtav hyddäre taraldı. Pio-nerdardın һaһь 45 tән 85 kә yğte. Jыjыyыşь, kәnәşmä әrdä komsomolka Alıabıyva yğeneд eşlekle tәqdımdäre menen sьqıyş jahanı.

Lәkin oşo kыnelelektär odaqqa һudıymanı.

Qıyqa vaqıt esendä eştә yden ta-mıyıp elgeygen Alıabıyvaqa—terle keşelärdä „licni“ һәм unıң menen qıdıqıyınqan xattar java başlanılar. Alıabıyva ulardın bәtәһenә lä his ber terle uratıvıyıd, tura javap bıra. Jәki bәtәnıaj dәşımaј qaldıra. Asıv-ıy xattar, һәм endәşmaј qaldıvdar bәk-ki kыptәrdә borsoqandır da. Lәkin bedde ul mäsәlә qıdıqıyındırmaј, tık Alıabıyvanıң eşenә kыrәlätә kәrtә halıyşь „Janavıy“ kolhozь komsomol komiteti sekretarь Sәfıqanofınnı ubal nıttäre genә qәzәplәndä. Senki, ul da Alıabıyvanan kыneleд javap aһıvslardıң bәrehe bulqas:

—Jaraj—kyrebed hınen nıqıyqıy-dı, Allaquatıy talap qasqanındı yğen dә hıdmәj qalırınnı,—tıp yğ-eñә jеke ende.

Bınsä oşo kәndәn Sәfıqanof Alıabıy-

vanıң nısek tә dәрәzәһen tәşәrev, unı avıldan odatıv julında eşlәj başlaј.

Ber kәn yğeneд enehe Fәridte sa-qırtıp ala la.

—Bınsä enem hın Alıabıyvaqa qәzәp ber xat jıd. Qıajıq buldım, hıne һө-jәм, hıne alam, hıneд toror xәlөm uј—tıgen. Javap jadmaј bulmaһ. Xattı mına bırerheң—tı.

Şulaj eşlәndelä. Alıabıyvanan ni leite xat tәşәrev alqan Sәfıqanofınnı unıң turahında bulqan һәр terle qәjәbәttәn berense satqıların yd pio-nerdarь arahına taratılı.

Komitet sekretarь Sәfıqanof Alıabı-yvanıң jadqar xatın yğeneд tulı bulmaqan urta mәktәptä uqıqan qus-tıların uqıj. 6 pionerdı yd tırәre-nä tırlap ala la vozıtyıdarına qarşь qәjәbәt taratıvqa lıynalı.

Sәfıqanof yd eşmäkarlegan aktiv-lıştıra bara. Vıl klas uqıvıyıy uc-kom Qıazıf Qıymär, Sәfıqanofınnı qusıyşь bujınsä Alıabıyvanıң dәftäre arahına ber ikense keşә bulıp nasar xat jadıp hala. I-ense pionerdı qus-ıp ul xattı alıdalar. Ham mәktәp tәge bәtә pionerdä qa, uqıvıyşь bala-larqa uqıp sьqalar.

Bı an ber nısağınә kәn elek Alıabıy-vanı maqtap һөjlägән hyddär Sәfı-qanofınnı taratqan jalqan hyddäre, qәjәbәttәre menen aһıynalar. Hunqь sıkta pionerdar arahında inde lkegә ыylenev başlanı. Ber tәrkөm pioner-dar Sәfıqanof jәtәkselegäндä Alıabı-yvaqa qarşь terle ыsıraq hyddär taratıv eşә menen şөqәlänälär.

Oşolaj itep Sәfıqanofınnı Alıabıyva-nan ыs aһıv esen başaqan ыsıraq eşә mәktәptä uqıqan bәtә uqıvıylar-dı lkegә ыylep, l-е arala һәр terle nasar kыreneşär, xulıqanlıq sьqıyş-tıy tıvıdırvıyqa tıkleм varıp jetä.

Bıl eştär bә әnәlä jaһь qınsä eşlәj başlaqan jәş komsomolka Alıabıyvaqa

qajat nıq ta'sır itälär. Mәktәp direk-torь Qajınullın bıl eştәrdä bәtәһelä Sәfıqanofınnı jenәjәte tıp aһılatıraqa tırtışä.

Lәkin Sәfıqanof uqala komsokomitet isemenen „protes“ belderep, һәр ter-le hyddär taşlav menen sıklәj.

Bınan hun eşlәrgә ber terle lä mömkınlek qalmaqas Alıabıyva bәtә xälde aһılatıp rajkomolqa qarıza jada. Bınsä hıdeп qalqan Sәfıqanof ta hyd-heд torıp qalmaј, rajkomolqa pioner-dar ismenen qarıza jadıp elgerä.

Sәfıqanof tırәһenә tuplar qan isme-kәmmatof, Qıabıdullın, X. Zәjneıdı-nof, M. Bajquzın һәм Qıazıfotınnı tulı bulmaqan urta mәktәptä 6-7-se tәrkөmdәrendä uqıjdar. Ular direk-tor qusqandı һәм uqıvıyşylardıң hyden tınlamaј, mәktәptәge tәrtıptә bodov eşә menen şөqәlänә başlaј tıj.

Oşolaj itep Alıabıyvanı ыsırtıv nıttәndä başlanqan һәр terle qәjәbә-tär lke aј davam itep mәktәptä, uqıv dıssıplınaһınnı nıq qınsä qaqşata.

Bıl fakt nәmä turahında һөjläj, hun? Bıl mәktәptä kommunistik tәрbiә eşen qujıvqa saqırtıqan komsomol komi-teti sekretarь Sәfıqanofınnı balalarqa jat bulqan bodovıqtar joqontıro һaһavda qәjeplәjdar. Bıl fakt, yğeneд şәxsi karjerahь esen, bәtә tәr qәjәbәttәm ma-xıanatsylarqa toıonovıy, ul qınsä jәt-mәhe tada rabotınsarь ыsırtıvıp, ba-laları һәр terle nasarlıq eştәrenä taratıvıyşь Sәfıqanof kevektәrdә mәk-tәptән jıraq tolorqa kәrәklekkә һa-baq bulıp tora.

Hәр terle qәjәbәtselek-sovet balala-rına jat һәм uları namıyşь, tada itep tәrtävlәvdән doşmanı. Yğdәren-neң bındaј zarı zaların bedden balalar qa joqtırolorqa tırtıyşьlar mәktәpkә jaqında jenәrelmәtkә һәм qөmıymән komsomodın jәtәkselek eşenlä urın bulmaһqa tejeş.

K. Rәşit.

1937-se yıl
20
FEVRAL'
№ 22 (1069)
Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarıdar, berläşeged!

BAŞQORT
xımı
P. etoxanahı

VLKSM dın
Başqortostan
Ölkä ham Öfö
qala komiteti
organı. 12-jıl
sıqı.

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ —. Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

GRIGORI KONSTANTINOVIC ORDZONIKIDZE

Хөкымәт бeldereve

18-se fevral көнө 17 сәғәт 30 минутта, Мәскәүдә, Кремль-дәгә үденең кварталендә, Авыр промьшленност' Халық Комиссары, ВКР(в) Үдәк Комитетының политбюро ағзасы иптәш Григори Константинович Ордзоникидзе јерәк парализациян қары ылде.

ВКР(в) ҮДӘК КОМИТЕТЫНАН

ВКР(в) Үдәк Комитеті, 18-se fevral көнө кiske 5 сәғәт 30 минутта Мәскәүдә партиядың иң дүр адаматы, јалқылы һәм қурығыһы бол'шевик—ленинсе, илебеддә хузалық төдөлешенен иң кыренекле јетәксеһе—ВКР(в) Үдәк Комитетіның политбюро ағзасы, СССР Авыр промьшленност' Халық Комиссары иптәш

GRIGORI KONSTANTINOVIC ORDZONIKIDZENEN

қары ылеве туралында SSR Сојузы есселәр сыңына һәм бәтә хедмәтсәндәрәнә һәм бәтә донја хедмәтсәндәрәнә тәрән қажы менән бeldерә.

Partia өсән, есселәр сыңы өсән, бәтә донја хедмәтсәндәрә өсән қадерле булған, үденең данлылы, героик тормаһон есселәр сыңы еһе өсән, коммунизм еһе өсән биргән керһең таһа һәм һық partia ағзасы, бол'шевик иптәш Ордзоникидзенен ылеве, partia һәм Советтар Сојузы өсән авыр јуғалты булып тора.

Иптәш Ордзоникидзенен образы, улың пролетар революция өсән, бедден ildә сotsializm төдөләһе өсән fidakär көрәһе, бедден ildәгә бәтә хедмәтсәндәрә, бәтә partialыларды, хузалық frontының бәтә работниктәрен, сotsializm јенеһе өсән, совет промьшленностының јаны қаданыстары өсән, бедден бәтә сotsialistik халық хузалығының јаны кытәреһе өсән артабан көрәһкә рухландырасы.

ВКР(в) ҮДӘК КОМИТЕТЫ.

SSR Сојузы Үдәк Башқарма Комитетінан

Совет Сotsialistik Respublikalar Сојузының Үдәк Башқарма Комитеті, јалқылы бол'шевик, Сојуздың сotsialistik хузалығының иң дүр ојоһторовсыһы, бедден сotsialistik промьшленностының иң талантлы јетәксеһе, SSR Сојузы Үдәк Башқарма Комитеті ағзасы, Авыр промьшленност' Халық Комиссары

Grigori Konstantinovic Ordzonikidzenen

18-se fevral көнө ылеве туралында СССР есселәрәнә, колхозсыларына һәм бәтә хедмәтсәндәрәнә, тәрән қажы менән бeldерә.

СССР ХАЛЫҚ КОМИССАРДАРЫ СОВЕТЫНАН

SSR Сојузы Халық Комиссардары Советы, партиядың һәм совет власының иң јақсы јетәкселәрәнәһе, сotsialistik промьшленностының ојоһторовсыһы, коммунизм еһе өсән fidakär бирелгән көрәһе, ВКР(в) Үдәк Комитетіның политбюро ағзасы — Авыр промьшленност' Халық Комиссары

Grigori Konstantinovic Ordzonikidzenen

18-se fevralda ылеве туралында SSR Сојузы есселәре, крәһтиәдәрә һәм бәтә хедмәтсәндәрәнә тәрән қажы менән бeldерә.

Халық Комиссардары Советы, қағсамат һәм јалқылы бол'шевик, совет сotsialistik промьшленностының ојоһторовсыһы иптәш Ордзоникидзене авыр јуғалты туралында илден бәтә хедмәтсәндәрә менән бергә қажыра, улың, революция көрәһе һәм сotsializm төдөһсенен данлылы тормаһо, бедден илден бәтә хедмәтсәндәрә өсән һәм коммунизм өсән революция көрәһеләрден бәтәһе өсән олғо булып хедмәт итәһегәнә һығыһы бeldерә.

СССР ХАЛЫҚ КОМИССАРДАРЫ СОВЕТЫ.

СССР ОБОРОНА ХАЛЫҚ КОМИССАРИАТЫНАН

SSR Сојузы Оборона Халық Комиссариаты, Авыр промьшленност' Халық Комиссары, ВКР(в) Үдәк Комитетіның политбюро ағзасы иң қарт бол'шевиктәрдән, Қыды Армияның граздандар һуғыһы фронттарында јенеһдәрән иң актив ојоһторовсыларынан — SSR Сојузы революция хәрби советының елекке ағзасы, 11,14,16-сы Қыды Армиялардың һәм Кавказ хәрби frontының ревојенсоветының елекке ағзасы иптәш

Grigori Konstantinovic Ordzonikidzenen

ылеве туралында Еһсе-Крәһтиәһ Қыды Армияһының қыды армьстәрәнә, командирдарына һәм политработниктәрәнә тәрән қажы менән бeldерә.

Қыды Армия, үденең қаһарман көрәһсеһе, бәтә илебедден һөһөккә бол'шеһге — ленинсе иптәш Ордзоникидзе туралында иһ-тәлектә мәңгәһа һақлап қалыр. Улың, пролетар революцияның доһмандарына қарһы, сotsializmдың јенеһе өсән көрәһкә тотоһ арналған тормаһо, Қыды Армияның бәтә војестәрә өсән олғо булып хедмәт итер, советтар иленең оборонаһың һығыһы өсән артабан еһкә ыларды рухландырыр.

СССР ОБОРОНА ХАЛЫҚ КОМИССАРИАТЫ.

BELDEREV

ВКР(в) Үдәк Комитетіның политбюро ағзасы, Авыр промьшленност' Халық Комиссары иптәш Г. К. Ордзоникидзене кымеһ өсән, I. А. Акулов (предсәдәтеле), N. К. Антипов, N. С. Хрущев, N. А. Булганін, А. Ј. Гуревич, А. Ј. Стетский, Ја. В. Гамарник иптәһтер sostавында комиссия ојоһторолдо.

Iptəş Ordzonikidze iştəlegənə

Bedden partia avır juqaltıvqa osorən: 18-se fevral kəne iptəş Grigori Konstantinovic Ordzonikidze jərək paralitce-nən qapıl yldə.

Kyrenəkle jətəkse, partia eše osən arımaş-talmaş kə-rəşse, sotsialistik industriyanı gyzəl jenevdəren ojoştorovsı həm vöjəvo jətəksehe, bedden jaqın həm həjəklə iptəşevəb həm duşbıddı bedden arıvıddan ylem tartıp alıd.

Iptəş Ordzonikidze ydenen bəta jaqtı tormoşon eše sıj-nıf eše osən, keşelekte irekkə sıqarv eše osən, kommu-nizm eše osən totoşo menən bırdə. Jəş ybmer vaqıtınan uq iptəş Ordzonikidze Lenindən vöjək vıjraqı aştına vabıtı həm şul vaqıttan alıp tormoşonon adaqına tiklem, in alıdnıq po-zitsialarda kərəşep, vıl vıjraqı namı həm bırelgənlek me-nən kytərep kılde.

Unıñ tormoşo, eşsələrdən həm krəttıandərdən batşa sa-modərvıahına həm burzuaz-pomeşçiklər qolloqona qarşı revolytsion kərəşə menən, SSSR da vöjək proletar revolyt-siahın jeneve osən kərəş menən, aq gvardia armiaların həm sit il interventların tar-mar itevde ojoştorov menən, sotsializmdıñ jenevle tədəleşə menən tıqdı bəjləngən. Həm unıñ qajın torqan revolytsion eşmakərləge barqan bəta jər-də ul yde menən jenev artınan jenevdər alıp kılde.

Iptəş Ordzonikidze partia tarafınan qujıbqan vöjək maq-sattarqa ireşevde qurqıv həm totqarlıqın nı ikənən belmə-gən bol'seviktən olgəhe buldı. Kyrenəkle ojoştorovsı həm massalardıñ jətəkseheñen jaqınıñ energiahı, nıqısmalıbıq həm turalıq talantı unda, iptəş Sergonı şəxsi rəveştə belgən bəta keşegə jaqş bıldəle bulqan, həm ısnı bol'sevik—lenin-senən ajrım sıfatı bulqan asıq kynellelek həm keşelərgə mənəşəttə iptəştərsə jıvıjlıqın it kıktes sıfattar menən bergə quşılqajınlar.

Huñqı 7 jıl esendə iptəş Ordzonikidze SSSR Avır pro-mıjšlennosıñ başında tordı. Sotsialistik ekonomikahın in vöjək jenevdəre unıñ isme menən bəjləngəndər. Partia, avır xızalıqın, transportı həm ovoronanı qajtanan qorallan-dırqan kəsle alıdnıq avır industria tədəvde in avır burı-sın unıñ jırdamı menən xəl itte. Iptəş Ordzonikidze, avır industriyanı kyp millionlaqan rabotniktəre armiahın başın-da torqan xəldə, jañ texnikanı tədəv həm ydləştərev osən kərəş frontında in avır krepostardı berehe artınan berehen pristup menən ala vırdı. Ul, sotsializm eşenə adaqına tiklem bırelgən, bol'seviktər partiahı ergəheñə tuplanqan avır indus-trianı talantı adamattar kadrarın həjəp ybterde.

Həm vına xəder, qəderle iptəş Sergio, hın bedden jıvıvıd-da juqın. Bıl juqaltıvıñ avırıqı mənə vətəmə. Bedden ildən xedmətsəndəre unı avır kisererdər. Bed, iləvə sotsia-lizm jantanahına ireşkən saqta hıne juqaltıv. Bedden tarıftan vöjək kərəş jılı menən qadınqan vıl jenevdərdə hıne xed-məttəren, hıneq energian, hıneq kommunizmq sikhed bırel-gənlegenden oləşə kyp.

Xuş qəderle duş həm iptəş Sergio.

I. Stalin	Ja. Rudzutak
V. Molotov	M. Kalinin
L. Kaganovic	A. Zdanov
K. Vorosilov	P. Postajsev
V. Cuxar	A. Andrejef
A. Mikojan	V. Mezlaux
S. Kosior	N. Antipof
G. Petrovski	M. Şkirətof
R. Ejxe	Ja. Jakovlef

SOVET KONTROLE KOMISSIAHYNAN

Sovet kontrole komissiahı, kommunizm eše osən jal-qınlı kərəşsəne vaqıtınan elek juqaltıv turahında Sovet-tar Sojuzın bəta xedmətsəndəre menən bergə qajıqıra. Bıl hoqlanqıv bol'seviktən bəta tormoşo eşsələr sıjıf eše osən, bəta xedmətsəndər eše osən hoqlanqıv kərəş ol-gəhe, bedden partianı, Lenin-Stalin partiahın general'-nıj liniahın ytkərevde ajrıvsa nıqlıq olgəhe bulıp tora. Iptəş SERGO ORDZONIKIDZE, donja kapitalizm həm unıñ bedden ildəge agenttar, tərle təbtəge qaldıqtarına qarşı kərəştə kommunistik jəmojıte tədəvse stalinsel şta-vın aqzabı buldı.

Sovet kontrole komissiahı, bedden bəta Sojuz kommunis-tar partiahın həm, iptəş Sergio Ordzonikidze unıñ şəxsi jaqın duş bulqan iptəş Stalinən qajıqıñın urtaqlaşvın beldə.

Sovet kontrole komissiahı.

VKP(Б) НЫН МӘСКӘВ КОМИТЕТЫНАН

VKP(Б) ның Мәскәв өлкә һәм қала комитеттары, партия, ил-вəд һәм бəтə donja xedmətsəndərenə avır juqaltıv turahında Мәскәвдə һәм Мәскәв өлкəһенə коммунистарына, eşsələrenə, kolhozсыларына һәм бəтə xedmətsəndərenə vöjək qajıq menən beldə.

18-se fevral kəne, partia һәм хөкүмəттən in kyrenəkle jə-təksələrenən berehe, VKP(Б) Үдəк Комитетының политбүрə aqzabı, Avır promıjšlennost' Халық Комиссары iptəş

GRIGORI KONSTANTINOVIC ORDZONIKIDZE

ylde.

Lenin gvardiahın jaqınlı һәм nıq bol'sevige, partianı bərdəmləge osən arımaş-talmaş kərəşse, Lenin һәм Stalinən ucenige һәм in jaqın soratnıge, sotsialistik industriyanı in vöjək jenevdəren ojoştorovsı iptəş Ordzonikidze ydenen hoq-lanqıv һәм danlıqıv tormoşon in adaqıv momentqa tiklem kommunizm osən fidakər kərəşkə bırdə.

Iptəş Ordzonikidze partia һәм халықтың дошмандарына тəрən асыv менən jaqın edmə-ед, kerheд тада һәм qaqşamaş bol'sevik—leninsenən olgəhe buldı.

Iptəş Ordzonikidze turahında jaqtı iştəlek, Lenin-Stalin partiahına unıñ sikhed bıreləvenən, proletar revolytsiahı osən, bedden ildə sotsializm tədəleşə osən unıñ qurqıvıñd һәм arımaş-talmaş kərəşenən olgəhe bəta xedmətsəndərdə kommunizmdıñ tantanahı osən artınan kərəştə jañ jenev-dərgə ruxlandır.

VKP(Б) ның Мәскәв қала һәм өлкə комитеты.

МӘСКӘВ

БӨТӘ СОJУЗ КОММУНИСТАР (БОЛ'ШЕВИКТӘР) ПАРТИАНЫ НЫҢ ҮДӘК КОМИТЕТЫНА

„PRAVDA“ REDAKSIAHYNAN

Bəta partia һәм Sovettar Sojuzın bəta xedmətsəndəre menən bergə partianı Başıqortostan ojoşmaş һәм Başı-qortostan xedmətsəndəre partıvıddıq һәм Sovettar Sojuzı xedmətsəndərenə osorıqan avır juqaltıv — partıvıddıq һәм Sovettar хөкүмəттən in jaqş ojoştorovsıların һәм jətəksələrenən berehe, tuqan, nıq həjəklə Grigori Konstan-tinovic Ordzonikidzenen yleve ajqan yddərenən tərən qajıq-һın beldə.

Bol'seviktər partiahı, Sovettar Sojuzın халықтары һәм бəтə donja xedmətsəndəre eşsələr sıjıfın eše osən in nıq bırelgən kərəşsəne, sotsializm osən vöjək huqıstarda һınal-qan һәм tikşərelgən revolytsionerд juqaltıvlar.

Iptəş Ordzonikidze 30 jıldan artıqıraq vaqıt Lenindən һәм Stalinən turan-tura jətəksəleге aştında eşlənə. Lenin һәм Stalinən kyrenəkle soratnıge — tuqan Sergio qatı idən aştı şarttarında, grazdandar huqıstı fronttarında, proletar dəvləte tıvdırvıd, partianı bərdəmləge һәм unıñ saftarın тада ıqıv osən kərəştərdə, Lenin-Stalin mılıj politikahın ytkərev də, qevətle alıdnıq avır industriyanı tıvdırvıd, — Lenin-den-Stalın vöjək eše osən, donja kommunizm eše osən adaqına tiklem bırelgən, jaqınlı, qurqıvıñd kərəşse buldı. Iptəş Ordzonikidzenen vöjək obrazı bedde, partiahı һәм par-tiahı bol'seviktərdə, sotsialistik vatanıvıddıq һәм бəтə don-janı bəta xedmətsəndərenə kommunizm jəmojıten tədəp jə-tkərev osən artınan kərəşkə ruxlandır һәм ruxlandıra-saq.

VKP(Б) ның БАШҚОРТОСТАН ӨЛКӘ КОМИТЕТЫ.

СССР АДЫҚ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ ХАЛЫҚ КОМИССАРИАТЫНАН

СССР Адық Promıjšlennost' Халық Комиссариаты, bedden partianı, Sovettar Sojuzın eše sıjıf һәм бəтə xedmətsəndərenə avır juqaltıv turahında—СССР Avır Promıjšlennost' Халық Комиссары, VKP(Б) Үдəк Комитетының политбүрə aqza-һы iptəş

GRIGORI KONSTANTINOVIC ORDZONIKIDZENEN

yleve turahında адық promıjšlennostының бəтə rabotniktə-renə beldə.

Bedden ildən бəтə xedmətsəndəre, iptəş Ordzonikidzene, bol'seviktər partiahı osən idən aştı osoronda jaqınlı kərəş-sehe itep, grazdandar huqıstı fronttarında qurqımaş xənl jətəksə itep, sotsialistik promıjšlennostың talantı tədəvsehe itep, partıvıddıq in jaqş jətəksələrenən berehe itep, Lenin һәм Stalinən soratnıge itep beləler һәм jaratalar ine.

Iptəş Ordzonikidzenen jaqtı obrazı bəta xedmətsəndərdə kommunizmdıñ tulı jeneve osən fidakər kərəşkə ruxlandır.

СССР Адық Promıjšlennost' Халық Комиссариаты.

Ip. G.K. Ordzonikidzene kymevde ojoştorov komissiahynan

Iptəş G. K. Ordzonikidzenen kəvdəhe halıqın grov 19-sı fevral kəne Sojuzdar jortonon kolonnahı zalına qujıla.

Mərxym iptəş G. K. Orzonikidze menən hav bullaşv osən 19-sı fevral kəne 12 səqəttən inergə mөmkınlek bırelə. Krematsla һәм kymev vaqıtı turahında əbtəmə rəveştə xəbər itələsək.

Redaktor urıvatarı Q. MURTAZIN.

Өфө „Октябрь Нәтикәһ“ типографияһы. Бағлавліт вәкилә № 4680

Jəşəhen kəsle həm jənelməñ QƏDYL ARMIA!

1937-se jyl
23
FEVRAL'
№ 23 (1070)
Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdən proletarlar, berläşeged!

ЛЕНИНСЕ

«ЛЕНИНСЕ» — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM dñ
Başqortostan
Ölkä häm Öfö
qala komiteti
organı. 12-jıl
sıqı.

JENELMƏT ARMIA

BƏGƏN EŞSE-KRƏTİTİD QƏDYL ARMIA- 'HYNBN UNTUQİD JYLLYQİ

Kommunistar partiäñ jətəkselegen, bəjek jılbassılarıñ həm genial' polkovodistar Lenin həm Stalin alıp barıvsıylıq aştında bynan 19 jıl qala qədi gvardianıñ eşseler ötrədtäre, qədi partizandar həm revolytsion haldattar Qədi Armia-ñ berense bataljondarın həm polktarın tötönölär. İlebedden revolytsiyağa birelgen in jaqsı uldarı unıñ huqıssan saftarın nıqtıtlar.

Donja antantahıñ berläşkən kəstären, jəş sovet ilenə qara jav bulıp taslanıvsı betä tər bandlerı tar-mar itep Qədi Armia kın vatanıñ dñ qədi siktären haqlav posına vabı.

Byna inde 19 jıl, tarixebedden in bəjek dokumentı Stalinsel Konstitutsia menən nıqtıtlıqan həm huqıssar qadınlıqan bəjek proletar revolytsia-ñ jenevdären—sovet ilen haqlav postında tora.

Qədi Armia—ydenen 19 jıllıq-ña, bəjek Stalinden in jaqn soratnige, Sovettar ilenə berense marşalı, timer narkom həjəklə Klim Vorosılof alıp barıvsıylıqında donja jəndə in kəsle, ilebedden industrial qevätenə eja bulqan jañ texnika menən qorallıqan, xalıqtardın həjəklə jılbassıñ bəjek Stalingə fidakər birelgen, jənelmət armia bulıp qarşıla.

Səsək atıvsı tuqan ilebed ydenen armiañ berense klassı texnika menən tamin itep, unıñ qeväten kəndən-kən nıqtıta vara. Sotsialistik ilebedden jəş bynıñ hər jıl haqn həjəklə həm jənelmət Qədi Armiañ-qa in jaqsı tulıblar birä. Ular, yd ildärenen jəş patriotlar Qədi Armiañ cəstərändä, məktəptərändä, polktarında, qorala-tanktarında, bronepojezdarında, hıvda—karabeldərində, havala—vojevoj samoljottarında sotsialistik vatanıñ qurqav sənqätinə eja bulalar. Sənki «Eşe-Krətiän Qədi Armiañda qəskəri xedmət SSSR gräzdandarıñ pıçot vırsı bulıp tora» («SSSR Konstitutsiañ 132 statjahanı»). Sənki betä eşsəndər menən ber teləktä, ber maqsatta jəşvı mekəmməl rəvəstə Lenin Stalin eşənə birelgen Qədi Armiañ qurqavıñ, batır kərəssehe bulıv—ul, xedmətkä, belem alıvqa, jalıq tulı xoquqı bulqan hər ber jəş esən bəjek namıñ həm maqtavı xedmət.

Byna şuqa kyra lə ilebedden xalıq həm jəstäre Qədi Armiañ qajnar jaratar. Byna şuqa kyra lə bedden doşmandar jırtqıslıq asıvı menən unı kyra almadır. Meñ həm meñ tapqır ləqnat itelgen, javılyq-tyñ in əşəkektərənə jətkən sovetlarqa qarşı trotsistik-zinovjevseplonadar, devirsanttar, yltirevsələr, vatanqa xianat itevsələr bandlerı, bedden həjəklə Qədi Armiañdın həm qəymən ilebedden qurqavıylıq jomışartıq teləgəndər ine. Ular dñ byl javıy plandar batır şıqıqan kevek ber genä tərle doşmandar Qədi Armiañ qeväten qaqşata almadı.

Kapitalistik ildər qot osqos tıdlek menən jañ imperialistik huqısqı ıttıllar. Germania faşistar, Japoniañ huqısqı suqmandar berense siratta

bedgə həzym itergə əderlənələr. Yd ildärenen eşsəndə qanında həm həjəktərändä qotırqan rəvəstə qorallanalar.

Ləkin ular yddärenen susqa morondarın bedden ilebedgə huqısqı batırsıylıq itələr Qədi Armiañ jəmerges udarın alasaqtar.

Sovettar ilenə qarşı huqısqı əderləvgə həm hər tərle provakatsialarqa bed, Qədi Armiañ taqı lə nıqtıv, ilebedden qurqavıylıq kəsajtev menən javap birergə tejesber. Qədi Armiağa bulqan jaratıv, hər jəstən huqısqı belemenə eja bulıv, ydenen kykrəgen «vorosılofsa atıvsı», «GTO», «GSO», «PVXO» znaqı menən vıdav, nındə də bulha ber xərbı professiañ ydləsterev, batır paraşutis, qıjıv ljotcik bulıv menən nıqtıylıqlar tejes.

Qədi Armiañ xərbı qeväte, ilebedden qurqavıylıq kəsə, bol'seviktar partiäñ həm sovet dävlatenən bəjek dejetelə, betä ilebedden həjəklə Serqo Ordzonikidze isme menən tıqıd vıjləneştə. Ul sotsialistik industriäñ komadndarmı bedden armiañ berense klassı texnika menən qorallandır. Byna şuqa kyra lə byl qajtarımañ juqaltıv ilebed esən ylsəyhed dır qajıq həm unıñ mänge juqalmañ iseme ilebed qurqavıylıq taqı lə, taqı lə nıqtıv-qa saqrıv vajraqı bulıp tora.

Qədi Armiañ 19 jıllıq kom-somoldın betä ojoşmalarında lə xərbı eşte kəsajtev, nıqtıv menən vıl däləv—byl maqtavı kəngə in jaqsı bylək bulır.

Lenin həm Stalinden danı safdaş, ulardın in tura həm ısanıslı soratnige, krestaldaj saf bol'sevik həjəklə SERGO sovet jəstäre jərəgəndə mänge jəşajəsək.

UNBN TORMO ŞO—JƏSTƏR ƏSƏN ƏLGƏ

Kommunistik partiä menən bergə, betä xedmətsəndər menən bergə vatanıñ esən byl qajıqlı kəndərdə, Lenin komsonols həm sovet jəstäre, bol'sevistik partiä həm sovet dävlatenən bəjek dejetelə, Lenin həm Stalinden juldaş Grigori Konstantinovic Ordzonikidze juqaltıvna tərən qajıqlı belderələr.

Bedden vatanıñdın uldarı həm qədiar, bəjek qajıqlı həm ylsəv-hed xəsrət menən yddärenen vıstırtıv tyvan ejələr.

Jaqtı tormoş byvındar itələgendä—bəjek idejələr, revolytsion energıa, batırlyq həm qurqavıylıq, xedmətsəndərgə jalqonı məxəbət, ulardın doşmandarına sikhed nıfırat simvolı bulıp, mängegə qalasıq keşe ylde.

Sergo Ordzonikidze byl dır həm krestal tada tormoş isemal byl isem bol'sevistik partiä tarixıñ tere tuplanıv, unıñ idjə qeväte həm qajıqlı-berdämlege iseme. Byl Sotsialistik revolytsiañ qurqavıylıqlar, partiä həm xalıqtardın betä doşmandar menən kiləsmə kərəssenən isme.

Grigori Konstantinovic Ordzonikidzenen dır həm qajnar jərəgə bedden vatanıñdın jəstären sikhed, Stalinsel jaratıv menən jaratıv. Atalarsa xəsrətlek menən ul revolytsiañ jəş bynıñ tarıaləne, jəstərgə jynələş birde, ruxlandır, ulardın aqında komsonolistar partiäñ həm luqan ilgə birelgenlek aqın, tydemlelek həm batırlyq, skromnost həm javajlyq urınlıqlar.

Lenin komsonols iptəş Ordzonikidzenen jəstərgə qarata «Eşe həm krətiändərgə xedmət itev kevek bəjek ojañajet» byl julda hedde maqtav vaxet həm jənev kətkənlegen bəleget tıqan ruxlandırıvsı hyddären ber genə vaqıtta lə onotmajasaqtar.

Lenin Stalin tarıfınan jətəkselek itelvise Lenin komsonols, jəş staxanolslar, sovet jəstäre, Sergo Ordzonikidze ystərgə bəş maqtav-ly tormoşon birgen, eşse—krətiändərgə xedmət itevdən bəjek eşənə ojañajet.

Betä Sojuz Leninsel Kommunistik Jəstər Sojuzıñ Ydək Komiteti.

K. J. VOROŞILOF.

Bəjek Stalin den soratnige, sovettar sojuzıñ berense marşalı, jəstər den həjəklə dırtı, SSSR Qurqavıylıq Xalıq Komissariatıñ timer narkom KLIMINTI JEFREMOVIC VOROŞILOFQA qajnar saləm!

iptəş Ordzonikidzenen yleve turahında vrac- tar zaklyeniehe

Iptəş G. K. Ordzonikidze jərək ittärenen həm qan juldarıñ avır sklerotik ydgərevdärenə ilkən arterioskleroz menən şulaj uq tuberkuljoz menən avırqan huljaq bəjərgen 1929-sı jılda alqandan huq qalqan unjaq bəjərgen xronik avırby me-nən ıdalanqan.

Huqıq ike jıl esendə iptəş Ordzonikidzenen əlenən-əle stenokardiä (kykrək baqahı) həm jərək astımañ pristıptar bulıv. Oşondaj pripadoktyñ adaqqıby, bik avır pripadok 1936-sı jıldın nojəbr başında bul qıjıv.

18-se fevral' kənə irtə menən iptəş Ordzonikidze ber nəmənən dəzarlanman, ə 17 səqət 30 minutta, kəndədgə jal vaqıtında ul qarıl qına yden nasar hıdə başlanı həm ber nısa minuttan huq jərək paralisenən ylde.

SSSR Havıy Haqlav Xalıq Komissarı: G. Kaminski.

Kremi'den havıqtırv-sanitaria idarahı nacal'nige: I. Xodorovski. Kremi'den havıqtırv-sanitaria idarahıñ konsul'tantı meditsina fəndəre doktorı: L. Levin.

Kremi'den ambulatoriañ de-zurnıy vırsı: S. Mets.

Grigori Konstantinovic Ordzonikidze

Qısqasa biografiyası

Berddən partiya, bəşək sosialistik vatanşünas—SSSR-dən eşsələr şünas ham xedmətsəndərə, bəta donja xedmətsəndərə dur qajıqqa osorantlar. Jalqanlı, qurqavlı bol'sevik—Leninse, milliondarlıq həşəkletəksehe, Lenin ham Stalinde soratnıq, bəta Sojuz kommunistar partiaha Ydək Komitetin polıtajuro aqzalı, jener barıvsı sotsialistik həşymde talantlı ojoştovsıha—avır promıjşlennost' Xalıq Komissarı **Sergo Ordzonikidze** juq buldı. Bıl kres, talıdaj saf, qaqşamaı revolytsioner, bol'sevikten bəta tormoşo Lenin ham Stalin, VKP(b) Ydək Komiteti jətəkselege aıtında, partianı, eşsələr şünas kyd aldında ytte.

Grigori Konstantinovic Ordzonikidze (partia quşamaı Sergio) 1886-sı jıldın, 28 oktabrendə (janı stil menən) Kənbajış Gruziala, Goryşa avılda tıvı. Sirgo atahın nı varı ber nısa disətinə nasar qına jere bulqan. Serگونın əsəhe bala tıvırdıqandan hun uq tiddən ylgən.

Məktəp skəmiəhenən yk (Sergo fidşerlek məktəbində uqı) Ordzonikidze sotsial—demokratik tınərək-tərde aktiv qatnaşvıslı bula.

1903-sə jıl da Sergio Ordzonikidze bol'sevik bularaq RSDRP qa inə. 19 jəşlek jeger saqtan alıp ul—inde Gudatın partia ojoşmaınlıq bətahe tarafınan tanıqlan jətəksehe, partianı Suxum okrug komiteti aqzalı, idən aıtı eşte talantlı ojoştovsı ham jalqanlı agitator bala.

Jəş revolytsioner 1906-sı jıl 5 qınvarda (qoral buşatqan momentta), berense tapqır quloqa alına. Sergio Suxum tərmahe nı javılp, unda 1906-sı jıldın 7 iynenə tiklem ultıra. Tərmahe şıqqas ordzonikidze Təlisegə kılə. Bında ul bol'sevik gazetahı „Dro“ („vaqt“) redaksiyahında berense tapqır iptəş Stalin menən osoraş. İptəş Stalin bıl gazetanın redaktori inə, 1907-se jıldın nojərendə jəş revolytsioner janınan qulqa alına, ham Təlisi xəkəm palatahın maxsus qatnaşlıq prigo-vorı bujınsa bəta xoquqtarınan, milkenən məxrym itələ ham mənəgə tororqa Sebergə hərgəngə jəvərelə. Ləkin ike ajdan hun Sergio ssylkanan qasa, Bakuqa qajta ham unda aktiv rəvəstə idən aıtı partiya eşe alıp bara. 1910-sı jıldın nojərendə Sergio Parizqa Lenin janına bara. Bında Sergio Lenin jətəkselek itkən partiya məktəbində ber nı tiklem vaqt uqı. Ləkin Ordzonikidzegə tiddən uqıvı tuqtırdıq tura kılə. Ul Rossiaqa qajırdıq ham bəta Rossia partiya konferinsiahın saqrıvıvı ədər-ləv bujınsa eş alıp barıqtıgən, Lenindən qajət javapı parucenlehn ala. Bıl vaqıtta batşa reaksiyahın qom-hodlaşqan vaqıt inə. Eşləv qajət avır. Sergio Ordzonikidze Lenin zadatınlıq bık jaqş ytəne ham 1912-se jıldın qınvarda Praga bol'sevistik konferinsiahı bulıp ytte. Konferinsiala Sergio Ordzonikidze YK aqzalı bulıp hajlana. Uqa Piterburg partiya ojoşmaında konferinsia turahında doklad həjləv jəkmətə. YK tən bıl parucenlehn yttə, Ordzonikidze Vologda gubernahında ssylkala bulıvıvı iptəş Stalinga bara. Hərgəndən qasqan iptəş Stalin menən bergə ul Bakuqa, ə huynan Təlisigə kılə. 1912-se jıldın 27 apreləndə Sergio quloqa alına. Xəkəm aldan 6 aj ultırdıqandan hun, Piterburg okrugı sudı Sergio Ordzonikidzene hərgəndən qasqan ham bol'sevistik eş alıp barıqlıq eşən 3 jıl kargıq ham unıq adaqlınan mənəgə hərgəngə jəvərgən unıq kire qajırdıq xəkəm itə. 1912-se jıldın oktabrendə Ordzonikidze boqavlap

HYRƏTTƏ: Stalin ham Ordzonikidze İptəşlər Kreml'də Gruzia SSR xedmət itələnen delegatların qabul itkəndə (19 nıy mart, 1936 nıy jıl) (sojuzfoto)..

alınıp, Şlisselburg krepostına javıla. 8 jılqa jaqn Sergio Ordzonikidze batşalıq qul aıtında—tərməldə, Şlisselburg krepostında, etap aıtında ham hərgəndə əsir buldı.

Fevral' revolytsiahı vaqıtında ul Alıx Jakutiala hərgəndə inə. Batşalıq təşərildə. Bıl jənevde Ordzonikidze bəta ısn Leninlər kevek, sotsialistik revolytsia eşən kərəşə bık tiddən kysev eşən şart itep kenə nahalanı. 1917-se jıldın majında ul Piteragradqa kılə ham bojevoj partiya eşənə bətenləj birelə, Lenin təqdime bujınsa Sergio Ordzonikidze bol'seviktər ojoşmaınlıq Piteragrad komitetinə inderelə.

Oktabr sotsialistik revolytsiahınan hun Ordzonikidze (1918-se jıl 2-se qınvarda) Ukraina rajonınlıq vaqıtınlı rəvəstə qadətən itş komissarı itep bıldələnə ham sovettar Rossiahın adıqqa moxtaz urıdarın iten ham başqa adıqtar menən tə'min itev bujınsa bık məhim polnomicie ala.

Lenin—Stalin partiaha Ydək Komitetin lajqlı ısanıslınlına xas bulqan energia ham batırlıq menən Ukraina xedmətsəndərəne sovet vısn nıqıtlıq ham unıq aldında torqan nıged burıstı—adıq zapastarı, material qımməttərdə, huqıq kərəktəren ildən esənə odatıvda jədam itə.

Unan hun—graydandar huqıqınlı javapı frontlarında jəgərle eş jıldar başlana.

Sergo Ordzonikidze—Germania qəskərdərenə ham Gajdamaktarqa, Dondaq aq kazaktarqa qarşılıq kyr-hətvəde ojoştora. 1918-se jıldın maj adaqlında Ordzonikidze Saritsinqa həşym itevse kontrrevolytsion van dalarqa qarş kərəştə ojoştov pla-

nlı tədəj. Qalanı ısn haqlav, eşən tə'min itep, Ordzonikidze Kubanqa barırdıq aşıqqa, ul unda nemes intervintərəne qarş Kubandə qurqavslıq ojoştora, jəş Qıdıl Armlahın kəsən nıqıtlıv eşəndə eşləj. 1918-se jıldın dekabrəndə Dinikindən aq armiahlı Terski əlkəhenen siktərəne jaqlılaşqandan-jaqlıaj. Respublika eşən oşo avır vaqıtta Ordzonikidze Tənjaq Kavkazda frontınlı kyp ucastkalarında dur eştər uđqara. 1919-sı jıldın iyl ajında Sergio Ordzonikidze Kənbajış frontınlı 16-sı armiahlınlı Revvojensovet aqzalı itep bıldələnə. 1919-sı jıldın oktabrendə partiya ham xəkymət unı Dinikingə qarş frontqa jəvərelər. 1920-se jıldın fevral' başında Sergio Ordzonikidze sovet vısn torqodov eşən Tənjaq Kavkazqa jəvərelə. Sovet Əzərbajdzan eşən kərəştə Ordzonikidzenen role, 1936-sı jıldın 21-se qınvarda Kremlə Əzərbajdzan delegatsiahın qabul itkən vaqıtta iptəş Stalin tarafınan bətatıvlıq menən narıqlandı. Ordzonikidzenen tribunarqa sıqlıvınlı iptəş Stalin oşo huqdar menən təbriklənə:

— „Əzərbajdzandə azat itevseğə sələm. Əzərbajdzanqa ul berense inde“.

Ordzonikidze Gruziala kontrrevolytsianı bətkəngə tiklem tuqmaq kəndərdə Məskəvdə barqan RKP(b) nı X sjez unı yde bulmaha la RKP(b) nı Ydək Komiteti aqzalı itep hajlanı.

1921-se jıldın 19-sı maj qararı menən bəta Rossia Ydək Başqarma Komiteti Sergio Ordzonikidzene bojevoj qıd il əla nı ordən menən nagrađıaj.

Qatmarlı onıslanovka esəndə Sergio Ordzonikidzegə Zakavkaziala So-

vet vısn jılqa halırdıq kərək buldı. Partia ojoşmaınlı nıqıtlıv başlarqa, unıq eşən proletariat internatsionalizm ruxında huqarlıq tura kılde. Sovet vajraq aıtına ojoşqan Zakavkaziala, Ordzonikidze partianı dur ojoştovsıha ham bol'seviktər partiahlınlı jətəksehe bulıv jaqlınan ydənən həlatlelegen jəjeldərdə.

Partianı 14-se sjezında—Sergo Ordzonikidze, sotsializmqa xianat itevselərgə Zinovjef ham Kaminefqa jemərges udar menən həşym itə. 14-se sjezdaq təlmərendə partianı Lenin — Stalinə jətəkseleger jemərev eşən his bər tərle sredsıvolardan jərənəj torqan „janı oppazıslanı“ jədən rəximhed tıvəstə asa.

1926-sı jıldın 3-sə nojəberndə Ydək Komitet ham ydək kontrol' komissianınlı bərləşkən plenumı Sergio Ordzonikidzene ydək kontrol' komissianınlı predsədatele itep hajlaj. SSSR Ydək Başqarma Komiteti prezidiumınlı qararı bujınsa, ul eşe krəbtian inspikslahı narkomı ham SSSR Sovnarkomı predsədatelelenen urınlı bətarı itep bıldələnə.

Revolysia ybəsənən in qıyn bər osordarında xalıq xuzalıqlıtorqodovdan unı janı texnika bazahında rekonstruktirlavqa kysevğə ədərlek jəjeldərləngən osorda formulaşqan trotskiz—zinovjefse bıogtın sovet vısnı qarş kərəştə asıqtan-asıq kontrrevolytsion metodtarqa kyskən osorda Sergio Ordzonikidze ydək kontrol' komissia ham RKI-dən başında tordə.

1930-sı jıldın 10-sı nojəberndə Ordzonikidze SSSR xalıq xuzalıqlı Juqarı sovetınlı predsədatele bulıp bıldələnə. VKP(b) Ydək Komiteti ham Ydək kontrol' komissiahın 17 se 21-se dekabrda bulıp ytkən bərləşkən plenumı qararı bujınsa ul VKP(b) Ydək Komiteti Politajurohı aqzalıqlına inderelə.

1929-30-31-se jıldar sotsialistik ekonomikanınlı nıgedən halıv jıldar buldı. Avır promıjşlennost' tədov eşən bəşək kərəş jəjeldərdə. Sergio Ordzonikidze uqa maxsus bulqan revolytsion kytəreləş ham bol'sevistik energia menən eşkə totona. Sotsialistik indystrianınlı komandarmınlı promıjşlennost' əbtənən ydənən bojevoj vıjşkahına qına tygel, bəklı frontınlı turanan-tura pozitsialarında-sextarda tədəleştərdən ajırm ucastkalarında etəkselek itə.

Stalingrad, Gor'ki, Leningrad, Xarkof, Stalino, Kramatorski, Kaminski, Dnepropetrovski, Zaporozie, Jenakejeva, Mariupol', Vorosilovski, Magnitogorski, Cıləve, Stalinski, Prakupıyski, Kemerova, Novo-Sibirski, Sverdlovski, Niznetagil, Perm, Gruzni, Baku, Kafkaz, Bobriki, Makejevka, Luganski, Krivoj-roq, Bereznaı, Solikamski-vına Sergio Ordzonikidzenen kyp tapqırdar bulıp ytkən indystrıal usaqtarınınlı tulı bulmaqan isemlege.

1935-se jıldın qınvarda „Sovet-tardınlı VII bəta Sojuz sjezında Sergio Ordzonikidze avır promıjşlennostınlı toroşo turahında itəp dokladı menən sıqtı. Bıl doklad sotsializm indystriahınınlı ısn jənevərdən saqlıdırdı. Sjezd avır promıjşlennost Xalıq Komissariatınlı eşən tulıhlısa qənəqətlənərlek tıp tanınlı. SSSR Ydək Başqarma Komiteti qararı menən 22-se martta iptəş Ordzonikidze Lenin ordənı menən nagrađlandı.

Sergo Ordzonikidze Staxanof tarafınan başlanqan eştə bəşək əhmərtənə bık tıd narıq bırdə. Ul staxanofslar quđqalıslınlı ojoştov ham jəjeldərdə bık dur initsiativa kyr-hətte.

Grigori Konstantinovic Ordzonikidze

Ip. G. K. Ordzonikidzenen
qıbqasa biografiyah
(Davamı. Baş 1-se bittä).

1935-se jıldın proizvodstvo planın artıq menen ytäve, janı texnikanı ydlästerev eşendäge unıstarı, staxanovıslar xäräkäten jelderevdäge initsiativah esen 1936 jıldın qınvar ajında SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komiteti iptäş Ordzonikidzene Xedmet qıdıı vajraq ordenı menen nagradlanı.

Sovet ısnı varlıqlınn vna tıgän ikense ber vaqıqah, inzener-texnik häm xızalq rabotniklar qatın-darın xäräkäte lä turanan-tura Sergo Ordzonikidzenen iseme menen ajılğan.

1936-sı jıldın 28-se fevralendä Sergo Ordzonikidzegä 50 jäs tuldı. Bötä sovet ile vı jıvılajde bötä xalıq tantanah räveşendä vajram itte.

İlebedden xedmetändäre iptäş Sergo Ordzonikidzenen yleve turahındaq avır xəvərde tərən qajqı menen qarşı alalar. Sovet keşelärenen kemgä vı isem qımmät tygell Bı qaqşamaı revolytsionerdın, Stalinsel sınyqqan keşenen, qazap hej-kemle iptäşe häm ber nındej dı qıjınlıqlar aldında tuqtalmajnsa ydenen bötä qemere vıjnsa başın qorurı räveşe kytärep, bol'sevizm vajraqın alıp varqan nıqlı, hınal-qan jetäksene kem belmäj! Unı esen partia aldındaq burıstan juqarı, tıvqan ilebedden mäfäqätənän, proletariat revolytsiah eşenän, kommunistizm eşenän qımmäteräk ber nәмä lä juq ine.

Partiannı General' hıdıq esen keraşterde ul partiannı doşmandarına jemerges kyp ıdardar jahanı. Faşizm aqlattarı—trotskiş qaxaxat-tar häm ulardıñ jardımsısları, bulıssı-ları uñ jasıqtar Sergo Ordzonikidzene VKP(ı) häm sovet kexymätenen jı-lıbaşsı arınan berehe jaqınan, partia häm tıvqan ilebedge sikhed bireleve esen, unıñ sovet vatanın jalqınlı hejvselege esen, eş menen jeki hyd menen sotsializmqa zarar kilte-rrerä tırsıvı bötä keşelergä măr-xämethedlege esen unı kyra almaj-dar ine.

Yddärenen hejokle duhtarı, iptäş häm jetäkseläre—Sergo Ordzonikid-zenen tabutı ebtendä SSSR-dın xed-metsändäre, Sergo ydenen gyzäl, qaharman batırılq häm şanlılıq menen tulı tormoşon vaqıslaqan häm birgän sotsializm eşe esen taqı la nıqıraq, taqı la bireleveräk keraşergä ant itälär.

Sotsialistik İndystrianın **bojevoj komandarmı**

LKSMU-nıñ Ydäk Komiteti, Sovet Ukrainahnn komsomolestarı häm jästäre, bol'seviktär partiah jetäkselärenen berehe Gregori Konstantinovic Ordzonikidzenen, sotsialistik indystrianın bojevoj komandarmı sovet jästärenen duıtı hejokle Sergonıñ vaqıthıd ylevenä tərən qajqı belderälär.

Iptäş Ordzonikidze turahındaq jaqtı itälek sovet jästärenen jərə-gendä mänge jäsär.

LKSMU Ydäk Komiteti.

Traurdın ikense kene... Sovettar ilen qajlap alqan qajqı samahıd dur häm unı bötä xedmetändär kiserälär. Şuqa kyra lä Sojuzdar jortonon Kolonnalı Zalına, onotolmaı Sergonıñ grovı janına 20-se fevral kene lä ytkän kendäge kevek yk Mäskävdä jäsävse xalıq-tıñ ber nısa vıvıñı, — qarttardan alıp uqıvı balalarqa tiklem bötä-he mărxyım menen havbullaşv esen kilevdän tuqtamajdar.

Predpriatie häm ucresdenielər-den delegatsıalar vajraqtarın ty-vän ejep ytälär. Pioneerlar bejek bol'sevikkä salıy birälär. Casovojdar haqta toralar. Qurqıvıñd re-volytsioner leninse-stalinsenen it-tälegen xermät itep xalıq tulqın aqıla. Häm hər ber keşe unıñ tor-moş julın, unıñ qajnap torqan eşmäkerlegen, sarizm jıldarında avır hınavdar häm qurqıvdar me-nän sotsializm epoxahnda şatıq-ı izadı xedmet menen tulı tormo-şon estän genä taqı ber tapqır kyddän kiserä. Hər ber keşe unıñ qäderle jedän xäterendä mängegä haqlarqa tırsıp mөxäbbät häm qajqı menen uqa tekälep qaraj.

Bötä sovetlar ile jalqınlı bol'sevik, sotsialistik indystrianın danlıqlı komandarmı menen hav-bullaşa. Grov janına kraj, ölkä, respublikalardan, ajrım predpria-tielərden alınqan venoktar qujıl-qan.

— „Kommunizm esen fidakär keraşe qäderle iptäş Grigori Konstantinovic Ordzonikidzegä Bötä Sojuz Kommunsitar (bol'seviktär) partiah Ydäk Komitetiñnan“ hyddäre jadılqan venok iqtıbardı ydenä tarta.

Bik kyp venoktar menen ura-tylqan bejek pastament säskäle qalqıvıqtı xäterläte. „Jupiterdar-dın nurdarı mărxyımden tuqan häm jaqın jedän jaqtırtı. Grov-tın ajaj osonda Grigori Konstan-tinovicten jaqın duıtı häm iptäşe Zinaida Gavrilovna häm unıñ qı-dı Eteri toralar. Ular menen ber-gä Akulof, Stasova, Zemcuzina, Kalıjgina, Poskrebyşef häm baş-qalar.

Pocotlı qaravılda eşe-staxanof-sılar, Qıdıı Armia väkildäre, kraj, ölkä häm respublikalardan kilgän delegattar, narkomat rabotniktäre, zavod direktordarı.

Eşselär delegatsıalar grov janı-na janı venoktar kilterälär. Ular-dın berehenen qıdıı taımahında javaj, läkin tərən tojqo menen ja-dılqan: „bedden zavod partia ojoş mahınnı aqzahı onotolmaı Sergo Ordzonikidzegä“ hyddären uqırqa memkin.

Zakavkazia xalıqtarı, avır idän aıtı häm grazdandar huqıssı jıl-darında yddären qotoldorov esen keraşevse, hejokle häm vaqıthıd bedden aranaı kılken Sergoqa qaj qıly havbullaşv hyddäre jevärlär. Jalqını revolytsioner, avır pro-mıjslennosten aqıllı komandarmı — unıñ isme Sovettar Sojuzında-qı kyp millionlaqan xedmetän-därdän jərəgendä haqlanqan kevek

GROB JANINDA

ulardıñ jərəkerendä lä mängegä haqlanır.

Lenin häm Qıdıı vajraq orden-darı hyrättäre menen bıdağan Kolonnalı Zal, Sergo Ordzonikidzenen partia häm kexymtä tarafınan Sovettar Sojuzınnıñ in bejek nagra-daları menen nagradlanqan kyre-nekle xedmettäre turahına taqı ber tapqır xätergä tışsä.

Kendä mărxyımden grovı ja-nına, Qıtaj respublikahnn väkile doktor Szän Tin-fu häm Mongolia xalıq respublikah polpredı Den-dıjı efändenän venoktar qujıldı. Kolonna Zalına diplomatik korpus väkildäre kildelär.

„Bejek revolytsionerqa, Leni-n-den-Stalinden şanıslı soratnigene kommunizm esen fidakär keraşsege, hejokle Sergoqa Kom-munistik İnternatsional Başqarma Komitetiñnan“ tip jadılqan dur ve-nok inderälär. Germania kompar-tiah Ydäk Komitetiñnan kilterel-gän venoktın taımahında qıbqa bojevoj jadma: „Bedden Sergoqa hunqı sälem — rot frontı“. Şunda uq Pol'sa, AQS, Qıtaj kompartia-larınan, Komintern Başqarma Ko-miteti sekretariatsı sotrudniktäre-nän venoktar.

Eşselärdän ber delegatsiahı iken-sehen almaştırı. Qıdıı stolitsanıñ bötä mejestärenän kilgän menärlä-gän eşe häm eşe qatın-qıddar, sovet intelligentsiahnn väkildäre, uqıvıslar Kolonnalı Zal aşä ytälär.

Postament ergähenän keşe tul-qıñ tuqtavıñd aqıla. Ulardıñ jedänä qaracaq saqta, xedmetän-därdän bol'seviktär partiahına, xalıqtar julbaşsıslarına mөxäbbä-tenen ni tiklem kesi bulıvıñ asıq kyrahen. Grov janınan, millı ke-jemdären kejjän Kavkaz tav xa-lıqtarı, sıbar, jäsel xalat kejjän taziktär gruppahı ytä. Ular bötähe lä — rustar, ukrainestär, tatardar, belorustar häm başqalar — Stali-nen in şanıslı soratnige, partiannı hejoklehe Sergonıñ eddärenän nıq häm tajıymaıtan atlap varır-qa, Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzıñ doşmandar hezymenän kyd almahı kevek haqlarqa xalıq-tardıñ jemerlmä antın alıp kil-gändär.

21 säqät 35 minut. Zalqa Stalin,

Molotov, Kaganovic, Vorosılof iptäşter inälär. Ular, yddärenen in jayın duhtarı häm soratniktä-renen grovı janına pocotlı qaravıl qa başalar. 5 minuttan hun Stalin, Molotov, Kaganovic, Vorosılof ip-täşter Sergonıñ tuqandarı häm duhtarı janına varalar. Iptäş Sta-lin ydenen soratniktäre menen bergä iptäş Ordzonikidzenen jaqın häm tuqan jedänä taqı häm taqı ber tapqır qaraj.

Venoktardıñ hanı tuqtavıñd ytä. Ular Kolonnalı zalqa hıj-majdar, foje häm keskenä zal da venoktar menen tula. 23 säqätke grov janına 495 venok qujıla.

0 säqät 15 minutta Sergo Ordzonikidze kəvdähe janına iney tuqtatıla. Zalda unıñ duhtarı häm soratniktäre genä qalalar. Havbul-laşvıñn adaqqı minuttarı. Zina-ida Gavrilovna ydenen duıtı häm iptäşenen qäderle jedänä adaqqı tapqır jentekläp qaraj.

0 säqät 25 minut. Pocotlı qara-vıldın hunqı smenahına Stalin, Vorosılof, Molotov, Kaganovic, Kalinin, Andrejef, Mikojan, Kosiör iptäşter başalar. Cubar', Ejxe, Petrovski, Sulimof, Antipof, Aku-lof, Xruşçef, Jakovlef, Bubnov, Bulganin, Gamarnik, Budjonıñı, Şvernık, Agranof, Şkiratof, Uşore-vic, Belof häm başqalar osonda — grov janında.

Matəm marş qajqıly köjlaj. Ip-täş Stalinden häm unıñ jayın so-ratniktärenen hejokle Sergo me-nän havbullaşv minuttarı ytälär. Grov tomalana. Stalin, Molotov, Kaganovic, Vorosılof, Kalinin, An-drejef, Mikojan, Cubar', Petrovski, Jakovlef, Akulof, Şkiratof iptäşter qäderle iptäşterenän kəvdähen ky-tärlär. Ular grovı Kolonnalı Zal dan alıp sıqalar.

0 säqät 40 minutta traurı protsessia uramqa sıqı.

21-se fevral kene 1 säqät 30 minutta VKP(ı) nıñ Ydäk Komiteti, kexymät aqzaları, mărxyımden tuqandarı häm duhtarı qat-naşqanı xäldä, Grigori Konstan-tinovic Ordzonikidzenen kəvdähe-nä krematsia jahaldı. 20-se fevral kene Kolonnalı Zal aşä 300 mänge jaqın keşe ytte.

Kommunistik Jästär İnternatsionalı Başqarma Komiteti beldereve

Kommunistik Jästär İnternatsionalı Başqarma Komiteti komso-mol aqzalarına häm faşistlarqa qarşı bulqan bötä donja jästärenä, xedmetän jästärdän berdamlege esen jalqınlı keraşe, faşizmqa qarşı keraşe İspania jästärenen kyrenekle ojoştorovıñı, berläşkän sotsialistik jästär sojuzı sekretarı, KİM Başqarma Komiteti prezidiumı aqzahı, elek, kommunistik häm sotsialistik jästär sojuzı berläşkängä tiklem İspania komsomol Ydäk Komitetiñnıñ general' sekretarı

TRIFON MEDRANO

Iptäşten yleven tərən qajqı menen belderä. Unıñ menen bergä İspania berläşkän sotsialistik jästäre Sojuzınnıñ jetäksä dejeteldäre KUESTA häm SAPIRAIN iptäşter tragediah ylem menen hälek buldılar.

Grigori Konstantinovic Ordzonikidze

ADAQQQ JUL...

Sojuzdar jortono Kolonnaly Zalnda

Ösənsə kən inde Kolonnaly Zal aşı keşe tulqny ödləkhəd aqyla. Ələ irtəngə səqət 6 qyna, uramda buran, ə Sojuzdar jortono işe janynda menərləgən keşe jyjlyqan da inde.

Qara krep menən sərnalqan lampalar tonuq jaqty hıvəər. Qajqyly keş tavyş janyraj. Grigori Konstantinovic Ordzonikidzenen kəvdə kələ halnqan urna qujlyqan katafalk venoktar menən sərnalqan. Katafalktyñ ajaqtary ergəhenə Sergonyñ dur hyrəte qujlyqan, ə unan da tyvənerək, mender əštəndə, iptəş Sergo nagrađlanqan Lenin ordeny, Qydyñ vajraq ordeny, Xedmət qydyñ vajraq ordeny jafa.

Bəgən pocoty qaravlydyñ berense smenahnda Kapel'ka—„İzolator“ zavodnyñ tokare, Xomutof — „Bol'shevik“ fabrikahnyñ brigadire, Taborovski — pilot, ə ular artynan partiya, komsomol, profsojuz ojoşmalarınyñ rabotniktəre, studenttar, prepodavateldəre, professorlar, Qydyñ Armiya komandirdəre, ordenly iptəşlər — Zukof, Džamajyf, Korolef, Kravsof, Taranenko, Globa, Drovəzgina həm başqalar toralar.

14 səqət 15 minut. Stalin, Molotof, Kaganovic, Vorosilof, Kalinin,

Andrejef, Mikojan, Jezof iptəşlər urna janynda kilep pocoty qaravlydyñ adaqqy vaxtahyna babalar. Bol'seviktar partiay həm sovet xəkymətə jətəksələrenen vyl havvullaşv vaxtahnda torqan minutary hər ber keşenən. kyneləndə iptəş Sergonyñ vətə danlyqly tormoş julyñ taqy ber tapqyr kəvdələndə.

14 səqət 30 minut. Stalin, Molotof, Kaganovic, Vorosilof, Kalinin, Andrejef, Cubar', Mikojan, Zdanof, Petrovski, Ejxe, Antipof, Dimitrof iptəşlər, iptəş Sergonyñ duštary həm tuqandary urnany indərenə kytərelər həm aqyryn qyna atlap uny zaldan alıp sbyqalar. Protsessiaynyñ aldaqy saftarınynda — Sovettar Sojuznyñ marşaly iptəş Budjonnyj, berense rang komandarmy iptəş Uvorevic, Sovettar Sojuz gerojy Ckalof, Azov-Qara dinged krajkom skeretary iptəş Jevdokimof həm iptəş Dukapof qydyñ jəvək əštəndə iptəş Sergonyñ vojevoj ordendaryn alıp kilələr.

Traurly marştyñ qajqyly tavyş „Internatsionaldy“ tantanay tavyş menən almaşyna. Bətə donja xedmətsəndərenen vojevoj gimny revolytsiya komandarmyñ adaqqy julynda odatyp qala.

Qydyñ majdanda

Qydyñ majdanda eşsələr, eşse qatyn-qyddar, qydyñ armejstar, xedmətkərdər, sovet intelligentsiaynyñ vəkildəre, respublika, kraj həm əlkələrdən kilgən kyp handaqy delegatsialar menən tulqan. Mitingqa kilgən xalyqtn vətəhe lə majdanqa hyjyr vətəməgən, gyzəl bol'seviktn iştəlegən xərmet itev əsən kilgən kyp menləgən xedmətsəndər trauryly miting başlanvdy. Revolytsiya majdanında həm unyñ ergəhendəgə uramdar da kətəp alalar.

Qajqyly protsessiya tarixi muzej ergəhenə jətə. Iptəş Stalin həm unyñ in jaqyn soratniktəre haqlıq menən alıp kilgən, səskəlgə sərnalqan urna asyq kyrenə.

Mavzolej. Unyñ huljaq tribunahyna Stalin, Molotof, Kaganovic, Vorosilof, Kalinin, Andrejef, Mikojan, Cubar', Kosior, Zdanof, Petrovski, Postyşef, Ejxe, Jezof, Xruşçef, Dimitrof, Akulof, Mezlauk, Antipof, Şkirətof, Jakovlef, Ruximovic, Beria iptəşlər kytərelələr.

Sulimof, Litvinof, Stetski, Buvnof, Gamranik, Belof, Agranof, Alksnis, Şverniki, Jaroslavski, Bulganiñ, Koryjtny, Margoliñ həm başqa iptəşlər də oşonda mavzolej janynda.

Iptəş Ordzonikidzene kymev vujyñsa xəkymət komissiahnyñ predesatele iptəş Akulof mikrofon ergəhenə kilə. Ul vəkək revolytsioner-bol'sevik, Leninden həm Stalinə in jaqyn soratnige Ordzonikidzenen iştəlegənə arnalqan mitingty asa.

Majdan, iptəş Sergo Ordzonikidzenen gyzəl obrazyn, unyñ arımaş-talmaş eşməkarlegen, unyñ qajnap torqan tormoşon, unyñ

ydenen partiayna, vatanyna, Lenin-Stalin eşənə fidakər virelgən kəvdələndəre həjləvsələrdən hyden tərən tynlyqta tynlay.

Jalqyny revolytsioner-bol'seviktn kəvdə kələ menən havvullaşvdyñ adaqqy minuttary. Adaqqy qydyñ jul...

Onotolmaş Kirofnyñ kəvdə kələ menən ber rəttən əderləngən, Kreml' stenahndaqy jany urynqa iptəş Stalin, VKP(b) Ydək Komitetyñ politbüro həm xəkymət aqzalary urnany alıp baralar.

„Internatsional“ tavyştarı tup atqan tynvş menən bergə quşyla. 16 səqət 40 minutta urna tomalana. Bələkəj marmər taqtala:

Grigori Konstantinovic
Ordzonikidze

28	18
18—86	19—37
X	II

tigən jadyñ asyq kyrenep tora.

Tantanay həm qajqyly jədlə keşələr tulqyny Qydyñ majdan aşı aqyla. Bətəhenen kyddəre mavzolej tribunahyna ydenen in jaqyn soratniktəre menən uratyp alynqan iptəş Stalingə jynəlgən. Xalyq uny qajnap alqyşlay. Stalin, Molotof, Vorosilof, Kaganovic, Kalinin iptəşlər vyl bşyn kyneldən jahalqan qotlavdarqa qul kytərep javap qajtaralar.

Sergonyñ energiah həm ixtiary menən barlyqqa kilterəlgən zavod həm fabrikalardyñ eşsələr, bedden partianyn leninsel-stalinse Ydək Komitety ergəhenə, partiya həm xalyqtar julyaşşyly iptəş Stalin ergəhenə taqy la tıqydyraq tuplanqan, sotsializm eşə əsən, Lenin-Stalinden meqəddəs eşə əsən fidakər kərəşəgə əder bulqan xedmətsəndər majdan aşı ytalər.

Kisə Qydyñ majdan aşı vətəhe 200 mənə jaqyn keşe ytte.

XALYQ QAJQYLYNY

Uram xalyq saftarı menən tıqydyly. Qalanıñ vətə meşəstərenən odon kolonnalar ydəkkə—Revolytsiya majdanyna aqyldılar. Qyşqy əsə jeldə, qara sitle qydyñ vajraqtar şavlap jəlvərdənələr həm juqary kytərelgən kileş, kələp, jylmajyr, tere, gylə ki tere Sergo hyrəttərenə, jay qyna, halmaq qyna huqyldılar. Muzykalar jərəkə əsettərep, əsettərep xalyq qajqylyny jylanılar. Tulqyny tavyştar uramdarqa, jalandarqa, urmandarqa, alıhtarqa, Məskəvgə, Krasny ploşcadqa vərəp tolaştılar...

Kolonnalar jyjlyqandan-jyjlydy. Dur majdan yd qujlyna menləgən xedmət massahny jotto. Kyddər vajraqtardan:

— Xuş qəderle duş həm iptəş Sergo!

tigən jəmlələrdə tartyp aldylar. Bətə kyneldərdə avyr kərənəv menən ber hyd qasallandy:

Sergo, Sergo, Sergo!..

Səqət 5. Huqyly xuşlaşvdy minuty jette. Revolytsiya majdanı urtahyna qujlyqan tribunaya, Əfə qala partiya Komitety sekretary Maklenko iptəş kytərelde.

— Iptəşlər,—tine ul—vatanıbydyñ bşyn keşehe, partiaydyñ in jaqşy ulı, vəkək Stalinden soratnige Sergo Ordzonikidze iptəşte kymev alqanly jyjlyqan Əfə xedmətsəndəre mitingyn asyraqxəsat itegədi!

Maklenko iptəş qydyñ qyna telmərde Sergo Ordzonikidze iptəştən xedməttəren hanap ytə. Berense hydde VKP(b) Əlkə Komitety sekretary Isəncurin iptəşkə vlrə.

— Avyr juqaltıv,—ti iptəş Isəncurin,—ti qajqyly. Bəd vəgən partiaydyñ in jaqşy uldarınan vərəhe Ordzonikidze iptəş menən xuşlaşvdy, ti. Ul bik asyq, hər ber hyde ytker həm tıqydy telmərəndə Sergo iptəştən revolytsion eşməkarlegen kyrtəte. Iptəş Ordzonikidzenen obrazı, unyñ proletar revolytsiya əsən, bedden ildə sotsializm tədələşə əsən fidakər kərəşə, bedden ildəgə vətə eşsələrde, vətə xedmətsəndərdə, xuzalyq frontyny vətə rabotniktəren, sotsializm (eneve əsən, sovet promyşlennu

şynyñ jany qadanyştarı əsən, bedden vətə sotsialistik xalyq xuzalyqynyñ jany kytəreləşə əsən artavan kərəşkə ruxlandırasaqyn əjtə.

Muzyka avyr, vəqərgə qatı vərər teje torqan matəm marşyn hıddıra. Ul inərp jərəj, həm havalarqa tarala. Qaryl zalp virelə. Kəsle quldardan, Qydyñ Armiayny duş, iptəşə Sergo iştəlegənə soljot pulələre səselələr. Vajraqtar tyvən ejelələr, xedmətsəndərdən qajqyly jəddəre avyr kiserevde ytkərelər.

Əfə tav qoramaldary zavodı eşsehe İgnətfef iptəş sbyqa. Ul zavodtyñ hər ber stanogında Sergonyñ jərək ələşə barlyqyn həjləj. Avyr juqaltıvqa eşsələr kollektivnen Sergo plandaryn, Sergo qatnaşlyq menən tədələgən 2-se bışjlylyq planıñ artıtyrıp ytəp javap vırəsəgən beldəre.

8-se mart isməndəgə tegev fabrikah eşsehe Guseva iptəş hyd ala. Guseva iptəş Sergonyñ revolytsion kərəşə həm sotsializm tədəvsənən danlyqly tormoşo, bedden ildən vətə xedmətsəndərenə kommunizm əsən revolytsion kərəşə vəkək əlgə vlyp xedmət itəsəgən əjtə. Eşsələr kollektivnen partiya eşə əsən, Sergo eşə əsən doşmanqa qarşy şormaqa əder ikənlegen bşandyra.

Taqy la muzyka. Taqy la zalp. Qyşqy jyl ularıñ qala əštəndə əjləndəre jərəte həm alıhtarqa iltep juqalta.

Miting jabyia. Menərləgən xalyqly kolonnalar baştarı tyvən ejgən xəldə, jay qyna taralalar. Ularıñ jərəgəndə avyr kiserev jana. Ular yddərenen in jaqyn duşy Sergo menən huqyly tapqyr xuşlaştılar, həm unyñ qəvərə aldynda, kommunizm eşə əsən kərəşə, donja kapitalizm həm unyñ bedden ildəgə əgentiary, tərle təbtəgə qaldyqtaryna qarşy Sergo kevek qaharman kərəşəgə ant ittələr. Ular, Lenin-Stalin partiayna virelgənlektə, vəkək Stalingə virelgənlektə beldərdələr.

— Xuş qəderle duş həm iptəş Sergol.

Ə. İ.

BIK GYZƏL TORMOŞ ƏDƏLDƏ

Bedden həjəklə Sergo yldə. Qurqydyñ belməvse, Lenin həm Stalinə tura soratnige, bedden partianyn kyrtəle jətəksələrenen vərəhe, grazdandar huqyşynyñ talantly polkovodis, avyr promyşlennost' komandarmahnyñ gyzəl tormoşo ədəldə. Jalqyny Sergo bol'sevistik kərəş həm jənev vajraqyn Tbilis Suxum, Baku tərmələrə aşı, Şlisserburg kreposty aşı, Jaqutski hərgəndəre aşı avyr idən abıtarı aşı, grazdandar frontary aşı, partianyn vərədməlegə əsən huqyştarı, Stalinse bışjlylyqtar tədələşəndə, partiya həm xalyq doşmandaryna, faşizm əgintary, men tapqyr ləqnətləngən trotskisy-zinovjefselər menən kərəş aşı alqa alıp vardy.

Sovet jəstəre həjəklə Grigori Konstantinovityn sotsializmdyñ jəstəvəsələren, Stalinse bşyn jəstərenən staxanofsylyar həm inženerdardyn isek ybtərgənlegen həm əderləgən.

legen bik jaqşy belələr. Bedden jəstər, iptəş Sergonyñ jəstərgə qarata eşse-kərtləndər eşənə xedmət itelv kevek vəkək eşkə əjraneged, vyl jula hēddə maqtav, vaxet həm jənev kətkənlektə vələged“ tigən hyddəren ber vaqytta la onotmajasaqlar. Talantly həm həjəklə Sergonyñ tabutı əštəndə dur qajqy menən yddərenen vajraqtary tyvən ləp, Məskəvden həm əlkənən komsomoles həm komsomolkalary, bedden kyp, millionly komsomol kevek yk, Lenin, revolytsiayny in tura həm eşleklehe“ tip ataqan Sergonyñ yd əlkəhendə, bol'seviktar partiaynyñ vyl batır ulı əlgəhendə, iptəş Stalinə in jaqyn duşy həm soratnigynyñ tormoş həm kərəş əlgəhendə eşse həm krərtləndərdən vəkək eşənə xedmət itevgə əjranəsəktər.

VLKSM dyñ Məskəv Əlkə həm Qala Komitetтары.

OTLICNIK BOJESTAR

Komsomol ojoşmahynda, komso-
ies komandir Xəjdə şetləneler.
Bojestardə ejrənən, otdelenien
eşenə inməvdə qəjepləneler. Ul təv-
də ydē byqa qarşy tēstə. Bətə qə-
jepte nindəjder səvərtəgə
həltən.

Xəjdən byl toroşo kypərgə oqsa-
man. Komsoorg uny menən ajrım
həjləşərgə qarar itte. Həm ul Xəj
menən duštarsa bulqan vəsedah-
nan huq, uny vzvodny kесе ko-
mandir menən kişə almavın bel-
de. Həm Xəjgə jalqyn kənəştər
birde.

Xəj uylandy. Byñan da byl səvər-
teñ, otdelenien artqa qalyvna ber
nindəj də objektiv şaritar tıvdyrma-
vna ul tēşəndə. Ul vorskoldo, uyl-
landy. Qydyl Armianyn ajrım bojes-
tar, pograničniktərenen gerojlyqtar
uny kyd aldyñan vərəm-vərəm yt-
telər.

Byna „vatan eşən“ däge pogra-
nicnik... Ul sik vovovsy qulyñan
jərahətləngən kiləş, ylem aldynda,
jəragenən huqy tıveve menən atp,
doşman varlyq turahynda signal
nirə... Byl epizodny xətergə alv
unə əllə nisek qaltıratp qujdy. Ul
ydenen oşondaj gerojlyq kyrtə
almavna xurlanp kitte. Ejje, ge-
rojlyq kyrtəv eşən siktə bulv
qyña şart tygel, bynda la yd otde-
leniəndə eşte jaqşy qujv menən də
ydenen byñ vatan ul ikənəndə
aqlar bula—bitl

Vasə saqy majlaj. Xəj uny ja-
lyña vaşqanda nisek majlarqə ejrə-
tə.—Bik qalyñ bulmahyñ, bik nyq
şqyrgə kərək. „Yksənen 20-30
santimetr majlamaj qaldy, tav mien-
gəndə talmaşqə jaqşy bula...
Abramyl ta, vaşqalar da saqy

Ul qurqavsylyjyña ədər bulvərgə

Ul qurqavsylyjyña ədər bulvərgə

Hyrəttə: (Juqaralya)—proizvodstvo-
nan ajrımajlynsa Əfə aeroklubnyda
pilottar kuryşn tamamlavsy iptəş
Xəmidullin Z. Tyvəndə—uqydan
ajrımaj torop, paraşutistlar kursyn ta-
mamlavsy, Başqortostan avyl xuzaly-
qy institutny studentkay, paraşutiska
—komsomolka iptəş Mərsəlimova.
(Urazaxtin fotoh).

əderləjdər, vavdarın tēdətələr,
təjaqtar rətləjdər. Xəj hər
berəhen jentekləp tikşerep jərəj.

Xəj bətə otdelenien jlyp san-
qylyñn taqy la vər tapqy tikşerep
şqy. Saqylyar bətəhe lə jaqşy
əderləngəndər.

İrtəgəhen irtiyk, joqonan ujanv
menən Xəj uramqə şqy. Hava jly
kən vətəndə itə. Jətməhə kyvələklər
joməşaq qar javp tora. İx kynelle
lə bula şul mamq qardarqə kyme-
ler saqylyar vavvyl...

„Dim“ vovd oşlondə, jlyqə
kevek vovqalanp saqylylar huqy-
qan. Ular horo təşma hıman mamq
qardardə jərtər alqə ymtylalar. İn
alda komandir Apuş, ul qanaltı qoş
kevek talpnyr oşa.

„Xəjdən jəragen qylylaqan nəmə
lə şul ine. Ul, Apuşny udyñy qylyñ
bulv, tip vorskola ine. Ləkin Abra-
moftny byñnyñ rəvəştə:

— Berenselek his şikheñ vevdə
bulasaq, vorskola iptəş komandir ti-
gən hyde uny vər ad tlyñslandyra
təşə ine.

... Kis fizkul'tura zalıña vөгəngə
jəryştyñ hədəmtəhen kyrtətkən dea-
gramma eləngən. Bojestar uny ura-
tyr alqandar. Qydyñ vəxəs alp
varalar.

„Xəj sittərək şat jəd menən jylma-
jy tora. Unyñ janyña komandir
Apuş kilə. Ul kənleşəvərək Xəjgə
qarap ala la duštarsa jylmaja.

— Hin nişləp bik şat kyrtəhen?

— Nisek şat bulmaşqə, kyrtəhen
bit, berense urandy aldyñ, Jeget-
tər arəşlan kevek, vətəhen də əd-
dəralər. Polit əderlektən „jaqşy“
atvdyñ „otlicno“. strojevojdyñ,

RAZVIDCIK KOMSOMOLES ƏNVƏR

Eskadron „təngə razvidka“ny ej-
rənə.

Vzvod komandirdar, eskadron
komandirlyñ vөгəngə uceniyə bu-
lynsa zadaca alqas ta, yddərenə ma-
ladşy komandirdardə saqylyp aldy-
lar.

Komandir iptəşarl—tine İti-
nant Tuşef,—vəddən aviatstanyñ xə-
vər itevensə, „doşman“ vөгən stan-
sə qərar jul alqan. Beddən ikən-
sə hanly razjezda, xəder „doşman-
lyñ“ qajly punktilyqyn, uqə nindəj
texnik sredsvolar birləngəlegən
vəlev vuryş jəkmətelde—tine. Za-
daca, otdelenie komandirdar aşa vo-
jestarqə jətkerelde.

Ul səqətenə qarap:

— Xəder vaqyt 10, təvgə donisi-
niene aldyñqə otrəd nacal'nyğna sə-
qət 11 gə tapşylyrqa,—tine.

— Horavdarqyñ juqmyp?

— Anlyñq iptəş komandir.—tine-
lər bojestar.

— Xesəjenof Ənvər un jaq dazor-
da ine. Ul ydenə vaq tallyqtar eše-
nən uryn hajlan. Maskirovka jaq-
şyraq bulhyñ eşən tirə jaqyña aqas
vətaqtar hındylyp qadany. Byl uryn-
dan tirə jaqy jaqşy kydtəp bula
ine.

Ənvər tirə jaqyña qarandy. Ber-
kem də juq. Tik jəl genə vəjdən
byqynqan ural kəsək kevek qoto-
rona. Qyvaqlyqtar tirəlj qar vərək-
ləren ejərə. Ənvərdən qul barmaqlar
əşəgəndəj bulp kitte. Ut jandy-
lyñ, şyry hıdyñ his jəramaj, ul qəş-
kərdə doşmanqə tolop bireve mēm-
kin tigən hydde xəterləne.

Sovettar ilenən vətə granitsa buldar kevek yk dinged həm jlyqə vı-
ly siktəre lə nyqly jodaqta. Eşse-Krəştian Qydyl Armianyn qydyl flot
aldyñqə indystryal texnika menən qorallanqan xəldə yken haqta tora.

Hyrəttə: Qydyl vavraqly Baltıj dingedə flotnyñ „Marat“ lenkoryn-
daqy albyqa ata torqan tuptar. (Sojuzfoto).

fizkul'turanan „otlicno“ həm „jaq-
şy“, vətə otdelenie qydyl taqta-
la, eske nərətə jaqşy alp varqan
eşən, ştab nacal'nige, major iptəş
vətəvədgə vlogodarnost birde. Şulaj
bulqas nisek şatlanmajmıñ minl

Ul Lenin mөşəşənə vavp ulıtra la,
sumkahyñ aqtar nəmələrdə jadyr-
qə totona. Qarşylyq jəryş taqtahyñ-
da ere qydyl xəterlər menə jady-
lyp qujlyqan tanyş familiyalardə ky-
rep, ul balalarsa jylmaja:

— Minə jegettər aşy qoş kevek
bit ular, ular menən donjahyñ
jemertep bulal.

Signal otvoj ulnaj, Xəj tıryşp,
tıryşp politzanətiəgə əderləne, jada.
Qydyl armies N. Şakir.

VINTOVKA

Vintovkal
Ul şundaj jaqyn minə
Şuna jaqyraj minen jərym da,
Ul in byñnyñ iptəş bulv
Alda torqan kərək qyrtənda.
Şunə eşən də min vintovkamdy
Həjəm həm qəderləp jərtəmen,
Hər vər eşən vərəm-vərəm alp
Jaltıratp kəndə hərtəmen.
Ştyjgəmdə kəjləp qujlyqan saqta
Nyqstamny taqy qajlyşy.
Ata balahyña qaraqandaj
Qarap kitəm ytep vavşyaj.
Vintovkamdy totop nyq qulyma
Izge sigen haqlajm iləmdən,
Doşmandarqə birmən his vaqytta
Tavan tiklem eşən jəremdən!
Qydyl armies: Ə. Urmanciel.

təvgə jyl qyña xədmət itə lə yd ip-
təştəre arahynda həm eskadronda tid
tanyla. Uny hərəştə əlgə itep alalar.
Byqa ul qorurlana. Ul ydenen, par-
tia həm sovet xəkymətenen il haq-
lavda bulqan vөjek byñnyñ-maqtavly
Eşse Krəştian Qydyl Armia safynda
bulqan eşən şatlana. Byl turala Ən-
vər tyvəndəgelərdə xəterləj:

— Min byñan 3 jyl elek əle, Ar-
mılaqə vavv turahynda xıallana inem.
Ydēmdən prizyv kilep jeteven tydē-
hdlek menən kətop aldy. 1936 jyldyñ
10-sy sentəbrəndə təvgə tapqy ko-
missiaqə saqyrdylar. Komissiaqə in-
gəndə tlyñs bulvərgə tıryştyñ. Ləkin
jərk davlyñ ine. Əllə nisek, taşa-
lyq jətməş tēblə tojola.

— Godin,—tinələr, jərk taqy ny-
qyraq huqy, ləkin bylyñ almaştar
tip xəvələnəvdən tygel, ə şatlyqtan
qydyñ tıvə ine.

Komissia aqzalarlyñan vərəvhe,—
qajda teləjhegd, tip horan, kava-
leriaqə,—tinem. Mine kavaleriaqə
jadyr qujlylar. Byñ xəder kavale-
riala xədmət itəm. Qydyl Armianyn
19 jyllyqyn unyñ maqtavly vөjes
bulp qarşylym. Min byñnyñ menən
şat həm qoruly—ti.

Ənvər vөjevoj Qydyl Armies. Ul il
əvəronahyña əder. Ul, sovet ilenən
moqətdəş granitsahyñ haqlav eşən
janen, qəməren birərgə əder torqan
vatan uldarlyñ vərəhe.

M. Sadıjqof.

ALDYNQY TRAKTOR SY QATYN-QYDDAR DY BYLAKLAV

VLKSM Ydök Komiteti hem SSR Sojuz Jer Estore Xalq Komisarlaty qatyn-qyddar traktor brigadalary traktor-sylaranyň sotsialistik jarysy menen jetakselek iteve buljansa bulqan betä sojuz komitetiňiň in jaqsy traktor-sylaranyň qatyn-qyddardyl bylaklav turahyndaqy qararyn rablanylar.

Jarysta qatyn-qyddar traktor brigadalarynan 1 meň 220 brigada hem 20 menen artyqraq traktorsyl qatyn-qyddar qatnasty: Ledovskaja, Timaşeva, Lapteva, Angelina, Kostucenko hem Fjodrova iptastardyn traktor brigadalary STZ hem XTZ traktorunda 1 meň 516 gektardan alyp, 2 meň 58 gektarqasa eslap jarysta berenselekte aldylyr.

Brigadir iptas Şirbakova 3000 meň hum menen bylaklende. Uyn brigadalynda XTZ traktorunda 1428 gektar eslagan iptas Şirbakova 6 traktorsyl qatyn-qyddar ederlagan hem qatyn-qyddardan traktor brigadaly ojoştorgan.

Jarysta indevidual berenselekte CTZ traktorunda yd smenah esende 2905 gektar eslap, 4457 kilogramm jaqylyqqa ekonomia jahaqan iptas I. Kovardak. CTZ traktorunda 1127 gektar birep 20605 kilogramm jaqylyqqa ekonomia jahaqan iptas V. Klykova hem „universal“ traktorunda 600 gektar eslap, 1000 kilogramm jaqylyqqa ekonomia jahaqan iptas Gajdamoscyk, aldylyr. Byl traktorsyl qatyn-qyddardyn her bereke 2 şar meň hum menen bylaklende.

500 humnan alyp, 1000 humqa tiklem bulqan 25 premia masinatraktor stansalarynyň komsomol ojoşmaları raboutniktar hem jarysy qatyn-qyddar traktor brigadalaryna aktiv jaram itevse in jaqsy pretsipsik qatyn-qyddar esen bylende.

Şatlyq menen qarşy alawdy

Islambaxty tuly bulmaqan urta maktov qarşyndaqy pioner otrade Qydyl Armia kenona nalyk ederlek alyp bardy.

Byl kengä arnap meleşitendenek. Unda marşaldardyn foto-hyrttaren qujdyq. Stena gazetahy şyqardq hem konsertqa adarlendek. Q. E.

Qydyl armiesterden jal vaqyttarynda

Kynelle bejev oñtenda.

Qydyl Armia bojevoj-politik aderlek maktave bulv menen bergä, ul Qydyl armiesterdyn her torle yd esmekarile talantlaryn kinajtev, ybtarevga bik dur iqtibar vira.

HYRATTI—juqaraly—iptas Zajnyllin cäsenda Qydyl armiesterdyn jal vaqyttary. Tyvenda şuluq cästen qyly orkestor tynaragenen zänetiehe. (Axmetjanof fotohy)

Qydyl gvardies intalektare

Min jaqsy itep jada almajym. Uqylysylar mine qäsev iterder. Senki min keskenä saqymda var 4 klas maktap tamamlanym, Oktabr revolytsiannyan huj, sovet ilen aq vanda, interventlardan tadtarty tylylyq urynlaştırgas qyna minä ber ad uqyrga, belemde kytarergä memkinlek tyvdy.

Min Katav—Ivanovski zavod esehenen qydy. Bedden sem'javyd bik jary hem işle ine. Tormos esen iptas hajlaqanda la min ydem kevek yk bik jary esde malajm hajlanym. Irem 1914 yl imperializm huqyşyna kitte, unan ul 17—jylda ajlanep qajly, hem zavodtaqy bol'seviktär menen bäläneste bulyp esläj başlany. Min ul vaqytta ele bik ad anla j torqan haj belemle qatyn inem. Lakin şul vaqytta uq irek esen, zavod xuzalaryna qarşy keraş uty jorakta qalqan.

Irem 1918-se jylda, Qydyl armiaja jadylyp Dutof frontyna kitte. Şunan huj kypat ytmaj bedden zavodqa polkovnik Samonof, Milnikofar qul abtında kontrazvedka kilde. Ular his ber nemege qaramaj zavod xalqyn jazalaj başlanylar. Druziniktardan balalaryn, qatynlaryn, qart ata-asalaren tuqmap, podvalqa javyp as intekterep, başlary nemege jetä şula jaxşılarsa jazalanylar. Minä la byl vaqyt bik kyp avyrlıq yt-

kärerge tura kilde. Ulardyn tuqmanynan huşym kitep, qan jytkerer jorenem.

1919 jylda jöj kenozavodqa Qydyl Armia cästäre kildeler. Zavod xalq esen byl bik dur bajram buldy. Ham şul jyly köd kenä min yd ixtiarym menen Qydyl Armiaja, 24-se Samar timer deviziähenen 214 se uqsy polkyna jadylyp kittem.

Tavda bedden polk konsyqy frontta buldy. 1920 jylda bedde Kenjaq—Kenbaty frontqa (Pol'sa frontyna) kyserdeler. Qatyn-qyddardan bed bajtaq inek. Min rədovaj bulyp, Qydyl armiester menen bergä, vintovkany totqan kileş okoptarda, frontyn in qydyv ucaskalarynda jorenem. Bik kyp bojevoj iptastarde avyr frontta juqaltırga tura kilde. Min Şepetovski abtındaqy qaty väreleşte hөлök bulqan polk komandirlydy Micindy, batal'jon komandirlydy Dubrovskidardyl his onota almajym. Ulardyn geroj obrazdary jorakta mänge juqalmatlyq uryn alqan.

Bed Novo—Kolodenski abtında jatqanda Pol'sa jaqynan interventlaryn hozymja aderlänevderen beldek hem aderlänep tordqo. Kendedge saqat ikenän kiske 5 ka tiklem his tuqtavhdy ut abtında bed yd pozitsiavdy haqlanyq. Şunan doşman bedden uq jaq ilangly od-

de. Min polk komandirynan ovoz menen artqa sigergä tlgan prikaz aldam. Ham 3 kilometr samahy kitkas bedden ovoz batarla uty abtında qaldy. Min şunda qaty imgengänmen. Ham mine doşman haldattary kylygä taşlap kitkender. Bedden polk ad qyna sigenep alqan da, kiske taban jaqynan doşmanqa qarşy ul asqan, ham doşmandy tar-mar kilteler qylyp jeverqan. Mine kilep alqandar ham havayyrga memkinlek birep lozaretqa urynlaştırgandar.

Armiyan min 21-se jyldy maj ajynda demobilizatsiaqa syqym. Qajlyv menen jäs sovet vlashy nıqylyv julynda eslärgä tura kilde.

Minä 42 jäs. Min ydebedden hөjekle vatandy—SSSR-dy jaralam. Senki uny esen minen ydemden da qan tygelgen bit. Ham vyna xader da, agar beraj doşman hozym itä qalha, min ber minut tormaj taqy yd ixtiarym menen sotsialistik vatandy haqlarqa syqasaqmyn.

Qimmäde ul bedden vatan! hөjekle ul Oktabr jeneven tä'min itevse bedde janynan—jan jenevdärgä alyp barıvşy bol'seviktär partiaypak ham saf ul bedden partiavdy Lenin—Stalin hıdqan general' julyl

M. M. Andrejeva.

(Revoljtsia muzeje essehe).

BIBLIOGRFIA.

„AVOJUST TÖNÖNDƏ“

(QYDYL ARMIES XIKƏJƏLƏRE
QJ. ƏMIRI ƏBƏRE).

Başqosizdatlyñ jəstər ədəbiəte sektory tarafynan jäs jadıvşy QJ. Əmiri iptas ten „Avqust tönendə“ tlgan xikəjələr jyjntıqyn vabyr syqardı. Kitaptyn kyləme dur tygel. Unda avtor yde ajtkansa Qydyl armies xikəjələr ingan.

Bөгөngө Qydyl Armia tormoşon tasvir itken kitaplar, başqort ədəbiəte syrlegendə ele juq tejerlek. Bulhala ular bik ad. Əkrəm Vali iptasten „Tuqta kem kilə?“ hem „Albken-syqyşy jadylmalary“ nan başqa, Qydyl Armiyanın bөгөngө tormoşon saqyldırgan kitap juq ta.

QJ. Əmiri iptasten byl kitabyn xulap qarşy alırga kərək. Ul vyna bөгөngөn byl ölkəläge dur proryfity tultıvda his şikhed keskenə bulha la ber vklad bulyp tora..

Əmetle jäs jadıvşy Qajnan Əmiri iptas byl jyjntıqta, bөгөngө Qydyl Armiyanın tormoşon, bojevoj palitik aderlegen, Qydyl armiesterdyn yd xedmətlərəne bulqan jalqynly qarastaryn matur hem unışly tasvir itä. Qydyl armies Jalilden avyr paxodta avyrgan kileş, in hunqy sikkə tikleni

bireşmaj, dert menen kileve—ul tıvqan ilebedden şanşly uldar Qydyl armiester esen xas bulqan şajlat. Qydyl armies Jalil jedendə avtor, vyna şul ydenen vatanyna betä kes, betä jorəge menen birelgen, aqlyk kesə qalqansy vatan namyşyn, Qydyl armies namyşyn haqlav esen kərəsevse bөгөngө Qydyl armiester birgen.

Byna Qydyl armies Kinjavulat. Ul Qydyl Armiaja kolxozdan tyvən bellem menen kilgen. Tavda ul yşənerək bula. Ovozda joraj. Ordenaris-bula. Hunqa taban ul Qydyl Armia tormoşon nıq ydləsterep, tıryşyp paraşutis bulyp kitä. Ul tavda samoljottyn qanatyn qyna totop qarav menen da qənəqətlənep quja, huqynan ul samoljotta ber genə tapqyr bulha la ultıryp osov teləge menen jana. Ber nısa tapqyrdar ul ultıryp osa. Lakin byl da uny hunynan qənəqətləndermaj. Ul samoljottan hikərə başlaj, paraşutis bulyp kitä. Aviatsia kenendə uny massovaj hikerevgä qatnaştıralar.

„Ike mөxəbbət“ xikəjhendə Qydyl armies Jəqfərdən hөjgen qydyna ham ydenen xedmətenə bulqan ike mөxəbbəte kyrtətelä. Ejje, ul fabrikala qalqan qydy da, ham ydenen esen, xedməten da hөjə, bik nıq hөjə ul ulardyl Ləkin xedmət ulardyn qydy menen ikehe esen da qimmətlərək bit.

Bında komissar Atnaqulystan Qydyl armies Jəqfərgə bulqan hidger də, keşeleksel də, talapsyl da bulqan meqməlihe kyrtətelgen. Qydyl Armiyanın komandirdary, komissardar, bojestarqa bojevoj politik aderlektə genə tygel, tormoştarında la armiyanın esendə genə tygel, ulardyn qailəvl tormoşlary bəjlənəstərenə la hidger jaqyn kilələr.

Kitap matur, şoma tel menen jadılgan. Matur qyna oformit itelgen.

Redaktor urynbazarı

Q. MURTAZIN

Əfə „Okt. Nitisk“. Upografiahı Başglavlit vəkile № 4682

1937-se yıl
28
FEVRAL'
№ 24 (1071)
Айрым һань
9 тін.

Бөтә ildәrdән proletarдарь, берләшеgedи

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM-дың
Başqortostın
Ölkä ham Öfö
qala komiteti
organı. 12-ıyl
sıqıa.

Dingä qarşь propaganda eşen ojoştororqa

Dingä qarşь propaganda eşen ojoştorov—jästärde kommunistik tärbiälävdän ajırlımaş eleşə bulıp tora. Şuqa kyrä lä VLKSM ustavı ham pragrammahı bötä komsomol ojoşmalarıñ da bıl ölkälä jänle ham sitemalı eş alıp barıvdarın talap itä.

Şuqa qaramaştan bedden kyp kenä komsomol ojoşmaları bıl bik möhim eşkä kyrälätä narıq birmävseläk, jeki yddärenen jeni aqlı menen qarastar arqahında jenäjätsel räveştä eşlekhedlek kyrhätälär. Ustav bujınsa talap itelgän saranan sitläşälär. Bıl ölkälä eşlekhedlek kyrhätävdäre menen ruxanıdarqa asıqtan-asıq jästergä dinden kontrevolytsion joqontohon jaharqa, sovetqa qarşь propaganda eşen alıp barıvqa mömkinselek birälär. Bıña Dävläkän rajonıñ qıña alajıq. Bında ru xenıdar kolhozıylar arahında balaların maktäpkä jevärmäv esen agitatsia alıp baralar. Şunıñ arqahında ajırm kolhozıylar uqıvsı balaların uqıvqa jevärmäv kevek eştergä barıp jetälär. Mäbälän, 15 jäşlek uqıvsı Vorvara ruxanıdarıñ agitatsialar ahtında uqıvdan ajırlıyıp alıña. Dävläkän rajkomolı bıl xälde belhälä ydenen qamhedlege menen unıñ uqıvdan ajırlıyıp oş'jektiv räveştä jardam itä.

Beloret rajonında ruxanıdar jästergä ham dejem xalıqqa janı Konsitutslarıñ vođop anlatıv maqsatı menen eş alıp barıylar.

Bılar bötähe lä komsomol ojoşmalarıñ dejem tärbiävi eştə dır möhim urındı bilägen dingä qarşь propaganda eşen ojoştorovda eşlämäv dären, şunıñ menen tupaş räveştä ustavı vođovdarın kyrhätälär. Sənki ustavıñ tege jeki bıl talavın vođop tormoşqa asırvı kevek yk, pragramma, ustavıñ vojevoj talavın yämävde, kyrälätä eşlekhedlek kyrhätäv de unı tupaş räveştä vođovdın asıq kyrhätkeşe bulıp tora.

Komsomoldıñ dingä qarşь propaganda eşen ojoştorov ölkähendä bik kyp tölä ham jästärde mavıqtıra torqan eş metodları ham formaları bar.

Bedden jästär belem alıvqa keshlä aşqırvı menen ıntılalar. Əgär dā komsomol ojoşmaları jästär arahında hər tölä temaqa—astronomiä, meditsina ham başqa fändar bulınsa qılmi besedalar, leksialar ytkähälär, jästergä jerdä tormoştıñ nisek başlanıvın, jerdäge hər tölä vaqı-

qalarıñ sävaptäre menen tanıştırhalar, bılar bötähe lä dingä qarşь propaganda eşendä dır urın totalar. Ə hər jeget ham qıd bıl mäs'älälär menen bik qıdıqıña.

Här ber rajkomol kvalifikatsialı kəstər dän lektorıdar gruppaı ojoştorop, jästär arahında sestemalı räveştä dingä qarşь qılmi dokladlar ytkärä ala. Ə xədergä äle bındaı eştär dıni vajramıdar kənən dā genä eşlänälär.

Kıup, uqıv jortları ergähendä dingä qarşь propaganda eşen alıp barıvsı tynäräktär tödövde kın jäjep jeväergä, ularqa kın qatlam jästärde ıylıqtırvıqa ham tynäräktän eşen jästär arahında dingä qarşь qılmi propaganda eşen alıp barıvqa nıgedlärge kəräk.

Kypselek rajondarda huqıssan allahıddar sojuzı ojoşmalarıñ bulmaıvı jeki eşlämäv jıvaj ham ber kemde lä qazaplındermäj torqan kyrneş bulıp äverelde. Dingä qarşь propaganda eşen alıp barıv bujınsa komsomol tävge ojoşmaları sekretarlarına instruktaz birgän ber genä rajkomol sekretarı la juq tihäk tä janılsı bulmaş. Şuqa kyrä lä Dävläkän rajonı „Qıdıl tormoş“ kolhozı qarşьındaqı komsomol ojoştorovsıñ iptäş Kotıf „min bıl ölkälä nāmā eşlärge lä belmäjem“ tı. Hər rajonda „Huqıssan allahıddar sojuzı“ nın rajon sovetlarıñ tıvdırvı, unıñ tırahənä aktiv tuplav, bıl bik möhim eş bujınsa komsomol ojoşmalarına hər tölä instruktazdar birev VLKSM rajon komitetlarıñ vojevoj eştäre bulıp tora.

Dingä qarşь propaganda bujınsa rajon radio uzeldäre aşā hər tölä qılmi leksia, dokladlar tapırvıv hər ber radio uzelenen planı eşe bulıp äverelergä, komsomol ojoşmaları bın ojoştorovsılar bulıvqa tejestär. Bibliotekalarda dingä qarşь propaganda eşendä fajdalanıvqa teješle bulqan kitap fondıñ vajıvtıvı, ular dı kın kılamdä popularlästerergä ham jästär arahına ılderergä kəräk.

Dinden kontrevolytsion asıvıñ anlatıvıqa, xalıq doşmandarıñ sovetlarqa qarşь bulqan vısvıraq eştär endä kyp vaqtıta ruxanıdarıñ aktiv jardamına tajanıvdarın konkret faktlar menen faş ıtergä kəräk, Dingä qarşь propagandanı kın kılamdä qılmi anlatıv jılı menen xədmät-sänderde hər tölä dıni jolalardan qotqarıv nıgedendä alıp barıvqa kəräk.

Vaşıngtonda Amerika jästärenen poxodı

Vaşıngton. Jästärden hər tölä ojoşmalarıñ (40 şıadtan) Vaşıngtonqa kılğän 2 men 600 delegat aq jort (prizidint rezidintsıah) alında demonstratsia jahanıylar. Ham 1 million keşe qul tamqahı menen jadılqan petitsia aşā Amerika jästärenä jardam kyrhätäv turahındaqı zakondar projektıñ tormaşqa ytäleven talap ittelär.

„Sendej Uorker“ gazetahıñ jadıvınsa bıl zakondar projektı „amerikan jästäre kongressı“ (amerikan jästärenen hər tölä tərkmön berlästerevse daimi ojoşma)

tarafıñan eşlänelep, ytkän jıl raılav esen kongressqa sıqarılqan. Zakondar projektı jästär arahında eşhedlek problemahın xäl itevde kyddä tota. Xäderge vaqtıta Tenjaq Amerika Şıadtarında 6 milliondan artıvıraq eşhed jästär ıbarlānā. Zakondar projektı 16 jästän

25 jäşkä tiklem bulqan jästärde profissional ejrānevge, sredstvo assignovajıt itevde, urta maktäp studentlarına ajqa 15 dollar, juqar maktäp studentlarına ajqa 25 dollar posobia birevde kyddä tota.

Ispania kommunistar partiaıñıñ general'nyj sekretarı iptäş XOZE DIAS.

Iptäş V. I. Mezlaukı SSSR Xalıq Komissardar Sovetı predsdatellege urınvabarlıqıñan ham SSSR Dävlät Planovoj komissıahı predsdatellegenän buşatıv turahında

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı qararı

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı qarar itä:

Valeri Ivanovic Mezlauk iptäste SSSR Xalıq Komissardar Sovetı predsdatellege urınvabarlıqıñan ham SSSR Dävlät Planovoj komis-

sıahı predsdatellegenän buşatıvqa.

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı predsdatele: M. Kalinin.

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı sekretarı: I. Akulof.

Mäskäv, Kreml', 25 fevral', 1937 jı.

V. I. Mezlauk iptäste SSSR Avır promıjšlennostı Xalıq Komissarı itep raılav turahında

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı qararı

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı qarar itä:

Valeri Ivanovic Mezlauk iptäste SSSR Avır promıjšlennostı Xalıq Komissarı itep raılarqa.

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı predsdatele: M. Kalinin.

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı sekretarı: I. Akulof.

Mäskäv, Kreml', 25 fevral', 1937 jı.

G. I. Smernof iptäste SSSR Dävlät Planovoj komissıahıñ predsdatele itep bildälav turahında

SSR Souzı Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı qararı

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı qarar itä:

Ginnatsı Ivanovic Smernof iptäste SSSR Dävlät Planovoj komissıahıñ predsdatele itep bildälärgä.

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı predsdatele: M. KALININ.

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komitetı sekretarı: I. AKULOF.

Mäskäv, Kreml', 25-se fevral', 1937 jı.

„Leninse“ gazetahın taratavıd

Ştärletamıq rajon komsomol komitetı initsiativahı menen „Leninse“ gazetahın taratıv eşe jäjep jevärelde. Başpedtexnikum komsomolestı qıña „Leninse“ gazetahına 354

N. Janvajı

Яань Конституцсиянь өjrөнөв буяьнса отлично уqыв һәр уqывсь өсөн маqтавь бурьс

Өфө qала урта мәктәптәренә 7, 8, 9-сы кластарында 19-сы февральдан башлап СССР Конституцсияһын аҗрым дәрес итеп өjrөнөв башландь. Конституцсия дәрсенән уqытывсарыqа методик кыргәдмәләр бирев маqсатында, qала мәqариф бөйге тарафынан консул'татсия үткәрелде.

Хәдәр мәктәптәрдә расписаниеләр тәдәлдә, уqывсылар совет тәдәләшәненә нигеддәрен һыqlар өjrөнөвгә башланьлар. Беҗ бегән Конституцсиянь өjrөнә башлавдың беренсе көндәре тәзрибәһән бирәбед.

MIN NISEK EŞKƏ BAŞLANYM

Конституцсиянь уqытыв өсөн Мәqариф Халыq Комиссарлыqы тарафынан бирелгән аҗрым программа жуq. Конституцсия буяьнса үдәм программа тәдәр, кәрәкле материалдарды җынап ешкә башланьм. Конституцсиянь уqытыв башлаqанqа тиклем мин үдәм һыqlар әдәрләндәм. Беренсенән 8,9-сы кластар өсөн иптәш Сталиндең Советтардың VIII Qәдәттән тьш Бетә Союз Сјеzьнда һөйләгән доклады менән бергә Маркс-Энгльес-Ленин-Сталиндең хедмәттәренән дәвләт, пролетарият диктатураһы Конституцсияһы тураһындаqь материалдарды ла qullanам. Бьнан тьш журналдарда сыqqан Конституцсия тураһындаqь маqаләләрдә ла фәјдаланам.

Беҗдең ил Конституцсияһы менән бурыуаз илдәрдәге Конституцсияларды, аҗрымлыqы тураһындаqь аналатьвqа аҗрывса иqtыбар бирәм һәм бьл балаларда һыq тә'бир qалдыра.

Конституцсияһы һәр бер бөйлектәренә qарата иллюстрация, кыргәдмә ма-

териалдар фәјдаланам. Хәдәр Советтар Сојузыһың нигеддәре, хедмәтсәндәтәһең материал һәм кул'тура кимәлдәре үбев темаларына qарата деаграммалар ешләнә лә индә.

Конституцсиянь өjrөнөвгә аднаqа 2 сәqәт бирелә. Бьһың тәвге сәqәтәндә үк уqывсылар бьл дәрескә аҗрым иqtыбар, qыдыqһыһың белдерделәр. Уqывсылар араһында активлыq дур.

Шуньд менән бергә әле йетешедлектәр дә жуq тыгел.

Бьл туралаqь кырһәтмә сыqывqа кып ваqыттар үтевгә qараматһан, Мәqариф Халыq Комиссарлыqы органдары йетди боролош кырһәтмәйдәр. Балалар өсөн qулаҗлаштырылqан материалдар жуq. Улар иптәш Сталин доклады, Конституцсия материалдары менән тә'мин итеп бөтмәгәндәр. Бьл билдәле уqывсыларың үдләштеревдәренә кып qомасавлыq килтерәсәк.

Ikense өлгә урта мәктәп уqытывсьһы: TAXAJBF.

Berense дәрес беҗгә кып нәмәләр бирде

Беҗгә СССР Конституцсияһыһың аҗрым дәрес булып иневән мәктәптең деҗәм җылыһыһында алдан белдермәләр, беҗ уһы газеталардан qына уqыр белә инек.

Бьна беҗ шул килеш хәдәр СССР Конституцсияһы өjrөнә башланьq. Бьл әле уqывсылар өсөн яань нәмә.

Беҗ хәдәр бьл дәрескә бөтә класс менән һыqlы әдәрләнә башланьq. Беҗдең хәдәр һәр бер уqывсь ла иптәш

Сталиндең Советтардың VIII Qәдәттән тьш Сјеzьнда һөйләгән доклады һәм сјеzьд тарафынан qавул ителгәң СССР Конституцсияһы менән тә'мин ителде.

Беҗ Конституцсияһың беренсе дәрсендә үк кып нәмәләр белдек. Бөтә класс менән бьл дәreste яqсы үдләштеревдә үдәбеҗдең явары бурысьһы итеп qуҗдыq.

17 туль булмаqан урта мәктәп 7-се класс уqывсьһы IBRAHIMOF.

TIK OTLICNOQJA QYNA UQYJASAQMYN

Min, iптәш Molotoftың мәктәптәрдә Конституцсия өjrөнөв дәrese индәрев тураһындаqь кырһәтмәһән ишеткәс тә бьл дәrestә башланьһың тьдәмһәдлек менән көттәм. Бьна ул сәqәт

килеп йетте. Бьл дәreste мин генә тыгел, минең менән бер классла уqывсь бөтә иптәштәрем дә йаратарлар. Беҗ тәвге дәrestә грузин шаqире Леониданың, 95 җәшлек шаqир Dzambulдың,

Сәләҗман Стал'скидең СССР Конституцсияһы, беҗдең ватаньһың, бөйөк Сталин тураһындаqь шиqырдарың йотлоqор тыһланьq.

Бьһыңдан да, беҗгә бьһың вәхетле тормаш биргән үд илебеҗдең qоролош нигеддәрен өjrөнөвдән дә кынелле нәмә булып мөмкинме.

Үд илебеҗдең Конституцсияһы өjrөнөв беҗдең өсөн вәхет. Беҗ бьһың өjrөнөв менән бол'шевиктар партияһы, бөйөк җулбашыларыһың Ленин-Сталин йетәксеlegendә сotsializm өсөн көрәш гериоктарың, улардың бөйөк киләсәк өсөн көрәштәрен белербеҗ.

Конституцсиянь өjrөнөв дәрсен беҗ тик "отлично" qа qына уqырqа һыд бирәбед.

2-се өлгә урта мәктәптең 8-се класс уqыв отличниге:

Islamqulof.

A. V. Kosaref ismendәge yдәk aeraklub erqәhendә paraşut kombinatъ ojoştorolqan. Bьl kombinat paraşut sport instruktordarъ әдәрләјәsәk.

HYRӘTTT: Paraşut kombinatъ kursantларыһың praktik zәnәtiehe. Paraşut менән төшкәндә көвдәне дәрәҗә totov кырнеше. (Sojuzfoto).

Kolxozlarda Eşse Krәttian Qыды Armiaһыһың 19 җылыһы

Dyrteјle. Rajondың kolxozdarъ Qыды Armia көнен авылда qurqavсылыq өсөн һыq йәјәлдәрев билдәһе һында уdқардылар. „Amur“ kolxozындаqь 30 kolxozсы qatһы-qыд атыв өсөн өjrәнәләр. Qurqavсылыq өсөн йәјәлдәревдә „Таньр артеле аҗрывса уһыштарqа өлгәште. Бьл kolxozда бөгәңгә көндә PVXO һәм GTO znacokтарына 64 кеше норма тапшырqандар. Kolxozдаqь OSOaviaxim ojoşmahында 110 аqза, шулардан 30 qатындар. Qатындардың 5 һе Ворошилоса атывсылар. Kolxozсылар оворона jorto, хәрбиләштерелгән ат һараҗ һәм химик отрәд оjoştororqа булдылар. Rajondың kolxozсылары Ворошилof һәм Tuxacevski иптәштәрдең телмәдәрен өjrәнәләр.

A. Prēmkoif.

Puşkin һәм баşqort халqы

(Һудьмь. Баşь газетавьддың 17-18 нсе һандарында)

Pugacof tarixыһың фактик материалдары нигедәндә А.С. Puşkin тарафынан „Капитан qыды“ povestъ ядыла. Puşkin бьл povestында ла батша сензурһы şartтарында әјтә алqан тиклем буһа ла кып нәмә тураһында, әјтеп бөтәре алмаqан нәмәләрен, sarizm асыqтан-асыq әјтергә мөмкинлек бирмәгән фекердәрен әјтә.

А. С. Puşkin үденең „Капитан qыды“нда Pugacof хәрәкәтәндә баşqortтардың ролен бер нисә таpқырдар һыдыq аһына алып үтә. Улардың батша qәскәрдә менән ин qырға вәреләштердә булып тәsvirlәј.

Бьл характерислика, Puşkinden хуdozestvolъ prozаһы, Pugacofтың samoderzavieгә qаршы хәрәкәтәндә баşqortтардың актив qatнашы тураһындаqь тарихи материалдарqа туһыһына тәp килә.

Батша samoderzavieһенәң timer таһыһы менән ителгән баşqort халqы ниндәй ine һун? Rustың gызәл шаqире А. С. Puşkin ба qort халqыһың өләшәдәгән кырһәтәндә ниндәй һыдәр һәм буҗавдар таpқан? Баşqort халqыһың qазарлаһыһына, qамсы менән туqмалыһы, шик аһында үлевселәрдең илав һәм ыңрашыһына шаqирдең нескә йәргә нискә qарань? Juqарыла әј еләр үтелгән „Pugacof-şina“ qlavahында Pugacof һудьһыһың бер кешеһе agitator баşqort миһалыһы

да кыптардең ядмьсы кырһәтәлә. Бьл баşqort—agitator krepосqа батша һалдатары һаһына Pugacof vazvanieһе менән килә. Бьл vazvaniele Pugacof: „үденең imperiaһында беҗдең krepосqа килергә иqlан илкән казак һәм һалдатарды үд шаҗаһына саqырqан kamindantqа qарымаһыqа quşqan. Киrehensә булqанда үлем менән qurqытqан. Vazvanie тураһы, ләкин көслә һыддәр менән ядыһып җаваҗ кешәләдең аһына qurqынсылы тә'бир җаһарqа теҗеш кыренә“.

Бьл баşqort йөдәндә Pugacof qәскәренәң һалды кырһәтелгән. Samoderzavie менән көрәштең дур мәктәбен үткән, батша җаһаһыһың бөтә qurqынстарың үд йәлкәһәндә үткәргән qолаqһыд, moronһоһ һәм телһәд qалqан бьл кеше һаман да qоғалың таһламаqан; рухың төһөрмәгән. Уһың кыддәре qолландырыһыһыларqа qаршы нәйрәт уты менән җалыраqандар. Ул massаны идевселәргә, батшаqа qаршы көрәшкә кытәрәп qoral менән дә, җалыһыһы һыддәр менән дә көрәшкән.

Бьл җаһаланqан баşqortта, халыqтың һаһыһыһы уһында ниндәй генәдур изады кәстәр, көрәшкә һәм йевевгә ниндәй дур һаһыһы, timer тәбиqәт һаqlанqандыр?.. Ул үдә генә, үденең өлгәһе менән qайнар нәйрәт һынмәй торqан, ирек өсөн, халыq вәхетә өсөн таман йәңгәңгә тиклем көрәш уты һынмәй

торqан баşqort халqы кыкргәндә нидәр җанqаны, ни нәмә таşqаны тураһында һөйләј.

Puşkin, Pugacof krepосты алып ofet-sir monarxistar менән qаты еш итергә әдәрләнгән саqында җадыqан картинаһында бьл баşqortто тәsvir итевгә таqы qайта.

Һалдат һәм аqтитор баşqort krepостaqь җаһы җазалардан һун да үденең көрәшен давам иттерә. Үд халqың qолландырыһы samoderzavie һәм уһың җалыһыһыһың ys ala. Бьл туqмалqан, саpқаланqан, телһәд баşqortтоң җақсы овразы халыqтардың qurqынсы төрмәһе булqан батша Россияһында ыңqырашыһыһы баşqort халqыһың qоллоqон simvolлаштары tygelime? Ejje, баşqort халqы ул ваqытта телһәд, таһыһыд, qәrip ine: бьһың нескә хисле кыдәтевse Puşkin дәрәҗә кыргән. Ул бьл qurqынсы картинаһы аһа атлап үтә алмаqан. Дәрәҗә сензурә арqаһында баşqort халqыһың бьл хәлен туһыһыһы кырһәтә алмаqан, ләкин ул ошо isemһәд баşqortтоң onotoimaһы овразын туһыроqан.

А.С. Puşkin тарафынан кырһәтелгән Pugacof көрәшеһе agitator баşqort овразыһың, һышкһәд, Pugacof отрәденән Salavat Julaj kevek йетәклек vozaktары менән деҗәм оqсашыһы бар. Батша судыһың prigovorы буяьнса Salavat Julajыһың moron тишәктәрен киләләр. Qыдыһыһыһың timer менән тәһенә „vor“ һәм „ylterevse“ тигән һыддәр җадалар. Уһы қамсы менән һыс qыдыһыһыһы туqмаҗдар. Ул massаны vosstanieqа кытәргән, батша qәскәрдәрен тар-мар иткән, Pugacofсылардың йевевән, samoderzavieһенәң йемерелевән йәлаqан һәр бер авылда йөрөтөп

уһы җазалаqандар.

А. С. Puşkin, Pugacof vosstanieһы тураһында материал җынаqанда, Qара һаqlal җавы һәм уһың ваһыһыһы тураһындаqь кып итәлектәргә тәбиqәт рәвештә осораqан. Puşkin тарафынан җадылqан һәм ваһыһып әыqмаҗ җадма рәвештә хәкымәткә бирелгән „Pugacof tarixына иткәртмәләр“дә, Pugacof җавы тураһында qына тыгел, Баşqortостанда general Урусоf тарафынан 1840-41-се йылдарда үткәргән аһындар, җазалавдар тураһында ла әјтелә. Puşkin бьл җазалавдарды баşqа һыддыра алмаһыһы хәл итеп кырһәтә.

Qара һаqlal җавында qatнашыһыһыһың кывеһе иһән булып, улар Pugacof vosstanieһында актив qatнашалар. Бьһың Puşkin „Капитан qыды“ндаqь телһәд баşqort миһалында 1741-се йл җазалавдан qасыр Pugacof vosstanieһы ваqытында җаһыһың колонизатор таһыһыларqа qаршы көрәш вәҗраqың кытәрәвse, Pugacofтың polkovodы Julaj миһалында кырһәтә. Qара һаqlaldың һаһы гериотстик traditsialары бьл җулы икense бер баşqort ватыһы йөдәндә кырһәтеләләр. Pugacof менән бергә, баşqortтар, татардар, рус krepastnoj krәttiәндәре баһында Julajдың уһы Salavat бара.

Salavat Julaj тураһында А. С. Puşkin кып кенә әјтеп үтә. „Pugacof tarixыһың“ 5-се җылаһында ул: „Pugacofтың җаһы уһыһы—баşqort йетәге Salavat...“—tip җада.

Puşkinden Salavat тураһындаqь һыддәрен беҗ индә әјтеп үттек. Бьл һыддәр Pugacof vosstanieһында Salavatтың role тураһында җаһы өһтәмә материалдар бирәләр.

Gramotalıbyq esen kə- rəş, hər uqıvıy me- ñan eşləvde talap itə

Bedden kyp uqıvıyılar arahında atan-əsən rus bulmaqas, nisek kenə bulha la balan rus telenə ə-
rəter bulmaj" tigen dərəb bulma-
qan, zianlı qaraş var.

Bına min ydem Şismə tulı bul-
maqan urta məktəvəndə rus tele
uqıvıyıy bulır 3-sə jıl eşləjem.
Bına bıl 3 jıl vaqıt esendə min yd
şemdə kyp ydgərəşter kyram.

Bınyñ esen in verersenən Məsli-
tova Mahinur, Bajburina, Biktimi-
rova həm başqa bık kyp uqıvıyılar
jəñle faktordar bulır toralar.

Mahinur 4-se klassta uqıqanda
rus telenən 34 hydgə 20 xata jahaj
ine. Şunıñ menən bergə unıñ ja-
dıvına qararlıq tygel jəmhed, xə-
reftəre tigeđhed həm dəftərdəre

vyşraq vula ine. Bındajdar ver
Mahinur qıña tygel, bəta klass uqıv
sılar la şuqa oqşas ine. Bına bıl

kyreneş mine ujatı. Bıl tiklem gra-
motahıbyqı bəterəv esen tydemle
rəveştə bəta tıryşlyqıy menən eşkə
başlanıy.

Min bəta jeteşhedlekte la ver ju-
ly kyrmənem. Təvdə koligrafıanən,
ajıyım xəreftərdə dərəb jadıvıdan,
dəftərdərdə tađa jəreter esənən baş-
lanıy. Uqıvıyın yd xatahın həm
ybeşen ydenə kyrləttəm. Əjgə eş

birdey. Şulaj uq yd xataların yd-
dənenən tēdētterdey. Bılardan baş-
qa taqı la bık kyp tərle metodlar
qullıdım. Bına oşo tıryşlyqıy ar-
qahında min yd dāresem əlkəhen-
də vyqıa tiklem bulmaqan uqışlyq-
tarqıa ireştəm.

Mahinur V klasstın təvge jartı-
hında la əle ytkən jılyq gramota-
hıbyqıy bəterə almanı. Ləkin in-
de ikense sirekkə ydgərəş kyp. Ul
131 hydgə tik ver genə xata jađa
başlanı. Mahinur bıyıl VI klassta.

Ul bıyıl rus telenən in aldınqı
uqıvıy. Xəder ul hər ver dektantıa
ver genə la xata jahamaj. Tik punk-
tuatsiala qıña ver ad xata jəvərə.
Şunıñ menən bergə unıñ jadıvı la
ytken jıldarqıy jadıvına sdyşter-

qıhıñ rəveştə matur, həm dəftərdə-
re la tađa. Bındaj ybeş ver Mahi-
nurda qıña tygel, minəy kypselek
uqıvıyılarım xəder gramotalı buldı-

lar. Ular bətahe la ver tēble jadalar,
şulaj uq bəta uqıvıyın da tik ver
tēre qara menən genə jadıvına
ireştəm.

Ytkən uqıv jılynda 5-se klass
uqıvıyılar diktantıa 50 hydgə hər
balaqıa urtasa 19 xata tura kılhə, bı-
jıl şul uq balalar VI klassta 75 hyd-
gə urtasa tik 6 şar qıña xata jahaj-
dar. Jəki ytkən uqıv jılynda mında
in nasar uqıvıyılar 20 bulha, xəder
ular VI klassta tik esəv genə.

Bına bındaj eş kyrlətkəstəre kyp-
tər. Min bınyñ menən tik şunı qı-
na əjtəhem kılə. Hər ver bala uqıy
həm jaqşy uqıy ala. Tik bınyñ esən,
bəta jaqıan gramotalı balalar dı əder-

təvse uqıvıyın ydenəy gramota-
lı bulıvı həm pedagogıa masters-
tvolyqına eja bulıvı, tərle jaqlar
qorallanqan bulıvı qıña şart. Ə bı-
nyñ esən bedden bəxetle ilveddə
bəta şarttar var.

Şismə elgə TBUM rus tele uqı-
tıvıyıy: Nikolajeva.

VKP(b) tarixınyñ tər momenttarın əjrənev tynərəktərenən.

...Əgərdə ver jəkiike tınlavıy oıñnala anlatqan məs'ələne jeter-
lek tēşənməvde kyrləttə ikən, propagandist yden-yd burıyın
ytəgən tip hanaj almaj" (VLKSM Ydək Komitety xatınan).

MINEN BERENSE ZƏNƏTIEM

Tegev fabrikahınyñ propagandis-
kahı Balşinskaja ydenəy təvge zə-
nətiənen ytkəreve turahında tyvən-
dəgelərde həjləy:

— Bəd bıl zənətiəgə bəta tynə-
rək menən əderləndək. Berense
tema esən kərək bulqan material
menən bəta tınlavıylar dı la təmin
ittek.

Zənətiəne ytkərgəndə aktivlıq
bık kəsle buldı. Bəd ike səqət
urıyına 3 səqət ulıyqan bıy dı yd-
beddə hıdmaj qaldıq. Huñınan
min zənətiənen nıñ huñıyqan
tikşerdem. Ul minəy temanyñ faktik
material menən kyp vajıtyvımdan kıl-

Janıy programma aktiv lıqıy ikeletə arttırdı

Minəy tynərəkə 8 keş. Janıy prog-
rammaqıa kyser aldyınan min ydem-
dey tynərəkə jərevsələr menən janıy
programmanıñ əhəmiəte turahında
beseda ytkərdem, ularqıa janıy prog-
rammanıñ ətənlektəre həm ajır-
mahı turahında həjlənem. Ydemdey
bəta tınlavıylarım esən janıy prog-
rammanı hatıy aldım.

Min xəder janıy programma bıyın-
sa bətahe ike zənətiə ytkərdem.

Min zənətiəgə əderləngən vaqıtta
ver Knorin usevniqıy menən genə
eş itep bulmavıy kyrdem. Tema
ydenən-yde bık nıq rəveştə əder-
lənevde talap itə.

Minəy tynərəkə jərevsələrdey
aktivlıqı əle ytkən ike zənətiə
bık nıq kyərəldə. Janıy programma-
qıa kysməş boron ytkən zənətiələr
bık artıq qıdyq, kyñelle, aktivlıq
menən ytməy inelər.

I. Gutrof.

PVRZ Komsomol komitety sekre-
tarı.

lep sıqqan həm şunan huñ min te-
ma esən kərək bulqan handaqıy
materialdan bık məhimdəren həj-
lap alam. Tınlavıylarqıa partıa tarı-
xınyñ tege jəki bıl osorona in kə-
rək bulqandarın həjləp uqıyqıa qu-
şıyqıa kərək ikənən tēşəndem.

Taqı ver nəmə, zənətiəne ytkə-
rgəndə ydenəy tınlavıylar dıñ
belem dərəzələren də jaqşy belər-
gə kərək. Bıl ular dı tege jəki bı
material menən artıq kəstərenən
tış şeqəllənderməşkə itə.

A. Balşinskaja.

Stalingradta, grazdandar huñıyın
bık gyzəl həjkəle bulqan sarıtsındı
qurqıy muzeje asıldı.

HYRƏTTƏ: Denikinde tar-mar itev
vaqıtı materialdarı qujıyqan zal.
(Sojuzfoto).

Min bıl temanyñ onotmam

Qajıy ver iptəşter:

— Zənətiəgə propagandis jaqşy
əderlənep kilep qıdyq, kyñelle itep
temanyñ həjləp sıqqas tınlavıylar əder-
lənməhələr də məmkin tip ujlajdar.
Bıl saqqıyala dərəb tygel.

Janıy programma bıyınsa ytkərel-
gən berense zənətiəgə bəd bətahe
də əderlənep kildek. Min tema bı-
yınsa kərək bulqan material dı uqı-
qanda əllə nisek uqıyqan həjıy tem-
anyñ esənə inə vardım. Ə propa-
gandis həjləp kenə ytkən zənətiə, minəy
kyñeldə material bılay asıyq həm
anlayışly bulır qalmaj ine. Min
bıl temanyñ bık nıq ydışterdey həm
ver vaqıtta la unı onotmam tip
ujlajım.

Əderlekheñ kilgən tınlavıy, propa-
gandistın həjləven işetə la mate-
rial menən tanışmaqıan bulha tege
jəki bıl temanyñ asıyq anlayışly itep
ydışterə almaj. Oı. Valıəxmətof.

Asfal't-beton eştəre esən 2,3 million assignovanie

Bıyıl berense tapqıy Əfələ kıl ky
ləmdə uramdar dı asfal't—beton me-
nən qıplav eştəre uđqarılasaq. Sta-
lin, Sovetskaja, Karl-Marks, Syrupa
dım başqa uramdar, ular dıñ ajrım
ıcastkaları trotuıdarı asfal't-beton
nenən qıplanasaq.

Tid kəndə UES janında asfal't—
beton zavodı halına başlajasaq. Za-
vod esən aqreqattar Leningrad za-
vodtarında əderlənə.

Asfal't—beton zavodı tēdov həm
asfal't—beton eştəre uđqarıv esən
bıyıl 2500 meñ hum aqsa jəvərelə-
şək.

V. I. Leninden ydək muzejenən

Proletar revolytsianıy vöjək dahıy

(Davamı. Baş "Leninse" gazetahınyñ 8-9-10-11 handarında).

V. Vladimir Il'ic Sever hərgənəndə

Piterburgtıñ xəkəmgə tiklem ja-
vıy torov tərəhəndə 14 aj jatqan-
dan huñ 1897-se jılyñ fevral' ajında
V. I. Leningə 3 jılyqıa Kənsıyqıy
Severgə hərgəngə jəvərelən turahında
xəkəy sıqarılə. Hərgəngə kılkan-
gə tiklem uqıa əderlənev esən bı-
relgən vaqıtı Vladimir Il'ic tulı-
hınsa fajdalanıyqıa tıryşə. Bıl
vaqıtta ul Piter həm Məskəy sot-
sial—demokrattar ojoşmahıydaqıy
iptəşləre menən kyreşə. Ular qıña jaqıy
arala eşləv esən juldar kyrləttə.

Lenin hər ver unaj tura kilevse
momentıy dərəb fajdalanıa belgən.
Ul ydenəy eş kənən tıyqıyılav həm
unı rotsianal fajdalanıa alıvıñ bə-
jək iskusstvahına iə bulqan. Bına
ul ver nıñ kəndərdən huñ Kənsıyqıy
Sever hərgənənə kitergə jul
tota. Krasnojarskıqıa kilev menən
bında hərgəndə jatıvıy sotzial—de-
mokrattar menən tanışə həm ular
menən həjləşə. Bıl vaqıtta Fıdase-
lef ta Krasnojarskıda hərgəndə
bulqan. Lenin ydenəy bıl Qazanda-
qıy iptəşə menən bık odaq həjləşkən.
Artaban eş turahında plıandar hıd-
qan.

Leninde Jenisej əjəzenəy Şuşıns-
kı avıyına jəvərelər. Bında kilev

menən ul ver krəbtıñ jortona kvar-
tıyqıa inə (bıl jorton makety V. I.
Leninden ydək muzejenə qujıyqan).
Severdey bıl alıy qarantıy avıyında
vay tik 2 hərgəngə jəvərelgən eş-
genə bulqan. Vladimir Il'ic bında
kilev menən jerle krəbtıy dərdey
Zuravıjof həm Sisipatıctar menən
tanışə. (Huñıy bıl menən Vladimir
Il'ic bık jıy avqıa jəreğən). Bınan
başqa Vladimir Il'ic Severgə hərgən-
gə jəvərelgən keşələr menən də
vəjləneştə ojoştora. Ular menən xat
alışə, javaptar jađa. Şuşınskı avıy
(xəder bıl avılda Lenin isemle kol-
xoş ojoştorolqan) Rossia ydəgenən
ver nıñ meñ kilometr dərdey jata.
Ləkin bıl alıy jul Vladimir Il'ic-
ten Rossia ydəgəndə irektə qalqan ip-
təştəre menən vəjləneş totorqıa tot-
qar bula almaj. Lenin hərgəndə jat-
qanda dır politık eş alıp bara, ip-
təştərenən, sem'jahıyın alqan xattar-
qıa vaqıtında javap bıre.

Batşə xəkyməte Jıraq Sever taj-
galarınyñ qarantıy, jıraq avıyına
bıkləp qujıv menən proletariattıñ
dahıy julbaşlıy Lenindey vöjək
idejələren boqavıyqıa ujlıy. Ləkin
bıl uđda tejeşle hədəmtə bırməne.
Sənki Vladimir Il'ic hərgəndə jatqan
vaqıtında la Rossia xalqı həm bəta
il proletar dərdey menən ver fekerdey
ber teləktə, ver eş menən məşquy
ine.

Vladimir Il'ic hər vaqıtta la, hər
qajda la massa arahında bula. Ul
massanıñ tərən, serle xıstəren həm
unıñ fekerdeyən əjrənə. Hında la
ul vajtaq vaqıtın krəbtıy dərdey ara-
hında bulıvqıa bıy. Ul Severdey
krəbtıy dərdey tormaşo menən ta-
nışə. Vladimir Il'ic jıyır ine. Ə, bıl
professia uqıa massa menən tanışıv-
qıa dır jırdam itte. N. K. Krupskaja
ydenəy "Lenin turahında ıbtəlektər"
tıgən kitabında bılay tip jađa. "Jə-
şənbe kəndərdə ul ydəndə jıyır dı
konsultatsialar ojoştora ine. Ul jıyır
bulqanıyqan bık dır popylərlek
menən fajdalanıa ine. Sənki ul prı-
skanən qıvalanqan ver eşsegə altıy
predpriətiəhe totovıy xıza zararına
fajda itte. Bıl otov turahındaqıy
xəvər bık tid krəbtıy dərdey arahına
taralıy. Uqıa kilep muzıktar da həm
qatın-qıdydar da ydərenən mıxnət-
təren həjləjdər ine. Vladimir Il'ic
ular dı bık dır iqtıbar menən tınlaj
həm eştən bəta vaqıyqıarına inə,
huñınan ularqıa kənəş bıre ine."
(N. K. Krupskaja "Lenin turahında
ıbtəlektər", 28-se bıt). Ber jıydan
huñ Nadızde Konstantına Krupskaja
la qulqıa alına həm ul da hərgəngə
jəvərelə. Bıl vaqıtta inde Nadızde
Konstantına Krupskaja Vladimir Il'ic-
ten qatın, kərəştə in jaqşy iptəşə
həm jırdamsıy bula.

(DAVAM 4-BITTƏ).

TARIX DƏRESENƏN KITAPLAR JUQ

A black and white photograph of two men. The man on the left is wearing a light-colored, patterned jacket and a dark cap. The man on the right is wearing a dark, high-collared jacket and is holding a book or a folder.

Өле, Октабр патискаһы - Upograflahь.
Başgıavlıt vəkile № 4685

1937-se
4
MART
№ 25 (1072)
Айрым һань
9 тн.

Бетә иләрден пролетарлар, берләшегед!

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM-дың
Башқортостан
Өлкә һәм Өфө
қала комитет
органь. 12-й
сықа.

Иосиф Виссарионович Сталин иптәшкә

*Иң, јақшә тракторсы қатын-қәддәр һәм трактор бригадалары
бригадирларының иптәш I. V. Сталинға қотлаулары*

VLKSM Үдәк Комитетында ытқарылған кәңәсмәлә қабул ителгән

Беддән қәдерле јулбашыбыз, бө-
јөк остазыбыз һәм душтыбыз!

Һеддән, јақын 3-4 јыл есәндә
иң јетестеревдә јыл һајын 7-8
миллиард ботқа јеткергә тигән кыр-
һәтмәләрегед менән рухландырылған
хәлдә беҙ, 1936 јылда тракторсы қә-
тын-қәд бригадаларының бәтә Сојуз
Сотсиалистик Јарысын башлань.

Хәдәр беҙ, бу јарыстың јомғағын
јаһав есән Ленин комсомолының
Үдәк Комитетна јыналды.

Қәдерле Иосиф Виссарионович, бу-
јыл колхоздарда қатын-қәд кадрлар-
тракторсы қатын-қәддардың кыр та-
қырдыр уйевдәрен беҙ һедгә бел-
деревебәд менән сәтәбд.

Јарышта 20 мәнә јақын јәш трак-
торсы қатын-қәддар қатнашты. Улар-
дың кырсеlege тракторда беренсе јыл
қына есләвселәр.

Қатын-қәд трактор бригадаларының
сотсиалистик јарышы авыл хузалығында
унарлаған һәм јөдәрләгән јань ста-
ханосылар тәрбиәленә. Беҙ бу јарыш-
та беренсеleкте јавлап алған трактор-
сы қатын-қәддар турһында әјтергә
теләјбеҙ.

Мәскәв өлкәһенән Паşa Лидовс-
каја бригаданы һәр бер CTZ һәм
XTZ тракторы менән 2 мең 58 гек-
тар есләне, 15 мең килограмм јақын-
лыққа економиа јаһань.

Voroniz өлкәһенән, Матә Тимәсе-
ва бригаданы һәр бер XTZ тракторы-
на 1 мең 830 гектар есләне, 26 мең
килограмм јақынлыққа економиа
јаһань.

Orenburg өлкәһенән Anna Ләпе-
јева бригаданы һәр бер трактор ме-
нән 1 мең 657 гектар есләне, 7
мең 400 килограмм јақынлыққа еко-
номия јаһань.

Паşa Angelina бригаданы һәр XTZ
тракторына—1 мең 613 гектар еслә-
не, 10 мең килограмм јақынлыққа
экономиа јаһань.

Tenjaq Osetianan Xanat Fedrova
бригаданы һәр бер XTZ тракторы ме-
нән 1 мең 516 гектар есләне.

Azov—Qara dinged krajnyan трак-
торсы Паşa Kavardak CTZ тракторы-
на уҗ сменанында 2 мең 905 гек-
тар есләне.

Sovettar Sojuzында уртаса есләв
норманы 463 гектар булғанда, 300
қатын-қәд бригаданы һәр бер CTZ
һәм XTZ тракторы менән 790 гек-
тар есләнеләр.

Jengән sotzializm ilenәд бөјөк Кон-
ституцияны, беҙдән илдәге колхозсы
қатын-қәддардың бәхетле һәм сәтәбд
формаларында булған биқ дүр өлгә-
севдәрен законлы тәртіптә нығыты.

Қәдерле Иосиф Виссарионович, беҙ
һеддән:

„...Хәдмәт кәндәре менән колхоз
қатын-қәдды қотқарды һәм уны Мос-
тәқил јаһань. Хәдәр ул қәд вақытында—
атаһына, тормашта вақытында—
ирәнә есләмәј индә, ә варыһында
елек үдәнә есләј—тигән һуҗдәре-
геддә хәтерләјбеҙ.

Беҙ үдәбәд есән есләјбеҙ. Беҙ
қалла иҗевән һидмәјбеҙ, сәнки беҙ
колхоздағы есебәд есән јуғары
хөрмәт алабыз.

Беҙ бер киҗәк икмәк есән мох-
тазлыҡ һәм қажырлы менән кымел-
мәгәнбеҙ, сәнки колхозда хәдмәт
кәһәнә тәләв беҙгә мул тормаҗ
тәвдәра.

Беҙ қараңғылықта қазар сикмә-
беҙ, сәнки колхоз тәдәләсә, беҙгә
бәхетле, културалы тормаҗ тәвдәрдә,
ә беҙ үдәбәд машиналардың қатлавы
Техникаларына еја булып, граммота-
лы, аңлырақ һәм културалырақ бу-
лып әверелдек.

Тракторсы қәддар, комбайн јө-
төвсә қәддар колхозда мақтавы
профессияға іәләр һәм беҙ Сталинсә
машиналарды јөтөтөвсә исе менән
мақтаньрыға хақлыбыз.

Қатын-қәддар, колхозсы қатын-қәд-
дар турһында һеддән кәндәлек қаж-
ыртынығы беҙдән активлылығыбыз
һәм јеңевгә булған ихтиарлығыбыз
кытәрә.

Иосиф Виссарионович, беҙ һедгә
1937-се јылда, бөјөк сотсиалистик ре-
волюцияның 20 јылының билдәлөвгә,
тракторсы қатын-қәддардың, комбайн-
сы қатын-қәддардың јарысын тақы-
ла кинерәк јәјелдерергә, уға јөдәр-
ләгән һәм менәрләгән јань трактор-
сы қатын-қәддарды ылықтырыға, қә-
тын-қәд трактор бригадаларының һанын

арттырыға һәм иң мөһиме, техника-
ны ејәрләј алырыға һәм уны ал-
ға етәрә алырыға һәләтле, граммота-
лы, културалы кешеләр булып есән нығы-
уғырыға вәғәдә итәбеҙ.

Беҙ, бөјөк сотсиалистик ватаныбыз-
дың кәһәнә һәм оворонаһын нығы-
тығыға үдәбәддән хәдмәт өлөсөбәд-
дә бирев менән бәхетлөбөҙ.

Беҙ, троткисыларға һәм уңдарға,
беҙдән ватаныбыздың қәвәхәт қорот-
қостарына, фашизмдың тура агиттары-
на, сотсиализмдың бөјөк қаданышты-
рына қул һуҗырыға ирек бирмәбеҙ.

Беҙ, һеддә, әгәр дә јыртқын-
қан фашистар беҙдән совет иленә һө-
зым итәләр, беҙ тракторсы қатын-қәд-
дар, колхозсы қатын-қәддар колхоз
мәһвдәрында үдәбәддән тәвқәндә-
рыбызды һәм ирәдәбәддә тилиһ
менән алмаштырыға булдыра ала-
рыбыздыға ышандырыбыз. Тәјл ышаны-
лы қулдарда булып.

Бәтә јөрегебәддән, қәдерле һө-
јөклә Иосиф Виссарионович һедгә, һед-
дән қатын-қәддар, колхозсы қатын-
қәддар турһында қажыртынығы беҙ-
дән рәхмәтләр әјтәбеҙ, беҙдән бө-
јөк атабызға һәм остазыбызға, ду-
шыбызға кыр, кыр јылдарға сәләмәт-
лек теләјбеҙ.

PIANISTARДЫН ХАЛЫҚ АРА КОНКУРСЫНДА

Варшава, 28. Мәтбуғат, Шопен ис-
мәндәге халық ара конкурста јәш со-
вет пианисты Зактың сығышы турһында
кытәрәнке отзыв бирә. „Ekspress po-
ranny“: „Бул јәш, ләкин уйер јеткән пи-
анистың бәтә јуғары школа сығфаттары, тех-
ник үтәләс јәһәтенән ајрывса матур бире
ве уныһәмәтлө талантлылығын кырһәтә“
тип јада. „Gazeta pol'ska“ Зактың уй-
ны турһында „ројал“ қапы јәһәтле ма-
тур тон менән сәскә атқан кебек,
матур бујавдыр јыһыр, зал буһына гу-
зәл тавыш таратқан һымақ тојолдо“ тип
јада. Советтың јәш пианистлары Амел'-
јанова һәм Тамаркина конкурста шу-
лай уқ, музыйка јәһәтенән таласын
булған Варшава публиказы алдында
совет музыйка култураның јуғары
кимәлен демонстратсиялап дүр уңыш
менән сығыш јаһанылар. Тамаркина-
ға, тап Закқа јаһалған кебек кәслә
аватсия јаһалды. Уның сығышы радио
аға ла тапсырылды.

Finlandia хәдмәт сәндәренән испан балаларына булөк

Gel'singfors. Кыптан тәл Gel'sing-
forstan Antverpengә „Vegaan“ па-
роходы менән Finlandia хәдмәтсән-
дәренән республикан Испания балала-
рына беренсе булөк—24 мең банка
қујартылған һөт јевәриде.

ISPANIA LA GRAZDANDAR HUQYBŞ

Respublikansylar nyqlы huqyştar menән aloqa baralar

MADRID FRONTYNDA

Pariz, 28. Madrid frontында Moral
de Taxun'ja sektorында хөкүмәт қәс-
кәрдәре тарафынан јаһалған атаканан
һуң республиканылар киә San Mar-
tinde la Veganan Kөһһөһш јақтағы ра-
јонға варыр јеттеләр. Буһан тәш хө-
күмәт қәсқәрдәре Марай'усқа кәслә
атака јаһај башланьлар. Бул пунктта
фетнаселәр бер нисә јорто әле уҗ қу-
дарында тотоп киләләр.

KONJAK FRONTTA

Valinsia, Tenjaq frontың Al'-
kala la Real' sektorында республикан-
сылардың уңышы һөзым алып вары-
дары фетнаселәрде 10 километрдан ар-
тық јер артқа сигенергә мәзһыр итте.
Respublikansylar Al'kala la Real'de
әһәмиәтле стратегик пункт булған Pre-
go de Kordova менән бәјләј торған
јулды киҗтеләр.

BISKAJ FRONTYNDA

Bil'bao, 28. Biskaj frontында рес-
публиканылар артиллерияны фетнаселәр-
дән Mondragon қалаһындағы груп-
паларын тарқатты. Дошман 25 һалдатын
јуғалтты.

Oviedola республиканылар һуқыш
менән алоқа баралар, фетнаселәрдән
нығысмалы қарғылықтарына қарамаһ-
тан улардың нығытылған позитсияларын
јемереп қалаһын тотош рајондарын

Ispania grazdandar huqyşы frontтарынан.
Hyрәттә: хөкүмәт қәсқәрдәре војестары мадридта қурқав нығытмалары
позитсияһында. (Sojuzfoto).

ақырһылар қулға ала баралар. Киә ки-
менән Asturias гораңктәре San Lasa-
ro рајонын, ішкә биналарды һәм бер
нисә мәктәп бинаһын қулға алдылар.
Eskamplero рајонында республиканы-
лар тарафынан қулға алынған позитсия-
лар кәслә рағәштә нығыталалар. Фетна-
селәр сәстәренән қасыр сығывсы һал-
дәттәр, һуңғы һуқыштар һөдәмтәһен-
дә фетнаселәр қәсқәрдәре араһында
кәслә тарқалып барғанһын һөјләјдәр.

Barcelona la қатын-қәддар demonstratsiaһы

Pariz, 27. Gavas agentstvohының
бәлдеревенә қарағанда. Baresionala
дүр демонстратсия булған, унда бер
нисә мен қатын-қәд қатнашқан. De-
монстратсияға қатнашывсы қатын-қәд-
дар регыләр халық армияһы тәвдәры-
ды талап иткәндәр.

Sergo turahyn- da jyr

KAMIL RƏŞİT.

RSFSR turahında sıjırdar ham fakttar

Rossia Sovet Sotsialistik Federativ Respublikahınnı territoriahı 16,499 meñ kvadrat kilometr durlıqında. Bıl SSSR territoriahınnı 78 protsen-tın tışkil itä.

1933-sı jıldın 1-se qınvar perepise sıjınsa RSFSR-da 105,179 meñ xalıq jasıj (SSSR xalıqınnı—63,5 protsen-tı). Şunıñ esenän avıl xalıqı 78,028 meñ ham qala xalıqı 27,151 meñ.

RSFSR—kyp millätle respublika. RSFSR-da rustar, ukrainstar, tatar-dar, başqorttar, jevrejdar, karilia, sı-vaştar, nemestär, mardıvalar, qazaq-tar, qırqıddar, cecinse, kavardinse, ketin ham dıstäläğän başqa millät xalıqtar jasıjdar. RSFSR xalıqınnı kypselege—78 protsenıt rustar.

RSFSR sostavına 17 Avtonomialı Sovet Sotsialistik Respublikalar inä (Başqortostan, Byrat-Monqol, Dağıs-tan, Kavardina-Balqar, Qalmıq, Ka-rılski, Qırım, Marej, Mardıva, Volga sıjı nemestäre, Tenjaq Asitin, Tatars-tan, Ud-murt, Cecina, İngus, Sıvaş, Jaku-tia), 5 kraj, 6 avtonomialı oblast (krajqa inä torqan) ham 19 oblastar inä.

RSFSR-da—2 meñ 182 rajon, 517 qala ham eşsälär posjolkaı, 42 meñ 149 avıl sovetı var.

Geologik jaqtan RSFSR territoria-hınnı 32 protsenıt qına tikşerelğän. Bıl tikşerelğän territoriala dur ki-mäldä jer kymere zapası, timer ru-dahı, neft', altın ham başqa metalli qadımalar kyp.

SSSR-dağy urman vajlıqlınnı 93,2 protsenıtı (859.490 meñ gektar) (RSFSR territoriahında.

1936-sı jıldın başına SSSR ere promıjıslennostı tıp proizvodstvo tondınnı 68 protsenıtı (43.575 mil-lion humdan—29,729 million humı) RSFSR kılämendä. 1935-se jıldı RSFSR-dağy ere promıjıslennostın vo-lovoj produksiahı 45,302 million hum-ıq tışkil itä, jıqını SSSR ere promıjı-slennostı volovoj produksiahınnı 72,9 protsenıtı.

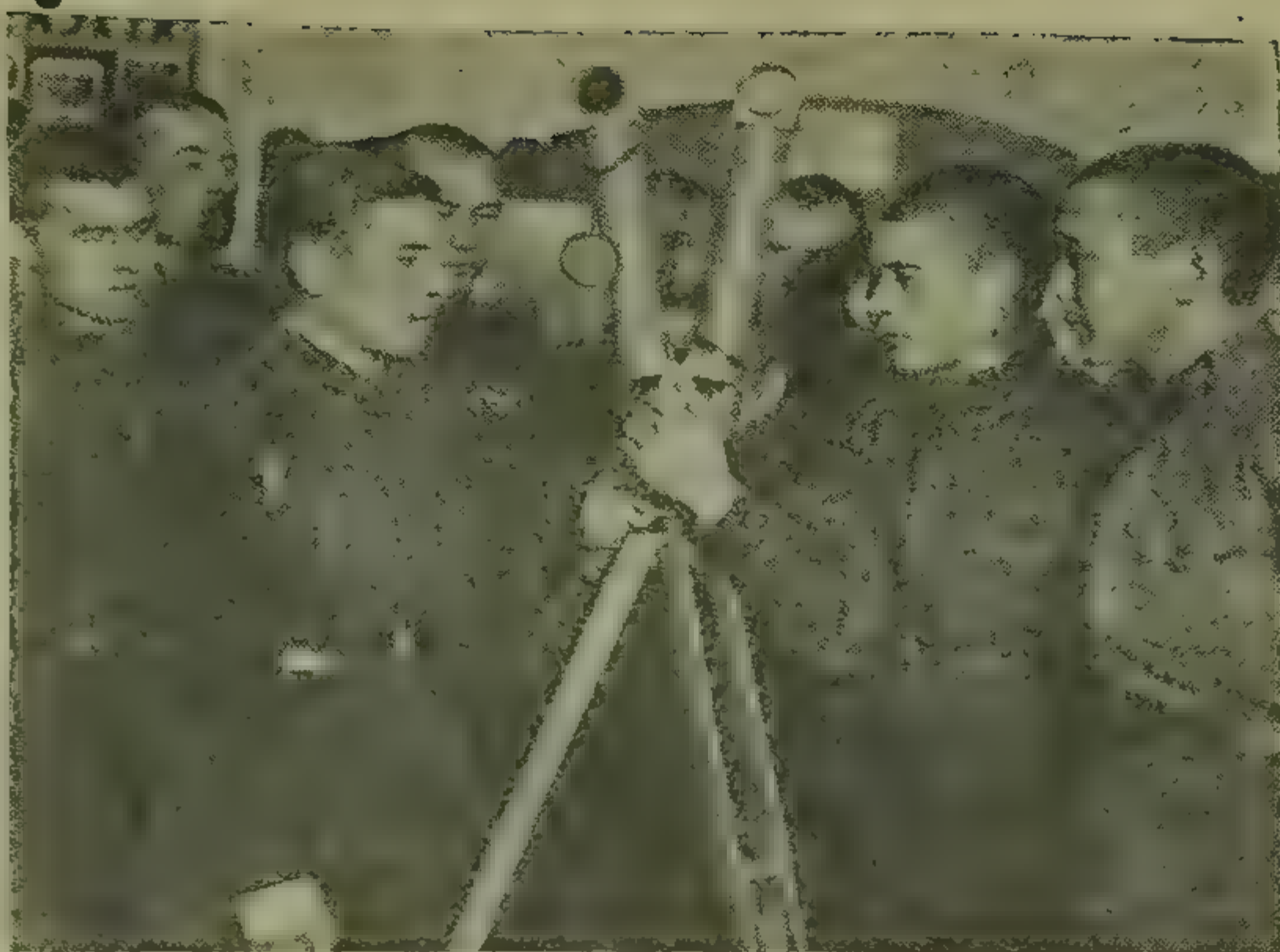
1936-sı jıldı RSFSR ere promıjı-slennostı volovoj produksiahı xaqın sama menän iñärläp äjtikändä 59,992 million humıq bula.

RSFSR ere promıjıslennostınnı in-mohim tarmaqtar: metallurgia, me-tall eşläp sıqarıv, ximia, jer kyme-re, neft', urman, tekstil' ham adıq promıjıslennostı.

1936-sı jıldı RSFSR - dın säsev majdanı 91.555 meñ gektar bula. (SSSR säsev majdanınnı 68,5 prot-senıtı). Şunıñ esenän dävlet xazalıq-tarında (sovxoz, ORS-tarda) 10.221 meñ gektar, kolxozlarda 76,675 meñ gektar. RSFSR-da säselä torqan avıl xazalıqı mohim kul'turalar jarovoj ham ködgä vojdaı, şäker sөгөldөрө, jeten, kinder ham tamır adıq bul-qan kul'turalar. Hunqı jıldarda voj-daj säsev Mäskäv, Gor'ki, Kalinin, Kirof, Leningrad ölkälärendä kyp urın aldı.

1936-sı jıldın 1-se iylenä RSFSR kräftän xazalıqtarın 90,3 prot-senıtı kollektivlastırılğan. RSFSR-da 173,824 kolxoz var. Bötä respublika säsev jerenen 98,5 protsenıtın kol-xozdar säsälär.

RSFSR-da 1936-sı jıldın 1-se no-jabrına 3 meñ 298 maşına traktor sınsiahı var. Ular kolxozdardın sä-sev majdanınnı 80,5 protsenıtın xed-mätländärlär.

Litenant iptäs Bondorof casndäge Qıdıı armestardın zənätie vaqıtı. (Urazbaxtin fotohı).

Zənätielär vaqtında ytmäjdär

Işemvaj neft' promıjıslahınnı 3-se neft' tavıv bylegendä komsomol komitetı politik uqıvdardı jıqı halqan jıq. Zənätie bulahı kende komitet sekretarı Zuravlef ucaska-nıñ konseläriehe işegenä loqlan ja-dır qadaqlaj da, şunıñ menän eş vötä. Komsomolestar berehe lä zä-nätiegä vaqtında kilmäjdär. Kyrhätelğän vaqtta tik propagandis Ka-navalof qına kılğän rula.

Bıl kyreneş kyptän birle jasıj kılä. Berdän propagandis Kanavalof tıqlavıylar arahında nıqlı dissipli-na quja almaj, ikensenän—komsomol komitetı yde bıl eş menän vöt-enläj qıdıqınnımaj. J. Qolmıj.

EŞLEKHED KOMSO-ORG

Dyrtejlä rajonı, „Aqidel“ kolxoz komsomolestarı, komsoorg itep Mäqdän Xanofı hajlaqandar inä. Janı hajlanqan vaqtta ul ojoşmanı matur qına alıp bardı. Lakin hun-qı kändärdä Xanof komsomol ojoş-mahınnı eşe menän vöt-enläj qıdıq-hınnımaj başlanı.

Ojoşmalä 9 komsomoles var. Ular arahında stazlı komsomolestarı jıq tygel. Lakin ojoşmalä ber genä tölä lä eş alıp varılmaj. Kyptän birle politik uqıv tınärägenen zənätiehe bulqan jıq. Komsomolestar-dın döjem jıjılsı la kyptän birle ytkäne jıq.

Dyrtejlä rajkomolı Xanofıqa sara kyrrer tıp ujlajıvı. I. Qalimjanof.

BYLAR TIK BERENSE ADYMDAR OJYNA

Mäsetle rajonı, Molotof ismendä-ge ham „Traktor“ kolxozdarındaq komsomol komitetar VLKSM-dın X sıjezd qarardın tormoşqa atqarın ni-geğendä kyp kenä eştär eşlänälär.

Bıl komsomol komitetarında vı-qı tiklem tik 5-6 qına komsomoles-tar bulha, xäder komitetınnı 30 dam artıq komsomolı var. Uñeş kyberäk qıddar iñävenän bulıp, bıl qıddar arahında tärbiävi eştär alıp varıvıvı hädemtähe bulıp tora.

Başlanqı mäkät ergähendä 18 jästän juqar bulqan kolxoz jästäre esen kiske TBUM asılp, vında 32 keşe ııqlırlıdı. Şular esenän 12 ke komsomolestar. Mäkät uqıv kitap-tar programma, kyrgädmä material-dar, qäläm, däftärdär menän tämim itelä. Uqıvıylar yd ara jarış dogo-vordar tädönälär. Uqıvdar kynelle ytä. Komsomolestar uqıvda aldınqı-lıq kyrtälär.

Bınan tış 14-18 jästär arahındaq jästär esen yñmerdär mäkätä ojoş-torolop, vında 23 keşe uqıj. Bıl mäkät tärde ojoştorov eşendä komsomol komitetarına urındaq kolxoz, so-vet ojoşmaları jetäkseläre jaqında torop jardam itälär.

Komsomolestar kolxoz ham sovet-tıñ jetäkseläk eştärindä eşlädär hunqı kändärdä genä kolxoz pred-sedatäle itep 1 komsomoles, ferma mädirdäre itep 2 komsomoles, väj-länış eştärinä 3 komsomoles yrlä-telä.

Bıl äle tavgä unıştar qına. Kom-i-tet bıl unıştar menän genä tınsıla-nıp qalmaıqı, komsomoles ham jäs-tärdin uqıvıvı ojoştorovda taqı la nıqlı saralar kyrrergä tejeş.

M. Salıxof.

Proletar revolytsianıñ vöjek dahıjı

(Davamı. Baş „Leninse“ nen 8-10-16-20-21-24 handarında).

1899-sı jıldı hörgendä saqında Vladimir Il'ic „Ligal“ Marksistar dan Kusakova ham Prokupovictardın „Krede“ (ısanı simvolı) mätälälären ala. Bıl mätälä lä ular eşse sıjınsı-samoderzaviegä qarşı politik kərəş alıp varımqı, ekonomik kərəş kenä alıp varımqı tejeş tejdär „Krede“ eşse sıjınsınnı yd partiannı tädövğä qarşı sıqı ham idän abında eşlaj torqan ojoşmalardı taratımqı quşı. Ular po-litik kərəşte libraldar ham burzualar alıp varımdar, ä eşsälär tik eko-nomik kərəş kenä alıp varımqı te-jeş tıdär. İkense tölä äjtikändä, eşse sıjınsı vıas esen kərəşergä tejeş ty-gel, väki jasıj kilevse strojdan ad-mad ydenen material—tormoş şart-tarın jaqşırtıv, esen genä kərəşen ti-gän hyd. Ular Markstın revolytsion teoriannı tädätmälär inderergä telänälär. „Krede“ nemes oppartu-nistı Bernštajenden Marksqa qarşı jadqan mätälälärenän fajdalanıp jadılqan. „Krede“ nen bıl idıahınnı ikense internatsional oppar-tunistar ham Rossiağa oppartu-nistar xuplar qarşı alqandar.

Bıl jıldarda ekonomistar xäräkätä kəsäjä başlaj. Ularqa yddärenen eş-tären alıp varıv esen şartlar da jaq-şıraq bulalar. Senki bıl vaqtta so-sial—demokrattardın şaqtaj qına öleş hörgendärdä bula. Şuqa kyre lä ularqa yddärenen eştären jälep jävärevgä jeneleräk tä bula.

Ekonomizm—proletariat revolytsia-hı esen kərəşte jälälderep jäväre-vdä dur totqar jahavıv zararlı aqm inä. Lenin „Krede“ ne alıp menän, his kisekmätän vıqı qarşı „Rossia sotsial—demokrattarın protestı“

tıgän mätälähendä tizes tädöv ham vınnı Minusej kolonniannı hörgen-dä jatıvıv sotsial—demokrattar işe-menän jävärtergä bula. (Bıl mätälä-ne 17 sotsial—demokrattın protestı la tıp jöretälär. Senki bıl protesqa 17 sotsial—demokrat qul qujqan bu-la).

Şunan hun, bıl protestı qabul itev esen hörgendä sotsial—demokrat-tar Jermakovka avılnı jıjırlıqı bu-lalar. Protes ber tavıştan qabul ite-lä, ham gazetaqa varırtıv esen je-värelä. Bıl mätälä 1899 jıldın de-kabrında sotsial—demokrattardın sit ildä sıqı torqan „Ravocaja delo“ tıgän gazetınnı 4-5 handarında va-ıylıp sıqarıla. Bıl mätälä Rossia ekonomistarına ham sit il oppartun-istarına qarşı jäsən atıv kevek kəsle bula.

Bıl mätälähendä Vladimir Il'ic proletariattın politik ham—ekonomik kərəşe ul ikehe bergä tıqıv väj-längän nәмä tıp kyrtätä. Proletariat politik ham ekonomik kərəşen ber-gä alıp varqanda qına tejeşle unış-qa ireşsägen asıq räveştä anıata. Proletariattın kapitalizmqa qarşı kərəşe unışlı sıqhınnı esen, ul ydenä Marks—Engl'esten revolytsion teoriannı menän qorallanqan partia tädörgä tejeş ti. Bıl partia ydenen tıp burıv itep proletariatqa vıas alıp birev ham kommunistik jəm-qıat tädöv burıvıvı qujırqı tejeş. Politik kərəştän baş tartıv, unı bur-zuazıqqa tapşırtıv—ul burzuazia mätäläqäten ytäv ham kapitalizm xa kimlegen nıqtıv tıgän hyd.

Vladimir Il'ic bıl mätälähendä Ros-sialıq revolytsionerdar esen ekono-

mistarqa qarşı kərəşte programma bulıp tordo. Senki vında vöjek Le-ninden proletariat ham unıñ partiannı kommunistik jəm-qıat tädöv esen kərəşenän asıq maqsattar vötä tulıvıvı menän qujıqlan inä.

Vladimir Il'ic 3 jıl hörgendä torov vaqtında kıläsäktä sıjınlı kərəştän vöjevöj şıavı burıvıvı ytävse prole-tariattın revolytsion partiannı tädöv turahında bik kyp ujlana. Nadizde Konstantinovna Krupskaja Vladimir Il'ic hunqı vaqıttarda xatta tädö-ren dä joqlaj almaj inä ti. Ul bıl şıavtı nisek ojoştorovqa ham eşte qajdan başlap jävärergä kəräklek turahında ujlaj. Leninden aqıv vıqı berdän-ber döröş jul kyrtätä. Ul eştär rus gazetahınnı ojoştorovdan baş-larqa kəräk ti. Bıl gazeta ydenen tirähendä proletariattın ham intelli-gentsianınnı in jaqşı xalıqtarın tur-lar ham ular tıvasaq partiannı tıp jadrohı bulırdar tıp kyrtätä. Böjek Leninden tärän aqıvıvı menän ujl-anıqlan bıl fekere tormoştıñ ısnı varıvıvı äjlänä.

Bıl jıldarda inde Rossianıñ tölä qalalarında marksistar tınäräktäre varıvıvı kılälär. Revolytsion kərəş tribunahınnı vöjek arınahınnı, mar-ksizm teoriannı menän qorallanqan, proletariat eşenä mäkämmäl birelgän keşelär tıvalar. Zakavkaziala berense bulıp Marksistar tınärägen Stalin, Kosxobıllı, Sulukidze iptäştär ojoşto-rolar. Rossianıñ başqa qalalarında Syruppa, Svedirski, Lalajans, Ratdin-ko ham başqalar kevek keşelär ky-tärelälär. Bıl tınäräktär älegä tarqav bulalar. Şuqa kyre lä ularıv berdän programma nıgeğendä ojoştorovqa

(Davamı 4-se vıttä).

„Boris Godunov“ Başqort Dövlət Akademik teatr postanovkahında

Artıska ip. Bikbulatova Marina rolendä.

(Axmätjanof fotohı).

Doprızyvniktar spartakia dahı ytkärelde

Bäläwäjdä 1915-1916--sı yılda tıvqan doprızyvniktar dıñ berense rajon spartakiadahı ytkärelde.

10 kilometr dıstansiala berense urındı (49 minut, 25 sikunt) häm 20 kilometr dıstansiaqa berense urındı Pugacof (1 säqät, 38 minut) aldı.

Bıl spartakiadala qatnaşuvıylar dıñ ıñ jaqsıylar Bäläwäjdä bulasaq rajon ara spartakiadaqa qatnaşuv esen bılendelär.

IPTAŞ STALIN DOKLAD EKRANDA

Ötönen „Janalıt“ kino-teatrında, 28-se fevral'dan başlap, iptaş Stalinen SSSR Konstitutsiahı projektı turahında sovetlardıñ VIII Qıdättän tış Bötä Sojuzı Sjezında höjlägen dokladı ekranda kырhätelä başlanı.

Bıl dır häm jaqsı il'm başqa ölkälärdä, qalalarda tamaşasylar dıñ bık dır qıdıqıñıñvın tıvdırdı.

„Janalıt“ kino-teatrı direksiahı tamaşasylar dıñ dır horavın iqtısarqa alıp, kollektiv qaravqa zajavkalar qabul itä.

Bejek öalim I. P. Pavloftıñ ylevenä ber yıl

Bıñan ber yıl elek xəderge osor dıñ ıñ kыrnekle keşelärenen bejek sovet qalime Akademik Pavlof yldı. Ivan Petrovic ydenen odaq qemerөн bötönläje menen fängä birde. Ul bötä donjaqa nıq bıldäle bulqan uslovnyj reflikstar turahında teoria eşläne.

Sovettar Sojuzı xökymäte bejek fizioltıñ taqlımäten unıñsı täräqqi itterev esen şarttar tıvdırvın turahında qajnar xəstär kыr. Leningrad atındaqı elekke Koltuşıla Povlof isemendä qılmi qala tödöv eşenä kыp sredstvo jevärelde. Akademik Pavloftıñ kыplägen ejrәnsektärenen keso menen Akademik Orbelle başında torqan xaldä unıñ elektän bıldälegen eş jıldarı nojomqa atqala. Bejek qalim tarafınan bıldälen-

gән төр problemalar dıñ artıvan ejrәnev esen akademik Orbelle Pavlof avıyında janı laboratoria qoramalandı. Pavlovala majmuldar dıñ qarashın ejrәnev eşe ber genä minutqala edelgәne juq. Bıl eşte professor Dinisef alıp bara. Kыptan tygel genä Pavlov stansiahıñnı qılmi rabotniktäre esen jaqsı itep eşlänelgen 4 qatlı jort tödölöp bötte. Tikşerev eştäre esen jaqsı şarttar tıvdırvıqan. Akademik Pavloftıñ qılmi rabotnik turanan-tura laboratoriaqa jaqın torhon häm eşlähen tigән teläge ytäde.

Bötä qılmi jәмәqätslek, bedden ilden kın massa grazdandarı, bejek sovet qalime häm yd tıvqan ilenē gummanistın, dahı ulın itkä alalar.

Gazeta, әdәbi zurnaldar sıqarıldı

Baltac rajonı. Urozaj tulı bulmaqan urta mäktäbendä Puşkin kәndә aıqanlı Puşkinden „Dobrovski“, „Kapitan qıdı“ tigән әhәrdәre ejrәnelde. Puşkin izadıña arnalqan ga-

zeta häm әdәbi zurnal sıqarıldı. 11-se fevral'da kolhoz jәstäre menen berlektä dır kişä ytkärelde.

Z. Akamof

Proletar revolytsianıñ bejek dahıjı

(Davamı. Baş 3 nıse bittä)

käräk ine. Bıl burıs tarix tarafınan Vladimir Il'ickä häm unıñ jaqın soratnıge Stalingä tapşırıla.

1900-se yıldıñ fevralında V. I. Leninden hörgendä torov srogı tula. Ul tıdäräk Rossiaqa qajtırqa, proletariattıñ ydägenä varırqa, unda taqı la eşte jәjelderep jevärevgä aşyqa. Şunan huñ ul Şuşinski avıyınan at jallap Nadizde Konstantinovna Krupskaja häm unıñ әsәhe menen julqa sıqalar. Bıl vaqıtta Rossiala, bıgeräk tә Severdä timer julı seltärdәre bık ad bula. Şuqa kыrә la ular 300 saqırm jerde at menen kilergä mäzıyr bulalar.

Nadizde Konstantinovnanıñ hörgen srogı tulmaqan bula. Lәkin ul bıl avıydan kysergä telä. Häm tejesle urıñqa proşenie birä. Unıñ bıl horavıña ıñqaj javap bırelä häm ul Öfögä kysep kilä.

Fevral ortalarında Vladimir Il'ic Öfö qalahıña kilä. Bında kilev menen ul jerle sotsial—demokrattar menen tanışa. Ularqa yddärenen eştären alıp varıv esen juldar kырhätä. Berense tapqır ul Öfölä ber nıse kәndär genä tora. Şunan huñ Piterqa kysergä aşyqa.

Lәkin Vladimir Il'ickä stalicıñ qalalarda tororqa rөxsät itelmä. Şuqa kыrә la ul Pskov qalahıña (xәder Leningrad ölkәhenen okružnıj qalahı) tororqa kыsә.

Bında kilev menen Vladimir Il'ic jerle häm stalicıñ qalalardan qıvalanqan sotsial—demokrattar menen tanışa häm ular dı ydenen janıña tuplaj başlaj.

Pskovta torqan vaqıtta Vladimir

Il'ic Rossialaqı başqa qalalardaqı sotsial—demokrattar ojoşmahı menen bәjlәneşte taqlıla tıqıdılata tәşä. Mәsköv sotsial—demokrattar janıña bara. Şul uq vaqıtta ul ydenen bejek ideahın tormoşqa atqarıv esen kәrәşä. Pskovta ul sotsial—demokrattar dıñ kәnәsmәhen ytkärä. Bıl kәnәsmälä Rossialaqı sotsial—demokrattar partiahın ojoştırov mäs-lәhen quja. Bıñ ojoştırov esen in tәvle gazeta sıqarırqa kәрәklek turahında bejek Leninden tәqdime qabul itelä. Häm bıl gazetanı zagranıt-sala sıqarırqa qarar itelä.

Vladimir Il'ic bıl kәnәsmәnen qarardarın ytäv jәdendä sit ilgä kitergä әderläne. Häm Pskov politisiaı deportamintınan sit ilgä sıqıv pasportı ala. Şunan huñ ul Piter sotsial—demokrattar menen osoraşä. Uqa Piterdä bulırqa jarmaj. Lәkin ul Piterga kilä. Bında kilev menen Vladimir Il'ic taqlı la qulqa alına. Qulqa alıñqandan huñ Leningä tentev jahala. Bıl tentevdä Vladimir Il'ictä Plexanofqa jadılqan xat tavıla. Lәkin bıl xattı Vladimir Il'ic maxsus qara menen jadqan bulqan. Unı javaj kыd menen uqıvı la mөmkin bulmaqan. Әgär dә politisia bıl xattıñ serenä tәşenөp uqırqa ireşä alha, ul vaqıtta Vladimir Il'ic taqlı la ber nıse jıldarqa hörgengä qıvılgan bulır ine.

Pskovtan sit ilgä sıqıv esen alqan pasportın ul nısek tә bulha politisia qulıña birmәkkä tırvışa, şuluı dә Leninde Podol'skiğä (bıl vaqıtta әsәhe unda tora ine) odatıvı zandarm bıl pasportı alırqa tırvışa,

lәkin Lenin unı min Piterburg tırlәrenä bıl turala jetkerermen tigә pasportı, kire Leningä bıre.

Vladimir Il'ic әsәhenen torqan urıña kilep jetkәs „qart duraktı“ aldavı turahında höjlägen.

Şunan huñ Vladimir Il'ic әsәhe menen Öfölä torovı Nadizde Krupskaja janıña kitä.

Ikense tapqır Vladimir Il'ic Öfölä tıyn ajdandırda bula. Bıl vaqıtta Öfölä RSDRP-nıñ jerle ojoşmaları var ine. Unıñ menen Syruppa, Svedirski İptäştär jetäkslek itälär ine. Bıl ojoşma Öfö timer jul masterskojdarı (unda Ivan Jakutof jetäkslegendä eşlävse sotsial—demokrattar tıynәge var ine), Ust—Katav zavodı, pecatniktar häm başqa tıynәktär menen bәjlәneş totto. RSDRP ojoşmahı eşsälär arahında tәrlä listovkalar häm әdәbiәttär tarattı. İptäş Krupskaja „Lenin turahındaqı itälektär“ tigән kitabında bııaj tip jadä. „Ul mıñ bıl vaqt esendä eşlaj alqan eştäre turahında höjlәne. Osoraşırqa tura kilgән keşelär turahında höjlәne. Əlbittä, Vladimir Il'icten kileve mөnәsәvәte menen kыp kәnә jıylıştar ytkärelde. Mıñә xäterendä şul qalqan, yden. norodovoles tip hanap jөrөгән Leonovictıñ, xattä, „xedmәtte qotqarıv“, gruppahıñnı ismen dә belmәgenlege anlaşıloqas Vladimir Il'icten asıv qavar dı. Revolytsioner dıñ bıñ belmәve mөmkinmeni, ul „xedmәtte qotqarıv“, gruppahıñ belmәges, unıñ jadqandarın ejrәnmәgen bulqas yde bergәläp eşläjesäk partianı, unıñ anı ravıştә hajlap alıvı mөmkinmeni, ti-

(Hudıñ bär)

S. Latıjp.

„Boris Godunov“ Başqort Dövlät Akademik teatr postanovkahında

Artist iptaş İmaşof Knöz Kurbskı rolendä häm Qälimof Dimitri rolendä: Axmätjanof fotohı).

Fizkul'tura häm sport.

Dinamo xokkiselärenen je neve

24-se fevral'da Dinamo katogında „Spartak“ häm „Dinamo“ kollektiv xokkiselärenen osoraşvıdarı buldı.

Qatın-qıddar komandalar osoraşvı spartaksylar dıñ jeneve menen tamamladı. Dinamosylar yddärenen әderlekhe kilevdären kырhätelär.

İrdär komandalarınñ osoraşvı qıdıq bardı. Tәvdä „Spartak“ kamandahı jenevgä bötä ısanıstı tuplanı. Tәnәfestän huñ „Dinamo“ sıylar „Spartak“ tı qıvıv jettelär hәn osoraşv „Dinamo“, sılar tajdahıña 5:2 itäve menen tamamladı.

Leningrad xokkiseläre Öfölä

„Spartak“ ismendәge sport jәм-qıätenen xokki bujınsa ojoştıroılqan bötä Sojuzı jarıştarınñ berense turı tamamladı.

Öfö „Spartak“ komandahıñnı irdär kollektiv ikense urıñqa sıqtı. Bıl komanda Orenburg, Saratov komandaların otto häm Kuıvıjseitıñ kesle komandahıña ottırdı.

1 -se martta „Dinamo“ katogında jarıştıñ ikense turıñnı huñqı uıvıñ bulasaq. „Spartak“ ojoşmahıñnı irdär komandahı Leningrad kamandahı menen osoraşsaq. Şul uq kәndä „Spartak“ tıñ qatın-qıddar kamandahı Ivanova xokkiseläre menen uınajasaqtar.

„LENINSE“ SIGNALDAR BUJıNSA.

„Kem sara kыrer“

Ucalı rajonı „Ural“ kolhozıñnı tәvge komsomol ojoşmahıñnı nasar eşläve häm Kәrimof Qıymärden jәse jetmәgen 15 jәşlek qıdqa öjlәneve turahında „Leninse“ redaksiyahıña xəbär kilgәjne. Xәbәrdä kырhätelgән fakttar tikşerelep dөрәblәnde.

VLKSM-dıñ Ucalı rajono komite-tı „Ural“ kolhoz komsomol ojoşmahıñnı eşen jaqsırtıvqa saralar kыre-lev häm Kәrimof tıñ komsomol sa-ıñnan sıqarılıvı turında xəbär itte.

Javaplı redaktorı:
A. Әmin

Öfö „Oktäbr nәtiskahı“ tipografiahı. Başlavlıt vәkilä №4688

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

Хаталарды ыldam tөдәтергә

Komsomoldın jetäksel kadrдарын дәрәҗә һайлав, komsomol ојошмаларын — komsomolestардын, кін қатлам совет јәстәренә таларларна јавар бирерлек gramotalь, kul'turalь kadrдар менән тә'min итеү, јәстәрдә һәм балаларды коммунисттик тәрбияләүдә уңышлы еш јәјер јевәревдә хәл қылар урын тотә.

Бына шуның өсән дә бынан бер јыл елек үткән веддән Башқортостан komsomольның 11 Өлкә конференсияһы Башқортостандағы komsomol ојошмаларының jetäksel rabotnikтәре саһында ақыштын қажәт дүр булғанлығын қаты тәңқит аһтына алыу менән бер үк вақытта, артабанғы ештә kadrдарды дәрәҗә һайлав, ularды һайлаған ојошмань рәхсәтенән баһқа ештән буһатмавды талар ите.

Бына шуның өсән дә, ВЛКСМ-дың X Бәтә Сојуз Сјеҙы jetäksel rabotnikтә kadrын нәүһытүға қажәт дүр ілтибар бирдә, һәм киләсәктә jetäksel kadrдар араһындағы ақыш менән қығқа кәрәш алыр барығға қушты.

Удқан бер јыл вақыт, веддән Башқортостан komsomol ојошмаларының X сјеҙды һәм 11 Өлкә конференсияһың был кырһәтмәләрен тормаһса аһырын өсән насар кәрәшкәлектәрен кырһәтте. Бер јыл вақыт есәндә район конференсиялар тараһынан һайланған 46 rajkomol sekretардарының 15-е алыһтырылған. Rajkomoldардың конференсиялар тараһынан һайланған bylek мәдирдәренә 53 protsentь алыһтырылған. Ul қына la tygel, хатта қажыһ бер rajkomoldар удқан бер јыл вақыт есәндә үддәренәң bylek мәдирдәрен бер нисәһәр тапқыр алыһтыр өлгәргәндәр. Мәһәлән, Авыр-қазы rajkomolь үдәнен политик уқыв bylege мәдирән бер јыл вақыт есәндә 4 тапқыр алыһтырылған. Был јақтан қарағанда Өфөнәң Stalin rajkomь аһыһса характерлы. Unda конференсия тараһынан һайланған вјуро ақзаларының кypceпeлe ајуро тараһынан хатта rajkomoldың plenumь sankсияһынан баһқа, үддәренәң ешенән қотқарылыр, вәтәһләј икенсе ешкә јевәргәндәр, ular урһына икенсе кешәләр кооптироважт ителгәндәр. Ә веддән komsomol ојошмаларында jetäksel komsomol kadrдарын дәрәҗә һайламау, osoraqlь кешәләрде ултыртыу, ularды бик јыш алыһтыртыу факты ul бер Stalin һәм Авыр-қазы rajkomoldары өсән генә хас еш tygel.

Kонференсия тараһынан һайланған bylek мәдирдәренәң 53 protsentь алыһыһын факты jetäksel rabotnikтә саһында ақыштын кәслә булыһын, kadrдарды дәрәҗә һайламавдың, jetäksel rabotnikтә kadrь менән шажарыһын лә тиклем дүр булыһын тағы бер қат иһбат ителәр.

Rajkomoldардың jetäksel kadrдарын дәрәҗә һайлај белмәвдә, шуның арғаһында ақыштын кәслә булыһында komsomoldың Өлкә Комитетының, аһрым алқан сақта уһың jetäksel kadrдар bylegenәң (bylek мәдирә ip. Нарым-Тәһи) қәјеве бик дүр. Веддән Өлкә Комитетың jetäksel kadrдар bylege komsomol kadrдарын јақш өјрәнмәве, ularды һайлај белмәве арғаһында бик

јыш қына rajkomoldардың jetäksel rabotnikтәре sostавына osoraqlь, ештә һыналмаған, komsomol etikaһың водовсы кешәләрде rekomendovajт итеве вһың аһық факты булыр тоға.

Komsomoldың Өлкә Комитет тараһынан Тәтешле rajkomolьның политик уқыв bylege мәдирә итеп јевәргәң Јосорофтың вјурократлық, јенел ақыһылық өс өн, Малајаз rajkomolьның политик уқыв bylege мәдирә итеп јевәргәң Ојумиротың есе-ве, јенеси totanaqһыһығы өсән ештән аһыһын һәм komsomoldан қы-выһын, kadrдарды белмәвдәң аһық факты tygelmeni. Әһиттә аһық факты. Ә бит komsomol ешәндәге был төр јетешәдлек өсән барыһынан дә еләк Өлкә Комитетының jetäksel kadrдар bylege қәјеве. Sәнки rajkomoldардың jetäksel rabotnikтәрен дәрәҗә һайлав, ularды ештә нәүһыт, көндәлек јардам итевдә баһқа ојошма tygel, ВЛКСМ-дың Өлкә Комитеты, аһрым алқан сақта уһың jetäksel kadrдар bylege јавар бирә.

Өлкә Комитетының jetäksel komsomol kadrдары bylege бик јыш қына аһрым rajkomoldардың bylek мәдирдәрен, вјуро ақзаларын ештән алыр, ular урһына икенсе кешәләрде кооптироважт иткәлектә белмәјдә қала, јәки белгәндә қәмһәдлек кырһәтә. Шуның өһтәһә қажыһ бер вақытта һәр төрлә оһ'јектив сәвәптәр менән нигәдләп был ешкә үдә јардамлаша. Ә бит қажыда Сојуз уставы водола, һәм сојуз демократияһын водовдарға қар-

шы кәрәһергә, уһың tyвәңге ојошмалар тараһынан туһыһыһса үтәлевән үткән күдәтевгә сағырылған кешәләр үддәре водалар, unda ојошмала булқан һәр төрлә јетешәдлектә қәмһәд қараһ баһлана. Ојошма тараһынан һайлаһы қаддырылған јаварыһ кешәләр менән һәр osoraqlь хәлдә теләһә нисек еш итеү, һайлавыһықты кооптироважт итеү системалы менән алмаһтыртыу, ul војевој jetäksel apparattь јаварыһд канселәригә әјләндәрев тигән һыд.

Бына шуға кырә лә komsomoldағы propaganda ешен ојошторовдағы, тәвге ојошмаларды политик—организатсион јақтан нәүһытүдағы төр дүр јетешәдлектәр, ular вәтәһе лә бына шул kadrдарды дәрәҗә һайламавдың, jetäksel ешкә бик јыш қына ојошма белмәгән osoraqlь, јаварыһд кешәләрде ултыртыуың һәдәмтәһе булыр тоға.

Бына шуның өсән дә вәд ВЛКСМ Удәк Комитеты sekretары ипләш Лук-Јанофтың веддән Өлкә Комитеты тараһынан был өлкәлә јевәргәң хаталарды төдәтеү тураһындағы кырһәтмәләрен үтәв өсән бирелер кәрәһергә, Өлкә Комитетың һәм уһың jetäksel kadrдары bylegenәң ешен та-мырдан қажтанан қорорға, rajkomol apparattарындағы jetäksel kadrдарға көндәлек јардам итергә, һәр төрлә кооптатсияларға қаршы киләкән кәрәш аһығға теләһебед.

Ватаньвдың granitsаларын һақлавда

N.... pогran otrәd војестарь granitsань һақлав дозорында.
(Сојузфото).

Pогranicник komандирдар һәм Қыдыл армиястәрде ССР Сојузы ordendarь менән nagradlav

СССР Удәк Башқарма Комитеты, СССР дәүләт сиктәрен һақлавда кырһәткән батәриһы һәм қыһыһықтар өсән пограничник komандирдардан 11 кешәһә һәм Қыдыл армиястәрден 19 кешәһә ССР Сојузы ordendarь ме-

нән byләкләв тураһында қарар қабул ите. Үлардың икәһе Ленин ordень менән, un икеһе Қыдыл вәјрақ ordень менән, un алтыһың Қыдыл јондоо ordень менән nagradlandь.

Уқытывсылардың район кәңәһмәләре

РСФСР Халық Мәғариф Халық Комиссариатының қарары буһыһса 25-се martтан 30-сы martқа тиклем бәтә јердәрдә лә баһлаһығы мәктәптәрдән 1-4-се кластарында һәм туһы булмаған һәм урта мәктәп уқытывсыларының инструктор кәңәһмәләре үткәләсәк. Шул уқ вақыттарда туһы булмаған һәм туһы мәктәптәрдән 5-10 кластары уқытывсыларының район кәңәһмәләре үткәләсәк. Был кәңәһмәләрдә уқытывсылар 3-сә сиректә, уқытыв—тәрбия ештәренәң јомғақтарын тиксәһсәктәр һәм һынавар үткәрев буһыһ-

sa saralar билдәләһсәктәр.

Туһы булмаған һәм туһы мәктәп уқытывсыларының кәңәһмәләрендә, мәктәптәрдә СССР Конституцияһың уқытывсылардың сексияһы ешләһсәк. Был сексиялар уқытывды өсәнсә сирегәндә Конституцияһың өјрәһев һәдәмтәләрен қарар, 4-сә сиректә өјрәһев буһыһса saralar билдәләһсәктәр.

Уқытывсылар кәңәһмәләренә бәтә райондарда ла уқыв јыһың 3-сә сиреге ешен кырһәтевсә maxsus кырғәдмәләр ојошторола.

КАПИТАЛ ИЛДӘРЕНДӘ

ISPANIA LAQЫ FRONTTARDA

(Deјem oвзор).

2-се martың төш вақытына fetнәселәр Madridқа bombardirovka јаһавды қаватланьлар. 4 snarәд мајдан-дардың вәреһенә төштә, ләкин артық дүр зарар килтермәһе.

Fetнәселәрдән Monkulualaqь (Madrid predmistieһe) pozitsialары аһтында мина шартлатыр, respublikансылар шыжк атакалы јаһар нәүһытүлған қалқыһықты қулға алдылар.

□□

Tәһжақ frontта respublikансылар Oviedo uramдарында алға барында дауам ителәр һәм ular бер нисә вилань қулға алыр, қаланьң иһке өлөһсәһә јаһыһаһыға мөһкинлек алдылар.

Estәbande las Kruses секторында fetнәселәр хөкүмәт қәскәрдәренәң қыһығылағы аһтында үд позитсияларын таһлап килтергә мәһзыр булдылар.

□□

Удәк frontта 2-се mart кәһә, Morata һәм Peralis de Taxun'ja авы-

дары ергәһәндә қаты һуқыштар барды. Кәслә артиллерия әдирлегәнән һуң respublikансылар fetнәселәрдән бер нисә транзияһың қулға алдылар һәм қаты контр атакға қарамаһтан, ularды қулдарыһнан ыһқыһдырманьлар.

Хөкүмәт samолјоттары Pintoға вара торған јул буһында пулемјот уты менән fetнәселәр қәскәрдәренәң бер группалың тар-мар ителәр. Шул уқ frontта иң јаһы өлгәһә German пулемјоттары қулға аһыһды.

Respublikансылардың ерә көстәре Talavera јаһында Taxo јылғаһы аһа иһкәрмәһтән сығыр Torrixosқа қарар бер нисә километр алға киттеләр.

Fetнәселәр respublikан артиллерияһың уты аһтында қалыр, Toledoңды бер кварталына evakuatsia јаһарға мәһзыр булдылар. Respublikансылар армияһы Taxo јылғаһы буһлап алға вара. Toledo хөкүмәт қәскәрдәренәң туранан-тура қурқыһыһы аһтында тоға.

(Нудьмъ нар).

ISPANIAŃYŃ QORALLY JÄŞTÄRE

Grazdandar huqyşynyň xel itkes fronttarında

Komsomoldyň sotsialistik jäsär menen bergä, berdam sotsialistik jäsär ojoşmahyňa" berleşewdäre xarbi faşistik fetnä aldyanan qyňa buldy. Kommunistar partiänyň, faşistlar fetnä äderläwdäre turahyndadaqy iňkärä hem faş itä kilevenen syqyş jäsär ojoşmahy ydenen, xalyq militslahy oträdären bojevoj äderlekke kilderde.

Jäsär—qoraly Respublikanyň jalywqa, irek hem bedden kiläsegeçen esen! Berleşken sotsialistik jäsär sojuzy jäs ispaniylarqa wyna şundaj saqyşydar menen möräzäqet itte. Respublikanyň jäs patriotlary saqyşyňa mender jawap birdele. Xalyq militslahy armiahyna alwydy telap his tuqtavhydy kyneleler aqyla başlany. Ular arahynda her tere professialy hem ken kyreşle keşeler bar ine. Xalyq militslahyna jalyşylyrqa kilevselärdän ber siratbnda „sanoqatke jardaşlyşy“ tynärege aqzaly tora ine. Ul şultiklem aşyqyşy kilyän, xatta öbkejemän dä albyşyrmagan, mulyşynda dur jebäk galsitok ine. Ul oşo keşo frontqa kitä. Uny, undaqy bojestar şajaryş „galsitok“ tip atap joretäler. Adaq uny komandirlyqqa uryltykäs „şyşy familişyň belmagan bojestar „komandir galsitok“ tip joretkändär. Bojestar bik tid uny yddärenen qajnar jarytywary menen uratyş alalar. Uny batyşlyq hem qyşylyqy ulardy kereşke ruxlanyr. Uny batal'jonynda şaşa pulemjottar bulmaj hem ul ulardy doşmandan alwy sarahyň kyre. Ul kyneleler bulşy kilevselärdän ber gruppa bojestardy alşy kender bulşy doşmandardyň pulemjot urylyşylyşy jeren edläp jerej. Ə adaqta tondär bulşy qaranqylyqqa järelenep pulemjot qyşylyşy urylyşy yrmäläp narşy doşman öbtene taşlanalar hem ulardyň pulemjottaryň alalar. Taň atyşy ular yddärenen eştärenä Germaniyanan kiltirelgen 7 er jany pulemjot alşy qajtalar. Şul kende yk by pulemjottar doşmandardy 5 kilometr artqa qyvalarqa xedmet itäler.

Jäsär batal'jondaryna jäs eşseler, kräbtändär, intilegintar aqyldylyr. Ular botahe lä faşistik bandalardy jemerev uty menen janalar ine. Ber nise kender esendä undan artyq batal'jondar ojoştorola hem şunda uq frontqa jebärdeläler. Byna şul batal'jondardan Oktäbr ismendäge batal'jon 2 men 600 bojesty berleşterä; „Largo Kaval'jero“ ismendäge batal'jon 1 men keşene; „Kräbtän jäsäre“ batal'jony 1 men 500 keşene; „Possionaria“ ismendäge batal'jon 2 men keşene, „Molodaja Gvardia“ batal'jony 1 men keşene, „Udar batal'jon“ 700 kräbtän jäsären berleşteräler. Bylardan başqa taqy la saqyşy fizkul'turniktardan ojoştorolqan „Alpinistar“ batal'jony bar. Respublikan jäsär federatsiäny berense mobilizatsiäla uq Madridta hem Valensiäla 3 er batal'jon ojoştoroldo. Juqaryla kiltirelgen batal'jondarqa taqy la ydenen pulemjoty ergähenä ylgan batyr komsomolka Aida Lafuenta ismendäge batal'jondy qyşylyşy kerek. Aida Lafuentanyň 1 men 500 jäs bojesty berleştergen batal'jony berleşken sotsialistik jäsär Ydäk Komiteti sekretary Trifon Medrano tarafnan ojoştorolqan ine.

Järden politik, kul'tura, studentar hem milli ojoşmaları berleşterevse ojoşmalar yddärenen alym batal'jondaryn ojoştoroldar. By batal'jon

xäderge kende Madridy jaqlap Ustira ucaskahynda huqyşy. Uny safynda xarbi maktäptärdän huqyş kurslarynda uqyşy kyp kenä jäsär bulşy, ul batal'jon bik dur kyrnekle kestärgä eja.

Eşse fizkul'turniktar federatsiäny ydenen in jaqşy saqyşy—fizkul'turniktaryn Gvadarrama tawdarynyň qarly tywälerendä huqyşyşy batal'jondarqa jebärdä. Madridy jaqlavda „Sport“ batal'jony qatnaşa. Qarly bäreleşterden berehendä by batal'jon ydenen komandirny—jäsärdän hejokle, jenel averylyqtardan Ispaniäny cempiony, jäs eşse iptäş Gajdy juqalıtty.

Berleşken sotsialistik jäsär sojuzy talyda la bik dur eşär alşy bara. Madrid ojoşmahy 20 men keşenän tedövseler batal'jony ojoştoroldo. Huqyş materialdary eşläp syqaryşy predprietiälerenä 20 men jäs qyşdardar mobilizatsiäla ytkärdä. 3 men jäs qatyndar bojestarqa jaly kejemdar äderläwge mobilizovajiteldäler.

Respublikany jaqlav esen Ispaniäny irek hejovse bota jäsäre kyterelde.

YDÄK FRONTTA

Pariz, I. Ispaniäny belderevderge qaraqanda, kişo ydäk frontta ken ber tiklem tanyş ytkän. Xarama frontynda respublikansylar ytkän kenderdä alqan pozitsiälerny nyqytalar. Fetnäseler qäskärdäre kişo Maran'usqa ataka jajeldärdäler. Hem ber nise tapqy respublikansylardy by avly janyňnan wärep syqaryşy ulydylyr. Ber nise sanoqatke huşylyqan huqyştan huş fetnäseler artqa sigenerge mäşyry buldylyr.

Martin Andresty Ispaniäny revolutsion jäsäre bik jaqşy beläler ine. Jaqyn duşтары uny—bedden Andresa, tip kenä atajdar ine.

Qajnap torqan kynelelek, revolutsion eşmäkerlek, jäsär arahynda jenie hem ytken massovy eş ojoştorov halätlege, nyqly birelep uqyşyşyly, jäsärgä Marks—Lenin teoriälerny qatmarly eş menen anlatyşy hem uny qajnar, şandyrqyş telmärdäre—uny bik tidlek menen Ispaniä jäsärenen revolutsion xarakäte jetäkselägenä kyterde.

1931-se jylda aprel burzuaz demokratik revolutsiäny monarxiäny wärep toşergäs tä, pomeshik hem kapitalistar milektärenen tejelmäbiegen haqlany. Bota il bulşy zavastovkalar tulqyny kyterelde. By qewälie revolutsion tulqyndy kyterälew jaly Ispaniäny millionlaqan xedmätsändärenen ujanlyşy hem aktiv kereşke inew jaly ine. Byna şul kenderdän berehendä, komsomoldyň Madrid rajon komitetiňy berenhe tedöwse eşseler kastjomynda 18 jäslek beräw kilä lä, yden komsomolqa jalywda horaj.

—Min hedden menen bulşyq teläjem, mine Martin Andres tip joretäler“ ti ul.

Komitet sekretary uny şatlyq menen qarşylyşy, jany komsomolesqa berense tapqy—kommunistik demo-

Respublikansylar kavalieriäny Madrid frontynda.

(Sojuzfoto).

FETNÄSELÄR ARMIAHYŃYŃAN QASYVSYLAR

„Ilsosialis“ gazetänyň xäber itew bujyňa Asturia frontynda respublikansylar jaqyňa artilleris Imilian Redont hem taqy la 2 haldat syqalar. Qasywqa äderlängän maldä yddärenen puşkalaryn ular bötölä jaramaşlyq xalgä kiltärelä. Syqqan kenderendä yk bylar respublikansy armiasylar safyňa alynalar.

Ber nise ken ytev menen respublikansylar jaqyňa taqy la ber haldat qasyşy syqa. Unda Redon hem uny menen taqy la 2 haldat qasywqa qarata syqarylyşy wäşma prikaz wala. Ul prikazda walyj tip jalyla:

„Haldattar! By prikazdy toqan itken dän başlap puşkalaryn saflyan syqaryşy bedden saftarlyşydan dizirtirlek itken 3 artilleris turahynda hejleşewdär, alşy qurqyşy menen talyla.

Ular walyň esen yddärenen tormoşтарыn tylenäler inde. Haldattar ulardyň ylek kändälerä ni xaldä bulqanlyşyň heđ belähegedme. Bedden tarafnan tawlylyşy ulardyň kändälerä kibkeläp bötölägäjne, qalqan ikäw-henen kändähe terele jergä kymetep tik ulardyň ajaqtary qyňa kyrenep jata ine. Qyşylydar yd jaqtaryna syqyşyşy menen wyna oşolaj eş itäler“.

Respublikansylar jaqyňa qasyşy syqyşylyardan artilleris Ridondo faşistardy by wäşyraq xaldaryn matbuqatta kire qaqyşy syqt.

Faşistik fetnäseler bota ter prikazdar menen qurqyşylydar da qasyşy syqyşylyardyň han ywä bara.

KIM GERODARBY

Ispania xalqynyň batyr uly

nsratsiäqa yd tedöleşendäge eşselerde alşy syqyşy wuryşy jekmätä. Kypselege menen awlydan kilyän tedöwse eşseler wındaj saqyşylyq awyş qimlydajdar ine. Şunyň öbtöne podrädsik kommunistik demonstratsiä turahynda belgen, eşselerde unda qatnaşyşydan taly hem eşän qyşyşy menen qurqyşy. Martin Andres tön bujyňa eşseler menen hejleşä, ulardy demonstratsiäqa syqyşylyq äderläj. Taň atyşy menen ul rajkomqa uny kolonnahy kyrhätken waqytqa kilep jetäşegen xäber itewge aşyqa. Ul her eşte waqytnda eşläj ine. Şomartqan tajaqqa qyşyly materia wäjlägen wajraqtı juqary kytärep Andres qorur räweşlä ydenen kolonnahy wäşynda demonstratsiäqa syqa. Irtängähen uny eşän qyvalar. Lakin by jäs keşenän bik tid genä qotola almanlyr. Eşseler uny yddärenen qajnar jarytywary menen uratyşy, xuzalaryn zabatovka toqan itew menen qurqyşy Andresty eşkä kire qajtarlyqqa ireşäler.

By Martin Andresty berense bäreleşe ine.

1938-se jyl. Ispaniäla revolutsion qudalyşy taqy la juqary wäşyşylyq kytärelä. Kommunistik partiä, komsomol ywä. Revolutsion kereşselerden bik jaqşy kadrlary äderläne. Komsomol 500 keşele ojoşmanan

revolutsion jäsärdän kyp menle ojoşmahy bulşy äwerelä. Madrid ojoşmahy—bota komsomoldy qorulyşy. Byna şul ojoşmanly wäşynda wyna 2 jylqala qyňa komsomolqa jalywda horap kilyän jabyşy qyňa jäs jeget tora. Xäder inde ul kommunistik jäsär sojuzynyň 5 menle ojoşmahyňy jetäkshe, qyşyly kereşse, ydenen 5 menle oträden doşmanqa qarşy kereşke alşy wäşyşy qyşyly komandir. Ojoşmanly kereş—uny massa menen wäjlänestä bulşylynda. Leninizmden by zakonny Andres jaqşy ydleştergen. By wäjlänest her ken hajy ywä kilde. Ul Madridny zavod, fabrikalarynda, tedöleşterendä, ucresdeniälerendä kommunistik jäsär gruppalary tedöw menen by wäjlänestä kenden ken nyqyly. Komsomoldyň joqontoho bik dur ywäven kyrhätken 1933 jyl-dyň 1-se awquşynda huqyşyly qarşy ojoştorolqan demonstratsiä wäşylyşy nap qaray buldy. By kende Madrid uramdarly jäsär menen tuldy.

Jäsär kolonnahy alym bara ine. Ularly berehenen wäşynda Martin Andres. Kinätnen genä wäşylyşy zandarmiriä oträde kilep syqa. Juldy bylep taralyşyly wäşylyşyly.

Şul waqytta Andresty—ALQAI—tigan tawşyly janyqyraj.

Kolonna zandarmiriä şylyşyly edep alqa wäşyly. Lakin Andres yd palactar qulynda qala. Şatqat-heđ räweşlä tuqmap tormäge jalylyr. Madrid jäsärenen aşylyşyly qajnaj, Andreste qotqaryşyly talap itep ter-

(Davamy 4-bitä).

Kyp byvattar jəşəjəsək fil'm

Komintern ismendəge radio stansiyah xəbəritə:

—Tənləqə, tənləqə. Məskəv həjlə. Ber nise minuttan Komintern radio stansiyah əsə Sovettardın 8-se Qəddəttən tış Bəta Sojuz Sjezın transilirovajt itə başlajvıd.

Ekranda Məskəv. Kın iləbeddən ydəge, dır, jaqtı, şavlı Məskəv kurenə. Məskəvdən xisərhə kyp jaqtı fonardar, jaqtı bul'vordar, vəjek binalar saqlıy ıtə. Bına Məskəv jıloqah hən Məskəvdən, tıvqan ilden jərəge Kreml'. Dır Kreml' səqəte 5 te huqa. Tap sul vaqt, oşo şavlı Məskəv qalahəndə dır jortardın vərəhendə—kreml'dən dır dvoresında Bəta Sojuz starastah Mixail Ivanovic Kalinin Stalinsel Konstitutsianı tikşerev hən qavul itev oşen jıjnalqan tarixi sjezde asıq itev ıtə.

Kın sovetlar ilenən bəta meşterendə lə reproduktorlar şavlj başlajdar. Mixail Ivanovic Konstitutsia proektı turahında doklad esən hydde iptəş Stalingə vırə.

Kes menən qarıl vərəp aqqan şavljəv kevek kytərelgən alqıştar şavlj aştında ul, milliondar tydemhedlek menən kəkən vəjek keşə trebunaqı kilə. Qajnar alqıştar, odaq, bik odaq vaqıttan hın qınnatına. Ber minutqa qınnat bəta xalıq tın qala. Hılsı alıvda rın tuqlatır ular bıl vəjek keşenən hyd başlavın ketələr. Bına ul jıjnaq, javaj, eşlekle hən bıtımat xərekət menən həjlə başlaj:

—İptəstər!

Bıl hyd, milliondar jərəgenə nı tiklem jaqın!

Iptəş Stalin doklad həjlə. Unı hyddəre million jərəktərdə tərən xistərdə quddqata. Tamaşas ul vəjek keşegə, unı timer ixtiarına, kəsənə, qəddərtənə bətmə-təkənmə birləgənlek, tərən həjəv esendə qala. Tamaşas vəjek ostar menən xalıq arahında in qajnar hən sul uq vaqıttı javaj bəjləngənlek hıd. Uqa qul savıv sjezd delegattar, million tınlavıylar menən bergə tamaşas lə qajnar qul sava. Sjezd menən vər-

gə tamaşas lə vəjek aql eženən ytker satirik fekerdərənə tənqitənə quşlıp rəxətlenep kələ, alqışlaj.

Fil'm qəddəttən tış dır iqtıbar hən qıdıqınlıv menən qarala. Julbaşsın hən vər hyde kınelgə hənəşə. Eje, bıl ul xalıq həjgən keşə, milliondarqə vaxet işegə asqan keşə həjlə. Eje, ul xalıqtın vaxete, irken hılsı tırmış turahında, oşo vaxette saqlıdərən donja jəddəndə in qəddel, in keşelekle, in demokratik Konstitutsia turahında həjlə.

Fil'm vərəşında iləbeddən kəsən kырhətkən illystratsialar birlə. Samoljottar, tankalar, qatmarlı texnikalı maşınalar, gigant zavodlar, kın sovxozdar məktəptər bılar bətahe lə xalıqtıq, bətahe lə bəddəkəl.

Bına doklad tamamlana.

Taq lə alqıştar şavljəv bik odaqqa tiklem davam itə. Tamaşasılarda zal kytərep qul savalar. Kəsle proletar gimn—Internatsional aştında fil'm tamamlana.

Tamaşas qajət dır tə'sir menən quddqala. Hər kem bıl vəjek vaqıdqa kyd jərətəp sıqı. Kyd alıvda ytkən vaqıdqlar mənə juqal-məşlıq xətirə bulp kınelgə ırın-lasalar. Hən tamaşas bəta kınelen bıl vaqıdqa vırğən xəldə kytərenke rux menən vojevoj Internatsional keşənə quşlıp kınelenən jırlaj-jırlaj sıqı.

Mənə, mənə juqalmaş bıl tarixi fil'm.

Ə. Kirəj.

Əfə qalahə staxanofı qıddardın saqlı jərəşə

Fizkul'tura eştərenən qala komitə xalıq ara qatın-qıddar kənən bıldəp, 5-se mart kəndə predprieti-lərden staxanofı qıddarın Əfə rajondar kolxozdarı bujınsa saqlı lə jərəv ojoştora.

Jərəştə: tegev fabrikah, 16-sı part sjezd ismendəge artel "Baş-konditer", aqas—fanera kombinat hən spert zavodın, —bətahe 5 komanda qatnaşasaq.

Marşrutın odoñoqo 400 kilome-

Kul'tura harajında Başqortostan rus teatır "Capajf" tı quja başlanı. Hyratə: 1 nse aktan vər kырneş.

(Egorof fotohı).

Saqlıya berenselek esən

Saqlınn SSSR-da berenselekte alıv esən bulqan otoş 1937 jılda Məskəvlə jənəvə menən bəttə. Saqlı sportın bəta tərə bujınsa berense ırındə başqalanın sports-mendarı alıv.

SSSR Xalıq Komissardar Sovetı ergəhendə fizkul'tura hən sport eştəre bujınsa bəta sojuz komitə saqlınn berenselekte alıvıylarqə 1937 jıldın cempiondarı ismen ydləşterde.

SSSR cempion ismen:

Saqlı menən 50 kilometr jөгөрөv

bujınsa—sportın at qadanqan mas-terı Dimitri Vasil'jef (Məskəv—Qıdıl Armia ydək jorto), 20 kilometr-qə Karal'jof Nikolaj (Məskəv—Spartak), İosif, Kadrilief ("SKI") Slala, Vadim Gippenrejt (Məskəv—medik), tromplendan hikerev bujınsa—Kırlıof Konstantindar (Məskəv—Lokomatıf) alıdlar.

5 kilometrliq saqlı qıvıvında jənep şıqıvıv—Erina Bıjkova (Məskəv—"SKI"), 15 kilometrliq saqlı jөгөрөşəndə berenselekte alıvıv Alek-sandra Aleksejeva (Məskəv—"Fən"), iptəstər də 1937 jılda SSSR cempion-dar ismen ydləşterdelər.

Saqlı sportı bujınsa jənep şıqıvıyların bətahe lə prizdar, gramota, zıton hən qımmətlə bılək-tər birləde.

"KAPITAN QİDİ" BAŞQORT TELENDƏ

Başqosizdat tərəfınan kypdən tygel başqort telendə A. S. Puşkinden "Kapitan qıdı" tıgən povestı vabı-lıp şıqtı. Povest Ali Karnaj tarıfınan tərzmə itelgən. 10 mən tıraz menən şıqarılqan.

Ispania xalıqın batır ılı

(Davam. Baş 3-se bittə).

mə stenaların uratır alalar. Politzia-nın uların qıvıvıv tıvıvıv qaravınan vər nəmə lə vabıv sıqı. Polit-sia Andreşte qotqarılqə məvıvıv bıla. Unı tərmenən lazırtıqə jəvərelər. Unı vol'nitsa kıkahınan torop şıqıvıvna 19-sı xalıq—ara jəstər kənə jətə. Bıl kəndə Madridin 75 mən jəstəre komsomol vajraqı aştında demonstratsia ytkərə. Bıl demonstratsia Madrid komsomolın qorurılıqı bulp tordə.

Xərvi faşistik fətnə başlanqan vaqıttı Andres Barsilonala bula hən fətnə başlanıv kənəndə ul berense bulp qılınat mıltaq ala. Xalıq militsiaha safında fətnəse general Godidoqə qarşı huqısa. Xalıq militsiaha qəşkərdəre qıvıvıv aştında general Godido-nın qəşkəre tar-mar kılterelə. General Godid ydē pılen alına hən ayla.

Kənjaq hən Tənjaq provinsialar-dan trevogalı xəvərdər kilə. Fətnə qrazdandar huqıvıv tərən alıp kınəjdəndən kınəjə vərə. Şunda uq Andres frontqa kitergə qarar itə. Ul Barsilonala jəş vojestar kolonnah ojoştora, ular menən bergə Mad-ridqa kitə. Bında kilgəs 2 adna esendə vojevoj hən politik jaqtan lıq bulqan, Passionaria ismendəge batal'jondı tēdē.

Bıl batal'jon jıl əbtəndə faşistik fətnəselərdən ojalartın vətərə vabıv

Madridtan Talaviraqə, ə unan hın Ba-daxos jaqlına alqə atıaj. Avqustın ortalartında Kənjaq frontta huqıvıv qıddqandan-qıddə vərə. Passionaria ismendəge batal'jon haqlavıv Orope-za qalahə aştına, faşistar vər nise batal'jon marokkonsılar hən siile-gion haldattarın tıslajdar. Xəl itkes huqıvıv jaqlına. 28-se avqusta irtə menən Passionaria batal'jon tor-qan pozitsiaqə ataka menən tıslana-lar. Ber nise, tapqırdar batır res-publikansılər doşmandı jaqlıv jəv-er unan hın qatıv kontr ataka mənən artqə qıvalajdar. Ləkin tıdlek menən faşistardın bında tuplanqan kəstəre qot osqos kyp bulıvıv be-lənə. Batal'jondın tılv bətereləvə jaki pılenqə qalıv qırqıvıv kılēp vabı-tı. Komandir Andres ojoştoran rəy-əstə sigenergə qarar qavul itə.

—Batal'jondın sigeneven qıplav esən kəmdər minə menən qala,—tı ko-mandir. Teləvsələr bik kyp bula. Martin Andres ular arahınan vər nise unlaqan in batırdarın haqlar ala lə, batal'jon menən komandovaj itevde ydēnen jırdamsıvıv Sigiz-mond Alvarisqə vırep sigenergə vojoroq vıvə.

Başında Andres Martin menən qal-qan batırdar gruppah doşmandın həzymənə qarşı ul asalar. Andres avıv jaralanqan xəldə jıqlıqanqə tiklem doşman jaqlına pulə artı-nan pulə javıvıvıv. Passionaria batal'

jonın batır vojestar in hınqə keşə hən hınqə patronqə tiklem huqı-şalar. Sit ilgeondın jırtıvıvıvıv andıttar Passionaria batal'jon jaqlıqan pozitsiaqə inep, tik ylep jat-qan kəvdələrde hən ylem alıvda-qıv komandir Andreşte qılınatavalar. Uballanqan jırtıvıvıv yddərenən jırtıvıvıv şıqıvıvıv batır esən jartı ylgən Andres Martinqə taqlı vər tapqır atalar. Şul kəndə kis mənən Oropeza qalahınan jıraq tygel ırında Passionaria ismendəge batal'jondın mitingahı bula. Komandir-darın ylevə turahındaqə xəvərdə vojestar kyd jəstəre menən qarşıla-nıylar.

Berləşkən jəstər sojuz ydək ko-mitətin aqlıvıv, Andreşte in jaqlıv dıvıv Sigizmond Alvaristə ko-mandir itev haqlıqandan hın ul jö-doroqon juqar kytərep, komandir esən ys alıv—bedden meqətdəs bı-rıvıvıv—tı. Bəta batal'jon tıjnləgən jö-doroqtarın kytərep vər tıvıvıvıv: YSEBEDDE ALBRBBDI tıv qısqırdıylar.

Xəder Passionaria ismendəge batır batal'jon Madrid frontında hu-qıvıv. Vojestar yddərenən berense komandirdarın bik asıq xəterləjdər hən unıv asıvıv alasaqtar.

Ispania revolytsiaha menərləgən fidakər jəş batırdar yddərenən jətəkselərə, irek həjəvse İspan xalıqın batır ılıv Martin Andres is-men jıttərendə nıq totalar hən, faşistardan mənə onotolmaş ys ala-saqtar.

12 JAN, KYSMƏ TAVİS-Lİ KINO

Başqortostan Xalıq Komissardar Sovetı tıvıvıv kysmə kinolar alıv esən bıl Başkino bətahe 286 mən hum aqsa bırdə. Bıl aqsaqə Başkino 12 tıvıvıv kysmə kino ala. Bıl kinolar respublikanın rajon hən kolxoz-darın xədmətləndərəsəktər.

Doprızyvniktər svorı

Məsətlə rajonında 1915-se jılda tıvıvıv doprızyvniktərdən 15 kənlek svorı jıjnalıv. Svor Qıdıl Armia kənəndə başlanıv doprızyvniktər vojevoj-politik əderlek programma-hın jaqıv ydləşterergə tıgən jəklə-mə alıdlar hən xəder eştə matur qılınat alıp baralar.

M. Səlix.

Qatın-qıddar kənənə

Starletamaq maj zavodında eşləv-se uqlı-jada belməgən qatın-qıdd eş-sələr esən lekbiz ojoştoroldo. Undə 17 keşə jərəj.

Taqta zavodında lə oşondaj uq məktəp ojoştorolop, undə 25 keşə bılqıvıvıv.

F. Nəçmi.

Javaplıv redaktor:

A. ƏMIN.

Əfə, "Okt. natiskahı" tipografiya. Başlavlıt vəkile № 4690.

Ленинсе

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM-dың
Başqortostan
Ölkä ham-Öfö
qala komiteti
organı. 12/yl
sıqı.

VKP(Б) УДЭК КОМИТЕТЫНЫҢ НЭВ- БӘТТӘГЕ PLENUMЪ TURAHYNDА INFARMATSION BELDEREV

Ošo kenderdә VKP(Б) Удәк Ко-
митетының plenumъ tamamlandy.
SSSR Verhovnyj Sovetyna janъ Ko-
nstitutsia nigedendә jaqında vula-
saq hajlavdar unaъ menән, plenum
partia ojoşmalarınyң nurıstarъ tura-
hыndaqъ mas'älәne mädakәә itte.
Şuqa movafiq rezolytsianъ qabul itte.
Unan plenum xuzalyq ham partia

tödölәşә mas'älälәren mädakәә itte
ham şuqa movafiq praktik qarardar
qabul itte. Plenum şulaj uq Buxarin-
den ham Ryjkofınyң partiaqa qarşy
eşmäkärlektәә turahыndaqъ mas'ä-
läne qarany ham ulardy VKP(Б) sa-
tarınan şıqarılğa qarar itte.

Plenum dıñ rezolytsia hъ
gazetavıdınyñ aldaqъ nomerdarыnyң
beredendә vabıylasaq.

Дөјөм халық вайрамъ

SSSR-daqъ bөjek proletar revolyt-
sia hъ—ilebeddә sovet vıasny urınlaş-
tırıv menән bergә kapitalizmdıñ in-
qara kыrneştärenen berhe—qatyn-qy-
dardı qolloqta totov sılvırdarыñ sel-
pәrәmә kilterep, ulardy jәмqıätten
tıgedı xоquqlы keşelәre jahany. Şul
kөndән başlap sovet qatyn-qyddarы-
nyqa tiklem tarixta bulmaqan ham
kapitalistik jәмqıättә bulıv mөmkin-
dә bulmaqan xоquqtar ham ireklek
menән tә'min itelep, bәxetle bөgen-
gegә taqъ la bәxetlerәk kilәsәkten kin
julına şıqtıylar, kommunistar partia-
hъ, хөкymәtәred ham bөjek julbaş-
larыnyñ Lenin ham Stalinден qaj-
nar хәstärlektәә menән uratılvı
alındıylar.

Bөjek sotsialistik ilebeddән bәxet-
le qatyn-qyddarы ham bөjek sovet
xalıqnyñ bәtәhe lә vıylıqlы 8-se mart-
tı, халық-ara kommunistik qatyn-qy-
ddar kөнөн—Lenin—Stalin partia hъ je-
tәkselegendә javlap qadandıan bө-
jek хоquqtar ham ireklektәde asyq
kөvdәlөndergen Stalinsej Konstitut-
sia vajraqъ ahtыnda ytkәrelәler.

Qatyn-qyddardıñ хоquq, ireklektәә
partia ham хөкymәtәredдән хәstә-
lege tıvqan ilebeddән Stalinsej
Konstitutsia hыnda mөngегә berket-
kөndәр:

122-se statja. „SSSR-da xuzalyq,
dәvlät, kul'tura ham iztimaqı - poli-
tik tormoştıñ bәtә ölkәlerendә qat-
yn-qyddıqa irdär menән tın хоquqtar
birelә.

Qatyn-qyddardıñ vıyl хоquqtarыñ
tormoşqa aşırıv mөmkinlege qatyn-
qyddıqa хөdmät хақы аlv, jal itev,
sotsial straxovanie ham velem аlv-
qa irdär menән tın хоquq birelev me-
nән, әә ham balanıñ mөnfәqәttәre
dәvlät tarafınan haqlanıv menән, jөk-
le bulqanda qatındarqa eş хаqtarыñ
haqlar otpuskalar birev menән, va-
la'ılvırdıv jortıarыnyñ, balalar jәs-
lәlәrenen ham vaqsalarыnyñ kin sel-
tәre menән tә'min itelә.

137-se statja. Qatyn-qyddar haj-
lav ham hajlanıv хоquqınan irdär
menән tın rәveştә fajdalanalar“ ti.

(SSSR Konstitutsia hыnan).

Konstitutsiala jadılqan vıyl ireklek
ham хоquqtardıñ bәtәhen dә ved-
dән ilebeddән qatyn-qyddarы yddә-
renen eş, tormoş, kөн kыreştärenen
praktik fajdalanalar.

Partia ham хөкymәtten, bөjek jul-
başlarыnyñ Stalinден, vıyl хәstärlektә-

rendә хәstәр inde menlägen, million-
laqan qatyn-qyddar sotsializmdıñ
tın хоquqlы көrәşselәre itep tәrbia-
lөndelәр.

Hөjekle julbaşlarыnyñ iptәş Stalin-
den kырhatmәlәren ytav nigedendә
komsomol hunıqъ jıldarda qatyn-qy-
ddar jәtәstär arahыnda dır qına eştär ki-
nәjite. Qatyn-qyddar jәstәrdән sovet
orgındarыnda, xuzalyq ojoşmalarы-
nda jөdәrlәgen jәtәkselәр, staxanof-
sıylar kytәreldelelәр. Ölkәbeddән or-
denı traktoristkahъ Qaharmanova,
Stalinsej Konstitutsianъ rәblәqan
Sovettardıñ Qıdәttän tış VIII Bөtә
Sojuz Sjezъ delegatkahъ maqtavı
traktoriska Fazlıamitova ham başqa
unarlaqan, jөdәrlәgen qatyn-qy-
ddar jәstәre vınyñ in asyq kырhat-
kese bulıv tora. Bөtә sojuz kәnәş-
mәhenә jıjnalqan aldyñqъ traktorist-
ka—kombajnerkalarınyñ (unda Baş-
qortostandan 4 traktoristka qatnaştı).
bөgen gazetavıdıda birelә torqan
mөrәzәqәttәre lә vıny asyq dөrәblәj.
Ljotcitsa Qәlikәj eva, paraşytiska
Bajburina ham başqalar—eşlöv, uqıv
menән bergә, il qırqavınyqlыnyñ
qatmarıv texnikahыna eя bulıv hөjek-
le vatanıvıdınyñ qevәten nyqtılar.
Promıslennosta sovhoz, kolhoz qır-
darыnda, qılmı—tikşerenev ucze-
nielәrendә, juqarы, urta uqıv jortı-
tarыnda, sotsializm tөdölәşenөн bөtә
larımaqtarыnda—beddән qatyn-qyddar
ilebeddән izadyj tormoşonda qatna-
şvıdınyñ ölgelәren kырhatılar. Beddән
il qyddarы Stalinsej qajqırtıvıdınyñ
qajnar nurdarы ahtыnda sәskәlөnevse
jәşlektән in bәxetle tөdөvselәre bu-
lvıv ybәlәр. Şuqa kыra lә халық-ara
qatyn-qyddar kөнө—kynelle, bәxetle
tormoştıñ dөјөm халық vajramı bu-
lvıv ytä.

Kapitalistik ildәrdә qatyn-qyddar
jәмqıätten in хоquqınyñ mıbıqlı-
lanqan öleşә bulıv toralar. Germa-
nia faşistarы qatyn-qyddarы massovıj
kylәmdә eşlekheđlekkә, aslyqqa,
tragidialı ılemgә, Japoniala faxi-
şlekkә ham faariktarqa qol bulıv
hatılvıvqa dusar itelәlәр.

Komsomol ojoşmalarы 8 nse mart
kөнөн—qatyn-qyddar jәstәр arahыnda eş-
löv buıynsa VLKSM Удәк Komiteti
qarardarыñ ytävde varlav ham bөtә
ojoşmanъ vıyl eşkä mobilizatsialav,
hәer jәş qatyn-qyddı Stalinsej
Konstitutsianъ öjrәnev menән uratıv
alıv buıynsa praktik saralar menән
bildәlәrgә tieş.

Les miliciens us necessiten!

Халық frontı ojoşmalarы tarafınan Barselonala (Ispania) şıqarılqan pla-
kat. Juqarыla—„Халық militsia hына vөjestär kәrәk“—tıp jadılqan.

ISPANIALAQЪ FRONTTARDA

Pariz, 6. Kisa Asatı rıjonınyñ Barselonqa qarap jul alqau „Legas-
pi“ paroxodъ Palafugelıgә jaqın
Aragon frontında fetnәselәrdән ka-
valeriahъ хөкymәt qәskәrdәren ata-
kalıqqa ımtıldı, lәkin хөкymәt qәs-
kәrdәre tarafınan jahaloqan kesle
fetnәselәrdән samoljottarы хөкymәt
kontratarka ulardy qasırqa mөzıvı
itte.

Pariz, 6. Madridtan хәbәр itevdә-
renә qaraganda, 5-se martta tөнөн
fetnәselәrdән samoljottarы Arankuis,
San—Fernando, Alekala De Enares,
Tarankon ham Vel'janojıv Del' Pa-
dılondı bombardırlanı. Qorvandar
kyp.

Pariz, 6. Olevares rajonı Oviedo
tırәhendә Pando tavında fetnәselәр
respublikansılarqa ıbkәrmәbtән ata-
ka jaharqa ımtıldıylar. Ataka, fetnә-
selәр әsөн dır juqaltıv menән kıre
qaqıldı. Kisa хөкymәt qәskәrdәre
fetnәselәrdән Oviedolaqъ pozitsia-
hыñ bombardırlanı.

Valensia, 6. Fevral ajыnda respub-
likansılar samoljotı 67 tapqır fetnә-
selәр samoljotı 65 tapqır bom-
bardırovka qullandıylar. Fetnәselә-
rdән 32 samoljotı vөrep tөşәrelәn.
Respublikansılar avlatsia hыnan 9 sa-
moljot juq itelәn.

Barcelon, 6. Ispania хөкymәtәnen

qarap jul alqau „Legas-
pi“ paroxodъ Palafugelıgә jaqın
Katalon jarı buıynda fetnәselәrdән
2 samoljotı tarafınan tupqa totoldo.
Fetnәselәrdән samoljottarы хөкymәt
avlatsia hыñ menән qıvıv jөvәrelde.
Fetnәselәrdән samoljottarы şulaj
uq, Palafugelıgә jaqın Barselonadan
80 kilometr tönjaqqa jatqan jar bu-
ıyndaqъ Palamus qalahыñ bombar-
dırlanı.

Pariz, 6. Kisa faşistardıñ Madrid
rajonı frontına jynәlevse 30 samol-
jotı Madrid öbtәndә kyrendelәр
ham Las -Rosos de Madrid rajonı-
nda bomba taşlanıylar. Bombardırov-
kanıñ hөdөmtәhe әle nildәle tygel.

Kisa Gavadalaxar rajonında res-
publikansılar doşmandardıñ ner ni-
sә transejen aldıylar. Kuesta de Pas
Perdeses rajonında fetnәselәrdән
ike atakahъ kıre qaqıldı. Karaban-
ce rajonında fetnәselәrdән ike sa-
moljottarы vөrep tөşәrelәn. Elpardı
rajonında respublikansılar janъ,
akubtar lınәhen huqışır aldıylar.

Barcelon, 6. Avila pravınsia hы-
nda, respublikansılar Naval'peral'de
Penaresqa taban ber kilometr alqa
kittelәр.

TƏDƏLƏŞ QƏDƏ

Zavod bəgən də unı ydənən ma-
tur da ham jəmle la əlla nisek ja-
qımlı tavış menən joqohonan uja-
tə.

Fortlockanə astə la stenalaqə re-
produktordən ştipsekdəren urnəna quj-
də. Radio aşı fizkul'tura zarətkəhe-
nə komanda birlər. Ana ul qədət-
təgəsə bəgələp, hıqıylıp gemnastika
uprazneniclərə jahaj, marşqa naşır
idən bujlar jərəj, kələ, reproduktor
tavşına quşılıp yd-ydenə komanda
birə... Osordon kələs qədd, staxa-
nofs İmamova Rəximənən irtəhe
vına oşolaj başlana.

Ul eş kastjomın keja la Motor tə-
dələşənən qojov sexına kitə. Rəxi-
mə ul juldən kən də uda. Kən də
janı tər alqan tədələş majdanə, kən-
də ətkə kytərəlgən taş korpustar,
kəndən-kən juqarırq hanqə yrləgən
rekordtar uqajay kytərəleş birlər.

Ul qojov sexının stırzen bəlegən-
də brigadirşə bulıp eşləj. İmamova
Rəximə ike smena menən də ber
yde jətəkselek itə. Təvge smenala
14 keşə, oşo handən 10 hı staxa-
nofsylar. Staxanofsyldən 6-hı qədd-
dar, ikense smenala 9 qədd bətəhe la
staxanofsyldar.—"Tid arala mineq bri-
gadında staxanofsa bulmaqan keşə
qalmajasaq", ti ul ham vıqə ısanır-
qəla məmkin. Bıl elgəşevdərğə ul
yde stanoklarda eşləp kəndəlek pla-
nın 300-400 protsentlarqə ytap ire-
şə alıd. Komsomolka Rəximənən el-
gəhən unıq brigada aqzalarə bik tid
ydləşterdələr ham yddərə oşondaj
rekordlı handar menən staxanofsa
bulıp əvereldələr.

Qatmarı stırzen eştəren ul nıq
əjrəndə. Stanokın in neskə serdərə
Rəximənən aqıle jətməlek ser ty-
gel, ə uqə tənəş, Rəximə belgən
serdər bulıp əvereldələr. Bınaşunı
əsən brigada aqzalarə ham bətə za-
vəd kollektivə Rəximəne həjə. Unı
eşən, unıq ismen, unıq brigadahan
ajrıvsa qəddıqınlıv menən uratıp

alqandar.

Ul udqan jıl "8"-se mart vajramın
tədələşləgə FZU məktəben unıqı
rəvəştə tamamlap sıqıv menən qar-
şılajayın. Bıjıl ul qatın-qəddar kə-
nən sextıq danıqlı qədd, in javar-
lı eş əlkəhənən brigadirşahı bulıp
qarşılaj.

Ul "8-se mart" vajramına arnap
vaxtalar oşostordə. Ydənən staxanof-
sıların rekordlı eştər talap itte.
Rəximənən brigadahanqə Kozava-
tova Maria, Usmanova, Abdullina (Ə-
fiə), Karanajıva Gəisəmdər vajram-
dan ber nısa kən elek rekordtar bi-
rə başlanırlar. Həm ular "8-se mart"
tı 300-400 protsentlı handar, dır
ham kynelle unıqtar menən qarşıl-
ajdər.

Rəximə eş, elgələ eş menən yta.
Ul xəder komitet aqzahı, zavkom
aqzahı, həm dram tınərək aqzahı
bulıp pastanovkalarda aktiv qatnaşır-
qə la elgərə. Politik uqıv tınərək-
tərənə ədləkhəd jərəj, şulaj uq ədə-
bi əhərđər uqıvqə la vaqıy jətə.
Davıd Jultıjdın bətə əhərđəren, Af-
zal Tahirofın "Haldattar", "Maşına-
lar qanı" həm Şoloxofın "Kytərəl-
gən sirəm" əhərđəren uqıv sıqqan.

Bına ul "8-se mart" vajramın
nəmələr menən qarşılaj.—"Bedden
ildən keme genə qənəqət tygel", tip
əjterhen hun.

Eş, uqıv, tormoş, qajnar dər—bıl-
lar bətəhe la hınə ruxanı tıjımlıq
birlər, bılar bətəhe la hınən yd in-
tuziazmındı kytərəp taqı la kyrnek-
le matur kıləsəgendə tamqalaj alı-
lıq biddəktər bulıp əvereldələr. "Min
ber jıl esendə yd eşemdə ydləşte-
rep, ni tiklem ybtem. Taqı ber jıl
eş, uqıv, taqı ber jıl jətdi adımdar
menən alqə ımtıylı, jaqınlıq-jay
jənevđərgə, əle ser itep haqlıqan xial-
darımdın barlıq bulqan şatlıqlı
kənənə alıv barısaq-ti ul Rəximə.
K. Rəşit.

MINEN XIALYM BSYN BAR- LYQQA ƏJLƏNƏ

"Oşo jıldın 1 sentəbrenən başlap
Əfə aeroklub ergəhendə ber jıllıq
pilotlar kursı asıla" tıgən radio xə-
bəre, minen, aviatsia eşənə əjrənev-
ğə bulqan teləgem ytaləgendəj jaqın
tojoldə.

Kese jəstən ykındə min pilot bu-
lıv turahında xiallana inem. Tik
min unıq tormoşqə atqarılıv tur-
ahında şiklənə həm min buldıra
alamı hun tıgən ul menən yd-
mə tınlısları inem. Ə vına bıl
xəbərđə ləitkən kən min taqı kənə
vıjı xiallandı. Bıl tənə tıderək
uđıylıp jəvərahəm kılde.

Ikense kən irtıy torop aeroklubqə
kittem. Min vətəştan mənəş tə
ber lıojcik kejeməndəgə keşel

—"Kəm kərək"—tip boran. Min
uqə yd teləgemdə anlattım.

Jaraj, tıne ul, irtəgə yk mate-
rialdarındı alıv kil də komissianan
yterhen" tıne. Min taqı la şallan-
dım həm estən genə "ul komissia-
nan yta alırmınlı hun" tip uylanım.

Min komissianan ytep, təvge kən
uqıvqə kılğəs tə əle vınlıq dər-
ləgənə ısanmaj inem. Ləkin bıl
ısnı barlıq inə bit. Min vına oşo-
laj pilotlar məktəbendə uqıv başla-
nım. Min Başqortostan Juqarqı
Kommunistik A. X. Məktəbendə
e şləjem.

Elek bedden əsələrebed də, apa-
larıvıd də tərle xialdar menən jə-
şəgəndər. Ləkin ular bit tik xial kə-
nəsə genə qalqandar. Unı tormoş-
qə atqarıl vən məmkinlektər bul-
maqan.

Ə vına bedden Sovettar Sojuzı
bətəbed əsən də vaxet astı. Vajtaq
vaqıttan uq ujanqan mindəgə
vəjək xial xəder ısnı-ısnan tor-
moşqə atqarıla. Juq, ber min genə
tygel, bedden ildəgə hər ber qatın-
qədd yddərenən teləktərənə irtəşlər.
Gərajəva Xəbirə.

"8 nse mart" isməndə tegev fabrikahın aldınqı staxanofslarınan,
(hıldan uqıv) Sovettardın VIII Qjədtən tış Bətə Sojuz Sjez deligatı kom-
somolka—İptəş Vəlieva Fatima, Ul eşləp sıqarıl normahın 223 prot-
sentqə ytap. Unda, komsomolka İptəş Kotel'nikova. Ul eşləp sıqarıl nor-
mahın 245 protsentqə ytap.

Voroşilof isməndəgə ajaq kejemə tegev fabrikahın aldınqı staxanof-
sıhı İptəş Kərimova, ul in jaqıv sıfatlı eş bırevse bulıp eşləp sıqarıl nor-
mahın 175 protsentqə ytap. (Urazvaxtin fotohı).

Qatın-qədd traktor brigada- larının aldınqı traktorist kalarə həm brigadir darının, mərəzəqəte

(VLKSM Ydək Komitetında kənəşmələ qəbul itelgən)

Bətə traktoristkalarə, qatın-qədd traktor
brigadaların, brigadirəna, kombajnerka-
larə həm kolxozsı jəş qatın-qəddarə

Qəderle İptəşlər!

Bed Leninsel kommunistik jəstər
sojuzın Ydək Komiteti həm SSR
Sojuzı Jer Eşləre Xalıq Komissaria-
tının saqırlıvı vıjınsa qatın-qədd
traktor brigadaların bətə sojuz jarı-
şının jomqajın tikşerev əsən Məs-
kəvgə kənəşməgə jılalıd.

Jarış 1936-sı jıldın jadında Paşa
Anglina brigadahanın İnitiativahı
menən başlanıv VLKSM Ydək Ko-
miteti tərəfinan qajnar eləktərep
alıqan inə. Qatın-qədd traktor bri-
gadaların jarış inde berense hə-
dəmtələrde birde: Sojuzda ber trak-

torqə eşləp sıqarıl normahı 463
gektar bulqan vaqıttə, 1936-sı jıldı
55 brigada STZ, XTZ traktordarında
1000 gektardan artıq, 300 brigada
790 gektar eşlənelər.

Sotsialistik jarış bedgə traktordı
jaqıvraq ydləşterergə, bedden kul'-
tura, texnik həm politik kımələbed-
də kytərevgə jərdəm itte. Həm bed-
den arabıddan ytkən jıldı staxanof-
sa eşləvden elgələren bırevse kyp
kənə aldınqı traktoristkalarə həm
brigadirəndı kytərdə.

Jarışta berenselekte alqan, Sovet-
tar Sojuzın aldınqı qatın-qədd
brigadalarə alda baralar: Ular—Məs-
kəv əlkəhe "1 nse maj" MTS-nın
Paşa Ledovskaja brigadahı, Voro-
niz əlkəhənən Şışovski MTS-nın
Motə Timəşeva brigadahı, Orenburg
əlkəhənən Anna Lapteva brigadahı,
Cernigof əlkəhənən Maria Kostu-
cinko brigadahı, Tənjaq Asitjanan
Xanat Fjodorova brigadahı.

Jarışta berenselekte alqan in ja-
ş traktoristkalarə: XTZ traktordın-
da eşləvse—Varə Klackova, CTZ
traktordında eşləvse—Paşa Kavardak,
"Universal" traktordında eşləvse—Mi-
lania Gajdamacuk, Kapitolin, Cer-
vəkova həm kypləgən başqalar alda
baralar.

Qatın-qədd traktor brigadaların-
daqı traktoristka həm brigadir
İptəşlər! Bed, kənəşmələ qatnaşıl-
sılar hədgə qatın-qədd traktor bri-
gadalarə həm traktoristkalarəndı sotsia-
listik jarışın 1937-se jıldı la davam
itəvgə saqırlıv menən mərəzəqət
itərgə buldıq. Bıl jarışta ydək bu-
rıs itep—juqarı urozaj alıvı, trak-
torda in juqarı eşləp sıqarıl kyr-
hətkəsə bırevde, hər ber traktorist-
kahan kul'turahın həm gramotalı-
qın kytərevde İptəş Stalin tərəfi-
nan—hər jıldı iləbedgə 7-8 millard

(Davamı 3-sə iltə).

Vladimir Il'ic bvl kitabında partia-
nı nisek itep ojoştırov burıñın qu-
ja hám unıñ eßen jajelderep jesa-
revda juldar kırıhata. Ul bvl kitabın-
da ekonomistardıñ hám hár tórlı
oppartunistardıñ Marks taqlımattäre-
nı qapma-qarşı baıtırvıse zararlı
teoriarın faş ita. Şuqa kırı la bvl
kilap rus sotsial-demokratıar eßen
kırashka jul kırıhatevse programma
buldı. Senki ul ekonomizmqa jemer-
ges udar jahanı. Ul marksizm teorıa-
hın Rossia şarttarında nisek itep
tormoşqa atqaruvqa kırıklekten hoq-
lanqın olgohı bulıp baıtı. Bında
Lenin nisek itep proletariat partıahın
tederga ojrata. Şunda uq professiona-
(Davamı 4-sevitta).

Өфе „Октябрь натискаһы“ типографияһы.
Баспаһылыҡ ваҡыты № 4694

*VLKSM-dың, Başqortostan Өлкә Komitetының ешәндәге
төп јетешедәлектәр тураһында*

VKP(ə) Ydək Komitəti həm iptəş Stalin kырhətmələrenən sьqьp VLKSM-dыn X Bətə Sojuz Sjezь kom-somoldыn bətə eşen jəstərdə həm bəlalardь kommunistik tərbialəvgə bьrdə.

Büü boroloş betä jetäkselik siste-
mahındaqı eş metodların həm for-
maların juqarınan başlap tybəngə
tiklem qajtanan qorovdı, organizat-
sion eşte, jəstərde həm balalarđı
kommunistik tərbiələvde tə'min itev
burıstarı juqarılıqına kytərevde ta-
lap itə ine.

Buna şil bürbärdä başqarıvda konkret programma bulğan X sjezd qarardarıñ ıtavda VLKSM-dıñ Başqortostan Ölkä Komitetı siktän tış tupat häm artıñan tıdep tororloq bulmağan xatalar jebärä.

Nindəj genə eş bulmahın, dürmə, vələkəjme, unyā xə! iteleven, eştə hynalqan, kəndən-kən yəzə barqan nıqlı kadrđar xə! itə. Komsomol ojoşmahınyā kəsə—jəstərde tərbiləvğə həm ulardı yđ artynan alyp barıvqə həlatiə bulqan aktivistar kadrında.

İn başta, komsomoldın rayon komiteti apparatların vna şundaj әderlekke kadrđar menen nıqırtıvqa Olke Komiteti tarafınan qafev itmәblek iqtıbarlıdıq kыrhәtәle. Jetәksel kadrđardı hajlavqa jenel aqıl menen qarav, Olke Komiteti sekretardarı Әxmırof hәм Prosvernın iptәstәrden vıl eştәn yddәrenen-yddәre sitlәşevdәre, vıjuronıñ rolen jetәkse organđar vylege kemde hәм nisek kilterәsul rәveşle rәblavqa qajtarıp qaldırıp, jetәksel kadrđar sostavında tulıhınsa cıxarda tıvdıra. Ber jıl esende 16 rajkomdı sekretar, 41 politik uqıv vylege mөdire, 37 pionerđar vylege mөdire almaştırıla. Ajrım rajkomlar yddәrenen vylek mөdirәden 2 şar, 3 әr хatta 4 әr tapqır alıştırıp olgerәler. Kadrđardı hajlav hәм tәrbıәlәv tik javaphıd almaştırıvdarqa, ber jerden ikense urınqa kыsrevvә genә әjlәnderelgen. Rajkomlardıñ hәм Olke Komitetıñ kadrđar әderlәv hәм tәrbıәlәvdәge qatmarı eştә tege jәki vıl keşene kыpen inde harqajıp vәtkәn isemlek bulınsa qınsa qarap sıqır, huqır rәveştә ber ojoşmanan ikense ojoşmaq kыsrevvә menen şeqәllәneve arqahında kyp kenә rajondardı jetәksellekkә osoraqlı keşeler kılәler. Әgәr dә şulaj bulmaha Olse avıl хuzalıqı rajkomolına sekretar itep tormoş jaqtan tarqalqan Qızatullinden qujılvı, sovet zakonın vөdovsı, qatın-qıddar eştәnen ojathıd rәveştә kәlvәse, şomarqan zulik Xәjbullinden Byzdәk rajkomolına pionerđar vylege mөdire itep rәblanıvı, fıbrek vаş Qumırıñ Әvjәlil rajkomolına urınlaşvı, Bәre pedagogia texnikumınan qıvıqlan, adaqtan Sibaj avtovaza ravnıtsaları әjberdәren ırlap qaravıvı Qәlimoıtn, jetәksel organđar mөdire urınvabarı Gylәjeften asyq avıdılıvıqınan fajdalanıp komsomol eştә eglәv әsen Bajmaqqa rekomındatıa alıp kiteve mөmkın bulmaı ine. Olke Komitetıñ jetәksel kadrđar vylege mөdire iptәş Narmvajıf yde

nən tura eşi menən səqəllənməjən-
sə, unı yd siratında tuluhs menən
Gyləjəfqə ɤsana. Ul nəmə quşha şu-
nı ştapovajı itə. Jısqına ajrəm ke-
şelər tarafınnan həjlanqan rəvotniklər,
əjuo rəbləvınnan başqa elek urıncıq
qujlalar, unan hınc qına mexanik
rəvestə rəbləvqı ınderelələr ıne.

Buna şuşa kyra la 5-se martta rajkomol sekretardar menen berga ytkarelgen vojurola betä sekretardardyn da syqıştarında Ölkä Komitet häm unyñ sekretardar Äxmirof, Prosvernin iptäštärden jetäksel kadrdard, xatta rajkomol sekretardarın hajlavoja iqtıbarhıd, jş qına javaphıd qaravdarın, ikense vabqıştaq keşelärgä ısanıqan bulıvın kyrhätevdäre nik urınlı bulıp tora.

Hər ojoşma sojuz ustavyňň talap-
tarı wujyňa yd jetäkselären yde haj-
larğa tejes. Qajda şulaj eşlänmäj, qaj-
da ustavyň wyl talawyn wodop, xəzət-
lek bula ha, bulmağa la sittən kilte-
relğen keşelər ultırtıla, unda jetäk-
selekkə sit həm osoraqlı keşelər
ojalavğa kyberək mömkinlek tıwdı-
rıla. Əweddən Başqortostan Ölkə Ko-
mitetı, ojoşmalardə əderlekke keşel-
ler menən təmin itevdə wətənenar-
da elek wıpaşul dərət bulmaqan julğa
wəta. 1936-sy jyl esendə tərle rajon-
dardə eşlāv esən 102 keşe jewarələ.
Ölkə Komitet eşendəge wyl nasar ölg-
genə rajon komitetları kooperowajtı
atkandər. Əfənən Lenin rajkomolı 21
təwge ojoşma sekretardarın ikense
ojosmalardan alıp ultırtı. Stalin ra-
jonındaqı ere predpriyatie ojoşma-
larıñ wətəhendə la sittən kilterel-
ğen keşelər eşlajdər.

Э бул, уранда кадрлар тарбияләв,
уңтәрәв, әсән қатмарлы еш алып бар-
мавдын, ашық кырһәткәсә булып тора.

Komsomol ojoşmanıñ jetäke apparatı ul ydnenı här xäräkätendä jätärde, balalardı tərbiäləvgä jynäl-telgän mäs'älälärdä xäl itergä, ty-vañge ojoşmalar öbtönen jetäkelek itevdeñ, operativsılyqtıñ ölgöhön ky-hätergä tejeş. Bıy burıstardı xäl itev-än saq qıña bulha la jıraqajıv—ul ojoşmanıñ vojevoj häätlegen tyvə-najta. VLKSM Ölkä Komiteti vjuro-ıñnıñ hıñqı vaqıttardaqı eşendä bıy ajrılvı ajrımsa nıq saqıla. No-javr ajnda 9 tapqır vjuro (8-9-12-16-19-21-26-28-se köndärendä) ultırışı bulıp, şulardıñ berehendä lä propa-ganda eşe, pioner eşe häm başqa tər-biävi saralardıñ ydäk mäs'äläläre qıralmaj. Sentäv ajnan alıp begenge köñgä tiklem tävge ojoşmalardıñ eşe-nä qaqlıqan tik ber genä mäs'älä qarala. Unda Öfä rajonı Nerle kom-somol ojoşmaıy ojoştorovsıñnıñ dokladı tıñlanıp, unıñ esen dä, häm deñem ojoşma esen dä ber nämä lä birmäj torqan deñem räveştä—X sjezd qarardarıñ ytävde ojoştororqa qu-şırqa—tıgän qarar şıqarlv menän siklänelä. Bıy qarar his şikheñ ojoş-manıñ eş obstanovkalarıñ tərän öjrən-mäjänsä, aldan komsomolestar menän köñäşlşmäjänsä, ulardıñ horav häm talaptar menän läpplşmäjänsä şı-qarılqan konseläriesel xıallıñv qı-na bulıp tora.

Өлкә Комитет һәм аярым рабoт-

niktärden eşläv metodında konse-
larieselek nıq qıpa urınlaşır ala.
Hanhıd kyp ultırıştar jahav, tır-
şır-tırmaşır qarardar izad itev öf-
töndä · "eşläv", ulardı kabinettar
arnalıp sıyırqa irek birmäj. Uqıvsı
jəstər bylege mödire ip. Maqasum-
vanıñ 2-3 aj vujına ber genä rajon-
da la bulmavı, şul uq vaqıtta Öf-
nen 2 genä məktəbenä "vargır qajı-
vı", sekretardardan iptəş Əxmıroftıñ
da, Prosvernındıñ da rajondarda, təv-
ge ojoşmalarda bik hırək bulıvdar
şunı kyrkətməjmeni. Bjurola həjləv-
se iptəş Timofieftıñ: "uqıvsı jəstər
bylegenəñ ber yıl jəşəv dävərendä
13 meñ uqıvsıñ bulqan Bələvrajon-
lönı ber genä tərle lə jardam alqan
juq" tejeve, iptəş Vasel'jevıñ:
"Bışvylək rajonında sekretardardıñ
4-5 yıl vujına ber genä lə bul-
qandar, xatta Krəbtian Jəstər byle-
ge mödire Musındıñ də varqan
juq" tejeve həm başqa rajkomol sek-
retardarıñ Otkə Komitet rabotnik-
tərenəñ bik hırək kilə torqan "qu-
naq" bulıvdar turahındaq hyddə-
re, rajondar həm təvge ojoşmalar
menən vələnəş həm jardamdıñ na-
sarlıqıñ anıqlıdır.

Byna şulaj tywänge ojoşmalardyň tormoş hem eştärenen ýyragajyň, ultarýstar menen mawydyr praktik qara eşten siltleşew kyp kenä ojoşmalarda sojuz ustawyň wodoroda, tənqit hem yd-ara tənqitte qafew itmeblek jomoşarywda kilterä.

Өйө қала комитеті (секретарь іптәс Polzunof) қала конференсияһнан һун бер генә тапқыр да plenum ыткәр-мәвгә тиклем барып јетә. 1936 јылда рај'омолдар тик бер генә тапқыр ple- num ыткәрәләр. Ул plenumдарда Өлкә Комитет тараһнан тақдим ителгән standart кен тәртібе менән удалар. Был VLKSM уставын түпәһ рәвештә бодов тыгелмени. Әллә устав Өйө қа- ла комитеті секретарь іптәс Polzunof һәм рајкомол секретардарь өсөн јады мағанмы! Был хәл Өлкә Комитеті һәм унын секретардарь Әхмиров һәм Prosvernin іптәстәрдән об'јектив хәл- дә тик вјурокарташқан јетәкселек өсөн генә хас „ушқан зһанһ практиқада кырәләтә јул қулындарь тыгелмени!

Komsomolстар массабь алдында
отцотсылықтың булмавь, комсомол
дың тәрбиәви есен ојошторовқа сақь
рылған војевој апаратыть јаварһы
конселәриегә әйләндеревсе һәр төрә
кооптасиалардың киң төб алывь, про
paganda есен јомошарта, јәстәрде
уқывь, бедем алывь, қатын-қаб јәстә
араһында есләв кебек үдәк бурьс
тардан ажрыльвқа килтерә. Белоре
metallurgia заводында 800 јәстә
вар, шұлардан урта бедем алывь ма
тәптәрендә ни варь 42 кеше ген
уқывь. Әвјәлil районьнда gramotahь
һәм ад gramotalь 2000 јәстәң тi
130-ь қына уқывь. Стәрлебаш районьнд
445 надан јәстәр буль, уқывь бәтә
ләј ојошторолмаған. Шұ арқала јәстә
араһында һәр төрә дошман јоқонт
ларының тә'sире кәслә. 1936 јылды
1-се 3 кварталында комсомолдан 91
кеше сығарылған. Шұлардың 364-һ
сојуз бурьстарың үтәмәған есен,
215-е тормос јенәјәттәре есен һә

Basqalar.

Betā vyl dur jetešhedlektərde va-
qıtında asıavqı „Lenınse“ gazeta-
hıyda da qəjeve vık dur. Ul rajon
komıtetında vılqan eş praktikalarn,
sojuz demokratıahıy, ustavı vovov-
dar, jəstərde, balalarđ tərıvələv
vıjınsa jənəjəsel rəvəštə joməsaq
eşləv faktıarn qatı tənqıt aštına
alıp, Olkə Komıtetqa tıv jardam
kyrhətə alıman. Olkə Komıtet,
unıy ajrım vılektərə menən „tatv“
jəşəne. Eštərenə daimı rəvəštə vıl-
şevıstık tənqıt vırə kıləvdə təmin
ıtməne.

VLKSM Ydäk Komitety tarafynan bedden Başqortostan ojoşmahynda asyqan dır jeteşhedlektär vña şunan toralar. Bılar betähenen dā elek komsomol ojoşmaların organizatsion jaqtan nıqıtyvqa, bol'shevistik uıavlyqıt, ojoşmanıñ politik huqıqsanlyqın kytärevgä, tənqit häm ydara tənqitte betä kinlege menen quıyp, asyqan jeteşhedlektärde bol'sheviktärgä xas bulqan eşmäkärlek menen tädätevge mobilizatsialanıvqa saqrılar.

Komsomol saftarının huquqssan-lyqtarın juqar kytarev esen, doş-mandar menen keraşke taqı la nıq qorallarıv esen, Lenin—Stalin partiyañnıñ jastarda hem balalarda terteilevde kyrhatkın ısanısyn aq-lav esen Başırtostan komsomo-oşmahnan, unıñ her ber jetekse-nenen hem her komsomolestan, par-tia hem xalıq doşmandarına qarşı keraşte Stalinsel ujavlıqta juqar kytarev talap itele.

Əgər də kyrhətəlgən xatalaru bə-
tə tərənlege menən anlap, tədətev
esən bol'seviktərsə totonolha, bə-
eş tə sojuzdın eskərgə demokrati-
h kydətəlhə, əgər də ojoşmanın
bətə eşə bol'sevistik tənqit həm yd-
ara tənqit menən huqarılqan bulha
beđdeñ ujavlıqıvıd kyp tapırđar
kəsəjteler həm kyrhətəlgən jeteşhe-
lektər qıbqa vaqıt esendə bəitərelər.

Kөнбәйбәş granitsala

Konvayş granitsa, 6-sə mart. Zastavalarda, pograniçniklərdən haq bulvdarə bigerək tə juqarə kyərələ torqan, qışq-qaranqış tənə litanı çalyñ—komandirdən dəstojnıñ huqşşan duñ Nadezda Andrejevna Jermakova ejənə qaita ine.

Kətməyəndə genə Jermakova ur-
man esənə jul alyvşə ver qatyn şav-
ləhen kyrdə. Naqəzda Andrejvnanıñ
vaşyna vyl kem? Bynı tikşererge kə-
rək, tigən uñ kilde. Şikle keşene ky-
gən uryn granitsanan varı ike jəd
metrdar qıyna samahı jıraqlıqta ine.
Jermakova kitergə teləgən şikle
qatyn artnan varırdı qarar itep ur-
manqı inə həm uqı jetep:—Tuqtal
tip qısqıra.

Bildəhəd keşenen kyddən juqalır-
qa ımtılınv varıp sığmaj. Jermako-
va iptəş unı totop, yd quib menən
komindaturaqa alıp kilə. Totolovsı
granitsa vodoıvsı bulıp sığa.

Kyrhætken byl batırılıqtar ešen.
Jermakova sağıt menen byläklänä.

Xatalar d b ol'sevistik ujavlyq ham esmakorlek men

Rajon Komiteti tarb Olka Komiteti tan konkret ham kyberak jardam talap italar

SEREGARODSOF—VLKSM-dyn Beloret rajon komiteti sekretari

Kosomoldyn Olka Komiteti yden praktik esende qajly ber vaqytarda komsomoldyn rajon komiteti sekretaridaryn talaptaryna iqtibariy qaray. Bed konferensianan baslap ber nise tapqyr rajon komiteti sekretardar esen qubqa vaqytl kurytar, leksia, besedalar ytkarevde kytare kildel. Suqa qaramaitan ale bulha byl mas'ale turahynda hejlav bed gena. Egar d byna byl kytargan mas'alelar tormosqa atqarylha, rajon komiteti sekretardar menen jysbrak kanasmalar ytkarelha, ulardyn kul'tura-politik kimaldaren kytarevde ham yd estarende eslavge ejratevde dur es eslangan bulr ine. E bed Olka Komiteti rabotniktare menen jylbna ber-ike, saqyrqan vaqytta qyna osorashavd. Olka Komiteti rabotniktare artiq tapqyr rajon komiteti rabotniktare menen hejlavsevd ni esender karakhed es iter itaprlajdar. Jaj kone ber kanasmala bulqandan huc kite almaynsa ike kon hunqa qaldym. Ike kon bulbna bylektam-bylekte jerenem ham ber kem da yd initsiativah menen minen menen es turahynda hyd baslamany. Mafalan, osondaj faktis alajyq. Plenumdan huc bynda komitet sekretardarynan Bajqusof ham Gogolestar kilalar ham „nisek huc inde sekretardar menen hejlavsega“ tip lartynp jerejdar. E ular menen kilgas ta bylek medirdare saqyrp ajrhm ravesta, ajrhm mas'alelar bulbnsa hejlav

lavshalar yddare esen da, kilevselar esen da jagsy bulr ine. Min inde 2 jyl bulbnsa Biloretskiid eslavem ham sul uq vaqytta Olka Komiteti ber gena komitet sekretaryn da yden saqyrqan juq. Xatta Bajqusof menen Gogolef yddare kilgas ta minq iptas Prosvirniqa inep, ulardyn hejlavsega telavdare turahynda ajterga tura kilde.

Jaj kone bed aktivty qala kanasmanen ytkardek. Iptas Korastelindyn Beloritski turahynda jadma daklad bar ine. Byl jadma doklad bulbnsa jomqaj jahald, beta rajkomoldarqa jeverelde, a unan huc Olka Komiteti bynda kyrhatelgan mas'alelarde ytalave turahynda ujlapta qaramany. Olka Komiteti yde baslaqan estarde adaqyna tiklem alp varp sqmaja. Byl dur jeteshedlekb bulr tora.

Byna taqy la Olka Komitetiyn bjuro aqzalaryn rajondarqa sqqvdaryn alajyq. Bjuro la ultaralar, kanas biralar, a tavge ojomalarka sqqyr komsomolestar menen hejlavsevd, ulardyn ham ojomany mxtazlyqtaryn ejratevde bik dur haranlyq kyrhatelar. Ularbyn rajonqa varqas eslagan estare Olka Komiteti tarafynnan tikserelmaj. Byna suny esen min rajonqa varvnsy iptastarden rajon komiteti bynda qyna este betermajensa, tavge ojomalar menen nlyk vajlavendaren buldaryndy qujy inem. Senki tavge ojomalardy nlyktyv bedden ydak burysavd bulr tora

Hanhad qarardar sqqaryv menen gena siklennmek, a ulardy ytargale karak

SAMSETDINOVA—VLKSM-dyn Bajmaq rajon komiteti sekretari

Basqa iptastar kadrar hajlav turahynda tuqtalhar da, min da byl olkale it kites javaphdyq bulvyn ajter kithem kil. Bedga iyn ajynda VLKSM Olka Komiteti, Gylajef podpise menen Qilmanof tlgan veravde eska jevera. Bed uny Sibaj avtozavahyn tavge komsomol ojomahynda sekretar iter qujdyq. E neme kilep sqqy huc? Adaqta Qilmanofyn Bore tekniukmnda eslagan vaqytta estan almyv, komsomoldan sqqarylyv velen de. Sulaj iter VLKSM Olka Komiteti bedga komsomoldan sqqarylqan kesene jevergan. Ul Sibaj avtozavahynda varv menen basqa rabotniktar menen berga jataqxanala 5 kon tora la, rabotnitsalaryn ajberdaren urlap qajalyr qasa. Byna min ydem da huqr bysanvyslyk kyrhatap, Qilmanofyn kem ikanlege menen qdyqhybmajnsa eska jeverganda uqa 120 hum aqsa birep jeveram. Byna byl fakt bedda ale nindaj javaphdy qarastar varlyqan kyrhata.

VLKSM Olka Komiteti yde sqqarqan qarardaryn ytalaven tikse revde karak tip hanamaj axyr. Bed-

Olgole es tazribalaren tuplarqa ham basqa ojomalarka kysererga

TIMOFIEF—VLKSM-dyn BALABAJ RAJON KOMITETI SEKRETERAR

Kadrar hajlavda rajon komsomol komiteti taranda la bik dur jeteshedlektar var. Tege jaki byl rabotnikten bysn xalen asyvda bed, rajon komiteti rabotniktare Olka Komitetiqa nasar jardam itaved. Mafalan, Jarmakaj rajon komiteti sekretari iptas Jazyjjan Cevereanyj jetaksel komsomol esene jaramaqanly-

qyn belgan xalda uny Blagovessin pedagogia ucelishahyn komsomol komiteti sekretari iter rekomindovaj ita. Rabotnikte Olka Komiteti qyna ketap jatvdy beterop, kadrdard rajonda, uranda ytererga, tazribalerga ham hajlarqa karak.

Olka Komiteti, rajon komiteti sekretardaryn tormoson nasar vela-

VLKSM ydak Komiteti sekretari iptas Kosaref taqdimе bujnsa, 5 martta beta rajkomol sekretardar qatnash menen VLKSM-dyn Basqortostan Olka Komiteti ejrohybny ultrbsh buldy. Kon tartisenda VLKSM ydak Komitetiyn javaply instruktory iptas Minesten, Basqortostan Olka Komitetiyn esе turahynda ydak Komiteti sekretardaryna birgan jadma doklady tikserelde. Bojuro ultbrshynda VKP(s) Olka Komiteti sekretari iptas Isancurin qatnashy. Byna bed tybande vojurala sqqysh jahavsy qajly ber rajkomol sekretardarynny telmardaren biraved.

Jagsy tazribalard beta ojomalarka kyserev ham ulardy tuplav estende nasar eslav. Olka Komiteti bjurohy yd bylektarenen esen nlyk kontrol ablynda totmaj. Uqvsy jastar bylege uqyv jorttarynan jraq tora. Byl bylektan ber jyl jasev daverenda, ydenda 13 men uqvsy bulqan bedden rajon ulardan ber gena terle la jardam alqany juq.

Politik ytkenlek ham ujavlyqta juqary kytarerga

QIZZATULLIN—VLKSM-dyn Byzdak rajon komiteti sekretari

Bylek medirdaren hajlav ham nlyktyv esе Byzdak rajon komiteti bynda la jagsynan tygel. Eslav almaqanlyq esen bed politik uqyv bylege mediren estan busatlyq. Pioneer bylege medire iter yrlatkan kesebed otpuskaqa kitev menen ajlanep qajtmany.

Taqy la kilep Xajbullin tigayn veravde rajkomol apparatyna bylek medire iter qujv menen ydebedden kadrdar hajlav belmaganlege bedde kyrhattek. Bedga kilganga tiklem Xajbullin Asqyn rajon bynda eslagan. Konferensia vaqytynda uny nasar eslaganlege ham jenajattare esen rajkomolqa hajlamaj qaldylalar.

Ul qatyn-qyddarqa xamdarsa qarav, balahynda aliment tylamaganlege esen xokem itelerga tejesle kesе bula. E sul jenajattse bedga VLKSM Olka Komitetiyn jetaksel rabotniktar bylege tarafynnan rekomindovaj itela. Eska qujlyqanqa tiklem uny menen Gylajef ta, min da hejlavem. Lakin kyralat huqylyq kyrhatav bulr sqqa. E iptas Prosvirnin uny rekomindovaj itevga qul quja. Byl fakt beta asqlyq menen byndan karaklekte la ejratevga tejestar.

Uqvsy jastar bylegenen esе kyrenmaj

STUKOLOF—VLKSM-dyn Bore rajkom sekretari

VLKSM Olka Komiteti bylektarenen jagsy eslave, komsomol ojomalar menen nlyk vajlavesta bulvdar dejem jetakselektan operativ qujlyvnda dur uray tota. Byna min uqvsy jastar bylege turahynda ajtthem kil. Uqvsy jastar bylege ham uny medire iptas Moxasumova ydenen esе menen rajon komsomol ojomalaryna kyrenmaj. Byna ul Borela buldy. Maktaptarga jeren. Komsomoles—maktap direktordaryn, komsomol aktivn jynany, lakin karak byl jylbysla, karak ajrhm hejlavsevdarda bulhyn bedden maktaptardage esebed bulbnsa bertorle la doreb ham konkret kyrhatmalar ala almanyq. Tik tarqav ham

Olka Komitetka kilep ajrhm mas'alelar turahynda hejlavkan vaqytta ajrhm sa sekretardardan matur qyna kanastar alahy. Lakin da byna sul kanastarde Olka Komiteti bulqandan huc rajonda nisek saqqarha, sunan huc nindaj janylyqtar var, Olka Komiteti bylardy kydatmaj. Byna min oso jeteshedlektarga tuqtalarga telagajnem.

huc bylav javaphdy eslavga karakmaganlekte, politik ytkenlekte, ujavlyqta kytarevde talap ita. VLKSM Olka Komiteti yde eska jevergan rabotniktarga jardam itev estende la nlyk eslavmaj. Byna mine 1936 jylbyn qinvar ajynan rajkomol sekretari iter hajlanylar. Sekretar iter hajlanqandan huc 6 aj bulbna minda ber kem da bulmany, minen esemde tikserap qaramanylar. Bynyn menen min uranda eslavse keselerga Olka Komitetiyn jeterlek jardam itmaven ajtthem kil. E vit bedden har qajlyvdy praktik jardamqa mxtazavd.

Olka Komiteti bjurohybny rajon komiteti tarb estonen jetakselek iteven da konkretlyq juq. Avqust ajynda Olka Komiteti bjurohynda, xalyq-ara jastar konona nisek aderlonev turahynda minen doklady tylnanylar. Byl turala qarar sqqaryldy. Lakin byl qararda ajrhm jeteshedlektarde kyrhatavdan basqa, totonop eslavdaj praktik kyrhatmalar juq ine. E bjuro aqzalaryna, jeteshedlektarde tanqitlav menen berga nisek eslavga karaklekte la ejratevga tejestar.

dejem kyrhatmalar birev menen gena siklende. Estage jeteshedlektarebedde kyrhatmane. Minensa Olka Komiteti rabotniktarenen esendage byna sindaj jeteshedlektar dejem jetakselekte jomoaqlyq tyvdylalar.

Taqy la kilep Olka Komiteti, rajon komiteti esselaren praktik esta ejra nev bulbnsa jomoaq eslav. Ber esse ber nise jylidar bulbna eslav da axyr kilep ja tormos jaqtan tarqalyv ham basqa jeteshedlektar esen estan alalar. E praktik esestende byna sul xaldarda asyv ham vaqytda ikkarterv VLKSM Olka Komitetiyn esende saqylmaj. Aldaqy kenda byna bylarta nlyq iqtibar iterga karak.

Komsomolestardyn horavdaryna tid ham iqtibarly javap birerga

Idrisof—VLKSM-dyn Baqaly rajon komiteti sekretari

VLKSM Olka Komiteti ham ajrhm rabotniktar komsomolestardan kyp kenaxattar alalar. Lakin byna sul xattarqa javap birev esе Olka Komiteti

tynda siktan tys nasar qujlyqan. Olka Komitetqa revezia jahaqan vaqytda min sindaj ber faktqa osorahyn. Selajmanova tigayn barav Bora

rajon komitety sekretary iptaş Jaqu-
postın zarlanıp Ölkə Komitetqa xat
jada Bıy 10 Ölkə Komitetqa kilgən,
ləkis unıñ hunqı jadmış turahın-
da ber gheñ tərle lə ed juq. Bıy
mäsälä tikşerelməğen, ber sara la
kyrelməğen.

Mn inde 3-sə yıl Baqalь rajonında ešləjəm. Byna şul vaqıt esendə Əlkə Komitet sekretarlarınь һәм bürö aqzalarынь berhe lə vedden

Ytālešte varlav eš sistemahna inergā tejes

ЭМИРОФ—ВЛКСМ-дын Ziancura rajkomolъ sekretarъ

Бәддән-рајонда беренсе сиратта қаты-қәд җәстәр арахында ештең сик-
тән һыш насар торғанлықы кыдға са-
қыла. Мин әле бул рајонға секретар
булып җань җана бардым. Ләкин ба-
рив менән қатын-қәд җәстәр арахы-
нда ештең насар торовың кырһәткән
дур җетешедлектәр менән осораһы-
ға тура килде. Бул еш менән һыдға
тиклән формал' рәвештә генә җәқәл-
ләнгәндәр. Нәр төрлә конференсиалар,
қатын-қәд җәстәрдең һыһыһтарын ыт-
кәрәдәр көндәлек системалы еш ме-
нән һықтылмаған, тик Әлкә Комитет
алдыда нисек тә иһәп бирев есән
генә есләнгәнлеге кыренә. Қатын-
қәд җәстәрдең комсомол тәвге оҗош-
маһы секретары булып есләвсе бер-
генә, кеһе лә жуқ. Рајон комсомол
комитет қатын-қәд җәстәрде төрлә
хузалық естәренә ырләтев буһына
җәқәлләнмәгән. Ә киреһенсә, Воро-
җиләһисы һыһыһы һәм һаҗыһ олосто-

rajonda bulqandary juq. Olke Komitet rabotniktare kyberak Starletamaq, Beloret, Sishma rajondarynda qyna tuqtalalar. Janle jetakselek menen bete rajondary uraty almajdar. Bynan hun sekretardardan baslap, Olke Komitet rabotniktarenen rajonqa syqyvdaryn sistemaqa halbyqa, har ber rajonqa barvsvnyñ eñe nalyk tikserelerga hem konkret hedomta menen bashqarylrga tejes.

rovş bulğan ber qıddı rajkomol
apparattıa uworşıta itep „yrlätep,
bı estän olıahıd rävestä kälğändär.

Nadānlıqıtə bətərəv menən də eş nasar tora. Menərləgən nadāndar- vıd həm ad gramotalıblarındı var. Ə tik ber nisə jəd keşe genə uqıj. Dəvlət tərəfınnan qujıqlan vaqıtqa beddən rajon nadānlıqıtə bətərəv ölkəhendəge burısta xəl itə alma- jasaq. VLKSM Ölkə Komiteti qatın- qıd jəstər arahında eşləv rujınsa bulqan berense sjezd qararın həm rajon komitetiñnı ydnenə qararda- rın ytvədi tikşerevdə ojoştırmav ınnı bıl ölkədə eşten tyvən bulıvı- na berense səvər bulır tora. Beddə Ölkə Komitet rabotniktärenən yteşləj genə ike keşe bula. Unda la iptəş Prosvirnik /maşinalar buksovajt it- kəs kərək alıv eşən genə inep sığ- qa. Şulaj uq Musin də ytep barışlaj qılpa daqıylır kitə.

*Göstroljorðar hám juqqa væqæðæ birevselær
turahönda*

JAZЫCJAN—VLKSM-дын Jərməkəj rajon komitety sekretary

Operativ jetəksəlek itevdən bəta
vaqıqlarına əlavə olaraq. Əlkə Kom-
itet, rabotniklərə rəjondarda bulqan
vaqıqları yəddə - asqan - jetəşhedlek-
tərdə adaqına tiklem alıp vərər
səqəv osən tıgışmajdır. Min eşləj
başlaqas bəddə iptəş Şəjxetdinov
buldı. Unan hıq Sultanova bardı.
Timerqazin buldı. Məbələn, Timer-
qazin komsomoldın yəve məs'ələ-
hendə vədovdar asa. Ləkin vına şul
vədovdar vıjınsa rəjon komsomol
komitetynda la, Əlkə Komitetynda la
vər tərjə la konkret şul tapmajdır.

Timorqazin: juq, qarar yuldy bitl
Jazyjcjan—belmajem min kymə-
nem.

Tağ la kilep Sultanova eşe bu-
 jansa Fərxejef kilde. Minənsə ul ki-
 lep ber nəmə lə eşləj almanə. Je-
 takse komsomol rabotniktəre bylege
 bəlkı bul məs'ələ mənən şəqəllan-
 gənder, ləkin min rajon komitəti
 səktəre bulqan xəldə ber nəmə lə
 belmələm.

Min Ölkə Komiteti'nin rayon komitetlerine yardım itevdə bulğan va-

qədələren ytvəde talap iter inem. Huncu plenum bətkəs min iptəş Əxmirof menən pioner vozatıdır. Bu rəjon kəşməhen ytkərev tura-
hənda həjləstem. Pionerdar bylegen-
də byl məsələ turahənda hyd alıp
vərdəm. Jərdəm esən maxsus keşe
jəvərevdə horanəm, ular riza bul-
dylar. Qajtp ber ad torov menən
iptəş Davıjdof podpise menən „Əlkə
Komitetın pionerdar bylege vəkile
25 ndə hədgə vərərqa julqa sığa“
tığən telegramma alam. Ləkin by
keşe bədgə kilep jətməne. 27-se fev-
ral'də iptəş Əxmirofq „28 də voza-
tıdar kəşməhe, həddən vəkilegd
juq“ tip telegramma bərəm. Ləkin
iptəş Əxmiroftan da, pioner byle-
genən də byl turala ber javap ta
almanəm həm vaqədə-vaqədə kə-
jənsə qaldı, kilevse bulman. Bnan
huc VLKSM Əlkə Komitet bylek-
təre həm uny rəvotniktəre rəjon
komitetarına jərdəm itevdə bulqan
vaqədələren nıqlı ytəhendər, jəki
yləvərək vaqədə birhendər.

Kadrdar hajlavdanoj iqtisariyadliqti sotetorgan

YASEL'JEF—VLKSM-dyn Bisbylak rajon komitety sekretary

Byl jalgə tiklem bedden rajon komitety apparaty rabotniktere jəş alyşınmaşlar. Tik vyna byl kəddən başlar qyna bedden rajon komitety apparatynda ver ni tiklem aqyş tıvdy. Politik uqyv bylege mədire uqyrya kitte. Pionerlar bylege mədire armıaqa kitte.

Min sekretar bulup eşlöv dävərem-
də Əlkə Komitetdən ike rabotnik' al-
dım. Uñd berehe beddə 5 könlap-
kenə buldı. Min uñ vətə jaqlap eş-
tə nıqıtyrqa tıryştım. Besedalar ja-
hanım, eşenə hər vaqıt kyđatəv quj-
dım, ləkin ber nəmə lə kilep sığ-
mam. Axır siktə kire komandirovajt
itərgə məzayr buldım. Beddə eşlöv
esən Gregor' Jef tıgən berəvde jəbar-
dələr. Ul bedgə kılıgəngə tıklemlə esev

həm başqa şundaj, komsomol etika-
hına hüjmaj torqan eşər menən və
sıranqan bulqan. Şulaj bulvıqqa qa-
ramabtan Əlkə Komitety hıdıqı bu-
jınsa Odissala pioner raboiniktəre
kursın ytkən. Ləkin ul vəl eşəndə ja-
rarlıq tygel ine. Şulaj uq unı la
alıştırbıqqa məzbur buldıq. Vəna vəl
fakttar Əlkə Komitettıq rayon komi-
tettar eşən rabotniklər hajlavqa iqtı-
tivarlıq qaravın kırıhətələr.

Min inde Bişyyläktä kypšanən eşləjem. Əlkə Komitet rəvotniktərenən vədđə bulmavdər turahənda min plenumdarda həm konferensialarda səvqəş jahanəm. Ləkin vədđə sekretardəş vər gənə tapqır də, krəbñiñ jəştərə bylege mōdire lptə Musin də bulqanə juq. Axyrə siktə

Ken nats granitsahnda "pogranicnik Ivanof hem Gordlovskider" lenge dozorda. (Soluzfoto).

komsomolestar Əlkə Komiteti sekretarının kilevde talap itep plenum qararına jadırqa məzbur buldılar. Əgər də VLKSM Əlkə Komiteti rəhbərlərinə bəddə bulhalar, eşte jentekləp tikserhələr, bəddə tənqit bir-

hələr his sikhed eş vıqı tiklem bul-
qanqı qaraqanda jaqsıraq bulır ine.
Aldaq kende kadrar hajıavdaq jı-
vaphıd qaraşar betereleğe, Olke Kom-
itet rabotniktere rajon ojoşmaların-
da jıs bulırğa telestər.

**Kadrđar hajlavđb, ikense vađqystaorđ kešelərgə
bsanmađqa**

JULANOF—VLKSM-dən Stərletamaq rayon komitəti sekretarı

Ber jyl esendä VLKSM rajon komiteti sekretarǵarınan 16 keşe alystırlıqan. Ni esen hıñ bıl şulaj kilep sızǵa?

Kadrdar ədirləvğə, bigerək tə rə-
jon komitety sekretardarın hajlap alv
qa VLKSM Əlkə Komitetyның берен-
се секретары, ајырма алақанда бејдә
iptəş Əxmirof javap бирергә тејеш. Шу-
лај булывға қараматтан кадрдар haj-
lav, sekretardarды hajlap alv kevek
dur eşte iptəş Əxmirof yde başqarma-
qan. Уны Əlkə Komitetyң başqa
rəvotniklərəгә ысанған. . Мәһәлән,
min Qəzizotың Jomaquza rajkomolı
sektarы булыр eşläven işetev me-
nən bik нық qəzəphendem. Ul Bal-

maq rəjonunda Sibaj MTS pompolite bulьp eśləgən vaqьtta uq ydə tik nasar jaqtarь menən genə kyrhətkən ine. Bьna bьl ydə genə lə Əlkə Komitetin xatla sekretardardь hajlav-qa jənel aqьl menən qaraqanlyqьn kyrhətə.

İn başta rəvobniklə ver nindəj də şik qalmatəlyq itep əjrənərgə, unər qajda eşləj alyrlyqəna nylqy ʔşanər- qə, keşələrde kabinetta tygel, tyvən- də, praktik eş ətəndə əjrənərgə, unan huñ qəna tege jəki ʔyl eşkə rekomindovajt itərgə kərək. Kadrər həjləvdə ʔyləj jəvəphəy eşləvgə Əl- kə Komitetəndə həm rəjon komitet- tərəndə qərgə şik qujəlyrgə tejes.

Komsomol organizator eşləməj

Şişmə rayonı Jekatirinslav avıı so-
vety A. Tahirof ismindəgə kolxoz
jəstərə araxında sport həm huqıqş
velemie əjrənergə tələvsələr bık kyp.
Ularđıq voroşilofsa atıvsı bulahla-
rı, ximik hava həzymenən haqlanıv
saraları əjrənəhelərə həm GSO zna-
coqlarıq taqıv jərəhələrə kılə.

Läkin jəstərdən bəl tələgə mənən kolxozdın komsomol ojoşmahı la, şulaj uq kolxoz idarahı la qəbqhbı-maj. Jəstərdən uqıvın, fizkul'tura, sport ham ovorona eştəren ojoştorop, ulardın tələktəren qanəqətləndərəhe urında kolxozdın komsomol ojoşma-

hə həm unyq başynda torovsə kom-
soorg İbətullin tydə almañlyq halqan-
lyq kyvçetə.

Buş vaqıtların qajda ytkərgə belməgən komsomolestar həm jəstər qimmətlə vaqıtların avlaq əjdərdə ytkərələ torqan jəseren kisələrgə jərəp ytkərələr.

Э кoмсомoлдeн рaжoн кoмитeтe
hэм рaжoн OCOaвиaхим oжoшмaхь вь
кoлxoздa eшeн нисeк тoрqaнь кыр-
мeлдeр дe, лeтмeлдeр дe.

Bakirof.

Romen Rollandın smolenski məktəbe uqubvshıy barsovaqa xatı

Smolenski. Smolenskilaqı 13-sə ölge muzıkal məktəbenə uqubvshıy, rajaldar tədətəvsenən qıdı 10 jəslek Inna Barsova vınnan ber nıse aj elek Fransianıy ataqıy jadıvshıy Romen Rollanqa ydnenən ber nıse muzıkal kompazitsiahnıy jevərgəjne. Ularđın berehe Rollandın ataqıy əbərə «Zan Kristor» temahına jadıqlan.

Kyptən tygel Inna Barsova Romen Rollandan xat həm jadıvshıyın foto hyrəten aldy.

«Mınen qımmətle, Innocka Barsova,—tip jada R. Rollan,—hınen jaqymly xatıy esən rəxmət velderəm. Hınen jaqşy əbərđərendə həm vıgerək tə Zan Kristor turahında jadqanındy bık mavıqıy uqıy sıqıym. Ular bık jenteklöp jadqlıqandar, hınen ilhamıy jaqşy xısle jərəkten kılə. Hın jaqşy kes kenə muzıkant, ləkin hınə əle kyp ejrənergə, uqıyqa həm muzıkanıy, ıbkehendə, janıyın da—kyp tıqlarqa kərək bulıy. Muzıka—bık vaj tel, ul vaqıt ytev menən hər vaqıt janara. Hın vəkək kompazitorđardın muzıkanıy da şulaj uq xalıy muzıkanıy da həm SSSR da bık kyp bulıqan qyzəl jıtdardıy ejrənergə tejes bulırhıy.

Hınen jaqşy uqubvshıyın vır həm bulıy tip ısanam, ular hıne qıdıqıyınv menən ejrəterdər. Hın ydenden sələmətlegen turahında qajqlırtahıy tip ısanam. Samanan tış alıyım. Tydeme bul, kıləsəkkə ısan. Hınen muzıkaqa şundıy hələtəy bulıy dır vaxet.

Hıne yvəm. Hınen jıraqtaqıy qart duıy—Romen Rollan. (Şvejtsarıa). Vilne.

Bynda kem propagandis ikən?

Maqar rajonıy, «Qıdyl jul» kolxoz komsomol ojoşmahında 4 komso-moles var. Ləkin bynda sentəvr ajı-nan bırlə ber tərle lə uqıv ytkəne juq həm komso-molestar propagandis kem ikənən də belməjdər. Komsomol jıylyştarıy la kyptən inde ytkərelgə-ne juq.

Komsomol ojoştorovshıy iptəş Nur-qəlif vıl əlkəle hələthədlek kyrhə-tə. Bətə ojoşmalarıy iptəş Stalinden Sovettardın Qjəltən tış VIII Bətə Sojuz Sjezynda həjləgən dokladı həm SSR Sojuzıy Konstitutsiahy ej-rənelməgən, iptəş Nurqəlif yde vıl tarixi dokumentardın ni ikənən də belməj. «Osqon».

TANSA ƏJRƏNƏLƏR

Maqar rajonıy, Tyvən Ərmet tulı bulmaqan urta məktəp komso-molestarıy həm uqubvshıy tansaqa ejrənə-lər.

Byl eştə ojoştorovda komso-molka Qjəzizova, Josopova həm Kamalova iptəşlər ajrıvsa aktıvlyq kyrhətalər. S. Xəsni.

Yd teləktərə menən Alıy Kənsıyşqa

Fevral'də Eşse Krəktian Qıdyl Armiahy komandirdar qatındarınv bətə armia kənaşməhendə qatnaşvshıy ordenly Valıntina Xıtagurova, Sovet-tar Sojuzıyın qıdıdarına, Alıy Kənsıyşqa—xəder partia ıxtıarv menən janı qakalar, posjolktar, keslə sotsia-listik promışlennost' tıva torqan krajqa kitergə tıgən saqrıv me-nən mərəzəqət itkəjne.

Byl saqrıv tıd kəndə, Rastovtın Şkıratova ismendəge tegey fabrıqıy rəvotnitsalarv arahında qajnar otklik tapıy. 17 qıd-komsomolka unar jı-lıq Alıy Kənsıyşqa kitergə teləktə-ren belgerttelər. (TASS)

Kul'tura harajında rus Dəvlət teatrınv «Capajıy» pastanovkahı-nan.

Hyrəttə: 2 nse kartınanan ber kyryş—Furmanofıy Capajıy devlizia-hıy menən osoraşvıy vaqıt.

(Egorof fotohy).

BYRƏT—MONQOL SANQİYSYLAR VLKSM-DYN YDƏK KOMİTETYNDA

9-sy martta Məskəvdə Lenin kom-somolıyın Ydək Komitetynda Ulan-Yde—Məskəv yteşen gerojdarsa xəl itevse Byrət—Monqol xalqıyınv bətyr qıdıdarıy qəbul itev buldı.

Komsomolka Maria Xaxalova, Nas-tə Sunkıyva, Leza Konstantinova, Vera Lyvımskaja həm Sonə Tyjıxıyva, yteş komandir Bovyjkin, po-litruk Sazonof iptəşlər VLKSM Ydək Komitetyna yddərenən oda qəndər-gə huđıqlan avır jul təsırdəren həjlərgə kıldələr.

Byl jənlə besedala VLKSM Ydək Komitety sekretardar Lukjanof, Fa-jenberq, Verşkof, Gorşinin, Vaselıjeva, VLKSM Ydək Komitetyıyın vıjuro aqzalarv həm SSSR Xalıy Komissardarv sovetv ergəhendəge fızkul'tura həm sport eştəre vıjınsa bətə sojuz komitety predseDATEle Xarcenko iptəşlər qatnaşılar. Qəbul itevdə şulajıy Byrət—Monqol res-publikahıyın VLKSM Əlkə Komite-tıy sekretarv Şulunof ta buldı.

Yteşkə əderlek, unı ytkərev, so-juzdın xədmətsəndəre tarafıyın komandanıy julda nısek qarşy alıvdarv turahında, komandanıy komsoorgı Liza Konstantinova həjləne. Qıdıdar berehe artıyan ikensehe kyərəlelep yddəre, yddərenən tormoştarv, uqıv-darv turahında həjləjdər. Ular Byrət Monqol xalqıyınv ın qajnar sələmen sotsialistik tuqan ilden başqalalıyına vəkək Stalıyqa alıy kilevdəre tura-hında əjitelər.

VLKSM Ydək Komitety ismenən bətyr sanqıysylardıy, iptəş Luk'janof təbrık itte.

— VLKSM Ydək Komitety,—tine iptəş Luk'janof—bətyr sanqıysylardıy həm Byrət—Monqol respublikahıyınv bətə komso-molıyın gyzəl yteşten unışly fınlıse menən təbrık itə. Byl yteş, varı tik Byrət—Monqol res-publikahıyınv, Leninsel—Stalinsel milli politika hy arqahında, dəjəm sotsia-listik unıştarıyqıy ıreşev hədəmtəhen-də genə bulıvıy məmkin.

Ulan—Yde—Məskəv yteşendə qat-naşvshıy—bylar bədden sojuzdın aldyıy keşeləre həm şunıy esən də ular julda osoraqan bətə qıjıy-lıqtardıy şundaj unış menən juq itə aldyılar. Yteş, sıkheđ, komso-molda qatın-qıd jəstər menən eştə jaqşy ojoştorov, bıgerək tə milli res-publikalarda qəş qatın-qıdıy esən, ol-lıcnıy ölge bulasaq. Bəd komso-mol-kalarıy, jəş qatın-qıdıy bətə jaqlar uqıv, qatın-qıdıy promışlennosta, avıy xıcalıyında jə-təksel eştərgə ırlətergə bətə məm-kinlektər bırerəge tejesheđ.

Həđ, Byrət—Monqolıy yd sotsialistik tuqan ıle bəddə, ydnen ılen, vəxten, doş-məndıy həzy menən haqlar-qa əder torqan janı jəder həm me-nər qıjıy qıdıdar tərbiələvgə ıreşer-gə tejesheđ.

Hədgə vəxtetle tormoş, olıcnıy eş, unışly uqıv teləjbed.

UNİŞLY BAŞLAVDAR

«Kaganovic» ismendəge kolxoz-dın (Qırmısqalıy rajonı) komsoorgıy iptəş Xodajırdın Qıdyl Armia safnıy kıkəs Şəmsiə Asfəndiarova janıy komsoorg bulıy hajlana.

Şəmsiə başta VLKSM-dın X sjezd materialdarıy nıqlar ejrənde. Yde-nen politik əderlegen kyərəv əbtən-də nıqışly eştəne. Huıyınan tıyərək tēdər, materialdardıy komso-molestar menən ejrənevde ojoştorıdo. Fızkul'tura eştən jəstərdə mavıqıy bı-lıy itep ojoştorıdo, julıy halıy. Kom-so-molestar həm jəstərdən sanqıy jə-gərəstəren ojoştorıdo. Hədəmtəle unıy komso-molestarıy rajon sanqıy jarıyında 3-sə byləkte aldyılar. Unıy ojoşmahıy valebol tıvıy, setka, həm granat kevek fızkul'tura inventardarv menən byləkləndə.

Oktəvr ajında rajkomol unıy be-lemen kyərəv esən 3 ajlyq kursqa jevərde. Kurstıy Şəmsiə «Jaşy» qa tamamlanıy.

Kurıstan qajtqas Şəmsiə yd eştən taqıy la jaqşırıtıy. Ul Sovettardın

Qjədəltən tış VIII-Sjezd materialdarıy ejrənev eştəne bətə komso-molestar-dıy həm kolxoz jəstəren tartıy. Sojuz-qa janıy alıyqan komso-molestar-dan həm sojuzdan tış jəstər esən asıy-qan başlanqıy məktəp menən yde jətəkselek itə. Materialdıy ın elek yde nıqlar ejrənə həm tınlavshıy qıy asıyq həm anıajıyly itep həjləj. Yde-nen belemen kyərəv əbtəndə ul ber ədləkhəđ eştəj, partia tarıxıy ejrənev tıyərəgenə jərər. Dəreskə jaqşy əderlənep, konspekt menən kılə. Ydəne əlkə həm rajon gazetalarv aldyıy sistemaly rəvəstə uqıy. Matur ədəblətte uqıy. Əle oşo osorıy qıy ul M. Gor'kidey «Mi-nen universitettarıy» həm Sinkler-din «Dzema xıygını» en uqıy sıqıy. Ul hər tərle uıynda başlap uınavshıy həm oştə bejevse lə. 8-se martqa aldan uq əderlek başlanıy. Şunda uq 8 martqa əderlek rəvəsendə gazeta-qa jadılvıy, 11 lotarej ıiletın taratıv-dıy ojoştorıdo.

X. Latıyryf.

Aldınoq jəstər komsomolıy ınəlar

Stərləlamaq, «9-sy qınvar» kolxo-zıyınv komsomol ojoşmahıy kolxo-jəstəre arahında politik-tərbiəvi es-tərdə kın jəjelderde. Stalinsel Ko-nstitutsiahy ejrənev vıjınsa tıyərək lər ojoştorıqlan, stena gazetahy tər-tıple rəvəstə sıqarılıy.

In aldyıy jəstərdən ın hanal-qan Lomakin, Kyznetsof, Popko həm uqıvshıy Kovalenko iptəstə Lenin komso-molıy safnıy ındələr. Byl janıy alıyqan komso-moldar kolxozshıy arahında gazetalar uqıydar. Sovettardın VIII Bətə Sojuz Sjezy materialdarıy ejrənevde ojoştorıy, Stalinsel Konstitutsiahy kolxozshıy arahında uqıvshıy alıy varalar. (BaşTASS).

Pioner ojoşmahıy eştəməj

K—Usol rajonıy «Qıdyl jul» kolxozıyınv başlanqıy məktəbendə bul-qan pioner ojoşmahıyınv eştəməve turahında «Leninsel» redaksiyahına kılqan xəbər tıkşerelep dərəzəndə. VLKSM-dın K—Usol rajon komi-tetıy «Qıdyl jul» kolxoz pioner ojoş-mahına jərdəm kyrhəteve, jətesheđ jaqtardınv bətəreleve turahında xə-bər itte.

Balalar baqsalarv tēdēvde tıdləterga

Asqında, Xajıulla, Jomaqıuzala həm Byzdəktə uđıqan jıl uq balalar baqsalarv tēdēv başlanqajıy. Byl tēdələstər byjıl 1-se aprelyə tamamlanıy qıy tejes.

Başqortostan Məqarif Xalıy Ko-missariatıyınv məqlyməttəre vıjınsa ul 10-sy fevralıyq Asqında tēdələş varı 60 protsentqa, Xajıulla la həm Jomaqıuzala 45 protsentqa qıy ytlə-gən. Byzdəktəge balalar baqsahıyınv tēdələşə ni varı 23 protsentqa ytləp, oşo kəndə, byrənələr bulmay səvəple undə tēdələş eştəre bətlə-ləj tuqtalqan. Xəderge kəndə tēdələstərdə eştən varıyın Məqarif Xalıy Komissariatıy belməj.

Əfələ 100 urınlıy balalar baqsa-hıy tēdēv eştəne əderlek bık aqrıyın varə. Bynda balalar baqsahıy esən varı tēdēv ploşşatkahıy qıy bylengən. (BaşTASS).

Saqıyvajıyva jaqşy eştəj

Əməkəmal Saqıyvajıyvanıy ytkən jıxalıy-ara qatın-qıdıdar kənəndə «Komsomol» kolxozıyınv (Bajmaq rajonı) kəzəselek fermahında mēd-itəp ırlətkəjnələr. Komsomolka Əməkəmal ber jıldı fermahıy bık nıy qıy jevərde. Unıy fermahıy tađa. Kəzələre ıysemle həm kyp fajıy kılte-rələr.

Byjıl ul 67 kəzənən 98 bərəs aldy J. İsxanov.

KYP SEM'JALYLARQIY JARDAM

Kyp sem'jalıy qıy jərdəm turahıy da Başqortostan Xalıy Komissardarv Sovetına 8 mēngə jaqın qariza bı-reide. 25-se fevralıyq bətəhe 468 qariza qaralıy, kyp balalıy əsələrgə 10,443 hum dəvlət jərdəmy bı-reide.

Redaktor urıyvařarv: Q. MURTAZIN.

Əfə «Oktəvr natıskahıy» tipografiahy. Başglavlıt vəkile № 844

1937-se jyl
16
MART
№ 29 (1076)
Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşegedä

Leninse

„ЛЕНИНСЕ“ — Орган Башкир. Обл. и Уфим. город. комитетов ВЛКСМ

VLKSM-dın
Başqortostan
Ölkä ham-Öfö
qala komitety
organı. 12 jyl
sıya.

Jañ hajlav sistemahı buınsa SSSR Verhovnyj Sovetına hajlavdarğa partia ojoşmaların әderläv hem partia-politik eşte şuğa mıvafiq rәveştä qajtanan qorov

IP. ZDANOV DOKLADY BUJNSA VKP(b) UK PLENUMNYN 1937 JYL
27 FEVRAL'DA QABUL ITKÄN REZOLYTSIANY

SSSR Sojuzynyñ jañ Konstitutsiayn inderev ilden politik tormoşondaqı boroloştı anıata. Bı boroloştıq asıy sovettarğa betenlaj yk tın bulmaqan hajlavdarıñ tın hajlavdar menen, kyp dәрәzälären—tura, asıqtarın—javıq hajlavdar menen alıstırvıñ mәqnәhendә hajlavdar sistemahın artıan demokratizatsialavdan tora.

Әgәр jañ Konstitutsia inderevgә tiklem dın xadımдә, elekke aqvardiestär, elekke keşelär hem dеjөm-fajdaly xedmәt menen şөjellәнмәvse şәxestär esen hajlav xoquqnı siklöv jәşәgән ikән, jañ Konstitutsia inde deputattar hajlavdarıñ qemymı jahap grazdandarıñ bı kotigorialar esen hajlav xoquqnı bulqan hәр tәrlә siklövдә alıp taşlaj.

Әgәр elek deputattarıñ hajlavdar tın bulmaqan ikән, sәnki qala hem avıl xalqı esen hajlavdarıñ tәrlә normalar jәşәj ine, xәdär inde hajlavdarıñ tınlegen siklöv zarurlıqı bette hem betä grazdandar hajlavdarıñ tın nigedlektәrdә qatnaşırğa xoquqlılar.

Әgәр elek sovet vıasnyñ urta hem juqarь organdarın hajlavdar kyp dәрәzәle bulqan bulha, xәdär inde, jañ Konstitutsia buınsa, betә sovettarğa, avıl hem qala sovettarına hem Verhovnyj Sovetqa la, hajlavdar turan-tura grazdandar tarafınan tura hajlavdar julı menen uđqarılasaqtar.

Әgәр elek sovettarğa deputattarıñ hajlavdar isemlektär buınsa hem asıq tavış bırev menen uđqarılhalar, xәdär inde deputattar hajlaqanda tavış bırev jәşeren bulıp, isemlektär buınsa tygel, ә hajlav okrugtarı buınsa qujıla torqan ajrım kandidaturalar buınsa bulasaq.

Adaқ kilep, Konstitutsia menen betә-xalıq oprosı (referendum) inderele.

Hajlav sistemahındaqı bı ydgәreştär sovet organdarına qarata massalarıñ kontrole kәşәjeven hem massalarğa qarata sovet organdarıñ javaplılıqı kәşәjeven anıata.

Jәşeren tavış bırev menen, qemymı, tın hem tura hajlav xoquqnı inderevдән hәdәmtәhe massalarıñ politik aktivlegen artıan kәşәjtev, dәvlәtte idara itevgә xedmәtsәndәrdән jañ qallamdarın ыыqtırvıñ bulır. Şunıñ menen proletariat diktaturahı hыqıymalıraqqa (более ребкий), ә, tımәk, eşse sıjny tarafınan jәm-qıatıq dәvlәt jәtәkselegen qevәtlerәk sistemahına әjlәnә, eşse sıjny diktaturahıñnı vazahı kınәjә, unıñ nigedә nыqıraqqa әjlәnә.

Bı boroloştı tulı qorallanqan xәldә qarşılav esen, partia bı boroloştıq vаşında toroqja hem ilden juqarь organdarına bulasaq aldaqı hajlavdarıñ ydenen jәtәkse rolen tulıhı menen tә'min itergә tejes.

Partia ojoşmaları bı tәr jәtәkselekkә әderme?

Partia bı boroloştıq vаşında jañ, adaqına tiklem demokratik bulqan hajlavdarıñ vаşında tora alhın esen, unan nitalap itelә?

Bıñqә esen, partianıñ ydenen edmә-ed demokratik praktika ytkәreve, partianıñ eske tormoşonda demokratik sentralizmdıñ nigedдәren, partia ustavı bıñ talap itkәnsә, adaqına tiklem unıñ ytkәreve, partianıñ betә organdarıñ hajlanqan bulıvdarı esen zarur bulqan şarttarğa unıñ ydenen eja bulıvı, tәnqit hem ydara tәnqitdән tulı dәрәzәle ybәşe, partia massahı alında partia organdarıñnı javaplılıqı tulı bulıvı hem partia massahıñnı ydenendә tulı aktivläştәrelgen bulıvı talap itelә.

Partianıñ betә ojoşmaları bı şarttarı ytkә inde әder tip, ular demokratik ladqa tulıhı menen qajtanan qoroldolar, tip әjter bulıvı?

Ykeneskә qarşı, bıñ tulı ысанı menen әjter bulmaj.

Qajıñ ber ojoşmalarıñ partianıñ ustavın hem partianıñ eske demokratizm nigedдәren vоdov praktikahı bulıvı oşo turala hәjlәj.

Bı vоdovdar nındәjdәр?

Partia organdarıñnı, partia ustavı menen qujıqlan, hajlanmalıqı (выборность) ber talaj ojoşmalarıñ vоdovlar. Partia organdarıñnı, partia ustavı menen qujıqlan, hajlav sroktarı partia ojoşmaları tarafınan rıqajә itelmәjdәр. Tәrlә-tәrlә jәtәkse rәbotniktәrdә rajon, qala, kraj, ölkә komitettarı, milli kompartialarıñnı Uđәk Komitettarı plenumdarına aqzalıqqa koptatsialavdın his ber qәmә menen dә aqlanmaj torqan praktikahı kın taralıv alıv.

Partianıñ juqarыla torqan organdarı tarafınan partia komitettarı sekretardarıñnı rәblәnıv tәrtibe, partia ustavı menen qujıqlan bı tәrtip, partianıñ ber talaj ojoşmalarıñnı faktik rәveştә tәqәjenlävselekkә әvereldәrelgән. Partkomdarıñ sekretardarın rәblav jış qına partianıñ urındaqı ojoşmalarıñnı ularıñ hajlanıvına tiklem eşlәнә, ә praktikala bı şuğa kiterә ki, rekomendatsialana torqan rәbotnikteñ kandidaturalahıñ mөdәkәә itevgә urındaqı part-ojoşmalarıñnı mөmkinlege bulmaj.

Hajlanma xedmәt urındarına rәblav hem eştән alıv jış qına partia organdarıñnı opros menen qarar sıqarıvı tәrtibendә hem jañ rәbotniktәrdә partia komitetıñnı plenumına rekomendatsialavdan başqa, şulaj uq partia organdarıñnı tege jәki bı jәtәksehen eştән alıvdıñ motivtәren partia ojoşmalarına anıatıvdan başqa eşlәнә.

Partia organdarın hajlavqa kilgәndә inde, әle bulha şundaj praktika jәşәp kilә ki, unıñ buınsa kandidattarıñ isemlektәren mөdәkәә itev tik aldan ytkәrelә torqan kәnәşmәlәrdә, starejšinalar sovettarında, delegatsialar jıjılyştarında qına eşlәнә, şunıñ menen bergә qaqıdә rәveşendә, plenumdarıñnı hem konferensialarıñnı yddәrendә kandidaturalar buınsa prenielär asılmaj, tavışqa qujıv personal rәveştә tygel, ә isemlek menen uđqarыla, hem, şulaj itep, hajlav protsedurahı javaj formal-lekkә әverelә.

Demokratik sentralizm nigedдәren vоdovdın betә bı fakttarı partiağa zarar kılterәlәр, sәnki ular partia aqzalarıñnı aktivlege ybәvgә tormoz jahajdar, vеdden partianıñ tormoşonda ajrım politik әhmietkә eja bulqan aktivte jәtәkse eştә qatnaşıv mөmkinlegenәn mәxrym itelәр, partia organdarıñnı eşmәkәrlege eştәnәn partia aqzalarıñnı zakonı, kontrol' xoquqtarınan ularıñ mәxrym itelәр hem şul arqala jәtәkselәр menen partia massaları arahındaqı dәreş yd-ara mөnәsәvәttәrdә vоdalar.

Bıñdaj praktikanıñ asıq mıñaldarı bulıp VKR(b) UK tarafınan hunqı vaqıta asıqlan fakttar, Azov-Qara dınged krajkomında, Kiev Ölkә Komitetında hem KP(b)U Uđәk Komitetında hem partianıñ başqa ojoşmalarında partia-politik eştән qısqırvıv torqan taşlanqanlı-

qı (занущенность) fakttarı toralar; bı fakttar partianıñ ustavın hem demokratik sentralizm prinsiptәren partia organdarıñnı hajlanmalıqıñnı sitkә kitev hem kooptatsiaynıñ sıdamahıñnı praktikahın inderev mәqnәhendә tupañ vоdovdarıñ kәvдәlәнәlәр.

Kiev Ölkә Komitetında hem Azov-Qara dınged krajında asıqlan jañılyş jәtәkselek mıñaldarı ber ularıñ qına tygel, ә partianıñ betә kraj hem ölkә ojoşmalarına tege jәki bı dәрәzәle xas nәmәlәр ikәнәn VKP(b) UK Plenumı nыqlap әjtә.

VKP(b) UK Plenumı hanaj: bı hem ыларға oqsaqan jәtәshedlektәrdә әtәrev şundaj zarur şart bulıp tora ki, ilden politik tormoşondaqı boroloştı faktı, jañ Konstitutsiaynıñ qabul itev hem jәşeren tavış bırev menen qemymı, tın hem tura hajlav xoquqı nigedдәrendә ilden verhovnyj organdarına alda torqan hajlavdar ajqanlı kilep sıqqan vırtıstar—partianıñ jañ vırtıstarı şunan başqa ytәlә almajdar.

Şuğa kyрә, partia ese demokratizm, partianıñ ustavı tarafınan quşıla torqan demokratizm nigedдәren tormoşqa his hydheñ hem tulı ytkәrev nigedendә partia esen qajtanan qorov zarur.

VKP(b) UK Plenumı tyvәndәge saralarıñ vоjomğa asırvıv zarur tip hanaj hem tormoşqa ytkәrevgә partianıñ betә ojoşmaların mәzıyr itә:

1. Partia komitettarı aqzalarına kooptatsialav praktikahın vәtәrevgә hem, partianıñ ustavına mıvafiq rәveştә, part-ojoşmalarıñnı jәtәkse organdarıñ hajlanmalıqıñnı ajaqqa vәbtırvıraqa.

2. Partia organdarın hajlavdar mәlendә isemlek menen tavışqa qujıvıv tırvıraqa. Bıñda kandidattarğa otvod jahav hem ularıñ tәnqitlöv xoquqnı partia aqzalarıñnı vәtәhenә la tә'min itep, tavışqa qujıvıv ajrım kandidaturalar buınsa uđqarıvıraqa.

3. Partia organdarın hajlavdar mәlendә kandidattarıñ javıq(jәşeren) tavışqa qujıvıv urınlaştırvıraqa.

4. Partianıñ betә ojoşmalarında, tәvge part-ojoşmalarıñnı partkomitettarınan başlap kraj, ölkә komitettarın hem milli kompartialarıñnı Uđәk Komitettarın da inderep, partia organdarın hajlavdar ytkәrevgә, hajlavdarıñ 20 majdan da hunlamaj tamamlarğa.

5. Partia organdarın partianıñ ustavına mıvafiq rәveştә: partianıñ tәvge ojoşmalarında—jıqja 1 tapqır, rajon hem qala ojomalarında—jıqja 1 tapqır, ölkә, kraj hem respublika ojoşmalarında—1½ jıqja ber tapqır hajlav sroktarın qatıv rıqajә itevgә partianıñ betә ojoşmaların mәzıyr itergә.

6. Partianıñ tәvge ojoşmalarında partkomdarıñ dеjөm-zavod jıjılyştarında hajlavdar tәrtiben qatıv rıqajә itevde tә'min itergә, jıjılyştarıñnı konferensialar menen alıstırvıvıraqa jul qujımaşqa.

7. Partianıñ ber talaj tәvge ojoşmalarında, dеjөm jıjılyştarıñnı faktik juqqa sıqarıv hem dеjөm jıjılyştı sex jıjılyştarıñnı hem konferensialar menen alıstırvıv kevek, urın alqan praktikanı vәtәrevgә.

Səjti Qudas.

PROPAGANDISLBQ EŞE OSORAQLB KEŞEGƏ BŞANBLOJAN

Millətselek aqıvı menen myklən-gən Məxəmmət Julıyef həm unıñ jarımsıñ T. Kucykofardıñ sovet-tarqa qarşı kontrrevolytsion eştären Məxtərəmə Nurqalejevanıñ belməve məmkin tygel ine.

Komsomolka bulqan xaldə vı eşte asırqa, faş itergə tejeş bulp ta unı belməmeşke halısqan Məxtərəmə Stərləvəş rajonına uqıtıvı bulp kta.

Stərləvəşqa kilgəs rajkomolqa həm şulaj uq rajon məqarılı bylegenə yde-nen Kucykof iptəşe bulıv turahında ver genə hyd də ajtmaj. Kucykof menen nıqlı elemələ bulıvın ik yde genə belə. Ul unı his kem-gə həjləməj.

Hedden iptəşeged qajda? tip ho-ravı, rajkomoldıñ vıuro aqzalı Mura-vaqqa.

„Ul institutta uqıj“ tip javap vı-rə. Millətse Kucykof menen vıjləneş tofovıñ ser itep vı xəl menen qı-

dyqıñıvıylarqa—„ul minen ver avı-l daş“ tip kenə javap vı-rə.

Ul qıña jetməhə rajkomolıylar unı məkəptə partia tarixın ejrənev ty-nəregənə propagandis itep ırlətəlar. Bıuro la unı təsdiq itkən vaqıtta yde-nen oşo jenəjətsel keşe menen ty-qıdy elemələ bulıvın haman jəşərə.

Bına oşo ike jədələk, kyden bu-javdardan huñ Kucykofıñ vı vıvı-raq eşen vıyqa tiklem belməgənder tip bşanbıy məmkinme huñ?

Əlbittə juq.

Ike jədələk ojoşma aldında yde-nen jenəjəttərendə jəşerev, bşın ky-neldən bırelgən bulmav, ul hər ver doşmar esən xas bulqan maniver.

Bıyqa partia tarixın ejrənev bulıv-sa propagandis bulıv kevek javapı eşte bşanbıv his şikhed Stərləvəş rajkomo-lıñıñ iqtıbarlılıqlıq, jeterlek dərə-zələ ujavlıq kyrdətməven anıqlaj.

K. Rəşitof.

Kynelle başlavdar

Komsomoles Fil'sef komsoorg bulp eşləj başlav menen eş vətənləj iken-se tər ala. Ul in taviə komsomoles həm komsomol bulmaqan jəstərdən politik həm dəjəm belemdären kytə-revgə tər iqtıbarlı bırdə. Politik uqıv menen yde jətəkselek itə. Uqıv-qa hər ver komsomolestıñ əderlek-le kileven həm dərestə ularıñ ak-tiv qatnaşvın təmin itte. Komsomol ojoşma vıntovka, pot-ron həm protıvogaz hatıp alıp kom-somoles həm kolxozsı jəstərdə xə-rvı belemgə ejrətevdə ojoştordo. Qı-dy Armia kenə 11 komsomoles vıntovkanıñ material cəstəre həm pro-tıvogaz bulıvısa bınavdan ıttelər. Hə-dəmtələ 4 komsomoles „otlicno“, 4 he-jəş bşın həm „qanaqatlınerlek“ ot-məkalar alalar.

Komsomoles Levickof initsiatıvı menen komsomolestardıñ kolxozsı jəstər menen berlektə ıtkərelgən jə-

jılyştərna 64 jəşlek kolxozsı Gre-gor'jef saqrıyala. Ul jəstərgə ydenen jəşlek vaqıtıñ nındəj avırlıqtar me-nen yteven, elekke armiala nındəj avırlıqtar kyreven, kypıtən tygel ge-nə dur şatlıq menen ulıñ Qıdy Armia saqrıyala odatıvın həjləj. Jəstər vındaj besedalar menen nıq qıdyq-hıñalar. Şuqa la komsomol ojoşmaı. vındaj besedaları jəş qıña ıtkərə.

Komsomolestar klubta sit il xəvər-dəre menen tənıvıv məjəşə ojoştor-p jəstərdə İspanialıq huqıqıñ kəndəlege menen tənıvıvıv baralar. Bı besedaqa xatta qart kolxozsılar da jıñalalar, nıq qıdyqıñıv menen tıñlajdar.

Sistematik rəvəştə kolxozdıñ klubında internatsional kışələr ıtkərelə. Xəder 4 komsomoles yddərenen be-lemdären kytərev əbtəndə eşləvdəre arqahında pedtexnikumda zaucıvı uqıjdar. R Kərimova. Jomaquza.

Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetıñ IV-se sessiahı

13-14 martta Başqortostan ASSR Ydək Başqarma komitetıñ 9-sı sa-qırılıştıq 4-se sessiahı eşləne.

Sessiahıñ kən tərтіbendə 2 məs'-ələ qaraldı:

1. Başqortostan ASSR nıñ 1937-se-jıq vıjuzeten rəblav.

2. ASSR Ydək Başqarma Komitetı-nıñ Sessia aralarında qavul itelgən qarardarın rəblav.

ASSR vıjuzete turahında Başqor-tostan Finans Xalıq Komissarı iptəş Xisməttullin doklad jahanı.

—Bedden epoxanıñ vəjek tarixi

dokumentı—tı iptəş Xisməttullin—Sta-linsel Konstitutsia dävlet vıjuzetene həm finans rabotniktərenə bik dur talaptar quja. Ul ydenen dokladında 1936 jıdın vıjuzete 101 protsentqa ıttəgənlektə kyrdətte.

Iptəş Xisməttullin 1937-jılda Baş-qortostan respublikahı vıjuzetenen kiler həm rasxod ələşənə, ajrım-sa nıq tuqtaldı. 1937-se jıñ esən vıjuzet-ten kontrol hanı 295 million hum qujıyqan. Jəqıñ vı ytkən jıyqa qı-raqanda 72 million hum artıq bul-qanlıqlıñ kyrdətep, ularıñ nındəj saralarqa totolasaqlıñ həjləne.

Ulan-Ude—Məskəv sanqı jərəşəndə qatnaşvıv qıddardı nagradlav

SSSR Ydək Başqarma Komitetı, Ulan-Ude—Məskəv arahında sanqı jərəşə komandahında qatnaşvıv qıd-dar, Byrət-Monqolia respublikahı komsomolkaları—V. G. Lybinskaja, M. U. Xaxalova, S. A. Tıjxejeva, J. A.

Konstantinova, N. K. Sunkıjıvanı, jərəş komandırı L. N. Bavyjkinde həm komanda politruğı A. S. Sazo-nofı „Pocot vıldəhe“ ordenı menen nagradlarqa qarar itte.

HYRƏTTƏ: Ulan-Ude—Məskəv arahın sanqıyala yteve vətər qıd-dardı Məskəvdə qarşılav. (Sojuzfoto).

BIBLIOGRAFIA

„Sovet xalqı Stalinsel Konstitutsia turahında“

1936-sı jıdın 5 dekabrendə so-vet xalqıñ in jaqş vəkildəre So-veıtarıñ qadətən tı VIII Bətə Sojuz Sjezında, sotsialistik dävlet-ten tər zakonın təsdiq ittelər. Sta-linsel Konstitutsia qəməlgə inde. Konstitutsia projektıñ 5 ajdan artıq vaqıt bətə xalıq tikşerde.

Jañ Konstitutsia projektıñ vətə xalıq tikşerevdən onotmalıqlı kənd-əre turahında, sotsogiz taraıñnan nıstıvıv sıqarılqan „Sovet xalqı Stalinsel Konstitutsia turahında“ tıqan kitapta tulıñısa jaqtırtılqan.

Stalin Konstitutsiahı keşele tarixında jañ sotsialistik eranı asa. Qıasrdar ıter, ləkin donjala beren-se bulqan sovet dävletnen tər zakonıñ tikşergən həm təsdiq itkən qıyıl kəndər turahındaqlı itələktər bedden kiləsək vıvındardıñ xəter-dərendə haqlanırdar.

Xedmətkə xoquq, jalqa xoquq, nelem alavqa xoquq, sotsial təmin itelevgə xoquq, qatın-qıddardıñ tıge-d xoquqlıqlıq, SSSR grazdanda-rıñ tıged xoquqlıqlıq, hyd irege həm şəxes iminlege, tıvqan ilde haqlav turahındaqlı həm Konstitut-stahı bətə statjalar xedmət itələren in jəñle otklıtarın tapıylar. Bı milliondarsa keşelərdən kəndəlek tormoş tərızıləren saqlıdırqan ot-klıtar, İptəş Stalinden—Sovet Konstitutsiahı programmala həm vaqədə-ı tygel, ə vəlki sotsializmıñ hu-qıqlıq qadancan həm tormoşqa ar-nalqan prinsiptəren terkəv həm, za-kon menen berketev bulp tora,— tıqan hyddəren taqla la tərənərək

rablajdar.

Jıjntıqtı tədəvdə qatnaşvıv-lardıñ sit ildərdəge həm batşə Stalinsel Konstitutsia xedmət şartıtar, şulaj uq eşhedlek turahındaqlı həjləvdə-re bedden jəstərebed esən ajrıvsa qıdyqıñıv tıvıyır.

Məskəvdəge elekke Sindel fabri-kahındaqlı arxefta fabrika xuzahı-nyñ „qara zurnalı“ haqlanqan. Zavod həm fabrika xuzalar vındaj zurnaldarqa eştən qıvıv sıqarıl-vıv eşselərdən familiaların həm ular-ıñ sıqarıl-vıvıñ səvəptəren jađa torqan bulqandar. Xuzə „qara isem-lekte“ tikşerməjensə torop eşsene eş-ke almaqan. Ular xedmət itələren həm sem'jaların xoquqlıqlıqlıq həm eşhedlekkə xəkəm itkəndər.

Bına ikense tərle, şunıñ kevek yk kyp həm matur həjləvsən doku-mentlar. Fransuz gazetahı „Pari Suar“ da tıvəndəge beldelev urıñ-lastırlıqlıq: „45 jəşəndəge inzener, 23 jılylıq eş stazı var, 3 jıydan bir-le eşhed, eş edləj. Eş nındəj bulha-la jaraj. İşək təvəndə torovıv şvet-sar bulp eşlərgə la riza“ tielgən. Jıjntıqtı şunıñ menen ver rəttən Leningrad matbuqatında babıqlan ver fakt kilterelgən. Unda: „Kırof ismendəge zavodqa aşyqlıv rəvəştə: 1) tərle kategoria həm rəzrəttəge tokar'dar, 2) stroğajıktar, 3) qojov-sıylar həm esse sextarda eşləv esən tərle ispsialnostaqı eşselər, 4) sle-sardar, 5) qara eşselər, 6) mejesse-lər, 7) jək taşvıylar, 8) hanavıylar, 9) jer qadıvıylar, 10) şkatursıylar, 11) balta otılalar kərək“ tielgən.

Kapitalistik ildərdəge xedmətsən jəstər, Sovettar Sojuzıñ jəş vıvıv esən real bulqan xəldər tura-hında varı tik xıallana qıña alalar.

Kitapta, SSSR-da belem alıv məs'-ələhe turahında bik qıdyqlıv mate-rialdar urıñlastırlıqlıq. Bına, Oms-ki olkəhendəge „Bojevoj“ sovxozı agronomı Seikoftı alıp qarajıyq. Ul vıylaj tip jađa: „komsomol mine ag-ronomia texnikumına uqıtıqıv jəvər-gəndə, min avılda kətəvse bulp eşləj inem. Min savata həm sikkən kejev uqıv jortona kildem. Kətəvse, agronom—sovxozdıñ orloqsoloq by-legenən mədire buldı. Min Məskəvdə orloqsoloq sovxozdarı alıv-qıylar kəñəsməhendə buldım həm həjəkle Stalinde kyrdem. Min ydem-den eşem esən Lenin ordenı me-nen ıyləkləndem. Belemgə xoquq vına şul inde ul“ tip jađa.

Novo—Sıbirskidəge 36-sı məkəp uqıtıvıylı A. P. Titof kypıtən tygel genə ydendə uqıqlan uqıvıyların tırmoş jıly turahında həjləj: „Xə-der ular kem buldılar huñ? Şilof diviziə komissarı buldı. Muxin təd-əvse—inzener, Tycina—vrac, Ba-ranof—qılmı eşse, bik kypıtər xalıq uqıtıvıyları“.

Bik kyp xedmət itələrenen, millət-tərenen bşın tıgedlek menen səsək atıvıv həm SSSR xalıqtarın dıñ-ılyq turahındaqlı həjləvdəre, Stalinsel Konstitutsianıñ jəñle tormoştə kəvdələneven kyrdəttəlar.

Elektən itelgən milləttərdən vəkıl-dəre həm SSSR ular esən jañ vatan bulp əverelgən. Sit il eşseləre,

sovet ilenen hər tərle millı həm ra-sa doşmanlıqtarınan tıdərıylqan havahın hulavı nındəj şatlıqlıv bulıvın həjləjdər.

Məskəvdəge L. M. Kaganovic ismendəge şarikapodşipniktər zavodında master bulp eşləvse Robırt Robinson vıylaj tip həjləj:

„Min elek qara rıasaqa inə inem. Bedden xalıqtı jəd jıylar bulıvna edərləp eksploatatsialap kil-delər... Min Amerikala, Argıntenala, Kubala, Fransiala, Anglıala, Germa-niala həm Pol'sala buldım. Min oşono beldeřəm: Min varı tik So-veıtar Sojuzında qıña irken hulıv alıv. Min bşın tıgedlek həm irek ilen tapım“.

Stalinsel Konstitutsia sovet graz-dandarına taqlı ver maqtavlıv xoquq-tı vı-rə—xedmət itələre qıldarına qoral toqlan xəldə yddərenen vatan-darın hər tərle doşmandan haqlaj-dar. Jəstər həm qart proıvozıstvıylar bətəhe la ver tavıştan—əgər də kərək bulə ikən, sovet xalıq bər keşe kevek bulp yd jənevđəren haqlav esən kytərelerdər,—tıp bel-dərelər.

Jıjntıqtı M. I. Kalininden tel-məre, V. M. Molotoftıñ dokladı həm A. J. Mıkojandıñ zavodlarda bulqan mitınglardaqlı sıqıştar urıñlastırlıqlıq, dur qıdyqıñıv həm iqtıbar menen uqlılar.

„Sovet xalıq Stalinsel Konstitutsia turahında“ tıqan kitapta bedden ilebeddəge it kıkkes eştər turahındaqlı, elekke batşə Rossiahında xedmət itələrenen xəle turahındaqlı, sit il proletariatın xəle turahındaqlı materialdar tuplanqan. Bı ki-tapı komsomol ojoşmaların aqlı-tatsia—propaganda eşəndə kıl rə-vəştə fajdalanıyqa kərək.

BAŞQORTOSTAN SANQIYSSYLAR SLJOTNA ƏDƏRLƏNƏ

Rajondarda bəzə Başqortostan sanqıyssylar sljotna ədərlək bara. Şismə həm Qırmıñqalı rajondarında sljotqa ədərlək unajı menən qurqavssıyq həm fizkul'tura eştəre jənlənde. Bıl rajondarda massovıy rəvəştə GTO znacogına normalar tapşırıl bar. Avıl xuzalıqınnıq in jaqsı staxanoıssylar fizkul'turniktəre Başqortostan xəkymətenə raport bırev esen rajondıñ səsevge ədərləgen kışerələr.

Sljotqa kilevselərdə qarşılavqa Əfə nıyq ədərlək alıp bara. Əfəgə kilep jeter aldınan adaqqı tapqır tuqtalasaq punktarda sanqıyssylar qarşılav esen həm uları jataqtar, adıq menən təmin itev eştəren jaqsırlıv esen Əfənən keşələr jəvəreide. Başsojuz bıl punktıraqa adıqtar kiltərtə.

Ləkin bıl əhmietle sljotqa ədərlək eşənə narıq bırev jektərməgən rajondar da bar. Bıgerək tə Avırqazı həm Stərlətañ rajondarında sljotqa ədərlək nasar bara. Bıl rajondıñ jektəkseləre sljotqa qatnaşıl

esen sanqıyssylar bıldəlanəve turahındaqı horavqa la javap bırmənelər. Stərlətañ rajon Başqarma Komitetı predsedatele—Greşnof:

Sanqıyssylar Əfəgə sljotqa jəvərev esen minen aqsam juq, tip javap bıra.

Tujmazı, 13. (BaşTASS). Rajondıñ kolxozsı fizkul'turnik həm fizkul'turnitsalar əlkə sanqıyssylar sljotna barıraqa ədərlənələr. Əlkə sanqıyssylar sljotında qatnaşılssyların sostavı hajlanıp bıldələnə. Sljotqa bəzə 20 sanqıyssylar barasaq. Ular esendə (jəgərev jarıyında Başqortostanda berense urındı alıvssı) Qandıra MTS-nıñ 8-se traktor brigadañ traktoristkaları Minlequlıva, kolxozsı komsomolestardan Qaripof, Faraxof, Fattaxof həm başqalar bar.

Sanqıyssyların əlkə sljotınan qajıl menən sanqıyssyların rajon sljotı saqıyılaraq. Sanqıyssylar xəder hər kəndə kynegey eştəre alıp baralar.

JƏŞ YİMERDƏRGƏ MEDITSİNA SMOTRİ

RSFSR Havıyq Haqlav Xalıq Komissariatı 1937 jıldıñ jadında jəş yımerdərgə meditsina smotrı ytkərev turahında qarar qabul itte. Bıl smotr aşı fabrik, zavod ucennicestvoñ maktəptərendə uqıvssı həm proizvodstvoa eşləvse 18 jəskə tiklem bulqan jəş yımerdər həm qajnar, zararlı sextarda eşləvse 20 jəskə tiklem bulqan jəstər ytəsəktər. Jəş yımerdər tadalıq toroştarın beləp, havıqtıraqsı-profilaktika saraların kyrev—jal jortıtarına, sanatoriylarqa, kurortlarqa jəvərev, xəzət təbılha eş şaritarın almaşırlıv, ajrım ambulatorialar buldırlıv smotordıñ tər məqsəte bulıp tora. Smotrdə tıberklıoz başlanıqs statjahı menən

stirləvselərdə asıvqa ajrımssı iqtıbar bırelə. Meditsina smotrı vaqıtında laboratorla tikşerevdərenə, retgintkyrhətmələrenə, spetsialist—vraçtarın konsultatsialar kyrhətmələren kın kıləməndə quillanılaraq. Kurort həm sanatorialarqa moxtaz bulıvssı jəş yımerdər, balalar polikliniktəre həm despansir bylektəre aşı ytkəreləsəktər. Meditsina smotrınñ hədəmtəhen maktəp, predpriətie administratsialarına həm komsomol ojoşmalarına belderevge kyrhətmə bırelə.

Meditsina smotrı oşo jıldıñ 15-se majınnan da huqlamaı tamam bulıraqa tejeş.

UQİTVSSYLARQA ATTİSTATSİA EŞENEN BARİŞİ

Başqortostan Məqarılı Xalıq Komissariatınñ məqıyməttəre buınsa 1-se martqa 2912 uqıtvssı attestatsianı ytkən. 1541 keşe buıyıl həm 1938-se jıl da hınavdar ytey eştəre menən uqıtvssı esendə qaldırılqandar. 399 keşe uqıtvssı eşənən bənləj buşatılqan.

1938-se jıldıñ 1-se avqustında uqıtvssylarqa attıstatsia uđqarıl eşe tamamlanırqa tejeşle. Ləkin

respublikala attestatsianıñ barıssı bıl eştən bıldələnən vaqıtqa ytəlməy gurqınsın tıvıdıra. Ber jılqa jaqın vaqıt esendə attestatsia komissialar attıstatsia ytergə tejeşle uqıtvssylarınñ barı 20 protsentın qına tikşerep uđqandar.

Raşılanqan 10 attıstatsia komissiahınnan oşo kəndə barı 5 he genə eş alıp bara.

(BaşTASS).

GRANITSALA

Vasili Malorodof granitsala xədmət itə. Ul vında Kənjaq-Seber kraınnan kılğan. Təvde unı Mladşıy komandirdar maktəbendə uqıttılar. Uqa avır buldı. Komandirdar jarda ittelər, həm kyp tə ytməı jəş komandir Vasiliñ eşe kəndən-kən alıq barı. Kyp tapqırdar jaqsı eşe, əlgəle disiplinahı esen vlogadarnostı alı.

... Qış kənə ine. Vasili təvlek bulı nərədtə tordı. Granitsala tınsı ine. Bojestar nərədkə otboı bırep, attarın lərləp, aşar joqlarqa jatqandar. Tən urtalarında zastavaqa, telefon menən granitsanı 8 keşe yteven əjttələr. Nacal'nik şunda uq kamanda bırdə. „Qoralqal“. Bojestar bık jəhəl kejenep, ədərlənep sıqtılar.

Ular 20 saqıyım bardılar. Sik vodoysylar kıyergə his məmkin tygel ine. Malorodof alıq dozor jəvərdə. Dozor sik vodoysyların tapqan. Bojestar maskirovatsa itep sik vodoysyların xərkəten kydtə başlanılar. Malorodof ydenen otdeleniehe menən ber soqorqa jəserenep doş

mandıñ kileven kəttə.

— Stoı qoralıqıddı taşlaqıddı—tıp qısqırdı Malorodof.

Kəlməgəndə kilep sıqqan bulı tavıştan doşman bənləı juqalıp qaldı. Ular vıtovkaların, patrantaşların, revolvirdarın taşlanılar. Bıl sik vodoysylar, vandıntar—şpiondar bulıp sıqtılar.

Kotil'nikof iseməndge zastavala Vasili Malorodof ikense vojevoj bəreleşkə osoranı. Valintin Kotil'nikof yterelən kəndə ul unı menən nərədtə tora ine. Ular ber-berehe menən aldan həjləşep qujqandar. Əgər də həzım bulha ber-berehe granat şarılatsıv menən signal bıtergə tejeşlər. Malorodof həm unı qul aşındaqı 6 pogramnik haqta tora inelər. Tınsı ine. Bına ber vaqıt alıbtaraq granat şarılacaq tavış işetelə.

— Attarqal—tıp qısqırdı Vasili. Malorodof otdeleniehe Kotil'nikofqa jardaımq, doşmandıñ jılın kiberge taşlandı. Ular Japon şpiondarın qıvır kittələr həm uların ber nısaheñ atıp ajaqtan jıqtılar, qoralda

Lenin pamiətnıqınan zinsof uramı kyreneşə.
(Urazbaxtin f. fotoğ.)

Sanqıyssylar juloqa sıqarılqə ədərlənələr

(Yd xəbərseveddən)

Sanqıyssylar sljotna Dəvləken rajonından bəzə 13 keşe bara. Şuların 7 he komsomoles, qalqandar sojuzdan tısqı jəstər. Qatnaşılssylardan 8 keşenən GTO, 3 keşenən GSO znacoktarı bar.

Sanqıyssylar sljotna, yddərenen proizvodstvo plandarın artırtıptəvse staxanoıssylar, jəməqat eşendə aktiv qatnaşılssı, politik həm dəjəm belem kıməlen ədləkhəd kytərevge ıntılıvssı in aldınqı eşe, kolxozsı jəstər hajlanıp jəvərelələr.

Sljotqa, Dəvləken orloqsoloq sovxozınñ traktor agrıqatı brigadirı Pelmenof, remont masterskoında eşləvse tokar Morof həm Gərajef iptəstər jəvərelələr.

Bıl iptəstər proizvodstvoa staxanoıssı bulıv menən genə tygel, şulaj uq jaqsı fizkul'turniktər bulıv menən də nıyq tanılalar.

Sljotqa kilevselərdən 3-he qıddar. Əsəhe la komsomolka. Averjanova (elektor stansiahı komitetı sekre

İşmaj.

FIZKUL'TURA HƏM SPORT

ƏFƏ--KUJBİJŞEF

9-sı martta „Dinamo“ katogında Əfə xokkisələr komandahı menən Kujbıjşef komandahınñ osoraşıl buldı.

Ujındı kujbıjşifselər başlanılar. Sudianıñ signal bıreve menən ular tuptı urtaqa alıp nıyq ıntılıs menən əfəselər qarqahına alıp bardılar. Ləkin ular nıyq haqlavdı ədə almanılar. Odaqqına vaqıt ujn urtalıqta davam itte. Kujbıjşifselər ikense tapqır kəsle ıntılıs jaharqaranılar, ləkin unışhıd sıqtı. Əfəselər tuptı yd initsiativalarına alıp kujbıjşifselər qarqahına qıvalanılar. Kujbıjşifselərdən unajhıd xəldə qalqan haqsylar bıl ıntılısı byle almanı həm tıp uların qarqahına indı.

Berense unış menən batırlanqan Əfə xokkisələrə taqı la initsiativanı yd qıldarına alıp, ujındı kujbıjşifselər qarqa təvənə alıp bardılar. Ujındı berense jartıñ 7:3 iħəve menən, əfəselər fajdahına tamam buldı.

Ujındı ikense jartıñ Kujbıjşef xokkisələrə esen taqı la unışhıdraq buldı. Ular vınyında taqı la nasarıraq ujnaniılar. Əfə xokkisələrə tuptı kujbıjşifselər qarqa təvənən alıp kitergə irek bırmənelər.

Ujn Əfə dinomosylarınñ jenevenən, 13:3 iħəve menən kəttə.

Redaktor urınvabarı:
Q. MURTAZIN.

Əfə „Oktabr natıskahı“ tipografiahı. Başlavıl vəkile № 1401

Sovettar ile granitsaların haqlavda

Kən jaq granitsala N... poqrom otrəd vojestarı tənge jəseren dozordı toralar.

(Sojuzfoto).

ryn aldılar həm uların granitsanıñ sigenə tiklem qıvır jəvərdelər. Hınnan otdelenlenen vojestar ovoxodqa sıqqan vaqıtta ular arahında Valintin Kotil'nikof juq ine. Ul gerojdarsa japonlar menən bəreleşkən vaqıtta ylgən ine.

Malorodofın xədmət srogı tıddən tula. Ul jaqınan sverxsrocıy rəvəştə xədmət itergə qala. Xəder unı xədmət knıgahına 30 dan artıq vlogadarnostı jadıqlan.

(TASS).

Leninse

VLKSM-dın

Başqortostan
Ölkä häm-Öfö
qala komiteti
organı. 12 jıl
sıqı.

Pariz kommunahı

Mäskavda, Lenin mavzalejında, Lenin tavutı ergähendä iškergän, pylälär menän telgälängän qıdıl vajraq tora. Bıl—1871-se jıl da 18-se martta tıvqan häm 72 kün jäsäğän—hün kontrrevolytsia udarı menän jemerelgän Pariz kommunahıñıñ vajraqı.

Bıñan 66 jıl qala Pariz kommunardarı qoral kесе, yddärenen batırdarsa keraştäre menän kapitalizm voqavdarın ödörgä kytäreldelär häm Fransia başqalası Parizda pomeşiktär, kapitalistlar vıasın jemerep, unda xedmätsän xalıq xökümän urınlaştırdılar.

Bıl tarixta kyrelmägän vaqıqı ine. „Bota eşse revolytsialarınan väd vıasqa saq-saq qına ireskän ber genä revolytsianı beläved. Ul—Pariz kommunahı. Lakin ul odaq jäsämäne. Döröb, ul kapitalizm voqavdarın vıtırqa mataştı, lakin ul bıl voqavdarıñ vıtırqa, vıgeräk tä xalıqqa revolytsianıñ jemışle (blarıne) material hädmetlären kyrhätergä ölgörmäne“. (Stalin staxanofıylardıñ berense bota Sojuz kənäsmähe, 1935 jıl). Sönki kommunahıñ huqıyır qadınqan unıştarın nıqıyırdaı, qoralı keraştäre jektäklär, alıp barırdaj nıq, vırdäm, asıñ menän proletar, kommunistik partia juq ine. Şul arqala kommuna qırqa xäräkät itev urınna jarım saralar kyrev menän genä siklände, häm kyp xatalar jahandı. Xatta xökymätte aqsa majalarınan mährym itev esen fransia bankahın da yd qulına almaj qala.

Ö doşmandar aşyqıñıq menän kommunahıñ vıterev esen äderlände.

Aprelda Parizqa hözym başlana. Kommunardar it kütke batırılq menän qarşıñq kyrhättelär. Pariz esen häm unıñ uramdarında 8 kün bulıña qanıñ huqıyır davam itte. Lakin bota Fransianan ajrıqan kommuna, nemestar tarafınan jırdam, kyrhätelgän kontrrevolytsia kesenä qarşı tora almanı häm kommuna jemereide. Şulaj da kommuna 72 kün jäsävendä, ydenen janı tıptaqı dävlet bulıvın, proletariat dektaturahı bulıvın kyrhäte aldı.

Pariz proletarlarınñ qorvandarı edhed juqalmanılar. Kommunardar tarafınan başlanqan eş, vıjek kommunistar partiañı, Lenin, Stalin jetäkelegendä nedden ilebedde jenerıyıtı. Kapitalizmde kire qajtarırqa tırbıvıvı bota tör oppartunistar—xalıq ara kontrrevolytsianıñ aldınqı oträde, faşizmdeñ jallanqan vandahı trotskiñ—zinovıjeñ şajkanı häm undardı tar-mar itep, Stalinseñ Konstitutsia vajraqı aıtında ilebed kommunistik jımqıat tödevde jenevle räveştä alqa atıaj.

Millionlaqan sit il proletarlar häm ulardıñ jäs vıvıvı yd ildärende pariz kommunardar esen davam itterelär—kapitalizmde vırep töşerögä köstären tupıajdar. Batır İspania xalıq ydenen häm Germanıa, İtalia faşizmına qarşı, irekle respublika esen qoralı huqıyır alıp vıara.

18-se mart—Pariz kommunahı köne, aq terror qorvandarına tıvqandar sa jırdam itev köne bulıp, jıstar arahında internatsional tırbıane kösajtevögä, donja proletarlarınñ vıtanı bulqan yd tuqan ilebedden kösen häm qeväten nıqıyırqa saqıra.

6 nıñ martta N. aviocast komundir qatındar internatsional 2- balalar jortonda tırbıalänevselär esen dur kısı ytkärdelär. Kısıñ Mäskavga kılğan İspania revolytsion jıdıvıyları—Maria—Torza Leon häm Rafael. Al'berti qatnaştı.

HYRÄTTÄ:—Maria—Torza Leon balalar häm komandir qatındar menän beseda ytkäre.

RESPUBLIKABİDDİŇ SANQİBSİ LARİNA-FİZKUL'TURNİKTARİNA QAJNAR SƏLƏM!

Bögen respublikabıddıñ bota rajondarınan 500 kolxozsı sanqıbsı kamandahı Öfögä kıl. Ulardıñ botahe la kolxoz qırdarınñ aldınqı keşeläre—staxanofıylar, udarıktar bulıp xedmätkä häm il qurqavıñı qına äderlektärenen raport vırasaktar.

Respublikabıddıñ başqalası kolxoz qırdarınñ, predprietielerden aldınqıylarına, fizkul'turniktarına qajnar qarşılav ojoştırdı. Qalanıñ menlägen fizkul'turniktarı ulardı qarşılarqa sıqıp, bıl finis döjem fizkul'tura vajramına ajlanəsäk.

Bıl, sovet fizkul'turahıñıñ döjem xedmätsänder tormoşona İnevenen asıq kyrhätkese bulıp, aldaqı könde massovıy fizkul'tura esen kınajtevde bik dur ähmıetkə eja bulıp tora.

Bıl, döjem fizkul'tura vajramı—Stalinseñ Konstitutsia menän eşläp, Stalinseñ Konstitutsia İmenän jäsävse Sovet Başqortostanı xalıqtarınñ kynele tormoş demonstratsiañı bulıp tora.

Respublikabıddıñ aldınqıyları—fizkul'turniktarqa komsomoldarsa qajnar sələm!

Başqortostan ASSR—Eske Eştar Xalıq Komissariatı tödev turahında

BAŞQORTOSTAN ASSR YDƏK BAŞQARMA KOMITETİ PREZEDİUM QARARİ

RSFSR-dıñ Konstitutsiañıñ 69 statjahına mıvafiq räveştä Başqortostan ASSR Ydäk Başqarma Komiteti qarar itä:

1. Başqortostan Avtonomialı Sotsialistik Sovet Respublikahıñıñ Eske Eştar Xalıq Komissariatıñ tödörgä.

2. Başqortostan Avtonomialı Sotsialistik Sovet Respublikahıñıñ Eske Eştar Xalıq Komissarı itep iptäş German Antonovıç Lypekinde sildälgä.

BASSR YBK predsedatele A. TAHIROF.
BASSR YBK sekretarı Z. ƏMIROF.

G.K. Ordzonikidzenen itälegen mangeläşterev

SSR Sojuzı Ydäk Başqarma Komiteti G. K. Ordzonikidzenen itälegen mangeläşterev turahında qarar qabul itte. Urındaqı partia häm sovet ojoşmaları horavı bulınsa Tınjaq Kavkaz krajıñ—Ordzonikidze krajına, Tınjaq Kavkaz timer jılın—Ordzoni-

kidze timer jılına, Kadiefka qalañ (Donbass)—Sergo qalahına ajländerelde.

125-se hanı aviatsion zavodqa Sergo Ordzonikidze isme, Ciläbenen ere stanoktar tödev zavodına Sergo Ordzonikidze isme bıreide.

İSPANIALAQİ FRONTTARDA

Respublikaslar möhim pozitsialardı qulqa aldılar

Pariz, 15. Madridtıñ ovorona komiteti kısı kısı menän: „Xarama jılqahı rajonında respublikaslar doşmanqa unıñ ataka jahap alqa atlanılar. Gvadaxara frontında respublikaslar janınan, strategik jähätten möhim pozitsialardı qulqa aldılar. Bojestar doşmanqa kesle ataka jahap uqa dur zarar kılterdelär. 31 İtalian haldatı qulqa alındı. Xökymät aviatsiañı fıtneşelärdən tıjıda torqan qäskärdärenä bombardirovka jahandı häm ber yk vaqıtta doşmandıñ 3 samoljotıñ vırep töşerde“ tip belderde.

Pariz, 15. Kısı respublikaslar, qıñqı kontrataka hädmetähendä Gvadaxaranan 30 kilometr alıñıqta bulqan Val'dearinas avlına İndelär.

London, 15. Madridtan belderevärenä qaraqanda Gvadaxara frontında İtalian qäskärdärenä jahalqan hözym Madridta dur şatıq tıvırdı. Şulaj da Madrid matbuqatı sikten tış optimistıq kyrhätevdän haqlanırqa saqıra. „N'jus—kronikiden Madridtaqı xəbärshe, respublika qäskärdärenen jeneve otta taktika alıp barıvıñ hädmetähe bulıp tora häm şulaj uq fıtneşelär haldattarı arahında moral' xälden nasar bulıvı menän anlaşıla, tip kyrhäte.

Madridtı haqlav esen bota saralar kyrelä

Barselona, 14. Katalonia xökymätenen başlıq Tarradel'jas kısı radio aşä höjlägen telmärendä, İspan xalıqınñ häm İspan demokratiañıñ jadıvıñ xäl, itä torqan Madrid frontıñ haqlav esen bota kerakle saralar kyreide, tıne. Kataloni-la 1932-36-sı jılqı kontengentlar aşyqı räveştä armiaqa saqırlasaqtar. Şunıñ menän bergä tıjıdan qoral jılvı ytkärelesäk. İñ adaqtan Tarradel'jas Katalonia xalıqına, bırdäm häm kın xedmättäşlek nıgeğendä faşizm öbtönen tılv jenevde tımin itergä saqırtıp möräzäqät itte.

„Bed äsirdäde atmajıbd“

Pariz, 15. Gazetalar respublikaslarıñ samoljottarı kısı fıtneşelär qäskärdäre urınlaşqan İnla öbtönenä Madridta torqan äsir İtalian haldattarınñ hyrättäre töşerelgän qaqıddar taşlanılar. „Bıl hyrättärgä: „Bed äsirdäde atmajıbd“ tip jadıqan tip belderelär.

Respublikan İspaniaqa jırdamıja

Vaşıngton, 14. AQS dävlet departamenti jamaqätselek fekerenend qıñmı aıtında, respublikan İspaniaqa jırdamıja vırvıvı meditsena personalına pasport vırevdän ydenen baş tırvıvın kire aldı. „İspan demokratiañıñ Amerikalaqı duštarı“ ojoşmalı bıl personal'de häm şulaj uq 4 jalan gospiatalıñ 10 tonna meditsina matrialdarın his kısıktermästän, İspaniaqa jıvıra.

SOVET XALQYNIN JETÄKSEHE

VKP(Б) УК nen sirattaqy plenum turahında infarmatsion belderev hem vyl plenumdyň 1937 jyldyň 27-se fevral'endä iptäş Zdanof dokladı buýnsa qabul itken rezolytsiäni iqlan itelde. Bejök, zıräk bol'seviktär partiäni tarafynan jenevle rävüş-jä jetäkselek itelevese bötä illebedden tormoşo esen vyl dokumenttyň ähmietä qajät dur. Byl rezolytsia Stalin Konstitutsiäni qabul itev unajy menen illebed aldına qujylqan tarixi burystardyn partiä tarafynan xäl itelevenen konkret juldaryn bildälä. Partiädyň Udäk Komiteti plenumnyň partiä—politik eşte ydgärtep qorov turahındaqy qarardary şunda nigeđlängän ki, „SSR Sojuzynyň Janı Konstitutsiäniň tormoşqa indereleve illebedden politik tormoşonda voroloş tigen hyd“. Bedden hajlav sistemädyň taqy la demokratizatsiä-läştyrv, deputattardı dejem hajlavdar, tin yk bulmaqan hajlavdardı tin hajlavdar menen, kyp därežäle hajlavdardı tura hajlavdar menen alyştyrv, bötä xalyqtnı fekerer horav (referendum) inderelev eşseler ham kräbtändär sotsialistik dävlat-tenen qeväten vıqqa tiklem kyrelmägän därežäle nıqytalar hem Sovet xalqyn politik aktivlyqtnı janı, ju-qary vabqysına kytärälär.

Sovet vıasy hır vaqıtta la in demokratik in xalyqsyl hem şuqa kyra donjala in qevätile vıas buldı. Stalin Konstitutsiäni—donjala in demokratik Konstitutsia—Sovet xedmet xalqynı taqy la kyberäk massalaryn il menen idara itevge ılyqtıra, aktiv politik tormoşqa kytärä. Şunı menen, sotsializm esen, vatanıdyň baxte hem sasak alyv esen koraş-tä hır vaqıtta la Sovet xalyqynı aldında vıarvı eşseler şıjınyñ diktaturahın taqy la nıqyta.

Eşseler şıjınyñ hem xedmetändärdän başqa qatlavdarı saftarıñ bulqan ajırvsa aktiv hem anly grazdandardı berlästerevse hem ulardıñ

aldınyq oträde bulır torovı kom-munistik partiäni bötä xedmetändär menen, bötä xalyq menen hır vaqıtta la nıqy bälleşä buldı. Rossianı eşseler şıjıny hem kräbtändäre itke kontrrevolytsion donja-nıñ bötä köstärenä qarşı Lenin—Stalin partiäni vajraqy äbtında ke-räştelär. Illebedden xedmetändäre oşo partiäniñ vajraqy äbtında intervensiäni, aslyqtı, jemerekleke-jendeler, donja burzuaziäniñ hözy-men kire qaqtylar hem sovet vıasy nıqytılar. Kommunistar partiäniñ vajraqy äbtında bed sotsializm tedö-nök, qevätile sotsialistik derzavanı barlyqqa kiltirdek. Sovet xalqynıñ bötä donja kylämendä tarixi jenev-däre xäder Stalin Konstitutsiäni me-nen nıqytıdı. Unı tormoşqa inde-rev illebedden politik tormoşonda voroloş tigen hyd.

Sovet xalqy massalary ydenen huqyşarda tanylyqan, hınalqan hem şınyqan jetäksehe—kom-munistar partiäni hem unıñ julbaşşy iptäş Stalinde sikhed hejeler, uqa şanalar. Kommunistar partiäniñ jetäkselek role illebed-den Top Zakonında—SSR Sojuzynyñ Janı Konstitutsiäniñ jađylyqan.

VKP(Б) УК plenumnyñ rezolyt-siäniñ vyl turala Stalinsel dahıj asylyq hem qadilek menen äjel-gän.

„Partia vyl voroloşton vashında, janı, adaqyna tiklem demokratik bulqan hajlavdardıñ vashında tora alıñ esen, unan ni talap itelä?“

Vınyñ esen partiäni ydenen ed-mä-ed demokratik praktika ykäreve, partiäni eske tormoşonda demokra-tik sentralizmdıñ nigeđdären, partiä ustavy vıny talap itkensä, adaqyna tiklem unıñ ykäreve, partiäni bötä organdarı hajlanqan bulıvdary esen zarur bulqan şartlarqa unıñ ydenen eja bulıvı, tənqit hem yd-ara tənqitlen tuly därežäle ybeşe, partiä massahı aldında partiä organ

darınyñ javaplylyqy tuly bulıvı hem partiä massahıni ydenen dätuly aktivlästereleñ bulıvı talap itelä.“

Läkin vyl şartlardı ytäv, bötähe-nän dätälek, qajıy ber ojoşmalarda bulqan partiä ustavyñ hem partiäni eske demokratiahiñni nigeđen vo-dov praktikahıñ vötörön tigen hyd. Partiä organdarıniñ hajlanıy qujla-torqan bulıvdaryñ vöđov, hajlavdar-dıñ sroktarıñ vöđov, kooptatsia, bildäläp qujıvılyq, isemlek menen tavışqa qujıv, faktta jıjılyşlardı juqqa şıqarıv hem ulardı konferen-sialar menen almaştyrv hem vıqqa oqşaşly başqa fakttar partiä tedöleşe-nen tıp ojoştorov prinsiptären vo-dov, partiä ustavyñ vöđov bulır tora hem ular şıdarlyq xäl ty-gel.

„Demokratik sentralizm nigeđdä-ren vöđovdyñ bötä vyl fakttarı—tejelä plenum rezalytsiäniñ partiä-qa zarar kiltelär, senki ular partiä aqzalaryniñ aktivlege ybevgä tor-moz jahajdar, bedden partiäni tormoşonda ajırm politik ähmietkä eja bulqan aktivie jetäkse eşte qatnaşv memkinlegenän mährym itelär, partiä organdarıniñ eşmäkerlege eşte-nän partiä aqzalaryniñ zakonıy kontrol' xoquqtarıñ ulardı mäh-rym itelär hem şul arqala jetäkseler menen partiä massalary arahındaqy döröş yd-ara mənäsävtärdä vöda-lar.“

Plenum qarardary bujınsa, 20-se majqa tiklem, partiäniñ başlanqıy ojoşmalarıniñ partkomdarıñ alıy, partiäniñ bötä ojoşmalarında partiä organdarıñ hajlavdar ytkäreläsäk. Hajlavdar vaqıtında jıvıq, jışren tavış vırevde urıñlaştırv, partiä-niñ bötä aqzalaryna telähä nıñdä kandidattı kire qaqıv hem tənqitläv xoquqyn tamin itev menen partiä massahıni aktivlästereşäk, hem partiä organdarıniñ ısyn-ısynılap, hajlap qujılyvıñ tamin itäsäk.

JOSEF GÄRÄJEF

Javaphıd redkollegia hem nasar zurnal turahında

Jıl hajıy „Pioner“ zurnalı şıqqa tip bötä balalarqa belderelä, urıñ-darda taratıv bujınsa eş alıy barıla.

Bıl xäbärdä his sikhed balalar dur şalıq menen qarşıajdar. Läkin şıqıv turahında bulqan belderev menen tıvqan şalıq, zurnaldıñ şı-qıv hem ısynan da balalardıñ bik kyp tölä dur talaptarıñ ytävge ire-sev menen aqlanmaj.

Vıny, zurnaldıñ şıqqan handarı-nıñ esenä inmäjensä, tik vaqıtında şıqıvıñ kyrahkändä genä asyq kyrep bula. Ytkän jılda ni vıar ber nomer zurnal şıqqa. Bıl 1936 jıldıñ jöje ine. Bıjı nisek jette şulaj 2-3 handarı (ul da ike nomerı bergä) şıqarılıdı.

Zurnal redkollegiäniñ (redkol-legia aqzaları A. Ämin, S. Jamalejef, Mankejev), balalarqa daimi rävüş-tä şıqıy kılğan jaqşy, matur, zurnal nırevge javaphıd qarash vına şu-nan başlana. Ä ul javaphıdıq zur-nal esenä inhän taqy la nıqıraq asyła tışa.

Bına unıñ 2-3 handarıñ alajıq. Zurnal uqıv şıfatıñ kytärevgä arnalqan mägälä menen başlana. Kosaref İptäşten „Puşkinde uqıqıd“ tıgän mägälähe, Gefninen „Qoldar korabele“ şıqıvıniñ (Sondokio İptäş) tärzömähe hem uşındar urıñlaştı-tylyqan, Bınan başqa M. Gor'ki şılografiäniñ qarata la jaqşy qına ocerek var.

Tokaref İptäşten baş mägälähendä ä fajdaly kyrahmälär var. Läkin pedagogik jaqtan döröş bulmaqan fekerder ä juq tygel. Tavge bittä, ikens e avzasta—ul, uqıv şıfatıñ

kytärevgä—45 minutlyq vaqıttı, döröş fajdalanıv, tađa däftär bulırvı, matematika möjüş bulırvı, jar-damlyqtar tedöv, tip kyrahä. Bıl bik primitiv qarash, eştän jedöv. Eş-unda qına tygel, ydäk mäs'älä—fändär nigeđenä eja bulıv, gramota-ly bulıvqa ireşevdä. Nıñ, äđäbiät, jeki biologia fäne möjüş ojoşto-rorqa kärekmä. İptäş Tokarefsa ma-tematika möjüş genä käreş kyra-hen!... İkensä bittä İptäş Tokaref primitivläştırv, oträdien pionerdar-qa kyrahä torqan, jarđamıñ kənäs menen sikläj.

M. Gor'kidän „Davı xäbäreseh“ vötönä sataq, nađan tärzömä itel-gän. Bıny uqıqas Xuzanasrıdinden qadıy „qoşqa“ äjländereve xätergä kılä. Bına berense hejläme: „Aqıly bolottar menen qaplanqan salı dınged eştendä jel qara qoşqollo bol-lottardı tupıaj“. Bıñdaj jekmätke vöđov, ritm juq, xudozestvo juqal-qan, ä artaban nıgeräk nasar kılä.

Nagajılyñ „Lazutcik Mostafa“ tı-gän xıkäjähe la jahalma, öikän ke-şenän vökäjärdä aldap ışandırvı kevek. Tärzömäse xudozestvo tel talaptarıñ belmäj eşlägän. Un-da şökäthed öndär bira torqan hyd-därdä qatar qujıvdar kyp: „...Art-tan tip qısqırdı“, pulemjottar tırlı-taj—vıñda ber rätän 3 „ı“ kılav-de redaktor ää kyrmä. (A. Ämin). Xäjer bıñdaj urıñdar vökähed.

Qıjıjıllıf İptäşten „Radekten tışa“ xıkäjähe tel jaqıñnan nađan jekmätke jaqıñnan eşlänmägän, ödon. Şulaj İtep zurnal esendä origenal nımälärdän pionerdar esen jaqşy

äbär juq.

Jeteshedtektär vınyñ menen vöt-mä. Zurnal uqıvıylardı orfografik nađanılyqqa tartı. 19-sı bittä 70, ä 34-bittä 35 orfografik hem tınyş bil-däläre xatahı var. Urtasa İtär me-nän 25 tekstıa 1200 xata şıqqa. Ä şul uq zurnalda yddäre balalardı döröş jađırqa ejrätelär. Orfografik xatalar jebärev arqahında İptäş Ko-saref mägälähendä tupat mägäñä vıra torqan urıñdar var. Əlla nıñ-dä qıjıñ hyddär aqlatılmaşınsa qal-lalar—(Lazutcik, gratsia, izostudia), başqortısa bırege memkin bulqan kyp hyddär rossa bırelä (cista, klass, kraska h. v.). Şul uq hejläm tedöleşe xatalary bik kyp. Tavge bittä yk 45 hydle hejläm var. Zurnaldıñ jar-tıñnan artılyq—tärzömä. Ulardıñ tärzömä şıfatıñ bik tyvän. Mähäl-län, „qajda uqıvıq“ tıgän mägälä Mäskäv zurnalıñ şul köjensä alıñqan. Ä bit vyl konsultatsiäni Başqortostan şartlarıñnan da bırep bula.

Zurnaldıñ oformlenlehe nasar, ky-ñelhed, ner genä jaqy menen dätä balalar, pionerdar zurnalına oqşa-maj.

Zurnal uqıvıylardı qenäqatıl-dermä. Unda kul'tura, kın mägäñhe menen kul'tura juq.

„Pioner zurnalıniñ ner jıqqa 3 nomer şıqıvı hem estalege jaqy-qan şulaj nasar bulıvı vıñan huq tydöp tororloq xäl tygel. Asyqşy rävüşä zurnal jaqşy kadrıñ menen nıqıtylyrqa, hem ul bötä balalar hejöp uqıj torqan zurnalqa äj-länderelevgä tejes.

VKP(Б) УК plenumı qarardary, partiäni eske demokratizmiñ partiä ustavynda kyrahätelgänsä his hyd-heđ hem tulyhınsa tormoşqa aş-ırv nigeđenä partiä eşen ydgärtep qorov saraları, bedden zıräk hem maqtavly jetäksebedde—kommunistar partiäni—janı unıştar, janı je-nevdär esen qorallandıralar. Ular—vyl qarardar—partiäniñ turalıqly hem bırelgän ulı—Lenin komsomolı esen xäräkät programahı bulır toralar.

Huñqy vaqıt esendä, nıgeräk tē Azof-Qara dınged krajında hem Ük-rainalaqy kyp kenä ojoşmalarda şı-juzdın eske demokratiahiñni nı-geddären tupat rävüşä vöđov, komsomol ustavyñ vöđov fakt-tarı vajtaq asyldı. Sojuzda jäjelep kılä torqan yd ara tənqit kyp kenä komsomol ojoşmalarında komsomol eşen tarqalqan bulıvı, sojuzdın eske demokratiahiñni vöđovı, kooptatsia hem bildäläp qujıvılyq faktarıñ asa. Bıl dur jeteshedlek-tärdä vötörön—bötä Lenin komso-molıniñ in berense burışy. Tärätä ojoşmahı bulır, milliondarsa aldın-qy Sovet jıştären berlästerevse kom-somol ojoşmahı esen VLKSM usta-vıniñ bötä talaptarıñ tulyhınsa hem his hydheđ tormoşqa aşırvı ajırvsa ähmietle.

Partiädyñ geroik tarixi, unıñ qarardary bedden jış vıvınyñ esen, Lenin komsomolı esen hır vaqıt ölgö bulır torđo. Bed hır vaqıtta partiäni, unıñ bejök jul-başşy hem ostazy İptäş Stalinden ejrandek hem ejranedä. Lenin komsomolı hır vaqıt bejök ostazyñ bejök Stalinden: „Partia-nıñ jetäselegen tamin itev kom-somoldıñ bötä eşendä in başlysañ hem in ähmietle ikänen komsomo-les İtätä totorqa tejes“, tip kyrahä-ve bujınsa his tajıymajsa bardı. VKP(Б) УК plenumı qarardary jış-tärdä kommunistik tärbiälävdä, kom-somol aldına İptäş Stalin tarafynan qujılyqan burışy unışly rävüşä ytäv esen komsomoldı janı, qevätile qor-al menen qorallandıra.

Komsomol ojoşmaları hem kom-somol matsuqate VKP(Б) УК plenumı qarardaryniñ bötä ähmieten komsomolstarqa jetdi rävüşä anla-tyrqa tejesär.

VKP(Б) УК plenumı, şulaj uq, Buxarin hem Ryklyñ partiäqa qar-şy eştäre turahındaqy mäs'äläni tikşerdä. Hem ulardı VKP(Б) safı-nan şıqarıvıqa qarar itte. Ləqnät-längän İke jedlölär, ular odaq jıl-dar bujına Leningä hem bol'seviktär partiäniñ qarşy koraştelär. Ular ille-bedde kapitalistik julqa vororqa mataştylar, ular illebedde sotsializm tedövge qarşy koraştelär. Xäder ul taşlandıqtar, kapitalizmdı kire qaj-tarvıylar yddärenen xıñätselek, İke jedlöläk juldaryniñ logik sigenä kilep jettelär. Ular bedden bejök Le-nin partiäniñ saftarıñ artıq rävüş-tä almatıar.

Kommunizmqa vıarvı jılyşıddı doşmandardan jenevle rävüşä tadar-tyv ydenen revolytsion ujavılyqñ ky-tärep, kommunistar partiäni hem illebed, geroik Sovet xalqy janı dur jenev-därgä, kommunizm tantanahıña qor-ırlıq hem ışanılyq menen alqa baralar. Hem hır vaqıttaqısa, bed-den koraşebedden izge vajraqy be-jök Lenin—Stalin partiäni vajraqy bulır. Hem, hır vaqıttaqısa bedden sotsialistik vatanıdyñ tarixi je-nevdäre Sovet xalqıña, kommunistar partiäniñ hem illebedge bötä donja xedmetändärenen zıräk hem qevät-le, sikhed hejölövse atahı hem os-tazy, jıştärden duşy hem atahı—bejök Stalinden jetäkselek İleve me-nän tamin İtelärdä.

(„Kom. Pravda“ baş mägälähänän).

IŞ KITKES VAQIQLAR HƏM QƏMHEB TƏRBIƏSELƏR

... 2-se smena. Rus tele uqıtvıshı Svenuxova VI klassta dāres birā. Unıñ aldında jalqav qaqidālere tablitsahı. Svenuxova:—Bına ul jalqavdardıñ anıata torqan tablitsa, tip sitka kitev menān klassta tərtiphedlek-tāre menān tanylıqan Bajbikof, Min-lebajıf, Allaqulof hām taqı ber nı-sa uqıvıshı şunda uq uqıtvıshı öbtelēnā jayrıldılar.

Oso vaqıttan fajdalanıy arıq partalardıñ berhendā ultırvıshı uqıvıshı Qıymof uqıtvıshı partfelēnā tıqıla hām kıd asıyjomqansı portfel esendāge 220 humaqsanı alıp hāla. Axır-la vıl aqsa 12 bala arahında vılenā.

Bıl iş kitkes jenājetsel vaqıqqa bē-tā klass aldında eşlānevge qarama-btan ber genā bala la faş itergā, uqıtvıshıqqa ajterge batırsıyq itmāne.

Əle kypıtān tygel genā VI klasstıñ uqıvıshı, jās jenājetse Alla-qulof, VII klass uqıvıshı Qelımul-lındı sənsep jaralaqan ine.

Bındaj jenājetsel faktardı 15-se māk-tāptān(Əf) kyp kılterergā mēmkin.

Lākin bıl jenājetārdēñ bēāhen-dā tedevdān alda bıl faktardıñ kıl-ep sıqıv tamırdarın tikşerergā kē-rāk.

Bıñnı tamırnıñ hıs şikheđ māk-tāp-tēñ ydenān, kyp jēdlāqan balalardı tərbiālevge saqrılqan uqıtvıshı kollektivnıñ nasar eşlāvenān edlārgā kē-rāk.

Māktāptā 23 keşelek uqıtvıshı kollektiv vār. Berense siratta uqıtvıshı yddārenēñ bēā eştēren klassta dāres bırep sıqıv menān genā siklājdar. Ular balalar menān klassta qıñna osoraşalar. Bına peda-gogia institutıñ bēārep, inde 2-se jıl şul māktāptā eşlavse jās uqıtvıshı Nazaroftı alajıq. Ul klassta dāres bırevdān başqa ber genā vaqıtt la balalar arahında bulmaj. Unıñ bıl eşenā māktāp direktorı Əmirof bık tıñs rāveştā, ul:

„Min balalar arahında qārlānmāj nısek eşlāp jērejem“ tip kire qaqrıvıñ anıata. Xatta ajrım keşeler yd dāse vaqıtda balalardıñ nāmā eş-

lāp ultırvıdarı menān qıdıqıñnımaj-dar.

Rus tele uqıtvıshı Svenuxova hām nemes tele uqıtvıshı Platunova nıñ hār dāresen kypselek balalar nāmā eşlāp ytkāreğā telājdar, şulaj ytkā-rēlār. Klassta uqıv dissiplinahıñ qı-jıv eşen tırvışıv, tərbiāvi eş alıp vārıv urnıñna, „əgər vılaj bulhaqıd min māktāpte taşlap kıltergā mēzvır bulam“ tip balalardı „qırqıtvıdān“ udmājdar.

23 uqıtvıshıñnıñ tik 3 kenā keşē— Qutuşeva, Teregulova, Sabirova iptāştār genā balalar arahında dai-mi eş alıp vāralar.

Māktāp direktorı—ajrımısa unıñ direktorı iptāş Əmirof uqıtvıshıy dējem māktāp tərbiāvi eşenā tartıv-dā jomoşaqıy kırhātē, bēānıñ qānā-qātlānmāblek eşlāj. Iptāş Əmirof ba-lalardı ejrānev, asıyqan jeteşhedlek-tārdē bēārepdā qatmarı tərbiāvi sa-ralar ojoştōrov, ydē hār uqıvıshıqqa iqtıbarı qarav, ular menān eşlāv el-gēhē kırhātēv urnıñna eş praktika-hında administrativ xārəkāt itev, ka-bınetsıy kырerāk urıñ ala. Ydenēñ hyde menān ajtkāndā kabinetqa sa-qırıp tege jākı bıl balanı „beşerep sıqarıv“ menān genā siklānā.

Māktāp direktorı iptāş Əmiroftıñ da, uqıv eştāre medire Kılmitoftıñ da balalardıñ jorttarında bulqanda-rı juq. Klass jeteşkelāre yddārenēñ burıstārnıñ formal rāveştā yldvđān balalardıñ dissiplinahıñ kartockaqa jadıp, qul qujıv vārıvdān jıraqı kıl-tā almajdar. Uqıvıshıy jorttarıñ-da qı tərbiālāren, ularıñ qaja, kem menān jērevdāren, nısek vaqıtt ytkā-revdāren ejrānmājdar. Bına juqarı-la kırhātēlqan jenājetā eşlāvda qat-naşıvıshı hām ber balanı sənsevse Allaqulof tik tēnnā saqrāt 12 lārdā genā ejōnā qajta torqan bulqan. Ə-nıñ xāl menān ber genā uqıtvıshı la qıdıqıñnımaj. Bajburın menān Tamimdarof, Əxmitoftar yddārenēñ bēā vaqıttarın dvoreştıñ vılet ha-tıv kassahı tēvōndā ytkāre torqan bulqandar, hām başqalar.

Māktāptā massovıj-tərbiāvi eş, pioner eşē bēānıñ juq dārazāhendā tihāk tā hıs artıq bulmāb. Māktāptā 377 pionerı eşenā alqan 9 otrād vār. Şulardıñ 4 hendā uqıv başıñ-qandan bırlē inde vozatıjdar juq. Bulqan 5 vozatıjdarıñ bēāhe la ped-rāsfak uqıvıshıy bulıp, ular dā ajı-na ber genā tapqır, bajramdarda kıl-ep „qunaq“ bulıp qıñna kılēlār. Māk-tāptā bēāhe 4 tıñrāk ojoştōrolōp, nı vār 60 lāp qıñna bala uratıyıp alıñ-qan. Ə qalqan 600 lāqan bala ber tērlē la massovıj tıñrāk eştērenā qatnaşmajdar. Xatta ojoştōrqan ty-nārēktār dā rātılē eş alıp vārımajdar.

Māktāptā pioner bıl mēāhe vār. Lā-kin ul dā pionerdardıñ kul'turalı jıl itevdāre eşen qujıjlastıyılmaqan. Undā ber öbtāl hām ultırvıstān baş-qā ber nāmā la juq.

Bına şunıñ eşēndā 15-se māktāp balalar arahında bulqan jenājetsel kırneştārdēñ kyp bulıvıñ, berense siratta, balalar arahında tərbiāvi eştē qujıvda javahıdıy, vōrola almav-sıy kırhātēvse uqıtvıshıy hām tərbiāselār kollektivnıñ nasar eşlā-venān edlārgā kē-rāk. Sēñkı māktāp eşēndā, balalar arahında, hām hār bala menān eşlāvge qaraqanda ular kырerāk juq sēvāptār tavıy zarıana-lar qıñna.

Bında VKLSM-dıñ Lenin rajko-mıñnā hām unıñ pionerdar bıylege-nān qış bulıñna bergēnā keşenēñ dā bulmavıñ, VLKSM-dıñ qala komi-tetı pioner bıylegenān ber tapqır bulıp tā ber nāmā la eşlāmāve aj-rımısa iş kitkes xāl bulıp torā. Ular yddārenēñ bıl iqtıbarhıdıyqarına ajlānep qararqa tejeştār.

Juqarıla kılterelqan bēā faktar 15-se māktāptā massovıj-tərbiāvi eştārdē nıqlı julqa qujıvıñ, pioner ojoşmahıñ eşen tamırdān jılān-derevdē talap itālār. Māktāptāge tər-biāvi eşkē bulqan iqtıbarhıdıy, ba-lalar arahında vōdōqlōq taratıv fa-ktarına qarata politik huqrıy kыр-hātēv tejeşle baha tavıyqa tejeş. Xābınullıñ.

JANŲ PROGRAMMA BUJŲNSA UQBJBŲD

Qıyqı rajon ydāgendā bulqan komsomol aktivtāre eşen janı program-ma bujıñsa VKP(b) tarıxıñnıñ tēp momenttarıñ ejrānev tıñrāge ojoştōrolōp eşkē başlanı. Uqıvqa komsomolestār dır qıdıqıñnıñ menān āderlānep kılēlār.

Tıñrākte VLKSM-dıñ rajon komiteti sekretarı iptāş Bıkurın alıp vārā. Zēnātielār nıqlı āderlek me-nān ytālār. Propagandıs komsomoles-tarqa nıqlı anıata, konspekt tedev-juldarıñ ejrātā. Janı programma bu-jıñsa xāder bıs zēnātie ytkārelde. Z. Rāximjanıf.

Dur əhmietle həm fajdaly kisa

Horav həm javap kısıhe ytkārele-v turahındaqı xāvār Qaraqoş avlı komsomolestārı həm jēstāre arahıñna bık tıd taraldı. Hār qajıñnı yden-dıqlānılandıqan, bēāhe, anıajıñ kıl-gān mās'alālār bujıñsa bulqan ho-ravdarıñ bırep qalırqa aşıqtı. Şuqa kırālā qıñqa vaqıtt eşēndā komsomol tāvge ojoşmahı tarafıñnān horavdarı-dı jıjnavqā bılengān keşē qulıñna 395 horav jıjnalıdı.

Bıl horavdar avıdıñ komsomo-lestārı, jēstāre, olo aqajdar, jēngā-dār həm vāvajdar tarafıñnān dā bırel-gēndār.

Jıjnalqan horavdar tērlē gruppalar-qa bılēnde. Undaj gruppalar bēāhe 7 gā jettē. Bıl horavdar tıvāndāge tērdārdēñ toralar ine:

- Xalıq-ara xāl həm partia tedē-leşē, partia tarıxı bujıñsa 140 horav.
- Komsomol tedēleşē həm kom-somol tarıxı, ustav, programma bu-jıñsa 100 horav.
- Sovet tedēleşē bujıñsa 30 ho-rav.
- Meditsina eştāre bujıñsa 50 ho-rav.
- Koopiratsia həm hatıv eştāre bujıñsa 10 horav.
- Kolhoz həm jer eştāre bujıñsa 25 horav.
- Ostranomia, fizika, uqıv, uqı-tıv eştāre bujıñsa 40 horav. Bēā horavdarıñ 13 protsēntı İspaniala-qı xārāi faşistik fetnā turahında ine.
- Bına bıl horavdarıñ xarakterdā-rı uq komsomolestār həm jēstārdēñ

partia tarıxı, sovet ile qoroloşo, xā-lıq-ara xāl menān nı tiklem qıdıqı-hıñnıvdarıñ asıy kırhātē.

Bēā bıl horavdarqa la tulı, dē-rēş javap bırev eşen āderlekle keşē-lār, belgestār kē-rāk ine. Ə ularıñ bēāhen dā Qaraqoş tāvge komso-mol ojoşmahı, ydenēñ kēşē menān genā tana almajasaqıñ kıd aldında totop bıl kısıñe ytkārevge rajon ydā-gēndāge kēstārdē jālep itev eşen rajkomolqa mēzāzāqāt itte. Rajko-mol vıñnı jıldam eş menān qarşıla-nı. Horavdar rajon jeteşkelārenā, belgestārgā bılep bırelde. VKP(b) nıñ Stārlēvāş rajon komiteti jārda-mında partkabinet medire iptāş—Gut-of, rajon vıracı iptāş Samāra Mam-lejeva, rajon potrısojuz predsedatele—Sirāztdinof həm sovet tedēleşē bujıñsa Rajon Başqarma Komitetıñnān iptāş Sabıtof, agramom Usmanofar bıl eşkē tartıldılar.

23-se fevral kēnē kemden nısek āderlānevē vārıñnıñ sıqıldı.

24-se fevral dā inde āderlek menān bıl keşeler bēāhe la „Qıdıbı parti-zān“ kolhozı jēstārenēñ horav-javap kısılārenā vārdılar.

Bına urta māktāptēñ zalı. Kom-somolestār, jēstār, qıdār, kolhozı aqajdar, qarttar, kolhozı qatıñ-qıdār menān tulqan. Ular bēāhe la yddāre qıdıqıñnıñ horavdarına tu-lı, anıajıñ jıjnavqā ketālār. Zalqa bēāhe 400 dān artıq keşē jıjnalqan. Bındaq jēstār— „bıl tiklem kyp keşele jıjıñs əle ber dā bulqan juq

ine. Bēān Qaraqoş avlında kısıgā kılmej qalıvıshıy bık hırāktēr“... tip qāzāplānālār.

Tuqtarova Fatıjma, Tuqbajeva Əm-lıñ jēngājdar jās balalarıñ kýtārep kısıgā kılēndār. Ularıñ saqrıvıshı keşē bulmaqan, ular yddāre Qara-qoş avlında tāvge tapqır oşondaj kısı bulasaqıñ iştēkē qıdıqıñnıñ kılēndār.

Alıq rātılē bittārenā jıjırsıqtār qat-lānqan aq haqallı Jomadejeş Kamalt-dın menān Safın Sıtdıq vāvajdar ul-tıralar: Ular dā yddāre bırgān horav-qa dēreş javap alırqa kılēndār.

Kamaltdın vāvaj: „nı eşen kolhoz-dar ojoştōrolqas tā jērdār dāvlet ak-tahı menān bırelmāne“, „janı zakon menān, bıqā tiklem jāsēgān tēp za-kōndıñ ajrımahı nāmāle“ tıgān ho-ravdarına javap ketā.

Bına kısı başlandı. Zalqa tıñlıq urnıñnı. Tāvge hyđ xalıq-ara xāl, partia tarıxı, ustav, programma bu-jıñsa 140 horavqa javap bırev eşen iptāş Gutofqa bırelde. Komsomol eşē bujıñsa bulqan horavdarqa javapı rajkomol sekretarı ip. Axmadejeş bırdē.

- Komsomol dın menān nısek kē-rāşergā tejeşle? (Əndraqıpoş).
- Bēddāge gerojdardıñ nısahe komsomoles? (Vaqlı).
- Nāmā ul VLKSM? (Qırlıpoş).
- Nı eşen komsomoldı partiahdı ojoşma tıdār? (Almāxāmmāt).
- Nāmā ul KİM?
- Komsomoldıñ berense sjezı qajıñnı bulqan? (Tuqtarof).
- Nı eşen komsomoldı ordenis

tıdār? (Tuqtarof).

Bēd mıñalqa jēddān artıq horav kılterā alābıd.

Meditsina elkāhenān bıñna oşon-daj horavdar bırgēndār: Grepp avrı-vı jōqoşlōmo?

— Nı eşen sēsāk avrıvı tıd ta-rala?

— Nı eşen qajıñ ber balalar qā-rip bulıp tıvalar?

— Malārlē avrıvı qajdān xasel vula?

— Nı eşen xārāi faşistik fetnā Madrıdtān tygel, ə Marokkanān baş-lāndı?

— Xalıq frontı jēngēs İspaniala nıñdaj xēkymāt bulır. Undaqı tērlē partialar arahında taqı la bēāleştār tımahıñ? Bındaj horavdar bık kyp-tār, ular bık kyp tērtēlār. Ular bēā-he la bēddēñ jēstārdē qıdıqıñnıñ bırlār, anıajıñnıñ kılē ine.

Hār ber horavqa şul eştēñ belges-tāre javap bırev kısıgā bık jētdı həm qılmi tēş bırdē.

Jēstār arahında propaganda eşēn qujıvıñnıñ ber tērlē bulqan bıl horav həm javap kısıhe nısek yter-gā tejeşlegenēñ elgēhē bulıp torıto.

Bındaj kısılārdē başqa ojoşmalar-dā la uđqarırqa həm jēstārdēñ ho-rav, talaptarın asıy kırhātēñ ho-ravdar nıgēdēndā jēstār arahında uqıv, anıatıv, besedalar ytkārev ke-vek kyp jıqlı eştārdē jālep jēvārē-gā həm sistemalı rāveştā alıp vārı-qa kē-rāk. Bına şuqa kırā la bıl kısı-bı bulıvıshıy oşondaj massovıj eş-tārdē hār vaqıtt ytkāre vārıvıñ ho-ranıylar.

K. Rāşıtof.
Stārlēvāş rajonı.

Skrepactardın xalıq-ara konkursı

21-se martta, Bryseldə (Belgiə)təvge tapqır, Belgiənen vınnan ber nısa jıl elek ylgən vöjök skrepacı izaj ismendə xalıq-ara skrepactar konkursı asıla. Konkurs sostavınakıyrenikle artistar, həm muzıjkanıtar, pedaqoktar inələr. Ular esendə—Zak, Tıbo, Gubaj, Arego, Siratti, Gavrıl', izaj (mərıym kompazıtorıñ ulı), Kırıgom, Dizere Dıfo, professor Jampol'ski (SSSR) həm başqalar var.

SSSR Xalıq Komissarıñ Sovetı ergähendəge bəta soıuz iskusstvo komıteı izaj ismendəge berense xalıq-ara skrepactar konkursında qatnaşv esən 5 jəş sovet muzıjkanıtarın: David Ojstrax, Dıysə Gol'dşteıen, Mısa Fıxtengol'ts, Marina Kozolupova həm Leza Gılele'stərde jəvərə. 15-se martta bəta qatnaşvıslar zyri aqzalar, professor Jampol'ski həm pianest Diakofıtar menən berlektə Brysselgə kittələr.

Izaj ismendəge xalıq-ara konkurs 1937 jıldan başlap,—tine professor Jampol'ski ydenen TASS sotrudnıge menən besedahında,—hər bı jıl həjın ytkərelep torasaq. 20-se martta başlanasaq təvge xalıq-ara konkursıta bətahe 25 ildən: Belgiə, SSSR, Fransia, İspania, Tən jaq Amerika ştatlar, Cexo—Slovakia, Pol'sa, Avs-

tria, Vengria, Italia, Germania, Şvejt-saria, Japonia Şvetsia həm başqalarından jəddən artıq skrepactar qatnaşasaq. Bıl konkursıta, jəş talantlı skrepactar aldında sovet sənqətenen namıñın jaqlav burıs tora.

Kompazıtorlar tarafınan bırelgən (naxtan alıp vöğəngə kəndəge kompazıtorlarqı tıkle) hər tərle steldəge konkurs programması qatnaşvıslarqı qajət dır talaptar quja. Başqarvıslarqı izadıj vıjlıqtarın bəta kyp jaqlıvıqın kırhətevge məmkinlek bırev menən nergə, dır masterlıq, ajrım sa muzıjkal kul'tura, tınheđ totanaqlıq talap itə.

Bədden skrepactarın konkursıta jətdi əderlek, Məskəv, Leningradıta ytkərelgən ber nısa otcotlı konsertar tapşırqandan hın kitələr. Partia həm xəkiməttən xəstəre, iqtıbarı menən uratılqan sovetlar ilenən bı jəş vəkildəre ularqı jəklətelgən bşanıs aqlav teləge menən janalar. Sovet skrepactar konkursıta bədden skrepka kul'tırarın unıstarın kırhətasəktər, jaqş urın alıp esən kərəsasəktər. Ularđın talantlıq, masterlıqtar bədgə bədden jəstərebə sovet sənqətenen jənevenə namıñ menən ıreşəsəktər, tıp əjtergə bşanıs (TASS).

Socenen 6 nı hanlı Sanatoriyaında gruziənen danlıqlı paraşutiskahı ordenı Rusudan Zordania jal itə. Ul eşən ajrımaj torop Tıbilisi aeroklubında pilotlıq maktəben tamamlı. Ul iptəş Stalingə, Gruzia jəstərenən 10 pilot əderlərgə vəqde itkən ine. Rusudan Zordania ydenen bı jəkləməheñ ytəne.

HYRƏTTƏ: R. Zordania, aeroklubta uqıvı dırtı menən samoljot osovın kydətələr.

(Soıuzfoto).

12 nse fevral'də Qazanda, Qazan Öfe marşrutı menən pıxodqa sşqıvı 4 sanqıvıqı start bırelgəjne. Ular bətahe hanqırav həm telheđdər. Ular 8 kəndə 620 kilomitır aranı ytep 9-martta Öfəgə kilep jettələr.

HYRƏTTƏ—pıxodıslar—Kamaloı, Bockarof, Uzel'kof həm Rokof iptəş-tər. (Edvardof fotohı).

SOTSIALISTİK AVYL XUZALVQI NA JANı BEL-GESTƏR OTRƏDE

Başqortostan Avıl Xuzalıqı institutıñ aqranomıa fakultetı sotsialistik avıl xuzalıqına juqarı kvalifikatsiə jəñ aqranomdar otrəde bırdə. Bıl inde itəp vıjınsa 4-se sşqarıs. Aqranomdarđın bı otrəde başqalarđan, belem həm kvalifikatsiələr jəñnan elekkelərgə qaraqanda juqarı sıjfatıa bulıv menən ajrıla. Sənki partia həm xəkiməttən kadrıtar əderləvgə bulqan iqtıbarı institutqa juqarı sıjfatlı belgestər sşqarıv esən bəta məmkinlektərdə bırdə. Bıl jıldar esendə Başqortostan Avıl xuzalıqı institutıñ uqıvı—proızvodstvo osorudovanıeləre jəqşırđı. Professordar həm uqıvıvıslar sostavı han həm sıjfat jəñnan ybte. Studenttarđın tormoş şartıtar jəqşırđı. Şunıñ arqahında studenttarđın belemenə bulqan talap kəsəjteldə.

Bəterəp sşqıvıslar SSSR Jer Eştəre Xalıq Komissarı iptəş Cernof tarafınan bıldəlangən dävlet ekzamin komissiahı aşı ytkəreldele. Kypselek studenttar, alqa qujıqan talaptarđın namıñ menən ytanelər. Bəterəp sşqıvıslarđın 43 protsentı ytelgən dissıplınalarđın 50 protsentıñ „otlicno“ qa ydləstərgənlekte kırhəttələr.

Bəterəp sşqıvıslardan Abdıkajef, Bajda, Valştejn, Kadinin, Lazaref, Sakajıf iptəşlər berense vıjıvıstaqlı deplom aldılar. Bıl iptəşlər ytelgən dissıplınalarđın 77 protsentıñ „otlicno“ qa ydləstərdələr. Bəterəp sşqıvıslardan 16 keşe VLKSM aqzalı, 2 keşe VKP(b) aqzalı.

SSSR Jer Eştəre Xalıq Komissarı iptəş Cernof prikazı vıjınsa bəterəp sşqıvıslardan 17 keşe Başqortostan Jer Eştəre Xalıq Komissariatı qaramaqına, ə qalqandar SSSR-đın tərle ölkə həm krajdarına—Jəraq Kənsıqıñ krajına, Cıləve, ölkəheñ, Kənsıqıñ Sebergə həm başqa ölkələrə jəvərelələr.

PARİZ KOMMUNAHı İSMENDƏGE BYLƏKTƏR

Sovet Belorussiahıñ komsomolətarı həm pionerlar Belorussia komsomolı şeıındaqlı „Pariz Komunahı“ ismendəge lenkorqa byləktər əderləjdər.

Magilef rajonıñ komsomolətarı həm pionerlar qıdıflı flotsıtar esən patefondar, garmondar, səqəttər aldılar. Jəş xudoznıktar morəktərgə yddəre eşləgən kartınalarđı bırdələr.

Minski pioner dvoreş pionerlar həm oktäbrəttər kypıləgən byləktər bırdə əderlənelər. Pionerka Levşits Belorussiahıñ elektorlaştırılqan kartahın eşləne. Dvorestıñ ədəbiət tıqarəge aqzalar ədəbi al'vom tēdēnələr.

Bıl byləktər qıdıflı flotsıtarqa 18-se martta—Pariz kommunahı kənəndə tapşırılasaq.

N. A. Ostrovskiden arxiv davlat ədəbiət muzejəne bırelde

Sovet jadıvıslar soıuzı həm VLKSM Ydək Komıteı dävlat ədəbi muzejəne ordenı jadıvı N. A. Ostrovskiden arxivn tapşırđılar.

Arxefta Ostrovski tarafınan matbuqatka bırdə əderləngən kyp kənə qıl jadmalı var. Şular arahında „Davıl tarafınan bıvırdırılqandar“ dın 12 bıleqe, şul uq romandıñ jadıvı bətməgən byləktəre, jadırqa əderləngən materialdar, ajrım jadmalar menən blok'not həm dəftərdər var.

Ajrım papkala jadıvısnıñ kypıləgən keşələr menən bılləneş totovın kırhətkən xəttar, teleqrammalar, tərle keşələr menən osoraşv vaqıtında alıñqan stenagramma həm jadıvdar, Ostrovski alqan həm uqıqan kitaptar isemleqe, Ostrovskiden yd kitaptar turahında uqıvıslardan kılğən otzıvtar haqlanalar.

Fizkul'tura həm sport

Sanqıla jarış

10-sə martta Qırmeşqalıya, rajon ydəge həm araqlı zavodı komsomolətarıñ 18 keşənən torqan sanqıvıslar jarış ytkərelde. Jarış ytkərev 10 kilometr alıvıltan qujıvı, bı aranı 1 səqət 5 minutta ytergə kərək ine. Jarısta qatnaşvıslardan 6 keşe fınişqa kırhətelgən vaqıttan alda kıldələr.

OSOavıaxımdıñ rajon sovetında eşləvse Zahıduıllın bı aranı 1 səqət 1 minutta ytep berense urındı, komsomoles Qabıteıf 1 səqət 3 minutta ytep 2-se urındı, Qadırlı, Əsənıf həm Babıkova iptəşlər 1 səqət 4 minutta ytep, esense urındı aldılar. Qalqan qatnaşvıslar fınişqa vaqıttında kıldələr.

N... pıgran otrədenen edləvse ete veteranar smotrda. Ul qıvıqarına vaqıt esendə granitsa aşı ytevse, 4 şpıondı tota. (Soıuzfoto).

Kino

JENELMƏB

Məskəv xərbı okrugıñın taktik ucıniehe turahında dokumental' fil'm

Məskəvden kinoxronika studiahı Qıdıflı Armlarıñ 19 jılıqına qarata Məskəv huqış okrugıñın kədgə taktik ucıniehe turahında „Jenelməb“ ismendə tulu metrazlı tavaşlı dokumental' fil'm sşqarđı.

Tamaşas bıldınan ekranda, texnik jaqtan qorallanqan Məskəv xərbı okrugıñın pexod cəstəre ytə. Ul kavaleriyanıñ kəsle atakahın, artilleria, tank, pulımjotlı cəstər həm huqışsan samoljot skadriliaların xərəkəten kyrə.

Operatorlar „qıdıldar“ həm „kyktər“ arahında bulqan „huqıştıñ“ qıdıq epizottarın təşərgəndər. Tank cəstəre arahında bulqan „huqış“ ajrım sa nıq təsır qaldıra.

Fil'mala, tətən pərdəhe aşıñnan jəşerenep jılqa aşı sşqıvdar həm tənqe „huqış“ tar kırhətelgən. Paraşut desantıtar təşərev ajrım sa qıdıq. Gıgant qoros qoştıñ kabinahınan vojestar-paraşutıstar bərehe artıñnan ikensehe sşqıv təvəngə tışlanalar. Kyk, ber nısa jədləgən qajət dır cərtıdar menən tula. Qıvıqarına vaqıt ytə, vojestar, inde jerdə, „Doşmandıñ“ tıjında həzym başlarqa əderdər.

...Ucenıe bəta. Kolxozsılar, bıvqan həm jenelməb Qıdıflı Armlarıñ vojestarın jıl həm şat qarşı alalar.

Operatorlar SSSR Xalıq Komissarıñ Sovetı pıdsədatele iptəş V. M. Molotoftın, Osorona Narkomı, Sovettar Soıuzıñın berense marşalı iptəş K. J. Vorosıloftın həm VKP(b) nıñ Məskəv Komıteı sekretarı iptəş N. S. Xruşşeftın taktik ucıniele bulıvdarın təşərgəndər. Fil'm taktik ucıniele qatnaşvıv cəstərdən paradı həm vında iptəş Vorosıloftın telmər həjləve menən tamamlana.

Redaktor urınvabarı: Q. MURTAZIN.

Öie „Okıtar natışahı“ upografıahı. Başılavıt vaktile № 1402

Leninse

VLKSM-dən

Başqortostan
Ölkə həm Əfə
qala komitəti
organı. 12 jyl
sıqı.

**Janı hajlav sistemahı vujınsa SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdarıqı partia ojoşmaların
əderləv həm partia-politik eşte şıqıq mıvafiq rəvəştə qajtanan qerov**

VKP(ə) UK Plenumında İp. ZDANOV tın, 1937 jyl 26 fevral'da həjləgən dokladı

İlden politik tormoşonda boroloş həm bedden burıstar

İptəstər, SSR Sojuzın janı Konstitutsiaı qavul itev ajqanı, bedden aldında SSSR Verxovnyj Sovetına həm Xedmətsəndər deputatları Sovettarına juqarınan alıp tıvəngə tiklem, janı hajlav sistemahı vujınsa hajlavdar tora. Bedden partiaı aldına hajlavdarıqı əderləv burıstı kilep vafı.

Bıl əderləkten xarakterı, unı kıləme, masstava həm unı menən bəjləneştə partia eşen qajtanan qerov bedden ilden politik tormoşo eşen janı Konstitutsianan kilep sıqı torqan ydgərtep tədəvdərdən tərənleğe menən bildələne.

Janı Konstitutsianı inderev ilden politik tormoşonda boroloştə anla-ta. Bıl boroloştə asıy Sovettar-qa bətenləj yk tın bulmaqı hajlavdar tın hajlavdar menən, kyp dərəcələren — tura, asıqtarın — jıvıq hajlavdar menən alıstırvı tın əndəndə hajlavdar sistemahın artıvan demokratizatsialavdan tora.

Janı Konstitutsianı inderev xoquqtan məxrym itelgəndər tip jəretələ torqandar eşen əlegə tiklem jəşəp kıləgən hər tərle siklav-dərde alıp tıslaj.

Əgər elek, janı Konstitutsia inderev gəngə tiklem, Sovettarqa hajlavdar tın bulmaqı bulhalar, xəder inde hajlavdar tın tılegen siklav zarurlıqı bəttə, həm bəta grazdandar hajlavdarda tın niged-lectərdə, qatnaşırqa xoquqlıqlar.

Əgər elek vılastın urta həm juqar-ı organdarın hajlavdar kyp dərəcə bulqan bulha, xəder inde, janı Konstitutsia vujınsa, sovettarın bətəhenə lə hajlavdar turan-tura bəta grazdandar tarafınan tura hajlavdar jıvı menən udqarılaraq-tar.

Əgər elek, itke Konstitutsia vujınsa, hajlavdar mələndə tavış bırev, asıq həm isemlektər vujınsa bulha, xəder inde, janı Konstitutsia vujınsa, hajlavdar mələndə tavış bırev jəşren həm hajlav okrug-tar vujınsa qujıla torqan ajrım kandidaturalar vujınsa bulasaq.

Adağ kilep, Konstitutsia menən bəta-xalıq oporı, referendum tip atalqan nəmə, inderele.

Hajlav sistemahında bıl ydgərteş tı nəmə anlatalar?

Ular sovet organdarına qarata massaların kontrole kəsəjeven həm massalarqa qarata sovet organdarın jıvırlıqı kəsəjeven anlatalar. Janı hajlav sistemahı xalıq tarafınan hajlanqandarın hajlavslar massahı menən bəjləneşen nıqırtı. Ul, sovet organdarın eşen jıqırtıvıq, bedden sovet ojoşmaların eşendə bulqan bürokratik jəteşhedlektərdə həm bətdərdə bəterəvgə qevətlə etərges bırev, ə bıl jəteşhedlektər, bəlevedgəsə, bık tēplələr.

Jəşren tavış bırev menən, qəmy-mi, tura həm tın hajlav xoquqın

inderevden hədəmtəhe massaların politik aktivlegen artıvan kəsəjtev, dəvləttə idara itev eşenə xedmətsəndərdən janı qatlamdarın ıvıqtırvı bulır.

Şunı menən proletariat diktaturahı hıqılmalaraqqa (бодсе гюдкый) ə, tımək eşte sıjıvı tarafınan jəmquktə dəvlət jətəkselegen qevətlərək sistemahına əjlənə, proletar diktaturahın vazahı kınəjə, unı nigedə nıqıraqqa əjlənə.

Leninizm əjrətə:

„Proletariat diktaturahın ydenen osordar, ydenen ajrım formalar, tərle tərdege eş me-todtar var. Grazdan huqıqı osoronda diktaturahın kəsəvle jıqı ajrata kydgə vərələ... Sotsializm tədələşə osoronda, kirehensə, diktaturahın tıvı, ojoştovıslıq, kul'tura eştə, revolytsion zakonsıq həm vaşqalar ajrata kydgə vərələ. Ləkin vınan taqı la, tədələş osoronda diktaturahın kəsəvle jıqı tēşəp qaldı jəki tēşəp qalırqa məmkin, tıgən hyd vər də kilep sıqımaj. Bəbıv (подавление) organdar, armia həm vaşqa ojoşmalar xəder, tədələş momentında la, grazdan huqıqı osorondaqı kevek yk, za-

rırdar. Bıl organdar bulmaqanda, diktaturahın kypme bulha təmin itelgən tədəv eşe bulırqa məmkin tygel. Revolytsianın əlegə tik vər ildə gənə jəngən ikən-legen onotorqa jaramaj. Əlegə kapitalistik qıamav var ikən, intervensia qurqıvıslı həm bıl qurqıvıslan kilep sıqı torqan bəta

bəjləneşen, bedden partia ojoşmaları bıvıddı eşkə buldıqlıqlıq həm massalar eşendə avtoritetın tikşerev məqnəhendə bık jətdi imtixan. Hajlavdarı ytkərev bedden partia-bıvıddı bəta kəstərenen, bık dır kəsərkənəşen talap iter.

Bedden ilden politik tormoşonda bıl boroloştə tıvı qorallıqan xəldə qarşılav eşen, bedden partia-bıvı bıl boroloştə vaşında tororqa həm ilden juqarı organdarına hajlavdarda ydenen jətəkse rolen təmin itergə tējəş.

Juqarıqı organdarqa hajlavdarın vaşında torov həm partianın jətəkse rolen təmin itev nı tıgən hyd? Partia nındəj burıstardı xəl itergə tējəş bulır?

Bətəhenən də elek kyddə totorqa kərək ki, bedden rabotniktərebed polozenieləgə məqlım janıvıq menən eş itəsəktər. Bed janı hajlav sistemahı vujınsa hajlavdarı bərense tapqır ytkərebed. Ajrım kandidaturalar vujınsa, jəşren tavış bırev prinsipe vujınsa h. v. hajlavdarqa bedden kynekmələrebed juq. Bıl bedden partia ojoşmaları bıvıddı eşen məqlım qıjıvıq kəvdələndə-rə.

İkensenən, bedden ilden politik tormoşonda boroloştə vaşında torov həm hajlavdarqa jətəkselek itev — bıl, janı Konstitutsia menən qujıqlıq janı hajlav sistemahın tıvı rıqajə iteleven təmin itev, jəq-nı jəşren tavış bırev menən, qəmy-mi, tura, tın hajlav xoquqı prinsiptəren nıq rıqajə itev tıgən hyd. Bıl, bedden partia ojoşmaları bıvıddı bedden janı hajlav zakonsıvıddı hər tərle bətdərdən, kyd almalrı kevek haqlarqa tējəstər, tıgən hyd.

Əsənsənən, bedden partia ojoşmaları bıvıddı hajlav kəsəsenə əder bulırqa tējəstər. Hajlavdar mələndə bədgə, doşman bulqan agitatsia həm doşman bulqan kandidaturalar menən, eş itergə tura kiler. Bındaj məmkinlektən real' bulıvı şunan kyrenə ki, sovettarqa qarşı elementtardın məqlım jənləneve inde xəder yk, tap alda torqan hajlavdar ajqanı vıvı aldı. Janı Konstitutsia tarafınan bırelə torqan legal' məmkinlektərdə fajdalanıvıq doşman elementtardın ıvıvıstərdən bedden partia ojoşmaları bıvıddı tıvı qorallıqan xəldə qarşılaraq tējəstər.

Əlegə bedden kəsələrebed joqom-horap toralar həm joqların, asıvı bolasalar, doşmandar inde eş itələr həm hajlavdarqa nıq əderlənelər.

Dırtensenən, jəşren həm personal' tavış bırev, asıq həm isemlektər vujınsa tavış bırevdən ajrımav rəvəştə, hər vər qujıla torqan kandidatura eşen partianın jıvırlıqlıq juqarı kytərevdə anlataşır. Bedden kandidatar, hajlanhındar eşen, yddəre qujılasaq okrugtın hajlavslarına jıqıvı məqlım bulırqa tējəstər, həm ul kandidattardın eşməkləgə hajlavslarqa jıqıvı tavış bulırqa tējəş.

Jəşren tavış bırev menən tikşerev (Davamı 2-şə bittə).

Davamy. Baş 1- bitta

rev bedden rabotnikter esen in nigedle tikşerev bulır, senki jaşren tavış birev massalar qaraş nökthe-nen kerekle bulmaqan hem jaraq-hıd kandidaturalar kire qaqıv esen, alege tiklem bulqanqa qara-qanda, kyp kinerak memkinlektar birä. Bıny asyq itep kyd aldy na kil-terergä kerek.

Bişensenen, partia hem sovet ra-botnikterebedden qajhı berävdären-dä, — xalyqtyn ısanıyn bulaj alırqa memkin hem deputatlyq mandattarın, elekke xedmetter ar-qahında, alqıştar kykräve aıtında jortqa kilterep birevde köter, ty-nıy joqlarqa memkin, tip ujlavıy qajhı berävdärenä, — bulqan za-rarlı psixologianı jener sıqırqa kerek. ısanıy bulaj alıv, — jaş-ren tavış birev mäendä bı varıy sıqmaı.

Bedde, partia hem sovet oıoşma-larında jaqıy uı dur qatlam rabot-niktär bar ki, ular yddäre sovetqa hajlanıv menen, burıstar, asylda, vötte, tip itäpläjdär. Bedden sovet-tar plenumdarına, deputat grupp-a-larına hem sovettarıybdın seksia-larına jöremäve, elementar depu-tatlyq burıstarın alıp varıvıan tajıanıvıy sıqtaq handaqı javaplı rabotnikterden bulıv bı turala şahitlek itä.

Här ber hajlanıvıy massalardıñ yddäre tarafınan jentekläp hem här jaqlap qaralasaqın hem tikş-eleşgen kyd aldynda totop, bedden rabotnikterden psixologıahındaqı vındaj tär qaldıqtardı hındırvıy zarur, hajlavıyalar aldynda yddäre-nen javaplılyqın anlavdı bedden rabotnikterde tärbiälergä kerek.

Bıy qaldıqtarqa qarıy koraşte hajlavdar momentına tiklem qal-dırvıy torov tupaı xata bulır ine. Bedden sovet oıoşmalarıybdın ešen tajıanıvıy jaqırtıvıy, ular-dıñ massalar menen vıjlaneıe eše-nä, bedden sovet rabotnikterebed-den massalar aldynda javaplılyqın kösäjtevge bed his kisekmästen to-torıy tejesbed.

Altınsınan, janı hajlav sistemahı sovet oıoşmalarıyñ ešmekärlegen-dä kyp kinerak eškerälekte anlata, hem ularıñ ešmekärlege massalar-dıñ kyd aldynda ytäsek, massalar aldynda ularıñ javaplılyqı tulıraq bulasaq, tıgän andı rabotnikterde xäderden yk tärbiälergä kerek. So-vettardıñ kyp deputattar — bed-den partiaybdın aqzaları tik yd-därenen partia oıoşmahı aldynda qıy javap birergä kynekkändär. Bedden sovet rabotnikterebedden vıurokratizmqa avıyqı keşelärdän bulqan kypäre, eštärenä ere je-teshedlektäre bulıa la, sovet ple-numına sıqır, yddären tənqitläv-gä hem massalardıñ tənqiten tınlav-qa qaraqanda, partia komitetıyñ vıurohı aldynda, tar semıa dairä-dä, yd eštärenen un tapır otcot birergä äderdär. Bındaj javaplıd-lyq praktikahı menen ešte vöterör-gä kerek.

Jetensenen, ilden polıtik tormo-şonda vöroloşton, vışında torov hem demokratik hajlavdarı tı-min itev — bı sunı anlata ki, bed-den partia oıoşmalarıybd, kandida-turalarıybdı tənqitläv hem kire qa-qıv mäs'alähendä tybändän massa-lardıñ etärevdären köter tormab-qa tejestär, bälki jaraqıy kandida-turalardıñ jaşren tavış birev mä-endä tösör qalıvdarın (требал) köter tormajınsa, ularıñ tənqitläv-den hem kire qaqıvıñ vışında yd-däre tororıy tejestär. Bında bed-den partia oıoşmalarıybd dubıarsa

tənqitte doşman tənqitten ajıra be-lergä eıjnergä tejestär. Bedde jıy qıy şulaj bula ki, bedden sovet organdarıybdıñ ešmekärlegendä-ge ajrıy jeteshedlektärdän hem vödovdardan xedmetsänderden riza-hıdlyqtar doşman tənqit rävşendä narıqlana hem qarala. Qajhı ber saqta bik ytker bula torqan dubıar-sa tənqitte doşmandıñ tənqitenen ajıra belev bedden partia oıoşma-larıybdın partia-politik tärbiänen juqar kımälen hem dur hidgerlek-te talap itä.

Janı hajlavdar vaqtında bedden kandidattarqa qarıy doşman ele-menttar tarafınan agitatsia jahap mataşvıdar bulırqa memkin. Bed-den rabotniktergä äderläv ešen, tädöleşten hem vışqalardıñ tärle-tärle ucastkalardıñ qıyñ kampa-nielar alıp varıyqa ad tura kilmäi, ä vındaj tär kompanielar mäqlym qıyñıy kisenä almajdar. Bıy eše sıjnyf diktaturahı tösensähendä ina. Bed alda la bı qıyñıydan vış tart-majıy, hem vınan vış tartıy to-rov köle bulqan bulır ine. Asyq kyrenep tora ki, bedden rabotnik-terden oıo linia bulınsa här tärle jeteshedlektären qavartıv xaqında demagogia bulır. Hyd bedden avıy sovetsıyalar, rajıaşqarmasıyalar hem vışqalar turahında vıara. Partia oıoşmaları bı keşelerde yddärenen jaqlavdarı aıtına ala velergä te-jestär. Bıny kyddän qasırıyqa ja-

Partia oıoşmalarıyñ hajlanmalı-lyqın vödov vol'sevizmdıñ oıoştorov prinsiptäre menen bergä hıjısa almaj

Janı, adaqına tiklem demokra-tik hajlavdarıñ vışında tora al-hıñ esen, partianan ni talap itelä? Ilden politik tormoşonda vöroloşqa partianıñ jetäkelegen tımin itev-se tär şarttar nındajdar?

Bıny esen, partianıñ ydenen edmä-ed demokratik praktika ytkä-reve, partianıñ eske tormoşonda demokratik sentralizm nigeddären, partiaybdın ustavı bıny talap it-känsä, adaqına tiklem unıñ ytkäre-ve, partianıñ vöta organdarı haj-lanqan bulıvdar esen zarur bul-qan şarttarqa unıñ ydenen eıa bu-lıvı, partia esendä tənqit hem yd-yd ara tənqitten tulı därezelä yte-şe, partia massahı aldynda partia organdarıyñ javaplılyqı tulı bu-lıvı hem, partia massahıyñ yde-nen dä tulıy menen aktivlästerel-gän bulıvı talap itelä.

Leninizm eıjretä ki, sovet demo-kratizmdıñ adaqına tiklem ytkäre-v ajqanı eše sıjnyf aktivlegenen bed ireşergä telägen kytäreleşe — jetdi hem dur eı. Eše sıjnyftıñ aktivlegen kytäreve esen, vötähenen dä elek partianıñ yden aktivlästerer-gä kerek. Partia yde partianıñ es-ke demokratiahı julına nıy hem qırqa vabıy, tädöleşebedden mäs'alälären mädäkäre itevge partianıñ kın massalarıñ, bedden partiaybd-ıñ jadıyıñ izad itevse bı mas-salardı, bedden oıoşmalarıybdıñ ılyqtıy varıvdar kerek. Bınyıy, eše sıjnyftı aktivlästerev turahın-da hejläp tä torahı juq. Iptas Sta-lin bedde şıyqa eıjretä.

Bedden vöta partia oıoşmaları-ıy bı şarttarı ytvögä inde äder-där, tip hem ular demokratik ladta qajıanan qoroldolar inde, tip äjtep bulamı?

Ykeneskä qarıy, bıny tulı ısa-nıylyq menen äjtep bulmaj.

Bıny tulı ısanıylyq menen äj-ter bulmaj turahında şahitlek itev-se fakttar nındajdar?

Bıy turala partia ustavıñ hem partianıñ eske demokratizmı niged-

ramaj.

Hıgedensenen, partiayddar tura-hındaqı mäs'alä. Eger janı hajlav-dar mäendä hajlavdarıñ ibke prak-tikahında urıñ alqan hem, partia-hıddardıñ kandidaturalarına iqtı-barhıd mäsäbättän qıbarät bul-qan xatalar qavatlanqan bulhalar, bik zararlı hem qırqıyly bulqan bulır ine, ul saqta sovettarda par-tia joqondohon tımin itev maqsat-tarı menen partiaybd kandidatura-lar jetäkelekte hem massalar me-nen vıjlaneıte vol'sevistik anlavdıñ nigeddärenen kilep sıyqa torqan zarur iqtıbar hem bulıylyq menen fajdalanmajdar ine. Şunı kyddä to-toqod ki, bedden ildä kommunisttar 2 million keşe, ä partiayddar „ber ni tiklem“ kyberäk. Tımäk, bed, eger hajlavdarıñ vışında tororıy teläbed ikän, massalardıñ ısanıy menen fajdalanıvıy partiaybd kandi-daturalardı sıtkä qıyırlyqlarqa ty-gel, ä ydebedden joqondono hem partiayddar menen vıjlaneıstäre-bedde kösäjtergä hem bulıylyq iter-gä tejesbed.

Hajlavdarqa äderlek menen je-täkelek itevgä hem ularıñ oıoşto-rovqa qaqıyqan qajhı ber mäs'alälär şundajdar. Ular, alıytaqı perspek-tiva tärısındä tygel, bälki vöjevoj, his kisekterelmäb hem vögöngä köngä burıy tärısındä nävätke vabıylar.

dären vödovıñ qajhı ber oıoşma-larda bulqan praktikahı hejläj.

Bıy vödovdar nındajdar?

Partia ustavı tarafınan, mäqlym bulıvınsa, tävge oıoşmalardıñ ko-mitettarıñ hajlavdarı jıyqa ber tapqır, qala hem rajon komitetta-rıñ hajlavdarı jıyqa ber tapqır, ölkä, kraj komitettarıñ hem milli kompartialardıñ Ydäk Komitetta-rıñ hajlavdarı jıy jarıyqa ber tapqır ytkäreve qujıyqan. Ustav şu-laj ti.

Eger praktikaq möräzeqät it-hän, fakttar bedden ber talaj oıoş-malarıybdı ustavıñ bı talavı vödoqlanlyq turahında hejläjdär. Hunqı 2-3 jıl esendä ölkä, kraj komitettarıñ milli kompartialardıñ Ydäk Komitettarıñ hajlavdar tik janı ölkälär formalasıvıy ajqanly janı-vıstan tädögen oıoşmalarda qıy (Kalinin, Krasnojarski, Oms-ki, Orenburg hem Jaroslavl) oıoş-maları ytkärelä. Bedden ölkä, kraj komitettarıybdıñ hem milli kompartialar Ydäk Komitettarıyñ, qala komitettarıyñ, rajon komitet-tarıyñ hem tävge partkomitettar-dıñ kypselege partianıñ XVII sjezı osoronan birle, jəqni partia organ-darıñ hajlavdarıñ dejem kampa-niahı bulqan saqtaqı osordan birle jəşep kilälär. Min inde äjtkänemsä, bı xäldän ajıyqıy janı krajdar, ölkälär, şulaj uq vabıy, partia esendä provaldar bulıv ajrıy rajon hem qala oıoşmaları təşkil itälär.

Tımäk, garsä bed ustav menen qar-qanahı hem ant ithäk tı, unı ty-näräktärdä jatlahıy tı, partia do-kumenttarıñ tikşergän hem alıyır-qan saqta partia aqzalarıñ ustav-tı belevdären talap itkän bulhaq-tı, bedden partianıñ zakonları tınykärelgändär. Tımäk, tikşerevgä, yde partia zakonlarıybdıy bed yde-bed his jarımaı liberal rävşte mäsäbät itäbed, bulır sıyqa.

Unan arı, partiaybdıñ ustavı partianıñ vöta jetäke organdarı-nyñ juqarınan alıp tyvängä tiklem

hajlanmalıqın tejes itä. Bedden partianıñ oıoştorov qoroloşonı-nıged prinsipe — demokratik sen-tralizm prinsip bıny talap itä.

Partia ustavıñ § 18 äjtä ki; „Partianıñ oıoştorov qoroloşonıñ jetäke prinsipe bulır demokratik sentralizm tora, ul:

a) partianıñ vöta jetäke organ-darınyñ juqarınan alıp tyvängä tiklem hajlanmalıqın;

b) partia organdarınyñ yd partia oıoşmaları aldynda perıodik otcot biröp torovıylyqın;

v) qatı partia dissiplinahıñ hem adsılyqtıñ kypselekke bulıhonovıñ;

g) juqarı organdar qarardarınyñ tyvängä organdar esen hem partia-nyñ vöta aqzaları esen motlaq mävıyilegen anlata“.

Bedden partiaybdıñ oıo niged oıoştorov prinsipe ber talaj oıoş-malarda vödoqlan. Kiev, Azov-Qara-dınged oıoşmalarında hem vışıy oıoşmalarda, hajlanmalıqtan sıtkä kitev mäqnähendä ustavıñ onotov partia esenen qıyırlyq torqan tas-qanlyqına (замышность) kil-tergän hem jetäke partia organ-darına doşman elementtarıñ inep alıvına jırdam itkän jerdä, partia ustavıñ vödov praktikahı bedden partia ešbed esen nındaj zararlı hädemtälärgä kiltergän ikänlege plenum aqzalarına, moqajıñ, mäq-lym inde.

Hajlanmalıq mäs'alähendä par-tiaıybdıñ ustavıñ şundaj in jetdi vödov bulır tärle-tärle jetäke ra-botnikterde partkomdar, rajkom-dar, qala, ölkä, kraj komitettarı hem milli kompartialardıñ Ydäk Kom-i-tettarı plenumdarına aqzalıyqa kooptatsialavdıñ his nämä menen aqlanmaj torqan jəjeleve tora.

VKP(b) Ydäk Komitetı qarama-qında bulqan mäqlymätär zarıy kooptatsia praktikahınyñ tamıyılş-qanlyqın hem alıyqa ingänlegen hejläjdär. Kooptatsia praktikahı par-tia aqzalarınyñ yd jetäke organ-darıñ hajlavdarı qatnaşvıy bul-qan zakonlı xoquqtarın vöda. Kooptatsia mäendä bı partia aq-zaları hajlavdarı qatnaşvıy mem-kinlegenän, jaraqıy kandidattardı kire qaqıv memkinlegenän mäh-rym bulalar, qemymen ularıñ fe-kere horalmaj, senki kooptatsia plenumda ytkärele.

Kooptatsia bik kın rävşte qulla-nyla. Totoş ber talaj oıoşmalar ja-falanqan kemsilek bı.

Ölkä, kraj komitettarıñ hem milli kompartialardıñ Ydäk Kom-i-tettarıñ plenumdar aqzalıqına kooptatsialanqan keşeler — 11,6 %. Bı urta sıjfr. Ajrıy oıoşmalar bu-ıynsa kooptatsialanqandardıñ hanı 22,8 %-qa tiklem (Kiev oıoşmahı) hem xatta 26,2 %-ıa tiklem (Be-lo-russia) jetä, jəqni plenumdıñ dyrt-tän ber eleşenän kyberäge kooptatsialanqandardan tora.

Rajkomdar hem gorkomdar sos-tavında kooptatsialanqandar: Mäs-köv oıoşmahında 17%, Leningrad-oıoşmahında 17,2%, Azov-Qara-dınged oıoşmahında 17,5%, Dnepropetrovski oıoşmahında 26,7 %, Belorussia oıoşmahında 28,9 %, Voronez oıoşmahında 29,8 %, Armenia oıoşmahında 30%, jəqni eštän ber eleşe tip, äjterlek kooptatsialanqandar.

Ölkä oıoşmalar bulınsa rajkom-dardıñ hem gorkomdarıñ vıuro-ları sostavında kooptatsialanqan dardıñ protsentı urta itäptä haj-lanqandardıñ 14-tän alıp 59 %-ına tiklem tırvälä. Kėnbajıy ölkä, Ar-meniala, Ivanovo hem Karelia oıoş-malarında rajkomdarıñ hem gorkomdarıñ vıuro aqzalarınyñ jar-tınyñ kyberäge kooptatsialan-

(Davamy 4-se bitta).

Davamy. Baş 1-2 bittirda

qan. Bunda yddarenen nigeddaren hajlavdardan alıp kilevse zakony sostavtan neme qalqanlyqyn inde anlaı almatkyn.

Kooptatsiany qolasy şul tiklemge barıp jete ki, mabalen, 1934 jyl 19 oktabrda Kiev Olka Komitetyny plenumynda ber july 14 keşe plenumqa kooptatsialanqan, ham şul jemlenen, xaderge vaqıtta partiany doşmandary bulıp faş itelgen Aşrafjan, Dzenis, Sencenko, Toder ham başqalar kooptatsialanqan.

Xarkovta, partiany qala komiteti, partiany IV qala konferensiyahnda hajlanqan 158 aqza ham 34 kandidattan bar, 59 keşe gene qalqan. Bıl sostavty, zakony tip atap bulmaj, senki bunda hajlanqandardyn ostan ber eleşe gene qalqan. Partiany hunqy konferensiyahnan ala ytken vaqıt esende qala komiteti sostavyn 61 keşe kooptatsialanqan, şunyn menen berga qala komiteti, vjuroh, ber iptastan başqah, totoşlaj menen kooptatsialanqandardan tora.

Xarkovtaqy oşondaj polozenie partia ojoşmahnda eştarde nindaj xalgı kiltergenlege hedga maqlym.

Əger partiany ajrım rajon komiteti, merazeqet ithan, hed ydeded kooptatsia xaqynda jeterlek kin materialqa eja bulhaqyd karak. Min ujlajm ki, bedda, rajkom aqzalaryn kypselege hajlanqan tygel, belki kooptatsialanqan bulqan rajkomdar ber dihta gene tygeldar. Mabalen, Malo-Arxangel'ski rajonyn 18-e kooptatsialanqan, Mtsenski rajonyn (Kurski olkhe) 26 keşen 22-he kooptatsialanqan, Gomel' gorkomyn (Belorussia) 52 keşen 40-h kooptatsialanqan, Oranienbaum rajonyn (Leningrad olkhe) 22 keşen 15-e kooptatsialanqan, Ustyzenski rajonyn (şul uq olkhe) 12 keşen 11-e kooptatsialanqan ham başqalar.

Ajrım qala komiteti ham rajon komiteti vjuroharyn sostavyn kooptatsia şulaj uq kin raveshta qullanla. Ul'janovski qala komiteti vjurohyn 12 aqzahn 11-e kooptatsialanqan. Şucan rajon komiteti (Celavinski olkhe) vjurohyn bet aqzalary kooptatsialanqan. Semipalatinski rajkom (Kensyqy-Qazaqstan olkhe) vjurohyn bet aqzalary kooptatsialanqan. Asbestovski gorkom (Sverdlovski olkhe) vjurohyn bet aqzalary kooptatsialanqan. h. v.

Kooptatsia alımdary şul tiklemge barıp jektan ki, qajh ber vaqıtta adşlyk kooptatsialaj jeki plenum sostavynan sqara, jeqni bunda zakony kvorum turahnda his ber hyd bulıraqa memkin tygel. Bıl, totoş ber talaj urındarda kvorum turahndaqy teşensə jujıloqan, juqalqan, iknlegen kyrhə. Mabalen, Xarkov qalahyn Lenin rajonyn 1936 jyl 4 aprel'da rajkomdyn aktiv menen berlektə plenumy jyjla, bunda totoş ber terkem keşelerde rajkom sostavynan sqaryv turahnda mas'ale qujla. Ydək Komitetin, aktivtar plenumdan ajrım jyjlyraq tejestar tigan maqlym qarar sqqandan hun vajtaq vaqıt ytevgə qaramatın, — rajkomdyn plenumyn aktiv menen berga jyjalar. Bıl ni esen karak bulqan? Senki, hajlanqan keşeler plenumda, jeteşmagā. Gorkom aqzalaryn 10 jeki 11 keşe qatnaşqan, şulaj da plenum yd sostavynan 12 keşene sqarqan. 11 keşe 12 keşene aşar etergen. (Kolev).

Xatta partiany legal' bulmaqan jəşve osoronda, kooptatsiany zarırlıq menen kilterep, sqarylqan saqynda la, unyn totoş ber talaj

siklav şarttary menen əjlənderep alıncanlyqyn iptastar, kyrəhen, onotqandar.

Plenumdardyn kooptatsialav ad, — taqy unan da artıq bara torqan ojoşmalar bar. Mabalen, Kirov olkhe, Tuzinski rajkomyn plenumy oşondaj qarar sqarqan ki, unyn vujnsa rajkom aqzalary sostavynan kooptatsialav vjurohyn jany sostavyna tapşyrlqan. Plenumdyn bıl qarar nigedlegende rajkomdyn vjuroh 7 keşe kooptatsialanqan ham tik 5 ajdan hun qyna kooptatsiany plenumda raşlaqan, şunyn menen berga rajkomdyn bıl 7 aqzahn raşlaqan maldə rajkom plenumyn zakony raveshta hajlanqan 6 qyna aqzahn xader bulqan.

Hajlanmalıqtə vodon ham uny kooptatsia menen alıstırv praktika hı bik kyp jetakse ojoşmalardy elaktergen, ə ulardyn jul, qujv menen partiany tıvge ojoşmaları la şul uq juldan kitkəndar. Bedda Leningradta, mabalen, Kanonerski zavodyn partkomy XVII sjezqa tiklem hajlanqan bulqan, ham 3 jyl esende, partkom sostav 7 keşele bulqan xaldə, bunda 22 keşe kooptatsialanqan, jeqni partkom ydenen sostavyn normal' hajlavdarhıd 3 tapqr almaştyrqan.

Kirov zavodyn hajlanqandar sostavynan 3 keşe qalqan, qalqandar betəhe la kooptatsialanqan.

Zdanov ismendəge zavodty partkomyna terle vaqıtta 31 keşe kooptatsialanqan.

Hajlavdardyn sroktaryn vodon ham kooptatsia bedda bik taralqan kyrneşke əjlənev menen vajlənəstə, ber talaj ojoşmalarda kemde hajlanqanlyqtaryn onotqandar. Odessala partiany Olka komiteti aqzahn ip. Olejnikovtə juqaltqandar ham unyn turahnda 2 jıldan hun, ul yden ber keşe la tejməgenlektən

partiany eske demokratiah — partia tormoşonon qymşamat zakony

Hajlavdardyn yddarenen praktika hı turahnda. Bedda hajlavdardyn mexanika hı jys qyna şulaj qorolqan ki, kandidaturalar vujnsa irekle raveshta feker jəretov, qabul itelməlek kandidattar kire qaqv ham tənqitləv memkinlegenə partia aqzalary məxrymdar. Hajlavdardə ojoştov hər ber kandidaturany partia massah tarafynan tikşerevden bşn memkinlegen təmin itevge tygel, belki hajlavdardə memkin tiklem tiderək, javajbraq ytkerevgə ham tege jeki bıl kandidaturaqa qarata partia massalaryn jalyqtrqys tənqitenən qotolovqa jynəderelgen. Bedda eş qədetə bılaj tora: partia komiteti sekretary konferensianan ber nisə ken elek ydenen qujyn dəftərenen qajdalır ber meşəşendə kandidattarqa aldan sama jahap quja. Unan hun sekretardar kənəsməhe saqyrla, bunda isemlek formalastırla. Unan hun kandidattardə medəkəre itev bedda sen'oren-konvent tip atalqan „sini konvert“ qa ham delegatsialar kənəsməhenə kysə. Şulaj itep, kandidaturalardə medəkəre itev aldynan ytkərelgen hər terle javyq kənəsmələrdə ajrım „məşərat“ hed genə „sem'ja“ tartibendə tamamlana. Əger sekretardyn ham delegatsialardyn kənəsmələre mas'ələne aldan xəl itkəndər ikən, ul saqynda dejom jyjlyšta jeki konferensiala nindaj də bulha kandidaturany kire qaqv qədetən tş qujyn iknlege betenləj asyq. Konferensialardyn yddərendə kandidaturalar vujnsa prenieler, qağıd

ham saqyrməqanlyqtan vorselop, olkə komiteti na yde kilgəs kenə, ibkə tşərgəndər, — kisə hed „Prawda“ la uqyqan ana şundaj fakttar tap şunyn nigedendə kilep sqaq aldyar.

Leningrad olkahendə, „Krasnyj keramik“ zavodyn partia ojoşmahnda, Borovici, 1937 jyl 4 qınvarda partia komiteti tultırahajlavdar turahnda mas'ələ torqan. Protokol vujnsa uqyjm: „Partkom sekretary ip. Rodionov, partkomdyn sostavyn „dokumental“ raveshta anıqlav“ esende partia jyjlyşyn tapşyrlqan burşyn ydenen yteve turahnda informatsia jahaj. Ul belderde ki, partkomda bulqan dokumenttar vujnsa, partkomdyn aqzalary bulıp Sviderski, Kuznetsova, Danilov ham Rodionov toralar. Gromova, Sokolov, Kalinin partkomdyn isemlegendə itəplənələr, ləkin dokumenttar menen raşlanmajdar. Qarar birdələr: „Partkomdyn sostavyna asyqlıq inderergə ham eşkə buldıqlı iptastardə uqa tultırahajlarqa“.

Hyd bıqajynan əjtəjek, jyjlyştyn ydendə partia komiteti zakony raveshta hajlanqan tip itəpləngən ike aqzahn bınan qırqa baş tartqandar, ulardə qydv raveshta inandırrıraq tırsqandar. Partia komiteti sekretary hunyn partkom aqzalaryn „edlöp tavıraq“ ydenə tapşyrlqan burşyn yteve qyjlyqtary turahnda həjləne: „Uf, partkom aqzalaryn edlənəm, edlənəm, saq taptım yddəren“.

Partia organdaryn hajlanmalıqy turahnda partiayddyn zakonların tupat vodon jaqynan ham hajlanmalıqtə, partiayddyn rux ham traditsialar menen bergə hıjşə almaj torqan kooptatsia praktika hı alıstırv jaqynan eş şulaj tora.

rəvəşendə asylmajdar, tavşqa qujv personal' raveshta tygel, belki isemlek menen eslənə, ham şulaj itep, hajlav protseduriyah javaj formal'lekə əverelə. Konferensialarda tidlekke kurs totola. Predsedatel' itep, jendəren hıdqnıv, hajlavdardə isemlek menen 20 minut esende „əjlənderep hala“ torqan keşene ultırtalar. Bunda inde tuly ber fekerlekte demonstratsialav kilep sqaq, ham qarş kilevdər esen asyda memkinlek juq. Konferensianyn ydendə keşelərgə medəkəre itevdə qatnaşvqa memkinlek birev, kin tənqitkə ham qujyla torqan kandidaturalardə kire qaqvqa jul asy urnına, betə eş, ber genə maqsatı: partia massalaryn tənqitenən kətalənev maqsatyn qyna kydetevse, tar ojoştov „texnika“ hına qajtyv qala.

Bındaj praktika bedden partiayddyn rux ham traditsialar menen ham bedden alda torqan burştar menən bergə hıjşə almaj. Ul, partia aqzahyn zakony xəquqtaryn qaplav raveshta vodonan, partia demokratiahyn vodonan qıbarət.

Kooptatsia turahnda min taqyla ber zamecanie jaharqa telər inem. Min partiayddyn Ydək Komiteti tızrivəhenə hıltanıraq teləjem. Əger urındaqy rabotniktar Ydək Komitettan jaqşraq ejrənhələr ine, ber talaj ojoşmalarda şundaj irkenlek alqan kooptatsiaqa jul qujmaqan bulır inek. Ydək Komitet ydenen jəşəp kileve vaqynda Ydək Komitetqa ber genə

aqzahn la ham kandidattə la kooptatsialaman bit. Ydək Komitetta undaj praktika juq.

Partia eske demokratizmiyn nigeddəren rıqajə itev esende taqy ber jetdi jeteşhedlek bulıp partia jetəkseləren, partia komiteti sekretardarın, kin raveshta taralqan təqəjenləvselek tora. Bıl praktikanı şul jynəleşte ydgərtergə karək ki, əger partia komiteti tybendə torqan ojoşmanyn partia jetəkseləge sostavyn ydgərəş jahavdy kyddə tota ikən, ul saqta ul, kandidaturay bilgeləgəs, uny partiany juqar torqan instansiyahyn raşlavyna tapşyrlqanqa tiklem, sekretar qajda rekomendatsialanla, şul ojoşmanyn medəkəre itevənə qujıraq, ham tik şunan hun qyna juqar torqan ojoşmaqa sanksia esen vartıraq burşly.

Bedda partia komiteti partia komiteti sostavyna hajlanmaq sekretardar ad tygel. Min bunda partia komiteti sekretardar bulıp ta partia komiteti nıd sostavyna hajlanmaq ber nisə dihtəlersə keşelerde isemləp kitə alır inem. Təqəjen itelələr, putjovka alalar, kilələr ham ber july eşkə ultırtalar, ə elekke sekretar qağıdə rəvşendə yd esənən otcot birməj. Bedda „samootcottar“ nıq kəsle raveshta yşəsləndələr, ləkin partia massalary aldyna partia komiteti nıd otcot birevdərenen yşəsləneve his tə jetkelekle tygel.

Samootcottar turahnda. Kommunistardyn, bedda qullanla torqan formalıq samootcottar, ular partia aqzalary etənən vjurokratik mıqyılavdan qıbarət. Kyberək eleşendə samootcottar kommunistyn avangardıq rolen ham unyn massalar arahındaqy esen anıqlav belev menen tygel, belki unyn şəxsi tormoşonda, sem'ja tormoşonda soqsonov menen vajlənəndər. Samootcottar ni nəməgə qajtyv qalalar? Bıl turala qajhı ber fakttar həjləjdər. Orenburg olkhe, Matvejevka rajon, Dzerzinski ismendəge kolxozdyn partia ojoşmahı kommunist Sidorovtyn samootcotyn tınlaj. „Gazetalar uqymaj ham alırmaj. Qatyn menən arv tora, balalar menən də şulaj uq... Sidorovtyn yd sem'jahn jeterlek tərbiələməven itəpkə alıraq“. Bıl tipik somootcot.

Yd qatynın tuqmaqan, partia aqzahn Mazinden samootcot vujnsa şul uq ojoşma bılaj tip jadıp quia: „Bınan hun sem'ja axmaqlıqtaryna jul qujmaşqa. İn qıbqa vaqıt esendə sem'ja mənəşəttəren julqa halıraq“. (Dejom kolev).

Qazaqstanda, Amosov ismendəge sovxozda kommunist Salırovtn samootcotyn tınlajdar. Lapidar (qıbqa) qarar qabul itelə: „Tınladı: Salırovtn samootcot. Qarar itelə: Salırovtn arestqa alıraq“. (Dejom kolev).

Tavştar: Ni esən? Zdanov: Bunda ikense horav kilep tıva, partia ojoşmahyn yd aqzalaryn arestqa alıraq xəquqy varmı? Keşe yd başyna otcot bırgan!

Partiayn kyp ojoşmalarında plenumdardyn role kollektiv jetəkselək organdary bulıp jaqynan tyvənəjtəlgən. Plenumdar hirək jyjlylar, kyberək paradnyj jeki dejom mas'ələrdə medəkəre itev esen jyjlylar, urındaqy eş mas'ələləre hirək qujlylar. Hajlavdar turahndaqy mas'ələlər ham başqa mas'ələlər, minen inde əjtep, ytkənəmsə, zarur kvorum bulmaqan xaldə, medəkəre ham xəl itelələr.

(Davamy 4-bitə)

Iptas Zdanov dokladyny davamy

Davamy. Baş 1-2-3 so bittard

Gor'ki olkahenen Vacsiki rajkom 1936 jyl esende ber gene plenum da jymaqan. Dnepropetrovski olkahenen Veselovski rajonnda 10 aj esende ber gene plenum da jymaqandar. Tatarstandaqy Calli rajonnda ham Tatarstanda ber talaj basqa rajkomdarında 1936 jilda 7-8-er aj bujynsa ber gene plenum da jymaqandar. Bunda kollektiv jetakselek qajda hun?

Bedden hajlanma ojomalarnydyň rolen tybanajtev liniaby bujynsa bulqan oşondaj uq jeteşhedlektar partianyn tavgе ojomalarnyda la bar.

Rezolytsia projektında bedden, tavgе part-ojomalarda, dejem-zavod jyjlystarn konferensialar menen alıştırıvqa jul qujmajynsa partkomdardı dejem-zavod jyjlystarnnda hajlavdar tartıbe qatı rıqajı iteleven tamin ita torqan polozenıene tamin iterga tejeslegebedga kyrhatma bar. Dejem jyjlystardı faktik juqqa syqarv ham dejem jyjlystı sex jyjlystarn ham konferensialar menen alıştırıv praktikahyn, part-ojomalardı ber talajında urn alqan bıl praktikahyn, beterev zarurlyq la şunda uq kyrhatela.

Partia aqzalary men—men jarym bulqan ere zavodtaqy xalde kyd aldyqdıq kiltereged. Partia komitetyn hajlav esen dejem-zavod partia jyjlystı jıjv urnına, partianyn 3 aqzahnıan 1 delegat normahı bujynsa zavod konferensialahyn saqbralar; şunyn menen dejem-zavod partia jyjlystı konferensia menen alıştırıalar ham hajlav ytkereler, jıqni esten aslynda es kesenon ike kesene hajlavdarda qatnasıv memkinlegenon maxrym italar. Bıl es jarajmı? Asıq ki, his ber xalde la jarajmı.

Dejem jyjlystardı roly tybanajtelgen. Ber talaj ojomalarda dejem partia jyjlystarn hirak jyjlyalar, urnındaqy partia tormoşo mas'alalare menen ad şeqellaneler.

Partia eske demokratizmanyň nıgeddaren bodovdar partia jyjlystarnı aderlavda la kyreneler, bıl vaqıtta partia aqzalary nıdej mas'alalardan medakara itelasagen aldan belmajar.

Partia jyjlystarnı rezolytsialarn aderlav turahnda. Partia jyjlystarnıa jıj qına tege jeki bıl mas'ala bujynsa rezolytsia aldan uq inderela jeki, prenielarda ni nama turahnda ajtelgende itapka almahtan, bıl esten otıalar tarafınan jyjlystı yde barqan vaqıtta aveşteves itep qujyla. Bedde "foker alıştırıvda nıgedenda" qarar projekt eslap syqarvqa, tıgen formallırovka modaqı ingon, a estı tap bına oşo "foker alıştırıvda" itapka alınamı.

Bıl — partia aqzalaryny zakonlı, xuzı bulıv xoquqtarnıa qarata in dur xormatıhedlek kyrhatev.

Bedde keseler partia dokumentarnıa ham qarardarnıa tartıphed ham namıshıd-halqın menasabat italar. Bedden betabedga la partia dokumentarnıa menasabat itevga Ydek Komitetıan ejranerga karak. Egar bed kader aqzalıq mılitenen rolen ham uqa xormatıte kytargan bed ikon, bedden partia dokumentarnıadın bık kyp sasqatarnıa turahnda bın ajtep bulmaj. Ular nısek tedıalar, ytalar, haqlanalar? Iqtısarıud. Bedga partia dokumentarnıa her serelıne qarata ajrata anıq lıqqa, haqlıqqa ham aqymıqqa Ydek Komitetıan ejranerga karak. Bedde bıl jaqtan urnıdarda organı-

zatsion tartıphedlek (распорядительность), halqın qarastar kyp.

Maşalen, partia komitetıa bjuroıny aqzalary ultırısta medakara itevga materialdar alqandarmı jeki juqmı, ulardı ber ken elek alqandarmı jeki ul materialdar ultırıstın yğında taratıalar mı? tıgen mas'ala his ta ad ahmıtle tygel. Bıl da şulaj uq partianyn eske demokratıahyn tamin itev turahndaqy mas'ala.

Bıl mas'alalar vaq-tejok hımaq kyreneler, lakin adaqıy itapta ular bedga zarar italar, "senki aktivten ybevenı qamasavıajdar ham unyn esen partia tormoşında aktiv ham yd esmakarle qatnasıv memkinlegen qıjynıastarlar. Bıl ajqanly komanda itev da ham her torle basqa estar da ybeşıanalar.

Min kollektiv jetakselek prinsiptaren bodovdardı taqı la ber mıbalı kiltererga telar inem. Hyd "treugol'nik" tip atalısylar turahnda bara. Partkom sekretarınan, predpriatınen jeki ucresdenınen jetaksehenon ham urnındaqy profsoıuz ojomahıny predsedatelenon torqan "treugol'nik" kyrneşı abıında, bedde ber talaj ojomalardı normal hajlanma organdarın (partkomdan ham zavkomdan) sıtta ydenı ber torle, ofitsial ham regular ravesıta es itevse, partia ham sovet zakondarını ber nıdejende la kyrhatelmagen ojomıa jışep kila. Ul jıjyla, qarardar syqara, basqarv esen direktıvalar bıra h. v. Kollektiv jetakselek qarash nektahenon, partia, xuzalıq ham profsoıuz ojomalarnı arahındaqy doreş menasabattar qarash nektahenon treugol'nik his ta jul qujılmaj torqan ber formahı kավdәlәndәrә. Bıl — sem'jasılyq, tanqıtlav qıjynıraq bulıh eson, hyd berketev. Ham egar inde bıl esav berga kileşkәndәr ikon, bar, ulardı tanqıtlav qaral Profsoıuz ham partia ojomahıny bıl jedon juqalta xuzalıq jetakselegendage jeteşhedlektarga qarşı qoralıhdıandıra, a ikense jaqtan xuzalıq eşehenon yden qoralıhdı-

Partia aktivenen ybevenı qamasav-laj torqan betı nımenıe tibarerga

Betıhe eson da asıq ki, sotsialistik tedeleştıon betı olkaharda ybeşı, jany Konstitutsıanı inderelve, kommunizm eson bedden artaban koresıbed tarafınan quşıla torqan burıstardı unışı xal itev eson, bed nıdej olkah kadrıdarqa eja bulırqı tejesıbed, partia esende la ham unyn tışında, partıahıddar arahında la, bırelgen ham fıdakar iptas-tar bedga kypme karak ale!

Aktivten ybevenı, unyn yd esmakarlegenon ybeşıne ham, partıanyn eske demokratıahı nıgeddarenon kilep syqıvınsa, partia tormoşına jetakselektı, partia polıtıkahıny betı mas'alalaren medakara itevdı unyn role kytareıevne tormoz janaj torqan, qamasavıaj torqan betı nımenıe bed partia praktıkahıddan tıbarerga tejesıbed.

Iptas Stalin bedde daimı ravesıta, partıahıddın tormoşında partia aktıvenon ajrym polıtık ahmıate bar, tıp ejrata. Partia aktıve, — partıahıddın qarardarnıa tormoşqa ytkarevse ul. Partia qarar syqarılqandan hun, unyn jadımaşı aktiv qulında bula. Partia aktıve — partıanyn ıztımaqi fekerıen taqırlıvse ul.

Tap bedden partıahıddı aktivten kın qatlamdarı Lenin—Stalin rukında jeteşterı ham tarıalaj belganga kyra la, bed sotsialistik tedeleştıon tamır burıstarnı xal itek, şundaj gıgant, qazap olkah jınevıdareıbed bar.

Iptas Stalin inıtıatıvahı bulıyn-

landıra, senki, bedden xuzalıq jetak elezeıed betenıaj ikense torle qorolqan ber saqta, treugol'nik idararnı nıdejıder kollegıalı organı kevek ber nımenıe kavdәlәndәrә.

Treugol'niktar kollektiv jetakselektıen parodıahıny, karıkaturahıny, surrogatın kavdәlәndәrәlar. Bıl nı nımenıe alıp kıl? Bına bedde Leningradta, Kalını ismıdage zavodta, staxanofıslar xarakatına zavod idarahıny jetakselege doreş bulımahı tanqıtlagane eson, jetakselektage jeteşhedlektarde kyrhatkane eson kommunistı partıanıa syqarqandar. Unı buzotıjardar itabena ındergәndәr. Bed uqa partia aqzalıqy xoquqın qajtarıv, uqa qarata in zakonıhdı ham tupar ravesıta es itkәn keselerga jaza bırdęk. Lakin ydenon-yde bıl fakt aldan hyd berketkәn treugol'nikten jışıve arqahında memkın bulqan. Direktor unda kılgen ham asıv qabartırlıq es, dıreksıanı arıajdar, tıgen. Partkom sekretarı menen zavkom predıedatela unı qevatılagәndәr. Tanqıtta qışıv şulaj kilep syqı, ham ul vaqıtta inde undaj zavodta eşıelerga xaqıqatka ıreşev qıjın.

Minensı, treugol'niktarde beterev turahında mas'alane qujırqı vaqıt.

Demokratik sentralizm nıgeddaren bodovdın juqarıla kyrhatelgen betı faktıardın zararı nı nımenıen qıbarat? Ul şunan qıbarat ki, bında praktikıa partia aqzalaryny aktivlege ham yd esmakarlege ybevenı tormoz jıhajı, partia aqzalarynda xuzı bulıv toıqohıon tybanajta, partia aqzalaryny idea ham polıtık ybevdarene qamasavılyq ita, partia organdarın esmakarlege etıenon partia aqzalaryny zakonlı, kontrol' xoquqtarnıan ulardı maxrym ita ham şunı arqahında jetakselar menen partia massalarnı arahındaqy doreş yd-ara menasabattarde nıda, partıanı unyn alдын da torqan burıstar qarşında jomışartap qaldıra.

sa, Ydek Komitetıny, VKP(b) Ydek Komitetıny qarardarnı medakara itev eson partia aktıvtarenon. Jyjlystarnı turahında Ydek Komitetıny męqlım qarar tap oşo ajqanly syqarılqajın.

Tap şuqa kyra la bedden aktıvebed kadrıardın kınajıevne, unyn idea-polıtık ybevenı, unyn bol'sevıstık sıabyvına, unyn organızatıon nıqıvına qamasavıaj torqan betı nımenıe bed julıahıddan tıbarerga tejesıbed. Sotsialistik tedeleştı olkahında la ham alda torqan janı demokratik hajlavdar ajqanly la bed xal itelerga tejesı bulqan burıstar nıvıatka her ber kommunistı aktıvıasterev turahındaqy in męhım mas'alane qujalar.

Bedden betı ike mıllıonı partia massahı tulıhı menen aktıvıastereıerga tejesı, her ber kommunist partia esı eson aktıv ojomarovı, ajıtor ham propagandıst bulırqıa tejesı. Bedden ojomarovı, ajıatıslanı ham propagandıa eşıbed oşo nektınen qarap qajtanıan qorolrqıa tejesı.

Propagandıstıq eşı turahında ber zamecanıe. Bedden propagandıstıq eşıbedde Ydek Komitetı tarafınan kyp tapqardar kyrhatelgen nıged jeteşhedlek şunda torı ki, ul jış qına skolastık ravesıta, partıanyn aqymdaqy ham bęgęne bojevıj

burıstarnıan ajrıqan ravesıta alıp barıla. Bedden propagandıahı şulaj qujılrqıa tejesı ki, kommunistıardı tarıalavde kommunistıardın belımdaren tulılandırvı ham mark-sızm-ıenıızm fanenı ulardı mękamıallısterev yd maqsat bulıma-

jınsa, bıkı partia esı eson aktıv propagandıstı tarıalavden sıredıstıvıhı bulırlıq itep qujıv her ber propagandıstıq tınaragınen, her ber męktaptıen burısa bulıhı. Bedden propagandıstıq eşıbedde, unyn in męhım prinsıptarenon berehe ravesıdę, bına nımenıe kyddı totorqa karak.

Bedden partıanyn eske praktıkahında ham berense nıvıatıte, partıanyn eske demokratıahıny ham hajlanmalyqı bodovı liniaby bulınsa bulqan dur jeteşhedlektarde betor-

maj torop, partıanyn demokratik hajlavdar menon bılajıneşıe janı burıstarnı xal itela alımajdar, ham partia ojomalarnıny bıl burıstar alдын da kesı jetkelekhed bulıv syqıvdarnı memkın. Ham egar bed janı hajlav sıstemahı bulınsa, hajlavdardı partıanyn bın talap ite-

vensı, Konstitutsıanıny bın talap itevensı, ytkarerga telajıbed ikon, egar bed sovet ham partia rıbotnıktarebedde bedden zakondarınıddıqı qarata ham massalardı sovet Konstitutsıahına qarata ıxtıram bulırqıa telajıbed ikon, — ul vaqıtta bed partia eske demokratıahıny nıgeddaren, partıahıddın ustavı menen kyrhatelgen bıl nıgeddarde, hıs hydhed ham tulı ytkarev nıgedende partia esıen qajtanıan qorovdı tamin iterga tejesıbed.

Oşo nıgedde, bedga tybandage saralardı ytkarev zarur.

Berensenon, kooptatsıa praktıkahıny hıs hydhed betorerga ham ustavqa mıvafıq ravesıta part-ojomalarnıny jetakse organdarın hajlanmalyqı ajajqıa bırtıarqıa.

Ikensenon, partia organdarın hajlavdar męlendı jısemlek menen tavışqa qujıvıdy tıjırqıa ham asıq tavışqa qujıvdan jışıren ham personal' tavışqa qujıvqa kyserga. Bunda qujıla torqan kandidaturalardı kire qaqıvqa partia aqzalaryny sıklınmagen xoquqı ham bıl kandidaturalardı tanqıtlavga sıklınmagen xoquqı tamin itelerga tejesı.

Bıl ajqanly, bedden partia ojomalarnıddı hajlanmalyqı jıdı ravesıta bodovdar bulqanlyqıan, tavgе ojomalardın partia komıttıarnıan başıap, kraj, olkah komıttıaren ham mıllı kompartıalardın Ydek komıttıaren da ınderep, partia organdarın hajlavdardı ytkarev bıl, hajlavdardı jaqındaqy ike aj esende ytkarep, maj adaqınatıkleı tamamlav zarur. Kıləsękta, ustavqa mıvafıq ravesıta, partia organdarın: tavgе ojomalardı jılqa ber tapqr, rajon ham qala ojomalarnıda — jılqa 1 tapqr, kraj, olkah ham respublıka ojomalarnıda — jıl jaramqa ber tapqr hajlav sıroktarnı mıq rıqajı itev zarur.

Partia jyjlystarnıa kılhak inde, partia dejem jyjlystarnı sex jyjlystarn jeki konferensialar menen alıştırıv praktikahıny qarqa sıltalarğa ham tıjırqıa ham partia ojomalarnıda ike dıreşıle hajlavdarqa jul qujımaqı, bıkı partıanı tybanıe organdarın turanıa-tura dejem jyjlystardı hajlav praktıkahıny ındererga zarur.

Bında mııı formullırovkalarga tejesı bulqan taqımdar bına qılar.

ИРТӘШ ЗДАНОВТЫҢ АДАҚ НҮДЕ

1937 жыл 27 февральда VKP(б) УК plenumında

Iptäštär, prenielärdä başqa ojoşmalarıñ, başısa sovet ojoşmalarıñ, eşen qajıtan qorov turahındaq mäs'älägä qaqıyındı häm ul mäs'älä diskussiağa osoranı. Bında profsojuzdar turahında la, komsomol turahında la, başqa massovyj ojoşmalar turahında la hejlanelär. Bıl bik möhim eş häm, älbittä, bedğä, partiä ojoşmahında bed ytkäregä tejeş bulqan eş ru-xında, hajlavdarğa tiklem bıl ojoşmalarıñ qajıtan qorovğa tura kiler.

Sovet ojoşmalarıñ da, professional' ojoşmalarıñ la, komsomol ojoşmalarıñ da qajıtan qorovıñ şartı bulıp, bötähenän dä elek, bedden Konstitutsiala jañıyıp qu-jıqansa, tıp jetäksä kös bulqan, bedden bötä ojoşmalarıñda nigeđ jetäksä jadrohı bulqan partiä ojoşmahıñ yden qajıtan qorov tora. Min, massovij ojoşmalarıñ, profsojuzdarıñ, sovetlarıñ, komsomoldıñ h. b. eşen qırqa jaqsırtıv bulınsa eşten inde baş tartı-ğa häm bıl, eşte xäder alıp bar-maşqa tejeşbed, tıp ujlamaşm, lakin ularıñ eşen ısn qajıtan qorov, älbittä, partiä ojoşmalarıñ nı därežälä qajıtan qorolovğa ireşevdärenä vajlängän,—bıl bötä nәмälärdä tamır.

Xäder partiä ojoşmalarıñ haj-lanmalıqıñ vodov, kooptatsianıñ taralıvı häm partianıñ eske demo-kratiahıñ häm demokratik sentra-lizm nigeđdären başqasa vodovdar turahında. Prenielärdä kyrenä ki, eş bik alıñqa inep kilken, ytkän osordıñ kynekmäläre häm qaldıq-tarıñ dur olğışevdäredä menän mavıqqan rabotniktäredä baş-tarında nıq ulıralar äle. Bıl ky-nekmälär häm qaldıqtar, his şik-heđ, marksistik bulmaqan qajıñ ber qarastar menän vajlänışle, bıl qarastarıñ iptäş Stalin 1924 yılda bulqan XIII partikonferensiala qamsılaqajıñ inde häm ular, jänä-he bedden partiä „mestäqil idea häm praktik tormoş menän jäsäve yđ eşmäkärlekke organizm tygel, ä nindäjder tyvän, urta häm juqarı ucresdenieler sistemahı kevek ber nәмä“ bulıp tora, tigeñ häm his-tä marksistik bulmaqan qarastar-dan kilep sıqalar. Iptäş Stalin ul saqta bında qarastarğa qarşı, kö-räş—partianıñ nävättäge burıvı bulıp torqanıñ kyrtäkajne. De-mokratik sentralizmıñ prinsiptä-ren vjurokratik vodovlatıvdar faktarı menän vajlänışle Iptäş Stalin-den bıl kyrtätmälären itkä tışe-röp kilev zarur.

Partia tormoşonan jetäksä rabot-niktärdä mäjlym därežälä ajır-ıvıdarı turahında bında ber talaj iptäštär häm bigeräk tä inandır-ıyq itep ip. Xatajevıç hejläne.

Ip. Xatajevıç aqımdaq xuzalıq mäs'äläläre menän mavıqır kilev-den nisek itep partiä eşenä bulqan ləzzätte juqaltıvqa, partiä eşen jomoşartıvqa kiltireven Dnepro-petrovski ojoşmahı tärivähendä kyrtätle. Bında xäl tipik xäl bu-lıp tora. Osono itkä tışerergä kə-räk ki, partiä eşenä zarar kiltirep ydende xuzalıqıñ vaq eştärenä kymev menän, bedden eşen partiä eşen ber kemden dä alıp barmaş-saqıl bed onotavıd. Partiä eşenä jetäksälek itev—partirabotniktärdä tıp funksiahı, unıñ eşen javarıb-ıyq totolıştı häm tulıvı menän partirabotniktär öbtöndä.

Ip. Kavakovıñ telmäre ber talaj ojoşmalarıñ partiä eşenän bik jet-di rəveştä onotılqanlıqıñ kyrtä-kese buldı. Ip. Kavakov, partiä eşenän başqa, bötähe turahında la

hejläne. Ip. Kavakov kinomexanik turahında, kinonıñ material' olışe turahında, radio turahında hejlə-ne. Bılar bötähe la qajät möhim häm qajät kəräkle nәмälär. Lakin ip. Molotov tarafıñan ip. Kavakov aldına, Uralda kooptatsia menän eş nisek tora, tıp horav qujıqas, ul bıl mäs'äläne sitläp ytte. Timäk, partiä eşe mäs'äläläre ip. Kavakov eşen nigeđ mäs'älälär bulıp tor-majdar. Bıl, partiä eşen narıqlar jetkermäv jenelep sıqılmaqanlı-qıñ, bıl jaqtan zarur hınylış äle tıvıdırılmaqanlıqıñ häm eşte je-täkselärdäñ başlarğa kəräklegen kyrtäte. Partiä eşenä qarata voro-loş partiä ojoşmaları jetäkselärenen voroloşona vajlängän.

Hajlavdarıñ tərtebe turahında ber nise hyđ. Bında Iptäštär, jə-şren tavıv birevde nisek ytkärev: „sıjırsıq ojañı“ bulırmı, jəki şar-təğərev menän bulırmı itäñlege-nä kyrtätmälär birev zarurıyq tu-rahında hejlanelär. Bıleş bik əh-miätle, lakin xäder bedğä kəräge instruksia tygel, bəki prinsipteñ ydenen xuplanamı itäñlegen bel-ergä kəräk. Jəşren tavıv birev prin-sipenä bında ber kem dä qarşı tışmäne, kirehensä, iptäštär, hajlav-darıñ ısn iteklegen tə'min itev eşen jəşren tavıv birevden ajırmsa möhimlegen häm dur əhmiätin nıqlar kyrtätmälär. Hajlavdar prot-sesıñıñ yde, kyrtäñ, ike stadia-ğa bylener. Berense stadiahı, kan-didatıralar bötölaj asıq mōdä-kərə itev barqan saqta. Hajlanıla torqan partiä komitetına telähä kem telägen kandidaturahı kyrtäte ala häm jaqlaj ala. Bıl berense stadia. Unan hun, mōdäkərə itelgen kandidaturalar jəşren tavıv birev menän tavıvsa qujıylalar.

Olğə häm mibäl rəveşendä, partiä sjezdarında, hajlavdar jəşren tavıv birev menän ytkärelä torqan urıñ-da UK hajlavdar praktikahıñ alır-qa mēmkin. Bıl praktika urındar-daq partiä ojoşmaları tarafıñan totolıştı häm tulıvı menän fajda-lanıla alasaq, tıp ujlajm min.

Xäder kooptatsia turahında. Qaj-ıñ ber iptäštär, kooptatsianıñ kinä-jtelgen rəveştä qullanıv sekretarlar-dıñ häm partianıñ başqa javarıp rabotniktärenen ber urıñdan itense urıñğa kyserelävdäre menän häm şul səvəple ularıñ partianıñ tege jəki bıl komitetına inderev menän vajlängän tıp kyrtätmälär. Əgər bed-dä partiä ojoşmalarıñ hajlavdar anıq bildäläñep qujıqlan sroktarda ytkäreläsäk bulıhalar, keşenän 2—3 aj bulınsa hajlanmaj torovıñan qıjıñlıqtar bulmaş. Ul sekretar burıstarıñ ytäp toror, lakin partiä komitetıñıñ aqzahı bulmaş, ä al-da torqan konferensiala partiä ko-mitetına hajlana alır. Bedğä xäder oşolaj bula, partiä jetäksähe partiä-nıñ tege jəki bıl postıñ alıv me-nän ber yk vaqıtta partiä komite-tıñıñ aqzahı la bulıp kile. Bıl his ber mävıyrı tygel. Ul partiä komi-tetıñıñ aqzahı bulmaqan xäldä, konferensiağa tiklem sekretar bu-rtıstarıñ başqarıp toror.

Taqı ber zamecanie. Bedğä kooptatsia kadrıdarıñ aqıñsılyqı menän, rabotniktärde jıv kyserevdär menän mäjlym därežälä vajlän-gän.

Sıqır hejlävse iptäštär bında kadrıdarğa „jarılyq“ turahında, vıñnıñ, jənähe, keşelärde daimi rəveştä qajıtan gruppalaştırıp to-rov häm ber urıñdan itense urıñ-ğa kyserip torovdar eşlärge mäv-sır itäñlege turahında hejlanelär. Ular jañı kadrıdarı yrlätev eşen bedğä rezervtarıñ häm mēmkin-

lektärdäñ ajrata kyp itäñlegen ono-talar. Bedğä partiä häm partiäñ keşelärdäñ nisek jıldam ybeväre-nä qaraqıd, heđ staxanofıylarıñ, saxanofıñ bulmaqandardıñ da, ybeväreñä, qaraqıd. Qıdyl Armia komandirdäre qatındarıñ häm promıjšlennost' rabotniktäre qatın-darıñ xäräkäten alıp qaraqıd, kyptän tygel bulıp ytkän bötä Sojuz kəñäşmälären itegeđge tışerөгөđ. Ularıñ sıqırtarıñ anıqılyqı, hutılyqı, tulı qımmätilege mäv-nähendä, agitatsianıñ jañı forma-larıñ häm jañı metodlarıñ hajlav mäv-nähendä, telmärdärdäñ tema-larıñ, jəkmäkehenen häm for-mahıñıñ vajılyqı bulınsa, ularıñ kybehe, döröşen ajtam, bedden qajıñ ber prisəñıñ häm tışen juqaltıqan agitatorlarıñdañ oñ-taraqtar. Keşelär bedden tiräbedğä bik kyp, keşelär, kyptän inde yr-lätevdä ketöp torqan keşelär, bik kyp, lakin bedğä demokratizmdıñ jetkelekhedlege, keşelärde kyregä bedğä qamasavlaqan jetkelekhe-dlege səvəple ularıñ bed kymaj-bed, häm kyp keşelär bedğä kərä-genän artıq toralar, ä kərägenän artıq torop häm onotolop qalıp, ular bedden partiä eşendä riza bulmavıylar rezervına ajlanalar. Bıl nөktänän qaraqanda jəşren tavıv birevge kysev, bedden partiä ojoş-malarıñdañ ısn hajlanmalıqı-na kysev bedğä partiä kadrıdarı-ñıñ bedğä bulqan qajät dur re-zervıñ kyrtärevge jardam iter. Bed-ğä äle rabotniktär kadrıdarı ısn-dan da ad bulqan vaqıttarda, Lenin bedğä kadrıdar ad, tıp ajtevselärde jazalarğa kəräk, tıp ajtkajne.

Agitatsia turahında ber nise hyđ. Bında Iptäštär, bedden agitatsiañ başısa aldınqı eşelärdä, ajrım kolxozdarı eläktäre, tıp döröş hejlanelär. Agitatsia, bedğä jardam itergä əder torqan, telähä nindä-j genä vaqıtta la bedğä javap tavıvı birergä häm bedden duštıarıñ, partiäñ bol'seviktär bulıroja əder torqan qajät keşelärdäñ qajät dur qatılamdarıñ his tə solqap almaj äle. Min bında intelligentsianı, xed-mätkärdärdä, jort xuzahı qatındar-dı, häm ularıñ qıñ la tygel, kyd-dä totam. Agitatsia eşe menän bed-xattä ere predpriatelärdä bötä eşelärdä la solqap alıp bötä al-

maqanıñda, ä avılda kolxozdar olkähendä genä eşlägenäbedğä tup-tura ajtergä kəräk. Bedğä ra-jon rabotniktäre jılyna ike-ös tap-qır qıñ bulqan kolxozdar var, tıp Əjxe ajtkän kyp kolxozdar, ky-behensä jomoşaq kolxozdar,—hä-m bında tıp qurqıñs ta,—qaraqıñ möjəštär var, ularğa ber kem də inep sıqmaj, sənki ularğa qıl hel-təğəndär. Bıl absolyt döröş tygel, tap vıña bedden politik joqondo-vod menän äle jeterlek rəveştä solqap alıñmaqan eşelär, kolxoz-sıylar häm başqa xedmətsəndär me-nän kösle rəveştä eşlärge kəräk.

Bedden agitatsialarıñdañ jəkmäkehe eşelär tarafıñan qujı-qan horavdarğa jıv qıña tup-tura häm asıq rəveştä javap birmaj. Bedden telähä nindä-j saravıd aj-qanı bik kyp horavdar häm otklik-tar alavıd, partiä komitetlarıñda bıl horavdarıñ isemlektären tō-dälär, lakin jıv qıña bıl horav-darğa javap birmajdar, avır horav-darğa javap birevdän qasalar. Bıl döröş tygel, bedden agitatsiañ raş bulıroja tejeş, bedden agitatsia-ñ eşelärdäñ bötä horavdarına javap birergä häm ul horavdarıñ itqıbarıñ, javapıñ qaldırmaşqa tejeş, sənki, əgər bed javap birmə-häk, bedden eşen kem də bulıha javap birer,—izge urıñ buş bul-maj“.

Häm, adaq kilep, bedden agit-kollektivtär turahındaq mäs'älä, ularıñ eşe bik taşlandıq xäldä. Ular şulaj uq başısa fabrika-za-r vod predpriatelären xedmətläjdä. zaktarda, VUZlarda häm VTUZdar-da, xedmətkärdä intelligentsia ara-hında eşlärge tejeşle agitator-darğa kilhök,—bedden partiä ojoşmalarıñda bında varıp jet-məğəndär äle. Bında-j keşelär kadrıdarıñ da bulırvı zarur. Bedğä bında mēmkinlektär ajrata kyp. Bötähe la: radio la, kino la, gaze-talar da, häm kem belhen nı tik-lem agitatsia sredstvoları la bedden qılavıdıl

Bed bıl sredstvolarıñ fajdalana-ıvıñmı? His tə jetkelekke tygel. Mäs'älä bıl eşte jıñqı halıv turahında bara, häm bıl bik jetdi eş.

OLĞO ALYRDAJ KYNELLE EŞTƏR

Ziansura rajonı Abzan urta mək-täbe komsomol häm pioner ojoşma-ları uqıvıv balalar osen kynelle häm mavıqtırvıv saralar başqarıv öbtöndä nıq qıña eşlajdar.

Bıl məkäptä dram, xor, ədəbiät, izo, aviomodelizm tynäräktäre eşlaj. Xor tynärägendä 25 bala, ədəbiät tynärägendä 27 bala, izo tynärägen-dä 21 bala, aviomodelizm tynärä-gen-dä 13 bala häm dram tynärägen-dä 16 bala eşlaj. Bıñan tıv zatej-niktär tynäräge la ojoştoroldo.

Komsomol ojoşmahı uqıvıv jəštär menän Stalin seljanı Konstitutsianı ejrənev eşen kinäjtte. Grazdandar hu-qıvıv tarixı bulınsa qart bol'seviktär

hä-m grazdandar huqıvıv qatna-şıvıylar menän əsedalar, balalarıñ qıdıqıñdarıñ mäs'älälär bulınsa horav—javap kisäläre ytkärelä. Bı-na äle kyptän tygel grazdandar hu-qıvıv qatnaşıvıv iptäş Qılmanof beseda jahanı. Bında ul uqıvıylar-qa ydenen 20-şe jıldarda Konvajıv (Pol'sa) frontında bulıvı häm bın-daq huqıvıv turahında hejläne. Uqıvıylar dur qıdıqıñıv menän tıñlanılar.

Bında-j besedalar Abzan urta mək-tävendä jıv ytkärelälär. Bıl məkätəp esendä dejem disiplinahı nıqıv-tıvda ajırmsa dur rol' ulıñan.

B. Vaxitof.

Komsomoldıñ polituqıvı yđ aqıvıvında

Qırmıqıvıv rajonı Frunze ismen-däge kolxozdıñ komsomol tə v-g-e ojoşmahı komsomoldıñ polit-uqıvıv yđ aqıvıvına tapşırqan. Kom-somolestardıñ kybehe polituqıvıvqa nөtenläje menän jəremajdar. Kom-somolestar X sjezd qarardarı menän vөгөngө kөngө tiklem nıqıv tanıv tygelärdä.

Komsomol komitetı jañı Konsti-tutsianı ejrənev bulınsa la ber genä nәмä la eşlägenä juq.

X. Əxmıtof.

Kynelle jəşlek paradь

Jal kene,... 18—mart...

Ələ revolyutsia məjdununda keşələr
juq. Şulaj da ul başqa kəndərdəge
kevek tygel, tantanalı tət alqan.
Tribuna „Bətə Başqortostan sanqış-
lar sljotunda qatnaşvıslarqı jalqın-
lı sələm“ tip jadıqlan lozungtar,
Stalin həm Voroxilof iptəşdən por-
trettar menən biddəqlən.

Bögen vnyda fizkul'tura parad'.
Ofenon predpriatie, uqyv jorttara
ham ucrazdenielarenon kilgan 1 men
300 saqovsylvar Jaqut vaqsahyn tul-
tyralar. Ular vnyda beto Basqortos-
tan saqovsylvar sljotyha kilevselarde
qarsylarqa aderlanalar.

Qajdalar, jaqında qına, orkestor-
dan kynelle marş ujnay işetlə. Kyp
tə ytməy, adımdarın ber tigeñ alıp
dur tigeñlek menən Qıdıy Armia
cəstəre həm dinamosıylar majdanqa
inələr. Inde səqət 10 dar samahı, ə
majdanda sañqıysıylar hanı artqandan
arta bara. Bıylar oıdenıñ Başıqortos-
tan respublikahıñnıñ Toporin, Dyr-
tejle, Janavıy, K - Kama, Stərleta-
maq, Maqar, K-Usoy, Bışıylək, Bə-
ləvəy, Bəre, Arxangel, Şışmə həm
başqa rəjondardan kılğan sañqıysıylar.

Buna revolýtsia majdany horo şipeldär kigen Qydyl armiestar, aq, har, qydyl, zəngər, kyk tətəgə saŋqy kastjomdary kigen kələs jədlə, kytərenkə ruxly jəş jegetər, qyddar—fizkul'turniklər mənən tula. Tegendə lə, bynda la kynelle jyrđar jaŋqyraj. Majdandyŋ ber jaq vaşynan ikense vaşyna kəsle tidlek mənən jənel maşyna yta. Uqra jep mənən saŋqyşylar taqylqandary. Ular yddərenən saŋqy sportynan ireskən izadlaryn kyrhətelər.

Nəq səqət 12. Parad menən komandovajt itevse Gil Xaləq Komisardarə Sovetə predsedatele iptəş Bulaşetqa paradiñ tətəilgənlege həm unñ ədərlege turahnda raport vırə. Bulaşet, Bəjkin, İsançurin, Əxmirof, Kalmitef həm Gil iptəstər pa-

radly löröp itänläsep sönälat.

Birən hun Xalıq Komissardar
Sovetş ergähendäge fizkul'tura hənı
sport eştäre vujınsa Başqortostan
Ölkə Komitetş predşdatele iptəş
Kalmitef bətə Başqortostan sanqıbs-
lar sljotına arnalqan tantanalı mli-
tingtş asa.

Başqortostan xekymäte häm VKP(b) Ölkä Komitetä ismenän sljotta qatnaşvıylarđ tärbrklär ösön hyđ ip. Bulaşelqa birelä. Ul ydenen sıqışında sovet jästärenen eşhedlek, kapitalistik eksploatatsıalavı kevek avırılqtardan azat bulvıdarnı, ularqa xedmatkä, jalqa, uqırqa häm härtörle izadı eşmäkärlektären kyärevgä bötä mömkinlektär birelevä, faşizmdıñ bedgä, bedñen baxtebede tartıp alır ösön huqıqsqa äderläneve häm bıl javıd nejetärenä jemerä udar birergä äder bulırqa tejeslegebed turahında tuqtan. Bınan huñ tärbrklär hyde menän VLKSM-dıñ Ölkä Komitetä sekretarä iptäş Əxmırof, sanqıssıylar sljotına qatnaşvıylar ismenän javap hyde menän Toporin sanqıssıylarınan Protasova iptäštär sıqış jahanıylar.

Oşonon menən Başqortostan san-
qıslarının sljotına arnalanqan tanta-
naly miting jabyla. Orkestor marş
ujnaj. Kolonnalar tribuna ergähenen
ytälär. Sanqısy jastärden jeddä sik-
länmäb şatılıq häm tädä, sälämätlek
bildäläre menen balqıy.

— Jəşəhen həjəklə julaşşəbbd
iptəs Stalin!

— Jəşəhen bəxetle Sovet jəştərel
tığən qotlavdaroja, ber avaddən kəs-
lə urral tavbştarə janbraj.

2 mənə jəqın saqıysınan tor-
qan kolonnayn demonstratsiayn
başlana.

Beloret tirähe vik matur. 'täviq' urändarqa vaj:
Hyrtä: Beloretqa vaxv'uländaq' ver 'urnes. (Edvardof fotoh)

Komsomol o'qishlari sləmāj

Qырмаҕаһа районы В—Уңгар аҕы
советы „Қыдылға“ колхозы комсомол олошманы әле бсын-бсында комсомолестар һәм тәстәр массаны тар-

biələj alırlıq bojevoj ojoşoma vultp
əverelqane iud.

Býnda komsomoldýň jýýlýştarý la, şulaj uq politik uqývdar da kypťar inde ytkarelmajđar. Komsomolestar ber terye la nagruzka alyp barmajđar. Komsomolestar komsomoldýň ustav hám programmahý menen betenlaj tanys tygelder.

Komssoorg Məxəmməti komsomolstardın uqıvın oqıştorop, oqışmanın eşen jənləndərəhe urında uqesep, huqışyp oqışmanın ismen vısratıp jeri.

VLKSM-дың Қытығалы райкомы нә
әсеп бұл оқосмаға куді халмај ікән.
Әхмитов.

Fizkul'tura həm sport

Саңаулылар рохобы

VLKSM-dың Qыяқ rajon komitety, fizkul'tura soveti menen berlektä dopriz'jnyktärden sañqy poxody uđ-qardy. Byl poxodta 3 komanda qak-naşyr, berense komanda 132 kilome-tr, ikense komanda 88 kilometr, esen-se komanda 96 kilometr jerde ytte-lär. Sañqyşylar komandahy rajondyñ kyp kenä kolxozdarında buldylar. Bynda ular kolxozşylar häm dopri-z'jnyktär menen 1937-se jyly pri-zvyty nisek uñqyşy ytkärev auyñsa besedalar vıkärdelär.

Komsomoldın rayon komitety həm fizkul'tura soveti initsiativahı menən oğştoroloqan yıl pıxod kolxozsyar həm jəştər arahında ovorona eşen jənlənderev dərten ıjattı. Xəder „Oktabr“, „Ural“ həm Budjonnyj ismendəge kolxoz komsomol oğşmaları fizkul'tura eşen jənlənderevgə nıqlap totındolar.

Rəximjanıf.

Redatokr ugnvabag:

Q. MURTAZIN.

Өфе „Октябрь Натискаһы“ типографияһы
Башлавлит вәкәлә № 1403

Bibliografia

Qyjvlyq ham masterlyq

„Levanivskiden tarixi osnov“. Statjalar həm ocerektar' jьjьn-
tyqь. Partizdat vaftmahь, 1936 jьl, tirazь 10 men, haqь 1 hum

Sovet, jəstərə beddən aviatsianə jaratalar, unən danə menən qorulanalar. Sovet İjotciqtərenən alqa kiteşendə, 1936 jıdın 5-se avquşınan 13-sə sentəbğə tiklem bulqan Levaniivskiđən tarixi osoşo kyrenekle unən ala. Los-Anzelos—Məskəv osoşo bətə donja aldında beddən gyzəl osovş kadrđardın ıf kitkes qıjıvılbqtarın həm masterlbqtarın kyrhətə. Şuqa kyra lə vıl osov turahında həjləv se iptəş Molotoftın: „Levaniivski—Levcinkolarđın osoşo, iptəş Stalindən batırlıq həm qıjıvılbqtı, texnik olğəşv-đərde belev menən bergə vəjlərgə tigən kyrhətmənən sovet İjotciqtəre tarafınan nisek unəşib ytləğənlegen kyrhətə“ tigən hyddəre kitapqa epıqraf bulıq tora.

"Levanivskiden tarixi osoşo" ti-
gən kitab məqalələr həm ocerektar
jyöntyqynan tora. Bylardyñ avtor-
dary, şul u q "Los-Anzelos—Məskəv,
osoşonda qatnaşyvsalar, qalimdər,
Qotop tikşerevselərə, aviatsia ad-
mattarə həm zurnalistar. Bıl kitap
vaşynan adaqyna tiklem dır qydyq-
hnyñv menen uqıla. Bıl kitap, lke
vəjək il—Sovettar Sojuzь həm Tən-
jaq Amerika Quşma Ştattarın totaş-
tyrqan hava trassahın ydləştərev
julyndaqь dır jənevərdə kyđ ald-
na kiltərə. Xalyq ara tənjaq hava
julyñ halıv kevek qatınarlı proble-
malarđ xəl itev eşe lə vol'seviktər-
dēn qulyñan kilə torqan eş bulьp
syqь. Byñan vər nise jyl elek Ame-

rika ljotcige Matlern ošo qyjən tras-
sanə ytergə ʔmtylqajny. Ləkin ul
Anadyrda avarlaqa osoranə. Ame-
rikanəy hava stexiəhen jenergə uł-
laqan wəter ljotcige Vellipos ta tra-
gidiale ylem meənə hələk buldb.

Belem, masterlıq menən qorallan-
qan sovet ləjotciktərə vətərlıq həm
qıyılıq menən qıyılıqlarqa qarşı
vərdıylar. Ular jıy qına juldı bılə
torqan tomandar, jamqırđar həm
jeldər jıyır alqa vərđylar. Ular
arktikanın vıqasa kyrelməgən buş-
lıqlar bəstənən ösöp yttələr. Ular
Tənjaqtıñ rəximhəd təbılıqəten jən-
delər. Şundaj geroj—ləjotciktər həm
şundaj juqar b texnikalı bulqan,
bedđən avlatsia qevətlə həm jənəl-
məlek—bıl kitap b uqıqan, hər
kemden təvgə jomqaq b bına şul.
Bedđən qıdı jondodlo eskadrillə-
ləredbedđən dəhşətlə kəşə taşlanqan-
da Sovettar Sojuzın b doşmandar
qajda iner urın da tava almabtar.

S. A. Levanivski ydenen ike ocregında uqıvsylardı, osoqtoq şartlar hám vınyq praktik maqsatı menen tanıstıra. Ul, Tımyq okean jardıar, Tınjaq dingedı july buı, Jakutia territoriah, Sever hám SSSR-dın ydık rajondar buınsa jatqan julıdın hər etavın xarakterlaj. Levanivski, İjotciktardıñ 19 men kilometraq huıylıqan veta trassa buınsa ber edlakhed nisek kydätev alıp barıvdarın, temperatur, Jeveslek, pasadka şartların, meteorologik mqlıymattardı, Jeveslek mıldarın eıra

[nevðæren həjlə].

Şturman V. Levçinko, osov vaqıtlarında osoragan qıbjnıqtar həm "SSSR—N—208" samoljotnıñ batır ekipazdarı tarafıyan vıı qıbjnıqtarqıy jeneleven kvđ aldına kılterä.

SSSR həm Tənqaj Amerika ştatları arasında rəqlər hava vəqlənən qıylıqla vəqləngən problemalardı qatırtıvış məqlələrlə qıylıqlıqla aqlıqlı vıqlə vıqlər ıqlıqlıqlar.

Ataqlı qotop tikşerevsehe G. A. Uşakov Levaniivskiden qotop ucst-
kahn marşrutın ejrānev bujnısa bul-
qan osoşonoñ qilmi maqsāten jaq-
tırtı. Komkor Tkacofıñ maqalāhe
hər tərle ildärdēn aviatorđarıbnı
tēnjaq hava julıñ ydlāsterev tarixı
mēñ tapıstıra.

Professor N. Rjnen Sovettar So-
juzyn aviatsion hdyq asa Amerika
materige menen jalqavqa memkil-
lek birgen varianttady jenteklap
qaraj. Inzener K. Moskatof Levani-
vskiden samoljoty Amerikanyn tany
qan konstruktory Z. Val'ti taryfyan
konstruktorylary tedelgen tep prin-
sipyre turahynda hellaj.

Yddäreneq partia h  m x  kym  t
jet  ksel  re ismen   bulqan raport-
tarında Sovettar Sojuzyny   geroj.
Levantvski h  m   turman V. Levcin-
ko „Osovdy   b  t   july vuj  nsa be  
b  jek Stalinden qajq  rtv  n toj  doq,
uny   iseme be  de, julda osoraqan
b  t   qar  slyqtar   kire qaq  vqa
ruxlandy  . Be  , y  be  den b  t  
k  s, belem, h  m q  m  r  be  de bi-
rerg     der torqan t  vqan il  be  den
be  de h  jeven h  m j  rd  my  n toj-
  doq”—tip la  dalar.

Sovet aviatsiyanıñ dur jeñevdä-
re, beñden joctiktardıñ qıjıvıñq
häm masterıqtar ıurahında heñle-
ge vıl kitaptıñ qıñqasa jekmätke-
he vıña şul.

1937-se jyl
24
MART
№ 32 (1079)
Ajrım hanı
9 tin.

Beta ildarın proletarlar, berleşeged!

Leninse

VLKSM-dın
Başqortostan
Ölkä ham Öfe
qala komitety
organı. 12 jyl
sıqı.

HÄR OTRÄDKÄ— PIONER VOZATY

VLKSM-dın programmasında, VLKSM „In jaqşy komsomolestar arahınan pioner oträdärenen hem forpustarın vozatıjdarın, oträdär hem forpustar ergähendä eşlävse törle tvnäräktärdän jetäkselären bılä hem ularqa eştä kärekle bulıqan jardımdı kyrhäte“ tip nık asyq jadılqan. Bıl, betä komsomol ojoşmaları hem uny jetäkseläre tarafınan hıs hydhef ytalergä tejesle bulıqan talap, kypselek komsomol ojoşmaları tarafınan tupaş rävęstä vodola, ä qomymän Başqortostan komsomol ojoşması tarafınan siktän tış nasar ytalä.

Bedden ölkä betähe 4 men 101 oträd bulıp, ular 131 men 884 pionerdy berleşterälär. Döröş bulıvdan jıraq torıqan handarqa qaraqanda xäderge kengä tiklem 300 dän artıq oträd vozatıjıyd qala kılä. Ä asylda bıl handıq kyp kenä artıq bulıvın kyd aldında totorqa kärekle. Sönki Ölkä Komitetın pionerdar bylege tik 31 rajondarqı xäide genä belä hem bylektä tulıhınsa butalısqılyq xökem horep, ißkergeñ mäqymätär hem rajondardarqı bılın xälden ajrıqlan tormoş menän jäsäjdär.

Betä pioner oträdärenendä vozatıj menän tämin itevgä, ulardy eşkä nıqıtyvqa in berense sıjratta Ölkä Komitetınan başlanqan qämhedlek, operativ eş itmävselek arqahında kyp kenä rajon komitetar hıuqı kändärdä pioner eşe menän qomymän şeqellänmäj başlanıqlar. Öfe qalahında 79 oträdten äle bulha vozatıjıyd qala kıllevän, VLKSM Qala Komitetınıñ hem uny rajkomoldarın jıvıplı eştän, jıvıphıd rävęstä sıtläşevdärenen başqa nämä tygeil. Stärie rajonında 220 oträd bulıp şularıñ 93 genä äderlekke keşelär menän tämin itelgän. İşemvaj urta mäktävendä nojävır ajınan bılre 4 oträd vozatıjıyd. Əlşaj rajkomolın jıvıphıd tyraläre şıqıvı vırbı jetälär kıl, xatta komsomoldan quylıqan keşene vozatıj itep qujalar. Kirof rajonı 32—mäktäptä betähe 175 pioner bulıp, yd jadımsıtarına tapşırılqandar, ber genä vozatıj da juq. Ä bıl xäl oşo kengä tiklem rajkomoldıñ pionerdar bylege medire iptäş Prosvernınan la, rajkomol sekretarı iptäş Kazansofı la vırsomaqlandar.

Ä bıl, oşo tiklem xälge tydör toror esen, jeki unı belmäv esen ojoşmanıñ tormoşonan ajrıqlan hem betä eştä öhtäl artında qıña eş itep ultırvısv konseläris, jeki uny da in alamañ bulırqa kärekle.

Pioner vozatıjdarın bylevgä formal rävęstä qarav, vında betä eşte pioner bylektärenä bısanıv, vozatıjdar menän sistemı eş alıp vırmav—betä rajkomol hem komsomol tävge ojoşmaları esen xarakterlı dur jeteshedlektär bulıp toralar.

VLKSM Ydäk Komitetınıñ hä pioner oträden äderlekke jaqşy vozatıj menän tämin itev turahında qı qarar hem vozatıjıyd pioner oträdenen bulıvı mömkın tygel, tip kyrhäteve Başqortostan komsomol ojoşmasınan pioner ojoşmaların nıqıtyvqa betä iqtıbar hem eşmäkär-

Ulan-Yde—Mäskäv arahın sañqıla ytevse Byrät-Monqolıanen vıtır qıddarın 9 martta VLKSM Ydäk Komitetında, VLKSM Ydäk Komitetı sekretarı ip. Vasil'jeva qabul itkän ine.

Hyvıtta: Yteştä qatnaşvıslar VLKSM Ydäk Komitetı sekretarı iptäş Vasil'jeva menän. Hıldan unqa—Sonä Texejeva, Liza Konstantinova, ip. Vasil'jeva, Marysa Xaxalova, Nasta Sunkujeva, Vera Ljıvımskaja. (Sojuzfoto)

Ispania jadıvsıları Al'berti hem Leondıñ iptäş Stalin tarafınan qabul iteleve

İPTÄŞ STALIN 20-SE
MARTTA İSPANIA JADıVSıLA-
Rı RAFAEL' ALBERTIDı HEM
MARIA-TEREZA LEONDı BESE
DA JAHAV ÖSÖN QABUL İTTE.
BESEDA İKE SƏQƏTKƏ HU-
DİLDİ.

lek menän totonovdy talap itä

Respublikavıddıñ kyp jodlagän pioner oträdäre vozatıjıyd qalıv—vınan hıñ tydörlek xäl tygel. VLKSM Ydäk Komitetı tarafınan bıldelängän aj jırmılyq vaqıt esendä betä pioner oträdäre la vozatıjdar menän nıqıtylırqa tejestär. Lakin eş vıny menän genä betmäv. Döröş bıl xäl itkes mäs'älä, lakin başlanqıy eş kenä. Kyp kenä komsomol ojoşmaları vozatıj bylevde yd öhtärenän avdarılyrqa tejesle eş kenä itep qarajdar. Şul arqala bylenevselärdän kyp kenähe eşlämäv, jeki eşlergä telämäv, jeki nämä eşlergä belmäv. Şıqıv kyp vozatıj hajlaqan vaqıtta nıqlı iqtıbar menän hajlarqa, tege-jeki bıl keşenen balalar menän eşlärlek sıjıfıttarın tikşerep qararqa, eşkä başlaqas, uqardın saqqıña la ajrılmajınsa eşenä jırdam itergä, ejrätergä, vozatıjdarın nıqlı uqıvın ojoştırorqa hem ulardy jetäksel ädäbiät menän tämin itergä kärekle.

Bınan hıñ bıl ydäk mäs'älälgä tınyş rävęstä qarap torov, balaları tärıälävde partıa tarafınan jeklätelgän tura vırvıstı ytävdä jenajetsel rävęstä eşlekhedlek kyrhätev itep qaralıırqa, hem pioner eşe turahında telähäni tiklem bıqırdar, praktıkala unı ödvögä jul qujılyrqa tejes tygel.

AKADEMIK A. N. BAXTIN QILMI XEDMƏTENƏ 50 JYL TULDİ

AKADEMIK A. N. BAX qa

Qäderle Aleksej Nikolajevic!

VLKSM-dın Ydäk Komitetı, tormoşoqod hem qilmi eşmäkärlegegedäge maqtavlı jıylajeged kənändä qajnar qotıaj. Hedden tormoş julıqıyd, jartı vıvat qomeren fangä, xedmatsänder fajdahıña, izadıj xedmätkä birgän qalim revolytsionerdyñ julı bedden jästär esen asyq ölge bulıp tora.

VLKSM Ydäk Komitetı, fänden jäs kadrıtarın äderlävde bulıqan xästareged hem jardımbıqıyd juqar nırvıqlaj.

Hedgä, Aleksej Nikolajevic, Sovet fanenen tantanahı hem bedden sotsialistik vatanıvıddıñ saskalaneve esen taqıla kyp jıldar tadalıq hem fajdalı izadıj eş teläjeed.

VLKSM Ydäk Komitetı.

Fänge hem tormoşqa ejräneged

Bögen bedden Sovet jästäre menän qajıvı ber lıkerdärdä urtaqlaşañ kılä. Sovettar Sojuzında qilmi hem texnik eştärden perspektıvahı şul tiklem durkı, ber genä kapitalistik il dä bıl turala xıallana almaı. Fänge tyvändän, janyan-jany qatlamdar kılälär. Xedmätkä bık dur kynek-mähe bulıqan jästär massahı bedden uqıv jortıtarın tulıralar. Burzuaz balaların manıj bulqahı menän aşatqan kevek uqıv menän tulıvı dırdılar. Ularıv övdanelär, xatta qınanılar. Bedden Sovet jästäre vında jı „qıbımdarqa“ moxtıaz tygeldär. Ular yddäre fänge tärän hem mömkın tiklem tıdöräk eja bulıv esen ımtılalar. Min, proivzodstvola in jaqşy staxanoısylar bulıv menän berqä bık matur uqıqan bık kyp jäs keşelärdä kyrdem. Zavodlarıñ berhendä 19 eşse proivzodstvonan ajrılmaj torop rasfak kursın ytalär. Ä unan hıñ VTUZ-dıñ tulı kursın vötep, inženerdar ismen aldılar, hem şul uq zavodta eşlädär, lakin xäder inde elekke eşlärändä tygel, ä jetäksel tarmagtarda eşlädär. Bedden ilebeddä fan menän xedmät arahında tıqıd organik vıjlänes jäsaj.

esän dur tärıbalärem bulıqan xäldä, min ydema bedden qazıp jaqşy jästärebedgä saqırvıv menän mörä-zäqät itergä irek vıram:—Fänge hem tormoşqa ejräneged, jeki döröşörge—fänge ejräneged hem uny ajrılmav vıjlänes tormoşqa ejräneged! Ajrıv alqanda, „qıbıqınyvıv“ keşe bulqanıvıv xäldä min bedden jästärde xımianıv taqı la jaqşyraq ejränergä saqırvıv inem. Minenä xımiä—ul döjem belem fändären in jaqşıv. Bed unda tärıbalä hem kydätev la, hem teoria la ky-räbed. Danıqlıv xımik D. I. Mindelejev dealıktik materialist bulmanıv. Lakin ul tärıbahed belemden juqlıqıña nıqlı bısanqan ine. Ydenen „xımianıv nıgeddäse“ tıgän mäşhyr xedmätendä Mindelejev hıvıdnıv xosıusıattarın mavıqırvıv itep jadıvdan başıaj. Bılar betähe la vıjek qalim jahaqan hınav hem kydätevdärdän, hem teoritik jaqtan uqmaş-ırvıvdarın hädömtähe ine. Unan qala xımla, proivzodstvo la, medıtsı-na la, qurqavıvıyqta hem bedden betä tormoşovıddä bık dur rol' ujnaj.

A. Bax.

Yd jekämdä tormoş hem qilmi

16 mart, 37 jıl.

VLKSM-dın Başqortostan Ölkä Komiteti eşendäge xatalar turahında

VLKSM Başqortostan Ölkä Komiteti büjrohöbniñ 1937-jıl 5 mart qararı

VLKSM üdäk Komitetiñın jıavaplı instruktör ip. Minsten, VLKSM Başqortostan Ölkä Komitetiñın eşe turahındaqı jadıma dokladın—tulıñınsa döröñ tip ta-
bırqa. İptäş Minsten Ölkä Komiteti eşendäge jetdi
jeteşhedlektär hem xatalar turahındaqı jadıma dokla-
dıñın döröblögen büjro ultırışında, büjro aqzalarñın
hem VLKSM rajon komiteti sekretarlarıñın sıqıştarı
menen tulıñınsa döröblände.

Ölkä Komiteti büjrohı, ul ydenen 1 fevral'däge qa-
rarında Ölkä Komiteti hem rajon komitetleriñın eşen-
däge bötä jetdi jeteşhedlektärde hem xatalardı asa al-
mağan, tip itäpläp.

Ölkä Komiteti sekretarları Əxmirof hem Prosvernin
iptäştär jetäksel komsomol kadrlarıñıñ hajlap alıvqa
ajırmsa jenel aqıl menen qaragandar, sojuzdıñ bıl
javaplı eş tarmaqı ikense bafqıştaqı keşelärgä ısa-
nılğan bulğan. Sojuz ustavın hem eskärgä sojuz de-
mokratiañın bodov menen köräş ojoştorañı urında,
Ölkä Komiteti, VLKSM rajon Komitetleriñın plenum-
darı hem komsomolestarıñın rəxsätenen başqa jetäksel
rəvotniktärde jıñ alıstırılğan jul qujır VLKSM us-
tavın hem eskärgä sojuz demokratiañın yde bodğan.

Ölkä Komitetiñın, sojuzdıñ jetäksel rəvotniktäre me-
nen ıñna şundaj zianlı eş praktikahı VLKSM-dın
kypselek rajon komitetleri tarafınan qabul itelgen. Ra-
jon komitetleri, plenumdan başqa rajon komiteti bü-
jrohına keşelär indergändär, hem büjronan sıqarğan-
dar, plenumğa janı aqzalar kooperovajı itkändär.
kypkenä tavgə ojoşma sekretarları, ularıñıñ hajlavı
komsomolestar aldında otcothıñ alıstırılqandar, ular-
ıñıñ qaramaqñın başqa eşkä qujılqandar (Öfe qala-
hıñın Lenin rajkomı tarafınan tavgə ojoşmalarıñın
sekretarları itep 21 keşe jəvərelgen, Stalin rajonında
„Dyatel“ zavodı komitetiñın başqa bötä tavgə ojoşma
sekretarları la alıstırılğan hem başqalar).

Bılar bötähe la ber talaj ojoşmalarda dissiplinanıñ
jomoşarvına, kyp kenä jetäksel komsomol rəvotnik-
tärenä tapşırılğan eştə javapsılıqtı juqaltılğan kıl-
terde.

VLKSM Ölkä Komiteti jetäkselktä büjrokratsıl kon-
sultatıesıl metodğa jul quja. Ultırıştar sıjetahı menen
aqıvıana, qaqıddarğa cinovniktərsä ısanıv tıvıñra.
Kypılagan ultırıştar, kənəşmälär pərdähe artınan, bıl
ultırıştarıñıñ jemeşe—qaqıddar ejəme aşahınan Ölkä
Komitetğa hem unıñ sekretarları Əxmirof hem Pros-
vernin iptäştərgä jəstärde nəmälär tulqınlandıra, ular
nəmə menen jəşaj, şunı kypmägəndär. Komsomol eşen-
däge ydäk məs'ələ—propaganda eşe, jəstärde tərbiä-
löv hem ularıñın uqıv məs'ələlərä slıttə qaldırılğan.

Ölkä Komiteti rəvotniktäre hem ajırmsa unıñ sek-
retarları Əxmirof hem Prosvernin iptäştär rajon komi-
tetleriñında bötənläp ad bulqandar hem tavgə ojoşma-
larda bötənläp tejerlek bulmaqandar. Rəvotniktärden
rajondarğa sıqıvıñıñ planıñıñ bulğan, kypselek xaldä
VLKSM rajon komitetleri hem tavgə ojoşmalarıñın eş-
tərändä praktik jərdäm kypřatöv menen başqarılmağan.
Uqıvıñ jəstär bylege hem unıñ medire İptäş Məqəsymo-
va bötənläp qənəqətlənmäblek eşlägen.

Ölkä Komiteti, VLKSM üdäk komitetiñın II plenu-
mıñın, propaganda eşe turahındaqı qararıñın ytlöv-
ven bötənläp jomoşaq ojoştora. Şunıñ hädəmtähendä
propaganda eşe qənəqətlənmäblek qujılğan. Ölkä Kom-
iteti hem rajon komitetleri VKP(b) tarixıñın tər mo-
mentlarıñıñ ejrənevse tynäräktärden janı programmağa
kypsevderen odaqqa hüdıylar. Kypselek rajon komitet-
leri sekretarları propagandistlarğa kəndälek jərdäm
kypřatövjdär, VKP(b) tarixı tynäräktärenen janı prog-
rammağa kypsevderä aldınan ber tapqır instruktaz yt-
kərev menen genä qənəqətləndelär. Ajırn rajondarda
(kooperativ texnikumı—Öfe, Motor zavodı, Blogavış-
ın rajonı) propagandist kadrlarıñın doşman element-
tar menen syplənevder urın alıñ. Ölkä Komiteti bü-
jrohı aqzalarıñın kypseleğe (Əxmirof, Prosvernin, Ka-
rastelin, Musin, Əminof, Vildanof, Məqəsymova iptäş-
tər) oşo kengä tiklem turan-tura yddäre, tynäräktär
hem polit gramota maktəptäre menen jetäksel it-
mējdar.

Ölkä Komiteti hem unıñ büjrohı eşendä kemden-kem
bulıvına qaramañtan kəndälek bol'sevistik tənqit hem
yđ-ara tənqit bulmaqan. Büjro aqzalar yddärenen
kəndälek eştərändä ber-berhen hem Ölkä Komiteti sek-
retarlarıñın tənqitləmägəndär. Bılar bötähe la, Ölkä Kom-
iteti, Qala Komiteti hem rajkomoldarıñın eş praktika-
hı komsomolestarğa tənqitləv esen mämkinlek birmä-
lek itep ojoştorolovı arqahında mämkin buldılar.
Ölkä Komiteti, Qala Komiteti, rajon komitetleri bü-
jroları konferensia bulqandan birle plenumdarda komso-
molestar aldında otcot birmägəndär. Büjro aldında yk-
lek medirdäre yddärenen eştäre turahında otcot bir-
mägəndär. Öfe Qala Komiteti ber jıl bulıvına qala ko-
mitetiñın plenumıñın saqırmağan. Komsomol gazetaları
redaksiaları hem unıñ redaktörleri A. Əminof hem Ba-
sin iptäştär, Ölkä Komiteti eşendäge jeteşhedlektär

menen quşılqandar, vaqıtında asa hem Başqortostan
komsomol ojoşmaları hem Ölkä Komiteti aldında unıñ
jeteşhedlektäre hem xataları turahında qırqa rəvəstə
quja almanılar. „Leninse“ gazeti redaktör İptäş Əminof,
xatı VLKSM üdäk Komiteti dur jeteşhedlektär hem
xatalar asqandan hun da 6-sı martta qıña (1937 jıl) ga-
zetala sıqıvı hem unda la jomoşaq, komsomol aktivına
ber nəmälä birmäj torğan, asılda Ölkä Komiteti hem
redaksiä eşendäge jeteşhedlektärde bujaj torğan baş
məqalə genä birä.

1 Fevral'dä sıqarılğan qararğa öbtəmə itep
büjro qarar itä:

1. Ölkä Komitetiñın sekretariatyña, ber dekada va-
qıt esendä bötä alıstırılğan jetäksel rəvotniktärde ja-
hınan qarap sıqırğa hem döröñ qotqarılmaqandarıñıñ
eştärenä kire qajtarıv turahında yđ fikerdären inde-
rergä quşırğa.

2. Rajon komiteti sekretarlarıña, komsomolestar al-
dında otcot birmägən komsomol tavgə ojoşma sek-
retarlarıñın bötəhen dä eşkä kire qajtarırğa hem yđ
sekretarlarıñın artavan eşlöv məs'ələhen komsomo-
lestar yddäre xəl itevde buldırırğa. Qarardıñ bıl punk-
tı ytlöv turahında 25-martğa Ölkä Komitetğa otcot bi-
rergä.

3. Qala Komitetiña hem rajon komitetleriña, 20 mart-
ta aktiv jıñılışın hem unan hun tavgə ojoşmalarıñın
jıñılıştarıñın jıñırğa hem unda, VLKSM üdäk Komite-
ti tarafınan Ölkä Komiteti, Qala Komiteti hem rajon
komitetleriñında asılğan jetdi jeteşhedlektärde hem xa-
talarıñın aktivğa hejlöp bırgə. Ölkä Komiteti hem Qa-
la, rajon komitetleriñındaqı jeteşhedlektärde bötənläp
menen asıvıñıñ hem bol'seviktarsa tädətevde tamin itev
esən bıl jıñılışlarda kemden-kem bulıvına qaramañ-
tan tənqit hem yđ-ara tənqitten kın rəvəstə qujılıv-
na ireşergä.

4. 1937-jılдың majında Ölkä Komitetiñın, sekretarlar
menen berlektäge plenumıñın jıñırğa, ul plenumda
Ölkä Komiteti sekretarı İptäş Əxmiroftın, Büjronıñ
eş hem Ölkä Komitetiñın jeteşhedlektären hem xata-
larıñın tädətev turahındaqı otcotıñ tıñlarğa.

5. Öfe qala komitetiña hem rajon komitetleriña yđ-
därenen sıjratıv plenumdarında Qala Komiteti sek-
retarı hem rajon komiteti sekretarlarıñın büjro eşe
turahındaqı otcotlarıñın qujırğa quşırğa.

6. Rajon komiteti sekretarlarıña, jadqı səsevğä tik-
lem, bötä rajondarda la VLKSM-dın tavgə ojoşma sek-
retarları kurstarıñın ytkərevğä quşırğa.

VKP(b) Ölkä Komitetiñın, komsomol rajon komitet-
leriña bıl kurstarıñın ytkərevdə jərdäm itevdäre turahın-
da partia rajon komitetleriña kypřatöv bırevde ho-
rarğa.

7. Ölkä Komiteti büjro aqzalarıñın bötəhenä la, Qala
tavgə ojoşmalarıñın tynäräktərändä hem politgramota
maktəptərändä jetäksel itevde alırğa jeklərgä.

8. Ölkä Komitetiñın aldaqı büjro ultırışında kom-
somol gazetaları redaktörleriñın otcotlarıñın tıñlarğa
hem şul ul vaqıtta gazeta redaktörleri Babin hem
Murtazin iptäştərgä 15 aprel'gä tiklem aktiv jıñılışın-
da hem komsomoldıñ ere tavgə ojoşmalarında otcot
jaharğa quşırğa.

9. Aprel'den berense jartıhında, Ölkä Komiteti bü-
jrohında uqıvıñ jəstär bylege medire İptäş Məqəsymo-
vanıñ otcotıñ tıñlarğa.

10. VLKSM Ölkä Komitetiñın büjrohı, Ölkä Kom-
iteti eşendäge jeteşhedlektär hem xatalardı qırqa rə-
vəstə tädətev hem aldaqı kəndä ularıñıñ jəvərinöv, kom-
somoldıñ ydäk bulıvıñ bulğan—jəstärde hem balalarıñ
kommunistik tərbiälöv, tik kemden-kem bulıvına qara-
mañtan kəndälek bol'sevistik tənqitte hem yđ-ara tən-
qitte kınajtev arqahında qıña mämkin bulqanlıqqa
komsomol ojoşmalarıñın ajırmsa iqtıbardarıñın jynälte.
Eş praktikahında, komsomoldıñ bötä ojoşmaları hem
ajırmsa hər komsomolıñın huqıssanlıqıñın kytərevde tə-
min itevse ustav hem sojuzdıñ eskärgä demokratiañın
ytken kydätərgä.

Komsomolestarğa hem jəstərgä, trotskistardıñ, zinov-
jevselərden hem un faşistik vandittardıñ sovet vıasın
jemerevğä hem SSSR da kapitalizmdı kire qajtarıvğa
jynältegen kontrrevolytsion, qorolqosloq hem şpionlıq
eşmäkärlektären anıatıv nigedendä komsomolestarıñın
hem jəstərdä partiañın hem xalıqtıñ bıl javız doşman-
darına qarşı jandırqıv nəfrät tərbiälərbed hem eşten
bötä ucaskalarında revolytsion ujavlıqtı taqı la juqı-
rğaq kytərereñd.

Komsomol ojoşmalarıñın eşendä ydäk iqtıbardı
komsomolestar hem jəstär tarafınan İptäş Stalinen So-
vetlerdın Ojädettän tıñ VIII Bötä Sojuz Sjezında Konsti-
tutsia projektı turahındaqı dokladın hem Stalinse Konsti-
tutsiañın yden ejrənelevenä, hajlavdarıñın janı sistema-
hı nigedendä Verxovnıj Sovetıñ hajlavdarğa komsomo-
lestarıñın, jəstərdä əderləvğä tər iqtıbardı bırgə.

ISPANIA LAQİB
FRONTTARDA

Respublikaslar batır hözym menen aloja baralar

TASS TELEGRAMMA
LARİNNAN

PARIZ, 21. İspan „agentstvoñı Mad-
ridtın ovorona komiteti tarafınan
kısä 22 səqəttä jahalğan belderevde
tapşıra. Bıl belderevde Gvadaxara
provinsiañında respublikaslarıñın
hözymenən davam itev turahında
kypřatöv. Respublikaslar ital'jan-
dar tarafınan nıqıtylğan Masegosa
de Taxun'ja avlıvna hözym jahalğan-
dar. İtal'jandar avlıv ergəhendäge
kypredə şartlatılğan qaramañtan,
respublikaslar Taxun'ja jılqahı aşā
ytä aldılar, ital'jandar jılqahıñın hul
jaq jayın respublikaslar qılına qal-
dırıp, avlıv aşqıv rəvəstə taşlar
qasırğa məvır buldılar.

Aragon jılı bulıv qasır barıvıñ
ital'jan qəskərdə bajtaq ylgən ke-
şelərden kəvdelərən hem bık kyp
handa huqıq qoraldarın taşlar qal-
dırılar. Hunqı kəndərdə bulğan ju-
qaltılvdar samalap qıña ejlep bi-
rev dä qıñın. Doşmandıñ juqaltıl-
darı menərlöp ylterelgen keşelər me-
nen hanala. Respublikaslar 100 dən
artıq jek maşinahı hem 500 dən ar-
tıq əsir alqandar tip bildələjdär.

Gavas agentstvoñıñın beldereven-
se, İspaniañın aviatsia hem dınged
ilovı ministrləgenen belderevendä,
ber nısa respublikan eskadri'janıñ
kısä Siguensalaqı timer jul stansia-
hına bombardirovka jahavı kypřatöv-
la. Respublikaslarıñın samoljottarı
menen 12 „Fiat“ samoljottarı arahın-
da bulğan hava huqıqtarında faşis-
tarıñın ber samol'jotı bərep təcəröl-
ğan. İkense tapqır bulğan bəreleşte
3 „Fiat“ bərep təcərölgen. Respubli-
kaslarıñın eskadri'jahı şulaj uq On-
tanaresta fətnəsələrden pozitsiaları-
na bombardirovka jahaqan.

Kordova frontında fətnəsələrden
bötä atakalar kire qaqıldı. Respub-
likaslarıñın aviatsiañın gyzal eş kyp-
hätte. Respublikan samoljottar, Al-
karesexos rajonında fətnəsələrden
pozitsialarına kəsle bombardirovka
jahanılar. Hem pulemjottan attılar.
19-sı martta 3 german tankı hem bık
kyp əsir qılğa alınğan.

Aragon frontında respublikan
aviatsia Puntas hem Val'delaurda
avıdarına bombardirovka jahaqan.
Respublikaslarıñın cəstəre ber yk
vaqıtta doşmandıñ bıl ucaskala ja-
halğan hözymen kire qaqqan. Ues-
ka sektorında respublikaslar mө-
him strategik pozitsialardı qılğa al-
qandar

Asturia frontında Eskamplero sek-
torında respublikaslarıñın artilleria-
hı fətnəsələrden nıqıtylğan punkt-
tarına tana hözym itä.

İspania kompartiañın UK
plenumıñın manifeste

Valensia, 21. İspania kompartiañın
ıñın 5-8-se mart kəndərändä bulğan
kınajtelgen plenumıñın manifeste sı-
qarıldı. „İspaniañın vojondoroqho-
loqon hem ireklelegen haqlav esen“
baş abtında jadılğan bıl manifest
„Kompartiañın frontlaqı hem tıjda-
qı bötä aqzalarına, respublikanıñ
bötä kəstərənä, haldattarğa, morə-
tərgä hem ljotiktərgä, eşelərgä,
krəbtändərgä hem intelligentsiağa,
bötä xedmətsəndərgä, faşistlarğa qar-
şı bulğan bötä keşelərgä, vojondo-
roqhodloqto hem ireklekte teləgen
hər ber keşegä, Katalonia hem bas-
kılar ilenən xalıqtarına“ mөzəqəet
itä.

Davilakan MTS traktor remontlav masterskojnyñ aldınqy staxanof-snyñ komsomoles ip. Krutajyf Volode. Ul eşlap syqarv normahyn 185 protseniq tiklem jetkerep ytaj. Hyratte: Volode ydenen stanogv ergahenda. (Edvardof fotohy).

Şışma rajkomolb vyl ojoşmanb belame iken?

Şışma rajonb, Kelas avyl sovety Lenin ismendage kolhoz komsomol-tavgə ojoşmanb ydenen eşen VLKSM dñ X sjezd qarardar nigeđende qormağan. Komsomolestardñ 2 aj-dan birle jylbñş hñm politik uqyv-darv uđqarvlyqanb juq. Politik tər-vlñnen nasar qujlybv arqahnda komsomolestar tarqav jəşəjdər. Komitet kolhoz jəstəre arahnda politik tərviə eştəren alıp varmaj. Oşo arqala komitetta his tə ybeş juq. VLKSM-dñ rajon komitetb vyl ojoşmanbñ nisek jəşəven belmaj, ja-qyndan torop jərdam itmāj. X. Xəfiz.

Bynda komsomolestardñ zakonlb xoquqtarñn qybalat

Qyđdyrv, hygenev, vaqyrlıv—Beloret metall zavodv komsomol komitetbñn „eş metodv“ (YD XƏBƏRSEBƏDƏN)

„Beloret eşsehe“ gazetahnda, Be-loret metall zavodv komsomol komi-tetv sekretarv Gogolefñ eske so-juz demokratiabñn vođovv, komso-molestar menən cinovniktərsə mə-qəmələ itevə turahnda əse tənqille məqalə vafıylıp syqa.

Byñnan da Komitettaqv xəl byn-daj tənqitte hñjdəra ala. Unda kyr-hətelgən faktardñn başqa, komitet-tñ kəndəlek eşen alıp qaraqanda, eske sojuv demokratiabñn vođov, ad-minstrirovajt itev, cinovnikləq, kon-selərşina komitetta javaj, vərđə iñ kitməjsə qarala torqan kyrneş vulyr əverelgəndər.

Gogolef aj adaqynda ikense sme-na komsomolestarv menən vər jylb-lyş ytkərə. Bvl jylblyşta 30 lap qy-na keşə vulyvqa qaramaştan Gogolef—Bavkin, Ploxof, Devanindardv eşed-lectə qəjepləp, komitet aqzalyqyn-nan syqarvdyv quja. Jylblyş „vər ta-vyştan“?.. unyñ təqdimen qavul itə. Şunbñ qyđyq, başqa smena komso-molestarv jylblyşynda vyl mäs'ələ quđqatylmaj, şul kəje 30 keşenən torqan jylblyş qarar itkən kiləş 3 komitet aqzalyqyn syqaralar hñm ular urnbna komitet ulytərsynda jaqylardv kooptirovajt itələr.

Komsomolestar aldənda yden „cin juqarvlyqyndaqv“ keşə itep totov Gogolef əsən—ul javaj vər kyreneş. Şuqa kyralə komsomolestar komitetqa kilergə qurqalar.

Gogolef otpuskala vaqytta unyñ urnbna vaqytly sekretar vulyr qalqan hñm tulbñnsa unyñ kevek eş itevse Kozlof komsomolka Valavinanb şul tiklem xəlgə təşərə ki, Valavina komitetqa „mənqe“ inməbkə „ant“ itep syqyp kitə. Komsomolestardñ komitetqa kilməvdəre osoraqlıv xəl ty-gel.

Gogolef keşelərdə kabinetbna ro-vestka menən genə saqyrtə.

Jylblyş bulqanda kən tərviə nin-daj genə qujylmahyn komitetsylar uny ajrñm komsomolestardv hy-gevgə voralat, hñm şunbñ menən yđdərən tənqittən kərtəljəjdər. Kom-i-tetbñ eş metodv—hygev, qyđdy-rv, vaqyrlıvdydan qıbarət.

Bynda asylyqan dñr faktlar ələ bul-ha komsomolestardñ dəjəm tikşə-revenə ajlāngəne juq. Ələ bulha ul mäs'ələ kabinettan, „ajrñm komissia qaravñnan“ syqmaj.

Yđdəre hajlaqan jetəkselərdən eştəren narıqlav əsən komsomoles-tarqa tulv xoquq birelgerə tejeş.

Ə. Kirəj.

Əs ajdan birle uqv vulyqanb juq

Işemvaj nifei' promyşlahynñ af-toğarav ergəhəndə komsomol komi-tetb təđələvqə 3 aj vaqyt ytte. Lə-kin Komitetbñ ojoştərolov kənənən alıp, oşo kəngə tiklem vər genə tapqyr da komsomol politik uqyvda-rv hñm jylblyştərv ytkərelməgən.

Komsomol komitetbñn sekretarv ilkinden eşləməvə arqahnda qajlv

ber komsomolestar 3 aj vulybna aqza-lyq vyzostarñn da tyləməgəndər. Ələ janb qyba ojoştərolqan vyl komitet-qa komsomoldñ Stərlə rajkomv kən-dəlek hñm konkret jetəkseləv itergə, unyñ vətə eşəndə jərdam kyrhəter-gə tejeş bulhala la, ələ vər nəmələ eşləgəne juq.

J. QOLMBJ.

Balalar—gramotalb, juqarv xudo-zestvolb kitaptar talap itələr

Beđ balalardv kommunistik jəm-qılette təđəvsələr, jalqynlb sovet patriottarv, Lenin—Stalin eşənə birel-qən, şat kynelle, tađa tənle, belem-le kərəşsələr itep tərviəlgə tejeş. Byna vyl burvstb ytəvdə uqylyvsv, məktəpkəsə tərviə eşsələrə, pioner otrəde jetəkselərə h. v. dñq qulynda balalar ədəbiəte in ytkən qoral-dardñn berehe vulyr tora.

1936 sñ jylıda iptəş Stalin initsia-tıyah menən balalar ədəbiətenə jul-nəşsilyq eşə komsomolqa tapşyrlı-dv, VLKSM Ydək Komitetv ergə-həndə kin kənəşmə saqyrlıdv. Bynda VKP(b) Ydək Komitetv sekretarv iptəş Andrejev programma vulyrlıq telməv menən syqtv. Ul ydenen tel-mərəndə:

„... xəder burv balalar ədəbiə-tenen xələn dñr vəjəkləkkə ky-tərevdən, uqa ytergə qomasavlyavsv bar vulyqan hñm vətə tərle kərtə-lərdə alıp taşlavdan tora“ tıne (An-drejev—Balalar, ədəbiəte turahnda. Partizdat. 1936. 14 nit).

Byñan başqa beđ VKP(b) Əlkə Komitetbñn 1935 se jylıda Başqor-toştan Jəđvyslar Sojuzv dokladv vulybna syqarqan qararñn, vətə Baş-qortostandñ 9-sñ Sovettar Sjezv qə-rarñn tıbtə totavdy. Bvl direktivalat-da la Jəđvyslar Sojuzybna, Məqarif Xəlyq Komissariətybna, Başgizqa ba-lalar ədəbiəte syqarvdyv kyp tapqyr-dar kəsəjtergə quşylqajlv.

Ləkin vyl organdar yđ nurvstərvn ytəvgə vjurokrattarsa jaqyn kilep ba-lalarqa xudozestvolb kitap birev əsən xatta qyl da qyvrđatmanylar tejev dñ artıq bulmaj.

1936-sñ jylıda balalar xikəjəhe əsən loqlan itelgən konkurs Başqortostan Məqarif Xəlyq Komissariatv jetəkselərenen qəmhəd hñm narıq bir-məj qaravdarv arqahnda əđəldə.

„Pioner“ zurnalb inde 4 jyl sñ-maj, ləkin jyl hajlv balalardñn pod-piska jyljala. Bvl zurnaldñn vərənsə nomerv 1936-sñ jylıdñ jəjəndə ky-renqajne, ikense nomerv vylj fev-ral'də syqtv. Bvl zurnaldñn javap-lyb redkollegiabñ turahnda ytkən vər nomerdə jadqajlv inde.

Başqortostan Radio komitetv ok-təbrəttər, balalar baqsahv əsən vər genə lə spetsial' tapşyrv birgəne juq. Kyrəhen, iptəş Məvletov vyl eş-ten kərəgen hñm eşlənergə tejeşle-gen belmaj. Balalar tapşyrv men-nən dəjəm tapşyrv arahnda beđdə his tə ajrma juq. Şul „Qara urman“ jyr, „Holoho vətəkən at“ turahnda-qv jyr balalar əsən dñ, dñrdar əsən dñ, jəstər əsən dñ kən dñ jyljana.

Əfələ qursaq teatr la var. Ləkin unyñ da başqort teləndə repertuarv juq. Ul da vyl eşte qajqartımaj.

Məqarif Xəlyq Komissariətybñn balalar ədəbiəte menən quđqaylv-qa tejeşlə rabotniktəre Jamaliev hñm

Jafajyva iptəstər vyl eşte jyl vulybna vər tapqyr da uqlap qaramajdar, vər genə sara kyrgəndəre lə juq. Xəjer, ip. Jafajyva, hirək kənə bulha la, Baş-gizdən zarlıana. Bvl zarlıanv Jafa-jyva la ajrlyvsa „kiləşle“ hñm rej-aly vulyr syqa.

Başgiz balalar əsən tip ytkən jyl 3 original' janb kitap syqardv. Hñm ikense izdanle menən 3 kitap vab-tyrdv. Janb kitaptñn vərəhe başqa balalarv əsən ip. Amantajdyñ—„Jo-maqtar“ b odaq analizlap tororloq tygel, ul balalar telen belinajensə, balalardñn belem, ybeş kiməlen an-lamaj torop jadlyqan vər qyđqanb anlaşılmavdan qıbarət. S. Aqlışten—„Jadoqa kilələr“ tıgən pjesahv pe-dagogik jaqlan zyljanlb, ədəbi jaqlan eşlənməgən vər nəmə. Q. Əmiri-dən—„Avqust tənəndə“ tıgən kita-bv ələ syqmaqan. Ul 1935-se jylıdan birle planda jərəj, vylj da var. Baş-giz Ə. İxsandñn şiqərdarv jylbntqy syqqandv kyrhətə, ləkin vyl kitap Başgizqa birelgəne lə, syqqanb la juq. Ytkən jylqy ike kitap: D. Jul-tyj—„Bələkəj Qotoş“, M. Qıfuri—„Beđ bələkəj saqta“—jaqşv kitaptar, ləkin ular nasar oformlenle menən syqqandar.

Bylardan başqa vyltv balalarqa 14 tərəmə kitap syqqan. Ləkin ular-dñ vər nisəhe balalar əsən tygel. Şulaj itep, vər jyl esəndə Başgiz 16 kitap birgən vula. Bvl bik jaqşv vulyr ine. Bələ şunda ki, ul 16 ki-taptñn 11-e 1935-se jylqy planda la vulyqan. Ularđñn baştaqv 1934-se jyl-dñn planbnda la əbtərəlep jərəgən. Şulaj bulqas nəmə qala?

Originaldardñn Başgizdə odaq ja-tybv hər kəmgə asyq, ləkin balalar ədəbiəte ajrvnsə odaq jata. Məbə-lən: Puşkinden—„Balyq hñm balyq-sv“ tıgən əkləte ike jyl jata. Ander-

Vaqytlıv təđəlgən „pametnik“

5 nse martta, VLKSM Əlkə Komitetv vjurohnda, vjuro aqza-lyb, jəstər arahnda eşləv vulybna BaşOSO predsedatele urv nvařarv ip. Vel'danbñ—nəđden Əlkə komsomolestar hñm jəstər ara-hnda xərbt eş menən vətəhələ „tynb“, VLKSM Ydək Komitetv vyl turala beđde juqqa „vorsoj“ tıgən məqalə syqşv jahanb. Bvl vaqytnan elek təđəlgən „Pametnik“ iptəş Vel'danbñn qul syqşyba arnala.

KOMSOMOLE— Əlkən asy, mñne xərbt aeləmgə vjərtəgəđ ələ! VEL'DANB—juq, beđ hñne kətmənek inde „vətəhəndə eşlənek“! (Zujyf korrekaturahv).

Qaridəl prizvqva əđərlənə

Qaridəl rajonb 1937-se jylqy pri-zvqva jaqşv əđərlənə. Bynda 1915-16 sñ jylıda tvvqan doprizyvniktardñn 65 keşə Vorosilofsa atıvqa, 71 keşə PVXO znacogbna, 54 keşə GSO, hñm 35 keşə GTO znacogbna norma tap-şyrdylar.

Rəximy.

senden—„Jaman vjərkə balahv“ tıgən əklətenen tərəməhe vətənləj juqal-qan. Byndaj volokita vətəhəd. Ba-lalar ədəbiətenen Başgiz qarşyñn da in artıtaqv vər əlkə ikənən kyr-hətev əsən, byndaj mibaldardv tıbtə-ləp hanap vula.

Tərzəmələrdən syfətyñ jaqşyrtv-da Başgiz şulaj uq sara kyrməj. Bezborodoftñ—„Bol'şeviktər Sever-de astv“ isemle kitabvñn alajlvq (tərzəməse İ. Bajym, redaktorv Kə-rimof, korrektorv Vaxitv). Bvl kitap-ta his qəly itelməblek dərəzələ xa-talar kyp. 54-se bittə 15 tynbş vil-dəhe xatahv, 55-se bittə 12 xata, bit hajlv şulaj kitə. Kitapta vətəhe mən-qə jaqyn xata var. Bvl vər keşenən berehe lə russa belmaj. [55-se bittə byndaj həjləm var:

„Kilevsələr tirmələrde vatyv, uzalarqa yrmələnelər,

Hyđ Magnit tavvñ qaravsv qalim-dər xəqənda. Hñv ular nıñə tirmə vatalar? Ular vər tərle lə tirmə vat-majdar, unv Başgiz vattvra. Russa əjtkən vaqytta vyl qalimdər „разбили палатки“. Oşo rəvəşə, rus telen an-lamaj, tərzəmə itevdər kitap tə kyp osoraj.

53-se bittə Magnit tavv timer ju-lybna 150 kilometr tielə. 65-se bittə vyl ara 140 qa qala. Domnanan su-lyñ, 5 səqət qajnaqas syqa tielə 73-se bittə. Ə 75-se bittə vər dom-nanan təvlegenə sujyñdv 5 tapqyr alalar tielə. Kyrəhen, unda təvlek 30 səqəttən toralv. Magnitogorski-də, zavod təđələp vətəks, varv 20-30 mən keşə vulyr, tip əjtəla (82 bit). Hər pioner vñnñ jalqan ikə-nen belə. 94-se bittə Magnitogordv təđəvgə 104 zavod qatnaştv tielə Şunda uq, ike jul aştaraq, 100 za-

(Davamv 4-se bittə).

Qaridəl, I (Baş-TASS) rayon kəndlərində kul'tura əstəre jəjəldərləməgən. 28 klub, 30 uqəv jor-to iəəpləne, ləkin ulardəy kəbehe vək-le.

A black and white photograph of a group of people, likely a family, standing outdoors in a wooded area. A man in a suit stands on the left, holding a small child. A woman in a long dress stands in the center, holding a large bouquet of flowers. Another woman stands on the right, also holding a child. The background is filled with trees and foliage.

(Urazvaxtin fotohь).

Дыртыла, (Ба-
TASS). Районда бу
дан 28 асыл сове-
тлыл вәтәһе лә те
лефонлаштылды.

Rajonda bəthə
103 telefon bər.
Şulardan 28-e avıl
sovettarında, 12 he
kolxozdarda, qal-
qan 63-ə başqa
ojoşmalarda.

Poxod i btelegenan

—Komanda aldında, tینه—iptaş Murat,—Ural qajalarb, qalın urmandar aşajatqan qajın jıljata. Ləkin sovet potriotizmı menən huqarılqan bəddən jəştərəbəd bındaj jıldardı ber genə ytmənelər inde. 1936-sı jılda ytkərelqan Xabarovski—Murmön sanqı yteş, Əfə—Məskəv kəmə yteş həm Ulan-Yde—Məskəv

Oşo kəndə və təvə 40 kilometrə
 artı qaldırıp kiske səqət 8 gə Blago-
 vışin zavdına indek həm və vñ-
 da komsomolestar menən jarı Kons-
 titutsia turahında vəseda ytkərdek.
 Bər səqət, səqət jarymdarğa huñ-
 qan vəddən və vəseda jəstərdə q-
 dıqındırdı. Ular vədgə rəxməttər
 əjtiələr. Şulaj uq vəd vəl eşte Miş-
 kə, Asqın rajondarında la ytkərdek.
 Julda osoraqan kolxozdar da vədde

3-se maritla bəddə komkor, Gor'kavi ydənə qəbul itte. Ul bəddən hər qajhbəddən eşləvəvəd, uqyv- bədd turahənda, respublikala prizəvqə ədərlek eşənə vərəş turahənda hora n. Həm komsomol eştəre menən qə- dərəkəndə. Odaqqə hüdylqan kynelle bəsədanan hün bəd komkor iptəş Gor' kavi menən hav bullaşp unəq ka- binetən qaldırdıq. Oşo kəndə, 4-se maritq qarşə tənqə səqət 12 lə kire Əfəqə julqə sətqıq.

Bedden Ələ-Sverdlov sanqı yte-
şə ul bedden fizik nəqləşəddə
kyrhətə torqan dır imtixan buld.
Bı jənev bedgə tənslənər qalırqa
ber tərle lə xoquq birməj. Bed v-
nə jaqşə anlajbıd. Şuqa la bed ki-
ləsəklə ovorona eşən artaban nəql-
tən eşən ydəbedde fizik jaqtan da,
şulaj uq politik—ideia jaqynan da
taqı la nəqləraq ədərlergə hyd bi-
rəbed.

Valiəxmitof.

(Davamъ. Baş 3-se vitta).

Byl nadan, iškergən kitapı 1936 s. jıldı waǵtırın niñe kərək bul-
qandır? Başglavlitteñ 1133-sə hanlı
dokumentı kem tarafannan birelgən-
der?

"Zerebsoıqə qavarqan qart qu-
lın huddı". Bılda jənəşənən es-
hyđ "q" menən başlanqanın, beren-
se hydden də hunqı izəge "qa"
bulqanın berav də kyrməj. Ul nın-
dəj "qavarqan qart" ul? Gornatoftın
kıtabında 6-7-se bıttə stilistik xata
2, məqnə xatah 3, tınyş vıldəhe

Məktəpkəsə jəstəgə balalar, oktəbr-
rəttər esən ədəbiət başqort telendə
bətənəj juq tierlek. Q. Amantaj
iptəştən attar, jalqav qalqalar, aia-
bajdar turahənda əkiəttərə balalar-
də qədyəghəndərma].

Başqort telendə bir nışa jaqşy kitap bar. Məbələn: Jultıj—„Bələkəj Qotoş“, Qudaşyf—„Bajardar bar saqta“, M. Qafuri—„Qır qadıb“ Q. Əmiri—„Bajraq esən“, Ə. Vəli—„Nam“, Ə. İhsan—„Şırbə“ həm başqalar.

Ləkin şul jaqş əbərdərdən də
urtaq jeteşhedlege bar. Ulardıñ tele
nasar. Bəhəhən də jaqş redaktorlap,
matur oformlenie menən sığarırqa
kərək ine.

İn hunıñnan əkiəttər turahında
ber ike hyđ əstergə kərək. Başgiz
japon, nemes, rus əkiəttären soqara.
Ə başqort əkiəttäre Amantaj iptəş
qulında 5 yıl inde fajdahıñ jatalar.
Uqıvsylar ul əkiəttärdə qasan kyre-
ren xədergə ber kemdə älte almaı.

Balalar ədəbiətiən bəstərləy, izadi məs'ələlərdə xəl itev, kadrlar tərbiyəsi eše VLKSM Əlkə Komiteti nəfər kəfəktəgə burış. Bəl eştəy gəj bala xələndə jəşəvə vətərgə tējə. Bəqə in təvde Ovkomol jə vərə.

Balalarqa beđ jan duń kevek ja
qyn bulırdaj, ulardıń weta jaqtar
tarsılaw alırbıq kitaptar birerga te
jesbeđ. Bıı beđden wogongu wale
voj wırbıwıwı. Beđ wınbıq osen par
tia aldında jawaplıwıwı.

Kisə, 23 nşə martta jađqş kanikul-
dar alđnıan hunqş uqşv kənə bul-
dı. Bəgən zətə məktəptərdə lə va-
lalar jađqş kanikulqa sşqtılar. VLKSM-
-dın Qala Komitəş həm Xatşq Mə-
qarış byleqe balalar kanikuldı jaqşş
həm kynellə ytkərhendər əsən kyp
kənə saralar bıldələnələr.

Jaş tamaşaslar teatrı kanikul kəndərində „İraq jul“ tiğən postanovka birəsək. Uqıvıy balalar eşən kino-teatrda: „Fetka“ „Bitxovin konsertı“, „Çapajef“ kartinaları kırılteləsək. Kültura harajında balalar: „Haqmar“, „Anna Karinina“ ne qarajasaqtar.

Jađqıy kanikul vaqıtında balalar
həm pionerdaıdın Bařqortostan ja-
dıvsıları həm sport masterdaı me-
nən, jař texnikardaı,—inženerdaı me-
nən osorařv kılalare ytkareləsək.
Qala sovetı pıdsedatele uqıvır ba-
lalarqa Өfenön kılaləs perespıka-
lı turahında hellələsək.

Kanikul kəndərində Əfə jəş modelistlərinin jərbşın ytkərev bildirənə.

Kanikul 30- sь mьrtta bьtьp-31 se maritan bьtь mьktьptьrdь lь uqьv bьslajasaq.

Kyp balalyk asolerga jardam

İşəmbaj pasjolka soveti kyp balalı əsərlərgə həkymət tərəfinən birləşən yardım aqsahın tapşırır. Kyp balalı əsərlərdən—Bekitova—2 men hum, Sosipotarova—2 men hum, Karagina—2 men hum, Fajrullina—4 men hum yardım aqsahı alırlar. Ular jəylyştə partiə həm həkyməttən əsərlər tutarındaqı dır qajqartıvı esən iptəş Stalingə durrəxməttər əjttələr.

A. Olumirof.

26 martta, kis səqət 6 la
VLKSM Əlkə Komitetynda
balalar ədəbiəte vujьnsa kə-
nəsmə saqьrьla.

Kənəşmələ balalar ədəbi-
te vətəp səqarəvədn toro-
şo turahəndəq məs'ələ qə-
ralasaq.

Kə nə ş m ə g ə j a d ı v s ı l a r, u q ı t ı v s ı l a r, b a l a l a r o j o ş m a l a r ı j e t ə k s e l ə r e h ə m v e t ə q ı d ı q ı h ı n ı v s ı i p t ə ş t ər s a q ı r ı l a l a r. V L K S M Ə l k ə K o m i t e t ı.

Redaktor igrivačarъ:
Q. MURTAZIN.

Öfe „Oktöör natiskahh" • tipograflahh.
Baaglavlit väkile №:1405

Dinamo katogunda.

1937-se jıl
28
MART
№ 33 (1080)
Ajrım hanı
9 tin.

Beta ildärden proletarlar; berisä qädi

Leninse

VLKSM-dın
Başqortostan
Ölkä häm Öfö
qala komiteti
organı. 12 jıl
sıqıa.

Partia organdarın hajlavdardı ojoştırov turahında VKP(b)-NİN BÖTÖ OJOŞMALARINA

1. Partia organdarına hajlavdar uđıarqanda VKP(b) Uđäk Komiteti plenumın 1937-se jıl 27-se fevralda qıyba tıvandıge qararın qalı qullaııroqıa:

Partia organdarın hajlavdar mä-lendä isemlek menän tavısqıa qujıv-dı tıjırqıa. Kandidattarqıa otvod ja-hav häm uları tı tıngıtlıvge partia aqzaların bötähenä la siklänmägän xoquq tı'min itep, tavısqıa qujıv-dı ajrım kandidaturalar bujınsa uđıar-qırqıa. Partia organdarın hajlavdar mä-lendä kandidattardı jıvıq (jıseren) tavısqıa qujıv-dı urınlıstırırqıa

2. Jıvıq (jıseren) tavısqıa qujıv me-nän hajlanalar:

a) partianı tıvge ojoşmalarınan partianı rajon, qala konferensialar-na delegattar häm partianı rajon, qala, okrug ojoşmalarınan partianı Ölkä, kraj konferensialarına häm mil-li kompartiaların sıjzdarınan dele-gattar;

b) partianı tıvge ojoşmaların partia komitetlar aqzalar häm par-torgtar (partkomdar bulmaqan urı-nlarda) rajon, qala, ölkä, kraj komi-tetların häm milli kompartialar Uđäk Komitetların plenum aqza-lar;

v) partianı tıvge ojoşmalar partia komitetların sekretardar, ra-jon, qala, okrug, ölkä, kraj komitet-ların, häm milli kompartialar Uđäk Komitetların sekretardar häm ru-ro aqzalar (tejeşle komitetlardı plenumdarında hajlanalar).

3. Partia konferensia (partia jı-jıvıq) hajlavdardı ytkäre aldınan hajlanasaq partia organdarın aq-zalar häm kandidattarın hanı bıldelä.

4. Partia organın janı sostav-na kandidaturalar, partia konferensia-hnı ydendä delegattar tarafınan kırıhätelär häm turan-tura perso-nal' rıveştä medäkärä itelär (partia organın aqzalarına häm kandida-tıvqa ajrım rıveştä).

Partia konferensiahnı (jıjıvıq-hnı), plenar ultırısnan tış isemlek-tärdä aldın tedev häm medäkärä itev-gä şul qujılmaj.

Partia organı sostavına kırıhätel-gän bötä kandidaturalar partia kon-ferehsia (jıjıvıq) prezidiumına inev tırtıve nısek jadılqan bulhalar, uları medäkärä itev şul tırtıptä alıp barıla.

5. Kandidaturalardı personal' rı-veştä medäkärä itkändä partia orga-nı sostavına kırıhätelgän kandidatu-ralarqıa otvod jahavdasiklänmägän xo-quq tı'min itelergä tejeş, jıqıni här ber delegat, kırıhätelgän kandidatu-raları tılagän hanına otvod jahaj ala häm kırıhätelgän här ber kandi-datura, bujınsa "jaqlar" ("za") bul-ıvıq, şulaj uq "qarş" ("protiv") la delegattardı siklänmägän hanı hıj-aj ala.

Partia konferensialarında kınış vı-rev tavışına xoquqlı delegattar häm partianı tıvge ojoşmalar jıjıvıqta VKP(b) aqzalarına kandidattar, partia organdarına kandidaturalardı medäkärä itkändä kınış bırev tavı-şına xoquq menän lajıalanalar.

6. Qarş otvodlar alqan kandida-turalardı medäkärä itkändä hun,

partia organdarına jıvıq (jıseren) ta-vısqıa qujıv menän hajlavdar esen partia konferensia (jıjıvıq) tara-fınan tedelä torqan isemlekke vıı kandidaturanı inderev jıki indermäv turahındaqı mäs'aläne, här ber aj-rım xäldä, asıq tavısqıa qujıv tırtı-bendä xäl itergä.

Şul uq vaqıtta, "otvodı" jaqlar" şulaj uq "otvodqa qarş" bulqan bötä tavıstardı la itıplıp alıv zarur.

Jıvıq (jıseren) tavısqıa qujıv esen tedelgän isemlektärdä his ber tırlä bıldä bulırqıa tejeş tygel, häm no-merdar qujıvıqıa tejeş tygel.

7. Partia konferensia (jıjıvıq), partia organdarın hajlavdardı ytkä-rev aldınan tavısqıa qujıvıqıa hıdım-tälären itıplıp esen konferensia (jı-jıvıq) tarafınan bıldelängän handa, itıp komissia häm hajlav.

Tavısqıa qujıv aldınan itıp ko-missiahnı prededatele partia kon-ferehsia (jıjıvıq) delegattarına jı-vıq (jıseren) tavısqıa qujıvıqıa tırtı-ben alılatırqıa tejeş.

Jıvıq tavısqıa qujıv aldınan itıp komissia häm hajlav jısnıktären äder-lärgä häm şıxı rıveştä ydı unı pı-cätıp qujıvıqıa tejeş.

8. Partia organdarın hajlavdardı jıvıq (jıseren) tavısqıa qujıv, partia konferensiahnı tavış bırev xoquqlı menän delegattar qıına qatnaşqan jıvıq ultırısnı ytkärelergä tejeşle.

9. Tavış bırev xoquqlı bulqan här ber delegat, partia organına konfe-rehsia (jıjıvıq) tarafınan bıldelängän kandidaturalar isemlegenän ber da-nahın ala. Partia aqzahrınıqıa deleqat-ıv mandattında jıki konferensia (jıjıvıq) qatnaşqan partia aqzalar-hnı isemlegenä partia aqzahrı ta-vısqıa qujıvıqıa qatnaş tıv bıldä qu-jıvıqıa tejeş.

10. Jıvıq (jıseren) tavısqıa qujıqan-dä här ber delegat isemlektän ajrım kandidaturalardı bujırqıa jıki partia organı sostavına janı kandidaturalar etıstırqıa xäqlı.

11. Tavısqıa qujıqandan hun itıp komissia häm hajlav jısnıktären asa häm partia konferensia (partia jıjıvıq) bılalınnan sıqmajınsa tavısqıa qujıv hıdım-tälären, partia organdarın aqzaların ajrım, partia organdarına kandidattardı ajrım rıveştä itıplıp.

Itıp komissia här ber kandida-turanı "jaqlar" ("za" häm "qarş" ("protiv") alqan tavıstahrın ajrım itıp-lärgä burıslı.

lörgä burıslı.

Tavıstardı itıplägendän hun, itıp komissia protokoltıdä, uqı tavısqıa qujıvıqıa hıdım-tälären här ber kandidatura bujınsa ajrım rıveştä inderev häm komissiahnı bötä aqza-lar vıı protokola qıl qujalar.

Itıp/eşle ytkärele torqan bılalı itıp komissia aqzalarınan başqa his kemden dä bulırqıa xäqlı juq.

12. Itıp komissia, partia kon-ferehsiahnı (partia jıjıvıqın) plenar ultırısnı häm ber kandidatura bujınsa ajrım rıveştä tavısqıa qujıv hıdım-täläre turahında doklad jahaj.

Partia organı sostavına tavıstardı kypselegen lakin konferensia tavış bırev xoquqlı menän qatnaşv-sı delegattardı jırtıhınan da kım bulmaqan handaqı tavıstır alqan kandidaturalar hajlanqan bulır itıp-länälär.

13. Jıvıq (jıseren) tavısqıa qujıv-dı bötä materialdarı (kandidaturalar-dı isemlektäre, jadma qarızalar, ta-vısqıa qujıvıqıa itıplıp häm başqalar) jıseren dokumenttar xoquqında partia organdarında haqlanıvıqıa tejeştär.

VKP(b) UĐÄK KOMITETİ
20-se mart, 1937-se jıl.

Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzın dävlät gerbı turahında

SSSR YBK PREZIDIUM QARAR

Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzın Uđäk Başqarma Komiteti Prezidium QARAR ITÖ:

Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzı Konstitutsiahnı 143 statjahı menän jaraşlı rıveştä Sovet Sotsialistik Respublikalar So-juzın dävlät gerbın tıvandıge hyraten ramlarqıa.

SSR Sojuzı Uđäk Başqarma Komiteti prededatele: M. KALININ.

SSR Sojuzı Uđäk Başqarma Komiteti sekretar: I. AGULOF.
Mäskäv, Kreml' 1937 nse jıl 17 nse mart.

SSR SOJUZı XALQ KOMISSAR-DARı SOVETı HÄM VKP(b) UĐÄK KOMITETİNİ QARARı

BÖTÖ ÖLKÄLÄR, KRAJDAR HÄM RESPUBLIKALARDAQı KOLXOZDARDAN HÄM JAN-QıBDAQ XUZALQOTARDAN, 1936-Sı JıLDA İGEN TAPŞı-RıV BUJıNSA ULARDA İTİP-LÖNGÄN NEDOIMKALARDı ALıp TAŞLARQıA.

SSR Sojuzı Xalq Komissardarı Sovetını prededatele—
V. MOLOTOF.

VKP(b) Uđäk Komitetını sekretar—
I. STALIN.

Konstitutsianı öjränäved

Öfö, Vorosılof ismendä "ajaqlı keje me tegev fabrıgı ergähendäge FZU mäktävendä, SSSR-dın janı Konstitutsia, mäktäp programahına inderelep, öjränäv eşe başlandı. Bıı däreste uqıvıslar şur şatıv menän qarş alıblar.

Xäder Konstitutsianı öjränäv eşe bötä kınlege menän qujıldı. Uqıv-sılar kıkäkle uqıv esvaptar menän tı'min iteldelär. Uqıvıslar Konstitutsianı här ber statjahı jenteklep öjränälär. Ular yd-ara jıvışır uqıj-dar. Sıjfullın, Xäjrullın, Bıkımtıpıstär uqıvda "otlıcno" otmetkahı alıv esen käreşälär.

Kınjakıjeı.

BUXARINDEN HƏM RYJKOFTYN BOL'SEVIZMOJA QARŞY KƏRƏŞTƏRE

(TARIXI OBZOR)

1. Oktəbergəsə period

Uñ jarysqartdñ bol'sevistik partiaqa qarşy, Lenin hām Stalinga qarşy kərəštərenə kyptəndən birle kilgən ydenə tarixə var.

Huqş jylarında uq inde Buxarin hām Ryjkof tarafnan albaqan antibol'sevistik pozitsia asyq bildənde.

1915-se jylдың martında Bern qalasında (Şveysariya) RSDRP-nñ sit il seksialarññ konferensiañ buld, ynda huqşqa qarşy kərəštə bol'seviktərdən burystar tikserelde. Bñ konferensiala Buxarin, Pjatakof menən berlektə, Leninga qarşy jynətelgən trotskistik tezistar hām rezolytsialar menən syqşy jahany.

„Imperializm huqşñ grazdan huqşña əjlənderev“ turahndaq Lenin sel lozung urnña Buxarin partiaqa Kautski hām Trotskidən—„solox esən kərəş“—tigən sentristik lozungññ taqyrqa mataşy. Solox lozungññ revolytsion lozung tygel ine, ul huqşty revolytsia esən fajdalanvqa proletariatta sojevoj əderlek ytkərevdə partiaqa fajhđlany.

Lenin, huqştyñ başlanv vaqytında solox lozungññ turahnda: „Bñ—obyvatel'dər, poptar lozungññ. Proletar lozung: grazdan huqşy bulrqa tejeş“—tip jaddñ (XVIII t. 56 bit).

Trotski pozitsiañña təgərəp, Buxarin, Pjatakof menən berlektə 1915-se jylдың jaddında, bñ Lenin sel lozungqa asyqtan-asyq qarşy syqşy. Buxarin hām unññ gruppasyq „jenelev esən agitatsianñ“ hər tərəñə qarşy kibken rəveštə qarşy kilde. RSDRP-nñ sit ildəge gruppalarññ 1915-se jylдың martında bulqan oşo uq konferensiañnda Buxarin gruppasyqññ, Parizda „Naše slovo“ ismında sentristik gazeta nəşer itevse Trotski hām unññ gruppahy menən kilesevde talap iteve tiktomalqa tygel ine.

Trotskistlar hām Buxarin gruppasyqññ bulqan ularđñ sojuzniktəre „yñ“ imperialistik xəkyməttərenə huqşta jenelevdərenə qarşy syqşy, bññ menən revolytsianñ jeneve esən bulqan kərəşkə fajhđlanylar.

Imperialistik huqş jylarında bol'sevistik partiaññ nigeđ taklik lozungtarña qarşy Buxarindən kərəşə revolytsianñ bəta in məhim məs'ələlərə bujñsa, ajrñmsa alqanda imperialism turahndaq, proletariat diktaturahy turahndaq məs'ələlər bujñsa unññ antileninsel qaraştarññ aqyr syqqa ine.

Buxarin, Trotski kevek yk, imperialism leninsel narqylavdy inkar itte. Buxarin imperialismda tamamlanqan, adaqña tiklem promyšlennost kapitalizmñ hām javaj tovar xuzalyqñ ydenə bujhondorqan hām qajtanan eşləgən sistema itep qaranv. Ul, imperialism menən ber rəttən, donja xuzalyq ekonomikañnda iñke kapitalizm hām kapitalizmqa tiklemge ukladtar jəşəp kileven inkar itte. Ul kapitalizmđñ tñ ylsəvhed ybəsən inkar itte hām, imperialism konkurensianñ, rñnokty, krizistardñ, proizvodstvo anarxiianñ h. v. tulññsa bəterdə, tip əjtə kilde.

Imperializmqa Buxarin qarəş nəkətəhe Kautskidən ul'traimperializm teorihy (Trotski də bñ pozitsiala torđo) menən jaqñlaşt. Kautski, kapitalistik donjanñ qarpmə-qarşylyqtar tigeđlənğəs, hər törle politik telerəvdər, konfliktar, huqştar bətkəs hām imperialistlar kolonialardñ yd-ara „tatv rəveštə bñ“ başlaqas,

ul'tra (yñ)—imperializmđñ janv epoxahy tñvər, tip kyrhətte.

Yñ imperialismđñ „ojoşqan kapitalizmđñ“ janv epoxahy turahndaq həjlənevde menən Kautski, Trotski hām Buxarin massalarđ xəđerge zaman imperialismña qarşy kərəštən sitkə tartylar, proletariattñ syññi aqññ tupaklandylar, unv burzazia təbireñə bujhondoralar ine.

Antileninsel bulqan „saf“ imperialism teorihyan syqşy. Buxarin, Pjatakof hām Radik „saf“ sotsialistik revolytsia turahnda həjləndələr, bñ revolytsiala ber-bərçenə qarşy tik ike genə syññf—proletariat hām burzazia syññfıtarv qñna kərəşə, tinələr. Bñ „saf“ sotsialistik revolytsia turahndaq həjlənevde artynda proletar revolytsianñ rezerv bulqan krəbtəndərdə hanlamav jəşerenə ine, Jevropalaq, kolonial hām jarym kolonial ildərdəge milli—revolytsion xərəkətte hanlamav jəşerenə ine.

Buxarində, Pjatakof hām Radikte faşlap, Lenin jaddı: „saf“ sotsial revolytsia kətkən keşə, uqa ul ber vaqıtta la iresə almajasaq, ul keşə bññ revolytsianñ anlamavsy hyddə genə revolytsioner keşə“ (XIX t., 269 bit).

Buxarin gruppasyq sotsialistik revolytsianñ ajrlylyqñ hām unññ xərəkət itevse kəstəren inkar itte. Lenin jaddı: „Sotsial revolytsian, pomeşşik, sirkəv, monarxia, milli h. v. s. idevdəge qarşy kolonialardaq hām Jevropalaq vaq milləttərdən baş kytərevdərenən başqa, vaq burzazia ələşənən, unññ bəta predrassudkalarv menən, revolytsion şartlavdarññ başqa, aqññ proletar hām jarym proletar massalarđñ xərəkətenən başqa fekerlərlek, tip uylav—byndaj uylav, sotsial revolytsianan vaz kisev tign hyđ“ (XIX t., 269 bit).

RSDRP-nñ oşo uq Bern konferensiañnda Buxarin Leninga qarşy, „revolytsion kərəşkə demokratik vaq burzazianñ saqrıyqa jəşmaj“ tip əjtə. Vaq burzazia kapitalistardñ ojoşqan sojuzdaryña—trestlarña h. v. s. qarşy syqşy jahaj alv, tip uylav məmkın tygel, tñne Buxarin. Buxarin esən vaq burzazia—ul aksia biləvsələr, hām bññ menən ular ere kapital menən bəjləngəndər. Buxarin hām Pjatakof, eşse syññf partiahy esən demokratik lozungtar, şular esəndə milləttərgə bylenep syqşyqa tiklem yd-yden bildələvgə xoquq birev lozungññ da, qujvdyñ zarurlyqñ inkar ittelər.

Trotskiğa taban təgərəp təkən Buxarin gruppasyqññ qaraştarññ Lenin qaly tənqitkə taritv.

Lenin, eşse syññf demokratia esən kərəštə yden tərbialərgə tejeş, ə vlasqa kilğəs hām proletariat diktaturahy urñlaştırylqas,—xədmətsəndər esən bññ demokratiay ytkərgə tejeş, tip əjtətte. „Sotsializm demokratiyan başqa ike məqnələ (в двух смыслах) məmkın tygel: (1) əgər ul uqa demokratia esən kərəštə əderləñə kilməgən bulha, proletariata sotsialistik revolytsianv jahav məmkın tygel; (2) jəñqən sotsializmqa demokratiay tulv rəveštə qəməlgə aşırvdan başqa ydenen jeneven haqlap qalyv hām keşelektə dāvləttəñ (rocudarctvo) kətevenə alv kilev məmkın tygel“ (XIX t., 233-234 bittar).

Krəbtian hām milli—revolytsion xərəkət jəđəndə bulqan demokratik

rezervtardv Buxarindən inkar iteve proletariat gegemoniahñ men'sevistik—trotskistik inkar itev tign hyđ ine. Proletariat gegemoniahñ, kñ kyləm demokratik massalarđ jətkəselek itevdən baş tartv,—Buxarin gruppasyqññ pozitsiahy bñna nəməgə qajtyp qaldv.

Vlast esən kərəštə proletariattñ sojuzniktərenən fajdalanv məmkınselegən inkar itep, Buxarin gruppasyq sotsialistik revolytsianñ hām ber ildə sotsializmđñ jeneve məmkın bulmav turahndaq Trotskidən burzaz teorihya təgərənə. „Donja xuzalyq hām imperialism“ tign məqaləhəndə („Kommunist“ N 1-2, 1915 jyl) Buxarin, burzaziaqa qarşy, ajrñm ildərdən proletariattñ syqşytarv qotolqohod „tarqav, qyjvdyñ, jomoşaq bulrdar“ hām burzazianñ jənə almajasaqtar, tip jaddı. Burzazia vlasñ bəterəv esən „bəta ildərdəge proletariattñ milliondarsa armialarv tarafnan Sturm zarur“, „bəta proletar kəstərdə ber vaqıtta mobilizatsialav zarur“ tip jaddı.

Buxarin—Pjatakof gruppasyqññ bñ trotskistik pozitsiañ faşlap, Lenin: „bəta il proletaridərenən bərgəlap xərəkət itevde turahnda“ xiallav grek kalendña tiklem, jəqñ „ber qasan da tygelgə“ tiklem sotsializmđ kisektərev tign hyđ“ (XIX t., 220 bit) tip jaddı.

Bñ Lenin sel polozeniə tərmoş bñ jəşy rəveštə iñbatlanv: sotsializm təv başta ber ildə, jər şarññ altnan ber ələşəndə jəndə.

Imperializm epoxahnda kapitalizmđñ tñ—ylsəvhed hām hikereşlə rəveštə ybəsə zakonñ trotskistik inkar itev, imperialism syññynda jomoşaq zvenolardñ ədələve qotolqohodloqon inkar itev, sotsialistik revolytsianñ jenev hām ajrñm alqan ber ildə sotsializmđñ jenev məmkınlegen inkar itev,—Buxarin gruppasyq ələ asyda imperialismdik huqş jylarında uq oşo pozitsiala torđo.

Sotsialistik revolytsianñ marksistik—leninsel teorihyan inkar itev Buxarində dāvlətkə jarym anarxistik mənəşəbat menən quşıldv. RSDRP-nñ sit il seksialarññ Bern konferensiañnda Buxarin tarafnan təqdim itelgən tezistardə, sotsialistik tədələştən zarur şartv rəveşəndə, proletariat tarafnan vlasitv qulqa alv turahnda ber nəmə la əjtəlməgəjñe. Bñ tezistardə proletariat diktaturahy huqşy alv turahndaq məs'ələ telgə alnmaqan hām asyqtan-asyq sindikalistik jarym anarxistik idealar alqa qujyla.

1916 jylđ „Internatstonal molođozi“ jurnalında „Nota—Bene“ psevdanımv axtında urñlaştırylqan məqalə Buxarindən ajrñm anarxizm la tulvraq kyrende: „Massalarđñ tərbialəşə bulqan jəki ismaham bulrqa tejeş bulqan sotsial—demokratia esən,—tip jaddı ul,—xəder dāvlətkə ydenen prinsipial doşmanlyqñ hər qasandaqyqa qaraqanda la hyđq əbtənə nıqyraq alvraq tejeşlege zarur...“

Buxarin anarxistarsa, tik burzazia dāvləten genə inkar itte tygel, bñki dəjəm rəveštə hər törle dāvlətv vlasñ da inkar itte, jəqñ proletariat dāvlətenən zarurlyqñ da inkar itte. Bññ sotsializmqa barv july proletariat diktaturahya, eşse dāvlətte nıqşyv aşı jatqanlyqtan, Buxarin hām unññ gruppasyq qəmaldə sotsialistik jəmqiat tədəvgə qarşy buldular.

„Donja xuzalyq hām imperialism“ tign məqalə (1915 jyl) Buxarin, proletar revolytsia jəñgəndən huqşda „burzaz dāvlətv siktəren haqlav jəki kñəjtəv idelər urnña... dāvlətv siktəren bəterəv hām xalyqtardv ber sotsialistik sem'jaqa quşv lozungññ alqa qujyla“—tip jaddı (167 bit). Bu kitapqa baş hyđ Buxarin tarafnan 1917 jylđñ adaqñnda, Oktəbr revolytsiahy jəñgəndən huqşda jaddıqan, hām ul, ul vaqıtta la tik ələ genə jənep syqşqan sovet dāvlətenən siktəren haqlav turahnda məs'ələ qujmanv. Hām bñ məs'ələ Buxarindən qaraştarv Trotski qaraştarv menən ber tura kilə, Trotski fikereñsə ber dāvlətv kyləməndə proletariat diktaturahyñ jəşəvə məmkın tygel.

Buxarin, revolytsia jenevenən hām dāvləttən „şartlav“ teorihy bulqan anarxistik teoriay jaqlanv. „Şartlav“—bñ anarxistik teoriay iñke burzaz-dāvlətv maşinahñ „vatv“ hām xədmətsəndər esən bññ demokratiya bulqan janv dāvlətv, proletariat diktaturahy tədəv bulqan marksistik-leninsel teoriaya qapma qarşy qujyla ine.

İptəş Stalin 1929 jylđa VK pleumında Buxaringə dāvlətte narqylavda unñ (Buxarindən) jarym anarxizmña kyrhətep uddv, ul (Buxarin) jarym anarxizmđ grazdan huqşy jylarında qñna tygel, bñki Oktəbr revolytsiahy jəñgəs tə jaqlanv. İptəş Stalin əjtə—Buxarin ydenen dāvlətv „şartlav“ teorihy menən „bynda vaq-təjəktə“ kyrməj qalqan, alav əjtəkdə—eşse syññf, əgər ul bññ da burzazianñ jenergə hām sotsializm tədərgə teləj iken, yđ dāvlətenən başqa yñ almajan vaqıtta, tulv kysev osoron kyrməj qalqan“ (Sbornik „Lenin hām Stalin“ III t., 366 bit).

Leningə xalyq-ara eşse xərəkətenə internatsionalistik elementardv jylv əbtəndə nıqşy eşlərgə hām oşo şartar esəndə Buxarin gruppasyqñ qarşy kərəş alv narıyqa tura kilde. 1915 jylđñ kəđəndə Buxarin hām Pjatakof Stokgol'mqa kyşendələr, hām sit ildəge ydakter Rossia menən jaddısyv Stokgol'm arqy vtevdən fajdalanv „Rossia menən bəjləñş totov bujñsa ajrñm komissia“ şylatında nıqşyraq jylvdylar. Bñ yddərenən fraksialarñ tvdyrvyqa mataşv ine. Lenin Buxarin gruppasyqññ bñ hyltav edləven kire qaqtv.

Huqş jylarında in məhim məs'ələlər bujñsa Buxarindən opportunistik şatanieləre, Lenində Buxarin „politikala iñissə totoroqhod“ tign hədəmtəgə kiltərdələr. Bññ menən yk ikənə uñ jarysq, Ryjkof ta avrñj ine.

RSDRP-nñ VII aprel' konierensiañnda (1917 jyl) partia sotsialistik revolytsiaqa maqsat totqanda, Ryjkof—Kamenef hām Zinov'jef notalarv bujñsa jurlanv. „Proletar revolytsia lozungññ tşlap, bñ massalarđñ bulşlyqña tajanə alavdyñ huñ“—tip horanv ul hām: „Rossia yde Jevropala vaq burzazia ile, sotsialistik revolytsiaqa massanñ teləktəşlek itevənə tajanv məmkın tygel... sotsial revolytsiaqa elərges kəs Kənbajışlan nırelərgə tejeş“ tip javap qajtardv.

Partianñ VI sjezında (1917 jylđñ avgust) Buxarin Ryjkof menən berlektə sotsialistik revolytsiala proletariattñ in jarym krəbtəndər menən sojuzv məmkınlegen trotskistarsa inkar itte.

Belorel metall zavod's komsomol komiteti sekretari İptas Gogolef komsomolçılardı başa şulaj tanqıtlaj:

Ə yde hem komitet turahunda hyd kvirelha...

(Zufel korrekaturah)

Ni esen, komsomolka əsalər uqbmajdar?

Qırmıqalın rayon komsomol oşmahında X sjezd qarardarı yav ham VLKSM Ydık Komitetiññ II-se plenumi qarardarı nigedendə propaganda eşen qajtanan qorov ham tamıñnan jaqsırtıv qafev itmälek nasar başqarıla.

Bı elkaläge dur jeteşhedlekte in berense siratta komsomol ustavın, sojuz demokratiyaññ vodozdıñ kin teñ alavınan, rajkomol ham unıñ sekretarı İptas Volejef eşen javaj ber kyreneş bulıp əverelevenən edlergə kərək.

X. Əmətef.

Qırmıqalın rayon komsomol oşmahında X sjezd qarardarı yav ham VLKSM Ydık Komitetiññ II-se plenumi qarardarı nigedendə propaganda eşen qajtanan qorov ham tamıñnan jaqsırtıv qafev itmälek nasar başqarıla.

Bı elkaläge dur jeteşhedlekte in berense siratta komsomol ustavın, sojuz demokratiyaññ vodozdıñ kin teñ alavınan, rajkomol ham unıñ sekretarı İptas Volejef eşen javaj ber kyreneş bulıp əverelevenən edlergə kərək.

Bına in başta komsomol jetäke kadrdarı sostavında bulqan aqıştı, oso-qırñı bulmaqan alıstırvıdardı alajıq.

Ber yıl esendə komsomol tavgə oşmaları sekretardı ham komsoorgtarıñnan 34 keşe verər tapqır, 12 oşmala əsər tapqır, 6 oşmala dyrtır tapqır alıstırvıqandar. Xatta, Kyldar avıl soveti Marks ismendəge kılhoz komsomol oşmahında ver yıl esendə 6 komsoorg vula. Berense hajlanıvı komsoorg ver nısa aj eşlögəs tə, alıñır, unıñ urñna Kyllimbitel qujıla. Ul, ilıl ajñnan avqust' ajña tiklem eşlaj də, ver kem aldında la otot birmajense, eşen ver kemgə la tapşırmañısa taşlap kılə. Bınan hun rajkomol tarafıñnan Qavvası tıgən keşe jevarela. Lakin, oşma bı siltan inderelgan, rajkomoldıñ ajrım zakazı menən jevarelğan keşenən də unmaj. Ul da ver-ike aj eşlöv menən eşen ver kemgə la tapşırmañısa yd avılna qajtıp kılə.

Bınan hun partorgı Kadıjsof, sojuz demokratiyaññ tupat rəveştə vodoz, komsomolestar İxtiarıñnan başqa, ydlegenən komsoorg İtep komsoolest Şalajıñ quja. Ul 15 kən samahı "eşlögəs" unıñ urñna avıl soveti sekretarı İslamı qujıla.

İslamı ver aj eşlöv menən unıñ rajon jer bylegenə alalar. Ul da eşen ver kemgə la tapşırmañ, otot birmajse taşlap kılə.

Bına bında ved ver oşmala bulqan ısnıñ ham kyd aldına kiltireve la avır bulqan kyreneşte kyrtettek.

Ə bit bında oşmalar rajonda ad tygel. Şul şarıtarda oşmala nında eş bulıñ da, nisek inde unda komsoolestardı ham jəstərdə tərbiälöv bulıñsa bulqan qatmarlı saralar tormoşqa aşırılñandar.

Rajkomoldıñ ajurohı tege-jeki bı məs'ələ bulıñsa hanhıd kyp qarardar başqara. Lakin, ul yde yk şul qarardardı ytavğə javaplıd qaraj. Ularñıñ kybehe juqqa qıñna qaqıd bılsıratıv, buştı- buşqa buşatıv qıñna bulıp qalalar.

Bjuro protakoldarıñ tikşerep qaragan keşe, Qırmıqalın rajkomolıñ pioner eşe menən jaqsı jetäkelek itə ikən tieve mümkün. Sənki 36-sı jıldı bı turala kyp kenə məs'ələlər qaralqan. Lakin, ular ni tiklem kyp bulmañıñdar, rajonda pioner eşenən toroşo saq qıñna la maqtanırlyq tygel. Bına politotdel ismendəge kılhoz başlanqıs maktəbe qarşındaqı pioner otradıñ alajıq. Unda vazatı bulıp uqıtvıvş Əminova eşlaj. Ot-

rədtə 32 pioner bar. Pioner otradı uqıv sıfatıñ kytərev eşen nasar kərəşə. Bətə pionerdar da uqıvda elgə tygeldər. Hər tərle massovıj tynərəktər eşləməj. Komsoorg Qajnullin pioner otradıññ varıñ-juqıñ da belmēj.

Bındaj faktardı kyp kiltirergə mümkün. Lakin ular bətəhe la ver nəmə turahında-rajkomoldıñ balalar arahında eşlövğə qaraganda, javaplıd rəveştə, kyberək qarardar başqarvı menən genə şeqolləneven anıqlajdar.

Rajkomoldıñ eş metodında tavgə oşmalarqı, pioner otradtərenə praktik yardım İtev urñna kabinetta torop, əbtəl artıñnan jetäkelek İtev kyberək urñn ala.

Rajkomoldıñ ajurohı ham unıñ bətə rəvotniktəre eştə asıqlas dır jeteşhedlektərdə bəterəvğə əle bulha nıqlap totonqandarı juq.

M. Salix.

„Eşkə başlarqı kərək“

VLKSM—Əlkə Komitetiññ pionerdar bylegendə Əfənən Lenin rajonında tik „II genə“ (unıñ dərətləgendə bik dur şik var) otrəd vazatıñıd tip hanajdar. Bına bı hanıd „Bik bələkaj“ tip İtərləp yddaren tıñslandırıvıvş Lenin rajkomolıñ pionerdar bylege, pioner vazatıñıd arıñ hajlavda ydenen eşen bətkən tip İtərləjdər axır.

Vozatıjdar menən tə'min İtelep bətkən ajrım otradtər nındaj xəldə jəşajdar hun? Zatondaqı 46-hanı tulı bulmaqan urta maktəptə xəderge kəndə 9 otradtə tik 3 kenə vazatı eşlaj. Proizvodstvola eşlövse, Zaton komsokomiteti tarafıñnan jevarelğan İptas Danilova, Şapnikova, Grigorıjvalar kəddən birle otradkə ver genə tapqır da kilep uramaqandar. Bı turala komitetqa 4 mərtəbə İkkərtəv jahalqan. Lakin komitet sekretarı Cvelca vazatıjdardı saqrırıp alıp—„İd kəndə eşkə başlarqı kərək“ tip vojorovdan uda almaqan. Ə vazatıjdardıñ əle bulha otradkə kılğəndəre juq əle.

Maktəptəge komsomol oşmahı pioner otradına yardım İtev, maktəptə tərbiə eştəren oştorov tənqələndə ver tərle la eş alıp barmaj. Kəddən birle maktəptə 3-se əlkən vazatı eşlaj. Şapnikovıñ ike aj eşlögəs „eşlaj alıv“ səvəbe menən buşatılar, (ul rajonda jaqsı pioner eşsehe vula), unan hun Bileşetı qujalar. Aj jarım eşlögəs rajkomol

unı komsoorgtar kursına jevare. Bına eşensehə Suşelova 4 se aj eşlaj. Lakin uida əle bulha nıqlap eşkə totonqanı juq. „Janı eşkə başlanıv“ tı.

VLKSM-dıñ Lenin rajkomı, ajrımısa unıñ pionerdar bylege mədire Sytəgindən bı otradtər əbtənən jetäkeleğe kyrenməj. Kəddən birle ularñıñ oşo 46-sı ham 4-se maktəptərdə bulqandarı juq. Kyrenən arıñıñ bajlaq qıñna jıraq bulıv bında rajkomolıñlar eşen „dur səvəp“ bulıp tora? Vozatıj Suşelova ver genə tapqır da simenarqa saqrılmaqan. Ular barqan maktəptərdə la, məbələn 22-se tulı bulmaqan urta maktəptə, gostrolor bulıp qıñna kılğəndər.

—Mıñə ver tapqır kildelər, lakin min bındaj kilevdərdən ver tərle la fajda kyrməjem, kılhələr yardım İtev eşen tygel, tik horastırqılav eşen genə kildelər—tı əlkən vazatıj Ytkına.

Ped VUZ dan berketelğan vazatıjdar—Nikolasina, Stepanof, Karnilovalar ike—əsar aj otradkə kilməj jeregəndər. Bına bılar turahında ver tərle la sara kyrevse juq. Bındaj faktardı 49-sı timer jul urta maktəbendə la kyrep vula.

Lenin rajkomolı sekretarı Nəzirof ham unıñ pionerdar bylege mədire Sytəgin bıqəmhedlekkə nəmə tejerdər İkən?

Xabisullina.

Buxarinden ham Rıjkofıñ bol'sevizmoqa qarş kərəştəre (Davamı. Baş 2-se bitte).

B ı n ı n menən u l a r sotsialistik revolytsiyanıñ ham bedden ildə sotsializmdıñ jenev mümkünlegen inkar İttelər. Lenin ham Stalin, krəbıñdərden kın qatlamdarıññ imperalistik huqıq menən qıdıqñıñna qatıqlatırın, sıdamlı İtəşəndərev eşe alıp varıv menən krəbıñdərden kın qatlamdarı revolytsia jaqıñna huqıqşır alıñasaqñ kyrtətep İttelər. Buxarin bıñıñ menən razıj bulmanı. Şulaj uq, trotskisttar kevek yk, Kamenev, Rıjkof ham başqa kapıtylanttar kevek yk, Buxarin krəbıñdenden imperalistik burzuazia menən nıqlı bloq turahında həjləne. Partıyanıñ VI sjezında Buxarin: „Krəbtian xosusı mıləkse rəveşendə qotolqohod rəveştə qılın sojuzdaş İmperializmqa bırgə tejeş İne“ tıp ajtte.

Tap oşolaj uq, Trotski kevek, Buxarin il esendə proletariattıñ sojuzdaş bulıvıñ inkar İtte, Rossia la proletariattıñ jenev mümkünlegen inkar İtte.

Buxarinde faşlap, sotsialistik revolytsia ham ajrım alqan ver ildə sotsializmdıñ jeneve turahındaqı lenıñsel teoriyanı ybterep, Stalin İptas VI sjezda —bətə krəbıñdərde „berdəm xosusı mıləkssel massa“ rəveşendə qararqa jarımañ, tıp kyrtətep İtte. Sotsialistik revolytsia Rossia

proletariatıññ avıl jarıylarıñnan torqan sojuznıge var.

İptas Stalin, izadi marksizm, dogmatik marksizmdan ajırqılı rəveştə, partıyanı eşse sıjñıñıñ ham avıl xedmətsəndər massahıñ sotsialistik revolytsiyanıñ jeneve ham bedden ildə sotsializmdıñ jeneve eşen oştorovqa məzıyr İtə, tıp İbbat İtep opportunistıñ bətə frontına "oroş nırde.

Leninsel-Stalinsel politikaqa qarş bulqanı xəldə, Kamenev, Rıjkof ham başqa kapıtylanttar menən berlektə Buxarin (1917 jıldıñ sentəbre), Predparlamentta, bı qatış qanlı xajvan bulqan ucrazdeniəne, İptas Stalin xarakterlıqıñsa—bı „konılovşına taşlandıqında“ qatnaşlıq İtevdə jaqlap həjləne.

Buxarin, Rıjkof, trotskisttar kevek yk, burzuaz—demokratik revolytsia etavında tuqtalıp qalıvıq telənelər.

Bəjek proletar revolytsia ydenen jenevle jılında trotskisttarıñ ham unı jarıyqtardıñ kapıtylantlek bərjəralarıñ heperep taşlap, Lenin ham Stalin tarafıñnan kyrtətelğan julı menən bardı.

M. MOSKALEF.

„Komsomol'skaja Pravda“ nan.

(DAVAMı BAR).

„Kaucok“ zavodı „Rabotnitsahı—komsomolka Tona Fedorova un menşe komsomolestar İtəbendə metro tədəleşənə kılğan İne. Tona jaqsı eşlövə menən bergə, eştən ajrılmañ torop aəro klunta pelottar kureñn „otlicno“ qa tamamlanı. Xəder ul İjotcik-Instruktoriaqqa uqıj.

Hyratı: Tona Fedorova osov alıñnan.

(Sojuzfoto).

Bežek dahidьn dokladь

İşeməy nəft' promıyslanıñ klub xalq menən şıqırım tulı. Begen vnda promıyslanıñ xedmətsən-dire ipış Stalinden Sovettardıñ VIII Qadettan tış Sjeznda hejlägen dok-ladı sujınsa şıqarıqlan jañb fil'm qarajasaqtar.

Bəzə keşələr də jəş-jəş stənalaq
səqətkə kyd halalar. Ular hər qajhy
məjək dahyjdy dokladyn tiderək
işetəhelərə kilə.

Бына званок. Халық дулқыны та-
маша зальна ақыла. Нәр кем үд ұрың-
дарына тідерек ұрыңлашаһы, тыныс-
бақлаһы килә. Екранда бер нисә се-
кундан һун сјезд заль.

Sotsialistik ildən alıb siktərənen, tərle milli respublikalardan Sovettar-
dın VIII Qışdattan tış Bötə Sojuz
Sjezına kilgən delegattar menən,
kreml'den dır zalı tulqan. Delegat-
tardan ieddərə sat.

Buna prezidium ehtale janında hejkle julbaşsıların bəzə sojuz storastahı Kalinin, Molotof, Vorosilof, Stalin, Budjonnyj, Ordzonikidze, Kaganovic, iptaştar kyrenələr.

Delegattar betæhe læ alag øðtøn to-

LENINDEN „NƏMƏ EŞLƏRGƏ?“ TİQƏN KİTABB
BA'ƏBLƏP SƏOİBVOİA 35 JBL

1937-se jıldıń mart aýında, V. I. Lenindin „Nəmə eşlərgə?“ tıǵan kitaby batılyp, syqıvqa 35 yıl tula. VKP(b) Ydák Komitetınyń Partizdatı bıl kengə qarata „Nəmə eşlərgə?“ neńjanı izdanıeń batıp syqara. Gyzel oformıt itelgen bıl kitap esenə V. I. Lenindin bıl xedməte menen tyqym bəjləneşe bulqan taqı ber nisə xedməte ınderelgen. 10 men da-

Yd-ara jarlsþp eirænaðed

Öse pedagogia rasfagynyň student-
tarý hem ugrytyvsýlar kollektivy Stalin-
sel Jaň Konstitutsianyň maktap prog-
rammahyna aýrým dæres itep inde-
televen dur şatlyq menen qarşylany-
lar. Studenttar jaň Konstitutsiany
öjrænevga dur intuziazm menen ke-
restelär.

1-а" kursъ studentary, yddarena, Konstitutsia dâresen tik otlicnoga qubna ydlâstererga tigen jeklame albp, ikense kurs studentarn yddare me-men tirlâşerga saqrâbylar. Janъ Konstitutsiansâ ejrânev bujnsa jajelde-relgan sotsialistik jarbş bôtâ rafak kollektivn sarnap albd. Kamal.

REVOLYTSIA MUZE- JENDƏ

Oşo kəndərdə, Əfəlagə 1905-se jıl ismendəgə revolytsia muzejendə, İspanialağq grazdandar huqıqın sa- qıldırqan vaj materialdardan kırı- cədmə oğostoroldo.

Undağı plakattar, hyrəttər vələhe
İə İspania xalqının faşizm tırroyna
qarşı bərdəm front menən kərəşev-
se gerojdarın, faşizm tərəfinan graz-
dandarın iafalanıp yltərelevidəren
kəvdələndərə.

Bыл музейде, Испаниядагы граждандар һуқысын сақылдырған Френк Питкернден „Испания“, Н. Горозанинаның „Испанияның есселәр сыһып теволюция йыдарында“, Долорес Ибарриден „Фашистар ыт алмаштар“!, Партиздалың „Испания сыһырдырда“, совет һауысларының „Бед һедден менән“ һәм ИККЈ ден XIII-сө пленумы материалдарының „фашизм, һуқыш қурғы һәм һәм коммунистлар партияһның бурһастар“ тигән бросуралар бар.

Bыл кыргәдмәне grazdandar qy-
dyghlylyr qaraydar hem qaravsylyrqa
taran ta'bir qaldyra. Kyrgadmalarde
25-se marttan kanikulqa tuqtavsy be
ta mektap balalary la oyoşqan raves
ta kilep qarajdar. Ularqa anlaty
vaby esen muzejga alym qilmi ra
votniklar berketelgen.

raŭar. Zalda qul savv, ura ŭavŝtarŭ
tuqtavhŭŭ [aŭŭra].

İp. Kalinin tribunalı delegatları bə-
nəsləndiriblər. tələf, zal ver nisə mli-
nutian huq tən-lavəşhəd qala. Bəna
sotsialistik Konstitutsianın izadsıhı,
vətə donja xədmətsəndərenen hə-
jəklə jəlvəşsıhı iptəş Stalingə hyd
virelə. Kreml' zalında taqə la odaq-
qa hudyqlan qatə alqışlar, unan
avatsia başlana.

„Bəjek Stalingə raxmət!“, jəşəhen
Konstitutsiayəddən izadsın bəjeklə
Stalin! tigen tavəstarğa quşılıp
İşəmbaj neft' selərenen alqəstar klub-
tə jərərdaj bulup janbraj. Klub zalında
ultarvəs hər kem ydən sjezd
zalında ultarqandaj xis itep alqəs,
bəjek atavədd Stalinden hyd başlavən
ketələr. İptəş Stalin hyd başlap Kre-
ml' zalında urınlaşqan tənliq kevek,
kino zalında tülə tənliq urınlaşa.
Əssələr nıqlı iqtibar menən iptəş
Stalinden dokladən tənliqdar.

Buna oşo kəsle kiserəş aştında
İşeməy neft'selərə İptəş Stalin dokla-
d̄ turah̄ndağ̄ fil'emde qaran̄lar.

Oymirof.

Krasno-Usol rajonı telhedder - han
qıraydar mäktäbenen fizkul'turnıtsa-
hı häm sanqıslardıñ berense Ölkä
slıjotında qatnaşuvı iptäş Nikitina
Vera. (Uraxbaxtin fotohı).

Fizkul'tura həm sport

Өфөлә авыр атлетика сексияһы

« Qala fizkul'tura — sport komiteti »
ergahendə avır atletika seksianı
ojoştoroldo. Bəgəngə kəndə nı
seksianın 12 aqzabı var. Ular iptaş
Jaxın jətəkselegendə ike kəngə be
tapqır ger, ştanga kytərev kevek
sport gimnastika zənətiələrə alıp
baralar. Berənsə zənətiələr bərər,
ikeşər bolto gərdərdə quylıqan qa
qıdələr bujənsə kytərevdərđən baş
lanqan. Ləkin, əlkə həm qala fizkul'
tura — sport komitetarının jətəkselə
re Kalmitel, Xəmnin iptəştər atletika
sportın narıqlar jətkerməjdər, sek
sianın eşən iqtıbar itməjdər. Be
rensenən, seksia eşən jort juq. Fin
fransuz həm başqort kərəştəre eşən
mat (kovjor), voks pircatkalar ke
vek in kərəkle nəmələr bərehe lə
əderlənmiş. Xatla Dinamola bul
qan 15-20 ləgən ganteldərđən bəre
he lə alınmaqan. Bildəle bılar. vətə
təhe lə əlkə, qala fizkul'tura komi
tettarının avır atletika sportına tē
jəşlə jərdəm itməvdəren kырhətalər.

Klīvītē qaravs šūn

Ucalıq rayonı "Mars kolxozında" dur qına klub bar. Lakin ul beton-
laj jihazlandırılmaqan. Hırak jacı-
la, hıvıq bula. Jastar esen basqa
barır jer juq, ular klubqa kilələr.
Lakin kyp vaqıt klubı bıkle kyp-

heñ...
Kolxozdın kul'turnitsahı Julajıva
eşenə halqın qaraj, ə komsomol ko-
mitet— kul'tura eşe. ul— kul'tur-
nik eşe— tip sikləne.

Syddigof

KOMSOMOLESTAR HƏM JƏŞTƏR!

ALDAQIB AJÐAR ΘSΘN

„LENINSE“

Gazetahyna jađyl'p, qalyqyđ.

Jadylıv xaqtarı inkesa:
1 jılqa 10 hum 40 tin; 6 ajqa 5 hum 20 tin; 3 ajqa
2 hum 60 tin.

Редактор и издатель:

Q. MURTAZIN.

Өле „Октябрь Натискаһы“ типографияһы

Başglavlit väkile № 1408

Leninse

VLKSM-dən

Başqortostan

Ölkə həm Əfə

qala komitəti

organı. 12 jyl

səqə.

KONSTITUTSIANIN UQYTVDB—PREN- SIPIAL' POLITIK JUQARILYQQA KYTƏRERGƏ

Stalinsel Konstitutsiyanın məktəplərdə dərs verilməyə başlanmasına əldən artıq vaxt yitdi.

Konstitutsiyanın uqytv ešenən bələdçilərinin anı, onun balalar üçün qəzəp məvqiyə dərs verilməyə təşəbbüs etməyə başladığı, əslən ağıllı məktəplərdə balalar—sənəddə sotsialistik vətəndaşların tərkibində öyrənməyə başladığı, əslən ni tiklən bələdçi isə ikənlegənən təmənlərlə.

Ləkin məktəplərdən çıxan kypselek signalı daşınan məqarifi ağıllı tələbənin, məktəp fəxslərini, in nəştə Başnarkomprostan (İp. Jama-Nef) vəl dır eş menən nıqlı fəxselek itməyədə turahında həlledir.

Bələdçi rəjonında ver talaj məktəplərdə uqytv bələdçi arqahında uqytv ələ bulma başlanmaq. Rəjonda uqytv əsbətlər fəxsmə, uqytvın politik sifəti tyən. Bələdçi urta məktəblərin uqytv eştərə ağıllı mədire qafv itməlik qəm hədlək menən—mən ələ vəl məsələ menən qəbqəbqəb qəm juq, it. Byzək rəjonu Ştanın kıl məktəblərdə vəl javaplı eş politik həm dəjəm juqan ədərlek həd keşegə tapşırılmaq. Uqytvın Tuqtamışvanın jənə-jətsel rəvəstə javaplı qarav arqahında Konstitutsiyanın öyrənmə siktən tış fərmal rəvəstə, qoro hyd vətqah itep kenə alıp barıla. Kyrgədmə materialları, tarixi faktlar his tə fəjəlanılmıy. Byzdəkten yd məktəblərdə lə oşo uq xəl. Ə vəl faktlar bık kypat.

Başqort məktəplərinin kypəhendə iptəş Stalinin Sovettarın Qəddərtən tış VIII bələdçi Sofuz Sjezında həlledən doklad həm əsə teləndə Konstitutsia juq. Rəjondarqə 90 mən urnəna, ni varı 7 mən genə kitap jəvərləgən.

Komsomoldın rəjon komitətləri vəl dır həm javaplı eştən ydərən sittä totalar.

VLKSM-dən Ölkə Komitəti, ajrımca onun uqytv jəstər ağıllı vəl əlkəgə əslən xəldə vələn həm fəjəshədləklərdə vətərev eşən saralar kyrev turahında uqlap tə qaravlı juq.

Ə bit, Konstitutsiyanın balaların tələm öyrənmə oştorov komsomoldın tuqan eşə bulıp tora.

Urındardə vəl jan predmeti uqytvylar eşən ver jerdə lə konsul'tatsialar oştorolmaqan.

Bəna vəl signalı—Konstitutsiyanın öyrənmə eşən prensiplə politik juqarılıqqa kytərev eşən qırqa həm aşqı saralar kyergə kərək-ləktən zakonı trevoqa huqalar. Konstitutsiyanın uqytv eşənə urındaq partia oşmalarının jərdəmə menən partianın in jəqşə propaqandistların həlledər əlgerə, hər qalala, hər rəjonda bələdçi uqytvylar eşən də məzəyri bulqan konsul'tatsialar oştororqə kərək. Bıllotekalar hər tələmə materialları, əlgerək tə Konstitutsiyanın öyrənmə bələdçi kərək bulqan xudozestvo kitaptardə tavıy jəqənnan jərdəmə itergə təjəstər.

RESPUBLIKASLAR ALOQA BARALAR

Barselonada birləşən sotsialistik partia (sotsialistlar həm kommunistlər) ydək komitəti jorto alında dır xərbə parad ytkərlə. Hyrəttə: Xəkymət qəskərdərenən parad. (Sojuzfoto).

Kordova frontında

Pariz, 27. Kordova frontının Po-soblanko sektorunda respublikalar Vil'janueva del' Dukeqə təvə 7 kilometr, Al'karasexasqə təvə 10 kilometr həm Vil'jaartaqə təvə ver nisə kilometr alqa kittələr. 20 respublikan samoljot fətnəslərdən sigenep barqan qəskərdərenə bombardirovka jahanıylar həm pulemjottan attılar, şunan həm fətnəslərdə təşəvş 30 vagonı pojezdın kyp ələşən jemer delər.

Asturia frontında

Bil'bao, 26. Asturia frontında ki-sə fətnəslər aviatsiyanın Xixondan tənjaq kənəvəş jəqta dinged vujna bombardirovka jahanı. Ber vombə respublikan paroxodqə zarar killerdə. Ber nisə keşə yldə həm jaralandı. Şul uq kəndə fətnəslərdən samoljottar Santanterdə neft' skladlarına həm portqə 4 tapqır bombardirovka jahanı. Ləkin ulardın 4 he lə unışhıd sığıt.

Jadıvsı A. S. Novikof— Privojoqə 60 jəş

Sovet jadıvsı Aleksej—Silb Novikof Privojoqə 60 jəş tuldu.

Sovet jəstərə tarafından həlledər uqla torqan jəqşə roman "Susima"nın avtorı—Novikof—Privoj qatı tormoş məktəblər ytkən keşə.

Ul bala saqınnan uq dinged turahında xıallana, dinged uqə əkejetərdəgə kevek matur kyrenə... Ul dingedə kilə, turist sifətində tygel, ə javaj matros bulıp dingedə huqıq karabıdərində xədmət itə. Oşo javaj dinged xədmətsehe sifətində ul bələdçi donjanı tırlək əllep sığı.

Novikof—Privoj 1906—7 jıldardə uq jada başla. Dinged, tormoşona məxəbbət totqan vəl jadıvsı dinged eşsələ tormoşon idəllizirovajt itmə. Ə, revolyutsiyanı tiklən bulqan dinged xədmətsəndə tormoşonon bələdçi avırlıq, jafalıq, aşq barlıq menən təsvirlə. Unın "Sud'ba" "More zavet", "Podvodnik" həm başqə unıqan isemlə kitaptar dinged tormoşonon əslən barlıq kyrenələr.

Ə unın "Susima"nın ul javaj roman qılta tygel, tulı ver tarixi xəzina.

Xəder Novikof—Privoj "1 nse rang kapitani" tıgən kitap jada həm "Susima" romanın jəqşə lə vəjəvş etməndə eşlə.

İspanialıq frontlarda

Xarama jəqahı rəjonında huqıqştar

London, 27. Valensianın bələdçilərdə qaravanda, respublikaların avırlıq artilleriyanın tarafından Naval'peralgə jəhəlləq qatı atıştan həm fətnəslər evakuatsia jəhəlləq məzəyri bulqandar.

Xarama jəqahı rəjonunda respublikaların 12 tankı fətnəslər linianın ədər ingən. Tanklar fətnəslərgə dır zarar killergəndən həm yd pozitsialarına kire qajtqandar.

Respublikaların Al'meria frontında qəskərdə Motridən 2 kilometr alıqlıqta Monte del' Torre qalqıvıqlıq qılqə alqandar, şunan hədətəhendə Motril respublikaların artilleriyanın utı əbtdə qalqan. Malaga menən Al'meria arahında in kəsle pozitsialar respublikaların qılqanda.

Pariz, 27. Ytkən təndə fətnəslər aviatsiyanın Tolodonan kənjaq-kensıqş bıqajda Al'kasarde San-Guan qalqıvna bombardirovka jəhəlləq. Bık kyp binalar jemerelgən. Jemerektər əbtdən ələgə 4 ylgən həm 20 jaralanqan keşə alıqan.

Valinsia, 27. Respublikaların samoljottar Teruel' rəjonunda fətnəslərdən pozitsialarına bombardirovka jəhəlləq. Timer jul linianı, Teruel'dən vogzalı həm başqə binalarqə zarar killerdə.

İtal'jan qəskərdə buntlar

Valensia, 27. Gavadalaxara frontında fətnəslər lagərindən respublikaların jəqıvna qasır sığıqan həlledər itəl'jan interventərənən xərbə cəstərendə tarqalıv turahında məqly-məttərdə dərəkəldə. Bında itəl'jandardın cəstə urnəna marokkolıların həm "sit il legions"nın cəstə killerdə. Tərlə sığınaqırdan alıqan məqly-məttər itəl'jan qəskərdə arahında buntlar sığıv turahında bələdçilərdə dərəkəldə.

Başqortostan Sovet jadıvsıların Sojuzının ikenise plenumı

28-se martta Qıdıl Aarmia jortonda Başqortostan Sovet jadıvsıların Sojuzı pravlenienin II-se plenumı asıldı.

Plenumdın kən tərtibində tyən-də məsələlər qarala:

1. BASSR Sovet jadıvsıların Sojuzı pravlenienin itəp dokladı (dokladı iptəş A. Tahırlı).

Revkomissianın qusma dokladı (dokladı iptəş A. Karnaj).

2. BASSR Sovet jadıvsıların Sojuzı pravlenienin VI-se plenumı jomqatır turahında (dokladı iptəş Arşaruni).

3. Bəjək Oktəbr' Proletar Revolyutsiyanın 20 jıllıqlıvna ədərənəv turahında (dokladı iptəş B. İsem-qıqlı).

Plenumdın berense kəndə iptəş Tahırlı dokladı tıqlanıp kışə doklad vujnsa quşılıp həlledər başlandı.

Buxarinden ham Ryjkofin bol'shevizmoga qarshy koreshe*)

(TARIXI OBZOR)

II. Oktabr' revolyutsiyaning jengandan huri

Sotsialistik revolyutsiyaning berense kenonda yk, 1917-se yildin 7-se nojabrenda, Petrograd soveti ultiy-shinda shqyqsh jahap, Lenin ajtte:

„Begandan baslap Rossia tarixenda jany polasa baslana, ham oso esense rus revolyutsiyaning ydenen huncy jomqadaqda sotsializmning jeneven kiltererga tejes“. (XXII t., 4 nit).

Bil javaply momentta Ryjkof ham Buxarin nindaj pozitsia aldylar hunc? Ular, Trotski, Kamenef ham Zinovjef kevek yk, donja sotsialistik revolyutsiyaning turanan-tura davlat jadamnan basqa sovet vlash kyp hanly dosmandar aldanda yden haqlap qala almat, tip hananlyar.

Ryjkofin unan huncy kenderda qe pozitsiyaning biddale, ul Kamenef ham Zinovjef meran berlekt Sovettar ilen burzuaz demokratia julya nororqa matasty. Ryjkof, basqa oportunisttar kevek yk, kontrrevolyutsion gazetalarid jany turahunda qe sovet xokymatening dekretin juqqa shqaryvdy talap itte. Beta saralar menan ul men'seviktar ham eserdar menan urtaq tel tanyrqa tanysty.

Oktabr' sotsialistik revolyutsiyaning jenevenan hunc sovettar vlash momkin tiklem tiderak huqyqsh betorevde ham Germania ham uny soljzniktare menan solox tedevde zarur hananly. Kisektermatdan solox tedevde bulqan, bil leninsel linia proletariattin bil osordaq proletariat diktaturahyn qadanystaryn haqlav ham nyqytyv esen peredyskaga iresevden torqan niged ham xal itkes burystarynan kilep shqylyar.

Buxarin, Pjatakof, Radik ham basqalar, revolyutsiyaning eske kestarene shanmajynsa solox tedevga qyrga qarshy shqyqsh jahanlyar ham „revolyutsion huqyqsh“ lozungyn tanyshy jaqlyanlyar. „Hul kommunistar“ tip atalqan Buxarin gruppashy trotskistik „permanent revolyutsia“ teoriashy na nigedlanep, Kenajysha sotsialistik revolyutsiyaning aldan jenevenan basqa Rossiala proletariat diktaturahy jashaj almat, tip ibnatlanly.

Buxarin partiaqa, ul osorda sovettar vlashy shkhej jenelevga ham halakatka kilterasak bulqan „revolyutsion huqyqsh“ avanyristik liniashy taqyrtqa adaplandy.

Sovettar vlashy „hul kommunistar“ formal' ibtiplelalar ham uny juqaltuqa batyrtqa aderdar ine. Sovettar vlashyn, imes, formal' almiate turahunda qe bil qot osqos rahlama „hul kommunistar“dun, trotskistar kevek yk, sovettar ilen nisbaten jenelevselek jaqynda bulvdyarynny hedomtaye bulyp torido.

Trotskistar ham Buxarin gruppashy, asylda rus ham xalyq-ara burzuazia zadaniehen ytyj kilep, vnydaj huqyqsha bedden jenelesagebede bik jashy beta torop, sovettar vlashy testarenasa qorallanqan Germania Imperializmya qarshy huqyqsha etardelar.

Lenin beta nyqlyq menan Buxarin ebtena tashlady: „...egar Buxarinse manevrirlaqanda,—tine Vladimir Il'ic,—jaqsy revolyutsiyaning halak iterga momkin“ (XXII t., 335 bit).

„Peredyska“ osoronda Lenin tarafynan biddelangan, sotsialistik tedelestey bejok plany bedden ild sotsializm tedev momkinlegena shkhej shanvdy na nigedlangajne. Lekin vnyly esen, vlast' esen koreshta gerolizm ham ydyden qydyqanmavshylyk kyrhatkan esse shynlyty shulaj uq

xedmat gramlylyqyn kytarevde, sotsialistik xuzalyqy oqostorovda la gerolizm kyrhatave kerek ine.

„Hul kommunistardun“ xuzalyq mas'alalara buynsa bulqan beta pozitsiylar proletar davlatte ham kysev osoron inkar itevga nigedlangajne. „Hul kommunistardun“ lider Buxarin davlatka bulqan antimarkistik, jarym anarxistik qarashy jaqlavnda davam itte.

Proletariat diktaturahy na nisbaten jenelevselek liniashy alyp, sotsializmning jeneven trotskistarsa shanvshylyk kyrhatop „hul kommunistar“ „qotoronqan“ vaq burzuany in tipik vakildare bulyp shqylyar.

1919-sh yildin martinda, RKP(V) nny VIII sjeznda Buxarin partianyn uny programmay turahunda qe mas'ala buynsa atakalarqa matasty. Lenin tarafynan qat-qat fashlanqan „sai“ imperialism teoriashy jaqlap Buxarin bedden ul vaqytta qe ekonomikavdydun kyp ukladylyqyn inkar itte. Programmay tikserganda milli mas'ala buynsa la feker torlelege tanyldy. Lenin ham Stalin milli mas'ale, proletar revolyutsiyaning sostavnoj elese itep eslanalar. Milli mas'alenen doreb xal iteleve, maqlym ki, grazdan huqyqsh frontarynda jenevdy bik dur rol' uynanly. Lenin-Stalin sel milli politikanan basqa Bejok Proletar revolyutsiyaning uqyshy momkin bulmaqan bulyp ine.

Iptas Stalin jaddy: „Egar rus proletariaty, elekke, Rossia imperiahy nny idelgan xalyqtary tarafynan telaktashlek ham bulshlyk almaqan bulha, Rossiala revolyutsia jennagay. Kolcak menan Dinikin da hundyrlmaqan bulyp ine. (Leninizm mas'alalare“, 49 bit, 10 batmay).

Buxarin, Pjatakof menan berlekt „millattarga bylenep shqyrtqa tiklem xoxuq“ lozungahy na, „vatandy haqlav“ lozungahy na qarshy shqyly. Vlasty esse shynly huqyqshy alqandy huncynda „vatandy haqlav“ sovettar ilen har ber xedmatnenen meqatdas burshy bulvdy Buxarin tanymanly.

„Millattardan ydyddaren biddelav“ turahunda bulqan bol'shevistik lozungqa qarshy shqylyp, Buxarin ham Pjatakof qemaldav velekodezavny sovinyzmdy jaqlyanlyar. Buxarinden antimarkistik qarashy na partianing VIII sjezy qyrga otpor birde.

1920 yildin aprelenda partianing IX sjezy bulyp ytte, bil sjezd xarbi mas'alalar menan ber rattan, ale davam itkan grazdan huqyqsh obstanovkaynda, jemerelgan xalyq xuzalyqyn ajayqqa batyrtvdy bedden xuzalyq plany tikserde.

Partiaqa xuzalyq tedelesteyden Lenin sel liniashy partia esendaye oppozitsion elementlarqa qarshy—trotskistartqa ham un oppartunistartqa qarshy koreshta qemaldav shynlyrtqa tur kildy. 1920-se yildin adaqynda Lenin jetakselegenda ildy elektrofikatsialavdyndy grondioz plany, GOELRO (Rossiyan elektrofikatsialav buynsa Davlat komissiahy) plany eslende. Beta ildy elektrofikatsialavdyndy Lenin sel ideashy Iptas Stalin tarafynan bik qajnar ravesta jaqlandy. 1921 yildin bashynda, Leninga bulqan maqlym xatynda iptas Stalin ildy elektrofikatsialavdyndy Lenin sel planynny dosmandary bulqan Trotskide ham Ryjkofly fashlay.

1921-se yildin bashynda partiala, profsojuzdarun rol'dare ham burystary turahunda qe mas'ala buynsa kirkken diskussia bulyp ytte. Beta partianing helketkan ham uqa raskol qurqynshy halqan bil diskussia par-

tiaqa Trotsi tarafynan taqyldy. Leninga qarshy koreshta Trotskiden jadamnyshy bulyp Buxarin shqyly. Ul basta, Lenin pozitsiashy menan Trotski pozitsiashy arahynda promezotocny pozitsia alyp „sufer“ rolen aldy. Qemaldav Buxarin, Trotskide jaqlap, Leninga qarshy koreshta.

Sovettardun VIII sjezyn RKP(V) nen, VSPS ham MGSPS-ty qushlqan fraksiashy ultiyshynda (1920 yildin 30-se dekabrnda) Trotski ham Buxarin pyblicno Leninga qarshy shqylyar. Lenin ydenen „Profsojuzdar ham Trotsiden ham Buxarinden xatalary turahynda“, „taqy la profsojuzdar ham Trotskiden ham Buxarinden xatalary turahynda“ tigan brosuralarynda Trotskide ham Buxarinde tiktomalqa qyrya berlestermaj.

Buxarin Trotskiga bulshy qyrya tygel,—ul yde la tejeshe xuzalyq organdaryna profsojuzdarun kandidaturalaryn maybyr itev turahynda anarxo-sindikalistik taqdimdar jahanly. Buxarinse jetakse xuzalyq organdaryna kandidaturalary partia tygel, a profsojuzdar taqdim itegte tejestar bula. Byna bil ham sindikalizm da inde.

Buxarinden bufer pozitsiashynda trotskizm anarxo-sindikalizm menan qushlydy.

Lenin kyrhatkansay, Buxarin ydenen bufer gruppashy menan partiaqa dur zarar eslane ham „in nasar ham in zaraly fraksiashylyty“ jadamnyshy bulyp torido. Bil osordo Buxarin shynly mena tamanyan ki, tilyhynsa Trotski gruppahy menan berleste, uny fraksiashy na inde ham 1921 yildin martinda, X sjezda Leninga ham Stalinga qarshy, Trotskiden sjezd tarafynan qajeplyngan tezistare esen tanyshy birde.

1922-se yildin adaqynda Buxarin Sokol'nikof menan berlekt shqyly savda monopoliahy turahunda qe mas'ala buynsa, uny qismen juqqa shqaryvdy taqdim itep, Leninga qarshy shqyly jahanly. Tashy savda monopoliahy—sotsializmning in mehim komanda juqarylyqtarynny berehe, ham bil tashy savda monopoliahy bedga yde-

bedden ere promyshlennosybedde tanydyrtqa jadam itte. Tashy savda monopoliahy jomshartv—esse shynlyq zian eslav, sotsializm pozitsiashy jomshartv ham il esendaye kapitalistik ilimintartqa bulshlyq itev, donja burzuaziahya bulshlyq itep bulyp ine.

Partia, kapitalizmde restovratsialavqa jynaltelgan, bil matasyvdyardly la tar-mar itte. Partia sotsializmning komanda juqarylyqtaryn, proletariat diktaturahy ham esse shynlyty urta tormoslo menan sojuzyn nyqylyty. Partia kin jajep jemerelgan sotsialistik hozym esen beta shartlady aderlane.

1925-se yildin aprelenda Buxarin „Bajyrtvdy!“ tigan kulaksy, restovratorly lozung kytardy, bil lozung ildy kapitalizmde sisevga ham kulakty kinaj tevgay saqyryv ine. Iptas Stalin tarafynan jetakselek itelgan partia XIV part konferensiala, egdyda kores esen, kapitalizmde jenev ham sotsializmning jeneve esen beta momkinlektar bar, a Buxarin ydenen „Bajyrtvdy!“ tigan lozungy menan kapitalizmde ajayqqa batyrtv julya saqyrydy, tip ajtte.

Iptas Stalin initsiativahy buynsa partianing Ydyk Komitet Buxarinden restovratorly lozungy ham asyq ravesta ul vaqytta uq xokem itte.

Partianing XV sjeznda, velogvardejsina hadlyqy na tagaragan, adaq kilep jalanqas kontrrevolyutsionerdarqa, xalyq-ara kontrrevolyutsiyaning bash otardyna ajlangan trotskistardly tar-mar itev tamamlandy. Partia kin ravesta jajep jemerelgan sotsialistik hozymga kyskan osorda un tajpylysh kulacstvo agenturahy buldy ham shynlyqtan top qurqynshy ajlende. Lekin, top utty un restovratorlardarqa qarshy tuplanqan xaldy, partia trotskizmqa qarshy koreshta jomshartmanly.

MOSKALEF.

„Komso pravda“ (nan).

(Davamy bar).

Fashizm qyrylyshy antynda

Fasistik terror qyrylyshy antynda Germaniyaning fashistartqa qarshy jastare—jastardan xoxuqy, es xaqy, ikmek, belem esen, huqyqsh musturahy na qarshy batyrdarsa kores alyp baralar. Fasistartqa qarshy jastar yltarev ham qulqa alvdyar menan qurqylyvdyarqa qaramatyan, respublikan Ispaniya esen jadam jynajdar, Gitterden Ispanialaqy intervensiashy turahynda massaqa anlatalar.

Rur olkahenen ber saxtahynan 20 jash esenen estan qyrylyshy avylyqa eska jemerelave turahynda, fashistartqa qarshy jastar gruppahy belep qala. E bil gruppa saxtala 3 ken keşen tora ine. Shulaj bulvdyqa qaramatyan ular 200 jash esene estan shqaryvdyqa qarshy tororqa bulalar. Bil esse-larden adresatyn jynap, ularun politik ham dini shanvdyaryn ibtarkay har qajhyhna ajrym xat jadalar. Ul xattardly postla menan jemerelalar. Lekin politisia bil turala belep qalyr, postaljon menan beta jorttardly jerep shqy ham xattardly ala. Bil dur qudqalysh tyvdyra. Jastar bil xattardly qajdan kilganlegen belmanalar, lek in osen politisia jynap alqanlyqy belalar ine. Beta jerdy bil turala hojlyj bashanlyar. Qudqalysh bik dur tob ala. Jash esse-lar xuzalardly vakildar sovety na baralar da 20 jash esene estan shqaryp, avylyqa batraklyqqa jemerelvga qarshy qyrga protes belderalar. Jastardan qyrylyshy antynda bylardy je-

barey tuqtatyla.

Germania xedmat lagerdarunda qyrylyshy terrorqa qaramatyan fashizmqa qarshy jastar unda la nyqly kores alyp baralar. Qjadtta lagerda har torle dokladtar uqyla. Ber vaqyt doklad hojlavse kesega: „ni esen xedmat povinnosynny vaqylyn ytkerganden hunc kypselek jastar eshed qalalar, bil bit, eshediek betorelgan tip belderevga qarshy kila“, tigan horav alalar. Doklad hojlavse his shkhej shqy tuly javap bira almanly. Lekin bil horavdy birevse keşe, doklad hojlavsenen prikazy menan shunda uq qulqa alana.

Ikense ken, irtange asqa kilgas beravda asama, „iqjandary taqtahy na kemder: „Jashahen byshy duqlyq. Bed qulqa alynqan iptasebedden nasqa asamajasaqyly. Elgare horav birevde horajdar, unan hunc qulqa alalar. Berebed—betaved esen, beta-bed—berebed esen“ tigan jadyv jashestera. Asamajynsa betahy la eska kitalar. Esta bik nasar eslajdar abitta. Teske ashan da bash tartalar.

Kiske ash jekas, qulqa alynqan iptas ydenen duqtary menan asarqa shqaryla.

Bil fakttar, fashizm menan xal itkes koreska tuplanvshy Germaniya jastarenen batyrdarsa koreshta davam itterevdyren hojladar.

(TASS.)

*) Davamy. Bash gazetavdydun ytkan hanynnda.

„Тырыш“ komitet ham unyn tanqit hojmovse sekretary

Komsomolestardyn deym jyllysh-tarynyn berehenda komitet sekretary Gogolef bik qaty telmar menen syqly. Qadat nujynsa uqa baslaqanda la, adaqtan da, ber nise keşe qul saptylar. Ul temperament menen hejlane. „Kin jaeligan tanqit menen“ syqly.

— Ni esen komitet nasar eslay? tine ul,—senki komsomolestar nasar eslaydar, jalqavdar. Byna alay qarajyq begenge jyllysh predsedatele Zalavinde. Ul jalqav, a yde texnik. Byna Pikalo, yde komsoorg, a eslamaj. Byna taqy Fjoktistof, yde qazetaqa jadyp matasqan bula. Yde komsoorg, nasar eslay...

Shulaj itep Gogolef bik kyp komsomolestardyn tedep kitte. Beram beram syplar ber nemalaren qaldymaj tetep haldy. Hedomtala byl jyllysha predsedatelden ineler, jalvaryp horavyna qaramattan, ber gep syqyp hejlavse la bulmany.

Beloret metallurgia zavod komsomolestardyn har ber jyllyshy shulaj yta. Gogolef hejlaj, komsomolestardyn hyga, a unyn artynan ber syqyp hejlavse la bulmaj. Senki har jyllysha la tavdan yk komsomolestarqa kinajep syqyp hejlarga, komitetyn esen tanqit iterga jul qulmaj. Byl juqaryla etelgense bik soma eslane: beto qajep komsomolestardyn yddarenay avdaryla la qulya.

Ele hyd bara torqan jyllysha berense ham huncy hyd alyvshy komsomoles Fjoktistof buldy. Ul, qurqa-qurqa qyna Gogoleften syqynsa qaqylyp kitte. Sunan huncy Gogolef jadqan rezolytsia qabul itelde la, jyllysh jabyldy.

E jyllysh huncyda Gogolef taqy Fjoktistofqa taslandy:

— Min komsomolestardyn tervia iterga tyrysam, a hin ul tervia-hej komsomolestardyn jaqlap syqahyn. Mineq aforitetly teserahen, min hine belam malaj, qaray uny yden vasyraqqa bujalma...(?)—tine ul. Shul vaqyqanan huncy admykypme komitet ese turahynda jad-

qylaj torqan junkor Fjoktistof betonlaj xabar jadynyn taslanb. Kyrahen jeteshedlektar turahynda jadyrqa ymtylyp qulya qalam alqan haly, byl „salyr“ sekretardyn asyly jode kyd aldyna kilgander.

Byndaj xel komitetta ydenen yde qurqalyq, xatta komsomolestardyn ber oleso arahynda jalaqajlyq—podxalimlyq tyvdya. Metalan, komso-moles Zalavin kypstan inde byl xelga esenen vozonop jerej, kytarep syqyrqa qurqa, shulaj itep Gogoleften esena qarata yden qulajlasyra. Komsomoles Pikalo ta byl xelde asyq tesena. Lekin, ul da qarshy endasmaj, qurqa. Ov'ektiv raveshta Gogoleften xadime bulyp kite. Telaha la, telamaha la jyllyshlarda hejlavenda „iptas Gogolef shulaj tine“, „iptas Gogoleften dorek kyrhatmalare“, „iptas Gogolef talap ite“ kevek jalaqajdarqa qyna xas bulqan hyddar menen syqa.

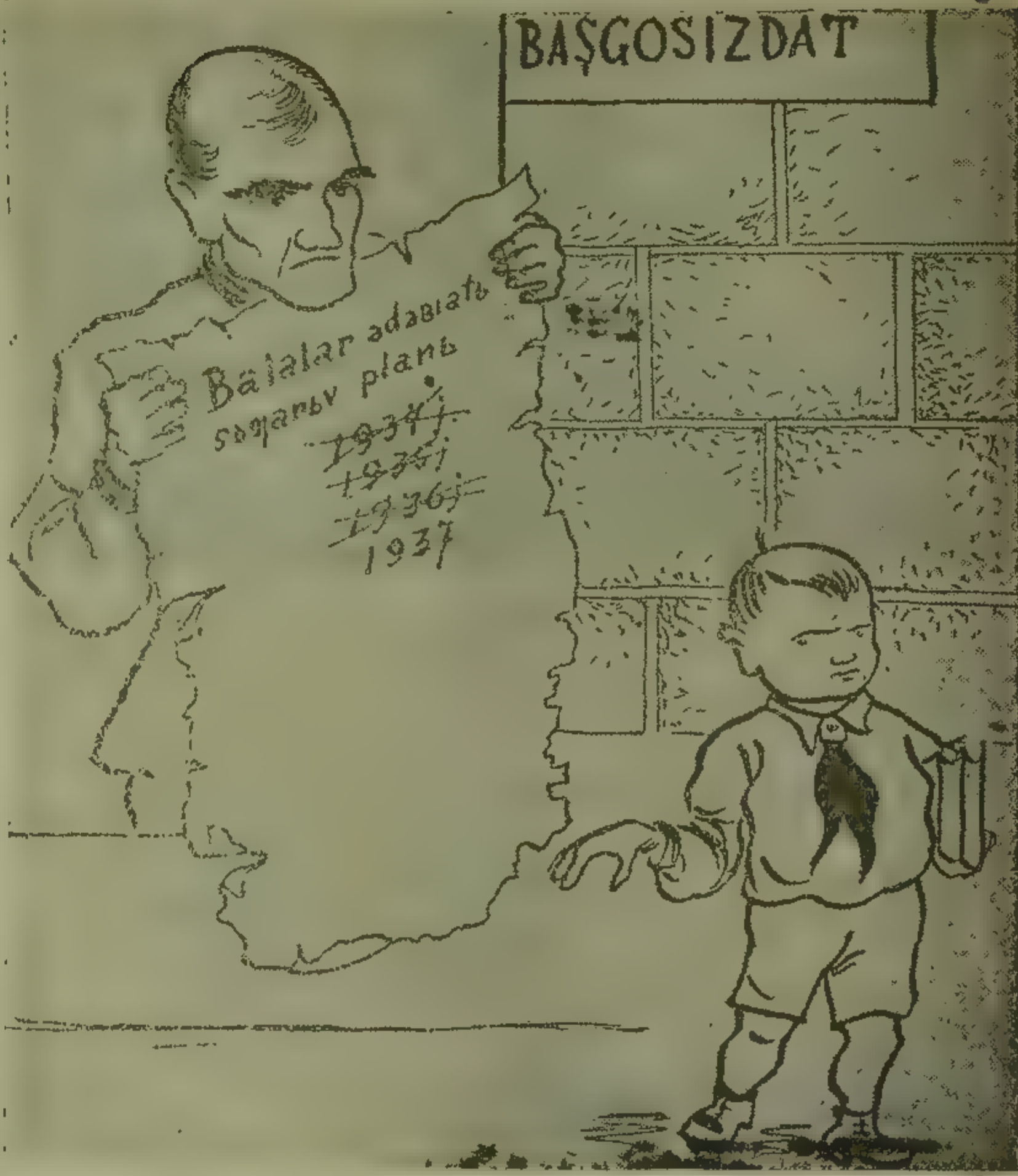
Ele 22-se martta qyna zavod komsomolestardyn berense sinena jyllyshy bulyp ytte. Byl jyllysha VKP(b) Ydak Komitetynyn fevral' plenumy qarardary tikserelde, uqa un ken samaly adertandelar. Sex ojomalarnya aldan besedalar ytkerelde. Besediktarga instruktaz jalaldy. Jyllysha taqy Gogolef doklad hejlane. Nihajet doklad nujynsa, ike keşe syqyp hejlane.

— Bed belaved,—tine ul taqy—bedden nasar. komsomolestaryndy bar. Komitet ken-ton tyrysa, a ular jalqavdar. Uqyvqa joremajdar...Har kem bylardyn jodenda yden kyrerga tejes...(?)

Byl fakttar Beloret metallurgia zavod komsomol komitetynnda tanqit yd-ara tanqitte asyqan-asyq qylysh, komsomolestardyn initsiativa-hyn bylyv turahynda hejlajdar. Bynan huncy byl xel tydarek tygel. Beloret rajkomoly komsomolestarqa bol'shevistik tanqit yd-ara tanqit menen komitetyn beto jeteshed jaqtaryn asyva jul birerga tejes.

Э. КИРЭЖ.
Beloret.

Har jyl esen „jaraj“ ham ytalmaj torqan plan

PIONER Bulat aqaj, hinen sasen planyndy ytaj almaj qojolha, mineke unyn ytaleven ketä-ketä qojolordyr inde axyry?!

(Zujy korrekaturahy).

Staxanofsylyr safy yba

Huncy kendarda, Motor zavodyn mexanik sexy komsomolestary ham jastarenen tokar Murzaguliy, Valejef Kricitef ham Gladkova iptastar yddarenen proizvodstvo plandaryn 2-2 jarymqa tiklem artlyryp ytaj baslanlyar.

20-se martta komsomoles Murzagulof kenlek normany 255 protsentqa, Valejef 203 protsentqa ham Gladkova menen Kricitef iptastar 200 protsentqa jetkerdelar.

Zahidullin.

Öfö komsomol aktivenen deym qala jyllyshy

21-27-28-se martarda Öfö qala komsomol aktivenen deym jyllyshy buldy.

Jyllysha—VLKSM Ölkä Komiteti esendäge dur jeteshedlektar ham xatalar turahynda, komsomol Ölkä Komiteti sekretary iptas Əmiröf doklad jahanb.

Doklad nujynsa betähe 43 keşe syqyp hejlaj, Ölkä Komiteti esen ham VLKSM-dyn Öfö qala Komiteti, rajon komitetlary esendäge, VLKSM Ydak Komiteti tarafynan asyqlan dur jeteshedlektar ham xatardyn tulynsa doreklogen kyrhatelar.

Aktiv jyllyshy VLKSM-dyn Ölkä ham Öfö qala Komitetiyn kanse-lariesel eş metodyn, tavg komsomol ojomalaryn eş ham tormos-tarynan ajyrylyv, komsomoldyn jetäksel kadrdar hajlavdaqy javaphdylyqy, eşte bol'shevistik tanqitten bulmavyn h. v. ş. qyrqa xökem itep, xatardyn tedatyr turahynda qarar qabul itte, Qararda VLKSM Ölkä Komitetiyn, VLKSM Ölkä Komiteti esendäge xatalar turahyndaqy ydenen 5-se mart qararyn ytavda äkerenlek kyrhateven ham vjuro aqzalarynan Əmiröf, Prosvernin, Korastelin, Əməşymovalardyn ele bulha yddare turanan-tura propaganda eşe menen jetäkselek itmavdaren kyrhatte.

Qala komsomol aktive turahynda tuly otcot kilähe handa bireler.

Jasterga Sojuz respublikalary turahynda

TADZIKISTAN

Əgər hej geografia kartahyn qarahaqy Tadzikistan SSR-dyn Urta Azianyn kenjaq-kensyqyş oleson alqanyn kyrahegej. Ul, Uzbakstan, Kirgizia, shulaj uq kensyqysha—Qytaj kenjaqtan—Afqanstan ildare menen siklana.

Iide beto jaqlap tav tedmalare kibalar. Pamerda ular in juqary bejlekkä jetalar. Tav tyvalaren qaplar jatqan mänge eremaj torqan qar ham gigant vodloqtar, şarlavqyly jylqylardy mul tujyndarlar. Qevatle Amu—Dar'ja jylqahy—ydenen Vaxşem ham Kafernigan tarmaqlary menen vashyn, Gindikush tavynyn kenjaq bitlegenän ala. Tenjaqtan Tadzikistandyn Syjr—Dar'ja jylqahy kibep aqa, tenjaq-kenajaystan Zerovşan aqyp yta. Beto byl jylqalar, Tadzikistandyn jaqsy unyş birevsen jerdaren huqaralar.

Tadziktar iran syqyşy xalyqlary bulyp toralar. Ular yddarenen xaderge respublikalary territorihynda bik kypstan birle jasajdar. Bylardy, Bedden eraqa tiklem (jaqni 2500 jyl dan asyvaq) bulqan, 4 se byvat jadma syqanaqtar dorekajdar.

Tadzikistandyn vaj tarih bar,—tip jadby iptas Stalin, 1925-se jyl da ytkerelgen Tadzikistandyn 1-se partiya konferensiahyna möräzəqatenda—ulardyn ytkendäge ojomarovslyq ham politik helatlektare ber kem esen da jastaren tygel.

Revolytsiaqa tiklem bulqan Tadzikistan batşa koloniah buldy. Əmir, feodal'lar ham kulaktar—vajdar tarafynan idelev menen berga taziik xalyq rus pomeshiktary ham kapitalistary tarafynan da ideldelar. Krəbtiondar 75-80 protsent unyştarın ekspluatatordardyn beto oşo terkemdarenä birerga mazyry bulalar ine. Xalyqy ber totqarhyd talavdar ularqa qarşy koraş quddalyştarın tyvdymav mokin tygel ine.

1917-se jyl daqy bejek sotsialistik revolysia taziik xalyqn kyp byvatlarqa hudyqlan feodal ham kolonial idevdardən azat itte.

Sovet vlash, Tadzikistandyn tenjaq rajondarynda 1917-se jyl dñ nojavrendä urynlasyryly. Kensyqyş Buxarala Əmirden xökemselek iteve 1920-se jyl dñ sentəbrenä tiklem davam itte. Beto Tadzikistanda sovet vlashyn urynlasyryvqa odağ vaqytlyr vujyna kontrevolytsion vabmasylar şajkahy qarşylyq kythatte. Ular siltən granitsa aşā ytep avyldarqa həzym itteler. 1931-se jyl dñ vabmasylar xərəkəte bətenləjgə bətərelde. Byl jyl dñ maqtavly Qydy Armianyn cəstəre vabmasylar vandanyn in huncy şajkalarn jemerdelər. Vabmasylardyn vashlyqy İbrahim-bək əsir alyndy ham atıldı.

Tadzikistan 1929-sy jyl da Afonimaly Respublikan, Sotsialistik Sojuz Respublikahy itelde.

Elekke artta qalqan ildən, ekonomiah, sovet vlash jyl darynda tanyj almatlyq bulyp ydgərde. Har jyl dñ qilmi ekspiditsia otrədtəre janyan-jany jer vajlyqtary astylar. Bylardan in əhmietiləre qurqas, senk, uran, radi, mşajaq, fosforit ham altyn. Tadzikistan kəməş, vaqyr, qurqas, tere kəməş, alymenia, taş kymer kevek promyşlennost tabyştarına bik vaj. 1934-35-se jyl dñ Tadzikistan promyşlennosyna halqan kapital vlaşenie 70 million hum təşkil itə. Elektrostansialar han 1936-sy jyl da 22 gə jette, deym qevəttəre ike men at kesəndə. Qevətle Varzov gedrostansia tedəleşə tamamlana. Stalinabad dəvlət elektrostansiah ki-qəttə, Xerog elektroastansiah tedələp jata.

Leninabadla bik dur jəvək kombinat, Stalinabadla jəvək urav fabrikahy bar. Byjl 50 men orsoq qevəttəndə bik dur tekstel kombinat tedəvgə vashlanaşaq. Ydenen on jahav, konserva, konditer, arağ, jəməş tadartıv, ham vashqa tarmaqlary menen adyq promyşlennost bik tiđ yšte. Respublikala industrial usaqlyk tyvayv jerle milləttən promyşlennost eşse kadrdardyn ybeven tiđlätte.

1936-sy jyl dñ 1-se iynenə Tadzikistan avıl xuzalyqy 85,1 protsentqa kollektivlasyrylqan ine. Elek krəbtiondar jer eşləvdə in primitiv bulqan qul qoralary qullanhalər, xəder Tadzikistan vabvdarında 22 MTS taqy 2338 traktor eşləj. 1937-se jyl da MTS tar han 52 gə tiklem yba.

(Davamy 4-bitte).

jolk

JANB JbL MENƏN, BALALAR!

В'олка вафрамы
сын'улај кунелла
да тьг.

группа пионер
вожатых:

ARISTOVA.

Əfə qala 2-se elgə
urta məktəbində ka-
nikul vaxtın ytkərə
sən dur ədərlək alp
sarbla. Şefqa alvış
Peşprom, Narkom-
fin, Gosebank, Spert-
tres ojoşmaları aqsa-
lata 700 hum həm
jolkalar menən jar-
dam itələr. Məktəptə
xətdər katok eşləndə.

40 par ləjza alındı.
2-se qılwarda məktəp
salalarının ini/siat-i-
vahi menən katokta
karnoval oğşorola-
saq.

Kanikul başladı. Bı kəndərdən
başlanıvən balalar tydēmhedlek me-
dər kəttələr. Həm ular bətəhe lə
vəddərənen uqıvında unıqlı hədəm-
lər alıv esən kərətələr.

se məktəp tündə Jolka və Jarmen
Jal və qaytların qarşılıqlı kyp-
terlek başlaqajın. 180 pioner
Jenə alqan ocaqların eşi Jal
Jenə balaların fəjdə Jal ite-
planlaşdırılan.

Pionerdar muzejdargə, kino-teatr-
dargə barasaqtar. Katokta, 143alardə
tərəjəsəktar. Tərle predprietiə eks-
kursiala bulasaqtar.

Xəfər inde talantlı garmonistlar,
 ıysylar, bejeyvelər konkursa ədər.

lənələr. Şaxmat-şaxsa uynavslardan tur-
nerdər bula-aq. Bədgə kəndər də
letəsmə—ti otrad vızıtlıq lp. Vole-
jeva. Şulaı da bəzəhe lə eşlənəsək.
Balalardan bər gənə minutə lə kə-
nelhed yımələsək. Məktəp esəndə

bəbə balanıq jədəndə bəjramdə qar-
şılav şatlıqə jaltıraj. Xətər ində
bəjram esən hər tərle ujnəşqıtar
həm 200 humqa jolka a'ındə. Tik
əle bəl qıyın jeterlek tvg-ı. Uqıv
otlıcnıktarın bəyləktər ədrlənə.

17-se məktəp pioner otrədtarə ja-
nə jəldə həm jəldə bəna şulaj qarşə
ala.

R. X.

31-se dekabr Əfə qala pionerlər jortio esən dır sajrım kənə. Bəl kən Əfə qalahnıy başlanıqs həm tulı bulmaqan urta məktəptərəndə u jıvıy "otlicnik"tarı jolkanı qarşılav esən qunaqqa kıləsəktər. Bəl kən-jə inde pionerlər jortio ədərlekte tamamlanı. 2 meq 700 hunıqa jolka həm bəta tər bələktər alandı. Pionerlər jortonıq bəta meşəstəre sajrımsa hoqlandırbıy itep bidağən. Bəl kısıgə qarata bəlet, xor, muzıjkal, zılenı həm başqa tınərəktər oğostorolop, ular jıgıy ədərlandılar.

31 dekabrda 3 smenalda 300 otlicnik uqubvs jolkany qarşylaj. Ular, esen bylaktar ader. 100 uqubvs bəjek saqir Puşkinden kəvdane menəz qalqandary terlə ujbnsyqtar menən bylaktənəsəktər.

Starlela balalar esen

Starletamaq rayonı NKVD idarə-
hə dekabr ayında balalar katobı
ofoştırdı. Xəder katokta hər kən
jəderləzən bala konkidə şıvalar.
Katok eşən 50 par konkidar alın-
dı.

Səriliəmaq „Başneft“ təşlāv-
se İnzener texnik balalar əsən
jən jıldan başlar balalar baqsah
ojoştorola. Bənq əsən xəder
əderlek başlād.

Bedd wagen ytelgen unesfarabddqa
jomqag jahap, sylnfhd sotsialistik
jomqlat tedev nisylybqynln hunq
lylna alaq wafarabdd. Ilesedden sot
sializm esen koresenda bulq:n je
nevdaena kezelek turixarby jany
saxifaben asqan stalinsel Konstitutsia
nenen jomqag jahald. Bedden il
donjala in baj, in qevatile ham sot
sializm tamam jengen il bulyp ewe
relde.

1936-sa jyl ytken jaldar arahnda ydena ber urun alap tora. Byl jyl xalyq xuzalyqynyn weta tarmaqtarynda la, a wigerak ta promyjslennosty timplyn bik nyk kytareleve, xedmat eslap sqaralyshynyn ham xedmwlsen mas sanyn izad, yd esmakar kestarenen ybeve menan xarakterly. Byyl bedden promyjslennostybyd a egasa begena jalda la kyrelmagan ybeste b rde. 1936-sa jaldyn 10 ajynda sojuz narkomattary wujysa bulqan promyjslennostyn produksiahy 32,2 protsent qa yste. Promyjslennostyn 1936-sa jalda birgen produksiahy 1935-sa jyl menan saqyshyby qarahaq, 15 m illard humqa artyq a wlybyn kyraed. 3 qajhyber promyjslennostyn trest pied priatielare 5 jyllyq plandy 4 jalda w ytanelyr. Bedden promyjslennost ib n e Rossia promyjslennostybyn una yldar wujysa ytelgen julyb ber jy sende artyq menan ytane.

1936-сз ыл хедмэт гамлылыг

yfëve menən də biki tənqib jə
uldu. Juqarı texnikanı ydışt rev,
eşşe sijnfunın material—kul'tura tor
moşonon jaqsaruvı nigeđendə tıvqan
staxanovsı xərəkət xədmət eşlöp sığ
qarılışın kytırelevenə kər ə bulup
torqan itkə texnik normaları selp
rəmə kiltirdə. Janı nor nalar tıv
ı. Əgər ytkən jıldarda hər ber eş
senen eşlöp sığqarılışın yfëve
10-12 prosent men n genə alidələ
ğən bulha, 1936-sı jıldın 8 ayında
qına ere promıslennosta eşlövse
hər ber eşsenen xədmət eşlöp sığq
arılış 25,5 protsntqa yfte.

Ələ kypdən tygel, vinnin 2-3 jyl
dyna elek xuzalyq jylna somqaq ja-
raqan vaqyta timer jul transporta
arita qalyvsanlyqy nelen karakterla-
na ine. 1936-sy jylda byl inde jaraq
qal byldy. Timer jul transporty yde
neq kvartal plandaryn aityrpy ytar
kilevga irese aldy. Byjl nenden ti-
mer jul transporty jek joretov buy-
sa Germaniany udyr kitle. Tonna
kilometr jek joretov buyysa kypden
n le donja kylamend Tenjyq Qusma
Amerika штатларынан qala ikense
urundy alyr kily.

Bedden il donjale in qevavle il
Doş nandın uđarına uđar menen ja-
v-p birerge ađer torqan, vđeneđ ovo-
rona qevae vufısa la in keſle il
vulp tora. Ovorona promıſlenostı
nıđ ybeſe 1936-sı yılda taqı la nı-

qıraq alqa kiste. Avatsio promyjslen oste produksialah 1935-se jylqı saqıstırqanda 3 tapqrđın artıqıraq ybie. Hava flotınn vojevoj cisten-noste 1931-32 se jıldarqa saqıstırqanda 4 tapqr ybie. Xalıq xızal-ınnn parlıq tarmaqlarında la s lı-qan bıl vbeştir xalıq doxodınnn kımelen dı ybırdeler. 1935-se jıl qa saqıstırqandı xalıq doxodınnn ky lerne 16,5 mlıard humqa arttıb.

1936-sı jıl avıl xuzalıqı esen
bik xarakterli jıl buldı. Bıl jıl kın
kolxoz massalıñnıñ izad hám yd es-
nakerlek keseneq bıqasa kyrelma-
ğan yube menen bildelene. 1936-s
ıl avıl xuzalıqında jod hám me-
nerlengen 500,1000 selar hám olo-
kul'turalar unısh alıv bulınsa 30
sentnersılrıdı tıvırdı. Bıl rekord-
lar ajram kraj, elkelardı genə bul-
majınsa bálki tabıqtı şarttar menen
ber-berhenen bik nıq ajyrlıqan, bar-
lıq elke, kraj, rajondarda la buldı-
lar. Ə bıl texnikalıñ hıuqı hıvde
menen qorallanqan sovхоз, kolxoz
larda eslep sıqarav kestareneq ysy
faktı bit Bıjıl avıl xuzalıqı eser-
lik qıjın tabıqtı şarttar esende ytker-
relevenı, kyp kenə elke, krajlarda
qorolov bulıvqa qaramaştan bota
sojuz bulınsa igen unısh ytken jıl-
dıñnıñ kám jıjnalmanı. Xatta Dne-
propetrovski elkehe ytken jılqa qa-
aqanda 120 million vot, Azov—Cer-
namur krajı 100 million vot artıq
qen unısh alıdılar. Bıjdaj jeteşte-
revde bedden il donja kimelende

berense urındı ald. Səgəldər, kuku-roza, mamıq jeteşterevda donja rekordı bedden qulda buldı. İkense bişılılıq plan bujınsa 1937-se jıldı 21,2 million pot mamıq jeteştererga tereş ine. Bıl plan 1936-sı jıldı ytalde. Bıldı e bıl ik sotsialistik avıl xuzalıqı estəren mexanizirlaşırıvda iresilgen unıstar həm agro-texnikanı kiñ qullanıv hədəmənendə genə buldılar. Bedden sotsialistik avıl xuzalıqın xəder 19 million it kəs-nə lə bulqan mexanik kəs həm 100 meq kombajı xedmətləndə. Bedden ildə traktordır hanı Germanıaqa qaraqanda 30 tapqır, Amerıkaqa qaraqanda 40 tapqır arıq. Traktordardan fajdalanıv da bıl ild-rgə saqıştırqanda bık juqarı tora- 1936-sı jıldı MTS tardıq traktordır tarafınnan 165.5 million gek'ar jer eşlənə. Ə inde 1937-se jıldı bırıq kolkozdar da MTS xedmətlənderevenə alınlır vətəsək.

Hydhed sal unuŝtar ydenen-yde kilnane. Ular tartıp, koraŝep alındılar. Ular tik başında bejek Stalin torqan beta Sojuz kommunistar(bolŝeviktar) partiyaŝının general Julınnı doreblege menen, tedev pafosın, ydlaŝterev pafos menen tulılandırıp, eŝse, krabtları sejnıfınnı aktivlıqqa, izad kosenen yave menen javlap alındılar. Unuŝtar kyp, ular bedde alda torqan bejek tarixi burıstardı ytaŝ esen taqı la berdamerak, kyserak ham jaqsıraq eŝlavgı mazaırlaıdar.

X. D.

X. D.

Sturmovik jadmalari

Jahvax Q. Bora oʻqinmole juldar menon Germanialaqa duktaranan jenzoreigan, telep belkon ber nika doftar ala. Ul bul dafstardor-be qajal dor qadqahuv menon q-tapsoqa. Bul Germanlanon jay esche Villi Svinder-fen 19 2-se jilhon 5-se martanon 1934 se jildan 19 1-lema fiklme jadqan kendelek dofta-re bulqan Jahvax Q. Bora bul kendelekto toripko hala, qat-qrita. Modemiale „sturm-ovik jadmalarin“ tigan kitap majdanqas soqa. Bul kitap nom ssanon russaqa toizema itela 1936-37 jilda russinan tatarsaqa toizema telep belkon.

Villu Švīder 1930-sā jeldav maktāptē tammatlaj. Yd aldona torovs kepe bulp tormoqa ajaq sašbrqa smtla. „Bēdga xader tormoq jaqbrq, qbdqbrq raq bulp kevek kyrenā ine. Bēd aqsa tašbrād, qbdqahs yd aqsa bēdqa torovs kešlār bulbrād tip uja inek”. Lēkim akl xial qbna bulp qala. Kešlārēn arl q jōšav telaktārēn mēxym lēvsc Germania fašizm hē ularqa tormoqa ineqa trēk birmoj. Ul ešheddē armlahs sātēn lējlma.

Qümr politikalarının əldə qoqontoho at-
 ılda, jarm as jəqəvdən bəq-qısa q.ı.ılov
 ıan kyməqən jəq nemes jəqete Svıde
 natsıonal—soısıal star parıllahına ıne. Şırmov-
 ık bulup kın, Lak m bəra tora ul bən ər
 ıqıe ınlaj. Ul Qıttler, Gısseler, Ruznberg ta
 ınlaj ıybergən jıltıqə fəqıtarıduı ıssela
 mənən bu qan hər bəreleq ııardən revolı-
 ııon ıssela qə qarara qeştorıloıan qabı
 ıatlekar n kırı. Ul bən ərıqıte kıydat-
 ıorqıe fıqımdən ıssela teqene. Bınan hıı
 ıde ıavımoı qarş ıalıv kereqə bulup kı
 ta. Həm ıul maqtavıle pısta ııe.

"Şturmovik adamları" — ul tere keçe doku
menin.
"Şturmovik adamları" v d esen 65 'enda
lehte ala İrda Qiter Gİreles politkani
ben qaraxatıektarın faş lıkm ılk kyp jan-
le takıtar mar. Kitap jenet telda dıa aslı
ben matur tel men-m jadılıqan. Bıl kitap
nıqırdı kəməs bırdıq.

Jardam fondbna 475 hup

**Starotamaq rayonunda kyp balali
18 onaq davlat yordami birlide.**

Davlat yordamini alibvi har bir
 esa qaharmandarsa ko'rsayvse re-
 publikan ispan qatn-qiddari yordam
 beribvsa esa nderalar. 13 esa be-
 tobe 475 hum esa birde.

Əfə fizkul'tura texnikumların uqru
otlicnıgı iptas Daskın jal kənəndə
„Dinamo“ katogında.
(Urazsaxtin fot oğb).

XRONIKA

Oktabr revolyutsiäs isemendäge zatondän däm tynäräge Perm qal häm häv transportı eşlärenen yd eşmäkärlek olimplaqahıoa sıqtıldı

1937-se jildın fevral ayında juqarı eadar
majdanında 10-sb korpusıa „Glavkonserv“
tıa jany magazını asıla. Magazında 10 da-
rıuq tırda balıq, jasılsa, it ham sasqa kon-
serva'lar, teile varenie, kampot ham sasqa
tovardar hatılasaq.

VKP(a) öfö qala komiteti stena gazetalara ham kyp urazli gazetalardan redaktordir. esen ike alyk kurs oyo to a Kursta 2) keş uqyasag. Uqyvdar 1937 sc jldn qinvar ajs- nıq berense kondorenle baylanırga teleg.

Tijmaz Bulafel iserrəndəgə kolxoz Bığen
da jılkıqıñ jannıñ hıv kəse menən eşlə,
turqın isopılık, tedene. Ul kolxozda ham
kolxozılarda taqta menən tulhınsa ta'min
itə.

**Fevral başında Ələgə in jaq şaxdozestvo yd eşnəkarlek iyuarəkiare yddərenen zatarın kyrahəv ə.ən Krasnousol həm işem-
malğa qararagla.**

Vrastyň jenəjəte

— Hız tilergenben tip unı öle
psizatriceski volnitsahınnıq 3-se kor-
pusına urunlaştırdılar. Korpusqa
ınev menen yk Nikolaj yden nasar
xıs itte. Ul „bıyındanda min oşo xel
ga yk kilep jettem mikan“ tigen uı
aıtında ydena taqajenlangan bılmä
ga taba alqa atıanb. İşekte asb 1ı.
bılmäga inde. Bına 30 lap aqıldan
şasqandar uqa jabyrbıp kile başla-
nılar. Qajhb unı salamät keşegä xıs
bulmaqan jedona taran jıyırstqtar
sıqarbp asb şarqıldap kölev menen,
a qaj berehe janb kılğan „qunaqtı“
kyrev menen qazaplanep qalqan xel
de qarşılanılar. Ul bıl şaritar esende
bılmänen urtahına başqan xelda qat-
tıp qaldı. Jämheđ kyreñterde ono-
top torov esen kyden jomdo. Lakin
terle işaralar jahaq unan kö-
levse keşelärden xarakättäre unın
kyd albdınan tıd genä juqalmanb-
lar.

Nikolaj ošo xal'da baxtaq qana va-
yat torqandın hıñında ydenə qajt-
tı. Qurıqıv qatış aptırav xelenen
sıqır esen ul sıymalage ike rätie
garmondı qulına alıp uñaj başlanı.
Ul bññd menen yden da hem baş-
qalarıñ la tññsländerıqqa uñlaqanı,
u aj barıp sıqmanı. Taqı la ketel
mägän xal kilip tıvdı. Garmon ta-
vıñ sıqıv menen Nikola dı bözörä
janap uratıp aldılar. Garmondın
monı tavıñ nervalarıñ nıq qıqsa-
qıan tılelärge tıñır itte buıñ käreä.
Uñlardan qajıñlar esä tavıñtar sıqı-
rıp, kəñhəd jırlaıqqa, qajıñ berdäre
hıdıqırıqqa, qajıñ berdäre tıñıñ
nıñk hıkerergä to'ondolar. Nikolaj
yden tıqı la nasarıq xıs itte. „Min
ni esen bñnda, bñndan da mın oşon-
daj xalge tıstım mıkännı“ tıñn uñ
unı idde, ləkin ul asıq javap tava
almanı.

Nikolajдың psixatrickeski bozınısala ytkargan berenşe tondarende bındaj vaqıqalar jıś qabatlandı. Ulardıń nır qajıy uqa tırın eđ qaldırdı lar. Bılaı da nıvrastenle menen sırlağın keşenenı nervalardı taqı la ıyqıraq qaqsattılar. Kem belı balkı ul taqı la fızıqlalerık rıveştı ta mamlandıan bulır ine. Jaraj ale Ni-

klojdan atah Tuguzin nıf tıde
veler nıñ qotqarıwın Bırajdan
öfegä kıldı. Bolnıñ nıñ az vıñ
menen keşlärp unı kire alıp qatı-
kıtte.

Bel vaqiqanin başlanın oşolaj
suld. Jəş uqıtıvş Tuqmurzin Ni-
kolaj 1934-35-se uqıv jılnda vıvras-
tenie menən avrıj başlaj. Avrıv su-
lıvına qaramtan ul posn taşla-
mıj, eşen davam itterə. 1936-sı jıl-
ın jəjendə Borajqa qajır. Davıla-
nıv oşon jardam horap Boraj rajon
bolnitsahın vracı Vatullna həm Ni-
kitinalarqa mərəzaql itə. Ləkin
"minən kittənsə, iahən itəhənsə"
tip eşlərgə qədatlanep bəttən Vatu-
lınə həm Nikitinalar Nikalajdın sirc
menən nıqlap tənısmajdər. Jıa psix-
xek sirləjhen" tip uqa davalaşın oşon
Əfə fizlatriceski bolnitsahır jıvıv
siralər. Ul oşo jılnoş mənə psixatri-
ceski bolnitsaqa kılə. Bınd la uqı
nıqlap tikşərmajdər. Totalitə ur-
ranan-tura tılələr janbna, 3 tı kor-
pusqa uronlaştıralar. Ə bolnitsa
Tuqmurzin Nikolaj tık nıv
menən genə sirləgen, xatunda
aer tapqır vıstıup ta bulmıqatula.

AREX Tuqmurzin on topsa-
Unb tuqmurzin lbn bəta qailən
qalarqı qaraqanda la nıqır
atalar. Kem hun yd bafan
kyd nırn, tıvqanbı jaratmaı. Bala
ata-bənen də urtaq şatıq bı
ul. Bına ber kəne Tuqmurzin qailə
hənec urtaq şatıq qıqı menən
ılmaşına. 9 jəslek Arex məktəptən
sırıp qayıta. Ul tanafes vaqıtında
şajarqanda qılın tıgətə. Hun qıl
lınbı belədek həjagen satnatna. Bala
şatıq menən tulu bulqan əsə m
vəsətə tydməı. Arexı Boraj m
nıtsahına alıp vıra. Vrac Nəkitina
Vatullınalarqa mərəşəqət itə. Hun
unb bık hılqanlıq menən genə
şılajdar. Balınb hıl beləgenə ju
hertələr də, izves menən qatırlar
Arex oşo xaldə vrac kontroliennə
tış 5 kən jərəı. Qıl izves menən
qıbır qatırlıqlıqlıqtan qan jərəı
ıqtala. Hıl qıldən us həm sarmaq-
tarı bəterləı qara jana. Bıl ində
anbı sələnrləge esən qırqınlı
halqan qangrıla sula.

Arxibn salamətlege qurqıbn a-
tında. Tuqmurzin huqıq yardım ed-
ləp Bərəgə, tənbiqan xerorog Smo-
rodinsofqa saba. Ləkin huq nula
Smorodinsof balanb qulına qatırlı-
qan izvesti jırıp jebərev menən be-
lək ittəre qapşap təşələr. Arxibn
salamətlegen haq ap qalıv esən ber-
dən-ber jul—unb qulın kibe v gene
ine ham osolal eşləne lə.

Yd eşənə jəvəphəđ qaravş vrac
Vatulina, Nikitinalarđđq eşe oşonon
menən tamamlana.

Arex xəder inde operatsiyanan sağ
 16. Ul sağlamət. Ul başqa balalar kə
 vek şat ta, ujnaj da, ular menən ber

qə kələ lə. Ləkin ul vjnaqan da ip-
rəştərə mənən bulqan qajhə ber və
qəttarıda ydənən kəmselegen hıdımaj
ıygel, hıdımaj kəmhenə. Qajhə ber
bulılardıñ uqı „hulaq“ iseme bıre-
ve unı ər etə, hıqrandıra. Ul ydə-
nən kəmselegenə bulqan eske toj-
qoları ytkərgəndə yd eşərənə ja-
vaphıd qıravı vrac Nikitina, Vatu-
linalarqı la asıv beldərə.

Böl vaxitqa İnde vınnan 2 a] eleh
aula. Tuqmurzin vrac Vatulina, Niki-
tinarlardan bıl jənəp-tsel eştəren tik-
erevde Bə e mellişia İdarəhəna tap-
şır. L kıl nı e sənder hamən dā
es tikserelmə] jata.

Bed bəl eşte tidlek menən tikşeydə talap itəbed.

X. Davlatzin.

Javapib redaktor:

A. ƏMIN.

Kapitalistik xuzalyq jaňy jylqy belgenlek menen inä

Jany 1937-se jıldı be'den ilereñ qajal bir unıstlar menen, xalıqtarqı xaxet xirevse Stalin Konstitutsıahı alıv menen qarşılaqanda kapital ildäre bıl jıldı xuzalıqla torqonloq, xed-matsınare arahanda eshediek, xajer-selek menen qarşılaı. Kapital ildären de pınnı jıennost kılsten in kesie vaqıtta bındaq avır xalden sıqhalala—hamanda afe ul 1929-sı jıltaq sa-maqa kilep jete alqanı juq. Tovar eşlap sıqarılıv—1929-sı jılqı qara-qanda 10—8 protsent tıvnen. E caj hı ber dıvlettärde ajırıp alhan, mäsälan, F.ransia, Pol'sa dıvlettärrende tovar eşlap sıqarılıv 1929-sı jılqı qaraqanda 30 protsentqa kameğan. Tik huqıqş qoralı arı hım kerektere eşlav zavod—fabrikalar sıyna eşlap sıqarılıvda bıqa tıkkım bulqan jıldar dıvmalen ytep kittelär. Bıl turala bigeräk ta fasıstär Germanıahı, unın Alıb kereşqıslaq sı jızdaş Japo-nia dıvleäre rekord kılälär.

Kağız İslam İddarə janı yıldı, əvəl xuzalıq yılan qabdanı tamamlav menən qarşı lajcar.

Yükən jəldə kyp zapas igəndə
menən həm igen unışın n kyp jaqş.
bulıv menən tamamı tıvş Amerika
Quşma Ştatıv, Kanada, Germania
həm başqalar bıjıl avıl xuzalıq
olışəndə nəsər kışatmələr menən
kilələr. Kapitalistardən krizs jəldəyən-
də igen zapastarv arıq kyp bulqın
saqlırdə, igənselekke qarşv kışqan
səralarv 1936-tı jəldən qoroloq j. jən-
də nıq zian ktevə səbəp buldı. Yı-

kən jıldarda sığırınan sığarılan
iqen eşləv eşə bəhl qoroloqqa qarşı
kərəşə almanə həm hədəmtələ iğen
uqış kyp tybən buldı.

Böl turala bigeräk ta faşistlar Germanlahk kydgə bərelep torn. Faşistlar ni tiklem genə avıl xuzalyq nıqıny, krəstləndərdən işhəzdarın haibləvdər bəttə tip qəsqərhalər də, Germania avılynda eşər nasar. Germania krəstləndəre həm qalalaq eşsələr janı, aslıq qışın qarşılajdər. Unda lgen həm malsılyqtan kılə torqan produktalar jeteşməj. Faşist rıulqan adəqtardə armia eşən ədər ləjdər. Eşse həm krəstləndərdən şiv norma arı qajət kyp kəmenə faşist xəkymat adəqtardə ekonomia mənən aşarqa. maxsus zakondal sığardə, qajıy bər produktalarqı kartocka sistemahı lnde.

Kapital iildərində malsıylıq təkamülə gəlir. Hünqə ike jıl esendə Amerika 6 million baş hujır, 2 million baş harıq, 16 million baş susqa kəmegan. Germaniala oşo l e jıl esendə milion baştan artıq hujır kəmegan. Şalaj itep, kapital illäre janb jıldı qot osqos jomraqtar menən qarşılaydar. Uiar, bigerək t ular esenən faqla a qan Germania, Italia, Japori daviatläre barb tik donjal'a huqış qavıdın julındaq uñqstar menən genə maqtına alalar.

da eşheddərden hamı 20—25 million-
qa jətə, bərb Amerika, Anglia, Ger-
mania, Fransla həm Japonia dər-
tərəndə gənə 14 million eşhed bər-
təldərdən təşəşinə 2—3 kən gənə
eş mənən təşəşinə itələvse jərdən eş-
dər təqə 14 millondər mənən hənə.

Şu aji uq kolonial lida da Hindostan, Qıtaj, Hindonizla həm Afrik kolonialarında uq menderse eşselər jı rıqıstlara ekspluatirlanalar həm jı kunehe eşhed lıteğələr.

Eşhedikkə qarşı kərəştə 1936-sə
yl kəşfətilistərqə ber nəmə lə bir
alman. Xəderdə lə, ykən jəldəqı
kevek yk, Amerika həm Germanın-
nıñ tədöv qalılarında, Nju—York
Berlin, Paris, London eşse kvartal
larında eşheddər ber telem ik-
məkkə zar bulıp jərəjdər. Balalar
eşse qatındar asqə inteqələr. Kapita-
ldərə də, stən ylev, jəkl a-lıq səvəp
lə tıd əlmaj ydən ydē yitirēv ul
təliqı xəl tərplənə.

Bal ešhed integevsa ešselarğa tk
kaplıallm sistemah qna q-japle.
Kıptıalzm sistemah ja aqandə
197-se jldə qna tygel, bətki ald-
ırtqan ky joldardə la, iş selarğa—
zar menən qarşılaraq tura kilesk.

Bedd'n ilda—sovett r ilendə aeta
kışığa eş bar. Ul Sta'n Konstitüt
sıah, menən garantirlanqan. Bedd'e
tane ibl tane bexettar killere.

Teg-nda kapitalistlar ilenda jan
yl easselarga aslyq, tormo, ylem gene
killera.

Eşhedlek kamegane juq

Хәдере вақытта төп капитал һүдәрен-

XATALARDƏ TƏDƏTEVDƏ KYBE-
 RƏK KONKRET ESMƏKƏRLEK
 KYRHƏTERGƏ

VLKSM Əlkə Komitəti eşəndə-
ge dır jefəşədəlektər həm xətalər
turahəndə Əlkə Komitəti şjuroh-
nı qarar qəbul itelevgə5-se mart-
ta bər əl tuia.

Ləkin, bəl xatəlarə tədətey bu-
jənsə eşləngən praktik eş xədərgə
əle Əlkə ojoşmahənda saq qəna la
hiđelerlek tygel. Bəny anəqlav esən
jəraq klīməjənsə, praktik eşməkar-
lekten nasar buləvən Əlkə Komitet-
təy həm ajrım rəvotniktərenə eş
praktikahənda la əsəq kyrep bula.
Bjuronəy 5-se martta qəbul itkən
qaratənda: „Əlkə Komitetləy sekre-
tardəryəna ber dekada vaqət esəndə
nələ əlyštərylqan jətəksəl rəvotnik-
tərdə janənan qarap səyərqa həm
dərəb qotqarılmaqandardə eşlərenə
kire qajtarəy turahənda yđ fekerdə-
ren indərgə qusərqa“ tıp əyteləj-
nə. Ajrım faktardə almaqanda Əlkə
Komitet sekretardəy Əxmīrof həm
Prosvernin ipəštər həm qəşuməy
Bjuron turahənin bəl eş əle bulnə
qaradənə juq. Bəl uq qaratə:
„Əlkə Komitet sekretor ləryə kom-
səp oləstər ədəndə otcot birməgən
komsəp ol tərjə ojoşma sekretarda-
jənyə nöl bən də cə kire qajtar-
əy bən, yđ s kire qajtarəy bən
esən tərjə ojoşma sekretor ləryə
komsəp ol tərjə ojoşma sekretor ləryə
Bjuron tərjə ojoşma sekretor ləryə
25-se martta Əlkə Komitetəy otcot
tərgə“ tıp jəđəlyqan. Bəyon ində
3-se April, ləkin bər dənə rəjkomol
dā bəl turə ələ otcot birməgən juq.
Əlkə Komitetləy jətəksəl kadrər
byləgə rəjondardə bəl eştən nisek
torəşo turahənda bər nəmə lə bəj-
məj.

• Elka Komitetyn vjuro aqzalarynan—Əxmirof, Prosverin, Musin, Vildanof, Məqəsumovalar yddərənə ələ bulha propagandislyq eşə atqandarə juq.

Şuqa kyra la, Olke Komitet esen-
dage jeteşhedlektar ham xatalar dy
medakara itevga arnalqan aktiv j-
jylystarynyň kyp kenä hunlap yteve-
n- qaramaştan, komsomol aktive
x- derga ele xatalar ham jeteşhed-
lektarde tedatevga taban atlanlyqan
adymdar turahynda ber neme la
işetä almajdar tierlek. Ele 28-se
marita qyna tamamlanqan Olse kom-
somol aktive la iptaş Əxmirof dok-
ladynan byň kyra almany. Sen k

bəta' ləttər dā şul xatəlarǝ hǝjləv-
dən başqa kyǝğə kyrenerlek hən
telgə alyrlyq praktik eştər başqarıl-
qanş juq əle. Əlkə Komitetin yǝn-
dəgə kevek yk, VLKSM rajon ko-
mitettarǝ la yǝ xatəlarǝ turahənda
hǝjləvgə qaraqanda, ularǝ tǝǝtəv
saralarǝ ǝttəndə aǝyra q ujlajǝr
həm kyp tapqyrdar əkeren qyjmy
dajǝr. Dərəǝ, ular turahənda, hǝj-
lərgə, bəta jətəşhedektərdə aǝyrqə
kərək. Ləkin də ul aǝym, xatəlarǝ
tǝǝtəvçə, ojoşmala propaganda
eşen, eşkərqə sojuz eşen kytərevgə
jynəltəgən kyp tərle saralarǝ tor
moşqa aǝyra başlav mənən nǝqy-
lyrqa tǝjəş. Ə bəddən kypselek
ojoşmalar, xatə Əlkə Komitetǝ yǝ
lə, xatəlar turahənda hǝjləvdə bık
kyn kynellelek saqyldyrha la, prak-
tik eştər başqarəvdə siktən tǝş ha-
ranlyq kyrtə.

Xatalarında tədətəvə bəlaş əkeren
qışınıldı. Arındı, təvə qışın
praktik olaraq tələmə. Tələ
tələv həm qışın tələv mən
tələv, jə. İran qışın tələv
tələvəvə mənkin. Şuqa kış lə
şavlı jəşləştərdə, jəşləv tələvəv
bəlaş, qışın tələvəv mənən dır
s. Tələv tələv tələvəv
tələvəv. Kışın tələv
kışın tələv mən qışın mən
jəşləv tələv mən kışın mən
adımən as tələv jəşləv tələv
tələvəv jəşləv jəşləv tələv
vəvəvəvəvəvəvəvəvəvəvəvəv
yərəgə tələv.

Öie həm Starle qalab Komsonoi-
dın aktive jıbylytarında bol'se-
vistik tənqitten, yd-ara tənqitten je-
terlek konkret bulmavı komsonoi
ojoşmalarında bol'sevistik tənqitte
tejesle juqarılıbqa kytarevda nıqlı
ese alıp barıv zarurlıbn qıjalar.

VKP(b) Ydək Komiteti'nin fevral' plenumu qarardarı həm unda iptas Stalinden doklady sovet jastaren, balalardy kommunistik ruxta tərbiyləvdə kyp tapqardar jacıs eşləvgə, bol'sevistik ujavlyqta juqarı, kyatərvəgə qorallandıra. Bəl tarixi dokumentar mənən nıqlı qorallanqan xəldə beđ yd eşbeddə asyloqan dur jəteshedlektar həm xatalardy bəterevdə bol'seviktərgə xas bulqan qıjıvlyq həm eşməkərlek kyrhətergə tejesbed.

„QBÐÐAR BEDGÐ, KOMSOMOL'SKIGÐ
KILEGÐ!“

Xabarovski, 29-sə mar¹. Albə kə
səqəşşə Xitagorovanın saqərvəna
sovetlar İlenə menləgən qəddar
quşıldılar. Tik hünqə əs kən esən
də genə albəkənsəqəşşə eşkə kilergə
teləktərən belderevse 2 mənə qajın
qəddardan qariza alınqan. Hər kən
həyən Məskəvdən, Leningradtan, Be-
lərussianan, Qrımınan, Səberdən
Ukrainanan, Kavkazdan jəderləgən
xattar kilələr. Jəş inzenerlər, ximik-
lər, uqətvəşlər, rabotnitsalar, žurna-
listkalar, xudoznik qatın-qədd jəstər

Albь kən sьqьstə jəşərgə hām eşlərgə teləjdər. Albь kən sьqьssь qьdər yddərenə jəñ duş qьddarəñ qarşylavqə şailəq mənən ədər lənələr. — Qьddar, bedgə, Komsomol'skigə kilegdəti, Komsomolski qalahnəñ 700 qatn-qьddar ularđ yddərenə saqralar. — Həddən mənən bergə eşlərbəđ, uqьrbəđ, il ovoronahьnə ədər lənərbəđ, bəxtle hām kьnelle tormoş qororqə əjrənərbəđ ti-dər ular. (TASS).

ISPANIALA GRAZDAN HUOJISS

13-marita faşistlar samaljoth h zyime vaqtda Gramanot del Besos (Barselone jananda) avlonda bomba men n jemerelg n lort.

(20210701)

[illegible]

Kordova frontının Posoblanko rayonunda respublikaslar energetikə həzım alıp baralar. 29-sı martta respublikaslar Serro Mirabueno həm Aj qıbadət xanahı ergahendəge strategik pozitsialardı qılqa alqandar. Fejnəsələr Posoblankonan tənjaq-kənbaşıtaq Anora avlına ataka jahaqandar, ləkin uqışhıdıqqa osoraqandar. Respublikaslar fejnəsələrdə qıbırqlap, ularqa kəsle həzım jahaqandar. 30-sı mart kənə irtəmenən respublikaslar Al'karasexosqa həzım alıp barqandar. Fejnnəsələr haldattarş dur bulmaqan tərkdər menən respublikaslar jaqına sıqıvda davam itələr. Kiskə taba, kəsle huqıştardan huq respublikaslar Al'karasexosta həm Vil'janueva del' Dykedə məhım punktardə

[illegible][illegible]

Ten jaq frontta.

Bel'bao. 30. Biskajja frontynb
Lekejto rajonnda respublikaslar
dyn artilleriahy fetnaselarden obo-
zyn juqqa syqarqan. Xokymet artil-
leriahy timer jul stansiahy rajonnda
tuqlanoqan fetnaselar qeskerdare-
ne atqan. Respublikaslar artilleria-
hyndy uly menen Pasensia qalahnda
duqbyş qoraldarby eşlev zavodyna
zarar kiltirelgen.

Santandera frontunda bəgən respublikasılar fətnəsələrden pozitsialarına ataka jahaqandar. Odaq huqəstan hun fətnəsələr Burgosqa qarap 5 kilometr artqa sigendələr. Respublikasılar doşmandə qəbərqlavda davam itələr.

Asturia frontьnyя Eskamplero razьonynda respublikasylarьny artilleria utь felnəselergə yđ pozitsialarьn ьyьtyrьga mьmkіnlek birməj.

FRANKOOJA QARŞI ZAGOVOR

London, 31. Rejter agentstvoň, Ispania Marokkonda Frankoqa qarşy zagovorđn asılvñ turahñ da xəbər itə. Zagovor tēdēvselər 3-sə aprel'də sñqñs jahap, Tetuanda, qñ verxovnñ komissar Jorton, Tetuan-

Laraca, Seuta həm başqa qalalarda-
qı baş binalarda qulqa alırıq u-
laqandar. Bıı zagovor aqqanı 1150
keşe qulqa alırıqan. Brılış junastet
press agentstvoynıñ aylevenä qe-
raqanda Franko Tetunqa kılgen.

İSPAN MAROKKONDA 300 KEŞE ATBLOJAN

Pariz, 31. „Popylar“dən əftevən-
sə, Alxiseras həm Malaganan alın-
qan məqlumətar, hunqə 3 kən
esəndə İspania Marokkonda Fran-

koça qarşıb zagovorda qatnaşb
 esən ylem jazahına xəkəm itelgə
 300 ləp keşenə atılbı turahında
 heiləldr.

nden həm Rıjkofın bol'sevizmıa qarşı kərəş

(TARIXI OBZOR)

(Davamı. Baş "Leninse" nın 33-34-se handarında)

Sotsializmdın kapitalistik element-tarqa qarşı həzime bəta qotolqo-hodloq menən ildə sınıf kərəşten yikenləşevənə kiltterdə. Partia esen-də sınıf doşman agenturahın—un tayıbıştə tar-mar itev—sotsializm je-neve esən zarur şart bulıp tordı.

Undardın liderdər Buxarin, Rıj-kof, Tomski buldılar, vılar jañnan Le-nin—Stalin partiahına qarşı, kapitalis-tik elementlardın mənəqəttərən, ku-lacestvonıq mənəqəttərən jaqlar, kın jəldereitən sotsialistik həzym-gə qarşı kərəş alıp vərđılar.

Sınıf kərəş tik avılda qıya yken-ləste tygel, 1928-se jıldı kymer pro-mıjšlennostında ojoştırolqan vrede-tel'lek kontrrevolytsion organizatsia ("шахтинцы") asıldı. Vredetel'dər yddərenen vırıstar itep sotsialistik tədələstə ədəvde həm şulaj itep imperialistik xəkyməttərden Sovettar Sojuzına həzym itevdərenə bulıbıq itevde qujəandar.

Tar vı yken sınıf kərəş osoron-da un kapitulanttər Lenin—Stalin par-tiahının general' liniahına qarşı kə-rəş jəpəp jəvərđilər, vınnı menən sınıf doşmandarqa jərdəm ittelər.

Un restavratordər kulaktı jaqlar, uq qəddəttən tı saralar kyrevgə qar-şı sıqtılar, oşo uq vaqıtta Buxarin—kulakqa qarşı kərəş, imeş "urta xəlle menən elemtəne jəmerevgə" kiltterə, tip əjtte. Buxarin, Rıjkof sav-daqa (un dəvlət regulərləve menən siklənəttən) tıb irek bırevde təq-dim ittelər, jəqni castnik-spekulant-tən kəsəjevenə jərdəm itergə təqdim ittelər.

1928-se jıldın 13-sə iyylendə, VKP(b) UK-nın iyıl plenumı jom-jaqtar turahında "Leningrad part-aktivnə jahaqan dokladında iptəş Stalin un kapitulanttərden—kulacest-vo jaqlıardın ustanovkaların faş-lanı.

Igen qıyınlıqtar ajqanı beđden aldəvəddə smıjka turahında, eşse-lərden həm krəbtindən sojuz-nın artavanqı təqdire turahında, vı sojuzd nıqıttıv saralar turahında məs'ələ kilep vərđı... Eş asıq: kem smıjkanı, krəbtən xuzalıqın kollektiv xedmət vazahında qajtanan tədəvse metall həm maşınalar turahın-da onotop, tik tekstil liniahı vıjn-sa qıya tə'min itergə ujlaj, ul sınıf-tardın mənəqəstərə, ul proletar revolytsioner tygel, ə krəbtən filo-sofı ("Lenin həm Stalin" svornige, III t., 302-303 bittər).

Avırlıq yddən avır promıjšlen-nostan tekstilgə kyserergə həm kollektivizatsia urnına vaq krəbtən xuzalıqtarın mənəqəstərgə teləgən Buxarinde, Tomskide, Rıjkofı, Uglanofı həm h.-v. iptəş Stalin şulaj faşlanı.

Buxarin trotskisttar menən blok edlaj. 1928-se jıldın iyynendə Rıj-kof həm Tomskiden tıb rıjzalıqı, Sokol'nikofın vasytasıyında ul partia UK- qarşı, partianın jıvbaşsı-ıh iptəş Stalingə qarşı bərgələşep kərəş turahında Kamenef menən jəşerten həjləşev alıp vərə. Undarda la həm trotskistlarda la bər maqsat—SSSR-da kapitalizmdə ajaqqa vərđıv buldı.

1928-se jıldın iyylendə Məskəvdə, kommunistik partialard nıqıttıv eşendə dır əhmıte bulqan, Kominterndın VI kongressı buldı.

Buxarin xalıq-ara məs'ələlər vı-jənsa la ydenen opportunistik qə-rastarın ytkərogə mataştı, vınnı esən ydenə Kominternda tarıftardər jıjnarp mataştı. Xalıq-ara xəl vıjn-

sa ydenen tezistarında Buxarin—ka-pitalizm qaqsamaj, ə nıqıq, tip jađ-dı. Vı asıqtan-asıq—kapitalizmdın "nıqıvı həm havıqıvı" vərə həm şunlıqtan sotsialistik revolytsianın jəneve mümkün tygel, tip hər vaqıt rəblavı II Internatsional jətəkse-lərenen pozitsialarına kitev ine.

Un kapitulanttər trotskistardan par-tiaqa qarşı kərəşten fraksion metod-tarın elgə itep aldılar. 1928-se jıl-dın jəjendə ular, vınnı un kapitu-lant, xədergə kontrrevolytsioner Uglanof torqan, Məskəv partia ojoş-mahın fajdalanıqqa mataştılar. MK vıjurohı aqzalar Kotof, Rytin h. v. menən vərlektə ular Məskəv komi-tetında, partia UK qarşı kərəşer esən, undardın terək punktın tıv-đırdılar.

1928-se jıldın 19-sə oktəvrendə, Məskəv Komitet plenumında iptəş Stalin VKP(b)- la un qurqınnı turahında" tarixi telmər menən sıqıq jahanı.

Iptəş Stalinden telmərə un resta-vratordərqa qarşı kərəşke partianı mobilizatsialav eşendə vık dır rol' ujnandı.

1928-se jıldın kəndə Buxarin "Pravda" la "ekonomist zametkalar" tıgən ydenen un opportunistik prog-rammalı məqaləhen urınləstə, vınnı da ul partia UK-nın general' linia-hına taşlana.

"Economist zametkalar"nda promıjš-lennostın ybəs temptarına qarşı sı-qıq, partiaqa "tar" urındarqa qə-rap tıgedilənergə təqdim jəhap, vıj-jıllıqtın namjotkaların hytergə ma-taştı. Iptəş Stalin tarıfınan jətəkse-lek itelgən partia undardın qıyın-lıqtar aldında kapitulantlıgən faşlar, bəta "tar" urındardı jənep sıqtı, sotsialistik həzym jıldarındaqı qı-yınlıqtarqa qarşı kərəşte.

Industrializatsianın temptar turahındaqı məs'ələ vıjnısa undardın kapitulant ustanovkaları tıbıh me-nən un opportunistikdə dejem me-todologik nıgedenən—"tı ylsəvlek teoriyahı"nan aqıq kilep sıqtı.

"Tı ylsəvlek teoriyahı" vıjnısa sotsialistik promıjšlennost', səqət həjın massovıj masstahta kapitalizm tıvđırdıqan, vaq tarqalqan krəbtən xuzalıqına bazalanıqqa tejeş.

Qəməldə "tı ylsəvlek teoriyahı" ni tıgən hyđ ine? Vı—promıjšlen-nost' həm avı xuzalıqı arahında 1928-se jılqı bulqan nisbət mənqə-lek həm ydgərməş həm his nisəktə jəmerelegə tejeş tygel, tıgən hyđ ine. Əgər jəşəp kılqan proporsianı jəmerə torqan bulha, ilde industria-lizatsialav qəməlgə asırlırlıq tygel, tıgən hyđ ine. "Tı ylsəvlek teoriyahı" unıq restavratordərqa partia-nıq ilde industrialav politikahı me-nən yddərenen prinsipial' rəvəstə kileşməvđəren qaplar qalıv esən kərək ine.

Un opportunistik "tı ylsəvlek teo-ria" ilenəddə industrializatsialavdın qıya tygel, bəki vaq krəbtən xuzalıqtarın sotsialistik qajtanan eşləv-dən də vış tartıv, tıgən hyđ ine. Iptəş Stalin 1929-sı jıl agrarnik-mar-kxislar konferehsiahında həjləgən ydenen telmərendə "vı teoriyanıq leninizm menən dejem bulqan bər nəməhe la juq" ikənlege, "vı teo-ria ydenen obyektiv maqsatı menən individual' krəbtən xuzalıqı pozit-siaların jaqlaj, kulak elementların, uların kolxozdarqa qarşı kərəstə-rendə, "janı" teoria menən qoral-ləndə həm kolxoz pozit-siaların dis-kreditatsialaj" ikənlegen bık əjvət-

ləp asıq haldı həm ıbbat itte ("Leni-nizm məs'ələlərə" 301 bit). Vı teoriya-nıq sınıf mənəqəhe oşondaj.

Un kapitulanttər, kapitalizmdə res-tavratsialavdın kərəşelərə, "samo-tıjok teoriyahı"nda jaqlanılar, vı "teo-ria" "tı ylsəvlek teoriyahı" kevek yk avı xuzalıqın sotsialistik qajtanan tədəvden kərəkhedlegen, kulakqa qar-şı kərəştən vış tartıvı nıgedlaj.

Un restavratordardın lider Buxa-rin sotsialistik tədələş protsesında sınıf kərəş əkerenləp jomoşarır, hy-ner, tip rəblanı. Beđden sotsialistik həzym ybə vərqan həjın sınıf kə-rəştən ykenləşevə zakonomernost-nan vış tartıv, ul, əgər qajı vər urındardı sınıf kərəş ykenləşə ikən, vı—partianıq dərəş tygel politikahı hədəmtəhe genə, tip əjtte. Əgər, Leninə, proletariat diktaturahı vaq-tında sınıf kərəştən tik formalar qıya ydgərgən bulha, Buxarinə sınıf kərəş juqqa sıqqan bul.

Un restavratordər, əlbəttə, kulak jə-dəndə kileşə almaşlıq doşmandı kyrmənelər həm avıd kollektivizatsialav mənəqəttərən kulacestvonı vərđıvıq zarurlıqın inkar ittelər. Buxarinden "kulaktın tınnı rəvəstə sotsializmqa ybəve" turahındaqı burzuaz teoriyahı un restavratordər-dın turanən-tura eşse sınıf diktatu-rahı epoxahın həm sınıf kərəştən ajırlıqların inkar itevdərenən aqıq kilep sıqtı.

Kapitalistardın sotsializmqa ybə-ve turahındaqı Buxarin teoriyahının zararlıqı şunda ki, ul eşse sınıf-tı joqlata, beđden ildən revolytsion kəstərenən mobilizatsion əderlegen jəmerə, eşse sınıf-tı demobilizatsia-laj həm sovettar vınsına qarşı kap-italistik elementardın həzymen jə-nelləstəre" (I. Stalin, "Leninizm məs'-ələlərə" 258 bit).

1928-se jıldın jəjendə partia UK, bəta ojoşmaların eştərendəgə jətes-hedlektərdə asıv, vıjurokratik, pere-rozdıjonıq həm opportunistik element tərđı qıvalap sıqarv esən samo-kritikanı jəpəp jəvərev turahında, partianıq bəta ojoşmalarına həm eş-se sınıfıq xat menən mərəzəqət it-te. Un restavratordər samokritikanı jəlderevgə qarşı buldılar.

Profsojuzdarqa ultırrı alqan un dər (Tomski h. v.), həm Buxarin "məktəbe" (Slepko h. v.) samokritikaqı ajırvısa qarşı sıqtılar. Jətəkselektən vınnı Tomski torqan profsojuzdardı fajdalanıq fraksion eş-jəpəp jəvərgən undardın samokritika-qa qarşıbıqtarın partia jəmerde.

Profsojuzdardın VIII sjezında (1928-se jıldın dekabr) Tomski partia UK-na qarşı kərəşev esən ydenen tarıftardarın mobilizatsialanı. Un res-tavratordər, vınnı Tomski torqan xəldə, profsojuzdardın VIII sjezında porazeniğə osranılar. VSSİS-tın prezidiumına iptəş L. M. Kaganovic inderelə. Iptəş Kaganovictən un op-portunisttarqa qarşı kərəş profso-juzdardı qajtanan qorovda qajət dır rol' ujnandı.

Undardı tar-mar itep, partia sot-sialistik jəşs həm udarsıyq ələmen juqarv kytərdə. MOSKALJOF.

(Komsol. pravda "nan").

(Davamı kıləhe handa).

Pariz komsomolestarı jıjıbış

Pariz, 28-se mart. Kılə Pariz ra-jonı komsomolestarın jıjıbış buldı. Unda fransuz komsomol sek-retar Granzon dın dokladı tınladı. Jıjıbışta Pariz rajonı komsomol ojoşmahı sekretar Luj Perrol' pred-sedatellek itte.

Granzon ydenen dokladında fran-suz eşheddərenen 5 ələşə 21 jəşkə jəlməgən jəş jəgettər həm qıddar bulvıqı kyrtəte.

Başqortostan Sovet Jađvıslar Sojuzı pravleniahı plenumı

28-se martta Başqortostan Sovet jađvıslar Sojuzı pravleniahı plenu-mı asıldı. Plenum 31-se martqatıklem davam itep, Başqortostan Sovet Jađvıslar Sojuzı idarahının otcot dokladın həm Oktəbr' revolytsia-hın XX jıllıqına əderlek məs'ələ-lərən qaranı.

Jađvıslar Sojuzı Pravleniahının otcot dokladı menən A. Tahirof iptəş sıqtı. Ul ydenen dokladında pravleniahın nasar eşlə-ven jađvıslardın izadtarı əbtənən jə-təkselek itev, kəndəlek jərdəm, jı-nələş bırev urnına massanan ajrıb-vıq, tənqit yd-ara tənqitdən qıbbı-vıq əjtəp ytte.

Sıqıq həjləvsələr pravlenialaqı vıjurokratizm kyrtəstərenen, jətəkselektən tənqit, yd-ara tənqitdə jəpəp jəvərevgə jul quj-mavı, izadtar qarap tygel, ə cıngə qarap eş itev arqahında kilep sıq-qan qəjvətselek, podxalimlek kyrtəstəre turahında həjlənelər.

Plenumda aktivlek dır buldı. Bə-təhe doklad vıjnısa 35 kəşə sıqıq həjləne.

Plenumdın eşendə VKP(b) Əlkə Komiteti sekretarı iptəş Isəncyrin qatnaşlıq itte. Həm ul sıqıq jahanı.

Iptəş Isəncyrin Jađvıslar Sojuzı idarahının vınnı izad eşe menən şəqəllənev urnına, idara aqzalar-ın vər-berehen maqtaşp həm şunıq menən mavıqıq tıvə jaqtaqı vaqıqalardı onotop jəvərevdəren, izad eşən ojoştırov urnına, massa-nan ajrıbıvdarın, idaranı vıjurokra-tik konseləriğə əjlənderevđəren kyrtətep yta. Həm idaranın eşendə kıləsək esən vık matur saralar vı-l-dəlp yta. İq təvde ul, jađvıslar dın kollektiv izadın yštərev sara-ların kınəjtıv, jađvıslardın uqıvıq ojoştırov məs'ələlərən alqı quja.

Iptəş Isəncyrin, ojoşmaları hə-tərle tarqalqan, prokoximes, doş-man elementtar, kontrrevolytsion trotskist, millətsələr menən hıdger. ajavlıq kərəş kərəkleğən taqı la bər tapqır hıdıq abına alıp yta.

Plenum, kıləsəktə Jađvıslar So-juzının eşən vətənləjgə qajtanan qorop, janısa eşləvgə jynələş bırgən rezolytsia qabul itte.

Başqortostan Sovet jađvıslar Sojuzının vı plenumı, başqort ədə-bıte tarixində his şıkhə vıroloş plenumı, avıv kyrtəstərdən ajırp, janı izadı ybəstə vışlap jəvərev plenumı bulıp qalasaq.

M. Gor'ki əbədərenen janı vərđımahı

"Xudozestvolı ədəbiət" nəşriəte vıjı A. M. Gor'kidən kyrtəgən əbəd-əren vərđıp sıqıq.

Xəder 35 mən ekzemplər tıraz menən sıqarılacaq tıb əbədəre jı-jıntıq eşlənev jata. Unda "Zezen Klima Samgina" nın bəta dyrt ələ-şə la, "Zezen Matvia Kozeməkina", "Mat", "Vassa Zeleznova" tıgən əbədəre inə. Massovıj tıraz menən (100 mən ekzemplər) "Vıjydaş", "Mi-nen universitetarın" tıgən əbədəre sıqarıl.

"Uqıq vışlavıslar bibliotekahı" se-riahında Məskəvdə həm Leningrad-ta Gor'ki əbədərenen 8 jıjıntıq sıqarv vıldələndə. Unda—"9-sı qınvır", Davıq xəvəsehe turahında jır", "Qara qoş turahında jır" həm vışqalar inderələsək. Vı jıjıntıqtar ike million 400 mən tırazda sıqarılacaq.

Plan vıjnısa jı adaqına tıklem M. Gor'kidən 3 million 600 mən tırazlı tərle əbədəre vərđıp sıqarılacaq tejeş.

ӨҒӨ ҚАЛАНЫҢ КОМСОМОЛ АКТИВЕ ЖЫҒЫЛЫСЫ

21-27-28-se martlarda Əfə komso-
mol aktivinə jəjyibş buldy. Jəjy-
ibşta VLKSM Əlkə Komitetə eşən-
dəgə xatırlar həm jəteşhedlektər tu-
rahında iptəş Əxmirof dokladı mə-
dakarə iteldi.

—VLKSM Ydäk Komiteti—ti iptaş
Əxmirof—bedden eşebeddäge jaraq
hıd praktikağa həm dır xatalarğa
nik dərək kırıhatte. Bed ydēbedden
eşebeddə sojuz aldında torqan in
ydäk — komsomolestardə, jastardə
həm balalardə kommunistik tərbiələv
burısnan sıtləşep, hər tərle ultırış-
tar jahav menən mavıqqanvıd.

—VKP(Б) Үдәк Комитетының тарихи әһмиәткә ея булға феврал' пленумы қарағдары кыдлегенән қарағанда бәдден ес практиканыңдыр ни тиклем насар булыр тағы ла асылған төсә, т.и. Иптәш Әхмироф Өлкә Комитетъ һәм Өсә қала оҗошманы есәндәге јетешедлек һәм хаталарды һанар сыққандан һун, оҗошмала бол'шевистик тәнқит һәм үд-ара тәнқит менән бәтә јетешедлектәрде асыр, алдағы көндә һәм хәдердән баһлап уларды бол'шевистик есмәкәрлек менән төдәтеврә туғтала.

İptəş Əxmirov dokladından bu
heyləvdər başlana.

Iptəş Baburkin, Əfə qala komso-
mol oğuşmahında soluz demokrati-
anın vodorədar turahında (Krikeng-
stroj tədələş ucastkahı komiteti sek-
retarı) həlləl:

—Mine 25-se nojəvrdə sekretar itep hajlanırlar. Ə ul tuluş mənen ber-ike minut esendə eşləndə. Komitetin eiekle sekretar Xəmzingə nisek bulha la eşən tiđerək buşatıv kərək bula. Klubta aşqırs rəvestə jıjıls jıjnala. Komsomoldın rajon komiteti vəkile Kaptilenin sekretarı qajtanan hajlarqa təqdim itə. Hem şunda uq minen kandidaturanı kvrhətə. Xəmzin eşənən otcot birməjensə torop, eşən buşatıla. Xatla ul minə, komsomolestardıñ isemleğen də birməj kiti. Bına bul fakt, ydebedden jetəksel organdar tərəfinan sojuz demokratiahı tupab rəvestə bodolovən kvrhətə.

Iptas Gutorof (PVRZ komsoimol komiteti sekretari) ydenen hyden sojuz demokratiachyn Olka Komiteti-nyñ ydenen nisek vođovъ turahynda hejlävden başla:

Öis depohunda komsomol komiteti sekretari bulıp İptəş Aleksej ešlaj ine. Kryptən tygel ul sirli-ne həm davalanırqa kitte. İptəş Aleksej juq vaqıtta depoqa Əlkə Komiteti instruktors Puşkin kilə. Ul ešte tikserip həm odaq uylap tormajınsa komsomolestarqa janı sekretar taqırqa bula. İptəş Aleksej davalanıp qajta. Ə, unıñ urnında bıldələnep qujıqlan janı sekretar ešli-

Timer jül komsomol ojoşmahında ełkə həm qala komitety rabotnik-täre bik hirək bulalar.

Oto 8-se mart tegev fabrikah komsomol komiteb sekretarb iptas Cirnəjeva, VLKSM qala komiteb-nan esen qat tanoit abtına ala:

Ber yıl vujna qala komiteti tik ner genə tapqır plenumı jyjnaj. U da 26-sy fevral'da qına ytkarelə. Hıu- qıy plenum qarardarı formoşqa bik nasar ytkarelələr. Ə, gorkomsılar unı bik tiđ onotloiar. Plenum, mart- ıyın verense jartıhında qala komite- tına, yđ eşənən tavgə komsomol ojoşmalarında olcot pııergə quşqaj- nı. Qala komitetınyı vny la eşlə- qəne juq.

Qala komitety bedden fabrika-
nan ike genə kvartal alıb tora. Ə,
unı qararday bedgə verər əf hün-
lar kilə. Bənda his şikhet qararday
əvəzəy rəvəstə yd konselarieləren-
də jəfəvəvə qala komitetsylar
qəjəpə. Qala komitety, həm rajon
komitetsylar. Əlkə Komitety kevek
yk, ulyarəstər menən kymeləndər.

Jetlek magan „tanqit“, jaki in. Svetsoftn ah-zarib soqibsh

— „Əlkə Komitet bəddə tədətə kiilə vı xatəlar bulmaş ine... Bəddə tənqit buldı, ləkin jeterlek tygel ine... Bəddən sekretar sirləne.... Əlkə Komitet bəddən pionerdar bylege mədiren ydənə eşkə aldı... (Əfə qala komsomol aktive jıylışında iptəş Şvitsof sığışınan).

Bynan hun, Krikengstrojdan—
Rudakof, Avyl Xuzairlyq Institut-
nan—Abdullin, Pedagogia Institut-
nan—Sajapof, VLKSM qala komite-
tynan—Imenqolofstar hejlejdar.

VKP(В) qala komitetynan iptaş Pankievic həjləp, ul VLKSM qala komitety eşendəge jeteşhedilektər həm qala komitety eşen juqarь ky-tarevdə VKP(В) Ydək Komitety fev-ral' plenumь qarardarynıq dur əh-miəte turahənda həjləp.

21-se martta aktiv jyjlyşy şunyd menen tuqtala.

Bынан һуң актив јыжылыш уӊденең есен 27-се мартада давам иттерде.

Bəndə la həjləvdər davam itep, hyđ Krikengstrojdyň elekke komitet sekretary həm xəder qala fizkultura komitetəndə eşləvse Xəməzin gə bairde. İptəş Xəməzin yđ eşəndəge jeteşhedlektərdə qatı tənqit axtyna alıv urnına, yden həm qala komitet eşəndəge dur jeteşhedlektər həm xatalardy jaqlavsy roləndə syqı. Nisek aulha la ul, ulardy qaplarqə maləşt. Şuqə kyə uny syqısy nıqly tənqitkə totoldo.

Meditsina Institutu komsomol komitetu iptaş Zojneldinıf qala komitetınyñ eş praktikahyn qaly tənqit aştıyna ala:

—Min inde ber jyl komsomol komiteti sekretari bulyp eşläjem. Lakin, min, kerek qala komitetynan, kerek rajon komitetynan yd eşemda tejeşle jarda m toj qanym juq. Doreş, bedde tegenda-bunda jys saqralar. Otcot horajdar, lakin, ular betähe la formal' ræşeşte gena eşlenalar. Ojoşma eşena janylyq birmajdar. Qala komitetynan uqyvsy jastar bylege medire, juqqa-barqa kilep kitevena iðaplamağenda, bedde bulqanb juq. Ular bulqanda la her terle maqlumatter horajdar da şunyn menen kitalar. Urenda eş ojoştorov menen seqellenmajdar.

—VLKSM Əlka həm Qala Komiteti rəhbərliklərə—ti iptəş **Jedronkin** (VLKSM-dən Lenin rəhbərlik instruktoru)—propaganda eşənən yddərə-nən-yddərə siltəşkəndər. Bjuvə aq-zalər propagandisliq eşə mənən şeqəllənəməjdər. Qala Komitetinə

İptəş Şvetsof bəddə formal' rəvestə
propagandist bulıp tora. Xattə tynə-
rəkke lə berketelgən. Ləkin, ul ty-
nərəkten zanətiyləren ədəvdən baş-
qa, fəjdələ eşi eşləgəne juq.

—Min instruktor bulıp eşləjem, minen nisek eşləvem həm nəmə eşləvem turahında qala komitetyndan da, Ölkə Komitetyndan da, ber genə keşe lə hölləşkəne juq. Qala komitety apparatynda eşməkər obstanovka kyrenməj. Qala komitety jyl buljyna ber plenum ytkərde. Unen da qarardaryn ytvəde ber genə nəmə lə eşləngəne juq.

Бүгүн бул, Коммунисттик Жууары
Аыл Хузаыды мектеби комсомол
комитети секретари иптеш Ойланов
хейлэ:

—Jəş qəna Əlkə Komitəti sekretarları janına inəv həm komsomol eşənən məhim məs'ələlərən xəli itev eşən biki kyp kəs sarıf itergə kərək. Bəna min nəv vaqıt əs tapqır Əlkə Komitetqa sekretarlar mənən həjləşər eşən barqajnım. Ləkin, əs tapqır kilevemdə lə ulardıñ işək tərənən bərolop qajtəp kitergə tura kilde.

—Bedden komsomol bylegənə uqıvsılar haılap alıv ikene vab qıstaqlı keşelərgə ısanıla. Sekre-
tardar bınan ešen vaqt tapmajdar?...
Ə, yddəre komsomol bylegenən je-
təksel kadrdar sıqarıvıd kıd alıdn
da totalar. Şundaı iqtıbarlıdık he-
dēmıtəhendə jış qına bedden uqıv
jortona osoraqlı keşelər kilep elə-
qələr. Bına məhələn, komsomol by-
legendə uqıv ešen Qıajnullın tıgən
vərəv alına. Uı, vodoıqan, tarqal-
qan vər element vılıp sıqıa.

—Uqyñ slyfattary tywān. Uqyñv-slyar jys qyña dārestar qaldyralar. Mākālān, wyña huñqy vāqytta qyña uqyñv-slyar 12 sātqy qaldyrdylar. Bylardñ berehe mēnān dā Ōlkā Komitettyñ qyñbyhñqany jūq.

—Ölkə Komitəti rayon komitətlərində həm onun rəhbərliklərinə yardım itev urunna, ulardə, juqqa-buqqa tartqalav menən yde eşən ajsa, —ti, İptəş Naziref (VLKSM-dən) Lenin rayon komitəti sekretarı.—Ölkə Komitəti, rayon komitətlərindəqı bşən xəl menən nıqlav, tañtşmal.

Şunıq arqahında ul urındarda eş-
längən tür jeteşhedlektärde kymaj
qala.

—Qala komitety rəvotniklərənən eşəndə qalləselek uryn ala. Byna min, Kirof rajon komitety sekretary ip. Kazansofyñ qala komitety vjurohnda həm qomumən eşəndə bulqan jəteşedlektərdə tənqitləp sbyqvyñ ber vaqytta la işetkənəm juq. Sənki, ul qala komitety sekretary eşən başqarvys ipəş Svetsof menən bulqan duşloryñ vodatşy kilməjl?... Ular ber-berehen ber vaqytta la tənqitləməjdər. Ə Svetsof ul qomumən tənqitlə jaratmaj. Min ber vaqyttə Svetsofy yđ eşə menən şəqqəllənməve turahnda tənqitləp sbyqajnym. lkense kəndə yk, ut qarqandaj jəgərəp kiləp jətkən. Sənki, minen tənqitləvəm uqa oqsamaqan.

Başkonditer fabrikanınan iptəş Belova, qala komitety həm rayon komitety rabotniktərenen təvge oğomalarğa nasar jərdəm itevdərə turahnda həyləj.

Býnan huq VLKSM qala komite-
týnyň uqývsý jəstər býlege mǝdire
həm xəderge kǝndə sekretarýq bu-
rysýn ýtəvse iptəş Şvetsof həjləj.
Aktiv iptəş Şvetsoftan qala komitetý
eşendəge dır jeteşhedlektərdə həm
xatalarđ asýp halqan həm tənqit,
yđ-ara tənqit menen huqarýlyqan asýq
sýqş kǝtkəjne. Ləkin, ul, nisek bulha-
la hər tǝrlǝ objektiv sǝvəptərgə jəser-
nep, xatalarđ bujar qaldırvıvqa jyn-
lǝş menən həjləne. Ul ydenen sý-
qşş menən tənqitte taqý la kinəj-
tevgə kǝslǝ helteles birəhe urýnda:
— „tənqit bulđ, ləkin ul jeterlek
tygel“, „əgər dǝ Ovkom vedde tǝ-
dǝte barqan bulha, ved byl xatalar-
đ jahamaş inek“, „qala komitetý
sekretarý iptəş Polzunıf sırləj“, „Əl-
kə Komitetý vedden pionerđar býle-
ge mǝdiren ydenə eşkə ald“ tigən.
alı-zar menən sýqşş oşoşmala bul-
qan ıssın xəl menən ber tǝrlǝlə bəj-
ləneşə juq ine. Unıq byl sýqşş
qala komitetýnyň əle* bulha sojuz
demokratıahýn həm VLKSM ustavýn
vǝdovda, propaganda eşenen qalala
jomosaq bulıvıvndaqý dır jeteşhed-
lektərdə anılap, tǝşenep jetməgənle-
gen həm ulardı tǝdǝtev esən nıqlı
jynǝles almaqanlyqýn kyrhǝtte.

Aktiv jyjlyşy yđenen eřen taqy la
28-se marıta davam itep, bötähe 43
kese hölläne.

Jylyň VLKSM Ŗlkä Komiteti hem qala komitetiňyň ýyga tikleni buldan eř praktikanyň qyrqa xökem itken qarar qabul itte.

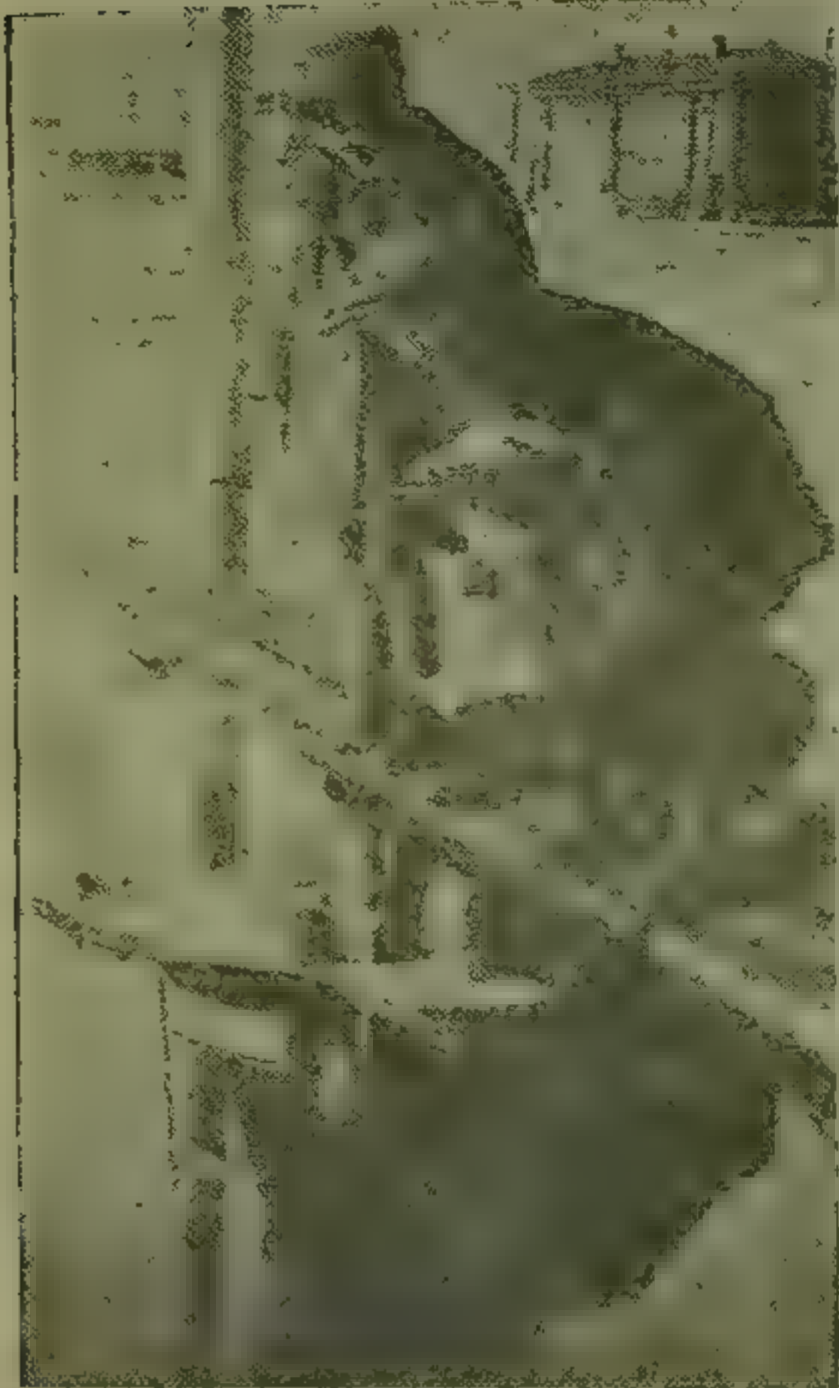
Aktiv işyləş Ölkə Komitəsinin həm Əfə qala komitəsinin, əsliqan xatəlarđy həm jəteşiedlektərdə tədəvətdə vik əkeren qyjmydavdaryn kyrvəp, vyanə huy aşyqes saralar kyrvəde talap itte.

UQBVDAR KYNELLE
YTƏ

İsəmbaj nift' promeyslahınyıq ydək elektrik stansa ergəhendəge komso- mol ojoşmahy politik uqıvdy jaqşy- tıvda kyrenekle hınylyş jahany. Kom- somolestar politgramota tynəragendə uqıjdar. 13 komsoholesty esenə al- qan bıl tynərkəte uqıvdar regylər rəvəstə nara. Tynlavslar uqıvqa jaq- şy əderlənep kilələr həm dərestə aktiv qatnaşalar. Komsomolestardan maşinis jərdəmsıhy Urazajsf,kocegar Şəripof həm Usmanova Saralar uqıv- vaqıtında ajrımisa aktivlek kyrhətə- lər.

Byl ojoşmağa qarağan komsomolstardan gazeta aldarmavşy aer. genə keşe lə juq. 7 dana „Leninse“, 3 dana „Komsomoles Başkiri“ həm 1 dana „Komsomoleskaja pravda“, aldılar.

Uramda jad!

(Urazbaxtin fotoh).

Donjala in qevatle' vođ vatqys karabel' tedele

„Iosif Stalin“ vođ vatqys karabelen, hala baslavqa ber jul ytte. Xader maqtavly arktik flotna quşlasaqlıy paraxod tedev aqastarınñ quş qatlamında asıq hyrallana.

Tevge tapqr Sovettar Sojuzında, flotna sovet ile xalıqtarınñ bejok julbaşsıñ ismejadıqlan in kesle vođ vatqys tedele.

Vođ vatqys gigantıñ—maşına qevate 10 men at kesonda. Sudna in jan elektro pribordar menen qoramallandırıla. Nindaj genä ken bulmahın, toman, davıloqa qaramabtan sudnanıñ qajdalyqın belderep torıdaj kesle radio quşıla. Tidlekte kyrehatevse, təränlek ılsavse avtomatik pribordar hər vaqıtta kapitandıñ kyđ aldında eşlep torasaqlar.

„Krasin“da samoljottar esen ajırm urın juq ine, „Iosif Stalin“ vođ vatqysınñ palubalarında 6 dur gedrosamaljot urınlasasaq.

Məxsus eşlängən qorolmalar gedrosamoljottardıñ osop kilevdären jenelajtasak. Bəthe la yđ ilavedden materialdarınñ tedele.

Bıl vođ vatqys, vaşqalarđan, ydenen kyp tapqr nıqlıq menen ajırlasasaq. Şuqa kyra la unı tedev dur hınav bulıp tora.

Jəstərden horavı bujınsa bıl maqtavly eşte zavod direksiañ bətenlaj menen komsomolestarqa tapşırđı. Tedeləşkə jəstərden in jaqş kəstəre tuplandı.

Komsomoles brigadırdar, masterdar, inzenerdar donjala in kesle vođ vatqysı tedelajdar həm jetəkselek itələr. İptəş Zdanofıñ kyrehateve bujınsa VLKSM-dıñ Leningrad qala komiteti 100 komsomolesti mobilizovaj itte.

Xader unı tedevselər bəthe la udarnıktar, staxanoıslar. Jəstər, komsomolestar brigadalar komsomol komitetiñ kysma Qıdıñ vajraq esen kəşələr. Klipal'sık komsomoles Polakof hər ken normanı 300 protsentqa yläj. Norma 145 dana bulqanda ul hər kənde 400-450 zakjlopka jəvestərə. Uı, Sovettar Sojuzıñ bəte klipal'siktären jarısqı saqrıdı.

Jegor Maminden komsomol zvořiktar brigadañ tısqı şomartu eşen alıp bara.

3 men 300 at kesondə tevge par maşınahın mexanik sexıñ komsomolestarı jıjalar.

1937-se jıqlı hıv julı asılvıqa

UQVSVLLARBBB İQTİBARBNA

„Leninse“ gazetañ janı jıldan başlap ajına 15 nomer sıqarqa plan-aştırılıp, şul unaj menen uqa podpisqa xaqı la kytarelqajne.

Xader gazetañ sıqısqı elğergesä—jəqıni ajına 12 nomer qalvı səvəple podpisqa xaqıñ la ydğarmaj, ytkən jıldı qısa qala: 1 jıqla 10 hum 80 tin; 6 ajqa 5 hum 40 tin; 3 ajqa 2 hum 70 tin; 1 ajqa 90 tin.

Janı jıldan başlap aldıravıslardıñ, şul itəptən sıqır podpisqa sroktar ođajılvıqqa tejeş.

„Leninse“ redaksiah.

Ucalı rajkomolı bıl ojoşmanı beləme ikən?

Ucalı rajonı Tunqatar tav sənə-jət məktəbində bəthe 70 uqıvısl bulıp, 22 komsomolesti perlästər-jən komsomol komiteti var? Komitet sekretarı bulıp iptəş Jaqupof eş-laj. Ləkin, komsomol komiteti komsomolestar həm jəstər arahında po-litik tərbiə eştären kinajtev bujınsa ber nəmälə ojoştıroqanı juq. Xader l-se aj inde politik uqıvdar ytkərel-naj. Propaganda eşenen vaşqa mas-sovaj tərđäre turahında ajtep tə to-ahı juq. Komsomol komiteti sekre-arı yde la həm komsomolestar da jazeta aldırımajdar, uqımajdar.

Komsomolestar politik uqıvdı ojoş-oroñ həm sistemalı rəvestə alıp barıv esen tırvışır qaraqanda la, komiteti tım unıñ sekretarı eşlekhelek ky-rätte. Məhələn, partia tarixə bujınsa ber-ike temalı komsomolestar yddäre kyməkləp ejrəndelər. Unan

hın taqlıla ber leksia ytkərelde. Bı-na şundaj başlavdar həm komsomo-letsarda, jəstərde telək bulqan xəl-də la komsomol komiteti saqqıñ la eşməkərlək kyrehatmane. Şul arqa-la komsomolestar politik jaqtan gra-motahıddar.

Jaqupof komsomol ojoşmahıñ eşen jaqşırıv esen ber nəmə eş-ləməhə la, komsomolestar eştenən atminestrirovaj itergə, tən-qitte qıvıvıqa bəte jaqlap tırvış-a. Komsomolestarıñ, ojoşma eşen tənqitləvdärenə qarata ul; „ulardan elegerək yddärenə huqıqqa kərək, juqha ular hinen vaşına menerdər“—tip kenə javap bira.

Bedden komsomol komitetında eş-ten bılaj nasar bulıvıñ qaramabtan, rajkomol rabotniktəre bulqandarı həm eşte julqa halıvıqa ımtıqlan-darı juq.

Dərviş.

Klassiktərden əbərdərə juq

Motor zavodı FZU məktəbe er-gəhendə ketəpxana asılvıq inde 3 jıl buldı. Ləkin uqıvıslar massa-hıñ bəgəngə talaplarıñ qənəqət-ləndererdaj ədəbi əbərđər əle bulha bında jeterlek tygel. Bigerək tə rus klassiktärenən Puşkin, Gogol, Ne-krasof həm M. Gor'kidən əbərđərə jeteşmaj.

Zahidullin

Politik uqıvıqa jetək-selek itmajdar

Ucalı rajonı, Tunqatar urta mək-təbində komsomoldıñ politik uqıv-darı siktən tış hılpən bara.

Partia tarixen ejrənev tynərgendə (Qolimoj jetəkselek itkən) ike aj inde zanətie ytkərelgəne juq. Bıl tynərek janı programmaqa kysev turahında ujlap ta qaramaj.

Adeljanıf (komsomol komiteti sek-retarı) jetəkselek itkən politgramota tynərgenən eşe la maqtanırlyq ty-gel. Bında tıñlavıslar uqıvıqa əder-lekheđ kilələr, şul arqala zanətie kynelheđ ytə. Tema bujınsa hyđ alıp, həjləvselər propagandistıñ bir-gən horavıñ javap bırevselər tıñ-lavıslar arahında varmaq menən ge-nə hanalalar.

Sitdiqıf, Soltanıf.

Jadqı kyreştərdən foto etyd.

HYRƏTTƏ: Əfə Salavat baqsahında.

(Urazbaxtin fotoh).

Beloret tirəhe tənqəttən matıv kyreştərenə nik vaj.

HYRƏTTƏ: „Byre“ tavı versıñahı ky-r-neşe. (Baransof fotoh).

REDAKSIAQJA XAT

İPTƏŞ REDAKTORI

„Leninse“ gazetañın 31-se no-merında Qırmytqalı rajonı, „Qı-dıloqa“ kolxozy komsomol ojoşmahı turahında xəbər vaşılqan. Şunda uq komsoorg Məxəmətəf eşləməj, esep-jərəj tielgən. Min—Məxəmətəf, ber qasan da komsoorg bulqanım juq, şul avılda uqıvıvısl bulıp eşləjem.

Beddə komsoorg bulıp H.Əxmədcəf eşləj.

Sələm menən:—Timer Məxəmətəf.

Redaksianan

Bıl xəbər, iptəş X. Əxmətəf tara-lyñan jadılıp, redaksiya sotrudnik-ı. Xəmzin taralıñan tedətelgən. Xə-bərde dərəş bulha la, ip. Xəmzin-den iqtıbarhıdıloq arqahında fami-lialar buralqan.

Yđ eşənə, bigerəktə xəbər eşləvgə iqtıbarhıd qaravı esen, Xəmzin re-daksiya eşləvenən buşatıldı. Həm şunıñ menən bergə „Leninse“ redak-siañ uqıvıslardıñ qajev iteven ho-raj.

„Leninse“, redaksiyah

QBBQA SIGNALDAR

Onotoloqan klub həm qəmheđ jetəkselər

Əfenən Molotof ismendəge artel-də 300 dən artıq eşte jəstər itəp-lənə. Ləkin artelden jetəkselərə ta-ralıñan bıl massanı kul'tura-aqartıv eşte menən xədmətlənderevgə, ular uqıvıñ ojoştırovıq əle jətdi iqtıbar birləgəne juq. Klubqa kərəkli re-mont jahalmaqanlıqtan kıkile tora. Şul arqala uqıj-jada belməvselərde (bıl arteldə 140 uqıj-jada belməvse-lər itəplənə) uqıvıvı eşte la alıp va-rylmaj.

Bıldələngən ajırm vına bulmaqan-lyqtan komsomol uqıvdarı la jış-ədelə. Qıñvar həm fevral' ajdarında komsomoldıñ VKP(a) tarixen ejrə-nev tynərgenən zanətiehe varı ike tapqr qıña ytkərelde.

— Bed, tejdər bıl arteldə eşləvse jəstər,— jetəkselərdən tıd kəndə klubı remontlap bında bəte tər kul'tura-aqartıv eştären jəjelderep jəvə-revdären talap itəbed.

S. Kınjakaj.

Redaktor urıñnabarıñ:
Q. MURTAZIN.

Əfə „Oktəbr natiskahı“ tipografiañ.

Başglavlıt vəkile № 1434

1937-se jıl

6

APREL

№ 36 (1083)

Ajrım hanı
9 tin

Leninse

VLKSM-dın
Başqortostan
Ölkə ham Əfə
qala komitəti
organı. 12 jıl
sıqı.

REVOLYTSION UJAVLYQT BODMAŲQA

Lenin komsomol yd saftarında tərbiləy torqan jəstərdən kypselege sovet xalq doşmandarına qarşı partlanın kərəş məkəben ytməgən həm şuqa kyra revolysion sənəqy (zakalka) almaqan. Xalq doşmandar ydərənən qəvəxət maqsattarında aıl tərbiləhedlektən, jəstərdən aıl elgəre jətməvərdənən nıqşmalə rəvəştə fajdalanırqa ıntılalar. Bəddən saftarında jəmoşartılmaş ujavlyq—doşmandın xainlek eşmə-kərləgen yd vaqıtında faşlav esən zarur. Ujavlyqtı bulmavə Azov—Qara dinged krajın bərlə talaj komsomol oşoşmalarında şuqa kiltərde: jətkəselekke trotskistik agenttar yrmələgəndər, bular komsomol eşen jəmerev həm komsomol saftarın sit elementtar menən syplənderev esən yddərənən kilgən bəta nəmənə eşləgəndər.

Komsomol jətkəsehe nəmən hər bərlə komsomoles esən də, idiotlyq avrəv bulqan qəmhedlektən də qurqınsıraq nəmənə juq, bıl qəmhedlek hədəmtəhendə nölşeviktən in məhim sıfıat bulqan revolysion ujavlyq ytməvlənə, jəki nəvəttəge kampanıalar predmetinə əvrələ.

Ber yk vaqıtta, teləhə nindəj pros-tupək esən komsomolest xalq doşman tip atavqa əder torovs buldıqımd aktivistərdən xolq me-nən bıl ujavlyqtı bərlə tərle lə urtaqlıq juq. Bıl aktivistə revolysion ujavlyq turahındaq lozung-tı bodalar. Ular yddərənən qıdın-lyqtarın bıl xalq doşmandarına həm uların jərdəmsylarına qarş kərəştən silkə alıp kiltənən an-lamajdar. Xarakter ki, bıl nən me-nən kyberəge, bık jənəl rəvəştə tırrıssan axmaqtarqa əjlənevse əşq-avıddar jafalanalar. Uların jəstərdə kommunistik tərbilə eşənə qajət dır zarar kiltərevdərenə tırlap torovdın kərəge bulr mikan! Begen bəd „xvalıjn jynheddər“ tıgən korres-pondentsianı tqlan itəbəd, bıl nən-lyk, vızdanı komsomolest jə-halma qəjepləvden i b kiltəs vaql-qahın həjlə. Hıs nıdə qəjeple bul-maqan keşene komsomol saftarın qıvqandar, doşman tip ataqandar həm rəvəktan sığarqandar. Bıl rajkəmdın jətkəselərə Govorov həm Balakov bıl tiklem jənellek menən, bətlənəj i bəthəndə rəvəştə, nisek itep komsomolest xurlyqlı doşman isme menən damqalavqa batırsılyq itə-lər! Bındaj xərəkəttərə esən ular yddərənən javaplybqtarın anlamaj-darmı?

Xəjer, bındaj xəsrət—jətkəselərdə tadə aqlıq saqrıv fajdahıd ikənə kyrenep tora. Şul uq Govorov kyp-tən tygel genə Gor'ki ismendəge məkəp uqıvsların—komsomoles-tardı (ular, un altı-un jete jəşlek jəgettər həm qıddar...) „Lenin həm Stalin təqliməttərən revizıalajdar“, tip qəjepləj. Bıqə hıltav bulr, komsomolestardın oşoşma jıjly-şında hər bərlə uqıvsnı sotsialistik jəryştə qatnaşırqa məzbur itergə kərəkme, jəki jəryştə ixtiari başlan-qısta alıp varıqqa məmkimne ikən-seleq turahındaq bəxəs xədmət itən. Govorovtın... „məzburilek“ jəqında bulıvın tərənəv qıbn tygel. Həm nəmənə hun? Komsomol rajkom sekretar menən rızalaşmavsların bətləhen də „doşmandar“ itep tqlan

itələr. Ber nise keşə komsomol sa-ftarın qıvıla. Komitet aqzalar „ujavlyqtar ytməvlənə“ esən jə-zalar alalar.

Həm bıl tırrıssan jynhed baş ra-jon oşoşmahın başında tora, jəş keşelərdən təqdiren xəl qıla, uqa nisek oşaha, komsomolestar menən şulaj eş itə.

Şik juq ki, komsomolda torovs jəstər arahında, politik məsələlərdə hər tərle tərənəp jətməgən urındar bula. Bında qəzəp itərlek bərlə nəmən lə juq, sənki hyd, əle politik elgə-rep jətməgən, jəş keşelər turahında bərlə. Tərtip rəvəşendə, jəstər yd horavdarına javap alıp esən komso-mol oşoşmahına mərəzəqət itələr. Ləkin tırrıssan Govorovtər həm Ba-lakovtər, anlaşıp jətməgəndərdə tərənəpə urında, keşelərgə nı-sətlən, məmkim bulqan bəta admi-nistrativ saralar menən tırlanırqa əderdər. Həm, komsomol şeqellə-nergə saqrılyqan eş esən, jəqni „qala həm avıddın bəta xədmətsən jəstərən kommunist ruxında tər-biləv həm uların sovet vıas əjlə-nəhendə oşoştorov esən“ (VLKSM programması) bulqan dır xəvəş şun-da jata la. Komsomol eşendə kara, jaza, vızyskanıe tygel, ə bətlənəje menən tərən ujlap həm jəqş tərən-dərev, bşandırv metodtar yden-səlekile.

„Başqalar jətkəlp alıp varıvqa həm uqıvıvqa pretendia jəhvəs pro-letariat məqnenən adaşırıvıv olo keşelər—ber eş: ularqa qarşı rə-ximhed kərəş zarur. Aşqıtan-əşq əle yddərənən uqıvdarın əjtep tor-qan jəstərdən oşoşmalar—ikense eş... Bıl keşelərdən xatərlə nən-məkin tiklem tydemlerək mənəsbət itep, kərəş july menən tygel, ə ky-behensə bşandırv july menən ular-dı əkerenləp tərətərgə tırrıssıv, bındaj keşelərgə hər jəqlap jərdəm ite-rə kərək“,—şulaj tip jəddı V. I. Lenin 1916-sı jılda (XIX t., 293 bit).

Uqıv həm tərbilə komsomoldın tər burıv bulr torqan xəderge momentta Lenindən bıl kyrtəməhe ajrıvsa əhmətə eja.

Valujsk məkəbenən 10-sı klass uqıvsnı—komsomoles Nikitin yd-ərənən məkəptərdənə 14-15 jəşlek uqıvslar arahında anlı doşman elementtar bulıv turahında şik to-ta. Ul—məkəptə xulıgandar bər həm uların doşmandarın fajdalanıv məmkim tip i bərləj. Komsomolestın, jəvıq komsomol sobraniehendə əj-telgən bıl fekere partia rajkomın kıl'trovıv Apal'kov, komsomol raj-komın politik uqıv bylege medı-re Pivovarov həm məkəp direktorı

Losev tarafınan asıv davıddar tıv-dıra. Uların talavı bulıvsa unı tımr jəlgən doşman sıfıatında tıd-lektə sobranieqə Nikitin turahında məsələ qıjıla. Ber nise saqrəttən hun jətkəselər, jənəhe „turan-tura kontrrevolytsion trotskizm həjrəp indereve esən“ (?) nıq kəsənevde-rən hun. Nikitin komsomoldan sığarıvıvın zarurlyqına bşandıra alalar. Ber unajdan, bıl komsomol-qa jəmoşaqıraq jaza bırev jəqında bulr sığıv jəhvəslər lə („jəq-lavslar tip“) komsomoldan sığara-lar. Məkəp uqıvsların qəjepləv terminologiyə yd genə lə Valujs-ki jətkəselərenən hər tərle hıdev ylsəvdərən juqaltqanlyqtar turahın-da həjləj.

Bındaj vaqıqqa menən qurqılyqan Valujski məkəpə komsomolestar „jə jəqlıvıvıv...“ tip, xəder polit tıvərkə zanətiələndə endəşməj ul-tırvıv həm yddərənə anlaşıp jətməgən məsələlər turahında jə-təksege horavdar bırməvdə artıq kyralər. Uqıvsların, ular teləhə nıd-əj bulıvın horavdarına javapıv yd-ərənən komsomol oşoşmalarında, yddərənən polit tıvərkəttərdə ed-lərgə tejeş ikənselektərenə bşand-ırv esən, bındaj xəldə, bık kyp xədmət halıvqa kərək bulasaq. Ad-ministrativ metodtar qullanıvda ubal-ıv itevden tərətəp bulmaş zarar bıl nəmənə tora.

Komsomol saftarın sığarıvıvqa, tik in hunıv sara rəvəşendə genə, oşoşma doşman bulqan keşene tik-şergəndə genə, jəki unıv komsomol saftarında torovıvın zarar bulqan, tərətəp bulmaşlyq keşene tikşer-gəndə genə, qullanıv kərəklekte qıdın administratordar onotalar. Bi-gerək tə eşlehedlek menən tanly-qan jətkəselər komsomolestardı sığ-arıvda uballıq qullanalar. Ular sojuz aqzalar adresına qarata ogul' repressialar qullanıp yddərənən go-nahtarın qaplarqa teləjdər.

Yd oşoşmahıddın aqzalarına qə-rəj hıdgerle, iqlıbarlı, tərən ujavlıv mənəsbətə bəd partıan əjrənərgə tejeşbəd. VKP(b) UK jəvıvdaq partia kontrole Komissıahın III plenumı qarardar, ykeneske qarş, kyp kenə komsomol rasotniktə tarafınan onotolqandar. Ə bit şul uq vaqıtta partia yd aqzalarına nindəj də bulha jaza bırev məsələhenə qəzəp dır haqlıq menən jəqın kılə.

Revolysion ujavlyq hər bərlə kom-somolesqa qaraj hıdgerle, iqlıbarlı tərən ujavlıv podxodıv sığarıp tış-lamaj, bəki unı bulıvıvda talap itə.

(„Komsomol'skaja Pravda“
nan qəbqartılyp alıvıv).

Sovet skripactarın hoqlanqıv unıv

Bryssel, 2. Berense martta skripac-tarın xalq-ara konkurs tənamlan-dı. Konkurstın şartlar bulıvsa unda 30 jəstən tyvən bulqan skripactar qıvna qatnaşa alalar inə. Bında qat-naşvsların in əlkəne 28 jəşlek Ojstrax, 27 jəşlek fransuz Şampej bulıv. Qalqandarın kybehe 16

jəstən alıp (Busə Gol'dştejn) 20 jəş-kə tiklem. Zyridən burıv ajrıvsa qıvın bulıv. Uqa in jəqş muzıj-kanttar arahın in jəqşların hajlap

alıvqa kərək inə. Zyridən i bəvənsə sovet skripac David Ojstrax konku-rsta berense premianı alıv, uqa 1620 ball jıjıldı. Avstria skripac Odnopossov(ikense premia) 1564 ball alıv. Liza Gile'is—1551, Busə Gol'dştejn—1518, Marina Kozolupova—1297, Mişa Fextengol's—1255, Bovesku (Rumıjnıa)—1246, Məkanovitski (Şvetsia)—1206, Viroval' (Vengrija)—1197, Rejes (Kuba)—1010, Bernqola (Italia)—903, Şampej (Fransia)—880 ball alıvlar.

ISPANIALA GRAZ-DAN HUQİBŞ

16 martta faşist avıatsıahı hə-zyme vaqıtında bombalar menən jəmerelgən torlaq jorto (Barselona). (Sojuzfoto).

ISPANIALAQİB FRONTTARDA

Pariz, 3. 1-se apreldə ydək front-ıv Xarama jıqlahı sektorında fet-nəselər qatı atəka başlaqandar, ləkin huqıv majdanında vajtaq ylgən ke-şelər qaldırv kire sigenergə məz-ıv bulqandar.

2-se apreldə respublikasyların avıatsıahı Pen'jarrojanan bərlə kilo-metr alıvlyqtaq urında 50 jək ma-şınahına pulemjottan atqan. Fetnə-selərdən 6 samolıotı huqıvıvdan baş tartıp yd vazahına kire qajtqan.

Tənjaq frontta respublikasyların lıotciktə fetnəselərdən „Espan'ja“ krejserənə bərlə nise bomba tışlaqan-dar. Bərlə bomba krejsergə eləkkən, ul aşıvıv rəvəştə qasırqa məzıv bulqan.

Barselona, 3. Fetnəselər Pen'jar-rojaqa evakuatıa jəhajdar. Doşman Inoxosa del' Duke—Bel'mes Pen'jar-roja—Posolanka jıldar məjəşən yd qıvında haqlap qalıv esən Inoxosa del' Dt sektorında qarşlyq kyrtə.

Bil'qao, 2. Biskajja frontında fet-nəselər jəvıv alıp Gipuskoa həm Alava provınsıalər arahında respub-likasyların frontın ədöv esən ata-ka jəhaj başlanıvlar. Kise fetnəselər Vil'jareal'dən tənjaq kənəjlyta xə-kymət qəskərdə pozitsıalarına ata-ka jəhajlar, ləkin uların bəta ata-kalar kire qaqıvıv. Şul uq rajonda fetnəselərdən bərlə nise gruppahı tən qaranqılyqın fajdalanıp respubli-kasylar pozitsıalarına indələr. Res-publikasyların alıvıv otrədtə doşmanqa eşkə inergə məmkimle k bırev, hunıv unıv uratıp alıvlar.

Asturia frontında Ovıledonan kən-bəjlytaraq respublikasyların artılle-ria utıv menən fetnəselərdən porox bərlə şartılyqan. Kise fetnəselərdən avıatsıahı respublikasyların pozit-sıalarına 10 bomba tışlaqan. Ləkin ular hıs bərlə zarar kiltərə alma-qandar.

BUXARINDEN HƏM RYJKOFTYN BOL'SEVIZMOJA QARŞY KƏRƏŞE

(Tarixi obzor)

(Davam. Baş „Leninse“nən 33-34-35 handarında)

1929-sə jıldy qınvarında uq restavratordar bəterəlvse kulakty jaqlaqan yddəreneq burzuaz platformalary menən səqşy jahanlyar. Ular unda, partia tarafynan, jənehe, „krəstjəndərdə, xərbə, feodal' eksploatatsialav“ ytkəreləv turahnda qəjəpsel lozung kytərdəlar. Kontrrevolytsion trotskizm huqmaqynan vərər Buxarinsefər „partianyn qajtanan tynvyn“ turahnda jadylar. 1929-sə jıldy 30-sə qınvarında Buxarin, Ryjkof hən Tomski, partianyn „qurqətrəq“ mətəşp otstavka turahnda (ikense tapqər) qariza birlər. Qəməldə vyl qariza bətə kulak agentlaryn partiaqə qarşy kərəşkə birləşəvəgə saqyrəv bulp xədmət itte.

Uq restavratordar jaqy ekonomik politikaqə liberal' məxəkəmə birlər, NEP-ty tuly irekle savda rəvəsəndə qaranylar. Ular NEP-tyñ tovar ovorotyna, rjynok xaqtarəna h.ə. nisvəten sovet dəvlətenen regulirləv role slyfatənda bulqan oşondaj məhim jaqyn inkar ittelər. Undar qəməldə, NEP-tə tik kapitalizmqa, irekle savdaqə jul qujvdy qəna kyrgən kontrrevolytsion trotskizm pozitsialəna təgərənələr. Uq restavratordar rjynok stixialyn sisep bəqəndərbəqə kərək, eşsəndərdə talavda kulakqə, savdaqərgə jəhədləmətəqə kərək, tip rəbərənələr. Şuqə kyre uq restavratordar kollektivizatsianyn, smjckanyn jaqy formalarənyñ doşmandarə buldylar, urta xəllə menən proizvodstvo smjckahə jəhavqə qarşy buldylar.

Ular sotsialistik tēdēlētēn bişyləq planə programmahəna qarşy kərəştelər. 1929-sə jıldy aprel plenumynda Ryjkof bişyləq urnəna „ike jyləq“ tēqdim itte, vnda jəny zavodtar tēdēv hən bēdēn avyr promjşlennosəvdyñ ykēşə indereiməgəjne. İptəş Stalin əjtte, „... Ryjkofyñ ike jyləq planə, bişyləq planə praktik qəməlgə aşyrəv vərəşynda, adaqtan, bişyləqqa ike jyləqə qarşy qujv, industria eşənə bulqan assignovaniene qəbqartp hən qyrqyr, bişyləqə qajtanan tēdēv hən uny ike jyləq planqə jəraqlaştrəv eşən səxnəgə səqty“ („Leninizm məs'ələlərə“ 280 bit).

1929-sə jıldı UK aprel plenumynda iptəş Stalin VPK(b) la uq tajryləş turahndaqə tēlmərēndə— „undar proletariat diktaturahynyn doşmandarə jaqəna kystələr, ulardyñ kapitulant platformalarənyñ tormoşqə aşyrəv— kapitalizmde restavratsialav tīgən hyd, tip kyrtətelde. Plenum partia aldynda uq kapitulanttərdə, partia eşendəgə kulacstvo agenturahyn adəqəna tiklem tar-mar itev vursyn qujdy.

Leninsel—Stalinsef partiaqə qarşy kərəşəv eşən, bērdəm blok turahnda Buxarinden Kamenev menən bulqan jəşeren həjləşəvdəren Plenum damqalap ytte. Plenum, VPK(b)-laqə uq kapitulanttər Kominterendaqə uq opportunistik elementtərdyñ tarlyəv ydəgə bulp tordo, tip bıldələnə.

Oşo vaqəttərqə Buxarin, leninizm menən dējəm bērnəməhe lə nulmaqan, „oşoşqan kapitalizm“ turahnda sotsial-demokratik teorija kytərep səqte. „Oşoşqan kapitalizm“ turahnda burzuaz teorijaqə nigedlār, undar hən Kominterndaqə kileşəvən elementtər II Internsional qarəşlər menən tulyhənsa tap kilgən: kapitalistik ildərdəgə eske qapmaqəşyləqtar, slyñfi kərəş artqə planqə stəgələr, tīgən şundaj hədəmtəne ja-

hanlyar.

Buxarin tarafynan jaqlana torqan „oşoşqan kapitalizm“ teoriahə, məqlym bulqansa, tulyhənsa, Kautskiden ul'tra imperialism „teoriahə“ menən tap kilde. „oşoşqan kapitalizm“ teoriahə revolytsion kərəş perspektivalarənyñ inkar itevgə kilterde. II internatsional liderdər „oşoşqan kapitalizm“ teoriahəna nigedlənər, — kapitalizm ydēnə xas bulqan qapmaqəşyləqtar bētdə hən „tyns rəvəştə sotsializmqa ykērgə“ mēmkīn, tīgən hədəmtə jahanlyar.

Axırda „oşoşqan kapitalizm“ platformahəna gestapo agenttər bulqan trotskistik qorotqostar da hən diver-sanitar da birləştelər.

Komintern Ispolkomyñ X plenumy (1929-sə jıldy İjyne) „oşoşqan kapitalizm“ teoriahəny xəkəm itte hən Buxarinde Komintern Ispolkomyñ prezidiumy sostavynan səqardə.

İKKI plenumy uq tajryləşy jaqlav kommunistik partiala torov menən jərəşə almaj tip tapty.

Iptəş Stalin uq hən „hul“ opportunistardyn Leninsel liniaqə qarşy vloktaş mēmkīnlegə turahnda qatqat rēkərtə kilde.

Leninsel—Stalinsef politikanyn provalyəna, jēnevsef sotsialistik tēdēlētē tēdēvə bulqan ulardyñ dējəm bəşənyñ stərgə, dējəm restavratordəqə programmalər kontrrevolytsion trotskistardə-zinovjevse- lərdə hən partialaqə kulak agenturahə bulqan—uq opportunistardə jaqynlaştrədy.

1930-sə jıldı, partianyn XVI sjezənda iptəş Stalin uq tajryləşylər turahnda əjtte:

„... bər ildə sotsializm tēdēv mēmkīnlegən formal' rəvəştə tanp (preznəvəy), ular unan başqə sotsializm tēdēv mēmkīn tygel bulqan juldərdə hən saralardə tanpəqə teləməjdər. Ular Industrianyñ bətə jaqlap ykēşə bətə xalyq xuzalyqynyn sotsializm başlanqəstərdə qajtanan qorovdyñ asqəşy bulp torovyn tanpəqə teləməjdər. Ular kapitalistik elementtərqə qarşy kileşəvsənhef slyñfi kərəştə hən sotsializmde kapitalizmqa qarşy jəjəp jəvərgən həzymen tanpəqə teləməjdər. Ular bətə vyl juldərdyñ hən saralardyn, vyl juldərdən hən saralardan başqə proletariat diktaturahyn haqlap qalyv hən bēdēn ildə sotsializm tēdēv mēmkīn tygel bulqan oşondaj saralar sistemahə bulp torovyn ular anlamajdər. Ular sotsializmde aqrynlyq menən, ydəqəşy menən, slyñfi kərəştən başqə, kapitalistik elementtərqə qarşy həzymdən başqə tēdēv mēmkīn tip ujlajdər. Ular kapitalistik elementtər hēdēlməbtən jəki ydēdərə ylep bētdər, jəki sotsializmqa ykēp səqərdər, tip ujlajdər. Ə vñdaj moqəizəlar tarixtə bulmaqanlyqatən, „uq tajryləşylər, qəməldə bēdēn ildə sotsializm tēdēv mēmkīnlegən inkar itev qarəş nēktəhənə təgərəjdər“ („Leninizm məs'ələlərə“, 420-421 bittər).

Partianyn XVI sjezə uq oppozitsianyn qarəştarənyñ VPK(b)-la torov menən jərəşməlyq bulvyn iq-lan itte.

Ləkin partianyn XVI sjezənda undar tar-mar itelgəndən huqənda la, sotsializmde bəjək jēnevde, partia- nyn Leninsel—Stalinsef liniahənyñ

tantanahə „jēdē“ aldynda, Buxarin, Ryjkof hən Tomski hən partianyn ike jēdēlək menən alda kilde, partiaqə naməş menən eşləjəv, tip əjtəp, qəməldə partia doşmandarəna jərdəm ittelər.

1932-sə jıldy oktəbrendə Rytin hən Uglanofardyn kontrrevolytsion gruppahə faş itelde, vyl gruppala şulaj uq Buxarin şəkerttəre—Slepko-f hən Maretski aktiv qatnəşlyq ittelər. Rytinden restavratordəqə platformahə, xəder anlaşıqansa, bətə undar gruppahənyñ programmahə bulqan. Tik konspirativ; qarəş nēktəhənən gēnə ul undardyn ikense glavardər əjrmə gruppə platformahə itep kyrtətelgən.

1933-sə jıldy başynda Əjsmont—Tolmacof—Smirnofardyn kontrrevolytsion gruppahə faş itelde. Partianyn doşmandarə bēdēn saftarəvdyñ qəvyləylər. Ryjkof, Buxarin hən Trotski turahnda VPK(b) UK hən UKK birləşkən plenumy—ulardyñ, doşmandarəqə qarşy kərəşəv urnəna ular unan sittə, xatə Əjsmont hən Smirnof menən bəjlənəş totop kilde, vyl ulardyñ kontrrevolytsion eşməkərlə- tərən dərtiləndərv tīgən hyd, ine tip jaddy.

Uq oppozitsianyn tēpsəktərenən hən qaldəqtarənyñ torqan 1932-1933-sə jıldardəqə bətə gruppərovkalardə xarakterlap ip. L. M. Kaganovic əjtte: „Ularədyñ ideologialar tuly məqnə- hēndə kontrrevolytsion, zagovorsy- lyq, qorotqosloq ideologiahə buldy“. („Partianyn XVI sjezəna“, XVII sjezəna“, 37 bit).

Undardyn elekkə liderdər yddərenən qoraldarən taşlamanlyar, partia- qə, sovet vlyəna qarşy kərəştən baş tartmanlyar. Faktar—partiaqə qarşy kərəş loqikahə Buxarinde hən Ryjkofyñ trotskizm lageryna kiltergən- lektə həjləjdər.

Ə trotskizm inde eşsə slyñfi safynda politik aqym bulvynan kyptən tuq- tany. Trotskizmdyñ tamərdər bēdēn ildə tygel, ə kapitalistik solqə- nvyda. Trotskizm politik aqymdan qanly yltərəvsələr, şpiondar, diver- santtər şajkahəna əjləndə.

Trotskistik-zinovjevsef faşistik ban- daldardyn şpionaz, diversta hən qo- rotqosloq metodtəryna kysevde turahnda undar xəbərər bulqandar. Undar vyl platforməny urtaqlaşqan- dar. Ular da şulaj uq, trotskistər ke- vek, politik aqym bulvdyñ tuqtanly- lar hən xalyq doşmandarənyñ qo- torqan vandahəna əjləndələr.

Buxarin hən Ryjkofyñ partiaqə hən sotsializmqa qarşy kərəş tarix- tərənən, bēdēn ildə burzuaz restav- ratsia xaqəna jəhaqan xurlyqly „pod- vigtar“ tarixtərənən qəvaxət final- dər oşolaj.

Slyñfi kərəş davam itə. Buxarin- de hən Ryjkofyñ partianyn səqarqan VPK(b) UK-nyñ fevral' plenumynda (1937-sə jyl) jəhaqan ydēnən dokla- dynda iptəş Zdanov əjtte:

„Eşsə slyñfi diktaturahynan kilə- səkə lə doşman kapitalistik slyñfi- tərədyñ qaldəqtarənyñ hən faşistik bur- zuazia agenttər bulqan trotskistər- dyñ-zinovjevsefərdən, undardyn hən xalyqyñ başqə doşmandarənyñ qar- şyləqtarənyñ rəximhef qul menən alyp taşlarqə „ura kiler“.

Revolysion ujavlyq, partia hən xalyq doşmandarəna nəfrət—vñna so- vet jəştəre partia UK plenumy qarar- dərənən jəharqə tejeş bulqan poli- tik hədəmtə.

M. Moskaljof.

Beloret kыл'tura harajy ergəhendəgə biblioteka mēdire ip. Serebrənnikova yd initsiativahə menən staxanofslar- dyñ qatəndər arahənda nədanlyqty bētdərv tynərgə oşostordo. Vyl ty- nərək his tuqtavhyd qəş bulvəna eş- lənə.

Hyrəttə: tynərəkten geografia də- resəndə. (Edvardof fotohə).

GLEB USPENSKI

(Ylvenə 35 jyl tulyv ajqanly)

Gleb Ivanovic Uspenski 1843-sə jıldı Tula qalahənda cinovnik qəiləhendə tulyqan. Ul jadəvyn—narod- nik, ydēnən donjaqə qarəş hən jad- malarənyñ menən, elekkə Rossianə qo- loqtan səqərv eşən kərəşəvde kərt- tiəndərgə tajanp eş itevse razno- cīnəstər safynda inə. 1870-sə jıldardəqə raznocīnəstər ədəbiəte başlysa xalyqşyləq, xalyq həjəvsən- lek nastroiñelərən saqyldərvyn menən bıldəle.

Uspenskiden əbərdəre ocerk hən xikəjlərdən tora. Ul vyl xikəjlərən- də kyberək politika, jəmqiət turahnda feker jəretə.

„Juqalqan uram nervalər“ tīgən bərənse ocerektər jyləntəqənda ul provensia məşcəndəren jada, hən ydēnən slyñfi mənfəgərtərən anlap jətə almaqan tyvəngə eşsələr qatla- myñ 60-sə jıldardəqə „Masterovşi- na“ny kyrtəhə. „Bələv“ tīgən jyləntəqənda ul zavodtan qvnylyp batşaqə nəfrəten kytərvse proletar Mi- xail Ivanovic turahnda jada. Kyp kenə ocerkərdəndə „ul, krəstjəndər- dən anyn kytərgə tərşəvynsə narod- nik intelligentsia obrazyn bīrə. Jə- jəgə tən joqoh“ h. v.

Huqə tavanəraq „Vlast' zemli“, „Avyl kəndəlegə“ tīgən əbərdərdəndə ul krəstjəndər tormoşon tasvir- laj. Uspenski vnda, bər jaqlap jarlylar- dyñ tynvyn, ikense jaqlap avyl- da juqar qatlam ykēven jada. Hən ulardyñ arahəndaqə qatlam, urta xəl- lə krəstjəndərdən tormoşon kyrtə- tə.

Uspenski kapitalizmdyñ alqə kitev əhmīatənə tēşənmej. Ul—kapitali- zmdyñ alqə kiteşə rus xalyqynyn tēp xəstəttərənə qarşy kilə—tip qarəny. Unyn, avylədaqə qatlamdar, promjş- lennost' kapitalizm ykēv menən na- tural' xuzalyqyn jəmereləvə turahnda- qə jadmalər unyn narodniktər- sə donjaqə qarəşynda qajly vaqyt qarşy kilelər.

Uspenskiden revolytsioner-narod- niktər menən bəjlənəşə unyn əbər- dərəndə, bīgərək tə huqəlyənda nəq saqyla. Ul „Kapital vlyas“ n- gən ocerektər jyləntəqə jadəv tura- hynda ujlaj. Ləkin vyl fekeren tormoşqə aşyrə almaj. 1902-sə jıldı ylə.

Yëvge totqarlıq jahajdar

“Əfə Motor zavodı komsomol komitətinin təvge oşmalarında so-
juz demokratiyası vətəni. Hünqə 5
ajda qına 9 oşmalara komsoorgtar
alıstırlıqandarı. Ularđın kybehe
komsomolestardın deşem jıylıyın-
da hajlanıp tygel, ə komitet təqə-
jenləve vujınsa komsoorg bulalar.
Bında elekke komsoorgtarđın „eşləj
almavdarın“ səvər itep alqandar. Ə
ularqa Jardım itev turahında komi-
tetselərden ikenə la təkəne juq.

Komitet yəş menən də qıdıq-
hınmaj. 4 aj esendə komitet ber
genə keşe la komsomol safına al-
maqan. Birelgən 25 qariza ajdar bu-
jınsa papka esenən sığa almajdar
əle.

Komsomolqa alıp eşendə, komso-
moldın Stalin rajkomol la halqın-
lıq kyrhətə. Komitetin 1936-sı jıl
qavul itelgən 14 qarizah, rajkom
vjurohında əle la qaralmaqan.

Bıl jeteşhedlektər, komitetla, raj-
komda jəşər kilgən qəmhedlek,
vjurokratik qarıştın jemeşe. Kom-
itetselər vınlı tədətergə tejestər.

İsmajıf.

Ular Alıf Kənsəqışta jəşərgə ham eşlərgə telajdar

Alıf Kənsəqışsı ordenlı Xitəgorovın Sovettar Sojuzın vətə qıd-
darına Alıf Kənsəqışqa eşkə killərgə saqrırp jadqan xatı iləvə-
den kyrləgən qıdđar arahında janlı otklik tapı.

Hyrəttə: Əfə „8-mart“ ismendəge tegev fabrikahın Alıf Kənsəqış-
qa eşkə killərgə teləvsələrdən—Məxəmətjarova (undan hulqa) Bıkvulatova
ham Vəlitova iptəstər. (Urazaxtin fotohı).

Ucalı rajkomolı propaganda eşe menən nasar jətəkselek itə

VLKSM-đın Ucalı rajon Komiteti
hər ber vjuro ultırsında, komso-
moldın nındəj də bulha ber təvge
oşmahına qarata:

— Politik uqıv formalı rəvəstə ge-
nə oştorolqan, komsomolestardın
kybehe uqırqa jərəməjdər, uqıvdar
jəş qına ədələ, komsomolestar, şu-
laj uq propagandis yde la dərəkə
əderlekheđ kilələr—tığən standart
qarar sığara. Bındaj qarardar tik
1937-se jıldı qına dištəlpər var.

Rajonda politik uqıv, deşem pro-
paganda eşendə rajkomoldın ber
sostavınan ikense sostavına mirəb
bulıp kilgən hyipənlek jəşəj.

Rajondaqı komsomolestardın ky-
behe politik uqıvdardan sittələr. Mə-
bələn, tik ber rajon ydəgendə genə
82 komsomoles bulıp, ularđın 40-tan
artıqı politik uqıvdarqa ilyqtırlı-
maqandar. Tynərəktərgə berkefelgən
komsomolestarda politik uqıv menən
„başqa eştərdən buşaqan“ vaqıttar-
da qına şəqellənələr. Uqıvdar jəş
qına ədələ. Zanətiələr ajqa 3 tap-
qır ytkərelərgə tejes bulha la, rajon
ydəgendə jəşər kilgən 5 tynərəkten
berəhendə la bıl ilyəlməj, rajkomol
jətəkselelə itərləgənsə, in regulər rə-
vəstə eşləgən tynərəkə la jəjdən bir-
le var—5-6-qına zanətiə ytkərel-
gən.

Tynərəkə berkefelgən 15 komso-
molestın uqırqa var 6-hı qına re-
gulər rəvəstə jərəj. Ə qalqandar
ber genə zanətiəgə la qatnaşqandar
juq. Kəddən birle var 6 qına za-
nətiə ytkərelde, jəqni 5 kenə tema
uqıldı. Propagandis Qənzəfərıfın
(rajkomoldın politik uqıv bylege
mədire) qəjeve bujınsa, 2 aj inde
uqıv vətənləj bulqan juq.

Uqırqa jərəvse 6 komsomolestan
tik ber Gerasemova qına dərəkə
əderlənep kilə. Ə, qalqandar, vət-
ənləj uqıvmajınsa, vınnan ber nısa
jıl elek tədəlgən konspektların to-
top kilələr. Propagandis Qənzəfər-
ıf yde la şulaj itə. Ul vınlı yde la
tanmaj. Ul dərəs başlanqas ta: „Jə,
jegettər nısek əderləndeged, minen
əderlek nasar, konspekt la qarap
sığa almanım“ tip əjtəp quja. Qənzə-
fərıf dərəkə şulaj əderlekheđ ki-
tep, komsomolestarqa janılyş tən-
sələr birə. Məbələn: qınvar ajında
bulqan ber zanətiə, əderlekheđ
kiləve arqahında „ekonomistlar, le-
galnıj marksistlar ham başqa şun-
daj aqımdar—ular vətəhe la xalıq-
sılar (narodniklər)“ tığən anlatmanı
birə. Ham komsomolestar—tınlav-
sılar vıqqa rızahıllıq velderep, qarş
sıqhalar da Qənzəfərıf yd hydəndə

nıq tora. Tik partianın rajon komi-
tet sekretarı iptəş Nəbiyilin genə
(ul bıl vaqıtta uqıvdın varış mē-
nən tanışırqa kilgəne)—propagan-
dis ham tınlavsılar alında kiləp
sıqqan nızaqtı xəl itə, dərəkə an-
latma vırə. Bındaj xəl ber genə
tapqır tygel, ul jəş qavatlıana.

Qəjnullin jətəkselek itkən—partia
tarixen ejrənev tynərəgendə la şul
uq xəl. Bıl tynərəkə vətəhe 27
komsomoles berkelelep, uqırqa ular-
đın var 4—6-hı qına jərəj. Ham
ularđın da kybehe dərəkə əderlek-
heđ jərəjdər. Tynərəkə uqıv kəddən
başlanqan bulha la, oşo kəngə
tiklem var 3 kenə tema uqıqlan.
Sənki zanətiələr kyberək 2 ajqa ber
tapqır ytkərelələr.

Bıl rajon ydəgendə oşmalar-
da bulqan xəl. Ə, kolxozdardaqı
oşmalarđın kybehendə politik uqıv-
dar vətənləj başlanmaqan da, jəki
ber-ike zanətiə ytkərev menən tuq-
tap qalqan. „Ykəde“, „Baş Ural“,
„Ərgən“, „Jucalı“, „Kymək kəs“ ke-
vek baştaq qına kolxozdardaqı oş-
malarında propagandistar juq. Ə, kom-

somoldın Əlkə Komiteti janında
asılqan kursta uqıtp sığarılqan 5
propagandistan var berəhe genə eş-
ləj. Şulaj uq komsomoldın rajon ko-
mitetın apparatında eşləvse 6 ke-
şenə var berəve genə propa-
gandislyq eşen alıp varə.

Rajonda bulqan propandistarqa
propsiminardar ytkərev, ularđın ins-
truktırlav, politik belemdən kyta-
rev kevek, ber tərle la eş alıp va-
rılmaj. Rajkomol janında propkol-
lektiv oştorolqan bulha la, ul ber
tərle la eş kyrhətkəne juq. Şulaj uq
rajkomol rəvəstə tıvəngə oş-
malarqa sıqhalar propagandistan tik
xəl genə horaşır kitev menən siklə-
nələr, propagandisqa tejeslə Jardım-
dı kyrhətməjdər. Rajkomol jətəkse-
ləre, politik uqıv bylegenə mə-
dire Qənzəfərıf rajondaqı propa-
gandistardın sostavında belməjdər.

Qajsan hın Ucalı rajkomolı pro-
paganda eşən oştorovdaqı bıl tik-
lem javaphıllıqqa sik qujır?

Ucalinski.

JAQŞY ADMINISTRATORDAR, NA- SAR TƏRBIƏSELƏR TURAHYNDƏ

Vaqıqqa şunan başlan: Uqıtvınsı
Bağışef nemes tele dərəsində uqıv-
sı Vəlejeftən „vas ist das?“ tığən
həjləmdən məqnəhen horaj. Vəlejeft
bıl həjləmdə janılyş tərəmə itə.
Uqıtvınsı qavatlap horaj. Vəlejeft
taqın ydənsə əjtə ham „min nısek
anlayım şulaj əjtə“—tip əjtəj. Uqı-
tvınsı Bağışef nervaların qavartıp,
Vəlejeftə taşlana: „Nısek hın ulaj
vədarqa jərət itəhen, bal'vanı“ tip
hygə başla. Qəjratıe uqıtvınsı vınlı
menən genə siklənməj. Vəlejeft
te qıdartqans, iltatqans mıbqıllar-
qa, xurlarqa totona. „Uramqa sıqar-
ıp taşlahan utınqa la jəramajhın
bit hın, hın tıvqans aqas jaralha
utın itep qırqır Jəqırdar ine isma-
ham...“—tı.

Bıl qəddəttən tış vaqıqanındaqı
şunı menən tamamlana. Bağışef
Vəlejeftə klasstan sıqır kitergə qu-
şa, tegehe sıqmaqas, 40 minut dər-
resen ham vətə klasstə taşlap yde sı
qır kilə.

Ə, irtəgehen koridorda, direktor
İmzahı menən „dərestə yden nasar
totov eşən“ uqıvsı Vəlejeftə şeltə
ham hınqı itkərtəv iltat itelgən
prikaz elənə.

Bağışef bıl vaqıqan komitet sek-

retarı Jəhansığə həjləj ham Vəlejeft
kə „sara kyrgə“ quşa. Komitet
jıjnala, şunda uq Vəlejeftə komso-
mol komitet aqzalıqınan sıqaralar,
agitator bulıp eşləvden alalar.

Eş vınlı menən genə tamamlan-
maj. Bağışef, Vəlejeftə tərle Jəqlap
qıta başla.

Vəlejeftə vıqqa tiklem progul ja-
haqan eşən ham başqa ber Jəhalma,
ber ni menən nigedlənəgən eş tura-
hında direktorđın prikazı menən
şeltə vırelə. Qomumən bında tərbiə-
vi eşər, Jəlanqas prikazdar menən
alıstırlıqan bulalar.

Bıl Sərmən peducileşşehendə bul-
qan xəl. Nısek qıdqanıs bulmahın,
komsomoles uqıtvınsı Bağışef menən
komsomoles uqıvsı Vəlejeft arahın-
da ana şundaj zaralı, his ber Janı
məktəp zakonnı hıjmaqan mənəsə-
vət jəşəj. Şul nigeddə ber uqıvsıqı
vətə məktəptən direksianın xata qa-
raş, məktəptə tərbiə nigeddən
vəddə kyneşe kiləp sıqa.

Vəlejeft eştənə tərle bələlər Jəqı-
la başlaqas, bıl məs'ələ Bağışeftən
quşvı bujınsa komsomol komitet
ultırsında qına qujılp tikşerelə.
Pedsovet, uqıvsılar kollektive qar-
şına qujılmaj ham komitet ultırsı-
laj.

Ni eşən Voroşilovsı hıvajsılar tynərgə eşləməj?

Maqar avıylındaqı komsomol oş-
mahı kyptən birle jəşər kilə. Ləkin
komsoorg bulıp Vəlejeft hajlanıp me-
nən oşmanın eşe hynde.

Avılda sojuzdan tış jəstər kyp.
Ularđ oştorovsı, ular menən eş
alıp varıvsı juq. Ytkən jıl uq in-
de „Voroşilovsı hıvajsılar“ tynərgə
oştorolqajın, jətəkselər də haj-
lap qujqan inek. Ul tik qaqıddə
qına qaldı. Ə Maqarda kavalirist
bulırqa tələvə ham Jəqış kavalirist
bulırlyq jegettər kyp.

Komsomol oşmahı, jətəksehe
Vəlejeft komsomoldar arahında ber
nındəj də eş alıp varmaj, xatta hun-
qı kəndərdə vınostar da jıjnalmaj.
Vəlejeft yden vətənləj javaphıd ha-
naj.

N. Xəmzin.

Polit uqıvdar ədələ

Beloqataj avı sovets „Zevotna-
vod“ kolxozı ergəhendəge komso-
mol oşmahında politik uqıvdar
xəder vətənləj hynep qaldı. Qış
bujına ber genə la fajdalı zanəti-
lər ytkərelgəne juq.

Propagandis Xızbuldın yd eşendə
ber tərle la javaplılyq hıdməj, vınlı
ikense sıratlaqı eş tip hanaj, ə kom-
soorg Vəlejeft bıl jeteşhedlekə qəm-
heđ rəvəstə tınslanıp jata.

Bıl xəldə komsomoldın Beloqa-
taj rajon komiteti la Jəqış belə. Şu-
laj bulha la bıl oşmaqa kiləp Jər-
dam itkəndə, tədətev sarahın kyrg-
əndə juq əle.

Hadıjıf Savır.

Sovet skripactarı turahında Belgia matbuqatı

Bryssel, 3. Sovet skripactarın
xalıq-ara konkursta jənevərdə Bel-
gia matbuqatının iltıbar ydəgendə
torə. Gazetalar sovet muzıjkanıtar-
nın dur hyrəttəren ırnlaştıralar ham
muzıjkal talantı turahında sovet xə-
kymətenə qajqırtıvın bildələjdər.
„Etual' bel'z“, in qıjn əbərdərdə
bik jənəl qaravı sovet skripactar-
nın virtuoziqlar zyri aqzaların qə-
zəpkə qaldırıp, tip Jada.

şında la havaq alıp tənəgendə ty-
gel, ə Vəlejeftə komitet aqzalıq-
nan sıqarıp eşən genə qujıla. Şu-
laj itep uqıvsı komsomoles Vəlejeft-
tən dərəkə yden nasar totov fak-
tın tərbiə jıylında fajdalanıp, bıl
faktın havaq alıp ırnına ber nısa
vjurokratik prikaz menən siklənələr.

Sərmən peduceleşşehendə qomu-
mən eştər maqtarlıq tygel. Dəres
qaldırıp, progul Jəhav 20 protsentqa
jətə. Bıl in təvdə dərəkə 5—10—20
şər minut hunlap kilevse uqıtvınsı-
lardan başlan. Komsomoles uqıvsı
Bağışef xatta ber səqət 15 mi-
nutqa tiklem hunlap kilgəne var.
Dərəstən olğərməvden kyrhətkese
25 protsentqa jətə.

Komsomol komitet ydenən eşən-
da bıl faktardı əsa atıaj. Sekretar
Jəhansın komitetin „navəttəge
eşən atqarvıdan buşamaj“. Bıl eş
inde vınos jıjnıv, isemlek tədəvden
qıbarət. Təp burıs—komsomolestar-
dın kommunistik tərbiəv, uqıvsı-
lardı uqıv sıfatın kytərevgə tup-
lav, komitetin kəndəlek eşendə sa-
qılmaj. Ulaj qına la tygel, bıl vət-
ənləj tənəp qalqan.

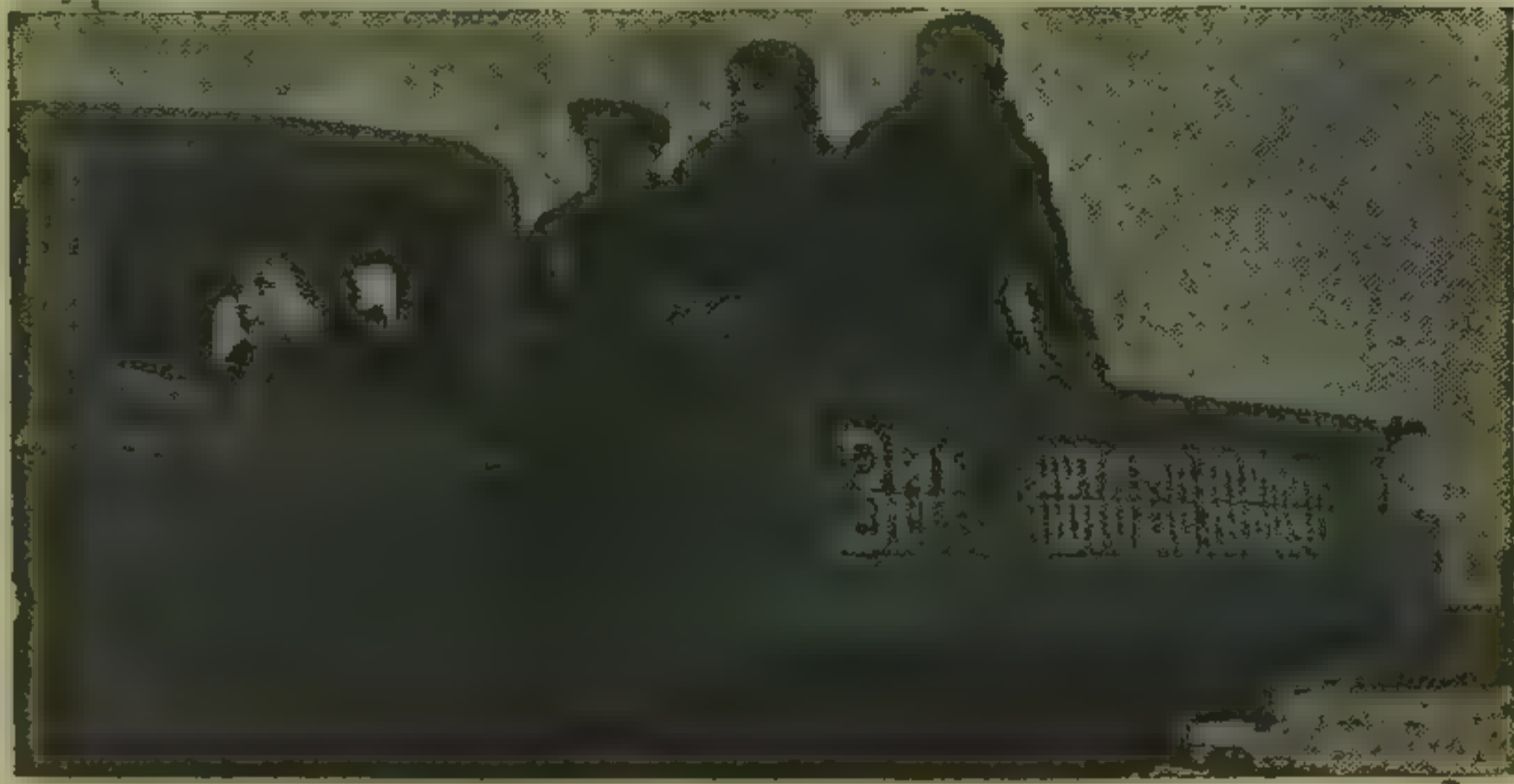
Bıl vaqıqqa Sərmən pedagogla uci-
leşşehendə tərbiəvi eştən torəsona
nıqlı iltıbar menən qararqa ham
Bağışef kevek jəgənhəđ administra-
torlar menən qıdıqhınırqa məzayr-
laj. Ə. Alek.

(SSSR Sovnarkomb ergähendäge Bötä Sojuz tizkul'tura komitety predsedatele
ip. XARCENKO menən höjləşev)

Bedden avtomobil zavodlar kon-
veyerlan har kon jederlagan masi-
nalar sayqa. Avtomobil bedden tor-
moşovodqa, ekonomikaşodqa, kul'-
turavişodqa nqlş raveşt inå. Avto-
mobil parknın ybeve bedden alqa
avtomasiinalarđ jaqş jereť belev-
selar eđerlevde veta kinlege menen
quja. Bına şunıñ esen de, Sovet-
tar Sojuz geroj Lapidovskiñ av-
tomobil sportn kinajtev turahnda
„Pravda“ redaksiyahna jadqan xatı
jenle otklik tapı. Iptaş Lapidovski-
ñ xatına bulqan kyplagan otklik-
tar, avto-moto sport eßen kinajtev
bulınsa kyp kenå qalalarda, pred-
priatielerde, xatta kolxozdarda prak-
tik eş başlav, avtomobil sportn nql-
ş raveşt kinajtev momentı tulıhı
menen olgergenlekte kyrhata.

Bədgə jəderləgən, mənəlgə həvəs-kər şoferdər ədərlergə kərək. Bı bık jətdı həm javaplı eş. Unı kın qatlam jəməqətsəlekte bıqırtmaı torop başqarın mümkün tıgel. Sovet jəstəre arahınan, komsomolestar arahınan avtomobil həm motodsiklet rolənə ultırın əsən dır teləgə bulqan kypılən keşelər tabın tura-hında his bər şık tə bulırqa mümkün tıgel.

Avtomobil—motodsiklet sporty so-
vettar ile xuzalyqy esen de hem
ovorona esende la bik dur ahmiat-
ka eja. Avtomobilde jaqsy joretu
belevse har vaqyt tankqa kysep ul-
tyra hem vojevoj mashinany sovettar
xalqyny doşmandaryna qarşy alyp
bara ala. Sovet jaştare avtomobil
hem motodsiklet ese texnikahyna
eja bulbrqa, a bed ulardan mashina-
lar joretu belevselar hem kilasak
tankistar tarnielarqa tejesbed.

Məskəv Stalin isməndəgə avtozavod jəstərə sovetlər sojuzı gerojı ip. Ləpıdovskidən avtoməşinalardı jərətəvsələr turahında tıgən xətnə qajnar otklik mənən quşıbdılar. Zavodtın ovtoklubı eşsə jəstərdən məşinalar jərətəvsələr ədirləj başlanı.

HYRƏTTƏ: Avtoklupta uqəvsylarđın praktik zanətiəhe. (Sojuzfoto).

Betə Sojuz həm jerle fizkul'tura komitetarının nurys--in jaqn kəndə esendə avto-moto sport əlkəhendəge eşten qənaqətlənməblek bulvın tıd vaqıt esendə tədətevdən tora.

Komsomol oğuşmaları massov] avtomobil sport] oğuştorovd] başlap jerevsələr bulırqa tejeşər. Bulqan memkinlektərdə fajdalanıp, avtotraktor masterskojdarında həm zavodlarda, avtobazalarda avtomobil əjrənev tynərəktəre oğuştororqa kərək. Avtomobil eşən əjrənev bulınsa predpriatielərdə, ucresdenielərdə, uqıv jorttarında, sovxoz, kolxozlarda, MTS həm başqa oğuşmalarında

tyñərəktər ojoştorolorqa tejeşlər.

Massoviy avtomobil sportyn kinaj-
tev, hər ber komsomol ojoşmalar-
nın namah eše bulıp əverelergə
tejeş. Jastardıñ bul massoviy xə-
kəten ojoştorovqa qomasavlavş,
komsomol ojoşmaları həm fizkul'tu-
ra ojoşmalarının borla almavşılq-
tarı menən kərəşergə kərək. OSO-
aviaxım həm profsojuz ojoşmaları
komsomol ojoşmaları menən ber yk
kyləmdə jaqın kəndər esendə sport-
tın in populər tərđärenen berehe
bulıp əverelergə tejeş bulqan avto-
mobil sportın kin kyləmdə jəjel-
derergə telestar.

(TASS).

KIM—GEROJDARЬ.

İspan xalqının vətənliləri

Biləvliya artilleriya snarədenəq oso-
raqly şartlavənan, İspanlanəq berləş-
kən Sotsialistik jəstər federatsiahənnə
əs jətəksehe: Trifon Midrano, Luis
Rodriges Kuesta həm Avgustin Sapi-
rajen iptəştər hələk buldb, tıp xəbəər
itələinə inde.

Valensiála syqarýla torqan „Frente Rojo“ gazetahý (kompartia organý) waqýthýd háläk bulývsý iptäštärdän tärzämäi xäldären wäýýr syqardý.

Trifon Midrano

Trifon Midrano 1910 jŷlda Madridtŷ eŷselŷ kvartalŷnda tŷvŷ. Keŷe vaqtŷnan uq ul stolŷr masterskolŷnda eŷlŷrgŷ baŷlanŷ. ŷunda uq komsomolqa, ŷ bŷnan huŷ kommunistik partiaga ŷnŷ. Trifon Midrano, 'partianŷ geniral' leninŷ eŷen hiŷ tŷprŷŷvŷŷd kŷrŷŷep, komsomol oŷoŷmaŷnŷŷd berenŷe ŷafŷna kŷtŷrelde. Ul komsomoldŷŷd Ydŷk Komitetŷna haŷlana, hŷm huŷnŷn komsomoldŷŷd geniral'nyŷ sekretarŷ bula.

Ələ 1934-se jıldıñ avquşında uq Trifon Midrano kyp kenä jylblyştarda komsomoldy sotsialistik jəstər mənən berləştərev esən qajnar syqyştar jahanı. Byl berləşev, asyda odaq tormajınsa Oktəbr' huqyştarynda, komsomolestar, sotsialistik jəstər mənən bergələp faşizmqa qarşy qorallı kərəş alıp narqan maldə, 1934-se jyldaqy Asturia qudqaləşy kəndərendə tormoşqa atqarылды. Qudqaləştan huñ Trifon Midrano qulqa alına hām Madridten Karsel' Model' tigən tər-məhənə ultarытла. Tərmənən syqqas ələ xalыq fronty jengəngə tiklem, Midrano Məskəvgə Kommunistik Internatsional Jəstərdən VI-kongressyna delegat itep jəbərələ.

Kongresstan hın Midrano taqı la energialıraq eślap, jastardın ike ojořmahında berlesterevqa ireste.

Faşistik fətnə kytərev mənən Mid-rano Madridqa kilə həm frontqa Ocandianaqa (Biskajja) qa kitə. Lə-kin jəstər arahənda alıp varırlıqqa tejeş bulqan kisekterelməş eş unı kire Madridqa saqrıp alıvıñ talap itte. Ul başqalala tədəlğən 5-polkta huqıqş belemen ojrənevde davam it-terde həm Asturia qudğalıbş vaq-ıynda ydenen pulemjotı jənbəda qe-rojdarsa hələk bulqan komsomolka Aida Lafuente ismendəge batal'jon-dın komandire itep bildələnde.

Bынан һуң Мидрано Навал' перал' де Пинаres фронттарында генерал' Мангaдо колоннаһына ҡаршы һуғышты. Бынан уны тағы Мадридқа сағыралар. Был июль ул ында берләшкән Социалистик Җәстәр сојузының оҗоштороv-комитетъ секретарь вuльр есләй. Трифон Мидрано был еште, уҙәк генерал' штаvының аqзaһы вuльv менән бергә алыр барды.

Madridten tynshyňd dekabr kändärendä Midrano ydenenä Aida Lofuente ismendäge salal'jonyna kire qajta häm ber yk waqytta Madridten oworona komitetyna aqza itep bildälänä. Ber ni tiklem waqyttan huň ul jastardęň milli konferensialarına әder länev esenä Valensiaga jевәrelә. Konferensiala ul, yđ safyňa komso-moldardь häm Sotsialistik Jastardę ber lästergән Sotsialistik Jastar Federatsiahnyň general'nyj sekretarь bulьp hajlana. Ber yk waqytta Midrano İspania kompaniahnyň Yđәk Komite-tynda aqza bulьp tordö.

Luis Rodrigues Kuesta

Luis Rodrigues Kuesta Asturiala tsv-
dъ. Profissiahъ vujensa ul muzykant

bulqan. Kuesta, Sotsialistik Jəstər so-
juzına inep, 1934-se jıdın oktabren-
də bulqan Asturia qudqalıbında ak-
tiv qatnaşa. Qudqalıb tar-mar itelgən-
dən hun, politsia tərəfinan eđər-
lən xəldə, ul idən aştı eşen davam
itterde.

Sotsialistik Jəstər Federatsiahə İspolkomının aqzahə bulğan xəldə, Rodriges Kuesta, faşistik fətnənen təvgə kənəndə yk ventovkaga totondo. Ul Madriden La Montan'ja tigən kazarmaların ahyv huqəştynda qatnaşt, Alkala de Enares, El' pardo, Samosijerra, Gvadarrama huqəştarənyən qatnaştəhy buldy. Rodriges Kuesta rota komandire, əynən hun politik komisar bürəşnə ytər 3 aj vujəna huqəş ləniətynda qaldy.

Berləşən Sotsialistik Jəstər Federat-siyanın İspolkomı təvdiqləyir, ul frontan saqrırla həm unın sostavına inderele. Hünqə vaxtıarda ul ydək general' ştavnın həm Madrid komi-tetinin aqrzahn buldı.

Kuesta ydenen tragidik ylemenə
tiklem Feryel' frontında huqışt.
Uqı barı 27 jəş ine.

Augustin Sapirojen

Tavş Avgustin Sapirajen Biskaj komsomolnıñ general'nyj sekretarı hem İspaniala jastardıñ berdimlege esen koraştı in aktiv qatnaşvıylardıñ berehe. Faşistik fetnə kytärelev menen, Avgustin Sapirajen frontqa kitte, faşistar menen huqısqanda ul ike tapqır jaralandı. Ul, yden Ovleda artındaqı fronttan menen qarlağan "Tamas Macave"nıñ kolonnaında, batal'jon menen komandovaj itte. Huqıq vaqıtlarda Avgustin Sapirajen Biskaj jastare ojoşmahıñnıñ organizatsion komiteti sekretarı buldı.

Pionerdar jaqşb uqbjdar

Şişmə rayonı Jabalaqlı tülkü bülmaçan urta məktəbində Stalın həm Voroşilof ismində otrədtər-dən pionerlər uqəv jəlnən III-sə streğən unıylı tamamlanırlar. Pioner Dəvlətin II-se sirektə 6 dərestən elğəşə almaha, xəder unıy bər ge-nə „nasar“ bildəhe ləjuq, 4 dərestən „jaqş“ qa uqəj. Stalın ismində otrədtən Kamajlı, Xəzəjəva, Dinis-lamof, Qəliəkəref, Voroşilof ismen-də otrədtən Xismətyllina, Loqma-nof, Qəzizəva həm başqa kyp pionerlər tük „otlicno“ həm „jaqş“ qa qəna uqəjdar.

Şulaj uq nasar uqıvsılar da bar
əle. Məhəlan, Dinislamova 8 dərəs-
tən, Vaxitova 5 dərəstən „nasar“
bildəhe aldılar.

Bed uqvy jynynn huncq slregen-
da otrædtæ, zvenolar arahnda sot-
sialistisk jaræst jæjelderep jæværev ni-
geðenda ber genæ uqvyssynn dæ
ssynst qalmavv esen kerææved.

Pioner vozat'jy Vatyra'jyva.

Xarbi ucilışşelerga inerga tela- gan studentlarqa tulb jardam kyrhaterga

SSSR Sovnarkomı ergähendäge juqar maktap eşe bulınsa Betä Sojuz Komitetınnıñ predsedatele iptäş J. J. Mezlauk, narkomattardıñ uqıv jottarı upravlenielärenen nacal'nik-tären häm Sojuz respublikaları Narkomprostarınnıñ juqar maktap upravlenieläre nacal'niktären, xärbı ucılışselergä (bıı ucılışselergä sirattaqı qabul itev 1-se apreldän başlandı) inergä telävsä studenttarqa tulı jarđam kyrhätevgä mäzbır itte. Ytkän jıl, uqıv jottarı direktordarınnıñ jastardıñ xärbı eşkä birelergä telävdärenä qarşı kilep, xärbı ucılışselergä inergä telävsä studenttarqa totqar jay hav häm otbor komissialarına jenärev esen ularqa dokumenttar bir-mäv vaqiqalar bıztaq bulqan.

TURA ATŪVSŪLAR- DŪN JARŪSŪ

Oşo jıldın 15 aprelenən başlap, Ural xərbı okrugına qaraqan vətə məkəptərdən in jaqşy atıvsylar, Başıqortstın Meditsina Institutınyın in jaqşy atıvsylar mənən sıttın torop atıv, jaryşy udqarasqlar.

Başqortostan дәvlət Midsitsina İnstitutu 1-se marttan başlap, әдәрlek еш алып бара. 28 кешәнән торған бу команда, атыдан уң ара жарышты башланьларда инде. Жарышқа профессор Шіртәнникәф, партия комитеті секретары Шылінді һәм комсомол комитеті секретары Зәйнәтдинәф іптәшәр.дә қатнашалар.

Uq̃vđar nasar bara

Qırmısqalıq rayonı, B—Unqar avı-
sovetı „Frunze“ kolxozında uqıj-ja-
da belməvsələr məktəbi nəsər eşləj.
Uqıvqa jərərgə tejeş bulqan 80 uqıj-
jada belməvsələrden bər 50 prot-
senty qına məktəpkə ıylqıtırılqan-
dar. 14 jəstən 18 jəşkə tiklem bul-
qan jəstərdən 19 keşe, uqıvqa bə-
tənölj tartılmaqandar. Uqıvsılar
uqıv əsbaptar bəmən tulıhınsa tə-
min itelməqəndər.

Xajdər.

Redaktor uryvavshary:
Q. MURTAZIN.

Өйө „Октәвр нәтискәһ“ типогрәфләһ
Бағлавлит вәкиле № 1417

*VKP(b) Ydək Komitetə Plenumunda iptəş STALIN den,
1937-se jıl 3-sə martta jahaqan dokladə*

(IPTƏŞ STALIN DOKLADININ
DAVAM 2-ŞE BİTTƏ)

*VKP(b) Ydək Komitetə Plenumunda iptəş STALINdeñ
1937-se yıl 3-sə martta jahaşan dokladı*

Bərdərə

tomdarıñ bələke lə xəder inde
zvodsızqa nirdelə. Şulaj uq bər
bq tlep sığarılma torqan qovestlar
tıtıbq la eşlonep jata. Bəl jəjan-
ur 50 meñ tiraz menən sığarılmalr
uq tirazda Gertsenden bəllanma
dərə jəjtəntəq sığarıllep, ul mat-
işla nıyuz əcən əzərləp.

Bəl tomdarın sələhə lə xədərləndə
 proizvodstvoqa nireldə. Şulaj uq bər
 tomlıq itep sığarılə torqan qəvəstər
 jəbntıq lə eşlənep jətə. Bəl jəbntı-
 tıqtar 50 mən fıraz mənən sığarılalar
 Şul uq fırazda Gertsenden bəllənma
 əbərdərə jəbntıq sığarıləp, ul mən-
 ıvıqlıqlə pıvıv əcən ədərəkəp.

1937-se jyl

12

APREL

№ 38 (1085)

Ajrm hanb
9 tin

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

В.С.С.Р.

LENINSE

VLKSM-dän

Başqortostan

Ölkä ham Öfä

qala komiteti

organb. 12-jyl

şyqa.

Jadqy säsevda staxanofsy eş ölgeläre kyrhatergä

Ilebedden xuzalyq politik tormoşonda şurähämietkä eş bulqan jadqy säsev başlanvqa hanavly kender genä qaldy.

Komsomol ydnenäp tör burys itep jastärde häm balalarb kommunistik ruxta tärbiälävde qujv menän bergä, sotsialistik tädələştä, ajrvsa alqanda kolhoz komsomol ojoşmalarb alda torqan jadqy säsevde aktiv qatnaşvdarb kenden ydäk burys bulp tora.

Jenel aqyl menän ujlavş qajhı ber, berqatly jetäkselär bik anhat qyna xuzalyq eştäre menän şeqellännev bedden eş tygel, bedden propaganda eşen häm başqa tärbiävi eştärde ojoştoraşvıd bar tip ujlajdar. Döräş, propaganda eşe, politik tärbiä eşe, komsomoldın ydäk eşe. Lakin unı ilebedden politik—xuzalyq tormoşonnan ajrvş qaravş keşelärdän jastärde tärbiäläv, eşen ber jaqlı anlap, şulaj uq eşkä zian kiltärevdäre turahında ike hyd bulvıv mokin dā tygel.

Kyp kenä komsomol ojoşmalarbın, xatta VLKSM Ölkä Komitetbın jadqy säsevde qul qauşvş qarşylav vına şul zianly qaravşın urın alvıvnan başqa nēmä tygel.

Berense sıratıa—jadqy säsevde komsomolestb, nındaj genä eştäre bulvıvna qaramaştan, staxanofsa eşlävenä, ydnenäp ölgelä eşläve menän betä jastär häm kolhozşylarbd udar eşkä ejärtä alvıvna ireşergä kəräk. Ə politik tärbiä eşenän jaqş qujvıqan bulvıv komsomolestb namıb xedmet, staxanofsa eşläv juqatvlyqyna kytärergä tejeş.

Bıjlyq jadqy säsevde qatın-qıd jastärden 120 traktor brigadalarb eşläjesäktär. Brigadalarqa häm unda eşlävse här traktoristkaqa jaqından torop jardıam itev, unda ku'tura, massovıj, politik eştäre ölgelä rävıştäre qujv—komsomol ojoşmalarbın bojevoj burıstary bulp tora. Lakin jastärden ajrm brigadalarb eşe menän genä mavıqır, dan esendä ojor jatırqa jaramaqanlyqtı, betä jastär arahında eşlärge kəräklekte jetäkselär nıqıy anlarqa tejeştär. Bınn esen xedärdän yk kul'tinventarlarb, qıdyl mejeş, kysmā bibliotekalarb, stena gazetalarb qırqa şyqarırqa әderlärge, qısqırıp gazeta uqıvşylarbd, besedalar jahavşylarbd byltergä, ularbd әdäbiät menän tāmın itergä kəräk. Bıbvıv stanb, traktor butkahb, eştän hun jastär jıjnala torqan tavor—komsomol ojoştovşb esen politik—massovıj eş usaqtary bulp әverelärge tejeş. Komsomoldın rajon komitetlarb, tävge ojoşmalar, vıbvıvda—kitaptar, gazeta, zurnaldar, şaxmat, şaşkalar, muzıjka qoraldarb, fizkul'tura inventardarbuldvıvıv tāmın itergä tejeştär.

Jadqy säsevde unıbıv ytkärevgä jajhdıaj torqan saq qyna jeteşhedlekte lā aşā ytmäv—här ver komsomoles häm jastän namıb burys. Jadqy säsev burıstaryn ytävde qämhedlek, xışkynellelek, huqırlyq, yd ydendän tınbıslıqqa birelevgä jul qujvıvmaşqa tejeş. Sėnki doşmandarbd säsevde eđergä tırvşasaqtaryn ver genä minutqa la onotorqa jaramaj. Betä eştäre revolytsion ujavlyq—jenevden zalogı ikänlekte xäterde nıq haqlarqa kəräk.

SIT ILDƏRDƏ

Tenjaq Amerika Quşma Ştattarında eşhedlektan avır xalgā toşorılğan eşselärdän baş kytäreve kenden-kən yna kila. Baş kytärevselärdän döjem hanb 150 men keşegä jeta.

HYRƏTTƏ: Hiliard gostinitsahb eş taşlavşylarbn döjem şyqıvş. (Sojuzfoto).

ISPANIALAQY FRONTTARDA

Biskajja frontında

Bil'bao, 8. Biskajja frontbın Ocandiano sektorında kyp fetnäselär aviatsianb, motorlaştırqan häm mexanizatsialaştırqan cästärdän aktiv jardıam menän respublikasylarbd pozitsialarına ataka jahavda davam itälär. Ocandianonan tenjaq—kənbaştaraq fetnäselär urmandı jandırıp respublikasylarbd janb pozitsialarqa kysergä mävbyr ittelär. Ocandianonan Dima perevalına bara torqan juldä respublikasylar doşmanqa totqar jahap kontratakaga kystelär häm Ejbar sektorında ver qalqvıvlyqtı qulqa aldylar. Respublikasylarbd artilleriahb Plasensialaqy huqıvş zavodına attı.

Fetnäselär aviatsiahb kisä Bil'bao qalahına 3 tapqır bombardirovka jahavb. Fetnäselär samoljotb respublikan istresiteldärdän qasıp bolot arahına indelär häm şuqa kyre ular tarafınan taşlanqan bombalar qalaqa ver tölä lā zarar kiltärä almanylar.

Santander frontında fetnäselär ydärdenen kyp tən tygel juqaltqan Sarxintes pozitsialarına ataka jahavşylar. Odaq huqıştan hun ularbd atakahb kire qaqıldı. Fetnäselärdän samoljottarb kisä 4 tapqır Santander qalahı eştönä kildelär häm aerodromqa häm keşelär jəşaj torqan punktıarqa bombalar taşlanylar. Binalarqa ver nı tiklem zarar kiltärelhā lā, keşe qorvandarb bulmanb.

Urkiola sektorında (Ocandianonan tenjaqta) fetnäselär kyp kendergä tartvıqan qatb huqıştardan hun həzym itevdän yd-ydärdän haqlavqa kystelär. Oviedonb kənjaq eleşendä lāke ziarat rajonında respublikasylarbd pozitsialarına ataka jaharqa ıntıldylar. Odaq huqıştan hun fetnäselär baştäq keşelären juqaltıp kire sigenergä häm elekke pozitsialarına kire qajtırqa mävbyr buldylar.

Ydäk frontta

Pariz, 9. Gavas agentstvohbın xävär itevnā qaraqanda ydäk frontta tınbıslıq davam itä. Tik Gvadala-

xara häm Eskoriala rajondarında qyna artilleria atış bulqan. Estramadura july rajonında respublikasylar fetnäselärdän baştäq pozitsiaların qulqa alqandar. Fetnäselärdän samoljottarb respublikan aviatsia tarafınan här vaqıt otporqa osoraqanlyqtan ver nēmä lā eşläj almanylar. Toledola fetnäselärdän ştab—kvartirahb, pocta häm telegraf binalarb, baştäq kazarmalar şulaj uq Vil'jadolid timer jul stansiahb respublikan aviatsiahbın keşlä utb aştında qaldı. Vil'jadolidta baştäq vagondar, depo häm başqalar jemerelgän. Respublikasylar samoljottarb kire qajtır kilgän saqta fetnäselärdän Aviadalacaq pozitsialarına bombardirovka jahavşylar. Bınn tış ular Madrid eştöndä ver nış saqat osop jöröp fetnäselär aviatsiahbın naljotınan haqlanylar.

Kisä töndä fetnäselär universitet qalasvında ataka jahavşylar. Huqıvş saqat jarım davam itte.

Madrid frontında respublikasylar Korun'ja july rajonındaq pozitsiaların jaqşrttylar.

Ispania jastärenen dır juqaltıvı

Valencia, 9 aprel. Ispanianb faşizmqa qarş jastäre janb dır qajvıvqa julyqtılar. Front liniähe menän vırvşaj avtomobil katastrofahb vaqtında berleşkän sotsialistik jastär ydäk komitetb aqzahb, xalyq armiahb brigadahb komandire Rafil Karasko hăläk buldı.

Jugoslaviata keslä demonstratsia

Vena, 9. Belgradtan, Zagrebala Jugoslavianb faşistlarqa qarş bulqan eşseläre häm intelligentıarbn italia—Jugoslavia dogovorına qarş keslä demonstratsiahb buldı tır xəbər itälär. Demonstratsiasylar ital'jan konsul'stvohbın vınavına inergä ıntıldylar, lakin politsia tarafınan qıvır taratıldylar. Baştäq keşe qulqa alındı.

SSSR Ydäk Başqarma Komitetında

Iptäş I. A. Xalepski SSSR Svöz Xalyq Komissarb

SSSR Ydäk Başqarma Komitetb prezidiumb iptäş Innokenti Andrejevic Xalepski SSSR Svöz Xalyq Komissarb itep bildäläne.

Innokenti Andrejevic Xalepski 1893-se jılda elekke Jenisej gubernahbın Minusinski qalahında, tegevse sem'jahında tıvqan. Fevral' revolytsiahına tiklem—telegrafist. Fevral' häm Oktäbr' revolytsialarında aktiv qatnaşp, vıl osorda profsojuz ojoşmalarında hajlanqan eştärde eşläj. 1918-se jıldın aprelnında bojevoj qıdyl gvardia cästärendä bulp Cexo-Slovaktarqa qarş huqıvş tärda aktiv qatnaşa.

1921-se jılda iptäş Xalepski Eşe Kräştian Qıdyl Armiahbın svöz nacal'nige bulp bildäläne häm oşo eşendä ul 1924-se jılda tiklem eşläj.

1929-se jılda ul RKKA-nın motorizatsialaştırıp upravlenieneni nacal'nige itep bildäläne. 1932 jılda SSSR Sovnarkomın qarar menän revvojensovet aqzahı itep bildäläne.

1936-se jılda RKKA-nın qorallanıvdar nacal'nige bulp bildäläne.

Sovettardın XV-se häm XVI-se şjezdarında iptäş Xalepski VSIK aqzahı bulp hajlana. Bojevoj xedmettäre esen iptäş Xalepski Qıdyl vajraq ordenb menän nagradlanqan. 1933-se jılda RKKA-nı huqıvş texnikahb menän texnik qorallandırıp ölkähendä ajrvsa xedmettäre esen Lenin ordenb menän nagradlandı.

Skul'ptor I. A. Mendelevic Sirgo Ordzonikidzenen dır statujen eşlävde tamamlanb. Statujdn bejeklege 3,5 metr.

Hyrtatä: Q. K. Ordzonikidze (I. A. Mendelevicten skul'pturahb). (Sojuzfoto).

HYRÄTTÄ: Taškentiñ Oktäbr' revolytsiahı ismendäge qatın-qıddar klubındaqı strelkovoı tınaräk aqzaları Manzura (huldan) häm unıñ henelehe Nazakat Raxmanova.

(Sojuzfoto).

QBŞ BUJNA İKE ZANƏTİE

Qırmıñqalıñ rajonı Frunze ismen-däge kolhoz komsomol komiteti qar-şında politik uqıv bujınsa ike tınə-räk ojoştıroqlıqan. Lakin bıl tınə-räktärdän berehendä lä zanətie vaq-tında ytkärelmäj.

Bına partia tarixen öjränev tınə-rägendä qış bujı tik ike genä za-nətie ytkärelde. Başqa urındarda bındaı tınəräktär janı programma-qa kystelär. Bında unı ujlavı la juq. Politgramota tınəräge bujınsa vötenläj ber genä zanətie lä ytkä-relgäne juq. Propagandis Baimof ydendä ber törle lä javaplıyq hıd-mä. Ul yde yk komsokomitet sek-retar. Lakin ber törle lä eş alıp

varmaj. Komsomolestardıñ qomum-jıylıstarı la rajkomoldan väkildär kılğan vaqıtta qına ytkärelä. Kom-somolestardıñ polit uqıvıarqa jö-reštäre nasar bulqan kevek jıylıst-ıarqa la hiräk jöräjdär. Komsoko-mitet aqzaları Şajbakof häm İslam-muratovalar eştän vötenläj alıñlaş-qandar.

Bındaı jeteşhedlektär hajlanıp qu-jılvıy komitet aqzalarıñ halqın qaravdarıñnan bulha, ikensenen rajko-molsıların da tıvänge ojoşmalarqa sıqıp jardıam itmävderenän kilep sıqalar.

X. Əxmitof.

Oträd vozatıjna jardıam juq

Qırmıñqalıñ rajonı Şeripqol baş-lanqı maktär ergähendäge pioner-dar oträdı kypıt ojoştıroqlıqan ine inde. Komsomol ojoşmañ oträd va-zatıjnı itep komsomolka Qözimäne hajlanı. Lakin unıñ hajlanıvına vaj-taq vaqt ythä lä, oträdte, pionerdar arahında ber törle lä eş alıp varı-maj. Sönki Qözimä pioner eşendä

janı eşläj başlanı. Ul pioner eşe menän tanıy tygel, uqa anlaşılma-ıan eştär kyp osoraj, häm bındaı vaqtıarda vötenläj aptıravda qala. VLKSM-dıñ rajon komiteti bın-daj vozatıjdarqa jardıam itev öbtön-dä eşlämäj. Xatta pionerdar bylege bıl oträdte kem vozatıj ikänen dä belmäj.

X. Latıjpo.

Vozatıj—„minem vaqtım juq“ ti

Maqar rajonı ölgö urta maktävänä, komsomoldıñ rajon komiteti tara-ñnan ölkän vozatıj itep iptäş Japa-rova jevärelgäjne. Pionerdar unı şatlanıp qarşı alıylar. Eştän jaqşı-rıp kiteven köttelär. Lakin eş kire-hensä varıp sıqtı. İp. Japaroova eşkä başlap ta jetmäne, maktär direksiahı unı biblioteka medire häm V-VI-VII klasstarqa fizkul'tura häm jır däre-stärenän uqıtvıy itep bildäläne. Ul qına tygel, Japaroova vaqtıñ asıl-ıan maktäpkäsä tərbiäselär kursına

la fizkul'tura, jır därestären alıp va-rıvıy jökmättelär.

Hödemtälä xäder maktäptäge pio-ner oträdenen eşe hynep qaldı. Uqıvıylardıñ tənäfes araları, mäk-täptän tış vaqtıları buş häm kynel-hed ytelär. Pionerdar törle uylıdar öjränergä teläp möräzäqat itälär, ip. Japaroova ularqa „min ujn bel-mäjem, vaqtım“ juq tip javap ıñr. Bed Japaroovanıñ yd urında eşlä-ven borajıvıd.

Şirqalın X.
Xämzin. N.

75 janı zootexnik

Milovka avıl xuzalıqı texnikumı 1937 jıldıñ 1-se aprelda 75 keşe-gä vıjpuska jahandı. Bıl vıjpuska tik zootekniktärden tora. Ular xäder rajondarqa, sovхозdarqa, sotsialistik

malsıyq ösön köräşkä kitäsäktär. Ular arahıñnan Jäqşämbitof, Zoin, Kalinin, Vildanof iptäştär maktäpte „otlicno“ qa tamamlanıylar.

N. İsmäqilof.

ALBİ KƏNSÖQİŞQA!

Komsomolka Valä Xetagurovanıñ saqrıvıy Sovettar Sojuzıñnı vöta möjöstärenendäge qıddar arahında dur qıdıqıñıvıy qudıqatı. Öfe qalahıñnıñ „8-se mart“ tegev fabrikahı komsomolkaları Bıkvı-latova, Valitova, Brdionova, İbrahimova häm başqalar vötahe 12 qıd komsomol komitetına kilep Albı Kənsöqışqa kilev teläktären bel-derdelär.

Ularıñ komsomoldıñ Albı Kənsöqış krajkomına jadıqan xat-tarında: „Bed hedden menän eşlärge, köräşergä, ber hulıy menän hularqa teläjbäd. Käräk vula ikän vötabeddä tıvıqan ilebeddä haq-larqa vöta ömöröbeddä qıdıqanmajasaqıvıd“—tielgän.

Q. İŞMAJ.

GENUE KONFERENSIAHİ

TARIXI SPRAVKA

Bınan 15 jıl qala 1922-se jıldıñ 10-sı aprelda İtalianıñ Genue qala-ında xalıq-ara ekonomik konfe-rensia asıldı. Unda berense tapqır Sovettar Sojuzıñnan delegatsia qatnaş-tı. Ul vaqtta äle ber genä dur der-zava tarahıñnan da Sovettar Sojuzı jıridik jaqtan tanımaıqan ine. Qo-rallı intervinsia jılı menän Sovet-tar vıasın jemerergä tırışıp unıñ-hıd varıp sıqqas, kapitalistik ildär ydärenen xuzalıq krizistäre qı-bıñ abında Sovettar Sojuzı me-nän savda vöjlänese başlarqa mävır bulıylar. Donja huqıyında jenevse-lär bulıp sıqqan dur derzavalardan Anglija Sovettar Sojuzıñ berense bu-lıp tanıñ. 1921-se jıldıñ 16-sı mar-tında Sovettar Rossiahı menän An-glija arahında savda kileşevenä qıl qujıldı. Bınan qala Germania, Avs-tria, Norvegia, Şvelsia häm başqa İdär menän savda vöjlänesen urıñ-laştırıp turahında höjläşevdär baş-landı.

Sovettar Rossiahıñnıñ janı ekono-mik politikaqa kyseve, qajıy ber ka-pitalistik dävlettärdän dävlet dejetidä-rendä Sovettar Rossiahıñ savda vöjlä-nesenä tartıp menän Rossiala ka-pitalistik qoroloştı kire urıñlaştı-rıp mömkin bulıp tip ujlanıylar. Bıl fe-kerde Llojed Džordz ydenen ber telmärendä: „Rossiäñ kire qajtarıv ösön qorallı kös menän tırışıp bed janıyıştıq. Min bıñ savda jılı me-nän eşläj alasaqıvıd, tip ujlajım“—tip asıqtan asıq ajtte.

Genue qalahında bulqan xalıq-ara ekonomik konferensiahıña Sovettar Rossiahıñnan delegatsia saqrıvıd la bına şul qaraştan sıqtıylar.

Genuela saqrıyılqan xalıq-ara ekono-mik konferensiahında—„ydäk häm Kənsöqış Jevropanıñ ekonomik häm finansıj aqıñnan qajtanın tıvıvı“ tura-hındaqı mäs'älä afitsial' program-ma buldı. Ə asıldı Genue konfen-rensiahında ul vaqtta äle tanımaıqan So-vettar Rossiahı menän kapitalistik il-där arahında vöjlänese mäs'älähe töp mäs'älä bulıp torıd. Donja huqı-şında jenevse bulıp qalqan sojuz-nik dävlettär—ydärenen töp pro-grammaları itep 1922-se jıldıñ 20-28-se martlarda Londonda ekspert-kənaşmähe tarahıñnan eşlängän mäs'älälärdä—Sovet xökymätenen huqıy häm huqıyşqa tiklem bulqan burıstardı häm Sovet vıası zakon-dar nigeđendä konfiskovaj itelgän milektärde İnostranostarqa kire qaj-tarıp nırev, revolytsiala İnostranos-tar tarahıñnan kyrelgän ziandarı qap-

lav häm Rossiala qı sit il keşeläre-nä jaqş häm fajdaly şarttar tıvıdırvı-dı talap itevde qujıldıylar. Asıldı bıl-lar Sovettar Rossiahıñ kolonial däv-lätkä ajländerevgä jynältelgän talap-tar ine.

Genue konferensiahında Sovet dele-gatsiahı—„Jevropanı torqodov“ mäs'älähendä yd programma menän sıqtı. Ə ul programma konferensia-nıñ İntisiatordarı tarahıñnan aldan uq qujılqan ranıkanan jıraq sitkä sıqqa-ine. Sovet delegatsiahı ul program-maqa—dejom qorahıdlanıp tura-hında, sirjo häm bulqan altın za-pastarıñ qajtanın vılev, huqıy burıstarıñ anulirovaj itev häm başqa mäs'älälärdä qujıd. Sovettar delegat-siahı, Sovettar Rossiahıñ tanıqan xäldä huqıy burıstarıñ anulirovaj itken xäldä, Sovettar Rossiahıña kre-dittar birgän xäldä, huqıyşqa tiklem bulqan burıstardı tanıvıd, elekke xosusı milekselärgä konsissia häm orendalar birevgä, xatta ularıñ qaj-ıy ber priteziälären qənəqätlände-revgä varıvıd la rızalıqın belde-rde.

Genue konferensiahıña jıñalqan kapitalistik dävlet väkildäre Sovet təqdimären qabul itmänelär. Ular Sovettar Rossiahı menän siparatıy höjläşevdärgä varıvat turahında yd-ara jäseren kileşev tädənölär. Ka-pitalistik ildärgä, Sovettar ile kyp jı-dar bujına huqıyılqan huqıy häm in-tervinsianan huqıy xuzalıq jemerek-legenän sıqqa almañtaj häm ka-pita-listik ildär təqdim itken kabal şart-tarqa rıza bulıvıd mävır bulıp kevek kyrendä.

Kapitalistik dävlettär, Sovet dävle-te kabal şarttarqa ziza bulıp tigən qaraştarında la, Sovet ile janı ekono-mik politik jılında kapitalizmqa kire qajtıy, tip ujlavdarında la janı-lyştıylar.

Bınan huñ 15 jıl vaqtı ytte. Bıl vaqtı esendä Sovet ile tısqı zajom-dardan häm sittän jetdi kredittärdän başqa, yd köstäre menän yd xuzalıqın ajaqqa vaktırdı, qevätle İndys-tria, kolhoz tädələse, ovoronanıñ jenelmä köstären varıyqqa kiltärde, nigeđdä sotsialistik jəmoqlat tädənö. Sovettar Sojuzı xalıq-ara politikanıñ häm tıñsıyq ösön köräştän vöjek faktorına ajlände. Xäder İnde ber kemgä lä, xatta burzuaz politiktär-dıñ in durdarıñnıñ da baştarına So-vettar Sojuzıñnıñ xocuqıvıd dävlet itep kyrhätärgä häm uqa ydärenen teläk häm şarttarıñ taqrıd köstäre jetmäñ.

„Hedde dur häm mavıqtıroqıy eş köta!“

AKDVA vöjestärenen Azov-Qara dinged krajıñnıñ Albı Kənsöqışqa eşkä kilevse qıddarqa jadıqan xattarı

Rastov Don, 5-se april. Azov-Qa-ra dinged krajıñnan Albı Kənsöqış armiahında xedmət itevse vöjestar Azov-Qara dinged krajı, Albı Kənsöqışqa kitergä telävse qıddarına xat jevärdelär:

„Texo okeanskaja zvezda“ ga-zetahıñnıñ,—tip jadalar ular—bed Şkerjatof ismendäge Rostov tēgev fabrikahıñnan 20 qıddıñ, komsomol-kalarıñ—Marusə Pociakajeva, Anə Fralova, Anə Necego häm başqalar-dıñ Valentina Xitagurovanıñ saqrı-vıvına berense bulıp quşılıvdarı häm bedqı, Albı Kənsöqışqa kilev-däre turahında uqıvıy. Bedgä ki-levse maqtavıy jerdäştärebedde qaj-nar häm vöta jörägebäd menän qot-lajıvıd.

Xäder inde Albı Kənsöqış tanı-malıyq bulıp ydgärde. Ul qevätle, vaj häm säskälänevse krajıd ajlände. Kraj bedden kyd alıvıvıdä ybeven, nıqıvıñ davam itä.

Albı Kənsöqışta Tımyq okean bujdarıñnıñ sotsializm forpustında eşläv dur maqtav häm şatıyq. Qıd-dar tideräk kileged! Bında hedde dur häm mavıqtıroqıy eş köta!

Bıl xatqa AKDVA vöjestarı—G. Strepoxof, G. Naumof, K. Fominka, I. Kurapatkin, V. Şajkindar qıl quj-qandar.

Mixail Kol'tsof İspanianan qajttı

„Pravda“nıñ maxsus xəbərsehe bulıp İspaniala eşlängän Mixail Kol'tsof 8-se april kəndə Məskəv-gə qajttı. Belorussia vokzalıñda Kol'tsofıñ jadıvıylar, „Pravda“ sot-rudniktäre, başqa ydäk organdar häm Sovet matbuqatıñnıñ väkildäre qarşılanıylar.

Kamil Rəşit

BABAJ MENƏN HƏJLƏŞƏM

Avı ...
Saf havanı eşep,
Kirelöp başı
Urmanı uşa il ul,
— "Əjdə qastım alqa— tigan kevek
Hinen taqır, tıda kiñ julyñ.

Qarqa kymelöp jatqan tərşəş öjdər
Halam nyrəktərən halqandar,
Qajqı kymigən jortlar jədən asqan
Dərtle, jəmlə. bulöp qalqandar.
Sal haqallı ber qart tışta tora

Əkren genə nider qaranı.
Ni xəl babañ nider kydəñ
Həndə tormoş jaqşə varamı?
— "Səker ulm, ə hin kem malajı?"
— Kətvəse Xəj ulı babaqaj.

— "Ulañ ikən jaqşə, nindəj tıda,
Dür yəñkənheñ ikən balaqaj.
Qarap toram əle uramdaqı
Xələq dülqənəñ,
Bajram itə ular vöğən
Ydēnəñ mul kənən"

— Eje, eje, fekerdəren dərəş
Kən də kynelle
Həddə jəşərdəğəd babañ
Şulaj tygelme?...
— Xi, xi... xi...

Ulm—ulm, jərək jəş ul
Tik jəlkəgə qarlıq ultıqan,
Jyldar kəməş vətək menən
Başı tultıqan.
Kəjefemde vörsoj uşqandardıñ

Bilde vəkən avı eđdərə,
Uj taşlaham uşqan qara kəngə
Qajqanır kiti tēddərəm.
Bil zamanda nəmə,
Qajqı vətə—

Kiləsəgə vaxet donjanı,
Jəşəv əsən xoquq—xəstər menən
Uraltıqan hinen hər jaqıñ.

Ujlap torbañ ulm bıl tormoşto,
Tik jəşəgə kila haman da,
Jəş komsomol bulöp jərəhən ine
Həddən səsək atqan zamanda.

Jyldar haman ala alasaqıñ,
Ə şulaj da vəkem vışıñıqıñ—
Əle əsənəhən kyermen.
Elektorı kolhoz qırdağında
Jañ zakon gələñ hən hibeşep

Təñs kynel menən ylermen.
Kyərəhe ine, oşo zakondardı
Ujlap tapqan vəkək keşene,
Stalinde əjtəm—
Bəta kəsən,
Bırqan ikən ile eşenə.

Əxmətşarif babañ
İləvə vöğən ydēnəñ taş jortona
Taştan nigəd halqan şikelle,
Stalinie osorqa bülək itep,
Jañ qimmət zakon kilterde.
Bıl zakonda donja kiləsəgə.
Bıl zakondar ıñ bərləq ull
Alqı bəvattardıñ kykrəğendə
İñ qimmətlə bulöp qalı ul,
(37-j).

S. Bakirof

KOLXOZYM QYRB

Qajıñ urmanı vıñda
Kın jalan, dinged kevek;
Qojas nurya tydalməj
Qajlar aqalar erp.

Kyptən tygel qar uşnaqan
Şavlaqan vuran jıñ,
Eş ydəgenə əjlənə
Gyzəl kolxozym qyrb.

Brysseldə (Bel'gia) skripkaselərdən xalıq-ara konkursı buldı.
Hyrtat: (Berense ratta huldən uşqı) konkursta qatnaşqan Sovet
vəkildə—Marina Kozolupova, professor A. I. Jampol'ski, Liza Gilel's.
İkense ratta — Busə Gol'dştejen, pionist A. B. D'jakof, David Ojstrax
həm Mişa Fixtengol't.
(Sojuzfoto).

Rəis Qabdraxmanof

JYRLAHY KILƏ

Talianımdı tırəlderep tartı
Barmaqtarım tēdər telenə,

Ujnatamıñ hıñdər,
Sıñqıldatı

İñ jaratqan matur kəjəmə.
Jır jırlaqı kilə,

Janqıratıqı...
Jırdañ dülqıñlana kyneldə.

Qajqı kyməş kynel
His hyrelməş

Jalqıñlanqan dərtkə tərənə.
**

Tuqan ilem jergə nurdar səsəp
Gəlğə uralıp ber jad kilgəndəj.

Jəşəv əsən irken tormoş nırgəs
„Jırla, əjdə şallan“—tigəndəj.

Nıñ dülqın dərttər
Taşmahəndar irken kyneldə

Beddən jəşlek tormoş gəldərənen
İñ asıdarına tərəngən.

Min jırlajım vıña vatan jıñı
Jərəkke in jaqıñ jır bit vıl,

Jəddər eşlər, janqıratıq jırlar
Əsən kilgən jəşlek osor bit vıl

Bibliografıa

„DUBROVSKI“

A. S. Puşkin əbərə, A. Karnaj tərzəməhe, başqort tēləndə.
Başgosizdat vərmañ, 93 bit, xaqı 1 hum 50 tin, tirazı 10300

Bıl əbər pomeşsıktər tormoşonan
alınır jadıqan. Trojekurof vaj,
dər jər xuzahı pomeşsıkt. Dubrovski
Trojekurofqa qaraqanda kyp tyvən.
Ləkin ular ikehe duş jəşəjdər. Tro-
jekurofın yəp kila tərqan sıvər
qıñ (Maria), Dubrovskidən uqır
jərəj torqan ulı (Vladimir) var.

Ber kən xadimdə aldında Tro-
jekurof, duş Dubrovskidən kələ,
unı kəmhələ, xurlaj. Dubrovski
Trojekurofın mışqıllavına tydə
alraj asvılanıp qajıp kila. Dubro-
vskidən vıl qılanıñ Trojekurofın
uñallandı. Duş aralıñda doşman-
lıq kila. Ul xəder Dubrovskidən ys
alv jıldarın eđləj başla. Ys alv
əsen in jaqş jıñ, Dubrovskidən vətə
imniəhən tartıp alı, ydēneke
jahav bulasaq. Şulaj, ul unı sudqa
vıñ, kyptən hatıñ alıñqan tyrə-
lər his şikhe—Trojekurof fajdahına
sud jahajdar. Dubrovski sudtın qar-
arın belev menən aqıldan şaşa.
Ləkin atahıñan ber tərle la tura
feker ala alraj. Sənki ul hataş,
avıñ, huştan jada həm odaqlamaj
yla. Ber nıñ kəndən huñ Dubrov-
ski imniəhən vətə krəbtəndəre me-
nən Trojekurof milikenə kyseven
aqlatır əsen tyrələr kiləler. Ular
vıl jorita vajram jahajdar, esep i-
rələr. Qunarqa qalalar. Tyrələr joq-

laqas Vladimir Dubrovski ut tərta.
Ydēnə jaqıñ ber nıñ keşəhən alı,
ul jortto taşlar sıqır kila. Jort
menən bergə tyrələr janıp ylələr.
Odaqlamaj, gubernala talavıñlar
şajkahı jərəj ikən, bajdardı, posta-
lardı talajdar ikən tıgən xəvər tara-
la. Bıl əlbittə şajkahı menən Dub-
rovski bula. Trojekurofın Maria
isemle qıñ Vladimir həjə.

Dubrovski ofetsir qıfətəndə at
alıñtırən əsen ber stansiya tuqaj.
Stansiya şulaj uq at kəpər ber fran-
suz jegete ultıra. Şul Trojekurofın
saqırvı vıñıñ ularqa uqıvıñ
bulöp vıra. Dubrovski fransuz jege-
tənə: „ber kəmgə la həjləşməv, v-
gəndən yk Fransiya qajıp kitev
şartı menən hıñ 10 meñ hum aq-
sa vıñm. Tik hin minə ydēnden
vətə dokumentarındı, saqırvıñ
jadıqan xatıñ vıñhən“ ti. Fran-
suz jegete tərğəgə menən un meñ
humı kyrgəs şana. Aqsan ala,
Fransiya qarap jıñla sıqı. Dubro-
vski uqıvıñ bulöp Trojekurof imi-
niəhənə urıñla. Fransuz uqı-
vıñnıñ Maria muzıkanan dər-
əla. Ber kən Trojekurofı dər ber
məzles jahala. Bıl məzlestə Dubro-
vskide tota almav əsen ispravnikte
vık qatı qajəpləjdər, kəmhələtər.
Dubrovskidən ydə şul məzlistə ultı-

Qazim Şakirof

OSOVSY QBDQJA

Hin vaxetle xəder, yd qəmərendə
Alıv səsəktərgə vıñnən.
Min bit hıne xəder kyren əsən
Zəngər bolottardən eđləjem.
Hın osahıñ hıdməj hıvıqtardı
Jenəv dərte menən jıñıñ.
Propellerdar tavş janraqanda
Haqıñ kətəm hıne hılvıñ.
Blasındardan jeteđ osqan qıddar
Ber hin tygel beddə kyp ular,
Kyktə, jerdə şavlap dan alalar
İrekle ildə yñkən balalar.
Keskəj saqla bergə yñkən duşın
Nıñraq həjə xəder, şatıñ.
Ber min tygel... Hıne vatan həjə
Həm Stalin vəkək atavıñ.

M. Kərim

JAVLYQ BOLOJAP QALDY...

Tombojoqto ypkən dülqın kevek
İrendəre bergə quşıñ,

Ajırdıñlar—
Kombınzonıñ jeget
Kavınkaqa mənər ultıñ.

—Xuş ələgə hılvıñ,
Kytəreləm

Səlam əjter hıñ aq bolot,

—Unıñ os, vətər Ckaloftaj

Planetanı ura, Bajbulatı

Tañ tomanıñ jıñıñ, tırəlderep

Osqan qarşılaj qıñıñ,

Benzin jəbe vəkər,

Bolot jarıñ,

Qıñ kytərelde samoljot.

Tav vəkətə kevek qanat jəjəp

Bolottardı kıləp inləne.

Ə vırelə kyden kykkə tekər

Javlyq bolojap qaldı həjgəne.
**

Kərəş segnal vıñhə.

Jer tetrəp,

Davı kytərelhə, jıl qupha,

Kavınkala ular bergə bulıñ,

Bergə toror, ikən ber posta.

ra. Qunaqtar esendə talanvıñdan qur-
qıp aqsahıñ sumka menən qujıñ-
na aşıp jərəvse pomeşsıkt tē
bula. Kyp uşlaqandan huñ ul vıl
kiste fransuz uqıvıñ janıñ vərər
joqlarqa—qarar vıñ, uqardən rəx-
sət horaj. Tənnə menən Dubrovski
unıñ aqsahıñ ala, həm Marıanı
başsaqa saqıra.

Bıl vaqıqanən huñ vərər jıl ydə.
Trojekurof kyşəhendə zagranitsanən
qajıp vər vaj knəz tora başla.
Knəz Trojekurofqa kıləp tanıñ, həm
Marıanı qatıñıñ horaj. Teləmə-
venə qaramatın atahı. Marıanı
knəzgə vıñrəgə rıza bula. Dubrovski
uqar jıñm itərgə, unı knəzdən
qotqarırqa huñ vıñ.

Nıxax uqıñ. Knəz menən Marıa
parlap ultıñ sırkəvəndə knəzden
imniəhənə vərərqa jıñla sıqıñlar.
Ber qıvaqlıqqa jıñkəs vər nıñ atıñ,
qorallı keşələr menən Dubrovski
kıləp, knəzden arıahıñ qamar ala.
Ləkin huñ bula. Marıa—min xəder
knəz qatıñ—ti. Knəz unı atıñ qıl-
vıñnıñ jaralaqan bulha la, Dubro-
vski knəzde ylırməj sələmətqaldı-
ğıñ, iptəstərən alıñ yd jıñna kila.

Şul vaqıqlardan huñ Dubrovskide
totmaqş bulöp vər ni tiklem haldat
kıləp ularıñ qamalajdar. Ləkin Dub-
rovski jənə. Dubrovski vətə kaman-
dahıñ jıñp vətəhe menən inəñ-
şep, ydēnəñ jaqıñ vər keşəhən alıñ,
ydə ularıñ ajrıñp kila.

Bılar tıñslanalar, talavdar vıñla.
Dubrovski turahıñda „ul zagranitsa-
qa kıləñ ikən“ tıgən xəvər tarala.

Sportsylar 1-se majoqa æderlænælər

Əlçəge sportsylar həm fizkul'tura kollektivtərə 1-se maj vajramına æderlænə başlanırlar. Hər ber kollektivtən æderleğe sport həm fizkul'tura eştərə bujınsa qala komitety tərəfinan tædølğən plan menən alıp varıla. Bıjıqı 1-se maj paradında qalanın in jaqşy sportsmendarınnan (GTO zasoktarı) 800 keşe, ber kolonnağa beregælər, ə başqa fizkul'turasylar yd ojoşmaları menən sýqalar. Kolonnalarğa ojoşqan hər ber 100 fizkul'turası yd dærenə maxsus forma kejemdər kejenæsæktər.

Kolonnalarđın aldınan Kremel'teşenə inderelep formalaşırılqan avtomatına, ə maşınanđ ırtahına ırtəş Stalin partretı qujılasaq. Avtomatına artınan qorallanqan fizkul'turniktar komandahı, ular artınan vajraq eşlælər varasaq.

Paradlan hun „Dinamo“ stadionında uqıvsylarđın, fizkul'turasylarđın futbol həm başqa tærlə ujdındar bulasaq. G. Pavlof.

Bında Konstitutsianı øjrænævde ədælər

Bələvəj rajonında mæktæptærdən 7-10-sı klasstarında Stalinsel Konstitutsianı øjrænæv eşe 19 fevral'dən başlanırlarğa teješ ine. Ber aj vaqıt ytte, lækın ələ rajonđın qajıhı ber mæktæptərə Konstitutsianı øjrænæv eşenə kereşmægændər.

Rajonda uqıv əsvaptarı jeteşmæj. Başqort həm tatar mæktæptərə uqıv kitaptarı menən vetenlæj tæmin itelmægændər. Qajıhı ber mæktæptærdə Konstitutsianı uqıv eşe leksia ræveşendə genə alıp varıla. Uqıvsylarđın Konstitutsianı uqıv eşenə nasar æderlænævde səvæplə, uqıvdardıñ sıjfatı tıvæn.

Bələvəj ırtı mæktæbenen zavuçı ırtəş Gusef:

— Min ələ bı məs'ələ menən qıdıqıñqanım juq,—tıp javap bıre.

Otlicniktər kænəş-mæhe

K—Usol rajonı. Jalqıd qajın tulı bulmaqan ırtı mæktæp direksiahı həm komsomol ojoşmahı mæktæptəge uqıvsı otlicniktər kænəşmæn ytkærdə. Bında vətəhe 60 uqıvsı qatnaşır, otlicnik uqıvsylar arahında feker alışır nıgedendə ytkærlədə. Bında ular yddærenen nisek otlicno uqıvğa ıreşevdæren, mæktæptə vətə jaqlap ølgelə bulıvdarın həjlænælər.

7-se klass otlicnıge Şaripova xəder ikense jıl inde pioner vözatıy bulır eşlæj. Unıñ otræde ølgelə otræd bulır ıtæplænə. Ul kænəşmælə, otrædtæge artı qalıvsı pionerdarğa jardam itev həm pionerdarđın in aldındı uqıvsylar bulır ıreşevdære eşen taqı la tıvşır eşlæjæsæge turahında həjlæj.

Ular yddærenen jeteşed jaqtarın kyrhætev menən bergə, kilæsæktə otlicniktər hanın kyvæjtev, mæktæptə anı tæriptə nıqlı ırnılaşırın həm artıta qalıvsylarğa jardam itev eşen konkret jeklæmælər aldılar. Kænəşmæ hunınan otlicniktər bylæklændælər.

RƏXMƏTULLIN.

„Sedof“ ledokolı dır ekspeditsia oqa æderlænə

Leningrad, 8. Kænjaq dınged jıl baş ıdarahıñnı geografik bylege „Sedof“ ledokolı menən dır ekspeditsia ojoştororğa æderlænə. Ekspeditsia planıñ unışsı ytv Lapteftar dınged Kænşıqı—Sevber dınged menən totaşıra torqan qurqıñışd həm tæren hıvı navigatsia juldarın asıvğa mæmkınlæk bıresæk.

Ələ Qabul Armia jortonda komandir qatındarı həm Qabul armiestærdən tædølğən ydæşmakærlə xudozestvo tıværage aqzaları səxnələ konsert bırev vaqıtında. (Urazbahtın jıtohb).

„BALTYJQ DEPUTATY“

Tamaşası aldına ydenen vətə qemeren fængə bırgæn, odon bujı, jabyq sırajı, balalarsaq tævıqætlə, qart qalım vaba. Undaj qalimdər—reaksianıñ in qatı osoronda la yddærenen xədmættæren xalıqqa arnaqan, donjağa materialistik qaraşsı nıvıvın eşen kərəşkæn, jænelmæş kəsle aqıl keşelære—ular kyp tygel inelər. Bına tævıqæt fændære duktoır, vøjek qalım Darvınen eşen davam ıltærevse, ybæmlektər fezialogiahı professorı Polezajıf ta qædæl həm kəsle feker eşæhe bulır tamaşası aldına vaba.

Ul kypæn tygel genə, dır fænı xedmæten—jete jıl bujına jadqan kitabın tamamlaj. Ul fæn ølkæhendə taqı janı hyd æjtə. Həm uqa 75 jaş tula. Dır vajramı Unıñ bı vajramı Oktæber' revolytsiahı menən tap bulı. Ul şat. Lækın, xalıq jaqlı bulqan eşen, bol'seviktærgə jardam ıtkæn eşen unıñ tanıştarı, universitetæge dırtarı taşlajdar. Burzua balaları, studenttar unan baş tartalar həm uqa jaqın jardamsıñı, şækerte, Vorob'jef xılnæt itə. Ul ber jalqıdı qala...

Isem kisæhenə jıjıyır aldınan qıña ul matrostarğa jalqıñı telmæş həjlæp qajta, ə bına xəder jalqıd. Qarsıqı menən ıkæv genə...

Juql Ul jalqıd tygel ələ. Bına bol'sevik Bocarof kılə. Ular professor menən ıkævlæp elekke studenttar jırnı hudalar. Bına matrostar bylækkə pajok kılterælər. Tænle telefon şaltıraj: bı Lenin, unı tıvqan kænə menən, dır xedmæten tamamlaj.

Juql Ul jalqıd tygel ələ. Bına bol'sevik Bocarof kılə. Ular professor menən ıkævlæp elekke studenttar jırnı hudalar. Bına matrostar bylækkə pajok kılterælər. Tænle telefon şaltıraj: bı Lenin, unı tıvqan kænə menən, dır xedmæten tamamlaj.

Juql Ul jalqıd tygel ələ. Bına bol'sevik Bocarof kılə. Ular professor menən ıkævlæp elekke studenttar jırnı hudalar. Bına matrostar bylækkə pajok kılterælər. Tænle telefon şaltıraj: bı Lenin, unı tıvqan kænə menən, dır xedmæten tamamlaj.

Juql Ul jalqıd tygel ələ. Bına bol'sevik Bocarof kılə. Ular professor menən ıkævlæp elekke studenttar jırnı hudalar. Bına matrostar bylækkə pajok kılterælər. Tænle telefon şaltıraj: bı Lenin, unı tıvqan kænə menən, dır xedmæten tamamlaj.

Juql Ul jalqıd tygel ələ. Bına bol'sevik Bocarof kılə. Ular professor menən ıkævlæp elekke studenttar jırnı hudalar. Bına matrostar bylækkə pajok kılterælər. Tænle telefon şaltıraj: bı Lenin, unı tıvqan kænə menən, dır xedmæten tamamlaj.

lav menən qollarğa, gazetala sıqqan jaqşy mæqalə eşen tævırlærgə vaqıt tapqan. Juq, ul jalqıd tygel şunıñ eşen dæ professor ydenen qarıtıraqa xas bulqan jereşə menən tantanalı vabır, jortondaqı vətə lampalarđ la qavıdır sıqı. Bı vaqıt undaqı vıvıdan sıfıvı, aqıl kəsə, malajdarında bulı torqan aşqıñı vətəhe bergə quşıla. „Bəd ələ hıvşır qaravıd“—tı ul. Aşqıñı ıdæn bujlar jærej.

Ul avrıv. Lækın ul Petr sovetıñ jıjılsıña varmaj qala almaı. Sænki ul Baltıj moræktære hajlaqan deputat. Ul kılə, tıvunaqı menep jalqıñı telmæş həjlæj.

— Min bında—yd xalıqı menən bergə yd xekymætem menən bergə, ələ xədergə jaqılmaqan univesitetı menən bergə—bında qalam. Sænki revolytsiahı qatnaşıq itev eşen bırelğæn ızge xoquqı min ber genə næmægə lə alıştımajıñı—tı.

„Baltıj deputatı“ vøjek qalım revolytsioner K. A. Timeræzefkə vaqıjlanqan. Eje, bı fil'm—uqa, revolytsianıñ başınan uq qosaqıña atılvıvş Timeræzefkə jaqşy həjkæl bulı ala. Lenfil'em kinostudiahı „Baltıj deputatı“ menən dır eş eşlæğæn. Aktjorlar kollektive fil'mdæ bırelgə teješ bulqan maqsatı sısa alqandar. Bıgeræk tæ professor rolendə ıjnavşy artist Cerkasov yd rolen vətə tulıvıqı, maturlıqı, nes-kælege menən bıre.

„Baltıj deputatı“ fil'mə Sovet kinomotagrafiyahıñnı unışsı fil'mdærenen berehe.

temağa maturlanasıq. Qabul Armia jorto „SSSR dıñ qurqavşsıqı“, kolxozşylar jorto—„Kolxoz xællə tormoşo ybæve“, „Komsomol mæqarife jorto“—„Belemğə xoquq“, kul'tura harajı—„Xalıqtardıñ julbaşsıñı ırtəş Stalin—Sovet ıskusstvohıñnı ruxlandırvşsıñı“ temalarına maturlanasıq. Başprofsovet zdanıhe ergæhendə ılebeddæn danlıqı keşelære galleriahı ojoştorola.

(BaşTASS).

Dramm tıværage jaqşy eşlæj

Qırmışqalı rajonı, „İdel“ kolxozındaqı tævge komsomol ojoşmahı politgramota tıværegendə sojuvıdan tış jæştærdən 6 keşe jærej. Ular tıværektæn aktıv tıvılvşylar ıtæplænælər.

Komsomol ojoşmahı ıntıvıvıahı menən dram tıværage ojoştoroldı. Unda komsomolestar dæ, jæştæ dæ qatnaşlar. Tıværek kəsə menən jış

qıña kolxozşylar eşen konserttar bırelæ, spektakeldər qujıla. Bı tıværek menən komsoorg Narımbajıva jætækselek itə.

Kolxozdın qıdı mæjæşendə lə komsomolestar eşte yd ıntıvıvıvalarına alqandar. Stena gazetahı sıqırlı, qısqırlıq gazeta uqıv, maturlıq kitaptar uqıv planı ræveştə alıp varıla.

M. Salix.

Brazeliæ revolytsionerı Luisa Karlosa Prestesa protsessı

Rio de Zanıro (Brazeliæ) la sıqı torqan „Karrio da Manxa“ gazetahı Brazeliæ sınzurahı aş ytkærlğæn bel-derevde vabır sıqırdı. Bı bel-derevde Brazeliæ revolytsionerı Luisa Karlosa Prestesa-qa protsess başlanıv turahında æjtælə. Belderev bujınsa Prestesa politik totqondarğa qarata qılınılqan hər tærlə jafalavdarğa qarşy protsessıñı sıqırsı jahaqan bulı kæræk. Prestes jalqan qæjæplæv—„armianan dizirterlek itev“ dæ qæjæplænə.

Protsess başlanır sudıælærdən berehe Prestesqa, hın jaqlavşy hajlap alırlıq xalıqıñnı tıgæn bel-derev jahavına, ul: „qomymæn bında næmæ bulqan turahında min ber nı dæ belmæjem“ tıp javap qajtara. Şunan hun sudıæ Prestesqa, hın sud aldında torahın, tıp anlatıv jahaj. Prestes uqa bılaı tıp javap bıre:

— „Ber jıl bujına min tısqı donja menən vətə tæ væjlænæştæn mæxrym itelğæn xəldə, politisia terroratmasfırahında tærmælə ıltærdım. Atvokat jallaqanqı tıkiem mıñə næmæmenen qæjæplæğænlegemde belergəkæræk“.

„Karrio da Manxa“ gazetahıñnı æjtæve bujınsa dopros vaqıtında Prestes ydenen kommunist bulıvın həm „milli azatlıq sojuvı“ jætæksehe bulqanılqıñnı æjtæn.

„Bına şıl xəldə—tı Prestes davam itep—min ydæm ışanırdaj atvokat hajlap almaıñ. Min hajlap dırdaj keşelər bulqan bulıha alır inem. Bına hedğə sinator primjere Avıl Cırmonta. Ul parlamint tıelmæşlege menən fajdalanqan bulıha la kompartiala torovşy keşe tıp, qæjæplænevşelærdə jaqlap sıqıvş eşen qılqı alına. Avıl Cırmont tærmælə vətə tæ qot osqos xəldærdə həm mışqıllavdarđ kiserde“.

Bınan hun gazeta, Prestes kytarænke tavış menən qılqı alıñqan jædærlæğæn matrostarđın həm haldatardıñ nisek jafalanıv turahında həjlæj başlaj, tı. Bı vaqıtta unı sudıælærdən berehe tuqtata.

(TASS).

Redaktor ırnıvabıarı:
Q. MURTAZIN.

Ələ „Oktæbr“ Natıskahı“ ıtipografiyahı başglavlıt vækile № 1425

Kem—
Bojevoj KİM gə quşylar,
Xədnəllə kəndərdən
Jənəlləge,
Şatılmaq əsən kəs hala,
Sul—
İslək İsmən

1937-se jyl

18

APREL

№ 40 (1087)

Ajрым һанә

9 tin

Бетә ildәрдән proletarlar, берләшеgedi!

LENINSE

VLKSM-dың

Başqortostan

Өлкә һәм Өҗә

qala komiteti

organ. 12-jyl

сықа.

JÄSTÄR AVTOMABILGÄ!

Bedden ilebed avtomabilleşkän ilgä äjlänä. Sovettar ilenē avtomabil gegantlar här jyl hajın qala häm avıldarğa kyp menlägen maşınalar birlär.

Avtomobil kysälgän hajın, sovet jästärenen uqa bulğan jaratıvı, unı jörätä belevgä bulğan teläktäre artqandan-arta bara. Şuqa kyrälä Sovettar Sojuzıññ gerojı iptäş Lapidlovkiñ sovet jästären avtomabilde jörätä belergä ejrängä saqrıp jädqan xatı, jästär arahında kın ötklik tapı. Xäder sojuzdın qalalarında avto - motoklubtar, avto - traktor masterskojdarında, sovxoz, kolxozlarda avtomobilde ejrängä tynäräktäre tēdenelär.

Läkin bıl qajätür ähämiätkä ejä bulğan sararı kınäjtēvdä bedden Başqortostan komsomol-ojoşmaları, ölkä fizkul'tura komiteti häm OSO-aviaxim ojoşmaları sitkän tış qämhedlek kyrhätälär. Əie bıl eş kəräk VLKSM Ölkä Komitetında, kəräk turanı-tura vıñn ojoştorovı bulıp äverelergä tejeş bulğan ojoşmalarda praktik jynälēş häm tulı xoquq alqanı juq. Sovnarkom ergähendäge juqarı fizkul'tura komiteti (predsedatele iptäş Kälmitof) tıdēmlē rāveştä bıl turala ber nāmälä dāşmāselek, qatımlavıslıq nēktähendä tora, kēmdärdēnder mēzıyr itēven, ölkärēven kētä. Komsomoldın. Əfē qala komiteti bıl ölkälä ber genä nāmälä eşlāgē juq.

VLKSM Ölkä Komitetıññ bıl jayñ häm komsomolestardı, jästärde kēsle tulqınlāndırğan saraqı narıq birmä jıqarvıññ ölgēhendä, komsomoldın rajon ojoşmaları xäräktēdlek kyrhätälär.

Avtomobil sportıñ kınäjtēvdä bıl rāveşlē tynäräklāngän eşlekhedlek kyrhätēv, komsomolestarda häm jästärde avtomobilgä ejä bulıvıqa bulğan teläktē kyrälätä vıñvıdan başqa nāmē tygel. Bıñan axırla bıl tıdēp tororloq xäl tygel.

Ilebedden qurqavıslıqñ nıqıvıñda dır ähämiätkä ejä bulğan avto-motosport ölkäbeddä kınjynälēş alıvıqa häm bed jästärdän häm qädärdän avtomabilde berense klası jörätä häm kəräk vaqıta nojevoj maşınalar dōşmanıqa qarşı alıp barıvıqa äder bulıvıslar tärbiälärgä tejeşbed.

Jästär avtomabilgä!—tıgēn saqrıv—ul qala häm avıldın här ber jēşen häm qädıñ kēsle tulqınlāndırğa. Bıññ esen kolxozlı avılda, sovxozlarda, maşına-traktor stansalarında häm masterskojdarında, avtomatobazalarda material baza var. Qala häm rajon komsomol ojoşmaları bıl eşte kınäjtēvdä yd quldarıñ alıvıqa tejeştär. Bulğan mömkinlektärdä fajdalanıp avtotraktor masterskojdarında häm zavodlarda, avtomatobazalarda, sovxoz, kolxozlarda, ucresdenielärdä, uqıv jorttarında, MTS häm başqa ojoşmalarda avtomabilde ejrängä tynäräktäre ojoştororıqa kəräk. Bıl eşte OSO-aviaxim häm profsojuz ojoşmaları komsomolıqa bētä jaqlap jardıñ kyrhätärgä häm ydäre ojoştorovıslar bulıvıqa burıslar.

İñ jaqın kēndär esendä ölkäbeddä avtomobil sportıñ, dējem sportıñ ĩñ popylär tērdärenē berehenä äjlānderev—komsomol ojoşmalarıñ nojevoj burıslar.

1917 jıldın 16 apreldä (janı stil menän) Vladimir İlic Lenin Piteragradqa qajta. Vokzalda unı orkestor, qädıñ bājraqtar menän menlägen eşselär, haldattar, matrostar qarşılaı.

Hyrättä: Xudoznik Sokolovıñ V. I. Lenindē Piteragradqa qajıvıñ kyrhätkän kartınahıñan.

SIT İLDÄRDÄN TELEGRAMMALAR

İSPANIALAQ FRONTTARDA

(TASS telegrammaları vujınsa)

Ydäk frontta 14-se april kēndē feñnēslär Xarāsıtas qalqıvısqı häm Fransuz kypere sektorıdarında ydärenē Universitet qalasqındaqı qamalıp qalğan oträdärına jardıñ kyrhätēv maqsatında ataka jahanılar. Atakalar kire qaqlıdı.

Gvadalaxara rajonında respublikaslar Ledankaqa qarap 5 kilometr alqa kittelär.

Eskorial sektorında respublikaslar dıñ qēskärdä 8 kilometr alqa kitep Lasnavas timer jul stansıahıñna tiklem varıp jettelär. Feñnēslär bik jomoşaq qarşıvıq kyrhätelär.

Biskajja frontında, feñnēslärdē qarşıvıq kyrhätēvdärenä qaramatıñ, respublikaslar Bil'baonāñ kēñjaq-kēñsıqıñ yñqajdaqı Urkısıla rajonındaqı ike möhim pozitsiāñ qulqa alıdılar. Feñnēslär bında 150 yiterelgēñ häm 600 jaralanqan haldattarın juqaltılar.

Feñnēslärdēñ samoljottar Bil'baonıqa bombardirovka jahanılar, lākin ular his ber tērlē zarar kilterä almanılar. Qalaqa ikense tapqır bomba ırqıvıvıqa ıntıvıqan saqtarında dōşman samoljottar respublikan aviatsiā tarafıñan qıvır qasırıldılar. Borelēş vaqtında faşistlar dıñ ber bombardirovısqı ut menän solqanqan kējensä Bil'baonāñ kēñjaq-kēñsıqıñ yñqajdaqı Durango qalañ rajonıñna varıp tēştē. Samoljottıñ ekipaży paraşyt menän jergä tēştē. Aragon frontıññ Ueska sektorında Santa Kiteria rajonında respublikaslar ike avır tup, jēñel tuplar dıñ ber batariāññ, 12 pulemjot, ike zenit puşkahı häm bik kyp vintovkalar, şulaj uq 250 äsir qulqa alıdılar.

Ispania moräktäre kolxozslarda qunaqta

Odessaqa allison häm limon kiltergēñ Ispania moräktärenēñ ber gruppahı 7-se april kēndē Odessa rajonıññ Postıjsef häm Lisknex ismendäge kolxozdarqa barqandar.

Feñnēslärdēñ ike paroxodı Taragona portıñna häm Ispaniāññ kēñsıqıñ jar vujındaqı 6 punktıñna bombardirovka jahanılar, lākin bombardirovka dēdēmtähed buldı.

Ispania siktärenä kontrol' planı eşkē inderele

London, 15. Ispania eştärenä tıqımlavıslıq komitetıññ podkomissıahı bēgēñ, Ispaniāññ dingeñdäge häm qoro jerdäge siktärenä kontrol' planıñ 20-se aprelgä qarşı tēngä eşkē inderegä qarar itte. Yd irekle qēskärdärdē Ispaniāññ saqrıp alıv turahındaqı mäsälä maxsus komissıaqa tapşırıldı.

Germaniala qaqlıdı asıvıq

Pariz, 14. Germaniala qaqlıdı asıvıq hēdēmtähendä faşistik gazetalar dıñ ber nisä tipografiāñda eşselärdēñ bājtaq öleşē eştēñ syqarıvıqan. Bājtaq qalalarıdaqı kartonaz predpriatelärendä massovıj rāveştē eştēñ syqarıvıdar ytkärelgēñ.

Vezirstanda sıvalıştardı tıjıv

London, 14. Hindstandan xəbär itēvdärenä qaraqanda, Vezirstanda Angliā—Hindstan vılastar, urındaqı qäbilälär arahında anglicandarqa qarşı sıvalıştardı tıjıv esen dır operatsıalar ytkäregä qarar ikändär. Qjädättä unda 10 mēñ kēslek qēskär totola torqajıñ. Xäder qēskärdēñ hanı 33 mēngä jetkerelä. Vezirstanqa tav artilleriāñ, tanktar, ike eskadrija samoljottar jēvärele.

„Barrikadıj“ zavodıññ rabotniktären byläkläv

Qädıñ Armıāñ qoraldardıñ maxsus tere menän qorallāndırıv vujıñsa xökymättēñ zadaniēñ unıslı rāveştē ytägēñ esen SSSR Ydäk Başqarma Komiteti „Barrikadıj“ zavodıññ 33 rabotnigen ordendar menän byläklärgä qarar itte.

Zavodıñ timersehe A. Je. Mođvintsef, baş konstruktor P. P. Sobennikof häm baş inzener V. G. Cerkasof iptäştär Lenin ordēñ menän byläkländelär. 4 kēsē Qädıñ Jondod ordēñ menän, 6 kēsē Xedmat Qädıñ Bājraq ordēñ menän, 20 kēsē „Pocot vıldahe“ ordēñ menän byläkländē.

„Komsomol“ häm „Smidovic“ paroxodtarı komandalarıññ jadımsı turahında

Sit il eştäre Xalıq Komissariatıññ horavı vujıñsa, İtaliā xökymäte Franko janındaqı ydēñēñ diplomatik väkilä arqıvı, „Komsomol“ häm „Smidovic“ isemle sovet karavtarı komandalarıññ jadımsı turahında beleşkän.

Xäder İtaliāññ Mäskävdäge ilsehe Rosso äfändē Xalıq Komissarı iptäş Litvinofıqa juqarıla äjtēlgēñ karavtar dıñ komandalar Ispania feñnēsläre tarafıñnan alıñqan territoriāla internirovajt itelgēñlegēñ häm „Smidovic“ paroxodı feñnēslär tarafıñnan bilänä torqan Ispania porttarıññ berehendä ikänlegēñ beldēde. (TASS).

Qatıñ-qäd pulemjot komandaları

Xar'koftıñ Tinäkof ismendäge tegev fabrikahında qatıñ-qäd dardıñ kyp kēñä Vorosılofsa atıvıslar var. Bında 200 dēñ artıvıraq qatıñ-qäd avtomabilde jörätä belevgä ejrängēñdär. Bıl fabrikahıñ qatıñ-qäd dardıñ 3 pulemjot komandahı ojoştorqandar. Bıl komandala 36 qatıñ-qäd pulemjotta atıvıqa ejränelär.

SSSR dıñ Sit il eştär Xalıq Komissarıññ berense urıñvabarı iptäş Potemkin bildäländē. Ul nıqıa tiklem SSSR dıñ Fransıalaqı polpredı bulıp eşlāgēñ ine.

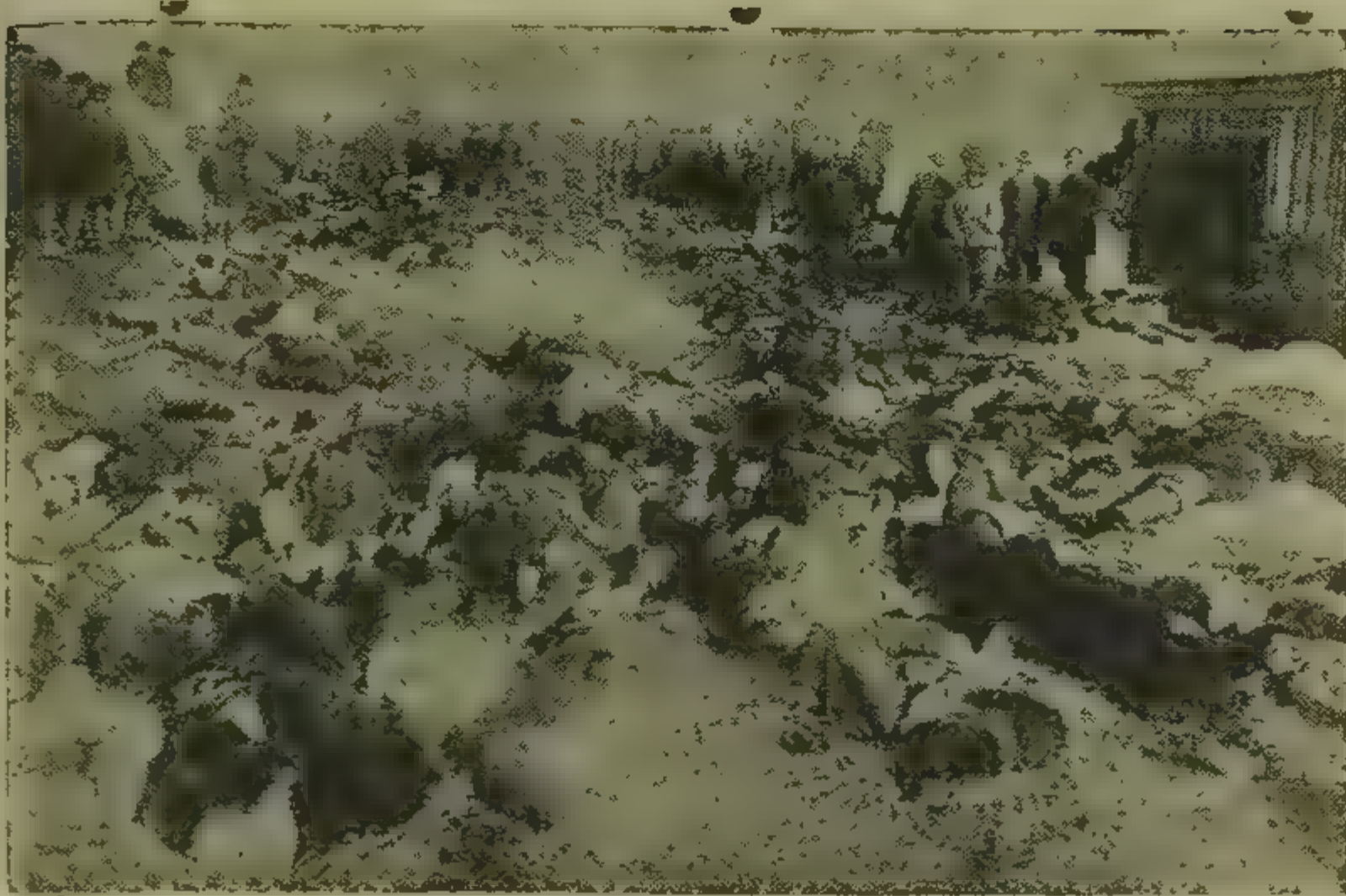
Hyrättä: SSSR Sit il Eştäre Xalıq Komissarıññ berense urıñvabarı iptäş Potemkin

(Sojuzfoto).

Moskva'dan 7 men kilometr, timer jultnan 2 men kilometr jiraqlıqta bulqan jaraq Severden Lena havv ham uqa quşla torqan Alekmaj, Vetima jıqlalar jarı bulıap vaj altın jatıstar jata. Bıl jatıstar rus kapitalistlar esen altın xazinah bulıp averelä. Uqa rus kapitalistlar la ham sit il kapitalistlar la quldarın halalar. Ular priska eşselärenen hunqı tırđären hıqır alalar. Ularđın jekä tire itävenä altın tavdar ejäler. Priska eşselären eksploatatsıalav qot osqos tıs ala. Ular hər kün 12 şər səqat eşlägän xednättäre esen tınlöp kenä eş xaqı alalar. Ul eş xaqtar la torlaq esen tyläv, lavkanan kridetkə alıñqan produksıagə tyläv menen kire xuzalarına qajtarıla. Ul vaqıttıq avır tormoşto Lena eşselärenen beräv vıaj tip xäterläj: „Bed ydeseđ tora torqan serek, jemerek ham jeves baraktardı, „balagaşka“, jə itä „konjuşnıj“ tip ataj inek. Bıl torlaqtarda qışın sdaaj almaşlıq hıvıq bula. Tənla menen jeves kejed itektär idəngə jəvesep tunalar. Eşselär joqlaqanda baştar tunmaş esen byrek kejep joqlajdar ine...”

Priskaqa sittän kilgän eşselärden kybehe ydnenen tıvqan avlına kire ejlänep qajta almaşlıq şarttar esendä qala. Senki priska xuzalar jallanv dogovornıñ sroğın hər jıldın 10 sentävrinä tiklem itep tēdējdar. Bında 10 sentävrinä jıqlalar taşaj başla. Şunıqtan bıl krajdan sşovv his mēmkin bulmaj. Ə qış kenä priskan kitar esen Lena jıqlah vodoöblenän 1700 kilometr odonloqondaq juldı ytergə kərək bula.

Avır tormoşqa Lena eşselärenen sşdap tororloq xäle qalmaj. Kykrakə qara qan bulıp uqmaşqan ys tışqa vārep sşqa. 1912-se jıldın aprelendä altın priskahnda eşlävse 6 mengə jaqın eşse vēr juld eştän tuqtajdar. Zavastovka iqlan itälär ham unda 4 jēd 23 priskanı eşseläre qatnaşa. 17-se aprel kēnēdä

Batša qaskarlarə tarafınan Lena altın priskalarə eşselären atıvđın 25 jıldıqına. „HYRƏTTƏ: Bildəhed avtorđın“ 1912-se jıl 4 (17) apreldə Lena huşqıyş“ fotografıahıñnı reproduksıahı.

politsia zavastovka komiteti aqzalarıñnı vēr oləşen ham eşselärden hajlanqan vākildären qulqa ala. Bıl xäl vətə priska xalqın ajaqqa vātıra. Priska eşseläre ydärenen talaptarında qulqa alıñqan iptəstären qotqarvıd horap Nadezdinski priskahndaq zavod upravlenıe-na ham prokuraturaqa baralar. Zandarm olitser Treşsenko qoralhıd eşselär tərkmənə ut asırqa prikaz nıra. 270 eşse yltelä ham 250 eşse jərəxətlänä.

Lena atıv eşselär sşjıñna berense revolytsia osoronan hun başlanqan atıv, kirev, kəsle terror. jadälav olrədtäre tarafınan ajrım avıldardı vətənla jıqqa sşqarqan qara reaksia jıldarın xäterlätte. Başqalanen 7 men kilometr jıraqlıqta torqan Lena vaqıqahı vēr nısa kēn esendä vətə eşselär sşjıñna işetel-

de. Ul eşselär sşjıñnı ajaqqa qalqıttı. Bol'seviktär partıahıñnı saqrıvı vıjınsa Peter, Moskav, Odesa, Kief, Saratof, Xar'kof, Sormov eşseläre protest zavastovkalarə ojoştordolar. Bol'seviktär partıahı Lena vaqıqahına asır vāha nırde. Ul uqa eşselär sşjıñnıñ xäl itkes kərəşkə massovıj əderlek itep qaranı, politiki tıs nırde.

Bınan 25 jıl qala 17- apreldə Lena eşselären atıv vaqıqahı, qan eskes samoderzavınen ləqnət itelgän javızlıqtarın vērhe ine. Ləkin zandarm puləhe menen qojolqan qandıq vēr qenə tamsıñ la juqalmanı. Rossia proletariatsı burzuazlanı tar-mar itep, vōjek Oktəbr' revolytsıahında jēnep sşqtı.

Xəder sovet Lenahnda Stalinsel Konsitutsia vıjraqı atıvnda vēdēn vətə ilēbeddäge kevek vaxelle ham şatlıqlı tormoş qajnaj.

„Aşqıyş“ vātıñı sşqırqı tejeşle programma ham unı sşqarvıdaqı qamhedlek turahında

VLKSM Əlkə Komitetıñnı III plenumında VKP(a) tarixenən tēp momenttarın ejrānev tynərəktären, VLKSM Ydək Komitetı tarafınan rāblanqan janı programma menən tə'min itev turahında kyp kenə həjləndə. Xatta qasul itelgän qarardä: „VLKSM Əlkə Komitetı vjurohına in jaqın kēndər esendä vāşqort ham tatar tynərəktären əsə telenə tərzmə itelgän programma ham uqıv posovıaləre menən tə'min itergə quşırqı“, tıptə jadıqlan. VLKSM Əlkə Komitetı vjurohı plenumdan hun 6-sı fevral'da vıl programmanı „aşqıyş rəvestə sşqarvıqı ham sşqarvıdı tə'min itevde iptəş Musıñqa tapşırqı“ tıgän qarar da sşqardı.

Programmanı vāşqortısaqa tərzməhe 15 fevral'da Başgosızdatqa tapşırıldı.

Ləkin kərək Musın ham qarardıñ ytləsen tikşerergə tejeş bulqan sekretardar Axmirof ham Prosvernıñ iptəstär programmanıñ aldaqı jadıñı menən qıdıqıñmanıñlar. Başgosızdatıñ aşqıyşlıq menən sşqarvıqı tejeşle bulqan programmanı əsaj vıjına huşvıñna ham əle bulha sşqmavıña iqtıbar itmənelər. Şıl arqala programma ajdar vıjına əbtəl atıvnda jatıp tik 11 martta qıña navorqa vırelə. Başgosızdatıñ vıl däləve vıjınsa programma 1-se aprelgə sşqarqı tejeş ine. Bēgän inde 18-se aprel. Ə unıñ qasan sşqıvı əle bulha bıldəle tygel.

VKP(a) tarixenən tēp momenttarın ejrānev tynərəktäre vāşqort telenə vātıv sşqarvıqan programmanı qasan alırdar, unıñ əle vēr kemgə la bıldəle tygel.

Şulaı bulha la VLKSM Əlkə Komitetı vjurohı ydnenen 6-sı favralda sşqarqan qararın nı esen əle bulha ytləməve ham tynərəktərden əle bulha programma menən tə'min itelməve menən qıdıqıñnıroqı tejeş.

V. I. LENINDEN YDƏK MYZEJENAN

Proletar revolytsıahıñnı vōjek dahıjı

VII. Lenin—janı tip partıanı ojoştorovı*)

„Iskra“ gazetahı Vladimir Il'ic jetäkseləgendä partıanıñ II sjezın saqrıv eşe menən jetäkselək itte. Sjezdı saqrıv esen tıñlıtqı kərək ine. Senki bıl vaqıttı Rossıala revolytsion xərəkət bık şep kyarelə başla. Revolytsion xərəkət menən jetäkselək itevgə, unı dərəb ruslaqa halıvqı, revolytsion marksizm təqlimättäre nıgedendä qorolqan, eşse sşjıñnıñ aldınqı otrəde rolen ytlövse partia kərək ine.

Sjezdı ojoştorov ham saqrıv eşe menən Vladimir Il'ic jetäkselək itte. Zakavkazıala iptəş Stalin bıl əlkə la bık dır ham javapı eştər başqara. Senki iptəş, Stalin Zakavkazıala bol'seviktär partıahıñ ojoştorovı bula.

Sjezd, marksizm təqliməte nıgedendä qorolqan revolytsion programma tēdılq itep, partia tēdērgə ham ydnenen safına eşse sşjıñnıñ aldınqı keşelären tuqlap, Rossıanıñ pomeşık ham kapitalistlar vıasına qarşv proletariatsı ham xedmətsəndərde şturmqı alıp sşqarqı tejeş ine. Şu-qa kyre la Lenin sjezqa delegattar hajlaqanda vətəhenə la „Iskra“ ideahıñ ortalasvıylardı qıña hajlav mäs'ələhen qujıqan.

Bed, ytkän məqaləla Vladimir Il'ic Pıterburgtın xekəmgə tiklem javıv torov tərmdəndə yk partıanıñ programmahıñ jadıvı turahında ejtep ytkəjne. Vladimir Il'ic partıanıñ II sjezına əderlek vaqıttı bıl programmanıñ taqı la vēr nısa tapqır-

dar tēdētep sşqan. Bıl programma sjezd tarafınan qasul itelgän.

Sjezqa tiklem Lenin partıanıñ uslavı projektıñ, sjezd tarafınan tıvqan rezolytsıalardı, sjezdın planıñ, kēn tərıben ham ultıvı reglamintarın tēdēgän. Ydək myzejda Vladimir Il'ic tēn bıl eştərdə nısek ojoştorov turahında bık kyp handa materialdar qujıqan. Unda Vladimir Il'ic tēn qul jadmalarsı ortalasvıylqan.

1903-se jıldın 30 İylendə Bryssel' qalahında (Belgıanən baş qalahı) partıanıñ II sjezı asıla. Sjezdın vēr nısa ultıvı bında ytkän. Hunıñnı, politıa tarafınan kydətēv eşe nıq bulqanıqtan Londonqa (Anglıa nı qalahı) kysərgə məzəvr bulqan. Sjezda 26 ojoşmanan vətəhe 43 delegat bula. Bıl sjezd keşelək dıñjahıñnı revolytsion kərəş tarıxen janı rel'sıqa halıvı sjezd buldı.

Lenin sjezqa kilgän del jıdar mēnən həjləstı. Ularđın Rossıa pıv dər ham eş şartları turahında kərəşla. Tərle temalarđa besedalar ytkərgän. Ul javaj, ləkin bık matur itep ularqa sjezdın əhəmiəte turahında anılatqan. Sjezd delegatı iptəş Sıtman bıl həjləşevdərđan hun qalqan tı-bır turahında vıaj tip jada: „...Bed Leninđan praktiki hıdgerlege, unıñ bık məqlımatla bulıvı ham ydnenen lekeren bık asır rəvestə anıltıp vı-rə vėlēve menən dıqlınlana inek. Qaj vaqıttarda Lenin vēdē ydē mēnən həjləşer esen saqrıv ine. Ul

ydnenen besedalarında yd qarashı vēdgə vēr vaqıttı la kəslep taqmanı. Ə, başqası fekerləvselərdə tırgəməne. Ul bık asır, nısektər iptəstər-sə həjlə, tēsəndərə. Tege jəki bıl mäs'ələ turahında nısek ujlavın ham qarashı anılatı belä ine. („Il sjezd turahında itələktər“, 63 bit, Partizdat, 1934 jıl).

Sjezdın bıl sostavı Leninsel „Iskra“ partıanıñ programması, tərle qarşvıqtar tıvđırnaı qaldırvıv mēmkin tygel ine. Senki sjezdı asır (sjezd Pıxanofıñ inez hyde menən asılqan) unıñ prezidiumına hajlav mäs'ələhəndə yk tartıv başlanqan. Lenin 3 keşenən qıñarət—eşlekle prezidiumı hajlav jaqında bulqan, ə Martof prezidiumıqa 9 keşə hajlarqa tēqdım itkən. Berense jēnev yk Lenin jaqında bulqan. Prezidium 3 keşenən hajlanqan.

Sjezda partia programmahıñ mēdəkəre itə başlav menən opportunist Akimof („Rınoçıya delo“ oləsmahıñnı) programma nı proletariatsı dektaturahın talap itevse punktı alıp tıqlarqa tip sşqıvı hajlanqan ham ydnen-sə (opportunistlar fekerenən sşqıv) programmaqı 22 tēdātma inderergə tēləgän. Ləkin, Lenin ham unıñ ja-ıvı laqıvı tıv vıqı qarşv sşqıvıñdar, ham Akimofqa jēmerges udar nırgāndər.

Sjezda vıgər k tə partia uslavıñnı berense poratı vıjınsa qıdēv tartıv bulqan. Lenin partia aqzahı bulıv esen partia programmahıñnı tıñv ham uqa maldı jırdam itev genə jelmaj, bəki partia aqzahı bulıp itəpləngän keşə şəxsi rəvestə partıanıñ vēr ojoşmahında eşlərgə tejeş, tip kyrtəkan. Bıl vērđan vēr dərəb ham adaqına tiklem revolytsion talap bulıp tora. Ləkin Martof

ıñqı qarşv sşqan. Ul partia programmahıñ tıñvıvı ham uqa maldı jırdam kyrtəvse keşə partia aqzahı bulıp itəplənergə tejeş tıgän. Lenin Martofıñ formulirokahı opportunistlarqa, avmaqajdarqa ham tarqavdarqa partıaqa inergə jul asa tip vətə asıvı menən uqa qarşv tışlana.

Moskavdäge V. I. Leninden Ydək myzejenen 3 vılməhe „Iskra“ ham partıanıñ II sjezına arnalqan. Bında Vladimir Il'ic tēn sjezda ultıvıqan vaqıttı oratordardıñ həjləgän tēlmərdən jadıp barqan qıdıvıñnı fotokopıalar ortalasvıylqan. Lenin sjezda ultıvıqanda vətə oratordar tēlmərdənən jəkmətkəhen jadıp barqan.

Bına vıjıala esendä dır tygel ike bıtıle qıqıd. Bıl qıqıvıda vaq ham şıl uq vaqıttı ere itep jadıqlan Lenindən qul jadmahıñ kyrtəhen. Unda Vladimir Il'ic tərle strelkalar ham znaktar qujıqan. Bına Lenin, Martofıñ tēlməren jadqan urında vıaj tē-jələ: „Martof min vətəhen da partia aqzahı itergə tēləjem, əgər də tē-lejhegdı ikən, eje“. Bına Lenin vı-qa qarşv yd sşqıvıñnı tizesen əderləj. Qıqıvıdın ikense jaqına iqtıbar jynalə. Unda vıaj tip jadıqlan: „Lı-qıvıdıqtardı, eşləvselərdən ajırıqı, in jaqşvı vēr lıqıvıdıqtı aqza tip itəpləgənsə 10 eşsine itəpləməvke“ ham hunıñnı Lenin:

„Qasallajım, Ydək Komitetıñ kēsə ham vıasta partıanıñ nıqlıvı ham tādıvıq—vına eştən asıvı şunda“—tip jadıp quja.

*) Davamı. Baş „Lenins“ nēn uđqam handarında.

S. Latip.

(Hıdıvı vər).

1-MAJ BAJRAMNA BYL JYRDARDY ÖJRƏNEGED!

Vatan turahynda jyr

DUNAJEVSKI muzykaly. LEBEDEF—KUMAC hyddäre

1.

Mashadon il sigenä jethense.

Tonjaqtan kenjaq tavynasa
Yla il xuzahy bulqan keşe
Ydenen kin vatany asa.
Österken kin Volga aqa taşyp,
Bar jerde xer tormoş ham xedmat.
Jastargä här jerde la jul asyq
Qarttarqa här jerde la xermat.

Pripev:

Bigeräk kin minen tuqan ilkajem.
Kyp unda jylqa, qyr ham urman!
Min byndaj başqa ilde belmajem
Keşelär irken hulaj torqan.

Banyvdar kyä kyreme jetmanlek.

Qalalar xaterläp setmanlek,
Bed qorur endäşäsed—iptaş!—tip.—
Bar matür hyddän ul qimmät.
Ul bulqas här jerde yä öjösed,
Juq bedgä qara ham aq tändär,
Här kemgä ul öik jaqyn tanyş hyä.
Bar jerde la osoraj tuqandar.

Pripev:

Robert Grant jyr

(„Kapitan Grant balalary“ fil'menän)
Dunajevski muzykaly

Lebedef—Kumac hyddäre

Jäle bedgä jyrda jyla kynelle jel,
Kynelle jel, kynelle jel,
Tav ham dingedärdä kışep, donja-
nyä hin
Donjanyä hin var jyrn išetten.
Jyla bedgä qyrqaj tav xaqynda,
Dingedäge tärän serdarde,
Qoştaräy häjrayn, zängär buşlyq-
taräy,

Batyr ham ölkän keşelärde.
Kem jenedgä kərəşep öjrängän
Bedgä quşlyp bergä jylahyn,
Kem şat—ul kölä,
Kem telä—ul ireşä,
Kem edlä—ul tava här vaqyt.
Jäle bedgä jyrda jyla kynelle jel,
Kynelle jel, kynelle jel.
Tav ham dingedärdä kışep, donja-
nyä hin

Donjanyä hin var jyrn išetten.
Jyla jel hin urman quşlyqyn,
Jänlektär(ten) eddären, taqyn da
Tendärdän şavlayn, qoros muskul-
daräy,

Jeneden şatlyq xaqynda.
Kem jenedgä kərəşep öjrängän
Bedgä quşlyp bergä jylahyn
Kem şat—ul kölä
Kem telä—ul ireşä
Kem edlä—ul tava här vaqyt.

AVIO—MARŞ

Ökejetle on itergä bed tuqanbyd,
Jenep ytergä aravyq kin avdan
Aqyl birgän qanat—qoros quldaräy
Ö jöräk jalqynly matür bulqan.

Pripev

Gel yrgä,
Yrgä

Havaqa

Batlyp qoştaräy ujnaj.
Ö, här ber propeller—ilebed—
Siktäre haqlıqyn hulaj.

izad itep kyrelmägän osovdar
Bedden apparat kykkä ırgyna
Bed aqlajbyd; nyqy hava flotıbyd—
Tav proletar flot nyqy donjala.

Pripev:

Qıyav qaraşbyd tişä här atom
Här nervany alqan qajrat urap.
Bşany bedgä: här ber yl'imatam
Hava flotınan alır kərək javap.
Pripev

3.

Tasbnda—artyq tygel his ser kem,
Es (e) esen här kem aylaklangan.
Stalinsel zakony bed xalyqtn
Jadabyt altn xeref menen.
His nındaj jylar da öil hyddärdän
Bejoklek ham şanyn julalman.
Xaqy bar här vaqytta keşenen
Uqyva, xedmatkä ham jalqa.

Pripev:

4.

Jadqy jel ina ilem ontöndä,
Kön häjyn tormoş şatlyqlıraq,
Kölä ham heja belmaj his kem da,
Donjala bedden da jaqşyraq!
Qojmaşy bulhalar eedten qandy.
Doşmanqa asy janar kyddä,
Hejaved jar hejgändaj vatandy.
Haqlajbyd irkä asavedäaj.

Pripev:

M. Marat tärzömhe.

ŞAT JEGETTƏR MARŞ

V. Lebedef—Kumac hyddäre. J. Dunajevski muzykaly

Kynel bojoqmaj his vaqyt şat jyrda,
Jöräk unan jenedep jal ala.
Hejälär jyräy dır ham vaq avyldar,
Hejälär jyräy ham ölkän qalalar.

Pripev:

Jyr här ber jerde bulşa, jetäklä.
Ul duştaj saqıra bedle alqa.
Kemdar tormoşta jyr jylıap atla,
Ular juqalman his qasan, his qaj-
da.

Atla jyr menen, komsomol toqomo,
Şajar ham kölä, bulqahyn şat jedän
Bed kisäbed här tavdy, härupqandy.
Bed xaqly ham jäs xuzalary jerden.

Pripev:

Tavırvydy varın, asırvydy, belervydy.
Halqyn qotoson ham zängär kygen.

Quşha geroj bulıraqa ilebed.
Här beräv gerojqa ajlanä vögen.
Pripev:

Balalardaj bed jylıaj, kölä alavbyd,
Qajnar xedmatle, qaty kərəşä,—
Bed bit donjaqa şuqa la tıvqanbyd.
His qajda ham his vaqyt birlämbäkä.

Pripev:

Ögär doşman bedden var şatlyqtar-
dy
Tartyp almaşy bulha ine näşy,—
Bed ul vaqyt huqşşan jyr jylıarbyd,
Haqlarbyd vatandy kykräk asy.

Pripev:

Marsäl tärzömhe.

JÖŞ GWARDIA

1. Alqa, qarşylap al tan,
Ydesebdä kərəşä
Jädrä ham ştyk menen, jul
Asajyq iptäşär.

Alqa batyr bat adımyñ
Kytär ham jästär bajraqyñ!
Bed—esse-kräştändärdän
Jäs gvardiahy.

2. Ydesebdä tatınyq bit bed
İrekhed xedmatle.
Qolloq boqavında bed
Belmanek jäslekte.

Jörenök jörektä şnyjy aty—
Qaranqylyqtn mırabyñ
Esse-kräştändärdän
Jäs gvardiahy.

3. Başqalarqa eş menen
Bajlyq bed tıvdyrpy,
Usaqybyd ergähene
Batyrtır qojdoq.

Ö ny jädmat huqş siktä
Bedde sykep huqşşy itä.
Esse ham kräştändärdän
Jäs gvardiahy.

4. Əjdä, nında iptäşär!
Bajraq jıberdätkäk
Kileged, tədəşergä
Xedmat jomhyrtätn!

Xedmat bulıyn donja xuzahy,
Bedde ber sem'jaqa tuplahyn
Kərəşä, eşse-kräştän
Jäs Gvardiahy!

Aldınoqylyq esen

Kygärsen MTS-nyn traktoristkä
ham traktoristary yddärenen jylılyş-
tarında traktoristkä qatyn-qyd jäs-
tärden bötä sojuz kənäşmähe mörä-
zäqätän tikşerdäler. Jylılyş, trakte-
ristkä qatyn-qyd jästär brigadahyn
Mraq MTS qatyn-qyd jästäre bri-
gadahy menen ike arala tädälgen
sotsialistik jaryş dogovorın qasul it-
te. Gregorjeva kombayn menen se-
zonqa 500 gektar unyş jylıraqa jök-
lämä aldy. Ul: „Min ytkän jylırtajonda
ikense urında inem, ä vıjy jberen-
selekte alasaqmyn“ ti.

X. Islakajef.

Isənqol jəştäre ni esən kynelhedlənələr?...

Avyldın ber osonan ikense osona
tiklem garmon tavyş janyran.
Bajramsä kejangän jäs jegettär,
qyddar klubyqa arıyldylar. Begen byn-
da jolge fizkul'turaqa äderlek eşe
bulınsä komsomolestär ham jästär-
den jylılyşy ytkerelä. Klub jästär
menen tuldy.

Ular esen, qaralasaq mäş'älä jany
bulmajınsä, byqa tiklem kyp tapqır-
dar hejlär tä äle bulha kydgä väre-
lerlek ber nämä tä eşlänmägän bul-
ha la, jylılyşqa taqy la dır teläk me-
nen kiläler. Senki fizkul'tura menen
ular qybyqhyanalär, unyñ ojoştorolo-
vyn teläjdär.

Jästärden jylılyşynda, jolge massovy
—fizkul'tura eştäre ojoştorov turahyn-
da komsomoldyñ Ziancıra rajkom-
nyñ politik uqyv bylege mödire ip-
täş Karnilof hejläne. Unyñ „jalqynly
telmärendä“ jästärden „possivlyqta-
ry“, kul'turahylyqtary, avylda esev,
huqşşyvdaryñ kyp bulıvy ydäk
urıny aldy. By jästärgä qaratyl-
qan ketelmägän jala tygel.

Bynan da byl xäl şulajmy hun?
Eje, bynan da şulaj. Bında jäs-
tär arahynda esev, huqşşyñ, qaj va-
qyttarda baş jaryşyvdaryqa tiklem vä-
ryp jetev, sovet jästärenä sit bul-
qan här tölä xulıqanlyq kyneştäre
kydgä jäs qyna saqyla.

Buş vaqyttaryñ qajda ytkärgä
belmägän Isənqol jästäre här vaqyt

kis menen avyldın tölä urındaryna
jylınalalar. Ular janyña Isənqol menen
janäşä avyl—Pitrovski jästäre tä ki-
läler. Bında jöstörkemdärdä, ajrım jort-
tarqa jylınalqan kisälerdäge „kynel
asyñ“ kypselek xäldä esev, huqş-
şyñ ham başqa zianly kyneştär
menen bötä. Bında kyplägän ky-
neştärden berehe bulqan äle 23
marıtaqyna ytkän xäldä kyrtätergä
mömkın. Tixınof, Kozıjvnikof, Aga-
funıñ ham başqa jästärden jylına-
qan jästär tärkemöndä eş huqşşyqa
ham jort tädärlären vatyvqa tik-
lem väryp jetä. Bında jylıñ kom-
panialarda jäs qyna komsomolestär-
da „qunaq“ bulalar. Komsomoles
Abdullin, komsoorg Malafejstär vä-
rynanda elek jästär arahynda byna
şunda järe jaytarı menen isemlänä-
lär.

Ni esen hun bylaj?

Isənqol komsomol ojoşmahy je-
täkseläre, berense siratta rajkomol,
unıñ sekretary Əmirof ham bynıñ
səvəben jästärden „possivlyqınan“
edlävse rajkomol bjuro aqzahy Kor-
nilof javap jaytarahy byl horavqa,
jästär yddäre, rajkomol esen dır,
läkin tulıhy menen döröz qajepläv
javahyn birläler. Byna sojuzdan tış
jäs iptäş Tixınof byl turala nämä
tip hejläne:

— İptäşär,—tine Tixınof,—min
vögenge jylılyştn bulahyn iştäkä-

tä uny tydemhedlek menen kötep jö-
rönäm. Döröz, min yd qömörömdä
tävge tapqır syqyp hejläjem. Bik
matür itep hejläjdä almam, läkin
şulajda ber-ike hyd äjtähe kilä.

— İptäş Karnilof esälär, huqşşä-
lar, tine. Eje, huqşş suqmarınyñ
berehe byna ul min. Min Şaşkalar-
dın tädärlähen värep vattım. Bında
jegettär, qyddar jylılyqandar ine. Mi-
ne indermanelär. Hun nışlajhen in-
de, başqa väry urın juq, jelmähä
bynda la indermajdär, qarlındem,
äderäk tösöröp tä alqan inem, şu-
nan taş aldyñ da tädärgä jevär-
dem. Min byqa qorurlanmajım, byn-
da min qajeple. Läkin qajepten dır
ölöşө rajkomolqa tösä. Bedde jästär
esen bit ber genä tölä la massovyj-
tärbiävi saralar ojoştorolmaj. Şulaj
bulqas başqa qajda värahyn inde?
Kynel asyñ uşındery ytkärmajdär.
Döröz min bejaj almajım, senki min
fizik jaqtan bötän tygelmen, läkin
min şaxmat uşnarqa jaratam, äderäk
jyrqa la talantym var. Ni esen hun
byna şul tär eştärde ojoştormajhy-
qyd?

Rajkomolqa ham Isənqol komso-
mol ojoşmahyña bulqan byl qajepläv-
ham talap ber iptäş Tixınofıñ
qyna qajepläve ham talavı
tygel. Ul jedlägen jästärden talavı.

(Davamy 4-se vıttä).

Hyrättä: N. pogran otrad naca'nigenen qatny (Alb kensy qys). A. N. Kovtun (unda) hem Leptenat qatny A. A. Jevgrafova py-lemjottb ejrænev zanællehenda. (Sojuzfoto).

IRTƏ ŞAPYRBNBVDBN NASAR HƏDƏMTƏNE

"Başneftrest" ergəhendə VLKSM komitety nasar ojoşmalar dan hanalmaj ine. Lenin rajkomoly byndaqy partia tarixenen nigeđ moment- taren ejrænev tynærogen in jaqşy tynæraktæden berehe iler hanap kila. Tynærkten eşenən olge alav esen kyp kenə propagandistar da by ty nærkten zanætlelærendə qatnaşalar. Olgele eş esen komitety sekretary Bikaulatova hem propagandis Trafimof ta maqtanyla.

Komitety eş olgele bulqasniə maqtanmaşq? Maqtarqa, aldyqylar by kyrhætergə kæræk. Lækin uryn- bydqa şaprybyr, tynslanbyvqa jul

qulbybrqa teješ tygel ine. Lenin raj- komoly eşelære hem komitet sekre- tary iptaş Bikaulatova la byl xæqi- qætte onotalar. Ular mahajby artyna eştæ tuqarbyvsanlyq jæserengæne- gen kyrergə telæmajdær.

Hədəmtæ 1937 jylbyl vasya tik- lem olgele bulqan byl tynærkten eşe begenge kændə taralyv aldya kilep jetæ. Komsomolestardby uqyv- qa jæræstære, zanætie hajby tyvænæjæ vara. 13-sə martta ytkærelgæn zanæ- tielæ 18 komsomoles qatnaşbyrqa teješ ine, æ tik 9 qyna komsomoles qatnaş. 1-sə apreldæ ytkærelgæn za- nætielæ 13 kenə komsomoles qatna- ş. 13-sə apreldæ ytkærelgæn za- nætiegæ tik 2 genə komsomoles kila. Komsomoles Skvartsof, Şaripof, Kosiñof, Tatjanof uqyvqa jærævdæn bætænlyq tuqtajdær. Ojoşmala oşondaj xæl. Ni esender byna byl xældæ kyrep byndaqy komsomol komitety la, Le- nin rajkomoly eşelære læ xæder vor- solmajdær. Bæki æle bulha rajkomol- şylar "ul ojoşmala bætæhe læ jaqşy" tip ujlajdærdær?

Ol. İsmaj.

Əfə berense majqja æderlænə

Kino—teatr dær, agitrigadalar, za- tejniktær berense maj kændærenə nyq- ly æderlek alıp varalar.

Tavşyş es kysmæ kino Revolytsia majdanbynda hem Selganski polænala kino-fil'mdær kyrhætæsæk. İbkn Əfə, Lesoperevalocny bazala hem Vos- tocnby Slobodala kysmæ kinolar qu- jylasaq.

Revolytsia majdanbynda berense maj kændærenə tædølgen maxsus es- tradala agitrigada şyqşy jahajasaq, zatejniktær gruppahy bajan hem dzaz orkestore menæn massovy uşyndær, fizkul'tura tansalary, bejev dær ojoş- torasaq.

Əfə aviozvenahy berense maj kændærendə qala predprietiælærenen in jaqşy staxanofşylarby samoljottar- da osorasaq.

Kul'tura hem jal parkynda beren- se majda tavşyş jæjge kino-teatr "İdel" asylasaq. (BaşTASS).

KOMSOMOLESTAR, JƏŞTƏR!

Maj hem başqa ajdar esən

"LENINSE"

gazetahynda jadylıp qalyqyld.

Jadylıv xaqtary tyşændægesæ:

1 jylqja—10 hum 80 tin

6 ajqja—5 hum 40 tin

3 ajqja—2 hum 70 tin

1 ajqja—80 tin.

"Leninse" ajqja 12 tapqyr şyqja.

Sadyko

Ulyralar, pero şytyrdatalar...

Avyraqy rajonynda begen, irtæ massovy ræveştæ sæsev başlanasaq. Xæder kolxozdarda eş qajnaj. Ba- byvqa orloq şyqaryla, jalan briga- dalarbyny tormoşo vabyvqa kysere- læ. Kolxoz komsomoly aldynda bri- gadalarda staxanofşyl xæræktæte jæ- jelderev hem massovy eşte jæjeldæ- rev byşnsa læ kin eş majdanby tora. Lækin rajondaqy kyp kenə kolxoz tævge komsomol ojoşmalar jadqy sæsevde æderlekheđ ræveştæ qarşy aldylar. Kyp kenə ojoşmalar sæsev ætændæ næmæ eşlærgæ teješlektæren asyq belmajdær. Komsomol ojoşto- rovşylarby—"beđ næmæ eşlæjek" tip ken hajby rajkomolqa telefon şyly- ratalar. 13 rajkomol eşelære "direk- tiv xat jadqy şuny keteged" tip ja- var birælar. Dyr tavaqtan torqan byl qaqyld valakitahy byvqa saqlşy ojoş- malarqa jetkerelgæne juq. Rajkom eşelære uny 3 ken byşnsa jadqy- lar. unan hun 4 ken redaksiyala tæzæ- mælæ jaltæ, xæder tipografiala nævbæt ketep jata. Unan hun tævge ojoşma- larqa varıp jetkænse kændæ 3 ken vaqyt ytæsæk.

Ul qasan ojoşmalarqa varıp je- tæsæk hem byl qaqyld valakitahyby ojoşmalar esen nindæj fajda var? Bagdanof.

Valibol byşnsa Final osoraşyvdær

Başqortostan juqary uqyv jorttary- byny valibol byşnsa berenselek esen jarystary tamamlandy. Qatny-qyldær komandalaryby berenselekte Me- dinstitut komandahy, irtæ komanda- laryby—Pedagogia institut koman- dahy aldylar.

Volibol byşnsa osoraşyvdær prof- sojuzdær, sport jæmqiættære, texni- kumdar hbdqy byşnsa læ vara.

Un higeđense apreldæ, "Dinamo" nyd sport zalbynda valibol "byşnsa qalanby berenseleğe esen final oso- raşyvdær bulasaq.

Berense majqja bylæk

Qydy başqalanby eşelære xalyq- ara proletariatty tyvqanlyq vajramy berense majqja proizvodstvo bylæk- tære æderlæjdær.

Lepse ismændæge elektro Motor zavodbyny inžener-texnik hem eşse- lar kollektive zavodbyn 4 ajlyq pla- ny 2 million humqja arttyrıp . ytæv turahynda jæklemæ aldy.

Avtotraktor hem elektor næmæ- lære menæn jhađlandyby zavodby eşelære ajlyq plandy 25-sə apreldæ ytæv esen kæræşælær. (TASS)

Əfə poctahybyny in jaqşy xat taşy- şyby iptaş İnatylyina Madina. (Kyznitsova fotohy).

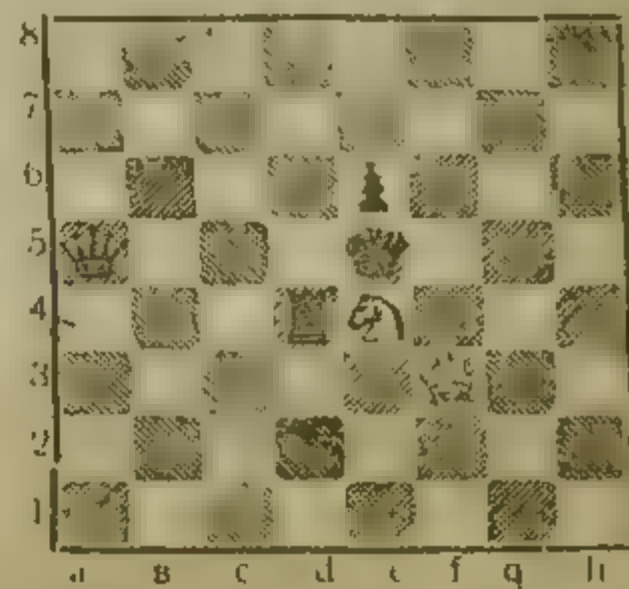

Ytkæn jyl Aqidel vodo 20-sə ap- relde kitæ başlaqan ine. Byşyl vod 14-sə apreldæ kitæ başlap, xæder in- de Aqidel vod dardæn bætænlyq asyl- dy tejerlek.

Hyrättæ: Əfə xedmætsændære "Sa- lavat" baqsahybyny vod kiteven qa- rajdær.

(Urazbaxtin fotohy)

Şaxmat III-BESEDÄ

KOROL'

Korol' yde torqan jerdæn bætæ jaqqa læ ber şaqmaq jæræj hem aşaj ala. Uşyn vaqtynda korol' ber tapqyr rakişofka jahaj. Rakitofka (urynlaştırv) unajby tura kilevgæ qarap jæ odon, jæ qytqa iler jahala.

Rakitofka jahav esen: a) korol' urynnam qudqalmaqan bulıv, b) juldæ ber nindæjdæ doş- man kæsæ bulmav şart.

PEŞKA

Peşka aloqa taban, jutyqja, başta qudqal- maş boron ike şaqmaq hem qudqalqas taqy berær şaqmaqqa jæræj ala. Aşaqanda diagonal' menæn berær genə şaqmaqqa aşap doşman ti- guraşy urynahy ultıra. Əgær dæ berær peşka aşalmajşnsa taqtanby doşman jaqyba hunqy rætænə varıp şyqha yde urynahy korol'dæn baş- qa telæhæ nindæj figura alyştıra ala.

Uşyndy qaqyldqja jadıv

In başta nindæj figura nindæj şaqmata torqanby, unan hun nindæj şaqmaqqa kysep ultırdqan jadyla. Əgærdæ Kb 1—C 3 tip jadavby ikæm, byşyl at "a" berdæn "c" esæk bara tip uqy- byd.

Xæder juqaryla kyrhætælgæn diagrammalay kyrneşte jadıp qarajyq:

AQTAR: Kpf 3; f a 5; C a 1; k e 4, (4)

QARALAR: kp e 5; Ad 1; peşka e 6 (3)

Byl diagrammala qara korol' ber qaja læ vara almaj, A 5 şaqmaqynda torqan ferez mat brep tora, senki Ad 4—d 5 şaqmaqyba jæræv juldæ jaaa almaj, A 1 şaqmaqyndaqy slon jævæmaj.

Byl inde mat xælendæge kyrneş. Byna şundaj kyrneştærdæ qaqyldqja jadıp ejrænev- gæ kæræk. Senki ul bik kæræk bula.

Xronika

Əfə pionerdær jorto pionerdær menæn Baş. Ped Institut studentary 10 taqtala matc yi- kærdælær. Matc 6:4 ibæse menæn pionerdær fajdahyba tamamlandy.

Redaktor urynbaşary:

Q. MURTAZIN.

Əfə "Oktæbr'natışkahy" tipografiahı. Başglavlit vəkile № 1429

Lenin's

VLKSM-дън

*Başqortostan
Ölkə həm. Əfə
qala komitəti
organı. 12-yl
səqat.*

LENIN KOMSOMOL'NA XEÐMƏT QƏDƏL
BAJRAQ ORDEN' TAPŞIRILDI

17-se aprelda G. I. Petrovski iptas predsedatel-
lege antinda SSR Sojuz Ydak Basqarma Komite-
ty prezidiumnyy ultrasy buldy. Bel ultrasyta udar-
salyq ham sotsialistik jarysta initsiativa kyrhatkan-
lege esen nagraqlanqan Lenin komsomolbna Xed-
mat Qydy bul ajsaq ordeny tapsyryldy.

Osrednë VĽKSM Ydăk Komitets sekretardary—
Kosaref, Lukjanof, Fajensberg, Verskof, Pekina ham
Vasel'jeva iptastar qasul itep aldyar.

Iptaş Kosaref qıbaq qıba telinär höylane:
— Lenin komsomol ydenen, ajrım xedmat-
täre ösen, seǵden tıwqan xökymateseǵdan
sögen ikense orden ala. Berense ordendı, Le-
nin komsomol grazdandar huqıǵı frontta-
rındaqı xedmate ösen aloqan ine. Xökymat
tapşırıwı buǵısa iptaş Pitrovski tarafınan
seǵa aırelgen aıl ordendı, Lenin komsomol
sotsialistik teǵdeleş fronttarındaqı xedma-
te ösen ala.

Bedden millionlagan qbjv ham sater jäs-

tareed, yduarene xokymet tarafynan kyrhatelgen iqtisard naryqlajdar hain unyn menen qorurlanalar. Iptas Pitrovski, syl ordendef sef sefke sotsialistik revolytsia namyn qaderlagan kevek qaderlajasekke!

Millionlaqan jəstər ismenən, səddən, xəy-
mətəsəddəgə bəl iqtisarı həm səddən, eşəsəddəgə sir-
gən juqurə nartqlavə əsən dūr rəxmət!

Bənan hun, Qəddəl Armianən, komandirdərənə, po-
litrasotnikərənə, ljotnikərənə, pogranicniktərgə 1
həm 21-se hanlı aviatsia zavodı rasotnikərənə, graz-
dandar huqıqı gerojdərənə, transport adıq indus-
trialı rasotnikərənə həm şulaj uq Kolarovka—Xa-
sarovski prosegəndə 9 meñ 760 kilometrli aranı
yevse kolxozsırlarqə —velosipedistarqə ordendar-
sire!2.

İp. Q. I. Petrovski nagrađlanıwıslardıñ setähen da tärekläi.

SSR Sojuz' Svaz Xalqo Komissiya
I. A. Xalepski.

Bøjok xərmətte aqlarvbd

• Kisa SSR Sojuz Ydäk Başqarma Komitety Lenin komisomolına Xedmet Qıdylı vafraq ordenı tapşırıldı. Bı vıjok nagrada menen bedden Sojuz, SSSR xekymatenen 1931-se yıl, 21-se qınvardaq qarar menen bylaklanğan ine. Millionlaqan jaster massahı bı konda dur qorurlıq menen SSR Ydäk Başqarma Komitety-nen qararın beldelet:

„SSR Sojuz xalq xuzaligʻining 5 jilhq planin unisib ytaleven ta'min ita torqan udarsaligʻta ham sotsialistik jarista kyryhatkan initsiativah oson Leginsel kommunistik jastar sojuzyn Xedmat Qudat Bajraq ordib menai avibklargah“.

Buqa tiklem, 3 jyl'elek, 1928-sejil
23-se fevral'da unar mientlagan komso-
molestardın batırlyqtarın hem bo-
jevoj xedmetlaren bildalap, VLKSM
Qydy bajraq ordeny menen bylak-
langan ine. Partia, yde tarafynan tar-
bilangan jas bol'seviktar byvynna,
Lenin hem Stalin tarafynan nydytyr
yttereigan, ilebedden ikense nagra-
dahyn alıv xormatena ejä bulqan
komsomol toqomona qorurlanıv hem
qanaqatlanev menen qarany. Kom-
somoletar grazdan huqıys fronta-
rında mokenimel batırlyq menen hu-
qıystılar. Yddärenen betä energiala-
nı, intuziazm hem bojevoj qıjıvlyq-
tarın ular xedmet frontına, industrial
qevät tıvdırıvqa, qegantırsa sotsia-
listik tedeleske kyserdelär. Bol'se-
viktar partiähe qıjıv hem bojek
plandar menen berense bisjıllıq kon-
turahın hadqan vaqıtta, ilebedden
kartahında tıvasaq qegantırdın sa-
qıbrıvsı ıttıar toqınganda, hanqı-
rav bıshlyqlarda dır tedeleshtar urna-
nı tıvqan vaqıtta -,partia saqıbrıvı
nıjınsa jaslar, komsomoletar janı
keräštarden qajnap torqan ydäktäre-
nä sıqtular, betä egseler sıjnıfı me-
nen bergä bisjıllıqtın möqızızile be-
renselärenä kırıahtar haldılar.

Bol'seviklər partiya təşərrüfatlarında tədricən özünü itirməyə başlayırdı. Bol'seviklər partiya təşərrüfatlarında tədricən özünü itirməyə başlayırdı. Bol'seviklər partiya təşərrüfatlarında tədricən özünü itirməyə başlayırdı.

1930-sı jıldıń tıynında, partıanıń XVI sejezında iptaş Stalin: „Lenin komsomolı hám unıń tarafınan je-
kseksek itelewse eesse jastar jaras hám udarsılıqtı xal itkes unıstır menen nıqtıtar. Bıl eştı bedden revolytsion jastar xal itkes rolde unı-
nıqanılıqtı tıtırıq kerek“. Bıl unıstır-
tarıq irısew esen, bıl xal itkes rol-

de ulnav esen jasterga kyp avarlyq-
tardy kire qaqyrqa tura kilde. Partia
jeteakselegenda dosmandardyn, hat-
lyqlardyn — trotskisi, ham un kapita-
lizm ristovratorbardyn tar-mar itep,
ydebedden tazirbathedlekte kire qa-
qyp, texnik sredstvoldardyn ham be-
lemiden jeterlek bulmavyn, kosnost
ham jeteshedlektarde kire qaqyp
vaqut ham taeliqatle sturmovaj itep,
komsomolestar kol'sevistik templar
esen koraestetar. Avilda kulaktyn qar-
salyqyn henderap, komsomol jastera
kolxozly tormoston ostenlegen hu-
qyqyp qadandylar. „Komsomoldyn
udarniktare ham udarnitsalary zavod-
tar, fabrikatar, saxtalar, timer juldar,
sovxozdar, kolxozdar tefelelesenda
ydderen maqtav nenen qaplanylar“.
(Stalin).

Sotsialistik İsmiqlər ləvzəşəndə
jəstərdən maqlav mənən qaplanqan
udar xedmətə əsən Lenin komsomo-
l's Xedmət Qəddi vəzraq ordən's me-
nən əvləklənqən ine.

VLKSM ydnenen artabanqy eşe menen bylakten sojek xormaten aqlarqa tejes ine. Ilevetde, Lenin-Stalin partiahy jenevdarden-jenevdargalyb bardy, hem her jenez menen jany şartlarda jastarden idea jaqtan nyqlyqan, ıreilgenlegen, mobilizovatsa ilgenlegen hem energialelegen hınavsy jany burystar bastylar.

Sotsializm tədricən yeni texnika
mənən təc ham tərəf qorallandırdı
tələp itte. Texnikanın ydlaşterev pa-
losu jəstərdə jalqınlandırdı, unu kə-
rəstən jəni bərkəssənə kytərdə.
Dür kytərəleş mənən komsoniol fən
nam texnika kreposton şırlıavqı
taslandı.

Qatnarlı aqrigatlarda, tanış bul-
mağan certjozdarda, məktəplərdə həm
VUZlarda uqquv həm eşləv menən,
teorianı praktika menən lişerep,
texnik progrissiv eşən janı buşlaq-
tardı aşp komsomomol yd saşnan
jış texnik intelligentsia kadrları
əderləne.

Lenin-Stalin partiyası komsomol-
da körəşən vəjək təzribolərə menən
vəjəqtərdə. Unyq jetəkselege ahyın-
da komsomol sotsialistik vatan fəj-
dahına, xedmət eşnakərleqe vətər-
lyəqtəryəyq olgəhən kyryhətə aldy.
VLKSM ydenəyq programmahına həm
ydenəyq daimi jetəkselegənə ydgər-
məy vəsiət itep jədy: „VLKSM sot-
sialistik tərəy esendə ydenəyq başla-

jəreyseləyən həm initsiativahən kыр-
hətep, kol'seviktar partiahəna unь
ojoştora barьvqə jardam itə. Komso-
moleş ydenen udar eše menən olge
kyrhələ barьvqə həm vətə jəştərdə
ular menən qəbьqьtərrəqə tejeş
VLKSM komsomoleştardan hə
berəhenen bulьbьqləbьqtarənda xəđ
nəf eşməkarlege talap itep xədmət
kə qarata kommunistik mənəşəbət.
Sovet vlaş əldəndaqь yđ bürəsta-
rın ytvəqə qarata vėdanib mənəşə-
bət iərbələjə.

Bu programmanı hər kən həjri
ylaj varıvda—sotsialistik tēdēle
frontarındaqı xēdmātē esēn gylāk
tēngēn juqarqı nagrađanı aqlav hē
komisomolestıq namıq esē.

Bedden alqa barışybıdın janı elavında, partiä bedden alqa jastarı de häm balalardı kommunistik tarbiälavden janı, juqarı häm qatmanlı burıstarı quja. Stalinsel Konstitutsia menäi bedden ilı tormoşondı tavdırbıqan politiki borolışqa bälä neşle bedden ojoşmalarqa bik du estar başqarıv tora. Bedge komso mol ojoşmaların nıqatırqa, ulardı revolytsion ujavlıqtarın kytärerge politiki qamıhdekte, xusky nellekte mahajıvsıqlıq bötärerge kerek, es kerge sojuz demokratiäni kın jaje jenerergä, yd ara tıqlı qorals me nän vd eşebeddege xalalardı häm jeteshdekte de juq iterge kerek. Bıqa tiklein eşlägen kevek şunda intuzlazm häm şunda juq uqıştar m nän partianı häm ber ky rıstevı ytar ga äder burırqa jeteshed.

Bedgə bol'shevizmqa əjrənərgə, pro
letar kərəşən bəjek politik təzribə
hənə əjə sulbərgə, partiya, xəkymət
iləndə bəjek iqtisad hənə xəstərlər
mənən urutıp alqan jəstərdən xə
mətən bol'shevistik idejnostlıq kəsə
mənən artırbərgə kərək.

Iptas Kosareffen, SSSR Nisik Bas qarma Komitets preds adetele iptas Pitrovski qulnan Lenin komsonol esen orden alqanda ajtkan hyden bedden ileredden bota jastare an ilep qabatlat:

— Bütün millonlaqan vətər həm qıbjv jəstər yddərənə qarata xəky-mət tərəfənnan kyrhətəlgən iqtibardə narıqlajdar həm qorurlanalar. İptəş Pitrovski, vəd vıl ordendə, vəjək sotsialistik revolytsia naməbən qəderləgən kevek qəderləjəsək vəd.
(“Kom. Pravda” 1937-ijl. 18-aprel)

Sit ildərdən teleqrammalar

ISPANIA LA OTRA FRONTIERA

(TASS telegrammaları əsasında)

Respublikasylardın uşaqlarına asaylanqan fətnəsələr Madridkə kən həjən artilleria bombardirovkahə jəhəp bər nışə dibtə avər snarədlər ərşəltələr. 17-se apreldə baş qalaq jəhəp bombardirovka hədəm-təhəndə bəjtaq xəlyə qorban buldı. Ular arəhəndə bətalələr hanə la kyp kənə.

Ydök fronttyň Eskoriala sektorýnda respublikasylar 17-se aprelda hözýmdären dawam itterep Atalaja tawý ergähälen fethäselärdän naslaq pozitsialarýn aldýlar.

Biskajja frontında Urkiola sektora
Bil'baonan kənjaq—kənsəqə
jaqtaqə eleşəndə respublikasılardıñ
artilleriaş feñnəsələr tarafıñnan jañ
qına eśləñan nıqıtmalardı jemer-
də hām feñnəsələrdə okop qadıvdan
tuqtatırqı mǝwyr itte.

Asturia frontyn Kaldas de No-
sado sektorında Leon qalabınan tən-
jaqtaraq respublikasyların qəskər-
dərə yaddərenen in jaqındaq tıyl-
na inergə ıntılyvsy feinaselər otrə-
n dən qulqa aldy.

Puerta Nueva sektorunda (Oviedo) fəşistlər tranşejdarmın nəqiblərlə qarşılaşdıraraq yəddə tərəfənən qulqa alaraq bələkəş balalardə səqarəş bəşləş qulqandarı həmin şunən menən respublikan qəskərdəş atəşdən tuqtarqə məzəyər itkəndər. İken se tənə respublikasylar bəl tranşejdardə qulqa alqas balalardə şul bəşləngən kəşəşə tapqandarı. Balalardən kyəşə qurqəvdəşənən aqıldan jətdəndər.

Aragon frontında xökymat aviatsiyanın Teruel'ge kösle bombardirovka jahanı. Xämi ob'jektlar, ajram alqanda timer jul stansiyan jenerelde. Hava huquşy vaqıtında fethäselärden 5 samollottı bärej taserelde.

Kordova frontunda Sierra de la Granxa sektorunda iətnəselərdən atakalar kire qaqıldı. 16-sı aprel kəndə kis menən faşistlərdən 18 samoljot Anduxarqa bombardirovka jahanılar. Bəndə jəşəvsə xalıqtan 18 kəşə yitirilən, 25 kəşə jəralanmış, jəderləgən jorlar jemərilən.

LENİNDEN „APREL TEZİSTƏRE“

V. I. Lenindən emigratsiyanı qətiyyətlə həmin yəni dənizlə "Aprel tezistərə" iqlan itevgə 2 un yıl yite, Fevral' buruzaz demokratik revolyutsiə həmin bəzəsiyətlə bəzəp təşəvvür tərəkəndə qəzərdə Vladimir İliç Şvetsariəli isette. Bı xəbərdə alqasta ul tydəmhedlek mənən Rossiə qətiyyətlə ədərənə başlan, ləkin Rossiə qətiyyətlə jenel tygel ine. Imperialistik hüquq davam itte, Angliə həmin Fransı' xəkyməttərə yddərenən granitsalarə aşə bol'şeviktərdə şəqərlərlə riza tygeldər ine. Tik 3 adnənən artıq vaxıttan hun qəzə Lening Rossıə qətiyyətlə şəqərlərlə məmkinlə tydv.

Lenin qafız torqan pöjezd Petera-
gradqa kis bik hun kilde. Finland
vokalybnyñ veta majdany revolyt-
sion eşselər həm haldattar menən
tyqydlanyr tulqan ine.

Finland vokzalınyň majdanında
Lenin branovikkä başqan xäldä kyp
hanly esselär häm haldattar massa-
hly aldında ydnenç,berense telmären
höiläne.

Lenin ikense kende yk 4 (17)-se
aprelde bol'seviktär partiahy rabot-
niktärenen jyjalyşında doklad menen
sıqy hön revolytsia turahyndaqy
ydenen tezistären iqlan itte. Bıl dan-
ıqlıq „Aprel tezistäre“ ine.

"Aprel tezislərə" bol'seviklər partiyasının revolyutsion kərəşə tarixində janı miltərdə astı. Bəl tezislərdə Lenin bol'sevizmdən vıqqa tiklem bulqan təzribələrenən sıqıp janı şarıtlardə, batşasıbıqt qolativ menən tıvdrılqan janı obstanovkala partiyanın janı burəstarın bildələne.

Bı jıñ obstanovkanıñ iñ ydäk ydenseslege ike vıaslıbıqta (Двое власти) ine. Fevral' revolytsiahı jıñ gändän huñ dävlet vıası vaqıtlı xökymät qulına kyste. Vaqıtlı xökymät burzuazıa häm pomeşıktär vıası ine. Ul vıaslıñ bötä organ-darın yd qulında tottı. Läkin bı xökymät menän ber rättän revolytsia-nyñ verense köndärendä yk ikense xökymät—eşe häm häldattar dipu-tattarınnyñ sovetı barıbıqqa kilde. Ä bı häldat şinele kigan eşşe häm kräştändärdeñ diktaturahı ine. Unıñ qulında dävlet vıası organları juq ine. Läkin turanan-tura ul xalıqtıñ kypselegenä, qorallıqan eşşe häm häldattarğa talandı.

Şul uq vaqıtta, xalden ydensesle-
ge Vaqıtly xökymätten sovetlarđın
yardamı menen fajdalanqanlıqında
ıne. Eşselar hem haldattar diputat-
larınñ sovet yđ ixtiarı menen
vaqıtly xökymätke eştenlekke şul
quşdı, dävlet vıasın burzuazıaqa
birde. Sovetlın yıl politikahı şuqa
kyä şulaj bulıp sıqtı ki, yıl vaqıt-
ta sovetta kypselek unıñ vaq bur-
zuaz partiä esirdar hem menşevik-
terde buldı, ular burzuazıaqa qarşı
sıqırqa telämanelar hem unıñ esen
hästle lä tygeldar ine. Batsasılıqtı
qolatıvđan hun politik tor-
moşqa kytarelğan millionlağan hem
unar millionlağan xedmäsendar ul
vaqıtta äle burzuaz xökymätke ısa-
nıv menen qararılar. Fevral bur-
zuaz—demokratik revolytsiahı jen-
ğändän hun bolşevikter partiähına
ıne şundaj janı hem ydenseslekle
obstanovkala eşlerqa tura kilde.

"Bil Rossia tarixında qafaj dur
hınyıls buldı, həm vedden parlia
tarixında vıqa tiklem bulmağan vo
roloş buldı, tıptaş Stali — Kəkymät
te turanan-tura qolatsızdıñ işke re
volıtsıağa tiklem bulğan platforma
asqı həm bildele ine. Lakin kəräs
ten jany şarttarına ul jaramaj ine
inde. Xäder inde xəkymätte turanan
tura qolatsızğa barıv memkin ty
gel ine, senki ul ovoronsıylar joqon
tohonda bulğan Sovettar menen sāj
lengen ine, həm xəkymätke qarsla

ham sovetlarqa qar
sh la partiaqa kes-
ten tash bulgan hu-
qush alib barirqa
tura kilgan bulir
ine. Shulaj uq va-
qitli xokymetke
jardam itev politika
hyn alib barirqa
a jaramaj ine, sen-
ki ul imperializm
xokymete ine. Ko-
resten jany sartla-
rynda partiqa jany
arientirovka karak
ine". (Jyjbntbq,
"Oppozitsia tura-
honda", 107.- se-
rit.)

Partiama vyřjaj-
ň arentirovkanь
yřnenen genial' Ap-
rel tezistare'me-
nan Lenin birde.

Lenindən tezistərə
səfə in məhim
mə'sələlər bujınsa
dərəb həm asıq
javaptardə esənə
ala inə: Hıqıştu-
rahında, vaqıtlı
xəkymətkə qaraş
turahında, sovetqa
qaraş turahında,
jer turahında, eşse
kontrolə turahında
partianın, jaqın

dağı büystar turahında.

Lenin ydenəq tezistərəndə, vlastı burzuazlaqa birgən revolyutsianın bərənse etabı bəttə,—tip kырhatte. Vlastı proletariat həm krəttiəndərdən in jarlı qatlamdarı qulına birergə tejeş bulqan revolyutsianın ikənse etabı kilə. Rossialaqa aqımdaqa momenttın ydənəseleqe—tine Lenin—Revolyutsianın bərənse etabınan ikənsehe nə Kysevdən tora.

Lenin vaqtlı xökymətkə nındaj
de bulha jardam kyrhətevde kire qaz-
tı, unıñ bəta vəqəddələrenəñ bətenlə-
je menən jalqanıbqın faş itte. Ul,
bıl xökymət alıp bara torqan hu-
quqstın talavsnıbq huquqsız bulıp qal-
qanıbqın, huquqsız tik kapitalizmdə
bərəp tşşərəv menən qenə bəşərəv
mömkin bulqanıbqtı anılttı. Lenin
eşsələr diputatarnıñ sovet, revo-
lytsion xökyməttən bərdən-bər möm-
kin bulqan formahs ikənlekte, bəta
vlastn ularqa kysergə teješlelegen
kyrhətte.

Lenindən tezistərə, revolyutsianın
ikense itabının jəneve əsən, vlastın
proletariat həm in jarlı krəttidər
qulına kyseve əsən kərəş juldarın
kyrhəttələr. Ular partiqa „jañ şar-
tarda, jañ arientirovka birdələr“.

Lenin qajtanqqa tiklem yk əle partia vyl jan' arientirovkaqa taban barib. „Pravda“ la 14 (27) həm 18 (31) martlarda iptaş Stalinden məqaləhe urınlaştırbıla. Ul bənda „revolyutsianı artaban kinəjtergə“ saqrırb. Vaqıtlı xəkyməttən syjnı təbiqəten faş itte. Xalıqtın revolyutsion vıas organı bulğan sovetlar revolyutsion nıqırtırqa saqrırb. Ulardı bələ jerdə lə, buldırırqqa.

ulardə bətə jerdə tə, buldərbərqə,
ulardə yd-ara vəjlərgə saqırdə. Bol'
şevizm ydənən bətə tarixə vıjınsə
revolyutsianın jañq etavnya həm jañq
vurıştarına ədərələngən ine. Ləkin
partianın təzrisələren jıjnarqə, unıñ
eşınakərlege programıyañ jañq ovs-
tanovkala kınəjtergə kərək ine. „Le-
nindən, danlıqlı „Aprel tezistəre“,
partia vər heltənəş menən jañq jul-
qə sbaqlıv eşən kərək buldıb“—ti ip-
təs Stalin.

Bol'seviklər partiyasının səfərdə

■ Leningradta, Finlandski vokzalda V. I. Leningə tədülən pameñnik. V. A. Şcuka həm S. A. Jevsej (Sojuzfoto).

Lenindən tezistərə dur qənəqətlənev
menən qarşı aləndə. Tik uq oppor-
tunistardən dur bulmaqan gruppəhə
qənə alda torqan kərəş avərliqtarə-
nan qurəqtələr həm Leningə qarşı
səqtələr. Hünənən da partiaqə qarşı
kərəşevse xəl gruppə, ə 2 un yıl yt-
kədənən hün japon—nemes fasistəb-

nın jalsıbları bulıp sıyqan Kaminef, Rıjkoı, Tomski həm başqa keşelər tərəfinən julaşsıblıq itelde. Kamino 1917-se jılqa tiklem kyp vaqıttar eleq burzaz demokratik pozitsialıynda torp. Peteraqradqa qajtqandan hun Kaminoı „Pravda“ la məqalə urınlaştırb, unda vaqıtıx xəkymətte jaqlavsx. mənşevistik pozitsianı aldx. Lenindən tezistərə iqlan itelgəndən hun Kaminoı janı məqalə mənən sıqtı. Uı unda „burzaz demokratik revolytsianı ətəkən həm tidlek mənən bı revolytsianın sotsialistik re-

volütsiara kysevan tanyndan (pnyznaniya) syqqanlyqtan Leninden sxemah qullanyrllyq tygel" tip syqyt. Karminov bata menseviktör kevek yk burzuaz revolytsiyan arby kitymene.

Ul sotsialistik revolytsia tik Konna-
tştn aldınqı ildärenən genə vaş-
tanıvı memkin tip iñaplane—həm
Rossiala tik burzuaz revolytsianı qı-
na tamamlarqa tşqdim itte.

Kaminoftñ, Rykoftñ hám başqa un oppatunistardñ pozitsiáh partia əqzalarññ kypselegendə jardam tapmanñ.

bsən barlıqında, Lenindən partiya tərəfinə qəbul edilən „Aprel tezislərə“ bolşeviklərdən burzuaz-demokratik revolyutsiyanın sotsialistik revolyutsiyaya yəvə turarında 1905-ci ildə uq eşlənən elektrik planda ydən-sələklə jənə onstanovkala artaban kinəj tev buldı. Partiya bol tezistər tirəhenə şının əsən rik tiddək mənən birləş-) həm uqmaşa aidə ki, ul bəqa revolyutsiyanın bətə tarixə bujnəsa ədər-ləndi, sənki ul Lenia həm Stalin tərəfinə nəqətiylən həm ədərələnən partiya ine.

(„Komso. pravda“ nan qeḡqartıbp
alındı).

*Berense maj turahbn
da namələr uqbroqa?*

Халық-ара пролетариаттың тыуғанлық
байрамы, революциясын көтерге смотр
көне—Революциясын байрам беренсе
май көне жауынлаша.

Təvge komsomol oğşmaları bıl kəndən xalq-ara proletariattın kapitalizmqa, huqıqş utın toqandırıv-sı faşizmqa qarşı kərəştəgə əhəmiətən kın qatlam jəstərgə anlatırqa, bıl turala tərən esləkle propaganda eše alıp barırqa tejeşər.

Bed tyvanda Berense maj turahyn-
da doklad, besedalar ytkorevga ader-
lanev esen fajdalanьrqa kerek bul-
qan tep syqanaq adavlat isemlegen
biraved.

V. Lenin; Berense maj. Jьjьп-
тъq, 3-сѣ ваѣмажь, VI том 336-
340-сѣ вѣтар).

V. Lenin. Berense maj. (Jylynty, 3-se walyamah, XXX tom, 73-77-se bitter.

V. Lenin, „Revoljutsion proletariat
majovkahn“. 3-se vaġma, XVI tom,
484-491-se bittar.

V. Lenin, 1919-se jolda Qadyl maj-
danda Berense maj turahanda hejla-
gan 3 telmare. Jyentyq, 3-se vafama,
XIV tom, 268-269-sy blitter.

1. Stalin, VKP(b) UK nq XVII sjezda otcot doklady „Leninizm mas'st-lalare". X va'maly, 538-548-se bitar.

1. Stalin, İptəş Stalindən Amerika gazetahı berekməhe Skripss govard Niyspejpres, vəkile Roj Govard əfəndə menən 1936-sı jıldın 1-se martında bulğan bəsədah.

V. Molotof, SSSR XKS preda-
tele iptaş V.M. Molotoftın Fransuz
gazetahı „Tan“dın baş redaktör
Sostena efände menen 1936-sı yı-
dın 19-sı martta bulıan Besedahı.

G. Dimitrof, „Faşistardın həzəmə
həm faşizmə qarşı eşə sığınmış
vərdəmiyə eşən kəşətkə kommunit-
tik internasionaldın vürəstər“, Part-
izdat, 1935-se ily, 92-se bit.

Erkoti, Imperialistardın betə don-
ja janı imperialistik huqısqı ađer-
lonevdəre unaj menən kommunist-
tik internatsionaldın burıstarı tura-
hında. Partizatd 1935 jıl 20-se bit.

"Faşizmə qarşı kəşfə Germa-
nia kommunist partiyasının buru-
tarın. Pik, Flarena Valter iптəştər-
dən təlmərdəre. Partizdat, 102-se
vittər.

M. Tuxacevski. Xəderge Germaniyanın huquqş plandarı, Leningrad nəşriəti bətməy.

Məskəv—Arxangelski—Narjən —
Mar—Amderma—Zəlanie—Buxta
morono—Rudolei utravyə marşrutu
vujənsa Arktik ososqə kitevsə ljet-
ciyə iptəş P.G.Golovin. „Ul ike mo-
torlı „Ant—7“ samoljotənda osə
Xəder inde ul Rudolei utravyəna
vəryə jetep, ososqə marşrutın tamam-
lanı.

(Soyuzfoto).

Ziansurala dingə qarşy propaganda eše juq

Beđ təkən kvartir xuzahnyñ 12—13 jəstərdə Lena iħəm Kolə isemle ike balahy var. Beđ ulardy ydebedden qyrqə səj esergə ultyrtıyq. Min Lenəqə kolbasa ktəp bir-dem. Ul aldə, ləkin aşamanə.

— Həddən qədyqədy sirləjme əllə, nınə aşamaj,—tinem min unyñ əsə-henə.

— Xəder bedden pos (urada) ti, maj, hət aşarqə jaramaj, Lena la urada tota,—tine.

— Huñ ul bit bik keskəj genə, yde uqəvsə, pioner da...

Byl berense fakt.

Min din totmajym, ləkin ike-lənəm —ti Micurin ismendəge-təvge komsomol ojoşmahy aqzu hy Aslajy Nurj iptəş.

Bında Aslajy kevektər ber genə tygel. Byna komsomoles Baqajy, Bajazitof, Vildanof, Əvəvəkiroftər. Ular dingə ərşanmajdar, ləkin ular dini jolalardan, iħke qərəf—qəddə-tərdən bətoləj arnəp jətməgəndər əle. Sojuzdan təş jəstər arahında ul taqə la kəslerək. Byl avylda balaqə mullanən isem quştyrəv, nikax uqə-tyv, vavaqə birev kevek iħke qərəf qəddəttərdə qullanəvsylar ad tygel.

VLKSM-dəy Ziansura rajkomolyn-da ultyrvəsy iptəstər varə anlarqə teləmajdar. Ularđy dingə qarşy bulqan bəte propaganda eše dini əajramdar aldyñan urəndərqə dok-ladçiktər səqarəvdyñ qyna qıbarət. Həddəmtəle jəstər arahında, təbiqiat fənen popylərləstərev, jəstərdən tormoşona sanitarla, kul'tura kynek-mələren inderev, dindərdən kontrrevolytsion jəden faş itev vujnsa ber nıdə əsləməj. Ə dinselər byl qəmhedlektən fajda-ryna birlər. Şuqə kyre lə bit 12 jəşlek Lenanəy urada totovə osoraq-ty xəl tygel.

Ziansura rajonında dingə qarşy propaganda ešənə şul tiklem iqtıbar juq ki, xatta bında vəgəngə tiklem rajon allahəddər sovetə la ojoştərolmaqan. Unyñ bəte eše vıldəlanəp-qıjlyəvsə Şetsilıngə genə tapşyrylqan. Ə ul yd ešəndə ad qynala javaylybq hıdməj.

M. S.

Ijyn əjynda Komsomol'ski qalahyna 5 jəş tula (Aləy Kənsəqəş kraly).

Kyptən tygel Komsomol'ski qala komsomol ojoşmahy delegatsia-hy Məskəvdə buldy. Delegatsia sostavında jəny sotsialistik qalanəy tədələ başlavynan birlə əsləvsə in jaqşy keşeləre var ine.

HVRƏTTƏ: hıldan unqə-Boguslovski—VLKSM qala komitety ra-botnige; V. Ja. Səlivestrov—lejtənant, A. P. Dejakanof—qalanəy ber za-vodənda plan proizvodstvo nylegendə əsləvsə rabotnik;

Ikense rəttə: iptəş Tarlinski—garaz mexanige; iptəş Tarunof—prof-sojuz rabotnige.

(Sojuzfoto).

„Leninse“ materialdarə ede vujnsa

„İB KITKES VAQIOJALAR HƏM QƏMHED TƏRBIƏSELƏR“

„Leninse“ gazetahynəy 1937-se jıdyñ 18-se martta səqqan 30-sə ha-nynda byna şul isem ahtynda mate-rial urənləştərylqan ine. Byl material VLKSM-dəy Lenin rajkomə tarafynan tıkserelep, 15-se məktəptə (Əfə) va-lalar arahında politik-tərbia ešənən siktən təş nasar torovə həm unda-qə jətəkselərdən iħ kitkes qəmhed-lek kyryhəlevdəre, məktəptə pioner vovətyjdarə bulmavə, pioner ešənən nasar buləvsə dərəfəndə.

Byl material vujnsa VLKSM-dəy Lenin rajkomə vjurohy 3-sə apreldə şundaj qarar qəbul itte: „Oşo jıdyñ 18-se martında“ „Leninse“ gazeta-hında urənləştərylqan materialdy tu-

lyhy menən dərəf tip tapşyryq. Məktəp direktorə Əmiroftəy həm klass jətəksəhe iptəş Qəjəteftən məqalələ kyryhətelqan jətəshedlektərdə bəte-rəvgə saralar kyrelde, məqalə uqəv-sylar jəjlybşynda həm uqətyvsylar kollektivənda mədəkərə itelde tefeven iħkə alıryqə.

Iptəş Sytagingə, byl məqaləne 15-se məktəptən bəte uqətyvsylarə menən taqə la ber tapqər lyqlap əjranəp səqəvdy ojoştərovdy tapşyryryqə.

Qararda bynan başqə, asylqan jə-təshedlektərdə bəterəv ešən praktik saralar kyryhətelə.

Qatn-qədy jəstər traktor ərıgada-larənyñ jəryşy

Sezonqə 700 gektar jer hərəv ešən

VLKSM-dəy Xajbulla rajon komi-tety traktorsy qatn-qədy jəstərdən rajon kənəşməhen ytkərdə. Kənəş-mələ traktorsy qatn-qədy jəstər ərı-gadahynəy yd-ara sotsialistik jəryş dogovordarə tıkserelede. Sotsialistik jəryş dogovordarənyñ jəkləməhendə ydək urəndə: eş ramlybqyn, ıro-zajdy kytərev, texnikaqə ešə buləv məs'ələləre tora. Aləynqan jəkləmə bulənsa, hər ber traktoriska XTZ, STZ traktorə menən sezonqə 700 gektar jer hərəv, 15 futtə kombajñ menən sezonqə 470 gektar ırozañ jəjnav, hər kəndə 2şər səqəet texnik uqəvdyar ytkərə varəv, sezon ada-qynda berense kategorialy traktorist-kombajnerka buləvqə ıreşev burəstəry qujyla.

Xəder traktor ərıgadalary yddəre-nen ešən vəbəvqə kyserdələr.

Q. Şakirof.

Komsomolestar uqəv həm əjranəvdyñ aldyñqylarə buldylar

OSOaviaximden Məsətəle rajon so-vety 1915-1916-sə jıdy təvqan dop-rizyvjniklərdən 17 kənlek svorəy ytkərdə. Svorda 19 komsomoles var ine. Ular svordə unyşly ytkərevdə ra-jon sovetəna dər buləşlyq kyryhətel-lər. Komsomolestar xərbə belemde əj-rənevdy başqalarqə əlgə buləv me-nən bərgə, hər ber initsiativ ešte başlap jəvərevselər buldylar. Ularđy başlap jəvəreve menən svordəqə so-juzdan təş jəstər arahında VLKSM-dəy ustav, programmahy əjranelde. Dram tynəragə 2 tapqər spektakl' qujdy. Doprizyvjniklərdən 4 tapqər jə-jlybşy ytkərelde. Komsomolestarđan əylənəp qujlyqan bəsədə ytkərevse-lər xalyq-ara xəl turahında hər kəndə politik informatsialar ytkərə var-dylar.

Svorda buləvsylarđyñ 68 protsenty PVXO znacogyna, 50 protsenty „Vo-roşilovsa atəvsylar“ znacogyna nor-malar tapşyrylylar. Komsomoles Ne-vosjulef, Cıvarof, Fətixef, Kydrəvsəf, Mixailof, Nafiqof iptəstər svordə „ot-lıčno“ qə yttələr.

M. Safix.

V. I. Lenin Ydək muzejənən

Proletar revolytsianəy bəjək dahyly

(Dəvəmy. Başy „Leninse“ nən ytkən handarənda)

Bynan başqə muzejdə Leninden, Mar-tof farmulirovkahyñ jaqlap səqarəvsylarqə qarşy jynəltelqan telmərdəre-nen tēzistərə qujlyqan. Şunda uq Leninden elekke mənşev-lyk, xəder donja faşizmnyñ aldyñ-qy otradə; Sovettər Sojuznyñ həm bəte aldyñqy, progressiv xalyqtyñ doşmanə, keşə yltərevsə donja dāv-mələndə huqəş utyñ toqandərvəsy, kontrrevolytsioner Trətskiđe faş itevse materialdar qujlyqan. Lenin sjezda Trətskigə qarşy qyrqə kərəş alıp varqan.

Ustav, qədyv vəxəstər həm tartqə-ləstər huñynda tavəşqə qujlyqan. Ləkin bundoysylarđyñ (jəvreydər partiahy) həm opportunistlarđyñ Martof formolirovkahynda tavəşy bırevdəre həddəmtəhendə ustav Martof formu-lirovkahynda qəbul itelqan.

Sjezda bundoysylar turahında la məs'ələ qaralqan. Bundoysylar par-tianəy əjrym milləttərdən federatsia-hy nıgedəndə tədələven talap itkən dər. Ular jəvrey proletariaty qajda qyna əsləməhen ul grıppa buləp jəvreydər partiahynda ınergə tejes-tıgəndər. Bundoysylar bərdəmy, inter-natsional ruxta tədələqan partia urə-na milli partialar tədərgə tərşyqan-dər. Byl proletariattyñ kəsən əylgeləv,

milli tartqaləstər təvdyrv həm yd nəvətəndə milli burzuaziaqə jərdəmy itev bulər ine. Şuqə kyre lə Lenin sjezda bıyqə qarşy qyrqə səqəşjaha-qan. V. I. Leninden ydək muzejən-də Vladimir İ'ıcten bundoysylarqə qarşy səqəşyñyñ tēzise qujlyqan. Şunan huñ bundoysylar sjezdy təşlap kıtkəndər. Şulaj uq „Rabocaja delo“ tıgən ojoşmanan kılqan delegattər də sjezdy təşlap səqəş kıtkəndər. Sjezda kypselek buləp Lenin fəkeren jaqlavşylar qalqan. Byna şunan inde bol'seviktər həm mənşeviktər isme başlanəp kıləle. Lenin fəkeren jaqlavşylar bol'seviktər tip, Martof fəkeren jaqlavşylar mənşeviktər tip jəretələ.

1903-sə jıldan, partianəy II sje-zynan başlap Rossiala bol'seviktər aqymə məstəqlı partia buləp jəşəj həm kərəşə. Bol'sevizm Rossia proletariatyñ qyna partiahy buləp varlybqə kıləməne, vəlki ul bəte don-ja proletarđarənyñ partiahy buləp tēvdy. Sənki bol'seviktər partiahy marksizm təqliməttərənə nıgedlənəp, xalyq-ara revolytsion kərəş prakti-kahynəy təzribələre həm xalyq-ara opportunistmıqə qarşy kərəş həddə-mtəhendə tēvdy. Byna şuqə kyre lə bol'seviktər partiahy bəte donja pro-

letarđarənyñ bərdən ber həm in re-volytsion partiahy buləp tora la.

Sjezdan huñ Vladimir İ'ıctə dele-gattər menən həjləşkən. Ularqə nı ešən əjrylybşy (raskol) bulqanlybqyn anlatqan. Artəvan ešte jəjəldərep jəvərevgə jıl kyryhətkən. Partia kəs-tərən dərəf urənləştəryv eše menən yde jətəksəlek itkən. Delegattərqə kərəş bətməgənlekte, həm xatta ar-təvan qyda varasaqyn aldan iħ-kərtkən. Myzejdə Vladimir İ'ıcten byl vaqıtta jadqan əbədərənen qıl jadmalaryñ həm vəşlyp səqqan kıl-taptarə qujlyqan. Bylar bətehe lə İ'ıcten opportunistlarqə qarşy nıñ-dəj dər kərəş alıp varqanlybqyn kyryhətelər.

Sjezdan huñ odaq ta ytməj Ple-xanof mənşeviktər jaqyna kyskən. Vladimir İ'ıctə Plexanofqə qarşy kə-rəş alıp varqan, həm huñynan Ple-xanofnyñ tulyhy menən mənşeviktər jaqyna kyskanlegen kyrgəş İ'ıctə „Iskra“ gazetahynəy redaksiyahynan səqqan. 53-sə handan başlap „Iskra“ gazetahy mənşeviktər qıləna kyskən.

„Iskra“ redaksiyahynan səqqas mənşeviktər Vladimir İ'ıctə qarşy tərle aqəvlyav həm məşqullavdar təşlaqan dar. Ular Vladimir İ'ıcten jadqan məqalələren də gazetalarə vəşma-qandar. V. I. Leninden ydək myze-jəndə bınə iħbat itevse bik kyp handa faktik materialdar urənləştə-rylqandar.

Lenin „Iskra“ redaksiyahynan sə-qas taqə la gazeta ojoştərov eše menən şəqəlləngən. Ləkin byl tələk

tik 1905-sə jıdyñ qınvarənda qyna tormoşqə atqarılqan. 1905-sə jıdyñ qınvar əjyñan başlap bol'seviktər „Vpered“ isemle gazeta səqara baş-ləqandar. Lenin „Vpered“ gazetahy-nyñ başynda bulqan. Ul taqə la iħkə „Iskra“ laqə həmaq eşkə baş-laj. Ul bəte jəne-təne menən sjezd saqırv ešən əderləj.

1903-sə jılda təvqan Rossialaqy bol'seviktər partiahy, jəny tip partia, bəte donjala sotsialistik revolytsia ešən kərəşevsə partia buləp tora. Byl jəny tip partianəy ydgəleqə nı-dən qıbarət huñ? İptəş Stalin byl ydgəlektər altı tip kyryhəte. Byna ular: -

- 1) Partia ešse slyñfnyñ aldyñqy otradə buləv jaqynan.
- 2) Partia ešse slyñfnyñ ojoşqan otradə buləv jaqynan.
- 3) Partia proletariattyñ slyñfı ojoş-mahynəy juqarqy formahy buləv ja-qynan.
- 4) Partia proletariat diktaturahy-nyñ qoralə buləv jaqynan.
- 5) Partia, fraksialarđyñ „jəşəve menən hıjəşə almavşy ırek bərləge buləv jaqynan.
- 6) Partia, yden opportunistik ele-mentlardan tədərtyv menən nıqynə. (I. Stalin „Leninizm nıgeddəre tura-hında“ tıgən kitabtyñ partia byle-genən).

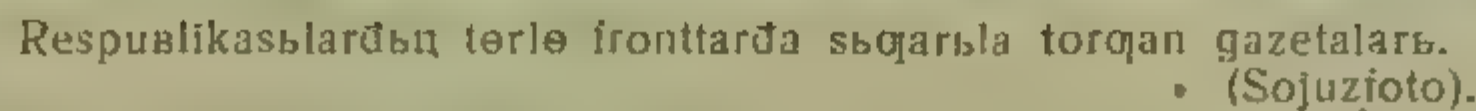
Bedden həjəklə həm mənə onə-tołmaş bəjək Lenin oşondaj partia tədənə.

(Hıdymy var).

S. Latəjp.

„Bəta formosomdo tuqar
ilemde haqlavoqa birergə
teləjem“

gatsia konferensianan, Ispania solistik jəstər sojuzyňň Ispania komtomolb menen berläşewe kərəklegen aňvyn həm respublikan. Ispaniaqa KIM menen berlektə jərdəm ojost-

Garibaldi isməndəgə batal'jonda partiya'dı jəstər də var. Ular İspaniyanı faşistik intervinsianın təzriəhendə faşizmdən əsən jədən tənəjdər. Vruno Veltoni İtaliyanın San

(TASS).

Өле „Октябрь нәтискәһ“ типограfi
Баславит вәкиле № 1433

Xəbəri ucılışsalarqda nəvər Jəhəv turahənda, VSİK ismindəgə xəbəri ucılışsənyə nəcə'nigə jərdəmsəhyə polkovnik Salitan doklad mənən səqyə.

Bauman rajon komsomol komitety həm rajvojenkomat byl osorəşyvdyə ytkərevdə jəqşy initsiativa kyrrətelər.

həndə doklad jahajasaqlar həm şunın
bujınsa ispolkom İspaniağa irek eşən
kəraştə yardım itev juluında qaratır
sıqarasaq.

həndə doklad jahajasaqlar həm şunbı
buınsa ispolkom İspaniaqa irek eşen
kəreştə yardım itev jülında qarar
şəqarasaq.

LENİNSE

VLKSM-dın

Başqortostan
Ölkä häm Öfe
qala komiteti
organı. 12-jöl
sıqıa.

ILEBEDDEN POLITIK TORMOŞO HÄM XALBQ-ARA XÄL MENÄN NİQLİ TANİŞ BULBROJA

Här komsomolestın häm här jastın yd ilebedden tula tormoşo häm xalıq-ara xäl mäs'aläläre menän jaqsı tanış bulıp jäsähe häm eşlähe kilä. Kolxozsı jastır bedden promışlenost' gigantılarınqese, kışa, bögön konvejerdan nışa avtomobil, nışa traktor sıqıv, jıraq Arktekağa osovsı jolciktärdän nışek osovdär, es- se jastärde kolxoz qırđarında sä- sevden nışek barıv häm başqa kyp- lagan nämälär qıdıqındıra. Ular „Mäskävden il sıgenä jekänse, Tör- jaqtan Kenjaq tavınasa bulqan kyd kyreme jektälek“ kın vatanıvıdın kyp jaqlı häm mavıqtırbıq tormoşo menän tulqınlana.

Irek esen, respublika esen, Ger- mania häm İtalia faşistarına qarşı kərəşevse respublikası İspaniyanı nışatır bojestar, Japonia imperialis- tarınnı kyp törle jafaların kyrevse. Qıta j häm başısa bötä donja prole- tarı, xedmätändärdän tormoş häm kərəştäre, bötä xalıq-ara xäl bedden jastärden iqtıbardar ydä- qında tora. Bına şul teläk häm ın- tılış nıgedendä kyp jaqlı häm qä- zäp mavıqtırbıq propaganda esen ojoştırov—här äer komsomol ojoşma- lınnı häm ını jektäselinenen bo- jevoj nurı. Şuqa kyrälä VLKSM- dın programmahında: „VLKSK bötä eşse, kräştän, xedmätär, uqıvı- jastärde häm jäs intelligentsianı po- litik tärbialäv bulısa eş alıp bara. Jıjıylıstar, besedalar, leksialar aşı uları aqımdaq politik vaqıqalar, sovet xökymäte häm Bötä Sojuz kommunistar (bol'seviktar) partia- lınnı kyrgän saralar menän tanıştı- ra bara, jastärde, eşse häm kräştän- däre ytkändäge, kapitalistik ildä- däge tormoş şarttar, SSSR daqı grazdandar huqıqı tarixı menän tanıştıra barıp, jastärde eşse sıjınlı- nı häm xedmätän kräştändärdän kapitalistlarğa häm pomeşiktärgä qarşı gerojıdarsa kərəşenän elgölä- rendä tärbialä j tip jadılojan.

Läkin, VLKSM programmahınnı ınına bıl talabın ytävden kypselek komsomol ojoşmaları jıraq toralar äle. Komsomolestar häm jastärde ilebedden aqımdaq politik tormoşo menän tanış bulıv häm xalıq- ara xälde nıqlı ejrāna barıvda bul- qan dır teläkläre komsomol ojoş- malarını eş praktikahında tejeşle ırın tava alıma. Bıl xäl ytkerelä torqan jıjıylıstarın kın tärtiptär qıran menän genä ä asıq kyrenä. Bına Motor zavodınnı Dizel sexı komsomol ojoşmahınnı jıjıylıstarın alajıq. 1936-sı jöl esendä nı barı jete tapqır jıjıylı ytkerelä. Şular- dın berehendä genä ä ilebedden dejem - politik mäs'aläläre, xalıq- ara xäl turahında mäs'älä qıjılma.

Komsomolestar gazeta aldırma jdar häm uqıma jdar.

Ə jastärde xalıq-ara xäl menän, ilebedden politik tormoşo menän tanıştıra barıvda tä'min jıevqä sa- nıqlı jektäselär nı xälqä saq qına la boşonma jdar.

Bedden ilebedden dejem-politik häm xalıq-ara xäl mäs'aläläre kom- somol ojoşmalarınnı dejem jıjıylı- tarınnı kın tärtiptärendä pıotılı ırın alıroja tejestär. İspanialaqı grazdandar huqıqı, jeki xalıq-ara xälde jeki yd ilebedden tormoşo- nan bulqan ajrm mäs'alälär bulı- sa jaqsı äderlängän doklad menän jıjıylı ytkerä, komsomolestar esen dā, dejem jastär esen dā bık kyp nāmā bırasäk. İlebedden politik tor- moşondaqı ajrm vaqıqalar häm xalıq-ara xäl bulısa häm törle besedalar, leksialar, kyrtahına agetatsia- lar ojoştırov häm komsomol ojoş- mahınnı eş sistemahına inergä te- jeş. Bında komsomolestarınnı, jastär- den gazeta aldırıvına ireşev häm uları gazeta uqıvıqı kynektırev bık dır ähamiätke eja bulıp tora.

Möhim mäs'alälär bulısa qısqı- rıp gazeta uqıvıdar bulırv, ınınn esen agetatırdar bılev, uları dā- mı rāveştä eşlätäv häm ojoşma eş- lāj ala torqan bık möhim saralar bulıp toralar.

İlebedden politik tormoşo häm xalıq-ara xäl menän tanış bulıvda komsomol aktive elge kyrtahırgä häm ını jastärgä anlatıvda tydämle rāveştä eşlārgä tejeş. Bınnı esen rajon aktivenä xalıq-ara xäl häm ilebeddäge ajrmı politik mäs'alälär bulısa sistemı rāveştä leksialar, dokladtar, besedalar häm konsul'tat- sialar ojoştırovı bulırvırgä kerek. Komsomol aktivnenı politik vaqı- qaları, xalıq-ara xälde gazetalar- dan belä barıv menän genä qānā- qatılma jensä, ul jaqsı doklad, be- seda, leksialar menän tərānjıtelärgä tejeş.

Qajda, ilebedden politik tormoşo häm xalıq-ara xäl turahında kın anlatıv eşe alıp barılma j, qajda komsomolestar häm bötä jastärden gazeta aldırıvı häm uqıvı häm tä'min itelmä j, unda doşmandar esen häm törle qajbat häm jalqan agetatsia menän xäräkät ilevqä je- nel bulqanlıqtı kyp tın inde anlarqı vaqt.

Jalaqxanalarda, qıdıl möjestärdä, klublarda häm jastär bulqan bötä jerdä ä, jıjıylıstar häm besedalar aşı jastärde yd ilebedden häm bötä donjanınnı politik tormoşo menän ta- nıştırvıda kınajıtelgän eş alıp ba- rılvırgä tejeşle. Bıl häm komsomol ojoşmahı esen maqtavlı nurı bulıp tora.

Sovet patriottar Alı Kənsıqısqı kilälar

Xabarovski, 17-se april. Xetago- rovanı saqrıvına qısqılp oşo kən- därdä 50 sovet patriottı Alı Kənsı- qısqı kilä. Unan ular bötähe ä te- jerlek Komsomolıskı qalahına kille-

lar. Komsomolınnı raj komiteti- na Alı Kənsıqısqı kilärgä teläk- tärän beldergän qıdırdan kın- hajın jedärläp xat alına.

Madridtan alı tygel ırında frontqa kitev alınnan xärı belem ejrānev esen respublikasılardınnı xärı lagerı ojoştırolojan. Hyrättä: frontqa kitevgä äderlānevse bojestar lagerda pılemjot ejranalar. (Sojuzfoto).

SIT İLDƏRDƏN TELEGRAMMALAR

İSPANIALAQI FRONTTARDA

(TASS telegrammaları bulısa)
19-sı aprelda tıştın huqı fətnäse- lär artilleria tuptarınan Madridkä qa- rap attılar. Kışa tiklem ılevselär- den hanı 5 kə, jaralanıvıylar—25 kə jette. İke snarəd faşistar jıvılojan tormāqā tēstē.

Ydäk frontta xökymät aviatsia- lı Siguensanan alı tygel jerdä fətnä- selärdän kolonnahına, şulaj uq Sar- suelalaqı aerodromqa bombalar taş- lanı. Aerodromda bık kışe şartlav buldı. Bötä mēqlymätlārgä qarajanda unda nēznin haqlaqı şartlaqan.

Treuel frontında 18-se aprelda respublikasılardınnı hēzyme davam itte. Fətnäselärdän juqaltıqan pozit- siaların kire qajtarırgä ıntılıstarı unışhıdlıqqa osoranı. Fətnäselär kyp kōstären juqaltılar.

Kordova häm Fuente Ovexuna sektorlarında respublikasılär strate- gik jähättän möhim pozitsiaların al- dılar. Respublikasılardınnı 7 samol- jotı fətnäselärdän Vil'jaartanan kēn-

jaqtaraq bulqan pozitsialarına 56 bom- ba taşlanı.

Biskajja frontında respublikasılär- dın bātareahı, fətnäselärdän Mondra- gon qalahındaqı rezervtarına attı.

Aragon frontında respublikasılär- dınnı 20 samoljotı fətnäselärdän Kalatajud, Santa-Barbara, Muril'o häm Kaude rajondarındaqı pozit- sialarına bombardirovka jahannı.

London, 20. Valensianan alınnan ofitsial belderevdä, Eskoriala fron- tında xökymät qışkardäre Eskoria- lanan kēnjaq-kēnsajıq jaqtıqı mö- him timer jul uzıl-Rovledonı aldı- lar, tip kyrtahelä. Xökymät qışkar- däre bajtaq avıldarın qulqa alıp 8 kilometr alıq kyskändär. Fətnäse- lär 500 dän artıq haldattarın juqaltı- qandar.

Respublikan İspaniağa jardam

Pariz, 19. İspaniağa sanitar jardam xalıq-ara ojoşmahınnı Fransialaqı seksiaı oşo kēngä tiklem İspania respublikahınnı xökymätenä 68 vrac, 20 miloserdia sestralar, 3 aptekar, 2 sanitar materialdar menän 3 sanitar avtomobil, xirurgia operatsialar esen qoramallandırılqan ber avto- mobil häm başqa nāmälär jıvırdä.

Fətnäselär krejserenän pirattarsa xäräkäte

Stokhol'm, 20. Fətnäselärdän „Es- pania“ krejsere Gırlaltar boqadında Şvetsianınnı „Valensia“ pıoxodın totop Seutağa alıp kittelär. Parıxodqa Şvetsia esen bıldälängän apel'sındär tējälqajne.

Şvejtsariala berense majıqı äderlek

Vena, 19. Bazel' qalahında (Şvejt- saria) kompartia, sotsial—demokra- tik partia ojoşmaları häm prosojuz- dar berense majıqı faşizmqı qarşı kərəş lozungtarı abınnı nergälär ytkerärgä qarar itkändär.

"Madridte qurqav komiteti pred- sedatele gēral" Miaxa Madrid fron- tındaqı şlavınnı eş kabenitında. (Sojuzfoto).

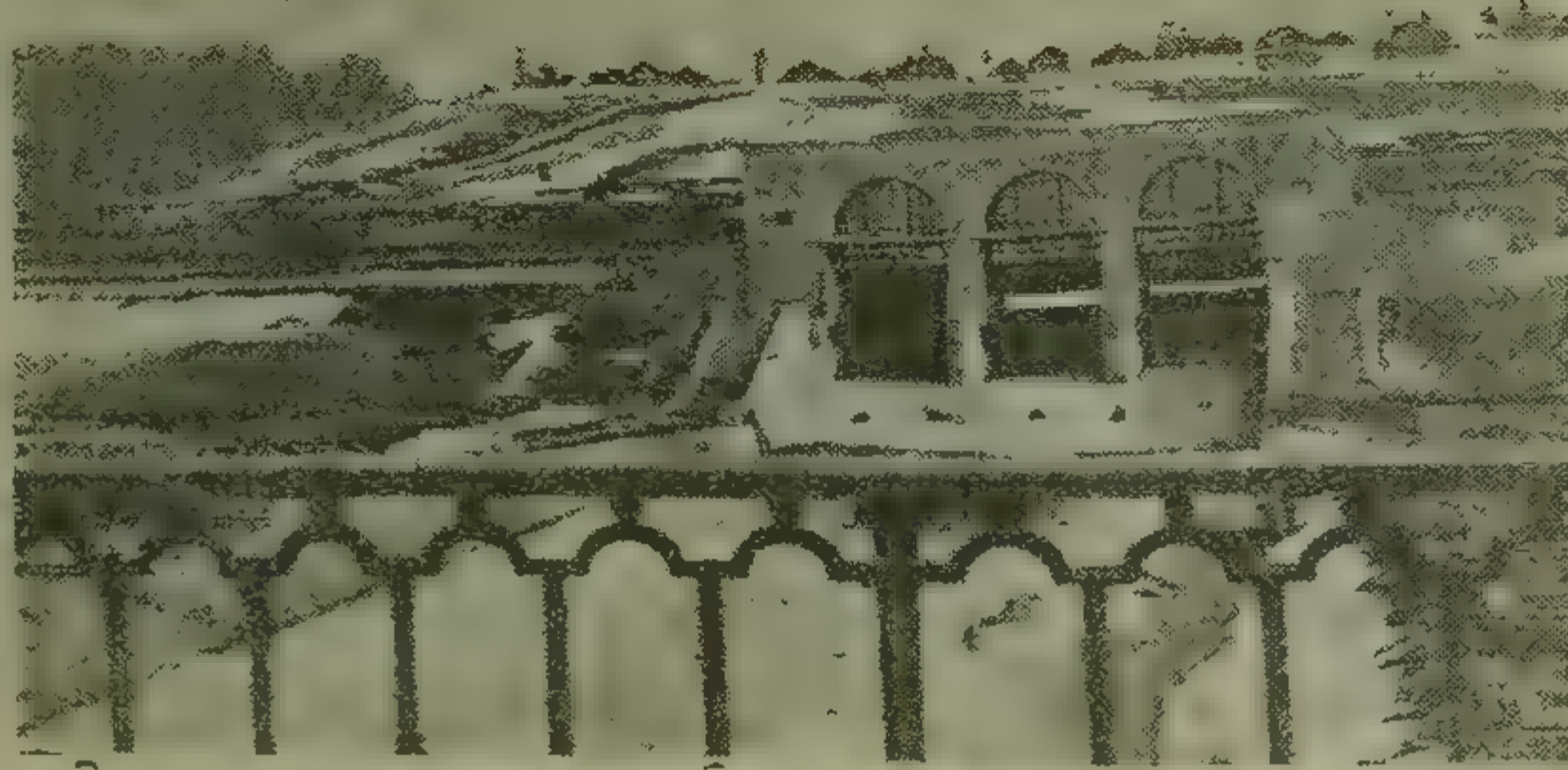
VOLGA—MƏSKƏVGƏ QOJA

Bundan 5 yıl elek Məskəv—Volga kanalı tədörösənə gedrotexnik inženər həm tədövsələrden berense partiahy kılde. Bında vöjek Stalinen genial uşn tormoşqa aşırıv esen kərəş başlandı. Volganıñ juqar aqı mın plotınalar menən vıvırqa, şlyzdar menən hıv tıgedlegen kytäreş jahalma hıv july asırqa, Volganı Məskəvgə tara aqırqa məzbur itergə həm Volga paroxodların Məskəvgə, Leningradqa, iləbedden Tənjaq, Kənjaqla qı jıraq port qalaların narıv esen jul asırqa kərək ine. Bında bedden promışlennosıyda, transportıyda, naşqalanıñ yışeş la talap ita ine.

Gegant tədörös başlanıvqa 5 yıl vaqıt ytte. Bıl vaqıt esendə Məskəv—Volga kanalı tıvırıldı la inde.

Məskəv—Volga kanalı donjalaq in dır gedrotexnik qorolmaların berere. Ul bəta donjalaq texnika həm fänden in jaqş qadınıştarın yd esenə alıp məkəmmələşkən, ikense bışılıqtın in qevətle, gızıl qorolmaların bulıp tarixqa ina. Bıl kanal bedden hıv transportıyda alqa jəvərvdə la, iləbedgə qevətle elektro—energia bırevdə la bık dır urın tota. Kanal Məskəv qalabına, Sovettar Sojuzın in qevətle hıv transportı julya—Volga jıqlahına həm Volga—Baltıj hıv julya sıqırqa məkınlek asa. Ə kıləsəktə Volga—Don kanalı tədölöv menən başqala—Məskəv, Azov—Qara dınged hıv jıdarı menən də totaşaşq. Məskəv—Volga kanalı Məskəv həm Oka jıqlalar bulıp kılğan hıv jıdarın nıq qırtarta. Janı hıv july Məskəvdən Leningrad qa həm Stalin ismendəge Aq dınged kanalına tiklem aranı 1 mən 100 kilometrqa, Gorkıgə tiklem aranı 110 kilometrqa qırtarta.

Məskəv—Volga kanalın tədöv başqalanı hıv menən təmin itevgə la dır ydgərəştar inderə. Bıqasa Məskəvdə hıv menən təmin itev

Volga—Məskəv kanalı şlyzdarın berere.

(Sojuzfoto.)

dur problemalardan bulıp tora ine. Bık tıdlek menən ybə barqan promışlennost' predprietielerə həm Məskəv xedmət ilərenen hıvqa bulqan talabın Məskəv jıqlahı hıv qına qapıaj alıaj ine. Məskəv—Volga kanalın tədöv vıvı xəl itte. Bıl kanal hər kəndə Məskəvgə 250 million silək hıv bıvə alasaq. Hədemtə la Məskəvdə hıv qullanıv Tənjaq Amerikanıñ in dır qalalarındaq hıv qullanıv dərəzəhənə jətəsək.

5 yıl esendə tədölöp bətkən Məskəv—Volga kanalı (bıqasa donjala in dır kanal bulıp hanaloqan. Panama kanalı 15 yıl bujınsa tədölögən ine) kevek dır tədölöştə bıqasa tarix belgənə juq əle. Kanalın qəymıy odonloqo Volga jıqlahınan Məskəv jıqlahına tiklem 128 kilometrqa jəta. Şunardan 20 nər kilometr samalı—kanal sistemahındaq

hıv haqlavqıstar, ə qalqan 107 kilometr kanalın yden təşkil ita. Bıl, xatla kyd aldnı kılterev qıvıv bulqan nık grandioz tədölös. Tədölös tən dırlıqın, qevətlelegen həm unda halınqan kəstə xəterləv esen tıvəndəgelərdə kyd aldnı totov kərək:

Volgostrojda halınqan beton eşen kıləme, Belomorstrojda beton eşe kıləmenən 5 tapqır artıq. Məskəv—Volga kanalı tədölösənə 5 million kubametr beton halındı. Bıl massanan eşelgən kolonna, nıgeden 100 kvadrat metr alıqanda starasıranan bık jıraqqa kytäreler ine. Bıl kolonnanın bəjeklege 30 kilometr jıraqlıqqa jeter ine.

Məskəv—Volga hıv magistrals tədölösəndə 4 million 500 mən metr aqas totoldı. Əgər bıl aqastardan şpalıdar eşləgəndə ular 40 mən kilo-

metr odonloqqa timer jul halıvqa jeter ine.

Bıl ekvator bujınsa jer şarın əjlənep sıqır ine.

Məskəv—Volga kanalı jer həm beton eştərenen kıləme jaqınnan Tənjaq Germanıa, Urta Germanıa, Mançister, Sevəşes həm Stalin ismendəge Aq dınged kanaldar kevek dır qorolmaların kyp tapqır artta qaldı. Bıl kanalın tədögəndə 200 million kubametr jer qadıldı. Əgər dı bıl tupraqtı timer jul bujınsa kysergəndə 20 million tovar vagonı kərək bulır ine. SSSR dın bətahe 39 timer july təvlek hajın 87 mən vagon jək təjaj. Kanaldı tədövsələr tarabınan qadıqlan tupraqtı təjəv esen SSSR dın bəta timer jul seltərəndə 8 aj tejerlek eşlərgə tura kiler ine.

Məskəv—Volga kanalı tədölösənə dı „Məskəv dıngedə“ majdanqa kılde. Bıl jahalma dınged Onızeski kılənən jartıhy tiklem urındı ala, həm ydendə 5 milliard jarım kubametr hıv haqlaj.

Məskəv—Volga kanalı donjanın in dır gedrotexnik qorolmalarınan qına tygel, ul bık dır energitık baza la bulıp tora. Volgastrojda gedro stansıahı iləbedgə 440 mən kıləvat elektroenergiya bıvəsək. Unıñ qevəte Lenin ismendəge Volxov dıvlat elektrostansıahın qevətenən 8 tapqır artıq bulasaq.

Bəta texnik jıhazdar, mexanizmdar, motordar, elektrımotordar, tik sovet zavodlarında qına eşlənep qorallandırılqan donja la in grandioz həm in gızıl tədölös—Məskəv—Volga kanalı 5 yıl esendə tədölde. Sənki ul başında vöjek Stalin torqan bol'şevıktar partiahy jətəkselegəndə, bedden bəta il xalqıyda kəsə, irke menən tədölde.

Xəder Məskəv, berense paroxodları qarşılavqa əderləne.

Japonia parlamentına hajlavdar aldnan

Ber jaqtan vojensına həm xəkymət həm ikense jaqtan tərle partıalar arahında barqan qırqıv qarşılqtar hədemtəhendə, 31 martta parlament in tyənge palatay taratılqajın. Palatanın taratıhyv Japonıan in dıdaj qarşılqtar esendə jəşəven bık asıq kılərtə. Bıl qarşılqtar xəkyməten in agrıssıv vojensına fajdahına ytkərə torqan eske həm tısqı politika hıvan xalqıñ dır razıjıydılyq menən tıvıdıl.

30 aprelda parlamentqa janı hajlavdar ykələsək. Xəder bıqsa nıqlı əderlek alıp varıla.

13 aprelda inde parlamentqa 760 kandidat terkəldə. Japonia konstitusıahı parlamentqa ajrım xoquqtar nırmaj, konstitusıa, imperatorın huqıqş ıqlan itev, zakondar (ukazdar) sıqarıv, parlament in tadartıv, xəkymət bıldəlav həm başqa xoquqtarın haqlaj. Parlament ike palatadan tora: juqarqı palata həm tyənge palata. Juqarqı palata, palata aqzalıqın nıraıv bujınsa alqan jəki imperator tarabınan bıldəlangən kəsəldəndə tora. Tyənge palata hajlanıp qujıla. Juqarqı palatanı bulıv xəkymətke tege jəki bıl zakondardı qabul itməkkə məkınlek nıvə, ular dı juqarqı palataqa kire qıajqa. 70 million xalqıñ hajlav xoquqı menən varı 14 million qına fajdalana. Hajlav xoquqınan qatın-qadın, qəskəri xedmətkərdər, studenttar həm 25 jəşkə jətməgəndər məxrym itələlər. Bıñd "əstənə utraqlyq senzı tıv atalqan nəmə jəşəp kılə. Şulaj itep hajlavdardan jəstər, eşsəldən həm haldattardın kybehe sıtləstərelələr.

Parlamentqa ydenden kandidaturadı qujıv esen, zalog sıfatında 2 mən ten*) aqsa inderergə kərək, bıl xəl eşsə oşmalaraña ydərənen kandidattarın qujıv esen avrıltqtar jahaj.

Hajlavdar vaqıtında tavıstardı hatıv alıp kevek hər tərle maxınatsıalar dı ytkərelər. Məbələn, ytkən jıqlıq hajlavdar vaqıtında tavış hatıv alıp həm tavış hatıvda qıjeplənep 3 mən keşe qujqıa alındı, ular arahında 40 keşe parlament kandidattar ine. Xalq hajlavdar da aktiv tygel. Ytkən hajlavdar da hajlavıylar dıñ 21 protsentsı tavış bırevdə qatnaşınan.

Bıjıqlıq hajlavdar da tyəndəge partıalar qatnaşalar:

Minsejto—promışlennıktar həm ere jer nıvəsələr partiahy. Bıl, partia „Mitsubisi“ tıv atalqan (maşına tədöv, paroxod, karabəldər tədöv həm tavıv promışlennosı) Japonıan in tıv bırlə konserndarınan berere menən bəjləngən. Burzuazıa kruqında bıl partia „umernıy“, „lenıral“ partia bulıp hanala. Minsejto haqlıqlıraq tısqı politika alıp varıv dı jaqlaj. Ytkən hajlavdar da partıanıñ jətəkse lərə ılda faşizmqa həm huqıqşqa qarş nastroentılarde itə totop faşizmqa qarş kərəş lozungahın qujıdıl. Bıñn hədemtəhendə partia tyənge palatala kypselekte alıd (205 deputat mandatı alıd). Parlament in kyp tən tygel bulıp ytkən sessıahında Minsejto deputattar xəkymətə nık nıq tənqıtlər sıqtılar. Bıl hajlavdar da bıl partia „Xajası xəkyməten qolatıv“ lozungahı menən sıqıv jahaj. Sejjıkaj—Japonıalaq in reaksıon

burzaz partıalar dıñ in dırdarınan berere. Bıl partia agrar burzuazıa həm „Mitsui“ konsernı menən bəjləngən. Hər vaqıt kolonıal* varıv inevdərde həm vojensınan jaqlap kılde. Partia esendə jarım faşistik bulqan dır gruppirovka jəşəp kılə, bıl gruppirovka menən Kuxara tıqan kapıalist jətəkselek ita. Vojensınan in avanturistik pozitsıaların jaqlav hədemtəhendə uşqan hajlavdar da jənelep qaldı. Ul bıl arqala 30 deputatlıq mandatın juqaltıp parlamentaq kypselekte Minsejto partiahy qujına bırdə. ıldəge nastroentılar qıvıv bıñd bıl partıanıñ deputattar parlamentta xəkyməten politika hıv tənqıtlərgə məzbur buldıl. Bıjıqlıq hajlavdar da bıl partia „konstitusıonalizmde haqlav“ lozungahı bıñd sıqıv jahaj.

Sıovakaj—dır tygel burzuaz partia. Etekke finans ministere Tkaxasıdın umernıy finans politikahıñ jaqlap sıqtı. Tkaxası huqıqş raxodtarın ber nı tiklem qıvıv dıvıv talap itkəjne. Parlamentta 20 deputatı buldı. Məbələn, xəkıyattın xəvərenə qaraqanda bıl partia Xajası xəkyməten jaqlap sıqıv jahaj.

Kokumin Domej—jarım faşistik oşma. Vojensına menən nıq bəjləngən. Massalarda bazahı juq. Reaksıon lozungtar menən sıqıv jahaj. Məbələn, german faşistlar kevek yk sterıjzalsıa turahında la zakon qabul itev dı talap ita. Hajlavıylar dıñ tavıstarıñ ydenə huqıqş alıp esen „naloqtardı kəmetev“ həm başqa şundaj demogogik lozungtar menən sıqıv jahaj.

Səkaı Tajsyto—sotsial demokratik partia. Bıñn sostavına şulaj uq ajrım profsojuzdar həm xərbıñ

oşmalaraña ina. Unıñ politik programı juq. Massalarda qıvıv bıñd həm hajlavıylar dıñ tavıstarı arıñn qıvıv, uşqan hajlavdar da antıfasistik lozungtar menən sıqıv jahıv, parlamentta 18 urın alıd. Bıjıqlıq hajlavdar da antıfasistik lozungtar qujıv. Qıtaj menən nıvəsəttərdə jaqıvıv dı, SSSR menən həzym itəsməv paktına qıl qujıv dı talap ita həm ber yk vaqıtla „huqıqş raxodtarın ratsıonalıstıv“, „fundamıntal“ nalog reformahı“ həm başqa şundaj asıq bulmaqın lozungtar qujıla.

Nıxon Musanto— („Japonıan in proletar partiahy“). Bıñn sostavına 1936 jılda partıan an sıqıv „Səkaı Tajsyto“ nıñ hul qanatı ina. Bırdəm front esen sıqıv jahaj. Unıñ jətəksehe-Kato Kandzy. Hajlavdar da „bətıñ faşizm“, „parlamentarizmde jaqlıqlıq“ tıqan lozungtar menən sıqıv jahaj.

Hajlavdar vaqıtında vıstardın qatı xəkem hərəsəktəre kyrenep tora. Inde urındaq bəta prokurordar həm politısa nacal'niktare hajlavdar əstənən in qatı kontrol qujıv turahında instruksıalar alıdıl. Telmərdərdə həm gazetalarda xalqı front tılgə alıp tıjıla. Ular dıñ parlamentaq xərəkəttəren tənqıtləv dı razıv bulmaqın jerle vıstardı, şulaj uq oppozitsıon partıalarqa qıvıv jahaj, ular dıñ agıtatsıahına qarşılq kılərtəsəktər. Vojensına etteke qəskəri xedmətkərdənd in dır oşmalara bulqan rezervıstar—assatsıahı arqıv xərəkət itep—hajlavdarqa əderlekte başlan inde.

*) len—bedden aqsaqa kysergəndə ı hum 97 in bula.

(VLKSM PROGRAMMANHANA).

„Batyр jeget“ h m unьn jen j tt re

(Davamā 4-se vitta).

Qıdyl armia komsomol eşseläre kəñəşməhe

15-se aprelda Qıdyl Armia kom-somol eşselärenen bəta Rossia kə-
nəşməhe asıldı. Kəñəşməhe artelle-
ris, tankist, lıotcık, morək, svəzis,
vojeskanıñ bəta tər rəvotniktərenən
delegattar qatnaştı.

Kəñəşməhe RKKA nıñ polituprav-
leniehe nacal'nige, berense ranga
armieski komissar ip. Ja. B. Gamar-
nik astı. Ul VKP(b) UK plenumı
qarardarıñnan sıqıy komsomoldıñ
jəstər arahında propaganda eşe, tər-
biə eşe bulınsa torqan burıstardı
kyrhətte.

Qıdyl Armiala komsomol eşseläre-
nen burıstər turahında doklad me-
nən RKKA nıñ politupravlenie na-
cal'nige urıñvabər ikense ranga
armieski komissar ip. Osepjən dok-
lad jahandı.

Kəñəşməhe ber nısa kən bulınsa
qatnaşır həjləvdər həm seksiaqı
bılenep eşləvdəre davam itte.

Bıñan hıñ kəñəşmə seksia jətkə-
selärenen sıqıy tıñlanı. Seksia
jətkəseläre, seksia kəñəşməhendə
qabul itelgən praktik təqdımdərendə
armiala komsomoldıñ politik aqartıv
eşke tər formala: VLKSM-dıñ
ustav, programmanıñ ejrənev tıñrə-
ge həm partia tarixenən nıgəd mo-
menttarıñ ejrənev jıñ menən bər-
qə tejeslekte belderdə.

Armia komsomoldıñ politik aqar-
tıv eşe menən VLKSM-dıñ Ydək
Komitetiñ njurohı jətkəselek itəsək.

Kəñəşmə armia komsomolnıñ xə-
rı teknik uqıvdar turahında bık
məhim qarar qabul itte. Qarar nıgə-
dəndə komsomoldıñ armiala xərı
eşenən nıgədə bulır zapas mıdşıj
komandir həm lejtenantlıqqa imtixan
njırev tororqa tejeslegen kyrhətte.
Kəñəşmə seksialardıñ təqdımdəren
qabul itkəndən hıñiptəş Gamarnik-
tıñ jomıqıqlav telməre tıñlandı.
İptəş Gamarnik ydenen telmərendə
armia komsomolnıñ ujavıq həm ta-
qı la ujavıq kərəklegen ajrata hı-
dıp ytte. İptəş Gamardik sıqıyñan
hıñ kəñəşmə jıvıldı.

N... Qıdyl Armia cəsəndəge Qıdyl armiestər muzıkal tıñrəgenen
zanatlıq vaxtı. (Urazvaxlin folohı).

JADQİB-JƏJGE FIZKUL'TURA SEZON

Əfələge jadqıb-jəjge fizkul'tura se-
zonı nıqlar maj ajıñan başlanı. Bı
eştə berense ojoştırov saralar bulır
berense maj vajramnı əderlek tora.
Xəder sport kollektivtəre həm jəm-
qıttərendə berense maj paradnı
həm kyrgədmə fizkul'tura jəstər-
nı qıdıl əderlek bəra. Berense maj
paradnı fizkul'turniktər yddərenen
əderlekle kolonnalar menən sıqı-
saqtar.

2-se majda "Dinamo" stadionında,
futbol, basketbol, volejbol həm jənəl
atlıteka bulınsa kyrgədmə vajram jə-
stər bulınsa.

Maj vajramnıñ hıñ jəgərəş bu-
jınsa ojoştırolısaq kross kınelle ge-
nə ytergə tejes. Kross 500-1000 me-
trdarqa ojoştırolıq, tər kollektiv-
tərdən 1000 dən artıq fizkul'turnik-
tər qatnaşsaq.

12-18 maj aralarında, jəjge-xər-
bı sport sezonı asılacaq. Qalanıñ
stadionlarında, bı osor şulaj uq

tərle jəstər menən bıldəlanəsək.

Maj adaqtarında qala həm rajon
velosipedşılarnıñ jəstər ytkəre-
ləsək. Qala həm rajon jəstər-
aldıñqılyq alıvsıylar ijın ajında.
Əfəge, velosipedşılardıñ Başqor-
tostan slıotnı jıñnalasaqtar. Bı slıot-
ta şulaj uq tərle jəstər (protivoqaz-
da jəstər, atış həm vejokross h. b.)
ojoştırolısaq. Başqortostan jəstər-
jənevselər, Məskəvdə bəta sojuz ky-
ləməndə berenselek eşən ojoştı-
torılqan jəstər barasaqtar.

Ijın adaqtarında jədv jəstər ytkə-
rələ. Aldıñqıylar, şulaj uq Məskəv-
gə bəta sojuz jəstər jəvəreləsək-
tar.

Jəjge sezonda kolxoz fizkul'turnik-
tərenen rajon, əlkə sportakıadalar
bulınsa. Şulaj uq Başqortostan fiz-
kul'turniktərenen Mordva, Tatarstan,
Udmurd əlkələr fizkul'turniktər me-
nən osoraşındar kətə.

N. J.

SSR Sojuznıñ qəzəp kartahı

Məskəv zavodlarıñnıñ bərehəndə
Sovettar Sojuznıñ kartahı montaj
tamamlandı. Bı karta 22,5 kvadrat
metr dırlıqında bulır, Mazajecski
şul mənən tərle tətəge qımmətli
taşlardan eşlənən.

Kartala 11 Sojuzdaş respublikalar-
dın başqalar dır jondı menən
bıldələnən. Başqala—Məskəv bıldə-
he eştənə brıllıttan eşlənən uraq,
sykeş, qujıqlan. Dıngıd, jıqla həm
kyldər qarəsıyl həm kykkel lazırta
menən bıldələnən. Aq altıñqa ma-
nıqlan kəməş seltər, sojuzdın timer
jıñ transport seltərən kyrhətep
tora.

Karta 79 ajrım eştən tora. Bı
karta Məskəvdə asılacaq "Sotsializm
industriahı" vıjstovkahıñ qujı-
qlanqı tiklem, Parızdaqı xalıqlar
vıjstovkaqı qujıqlıq ujavıla.

Lıotcık Golovin arktek osoştı uqıñış tamamlanı

Rudol'f atavı. 19-sı aprel. "SSSR
—N—166" samolıotı 17 səqət 5 mı-
nıttı Rudol'f atavı aerodromnıñ rəñ-
hav kıləp jette. Samolıot Zılanıe bo-
rononan atavıqı tiklem jıldı 3 səqət
30 mınut esəndə ytte. Samolıot jıñ
urtahında qarş rıñ kəsle jəlgə
osorandı.

Rudol'f atavıñ jetev menən lıot-
cık Golovin iptəş Məskəv—Xalma-
qorı—Narıan—Mar—Mətkı Şar—Zı-
lanıe boronı—Rudol'f atavı marşru-
tı bulınsa 4 mən kilometr samahı
odınoqlıq arktek osoştı tamam-
landı. Samolıat bı jıldı 24 osov sə-
qət esəndə tejerlek ytte, faktı rıñ
osoştı 29 kən buldı. Meteorologıa
şartıñ nasır bulır səvəple lıotcık
Golovıñ aerodromlarda odıq uq-
talır tororqa turı kılde.

Iptəş Golovin bı trassa bulınsa
berense tapqır osto həm meteorolo-
gi şartıñ nasır bulıñqı qaramañ-
tan uqıñış tamamlandı.

FAŞİSTİK GERMANIALA

Faşistik kazarma—"jəstərdən məktəb" (Davamı. Baş 3-sə bittə)

Həzım itev, talav, vafır alıv
huqıqı tik Sovettar Sojuznı qarş
qıñıa tygel, bəlkı Jevropanıñ demo-
kratık ildəren qujratıv həm jəñ
territorialar vafır alıv maqsatında
la—bıñ faşizmdıñ plandar nıñdaj-
dər, bıñ ular tarafıñnan jəstər nısek
tərbıa itələ.

İspaniala faşistar vıñvabıñnan ylgən
qatıñ-qıddar, balalar həm qartırdıñ
gəvdələr faşistik Germaniyanıñ nıñ-
daj jıldar menən "bətə donja gos-
podıñ" bulırqı teləgənlegen həm
xalıqlarqı, qısmən ispanialıqlarqı
ulardıñ rasavoj xarakterdarıñnıñ
vıñsəlegən" nısek anlatqanlıqın
kyrhəte torqan in jaqıñ ıllıstratsia
bulır xedmət itələ.

Jəstərdə qolloqqa tərərəvse faşis-
tar yddəre tarafıñnan sıqarılqan za-
kondar jərdəmı menən jəstərdə nıj-
hondororqa məmkın tıñ hanajdar.
tıfaşistik həm faşistik tygel jəstər
yddərenen talaptar, xoquqtar eşən
kərəştəren, demokratia həm progres
eşən bulqan kərəştəren tuqtatma-
tar. Şuqa kyra jəstərdən faşistik tər-
bıasələr jəstərdən ybə barqan qar-
şılıqların vafır eşən jəñ metodlar
eşləjdər. Bı maqsat menən jəstər-
də xəkəm itev eşən ajrım dissıpli-
narnıj kodeks həm xatıa yddəren-
nən sud organdarın tədəjdər. Anti-
faşistik həm faşistik tygel jəstərdə
faşistar "qurqıñıñ jəstər" itep
qarajdar. Bıñdaj jəstər eşən ular

ajrım ucresdenıelər tıvdırv eştən-
də eşləjdər. Bıñda unıñ eştənən
daimi kontrol' həm kydətev qujıla-
saq. Bı, oppozitsion antifaşistik
həm faşistik tygel jəstər faktık xəldə
konsentratsion lagerdar həm tər-
mə şartıñnı qujılasa qıgən hyd.

Xərbi ministrstvonıñ jəñ usta-
novkahı nıgədəndə bətə jəstərdə
mıltarızatsıalav havalarđıñ teləhə
nıñdaj vaqtında bulıñ huqıq rəle-
me ytkərgə məmkınlek bıre torqan
maxsus bılenep qujıqlan kazarma bı-
nalar la talap itə. Bıñdaj bıñalar-
dıñ hanıñ kyvəjlev eşən "Gıtlərju-
gend" jətkəsəleje oşo jıldıñ başı-
nan bıre "jəstər oşo tıvdırv eşən"
"Gıtlərjugend" tədəv jıñ lozu-
ngtarı ahtında qıdıl propagan-
da həm aqsa jıñıvdar alır bəra.
Jer ucaskaları hatır alqan xedmət-
səndərdə tuqmar jıñalqan nalogtar-
dan bıldəle humma bılenə. Jəstər
həm eşəddər məzıyrı tərıptə bı
jortırdı tədəv menən məşqıydar.
Ularđıñ xedmətlərə tılanməj.

Germania faşizmi jəstərdə taqı
la bər "bıylək" menən "xətəllən-
dərde". Bəd "Adol'f Gıtlər məktə-
bı" tıñ atalqan nəmənə tıvdırvıñ
kyd aldında tota torqan zakon tu-
rahında həjləjdər. Bı məktəptər
turanan-tura faşistik partia nadzorı
ahtında jəşəjəsəktər. Faşistar bı
məktəptərdən plandarın qıñıa tygel,
bəlkı şulaj uq pedaqogtar sostavın

da kydatələr. Bı məktəptərdə tik
"Gıtlərjugend" aqzalar qıñıa qabul
itelələr. Məktəptə uqıvtıyləvhe bulır,
məktəptə tamam itevsələrə ek-
zamin hıñında "dəvlət həm partia
əpparatındaqı teləhə nıñdaj urıñqı
ırekle ytevgə" jıñ asıla. Faşizm Ger-
maniala qı məktəptərdə həm juqar
uqıv jortırdıñ kazarmalarqı həm
paradtar ytkərev eşən bulqan maj-
dandarqı ajləndərdə. Ul jəstərdə
tərbıa itevdə nadanlıqı, varvarsıva-
nı, kul'turanı kyra almavşılıqı
"jətkəse prinsip" itep quja. Bı bətə
eşməklək şul tiklem qot osqos
kı, faşistardıñ xuzalıq direktordar
Şaxı kıləsəktəgelərdə qılını almaş
turahında ydenen "qajıqırlıqıñ"
əjtep haldı. Ular juqar uqıv jor-
tarında uqıvşılər hanıñnı jartıñ
qıñıqırlıqı, ə studentlar arahında
xedmətsən jəstərdən taqı la adajı-
vı turahında endəşməjdər. Ular
"Adol'f Gıtlər məktəptərenen" jəstər-
dən "hajlanma" qatımdar eşən bı-
dələnən bulıvıñ, bı məktəptərdən
qəmaldə kadet korpuslarıñnı jəñ
tıv bulıvıñ həm bıñda kybehənsə
ere faşistik cinovnik həm njurokrat-
tarıñnı balalar uqıvasaqıñ endəş-
məjdər. Bı məktəptərdən uqıvşıl-
lar uqıv kursıñ ytv həm faşistik
məktəptə eştəlmə ike jıñ ytkərev
menən partia həm dəvləttən "faşistik
jətkəselərenen" maxsus korpusıñ
təşkil itəsəktər.

Xəderge vaqıtta Germaniala "pro-
izvodstvo jəstərıñnı" nəvəttəge ko-
mediahı bəra. Faşistik demaqogtar
ımeş ular jəstərdən kıləsəge turahıñ-

da qıdıl məsələlər menən qajıqırtıv
alıp bərıvdar turahında tər tıv-
dırvıqı matasalar. Ləkin faşistar
bıñda məbələn, 1936 jılda uqıvdar-
rıñ tamamlıqan 1,2 million jəstər-
dən 350,000 kəsə eştənıaj eşədd
qalqanlıqın jəşərlər. Ular uqıvdar-
rıñ tamam itevse jəstərdən 70 prot-
sentsı hər jıñ eşəddəkkə xəkəm itel-
gənlegen jəşərlər. Faşistardıñ "av-
toritəti" hanalqan doktor Busol'd
"Das Junge Dejsland" zurnalında
(N 1, 1937 j.) "jəstərdəge professia
bulırvıñda həm eş tıvıvıñda bulqan
ıxtıaz nətərələrək tygel" tıñ tanırqı
məzıyr buldı.

1936 jıñ Dortmund kyrgədməno
qujıqlan eksponadardıñ kyrhəteve-
nə qaraganda avtomexanik bulırqı
teləvse 1,2 million jəstərdən nı bər-
15 nə genə urıñ bulıv, ə prodavşitsa
bulırqı teləvse 2,000 qıddıñ tik 350-
hənə genə urıñ bırev məmkın bul-
qanlıqı kyrende. Bılarıñ bətəhe
turahında la faşistik propaganda həm
matıuqat endəşməj. Ləkin faşistik
terrorqa qaramañtan, ydenen eş həm
professia alıv xoquqtar, jıñ həm
uqıv xoquqtar eşən, tıñsılıq həm
azatlıq eşən kərəşevse Germani-
jəstəre tavıstırdıñ juqar kytərgən-
dən kytərə baralar.

Frits Knitel'
(Qıñqartılıp alandı).

Redaktor urıñvabərı:
Q. MURTAZIN.

Əfə "Oktəbr natıskahı" tipografı-
Başqlavıñ vəkile № 1434

Kynelle es, ejranev ham uqov...

1935-se juldun aprele ine. Min Ofe parovoz—vagon remonilav zavodnyn jynay sexnda esljaj naslan.

Başa stanoklar, remirdardan, zaldav, motor geveldavdare ham keselardan kele, hojasevdare menan tyn alqan sextar minaj toljodolar. Kendar arbanan kender ytte. Min da zavod tormosona tesona ham yha baslanam.

Staxanovskiy qurqatqaz, dorebe minen staxanovskiy bularga telavem mine kyberak ham tatanerak itep yd aldama uqovqa sajlane. Min esle kitaptan ham tere keselardan ejrandem. "Parovoz" ilgan kitap minen qulymdan tesmane. Zavodta uqov, yhev esen memkinlektar kyp, tik yden gena tarys bul. Xader parovozdun min aelmagan esle juq tejerlek.

3. minen, kilehe perspektivam parovozda masinat bulv. Suqa kyra la min ydemden aldama alqan bul hejgen professia bulynsa kvalifikatsiyan kytarev, uqov esena taq la nysqraq bireldem. Dokladlar, desput, leksialar tynlarqa jerev, kitap uqov xader minen tormosomdon aljymab esle bulv tora.

Maqtanap alimajam, lakin min xader yd esemden xuzab. Juqar es kyrtakestare biev esen min kollektiv meqlalyp tynldam.

Ber dana val ham prevod eslav esen 9 saqat vaqat ayla ine. Bul normany min 3-4 saqat esende yta baslanam.

Minen gruppala ale es turtiptarena tesonap jetmagen, a jas qyna ydenen yana sui belmavlege menan.

eslap sqarav ramlab kimalen tasanajevga sahapse bulqan jas ber keser bar ine. Min uny yd kydalevem abtyna aldum. Uny menan durbuldam, uqa harer edmda jardam ittem. Ydem menan berga dokladlar ham leksialar tynlarqa jorettem. Texnik adalat kitaptar tanyap aridam. Xader Vladimir belentaj qurqatqaz bulda. Ydenen kenteleminen 150-200 prosentqatklam yta. Kitan ytyel gena komsomolqa la inde.

Bedden gruppala duhlab ham berdamek borgan hajin nysq. Taty ham berdum, esjaved, kynelle jal itaved.

Qemyman bul ike jal turahunda min uny, ydem esen belemde, texnik gramotalyqte ham proizvodstvo kul'turalyqymda yterev jaldar bul da jip ajta alam. Bul vaqat esende min ber olsa tapqr nylaklendem.

Min ilebedden xedmatka, belem alavqa, jal itevga alyrelan xogva ham memkinlege menan uralap alynqan saxetie tormosta jayajam ham uny turahunda tajdalanam Bana suqa kyra la tynqan ilemden da qimmetlerak, minen esen ber ni juq. Bik tyban, ad gramotaly bulqan ber kesene, savla proizvodstvo kollektivna alip, dejem belemie, texnik gramotaly, kul'turaly proizvodstvennik itep tarbalyagan ilemde nisek jaratmabyn inde!

Suqa la min uny haqlarqa har vaqat oteram. Kyragemda GTO ham PVXO znacoktar bynny alidhe bulv torlar.

Komsomoles—staxanovskiy Nurqalejev S

TUQAN ILEBED SIGENDƏ

Bed haqta.... Begon ... pogran otrade ber sit il kontrazvedkanyyn dur agentn keta. Spionda tolov har berehenen namaly esle.

Oxrankala ber nisa jal ejrangca xajlakar ham tazyale spion bul urna asa sikle yterga ber gena tapqr bntblman. Ul pogran otrade artnan kydatte. Sul urandy har ber jeren, tynqan jylqan har ber jeren ejrande.

Tendarenda agent jylqa vodona suqa, ajagq menan abtyn, ajag tavyn kypme abtqga kiteven tynlab jylqa jardaranda odaq tora ham el kevek havany itekaj, uny arlynda kontrazvedka tora, uny qulmna kyp jeptar hudyqan.

Xader, odaq aderlekten hun, agent sikle sqarqga bntlyb Spion zastavahunda yden tolorqa ader nalar tip, ikense jul mena kytar qatar itte.

Uny bul xajlakhan pogran otrade komandovanihe selep ad. Pogranicniktar jeves jeb arsqanlyq, havyalyq ham bntlyb dozman—jogq—menan xasap es ten jattalar.

Sik vodovsny pogranicnik Koninko berense bulv kyrd.

Spion jomogaj bulilarda, sabylun qumy arabanan tavashy kitap para vodovsny uny qara polto, kepke bul figurahyn asyqan asyq kyp ondynd ber qulb haqlyq qumy gena alqga hudyqan. Pogranicniktar tazyale yten kyde nalyq alqan kyrd.

Sudovsny 15 metrga tiklem jetyas, zastava nacy nige—tuq—tip qysqarib. Bul qysqaribv.

QAJARLEK HƏM BATYRLYQ

Rostov—dondaq orloqolog tazy ad sovxoza jandun kilep sqqib. Sovxoze eselare ham jayqandaq cesten poestary utga qarşy keraşy asyqanlyar. Jandunqga jayq tygel uranda ber traktor eslav ine. Traktorist jana torqan urandy herer jandun julyan ederga telagan. Lakin, jandun masinany solqap alqan ham traktorist qubvlybqqa sadaj alimajn.

Javap itep sik vodovsny jerga jalt ham kerpe kevek qumastarqayulda. Lakin hun, Koninko qumay tavşyn tynlab tynlab ten qarantalyqna taglady. Ber nisa helkenev menan ul spion artnan jeta ham priklad menan huqur jerga jayga. Kilep elqasqan itapstare sik vodovsnyyn quldarın bajjarga jardam itestlar.

"Totolmaj torqan" spion toloido. Koninkon bul batyrlab esen Sojuz xokymate juqar nagrada Qubyl jondod ordens menan aylaklame.

Buna gunda inde kontrazvedka maklaren ytkan spion sovlet siklaren haqlavsy ilebedden batir ul cary pogranicniklardan yten kyde qatolov memkin tygellegen eslav inde!

Spionnik Koninko bul batyrlab esen Sojuz xokymatenen juqar nagradah—Qubyl jondod ordens menan nagradlady.

Bul bedden ilebedden tery siklaren jay bulv tora torqan vaqylardyn berehe. Kapitalistik idar bedden ilebedge yddarenen spiondaryn, devirsantlaryn, qorogostaryn jearalar. Juqar ilebedden qevaten jomogartlyqga tarysalar. Lakin bedden pogranicniktar, tuqan ilebedden kapitalistik idar menan qamalqan xalda sotsialistik jamqat tedeqanlegem sik asyq tesonap, il siklaren yken kyd menan haqlajdar. Sovet siklaren—ilebed esen, Lenin—Stalin ese esen alyrelan patriottar tarabnan nalyq haqlana.

Berense maj kenonda—Sovet granitsalaranyyn batir haqylarına jalqanly, Berense maj salamel

sa jerga jalyqlyp tesken idara itevse bulmaganlyqan, traktor jay-jayqa ut saqlarys saşep asyq skitlerene tana bara, boes Cervakof bul xalde hider alda. Ul odaq uylap tormajynsa ut esena taglady. Traktord qubv jette. Jode ham quldar kejevga qaramabyn, uny ber sikle alip sqqib. Sulaj itep traktor da ham asyq skitlerene la jandundan haqlandy.

TRAKTORISTKA—QBDAR, HEDDE BERENSE MAJ BAJRAMY MENƏN QOTLAJBBD!

Başvndan, traktoristka duhtarqa xat

Bed Qandra MTS nın 8 qatyn-qbd brigadanyyn traktoristkalar, elkabedden neta traktoristkalarına, donja proletariatyyn revolytsion bairam 1-se Majda qotlap, satlyqly salamebedde jearasedi.

Itegeddaler qbdar, 1936 jylqy uezajdy jynap belkas, elkabedden aldinqy traktoristkalar jynalyp, unda ikense staxanovskiy jadda nalyq aderlek menan qarşy alarqa hyd alygan inek.

Buna ul ketkan jad kilep jette. Hedga xat jadqanda bedden kyd aldabddu koixozdardyn joderlagan gektar sotsialistik saşev majdany kyrenep jata. Bul—bedden jayqan kendar da jener sqasqy krepost.

Bedden 8 brigada saşevde tuly aderlek menan qarşylas. 17-se aprelda "Qubyl hasansy" kolhoz batyvanda yd traktordarybedden roldarena uhtardq ham tavg kenda yk, yd esabedden juqsy hedemilaren kyrdik. Berense maj kenonda bed ydabedden bna sul berense satlyqabddu uraqlasvrga buldyq.

Traktoristka Fazilaxmitova Zekia.

14 ga normany 25 ga itep saşep uny menan jaryşvys Qarfullina yd planyn 150 prosentqat yane. 3 Fazilaxmitova 33 ga, Qarfullina 31 ga igen saşelalar.

Bul tavg unyşlyqtar, bedda Stalinsel 7-8 milliard bot igen esen koraşten ikense staxanovskiy jynunayşy xal itevda ydabedden esan-sabddu taqy la nalyqly. Suny esen bed ber-beredga jardam itev nigeundə sotsialistik jaryşit kin jajelderdek. Ham sezonda STZ traktory menan 750-800-850 ga jer heravde jeklama itep aldyq. Bul javaply burast bol'şeviktary jener saşevsnyddga bed nalyqly asanabdd.

Bed esla juqsy eslav menan berga, kul'turaly jayevde la yd aldabddu qajdyq. Sulaj bulqas alidale qbdar, eslave la kynelle...

Dur bairam, Berense Maj kenonda taqy la suny ajtahe kile qbdar, bular belah la bedden esen saxet. Bul saxetle bedga kommunisttar partiahy ham Lenin, Stalin jetaşlek itkan bejek proletar revolytsiahy qyna birde. Tik Sovetar Sojuzanda

qyna bed ydenedga, qasardar buljona idelep kilgan qatyn-qbdarqa kin ham irken xogva ala aldyq. Bular belah la bedden kyd aldabddu. Bular belah la bedden ilebedden Stalinsel Konsitutsiyannda jalyqanday.

Bedden MTS ta ytkan jul 24 traktoristka inc. Xader bed 52. Bedden kyp qbdar uqap jatalar ham kolxozdarda traktoristka bulvrga telavse qbdarysbd kypat.

Bed ybasad ham kyşajased. 3gar da xalyqlardyn doşmandar bedden saxetle ilebedge herym iterga telahalar, bed ydenedden sotsialistik batyvardaqy itapstarebedden, aqajdarabddyn, ldrabedden postarın almayşlyarqa adered.

Sulaj qbdar—hedden betagedga la Berense Maj salamel!

Ydabedden es ham jenevdareged turahunda bedga xat jadyr toroqod. Qandra MTS nın 8 qatyn-qbd traktor brigadanyyn traktoristkalar: Fazilaxmitova Z., Qarfullina S., Battalova, 3axmitova, Saqitova, Battalova, Şarapova, Andraliqva.

Proizvodstvonan ajrlmaj torop Oie aeroklubunda pilottar kursunda uqovsy komsomolestardan ber terkem. Huldun unqqa—Lazereva, Osipova (ul pilottar kursyn betorep, xader pilot—Instrukturlyqqa aderlene), Moslova, (juqaraly) Xamidyllin, Xasanof ham Abdullin itapstar. (Uraxaxatin fotohy).

1937 JYLDYN 1 MAJYNA LOZUNGTAR

1. Jashen...

2. Beta...

3. Jashen...

4. Sajnifas...

5. Fasizm...

6. Beta...

7. Jashen...

8. Germaniyan...

9. Bed...

10. Jashen...

11. Vatand...

12. Sovet...

13. Pogranicnik...

14. Bedden...

15. Jashen...

16. Jashen...

17. Jashen...

18. Jashen...

19. SSR...

20. Promyslennost...

21. Sovet...

22. Jashen...

23. Jashen...

24. Jashen...

25. Jashen...

26. Jashen...

27. Jashen...

28. Jashen...

29. Jashen...

30. Jashen...

31. Jashen...

32. Jashen...

33. Jashen...

34. Jashen...

35. Jashen...

36. Jashen...

37. Jashen...

38. Jashen...

39. Jashen...

40. Jashen...

41. Jashen...

42. Jashen...

43. Jashen...

44. Jashen...

45. Jashen...

46. Jashen...

47. Jashen...

48. Jashen...

49. Jashen...

50. Jashen...

51. Jashen...

52. Jashen...

53. Jashen...

54. Jashen...

55. Jashen...

56. Jashen...

57. Jashen...

58. Jashen...

59. Jashen...

60. Jashen...

61. Jashen...

62. Jashen...

63. Jashen...

64. Jashen...

65. Jashen...

66. Jashen...

67. Jashen...

68. Jashen...

69. Jashen...

70. Jashen...

71. Jashen...

72. Jashen...

73. Jashen...

74. Jashen...

75. Jashen...

76. Jashen...

77. Jashen...

78. Jashen...

79. Jashen...

80. Jashen...

81. Jashen...

82. Jashen...

83. Jashen...

84. Jashen...

85. Jashen...

86. Jashen...

87. Jashen...

88. Jashen...

89. Jashen...

90. Jashen...

91. Jashen...

92. Jashen...

93. Jashen...

94. Jashen...

95. Jashen...

96. Jashen...

97. Jashen...

98. Jashen...

99. Jashen...

100. Jashen...

SOVET ILENEN OSOVSYNY BU-LV, UL NINDƏJ MAQTAVLY EŞ!

Minde kese jastan yk tynqan pilot bulv xalay, sovet jastare esen xedmatka, belem alavqa ham jal itevga tuly xogva virgan tuqan ilde hejev, mine nindaj gena qarşylyqtar bulmabyn, uny jener sqqyv darie menan toqandaryp uqa qarşy şurmqa alip sardi.

Buna şurmavdaryn tavg admdary jana baslady.

1930-se jyl ine. Mine komsomol oşomab Mskavda aslyqan planiresttar aderlav maklaren uqarqa jearde. Maklape 1931-se jylde unyşly tamamlap planirest—instruktor bulv saşlam.

Minen aviatia hadyq bulynsa artaban uqovsy, praktik es menan navaşlyga kile. Maklape betorep sqqas 3 jyl Gor'ki qalashnda planirest—instruktor bulv eslanem. Huvge 1934-35-36-se jylar minen esen navaşmaly uqov ham yhev jaldar buldylar. Bul jaldar min Kaktiseld (Qurm) juqar planiresttar maklaren uqynm. Bana hun Mskavda aslyqan paraşutistlardyn juqar maklaren tamamlap pilot—instruktor ham aerense kategoria paraşutist—instruktor bulv saşlam. Xader Oie aeroklubunda paraşut vjşkalary nacal'nye bulv eslavem.

Min, ilebedden maqtavly hava flotnyn batir haldaly bulvym menan qorulanam.

Suqa la partia ham sovet xokymate tarafnan jahalqan bul xermatte itxram itevde ydemden meqladas burysm itep hanajym. Ham SSR Konsitutsiyanyn 133 statjahunda ajtelgan vatandy haqlav SSR dın har ber grazdanynyn meqladas burysm itegandere, sovet osovslyarına qyna xas bulqan batulyq ham qubvlyq menan ytajasakmen.

Pilot—instruktor ham instruktor paraşutist: Sokolof Valentin.

1249 jash vrac

Oso kendar Ukraina meditsina institutarynyn vjpuskaly bulda. Bul vjpuskala 1 men 249 vrac sqqarab. Ulyardyn belah la berer ajqa sanatorlaqa jal iterga kittelar. Jaldan hun ular rejondarda eska basljajasaq.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq

Profsojuzdardyn Mskav elka sovetnyn leksia—ekskursia njurohy abvyl Volga—Mskav kanal bulynsa dajml ekskursialar oşostororqa ulaj. Hav transporty xalyq komissariat har berehe 3 ar jed keşy halyq dur kater alidalap quja.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq.

Profsojuzdardyn Mskav elka sovetnyn leksia—ekskursia njurohy abvyl Volga—Mskav kanal bulynsa dajml ekskursialar oşostororqa ulaj. Hav transporty xalyq komissariat har berehe 3 ar jed keşy halyq dur kater alidalap quja.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq.

Profsojuzdardyn Mskav elka sovetnyn leksia—ekskursia njurohy abvyl Volga—Mskav kanal bulynsa dajml ekskursialar oşostororqa ulaj. Hav transporty xalyq komissariat har berehe 3 ar jed keşy halyq dur kater alidalap quja.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq.

Profsojuzdardyn Mskav elka sovetnyn leksia—ekskursia njurohy abvyl Volga—Mskav kanal bulynsa dajml ekskursialar oşostororqa ulaj. Hav transporty xalyq komissariat har berehe 3 ar jed keşy halyq dur kater alidalap quja.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq.

Profsojuzdardyn Mskav elka sovetnyn leksia—ekskursia njurohy abvyl Volga—Mskav kanal bulynsa dajml ekskursialar oşostororqa ulaj. Hav transporty xalyq komissariat har berehe 3 ar jed keşy halyq dur kater alidalap quja.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq.

Profsojuzdardyn Mskav elka sovetnyn leksia—ekskursia njurohy abvyl Volga—Mskav kanal bulynsa dajml ekskursialar oşostororqa ulaj. Hav transporty xalyq komissariat har berehe 3 ar jed keşy halyq dur kater alidalap quja.

Sul uq institutta kedga vjpuskala 2 men vrac sqqarasaq.

Volga—Mskav kanalyna ekskursialar oşostorolasq.

MAJDANDARDA HƏM KLUBTARDA

VLKSM dñq Əfə qala komiteti 1-se Maj kənəda kul'tura harajə janəda. Revolyutsia hən "Berense maj" majdandarəda, şulaj uq qala- nıq başqa alk kyp uramdərində eallit hən massovıj tansalar oğstora. Tansalar menən Başpırasovet hən komssomol jortnon zatejniktare jetakselek itasəktər.

İkense majda aerodromda jəstər esən massovka ytkərelə. Massov- kala artestar, fizkul'turniktar hən pionerdərən sığıştar bulasaq Bənən tış futbol, volebol, tinnis kevek har terle fizkul'tura uşadər şulaj uq samoljotta katanle oğstora. Massovkala 2 urında duxov- vaj orkestor uşajasaq hən "suleltar eşləjəsək.

Əfənən pionerdərjorto 1-se maj kənə pionerdər esən al-maskarad ytkərə. Maskaradqa jəşə maska "ə modatar menən kilevsələr sığ- lık anasəktər.

Sul uq pionerdər jortonda 2-se maj kənə klub ergəhəda jəşəp kilgən drama, xor, eəlet, duma, fortiplan hən fizkul'tura tynəktərənən sığıştar ytkərelə. Xor tynəgə, kompozitor Dunajevski, Pokras hən Cernitskildərən ajrım jərdərən sığ- qarasaqtar. "Dram tynəgə "Sergi Krel'soi" tıgən plesanəy bər nışə kartinalıq quja.

Fizkul'turanın qala komiteti 3-se majda stadionda fizkul'turnıj mas- sovka oğstora. Massovkala jəgərev, hikerevdər hən volebol uşadər oğstora.

SPORT HƏM FIZKUL'TURA

ƏFƏLƏ JƏJGƏ SPORT SEZONB

Bəşaj jəgə fizkul'tura sezonınn qəbəlqə bulıvə ketelə. Altınsə maj- da iş jəd hən bər mən metrqa massovıj rəvəşlə jədqə kross udqə- tılasağ.

Alde krossqa "Spartak" sport jəmqəlet kın əderlek jəjelder- de. "Dinamo" stadionında altı kənə- gə tke tapqır hən NKVD klussınn sport zəlsəda trenirovka udqərila.

Un hıgədenəse majdan 25-se majda tıklemlə rajondarda hən qalalarda jə- nəl atletika jərsətar, jəgərev, hikerev, bərev (metanle), volebol, bas- kednol, futbol, tenistar bulınsa jə- dqə kiləndər rozjərsətar ytkəsək.

Ijyn əlsəda velosipedistərdən rajon jərsətar bulıvə ytkəsək. Başqortostan- dın 50 rajonında jəmqəlet velosipe- distərdən bərənselekte əlvıvsalar Məskəvdə bulasaq velosipedistlar jə- rəşəda qatnəşasaqtar.

Ijyl əlsəda sovxozdar hən kolxoz- dardın başta rajon, unan hən bəta Başqortostan spariakidalarə bulasaq. Ijyldən ədağəda Əfə, Bəre, Bəlaşaj h.ə. rajon yəktərənən hıjəlp əlvıv- qan fizkul'turniklərdən jənəl atletika bulınsa jərsətar udqərila. İj jəşəp kyrhətkes bırgən jəmqəletlər bış mıllı respublikanın sportın bəta tərđəre bulınsa Qazanda bulasaq osorəşvın da qatnəşasaqtar.

(BaşTASS).

Qalalar arahında avtobustar jərəşə

Bəşaj avtobustar jərəj torqan bər nışə lınlar əslə. Bəl lınlar: Əfə— Beloret, Əfə—Saqmaqoş, Əfə— Dyrtejlə, Əfə—Krasnısol, Bəj- maq—Magnitogorski, Magnitogorski—Beloret arahında bulasaq. Avto- lınlar dñn dejəm odonloq 2 mən 821 kilometrqa jətə.

JADQİJ JEL İBƏ I L E M ƏB TƏNDƏ KƏN HAJBN TORMOŞ ŞATLİQLİBRAQ

(„Tuqan il turahında“ qə jərdən).

Jədqə kyrnəşərdən foto etv.

ISPANIALAQİJ FRONTTARDA

(Valensianan, Bil'saanan, Parizdən, Londondan əldərevdər bulınsa)

YDƏK FRONT

Ydək front respublikan armiyənn ştəp tərəfsən jəhəlgən əldərevdə: „Xaramajıqahə rajonında fətnəsələr atakaqə bətləldilər, ul respublikas- lardın qəskərdəre tərəfsən enerğil- bə rəvəşlə kire qəşləd. Madrid frontınn bəta ucaskalarında ydğə- rəş juq“ ilp kyrhətelə. Fətnəsələr armiyənn 12 legioner Universitet qaləsəndə respublikasylardın qə- kərdəre jəqına sığışlar. Bəlsərdn əltəvenə qarəqanda Madrid front- ınn bəl ələşəda fətnəsərdən xəl, talmınlə qəlvınlıqtar menən əjlə- nəstə siktən tış nasərləngən.

Taxo jəqəhənnən kənəjədqə rajon- da respublikasylardın artilleriə fətnəsərdən Toledolaqə pozitsi- lənnə, əlrım alqanda Lepiskop dvo- resnə, pocla əlvənnə səməsə tış- laqəndər.

Angliyalı huqış povinnos jəşəmlə. Angliyanı armiyə yd teləktəre (do- rovo'l'no) tərilsəda jəlp alqan jəlsə haldattardən tora. Ləkin hınnıqə vağıltarda, qotolonqən rəvəşlə qə- rallınnv artənnən qıvıvqə əjlənpər məzəyrlı huqış povinnosə inderev kiləp bəbtə. Bəl məsələne tıkserev xəder matəuqat əltərdə kın urınl əl. 1936-jıldə armiya dörrəvoles- tər jəlvə bulınsa ytkərelgən kompa- nialə nasər hədəmtərlər bırdə. İldə qəşət kyp lıynda eşəjd jəşlər bulıvqə qarəməttən, ular armiyaqə sər- rəgə teləməjdər.

Angliya jəstərənən, oşondaj nıqış-dəqlə kast bulıvə toralar, suqa kyra

Qvadala frontında respublika- sylardın samoljottar 24-se aprel kənə Kadraktaş timer jıl lınah- nə hən bəl qaləda sərəvşə jək av- toməşinalarəna səmərdırovka jəhə- qəndər.

ARAGON FRONTİ

Kisə Valensiya tış lıtelgən ofitsial svodkəqə qarəqanda, Aragon front- ınn bəta ucaskalarında dır tygel artilleria əltəstər bulqan. Fətnəsərdən samoljottar Ueskanan tənəjə- dqə jılıqə səməsə tışlaqəndər. Res- publikansylar döşməndən Ueska qə- ləhəndəqə pozitsiylarəna alqəndər.

TONJAQ FRONTTAR

TASS tın Bil'saolaqə məxsus xə- bərşəhə, Biskajja frontında kisə kənə bulınsa fətnəsələr əvlətsilə hən artilleria jərdəmə menən, Ejeor, El- gela hən Elorrio rajondardə res-

publikasylardın pozitsiylarəna əl- ka jəhəvdə davam ittelər. Xəkymət qəskərdəre, yddərenən nıqışmalə- rən ləjədlənp döşməndə keslə qə- rəşlə kyrhətelər hən uqa dır zərər kılərlər.

Asturiya frontında Oviedo qaləh- ndə fətnəsələr respublikasylar qıl- bədqə jortıraqə ataka jəhərqə bətlə- dılar, ləkin Asturiya gornəktərənən keslə pulemjot utə əltənda kire sigenerə məzəyr buldılar hən dır juqəlvıvdərqə osorənlər. Respubli- kasylardın artilleriəhə 24-se apreldə fətnəsərdən Oviedoqə sərəvşə 20 avtoməşinalənnə əttə. Frontın qal- qan ucaskalarında mıllıq hən pu- lemjot əltəş davam itə.

Santander frontında respublikas- lardın əvlətsiləhə fətnəsərdən Sar- xentes de Lora rajonundaqə (Bur- goslan tənəjədqə) nıqışmalərləna un- şı- bə rəvəşlə səmərdırovka jəhənnə.

Angliya jəstəre armiyə xədmət itergə teləməjdər

İşq menən armiyəqə sərəvşə teləmə- vdənn nəmə menən ənlətkərqə? Bı- rəqə jəvəpt 9-dekərdəqə Angliya pa- rləmentində dörrəvolesərdən əqlıv- vınl talmınlə tıv turahındaqə məs- ələ bulınsa həjləvdərdə kyreğə məmkın. Angliya armiyənda xədmət itev, tıne parləment əqzəhə Ləj- bərist Gibəns, oşo kənə tıklek keşələr esən in hınnıqə qotolonvınlə bulıvə tora. Gibəns tıne hyde bulınsa, armiyə xədmət itev siktən tış krynəlhd.

Angliya matəuqat, Angliya ofisler- stəvəh inğə məmkın bulmağın, jo- rəmə jəvəşlə səmərdırovka jəhənnə.

KƏLƏ HƏM HƏJƏ BELMƏJHIS KEMDƏ DONJALA BƏDDƏN DƏ JAQŞİBRAQ

Əfənən „8-se mart“ isməndəqə teğev fətrikəhə komssomol komi- tetinn Vorosilovskı kovaleristlar tynəgə eşləj.

HYRƏTTƏ: Komssomol komiteti səkretar İptəş Cernəjeva hən Petrova Sonələr tynərak zənə- tıhəndə.

(Urazaxın fotobı).

„Donjanın jəralıvı“ turahında ləksia

Y—Qıjəq urta məktəpəndə hər- tərle tynəktər eşləjdər. Şulər esən- nən huqışsən əlləhdərdə oğməhə ydnen esən jəşə qına oğstoroq jəvərdə. Xəder oğməhənn 82 əqzəh bər.

21-se aprel kənəda „donjanın jəralıvı“ turahında uqıvıvşə Bəj- mənəmmətəf İptəş ləksia həjləne. Uqıvıvşlər bəl ləksia menən əlk nıq qəbəlqəndılar. Hən kıləhə bər kən- də „təreklektən kıləp sığıvı“ tura- hında ləksia qılıvıvşə hənənlər. Oşo ləksian hən 21 uqıvıvşə hu- qışsən əlləhdərdə oğməhəna əqzə bulıvə indələr.

Huqışsən əlləhdərdə jəqəlkəhə menən jətkəsək itevsə uqıvıvşə Mı- nıxəmmətəv İptəş bəl eştə dır in- silətiya menən eşləj.

Z. RƏXİMƏNOF.

Bərənse majdə eş rəmləyən kytərev menən qarşılajdər

Əfənən 2—13 hənə aqas zavodə eşlərə bərənse majdə eş rəmlə- yən kytərev menən qarşılajdər.

Komssomoləş Fəjzullın, Kovol'jof hən Tahılmaşef İptəşlər 1-se Majda qarata eş rəmləyən kytərev bulınsa individual jəkləmələr əlvənlər, ular bəl jəkləmələren nəməs menən jəp kılələr. Fəjzullın hən Kovol- jofar aprel əlvənnə təvəg lə deka- dıhəndə eş nornalərdən 250 prot- sentqa jətkerep ytanələr. Individual jərsə dogovordə bəşqə eşlərəra- hında lə tədəlgəjnə. Eşlərərdən yd- ara jərsəp əldənləşlər səlnə bəvəv dərte menən eşləvdəre ərqəhənda, zavod ydnen, aprel əltə plənsə 20 apreldə yk tıltırdə. KINJƏKƏJEF.

REVOLYTSION MAJOVKALAR

BERENSE MAJ TURAHİNDƏ TARİXİ SPRAVKALAR

Bərənse Maj sajramı—proletariat- ın revolyutsion kəstərənə bojevo- smotr kənə, xəlvə-ərə proletariyatın internasional məjrəmə. Bəl kəndər məqləvıv revolyutsion tarixə sər.

1889-sı jıldən İjyləndə II interna- sionaldın Parizdə bulqan bərən- sə kongress 8 sığəttək eş tıne eşlər bən jıl hıjənn xəlvə maj kənən manifestatsiylarə bəta. Revolyutsia qəbul ytkərev tıne.

İjyn xəlvə-ərə proletar kə- nən əhmətlənn ilk tıd tərəndə. İndə 1890-sı jıldə Vəna uramdərində Bərənse majda arınləqan demonstrat- siyasylarqə qarşə vıjeska hən polit- siyanı qorallı oğstəre qıjıla. Bəla qaləhəda (Avstriya—Senzilə) polit- siya demonstratsiysylardə əta. Bınn- da ylvəşlər hən jəralənvıvsylar kyp əula. Madriddə, Bərlində, Pa- rizdə, Rima, Vəna qalələrində de- monstratsiylarqə qarşə qorallı kəst- ər qıjıla. Ləkin bəlsərdn bətləhə lə Bərənse majdə bəjram itəvdə tuqtənn əlməj. Bəl kən bənn-bəşəndə da xə- lvə-ərə proletariyatın solidariyqə kənə bulıvə əvərelə.

1891-se jıldə Bərənse maj kəndə- re eşlərə menən burəvazlanıq qor- allı kəstəre arəhənda bulqan qanıv bəreleş bəjraqə əltənda ytlə.

Fransilə 19, İtaliya 5 keşə ytlə- relə. Ytkerevdər başqa lıldərdə lə bu- la. Bərənse maj bəjraqtəre eşlərə sığınlın qanıv menən bulıla. Bəl vağıltan əqləp Bərənse maj bəjram- dərində burəvazla, eşsə sığınlın hən unıv revolyutsion oğməhənnə qarşə ydnen xərəl kəsən, politisi- an mobilizatsiylə.

Burəvazla menən kileğevsənlek İntənlən ytkərevsə İkense Interna- sional Bərənse maj demonstratsi- an revolyutsion estəleqən əltəp tı- nıqə mıllıqə II International dñn.

1889-sı jıldən İjyləndə II interna- sionaldın Parizdə bulqan bərən- sə kongress 8 sığəttək eş tıne eşlər bən jıl hıjənn xəlvə maj kənən manifestatsiylarə bəta. Revolyutsia qəbul ytkərev tıne.

İjyn xəlvə-ərə proletar kə- nən əhmətlənn ilk tıd tərəndə. İndə 1890-sı jıldə Vəna uramdərində Bərənse majda arınləqan demonstrat- siyasylarqə qarşə vıjeska hən polit- siyanı qorallı oğstəre qıjıla. Bəla qaləhəda (Avstriya—Senzilə) polit- siya demonstratsiysylardə əta. Bınn- da ylvəşlər hən jəralənvıvsylar kyp əula. Madriddə, Bərlində, Pa- rizdə, Rima, Vəna qalələrində de- monstratsiylarqə qarşə qorallı kəst- ər qıjıla. Ləkin bəlsərdn bətləhə lə Bərənse majdə bəjram itəvdə tuqtənn əlməj. Bəl kən bənn-bəşəndə da xə- lvə-ərə proletariyatın solidariyqə kənə bulıvə əvərelə.

1891-se jıldə Bərənse maj kəndə- re eşlərə menən burəvazlanıq qor- allı kəstəre arəhənda bulqan qanıv bəreleş bəjraqə əltənda ytlə.

Fransilə 19, İtaliya 5 keşə ytlə- relə. Ytkerevdər başqa lıldərdə lə bu- la. Bərənse maj bəjraqtəre eşlərə sığınlın qanıv menən bulıla. Bəl vağıltan əqləp Bərənse maj bəjram- dərində burəvazla, eşsə sığınlın hən unıv revolyutsion oğməhənnə qarşə ydnen xərəl kəsən, politisi- an mobilizatsiylə.

Burəvazla menən kileğevsənlek İntənlən ytkərevsə İkense Interna- sional Bərənse maj demonstratsi- an revolyutsion estəleqən əltəp tı- nıqə mıllıqə II International dñn.

1889-sı jıldən İjyləndə II interna- sionaldın Parizdə bulqan bərən- sə kongress 8 sığəttək eş tıne eşlər bən jıl hıjənn xəlvə maj kənən manifestatsiylarə bəta. Revolyutsia qəbul ytkərev tıne.

İjyn xəlvə-ərə proletar kə- nən əhmətlənn ilk tıd tərəndə. İndə 1890-sı jıldə Vəna uramdərində Bərənse majda arınləqan demonstrat- siyasylarqə qarşə vıjeska hən polit- siyanı qorallı oğstəre qıjıla. Bəla qaləhəda (Avstriya—Senzilə) polit- siya demonstratsiysylardə əta. Bınn- da ylvəşlər hən jəralənvıvsylar kyp əula. Madriddə, Bərlində, Pa- rizdə, Rima, Vəna qalələrində de- monstratsiylarqə qarşə qorallı kəst- ər qıjıla. Ləkin bəlsərdn bətləhə lə Bərənse majdə bəjram itəvdə tuqtənn əlməj. Bəl kən bənn-bəşəndə da xə- lvə-ərə proletariyatın solidariyqə kənə bulıvə əvərelə.

1891-se jıldə Bərənse maj kəndə- re eşlərə menən burəvazlanıq qor- allı kəstəre arəhənda bulqan qanıv bəreleş bəjraqə əltənda ytlə.

Fransilə 19, İtaliya 5 keşə ytlə- relə. Ytkerevdər başqa lıldərdə lə bu- la. Bərənse maj bəjraqtəre eşlərə sığınlın qanıv menən bulıla. Bəl vağıltan əqləp Bərənse maj bəjram- dərində burəvazla, eşsə sığınlın hən unıv revolyutsion oğməhənnə qarşə ydnen xərəl kəsən, politisi- an mobilizatsiylə.

1891-se jıldə Bərənse maj kəndə- re eşlərə menən burəvazlanıq qor- allı kəstəre arəhənda bulqan qanıv bəreleş bəjraqə əltənda ytlə.

Fransilə 19, İtaliya 5 keşə ytlə- relə. Ytkerevdər başqa lıldərdə lə bu- la. Bərənse maj bəjraqtəre eşlərə sığınlın qanıv menən bulıla. Bəl vağıltan əqləp Bərənse maj bəjram- dərində burəvazla, eşsə sığınlın hən unıv revolyutsion oğməhənnə qarşə ydnen xərəl kəsən, politisi- an mobilizatsiylə.

şarltarında, qorallı vıstəniyegə ədər- lek əldəhə əltənda ytlə.

1905-se jıl Bərənse maj demos- tratsiylarənda jəd mənəlgən eşlərə hən xədmətkərdə qatnəşə. Bəl jıl- dı Bərənse maj kyp kənə əvlə- dərində ytkərelə.

1905-se jıldən Zəkovkənlə kın kə- ləqən massəhənnə aktiv qatnəşləqən a (Gruzilə 82 mən kərlənlə qatnə- şə) ytkən Bərənse maj sığıştar mən- nən İptəş Stalin jətkəsək itte.

Rossialıq 1905-se jıl revolyut- siyahə başqa lıldərdəqə revolyutsion xərəkəttə jəjeldərevəgə lə lətkək əlt- ıv menən bərgə ul Kənsəqış Jevro- pa proletariyatınn 1905-1906-sı jıl- dərindəqə Bərənse maj sığıştarınn bojevoj xarakterənl əldələne.

Reaksiya jıldərində, qot ənosq ter- rər bulıvqə qarəməttən Bərənse maj demonstratsiylarə hən zəvəstovkə- lər ytkəreləp kılde, 1907-se jıldə Pe- terburgda 100 mən eşsə baş kytərə hən 236 zavod, fətrik eştən tuqıj Məskəvdə dejəm zəvəstovkəlar bulıvə udlə.

1911-12-se jıldərdəqə Bərənse maj sığıştarında eşlərə xərəkəttən jə- nıv kytəreləşə sığışlərbə. 1912-se jıldəqə Bərənse maj demonstratsi- an ədərəlv, unıv oğstərov eşsə mən- nən İptəş Stalin jətkəsək itte. Ul Ydək Komitənnənn əqzəhə şajılənda Rossianı məhmə rajondardən jərəp sığa. 1912-se jıl majovkəhə Ləna prı- kəhəndəqə eşsərdə əlvəqə prole- tariatın jəvəşə bulı.

1914—1918-se jıldərdəqə Imperi- alistik huqış II internationaldın kon- trevolutsion jədən əşq kyrhətlə. II International jətkəsərdə əşqlan- əşq burəva jəqına kystələr. Ular huqış əqlənlə bər nındaj Bərən- se maj sığıştar bulıvqə tıteş tygel- lıgən revolyutsiyların sığıştar menən Bərənse maj bəjram itəvdə tuqtə- lərqə tırtıştılar. Ular yddərenən bəj-

raqı itep huqışsıvşə Imperialistik de- rzəvalərdə bəjraqən əldələr.

Lenin tərəfsən jıləşsıvşə İtelgən bol'sevizm qına bəta donja huqış- ıjıldərində lə massa menən bulıvə hən unıv başənda bərdə. Nındaj gə- nə qılənlıqtar bulıvqə qarəməttən massən revolyutsion jıl menən əltəp bərdə. Imperialistik huqış jıldərindəqə majovkəlar bol'sevistik lozıng- ıv əltənda. „huqışqa huqış“, „im- perialistik huqışqə gırdəndər hı qıvıvşə əjldəndəjək“ lozınglar əltə- ndə ytkərdələr.

Bəşqə lıldərdən revolyutsionərdə lə bol'sevistik lozınglar bə kytəre- p əltələr. Bərlin eşsərdə opportunist- dən jıl qıləvərdənnə qarəməttən 1916-sı jıldən majında huqışqa qarş- ı, Imperializmqə qarşə demonstrat- siyalər ytkərdələr.

Donja proletar revolyutsiyanınn baş- lıqışsə bulqan bəjek Oktəbr' revo- lyutsiylahə bəta donja proletariyatı solidariyqənn revolyutsion idiaha jı- rıqə kytərdə.

1918-se jıldə Rossia proletariyat Bərənse majdə Bərənse tapqır kəkəm hərəysə sığınl bulıvə bəjram itte.

Sovetlar İləndə bərənse maj bəta eşsərdə sığınl, xədmətsəndərdən kən- sən, proletariyat dekləturənn artənnən nıqıştəvqə, bəta kəsə sotsialistik tē- dəstənn jəvəşərdənnə mobilizatsi- aləv, kapitalistik lıldər qamavənda jəşəgən xəldə bəjek vatanəşəddıq qurqavıvıvıqən nıqıştəv, bəta tər- döşməndərqə qarata uşıvıvıvıqə juq- ıv kytərev bəjraqə əltənda ytlə.

Bəddən iləbəddən xədmətsəndəre bəşaj Bərənse majdə Stalinəvl Kons- lıtsiysia menən iləbəddən politiki tormoşonda tıvdərdəqan morolofşar- tırdəndə qarşılajdər.

Redaktor urıvəşərdə: Q. MURTAZIN.

Əfə „Oktəbr naltıskah“ tipografiyahə. Başqılavıl vəkile № 1440.

„UN ƏS“

Yddərenən xədmət itev sroklənn tıltıraq 10 Qədbəl armies, koman- dır hən unıv qatnıv, bər qart geo- log Urtə Azlanən hıvıvıv, səxərnə ytlər. Bəl əqləkəy gənə oğrad Bə- xən əşə timer jıl stansiyanə qara jıl tota. Qədbəl armiestər uvol'itell- nıj dokument əlvə esən, ə koman- dır qatnıv menən jıl itergə, qart qalim eşkə bəralar. Oğradınn hıv zəpəşə bəta. Ular tənəp kılqən qojo Şərmət—Xən bəbməşlər bəndəhə tərəfsən jəməreləp qom tıltırləqan bulıv sığa. Oğrad artənnən kılə, b- kın ular jynəstəle juqəltıv jərvıv jəməreləqən qəberləkkə bərvə sığ- ılar. Bəl ələgə tıklemlə totop bulmıj torqan Şərmət—Xəndəq tuqlav urıv.

İl'm kypıləgə, bənnən 10 jıl əlek bulqan vağıltıv kyp əldənnə nıbbı- ra. Qədbəl armiestər bəbməşlər hıq- ləp qala əlməqən 2 pulemjot hən bər nı tıklemlə hıv tənəpər. Qınnımlə hıvdınn əlk kyp ələgə tırtıraqqə hən- gən. Ləkin bəbməşlər bul tırtıləv bəlməjdər. Komandır hən Qədbəl ar- miestər, xədergə bərvə juqıv urıv- dıqə pıqran punkılən nıqıştəv kıl- ləp əlgərgəngə tıklemlə Şərmət—Xən bəndəhən qorall menən qarşılərqı tıqlən qarərqə kılələr. Komandır Şə- rmət—Xəndəq bəndəhıv əşıvıv tura- hında xənər itev esən, bəvşə Mu- radovıv donisənıv menən jəvərdə. Kıl- tıvsənən əltən, ydten bərvə-juqlıv hıv menən tıqlənsə esərdə, eş lıngəgə hıv tıltırvəp əltə hıv jılıqə odalə.

12 kəsənən torqan oğrad bəndənn bəvərdərdə qarşə əla. Ataka artənnən ataka kire qəvıla. Ləkin hən bər huqış artənnən hıv oğrad salsı hıv- gəjə. İndə bər nışə bəvşə tıv hələk əula, bəbməşlər pıləhənnə qarşə torqan komandır jıqıvıv, unıv qatn- ıv lə hələk əula.

Kartinalə Muradovıv əvər jılıv kyrhəteləqən. Unıv əltə ytlə. Bənnən hıv jartıləq mənən kymelgən unıv vıntovkəhə, lıngəhə hən in hıvında qomloq qıləvıvdər, uşıv- lərdən esəndə kəşədləngən Muradov ydē kyrhətelə. Taqı lə bər əd qına tırtırv hən bəl vağıtta oğradınn tere qıləvıvıvıv qotqarıləsaqtar hən bəşəndə Şərmət—Xən torqan bəb- məşlər bəndəhə qıləvə əlvəşə.

Moskva, Kremľ', 28 aprel, 1937 jıl.

Matbuqat kene nisek kilep syqtb

Jyl hajyn Matbuqat kenen vajram itev bedda partianyn XI. sjeznan baslanyp kitle. Byl, sjezd 1922-se jylbyn 5-se majynda beta Rossiala Matbuqat kene udyarvqqa qarar birde, beta urundaqy ojomalaraqa „Matbuqat kenen udyarvqqa in jetdi iqlivar birerga“ tigen jeklama birde.

1922-se jylbyn 5-se majynda komunisttar partiah Ydak Komitetyn organ, „Pravda“ gazetahyn nigejlenev kenenen, unjyllyqy bildelonep ytte.

„Э вьилькы Matbuqat kenenen—1937-se jylbyn 5-se majynda—„Pravda“ nny 25 jyllyqy tula.

„Pravda“ 1912-se jylbyn 5-se majynda syqa baslan. Bol'sevistik matbuqatyn kestarene jyllyq smotr jahav esen bedden partia tarafynan tap oso ken hajlanyp alandy la.

„Pravda“ nny nigejleneve bedden revolytsianyn tarixenda ajrata ber vaqloja buldy. Byl Rossialaqy berense legal' (asyq) kondalek esse gazetahy buldy. „Jarty jyllyq es jomqaqtar“ tigen maqalahenda Lenin bylaj tip jaddi:

„Kondalek esse gazetahyn qujyp, Petrburg esselare olkan,—arttymajnsa ajterga memkin, tarixi es eslanejar“ (Etdard, XVI tom, 45 bit).

Lenin tarafynan sit ildä tedelgen „Iskra“ (1900-1903-se jylidar) bedden bol'seviktär partiahyn ojostorovda olkan rol'de ujnany.

Menševiktär qujyna kyskanga tiklem (1903-se jylbyn nojabrenda) „Iskra“ menševiktärden predsestvenniktare— „ekonomisttarqa“ qarşy, legal' marksisttarqa qarşy, es-erdarqa qarşy, liberal' burzuaziarqa qarşy, bol'sevizmyn, esse syjnyfynyn başqa har terle doşmandaryna qarşy kereşep kilde.

Lenin „Iskra“ hy partianyn II sjeznan aderlane. Э вьл sjezd, maqlym bulvynsa, olkan es eslane, ul bedden bol'seviktär partiahyna nylly nigej haldy.

„Iskra“ nan hun bol'seviktärden berense gazetahy, 1905-se jylida syqaralyqan „Vperjod“ buldy. Ydenen esense sjeznan hun bedden partia sit ildä „Proletarij“ gazetahyn syqardy. Oso uq vaqytta iptas Stalin

Zakavkaz'jelage „Bor'ba proletaria-ta“ tigen jaseren organqa jetakselek itte.

1905-se jyl revolytsianyn vaqytnda Rossiala bol'seviktärden berense legal' (asyq) gazetalar kilep syqtb. 1905-se jylbyn kondenda— „Novaja zizn“ 1906-sy jylbyn jadynda— „Vol'na“, „Exo“ ham basqalar. Tiflistä iptas Stalin jetakselegendä bol'seviktärden legal' kondalek gazetalar „Dro“ („Vaqt“) syqa baslan. 1905-se jyl revolytsianyn jengelgenen hun esse syjnyf esen avyr vaqyt kilde, ul saqta unyn elekke beta qadanystar tartyp alandy, partia teren podpoljega qyvlydy.

1910 sy jylida esse xarakat esen jany kytarelese baslandy. Zastovkalar tulqyny kytarelde. Э 1912-se jylbyn berense ajdaranda inde beta Rossianyn xarakatke kiltergen vaqyqalar bulyp ytte. 1912-se jylbyn 9-sy qinvaranda 1905-se jylbyn qinvar vaqyqalar ibtalegena politik stakalar bulyp ytte.

Byna şundaj obstanovkala esse syjnyfta kondalek esse gazetahy tedevga qajnar ixtejaz kilep syqa.

Ul vaqyttaqy şartlarda byndaj gazetahy tyvdyrvy bik avyr ham avyr es ine. Lakin esse massalardä esse gazetaga teren anly qydyqhyrvy tyvdy. Şulaj 1912-se jylida Lenin „Jartyjyllyq es jomqaqy“ isemle maqalala bylaj tip jaddi:

„Massalardä şundaj anlylyq ham aktivlek bar iken,—his ber qyjnylyqtar, his ber qamasavlyqtar quqynyş tygel. Esse massalardyn anlylyqy, aktivlege ham qydyqhyrvy nisek ta jener syqa almatylyq qyjnylyqtar ham totqarlyqtar juq ham bulvraqa la memkin tygel“ (Etdard, XVI t., 46 bit).

Ham bynda esselardyn „Pravda“ qa bulqan ataqlı svordar tarixi rol'de ujnany.

Tik 1912-se jylbyn jarty jyl esenda genä, ajram şaxestardyn kilgendäde hanamaqanda la, „Pravda“ 504 esse gruppalarynan sredstvo aldy.

Lenin esselardyn byl vnostaryna revolytsianyn olkan darazala ybeve bildähe iter qaran. Ul: esselardyn „Pravda“ qa vnostar revolytsianyn kytareleve jaqyna qaraj boroloşto anlata, tine.

Yd „Pravda“ laryn tyvdyrvy turahyn daqy mas'elane esselar massahynyn janle raveshta medakara itevdare menen berga barqanyn kydda totorqa karak: menšivik-likvidatordarqa ham ulardyn gazetalaryna qarşy in qaty kereş şartary esenda „Pravda“ esen agitatsia alyp barlydy. Taqy la sredstvolar jylvdyrdyn şulaj uq esselar tarafynan yd gazetalaryna jadylyvdar, iptastare, tanystar, jaqtastar arahynda uny taratırv ham tanystırvy esen gazetahy başqa fabrikalarqa, kyrşe kvartiralarqa, ejdärgä, avyldarqa jebarev menen berga barvyn ham basqalardy la iqlivarqa alvraqa karak.

„Pravda“ nny esenda esselardyn yddarenen in aktiv qatyşlyq kytarevenen olkan ahamiäte buldy. Ular „Pravda“ qa korrespondensialar (maqalalar, şıqırdar, xatta xikajalar da) jaddylar. „Pravda“ nny berense jasev jyl (1912-se jyl) esenda, esselar ham krastıandär tormoşonon başqa mas'alalaren jaqlyrtqandar in tärpkä almaqanda la esselar tik stackalar turanda qyna 2421 korrespondensia jenerdelar.

Xedmatendär massalar tarafynan „Pravda“ qa bulvlyq—byna byl uq in qaty batşa terror şartlarında ike jyl jasevgä memkinlek birde.

Batşa zandarmary „Pravda“ nny kyp tapqırdar japtılar. Lakin esselar uny motlaq qotqardılar, uny qajtanan syqarv esen aqsalar jylldılar. Ham „Pravda“ har ber javılyv ham tıddırvlyvdan hun jany isemdar aştında syqavda davam itte. „Pravda“ nny berense tapqırtapqandan ber adna ytkas „Rabocaja pravda“ syqtb, „Rabocaja pravda“ nny jappas, „Severnaja pravda“ syqtb, unan—„Pravda truda“, unan—„Za pravdu“, unan—„Proletarskaja pravda“ ham, adaq kilep, „Put pravdy“ ham „Trudovaja pravda“ syqtb. Batşa xekymäte „Pravda“ nny tik 1914-se jylbyn ijlendä genä, jeqni imperialistik huqlyştn aldyan qyna notenlaj jaba aldy.

„Pravda“ nny ike jyllyqynda (1914-se jylbyn 5-se majynda) berense esse matbuqat kene buldy.

Ul saqta menševiktär beta gazetalar menen berlektä dejem Matbuqat

kene ytkarergä taqdim itteler. Bol'seviktär byl taqdimde qırqa kire qaqıylar, senki bol'sevistik esse matbuqat menen xedmatendärgä doşman bulqan burzuaz ham menševiktär matbuqaty arahynda urtaq ber nide juq ine.

...Xarvi xalden fajdalanyp, batşa xekymäte telden ham jadma revolytsion hydde byvdy. Şulaj da oso avyr jylarda la bol'seviktärden ese ber genä minutqa la tuqtaman. Ul saqtaqy Petrogradta „Proletarski goslos“ gazetahynyn, Jekaterinoslavta— „Zvezda“ gazetahynyn ber nise nomer syqtb, Bol'seviktärden matbuqattar başqa urındarda la syqarvlyp kildelar. Imperialistik huqlyşqa qarşy har vaqyt bol'seviktärden listovkalar syqarvlydılar. Şulaj uq haldattar esen däl listovkalar syqarvlydy.

„Pravda“ 1917-se jylqy fevral burzuaz demokratik revolytsianyn başında ydenen syqırvyn qajtanan davam itterä baslan. 1917-se jylbyn martanda iptas Stalin horgendän Petrogradqa qajta... „Pravda“ redaktsianyn sostavyna inä ham unyn jetaksehe bulyp tora. Kerenski xekymäte „Pravda“ nny byvraqa mataşyp qaran. 1917-se jylbyn ijlendä junkerdar „Pravda“ nny tipografiahyn tıddırdılar. Lakin Kerenskidyn burzuaz xekymäte bol'seviktärden gazetaların juq itevga keshed bulyp syqtb. Xedmatendär massalardyn in aktiv, qajnar, fidakar bulvlyqtar jadamında „Pravda“ qajtan kilep tyvdy. „Pravda“ qorallanqan haldattar ham matrostar dın haqlılyq aştında syqırv kilde. Ul massalardyn sovet vlašy esen kereşergä, qorallı vosstaniege aderlanergä saqırdı. Ul menševiktärde, es-erdäde, ştrejx Brexerdäde ham revolytsia frontynan qasqan dezerterdäde, hunynan xalıqtn in uşal doşmandar, vatanbydqa xyanat itevselar, iptas Kirofın javvzdarsa ytereleven ojostorovsılar, faşizmdyn trotskistik agenttar, bandittar, terroristar, şpiondar ham qorotqostar bulyp averelgen xain Kamenef ham Zinovjeftärde faşlan.

Sotsialistik tedeleşten beta etaplarında bol'sevistik matbuqat, millionlaqan xedmatendär massahyn tärbiäläp ham Lenin—Stalin partiahynyn general' liniahy esen kereşke uqmaştyrv, olkan ojostorovsılyq rolen basqarv kilde.

Ytkänder turahynda ibtalek

Bed Nikolaj Ivanovict quşamatı byjnsa „Ryjzi“ tip ataj inek. Əle ul vaqytta uny mixaniceski sextaqy esselardyn ber nisehe genä belä, şulaj da ul esselärgä jayyn ine.

1902-se jylbyn ijlajynda bulha karak. Min uny Əfə timer july masterskojynyn qarqa tevöndä csoratıtm. Ul vögen ydenen kejemendä tygel, ə beddensä—esselar kejemä kejenep kilgen. Min uny oso xaldä kyrev menen ber ad qezöpläner qaldı. Lakin tid teşöndem. Byl unyn tarafynan masterskojynyn qarqa tevöndä torovsy strazany aldar zavodqa iney esen eşlängän sara ine.

Ul esselar tärkemöne aralaşyp masterskojy aldynda torqan strazany ytte. Bed stanoktarqa varv urnlaşqansy julda vögen „Vorunkala“ svor bulasaqyn ber nise aldyqy essegä velderep olgerde. Hunynan yde juqaldı.

Smenanan qajtyv aldyan bedden sextaqy 20 ləp esse vögen esense vutka artında „Vorunka“ la svor bulasaqyn, juldarqa ydebedekelar qujlyvyn, porylden „Lepa“ ham „Duv“ ikänen belgöndär ine.

Bed kiska tava qajhyvdy valyqqa, qajhyvdy piknikke syqırv isme aştında svor ytkarelä torqan urynqa jynaldek. Julda posttardı yttek ham masterskojdan 3-4 kilometr jıraqlyqy

ta bulqan „Vorunka“ qa jynaldı. Bedde bynda aldan uq kilep torovsy professional propagandist „Ryjzi“, „Prokup“ ham taqy la bedga tanyş bulqan başqa iptastar qarşylanlar.

Ular bedden eş şartaryvdy, ken kyreşevdy turahynda horaşyp angəma jahap aldy. Byl arala kyp vaqyt ytməne „Vorunka“ la 30 lap keşe jynalqan ine inde. Byl „Iskra“ nny kyməkləp uqıv esen RSDRP nny Əfə komitety tarafynan jaksəmvə kondäre aldyan ytkarelä torqan svordardyn berehe ine. Baştıqy angəmanen „Iskra“ nny qysqırvy uqıvqa kyselde. Unan hun propagandisttar taqy la angəma ytkärdelar. Lakin ulardyn angəmanen başqa la „Iskra“ nny har ber hyde bedden esen bik anlaşly buldy. Senki ul bedden ydebedden gazetavdy ine.

„Iskra“ menen bedden berense tapqırt osoraşvynvdy oşolaj buldy.

Bynan hun bed „Iskra“ nny propagandisttar, RSDRP aqzalar ham juqarv mexanika məktəptärenen bedden masterskojqa, praktikaqa kilgen studenttar arqıly ala başlanıq. Ul bik ad handa alına, ləkin telelep vətkense quldan-qulqa jeretep uqıla ine. Dərəb, bed „Iskrany“ nny bik hirək—jylbna 7-8 han qyna ala inek. Lakin unyn harber hanyn uqıqan hanyn bedden kərəşke bulqan dərtebed

ybə torqajny. Unyn har ber hanyn uqıv bedde burzuaz syjnyfna ham unyn partıalarnı nıfırt tojqoho menen tärbiälaj ine.

Batşa sudı mine 1905-se jylqy revolytsion xarakatke qatnaşvda qajlelap katorqaqa xekem itte. Min 1907-se jylidan alıp, 1917 jylqa tiklem „Aleksandrski, ham Tabulski“ sentralendä utırdı. Bol'sevistik gazet „V perjod“ in qaranqy möjeştärgä xatta bedden sentralqa la inä belä ine.

Ul vaqytta bed bylgazette ydenen sroqyn tulırvy aldynda torqan „Vol'naja kamanda“ laqy iptastar arqıly, jıkl tərme nadzirəteldärenə vızdka vırep, ə qajhy ber vaqıttarda irektä bulqan RSDRP aqzalar qatın-qıddar totqondardyn tyvqandar bulv şıfatında ibenleşvgä kilələr ham şul vaqıtta jaseren raveshta uny bedgä tapşırılar ine.

Kameraqa gazetahyn kilep ineve bedden esen ber vajram ken bula ine. Baştı bed uny kollektiv menen, ə hunynan ajram-ajram uqırv syqa inek. Ul tetkäləner vətkense quldan-qulqa kyserep jerep uqıla ine. Senki ul bedde burzuazıaqa qarşy kərəşke əndəvse, ojostorovsy gazeta ine. Əfə PRZ essehe Olizevden ibtalegenən.

„Pravda“ gazetahynyn redaksion kollegeiah aqzahy iptas Mexliste nagradlav turahynda

SSSR YDƏK BAŞQARMA KOMITETİ QAQAR

SSSR Ydak Başqarma Komiteti qarar itä:

„Pravda“ gazetahynyn 25 jyllyqy menen əjləneştä, gazetahynyn redaksion kollegeiah aqzahy iptas L. Z. Mexliste Lenin orden menen nagradlarqa.

SSSR YBK predsedale M. Kalinin.

SSSR YBK sekretarı I. Akulof.

Məskəv, Krem'. 26-sy aprel', 1937-se jyl.

Balalar esen turist baza tedela

Staralilski okrugunda kolhozsyalar balalar esen 130 lager asyla. Stalinalaqy balalar esen Vorosilovogradta 3 baqsa, Mariupolda—2 baqsa bylenä. 2 meñ bala esen Qırmıdn tenjaq jırdarında, Məskəv—Leninogradqa, Askaniya—Novo—Zapovd-niktärenə ekskursia ojostorola.

Өиөлө бересе май демонстрациясына кырыңгөтө.

(Уразбахтин фотолу)

ӨФӨЛӨ BERENSE MAJ BAJRAM SIT ILDƏRDƏ BERENSE MAJ

Sotsialistik vatan qojaş abında tantana itevse xedmət şatlıq

Qala jır, muzıjka tavaştar me-nən janıraj...

Kin uram buşlıqtar minut ha-jın Өfö xedmətsəndərenen kolonnalar menən tulılana bara.

Revolıtsia majdanında neđen hejokle hem jenelinəb Qıdı Armia-vıdın vojestar komandirjare pa-radqa tedelgəndər.

Ularđın tıqıd ham tedeleşle sa-farında, tađa, nıq ham səlamət vo-jestər jedəndə hejokle vatanavıdın nıqlıq, kəse ham qevəte saqlıa.

Өfö garnizon cəstərenen paradi-nan hun, jəş vojestar tantanalı va-qıd—birdejar.

Səqət 12 lə revolıtsia majdanınan Qıdı Armia cəstəre kolonnaların marş menən demonastratsia başla-nı. Bəstərin qıvırlıq menən juqar kytərgən vojestar kolonnalı batır adımdar menən alqa atla. Ularđın jeddərendə şalıq, quldarında hem qıjıv atlavdarında bejok vatanavıd-ı haqlavqa, Lenin hem Stalin eşənə birelgənlek kyrenəstəre sal-qı. Bəte urındardı tıqıdla tultır-qan əssəndər, jəstər hem balalar—Qıdı Armia kolonnalı qajnar jaratıv menən qarşıladar. Ularđın hər ve-rehe kyrep qalıqqa, unıq vojestar-ına jılmajıvı qarışın kyrtətergə tırtıa. Bına unan hun orkestordan janırap sıqqan kəsle marş tavaş abında Өfö parovoz remont zavod-ı eşsələre hem başqa predprieti-lərden kolonnalar kılə. Ularđın

kolonnalı abında bejok julıaşı-vıd, hejokle atavıd bejok Stalinen dur portrete kytərelgən, dur xəf-tər menən: „Jəşəhen bedden jul-başıvıd Stalin“, „Jəşəhen Stalinel

Konstitutsia“ tıqan lozungtarıa kyd taşlana. Ularđın makettarında, pla-kattarında, matur səsektər buketla-rında bəgəngə rəxət tormoş hem taqı la kynellerək, taqı la rəxəte-rək kıləsək saqlıa. Şuqa kyre la ular sotsialistik tuqan il qojaş ab-ında bajram itevse nətə xalıq şat-lıq menən:

Bıgırək kin minen tuqan ilkəjem Kyp unda qır hem jıqla, urman Min şundaj başqa ilde beımajem Keşələr irken hulaı torqan—tıp jırlajdar.

Taqı la asıqlıraq, taqı la kyrtə-merək hem iləsədden matur jəşleq menən şavıavı kolonnalar trenuna aşı ytələr. Unda fizkul'turası jəstər, studenttar... Ularđın lozungtarı, bəxetli jəşlek eşən bejok kommunistar partiaına, jəstərdən ucitele hem julbaşıvıd Stalingə qajnar qotlavdar. Tađa, səlamət, tıqıd tən-le, ytken qarış jəstərdən şalıq

tedmə kolonnalar eşənə genə hıj-maj. Bına ularđın ber tərkmə av-tomaşınaqa qujıqan turnikta qat-marlı uıjındar kyrtətelər, ikenselər garmonıa bejer baralar, eşenselər avtomaşınaqa qulajlaştırlıqan kes-kaj fizkul'tura majdanında hər kem-

de qəvəpləndererlek nometdar baş-qaralar.

Bına Vorosilovsı hıbaşılar, Өfö-nen qorallı jəstəre—OSOaviaxims-lar, qurqıvıd sovet lıotıktəre plia-dalı—pılotlar, Өfö aeroklubı kur-santtar kılələr.

Balalar, 1-se Maj demonstratsia-hın in kyrenekle hem in mavıq-tırtıvı eşsə buldılar. Ular İspania vojestar formahında la keıengən-dər, ular—roza səsege lə, ular—ro-maşkalar, ular asıq səskəle kənba-qı eşləpələr kıləndər, ular dur karabel makettar kytərep, morəktər nılp sıqqındar. Ularđın kyp tərle tavaştar menən:

„Bəxetli balalıq eşən bejok Sta-lingə rəxmət!“ tıqan tavaştar, qot-lavdar janıraj

„Jəşəv jıqırdı, jəşəv kynellelən-də iptəstər!“—Bıl lozung kypləgən pla-kattar da, lozungtar da makettar da bal-qı. Bıl lozung, berense Majdı sotsia-listik vatan qojaş abında bajram itevse hər ber keşə, olo babajdar hem apalar, jəstər hem balalar je-dənən şalıqlı sırajdarında hem asıq, matur qarıştarında misəllən-gən ine.

Stalinel Konstitutsia bajraq ab-ında eşlavse hem jəşəvse xedmət-səndər kypləgən korrekaturalarda be-lə xalıq doşmandarına bulqan qaj-nar asıvdarın kyrtətelər.

Demonstratsia səqət 4 kə tiklem bardı.

Parizda kəsle demonstratsia

Pariz, 2. Parizda xedmətsəndər de-monstratsiaında ber milliondan ar-tıq keşə qatnaştı. Demonstratsialar kolonnalar 5 kilometroqa hudıd. Eşsələr kvartalında qıv jırtıtar-dın tedələrendə hem demonstratsia ytəsək jul buılap qıdı flagtar elep qajıd. Xedmətsəndər yddərenen lozungtarında faşistik ligalardı fak-tik rəvəstə taratıvı, xalıq doşman-dar Dorion hem Roktı qulqa alıv-dı, armianı hem politsia adminis-tratsiaın faşistik elementardan ta-dartıvı hem respublikan İspanianan blokadanı alıvı talap ittələr. Demo-nstratsialar ber tuqtavıd „Internat-sional“ jırlanlar. Miting başlanqas xedmət dejem konfederatsiaı jətək-seləre Zuo, Rejo, Fraşon, kompartia jətəkseləre Kaşen, Torez, Zıttın, Va-jan, Kutyrje, sotsialistik partiaın jətəkse adamattar tribunaqa ky-təredilər. Demonstratsia kiske səqət 8 də tamamladı.

Lion hem Marsel qalalarında de-monstratsiala 150 meñ keşə, Myluz-da 50 meñ, Valansjendə 45 meñ, Stasburgta hem Sen—Etjendə, Tulu-zala 30-ar meñ keşə, Ruanda 25 meñ keşə qatnaştı.

London, 1. 1-se maj demonstrat-siaında 20 meñ keşə qatnaştı. Pe-catniktər, kapitalistik matsıqatın jalqanın asa torqan plakattar ky-tərgəndər. Balalar tərle millət ke-jemdəre kejeı, tınsıqlıqta jıqlaqan lozungtar menən kılələr, jəstər res-publikan İspanianı jıqlaqan plakattar kytərgəndər. Hindstan, Səjlon, Aıssıniä, Afrika, Qıtaj, İrlandia vəkildərenen kolonnalı kolonia xalıqtarın irek azatlıqtar eşən kə-rəstəre temahında plakattar menən bıdılğan. Kompartia kolonnalı demonstratsiasılar Lenin, Stalin, Di-mitrof, Telman, Torez, Polıttın hy-rəttəren alıp kılələr.

Yitəreş hem bəreletəş

Varşava, 2. Kisə Varşavala fabrika hem zavodtardın kypseleqe zavas-tovka ıqlan itte. Demonstratsiasılar kolonnalar arahında sıjnı prof-sojuzdar kolonnalı in dur buldı—unda ber nıse 10 meñ keşə qatnaştı. Demonstratsianın in aldında barqan arkıstrdar „Internatsional“ hem „Qıdı bajraq“ kejdəre uıjınlar. Jev-rejdər kvartalında ber tərkmə en-dektər ergələrenən ytep barqan „şund“ kolonnalıa revol'verdan atıp 5 jəşlek ır balanı yitərdilər, 6 keşene, şul ıbəptən 8 jəşlek ır balanı jaralanlar. Varşavalaq demonstrat-siala 75 meñ eşsə qatnaştı. Lodz qalasında 60 meñ, Krakovta 25 meñ, Katovitsala 20 meñ, Ləovta 15 meñ, Gdınə 12 meñ eşsə demonstratsia-qa qatnaştı. Krakov, L'bov, Censto-xov hem başqa qalalarda demons-tratsia vaqtında eşsələr menən en-dektər arahında bəreletəş buldı.

JETƏKSELEKTƏN SITTƏ QALOQAN OJOŞMALAR

VLKSM-dın Ucalı rajon komiteti təvge ojoşmalar abtənən jətəkselek iteven əle bulha qajtanın qorqanı juq.

Bına „Mars“, „Salavat“, „Berlek“ kolxozy təvge komsomol ojoşmaları.

Bı ojoşmalarda kəddən birle ber qenə tapqır da politik uqıv ytkə-

relgənə juq. Komsomolestarđın jı-jıqlıqtar, 3-4 aıdan birle ytkərelməj. Komsomolestar ılden politik tormo-

şo hem politik vaqıqlar menən ta-nış tygeldər. Ularqa aqımdaqı po-litikanı anlatıv eşə menən berəv də

qıdıqlıqımaj. Komsomolestar xatta gazeta zurnal da alıdımajdar. Raj-ko eşsələre bı ojoşmalarda bul-

majdar. Ə, məqlımət kərək bulqan-da telefon arqıv qına huratır ala-lar.

Qıom.

Dəvləkəndə berense maj demonstratsiaına İspania respublikası formahında sıqqan komsomoles-jəstər kolonnalı.

(Edvartof fotonı).

**İptəş Stalin dokladın
öjrənəvəd**

Qығь районь урта мәктәп ергә—

Өфө „Окт. натиск.“ типографияһы.
Баҫлавлит вәкиле № 1446.

LENINISE

„Ленинсе“-Орг. Башкирского Обкома и уфимского городского комитета ВЛКСМ.

*HƏNAVÐARƏB
TULB ƏDƏRLEK
MƏNƏN QARŞI-
LARƏA*

Mæktærtærdæ jaddq̃ hām jyllbq h̃n-
navd̃arq̃a æðerlektē qajnar kēnd̃are
jette. 20 majd̃a h̃navd̃ar wašlana.
B̃l h̃navd̃ar uq̃ṽ hām uq̃tṽ øsøn
partia hām xekym̃æveð taralỹnan
t̃vd̃rỹlq̃an ður m̃mkinlekt̃ar hām
qajq̃r̃t̃vd̃arq̃a beððed uq̃ṽs̃l̃ar̃-
ṽṽd̃ hām uq̃tṽs̃l̃ar̃ṽṽd̃ ñi tiklem je-
mešle eš meña javap bireṽð̃areñā
smotr bul̃p̃ t̃ora.

Şuqə kырələ, məktəplərdə hənəvdərdə jəqşə ytkərev turahəndə ləqərdəvdən, unş eşməkar əderlek menən qarşıləvqə qırqə sarələr kыrev vətə komsomol uqşmalarə, pioner otrədtərə hənəv qəştəvsələr kollektivənərdə vələvə burtşə bulb torə.

Hər bir uşqıvş əala tiddən matur
həm kynelle jəge jalqa səqıv kən-
dərə kilep jetevdə kyd aldynda totop.
hınavdar aldyndan ydenen in kypse-
lek vaqytın, məmkın tiklem kyp ener-
giəhen həm kəsən uşqıvqa, qış bu-
jı ytkən dərestərdə qavatlavqa, hı-
navqa tuly əderlənevge birergə te-
jış. Məktəp oşmalary balalarqa
hınavqa əderlənev esən ajrım tıns
bılmələr buldərbvdy (sənkı bətə ba-
lalarıdyñ uşajı jort şartıar bulmavş
məmkın), məktəp bıliotekalary
esən balalarqa bətə jaqlap jardam
kyrhəlevge qulajlaştırıvdy tə'min
itərgə tejestər. Məktəptərdə peda-
gog-konsultantıardıñ dezurstvohın
buldərbvñ dı, sıs sıkhd bıl əlkələ
dır əhəmiətli sara bulasaq.

Hınavdarqqa әдерлек osoronda hәр tәrlә ultırış hәм jылыштар менән uqысылардың waqtına zarar kiltirev-
дән haq bulırqqa kәrәk. Sәnki bы kәndәrdә mәktәp komsomol oqоmа-
ları, pioner оrәtdәrenen еsә, ykә-
relgән ultırış, swardar hәм qaral-
qan mәs'әlәlәр менән tygel, ә nisek
itep hәр uqыvsыqqa hınavdы jaqsы
totovqqa jardam itev, dәjem mәktәp-
ten hınavda matur kyrhәkkestә bl-
reve menән tikserelәsәk.

Juqarə klaslarında uqəvns—komsomolstarə kərənenə tş jəməqət eşə mənən borsovdarqa sək qujərqə həm ularqa yd əbtərəndə eşlərgə tülə məmkinlək birərgə kərək.

Yükən jylqy kevek, byjyl da hən-
navdñ otlicnoqqa totovsylarqqa maq-
tav gramotahñ bireləsək. Hils şikheñ
hər ber uqıvsynñ jərəge byl gra-
motahñ alıv teləge menən jana. Byl
əlkələ balalarđñ yđ-ara ber-berehənə
jardam itevden eşməkr həm fajdaly
formalarñ qullanıvñ buldybırqqa
kərək. Ləkin hər ber uqıvsy otlic-
nik bulıv eşən nındəj də bulha oso-
raqly xəlde kətöv fikeren tamam va-
şynan syqarıp taşlap, otlicniklyq aj-
dan-ajqqa, jylđan-jylqqa nıqlı həm ty-
demle rəvəştə uqıv, ədər lənev me-
nən genə məmkın bulıqanlyqtı həm
otlicnik başqalarđan yđ belemenəñ
nıqlılyq həm tərənleqe menən ajrıl-
qanlyqtı jaqşy tüşənərgə teləş.

Məktəp, sığınacaq əsən jalaqan aftaritət təvdişv magsate menən otlicno həm jaqşy otmetkalarь artınan qıvıv, hınav otmetkalarьn ətən qarap qına, jenet aqyl menən, osozaqlı rəvəştə genə qujıv kevek zəjanlı kyməştərgə jul qujıvıvraqa tēlēş tygel. Bəl rəvəştə eş itev dəvjetkə zianlı həm turanan-tura qorot-

20-se aprelda Tənqaj timer juldən (Məskəv) Jaroslovski vokzalınan Albə Kənsəqışqa kitergə tələvsə qəddardən berənsə partiab kitted.

HYRƏTTƏ: Alb Kəşyabşqa kityəse komsomolkalardan huldən uqqa—Metrostroj rabotnitsah Z. M. Maksakova həm A.D. Afonina, VKP(b) Udək Komitet sotrudnitsah M.M. Nastaskina, dejem tuqlanv institut rabotnitsah N.F. Eşcenko həm Metrostroj rabotnitsah T.I. Mexacenko iptəşter. (Sojuzfoto).

VKP(Б) УДЖК КОМИТЕТЪ „PRAVDA“ О/А

"Pravda" qə—bol'sheviklər partiyasının rəhbər orqanına, marksizm—leninizm eşə əsən arıma-
talmaı kərəşevs-gə, bol'shevistik traditsialardan bəşənib həqsibinə— unı dəniblə 25 jılıbı kənən-
də bol'shevistik sələm.

Leninsel „Pravda“nın tarixə bolşevizm tarixə mənən ayrılmazlıq bulup bəjləngən. 1912-sə yılda revolytsion kytərəleş tülqənında tıvqan „Pravda“ bolşevizmdən həm eşse sığınbın köstəren tuplav eşən, proletariat diktaturahın teneve həm sotsializmdən tantanah eşən kərəştə in kyrenekle rol uınah.

VKP(Б) Удәк Комитет, „Pravda“ partialb һәм partialbд бол'шевиктәрдән миллионлаған массаларын тулпар, ularға һәм беддән vatandaş бәтә хәдмәтсәндәрәнә бол'шевизмға еяә булбарға ярдам итер, ularдә халық дошмандарына қаршы қырға көрәс јул бујынса,—kommunizm јеневе өсән алып барыр, Marks—Engel's—Lenin вайрамын артабан да јуғары кутәрәп алып барыр.

Betə Sojuz Kommunisttar (bol'seviktər) partiabənlə Ydək Komitety.

„PRAVDA“ REDAKSIJAHNA

ИПТЭС МЕХЛИСКЭ, БӨТЭ РЕДАКСИОН КОЛЛЕКТИВКЭ

*Leninsel komsomolden, Udak Komitets „Pravda“ no
unõn, 25 jõllõq danib jysilie kõiõndõ qõtlaq.*

Xedmətsən keşelek donjahnın in vəjək julaşsıyları
 "Lenin həm Stalin tərəfinan tıvdrıloqan "Pravda"
 kommunizm idealarnıñ ısanıslı vıjraq jorətıvseke,
 VKP(s) nıñ eətə doşmandarına qarş kileşevsənhet
 koreşse, jalqınlı trıaun həm massalardı vojevoj ojoş-
 torovıvı vıldı həm şılaı qaldı.

"Pravda" kommunizmə ehsən xədmət itəvdən, səddən partiağa həm sotsialistik vatanğa sirləngənlektən, internatsional ərəbsğa bəşənsləyqetən, faşizməyə, sotsia-

lizmdən sətə doşmandarına kyərə almausylyqtn, juqar-
rə idealarn arımaı-talmaı jəstərdən andarına inderə.

„Pravda“ satırlıq həm jegetlekten, namınlılıqtnı
həm zatlılıqtnı ölgölere həm mınaldarınnı arıman-
talman propagandısı.

„Pravda“—inke kapitalistik donja qaldıqtarına qarşı ajavhıd kərəsse.

„Prawda“ nê sêta sovet xalqê, sêta sovet jêstare qajnar jaratalar.

*Jasahen „Pravda“—Lenin—Stalin partiahnyh voje-
voj gazetah! VLKSM Ydak Komitetu,*

ISPAÑALAOY FRONTTARDA

(TASS telegrammalary wujynsa)

TASS-tyň maxsus хавәрсеһе, Би-
кајја фронтында Ital'jan қәскәрдә
һәм фетһәселәр јаң кәстәрәләр, авиат-
сия һәм артиллерия јардамь менән 6-
сы мај көндө республикасылардың Бер-
мео районьындағы һәм Rigojito—
Durango секторьындағы позитсionalарына

qosloq itev bulqanlyqta bota uqytv-
salar da hem maktap jetekselere la
anlarga tejestar.

VLKSM-dən rayon komitetləri məktəp komsomol oğuşmalarına hənəv-
dərçə ədərlektə konkret hən kəndəlek
jərdəm kyrhətergə, qəsəndə bulqan-
çə qərəqəndə ularдың eştərenə vəl
kəndərdə kyp təpqrđr artyrılqan
iqtivar kyrhətergə bürəslərlər.

Hyňavdardyň tuly äderlek menen
qarşylav—uqytyşylar kollektiv.e wə-
tə uqyvsylar häm komsomol ojoşma-
laryňnyň wojevoj burysy.

ataka jahaniylar, tip xəbər itə. Nə-
qəsmalı huquqştar vında jomoşarmab
kəşəkəneşlek menən davam itələr.
Respublikasylar tavlı-soqorlo urı-
dardı fajdalanyr, fetnəsələrden jacqı
qorallanqan cəstəren həm ital'jan
qəskərdəren alqa jəbərməj totalar
həm ularqa dır juqaltıvdar jahajdar.

Bil baonan tənjaq-kənsəqləş bəqlaj
da Lugastleta sektorında respublikasə
lar fətnəselərdən atakañın kire qa-
qləp kontratakaja kystelər həm str-
tegiq jəhəttən əhəmiyyət bulqan n-
qətbləqan qalqıvıqləş aldylar.

Asturiya frontında 6-sı may kəndə
fətnəselər San-Lasara rayonında (Ovie-
donun kənjaq ələşə) respublikasın-
lardakı pozitsiyalarına qarap kəsib ut-
astılar. Şünan hün ular həzım baş-
lanırlar. Tik gornəktər tərəfinən da-
vəllə ut menən qarşılanıv hədəm-
təhendə ular dır juqaltıvdır menən
sigenergə məzəvr buldırlar.

Ydök ironitta respublikasylar fetnə-
sələr tarafynan Karavanceldə nıqıtyl-
qan jorttar abtındaq bınalardə şart-
lattıylar. Ber nıse bına jemerelde, fet-
nəsələr 300 keşe juqaltıylar.

Xarama jylqahñ sektorında 5 sə-qət davam itkən huqıqstan huq res-publikasılar fətnəselərdən atakaların kire qaçqır, ulardı Arganda del' Rej ergəhendəge kypərgə tiklem kire si-genergə məzayr ittələr.

6-sə maj kəndə Madrid menən Valensia arahındaqı juldı ki-
bergə ıntıldı, ləkin ulardıñ ıntılışta-
rı uñışmı bulıp sıqtı.

6-sə maj kəndə Valensia-Madrid
ergəhendə huqıqşar qaftanan başlan-
dılar.

6-sə may kəndə Madrid frontının Fransuz kypere sektorunda hücumətar vardır. Respublikasylar doşmandyn atakalaryn kire qaqtılar, doşman qəs-kərdəre dur jumaltıvıdaraq ösoranıylar.

propaganda həm komsomoldın burları

(Davamь 4-se Bitta).

In kitkes vaqioja həm uny kyrməvsələr turahında

Minnevafa Mejəkəbaş başlanqys məktəbədə uqy ine. Ul məktəptə uqyqan vaqynda aldnyqy həm disiplinaly uqyvsy bulvy menən uqyvsylardan hər vaqyt maqtaldy. Uqyvsylar da həm uqyvsy iptəstəre la uny jarattylar. Şulaj ul 3-se slynyftə tamamlany.

1935-36 uqyv jylıny başlanvy menən taqy la kəsle dərtyar menən uqy başlan. Ləkin uny əsəhe Rəbiqə: „ydemden qul arama inep eşlərik ber genə kemem də juq, 13-14 jəslek qyđ bulqanhy, ber ad bulha la igelegen kyrep qalajm“ tip məktəpkə jərəvenə qarşy tēstə. Uny uqyvnan ajyrdy. Əsəhe tşjvqə qaramaştan ber nisə kəndər uqyvqə varp qaran. Ləkin uqə dərəs ədərlev həm dərəskə jərəv məmkinkeltərə bulman, ul tamam məktəptən ajyrdy, uqyvn tamamlaj alma jartı julda tuqtalyr qaldy.

Ləkin, balanı uqyvn bylevse, uny kyralətə dərəs bulmaqan juloqə tartvy əsənəq vyl qəzər qılanısy məktəp kollektivənən berəvdə la vortoman. Ular şulaj tnyş rəvəstə ydərənen aldnyqy uqyvsylar menən iştənləstələr.

Hərber jəş uqyvsy uqyvn təmin itev esən uqə jərdəm itergə tejes bulqan İlseqol soveti „Iskra“ kolxozny komsomol oyoştorynsy Abdullin Rəxim bətenləj ultura la uylamajnsa ikense ber uşal nejat menən Minnevafan ydenə qatnylyqqa alıv jylına batə. Byl turala bulqan təqdimənə Minnevafan kynelhed javap alqas Mejəkəbaş avy kolxoznitsahy Kərimə Şajmoratovan ydenə jərdəmqa saqyrdy.

Byna oşo kəndən huq Abdullin Rəxim Minnevafan nisek tə ydenə əjlənderev, qaratyv juldarın edləj başlan.

1937 jyldy 9 fevral kənə ine. Abdullin komsomoldy Mejəkə rajon komitetyna „eş menən varp qajtam“

tip kolxoz idarahyn aldap, Stepnaja MTS-ny traktorıy Əxmətsin Şakir menən juloqə sşqyər kitte. Mejəkəqə varqanda Mejəkəbaş avylnan aşı sşqyər turanan-tura Kərimə apahyna inep, həjləşep sşqyər turahında uylap vardy.

Mejəkəbaşqa kilep jettələr. Kis bulqandy köttələr.

Odaq kötelgən kis kilep jette. Qaranqy tēstə. Taqy la attarın saptyr Abdullindar bildəle urnqə kilep indələr.

Kərimə tid genə əbtənə kejenje la, Minnevafalarqə jul totto. Ul Minnevafan ber yde genə əjdən sşqyər kitməven bik asyq belə ine. Şunıy esən uny jəqyn duş qyđ Zahiran alp sşqyvdı tejes tapty.

Zahira menən Kərimə apa Minnevafalarqə kilep indələr. Minnevafan atahy menən əsəhe kyrsə avylyqə qunaqqa kittəndər ine. „Aqajm əjdə juq, qyđdarıy səjgə saqyram“ tip aldar vyl ike qyđdy ejənə alp kitte. Bylardı Abdullin həm Əxmətsin asyq jəđ menən qarşy aldyar.

Minnevafa qurqy, aqardı. Abdullin menən Əxmətsin jytqystarsa Minnevafan kytərep sanaqə haldy ar da Kyl avlyna tama attarın qyvdylar.

Minnevafa, Zahira həm Kəriməne jərdəmqa saqyrdy. Ləkin inde ul jərdəmhə—kəshəđ ine. Minnevafaqə qysqyrtqə la, endəşergə la irek birmənelər. Ojathədylyq bəta ramkahy ytkən həm jylbəzardarsa eş itevse vyl zuliktər byna şul rəvəstə 16-17 jəslek qyđdy məsxərələjdər. Abdullin Minnevafan kəsləp ydenə qatny itə.

Abdullin menən ular ber ajjəşənelər. Ber ajdan huq inde Abdullin bik jəş esep, iterep qajtyr, juq səvərtə tavyp tuqmaj başlan. 9 aj qyda totop ajrıp jəvərgən qatny Jomabikə janyla varp jərəne.

Minnevafaqə kolxozqə eşkə jərərgə la rəxsət itməne. „Əjənə qajtyr kit, unda eşlərhen“ tıgən hyddər jəş qyda qavallandy. Byna 20-se aprel kənə bik nyq iterep qajtyr. İberek keijə uny xəldən tajqansy tuqman. Minnevafa tənə ber ad huşyna kilyas vyl jortqə mənqə qajtməşqə vyl kyrsə jəngələrenə kitte. Şul kəndən başlap vyl jortqə qajtməny.

Byl ib kitkes həm keşelek sşfatyn ni tiklem tyvənəjtə torqan vaqioja həm tragedia oşonq menən bəta.

Ləkin şunhy ajans ki, byndaqy komsomolestar həm avy sovety oşo xəldə asyq belgən xəldə şul qyđ balan jəgənhedləngən zulik Abdullinden ojathədy rəvəstə məsxərələvenən tarlyr almajdar. Uşallanqan jənəjtəsene tidlek menən sudqə birməjdər. Qatny-qyđ jəstərdən xoquqyn jəqlavda əle bulha qəmhedləngənən ajryla almaqan Mejəkə rajkomoly qəđəttəgesə vyl vaqiojanan da sittə torop qala. Ydə rajonnda bulqan həm ydenən komsorgy eşləgən oşo tiklem dır jənəjtə, ikense keşələr, sittən varvysylar asyq halqandy huqnda qyda qudqala.

Byl eş tidlek menən tikşerelergə, jənəjtəse Abdullin asyqys rəvəstə sudqə birelep qatı jazalanırqə tejes.

Qatny-qyđ jəstər arahında eşten nasar torov, ularıy xoquqtarın haqlavda Mejəkə komsomol oyoşmalarıny qəmhedləktərə həm qatny-qyđ jəstər arahında eşləv buljnsa VLKSM Ydək Komitetny həm qatny-qyđ jəstərdən verense bəta Başqortostan sjezy qararın ytəvdən Mejəkə rajkomolny kypdən inde siltəşevə turahında vyl verense signal qyda tygel. Şunlyqtan VLKSM-dy Əlkə Komiteti Mejəkə rajkomolny vyl əlkəşevə bəta eşe menən qyđqhylyrqa tejes.

Məvlytova.

Ni esən Jamal uqyvqə həm jyljyləştarqə la jərəməj?

Komsomolka Julamanova Jamaldan: — Hin niqə komsomol jyljyləştarına, polit uqyvdaqə jərəməjhen,—tip horahan—ul javapıy qala.

Əle tormoşqa sşqmaştan elek kənə kolxozda pastanovkalar qujv, jəstərdən yd eşməkləge kisələren oyoştoryn kevek eşlərdə başlap jərəvse—oyoşmanıy in aktiv cənə bulqan qyđ vegen nişləp oyoşma eşənən jəraqajdy huq?

Eştən asyly jəvay anlatyraqə məmkın. Jamaldy iptəşə Latyryf İslam (uqyvsy) komsomoles bulvynə qaramaştan komsomol jyljyləştarı həm politik uqyvdaqə jərəməj. Jamalqə la ul: jərəv bulhan qavat qajtyr imə,—tip ədəp kənə ajtə. Byna şuqə kyre la xəder Jamal komsomol tor-

moşonan ajrydy, xatta ul komsomol oyoşmahyna, iptəşənən yden, komsomol eştərenən ajryvsy bulp torqanly ajtergə la qurqə.

Komsomolka Sabitova Fatixa menən də eş şulaj.

Ləkin „Qyđlyq“ kolxoz (Qyrməşqaly rajon) komsomol oyoşmahy vyl faktardı belə torop, ni esənder əle bulha kişken ber sara kyrməj.

VLKSM-dy Qyrməşqaly rajkomoly qatny-qyđ jəstərdən verense bəta Başqortostan sjezy qarardaryna taqy la ber tapqy qajtyr qararqə həm uny artaban tormoşqa aşyrydy, „Qyđlyq“ kolxoz komsomol oyoşmahyna qatny-qyđdar arahında massovj eştə jəjelderevdə in jaqyndan jərdəm itev menən başlarqə tejes.

T. M.

SEZONSYLYQ NASTROI-NIELƏREN BƏTƏRƏRGƏ

Ytkən jyl Avyraqazı rajonnda komsomol politik uqyvdaqənda sezonsylyq bulman tygel, buldy. VLKSM-dy Avyraqazı rajon komiteti vyl vyl bynə itkə alıryqə həm ul xatalardı qavatlavqə jul qujmaşqə tejes ine. Ləkin qajhyber təvgə oyoşmalarda bulqan xəl vyl kirehen kyrtə. Polit uqyvdaqənda sezonsylyq nastroi-niehe bulvdydan signal birə. Byna fakttar. Rajkomalqə jaqyn qyda torqan Balqly tulı bulmojan urta məkəbe partia tarixenən niged momenttarın ejrənev tynərgəndə 1-se aprel-dən birle zanətiələr ytkərelməj. Propagandist Asfandıar ydenən urnyna berkəmdə la qaldırmajnsa kursqə uqyraqə kitkən. Ə rajkomol eşsələre tynərkə jəny propagandist birev turahında uylamaqandar da. Şul uq komsomol oyoşmahy ergəhendə oyoştorynqan politgramota məktəbenən propagandis iptəş Adylyna politgramota məktəben adyndaqy politikanı ejrənev tynərgənə alıştyrqn. Avyraqazı kolxoz təvgə komsomol oyoşmahynda jadqy səsev başlanqandan birle politik uqyvdaq ytkərelgəne juq. Qyrməşqaly tulı bulmaqan urta məktəbədə eştaqy la nasaryraq tora. Byna 7 ajdan birle uqyvdaq ytkərelməj. Dəjem jyljyləştar bik hirək ytkərelə.

Byl fakttar Avyraqazı rajon təvgə komsomol oyoşmalarında politik uqyvdaqənda sezonsylyq nastroi-niehe qavatlanvdydan signal birələr. Byl signaldy rajkom sekretary Vladimirov həm politik uqyv aylege medire Xəkimof iptəşər işetərgə həm ydərənen jətkəsele eştən hədəmətə jaharqə tejeslər.

İsmaj.

Məskəvdə Berense Maj vajramy.

HYRƏTTƏ: fizkul'turniktər Qyđly majdanda.

(Sojuzfoto).

Byzdək MTS-ny şturval'ny komsomolka Qazipova M. Ul komvajnerdar məktəbədə uqy, kurstıy otlicnitsahy.

HYRƏTTƏ: iptəş Qazipova klassta praktik zanətiə vaqynda.

(Urazvaxtin fotohy).

PROPAGANDIST BAJ-BULATOVA TYNƏRƏ-GENDƏ

Başqalar kevek propagandist Bajbulatovanıy aldnda la bik dır vurş tora. Ul yd tynərgəndə komsomolestarqə partia tarixenən niged momenttarın njəşly rəvəstə tēşendərgə, əvynıy esən hər ber komsomolesty kitap menən fajdalana belərgə, konspekt tēdərğə ejrətergə, şulaj uq ularıy yd fekerdəren başqalar anlarlyq itep həjləj belərgə la ejrətergə tejes.

Propagandist Bajbulatova verense zanətiənən yk yd aldyna oşondaj vurştarıy qujy eşkə başlan. Byl eş jənə bulman. Ləkin ul uny ytəne. Hədəmətəle unyştarqə iştə.

Bajbulatova jətkəselek itkən Bozajaz rajonndaqy „Yrnək“ kolxoz VLKSM komitetındaqy partia tarixenən niged momenttarın ejrənev tynərgə in jaqşylardan hanala. Byl tynərkəta uqyvsy hər ber komsomoles ydenən anlaqanly, qyşqə qyda itep jada—konspekt tēdərğə belə. Ə Abdaxmanıy Mirzaxan in jaqşy konspekt tēdərğələrədən hanala. Byndaqy hər ber komsomolestar zanətiəgə jaqşy ədərlek menən kiləler, ular ydərənen anlaqandarın asyq itep həjləp birergə ejrəngəndər. Komsomoles Kambikof Qarış in jaqşy ydləsterev-sələrədən hanala.

Propagandist Bajbulatova yd eşənə birelgənlekten əlgəhən birə. Ul hər ber zanətiəgə tər sşqanaqtar buljnsa ədərənə, urındaqy jənle faktardı jylıy, tynərkəten hər ber aqzahyna ajrym podxot jahaj. Şuqə kyre la uny komsomolestar jaratalar. Ber genə zanətiəne la qaldırmaj uqyraqə jərəjdər.

Bajbulatova hər ber zanətiə aldyan komsomolestardan tema buljnsa konspekt talap itə. Ə vyl bik urnly talap.

Q. İsmaj.

Kyp balaly əsalərgə posobielər

BASSR Sovnarkom 28 apreldə bulqan ydenən huqy ultıryşında kyp balaly əsələr tarafynan posobie horap birelgən ike jəđ tuqhan jete qarizany qarap, qənəqətləndərdə.

Kyp sem'jalylarqə jərdəm kyrtəv turahındaqy qarar iqıan itelgən vaqynda başlap, oşo jyldy verense majyna tiklem BASSR Sovnarkomna posobie horap 8767 qariza birelgən. Şulardan BASSR Sovnarkom 7714 qarizany qararqan həm bələhe 10,821 meq hum posobievirgən.

Jəş sevtar

Starletamaq qalabı Lenin ismen-dəge olkə urta məktəp uqıvsıylar ytkən jıl „Başqortostan“ kolxozın sefqa alqandar ine.

Uqıvsıylar bıl kolxozda kul'turalı —massovıj este tejeşle juqarılyqqa qujıvda kyp kenə eştar başqardıylar. Ular daimi rəveştə spektakl həm konserttar bırep kıldelər. Kolxozsıylar menən iptəş Stalinen VKP(ə) UK plenumında hejləgən dokladı ejrənelde. Xalıq-ara xəl turahında vesedalar ytkərelde. OSOaviaxim ojoşmaıy ojoştoralıdo.

Məktəpten VLKSM komitety kolxozdaqı pıner otrədenen eşen jaqşırtyvda la jaqından torop jərdam itə. Komitet 1 maj kende otrəd esen atribottar bılək itte. **Qıjli Qotoş.**

Oşo jıl 22 martta Nju-lork xədmətsəndərenen faşistlarqa qarşy dur demonstratsıylar bıldı.

HYRƏTTƏ: demonstratsıala qatnaşyvsıyların berehe İspanıalaq respublikan qəskərdəre volestar formahında kejeğən. Unıy şarfyına: „NO PASSARANI“, (ytə almahtar) tip jađyl-qan. **(Sojuzfoto).**

Komsomolestar olge kyrhatələr

Ucalı rajonı Tunqatar tav promıslennosı məktəbenen tav aylegendə uqıvsı komsomolestar grup-palaqı başqa uqıvsıylarqa eş olge-lərə kyrhatələr. Komsomoles La-tıjırv Dərviş, Nasıjrov Nur, Ali-bajıftar hər vaqıt otlicno otmetka-hı alalar. Bıl komsomolestar jəmə-qət eşəndə la in aktiv qatnaşyvsı-lar bulıp hanalalar. Kəndəlek mat-buqatı yđdərə sistemı uqıv me-nən bergə massa arahında la qı-s-qırvı uqıvıy ojoştoralar.

V. Sitdijqıf.

Ular uqıvıy jaqşırtyv tamamlanılar

Qırmıyqalı. 1-se qınvarda Şə-ripqol avıy məktəbe ergəhendə yf-merdər məktəbe asıyıp, unda bə-tə-he 19 keşe ıylyqırvılyqajıy. Oşo 4 aj uqıv dəverendə yfmerdər məktə-bendə 80 səqət arifmetika, 112 sə-qət əsə tele, 32 səqət təbiqət həm 32 səqət geografia uqıvıy. 28-ap-reldə uqıvıy qomıyqaj jahalıp, 14 keşe əsənsə klassıy kyserelede.

Uqıvıy Kulguldin Zakuan, Jono-sova Zəjıynə həm Kərimova iptəş-tar jaqşırtyv tamamlanılar.

X. Latıjırv.

Znackistar hanı arta

Başmedrasfakta znackistar hanı artqandan arta bara. 86 „Voroşilofsa atıvıy“ 200 „PVXO“, 25 GTO, 300 GSO znackistar bar.

Oşo kəndə GTO həm PVXO zna-cokıtarıy norma tapşırtyvıy ədərlek alıp barıy. Jəstər Oktəbr revolyt-sıahıyın 20 jılyqırvıy ovoronahıy nı-qıtyvsıylar—znackistar bulıp qarşy-lajıdar.

Ş. Validıf.

Əfə fizkul'tura texnikumı studenttarıyın turnikə zanətie ytkərv v vaqıttarında. **(Urazvaxtin fotohı).**

Atıy sport tınərage eşənə jərdam. itməjdar

1936 jılydın jəjəndə Frunze is-mendəge kolxoz (Qırmıyqalı rajonı) ergəhendə 10 keşənə torqan atıy sport tınərage ojoştolorıqajıy. Başta tınərek ber nısa tapqır zanə-tielər ytkərv eşte kynelle genə başlanıy.

Ləkin komsomoldıy Qırmıyqalı rajkomı həm OSOaviaximıy rajon sovetı, bıl eş menən komsomoldıy həm OSOaviaximıy təvgə ojoşma-

ları la eş itə alırdar əle, tip yđdə-ren bıl tınərektən sıtlətevdəre, jərdam itməvdəre hədəmtəhendə tınə-rək xəderge kəndə bətenləj tarqal-dı. Tınərek menən jətəkselek it-kən Əxmitıf iptəş eşte qajtanan ojoştolorıy ımtılyp qaraha la urıy-daqı komsomol həm OSOaviaxim ojoşmaları tarahıyın jərdam bulma-qanlyqtan ber nı də eşləj alımaı.

X. Axmitıf.

„EŞLƏNGƏN EŞTƏR JUQ ƏLE“?

Mağar rajonı Kalinin ismendəge kolxoz komsomol ojoşmaıy ydəne 11 komsomolestı berləstərə.

Ləkin ojoşmanıy həm unıy va-şında torqan komsoorg Şəfejeften komsomolestardı həm jəstərdə tər-ətlər olkəhendə eşləgən ber genə eştəre la juq. Komsomol politik uqıvıy sistemı ytkərelməj. Şul arqala komsomolestar, komsomol-

dıy ustav həm programma, Stalin-sel Konstitutsıya, SSSR janalıqtar, İspanıa vaqıqlar həm qemıyın xalıq-ara xəl turahında ber nı də belməjdar.

Şəfejeften:—Eştar baramı, tip No-rahamı—eşləgən eştar juq əle, tip kenə quja.

Şəfejeften bıl eşlekheđlektərenə artaban sik qujılyıyqa tejeş. „X“.

Dingə qarşy propaganda həm komsomoldıy burıstarı

(Davamı. Başy 2-se bıtta).

bulqan, 1936 jılydın 4 ajy esəndəge 26 əjlənevden 21-e sirkəvdə bulqan.

Dini—kən-kyreş qaldıqtar, dingə qarşy eş tarqalqan urındarda kul'turanıy həm xalıq xuzalıqıyın yf-şənə zarar kiltirevdə davam itterələr.

Qırof-qəđəttər, qajıber axmaqtar kydəne kyrengənsə, keşelərdən anıy-da janaj rəveştə genə sereməjdar, ə yđdərən hıddələr, bəđden tormo-sovəddə vədoqlıq bulıy qıylyp inələr, kolxozsıylarqa agrotexnikanıy anıyda qomasavlyq itələr, jəstərgə ularıy anılyqtarı həm kul'turalıy-lyqtarı yfəvdə qomasavlyq itələr, ilden ovoronahıy kəsəltevdə qoma-savlyq itələr.

Dingə qarşy kərəş „uđqan eş“ tip itərləlek nıgeđ qajda hun?

Dini qəđəttərdə ytəv irekle bulıy tu-rahında SSSR Konstitutsıahında sa-qıylylyqan hyđdər dingə qarşy pro-pagandanıy tuqtatıvıy signal bulıy tora tip kyđ aldyıy kiltirev məq-nəhedlek ul. Kommunıstlarıy dingə bulqan qarastarına bıl zakon nındəj də bulha yđgəreş ınderəmeni? Sovet vıasıy bıyqa tiklem qasanda bulha həm kemgə la bulha allaqıy ısanıy-dı həm sirkəvgə jerevdə tıjıyımıy?

SSSR-dıy Stalin-sel Konstitutsıahıy, sotsialistik tormoştıy Təp Zakonıy, kommunizmdıy propagandalavdıy vətərev jəki jomoşartıvıy anıatımaı, ə kirehənsə, bıl propagandanıy, ajırv-sa dingə qarşy frontta, kəsəltevdə itə tota.

Dingə qarşy komsomol alıp va-ryıyqa tejeş bulqan propagandanıy

burıstarı nıdən tora? Ular VLKSM programıyında adaqıyınasa asıyq itep jađylqandar. Unda bılaj əjtelə:

„VLKSM jəstərgə qəđəttərlər-lərdıy həm dini qəđəttərdən zara-ryı tydəmle rəveştə anıata, şul tē-lək menən dingə qarşy propa-ganda bujınsa maksus tınərektər həm leksıylar ojoştora“.

Məqlıym kı, programıyadıy təvgə projektında: „komsomol dini qırof-qəđəttərgə qarşy qətiq, rə-ximheđ rəveştə kərəşə“ tip jađyl-qajıy. İptəş Stalin bəđgə, eş „qə-tıq rəveştə“, „boroloşıd“ h. v. şundaj hyđdərde tygel ikənən ky-rhətte. Dini xoraftərdən zararlıy bu-lyvıy jəstərgə tydəmle rəveştə an-latıyqa kərək, jəstər arahında don-jaqıy bərdən-ber qılmı materialıstıy-sa qarastıy propagandalarqa kərək.

Bıl Stalin-sel kyrhətmələr dingə qarşy tərbiə eşəndə komsomol tara-lyıy alıp barılyıyqa tejeşle bulqan saralarıy bıldəljəjdar. Şunı la nıyq itə totorqa kərək, bəđgə: „bəthen, bəthen monaxtar, bəthen, bəthen alılar“ tip qısqıyra qıyına belevsələr tygel, bəki ısanqan atəstıltar, don-jaqıy materialıstıy qarastıy nıyq yđləstərgən keşelər kərək.

„Bəđ kykkə mənərbeđ, bəta al-lalarıy qıvırvıy“ tip qısqırvıydar-dı esənə alqan qavarıyqıy „komso-mol rozdestvoların“ jahap taşlav bık jenel eş. Əvıy jəstərdən meı-jdərən hər tərle dini ıssıyraqlyqtar-dan tydəmle rəveştə həm nıyq torop arıydyrvıy, donjaqıy materialıstıy-sa qarastıy propagandalav bujınsa kən-

dəlek eş alıp barıy, kommunizm

menən dındən bergə bula alımaıy ıyryşyıp anıatıv kyp tapqırdar qat-lavıyraq. Ləkin dingə qarşy eşte va-ryıy tik oşolaj alıp barıyqa kərək. İnde „komsomol rozdestvolarına“ həm hər tərle qavarıyqıy kampanıy-larqa kılğəndə—ular bəđden eşəbeđ esən jaraqıy tygəldər həm zararlıy-lar. Ular dingə ısanıyvsıyların xıst-ərən rənjetevdən başqa ber nəmə-lə bırməjdar. Dini qırof-qəđəttər-de xulıqandarsa şıqıstıy jahav həm administratorlyq itev jılyy menən ty-gel, bəki barıy tik itıvırtıy, hıdger anıatıv eştəre jərdamıy menən genə vətərevgə məmkin. Dingə ısanıyvsı-ların bətəhenə la „sovet vıasıyın, doşmandar“ tıgən atamanıy, tikşer-məttən jəbəsterev hıy hyđhed za-rarlıy həm jalqıyş nəmə.

Kommunıstik tərbiəlv burıstarı atelzmdıy propagandalav eşen ıssıy-ıssıyın jəjelderevdə talap itə. Bıl—bətəhenən də elek, tınyıy joqlavıy-larqa həm sirkəv xədmətselərenen hər tərle şıqıstıy menən kileşep, ıssıy barlyqıy hanqıy hanamavdarın davam itterevsə bəta kileşevsən ele-mıntıtarqa nıyq udar jaharqa kərək, tıgən hyđ. Bıl keşelər Lenin kom-somolıy aldynda torqan tēp burıstıy oşo kəngə tiklem tejeşənsə anıama-qandar, tip əbtəvdən kərəge bulıy-ıy ikən?

Bıy, qajıy ber komsomol rabotnik-tərenen dingə qarşy propaganda məsələhenə şulaj kileşevsənlek me-nən qaravdarıy turahında ajıyım mıl-bal: 1936 jıl bujıyın komsomoldıy ber genə zırnalıy la bıl məsələlər bujınsa adıy-kypme rətle məqalə vaşyıp şıqarmaqandar. Ateizmdıy propagandalav eşen hanqıy hanamaş-qa, iptəş redaktordar, hedgə kem

rexset bırde?

Bıyın arıy, SSSR-dıy Huqıyşsan Allahıddar Sojuzıyın joqohonan uja-nyvda jərdam itergə kərək. Bıl so-juzdaqı iptəstər mınə rənjeməhen-dər, ləkin ular huqıyşsanlyqtarın bətenləj juqaltqandar. Xatta ularıyın dingə qarşy frontta eşten jomoşar-ly turahında jađyıp barıvıy yđək organıy „Antireligioznıy“ zırnalıy la huqıyşsanlyq menən bərdə maqta-na alımaı həm tyvənge propagandıst-tarqa ad jərdam itə.

Hədəmtəle, şundaj xəl tıva, xat-ta dingə qarşy propagandıstıy ber ad eşləp qararqa mataşqan urındar-da la, ular dəverdən talaptarınan artta qalalar həm hədəmtəhed eşləj-dər.

Xədergə Huqıyşsan bulmaqıy Al-lahıddar Sojuzdarıyın eşen urıy-darda jənlənderev kybehənsə kom-somol ojoşmalarına bəjle.

Bəđdə dingə qarşy eşte kın ky-ləmdə jəjelderməgən ber genə ra-jon da, ber genə başlanqıy ojoşma-la bulmaşqa tejeş.

Ateizmdıy propagandalavdıy ilebeđ-den bəta jəstərenə jətkeřergə kərək. Sirkəv xədmətseləre qulıydaqı jəş kətəvdə ydəbeđden jaqqa tartıyıp alıyqa kərəki SSSR jəstəre ıssıy-ıssıyın kul'turalıy, ıssıy-ıssıyın məqarılıy bulıyqa, tımaıy, berehe la qalmajınsa dınhəđ bulıyqa tejeştər! Sovet ilenən aldyıyqıy jəş keşehe bu-lyv dınelek menən bergə hıyşsa alımaı!

Redaktor urıybaşarıy:
Q. Murtafın.

Əfə „Okt. natisk.“ tipografıahıy
Başglavlıt vəkile № 1453

1937-se jyl

11

MAJ

№ 46 (1093)

Ajrım hanı

9 tin.

LENINSE

VLKSM-dın

Başqortostın

Elka ham Əfə

qala komitety

organı. 12-jyl

sıqqa.

„Ленинсе“-Орг. Башкирского Обкома и уфимского городского комитета ВЛКСМ.

INFORMATSION BELDEREV

Aqymdaqı jıldın 27-se aprelenen alıp 5-se majda tiklem VLKSM Ydık Komitetınnı 3-se plenumı ytkarelde.

VLKSM Ydık Komitetınnı plenumı tybande mas'alalarde mōdakar itte:

1. Komsomol ojoşmaların, sovetlarqa jañ hajlav sistemahı vujnsa hajlavdarqa aderlav ham komsomolda politik—tırta ešeney jeteş-heđlektare.

Dokladcık iptaş KOSAREF.

2. Komsomol organdarınnı otcottar ham nılarde hajlavdar. Dokladcık—iptaş LUK'JANOF Plenum sı dokladtar vujnsa tejeşle qarar-dar qasul itte.

Plenum, ikense eškä kyseve ajqanı, VLKSM Ydık Komitetınnı pionerlar vylege mōdire iptaş MUSKINDE pionerlar vylege mōdire ešeney ham VLKSM Ydık Komitetı ejurahınnı aqzahnı burıstarınan, iptaş Snetkoftı Ydık Komitetı ejurahınnı aqzahnı burıstarınan euşatı.

VLKSM Ydık Komitetınnı pionerlar vylege mōdire ham Ydık Komitetı ejurahınnı aqzahnı itep iptaş Kozoderof ranıandı.

Plenumdın eşenda VKP(ı) Ydık Komitetınnı sekretarı iptaş A. A. ANDREJEF qatnaştı.

(TASS).

MƏSKƏV QALAHYNYN MATBUQAT RABOTNIKTƏRE JYJLYŞYNDA IPTƏŞ M. I. KALININ TELMƏRE Amerika komsomolynın 8-se sjezı

— Iptəşlar, bəgen bedden „Pravda“ ydın ydınenı tıvqan keney vajram ite. Bıl nıme tıgan hıd? Bıl varı tık Sovettar Sojuzınnı qına tygel, ə betə donja xedmətəndəre lə imeninnık vılp toralar, tıgan hıd.

„Pravda“nı eşe turahında kyp hejlərgə mōmkin. Mın nıl eşe xarakterlar tormajım. Ul turala dokladı hejləne. Bəgen betə gazetalar da „Pravda“qa kyp urın biralər. Şulaj uq mın de tıjla almajsaməqale jadım.

„Pravda“nı jubileje—betə sovet xalqınnı vajramı ul. Ləkin mın, „Pravda“nı, unı betə jəşəy vaqıtında, vəşnən alıp axırına tiklem, tıvırdıqan, yətergən, ruxlandırdıqan keşe bəgen ajrıvsa şatlıq ham qənaqətlelek xisen kiserə, tıp ujlajım. Bıl—iptaş Stalin (davıllı alqıştar).

Mın, „Pravda“nı təvge sekretarınan berehe bulqan iptaş Molotof ta (davıllı alqıştar) dur qənaqətlelek kiserə, tıp ujlajım. Ul, qənaqətlelek xisen, jaraj, „Pravda“nı ojoştorov menen bed nasar bulmaqan fundament haldıq tıp xəterlər kiserə (alqıştar).

Mın, redkollegia aqzalarınan vəş-lər, kur'jerqa tiklem „Pravda“nı xəderge rabotniktəre lə qənaqətlelerlek tərən xis kiserələr tıp ujlajım.

„Pravda“nı bəgenə jubileje—lən jubilej. Revolytsion eşe 25 jıl vuj alqa xərəkət ilterev, bıl

eş menen jətəkselek itev, betə donja revolytsion xərəkəten avangardında varıv,—vınan da qıdıl-lıraq nıme bulırga mōmkin, vınan da pocotlıraq nıme bulırga mōmkin? ham oşo pocot, Leninse—Stalinse „Pravda“nı jahavısların bə-lahenen de əleşəne teşə. Şunı ešen de heđ, pravdis'tar, bəgen in vaxetle keşeləheged. Bildəle, heđ varı bəgen genə vaxetlər vılp tormajıhıq: in jaqı, in prinsipale gazetala eşlav, revolytsion ustanov-kalar bırevse, proletariattın alqa xərəkət itev ešen janı juldar əderlavse, kommunizmqa tısa jul kyrtəvse, oşo kommunizmde hu-qışp alavda ojoştorovı ham yde qatnaşlıq itevse gazetta eşlav,—dur vaxet ham dur namı eşe.

Mınə, „Pravda“ rabotniktərenen betə kollektivnı tərən kyneldən tərıklərgə ham qotlarqa rəxsət ite-geđ (davıllı alqıştar).

„Pravda“ 25 jıl jəşəne. Bed vıl gazetanı jəşəy sigen kymajneđ (alqıştar). Ham mın ısanam kı,

„Pravda“nı jəşəy rabotniktərenen bık kybehe, varı Sovettar Sojuzın-da qına tygel, ə betə donja kom-munizm urınlaşqan momentqa tiklem jəşərdər (alqıştar). Ham şul saqta „Pravda“nı ham unı betə kollektivnı vılj tıp əjterdər: „Prav-da“nı burıv ytalde, kommunizm hu-qışp alındı, xəder bed keşelekte tırlıqat kəstəre eštenen janı jenevdərgə alıp varıvıd (davıllı alqıştar).

N'ju-lorkta 3-se majda Quşma Amerika Ştattar komsomolynın 8 sjezı asıldı. Sjezdın berense ultı-tışında, komsomoldın QAS Ydık Komitetı sekretarı Garındın dokla-dı tınnaldı.

Komsomoldın 8 sjezı asılv aj-qanı N'ju-lorktaqı. „Medison sk-ver Gardın“ tıgan in dur zalda mitıng ojoştoroldı. Mitingta 20 mēdēn artıqlıraq keşe qatnaştı.

Quşma Amerika Ştattar kompar-tıahı ismenen sjezd delegattarın qot-lavı Brovder ham Foster iptəşlar hu-qışqa ham tışızmqı qarşı kərəş maqsatında kın-xalıq frontı quđqa-lışın buldıv kərəklegen hıdıq eštenə aldılar. Mitingta sjezd dele-gattarınan 600 dēn artıq keşe qat-naştı. Miting kommunistik jəstər internatsionalına, Sovettar Sojuz komsomolına, şulaj uq İspanıan bər-ləşkən sotsialistik jəstər ojoşma-

Volga—Məskəv kanalında jaqın kēndərdə V. I. Lenin ham I. V. Stalin-den granıttan eşlənən 15 mır bejek-lektage statujlar qujılasaq.

HYRƏTTƏ: V. I. Lenin statujahı (skul'ptur S. D. Merkulof eşe).

hına ham Lenkol'n ismendəge (İs-pania respublikaslar salında hu-qışvıv) batal'onqa tərıkləv tele-grammalar jenərdə. (TASS).

ISPANIALAQI FRONTTARDA

(TASS telegrammaları vujnsa)

Ydık frontta fətnəselərdən artıllıahı Madridkə bombardirovka jaha-nı. Jətdi jəmerelevdər juq.

Taxo jılqahı sektorında fətnəse-lərdən həzym jahavqa ıntılvı kire qaqlıd. Ber yk vaqıtta respublika-syların vınepojezdı doşmandın tıjldaqı cəstərenə attı.

Biskajja frontında ital'jandardın „qara uqtar“ brigadahın cəstəre 16 tank jardamı menen 7-se maj kēndə respublikasyların Truenda

tav jılına (Bremen menen Mungia arahındaqı julda) ataka jahanılar. Respublikasylar doşmandı pulemjoť ham artilleria ıntı menen qarşılan-lar. Ataka kire qaqlıd. Intervent-tar huqış majdanında zararlanqan 3 tank qaldırıp kire sıgendələr.

Barselonala normal' tormoş torqodola

Pariz, 8. Gavas agentstvohı, Bar-selonala normal' tormoş torqodola tıp xəbər itə. Qalanın betə əleş-tərendə tıp əjterlek, şulaj uq ydēgen-de lə tramvaj xərəkəte qajtanen vəş-ləndı. Qalala tınlısq. Uramdarda jəntle xərəkət başlandı.

6-se maj kēndə kıs menen xəky-mat ham „milli xedmət konfederat-sıahı“, „dejom eşsələr sojuz“ vəkıldəre arahında bulqan hejləşevdər vaqıtında konfliktı xəl itevgə ıre-şelgən. „Milli xedmət konfederatsıa-hı“ ham „İberia anarxistların fed-deratsıahı“ radio stansıahı, tərıpte-torqodov maqsattarında eşlənən adımdar turahında eşsələrə velderep torov ešen tən vujıq eşlənə. Tēndən jartıhında „milli xedmət konfederatsıahı“nı ham „dejom eşsələr sojuz“nı beldereve tapş-ırdı, nıl tapşıravda oşo ojoşma-ların aqzalarına eşe hıs kışkımə-tən janartıv turahında vıjoroq bı-reldə.

İrtə menen betə gazetalar vılp sıqarıldı.

Berense maj kēndə Qıdıl majdanda. Hyratte: Respublikan İspania delıgattar Qıdıl majdan aşo yteve Qıdıl Armia cəstəren qotıjdar. (Sojuzfoto)

Politik uqıv menən jetəkselek itmajdar

Ələ bulha janı programmaqa kysmägəndər

Maqar rajonı Əxmər avıl soveti Stalin ismendəge kolxozda, komso-moldın politik uqıvdar siktən tış hılpən barı. Partia tarixen ejrənev tınəragəndə ikə aj inde zanətie yt-kəne juq. Bıl tınərak janı programmaqa kysev turahında uqlap ta qaramaj. Komsomol komiteti sekretar Zamanova jetəkselek itkən polit-gramota tınəragənen eše la maqtar-lyq tygel. Bında tınlavıslar uqıvqa əderlekheđ kilələr. Şul arqala zanə-tie kynelheđ yta. Tınlavıslardan tema bujınsa hyđ alıp həjləvsələr juq. Xatla propagandist birgən ho-ravqa javap qajtarıvsılar da berəm-ləp kenə hanalalar. **Qolməxməmetef.**

Ucalı rajonı Tınqatar tav pro-mıjšlennosı məktəbe komsomol ojoşmaıy ergehəndə jəşəp kilgən partia tarixenən nigeđ momentarın ejrənev tınəragə ələ bulha janı programmaqa kyskəne juq. Komso-molestarın aktivlektərə nasar. Tın-lavıslardan Jəngizef, Səqitof, Xazina həm Zəvəjdullındar zanətiegə əder-lekheđ kilələr.

Tınərakten bıl kəmsəlektərən ve-lə torop ta məktəp komsomol ojoş-maıy koknret ber sara la kysmaj. Ə Ucalı rajkomolsılar bıl ojoşma-qa kilep ta əjlənməjdər.

Savitof.

Jenəjetsel qəmheđlek

Bıl eš bınan 8 aj elek buldı. 1926 jıldıñ oktəbr ajı ine. Bıl aj „Qıbılyq“ kolxozı aqzalı Savilova Fərixə esən onotolmaılyq aj

bulıp qaldı. Ul politik tormošta ak-tiv qatnaşırqa, jəštərdən aldınqı safında bulırqa, komsomolqa iner. qə teləp qariza birde.

„Qıbılyq“ kolxoz VLKSM komi-teti unıñ qarizahın qaranı, unı komsomol safına alırqa qarar itte. Bınan huñ eš VLKSM-dın Qır-mıbqalı rajon komitetında qaldı. Ul kette. 1-2-3 həm 8 aj bujına kət-te. Ləkin bəgəngə kəngə tiklem rajkomoldan javap ala almanı. Xatla rajkomol eşsələr unıñ qarizahın xələ turında ydenə xəbər itergə la tejeş tapmanılar.

Jıjnap əjtəndə Qırmybqalı raj-komolı sojuzqa janı alınlavsların materialdərın oformit itevdə qəđət-tən tış qəmheđlek həm xatla eşlek-heđlek kysrətə.

Məxməmetşin.

Komsomolestar bəbıvda massovıj eşte ojoştırovslar

Tıvən Qıjıq avıly (Qıjıq rajo-nı) komsomol ojoşmaıy jəđqı səsev başlanıv menən, komsomolestar həm jəštər arahında politik-tərbia eşen ajrıvsa janle itep qujdı.

Brigadalarqa berketelgən besed-ciktər, jəštər, kolxozslar arahında qısqırıp gazeta uqıvdar ojoştıralar. Bətə brigadalarla hər kəndə SSSR janılyqtar, xalıq-ara xəl, bigerək ta İspania vaqıqlar bujınsa polit-informatsialar ytkərelə.

Sutjanof.

„8-se mart“ tegev fabrikahın staxanovsk-komsomolkalar — Ander-janova həm Əjupova iptəštər „Komsomolskaja pravda“ gazetaın uqıjdar. (Urazbaxtin fotoı).

Bəjek Oktəbr' sotsialistik revolyt-slahına tiklem başqort teləndə ber-gənə tərle la kitap, gazeta həm zur-naldar sığarılmanı. Tik Oktəbr' re-volytsiaıy qına başqort xalıqna yđ kul'turahın, yđ telen, yđ matbuqa-ten ybtərevgə jul astı. Kommunitar partiaın Leninı — Stalinı milli politikaıy qına vınyq səsək atıv tantanahına kilterde.

* Grazdandar huqıqı vaxtında başqort teləndə narı tik ajrım lis-tovkalar həm aroşuralar qına sığa-rıldılar.

* Əgər dā 1921-22-se jıldarda Başkniqə tarafınan bətəhe 20 isem-də gənə kitap bəbıvıqlan bulha, 1936 jıldı inde 242 isemdə (205 isemdəgehe başqort teləndə) 1 mil-lion 563 meñ tirazda kitaptar bəbıv sığarıldı. Jəki 2 million 700 meñ 658 tabaq tıgən hyđ. Şulardan tərle isemdəge xudozestvo ədəbiəte 221 meñ 495 tirazı bulıp, 735 meñ 731 tabaq təşkil itə.

* Beddeñ əlkəbeddeñ jəštəre həm bətə xədmətsəndəre keşelekten bəjek aqıl əjaləre Lenin həm Stalinin ajrım əbədərən yđ teldərəndə uqıv vaxetəne trəştelər.

Marksizm həm Leninizm klassik-tarın tərle əbədərə 50 meñle tiraz menən bəbıvıqlandar. Dəverəbed-deñ in bəjek dokument bulqan Stalinı Konstitutsia başqort teləndə 100 meñ tiraz menən bəbıv sığa-rıldı.

* Belemgə həm kul'tura juqarıly-qına kytrəlevdeñ bətə məmkinlek-tərə menən uratılyp alınlıqan xəldə rus xudozestvoı ədəbiət klassika-rın əsə teləndə uqıvqa olgəşelde. Rus ədəbiəte klassiktarınan Puşkin-den: „Dubrovski“, „Kapitan Qıbı“, „Baqır hıvı“, „Hıv qıbı“, „Ruska“, „Şiqırdar həm poemalar“ jə-jıntıq tərzəmə itelep 65 meñ 400 danalı tirazda bəbıv sığarıldı. Unan qala Şikspərdeñ Gogol'den Gor'kidən ajrım əbədərə tərzəmə iteldələr.

* Xəderge kəndə Başqortostanda başqort, tatar, rus, sıvas, marı həm udmurt teldərəndə kitaptar sığarıla.

* 1937-se jıl planı bujınsı 284 isemdə kitap sığarıl bıldələndə, şulardan 239 isemdəge kitap başqort te-

lində sığarılaraq. Bıl sığarıl torqan kitap produksiaıy deñem tirazı 1 million 865 meñ dana təşkil itə. Bıl berense tapqır 32 isemdəge obozona ədəbiəte sığarılaraq.

1937-se jıldıñ berense kvartalın-da Başqosizdat 423 meñ tiraz menən 54 isemdəge kitap bəbıv sığardı la inde. Şulardan 32 isemdəge kitap başqort teləndə sığarılqandar.

* 1937-se jıldıñ 1-se qıvıvında Başqortostanda 7 əlkə gazetaı bulıp, 1936 jıldı ulardıñ deñem tiraz-dar 25 million 395 meñ 465 dana təşkil itə ine.

* Bınan başqa janə la respublika-la 73 rajon gazetaı sığa, ulardıñ jılyq tirazı 14 million 46 meñ 668 dana. Başqortostanda berense rajon gazetaı 1929-sı jıldı sığa başlanı. Xəderge kəndə Başqortostanda 8 əlkə zurnalı sığa. Sovxoz həm po-lit bylek gazetalar 29 bulıp, ulardıñ tirazı 812 meñ 815 dana.

Nəmə ul referendum?

Beddeñ ilebedde sotsializmdın tarixi jənevdeñen zakon menən ber-kektən Stalinı Konstitutsia dāvlət tədələşənə həm şulaj uq dāvlət funk-siaların tormoşqa aşırıl nigeđen-də bulhın kyp kenə janı polozenie-lər inderə. „Dāvlət tədələşənə kil-gəndə itə,—tine iptəş Molotof sjez-da,—Janı Konstitutsia vında qajət dūr jaqsırtıvdar inderə. Dāvlət tə-dələşəndəge janı elementlar sotsia-listik demokratizmdı həm Sovettar Sojuzı xalıqtar arahındaq mənə-səbətərdə ısn internatsionalizmdı bətə jaqlap ybtərev julı menən va-ralar. SSSR-dın nigeđe bulqan sot-sializm jənevənə tulıhınsa tajanıp, demokratizm həm internatsionalizm-dın bıl janı formalar ıylardıñ hər ikehənen ybəsəndə janı bəbıvıstı kysrətələr“ (Molotof, sovetlardın 8-se qəđəttən tış sjezında həjləgən telməre).

Bətə xalıq fekeren horavdı—re-ferendumı inderəv şundaj jaqsırtıv-dardıñ berehe bulıp tora. Janı Ko-nstitutsia unı tormoşqa aşırıl SSSR Verxovnyj Sovet prezidiumına jək-lə.

SSR Sojuzıñ həm sojuzdaş res-publikalardıñ elek xarəkət itep kil-gən Konstitutsialar bujınsa referen-dum kyddə totolmanı.

Demokratik dūr sara bulqan re-

ferendum burzuaz revolytsia tənəndə teoritik jaqtan zan zak Russo tara-fınan nigeđləndə. Ləkin ul, zakon sığarıl xalıqtın turan-tura qat-naş bujınsa zan zak Russo tara-fınan iqlan itelgən tərli ısn barlıq-la burzuaz dāvləttərdə bətenləj tejer-lek tormoşqa aşırılmanı. Burzuaz konstitutsialar zakondı, huqıq iqlan itevde, xalıq-ara dogovordar tədöv-de, konstitutsiaqa ydgərtmələr in-derevde hyddə xalıq tikşerevenə, rəblavına qujhalar da, qəmaldə ul jalqan, xalıqtı aldav bulıp kilde. Referendumı kyddə totovsı burzuaz konstitutsialar tarafınan referendum ıddırvıvqa qarata dıklaratsia jahala torqan xalıq initsiativahı xoquq ısn xalıq massahı esən jalqanlav bulıp toro. Əgər dā Burzuaz demo-kratianın səsək atıv epoxahında referendum bik tar rəvəştə qulla-nılha, imperializm epoxahında bur-zuazı torqan hajın demokratik for-malardan turan-tura kəsəv metod-tarına kyserək kysə vardi. Ul re-ferendumdın tar ramkalarn da juq-qa sığardı.

Stalinı Konstitutsia, referendumı inderəv (29 statjanı „g“ punk-tı), menən bərgə bıl formahın eşse həm krəbtləndərdən sotsialistik dā-vlətəndə bulırqa tejeşle ydgəlektərən tər momentlarda bıldələ. Referen-

dum hər ber ajrım xəldə Verxov-nıj Sovet prezidiumın qarar bujınsa, jəbə sojuzdaş respublikalar-dın talavı bujınsa ıddırvıla.

Sovet referendumıñ xarakterin iptəş Molotof bik asıq itep kysrət-te. Ul, Sovettardıñ VIII sjezındaq sığışında: „Konstitutsia, SSSR-dın Verxovnyj Sovet tarafınan, jəbə sojuzdaş respublikalardıñ berehe tarafınan kərəkəle tip tavıqlan xəl-dərdə bətə xalıqtan horav alıv (re-ferendum) inderelə“ tine. Şulaj itep sovetin Janı Konstitutsiaı bujınsa referendum ytkərev zakondı rəblav formahı tygel, ə unı əderlek stadia-hı bulıp tora.

Sovet referendumı ydenen janı əhemiləndə, burzuaz demokratia şar-tarındaq referendum menən sa-qıştırvıvanda, SSR Sojuzıñ Konstitutsiaında „bətə xalıqtın fekeren horav“ tip bik dərək atala, ə burzuaz zakondarda həm ədəbiəttə atalqansa bətə xalıq tavış bıreve tip atalmaj.

SSSR-dın Janı Konstitutsiaı, Re-ferendum inderəv menən, bıl jəhət-tən taqı la alqa taban adım jahaj. Əgərdə projekt bətə kınlege me-nən bətə xalıq mədəkərə itkən va-qıtta xədmətsəndərdən bətəhe la yđ fekerdərən beldərə almajdar ikən, bətə xalıqtın fekeren horav vaqtın-da inde bıl feker hər ber grazdın tarafınan belderelegə tejeş.

Burzuaz ildərdə referendumı ytkərev eşe—bik qatlavı protsedu-

ra aşı ytkərelə, sovetlar ilində re-ferendumı ytkərev eşe şaqtaı anha-tıraq ojoştırola.

SSR Sojuzı eşse həm krəbtləndər-dən sotsialistik dāvləte bulıp tora. „SSSR-dā bətə vıas,—tı Janı Konstitutsiaın 3-sə statjahı, xədmətsən-dər deputatların sovetlar jəđəndə qala həm avıl xədmətsəndərene-ke“.

Referendum, təbiqi bularaq, dā-v-lət vıasın başlanqıv orqandarı—xədmətsəndər deputatların qala həm avıl sovetlar tarafınan ıddı-rılvıvqa tejeş. Bedde referendumı ıddırvıv esən maxsus komissialar tēdēp torovdın kərəge juq tip itəp-lənə.

Zakondın tege jəbə bıl projektı bujınsa xalıqtın fekeren horavdı ıddırvıv jəşeren tavışqa qujıv tərli-bəndə ytkərelərgə tejeş. Sovettarqa jəşeren hajlavdar turahında iptəş Stalin, Rojgovord əfəndə menən bulqan bəsedahında, „... sovet keş-lərənə yddəre kəmdərdə hajlarqa teləhələr, yđ intrestarın təmin itev-də ular kəmgə ısanhalar, oşolarqa tavış bırevdərenə tulı xoquq bırev esən inderelə“ tine. Şul uq maqsat-menən bətə xalıqtın fekeren horav vaqtında la jəşeren tavış bı-rev inderelərgə tejeş. Referendumı qa sojuzdın Janı Konstitutsiaı bu-jınsa hajlav—hajlanıv xoquqtar menən fajdalanıvıv bətə grazdandar ılvıqtırlıvıvqa tejeşlər.

Uqıtyvsylar tygel, ə tyrələr eş itkən məktəptə

Xajnulla rayon, Aqjar urta məktəbində hüquq vaqıtlarda SSR Sojazyndı Stalinsej Konstitutsiayn uqıtyv həm başqa fəndər bujnsa la uqıvdardıy sıfatı bik nıq tyvənəjdə.

Bynıq tər səvəptərə, uqıtyvsylar kollektivdə.

Uqıtyvsylar kollektive qailəselek-kə birelep uqıvdıy sıfatın tyvənəjdə torqan dır jeteşhedlektərdə həm avrıv kyreneşterde qaplap qaldıra kıləlar.

Byna Konstitutsia predmetın uqıtyvsy (ul uqıtyv eştəre medire la) Valejef. Unıq uqıtyv metodu iške mädresələ uqıtyv metodtarınan ver tımə menən də aıyılmaı tihəktə artıq bulmaı. 8-se klassta Konstitutsiayn byna nisek uqıtyv: Klassqa iney menən ver uqıtyvsynı baştır la unan 25 minut bujnsa Konstitutsiayn qısqıgıp uqıtyv, hünyan yde vodor tərzmə itə həm şul vodor tərzməhen diktovkaıter jadıra. Hədəmtələ dəvərebedden in qıy-zəl dokumintı, uqıtyvsylardıy in həjər uqıy torqan predmetı kynelhed bulıp ytə. Uqıtyvsylar ver nəmə la ydləstərə almadı. Balalar Valejef-tej dəreste byl rəvəştə alıp varıv-nan rizahıdlyq kyrtəlar. Valejef undaj balalar menən odaq iştəpləşep tormaj, ulardı išek artına şıqarıp baştır. Byl eş inde unıq kəndəlek qədətə bulıp kılən. Xatta ul išek artına şıqarıp baştırılqan balalar-dı ydenen şəxsi eşe eşen fajdala-nıvıdan da tartınnaj. Rajmagqa tovar kılə, išek artına şıqarılqan nala-lardı nəvbəttə toroqqa jəvərə.

Byl məktəptə tənqit həm yd-ara tənqit juq, tuly qailəselek xəkəm hə-rə. Uqıtyvsylar kollektive ver-berehe-nen kəmselektəren jəşerep jatqıralar.

Byna hədgə taqı la rus tele uqıtyvsynı Uralova. Ul rus tele dəre-senen 25 minutın rus telendə, qal-qan 20 minutın başqort telendə alıp vara. Hədəmtələ balalar yddə-reneq əsə telen də həm rus telen-də vodorlar. Uqıvdardıy sıfatı ty-vənəjdə. Byl dərestən uqıtyvsylardıy tik 62 protsenty qıyna olqəşələr. Byna taqı la ədəbiət uqıtyvsynı Ojalejef. Ul kyp vaqıt iškerek bul-a. İškerek xəldə uqıtyvı kılə. Ydenen iškereklegenən kəlgən balalar dı karı-dorqa şıqarıp jəvərə. Bındaj yd-ara bulqan xəldərdə uqıtyvsylar bel-məjdər tygel belələr. Ləkin berehe-nen jeteşhedlegen ikensehe jəşərə kılə.

Byl məktəptə sit avıldardıy kilep uqıtyvsylardıy torlaq şarttarı telgə almasıq nasar qujılqan, uqı-ıqtıv itevse juq.

Byl faktardıy məktəp direktorı Vaxitof həm rayon məqarif bylege medire la belələr. Ləkin qəmhed jeteşhelər ular turahında saqqına la borsolmajdar.

„İrekle“.

REDAKSİANAN:

Iptəş „İrekle“ ydenen redaksiyaqa jadıqan xəbndə Aqjar məktəbində-ge qəzəp kyreneşterde, sovet məktəbenə sit bulqan faktardıy həm RONO-nıy, qəmhed jeteşhelərə yd-dərenen moron təsəndə bulqan byl jeteşhedlektərdə qaplap jatıvdarın asa.

Bed rayon ojoşmaları—VKP(a) nıy, həm VLKSM-dıy Xajnulla rayon komitettarı həm Narkompros byl eş menən qıdıqıynırdar həm tejeşle sara kyrenər tip ızanahıd.

EŞLEKHED HƏM ZULIK XƏKİMOF OJOŞMANYN EŞEN TARQATA.

Komsomoles Əxmətəf Ojabdulla hər ver jıyılışta nasar jaqıy menən telgə alına. Unı aqzalıq vınoş ty-ləməgəne eşen də, politik uqıvdar-qa jəreməvse eşen də, jıyılışqa hınlap kileve eşen də tırgəjdər, „qıddırlar“. Bynan da komsomo-lis Əxmətəf aqzalıq vınoştarın vaq-tynda tıləməj, politik uqıvdarqa la jəreməj. Ləkin bynıq eşen ul qıyna qajepleme hıq?

Byqı ojoşmaladıx xəl asıq javar vıqı.

Ojəşaj rayon Lenin ismendəge kol-xoz təvge komsomol ojoşmahı nas-ar xəldə jəşəj. Bında komsomol ojoştorovsıy bulıp ydenen politik jəşen qujaltqan zulik Xəkimıy Gə-rəj eşləj. Ul Slaq posta bylegendə eşləgəndə dıvıət aqsahın həm pod-piska aqsaların ydləsterevse keşe. Ojoşma menən jeteşselek ilev oşon-daj keşegə tapşırılqanlyqtan 1937 jıl başınan birle politik uqıvdar ytkərelgəne juq. Sojuz demokratia-hı vodorla. Jıyılışlar komsomoles-tardıy 25—30 protsenty qatnaşlyq menən ytkərelə. Aıyım komsomo-lestar menən ver nındaj də eş alıp varılmaı. Komsomoles Əxmətəf Ojab-dulla uqıy-jada belmaı. Əunı uqı-tyv turahında ver kem də qajqırt-maj. Tik unı „hın politik uqıvdar-qa jəreməjhen“ tip tırgəjdər genə. „Rajkomolda la byl ojoşmaladıx xəl belələr. Tik şunıy bik qəzəp, an eşen zulik Xəkimıy hamam da jeteşselek itə? Byl turala komsomo-lestar da, rajkomol da uylanqan juq.

X. Abdulyf.

Fizkul'tura ojoştorovsıların kursları

Əfə qalabıy fizkul'tura həm sport komitety fizkul'tura ojoştorovsıların əderləv eşen un kənlək kurstar astı.

Byl kurstarı xəderge vaqıttı pion-er vozatıjdardıy 40 keşe uqıy.

(BaşTASS).

V. I. LENİNDEN YDƏK MUZEJENƏN

Proletar revolyutsiyanın bəjek dahıy

(Baş „Leninse“nəy ytkən handarında)

Rossialaqı 1901-se jıldardaqı re-volyutsion qudıqalıştar tıvasaq revo-lytsiyanı jaqın bulıv turahında, tavış birələr ine. İldəge revolyutsion qudıqalış dıqıqıynıy ybə varıv, imiqatsiala jəşəvse revolyutsioner-dar-qa, aıyım Vladimir İlickə dır təsir jahaqan. Ul Rossiaqa qajıv dərte menən nıqlı uratılıp alı-n-qan bulqan.

Byl jıldarda revolyutsion qudıqal-ıştar ver tuqtavlıy ırgə kytərelgən-dər. Bakıda eşsərdən qemym za-bastovkahı başlanqan. İptəş Stalin Zakavkaziala revolyutsion qudıqal-ışta ojoştorqan həm unıq menən jeteş-selek itkən. Politisia deportamintı unıq artınan nıqlı kydətev eşe alıp varqan. Bynı 1904-se jıl, iptəş Stalinde qulqa alqas tədəlgən „eş“ asıq rəvəştə ištəat itə. Byl dokument ydək Lenin muzejəne urınləşırılqan. İptəş Stalin 1903-se jıl qulqa alıngan həm Sebergə hərgəngə jəvərelgən bulqan. V. I. Le-ninden ydək muzejəndə iptəş Sta-linden Seber hərgənənən qasvıv

Bozajaz rayon „Qaran“ kolxozıyın nadan qatın-qıd jəstəre yddə renen nadanlyqtarın vətəralər. Hyrəttə: Nadanlyqtı vətərev məktəbə zanətiəhendə.

(Urazbaxtin fotohı).

TANİŞALARDA, HAVBULLAŞALAR

VLKSM-dıy X sjez pioner ojoş-mahı eştənən komsomol jeteşsele-genen jeterlek tiklem bulmavın ky-rhəp, byl olkələ bulqan dır jeteş-hedlektərdə vətərevdə bajevoj eş talap itte.

VLKSM programmahında komso-mol ojoşmaları „In jaqıy komsomolestar arahınan pioner otrədtə-reneq həm forpustarın, vozatıjdər-yn, otrədtər həm forpustar ergə-hendə eşləvse tərle tıyərəktərdən jeteşseləren bylə həm ularqa eştə kərək bulqan jərdəmdı kyrtə“ tip jadıqan.

Ləkin Mejəke rajkomolı həm təv-ge komsomol ojoşmaları byl maq-tavı burıstı ytdəndə əle jıraq to-ralar. Bynı kyrtəlgən faktar, voza-tıjdər bulmav səvəplə, jəki bulıp la eşləməvse otrədtər menən dərəb-lərgə məmkin. Byna Ərşəkbaş—Qaramalı komsomol ojoşmahıy ala-jıq. Bında hər ver osoraqlı keşe-ne vozatıy itep qujıv səvəplə ular bik jıy alıstırlılar.

Stalin ismendəge otrəd uqıv jıy başlanqandan birle dyrt vozatıjqa jətən. Qatqan ike otrədtə la şul uq xəl. Vozatıy bulıvsylardıy isme hanap vətəhəd: Qiləzef, Fəxrət-dinof, Fəjzullin, Junusof, Valejeva, Jıhanşına həm başqalar vozatıy bu-lıy alqandar. Hər ver hajlanqan otrəd vozatıy pionerlar menən ta-lamajdar.

Bynıv svorı ytkərə la, şunıy menən eş vətə. İkense svor vaqıy jətənse taqı la vozatıy janartıla. Şulaj itep uqıv jıy vətəngə tiklem uqıv jıy janı vozatıjdardıy „tanışvıv svordarın“ ytkərev menən ytə. By-na şul şartlarda otrədtərdə tərbiəvl eş turahında uılav məmkin də ty-gel həm ytkərelməj də.

Uqıtyvsy həm vozatıy Jıhanşına otrədtəndə 40 tan artıq pioner var. Ləkin ular menən nər genə tərle la eş alıp varılmaı. Pioner məjeşə yrməkys ojalər menən qaplanqan. Otrəd sovetı, zveno ultıyrtar ytməj. Uqıv jıy ytep varıvqa qara-maıtan bergənə tapqır da otrəd so-vetı ultıyrtıv uıqarılmaqan.

Unıq otrədtəndə uqıv jıyın 4-se xəl itkes siregendə uqıv sıj-fatı tyvən. Otrədtəge kyp pionerlar nasar otmetkalılar. Kuskarof, Patapof, Valejeva, Xavıbullina həm başqa pionerlardıy sıjıfta ultıyrt qalv qurqıynıstıy var.

Ərşəkbaş—Qaramalı komsomol ojoşmahıy VLKSM-dıy Mejəke rayon komitetyy kilevsələr həm qemymən rajkomol jenel quldan qıyna vozatıy bylev menən şeqəl-lənələr də, otrədtərdə, zvenolarda eştən toroşo, bylengən vozatıjdər-dıy nisek eşləvdəre mienən şeqəl-lənəməjdər, ul turala saq qıyna la uı-lamajdar.

Məvlytova.

(темнокаштановый) səsenen tətə privorıy, tura, kyde qonqort qara (темнокарие) urta nıjly, başynıq tədələşə qadı, maqıy tura—oşon, bite oşonsa, səsek bildələrevar, unı jaqta qıy a d a v t e ş e juq, ejək abıy urtasa dırlıqta, jərəşə qədəti, hul jaq qolaqında mıne var, hul ajaqandaqı ikense həm eşensə varmaqtarı bergə jəvəşkən-dər (спочнее) tejelgən. Muzej-də bulıvsylar byl dokumentıy foto-kopiayn dır qıdıqıynıy menən qarajdar. Şunan hıq politisia qaqıd-dıy ver jaq sitənə bylaj tip jadıp qujıqan: „Toroqqa həm artıvan maqlıyməttər alıv eşen politisia de-portamintıy telegrafirovajt itergə“ tejelgən. Muzejdə bynan başqa ip-təş Stalinde byl jıldarda Zakavka-ziala bik dır eş başqarılqanlyqın kyrtəvse bik kyp faktik dokument-tar qujılqandar.

Muzejdə faktik materialardıy xronologik rəvəştə qujılyv ul yde 1905-se jıqıy revolyutsia nındaj tıd-lek menən ytkənən asıq rəvəştə kyrtəp tora. 1905-se jıldıy qınvar ajı başında Piterburgıy in dır za-vodtarınan berehe bulqan Putilov (xəder Kirof zavodı) eşsələrə zabas-tovka lıqlan itkəndər. Ber nıse kən-dər esendə stolitsa (bu vaqıttı Ros-

(Davamı 4-se bittə).

VLKSM ÆLKÆ KOMITETÛ ANLATMANÛ

V. Xetagurova saqyrav bujnsa jastar tarafynan AlÛb Kensyqysqa kilev tartibe ham şartlar turahnda mik kyp horavdar kilev unaj menen VLKSM Ælkæ KomitetynÛn esse jastar bylege, VLKSM-dÛn AK Kraj komiteti xavær iteve bujnsa AKK-qa eska kyserga telægan jastar VLKSM KrajkomÛ adresyna yddærenen anyq ham tulÛ ej adrestarÛn, ucresdenie, predpriatie adresÛn ham tulÛ isem, familia, afahÛnÛn isme, şulaj uq spetsial'nostarÛn kyrhætep qarizalar jæværegæ tejestær.

AKK-qa kitergæ telægan keşenen qarizahÛn alÛv menen kilev esen aqsa jæværelæ. Kitergæ telægan keş-

lær AlÛb Kensyqysqa betæ qalalar ham rajondarÛna jæværelælar. Kilev-selær jataqxana menen ta'min itelæ-sæktær. Eðer AlÛb Kensyqysqa ki-tevse iptas jul rasxodtarÛn yd iðæ-nenæn totha, totolqan rasxod varÛp eşlaj başlaqan urÛnda tylænæsæk. Ki-tevselærden quldarÛnda: pasport, komsomol bilete ham licnoje delo (VLKSM aqzalar ham kandidatlar esen), eşlægan urÛndan alÛnqan xa-rakteristikalar bulÛrqa tejes.

QarizahÛn tyvændæge adres menen jæværegæ: Xavarovski, VLKSM Kraj-komÛ.

VLKSM ÆK esse jastar by-lege mædire—Korostelin.

JÛŞ VOROŞILOFSÛL HÛBAJSÛ ZNACOGÛ

Jas pionerdarda at sportna bulqan dur qyðqÛnÛvÛ iðkæ alÛp, OSO-aviaximden yðæk sovets'kyrkækkæ taqÛv esen „Jas Vorosilofski hÛbaj-sÛ“ znacogÛn raðlanÛ. Znacok alÛv esen, 12 næn alÛp 16 jaskæ tiklem bulqan hærber pioner ham uqÛvsÛ ty-vændæge talaptardÛ ytergæ tejes:

Berense atÛ armiahÛnÛn jetækse-lære—Sovettar SojuzÛnÛn marşaldar Vorosilof ham BudjonÛnÛn iptæstær-den tæzæmæi xælderen jaqşÛ belergæ ham hejlær birergæ.

QoloqajÛ şelÛqqa alÛp, at tadar-tÛv, unÛ eserev, aşatÛv, ham tætiæ-læv qaqidælæren belergæ ham şelÛqqa alqan atÛn toroşon jaqşÛnan da ty-væn bulmaqan narÛqqa jetkærevgæ ireşergæ. Qala balalar esen bul şar-ti konjuşniðæ at menen praktik eş-lævgæ alÛştyrÛrqa mæmkîn.

„Jas Vorosilofski hÛbaj-sÛ“ atÛn avrÛv bildælæren belergæ ham kolik, qorsaqÛ ham daqa ÛsqÛv vaqÛtta-rynda tævgæ jarðam kyrhætæ belergæ tejes. Ejarðen tæðelæşen ham at sna-ræzenielæren qarav tartiptæren bel-ergæ kæræk. Dæreð avdÛlÛqlarqa ham ejarlaj belergæ, dæreð ultÛrÛrqa ham

jæværlærgæ, nÛq ham mazÛyr itelmæ-gæn ultÛrÛvÛ ydlæşterergæ. Jas hÛ-baj-sÛ manezda 5 qarşÛlyqtÛ ytergæ tejes: Xerdel', taş stena, xerdel' tri-pelber ham bejeklege 60 santimetr-dan 70 kæ tiklem bulqan taqÛ la esense xerdel'.

Masştav 1 kilometr, 2 kilometr, 5 kilometr ham 10 kilometrÛ (santi-metrda) kartala tapografik bildælæde mazÛyri belev ham kompos, qojaş, şulaj uq urÛndaqÛ ejærdær bujnsa urÛnda arenterovatsa itæ belergæ. Znacokist posÛlnÛj xædmæten ytergæ ham dozordÛn vazifalarÛn belergæ tejes.

„Jas Vorosilofski hÛbaj-sÛ“ zna-cogÛ, OSOaviaximden tævgæ ojoşma-larÛnÛn at sport instruktors tarafÛn-an raðlanqan Individual' ucot kor-tockalarÛ birelev bujnsa, OSOavia-ximden rajon ham qala sovettarÛ tarafÛnan birelæ.

Norma tapştyrÛvsÛrqa znacok jæ-re-tævgæ tanÛtma birelæ.

„Jas Vorosilofski hÛbaj-sÛ“ znaco-gÛ betæ SSSR esen ber yk nomerati-siala bula ham individual' ræveştæ hatÛvqa ræxsæt itelmæj.

VELOSIPEDTAR

XalÛq xuzalyqÛnÛn 1937 jÛ planÛ bujnsa vÛjÛl promÛjšlennost' 900 men velosiped, 15 men mototsiklet ham 550 men keðæ sæqæte eşlær şÛ-qarasaq. BÛl produksianÛn kyp ke-næ eleşen kin qullanÛv nænælære je-teşterev zavodlarÛ eşlæjæsæk.

Ike zavod—Mæskæv ham Xar'kov

zavodlarÛ vÛjÛl 570 men velosiped eşlær şÛqarasaqlar. Ytkæn jÛlda ular 337 men 839 dana velomaşina eşlær şÛqarqandar ine. Qalqan 330 men velosipedte Penze zavodlarÛ biræsæk. BÛnan tÛş Narkomtæzprom zavodlarÛ balalar esen 28 men velosiped eşlær şÛqarasaqlar.

Proletar revolytsianÛn bejek dahÛjÛ

(DavamÛ. Baş 3 nşæ bitte)

sia stolitsahÛ Peterburg qalahÛnda ine) zavod, fabrikalarÛnda eş taşlav-dar başlanqan.

Samoderzavie revolytsion qudÛqa-lyştÛ vabtyrÛvqa betæ saralarÛ kyr-gæn. Yðenen şÛmsylarÛn eşsælær arahÛna jæværgæn. Baş kytærevde ojoştorovsylardÛ hærgege jæværgæn. BaştartardÛ abtyrÛqan, kibtergæn, tær-mælærgæ jartÛrÛqan. Lækin yðer ki-tevse revolytsion xærækætte vaba almaqan ham unÛn unÛ vabtyrÛrqa keşæ læjtmægan.

V. I. Leninden yðæk myzejendæ „QanÛ jækşæmbe“ (1905-se jÛldÛn 9 qinvarÛna) neñ dælişæt keñæ ikænle-gen kyrhætær torovşÛ xudoznik Vla-dimirofÛnÛn byræte qujÛlqan. BÛl hy-ræt taqÛ la şul jaqÛ menen ajrÛmsa qyðqÛnÛvÛ yðænæ jÛnæltæ. Senki xudoznik Vladimirof yðe şul vaqi-qanÛ kyrgeñ. Hæn şuqa kyre læ vÛl hyræt ÛşÛn varÛlyqtÛ tæsvirlavda xudoznikten xudozestivo ælkæhendæ bejek masterlÛq qalæmenæ ejæ bul-qanlÛqÛn asÛq ræveştæ tanÛta.

Vladimir Il'ic vÛl vaqÛtta sit ildæ jæşægeñ. Ul 9-sÛ qinvar vaqÛqahÛn-ışetev menen vÛnÛ mik dur revolyt-sion vaqÛqa itep narÛqlağan. Na-dezda Konstantinovna Krupskaja

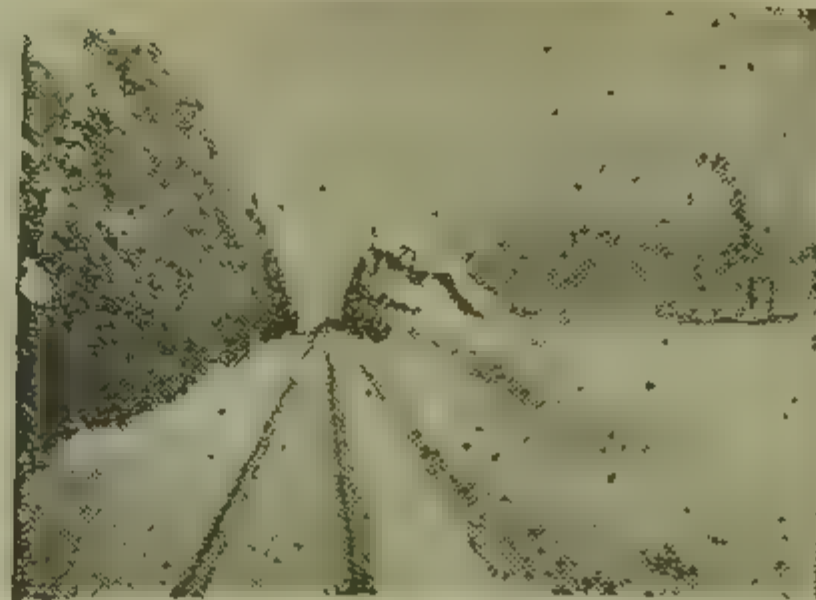
„Lenin turahÛnda iðtælektær“ tigæn kitavÛnda: „9-sÛ qinvar turahÛnda xavær ZinevaqÛ ikense kende irtyk kilep jette. Beð Piter vaqÛqahÛn ışetev menen imegratsylardÛn Lepi-şinski aşxanahÛna varÛvsÛ bol'sevik-tær mænæn bærge kittek. Bærge bula-hÛ kilæ ine. BÛnda jÛjÛlyvsylar yð-ara hejlæşmænælær dæ tejerlek. Senki betæhe læ mik nÛq dulqanlanqan inelær. „Heð şahit buldÛqÛd...“ dÛ jÛrlanÛ. Betæbedden dæ jæddær bær-ge tuplanqajÛnlar. Dæbedde læ revolytsianÛn başlanÛv turahÛndaqÛ feker uratÛp aldÛ. Massala batşaqÛ ÛşanÛvÛnÛn jeptære æddælær, xæder inde „jæmereler ham bejek, qevætæ irekle xalÛq ujanÛv...“ vaqÛte jaqÛn ikænlege bildæle ine“ (N. K. Krup-kaja „Lenin turahÛnda iðtælektær“, 87-se bit).

BÛna şuqa kyre læ bit Vladimir „Il'ic 9-sÛ qinvar vaqÛqahÛnan hun“ „Revolytsia başlandÛ“, samoderza-viege qarşÛ qorallÛ vossitanæ ojoş-torov kenden berense avrÛşÛ bulÛp tora,—tip jadÛ. Leninden betæ uşÛ, fekere Rossiaqa tava jÛnæltelde.

S. LatÛjp.

(HudÛmÛ var).

BeloretÛn matur tæbiqætÛ urÛndarÛnda

Tirlæn janÛndaqÛ voroloştæqÛ be-jek skala.

Beloret janÛndaqÛ ber kyrneş.

Kitap vadær

Matbuqat ham „Pravda“ nÛn 25 jÛ-lyqÛ ajqanÛ BaşkniqatorgÛnÛn yðæk ma-gaziniÛnda 5-se majdan 15 næ tiklem dur-kitap vadær ytkærelæ. Magazin-den byleksælære fæn ham texnika-nÛn betæ tarmaqlarÛ bujnsa jaqÛ ki-taptar menen tulÛtyrlqandar. 1932—1934 jÛldarda vabtyr şÛqarÛlqan kitaptardÛn væjælære 10 protsenttan 50 protsentqa tiklem tæşærelændær.

Tævgæ ike kæn esendæ magazin higed meñ humdan artÛqÛraq kitap hattÛ. HatÛlqan kitaptar arahÛnda V. I. Lenin æbærdærenen tulÛ jÛjÛn-tyqtarÛnÛn ber nişæ kompelktÛ, ip-tæş Stalinden „Leninizm mæ'alælære“ tigæn 20 næn artÛq kitavÛ, VKP(b) tarixæ bujnsa 300 uqÛv kitavÛ, Os-trovskiden „RazdjonnÛje Byrej“ tigæn 50 næn artÛq kitavÛ ham başqalar var.

(BaşTAS).

AtÛ sportÛ kin jæjelderergæ

AldÛnqÛ rajondar bylæklænæ-sæktær

BASSSR Yðæk Başqarma Komiteti atÛ sportÛ ojoştorovda in jaqşÛ kyr-hælkesær birgeñ rajonqa tapştyrÛv esen Başqortostan ASSR Yðæk Baş-qarma Komiteti prezidiumÛnÛn kÛs-mæ vajraqÛn bildælæne.

BÛnan qala Başqortostan ASSR Yðæk Başqarma Komiteti kÛsmæ vaj-raqtÛ alÛvsÛ rajon esen 5 men hum-lÛq ham başqa rajondar esen 10 men humlÛq bylæklæv fondÛ bylerygæ ham atÛ sportÛ ojoştorovda ham kinæjlev-dæ in jaqşÛ elge birevselær, atÛ haqlav ham yrsetev esen kæræşevselær de, atÛ sportÛ texnikahÛn ydlæşte-revselærdæ bylæklæv esen tulÛ şæræzeniehe menen kavalerejski at ham OSOaviaximden qÛşqÛ, jæjge paradnÛj kejemdære komplektnan torqan Başqortostan ASSR xekÛmæ tenen bylægen bildælæne.

Stadion tæðelæşenda

Æiælæ janÛ stadion tæðelæşenen be-rence siratÛ vÛjÛl tamamlanÛrqa te-jeşle. Xædergæ æle tæðelæştæ jer eş-lære, futbol majdandarÛn planlaştÛ-rÛv, tribuna tæðev eştære vara. Tæ-ðelæş majdandarÛna aqas taşyla.

Ijynden adaqÛq dekadahÛnda fut-bol majdanÛ, jægerev julÛ, volejbol, baskitbol ham tennis majdandarÛn eksplotatsiaqa birev uflanÛlar.

InjaqşÛ hyrat ham ædævi æbærdærgæ konkurs

VLKSM-dÛn Yðæk Komiteti, Lu-nin muzeje ham jæstærden yðæk ga-zetalarÛ Bejek proletar revolytsianÛn-nyñ 20 jÛlyqÛna arnap pionerdardÛn ham uqÛvsylardÛn in jaqşÛ hyrat ham ædævi æbærdærgæ betæ sojuz konkur-sÛn iqlan itte. Konkurstæ, mæktæp-tærden betæ klass uqÛvsylarÛ qatnaşa alalar. Irekle tema hajlavqa xoquq birelæ.

Konkursqa jæværelæn hær ber eştæ unÛn isme, avtorðÛn familiahÛ, isme, torqan urÛn, jæşæ pioner otræde ham mæktæbe kyrhætælergæ tejes.

Konkursqa jæværelæn hyratlar, ædævi æbærdær 1937 jÛldÛn 1-se oktæ-reñæ tiklem qarul itelælær. BÛl va-qÛtqa Mæskævde, konkursqa kilgeñ in jaqşÛ hyratlardan kyrgædmæhe asyla. BÛlardÛn in jaqşÛlarÛ nÛlæklænæsæktær ham in jaqşÛ ædævi æbæ-rdær vabtyr şÛqarÛlasaqlar.

Konkursqa bildælængen eştæ tyvæn-dæge adres bujnsa jæværegæ kæræk: Mæskæv, revolytsia majdanÛ, Lenin muzeje, konkursqa.

HunarsylardÛn atÛv jarÛşÛ

24 mÛaða Aqidæl arjaqÛnda („Dina-mo“ nÛn hÛv stansiahÛna qarşÛ) max-sus ræveştæ qujÛlaştÛrÛlqan urÛnda hunarsylardÛn atÛv jarÛşÛ ytkærelæ-sæk. BÛl jarÛşqa Øienon Motor za-vodÛ ham yðæk elektrik stansiahÛn-nyñ jæddæn artÛq hævæskær hunar-sylarÛ qatnaşasaq. Başqortostan fizkul'tura ham sport komitetiÛnÛn atÛş hu-narsylarÛ seksiahÛ in jaqşÛ atÛvÛşÛ hu-narsylar esen 5 primie bildælæne.

(BaşTAS).

Tærlælærdæn

BaşqortostandÛn revolytsia mu-zeje kÛptæn tygel „Staxanofsylar qud-qalyşÛ tigæn dur kyrgædmæ aldÛ. Kyrgædmæ muzejden dur zalna qu-jÛlqan. BÛl kyrgædmæ ber ajdan hun respublikanÛn predpriatielære ham kolxozdarÛna jæværelærgæ uflanÛla.

Oşo kændærdæ sport hunarsylarÛ magazini hunarsylarÛ ham vabtyr to-tov esen kærækle kyp kenæ tovardar ala. BÛl tovardar arahÛnda ber kÛşæ-kle 180 ham quş kÛşækle 50 myltÛq var. UlardÛn tævgelærenen xaqÛ 65 hum, æ quş kÛşækle myltÛqtardÛn xaqÛ 312 hum tora. BÛnan vaşqa darÛ, kapsel, gilzælær kevek atÛv pre-pastarÛ, vabtyr tolov snastarÛ ham vaş-qa tovardar alÛnasaq.

„Semerka“ paroxodÛ dinged tæbenæn alændÛ

Odessa, 4. EPRON-dÛn Odessa portÛ partiahÛnÛn spetsial ekspedit-siahÛ tragidialÛ ræveştæ hælæk bulqan „Semerka“ paroxodÛn dinged tæbe-næn aldÛ.

„Semerka“ paroxodÛ „Altaj“ ham „Cernomor“ buksirendæ portqa kÛlte-relde.

100 men yðmer meditsina smotrÛ ytæsæk

BÛjÛl Mæskæv ham Mæskæv ælkæ-hendæge 100 mengæ jaqÛn jæş yð-merdær meditsina smotrÛ aşæ ytæsæktær. UlardÛn vaşÛlsahÛn fabrik, za-vod mæktæptærendæ uqÛvsÛ, sex bri-gadala ejrænsek bulÛp eşlævse yð-merdær.

Ytkæn jÛl jal jorto ham sanatoria-larqa 17 men yðmer jæværelæn ine. BÛjÛlda sanatorialarqa şul uqÛ handa yðmerdærdæ jæværev kyð aldÛnda to-tola. BÛl smotrda beren hær niş jæş yðmerden berehe sanatoria ham jal jortarÛnda bula tigæn hyð.

Redaktor urÛnabtarÛ:
Q. Murtazin.

Øtæ „Okt. natisk.“ tipografiahÛ.
Başqlavlit vækilæ Nş 1454

urur. Til o'so xalda gena, tik o'so
bol'shevistik shjafattar menen gena
bedden xuzalq rabotniktarebed
nam basqa rabotniktarebed b'son je
lekselar ismenä dostoin bulrdar.
Japon-nemes-trotskist agentlar
tn fa's ilgän qoratqosloqonon
diversialarınñ ham spionazınñ

denelorden ham predpriatelorden
jagat-lare tarakanan, garsa, mab-
tarik" turahunda raport birev ham
magantav esen bulha la, davlatte al-
davqa xus' sulup torov, jaki bul es-
larda qoro ber jomosaqlaq kырha-
ved-javlatka bursaqqlaq eslav esen
bedden jetakslareadden jaqs' qe-

1937-se jyl

15

MAJ

№ 48 (1095)

Ajрым һань
9 tin.

Бетә ildәrdән proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“-Орг. Башкирского Обкома и уфимского городского комитета ВЛКСМ.

VLKSM-dын

Баşqortстан
Өлкә һәм Өфө
qala komiteti
organь. 12-jyl
sьqа.

Sovettarqa hajlavdardь nьqlь әderlek menән qarşylarqa

* Beđden tuğan ilebedden xedmet-sәndәre һәм jәstәre Janь Konstitutsia nigeđdә sovettarqa hajlavqa әderlәнәләр.

VKP(в) Удәк Комитетның һуңы plenumь, Janь hajlav sistemьы бу- jьnsa SSSR Verhovnyj sovetyна hajlavdardьqа partia ojoşmalarьn әderlәv һәм partia—politik eşte şuqa mь- vafiq rәveştә qaitanan qorov tura- һындаqь qararьnda: „SSR Sojuzь- ның Janь Konstitutsiaһың inderev ilden politik tormoşondaqь voroloştо anlata. Bьl voroloştоn aьыь sovettarqa bәtenlәj yk tiң bulmaqan hajlavdardь tiң hajlavdardь menән, kyp dәрәzәlәren—tura, aьыqtarьn—javьq hajlavdardь menән alyştьrv mәqulәhendә hajlavdardь sistemьn artavan demokratizatsialavdan tora...

Bьl voroloştо tulь qorallandьqan xәldә qarşylav esән, partia bьl voroloştоn başьnda tororqa һәм ilden juqarqь organlarьna bulasaq alda- qь hajlavdardь ydenen jetәkse ro- len tulьkь menән tә'min itergә te- jeş" (VKP(в) Удәк Комитет plenu- mь qararьnan).

Partia Удәк Комитетның bьl qar- rarь Lenin komsomolьna la—bol'şev- istik partiaһың ьsanьsь jardanişь- ьna, sovettarqa hajlav esәнә әder- lekte jәjәp jәvәrvдә eş programma- һь bulьp tora.

27-se apreldән 5-se majqa tiklem bulьp ytkән VLKSM Удәк Комите- тның 3-se plenumь komsomol ojoş- malarьn, sovettarqa Janь hajlav sis- temahь bujьnsa hajlavdardь әderlәv һәм—k o m s o m o l d a politik- tәrbia eştәrenen jetешedlektәre tu- rahында iptәş Kosarevten dokladьn mөdәkәrә itte. Plenumda mөdәkәrә itelgән bьl mäs'әlә, yдә yk komsomol ojoşmalarьn ešendә bөgen tәp burьs nәmәnәn qivarәt bulьrqa tejeşlegen aьыq kyrhәtәp tora nide.

Xәder komsomol ojoşmalarьn tәp iqtivardarь һәм eşmәkәrlektәre his kisекterlәmәjensә sovettarqa haj- lav esәнә әderlekke jьnәltelergә te- jeş. Bьl, iң elek, bәtә komsomoles- tarдь һәм jәstәrdә sovettardьn qә- dәttән tьş VIII bәtә Sojuz Sjezьnda, SSR Sojuzь Konstitutsia projektь turahында iptәş Stalin dokladьn һәм Janь Konstitutsiaһың әjrev, Stalinsel Konstitutsia bujьnsa ytkә- relә torqan hajlavdardьn politik әһәmiәten, texnik formahьn tәşәn- dәrvдә ojoştororqa kәrәk tigән hyđ.

Beđ komsomolestar arahында ip- tәş Stalin dokladьn һәм SSR So- juzь Konstitutsiaһың әjrev eše tejeşle juqarьlyqqa qujьlqan tip әj- tә alavьdmь һuң? Juq, his juq. Bi- gerәk tә sojuzdan tьş jәstә arahы- da dәvәrebәddән iң gьzәl doku- menty bulqan Stalinsel Konstitutsia- һь propagandalav, anlatьv eše nasar tora әle. Kyp kenә komsomol ojoş- malarь iptәş Stalin dokladьn һәм Konstitutsiaһь әjrev bujьnsa 2-3 tapqьr jьjьlyş ytkәrev menән qәnә- qәtlәngәndә. Әle Stalinsel Konsti- tutsiaһь propagandalavda, anlatьvda jeңel aqьl menән genә qarav bәtә- relmәgән. Ә, rit doşmandar beđden bьl әlkәlә jomoşaq eşlәvәvдә һәм xatta unь yđ aqьmьna tapşьrvdan fajdalanьrqa tьrьşalar. Mәžәlәn, Bo- zajaz rajonьnda din xedmetelәre Konstitutsiaһың „din ireklege" tura- һындаqь statjahьn yдәrensә anla- tьp zararlь agitatsialar alyp varalar. Ә, Bozajaz rajonь komsomol ojoş- malarь jәstәrgә kommunistik tәrbia birev turahында kyp lьqьrdajdar ә vьnyң ajьrьlmaş ber өlөşә bulqan Stalinsel Konstitutsiaһь propaganda- lav ešendә siktән tьş nasar eşlәjдәр.

Beđ, komsomolestarqa һәм jәs- tәrgә „hajlavdardь vaqьtda beđgә doşmansьl agitatsialar һәм doşman- sьl i indidaturalar menән eş itergә tura kiler" tigән iptәş Zdanovьn hyđdәren bәtә tulьkьqь menән an- latьrqa tejeşvәd. Senki doşmandar artta qalqan һәм politik jaqtan sь- nьqmaqan keşelәrdә yдәrenen ti- rәhenә tuplap, sovet organlarьna doşman elementlardь ytkәrgә tьr- ьşьrdar. Bьna şuqa kyrә lә komsomolestar һәм jәstә arahында Sta- linsel Konstitutsiaһь anlatьv eše re- volytsion ujavlyqь ber nise tapqьr- dar artьrьlqan xәldә alyp varьlyrqa tejeş.

Komsomol ojoşmalarьnda VKP(в) Удәк Комитетның fevral' plenumь qarardarьn әjrev һәм unьqь me- nән jәstәr massahьn qorallandьrv eše nasar tora әle. Komsomol ojoş- malarьn jetәkselәre bәtәhe lә beđ- den sojuzьyđьdьn ešendә bөgen tәp buьş—Stalinsel Konstitutsiaһь propa- gandalav, VKP(в) Удәк Комитет plenumьның qarardarь menән kom- somolestarдь һәм jәstәrdә qorallan- dьrv, sovettarqa hajlavqa әderlek- tә bol'şevistik eş jәjelderep jәvәrev, ikәнlegen aьыq anlarqa tejeşәр.

VLKSM УДӘК КОМИТЕТЬ—А. КОСАРЕВ IPTӘŞKӘ

„Komsomol'skaja Pravda“ qa

Komsomoldьn VIII milli sjezь delegattarь һәм sjezьdьn berense aьыq ultьrьşьnda qatnaşьvsь 20 meң keşe ismenән Hedgә һәм Lenin komsomolьna yдәbedden qajnar sәlәmәvдә jәvәrvәd. Sotsializm tә- dәlәşendә iptәş Stalin julbaşьlyqь aьында ireshelgән unьştar beđden esән jul kyrhәtәvse majaq һәм ruxlandьrv sьqanaqь bulьp tora.

Quşma Amerika Ştattarь komsomolьnьn milli sovety.

N'ju-lork

8-se maj, 1937-se jyl.

Volga-Mәskәv kanalь tәdәlәşә nacal'nige һәм Eske eşar Xalьq Kamissarь urьn batarь iptәş M. D. Berman. (Sojuzfoto).

Batьv staxanofьslarь

Stәрletamaq rajonьnьn Micurin ismendәge sovhoz traktorist—kom- somolestarьnan Judenkof, Reznikof, Mannanofar sәsev ešendә ramlь eşlәv әlgelәre kyrhәtәlәр. Juden- kof kәnәnә 10 gektar norma urnьna 24 gektar sәsә. Reznikof һәм Man- nanofar normanь 22 gektarqa tik- lem jetkerep ytäjдәр.

Sotsialistik batьvдardь juqarь eş kyrhәtkeştәre birev menән ular baş- qa komsomolestar һәм jәstәrgә әl- gә bulьp toralar.

Farxşatof.

OBORONA NARKOMATЬNDA

Xөkymәttән qararь menән, xәрbi okruglarda xәрbi sovettar, ә xәрbi cәstәrdә, RKKA nьn upravlenielә- rendә һәм ucresdenielәrendә — xәрbi komissardar institutь tәdev zarur tip tabьldь.

Xөkymәttән qararь menән, So- vettar Sojuzьnьn marşalь iptәş A. I. Jegorof Oborona Xalьq Komissarь- nьn berense urьnbatarь itep bildә- lәndә, Oborona Xalьq Komissariatь iptәş A. I. Jegorofь general'nyj ştab nacal'nige vazifahьnan buşattь.

RKKA nьn general'nyj ştabь na- cal'nige bulьp berense rang koman- darmь iptәş B. M. Şapoşnikof bildә- lәndә.

Berense rang komandarmь iptәş I. E. Jakir Leningrad Xәрbi Okrug qәskәrdәrenen komandujuşsie bu- lьp bildәlәndә.

Sovettar Sojuzьnьn marşalь ip- tәş M. N. Tuxacevski Volga bujь Xәрbi Okrug qәskәrdәrenen ko- mandujuşsie bulьp bildәlәndә.

Mәskәv qьddarь Alьb Kensьqьştә

Xavarovski, 9 maj. Kise maxsus pojezd menән Xavarovskigә Mәs- kәvдән 400 qьdь kilde. Jәş patriot- kalardь Xavarovski garnizonьnьn komandir qatьndarь, kraj ojoşmalarь vәkildәre һәм Komsomol'ski qala- һьnan kilgән vәkildәr qarşylanylar. Vokzalda kyp xalьqlь miting ytkә- relde.

Leningrad xәрbi ucilişsahьna 3 meң qariza

Leningrad xәрbi Suxapytnьj uci- lişsahьna Leningrad һәм başqa ra- jon jәstәrenen uqьrqa inergә telәp 3 mөndән artьq qariza alyndь.

Qьdьl vajraqlь xәрbi inženerdar ucilişsahьna 900 dән artьq qariza alyndь.

ISPANIA DELEGATSIAHь VLKSM УДӘК КОМИТЕТЬNDA

9-сь majda Ispania delegatsiaһь- ның 15 vojesь—jәstәre—eşselә, mat- rostar һәм komandirdar VLKSM Удәк Комитетьnda bulьdьlar. Batьr Ispania xalьq ismenән Sovet jәstәren qotlav esән 16-se brigadanьn pulem- jotcige—Fransisko Verra, „Staxanof- sь“, xәрbi zavodьn bьl jәş eşsehe yдәn şulaj tip ataj, һәм bьl zavod- ta berläşkән jәstәr sojuzь sekretarь—Zurbano Ramon, „Mendes Nones“ jәstәrenen mөrәge—jaralanqan vo- jes—Rafajel Lakambro һәм paroxod- taqь berläşkән jәstәr sojuzьnьn sek- retarь Xoze Alkala Zamora, Bilbao qalahьnьn berläşkән jәstәr sojuzь

jetәksehe Velasko Serxio һәм baş- qalar kildelәр.

Iptәş Kosarev Ispaniaһың bьl aldьnqь jәstәre jәdәndә yđ ildәrenen irekleqe һәм vojondoroqhodloqo esән kәrә- şevse Ispaniaһың bәtә batьr uldarьn һәм qьddarьn qotlanь.

— Hedden kәrәşeged beđgә jaqьn. Hedden kevek yk beđdә faşizmdь kyrә almajьd—ti iptәş Kosarev.

Delegattar, sovet jәstәrenen, uqьv- sьlardьn beđden armiaһың vojestary- nan VLKSM Удәк Комитетьna Ispa- nia xalьqьna qajnar jaratьv һәм so- vet jәstәrenen internatsional solidarь- lyqtarьn belderep jadqan xattardьn

estәlektәren dур tulqьnlanьv menән tьnlajdar.

Ispania delegatsiaһың Kosarev, Luk'janov, Fajenberg, Verşkov, Vasel'jeva, Pikina, Cemodanov ip- tәştәr menән osoraşьvdarь 4 sәqәt- tән artьq vaqьtqa huđьlqan duhtar- sa nesedaqa әjlәndә. Iptәş Kosarev delegattarqa, ular tarafьnan SSSR jәstәrenen xәldәre, uqьvdarь, xo- quqtarь, jal itevдәre, ьrlәtelevdәre turahындаqь unarlaqan horavdarьna javap qajtardь, xөkymәt aqzalarь bulqan—komsomolistar turahында hejlәne.

Adaqta iptәş Kosarev fronttarqa

әjlәnep qajtvьş delegattardan, sovet jәstәre arahында populär bulqan— Largo Kavajeroqa, Ispania kompartia- һың jetәksehe—Xoze Diasqa, Mad- ridte batьr qurqavьş—general Mixa- qa, Ispaniaһың berläşkән sotsialistik jәstәre sojuzьnьn general sekretarь—Santәgo Kariloqa, respublikan armia- һың iң kyrenekle jәş keşelәrenen- berehe—Vidaloja һәм Madridten ber- läşkән sotsialistik jәstәr sojuzь jetәk- sehe Arkanadoqa sәlәm tapşьrvдь horanь.

Iptәş Kosarevten qotlavьna Zurbana Ramon, Vilasko Serxio һәм baş- qalar javap qajtardьlar. (TASS).

SSR SOJUZYNBYN VERHOVNYJ SOVET

Ispanialağ frontlarda

(TASS telegrammaları əsasında)

Biskajja frontı

Fetnəsələrdən 11 maj kəndə Bermeo-Amorevieta-Rigojtiya liniyasında respublikasyların pozitsiyalarına ataka jaharqa ıntılıştar kire qaqıldı. Fetnəsələr dur juqaltıvıraqa osorandırlar.

10 maj kəndə Bilbaonan tənjaq-kənsəqış jaqtaq Sol'juve tavy rəjonında ıntılış operatsiyalarından hun, respublikasylar fetnəsələrdən pozitsiyalarına ataka jahavda davam ittelər həm komandovanie tərəfinan bildələnən os'jektardıñ bəthəhendə qulqa aldlar. Fetnəsələr kire sigenərgə məzyr buldılar. 4 kəndən artıq davam itkən huqıştar hədəmtəhendə respublikasylar xəder Sol'juve tavy arahına inə torqan bəthə juldarda kontrol' postardı yd quldarına aldlar.

11 maj kəndə faşistardıñ samoljotları Bil'bao əftənə 12 tapqır kilde-lər həm qalanın tırə jaqına bombalar taşlanılar, pulemjotlardan attılar. Qala ydəgendə samoljotlar listovkalar taşlanılar. Bıl listovkalarda, "Bil'bao dingedən, qoro jerdən həm havanan ajavhıd bombardirovka aştında qaldırılacaq" tip qurqıtalar.

Fetnəsələrdən aviatsiya şul uq kəndə Sesta, Barakal'do həm Amorevieta avıdlarına la bomba taşlanılar. Alava sektorında respublikasylardıñ artilleriya ber faşistik samoljotı bərep tışərdə.

Ydək front

11 maj kəndə fetnəsələr irtəngə səqət 5 tən 11 qə tiklem Madridkə jəddən artıq snarəd attılar. Snarətlər qala ydəgenə həm ıntı ergələrenə tıştılar. Ber snarəd pivo zavodı territoriyasında şartlanı, vında ike keşə yltəreldə, 27 keşə jaralandı. 22 səqət 30 minutta bombardirovka taqı qavatlandı. Bıl kiske bombardirovka vaqtında yltərelevese həm jaralanıvıslardıñ hanı kyp tygel.

General Miixa Gavas agentstvohıñ Madridtəgə xəbərsəhenə, 1-se apreldən 9-se majqa tiklem Madridkə jahatqan artilleriya bombardirovkalar hədəmtəhendə 217 keşə yltəreldə, şulardıñ 76 hı qatın-qıddar, 693 keşə jaralandı, ulardıñ 240-ı qatın-qıddar, tip beldele.

Taxo jıldağınan kənjaqtaq sektorında 11 maj kəndə respublikasylar cəstərenən alqa varıv davam itte. Respublikasylar komandovanie tərəfinan bildələnən bəthə os'jektardı qulqa aldlar. Həm Taiedoqa qarap 5 kilometr alqa kittilər.

Kənjaq front

Respublikasylardıñ ike eskadrija-hı Grenadan tənjaq kənjaqş ıntı jaqtaq Atarie qalahındaq janı porox zavodına həm huqış qoraldar skladına bombardirovka jahanırlar.

Ispan xalqına yardımğa

STOKHOLM 10. İspaniyanıñ "Sil" paroxodı Skandinavia portlarında, xədmətsəndər tərəfinan ispan xalqına yardımğa jıyılqan sredstvolarqa hatırlanqan 500 tonna adıqtı tışəp aldı.

N'JU-IORK, 10. Amerika profsojuzları tərəfinan respublikan İspaniağa yardım oqşorovı vıjınsa tıvırlıqan jəmçit bəp paroxod adıq həm medikamentlər tışəp Bil'baoğa kitəsək.

Janı Stalinse Konstitutsia SSSR dāvlət vıasnyñ juqarı organdarı strukturahına ydgəreşlər inderde.

SSSR dāvlət vıasnyñ juqarı organı bulıp SSSR Verhovnyj soveti tora. Bıl organdı Sovettar Sojuzı həm sojuzdaş respublikalardıñ bəthə dāvlət organdarı otcot birlər. Janı Stalinse Konstitutsia zakon şıqarvı huquqın tik Verhovnyj sovetqa qıyna birlə. 32-se statja vılay tı: "SSSR-đıñ zakon şıqarvı vıasny bıl tik SSSR-đıñ Verhovnyj soveti tərəfinan qıyna tormoşqa aşırıl".

Janı Stalinse Konstitutsia, sotsializmđıñ jənevdəre, massanıñ politik həm kul'tura ybəstəre nigedəndə sojuz demokratiyanı taqı la kınərk jəjelderev, dāvlət vıasny organdarı xalıqqa jaqınajıv maqsatında SSSR dāvlət vıasnyñ daimi rəvəstə eşləj torqan juqarı organdı itep SSSR-đıñ Verhovnyj organdı tışəj. Ul turanantura xədmətsəndər tərəfinan dejəm, tura həm tıñ hajlavdar, jəşeren tavışqa qujıv menən hajlana.

SSSR Verhovnyj soveti—zakon şıqara torqan ike palatalı organ. Ul SSSR grazdandarı tərəfinan 3 meñ kəşənən bəp deputat normahı vıjınsa hajlanıqan Sojuz sovetinən, həm SSSR grazdandarı tərəfinan sojuz həm avtonomial respublikalar, avtonomial elkələr həm milli okruglar vıjınsa: hər bəp Sojuz respublikahınan 25 ə deputat, hər bəp avtonomial respublikahınan 11 ə deputat, hər bəp avtonomial elkənən 5 ə deputat, hər bəp milli okrugdan 1 ə deputat normahı vıjınsa hajlanqan millətlər sovetinən tora.

Şulaj uq kapitalistik ildərdə la zakon şıqara torqan juqarı organdarı—parlamentlar jəşəp kilə. Kyp kənə ildərdə bıl parlamentlar ike palatalı juqarı həm tyvəngə palatadan tora. Kyp kənə ildərdə verxnyj palata hajlanıqlar, ə dāvlət başlıqı tərəfinan—monarxı prizident, ere kapitalistlar, vojensina vəkildəre tərəfinan bildələnəp qujıla.

Məbələn, Angliyalı verxnyj palatalardıñ bəp oləşə lırdıtar palatalı—nəbeldən-nəbelgə kysə kilə. Ə bəp oləşə karol tərəfinan bildələnə.

Batşa Rossiahında la oşolaj uq ike palata buldı. Juqarı—dāvlət soveti həm tyvəngə—dāvlət dumahı. Dāvlət soveti batşa tərəfinan ruxanıdar, ere jər biləvsələr, promışlenniklər, juqarı qatlam vəkildərenən bildələnə. Dāvlət dumahıñnıñ əhəmiəte, dāvlət sovetinə saqıştırvı qaradıqanda ildən dāvlət tormoşona tə'bir itev jaqınan kyp tapqır adıraq buldı. Həm dāvlət dumahı batşanıñ vojoroqo menən bəp nişə tapqır tudırlı.

Kapitalistik ildərdə verxnyj palata—bıl tulıhı menən ere kapitalistlar qulında bulıp demokratiyanı tormuz, tyvən palatanyñ leviral demokratik ıntılıştar menən kərəş organdı bulıp tora.

Burzuazianıñ xəkəm hərəve həm tyvən palatağa hajlavdıñ ajrım mexanikağ arqahında vında xədmətsəndərdən vəkildəre bık ad yta alılar. Asılda tyvən palata parlamentta ikenə dərəcəle rolde ıntaj həm ul juqarı palatağa vıjınsa. Juqarı palatağa hajlav osən qaqıdə bularaq ajrım tərli, ajrımş juqarı senzie bildələnə. Vına Amerika Quşma Ştatlarında tyvəndəge palatağa hajlanıv osən jəş senzie—25 jəş, ə juqarı palatağa 30 jəş, Fransialı deputatlar palatahına (tyvəngə palata) hajlavqan aktiv qatnaşvı osən 25 jəş, senatqa (verxnyj palata) hajlavqan qatnaşvı osən 40 jəş bildələnə. Verxnyj palata vəkile bulıv sroktarı tyvəngə palatanyqına qaradıqanda oşadıraq. Fransialı tyvəngə palatany taratıv osən verxnyj palatanyñ rızalıqı kərəş.

Oşolaj itep burzuaz parlamentlarda palatalar arahında baş-baştaqlıq, doş-

manlıq, hər vaqıt bəreleşev, politik həm ekonomik interistardıñ kərəşə davam itə.

Faşistik dektatura ildərendə (Germania həm İtaliyalı)parlamentlar formal' rəvəstə haqlanıla la, ular qəməldə ildən dāvlət tormoşonda bəp nindəj də rol' ıntamajdar. Bıl parlamentlar faşistlar xəkyməlenə qaj vaqıtla qulajıv bulıla, oşonda saqırıl. Şul uq vaqıtta ular xəkymətkə qarşılıq kyrhətev xəquqı menən tygel, xatta dāvlət tikşərep kənəşev xəquqınan da məxrymdər.

SSSR Verhovnyj sovetinən sostav oləşə—sojuz soveti həm millətlər soveti palatalar tip isemlənevge qaradıqlan, Verhovnyj soveti tışəvəndə burzuaz parlamentlardıñ ike palatalı tışəvəndə menən his bəp tərli la urtaqlıq juq. Verhovnyj soveti bəp genə palatalı la juqarı həm tyvən palata bulıp tormajdar. Ular ikehe la xədmətsəndərdən vəkilek organdarı bulıp toralar, həm tıñ xəquqlırlar.

Ike palata tışəvəndə zarurılıqın hər tərli millətselek həm şovinistik uklondarqa qarşı rəximhəd kərəş alıp varıvş bəddən sovet tışəvəndəndə ydənsəlektəre kiltərep şıqara. Sovettardıñ VIII qəddəttən tış sjezında iptəş Stalin vılay tıne: "Bəddə SSSR xədmət ejələrenən nindəj millət bulıvdarına qaradıqlan, bəthəlenən də dejəm interistarı kydtəle torqan Verhovnyj organdı var—ul Sojuz soveti. Ləkin SSSR millətlərənən dejəm interistarınan başqa, ulardıñ milli ydgəlektəre menən bəjləngən yddərenən ajrım spetsifik interistarı la nar. Bıl spetsifik interistardı iqtıbarlı qaldırıv mümkünm? Juq, tygel. Nəq vına oşo spetsifik interistardı saqıdıra torqan maxsus verhovnyj organ kərəkmə? His hydhəd xərək. SSSR kevek kyp millətlə dāvlətte oşendaj organdan başqa idara itep bulıvıvna şik tolorqa mümkün tygel. Undaj organ bulıp ikenə palata, SSSR millətlər sojuzı tora".

SSSR-da ikenə palata—ul xalıqlardıñ tıvqanlıq sotrudnicestvoı organdı, bıl milli məsələne ısnı xəl itev formaların bərehe. Ə bıl məsələ kapitalistik il şartında bəp vaqıtta la xəl itelə alıma. Vına şunıñ osən də SSSR-da ikenə palata bərenə palata kevek yk tıñ xəquq menən fajdalana. Ul bəddəd rəjək iləvəd xədmətsəndərenən dejəm maqsatın kydtə, bəthə sovet xalıq menən sotsializmđıñ jəneve osən kərəşə.

Ikenə palatanyñ tıñ xəquqlıq 47-se statjala kyrhətelgənsə prinsipələr

menən garantirlana. Bıl turala 47-se statjala vılay tı: "Sojuz Soveti menən millətlər soveti arahında feker başqalıqtar bulı qalıla, məsələ—politik nigedə tışəvən tikşərev komisiyanıñ xəl iteləvenə tapşırıl. Əqər də tikşərev komisiya bəp fekerdəge qararqa kilə alıma iken, jəki ıntı qarar palatalardıñ bərehe qəndəqləndərməj iken, məsələ palatalarda ikenə tapqır qarala. İke palatany bəp fekerdəge qarar bulıma, SSSR Verhovnyj sovetinən prezidiumı SSSR Verhovnyj sovetin tarata həm janı hajlavdar bildəlaj".

Verhovnyj soveti taratıv həm janı hajlavdar—bıl vaxəblə məsələne xalıqtıñ yd tikşərevnə bərevdə bildəlaj. Burzuaz ildərdəge bərgenə konstitutsia la ike palatalı tıvqan feker başqalıqtarın oşolaj xəl itevdə belməj.

Konstitutsiyanıñ 48-se statjası nigedəndə SSSR Verhovnyj soveti hər ike palatany birləşkən ıltırsında prezidium predsədatelenən, ıntıñ 11 ırtıvəşarınan, prezidium sekretarınan həm prezidiumdıñ 24 aqzahnı torqan sostavta, SSSR Verhovnyj sovetinən prezidiumın hajlav.

SSSR Verhovnyj soveti prezidiumı 49 statja nigedəndə janı zakondar şıqara alıma. Uq tik xərəkəttəge zakondarqa aqlatma bərev, ukazdar şıqarvı, SSSR Xalıq Komissardarı Sovetinən həm Sojuz respublikalar Xalıq Komissariatları sovetinən qarardarı həm vojoroqlarıñ zakonqa tura kilməqən xəldə, ul qarardarı vojoroqlardı juqqa şıqarvı, hunınan SSSR Verhovnyj soveti rəblavına inderev, SSSR-đıñ ajrım xalıq komissardarı ırtıvənən azat itev həm bildələv xəquqı birlə.

SSSR Verhovnyj soveti prezidiumı SSSR ordındarı menən nagradlav, qəfəv itev (pomilovanie) xəquqın tormoşqa aşırıv, qorallı kəstərden juqarı komandovaniehen bildələv, almasırvı, SSSR-Verhovnyj soveti sessiyalə arahındaq osorda SSSR-qa qarşı huqış həzyme bulı qalıla, jə itə aqressiyanan yd-ara qorona vıjınsa xalıq-ara dogovordar jəklətməhen ytəv kərəş bulqan xəldə huqış xələ iqlan itev xəquqları birlə.

SSSR Verhovnyj soveti prezidiumı ydnen əsməkarleqe turahında SSSR Verhovnyj sovetinə otcot birlə.

SSSR Verhovnyj sovetin tışəv—sovet demokratiyanı rıvən jəjelderevden janı etəv. Bıl proletariat dektaturahıñnı ısnı sotsialistik demokratiya ikenleqen taqı la bəp tapqır itəatıaj.

8-se balalar naqsalınnan (6-8). 7 jəşlek bala Oləlieva Sara həm Mustafin tərli hyrəttər tışəvərgə ejrənələr. (Urəzbaxtın fotohı).

Konbajņš granitsala Qbđyl armies
pogranicnik dazordā (Sojuzfoto)

Söqarbyloqan qarar ytəlməj

Jabalıqlı lülə bulmağan urta mək-
ləbə həm „Başqortostan
dın 10 jılıbıq“ ismendəge kolxo-
(Şişmə rayonı) komsomolestarın
3-sə apreldə bulıp ytkən jıylıbın-
da komsomolestar esən. Stalinsel
Jarıb Konstitutsianı ejrənev tynə-
ge ojoştororqa tip qarar sığarılqaj-
nı. Qarar qabul itelevgə əjdən artı-
qıraq vaqıt ytte. Ləkin tynəək
ojoştorov turalıbnda, jıylıbı tarafı-
nan bildələnep kitelgən Əjneldi
nofta, şulaj uq komsoorg Rafiqvı-
la uqlap ta qaramajdar əle. Batırabıv

Min ydrem Qandra MTS komso-
mol komitetiňň sekretary bulyp ja-
nab qyba eske başlanym. Minä eş-
eňtendä kyp qomasavlyqtardy oso-
ratyrtqy tura kile ham minä ular-
dyň kybehe xal itelmäňtälj kevek
tojola.

Bedden komitetta 38 komsomoles
bar. Şunın esenän 25 he traktor bri-
gadalarda eşläder. 5 brigadala
komsomol gruppalar, 3 brigadala 2
şar komsomoles häm qalqan 5 bri-
gadala berämek komsomolestar bar.
MTS-taqä 8 qatın-qıd jästär bri-
gadaların berehe Qıdyl wajraqä
komsomol brigadaları bulıp iäplä-
nä.

Kyrenə ki, komsomol komitetynən eş dairəhə kin genə həm ul qajət jıvaplə eş östəndə. Ləkin bəl jıvaplə eştə mın tejesənsə yətə alma-
jım. Unən sənəptərə bar.

Mir MTS bibliotekahınyñ medire bulyp eşläjem häm şuluq waqıtta komitet sekretarǵy eşen alıp baram. Mi-
ñä traktor brigadalarynda bulırqa,
unda politik-massovıy eş alıp ba-
rıırqa kerek. Nişlergä? Bildäle bın-
liotekahnyñ işçenä dur jodaq halıp
traktor brigadalaryna syqıp kitergä
mızbyr bulahın. Unda barıv nıenän
traktorıstardı eştän tuqtatıp bulmaj.
Ulardıñ smena alıstırbıv waqıttarın
ketergä mızbyr bulahın. Timäk mi-
ñä brigadalarda doklad, besedalar
ytkärep jöröv eşen genä 5 kın bu-
jınsa jalanda bulırqa tura kilä. Ə
bıl waqıtta biblioteka jabyq tora-
bit. Byna bıl xäldä mıñqa nişlergä
hun?

MTS-tağı 8-se brigadalağı kom-
somolestar eşendə VLKSM-dın ra-
jon komitəti yardımlaş. Ə qalqan
24 brigadala jəstər ebtənən jətəkse-
lek itev tulıhı menən bəddən ko-
mitetqa tapşırılqan. Rajkomol xatta
propagandistar birev menən də jar-
dam itməj. Jətməhə minə ike nag-
ruzka jəkləjdər. Bıñ nisek anlar
qa? Bılar ebtənə traktorist jəstər-
dən texnik uqıvdarın ojoştororqa
kərək. Ular menən jətəkselek itergə
kərək. Sənki bıñ VLKSM-dın pro-

grammah talap itə. Ə min ydəm-
dən tər eşəm—biblioteka eşə mē-
nən ulstərham vəl burəstə ytəj alam-
mē hun?

Minə nəmə eşlərə həun?

Qandra MTS-ы ЫLKSM Komitety
sekretary: QIMAJEF F.

Redaksianan: Iptəş Qijmajestən
 yıl xatında VLKSM-dən. Tujmaz
 rajkomolına qarata əjtelgən dərək-
 ləktər var. Tujmaz rajkom traktor
 brigadalarında politik—massovij eş-
 tə jəjəp jəvərəvdə əlbilə praktik
 jərdəm kырhətergə tеjеs. Ləkin yıl
 komitet sekretarj Qijmajestən javap-
 ılıbqın ad qına la keserəjtməj.

İptəş Qimajesten eş öbtəndə ap-
tırıp qalvıv nəmələrdən tora hun?

Berensenən: xatla anlaşıqlıqansa
iptaş Qımaşef bəta eşte yde genə
alıp barırgıa tırışa. Ul eş öhtündə
komitetta bulğan aktivten kəsənə
təjannıa. Ulardan aırm jəşə. Yde-
nen kəndəlek eşən ojoştora belməj.
Ə, yd eşən ojoştora belməvsenen
jəştər massahən ojoştora almav la
bik asıq. Ni eşən brigadalaqı grup-
porqtarqıa jaqşə instruktaz ytkərep,
yüdenen eş elğən menən ulardı eş-
kə ejrətep brigadala massovı eş
alıp barıvıd ularqıa jeklətmətkə

Ikensenən: Qılınajef jalıqıd qına eşlərgə tırışsıv menən komitet aqzaların eşkə tartıvıd sıtlətə. Ular da bit oqışmanlıq ıssın xuzalarə alında Qılınajef kevek javaplı. Şulaj bulqas ni esən ularqa ajrım eş bir-mətkə.

Өсөнсөнөн: Ойламай! үдөнөн төп
еңен сојуз еңенән аярп қуярқа
тырға. Һөдөмтәлә ул җаланда жуға-
рь уроз! өсөн көрәш барғанда, үдө-
нөн библиотеканында ыкләнеп улты-
рға, массанан аярлырға теләй. Ә
бит җәйге еш вақытларында библиотека-
ның бәтә еңен бригадаға кысрев,
унда кымәк уқыдары оҗошторво,
уның төп еше.

Iptəş Qımajef komsomoldən jektəselek eşənə janı qına kilgən keş. Uqı jardam kəsm. Bıl jardamde in təvlə VLKSM-dən Tujmazə rajon komitety kyrhətergə tejeş.

**Höjləjdər, qərar sığaralar
ə klub eşəndə hamən
ydgərəş juq**

Qaridəl rayon yığəndəgə klub rayon oğostorloqandan birle jəşəp kilə. Bəl klub bənan ber nisə jəldar elek nisek tarqav bulha, ələ lə oşo xələndə his ber ydğərəşhed jəşəj. l'berək mədər, vətəq urəndəq, jərtəlp bətkən plakattar—bəna bəl klub oşo laqtarə mənən genə xarakterlə.

Klub jəstər araxənda bər tərle lə
massovij eş alər barmaj. Unyə vətə
eşə tura kilgəndə onotqanda bər
spektakl qıjər aləvədan qıyna qıbarət.

Qarışdır, rayon yığəndə kyp han-
da tatarlar, vaşqortlar var. Ləkin klub-
tın mödire Bəkin' ularqa kul'tura
xədmətə kyrhətev mənən his-tə qy-
dərhyllmaj.

Был клуб ВЛКСМ-дың район комитеті һәм РОНО менән јанәсә јәсәј. Улар клубта есеп јасыртып турахында һәр нисә тапқыр қарар қабул ителәр, һөјләнеләр, әле лә һөјләјдәр, ләкин клуб һаман да тағландық хәлдә.

Ғ. Рәхимжанов.

Olimpiada kynelle ytte

Kyptən tygel Qaridəl rayonının Bajqıbaş avlında, komsomoldın rayon komitəti initsiativahə menən, komsomolestar, jəstər, kolxozsıylar qatnaşılıqında yd eşməkərlə xudo-zestvo tynərəktərənd olimpiadahə ytkəreide. Olimpiadala nətəhe 450 qə jaqın keşə qatnaşt.

Olimpiadala pionerka Usmanova, Qəliəxmətova həm Xəmittovalar jır-dan bərənsələktə aldılar. 65 jəşlək kolxozsı Qəliəskər bəvəj ip. Stalinga qarata ydə jədqan jırđı đur uñşılıq mənən başqardı. 60 jəşlək Şakirjə-nova əvəjdən də „vatan turahında jır“ ıb başqarılıvı tamaşasılar kəsle alqıştar mənən qarşılanılar. Bıl hıuqı olimpiada, kolxozsılar massahılıq kiç qatlamı qatnaşvıv mənən bigerək tə xarakterli buldı.

Usmanov.

GAZETABDDDB UQBVSLAROJA JARDAMOJA

NOJƏBRDƏN—MAJOJA

Huňqy kənd ərdə İspania frontta-
rınan alıñqa n xəbərdər həm vy-
turalağy materialdar, İspaniala graz-
dandar huňqyñn 4-se etapqa həm
ıd xəl itkes etapqa kyseve turahyn-
da həjləjdər tip əjhaklə jalqyş sul-
mat.

Grasdzandlar huquqıyının berense osoronda İspaniyanın xedmətsəndəre ildən ikeonomik həm politik jaqtan məhimli elkalərəndə həm provensia-larında faşistik fətnəsələrdə iarmar ittelər. Bəl vaqıtta zakonlı xəkymət İspania territoriahyının ikenən əsələş jeren yd qulunda tota ine. Ləkin İspania xəkymətenen başla regylər armiahy bulmav həm başqa bəlkyp terlə səvəptər arqahında huquş hədəmtəhendə xəkymət bəjtaq qına territoriahyın juqaltı.

İkense osorda, ber jaqtan, faşistik fətnəşələr yığdıraraq xəbərlər öbtənlegənən, vöjeskalarınq oğranğan bulıvdarınan nıq fəjdalanıp, həm ikense jaqtan faşistik Germaniya həm İtaliya aldınqı texnikala eşlənğan qoral-darhəm xatla qəskər mənən tə'min itev arqasında general' Franko ydenen bəndalar mənən respublikasılaraq qarşı nıq qına həzym astı. Bı vaqıtta fətnəşələrdən frontları İspania dövlətinən ydək qalalıq—Madridkə kilep tükəjne inde.

İspaniəli bəzi torqan huquqşünasları
qarşılaşmış və həm avır krizis
kəsərkən momentlər ul ikənse osor-
dan əsənse osorqa kysev vaxt inə.

Madrid əstənda həm unuq tirəhəndə bər nisə ajdər vujnsa davam itkən huqıqştar, İspanialıqı gırazdandər huqıqşınuq əsənsə soro bulıq ibərlənə. Bıl vaqıqı aıyırmsa 1936 ıyldıq nojəv ajdərəndə asıq rəvəşə qıyrende. General Franko ydennə „xuzalar“ faşistik Germaniə həm İtaliəndən alqan qoralıdar menən bık tıd genə Madridte alıqı uylanı. Bəd vında Frankonıq dır opitettər menən-İspaniəniq vısqalalıq Madridte alıv turahındaqı tədölgeq plandarıniq sroktarına tuqalıq tormajıyıd. Sənki bıl sroktar əjtep bətkeheq kyp buldı. Feinəsələrden qıbıqı udar menən respublika İspaniəniq jemerev turahındaqı plandarı juqqa sıyqqas, İspaniəniq eske tormoşondaqı kəstər tybəndəgesə bulqanıqıniq kyrhətep kitergə teləjbəd. Bıl vaqıtta İspaniəniq əstən 4 ələş qoralıdar, 120-130 meq xəvbi otrədtərə, „karlestərə“, „flangistərə“ feinəsələr həm intervinıttar jaqında ine. Ləkin ular massovıy bazanən tulıbnısa məxrym inelər. Respublikasylar jaqında, respublikanıq dımo kratianıq jaqlav əsən jəne-təne menən kərəşevse, juqarıq intuziazmlıq xalıq massalıq buldı. Ləkin bıl vaqıtta respublikanıq qorallanqan regulər armialıq juq ine əle. Bıl şarttarda feinəsələrdən stratigik plandarı Kən jaq həm Tənjaq frontlarıq qısqıq, respublikasylar oqoşqanqı tıklemlə, İspaniə dıvlətənenə tıp bazalıq

həm trəge bulqan Madrika həzım jahap, unı alıraq jynəltelən bula Respublikan xəkymət həm unı komanđovanıehenə aldında bı vaqıtla vətənli ikense burıs torđo. Bı burıs fətnəsələrdə alqa jəvər-məjənsə tororqa, oşo vaqıt esendə regulər armia tədər, jaqın həm jıraq tıjlılarda huqıq kərək-jaraqtarın ədərliş eşen jəjelderev ine.

Böl vaqıttarda respublika xöküm-
le ösen vaqıtılsa ikense nıvıvıtle
ahımiyette bulqan territorialardı ju-
qalıv arıq ber tırlıle qurqınış
tıvıdırmanı. Sönki respublikanıñ jı-
ne hım tıp vazahı bulqan ölkelər-
de hım rajondardı haqlap alıp qa-
lıv in qımmıtle nımə buldı (Mad-
rid, Valensia, Asturia, Baskanıe h.b.
promıışlennost' ydaktäre). Böl res-
publikaslar ösen artıvan hıymğa
sıqtıvqa dur kös bulıp tora ine.

Doşman ydenen udarın stratigik, politik həm ekonomik jaqtan in məhim punkt bulğan respublikan İspaniyanın jərəge—Madridke jynəlhte. Respublikan xəkymət tarafynan bik aşyqyslyq menən ojoştorolğan xalıq miliitsiahy oirədtəre doşmandın alqıa həzım itevən vaqıtında tuqtatırqıa kəstəre jetməne. Əsensə nojəbrdə fejnəsələr kontratakı jahap respublikan qəşkərdərenen hunqıy pozitsiahyın bərep sıqtılar. Front Madrid stənahına killep jette. Şul kileş 4-5- se həm 6-sı nojəbrdərde Madrid stenalərində qanlı huqıyştar davam itte.

6-sə nojəvərdə Madridtən Kənbatş jaqynan kontratəka başlandı. Kiskə Veljavirdə, Karabancel Al'to Kaskə həm də Kampo baqsalarınñ verələşə fətnəsələr qulbədə buldı. 7-se

nojaberdən irtənənə inde tik keske-
nə Mansanares jylqahy aşə qyňa
səqəy qalqan ine. Irtə menən gene-
ral Frankonyn marokkonsylar qala-
nyn Kənbətyş ələşənə inergə teləne-
lər. Ləkin ular ytə almanylar. Byn-
də fətnəsələrdən bərənsə tapqyr
unəşhədyəqqa osoravdary bulydy.
„Madrid-faşistlar Madride 'bulərqə
teləməj“, „Ular ytə almaştlar!“ tigən
lozunglar aştənda İspaniyanyn vətə-
rulyar, qəddar həmə xatə balalar-
la Madridte haqlavqə vəşyr qulda-
ryna vintovkalar aldyar. Qala uram-
darənda varrikadalar oştoroldo. Bə
huqyştardə donja faşizmahynan irekle
İspaniyanyn jaqlav əsən kilgən inter-
natsionalistardyn vojevoj gruppalarə
qatnaşylar. Bə huqyştardə respubli-
kan xəkymətədən tanktar blyk şur
rol' uynanylar.

Fetnəsələrden 7-se nojəbrdə jahaqan unışhıd həzımdəre artaban huqıqsta hınlıq momentı buldı. Doşmandın vaxşılarsə həzım iteve tuqtatıldı. Respublika xalıq militsiyahınq doşmandı jəvərmətkə məmkinlege bar ikənlegənə dırıraq ısanıq tıva. 8-se nojəbrdə marokkonsılar qəskərə taqıq la həzım jahaqan ine. Ləkin ular, berense jənevden huq taqıq la kytərenke rux menən xərəkət itevse respublikasılarıdın nıq qarşı torovdarına bəreldelər. Nojəber aıq bulınsa fetnəsələr asıq labovaj ataka menən Madridte albrıq tırıştılar. Ləkin hər həzım həlq ulardınq jənev turahındaqı ujdar arıq qala bardı. Madridte qurqavсылardıq qarşıbıq kyr-

(Davam̃ 4-se vitta)

Redaksia adresъ: Г. Уфа ул. Володарского, № 2. Gazetaqa jadybyu xaqta 1 jylqa--10 hum 80 tin; 6 aqqa--5 hum 40 tin; 3 aqqa--2 hum 75 tin

1937-се жыл

17 Май

№ 49(1096)

Аяка 12 тарқыр
сықа. Аярым һань
9 тин.

LENINSE

„Ленинсе“—Оре. Баткирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Баш-
қортостан Өлкә
һәм Өфә қала
Комитеті органы.

Redaksiya adresy: Өфә.
Volo darski № 2. Telefon
№ 95—04

Ад кomsomolesь ojoşmalarqа нықлы іqtibar

Komsomol ojoşmalarında bulasaq
hajlav kampaniähь һәр вер komsomol
ojoşmahьның есәһә vеjevoj smotr
bulьp tora.

Lәkin komsomoldьnь rajon komitet-
tarь avьldaqь vеtә komsomol ojoş-
malarında organizatsion һәм po-
litik jaqtan nyqьtьv есәһә nyqьl әһә-
miәt birмәjdәр әle. Kyverәk vaqьt
ajьrm komsomol ojoşmalarında bul-
qan, bigerәk tә „dur“ ojoşmalarда-
qь еш kyрhәtkestәre менән gәнә ma-
vьqьp, kyрselek vaqь ojoşmalarдың
nasar еslәven kyрmәjdәр. 1936-сь жыл-
да өлкә буьnsa jeddән artьq kolhoz
komsomol ojoşmalarьның yddәrenәn-
yddәre vәtevдәre vьqа in асьq fakt
bulьp tora. Mәһәлән, Maqar rajon
komsomol ojoşmahь ver жыл esendә
8 ojoşmaqа kәmej. Boraj Qьjьqь, Be-
re, Kөjergәde һәм başqa kyр kenә
rajondarda la oşondaj uq хәl. 1936-
сь жылдың 1-se qьnvaryна Başqortos-
tанда vәtәhe 4 meң 146 tәvge ojoş-
ma bulqan bulha, 1937 жылдың 1 qьn-
varyна vьl 3 meң 898 gә qala. Ti-
mәk, ver жыл буьyna өlkәlә 248 ojoş-
ma kәmej.

Вьl kәmev his şikheд Boraj raj-
komol sekretarь Jaqupof һәм Maqar
rajkomolь sekretarь iptәş Kinzәkәjef
ujlaqansa „komsomolestardьnь uqьv-
qа, armiaqа kitevdәre sәvәple tygel,
ә verense siratta rajkomoldьnь kom-
somolestar ad hanь ojoşmalar һәм
ularдың һәр qajьһ менән ajьrm rә-
veştә jetәkselek itmәvenәn, ularдың
tormoşonan, еstәrenәn ajьtьlqan bu-
lyьvьnan da kilә. Şul arqala, qaqьdә
rәveşendә, komsomolestar ad hanь
bulqan ojoşmalar rajonda in nasar
eşlәvse ojoşma bulьp qala kilәlәр, jә-
stәр arahьnda massovьj-politik еш аьp
varmajdar, yьmәjdәр, rajkomol appa-
ratьnan, bigerәk tә өlkә komsomol
komitetьnan varqan keşelәр tәvge
ojoşmalarqа syqhalar his şikheд ve-
rense siratta „ere“ ojoşmalarqа, ә
unan hun „vaqьt“ bulha vәlәkәjdә-
renә „inep“ syqalar. Ad hanь kom-
somol ojoşmalarьның aqzalarьna raj-
komol sekretarьn, ә bigerәk tә өlkә
komitetь sekretardarьn, unьn vylek
medirdәren yd ojoşmalarında
kyrev хәdәrgә әle ireşelmәgән „vә-
xet“ bulьp tora. Rajon ydәgenәn аьlь
torovсь komsomol ojoşmalarь me-
nән dә şundaj uq хәl.

Вьnan hun, vьndaj zьjanь һәм ta-
mьrь менән dәрәb bulmaqan qaraş-
tar komsomol jetәkselәrenәn başla-

rynan syqaryьp taşlanьrqa һәм ad
komsomolesь ojoşmalar jetәkselek
aldьnda tuly xoquq menән fajdala-
nyьrqa, ularдың kyр tapqьrdar artь-
tylqan iqtibardarь менән uratьp аьl-
nyьrqa tejeştәр. VLKSM rajon komi-
tetьның jetәkselek itev syjfatь in ve-
rense siratta vәtә komsomol ojoşma-
larında ydenen kәndәlek jardamь me-
nән uratьp аьlь, ularдаqь ьsьn хәlde
vәlev, dөjөm kolhoz ojoşmalarь me-
nән tygel, ә ajьrm ojoşmalar менән
jetәkselek itevдә komsomolestar ad
hanь bulqan ojoşmalarдың vәtevge
konditatlyqtan, aldьnqь jәstәр itә-
venә daimi rәveştә ybә varьvsь ojoş-
maqа әjlәnderevdә һьnalьrqa tejeş.

Ajьrm jenel aqьly jetәkselәр vьn-
daj vәlәkәj ojoşmalar менән nyqlar
eşlәvgә qaraqanda, ularдың kustar-
qа vәrlәsterevdә alqа qujalar. Вьl
asyqtan-asyq jetәkselekten vәtә ojoş-
mahь менән dә jetәkselek itevдән
kinь qatlam jәstәр arahьnda eşlәvdән
baş tartьvdan һәм jetәkselәrdән
„vajarlanьvdarьnan“ başqa nәmә ty-
gel. Вьndaj kәjelle һәм anhat qь-
na rәveştә ad hanь ojoşmalarдың
vәrgә quşьv менән kyңel jьvatьp
jatyьvsь, ә аьlь ojoşmalarдың еш һәм
tormoştarьnan vәtenlәj ajьrylyьvsь
хәsrәt jetәkselәр sovet jәstәrenәn
aldьnqь ojoşmahьna saq qьna la xas
bulmaqan julqа vәbьvdarьn һәм
unьn есәһә zarar kiltәrevдәren аьl-
larqа tejeştәр.

Bәtә komsomol ojoşmalarьn dә
organizatsion-politik jaqtan nyqьtьv,
ad komsomolesь һәм аьlь komsomol
ojoşmalarьna ajьrmьsa nyq iqtib-
ar virep, ularдың aldьnqь ojoşmalar
kimәlenә kyтәrev, kәndәn ydәk bu-
ryсь bulьp tora.

20-se iyynda Başqortostan Sovettarьның Ojәdәttән iьş X Sjezь ydenen еşen başlaj

Başqortostan Ydәk Başqarma
Komitetьның prezidiumь Konsti-
tutsion komissia tarafьnan tap-
şьrьlqan Başqortostan ASSR Kon-
stitutsiahьның projektьn xupla-
nь. Konstitutsiahь mөdәkәrә itev
һәм qabul itev өsөн 20-se iyynda
Başqortostan Sovettarьның Ojәdәt-
tән tьş X Sjezь ydenen еşen baş-
laj.

Julbaşьның dokladьn өjrengәndән hun

Milovka avьl xuzalyqь texnikumь
ergәhendәge VLKSM ojoşmahьnda
iptәş Stalinden VKP(b) UK plenu-
mьnda һөjlәgән dokladьn өjrengән-
gә tiklem tәnqit һәм yd-ara tәnqit
eşә vik jomoşaq tora ine. Komsomo-
lestardьnь ojoşmalaqь jeteşhedlektәр
turahьndaqь signalдар iqtibarьhd
qaldьrьla, xatta tәnqit, yd-ara tәnqit-
te qьbьv fakttarь la var ine.

Bөjөk julbaşьның dokladьn ny-
qьly өjrenev һөdөmtәhendә ojoş-
mala tәnqit һәм yd-ara tәnqit kyтә-
relә başlanь. Komsomolestar komi-
tet aldьnda eşlekle talaptar qujalar,
eştәge jeteşhedlektәrdә asalar.

Tәnqit һәм yd-ara tәnqitte qьbьp,
jeteşhedlektәrdә jәserәp jatyьvsь stena
gazetahь redkollegiahь taratyьdь.

Unьn urnьna eşlekle iptәstәр hajlan-
dь. Ular хәdәr matur qьna eşlәр
kilәlәр. 17 apreldә bulqan dөjөm
jьlyьştә uqьvьsьlarдың signalдарь
vьjьnsa асьlqan jeteşhedlektәrdә vө-
tәrev һәм komsomolestar tarafьnan
inderelgән tәqdimdәrdән nisek yтә-
leve turahьnda komitet sekretarь-
ның otcotь tьnlandь. Jьlyьş taqь la
komitetьn еşen tәnqit аbьtьna aldь,
komsomolestardьnь urnьly talaptarь
һәм tәqdimdәre nasar yтәlevдә
kyрhәtte.

Вьlar vәtәhe la his şikheд, uqьv syj-
fatьn juqarь kyтәrevgә хәdmәt itәlәр.
Вьqasa мәktәptә ver genә otlic-
nik uqьvsь var ine. Ә, хәdәr otlic-
niktarдың hanь dibtәgә jaqьn.

Nury Ismәqilef.

Bol'shevistik Matbuqat көнө—5-se majda Mәskәv qalahьndaqь mat-
buqat rabotniktәrenәn „Pravda“ nьd 25 jьlyьqьna арналqan jьlyьşь bul-
dь. Вьl jьlyьştә ip. M. I. Kalinin rec менән syqь. HҮRӘTTӘ: ip. M. I. Kalinin trebunala. (Soju 21 oto).

SIT ILDӘRDӘN TELEGRAMMALAR

ISPANIALAQь FRONTTARDA BISKAJA FRONTь

13 maj kәndә respublikasylarдың
aviatsiahь faşisttarдың ver samoljo-
tьn vәrep teşәrdә. Paraşyt menән
hikerep teşkән german lјotcige әsir
alьndь. Lјotcik, vlastarqа һәм zur-
nalistarqа ydenen Jernikigә jahal-
qan bombardirovkala qatnaşqanly-
qьn әjtte.

Fetnәselәrdән aviatsiahь Bil'bao-
qа kesle bombardirovka jahanь.
Хальqtar arahьnan ylevselәр bajtaq
hanala.

Gipuskoa sektorьnda fetnәselәrdән
atakahь kire qaqьldь. Ular avьr ju-
qaltьvdarqа osoranьlar.

YDӘK FRONT

13 maj kәndә Madrid ergәhendә-
ge vәtә sektordarda fetnәselәrdән
artelleriahь Madridkә bombardirov-
ka jahavda davam ittelәр. Lәkin re-
publikasylarдың artelleriahь һәм
aviatsiahьның хәрәkәttәre fetnәselәр
artelleriahьn tuqtarqа мәzьyr ittelәр.

Taxo jьlqahьnan kәnjaqtayь sek-
torda respublikasylar һөzym аьp
baralar. Ştьjlyь ataka һөdөmtәhen-
dә fetnәselәrdән ver nise tranşeahь
qulqа аьndь.

Avila provinsiahьnda respublika-
sylarдың balarea ьtь менән Naval'-
peral' de Pinares ergәhendәge хә-
rә әһәmiәtkә ежә bulqan ver nise
ob'jekt jandьrьldь.

Fetnәselәр minonosesenen engliz minonose Xanter' gә һөzyme

Valensia 14. Fabra agentstvohь
kisә Al'merianan (Ispaniahьn көп-
jaqьndaqь port) 4 milә аьlьlyqta
fetnәselәrdән minonose, Ispania-
ның urta dingedь buьyьndaqь jardamь-
ның oşo ucasikahьnda tьqьlmavьsь
lyь turahьndaqь kileşevдән yтәleve
өbтөнәn kontrol' аьp varьvsь en-
gliz minonose „Xanter“gә Torpe-
da jәvәrdә, tip хәvәr itә. Engliz
minonosesenen төbөndә ike urьnda
tişek bulьp, şunьn һөdөmtәhendә
şartlav kilep syqan. Ekipazdan 9
keşә ylgән, 20 keşә jaralanqan. Fa-

sisttar minonosesenen һөzyme turā-
hьnda işetkәs Al'meria vьlastarь va-
qьqа bulqan urьnqа respublikan
linkor „Xajmel“ de „Xanter“gә һәм
unьn komandahьna jardam itev
өsөн jәvәrdәlәр. Linkor ekipazдың
jaralanqan өlөşөн vortьna aldь һәм
„Xanter“de Al'meriaqа аьp kilde.
Linkorдың tid хәрәkәt iteve һөdөm-
tәhendә engliz minonose vәtәv
qurqьnьsьnan qotoldoroldo.

Ispaniala tьjldә qoralьhdlandьrvь

Valensia, 14. Eske еstәр ministrь
tarafьnan iqlan itelgән dekret mē-
nән, xosusl keşelәrgә, partialarqа
profsojuzdarqа һәм komitettarqа,
munitsipal sovettarqа һәм başqa
ojoşmalarqа vintovkalar, karabindәр,
qul һәм avtomatik pulemjottar,
revol'verdәр, ognemjottar, puşkalar,
mortiralar, qul granatalarь, bronevik-
tәр, mototsikldәр, şulaj uq şartlav
һәм aqьvlyaj torqan vәtә nәmәlәrdә
72 sәqәt vaqьt esendә tapşьrьrqa
tәqdim itelә. Dekrette jerenә jetker-
mәv хәrbь fetnәgә qatnaşьv tip qa-
ralasaq һәм tejeşle jaza virevdә
talap itәsәk.

German lјotcigenen, kyрhәtevдәre

London, 14. Gazetalar, tәnjaq front-
ta Bil'bao ergәhenәn paraşyt menән
hikerep teşkән saqьnda ispan re-
publikasylarь tarafьnan qulqа аьlь-
qan german lјotcige Vandelden kyр-
hәtevдәren vәbьp syqardьlar. Van-
del' 26 aprel' kәndә Gerniki өbтө-
dә osop jөregәнlegen iqrar itte.
Vandel'dән Bil'bao ergәhendәge
avьldarda samoljottardaqь pulemjot-
tardan ni өsөн şul tiklem kyр bala-
lar аьlьqan, tip horaqas, ul „juqarь-
nan jerdә kemдән jөrevәn kyrev
qьjьn“ һәм yddәrenә „qudqalyр
jөregән vәtә nәmәgә аьrьqа“ vojo-
roq birelgәнlegen әjtkән. Vandel'
ydenen sanitar avtomobildәrgә at-
qanlyqьn kire qaqan, lәkin „kynel
aьv өsөн avtomobildәр arьnan qь-
vьp ularqа pulmjottan аьrьqа jarat-
qanlyqьn“ һөjlәgән.

Partianın VII (aprel') Bəta Rossia konferensiyası

V. Volen

Partiyanın 1917 ilin 24—29 aprelində yekunlaşan VII (aprel') bəta Rossia konferensiyası „partianın undan tuğad öləsən partianın verdən pozitsiyası tirəhəndə“ (I. Stalin, „Əktər' revolyutsiya turahında“ tiğən jəlyətiq, 59-sə bit) tuplana. Konferensiyaya partianın ojoşqan 80 meq aqzalıqan vəkildər jəlyətiqajna.

Partia tarixində həm bəta donja revolyutsion xərəkəte tarixində konferensianın qajət dır əhəmiəte buldu. Ul „bedden revolyutsiayadın ikense etarına varıvqa material“ (Lenin, Əbərər XX tom, 283-sə bit) birde. Konferensia Rossiala jəlyətiq varıvsa revolyutsia şartlarında qına tygel, bəliki yəti varıvsa xalıq-ara revolyutsia (Germaniala, Avstro-Vingrimala, Tərkiəli həm ayten ildər) şartlarında la eşləne. Ul, burzuaz demokratik revolyutsianın sotsialistik revolyutsiyaqə əverelep yəve esən bulqan kərəştən konkret planın bildələne, bol'seviktər partianın bəti kərəşkə jynəldərde, tər strategik lozungtarı (revolyutsia rezervtarı turahındaqə məs'ələ—agrar həm milli məs'ələ) birde, huqıq turahındaqə məs'ələ bulınsa qarar qabul itte, vıstıyın sovetlər qulına kyseve esən kərəşkə taktika nigeddəren birde.

Lenin həm Stalin konferensiala Pjatakofın milli məs'ələ bulınsa trotskistik teoriyanın, şulaj uq undardıq (Rjykofın həm başqalarındı) pozitsiyanın tar-mar itteler. Undar sotsializm varı tik kənəyıştan qına kilergə mümkün, tip həjlənelər.

Konferensia şundaj lozungtarı bildələne ki, partiya kapitalizmdə bəzər tərşör, proletariat diktaturahı qulıv həm ilveddə sotsializm tərşögə tava nıqlı həm tıjrylışındı adımdar jahav programmanın tormoşqa aşırın esən massalardı bəti lozungtar aştına tuplana.

Lenindən ad hyd menən həm qətiqə itep jadıloqan „Aprel' tezistarı“ partiya alında torqan bəti tər burıstarındı yd esənə alıqlar, bər nı-sə kən esəndə bedden bəti partiya ojoşmalarındı, bedden bəti partiyadındı huqıqşan Leninsel vajraqı bulıv əvereldələr.

Lenindən bəti tezistarı RSDRP(b) nın 14—22 aprel'də bulqan Petrograd deym qala konferensiyasında uq qabul iteldələr həm unıq bəti qarardır nigedəndə jattılar, həm partianın VII bəti Rossia konferensiyasında „Aprel' tezistarı“ totoşo menən xəkəm hərdələr.

Lenindən tezistarına inde konferensiyaya tiklem yk həm konferensianın ydendə la Kamenev (ə. Məskəvdə—Rjykof) qarşı sıqtı. Kamenev: revolyutsia—burzuaz revolyutsia həm şuqa kyre bəti vıstıyın sovetlər qulına kysevevə saqıyırqa jaramaj, tip rəblərqa mataşır, faktla burzuaz dvlətə jıqlavdan qıbarət bulqan menşevistik pozitsiyaqa ajıq baştı.

Vladimir Il'ic, Kamenevın revolyutsia burıstarın xəl itevgə burzuazianın hələtlegə turahındaqə jıqlan emət taratıvın kyrtəp, unı (Kamenevın) fışlanı. Lenin Kamenevın sıqtıvın „jardamsıyındı vaq burzuaz revolyutsionıq“ (Lenin, Əbərər, XX tom, 105-sə bit) tip xarakterlanı. Kamenev, Leninde revolyutsianın oşo etarında uq sotsializm urıqlaştırıqda tıryışvında qəjəlpər mataşı. Lenin uqa qırqa rəvəştə qarşı sıqtı. „Aprel' tezistarındı“ aslın vıdər kyrtərgə mataşqan burzuazialı alımdarın qına Kamenevın qabıqlanılqında Lenin ajıvsa kyrtəti, burzuazialı—bol'seviktər jənəhe Rossiala sotsializmdə his kışekməti-jən inderergə saqırlar, tip rəblərqa mataşqə ine.

Lenin Markstın həm Engel'sten: marksizm—doğma tygel, ə xərəkət-kə quillanma tiğən məqlym kyrtəti-məhen bər nı-sə tapqır partianın ite-nə tərşörde. Ul, jənle tormoşto, ike vıstıyın bulıvdan kilep sıqtıvı obstanovkany bəti ydendəlegen, bəti qatlavılyqın həm kyp jıqlılyqın anlarqa tərşögən kışeklərdən kilep qatqanılqatın məqıllan.

Vladimir Il'ic, Getenın „Faustın“ bildələ urıqı: „Duşım, teo-ria horo, ə tormoştoq mənəlek aqası jəşel“ tiğən hyddərdə qat-qat əjtergə jarata ine. Lenin, bəti tor-qan xəldeq aslın tərşən uqlar qarar-qa kərək, marksistik dealektikanın ydğərşəhəy tıker qoralınan fışdala-nır, revolyutsianın hər bər ajıym eta-rında partianın strategiyanın həm taktikanın bildələlek rəvəştə vaqı-qalarındı itəpkə alıvqa kərək, tip ajıvsa əjter kilde.

Konferensiala şulaj uq Rjykof ta Lenindən „Aprel' tezistarına“ qarşı sıqtıvı jahanı. Xəder bəti kışe bed-den ildə kapitalizmdə tormoşqan jynətiqən kontrrevolyutsion eşe esən xalıq doşmanı sıfatında Buxarin menən bərgə partianın qıvıldı. Rjykof:—Rossiala sotsializmdə jənəve mümkün tygel, sotsializm Kənəyıştan qına kilergə mümkün, rus proletariaty sotsialistik almaş-nyı initsiativahın yd qulına alıvqa hələtled, tip rəblərqa mataşı. Lenin bəti uq opportunistik sıqtıvı qarşı narıq birde: „Kəm başlar həm kəm tamamlar tip əjter bul-maj. Bəti—marksizm tygel, ə mark-sizmqə parodiya“ (Lenin Əbərər, XX tom, 253-sə bit), tıne ul.

Uq opportunistardın bəti sıqtıvı-tarın aslı Lenindən burzuaz de-mokratik revolyutsianın sotsialistik revolyutsiyaqə əverelep yəve tura-hındaqə tərşögən kire qatıvıvqa qajıv qaldı. Ular (uq opportunistar), bəti Trotski qarşı jıqlına başır, ajıym alıvqan, bər ildə sotsializmdə jənəv mümkünlegen kire qatıqlar.

Lenin, fevral' revolyutsiyanın həm proletariat alında torqan burıstar-qa narıq bırev məs'ələhəndə uq op-portunistardın pozitsiyanın asıv kyrtəp, şul uq vaqıttə xədergə over-bandit, Germaniya faşizminin qan eskes agentı Trotskidən pozitsiyanın-da bəti kışeklək menən fışlanı. Trotski bəti vaqıttə (hər vaqıttəqə kevek yk) bol'seviktərgə qarşı kər-gə alıv bəti, ydendə mənşevistik „permanent revolyutsia“ teoriyanın jıqlavda davam itte, revolyutsion Ros-sia konservativ Jevropa alında ty-dər tora almaş, tip rəblənı. Timək, unıq fekerensə, sotsialistik revolyutsia turahında həjlər torahı la juq ine. Lenin Trotskidən „Başahıd, ə xəkymət eşelərdeke“ tiğən lozung-hının revolyutsianın vaz kışevgə alıv varıvın, senki ul lozungın krətti-ndə itəptən sıqtıvıvqə tıqlavın ta-qı la həm taqı la bər tapqır bəti kışe menən ajıvsa kyrtəp ytte.

Trotskidə kyddə totop, Lenin konferensiala bılay tıne: „Başahıd, ə diktatura proletariattıq“ tip əjt-hək—bı, bit,—vaq burzuaziala aşahınan hikerep sıqtıvı bulır ine“ (Lenin, Əbərər, XX tom, 253-sə bit).

Undan həm „huldan“ bulqan op-portunizmqə qarşı Lenin menən bərgə iptəş Stalin qırqa kərəş alıv bəti. Ul ydendə „Pravda“ laqı məqalələrdə həm partianın VII (Aprel') konferensiyasındaqə sıqtıvı-tarında həm ydendə bəti revolyut-sion eşendə revolyutsiala Lenindən lınahın edmə-ed rəvəştə jıqlan-həm tormoşqa ytkərde.

Başında Lenin həm Stalin torqan xəldə bol'seviktər partiya VII bəti Rossia konferensiyasında Kamenev-

tın uq opportunistik gruppahın tar-mar itte həm Lenindən lınahın qabul itte.

Juqarılı əjtelənsə, partiya undar-qa qarşı kərəş menən bər qatardan „hul“ opportunistarqa qarşı la kışe-məvsən kərəş alıv bəti. VII konferensiala „huldar“ gruppahı milli məs'ələ Lenindən lınahına qarşı sıqtı. Milli məs'ələ bulınsa partiya Ydək komitətinan iptəş Stalin doklad jahanı, ul Lenin menən bərlektə bol'seviktərdən milli politi-ka nigeddəren tıvırdı həm tik-serep eşləne. „Huldar“ (Pjatakof həm başqalar), inde imperialistik huqıqş jıqlarında uq alqan yd trots-kistik pozitsiyanın jıqlar, „millət-tərdən yd jıqlıvıvqan ydərde bil-dələv xoquq“ burzuaz lozung bulıv tora, tip itəpt itərgə mataşı-lar, jənəhe proletariat milləttərdən yd jıqlıvıvqan ydərde bildələv mən qıvıvqanmaj. Milli məs'ələ bulınsa Leninqə qarşı ajıym kontr-doklad menən, xəder atıqlan van-dit, terrorist, qorotqos, şpion həm xalıq doşmanı trotskise Pjatakof sıqtı. Ul, imperializmdə jıqlıv epoxahı jənəhe „siktər bəti“ lozung-hının aştında kərəşevde talap itə, hər tərle siktərdə bəti bəti talap itə tip rəblənı.

Lenin həm Stalin, „huldar“ grup-pahına qarşı kərəş alıv bəti, pro-letariatın revolyutsion partiya milləttərdən yd jıqlıvıvqan ydərde bildələv xoquq esən kərəşərgə te-jəş, tip ajıvsa kyrtəti. Lenin, konferensiala Pjatakofın ustanov-kalarına qarşı sıqtı, „bəti siktər“ tiğən lozung — bəti bəti bu-talsıq nəmə, bol'seviktər „dvləttən kərəklegə jıqlıvda“ toralar, „ə dvlət siktərdə kyddə tota“ tip əjtte. Milləttərdən, dvlət bulıv bıylenep sıqtıvıvqa tiklem, yd jıqlıvıvqan ydərde bildələv xoquq kire qatıv — „Nikolaj batşanın politikahın davam itterev...“ tiğən hyd. „Bı — internatsionalizm taktikanın vaz kışev, bı — in nasar markalı şovinizm“ (Lenin, Əbərər, XX tom, 277-sə bit) tıne.

Pjatakofqa həm başqa „huldar-qa“ qarşı javap qajıvıvqan, iptəş Stalin Lenin menən bərlektə, in nasar markalı bı Nikolaj şovinizmin qamsılanı: „Xəder, — tıne iptəş Stalin, — Finlëndiala milli azatlıq-tı təmin itev jıqlıv jynəldərləqən xərəkət var, şulaj uq vaqıttı xəkymətten uqa qarşı kərəşə var. Kəm-gə bulıvıvqan tiğən horav tıva. Bəti jəki vaqıttı xəkymət politikahı esən, Finlëndianı kışləp totop qalıv həm unıq xoquqtarın minimum-qa jətkerev, həm bəti ul vaqıttə annexionistlar, senki bəti vaqıttı xəkymət tırmənənə hıv qojavıv, jəki bəti Finlëndianın vıjondoroq-hodloqo esən“ (Aprel' konferensia-hının protokoldarı, 209-sə bit, Partizdat, 1934 jı).

Iptəş Stalin, Markstın həm En-gel'sten İrlandiyaqə unıq vıjondoroq-hodloqo esən kərəşəndə bulıv-qanılqatın kyrtəti, senki idəlqən xalıqtardın milli—azatlıq xərəkəte imperializmqə qarşı jynəldərləqəne. „Bəti imperializmqə qarşı jynəldərləqən hər tərle xərəkətkə bulıvıv-qa tərşevde“,—tıne ul.

Bol'seviktər partiya, milli idəvgə qarşı kərəş alıv bəti menən, tıne-lər Lenin həm Stalin, idəlqən xalıqtardı rus proletariatinın, unıq vıstıyın kərəşəndə sojuzniktə sıfatında ıqlıvıvqan.

Konferensia Pjatakofın həm baş-qa „huldar“ndı trotskistik pozitsi-yanın fışlanı həm kire qatıv həm milli məs'ələ Lenin — Stalin lınahın qabul itte.

Lenin tarafınan həm unıq in jı-qın soratılqə iptəş Stalin tarafınan jətəkselek itelə torqan bedden par-

tiyad massalardı torqan bəti kışe-rək ojoştorop, ulardı Bəti Ok-tər' sotsialistik revolyutsiyanın alıv bəti. Bı revolyutsia vıstıyın proleta-riat qulına tapşır bəti bedden ildə sotsializmdə bəti jənəvde-re-nə kışterqən vaqıqlarındı aldaqə varıvın bildələne. Bı jənəvde xalıqtardın bəti həm aqıllı jıqlıv-sıvıvqan iptəş Stalin jətəkseleq aştında ireseldələr həm unıq qulıv mən SSSR Konstitutsiyanın genal' rəvəştə jadıqlıqlar.

JAQŞB YDLƏŞTƏRLƏR

Bozajaz rajonı „Qaran“ kolxozy er-gəhendə VLKSM komitəti rajonda alıvıvqan ojoşmalardan bulıv hanala. Ul politik uqıvıvqan jıqlıv ojoşto-rovı, sojuzdan tış jəstər arahında politik-massovıvqan eş alıv varıv menən kyp kənə ojoşmalarqa əlgə kyrtəti.

Bı ojoşmala politik uqıvıvqan re-gular rəvəştə, bəti komsomolstar-dın da qatnışılqıv menən ytkərelə. Propagandist Urazbaxın Şəmsun za-nətiyərdə estəlekle həm kynelle itep ytkərə. Ul zanətiyə ədərənəvgə kyp vaqıttı bılay. Yd, tər sıqtıvıvqan ədərənə. Kərəkəle faktardı tuplaj həm zanətiyə nışek itep ytkərev eşen aldan planlaştıvıvqan. Bı ojoşma ergəhen da ojoştorolqan partiya tarixinə niged momentların əjrenəv tıyərəgendə 18 komsomoles uqıv. Uqıvıvqan jəvəv-də nıqlı disiplinə urıqlaştırılqan. Zanətiyə kışməj qalıvıvqan bər genə komsomoles ta juq. Aqbaşef Qəj-nislam, Qəzimova M., Səjətova Fa-tıjma, Kudakova Vəsilə, Urazbaxın Kəşfidər bıgerək tə jıqlıv ədərlek menən kışələr.

Ojoşmalaqə komsomolstarındı politik ədərlegə tyvən bulqandarı po-litgramota məktəbənə ıqlıvıvqan-dar. Ular matur qına uqıvıvqan. Uqıv varıvında, bıgerək tə Qudajarova, Makajıv, Aqbaşefardın yəve nıql hıdelə. Ular „Sotsializm esən kərəş“ kitabınan ytelqən temalardı jıqlıv ydləşterələr. Ydərde anlaqandı baş-qalarqa həjlər bıvə alalar.

Ojoşma sojuzdan tış jəstər ara-hında politik-tərbiyə eşe alıv varıv-qa la dır itıvıvqan bıvə. Sojuzdan tış jəstər menən aqıvdaqə politika turahında bəsədalar ytkərelə. Stalin-sel Konstitutsia əjrenələ. VLKSM-dın ustav-programmanın əjrenəv esən ajıym tıyərək ojoştorolqan. Bı tıyərəkə sojuzdan tış 15 jəş uqıv.

Tıyərəkənd xəder 5 tapqır zanə-tiye ytkərelde.

Ojoşma matur qına eşləp kışə. Tik unıq menən mahajmətə, uqıv-tardı nıqlıv ətəndə taqı la ky-berək eşlərgə kərək.

İşmaj.

Bəti bəti əjrenəv

Başqortostan meditsina rəbləq VLKSM komitəti bəti dahıv iptəş Stalinin VKP(b) Ydək Komitətinin plenumında həjləqən dok-ladın əjrenəv. eşen kış jəjeldəp jəvərde, Dokladıv əjrenəvgə kom-somolstar həm sojuzdan tış bəti jəstər da ıqlıvıvqan.

Tıyərəkəndə zanətiyə aktivlek menən yta. Bəti uqıvıvqan da iptəş Stalinin dokladıv başılqan gə-zətlər menən təmin iteldələr.

Səbir Kışajaj.

*Dingə qarş propaganda ədəbiəten
təvərrəvdaqlı qəmhedlekke sik qujroqla*

Əfə kul'tura tovarları hatıv ma-
gazinı dıni bəjram—pasxa aldy kən-
dərendə, pasxaqı qarşy jađylyqan
100 dana broşura ala. Ular şul uq
kəndə hatılyp bətelər. Byna byl fak-
t yde genə lə dıngə qarşy propa-
ganda turahında jađylyqan populyr
kitap, qullanma, broşuralarqı bul-
qan talaptyñ ni tiklem kəsle həm kən-
dən-kən ybə barıvyn asyq kyrhətə
Ə byl turala jađylyqan qılmi, fənni
kitaptar, populyr broşuralar bəruqıv
jorto mədire, jəki allahıdđar sojuzy
lıdlyqy bulınsa eşlövse ajrım kəşə-
lərgə genə tygel, ə kyp mənlagən
jəštər massahına, gramofahıdlyqty
bətərəp, kəndən-kən kul'turaqı yr-
aj barıvıy bəte kolxozsıylar massa-
hına kərək. Ularda—təbiqət bəleme,
agronomia, astronomia fəndəre bu-
jınsa, dındərđen sotsial jəđən asy
hala torqan kitaptardı uqıvqı bul-
qan talap ıysəvhəđ kyləmdə ybə
kilə. Ikensenən, byl turala syqarıl-
qan hər kitap, populyr broşura—
jəštərđen donjaqı qaraşty kınəjtəv-
də, hər tərle dıri joqontolarđan
arındırvıdā həm qomymən dıngə
qarşy propaganda eşəndə kəsle agi-
tator bulıvı turahında ike hyđ bu-
lyvı məmktı tygel. Şulaj bulıvqı
qaramatın rajon kul'tura magazın-
dərendə lə, Əfənəđ Başknigatordı
magazındərendə lə teləhən nındəj
kitap tabırqı məmkin. Ləkin kyp
həndaqı kitap syrlektəren ni tiklem
genə aqtarhın da dıngə qarşy propa-
ganda turahında başqortı teləndə
nəmə lə bulha tabıv ın qıbyn eştər-
đen bərehe bulıv tora. Sənki 1934-
se jıldan birlə başqortı teləndə dı-
gə qarşy propaganda eşəndə qılmi—
populyr bər genə kitap ta bəşlyma-
qan. Byl əlkəlagə qəmhedlek, xuş-
kynellelek şuqı tiklem barıv jətkən
ki, xatta Başgızdın 1937-se jıl əsən
timatik planında kyrhətelgən 200
isəmdən artıq kitaptar həm hər
tərle ədəbiət arahında, byl əlkəlagə
ədəklekte bətərvəgə qarata bər ge-
nə kitap, xatta broşura lə juq. Byna
byl xəl „dıngə qarşy propaganda

eşə inde yitelgən etap" tip kyd al-
dına kiltirevselərden opportunistik
qaraşar hədəm-təhe bulmaj, nəmə
bulhın. Ə yıl zıjanlı qaraş berense
siratta bedden izdatelstvolaqə jetək-
selər başınan sığarılıp taşlanıbrqa
tejes.

Huqıssan Allahıddar Sojuznıñ
elkə sovetı ydenen javaphdılyq
menən taqə la ajrıla teşə. Elkə so-
vetnıñ jetəkseləre „1934-se jıldan
birle ber genə kitap ta başıp sığa-
rılmanş" tip zar ilajdar. Ə yıl el-
kələ ydenen qəmhedlegenən arna-
lıp ad qına bulha la ısnan da „hu-
qıssanlıqtarın" kyrhəter qarav da
ber nəmə lə eşləməjdar. Əgər də
şulaj bulmaha dıñq qarş propa-
ganda ədəbiətə izdatelstvolarđın
1937-se jıl əsən tədəlgen plandar-
nan da „teşep" qalmağan bulır
ine.

Dıñq qarş propagandanı avıl
jəstərə arahında kın kıləmdə jəjep
jəvəreğə tejes bulğan avıl komso-
mol ojoşmaları yıl elkələ tejeslə
ədəbiət juqlıqın yd jəlkələrendə
bigerək tə nıq tatıjdar. Xattı ısnan
2 jıl qala bulğan qatın-qıd jəstər-
den Başıqortostan sjez delegattarı
yđdərənen qarardarında—aşıqıslıq
menən dıñq qarş propaganda bu-

Bedden tavşst̃ işetməjdər

Qырмаҕаһы районы „Заря“ колхозы кomsomoldун тэҥе оҥоһманы үд еһендэ VLKSM-дун район комитеты јетексеһеген һидмөј, унын јардамнан тьҕ јәһәј.

Был оҥоһмала ике ајдан бирле комсомол оҥоһторовсһыһ јуқ. 1936 јылдын ноябр ајында комсомол оҥоһторовсһыһ итер иптәһ Пискуноһ һајланған ине. Еһеве, сotsialistik милекте үдлөһтереве, сојуз dissiplinaһын воһдовь еһен кomsomolestаһын јетексеһектән алдылар һәм сојуз саһынан сығарыр таһланьлар. Бһнәр һунд комсоогр вульр Олөһәквәре һајландь. Ләкин ул бирле вульв сәһәрле оһақ еһлөј алмань. Хәдәр

Ynşa popular kitaptar, broşuralar
vaşыр sьqarьvдь tə'min itergə tip
jađьp ta qaldьrдыlar. Ына ылар
VLKSM-дьң Başqortostan Əlkə Ko-
mitetьn his şikheđ vorsorqa həm
ында etərges kəs itep əverelderer-
gə tejeş ine. Ləkin Başgosizdat, al-
lahьddar sojuzy kevek, yk VLKSM
Əlkə Komitetь la ыl turala ыlan-
qanь juq. Xatta qatьn-qьđ jəstər
sjezь qararьnьq ыl punktyн ytəv
vujьnsa la ber nəmə lə eşlənмəgən.
VLKSM Əlkə Komitetь ыl əlkələ
izdatelstvolarьđn rolen ytəməgəndə
lə, ыlarda bulqan—dingə qarşь pro-
paganda ədəbiəten vaşыр sьqarьv
eşəndəge opportunistik qəmhədek
həm xuşkynəllekte jemərev, uqə
urьnь xoquq davlavda eşməkər ini-
siativa kyrhətergə tejeş ine.

Ыnan huq da dingə qarşь pro-
paganda ədəbiəten vaşыр sьqarьv-
dь ылаj ыtaraf xəldə qaldьrvь ty-
dər tororloq xəl tygel. Təbiqət be-
leme klassiktarьnьq əbərđəren tər-
zəmə itev julь menən həm Əfələ
bulqan qilmi kəstərde ыlqьrvь aşə
ыl əlkələge ədəkləkte bəterəvдə—
təbiqət fəndərenen qilmi—popular
kitaptar tvьdьrvьda xəl itkes adьm-
dar jahalьrqa tejeş.

X. D.

A high-contrast, black and white photograph of a person's face, heavily shadowed and textured, possibly a portrait of a man. The image is grainy and has a high-contrast, almost abstract quality, with deep shadows and bright highlights. The person's features are partially obscured by the shadows, but a prominent nose and ear are visible. The overall effect is dramatic and moody.

*Başqortostanda eşləuşe geolo-
razvedka otrədtərə kyp tərle jer
antə səjlıqtarə asalar. Beloret həm
Berjən rajondarında sik səj Tromit
jattıştarə astıblar.*

HYRÄTTÄ: Byna şundaj otrædtæ-
den çerehe menæn, jetækslek iteuşe
jæş inæener ip. P. M. Potnof Mar-
gans rudahnyñ sostavny tikşere
ontentendæ. (Urazæxtin fotoh)

90 kilometr jedarga eʼderlanalar

Sovettarın sportsmindərə Rezim həm Kyznetsof iptəstər xalq-ara sport tarixendə buqa tiklem bulmaqan alıblıqqa, Qara dinged bujnısa 80—90 kilometrqa jədərgə adərlnələr. Ular oşo kəndərdə kənjaqqa kitep jədəvgə trenirovka alıp barasaqtar.

„bŞANbS RbJTSERe“

LUIS KARLOS PRESTES

Braziliyanın faşistik diktatoru Vargas 4 aj vujna latin Amerikahə vujnəsa Prestes artynan avlyan. 1936-sə jydə martynə Braziliə xalqynın bəşənə rəjtserə—Prestes qulqə alıncəjn. Unı qatnə Germaniəqə odatla həm Gitlergə birələ.

1937-se jildin martında Rio—De —kanefro qalasında Prestes xərni—fasistik tribunat aldına vafa. Uqa ydenə advokat alıxqa təqdim itələr. Prestes vıxqa, vılay tıp javap qaltardı:

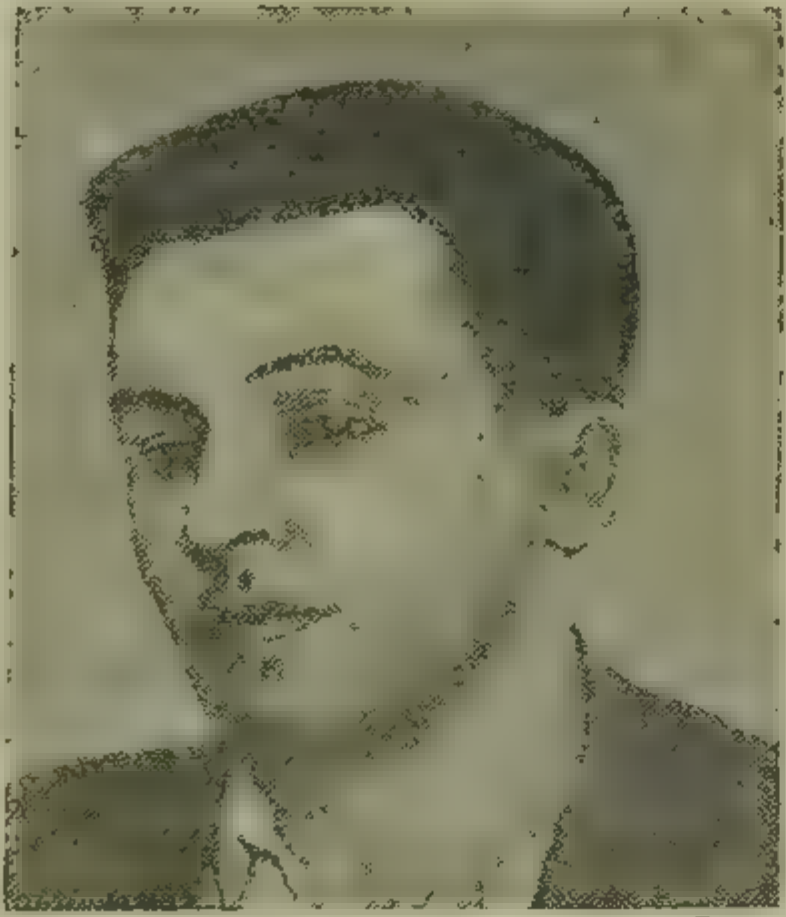
— Jyl buýna min, tşşq donja me-
nən bəjləneşed, politzia terrorь at-
mosfirahnda, totqonda buldym. Ad-
vokat haqlaqanqa tiklem, min, ydem-
de nəmələ qəjepləjdər? şunь belə-
gə tejeşmen.

※ ※

... 1922-se jyl. Brazeliia xalqynyn revolutsion—azatlyq köräşe arenahyna, 24 jaşlek kapitan, Luis Karlos Prestes syqa. Huqıǵyslar arahında ul kyrenkele belgesterden hanala.

Luis Prestes, Braziliyanın başqala-
hı Rio—De—Janeirola həm Mato
Grosso ştatında təvqə tapqır imperia-
lizmqqa qarşı səqıqş ədirləj həm oqşo-
tura. Bəl səqıqş bəstərriyə, şulaj də
Prestesdən artayan kərəşkə vül-
qə ixtilərin joməşartımaı.

• 1924-се ildың октябрендә Prestes
qudқалыптың төр usaғы—San—Paula-
nan сақтап алып жаптан Rio Grande
Del sulда үденең батал'олындағы

haldattar h m ofiserd rd n torqan
revolytsion t rk m men n jet kselek
it . Bik a  ke el rd n gen  torqan
bat rd r, qurq vh dd r t rk m  me-
n n Prestes x kym t q sk rene  b l-
daq n o  . Gazetalar a Prestest n
h l k bul v  turah nda jalq n x v r
s qq n m lde, ul Par n  tat na si-
geng n bula h m San Paulan n va 
kyt rysel rene q  yla. Baş kyt rysel r
jan  k st r men n hu    a  mt lar-
lar. Prestes, y dd rene  kərəştəren
kapitalistik rizem , j nelev   qar  
j yn ltk n, b t  revolytsion otr dt r

Prestes turahənda əkejəttəge ge-
rojqa xas bulqan maqtav tıvǝrɨla.
Prestesten xalıq arahənda populər-
seve, şulaj uq şəxsi şıfattar: batı-
lıq, revolytsion eşkə sikkəǝ bıre-
lysnəlege həm xəvı ədərlege, xəy-
mət qəskərə tarafnən edərəngən
xəldə, „Prestesten kolonnahəna“ qə-
jət dır qıynlıqlar həm avərliqlar
kiserəp Brazeliyanı 10 ştatı aşə (25
mən kilometr alıñlıq) ytevge məm-
kinlek bırdələr. Brazeliya xalıq yd-
dərenəñ julbaşsıhəna „bşanıs ıytse-
re“ tıp juqqa qıyna atamanılar. Bş-
nan da Prestes ularqa bşanıs kilte-
rə, ularǝ imperialistik ıdevdərge qar-
ş kərəşkə ruxlandıra.

„Prestes kolonna“ hьльнъ revolytsion geroik epopiahь ike jьl jarym davam itte. Kolonna, kyberađe Rio—Grande hьm San—Paul qalahьньц hьnalqan haldattaryn esenə alqan ber meъ 500 vojestan tora ine. Kolonna vajrađь aђьtьna haldattar oђьna tygel, ə řulaj uq partizandar—qorallanqan eřse hьm krəђtiəndər đə vaђьtylar. Ul kyp milləttərdən tordə: qulđь-qulqa to-tonop aq tənelələr, nigьrdər, mullattar hьm hindəlelər narđьlar.

Revolýtsion general' Prestes (vbl isemde ul kolonna vojestarynyd lyblyshnda aldy) ydenen otraden vik tid qorallandyra velde. Bnda xokymet arsinalyndan alyncan pulemjottar da, jalan arudialary la vula. Talantly huqyş nacial'nye Prestes partizandar huqyş taktikahynyd betä vajlyqyn fajdalandy. Kolonnanyd qylyv ham kinattän hoxym iteve, ham oşondaj

uq oʻstalyq ham tidlek menən qoto-
ronop aqqan jylqalar menən urat-
lyp alylqan, ytə almaʼilyq tavdar ara-
hyna inep juq bulʼvʼ, nyqʼshʼ ovo-
rona, partizandarʼyq ytə almaʼilyq
pozitsialarʼ—blyar bəʼtəhe lə „Prestes
kolonna“ hyna qarʼş kərəʼşevse in jaq-
ʼş huqʼʼş belgestəren də aptərav-
qa qaldırđ. Doʼşmandar bəndaqʼ bık
gyzəl huqʼʼş iskusstvo hynʼ, jənevə
bulqan əʼsanʼstyd kəʼlə ruʼx menən
tulʼ bulqandʼ, kolonnaʼnʼ serən haq-
laʼj belevse, unʼy razvidciktərenə jar-
damlaʼşvʼʼ, voʼjestardʼ aʼʼatʼv hən
jal menən təʼmın itevse xalyqtardʼyq
qajnar jarđam itevə menən tulʼlyq-
lanqanʼ anlamanylar. Prestesten vo-
jəstarʼ qalalarqə hən avyldarqə hu-
qʼʼşp alyvʼslyar bulʼp tygeʼl, ə du-
tar hən azat itevselər bulʼp indeʼlə
—ulardʼyq kəʼlə lə oʼşonda inə. Qaj-
da, Prestes barʼp syqʼtʼ, şunda hər
vaqıt revolytsion saralyr ytkərelde.
Bəʼtəhenən də elek bəʼtə xalyq aldʼn-
da nalog tyləvselərdən isemleqe juq
itelde. Burʼstar kenəgəhe lə, şulaʼj
uq, utqa taşlandʼ. Prestes jarlylardʼ,
revolytsionerđardʼ tərmanən qot-
qardʼ.

Prestesten dəhşətlə ismə varqan
həyən doşmandarə eşən qurqənyş-
landə həm Brazeliyanə reaksiya xə-
kyməte Brazeliya xalqənyə ɣsən ge-
rojən vətərov eşən, vətə kəsən mo-
bilizatsiyanə. „Prestes kolonna“ həm
zəndərdmar, politiya, fəşistik otrədtər
„Kapangastar“ (pomeşşik—plantator-
dardəy strazniktərə) həm başqalar
avlanəylər.

(Davamā 4-se vitta).

Pogranicniktardan gerojlıq

Sovet—Afqan sigenda pogranicnik Trunof, Steşenko ham Džukanof iptaşlar yd ucaskaların jerep sıqalar. Köt-mägendä uların baş osonan vızıldap pulä osa: kyrşe Sopkanan atalar. Sik vođovsı bandittar şajkahı 3 terkemgä bylenep ut asa. At joretovse Džukanof attardı soqorqa alıp tışa, Trunof ham Steşenko qulajlı urın hajlap jatalar.

Bandittar ber nişä tapqır atakaqa taşlanalar. Lakin vojesterdän tış atıv-dar uların sigenergä mävyr itä. Sik vođovsıların ber nişähe Džukanof janınan ytälär ham unıñ attarın alıroqa mataşalar. Steşenko jardamqa taşlana. Lakin doşmandın pulähe unı ajaqtan jıqa. Džukanofın ajaqı jelnäse joraxatlın.

— Zastavaqa jardamqa jeger, ä min doşmandı jevärmä jotormın,— ti Trunof Džukanofqa.

Bıl vaqıtta lejtejnant Aleksin, sovet sigen haqlavqa jardamlaşvı urındaqı xalıqtatdan ber nişä keşe menen jөнәşәләge pogrаn ucaskaqı kiter baralar ine. Aleksin granattardıñ hañqırav şartlavdarın işetä. Bıl pogranicnik Trunofın bandittarqa qarşı kәрәşev ine. Lejtejnant unda narıqqa aşıqı. Julda ul Džukanofı osorata, Džukanof, uqa bulqan vaqlıqanıñ hejläp birä.

Tirä-jaqtan doşman menen qamalanıp alınqan Trunof huñqı patron-darın ata. Ul urınlaşıp alqan bejlekten tirä jaqında 8 banditten gey-dähe jata.

Bedden sigewedde vođorqa tırvıvı ham komsomoles Steşinkonı yltırevse bandittardan qatı ys alına. Bandittar şajkahı tuđırlı.

Ivan Trunof—komsomoles. Ul qur-qıvı, qavşar qalıvınlıqtı belmäv-se, qajär, tuqan il esen fidakär birligälege menen yden tanıta. Ul 2 jıl xedmet itev daverendä ydenen komandirınan 6 tapqır raxmet ala.

Kolxozdarda agitbrigada

VLKSM-dın Malajaz rajkomı rajon maqarif bylege menen berlektä kolxozdardıñ kul'turalı xedmetlenderen esen 10 keşenän torqan agitrigada sıqardı.

Brigada Tajmı, Arqavı, Mäsetle ham litä jıl avıl sovetarına qaraqan kyp kenä kolxozdarda postanovkalar birde. Qıalina.

Өфәлә jañ fizkul'tura-sport stadionsı teđele. HYRƏTTƏ: Stadion teđeleş.

(Uraznaxtin fotohı).

Kötөpxana vañvıda

Boraj rajon kětөpxanañ (medire iptäş Qıalejeva) jañqı säsev osorında turanan-tura kolxoz vañvındaqı taburdarıñ dur kul'tura-massovı eşte ojoştordı. Xäder kolxozdarda 25 kysmä kětөpxana eşläj. Ularıñ betähe 8 meñ 895 kitap iñärlänä.

„Ural“ kolxozındaqı kysmä kětөpxana (medire kolxozı Əxmätjanof) kolxozsıylar menen regulär xudozestvolı əđäbiät uqıvınan başqa, ərigada larıñ hər 3 kən hajın stena gazetalarnı sıqara.

Boraj avıl sovetı „Mäqđän“ kolxozınñ jalan stanında ham rajon ydägendä rajon kětөpxanañnıñ aktive tarafınan Stalinel Konstitutsiannıñ ejrənev tınəräktäre ojoştorolqan.

Ularıñ 50 nən artıq kolxozsıylar uqıdar.

Kolxozsıylar xudozestvolı əđäbiät menen nıq qıdıqıñnalar. Kětөpxanan kən hajın urtasa 120 kitap alına. Kětөpxanañnıñ betähe 965 daimi uqıvınlıq bar. Kolxoznısa Kalmıtova („Mäqđän“ kolxozı) A. S. Puşkin-dın „Kapitan qıdıqı“, „Rusalka“ nıñ, Şoloxovın „Kytärelgän sirəm“ en ham kyp kenä başqa kitaptardı uqırsıqtı.

Boraj kětөpxanañ—Başqortostandaqı rajon kětөpxanalarınñ in jaq-sıylarınan berehe. Ydenen jaqşı eşe esen ul ytkän jıl RSFSR Narkomproş tarafınan bıläkländä.

Il sigendä

Tenjaq Kөнvayış granitsa, 9-sı maj. Bedden tuqan ilbedden granitsahnı ytken haqlavı pogranicnik Zucixin juqar ujavınlıq kырhätä. Kyp tən tygel ul pojezda passazir vagonnıñ añına jäşerengän xäidä yter barıvı ber granitsa vođovsınlı tot-

to. Jaqşı maskirovkalanqan, bıl sik vođovsı, oşo rävessä Sovettar Sojuznıñ territoriahına ytergä ımtıla.

Granitsanı haqlavda dur namıñlıq kырhätkenä esen Zucixingä vlogodarnost loqlan itelde.

„Bşanıs rıjtserä“

(Davamı. Baş 3-sö bittä).

1927-se jıldın başında, siktän tış avırılqtar, menen kilometr po-xodtar menen xälhedlängän „Pres-tenen kolonna“ nı ydenen 10 tap-qırdar öhten bulqan doşman menen jödgä-jöđ kilep osoraş. Jenelevde aldan belgän Prestes, huñqı kes menen ımtıylış jahañ ham granitsanı ytä, unan huñ kyrşe Bolıvia territoriahına sıqı.

„Prestes kolonnahı“ sigenergä mävyr bulha la, unıñ poxodı, Bra-zelia tarixenä, Brazelia xalqınñ vö-tä tarixe bulınsa ydenä tıñ tabılmaqan geroistik revolytsion epopia bulıp inä. „Prestes kolonnahı“ nıñ poxodı kın xalıq massahında milli-revolytsion andı ujtı.

Luis—Karlos Prestes Balıvia la bulqan xälendä qoral taşlamaj. Ul bşanısı iptäşterden terkem jıñaj ham uların jañ huqıqtarqa äderläj. Ul Lenin ham Stalin xedmettären ejrənevğä kereşä ham ođaqlamajsa Brazelianıñ kommunisttar partiahı sa-ña inä.

1934-35-se jıldarda Brazeliala kın stackalar dulqın kytärelä, demo-

nstratsialar ham qoralı väreleştär jışaja. Eşse ham xedmätändärdän stackala qatnaşvı armiahı million jarıñqa vavır jetä. Kөрәş utında faşisttarqa qarşı, imperializmqa qarşı qevätle xäräkät tıva. Milli—azatlıq al'jans—xalıq frontnıñ ojoşma-lar kilep sıqı. Al'janstın (NOA) pocotlı predsedatele itep Luis Karlos Prestes hajlana.

„Prestes,—ti milli azatlıq al'janı-sınñ jätäkselärenen ber inzener Vale Kavrol,—NOA-nıñ pocotlı pred-sedatele bulıp şunıñ esen hajlandı, sönki, xalıq unı ydenen gerojı itep tanıj ham unda bedden milli azatlıqıvı esen bulqan kөрәştä kileşmäv ham jalqını ixtlar jəşə-gänlegen belä“.

Bik qıbıqı qıñna vaqıt esendä al'jans, Brazelia xedmätändär mas-sahınñ simpatiahı ham hejoven qadandı. Al'jans Brazelia xalqın imperializm ham Vargastın reaksiön xökymäte menen kөрәştä başlap jörönä.

1935-se jıldın 12-se iyyıldä Bra-zelia xökymäte al'janstı taralıv tu-

rahında dekret sıqardı. Faşist dek-tatorı Vargastın bıl dekrete Bra-zelia xalqınñ asıvın qavartı.

1935-se jıldın nojəvrendä Braze-liannıñ tenjaqında Rio Grande—de Nortilä ham Perkombukala Vargas xökymätenen provakatsiahı menen tıvqan, xedmätändärdän stexialı sıqırtıv buldı. Qıdıqalıs qanqı vavırıldı. Azatlıqtı jaqlavı 17 meñ keşe törmägä taşlandı. Ber nişä aj-dan huñ Prestes tē qulqı alındı.

Kommunistik internatsional baş-qarma komitetı aqzahnı, Brazelia xal-qınñ milli gerojı—Luis Karlos Prestesten isme vöta ildärgä bil-däle. Unı jaqlap fən ham iskuss-tvonıñ in jaqşı vākildäre, Jevropa ham Amerikanıñ revolytsion massa-hı sıqtı. Faşist dektatorı Vargastın Presteskä qarşı „armianan dizertler-lek itevdä“ jalqan qajep qudıqtıvı, 45 millionı Brazelia xalqınñ milli—azatlıq qudıqalısın vañtırıv esen kəräk ine.

Läkin faşist dektatorı bında la janlıstıylar. Ular xalıq qudıqalısın jemerä, Brazelianıñ revolytsion mas-sahınñ vozagı bulıp tanıloqan, jalqını kөрәşev—Luis Karlos Prestesten ixtıarın hındıra almañtar.

„Əder bul“ kino teatrındaqı jeteşhed-лектər turahında

Beddä, vöta jerdä balalarqa tulı xästär ham ular esen hər qajda xөрмät, ularqa uñnav, jırlav, kөлөv esen vöta şarttar tıvdırılqan. Sönki vöjek Stalin millionlaqan balalardı, pionerdardı qajnar hejöv menen hejä, ular turahında hər vaqıtta atalarsa qajqırta.

Ə vıñna Əfə qalahnı „Əder bul“ kino-teatrında eş vөtөnlä jkense tölä. Hyd unajında şunı la ajta-gä kəräk. „Əder bul“ kino-teatrı Əfөлägä vöta uqıvı balalar ham pionerdardıñ berden-ber kino-teatrı bulıp tora. Şunıñ esen ul hər kən jөdөrlögän balalar menen tulı bulä. Balalar jañ kartinalardı kětөp qar-sı alalar ham qarav esen aşıqalar. Läkin „Əder bul“ kino-teatrı admi-nistratsiahı bıl ydensälektärdä əle bulha añlamaj. Bında „balalarqa nisek bulha la jaraj“ tıgän qəmhed qaras jəşäj.

Seanostar bildälängän vaqıttarda başlanmajınsa huñlap başlanalar, (Fid-ka kartinahı). İşek tädärlär tulıñnısa tomalanmaj səvəplä jaqtı bulä ham oşo arqala kartina tonıq bulıp kyrenä. Lentalar əderlep tuqtap to-rovdar jış bulä. Bılar vөtähe la balalarqa nasar tē bir itälär ham ular-dı vıñan alıñlaştıralar.

„Əder bul“ kino-teatrında balalar-qa qarata əle bulha jəşəp kilgän qəmhed qarış kisekmähten vөtөrlөгä tejeş. Əfөнөң balalar tamaş-sıñ vıñnı vөtä nıqlıq menen talap itälär.

Sabir Kinjəkəjei.

Alma aqastarın talaf itälär

Qırmıñqalıs rajonı, Kaganovic ismendäge kolxozda ytkän jıldı 500 huñqa tешөрөлөp alma baqsahnı bul-dırılqajın. Läkin baqsahnı tärbiälə-mäv arqahında xäder bıl juqqa sıqtı. Xäder alma aqastarın ajrım ke-şelär taratıp alıp vөttelär. Kolxoz idarahı bıl baqsahnı torqodov tura-hında uñlap ta qaramaj. X. L.

Reraktor esen:

X. Dävletşin.

Өfө „Okt. natisk.“ tipografiahı.

Başglavlit väkilä № 2158

1937-se jyl

21 Maj

№ 50 (1097)

Ajqa 12 tarqyr
sıyqa. Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged:

LENINSE

„Ленинсе“—Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komiteti organı.

Redaksiya adresı: Öfö.
Volodarski № 2. Telefon
№ 95—04

Sojuz demokratiähın vödmatqa

Beädden ojoşmanıñ ojoştorov
prensipı bulıp demokratik sentralizm
toıa.

Kır millionlı aldınqı jastardı
yñ esenä alqan VLKSM ojoşmanıñ
nıñ ojoştorov eşendä, tik oşondaj
prensip qıña jetäkseläkkä ısanıñ
ıyñıra. Unıñ jastar massahı menän
ıyñıñ vädämlägen, dissiplinalıqın
tämin itä. Şuqa kırı lä ojoşmala
demokratik sentralizmı haqlav här
ber jetäksä, här ber konsomolestıñ
mädätdäs burıñı. Sänki sojuz eşen-
dä demokratiähın ad qıña vödölıñ
la ul—ojoşmanı jastar massahınan
ajırıvqa, jetäkseläkkä ısanıñ juqal-
tıvqa, hädämlälä ojoşmanı qaqsa-
tıvqa, unı politik ojoşma bulıvdan
tuqlatıvqa alıp barı.

Aşq ajtergä kerek, qajda demok-
ratik sentralizm haqlanıñ, unda
jetäkseläkkä bürokratizm häm kon-
selerselek tamır jaja. Tik jetäkseläk
ojoşmanıñ ıññıñ xoquqlı xızaları
menän ıyñıñ vädämlägen bulqanda
qıña, eşä kontrol' barlav sistematik
tormoşqa aşırılqanda qıña sojuz de-
mokratiähın tormoşqa aşırılıvı
mämkin. Lakin urındardan kilgän
xäwärdär qajıñ ber ojoşmalarda de-
mokratiähın haqlanıñıñ signal
birälär. Qırınqıñ rajonındaqı
kır kenä ojoşmalarda („Zarä“, „Qı-
dıq“, Kaganovic ismendäge kolxoz
tävgä komsomol ojoşmalarında)
xatla jıñıñstar da 3—4 aj bulıñna
ytkärelmäj. Bında qajıñ ber ojoşma-
larda 9 aj esendä komsomol ojoşto-
rovıñ 3 tarqır alınañır. Bıñıñ
läk rajonı Ajıt tulı bulmaqan urta
mädäwendäge komsomolestar yñdä-
renen jıñıñstarında direktordıñ ik
kitkes jetäşhedlätären asalar. Bıñ
VLKSM-dın rajon komitetına vädä-
rälär. Lakin rajkomol eşeläre ıñ
eşkä bik formal' qarajdar. „Ular vö-
tähe lä qajıñ“ tip komsomolestar-
dın tənqittären qıñalar.

Bıñlar qajıñ ber jenel aqıl jetäksä-
lär ulıñqansa qadıl kyrenış kenä
tygel. Ul äle bulha, komsomoldın
jetäkseläk organdarında bürokrati-
zmın tamır qıptarılmaqanlıqıñ,
komsomolestardın signaldın işe-
tergä telämävläkte, ulardın urıñlı
talaptarın yñvğa qarajqanda prikaz,
kamanda birevde artıq hanañan
keşelärdin bulıñın kyñhätä. Ular
janıñ hajlavdarqa äderlek unajı me-
nän komsomol ojoşmalarıñ aldında
bulqan janıñ talaptardıñ yñv esen
keräştä ojoştorov, tənqit häm yñ-
ara tənqitte kın jajelderev, ustav menän
bidälängän saralardıñ edmädä tormoş-
qa aşırıl, komitet sekretardar-
nıñ eşen barlavdä ojoştorov tura-
hında ıññıñ praktik eş alıp barıv
urıñna hamanda massahan ajırılqan
xäldä, konselärdä torop jetäkseläk
itevdären davam itterälär. Kyñpän
xökem itelgän ıñ eş praktikahın
hamanda davam itevnä qarış sı-
qatıñdä keräş asıñırqa tejeş.

Komsomol organdarın otcottarı
hä m ulardıñ hajlavdarqa bulqan
äderlekten varıñ beädden eşeväddä
demokratiähın tulıñıñsa tormoşqa
aşırıl vildähe äbında ytergä tejeş.
Bıñ äderlek eşe ojoşmanıñ
eşendä yñvleştä barlavdä kın jajel-
derev, jetäkseläk eşenä osoraqlı
kilip ingän janıñ talaptardıñ yñv
esen hälethäd bulqan jetäkselärdä
faş itev menän bildälängergä tejeş.

Öfölä 12 majda jage kross ytkärelde. Hyratıñ 500 metr distanslaqa jegeröv vaqtı. Unda
ip. Fedorovnıñ 1 metr 25 santimetr bejlekke lükereve. (Urzañın fotohı).

QARTLıQ ARQAHında XEDMÄTKÄ
JARAQHıñ BULOJAN KOLXOZSıLARdın
HÄM JANQıBDAQTARdın AQSALATA
NALOQTAR HÄM SBORDAR TYLÄVDÄN
AZAT ITEV TURAHında

SSR Sojuz Sovnarkomı häm VKP(b)
Yñäk Komiteti qararı

Qartlıq arqahında (60 jäs häm unan artıqıraq jästäge)
xedmätkä jaraqhıñ bulqan häm sem'jalarında xedmätkä ja-
raqıñ aqzalar bulmaqan kolxozsılardın häm janqıbdaqtarın
xızalıqtarın 1937 jıldın 1 iylenän aqsalata nalogtar häm
sbordar tylävdän tulıñıñsa azat itergä.

SSR Sojuz Finans Xalıq Komissariatına oşo l'gotanıñ
birevdän tärтіsen bildäläv tapşırıla.

SSR Sojuz Sovnarkomıñ predsedatele—V. MOLOTOF.
VKP(b) Yñäk Komitetiñ sekretarı—I. STALIN.

15 maj 1937 jıl.

V. L. RASTORGUEFT „POCUT BILDÄHE“
ORDENı MENÄN NAQRADLAV TURAHında

SSSR Yñäk Başqarma Komitetiñ qararı

SSSR Yñäk Başqarma Komiteti jeltı „Pocut bildähe“ ordenı menän
qarar itä: naqradlarqa.

Sovet planerizmiñ alqa jebärevdä
kyrenikle xedmätläre esen häm
planerda alıñqa osovda dur qada-
nıñtar esen—iptäş V. L. Rastorgu-

jeftı „Pocut bildähe“ ordenı menän
naqradlarqa.

SSSR YBK predsedatele—

M. Kalinin.

SSSR YBK sekretarı—I. Akulof.
Mäskäv, Kremil', 15 maj 1937 jıl.

Komsomoles iptäş V. L. Rastorgu-
jeftı OSOaviaxim tarafınan tärbiälän-
gän talantlı jäs pilot—pariteldär
itävänä inä. Ul 1910 jılda Soratov
qalahında, şofer sem'jahında tyv-
qan. 7 jıllıq mädäpte tamamlıqas
Viktor Rastorgueft 1928 jılda trakto-
rist bulıp, ä 1929 jıldan alıp 1931
jılqa tiklem şofer bulıp eşläj.

1931 jıldın avqust ajında ul Kok-
tebeldäge planer mädäpänä inä,
mädäpte ul instruktırlıq dәрәzähe
alıp juqar narıq menän tamamlaj.

Rastorgueft 1934 jılda 2 planerdan
torqan tävgä hava pojezıñnıñ Sora-
tov—Mäskäv arahındaqı osovonda
qatnaştı. 1935 jılda Rastorgueft ha-
vala 26 saqat 29 minut vaqtı osop
2 urıñlı planerda odaq osovdın
rekordın qujdı. 1936 jılda ul Ker-

cen proliñv aşa Koktebeldän Kras-
nodarqa tiklem 268 kilometr aralıq-
tı ytep odaq osovda hoqlanqıñ
kyñhätäkes birde. 1937 jıldın 5 ma-
jında Rastorgueft „GN—7“ planerı
menän 539 kilometr 623 metr ara-
lıqtı osop, 1935 jılda nemes plane-
rise El'tstern tarafınan ber urıñlı
planerda osov bulıñsa qujılqan
xalıq ara rekordıñ 35 kilometr
423 metrqa artıñır qaplanı. 12
majda Rastorgueft oşo uq planerı
menän 602 kilometr 225 metrqa
osto häm şunıñ menän yñnen
elekke qadınışın taqı la jaqırtıñ

OSOaviaxim Yñäk soveti kyrenikle
xedmätläre esen Rastorgueftkä
1937 jılda sovet planerizmiñ
masterı ismen birde.

„Betä keşelekten pro-
gressiv—ujlavıñ ıñ-
nıñ hedden menän“

„Komsomol'skaja pravda“nıñ 16-
sı majda sıqqan hanında, Sovet
jadıvsıñlar Sojuzıñnıñ sit il komi-
siahı, Bejek proletar revolytsiähın
20 jıllıqına „Sovettar Sojuzı tura-
hında, donja jadıvsıñlar“ kitäñ
äderläj, tip xäwä itkän mädälä vā-
ñılqajıñ. Sit ildärdin 30 ere jadıv-
sıñlar, ıñ kitap esen, yñdärenen
mädälä häm tärkilävdären jebärdä-
lär ä inde.

Amerikanıñ tanılqan jadıvsıñıñ
Epton Sinkler, ıñ kitap esen, yñ-
nen foto kartockahın, tärzämäi xälen,
osolar menän bergä yk tyvädäge
täbrikläv hyddären jebärdä.

„Min hunqı 20 jıl esendä Sovet-
tar Sojuzındaqı eşen varıñın in
xästärle iqtıñar menän kyñdättem.
Min, äle keşelek tarixında ber va-
qıtla la-xalıq massahın bında
dur kul'tura, politik häm ekonomik
progreskä ireşkändäre juq ine tip
rähpläjem. Betä keşelekten progres-
siv—ujlavıñ ıñnıñ hedden menän“.

Qajnar sälam menän

EPTON SINKLER.

Belgia sotsialistik studenttar
Sjezı

Brysseldä Belgiän. sotsialistik
studenttarıñnıñ sjezı bulıp ytte.
Sjezda doklad jahavıñ Lesne politik
keräştä, huqıqqa häm faşizmqa qar-
ış keräştä studenttar qatnaşın
ähmiäten ajırıvıñ kyñhätäp ytte.

Kommunist delegat Dispi sjezıñ
kommunisttarpartiahı ismendän qot-
lanı. Qabul itelgän rezolytsiähında
sjezıñ trotskisıñlarqa qarata haq bulı-
qa saqırıp, eşelär sıñıñna mörä-
zäqät itä; trotskisıñlardın faşizm in-
terestäre esen azatlıq frontın tar-
qatırqa mataşıvdarın häm Belgiälä
lä trotskisıñlar gıñler agentlarıñ
bulıvdarın kyñhätä.

Rezolytsiähın adaqında ispan xalı-
qına bulıñlıq esen ikelätä artıñır-
qa saqırıla. (TASS).

ALDYNQYLYQ XALIUL LIN BRIGADAHYND

Tujmaz rajony Qandra MTS-nda 8 qatyn-qyrd brigadalyk eselaj, bylar-dy 4-he komsomol brigadalyk. Kom-somolestar eslagan brigadalar MTS-ta in aldynqylar bulyp itaplanalar.

Buna iptas Xaliullin brigadalyk. Ular 14-se majda STZ traktor me-nan jomosaq herovga ajlanderanda 221 ga jer herop, MTS-ta berense urynd aldylar. Iptas Qasidullin bri-gadalykda qy traktoristkalar berense jyl qy traktorda eslavdarena qa-ramastan qajet dur es elgelare kyr-hattelar. Ular 14-se majda 176 ga jer herdeler. Sulaj uq 10-sy qatyn-qyrd komsomol brigadalyk la byl bri-gadalarqa ejara ham namylyk es hedemtalaren kyrhattelar.

Iptas Xaliullin, Qasidullin, Asy-gerejeter sulaj uq yd brigadalar-nda komsomol gruppalarany jetak-selare la. Brigadalar da xader propa-ganda estare jajelderde. Iptas Sta-linden fevral plenumda hejlagan tarixi dokladyn ejrenev traktoristka-larda ajrysa rux, dart tyvdyr.

Yd normalaryn 150—200 protsent-qa ytavse Borhanova Gelsem ham Islamqulova Jbandar komsomol sa-fyna indelar. Ham ular yd belemde-ren taqy la kytarev oktenda tyrysyp eslavjastaren ajttelar.

Bylar ale tik tavge adymdar qy-na. Traktoristkalaryn belem kimeldaren kytarev esen bedden sydamly, ny-qysmal ham taqy la kyp ester ta-lap itela. Bylar VLKSM rajon komi-tesy ham MTS jetakselarenen trak-tor brigadalarnda politik-tarbiy ni-revda komsomol komitetya jayqndan torop jarjam itkenda genay syn maq-nahe menen tormosqa atqaryn da be-rence adymdard atlaqan bulrvad.

MTS komsomol komitety sekretary Ojimajyi.

UNYSTAR KYLAGƏHE ABTYNDA

Tatesle rajony „Janb tormos“ kol-xoz komissomol ojomahy ytkan jyl-qa tiklem jaqsy qy-na eslap kilevse ojomalardy berehe bulyp hanala ine. Ə, bylyl betenlaj kirehensə. Komsoorgtyn unystar menen tyrys-lanyv, unystar dy kylagəle jaqtaryn kyrege telaməve arqahnda ojomə nasar xaldə qaldə.

Bnda 4 ajdan birle politik uqyv-dar ylkərelgəne juq. Xatta komso-molestar gazeta aldymajdar. Sojuz-dan tyş jəstər arahnda aget-mas-sovyj es alyp varylmaj. Ularqa ile-vedden in gyvəl dokumenty Stalin-sel Konstitutsia təşəndərməj. Kom-somol ojomahy dy jəstər arahnda es alyp varmaynan doşman qaldyq-

tarə fajdalanalar. Kulak malaj, kol-xoz milken ydləsterevse, esep tar-qaləvsy ham komsomol safynan qy-vylyqan Sahianof Malik jəstər ara-hnda kontrrevolytsion lyddər tara-ta. Stalinsel Konstitutsiay nodop anlata. Oşolaj bulvqa qaramastan, komsomorg, komsomolestar da byqa his iqtibər itməjdər. Politik qəmhedlek kyrhattelar. Bylar bəthə-lə VLKSM-dy Tatesle rajon komi-tesy la nildəle. Sulaj bulha la raj-komol esşeləre ale tyrys jəşəjdər. Byl avylda qy jəstər arahnda aget-massovyj esle tejeşle julqa haləv sarahyn kyməjdər.

Sadrtdinof.

Səlimof uqyjda, jalda itə belə

Səlimof Maqar urta məktəbenen VIII-se klasnda uqyj. Ul hər kən ydenen aldına janb burys—dərestə otlicnoqa uqyvdy quja. Şuqa kyre-lə ul ydenen hər ber minutun juqar-ny naryqlaj. Hər ber minut nyqysyp uqyv ham kyrele kul'turaly jal itev-gə dərəş itəplənelgən. Səlimof bi-relgən eşte dur tydemlek menən ytarğa tyryşə. Matimatika, fizika, əsə ham rus tele, tarix, ximya, geog-rafia fəndəren ul tik otlicnoqa qy-na uqyj.

Dərestən elgəşə almayv uqyvdy-

lar hər vaqət ta jərdəmqə Səlimofqa kiləlar. Ul aydenə jərdə horap ki-levsələrde in jaqyn duşlyq mənəşə-bəte menən qarşylaj. Həm ularqa jəntekləp əjrətə.

Komsomoles Səlimof jəməqət eşendə la aktiv qatnaşə. Ul pioner vozatyly bulyp esləj. Uny otredən-da tərtyphedlek kyrhattəvse ham nasar otmetka aləvsy ber genə pio-ner da juq.

Səlimof uqyv jyl ədaqlayn, bəthə predmidtərdən da otlicno elgəşev menən kilə.

Şirəqəlin.

Əjrənəbed

Bajmaq rajony berense Otqol tuly bulmaq urta məktəp ergəhendə Stalinsel Konstitutsiay əjrənəv ty-nərgə ojomoroldo. Tynərkə menən propagandist iptas Xəjbullin jətkse-lek itə. Uqyvdy zarətiyə bik qydyqhylyp jərejəder. Zarətiyə kyr-

şə avyly uqylyvsylar, kolxoz aktive-lə ilyqyryla. Konstitutsiay əjrənəv menən bergə Stalin ham Zdanof iptastərdən VKP(b) Ydək Komitety plenumda hejlagan dokladtar la əjrənəle.

R. Şəripova.

Əfəlagə jədyv maşinaların tədə-tev masterskojnyy staxanoysy by Levin Z.

Ul ajlyq esləp syqaryv planyn 197 pr-qa ytəj. (Urazvaxtin fotohy).

Bulr əle, bulr...?

VLKSM aqzalaryn dəjəm jyllyk-sy komsomolestardə politik tərbiy-ləv məktəbe bulvly turahnda hej-ləp torah la juq. Tik byl eş Ma-qar urta məktəbe ergəhendə VLKSM komitety sekretary tarafynan qy-na oşolaj bahalanylmaj. Bnda 9 aj vaqət esendə ni varhy 2 tapqr jyllyk buldy. Byl jyllykstar da nisek jette oşolaj, əderlekhyd ytkərelde. Komsomolestar komitet sekretarynan „nina jyllyk bulmaj“, tip horahalar, ul „bulr əle, bulr...“ tip kenə javap vira. Komitet komsomolestardə nisek uqyvly menən bətenlaj qydyq-hynmaj. Jyllyksta uqyvdy dy var-vy turahnda ber genə məsələ la tikşerelgəne juq.

Bna xəder hynavdar başlana, lə-kin ojomə byn ber nindəj əderlek hej qarşylaj.

X. Şirəqəlin.

V. I. LENINDEN YDƏK MUZEJENƏN

Proletar revolytsiayn bejek dahyly

(Davam. Baş „Leninse“ gazetahyn ytkan handarında).

Vladimir Il'ic Rossialaqy revolyt-sion qudqalyşyn jəjeleven ham ybe-ven dur iqtibarmenən kydtəken. Byl turala sit il matbuqattarnda başly-qan xəbərdərdə uqyqan, ular dy Ros-sialaqy iptəstərenen alqan xattar menən saqyştyrqan. Muzejden vet-rinahnda qujlyqan materialdar Vla-dimir Il'ic tən turan-tura Rossialaqy revolytsia menən jətkəselek iteven asyq rəvəstə itəbatlajdar.

Vladimir Il'ic Rossianan alqan xattarına vaqylynda, his kisekterməj javap vira kilgən. Byl xattarnda ul revolytsia osoronda partianyn burys-tary niden qibaret bulvqa tejeşle-gen kyrhattəken. Ul Rossialaqy partia ojomalarnya bəgən, irtəgə, berehe kəngə nəmə eslərgə kərəkəlektə an-latqan. Vladimir Il'ic tege jakı byl eşte eslərgə kərəkəlektə kyrhattəken ham oşonon hədəmtəhendə Rossia-laqy bol'seviktərdə revolytsia menən jətkəselek itevgə əjrətkən.

Revolysia başlanv menən prole-tariat ham uny partiahy aldına janb burystar bəbalar. Lenin qorally vosstanie ojomorov vaqy jette, uny hər jaqlap əderlərgə kərək, tip əjrətə. Qilmi kommunizm nigeđen ha-ləvsy, proletariaty bejek julnəşs-lar Karl Marks ham Fredrix Enql'es-ten vosstanie—ul iskusstvo tip əj-rətkən təqliməttəren taqyla ber nise tapqrlyar uqyqan ham uny jany şartlarda nisek qullanvqa əjrətkən. Bejek Lenin: „Tik qorallanqan xalyq qy-na xalyqqa byn azalyq alyp ni-revda terək bulasaq“ tip kyrhattəken. (Lenin, tom VII, 80-se bit). Lenin proletariat massahyn grazdandar hu-qyşyn iskusstvoyna eşə bulvqa saqyryqan. Ul Marks, Enql'esten vos-stanie turahnda jadqan əbərdəren uqyqan. Xərbə temala, bigerək tə barrikada huqyştyryn ojomorov tura-lynda qy kitaptardə nyqysly uqyp syqqan. Pariz kommunardaryn

barrikada huqyştyr təzribələren əj-rəngən.

Lenin rus proletariaty nən samoder-zavieqə qarşy kərəşen davam itte-rev esən sit ildən qoraldar hatyp alyp jəvərgən. Rossialaqy bol'sevik-tərgə jərdəmqə sit ildə jəşəvse qaj-ly ber bol'seviktərdə jəvərgən „Bra-ninos Patjomkin“ krejsernda mat-rostar baş kytərev xəbəren işetev menən ularqa jərdəmqə ham jətkə-selek itevgə M. I. Vasiljev—Juzan iptəste Cerno-mor flotna qajtarqan.

Muzejda „V perjod“ gazetahyn ber nise handar qujlyqan. Byl ga-zetlarda Vladimir Il'ic partia ojomalarnya revolytsia menən jətkəse-lek itevda eş programmahy bulyp torovsy məqalələre bəbalyqan. Byl mə-qalələrendə Vladimir Il'ic revolytsia-ny xarakter, uny nətərgə kəstəre, kərəş metodtar, proletariat parti-ny revolytsia vaqylynda taktikalə niden qibaret bulvqa tejeşlegen anlata. Ul, byl məqalələrendə burzuaz denokratik revolytsiyanan sotsialistik revolytsia qyşevde ham uqə əder-leklye alyp varvdy asyq rəvəstə an-lata. Ajrymsa bnda Vladimir Il'ic tən byl vaqylyta revolytsiay jəjelderep jəvərevda totqar jəhavsy minseviktərdə, Trotskide faş itevse material-dar urynlaştırylqan. Lenin ular dy eşə slynsy arahyna inep ojalaqan burzuaz jalylyar tip kyrhətə. Ul Ros-sialaqy revolytsiay naryqlamavsy II internatsional jətkəselərenə qarşy qyrgə kərəş alyp varqan.

Vladimir Il'ic revolytsion xə-rəktə jəstər massahyn tartvqa aj-

ryvsa dur iqtibar birgən. Ul byl vaqy-ta: „Rossiala xalyq bik kyp, tik ki-nerək ham qylyvraq, qylyvraq ham kinerək, taqy la ber tapqr kinerək ham taqy la ber tapqr qylyvraq jəstərdə vtrəvajt itərgə, ular dan qurşymaq kərək“ tip jada (Lenin, tom VII, 102 bit).

9-sy qynvar vaqylyhynan hun Ros-siayn bəthə qalalarnda la revolyt-sion qudqalyş kin rəvəstə jəjələ. Şul uq vaqylyta avyldarda krəstian massalar la sarizmqə qarşy kərəş-kə bəbalar. Bna muzejda revolyt-siayn jəjeleve turahnda diagramma. Byl diagramma Rossiala revolytsion qudqalyş nindəj qydyv adym menən jəjəlgənən asyq rəvəstə kyrhətep tora.

Muzejda bulvysylar dy ajryvsa parti-ny III sjezy materialdar ham uny syqaryqan qarardə qydyv qylyndy. Sənkı byl sjezd jany şartlar esendə partia ojomalarnya revolytsia menən jətkəselek itevda jany arentatsia birevse sjezd ine. Vla-dimir Il'ic partianyn III sjezyn sa-qyryv eşə menən jətkəselek itken. Byl vaqylyta Ydək Komitetia ultyrv-sy minseviktə sjezdy saqyryvdy nisek-lə bulhala kisekterergə tyryşqandar. Ləkin uryn da qy partia ojomalary Lenin dy fikerə nulyly menən qu-şylqandar. Ydək muzejda partianyn III sjezyn saqyryv esən kərəstə nin-dəj avyrtartqalaştar bulqanyn kyr-hətevse bik kyp rəsmi materialdar var.

Sjezd bol'seviktətdə ojomorov, uryn-da qy partia ojomalarnya vojevoj eş programmalar hydyrqa tejeş ine.

Lenin byl sjezdy vojevoj sjezd tline. 1905-se jyl dy aprələndə London qalalynda partianyn III sjezy asy-lqan. Byl sjezda tik bol'seviktə genə qatnaşqandar. Şuqa kyre la bedden hejəklə partianyn tarixendə byl sjezd bol'seviktə sjezy tip atala. Minseviktə sjezda qatnaşmaqandar, sənki ular sjezqa qarşy Zenivala konferensia ytkərgəndə. Partianyn III sjezyn təsdiq itken qarardə bəthə la bol'sevistik, Leninsel qarardə bulalar. Sjezd bol'sevistik partia ojomalarnya revolytsia menən jətkəselek itevda konkret eş plan hyda. Sjezdan hun uryn da qy partia ojomalary byl qarar-dar nigeđenə ydlərenen eştəren jə-jeldərgəndə. V. I. Leninden ydək mu-zejndə 1905-se jyl da bol'seviktə partia hyby revolytsia vaqylynda massa me-nən jətkəselek iteven kyrhətep to-rovsy bik kyp materialdar var. Bndə elek Lugan zavodə eşsehe, xə-der bejek Sovettar ilenən berense marşaly Klim Jefrimovic Voroşilof-ty, Lugan zavodə eşşeləren qoral menən təmin iteven, ular dy ojomor-ov esən kərəşen kyrhətevse hyrat qujlyqan. Bnda bedden partianyn dy, başqa qart bol'seviktərenen nin-dəj avyrtartqalaştar esendə bulmahyn dur eş başqarqanyn kyrhətep torov-sy materialdar qujlyqan. Ajrymsa iptas Stalinden Zakafkazia proletar ham xədmətsən massalar menən jətkəselek iteven kyrhətevse kyp-handa materialdar, fotografialar uryn-laştırylqandar.

S. Latəjp.

(hudymy var).

Rajkomoloqa „alb“ toroqan ber ojoşma turahında

Өfölägä metallistlar arilelende jöddän artıq jäs jegerlar, qıddar eşläj. Ular arahında talantlı jırsılar, bejerseler, sähne hejerseler, huqıq beleme menän qıdıqhınlıysılar ad tygel. Pervosına Anna 1936-sy jıldın dekabrınan birle qıllı orkestor tıqaräge ojoştorov eşe menän komsomol ojoşmahın „qomasavla“. Lakin komsomol ojoşmahı Annanın matur initsiativahın iqtıbarhıd qaldıra. Sleznoı, Kalabanofıtar xarı maktaptargä kitergä teläjdär. Ular bıl turala komsomol ojoşmahına qariza nırlär. Lakin ularhın qarizahı la his ber iqtıbarhıd qaldırıla. Armanan qajıqan Kurtajıf yd initsiativahı menän PVXO tıqaräge ojoşıra. Tıqaräk 5 kengä ber tapqır zanetiellen ytkärä kilä. Tıqaräkkä jastär genä tygel, xatta Vasilıef kevek qart eşseler dā jöröjdär.

Qıdıqahı arteldägä jastärde eşkä, yd izadtarın ybtärevgä, kul'turanı ydlästerevgä tinheđ därt häm teläk bar. Lakin jastär massalıyan ajırılqan bındaqı komsomol ojoşmahı häm unı komsorgı jastärden ajırılqan xaldä jäsär kilä. Ul jastärde dulqınlıdıra torqan masälälärde kytärp ala belmäj. Jastär massahın ojoştorov turahında ber nāmā lā eşlämāj. Şuqa kyre lā jastär arahındaqı kul'tura—masovıj eş yd aqısqı menän bara. Dä rät metallistlar arilelende ydenen klubbı juq. Lakin unı urınnā matur qınnā itep jıhazlandırılqan qıdı mejesä häm ädäbiätkä vaj bulqan kätörxanahı bar. Bıl kul'tura vajlıqtar menän fajdalanıv turahında beräv dā qajıqtımaı. Hädemtälä jastärden bık ad qınnā öleşä qıdı jastärde häm kätörxanaqı jöröjdär. Jastärden jal vaqtıtarın ojoştorov

eşä taqı la nasarıraq tora. Kyp vaqıtarıdā jal kändäre ojoştorolmağan häm kynelheđ bulıp ytälär.

Arteldä bötähe 10 komsomoles bar. Lakin ojoşmahın eşe qadätian tısqı nasar tora. Fevral' ajınan birle politik uqıvdar ytkärgäne juq. Xatta komsomolestar yddärenen propagandistarı da belmäjdär. Komsomolestar häm jastär arahında Stalinseı Konstitutsianı ejrānev eşe ojoştorolmağan. Qajber komsomolestar Konstitutsia menän tanısqı tygeldär. Bınnā komsomoles Qutuşof. Ul Konstitutsianı ber genä statjahın da belmäj. Komsomoles Nikulin „min Konstitutsianı uqıqajınım da, lakin xäteremdä nıqlap qalmağan“ tı.

Bıl faktıtar VLKSM-dın Kirof rajkomınnı komsomolestar ad bulqan häm „alb“ torqan ojoşmalar ejtönän jetäkselik itmäven ul, ojoşmalarhın eşe menän qıdıqhınamavın asıq kyrtä.

Rajkom eşsäläre qaqıdlä rāvesendä komsomolestar ad bulqan ojoşmalarqı, „alb“ torqan ojoşmalarıdā bık hiräk bulalar. Bulqanda la, eş menän tanısqılar dā qajıtp kılälär. Ə, ojoşmalarqı xäl hamān da ydgäreşheđ qala. Bıl ojoşmala 1936-sy jıldan birle rajkomoldın tik ber genä eşsehe bulqan. Unı eş stele turahında komsorg bınnā nāmā tı: „Ber vaqtı beđgä iptäş Safin kilep sıqtı. Ul jul unajında ingənaxırb. Inde lā „heddä kem komsorg“—hä m „kisekmäştän qajıtan hajlav ytkärer gä kəräk“ tıne lā sıqırb kılte. Min oşonan birle rajkomoldın ber genä eşsehe dā kyrgänem juq“— tı.

Bıldäle bınnā jetäkseliktän nāmā gä kəräge bar. Hä m ul nāmā gä genä xedmet itä huq? Sadıjqıf.

Ispanialaqlı frontlarda

Biskajja frontında 17 maj kende respublikasılardıñ qäskärdäre aviatsia jırdamı menän doşmandıñ mehim pozitsialarına ataka juhānlı. Feınäselär dur juqaltıvdırqı osorānlı.

Baskılar xökymäteneñ belderevenä qaraqanda, respublikasılardıñ pexotahı kesle kontratakānan huñ Bil'baolı kensıqıştan kile torqan juldı qamağan Biskarga tavın taqı yd qılınā aldı.

Doşmandıñ Bil'baonan tönjaqtıqlı Mungiaqlı nara torqan jul ergähenä kysergä ıntılıvı unıshıd sıqtı.

16 maj kende Bil'baola tulı tınlısqı xökem hördä. Respublikasılardıñ zenit artilleriahınnı utı menän doşman samolıottarı qıvıldı.

Feınäselärdän 2 samolıotı—berlehe Nafarrate ergähendä, ikensehe Vitorealaqlı aerodrom ergähendä värep tüşerıldı.

Santander frontında Espinosa de Brisia rajonında feınäselärdän atakahı ular eşen dur juqaltıvdır menän kire qaqıldı.

Asturia frontında respublikasılär feınäselärdän Eskamplero rajonında alıp barqan hezymdären kire qaqıtlar.

Leon rajonında respublikasılär 10 kilometr alqa kittelär hä m xädergä kende Lil'o hä m Una avıldarınan albı tygel jerdä toralar. Feınäselär yddärenen juqaltıqan pozitsiaların kire qajıtarıv eşen ber nısqı ataka juhānlı, lakin kire sigenergä mēzayır buldılar.

16 maj kende ydäk frontıñ bötä ucastkalarında artilleria hä m mıltıq atısqı davam itte. Bıl atıqtar respublikasılardıñ qäskärdärenä zarar kılterä almanılar. Feınäselär lagerındaqı haldattardıñ kybehe respublikasılär jaqlına sıqılar.

Ispaniala jıñ xökymät tedeldä

Pariz, 18. Largo Kabal'jero Ispaniannı jıñ xökymäten tedevdän baş tartqan. Largo Kabal'jeronıñ jıñ xökymät tedevgä ıntılıqtar nısqıhıd sıqqandan huñ prezident Asan'ja 16 maj kende kis menän partialardıñ liderdären taqı yd jınnā saqıraqı. Unıñ jınnā Prieto, Xiral', Negrin, Lemoneda, Xoze, Kemades, Martines Barrio kılğändär.

Cavas agentstvohı, Ispaniannı jıñ xökymäten tedev eşe Xuan Negringä (sotsialist) tapşırıldı, tip xäwər itä. Negrin Largo Kabal'jero xökymäte vaqtında finans eştäre ministrı postında torqan.

Cavas agentstvohı Valensianan, kisä Negrin tyvāndägä sostavta Ispania xökymäten tedev, tip xäwər itä. Prem'jer ministr hä m şulaj uq finans eştäre hä m xalıq xuzalıq ministrı, Negrin (sotsialist, elekke kabinetta finans eştäre ministrı).

Tısqı eştär ministrı Xiral' („respublikan bul“ partıannı aqzalı, elekke kabinetta portfelheđ ministr).

Ovorona eştäre ministrı Prieto (sotsialist, elekke kabinetta dınged ilotı hä m aviatsia ministrı).

Eske eştär ministrı Sugasagonta (sotsialist).

Justitsia ministrı Iruxo (baskı natsionalise, elekke kabinetta portfelheđ ministr).

Jer eştäre ministrı Ribe (kommunist, elekke kabinetta la şul uq postta ine).

Iztimaqlı eştär hä m väjlāneş juldarı ministrı Rios („respublikan sojuz“ aqzalı, elekke kabinetta väjlāneş juldarı ministrı).

Sotsial tāmınat eştäre ministrı Ajguade („Katalonianıñ bul“ partıannı aqzalı, elekke kabinetta portfelheđ ministr).

Faşizm—jastärden ylem doşmanı

Bınnā ber nısqı aj elek gitler, german jastären (24 jäske tiklem) vaxsılarsä ekspluatatsialıqı iltkän it kıltes zakon sıqardı. Formal' jaqtan „mēzayır professional“ belem värev turahındaqı zakon projektı“ tip isemlāngän bıl zakon, asılda eşse jastärde kapitalistlarqı kontrol'heđ ekspluatatsiaqı värevde anıqlaj. Gitler zakonnıñ jekmätkehe tyvāndägelärgä qajıtp qala: 24 jäske tiklem bulqan bötä jäs eşseler, ular nınnāj genä eştäre şeqellänhelär dā, ejrānssek itep iqlan itelälär. Bıllardā kilep sıqı torqan eşten nāmā gä alıp narıvın, faşist jastäre ojoşmahınnıñ räsmi organı bulqan „Jas Germania“ gazetahınnı „anlatıvınnā“ belergä mēnikin. „Ejrānevselektän jıñ şarttarın inderev,—tıp jađa gazeta,—berense nāvāıtta şunı anlatı, bınnājäs eşse eşlägän eşe eşen eş xaqı alımaı, ə välkı ejrāneve eşen posovıa qınnā ala“.

Şulaj itep zakondıñ mēqnähe asıq: eşse jastärden gitlerselär tarafınnā bıllaj dā kılēlgälāngän eş xaqıtarı tartıp alınnā, unıñ urınnā kapitalistıñ kēbāhenä jıñ himed kılēk juqtarı—tanısqı halınnā.

Bıl zakondıñ avıl xuzalıqında qullanılqan tärıvälären itkē alqanda mäs'älä taqı la asıqlana tüşsäk. Unda, bötähe lā bıldäle bulqan xedmätten tyvān kul'turala bulıvına qarāmtān, jäs batrak ejrānssek bulıp ike jıl eşlärgä („jer hōrōv texnikahın ydlästeregä“), ə bınnā huñ taqı la ike jıl „jırdamsı eşse“ bulıp eşlärgä tejes. Faşistlar zakonı buınsa jıl eşse tik 4 jıldan (universitet kursınnā) huñ qınnā tulı qımmätle rabotnik bula ala.

Ə jastärden, vägeräk tē promıjslennostıq ejrānssektärdän xäldäre

vınnıñ dā siktän tısqı avır

Gitler vısqı atıqlıqan kēndärdä, kıl vāqıttälär värevgä harānlānmaqajıñ. Şul itäptän ul, ejrānssektärgä qıdıqartılqan eş kēnē, 2 säqätlek tēşkä aş pererıjıv, tylävheđ jal jortıtarı, hä m in mēhime maktär värevse bötä jastär eşen—eş vāqıdā itkājne. Faşistik rızem, 4 jıl buınnā bıñ vāqıttälärdän värehen dā ytāmāne. Bıl qınnā la tygel, faşizm ejrānssektärdän yddärenen xäldären jaqsırtıv eşen kērāsergä bulqan xöquqtarın dā tartıp aldı.

Xäder faşistlar „maktär värevse, bötä uqıvıslar dā eş ala almasıqların“ asıqtan-asıq tanıp, „bötä qalqıandarıñ“ avılqı kulaktarqı batraklıqqa jevārer gä, ə yd teläktäre menän kitergä telāmāvselärdä reprıssıaqı tartıtrıqı buldılar. Faşistik matıvıqt ejrānssektärdän yd teläktären qānāqıllānderevgä qarşı sıqırb qurqıtv menän bıllaj tı: Ejrānssek nāmā telaj, bıl mēhim tygel. Ul dävlat eşenā nısek fajdalanılasıq, şunā sıqırb eşlärgä kəräk“.

Häm bıñ, „Dävlat eşenā fajdalanıv“ ike hıddıq buınsa: ber jaqtan proıvıdvıstıvıla ejrānssektärdä ekspluatatsialıvı kēsājte v, ikensenā—predprıatıelärdän qapqıtarı artında qalıvıslardı—kulaktarqı hä m pomeşıktärgä batraklıqqa värev julı menän bara. Eş, kyp kēnē predprıatıelärdä ejrānssektärdän tävlekkä 14 är säqät eşlärgä mēzayır bulıvdarına tiklem värbıp jeta. Başta faşistlar qajıbbır urındardā (demagogik mēqsättärdä) ejrānssektär eşen 2 säqätlik tēşkä aş pererıv indergäjnälär, ođaqılamajınsa bıñ värevde, sēnkı, ejrānssektärdä, tulı tylānmāj torqan eşseler itep kēnē fajdalanqan xuzalar bıñ „mıllı xuzalıqqa“ zararlı itep tapıtlar, ə

faşist cınovniktar bıñ menän kileşergä asıqtılar. Bınnā arı kyptän tygel Baden promıjslennıktä ejrānssektärdän eş kēndärenen qıdıqalıqtar menän qānāqıllānmävārdän ejtılälär. Baden vaqı promıjslennıktärenen kontrol' bjurohı otcotında ejtılälä:

„Beđ äle ejrānssektärdän eş kēndäre menän qānāqıtt tygel. Ular äderlek hä m eş urınnı jılvıqıasıktän tısqı kyp vaqtı arām itälär. Bıñ eşkä tiklem hä m eşten huñ eşlärgä kəräk“.

Ejrānssektärdän, siktän tısqı nıq ođajıtlıqan eş kēndäre fabrik hä m zavodlardā växethedlektän qajıtt nıq artıvına alıp bara. Faşistik jastärden „Jas Germania“ tıgän gazeti växethedlektän it kıltes nıq ybēven xäwər itä. Bıl gazetahın xäwər itevēnā qaraqanda, växethedlektärdän hanı 1932-se jılqı saqıştırtılqanda Tyringia hä m Badenda 100 protsentqı, ə bıñ pravensıannıñ qajber ölkälärendä 300 protsentqı tiklem ybēkän.

Zavodta växethedlektär bulıv turahında värev rabotnıtsa bıllaj hōjlaj:

„Ber vaqtı beđden sexta jäs kēnē qıddar menän värev adnā esendä 3 tapqır växethedlek vaqıqtıları buldı. Ularhın värehenēn qılı, ə qalqıan ikehenen värmāqtarı ödöldä. Beđden zavodta hār jıl hajıñ bınnāj växethedlektärdän hanı artı bara. Eşseler arahında dur qānāqıllānmävselek xökem hōrā. Huñqı vaqıqı bulqan vaqtta eşseler, xedmät qurqınnıshıdlıq qaqıdlären ytmävse qajepıelärdä tabıvıd talap itep, värev nısqı eştär bınnā eşlämāj torıdolar. Dıreksia əlıttı qajepıe qıddardıñ yddärenā avıdardı. Faşistlardıñ şınnıñ qādanqan Sovet (fa-

şistik proısojuz) dıreksıannı jaqlanı hä m qaza kyrevse qıddarqı, kıstären artıq huñ jörērgä jaramaj, tıne“.

Eş kēnen ođajıtv, xedmät intıfıkatsıahın kēsājte v, taqı la jastärden eş xaqıtarın hār vaqtı tyvānjāte v, hä m bötä eşse jastärenā lā tulı eş kēnē eşen värev tıq... ejrānsseklek posovıahı värev buınsa indärelgän zakon menän tulıtrıla. Faşizmı jastärde bıñ zakonqı alıp kilevde, ularhın eş xaqıtarın sıstematık tyvānjāte vden başlanı. Germanıala, faşizm xökemselek itev jıllarında eşse jastärden xedmät xaqıtarı 2-3 tapqır tyvānjāgän. Zavod maktäven värev sıqqan hä m xäder kvalıfıkatstäl eşse bulıp itäplāngän jäs eşse metallıst, adnāqı 20 mark ala, bıñ faşistlardıñ german eşsäläre eşen eştär sıqırtılqan asıq minimumdān dā tyvān tıgän hyđ. Ejrānssektän kēmeräk eş xaqı alıvı taqı la asıq inde.

Mäbälän, Berlin polıgrafıa promıjslennısnıñ ejrānevsehe, 1931-se jıl dā tēvgä jıldı 5,85 marka alqan. Xäder bınnāj ejrānssek värev tıq 4,80 marka qınnā ala. 1931-se jıl dā ejrānssek 4-se jıl ejrānevendä 23,40 marka alqan, xäder bınnāj ejrānssek värev tıq 16,80 marka qınnā ala. Oberbrokalaqlı Vıskoz fabrıgında jäs rabotnıtsalardıñ adnālıq eş xaqıtarı 12 markaqı tiklem kēmetelgän.

Xäder faşistlar german jastärenen ekonomık xäldärenā jıñ udar äderlājdar. Tege, yddäre tarafınnā jäs eşseler eşen qıjılqan bık keskenä ejrānevselekdän eş xaqı dā, „tärıvälēv posovıahı“ menän alıstıtrıqı. İkense tērlä ejtkändä, bıñ in huñqı siktäge minimumqı tiklem jetkerergä ulıjıdar.

Varıar faşizm ideve abında jäsä gän Germanıa xedmätän jastärenen şatlıqıñ tormoştarı hä m taqı la şatlıqıñıñ, qurqınnısqı perıspıktelärlä bınnā oşolaj.

„Nikolaj Aleksandrovic Šors“

SSSR Obozrona parkomatyňň döwlet xarbi izdatelstwowy „Ukraina Capajny“ Nikolaj Aleksandrovic Šorstyň biografiäniň wabäp syqardı.

Šorstyň biografiäniň qadri hem jänle teldä jadylyqan. Kitaptyň awtory M. Ertix, J. Gerasimof iptäşter döşman eñtenen jenevde gyzal ojoştorys Şorsty jaqşy itep kyrhata alqandar.

Kitapta iptäş Šorsty xarakterlaj torqan kyp kenä material, iştälek dokumentlar urynlaştırylyqan. Kitapty uqyp syqyp menen kyd aldyna qurqydy belmagan geroj, Lenin—Stalin partiäni eñe esen fidaker birelgän Šors kilep waba. wnda Šorstyň mäs'eläne hər waqt ta Leninsel bol'sewiktärsä xel iteven kyrhätken kyp kenä olgö, faktlar kilterelä. Uñy gerojlyqynda jahalmalyq, maqtanlyw esen genä eslängän eş juq. Uñy weta eñe revolysia interesyna wujhon-dorolqan.

Mihäl esen nemes haldattar me-nen tıwqanlaşy epizodny alajyq. Byl 24 jashlek Šorstyň obstanovkany bik jaqşy bahalaj belewen kyrhata, V. I. Leninden jawap telegramma-hynda ul xuplav hem artaban direk-tıwa ala.

Petljura, 1919-sy jylдың martında Taraşan Baguna hem başqa Qydyl qadaqlarqa „jorttaryna qajtyrqa“ sa-qyryp möräzäqat itä. Byl, provakat-sion saqyryw polkta tik kolkö genä tıwıra. Lakin şulaj da Šors qydyl wojestar isemenen Petljuraqa jawap jadyrqa qarar itä. Šors hem taqy la Buzenka, Kwatyjkan hem başqalar tarafynan qul qujlyp jadylyqan byl jawap, Petljura wojeskahy taratıwda dur rol' ujnaj. Uñy hər ber july doşmandy kyre almawşylyq hem bol'sewistik internatsionalnost menen huqarılıqan ine.

Kitapta Šorsty aqyly hem huqyş nacal'niqe itep kyrhätken kyp kenä epizodtar, dokumentlar bar.

Šors Ukrainanyň tarixen tärän hem jaqşy belqan. Ukrainanyň tarixi ytelgändären ejränev käräklege tu-rahynda hejlägen. Ul Pandar ilenä qarşy koraşewse Ukraina kazacestwo-hyňyň jetäkselekläre turahynda hej-lägen.

Kitapta 44-se Kievski divizianyň wojevoj july turahynda fotoportretlar xarbi kartalar urynlaştırylyqan.

Әдәбиәт тынәрәге јақшы есләј

Starletamaqtaqy başqort pedagogia ucılışahy ergähendä ojoştorolqan әдәбиәт тынәрәге јақшы qyba esläp kilä. Tynäräkten 30 tapqyr zanätie-he bulyp, kyp kenä әдәби әbärär tikşerelde. Regylär räweštä leksialar ytkärälär. Tynäräk aqzalary әдәбиәт teoriäni, M. Gor'kidän Sovet jadyv-sylarhyň weta Sojuz sjezynda hej-lägen dokladny ejrändelär. Tynäräk-ten zanätielärendä ucılışahy yden-dä bulqan jany jađa başlawşylarhyň siqyr, xikajä, ocerktar tikşerelä. Tynäräk 15 kengä ber tapqyr „izad esen“ isemde әдәби zurnal syqara. Byl zurnal jäs talantlarhyň ybevenä nyq jardam itä.

Uqyvsylar әдәбиәт тынәрәgenen eşe menen qydyqhyñalar. Xäder aqzalar-дың hanь 25 tən 40 qa jette.

„Nuryj Janbajy“

Jal kenendä Slucevski baqsahynda

(Urazbaxtin fotohy).

„Dinamo“—„PVRZ“ osoraşywy

18-se majda parovozdar—vagondar remontiav zavodnyň jäs futbolistlar komandahy qalalaqy in kesle ko-mandalarhyň berehe bulqan „Dina-mo“ komandahy menen „Dinamo“ stadionynda iptäştersä matcta oso-raşty. Ujyn PVRZ futbolistarynyň hezyme menen başlandy. „Dinamo“ futbolistarynyň qarqahy kyp tapqyr-dar qurqyşy atynda qaldy hem tik hezym itevselärden udary jeter-lek doreş bulmaw arqahynda qyba PVRZ futbolistary jenevgä ireşä al-manylar.

Ujyndy 15-se minutnda „dina-mo“sylyar doşmandyň qarqahyňa be-reñse tupty wärep indere aldylar. PVRZ futbolistarynyň setkahynda uqaj-ly räweštä atylyqan tup dinamosylar-дың hezym başlawy esen signal ke-

vek buldy. Dinamosylar ujyndy temryn kesäjtter. Lakin ularhyň äntylyştyr unyşlyqqa kiltermäne. PVRZ futbolistary hezymgä nyq qarşy tordolar hem xatta qajhy ber minutlarda yddäre hezym jahanlyar. Häm ujyndy berense jartıhy futbolistardıñ hul qanaty undan jewärel-gän tupty başy menen qabul itep, ištäpte tigidläne.

Ujyndy ikense jartıhy dynamo-sylar äntylyştyr hezym menen başla-nylar. 10-sy minutta PVRZ futbolis-tarynyň qarqahy ikense tupty hem ber nise minuttan huñ esense tupty ytkärde.

Macta „Dinamo“ fajdahyňa 3:1 ištäwe menen tamamlandy.

(BaşTASS).

Jaraqhyd eş „stele“

Temäđ pedagogia ucılışahynda (Bajmaq rajony) kyp kenä handa pionerdar bar. Lakin ular arahynda politik-tärbiä eşe bik nasar qujlyqan.

Bondaqy VLKSM komitety pioner oträdäre ejtenen konkret jetäkse-lek itmaj. Oträd vozatıjdar nysek tura kilhä, oşolaj hajlanyp alıña. Hädemitälä, eşlekheđ, balalarqa kom-munistik tärbiä birew esen halätheđ bulqan keşelär vozatıj itep qujlyla. Byna vozatıj Xälilova. Ul pioner-dar menen ber nindaj da eş alıp barmaj. Kyptän birle swordar ytkä-relgäne juq.

Pionerdar arahyndaqy eş ularhyň

yđ initsiativlar nygedendä qorolor-qa teješ ine. Byl prinsep wnda nē-tenlaj iqtisarqa alıñmaj. Ber genä terle la initsiativ tynäräk eşlämaj. Byna oşondaj xäldär komitet aqza-laryn ber da woşondormajdar. VLKSM komitetynyň weta eşe pio-nerdar arahynda eş alıp waryrqa tәqәjenlängän keşelärde almaştyrıp torovdan qyba qıbarat. Ber jyl esen da 6 tapqyr stena gazetahy redaktory almaşyndy. Oşolaj da weta uqy jyl bylynsa ber genä tapqyr gazeta sy-qaryldy. Bylar wetahe la VLKSM komitetynyň kadrardı formal' kajlap alıñyñan qyba kilä. Röstamof.

TÖRLÖHÖNÖN

Oşo Krekingstrojynda oşo jylдың qınwarynan 15-se majyña tiklem uqy-jađa belmawşelär maktäptärenen wetahe 202 keşe uqytp syqarylyqan. Oktäwr revolysiahyň 20 jyllyqyña tiklem janyñan 200 keşene uqytp syqaryw bildäle.

* 17-se majdan Orenburg hem Vavilov kisevdärendä Aqidel arqyly plaşkavly kyperdar halıña başlanp. Byl kyperdar Orenburg kisevenda 17 kən hem Vavilov kisevenda 21 kən esendä tamamlanırqa teješter.

Jämle da huñ aqidel bulıar... Hyratı: Aqidel jylqahyňyň ber kyreneşe. (Urazbaxtin fotohy).

SSSR-da bala tıwıwıñ artıwı

Bedden ilenēdä bala tıwıw ajdan ajoqa arja wara.

Ike jylдың qınwar ajynda bulqan tıwıwdy saqyştyrıp qaraqanda, 1937 se jylдың qınwarynda tıwıw 21 prot-sentqa artqan.

SSSR Xalıq Xuzalıqy ištäpkä alıw yđäk uprawlinahyňyň mäqlymate wujınsa; tıwıw 1937-se jylдың 1-se kwartalında 1936-sy jylдың 1-se kwartalına saqyştyrğanda 30 protsent-qa artqan. Tıwıwdyñ artıwy wujınsa sojuzdaş respublikalar arahynda Uk-raina berense urıñdy ala. (Tıwıw 70 protsetqa artqan).

Bala tıwıw sojuzdaş respublikalar-дың başqalalarynda arta waryw nyq hidelä. 1936-sy jylдың 1-se kwartal-ına saqyştyrğanda, tıwıw Mäskäwde 73,8 protsentqa, Leningradta 72,1 protsentqa, Xar'kofta 87,4 protsentqa, Kieftä 44,9 protsentqa, Tēñilisila 99,9 protsentqa, Minskde 36,9 prot-sentqa, Erivanda 28 protsentqat, Aş-xawatta 96,3 protsentqa, Stalinabadta 48,5 protsentqa, Frunzela 38,1 prot-sentqa artqan.

SSSR finans Xalıq Komissardar-nyñ täwge mäqlymate wujınsa kyp balaly әsälärgä 1937-se jylдың 1-se aprelenä tiklem 566 million hum dāwlet posobiahy birelgän. Bētähe 270 meñ әsә dāwlet posobiahy alqan.

„Leninse“ gazetahy redaksiähy-na kilgän xattar ede wujınsa

„Ucaly rajkomoly propaganda eşe menen nasar jetäkselek itä“

Gazetahydyñ 6-sy aprel, 36-sy hanında wabilyp syqqan „Ucaly raj-komoly propaganda eşe menen nas-ar jetäkselek itä“ tigan xäwər VLKSM-dıñ Ucalyrajkomoly taraf-ınan tikşereläp, xäwärdä kyrhätelgän faktlar doreşlände.

Täwge ojšmalarda wıqqa tiklem yđ eşenä jawap birä almaqan propagan-disttar alışyñyp, ular urnıña ikense propagandistlar qujlydy hem rajko-mol eşselärenä propagandislyq waz-ıfalary jekmätelde.

* Stärläwş rajony Tavıldy tulı bulmaqan urta maktäp komsomol ojšmahyňy pionerdar oträde ej-tenän jetäkselek itmäwe, pioner vo-zatıjy Juldaşofıñ yđ eşenä halqıñ qarawı turahyndaqy xäwər VLKSM-dıñ Stärläwş rajon komitetyña tikşerelärgä jewärelgäñe. Byl xäwər doreşlände. Pioner vozatıjy Juldaşofqa ištärtey jahaldy hem ul ikense oträdkä kysereilde.

* Bişylyk rajony Ajy tulı bulma-qan urta maktäp direktory Xäjdäñ-ten maktäptä politik tärbiä eşkä jenäjsel qarastar, sistematik räwe-štä eşewe, qatın-qydyrqa qarata bul-qan xamdarsa qarawı turahyndaqy xäwər, Mäqarifi Xalıq Komissariy-ly tarafynan tikşerelde hem xäwər tulı-hınsa doreşlände. Xäjdärefqa byl jenäjtäre esen qatı şeltä birelde. Bişylyk RONO-hıña uqy jyl wē-töv menen uny direktoryq wazyjı-hıñnan alıp ikense maktäpkä uqytp-sylyq eşendä qaldırırqa quşlydy hem Xäjdärefqa, әgär da ul kiläsektä la oşo eştären qabatlaña, pedagoglyq eşenän wetenlaj siltäteläsege tura-hynda әjtelde.

Reraktor esen:

X. Däwletşin.

Oşo „Okt. natisk.“ tipografiähy. Başqlawlit wäkilä № 2161

LENINSE

„Ленинсе“ — Орг. Башкарского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı
qortostan Olka
häm Öle qala
Komitets organı.Redaksiya adresı: Öle.
Volodarski № 2. Telefon
№ 95—04

AKTIVIST JÄŞTÄRDEN VOZAG' BULBROJA TEJEŞ

Komsomol aktive jäşter massalı-
nıñ vozag' bulbroja tejeş. Bıñnıñ
esen bik dur häm bik javaplı bu-
rıstardı la ytergä kerek. Vozag'
rolen, tik politik gramotalı, marksiz-
m—leninizm teoriaları menen qo-
ralıanqan, bol'sevikter partiañnıñ
käreş tarixen häm politikahñnıñ jaqş
belgän, revolytsion ujav bulqan, qe-
mym kul'tura menen ydenen zihe-
nen vajıqtırbıroja tırışqan keşe genä
ytaj ala. Äğär ää Lenin komsomo-
lı aktivis ismen jeterergä te-
lajhen ikän—uqırqaa, bol'sevizmqaa
ejrängergä, vedden hejokle partiañnıñ
ideialıñnı komsomolestarqaa häm
jäşter massahña jetkerevdä buldıq-
lı propagandist, agetator bulbroja
tejeşen. Bıña şıqaa kyra la VLKSM
Ydäk Komitets här ber aktivis—
propagandist bulbroja tejeş tine.

Lekin, qıdıqanısqa qarşı, vajlaq-
qıña komsomol aktivtäre bı maq-
tavlı burıstı ytävdän alıñ toralar
äle. Ber kategorıa komsomol aktiv-
täre yd ebändä eşlergä, propagan-
distıq eşen alıp varıroja kerek tip
voqaz kirep urıñ la, urıñnıñ ää
hejlärgä, ıñqırdaıroja jaratalar. Ä, bı-
nı ytäv esen eşte jajelderıp jera-
rergä kilep jethä, praktik tormoşqa
ejrängergä tura kilhä, unan nisek tä
bıñña la sıtlajergä tırışalar. Poli-
tik uqıv tınäräktäre menen jetäk-
selek iltajdar. Jetäkselek itkän xä-
latte la eşkä cınovniktersä genä qa-
rajdar.

Bıña Boraj rajonı „Berlek“ kol-
hozı komsomol ojoşmahñnıñ pro-
pagandis iptäş Usajıva „eşem kyp“
hıltavı äbtında jänäşenän 4 tapqır
politik uqıv tınärägenen zanätiehen
eđgän. RONO komsomol ojoşmahñ-
nıñ jañ programaa buñnsa partia
tarixenän tıp momenttarıñ ejräng
tınäräge propagandis, Boraj rajko-
molıñnıñ ajuro aqzahı iptäş Nurıjı
ber aj buñnsa tınäräkten zanätiehen
ytäkämägen. Bıñdaı faktardı bik jıñ
osoralarqaa bula. Bı ike fakt yde ge-
nä la qajlı ber komsomol aktivtäre
yddenen ineqatdäs burıñña na-
mıñ menen qaravıdarıñnı kırhätä.
Bıñdaı xäl artavan tydıp tororloq xäl
tygel. Bıñ jaqın ara la tamırdan
ejrängergä kerek.

Aktivis jetäkselek itkän tınäräk
in elek bete jähättän ää jaqş tınä-
räk bulbroja tejeş. Bete propagan-
distar ää unan ejrängergä, unıñ eş
metodtarıñ yddenenä kyserergä te-
jeşter. Aktivis jetäkselek itä torqan
tınäräk zanätiehä juqarı sıjıatta,
kynıñ ytergä tejeş. Bıña bı be-
rense häm in möhim talaptı propa-
gandist bulıp eşlävse komsomol ak-
tive ber vaqıtta la itenän sıqarır-
qaa tejeş tygel.

Komsomol aktive yde bik kyp
uqırqaa, yde ebändä jegerle eşlä-
rgä, politik häm texnik belemen ky-
tärergä, jetäkselek iskusstvohña
ejrängergä tejeş. Tik şıñdaı aktivis-
ter genä yddenen burıstardıñ tulıñnı-
sa ytaj alasaqtar.

Bik jıñ qıña propagandistar poli-
tik uqıv zanätiehärenä äderlänevge
jeñel aqıl menen qarajdar. Ular za-
nätiehe kynıñ ytkärergä, temañ
vajıqtırbıv esen ebätmä materialdar
quıllanmajdar, yddenen la tege jeki
bı temañ äderlängändä berense
sıqanaqtardı uqımajdar. Lenin, Sta-
lin äbätären sıttar buñnsa qıña
ejläler. Bıñdaı aktivis-ter vedgä käre-
räkmaj. Ularñ jırñıroja kerek.
Komsomol aktive Lenin, Stalin ip-
tästärden xedmatlären, berense sı-
qanaqtardıñ uqırqaa, unı uqıvqaa
jäşter massahñnı ää dur qıdıqñıñ
nıñ tıvırbıvqaa ejrängergä tejeşter.

VLKSM Ydäk Komitetsnıñ III
plenumı komsomol ojoşmalarında
otcöt birev häm jañ sistema buñnsa
hajlavdar ytkärev turahında qarar
qıbul itte. Xäder tıp iqtıbar hajlav-
dardı unıñ ytkärevge, bete keşe
mobilizatsıalavqaa jynaltelergä tejeş.
His hydheñ, komsomolestar bı haj-
lavdarda dur aktivlek kırhätärdä.
Ular yd ebändä eşlämägän, politik
häm texnik belemen kytärergä tır-
ışmaqan komsomol aktivistlären
häm jetäkselären jetäkselektän bu-
şatırdar. Ularñ politik gramotalı,
qemym kul'turalı, revolytsion ujav,
xalıq doşmandarına qarşı betmäh-
lek näirätä bulıvıñ, jañ kytärelep
kilevse aktivis-ter menen alıstırbı-
dar.

Sit ildarda

Tenjaq Amerika Ştattarında

Tenjaq Amerika Ştattarında „Dze-
neral Motors“ jamqiatınen Klevlan-
de, Sagind häm Džansvill laqı avto-
mobil zavodtarında eşlävse 16 meñ
esşe zavastovka iqlan itkändä. Şulaj
uq „Fışer Bode“ la 6 meñ esşe za-
bastovka iqlan itkän.

Fransiala

„SSSR duñtarı jamqiate“nen sjezı

Pariz, 19. Kise Parizda Fransiala
„SSSR duñtarı jamqiate“nen V sjezı
tämamlandı. Sjezd jamqiaten
jañ komitetıñnı hajlanı. Bı komitet-
ıñ sostavıñ; Roman Rollan Fran-
sianıñ aviatsia ministrı P'ıjer Kot,
havlıq haqlav ministrı Anrı Selee,
Fransianıñ tanıqlı arxetektor häm
xudoznige Zyrden, sotsialist Ziroms-
ki, Valjən Kytlyr'e, „SSSR, duñtarı
jamqiate“nen general' sekretarı Fer-
man Gren'elär yttelär.

Japoniala

Japonia matbuqatıñnıñ qıtaj studenttarına hezıme

Bajpin, 17. Japoniaqaa qarşı xä-
räkätten kesäjeve ajqanı Japonia
matbuqatı, Tenjaq qıtajda berdäm
front tedöv jaqında bulqan häm
Japoniaqaa qarşı xäräkätkä qatnaşvı-
ñ qıtaj studenttarı ojoşmahña qar-
şı kompania astı. Şul uq vaqıtta Ja-
ponia matbuqatı Jan Le Guın tara-
fıñnıñ ojoştorılqan faşistik student-
tar sojuzına qarata simpatie kırhätä.

Germaniala

Faşistik terror

Kasselelaq faşistik sud elekke
kommunist deputat Bał'tera Kas-
sandanı mängelek katorgaqaa xökem
itkän.

HYRÄTTÄ: 5 tonna jök menän 2002 kilometr osov rekordıñ birevdä
qatnaşvıñlar. Huldän berense, samoljottıñ komandırı, Sovettar Sojuzı
gerojı, hınavsı İjotcik kapitan G. F. Bajdukof, ikenshe İjotcik hınavsı
N. G. Kastanalsı, esensehä, Radist L. L. Korber. (Sojuzfoto).

5 tonna jök menän 2 meñ 2 kilometroja osov

14 majda Sovettar Sojuznıñ ge-
rojı kapitan G. F. Bajdukof totoş
tınäräk bujlap 2002 kilometr alıñ-
lıqqa 5 tonnalıq komerecki jök
menän, inzener V.F. Bolxovitıñov
konstruksiañ buñnsa eşlängän 4 mo-
torlı transport samoljotında tıd
jerevdä rekordıñ osos jahanı. Bı
ososta Bajdukofıñ tıñ taqı la 6. ke-
şe qatnaştı.

Samoljot Maskavdan, Melitopolğa
häm unar taqı Maskavğa tiklem
2002, kilometr aralıqta sığatına
urlasa 280 kilometr 246 metr tıdlek
menän 7 sığat 03 minut, 11,7 se-
kund vaqıt esendä ytte.

SSSR dın A. I. Kosarev ismendä-
ge ydäk aeroklubıñnıñ sport komıs-
siañ, sport komissardar tarafıñnıñ

inderelgän materialdardı, häm pro-
tojı kapitan G. F. Bajdukof totoş
tokoldardı qaradıñdan hun, „osov
hedemtälären, 5 tonnalıq kommere-
cki jök menän totaş tınäräk bulıp
2000 kilometr alıñlıqqa osov tıd-
legendä „S“—qoro jer samoljottar
klassı buñnsa bete Sojuz rekordı
tıp tanıñ.

Oso uq osos menän 5 tonnalıq
kommercecki jök menän totoş tınä-
räk bujlap 1000 kilometr alıñlıqqa
osov tıdlenge ää bete Sojuz rekor-
dı qujıldı.

Bı rekordtardı „S“—qoro jer sa-
moljottar klassı buñnsa xalıq-ara
rekordtar itep räblav esen tejeşle
materialdar xalıq-ara aviatsion fe-
deratsia prezidiumına (FAJ) tapşı-
rılasaqtar. (TASS).

Ispanialaql frontlarda

(TASS telegrammaları buñnsa).

Biskajja frontında 20 majda Bil-
baonan tenjaq—kensäqläş jaqtaqlı
Mungia qalahña inä torqan urıñ-
da qatı huqıqtar bara. Xökymät
qäskärdäre interventtar häm fetnä-
selärdän atakalarıñnı ber nıñ tapqır
kire qaqtıñlar häm doşmandı qıvıñ-
lar. Adıq kilep, fetnäselär respubli-
kasıñnıñ qıñıñqlavına sıdaj nı-
maj 3 pulemjot häm jedlägän gra-
nattarın qaldırıp qasırqaa mazaır
buldıñlar. Mungia ergähendäge hu-
qısta jeñelgändän hun fetnäselär
yddenen kestären. Jar bujı polosa-
hındaqlı ıñstkağa tuplanıñlar häm
republikasıñnıñ flangına hezım
itev häm frontıñ ödöp Mungianı qa-
mav maqsatı menen Mungianan ten-
jaqtaqlı rajonda hezım başlanıñlar.
Lekin ularñnıñ bı ıñtıñlıstarı la unıñ-
lıñ sıqtı. Fetnäselär qatı otpor
alqandan hun ular tertiñheñ räveştä
qastıñlar.

Mungia ıñstkañında „ıspan flan-
gahı“ nıñ ber haldatı respublikas-
lar jaqına sıqtı. Ul, fetnäselärdän
oso frontlaqlı armiañında bete şta-
häm komanda dolznosttarıñnıñ ger-
man häm ital'jan ofitserdär quln-
da bulqanlıqñnı, bı xälden faşisttar
xedmatendä bulqan ıspan haldattar
arahında qıña tygel, bälki ofitser-
dar arahında la asıv tıvırbıqanlı-
qñnı hejläne.

Şul uq kändä respublikasıñnıñ
artelleriañ doşmandıñ Durangonan
kənjaq—kənbaqlış jaqtaqlı Barasar
qalqıñlıqlındaqlı pozitsialarına bom-
bardirovka jahanı. Bombardirovka-
nıñ hedemtähe unıñ buldı. Fet-
näselärdän aviatsiañ Barakal'do

avıñna, şulaj uq Bil'bao ergä-
hendäge vajtaqlı avıdarqaa bom-
bardirovka jahanı. Fetnäselär tara-

fıñnıñ Gal'dakano avıñna jahalqan
bombardirovka hedemtähendä tıñs
jäsävse xalıq arahıñnıñ 17 keşe yl-
telgän, kyp jorttar jemerelgän.

Asturia frontında xökymät artelle-
riañ fetnäselärdän Oviedolaqlı nı-
qıtmalarına ata. Ul obta atıqlan
ut menän doşmandıñ kənjaq vokzal
ergähendäge jıñlıqlan tärkemdären

taratı. Fetnäselär kyp juqaltıvdar-
qaa osoranıñlar. Leon provinsiañında
Lil'o ıñstkañında respublikasıñnıñ
qäskärdäre alqa varıvda ää-
vam itälär. Maxada häm La Rebol'-
jadala respublikasıñnıñ pozitsiala-
rına fetnäselär tarafıñnıñ jahalqan

atakalar kire qaqtıldı. Fetnäselär
200 dän artıq keşelären juqaltıñlar.
Huqıq majdanında 80 marokkolı
haldattıñnı ylek kävdehe jatıp qaldı.

Şcedrin revolyutsioner—demokrat-
tın progressiv qaraşından sağbo-
rus bşn varlıqın dərət, realizuk
rəvestə sanyldır.

SEZONSÝLLYQ NASTROINIEHE AÝTYNDA...

Kolxozlarda jalaň eýtere başlanýan menen komsomoldyň qajňy ber tawge ojoşmalarında politik uqývdardyn tuqtalýs turahynda signaldar buldy. Doreben aýterge kerek, VLKSM-dyn Boraj rajon komitety byqa yd waqlynda reagirlaman. Ojoşmala tawqan byl xalde tid anlap, başqa ojoşmalar da uqa jul qujmay saralaryn kymane. Hedomtaly politik uqývdarda sezonsýllýq nastroiñelarene birelevsänlek xader kyp kenä ojoşmalarby solqap aldy.

Hydde rajkomoldyn kyd aldynda torqan rajon ydagendage ojoşmalar-dan başlaýyq. Rajon başqarma komitety, rajsojuz ergahendage komsomoldyn tawge ojoşmalarında inde ber ajdan birle uqývdar ytkarelmaj. RONO ojoşmahy ergahendage ojoştorloqan partiya tarixenen niged momentaryn ejrñev tynaragenen propagandisa hem tynarag aqzalary arahynda sezonsýllýq nyq tamyr jaygan. Komsomolestary zanatiage terysyanagtar buýnsa aderlanmajensa, knorinde genä aderlanep kiläler. Kybehe betenlej aderlekhe kila, ular zanatiage aderlekhe kilevda-

ren adasiat juqqa hyltajdar. Lakin byl tik uqývqa formal qarasty jase-rev esen genä alnan hyltav. Senki rajon ydagendage partkabinetta telagen kilapty tawyrqa memkin. Aj-rym komsomolestardyn politik uqýv-qa bulqan oşondaj halqyn qarastaryn beterev esen propagandist Nurejifta komitet sekretary la sara kymaj. Terle hyltav tawyr uqývdan qalyvsylar, aderlekhe kilevseler tawge ojoşmalarby jyllystarynda tikserelmajdar.

Kolxoz komsomol ojoşmalarında sezonsýllýq nastroiñehene birelev taqy la keslerak. „Leninseler“, „Motor“, „Berlek“, Vorosilot ismendage kolxoz komsomol ojoşmalarında jalaň eýtere başlanqandan birle politik uqývdardyn ytkarelgene juq. Propagandist Usajeva („Berlek“ kolxozynda), minen esem kyp“ hyltav aýtynda 4 tapqyr zanatiene ytkarmaj. Eş oşolaj tora. Ojoşmalarby sezonsýllýq nastroiñelarene birelev tamyr jaja, a rajkom byl zaraly nastroiñiene jemerev turahynda qylda qajmyldatmaj ele.

J. Qjari.

Byl xalde rajkomol belame?

Dinseler yddarenen pozitsialaryn haqlap qalyrqa tarysalar. Ular din menen menesabaten eda barvysylarby yddare jaqynda totop qalyv esen betä saralaryn kyralar. Ular balalar-qa, uqývsylarqa, dinga bysanqan ata-eselare arqyly ta'sir itev, ularby yd joqontolarynda haqlap qalyv esen koraşalar.

Qajda dinga qarşy propaganda ese nasar qujlyqan, unda dinseler yddarenen eýteren kinerak jajelde-räler. Ular xatta uqývsylarby yddarenen joqontoho aýtyna alvda la eş alyp baralar.

Byna Maqar rajony Tyvan Ermet tuly bulmaqan urta maktäve. Bynä uqývsylarqa dinselerden joqontolary kesle genä. Dini wajramlarda (qor-ban wajramynda) VII klass uqývs-

larynby 18 protsenty uqyrqa kilmaj. Kyp kenä uqývsylar dini jolalaryn ytajdar. Uqývsy balalaryn hem pionerdardyn da qajly bere maktäp aşxanahynda aşaqandan hyn doqalar uqyr amin totalar. Komsomolka X—va ber kenä d qaldymaj aj bu-lyna urada tota.

1936-sy jylä, maktäptä huqýssan allahydar jacejkähe nar ine. Jacejkänen sekretary Vildanofyň eşlekhelege arqahynda byly ul betenlej eýten tuqtaly. Ul dinga qarşy propaganda esen betenlej alyp var-maj.

Byl xalde VLKSM-dyn Maqar rajon komitety qasan anlar hem qasan maktäptärdä dinga qarşy propa-ganda esen jaqsyrtv buýnsa kon-kret saralar kyryr?

S. X.

Öfelage „1905 jyl“ revolytsiay muzejene ken hajyn jedärlägen jastar, ekskursiaqa kiläler.

„GN—7 planery“ esen minen rekordym sik tygel

12-se majda, ikense osoşom aldy-nan hava toroşo minä berense oso-şoma qaraqanda nasaryn töble to-joldo. Jelden tidlege 5-majda qara-qanda jomoşaqraq, lakin uny ur-nyna bolot 2 meñ metrdan bejegeräk ine.

Min Tyşinski aerodromyndan kyt-relgş şunda uq Mäskəvgä tava jy-naleş aldy. In qajly osovdyñ be-reñse minuttary buldy. Mäskəv eñte qujy bolot menen qaplaqajny. Pla-nerym bejeklekte juqaity. Qalanyn ydagena jetkäs min bolottardy ura-tyr yterge qarar ittem. Kinät boro-loş jahap tenjaqqa tava jul tottom. Okruznaj timer julqa jetäräk min taqy la 2 meñ metr juqarylyqqa ky-täreldeñ. Bolottar arahyña iney me-nen min taqy la Mäskəvgä tava kit-tem hem Mäskəv eñtenen huqyr osov menen yttm.

Start birelgänden hyn sęqät jarym vaqyt ytkändä min kolonna eñtenen yttm, a 14 sęqättä Rəzän eñtendä inem inde. Bynan hyn minen julym

Morganski urman hem hadlyqlary eñtenen ytev buldy. Egar Mäskəv eñten qaplaqan bolottardy uratyv ytev esen kitkän vaqyty bykä alma-qanda, min Tyşinski (Mäskəv) me-nen Voronovka avyly (Saratov) ol-kähe arahyndaqy 602 kilometr 225 metr odonloqtaqy juld 6 sęqät 37 minutta yttm. Osov tidlege sęqäte-nä 90 kilometrden artyqraq buldy. Kesle jel hem bolot bulvqqa qa-ramatdan min Saratofdan kisä 5 sę-qät 25 minutta ostom. Bedden hava pojezdbyñ Mäskəv menen Saratov arahyñ 5 sęqät 17 minutta ytle. Mäskəvgä 40 kilometr jerde bedden julybyñ jaşen fronty bylde. Mine buksirqa alvys ljotcik Fidosiñ bo-lottan tyvan teşte hem bed bolottan tyvan ostog. Juldyn 30 kilometrny jamqyr aýtynda yttek. Min uljajym, minen rekordym „GN—7“ planery hem bedden planer pariteldar esen sik bulmaj. Byl planerda turj jul menen jaraqlyq rekordy taqy la jaqsyrtlyly memkin. Z. Rastorgief.

Şcedrin

Batşalyq Rossiahyndaqy dāvlät idarahyñyñ qawaxat hallyq—vjuro-kratik sistemahyñ saqyldyryv, Şced-rinden kyp kenä eýardar torköme-nen temahy buldy. Qazna wajlylyq urlyvsylar, jalaqajdar, karjeristar, vzatka alvysylar—byna Şcedrinden satirik uqtary kemdärgä qarşy jy-naltelgen ine.

„Byl qalanyn tarixy“—ul, samo-derzäfe—krepstonjlyq Rossiahyndaqy dāvlät tedeleşenon in taren nigeddarene huqa torqan kitken hem qylyv satira. Ul batşalyq idara-hyñyñ juqarynan tyvängä tiklem bulqan betä qattarynan asy itep kela hem uny tulhyñsa inkar itä. „Ber qalanyn tarixy“ bysqy jaqyñan qaraqanda tarixi eýar bulyp kyrena. Ul eşlängän letopistar formahynda birelä hem eske kisereşterden ke-jerenkelege asyq itep saqyldyryla. Saltykof yde, „ber qalanyn tarixy“ na tarixi satira itep qarav „betenlej doreş tygel: minen tarixte ber esem-da juq hem min tik vögengene ge-ne kyd aldynda totam“, tine.

Jadyvsy, Glupof qalahyñ tasvirlyp qala nacal'niktarenen kyp kenä por-trettären birä. Byl idarasyly arahy-nan här berehe ydenen ajrym yd-sänlektäre menen kyrhatela. Lakin Şcedrin ularbyñ qomymy jaqtaryñ ajryvsa nyq birä. Ular betähe la ber sotsial jerlekta tyvqandar, betä-he la xalyqby ldygandar. Byna, ma-tälen, qala nacal'nige Borodafkin,

Ul „yd burystaryñ tylap betermäv-selergä qarşy kompaniala predvodi-tellek itte, hem byl saralar jardamy menen, jyllyp betmagen 2 hyn jarym aqsany jylp aldy“.

Brudastjdyñ ovrazы qazap ytken satira aşı birelgän. Byl qala nacal'nigenen baş jasnikke oqşaj, unyñ ber meşşendä dur bulmaqan „or-gancik“ urynlaşqan, ul tik ilke genä jemlä aýterge halatle: „tydä alma-jym hem belderäm“. Şulaj uq, qal-qan qala nacal'niktarenen—Negadä-jesten, Grustilofyñ, Ugrym—Burce-jesten h. v. „essänlege“ qajät oñta itep kyrhalelä. Şcedrinden genial satirahy batşalyq Rossiahyña qyña udar jahap qalmaj. Aq atqa atlanyp Glupof qalahyña sqyp kitkän, gim-naziany jandyrqan hem fände myş-qyllaqan hynqy qala nacal'nige Pe-rexvat—Zalixvatski, yd ilende urta qasyr tertiptyren qajtarqan xaderge Germania faşizmdyn „eşlekileläre“nä oqşamajmyñi.

Şcedrin ydenen „Taşkently eñan-delar“ isemle eýarendä 60—70-se jylarda qy rus vjurokratiyahyñyñ it kitkes jalqapny, moşenniklyqny, qyrtajlyqny hem qawaxallegen asyp birä. Byl eýarendä Şcedrin adävi jaqtan jany juqarylyqqa kyterela: „Taşkent“ qorof-qadettäre—„här ber urynda teşenä huqalar“. „Pompa-durdar hem pompadursalar“da xakim sylyñfarda xedmet itevse rus cinov-niktärenen essänlegen saqyldyryqan eýardar isemlegene inä.

„Poşexony jolalary“ isemle eýar-därendä Şcedrin alpavytar tormoşo-non, krepstonjlyq jerlegende yk-kän qorof-qadettärenen, kul'turahy-

nyñ kartinahyñ tasvirlyaj. Bynä ul ydenen bala saqta alqan ta'sirdäre-nen fajdalana. Şcedrin, kräbtändär-de eksploatatsialavdyñ in qawaxat formalaryñ qullanvysy, tuly vlastly barjyna—alpavyt qalyñ Anna Pav-lovna Zaträpeznanyñ ovrazyn bik asyq itep birä.

Şcedrin ydenen „Izge telmar“ isemle ocerektar serjahynda kapita-listik eksploatatsia donjahyñ kyrhat-te. Ul idevselerden jany rytsardary-nyñ—qaragyslarynyñ, kulaktardyn, qomhodardyn, ere burzuazianyñ, betä byl Derunofardyn, „Klypajei-tärden, Razuvajetärden hem başqa eksploatatordardyn asyq portrettar-dyn golleriahen tyvdyrdy. Burzuazia turahynda Şcedrin „ul här“ ber meşşä imä, talaj, „beldere hem şunyn eñtenä taqy la naxallyq itä“ tip jaddy.

Şcedrinden bik şep äkejättäre („Caja taş baş“, „Karas.idealist“ h. v.) 1880-se jylarda qy sotsial oştanovkaqa qarata qajät ytken politik satira bulyp toralar. Bejek satirik, batşalyq senzurahyñyñ siktän tyş edäreläkläve aşı ytev esen yde-nen fekerdären siltätep ästev forma-hynda birä, bynyñ esen xalyq iza-dyñ—tavyşmaqtardyn, äjtemdärdä, äkejättärdä kin kylämdä fajdalana.

Şcedrin ydenen adävi izady me-nän Rossiahyñ krepstonjlyq voqav-darynan hem kapitalistik qolloqtan azat itevdä jardam itte. Ul byny bynyñ da xalyq xudoznige ine. Ul jamqiat eksploatator sylyñfaryña qarata xalyqbyñ doşmanlyqny saqyl-dyrdy. Şcedrin kesene idelevdän, tyvänselektän qotqara torqan jam-

qiat tedeleşe turahynda xiallandy.

Marksizm klassiktary M. Je. Sal-tykof—Şcedrinden izadyña juqary baje birdeler hem unyñ tarahyñan tudyrylyqan ovrazdardyn proletariatyñ doşmandaryña qarşy koraşev esen aer nise tapqyr fajdalandylyar. Pol' Lafarg ydenen ibtelektärendä, Marks rus telen ejrangendä Şcedrinden eýardären yd telende uqyñ hem ularqa jaqşy baje birä ine“ tip jada.

V. I. Lenin Şcedrin satirahyñyñ qoralyñ jys qyña qullandy. 1911-se jylä uq, predatellege, ilke jedeleşe hem kileşevsönlege esen Trotskide ljuduşka isme menen atap, xurlyq vaqanahyña qadaqlany.

Iptaj Stalin Sovettardyn qadettän tyş VIII betä Sojuz Sjezynda, bed-den Konstitutsia projektynyñ tən-qit itergä mataşvys faşistik „täñqit-seler“den betä tupaşlyqny kyrhatev esen, Şcedrin tarahyñan tyvdyrylyqan, „Amerkany qajtanany jabyrqa“, tip rezolytsia halqan hem yde „lakin byl eş minen qulymdan kilmäť“ tip şiklängän tile nacal'nikten ovrazyn fajdalandy.

Saltykof—Şcedrin krepstonjlyq jamqiatena, qawaxat kapitalizmqa revolytsiaqa tiklem Rossiahyñ betä eksploatatorlyq tertiptyrene doşman-lyq menen qaranyñ hem şul jaq me-nän ul bedden sovet zamanyna ja-qyn tora. Ul sotsial jaqtan doreş bulmaqan nigedgä qorolqan jamqiat strojnyñ hälek bulasaqyña bik nyq byşandy. Ydenen satira kesä menen uqa qarşy koraşte, keselärdä yddä-rendä kiläşäkten ideialdaryñ tärblä-lärgä saqyrdy. (TASS).

komsomol gazetalary redaktordarynyň kəşmähä

19—20 majda VLKSM Ydäk Komitetinde komsomol gazetalary redaktordarynyň kəşmähä buldy. Kəşmänen eşendä 52 redaktor qatnaşy. VLKSM Ydäk Komitetiň sekretary iptäş J. Fajnbereg, VLKSM Ydäk Komiteti Plenumyň qaratary menen, komsomolda otçotlar hem hajlavdar menen wäjläneştä, komsomol matbuatynyň burjstary tura-hynda doklad hejläne.

Dokladtan hün feker alyşy buldy. Popof (Voronez), Sadikof (Leningrad), Zalkind (Kiev), Krikliwenko (Stalingrad), Šapiro (Sverdlovski), Matas (Kurski), Dživajyva (Ordzonikidze), Xalifman (Saratov), Paxomof (Minski), Švartsman (Dnepropetrovski), Klimof (Kalinin), Mukebenof (Elesta), Satynof (Gor'ki), Garbuz (Novosibirski), Ovsanikof (Jaroslavl'), Gutnik (Cernigov), Rarizer, S. Andrejef (VLKSM UK) iptäştär, VKP(b) Ydäk Komitetiň matbuat hem izdatel'stvolary bylege medirenen urynbatarly iptäş Judin syqy hejlänälär.

Sovettar sojuzynda

Tid jerevse sovet avtomobile

Mäskav Avtomotoremont zavody, SSSR-da berense tid jerevse avtomobil eşläp syqardy. Byl mašina ike urynly bulyp, „M—1“ dvegatele menen spetsial kuzly itep eşlängän. Byl avtomobil saqatena 130-140 kilometr jerejäsäk.

Jeräkke operatsja

Kyptan tygel Mäskavdäge xerorgia jemqiatenda jeräkke jahalqan ber operatsianyň unyşly syqylyna medäkara jahaldy.

Sklitasovski ismendäge institutqa jerege bysaq menen jaralanqan gradan S. tapşyryla. Unyň jerek tibeve tuqtatqan bula. Byna şul iptäşkä jäs xerorg Pinkof operatsia jahaj. Jerek ojoşor torqan qandan bysaqandan hün tibe başlaqan. Avtyr xäder yden normal' hidä.

Belorussiala kolhoz baqsalary

Belorussianyň kolhozdarly yddärenen jemeş baqsahyňnan bik kyp doxodalalar. Mäbälän, Muzyrski rajonyndaqy „V perjod“ kolhozy udqan jylly terle jemeş hatyndan 226 men hum doxod aldy. Belorussiala kolhoz baqsalarynyň majdanly 32 men gektar itäplänä. Byly byl majdan taqy la 3 men gektarqa ybäsäk.

Öle Başqort Səngət texnikumy uqyvsylarynyň hynav syqylyna äderlek repetitsialy. (Urazbaxtin fotohy).

Heđ jəjge jaldy nisek ojoştoraňyqyđ?

Jaldy kem ojoştora?

Jaj yđ tormoşona inde. Ləkin Başqortostan meditsina raniagy komsomol ojoşmahy hem praikom studentarynyň jal vaqyttaryn ojoştorov turahynda ber xəstär dā kymaj. Jal kəndərendä, ojoşqan rəveştä Dim bujyna hem başqa uryndarqa syqarqa meňkin. Ə bylar beđdä ojoştormajdar.

Jəjge fizkul'tura eştäre bujynsa əle bulha konkret ber eştə eşlänelməj. Volevol, basketbol majdandaryna keskəj tədəklək inderev talap itelä. Ləkin byl eşkə la əle totonqadary juq. Validof.

Jadoqy hynav jaqşy yta

Öle geologia texnikumynda 25-se apreldən alyp jadoqy hynavdar başlanqajny. 2-3-se kurstar 16-sy majda tiklem bəta dərəstərdən dā hynav birep bəttelär.

hynavdar byly ytkən jylarqa qaraqanda jaqşy hədəmtələr birde. Məbälän, II kurs uqyvsylary rus telən başqa vergenə la nasaro tmetkahy almanylar. 80 protsent „jaqşy“ hem otlicno“qa tapşyrdylar. II se „b“ kursynda 4 fəndən hynav bulyp, 20 qə-nəqətlənerlek, ə 50 „jaqşy“ hem „otlicno“ buldy. Uqyvsy Jaxin, Kəbi-rof hem Šaripoflar jyl bujyna elgəşə almayssylar bulyp itäplənələr ine. Ə ular hynavda bəta dərəstəren „jaqşy“ „otlicno“qa tapşyrdylar.

Xəder I kurs uqyvsylary jadoqy hynavqa əderlənələr.

Z. Oləripof.

Kul'turahyđ klub

Ucaly rajony „Ural“ kolhozyňny kluby avly jəštəren hem kolhozsylyardy ydenə ilyqtıra almay. Bynda matutur itep eşlängən plakattar dā, tozungtarda juq. Gazeta-zurnaldar alnmay. Kluby jəhazlandyryv esən qujylqan 7 sentner igende teləhə nisek taratyp bəttelär. Bibliotekala qulqa alyp uqyrylyq ber qenə kitaptepta juq. Klub medire Širqalina yđ eşenə bətenləj halqyn qaraj. Byl turala kem qajqyrtıa hün.

S. Dərvış.

Lagerqa syqyryqa əderlənəved

Teməs pedagogia ucılışsahyňny 2-se kurs studentlary 15 kənlək lagerqa syqylyv esən dūr əderlek baştanlyar.

Lagerqa syqasay studentlar menen eske xədmət, taktik ucenie bujyna dərəstən tış ta zanətieler ytkerelä.

Q. R.

Xəbərđər ede bujynsa

„Byl kitaptar bibliotekanan alnyhyn“

Isme ahtynda medrabak bibliotekahyndaqy Šavajdyň syjny totanaqhyđ „Tanyp“ isemie kitabı əle bulha uqyvsylar arahynda taratyla tigen xəbər rabak direksiahy tarafynan tikşerelde. Byl kitap 1936-sy jylly qinvar ajynda akt tədəlep bibliotekanan alnqan hem uqyvsylarqa birelevdən tuqtatylqan.

„Rastratciktər javapqa tartyl-hyndar“

Arıslan avly kooperatsiayndaqy rastratciktər turahynda vaxylmaqan xəbər Qyqy rajon prokuraturahy tarafynan tikşereləp dərəblənde. Rastratcik Jəmaqulof Qirfan xəkəmgə birelde. Sud tuddyrlyqan aqsany Jumaqulofan tylətergə qarar itte.

„Kul'turahyđ uqytyvsy“

Isme ahtyndaqy Stərləbaş rajony Qalqas avly uqytyvsyhy İskildin turahyndaqy xəbər Stərləbaş RONO-hy tarafynan tikşerelde. Uqytyvsy İskildinden byl jeteşhedlektəren bəterəv turahynda saralar kyrelde.

KINO

„MOQIZIZƏSE QƏD“

Tavışly, jany komidia

„Aq qom“ kolhozy Mäskav elkahende in aldyqy kolhozdarđan hanala. Ul elkahen kysmə qyđyl vajraqyn ber vaqytta la qulnan byqyndymaj. Kolhoz, bigerək tē ydenen həisələk fermahy menen nēq tanyla. Byndaqy hējardar tēvlegenə 20—30 litrqa tiklem hēt birələr. Dan totqan „Aq qom“ kolhozy başqa kolhozdarđy la hoqlandıra, uqa tirə jaq kolhozdarđan elge alırrqa kilələr. Ular menen sotsialistik jarysqa syqalar.

„Aq qom“ kolhozy menen berense bulyp „Jenev tanı“ kolhozy jarysqa başla.

Jarys dōgovornı qabul itkəndə „Aq qom“ kolhozy aqzahy Marusə.

— Kysmə najraqty beđ byqasa ber kemgə la birmənek, byl july la beđ byly beđdən, ala almayssy qyđ,—ti.

Qajhy kolhoz aldy bulyp, unyhy əlegə bıldəhed...

„Jenev tanı“ aqzahy Zinka dojarka bulyp turahynda ujlaj. Ləkin kolhoz pedsedatele Matvej uny kəsənə bysanmaj. Zinkanı kətəvse jərdəmsyhy itep qujalar. Kətəvse Ivan Zinkanı kyptan həjə, uny turahynda xyjallanyr jerej. Xəder Zinke uny menen eşləj başlaqas, məxəbbətə taqy la janara. Tik ul Zinkanı başqa həjgan jegete bulvynan qyna şiklənə. Ul nisek tē Zinkanı es seren belərgə teləj.

— Hinen, minen menen eşləvgə həjgan jegeten ni tip əjter hün,—ti ul Zinkaqa.

— Minen həjgan jegetem juq əle. Min ydemden həjganemden geroj bulvyn teləjem.

Byl hyddar Ivandy ujqā qaldy, dylar. Ul gerojlyq qadany turahynda baş vata.

Kətməgəndə kolhoz fermahyňny vōdavdar harajynda ut syqa. Nəq byna oşo vaqytta inde, Ivan ydenen gerojlyqyn kyrtat. Ivan harajda, ut esendə qalqan vōdavdarđy qotqaryv esən jalqyn esenə taşlana. Ivan bere arıtnan ikense vōdavdy qotqara. Ut qurqynly tavşy menen gylp kəsəlgəndən-kəsəjə. Bəxetkə qarşy haraj ergəhendə məskələ hyv bula. Ivan hyv esenə hikerep inə la taqy jalqyn esenə atyla. Oşolaj itep bəta 19 vōdav dā qotqaryla. Ivandy byl vafyrlıqy bəta tirə jaqqa şavlay. Uny rajon gazetynda mēdəxləp syqalar. Xəder Ivan Zinkanı uny jarylyv turahynda şiklənməj. Dərəh, Zinka la Ivandy jarata. Ləkin ular hər ikehe la həjəvdəren estən kisəralər.

Zinka ydenen nēqyşlyqy menen dojarka bulyp yrlaj. Bəta kəsən birep yden byl eştə kyrtətergə tıryşy. Uqa bərketelgən 12 hējyrdyň hər qajlyhnyň xarakteryn nēqləp əjrenə. Nindəj hējyr nəmə aşarqa jaratqanlyqyn, qajhy vaqytta tigenlegen jentekləp tikşerə.

Odaqlamajynsa Zinkanı isme la, kolhozda maqtalyr tanyla başla. Ul hər ber hējyrdan tēvlekkə urlasa 22 litr hēt ala. Zinkanı eş tēzrisəhe bəta elkāne şavlaya.

Zinka Kreml'də...

Hyđ Mäskav elkahened „Jenev tanı“ dojarkahy Zinka Bakarjovaqa birelə.

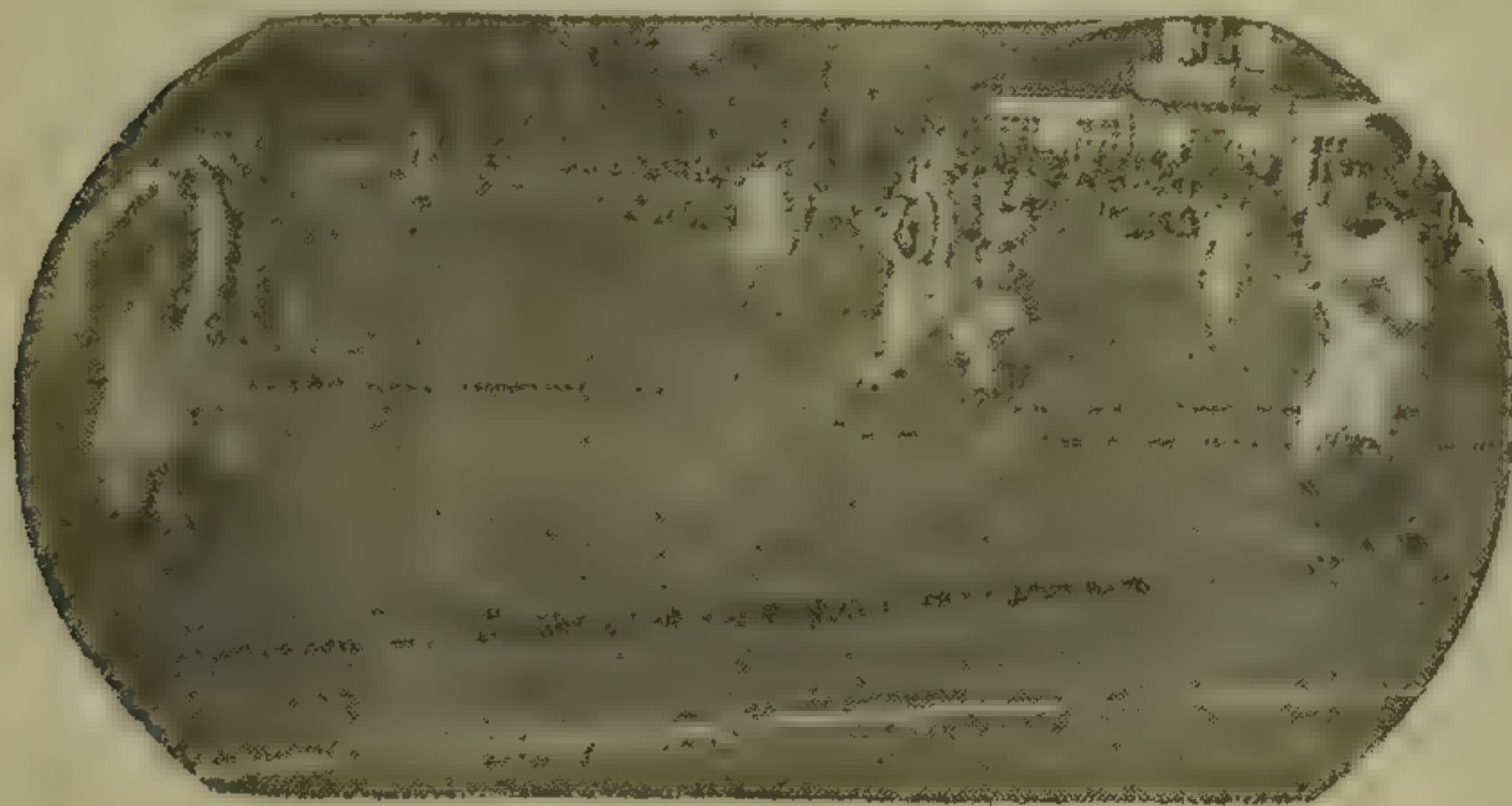
Zinka kəsle alqyşlavdar ahtynda dūr Kreml' zalyňny tribunahyňa ky-tərələ. Alqyştar taqy la kəsəjə. Uny həjəkle Stalin menen narkom Vorosilof ta alqyşlap qarşylajdar.

M. SADBĴQ.

Redaktor esən:

X. DƏVLƏTŞIN

„Oktəbr natiskahy“ tipografiahy. Başglavlit vəkile № 2164.

HYRƏTTƏ: „Dinamo“ stadionynda futbol komandahyňny uşy vaqty. (Edvardof fotohy).

(ADAQIY 2-SE BITTƏ)

1937-se yıl

29 Maj

№ 53 (1100)

Ajda 12 tapqır
sıqqa. Ayrım haly
9 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged.

LENINSE

„Ленинсе“—Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Baş-
qortostan Өlkä
häm Өfö qala
Komiteti organı.

Redaksiä adressı: Өfö.
Volodarski № 2. Telfon
№ 95—04

POLYS ӨBTÖNDƏ SOVETTAR JERENEN BAJRAQY JELBERDƏJ

**TƏN JAQ POLYSTAN
STALIN, MOLOTOV,
VOROŠILOV, KAGA-
NOVIC, KALININ,
CUBAR', MIKOJAN,
ANDREJEV, KOSIOR,
ZDANOV, JEZOV,
RUXIMOVIC, MIZ-
LAUK IPTƏŞTƏRGƏ**

Partia häm xökymät jetäkselärenen qotlav hyddären äjtep birä al-mäblyq şatlyq häm qorurlyq menän tıñlanıq. Bıl—yddärenen vına ti-gän samoljottar esen, fänden säs-kä atıv häm keşelärdän ybevenen vıqqa tiklem kyrelmägän şarttar esen sovet keşelärenen qorurlyqtar. Heđ, polysta stansia tēdēvde „ešteñ ajdınly osorona jomqaq ja-hav“ tip atağanlyqıd. Bıl Arktikanı ejrānev häm ydlāsterevdä sovet osoro, vıl şundaj osor ki, iptāş Sta-lin, ul osordā heđ ydegeđ Tēnjaq-tı ydlāsterev burıstıñ qujıdıqıd, ul osordā Heđ ydegeđ plan häm sara-lar kyrhättegeđ häm jetäkselägegeđ häm iqtıbarlıq menän polārniktər-gä jardam atırvdā davam itähegeđ. Yđ ölkäbedä Heđden vöjek „idea-larlıqıd“ ytvse bulıvdan da đur vaxet juq, bedden qäderle julbaşsı-bıd häm ostadıbıd, Heđden xuplav-dı alıvdan da đurıraq şatlyq häm qorurlyq juq.

Şmidt, Papanin, Vodop'janov.

**Sovet polārniktärenen
Tēnjaq polyskä geroik
osovdarına sit**

ildärdän otkliktar

**„Ekspeditsianıñ tikşerenevdären
unıstıñ tamamlavın teläjeđ“**

Valensia, 24. Madrid universite-tıñnıñ professorı—geolog, täbiqat fändäre millı muzejnen professorı Rojjo Gomes TASS xəbərsehenä tyvāndägesä belderev jahanı: „Beđ —ıspan fānenen vākildäre, xäderge vaqıtta Tēnjaq polystä alıp barıla torqan kydätevdärdän qılmi häm praktik burıstardı xäl itev esen bik đur ähämıetkä eje bulqanlyqın be-läbeđ. Unda alıp barıla torqan me-teorologik, geofizik häm geologik kydätevdär beđde sıkheđ qıdıq-hāndıralar. Ekspeditsianıñ tikşere-nevdären unıstıñ rāveştä häm his ber totqarlıq tamamlavın bıñn ky-nelebeddän teläjeđ“.

Törkiä matbuqatı sovet polārnik-tärenen jēnevenä đur iqtıbar byla

Anqara, 25. Törkiä matbuqatı so-vet polārniktärenen jēnevenä đur iqtıbar sylevdä davam itä. Gazeta-lar, sovet ekspeditsiahıñnıñ Tēnjaq polyskä osov turahında tulı bel-derevdär, Tēnjaq polystan alıñqan berense meteorologik svodkalar, po-lar kartalar, Şmidtten häm Vodop'-janovıñnıñ hyvättären, şulaj uq Papan-ınden biografiāñnıñ vāstıp bıqaralar.

Tēnjaq polyskä, ekspeditsia nacal'nige iptāş O. JU. Şmidtkä

Osov otrāde komandire iptāş V. M. VODOP'JANOVQA, Tēnjaq polyskä ekspeditsianıñ vöta qatnaşuvıylarına

Partia häm xökymät Tēnjaq polyskä polär ekspeditsianıñ danıqlı qatnaşuvıyların qajnar rāveştä sālāmlajdär häm bildälengen burıstı—Tēnjaq polyste huqlışp-qadanıvıd ytvärdäre menän ulardı qotlajdär.

Sovet aviatsiahıñnıñ häm fānenen bıl jēneve, Sovettar Sojuzı esen şul tiklem zarur bulqan Ark-tikanı häm Tēnjaq juldarı ydlāsterev bujınsa bulqan ešteñ ajdınly osorona jomqaq jahaj.

Berense etap ytelgän, in vöjek qıjınlıqtar jēnep bıqılqan. Beđ, Tēnjaq polystä qalıvıstı geroj zimovşiktärdän, Tēnjaq polyste ejrānev bujınsa yddärenä tapşırılqan burıstı namıst menän ytvä-säktärenä bısanavıd.

Tēnjaq polyste batır huqlışp-qadanıvıylarqa bol'sevistik sālām!

I. STALIN.

V. MOLOTOV.

K. VOROŠILOV.

L. KAGANOVIC.

M. KALININ.

V. CUBAR'.

A. MIKOJAN.

A. ANDEREJEV.

S. KOSIOR.

A. ZDANOV.

N. JEZOV.

M. RUXIMOVIC.

V. MEZLAUK.

**„Bedden ujdarıb-
bıd—bedden tu-
qan ilebeđ menän“**

**Kysej jērovse vöđ öb-
tēndä berense kēnd--**

Tēnjaq polys, 22. Tēnjaq polys ten sovet polär stansiahında beren-se tävlekte ytkärdäk. Jēdöp jērovse vöđ öbēndä samoljottar menän jē-näşä 5 palatka qoroldo. Radio stan-siahıñnıñ hər ikehen antinnalar me-nän totaştırqan mactalı ultırtıldı. Meteorudka qujıldı. Qojaştıñ be-jeklegen häm kysep jērovse vöđ öb-tēndä toroşovıdın qajdalyqın bildäläv esen 3 ajaqqa teodolit qu-jıldı.

Berense meteorologik hava kydätev bildälengen vaqıtta Mäskəvgä jē-bärelde. Ul hava toroşon aldan äj-tev esen kəräk bulqan beđden be-lemebedde kıkken kəsäjtep, döjöm svodkaqa inde.

Dırt qıslavıylar „SSSR—N—170“ ekipazı menän bergä ekspeditsianıñ samoljottarında kılterelgän jıjhaz-darınñ ber öleşen, əsəsen radio-stansia häm fānni jıjhazdardı bu-şatıylar. Qalqan 8 tonna, şul itäptän jel dvigatele jıllıq häm straxovaj adıq-tylek häm jaqıvlyq, qısqı palatka qalqan 3 samoljotıñ bur-tındalar. Ular osov esen berense mömkinlek bulıv menän Rudol'f atavıñnan osasaqtar.

Bötäbeđ dā, ydēnedde jaqşı xıs itäbeđ. Ber tävlek bujınsa ödölklöd eşlägəndən huñ jıls joqo toqtarında joqlanıq. Beđden sostavqa ingən 5 celyskinse kysep jērovse vöđ öb-tēndä tormoştı irekheđdän itä-rena tēşerälär. Xäder beđ „Celys-kin“ de həlak itkän stexianən ys alıdı.

Iptāş Stalinden polysta fān häm aviatsia esen kəsle baza buldārv turahındaqı zadanıhen ytvj alı-vıvıdın belderev menän şatıd. Beđden ujdarıbıd—bedden vöjek tıvqan ilebeđ menän.

Тынсыз кысәре һәм! һуқы кысәре („Комсо, правда“нан)

O. Ju. Şmidt.

Sovet ljtociktare ham polarniktardən janb hoqlanoqys jəneve beddən il jəštarenen kyp millionlb massahb əsən qəbjvblq, gerojlbq, sədamblbq olgəhə bulbp tora

JƏŠTƏR ƏSƏN HOQLANOQYS ƏLGƏ

Hoqlanoqys qadanyb, hoqlanoqys jənevi Polyste Stalin sənbqtərojan keşelər huqəşp qadandylar.

Kyp əvvəttər əufəna keşelər Tənjaq polyskə vərəroja ətəbl-dylar. Ajrəm qəbjv tikşerenysələr, qəddəttən tış avərlyqtar kyrep tə, yddərenen aldyba qujojan maqsatqa یرهə almanylar.

Tik bol'seviktər genə polyste huqəşp-qadana alldylar. Vatan oja sikhed əireləv, bol'seviktərsə sənbqtəv ham sədamblbq vətər tikşerenəvəslərgə jynələş əirdələr ham ularoja jətəkselek ittələr. Bəh juqarə texnika keşelərgə jərdəmoja kildə. Sovet zavodtərbənda, sovet əşşeləre ham inženərdərb tərəfənnən əşlənən sovet samoljottərb ham motordərb yddərenen əik jəşqə səjfatərbə təoqə la vər tapqər kyrtəttələr.

Ekspeditsiala qatnaşvəslər arəhənda jəštər kyp. Bəl—səddən partia tərbəiləgən, leninsel komsomol tərbəiləgən jəštər. Ular (Jəštər, red.) yddərenen julynda kartəlarə belməjdər. Sovet ljtociktəre ham poləreniktərbə janb hoqlanoqys jəneve beddən il jəštərenen kyp millionlb massahb əsən qəbjvblq, gerojlbq, sədamblbq olgəhə bulbp tora.

Polys Gerojdərbəna qajnar sələm ham qottəvəddər.

VLKSM YK sekretərb—A. KOSAREV.

JENEVLE JULQJA

(Ekspeditsia naca'nige akademik O. Ju. Šmidt menən vəsəda)

Nar'jan—Mar (TASS-ın maxsus xəbərsəhe). Məskəv — Rudolf ut-ravə arəhənda dər arktik osostə qatnaşvəslər Nenetski okruqənnən qunaqşyl stolitsəhə Nar'jan—Mərdə bər nışə kəngə tuqtəldylar.

Zveno artəvən julya səqəvəndə aldarəq, polyskə vərə torqan ekspeditsianəy naca'nige akademik OTTO JULJEVIC ŠMIDT matbuqat vəkildəre menən bulqan vəsədəhənda unən vərəstərb ham əş planə tərəhənda həjlənə.

— Sovetləy tənjaq polyskə july, —tip əjtə—ul, —Tənjaqy sovet polərniktəre, qalimdəre, morəktəre ham ljtociktərenen əjranəve ham ydləstəre vərəstərb kyp jylbq əş-tən dər təvən tamamləj.

— Bəd polər rekordtər qujəvə vək-ləşməddən əşylən, əlbə tənjaqy la bəddən ildən ham vətə keşelək donjahənnən mənfəqəttərənə xədmət ərəqə məzəv itevdə kyrtək.

— Bəd nı əsən Tənjaq polyskə tərə vətəvədd?

— Bəd, dər praktik əhəmiətkə əjə bulqan hər tərə qilmi əštər ytkərev əsən undə nigedlənergə tələj-bəd. Tənjaq polys rəjonəndaqə so- vet polər stansiəhə havənnə regulər rəvəstə kydtəvəddə ham unən torəşə turəhənda hava ydək vjurohəna xəvər itep torəsaq. Bənda nyl məq-lyməttər, hava torəşən əldən əjtkən vəqəttə, nigerək tə odaq sroklə prognəzdar tēdēgən saqta dər əhə- miətlə buləsaq. Bənnən tış undə magnit kydtəvəddə vujənsə, vəd xərtəkətenen jynələsən ham tidiqən əjranəv vujənsə, vəd okeanənnən tərənlektəren əjranəv vujənsə, həv- dən tərə qatlavdərənnən ximik ham fizik ajrəmləqtərb bəldəv vujənsə, okeandən ydək ələşəndə torməşon rindəj formalərdə haqlanqanlyqənnən ənyqləv vujənsə ham vəşqə tərə əštər ytkəreləvəddə. Polys rəjonənda polər stansiə radiosvəz punktə buləv jəqənnən ajratə əhəmiəttə qadana. Bənnən hən vyl rəjonəda osop jərəjəsək ham bəlki, xəttə polys əşə Ameri- kaqə regulər rəvəstə rəjstər jəhə- jəsəq samoljottər stansiənnən radio signaldərbəna qarəp orientirovka jə- həjəsəq, şuləj uq hava turəhənda ənyq məqlyməttərdə əldən ələ ələ- saq. Bənda jə programmənnən ydəv əsən, polyste 1909 jyləda amerikənnən Rə- bərt Piri kevek bər nışə saqət kənə buləv nigerək tə Bərd, Amundsen ham Nobilə əşləgən kevek samo- ljotta jəki dirizəvəddə polys əştənən osop yləv genə jətməj.

— Bəd, Tənjaq polys rəjonənda odaq- qə nigedlənəp, unə bəddən əşmə- kərlektən qəddəttəgə dəlrahənə in-

derəgə tələj-bəd. Bərb hış sikhed qəbjv. Ləkin bəddən ildə ham tik bəddən ildə genə bənda jə qəbjv bəş- lanqəstərdə ydəv əsən vətə şuləttər tərəvərləq. Sovet xəkməte kyp jylərdən nirlə ində bəddən arktik əşvəddəgə jərdəv itə ham uqə jynə- ləş vərə. Bəd polər zimovkəldərdə, ledokol, pəxodtərb ham arktik osostərb vəqəttəndə bəh dər təzriyəgə əjə buləv. Bəddə, tənjaqy bəlevsə ham vatanqə vətəlgən, bənda jə eskə jəvəvəv qurqənnən bulmaqan gyzəl rəvəstərdən kədrərb yttələr.

— Bəddən pərdəttəllə, əlbəttə, aviətsianəy rəle ajrəvsa vəkək. Cə- lyskənnərdə qotoldorov vujənsə Sovetlər Sojuz Gerojdərbənnən vət- rilyqtərbənnən hən, LEVANEVSKI, VODOP'JANOV, MOLOKOV, ALEK- SEJEV ham vəşqəldərbə vətəqə hoql- noqys arktik rəjstərenən hən, CKALOV ham unən juldəstərbənnən itə kitkəs osostənnən hən, polyskə osovqə bəddən aviətsianəy kəşə jətəvəgəndə şiklənmətkə məmkin.

— Polystən xələn bəldəv ham unən əştənən osop ytkəs, bəd polys rə- jonənda polər stansiə əsən kərək bulqan qorəldərbə tējəgən avər sa- moljottərdən posədkənnən əsən jəraqy jəşqəvə vəd ədləjəsək bəd. Ədər- lənəgən məjdəngə jəhəlasəq vyl qə- bjv posədkə bəddən polər ljtociktə- rənnən ajratə ohtəlyq ham təzriyə tələp itəsək. Əlbəttə, stansiə polys tockə- hənən tap ydə əştəndə bulməv, ul vəd əştənə qujylər ham unən mən- nən bərgə, bəlki hər tərə jynələstə, ixtimal—Amerikaqə təvə jəddəp jə- rər. Bənda şundə jə rəjəda vər, stansiənnən kydtəvəddə dərəq rə- jonəda jəjəldəreləvəddə.

— Hış sikhed, vətə il PAPANIN, KRENKEL, ŞİRŞOF, FJODOROV- tən—bəddən xəlyqy, polystən əlbə tygəl jərdə, palətkəla vər jyl vujə jəşəjəsək qəbjv uldərənnən torməşon ham əşən qəddəttən tış iqtisərb ham məxəvəv mənən kydtəvəddə. Həddən mənən Nar'jan—Mərdə həjləşkəndə bəd, bəddən əsən mək- sus əşləgən „Ant—6“ samoljottərb— bəh şəp məşinələr, tip dərəbləp əjtə ələvəddə ində. Bəd şuləj uq ydəvəddən pilotlər, şturiməndər, mexaniklər, radistlər, sinoptiklər ham vəşqəllər kollektivənnən jəqşə səjfatərbəna bəş- dylar.

— Bəddən kollektiv vərəddə. Unən sostəvəndaqə hər bər kəşənən ində polər əştə dər təzriyəhə vər.

— Şuləj itep, bəddən material ələş bəh şəp, keşelər jəqşə, ə bəddən ar- tıvəddə Lenin-Stalindən əqillə par- tiahə tərəfənnən jətəkselek itələ tor- qan vəkək il. Şuqə kyrtə bəd jənə- səgəvəddə nıq bəşəvə julya səqə- vəddə.

“1 məjdə Sovetlər Sojuzənnən Geroj M. V. Vodop'janov tərənnən pilotərovjətt ilgən „SSSR—№—170, samoljotə Tənjaq polys rəjonəndaqə vəd əştənə krip utərdə. Samoljottənnən aortənda Tənjaq ekspeditsia naca'nige iptəş O. Ju. Šmidt, M. V. Vodop'janov, M. S. Banuşkin, I. T. Spirin, F. I. Bəşəjin, P. P. Pətenin, S. A. Ivanovlar. buldylar I. D. Papanin, E. T. Krenkel, J. K. Fjodorov, P. P. Şirşov iptəştərdən torqan zimovşiktər gruppəhə polyskə kiltərəldərb. Tənjaq polys əştəndə Sovet Sotsialistik Respublikəlbə Sojuzənnən fləgə jəvərdəj.

HYRƏTTƏ: Polystə zimovşiktər gruppəhə (huldan unqə): Krenkel, Papanin, Fjodorov ham Şirşov iptəştər osov əldənnən Məskəv Ydək aerodromənda (Sojuzfoto)

Bəjək vatanəvəddən vətər uldərə

Ivan Dimitrievic Papanin

Tənjaq polystə qəşlav urənnən naca'nige I. D. Papanin 1894-se jyl- da Sevastopol'də matros sem'jahəndə tıvqan. Unən xədmət july 14 jəş- lek məljəj saqənnən bəşlənə.

1914-se jyləda Papanin flotta xədmət itə. Revolyutsianəy bərənse aj- dərənda Ivan Dimitrievic matrostərbə ojoştəra. 1919-sə jyləda kommunistlər partiahə saşəna inə.

Grazdandar huqəş jylərdənda I. D. Papanin tərə frontərdə—Kə- ledin, Dinikin ham Vrangeli bənda- lərbəna qarşə vətər rəvəstə huqəş. Partizan otrədtəre ojoştəra. Unən hən iptəş Papanin VCK la əşləj.

ERNEST FJODOROVIC KRENKEL

Sovetlər Sojuzənnən bərənse karot- kavolnovigə Ernest Fjodorovic Kren- kel—sovet arktikəhənnən qorəş qəşlav urəndərdənda dər əş stəzə bulqan təz- riyələ Radist—Polərnik. Uqə xəder 33 jəş. Ul şunən 12 jylən tənjaq vəd dingeəddərenen əldərdənda ham karəvəddəndə ytkəvə.

1924-se jyləda iptəş Krenkel bərən- se tapqər janb jərgə kitə. Unən qajtqas Qədyl Armiəqə inə. 1927-se jyləda qajtanən—janb jərdə qəşləj.

1931-se jyləda Ernest Fjodorovic Germanianən arktikaqə osovsə „Graf Šepillin“ dirizəvə ekspeditsiahənda qatnaşə. Ul vyl dirizəvəddən Radist səjfatənda Germanianən Leningrad-

Bojevoj xədməttəre əsən Qədyl bəj- rəq ordənə ham əlyə saqət mənən bəyləklənə.

1932-se jyləda iptəş Papanin Frans İosif jərəndə ojoştərolyqan qotop ekspeditsiahənnən naca'nige itep bəldə- lənə.

1934-1935-se jylərdə celyskin bə- rəndənda qəşlavqə jətəkselek itə.

1936-sə jyləda iptəş Papanin „Ru- sanof“, vəd vətəşənda ojoştərolyqan ekspeditsianəy naca'nige. Ivan Dimitrievic bənda la bol'sevistik ojoştərovsə tə vətə torqan dər hə- lətləktə kyrtəvə. Donjanəy in tənja- hən iptəş Papanin VCK la əşləj.

Arxangil'ski—Frans İosif jərə— Tənjaq jər—Celyskin bəronə.—Dek- son atəvə—Zəlanie bəronə—Arxan- gel'ski—Leningrad—Berlin məşrutə vujənsə rəjş vəşqəra.

1932-se jyləda Ernest Fjodorovic „Sibirəkoj“ vəd vətəşənda ytkərel- gən dənlyqə arktik pəxodqə qatnaşə. Qədyl xədmət bəjraqə ordənə mənən bəyləklənə. „Celyskin“ dən tari- xi pəxodənda qatnaşvəş vularəq, vətər polərnik—Radist ajrəvsa vət- rilyqə əsən Qədyl jondəv ordənə mənən bəyləklənə.

Huqə vəqəttə iptəş Krenkel S. Kənnəv atəvərdəndaqə Olovənnəy bəronənda qəşlənə.

Jevgeni Konstantinovic Fjodorov

Polystə qəşlavqə qatnaşvəslərdən in jəşə Jevgeni Konstantinovic Fjo- dorov 1910-sə jyləda tıvqan.

1932-se jyləda jər magnitizm spet- siəlnostə vujənsə Leningrad univər- sitetənnən fizika—matematika fakul- tetin tamamləj ham arktikaqə əşlə- gə kitə.

1934-se jyləda iptəş Papanin Fjo- dorov Celyskin bəronəndaqə qəş-

lav urənda qotop stansiə naca' nigenen qilmi jəqan jərdəməhə səjfatənda qatnaşvəqə saqəra. 1934-1935-se jylərdən qəşənda Jevgeni Konstantinovic Celyskin bəronənda əşlənə.

Ul iptəş Papanindən tənjaq po- lyskə ekspeditsiahənda qatnaşvə turəhənda jəhəqan janb təqdime- nən dər tələk mənən qarşə əldə.

Pjotr Petrovic Şirşof

In kyrenəkle sovet ekspeditsialərb- nən vətəhənda tə tərjəlek ədləkhəd qatnaşvə kilgən Pjotr Petrovic Şir- şof 1905 nse jyləda Jekaterinoslavda (xəder—Dnepropetrovski) eşşə—pe- catnik semjahənda tıvqan.

Ul 1921 nse jyləda xəlyq məqarilə institutənnən biologia fakul'tetəna uqəvə inə. 1926 nse jyləda ul Odes- sa botanika vəqəşənda aspirant bu- ləp eşləj.

Iptəş Şirşof tənjaqqa bərənse tap- qər 1930 nse jyləda, Leningrad bə-

tanika vəqəşənnən gidrobiologia eks- peditsiahə naca'nige səjfatənda Kol'- ski jərym atəvəna kitə.

1932 nse jyləda ul „Sibirəkoj“ vəd vətəşənda qilmi eş əlyə vərə. Pjotr Petrovic ekspeditsialə gidrobiolog buləp eşləj.

Pjotr Petrovic „Sibirəkoj“ təqə eks- peditsia əsən xədmət qədyl bəjraqə ordənə mənən ham „Celyskin“ epə- pləhənda qatnaşqan əsən Qədyl jondəv ordənə mənən bəyləklənə.

Dinga qarş propaganda həm uny onotovsy Baltac rajkomoly turahynda

Komsomolka X—va R. gramota-hyddardan tygel. Uqarda kul'turaq ulylyk ta bar. Ul kino-teatrdaq la jerej. Tik ul qajhy ber vaqyttarda nindajder sit ujdar menen borsola. Ber kende sulaj namageler borsolo-vyn „vabyr esen“ ul kart halvys qarşyqa bara. Uqa xajer birep kart haldyra. Ə xajlaker qarşyq, uny ta-qy la ydena kilerga mazbyr itev esen, uqa nasar xavər hejlaj. Byl R—dyk bik uylanryqa mazbyr ita.

Urazaj avyl soveti „Mars“ kolxo-zy aqzaly komsomoles Raximof kol-xozdyk aldyngy keşelerenen hanala. Ul kombayner. Kypťan tygel uny tormoşonda la ydgereş bula. Raxi-mof eñlana. Mullany aşıqa saqyryp tuj jahaj, nikax uqyta, ə ul yde əj-tevensə dingə „şanmaj“ tik nikaxta ata-eselarenen „xateren haqlav“ esen gena uqyta.

Raximofnyk byl esen başqa kom-somolestar da həm komsomol ojoş-torovsyh la belə. Lakin niesen hun Raximof oşolaj eñlane. Mulla saqy-ryp nikax uqytarqa uny neme maz-byr itte? Byl horav ber kemde la qydyqhyndymaj, ber kemde la bor-somaj.

Puşkin ismendəge kolhoz. (Tyvən qarş avyl soveti) VLKSM ojoşma-hyngy komsomol ojoştorovsyh Fe-dosofnyk da yd qailahenda dini jo-lalarqa uryn bireve bildale.

Taqy la oşondaj ber nise fakttar kiltererga memkin bulır ine. Lakin bylar yddərege gena la Baltac rajony-nda dingə qarş propaganda esenen ni xaldə torovyn bik asyq kyryhə-tələr. Tik şunhy qəzər, byl fakttar-dy VLKSM-dy Baltac rajon komite-ty həm rajondy başqa ojoşmalar la kyryrga, uny səvəptəren belerga teləmydər. Ular „dingə qarş pro-paganda eše xader inde ytelgən etap“ tip qarajdar. Ə ruxanjdar byl qəmhedlektən fajdalanyp yddərenen esen keşəjtələr. Jəstərdə yd joqon-tolar abtyna albrqa tırsalar. Byl eş biqerək tə „Pariz“, Byjkin, Kujby-şev ismendəge kolxozlarda nyq hi-dələ.

REDAKSIYA XAT

Bedden eştən kem hun jetəkselek itə?

Bed ulaj kydgə kyrenməblek ad tygelbed. Bedden Masetle rajony Dəvan-Masetle tuly bulmaqan urta maktəvəndə 200 dən artıq pioner nar. Lakin bed VLKSM-dy Maset-le rajon komitety həm pionerlar əylege mēdirenen bedde belməvenə bik nyq şanys belderəbej.

Ular qaraqy, xader uqyvdar başlavqa 10 aj tuldy. Oşo vaqyttan birle beddə rajkomdyk ber gena eş-sehe la bulman. Bed bynda ulty-rvys jetəkselərdən barlyqyn tik işetep kenə beləbed.

Bedden maktəptə əlkən vozatyj Xəjdərova Xənjəbə la bar tejdər. Ə kyp pionerlar uny işetep kenə belələr. Sənki ul bedden menən ber gena tərle la eş alıp varmaj. Otrəd svordar ytkərelməj. Bedden əlkən əvəjdərybyd, apalarbyd klub-tarqa jynalalar, bejəvdər ytkərelər, ə bed tik ulardy qaravsy bulyp qy-na toravdy. Xader maktəptə hynav-şar bara, ə jal vaqyttarın, tənəfəs vaqyttarın həm jəjge jaldy ojoşto-rov turahynda ber kem də qajqyrt-maj.

Maj vajramy kende bedgə galstok, əvəbuttar birergə vəqədə itkəndər ine. Lakin byl vəqədə la ytelmaj qaldy.

Bed aplyrajbyd, bedden eştən kem hun jetəkselek itə?

Dereb, rajkomol eşseləre rajonda dingə qarş propaganda esenen na-sar torov turahynda jyllyştarda s-qyştar jahajdar, hejləjdər. Tik in mēhi me gena eştənməj. Dingə qarş pro-paganda eše ojoştərolmaj. Jəstərdən tormoş, kən kyresənən iške jola, qədəttərdə qavlap soqaryvda sđam-ly həm nyqşy eş alıp varymaj. Jəstər esən doklad, leksia, besedalar ytkərelməj. Şuqa kyre la dingə qar-ş kərəş turahynda hejləvdər tik paradny s-qyştar bulyp qyna qala kilə.

Rajonda 15 urənda Huqyşsan Al-lahyddar jəcəjkəhe bar. Ular tik isem-də gena jəşəjdər. Byl jəcəjkələrdən bərehəndə la dingə qarş propagan-da eše alıp varymaj. Ular eştənən jetəkselek itevse juq. Bəgəngəşə Hu-qyşsan Allahyddardyn rajon soveti la tēdēlməgən.

Komsomolka R—dyk kart haldyryv menən şeqelləneve, Raximofnyk ni-kax uqytv, iške jolalar joqontom-honda bulvny kevek fakttarda VLKSM-dy Baltac rajon komitety eşseləren borsomaj, ulardy jəstər arahynda dingə qarş nyqy qylmi propaganda ešen kiñəjtəvgə etərməj. Ular VLKSM-dy X sjezynda qavul itelgən prog-rammanyn VLKSM jəstərgə juqqa şa-nyvdardyn həm dini qerel-qədəttər-dən zararyn sđamly rəveştə anlata, oşo maqsət menən dingə qarş propa-ganda bujnsa tydərəktər həm leksia-lar ojoştərola tigen, talavyn ytvəda jenəjtəsel qəmhedlek kyryhətlər.

Ə byn tormoşqa asyryv esən kom-somoldy Baltac rajon eşseləre ja-vaplylar bit.

M. J.

Velosipedsylar jaryşy

Oşo jylby 28 nse iynenəna30nsy ijylgə tiklem Məskəy qal hynda velosipedsylardy bəta sojuz jaryşy udqarılacaq.

Velosipedsylardy bəta sojuz jary-şyna qatnaşv esən bedden Başqor-tostad respublikahynan da 10—15 velosipedsy barırga tejeş.

Frunze smendəge Qəbz Armiya ydək jorto kul'tura parkynda jəjge sezon asylyvqa (Məskəy). Hyrettə Parkta urynlaştırylqan „Kosomol Qəbz flottn şub“ tigen skulptura. (Sojuzfoto)

Minninur həm Rəjxanay ni esən onotahyqy?

Zakirova Minninur həm Zunova Rəjxana kypťan tygel aktiv komso-molkalar ine. Ular qatyn-qəb jəstər arahynda eş alıp barvda aktiv qal-naştılar. Jəstər arahynda kul'tura-massovj eş alıp barvda la birelep eştənelər. Byl vaqytta ulardy hər ber jyllyşqa, kənəşmələrgə saqy-ralar, ularqa ajrym eş birep uny ytvəda praktik jərdəm da kyryhə-tlər ine.

Byna ular tormoşqa s-qytlar. Oşo kəndən başlap İbrahim kolxoz həm „Ural“ kolxoz (Obyqy rajony) VLKSM komitety ulardy onotto. Ularby jyllyşlarqa la saqymaj həm eškə la qatnaştırmaj başlanılar. Ə hunqy vaqytta ular ikehe la poli-tik uqyvqa jərvədən dş tuqtanılar.

UL BER YDE „XƏL İTƏ“...

Şaran rajony Anlay avyl soveti ergəhendəge VLKSM komitety sek-retar Jəhangirof yden ojoşmanyn „nacal'nige“ itep hida. Ul kyp mäs' ələlərdə komsomolestardyn iregenən tş, jalqydy qyna „xəl itə“.

Komsomolestardyn jyllyştə bil-dəlvərdə bujnsa politik uqyvdar hər ajdy 9-19-29-sy kəndərendə ytkərelərgə tejeş ine. Kyryhen byl sekretar esən mazbyri tygel. Jyl-lyhangirof jyllyştyn byl qararına buj-hynmaj. Uqyvdarby yde qasan buş bulha, şul vaqytta ytkəre. Hədemtə-lə komsomolestar arahynda rizahy-d-lyq tva. Zanətiərgə jereş tyvə-nəje bara. Məbəlan, komsomoles Səlimşin 6 tapqy zanətiərgə kilməj.

Dəjem jyllyş, komsomolestardyn tərbiəlvədən politik maktəbə bulyp tora. Lakin yden „nacal'nik“ itep xis itevse Jyllyhangirof bynyn menən iştəpləşməj. Byl ojoşmala 2 aj jarym-dan birle dəjem jyllyş ytkəreigəne juq. VLKSM sayna inergə teləvse-lərdən qarızalar ber nise ajdar bu-jnsa qaralmaj jata. Şuqa kyre qaj-hy berəvdər qarızaların kire qajta-ryp alalar. Nasibullina Fətyjma by-nan 1 aj elek qariza birgəjne. Qa-rizahy qaralmaqanlyqtan ul uny kire qajtarıp aldy.

Ojoşmala politik-tərbiə eše nasar-qujlyqan. Hər ber komsomoles me-nən ajrym eştəv komitety eş ydəgen də tormaj. Ajrym komsomolestar-dyn jəteşhedlektəre dəjem jyllyştə tikşerilməj. Komsomoles Sultanof „Kooperativ N 1“ kolxozynda kon-jux bulyp eştəgəndə at furazyn yd-ləştəre. Şunyn esən ul urnynan alına. Lakin ojoşma uny jenəjtə-təren tikşerməj, his ber edhed-qaldyra kilə.

Mərdən Arşlanof.

Ə komsomol ojoştorovsyh Xismə-tov həm Ziajəvalar byqa bik qadi eş itep kenə qarajdar. Ular hər ber komsomoles menən eştəv ojoşma-ny eş ydəgendə tororqa tejeşle-gen anlarqa teləməjdər.

R. Sufjanof.

V. I. LENINDEN YDƏK MUZEJENƏN

Proletar revolytsainy bəjek dahyby

(Davam. Baş „Leninse“ gazetahynyn ytkən handarənda)

Rossiala revolytsion qudqalyş berdirektivalar, kənəştər birgən. Partia tuqtavlyd ybə bara. 1905-se jylby jəjəndə inde eşselər deputatlar so-vettar ojoştərola başla. Berense bulyp İvan—Vaznisinskida, hunynan Uralda, Piterburgta həm Məskəvdə ojoştərola. Batşa xəkyməte baş ky-tərvərdə vabyv jədənən s-qy 30 (17) oktəbrdə manifest s-qyara. Ma-nifest bujnsa ber ni tiklem „irek“ birelə, duma jynarqa vəqədə itelə. Lakin byl, tik massany fəkeren re-volytsianan ajrvyqa qyna jynəltel-gən bula. Şul uq vaqytta sarizmdyn zandarmiah, politzialy eše s-jnyf-qa qarş qyrga kərəş asa, uny al-dyngy keşələrən qulqa ala, aştıra, kiştəre. Byna şuqa kyre la hit byl vaqytta xalyq arahynda:

Batşa quryqty
Manifest s-qyaryd,
Ylektergə irek
Terlərdə qulqa aldy

tigen jər popular jaryqa əjləngən.

Vladimir İlic revolytsia başlanv menən Rossiaqa qajlyrga aşyqqan. Lakin byl teləkte tormoşqa atqarv ifratla qyjn bulqan. Ul tik batşa xəkymətenen 1905-se jylby 30 (17) oktəbr manifestynan hun qyna Ros-siaqa qajtqan. Vladimir İlic Ros-siaqa qajtyv menən bəta eştə yd qy-lyna alıp jetəkselek itə başlaqan. Ul, urəndaqy partiya ojoşmalarına

re proletariat esənə adaqqa tiklem tura bulv, doşmandarqa qarş ajav-hy kərəş, bətməblek nəfrəttə jany-vy turahynda hejləjdər.

Vladimir İlic Rossiaqa qajtyv menən Piterburgta s-qyaryla torqan „Novaja zizen“ tigen gazeta menən jetəkselek itə başla. Bynda urynlaştı-rylqan məqalələrdə həm ydenen başqa kyp kenə əbərdərendə bur-zuaz—demokratik revolytsianyn so-fialistik revolytsiaqa ytep s-qyyn (неперостание) bəta kinlege həm tu-lyqy menən qulqan. Minşeviktərdən, Trotskidən kontrrevolytsion qarış-tarın razablacaj itkən.

Muzejdə, proletar revolytsia-ny—ike bəjek dahybyndy bəta etap-tarda la tıqy bəjləneştə eş alıp barvdarın iştəv itevse materialdar qujlyqandar. Byl vaqytta iptəş Sta-lin Vladimir İlic menən şəxsi rə-veştə tanş bulmaqan əle. Lakin ular bəta eştə ikehe bergə kənəştəşep alıp barqandar. İptəş Stalin Vladi-mir İlicin in jaqş ucenigə həm soratnigə bulqan. İtəş Stalin byl va-qyttarda Zakavkaziala revolytsion eş alıp barqan. Byna iptəş Stalin tara-ınnan jetəkselek itelgən „Bor'ba Proletari“ gazetahy handarəndy so-tokopiah. Byna uny 1905-se jyl-by 14 (1) iynəndə s-qyqan hanyn-da iptəş Stalin Vladimir İlicin „III sjezd“ tigen məqaləhen „Prole-ri“ gazetahynan kyserep vabqan. Ə, Vladimir İlic iptəş Stalinden „Bor'-ba proletari“ gazetahyn bərense hanyn vabylyqan „III sjezd Kavkaz minşeviktəre sudb aldynda“ („третий

(davam 4-bitə).

Ispanialağ fronttarında

(TASS-tın Valensianan, Parizdan ham Bil'baonan beldereväre aqjonsa)

Biskajja frontı. Fransianın Gavas agentstvohınnıñ belderevenä qaraqanda, 23 majda Dima sektorında bulqan huqıştar qadettan tış qatı buldılar. Fetnäseler interventtarıñ jırdamı menen atakaların davam itterdelär. Dima qalqıvıñqı hamanda respublikaslar qulında. Munda la fetnäseler tarafınan taşlanqan ut toqandırqıñ bombalar kesle pozar sıqardılar.

Asturia frontı. Ovorona ministrıñqı svodkahında, 24 majda respublikaslar artilleriañ Oviedolaq porox skladtarın juq itte, tip kyrtatä. Leon sektorında fetnäseler german aviatsiañıñ jırdamı menen, yddäre juqaltqan pozitsiaların kire qajtarırqa ıntılıp hüzüm jahanılar. Respublikaslar artilleriañ cästäre, ularñ kire sigenep qasırqa mızvır ittelär. Gavas agentstvohınnıñ belderevenä qaraqanda, fetnäseler respublikaslar artilleriañ Trubia (Oviedonan kınajısta) laq pozitsialarına bombardirovka jahaqandar, lakin ularñ bıl sıqıştar ıntılıp osoraqan.

Ydäk frontı. Ispaniannıñ ovorona ministrıñqı tarafınan birelgän svodkalar Gvadaxara sektorında respublikaslar 24 majda unan elekke künde Siluentes rajonında huqışar alqan pozitsiaların ıntılıp qajtarılar. Ular jaqın tiräläge qalqıvıñqı yddärenen aldınqı postarın qujqandar. 23 majda respublikaslar tarafınan ytkärelgän operatsia ularqa Brigueganen tınjaqta urınlaşqan cästär menen quşılvaq mämkinlek birgän. Xarama sektorında mılıq atış barqan. Ydäk-front komandujıñsien 24 majda kis tapırqan belderevendä, fetnäseler Taxun'ja jıqahıñqı unjaq jarında ultırqan Lasinernas avıñ taşlar sıqtılar, tip kyrtatä. Torrexona timer jul stansiañ ergähendä respublikaslar artilleriañ samoljottar Madridkä taba vırıñ 15 vagonıñ pojezdqa ataka jahaqandar. Respublikaslar artilleriañ samoljottar pojezdqa pulemjottardan atqandar. Fetnäseler 10 istrebitelä respublikaslar artilleriañ samoljottarına ataka jaharqa ıntılıp atıñ.

hıñqı osoraqandar. Taxo jıqahıñ sektorında fetnäseler artilleriañ Vil'janueva de la Serenaga bombalar taşlaqan. Grazdandar xalqı arahınan qorvandar bar.

Kınjaq frontı. Kordovanen tınjaqta fetnäseler 24 majda respublikaslar artilleriañ Vil'jaarta rajonında pozitsialarına atqandar. Lakin ular ber törle la zarar kilterä almaqandar.

Santander frontı. 24 majda kındä respublikaslar artilleriañ samoljottar fetnäseler Pen'jañlar hant Pravia-laq (Oviedonan tınjaq-kınajısta) laq pozitsialarına bombardirovka jahaqandar. Fetnäseler zenit batereahı jemerelgän.

Fetnäselerden şpion yltärelgän

Valensia, 24. Kisä, Al'kaudete rajonında (Xaen provinsiañ) Arrabal' Merino tıgän ber keşe fetnäseler jaqına sıqırqa ıntılıp saqında respublikan casovoj tarafınan yltärelgän. Bıl keşen dokumentlar arahınan, Al'kaudete fetnäseler tarafınan ataka jahatqan vaqıqala ularqa uramdarıñ asıq sıqıştar menen jırdam itergä tejeş bulqan faşistık ojoşma aqzalarınñ tedmähä tabılqan.

Okoptar qadın bulıñsa subvoñnik

Bil'bao, 24. Kompartianıñ okoptar qadın ham sıqılav osen urındar äderläv bulıñsa subvoñniktar ojoştorırqa saqırıñna Bil'bao qalındaqıñ eşkä jaraqan betä xalıq rızalıq beldere. Kisä ikense tapır subvoñnik ytkärelde, bıl subvoñniktar ber nışa men keşe qatnaşı. Nıqtımlar settäre jırdam yñ. Mitinglarda eşseler beñ şundaj jırdam krepostar jaharñ kl, ular jırdamıñ menen beñden tuqandarıñ halqatlar osen ispan faşistlar bulıñ, şulaj uq german ham ital'jan faşistlar da jırdam anhat bulasaq. Bil'bao ber vaqıtta la faşistlar qulında bulmañ tip heñlädär.

Proletar revolytsianıñ vöjek dahıjı

(Davamı. Baş 3-se vitta).

с'езд перед судом кавказских меньшевиков") tıgän mähälähän ydenen inış hıde menen Ydäk Komitet organı bulqan "Proletari" gazetañıñ 29 (16) avqustında sıqıqan halında vañır sıqarqan. Bıl ham vıñan vañqa kyp handaq faktilik dokumenttar, ike dahıjıñ tormoş ham keraş jul ber feker, ber ul, ber teläk menen mänge edelmätlek rävışta vıñlängänlekte kyrtatä.

1905-se jıdın dekabır ajında Vladimir Il'ic initsiativahı menen Finlandia dävlatenen Tammerforst tıgän qalähında partianıñ berense konferensiañ jıñalqan. Bıl konferensiala proletar revolytsianıñ ike vöjek dahıjı—Vladimir Il'ic ham İosif Vissarionovic İptäştar şaxsı rävışta tanışalar. İptäş Stalin bıl konferensiaqa Zakavkazia partia ojoşmañnan delegat bulıp hajlanqan. Bıl berense osoraşvıñqı tıñırat turahında İptäş Stalin vıñaj tı:

"Min Lenin menen berense tapır 1905-se jıdın dekabrendä bol'şeviktärden Tammerforstaq (Finlandia) konferensiañda osoraşım. Min beñden partiañdañ tav berketen, vöjek keşene, politik jaqtan qıñaygel, vaki, telähegeñ ikän, fizik jaq-

tan da vöjek keşene kyrtä omet itkänem, sönki minen xıjalımda Lenin hıñ bıl mahasat velikan teñendä hyrtatä ine. Qasan inde min urtasanan tavaşageräk bulıñ, in qadı keşene, qadı keşelerden his ber ni menen da ajırmalanmaj torqan keşene kyrtä minen kyñel-heñneven nındaj bulıñ.

Ham hıñnan İptäş Stalin vıñaj tı jañ:

"Leninden bıl konferensiala heñlängän ike telmäre: aqımdaq moment turahında ham agrar mäsälä turahındaq telmäre vıñna tıgän bulıñ. Ular, ykeneske qarşı, haqlanmaqandar, vıñar betä konferensiañ davıñ şalıqqa kiltergän ruñlı telmäre ine. Qadettan tıñ inandırıv keşe, argumintatsianıñ jıñajıñqı ham asıqlıq qıñqa har kemge anıajıñ frazalar, bulavıñ juqlıq, tıñırğa huqa torqan vañ ajlenderges qıñajıñlar ham effektiv frazalarıñ juqlıq, — vıñna vıñar betähe la Leninden telmäreñ qadettäge "parlament" oratoriarıñ telmäreñen fajdala rävışta ajıñ ine (I. Stalin, "Lenin turahında" Partizdat, 1937-se jıl 27-28-se vıñtar).

S. Latıj.
(Hıñ bıl har).

Aqıñda kamañ

(Urazbaxın fotoñ).

„Komsomol'skaja Pravda“ ismendä kross

„Komsomol'skaja Pravda“ ismendäge massovıj kross bernış jıdan birle ytkärelä kilä. Bıñ 25-se majda Mäskäv ippodromında ytkärelgän kross startına 250 menden artıqraq Mäskäv fizkul'turniktäre sıqtılar.

Kross irdär osen 5 meñ metr alıñqı jırdamıñ başlandı. Jırdamıñ qatnaşvıñlar start hıñqıñan berehe artınan ikenseläre kiltär. Aq majkalyñ dinamoslavıñ, sportiv jamqıñten „spartak“ qıñı majkalyñ, a ularıñ zengär majkalyñ Qıñıñ Armianıñ fizkul'turniktäre alıñtılar.

Massovıj jırdamıñ „Stalines“ sport jamqıñte vakiñ Golovonof jaqış heñmetlärge ireñte. Ul 5 kilometr arıñ 16 minut 0,2 sekund vaqıt esendä jırdamıñ. Massovıj jırdamıñ, qatın-qıñdardan (2-se meditsina institutı) İvanova jaqış heñmetlär birde. Ul ber kilometr 3 minut 3,6 sekund vaqıtta jırdamıñ.

Masterdar jarış qajat qıñı bulıñ. 1 meñ metrqa bulqan qatın-qıñdar jırdamıñ Parizda bulıp ytkän „Jumanite“ ismendäge kross-ta jırdamıñ, tanılqan sportmenkalar-ñan Zajtseva ham Sovolevalar qatnaşılar. Lakin bıl jul ular („Sovetlar qanatı“ jamqıñtenen) jaş sportmenka Romanovaqa ottordılar. Romanova meñ metr 3 minut 0,2 sekund vaqıtta ytep finışka berense bulıp kilde. Finışka ikense bulıp Sovoleva ham 3-se bulıp—Zajetseva kilde.

İrdäñ jırdamıñ masterdarıñ 5 meñ metrqa jırdamıñ krosstıñ ydäk momentı bulıñ. Bıñda in kesle jırdamıñ qatnaşılar. Jırdamıñ bulıp qalavıñna şik totolmaqan—tanılqan sport masterdarıñ 2 tıvqan—Znaminskiñlar jırdamıñ tavlä halmaq qıñna vañlañlar. Tanılqan jırdamıñ Potemin äkerenläp alqa uddı. Unıñ bıl rävışta jırdamıñ şaqıñ odaqqa tartıñ. Bıñna ike tıvqan Znaminskiñlar da jırdamıñ tempın artırdılar. Ular menen Potemin arahındaq jaqıñqı (ara) qıñılqandan qıñıñ, odaq tı ytmaj Potomin artıñ qala.

Hıñda Sirafim ham Georgi (Znaminskiñlar) arahında berenselek osen keraş vañlañ. Ytkän jıq jırdamıñ Georgi 15 minut 36,8 sekund vaqıtta jırdamıñ jırdamıñ bulıp sıqıñ. Bıñ unıñ eneñ Sirafim oşo uq arıñ 15 minut 28 sekund jırdamıñ finışka berense kilde, aqıñ ikense kilde.

„Komsomol'skaja Pravda“ ismendäge kross-ta har törle destansılarqa betähe 20 jırdamıñ ytkärelde.

(TASS).

N. I. Buxarin fändär akademiahıñ aqzalıqıñnan sıqarılıñ

Fändär akademiahıñ maj aj sessiañda xalıq doşmanı Buxarinde academia aqzalıqıñnan sıqarılav mäsälähä qujıñ.

Fändär akademiahıñ deñem jıñıñş ber tavıştan oşo qarardı qabul itte:

„N. I. Buxarin ydenen akademik ham SSSR fändär akademiahıñ prezidium aqzalıqıñ bulqan xälän beñden ilebeñden zararına fajdalanqanlaqtan, partlaqa ham sovet vıñıñna qarşı ydenen esendä yden xalıq doşmandar safına qujıñlaqtan, SSSR fändär akademiahıñ deñem jıñıñş qarar ite:

1) SSSR fändär akademiahıñ ustavıñ 24-se paragrafıñ nıgeñdä N. I. Buxarinde SSSR fändär akademiahıñ deñem jıñıñş aqzalıqıñ safınan ham prezidium sostavıñnan sıqarılqıñ.

2) Bıl qarar turahında SSSR Xalıq Komissarlar Sovetına beldereğä.

DİNGEB TÖBÖNDÄ

Mäskävdege „Kinoxronika“ eşsehe Leontovic hıñ abıñda, 20 metr täräñlekä tiklem bulqan tormoşto teşeröp alıv osen kino apparat eşläp sıqarqan. Bıl apparat menen hıñ abıñda eşlävse vodolazdarıñ eşen, hıñ abıñ tormoşon lentaja alıp bulasaq.

TURNER

16-se majda, Stärlätamaq rajonıñ Zolotonuşka tulı bulmaqan urta mäktañe şaxmatistlar menen Torroşlo avıñ tulı bulmaqan urta mäktañe şaxmatistlar arahında şaxmat turnerı bulıp ytte. Turnerda har ike jaqtan bişer keşe qatnaşı. Uññ Torroşlo şaxmatistlar fajdahıñ 5:0 menen tamamladı. Uñda Zolotonuşka şaxmatistlar yddärenen äderhedlektären kyrtatılar.

N. Jansaj.

BELDEREV

31-se maj, kiske saqat 6 la Partia maqarife jortonda (Surıpa uramı № 9) Oşo qala komsomolı aktiveñen jıñıñş bulıñ.

Jıñıñşın köñ tärte:

1. VLKSM ojoşmalarıñ jañ sıstema bulıñsa sovetlarqa hajlavqa äderläv ham komsomolda politik-tärbia esendäge jeteşedlektär turahında VLKSM Ydäk Komitetı III plenumı qarardar. (dokladıñ İptäş Əxmırov).

Komitet sekretarlar ham komsomol ojoştorovıñlar bilette VLKSM dıñ qala komitetıñan alalar.

VLKSM-dıñ qala komitetı.

Redaktor urıñsalarıñ:

Q. MURTAZIN.

„Oktäbr natiskahı“ tipografiañ. Başlavıñ vakiñ № 2168

Dejor maqlymat

Italia Jevropanyň kónjak hem kónbatynda Apenenski jarym utravunda hem-şulaj uq Urta Jer dingedege Sitsilie, Sardenie, El'bu, Liparski utravdaryna urunlaşgan. Bnan tş ul Urta dingedege 12 utravdy la bilaj. Unyň Afrikala: Livia, Eretia, Samoli la kolonialar bar. 1935-se jylda Italia Abissiniany wabyp ala. Ham uny ydenen faşistik imperiahy itep iqlan ite.

Italia başqa ere kapitalistik ildar menen saqyştyrqanda, ydenen promyşlennosy hem awyl xuzalyqy jaqynan artta qalqan il bulyp iþaplana. Unyň promyşlennosy bildale kimaldä sittan inderelgen sej malqa eşlaj. Ul ydenen qullanylqan jer kymereňen 95 protsentyň, neftten jed protsentyň, timer rudahyň 80 protsentyň, alymen, senk, qurqastyň 50 protsentyň, mamyqyň

100 protsentyň hem jenden 80 protsentyň başqa ildardan ala.

Italiala ilde huqyşsanlandyryw unajy menen paroxodtar tedeleşe avtomobil hem aviatsia promyşlennosy hem nigerak ta jahalma jebak eşlaj alqa kiltken.

Awyl xuzalyqy texnik jaqtan bik tywan tora. Unyň toroşo yd xalqyn tuqlandyrywqa la halletle tygel. Ul tik xalyqyň adyq-tylekke bulqan ixtiazynyň 25 protsentyň qyna ta'min ite ala. Şuqa kyra la ul adyq-tylekke başqa ildardan inderä.

Abissinia huqyşy faşistik Italianyň xalyq xuzalyqyna nyq qaqşaw jahany. Unyň tşqy savdala ekonomik xelen jomoşartly. Italia byl udardan ale la syqa almaj. Ilden altyn zapas bötölleý nette tejerlek. 1935-1936-sy jyldyň hydzete 12 milliard lira (ber lira 27 tin samahy) zarar menen tamamlandy.

EŞSELAR SÝJNFY HÄM KRÄBTIÄNDÄR

Italiala 4 million jarym promyşlennost' eşseläre, 5 million bötölleý jerhed awyl xuzalyqy eşseläre bar. Şul uq waqytta arendatordaryň hany 2 million jarymqa jeta. Ad jerle kräbtiändä 2,2 million, 770 men kустar, 750 men xedmetkar iþaplana. Säsev jerenen 95 protsenty pomışsek hem kulaktar qulunda bulyp, tik qalqan 5 protsenty qyna xedmetseň kräbtiändär qulunda. Prius Montellene 15 men gektar, Graf Pavoselli'e 50 men gektar jer bilajdar.

Huqyş jylarda watraktardyn eş xaqy 2 tapqyrdan da artyqraq kametelde. Kräbtiändärenden arenda esen bulqan burystar jyladan-jyl ybä kile. Faşistik gazetalaryň beldereväre buljansa ulardyň burasy 10 milliard lira menen iþaplana. Bylar bötähe la awylarda eşhedär armiahyňd artvyn kiltterep sqardb. Awylde taşlap qalaqa kilevselärdän hany haman da arta bara. Lakin bylaj da eşhedär armiahy menen tuly bulqan qala awyldan kilevselärdä

Dawlat tedeleşe

Italiala xokymat başynda karol' tora. Şul uq waqytta ul Abissinia hem kolonialardyň imperator' la bulyp hanala. Italia formal' jaqtan monarxistik dawlat bulyp iþaplana. Ə, faktik rəweştä Italiala ere finans kapitaly, in imperialistik hem reaksion burzua vlassy—faşistlar diktaturahy xarakat ite. Byl faşistik diktatura 1932-se jylda urunlaştylydy.

Xokymatten başynda zakon kəsöndä qarar sqararqqa xoquqly bulqan Mussalini tora. Ul ber yk waqytta ministrdar soveti predsdatele, eske eştar ministre, xarui hem dinged eştare ministre, aviatsia ministre, faşistik militsia komandujuşsie, faşistik partlanyn verhovnyj soveti predsdatele vazyflalaryn almashty.

Italianyň „xalyq väkillete“ tip isemlenevse parlament ike palatany tora: Senata, uqa karol' jortonan 11 prins hem korol'den prikazy menen ere promyşlennik, jer biləvse şulaj uq faşistik partlanyn kyrenekle keşelärenen bulqan 406 qemerekle aqza ineler.

Partia hem faşistik ojoşmalar

Italiala asyq rəweştä jəşaj torqan ber genä—natsional' faşistik partia qyna bar. Byl partia 1919-sy jylda Mussalini tarafynan ojoştora. Partlanyn başynda faşistik verhovnyj sovet tora. Unyň predsdatele Mus-

yd esenä hyjdära almaj.

Italia eşselar syjny avyr xalde kiserä. Faşistlarvlast başyna kiltgenän birle eşselärdän eş xaqy ber nise tapqyr kametelde. Italiala 1935-se jyldyň 31-se qinvarına 1 milliondan artyq eşhedär bar ine. Anissinia huqyşynan huq eşselärdän xele taqy la nasarlana teştä. Stackalar Italiala zakon menen tyjylqan. Ul ugolovnyj jenajet itep qarala. Italiala qimmäselek ybä bara, ə ul xedmetseňdärdän material tormoşona nyq ta'bir jahaj. Faşistik gazeta „Popola de Italia“ nyn beldereve buljansa adyq-tylek qimmäselege başqa jylarda saqyştyrqanda tyhändägesä artqan: ikmek xaqy 30 dan 35 protsentyqa, mayys ono 70 protsentyqa, döge 80 protsentyqa, wərange 35 protsentyqa, dunqdy mayy 60 protsentyqa. It, maj, jomorqa kevek aşamlyqtardb Italia eşseläre kyra la almajdar. Italianyň siktäre es jaqtan dinged menen jynyla. Şuqa qaramaştan xatta balyq ta eşselär esen massovyj qullanyla torqan adyq bula almaj. Ulevden artvyn, bala tyvdyryvdyň kamej varvyn Italiala xajerselekten artvynyn asyq kyrahkese bulyp toralar.

Deputattar palatay 400 keşenän tora. Byl aqzalaryň bötähe la faşistlar. Deputattar palatayna „hajlavdar“ tyvəndəge mexanikala ytkerela. Faşistik karparatsia (eş blyevselärdän hem eşselärdän professional berekmähe) verhovnyj sovetqa deputatlyqqa faşistik kandidaturalar kyrtä. Verhovnyj sovet ul kandidaturalardy isemlegen tedoj hem xalyqqa „taqdim“ ite.

Hajlavdarqqa tik jylına 100 lira dawlat nalogy tylagan keşeler genä qatnaşa ala. Eshedärdän hajlavqa qatnaşa almav turahynda hejlär torahy la juq. Xatta tyvən eş xaqy alvysylar da hajlavqa qatnaşa almajdar, qatyn-qyddar hajlav xoquqynan bötölleý mexrym itelgəndär. Italiala qy 42,2 million keşenən tik 9 million qyna hajlavqa qatnaşa ala. Oşolaj itep vunda hajlavdar tik ber formal' eş bulyp qyna qala. Şulaj itep faşistik parlament monopolistik kapital qulunda qoral bulyp tora. Parlamenttaqy 400 deputatlyň 130-ly turanan-tura 402 aksioner jamiatnen intirisen tormoşqa asyrvysy väkil bulyp toralar.

salini. Italiala 1926-sy jyladan başlap başqa partialardyň jəşəve tyjyla.

Faşistik partia tyvəndəge ojoşmalardan tora. (Aqzalaryň hany 1936-sy jyldyň 1-se qinvarına alına).

Bojevoj faş—ul 21 jəştän juqar bulqan faşistik irdärdä berleşterä. Byl partia Italia faşizmahyňd nigej jədrohy. Unyň safynda 1 million 975

Ispania faşistary, Germania, Italia interventtäre inde 11 aj buljına Ispanianyň respublikan xokymatenä qarşy qanly huqyş alyp baralar. Respublikasy Ispanianyň wätyr xalyq yddärenen vojondoroqhoqlotaryn qylyw rəweştä jaqlajdar hem interventtärden həzymdären ber-ber arily kire qaqalar. Hyrtä: Madrid aştında bulqan huqyştarda respublikasylar tarafynan plen alynqan Italia qəşkərdäre.

men 714 keşe iþaplana.

Faşistik universitet gruppaby—byl ojoşma başlysa juqar uqyw jorto uqyvsylar hem uqybyvsyların berleşterä. Ojoşmala 70 men 325 keşe iþaplana.

Jəştär bojevoj Faş—16 jəştän 21 jəşkə tiklem jəştärdä berleşterä. 740 men 99 aqzahy bar.

Qatyndar faş—21 jəştän juqar bulqan faşistik qatyn-qyddar ojoşmahy yd esenä 398 men 923 keşene tuplaj.

Jəş faşistkalar gruppahy—16 jəştän 21 jəşkə tiklem jəş qyddardb berleşterä. 128 men 191 aqzahy bar.

Ballila—faşistik balalar ojoşmahy, 15 jəşkə tiklem bulqan balalaryd berleşterä. Ojoşmanyn 3 millionqa jaqyn aqzahy bar.

Italia faşizm şulaj uq massovyj ojoşmalar da tedene. Ulardyn in mehimdäre:

Associatsion, sindikali—(faşistik profsojuz) 1926-sy jyldyň 3-se aprel' dekrite buljansa byl „profsojuzqa“ jallanma xedmet intirisen haqlavda monopol' xoquq birelä. Unyň eşmekarlege nigedendä eşselärdä syjni kərəştän ajrv, jallanyvsylar menen jallanyvsylardb kilesterev tora.

ITALIA JANY HUQYŞTAROJA ƏDERLEK JULYND

Italia faşistary vlassy kilev aldy nan xalyqqa altyn tavdary vəqədə itkəndär ine. Ular respublika intirisen haqlav, proizvodstvo esse kontrolen urunlaştyryw, dejor hajlav xoquqy birev, eş xaqtarın arttyryw nalogtardb kametev hem başqalaryd vəqədə itkəjneler. Byl tik xalyq massahyn uldav esen genä eşlände. Faşistlar vlass başyna menep ultyrtqandan huq byl vəqədəldärdän berehendä ytəmənelär. Kirehensə ular eşselär syjnyňd jylar buljansa kərəşep alqan demokratik xoquqtaryn da juqqa sqardarylar. Italia faşizmahy Italia eşsəndärenä aslyq-jalanqaslyq, xajerselek hem xoquqhydlıq alyp kilde. Ul ere finans kapitalynyň, imperialistik reaksion burzuanyň asyqlanasyq diktaturahy bulyp əverelde. Ul qotoronqan rəweştä jany huqyştarqə əderləne. Germania imperializmahy menen berlekta Ispaniala ydenen imperialistik talav politikahyn ytkərə.

Italia avyr ekonomik qylynylyqtar kilevgə qaramaştan qoral aştında bik kyp armia tota. Kyrtan tygel genä faşistik sovet 18 jəştän 55 jəşkə tiklem bulqan bötə xalyqly la

Doło Lavora—formal' jaqtan eşselärdän kul'tura talaptaryn ta'min itev, sport eştären kesajtev maqsaty menen ojoştorylqan. Bsyn barlyqta byl ojoşma eşselärdä syjni kərəştän ajrv hem faşizm propagandalav qoraly bulyp tora.

Italiala kommunistik partia 1921-se jylda tedele. Byl waqytta unyň 58 men aqzahy bar ine. Faşizm vlass başyna menep menen faşizm terrornyň bötə avyrylyşy kommunistik partia əblənə teştä. Menərləgen kommunistlar yltərə, un menləgen kommunistlar torməgə ultyrtyla, hərgəngə jəmərelä. Italia kommunistlar partiahy 1928-se jyladan birle idən aştında jəşəp kile hem ydenen energiale eşen davam itlerä. Bigerak ta huqyş jylarda unyň eşmekarlege ybä. 1934-se jyldyň avqust ajynda kommunistik partianyn initsiativahy menen berdəm front turahynda sotsialistik partia menen kileşev tedele.

Kyp kena qalalarda byl ike partia idən aştında berdəm eş alyp baralar. Italia kompartiahy Respublikan Ispaniany haqlav turahynda sotsialistik hem respublikan partialar menen bergə eş alyp bara.

militarizirovajt itev turahynda qarar qabul itte. Italianyň 13 korpus jəki 39 divizianan torqan qoro jer armiahy bar. Byl armia huqyşyň huqyş texnikahy menen qorallanqan. Italianyň strojdaqy armiahynda 2 men 604 orudianan torqan 1 men 200 batariyahy, 4 motorizirlaşqan, 2 moto mexanizirlaşqan brigadahy, 4 tanka polqy, 13 kavaleria polqy, 71 artilleria polqy bar. Italia 1937-se jylda samoljottar hany 3 mēngə jetkerergə tyryşa.

Italianyň qoro jer granitsahy 2 men kilometraq, dinged granitsahy 8 men kilometraq hudyla. Byna byl xəl unyň xarbi əderlegendə la nyq saqyla. Ul jany kolonialardy wabyp alv hem dingedə batşalyq itev maqsaty menen ydenen dinged hem aviatsia bazalaryn nyqyta. 1936-sy jyldyň 1-se qinvarına bulqan maqlymattar buljansa Italia flotynyň sostavunda: 4 linkor, 1 aviosonıs, 24 krejser, 99 asminsov, 69 hvy aşt kəməhe bar. Jany nan ike linkor, 6 krejser, 12 asminsov, 8 hvy aşt kəməhe eşlənep jata.

Italia bik qydyv temptar menen Kənjakta, Donikonisyla, Afrika jardy buljanda ydenen vazahyn nyqyta. Uny in mehim dinged vazahy bulyp Venitsia, Taranta, Madalına, Doki hem kastellanara iþaplana.

Jylyň nāmaga iqtibar itä belmäne

Jylyň şta qadattagesatav la doklad tynnaldy.

Doklady Edrenkin ydenen saqat jarymqa hudylqan dokladynda svaz upravleniay VLKSM komitety esendage kamsselektar turahynda ber neme la ajtmah la, inde kyp tən maly bulqan Ukraina, Uzbekestan VLKSM Ydak Komitety, VLKSM-dyn Başqortostan Olka Komitety, qala hem Lenin rajkomy esendage xatalar turahynda bik kyp fakttar kiltirde. VLKSM Ydak Komitety III Plenumy qarardarynyň mehimlege turahynda hejlane. Komsomol ojomahy jany hajlavdarqa jastar massahy yd artynan ejertep alyp kilerge, byny esen in tavlä ojomala bulqan xatalardan arynlyga keräk" tne. Lakin byl ojomala xatalar nemanen tora? Uny beterev esen vegenen baslap nemeleer eslerge keräk?... Byl horavdar dokladta la, doklad buljansa syqyr hejlavdarde la asyq kejenese qalid.

Doklad buljansa qatnasyr hejlavdar baslandy. In tavlä komitet sekretary Okunova, unan huj jylyň hajyn hejlamej qalmavsy Konstantinovski hem basqa ştatly oratordar hejlaneler. Ular dejem xatalardy iqrar iteler.

In hujynan svaz masterskojynda eslavse komsomoles Boxrov hyd aldy. Ul berense tapqysyqys jahaj. Şuqa kyra totloqa-totloqa hejlaj. "Bedden ojomla sojuzdan tys jastar massahyjan ajrm jasej, jastar tormoşo menen jasemaj. Masterskoj jastare arahynda agit-massovaj es alyp varylmaj. Sport-fizkul'tura estere ojomtorolmaj. Min ike jy bulj GTO normahy kemge tapşyrgyqa belmaj aptyrap jorim. Eger bedden ojomla oşolaj jastardan ajrylyqan xalde jasevende davam ithe, bed hajlavdarqa nisek kilerned" tne.

Ul svaz ojomahynda in top jeteşedekte, uny betermajense torop byl ojomahy svaz upravleniaynda eslavse sojuzdan tys jastar massahyjan jany hajlavdarqa jeteşedekte alyp kilev turahynda ujlaryga la memkin bulmaqan jeteşedekte asyraldy. Qydyqanysqa qarşy uny syqys jylyň ştyñ iqtibar ydagena alyman.

Komsomoldyñ qala ojomahynda qy jeteşedekte turahynda bik kyp fakttar kiltirer doklad hejlavse Lenin rajkomoly instruktorj iptas Edrenkin de, komitet sekretary Okunova la hem basqa aktivter de byqa iqtibar itmaneler. Ular komsomolystardy Boxrov asqan jeteşedekte beterevge mobilizovajt iterge karaklekte teşemaneler. Ular-dyñ syqysy VLKSM Ydak Komitety III Plenumy qarardarynyñ esteleger anlap jeterkemavdaren, sojuz tormoşonda bulqan politik boroloşt teşenep jeta almavdaryñ kyrhatte.

Partia ojomahyjan jylyň ştyñ qatnasyvsty iptas Qjilazev: "Bedden komsomol ojomahy vegenge tormoş menen jasemaj. Uny esende janlelek, janyr eslav, şavly tormoş juq", tip bik deret ajtte. Byl svaz ojomahyja qarata bik deret nirelgen vaha. Senki ojomla xaderge tormoştan menen jastar massahyjan ajrylyqan xalde jaseve menen nisek iter jastarde dylqynlandyra torqan mas'alelerde kytare alhy. Şuqa kyra la bit Boxrovtyñ syqys jylyň ştyñ iqtibar ydagenda tormany.

Qatnasyr hejlavselar ojomahy esendage jeteşedekte tənqitlamejeler tygel. Lakin ulardyñ kybehe dejem kamsselektar turahynda, jeteşedekte tynvyrvyslardyñ

adrestaryñ ajtmaj, sitlap-sitlap kenetənqitlav buldy. E byndaj tənqit ojomahyñ esen alqa jevarev esen, keşelerde tarvalav esen xedmet itä almaj.

Qatnasyr hejlavse propagandis Konstantinovski komsomolestardyñ urta belem alv esen keremavdare, politik uqyvqa jereşten nasar bulvly turahynda hejlane. Lakin kemdar ular uqyvqa jereşmavselar, kemdar ular yddarenen belemen kytarege telamavselar? Bylar turahynda ber neme la ajtmahane. Ular keşelerden tynvyrvyn bodorqa, ulardy "ranjeterge" quryqylyar. Şuqa kyra la ojomalaqy jeteşedekte hamam da kymelep qalidylar. Jylyň ştyñ jetti teş alman. Ul komsomolestardyñ plenum qarardaryñ ylavge mobilizatsialaman.

Qatnasyr hejlavselardan syqys svaz upravleniay VLKSM ojomahynda hajlavdarqa aderleketen ale baslanmavyn kyrhatte. Byna byl turala ber nise fakttar: Ojomala "komsomol xuzalyq" tartipke kiltirelmagan. 5 komsomolestyñ billete juq. Komsomolka Siskova, Kirilovalar-dyñ licnyj delolarj juq. Komsomol billettare iqtibaryñ haqlanyla. 12 komsomolestyñ 5 komsomoles jylyň ştyñ billeteñ kilgander. Top vuryş-propaganda esen jaqşylyv esen nasar tora. Ojomalaqy 19 komsomolestyñ 12 he gene uqyvqa bylytylyqan. Şulardyñ zanetielerge o hy qyna jerej. Ular da ber zanetiege kilhaler ikense zanetiege kilmaj qalalar.

Komsomol organdarına hajlav aderlege aldynda svaz upravleniay VLKSM ojomahy oşo xalde tora. E hajlavqa unyşly aderlekte ta'min itev esen byl xatalardan vegenen tildlek menen arynlyga keräk.

X. Davli.

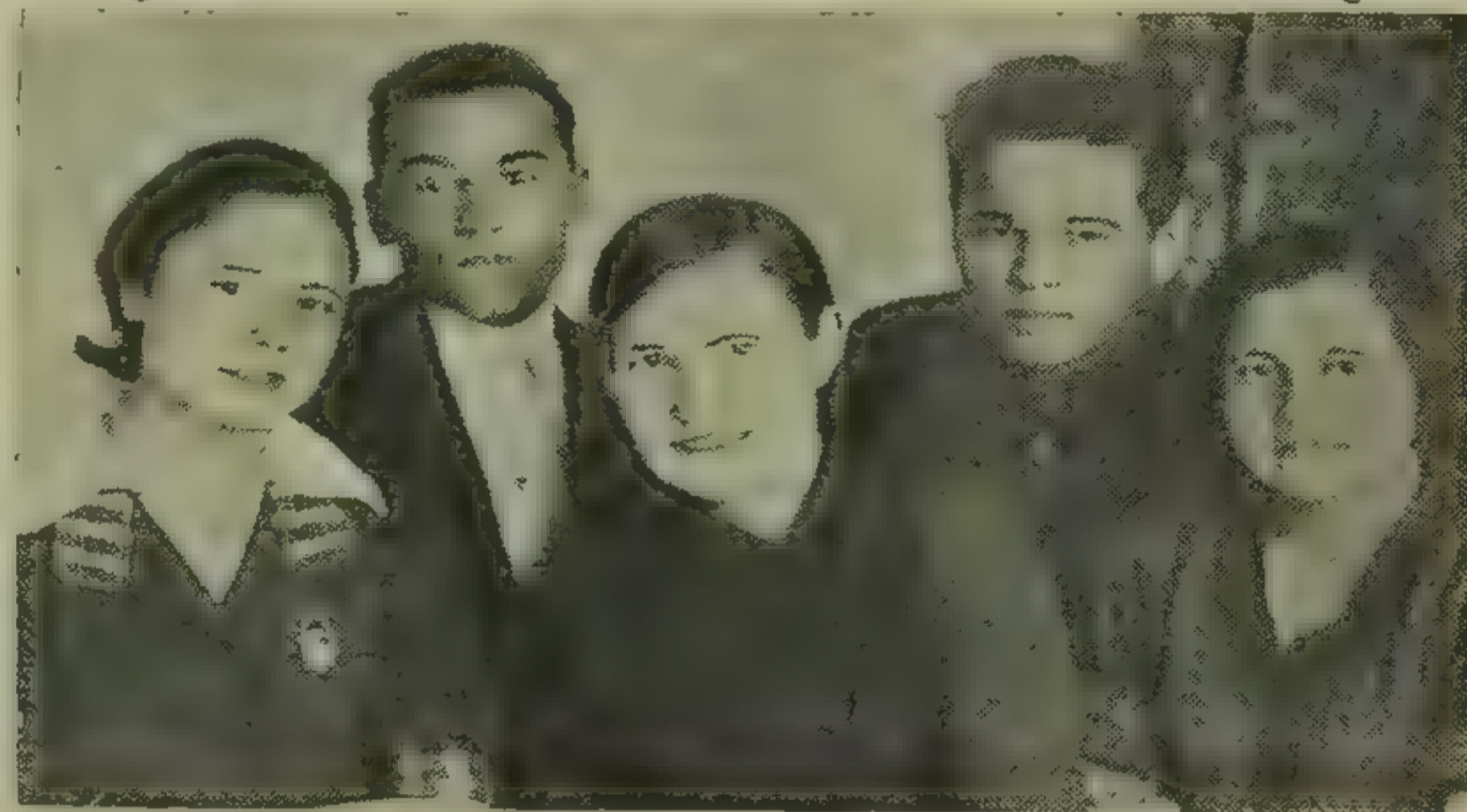
Xatalar adaqyna tiklem asylman

5-se majda Motor zavodj komsomolyñ dejem jylyň ştyñ buldy. Jylyň ştyñ VLKSM Ydak Komitetyñ III Plenumy qarardaryñ ejrende. Byl turala iptas Kaptiliniden dokladyñ tynly. Tik şunhy qezep, iptas Kaptiliniden doklady hem doklad buljansa qatnasyr hejlavse oratordardıñ syqys la plenumqa tiklem bulqan syqyslarynan ber jaqy menen de ajrylman. Hamanda inde kyp tən bıldale bulqan hem ber nise tapqyr hejlengen xatalar, kamsselektar turahynda hejlanelde. "Konkret jeteşedekte juq", "komitet eslavmaj", "politik uqyvdarıñ syfaly nasar" tigen standart hydjar, frazalar qavatlandy. Deret dejem jeteşedekte tənqitlaneler. Doklady Kaptilin "bedde jeteşedekte kyp, tyneraktar alega tiklem propagandistar menen ta'min itelmagan, tedoleş ucaskahynda fevral' ajynan birle uqyvdar narmaj" tne. Lakin ul komitet esende xatalardy axyryla tiklem asyralman. Ni esen oşolaj, ni esen politik uqyvdar turahynda jaldan birle hejlanev ta, tyneraktar alega tiklem propagan-

distar menen ta'min itelmagan, bynyñ top savaptare qajda? Byna bylar tənqit, yd-ydende tənqit uty atyna alyman. Doklad xatalardy hanap syqyvdan qyna torqanlyqtan ul qatnasyr hejlavselarde la byny bol'sevistik tənqitke tarta alman. Şeristanov, Salaxov, Raxmatullindardıñ syqys la Kaptilin ejter ytkan xatalardy qazatlap syqyvdan qyna qibaret buldy. Ular-dyñ syqys keshed buldy hem VLKSM Ydak Komitety III Plenumy qujqan javaply vuryş teşenep jeta almavdaryñ kyrhatte. Jylyň ştyñ qatnasyvsty Stara-dovsov (Stalin rajkomolyñan) iptas tən syqys ibke almaganda, komsomolda politik ujavlyqte kytarev, fasistik vanda, Trotskise, Buarinselerge qarşy keresta komsomolestardyñ vuryşlary turahynda ber kem de syqys jahaman.

Deret, jylyň ştyñ bulvyslardyñ eşlekle syqyslary tənqitdare la buldy. Lakin ulardyñ syqys, komsomol organdarına hajlavqa aderlekkä, ojomahy janyñan qorov esen jeterlek bul alman.

M.S.

VLKSM Olka Komitety qarşyndaqy olka propagandistar maktaben "otlicno" qa beterep syqyslarydan—İbrahimova, Anderjanova, Jaqupova, Latypov, Safina iptastar.

Italia faşizmahy qylym alytyndaqy jashlek

Italia xedmetan jastarenen material tormoş kimeldare basqa kapitalistik ilderge qaraqanda la tyvan. Faşizm Italia jastaren azatlyq, xedmet hem belem alv memkinlektarenen maxyrm itte.

Uny urnyja xedmetan jastar puşka ite bulvly xoquqyn aldylyar. Abissiniyaqa qarşy talav huquşynda menarlagan jash esşelerden tormoşo halak buldy. Afrikadan ajlanep qajtqan unar menlagan jastar, janyñan eşhed hem ikmekhed qalidylar. Ular-dyñ bik kypitare yddare menen her terle avrvydar alyp qajtylyar.

Predpriatielerdege esşe jastar bik tyvan eş xaqтары alalar hem her vaqyt eşten syqarylyqan bulvly qurqynsy alytynda jasejdär. Kyp zavodlarda jastar esşelerden 40 protsentyn taşkil iteler. Ular durdar eşen başqaralar, e eş xaqyn ejrensektar bulyp qyna alalar. Ber terkem esşeler, Italia kompartialy organj "Unita" gazetahynda byna neme jadalar: "Bedden zavodta 14 tən 16 jashke tiklem bulqan ymerder qabul itelgander (ulardyñ kypselege 14 jash). Byl ymerder, ejrensektar bulyp qyna itaplanhaler de, elektravarşik kevek, xatta dur keşeler esen da zaraly bulqan eşter başqaralar. Hed ulardy eş adaqynan kyrhaged ine. Ular-dyñ kyddarendä eşbenen, avr eşten alkeragen qydyl taptar kyrenä. Byl ymerderden kenlek eş xaqтары 6 menen 8 lir (lir 27 tin samahy) arahynda sajgala".

Ikense zavodtyñ ber jash rabotnitsahy byna neme jada: "Zavodta minen menen bergä 100 gä jaqyn jash esşeler eşlajdar. Byna bedden şarttar şundaj: 16 jashke tiklem bulqan ymerder kenena 4 lir alalar, 16 nan 18 jashke tiklem 6 lir, 18 den 20 gä tiklem bulqan jastar 7 lir 28 santim alalar. Bedde, jastarde ejrensektar itep itapljajdar. Bed, ydebedge kvalifikatsia nira torqan eşte eşlerge teješ inek, lakin bedde durdar başqararqa teješ bulqan, kvalifikatsiahy eşte eşlerge quşalar. Bedge eş xaqтары ejrensektar itep kenä tylajdar. "Byl xatta, Italianyñ industrial' ydag—Milandan jevarelgander.

Qajhy ber zavottarda jastar eş xaqyn faşistik profsojuzdar menen xuzalar arahynda tedelgen dogovor buljansa alalar, lakin xuzalar jash qyna byl dogovordy bodop dogovorda qaralqandaqynan da kamerak tylajdar. Byl turala jash rabotnitsa Rozina ydenen xatanda bik asyq ejte: "Min eşlagan tikstel' fabrigynda 13 jastan 15 jashke tiklem bulqan qyddar esen eş xaq dogovor buljansa saqatke 70 santim qujlyqan, lakin xuzavary 50 santim qyna tylaj. 18 jastan olo qyddar dogovor buljansa saqatena 1 lir alaryqa tejestar, bed vary 70 santim qyna alavly. Min inde ştraftar turahynda ejter ta tormajym. Ular turahynda xaterlahen jerek hyqraj. Her ber vaqlyq esen de bedden eş xaqтары 1-2 saqatlek eş xaqyn totop qalalar".

Ilalialaqy betä zavod hem fabriklarda ştraftar kin jaelgen. Eş vaqtynda iptasena berer hyd ejthan, jeki ber gene sekundqa stanok ergahenen kithaq hine xader yk ştraflajdar. Şunhy qezep, ştraf halv hem unyñ durlyqy qadaltä sex naca'nigenen keşefena qarap vula. Ştraftar, unhy de tyvan torqan eş xaqyn taqy la kametalar.

Italiala 14 jashke tiklem bulqan balalar esen, başlanqys maktapterge mabyr jerev turahyndaqy zakon qajdda qyna jesej. Esşelerden balalar 4 jeki 5-se terkemde beteler de (Italiala maktapke 6 jastan jerej başlajdar). 11-12 jastan inde sem'janyn as bydzetyña ad bulha la jardam itev esen eş edlerge mabyr bulalar. E avyldarda maktapke jeki betenlaj varmajdar (bigerakte tönjaq Italianyñ tavlly urundarynda) jeki 3-se terkemde betkes ta uqyvdy betenlaj taşlajdar.

Şulaj uq Italia krahitiñ jastarenen xale la, in avyr tormoşa jasegen Italia eşşe jastarenen xalenen histe artyq tygel. Avyldyñ bik kyp handa qy xalqy—jash batraktar. Ular-dyñ kybelie gramotahyñ jeki ad gramotalylyar. Ular-dyñ eş kendare qadaltä 10 saqatke hudyla. E unyş jashv vaqtynda kulaktar ulardy 12—15 saqat eşlerge mabyr iteler. Batraklardyñ eş xaqтары siktan tys tyvan. Hujqy jaldarda jash batraktardyñ eş xaqтары 50 protsentqa kametelde.

(Davamy 4-se bitte).

Balalarğa jaqş jal

VLKSM Ydäk Komiteti jaj kene balalar arahında eşláv turahında maxsus qarar qabul itte. Kyp kene komsomol ojšmalar yddärenen rolen lager kampaniahn ytkärevdän genä tora tip xata ujlajdar. Şul uq vaqıtta jaj kene qala häm avıldarda pionerlar, uqıvsyların kypselege yd aldarına torop qalalar.

Milli respublikalardıñ ydäk komitetlar, olka qala komitetlar jaj kene balalar arahında eş alıp barıvqa ireşergä tejeştar. Jaj kene pionerlar uqıvsylar menen daini eş alıp barıv esen betä pioner oträdäre vızatıjdarın jajge forpustarğa, kolhoz balalar jortona, parkqa, plaşcadkalarğa berketergä kerek. Pioner forpusı betä torlaq kooperatsialarda, kvartirarda, eşseler posulkañ häm avıldarda, plaşcadkalar ergähendä, balalar parkı häm baqsalar da tedelä. Bıl forpustar balaların häm tarafıñ yd eşmäkarlek ydäge bulıp äverelergä tejeştar. Forpustarğa berketelgen vızatıjdar balalar esen qıdıqlı leksia, sport jarıstarı ojštororğa, balalar esen häm terle tınäräktär ojštorop, ulardıñ xuligalıqqa birelev täbirenen alıvqa tejeştar.

VLKSM Ydäk Komiteti 20-se ijynğa jäşep kilevse betä balalar parkın, plaşcadkalar, bylmälärde, häv stansiaların, kolhoz balalar jorton olge tärtpkä kılterevde bıldäläne. Xuzalıq ojšmaların, profsojuzdarıñ, fizkul'tura ojšmaların, xalıq mäqarif organdarın, torlaq kooperatsiaların ıñqı tırıp eştälme rävıştä balalar ucresdenieläre seltären kinäjtärgä kerek.

VLKSM Ydäk Komiteti, fizkul'tura häm sport eştäre komiteti, SSSR XKS ergähendäge iskusstvo eştäre komitetinän, betä parklarda, jajge teatrarda, durdar esen bulğan sladıondarda balalarıñ xedmätänderev bulınsa urındaqı ojšmalarğa kyrhätmäler birevde VSSPS aldına qujırğa qarar itte. Balalar arahında eşte unıñ alıp barıv esen forpustarda, parklarda, kolhoz balalar jorto ergähendä, balalar atalarıñ aktivten häm betähenän dä eiek qatındar, aktivistärde ojštorov mehim eş. 20-se ijynğa tiklem aktiv häm bala atalarıñ jıñıñ ytkärelep, unda jajge vaqıtta balalar arahında eşláv turahında vızatıjdar beldereve tınalıvqa tejeş.

Italia faşizmañ qıñıñ aştındaqı jäşlek

(Davamı. Başı 3-se bittä)

Italia kompartiañın ydäk komitetinän hunqı plenumında ydäk komitet aqzalıñ iptäş Gricco, avıldan jıvärelgän, ber jäs faşistın ber qıdıq xalıñ uqıñ.

„Bedden rajonda xäjerselek, — tejele xatı —, şundaj kimälgä jetteki, sem'jalar yd qıdıdarın qalalarğa varıp burzujdarğa preslugalıqqa, birevge mäsıyr bulalar. Bıl qıdıdarıñ eksplotatsialav äjtep anlıta almalıq. Ular irtänän kiskä tiklem ber genä minutta jaj itmäsensä eşlädär, ä eş xadıñ ajğa varı 50 lir qıña alalar. Oşo aqsa menen ular sem'jağa la jardıñ tergä tejeştar. Uı qıdıdar menen höjläşhän ärnejheñ. Jıñ qıña ular, yddären eştän qıvıp şıjarmahındar esen yd xuzalarıñ teläktären ytgä mäsıyrdär. Avırğa qalqas, ular eş taşlarğa häm kire avıqqa qajıvqa mäsıyr bulalar. Ularıñ, oşondaj tormoş menen qajepılğan bik kypäre faxılşelekä birelälär.“

Hunqı jıldardı, faşistik Italiä tıvın bik qarıl kämene, ä ylev artı. Armia esen rezerv kämevdän tıñışlıqlanğan faşistik jetäkseler nikax häm tıvıvıñ yrsetev esen kampania alıp varalar. Bıñ esen 25

Teatral, ucılışsala jıñıq hävavdar başlandı.

Hyrätä: Balet bylege studentkalar massovıj tansa başqaralar. (Urazvaxtin fotohı).

Qıddar brigadahanında

Ular turahında hyd kytarelhə — „eş sıqmañ ul bedden qıddardan“ tip kene qujalar ine. Şul hyddärde bik jomart äjtevselärgä ejärep „Jıñavı“ kolhozı predsdatele Nıqmatullın dä „bedden jerdär nasar, qıddardıñ uqı kene jalmıñ“ tip qıd; dardan ojštorolğan traktor brigadahan yd kolhozıñ berketergä riza bulmanı. Lakin Adraza MTS-nıñ (Qıjıq rajonı) Zelinseva, Qıllämov, Xäjetdinova, Səqıdullina, Məxəmmətova, Məxəmmətova Razia, Səqıtovalardan tedelgen traktor brigadahan bıl urıñıñ fekerde ydenen eşe menen jemerde. Ularğa jadıq sasev planıñ ytäv esen bıl hyddärde, „jeveslek tä, halqındar da“ kərte bula almanı. Ular jadıq sasevde rajonda ikense bulıp tamamlanılar.

Bıl traktor brigadahan politikamassovıj eştə başqa brigadalarğa qaraganda jaqş julqa qujılğan ine. Qıddar jadıq sasevde eşláv vaqıñ-

da iptäş Stalinden Sovettardıñ VIII sjezında höjlägen dokladın, Stalinseı Konstitutsiañ ejrändelär. Şulaj uq „Namıñ“, „Hatıqlan qıddar“, „Təvge tanışıv“, „Qıtaj komsomolı“ tıgen kitaptar uqıv sıqılalar. 3 kengä ber tapqır stena gazetañ sıqarılıp kilde.

Lakin brigadanıñ artavanqı esenä qomasavıq itä torğan kämselektär äle bulha betärelgäne juq. MTS direksiañın brigadirdar hajlavğa iqlıbarıñ qaravı səvəple brigadirdar bik jıñ almasıñ toralar. Bıl brigadaga brigadir itep tormoş häm jenesi jaqtan tarqalğan Qıllämetdinov F-ne jıvərə. Uı kilep ike kende eşlämaj, qıddardıñ mäsıxarələp kela başlaj. Lakin qıddar bik derəb eşlänelär — unıñ brigadan qıvalap jıvərädelär.

Brigadala zapravocıñ inventardar jeteşmaj. Bıl eş direksiağa bıldäle bulha la, nı esender brigadanı inventardar menen tämin ilevde qamhedlek kyrhätä.

Bikcurin.

Traktoristkalarđın urıñ talavı ytälärgä tejeş

Şlanı MTS ndaqı (Kejeğäde rajonı) qatın-qıd traktoristkalar nasar eşlämajdar. Ular irdärdän qalısmajdar. Ä kyp vaqıttarda ularğa olge la kyrhätälär. Traktoristka Qıllämov Fätixa, Vasil'jıva Jelina, Gregorina Jelina, Zaxarova Varvaralar eşlöp sıqaravıñ kenlek normaların 150—180 protsentqa ytgädelär. Jaqıvıñqı 8 protsent ekonomia birelär. Ular eştän hunqı buş vaqıttarın fajdıñ häm kynelle ytkärelär. Stalinseı Konstitutsiañ ejränälär, kymäkläşep gazeta uqıjdar, jal itälär. Lakin Şlanı MTS-nı direksiañ traktoristkalarıñ xedmät şartların jaqırtıv esen nıqlı saralar kyrmaj. Traktoristkalar eşlaj torğan traktorlarğa jonoşaq urıñdıqlar qujılmaqan. Traktoristkalar bıl turala direksiağa ber nısa tapqır mərəzəqat ittelär. Lakin ularıñ talavı haman da ytälmaj qala.

Traktoristkalarđın urıñ talavı ytälärgä tejeş.

Kolhoz predsdatele: Jamaletdinov Əkram.

HIN BİL KİTAPTY UQİNBİNBİ?

„İspania, faşizmqı qarşı kərəştä“

Geroistik respublikası İspan xalqı 11-se ajında Germania häm İtalia interventiarına, İspan xalqına aslıq, jalanqaslıq, xoquqıñıñ alıp kılärgä tıvıvıñ faşizmqı qarşı qorallı kərəş alıp varalar. Bıl kərəşte betä progressiv keşelek donjahı kydätep bara, respublikası İspan xalqına jardıñ qıldarın hudalar.

„İspania faşizmqı qarşı kərəştä“ kitavı respublikası İspan xalqıñ faşizmqı qarşı kərəşe turahında tıvı məqlıymät birä.

Bıl kitap 3 bylektän tora.

Berense bylektä: „İspania xalqıñ faşistik İetnəgä qarşı kərəşe“ turahında M. Erkoli İptäştän dıladı häm V. Knorinden „İspania xalqı neme esen kərəşe“ tıgen məqaləhe birelgän. Bıl məqalə İa İspania revolyutsiañın xarakterı häm unıñ etärges köstäre turahında tıvı məqlıymät birelä. Şul uq bylektä İspania kompartiañı politajurohı aqzalıñ Antolina Mexe İptäştän „İspania kompartiañı faşizmqı qarşı kərəştä“ turahında Madrid kommunistar jıñıñında höjlägen dokladı urıñlätırlıqlan.

Ikense bylektä — İspanialaqı grazdandar huqıqıña xarıl kydätevder turahındaqı materialdar birelgän. Oşo bylektä İptäş Demidten İspania häm unıñ xarıl-administrativ byleneşe, huqıqıñ promıjıslennosı, köstärden byleneşe, huqıqıñ vaqıqlar turahında „Bol'sevik“ zurnalına jadqan məqaləhe urıñlätırlıqlan. Şulaj uq bıl bylektä huqıqıñ övzordar häm Madridte hajlav esen kərəş turahında məqalələr birelgän.

Esense bylek, — bıl bylektä İspania xalqına qarşı faşistik İntervensia turahında O. Osipov, Logon Voller, M. Kol'tsov İptäştärdän „Pravda“ häm „İzvestie“ gazetalarda bıl bılqan məqalələr birelä.

Kitaptıñ belesmä bylege İa var. Bıl bylektä „Xäderge İspania“ isme aştında jadılğan sotsial ekonomik ocerektär, „İl häm unıñ xalıq“, „İspaniañ tarixı ytkändäre“, „İspaniañ ekonomikahı“ turahında anlatmalar birelä. Şul uq bylektä İspanialaqı partıalar, profsojuz ojšmalar, İspaniañ politik eşlekleläre turahında məqlıymätär var.

Kitap tatar telena tärzəmə itelgen. 251 bittä. Jaqş İtep tölpləngän. Xaqı 2 hum 25 tin tora.

Bedden turala nasar qajıvırtalar (FZU-nı betärep sıqıvıñlar xatı)

Əle Mator zavodı FZU-hında uqıvsylar kypän tygel uqıvıñ tamamlap terle sextarda eşkä başlanılar. Lakin jıñ qıña eşkä başlavıñ kadrdarğa ber terle İa əhəmiät bir-majdar. Torlaqlar gıgiena talaptarına javap birelek tygel, bylmälärdä İñ kerek bulğan ərtäl, ulıvıvıñ, tombockalar jeteşmaj. Postel neme-läre ajdar bujana jıvılmajdar, tıñ-tımaldar juq. İrtän torop eşkä kıl-kəndä İa, eştän qajıqas İa eser-esen qajımaqan häv bulmaj.

Zavkom, bıgeräk İa zavod komso-mol komiteti jäs kadrdardıñ tormoş şartlar menen qıdıqlıñmajdar, ular torlaqlarğa kılmejdar. Bed jıñ qıña eşkä başlavıñ kadrdar, bedden horavdarıñ qolaj halıvıdarın köləbed.

Zahidullin, Əxmətdinov.

Redaktor urıñvıñar: Q. MURTAZIN.

„Oktäbr natsika“ñ tipografiañ Başglavlıt vəkile № 2180

1937-se yıl

16 Ijyn

№ 55 (1105)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ayrım hanı
9 tin.

Bela ildarden proletarlar, aerişeged.

LENINSE

„Ленинсе“—Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komiteti organı.

Redaksiya adresı: Öfe.
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

MARIA IL'INICNA UL'JANOVNA

Betä Sojuz Kommunisttar (bol'seviktär) partiahınnıñ Ydäk Komitetınan

Betä Sojuz Kommunisttar (bol'seviktär) partiahınnıñ Ydäk Komite-
tı, 12 ijynda 1 sağıat 50 minutta Mäskävde, odaq sulmaqan avırudan
hun, partianıñ in qart aqzahnı, V. I. Leninden in jaqnı jarđamsıñ,
SSR Sojuzı Sovnarkomı ergahendage Sovet Kontrole Komissiahı aju-
rohnıñ aqzahnı iptäş—

Maria Il'inicna Ul'janovanıñ

yleve turahında partiağa, eşselär sıjnıfına häm betä xedmätsandergä
tärän qajıq menän belderä.

Betä qomeren kommunizm eşenä sirgän iptäş Ul'janovanıñ yleve
partia häm SSR Sojuzınnıñ xedmätsandere esen dur juqaltıv bulıp tora.

M. I. Ul'janovanıñ tormoşo, unıñ Lenin-Stalin eşenä airelgänlege
häx xedmätsandergä qarata hiđger mənäsäete partiahı häm partiahıñ
bol'seviktärden betähene lä kommunizmdıñ jeñeve esen fidakar kərəş-
ten, ölgehe bulıp xedmat iterdär.

Betä Sojuz Kommunisttar (bol'seviktär) Partiahınnıñ Ydäk
Komitetı.

IL'ICTEN HENLEHE

Maria Il'inicna Ul'janova 12 ijyn-
da 59 jäsenda ylide. Unıñ betä tor-
moşo häm eşe Il'icten tormoşo häm
eşe menän aırmalıq bulıp bäl-
längäñne. Ul Ul'janovski qalahında
(elekke Sember qalahı) yñte. Unıñ
atañı, mäqarıl frontında armaj-tal-
maj eşlävse şestidesätik ine. Sem'ja
ajrata kul'turalı häm şul saqtaqı
in jaqşı intelligentsianıñ tormoşona
jaqnı ine. Ir häm qad tuqandar bik
duñ inelär. Il'ic jästän yk keskeñ tu-
qandarına—Maria Il'inicnağa häm
Dmitri Il'ickä nisekter ajrata jıñıñq
häx qajıqırtıvsnıñq menän mənäs-
säet itä, ular arahında elken avtorit-
tet menän fajdalana. Maria Il'inicna
1888 jıñdın 8 majında jazalap yiterel-
gän ölkän aqahı Aleksandr Il'icten
yleven äsäheneñ, ölkän apanı An-
nanıñ, Il'icten henlehe Ol'ganıñ
nisek kisergänlektären kyra, ul va-
qıtta ul 9 jästä bula, Rossiala eşse-
lär xäräkäte äle jañı qıña başlan-
qan saqta betä itimaqı ukladıñ qaj-
tanın qorov jıldarın dur därt me-
ñän edlävse ölkän aqahı yleve tu-
rahında xänär alıñqas Il'icten äñ-
kän hyddäre Maria Il'inicnanıñ xäte-
rendä mängegä haqlana. Aleksandr
Il'ic äle itäke jul menän—sikheñ baş-
baştıqıñq häm idevgä qarşı jañqıñ
keşelärdin kərəşev jıñ menän para
ine. Il'ic: „ikense jul menän barı-
qı kəräk...“tine häm Maria Il'inicna
Lenin jıñ menän kitte.

1895 jılda Maria Il'inicnağa 17 jäs
tulqan saqta Peterburgta Il'ic arest-
qa alına. Maria Il'inicna äsähene häm
ölkän apanı menän bergä Petergä
kilä, Il'ic janına kyreşergä vara, 1896
jılda, 30 meñ tekstil'se bastovajı it-
kän saqta Peterdä eşselär xäräkäte-
neñ kin jäjelderelä başlavı menän
tanış bula. Ölkän apanıñ, Il'ictin
ul saqtaqı itän äñte konspiratsiahıña
ejränä. 1899 jılda uq inde arestqa
alına häm Nizni qalahıña hergengä
adatyła. Mäskävge qajıqas ul taqı
la nıñqıraq eşkä totona 1903 jılda
II sjezda raskol bulıqas ta Maria Il'i-
nicna şunda uq bol'seviktär jaqında

bula. Eş kin jäjelderelä, 1905 jıl
jaqıñlaşa—häx 1904 jıñdın qıñvar
ajında Maria Il'inicna Kejevte arest-
qa alına. 1904 jıñdın adaqında ul
Zenevağa kitä häm ul saqtaqı emi-
granttar tormoşonıñ qırqa atmosf-
rahıña taşlana. Reaksia jıldarında
ul Parizda, Sorbonnala uqı. Şul uq
vaqıtta ul Il'ictin otzovistlarğa häm
kileşevselergä qarşı kərəşendä uqı
jarđam itä. 1910 jılda Saratovqa
vara, 1911 jılda arestqa alıñır, Vo-
logdo gubernahıña 3 jılda hergen-
gä jevärelä. Unda la ul tik jatmaj,
timir jıñıñlar arahında eşläj, Praga
konferensiahında oformit itelgän
bol'seviktär partiahıñ nıñqıñvıqı
törleşä jarđam kyrahä. Maria Il'i-
nicna här vaqıt Il'icte ajrata qajıqı-
rtıv menän solqar ala, unıñ aşavı,
tormoş uñajıqtar, keje me turahın-
da, uqı kəräk nāmnen betähene je-
teştere turahında qajıqırtı.

1917 jıñdın martıñnan 1929 jıñdın
jañına tiklem ul „Pravda“la sekre-
tar, ä huñnan kollegia aqzahnı bu-
lıp eşläj.

1933 jıñdın 8 martında Lenin or-
denı menän nagradlana.

Partianıñ XIV sıjzında Ydäk Kon-
trol' Komissiahıña aqza bulıp hajla-
na, şunan huñ Ydäk Kontrol' Komis-
siahınnıñ prezidiumına inä, partia
linlahıñ vodovdarğa qarşı kərəşä.
Partianıñ XVII sıjzınan huñ Sovet
Kontrolle Komissiahınnıñ aqzahnı,
Sovet Kontrole Komissiahıñ ajrohnı-
ñq aqzahnı, zalovalar ajrohnıñ
mөdire bulıp eşläj. Baş avırtıvıqı
qaramatın, ul partianıñ Mäskäv
qala häm ölkä konferensialarında,
rajon konferensiahında aktiv qat-
naşıt häm konferensianan sıñırp
eşkä kilgäs, şunda ylide.

Ul iptäş Stalindeñ Il'ic vassıjatta-
rın tormoşqa aşırıp eşendä ni tik-
lem dur rol' uñnaqanlıqın anıñ här
vaqıt uqı ajrata mөxäbbät me-
nen mөнäsäbet itä ine. Krupskaja.

INFARMATSION BELDEREV

12 ijynda Başqortostan Ölkä XVII konferensiahı tarafınan hajlan-
qan VKP(b) Ölkä Komitetınnıñ berense plenumı bulıp uñdı.

Plenum, jäsren tavışqa qujıv jıñ menän tyvəndage sostavta Ölkä
Komitetınnıñ ajrohnıñ hajlanı. Aqzalar: Ja. B. Bıjkin, A. R. İSƏNCURIN,
Z. G. BULAŞEV, P. F. SEPNETOV, R. V. ƏBUBAKIRV, E. Ja.
Bıjckov, S. A. BAK, Q. X. GALIN häm Ə. M. XƏDISEV iptäşer haj-
landılar.

Bjuro aqzalarına kandidat bulıp: M. M. VƏXITEV, E. S. PERVIN
häx Ju. G. ƏXMIREV iptäşer hajlandılar.

Jäsren tavışqa qujıv jıñ menän berense sekretar itep Bıjkin ip-
täş, ikense sekretar itep İSəncurin iptäş hajlandı.

Plenum bylek mөdireñen rañlanı: jetäkse partia organdarı mө-
dire Q. X. Galin, avıñ xuzalıqı bylege mөdire P. F. Sepnetov, prombylek
mөdire E. S. Pervin, partia propagandahı, agitatsiahı häm matbuqat
bylege mөdire R. V. Əbubakirv, sovet-savda bylege mөdire M. Ja.
Qajıfullin, maktär häm fən bylege mөdire N. S. Kamilev häx kul'tpros-
vet bylege mөdire Ə. M. Xədisev iptäşer hajlandı.

Plenum, „Başqortostan“ gazetahınnıñ redaktorı itep iptäş Q. AZNA-
BAJIV tı, „Krasnaja Başkiria“ redaktorı itep iptäş I. P. CİSTƏKOV tı
rañlanı.

Partianıñ Başqortostan Ölkä XVII konferensiahı tarafınan hajlanqan

VKP(b) ÖLKƏ KOMITETİNNİŇ PLENUM AQZALARİ

1. Əbubakirv R. V.	33. Mannanvı X. Z.
2. Avızbajıv I. X.	34. Martovski V. M.
3. Əvdelfattəxev N. Ju.	35. Mitin F. I.
4. Aznavajıv Q. Q.	36. Mixajlenko T. T.
5. Əxmətev I. F.	37. Moisejev I. V.
6. Əxmirev Ju. G.	38. Nurqəlejev F. A.
7. Əxtənev G. X.	39. Pervin E. S.
8. Bak S. A.	40. Rəvov V. A.
9. Bıjkin Ja. B.	41. Samıbjkin A. T.
10. Bıjckov E. Ja.	42. Semjonov I. A.
11. Bulaşev Z. G.	43. Solov'jov A. N.
12. Vəlejev K. G.	44. Timonin I. I.
13. Vəlitev M. X.	45. Usmanov S. M.
14. Vəxitev G. V.	46. Xədisev Ə. M.
15. Vəxitev M. M.	47. Xəzov G. I.
16. Qajıdullin G. A.	48. Xəjrullin X. X.
17. Galin Q. X.	49. Xəibullin I. S.
18. Qajıfullin X. A.	50. Xəsənev X. V.
19. Qəlejev F. M.	51. Xismətullin A. S.
20. Galkin I. A.	52. Sejtlin B. B.
21. Guzyenko G. I.	53. Sıjpnətov P. F.
22. Dankovsev F. G.	54. Certovski A. A.
23. Jərkəjev I. A.	55. Cizov S. T.
24. Zuraenko I. L.	56. Cistəkov I. P.
25. Ivanov L. A.	57. Cuvin T. D.
26. İSəncurin A. R.	58. Şavrin G. N.
27. İsakova E. I.	59. Şadrin V. A.
28. İljasov Q. S.	60. Şərafetdinev G. Ş.
29. Kamilev M. S.	61. Şəripvı K. V.
30. Kozlova D. D.	62. Şnıjra I. I.
31. Kuleş A. P.	63. Jafajıv A. S.
32. Loginov T. A.	

VKP(b) ÖLKƏ KOMITETİ PLENUMİ AQZALİQİNA KANDIDATTAR

1. Alimov G. N.	11. Muratov O. X.
2. Bakajıv D. V.	12. Məstəqimov G. A.
3. Vəlejev G. Ju.	13. Novikov I. A.
4. Jegorov L. I.	14. Nekipelov N. T.
5. İsməxəmətev K.	15. Osipov P. G.
6. Ivanov N. I.	16. Strokin P. A.
7. İvaşenkov M. L.	17. Savinov M. I.
8. Koroljov A. I.	18. Terent'jev M. L.
9. Kantuqanov Q. A.	19. Firsov Ja. M.
10. Muxacev G. F.	20. Jakovlev I. M.
	21. Jəhangirvı M. Ja.

VKP(b) ÖLKƏ KOMITETİNNİŇ TIKŞEREV KOMISSIAHİ AQZALARİ

1. Bajmoratıv I. I.	4. Kozlov M. L.
2. Bulle M. O.	
3. Kuznetsova P. P.	5. Şəripvı Z. Ş.

VKP(b) ÖLKƏ KOMITETİNNİŇ TIKŞEREV KOMISSIAHİ- NİŇ AQZALARİNA KANDIDATTAR

2. Siverin N. I.	1. Qilazıv Z. Ja.

SPIONAZ ӨSÖN HƏM VATANOQA XƏJANAT İTEV ӨSÖN—ATYV!

Jenajəttəre ɵstəndə totolqan higeđ spionqa Verxovnyj sud, tejeşle prigovordə sьqardə. SSR Sojuz Verxovnyj sudynə, maxsus sud prisutstviehe xɵkɵm itevselərdən bɵtəhən — M. N. Tuxacevskide, I. E. Jakirde, I. P. Uborevicte, A. P. Korktə, R. P. Ejdemandə, B. M. Fel'dmandə, V. M. Primakovtə hɵm V. K. Putnandə qəskəri burəstə (anttə) vodovda, Eşse-Krəbtian Qəđyl Armiahəna xəjanat itevdə, vatanqa xəjanat itevdə qəjeplelər tip tanəny hɵm xɵkɵm itevselərdən bɵtəhən qəskəri zvanie-lərenən, xɵkɵm itevşə Tuxacevskide — Sovettar Sojuz marşalə zvaniehenən məxrym itergə hɵm bɵtəhən də ugolovnyj jazalavdy in juqarə sarahəna — atyqa qarar itte.

Sotsialistik qəđel xɵkɵmdən ytker qəlyş qəvəxət xərbi-spiondar vandaşynə başna tɵşte. Faş itevdən hɵm sudtan qasv ɵsən yden-yde yltərgən in qəvəxət xəşərət Gamarnik mənən bergə, vyl higeđ spion kyd aldna kiltərgə mɵmkın bulqan in avyr javəzlyqtardə eşləgəndər. Ular, iudalar kevek, faşistardə aqsalar ɵsən doşmanqa hatyqandar. Sud tarafynan asyqlanqanənsa, Stalinsej Konstitutsianə 133-se stat'jah vyl jenajəttərdə in avyr javəzlyq eşləv tip qarap jazalavdy talap itkən jenajəttərdən bɵtə dairahəny vyl banda eşləgən. Bɵgen xɵkɵm itelgən spiondar,

„SSSR qa qarata doşmanlyq politikah əlyp barəvş vər sit il dəvlətenen xərbi razvedkahəna xedmət itep, vyl dəvlətenen xərbi dairalarəna sisteməly rəvəştə spionlyq məqlyməttərə birep torqandar, Eşse-Krəbtian Qəđyl Armiahə qevəten jomoşartəv ɵsən qorotqosloq akttarə eşləgəndər. SSSR qa huqəş həzyme vula qalha, Qəđyl Armiahə jəneleven əderləgəndər hɵm Sovettar Sojuzyn əylgəlvəgə hɵm SSSR da pomeşiktərdən hɵm kapitalistardə vlaşn əjaqqa vabətərvəqa yardım itevdə yddərenen maqsatə itep qujqandar“.

Faşistik vanda qəvəxət ujdaryn tormoşqa aşra almaş Xərbi-spiondar şajkahəny qəvəxət eşe turahənda işetkəs milliondarsa xedmətsəndərdə bɵjək hɵm məqətdəs asv solqap aldy. Higeđ xərbi spiondər jədə aslyv ularqa sud tura həndaq xəvər kişə bedden zavodtarqa, şaxtalarqa, Qəđyl Armia cəstərənə jəşən tidlege mənən taraldə. Bɵjək sotsialistik il vujənsa— eşsələr, qəđyl armiestər, intelligensia, kolxozslyar jəlyblystərdə hɵm mitingtarənda — spiondardə atəvdə bərdəm rəvəştə talap itələr, SSSR Verxovnyj sudynə maxsus sud prisutstviehenen prigovordə bərdəm rəvəştə xuplajdar.

Məfələn, Məskəvdən Ordzonikidze isməndəgə zavod eşsələrə yddərenen rezolytsialarənda oşolaj tip jəddylar:

„Bed, sovettyn qəđel xɵkɵmənən in qatə jaza bireven — qəvəxəttərdən də in qəvəxəttəren atyqa xɵkɵm itevən talap itəbed! Jərtqəstərqə hɵm keşə yltərevsəlgə sovət jərəndə ury n juq!“

Xəlyq asəvynə qevətle tulqəndə, hər vər xəjanatəny, xaində, spiondə, Qəđyl Armiahə qevəten jemerəgə təlvəşə hər vər keşəne bɵjək sotsialistik revolytsianə qada-nəstəryna, xəlyqtardə xedmətə mənən qadanlyqan hɵm Sovettar Sojuz xəlyqtərynyqə bulqan bedden vəlyblystərvəqdə qasd itevşə hər vər keşəne jər jədənən jəvəp tɵşərərdər.

„Parizskaja Kommuna“ fabrikahəny eşsələrə hɵm eşsə qatə-qəđ-

darə yddəre qəbul itkən rezolytsiala:

„Xəlyq doşmandarəna, bedden vatanəvəddə faşizmdə qanly ətərənə hatqan xaindərgə hɵm spiondarqa vər nindəj də əjavdy n buləv mɵmkın tygel. Bedden ilebedden vəxetə ismənə, bedden vatanəvəddə artəvən səsəkə atəv ismənə, xedmət eşəhe bulqan bətə keşelekten vəxetə ismənə vəd Sovət sudynən, vyl spiondar vandaşynə atəvynə talap itəbed. Vatanqa xəjanat itevsəldə jər jədənən heperəp təşlarqal“ tip əjtələr.

Eşsə səjnəly diktaturahəny ytker kyde vər sit il dəvlətenen vyl adaqqə xərbi — spionlyq jadrohn əstə, eşsə səjnəly diktaturahəny nəq qulə vyl jadronə jemerde, tar-mar itte hɵm unə jər jədənən heperəp təşlanə. Byna oşonda sovət qorolonə ybər vərqan qevəte, sovət razvedkahəny kəsə hɵm ytker kvdlege kəvdələndə. Byna oşonda sit il burzuaz razvedkahəny, unəny pravakatsia, spionaz, diversia eşləvde vəvəttar vujəna jəlyblyqan təzri-vəhe mənən bergə, krizisə kəvdələndə.

Faşistik razvedkalarəny bedden sovettar ilendəgə agenttarəna bətə xəjlələre yardım itmənelər hɵm yardım itməttər. Adaqqə xərbi-spionlyq jadrohn tar-mar itev mənən vəd Qəđyl Armiahəny qevəten nəqəlytə qəna la tygel, vəd vər sit il dəvlətenen kartalarəny hɵm plandarəny əstə, hɵm unəny SSSR qa həzym itevgə qarata hər vər vətəlyş Gəvəly's əfəndələr xəlyq itevdən adaqqə jətəkəngən kyrtə-təsək!

Sit il dəvləttərenən vərəhenen jətəkəslərə unar mənəp qəđyl armiestən qanə mənən, millionlap eşsələr hɵm krəbtindərdən qanə mənən savda itevşə, bɵgen juq itelgən xərbi — spionlyq gruppahəna dər ɵməttər vəqləqandar. Bedden sotsialistik iləbedden ybəven hɵm nəqəvyn, kiləsək mulləqtn huttarə mənən tuləvyn, milliondarsa eşsə hɵm krəbtindərdən talanttarə mənən səsəkə atəvyn, kul'turanəny, kapitalizm ɵsən vuj jətməblek bulqan juqarəlyqtəryn huqəşp qadanəvyn kyrep imperialisttar, vigerək tə german imperialisttarə asvdayərynan vəvəlylar.

Qajhə vər sit il dəvləttərenen faşistik vəşlyqtərynyqə bətə kəstərə Qəđyl Armiahə jemerəvgə, SSSR də əylgəlvəgə, bedden xəlyqə faşistik varvərdərdə qoldarəna əvrel-derevgə jynəlderegəndər. Bər sit il dəvlətenen niged xərbi-spionlyq jadrohn — kişə SSR Sojuz Verxovnyj sudynə maxsus sud prisutstviehenen prigovordə mənən aləyqa xɵkɵm itelgən higeđ faşistik spion vənə nəmə əderləgən, vyna nindəj maqsattarqa xedmət itkən.

Vyl prigovor — sovət xəlyqəny təvəş.

Spiondardəny atəvynə talap itev Qəđyl Armia cəstərəndə lə, məktəptərdə lə, şaxtalarənda lə hɵm timər juldardə, kolxozdardə hɵm sovxozdardə dəjəm xəlyq təvəşə vulyp işetlə. Həm Gorbunov isməndəgə zavodtyn eşsələrə SSSR xedmətsəndərenen dəjəm fekeren sa-qəlyblyqan kevek itep, yddərenen mitingtarənda oşolaj tinələr:

„Bed huqəş toqandərvəşlyarqa dər udar jahənyq. Əgər ular yddərenen susqa tanəvdəryn bedden sovət vəqsahəna təvərqə ujləhalar, vəd ularqa şundaj javəp qajtarərvədy, ular həjəktəren də jəlyp ala almaştar“

— Bəşbəq faşistik itekkə bedden məqətdəs jərəbedgə vəşəyqa

irək birməbed! — burzuaz xərbi razvedkalarəny, ularəny spiondərəny hɵm ularəny faşistik xuzalarəny məkərlə əderləvdərənə qarşə bedden il xedmətsəndərenen bərdəm javəvə oşo. Bətə spiondar, diversanttar, keşə yltərevsəlyar qaltəryn həndər! Ular şunə nəq itə tot-hondər: vəd huqəş toqandərvəşlyar-də bətə spionlyq ojaləryn nigedə-nə tiklem tuddərvədy hɵm juqqa sьqarərvədy, spionlyq jətməhe ni tiklem genə nesəkə itep yrelməhən vəd unəny bətə jəptəren əderədy, vəd SSSR xəlyqtərynyqə bətə doşmandarəny jər jədənən əjavhədy rəvəştə heperəp təşlarədy!

Lenin — Stalin partiahə jətəkselegəndə bulqan bedden strojə vər nindəj kəs tə jənə almaş. Bedden danlyqly partia jətəkselegəndə SSSR xəlyqtəry sarizmdə vərəp tɵşərdələr, pomeşiktər hɵm kapitalisttar vlaşn vərəp tɵşərdələr. Lenin — Stalin partiahə jətəkselegəndə SSSR xəlyqtəry grazdandar huqəşyn jənevle rəvəştə tamamlənylar hɵm sovət jeren quldarəna eləktərgə təvəşqan german, japon hɵm vəşqə interventtarə tar-mar ittelər. Lenin — Stalin partiahə jətəkselegəndə bedden iləbeddə eksploatatsialəvş səjnəlytər vətərəldə, bərənsə klassəly sotsialistik proməjšlenost', donjala in bɵjək avly xuzəly-qə təvərvəlyd.

SSSR VERXOVNYJ SUDYNDA

Aqymdaqə jəlydy 11 iynəndə SSR Sojuz Verxovnyj Sudynəny zalənda SSSR Verxovnyj Sudynəny — predsədatellek itevşə — SSR Sojuz Verxovnyj Sudynəny Xərbi Kolleqiahə predsədatele armvojenjurist V. V. Ul'rix hɵm prisutstvie aqzalarə — SSSR Onorona Xəlyq Komis-sarəny uynəvəşə RKKK nən ha-va kəstərə nəcəlyngə 2-se rang komandarm iptəş Ja. I. Aleksnis, Sovettar Sojuzynəny marşalə S. M. Budionnyj, Sovettar Sojuzynəny marşalə iptəş V. K. Blyxer, RKKK nən general'nəj ştavə nəcəlyngə 1-se rang komandarm iptəş B. M. Şapoş-nikov, Belorussia Xərbi Okrugə qəskərdərenen komandujuşlye 1-se rang komandarm iptəş I. P. Belov, Leningrad Xərbi Okrugə qəskərdərenen komandujuşlye 2-se rang komandarm iptəş P. J. Dəjbenko, Tənjaq-Kavkaz Xərbi Okrugə qəskərdərenen komandujuşlye 2-se rang komandarm N. D. Kaşirin hɵm kazaktardəny iptəş Stalin isməndəgə 6-sə kavaleria korpusəny koman-dire komdiv iptəş J. I. Gorəcev sostavəndaqə maxsus sud prisutstviehe sudtyn javəq ulytərvəşənda, 1934 jəly 1 dekabrda sьqarəlyqan zakon tərтіbəndə, RSFSR Ugolovnyj Kodeksəny 58—1 v, 58—8 hɵm 58—11 stat'jalarənda kydətelgən jenə-jəttərdə eşləvdə qəjeplənevşə M. N. Tuxacevski, I. E. Jakir, I. P. Ubo-revic, A. I. Kork, R. P. Ejde-man, B. M. Fel'dman, V. M. Primakov hɵm V. K. Putnandə eşən qəranə.

Qəjepləv zaklyəniehe uqyləqan-dan hun iptəş Ul'rixten, xɵkɵmğə tərтіblyslyar ularqa qarata bulqan qəjepləvdərdə yddəren qəjeple tip tanəlydarmə, tip horəvynə qarşə ular juqarəly kyrtətelgən jenajəttərdə eşləvdə yddəren tuləş mənən qəjeple, tip tanənylar.

Juqarəly kyrtətelgən qəjeplənev-səldən, SSSR qa qarata doşmanlyq politikah əlyp barəvş vər sit il dəvlətenen xərbi razvedkahəna xedmət itep, vyl dəvlətenen xərbi dairalarəna sisteməly rəvəştə spionlyq məqlyməttərə birep torqandar, Eşse-Krəbtian Qəđyl Armiahə

Sovət qoroloşo kyp millionlaqan xəlyq arqahən turajttə, uqa janə, sotsialistik, vəxetle tormoş birde. Həm german imperialisttarə oşondaj xəlyqə jənergə, qol itərgə tə-ləjdər. Qəvəxəttər! Ularəny qəvə-xət xəlyqə hɵm ujdəry vər və-qəttə la tormoşqa aşməttər. Sovət Xəlyq hɵm unəny danəly Eşsə — Krəbtian Qəđyl Armiahə jənəlməş!

Burzuaz razvedkanəny qoşaj vəjər vəqə jette. Sovettar Sojuzynəny xedmətsəndəre yddərenen hidgerlek-təren kyp tapqər arttyralar, hɵm bedden, sovət razvedkahəny kəsə şunda, bətə xəlyq unəny artənda to-ra, uqa yardım itə. Higeđ xərbi spion kyp millionlaqan xəlyq is-mənən juqqa sьqarəlyd. Ettərgə. — et ylemel!

Sovət xəlyqəny kəsə ylsəp vət-məblek kyp. Unəny jənevəgə bulqan ixtiary qəqsaməlyq. Unəny Lenin — Stalin partiahəna, sovət xɵkymə-tə hɵm Stalinsej Ydək Komitetqa məxəbbətə sikhəd dər. Bər nindəj də faşistik şakəldər hɵm spiondar kommunistmqə tava bedden vərvəş-bəddə tuqtata almaştar! Bɵjək proletar revolytsia Lenin — Stalin partiahəny vəjərqə atənda jər şarəny altynən vər ələşəndə vət-ənəly hɵm tamam jende. Vyl vəj-raq atənda ul bətə donjala jənər! („Pravda“).

✱

✱

XRONIKA

SSR Sojuz Verxovnyj Sudynə maxsus sud prisutstviehenen ugolov-nəj jazalavdy in juqarə sarahəna atəvynə xɵkɵm itevləvşə: M. N. Tuxacevski, I. E. Jakir, I. P. Ubo-revic, A. I. Kork, R. P. Ejde-man, V. K. Putna hɵm Primakovqa qarata sьqarəlyqan prigovordə aqymdaqə jəly 12 iynəndə jərənə jətəkelde.

Ettərgə — et yleme

Tuxacevski, Ejde-man, Ubo-revic, Kork hɵm vəşqə vəndittərdən torqan şajkahəny atəv turahəndaqə Verxov-nəj sudtyn xɵkɵmən Əfə qala xərbi-əj-rənev punktənda əjrənevşə, 1915-16 jəlyda təvəqan dopriəzjnyktər vlyk dər qənəqəttənev mənən qarşə al-dylar. Ular vər təvəştən:

— Sovət sudynəny xɵkɵmə dərəş, va-tanqa xəjanat itevsəlgə vəşqə xɵkɵm juq hən buləv mɵmkın tygel.

Bed məqləvly Qəđyl Armia salə-rala ytker kydle casovojdar buləv-lyor saqəly. Ujan rezolytsia qaradə-lyar, Eşse-Krəbtian Qəđyl Armiahə

(BaşTASS)

„YD-YDENDE TƏNQIT BƏDDEŇ OJOŞMABƏDƏ NBOJTBVDƏŇ BOL'SEVISTIK SREDSTVOH... KEMDƏ-KEM YD-YDENDE TƏNQITTE NARƏQLAMAJ, Ə BIGERƏK TƏ UNB QƏBƏ, UL KOMSOMOLDƏŇ KƏSƏN JOMOŞARTA, UNBŇ JƏŞTƏR ARAHYNDAQJ ROLEN TYBƏNSELƏTƏ“ (KOSAREV)

BƏRƏNƏN XAT.

URBNHƏD HYLTAV HƏM JAVARHƏD QARAŞ

Mart aynıñ berense kəndəre ine. Bərə rajkomolında şundaj həjləşev bulır aldı:

— İptəş komsomoles, hin qajh avıdan.

— Min Tuvən Lasın-Tav avınan, Qələjev.

— Əhə, bik jaqş, hine şul avıqja komsoorg itər bildələjbed—, tıne politik uqıv əylege medire Zujəv. Həm qujənnan bloknotın səqarə la avı ismen, jañ komsoorgtın familiəñ jañ qajd. Dır eştə tamım itkən kevek odon itər həvləñ la, direktivtər varır, nıq eştə, tıne.

Bərə rajonı Tuvən Lasın-Tav avı komsoamol ojoşmañna komsoorg şulaj „hajlandı“. Jañ komsoorg qajtər kitte.

Komsomol rəvotniktəre vıl ojoşmañnı xəle, unda nıse komsoamol varıq, vıqja tiklem nısek eştəvəre menən də qəbqəñmanılar. Bır tuqtavhıd direktivtər, qurqıñtər jadqan otnəñnielər kitte. Ləkin ojoşmala qıl da qəvırdamanı. Ojoşma eştəməne.

Vıl komsoamol ojoşmañnıñ eştəñeñ jatıvın nəmə menən anlatırqja hın? Bında qəjeptən in dırhı Bərə rajkomolına tēşə. Rajonda tatar avıdarındaq kolxoz komsoamol ojoşmalarına rajkom his iqtıbar itməj. „Başqortsa, tatarsa belməjbed“

tıgən hyltav aştına jəşrenep, vıl ojoşmalar turahında vətənəj onotqandar. Tuvən Lasın-Tav avına 3 jıvıñ rajkomdan bır genə keşə la varmaqan. Rajkomoldıñ vıl hyltav ydēñ his aqlaj almaj. Berensenən, vıl avı komsoolestar rusa anıladır, ikensenən rusa jaqş belevse komsoolstar da var.

Xəder vətə komsoamol ojoşmalar VLKSM Ydək Komitətnıñ III Plenum materialdarın əjrənələr, jañ hajlavdarqja əderlənələr. Ə Tuvən Lasın-Tav komsoamol ojoşmañnda bır nəmə la eştəməj, komsooldar Plenum bulıv, hajlavdar ytev turahında la belməjdər. Komsoorg Qələjev „Plenum qarardarın əjrənərgə keşə bulmanı“ tip javar bıre.

Vıl ojoşmala politik uqıv eştəren avı sovət predsedatele kommunist Kazakov alır varqan. Xəder ul avıñ, vol'nitsala jata. Qasan sıqıvı bıldəhed. Ə komsoorg—Plenum qarardarın ul qajtqas əjrənərbed, tip tıñs qına jata bıre. Vıl fakttar rajkomoldıñ Plenum qarardarın hır bır komsooldı qorallandırırqja həm şunıñ menən ojoşma eştə vırolş jahavqja qəmhəd qaravınan başqja bır nəmə la tygel.

Vıl komsoamol ojoşmañnda mart

Komsomol organdarın hajlavda vındaj jətəkselərdən arıñıroja kərək.

(Xud. Zujəv korrekaturalar.

ajınnan bıre 5 keşə komsoolqja alıñqan. Ləkin vəgenə kəngə tiklem ular rajkomol tarafınan qavul itelməgəndər, vıuroja qaralmaqandar. Bıñ la rajkomol eştəre tatar telen belməjbed—, şunıñ eştə qaraj alıñıvıd—, tip qaplarqja tırbşalar.

Bətə komsoamol ojoşmalar hajlavdar alında torqanda, rajkomoldıñ əle bulha ajrım ojoşmaların, vıgerək tə kolxoz ojoşmalarınan sitta tororloq xəl tygel.

Q. Qələjev.

Altın tabıdıq

Ocakov (Odessa əlkəhe) Vekovski tulı bulmaqan urta məktəp uqıvsıñ Vasa Saenko həm unıñ tuqanı Ne-on dınged vıjındaq qomloqta uñnaqanda altın tənkelər xazınahı tapqandar.

Bında 16-sı vıvattaq tərək, grek həm Avstria aqsalarınan 237 altın tənke bulı. Vıl qımmətli tabıdıq dıvıltə tapşırılqan.

Medinstitut komsoamol komitəti hajlavdarqja əderlekte eştə

Meditsina institutı komsoolestarın jıñıñ səqət 7 la başlanırqja tēşə ine. Səqət 8 bulıd. Jıñıñ qıñda instituttaq 360 komsoolestıñ tik 140 qına kılde. Vıl medinstitut komsoamol ojoşmañ eştə vıreñse vaqıqja tygel. Vıl inde komsoamol jıñıñ 3-sə tapqır eştəleve ine.

Səvər nəmələ?

VLKSM Komitəti sekretar ip. Zəjnetdinov həm kypselek komsoolestar da vıñ—„zacot vaqtı, şuqja kyre la jıñıñ kılmajdır“ tip anılatalar. Vıl politik-təvıə eştə dıjəm məktəp eştəñən ajrım qujıvqja, vıñ vaqtıta qına şeqellənə torqan eştə vıvə alır varqan zararlı qarəş institutta nıq qına tamır jəjgən. Şuqja kyre la VLKSM Ydək Komitətnıñ III Plenum qarardarın əjrənərgə—sojuz tormoşonda in məhim məsələne mədəkəre itevgə arıñqan jıñıñ da eştəleve osotraqı xəl tygel. Medinstitutıñ komsoolestar əle Plenum qarardarın nıqlar əjrənərdəre juq. In başta komitə anqzalar ydđəre Plenum qarardarın tərən eştəlegen həm ular dı tormoşqja aşırv eştə qatmarlı eştə kərəkəkte anılar jətə alımaqandar.

Dərək, komsoolestar bik dır kəs halır zacotqja əderlənələr. Ləkin vıl bıt bır kəmgə la Plenum qarardarın əjrənərdə hıñıñ vıqja xıqıv bırməj.

Institut ojoşmañnda sojuz dissiplinahıñ haqlav nasar tora. Xatta komitə anqzalar, aktivistəre ydđəre dissiplinahı vıdalar. Komitə anqzalı Bahavıdınov, stena gazetahı redaktordır Kılmitov, Murtazındar jıñıñ vıñ vıñ belə torop jıñıñ kılmajdır qalalar.

15 ijynda hajlavdar başlandı. Ə medinstitut komsoolestarın kıvəhe əle hajlav ytkərdən tərıvə menən tıñı tygelər. DƏVLİ.

„VAQBT KYP ƏLE, ƏLGƏRƏRBED...“

III Plenum qarardarın iqlan itevgə VLKSM Əlkə Komitətnıñ vıl Plenum qarardarın mədəkəre itevgə arıñqan IV Plenum bulıvqja kyp kənə vaqtı ytev kitte. Ojoşmalarında hajlavdar başlandı. Şuqja qaramaştan Byzdək rajkomol vıl politik eştə dır burıstardı xəl itevgə ydēñ haman da nıqlar əderləgəne juq. 8-se ijynda bulqan rajon aktiv jıñıñ, „Sovettarqja hajlavdarqja komsoamol ojoşmaların əderləv həm komsoamol eştəndə politik jeteşhedlektər“ turahında VLKSM rajkom sekretar ip. Qızzətullın əderləhed dokladı menən sıqı. Dokladıñ jartıñ Plenum materialdarın qavatlar sıqıvqja, qalqan rajon komsoamol ojoşmañnıñ „dıjəm“ jeteşhedlektəre həm „dıjəm“ burıstardı menən dıqlan ine. Ul ydēñ dokladında hajlav ajqan Byzdək ojoşmañ alında torqan konkret momenttarqja, ajrım ojoşmalarqja tuqtalmanı, jeteşhedlektərdən tər səvərtəren asmanı. Həm vıgerək tə rajkomoldıñ eştə, unıñ vılektəreñ, nə, rəvotniklərenə qarata tənqıt, həm yd-ydēndə tənqıt bulmanı. Dokladta ojoşmañnıñ vıñ tormoşo bulımanı, unda bol'sevistik tənqıt juqlıq, qıñıñ qıñıñ qına sıqarılqan oratordarqja la kyste. Təvge komsoamol ojoşmañ jətəkselər dokladtan ydđərenə təkən konkret burıstı anılay almanılar həm ydđərenən, şulaj uq rajkomoldıñ eştə tənqıtləməne. Urındarda plenum qarardarın nısek əjrənərdə, hajlavqja nısek əderlənevərdən jaqtırtmanılar.

Rajkomoldıñ politik uqıv əylege medire Jamaletdinov rajkomol eştəndə jeteşhedlektərgə tuqtalırqja tırbşla la „urındarda“ təvge ojoşmaların uda almanı. Ydēñ dı, rajkomoldı la uñajhıdarqja tələməne. Tənqıt aştına alırlıq eştə kyp. Berensenən, rajkomol ydē kom-

somol organdarın hajlavqja əderlektə xədergə əle bır nəmə la eştəməgən. Xatta qajh cıslala, nındaj ojoşmala hajlav ytkərev turahında plan da juq. Vıl təvge ojoşmalarqja əle bulha bıldəle tygel.

„Nı eştə dokladqja la əderlənməñ, planıñ dı juq“ tıgəs iptəş Qızzətullın—nıñ aşıvırdı, vaqtı kyp bıt əle, vıgerərbed, dokladqja əderlənergə vaqtı jətməne,—tip javar bırdə.

Byzdək rajkomol rəvotniktəre həm in alda iptəş Qızzətullın hajlav dır politik eştə ikənən, uqja ojoşmalarıñ jaqş əderlərgə, qatmarlı eştə başqarırqja kərəklegen haman da anılar jətərməgəndər. III Plenum qarardarın həm iptəş Kosarev dokladıñ əjrənərməgən ojoşmalar əle bik kypər. Rajkomol ergəhendə genə torqan MTS komsoamol ojoşmaları vıl turala əle iştəkəndəre la juq.

Politik uqıvdır kyp ojoşmalarında jəjgə sıqıv menən tuqtalıp qalqan, propagandıstar seminarqja jərməjdər, rajkomol rəvotniktəre (iptəş Canıjsev tərəş başqja) ydđəre „propagandıslıq eştə alır varmaqan, belemdəren kytərev eştəndə eştəməjdər. Jenikəjeva rajkomol vıurohı aqzalı bulqan xəldə əlegə tiklem Plenum qarardarın MTS komsooldarın menən əjrənərməgən. Lenin isməndəge kolxoz jəstəre Canarisev, Sakajev Q. h. v. iptəstərdən komsoolqja inergə tələp bırgən qarızalar mart ajınnan bıre rajkomolda jata. Hıñıñ vaqtıtda 5-6 ojoşma vətənəj taralqan. Bılar həm başqja kypılgən jeteşhedlektər aktiv jıñıñ aşıvırdı kypırtəlmənələr, səvərtəre tıksərilməne. Kyrahən vıl kyreñstər Byzdək rajkomolsılar eştə javaj xəlgə əjəngəndər.

Aktiv jıñıñ əderlənməgən ine. Keskaj genə bulmı irkenləp ultırbıqja irek bırməne. Hajlav turahın-

daqı instruksia eştəñ genə, aşıvırdıq menən genə mədəkəre itelde. Senkl „part kabinet kərək, kommunisttar jıñıñ kılğən“ tip aşıvırdı başlanılar.

Bıñaj, unan-vınnan qına ojoştırolqan aktivtə VKP(b) rajkomolıñ kul'tura həm propaganda əylege medire iptəş İsbuldın qatnaştı. VKP(b) rajkomolıñ ikense sekretar ip. Şəjəxmitovtın aktivtə qatnaşırqja „vaqtı bulmanı“. Ip. İsbuldın ydēñ sıqıvında komsoamol aktivən partia ojoşmañnda jañ hajlavdar bulınsa bulqan vıj tərıvə həm ajrım xatalar menən tənıstırmənı. Ə kirehensə aktivkə „jaqşraq anılatıv“ eştə əllə oşo xəlıq menən hajlav repetitsiañ jahap qarajıvıdı—tıgən „uñı“ təqdım itte.

Bına vıl xəl rajkomol hajlavdarı ytkərevgə komsoolqja nısek jardam itevən aşıvı hyrhətə.

Plenum qarardarın həm iptəş Kosarev dokladıñ əjrənəv menən jətəkselə itməv, hajlavqja aşıvımañ qına, formal' əderlənev - rajkomoldan təvge ojoşmalarqja la kyskən. Bına Lenin isməndəge kolxoz komsoamol ojoşmañ. Unda 5-se ijynda III Plenum qarardarın turahında rajkomol rəvotnıge iptəş Canıjsev jıñıñ ytkərgən. 6-sı ijynda taqı la jıñıñ. Bıñıñ VKP(b) rajkomol instruktıvı iptəş Dəşkın ytkəre. Ul əjrənəv ojoşmañnı tormoşonən ajrıqlıq xəldə yte. Bır totaştan 5-səqət vıñ ultırhalar da bır genə komsoomoles tə sıqıv həjləməgən, Plenum qarardarın ytev eştə saralar kyrelməgən.

Bıñaj aktiv, rajon ojoşmañnı komsoamol organdarın hajlavqja həm ojoşmañ Sovettarqja hajlavdarqja əderləv gə mobilizatsialav burıstı ytməne.

Byzdək rajkomol hajlavdarqja vıl rəvəşle jən dıqı menən qarajıñna sık qujırdı tēşə. M. Sakajeva.

Amurdaqy—Komsomol'sk qalahynny xedmat san jastarena, Komsomol'sk qalahynny komsomolestar ham komsomolkalarbna

QADERLE IPTASTARI

Hedga, sedden, sejek sotsialistik ileed 1932-se jlda maqtavly ham javaply surys—tajgala, Amur jylqahy jarında jan qala tedey saslarqqa ham tederga jeklatte. Bel surys hedden, tarafan sik gyzal raveshta ytale.

Yta almanlyq urmandar bulqan urında—jash ham qajro tedovseler—komsomolestar, sedden, Leninsel—Stalinsel partianyn jaratvny menan ruxlandyrlqan xalda, seta avyrlqatard kire qaqar jan qala tedoneler. Bel qalaga, uny tedovseler xermatenə, sedden, xokymatesed tara-fyanan „KOMсомол'sk“ tip isem sirelde.

Ydak Komitet, Lenin komsomoly ismenan Komsomol'sk qalahyn tedovga yddarenen, gerojdarsa xedmataren virgan seta komsomolestarqqa ham komsomolkalarqqa, seta jash esselerga ham rasotnitsalarqqa, inzenerdarqqa ham texniktarqqa, sol'şevistik raxmat seldera.

Hedden, il aldındaqy surysydydd axyrbna tiklem ytasegegedga, qalan ham zavodtard tedovde jenevle raveshta tamamlajasaqydyddga, qorotqosloqtan kyrelgen zarardard setoresagegedga his ta şiklanmaj-sed. Xaderga ale yddarenen, jashen ojalurba jashenep qala kilgen ham sedga qorotqosloq itken, vasyraqlyq jahaqan seta doşmandard la axyrba tiklem setoreged.

Ujav bulqydy, sotsialistik qadanylqandard kyd qarahylaj haqlaqydy, sol'şevizmga tydemle raveshta eja bulqydy, ydegedden, huqyşsan halatlege-gedde juqarv kytareged!

Hedga, maqtavly Komsomol'sk qalahyn gerojdarsa tedovselerga sa-lam! Hedden, menan, VKP(s) nny tapşyrvyn, sedden, sejek ucitelesed—iptaş Stalinden, tapşyrvyn ytavselar menan qorurlanabyd!

LENINSE KOMSOMOLDYN YDAK KOMITET.

„ALBŞTYROJYHND RABOTNIK“ HDM UNYN KOMITET

Jasterga kommunistik tərkie birev esene saqyrlqan komsomol aktive uqyrga, nyqlı uqyrga, bol'şevizm-qqa eja bulqyrga, ydenen politik-kul'tura kimalen kytarev etendə armaj-talmaj eslerga ties. Uqyvdan, poli-tik eslen tam taba belmagan aktivis-şşanyşhdy, jastarde tərkielev bulys-taryn ytavga buldyqydy, tik aktivis-lyq isme abtyna jashenep jerevse ly-qyrdyq qyna ul.

Avlaj avly (Şaran rajony) komso-mol komitety sekretary Jhangirov anə şundaj „aktivistard den berehe. Ul uqyv turahnda voqad kierep hejlaj, vaşqalardy uqyrga saqyrga. Ə yde uqymaj. „Vaqtı taba almaym“, „vaşamaym“...

Deret, Jhangirov Şaran urta mək-təbendə zaosny bulyp tora. Lakin byl isemdə genə, ə şşanyşqta ul uqy-maj. Hər aj hajyn 3 ken ytkarelə torqan zanətielərgə la varmaj. Ul tik jyl bulyna ber genə tapqyr uqyr-qa vardy. Huncy tapqyr varvnda Şaranqa qajtyr esev mēzlese qordo.

Jhangirov yden ojoşmanyn siklan-məgen xoquqlı xuzahy iter xis itə.

Ul „vətəhen də belə“, vətəhen də yde genə xəl itə“. Unyşa ojoşma-

laqy seta komsomolestar tik unyn vojoroqon ytavselar genə bulyp to-ralar. Komsomolestar jyllyşta ber qarar şşarhalar, Jhangirov jalqydy uny ydgərtə. Məbələn, komsomoles-tardyn bildəleve bulynsa politik uqyv-dar hər ber ajdy 12—25-se kəndə-rendə ytkarelərgə tejeş ine. Jhan-girov yd beldege menan uqyvdydy hər ajdy 6—27-se kəndərenə kyse-rə. Şuqa kyra la komsomolestar dy uqyrga jereşə tyvənəje vara. 6-şş majda ytkareləgen zanətielərgə uqyv-s-lardyn 65 prontsentı qyna kilələr. 2 ajdan birle deşem jyllyş ytkarel-gəne juq.

Komsomol saşyna inergə teləvse jastar ojoşmanan siltelələr. Durdar maktəbendə uqyvse Əxmət ham Mə-dərister VLKSM saşyna inergə teləp qariza birgəjnələr. Lakin ulardyn qarizahy ike aj bulyna qaralmaj jat-tı. Huncyan ular qarizaların kire al-dylar. Jhangirovtn kyrenerlek eş-ləgen eşe bulmaha la, kirehensə vət-ə este jemerevqə alıp varhala, un-da uny „almaştyrqydy hamotnik ul“ tidər.

Qasan hun, Avlaj avly komsomol komitetındaqy eşlekhedlekə sik qu-lylyr.

M. M.

Hajlavdarqqa nasar əderlənelər

Komsomoldyn Mənavəz ojoşmahy komsomol organdaryn hajlavqqa nasar əderləne. Ojoşmala komsomolestar-dy itəpkə alv eşe artqa qalqan. „Ajtyvqan“, Tahirov ismendəge tēv-ge komsomol ojoşmalarında 6 kom-somoles var tip itəpəljədy. Ə, şşyn varlyqta unda 15 komsomoles. Jer-gən MTS komsomol ojoşmahynda ucot kartokalar bulynsa 8 komso-moles itəplənə. Ə faktik alqanda un-da 4 kenə komsomoles var. „Ras-svet“, „Bronovik“, „Krasnyj vostok“ kolxoz komsomol ojoşmalarındaqy komsomolestar xatta ucotla la tor-majdar. Komsomoles Keslitsinden komsomol bilete 3 jyl bulyna ylgən komsomolestar parkahnda haqlan-qan. Uny bilete tik kypdən tygel genə əle ejahe nə tapşyrla. VLKSM rajon komitetyndy sekretary iptaş Makaldin əlegə tiklem ojoşmalar dy eşen ydləşterə almavqqa hyltana.

(BaşTASS).

Ular uqyjdar

Jadqy səsev başlanqan mēldə traktoristar arahynan bibliotekanan kitap alıp uqyvse berəv dē juq ine. Xəder Qandra MTS-daqy traktoris-tardan 143 keşe kitap alıp uqyjdar. Ular dy bibliotekaqa tartvnda, matur ədəplətte kollektiv menan uqyv, brigadala kul'turniktar buldyrv jar-dam itte.

MTS bibliotekahynny kitap vajly-qy arta vara. By biblioteka Maj ajynda qyna 750 humlyq kitap aldy. By kitaptar arahynda A. S. Puşkin, M. Gor'ki əbərdəre kyp kenə. Uqyv-sylar ulardı vik qydyqhylyp uqyj-dar.

MTS-tn 9 brigadahnda la iptaş Stalinden fevral' plenumynda hejlə-gən dokladyn ejrənev esən vaqytlı tynərek ojoşloroldo. By tynərektər matur qyna eşləp kilələr.

F. Ojimajev.

POLYST TURA-HYND AUR FIL'M

Məskəv. „Sojuzkinoxro-nika“ studiyah Tenjaq po-lys ekspeditsiyahnda qat-naşyvs—kinooperator ip-taş Trojanovskidan radio telegramma aldy. Ul yde-nen kino pljonka zapasyn (4.500 metr) totop vətəre-ven, ul qyna tygel polysta qyşlav nacal'nige Papa-nindan „burysqa“ alqan 800 metr pljonkany la to-top vətəreven xəbər itə.

Xəder kinooperator ip-taş Solovjov Arxangelski-qa kitte. Ul unan Ten-jaq polys ekspeditsiyahnda qatnaşyvsylardı qarşə-lajasaq, ham qajtyşlaj jul dy pljonkaqa alv esən iptaş Trojanovskiqqa 1.200 metr pljonkaalyr vara.

Əfə qalahynny „Dinamo“ Stadionynda futbol uynajdar. (Urazvaxtin fotohy).

Baskylar respublikahy futbol komandahy SSSR qa kilə

(SSSR Xalq Komissardary Sovety ergəhendəge Bəta Sojuz fizkul'tu-ra-sport komitety predsdatele iptaş Xarcenko menan əsedə).

Xəder Jevropala geroistik Basky-lar ilenen svornıj fizkul'tura koman-dahy unyşly şşqştar jahaj. Koman-dahyn uşşnylar vətəhe la respublika vojestary tejerlek. Ular dy şş-qyşnan ingən vətə şşordar Bel'ba-o-qa jardam itev fajdahyba kitəsək.

Fizkul'tura ham sport eştərenen Bəta Sojuz Komitety Baskylar ile futbolşyların saqyrga qarar itte. Yddarenen SSSR qa kilev rizalyq-taryn beldegen Bel'ba o ham futbol kluby—„Madrid komandalary uşş-

nylar vedden futbolşylarbydy me-nan osoraşasaqtar.

Basky futbolşylar ber nışə tap-qyr İspaniyanı millı svor komanda-hy sostavyna inep, xalq-ara jetdi osoraşvdyarda qatnaştylar. Ularqa Jevropala ham Amerikanı in jaqşə futbol kluby futbolşylar menan osoraşyrga la tura kilde. Komanda-nyd vratory—Blasko, jaqlavsy—Aədo, komanda kapitany—Regejro, hēzym itevse—Langora, futbolşy—Gorasti-za ham Siejəyren iptəştar berense klassly uşşavşylar bulyp hanalalar.

QAJDA UQYRQJA?

XƏRBI ELEKTRO TEXNIK UCILIŞSAHY

Bedden ilevedga Qydy Armiyanı qatmarly ham vik terle qoraldary menan eş itə belevse menərləgen kadrar—Ijotcik, artilleristar, kavale-ristar, tankistar, xərbı texniktar ham vaşqa tər xərbı spetsialistar kərək.

Xəder Leningradtaqy iptaş Bara-nov ismendəge xərbı elektroteknik ucılışsaqa uqyvşylar qavul itev vara. By ucılışsa prozektor cəse lejtenant-ary, xərbı texniktar əderləj.

Ucılışsala uqyv vaqy 3 jyl. Uqyv-qa 17 jəştən 22 jəşkə tiklem bulqan

irdar, ydenen sələmətlege menan armia saşyna jaraqly bulqandar ham beleme 8 klasstan da tyvən bulmavşy-lar alvna. Qavul itev hynavdar 1-se avqustan başlana.

Juqary maktəp uqyvşylar ham 10 klassty tər fəndər bulynsa otlicno, ham jaqşyqa tamamlavşylar uqyvqa hynavhdy alvna. Qarizalar 25-se iylyga tiklem qavul itelə. Qariza ham materialdard turanan-tura uc-ilışşany nacal'nige, Leningrad, 46, Mira, 15. adresyna jəki urındaqy rajvojenkomatqa birergə.

Beloret metallurgia texnikumy

Beloret metallurgia texnikumy marten ham metiz eşe spetsialistary əderləj. Texnikum 1937-38-se uqyv

jylnda berense kursqa uqyvşylar qavul itə. Uqyvqa 16 jəştən 30 jəş-kə tiklem bulqan graždandar qavul itelə. Qavul itev hynavny tulv bulma-qan urta maktəp programmahy ky-ləməndə ytkarelə. 10 jyllyq maktəp vətərevseler hynavhdy alvna. Qarizalar 1-se iynən 10-şş avqustqa tiklem qavul iteləsək. Qarizalardy Başqortostan, Beloret qalahy, Lenin urany 103, Metallurgia texnikumy adresyna jevərgə kərək.

Utravda gedro park

Ber jıldan hun Dneprdəge Truxa-nov alavny hēv stansalary, bassejen, povil'on ham vaşqa fizkul'tura qo-rolmaları menan jylhazıandrylasaq. 200 gektar jerde əiləgen by atav, gedro park bulyp əjlənəsək. Ul gran-dtoz fizkul'tura kombinatyn təşkil itəsək. Xəder gedro parkty tər ələ-şəndə tedev eşe başlandı.

Redaktor urynvəşary:
Q. MURTAZIN.

„Oktəbr natsika“hy tipografiyah.
Başglavlit vəkile 2184

Dim bulynan ber kyreneş.

HEDDEN FRETS!

„Bedden, komsomolestar kyp
høj-løvsen tygeldar..“

Bərə qalahənda ike jort nar. Ikehə lə tav başənda. Bərə tatar pedagogia ucılışşahənyñ binahə, ikensehə ucılışşahənyñ jataqханahə. Ular bərbərehənən ələb tygəldər. 11-se iynədə kis səqət 6 nan başlap 7 gə tikləm bəl ike arala jərəv alyəvsa jənlə buldə.

Peducilişsa binahı stenahında iqlan etengani: „Bögen səğıət 6 la kom-somol jıjıyış bula“. Başqa ber nəmə juq.

Jubileş tap 7 səqəttə başlandı. Əgər də həd 1 səqət hunlap başlandı. İndar ikən tihəgəd, komitet sekretar baş-ajaq menən qarş təşər. Vaqtda başlandı tejer. Ə hin vna şunda inde aptıraşt qalahən, ləkin odaqqa tygel. Şunda uq aptıraşt qalqan sit keşegə komitet sekretar yardımqa kila. Bəd lqlanda hər vaqt 1 səqət aldan kyrhətəbəd.

qər də 6 qa bildələhən 7 gə kilə-
lər, 7 gə bildələhən 8 də kilələr—
ti. Qajqırmaqıd bıl səddən bətə
komsomolestarqa la bildəle, tip jo-
vabıy ta quja. Bəgəngə jıyılışta tap
səqət 7 lə başlandı. Ucilışsala isem-
lek bujnısa bulqan 133 komsomo-
lestan 44-e kilde. Bıl handı komso-
mol komitety sekretary rekordnıj
ižəpləj. Komsomolestardın ulaj kyp
kileve ber vaqıtta la bulmaqan. Rəj-
komol şjurohı aqzahn, komitet sek-
retary Bəjazitova tışta futbol ujna-
qan komsomolestardı la ižəpləp 50
protsent jahanı la. jıyılışta astı.

1. Jylykşyň köp tärizinde VLKSM
Ýdök Komitetiňň III Plenumy qa-
rardaryň öjränev mäs'elähe tora ine.
Plenum bulwqa kyp waqyttar ytte.
Material elqanqa la 10 kenden artyq.
Lekin ucilişsa komsomolestary Ple-
num materialdaryň öjräne la başla-
maqandar. Bül turala komsomol ko-
mitety ad qyna la qybyrdamaqan. Ni-
ne?

Byqa javap qybyqa, komsomoletarby jyla almaybyd,—tidar.

Dokladsъ 30 minut vaqıt horanъ.
Bı yde genә lә komsomol organda-
rına haılay hәm komsomolestardъ

sovetlarğa hajjavğa әdәrlәv kevek дүр
politik мәs'әләне мөдәкәрә итевгә
jenel aqlı menән qaravдın һөдөм-
тәһе һәм unan nisek bulıha şulıj arsa-
lanıbrğa tırışvдın berense kyrhәt-
kese ine.

Dokladsy Plenum qarardarnı aq-
latıv nigedendə, yd komsomol oqo-
mahınnıy tıp jeteşhedlektären asır-
qa, bətə eştə tənqit həm yd-ydendə
tənqit utb aştına alıırqa tejeş bul-
ha la, qoro hyddərdən torqan „aş-
qıq“ dokladında, komsomolestardıy
40 protsent uqıvdan olqəşə almavda-
rı, politiki uqıvdardıy nəsər toroşo,
komitet aqzalarınnan başlap sekretar-
qa tikiem bildələnep qujılqanlıqı,
ucılışsala politik ujavlıqtn, politik
qəmhedlek menən tomalanıv həm
başqa qısqırıp torqan mäs'alələr
turahında əlbittə bər nəmə la əjtə
almanı.

Doklad bujnsa ber genā komso-
les ta, ber genā horav dā birmāne.

Qarılış işek asılıp kittedi. Bəta kom-somolestar hər juy, hər keşə kevek ajaqqa vaftılar. Kilgən keşə öbtəl jalya kilde. Həjləjdə vaşlany.—Uq-majhyqyd, ədirlənməjheged, min həddə nişlətergə belermen! Mineq bloknotta 17 qyd, 4 malaj isemleqe var. Tənlə ineqət 12 jarymda, vaqsala jərejdar ineq. Həq texnikum is-menə tap jaqahyqyd?

Qədir ingən orator 15 minut həyləgəndən hun tuqtan. İşekkə atlən. Komsomolestar oratorın odatın esən əjaqqa rəbtılar. Orator işekte jəp-qan saqta qul həltən. Bı inde unın, ulırbərd, davam iteged tigen komandanın bulqandır.

„Jalqnlb“ orator ucilışsanbñ uqvb-
uqbıv estäre medire—Safıullin ine.

Bıl komsomoldın jayıq jıjılsıy
ine. Ə sojuzda la, partıala la tormaqan
Safıullındın jıjılsıqqa kilep ine-
ve, jıjılsıy alıdında torqar mäs'älä-
ne xäl itevgä bäjläneşä bulmaqan
hyddar menän ıqırdavı häm unıq
kyreneve menän bätä jıjılsıstın ajaq
yär torop jalaqasıq itevdäre ber
genä ramkağa la häja torqan eş ty-

gel. Bül xəlde komitet sekretarı la
həm vətə komsomolestar da tənäs
kynel menən kiserələr. Şul rəveşle
Plenum materialdaryn mofäkərə itev-
gə arnalqan jyjlyştə juqqa lyqyrdav,
ojoşmanyn bşyn xälenən ajrylqan
svorqə əjländerdelər. Doklad vujnsa
tik ike keşe sqqş jahan. Doklad-
tan hun berense hydde komitet sek-
retar Bajazitova ald. Ulda yd ojoş-
mahynyn ni menən tyn alyvyn, yde-
neq nisek eşläven həjləmənə. Ojoş-
mala həm ydenen eşendə bulmaqan
unıştarın kyrhätevgə mataşyvdan
udman.

Ikense hydde komitet aqzahn Arslanyn ald. Ul hyden matur qona baslaqajyn. Jybystardyn aderlekhed bulbyyn kyrhette.

Ləkin, ul, bəgəngə jəjəlystən kən
tərtinən kilgəs kənə beldek tip həj-
ləj başlaqas, Bəlazitovanyñ iqlanda
hər vaqıt vula, bəgən genə juq
ine bit, tip qəsqərvə, başlaqan fe-
keren davam itərgə irek birməne.
Sekretarдың iškərtimə tavəş, vələj-
də tənqittən qurəqqan oratorдың
başqa hyđ başlamavna signal buldy.

Bül jübübşton şul tiklem nasar yteven, aktivlekten, tənqitten, ydydende tənqitten bulmavın, ular "bedden komsomolestar həjləvsən tygəldər" tigan hyddər menər qap-larğa tırsalar.

VLKSM Udək Komitetyның III Plenumy komsomol eşendə in kyrnekle urandy ala. Plenum bəta komsomol ojoşmalarын, komsomolestardың belemdären kytarev, massa menən vəjləneşte nıqytıvqa, vol'sevistik tənqit, yd-yəndə tənqitə jəjelde-rəvğa məzyırlaş. Şulaj bulıvqa qaramabıan Bərə Pedagoglaucılışah komsomol ojoşmahы, komsomol organdarына hajlav həm komsomolestardы sovettarqa hajlavqa əderləv-də vıneñ əsen ojoşmala politik-tər-biə eşen jaqşyrtıvda siktan tış nas-ar eşləş. Bыl Bərə rajkomolының iqtıbarын ydenə ыlyqтыыrqа tejes.

Ol, Oləzəj.
Bere, 12-se ilyn.

Parizda asyloqan xalq-ara v'ystov-
kan'ni sovet 'pavil'yon'ni' k'yrne'se.
(Sojuzfoto).

HORAVDAROJA JAVAPTAR

Ni ətən kooptatsia zararlı?
• CANBJSBV

Komsomol o'qshahibning o'qshorov qorolo'xo prensipe bulup demokrati-ceski sentralizm tora. Ul:

Komsomoldyn betä jetakse organ-
darynyň juqarynan, alyp tywanga
tiklem hajlanyp qyjylyvyn,

Komsomol organlarında yığdırıl-
mış komsomol oğurları arasında
periodik rəvəşə otcot birləşdirmə,
anlatı.

Kooptatsia vyl prensipte jemerə. Ul, ojoşmanın tulı xoquqlı xuzala-
rınlq İxtiarnan, İregenən tış Je
təksellekə keşelerde bıldələp qu-
jıvıd əqlata. Bı keşeler hıllanıp
qujılmaqanlqtan ojoşma aldnə
yddəren javaplı hanamajdar. Jış
qına Jətəksellekə osoraqlı keşeler,
doşman eleminttar ytevgə məmkin-
lek bıə. Jətəksellekten jəstər mas-
sahyanan ajrılvın kiltrep sıqara.
Hədəmtələ jətəksellek əjurokratlaşa
həm jəstərdə tərnləv esən hələt-
hed vılp əverelə.

İşləməyə gələn komsomolçularla həqiqətə bərabərmi?
JANGURAZOV

Qaqidə bularaq jəjəlyştə bulmay-sylardə komsomoldəy jətəksə organdarəna yddərənen qatnaşyan tış, zaocna hajlav təqdim itelməy. Ləkin praktikalə nindəy də bulha məhim səvəp menən jəjəlyşqə jəki konferenslaqə kilə almaq qaləvsnəy komsomoldəy jətəksə organdarəna hajlarqə tura kilgələy. Bəndəy ajrəm vaqiqalə, komsomoleştər tik uny jaqşy belgəndə gənə həm hajlanəvsnəy iptəştən komsomoleştərdəy bəşənəyn aqlavəna tuly bəşənəy bulqanda qəna hajlarqə kərək.

Hajlav jəjyləşəndə dokladsə ham doklad vujnsa qatnaşəp həjləv-sələr əsən vaqıt bildələv, karakmə?

Eskərgə sojuz demokratiyasın nəq haqlav ul jəjlyştə jətəkselekte inkar itevdə anlatmaj. Ə kirehensə jətəkselekte kesəjtəvde talap itə. Komso-mol organdarına hajlav jəjlyştə bık jətdilek menən ytergə tejesle.

Dokladsı həm qatnaşır həjləvse-
lərə vaqıt bildirəp eşə bıl tulıhı-
sa jıjılsın yd qaramaqında. Əgər
jıjıls təlahə, vaqıt bildirəp tavaş-
qa qujıv menən xəl itələ. Tik
jıjılsı k y p s e k koms-
moleslardın qatnaşır həjləvenə
memkinlek tıvıbrıqə kərək.

**Propagandisiz eşə osoraqlı
kəşe qulunda**

Komsomoles Qotlojyvt Nuriman rajony „Qydy fondod“ kolxozy tavgе komsomol oloşmahynың propaganda tip joreteler. Bы maqtavly işemde VLKSM-dың Nuriman rajkomolы jastargа kommunistik tərbiә әirev kevek javaply eşte uqa nın- daj ыsanы menән tapşырқанды, ыһы bıldәhed. Tik şunhy asyq, Qotlojy bы javaply eşkә saqqyna la jaraqly tygel.

Hydße fakttar menen doreblejek.
Qotlojv ike ajdan birle zanette
ytkegane juq. Jester arahanda ber
nindej de tervia ese alp barmaj.
Ul ydenen tormoso, ese menen as-

qalarqa elgə bulahı urında esep,
1-se maj kənə . i f e r e k k e
jensə uqatıvsı X-va kvarterna bara.
Unda tavış kytərə. Kontrrevolytsion
hyddər həlaj. Stenalaq hyrəttərde
jırıp alıp ajaq atına halıp tapta
həm başqalar.

Qotlojiv jəməqət aqsahın ydləstərev kevek eştərdə eşləvdən də sirqanmaj. Ul dram tynəragenən spektakl' sərbənan kılğən 180 hum aqsad ydləstərə.

“Qəddi jondod” kolxoz ojaşmah
ham rajkomol yıl eşte tikşerergə ham
uqa ydenen hyden ajtergə tejeş.

Камал Хәвиз.

„Komsomol xuzalibot“ haqlanilmay

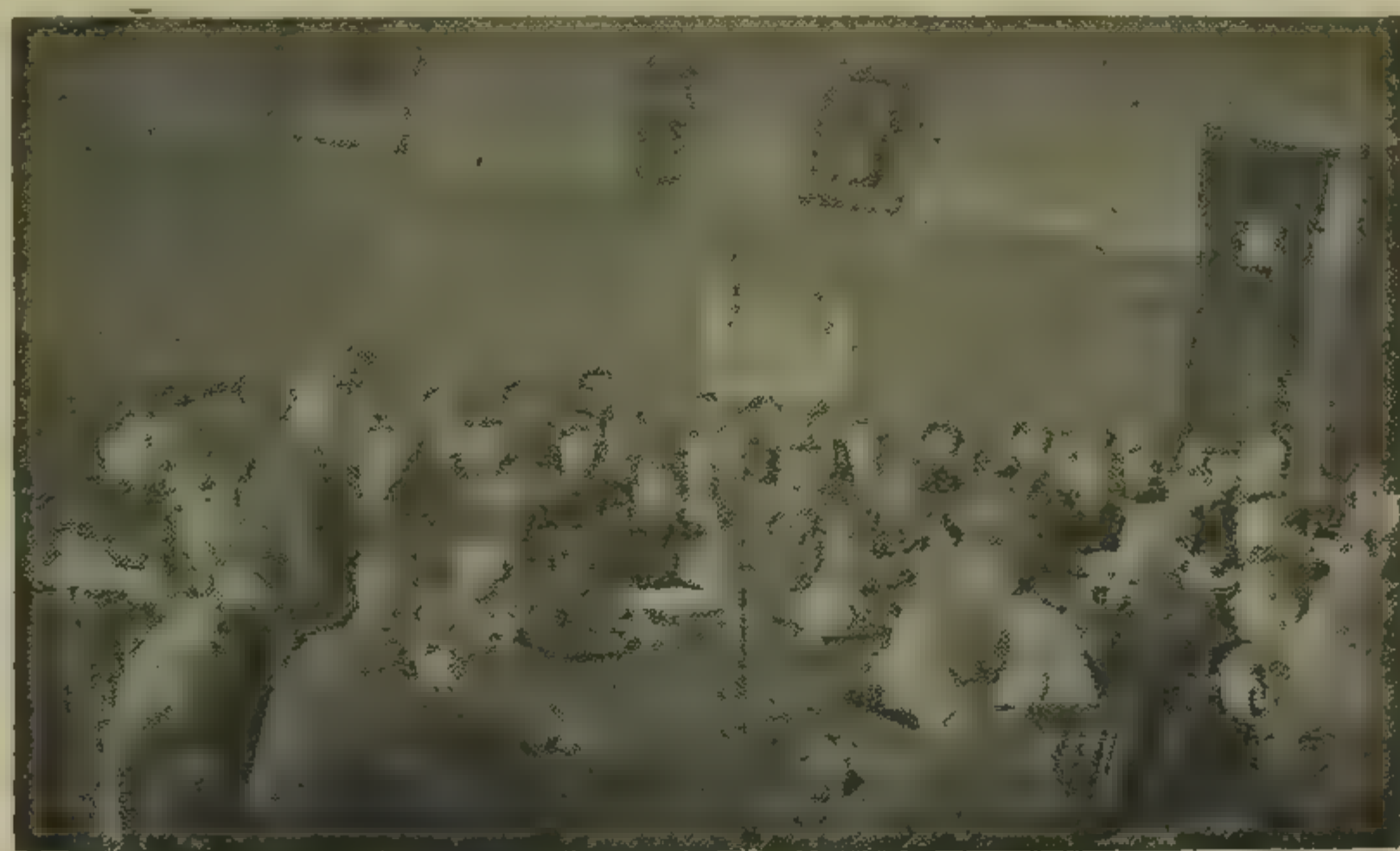
Komsomoles Dusovnyň „Nanasyň“ kolhoz (Malajaz rajony) komsomol ojaştorynyň bulyp haýlanýyňa berişe, aýdar ytep kitte. Lakin ul „komsomol xuzalygy“n tärtpkə killerevda ber neme la eslagene juq. „Komsomol xuzalygy“ kem qulynda haqlana, unyň toroşo nisek. Bul turala berav da ber nemele belmaj. Komsomol dokumentaryn haqlav esen ýskaf juq. Ojaşmala politik terviye eşe tamy la nasaryraq tora.

Qlinvar əynən birle uqvuđar ytkə-
relməj. Sojuzdan tış jəstər arahın-
da ber torle lə eş alıp barılmağ.

Ni esən, niyə olaşma oşola? nasar eşlə? Bynıq menən ber kem də qıdıqıhınma. VLKSM-dən Malajaz rayon komitetənən kilevse iptəstər də „bıl olaşma juqalqın, eşənən rəte juq“ tiftər də qaltır kitələr. „İgense“ kolxoz təvge kom-somol olaşmaıla şul uq xaldə jəşəj.

X. Diarov.

X. Diarov.

Məskəv qılalıb, VLKSM-dən tımer jıl rəjonə komitəb komsomol
aktivə əsən xalıq-ara fəstər xərəkədən əjrənev bujınsa əs əjlıq kurs ıt-
kərə. Hyratla: Komsomol rəjon komitəb sekrelər ıp. Şapıro seminarda
bəsedə ıtərə. (Sojuzfoto).

„Oktəbr natsika“hь tipografiyahь.
Başglavlit vəkile № 2185

1937-se jyl

20 Ijyn

№ 59 (1107)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“—Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı
qortostan Olka
häm Öie qala
Komiteti organı.

Redaksiä adresı: Öfe.
Volodarski № 2. Telfon
№ 85-04

HAJLAVDAR MENÄN JETÄKSELEK ITERGÄ KÄRÄK!

Eske sojuz demokratiäniñ prinsiptarı qatı rıqajä itev, politik-tärbä eşendäge jetäşedlektärdä kinäitilgen tənqit häm-yd-ydendä tənqit, revolytsion ujavlıqtı här jaqlap kytärew—bına, bılardan naşqa komsomol ojoşmalarınıñ otcottarıñ häm hajlavdarıñ unıñ ytkärew mömkin bulmağan, in möhim şarttar oşolar. Lakin bılarda olğäsev esen, här komsomoles häm komsomolka VLKSM UK-nıñ III Plenumı qarardarıñ jaqşı belergä, bıl qarardarıñ leninse komsomol tormoşona janıylıqtar indereve turahında ydärena asıq otcot birergä, käreğensä nıqlı xäräkät itergä tejestär.

Bedden sojuz aldında torğan janı burıstardıñ propagandalavdın jomoşalıqı, 15-se Ijyngä tiklem qajıñ ber ojoşmalarda bulıp ytkän otcot-hajlav jıylıstarı (nigeräk tä VUZ-darda häm mäktäptärdä) kyp tapqır-dar jaqşıraq bulırqa tejeslektäre telägendä qaldıralar. Kyp komitet-tardıñ otcottarıñda komsomolestardıñ ideja jaqlan qorallandırvıñ iqtı-bardıñ ydägenä qujılmağan, kyp kenä jıylıstarda quşılıp həjlavdar tyuñ kimäldä ytälär, eşlekle räveştä yd-ydendä tənqit juq, VLKSM UK instruksiäniñ vödola.

VLKSM UK-nıñ III Plenumı qarardarıñ menän komsomolestardıñ tanıstırvıñ kyp kenä ojoşmalarda äle his qanäqätlanmällek räveştä, öbtän genä ytkäreleve bik asıq kyrenä. Menärlägen komsomolestar äle plenum qarardarıñ belmäjdär. Əgär äle komsomolestar Plenum qarardarıñ menän qorallanmağandar ikän, ul vaqt nisek itep inde komsomol organdarınıñ otcottarıñ häm hajlav-darıñ jaqşı ytkärgä mömkin.

Komsomoldıñ ber talaj ojoşmalarında hajlavdarqa äderlekte formal'no, bürokratik räveştä ytkärelär. Bındaj praktika VLKSM UK Plenumı qarardarıñna qarşı teşä. Komsomol organdarınıñ otcot häm hajlav-darıñ, şulaj uq ularqa äderlekte tärbävi eşte, nigeräk tä komsomolestardıñ politik belem alıv eşenen toroşon jaqşırvıñ menän ber yk vaqıtta alıp barıvdan başqa ytkärew mömkin tygel. Kyp kenä jetäkselär Plenum qarardarıñnıñ möhimlegen ydäde tanıjdır, här ber möjeştä qajtanar tedelöv turahında, voroloş h. v. turahında lıqırdajdar, ä şul uq vaqıtta ulardıñ ojoşmalarında politik mäktäptär eşlämäjdär, tärbävi eş tarqalğan. Bedğant itevdär tygel, ä jaqşı eşlävse politik tıñdäräktär häm politgramota mäktäptäre käreäk. Politik belemdän başqa, partiä tarixenä tär momentlarıñ belmäj torop, leninizmqda doşman bulğan bötä tär aqmıdar menän partiäniñ käreşen belmäj torop, komsomolestardıñ ujavlıqtarıñ kytärew mömkin tygel, komsemolestardıñ troskist-buxarinsel şpiondarıñ tanıj häm tar-mar itä belergä öjrätev mömkin tygel.

Här komsomolesqa häm komsomolkaqa, ujav bulırqa tığan Stalin-sel saqrıv turahında, nigeräk tä xäder—otcot häm hajlav kändären-dä taqı la häm taqı la ber tapqır iñkärtergä käreäk.

Hunqı jıldarda komsomolda eşlekle, kul'turalı, ydärenen politik belemdären kytärew öbtendä birelep eşlävse menärlägen jäs keşelär ytälär. Tik jäs aktivte tävge ojoş-malar menän jetäkselek itevgä va-

tır räveştä kytärgä, instruktiro-vajit itergä häm uqa jardımlaşırqa qıña käreäk. Komsomoldıñ rajon komitottarı şunı eşlergä saqrıl-qandar. Tävge ojoşmalarda otcot häm hajlavdar vaqtında rajon komi-tettarıñnıñ role nigeräk tä javaplı häm möhim. Komsomol rajkomı—hajlavdar menän jetäkselek itev şta-vı. Ul otcot—hajlav kampanielie vaq-tında kilep sıqasaq unarlağan mäs'-älälärdä kyd aldında toroşqa, yd-enen köstären deräb urıñlaştırvırqa, VLKSM ustavın häm komsomol or-gandarın hajlav tärtebe turahında-qı instruksiäniñ deräb ytälevenä nıqlı kydätev alıp barırqa tejes.

Rajkomdarıñ iqtıbardarıñ „komi-somol xuzalıqıñ“ tärtpkä kiltäre-vgä ajrımısa jynältergä käreäk. Hajlav-darda VLKSM-dın bötä aqzaları la qatnaşırqa tejestär. Rajon komitet-tarıñnıñ burıstarı hajlav sroktarıñ bildälöv, häm şunan hun otcot-haj-lav jıylıstına ydärenen väkildären jevärevdän genä tormaj. Hajlav yt-kärgä bildälängän ojoşmalarda al-dan uq bulırqa, äderlekle tikşerer-gä, bıl ojoşmanıñ bötä aqzalarıñnı-da jıylıstı bulıv turahında belgen-lektären, tävge ojoşmanıñ otcot-hajlav jıylıstıñ başlarqa äder bul-qanıqıñ kyrep belergä käreäk.

Lakin, rajon komiteti tävge ojoş-malarda hajlavdar menän operativ jetäkselek itev burıstı ydendä in-formatsia eşen olğä räveştä quj-qanda häm unıñ väkildäre jaqşı instrukterovajit itelgen bulqanda qı-na ytäl alasaq. Hajlav jıylıstarı, tu-rahında eşlekle instruktaz häm yd vaqtında birelä torğan tulı infor-matsia—rajkomıqa kyp kenä xatalardı qaballavqa şul qujımvajqa jardıam itä-säk. Qajıñ ber öbtän qaravıñ jetäkselär eske sojuz demokratiäniñ yd ixtıar menän aqa torğan tulqın itep qarajdar. Yd-ydendä tənqit qıñv-dä qäjeplämähendär tip qurqıvdan, bındaj jetäksä ul jıylıstı 2-3 kən qäzäplänmävse sahit bulıp ulırvırqa häm ber genä hyddä äjtmäskä äder. İkenselär başqasa eşläjdär. Bına mä-şälän, Xarkov savda institutınıñ ot-cot-hajlav jıylıstında LKSMU qala komitetiñ väkile iptäş Blatt (poli-tik uqıv bylegenen mödire) jäsren tavış birev vaqtında jıylıstıñ saqrı kitle häm komsomolda tormaqan vö-tä partiä aqzalarıñnı da saqrı kite-vdären horanıñ, sönki jäsren tavış bi-rev vaqtında ulardıñ qatnaşıvı, ky-rähen, VLKSM UK instruksiäniñ qarşı teşev bula ikän. Ujlanma qar-şılıq! Əgär äle komsomol jıylıstında jäsren tavış birev vaqtında, partiä organdarına hajlav tärizäläre bul-qan qala komiteti väkile häm partiä aqzaları qatnaşalar ikän, bında nin-daj qarşılyq bulıv mömkin? Kire-hensä, əgär äle anlaşımağan mäs'-älälär tıva ikän komsomoles turanan-tura ularqa möräzäqät itä ala. Demo-kratianıñ ulaj anlav hajlavdar menän jetäkselek itevdän baş tärıv tığan hyd.

Kinäitilgen eske sojuz demokratiä-niñ jetäkseläkte jomoşartıvı ty-gel, ä kəsäjtevdä anlatıvıñ komsomol aktivistärenä taqı la ber tapqır iñkärtergä käreäk bulasaq. Häm kom-somol organdarın hajlavı yd aqrı-şına tapşırğan komsomol rabotnikta-re sojuz aldında jenäjät jahajasaqtar.

„Kom. Pravda“nıñ 15 ijynda sıq-qan hanıñnıñ baş mägälähenen).

I. V. STALIN häm A. M. Gor'ki Mavzalejergähendä (1931 jyl).
(Sojuzfoto).

Sovettar ilen bronä häm qorosqa kegendererbed TIMER JULSILAR XÖKYMƏTTƏN SSSR OBORONAH ZAJOM SÖJARIVDƏ HORAJDAR

Şpiondar, vatanqa xıjanat itevse-lärdän Qıdı Armianıñ qeväten qaqşatıv häm ilebedden ovorona kəsän jomşartırqa mataşvıdarına javapıtep, timer julsılar ydärenen mitingtarında qabul itkän kyp han-daq rezolytsialarıñda, Sovettar So-juzıñ ovoronahıñ nıqıvıv esen maxsus zajom sıqarıvıv horap SSSR xökymätinä möräzäqät itälär. Lenin timer julıñnı Mäskäv—Sortirovcnaja depohında bulğan mi-tingta 700 lör keşe qatnaştı. Ber tavıştan tyvädäge rezolytsia qabul itelde:

— „Bed, Lenin timer julıñnı Mäskäv—Sortirovcnaja depohıñnı eşseläre, xedmätkärdäre, inzener-texnik rabotniktäre mitingqa jıñ-lıv, xalıq doşmandarı—Tuxacevski, Uboevic, Ejdemän, Jakir, Kork, Fel'dman, Primakov häm Puınaqa ydäbedden jeränevbedde häm näf-rätlänevbedde belderäbed. Bedden vatanıñnıñ bötä xed-mätsändärenen xalıq doşmandarıñ—şpiondarqa, diversantlarqa, qorot-qostarqa, säskä atıvıv Sovet jeren german faşizmiñnıñ hatlıq ilege me-

nän bısıratırqa telävse här kemqa qarata näfräte bökək häm mөгätäs. Bıl vandanıñ jöde asılv häm uqa sud—sovet qoroloşonıñ kəsä, qeväte häm jemerelmätlegenäñ bil-dähe.

Kapitalistik donjanıñ lazutciktäre-nä bedde ber tölle la mähxämät juq häm bulmañ.

Xalıq doşmandarıñnıñ jeranges urıñlıqtarıñna javap itep Lenin-Stalin partiäniñ ergähenä, xalıqtardıñ vö-jek julbaşsıñnı iptäş Stalin ergähenä taqı la nıqıraq tuplanırvıv.

Bed revolytsion hidgerlekte un-lı-ta kəsäjterbed, eşenedden sıjıatıñ jaqşırvıvıv häm ydäbedden ilebed-de ber kem inä almasıq krepost iterbed.

Doşmandardıñ häm vatanqa-xıjanat itevselärdän SSSR qeväten häm ovorona bulıqılylıqıñ qav-şatırqa mataşvıdarına javap itep, janı zajom—SSSR ovoronahıñ za-jom sıqarıvıv horap Sovet xö-kymätinä möräzäqät itäbed.

Jäsähen bökək, danıv kommunistlar partiäniñ häm xalıqtardıñ höjekle julbaşsıñnı iptäş Stalin!

Novaja Pavlovka (Saratov olkahe) kolxozsılar timer julsıların saqrı-lyvın mädäkärä itep, ovorona za-jom sıqarıv turahındaqı taqdim-de qajnar räveştä xuplanılar. „Xökymätän unı sıqarıvıv tıdla-

teven horajıvıv. Ləqnəlləngən faşist-tar bedden yd vatanıñnıñ nı tik-lem höjgäñlegesedde häm əgär kə-rək bula ikän, unıñ esen qemərəbed-de la qıdğanmajasaqıvıvıv belhen-där, tığan rezolytsia qabul ittelär.

A black and white portrait of a woman, likely the artist, seated and looking slightly to the right. She is wearing a light-colored, possibly fur-trimmed coat or dress. The image is framed by a dark border.

Gör'kiden qajət bəj bulqan ədə-
bi miras, başında sotsializmin
genial' ostadı, sovet ile xalqların
kommunizmdən, tülə jənəvenə alıb
barəvsə iptəs Stalin torqan million-
dər tərəfənan bar itelvəse səjnəf-
həd sotsialistik jəmqiəttən kultura
xazinalarında haqlanır.

Replikalar waňym aňtnda tənqitte qybalalar

Qyjyq urta maktane komsoniol ojoşmalınyñ 23-se maj kenenda bulyp ytkən jylılyş, nıqasa bulyp kilgen jylılyştarqa qaraqanda ajratm ber tēstē ytte. Bıl jylılyş tēnqit, yd-ydende tēnqitten kın jēlelele menen xarakterlı buldı. Komsomolestar komitetıñ ešen qatı tēnqit aňtına al-dılar. Bıqasa ojoşmala jēşep kilgen slrie kyreştarde astılar. Qatnaşyp hējlēvselērdēñ sajlāqy komitet aq-zahı, propagandis Isambikvıñ pro-paganda ešen bik nasar ojoştorovıñ aytılar.

Ul bik javaplı burıs—propaganda ešen javaplı qaraqan. Zanetieler-de ēderlekhe yikergēn.

Komsomol aktive Isambikvıñ tēnqit-tan hasaq alıraqa tejeş ine. Lēkin yde-neñ dokladında komsomolestardı

tēnqitke saqrıp ta, yde kyrelēte tēn-qitte qybalı jylılyş başa. Ul jylılyş barqanda yden tēnqitlēvselērgē hēr tērlē replikalar taşlap yden kērtēlēv menen genē qalmajınsa hēr tērlē mēsxarēlēv isemēre atap ultırdı. Ul oşondaj replikalar waňym aňtın-da komsomolestardıñ tēnqiten qyba-ly. Hēdēmtēlē 23-se majda bulqan jylılyş ojoşmanıñ eşendē ber tērlē lē ydgereş tēvdırmānı. Bıqasa jē-şep kilgen kēmselektēr ēle lē davam itē.

8-se Ilynda ojoşmanıñ VLKSM Ydēk Komitetıñıñ III Plenumı qarardarın ejrēnevge arnalqan jylılyş buldı. Lēkin bıl jylılyşta ber genē komsomoles ta tēnqit menen saq-manı.

Zeki Raximjanov.

Jēstēr konferensialıñ uđıqarılıdı

Krasno-Usoı rajonıñ Jalqıd qajın avıl sovetı kılēmēndēge kolhozıñ hēm xēdmētkēr jēstērenēñ konferen-sialıñ bulıp ytte. Bında 97 keşe qat-naşyp, ulardıñ jartıñ qatın-qıd jēstēre ine.

Konferensiala Sovettarqa hajlav-darqa vājlonēşle bulqan mēşēlēlēr qaralıp, berense kēn tērtıbe bujınsa Stalinseı Konstitutsia hēm sovet jēstērenēñ nurıstarı tıgēn temala dok-lad tēñlāndı. Dokladtan huñ saqrıp hējlēvdēr bulıp, bında tēnqit hēm yd-ydende tēnqitlēvde nıq jējelder-dēlēr.

Saqrıp hējlēvselēr yddērenēñ huñ dērendē komsomol hēm partia tēvge ojoşmalarıñ, avıl sovetıñ, jēstērdēñ horavdarıñ ahamiēt birmēvdēren, uqrıqqa hēm kul'turalıñ jal itērgē tulı mēmkınlektērdēñ tēvdırmāvıñ ajrıvsa nıq tēnqitlēnēlēr.

Konferensia, komsomol ojoşmaları menen berlektē kılēşektē jēstēr arahında eşte jējelderev ešen aytel-gēn tēqdımdērdē qabul itte. Jēstēr kılēşektē lē bında konferensialar-dıñ bulıvıñ talap itēlēr.

M. Raxmatullin.

Bedden saqrıv

Şaran rajonıñ Ablaı avıl sovetı dırdar mēktēvēndē uqrıvıñ kolhoz-ılarqa hınavdar bulıp ytte. Hēdēmtēlē 16 ad gramotalıñ, gramotalı-lar gruppahıña, 40 uqrı-jada belmēv-se ad gramotalıñ gruppahıña ky-serelde.

„Cışma“ kolhozı dırdar mēktēvēndē uqrıvqa jēreş hēm uqrıvıñ sajlıatı jaqşı qujıqan. Unda 4 keşe „ollicno“, 8 keşe „jaqşı“ bıldēhe menen tamamlanılar.

Dırdardıñ uqrıvıñ ešenē uqrıvıñ-lardıñ komsomoles iptēş Ojajsarıv ajrıvsa tērēşlıq kyrhētte. Ul uqrıv jylında 20 uqrı-jada belmēvsene gra-motalıñ itēp saqrardı.

Ablaı avıl sovetında ēle lē 155 nađan itēplēnē. Bed vıñıñ menen genē tuqtalıp qalmaj, uqrıvıñ xēder-ge kēndē lē alıp varavıd. Kolhoz-sılardıñ kēndēlek uqrıvqa jēreşē 95 protsenttan da kēmemēj. Bıd Ablaı avıl sovetı uqrıvıñlar Oktabr' revolyutsiañıñ 20 jylıqına tiklem, uqrıqqa vaşlaqan 155 kolhozıñ gramotalıñ itēp saqrıvıñ ešen yd ēbte-bedge alavıd hēm Zahit avıl sovetı uqrıvıñlarıñ ydēbed menen tıñlēşergē saqravıd.

Dırdar mēktēve mēdire:

Arıslanov.

Hajlavdar menen bılaı jēlēkse-lek itēvdēñ vaş jartıraqa kērek

(Zujıf korrekaturaları).

Horavdarqa javaptar

Komitet sekretardar hēm rajkomol sekretardar qajda, nisek hajlana? TEREĞULOV

Bıl horavqa, VLKSM Ydēk Ko-mitetıñıñ komsomol organdarın hajlavdarıñ ojoştorov turahında VLKSM-dıñ vēte ojoşmalarıña jad-qan xatı asıq itēp javap bıre. Unda bılaı tejelgen: „Komsomol organda-rın hajlavdar mēlēndē, tēvge ojoş-manıñ komitetıñ hajlavdan vaşlap hēm VLKSM Ydēk Komitetıñ haj-lavdarıñ lē inderep, javıq (jēşren) tavış bırevde bıldēlēr qujıraqa. Ja-vıq tavış bırev menen hajlanalar;

a) Komsomoldıñ sex, smena, ucastka hēm fakultet ojoşmalarıñ grupporgtarı, vjuro aqzaları hēm komsomol ojoştorovsıñ, tēvge komsomol ojoşmalarıñ komitet aqzaları hēm sekretardar (komitet-tar juq urında) rajkomdar, gorkom-dar, okruzkomdar, otkomdar, kraj-komdar, millı respublikalarıñ KSM Ydēk Komitettarıñ plenum aqzaları hēm revkomissia aqzaları;

b) Sex, smena, ucastka komsomol ojoşmalarıñ vjuro larıñ sekretardar vjuro ultırbıstarında hajlanalar;

v) Tēvge komsomol ojoşmaları komitettarı sekretardar hēm raj-komoldardıñ, gorkomdarıñ, okruzkomdarıñ, otkomdarıñ, krajkom-dardıñ, millı respublikalarıñ KSM Ydēk Komitettarıñ vjuro aqzaları (şul komitettarıñ plenumdarında hajlanalar).

Tımēk komitet sekretardar jēş-ren tavış bırev menen komitet ultırbışında, VLKSM-dıñ rajon komi-tettarı sekretardar jēşren tavış bırev menen rajkomol plenumında hajlanalar.

X. Əxmətov.

Dingē qarş propaganda alıp varılmaı

Qyrmıbqalı rajonıñ B. Unqar avıl sovetı „Mars“, „Qydyl jylıq“, „Qydyl tuqaj“ Frunze kolhoz tēvge komsomol ojoşmalarında dingē qar-ş propaganda eşe alıp varılmaı.

Avıldaqy din vaşlyqtarı dingē qar-ş kēreş alıp varılmaıdan fajdala-nalar. Ular jēstēr arahında yddēre-neñ eştēren kınējtēlēr. Bıl eş bıge-

rak tē „Mars“ kolhozında nıq hı-dēlē. Şuqa qaramaştan bıl kolhoz-daqy komsomol ojoştorovsıñ Nē-zırbı, kul'turnik (Dinislamıvtar ber tērlē lē eş alıp varılmaıdar. Jēstērgē dındērdēñ zararın aqlatmaıdar. Hu-qışsan Allahıddar jēcējkēhe ojoşto-rov sarahın kyrmējdar.

FAXRİ QIMAL

KEŞELEKTEN HYNMƏŞ JALQYN

Gor'ki yldē
—tigēs,
Kyd—kerpektēn
Urıqıñ saqrıv ēse kyd jēşē.
Kēvdēlēndē titan—
—Gigant Gor'ki,
Kın kykrēkle qaqsā kēvdēhe.
Jērēgemē harılyp
Mēlhed qajıq
Qajnar qanqa quşlyp ajqaldı.
Jēş jērēktē tērēn ed qaldırdı.
Kykragemde qotorop sajqaldı.

Maksim vavaj
Şavıñ qēmēr hērdēn
Kēreş qyrdarınan ytteñ hın,
Kēreştarde tēvdan jırdarındı
Milliondarqa vylēk itteñ hın.
Qulıña totqan hıñmāş qēlēmēndē
Ala almanıñ hıñnēñ dōşmanıñ.
Dırdar kēreşta
Hıñ jul kyrhētte
Dahl Lenin.
Bejek Stalin.

Maksim vavaj
Hıñnēñ jırdarın—
Jēnev ešen kēreş navatıñ,
Zēngēr kyktē
İrek davlap osqan
Batır ılasıñdın qanatıñ.

Hın kyrgēñhēñ,
Bejek tav ēbtēndē
Bılasıñdın sırlap osqanıñ,
Jaralanqas,
Tav-taş arahıñnan
Dıñged tulqıñna osqanıñ.
Hın kyrgēñhēñ
Unı
Talırbıñqanda
Qanatıñnan qandar tamqanıñ,
Taş ēbtēnē tamqan
Qydyl qandın
Osqon kevek yrsep janqanıñ.
Ukraina jele
Sēstērendēñ.

Manlajıñdan hurıp ypkēndē,
Ujlaqanıñ batır ılasıñdın.
Kavkaz tavıñ jējav ytkēndē.
Tekē jırdarına tulqın qaqırp
Bejek Volga jarıñp aqqanda,
Hıñ kılēñhēñ eşkē
Qara tēñdan,
Kis qajıqanıñ qojas batqanda.
Ul mēldardē
Tormoş hıñē qarap
Nurıñ jēdēñ asıp kēlmēğēñ,
Zēngēr sēsēğēndē ul urlaqan,
Hıñnēñ jēşlek kire kılēğēñ,
Lēkin hıñdē
Jēşlek utı jandı
Milliondarqa urtaq telēktē,

Kēsle lava bulıp,
Kēreş utı
Balqırp jandı hıñnēñ jērēktē.

Hıñnēñ jırdar
İkheñ-sikheñ jatqan
Kın dıñgeddēñ dē kın,
taşqanıñ,

Hēñ—
Tavdarıñ bejek,
Tıñdēş juq.
Qojas kevek nurıñ,
jalqanıñ.

Hıñnēñ jırdarına
Uraldaqy
Altıñ tavdarıñ lē tıñ tygel,
Oqsatırqa almaz taştarına
Almaz tavdarıñ lē hın tygel.
Tıñlar inem
Mindal' sēsēğēñ
Ul hıñvıqtā ytmēj,
Qēmēre ad,
Hıñnēñ jırdarındın
Kılēşektē
Mēñ-mēñ jylıq
Matur qēmēre var.

İkke tormoş alqan
Jēşlegēndē
Oktabr'dē genē taba aldnıñ,
Talmāş qēlēmēndē
Hēñgē jahap
Dōşmandarqa qarş vāra aldnıñ.
Qyjıv buldı
Hıñnēñ kēreş jylıñ.
Baş ejmānen dōşman aldnında,

Hın handuqas bulıp
Hajramanıñ,
Qanat qaqırp dōşman talında.
Hın jēş jeget bulıp
Jır jırlanıñ
Jējrēp jatqan sovet ilēndē,
Lenin jılı
Tura mājıq buldı
Unıñ huñdē buldı telēndē.
Hın jēş jeget bulıp
Dırdar vaqsala
Şatlıq menen bedge qaranıñ.
Kēlē-kēlē alıp,
Kykrēğēñ
Kommunizm gēlēñ qadāñıñ.
Kommunizm gēlē
Gēl vaqsala
Al sēsēğēñ vıdēj eş tañıñ,
Gērlēp ybkēñ gēlgē
Hıvdar hıvē
Dırdar vaqsasıñ—
—İptēş Stalin!
Hın jırsıñıñ buldnıñ
Şul vaqsanıñ
Nēfıs jırdan gyzēl jul haldıñ.
Qojas kevek nurıñ jırdar
menen
Tormoş jylıñ vıdēp qaldırdıñ.

Hın ydēñē
Bejek hajkēl qujıñıñ
Hıs kem quıñ unıñ huñtē almatıñ,
Danıñ kommunaqı
Barqan keşe,
Bıl hajkēldē kyrmēj yte almatıñ.

Бед, иеш МТС-ы қатып-қыд жәстәр трактор бригадалы трактористкаларь социалистик жарыш жәкләмәләрен утәв әһ-тәндә бирелеп есләйбед. Норма бу-жыһса сменәгә һәр бер тракторға 3,75 гектар һөрәгә тејеж булһақ, 4-5 гектар һөрөп киләбед.

Brigadala texnik uqubdar praktik
eşkä wajlanep alıp barıla. Brigada
nıñ ike wagonı bar. Unıñ berehen-
dä torlaq, ä ikensehendä qıyıl mө-
jөş urınlaşqan. Beñ unda kollektiv
rəweştə qısqırtıp gazeta-zurnaldar
uqıybıñ, besedalar ytkəräweñ hөm jal
wağıttarın fajdala, künelle itep ojoş-
torabıñ. Bılar wətəhe lä älbittə eş
rəhläbıñ kütäwge lərdəm italar.

ramlilyqan kytärevgä jaldanıñ hösöl. Lakin beddä eş ramlilyqan kytärevgä qomasavlıq kilterä torqan jeteşedlektär bötөрөлмәгән әле. Brigadala eşte ižәpkә alıv nasar qujılqan Xisap eştären alıp barıvıv Qıjımaıv eşlәgән eşte dөрәb itep ižәpkә alımaı. Ul jadıq sәsev vaqtında hөрlәgән jerdәrde sama menән genә ižәplәp bardı. Smena alıvıñqanda qalqan jaqvıvlıqlardı dөрәb ižәplәmәne. Hıñqı vaqtta ul eşenән alıvıñ. Unıñ urnıña Әxmәtjanovtı qujıblar. Lakin vıl iptәş tә ižәp eştären dөрәb alıp barmaı. Traktarıstıq kypme jer hөрlөvән әjımaı. Jaqvıvlıqlardı dөрәb ılsәmaı. Mәbәlән, ul 26-majda smena alıvıñqanda ber traktorda qalqan jaqvıvlıqtı ılsәne tә „28 litr qalqan“ tip jaddı. Şunı bed jıñnıñ ılsәp qaraqas, 24 litr qalqanlıq belende. Brigadala xisap eşenәñ şulaj nasar qujıvıv jarış jөklәмәlәрәneñ ytәleşen barlavda unajıhdılıq tıvdıra.

Bı kəmselektər vətərlhə vəd t-
qı la kyberək həm jaqşyraq eşləj
alır inek.

İlçə MTS-ə qatın-qubə jəstər trak-
tör ərığadab traktoristkalərb

**Qandras MTS-nın Qıdyl vajarqlı
-se qatın-qıd jastar traktor brigada-
-y menen jarysyvsy Şırqalın briga-
-dasy vıqasa artta qalıp kile ine.**

İke brigada arasında oqşorolqan sotsialistik jarış ip. Şirqalın brigadaһының аldыңғылар саһна кytәrelevenә ярдам itte. Хәлиуллин бригадаһындағы һәр бер STZ тракторында 5-се ийүгә 331 гектар jer һөрелгән булһа, Ширқалын бригадаһын 289 гектар jer һөрдә; Шүләй итеp бул бригада MTS та икенсе урәндә аldы.

Brigadalaraq qəddar jal vaqıltarın
kynelle yikəralər. Matur ədəbiət
uqıyar. Ular Ostrovskiñen „Qoros
nisek sənyqıy“ əfəren vık şur qə-
dşqıñnıv menən uqır səqıtlar.

Т. Оітајън.

A. M. Gor'ki myzeje

Məskəvdə, 1-se sentabrda, Vorovski uramı 25-se joritta, gyzəl Osəpnəktə jaqtə, dūr zaldarda xədmətəndər rusıñ bəjek jadıvsıñı, hyd-
dən genial' xudoznige Aleksej Maksimovic Gor'kiden hoqlandırıqs tormoşon gəvđələndərgən dūr kyrgədməne kyrasəktər. Myzejdə bik kyp handaq eksponatdardan tış, M. Gor'kidən rusıñ bəjek xudozniktəre— Repin, Sırottarafınan eşlənən portretlər qujbılaşaq. A. M. Gor'ki myzeje revolyutsioner həm bəjek jadıvsıca in jaqsı həjkəl bulasaq.

Jal kənəndə Dim jılgahı vuyanda.

(Urazvaxtin fotohь).

Bunan 2 aj eleK VLKSM-dın Məskəv komitəti initsiativahı menən komsomoldın 17 rajkomında komsomol agitatorları, besedçilər ədrləv vujnsa qıbqa srokı məktəptər oqostorolqajın. Jete jədgə jaqın komsomoles proizvodstvonan ədelməjsə torop vıl məktəptər aqa ytkəredələr də inde. Xəderge kəndə 561 keşə taqla uqır jatalar.

Agitatorlar həm bəsedcilər, Stalinsel Konstitutsiyanı, xalq-ara həm eske politika məs'ələlərdə, bol'sevisit ağıltasiya metodikaların əjrənələr. Uqovsların iqtibarınn ydgəndə VKP(b) Ydək Komitənin fevral'

Qađaǵıstan ıavǵarǵıńıń ıń juǵarǵı bejeklegenı

Qadarda huncu yildarda tav
sportu kinaja.

Alma-Ata Al'pinistarklubu vьylyqь
yl ьsen 17 massovьj al'pinistark
marшrutь ьdirlane. Шular hanьnan vere-
he 5 meq kilometrdьnan ьiegerak bul-
qan Qara-Kyl pikьna kьtarelev ham
„Mьrmьr stenahь“ (6.200 metr) tip
atalqan jerde ytev. Bьl janь ike
marшrut bik dur qьdьbьqьnanь tьvdьra.
Ulardьn ikensehe—Alatavdaqь 5 ki-
lo metr ьejelektage Coktal Pike,
unьn mьngelek qar jatqan vaшьnda
ьlegesə kehe əjaq vaшьmaqan.

Tavdarda ber nisə al'pinistik ba-

Tormoşhođ jalanda đur qala tedele

Qazaqstan, Balxasstro
 jan'ndaqь tormoshod jaland
 bik tidlek menan qala ybe. Byn

Jal kenenda Dim bujanda.

(Urazbaxtin fotoh).

plenumbə qarardərən, iptəş Stalindən VKP(s) Ydək Komitəti plenumbəndə həjləgən dokladən həm jəmqaqlav hydən əjrənev tora.

VKP(В) ның Мәскәв комитеты һәм кып кенә рајон комитеттары комсомол агитатордарын үбтәрәв һәм ular-ды тәрбиәләвгә көндәлек қажоҗартып менән қажоҗырталар, мәктәпкә партия активтәренән квалификацияль докладык һәм лектордар јебәрәләр.

Xəder komsomoldən Məskəv oloşmalarında—predpriətie, ucrezdenie həm uqıv jortlarında 3 meñ jarymdan aşıvraq agitator həm besediktərdə berläştərgən 107 agitkollektiv eşləj.

zalar tədələ. Xəder Alma-Atanan 23 kilometr ıraqlıqta bulqan Uroşice goril'niktə al'pinistik baza tədələ başlanb. Hər ike bazala al'pinistik inventardar həm al'pinistərdən tuqlanıvıdar, ılal iteve əsən kərəkile nəmələr menən tə'min itelə.

Talgaranbñ tav baştarbñ hñm hul jaq itektäre jñnlñnñ. Bñnda 2.400 metr bejeklektñ şur al'pinistik lager—mñktap tñdñv eşenñ añderlek başlan- dñ. Bñl lagerda Qadaqstandbñ hñm Urta Azia respublikahñbññ al'pinis- tarbñ praktik uqub hñm kynegevdñr ytkñrñsñktñr.

da donja kyləməndəgə in dur baqı-
iretev kombinatı eşelərə toralar. İke-
jıl esəndə bərənse kvartal korpusları
kütəridələr. Qalala bəthə 13 kvar-
tal bulasaq. Ulardıñ hər qajıñında
20—25 jort tədələ. Vodopravod həm
kanalizatsia eştərə alıp barıla. Bal-
alar jəsləhə, eşən bik matur ike qat-
lı jort halıñdı. Məktəptər həm baş-
qa kul'tura binalar qoroldo.

Qala jəşəlləndərelə. Bəndəqı kl
mi şərtitəndə bıl in avır burəstər
dın bərehe. Tupraqtın aqastar y
terevgə jaraqlıd bulıv, qış kən
kəslə halqındar, jə kənə kəslə j
dər həm jəmqrıdın siktən tış a
bulıv—bılar bətəhe lə qalanı jəş
ləndərevgə jajıhdıajdar. Ləkin b
avırlyqtar mənən nıqlı kərəş alı
barıla. Bınan ike jı qala SSSR F
dər Akademianınlı Qazaqstanda
filialı qılmi tikşerevdən maqsatı m
nən botanik baqsa oqıştorqan in
Ytkən jı Balxaştroj ergəhənə 30
mən tər aqas ultiırtıl, ularıd
kypseleğe şəfqəthəd klimatı tıd
dılar. Topel', alma, vinogradtar h
pal'ma bık matur bulıv ybər kıl
Bıjı b'seren, akatsia həm baqsa ş
daj aqastar ultiırtılasaqtar. Səskəl
yrsetevdə dır unış mənən alı
barıla.

(TASS).

Qazan 1437 jılda t        , — Tatarstan respublikahınnıń . Gosplannda haqlanqan qala pasportında o  alaj tip kyrh  tel  . B     qala y  nen 500          n bairam it    .

Qazan muzejində haqlanqan tarixi materiallara qarağanda, harajdan qəvələn tatar xanə Olo Məxəmməttən 3000 hərbəy menən bəgələn Volga bəylər juqarəyqə taban kiikənleqe bildəle. Bolqar xanbəy siktərəndə urınlaşqandan hün tatar xanə huqıştar həm həzymdər hədəmtəhendə bəl vaqıtqa tamam talanqan Bolqar qalahn ydener stolitsahə jəharəqə tələməq. Ul janə qala—Qazandə tedej həm 1437 jıl-da yden Qazan xanə tip idqlan itə.

Qazan tarixə huqıqştar, pıxodlar
həm vosstanıelərgə vaj. XV bıvat-
tın ikense jartıhında həm XVI bı-
vattın başında Məskəv knəzdərenen
qəskərdəre ber nıse tapqır Qazandı
qamajdar həm qalanı talajdar. Adıq
kilep, 1552 jıldı Ivan Groznıjın
dın armıahı qamav həm qıbjın ştu-
rmdan huq (qala stenalarnı abtan
qadır inep) Qazanga eja bulı.

1804 yılda Qazanda iləbeddən in
ere həm in işke universitetlərdən
berelə bulğan Qazan universiteti
tədelə. V. I. Lenin oşo universitet-
ta uqıy.

Bejək sotsialistik revolytsia Qazan qalahın qolloqtan azat itelgən Tatarstandın industrialhəm kul'turalı ydägenä äverelderde. („Pravda“nan alındı).

*Kul'turaxod, kul'tur-
nik ham nasar kisa
turaxonda*

" kənə spektakl' birla. Səxnəgə "Kəndər qojolalar" tiğən pjesa qujylasaq" tır jadyıqan belderev aldan uq etener qujylaj-
nı.

Maqar avıl jəstərenen kino, spektakl'dərdə kypdən birle kyrgəndərə juq ine. Şuqa kyre ular byl spektakl'de ketər aldylar. Klubqa vaqytnda jynaldylar.

"Spektakl" başlanıv vaqıt kypıtəm ytep kitted. Tamaşasylardıy bik odaq köterep pərdə asıldı. Ləkin pərdə asılv menən kydgə taşlanqan kyr-nəş tamaşasylarda rizahəddıy tıv-đırdı. Ujnavsylardıy urınnıđ xə-rəkəttəre, jəddərəndə dərəđ bulmaqan gremdər, tiptar əsən unıışnıđ haj-lanqan kejem, ıylar bətəhə lə ujnav-sylardıy səxnəgə əderlekheđ inev-đəren kyrhətep tora ine. Ujndıy barıış ıynı taqı lə asıq dərəđlə-ne. Mulla rolen başqarvıvş kejemən bətenləj ydgərtməj ingən. Rolən başqarqanda ber də kərəkheđgə kə-ləp səxnənən sıqıv kited. Başqa uj-navsylar da yd-ara həjləşep, kələ-şep ultırdıylar. Qıbqahı pjesanın jəkmətkəhe vədolop bırelde. Ujnav-sylar tamaşasylardı yddərənə ıyq-ıyra almanıylar.

Bəl pjesa kul'turnik iptəş Valejev-
jetakselegendə səxnəgə qujbıd̄. Lə-
kin Valejev yd̄ eşendə ad̄ q̄n̄a la-
javapılıq̄ hıdm̄aj. Ul kyp vaq̄t̄n̄a
esep tk̄erep ytk̄ərə.

Bıl xəlde tamaşasylardy məsxərə-
löv faktların, eşlekheñ Valejevten
eşen RONO, politprosvet inspektory
la belə. Şunıñ qəzəp, ni eşen.
Maqaravlı səhnəhendə haman da
oşo eşər qavatlına.

Şiroqalejev.

Redaktor uşynba'ary:
Q. MURTAZIN.

„Oktəbr natiška“nı tipografiahı.
Başglavlit vəkile № 2186

1937-se jyl

23 Ijyn

№ 60 (1108)

Ajda 12 tarqyr
syda. Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildägen proletarıdär, serläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ — Орг. Башкортостанского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Olka
häm Öfö qala
Komitet organı.

Redaksiya adresı: Öfö,
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

**BÖTÄİLEBƏD, VATANBYBDDYN BATYRBLASNDARY, MAQSATQA İRE-
ŞEVDƏ TOTQARLYQTARBYBELMƏVSE QYJYVLJOTCIKTƏRDE QOTLAJ!**

V. CKALOV.

G. BAJDUKOV.

A. BELƏKOV.

Qəđättən tış osoş tamamlanb

18 ijynda, Məskəvden, Tuşın aerodromnan Məskəv—Tənjaq polys—Tənjaq Amerika marş u-
tə vujnsa Sovettar Sojuzı ge-
rojdarı Ckalov, Bajdukov häm
Belakovten posadkahıd osoşona
start sırelgən ine.

Vatanbybdden batyrblasnda-
r bıl qəđättən tış osošto dur
jenevdar menən yänelər. 20 ijyn-
da ular Tənjaq Amerikaqa je-
tep Vaşington ştatına barıp
təstələr.

AMERIKA QUŞMA ŞTATTAR

VAŞINGTON ŞTATY, PORTLAND QALAHY „ANT-25“
SAMOLJOTY EKIPAZYNA

CKALOVQA, BAJDUKOVQA, BELƏKOVQA

Hedde ajdynı jeneveged menən qajnar rəveşte qot-
lajybıd.

Məskəv—Tənjaq polys—Amerika Quşma Ştattar ara-
hnda posadkahıd geroik osovdyn unışly tamamlanıv
Sovettar Sojuzındaq bəte xedmətsəndərdə məxəbbət
häm hoqlanıv tıvdyra.

Aldarına qujqan maqsatqa ireşevdə totqarlıqtarby
belməvse batyr häm qyjv sovet İjotciktəre menən qo-
rurlanabyd.

Hedde qosaqlajybıd häm quldarıqıddı qytabıd.

I. Stalin
V. Molotov
K. Vorosilov
L. Kaganovic
M. Kalinin

A. Zdanov
N. Jezov
A. Mikojan
A. Andrejev.

AQS, Vaşington ştatı, Barkas aerodromı

Sovettar Sojuzı gerojı—V. P. CKALOVqa
Sovettar Sojuzı gerojı—G. F. BAJDUKOVqa
Sovettar Sojuzı gerojı—A. B. BELƏKOVqa

Qaderle İptəstər

Lenin komsomolı, bəte sovet
jəstəre hedden batyrlyqıqıdqa sik-
hed hoqlanalar. Hed, jaqın bara
almazlıq polyste, keşe esən barı-
qa mēmkın bulmaqan vōd tınlıqı
kreposın şıurm menən aldıqıd.
Hed ike vōjek il arahnda in qy-
qa jul haldıqıd. Hed sovet xalqı-
nıd, bedden vōjek sotsialistik va-
tanbybdden kəsən häm qeväten
bəte donjala taqı ber tarqır dan-
ıqlanabyd.

Bedden ildən İjegettəre häm qy-
darı, batyrlyqı häm nıqısmalıqı

belem tərənlege häm masterlıq
menən qəzəp rəveşte bergə quşır
alıp barıvda hedden elgəyēdgə in
vōjek rəxmət menən mərəzəqəl
ıtalar.

Hedden batyrlyqıqıd menən rux-
lanqan sovet jəstəre ydenen xed-
məte häm batyrlyqı menən yd va-
tanınnı qeväten danıqlarqa, bed-
den vōjek julıqıssıybd häm ostadı-
byd İptəş Stalin tarafnan kyrtə-
telgən teləgən marşrut vujnsa hıš
təşymaklan barıvqa əder tora.

VLKSM YK sekretarı—
A. Kosarev.

Iptəş Ckalovtın beldereve

Nju—İork, 20. Assoslejtəd press-agentstvohnnı vəkile menən
höjləşkən saqta, Sovettar Sojuzınnı Gejr İ İptəş Ckalov, samoljotınn
ekipazı odaq osovdanınnı ber nı tiklem arıqan bulıu la yden jaqı-
hıd, İp beldergən.

QƏDƏTTƏN TİŞ OSOŞ

Sovettar Sojuzınnı Gerojdarı
Ckalov, Bajdukov häm Belakov
İptəstərdən ajdynı osoşona bed-
den sovet matbuqatı tarafnan
qına tygel, bəki xalıq-ara mat-
buqat tarafnan da vaha qujıd.
Osoş qəđättən tış bē osoş buldı.
Ul sovet aviatsia texnikahın häm
sovettnı stalinsel epoxa keşeləren
xarakterlaj. Sovettar Sojuzınnı
hər ber namıslı gızdannı, bedden
davləttən bıl qəđättən tış qada-
nış menən qorurlana.

Ckalov, Bajdukov häm Belakov
İptəstərdən Məskəv—Tənjaq po-

lys—Tənjaq Amerika arahnda po-
sadkahıd osoşo avlatsia ybēşe eşenə
ajdynı səxifə jaqıv qına tygel, bəki
taqı la alıbbıraq osoştar ojeştərov
esən jaqı in kəsle etərges bulıp
xedmət İter. Sovet davləttəndə v-
nıd esən keşelər häm zarur bul-
qan texnika tabılr.

Sovettar Sojuzınnı danıqlı G-
rojdarına Ckalov, Bajdukov häm
Belakov İptəstərgə sələm.

SSSR Sovnarkomı
predsedatelenen urınbazarı—
N. K. Antipov.

„ANT—25“ SAMOLJOTYNNY BATYR EKIPAZYNA SƏLƏM

Bed, Məskəv xərbı okrugınnı
vōjestarı, komandirdəre häm polit
rəboınlıqəre, İenelməş Qybyl Ar-
mia menən bergə, Lenin—Stalin
partıahı menən bergə, bedden bık
kln İlebedden bəte xedmətsəndəre
menən bergə qorur stalinsel İlasın-
dardınnı qəđättən tış osoşo menən
qorurlanabyd.

„ANT—25“ samoljotınnı batyr
ekipazına — Ckalov, Bajdukov,
Belakov İptəstərgə sələm!

Məskəv xərbı okrugı qəskərdə-
renen komandıjussıe Sovettar So-
juzınnı marşalı —

S. M. Budjonnyj.

Sovettardın bəte Başqorlostan qəđättən tış X-sjezınnı Sovettar Sojuzınnı Gerojdarına qotlavı

AMERIKA QUŞMA ŞTATTAR, VAŞINGTON
ŞTATY, PORTLAND

Ckalov, Bajdukov häm Belakov İptəstərgə

Sovettardın bəte Başqortostan
qəđättən tış X sjezı gyzəl vata-
nıbybdden batyr İlasındarına, So-
vettar Sojuzınnı Gerojdarı CKA-
LOV, BAJDUKOV häm BELƏKOV
İptəstərgə sıkhed dur qorurlıq
tojquho menən jalqınlı sələm İe-
vərə. Bed, bəte il menən bergə,
vōjek STALIN İetəksəlege abında

bedden İlebedda genə bulıvqa
mēmkın bulqan Hedden tarıxtə
oqsası bulmaqan jenevegedde tə-
rən satılyq menən İıldəljıbed. Hed
den jeneveged sotsializm İlenen hıš
qaqşamaş qevätenen jaqı jaqı
şahite bulıp tora.

SJEZD PREZIDIUMY.

Milliondar xökəmə

Burzuaz dövlətlər bər-berehenə qarşı bulqan kərəşlərəndə şpiondarın, qorotqostardın həm yltərevsələrdən, xədmətlərə menən kün kылmədə fəjdalanalar. Hər bər kapitalistik derezava şpionluq apparatı tota. Ere kapitalistik derezavalar yddərəndə xədməttə menləgən, unar menləgən şpiondar, qorotqostar həm yltərevsələr totalar.

Xatıa huqıqş bulmaqan həm kapitalistik armia xərkəthəd torqan vaqıtta la kapitalistik derezavaların şpiondarı qorotqosloq eştəren tuqtatmajdar. Uların bər oləşə, yddərəne qarşı bulqan tege jəki bıl ildən huqıqş ədərlegən belev həm ul ədərlekə qomasavıav əsən şul ildən tıjında eşləj. Kapitalistik ildər yd şpiondarın ikense bər oləşən ydneñ "duštarnı" həm "sojuzniklərne" jəvərlər. Kapitalistik donjala "duštər" həm "sojuzniklər bər-berehenə ısanıslı tajanısl jahamajdar. Yd-ara "duštərqa" - ısanıvdarqa qaraqanda, yd şpiondarın belde-revdərəne həm xəvərdərəne nıqıraq ısanalar.

Xəderge zaman razvedkahın ajrım agenttarı, doşman şpiondarın eşən kydətə həm uların plandarı asıv əsən tırsı. Bındaj agenttar kontrrazvedsıktər tip atalalar. Hər bər burzuaz il ydendə bık kyp handa kontrrazvedsıktər tota.

Asıqtan-asıq janı donja huqıqş ədərlevse dövlətlər yddərəndə in aktiv şpionluq armiaları totalar. Bındaj dövlətlər bulıp berense sıratıa Germania həm Japonialar toralar. Şulaj uq başqa kapitalistik ildər də uların qalısmatıqa tırsıalar. Əgər də Amerika Qusma Ştattarında Japoniyanı kypıləgən handaq şpiondarı eşləp jatqan bulhalar, Japonia, Amerika şpiondarı menən tılv. Fransiala, Angliiala—Germaniyanı kypıləgən handa şpiondarı var.

Şpiondarın eştəre tərən rəvəstə jəserenlek menən uralqan. Burzuaz dövlətlər bıl jəseren serde bık nıq haqlajdar. Tik kyp jıldar ytkəndən huq qına, unıñ turında həjlərgə məmkinlek tıva. Jı ş qına elektən şpion bulıp xədmət itevsələr gazetarda, zurnalarda, ajrım vaqıtta kitaptarda yddərənen elek bulqan "vətərliqtar" menən ırtıqlaşalar. Şuqa kyre la şpiondarın nısek eş itevdərən belev əsən jı ş qına ytkən dərge ıqtıbar itergə tura kılə.

Donja huqıqş vaqıtında, Kənratı ş frontta Germania armiahın

ber korpusı menən komandovajı itev postında bər jəş major xədmət itə. Başlıqtar unı tırsıluq həm hələtlə bulıv əsən bık jaratalar. Tıns vaqıtta bıl ofetser Germania vəkile sıfatında Spa qalahına həjləşvər alıp vətər əsən jəvərlə. Bına şunda ul kətməgəndə anglicandar jaqına sıqa. Axırıla bıl tırs jəş major huqıqş başlaqanqa tiklem kyp vaqıttar elek Germaniqa sıqqan həm Germania armiahına xədmətkə ingən şpion ikənlege asıla. Huqıqş vaqıtında bıl şpion Germania ştabında ultırtan xəldə Angliya razvedkahına məqlıyməttər bırep jatqan bula.

Bıl fakt şpiondarın hər vaqıt yddərəne qarşı bulqan il armiahın komanda juqarılıqtarına yrməlgə tırsıvdarın kyrtə. Ajrım xəldərdə, ular yddəre maskaların halqanqa tiklem fəş itelməj qala kıldələr. Şulaj bulha la kypselek xəldə şpiondar kontrrazvedka seltərəne eləktələr. Ul vaqıtta inde uların hər vaqıt ylem kətə.

Donja huqıqş başlanıvdan alda Avstriyanı başqalah Venanı ydək postahında avstriya senzuraı xəttarın asıv həm uqıv vaqıtında sit ildən kilevse ike şikle xatqa osoraj. İke xatla la aqsa perevodtarı bulıp ikehe la "dovastrevovanie" tip adreslanqandar ine. Kontrrazvedka adresanttarın kem ikənlektəren belərge qarar itte. Uram aşı, postıqa qarşı jortıa politıia ucaskahı urınlasqajna. Postala kontrrazvedka agenttarın daimi dezurstvo qujıla. Postla həm politıia ucaskahı signalizatsia menən totaşırtıla. Agenttarqa adresantın aqsa alırtıa kileven ike aj jarım kətərgə tura kılde. Şulaj də bıl jılv unı agenttar tota almaj qalalar. Tik ikense tapqr aqsa kılğəs kənə bıl kəsənə edənə tışə alalar. Bıl Avstro-Vengeria armiahı bər xərti okrog ştabın nıcal'ıngə polkovnik Redl ine. Bıl urınqa tıqajenlangəngə tiklem polkovnik Redl Avstro-Vengeria xərti razvedkahın başlıq bulıp eşləj. Hunınan tıkserevdər Redlən Avstro-Vengeria armiahın juqarı komanda eştərəndə eşləv menən bərgə rus sarizmahın şpionı la bulqanluq asıla. Avstro-Vengeria xərti razvedkahın başlıq bulqan xəldə ul Rosıaqa kypıləgən handa şpiondar jəvərgən, ə sarizmdın agentı bulıp uların isemdərən sarizm vıastarına

xəvər itep torqan. Fəş itelgən şpion sud aldına vətəvdən qarlanep həm atılasıqın belər ydendə yltərə.

Batıa şpion Redl' Avstro-Vengeria armiahın juqarı komanda postarında 10 jıl bujına xədmət itep kılğən bula. Bıl xəl şpiondarın həm qorotqostardın nındaj jaqı həm ota maskirovatsa itə belgənlektəren kyrtə.

Razvedka organdarı şpiondarı maxsus məktəplərdə uqtıalar. Şpiondar məktəplərə bıgerək tə donja huqıqş jıldarında kyp inelər. Şpiondarın in kyrenəkle məktəplərənen bərəvhe Germania razvedkahı tarafınan Antverpene qalahında tıvdırlıqan ine. Bıl məktəpten jaqı təzıvəle instruktdarı həm donjalaq bətə armiaların kejem formaların alıp, xərti koravıdərən modeldərenə tiklem bulqan kyrgədmə posobiaları var ine. Bıl məktəpten kursantları bər genə vaqıtla la uramqa sıqmanlır. Xatıa bər-berehen də kyrtə torqan bulqandar. Uqıv srogı 3 aj bula.

Angliyanı şpionluq məktəbe Londonda, Fransiyanı—Dizon qalahında bula. Huqıqstan huq də şpionaz məktəplərənen jəşəvdəre turahında məqlıyməttər var.

Burzuaz razvedkalar tarafına jəvərelə torqan xəderge zamandın şpiondarı, qorotqostarı, yltərevsələr yddərənen jənəjətsel həndərən bətə vaqıqları menən əjrəngəndər. Bındaj şpiondar menən kərəşəv əsən juqarı ujavlıq talap itelə.

Kapitalistik derezavaların razvedkaları bedden sotsialistik vatanıvıdqa qarşı ajrıvsa ytkənlek menən eş alıp varalar. Trotskistik həm ıxarinsel bandıttar jədəndə uların jırdamsıların var. Bıl fəşistik etər bedden vatanıvıdqa zarar kılterə almahındar əsən ytkən ujavlıq kyrtəv—SSSR-dın bər bər grazdahın bərəne bırsı.

Eşse-kərtıan Qıdı Armiahın komanda dolnostarına yrməlgən fəşistik şpiondar vandahın asıv, sovet razvedkahın ybeve həm nıqıvın kyrtə. Fəşistik şpionaz jərgəstərəne məqtədsə Sovet jeren də urın juq. Kapitalistik donja şpiondarı nındaj genə xəjlələr qorhalar də, bol'şevistik ujavlıq menən qorallanqan sovet xalqı, uların javzlıq plandarı jemerer həm doşman lazıclıktəren juq itər.

U. Borisov.

18 iyul—respublikan İspaniaqa yardım kənə

KOMMUNISTİK JƏSTƏR INTERNATSİONAL BƏŞQARMA KOMİTETİ SƏKRETARİATININ BƏLDƏRƏVƏ

Respublikan İspaniaqa yardım itev də bətə donja jəstərenen solidarlıq xərkətenen, toroson mədəkə itkəndən huq jəstərdən Komunistik İnternatsional Bəşqarma Komiteti qarar itte: bərdəm frontqa bərleşkən İspania xalqı həm unıñ maqlavlı jəstərenen, Gıtlər həm Mussalın tarafınan yardım kyrtəitgən həm qorallandırılqan generaldarqa—hatlıqtarqa qarşı azatlıq huqıqına bər jıl tılv jaqınləşv (1937 jıl, 18 iyul) ajqanı. KİM-dən bətə seksialarına həm teləktəşlek itevsələrge jəş xədmətsən bıvındarın, İspania jəstərenə taqı la dırtıraq kəs menən yddərənen sımpatıların belderevdə həm aktiv solidarlıq kyrtəvərgə, bətə donjalaq irelekə həm tınsıluqqa qurqıvısl tıvdırvısl Germania həm İtalia fəşizminin İspaniaqı intervensiolarına protest qudqlıvın kəsəjtevge saqrırtıa rekomıdovajı itergə.

Sivilizatsiyanı jaqlav, varvarlıqqa qarşı bulqan bıl kərəstə, jəstərdən Komunistik İnternatsional, fəşizminin Gernika həm Almirialıq jənə-

jəstərenə ydnen qəzəpheneven kyrtəvse bətə progressiv, demokratik həm fəşistlarqa qarşı bulqan həm xristian jəstər ojoşmaları menən bərgə eşlərgə teləj.

Jəstərdən Komunistik İnternatsional, bətə donja jəstəren 18-se iyul də respublikan İspaniaqa yardım kənə itep isemlərgə buldı. Bıl kəndə hər qılala, hər ildə həm xalqara arenala Komunistik həm Sotsialistik Jəstər İnternatsionalın bətə kəstəren bərleşterevgə sarı itergə həm İspaniaqa yardım kənəndə hər ike İnternatsional əjlənənen jəstərdən bətə progressiv, demokratik həm fəşistlarqa qarşı kəstəren bərgə jıjnav əbtəndə eşlərgə.

Komunistik Jəstər İnternatsionalın Bəşqarma Komiteti İspania jəstərenə jırdamləşv də İnfomatsiyanı həm propaqanda xalqara komissiahın 11 iyul dən 18 iyulge tiklem İspania jəstərenə yardım propaqandahı atıvı ojoştorov turahındaqı təqdım də bulıslıq itər.

HYRƏTTƏ: İspania xəkymətenen preinjere, finans həm xalq xızalıqı ministre Xuan Negrin. (Sojuzfoto).

Janı zajom bedden həjəklə vatanıvıdın ovorona kəsən nıqırtı

Məskəv--Sortirovçnaja depohı timer jılsıların hoqlanqısl İntıativahın bedden ildən bətə xalqı bərdəm rəvəstə qarşıla.

Sotsialistik vatandın ovoronahın nıqırtıv—hər bər sovet grazdahın in məqtədsə bırsı. İldən tərle məjəstərəndə qavul itelgən jədłəgən həm menləgən rezolytsialarda oşo turala həjlənə.

Kıjıv jısev İsmendəge elektrokombınatın 20 mən kəsəlek kollektiv rezolytsiahında: "Xalq doşmandarı, qəvəxt şpiondar həm kəsə yltərevsələr bedden kəs həm qevəlebedde joməşartırtıa, liebedden ovoronahın jemerergə matasılar. Uların jərges plandarı varı sıqmanı. SSSR ovoronahın taqı la jaqırtıa nıqırtıv əsən xəkyməten ovorona zajomın sıqarıvı tıdləteven horajıvıd" tip jadalar.

"Transsignal" (Kejev) zavodının eşsələr: "Bed bətəbed bərdən bıl zajomqa jadılavıd. unan kılğən sredstvolar ildən qevəten nıqırtırtıa yardım itər. bedden Sovettar İlen bronəga həm qorosqa kejęndərəjek" tip əjlələr.

"Krasnıj treugol'nik" (Leningrad) zavodının 30 mən kəsəlek kollektivə zajom sıqarıv turahındaqı horavıd xuplar: "Fəşistətlər uhalıqtan qotoronlındar. Bedden qevəlebedde jemerəvgə, Sovettar Sojuzın joməşartırtıa matəşv dər unıshıvıllıqqa xəkəm itelgən", tip jadalar.

Kolxozsılar kyp "xalq qatnaşı" menən ytkərelgən mıtinglarda, vıanqıa sıkheđ bırelgənlektəren—Lenin—Stalin partıhına Qıdı Armiaqa məxəbətəren qəvəldəndərlər.

KOMITET NISEK HAJLANDI

Irtange səqət 10. Komsomol-lar bəthə lə otcot-hajlav jıjılsı-na vaqtında kilep jetkəndər. Şuqa kyre lə jıjılsı hınlamaj asıldı.

Bıl ojoşmala bəthə 24 komsomol-lar. Ular kybehe komsomolda, janı keşelər, jəs komsomol-lar. Komitet yd lə 1936-sı jıl dın dekarren-də 3 komsomol-lar qına ojoşqan.

Jəs ojoşma bulıvqa qaramaştan hajlav jıjılsına tiklem bulıvqa te-jeşle əderlek jentekle ytkərelgən. Ular VLKSM Ydək Komiteti-nın III Plenumı qarardırın həm iptəs Kosarev dokladın jaqşy ejrəngəndər. Jıjılsıarda ul turala doklad tıqlap, yddərenen eştəren tənqitləgəndər, hər qajınsı yde uqır sıqqan həm kom-somol komiteti "sekretar" iptəs Loos hər komsomolqa hajlav tərтіbe tura-hında ajrım-sa anlatıv eše alıp bar-qan. Jıjılsı kənə, urnı həm səqəte hər komsomol-lar ešen ver atna aldan nildəle ine. Bıl əderlek formal' bul-majnsa, komsomol-ların aktiv qatnaşılqtarında ytkərelgən. Şuqa kyre jıjılsı vildəle vaqıtta həm bə-tə komsomol-lar qatnaşılqı menən başlandı.

Hajlav jıjılsıarda komitet sek-tar" iptəs Loos komiteti-nı eše tura-hında otcot menən sıqtı. Bıl ot-cot aldan uq komitet ulırsıynda rəbləngən.

Doklad bulınsa həjləvsələr iptəs Kosarev dokladında həm III Plenum qarardırında qujqan burıstardın sı-qır, komitet həm bə-tə ojoşman-ın ešen qatı tənqit aştına aldlar. Po-litik uqıvdardın jıjı qına formal' ytkəreləvə, komsomol-ların əder-lənmə kilevdəre, propagandistardın

qıdılqtıra almavdər, komiteti-nı uqıvdar menən jomoşaq jetəkselek iteve turahında həjlənelər. Komso-molka iptəs Eskina (otlicnitsa)—bəd bıl məktəptə adaqı jıl uqıjıd. Bəddən partia kul'turalı, kyp belem-le janı kadrar kə-tə. Politik belem-le bulıv sıqahıy kılə. Şulaj bul-qas komiteti-nı janı sostavı politik uqıvdı jaqşy ojoştıron, —ti. IX klasstı nətərgən iptəs Kovalenko po-litik uqıvdardı, politik informatsia-lardı ojoştırovda həm jəs ojoşman-ın bə-tə eştərendə VLKSM-dın Kirov rajkomı həm Əfə Qala komiteti-nın tejeşle jərdəm bulıvıyın, unıq rəvo-lıktərenen tərle xisaptar həm fakttar jıjınar ešen genə kilevdəren kyrtə-te. Kirov rajkomı-nın bıl ojoşmala ip-təs Şapoşnikov bulqan, ul ver ni-sektə jərdəmləşmaqan.

Komsomol-ların həjləvərenən sıqır, komiteti-nı janı sostavı ešen tənqımdər qəbul iteldi. Doklad bu-lınsa 22 komsomoldın 12 he sıqır həjləne.

Kən tərтіbendə ykense məs'ələ ko-mitet hajlav. IX klasstı nətərgən kom-somol-ların bıl ojoşman-ın ki-tevdəre səvəple, komiteti 3 keşen genə hajlarqa buldlar. Qul kytəre, tərтіp menən komsomol-lar yddəre arahındaqı in aktivtərdə, eş həjləvsələr həm uqır otlicnıktə-ren komitet sostavına kyrtətelər.

Asıq tavıv bırev menən komitet sostavı ešen jəşren tavıvqa qujır-qa kandidaturalar həm rajon komso-mol konferensia-hına delegattar isem-lege ədələndə. İtəp komissia-hı haj-ləndi. Ul hər komsomol-lar qəter-lek itep ver quldan asıq həm ta-da

itəp jədlıqan isemlektər əderləgən-se jıjılsı ešen tuqtatıp tordı. Bıl vaqıt esendə kyrtəhedlənep, tik kenə ulırsıyqa vaqıt bulmanı.

Jıjılsı ešen davam itə. İtəp ko-missia-hı predsedatele iptəs Smirnov hajlavdər turahındaqı instruksia-nı uqır. Komsomol-lar unı nıq ejrən-gəndər. Jıjılsıqa tiklem yk jəşren tavıv bırev tərтіben hər kem belə ine. İsemlektər taraldı. Ber konvert esendə lke isemlek. Berehe komitet sostavına kandidaturalar, ikensehe komsomoldın rajon konferensia-hına delegattar hajlav isemlege.

Komsomol-lar bəthə lə yddəre-nen isemlektəre əbtəndə ujlajdər. Berense bulıv iptəs Kovalenko, yde tələməgən keşelərdə hədlər tashlan-la, konverti jəşnikkə itep haldı. Unıq artıyın başqalar hıdılđılar... Bəthə lə tavıv bırev bətkəs, itəp komissia-hı yd ešen başlanı. İsem-lektər bulınsa hər kemgə bırelgən tavıvı hananı. Protokol jədlı.

Kypselek həm jəşren tavıv menən komitet sostavına jəs komsomol-lar—Perov, Lavastova həm Loos ip-təstər hajlandılar. Rajon konferensia-hına jəşren tavıv bırev menən Loos həm Perov iptəstər yttələr.

Jıjılsı hıyında uq komiteti-nı berense ulırsıy buldı. Komitet aq-zalar jəşren tavıv bırev menən sek-retar hajlandılar. Komitet sekretar bulıv iptəs Loos ytte.

Aldan jaqşy həm jentekləp əder-ləngəs, hajlav vaqıtında instruksia-nıq ber punktı lə bədləmanı. Bıl komiteti-nı tərтіbə başqa ojoşma-larqa lə əlgə bulırlıq. Sakajeva. ƏFƏ, 6-sı MƏKTƏP.

Qaridel rajonı "Qıdıl" bəjraq" kolxoz komsomol ojoştırovıyın həm Sovettardın qəddəttən tış X Baş-qortostan sjezı delegatı iptəs Fa-tıxov Əxtəm.

(Urazbaxtin fotohı).

BASQORTOSTAN SOVETTARININ QƏDƏTTƏN TİŞ X SJEZİ EŞEN QAJTANAN BAŞLANI

20 İyunda kis səqət 6 la, NKVD klusında Başqortostan Sovettarın qəddəttən tış X sjezı ydenen ešen qajtanan başlanı.

Sjezı Başqortostan Sovnarkomı predsedatele iptəs Bulaşev ası.

— Sjezdın tuqtalıp torov vaq-tında, —ti iptəs Bulaşev, —partia Le-nin — Stalindın jaqşy soratnıktəre S. Ordzonikidze həm M. İ. Ul'janova iptəstərdə juqaltı.

Sjezd ajaq yrə vəşır uları iškə ala.

Iptəs Qıjıullın tənqıme menən tuq-tavıv alqıştar aştında ver tavıvstan sjezdın pocotnı prezidiumına xalıq-tardın bəjek julbaşsıy iptəs Stalin, VKP (b) Ydək Komiteti-nın Polit-bjurohı, Jəzov, Dimitrov Tel'man həm Xozə Dias iptəstər hajlandılar.

Bəjek julbaşsıy iptəs Stalin ismen əjtkəndə bə-tə delegattar ajaq yrə vəşalar. Iptəs Stalin həm unıq soratnıktəren xərmətləv alqıştar odaq janıranı. Bınan hıq sjezd orga-nizatsion məs'ələlər xəl itə.

Sovettardın rajon sjezdarında de-legat bulıv hajlanqan xalıq doşman-dar — Gorşenin, Qısmatullın, Salıxov Bucatski, Nelidov həm kənəs bırev tavıv menən hajlanqan xalıq doş-mandar Devatkov həm Fukstardı delegatlıq mandatınan məxrym itev turahındaqı tənqım ver tavıvstan qə-qəbul iteldi.

Xalıq doşmanı Bucatskide sjezd prezidiumı aqzalıqınan, şulaj uq partıyan sıqarılqan elekke Narkom-pros Dəvləşinde, qorotqostarqa jərdəm itevdə qəjeplənevse, Krekingstroj dın elekke nacal'nıge Mixajlov həm elekke Mestprom narkomı Jəgudinde prezidium sostavınan sıqarılq turahındaqı tənqım ver tavıvstan qə-qəbul iteldi.

Sjezd, şulaj uq tarqalqan ešen partıyan sıqarılqan isemqılvıy ver tavıvstan sjezdın sekretariatınan sı-qara.

Sjezd, Başqortostandın eske eştər narkomı Bak həm VKP (b) nın Əfə qala komiteti sekretar Vaxitov ip-təstərdə prezidium sostavına əbtər hajlanı.

Sjezd, Başqortostan Avtonomial Sotsialistik Sovettar Respublikahı-nın Konstitutsia-hı-nın projektı turahında iptəs Bulaşev dokladın tıqlanı.

KOMANDOAVJT IT-MƏBKƏ, Ə DƏRƏB JETƏKSELEKTE TƏ'MIN İTERGƏ

Qırtıyqalı rajkomolı rajon ydə-gendəge tıd bulmaqan urta məktəp

qarşındaqı komsomol komiteti-nı otcot-hajlav jıjılsıyın rajonda başlap həm əlgə rəvəstə ytkərev

burıyın qujdı. Otcot-hajlav ešen-dən kynegey alıv ešen jıjılsıyqa raj-

komoldın bə-tə rəvo-lıktəre lə kılğə-nələr. Prezidiumqa rajkomol sek-retar iptəs Valejevtə hajlandılar,

həm ul jıjılsıyda predsedatelekte yde alıp bardı — bıl eşte ver kem-

qə lə "şəndıy" almanı. Jıjılsıy kıl tənqıt aştında ytep, jəşren haj-lavqa kystələr. Bıl vaqıt inde kom-

somol-ların plenum qararı həm VLKSM YK-nın instruksia-hı menən

tanıv bulmaqanlıqtar bık asıq kyrelde. Ular şəns belderep, itəp

komissia-hına iptəs Valejevtə hajla-qajırlar. Ləkin ul "praktik alhın"

tip rajkomoldın politik uqır bılek medire Əsənlıv itəpləv komissia-hı

ulırsıy qatnaşılqı. Komsomo-l-lar bıyqa qarşy təşhələr də Vale-

jev yd hıdında tərтіp, VLKSM YK instruksia-hına qarşy eş ite.

Bıl xəl rajkomoldın jıjılsıy me-nən komandovajtı itərgə, unı tıd-

hınsa yd qul aştına alıvqa ımtı-

hıyın kyrtəte həm hədəmtəle kom-soleslardın yd itıardarın hıvıv bulıv sıqtı. Tik VKP (b) rajkomı

qatnaşqandan hıq qına rajkomol yd xatahın tanıv həm hajlav jıjı-

lsıy qajtanan ytkərege məxryt buldı.

Q. Qıjejev.

"UL ƏLE EŞLƏRGƏ ƏLGƏRMƏNE..."

Qala komiteti komsomol ojoşmahında hajlav tərтіben bəddolar

Oşo kəndərdə VLKSM-dın Əfə qala komiteti komsomol komiteti-nı hajlav jıjılsıy buldı. Ajansıy qarşy bıl komitet instruksia quşqansa eşləməne. Hajlav jıjılsıyın tiklem ydenen aqzalar menən VLKSM Ydək Komiteti-nın III Plenum jom-qıqların həm iptəs Kosarev dokla-dın ejrənməgən. Kyrtəren, bəthə lə jetəkse rəvo-lıktər bulqas artıq vaqıt "ərm itərgə" tələməgəndər. Hajlavdər jıjılsıyda komitet otcotın qujıv həm unıq ešen tən-qıtləv urnına, III Plenum "jom-qıqtar" turahında, Əfə qala komiteti sekretar iptəs Polzunovın de-jəm dokladı tıqlandı. Dokladık III Ple-num materialdarın qəvəllən, qala-nın ajrım rajondardındaqı həm uqır jortıardındaqı komsomol ojoşmalar-ın jeteşhedlektərenə, qəmhedlektə-renə həm kol'sevistik ujavlıqtıy ty-

vən bulıvına tuqtaldı. Ber ajdan bıl-lə jəşəp tə, ver nəmə lə eşləməgən yddərenen komiteti-nı qarata ası tənqıt bulmanı. Dokladqa qarəqan-da bıl jıjılsıy hajlav jıjılsıy tygel, ə nındajdər ver bjuro, jəki "ştap", komissia ulırsıy, tip atav avır ty-gel.

— Bəddən komitet ver aj qına jəş-əle. Ul eşlərgə əlgərməne. Şulaj bulqas min ver nəmə lə əjtməjem. Ajrım iptəstər ešen tənqıtləvdə ora-tordarqa qaldırđım. Komsomol-lar yddəre tənqıtləhendər. Min III Ple-num jom-qıqtar turahında həjlənem, tip jenel javap bırdə iptəs Polzunov.

Qala komiteti komsomol ojoşma-hında bulqan bıl bədvə başqa ojoş-malarda urın alıvqa tejeş tygel. Bı-nı komsomoldın başqa ojoşmaları həm komiteti-nı yd rəvo-lıktəre ha-baq itep alıvqa tejeşlər. M. S.

Əfə pionerdar lagerında jıl itevse bulalar ekskursıyqa baralar. (Urazbaxtin fotohı).

1937-se jyl

24 Ijyn

№ 61 (1109)

Ajqa 12 tapqyr
syqa. Ajrım hañ
9 tin.

Beñ ildärden proletardar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“—Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Baş-
qortostan Ælkä
häm Æfe qala
Komiteti organı.

Redaksta adresı: Æfe.
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

„А NT—25“ samoljotıñ ekipazı—Sovettar Sojuzıñ gerojdarı—G. Bajdukov, V. Skalov,
A. Belakov iptäštär.

MƏSKƏV

**STALIN, MOLOTOV, VOROŠILOV, KAGANOVIC,
KALININ, ZDANOV, JƏZOV, MIKOJAN,
ANDREJEV iptäštärgä**

PORTLANDTAN. 21 IJYN 1937 JYL

Hedden qotlavıyıldı alıv menän sikhed vaxetlebed häm sovet aviatsiäññ nävättäge jenevñ hedden menän häm ydebedden xalqıyıld menän bergä şatlanavıd. Stalinseñ marşrut odayıldı. Osov menän bəjləneşle qadätten tış qatmarlı qıyınlıqtarğa qaramatın, bed yd xökymätbedden zadaniehen ytänek.

Beddäge ajrata nıqıssanlıq, bol'sevistik partia häm xalıqtar julbaşsıñ iptäş Stalin tarafınan tərbiälände.

Nävättäge jenevgä jardıñ itkän nıq bol'sevistik tərbiä-esen ıñn kyneldän rəxmät!

Hedden quldarıyıldı nıq itep qıñavıd häm bedden ekipazğa iqtıbarı häm atalarsa qajıyır-ıñv esen iptäş STALINğa taqı ber tapqır rəxmät äjtäbed.

Bed, hine, iptäş Stalin, hər vaqt häm bigeräk tı qıyın minuttarda bergälep iñkə alıy häm ıñ kyp urındarda bedgä qarşılıqtar menän kərəşergä häm jenergä jardıñ itte.

Ekipaz hav häm yd xökymätenen janı zadanielären ytəvgä äder.

Hedgä la şulaj uq havlıq, janı ıñıştar teläbed.

SKALOV, BAJDUKOV, BELAKOV.

AMERIKA QUŞMA ŞTATTAR

„ANT—25“ SAMOLJOTIÑ EKIPIZINA—SKALOVQA, BAJDUKOVQA, BELAKOVQA

Məskəv—Tənjaq polys—AQŞ arafında,

baterlıq häm iskusstvo jaqıñnan oqsaş bulmaqñ posadkahıd osıqıqñ belä donja xedmetanıñ tarafınan entuziazm häm tərän hoqlanıv menän qarşılanı. Sovettar Sojuzıñ qevä ten häm oşondaj qıyın lıot-ciktarde, tikşerilməgen hava buşlıqtarın qurqıñlıd jenevselarde tərbiäləgen Lenin-Stalin partiañññ bəjöləgen demonstratsiavıñ ıñ ajdıñ jenev millionlaqñ kərəşelarde reaksiäññ häm faşizmdıñ qara kəstəre-nä häm vabır alıvıñlardeñ huqıqtarına qarşı, İspaniä faşistik jırtıqıñ intervensiäqä qarşı, taqı la qır-qaraq kərəşkə ruxlandır, xedmet-sänderden tamam jenevgä ıñanıstır-ıñ taqı la artıqıraq nıqıñtır. Hedden osıqıqñ, sotsialistik qorolıñ, keşenän tıbiqette jenevñ nındaj ajdıñ memkinlek ar birjöləgen lıñhətä.

Tuqandarsa səlām, qäderle iptäş-tär!

Kommunistik Internatsional isme-

DIMITROV
ERKOLI
MANUIL'SKI
MARTI
PIK
KUUSINEN
GOTVAL'D
FLORIN
M. A. MOSKVIN
VAN MIN

SOVET JƏŞTƏRENƏ

Bedden vatanıñ keşelärenen hər ber baterlıq Stalin isme menän bəjləngän. Berense posadkahıd osıqta bedde bəjöl Stalin ruxlandır. Bed unıñ tarafınan kyrhätelgen Stalinseñ marşrut menän ostoq, sitkə sıqmanıq häm şunıñ esen alıq qujoqñ burıstı ytänek. Bıl osıq, bıl marşrut şulaj uq iptäş Stalin tarafınan hıdıldı. Unıñ atalarsa juldaşlıq hyde menän bed avır, sıqıasa ytelmagan odaq juloq kitäbed. Häñ bed jenasakbed!

BEDDEN JƏŞ IPTƏŞTƏR! Partiaññ, ilden hər jökläteven teläñ nındaj ucastkala ytıp, Stalinseñ ixtiar, ige-sige bulmaqñ Stalinseñ energia kyrhäteged! Stalinan öjräneged, Stalin bedde jenergä öjrätä!

SKALOV V., BAJDUKOV G., BELAKOV A.
1937-se jyl, 18-se ijyn.

SOVET AVIAT-SIAHİNNIÑ BƏ-JÖK QADANİŞ

Huqıq 3-4 jyl esendä aviatsiäññ ybeşendä bed bajtaq ölgäşevdär bulqanıññ kyrdek: tidlek kyrhät-kestäre jıldam ybte, samoljottar-đñ jök kytäreñ kestäre artı. Häñ samoljottarđñ jök tejär jaqıñ uq odaq aralıqta posadkahıd jərəj başlavdär ajrata hoqlanıñ kyrneş buldı. Samoljottarđñ tejeşle jıhaz-landırılıñ, havanıñ tərle şartlarında osov burıstarın bajtaq jeneläjtte, ä bıl qur aralıqtarğa osovdär hər vaqt meteorologik jaqtan kyp kenä qıyınlıqtar menän bəjləngän bulalar. Prişor-xuzalıññ bajtaq məkəmmäl-lästereñ samoljotıñ jerde kyrmā-tən dur bejeklektä alıp barıqā häñ lıotcik häñ samoljot esen qurqıñ bulqan bodlanıvdan qoto-lorqā memkinlek birä.

Oşo qadaniştarğa tajanır, aviat-sia qatmarlı hava juldarına siste-malı räveştä ejä bula häñ donja-ññ in alıñ ölestären regulär ha-va linialar menän bəjläñ başlanı. Huqıq jıldarda Atlantik okean aşı Jevropa menän Amerika ara-hında, Tıñq okean aşı Amerika menän Filippin häñ Qıtaj arafında hava linialar ıñışlı räveştä ydlästereleler. Jevropanı Azia Af-rika häñ donjanıñ başqa ölestäre menän bəjläñse janı odon linialar asıldı. Ləkin şulaj da jer şarınñ jaqıñ uq dur öleşö əlegä tiklem jaqıñ arala aviatsiäññ unda ineve bık ad memkin bulqan häñ qada-nıv avır bulqan ber urın bulır kilde.

Aviatsiäññ jaqtan aldıñqı bulqan Amerika kevek ildä aviatsia jarda-mı menän Tənjaqtı ydlästerevde tik beläkaj genä ıñtıñıştarğa bul-dıqlı bulır sıqtı. Bıñan ber nışe jıl elek Amerika lıotcige Berd Tənjaq polyska posadkahıd osıq jahanı, ul kire qajtas bıl qatı

(Davamı 3-se sitta).

VAŞINGTON

SSSR POLPREDİNA, SKALOVQA, BAJDUKOVQA, BELAKOVQA TAPŞIRIV ESEN

Ytəgen baterlıqıyıld ajqanıñ mī-nən dā qajnar qotlav qabul iteged. Bedden partia häñ sovet ile hedden menän xalıq qorurlana, ləkin bıñn menän bəte keşelek donjañ qorur-lana ala. Keşelek ruxıññ ujlap sı-qarqan nāmāñ—aviatsia, yddären Jevropa ildäre tip iñäpləgen qajıñ ber ildär tarafınan, Jevropalaqıñ ikense ber ilden xalıqna, uqı jat

bulqan rezim häñ idelogianıñ kēş-lər taqıv maqsattarında, qalalarde, avıldardı juq itev häñ lırdıde, qat-ıñ-qıddardı häñ balalarde yltırev esen fajdalanıloqñ momentta hedden geroik qadanişıyıld, Sovettar Sojuzıñ ıñtıñlıq həjövse xalıqtar-ıñ fekerdäre häñ kəstärenen qaj-ıñ jaqqa jynädereləgen kyrhə-tä. Bıñan tış hed, polys aşı hava liniañ menän jarım şardı berläş-terep, häñ Sojuzdan AQŞ qa janı jul hılıp, hed kul'turalı janı svəz tıvırdıyıld häñ Sovettar Sojuzıññ xalıqtar menän, aviatsia häñ polär tikşerevdär ölkəhendä ydenen aj-dıñ qadaniştar menän qorurlana ala toroqñ Amerika xalıq Aarabında qımmätle jarıñ esen jerlek tıv-dırdıyıld.

Litvinov.

GERMANIA—JANŦ HUOIŁŦ USAOIŁ

**Sit il razvedkalarında vervovka
eştərenen qajhı ver məkerle
adımdar turahında*)**

*) Bu məqalə partizdat (Məskəv) tərəfinən
səqarbloqan broşuranın alıp birələ.

KOMSOMOL AKTIVEN, YD—YDƏNDE TƏNQIT HƏM TƏNQIT MENƏN NBYETBROJA KƏRƏK

KOMITET HAJLAV ALDYNAN

Voroşilov ismində afaq kejem-dəregey fabrikahnyñ komsomol komiteti otcot-hajlav jyjlyşy aldında tora. 25-ijynda komsomolestar sekretarbyñ otcotyñ tynlajasaqtar. Hajlav aldındaqy byl komitetiñ jəde nisek kyrenə hun?

Qjoşmala əderlek eşe jaqşy alıp barıjqan. Fabrikala VLKSM UK-nyñ III Plenumy qarardaryñ mədəkəre itev esən deym jyjlyşy bulqajny. Unan hun kən də təkə aşıq tuqta-qan saqta hajlavdarbyñ əhəmiəten, jəşren tavış birev tərbiə həm vaşqalar turahnda ajrım sextarda besedalar uđqarbyla. Kommunist Lang komsomolestarbyñ partia ojoşmahyña hajlavdaqy tərbiə menən tanyştyr-dy. 17-ijynda sojuzdand tış jəštərde jyjnap, sovettarqy alda torqan hajlav kampaniaynyñ burystarby tura-hnda doklad jahaldy.

Huñqy jyjlyşta inderelgən təqdimdərde ytañ vujnsa la berense adymdar atlanıjqan. GSO, PVXO-qa norma tapşyryvqa əderlav tynərege byqy tiklem berəñ genə bulha, xəder vaşqort, tatar jəštəre esən ajrım tynərek ojoştorolop, 15-ijynda unyñ berense zanətiehe buldy. Texnik uqyñ, kvalifikatsiayny kytərevdə staxanovsıylar həm sotsialistik mas-tərđar kurstarby eşlaj. Ularqy 12 kom-somoles həm 38 sojuzdand tış jəštər bylyqyrylyqandar. 18 ijynda jəštər Qaridel vujnsa syqylar. Unda tərle uñyñdar, GTO qa norma tapşyryv ojoştoroldo.

Otcot-hajlav jyjlyşyña əderlek kəndərəndə vətə komsomolestarby aqzalyq vnostarby tyləvdə bulqan burystarby vətərdəlar.

Stena gazetahyñnyñ, tik hajlav mas'-əlaləren genə jaqyrtqan maxsus no-merby syqarbyla.

Komitettiñ otcoty ulytbysta həm partkomda qaralqan da inde.

Ləkin byl unyştyrdyñ ber qarandqy jaqşy var. Ul ydenen ajrım sa məhimleqe, komsomol eşenən ydək vujnsy bulv menən kyp eştərde qarlay. Byl—politik uqyvdıñ nasar

toroşo. Komsomolestar tynərek kə əderlənelər, jyjnalalar. Minuttar, sə-qəttər yta, ləkin propagandist kil-maj. Ular taralyrqy məzəyr bulalar. 1 həm 13 ijynda lə 9-ar komsomo-les jyjnalqajny. Propagandist Əsə-dullin kilməne. Şunlyqtan ular qim-mətle vaqyttaryñ vuşqa ytkərep ta-raldylar. Əsəduллин byyl tynərekten 6 zanətiehen ədgən.

Ikense tynərek uqyvsylar propa-gandist Xanbytyñ əderlekhe kile-ven həjləjdər. „Ul kyp vaqyt birgən horavdarqy bik avyryşyñ qyña ja-vap birə“, „əştəlmə materialdar tap-maj, beđde myzejdərge alıp barmaj“ tiđər.

Komitet tiđ kəndər esəndə byl jə-teşheđlegen də vətərhe, uqardan, komsomoldyñ kyp kənə jətəkseləre-nə, eşkə əjrənergə məmkın. Ə byl eştə Lenin rajkombyñnyñ propagandis-tarqy qarata məmajlek kyryhətevəñ vuşanby qyña kərək. Sənki ular rajkomoldyñ siltən berketkən pro-pagandistary.

N. Buskun.

Nasar əderlekten qyđqanbyñ həđəmtəhe

Storletamaq vaşqort pedagogia ucılışsahy ergəhendəge təvge kom-somol ojoşmahynda otcot-hajlav jyjlyşy nasar ytte. Jyjlyşy turahnda 8-9 kən aldan velderevdən vaşqa praktik ber sara la kyrelməgən. Byl turala tyvəndəge faktar bik asyq həjləjdər. III komsomoles jyjlyşyqa kilergə tejeş bulha, ularbyñ ni varby 74-e genə kilde. Ə ikense kən ul han 69 qa qaldy. Uqyvsy komsomoles-tarđan—Qəzizəva Məqrifa „minen eşem var, ul da xəkymət eşe“ tip zalqa inep tə qaramanby. Minləsajlv Qəptelxaj inep registratsiay buldy la jyjlyşty taşlap ber səqət uqyqas qyña bilethəđ kiləp qatnaşty. Vale-jeva Fərzəne lə bilethəđ kilgəjne.

Jyjlyşy komitetiñ eşen qatby tən-qitkə aldy həm janby sostavqa uqyv udarniktaryñ hajlav qaldyrdy.

N. Janvaylyv.

Sovet aviatsiaynyñ in vəjək qađanbyşy

(Davamy. Başy 1-se bittə).

klimatby, ləkin bik məhim həm qimmetle rajondy ydləštərevgə ın-tılyştyr şunly menən sikləndə.

Beđge, sovet aviatsiaynyñ rəyot-niktərenə polyste huqyşy, qađanby şulaj uq bik qur kəs qujbydy talap itkən qatmarby eş bulyp kyrende. Ləkin beđde sovet ile ydenə xas bulqan qolas həm eştən kın qujlyşy menən Tənjaqy ydləštərev vujnsa eş alıp bardy. İptəş Stalinden initsiativayny vujnsa tədgəlgən Tən-jaq dinged july vaşupravleniehe byl eştə olkən, tarixi rol' ujnany, ul kyp energia həm initsiativa qu-jy, bik qyşqa vaqyt esəndə Tən-jaqyñ dur rajonyñ ydləštərevgə ireshte. Tənjaq dinged july vaşup-ravleniehe—ydenen eşe menən beđge Tənjaq rajondardıñ meteoro-logik şərtaryñ detal' rəveştə əjrənevde tə'min itte həm bazalar tıvdyryvqa həm, vaşlysa, svəz sel-təren jəjelderərgə jərdəñ itte, ə byl yd siratynda Tənjaq olkən ara-lyqynda osov menən jətəkselək itergə məmkınlek birə.

Tənjaq rajondy ydləštərev vaj-taq dərəzələ aviatsiay jərdəñ me-nən ytkərelde. Tənjaq dinged july vaşupravleniehe ergəhendəge po-lar aviatsiay samoljottarby, vətə ze-movkalar vujlar bik dur osovdar ytkərep, Tənjaqyñ in albytaqy punkttarby aşıq ber nise tapqy ytte-

lər. Levanevskiden, Molokovtyñ hoqlanqy osovdarby, byyl Farix-ten həm ytkən jyl Vodop'janovtyñ, Maxotkinden osovdarby polyskə sis-temaly rəveştə həzym itevdə kın rəveştə aldan əderlek buldy.

O. Ju. Şmidttyñ kyptən tygel ta-mamlanqan geroik ekspeditsiayny həm Ckalov, Bajdukov həm Belə-kov İptəştyrdən ajdyñly həm ber nəmə menən də saqyştyrmaşlyq osoştarby, ytkəndə tikşerməgən həm keşe iresməşlek bulyp İbər-ləngən Tənjaq həm Tənjaq polys rajondaryñ ydləštərevdə berense-likte Sovettar Sojuzyñnyñ qulyña birə.

Byl bik şər osoştyrdyñ əhəmiəten artıq vahalav qylyñ. Tənjaq polys bol'seviktər tarafynan jəneldə həm Tənjaq polys aşıq Jevropanan Ame-rikaqa hava july sovet İjotiktəre tarafynan halıñdy.

Beđ yddərenen hoqlanqy osov-dary menən vəjək sovet ilenən aviatsiay nəməgə buldyqly bulqanly-qyñ kyryhətkən beđden Gerojdar: Ckalov, Bajdukov həm Beləkov İp-təştyr menən qorurlanavdy. Stalin şəkertəre ular, yd burystarby bik jaqşy ylanələr həm yddəre aldyña qujlyqan burysty otlicno xəl ittelər.

Grazdandar hava flotby vaşuprav-lenienen nacal'nige kompozitsiya I. F. Tkacov.

Başqortostan Ydək Başqarma, Ko-mitetiñ aqzahy həm Başqortostan So-vettarbyñnyñ X qəđəttən tış sjezy de-legatkahy komsomolka Xannova Zifa. (Boraj rajonyñ).

Başqortostan Sovettarbyñnyñ X qə-đəttən tış sjezy delegatkahy komso-molka Janvuxina. (Byzdək rajonyñ). (Urazbaxtin fotohy).

Jalanqas syjfrdar tele menən həjləngən otcot...

Telefon şaltıraj... Qajdan, kem zvo-nit itkənən belərgə, həjləşərgə kə-rək. Kem də bulha aşıqyñ nara la, trubkany alıp tynlaj. Qajdan hun? Kem hun vylaj bik jış saqyra?

— Bəj, hin ikənhen. Nəmə var?.. Juq, juq jadmajym.

Nikolajeva trubkany asyñ menən atyñ vərgən kevek qatby itep urıñ-nyñ qujdy la, syrajyñ vədop hydheđ genə eşkə tofondo.

Ni esən vylaj bulvyn, unyñ kem menən, nəmə turahnda həjləşkənən beđ vəgən genə beldek.

Jyraqtan saqyrmajdar həm saqy-rmaqandar ikən. Jorıtqy ikense qa-tyñdan qyña zvonit itələr.

Juzuralles komsomol komitetiñnyñ sekretarby Jaqupova şulaj jış qyña ydenen berense həm esənse qatta eşləvse komsomolestarbyñ telefon aşıq saqyryp ala, ularqy eş tapşyra. Əle lə ul otcot-hajlav jyjlyşy turahnda iqlan jadyp jəvəštərev esən Nikola-jyvaqa zvonit itkən. Nikolajyva ko-mitet aqzahy bulvqy qaramatyan, byl turala berense tapqy qyña işet-kəs aptıraşta qala həm iqlan jadvy-dan vaş tarta.

Byña vəgən otcot-hajlav jyjlyşy. Jyjlyşy ısnılap ta telefonbyñ bik jış şaltırayny, iqlan jəvəštərevdən vaşqa dur, eşlekle əderlekten bulmaqanly-qyñ asyq kyryhətte. Əgər də ul əder-lek alıp varylqan bulha, Məxəmət-jaryv, Medvedovalar janyq jyjlyşyqa komsomol bilettəren jorıtta qaldyryp kilməştyr ine. Əgər də telefonby jış şaltıratmaj, hər ber komsomoles menən ajrım eş alıp varylqan bul-ha, byl jyjlyşta Vjalovanyñ sojuz-damı, əlla unan sittäme ikənleqe, unyñ 8 ajqa, ə Medvedovanyñ 7 ajqa ni esən vgnos tyləməve kevek əderlek osoronda xəl iteləhe məs'ə-ləlar turahnda vəgən hyd kərəşte-rev bulmaş ine.

Jaqupovanyñ otcoty la, komsomol jətəkselərenen byñan 3-4 jyldar elek jahaqan otcotlaryñan artıq bul-many. Ul nise komsomoles bulvyn, ularbyñ milləte, belemdəren kyryhə-tə torqan syjfrdar menən həjləşə vaşlany, ləkin ytkən jyjlyştyrdyñ qarardary, komsomolestarbyñ, sojuz-dan tış jəštərdən ındərgən təqdim-dəren komitetiñnyñ nisek ytañe, jəštər

arahyndaqy eş, ujavlyqly kytərev, Juzurallestyñ yd apparatyndaqy qo-rotqosloqton tamaryñ jolqovqy, jəş-tərde doşmandy tanyñ belərgə əjrə-tevdəge eştər kevek in məhim məs'ə-ləlarde təşərep qaldyrdy. Sənki ko-mitetiñ otcoty ulytbysta qaralmaqan. Komitet aqzahy Nikolajyva jyjlyşy vaşlarqy tik 1-2 səqət vaqyt qal-qas qyña unyñ menən „tanyşyryp“ syqqan, ə komitetiñnyñ ikense aqza-hy Akatəv uny jyjlyşta, Jaqupova-nyñ dokladynan hun qyña qarap syqty. Byl VLKSM Ydək Komiteti-nyñ İstruksiyahyñ tupaş rəveştə vo-dovdan vaşqa ber nəmə lə tygel. Sənki „komsomol komitetiñnyñ otcotlary, tavlə komitetiñnyñ ulyt-byştyranda rəblanbyqa tejeşle“ (VLKSM UK-nyñ III Plenumy qara-ryñan). Byñan sittä syqarqy ber kemgə lə xoquq virelməgən.

Otcot vujnsa quşlyp həjləvsələr komitetiñnyñ eşen qatby tənqitkə aldy-lar, yd-ydende tənqitləv kın jəjel-dereide. Jyjlyşy komitetiñnyñ otcotyñ ike kən tikşərde. Komsomolka Pras-kyrəkova komitetiñnyñ sekretardan vaş-qa ber aqzahy la eşləməve, ular arahyndan 7 şər aj vujy Juzuralles-kə qajtyr inməvsələr bulha la, Ja-qupovanyñ jyjlyştyrda ul turala ber vaqytta la hyd quđqatmaqanlyqyñ həjləne. Nikolajyva „sojuzdand tış jəštər arahynda komitet nəmə eşlə-ne“ tigən horav quja həm yde uqy javap birə. „Juzuralles trestynda so-juzdand tış 12 jəş var. Beđ ularbyñ nisek jəşədgəktəren, nəmə eşləp kən ytkərgenlektəren belməjəbeđ. Ular arahynda tərbiəvi eş alıp varylmaş. Şul arqala 1937-se jylda beđde ybeş vətənləj juq“ ti.

Juzuralles partia komitetiñ otcot hajlav vaqyt kevek ajrım sa javaply osorda la komsomol eşenə iqtıbar itməgən. Komsomolestar partia ojoş-mahynda bulqan hajlav tərbiələre menən tanyştyrılmaqandar. Hajlav jyjlyşyñnyñ ikense kənəndə ber genə kommunistta, xatta partkom sekreta-ry Loqmanov yde lə bulmany.

Komsomolestar jəşren tavış bi-rev menən hajlanqan janby komitet-qa politik həm texnik uqyñ, jəštər-dən jəjge jalyñ ojoştorov, sit teldər-de əjrənev məs'ələləre vujnsa kən-kret təqdimdər birep qaldyrdylar.

Nur.

JƏŞTƏR, BƏTƏGED DƏ JALANQJA, DƏJƏM XALBQ BAJRAMBNA!

BAŞQORTOSTAN RESPUBLIKAHYNBN KONSTITUTSIAHNB QABUL ITELEV AJQANLB, BƏQƏN AQIDEL JBLOJAHNB ARJAOJBND A HƏM DIM BUJBND A ƏFƏ QALAHNB XEDMƏTSƏNDƏRENEN BƏTƏ XALBQ BAJRAMB YTKƏRELƏ

24 iyyndə Başqortostan Avtonomia-ly Sotsialistik Sovettar Respublika-hynbn Konstitutsiahnb qabul itevgə arnaloqan Bəta xalbq bajramb uđqar-yla. Bajramq qəđəttən tış X sjezd delegattar qatnaşasaqtar. Byl kəndə respublikavəđdñ bəta mējəstərenən Əfəgə qunaqtar—kolxozsılar həm kolxoznitsalar, eşsələr həm eşsə qat-tn qəđdər kiləsəktər.

Rajondardan əlkəvəđdən jaqş-velosipedisttar kilep, 21 iyyndə ular-đñ Konstitutsiahnb qabul itevdē qar-şylav jarıştar buld. Jarışta 18 ra-jon həm qala velosipedisttar qat-naşylar. Mēñ mitrlb distansiala ir-đər arahynan berense urndb iptəş Molcanin (Əfə, 1 minut 45,8 kund), ikense urndb iptəş Valitv (Stərletamaq, 1' minut 47,6 sekund), əsənsə urndb iptəş Retrəkov (Əfə, 1 minut 49,9 sekund) aldy. Qəđdər komandahynan 500 metr b distansia-la berense bulp, Əfə velosipediska-hnb iptəş Petrəkova kilde (1 minut, 0,3 sekund). Ikense urñ Usmano-va (Əfə) həm əsənsə urñ Kozevni-kova iptəštərdə. Velosipedistlar 23 iyyndə qəđəttən tış X sjezd ismen-də kross jahap, 24 iyyndə bajram paradbnə qatnaşasaqtar.

LENIN KOMSOMOLB KƏRƏŞENƏN JANB KARTINA

„Komsomolsk“ kartinahnb tēşerēv-se „Lenfil“m kino fabrikahynbn ak-tjordar gruppahnb, rezessjor Gerasimov jətəkselegə ahtnda, natur tēşerēv urñ—Amur bujbndaq „Komsomo-lesk“ qalahyna kitə. Fil'm jartylaş əđər. Sotsialistik Oktəbr' revolytsia-hynbn 20 jylbqyna ul ekranqa s- qasaq.

Səxnələsterevse Markin Vixutnovs-ki həm Gerasimovtar fil'mqa mate-rial itep Lenin komsomolynbn Alb Kənsəqışta qala—krepost halvndaq batırdarsa kərəşen hajlap alqandar. Aktjordar kollektive kino qaravşylar-qa „Jete qəjər“ kartinahnb aşı tanş. Ular—Makarova, Novosil'tsov, Vol-kov, Olejnikov həm başqalar.

Doşmanqə vol'sevistik kileşməj qaravşylbq, hidger ujavlbq, maqtav-ly sovet jəštərenen vojevoj sñbq-ly—„Komsomolsk“ kartinahynbn te-mahnb oşo.

(TASS).

SSSR grazdandarbnñ, jaloqə xoquqtarə bar

Hyrəttə: Əfə jəštərenen həm balalarbnñ Dim. bujbnda jal itev vqət tarbnan. (Urazbaxtin fotoh).

485 kilometr ođonloqondaq tynnel projektə

Tənjaq Amerika ştatlarbnə Ame-rika kyldərə rajonbn Atlantik okean menən totaştərrəqə tejeş bul-qan gegant transport tynnel projek-tə əđərləngən. Byl projekt, Tənjaq Amerika ştatlar xərbə deportamintb tanşyp sñqqanan huñ kongres qara-maqla birləngən.

Tynnelen projektə transportbn əs-terən: timer july, soş july, həm hvy july b vldərvnd kyđ aldynda tota.

Tynnel—jək jərətev əsən 2 linialb timer july, 30 metr kinlegendə soş july həm hvy kanalb tēđevdē yđ esē-nə ala.

Ivan Nikolajevic Kramskoj

(1837—1937-se jyl).

Rustñ vėjek xudoznige, talantly pedagog həm ojoştorovsb, realistik sənqət əsən jalqynly kərəşse Ivan Nikolajevic Kramskojdyñ tynvynna 100 jyl tuldy.

Kramskoj Rossianbn sənqət arina-hyna 1860—1870-se jylardaq revolytsion demokratik xərkət kytərə-leşenəş başlanqş osorona ajaq ba-şa. Ul 20 jəşendə sənqət akademi-a-hyna inə. Avyr xədmət menən tul-qan avyr tormoş, meşcanlyqñ ha-şbq havahnda ytkən jəşlek artta qala.

Kramskoj haşbq havaly, izad eşe əsən vodoq atmosferaly akademia ste-nahb esendə jafalana. Revolytsion aq traditsialar Belinski, Cernyšev-ski, Dobrolybovtərdən xudozestvolb əštərdən uqyp tərjələngən Kram-skoj əsən, sənqət yden uratyp alqan

tormoşqə mənəşəvəttən tojqolon beldərəv qoralb bula. Kramskoj sən-qətkə bñ bərlbq tənvdñ ber qoralb itep qaray. Şuqa kyə lə unyñ konkurs hñnavnda bñ bulmaqan, xylaly syzette kartina jadaroq qarş-lyq kyřhətep, 1863-se jylbñ 9 nojəv-rendə 12 student buntñ ojoştorovdyñ initsiatorb həm jərəge bulvñ ber də qəzəp tygel. Bynan huñ ul akade-mianb taşlap sñqə. „Xudozestvo ar-tele“, unan huñ „kysmə xudozestvo tovarşestvolb“n ojoştora.

Kramskoj xudoznik—publitsis bula. Ul rustñ realistik sənqətdə ju-qalmaqş əđ qaldıra. Rus xalqñ qajnar jarata. Ul đur xudozniktərdən berehe bularaq iskusstvonyñ ber tər-kəm vajdar qulnda vajram ujnş-ly bulp xədmət itevənə qarş baş-kytəra. Byl ideanb popylərləsterev-

den ber sarahb itep kysmə xudozes-tvo vñstovkalarb ojoştora.

Xudoznik Kramskoj sənqətte, mas-sanb aqartyp həm tərjələvnd kəs-lə ber qoralb itep narbqlaj. Ul tynş kabinettarda ulərrp yđ kartinahb əsən syzet ujlavş xudozniktərgə qar-ş kərəşə taşlana. Xudozniktərdə tu-qan ildən bñ bərlbqñ əjrənevqə yddərenen izad temalarbn bñ nar-lyq tormoştan symerep alıroqə sñ-qyra.

1880-sə jylqə reaksiə osorđarbnə xudoznik Kramskojdyñ donjaqə qar-şbnə qajber xalalyqtar bula. Huñ-qə jylardə ul progressivlyq idealarb həm aldyqş keşələr menən vəjlə-neşen juqalta.

Məskəvdə dāvlət Tretikovski gal-leriahnda asylqan Kramskoj izad-nyñ vñstovkahb unyñ bəta izad ju-lyna joməqəq jahaj.

Bed xudoznik Kramskojdy 60—70-se jylardə realistik, xalqlyq izad əsən armaj-talmaj kərəşevse bul-vş sñjalynda narbqlajbyđ. (TASS).

VELOPROBEGTA QATNAŞVUSB KƏNDƏLEGENƏN

„BYNAN DA JBRAOJB-RAQ KITEV DƏRTEN-DƏBƏD“

21 iyynden irtəngə səqət 9-da As-qyn rajon velosipedisttarbnñ 10 ke-şelek komandahb Əfəgə kilde. Ko-manda jətəksehe, VLKSM rajkom-nyñ politik uqyn bylege mēdire ip-təş Sedlova tyvəndəgə hyđdərde əjtle:

— Bed həjeklə Respublikavəđdñ qəđəttən tış X Sjezbn arnaloqan velo julyvəđdə 220 kilometr yttek. Julqə ođaq əđərlənevqə vaqyt timə-ne. Kyvəred komsomol organdarbnə hajlav eşendə inek. Şulaj dā, julyvəđ-dyñ bik qşsqə bulvñ vėđdē qənə-qətləndərməne. Komandavəđdə 5 komsomoles, 3 qđ bar. Jal itergə tuqtalqan kolxozdarə jəštər menən, xalbq doşmandarə—Tuxacevski, Ej-deman həm başqalar əštənən bul-qan huñqə protsess turahnda bese-dalar ytkərdek. Əfələ Konstitutsia vajramnda bulp, jarışlarda qatna-şasaqşyđ.

Başqa rajon komandalarb stolitsa-vəđdə bernisə tapqyp bulqandar. Bēđ-đēñ berense kilevəvəđ. Byl vaxetkə komandavəđ qajət şat. Yđvəđdēñ kēşevəđdē julqə sñqqas qyna bel-dek. Bələvəđdē lə bynan dā jbra-qyraq julqə sñqyn dərte jana“.

Ispania balalarbnñ hyrəttəre

Sit ildər menən kul'tura vəjlə-ne-şə totovdyñ bəta sojuz jəmqujəte həm RSFSR dyñ Buznov ismēndəgə ba-lalar tərjələv jorto Ispanianbn SSSR menən kul'tura vəjləneşə totov jəm-qujətenen sekretarlb Manuel Sances Arakslan jəd hyrət aldyar. Byl hy-rəttərdə Ispanianbn Tənjaq həm Kən-jaq front aldy polasahnda qasqan balalar jahaqandar. Hyrəttərdēñ te-mahb—5 tən başlap 14 kə tiklem bul-qan jəş balalarbñ itēndə đur urñ alqan nəmələrdē saqlıdyra: haqlan-maqan qalalarbñ vombordirovajt itev, tynş xalbqtarby atv, faşist julybař-darbnñ savda korabldərənə həzym itevdərə, respublikan Ispania xəky-mətenen balalar turahnda qajqr-tyvş h. v.

Ispania balalarbnñ hyrəttəre RSFSR dyñ Buznov ismēndəgə ba-lalar tərjələv Yđək jorto qarşnda-qş kyrgədmələ həm Revolytsia my-zejəndə haqlanasaq.

Əfə komandahb jēndə

Əfə həm Kujbyşev qalahb tenni-sisttarbnñ əsənsə osoraşvñ buldy. Byl ike qala arahnda jarş jylbna ike tapqyp bula—jad Əfələ, ə kēd—Kujbyşevta.

1936 jylda ike osoraşvnda lə Əfə komandahb jēneleve, ujn 6:5 itə-be menən Kujbyşev tennisttarb faj-dahyna vətəkjəne. Byjlyq osoraşv-da Əfəsələr—11 jlyndan 6 tapqyp jēndələr, 5 tapqyp jēndələr.

Kujbyşev sportsmendarb „Dina-mo“ stadionnda ujn majdanbn, setkalardñ ytkən jylqə qaraqanda la nasar toroşa bulvynə qəzəp-hēndələr.

Redaktor urñvəřarby:
Q. MURTAZIN.

„Oktəbr natiska“hñ tipografiyahb.
Başlavlıt vəkile № 2192

1937-se jyl

28 Ijyn

№ 62 (1110)

Ajqa 12 tapqyr
sıqqa. Ajram hanı
9 tin.

Beta ildarden proletardar, berleşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ — Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Өlkä
häm Өfö qala
Komiteti organı.

Redaksiä adresı: Өfö,
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

TƏNJAQ POLYSTƏ JAVLAR QADANVSYLAR—ILEBEDDEN QYJYV BLASBYNDARBY HƏM POLƏRNIKTƏRE MƏSKƏVGƏ QAJTTYLAR

Tənjaq polys ekspeditsiahınnı
nacal'nige ip. O. Ju. Šmidt.

Flagman karable „SSSR—N—170“ „SSSR—N—171“ samoljotı ko-
komandire M. V. VODOP'JANOV mandire iptəş V. S. MOLOKOV.

Ekspeditsia nacal'nigınnı urın-
samarı ip. M. I. ŠEVEL'OV.

Jenevselərden qajtyv

Sovettar Sojuzynın stolitsahı kışa Tənjaq polysten nater javlap qadanvıyların xermətləne. Gor'ki ura-
mynın Qydyı majdandan alıp Belo-
russki vokzalqa tiklem öleşe həm
Leningrad şossehe Frunze ismendäge
Ydäk aerodromqa tiklem gerojdarın
triumfı magistralenə əverelde.

Ydäk aerodromqa Stalin, Molo-
tov, Kaganovic, Vorosilov, Kalinin,
Andrejev, Mikojan, Cubar, Kosior,
Zdanov, Jezov, Akulov, Xruşşev, Di-
mitrov iptəşlər həm başqalar, alıb po-
lystən qajtyv polərniktərdən tıvqan-
dar, duhtar, soratniktəre, Məskəv
predprietiələrənən həm ucresdeniələr-
renen vəkildəre kilələr.

Tap səqət 5 ta korabldər aero-
dramdaqı tribuna tənqelenən osop
ytələr həm Məskəv ətəndə əjlənə-
lər. 5 səqət 07 minutta Vodop'janov-
tın harqılt-qydyı samoljotı posad-
ka jahaj.

Arktika gerojdarın qosaqlajdar,
səskə bəjləmdəre sylək itələr. Ge-
rojdar xəkymət tribunahı ergəhənə
kilələr. Ular bəthə lə tantanalı qar-
şylavdan tərən rəvəstə tulqınlanqan-
dar. Otto Jul'jevic Šmidt tribunaga
kytərelə. Iptəş Stalin akademik—bol'

şevikten, Arktikanı qurqıvıd jav-
lap qadanvıynın qulın qyba həm
unı qosaqlaj. Iptəş Stalin Vo-
dop'janovı, Molokovı, Aleksejevi,
Spirinde, Banuşkində, Golovinde
həm ekspeditsiala qatnaşvıyların
başqaların qotlaj. Molotov, Vorosı-
lov, Kaganovic, Kalinin iptəşlər ular-
dın quldarın qybalər.

Miting başlan. VKP(n) UK həm
SSSR Sovnarkomynın tapşırqıvı bu-
jınsa Glavsevmorput' nacal'nigenen
urınbatırlar iptəş Janson mitingı asa-
SSSR Sovnarkomı predseatelənən
urınbatırlar iptəş V. Ja. Cubarqa hyd
airelə. Şunan hın ekspeditsia nacal'-
nige iptəş O. Ju. Šmidt həm eska-
dra komandire Sovettar Sojuzynın
Geroje iptəş Vodop'janov həjlə. Mi-
ting tamamlana. Ekspeditsiala qatna-
şvıylar avtomatınalarqa ultırlar jort-
tarına qajtalar.

Gerojdarın qajtyv xəvəre bəthə il-
gə işetelgen inde. Xatta Sojuzdın in
alıbtaq punktyndan—Tənjaq polys-
təge zimovkanan da yddərenen ip-
təşlərənə qotlav jəvərlər. İkense ja-
rım şarda—San—Franiskala bulqan
Sovettar Sojuz Gerojdarı: Ckalov,
Bajdukov, Beləkovtar da duhtarına
həm soratniktərenə qotlav jəvərlər

Bedden qəderle duntarıbdıq ŠMIDT EKSPEDITSIAHYNDA QATNAŞV- SYLARBYN BƏTƏHENƏ

„Bed, hedden bəthəgedden—tulı
sostavıbdı—bedden tuqan Mə-
skəvgə qajtyvıbdı belev menən
vəxetlebed. Bedgə xəder. Tənjaq
polystə normal' eş alıp varıqqa
mėmkinlek birgən hedden qybyv eşe-
gedde, hedden jardamıbdı qajnar
rəvəstə rəxmət əjter xəterləjbed.

Bed hedgə hər tərle unıstar te-
ləjbed!
Qulıbdı nıq itep qybaıbdı!
Aldaıq jılda kyreşkəngəsə itən
bulıbdı!

Papanin
Krenkel
Şiršov
Fjodorov

Qybyv Gerojdarqa səlam!

Tənjaq polyska tarixta bulmaqan
ekspeditsia ajdını rəvəstə tamam-
landı. Bəthə sotsialistik il esən şa-
lıqlı kəndə SSSR Fəndərakademia-
hı osoştı qatnaşvıyların, bedden
vəjek vatanybdı qybyv uların

hoqlanqıv jənev menən qotlaj.
Keşelekten vıvattar bulına kilgen
xıjalı tormoşqa aşırıldı!

SSSR Fəndərakademiahın pre-
zidentı—V. L. Komarov.

JANBY QADANBYŞ- TAR ƏSƏN KƏRƏŞƏJEK

O. Ju. Šmidtqa, Vodop'janov-
qa, Molokovqa həm Tənjaq
ekspeditsiala qatnaşvıyların
bətəhenə

Professia bulınsa qybyv tıvqan-
darıbdı, ısn kyneldən səlam qa-
bul iteged. Hed, donja tənənən mən-
fəqəttəre esən, sotsialistik vatandın
ısn ıldar bulıv jaqınan, sovet
texnikahına eja bulıv, uqa bol'şev-
istik nıqşmalıq həm sınıqqanlıq
quşır, tormoşqoddo qurqıns
ahtına qulıv həm fajdalılyqtə tor-
moşqa aşırıp hed, in jaqş aqıldar-
dın ver nısa vıvattar bulına xıjal-
lanqan nəmənən eşlənəged.

Polys tik javlap qadanılyqan qyba
tygel, polys inde—jer şarınqıv eş-
rənəla torqan geografik əkəhe, unı
xəder hər tərle maqsattarda fajda-
lanıqqa məmkin.

Bed hedden unıstarıbdı başqa
ber kem da buldıra almaqan də-
zələ bahalaj alavıbd, sənki hedden hın
bed Jevropanı Amerika mənən in
qyba aralıq bulınsa bəjlənək. Bed-
den vəjek vatanybdı danı, xı-
lyqtar julbaşsıhı iptəş Stalinde
danı xermətenə janı qadanıstar
esən kərəştə artasan da qulqa qul
totoşqor kərəşəjek!

Jənevəged mənən taqı la ver
tapqır qotlajıbd həm hər qajıbybdı-
dın nıq itep yvəbed!

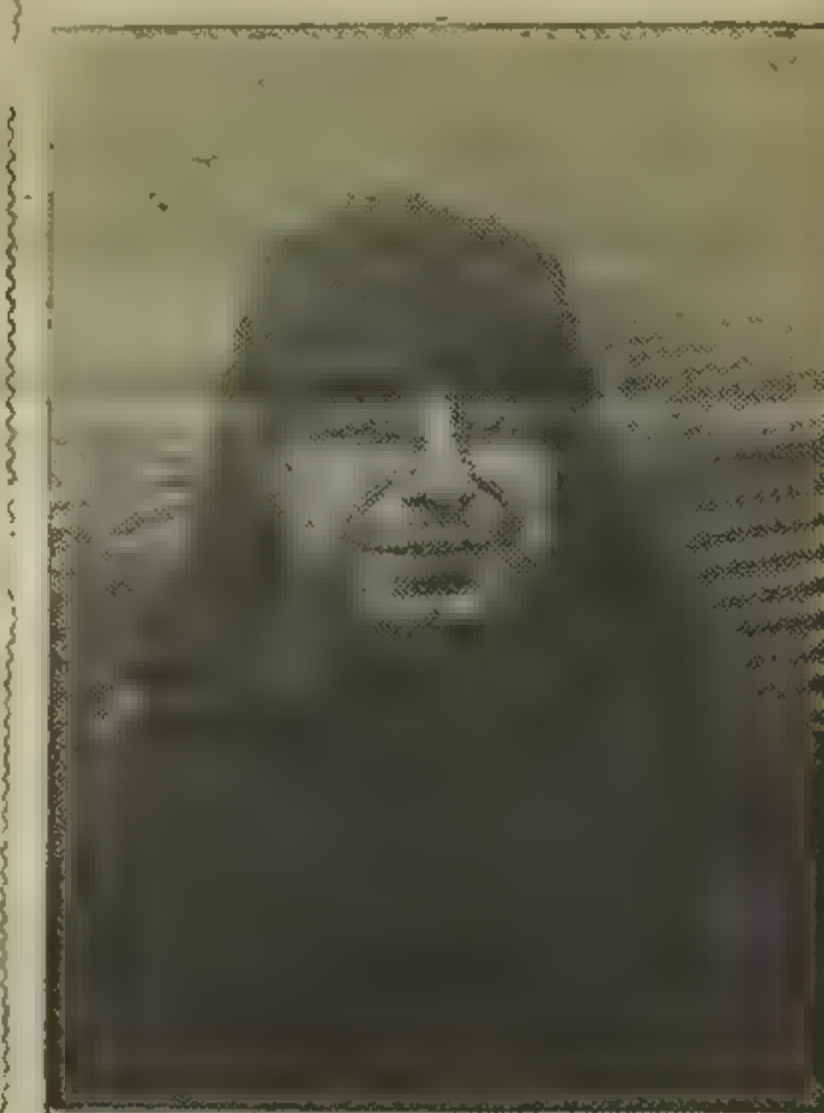
Ckalov, Bajdukov, Beləkov.

Gerojdarın qotlavına quşlam:
Trojanovski.

Znackistər hanı arta

Teməs pedagogia ucılışsahı kom-
somol komiteti, komsomolestar həm
studenttar arahında fizkul'tura-ovo-
rona esən jənlənderevgə dır iqtıbar
birde həm vıyn menən operativ
jətkəselek itte. Hədemtələ ucılışsala
znackistər hanı nıq artı.

Oşo kəndə 65 keşe—GSO znaco-
ğyna, 76 keşe—RVXO qa, 20 keşe
—vorosilovsa atıvqa həm 29 keşe—
GTO qa norma tapşırılalar. RUS.

Ekspeditsianın partorgı ip.
A. A. DOGMAROV.

Baskı futbolistarı bətə sojuz fizkul'tura komitetında

Məskəv, 25 Ijyn. 25 Ijynda Bas-
kılar ile futbolistarı bətə sojuz fiz-
kul'tura həm sport komitetında bul-
dılar. Bında uların komitet pred-
sedatele I. I. Xarcenko iptəş qabul
itte. Iptəş Xarcenko respublikan Is-
pania vəkildəren tərbiyəp vılay
tine:

„Hedden it kitkes oştı ulınavı-
qıbdı bulqan bedden hoqlanıvı-
bdı hedgə bəlderergə rəxsət ite-
ged. Bındaı juqar klassı, dır
masterlıqqa eja bulqan komandanı,
bed Sovettar Sojuzında, berense
tapqır hedden jəddə kyrebed“.

İspania futbol federatsiahı preze-
denti İresabal Baskı komandahı
İsmənən uların qabul itev həm ko-
mandaqı kyrehtelgen qajnar simpa-
tia esən, rəxmət bəlderde. SSSR qa
kilgəndən birle—tine ul—Sovet
sportynın kın jəjelevenə ışana al-
dıq. Savet sportsmendarın arta-
van ybēvdəre esən qajat dır məm-
kinlektər vır“.

Komsomol organdaryn hajlavdar vaqtyndaqy qajhy ber xatalar ham jeteşheďlektar turahynda

VLKSM ŐLKŐ KOMITET'Y BJUROH'YNY'Y QARAR'Y

Komsomoldy'ny tavg'e organdaryn-da bařlanqan otcot ham hajlavdar, VLKSM-dy'ny kyp ken'e rajkomdaryn-ny'ny komsomol organdaryn hajlavdar menen qanaqatlanerlek jeteşheďlek itmavdaren kyrhatalar.

VLKSM-dy'ny Bajqybař ham Tateřle rajon komitetтары hajlavdardy'ny barıřynda komsomolestar ham jeteř arahynda politik belem ham politik-tarbi'e eřen tamryn'ny jaqřyrtv-qa ireřev urny'na, hajlav vaqtynda ty'nyraktar'den ham politgramota maktaptarenen eřen tuqtatalar, tanqit ham yd-ydende tanqitte ыsyn maq-nahe menen jajeıderezvga, komsomolestardy'ny ujavlyqy'ny kytarevg'e ham kolhoz komsomol ojořmalar'ny nyqyrtvqa iqtınar itmaje'ns'e, tery iqtıbardy'ny tik hajlavdardy'ny ytkerev texnikahy'na qy'na bireler.

VLKSM ŐK-ny'ny Bajqybař rajon-nyndaqy ojořtorov byuroh'y sekretar'y iptaş Sejlajman'ny tavg'e ojořmalar'da otcot tedev eřen, tavg'e ojořmalar sekretardary otcottary'ny berde'm formahy'ny jevaregen ham rajkom vakildare'ne ajry'm komsomolestardy'ny ular'dy'ny (vakildard'en—Red.) yddere tarafy'nan aldan bildelengen mas'e-leler bujy'ns'a sy'qyř jahavqa eđerlerge orınterovka birgen, ham şun-ny'ny menen VLKSM komitetтары'ny komsomolestar aldy'nda ыsyn, eřma-kar otcot birevdaren byurokratlař-tyrqan.

VLKSM-dy'ny Tateřle rajkom'y tul'y bulmaqan urta maktaptard'en VLKSM ojořmalar'na hajlavdard'ya eđerlek ham ular'dy'ny ytkerev vaqtynda poli-tik uqyvdy'ny ytkermak'e rekomendo-vajt itken, a NSS-tarda komsomol ojořmalar'ny hajlav sroktary'ny uqyv-dy'ny qy'dy'ny vaqtynda—zacottar oso-rona bildelengen, hedomtela, otcot-hajlav jaly'lyřtar'y siktan tyř qana-qatlanmashlek yteler.

Őfe qalahy'ny Lenin rajkom'y komsomol organdaryn hajlavqa eđer-

lekte, vigerak te uqyv jorttar'nda siktan tyř jomořaq alıp bara. Raj-kom vakildare hajlav barqan tavg'e ojořmalar'qa tik otcot-hajlav jaly'lyřtar'y'ny asy'v kenende gen'e kileler. Komsomol organdary'na hajlav tar-tiptere menen komsomolestar aldan tanıřtyrılmajdar. Őfe qalahy'ndaqy 22-se maktapt'en VLKSM tavg'e ojoř-mahy'nda otcot-hajlav jaly'lyřy'na kyp komsomolestar komsomol vilet'heď kilgend'er, a komsomol'qa ja'ny alı'n-qandardy'ny kybehene rajkom ale vaqy'ly tanıtma birnegen.

By'nda jaly'lyř hy'ly'ny ytte, feker alıřy'ndarda jaly'lyřta qatnařy'sylar-dy'ny vik ad eleře gen'e sy'qyř h'ej-lane, komitet sekretary'ny otcoty'nda betahenen da kyberak maktapt'e zacottardy'ny hedomtela're turahy'nda h'ejlanelde.

Lenin rajkom'y tavg'e ojořmaq'a sekretar' itep hajlany'rq'a bildelengen kandidaturalar, itep'lyv komissiahy'na hajlanqan bulıvdy'ny ajqanly 47-se maktapt'en VLKSM tavg'e ojořma-hy'ndaqy hajlavdardy'ny juqqa sy'qar'dy. Hajlav barıřynda ыsl ojořmaq'a jar-dam itahe urny'nda, rajkom hajlavdy'ny juqqa sy'qara. řul uq vaqytta ыsl rajkomdy'ny vakildare itep eđerlek-heď iptaştar jevareler.

VLKSM-dy'ny Őfe qala komitet'y tavg'e ojořmahy'ny'ny otcot-hajlav jaly'lyřy'nda, komitet'ty'ny ыnanaj jar'y'm elek hajlanqan bulıv sava'pie gen'e, komitet eře turahy'nda otcot qujly-maqan, a VLKSM UK-ny'ny III-Plenu-my qarardary turahy'ndaqy doklad bujy'ns'a ыsl jaly'lyřta ber nındaj de t'eqdimder sy'qarılmaqan.

Motor zavod'ny'ny VLKSM tavg'e ojořmahy'nda VLKSM komitet'y sekre-tar'y iptaş Kapte'lininden otcot dok-lady, komitet'ty'ny eřl'egen eřtare tu-rahy'nda komsomolestar aldy'nda otcot birahe urny'nda, kyberak ajry'm politik maktaptard'en ham sex ojoř-malary'ny eřen o'vzor jahavqa ham

kilasak eřka har terle telaktar te-lavg'e gen'e oqřany.

VLKSM-dy'ny Bodajad rajkom'y (raj-kom sekretar'y iptaş Qajumov) VLKSM UK-ny'ny hajlavdar turahy'ndaqy instruksiahy'ny vodor, VLKSM komitet'tary sekretardary'ny hajlaqan-da komitet ultı'ryřy'nda itep'lyv komissiahy'ny hajlamayqa, a dejem jaly'lyř tarafy'nan komitet ham rajon kon-ferensiahy'na delegattar hajlav eřen hajlanqan itep komissiahy'ny fajda-lan'y'rq'a rekomendovajt itken.

Baqaly rajon'y NKVD ergahenda-qe komsomol ojořmahy'nda tavg'e ojořma sekretar'y itep jaly'lyřta qat-nařy'sylardy'ny jartıhy'nan ad tavıř alı'y'sy hajlanqan.

VLKSM-dy'ny Qaridel ham Kygar-sen rajkomdary tavg'e ojořmalar'da hajlavdar plan'y'ny, ыsl rajondardy'ny kypselek tavg'e ojořmalar'nda haj-lavdy'ny i'ly'ny ajy'ny 10—15 kenende ytkerep betore'rg'e tejeř itep tedev-gund'er. řulaj itep, Qaridel rajon'y-ny'ny 35 ojořmahy'nan 25 ojořmala (70 protsent) hajlavdar i'ly'nden 15 nen 30 na tiklem yteler ham bet'e i'ly'ny ajy' esende tik 10 ojořmala qy'na ytasek. Kygar'sen rajon'y'nda i'ly'nden 11 kenende hajlavdar jartıhy'nan kyberak ojořmalar'da ytkerele.

řun'y'ny menen berg'e VLKSM-dy'ny Bařqortostan Őlk'e Komitet'y, komi-tettar'qa hajlavdar betken qajhy ber ojořmalar'da VLKSM-dy'ny sex, fakul'tet byuroлары'ny ham grupporgtar'dy hajlavqa bařlamaj (Motor zavod'y), ular'da hajlavdy'ny hu'ny'ny srokqa kise-rep torovdy'ny normal' xel tygel tip itep'lyv.

VLKSM-dy'ny Bařqortostan Őlk'e Komitet'y, bet'e rajkomdard'ya ham komsomol ojořmalar'na komsomol ojořmalar'ny hajlavdar vaqtynda ořo-lar'qa oqřaly jeteşheďlektard'e je-varemak'e tejeřlek turahy'nda itkerta.

I. VLKSM ŐK-ny'ny Bajqybař ra-jon'y'ndaqy ojořtorov byuroh'na, raj-

kom'tarafy'nan bildelengen tavg'e ojořmalar'dy'ny otcoty'ny tedev vopros-niktaren' his kisekma'btan juqqa sy'qar'y'rq'a, hajlav jaly'lyřtar'y'nda ot-coty'ny VLKSM UK-ny'ny III Plenum'y qarardary nigeďende jahaly'rq'a te-jeřlege tutahy'nda tavg'e ojořma sekretardary'ny instrukterovajt iterg'e quřy'rq'a.

2. Komsomoldy'ny tyvange ojořma-lary'na, komsomol organdary'ny'ny otcot-hajlav kampaniahy'ny qy'dy'ny qy'na ytkerep jevarevg'e xata orınterovka birgenlektan, VLKSM-dy'ny Qaridel ham Kygar'sen rajkomdary'ny'ny hajlav plandary'ny juqqa sy'qar'y'rq'a.

VLKSM-dy'ny ыsl rajkomdary'na, hajlavdard'ya ařy'qy'sly'q jevare'maj, haj-lav plan'y'ny qajtan'ny qarap sy'qyvdy'ny quřy'rq'a.

3. Otcot-hajlav jaly'lyřy'nda komso-mol komitet'y yd eřenen otcot bir-megenlege eřen ham ыsl ojořman'y'ny kilasak eře turahy'nda ber terle la qarar qabul itelmegenlege eřen VLKSM-dy'ny Őfe qala komitet'y tavg'e ojořmahy'ndaqy hajlavdy'ny juqqa sy'qar'y'rq'a. VLKSM-dy'ny Kirov raj-kom'na ыsl tavg'e ojořmala otcot-hajlav jaly'lyřy'ny ikense tapqy'ny ytker-ge quřy'rq'a.

4. VLKSM-dy'ny Bařqortostan Őlk'e Komitet'y, tavg'e ojořmalar'dy'ny ham VLKSM rajkomdary'ny'ny bet'e sekre-tardary'na, VLKSM-dy'ny Tateřle raj-kom'nda urn'ny alqan kevek, hajlav vaqtynda politik uqyvdy'ny tuqtat'y' torovqa his ber jyl qujly'maq'a te-jeřlek turahy'nda itkerta. Komsomol organdary'ny hajlavdar menen ыsyn jeteşheďlek bulıv'y'rq'a ham xeder inde hajlavdar betken tavg'e ojoř-malar eřtenen jeteşheďlekte jomoř-artmayqa, unda hajlav jaly'lyřtar'y qarardary'ny ytavde ham sovetlar'qa hajlavqa bet'e jeteřarde eđer'lyv eřen ojořtorovdy'ny ta'min iterg'e.

VLKSM ŐK sekretar'y—
ЭХМИРЕВ.

S. URANOV

Sit il razvedkalar'na verbovka eřtarenen qajhy ber mekerle alımdary turahy'nda

(Davamy. Bařy. „LENINSE“ nen ytken han'y'nda)

Sovettar Sojuz'na jevarele torqan řpiondar vik jentekle eđerlek yteler. Ular'dy'ny tel beleven kamillařtereler, řpiondy'ny qaj urny'na jevarelesagena qarap řul urny'ndy'ny sovet matbuqat'y'ny uqy'rq'a mazıy'ny iteler, radio eřen eřrateler, řpionly'qqa eđer'lanev protsessy'nda har kenon sovet radio tap-řy'nyvdar'y'ny ty'nylavqa mazıy'ny iteler. Mařalen, Pol's'a razvedkahy'nda SSSR qa barıp eřl'erge eđer'langan bet'e řpiondar eřen „uqy'rq'a t'eqdim itela torqan eđer'lyat minimumy'ny isem-lege“ nar. Ul ыsl eđer'lyatte his hyd-heď uqy'p sy'qy'rq'a ham sovet tanqit-te ruhy'nda aqlat'y'p bir'e belerg'e te-jeř. By' isemlektar'ge, mařalen, „Capajev“, „Bruski“, „Kytarelgan sıram“, „Qoros nisek ыny'nyty“ ke-vek kitaplar ineler. Hu'ny'ny vaqytta polak razvedkalar'na řulaj uq sovet-ty'ny ja'ny Konstitutsiahy'ny, partia tarixen, staxanovsy'ly'ny quďqaly'sy ma-terialdary'ny eřnerge quřalar. Ular-dan sovet terminologiahy'nan fajda-lana belevde talap iteler.

řulaj eđer'langan verbovřik—řpion-dar sit il turistar'y'ny jeki tranzit pas-sazırdar ravesenda, jeki betenlaj jaşren raveshta Sovettar Sojuz'na je-

vareler. Ular unda yddarenen řpionly'q eře eřen keřelerg'e verbov-ka jahavdy'ny maqsat itep qujalar.

Kapitalizm ildarenen bedga jeva-relgen har ber řpion jıldam raveshta sovet řarttar'na jarařy'rq'a, sovet keře he bulıp kyrenerg'e, eřka urnı'nylařy-qa ыntyla. Bedda eřheďlek betenlaj bulmav arqahy'nda ыsl eř ular eřen ajry'msa jenedlaře. řpion zavodqa yter-ınerge ыntyla, sovet ucerezdenieler-na urnı'nylařy'rq'a, unda yden'e tanıř-tar tavı'rq'a, yddarenen seltaren'e kemdar'de ham nisek itep ыly'qy'ry'rq'a memkin ik'enlegen qarurqa ty'ryřa. Ořo maqsat menen řpion yden jalqan jeki urlanqan pasport menen, qaj vaqyt, xattia partia bilete menen, har terle beleřmalar ham rekomin-datsıalar menen ta'min ite. Yden ligallařty'nyv eřen řpion, ber gen'e terle saralardan da tartı'ny'p tormaj. Ul mařalen, yden'e, ыsan'y'rdaj qat'y'ny quďdar'dy'ny jeki qart kadrovaj eřseler sem'jahy'nan zavodqa bildale bulqan staxanovsy'ny quďdar'dy'ny edl'erg'e bařlaj, ham řular menen qatnařy'p alıp, „fa-lan qatı'nydy'ny ire“, „falan keřene'ny keřeve jeki qard'eře“ tıgen bulıp, tıd arala zavodty'ny nyqı'y'ny ham ataq-

ly moxı'ty'na inep kiterge ыntyla. řpionly'q burı'star'y'ny ytav eřen bet'e saralarda jaqřy: jamaqat tormořonda „aktiv bulıv“ da, „staxanovsy'ly'ny eře“ la, jalaqajlanıv'da, tyřtan jararqa ty-ryřy'nyv da, aldavda ham axy'p kilep, yd maqsaty'ny eřen, jaqřy'raq sem'ja tavı'v eřen kyp tapqy'ny „eřlanevder“ da ham „ajry'lyřy'vdar“ da.

řulaj itep, ujavlyqy'ny tupalı'nyv'ny-nan jeki un'y'ny betenlaj bulmav'ny'ny fajdalany'p, dořman bedden saftarqa yrmalap in'e, „yd“ keře bulıp evere-le. Predpriatie jeki ucerezdenieler urnı'nylařy'p alqas, řpion aqy'ny'nylar bedden il keřelere arahy'nda verbov-ka jahav eřen jajeıdare bařlaj, ular-dy'ny vatanqa xıjanat itevseler itep everişdererg'e, ular'dy'ny sit il razved-kahy'na eřl'erg'e mazıy'ny iterg'e ыntyla.

Hu'ny'ny protsesslar kyrhatkansa, trotskisttar ham zinovjevselar ham un jary'sqtar (отщепенцы)—xalı'q dořmandary'ny fařisttar lager'ny'nan bul-qan yd xuzalar'ny'ny saqy'ry'ny'na tıd javap qajtarqandar ham qurqı'v eřen tygel, a nam'y'ny menen japon-german fařizmy'ny fajdahy'na eřl'erg'e ty'ryřqandar. Trotskise — japo - nemes agenttar'y eřtenen jahaly'qan sud ыna ni neme kyrhatte: fařizm razvedkalar'y trotski-selarde yddarene agently'qqa edla-gan kevek yk, ыsl ысы'raq xıjanatsy-lar—trotskiselar, qorotqostar, řpion-dar, diversanttar da řulaj uq ty'ryř-ly'q menen fařizm razvedkalar'y ese-nen yddarene xuzı edı'egand'er.

Trotsikse hatly'qtar menen dejem ber nemehe la bulmaqan keřelarde

řpionly'q eřen'e ыly'qy'ry'nyv qatmarly-raq eř. Un'y'ny kevek elektan nam'y-ly bulqan keřelarde fařizm razvedka-sylar'y kydden jevare'majdar ham har terle ысы'raq metodlardan fajdalany'p, ular'dy'ny yddarenen řpionly'q eřen'e tartı'p indererg'e ty'ryřalar, ular'qa řantaz ham qurqı'vdy'nyv qullanıp material, moral' jaqtan tyřavlap alalar.

Eđer da řpion — qy'ly'nyty'ly'qan, politik totanaqhy'ny, zaqıf ixtiarly, ыly'qy'rdavsy'ny ham vodor keřeler ara-hy'nan yden'e keřelarde eđer kileř taba almaha, ul yden'e qoraandar bildelap ala la, ular'da yden'e kerek sy'fattard'y—kajefe kiteven, qana-qat'heďlegen, vodorqloqon, a qaj va-qyt ular'dy'ny tıre-jaqtay keřeler al-dy'nda kydden t'eřerev menen jahal-ma raveshta y'bttererg'e ty'ryřa.

Mařalen, sit il razvedkahy'na oq-řaqan keřeg'e sovetqa qarı'y listovka jevarep, unan hu'ny ul listovkany'ny al-qan keřenen, ul listovkay'na nisek reogirovajt iteven jentekle raveshta kyddetev vaqlı'qahy'ny bildale. Eđer da ul kontrrevolytsion listovkany'ny al-qanly'qy'ny turahy'nda his beravg'e la xavar itmah'e, partia ham sovet or-gandary'na jeterkemah'e, ham xattia un'y'ny juqqa sy'qarha la, řul vaqytta verbovka jahavsy'ny ber ni tiklem va-qyt ytkandan hu'ny uq'a qajtan'ny ba-ra, un'y'ny sit il razvedkahy'ny fajdahy'na bulqan eřka avdara bařlaj. By'nda'ny t'eqdimde alqan keře asy'vlana, vlas-

(Davamy 3-se bitt'e).

Ol. Şakir̃v.

Zəki Rəximjanov.

Dim bujyndaqy paradta qatnaşyvsylardan ber torkem.

(Urazbaxtin fotoh).

ŞAT TORMOŞTON KYŇELLE BAJRAMY

24 iýn irtähe qadattagesa bulmaq kynes kiserde. Qalanyn ber qyryjnan, ikense qyryjna tiklem orkes-tordardyn kesle marş tavystar janraj. Zengar, aq, qydyl majkalar menen jaltiravsy fizkul'turniktär kolonnalar Aqidel arjaqyna, Dim jylqahy bujyna qaraj atlaydar. Karl-Marks uramnan da, Stalint uramnan da hem betä uramdaradan avtomasinalarqa tejalgän jaster hem xed-mätsänder: „Jasähen Stalinsel Konstitutsial“, „SSSR grazdandaryn jalqa xoquqtar bar!“ tigen lozungtar äbtynä şul uq jynäleş menen Dim bujyna qaraj baralar.

Keläs jeddärdän kynelle xedmet, şat tormoşton matur jardar, ä betä jyard arahnan da kesler bulyp „Tuqan il turahnda jyr“ janraj: „Bigeräk kin minen tuqan ilkäjem Kyp unda qyr hem jylqa, urman, Min başqa şundaj ilde belmäjem Keseler irken hulaj torqan

Qala uramdaranda irtän säqät 9 dan başlanqan kesle xarakät kesä-gändän-kesäjä vara. Aqidel aşı halanqan kyper arjaqqa syqyvsylar-dy ydenä hujdyra almaj. Sovettardyn qadattän tış X sjezd delegattar me-nän tulqan avtoavustar, lexxovaj maşinalar, jayvlelar kolonnalar, betähe la jalanqa, Dim bujyna, Baş-qortostan Konstitutsialy qavul ite-levgä arnalqan Öfe xedmetändä-reneq dejem xalyq bajramyna sy-qalar. Öfe menen Dim buj arahyn-daqy es saqyrmday ara dejem xalyq kolonnahy, maşinalar tedmahe menen jalqana, äterhen la qala betönläje menen jalanqa kysä.

Stalinsel Konstitutsia menen eşlap, Stalinsel Konstitutsia menen jäsäv nurynda balqyvs jeddärden şatlyqy, Dim bujynyn täbiql maturlıqtar, här kynelgä ebtäma xister hem asyqlıq birevse jasel jalan maturlı-qy menen tulılana.

Betä jerde şatlyq, betä jerde ky-dellelek ...Jyr...Muzyjka.

Dur majdan kyp menlägen xed-mätsänder menen uratyp alıncan. Bunda respublikavıdın in aldınqy keseläre — zavod, fabrikardan, kol-xoz, sovxozlardan qadattän tış X sjezdqa, respublikavıdın Konstitul siähyñ rāblajasaq sjezdqa kilgän de-legattar da bardar.

Naq säqät 12 la miting başlana. İptäş Buläşev hejlä.

Mittingtan hun Öfe fizkul'turniktä-renen, kolxozlardan kilgän velosi-pedistardın, OSOaviximşylardın

parady başlana.

Trübuna aşı tādā hem nıq, yddä-renen betä qejälettäre menen vaxette jäslekten begengehen hem taqy la maturıraq kiläsägen saqyldırvsy jäs jegettär, qyddar ytälär. Ulardın jedendä xedmäke, jal itevgä, beleni alıvqa xoquqlı bulqan hem sotsia-listik ileved qojası äbtynä ybevse betä jäs vıvındın maturlıqy saqyıl!

Trebuna ergähenen OSOaviximşylar ytälär. Unda tankistar İjot-ciktär, moräktär var. Ular, proizvo-dstvonan ajyılmaş torop aeroklubta ilevedden qurqyvhıd, qajär, İjotciktäre bulırqa, avtomotoklubta—tan-kisttar bulırqa äderlänevse, dinged floty eşen ejränevse jaster. Bıl, Sov-et jasterenen Stalinsel Konstitutsiala terkalgän tarixi jenevdärdä haqlarqa äder torovdarıñnı kyrhätkeşe hem—

“Qojmaqsy bulhalar bedden qandı Doşmanqa asıv janır kyddä. Hejaved jar hejgändä vatanı, Haqlajbıd irkä äsävbeddä” tip jır-lavqa ısnanda xalyq İkanektärenen asyq gävdälänevse ine.

Bıl, tormoşta jır-jırlap atlavsy hem hejokle vatanıvıdın, quldarı-na qoral totqan xäldä german faşist-tar, japon imperialisttar hezymenän haqlarqa äder bulıvsy komsomol toqomonon—şat jegettär hem şat qyddar kolonnahıñnı marş İnel

Miting hem paradtan hun haban-tıj nomerdar, fizkul'turniktärdän,

30 iýynda uqyvsylar bajramy

30 iýynda VLKSM-dın qala komitety uqyvs jyl tamamlıvıvqa arnap, Öfe qalaly uqyvs jasterenen, bajramın ytkara.

İrtän 10 säqättän başlap kiske 5 säqätke tiklem hem kis 8 säqättän başlap tänge 2 ga tiklem kul'tura parkında uqyvs jasterden gylaniela-re ojoştorola.

Bajram programmahy:

Massovaj uýndar hem attraksiondar, tansa, atıv hem fizkul'tura jarıstar, muzıkal' komidia kestäre menen konsert. Parkta his tuqtav-hıd duxovoj arkestordar ujnajasaq.

Kendä säqät 12 la muzkomidia teatr kyrhätasak hem kendä säqät berde kino başlana.

Parkqa, teatr hem kinoqa İnev esen, uqyvs jorttar hem mäktap kom-somol komittetar sekretardar sılette Öfe qala komitetyñan alalar.

VLKSM QALA KOMITETİ.

Lagerqa äderlek nasar

Lager 1 iýylda asyırqa tejes. Lä-kin balalardı jalqa saqyrvqa äder-lek eştäre betönläj nasar. Tuplanı-qa tejes bulqau 17000 hum aqsanın tik 2100 genä jıjılqan.

RONO hem rajzdrav bıl eştäre raj-komolqa ber terle la jardam kyrhät-

muzyjka-teatr texnikumy studentta-ryñnı syqystar başlana.

Bına, ber urında fizkul'tura tex-nikumy studenttar kyplägen menle tamaşasıñnı İqtıbarın ydenä ılyq-tyrqan avır hem bik matur öbtalıq menen ytälä torqan nomerdar baş-qaralar.

İkense urında sigänder xorı be-jevden, jırdan konsert birä. Esense urında jaster, qyddar tansovaj İtälär.

Dim jylqahy öfte, kəməlä garmon, mandalina, skripka äbtynä jırlap jerevse jaster menen, hıv İnevselär menen tulı...

Säqät 4 lerdä kərəş, jegerestär başlana hem başqa unarlaqan terle uýndar ytälä. Ulardın betöhen dā hanap betöv mömkin dā tygel...

Konstitutsia qavul itevgä arnalqan bıl bajram, vaxette tormoşton şat-lyqlı bajram hem Sovettar İlenen qeväten jomoşartyrqa, unda kapita-listik qolloq qoroloşon kire qajtarı-qa tırvıvıv betä xalyq doşmandar-yna—trotiskisttärge, vıxarinselärgä betmäş, tögänmäş nāfrat belderev bajramı buldı.

Tik kis säqät 8 dā genä hanhıd kyp maşinalar bajramsylardı qalaqa taşj başlanılar.

Kis menen kul'tura hem jal par-kında qazap dur gylanie buldı.

Öfe mäktap balalarıñnı xudo-zestvo alempiadahında

Berense ken jeteşhed- lektären aşoıvsılyq menen betörergä

25 -se iýynda Jakutov vaqsahında Öfe mäktap balalarıñnı xudozestvo-kestärenä smort—alempiada başlan-dı. Unıñ vırvı, balalar arahındaqy İñ jaqsy kestärde asıv, ulardı yb-terev hem tärbiäläv eşen nıqyıtıvqa nıqlı jynäleş birevden tora.

Bıl äle Öfelä berense tapqr qıyna ytkarelä. Şunıqtan dā unı balalar qıyna tygel, ulardın ata-esä-läre la ajıvımsa qıdyghıñnıp kettelär. Ber nısa jed balanı esenä alqan unarlaqan mäktap kollektivtäre äder-ländelär.

Bına ul ketken ken, ketken sä-qättär kilep jette. Səxnä asıldı... Balalar matur jafraqly jasel dur İmən aqası, unıñ äbtynäqy aqylı be-sä, hıv esähe, rıjtsardar... Səxnä-nen alqı jıvıvnda rustıñ vöjek ja-dıvıvıñ A. S. Puşkin. Ul ydenen „Mel'nik“ şıqıvıñ jada hem uqy. Şıqırda kem kyrhätelgän, şular ber-ber artı balalar kyde aldınan ytälär. Bıl şıqırda balalar matur səxnä kartıñnı birä aldılar. Şun-lyqtan qaravşylardın səxnäge İqtıbarı ajıvımsa kesäjde.

Läkin bınan hunqı nomerdar ojoştorov komitetyñnı eştäre betönläj ojoştora belmägänlegen kyrhätelär. Berensenen, zal bıgeräk beläkaj bulıp urındar bulıvav səvəple, balal-lar səxnä aldına kilep tuldılar, jerev urındarın dā qaldırmaş saş-qıstarqa tiklem ultırdılar. Uşn barqanda 3-4 jäslek balalar ald-ırtı jegeresep jerenelär, ä İmsək balalar esälärenen quldarında İñ, aqıra başlanılar.

Hunqı säqättärdä programmala terlelek betönläj juqaldı. Tik muzıj-kaqa qıyna birelep kitev, garmon artıñnı-garmon syqarıv kevek buldı. Keskenä balalardı jartı säqätke hıdylqan odon şıqırdaş uqy-syqqandy kettärep ultırtılar. Şun-lyqtan zaldaqy tertip taqy la vödola, deklomatordın syqıv kiteven talap İtkän alqıstar zalı qaplaş başlanı.

Səxnälege pianina kejlänelmägen, janqıraj İne.

Başqarılqan kejl, jırdardın kem tarafıñnı muzıjkaqa halıvıv, kem tekstı bulıvı—kyp vaqıt İqlan İtel-mäş. Şunıqtan unı talap İtep qıv-syqıvşylar dā buldı.

Alempiadanıñ berense kenä, unı ojoştorov jaqıñnı, şulaş unışhıd ytte.

Qaravşylarqa, bıgeräk tē 44 - se mäktap balalarıñnı nomerdar oq-şanı, 1, 38 hem 50 - se mäktap kollektivtärenä ujlanylqan, jaqsy äder-lägen nomerdar ad İne.

44-mäktap uqyvsylarınan Puşkın rolendäge İvanski hem hıv esähe—Senkovalar jaqsy ujlanylar. Motı-jev ydenen matur qıyna şıqırdaşnı hejläne.

50-mäktap uqyvsylarınan Fukolo-vanıñ pianınala ajıvımsa matur ujnıvıñ, jaqsy dırızırlıq İteven hem yd şıqırın xalyqtı hoqlandırvıv İtep heläven kyrhätärgä kərək. Şul uq mäktäptä Şahı Zıhanova „Bälev“ hem „Orlenok“ı matur jırlanı.

Alempiada 30-İlyngä tiklem davam İtäsäk, Əgär dā ojoştorov komitety berense ken xataların betörhā, ul his şıkhed unışly yter. Bıñnı esen ojoştorov komitety, unıñ predse-da-tele İptäş Terıgılvıvıñ eşkä javapı qaravı qıyna kərək. Nur.

Redaktor urıñvāları:
Q. MURTAZIN.

„Oktabr“ nātıska“ıñ tipografıahı.
Başglavlıt väkile № 2195

Rəximjanov.

1937-se jyl

30 Ijyn

№ 63 (1111)

Ajqa 12 tapqyr
syqa. Ayrım hanı
9 tin.

Beta ildarden proletardar, berleşeged!

LENINSE

„Ленинсе“—Орг. Башкирского обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı-
qortostan Olka
ham Ofe qala
Komiteti organı.

Redaksiya adresı: Ofe.
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

SOVETLAR SOJUZYNYN GEROLDAR

O. Ju. Šmidt.

M. I. Ševelev.

A. D. Aleksejev.

I. P. Mazuruk.

P. G. Golovin.

I. D. Papanin.

TENJAQ POLYSTE JENEVSELARDE KREML'DA QABULITEV

25 majda Dur Kremel' Dvoresynın Georgievski zalında Tenjaq polys ekspeditsiada qatnaşvıylar VPK(b) Udak Komiteti ham SSR Sojuzı xokymate taraınnan qabul itev buldı. Olkan zalda aviatsia promıjš- lennosynın ešelere ham rabotnik- tare, ekspeditsiada qatnaşqan samol- jottardı ham ularдын motorların tedevseler ham jıjavsylar, Tenjaq polyste jenevselerden tuqandarı ham duhtarı, Tenjaq dinged july baş upravleniennen rabotniktare, Fendär akademiada prezidiumnıñ aq- zalar, VPK (b) Udak Komiteti ham xokymat aqzalar jıjıdylar. Šulaj uq Sovettar Sojuzynın marşaldar Jegorov ham Budjonıj iptästar, VPK(b) Mäskäv komitetynın sekre- tarı iptäş Xruşşev, Tenjaq dinged july baş upravlenie nacal'nigenen urynbařar Janson ham Birgavinov iptästar, huqıř ham grazdandar aviat- siadynın jetäkselere, in ere kons- truktordar, zavodlardın direktordar, Sovettar Sojuzynın Gerojdar Lapi- devski, Doronin, Slepnev iptästar ham bařqalar da qatnařıylar.

Stalin, Molotov, Vorosilov, Ka- ganovic iptästar, Udak Komitet ham xokymat aqzalarynın zalqaineve kesle ovatsia ham ruxly „Ura“, „Jäshen xalıqtar julbařsynı iptäş Stalin“ tavıřtarı menen qarřı- landı.

Prezidium ebtale ergähendä— Stalin, Molotov, Vorosilov, Kaga- novic, Andrejev, Mikojan, Cubar', Kosior, Zdanov, Ejxe, Jezov, Pos- tıřsev, Vodop'janov, Molokov, Aleksejev, Golovin, Janson iptästar.

Qabul itev— kiske ař vaqtında Obo- rona Xalıq Komissarı Sovettar So- juzynın marşalı iptäş Vorosilov eks- peditsia jetäkshe O. Ju. Šmidtın, hava korabldärenen komandirdäre, řturmandar, bort-mexaniktäre ham ajdınly polär operatsialarda qatna- řvıylarдын betähennä havlıqına tost kytärde.

iptäş Vorosilovın july hyddäre, partia ham xokymat zadaniehen ytv esen polys rajonında jedep jerevse vod ebtendä qalqan 4 polärnikke jynälderelä.

Iptäş Vorosilov, polyste jenevse- lardın javarıp eşendä ularqa तरीesä jardıam itevse qatındarynın, äsälä- nenä hem sem'ja aqzalarynın rolen äildälene.

Tenjaq polyste javlap-qadanıvı ořostorovsynın xermätenä, xalıqtar- dın bejek julbařsynı iptäş Stalin xermätenä iptäş Vorosilov taraınnan kytärelgän tost zalda bulqandardın

betähe taraınnan ruxly ovatsia me- nen qarřılana. Betähe la ajaq ebtä vařalar. „Jäshen bol'seviktär par- tiadı, jäshen iptäş Stalin“, „iptäş Stalingä ura“ tavıřtarı iřetelä. Ovatsia ber nise minutqa davam itä.

Šunan hun iptäş Vorosilov sovet xokymätenä bařlıq—iptäş Stalin- den in jaqın duřtı ham soratnige iptäş Molotov xermätenä tost ky- tärde. Zal iptäş Molotovı ruxly ham july räveřte qoılanı.

Bınan hun iptäş Vorosilov SSSR Udak Bařqarma Komitetynın predse- datele iptäş M. I. Kalinin xermäte- nä tost kytärä. Janınan ovatsia ja- nıraj.

Iptäş Vorosilov polärniktär kollek-

tive xermätenä, ularдын yřtergän il xermätenä sotsialistik vatandın hoq- lanqıs ıldarın तरीälägän kommu- nistlar partiadı ham iptäş Stalin xer- mätenä bakal kytärä.

Qabul itevdä qatnařvıylar esen SSSR Sovnarkomı ergähendäge is- kusstvo eştäre betä Sojuz komiteti taraınnan ořostorolqan konsert bire- lä. Konsertta Mäskävden in jaqřı artist kēstäre ham qıdı armiestar- dın balalajka orkestrı qatnařa.

Partia ham xokymat jetäkselere ekspeditsiadan qatnařvıylar menen konsert tamamlanqanqasa bergä bu- lalar. Šunan hun iptäş Vorosilov zal- da qatnařvıylar menen partia ham xokymat jetäkselere ismenen july ham bın kyneldän xuřlařa.

Tenjaq polys ekspeditsiada qatnařv- sılardı nagradlav turahında

SSR Sojuzı Udak Bařqarma Komiteti qararı

SSR Sojuzı Udak Bařqarma Ko- miteti qarar itä:

Tenjaq polyska varıp jetep ham unda polys ergähendä jedep jerev- se vod ebtendä polär stansia te- devse Tenjaq ekspeditsiada qatna- řvıylarдын xokymat zadaniehen ol- gele räveřte ytävdäre ham geroj- lıqtar esen nagradlarqa:

LENIN ORDENİ TAPŞIRIP SOVETLAR SOJUZYNYN GEROLİ ZVANIENE MENEN:

1. O. Ju. Šmidt — ekspeditsia na- cal'nige.
2. I. T. Spirinde — major, ekspe- ditsiadan flag-řturmanı.
3. M. I. Ševelev — ekspeditsia nacal'nigenen urynbařar.
4. I. D. Papaninde — „Tenjaq po- lıys“ stansiadynın nacal'nige.
5. A. D. Aleksejev — „N—172“ samoljotynın komandire.
6. I. P. Mazuruk — „N—169“ sa- moljotynın komandire.
7. P. G. Golovinde — „N—166“ sa- moljotynın komandire.
8. M. S. Babuřkine — „N—170“ samoljotynın pilotı.

Ikense tapqır Lenin ordeni me- nen:

1. M. V. Vodop'janov — Sovet- tar Sojuzynın Gerojı, oträdın ham „N—170“ samoljotynın ko- mandire.
2. V. S. Molokov — Sovettar So-

juzynın Gerojı, „N—171“ sa- moljotynın komandire.

LENIN ORDENİ MENEN:

1. M. I. Kozlov — „N—169“ sa- moljotynın ikense pilotı; 2. G. K. Orlov — „N—171“ samoljotynın ikense pilotı; 3. Ja. D. Mořkovski- de — kapitan, „N—172“ samoljot- nın ikense pilotı; 4. A. A. Dog- marov — ekspeditsiadan partor- gı; 5. — E. T. Krenkelde „Tenjaq polys“ stansiadynın radıřı; 6. P. P. řıršov — „Tenjaq polys“ stansia- dın fänni sotrudnige; 7. J. K. Fjodorov — „Tenjaq polys“ stan- siadın fänni sotrudnige; 8. A. A. Riřlände — „N—171“ samoljot- nın řturmanı; 9. N. M. Zukov — „N—172“ samoljotynın řturmanı; 10. F. I. Bassejnd — „N—170“ sa- moljotynın berense bort-mexanige; 11. K. N. Sugrovov — „N—172“ samoljotynın berense bort-mexani- ge; 12. V. I. İvařın — „N—171“ samoljotynın berense bort-mexani- ge; 13. M. L. Kekuřev — „N—166“ samoljotynın berense bort-me- xanige; 14. D. P. řekurov — berense rang vojentexnik, „N—169“ samoljotynın bort-mexanige; 15. N. N. Ostromilov — „N—171“ „N—166“, „N—169“ samoljotynın radio-texnige ham bort-radıřı; 16. S. A. İvanov — „N—170“ sa- moljotynın bort-radıřı.

I. T. Spirin.

M. S. Babuřkin.

Qıdı JONDÖB ORDENİ MENEN:

1. L. G. Kruzene — „N—128“ razvedka samoljotynın komandi- re; 2. V. L. Dzerdzievskide — eks- peditsiadan sinoptige; 3. K. I. Mo- rozov — „N—170“ samoljotynın ikense bort-mexanige, N 24 zavod- tın ekspeditsiada vākile; 4. O. P. Peteninde — berense rang vojen- texnik, „N—170 samoljotynın iken- se bort-mexanige; 5. V. N. Gutov- skide — ekspeditsiadan inzenerı; 6. I. D. řmanginde — „N—172“ samo- ljotynın ikense bort-mexanige; 7. S. K. Frutetskide — „N—171“ samol- jotynın ikense bort-mexanige; 8. V. D. Terent'jev — „N—166“ sa- moljotynın ikense bort-mexanige; 9. D. A. Timofejev — „N—169“ samoljotynın bort-mexanige; 10. V. G. Ginkinde — berense rang vojentexnik, „N—172“ samoljot- nın ikense bort-mexanige; 11. V. I. Akkuratov — „N—169“ samoljo- tynın řturmanı; 12. A. S. Volkov- tı — lejtenant, „N—166“ samoljo- tynın řturmanı; 13. M. A. Troja- novskide — ekspeditsiadan kino- operatorı.

(Davamı 2-se bitte).

„Pravda”nın baş məqalələri

Bynan un kən elek timer juls
eşşelər doşmandardıñ qasd itevdä-
renä javap itep Sovettar Sojuzynyñ
ovoronahıñ nıqıtyv jañ zalomıñ
sıqarıvıñ horap təkymatka mörä-
zäqat itelär.

Lenin timer jülnüñ timer, juls
eşseläre yddärenen rezolytsiahında
bılañ tıp jaddılar: „Xalıq doşman-
darına—şpiondarqa, diversanttarqa,
qorotqostarqa, sovetñ saskä atqan
jeren faşizmdıñ hañbıq itege menen
bırsıtarqa telävselärdän bötähenä
qarata beñdän vatanbıñ bötä
xedmätsändärenen näfräte bök
häm möqätäs.

Xalıq doşmandarının vısrıq javızlıqlarına javap itep, Lenin-Stalin partiaһы ergahenə, xalıqtardın vətək julbaşsıһı iptəs Stalin ergahenə taqь la tьqьdьraq tuplanьrvıd. Bed revolytsion javızlıqlarvıdın un tapıqь artırvıd, yd eşevəddən sıfatın jaqsırvıd həm yd ılevəddə aıynmaııq krepost* jaharvıd.

"Doşmandardın həm vatanıya x-
janat itevselərdən SSSR-din qevətən
həm ovorona buldıqlılıoyn qaqsar-
tırqa matasvıdarına javap itep, so-
vet xokymätenau janı zajom — SSSR
ovoronahın nıqıbtıv zajomı sı-
oıarıvdı horap mörəzəmət itəd"

Timer julsylarдың horavny ileved-
den millionlaqan xedmətsəndəre
kytərep aldylar. Vatanbıdnyñ tərle
jaqtarınan xəkymət adresına men-
ləgən rezolytsialar, telegrammalar,
əsselərden həm kolxozsylarдың, qy-
dyl armlestərden həm komandirdər-
den, morəktərden həm ljotciktərden,
xedmətkərdərden həm intelligentsia-
nyñ xattarь java başlanıylar. Həm
vətə vyl xattarda, telegrammalarda,
rezolytsialarda—SSSR ovoronahy
zajomyn məmkin tiklem tiderək sy-
qaravdy talap itev.

Qala nām kolhoz avıy xedmət
səndərənə tələgen qarşılap SSSR
Xalq Komissarı Sovet SSSR Fi
nans Xalq Komissarıatına „SSR
Sojuz ovoronah zayomn“ şöbə
turahında zakon proyektın in qəb
qə vaxıt esendə həkumət rəisləyına
inderevde tapşırıldı.

Xalqın talavı vujınsa zajom
tid konda sojarılasaq. Bı turala-
qı xavır xedmətsəndər tarafnan
elkən qənəqətlənev menən qarşıla-
na. Bəddəq bık kın iləbəddəq ber-
sigenən əlp ikensəhənə tiklem so-
vet keşelərə patriotizmənyñ janı
qavətlə tulqıny kytərelə.

Zajomqa jadybyň bedden ilbeddä. Har waqyt Sowetlar Sojuzynyň jeme-
relmählek kesenän demonstratsiäh-
na, Lenin-Stalin partiähna, sovet
häkymätenä, watänqa xalyqtyn mö-
häwbätönen häm birelgenlegenä de-
monstratsiähna äwerelä. Sovet dö-
lätä tarafynan zajom syqaryvdyň
wotä jylдарында şulaj buldy. Watä-
nyddyň 50 million samahy xedmet-
söndäre. Ikense nişjillyq zajomä-
öbligarsialarñ tolovşy bulñ torala.

"SSSR ovoronohiy nqjetyv" zajo-
myla jadylyv kendarendə sovet pat-
riottarynyq byl armiahynyq vajtaq
ybasəgendə şik juq. Byl, bedden
xalqabyddyq partiya həm xəkymət
menən verdəmləgenəq qevətlə jany
demonstratsiahy bulr. Bedden lenin-
sel partiabyd fajdalanqan kevek, xa-
lyqlyq oşondaj məxəbbətə həm ısa-
nıby menən fajdalanqan başqa par-
tiya donjala juq. Donjala, bedden
sovet xəkymətə kevek eşsələrdən
həm krəbtıandərden oşondaj jarda-
my menən fajdalanqan başqa xəkı-
mət juq.

Xəqəmət səqarqan zəjəmdar, bəd-
dən ildən xədmətsəndərə arahəndə
qədətən tış populərlək mənən faj-
dalanalar. „İkənə bişibləq zəjəmət“
nən (dyrtənə yə səqaribləş) bər əj-
dan ad qına kyberək vaqət esənd.

dyrt milliard higer jød ver million
ike jød jegerme alt men hum sum-
malbq urbnlastrybnyb itka tæse-
rov dæ letæ.

Bəl—bedden ildə xedmətsən mas-salarđn tormoşo jaqşırvđn ybe-venen kyrhətkese. Kapitalistik ildə-đəge eşselərđn eş xaq xəjerse ta-şşındaj qyna bulqanda, beddə eş-selərđn həm xedmətkərdərdən xed-mət xaq təjşərvhđ juqarılana-bara. 1928 yılda Sovetar Sojuzn-daq eşselərđn həm xedmətkər-đərdən xedmət xaq fondə higeđ milliard hum; 1936 yılda—jetmeşer-milliard humdan ərtyq buldı! Xed-mət xaq fondəny ybeve oşondaj—higeđ yılda—un tapqır tip əlterlek

Şunıñ menen ber rätten partiya ham xökymät - proizvodstvo ham promyšlennost' tovarlarınıñ vaqlar hatıv xaqın tajsanıvıñd tyvənäjtev politikahın alıp baralar. Kryptan tygel genä äle xökymät baştaq kın qullanıv nәмälärenen xaqın taqı tyvənäjtte. Bı, xaqardı tyvənäjtev politikahı eşse ham kolхозsı sem' jandıñ material' xälen nıqıta ham ulardıñ nakoplenelären kösäjtä.

Haqlıq kassalarına vkladlardır
yüve turahındaq məqlymətə
bıl jəhəttən kyhətkele. Aqymda
qı jıl vashına SSSR-da xalıqtır
haqlıq kassalarındaq vkladların
qaldıq 3 milliard 500 million hum
dan artıq vıldı. Aqymdaq jıldır
təvge bış alynda 384 million hum
lıq janı vkladtar ıderelgən. Han
dar oşondajdar. Ular Sovettar Soju
zı xedmətəndərenəq tormoşo jaq
sırvıdnı taljanıvıhdı yüve turahın
da həjləjdər.

Bednən zəhmətdar ilde industria
laşdırılacaq, torlaq həm kommuna
tədwişəstən yığılacaq, kul'turanı

yfeyenə SSSR-дың оворона buldyq-
lybyqyn nyqytyvqa jardyam iteler.
Byl, xedmətsəndər massahyňa jaqsy
bildəle hēm suqja kyra ular yddəre-
nə jany zajomdy taratyvda aktiv
qatnaşyraqa əder torovdaryn qajnar
rəvəstə kyryhətelər.

Bed' hudyş telamajbed, lakin
Savettar Sojuznyň oworona buldyq
iblyqan nyqytlyw faşistik agressor
dardy awdytqlavdyň in'jaşy sarah
nulyr tora. Bed' ydewedden xedme
humdarybaddy olkan şatlyq menä
däwletkə birerbed hem, xäder so
sializm ilenen sik buldarynda jeme
relmäblek stena nulyr torovsy waty
Qydy Armiandy, Sovettar Sojuzny
tynslyq politikahynyň taqy la qe
wätleräk terage bulasaqyna şşana
bşş".

Leningradın Sergo Ordzonikidze isməndə zavodının əsərləre yaddaşının rezolytsiyasında şulaj tipliylər. Ular menən bergə millionlaqan xedmətsəndər yddərene ike-əs adnalyq xedmət xaqtarı dəvlətkə burbsə şatlıq menən kiltererdər.

Sovet xalqı yđenen partiaıa h n
yđenen x kym te erg hen , ipt 
Stalin erg hen  n q tuplanqan. Q 
v t  Q d l Armia xalıqt n sikhe
m x vv te men n urat p alınoqan
Sovet d vl te do mandar n q q v 
x t javızlıq  bt v r n  qar   x 
lıq ild n ovorona buld qıb lıq 
taq  la kyber k n q t v men 
javap qajtar . Jan  z jomq  jad 
lıv vatan v d n  j merelm ble
k s n q h m x dm ts nd r n  un
haqlarq  fidak r r v     der torov
dar n q qev t  demonstratsia 
bulr q  teje  h m bulr .

Zajomqa jađıylıvıy ıtkarev—in jı
varıy politik kampania. His ıer xä

də lə unə yd aqəşəna tərşərərqa
jaramaj. Partia oşoşmalər unə tulə
qorallənər qarşılarqa bürəslilər. Eş-
tən organizatsion jaqəşənə massanə
politik aktivlegenən artta qaləvənə
jul qulərqa jaramaj. Bəl qafu itel-
mələk jaqəşəş vülər ine.

Hər bir grazdanın zəjomduq sə-
qarılıb həm onun məqsətlər tu-
rahında belərgə tejeş. Hər bir gra-
danınq onun zəjomq jadılıbd.
qatnaşub ni əsən məhim ikənleg
anlatılıbq tejeşle. Bəndə jadılıb
duq tulib mənen ixtiar ikənleg
hər kəmgə anlatılıbq tejeşle. Bol'
şevistik agitastia həm propaganda
nən bəte sredstvoların xodq jəbə
rev mənen bəqə iresəp bulasaq
Xəder yk inde his kisekməxtən
hər bir partiə həm profsojuz ojoş
məhə zəjom bujənsə politik-anlatı-
eşən başlarqə burəsib.

Böl jənetkən matbuqatın role nıl
dur. Gazeta bittərəndə lə həm lis
tovkalar, plakattar sığarın jılı me
nən də beddēn matbuqatı bıd za
jomdē kiñ populər ləstərəgə vurılsı
Partia, komsomol, sovet həm pro
fessional ojoşmalar menən bergə
beddēn vətə matbuqatı bıd xəde
massanın politik aktivlegenēn va
şında tora həm ojoştora belevgə
imtxan tota. Bıl imtxan otlicnoq
totolorga teješ!

Xedmətsəndərdən təqdime vujn
sa janə zəjom „SSR Sojuzь ovoro-
pahьn nьqьtьv zəjomь“ tip isemlən-
de. Sovettar Sojuzьnьq xedmətsənə
əsen sotsialistik vatan sovet jere-
qimmət, unьq ber genə qarəşn da-
vəd ber vaqıttı la ber kəmgə la-
nirməvəd. Sotsialistik vatandьq ovo-
ranahьn nьqьta torqan zəjomda qat-
nəşv—hər ber xedmətsəndən na-
mьb esel!

Tenjaq polysten Məskəvgə osor aldınan ekspeditsia samoljotınan ekipaz polystə, qışlarqə qalıvsılar menən havvullaşalar.

*HYRƏTTƏ: ərətə Şmidt həm Papanin. Hulda Kren'kl'. ərətə
Flagman karəle „SSSR—N—170“ əkense pilotə M. S. Babuşkin.
(Sojuzfoto).*

Tenjaq polys ekspeditsiahnda qatnaşvıylarǵı nagradlav turahnda

(Davamb. Başb 1-se vitta)

ХЕӨМӨТ ҚБӨЫЛ БАЖРАҚ
ОРДЕНЬ МЕНӘН:

1. **L. M. Rubinstein** — „N-128“ razvedka samoljotbnyñ şturman-radiş; 2. **I. G. Kistanov** — texnik, „aviaprişor“ zavodbnyñ vəkile; 3. **Ja. Brezinde** — „N-128“ razvedka samoljotbnyñ mexanige; 4. **B. G. Radominov** — eşensə rang vojeninzener; 5. **L. K. Brontmand** — „Pravda“ gazetahnyñ maxsus xəbərsəhe; 6. **E. S. Vilenkide** — „Izvestia“ gazetahnyñ maxsus xəbərsəhe.

Aqsalata premie birergä:

a) hər qajınbına 25 men hum-
dan—Vodop'janov, Molokov, Şmidt,
Spirin, Şvelev, Papanin, Aleksejev,
Mazuruk, Golovin həm Baauşkin
iptəstərgə.

в) hər qajınbına 15 mən . human — Kozlov, Orlov, Moşkovski, Dogmarov, Krenkel', Şiršov, Fjodorov, Ritslənd, Zukov, Bassejn, Sugrobov, İvaşina, Kekuşev, Şekurov

SSSR Ydək Başqarma Komiteti
SSSR Ydək Başqarma Komiteti
Məskəv, Kremli

*Baskı futbolistləri
2:1 iməyə məhəl
jəndələr*

İspan futbolistlərinin Məskəvdə „Dinamo“ komandahı ilə o soraşvda bık kyp tamaşasılarda ыықтырды. Stadionqa 90 mеnләр keşе jыjыldы.

Ujın nıqışmañ kəsərkəneşle töt
aldı. Matçıñ adaqına tiklem ike
jaqtaq tuptardıñ nisəttəşlege yd-
gərməj bardı. İkense tajm vaqtın-
da la hər ike komandanıñ, tuptı
qarş jaqtıñ qarqahına kiñterergə
yntılyvdar ıñışıldıqqa osoranı.

In adaqta Basklar ilenen komandaly 2:1 itäbe menän jeneratsiä. Basklar by julä la gyzal sport masterlyqna ejä ikänlektären kyrtätelär. (TASS).

Stromilov h m Ivanov ipt st rga.

v) hər qajınbığa 10 mən, həm
dan — Kruze, Dzerdzievski, Moro-
zov, Petenin, Gutovski, Şmandin,
Frutetski, Terent'jev, Timofejev,
Ginkin, Akkuratov, Volkov həm
Trojanovski iptəstərgə.

— Rubinştejn, Kistanov, Brezin, Radominov, Brontman həm Vilenski iptastərgə.

predsedatele — M. KALININ.
sekretar — I. AKULOV.
27. july 1937. jst

... In aldynqy keşelerde, politik jaqtan tikşerelgen, bol'sevikatr partiahyna birelgen, praktik eşta hynaloqan, ydenen marksistik—leninsel belem alvny öbütöndä nyqyşly rəvəştə eşləvse keşelerde hajlarqa" (VLKSM UK-nen, III Plenumy qararbnan)

ZARARLY AŞBOJVVDYN, QBD- QIANYS HÖDÖMTƏHE

Komitet sekretary İşbuldinden jyllyşt nisek täderek ytkärep jevärehä kilde. Ojoşmala vıqqa ber törle äderlek tajuq ine äle. VLKSM UK-nen III Plenumy qarardaryn, ip-täş Kosarev dokladyn mödäkärä itev tygel, kypselek komsomolestar ular-dy ber tapqyr bulha la uqyr syqma-qajnylar. VLKSM UK-nen hajlav-dar turahyndaqy instruksiahyn uqyv da bulmany.

Hajlavda äderlektä jardam itev, jyllyşt ytkärev ösen rajkomoldan da ber kem dä kilmäne. Tik vögen genä sekretar kemder kilä tip jöröj ine. Ul da kilep jetmäne. Şulaj da jyllyşt başlandy.

Sekretardyn „eşlämənək inde je-gettär, eşlämənək. Heđ tapşyrgan ber eşte lä ytmäjhged“ kevek döjem hyddär jyllyştan torqan ot-cot doklad ber kemde lä qydyk-hyndyrmän. Otcot doklad 15—20 minuttan da artyqqa hudyman. Ə jyllyşt vətähe 2säqätkä jaqyn qyna bardy. Bildäle, byl vaqyt esendä ıssn, eşmäkär tənqit, yd-ydende tənqitlävde jöjöp jevärev mömkın tygel ine. Ə kirehensä aşyqyn, tən-qitte qyşyvdyn ydenä kyra ber formah bulv kesäne inä. Şunlyk-tan jyllyşt komitet aqzalarynny

eşen, ber komsomolestyn da ıssn jöden asa almany.

Jyllyşt dır xatalar da jenärä. VLKSM UK-nen instruksiahyn vo-dop, işäpläv komissiahyn komitet sostavyna kandidaturalar kyrtäkən-se hajlaqandar. Şul arqala ber yk keşeler komitet sostavyna kandida-iter ytkäreläler häm işäpläv komis-siahyna la hajlanalar. İşäpläv ko-missiahyna instruksiahyn belmägän, javaplyđ keşeler hajlanyp, ular jäs-ren eştär menän bergä haqlanırqa tejeş bulqan hajlav materialdaryn tuddyryp öbtälgä taşlap syqyr kit-känder...

Hyđ Saqmaqoş rajonyñ Rəzər tulv bulmaqan urta mäkätävde yt-kärelgän otcot-hajlav jyllyşt turahyndä bardy. Byl jyllyşt rajkomol juqqa syqaryp döröş eşläne.

Läkin vında rajkomoldyn tävge ojoşmalarqa praktik jardam kyrtäk-mäven äjtergä kəräk. Unyñ kyp vəkildäre ojoşmalarqa jyllyşt başlanah kändä genä varalar. Əgər dä vında äderlek eşenä jardam itev ösen rajkomoldan keşe bulha, byl xatalar, välkem jevärelmät ine.

Urnyñ aşyqyndyn — qydyqanys hädömtähe oşo vıldy.

N. B.

XATALAR EŞ ÖBTÖNDƏ TÖDÖTELELÖR

„Salavat“ ismendäge kolhoz (Qy-laj rajony) komsomol ojoşmahy ot-cot-hajlav jyllyştä eşlekle rəvəştä äderläne. Komsoorg iptäş Kamalıv VLKSM UK Plenumy qarardaryn mö-däkärä itev bulynsa bulqan jyllyştä aşyqan jeteşhedlektärde, xatalardy eş öbtöndä tädätä başlan. Ul jylly-lyş Kamalıvtyñ iptäş Kosarev dokla-dyn, Plenum qarardaryn uqymaqan-lyqyn kyrtäkäjne. Sönki ul yde kom-somol gazetahy almay. Jyllyştä de-mokratiahyn vöddö, prezidiumqa kyrtäk-evselärde isemlek bulynsa „vətähen bergä“ tavysqa qujdy. Jyllyştä qatnaşyp höjlävsələr jätär arahında äderlek alıp varılmavyn kyrtätelär. Politik uqyv 2 aj inde ytmä. 3 aj-dan birle komsomol jyllyşt bulma-

ny. Komsomol xuzalyqy tärtpkä kil-terelmägän. Komsomolestar Kamalıv-tyñ qudyqala almaylyq kyrtäteven, jätärdän sitte torqanlyqyn, jätär-de nämä tulqanlandyra—şunv bel-mägänlegen tənqitlänelär häm kon-kret tädqinidär birep qaldyraqjnylar. Komsoorog xäder ulardy eşkä aşyra başlan. 21 İjynda iptäş Kosarev dok-ladyn mödäkärä ittek. Şunda Kama-lyv „komsomol xuzalyqy“ tärtpkä kilterelgänlegen, ulardy hajlav ösen handyq eşlätelgänlegen, 2 komsomo-lestyn „Leninse“ gazetahyna jadyl-qanlyqyn xävär itte. Şulaj uq aqza-lyq vızostary İjyn ajv ösen dä jyl-nalıp vötte.

Zäki Rəximjanv.

ALDYNQY BRIGADANYN ALDYNQY STENA GAZETAHY

Traktoristka qatyn-qyđ jätärdän vötä Sojuz jarygha qatnaşqan Qan-dra MTS-nyñ 8-brigada stena gaze-tahy aldynqylar safyna kytärevdä ad rol ujnmany. „Staxanovsy“ isme aştında 3—5 kengä ber tapqyr sy-qyr kilevse byl gazeta brigada aq-zalaryn jaryş dogovorv jeklätmälä-ren ytäv ösen kəräşkä ojoştora al-dy. Ul aldynqylar tärivähen tädlek menän başqalarqa kyserevdä, eş ramlylyqyn kytärevgä qomasavlyq kilterä torqan jeteşhedlektärde rə-ximhed faş itevdä kyp eştär baş-qardy.

„Staxanovsy“ gazetahynny redak-tory bulyp komsomolka, ölkä kylä-mendä tanyqan traktoristka iptäş Fazliaxmitova eşläj. Ul gazeta ar-qyly yd tärivähen başqalar menän urtaqlaşa. Gazetahyn „täriväler me-nän urtaqlaşalyq“ tigän ajrym by-lege var.

Brigada aqzalary yd gazetalaryn jaratalar. Gazeta yd uqyvsylaryn ra-jon ölkä häm Sojuz kylämendäge janylyqtar menän dä tanyştıryp varä. Berense brigadalaqy „Alqa“ stena

gazetahy la nasardardan tygel. Xat-ta ul xudozestvo syqarylyş jaqynan „Staxanovsy“ gazetahynan da aldy-nıraq.

MTS ergähendäge VLKSM ko-mitety brigada gazetary menän je-täkselek itä, redaktordardyn kəqəş-mähen ytkärä, ulardy eşenä jar-damlaşa.

Qijimajev.

OJOŞMA YBƏ

Qandra rajony Təpkilde avyl so-veť „Urta kyl“ tävge komsomol ojoşmahy sojuzdan tış jätär ara-hında sistemly eş alıp varä. Ul jäs-tär massahy menän tıqyđ vöjläneş-tä eşläj. Şuqa kyra lä ojoşma kən-dän-kən ybä. Tik hunqy kändärdä genä sojuzdan tış 4 jäs komsomol safyna alındy.

Komsomol ojoştoryvnyñ İptäş Məxəmmədəjeva yd eşendä bik tı-ryşlyq kyrtäte. Ul propaganda eşen dä yde alıp varä. Jaryşvny qatyn-qyđ traktor brigadahında la masso-vy eştär ytkärä.

Q.

12 İjynda ydäk bulalar parknda (Əfə) mäkätap uqyvsylarynyñ rajan ximik jaryştary buldy.

HYRƏTTƏ: Jaryšta qatnaşvny berense urta mäkätap, 8-klass uqyvsylary jaryşqa kiter aldynan jətäkselärenen kəqəşen tıñlaydar. (Edvartov fotohy).

Hajlavdar menän operativ jetäkselek itergä

Komsomol organdarynda otcot-haj-lav jyllyştary başlanvqa 15 kən vaqyt ytte.

Hajlavdarqa äderlek häm uny prak-tik ytkärevdän berense 15 kənöndä, komsomol organdaryn javyq (jäsren) tavys birev tärtpendä hajlavdar yt-kärevdän tör politik ähmäjäten, so-juzdyñ jany vıryştarqa tava vorolo-vyn anlap jeterä almayqan, uqa je-ñel aqyl menän genä, sirattaqy häm nisek bulha şulaj ytep kiterdä j eş itep qaravsy jätäksələr bulvny kyrtägen fakttar menän rablandı. Ular, hajlavdardyn teknik jaqyna qyna iqtıbar birep, hajlavdar hädömtähendä komsomol ojoşmala-rynda politik-tärbä eşen tamırdan jaqşyrtvdy, ojoşmalardy huqyşsan xälgä kiterendä artıq planqa etä-dälar. Başynda şunda jätäksələr tor-qan ojoşmalardy otcot-hajlav jylly-lyştarynda bol'sevistik tənqit häm yd-ydende tənqit juq, ojoşma-nyñ politik ujavlyqyn kytärev mäs'-älären prinsepial juqarylyqqa kytär-mäjdär.

Qajhy ber urındardä otcot-hajlav

jyllyştaryn nisek täderek ytkärep jeväregä, mömkın tiklem anhatyraq, mäsäqəthederäk buşanyrqa tıryşalar. Byl xäl qädättä rajkomoldardan baş-lana. Qarılđel rajonynda 30 İjyngä tiklem 15 kən esendä 25 ojoşmala otcot-hajlav jyllyşt ytkärevde plan-laştıraqandar. Ə 31 kändän torqan İjyl ajyna 10 qyna ojoşma qaldyry-lan. Kyğärsen rajonynda la oşo uq xäl. Bora j, Dävläkän rajkomolda-ry la bik aşyqylyq menän eş itälär. Byl häm başqa kyrtägen rajkomol-dar hajlavdar menän jätäkselik itev-dän ştav bulahy, eş öbtöndä kilep syqqan unarlaqan mäs'äläldä xäl itähe urında, yddärenen tör eştären plan tädöv, väkildär bildäläv, İnfor-matsialar jahavdan qyna kyrtäler. Haj-lav ytkärelähe ojoşmala aldan uq bu-lahy, unda politik tärbiä-propaganda eşen jaqşyrtvqa, vötä komsomoles-tärdä la plenum qarardary, hajlav tärtpä menän tanyştıryvda jardam-laşahy urında,—vötä äderlek eş ösen javaply rajkomol väkildären komsomolestar hajlav jyllyşt baş-lanqas qyna kyrtäler. Kyp vaqyt äder-

lekhed keşelerde jevärelär. Byl xäl jyllyştqa äderlekhed kilevgä genä tygel, VLKSM UK-nen hajlav tärtpä turahyndaqy instruksiahyn tupaş rəvəştä vöddovqa la alıp varä. Vına, mätälän, Toporin rajony, Talvazı tulv bulmaqan urta mäkätäv komsomol ojoşmahynny jyllyştında rajko-mol väkile—Makulova: „Komitet sostavyna hajlav ösen tavys vıgändä, här ber komsomoles ber genä keşegä tavys birergä tejeş tip anla-ta. Yd organdaryn hajlavda komsomolestarıñ siklänmägän xoquq men-nän fajlanvdarıñ anlatahy urında, byl turanan-tura ulardyñ xoquqtaryn sikläv, VLKSM Ydäk Komitety kyrtäk-mähen tupaş rəvəştä vöddov ty-gelme nil Tävge ojoşmalarqa vında j väkildärdä jevärevdän nil kərä-ge var?

Rəzər mäkätäv komsomol ojoş-mahında (Saqmaqoş rajony) rajko-mol väkile jyllyşt başlanvqa la kilep jetmägän. Jyllyşt instruksia-hyn vöddop, işäpläv komissiahyn ko-mitet sostavyna kandidaturalar qavul itevdän alda hajlaqandar. Şul sə-väple ber yk keşeler işäp komissia-hyna la, komitet sostavyna kandida-tura bulyp ytkänder. Ul qyna la ty-gel, işäp komissiahyna hajlanqan ja-vaplyđ keşeler jäsren dokument-tar menän bergä haqlanırqa tejeş

bulqan hajlav jyllyşt protokoldaryn häm başqa materialdardy öbtälgä taş-lap syqyr kitälär.

Juzuralles (Əfə) komsomol komi-tetyñ otcoty, komitet ıtyryşynda qaralmay.

Baqaly, Dävläkän rajondarynda so-juz demokratiahyn vöddop, komitet sostavyna häm rajon konferensiahyna jyllyştä qatnaşvnylardyn jarty-hynan ad tavys alıvnylardy hajlav iaktary var.

Hajlavdar ytkän ojoşmalarda his kisekmävtän sex fakultet vıjrolary, grupporgtar hajlavda totonorqa kəräk. Ə Beloret rajkomoly hajlav planyn vıny vötölä j iškä almay tädögen. Rajondyn İñ dır ojoşmahy bulqan stal-prokat zavodında otcot-hajlav jyllyşt tik 20—25 İjyldä genä ytergä tejeş. Şulaj İtep sex vıjrola-ryñ, grupporgtardı hajlavdy ytkä-rev ösen bik ad vaqyt qaldyrylqan. Şunyn menän bergä komitet sosta-vyna nışä keşe hajlavdy jyllyştä komsomolestar yddäre bildälärgä te-jeş bulhalar da, rajkomol ydenen planında här ber ojoşmaqa qarata kontrol' sıjlyr birep dır xata jevärgän.

Hajlav jyllyştarynyñ işäpläv ko-missiah eşenä tıqylyrqa, unda yde telägen keşelerde İnderep, yddären-

(Davamy 4-se bittä).

JƏŞ AVIOMODELİST- TƏRDEN BƏTƏ BAŞ QORTOSTAN JARİŞI

Başnarkompros, OSOaviaximdan Əlkə Sovetə həm VLKSM Əlkə Komitetə oşo jıldın 1 iylenən 10 iyulğa tiklem Əfələge OSOaviaxim aerodromında jəş aviomodelistərdən XII bəte Başqortostan jarışın uđqaralar.

Jarışqa Başqortostandın 23 rajonındaq, Əlkə balalar texnik stansiyaındaq həm Əfə məktəptərdəge aviomodelistə tynəregendə əjrənevse 70 uqıvı—pionerlar qatnaşsaq. Jarışta qatnaşuvıslar tik uđ quldarı menən jahaqan 150 gə jaqın planepariteldəren həm raketomodeldəren osorasatqar.

Jarışta asıv balalar vajramı tərən alasaq. Unda Əfə qalahınn bəte uqıvı balalar qatnaşasaq.

Jarış kəndərendə, jəş aviomodelistərdə kul'turalı xedmətlənderev esən patefon, şaşka, şaxmat, radio həm başqa ujn qoraldar əderlənən. Ular esən aviatsia turahında leksialar da uđqarılacaq.

Jarışta aldınqıyılıqtı alıvıslar bıləkləv esən Başqortostan Məqarif Xalıq Komissariatı qımmətlə kitaptardan 20 gə jaqın vaq bibliotekalar bılde həm bılək esən fotoapparat, səqət, sport inventardar alıvqa 1 mən hum aqsa bılde.

Jəş aviomodelistərdən XII bəte Başqortostan jarışında aldınqıyılıqtı alıvıslardan 6-7 keşə oşo jıldın 1 iyul ajə adaqtarında Koktevelde (Qırım ASSR) uđqarılacaq aviomodelistərdən bəte sojuz jarışına jəvəreləsəktər.

Balalarqa jəjge jal ojoştoralmaqan

Nuriman rajonı, „Qıdı jondod“ kolxozında 50 gə jaqın pioner var. Ləkin ular arahında ber tərle la politik-tərbiə eş alıp varılmaq. Pioner svordar ytkərləməj. Xəder balalar jəjge jalqa tuqtanılar. Kul'turalı jal itər esən ularqa ber tərle la məmkinlek juq. Ujn qoraldar la, majdan da əderləmənelər. Təvge oşoma sekretar Zəjnulin pionerlar eşə menən qıdıqınnımaq.

Bında bulasaq otcot-hajlav jıjı bıl məs'ələ menən ajıvısa qıdıqınnırqqa tejeş.

K. Xəvibullin.

Hajlavdar menən operativ jetəkselek itergə (Davam. Baş 3-sə bittə)

sə diktovajit itergə, komsomolestardın teləgen vıvırqa ıntılvıvı jetəkseleldə var.

Qırım Əqalı rajkomolınnın sekretar Vəlejev rajon ydəgendəge tulı bulmaqan urta məktəp komsomol oşomahında ucotta tormavına qaramaftan yden ibər komissiahna, hunınnan unıy predsedale itər hajlavqa jul quja. Bıl qına ad, ul eşkə əjrənhen tip propaganda bıldege medire Əsənevte la komissianın eşənə qatnaştıra. Avırqazı rajonı Balıqlı tulı bulmaqan urta məktəp partorgı Qıavbasıv ibər komissiahı ulıvınnı inə, unıy eşənə qatnaşa başla. Komsomolestar bıl xəldə hıder ikense komissia hajlavdar. Əlkə Komitet vırohınnın hunıy qarar bıl xatalar turahında bəte komsomol oşomalarına la ibkərtəv jahaj. Ular bı qavatlav, Uđkə Komitet instruksiahnı vodoovqa başqa ber genə oşomala la jul qujılmaqqa tejeş.

Bında jıjılvıstardın prezidiumı, predsedaleldən rolənə ajıvısa tuqtalıp ytergə kərək. Kyp kenə jıjılvıstə prezidiumdın xatalar bılde tərən, qatnaşp həjləvdəge dərək jynələs

21-22-23 iyn kəndərendə ytkərlənən velosipedistardın bəte Başqortostan jarışında 25 qatın-qıd jəstər qatnaştı.

HYRƏTTƏ: 50 kilometr aranı 2 səqət 10 minutta ytevse həm berense urındı alıvıvı iptəş Petrova, ikense urındı alıvıvı iptəş Kozevnikova. (Urazaxın fotohı).

Bətegedə kul'tura parkına, uqıv jıvı tamamlanıv vajramına

VLKSM-dın qala komitetı bəgen—30 iynəndə Əfə qalahı jəstəre qatnaşp menən vıjılvıq uqıv jıvınnı tamamlanıvına arnılqan vajram uđqara.

Bıl kəndə kul'tura parkında irtən səqət 10 dan kəndəge 5 kə, kiske səqət 8 dən tənge səqət 2 gə tiklem jəstər qatnaşp menən gulənie ojoştorola.

Bajram programmahı:

Massovıj ujn həm otraksion, tansı, atıv həm fizkul'tura jarış, muzkomedia kəsə menən konsert, kətopxana eşləj, duxovoj orkestr, bajan ujnala. Parktaq gulənie esən iptəş Kanstantinovski javaplı.

Kəndəge səqət 12 la muzkomedialı spektakl birlə, həm səqət berdən jan kino kartina vula.

Park kul'tura, teatr həm kino bilettarın VLKSM-dın uqıv jorttarı həm məktəptərdəge komitet sekretardar, VLKSM qala komitetınan alalar.

VLKSM qala komitetı.

PIONERDAR DVORESİ- QAJDA TƏDƏLƏSƏK?

Əfələ pionerlar dvoresı tədev məs'ələ bılınsa Başqosplanda 20 iynəndə kənəsmə vıldı. Kənəsmə, arxitektör Şıbaev jetəkselege ahtında eşləgən brigadanın projektın mēdəkərə itte. Kyp kenə texnik defektar bulıv səvəple projekt qabul itelməne. Şıbaev projektı bılınsa dvoresı bılde tiklem bulqan pionerlar jorto nıgedəndə halıvırqqa tejeş bulıv sılqa.

Məskəvdən kılğan maxsus ekspeditsia komissiahınnın həm kənəsmə la qatnaşuvıslardın fikere bılınsa, bıl jortton tramvaj jıldar ytkən urında bulıvı, uqa rekonstruksia həm kınəjtev ytkəregə məmkinlek bırmə. Dvores esən bıreləsək srestıvoldar jıvı jort halıvırqqa totov urınlı bulasaq.

Əfə arxitektordar dvores esən jaqıv urıv itep sotsialistik uramdan Jakutov baqsahına kıləp inə torqan tupikte kyrhatələr. Dvorestı bında halıvınnın əhəmiəte, bıl baqsanın pionerdardın kul'tura həm jal parkı bulıvıvı menən genə la jeterlek kyrənə. Şunıy esən qala sovetı, jan kino-teatr halıv esən, bıl urından ucastka bıləv turahındaq qararın qajtanan qarap sılqırqqa tejeş.

MƏSKƏVGƏ BƏTƏ SOJUZ VELO—SPORT JARİŞINA

Oşo kəndərdə Məskəvdə bəte Sojuz velo—sport jarış ytkəreləsək. Bıl jarışta qatnaşp esən Başqortostandan Valitıv (Starletamaq rajonı), Petrakova (Əfə „Dinamo“ jəmqiəte), Qaracurın (Şışmə rajonı „Alqa“ kolxozı aqzahı) iptəstər kittelər.

Ular 22 iynəndə ytkərlənən velo—sport əlkə jarışında berenselekte alqajınlər. Bıl jarışta iptəş Valitıv 100 kilometr aranı 3 səqət 55 minutta, Qaracurın şul uq aranı 4 səqətə yte. İptəş Petrakova qatınqıddar esən bulqan distansiyanı ytevdə berenselekte ala. Ul kross jarışında 25 kilometr dı 1 səqətə 46 minut 42 sekundta həm 50 kilometr dı 2 səqət 10 minut 12 sekundta yte.

ƏFƏ JANALıQTARı

Ikense vıjılvıqta Əfə qalahında bətehe 599 urınlı 5 munsə eşləngən. Bılardan başqa, predpiətelərdə şur bulmaqan 6 munsə var. Ul 6 munsə tik 212 urınlı qına.

Əsənsə vıjılvıqta adaqına kəndə 2086 keşə inep sılqırlıq 21 janı munsə halıv bılələnelə. Munsalardın hər berehenen aranı 1.5 kilometr alıvılvıqında, qalanıy ydəgendə genə tygel, ə siltərdə la hər berehenmaksimum 100 urınlıq itep halıv itəplənelə.

Əfə qalahında xəderge vaqıtta sanitarıa toroşo tejeşənsə julqa halıvılmaqan. Qalanıy vodoprovod seltərdə vaq diametrdarda bulqanılqan, qala xalıvınnı, bıgerək təsiltərdə torovıslardın horavın təmin itəalmaj. Bıl vodoprovod seltəre təlekkə tik 3300 kubametr qına hıvıvı bılə həm hər ber keşegə 12 litr qına hıv tura kılə.

Əsənsə vıjılvıqta qalala bılqasa bulqan həm janı halıvınsaq vodoprovodtar seltəren kınəjtevge, Cernikovkany vodoprovod seltəre menən təmin itevge əhəmiət birlə. Vodoprovod tədələstərenen berense nəvbətəgehe 29,6 kilometr ođonloqonda bulıv, 1939 jıl da tamamlanıvırqqa tejeş. Şulaj uq 1938—1942 jıldar arahında 75 kilometr torba halıv bılələnelə.

Uqıv otlicniktəre Artekqa kittelər

VLKSM Əlkə Komitetı uqıv jıvınnı „otlicno“qa tamamlanqan ber gruppı pionerdar Artek lagerına jal itergə jəvərdə. Ular arahında Əfə qalahınnın 7 məktəp uqıv otlicnıge Sara Bahavıtdınova, 2 məktəp uqıvınnı—Ənvər İslamıv, 44 məktəp uqıvınnı—Xəjdər Kızəbajev 5 məktəp uqıvınnı—A. Ceglintovtar var. Maqar rajonınnın aldınqı pionerı, uqıv udarnıy—Qorvanqəlieva Faja, İleş rajonı pionerı—Nıqəmətdinov Zıalar da ular menən jal itergə kittelər. Pionerlar lagerda 40 kən bulasaq.

VLKSM ƏK Artek lagerınan taqı la 3 putıovka aldı.

Tədev

„Leninse“ gazetahınnın ytkən halında, esənsə bılde sılqan hyrət ahtında „100 kilometr dı 8 səqət 57 minut 3 sikudta kılde“ tip janılvılvıq jəvərlənən.

Şunı—„100 kilometr dı 3 səqətə 55 minutta kılde“ tip uqıvırq.

Redaksia.

Redaktor urıvıvıvıvı:
Q. MURTAZIN.

„Oktəbr natska“hı tipografıahı.
Başlavlıt vəkile № 2198

ՕՂՄԻԵԴԼԵԿ ԻՄ ՓՈԼԻՏԻԿ
ԽՈՒՐԼԵՂ ԵՐՈՐՈՐԳՅ ԵՅԵՏ

1937-se jyl

8 Ijyl

№ 67 (1115)

Ajqa 12 tapqyr
sıya. Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged.

LENINSE

„Ленинсе“ — орг. Башкирского Обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Baş-
qortostan Olke
häm Öfe qala
Komiteti organı.

Redaksiya adresı: Öfe.
Volodarskiy № 2. Telfon
№ 85—04

MƏSKƏV—VOLGA KANALĖ TƏDƏLƏŞƏNƏN TAMAMLANIV TURAHĖNDA

SSR Sojuzı Xalıq Komissardarı soveti häm VKP(b)
Ydäk Komiteti qararı

Məskəv—Volga kanalı tədöləşənən naca'nige M. BERMAN iptä-
ten häm Məskəv — Volga kanalın qavul itev vujnsa xökymät kom-
missiahı predsedatele S. Z. GINZBURG iptästen dokladın tıñla-
qandan hun, SSR Sojuzı Xalıq Komissardarı Soveti häm VKP(b)
Ydäk Komiteti qarar itälär:

1. Məskəv — Volga kanalı vujnsa xökymät komissiahınn dok-
ladın xuplarqa häm kanalı tədöləşən tamamlanğan tip, ä kanalda
eksplotatsiyağa öder tip tanırqa.

2. Passazir häm jök jöretöv esen Məskəv — Volga kanalın 1937
jıldın 15 ijylenən asırqa.

3. Xökymät zadaniehen ölgölə ytägen esen Eske eşär xalıq ko-
missariatına häm Məskəv — Volga kanalı tədöləşənən betä kollek-
tivenä blagodarnost' ilğan itergä.

4. Eske eşär xalıq komissarı Jezov iptäskä Məskəv — Volga
kanalın tədövelärdä nagradlav turahında ydenen fekreñ tapşırırqa
təqdim itergä.

SSR Sojuzı Xalıq
Komissardarı Soveti
predsedatele— V. MOLOTOV

VKP(b) Ydäk
Komiteti sekretarı—
I. STALIN

„SSSR-DYN VERHOVNİY SOVETŲNA HAJLAVDAR TURAHĖNDA POLOZENIE“

Jetense saqırılış SSSR YBK-nen dyrtense
sessiahın saqırıl srogı häm unıñ kən
tärtibe turahında

SSSR Ydäk Başqarma Komiteti prezidiumınn qararı

SSSR Ydäk Başqarma Komiteti prezidiumı qarar itä:

1. SSSR YBK prezidiumınn kom-
missiahı tarafınan tapşırılğan „So-
vet Sotsialistik Respublikalar Soju-
zınn Verhovnıy Sovetına hajlav-
dar turahındaqı polozenie“ projektın
xuplarqa häm unı SSSR Ydäk Baş-
qarma Komitetiñ sessiahı qarar-
vına inderegä.

2. 1937 jıldın 7 ijylenä Məs-

kəvdä jetense saqırılış SSSR Ydäk
Başqarma Komitetiñ dyrtense
sessiahın saqırırqa.

3. Sessiahın tyvəndäge kəntärti-
ben rəblarqa:

„Sovet Sotsialistik Respublikalar
Sojuzınn Verhovnıy Sovetına haj-
lavdar turahındaqı polozenie“ pro-
jektı.

Dokladcık ip. Ja. A. Jakovlev

SSSR Ydäk Başqarma Komitetiñ predsedatele: M. KALININ
SSSR Ydäk Başqarma Komitetiñ sekretarı: I. AKULOV
Məskəv, Kreml'. 1 ijyl 1937 jıl.

SSSR Ydäk Başqarma Komiteti prezidiumı tarafınan SSSR Ydäk Başqarma Komitetiñ
IV sessiahı qaravına inderev esen xuplanğan proekt

SSSR Verhovnıy Sovetına hajlavdar turahında polozenie

I bylek

Hajlav sistemahı

1 statja. SSSR Konstitutsiahınn
134-statjahı nıgedendä SSSR Ver-
hovnıy Sovetına deputattar haj-
lavdar jäsren tavış birep qemymi
tin häm tura hajlav xoquqı nıge-
dendä hajlavslar tarafınan ytkä-
relä.

2 statja. SSSR Konstitutsiahınn
135-statjahı nıgedendä deputattar
hajlavdar qemymi bulalar: SSSR-
dın 18 jäske jetken betä grazdan-
darı, qajhı rasanan häm millätten
bulıvına, dinenä, mäqlymät senzı-
na, ultiyraqlılıqına, sotsial sıy-
şına, mөлket xälenä häm ytkendä-
ge eşmäkarlegenä qaramattan,
aqıldan jadqandardan häm sud ta-
rafınan hajlav xoquqtarınan mäh-
rym itelep xökem itelgendärdän baş
qalar, SSSR-dın Verhovnıy Sovet-
ına deputattar hajlavdarda qatna-
şırqa häm hajlanıvqa xoquqlılar.

3 statja. SSSR Konstitutsiahınn
136-statjahı nıgedendä deputattar
hajlavdar tin hajlavdar bulalar:
här ber grazdan ber tavışqa ejä;
betä grzdandar hajlavdarda tin ni-
gedlektärdä qatnaşalar.

4 statja. SSSR Konstitutsiahınn
137-statjahı nıgedendä qatın-qad-
dar hajlav häm hajlanıv xoquqı-
nan jrdär menän tin rəvestä fajda-
lanalar.

5 statja. SSSR Konstitutsiahınn
138-statjahı nıgedendä, Qıdı Ar-
mia saftarında bulqan grazdandar
hajlav häm hajlanıv xoquqtarınan
betä grazdandar menän tin rəvestä
fajdalanalar.

6 statja. SSSR Konstitutsiahınn
141-statjahı nıgedendä hajlavdar
mälendä kandidattar hajlav okrug-
tarı vujnsa qujylalar.

II bylek

Hajlavslardın isemlektäre

7 statja. Hajlavslardın isem-
lektäre qalalarda xedmətsəndär de-
putattarın qala sovetı tarafınan,
ä rayonqa bylengän qalalarda
rayon sovetı tarafınan, avıl jer-
därendä xedmətsəndär deputattar-
nıñ (stanitsa, avıl, utar, qışlaq,
avıl) sovetları tarafınan tədölälär.

8 statja. Hajlav xoquqı bulqan
häz isemlek tədöv momentına
(daimi jeki vaqıtı rəvestäme) oşo
sovet territoriahında torovsı, haj-
lav kənənä 18 jäsä tulqan betä
grazdandar hajlavslar isemlegenä
inderelälär.

9 statja. Sud prıgovordar vuj-
nsa hajlav xoquqtarınan mährym
itelgen keşelär, prıgovorda bıldä-
längän hajlav xoquqtarınan mäh-
rym itelgen srok esendä, şu-

laj uq zakon tarafınan bıldä-
längän tärtpä aqıldan jadqan
tip tanılqan keşelär hajlavslar
isemlegenä inderelmäjdär.

10 statja. Hajlavslardın isem-
lektäre hajlav ucastkahı vujnsa
alfavit tärtpendä familiahnı, is-
men, atahınnı ismen, jäsən häm
hajlavslınn jäsägen urnıñ kyrhät-
tep tədölä häm xedmətsəndär de-
putattar sovetınn predsedatele
häz sekretarı tarafınan qul qujy-
la.

11 statja. Hajlavslardın berehe
lä ber hajlav isemlegenän başqa
isemlekkä inderelmäjdär.

12 statja. Xərbi castärdä, xərbi
beremälärdä torqan hajlavslar-
dın isemlege komandovanie tara-
fınan tədölär, komandır häm vo-

jenkom tarafınan qul qujyla. Başqa
betä xərbi xedmətsəndär tor-
qan urındarına qarap tejesle xed-
mətsəndär deputattar sovetlar
tarafınan hajlavslar isemlektäre-
nä inderelälär.

13 statja. Hajlavdarqa 30 kən
qalqas xedmətsəndär deputattar
sovetı dejem xalıq kydenən ytkä-
rey esen hajlavslardın isem-
lektären elep quja jeki hajlav-
slarqa bıl isemlektär menän
sovet binahında tanışıv mömkin-
legen təmin itä.

14 statja. Hajlavslar isemlektäre-
nen töp nəsxähe tejesle xedmət-
səndär deputattar sovetında häz
xərbi cast jeki xərbi berekmälä
haqlana.

15 statja. Hajlavslar isemlegen
iqlan itken kən menän hajlav kənä
arahında hajlavslar ydenen torqan
urnıñ alışırqanda, tejesle xed-
mətsəndär deputattar sovetı, ydäk
hajlav komissiahı tarafınan qujyl-
qan forma vujnsa, uqa „tavış bi-
rev xoquqına tanılqıq“ birä häz
hajlavslar isemlegenä — „kitte“
tığan bıldä jahaj; hajlavslar — dai-
mi jeki vaqıtı — janı jäsən urnıñ
punktında şəxsi tanılqıq häz „ta-
vış birevdä qatnaşır xoquqına ta-
nılqıq“ kyrhätöv menän hajlav-
slar isemlegenä inderelä.

16 statja. Hajlav isemlegenä

janlıstar (isemlekkä inderelmäv,
isemlektärdän sıqarıl, familiahnı,
isemen, atahınnı ismen vodor, haj-
lav xoquqtarınan mährym itelgen-
därdä janlı isemlektärgä inderev)
turahındaqı qariza isemlektärdä
iqlan itken xedmətsəndär deputat-
tar sovetına birelä.

17 statja. Xedmətsəndär depu-
tattar sovetınn başqarma komi-
tetı hajlavslar isemlegenä jan-
lıstar turahındaqı hәр ber qariza-
nı es kən srok esendä qararqa tejes.

18 statja. Hajlavslar isemlegen-
dä janlıstar turahında qarizahnı
qaraqandan hun, xedmətsəndär de-
putattar sovetınn başqarma ko-
mitetı jə hajlavslar isemlegenä
zarur tədätmə inderegä, jə qar-
iza birevsäge unıñ qarizahnı kire
qaravdın motivtäre turahında jad-
ma spravka birergä burışlı; xed-
mətsəndär deputattar sovetınn
qarar menän riza bulmaqan təq-
dirdä qariza birevse xalıq sudına
zalova birä ala.

19 statja. Xalıq sudı es kən
esendä asıq sud ultiyışında, qar-
iza birevsene häz sovetınn veki-
len saqırıp, isemlekkä janlısqa
bulqan zalovahnı qararqa häz yde-
nen qararın qariza birevsäge lä,
şulaj uq sovetqa la his kisekmätän
xəvər itergä burışlı. Xalıq sudı-
nıñ qarar qətoqi qarar vula.

III bylek

Sojuz Sovetına häz Millätter Sovetına hajlavdar vujnsa hajlav okrugtarı

20 statja. SSSR Konstitutsiahı-
nn 34 statjahı nıgedendä Sojuz
Sovetı SSSR grazdandarı tarafı-
nan hajlav okrugtarı vujnsa haj-
lana.

21 statja. Sojuz Sovetına hajlav-
dar vujnsa hajlav okrugı: okrug-
qa 300 meñ xalıq prinsipe vujnsa

tədölä. Sojuz Sovetına hajlavdar
vujnsa hәр ber hajlav okrugı ber
deputat jevərə.

22 statja. SSSR Konstitutsiahı-
nn 35 statjahı nıgedendä Millät-
ter Sovetı SSSR grazdandarı ta-
rafınan hajlav okrugtarı vujnsa
(Davamı 2-se bittä)

SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar turahında Polozenie (DAVAM).

hajlana. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav okrugı: hər ber sojuz respublikahı buñsa 25 okrug, -hər ber avtonomialı respublika buñsa 11 okrug, hər ber avtonomialı elka buñsa 5 okrug həm hər ber millı okrugta 1 hajlav okrugı prinsipe buñsa tēdēla. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hər ber okrug ber deputat jēvērä.

23 statja. Sojuz Sovetına həm

Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav okrugtarı tēdēv SSSR Verxovñıj Sovetıñiñ Prezidiumı tarafınan ytkērelä.

24 statja. Sojuz Sovetına həm Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav okrugtarıñıñ isemlege SSSR Verxovñıj Sovetıñiñ Prezidiumı tarafınan hajlav kēnen bildēlav menen ber yk vaqtta iqlan itēla.

IV bylek

Hajlav ucastkaları

25 statja. Hajlav bylletendären qabul itev həm tavıstar itēplēv esen hajlav okrugtarına ingēn qalalarñıñ həm rajondardıñ territoriaları Sojuz Sovetına həm Millätter Sovetına hajlavdar buñsa dejēm bulqan hajlav ucastkalarına bylenä.

26 statja. Hajlav ucastkalarıñ tēdēv qalalarda xedmətsēndär deputattarıñıñ qala sovettarı həm rajonqa bylengēn qalalarda—xedmətsēndär deputattarıñıñ rajon sovettarına; avıl jerdērendä — xedmətsēndär deputattarıñıñ rajon sovettarı tarafınan eşlänä.

27 statja. Hajlav ucastkalarıñ tēdēv hajlavdar başlanqanqa tiklem 45 kēnden dē hunqa qalmaj eşlänä.

28 statja. 2 mēnden kēm xalqı bulqan avıl sovetıñıñ territoriañı, qaqida rēvēsēndä, ber hajlav ucastkahı tēskij itä; 500 dēn alıp 2 mēngä tiklem, lēkin unan artıq bulmaqan xalqıñıñ hər ber stanitsala, avılda, qışlaqta avıl ajrım hajlav ucastkahı ojořtorola.

29 statja. Vaq poseleniälär kyp-

selek bilagēn alıttaqı tenjaq həm kēnsıqıñ rajondarda, 100 dēn kēm bulmaqan xalqıñıñ hajlav ucastkaları ojořtorovqa jul qujıla.

30 statja. Qalalar, promıjslenost' punkttarı, sulaj uq 2 mēnden artıq xalqı bulqan avıl həm avıl sovetı territoriaları 1500—2500 keşegä ber hajlav ucastkahı itēbenen hajlav ucastkalarına bylenä.

31 statja. Xərj cāstär həm qāskəri berekmlär 50-nēn kēm tygel həm 1500 dēn artıq tygel handaqı hajlavıñıñ ajrım hajlav ucastkalar tēskil itēp, ular cāstēn həm qāskəri berekmenen torqan jerendäge hajlav okrugına inälär.

32 statja. 50 nēn kēm tygel handa hajlavıñıñıñ bulqan hajlav kēndērendä jēdēv ēbtēndä bulqan sudnalar ajrım hajlav ucastkalarıñ tēskil itä alalar, avıl hajlav ucastkalarıñ sudno terkēlgēn urıñdaqı hajlav okrugına inälär.

33 statja. 50-nēn kēm handaqı hajlavıñıñ bol'nitsalar, bala tavıv jorttarı, sanatoridär, invalidtär jorttarı janında ajrım hajlav ucastkalarıñ tēdēlälär.

V bylek

Hajlav komissiaları

34 statja. SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar buñsa Ydök hajlav komissiahı iztimaqi ojořmalarıñıñ həm xedmətsēndärden jēm-qıättärenen väkildärenen tēdēla həm SSSR Verxovñıj Sovetı Prezidiumı tarafınan hajlavdar kēnen iqlan itev menen ber yk vaqtta rañlana.

35 statja. Ydök hajlav komissiahıñ predsēdatel, predsēdatelēden urıñbañar, sekretar həm 12 aqza sostavında tēdēla.

36 statja. Ydök hajlav komissiahı:

a) betä SSSR territoriañında hajlavdarıñıñ varıñında „SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenienēn“ tajsanıñıñ başqarıñıñıñ kydatä;

b) hajlav komissialarıñıñ janıñıñ xäräkättäre ēbtēnen bulqan zalobalarıñıñ qaraj həm zalobalar buñsa qatqı qarardar sıqara;

v) hajlav jēssiktärenen ēlgelären, „tavıñıñ biev xocuqına tanıqıñıñ“ formahıñ, hajlav bylletendärenen həm ular esen konverttarıñıñ formahıñ həm tēbtären, hajlavıñıñ isemlegenēn formahıñ, tavıñıñ hanav protokoldarıñıñ formahıñ, hajlav turahındaqı tanıqıñıñ formahıñ bildēlāj;

g) SSSR Verxovñıj Sovetına hajlanqan deputattarıñıñ terkäji;

d) Sojuz Sovetı həm Millätter Sovetıñıñ mändat komissialarına hajlavdar buñsa deloproizvodstvony tapıñra.

37 statja. Hər ber sojuz respublikahında həm avtonomialı respublikala, avtonomialı elka həm milli okrugta Millätter Sovetına hajlavdar buñsa sojuz respublikahıñıñ həm avtonomialı respublikahıñıñ, avtonomialı elkēnen həm milli okrugtañıñ hajlav komissialarıñıñ tēdēlälär.

38 statja. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav komissialarıñıñ xedmətsēndärden iztimaqi ojořmalarıñıñ həm jēm-qıättäre väkildärenen tēdēlälär həm Sojuz respublikalarıñıñ həm avtonomialı respublikalarıñıñ Verxovñıj Sovettarı, avtonomialı elkalär həm milli okrugtarıñıñ xedmətsēndär deputattarıñıñ sovettarı tarafınan, hajlavqa 50 kēn qaldı tigēndēn dē hunlamaj rañlanalar.

39 statja. Sojuz respublikahı həm avtonomialı respublika, avtonomialı elka həm milli okrugtañıñ Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav komissialarıñıñ predsēdatel, predsēdatelēden urıñbañar, sekretar həm 6—10 aqza sostavında tēdēla.

40 statja. Sojuz respublikahı, avtonomialı respublika, avtonomialı elka həm milli okrugtañıñ Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav komissialarıñıñ:

a) respublika, avtonomialı elka, milli okrug territorialahında Millätter Sovetına hajlavdarıñıñ varıñında „SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“

tajsanıñıñıñ başqarıñıñıñ kydatä;

b) Millätter Sovetına hajlavdar buñsa janıñıñ xäräkät turahındaqı zalobalarıñıñ qaraj.

41 statja. SSR Sojuzı, Sovetına hajlavdar buñsa bulqan hər ber okrugta Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissialarıñıñ tēdēlälär.

42 statja. Krajqa jēki elkağä bylengēn respublikalarda Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissialarıñıñ xedmətsēndärden iztimaqi ojořmalarıñıñ həm jēm-qıättäre väkildärenen tēdēlälär həm krajdarıñıñ həm elkalärden xedmətsēndär deputattarıñıñ sovettarı tarafınan, ə elkağä jēki krajqa bylenmēngēn Respublikalar — respublikalarıñıñ Verxovñıj Sovettarıñıñ prezidiumdarı tarafınan—hajlavqa 55 kēn qalqandan dē hunlamaj rañlanalar.

43 statja. Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissialarıñıñ predsēdatel, predsēdatelēden urıñbañar, sekretar həm 8 aqza sostavında tēdēlälär.

44 statja. Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa hajlav komissialarıñıñ:

a) xedmətsēndär deputattarıñıñ sovettarıñıñ tejesle başqarma komittettarı tarafınan hajlav ucastkalarıñıñ yd vaqtında ojořtorolovıñıñ kydatä;

b) hajlavıñıñ isemlektärenen yd vaqtında tēdēlēven həm dejēm tanıñıñıñ jētkereleven kydatä;

v) SSSR Konstitutsiahıñıñ həm „SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“ne rıqajä itēp Sojuz Sovetı deputatıñıñıñ qujıñqan kandidaturalarıñıñ terkäji;

g) ucastka hajlav komissialarıñıñ Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa bildēlgēn formalaqı hajlav bylletendäre həm konverttarıñıñ menen tēmin itä;

d) tavıñıñıñ itēplāj həm okrug buñsa hajlavdar hēdēmtēhen bildēlāj.

e) Ydök hajlav komissiahıñıñ hajlavdar buñsa deloproizvodstvony tapıñra;

z) hajlanqan deputatqa hajlavıñıñ turahında tanıqıñıñ bira.

45 statja. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hər ber okrugta Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ tēdēla.

46 statja. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ xedmətsēndärden iztimaqi ojořmalarıñıñ həm jēm-qıättärenen väkildärenen tēdēla həm Sojuz respublikalarıñıñ həm avtonomialı elkalärden Verxovñıj Sovettarıñıñ həm avtonomialı elkalärden xedmətsēndär deputattarıñıñ sovettarıñıñ tarafınan hajlavdarqa 50 kēn qalqanqa tiklem rañlana.

47 statja. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ predsēdatel, predsēdatelēden urıñbañar, sekretar həm 8 aqza sostavında tēdēla.

48 statja. Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ:

a) Millätter Sovetı deputatına SSSR Konstitutsiahıñıñ həm „SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“ne rıqajä

itēp qujıñqan kandidattarıñıñ terkäji;

b) ucastka hajlav komissialarıñıñ bildēlgēn forma buñsa Millätter Sovetına hajlavdar buñsa hajlav bylletendäre menen tēmin itä;

v) tavıñıñıñ hanaj həm okrug buñsa hajlavdarıñıñ hēdēmtēhen bildēlāj;

g) hajlavdar buñsa deloproizvodstvony ydök hajlav komissiahıñıñ həm Millätter Sovetına hajlavdar buñsa tejesle respublika komissiahıñıñ jēki Millätter Sovetına hajlavdar buñsa avtonomialı elka hajlav komissiahıñıñ tapıñra;

d) hajlanqan deputatqa hajlavıñıñ turahında tanıqıñıñ bira.

49 statja. Ucastka hajlav komissialarıñıñ xedmətsēndärden iztimaqi väkildärenen tēdēlälär həm qala ojořmalarıñıñ həm jēm-qıättärenen larda xedmətsēndär deputattarıñıñ qala sovettarıñıñ tarafınan, rajondarqa bylengēn qalalarda — xedmətsēndär deputattarıñıñ rajon sovettarıñıñ tarafınan; avıl jerdērendä — xedmətsēndär deputattarıñıñ rajon sovettarıñıñ tarafınan hajlavdarqa 40 kēn qalqanqa tiklem rañlanalar.

50 statja. Ucastka hajlav komissiahıñıñ predsēdatel, predsēdatelēden urıñbañar, sekretar həm 4—8 aqza sostavında tēdēla.

51 statja. Ucastka hajlav komissiahıñıñ:

a) hajlav ucastkalarıñıñ buñsa bylletendären qabul itä;

b) Sojuz Sovetına həm Millätter Sovetına deputatıñıñıñ bulqan hər ber kandidatqa birlēngēn tavıñıñıñ itēplāj;

v) hajlavdar buñsa deloproizvodstvony Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa tejesle okrug hajlav komissiahıñıñ həm Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ tapıñra.

52 statja. Ydök hajlav komissiahıñıñ, Millätter Sovetına hajlavdar buñsa respublika hajlav komissiahıñıñ, Millätter Sovetına hajlavdar buñsa avtonomialı elkalärden həm milli okrugtarıñıñ hajlav komissialarıñıñ, Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ həm Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ, sulaj uq ucastka hajlav komissialarıñıñ uktıñıñıñ əgər dē ularda komissiahıñıñ dejēm sostavıñıñ jartıñıñıñ artıq qatnaşqanda qıñna kēsendä hanala.

53 statja. Hajlav komissiahıñıñ betä mäs'elälär javaj kypselek tavıñıñıñ menen xəl itēlälär, tavıñıñıñ tıged bulqanda — predsēdatelēden tavıñıñıñ ēbtēnläk bira.

54 statja. SSSR Verxovñıj Sovetına hajlavdar ytkērev menen bēlgēngēn rasxodtar dēvlät itēbenen totola.

55 statja. Ydök hajlav komissiahıñıñ, Millätter Sovetına hajlavdar buñsa respublika hajlav komissialarıñıñ, Millätter Sovetına hajlavdar buñsa avtonomialı elka, milli okrugtarıñıñ hajlav komissialarıñıñ, Sojuz Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ, Millätter Sovetına hajlavdar buñsa okrug hajlav komissiahıñıñ həm ucastka hajlav komissiahıñıñ tarafınan bildēlgēngēn ēlgē buñsa yddärenen pecatıñıñıñ bula.

SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahında Polozenie

(DAVAM).

VI bylek

SSSR Verxovnyj Sovetı deputattarına kandidattar qujıv tǵrtıbe

56 statja. SSSR Verxovnyj Sovetına kandidattar qujıv xoquqı xedmet-sänderden iztimaqı ojoşmalarına hem jamqıattären — SSSR Konstitutsiañıñ 141 statjahı nige-dendä: kommunisttar partiañı ojoşmalarına, professional sojuz-darqa, kooperativtargä, jastar ojoş-malarına, kul'tura jamqıattärenä hem zakon tarafınan bildelengen tǵrtıptä registratsialanğan başqa ojoşmalarqa tǵmin itelä.

57 statja. Kandidattar qujıv xo-quqı xedmet-sänderden iztimaqı ojoşmalarıñ hem jamqıattärenen ydäk organdar tarafınan da, ular-dın respublika, kraj, ölkä, rajon organdar tarafınan da, şulaj uq predpriatielärdä esse hem xedmet-sänderden, qaskerj castärdä — qı-bıl armiestärdin dejem jıjıjıstär, kolxozlarda krätiändärdin, sovxozlarda — sovxoz eşseläre hem xedmetkärärenen dejem jı-jıjıstär tarafınan da vojomqa aşırıla.

58 statja. Deputatlıqqa kandi-dattar Sojuz Sovetına hem Millät-tär Sovetına hajlavdar bujınsa ok-rug hajlav komissiaların şulaj uq yddäre deputatlıqqa kandidat itep qujıloğan okrugtaqı ucastka hajlav komissiañıñ aqzalar bulıv tora almajdar.

59 statja. Hajlavdarqa 30 kən qalqandan da hunlamajınsa SSSR Verxovnyj Sovetı deputatlıqına kandidattar qujıvı, xedmet-sänder-den bötä iztimaqı ojoşmalar jeki jamqıattäre deputatlıqqa kandidat-tärdä teješle rävästä jö Sojuz Sovetına hajlavdar bujınsa okrug hajlav komissiañında, jö Millät-tär Sovetına hajlavdar bujınsa okrug hajlav komissiañında registratsia-lavqa burıslar.

60 statja. Sojuz Sovetına hem Millät-tär Sovetına hajlavdar bujınsa okrug hajlav komissialar SSSR Verxovnyj Sovetı deputatlıqına xedmet-sänderden iztimaqı ojoşma-lar hem jamqıattäre tarafınan SSSR Konstitutsiañıñ talaptarın hem „SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“ ne rıqajä itep, qujıloğan kandidat-tärdä registratsialavqa burıslar.

61 statja. Xedmet-sänderden SSSR Verxovnyj Sovetı deputatlıqına kandidattar qujıvı iztimaqı ojoş-malar jeki jamqıattäre okrug haj-lav komissialarına tyvëndäge do-kumenttärdä tapşırırqa teještar:

a) deputatlıqqa kandidat qujı-qan jıjıjıstär jeki uların prezidium aqzalar tarafınan qujı qu-jıloğan, uların jästäre, torqan urındar, kandidat qujıqan ojoş-manıñ isme, deputatlıqqa kandidat qujıqan jıjıjıstär jeki alyırstın urın, vaqt hem unda qatnaşır-lardıñ hanı kyrhatelgen protokol, şunıñ menän bergä protokolda de-

putatlıqqa kandidattın familiañı, isme, atahıñ isme, unıñ jöse, torqan urın, partialıq, eşe kyr-hatelergä teješ;

b) deputatlıqqa kandidattın yden qujıqan ojoşman oşo hajlav okrugında ballatirovatsia itelevgä rızalıq turahındaqı qarızahı.

62 statja. SSSR Verxovnyj Sovet deputatlıqına kandidat tik ber okrug bujınsa qına tavısqä qu-jıla ala.

63 statja. Sojuz Sovetına hajlav-dar bujınsa okrug hajlav komissia-ñıñ deputatlıqqa kandidattı re-gistratsialavdan baş tartıv turahında ike kən srok esendä ydäk hajlav komissiañına zalova bireler-gä mömkin, unıñ qarar qatqı qa-rar bula.

64 statja. Millät-tär Sovetına hajlavdar bujınsa okrug hajlav komissiañıñ kandidattı registratsialavdan baş tartıv turahında ike kən srok esendä sojuz respublika-ñı, ovtonomialı respublika, avto-nomialı ölkälärdin hajlav komis-siañına, ä hunqıñıñ qarar tura-hında — ydäk hajlav komissiañına zalova birelä, unıñ qarar qatqı qarar bula.

65 statja. SSSR Verxovnyj So-vetı deputatlıqına hər ber regis-tratsialanğan kandidattın familia-ñı, isme, atahıñ isme, jöse, eşe, partialıq hem kandidattı qujıvı iztimaqı ojoşmanıñ isme hajlav-darqa 25 kən qalqandan da hun-lamaj teješle Sojuz Sovetına haj-lavdar bujınsa okrug hajlav komis-siañı hem Millät-tär Sovetına haj-lavdar bujınsa okrug hajlav ko-missiañı tarafınan iqlan itelä.

66 statja. SSSR Verxovnyj Sove-tı deputatlıqına bötä registratsia-lanğan kandidattar hajlav byllet-enä motlaq inderelegä teještar.

67 statja. Sojuz Sovetına haj-lavdar bujınsa okrug komissialar hem Millät-tär Sovetına hajlavdar bujınsa okrug hajlav komissiañı SSSR Verxovnyj Sovetına hajlav-darqa tiklem 15 kenden da hunqa qalmajınsa hajlav bylletendären vañtırırqa hem ucastka hajlav ko-missialarına jevärevgä burıslar.

68 statja. Hajlav bylletendäre te-jješle hajlav okrugtaqı xalqıñ tel-därendä vañılalar.

69 statja. Hajlav bylletendäre ydäk hajlav komissiañı tarafınan bildelengen forma bujınsa hem bötä hajlavlar hajlav bylletendä-re menän tǵmin iterlek handa vañ-tırıla.

70 statja. SSSR Konstitutsiañı-ñ 125 statjahı bujınsa, okrug hajlav komissiañında registratsia-lanğan kandidattı qujıqan hər ber ojoşmaqa, şulaj uq SSSR-dın hər ber gazdanıña jıjıjıstär, mat-vuqatta hem başqa juldar menän oşo kandidat fajdahıña agitatsia-lavda totqarhıd xoquq tǵmin itelä.

71 statja. SSSR Verxovnyj Sove-tına hajlavdar kən, SSSR Konsti-tutsiañıñ 54 statjahı bujınsa, SSSR Verxovnyj Sovetı Prezidiu-mı tarafınan hajlavdar srogına tik lem ike ajdan da hunqa qalmaj bil-

delä. Hajlavdar eş kən bulma-qan kända ytkärelä.

73 statja. Hajlav aldınan bulqan hunqä 20 kən esendä, ucastka haj-lav komissiañı hajlavdardın kən hem hajlavdardın urın turahında kən hajın iqlan itä bara jeki nin-dä j genä buldar menän bulha la hajlavlarqa kın rävästä belderä.

74 statja. Hajlavlar tarafınan tavış birev hajlavdar kənendä sä-qät irtänge 6-nan alıp tänge 12-gä tiklem eşlä.

75 statja. Hajlavdar kənendä irtä menän säqät 6-la ucastka hajlav komissiañıñ pedsdatele unıñ aqzalar qatnaşırında hajlav jäs-niktären hem hajlavlardın bil-delengen forma bujınsa tedelgen isemlegenen barlıqñ tikserä, şunın hun jäsniqtärdä bikläj hem komis-sia pecate menän pecatlaj hem hajlavlardı tavış biregä totonov-qa saqırä.

76 statja. Hər ber hajlavı yde tavış bire, unıñ esen tavış birev binahıña yde kila, şunıñ menän bergä hajlavlardın tavış birev-däre konvertqa halıñ jävesterel-gen hajlav bylletendären hajlav jäsniqtärenä tösörövdäre jul me-nän eşlä.

77 statja. Hajlav binahında bylletendäre tultırır esen ajrıñ byl-mä ajrıñ qujıla, unda tavış birev vaqtında tavış birevelärdin başqa kemden bulha la, şul itäptän ucast-ka komissialar aqzaların da bu-lıvı tıjıla; bylletendäre tultırır bylmähänä ber yk vaqtta ber nış hajlavıñ indergändä, ul ber yk vaqtta inderele torqan hajlavlar hanıña byllemä jeki şirmalar me-nän jıhazlandırlırqa teješ.

78 statja. Hajlav binahıña kilgen hajlavı ucastka hajlav komissiañı-ñ sekretarına jö pasportın, jö kolxoz knäghen, jö profsojuz bi-

letın, jö başqa şaxsı tanıqlıqñ kyrhätä hem hajlavlar isemlege bujınsa tiksergändin hem hajlavlar isemlegendä bildeläv jahaqandan hun bildelengen ölgö bujınsa hajlav bylleten-däre hem konvert ala.

79 statja. Oşo „SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“nen 15 statjahı nige-den-dä „tavış birev xoquqı tanıqlıq“ menän hajlav binahıña kilgen ke-selärgä, ucastka hajlav komissialar ajrıñ isemlek alıp bara, byl isem-lek hajlavlar isemlegenä quşırır tärkälä.

80 statja. Hajlavı, hajlav bylletendären tultırır esen ajrıñ qu-jıloğan bylmä hər ber hajlav bylletendä yde tavış bire torqan keşen genä familiañ qaldırır, qalqandarın hıdır taşlaj; bylletendäre konvertqa halıñ jävester-rep, hajlavı ucastka hajlav komis-siañı urınlaşqan bylmä kysä hem hajlav bylletendäre halıñqan konverttı hajlav jäsniğenä tösörä.

81 statja. Uqı-jada belmävse jö ki nindä jö bulha fizik jeteşedle-ge sävpe hajlav bylletendären tultırır mömkinlektäre bulmaqan keşelər hajlav bylletendäre tultırıla torqan bylmä hajlav bylletendä-ren tultırır esen telägen ber baş-qa hajlavıñ saqırırqa xaqı.

82 statja. Tavış birev vaqtında hajlav binahında hajlav agitatsia-ñıñ jul qujılmaj.

83 statja. Hajlav bylmähendäge tǵrtip esen komissia pedsdatele javapı hem unıñ ämre bötä bul-qandar esen mävyrı.

84 statja. Hajlavdar kənendä tänge säqät 12 la ucastka hajlav komissiañıñ pedsdatele tavış birevden tamamlanğan iqlan itä, komissia hajlav jäsniqtären asırqa totona.

VIII bylek

Hajlavdardın hädömtälären bildeläv

85 statja. Ucastka hajlav komis-siañı tavıstardä itäplaj torqan bi-nala, tavıstardä itäplägen maldä xedmet-sänderden iztimaqı ojoşma-lar hem jamqıattäre şunıñ esen maxsus väkälät birelgen väkildäre-nen şulaj uq matbuqat väkildäre-nen bulırqa xoquqtar var.

86 statja. Ucastka hajlav komis-siañı, jäsniqtärdä asır, birelgen konverttardın hanıñ tavış birevdä qatnaşqan keşelärdin hanı menän saqırır hem saqırır hädömtälären protokolqa indä.

87 statja. Ucastka hajlav komis-siañıñ pedsdatele konverttar-dä asa hem ucastka hajlav komis-siañıñ bötä aqzalar aldında hər ber bylleten bujınsa hajlav hädömtälären iqlan itä.

88 statja. Tavış birev hädömtä-lären jadıv Sojuz Sovetına hem Millät-tär Sovetına hajlavdar bujınsa ajrıñ alıp varıla.

89 statja. Deputatlıqqa hər ber kandidatqa komissia sekretar hem ucastka hajlav komissiañıñ by-ñıñ esen väkil itelgen aqzalar ta-rafınan ike danala itäp listä alıp varıla.

90 statja. Tyvëndäge bylletendär kəsändä hanalmajdar:

a) bildelengen ölgö hem tötä bulmaha;

b) konverttı jeki bildelengenä-

gän ölgeläge konvertta birelgen bulhalar;

v) kandidattar hanı hajlana tor-qan deputattardın hanıña asır kirkän bulha.

91 statja. Hajlav bylletenenen byñ lıq turahında şik tıvqanda mäs'-älä ucastka hajlav komissiañı ta-rafınan tavış birev jul menän xäl itelä, byl protokolda bildeläp qu-jıla.

92 statja. Ucastka hajlav komis-siañı bildelengen forma bujınsa es danala tavış birev protokol tedä, uqa ucastka hajlav komissiañıñ bötä aqzalar, şul itäptä peds-datele hem sekretar motlaq qujı-qalar.

93 statja. Ucastka hajlav komis-siañıñ tavış birev protokolında kyrhatelergä teještar:

a) tavış birevden başlanıv hem tamamlıv vaqtı;

b) hajlavlar isemlege bujınsa tavış birev hajlavlardın hanı;

v) „Tavış birevgä xoquq tanıqlı-q“ bujınsa tavış birevelärdin hanı;

g) birelgen konverttardın hanı;

d) ucastka hajlav komissiañıñ birelgen qarızalar hem zalovalardıñ qıbqasa ajır hem ucastka hajlav komissiañı tarafınan qabul itelgen qarardar;

(Adaqlı 4-se bittä)

VII bylek

Tavış birev tǵrtıbe

71 statja. SSSR Verxovnyj Sove-tına hajlavdar bötä SSSR esen dejem bulqan ber kən esendä yt-kärelä.

72 statja. SSSR Verxovnyj Sove-

98 statja. Okrug hajlav komis-

103 statja. Tavbstandi iðþræðingurinn hefur verið á milli þess og þess að hann hafi verið á milli þess og þess. Þetta er einn af þeim málum sem hafa verið á milli þess og þess. Þetta er einn af þeim málum sem hafa verið á milli þess og þess.

108 statja. Əgər də okrug vujən-
sa birelgen tavıştardın hanь' vıl
okrugtaqь tavış birevgə hoquqь
bulqan hajlavslardın hanьnьn
jartьhьnan kəm bulha. Sojuz So-

112 statja. Sovetın xedmət ur-
nı keşehə jəki həylav komissiah-
nıñ aqzahı həylav dokument-
tarına poddelka jahaqandar, ta-
vıstardı kырәләтә janıñ şıbapläğän-
dәre esen,— es jılqа tiklem irek-
tän mәxrym itev jazahı menән
jazalanalar.

„Oktabr“ natsisk“ь tipograflahь
Başqlavlit vəkile № 2210

1937-se jyl

11 Ijyl

№ 68 (1116)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berleşeged!

LENINSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Обкома и уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komiteti organı

Redaksiä adressı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

Komsomol organdarynyñ otçottarı häm hajlavdar buınsa quıylıqan tärıptä vodoıdar turahında

VLKSM UDÄK KOMITETİ QARARİ

VLKSM UDäk Komiteti, komsomol organdarynyñ otçottarı häm hajlavdar barışında ber talaj ojoşmalarda tyvëndäge jeteşedlektär häm UDäk Komitetiñ hajlavdar buınsa instruksiahı tura vodoıdar jevärelä tip bildäläp:

1. Ber talaj urındarda otçot-hajlav jıylıstaryñ saqrıvoıa äderlek vötenläp qänäqätlämählek alıp barıla. Komsomolestarqa jıylıstıñ kene, urnı häm säqäte yd vaqtında velderele. VLKSM UDäk Komitetiñ hıuıy plenumı qarardarı häm materialdarı menän aldan tanıştırılmaıdar.

Şunıñ arqahında jıylıstarda komsomolestar betähe lä qatnaşmaıdar. Komsomolestarıñ nasar kilevdäre sävähle Kalinin qalahınyñ Vagon zavodında häm Vokzanov ismendäge fabrikala, Mäskäv qalahınyñ Trıxogornıj manufakturahında häm Mäskävden ikense medinstitutında jıylıstıñ ädälä. Ä Mäskäv qalahınyñ verense medinstitutında komsomol ojoşmahınyñ otçot-hajlav jıylıstı komsomolestarıñ äd kilevdäre sävähle ike tapqır ädälä.

Sıvaşıala äderlekten kyreläte qänäqätlänerlek bulmavı sävähle hajlavdın verense kenendä yk 36 urında otçot-hajlav jıylıstıñ ädälgen bulı.

2. Ber talaj ojoşmalarda komitetdarıñ otçottarıñ mödäkärä itkändä quşılyp hejlävdar jeterlek därezele ideje—politik jaqtan juıar kimöldä ytmäıdar. Quşılyp hejlävdarıñ iqtıbar ydägendä vashıa ikense vashıstıq mäsälälär kyp urnı alalar. Häm xäderge daverdä komsomol eşenän in möhim mäsäläläre bulqan—sıjınyj uıavlyqtı kyäre, komsomolda ikejedlelerde faşlav, komsomolestarıñ häm jesterde politik tärıvölän eşen ojoştırov mäsäläläre vötenläp qänäqätlämählek häm jeterlek politik ytkenlek menän mödäkärä itelmäıense ytälär.

Jaraslov ölkäheneñ Konstantin zavodınyñ komsomolestarı jıylıstıñ, hıuıy vaqtta zavodta faş itelgen xalıq doşmandarınyñ kontrrevolytsion qorotqosloq eştäre turahında mäsälä vötenläje menän qaqıylımaı ytep kitelä. Azerbajdzan dövlät unıverstetı häm fändär akademiahınyñ Azerbajdzan filialı jıylıstıñda la şundaj uı xäl bulı. Molotov ismendäge zavodıñ (Alıñ Kenseıyş krajı) jıylıstı komsomol ojoşmahınyñ politik eşendäge dur provaldar häm uıavlyqtıñ tupaşlanıvı turahında ber nämälä äjtelmäı. Ä şul uı vaqtta Qıdıñ täre jömtötenen eşenä, İotärej bılettäre taratıv häm vashqalarqa sıktän tış dur iqtıbar bırelgen bulı.

Qajıvber ojoşmalarda politik qämhedlek şuıa tiklem vashı jete ki, Ukraina fändär akademiahı komsomolestarınyñ jıylıstıñda (Kiev) iñar komissiahı predsdatele itep, jıylıstı hıuıynda faş itelgen xalıq doşmanı hajlanqan bulı.

3. Jış qıyna xäldärdä UDäk Komitet instruksiahı menän bildälän-

gen jıvıy (jışren) tavış bırev tärıve asıqtan-asıy vodoıla.

a) Jıvıy (jışren) tavış bırev alдынan VLKSM UDäk Komiteti instruksiahı uıyır sıqılmaı häm anıatılmaı, şunıñ arqahında komsomolestar tavış bırevdä nisek qatnaşırqa käreklekte tışenmähän xäldä qalalar (Başqortostan, Tönjaq ölkä).

b) Jıvıy (jışren) tavış bırevdä ytkäre, vaqtında, tavış bırevdä mömkin bulqan kandidaturaların häm sıklänelä. Xatla şundaj fakttar varki, isemlektä qaldırılqan kandidaturaların häm jıylıstı taratıñan bildälänqen komitet aqzaları hämna tura kilmähän eşen genä jıvıy (jışren) tavış bırev eşen bulqan isemlek juıqqa sıqarıla. (Uıın urta mäktäbe—Könvatsı Tönjaq, Kargopul' rajonı—Cılave ölkähe).

v) tavış bırevdä VLKSM aqzalıqıña kandidat bulıvıylar jeväreläp. Ä ajrım ojoşmalarda, mähälän, Stalingrad ölkäheneñ Berezovski rajonında, häm Kiev ölkäheneñ Cerkass rajonında eş şuıa tiklem vashı jektän ki, VLKSM aqzalıqıña kandidatlar komsomol komiteti aqzalıqıña hajlanqan bulıp sıqalar.

g) Hajlav isemlektäre nomerlanalar (Odessa ölkähe).

d) İñar komissiaların eştäre jıvıstı alıp barıla. UDäk Komitet instruksiahıña qarşı kilep, tavıştarıñ iñäplävdä rajkom väkildäre häm iñar komissiahı sostavıña hajlanmaıqan vashıa iptästär qatnaşalar. (Vashın rajonı—Leningrad ölkähe, Ivanov qalahınyñ 56 mäktäbe).

j) UDäk Komitet instruksiahıña qarşı kilep, hajlav isemlektären jışnıktärgä halıv urnıña asıy kärzınkälärgä, vyrektärgä, toqtarqa häm vashıa şundajdarqa halalar (Capaj rajonı—Kıvıyşev ölkähe, Tavzes rajonı—Azerbajdzan).

Betä vıl vodoıdarıñ tik şunıñ

eşen genä urnı alıvıdar mömkin buldı ki, sönki juıarıla kyrehätelgen ojoşmalardıñ Ölkä komitettarı, häm kraj komitettarı otçot-hajlav jıylıstı menän faktik xäldä jektäselek itmänelär, eşte yd aqıyına tapşırılalar.

Ölkä komitettarı, kraj komitettarı häm millı respublikalarıñ komsomol ydäk komitettarı, qala komitettarı häm rajon komitettarı otçot-hajlav jıylıstınyñ yteve turahında ydäreneñ komsomol ojoşmalarında informatsia ojoştırmalılar.

Komitet väkildärenen otçot-hajlav jıylıstınyñ ytkärevgä jardamqa sıqıvıdar dur bulmaıqan gruppa tävge ojoşmalar menän genä sıklänelä, häm ul da qıyqı vaqtıqa (3—5 kengä genä).

Informatsiahıñ bulmaıqanıy, urnı darqı sıqqan vaqtta gastrajıyıtın davam itkäne xäldä, ölkä komitettarı, kraj komitettarı häm millı respublikalarıñ komsomol ydäk komitettarı, qala komitettarı häm rajon komitettarı komsomol organdarynyñ otçottarı häm hajlavdar buınsa quıylıqan tärıptä vodoıdarı yd vaqtında tötäevdä keshed bulıp qalalar.

VLKSM UDäk Komiteti, betä ölkä komitettarıña, kraj komitettarıña häm millı respublika komsomol ydäk komitettarıña vıñan arı otçot-hajlav kampaniahınyñ barışında, kyrehätelgen jeteşedlektärdä vöterergä, VLKSM UDäk Komitetiñ instruksiahıny vodoı jevärelgen urındarda jıylıstı ikense tapqır ytkäregä quşı.

VLKSM UDäk Komiteti, betä ölkä komitettarıñan, kraj komitettarıñan, millı respublikalarıñ komsomol ydäk komitettarıñan, komsomol ojoşmalarında otçottar häm hajlavdar menän jektäselekte tamırdan jaşırıtıvı talap itä.

SSSR UDÄK BAŞQARMA KOMITETİNYN IV SESSIAHİ

7 İjylä Dur kreml' dvoresında SSSR-dın 7 saqrılyş UDäk Başqarma Komitetiñ IV sessiahı asıldı. Bök soket xalıqnyñıxtıların ytep, sessiahı soket hajlav zakonınyñ—Sovet Sotsialistik Respublikalar Soıuzınyñ Verhovnıj Sovetıña hajlavdar turahındaqı Polozenie" nıñ projektıny mödäkärä itergä häm ralırlarqa teıeş.

19 säqät 20 minüt. Stalin, Molotov, Kalinin, Kaganovic, Vorosılov, Andrejev, Mıkojan, Cıvar', Kosior, Zdanov, Jezov, Xruşcev, Jakovlev, Lybcenko iptästär prezidiumqa inälar. Kytärenke därtle avatsia bernisä minuttarqa huıdıla. Betähe lä ajaq ökte toralar. „Jışähän iptäş Stalin“, „İptäş Stalinga—ural“ tıgän tavıştar jıvırlar.

Iptäş Kalinin inış telmären hejläp. Soıuz Sovetınyñ häm Millätter Sovetınyñ aqzaları sessiahıñ ken

tärtıben häm eş reglamentıñ ajrım rävıştä tavış bırev menän ber tavıştan ralırlar. Sessiahı, polozenie turahındaqı dokladı berleşkän ultıyışta tıñlarqa häm Soıuz Sovetında häm Millätter Sovetında ajrım rävıştä mödäkärä itergä qarar qabul itä. Şunıñ hıñ iptäş Ja. A. Jakovlev „Sovet Sotsialistik Respublikalar Soıuzınyñ Verhovnıj Sovetıña hajlavdar turahındaqı Polozenie—projektı turahında“ doklad menän sıqqa, sessiahı qatnaşvıylar unı alqıştar menän qarşılar.

Sessiahıñ verense ultıyış 20 säqät 40 minuttı jıvıla. Xäder ajrım rävıştä ultıyış jahavı Soıuz Sovetında häm Millätter Sovetında „Sovet Sotsialistik Respublikalar Soıuzınyñ Verhovnıj Sovetıña hajlavdar turahındaqı polozenie“ projektı turahında bulqan dokladı mödäkä itev bara.

Qıtaj häm japon qäskärdäre arahında väreleş

Beıjın, 8. Begen Beıjındän 15 kilometr alıñıqta, „Lunı—anəonan alıñ tygel urında Japon häm Qıtaj qäskärdäre arahında väreleş buldı. Sıt il dairälärenen mäqlymättärenä qaraqanda väreleş tänge säqät 3 tä başlanqan. İrtänge säqät 8 dä Beıjında kesle artilleria atış işetelde. Hıñnan anlaşıvınsa, Lykous rajonında tänge manevdar ytkärevgä japon qäskärdärenen rotahı, manevdar rajonındaqı Marko Polo kyperenä İjratäv atakahı jahav hıltavı menän ut asıp, qıtaj qäskärdärenä iñkärmetän hezym jahaqandar. Atış heđemtähendä ber nışa qıtaj haldatı häm urındaqı xalıq yltärelgen. Bıqı qarşı qıtaj haldattarı mılıy häm pulemıot ultı asqandar. Odaq ta ytmäı väreleş jetdı rävıştä duraja. Japondar artilleriahı eşkä İnderelär.

ISPANIALAQİ FRONTARDA

Respublikan İjotektär ajrata vätırlıq kyrahätelär

UDäk front. Taxo jıylıqıñnan kenjaqta respublikaslar Sierra Suarestı häm Rena avıñ alıylar. Respublikaslar Sierra Renaja ataka alıp baralar. Medel'in sektorında respublikaslar Bataxenostı häm 327-se qalqıvlyqtı alıylar. UDäk sektorda İetnäseler 6 İjylä juqaltıqan pozitsiaların İire qajta. Doşman kyp hanıñ tıplarıñ häm alar İur aktivlek kyrahätelär. Şulaj da doşman avıatstiahınyñ hezym bık äd heđemtä bırdä, sönki respublikan İjotektär doşmanqa qarşı kərıştä ajrata vätırlıq kyrahätelär. Respublikaslarıñ Brunetene alqan cästäre alıqı baralar.

Fetnäseler sıgenälär

Kenjaq İrot. Posoblanko sektorında respublikaslar kyp kenä pozitsiaların qulqa alıylar. Doşmanın 25 haldatı plengä tıştö. „Alkala Real“ sektorında respublikaslar İjdam temp menän hezym alıp baralar. Alkala Real dän tönjaq—könvayş rajonında respublikaslar 7-8 kilometr alıqı İittelär. Bında İetnäseler İur juqaltıvıdarqa osoranıylar. Ular Puerto Lopeskä tava sıgenälär.

Tönjaq-front. Biskajja ucastkahında İetnäseler respublikaslarıñ cästären qıbrıqlavda davam İtälär. Doşman Alen, Amallıa, Sorpresa häm Maria rudnıktäre urıñlaşqan qalqıvlyqtı alıylar.

İtalia, qäskärdären İspaniaqı jevärelä davam İtä

London. „Deıllı ekspres“ tıñ xəbärsähe Genujanan jevärgen xəbärendä, İtalıjın qäskärdären İspaniaqı jevärevden davam İteve turahında İada. Ul: „İtaliyanı ydendä vıñ jışermäıdar. İtalıjandar İspaniaqı jevärev betä İldäge İhärner kafelä häm araıq vadında hejläsev eşen İema bulıp İora. Xäderge vaqtta Genujanan häm Neapoldän İspaniaqı jevärelä İorqan qäskärdär dövrovolestär tygel. İış İtalıjandar xärbı xedmetä saqrıylalar häm İspaniaqı vashıñ İojoroq alalar“ İı.

Komsomoldan sığarv ham VLKSM aqzalarına ham kandidattarına sojuz jazaları biev turahındaqy eşterde qarav tartıbe turahında

VLKSM UK, komsomolqa qabul itev ham sığarv bulınsa komissialardıń eşe kyp kenä obkomdar, krajkomdar, ham milli respublikalar- dıń komsomol Ydäk Komitettarı er- gähendä dereb ojořtorolmaqan, tip bildeläi.

Ularđın eştärenen top jeteřhedlek- täre bulıp toralar:

a) komsomoldan sığarusıların qarardırqa hər tölre zalobalar biev tartıbe juqlıqy.

Şunıñ esen komsomoldan sığa- rıqlıqandardıń kyp kenähe, yddäre- neñ mäs'älälären rajkomda jeki kbm- somoldıń qala komitetında xäl qı- lıvıqa ireşhe urında, ularaşa yter, apellatsiaların turanan-tura obkomqa, krajkomqa ham VLKSM UK-nä bıl- rälär.

a) politik motivlar, sojuz ham proizvodstvo dissiplinahın vobıvdır, tormoř jenäjtäre ham vařqalar bu- jınsa komsomoldan sığarıqlıqandar- dıń apellatsiaların qaravqa komis- sialar tarafınan ber tölre qarař bu- lıv. Komissialar ebtälme tikşerev- dır talap itmägen apellatsialar bu- jınsa la hər tölre spravkalar hora- talar ham şunıñ menen eşten kyp- lör jınlalıvın bıvdırılar, ä jentek- lör tikşerevde, ä bigeräk tä politik karakterda tikşerevde talap itä tor- qan, apellatsialar bujınsa, jıř qına bıl tikşerevde jahamajdar.

v) VLKSM qala komitettarı ham rajkomdar, komsomolestar tarafınan jahalıqan jenäjtärede derebıej tor- qan materialdarı ham yddärenen qarardırın elkä, kraj ham respubli- ka komissialarına jevärevde totop jatqırılar.

g) Ajrım apellatsialardı tikşerev esen komissialardıñ eşenä aktiv ıyqtırlımaj, ä qaqıde räveřende apellatsialardı qarav bujınsa bötä eş vařqa eşten buřatılqan jeki buřa- tılmaqan 1-2 komissia aqzalarına jekılätelgen.

Ořo sävaptär arqahında qabul itev ham sığarv komissialarında volo- kita ham vjurokratizm tıva, komso-

VLKSM UK qararv

moldan sığarvıqlıqandardıñ xattarına regulär räveřte javap birmajdar.

Komsomolqa qabul itev ham sı- ęarv komissiaların eřende ořo xäl bulıv obkomdarıñ, krajkom- darıñ ham milli respublikalarıñ komsomol UK sekretarların, ular- dıñ (komissialardıñ-red.) eşenä tejeř- le iqtıbar bılmävdäre tärbe eşenän bıl mähim ucastkahı menen jetäk- selek itevde tik komissialardıñ pro- tokoldarın vjurola ham komitettar- ın sekretariattarında rařlavdan qı- na kyrev hädemtähendä genä mem- kin buldı.

Ořonan sığır VLKSM UK, VLKSM dan sığarv ham sojuz jazaları biev turahındaqy eşterde qarav bu- jınsa tyvändäge tartıpte urınlıştırı:

1. Komsomoldan sığarv ham so- juz jazaları biev mäs'äläläre VLKSM komitetı ham tavgę ojořmanıñ de- jüm komsomol jınlalıvında jenäjte tikşerelgen komsomolestıñ ydenen qatnařlıqında qaralırqa tejeř.

Tavgę ojořmanıñ, komsomoldan sığarv jeki sojuz jazahrı biev tu- rahındaqy hərber qararv, motlaq bularaq, sojuz javarılıvıqına tara- tılvıvıñ qatnařlıqında VLKSM rajkomıñ vjurohında rařlana ham şunıñ huq qına qarar kesenä inä.

2. Rajkomdın (garkomdın) sığa- rıv jeki jaza biev turahındaqy qa- rarv ebtän obkom, krajkom ham milli respublikanıñ Komsomol UK- na zaloba bırelgen bulıv memkin. Eđer dā obkom, krajkom ham milli respublikanıñ komsomol UK qararv qanäqtälendermaj ikän, unıñ ebtän VLKSM UK-nä zaloba bırege memkin.

3. Komsomoldan sığarv jeki sojuz jazahrı biev turahındaqy eşterde rajkomdarı, komsomol qala komi- tettarında tavgę ojořma qararınan huq—1 aj, ä VLKSM qa qabul itev ham sığarvıñ obkomdar, krajkom- dar ham milli respublikalarıñ kom- somol UK ergähendäge komissiala- rında rajkom jeki gorkomdın qara-

rı ebtän zaloba menen bulıqan qarızalardıñ kilep ineve momentı- nan huq 2 ajdan da artıq vaqt ytmäbtän qarav sroğ bıldelärgä.

4. Komsomolqa qabul itev ham sığarvıñ VLKSM UK ergähendä ge komissiahı komsomolestarıñ apellatsiaların tik obkom, krajkom ham milli respublika komsomol UK qararınan huq qına qararqa tejeř.

Apellatsialardı qarav sroğına 2 aj vaqt bıldelärgä.

Apellatsia bievse ydenen apellat- siahıñ zaocna qararqa rızalıq bırgen hyratte genä, komissia apellatsianı zaocna tikşerä ala.

5. VLKSM UK ergähendäge kom- somolqa qabul itev ham sığarv komissiahında, VLKSM UK sekretar- iatı tarafınan personal räveřte rař- lanıv menen sledovateldır institutı tädärgä.

Hərber elkä, kraj jeki komsoldıñ respublika ojořmahına sledovateldır berketelärgä tejeř.

Sledovatel burınsa komissianıñ ultırvıñda qaralqanqa tiklem hər- ber apellatsianı nıqlı iqtıbar me- nen tikşerev inerge tejeř.

Sledovateldır gruppahına, bıl ojořmalar bujınsa eşterde qarav esen javap bıre torqan komissia aqzahrı berketelä.

6. Politik motivlar menen komso- moldan sığarv jeki sojuz jazaları biev turahındaqy bötä eşterde qa- ravı personal räveřte komsomolqa qabul itev ham sığarvıñ obkom- dar, krajkomdar ham milli respubli- kalarıñ komsomol UK-tarv ergä- hendäge qabul itev ham sığarv komissiaların, şul uq VLKSM UK ergähendäge qabul itev ham sığa- rıv komissiahıñ predsdateldäre- nä jekılätärgä.

7. Qabul itev ham sığarv komi- ssiaların eşe menen jetäkselek itevde obkomdarıñ, krajkomdarıñ ham milli respublikalarıñ kom- somol UK neñ ikense sekretarlarına jekılätärgä.

RKKA safına saqırılqan komsomolestarı VLKSM

dıñ qala ham rajon komitet- tarı tarafınan ucottan tēşerev turahında

VLKSM Ydäk komite- ty qararv.

VLKSM UK, komsomoldıñ kyp kenä rajon ham qala komitettarıñ RKKA safına saqırılqan komsomo- lestarı ucottan tēşerev ham licnıj kartockalarıñ jevärev turahındaqy horavdarına his tydep tora almařlıq menäsävt kyrhätkenlektären astı.

Şunıñ hädemtähendä kyp kenä komsomolestar VLKSM safınan me- xaniceski räveřte tēşep qalalar. Ob- komdar, krajkomdar ham milli res- publikalarıñ komsomol UK-tarv bıl fakıttarqa iqtıbar itmajdar, ham ular menen kēräsmajdar, ä qajıñ ber vaqtıarda yddäre řuqa oqsařlı horavdarqa javap birmajdar.

VLKSM UK komsomoldıñ rajon ham qala komitettarıñ bötä sek- retarlarına la RKKA safına saqırılqan komsomolestarıñ licnıj eş- tären, komsomol ojořmalarıñ horavı bujınsa, bıl horav alıvıqas 3 ken sroktan da huqlatmaj jevärege tēqdim itä.

Obkomdarı, krajkomdarı, ham milli respublikalarıñ komsomol UK- tären, komsomoldıñ qala, rajon komitettarıñ bıl qararv ytväde ebtän qatı kontrol qujırqa mēz- byr itärgä.

Rajon ham qala komitettarıñ rev- vizia komissialarına, bıl qararv yddärenen komitettarında ytäleşen tikşerege.

S. Uranov

Sit il razvedkalarıñ verbovka eşendäge qajıñ ber mēkerle alımdar turahında

(DAVAM. BAŞ "LENINSE" NEN 62-63-64-65-66 HANDARında)

Taqıñ vındaj xäl bulıv mēqlıvı. Sovet rabotniktärenen "N" tıgan ve- räv sit ildä komandirovkala vaqtta, sit il kontrrazvedkahı udarına tyvän- däge jul menen eläge. Kēdärden nerehendä "N" portfelen totqan da kafäge kitkēn. Portfelendä mähim eş qaqıddar bulmaqanlıqtan, "N" ber nıř stakan kofe eskas, portfelen ebteldä qaldırıp telefonda hējläřergä kitkēn. Qajtanıñ yd ebtäle ergähe- na kılğan dē unıñ portfele ellekke urında vula ham ul, taqıñ ber ad ultıroqandan huq iřekkä tava kıtä vařlaj. Kofēnē sığır vařqanda unı ber jāř keře, sit il keřehe tuqtatqan ham bıl keře "N" qa: "Heđ fälän ke- ře bulahrıqmı?" tıgan, horav me- nen mērežäqt itkēn. "N" ejje, tip javap bırgen. Şul vaqtta sit il keře- he "N" dan ber jaqqaraq kitevdē ytenä ham uqa ajta: "Heđ "N" ebtän- de, sovet řpionı ikēnhegeđ, heđ vedden dävletten zakondarın vöda- hrıqmı ikēn. Bıl turala älegä politi- sia belmaj, lēkin heđ betenlaj minen quldahrıqmı. Eđer heđ minä qajıñ ber "xēdmätter" kyrhätäged min heđde qotqara alasaqmıñ, tı. Asıvı qavar- qan "N" ydenä jaqlıqan jalıñ kī- re qaqı vařlaqas, sit il keřehe unıñ qıdmavın horaj, senki "N" dıñ port- felendä ořo ilgä qarř jıñaltılqan

řpionıq materialı bulqanlıqtan, unıñ qasır qotola almajsaqmıñ bel- derä. "N" ydenen portfelenä undaj qajepkē alıñırđaj his ber nēma juq ikēnen belä, ul şunda uq portfelen asa ham hər tölre qaqıddar arahrıñ da, jāřren bıldelär menen sit il te- lendä jaqlıqan ber dokumentı ky- rep aptırap qala. Unı yde telefon menen hējläřergä kitkēn arala tıqır qujıqandar kyrähen. "N" qıdvıvana vařlaqas ham ul raspiskanı portfeligä tıqıvıda bıl sit il keřehenen yden qajepıj vařlaqas, tanıř bul- maqan keře tyvändägesä javap bıre: "Tıñıslanıqmı, "N" ebtän, belmā- jem, heđ bıl xēldän nıřek qotolor- hoqıd. Minen uym heđde qotqarv ine, ä inde heđ vıñnē vař tarıahrı- qıd ikēn, min heđde xēder yk, vı- na ořo minutta uq urındaqy politi- siaqa tapřıraqmıñ". Qıřqa qına ajıkandä "N" vındaj hējläřevdärde şunda uq tuqlatıv ham ber dē vı- řıramaqan namıřlı keře bulıp, tıd- lek menen politisiaqa mērežäqt itä- he urında ořo tanıř bulmaqan keře menen kileřev julıñ edlärge totona ham adıq siktä "skandal" buldırmav maqsatı menen Sovettar Sojuzında jāřvse ber keře turahında spravka bırege rızalıq bıre. Lēkin "N" dē ydenen tođaqına tēşerep alqan řpion

vıñnē menen genä siklānep qalmaj. Ul bıl jekılēmāne ytärgä rızalıqıñ alıv menen "N" dē yd quılınan ř- qıdvırvıqı telēmāne. "N" yden edärläve řpiondan qotolov esen vařqasa jul kyrmägenlektän bık dır jalıvıřlıq jahaj ham uqa tapřırılqan ořo jekılēmāne ytäřäge turahında älege keřegä raspiska bıre, ham bıl raspiska "N" esen qēmör bujına xēsrät bulıp sığa. Ořo raspiskanan fajdalāñp ham ul raspiskāñ iqlan itev menen quřqırv, fařistik raz- vedka agenttarı unı, qajda qına bulmahıñ, hēr jerde tavır alalar ham berense qararv qajepheđ hēmaq ky- rengen jekılēmāler bırevdän vařlap, "N" qa řıñ řpionıq eştären, kyrlap jekılajdar, unı yd valāñnāxıjanatır- ga ham fařisttar razvedkahıñ qu- lıñda xurılıq, hatlıq řpion bulır- qa mēzbyr itäler.

Başqa tölre vaqıqlar bulqan la mıldäle. řpiondar sit ilgä kılğan ke- řelärden qajıñ berdärenen moralı- jaqtan totanaqıdvıqtıñ menen faj- dalāñp yd seltärdäre esenä indä- lār. Mēbälän, sit ilgä komandirovka- qa vařqan ber rabotnik ydenen xēdmät menäsävtäre bujınsa şun- daqy sit il konsuldarın kyp kenä cınovniktäre menen tanıřa. Ularđın berche yden xälle keře itep kyrhā-

tep, grazdanin "T" dē jıř qına töl- le tamařa urındarına,—at uđıřırv urındarına, teatrdarqa, kynel asıv urındarına, řantandarqa, Kavare h.v. kynel asıv jorttarına saqıra. Bıl va- qt sit il keřehe "T" menen bergä- lör kynel asıvdarıñ bötähe esen aqsanı yde tylärgä tıřıřa. Şulaj itep "T" ydenen vaqtıñ ořo jalıñ, jomart tanıř menen hər vaqt bergä yt- kēre vařlaj, kynelle tormořqa ıyq- tırlıa.

Lēkin kēdärden berehendä bıl "jaqř keře" "T" gä ajta: "Min xē- dır bankrotqa tēřem, mindän scot bujınsa tıdlek menen aqsa tylävde talap itäler, tı. Şuqa kyre bergä tiptergän vaqtta "T" esen totqan rasxodlarıñ bötähen dē qajtarıvı talap itä. Ydenen talap itäle torqan summanıñ mıqdären iřetkē, "T" nıñ ite ham aqıly kıtä. Senki—unıñ sit keřehe menen ber vaqtta la bıl tiklem kyp aqsa totqanı juq ine. Lē- kin sit il keřehe totolqan rasxotar- dı tıdlek menen qajtarıvı talap itä. Tabıqlı, "T" neñ vındaj dır summa- nı tavır urnı bulmaj, ham vıñna unıñ řeřädäse bıl xēldän qotolorqa ber jul tēqdim itä, bıl jul ularıñ hər ikehen "qotqarasaq" imeř. Alap ajıkandä: bık řep kenä ber keřegä "T" neñ ad-mađ qına informatsialar bırep torovı zarur, bıl informatsia- lardan tege keře kommerceski fajda ala imeř. "T" buqırdan vař tarıqas "duř" unı quřqırvıqı totona. "T" neñ xoloqhodloqı, unıñ menen ber- ge jevävdäre turahında, ham şunıñ menen bergä, "T" nen uqa inde älegä tiklem hējläp tařlaqan jāřren (Davam 3-se bıtte).

HAJLAV JYJYLYŞTARINDA REVOLYTSION UJAVLYQTÝ, IIDÄ—POLITIK YTKENLEKTE JUQARÝ KYTÄRERGÄ.

JANÝ KOMITETTÝN BERENSE EŞ ADÝMDARÝ

Hajlavdar bara...

Härbir hajlav jyjylyşynda hyd sekretarýn, komsomol ojoşmahyňnyň eşleklegen, unyň şahsi syjatyň här jaqlap tikşerevge kilep tekäle. Ular bik doreň eşlädär. Senki kilesäktä ojoşmanýň eşen janý talaptarğa ja-vap birerlek itep qujyvdý jetäkse-neň buldýqlylyq, unyň häletlege xel itäsäk.

Jetäkselekke janý aktiv, byurokrat-sylyq menen zararlanmaqan janý ykber kilevse jäs aktiv kilä. Saqma-qoş rajonýnda 2 ijlýgä tiklem 34 ojoşmala hajlav ytte. Ularýa berense tapqyr tävge ojoşma sekretardary bulp 14 keşe hajlandý. Ularýn kybehe inde eşkä başlanýlar. Şuný-hy karakterly—janý hajlanqan sek-retardar eş adýmnyň bik doreň ala-lar. Eş planýna, unyň nigede itep otcot-hajlav jyjylyştarýnda komso-molestar tarafýnan inderelgän täq-dimdar alyna.

Byna rajon Bank bylege ergähen-däge VLKSM komitety. Unyň eşkä başlavýna bogen 18 kën. Byl vaqyt esendä, ul bajiqa qýna eştar başqara aldy. Komitet aqzalary eşkä başlav-dýň berense kenenen yk eşten töp alynylyna totondolar. Ularýn bere-he propagandis, ä berehe agitator bulp eşlaj başlanýlar. Komsomo-lestardýň politik uqývga jereşe hem äderlänep kilevdäreneň jaqşyrvy hidälek bulp kyrenä. Ojoşmalaqy 19 komsomoles ta uqývga jerejdar. Hajlavdan hun 2 tapqyr zanätie yt-kärelde. Bynda säwäpheed kilmaj qa-lyvşlar juq. Lakin byl qýna ad. Komsomoles ilden politik tormoşo menen jäsärgä tejeş. Komitet sekre-tary Valiev byn aqlaj. Ul ajrým

komsomolestar menen xalyq-ara xel-dän hem SSSR-dýň eske tormoşo-nan bulqan janlylyqtardý uqý, taný-şa barývdary turahýnda horaşa. Qaj-hy ber komsomolestardýn aqymdaqy politika menen sistemätik tanýş bul-mavy asyla. Bynan hun, komsomo-lestlar menen hejläşkändä jaqşy asyq bulmaqan mas'äleler bujýnsa kën aralaş 10 minutlyq politik informat-sialar ytkärä barýv eş praktikahýna inderelä.

Ytkän komitet yd eşenän jyl ja-rym bujýna otcot birmägen. Byl, ä-littä komsomolestardýn jetäkselek-ke byanýshýdlyqyn tündärgän, ular-dýn xoquqy kähmetelgän. Janý haj-lanqan komitet sostavy byl asy ha-vaqyt itkä alyqan. Ul 28 ijlýndä yt-kärelgän jyjylyşta ijlý ajy eş planý-nyň ytäleşenän itäp birde. Unda eş jomqaqtarý komsomolestardýn dur aktivlege menen tikşerelä. Ijlý ajýna eş planý qabul itelä. Byl eş planýna niged itep otcot birev—hajlav jyjylyşynda inderelgän täq-dimdar alyna. Leksialar ytkärev bil-dälenelä. Komsomolestar oşo kën-därdä xalyq ara xel turahýnda lek-sia tynlajasaqtar. Bynýn esen äder-lek alyp barýla. Partkom menen hejläşep lektor bildälenelgän.

Bojanov, Altaj, KIM, Kirov is-mendäge kolxoz komsomol ojoşma-larynda la janý sostav eşkä jaqşy qýna totongän. Lakin eşten in me-hime alda äle. Ularýn esenä jynä-leş birergä, Bank komsomol ojoş-mahýnyň berense eş adýmdaryn ularğa jetkerergä, janý sekretardary byqlap eşkä ejrätärgä, jys instruk-taz birergä këräk. Byl rajkomol esen kenden ydäk burýş, X. Dävlätšin

Pedagogia Institutynyň ber gruppa studentary paraşutistlar bulryga äderlänelär. Hyrotlar paraşutist—instruktor iptäş Akşen studentardý paraşut vjşkahýnan (Urazbaxlin fotohý).

Komsomoldaqy trotskis-buxarinsel qaldyqtardý axyrýna tiklem tar-mar itergä

Komsomoldýn hyv transportýnda-qy tävge ojoşmalarýnda otcot-hajlav jyjylyştarý başlandý. 5—6 ijlýdä komsomoldýn Öie pristane ergehen-däge ojoşmahýnda otcot birev—haj-lav jyjylyşy bulp ytte.

Komsomol ojoşmahy jyjylyşqa na-sar äderlängän. Ojoşmaqa ingän 58 komsomolestan jyjylyşqa ni varý 46 keşe kilde. Jyjylyş ber säqetkä kiesegep asyldy. Fekcr alyşyvdarda varý 8 keşe syqyp hejläne. Ular äa predsdatellek itevsenen nyqbylyq menen horavy huqýnda qýna hejlä-nelär. Byn tənqit bulmany, tənqit-lägendä la qurqyp qýna tənqitläne-jär. Şul uq vaqýtta komsomol ojoş-mahýnyň eşendä bajiqa dur jeteş-hedlektär var.

Komsomolestar arahýnda politik—

terbiä eşe tyşän kimäldä tora. Ä sojuzqa inmägen jäsär arahýnda byl eş betenläj alyp barýmaj tip äjterlek. Komsomoldýn politik mäk-täptärendä uqývşlaryn ni varý 65 protsenty qýna uqývga jerej.

Aktiv menen eş alyp barmav sä-väple ojoşmalaqy aktivtär possivqa äjlänep baralar.

Ojoşmala revolytsion ujavlyq te-jeşle juqarylyqta tygel. Mäşälän, ojoşmala Ruttony aktivis itep itäp-läp joretkändä, ä ul trotskis bulp syqa. Jyjylyş nyqa tejeşensä iqtibar birmäne. Komsomoldaqy trotskis-buxarinsel qaldyqtardý artavanda faş itevga nyqlap mobilizovajt itmäne. Ä hajlav jyjylyşy betähenendä elek byn eşlävgä burýşly ine.

(BaşTASS).

Sit il razvedkalarynyň verboy-ka eşendäge qajhy ber mäkər-le alymdary turahýnda

(Davamy. Baş 2-se bittä).

mäqlymätäre turahýnda „T“ neñ na-calstvohýna hävär itäsägen beliderä. Şpion „T“ gä bylaj ty: „Ydegedden jaqşy isemegedde hem tormoşoqod-do hälekät äbityna qujqansy hem şu-laj uq ydegedden sem'ja tormoşoqod-do jemerev ixtimalýna barqansy,—senki hedden byl vođoq eştäregeedde hedden qatnylyqy qäfev itmäjesäk,—byna oşolaj itkäne, hedgä şul za-rar kiltermaj torqan informatsiany qýna kilterev jaqşyraq bulmatmy. Mineñ duşymaqajhyber mäqlymätär-de hävär itev xoquqy menen, hedgä ytkändä bulqandardýn betähen äa onotov jaqşyraq bulmatmy, senki ul mäqlymätärde birevdän his kemgä zarar kilmäjesäk“ti. Ydenen byl jara-maqan eştären döşmandar dalröhe menen qatnaşyvy yd iptästäre al-dýnda iqrar itergä hem şuný me-nen yden şunan arý la tyvängä ki-tevdän haqlap qalyrğa ydendä je-getlek tava almajýnsa, „T“ horaqan mäqlymätärde birerergä riza bul-vy turahýnda qultamqa (podpiska) bi-rä. Şunýn värevärena ul tanýşnan ber nämägä la tormaqan raspiska ala. Byl raspiskala tege keşe his ber-terle aqsa horamatqa hem „T“ gä şantaz jahamatqa hyd birä. „T“ neñ eşe, ydenen janý xuzalarynyň tala-vy bujýnsa jäsren dokument urlap matasyv menen betä hem oşo eşäb-tendä eläkterelep alyna. (Davamy var)

RAJKOMOL VƏKILE JƏKI KYDƏTEVSELEK ROLENDƏGE OJƏMHED „QUNAQ“ TURAHÝNDA

Säqät strelkalary „Bilgelär“ kol-xozy komsomol ojoşmahýnda otcot-hajlav jyjylyşy başlanýv vaqyt jet-känlekte—11 tulqanlyqy kyrhätä ine.

Tävge ojoşma tormoşonda dur politik ähämiätkä eja bulqan hem janý hajlav sistemahy bujýnsa jäsren-tavyş birev menen ytkäreläsäk haj-lav jyjylyşyňnyň kyrhätelgän vaqýtta başlanýv, his şikied, ojoşma aldynda torqan politik burýştyň möhimle-ge komsomolestar tarafýnan nisek ydlästerelegänlegene ber kyrhätkes bulp tora.

Lakin, ykeneskä qarşy, „Bilgelär“ kolxoznyň komsomolestary yddäre-neñ jyjylyşqa kilevdäre menen, byl syjfatlaryn kyrhätä almanýlar. Säqät 11 gä tik 2 genä komsomoles kil-gäjne. Ä inde rajkomol väkile Valiev menen komsoorg Kävirev başta uq, yddärenä jeklätelgän politik burýşy başqaryvda tyrelärsä eş itevdärenen hem disiplinahýdlyqyn elgehän sirez, otcot-hajlav jyjylyşynda 2 sä-qetkä hunlap kildelär. Kyrhätelgän säqetkä kilgän komsomolestardýn ike säqät vaqyt rajkomol väkilen hem komsoorgty kölevgä sarı itelä. Byl xel rajkomol väkile Valievten, byl ojoşmanýn hajlav jyjylyşynda raj-komoldan kilgän jetäke syjfatýnda qatnaşyvy turahýnda tygel, ä qäm-hed, in disiplinahýd kydätevse bu-lyp qýna qatnaşyvy turahýnda hejl-laj. Ul hajlav başlanýv kenenä tik-

lem, byl ojoşmala ber genä tapqyr-da bulmaqan, komsomolestarğa yd-därenen hajlav jyjylyşynda äderlä-nevgä, III Plenum qarardaryn ejrä-nevgä, uny tormoşqa asyra başlavga jardam itmägen.

Byl xel taqy la Valievten byl ojoşmaqa väkil bulp barývy syjfa-tyň saqýna la aqlamaj, ä rajko-komoldýn yd väkildäre, ajrýmsa al-qanda Valievten eşe menen qydyq-hýnmavyň, jetäkselek itmäven, buş-ty—buşqa buşatyp jerevselärde tär-tipkä saqýrmavyň anyqlaj.

Şul arqala komsomolestar VLKSM Ydäk Komitetyňny III Plenum qarar-dary, iptäş Kosarevtyň doklady, şu-laj uq VLKSM YK-neñ hajlavdar turahýndaqy instruksiahý menen äa tanýş tygildär ine. Senki ulardy nyqly medäkärä itev bulmaqan.

Komsoorg Kävirevten otcoty, kol-xozdýn xuzalyq eşe turahýnda unan-nyan ödgalap hejlöp syqývdan qýna qıbarat buldy. Şundaj planhýd, hedemtähed otcot säqät jarymqa hudlydy. Ä şul vaqyt esendä politik uqývdýn, qemuman propaganda eşenän siktän tyş nasar torovnyň sävaptären asqan ber hyd äa äjt-mäne.

Bynda jäsär arahýnda dini jolalar kesle urýn alqan bulha la, dingä qarşy propaganda hem komsomoles-

Quşlyp hejlävselär äa ojoşma eşenä jynätelgän tənqit menen syq-manylar. Kirehensä, komsomol ojoş-mahy hem komsoorg Kävirevten bulmaqan „xedmätäre“, „unýştarý“ turahýnda qýna kyberäk hejlärgä tyryştylar.

Ä, rajkomol väkile iptäş Valiev jyjylyşqa betä jaqlap politik jynäleş birähe urýnda, tydemle räveştä ky-dätevenen, qolaq halyp ultırvyňnan udmany.

Tävge ojoşmalarğa byna şundaj väkildärdän varývnyan nindaj fajda-ly eş ketärgä këräk hun? His hyd-hed, hajlav jyjylyştarý hem ojoşma-nyň artavandy eşe esen ber genä fajda la juq. Nuriman rajkomoly hajlavdar menen jetäkselek itevdä yd väkildärenen politik javapilyqta-ryn köşajtergä hem tävge ojoşmalar-ğa Valiev kevek qämhed hem dis-iplinahýd „qunaqtardý“ tygel, ä eş-lekle, byn jetäkselek tä'min iterdaj keşelär jeväergä tejeş.

M. SADYQOV.

1937-se jyl

15 Ijyl

№ 69 (1117)

Ajqa 12 tapqır
sıya. Ajrım hanı
9 tin.

Betä ildärdän proletarıar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komiteti organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85—01

SSR SOJUZ YDÄK BAŞQARMA KOMITETYNYN IV SESSIAHNY IPTÄŞ A. V. KOSAREV TELMÄRE

Iptäştar, SSR Sojuz Ydäk Başqarma Komitetiynyn IV sessiästä medäkärä itelä torğan hajlav zakonı proyektı häm sovetlar dñ qadät-tän tış VIII Betä Sojuz sjezında qabul itelgän jany Konstitutsia bedden xalqıy dñ, kapitalistik ildärdä jäsäwse xedmätsändär yddärenä kymäğän häm kyra almaštaj ısn kınäitelgän demokratiäni ta'min itä.

Iptäş Jakovlev dokladında wajan itelgän hajlav zakonı proyektı tulıy menän bedden xalqıy dñ mənäqättärenän sıya häm his şik-hed ular tarafınan betä jaqlap xup-lanasaq.

Iptäş Stalin sovetlar dñ VIII Betä sojuz sjezında: „Antagonistik sıynı-tar bulğan kapitalistik ildärdä de-mokratia—ul adaq itäptä keshelär esen demokratiä mөлätle adsıyık esen demokratiä. SSSR daqı demokratiä kirehensä, — xedmätsändär esen demokratiä, jaqni betä esen demokratiä“ tıne.

Sovettar Sojuzındaqı demokratiä —ul bedden xalqıy dñ vlastı. Betä Sojuz Kommunistik bol'sevik-tar partiäny xalqıy dñ, sovet or-gandarına, kemgä ul ısan, ul haj-lanıysı keşe kandidatı partiäny jeki partiäny ikänlegenä qara-maştan, unı jenesenä, jäsənä häm millätenä qaramaştan, şunı hajlarqa saqla.

Bedden xalqıy dñ, bedden ilebed-den jästäre, kem bol'seviktar partiäny birelgän, kem iptäş Stalin esenä birelgän, kem sotsializm te-delöşen nıqıy alıp barıvqa həlälle, kem xalq doşmandar menän ke-räşä häm alda la kərəşäsäk, şular dñ sovet organdarına hajlajasaqtarına ber tölle la şik juq.

Bedden vlastıy dñ—ul, Betä Sojuz kommunistar partiäny tarafınan jul-başıyık itelwse, yd xökymätenä ydenen in jaqşy väkildären hajlavı, sovetlar xalqıy.

Burzuaz ildärdä eş wötenläj iken-se tölle tora.

Bına mabälän, mibal esen Angliä häm Japoniä parlamentar sostavın alajıq. Parlament unda häm başqa ber talaj kapitalistik ildärdä tulı kes-le xuzä bulıp tormaj; asyda unı vlastı bik nıq siklängän. Berense sıratıta ul, parlament tarafınan qabul itelgän teläha nındaj zakonı tuq-tata ala torğan juqarqı palatany jäsäwe menän siklängän. Ə juqarqı palata betä kapitalistik ildärdä la demokratik jul menän tedelmaj. Angliä lordtar palatay başıysa are-stokratik familiälar väkildärenän, gert-sogalar dñ, graffar dñ, vikontvitar-dñ häm başqalar dñ nabeldän-nä-belgä qala kilgän xoquqtar bulıysa inewselärdän tora. Uqardñ başqa karol'dıy, bı palataqa telägän han-da jany aqzalar bildälärgä xoquqı bar.

Japoniä Pärđar palatay 16 pri-nestardñ, 13 kenäzdñ, 30 markiz-dardñ, graffardñ hajlanqan. 17 vä-kildñ, vekontardñ 65 väkilenän häm barondardñ 66 väkilenän tora. Ularqa, här tölle xedmättäre esen, kyberäk xeldä jeki ministrardñ jeki ere cinovniktardñ ajrım räweş-tä imperator tarafınan bildälänä tor-ğan 121 keşe eštälä.

Pol'sa dälätlenä başında respublika prezidentı tora. Ul Pol'sa kons-

titutsiäny ikense statjahı nige-dendä ydenen xäräkäte, ydenen prostupkalary esen xalq alında tygel, ə „alla häm tarix alında“ javap birä.

Jeki bına mibal esen nemes taşis-tik rejxstajny esen alıqıy. Bedden Sovettar Sojuzında Ydäk Başqarma Komitetiynyn sessiäların da, başqar-ma komitetiynyn plenumdarında, sovetlar sjezdarında, xedmätsän xal-qıy väkildäre in demokratik ni-gedde häm jänle räweştä tormoştñ, mägari esenän, xedmätsän xalqıy häwıyık hajlav mas'älälären medä-kärä itälär. Ə bı mas'älälärdän ky-bette bedden eşse-kraştıan dälwte tarafınan aldan döjem xalq medä-kärä itewenä sıqarılä. Bına Stalin-sel Konstitutsia proyektı menän şulaj buldı, owortlar dñ tıyın turahın-daqı zakonı proyektı menän şulaj buldı. Ə Germaniä rejxstajny esen ni nämənän tora hun? Ydenen 3 jyl 3 aj jäsäw daverendä nemes rejxsta-qı tik 6 tapqır qına jıjnala. Nemes rejxstajndaqı deputat ätändelär, yddärenen parlament eştäre menän döjem jıjnajp äjtändä 10 seqät häm 40 minut mäsquı bulqandar. Ular-dñ berehe genä la ber genä tapqır da sıqıy jahamaqtandar, häm ular-dñ eşmäkärlege ber nısa tapqır Geringten telmärdären, Gitterden telmärdären tınlavqa häm 5 tapqır qıl kytäwvga qajtıp qala!

Bedden sessiäla medäkärä itelä torğan hajlav zakonı millionlaqan sovet jästärenen mənäqättärenä tar-nen räweştä qaqıla. Sovettar Sojuz-nyñ jästäre Sovettar qoroloşart-tarında yktelär. Xäder ular (jästär-red.) sotsialistik jamqıttän inde javlap, qadanylıqan betä material, kul'tura häm politik jemestäre menän iajdalanalar. Kapitalistik ildärdä jästär hajlavdar qatnaşvıdan wöten-laj silätelgän waqıtta, bedden, So-vettar Sojuzında ular dälwte menän idara itevgä qatnaşlıqqa kıl kıl-m-dä ıyqıyılalar. Hedgä avıl sovetı aqzalar dñ 25 jäskä tiklem bulqan-dar 350 meñ keşe itäplängänlegen genä kyrtäwv dñ jätä. Bök bol'sevistik partiäny tarafınan jektäse-lek itelwse, bedden uciteled häm julbaşsıy dñ iptäş Stalin tarafınan tärbiälänwse Lenin komsomolnyñ saıynda dälwte tedelöşenän tölle ucastkalarında eşlövse jöđär men-lögän jäs kesheläre bar.

Stalinsel jany Konstitutsia jästär ojoşmalarına sovetlarqa alda bulas-qı hajlavdar yd kandidatıtarın qujıv xoquqın birä. Sovet jästärenä, bedgä birelgän bı xoquq bedden ilebed xalqıy yddärenen jästäre-nä bulqan bök ısanıysı bulıp tora.

Bı xoquq betä sojuz kommunistik bol'seviktar partiäny yd jästärenä kyrtäwv bök ısanıysı. Häm bed, sovet jästäre betä il aldında äjtäbed, bedgä birelgän bı xoquqı bed namıy menän aqlar dñ. So-vettarqa alda bulasqı hajlavdar jästär ojoşmalarına yd kandidatı-tarın qujıv xoquqı Lenin komsomol-na jästär esen, unı yden totovı esen häm unı ojoşqanlıq esen bök javaplıyık jeklätä.

Bedden partiäny qarar bulıysa xäderge waqıtta Lenin komsomol-na dñ komsomol jektäse organdarına

javıq hajlavdar zara. Bı hajlavdar da bedden ilden jästäre, Lenin kom-somolnyñ aqzalar dñ sınyıy alalar häm yddären alda bulasqı so-vettar hajlavdarına äjerläjdar.

Əleqä tiklem Lenin komsomolnyñ ojoşmaları sovet organdar dñ esen-dä jeterlek aktiv qatnaşmanlar. So-vettarqa alda jektäsele komsomolnyñ jektäsele betä poli-tik-tärsiävi eştäre tamırdan jaqşırtıv-qa, sovet organdar dñ esen qat-naşvı tamırdan jaqşırtıvqa burıslaj. Sovet jästäre häm Lenin komsomolnyñ aqzalar dñ hydhed sovet organdar dñ esen jaqşıraq qatnaş başlanılar häm başlajasaqtar, alda bulasqı hajlavdar yddärenen aralıyın in jaqşy keshärdä sovet-larqa, sovetlar dñ eşlövga qujasaqtar. Bed şul keshärdä qujasaq dñ, kem sotsializm iajdähä esläj belä, ə bı turala ıyqıy dñ qına qalmaj.

Sovet jästäre hajlav zakonı proyektı xuplajdar. Partia tarafınan jektäsele itelwse unı tarafınan tärbiälänwse bedden il jästäre şul kandidatıralar dñ jaqlajasaqtar, kem sotsializmqa kirelgän, kem il al-dında namıy, kem partia al-dında namıy, kem Lenin—Stalin partiäny esenä xıjanat itevselär menen, vatanqa xıjanat itevselär menen, xalq doşmandar—trotski-selär, wuxarinselär häm başqa ike-jedleler menän kərəşä, kem xalq doşmandarın asa häm ular dñ zarar-hıdlandıra belä.

Bed, sovetlarqa şul kandidatırdı jaqlar dñ häm tavıy birerbed, kem ydenen kyrtäwe menän bedden bök Sovettar Sojuz il siktärenen ytep inä almaşıy bulıvın jaqlaj häm jaqlajasaq. Häm Sovettarqa al-da bulasqı hajlavdar in berense häm in jaqşy kandidatıralar dñ jaqşy itep sovet jästäre—sotsializm-dñ jenedären ojoştorovı, bedden bök julbaşsıy dñ iptäş Stalin kan-didaturahın qujalar, häm unı bed-den ilebedden betä xalqı jaqlajasaq. (Şavıy, alqıyştar).

Berense bulıp jaqlıalar

Mejaka rajonyñ Stalin ismendä ge kolhoz komsomol ojoşmahınyñ otcot-hajlav jıyılışy bara ine. Kən tärbiäna qujıyın mas'älälär wökäs, xökymätten SSSR Oworonahıny nı-qıyız jajomı sıqarv turahındaqı qarar ıyılndı. Komsomolestar xökymät qararın berdäm xuplanılar häm şunda uq härberche 40 humıyq jajomqa jaqlıdılar.

Jaqup.

Maskäv—Tənjaq polys—Tənjaq Amerika arahında posadkahıd osov

XÖKYMƏT KOMISSIAHYNYN BELDEREVE

Xökymät, Sovettar Sojuz Gerojı iptäş M. M. Gromovın, major A. A. Jumaşevtñ häm 3-se rang xörbi inzener S. A. Danilinden, yddärenä Maskäv—Tənjaq polys—Tənjaq Amerika marşrutı bulap posadka-hıd osovqa röxsät birev turahındaqı xodatajstvohın qonäqätlänerde.

1937 jyl 12 ijylde 3 seqät 21 minutta Maskäv janyndaqı Şselkovski aerodromdan start bireldä. Samoljot, Frans İosif jere—Tənjaq polys—Bođ dingede—Tənjaq Amerika kurs aldy.

Osov „AM-34“ motorlı „ANT-25“ samoljoty menän ytkarelä.

Samoljottñ ekipaży: Sovettar Sojuz Gerojı iptäş M. M. Gromov—komandir, major A. B. Jumaşev—ikense pilot, 3-se rang xörbi inzener S. A. Danilin—şturman.

Osovdı ojoştorov bulıysa xökymät komissiahy:

M. RUXIMOVIC, M. KAGANOVIC,

A. TUPOLEV, Ja. ALKSNIS, O. SMIDT.

Janı zajomqa jaqlıy menän ilebedden oworo-na qeväten nıqıyızvıd

SSSR oworonahıny nıqıyızvıd jajo-myña jıyılışylar dñ häm kändän-... Dälwte xedmet haqlıy... Başqortostan idarahı maqlıymattäre bulıysa 7 ijylga Bas-qortostanda 433 meñ 825 keşe za-jomqa jaqlıqan. Zajomqa jaqlıy-şylar dñ döjem summahı 30 million 756 meñ humıyq harıy jektän. Şunı esenän Öfe qalası xedmätsändäre 9 million 511 meñ humıyq zajom qa jaqlıqlıdılar.

Bere, (BaşTASS). Kolхозsılar arahında zajomqa jaqlıy „Vatanı-bedden oworonahıny nıqıyızvıd esen dälwte 2-3 adnalyq doxodıy birä-jek „tigän lozung aştında bara. 7 ijylga rajondıy kolхозsılar 242 meñ 285 humıyq zajomqa jaqlıdılar. Kolхозsılar dñ betähe 7 meñ 484 keşe jaqlıy. Kolхозsılar yddärenen jıyılıştarında SSSR oworonahıny nı-qıyızvıd zajomınyñ dñ ähämiätkä eje bulqanlıqın bildäläp, xökymätten zajom sıqarv turahındaqı qararın qajnar xuplajdar.

8 mart ismendäge tegev fabrika-hında SSSR oworonahıny nıqıyızvıd zajomıña jaqlıy dñ kytärenkelek menän ytte, Betä kollektiv zajomqa jaqlıy. Fabrika bulıysa eşselär häm xedmätsändär betähe 929 meñ 815 humıyq zajomqa jaqlıdılar. Bı, alıyq eş xaqı fondınyñ 69,7 protsentı.

SSSR Finans Xalqı Komissariatınyñ birgän maqlıymattärenä qaraqında, oşojıldıy 2 ijylendä 4 milliard hum mıqdärendä sıqarılqan, SSR Sojuz Oworonahıny nıqıyızvıd zajomı, beren-se bış kənlek esendä yk 3 milliard 664 million 26 meñ humıyq taratıl-qan. 1936 jylı sıqarılqan ikense bışılıy (dyrtense jyl sıqarılışy) za-jomınyñ oşo waqıtesendä taratılıv-na qaraqında 200 million humıyq ar-tıy taralqan.

RSFSR da jany zajomqa jaqlıy 2,4 milliard humıyq, USSR da 744,4 million humıyq jätä.

Jany sojuz respublikalarında za-jomqa jaqlıy kesle, sıya tiklem bulmaqan kytärenkelek menän jä-jelderelde.

SSR Sojuzınyñ oworonahıny nıqı-tyv zajomıña jaqlıy betä urındar-da la: „Qalala häm avılda ber genä xedmätsän dñ SSSR oworonahıny nı-qıyızvıd zajomınyñ obligatsıaların al-maj qalmahın“ tigän lozunga aştında bara.

Sit il razvedkalarınyñ verbovka eşendäge qajıñ ber mäkterle alımdar turahında

(ADAQIY. BAŞ "LENINSE" NEN YTKÄN HANDARINDA)

Madrid sitendä bombardirovkadan jemerelgän jorttan qasalar.

(Sojuzfoto)

SIT ILDÄRDÄN TELEGRAMMAR

Japoniala mäkterler xarbi polktarğa ajländereläler

Japoniala jastarğa militarizatsiä lästiräw eşe kınar jändän kınaja. Hunqı vaqıttarda xarbi iästistik elementlar jastar sojuzında eşlädären taqı la kəsäjtter. Bında jastar xäder 2) menäp, ularda qı aqzalar 3 jaram millionlap hanalalar. (Öle qıd tar sojuzdarı bında iäpka alımaı). Bıl sojuzdarıñ maqsatı—jastarda samuraj ruında tärbiäläw, ularğa „japoniar juqar, eñten räsä, ul başqa xalıqlarğa eñtenlek itergä tejeş“ tigen ısanıstı inderev. Jastar jıñp alıñqan ilärgä kysergä tejeş, tigen qara fekerde urınlästirıdvan qıbarat.

Başlanqıs mäkterte bötörövselärden 20 protsenty qına urta mäktertergä elägä alalar. Juqar mäktertergä inä alıvıylarıñ hanı unan da ad. Japoniala eñtenlek itevselär jastarğa qomum belem kərämaj, xarbi belem bulha jeta, tip qarajlar. Şuqa kyre xarbi mäkterterden hanı ykändän yk. Kyp mäkterter xarbi pulktarğa ajländereläler.

Fetnaselärden jartqıslıqtar

London. Rejter agentstvohınyñ Santanderda qı xäwäsehe. Bilnaola fetnaselär Baskılarıñ havlıq haqlav ministr Espinosanı, şulaj uq kapitan Agirrene ham baskılarıñ Parizda qı missiäny sotrudnige Urguany atqandar, tip xäwä itä. Ular, yddäre ulıtrıp vırqan samoljot Santandergä jynälgen saqta Sarauselä mäzbyri posadka jahaqan saqla fetnaselär tarafıñnan qulqa alıñqandar. Fetnaselär jaqıñnan qasıvıylarıñ hyddärenä qıraqanda, fetnaselär ber Derio avılynda qına 40 keşene atqandar.

Pol'sala massovoj arestar

Varşava. Pol'sa matsıuqatı kommunistik xarakıttä qatnaşvıda qajeplep massovoj qulqa alıvdar turahında xäwä itä. 22 lienän 23 iynıñ qarş tändä politisia Varşavala taqı la 22 keşene qulqa alı. Krakovta, student jastardın kommunistik jəcəjkahıñ ojostorovda şik totop Krakov universitetınyñ 15 studentı qulqa alıñqan.

Taqıñ bında jastar la maqlım. Nemes razvedkahı sit ilgä komandirovka qılğan sovet grazdanıñ verbovkalavqa tyvëndäge tupaş prijomdı qullanırğa mataşp, qaraqan. Sit ilgä kılğan keşe ydenä kvarter edlaj. Ul ber nısa jort qarap syqa ham axır kilep urta jastardäge qatın tarafıñnan tapşırılavıñ ber bylmägä tuqtala. Kvarter xozajkahı menän hejläşken vaqıttä şunda ber jış qıd da bula. Bıl qıd yden xozajkahıñ tanış itep kyrhäte. Bylmä alıp torovdın şarttarı turahında kvarter xozajkahı menän hejläşep alqandan hun älege iptäş tamam hejläşep eşte bötöröw esen ike kändän hun qajtanın kılergä bula; ham bına şul yde hajlaqan kvarterga tejeşle vaqıttä kılğas, taqıñ şul uq xozajkahı osorata. Xozajka uqa, heñ ber ad qına ketep torhaqıd iken, min bylmäne tamam tapşırıl turahında ydemden tuqandarım menän kənäşläşergä tejeşmen, ular bına kyre jortta qına toralar, ti. Kvarter alıvıñ tamäkehen tartqan kileş qınaq aylmähendä ketä qala. Ber nısa minuttan hun xozajka qajta, unan menän berja politisia inspektorı ham politisia vaxmestorı kile. Inspektor ydenä oşo grazdanıñ qariza kılğanıñ xäwä itä, berense tapqır kilep kvarterdä qıraqın vaqıttä xozajkahıñ ike alıtıñ jödege juqıñnan imes. Bıl kvarterga ul iptäş kılqanğa tiklem dā, ul kılqandın hun dā xozajkala ber kem dā bulmaıñıñqan Sovet grazdanıñ şiklätöv kilep matqın. Inspektor protokol tedev esen unı komissariatqa saqırtqan. Iptäştin qırq qırotes belderevne qaramatın, uqa barıber politisia qı barıñ turakı, unda unı tyvähnetep horav alalar ham xatı tentev dā jaharqa mataşalar. Tentev jaharqa qajep lenen jetdi räveştä qarş torqıñıñ kyrgas, inspektor kınat jaqımlı tonqıa kysep ajta: „İxtimal bu eşte grazdandın qajevne la juqtı, lakin qajeplev dälile kyñ aldında, ham min tentev jaharqajeki protokol tedep eşte prokurorqa tapşırırğa tejeşmen, ä eşte tiksergäñge tiklem heñde qulqa alıp tororqa turı kiler. Lakin inde min, inspektor keşe, heñ xormatle efände esen bıl eşten nındaj skandallı bulahıñ anlaqanlyqımdan, min „kynelhedlekte“ qırlav esen keskenä genä summa aqsa baravarıña bota eşte tuqtatırğa ham „vordı“ dyrt jaqıñ qıñla tip irekka syqarğa adermen, ti. Baxethedleke qarş bıl iptäş yde kilep eläkkän unajıñd xaldın tıderäk qotolop syqırğa ımtılyqan ham, heñdömtä nämä bulasaqıñ uqlap, nıtep tormajıñsa keñehenen bumaznıgen alqanda inspektor eñtälene 20 marka aqsa syqarıp halqan. Tap oşo vaqıttä işek asıla ham işektän jaqş, lakin prostoj kejenen, tamam ofetsırqa oqşaqan, lakin ştatıski kejem kejenen ber jeget kilep inä. Ingas tē ul yden kyreş bylmänän bıl totolqan keşenē politisia inspektorıña vzatka bırgä tēqdim itkenen işetkenen beldere. Ydem starş bulqanlyqımdan min bıl turala protokol tedergä tejeşmen, ti. Ofetsir, inspektor dā bıl sovet grazdanıñ qulqa alıñv sävaben horaqas, vzatka bıreve—qulqa alıñqan keşenē qajep le ikenen asyqtan-asıq kyrhätep

tora, tip beldere ham tıdlek menän protokol tedevde ham ul protokol dā, qulqa alıñqan keşe vzatka jardamı menän qotolorqa tıreştı, tip kyrhätevde talap itte. Qulqa alıñqan keşene, ofetsir his kisekmäh tēn tērmägä odatırğa qıştı. Protokol jañılyqas, ä qulqa alıñqan keşe uqa qul qujıvdan baş tartqas, inspektorı syqarıp jevärep, bınıñ menän ikäv genä qalqas, ofetsir tyvëndägelärdä ajta: „Min kontrrazvedkanıñ ofetsırı, min politisianıñ eşmäkerlegen kyñdätep jerejem. Min bıl vaqıqanıñ skandalqa kılkenen bık jaqş anlaıñam ham bälägä tēşken sovet grazdanıña jardam itergä adermen. Şulaj dā heñden tarafıñ ber tērlä la xedmet kyrmaj torop, min bını eşlaj alımaıñ. ti. Bıl urında unıñ tēqdimē şuqa qajtıp qala ki, sovet grazdanı uqa xedmet baravarıña xedmet kyrhäten, atap ajtkän dā ber keşe turahında—ydenen vatanında jışevse ikense ber sovet grazdanı turahında—spravka kılterhen. Beñden prostoj keşevde şiklänep-nıtep tormajıñsa ajtelgen keşenē familiahıñ ham adresıñ ydenen dältereñä jıñp qujıd. Unan hun ofetsırıñ horavı qujıñsa oşo uq familianı yd qul menän ofitsırıñ zapısnaj kenäñehenä russa jıñp qujıd. Şunan hun bık anhat qotoldom, tip uqlap kontrrazvedka ofitsırıñnyñ proteksiañı („jıqlav“) bujıñsa politisianıñ syqır yd juıñna kile.

Julda qajtıqanda beñden keşevde bulıp uqlan vaqıqı turahında oñaj uqlaj, bıl turala iptäştērmä ajtējem iken, tip feker jereñä, lakin bul turala mindäñ kelerdär, tip qurqıp, ul ydenen naşının kiskänderde ber kemgä la hejlämaj ham unı onotırğa tıreşä. Lakin 15 kēn uqlas unıñ kvarterıña telefon şaltıratalar ham uqa maqlım bulqan eş turahında hejläşev esen unı kontrrazvedka ofitsırı kyreğä telaj, tip xäwä itälär. Oşo telefon şaltıraqandan hun qına beñden janaj keşevde, eşten qala barqanıñ tēşenöp ala. Ul bulıp ytkän vaqıqanı ydenen nacal'nıgıña xäwä itergä bula ham şunıñ menän yden haläkettän qotqara. Kontrrazvedka tarafıñnan jahalqan oşo qavaxat komedia taqı la davam itä, unı haläkät ketä ine. Kontrrazvedka ajentı bıl iptäştē iäş itev menän qurqıtp qıba başlaqas, beñden iptäştērebēd, min inde bılardıñ bötähe turahında la ydemden nacal'nıgıñma xäwä ittem ham namıñlı sovet grazdandarıña qarata kontrrazvedka tarafıñnan qulanıla torqan bında jastar qavaxat şpionaz alımdarıñ qarş jahalqan protestar menän kontrrazvedka iäpälşergä tejeş, tip ul razvedka ajentıñ avıdın qaplay. Kontrrazvedka eläktērgä aıldälägen qorbanıñ quldan ısqındırırğa telämeñseñ qurqıvıdın qajtanın janı metodtarıñ qullanıp qararqa mataşp, oñaj vaqıttar tıñsılanmaj, lakin sovet grazdandarıñ tura ham namıñlı pozitsiañı arqahında, bınan ber nälä syqımaj.

Berdä qajevne bulmaqan keşelärdä şpionaz avıña tēşeröv esen sit il razvedkaları, bıqeräk tē faşistik razvedkalar tarafıñnan qulanıla torqan qavaxat ham bısraq alımdar pərdənen—juqarıla kıltergen mılaldar tik ber öleş kenä asıp bıralar. Sovet dāvläte aldında turalıq, namıñlıq, yd vatanıñ aıñda qı bu-

ırtardı anlav, ujavlıq, ydenä tapşırılqan eşte namıñ menän ytäv, ydenē kontrolläv,—bılar sovet grazdandarıña döşmandın qavaxat räveştä bına oşolaj yrmälävderenän haqlarqa tejeş.

Yddärenen şpionaz eşendä in bısraq metodlardan fajdalanqan xaldä faşizm razvedkalar yddäre qulanıla torqan metodlardan başqa burzuaz razvedkalar dā fajdalanırğa mömkın ham ular tarafıñnan faşisttarıñ yddärenä qarş la şul uq dārazälä qulanırğa mömkın ikenen anlaıñdär.

Yd poddannajdarında bında jastardä qarşılq kyrhäte belev şıfatın tärbiäläv esen, faşisttar berber artıñ kınofil'mdär syqarıp, sit il razvedkalarıñnyñ metodtarı ham alımdarı menän tanıştarlar. Kartınalardan Mata Kari (Germanianıñ Parizda qı ataqlı şpionkahı), „Port—Artur“, „Nataşa“, „Xıjanatsı“ tıgen kartınalar kın räveştä qulanıñlar. „Xıjanatsı“ kartınahında sit il dāvlättärenen bulqan şpiondarıñ Germaniä territoriañında eşlädäre kyrhätelä. Bıl kartınalı şpiondar avıña inep sornalqan Germaniä İjotıgenen, ydenä jeterlek kēs tabıp, yden iäş itä torqan jahalma dokumentardan qurqıp tormajıñsa, bötähen ydenen nacal'nıgıña barıp hejläve ham bınıñ esen axırı şik tē uqa naqrada itep sıroj aldında raxmet belderelev turahında yddärenen şpiondarıñ har jaqlap idealizirovajt itälär. Ular dāñ eşte turahında bota ber seriä sap-sı jalqan ajıvıñat majdanqı kılterelgen.

Bına bılar bötähe la jastard şpionaz „romantikañıña“ ıñqıñırvıñ maqsat itep qujalar.

Bıl faşistik „romantiktardıñ“ tēp kadrırdı sit il dāvlättärenä qarş eşläv esen adertlänä. Ular dāñ iäp-täre-jevägenlek, qamhedlek ham ujavlıq tupañlanıv jarıqtar başa ytep inep, yddärenen qavaxat yltērev, diversia ham şpionaz eştēren ytävge tēvälgen.

Yddärenen funksıaların ytäv esen şpionazdın kēsle apparatı bar. Ul kyreş dāvlättärdin organizmıña ytep inep esen bota legal ham legal bulmaqan mömkınlektärdin fajdalana. Donja huqıqş tärbiähe, huqıştan hunqı osor ham xädērgē huqıqş alıv osoro, şpionaz eşen har vaqıt qaplay kılğan jaşrenlek pərdähe bulıvqa qaramatın, şpionaz eşenē kın jajelgenlege turahında bık kyp fakttar bıra. Şpionaz dāvlät uczednielärenä, oborona jaqıñnan ähämiätle bulqan ere predprietielergä, transportqa ydenen qarmavıylarıñ huda, ul dāvlät serdärenä ireşevde, oborona sekrettarıñ itnöp belevde, texnikaqı kamillästerevde iäş itevde, möhim posttarqa yd keşelären qujıvıñ, diversia, qorotqosıloq ham xıjanat ojostorovıñ maqsat itep quja. Şpionaz—ul şpiondar armiañ tarafıñnan alıp barıla torqan ödlekheñ ham jaşren huqıqş, bıl huqıqş ber minutqa la tuqtap tormaj. Hunqı vaqıttä Amerikala, Fransiala, Cexoslovakiala, Rumıñıala, İspaniala jıvıq räveştä alıp barıla torqan kyp hanı sud protsesları bına şuları kyrhätep toralar.

(BÖTTÖ)

RAJKOMOL—MOSTAFINOJA, MOSTAFIN—FAZYLYVQA...

Javaphydlyqqa ham jetakselektage qamhedlekke sik qujyqqa

Əderlek eşen jəjəp jəvərev, jəjəlyştə ytkərevdə praktik jərdəm itev eşen ojoşmaqa partorg Mostafina berketelde. Ə ul yde nyl eşkə iken-se keşe—Fazylyvty berketep sanatoriyaqa kitte...

Otcot-hajlav jəjəlyştə kevek sojuz tormoşondaqy məhim politik eşkə „əderlənev“ vyna şundaj javaphydylyq menən başlandı.

Fazylyv komsomolestar, jəstər arahynda VLKSM UK-nen III Plenumy qarardaryn mədəkərə itevde ojoştormany. Komsomolestar iptəş Kosarev dokladyn, hajlavdar tərtybe turahyndaqy instruksianı ejrənmənelər. Ojoşmala sovetlarqa hajlavqa əderlek vujysa jəstər arahynda politik agitatsia, propaganda eşen jəjəp jəvərev, politik uqyvdar julya halımanly. Jəşren (jəvəv) tavyş birevde ytkərev eşen kərək bulqan qaqydy, qələm həm jəşnik əderləməgəndər ine. Şulaj Fazylyvty jəjəlyştə tiderək ytkərep jəvərehe, nyl javaply eştən nisek tə anhatyraq vuşanahy kilyən. Jəjəlyştə oşolaj əderlekheđ başlaqandər. Əderlekheđ eş, vildale qydyqanys hədəmtələr birə.

Ojoşmala 12 komsomoles bulha la,

plenum qarardary menən tanyş bulmavdar arqahynda komitet hajlamagandər, ə təvge ojoşma sekretaryn hajlaqandər.

Hajlav vaqty kilep jətkəs, tavyş birev isemlektəren halıv eşen jəşnik bulmaj. Şulaj da pocta jəşnigen quptaryp alıv kevek jənəjət jahav menən nyl unajlyd xəldən səqalar...

Hajlav komissiahıny predsedatele Ardyanov tavyştardı itəpləp bətkəndən hun, jəşren dokumentar menən haqlanlyqqa tejeş bulqan hajlav materialdaryn jərtlyp başlaqan.

Rajon konferensiahıny delegattar hajlav məsələhen bətenləj təşerəp qaldıraqandər.

„Bahav“ kolxozy (Nuriman rajony) komsomol ojoşmahynda otcot-hajlav jəjəlyştə oşondaj xatalar, butalsyqtar abtında ytkən.

Rajkomol nyl jəjəlyştə juqqa səqardı. Ləkin eş vında tormaj. Əgər də Nuriman rajkomoly hajlavdar menən operativ jətkəselek itə, uny ytkərege berketkən keşelərdən eşen tikşerep torha, vındaqy jəjəlyştə əderlekheđ həm dır xatalar jəvərev menən ytməb ine.

M. Sadıjlyv.

Eşlənən eş juq, ə şulajda „jaqşy“ tip tabalar

„Kadr“ kolxozy (Əvjəlil rajony, Taşnulat avly) komsomol ojoşmahy qadətlyən təş jomoşaq eşləj ine. Ojoşmala jyl vujy nı varı 4 tapqyr jəjəlyştə ytkərelde. Politik uqyvdar zanətiyləre 7 tapqyr qyba buldy. Unda 20 komsomolestyn kyp bulha 7-8-e genə bula. Komitet nər vaqytta la sojuzdan təş jəstərdə jynmanly. Ular eşen bəsedalar, dokladtar ytkərməne.

Bəđ otcot-hajlav jəjəlyştə, nyl jətkəselektərdə qatı tənqit itər, eşlekheđ komitet sekretary Mansuryvqa qarata ydenen tejeşle hyden əjter tip tora inek.

Ləkin eş kirehensə buldy. Otcot-hajlav jəjəlyştəndə ber genə komsomoles tə komitetyn eşen tənqit itməne. Oşondaj jətkəselektər bula torop, jəjəlyştə ojoşmanly eşen „jaqşy“ tip tapty. Ə komitet sekretary bulyp

şul uq eşlekheđ Mansuryv hajlandı. Nyl ojoşmanly hajlavqa əderlekheđ kileven kyrtə. Jəjəlyştə komsomolestardyn VLKSM UK-nen III Plenumy qarardary, sojuz aldynda torqan jəly vuryştar menən tanyş bulmaqanlyqtaryn, vında rajkomoldyn jətkəsel role saqqyba saqylmaqanlyqyn kyrtə.

„Kadr“ kolxozy komsomolestar nyl xatalaryn təđətergə, komitetyn eşe dərək narəqlanlyqqa tejeş. Eşlekheđ komitetyn eşen „jaqşy“ markahy menən vəşyrt qaldırv, ul uny jətkəseləren taqy la eşlekheđlekke alıv barasaq.

Əvjəlil rajkomy nyl ojoşmala ytkən hajlav jəjəlyştə menən qydyqanlyqqa həm tejeşle sara kyrege tejeş.

S. Jagudin.

Nuriman rajkomoly ojoşmanly yveve menən nasar şəqjəllənə.

Komsomoldyn Nuriman rajon komitety sojuzdan təş jəstər menən eşləvgə iqtıbar itməj. Nyl ojoşmala kyrenəkle yveş bulmav menən xarakterly.

„Bilgelər“ kolxozy komsomol ojoşmahy 1936 jıldan birle ber genə aqzaqa la ytməgən. Ə nyl kolxozda komsomolqa inerdaj unarlaqan jəstər var. Kolxoz ydenə 236 jəş jəgettər həm qydyrt itəpləj. Komsomol ojoşmahy jəstər arahynda eş alıv barha, his şikheđ, ojoşma „ylek“ tockala qalmaş ine. Ləkin təvge ojoşma vyny ydenen naməb eşe itər itəpləməj. Ə rajkomol „Bilgelər“ kolxozy. Komsomol ojoşmahy qyba tygel, başqa kypselek ojoşmalardyn da oşolaj jəstərdən sitte jəşəvdəren „kyrməj“. Bında 7 aj vujyba rajkomoldyn ber genə rəvotnige la bulmaqan.

Sojuzdan təş jəstər arahyndaqy eş məsələhe vujysa təvge ojoşma sekretarynlyq nər vaqytta la instruksia saqylyqandər juq. Nyl məsələgə vjuro ultyrtərynda la ulyrtə birləməj. Ə kirehensə, rajkomol ydenen xərkəthəđle, nyl eşkə javaphydy qaravly menən jəstərdə komsomol ojoşmalaryn jəraqlaştyra.

Ul komsomolqa jəly ineyseleərdən qarizalaryn odaq vaqytta vujyba papka esendə haqlaj. Əle rajkomolda qaralmaqan 40 qariza jata. Şular eşenən rajkomolqa aprel', maj ajdarında uq birelep tə, oşo kəngə tiklem tikşerilməgəndər də kyp kenə. Məşələn, Strizovty qarizahy aprel'də birelgən, Marakovty—fevral'də, Şarəftdinovty maj ajynda. Ular əle bulha qaralmaqandər.

Jəstərdən qarizalaryn ajdar vujy qaramaş jətkərv—ul sojuz aldynda dır jənəjət eşləv tigən hyd. Nuriman rajkomoly rəvotniklərenə la vyny anlyraq vaqyt inde.

M.

„ANT—25“ Samoljotyn geroj ekeparı Amerika Quşma ştatında.

HYRƏTTƏ: (huldan uqqa) Sovettar Sofuzy gerojdary G. F. Bajdukov, V. P. Ckalov həm A. V. Belakov tar Barkas aerodromynda (Vaşington ştatı) vərəp təkəs „ANT—25“ samoljoty ergəhendə. (Sojuzfoto).

„Berəmək“ komsomoles Latıjryv Jyhanşə dırtarqa jarly tygel. Uny yde menən bərgə ytkən, bərgə eşlənən dırtarq var. Ləkin tik şunahy vər: ular komsomol safynda tygelə. Nı eşen? Jyhanşə nyl horav rajon kul'tura məktəbendə uqyqan vaqytında uq tulqanlydər.

Uqyvdar tamamlanly menən, ul tıvqan avlyna qajtyraq aşyqly. „Tıderək qajtyraq, iptəstərdə kyrep, ular menən ısyn dırtarsa həjləşergə həm ularly VLKSM ojoşmahy safyba ındergə dimlərgə kərək ine. Min uny eşlərgə tejeşmen, sənki min şul ojoşmanly aqzaahy nı tıne. Kyp jətkəselər uqyqansa ul yden „Berəmək“ tip tygel yd kolxozyn jəstəre menən bərgə eşləvse, jəşəvse kollektiv itər toja.

Komsomol aqzahy bulqanqa kyre jəstər uny yddərenən əbtən hıddelər. Jyhanşə ularqa ildən politik tormoşondaqy xəldər, aqymdaqy politik h.ə.ş. turahynda la həjləne, bəsedalar ytkərdə. Qaj bərvərdər əl-lə anlamajysa, əllə uny belemen hınav eşen gazeta uqyqanda „faşist“, „koopatsia“, „restovratorlar“ tıgən hyddəre aqlatıvly horanlyar. Ul bə-tə horavdarqa la irenməjensə javap vırtə, anlyata. Hunqa taban jətdırək məsələlərdə tikşerevgə kysə, ydenen iptəşə Fazl, Nəzipte VLKSM ustav, programmahy menən tanyştə-

„BERƏMƏK“—BER YDE TYGEL

ra. Ular komsomolqa inergə teləktəren beldərelər. Latıjryv rajkomolqa mərəzəqət itə, həm ularly qarizalar „Jərdəm“ kolxoz təvge komsomol ojoşmahynda qarala. Şulaj itər „Volgar“ kolxozynda təvge komsomol ojoşmahy tədələ.

BERENSE ADYMDAR

Ojoşma ydenen berense adymnda uq jəstər arahynda təşəvde ydenen tər vuryş itər quja, ular menən tıqydy bəjləneştə bula. Uqyvdar jəstər arahynda politik agitatsia eşe alıv vərly, jəstərdən jəly vaqytta turahynda qajqyrtıv ojoşmanly eşəndə ydək ırtıvly ala. Dərək, uny eşəndə qyrtıvlyqtar var əle. Ləkin ul komsomol tormoşondaqy tulv qanlylyq menən jəşərgə tırtıvly həm şuqa ırtıvly. Jəstər qajda—komsomolestar şunda bulalar. Bəsedə ytkəralar, anlyatlar, spektakldər qujalar. Byna ojoşmanly ijyl ajyba tədəgən eş planı. Kyp kenə jətkəselektərdə var. Şulaj da ul, uny eşen xarakterly həm uny jəşy punktta la var. Plan vujysa ojoşma ajdy 1-11 kəndərendə politik uqyvdar, 14-28 kəndə komsomol jəjəlyştə, 10—15-ndə aqymdaqy politikanı ejrənev, 9-nda jəstərdən

qəymy jəjəlyştə ytkərege tejeş. Fizkul'tura majdanı ojoştoryv həm başqa məsələlər qujlyqan. Ular nyl plandy tormoşqa aşyrv əbtəndə eşləjdər.

UL JALOJYD TYGEL

Jəstər arahynda birelep eşlərgə kərək həm hinen nyl eşəndə jərdəmsylaryn hər vaqyt tanyla. Sənki bəđ ular arahynda jəşəvde. Yden eşləv genə jətməj. Keşelərdə varlap alıv, ularly hınav, eşkə ejrətev, eştərenə jərdəm itev həm ularqa tajanə belev—vyna eştən unyşyn nəmələr xəl itə.

Komsomol ojoştoryvly Latıjryv şulaj eşləj də. Uny Jenikəjev Fazyl, Bəkejev Nəzir kevek aktivtəre var. Fazylqa qyşqyrt gazeta uqyvdar ytkərev eşe jəklətelə.

„Ber vaqyt min klub aldynda jəstərgə iptəş Kosarevty dıngə qarşy propaganda turahynda jədyqan nı-qaləhen uqylym. Hyd unajynda jəstər kyrtə Qalmaş avlyndaqy mulla-ly nər məkərlə eştəre turahynda həjləjdər. Dın, uny tarixə, zarəv turahynda tərle horavdar vırtə. Eş əbtəndə qylylyqtar tıva. Dıngə qarşy ədəbiət jəteşməj.

Min sojuzdan təş jəstərdən hora-

vyn iqtıbarqa alıv, dındərdən zarəv turahynda doklad ytkərege buldy. Nyl turala komsomol ojoşmahy menən həjləşep, Qalmaş NSŞ direktory iptəş Subajevqa mərəzəqət ittem. Ul riza buldy. 28 ilyndə jəstərdən jəjəlyştə ytkərep, unda doklad tıqlanlyq. Şul uq jəjəlyştə 18 keşənən torqan huqyşsan allahyddər jəşəjkəhe ojoştordıq“ tı iptəş Jenikəjev.

Byna şulaj jəstərdən hyden tıqlav, nisek eşlərgə kərəkəlekke ularlynda ejrənev, talaptaryn işetə belev, ularly ışəndyrv qyba qalmajysa tormoşqa atqarv—ularly komsomol ojoşmahy bulqan ışənyştaryn nı-qyba. Ular ojoşmaqa jəqynajalar, uny eşənə qatnəşə başlajdər.

„TAQY LA UQY ƏLE“...

Hoqlandyryqy unyş birevde vəqə-də itkən kolxoz vəşyrvn aşə kilep şyqqan jıldan qylyba gazeta həm bər nıse kitap totqan bərvən kile. Nyl kolxoz kul'turnıg, əle kyp tən tygel genə komsomolqa ingən Bəkirıv Nəzir. Obedkə tuqtaqan kolxozsylar uny kətep alalar. Nəzir ular ergəhenə kilep tə jətməj. „Nəzir, kışə uqy başlaqan kitabındə

(Davamı 4-se bitə)

"SPARTAK" KOMAN- DANYN "DUR JENEVE

6:2

Baski menen futbol komandahy juqarby klasib ujn texnikahy kyrhatte. Ularbyn ujnayn jedar menlagon Maskov xedmatendare hoqlanyp qaranylar. Sulaj da8 iyl "Spartak" iyn dur jeneve menen tamamlanqan matc, bedden futbolistardyn jebargan xatalardan ham Baski futbolistardyn qazap ohta ujnaydarbannan habaq alqanlyqtaryn, yd etterenda eslagenlektaren kyrhatte.

Maskov qalahyn "Metallurg" komandahy (Fedotov), "Lokomotiv" (Terenkov), ydak Qydyl Armia jorto (Malinin) ham Kiev "Dinamo" komandahy (Segodski ham Silovski) futbolistary menen kesajtelgan "Spartak" komandahy ujnady ispan futbolistaryn qapqahyna qydyv hozymlev menen baslap alyp kitte. Baskysylar nyq haqlandylyar. Qarap torovysylar tuptyy osovyn kydeterge saq-saq qyna jetece alalar ine. Ujn majdanynadqy xel bik tidlek menen alyshynp tordo. Lekin byl july "Spartak" sylar initsiativany yd quldarbannan jebarmeneler. Ujn 6:2 ijabve menen "Spartak" komandahy fajdahyna bette. Qaravysylar Maskov komandahyn jeneven dur kytarenkelek menen qarshylanlyar.

Janar—Tavda pioner lagery

Malajad rajonyn pioner lagery "Janar—Tav" dyn itegenahalyngan. Bunda rajondyn 80 uqyv otlicniktary jal iteler. Lagerda eslav esen rajkomol in jaqsy komsomolestardy bylde.

Lager jaqsy jshadlandyrylqan, terle sport ujndary, muzyka instrumenttary menen tamyn itelgen. Pionerdar ham uqyvsa balalar bynda jerge jal vaqyttaryn matur ytkereler. Ular "Janar—Tav" qa, lager ergahenda bulqan taryqtetten matur urundaryna bik jsh ekskursialar ytkereler.

Uqyvsa balalary, Narkomzdrav tarafynan "Janar—Tav" dyn jaryqtaryn saqa torqan pardardyn fajdahyn tikserov esen jebarelgan vrachtar qarap toralar.

Suromanov.

"Beramak"—ber yde tygel

(Davamy. Ras 3-se bitta)

uqyp veter ale" tigan taqdimdar isetela la baslay. Nazipten suny isetkehe la kile ine. Ul "Kapital tarmahenda" tigan kitapty uqyvyn davam ile, kitap uqyp saqyla. Byl inde kolxozsilar menen berga bergalap uqylqan 6 nsy kitap ine.

Min qyjn vaqyttar da vula—ti iptas Bakiryn. Ber kon sulaj beseda ytkerdem. Sul vaqytta 15 jashlek ber malaj min qyjn vaqytta elek ni esen fasisttar bedga qarshy huqys adertajdar" tigan horavdy bir. Min javap birevg qyjnlyndym, horavdy javaphy qaldyrdym. Avyl uqytysyby iptas isbulindan byl tura la horap nyqlap belidem, ham ikense kende uny anlyattym.

Inde ten... Kolxoz avyly tyns jooqqa sumqan. "Volgar" kolxoz byaqzalary jal iteler. Irtaga tandan nesang saqarqa karak. Ike jyllyq mal adyly zapasy adertlav esen, qimmatty vaqyttar ber gene minutynda busqa jebarmakka karak. Beta avyl joqlaj. Tik avyl urtahyna halynqan kesaj gene klubta ut jana. Ebtel tiraj 6 jash ultyrgan. Aranan berehe kitapty qysqyryp uqyj. a vas

Ofe "Dinamo" stadionnda.

(Ur zaxatyn fot hy).

GYZEL SƏJƏXƏT

MƏSKƏV PLANITARIAHYNDA JANBY LEKSIA SIANSBY

Kyptan tygel Maskov planitariahnda "Tenjaq polyska sajaxat" bujansa tavge tapqar leksia—seans buldy. Tamaşasy saqat jarym vaqyt esenda, vodloqtar etenda sovet ilagyn qorur jelferdagen urnyna sajaxat jama.

Qajet dur qoros qos hava qatlamnda jed. Maskovden tanys hydyqtary kydg barelalar.

Lektor hejlej:

— Bed begen batyr sovet ekspe-ditsialy menen berga Tenjaq polyska sajaxat jahajby. Uny javlap alav tarix menen tanysyby, odon poler tenen ham qojastyn alt aj buljna garizont hydyq buljap ajlan-gen maldage poler konen kyterbed.

Planitarianyn kygenda bormalan-qan qydyl hydyq kilep saqa—byl Tenjaq polyste javlap alavyslardy marşrut. Oşonda uq alav ekspe-

ditsianyn berense etaby kavalan-dergan kino—kyrhatele. Qajet dur "SSSR-N—170" karablen Sovettar Sojuzyn gerojy Vodop'janov iptas alav bara. Tyvenda—Tundryan qaly jalam, ajaq vashmalyq skalalar ham vod okeany.

Ekranda kyrengan O.J. Smidt, Papanin, Vodop'janov, Krenkel ham basqalardy jymajvly jedderen tamaşasylar qajnar alqys menen qarşyljdar.

Tamaşasynyn bas etenda arktikanyn jymldavsy jondoddar menen qarap qaranqy tone. Juqarby la, bas etenda poler jondodo nur sasa.

Tenjaq polyste 4 minutqa hudyl-qan "tavlek" yt. Ham taqy la tamaşasy aldynda Maskov. Byna tan aldy qaranqylyqynda hydylyp qyna Kreml' manarahy silyete ham sal-qyp saqqan qojas kyrena. (TASS).

Min propogandislyq esemdage xatalarymdy nisek tedetam

Min Qaridel rajon "Urman tav" kolxoz komsomol ojomahynda partia tarixen nigez momentlaryn ejrenev tynaregenda propogandis bulyp eslej. Derben ajterge karak, min byqasa yd esemd VLKSM rajon komitetyn jekselegen hidmanem, yd esemd qanaqat tygel

inem. Zanatielar kynelhed ytte. Ul kyp vaqyttarda tynlavslardy standart javap birevdare menen gene qibaret vula ine. Lekin ni esen minen zanatielarem oşolaj kynelhed yt? Min uny savaptarena tesene almajam ham min tesenderovse-lar da juq ine.

Kyptan tygel min iptas Stalinen partia tarix kitaby tedevselerge jadqan xatyn uqynm ham uny yd aldyma eslap saqtm. Xader inde

min ydemden propoganda esenda bulqan kamselektarden nidan qibaret bulvyn asyq anlap, uqyvdyby jan baslan qordom. In mehime, zanatielarden estolegen jaqsyrtvqa ajrjm iqtibar birmed. Har ber temany tikşergenda ilden sul vaqyttaqy politik, ekonomik xalena, syjni koster menesavaten, eseler syjni xarakatenda ham partianyn yd esendage tajpylystar, ulardy kilep saqyv savaptarena, vol'seviktar partiahyn byqa qarsh nisek keraj alav barvyna ter iqtibarymdy biram. Hedomtala minen zanatielarem da janle ham kynelle bulyp

yt baslan. Komsomolestardy uqyvqa jereşe jaqsyrdy. Ular zanatiege jaqsyraq adertanep kile baslanlyar. Eger byqasa zanatiege 6 qyna komsomoles jeregan bulha, xader harber zanatiela 8 komsomoles vula. Bynan basqa sojuzdan tys 4 jash zanatiege jerejdar.

X. Davlatšin.
Saqmaqos rajon
"Volgar" kolxozy.

Propagandis: DƏVLƏTBV.

Fən ham texnika

PROTIVOGAZDAR

Fransianyn "Tabuta" isemle protivogaz, 1914-18 imperialistik huqys idaranda qullanlyqan berense protivogazdyn turanan-tura balahy ul. Byl protivogaz begelovsan, ham yde jenel, uny maskahy la jedga nyqlap jatvysan eslangan. Uny sintilik "byjala" nan eslangan kyldege vatymaj, janmaj ham tirlemaj de, yde jaqsy kyrhatevshan.

Dinjed tipyndaqy Telman—Snejder razrad menen tamyn itelgen byl protivogaz, alega tiklem bulyp kilgen beta gazdardan, sulaj uq zaherlej torqan hyjq ajberdardan ham tetendan de tulhynsa haqlaj ala. Uqardan hulys alqanda unajhydlyny da bik ad vula.

Byl protivogazdyn xarakat kese şundaj ki, uny menen kese kyp handa tuplanqan gazdararahynda 20 saqatten de artyq tora ala. ("Fən ham texnika" zurnalyndan).

Gollandia la etelme vashy menen eslav torqan protivogaz eslap saqarbylqan. Byndaj protivogaz menen tamyn itelgen kese, uqa havany qul totqoso menen jebare. Şuqa kyre byl protivogaz ypkolere zaqyli bulqan keseler, bigerak ta balalar ham qarttar esen ajrvsa unajly. Qydyl tere vol'nitsahynda byl protivogazdy hynap qarav jaqsy hedomta birgan.

("Ximia ham oşorona" zurnalyndan).

Şaxmat xronikahy

28 iynden 5 iylge tiklem Ofenon Kul'tura ham jal parkynda Başqortostan şaxmatsylaryn cempionaty bulyp ytte.

Cempionatta berense urandy iptas Qizzatullin (11 den 8,5) aldy. Ulyny esen patefon menen bylaklende. Ikense urandy Argunov (11 den 8) aldy. Esense ham dyrtense uryndardy ismajev menen Kulikov iptastar bylesteler. Ularbyn har qajnyhy foto apparat menen bylaklende. Bişense ham altynsa uryndardy Komarov menen Gellertev iptastar bylesteler.

Geologtar kongressy aldyndan

21 iylde Maskov qalahynda geologtardyn xalyq-ara kongressyn XVII sessiay asyasaq. Kongressyn esenda 400 sit il ham 1.600 sovet qalimdere—geologtar qatnasaqat.

Kongresssta qatnashvysylar esen SSSR bujansa qilmi ekskursialar ytkereler. Ekskursiala jerege 148 sit il qalimdere jadyllylar. Ular arahynda kongressyn pocoty aqzaly. Qytaj milli geologia razvedkahnyn direktory Vong Ven—Xao, Anglia qalime—Tirrel, Fransiya geology Derusso, Japoniann kyrenekle geology Kanajasi, XVI geologik kongressyn elekke prezidents amerikal Lindgren ham basqalar var.

Ularbyn ber gruppahy Başqortostanqa kilde.

Redaktor urynbafary:

Q. MURTAZIN.

"Oktar' natisk" tipografiay
Başglavlit vakile № 2221

A detailed black and white illustration of a hand holding a long, thin object, possibly a pipe or a tool. The hand is shown from the side, with fingers wrapped around the object. A small, dark, cylindrical object is resting on the tip of the object held by the hand. The illustration is done in a sketchy, cross-hatched style.

I bylek

ucastika h ylay komissiyalar n n ul-
t r     r    r d  ulard  komissiya-
n n d   m sostav n n j rt     n
kynr    qatna  anda b  n tip ha-
nalalar.

Sovetluga hajlavdar ytkorev menan
bajlorgan raskodlar davlat lbabe-
nan lolola

55 STATJA Ydek hajlav komis
siab, Millatlar Sovetluga hajlav
dar tugan rasmiylik hajlav b

okrug həylav komissiahtə həm
uastəka həylav komissiahtənin Ydək
həylav komissiahtə tərəfinən bildir-
lənep qubləqan əlgə bəjənsə yd-
dərenən peçətlərə bula

II bylek

həyləv tartibə

qan urns, partiyaq, eše kyra-
telergə tərjə,

ə) deputat qəz kəndidatın ydən
qı, qan oğışmanan oşo həyləv ok-
tugunda nallatırovk, lamıy qə rızə
qəp tərəkəndəq qaz, zəh

2) STATİJA SSSR-də Verxovny

63 STATTJA. Sojuz Sovetnaja hajlavdar buvnsa okrug hajlav komissionnaja deputatnaja kandidatnaja terka, bas tartovnaja ike komissionnaja deputatnaja kandidatnaja terka.

64 STATJA. Millatlar Sovetyna
hajlaydar eujnast okrug hajlay
komissiahnyn kandidatt ter-
kavdan bas tartibyna ike ken
srok esend sojuz respublikah, av-
tonomiql respublika, avtonomiql

65 STATJA. SSSR-dən Verxovnij Soveti deputatlığına tərkəlgən hər bir kandidattın fəmrəhə. (S)

me, atahenun isme, jaye, ese, partia
lebiqə ham kandidata qubvse iz-
tinaqı ojoşmanun isme hajlavdar-
ca tiklem 25 ken qatdı tıgandan
da hurlamaj Sojuz Sovetına haj-
lavdar bujnasa tejesle okrug hajlav
komissiahə ham Milləttar Sovetına

66 STATJA. SSSR-dan Verxovnij Sovet deputatlığına beta terköl-gön kandidattar hajlav bylleten-

67 STATJA. Sojuz Sovetnna ha, lavdar bujnna okrug hajlav komis- sionn ham Millatlar Sovetnna ha lavdar bujnna okrug hajlav komis- sionn. SSR-dan Vengovni Sovetn- na hajlav Jarqa tikletn 15 kon qal

68. STATJA. Hajlav ayylendare
sij hajlav okrugidag xalqlar
da teldarenda babblalar

III Bylek

vdak hajlav komissiya ta fikrini
bilolmagan quyilgan, forma buyin
ga ham bota hajlavstardagi hajlav
aylntmndre menan ta'mim itetlek
shartlarida.

70 STATIYA DOKK Xristian
hanna 125 statiya komissiya ta fikrini
hajlav komissiyada tekolgon
kand.datta quyilgan lar bel qojoma-
qa, sulay ug SSSR-danlar har
grazdaning ta'biyatsidagi, matbuat,
ta ham nasqa suljar menan ozo
kandidat eson toltqahid agitatsta
alar harv xozuga ta'mim itele

dek

v tartibe

IV svlek

74 STATJA. Haplaydylar taraf-
m tawşyşyrew haplaydylar kenendy
nyne esat 6-nan alyp tawşyş 12
tiklem esatona
75 STATJA. Haplaydylar kenendy
(Adaqn 3-şy biten gara).

1937-se jyl

19 Ijyl

№ 71 (1119)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ayrım hanı
7 tin.

proletardar, berleşged!

LENİNSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komiteti organı

Redaksiä adresı: Öfe
Volodarskiy 2. Telefon
№ 85—04

Irek häm demokratiä ösön köräşevse xalıq jenä

18 ijyldä, İspania xalıqnıñ azat-
lıq häm demokratiä ösön köräşä
başlavına ber jıl tulıdı.

Bıñan näq ber jıl elek respubli-
kası İspania xalıq yddärenen vö-
jondoroqhodloqona, irkenä häläkät-
le qurqınıs menen kytärelgän faşis-
tik fetnägä qarşı köräşkä sıqtılar.

Ber jıl bujına inde faşistik fetnä-
seler, Germaniä, İtaliä faşistik xuzä-
lar menen bergä İspaniala talavı-
lıq huqıqsız alıp baralar.

Germaniä häm İtaliänin samoljot-
tarı häm tankalar, jıraqqa ata tor-
qan qoraldar, kerejserdar häm bıv
atı kämäläre—in jañ qot osqos
häläkätlek texnikahın bötähe İä
jäs İspaniänin alaj uq qorallanma-
qan haldattarın häm qoralıñ tıñs
xalıqn häläk itälär. İspaniänin bötä
xalıq faşistik baş kytärevelärgä
häm interventtarqa qarşı kytärelde.
Unıñ timer stena kevek nıq qarşı-
lıq kırhäteve hädmetähendä qan es-
kes palactardıñ hözime ber genä
tapqır kire qaqılman inde.

İspania xalıq—ydenen azatlıq
häm demokratiä ösön, faşizm
bötä torqan häm xalıq massalar-
nıñ sotsial häm millijaqtan tulıñ-
sa azatlıqına jul asa torqan demo-
kratia ösön köräşä. İspania xalıq
dvorandär, alpavıttar häm sirkäv
xakimlege arqasında tıvırtılıp jöd
jıldar bujına davam itep kilgän
artıqlıq bötärev ösön köräşä, häm
ydenen vatanın aldınqı dävlet ite-
gä telä; fänden häm texnikahın
säskä atıv ösön, kul'tura häm be-
lemden yğäve ösön ilden bötä tabı-
qı vajlıqtarın fajdalanıv ösön körä-
şä. İspaniänin xalıq reaksiön finans
kapitalına qarşı köräş alıp bara.
İspaniänin xädmetäsändäre yd xalı-
qnıñ danlıqı traditsiaların davam
itirälär, yddärenen vatanın faşistik
akulalar—Germaniänin häm İtaliä-
nıñ millijolloqqa tösörergä mata-
şvına qarşı köräş alıp baralar.

İspaniala yltärevdärdä häm jeme-
revdärdä tuqtatıv, faşistik başıp alıv-
sılarıñ tar-mar itev—bötä donjala
faşizmqa qarşı köräşevseler massa-
ların talav oşondaj.

Senki „İspaniänin faşistik reaksiö-
nerdar idevenen qotqarıv İspaniä-
lardıñ şaxsı—eşe genä bulmajnsa,
bötä aldınqı häm progressiv ke-
şelekten eşe“ (Stalin).

Faşizm—ul huqıqsız, faşizm ul bötä
progressiv keşelekten, jästärden in-
javız doşman. Şuqa kyra İä İspa-
niänin geroistik jästäre grazdandar
huqıqsız frontlarında yd xalıqnıñ
traditsialarına xab bulqan batırılıq
menen köräşälär. Yddärenen qim-
mätie häm qäderle tormoştarın de-

mokrtiaqa, irekkä qarşı qanlı hu-
qıqsız alıp barıvı, İspania jästären
faşistik qolloqqa tösörergä tıvırtıl-
fetnäselergä Germaniä, İtaliä faşiz-
mına qarşı köräşkä birlär. Ted
syger jäsägense ajaq yğä başıp ylev
jaqsıraq ti İspania xalıq. Faşizm
menen asıq köräş dalalarında häläk
bulqan İspania xalıq jäs bıvıñnıñ
in jaqsız vəkildärenen—Trifon Med-
rona, Andersa Martin, Lena Oden
häm başqa jödär, menärlägen jästär-
den isemidäre bötä donja jästärenä
mänge haqlanır.

İspania kommunistlar partiañ ta-
rañnan başlap alıp barıla torqan İ-
spania xalıqnıñ berdäm frontı kınä-
jä häm nıqı. İspania xädmetäsän-
därenen berdämlege, bötä donja an-
tifaşistik köstärden berdämlege, pro-
gressiv xalıqtıñ jardıñ İspania xalı-
qn jenevgä kiltäresäk.

İspania kommunistik häm sotsialis-
tik jästär ojoşmaların berdämlege
ularıñ faşizmqa qarşı köräşä dır
kös itep äverelderdä. Xädär bı ber-
dämlek könden-kön İspania jästäre-
nıñ kın qatlamın Germaniä häm İta-
liä faşizmı intervensiäñä qarşı kö-
räşkä kytärä. Ytkän jıl komsomol
häm sotsomol berleşkänge tiklem ni
barı 50 meñ aqza itäpänhə, xädär
berleşterelgän sotsialistik jästär soju-
zı jartı millionı ojoşmaqa yñte.

Jästärden kommunistik İnternatsio-
nal İspania xalıqnıñ faşizmqa qar-
şı köräşen ber jıl tulıv könen—
18 ijyldä—republikası İspaniağa
jardıñ itev köne itep isemlängä-
ne. Bı xalıq-ara jästär xäräkäten-
dä kın otklik tapı, häm şunıñ me-
nen bötä ildärden antifaşistik jästä-
re yddärenen İspania xalıq menen
häm unıñ jästäre menen berdämlek-
tären kırhätälär.

İspania fetnäseleren, İtaliä, Ger-
maniä faşizmahın İspania xalıqnıñ
ireklegenä qarşı başıp alıvıñıñ
menen kırhätken jırtqıslıqtar, —
Gernika häm Almeria qalaların tup-
qa totop tıñs xalıqtı qanğa batır-
qan vaxşılarsa jırtqıslıq, varvar-
lıq faşizmqa häm unıñ jallanqan
köstäre—trotskise-buxarensel yltäre-
veler bandalarına bulqan nıfret häm
lönqätte jästärdä taqıla nıqıraq
köstär häm bol'sevistik ujavılıq
juqar kytärevgä saqıra.

Sovet jästäre, yddärenen irektäre
ösön batırdarsa köräşevse İspania
jästärenä, İspania xalıqına sikhed
moxävät kırhätär, bögön ular me-
nen qaqsamañ solidarlıqın belderä
häm ul revolytsion İspania xalıqnıñ
jenäsägenen ıñanıñ menen tulı.

Faşizmqa qarşı köräşten avangar-
dında barıvı qoralı İspania jästä-
renä qajnar säläm.

Jađvıslar kongressın eşe parızda davam itä

Pariz, 17. Jađvıslardıñ, İspania-
la başlanqan ikense xalıq ara kon-
gress ydenen ešen Parızda davam
itirä. Kongressın kış bulqan ul-
tıvıñda Germaniänin ataqı ja-
đvıñ Gemrix Mann predseatel-
lek itte. Kongressın İspaniala
eşe turahında otcot birevse fransuz
jađvıñ Adre Şamson İspan xalı-
na jardıñ kırhätärgä saqırdı.

Fransuz eşelärenen kyp handaq

delegatsialar, jađvıslardı qotlav
republikan İspania menen yddäre-
nen solidarlıqtarın äjtev ösön kon-
gressqa kildelär. Fransiänin, İspan
fetnäselerä tarafınan totolqan häm
fransuz xädmetäsändärenen qıñmı
atında azat itelgän „Tregastel“
paroxodın moräktäre delegatsia-
ñ kongress tarafınan ajrata jıñlıq
menen qarşılandı.

İspaniala frontlarda

HYRÄTTÄ: Respublikasılardan ber gruppä vojestar Aragon fron-
tında İtaliä interventtarı menen huqıqsız alıñqan qoraldar
qarajdar. (Sojuzfoto).

YDÄK FRONT

RESPUBLIKASLAR JENEVLE ADAMDAR MENEN ALOJA BARALAR

Frontın kenäjäş ucactkahında
respublikaslar Las Rosas, häm
Vat'jafranka del'Kastil'o avıdara-
na hözym alıp baralar. Qatı hu-
qıstardan hun, respublikaslar 15
ijyldä Vil'jafranka del'Kastil'o ra-
jonında fetnäselerden frontın öd-
delär häm bı avıldä qamap aldı-
lar. Respublikan samoljottar fetnä-
selerden kommunikatsion linialar
ın ödlökhed rävestä jemerrep to-
ralar.

El'temälo rajonında respublika-
sılar yddärenen pozitsiaların vaj-
taq dәрәzä jıqsırtıp, 2 kilometr
alqa atıñlar, ular doşman tara-
fınan qarşılyqqa osoramanylar.

Universitet qalasında respubli-
kasılar minä qulıp, fetnäselerden
meditsina İstitutı aldındaq nı-
qımların şartlattılar. Fetnäseler
okoptardıñ ikense liniañna sig-
nergä mäzıyr buldılar.

Madridtän kenjaqta respublikas-
lar yddärenen Karabancel', Osera
rajondarındaq häm Estramadura
julındaq pozitsiaların jaqsırtılar.
Madridtän kenjaqta Siempsoielos
rajonında respublikaslar qatı hu-
qıstardan hun, doşman qulıñan
alıñqan pozitsialardı nıqırtılar.
Sesina rajonında ular ber ni tiklem
alqa kittelär.

16 ijyldä respublikaslar aviatsia-
ñ doşmandıñ tıjında kyp kenä
razvedka osostar ytkärdä häm fet-
näselerden qajıñ ber aerodromda-
rın bombaqa totto. Respublikan
samoljottar bı operatsialardı unı-
ñ rävestä tormoşqa aşırqandan
hun, itän-hav qajttılar.

TƏNJAQ FRONT

16 ijyldä respublikan aviatsia San-
tander ucactkahında faşistardıñ 2
samoljotın bäreip tösärdä.

İlebed sigenda

Doşman-şpion nisek totoldo?

Granitsağa jaqın qaranqı ber avı-
da bıñan ber nış köndär elek pog-
ranicniktar tarafınan ber şpion qul-
qa alına. Unıñ 1932 jılda SSSR qa
kilep Sverdlovski häm Cıläbe ölkä-
lärenen promışlennost' predpriätie-
lärändä zarar halıp jörövse bulıv
belenä. Bı şpiondı totovda kolxoz-
nitsa Anna Matvievna Judina häm
unıñ 16 jäşlek ulı Kolä jardıñ itä.

Şpiondı totovda qatnaşvı pog-
ranicniktar häm Judina vıajtıp hē-
lajdar:

— Tan aldınan Judinanıñ ejenä
bıldähed ber keşe inä. Ul xuzaq
jaqsız xaq tılavda vaqäde itep yden
aşalıp sıqarıvıñ horaj. Bı vaqıtta
Kolä häm unıñ atahı Judin joqola
bula. Anna Matvievna kötelmägän
qunaqıñ hıder ala. Uqa beldermä-
jenä genä Kolä joqlapjatqan solan-
qa sıqqa. Unı joqohonan ujatıp zas-

lavağa barıqqa quşa. Ə yde samovar
qulıp säj äderlägen bulıp bıldähed
keşene jıvandıra.

Avıldan zastavağa tiklem 4 kilome-
tr. Kolä urman häm hadlıqtar aşā
julda itegen taşlap pogranicniktar
ergähənä jel kevek osa.

Lejtenant komsomoles Kortsev
şunda uq pogranicnik Gribojedev
häm edlävse etie komsomoles Po-
povtar menen avıqqa kilälär. Popov
äle jañ qına ydenen „Dikon“dı
menen narädtän qajttan bula. Ul 30
kilometr jerde jäjav ytä. Lakin hu-
larqa jaramaj.

7 minuttan hun pogranicniktar ej-
dä tirälä jıldänderep alalar, şpion
qulqa alına.

Kolä Judin—pioner, urındaq
mäktäpten in jaqsız uqıylarınan
berehe. Ul şpiondı totovda jardıñ
iteve ösön qımmätie nāmälär menen
bıleklenä.

Gvadalaxara abtynda

Madrid—Valensiabə totaştərqan
kin julqa səqəv əsən, juqaltqan
urəndarən qajtarəv, Madridte qulqa
əlv əsən Franko Gvadalaxara tav-
lyqtarən alərqə ɣntəldə.

Bed doşmandıq tap vına şul
ucastoktan həzım itəsəklege turahın-
da rik kyp məqlıməttərgə eja inek.

Betəhe lə əsəq. Franko bəndə udar ədərlej. Tik fətnəselərdən Madrid əbətəndə həm Xarama ucastogəndə aktivlek kəyrhətevdəre genə ber ədərəq este bəşərə. Qajdə aldaşv, qajdə əsənliq, doşman qajdən əsən udar ədərlej?... Bətə tənəde həjək-tərgə tiklem jəveşlek menən solqap ələvsə toman tətənə esəndəge hər nər tənədən irtəhe əjəvsa trevoga menən qarsəplana.

Кетев пиндәй жалықтырыпсы..!

Begen kenden irtenge toman esende bedden tanaktar vzvody Briyage jynalesena taban belakajge na avlyqa ataka jahanlyar. Qaryl taşlanıv fehnaselarden artilleria ıtı menen bedden ber tankabıddı tedeleşen sıqardı. Beđ ıtıv alıp sıqtıq hem tedelemek. Lakin taşlanıv bik qimmatlı maqlıymatter birde. Bında fehnaselarden bik kyp handaqy artilleriahı hem janı jajevle cästare tıblıngandar. Tankalarđın atakahın artilleria ıtı qarşılanı. Jenel toman esende qol osqos kynesıvıvı.

Bu qatıqlam kuyrılmagən huqıq kınajde. Fetnaselər atakaqa bık kuyr handaqı jəjəvlə qəskər taşlanırlar, ularđı bık kuyr handaqı pulemjotlar, orudialar, tankalar menən qevətlənelər.

Был ылем жалкыныны сизе-чыгы
жуу төбө кыrende.

Betə tigeclək menərləgən keşelər-
den jögeşevdəre menən tuldı. Betə
vaq qına tavlıqlar ut osqondarə aşı-
tında qaldılar...

Umişd da kynelhed kën bedden
okoptar urınlaşqan bötə majdandı
haban menen hergen töble, ber va-
qıtta şarılaj torqan jedörlägen atv-
dar menen qap-qarangıya ällenderde.

Bed artqa kysergə tejes'e inek. By-
sigenev tygel ine. Rotalar hənı Ba-
taljondar idara itevde juqatmajınsa,
prikazdər tər-təgəl ytər ȳlirges ut
ahtında artqa kystelər.

Bedd fətnəsələrdən artilleriyanın jaqş uq hiddelerlek juqaltıvdarqa osoranıq. Düşman avlatsiyanın həzımdə dur zarar kiltermənelər. Ularđn samojjotlar bık kyp tınən tşərgə batırsııq itə almanılar. Beddən cəstərdən planlı rəveşlə artıq kitevdəren fətnəsələr bər nışe ulaqan tanktarđ atakaqa taşlap tərтіphəd rəveşə qasıvqa əjlənderergə mafastıylar.

Doşman tankları kyd asy-kyd
jomqan tidlektä kilep syqyp afae jer
öbten pulä ultiar menän qaplanylar.
Bedden öbke tapan kilevse byl qo-
ros jyrqtastardyn iäwe-hanä juq tö-
le kyrende. Lakin faistardyn pla-
nı byr syqmaly. Bedden batalon-
dyr tankardy granattar, törle kaliber-
däge artilleriılar menän qarşylan-
ylar. Fetnəselerden tanklaryn kire bor-
dolar, bed ulardy kösie ut, häm şat-
lyqlı tayvıst menän ođaltıq.

Tankardıñ kire qaqqıqan alakañ
beddeñ cästergä tıñıslanıv häm je-
nevgä ısanıs bırdelär. Bed huqısta
boroloş vılvıñ kettäk... Boroloş vı-
na-vıña tıvır təkile buldı

... Mīnēn jānqā mototstklīst kīlēp tuqtān. Ul mīnā polk komandīrenēn sīgenēvdē tuqtātēv hām kontrātakaqā ēdērlēnēv turahēndaḡ pīkazēn tapšērdē.

Prikaz kyđ asyr-kyđ jomqansь
hər ver komandirqa, hər ver ojest-
qa narь jette. Min potron zaasta-
rь tulьbьrqa həm rezervta torqan
rezvodь alqaraq killerergə qusym.
Bьna kontraka vadь kilep jette.

Tuvəndən genə, bolottardı yırtp, beddēn baştarqa teja jađır qyna beddēn bombardirovsiktər həmistə biteldər ostolar. Beddēn alda, beddēn ut abtında tuqtap qalqan qarakiyməksələr əbtəndə jər stənəli kytərelde. Nəmə bulqalıqın təşənəp tē əlğərə almanıq, beddēn uq həm hul jaqlıvıddan əjaqtarvıddıq teja jađır qyna qararqa məmkin bulqan vətə urıyndan beddēn tanktər alqə jөгərdələr. Bı beddē vətəbeddē bər keşə kevek kytərevse prikaz buldı. Bına sunda la inde xəddər beddēn faşistlarqa qarşı huqlı ələməvəd bulır əjləngən „Madrid, Addis—Abeba tygel“ tiğən hyđ tıvdy.

Bed dingedden qurqunıstı tulqın-
darı tötöl ber kem dı tuqtata almas
dərəzələ alqa aqıdıq. Bedden sa-
moljottarın bötə bomba zapastarı
ıslap bötöp kes kənə tavıqlardıñ
başına teje jađıp feınəselerden ja-
jävle qəskären həm artilleriahın pu-
lemjottan atalar, tanktar bötə front
vujınsa jəlelep doşmandı puə jam-
qırıp menan qojondoralar.

Beđ quldarın juqarılğa kytergen doşmandar gruppahı ergähenen, jerğä hendereıgen pulemjollar, taslap qaldırılğan orudialar ergähenen jegeräbeđ. Doşman orudialar şundı uq yddärenä qaraj lındıderelalar.

Respublikasylardyň "qyý-wojesy".

(Sojuzfoto).

Faşistik fetnə başlanırdan hun
ber nisə adna ytkəs, hospitaldar jərə-
xətlənevsələr menən tula başlaqas
ta, Madridten ber qıdş jərəxətlə-
nevsələrə jebərev əsən yddərenən
qandarın birergə təqdim itep, „Mun-
do Obrero“ gazetahı aş qalanın
qatın-qıddarına mərəzəmət itkəjne.
Ber nisə kən esendə bu saqrıvıq
8 mənə jaqın qatın-qıd jəvəp
birde.

Şünan huñ kyp aǵdar ytte. Respublikasyl İspanlanıñ qatın-qıddar ıyl vaqıt esendä kyp te kiserđelär ham kypkə ölrändelär.

Germania h m Italia snar dt renen qalaqa javmaqan k nd re ju tip  tterlek. Kyp qatın-q   darqa metro tyneld rend  h m stansalar nda qun rqa tura kil , kyp tarenen kvartirdar  inde kyp t n j merelg n. L kin Madridten qatın-q   dar  v l m xrym bulv rdar  tydemle kiser l r Ular h r k n h j n ovorona proizvodstvoh n jaqs rtalar.

Respublikası İspaniyanın bəzi territorialarında la qatın-qəddar armia esən eñ həm əjaq kejemdəre jamay mastreskojdar ojoştorqandar, ular kyp janı huqıqş hospitaldar, sanatorialar ojoştorqandar. Evakurirovajıt itelevsə balalar esən qatın-qəddar qılı menən balalar jortıar həm jəsələr ojoştoroldo. Katalonia, Valensia Mursia, Alikante həm başqa provinslarındı qatın-qəddar jəder menləgən qasıvsılar esən prijut ojoştorqandar. Respublikası İspaniala balalar adnabı ytkərelde. Bı adnala evakurirovajıt itelgən balalarqa jəder mənlagən ujnısqıtar taratıldı həm balalar, bəjramdar ojoştoroldo — həm ularındı bətəhen də qatın-qəddar esənələr.

İmalığa alınmış, Al'merliqə, 25
men keşe kyste. Ularđın vətənenə
lə jırdam ojoştoroldo, vətənenə lə
jaqş şaritar tıvırıldı. Bıl eştər
menən qaşızmqə qarş kərəştən urın-
daqş qatın-qıddar komitety jetəkse-
lek itte.

Bələ respublikası İspanlala xə-
der "külturalı millisi" druzinaları-
nar. Kyp urındarda ular qatın-qə-
dar tərifiñan oğstoroğqandar. Ular
front artında eşləv mənən genə qə-
nəqətlənməjdər. Ular huqıqsızlar
arəhəndə nədanlıqı bələrev eşe
mənən şeqəllənələr, biblioteka, uqıv
jorə, klublar oğstoralar, kitaptar
jəjnəjdər.

Oboronah oqoştovov buljnsa jəštardən „Alerta“ assotsiah bür eş alıp vərə. Ul bətə tərmaqtar buljnsa bəlğəstər ədərլəvđə, aļrəmsə alqan-da sanitarkalar hām fəl’dşeritsalar ədərլəvđə kyp hanlı kurstar oqoştovd. 15 tən 20 jəşkə tiklem bulqan jəş qəddər jərəxətliəngəndərdə qarar-qa əirənələr.

Şundaj kurstarıda Madridtə jədləgən qəddar uqıjdar. Ulardıñ kyebehenen, yddəre jəş kenə bulıvda rına qaramaştan, fetnənen berense kəndərenən yk alıp eśləv stazdarı var. Xulin Kaman'oqqa əle 16 qına jəş, şulaj da timer julsıylardıñ gospitalında 9 aj eśləgən də inde ul. Amalia Tal'on estremadur frontıñq aldınq pozitsialarında kyp ajdar eşlənə. Doşman utı aştında ul jərəxətlənevselərgə berense jərđəmdə kyrhətte. Lolita Munis 5 polk gospitalında eşlənə. Xəder ular həm başqa kypər yddərenen kvalifikatsiaların kytərələr.

— Kypṭān tygel genā,—tip həjləj kurs jetəksəhe,—bedgə kursqa alyv-
dē horap 15 jəşlek qəḏ—Pilar Vil'-
jarajja kılde. „Minen apam,—ti, ul
qəḏ,—yḏenen duş qəḏ menən jar-
dam kyrhəlevselər bulp eşləjdər...
Min də şulaj vulyrqa teləjem. Əsəj,
mine jaqş eşləjhen tine, tip əbtəp
qujdə ul“. Unə kursqa aldyar.

İspania qatın-qaddarı öləsənə
ayır lınlay tēstē. Ləkin ulardıy
dərte kərəstə nıqı. „Qurqaqtar bī-
səhe bulqansı, geroj bīsəhe bulp
irheđ qatın jaqsıraq“ tıp əjtte İspa-
nıanıy verense qatın — Passionarı.
B. Konstantinov.

Dolares Interni

**ERDAR IDEVENƏN QOTQARIV ISPA-
ULMAJNSA, Ə BƏTƏ ALDYNQY HƏM
TƏM EŞE"!**
(STALIN)

"MINEN JƏRƏXƏTLƏNEV— MINEN ORDENYM"

ANGLIA KOMSOMOLƏSİNİN XATƏ

Ispaniala hüquqşəvsi maqtavli
Internatsional brigadaların safında
Anglia komсомолының unarlaqan in
jaqşy uldarı var. Brigada safına inə
torqan, indys xalqınq julbaşsı
həm Anglia parlamentının elekke
kommunistik deputatı Saklatval
ismendəge Anglia batalony Madrid
abıyndaq in qatı huquqşarada qat-
nasıq itte.

Huquqşar ajrmsa avır buldılar.
Şuqa qaramabtan Anglia komso-
molestarı tydemlelek həm qıyvlıq
kyahattelar. Saklatval ismendəge va-
talondıq ver jəş huquqşsıhıny
Anglialaq duşına jađıqan xatı vıny
bik asıq kəvdələndərə:

"Min hiqə kryptənən jađa almaı
jəronəm, ləkin keşə frontta jatha,
uqa xat jađıvqa məmkınleqe bul-
mađandı hin beləhen sit inde.

Juq, xəder min frontta tygelmen
inde. Boadil'ia rajonında min avır
jərahətləndem, ə minen jete iptəsem
ylterelde.

Ularđıq isemdərə: Arnol'd Dzins,
Raj Koks, Sindeı Auner, Garri Al-
der, Dzo Kanf, Martin Messer
həm Lorimer Berc.

Ular yđdərənen nəmə esən ylgən-
lektərən beldele. Bıı tragidiab
kəngə qarşy təndə, beđdeñ okoptar-
da şavlaqan diskussiala, beđ res-
publikası İspanianıq faşizm menən
geroistik kərəşevənə uñajıvıslav-
sıhıny beəhen də qıdvı tikşer-
gənek. Min, ydemdeñ iptəşirəm-
deñ doşmanqa nəfrət menən tulqan
kileş ylgənlektərənə nıq ısanam.

Min nemes faşisı tarafınan jə-
rahətləndem. Pulə minen hul qulba-
şındı tişer inde həm voqad aşı
ytte.

Bəxetmə qarşy, ısnılap qara-
qanda ıylar minen xatta ısetelgən-
sə, ul tiklem qot osqos tygeldər.
Mine qaravşy dyrt vrac ta minen

jərahət—ular kyrgən bəta jərahəttər-
deñ in ıı kiterleqe bulıvın həm
minen ııən qalıvın menən bəxetle
bulıvın turahında əjtelər.

Min jərahətləndem, faşizmdıq in
kileşməb həm mənqelek doşmanı
bulqanım, esən xalıq-ara faşizm
tarafınan jaralandım tıgən hyd.
Həm min vıny menən maqta-
nam. Mineñ esən, mineñ jərahət-
lənev—eşse sıjıny tarafınan minə
taqılqan viktoria kresı. (Viktoria
kresı—Britania xəkyməte tarafınan
vojevoj batırlıq kyrtəken esən
birelə torqan vajevoj ordenı—Red.)

Min xəder arıvınam da inde,
ləkin havıvıq bıq aqıvın vara. Be-
rense məmkınlek bulıv menən mi-
neñ taqı la frontqa kileşəgəmdə
hin ydeñ anıajhıq inde".

OKOPTARDA ƏDƏBİƏT

Respublikası İspanianıq Geroistik
huquqşsılar fronttarada batırdarsa
huquqşy menən genə qalmađıar. Bik
hirək kenə nula torqan tınlıq - mi-
nuttarında la, ular yđdərənen kul-
tura kiməldərən kyrtərev əbtəndə
birelep eşləđıar, əjrənələr, uqıđıar.

Madridten "Klaridad" gazetahı,
"Fronttarada tınlıq kəndərəndə okop-
tarada nəmələr uqıđıar?" tıgən te-
ma abıynda ankelalar tultırtı.

Bıı anketa huqında kyp handaqı
huquqşsılarđıq yđdərənen jal vaqıt-
tarıq uqıv menən tultırtıqlıqlar
belənde. Anrı Barıysten "Ut esendə"

ISPANIAQA QARŞY ITALIA—GERMANIA HUQİŞS

Jevropanıq dyrt derezavahı—An-
glia, Fransiya, Germania həm Italia—
kyp tən tygel İspanı hıvıdarında kon-
trollele alıp varıvşy sit il flotyñny
"qurqınyşhıdlyqın garantıalav" tu-
rahında kileşev tıp əjtelgən nəmə-
gə qul quđıylar. Bıı kileşevdeñ ikense
kəpəndə yk Germania, german
krejsere "Lejpsig" kə İspania xəky-
mətenen hıv abıty kəməhe tarafı-
nan həzym jahaldı tıp xəvər tı-
tla. Germanianıq beldeleve vıjı-
sa hıv abıty kəməhe imeş krejseregə
ber nısa torped jəvərgən, ləkin ul
təđəgən urnına tıdərə almaqan. Ki-
leşevdeñ şartlar vıjınsa bındaj va-
qıqlarda kontrolda qatnaşqan xə-
kyməttər arahında feker alıvşy uđ-
qarılıqqa tejeşle ine. Dyrt dere-
zavahıñ vəkildəre osoraşylar həm
Germanianıq beldeleven məxsus rə-
veştə tikşerdələr. Germania, İspania
xəkymətenə qarşy bulqan yđnen
qəjepləven ber nı menən də rəblaj
almanı. Imeş, snarətdərdən hıv
ıbtınan yter kitevdəre tavış tofov-
şy prevordar menən təmin itelgən,
Germanianıq bəta qəjepləve şuqa
nıgedlənəjne. Bıyn xəldə İspanı
xəkymətenen hıv abıty kəmələre
"Lejpsig" krejsereñə həzym bulqan
momentta yđdərənen vazahında Kar-
taxenala bulqandar

Şularđıq bətəhenə la qaramabtan
Italia tarafınan jaqlanqan Germania
xəkyməte bındaj talaptar quđı;
1) dyrt il xəkymətenen İspanı xəkymə-
tenə anlatma bırevdəren həm artı-
van bındaj "bəreleştərdə" buldı-
mav turahında qırqa rəveştə vəqə-
də bırevde talap itevde mərazəqət
jahavdı; 2) bıı notanı jađıv esən
4 derezavahıñ floty Valensiya qalahı

Respublikası flot moraktəre.

(Sojuzfoto).

tıgən romanı kevek ədəbi əbərđər
menən qıdvıhınyv əbtənlək ala.

"Klaridad" tıq jađıvı vıjınsa, bıı
kitaptı uqıqan huquqşsılarđıq də-
jəm fekere tyvəndəgesə:

"Bıı kitaptı uqıqandan hun, xəder-

qə huquqşsıny kyp nəmələrdən məx-
ryp iteven, jafaların kyrtəreve jəne-
ləjep kılə. Franko, Mussolini həm.
Gillergə qarşy huquqşy, beđ Barıys
laqnətləgən javıvıqlarqa qarşy kə-
rəşte davam itəred". (TASS)

da ujlav sıqarılqan provakatsia
bulıp tora.

Germania həm Italia İspanialaqı
dınged kontrolda qatnaşvıdarınan
aşı tartıqlıqların beldelede. Ləkin ular,
kontrol sxemahı vıjınsa yđdərənə
ısanıp tapşyrlıqan zondardan kara-
sıldəren saqıvıv alıvqa ujlamađıar
həm ular respublikan porttarıy
kydətəvdə davam itterəsəktər.
Xəder Germania, İspania hıvıdarında
dınged kəstəren tupıaj. Italia feñ-
nəsələrdən kəñjaq porttarıy na
vojeskalardıv ođata başlanı. Bı-
nan başqa Germania xəkyməte "Lej-
psig" krejsereñə bulqan "həzym-
dən" ys alıv məs'ələhen məđəkərə
itə.

İspaniala grazdandar huquqşsıny
in naşlanqıv vaqıtında uq Germania
həm Italianıq yđdərən tofovđar
İntervinsianıq tuqtavhıy ybəsəgən
həm asıq huquqşqa kysəsəgən kyrt-
hətte. Anglia həm Fransiya tarafınan
davam itterelgən qatnaşmavşy
politikahı jemerelde. Anglia xəky-
məte yđnen qatnaşmavşy politikahı
bıq ođaq vaqıt "ul konfekt-
tıq İspania sıktərənen tışqa jıjlev
qurqınyşın ađajta" tıp kılde. Bıı aj
tejevdeñ artına, əgər general
Franko jənə qalıha unı zıjomdar
bırev jıly menən faşistlardan huqı-
şy alıv tıd bulıp, tıgən ııəp jəse-
renə. Anglia, şunıq menən İspania-
ny artıvan Jevropala faşistik agres-
siaqa əjlənderevdən tıjıp alıp qa-
lıp bulıv tıp qaraj.

Ləkin xəder yk inde İspanianıq
faşistlar tarafınan alıvqan ələşəndə
german generalı Faupel' (Germania-
ny general Franko qarşyındaqı
(Davamı 4-se bıtta).

Ispania avyldar aşy.

Marmalexo avly (Xain provinsiah) ergahendage qajet matur Olivka qvvaqlıq (orloq majı aırevse, sasep ybterelgan aqaslyq) frontıñ nę esendę jata. Bıl urın, ber kemdeke lę tygel bulıp ıñaplanę. Bernisę jęd metrđar qyna sitta qanly huqıstıar bara.

Tirę-jaq avyldarda tik qatın-qıd-dar da, balalar qyna tejerlek qal-qandar. Ololar, jęstęr kemdęr qul-darına qoral tota alırlıq bętęhe lę frontqa kılķandęr. Mul urozajdı jıj-nap alırdı keşę juq. Qalqan kręb-tiendęr, krębtięnkęlęr jęręktęren hędlatıp Olivka urmanlıqına qaraj-dar. Ular kęn hıjın respublikasylar-dıñ kilevdęren kętęlęr.

Mormolexoqa N... batal'on inde. Unıñ politkomissarı, berlęşkęn sotsialistik jęstęrdęn aqzahı, beren-se kęndę yk xal menen tanıstı hęm urozajdı qotqarırqa kęręk tiğęn nęq qarar qabul itte.

Bojestarqa burıs aqlatıldı. Bętęhe lę asyq. Kıs menen batal'on dıñ vojestęre hęm janı, tik әle genę tirę-jaqtaq avyldardıñ 300 keşelek jęstęrenen ojoştoralıqan „udar brigada“ bık qıdın ręveştę huqısqı әdirlęn-delęr.

Bętę tęn vujına doşman lęgerı-nıñ nęq postarı ebtęndę qıdın hu-qısqı bardı. Faşistlar jęstęr batal'onı-nıñ qatı qıbırıqlavına sıdaj alma-nylar. Hęm aldınqı linialarda pulem-jottar tatıldar, snarędтар hędıq-ırıp, stıjk atakalar qavatlanıp huqısqı varqan ber tęn esendę „udar briga-da“ maj aqasynıñ bętę urazajın jıjnap alırdı elğęrdę.

Batır vojestęrdęn hęm krębtięn jęstęre—„qır haldattarınıñ“—bıl

unısqıqtarı turahındaqı xęvęr ję-şen tidlege menen bętę Xain pro-vensiahına, bętę Ispaniaqa taraldı.

2. EL' KOLEXIO

„El' Kolexio ul Kostillialaqı bık kyp avyldardıñ berehe.

Elek ber vaj Markis bıl avyldıñ xızahı bulıp torqan. Respublikan xękymatıñ Jer eştęre ministrlege-nen 1936 jıldıñ 7 oktębrdęge dek-retı menen jer krębtięndęrgę bırel-de. Ojomum jıjılystı krębtięndęr avıı kooperativnıñ predsedatele itep elekke vatrak—kommunist Valentin Lopisanı hıjlanıylar. Ul—respublikası avyldıñ inı jaqsı ravotnıge. Kręb-tięndęr unı qorurılıq menen „Sta-xanovı“ (Staxanovsı) tip tę isemlęj-dęr.

—Kyptęn tygel beđ, yđevęddęn eş kęnębeđde ođajtırqa qararsıqar-dıq. Beđ okuptardıq yđevęddęn vojevov iptęstęrebeđge taqı la ky-veręk jardam itep ešen qırđardıñ produksiaların arttırırqa tejesle-beđ. Beđ xędęr qırđarınıñ bıqıa tiklem bulqan bętę vaqıyqa qaraqan-da la jaqsı eşlębeđ. Sęnki ul jer xędęr inde qan esevse pomeşiktęr-deke tygel. Ul beđdeke, krębtięn-dęrdeke—qır haldattarınıñ—tip hęjlęj Lopes.

Xalıq frontı partiaları artınan varıvsı Ispania krębtięndęre qulda-rına qoral totqan xęldę yđ idęren-nę vojonoroqhodıloqon jaqlajdar, fetnәselęr menen hęm german—Ita-lian interventıre menen kęręstę yđdęrenen tormoşqa, hęm ikmękķę bulqan xоquqtarın alqa hęrәlęr.

(TASS).

Ispania respublikasylar vojeskahıñ kavaliriahı Gvadalaxara fron-tında. (Sojuzfoto).

AMERIKA JADVUSLAR GERO-ISTIK ISPANIAQA JARDAM ITƏLƏR.

„Internatsional'naja literatura“ jurnalın 6 hanında Nju-Iorktan Uat Karmon xatı vaşylqan. Ul Ame-rika jadvusların revolytsion de-mokratik ispaniaqa aktiv jardam kyrhәtevđere turahında jada.

Jadvuslar sojuzı hęm Amerika jadvusları Ligahı Ispaniaqa jardam jıjnav ešen kın kampania alıp vara-lar, terle mitingtar hęm kisәlęr ojoş-toralar, şulaj uq xękymәt qęskęrdę-re jaqında huqısqı anglicandarqa hęm amerikanistarqa jęvәrev ešen kitap jıjnajdar. Bıl kitap fondına berense bulıp Teodor Drajzer yđ-nen kitaptarın bırde.

Amerikanıñ kyp kęnә jadvusları

Ispaniaqa kittelęr. Kyptęn tygel ge-nę Amerikanan qajtqan Ernst Xe-mengyęj Ispaniala „Gazetnaja assot-siatsia“ nıñ huqısqı korrespondentı bulıp eşlęne.

Amerika jadvusları ligahın aqzahı Li Uait hęm jurnalıs, jadvu-sylar sojuzı aqzahı Kristofer krosstar Ispaniaqa tid jardam kyrhәtev maşı-naların şoferdarı bulıp kittelęr.

Amerikanıñ talantı jęş revolytsion xudoznıge Fil Bard kyptęn tygel genę Ispanianan qajttı. Ul Madrid frontında Linkol'nı brigadahı sa-fında huqıstı. Tik jęrәk avırvıñ kęsәjeve genę unı frontı qaldır-qa męzbyr itkәn.

Professor Al'bert Әjnstejn komi-tet ismenә xat jęvәrde, ul bıljaj tip-jada:

„Min Ispania demokratiahına jar-dam itev komitetınıñ jaqsı eşlęve menen yđemden hoqlanıvımdı bel-derergę telәjem. Minen fekeremsę, bıl eştę qatnaşv—bętę ısnı demo-kratırdıñ burıs. Ispanianıñ politik ireklegen juqaltıv Fransia politik ireklege ešen dę dır qırqıñsı bu-lyr ine. Eşegędә hędgę unıstır telәjem“.

„ALB KENSQIYSTA“

Mosfil'fm sovet jadvusıñ iptęş Pav-lenkonıñ romanı vujınsı eşlęngән „Alb Kęnsqıysta“ tiğen xudozes-tvolı fil'manı eşlęp bęterde. Eş-mden tęp temahı—il sıgen haqlav hęm bıl eştęn faşistik şpion agıntı-rı hęm trotskise şpiondarı faş itev-dę kılķen kęrәş menen ytkәrelele kyrhәtelę. Ssenarianıñ avtorı—Pavlenko hęm Radzinski iptęstęr. Alb Kęnsqıystı kraj turahındaqı jır şaqır Gusef taratınan, Qıljaj qıdıl partizandarı turahındaqı jır, Qıljaj-dıñ revolytsion şaqıre Әmitsio tara-fınan jadylqan. Kompazitorı Milyti-na, Derezor—SSSR xalıq artesi Ştejn-berg.

Baş roldardę artes Balduman Ba-galyov, Zajckov, Şverdındęr.

Bıl janı fil'm avqust aјıñnı be-rense kęndәrenen kyrhәtelę başla-nasaq.

Redaktor urınvatarı:

Q. MURTAZIN

Өfө, „Oktęr“ Natıskı“ tipografiahı. Başglavlıt vәkile № 2229.

ISPANIAQA QARŞI ITALIA—GERMANIA HUQIŞI

(Davamı. Baş 3-bittę).

posole) hęm Italia generalı Bergont-soli xuza bulıp tora. Germania hęm Italia faşizmı Ispaniaqa faşistik agressianıñ Anglia hęm Fransia ta-ratınan tap una şul qarşı-qarşı xę-rәkәt osoratımaş hędęmtęhendę lę Ispaniaqa kilep sıqıa aldylar.

Italia, Germania faşistlar Ispania la nındę maqsat kyđәtelęr hun? Ispaniala qyna tygel, ә başqa ildәr-dә lę (Fransia, Cexoslovakia) demo-kratia hęm faşizmqa qarşı xalıq frontı kęstәren jęmәrev, donjanı qajtanan bylev ešen bulasaq dır huqısqı ešen yđdәrenę otoşlo stratig pozitsialardı tә'min itev, Ispanianıñ dır tәbiqı vajlyqtarın quıqıa tәşę-rev—ulardıñ tęp maqsattarı bulıp tora. Ispania promışlennosı ešen kęrәk bulqan tęp sıjr'jo sıqanaqtarı Abissiniaqa, jәki Germanianıñ elekke kolonialarına qaraqanda va-lıraq.

Anglia matbuqatınıñ xęvęr iteve vujınsı, Ispania fetnәselәrenen baş-lyqtarı әle fetnә başlanqanqa tiklem yk Germania hęm Italia faşizmı me-nen huqısqı qoraldarı menen jardam itev vәgәvәrenę Ispanialaqı sıjr'jo tabıv ešen ularqa tapşırıp turahın-da kılęev jahaqandar.

General Franko 1936 jıldıñ av-gustında Morokkalaqı rudanı ta-bıv manapoliyahın Germaniaqa bır-de, Germania şul vaqıttan alıp bıl rudanı dır kыләmdę yđenә taşjı başlanı, hęm davam itę. Anglia hęm Fransia fermalar qulındaqı rud-niktәrdę tavylqan ruda Germaniaqa ođatıla, bıl fermalar yđdәrenen xę-kymәttәre tәbile yk bıqıa qarşı pro-dest beldermәjdar. Anglia fermahı

„Rio Finto“ taratınan tavyla torqan baqırda, şulaj uq, Germaniaqa ođat-ıla, lәkin bıl ferma ber terle lę protest jahamaı. Germaniaqa ođatı-la torqan bıl rudalar bętęhe lę Franko taratınan Germanianan alın-qan qoraldar hęm başqa jardamdar-qa tılv ešen jęvәrelәlęr.

Ispania, Germania hęm Italia faşizmı ešen ekonomik әhәmiәttән tış-taqı la dırıraq stratig әhәmiәtkә eļę bulıp tora. Italia Balear utravdarın quıqıa alıp, Fransianı yđ kolonia-ları menen bulqan julın eđev qır-qıñsı abtına quja. Italia agressia-lı ber yk vaqıtta Anglia ešen dę dır qırqıñsı tıvdıra: Anglianıñ Gıbraltar, Suetski kanal aşı ytevse bık mөhim savda julı, unıñ dınged aşahındaqı kolonialar turanantura qırqıñsı abtında. Germania ispan marokkahında (Sueta, Melilia, Lәr-се) huqısqı hęm hava vazahı tıvdır-dı. Unda turanantura Gıbraltarqa hęm Suetski kanalına qaraj jynәltel-gән Germanianıñ avır arudiaları qujıqandar. Germania şulaj uq Ka-nar utravdarında la (Atlantik okean) huqısqı vazahı tıvdıra. Germania hęm Italia faşizmı Ispanianı janı huqısqı әdirlәv ešen platsdarımqı әjlәnderergә tırvısa. Bętәhenen dę elek Fransianı uratıp alıv hęm An-glianıñ Urta Jer dınged julına hęm unıñ Kęnjaq Amerikaqa, Kęnjaq Af-rikaqa bulqan juldarına qırqıñsı tıvdırvıv kyđ aldında totola. Bılar-dıñ bętәhenә lę faşistik agresser-dardıñ Ispaniaqa, bık dır әhәmiәt qadınqan ekspriment eştę tormoşqa atqarqanlyqtarın dę eştęrgә kәrәk. Ular yđdәrenen huqısqı texnikaların

hęm xędęrgę zaman huqısqındaqı taktikanı hınajdar. „Ispania tәzrinә-he“ hyde, Germania faşizmınıñ kılәskәtә Cexoslovakia hęm Avstriala xәrәkәt itevnә qarata kęndәn-kęn ubaldarsa saralar kyrevę tikķę genę tygel. „Ispania tәzrinәhe“ hyde ab-tında—fetnә hęm interventısiә—xalıq-ara faşizm vına nәmәne kyđ aldında tota. Faşistik interventtar hęm ispan fetnәselәre Ispania de-mokratiahına qarşı kęrәstę respu-blikan Ispanianıñ tıjında yltırev, qorotqosloq, şpionlıq hęm başqa hәр terle jęnәjәttәr menen şęqellә-nevse trotskise qәvәxәttәr jędәndę yđnenә agınturalıñ tota.

Intervinttar yđdәrenen trotskise agınttarı aldına, Ispaniala xalıq frontıñ jomoşartıv, tarqatıv hęm eđev ešen bętę saralardı qullanıp burısın qujıylar. Hęm trotskise la-kıdәr yđdәrenen faşist xızaların bıl burıstarın tormoşqa aşırıvda bętę saralardı kyralęr. Lәkin huqısqı vaqıttarda Ispania xękymәte bıl faşistik agıntura menen rәximhed kę-rәş başlanı. Kyp trotskiselәr quıqıa alıñqandar hęm sudqa bırelәlęr. Qu-lıqıa alıv hęm tentev vaqıttında ular-dan, ulardı faşistlar menen vәjlә-neştę bulıvdarın asıp bırgән doku-menttar hęm qoraldar tavalar.

Ispaniala faşizmıñ jęnevę janı avantjora ә şunıñ menen janı hu-qıstı jaqınlattır ine. Bına ni ešen bętę aldınqı keşelekten kyđ qarash Ispaniaqa jynәltelgән. Bına ni ešen Ispania xalıq yđnenә vojonoroq-hodloqo ešen geroistik kęrәşev me-nen bętę aldınqı hęm progressiv keşelekten ešen jaqlaj.

1937-s. jyl

21 Ijyl

№ 72 (1120)

Ajqa 12 tapqır
sıya. Aıym hanı
7 tin.

Bet idarğa, proletarlar, berleşeged:

LENINSE

„Ленинсе“ — орз Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitet organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-04

İPTƏŞ N. İ. JEZOVTY LENIN ORDENİ MENƏN NAGRADLAV TURAHYNDÄ

SSSR YDƏK BAŞQARMA KOMITETİNYN QARARİ

SSSR Ydək Başqarma Komiteti qarar itə:

Hökymət zadaniylären ytev vujnsa NKVD organdarı menen jetəkselek itev eşendä kyrnekle uñıştarı esen İptəş Nikolaj Ivanovic Jezovty Lenin ordeni menen nagradlarqa.

SSSR YBK presedatele—M. KALININ.

SSSR YBK sekretarı—A. GORKIN.

Moskva, Kreml'. 17 İjyl, 1937 jyl.

Eske eştär xalıq komissarı İptəş N. İ. JEZOVTY

QƏDƏRLƏ NIKOLAJ IVANOVIC!

Moskva qalasında profsojuz aktive, staxanovsılar häm udarniklərä mitingqa jıylıp, Hedde—Lenin-Stalin partiaһınyñ birel-gän ulıñ, juqarı häm Hedde dostojnı bulqan nagrada—Lenin ordeni alınyuq menen qotlajdar.

Hedde—revolytsiyanıñ qadannıştarın ısanıslı haqlavıyqa yde-bedden jalqıñı bol'sevistik qotlavıyda jıyır.

Bedden vatanıyda doşmandar SSSR-da yddärenen trotskist-buxarinse şpion-qorotqosloq agenturahıña dır ısanıstar baqlajdar ine. Oşo agentura jırdamı menen ular bedden xızalq häm ovorona qevätebedde jomoşatırqa häm jımerergä. Bedden ilden tor-moşona tarqavıyq ınderergä ısanajıñlar. Hedden timer qulıyq, VKP(b) nıñ stalinsel Ydək Komiteti tarafıñnan jıvärelevsenen qulı, xalıq doşmandarın—japon-german şpiondar häm diversanttar, trotskist-buxarinse faşistik xäşerettärdän ojalardıñ asa häm tar-mar itä aldı.

Bed, VKP(b) nıñ leninsel—stalinsel Ydək Komitetiñ, ydened-den köndelek eşebedde, xalıqtıñ vətə doşmandarın häm ulardın doşman ojalardıñ faşlavda häm tamırınan jolqop taşlavda NKVD-nıñ toqoro jırdamsılar bulıyıp tip ısandıravıd.

Jışehen VKP(b) nıñ leninsel—stalinsel Ydək Komiteti!

Jışehen bedden bəjek STALIN!

Jışehen İptəş Stalinden toqoro soratnıge İptəş JEZOVTY!

(Moskva Gorki ismendäge Ydək kul'tura häm jal parkında bulqan mitingta qabul itelde).

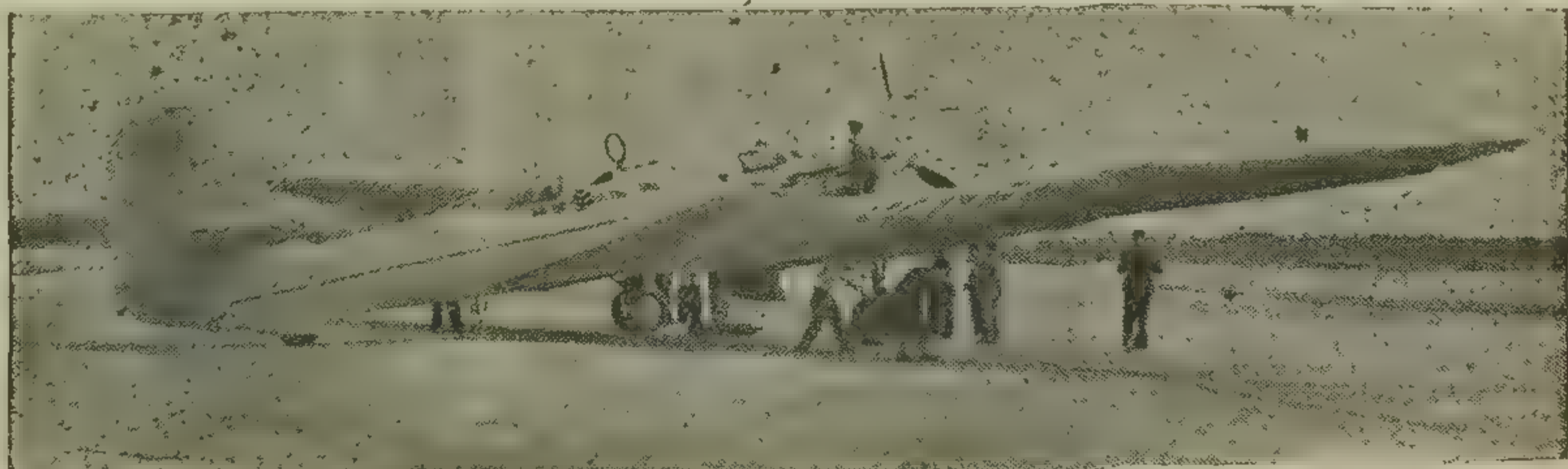
Fransia komsomolınyñ sjezı jıyıldı

Pariz, 15. Kış, Parizda Fransia komsomolınyñ sjezı jıyıldı. Sjezı Fransia komsomolınyñ sekretarı Rajmon Gıyonıñ otıotın xıplanı. VIII sjezdıñ qararı vujnsa Fransia-la „Fransia kräştian jıştäre sojuzı“ tedele.

Kış, Fransia komsomolınyñ sjezıñ tärrik itergä Belgia jış sotsialistar gvardiaһınyñ väkile häm Ber-läşkän sotsialistik jıştär den İspania federatsiaһınyñ delegatsiaһı kilde. „Berläşkän sotsialistik jıştär“ den İspania federatsiaһınyñ general sekretarı Sen'tjago Karil'o Fransia jıştären faşizm öbtönän jınev mənıfäqätendä berdämlekkä saqıy. Şunän hıñ Karil'o Gitler häm Frankonıñ trotskisel agenttarınyñ İspanialaq jınejätsel eştären faş itte. Ul faşistik dävlettärden İspanialaq interventsialar döjem tıñıslıqtı qurqı-nıñ aştına qaldırıyın hıñq öbtönä alıp ytte. İspania delegatsiaһı, İspania xökymätene qarata jynälte-gän kösle alqıştar menen qarşı alıñdı.

juzı seksiaһınyñ eşe turahında doklad buldı. Bıl sojuz qatın-qıd jıştäre arahında kul'tura eştäre alıp vıra. Oşo maqsattan sıqıp, ul jaqın köndärdä Valensiala ike qıddar jorto asasaq. Ul jortlarda törle ty-näräktär eşläşäktär, fizkul'tura za-näteläre bulasaq häm başqalar.

Plenumda, irdäre häm ular front-ta bulqan kräştian qatındarına jar-dam itev esen ojoştorılqan qatın-qıddar brigadaһınyñ eşenä jomıraq jahaldı.

„ANT—25“ samaljoty. Bıña şul samaljotta Gromov, Jumaşev häm Danilin İptəştar yddärenen tarixi osovdären başqardılar.

N. I. Jezov.

SOVETTAR İLENEN XEDMƏTSƏNDƏRE İPTƏŞ N. İ. JEZOVTY BƏJƏK NAGRADA ALVY MENƏN QOTLAJDAR

MƏSKƏV, 18. Stolitsanıñ xed-mətsəndäre, SSSR Ydək Başqarma Komitetiñ, Eske eştär xalıq komissarı, eske qurqıñışlıqtıñ general'nyj komissarı İptəş N. İ. Jezovty Lenin ordeni menen nagradlav turahında qararıñ dır şatlıq menen qarşılanılar. Zavodlarda, fabrikalarda kyp keşe qatnaşlıq menen mitingtar buldı. Xedmətsəndär bəjek Stalinden danlıqlı soratnıgen — N. İ. Jezovty juqarı häm dostojnı nagrada menen qot-lajdar.

„Krasnıj şogatır“ zavodınyñ 11 mən keşelek kollektive tarafı-nan ber tavıştan qabul itelgen re-zolytsiala:

„Qəderle Nikolaj Ivanovic! Bed hine, ydenen vətə selemen, yde-nen bol'sevistik tärizähen kom-munistik jımqıat tedevgä birgen toqoro stalınse, vojevoj ceki-st, partiaһıñ häm xalıqtıñ doşman-darına qarşı kileşevsənhed kərəş-se itep beläbed.

Bed, başında hin torqan NKVD-nıñ danlıqlı organdarı bıñan hıñ da xalıqtıñ doşmandarın vətə ajavıydlıq menen tamırınan jol-qop taşlar häm Oktär sotsia-listik revolytsiaһınyñ bəjek qada-nıştarın haqlavda ytker rəvəştä to-rordar tip nıq ısanavıd“ tip jadalar.

Industrial Donsasstın predpria-

komsomoldıñ Maskav aktive jı-yılyşında İptəş Vıjšinski dokladı

11 İjylde Dzerzenski klubında komsomoldıñ Maskav ojoşmaһı aktivistärenen jıylış bulıp, 2 mən-dän artıq keşe qatnaştı. Jıylıştä „Sit il razvedkaһı organdarı häm ulardın trotskis uñ“ aginturaların şpionlıq häm qorotqosloq eştären maqsatı, alım häm praktika-ları turahında“ İptəş Vıjšinski dok-lad menen sıqtı.

Dokladtan hıñ İptəş Vıjšinski jıylıştä bulıvıylardıñ kyp hanı horavdarına javap bıldı. (TASS).

16 İjylde Öfe qala komsomol akti-venen jıylış buldı. Unda „Sit il raz-vedkaların virvovka eşendäge qaj ber məkərle alımdar turahında“ pol-kovnik İptəş Muratıñ dokladı buldı.

Aktiv, İptəş Muratıñ dokladın dır qıdıqıñıñ menen tıñlanı häm kyp kenä horavdar bırelde.

tielärendä, şulaj uq kyp keşe qat-naş menen mitingtar buldı.

Stalin ismendäge zavodın mar-ten sexında eşelär, inzener-tex-nik rabotniktär İptəş Jezovqa qot-lav menen mərəzəqat ittelär. Bıl qotlavda:

„Lenin-Stalin partiaһı tarafıñnan tərbiälänän danlıqlı cekiştär Hedden jetəkseleğedä aştında, xalıqtıñ doşmandarın, jıvärene trotskist-buxarinse häm başqa xä-linderde, şpiondarı, diversanttar-dı, german-japon faşizmiñnı agenttarın tar-mar itelär.

Bedden hər qajıñıv vatanqa fidakär rəvəştä xedmət itä, partia-hıñ häm xökymätten vojevoj za-daniehen telägen minutta ytərgä äder tora“ tip jadıqlan.

„Gigant“ № 17-BIS şaxtaһınyñ gornäktäre tarafıñnan qabul itelgen rezolytsiala bılaş tip jadıqlan:

„Sotsialistik revolytsiyanıñ jaza-lavı qılyş doşmandardıñ başına avır bulıp teşä häm uları juq itä. Xalıq doşmandarına, bedden gyzal vatanıyda doşmandarın-na, Leninden-Stalinden bəjek eşe-nen doşmandarına qarata ber tər-le lä ajav juq. Jışehendär danlıqlı cekiştär, bedden bəjek vatanıyda toqoro ular häm ulardın vojevoj jetəksehe Nikolaj İvano-vic Jezov! Jışehen bedden STALIN!“

1917 JYLDYŇ IJYL KÖNDÄRE

1917 jylqy ijyl waqıqalaryn revolytsia ybeseneñ weta barısy kilitlerp syqardı. Waqıtly xekymatten imperialistik politikahına massalardıñ rızahıdlyq köndän-kön ybä bardı. Samoderzavıene qolatqan xalıq massaları „...azatlıq, solox, astarqa ikmek, kräbtändergä jer namena“ (V. Lenin) köreştelär. Lakin revolytsia aldına qujılqan bıl burıstardıñ berehe lä xäl itelmägäjne äle.

Jemereklek, aslıq, transportın syqırıpnan syqırıp, torqan hajın arta bara. Huqıqş hamam davam itep, jañnan-jañ mendärsä keşelerde häläk itä ine. Qimmetselek ybä bardı, humdın qimmete 55—60 protsentqa tüşte. Kapitalistlar fabrikalardı ham zavodlardı jartılar, eşedlek ybte.

Revolytsion eşseler burzuazianıñ hözımenä javap itep stacka xäräkäten köşjettelär. Bol'seviktär jetäkseläge ahtında ular yd beldektäre menän 8 säqätlek eş köne inderdelär, stackalar barıyında kyp kenä predpriatielärdä eşseler kontrole qujıylar.

Eşseler menän kapitalistlar arahındaq syñfi köreş revolytsianıñ häk köne hajın kışkenläşä bardı.

Petrogradta ijyl ahtında bol'sevistik lozunglar ahtında ytkän demonstratsia eşseler syñfınıñ kösen ham bol'seviktär tirähenä tuqlanqanlıqın kyrtte. Petrograd proletariaty arahında „bol'svizmın tıntanahın“, xatta reaksion gazetalar da iqrar itergä mäzıyr buldılar.

Frontta armları „havıqtırv“ maqsatında ijyn ahtında bulqan hözımenä jenelev menän tamamladı. Kerenskiden kontrrevolytsion xekymäte Anglia ham Fransiya kapitalistarına ham rus burzuaziahına jararqa tırsıyıp, men'seviktär ham eserdar rızalıq nıenän, un mendärsä keşeneñ tormoşon qorğan itte.

Ijyn ahtında frontta jenelevdän hun. Waqıtly xekymät eser Savinkovın ham general Kornilovın tädime bujınsa frontta ylem jazahı inderde, xarvı-qır sudtarı ojoştordo, revolytsion polktardan qatı räveştä ys aldı. Bıl osorda haldattardıñ nastrojeniehta kibken hınylyş bula.

Massalar menän häk waqıt tıqıdı väjlänestä bulqan bol'seviktär eşselerden ham haldattardıñ nastrojeniehta turahında jaqşy beldele. Lakin partia bıl osorda qorallı vosstanie başlav irtä äle tip itäpläne. Lenin ham Stalin, weta ilde revolytsion xäräkät solqap almaı torop, äderlänmägän, stixia tışbendäge syqıy, doşman fajdahına qına bulırqa mömkin, proletariatty avır jenelevge kiltirergä mömkin, tip itäpläneler.

„Inde 22 ijynda yk Ydäk Komitet, Petraurg komiteti ham bol'seviktärden xarvı ojoşmahı aqzalarınñ berläşken kəqəsməhe buldı, unda xäder huqıqş başlav fajdahı tygel, tip ajrıvsa hyrteläde“¹⁾.

Bıl köndärdä „Pravda“ ham „Soldatskaja Pravda“ gazetalar eşselerde ham haldattardı provokatsion syqıstlarqa qarşy sđamılybıqqa ham ojoşqanlıqqa saqrıdılar. Lakin massalardı Waqıtly xekymätke qarşy syqıvıdan tıjır qalıv mömkin bulmanı. „Massalardıñ nastojeniehta siltan aşır syqtı“ (V. Lenin).

3 ham 5 ijylda jəjelgən waqıqalar esen tısqı etäres bulır kadettardıñ xekymatten syqıvı (2 ijyl) xedmət itte. Kadettar, xekymatten syqır, kontrrevolytsion perevorot esen ydärenen quldarın sışep jəvərege teläneler.

Bol'seviktär mitinglarda, jıjlystlar da ham matbuqatta eşselerge ham haldattarqa kadettar turahında həjləp, ulardıñ manevidarın faş ittelär. Massalardı aşır solqap aldy. 3 ijylda berense pulemjot polkında Waqıtly xekymätke qarşy qoral me-

V. I. Leninden ydäk muzejenän.
HYRƏTTƏ: Lenin podpoliälä — (Sinajski skulpturahı).
(Sojuzfoto).

nän syqırqa qarar birelde. Pulemjotslar delegattar hajlap, ulardı başqa polktarqa, zavodtarqa ham Kronštadtqa jəvərdelär. Pulemjotslar weta jerdä qajnar otlik ham bulıslıqtartılar. Waqıtly xekymätke qarşy kyptan yk ölgergən rızahıdlyq ydenen huqıqş sıjenä kilep jette.

Bıl trevogalı köndärdä bol'seviktärden Petragrad konferensiahy saqrıldı, ul massalardıñ hullaşvıv ham aktivläşve obstanovkahında konkret politik burıstardı bildəlgä tejes ine. 3 ijylda irtän konferensiaqa berense pulemjot polkınıñ delegattarı kildelär. Konferensia, syqıy jahav esen waqıt jetmägän tip itäpläp, ulardıñ horavın kire qaqı. Şul uq köndä iptäş Stalin YBK ultırsında bol'seviktär juqarıla kyrtelgən sävəptär bujınsa, syqıy jahamıbıqa qarar bırdelär, tip beldele.

Kis menän, bol'seviktär partiahy UK urınlıqan ham partianıñ Petrograd koferensiahy ultırsıy bara torqan Ksesinskaja harajı janına: „Weta vlast' sovetlarqa“ tıgən lozungtar menän ike polk kilde. Kiske säqät unda partia Ydäk Komiteti (ultırsıyta xarvı ojoşmalarıñ ham zavodtarıñ väkildäre qatnaştılar), massalardıñ nastrojeniehta itäpkä alıp, inde syqıy başlanqan eşselerde ham haldattardı tıns, ojoşqan demonstratsiaqa saqrırv turahında jañy qarar qanul itte.

3 ijyldän 4 ijylgä qarşy tēdä bedden partia Ydäk Komiteti Petrograd eşselerä ham haldattarına qarata endämä syqardı. Bıl endämälä bılaj tip äjtelgejne: „Kontrrevolytsion burzuazia, revolytsiaqa qarşy aşyqtan-aşyq syqqandan hun, Weta Rossia Eşse, Haldat ham Kräbtian Deputattar Soveti weta vlastı yd qılına alıbn.

Petrograd revolytsion xalqınñ ixtiarı ayna şundaj, ul bıl ixtıardı tıns ham ojoşqan demonstratsia julı menän Weta Rossia Eşse, Haldat ham Kräbtian Deputattar Soveti xäder ultırsıy bara torqan Baqarma komitetına beldelelge xaqı“.

Massalardıñ syqıy başlanqas, bol'seviktär partiahy stixia tışbendäge massovıj xäräkätten başında tordo. „Ijyl köndärenen avır minutarında, xalıq doşmandar revolytsiaqa atqan waqıtla, bol'seviktär partiahy eşse kvartalardı taşlap kitmägän berdän-ber partia buldı“²⁾.

Lenin eşse ham haldattardıñ syqıy başlanqanda Finländiä ine. Ul 4 ijylda irtän Petrogradqa kilgəs, partia UK-nıñ qararın xuplans. Kamenev ham Tomski massalardı başlanqan syqıyına bol'se-

viktär tarahınan bulıslıq kyrtellevge qarşy buldılar.

Iptäş Stalin partianıñ Petrograd konferensiahyndaq syqıyında, proletariat partiahy kyrtelgən massalarqa jetäkseläk itergä, ularqa jynälēs birergä ham syqıyqa tıns, ojoşqan xarakter birergä tejes, tip ajrıvsa kyrtte.

Iptäş Stalin hunıraq bol'seviktär partiahyñ Petrograd ojoşmahı konferensiahynda həjləgən telmərēdä bılaj tıne:

„Syqıy köşjide. Proletariattyñ ham haldattardıñ syqıyında partianıñ qul qavırvıv tororqa ham sitä qalıvqa xaqı var ineme? Bed syqıyın xäder bulqanqa qararında taqı la jətdieräk hədömtäläre bulıv mömkinlegen itäpkä aldy. Bedden qul qavırvıv tororqa xaqı bıl juq ine; bed proletariat partiahy bulıvıvıv jaqınan unıñ syqıyına qatnaşırqa ham vlastı qoral menän wəşır alıv maqsatına bırelmėjensä, uqa (syqıyqa.—Red.) tıns ham ojoşqan xarakter birergä tejes inek“ (SSSR-da grazdandar huqıqş tarixe, I tom, 165 bit).

4 ijylda bol'seviktär tarahınan jetäkseläk itelgən qorallı demonstratsia 500.000 eşse ham haldat qatnaştı. Provokatsia bula qalha tip, demonstratsialardıñ berense saftarında qıdıl gvardia oträdtäre qujıldı. Kronštadtan matrostar kilde. Petropavlovski kreposı syqıy jahavıylar jaqında buldı. Demonstratsiaslar Ksesinskaja harajına, ä unan hun Tavriceski harajıqa jynädelär.

Ksesinskaja harajıñnıñ balkonyñan kronštadtılar aldında Lenin syqır həjläne. Matrostar Leninde qajnar qotlav tavıstırv menän qarşy aldy. Ul ulardı sđamılybıqqa, nılyqqa ham ulavılyqqa saqrıv ham „weta vlast' sovetlarqa“ tıgən lozungtar jəqəsəgenä şsanıy beldele.

„Weta vlast' sovetlarqa“ tıgən lozung ijylda vlastıñ sovetlarqa tıns jul menän kysev mömkinlegen anlattı, senki faktta vlast' ular (sovetlar) qılında ine. Lakin YBK-da kypselek urın totqan men'seviktär ham eserdar, burzuazianıñ toqoro lakejdär, massalardıñ Petrograd uramdarındaq qevätie xäräkäten quqrıp qına tınlap tordolar ham syqıy qoral menän wəşırvıv äderläv esen, javız niät menän, ođaq waqıt javap aırmaj tordolar. Ular, revolytsion massalardan quqrıp, burzuazia menän aranı eđergä telämenelär ham vlastı alıvıdan baş tartılar. Men'seviktär ham eserdar Tavriceski harajında hyd köreşterev me-

nän şeqelləngən waqıtla Petrograd uramdarında qanıv waqıqalar bardı.

Kiske säqät 9-da eser-men'seviktär YBK-nıñ fatıxahı menän, eşselerden ham haldattardıñ syqıyın wəşırvıv esen kazaktardıñ 3 tuptan torqan batarejahı, ä 5 ijylda irtän başqa qəşkərdər kilde.

Men'seviktär ham eserdar proletariattyñ artında revolytsia eşenä xıanat ittelär, kontrrevolytsia menän sojuz tēdönelär.

Men'seviktär ham eserdar ydärenen xainlektərēdä ham ojatıdlyqtarında şuqa tiklem barıp jettelär ki, xatta ijyl demonstratsiahyñ qanıv tar-mar iteleven „revolytsia mənəqəttärenä mıvafiq saralar“ tip tanıylar.

Bol'seviktär partiahyñ Ydäk Komiteti 4 ijyldän 5 ijylgä qarşy tēdä endämä syqardı, bında eşselerde ham haldattardı ojoşqan ham tıns räveştä zavostovkanı ham demonstratsiahy tuqtatırqa saqrıv.

Şul uq tēdä Waqıtly xekymätten, men'seviktär ham eserdar julbaşsıyların kyrteläve bujınsa bol'seviktärden şıabı urınlıqan Ksesinskaja harajı, „Pravda“ redaksiya ham „Trud“ tipografiahy tar-mar itelde, qalala kyperdar hyteldele, eşseler ydäktän ajrıldılar. Kontrrevolytsia ojatıdlandı. Kronštadtılar ham berense pulemjotıñ polk qoralıdandırdı. Xekymätke qarşy qujıv räveştä baş kyrtelävdäre esen weta haldattar aldaq pozitsialarqa jəvərdelär.

Ijyl demonstratsiahy tar-mar itkəndən ikense köndä kontrrevolytsia bol'seviktär partiahyña ham unıñ jetäkselärenä qarşy qotoronqan räveştä qotqo tarata başlanı.

6 ijylda Waqıtly xekymät Leninde arestqa alıv turahında prikaz syqardı. Men'seviktär ham eserdar jədamı menän kontrrevolytsia, jənehe xıanat esen Leninde sudqa tartırvıvqa qarar itte.

Partia aldına, Lenin sudqa barırqa tejesme? tıgən horav kilep wəşıv. Stalin ham Ordzonikidze qatqı räveştä wıqa qarşy tordolar. Kamenev, Rykov ham Trotski burzuaz kontrrevolytsianıñ sudına Leninden narıvın talap itep, men'seviktärden ham eserdarıñ hyden qavatlanıylar.

Əgər dā Lenin bıl sudqa barqan bulha, ul, his şikheñ yltelgən bulır ine.

Ijyl köndärenen hun ike vlastılyq osoro wette. Kontrrevolytsia weta vlastı yd qılına tuqlanı.

Revolytsianıñ tıns etabı tamamladı, kontrrevolytsion diktaturanı tik qorallı vosstanie menän genə qolatırqa mömkin ine.

Kilep syqqan xäde narıqlap Lenin bılaj tip jaddı: „3 ham 4 ijyl däge xäräkät sovetları manifestatsia julı menän vlastı alıvqa etärevden hunıy ıntılyş buldı. Oşo momenttan alıp Sovettar, jəqıl, ularda xakimlek itken eserdar ham men'seviktär, vlastı faktik räveştä, kadettardan torqan ham men'seviktär, eserdar tarahınan jaqlanqan kontrrevolytsiaqa tapşırılär. Xäder inde Rossia revolytsianıñ tıns räveştä ybeve mömkin tygel, ham məsələ tarix tarahınan oşolaj qujılqan: jəki kontrrevolytsianıñ tulı jəneve jəki jañy revolytsia“ (V. Lenin. Əbərdər, tom XXI, 45 bit).

Bol'seviktär partiahy ydenen genial julbaşsıylar Lenin ham Stalin jetäkseläge ahtında, massalardı qorallı vosstaniege ham wəjek sotsialistik revolytsianıñ jənevenä praktik räveştä äderläj başlanı.

1) Grazdandar huqıqş tarixe, I tom 268 bit.

2) Petrograd bol'seviktärenen qala kıləməndäge ikense ham esenə konferensialar. Iptäş Stalin tarahınan jadılqan endämənän, 105 bit. Qız. 1927 jıl.

X. Dəvlətsin.

HAJLAV JYJLYSTARY QARARDA- RYN YTAVDƏ ESMƏKƏR QUDQALYS JUQ

Qyjyqy rajonunda 11 iyulgə tiklem 23 tavgə ojoşma la otcot-hajlav jylsytarende. Hajlav jylsytary, birgerək tə „Urozaj“, „Salavat“, „Jan bəter“, Budjonnyj ismendəge komsomol ojoşmalarında jaqşy əderlek menən yttelər. Ular hajlav jylsytaryn, politik uqyvıdardə julqə halı, propaganda, agitatsia eştəren tamyrnən nıqytıy qarşylanıylar. Ləkin əderlekheñ kilev, hajlav tərtnen vođov faktıtar la ad bulmanı. Tyvən Qyjyqy tulı bulmaqan urta məkəvəndə ikense tapqır hajlav ytkərgəndə, jylsytar kılğən komsolestardıy biletı varıyqın tikseretormajdar. Şul səvəple biletən juqaltıqan Qjazızyv ojoşmanın sekretar bulıy hajlana. Sekretar hajlav esən jəşren tavısqə qujıv isemlegendə bulqan Qjazızyvte, vaşqə komsomolestar bulıyqə qaramatın, ižər komissiahıy predsedatele itep hajladar. Həm ul ojoşmanın sekretar bulıy ta hajlanıy qala. Bında rajkomol vəkile itep jəvərelgən iptəş Xafızv (vjuro aqzahı) UK instruksiyahı, plenum qarardarın jeterlek uqymajınsa varıy, ikense tapqır xata jahanı. „Qurqas“ kolxozy komsomol ojoşmahında sekretarlıqqa kandidaturalar tikseretep bətkəs, rajon konferensiahına delegatıy tikseretormajdar, ižər komissiahıy hajlav jəşren tavısqə qujıv julı menən sekretar hajladar. Şunan huñ qına delegatıy qə kandidaturalar tikseretep tavısqə qujalat. Ə delegatıy isemlegənə ižər komissiahındaqə keşelər inderelelər. Ə bında hajlav r.enən rajkomoldıy propogandısı Mostafina jekəselek itə.

Bıyl bətehe la demokratianı vođov turahında hejladar. Bında jektıtar qarşy qatı kərəş asıyqə kərək ine.

Molotov ismendəge kolxozy komsomol ojoşmahında otcot bulınsa komitetıy eşen „jaqşy“ tip tabalar. Komitetıy bında j narıy alırlıy eşe juq. Politik uqyv nasar ojoşto-

rolqan, sojuzdən tış jəštər menən eş alıy varıymaqan. Hajlav jylsytaryn huñ komitet sekretar iptəş Jomaqulıy Z. tınsıslanıyqə birelə. Ul eşem „jaqşy“ tip qaraj başlay. Huñqə vaqıttarda politik uqyv ytkərelməj. Hajlav jylsytarında „politik uqyvıy sistemalıy ytkərgə“, komitet ultırsytın sistemalıy ytkərgə“, „jəštərdə komsomolqan nıyq tərtyr qatıy dejem hyddərdən tədəl gən qarar qavul itkəndər. Ə jəštərdə komsomolqə tərtyv esən nəmə eşlərgə kərək, nındəj praktik saralar bıldə-lərgə, unı qajıy vaqıtla başqarırqə həm vaşqalar turahında ber hyd tava almaıhıy. Unda otcot-hajlav jylsytarın ytkərev esən rajkomol vəkile bulıy rajkomoldıy politik uqyv nılege medire iptəş Xizbullina varı. Ləkin ul jylsytar dərəb jynə-ləş bire almaqan.

Molotov, Budjonnyj həm vaşqə kolxozy komsomol ojoşmalar la jylsytar qarardarın ytəvgə totonmaqandar əle. Bıy ike ojoşma la politik uqyv bulqan juq. Jylsytar qarardar bulınsa praktik ber eş tə başlanmaqan.

Rajkomoldıy politik uqyv nılege, politik uqyvıy menən operativ jektəselek itməj. Rajonda kypselek tyndərəktər xəder uqyvıy tıqtatqandar. Oğtəgelərgə oğtəmə itep, vəd taqı la Jonos, Salavat kolxozy komsomol ojoşmaların kyrtə alavıy. Ə iptəş Xizbullina propogandistardıy eşen tikserməj. Ularqə bulıy-maj həm ularıy tikseret məqsəte menən politik uqyvıy qatnaşmaj.

Hajlavıdardıy ytkərev menən genə eş bətməj. Jylsytarda asıyqan jektəşedlektərdə bəterev esən eşte qajtanən qorop jəvərelgə kərək. Ə ul jektəşedlektərdə bəterev, jylsytar qarardarın ytəv esən kərəş rajkomoldıy yd apparatın başlanıyqə tejeş.

Z. Rəximjanıy.

Hər ber jal kəne Dim jylqahıy bujy Əfə xədmətsəndəre həm jəštəre menən tulı vula. HYRƏTTƏ: Narkomfin komsomolestar həm jəštəre Dim bujında.

RESPUBLIKABƏDƏN BAJLYQ-TARYN BELEGƏ!

Tujmazı neft' razvedkahın kınəj-tev esən 5 million hum

Tujmazı. Glavneftten, Tujmazı neft' razvedkahın kınəj-tev esən 5 million hum aqsa nıleve turahında xəvər alındı. Şunıy ber million humı torlaq jortıy tədələşə esən bıldələngən.

2 həm 3 hanıy burovajdar rajonunda vıjıy uq 7 eksploatasion skvazina halıy uylanıy. Berense burovaj rajonunda 6 hanıy janıy burovaj halıy. Bıy burovaj skvazina neft' qatlavıy nıy ikense qatın asıy maqsatında 1.500 metr tərənlektə boravlanasaq. Ul oşo kəndərdə boravlanıy başlanıyqə tejeş. Tıd kəndərdə berense əs skvazina eksploatıslıyqə bireləsək. Məqlym bulqansa, bıy 3 skvazinanən neft' vərep, ul Tujmazı rajonundaqə neft' jatyş majdanıy 100 kvadrat kilometr dırlıyqta bıldələrgə məmkinlek bırdə.

Oşo kəndərdə razvedkala torlaq jortıy tədələşə jəjelderde. 12 kvartırlıy jort əder inde.

„VOROŠILOVSY Hİ-BAJSYLAR“ POXODY 700 kilometr artta qaldı

13 iyıldə, kis səqət 9 da Bələvəj xədmətsəndəre Bajmaq—Əfə marşrutı menən poxodqə sıqqan „Voroşilovsy hıbjıylar“ dı qarşy alıylar. 14 iyıldə kis qala sitəndə Jərməkəj, Dəvləkən, Əlşəj həm Bələvəj rajonı „Voroşilovsy hıbjıylar“ larynıy jatyş buldı.

26 iyündən başlap, Bələvəjgə tiklem poxodta qatnaşylylar 700 kilometr jul ytkəndər. Ular bıy juldı ytkəndə 11 rajonda bulqandar.

3 : 1

Baskonia—Kiev „Dinamo“ hı

Kiev, 15. „Dinamo“ stadionunda Ukrainanıy həm Sovettar Sojuzy nıy tele qalalar nıy 40 meñ keşə jıjnalıy. Ular Baskonia futbolestary nıy Kiev „Dinamo“ hı futbolestary menən osoraşyvdarın qararqə kılğajnelər. Xekymət tribunahında—Kosior, Lubcenko, Kudrəvsev, Leplevski həm vaşqə iptəštər.

Səqət 6 la 45 minutta ike komandalı majdanqə sıqtı.

Baskonia futbolestary nıy, Kiev futbolestary ismenən komanda kapitannıy iptəş Şegodski təbrik itte. Ul baskıylarqə səskə buketıy bırdə. Javap telməre menən Luis Regejro sıqtı. Unıy telməre duñlıy alıqıy tıy menən qaplandı. Regejro ydenn təbrik hyden „Jəşəhen iptəş Stalin“ tip bəterdə.

Ujıy bıy qıdıy başlandı. Minutlar da ytməgəjne əle, urta həzy-me—Langara „Dinamo“ qapqahına berense tupty ınderdə.

Berense udardən huñ, ber ad kəs-lənep, dinamosıy ber nısa jaqşy kombinatsıyalar menən ujıy baskıylar qapqahına jaqıyıtıylar. Kiev-seler yddərenən kəs-lənep kitevdərenən fajdalana almanıylar, tup hər vaqıt jə juqarıy, jə qapqan sitkə kitte.

Şulaj da ujıy baskıylar berense nəvbəte bətervə 3 minut qalqas Şilovski (berense həzymse) baskıylar qapqahına berense tupty ınderdə.

Ujıy baskıylar jatyly la qıdıy temp menən başlandı. Əsənsə minutta uq baskıylar ujıy ižəben 3:1 gə jektərelər. Kiev-selerdən ižəpte tıgedlərgə tırsıyvdar, baskı futbolestary nıy jaqşy haqlana bətervə arqahında unıy qadanmanıy. Şulaj itep ujıy 3:1 ižəbe menən baskı futbolestary fajdahına bəttə.

Redaktor urıyvaıy:

Q. MURTAZIN

Əfə, „Oktəbr“ Natisk“ tipografiya. Başglavlıt vəkile № 2230.

Səqəttər tarixə

„SƏQƏTTƏR TARIXE“ — G. GRIGOREJEV HƏM G. POPOVSKI. BERLƏŞKƏN FƏNNİ—TEKNIK NƏŞRİAT (ONTI), TIRAZ 25 MƏN DANA, XAQB 2 HUM 50 TIN

Karl Marks ydenn 1863 jıldıy qınvarında Englıeske jadqan xatında—Manufaktura esəndə maşına indıstria hıy esən tədəl gən əderlek eşenən ike material nıgedə—səqət həm tırmən buldıylar, „həm unan arı“ səqət praktik maqsət esən tıvıylyqan berense avtomat bulıy ižəplənə; tıy xərkət itevse proıvostvolar turahındaqə bəte teorıyalar da ularan kınəjteldelər, tip jadqan.

Bıy boronqonən uq inde, keşə ydenn alqə varı başlanıy bərense vaşqıstardə uq vaqıtıy ılsəv prevorı bətervə ıntılyş jahanıy. Xəder bəte keşelər da fajdalana torqan səqəttərdən meñer jılyy tarixə menən tınsıy esən G. Gregorejev həm G. Popovskıdərən, jəštər həm fənnı—populyar ədəbiət redaksiyahı tarafıy nıy sıqarılqan qıdıy-tıyqıy kitaptar var.

„Səqəttər tarixə“ nıy avırdar ıy boronqo keşelərdən aqasqə tamqalar halıy, jıldardıy vaqıt alıylyıy bıydan ber zakonıy hıdevdərə turahında hejladar. Aqasqə tamqə halıy huñ nıy ođon jəple tıjənləv menən alıylyy. Egıpetjandar jıldıy

365 kəndən torıy nıy bıyan 6 meñ jıldar elek bəlgəndər. Ular jıldı 30 ar kənle 12 ajqə ıylgəndər. Vavılonjandar ularan da elegerək tıvlektə 24 səqətkə, kən həm tondə ajrımısa 12 şər səqətkə ıylgəndər.

Klavdey Ptolomej. — bədden erahıy II jəđ jıly nıy berense jatyly hıyda Aleksandriyala torqan grek geometıy, astronomıy həm fıziqe, berense bulıy tıvlektə 24 səqətkə həm hər səqətte berense keşə ələş-tərgə (minutlarqə) həm ikense keşə ələş-tərgə (sekuntlarqə) ıylepsıyqan. İke donjanan urta həm xatıy janıy bəvattarqə ingən berense qojas səqəttərenən keşelər, bədden eraqə tiklem jəđ jıy elek ujlav sıqarılqan hıyly „klepsidra“ larqə kyskəndər. Klepsidralar əbtəndə Platon, Arximed, huñıraq N' juton həm vaşqalar eşləgəndər.

Hıy səqəttəre menən ber qatar-dən, qom—səqəttəre, şəm-səqəttəre, lampıy-səqəttəre bulqan. XIV bəvattıy bəşında mexanik kəs menən əjləndərelə torqan qulasalıy sistemala, metallıdan eşlənən manara səqəttəre jahala. Bıy xəl səqət proıvostvohında dıy revolyutsia tıv-

lıyqan. Berense javaj mexanizmdar huñ nıy əbtəlmə qulasalar, vaqır həm tapalqan tımerdərən eşlənən tıvlektə ələş-tər menən qatmarlaştıy-lalar.

Gallııdenn səqət tele həm telle səqəttər prototıpy ujlav sıqarılqan 1658 jıldə Gejygiensqə ydenn „səqəttər turahında traktatıy“ jadıyqə, ə taqı la 30 jıldən huñ unıy tarafıy nıy ujlav sıqarılqan telle səqəttərgə patentalıyqə məmkinlek bırdə. Unan huñqə ujlav sıqarılqan səqəttərdə bıy tıvra jəretəv həm ularıy kıləvde jəneləjtev esən tırsıy, ul telle səqəttərdə tik jaqşırtıy qına alıylar.

Gejyigenstıy telle səqəttərenə tiklem kyp vaqıttar elek janıy səqət dılgatele—pruzına ujlav sıqarılqan.

Bıy ujlav sıqarılqan, səqətte keşelərdən tormoşona ınderevgə kın məmkinlek bırdə. Unan huñ inde bıylıy səqəttəre jahala. Şunan—este-na həm kəbə səqəttəre eşlənələr. XVI bəvatta berense kəbə səqəttəre Rossıyqə ınderelələr. Ə XVIII bəvatta rustıy tınsıy ujlav sıqarılqan nıy Ivan Kulıvıy ydenn mexanizma hıy menən ajrımısa qatmarıy bulqan səqət eşləp sıqarqan.

„Səqəttər tarixə“ nıy huñqə glavahıy səqət proıvostvohıy nıy remıy-lınnıktərdən—kustardardan başlap, xədergə səqət zavodıy həm fabrıktar nıy tiklem, berense javaj qına səqəttər dən—qatmarıy həm ajrımısa dərəb eşləj torqan xronometrıy tıy tiklem kınəjteleve turahında hejladar. (TASS.)

1937-se jyl

24 Ijyl

№ 73 (1121)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ajrım hanı
7 tın.

LENINSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Baş-
qortostan Өlkä
häm Өfö qala
Komitetı organı

Redaksiä adresı: Өfö
Volodarski № 2, Telfon
№ 85—04

JANŲ HAJLANŲV- SYLARQANŲQLŲ HÄM KÖNDÄLEK JARĐAM

Komsomoldın kypselek ojoşmalarında hajlavdar ytte. Berense jom-
jaqtar, jabyq (Jaşren) tavış birev
menen ytkärelgän hajlavdar his şik-
heđ ojoşmanıñ jetäkse kadrdar sos-
tavyñ nıqıqtanılqı, jetäkselekke
janı aktiv kilgänlekte kyrbetä. Mä-
bälän, 54 rajkomol birgän mäqly-
mättärgä qaraqanda hajlav ytkän 2
meñ 31 ojoşmanıñ 847 hendä tavgä
ojoşma sekretardar bulıp janı ke-
şelär hajlanqan. Əlşaj rajonında,
hajlav ytkän 52 ojoşmanıñ 23-ndä,
Blagovar rajonında, 49 ojoşmanıñ
30 ndä janı keşelär hajlanqan. Haj-
lanıvıslardıñ dur qına eleşe jetä-
selekke berense tapqır hajlanqan
bulıv häm vajtaqlıñ sojuz staz-
darı jaqınan jäs bulıvdar tavgä
ojoşmalar eñtönä bulqan jetäks-
lekte tamırdan jaqsırtıvı, ä „haj-
lav ytte, xäder inde äderäk tın alı-
rqa mömkin“ tip hajlanıvıslardı yd
ixtiardarına qaldırıp kılägälä ojoj
jalıvdan aşyqıslıq menen ajırılıvı
talap itä.

Ə yıl zaralı kyreneş ajrım ojoş-
malarda xäder yk inde küdgä saqlı-
la başlanı. Ajrım rajondarda haj-
lavdın bötölaj bökänen köter, haj-
lav ytkän tavgä ojoşmalar menen
jetäkslek itmäjdär, janı hajlanıvı-
slarqa jarđam kyrbetmäjdär. Bına,
berense tapqır komsoorg bulıp haj-
lanqan iptäş Julajev (Nuriman rajonı
„Urman“ kolxozy) bedgä nәмä
tip jađa:

—Min komsoorg bulıp tavgä tap-
qır hajlandım. Şunlıqtan komso-
mol ojoşmañ alıp bärırqa tejeş
bulqan eştärdä, nisek başlap kitergä
tejeşlekte beler jetmäjem. Rajkomol
vıñ itkäl alırqa tejeş ine. Läkın
bed unıñ iqtıbarınan sitte toravıd
äle“. Sul uq rajon „Trejer“ kolxo-
zyñ janı hajlanqan komsoorg ip-
täs Askın: „Hajlavdan huđ äle ojoş-
ma eşendä saq qına bulıa la ydgä-
reş jahaj alqanım juq. Ešte qajdan
başlarqa beler bulmaj. Bıññ esen
es voşa. Döröben genä ätkändä min
bötölaj qavşar qaldım“ tip jađa.

Janı hajlanqan yıl komsoorglar-
dın eş esen ıñ kıneldän vorso-
lovıñ talaptar kypselek rajondar
esen dä karakterlı.

Xäderdän, his kisekmäbtän rajko-
moldar janı hajlanıvıslardı nıqlı
jarđam häm köndälek qajqırtıv me-
nen uratıp alırqa tejeştär. Bında
his şikheđ ularqa jaqsı instruktär
birev dur rolı ujnajasaq. Janı haj-
lanıvıslar unıñ eş ovstanovkaların,
ojoşmalar eşten toroşon belgän xäl-
dä nәмәнän başlap kitergä kәрäklek
turahında hejlärgä kәрäk.

Janı hajlanıvıñ iptäştärdän kyp-
kenähenä sojuz eşenän organizator-
lıq kynekmähe, jetäksel eş tärıvā-
he jeteşmäl. Janı aktivistärdän so-
juz praktikahıñ kyp kenä mäs’ä-
lälär bulınsa artıravda qalıvdar
mөmkin. Bına şında inde rajko-
moldar ularqa jarđamqa kilergä te-
jeştär. Bıññ esen Janı aktivten yıl
ixtiardarın ytäv esen sojuz prakti-
kahıñ bötä mäs’äläläre bulınsa
jaqsı ojoştırolqan konsul’tatsia bul-
dırbırqa kәрäk.

Janı aktiv menen eşlövde, ber
kөnlök, ike kөnlök seminarlarqa jyl-

12 ijyldä Mäskävdege Qıdıñ majdanda bөjek proletar revolytsiahıñ XX jılına häm Stalinseñ
Konstitutsia qabul itelevgä arnap fizkul’tuniktärdän bötä sojuz paradı buldı.

HYRƏTTƏ: Partia häm xөkymät jetäkseläre movzalej tribunahında (Undan hulqa): Jezov, Mo-
lotov, Kalinin, Stalin, Mikojan, Voroşilov, Zdanov, Dimitrov, Andrejev, L. M. Kaganovic häm
Xruşcev iptäştär.

QƏDƏRLE HƏM HƏJƏKLƏ IOSIF VISSARIONOVIC!

Sovettar Sojuzıñ Gerojı M. M. Gromov heđden, zadaniegeđde
ajdıñ rövəştä ytäne. Bed, M. M. Gromovıñ, ata-äsähe häm osov
eşendä ostadı, heđden, aqıllı tərıageđ häm keşegä hiđger mөнäsä-
tegeđ arqahında, bedgä jaqın bulqan M. M. Gromovıñ ošo tiklem
vöcötli stalinseñ zadaniene namın menen ytäj alıvıd anlav menen
säxetlesed.

Heđden, keşelär turahında, eigeräk tә ljotciktär turahında qajqırtıv-
ıvıd, ularıñ janı bätırlıqtarqa ruxlandırā häm ularqa, älegä tiklem
keşelek esen mömkin tygel tip inäplangän eştärdä ytärgä mömkinlek
aıra.

M. M. Gromovıñ bätırlıqınan säxetle bulıp häm qorurlanıp, bed
heđgä, bedden sotsialistik vatan bıd qorurlanqan häm dan alqan eik
kyp bätırlıqtarıñ ruxlandırıvısqā raxmat äjtäsed.

Oşondaj uldıñ, ata-äsähe häm oşondaj şäkrtten ostadı bulıv säxet.
Atahı—vırac—M. K. GROMOV
Əsähe—L. I. GROMOVA

Ostađı—SSSR-đıñ atqadanqan ljotcige ordenı—B. ROSSINSKI
Mäskäv, 19 ijyl, 1937 jıl.

İPTƏŞ A. JA. VİJŠIN- SKİDE LENIN ORDE- Nİ MENƏN NAGRAD- LAV TURAHİDA

SSSR YDƏK BAŞQARMA
KOMITETİ QARARİ

SSSR Ydäk başqarma komitetı
qarar itä:

Revolycion zakonsnıqtı häm
Prokuratura organdarın nıqıttıv
bulınsa unıñ eş esen iptäş A.
Ja. Vıjšinskiđ Lenin ordenı menen
nagraddarqa.

SSSR YBK predsdatele—M. Kalinin
SSSR YBK sekretarı—A. Qorkin.

Mäskäv, Kreml’. 20 ijyl 1937 jıl

nar, unda ularqa bötä nәмä turahın-
da hejläp, asylda ber nәмä lä birmäl
torqan praktikaların baş tartırqa kә-
räk. Undaj siktän tıñ aşyqıñ ytkärelä
torqan seminar häm kurstar, uqıv-
da, eştä häm jetäkseläktä jenel qa-
raş, daimi xästähedlek tıvdıralar.
Ular urnına berense köndän başlap
janı aktivten qatmarıñ häm daimi
uqıvın ojoştıroqqa häm ul eş me-
nen nıqlı jetäkseläk itergä kәрäk.
Janı aktivten yëve, eş turahında
köndälek qajqırtıv häm jarđam—bө-
tähennän dä elek ulardıñ idela-po-
litik kimälän kytärev, politik tärıvā-
löv ölkähendä tydemle ojoştırovıñ-
lıq eş başqarıv menen bärırqa tejeş.

Xäderge zaman huqıqı tarixendä in dur hava huqıqı

18 ijyldä Sierra Gvadarrama fron-
tında, xäderge zaman huqıqı tarı-
xendä in dur huqıqtardın berehe
bulqan hava huqıqı buldı. Huqıqta
160 samoljot qatnaş, ıylardıñ 60-ı
respublikan samoljottar. Huqıqı ber
säqättän artıqqa huđıldı. Fetnase-
lärden 18 samoljotı bäreп tәşerelde.
Respublikaslar 4 samoljot juqatı-
lar. 18 ijyldä bäreп tәşerelgen faşis-
tik samoljottardıñ dejem hanı 26-
qa jetä.

18 ijyldä fetnaselärden qäskärdä-
re tanktar qatnaşlıq menen Brune-
te sektorında qatı ataka jahanılar.
Ataka kire qaqıldı. Fetnaselär yıl
köndä 1 mөngä jaqın haldattarın
juqaltılar.

18 ijyldä respublikan samoljottar,
fetnaselärden Segovia rajonındaqı
aerodromon bombaqa tottolar, yıl
aerodromda ber nısa samoljot tora
ine. Şul uq eskadril’ja ošo uq ucast-
kala, Segovia timer jul stansiahında
fetnaselärden tuplangän qäskärdä-
ren bombaqa totto. Stanslaqa bik
dur zarar kilterelde. Respublikaslar-
dın ikense eskadril’jahı fetnaselär-
den Talavera sektorındaqı pozitsia-
hın bombaqa totto. Madridkә nal-
jot jaharqa ıñlıqlan faşistik
samoljottardı qıvıd. Huqıqı vaqtın-
da „Fiat“ tıñ berehe bäreп tәşerel-
de, ljotcık plengä alındı. Fetnase-
lärden es motorı ikense samoljotı
doşman liniahına bärıp tәştä. Köñ
adaqında respublikan samoljottar
fetnaselärden Talaveralaqı aerodro-
mdarın bombaqa tottolar.

Respublikan istrebitel’dar gruppā-
hı faşistik samoljottar menen huqıqı
başlanılar. Ike motorı „Fiat“ ber
„Gejnel“, ber motorı 6 samoljot,
ike motorı 2 „Junkers“ bäreп tәşerel-
de.

Gromov, Jumaşev, Danilin San— Fransitkoqa kittelär

Los Anzeloss, 20. Gromov, Juma-
şev, Danilin iptäştär avtomobil me-
nen Los Anzelosstan San—Fransis-
koqa kittelär. Kise aviatsia vzvod-
tarına bärqandan huđ sovet ljotcik-
täre Tımyq okean jar buldarında
Santa—Monikala (Los Anzelosstan
alıñ tygel urında) jal ittälär.

HYRƏTTƏ: Gromov, Jumaşev häm
Danilin iptäştärdän osov marşrutı
kartahı.

(Sojuzfoto).

ISPANIA FRONTTARINDA

(TASS xəbərdarə vujnsa)

YDƏK FRONT

Madridtən kənəyıştaq front ucastkahında artilleriyanın intensiv xəbərkəte bildələ. Fətnəselər Vil'januevadel Kan, jadanən kənəyışta 660-sı qalqıvıyqa kəsle həzım jahanırlar. Ularqı dur juqaltıvdar kiltərgən qatı huqıyıştardan hın vıl qalqıvıyqı aldılar.

Navalagamel'ja—Vil'janeva de Perales ucastkahında bik qatı atakalar buldı. Fətnəselərdən vıl atakalar ular esən dur juqaltıvdar menən kire qaqıvıyqlar. Fətnəselər şulaj uq Vil'jafranko del' Kástil'o rajonında la operatsia ytkərdələr. Respublikasylar atakanı bik jənəl rəvəştə kire qaqıvıyqlar. 20 iyıldə respublikasylar fətnəselərdən Useraqa jandınan atakalar kire qaqıvıyqlar. Vıl huqıyışta respublikasylar fətnəselərgə vajtıaq zarar kiltərdələr.

Gvadaxara frontında, Aragonia julyan kənəyışta, respublikasylar fətnəselərdən pozitsialarına kəsle qıym jahanırlar hın okoptardın ber nışə liniyahın taşlar sığarqı məzbur ittelər. 20 iyılqı qarşıkəndə respublikan istrebittelər fətnəselərdən Alkala de Enares ergənenən vombıaqa totovsı samojıttarına ber nışə ataka jahanırlar. 20 iyıldə respublikan samojıttar, fətnəselərdən Kixornan tənjaq-kənəyıştaq pozitsiaların vombıaqa totollar.

Faşistik derzavaldın İspaniala interventsia planı

Pariz, 21. „Evr“ faşistik derzavaldın İspaniala intervetsianın jany planı turahında xəbər itə. Mussolini tarafınan eşlənən vıl plan Gitterden qaramaqına birlən. Planda, İtalia İspan fətnəselərə yardımqa, qalqan 5 divizia Germani tarafınan birlən xəldə 10 divizia jəvərsək tip kyrhətələ. Ital'janyın planı, şulaj uq İspaniyanın təcili vajtıyqtarın Germani menən İtalia arahında byleşvde aldan kydətə. Germani qulıya timer rudahı hın qurqıyş jatlqıvıyqlar birlə, İtalia İspan terekeməşən yd qulıya ala.

JƏŞ HAJLAVSBLARQI SSSR VERXOVNİY SOVETİNİ HAJLAVDAR TURAHINDA

Bedden hajlavdar ni esən tin hajlav bulıp tora

Stalinsel Konstitutsia menən SSR Sojuzynın bəte xalıqlar esən də tin hajlav xoquqı bıldələ. Bıl xoquq şunən qıvıqar;

1. Hər ber grazdan ber tavışqa eja.

2. Bəte grazdandar da hajlavda ber tigeđ nigedde qatnaşalar.

Hajlav xoquqı menən fajdalanıvda berəvgə la ebtənlek birləmə hın ber kem də uqa kəmsəlek kiltər almaj. Sotsialistik dāvləttən qaqımañ zakonı oşolaj. Ul xədmətsəndər deputatlar sovetına hajlavda eşsələr hın krəttiəndərdən də, hər ber sovet grazdanın da tin tavış birləven təmin itə.

İsən, tin hajlav xoquqı kapitalistik dāvləttərdən bərəhendə la juq. Faşistik ildər turahında həjləp tə tormajnsa, xatla ul burzıaz demokratik konstitutsia hın demokratiyanın qalqıvıyqlar haqlanıp kiltən burzıaz dāvləttərdə la juq.

Məbələn, Angliya la kyp kənə hajlavslar—jəşəv urnına hın unıy promıjšlennost' jəki savda predpiatıhe-

Politgramota ucebniktəre (B. Volin hın S. Ingulov, „Politgramota“ ikense vaxmıhı, 1937 jıl; S. Ingulov, „Politsesedalar“, tēdətər vaxmıhı, 1937 jıl) vujnsa eş alıp vaxıvıyş başlanqıy komsomol politgramota maktəptərenen jətəkseləre yddərenen eştərendə, vıl ucebniktər politgramotanın nigeddəren hın partianın politika-hın əsəsen dərəb nirevdəre menən bərgə, ber talaj jeldi jətəşedlektəre hın proveldar bulmaqanlıqı itərkə alıvıq tejeştər; sənki ulardın bəte la VKP(b) Ydək Komitetin fevral-mart plenumına tiklem vaxıvıyş birlən hın qul qujıyqandarin. Şunın esən də VKP(b) Ydək Komitetin fevral-mart plenumı qarardır ulardə tejeşensə saqlıvıyş almaqandar. Politgramota ucebniktərenen avtorlar tarafınan, şulaj uq, iptəş Stalinden partiya tarixə vujnsa ucebnik tēdəvselərgə qarata bulqan kyrhətmələre la iqtıbarqa alıvıyqandar.

Bəte ucebniktərdə la partiya tarixenən tər momentların həjləp birləvse glavalar da partiya tarixen dāvərdərgə bylev janyıyş birlən. Marksistik sotsial-demokratlar partiyan tēdəv turında dərəb kyrhətmə juq. Ingulovın „Politsesedalar“ ucebnigenen hıgedense vaxmıhında, sotsial-demokratlar partiyan tēdəv dāvərin, partianın 1898 jıldə Minskədə bulqan bərəsen sjezınan başla, tip dərəb bulmaqan data birlə. Bılay rəblav, iptəş Stalinden partiya tarixə vujnsa ucebnik tēdəvselərgə jahaqan kyrhətməhənə qarmı-qarşıkıla. Taqı la, III sjezdan hın dur bulmaqan vaqıt arahınan başqa, 1903 jıldan alıp 1912 jılqı tiklem bol'seviktərdən formal jaqtan minseviktər menən ber partilala torqanlıqlar turahında ber nəmə la əjtelməgən. Eşsələr qudquqıyşın massovıy jany kytəreleşe jıldar 1910 jıldın jəje, tip data birlə (B. Volin hın S. Ingulov, „Politgramota“ 56 bit), ə vıynın da eşsələr qudquqıyşın jany kytəreleşe 1912 jıldə başla.

Şul uq ucebniktə (65 bit) oktəbr revolyutsiyanın jənəv osoro 1917 jıldın sentəbrənən alıp oktəbrənə tiklem bulqan vaqıt esendə siklənə,

Politgramota ucebniktəre menən nisek fajdalanıvıqı

ə vıyn xəldə oktəbr' proletar revolyutsiyanı ədərənəv hın tormoşqa aşırıv 1917 jıldın aprelənən, 1918 jılqı tiklem bulqan osordo esənə ala. Politgramota başlanqıy maktəptərenen jətəkseləre, iptəş Stalinden VKP(b) Ydək Komitetin fevral-mart plenumında həjləgən doklad hın jomqıqlav hıde, vıl plenumdın iptəş Zdanov dokladı vujnsa sığarqan qarardır, „SSSR Verxovnıy Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“, şulaj uq iptəş Stalinden partiya tarixə vujnsa ucebnik tēdəvselərgə bulqan kyrhətmələre menən jətəkselə iteləp, yddərenen kəndəlek eştərendə, ajıvıyş partiya turahındaqı, proletariat dektaturahı turahındaqı, sotsializm hın kommunizm turahındaqı, kommunistik internatsional turahındaqı temalar ytkən saqta ucebniktərdən materialdara tejeşle bulqan ebtəmələrdə hın tēdətmələrdə inderərgə tejeştər.

Propagandistlar, komsomolstarqa SSSR-dın kapitalistik ildər menən qamalqan bulıvıyşın əhəmiətən tēşəndərgə, sotsializm ile menən kapitalistik ildər arahındaqı qapına-qarşıkıqlar kyrhətmərgə tejeştər. Kapitalistik ildərdən, bərəsen sıjratı faşistik ildərdən şpionaz, diversia, yltərevselek july menən nisek itep Sovetlar Sojuzynın qevəten jomqıyştaq, unıy oborona buldıqıyşın tēdərə matəşqanlıqların kyrhətmərgə kərək. Sit il razvedkaların hın ulardın trotskise—buxarınse agentların metodların hın alıvıyşın anlatıp birlərgə kərək.

Propagandis, tıqlavsların bēd-din ildərgə sıjıfıy kərəştən metodların asıy rəvəştə tēşəndərgə olğəşərgə tejeştər. İptəş Stalinden, doşmandın bələvgə jəd totqanlıqı kəsərgə vaxqan hajın, ydnenen jomqıyşara vaxqanlıqın hıdğən hajın, ul kərəştən in əşəke, in jərənges jıldarına kysep taqı la qıvıyşıy, taqı la asıvıyş rəvəştə qarşıkıy itə, tip ber genə tapqır kyrhətməgənlegen itə totorqı kərək. Komsomolstarqa sıjıfıy kərəştən nindaj tışqı hın eske sığanaqtar menən tıjıyqanlıqın anlatıvıqı kərək.

Ingulovın „Politsesedalar“ındaqı tyvəndərgə rəblav bətenləj janyıyş bulıp tora (160—bit):

„Kapitalizmdən sotsializmə kysev proletariatin eksploatatordıqı qarşıkıy kərəş şartlarında alıp vaxıyşla, sotsializmdən kommunizmə kysev inde sıjıfıy bəterələn jəmquətə vaxı, şunıyqtan vıyda jany jəmquət tēləşənə kysevə qarşıkıy juq“.

Kirehənsə, sotsializmdən artıyaynıy, sotsializmdən kommunizmə kysev kirkən sıjıfıy kərəş esendə vaxı. Kapitalistik qamavdın, SSSR dajıyratıyşın sıjıfıy birlən bulıvıyş, faşizm agentlar, trotskiselərdən hın buxarınslərdən doşmanlıq eşmə-kərektəre,—bəte vıl—kire qaqıyım faktar, kommunizmdən juqıyş fazahın tēşəv julynda bēdğə vaxıyş qıy kiltən doşman sıjıfıy birlən saja qıvıyşıy bıl asıy jaqtırtalar.

Propagandistlar, ucebniktərdən kəmselətkən tıyrtıyş rəvəştə tejeştər. Trotskizmdən hın ulardın eşsə sıjıfıyda politik aqım bulıvıyşıy kiptən inde tuqtaqanlıqların hın terroristların, şpiondarın, qorotqostardın hın diversantların prensipd bəndalar, faşizm razvedkalar jalsıy bulıp əjlənənlektəren, trotskistlərdən hın buxarınslərdən bēdğən partıyadın, bēdğən iləbēdğə qarata jırtqıyş nərət menən tıy bulqanlıqların komsomolstarqa anlatıvıqı kərək.

Komsomolstarın iqtıbardarın, xalıq doşmandarın komsomolqa yrmələrgə tıyrtıyşıy, ulardın komsomoldı partiya qarşıkıy qıyırqı, jəstərdə tarqatıvıqı, komsomoldı, unıy tər burıstarın—politik tərəv esənən sıtılərgə tıyrtıyşıy jynəldərgə kərək. Xalıq doşmandar Azov—Qara dıngd kra-jında, Sverdlovskdə hın başqa urandarda komsomoldın jətəksel postarına yrmələj alqandar.

Komintern turahındaqı temay ytkən saqta, Kominternin trotskistərgə hın uq renegatlar—xədergə vaqıtla trotskiselərdən, buxarınslərdən sit ildərdə rezervların tışkil itevse revolyutsiyanı vıl in jany doşmandarına qarşıkıy kərəşən gəvələndərgə kərək.

„Komsomol'ski propagandist hın agitator“dan).

hajlav okrugı parlamentqa bərər deputat hajlav. Şundaj „hajlav geografıy“, hədəmtəhendə Fransiyanın 313 mən xalıqı un in vaq avıy xızalıqı hajlav okrugların, 1 million 239 xalıqı un ere promıjšlennost hajlav okruglar hajlavın tiklem deputatlar parlamentqa jəvərə alıvıyş kilep sığa.

Bındaj tərli kapitalistik ildərdən kypselegendə jəşaj. Eşsə rajondar Parlamentqa deputatlar, burzıaz „meslicka“ lar jəki reoksionerd—pomeşık hın pop, cenovniklərdən politik tər birlə nıgərək la kəsle bulqan artıq qalqıy agrar rajondar qıy qıyanda la ad hında jəvərələr. Kapitalistik ildərdə şulaj uq adıyşık millətlərdən də hajlav xoquqı kılə. Məbələn, Pol'sala Krakovski okrugı 48 mən kəşənən ber deputat hajlavda, Ukraina xalıq kypselek tışkil itkən Klymenski okrugı 96 mən hajlavın ber deputat hajlav. Timək ber poləki tavış, ike ukrainıy tavışın tin bula.

Tik sovetlar iləndə genə hajlav zakonı vıyn tin hajlavda təmin itə. Sovetlar iləndə hajlav okrugların tin bulıvıyş juq.

Sojuz sovetın hajlav vujnsa hajlav okrugı, okrugta 3 jəd mən xalıq prinsepı menən tēdələ. Bıl avıy esən də qala esən də ber yk. Şul vaqıtta hər ber hajlav okrugı ber deputat jəvərə. Timək, hajlav-

darında eşsələr də kərəbtəndərdə ber yk nigedde qatnaşalar. Şulaj itep sojuz sovetın hajlavda SSSR-dın bəte grazdandarın da tin xoquqıy təmin itələ.

Milləttər sovetın bıvıyş bulıp, SSSR xalıqların millı ydensenə-lektərenə vıjle yd spetsifik mənə-qəttəren ajıvıyş saqlıyşın tora. Şıyqa kyrelə hajlav zakonı milləttər sovetına hajlavdar bəte Sojuz respublikaların da, bəte avtonomıalə respublikaların da, bəte avtonomıalə əlkələrdən da ular xalıqın hın qaramajnsa tin xoquqıy təmin itə.

Bıl şunın menən təmin itələ ki, bəte Sojuz respublikalar—25-ər deputat, bəte avtonomıalə respublikalar 11-ər deputat, bəte avtonomıalə əlkələr—5-ər deputat, bəte millı okruglar 1-ər deputat jəvərələr. Şulaj itep SSSR dajıyş millətlərdən mənəqəttəre ber m illəttən mənəqəttəre la zarar kiltə-majensə tıy tıy kiltə nigedəndə milləttər sovetına birlə. Hın SSSR dıy kyp hın hın ad hın xalıqlar la ber tin politik xoquq menən fajdalanalar.

Stalinsel Konstitutsia menən tıy itelən sotsialistik dāvləttən hajlav zakonı SSSR grazdandarın hajlav xoquqın real tormoşqa aşırıvıy təmin itə. Bındaj vıyn tin hajlav xoquqıy ber genə burzıaz dāvlət bəlmaj. („Komsomoleskaja pravda“nan).

Volga—Məskəv kanalı nujənsə passazir həm jək tışv xərəkəte başlandı. HVRƏKTƏ: Volqa sudnoları Gərki ismindəgə ydək kul'tura həm jəl parkı (Məskəv) taurıdja. (Sojuzfoto).

„Məskəv—Volga“
kartınah

«Məskəv—Volga» fil'me avqust
başında ekranqa çıxacaq.

L. Merif.

Jəstər arahəndə dinge qarşı pro-
paganda eşən jəstərdən yddəren qə-
dər qəndər qan nəmələrdən başlan.
Jəstərdə kyberək fənni bəsədalar qə-
dər qəndər inə. Şunən eşən də kom-
sol komitə—„Jerdən jərləvə“

Komsomol politik uqyvdary bu-
lynsa ike tynäräk eşläj: politgra-
mota häm polit neseda mäktäbe.
Hunqahy oşo jaldyñ martında qyna
ojostoroldo. Bında sojuzdan tışqy
jästärden 9 keşe uqyj. Şulardyñ öse-
lie xäderge kända sojuzqa inev eşen
qariza birdelär.

M. Sadyqov.

— „Min başqa lagerda bulqanım
bar in. Şunlıqtan lagerdın nisek
bulırqa tejeşlegen jaqsı beləm. Be-
dın lagerdın uqa oqsas la juq.
Xəder beđ 15 kən toravd. Oşo va-
qıt esenda ber beseda la ytkarməne-
lar. Gazeta uqmajıbd, sənki lager-
da ber nındəj gazeta la alınmaj. Şul
tiklem artqa-qaldıq ki, iləbeddəge
janlıqtardı la belməjbeđ. Ular me-
n tanıştırvıvı juq, beđ BGTO,
„Voroşilovsa atıvıvı“, BGSO znacok-
tarına norma aırvıbeđ tıp ujlajqınbıq.
Ləkin berehe lə juq. Ber eşl, ber
ujında juq. Aşav nasar. Sulaj bulqas

Byl, balalardyň kul'turalyňam şat, kynelle jal itevdären tä'min itev ty-gel, ä ular eýtönan kölev genä. Par-tia häm xökymät balalardy tärbiä-lävgä, şul tiklem iqtibar it-kändä, bnda ulardy tärbiälävgä, la-ger kevek şur sara ytkärvä tülä-javapdylyg kyrtäälär. M. Sakajeva

Arxangel' rajonъ Tıqmaqlı avı-
janınan aqa torqan Kert jylqahınnan
nındajıder ber xajvandıń dur'mege-
de tabılqan. Unıń ođonloqo 2 me-
tr, jıwanlıqı—20 santimetr, Mogeđ
betenaj taşqa ajlangan. Kypter vıl
mogeđde voronqo mamontıń adav
teşe bulırqa tejes tip hejlajder.

8 ijylda 6je qalahynan Өje—Jezovski—Өje marşrutı bujnsa xarbilästerelgen moto probegga start birelgajne. Bıl avtomotoklus ham fizkul'tura komiteti tarafınan motatseklıstardıñ, nıqlıqın ham motatseklıstardıñ, juldıñ, terle şarttarında alıñ julqa halatle ham tydemlektaren hınav maqsatı menen ytkarel-gajne, 14 ijylda probıgta qatnaşuvıslar Өfegä qajt-tylar. Ular betähe 903 kilometr jul yttelar.

HYRÄTTÄ: (huldan unqa): probıgtnıñ politik jetäksehe Cikov, probegta qatnaşuvıslar julda aşav pun-ktında, probegtnıñ komandire Mişcenko iptäştär.

ILEBÄD SIGENDÄ

Ber tön esendä—ösäv

Almata, 16 ijyl.

Dzarkantski oträdenen pograncıne Novikov ydenen haqsı ete „Reks“ menen qadätägese granitsa ucastogın jerep sızırqa kitä. Tenge säqät 11 da et sit keşe varlıqın hıdä. Kıp tä ytmaj, qaranqıla granitsanıñ vodoıvsı atıñ figura kyrenä. Novikov unı jaqınqa uq jevärep „tuqtal“ tıp qısqıra. Tavıstan qavşap qalqan sik vodoıvsı totıla ham sväznıojdı saqırıp ala la unı zasta-vaqa jevärep.

Säqät jarım vaqt ytkändän hun „Reks“ taqı la hıdenep haqlana baş laj. Ul juldıñ uq jaqınan äkeren genä işetelgen qıstırdaydı tıñla. Novikov şikle urındı tikşere ham taqı la ber sik vodoıvsı totıla. Pogranicnik unı la zastavaqa killerep tapşıra.

Tenge säqät 2 la 30 minutta No- vıkov esense sik vodoıvsıñ tota.

Oträd komandovaniehe Sovet ile- nen sigen namıñ la haqlavı esen Novıkovqa blogadarnost iqlan itä.

Kynelle ham fajdaly jal

Qıjıñ rajonında pionerđar klubbı var. Ul xäder balalarđıñ kul'tura, jal usaqlarına äve- relde. Klub vaqtında asıla, klubta tadalyq, tar- tıp jaqsı haqlana.

Klub qarşısında terle tınäräktär eşlädär: oşo tınäräktärdän berehenen—foto tınäräge 23 uqıvsıñ esenä ala. Bıl tınäräk kypñen ty- gel genä eşkä başlağa la, betä aqzaların foto eşenä ejrätä aldı. Uqıvsılar, pionerđar foto eşe menen qıdıqıñnalar. Uqıv otlicniktäre— Dävlätşın, Qäzımulın, Jamaltdıñ, Qälimıv foto apparatı menen eş itergä ejränep, xäder yddärenä apparat aldılar.

Avıomodelıstär tınäräge aqzalar ısa tor- qan modeldärde ejränep vöter, praktik eşkä başlanılar. Pioneer Qälimıv Qällämden mode- le ber nısa kändän osorğa jaraj. Tınäräkten başqa aqzalar la Qälimıvtan qalıñmajdar. Bında betähe 19 uqıvsı qatnaşa.

Ädäbi tınäräk ydenen eşen planı qıña ojoş- torqan. Uqıvsılar jal vaqtıtarında ikeşär ki- tap uqıqandar da inde. Uqıvsı Äxmitov Kə- rim „Qoros nısek sılñqtı“ kitabıñıñ ike ki- tägen da uqırısqan.

Balalar bında şaxmat, şaşka, damino, billiard, kraket kevek uñdar uñajdar.

Klub tırähenä säskälär ultırılqan. Ul säskä- lärde pionerđar yddäre qarap yñterələr.

Ular uñajdar, vejejdär, jırıajdar, bık jaqsı itep jal itäler.

Klubta jış naturalıstär tınäräge eşlaj. Ul da yd eşen planı alıp vara. Ular kymäklöp eks- ikskurılaqa—urmanqa, tavqa, hıv buldarına varalar.

[Z. Rəximjanov.]

FIZ KUL'TURA HƏM SPORT

Jedöv ham kəmälä işev bujnsa jarıstar

23-24 ijyldärdä berense Betä Baş- qortostan jedöv ham işev jarıstı uđ- qarıla. Jarısta jıjqa, kıl, bıva bul- qan betä rajondar qatnaşasaqtar.

Rajondar aldan yddärenen rajon ja- rıstarnı ytkärelär. Jarısta aldınqılıq tı alıvsılar Өfegä, Betä Başqortos- tan jarıstıña jeväreläler.

Jarısta jedöv ejberhed 50 ham 100 metrqa, granat menen 50 ham 25 metrqa bulasaq. Kəmälä işev ber kilo metr alıñılqqa bula. Bılardan tış rekordsmendardıñ hajlap alıv esen 200 ham 400 metrqa jedövde- dä ojoştorola.

Kavardina—Balkarianan Mäskəvgä, bajdarkala

18 ijylda, Kavardina—Balkar avta- nomıal respublikahı Novo Ivanov- ka avlı janındaqı Urvan jıjqañn- da Kavardina—Balkar—Mäskäv po- xodına start birelde. Poxodta betä- he 8 keşe qatnaşa. Ular ike uralıñ

bajdarkalarda Urvan, Baksan, Malka, Terek jıjqañ Kaspel dıngeden aşä kışep Volga, Mäskäv—Volga kanalı menen Mäskəvgä kıläsäktär. Ytelä- säk juldıñ odonloqo 4 meñ 600 kilometr.

„Tənjan polys“ stansıahında

20 ijylda kendedge säqät 1 da „Tənjaq polys“ stansıahı 88 gradus 7 minut şıratıla ham 4 gra- dus kənajış dolgotala bulqan.

Jedöp jerevse vöd östendä totoş

bolotlo hava. Tənjaq kensıqıstın jel 2 ball kes menen iñkän. Alıñtı kyrev 20 kilometr. „termometr“ 0- dän juqarı ber genä gradus jıñılq kyrtätkän.

Kolhoz teatrı esen rezessordar әderlöv kursı

1 avqustan kolhoz ham sovxoz teatr tınäräktäre esen jetäkselär әderlöv bujnsa rajon ara kurstar eşlaj başlajasaq. Kurstar 8 rajonıñ asıl asaqtar—Bışaylök, Qıjıq, Bere, Däväkän, Dyrtejle, Avırqazı, İleş, Bajmaq rajondarınñ kolhoz—sovxoz teatrdar ırgähendä. Ular aşä Başqortostandıñ 42 rajonınan 240 keşe ytäsek. Kursantardıñ kypsele- ge başqorttar bulırqa tejeş. Bışay- lök rajonındaqı kurs sıvas kolhoz- dar esen dram tınäräk jetäkseläre әderlajesäk.

Berense nävbätte Dyrtejle, Qıjı- qı, Dävläkän rajondarındaqı kurs- tar eşkä başlajasaqtar.

Kolhozdarıñ tıvıñlı Kino

Här bış kən hajın Өfenen Şısmä- gä tıvıñlı kino bara. Bıl kysmä kino rajon ydägen genä tygel, şu- laj uq kolhozdarıñ la xedmätlände- rä. Xäder kolhozdarıñ tıvıñlı kar- tinalardan „Çapajev“ ham „Dubro- vski“ kartinalar kyrtätelä.

Pionerđar lagerında

Şısmä. Rajonda uqıv otlicniktäre esen ike urında pionerđar lagerı asıldı.

Jañ Abdulla avlındaqı lagerda balalar bık kynelle ham şatlıqlı jal itäler. Kender әdä- biät uqıv, fizkul'tura, uñ-kөлke, hıv İnev ham başqalar menen ytä. Kıp balalar lagerda jal itkändän hun kılähe uqıv jıñında otlicno- qa uqırqa jeklämä alalar.

Läkin Jumatav texnikumı qarşısındaqı lager- da tärbiä bık nasar ojoştorılqan. Aşav vaq- tında uđqarılma. Kiske aş säqät 11, 12-se jartı- larıñ qıña birelä. Hər terle tärtiphedlek, xä- zahıñlıq kın tış alıv, lager turahında ıssın qajıqırtıv bulıav arqahında bış balanı ber-aj jal itähe urıñqa, 12 kende qajtarıp jevärgändär.

„ANT—25“ osoşo turahında fil'm

„Sojuzkinoxronika“ nıñ Mäskäv studiähı Gromov, Jumaşev ham Danilin iptäştärdän Mäskäv—Tənjaq polys—AQŞ marşrutı menen osov- darı turahında „Stalınseı trass bujnsa“ tıgän fil'manı eşlövde tamamlanı.

„Stalınseı trass bujnsa“, ekipaz ham osov- dıñ material öleşen әderlöv kadrıar menen başlana. Ekranda—kynegeıv osoşonan qajtqan maqtavlı „ANT—25“ ekipazı kyrtätelä. „Ki- noxronika“ nıñ bı aşıqıñ fil'mahıñ aşıqıñ ha- nıñ sızqarıv östendä operator Dobranıtski, re- zessor V. Gejman ham kompazitor V. Gejdırnı iptäştär eşlögändär.

Redaktor urıñvañar: Q. MURTAZIN.

Өfe „Oktäbr“ Natıska“ hı tipografıahı Başglavlıt väkile № 2233

Өfe pionerđar lagerında balalar yddärenen jalda- rıñ kynelle ham raxat ytkärelär. (Urazbatı n fotohı).

1937-se jyl

28 Ijyl

№ 74 (1122)

Ајоја 12 тарқы
сьоа. Ајым һань
7 тир.

LENINSE

«Ленинсе» — орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

**VLKSM-dən Baş-
qortostan Ölkə
həm Əfə qala
Komitety organı**

Redakcia adres: Ofc
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

*Doşmandarǵb wəta jarǵtarǵan da
etənləp soǵarǵıwǵı!*

Jerden altından bir olesəndə Sovetlərdə Qıdın vəjraqlı rəblənən dan buq kapitalistik donja sotsializm ilen jemerevgə bulqan ıntılışın tuqtatman. Kapitalistik dvləttər SSSR qa qarş kərəstə bətə sredstvoları qullanalar. Burzuaz dvləttərdən yd ara mənəsəvəttərəndə kyptən inde hənalyan şpionazdın aqıvlyanqan qorals diversia, qorotqosloq həm terror mənən kiç kyləmdə fəjdəlanalar.

Ləkin kənə nətə barqan kapitalis-
tik donjanın sotsializm ilə jeme-
revgə, kəsək menən izke tərptir
de qajtarıqca bulqan bntılsıtarı kru-
şeniegə osorajdır. Bedden tıjıvıd-
qı yddərenen diversantarın, spion-
darın həm yltərevseləren iltırtıvsı
burzuaz razvedkalar da kruşeniegə
osorajdır. Bşanıslı Stalinse N. I. Je-
zov tərəfinən jetəkselek itelevsə
NKVD nın şanıslı organdarı hıncı
vaqıttarda sit il razvedkalarının
spionlıq—diversa eştərenen tər oja-
ların fas ittələr həm vətərdələr.

Iptəs Stalin,—beđ kapitalistik qamavda jəsəjbeđ həm beđ bə faktardan kilep sığıvıv məmkin bulqan hədəmtələr menən təcpləşergə tejesbeđ,—tip kyrhatte. Ə kapitalistik qamav, beđdən sitte, jer şarınan altınan biş oləşəndə beđdən qevətəbeđde ədərgə, jemerergə tırışıvıv, beđgə doşman kəstər jəsəgənlekte həm il esənən beđgə doşman bulqan elementtardə ojoştorganlıqıtə anılatə.

Sit il razvedkalarıññ şpionlıq oja-
ların faş itev, vıl razvedkalarđñ sit
ildän jıwırlıǵan sit il razvedciktäre-
ne genä tajanmaqanlıqtı kırıttı.
Lenin—Stalin partiaǵına qarşı sı-
qıvıvı har tırle oppazitsion gruppa-
larđñ qaldıqtarı, berense siratta
trotskistär häm buxarinselär sit il
razvedkalarıññ qorotqosloq eşendä
tıp tajanıv bulıp toralar. Bete vıl
gruppassıqtar kıpıtän inde eşselär xä-
rəkätendä politik aqıv bulıvdan
tıqtanılar häm faşizm da, Germania
gıstapohında, Japonia häm başqa raz-
vedkalarda xedmette torovıv qorot-
qostar, şpiondar häm diversantlarđñ
idiaıñ häm prinsephed bandahına
ällandelär.

Şpionluq həm-diversion-terroristik oğalar bəddən bir talaj oğşmalarında, şular iğəndə komsomol oğşmalarında la asıldıylar. Azova-Qara dinged krajında, Sverdlov əlkəhe komsomol oğşmalarında eşitve xalıq doşmandarə asıldı. Ukraina, LKSMU Ydək Komitetyññ elekke jetəkseləre Andrejev həm Klınkov jetəkseləgendə yddərenen jənəjšel eşərən ytkərevse, Məskəvdə, başında Saltanov, İlinski, Luk'janov, Fajenberg toroqan xalıq doşmandarə asıldıylar.

Bıf doşmandarın faş itev, kypse-
tek komsomol ojoşmaların kapita-
listik qamav turahındaqı iptaş Sta-
lin kырhətməhenən yd vaqtında bol'-
şevistik hədəmlər jahamaqanlıqı
kырhətlər. Kışə, komsomoldın Məs-
kəv aktive ıyılışındaqı sıqılışın-
da VLKSM ıdək Komitety sekretar-
ı iptaş Kosarev, komsomoldın kyp
kenə rabotniklərə doşmandı teləhə
qajdan edləvgə, tik komsomoldan
edləməvdəge jynəleştə buldlar.
Ular, doşmandar komsomolqa ınergə
ıntılmajdır, komsomol ojoşmaları

ulardın qorotqosloq, diversion-şpion-
lq eşərə esən qabıqlınlıv tındır-
maj, tıp kyđ aldarına xata kilterde-
lər, tine.

Bəndəfekerdə bulıvdan da janı-
lış feker juq. Lenin komsomolı So-
vettar ilenəñ tormoşonda bik dır-
ıqnı biləñ, kommunisttar partiaynıñ
qevatle rizerv bulıp tora.

Asyq ki, xalyq doşmandary jaster ojoşmalaryna inergə, yddarenen vodoq joqontolaryn jaharqja tıryşalar. Doşmandar wy xəldə, başqa kyp ojoşmalarqja inevgə qaraganda komsomol ojoşmalaryna inev jenelerək bulıvqja itəp totalar. Jəstər politik təzribəgə, sənıqıvqja adıraq ejələr. Ul jetdi syınyı kərəş maktəben ytməne. Həm şunıy menən komsomolda doşman agenturahınyd xərəkət iteve jeneləje.

Bül doşmanlıq xarakatına qarşı-
lıq tıvıdırın esen zarur bulqan ber
tör sredstvo varı: komsomoldaqı
politik eşte tejeşle juqarılıqqa qu-
lırqa kərək. Politik eş ni tiklem
jaqş qulıqan bulha, beđ jəstərde
ni tiklem bol'shevizm menən jaqş
qorallandırhaq, şul tiklem doşman-
dardıñ ytep inevenə məmkinlek
ad bulasaq.

Doşmandarın top qaraşlar, komsomoldə kommunistik partianın ajrəvə, komsomol ətənən partiya jətkəselegen ədəvə, jəstərde partianın idia joqontohonan səqarəvə, unın anınə sotsializməyə bənamavşınə həm doşmanlınə urınlaşırəvə jynəltəgen.

Komsomolдың кеше шунда ки, ул коммунисттик партия жетексеlege айтанда еслэj, ул his qaqсамат рөвеште сotsиализм позитсlahында tora hэм bына шуның esen de doшmandar ydдareneң uдарың komsomol keseneң төp сыqанаqыb bulqan—sojuzda партия жетекselegen әдөvgә jynәlderqәnder.

Doşmandarдың ұsanыстары жемерілде. Қомсомолды, сојузбылдың тәрбиәлеген, уны сынқытқан һәм уның менән көндәлек јетәкселек итеврә бол'шеvistik партиан ајра алырдај кес јуқ. Ынан кыр јылдар елек iptәш Stalin әјtkәнсә, јәстәр һәм бол'шеviktәрдең қарт гвардияһы „еске доşmandарға һәм тәсқб доşmandарға қарш һәр вақыт бердәм фронт менән бардылар“. Електә шалај булды һәм хәдәр дә шалај һәм алда ла шалај буласақ. Коммунистик јәстәр партия менән бергә, уның јетәкселегендә revolytsianьн бәтә доşmandарын јемерә килделәр һәм алда ла јемерәсәктәр.

Jəstər massahın yddərə jaqtarına
 Ɂlqıtrıvqa bulqan Ɂmtılştarınn
 Ɂsanıshdıqlqn kyrep, xalıq doş-
 mandarı yddärenen jənajətseł eş-
 məkərlektərənə ajrım tarqalqan həm
 totanaqhıd keşelärdə verbovajt İtev
 esən in məkerle saralarđ qullana-
 lar. İptəş Kosarev ydenen telməren-
 də, komsomoldın kyp kenə rabolnik-
 täre komsomolda doşmanlıq eşenen
 metotların bik tar rəveştə kyđalda-
 rına kilterələr, tip kyrhätte.

Bşn xaldə doşmandar eşenəñ həm
verbovkanıñ metoddar kyp kenə
tapqır neskerək həm xəjləkerək.
Üladətə doşmandar yddärenəñ eşə-
ren jəş kesənəñ anıñ partılaqı ısan-
may aqıvı menən aqıvıavdan baş-
laıdar, ular beddə bulqan ajrım

avayrlıqları qavartır vəddən tamam jənevevedgə bəşanmav tıvırlıqla tırlısalır. Bıl qavəxət eştəren ular aştırtın rəvəstə hər kəndə alıp baralar, bildəle, ular bıl eştəren jəştərdən vətə massahına la tygel, ə ajrım totanaqlıy kəşelərgə jynətlər. Ə vəddən komsomol rabotniklər, şular ibəvəndə jətəksel rabotniklər də doşmandarın bıl xərəkəten kырмәлдәр.

Düşman qulunda in həyələp qul-
lanıya torqan sredstvo bulıp tormoş
jaqtan tarqalıv tora. Jış qına doş-
man bildələp qujqan keşegə tura
rəvəştə jaqın bəra almaı, həm şul
vaqıtta bıl keşenenı jomoşaqılqta-
rın fajdalanırqıa tırışıp tormoş jaq-
tan tarqalıv atmosferına ılıqtırır-
qıa həm əkrenləp unı əsir alırqıa,
ydenə bujhondororqıa tırışıp borol-
ma juldar menən xərkət itə. İptəş
Kosarev, tormoş (быт) hər ber aj-
rım rabotnikten şəxsi eşe ul tigən
dərəft bulmaqan qaraş taralıqan tip
kyrhətte. Kypər eş ydenə başqa, ə
tormoş, şəxsi tormoş ydenə başqa
tip ullaıdar.

Bı tık tərən xəta həm zınlı qarış. Qırqıv sıjnıfı kərəş ovstanovkahnda tormoş ovstanovkahı, politık ovstanovkandan ajrılmaı. Faktıar, tormoş jaqtan tarqalıv axrı ıbəptə politık tarqalıvqa kıltergənlekte kırhətələr. Həm unda, qajda esevdər, bankettar, eskekle kılələr səskə atalar, unda hər vaqt ta doşman quılın edlərgə kərək həm moqajın həd unda unı tavrıhıyqıd.

Doşman ydeneň maqsatý esen qalaselekterň habıyq atmosferahın, ydydende tənqitkə bol'sevistik qaraş bulmavdı, massa tavışın hanqa hanamav, eskerge sojuz demokratiאהnı vodovdardı kiñ kyləmdə fajdalahı.

Betə vyl avrɨv kyrneštərdə beḏ-
den arabyḏḏan tamam juq itergə
kərek, politik qəmhedlekte bətər-
gə kərek həm şul vaqıta beḏ kom-
somoldyḏ saftarən taqə la jaqsıraq
nyqıtyrbyḏ. Betə vyl avrɨv kyrneş-
tərdən taḏaryḏqandan hun, beḏden
saftarəbyḏḏa inep alqan bətə doş-
mandarbyḏ hıtyr bətərgəndən hun
komsomol taqə la kəslerək vulyr
əvrelər.

Doşmandardy raximhed rəvestə
bətərerəgə, qyjratyryqa həm tamyr-
daryn jolqorqa həm kommunizm
eşənə birelgən janj jəş kadrar
yrləterəgə, byl ber yk surəstyn ike
jaqy. Byna şunəq eşən də xəderge
vaqytta janj kadrar yrlətevde bul-
qan qurqaqlyqte tamam bətərerəgə
kərek, ə bynəq menən komsomol-
dny kyp kenə jətəkselərə avryjdar.
Ular, byndaj jətəkselər eşkə kemde
yrlətev turahnda ujlamajdar, ə kem-
de qajda kyserev turahnda ujlajdar.
Ular, komsomol bətə xədmətsəndər-
dən bətə massovyj ojoşmalarəna
kadrar əderləvse ojoşma ikenlegen
onotalar. Komsoldny keşe rezirvta-
ry, uny jəş kəstərenen iğe-sige
juq. Byl syqanaqlan qyjəvəraq hə-
dəp alyryqa həm şul uq vaqytta doş-
mandar jəşerenep jatqan bətə jaryq-
tardan da ulardy etəbləp syqar-
ryqa həm juq itergə kərek.

(„Kom. Pravda“nın 24 iyyulda
sıqqan hənənən baş məqaləhe).

Məskəv komsomol aktivnenə jyjylşy

22-23 iyularda NKVD klubunda Məskəv qalasında komsomol aktivener Məskəv əlkəhe VLKSM-dəy rayon komitety sekretarları menən berlektə komsomol aktivenerəy iyuləşşə vulyəy ytte. Aktiv iyuləşşənyəy eşendə VLKSM Ydək Komitety sekretary Kosarev həm VKP(b) nıy Məskəv qala komitety sekretary Volkov ip-təstər qatnastylar.

VKR(В) Удәк Комитетънынъ иҗын Пле-
нумъ җомғақтаръ туралында VKR(В)
нынъ Мәскәв қала комитетънынъ аҗи-
татсия һәм пропаганда бҗлеге мө-
дирә иптәш Дедиков. доклад менән
сөзбәс јаһанъ.

Ul ydenez sьqьsьnda SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdarqa kom-somol ojoşmalarьn әderlәv turalьnda-qь mäs'әlәgә tuqtalьv menәn ber-rәttәn, aktivteң iqtivarьn revolytsion ujavlьqь juqarь kytәrev mäs'әlәhe-nә tuqtaldь.

İptəş Dedikov qajlıq bir komso-
mol oğşmalarında politiki qanhe-
lek bulıvı arqasında xalıq doşman-
darı, faşizm agentları ojalaqandar,
tip kırıttı. Hıuqı kındardı Azı-
va-Cernomor, Sverdlov ılıkələndə
həm Ukraina komsoimol oğşma-
larında şpiondar ojalardı faş iteldilər.

Dokladcık komsomoldın jeteksel organlarına ojalap doşmansıl eştär alıp barıjan, xäđer faş itelğen xalıq doşmandarın İlinski, Andrejev S., Klınkov, Luk'janov, Fajenberg, Byvıkin h. v. turahında hejläne.

Aktiv jəjəlyşyna VLKSM-də Məskəv komiteti həm Məskəv qala komiteti bürohinə qarar nəğdəndə VLKSM-də Məskəv qala komiteti sekretar Şorkində həm VLKSM-də Məskəv komiteti sekretar Sidrovta his qəfəv itməblek politik qəmhedlek kyrhətkəndə ešen uryndarynan buşatilyvdar turahnda jətkerelde.

Dedikov iptästen dokladı vujınsa Karamzin (VLKSM Mäskäv komitety-nyñ eşse jastar vylege medire), Andrejanov (berense hanıy zavod), Sokolov (Betä Sojuz avıy xızalyqy kyrgädmähenen VLKSM komitety sekretarı), Sukirman (VLKSM-dıñ Lenin rajkomy), Volkova (VLKSM-dıñ Rostokinski rajon komitety), Jefrimov (Proletarski rajon komitety), Şapiro (VLKSM-dıñ timer jul rajkomy sekretarı), Kapustina („Qıdyı Bahatıjr“ zavody), Jelagin (VLKSM-dıñ Mäskäv komitety) h. v. sıqıys jahanıylar.

Jylybsta dur telmar menan
VLKSM Ydak Komitety sekretary
iptas Kosarev sygys jahanb.

Doklad vujənsa səqəp həjləvsələr
vətəhe lə Məskəv komsomol oqoş-
mahın ydəneq səfın doşmandardan
tədarətəv menən ul taqə lə nıqəraq
VKP(b) Ydək Komitetetəna həm xə-
lətərdən jəlbəssəh İptəs Stalingə
birelqən bulər tip kырhətələr.

Jylylyş tarafynan qabul itelgæn rezolytsia VKP(b) Uðak Komitetynyň Plenumy qarardaryn tulyň menen xuplaý).

Ju bilis dur kytärenkelek menan VKP(Б) Ydək Komitetyna, iptəs Stalin ga həm Stalinseļ sojevoj narkom—Nikoloj Ivanovic Jezoqvq qotlav te legram—te bərdə.

Doşmandy tanýj ham faş ita belergä

Krikeng tedeleşe komsomol ojoşmahyňyň otçot-hajlav jyjlyşy, komsomolestar esen, dur politik habaq buldy. Komitet sekretary İptaş Baburkinden otçot doklady la ham doklad bujyňa hejlavse komsomolestardyn syqyştar la şaqta politik ytkenlek menen aňrydylar. Jyjlyş xalyq doşmandaryňyň tedeleşta alyp barqan qorotqosloq eşe metodtaryň, idiotlyq avrany—qamhedlek, politik huqarlyq, asyq avdylyq menen avranyşlardy faş itelär.

Komsomoles Şişkin:

— Bedda certjozdar hıdçanda javyz ul menen eşlav faktary buldy, — tip başlany ydenen syqyşy—certjozdar qat-qat tedeleş bulup uqa artıq aqsa tyktelär. Hedeşmela ular da maeqnehed bulup syqylar. Bıl jenen jettär, tedeleş nacal'nyg Mixajlov ham AKIRMANDARDYN „jetakselek“ itev jemeştäre bit. Nı esen ularqa ale bulha ber sara la kyrelmäj. Komsomoles—İnzener Bomcinko vıl butal-syqtardy jaqyndan belha la, komsomol ojoşmahyňa aldan signal birmäne.

Bına vıl xel yde genä la bedden ojoşmala, politik ujavlyqtyn tyven bulvyn, red ale doşmandy tanýj ham faş ita belevgä ejrenmägeñlegebede kyrhäte.

Komsomoles Sandakov xalyq doşmandaryňyň nisek bulha la komsomolqa inep, komsomoleslyq ismenä jaşerenep qorotqosloq eştären alıp barıqça tıryşvıdary ham ajırm vaqıtta vıl teläktärenä ireşkenlektäre turahnda hejläne.

— Bına xalyq doşmany Popovty alyqy, —tine ul, —unyn atahy elek stanovıj pristov bulqan. 1926 jyda qorotqosloq eşendä qajeplanep 10 jylqa xekem itelgen. Popov yde la eser huqyşvıda, xuliganlyqta qajeplanep xekem itelgen. Unyn veta vıl eştären tiksergänden hun komsomoldyn Minnejär rajkomy (Ciläve elkähe) Popovty komsomoldan syqarqan. Komsomoles bulv ismen qorotqosloq eşen alıp varıvqa maska itep fajdalanıq telägen vıl doşman, Krikeng tedeleşenä kılqas ta yden komsomoles itep kyrhätken. Krikeng tedeleşenän komsomol komitety, unyn sekretary İptaş Baburkinden politik qamhedlegenän fajdalanıp tid vaqıt eşendä ulardyn ısanıyna inä. Ydenen xelläkerlege menen ul „komsomoles“ bulup äverelä, ul qynala tygel, uny garazda komsoorg itep hajlaqandar. Bına şul ræveşe ısanys qadandandan hun vıl doşman, jettär ham eşseler arahnda ydenen qorotqosloq eşen alıp bara başlaı. Kontrevolytsion anikdodtar aşä jettär arahnda doşmanlyq joqontohon tarata, ydenen vısyraq xedmate esen İptaştar tuplaı başlaı. Törle juldar menen eşselerde terrorizirovajt itä.

Yden komsomoles itep kyrhätken ham komsoorg itev ısanıyna tiklem varıp jetken vıl Popov axyr siktä sit il razvedkalar fajdahyňa qorotqosloq eşe alıp varıvıy agent bulıp syqı.

Ə komsomolka Osipova Popovty 1925 jydan birle belha la, unyn turahnda komitetqa ber nı de ajtmagän.

Doşmansyl elementtardyn törlehe törleşe eş itelär. Ularдын qajhy berdäre yddären jaqşy belemlä, aktiv keşe itep kyrhätöp ısanys qadanalardä, jettär arahnda här törle vısyraq ham kontrevolytsion eştar vaşqarıvqa memkinlek alalar. Ə qajhy berdäre jetakselekten kydenen siltäräk torop yden nadan, ber neme la belmagan, „meşken“ keşe itep kyrhätöp javyzlyq zarazahy taratalar.

— Bına Şuvinde alyqy, —tine komsomoles İnzener Isajev, —ul ojoşmala yden bik qaranqy totto, ber neme la belmagan nadan ham „meşken“ keşe itep kyrhätöv jaqynda buldy. Ə asylda äñä şul ydenen „meşkenlege“ menen xalyq doşmany, qorotqos Popovty aktiv jardaımsahy bulıp syqı.

— Bına, bedden komsomolestarda ham jetakselekta politik ujavlyqtyn bulmavyn kyrhätken taqyla ber fakt.

— Rusanov odaq vaqıttar bujyňa jettär ham eşseler arahnda här törle kontrevolytsion fekerdär taratıp jereñe. Komsomolestardın Torva, Kovaldär unyn joqontohonda bulıp, tuly qamhedlek, politik huqarlyq kyrhätelär. Ə komitet Rusanovty ham unyn jaqtaştarınyň eşenä nıqly politik narıq birmäne.

— Transport nacal'nyge Cerkov turahnda la ber nısa hyd ajtergä keräk, —tine ydenen syqyşynda komsomoles Osin. — Garazda Malytin tiğän ber keşe kassir bulıp eşläne. Bına oşo keşe sistematik ræveşe avtovus bilettarynan kılgen aqsan yd fajdahyňa totondo. Hunqa tabı Malytinden kassahyňa rivezia jahaldy. Rastrata kyp ine. Nəq oşo vaqıtta Malytin qasvı jayın edläı başlanı. Bıl tura la Cerkovqa aldan ajtelha la, unyn vıqqa ite kitmäne. Ə Malytin qastı.

Cerkov xalyq doşmany Popovty qatyn eşkä ıynlaştardy. Bıl xelde min partkomqa ajtkas ul minä—min hine eştän syqarvı turahnda prikaz birermen, mine nı esen partkomqa ajtep jereñhen, tip janıny.

Unan hun Cerkov jamaqat milken talaf itev menen da şeqellänä. Ul transport ismenä 700 kiras alıp, uny

Ivanov (kontorda xedmet itä) fajdahyňa birde. Cerkov yde VLKSM-dyn Stalin rajkomynı plenum aqzahy. Lakin unyn kyneşe bik şikle. Komsomoldyn Stalin rajkomy unyn eşen tərändän tikşerep syqırtqa tejeş.

Ojoşmanyň in jaş aqzalarynan—Belovorudov ydenen syqyşyn vılaı tip başlanı:

— Minen komsomol stazym dur tygel, tik un aj menen genä itäplänä. Bıl minen tik jyjlyşlarda tavgä tapqır syqır hejlävem.

— Bıjyl klusta qyş bujy politik totanaqhyd lozungalar elevle tordo. Bıl lozunganx xatta javaj eşselergä tiklem tanqıtlaj kildelär. Lakin vıqqa qomymän komsomol komitety nıda, ham unyn sekretary İptaş Baburkinden da itäre kitmäne. Klus medire Karnilov turahnda ajtep torahy la juq. Min uqa nisek tip narıq birergä la belmajem. Ul bik iqtısaşhyd, politik qamhed, xatta unyn şikle bulvı la bik memkin. Senki ydeged belheged, klusta bik hiräk vıla torqan kino-kartina ham es voşorqos postanovkalarđan başqa yd eşsänlek ham horav-javap kisäläre şaşka-şaxmat tyneräktäre kevek jettärde qıbyqhyndırdıaj eştar alıp barılmaj.

Ojoşmala serek idialy—tarqalqan şikle keşelär juq tip ajtep bulmaj ale. Sumkinden pasports juq. Politik

fezianomahy la asyq tygel. Bıl tik ber genä fakt. Undajdardyn ojoşmala taqyla bulvıdary memkin. Komitetqa ojoşmany vılardan ärsergä vaqıt inde.

Krikeng tedeleşe komsomol ojoşmahyňyň otçot-hajlav jyjlyşynda, tedeleşta qorotqosloq, şpionlyq eşe alıp barqan doşmandardyn mækerle metedtarı asyldı. Lakin vıl ale, tedeleşta ham komsomol ojoşmahyňyň ydendäge doşmandardyn tamırdan betörölgenlegen ham betähe la faş itelgenlegen aňlatmaj. Ularдын qaldıqtary yddärenen javyz eştären aldala alıp varıvıdary memkinlege komsomol komitetyňyň iqtıbar ydendä tororqa ham ularđy jaşreñgen jaryqtardan, qaranqy mejeştärdän etäblöp syqarvı, faş itev Krikeng tedeleşe komsomol komitetyňyň aldaqy eşendä ydäk burıs bulıp tora. Komsomolda politik uqıvıdarynyň syfatyn jaqşırtvı, idiotlyq avrany—qamhedlekte tıman betöröv komsomolestardı ham jettärde doşmandy tanýj belergä ham raxımhed faşlarqa ejrätöv, mobilizatsıalav, komsomolestardı idia—politik kimaldären, bol'sevistik ujavlyqtaryn juqarvı kytärev—jañy hajlanqan komitettyñ berense eş adımdary bulırtqa tejeş.

M. Sadikov.

VLKSM-DYN MƏSKƏV OJOŞMAHY AKTIVENEN DƏJƏM QALA JYJLYŞY REZOLYTSIAHY

VKP(ə) Ydäk Komitetyňyň İlyj Plenumy qarardary turahnda İptaş Dedikovty dokladyň tynlaqandan ham medäkärä itkändän hun, Məskəv qala komsomol aktivenen dəjəm qala jyjlyşy VKP(ə) Ydäk Komitetyňyň İlyj Plenumy qarardaryñ betenläje manen ham tulyhınsa xuplaı ham komsomol ojoşmalarınan ularđy his ber tajılyşhyd tormoşqa aşırıvı talap itä.

VKP(ə) Ydäk Komitety Plenumy tarafynan xuplanıp, SSSR Ydäk Başqarma Komitetyňy IV sessıahy tarafynan raşlanqan, Stalinsele Konsitutsia nigedendä tedeleşen „SSSR Sojuzı Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahndaqy polozenie“, Leninese—Stalinsele partiä julbaşsılyqy ahtında, vıjek Stalin julbaşsılyqy ahtında ilebed tarafynan ireşelgen sotsializm jenedärenen gyzäl kyrhät keşe bulıp tora.

Hajlav zakonı, Stalinsele Konstitutsiala neme kävdälenderelhe, şulardı kınajta ham praktik tormoşqa aşıra. Hajlav zakonınyň här ber punktı keşe turahnda Stalinsele qajırtvı menen huqarılqan. Ydenen berense statjahyñan başlap in huqy statjahyña tiklem jañy hajlav zakonı, Stalinsele Konstitutsia kevek yk, berdän-ber ham axırna tiklem edmä ed sotsialistik demokratia ruhy menen huqarılqan.

Sovettar Sojuzı—donja jodendä jettär veta politik xoquqtary menen fajdalana ala torqan berdän-ber il. Şul uq vaqıtta kapitalistik ildärdä xedmətsän jettär hajlavdarda qatnaşvıdan betenläj siltelägendä, bedden ilebedä Stalinsele Konstitutsia jettärden dävlet menen idara itevdä kın qatnaşvıdaryn tamin itä.

Stalinsele Konstitutsia komsomolqa alda bulasaq sovettarqa hajlavdarda ydenen kandidattaryn qujvı xoquqyn bıra. Bıl bedgä, Sovet jettärenä birelgen xoquq, partıanıñ ham bedden ilebed xekymäteneñ vıjek ısanys kyrhätöv aktahy bulıp tora.

Komsomol aktivenen dəjəm qala jyjlyşy, jañy hajlav zakonıñ tərän ræveşe aňlatıvı, bedden ilebedden här ber jaş grazdanı Stalinsele Ko-

nstitutsianı belerlek, bedden hajlav sistemahyñ ham hajlav tertiptären belerlek itep aňlatıvı veta komsomol ojoşmalarınyñ in mehim burıs itep itäpläı.

Aktiv jyjlyşy, veta komsomol ojoşmalarıñ jañy hajlav zakonı sistemahy bujyña, sovettarqa alda bulasaq hajlavdarqa kın äderlek eşen jajeldererge, jettärden idia—politik kimaldären ham revolytsion ujavlyqtaryn veta jaqlap juqarvı kytärev, xalyqtyn veta doşmandaryn şefqethed ræveşe faş itep ham jemerep kın äderlek eşe jajeldererge mæzıyr itä.

VKP(ə) Ydäk Komitety tarafynan qaralqan ham xedmətsändärdän kın medäkärä itevnä qujılqan „dəräb säsev ajläneşe inderev hamı MTS-tar eşen jaqşırtvı saralar turahnda“ ham VKP(ə) Ydäk Komitety Plenumy tarafynan xuplanqan „orloq kul'turalaryn jaqşırtvı bujyña saralar“ jylıña 7-8 milliard vot Stalinsele urozaj alıv esen keräşten asyq programmahyñ birelär ham artavanda kolhoz, tedeleşenän säskä atıvıña nıqly niged tıvdıralar.

VKP(ə) Ydäk Komitety Plenumyñ qarardaryn kın qatlam kolhozıylar massahyña ham berense lavvattä veta kolhoz jettären vıl qarardardı belev ham aňlav menen qorallandırvı—komsomol ojoşmalarınyñ vojevoj burıstary.

Məskəv komsomol ojoşmahyñyñ jetakselegenä ırmelägen xalyq doşmany İlinskiñde faş itev, VLKSM-dyn MK ham MGK Plenumdary sostavına inep alqan xalyq doşmandaryn partiä ham komsomol safıñan heröp syqarvı, taqyla la ber tapqır, bed komsomolestardıñ älegä yd aravıddaqy trotskise—unşpiondardı, diversaltardı ham ıltärevselärdä ham ularдын qaldıqtaryntamam joqıqı taşlama qanlyqıvıddı ham komsomol aktıv arahında ajırvsa taralqan idiotlyq avrany—politik qamhedlekten betörölmeğanlegen kyrhäte.

Aktiv jyjlyşy, VLKSM-dyn MK ham MGK-nyñ berläşken vırolarınyñ VLKSM Məskəv qala komitetynyñ elekke sekretary Şorkinde ham

VLKSM-dyn Məskəv Komitety sekretary Sidrovıñy, yddärenen eştärenä his qafev itelmäblek politik qamhedlek kyrhätöväre esen eştän buşatıvdary turahndaqy qarardı xuplaı.

Aktiv jyjlyşy, komsomol safıña ırmeläp alqan trotskise—zınovjevse buxarınse qaldıqtardı—vıl şpiondardı, divırsantlardı, ıltärevselärdä axırna tiklem joqıqı taşlav, xalyq doşmandary bik jenel fajdalana torqan, ajırm komsomolestardıñ ham komsomoldıñ jetaksele rasotniktärenen tormoş jaqyñan tarqalvı elementtaryn şefqethed ræveşe betöröv—Məskəv komsomol ojoşmahyñyñ in mehim burıs tip itäpläı.

Aktiv jyjlyşy veta komsomol ojoşmalarıñ aldına hınalqan, partiä eşenä, Lenin—Stalin eşenä birelgen, idia jaqtan sınıqqan, xalyq doşmandary menen keräştä hınalqan, bedden ojoşmanyñ in jaqşy keşelären komsomol eşenän veta tarmaqtaryna la ırlälev burısın quja.

Partia, doşman elementtardan tarafıñy, ydenen saftarıña eşseler, kolhozıylar ham intelligentsia arahyñan in jaqşy keşelärdä qavul itä. VKP(ə) Ydäk Komitety „komsomolestardı VKP(ə) safıña ılyqtırvı turahnda“ mæxsus qarar qavul itte. Bıl bedden partiäñy tarafıñan Lenin komsomolıña kyrhätelä torqan bik dur ısanys bedde här ber komsomolestıñ idia kimälen taqyla la juqarvı kytärevgä, komsomoldı ajırvısa ujav bulırtqa, partiäqa ber genä ike-jodlä la inmaven kydärevgä, Lenin komsomolıñan jaqşylardan da, jaqşylardı partiäqa birevgä burıslaj.

VLKSM-dyn Məskəv qala komitety, rajon komitettary, ham VLKSM komitettary tarafıñan in jaqşy ham hınalqan komsomolestardı, aktivistärdä VKP(ə) safıña ılyqtırvı bujyña individual eş alıp varıvı elkähendä nis qafev itmäblek äkerenlek kyrhätövären bıldälöp, aktiv VLKSM-dyn veta ojoşmalarınyñ iqtıbarıñ sojuzdyñ vıl elkälege eşen jetti jaqşırtıvqa vora.

(Davamy 3-sə bitte).

XALBQ ARA SPIONAZ

Kapitalistik donjala dövlətlərdən yđ ara mənəşəbətərində şpionaz nık dır rol' ujnaj. „İke jerdə İke dyrt kevek, İbbat İtelgən kİ, nurzuaz dövlətlər bər-berehenə tıjlyna yđ-dərənen şpiondarın, qorotqostarın, diversantların, ə qajhə bər vaqıt keşə yltərevselərən də jəbərələr, ularqa bıl dövlətlərdən ucresdənle-İərənə həm predpriatİelərənə jerlə-şergə, unda yddərənen seltəren bul-İırrıqqa həm, ularbı zaqıflənderer həm qevəttəren ədər əsən, „zarur İbq bula qalqanda“ ularbı tıjlda-ryn şartlatırqqa zadane bİrələr. Xə-İərgə vaqıtta eş şulaj tora. Ytkəndə-İə eş şulaj tora İne“(İ. Stalin, VKP(b) Ydək Komİtetınyñ fevral-mart ple-İumında həjləgən dokladınan).

Kyptən tygel N'ju-lork ta, Ameri-
ka jadyvstih R. Rouandyň „Şpionaz
tarixi“ tiğen kitabyň başlyp syqti.
Avtor, donja huqyşy vaqynda Ameri-
kanyň xerbi razvedkahynda eşle-
gən. Huqyştan huq ul şpionlyq eşen
ojranev wujysa eşiň hem oşo mas'-
ala wujysa ber nisa kitap başlyp
syqardy. Kyptən tygel „Pravda“ ga-
zetahynda R. Rouandyň „Razvedka
hem kontrrazvedka“ tiğen kitaby-
nyň gytqarilbyqan tärzömähe başly-
dy. Byl kitap şpionaz tarixenän faktik
materialdardy esenä alqan hem sit
il razvedka organalarynyň eş prijom-
daryn aşyp birä.

1914 jūda, huquqş iqlan itelep
ber aǵ vaqıst ytkas tǵ London kontr-
razvedkabh Karl Gustov Ėrnest ti-
gǵan parikniaxer menǵn tanıssa, ul
juridik jaqtan Britania keşehe iǵap-
lǵnep, 16 jyl buǵına ul kaledonion
Rodtaǵı ber jorıtı jǵsǵı, hǵm oǵo
vaqıst buǵına ul Germania razvedka-
hıǵn Britaniataǵı „pocıta jǵsnıge“
xǵdmǵten ytaǵı.

Şarlattensburgtaqı Germaniä razvedkähä ydägenen agentlar ösөн jевәrelgән instruksialar, xattar uqa packalap kilgәndәр. Betä konvertarqa la Angliä markalar jевәstarelgән bulıp Әrnestqa barı tik ul xattardı jaqındaqı pocta jәsnigәnә tәşerergә genä qalqan bulqan. Alqan javaptardıq belähәn dә ul ydәnәn nemes xuzalarına jевәrep torqan. Şulaj itep eşmäkәrlеге osoraqlı häm jabaı bulqanlıqtan ydәn ber vaqıttı la tottormaqtan. Jabaı, häm

*VLKSM-dən, Məskəv
ojoşmağ aktivnen,
dəjəm qala jəjəlsə
rezolytsiağ*

(Davamъ. Başь 2-se vittê).

Beddēn bōjēk ilēvēd, ʔʂanʔsʔsʔ tʔ-
mer adʔmdar mēnēn Stalinsel Kons-
titutsia nʔgēdēdē SSSR Verxov-
nʔj Sovetʔna hajlavdarqā kilē. Bed-
dēn ilēvēd xalqʔ ʂpōndardʔ hēm
hālʔqtardʔ bētērēp, xādērgā ʔlē
ʂaranqʔ jaryʔqtarqā jʂerēnēp qala
kilgēn doʂmandardʔ faʂ itēp, ydē-
nēn jēnēvle ēʂēn davam itterē. Alda
bulaʂqʔ hajlavdar Stalinsel Konsti-
tutsiala jaqʔrtʔylqan sovet demokra-
tiʔhʔnʔnʔj rolen hēm ʔhēmʔiēten ta-
qʔ la nʔqʔrʔaq juqʔrʔ kʔtērērdē.

Komsomoldın Məskəv qala oloş-
mahı, Məskəv bol'seviktərə həm
VLKSM Ydək Komitəti jətəksele-
gendə yd əsəndəge jətəşedlektər-
de bol'seviktərə tədətə alır, revo-
lyusion ujavlıqtı həm komsomoles-
tərdən, jəstərdən, xalıq doşmanda-
rı menən kiləşməi bulıvdarın taqı
la lıqıtır, Məskəvdən həm Məskəv
elkəhenen bəta jəstəren, bedden
bol'seviktar partiaı həm unıq Le-
ninse—Stalinse VKP(b) Ydək Ko-
mitəti tirəhenə, bedden julbaşsı-
vıd həm ostazıvıd vəkək Stalin ti-
rəhenə taqı la tıqıdıraq tuplar.

ber kəmgə lə bıldətlə bulmaqan pa-
rıkmaxer jegerme ike korrespondint
menən jədəşp torqan. Bəl jegerme
ike keşe bətahe lə neməstər bulp
Britaniyanın torlə xərbı, dıngıl ydək-
tərənə taralqan bulqandar.

1914 jüdyň 5 awgustunda Ernest qulbna britvahn totqan kileş ydēnen parikmaxerskejedā qulqa alynqan. Şul uq kēdē unyň wēte „korrespondenttar“—Anglianyň huqyşqa әderlāneven kydātevse agenttar la totolqandar. Әnesten syl ešē, Germania razvedka ydāgenēn serēnē ingēn Anglia agent tarafynan asylqan.

RAZVEDCIK HƏM UNBƏN
EŞMƏKƏRLEGE

„Aqılıb həm ytker razvidciktər hi-
rək totolalar, jaqşbraqtar xatta şik-
lənev də tıvđırmajdar. Bıl şpio-
naz iskusstvohın belevdən kilə. Şpio-
naz iskusstvohı nigeđdə əs mo-
mentqa qajıtp qala: 1) in qimmətli
dokumenttarđın qajda jatvyn be-
lev, 2) yđende tottormaj ul doku-
menttarđ qulıqa tēşerev həm bik
tidlek menən alqan nəmələrendə
nacal'nigbna tapşırəv həm 3) doş-
mandarđın plandar məqlım bul-
qanlıqtb edheđ qaldırəv.

Əgər oşo şartıardın ikense jəki
əsənsəhe juqqa səqha, bətə nəmə ju-
qala, agent ydənən tıvqan iləndə
lə, sit ildə lə unışhıdıləqqa osoraj*.

Xədərgə sinzura həm kontrrazved-
ka xərkət itkən şartlarda, bigerək
tə hünqə ike şartı ytəv avır həm
qurqunəslə.

"Solox tēdēlgandēn hūn, bē jās-
rēn Fransuz agentē, ydēnē bē ni-
sē tapqārdar Šveitsarīa başqalāh
sitēdā jāsagēn Fan Vjuloz nemes
razvedka ydēgēdā bulvyn loqan
itē. Bī razvedka Fransuz armiah-
hyn tūlōndā, ydēktē hēm un jaq
ilangta eślōvse razvedciktār jētēk-
lek itkēn bryn krepōst bula. Agent,
elekke došmandār āldōndā yd hy-
dēnē dērēblōgēnē bšandryn ešēn
vātār rēvēstē razvedkanyn tēp vīn-
hyn hōjlēp bīrē: Undā ajaq vābryn
menēn tēvōgā bīrē torqan idēngē
jējelgēn palastardyn jalyšyn, kresla-
lardē, xattā ubāl ūj menēn elektrī-
cstvōgā totaštyrnp qaldyrylqan as-
jyšy jōdaqtar qujylqan bula. Ūj
bī jāsren uryngā bērense kīlēp īn-
venā qaramaštān (hatyp alyp jēkī
ydēnē jylqyrylqy menēn) unyn
haqlqy hēm vōtē jērdē beleve, īn-
ven taqyba qavatlarqā jardam itkēn.
Agent, byqā ydēnē razvedcīklek
ešē bē nīndējđē ed qaldyrmaj vā-
rybryn arqahynda qyba treshkēn.

Şulaj uq Germanianıñ ber agent-
tınıñ kyp aǵdar bulǵna, Fransiya
xarbi sudında şpionlıqta qajeplən-
ğan keşelärden protsesslarında tər-
zəmäsə bulıp xedmat iteve mǵ-
lym. Bıl keşe halqın qanlılıq, ak-
tiorlıq hǵletlelektäre menen ydenen
iptäštären xökem itkände qatnaşlıq
itken häm ber vaqıtta la ularqa qarata
tojro qudıqatmaqan. Unıñ agentlıq
burıñ — fransuzdarǵın razvedciktärde
nındaj jul menen tabıvdarın, nisek
xökem itevdären ydenen nacal'nıǵı-
na jaǵıp jebärevdän torqan. Bıl do-
nesenialar, jañ agenttar әderlävse
häм jebärevse nacal'niktar esen dur
әhämiәtkә ejә bulqandar“.

Rossiaa, Karl Livert tigən Avstria agentə dər spionlıq eşə alıp barğan. Ul, eske eştər minstre prikaz bulaşa qərbə jaldan artıq, Kievə jəsrən pocta senzura bulıp xedmət itkən. Ul imperator ştabı naçal'nige general' Aleksejevka jəvərelgən xattardə asıp uqoğan, armianın komandujüşie, qatın Brusilovanın, Kiev okrugə komandujüşie general' Trotski qatınlı jəvərgən xattarın əjrəngən, xərbə ministrdən

ofitsial korrespondentsiaların uqır
kilgən.

R. Roum ydnenen kitabında timer julda eşləgən ber agent turahında jada. Bı agent ber törələ məxus xədmətə bulmaqan, ləkin bık tı həm ohta rəvəstə Rossianın xərbı serdərənə ingən. Donja huqıqının təvge lke aıj esendə ul Germania ştabına Rossianın polevoj sıfırın jadı jəvərgən. Nemes komandovanıhe, rus armiahının kənsıqış Prusiaya ingən vaqıttaqı radıo xəvərleşevdərənə şunda uq təşəngən. Bı splondın eşenən hədəmtəhe şul buldı ki, rus armiah alıx korpus haldatın juqalta, ınar menləgən kəşe pləngə alınlalar. Jəki kıl gə vətər hələk bulalar.

Anglia razvedcige polkovnik Lo-
uarns dur dan gadana. Ul, Kese
Aziatalage kompania vaqtinda telah
nindaj vaqitda terek-german.frontin
yla alayn kyrhatte. Ul shundaj ot-
talay menen kejen torqan bulqan
ki, Damaskala un terek, dezirter
tip belep „Dissiplinar jada“ bularaq
husnan jaddyrqansy tuqmaqandar.
Ul dosmandyn kese turahinda har
vaqt doreb maqlymattar belgen. bu-
la, ham unay razvedkahynyn hedeyin-
telere Palestiniyalage kompania oso-
ronda general' Allenbi esen his ba-
jalap betere almaylyq ehemiatile ru-
lalar“.

Razvedciktən təşqə kyreneşə, unıñ şəxsi tormoşo, unıñ qıjlanı-ş, unıñ xarakter şpionlıq eşendə bık jetdi əhəmiətke ejələr.

„Ular romandarda qəvəv kevev hər vaxtta la serle bulmajdır. Ular qəv romantik kydieltən qaravsyalar qəv kyrenqəngə qaraqanda kyberək ky nelhed, kəndək eş nəşqarır qəv tura kilə. Ular patriotta bula alalar, yd dərənən şəxsi tormoştarında namətlə keşə reputatsialəv menən fajdalana alalar, ular dən tormoşə kynelhed, tənəv kevev bula. Ular xatəv priklencyelərgə sit qaraşaq keşə lər bulvdarəv məmkin, həm ular əsən in jaqşyləv—yd professiaların drammaləştyr v qəv tənəvəv juqləv. Ləkin ular, priklenciey edləvsələr həm ular dən professialəv vətəv xosusiattar dən də vərgə quşyl qan bulvyn talap itə. Hər vər professian razvidcek jaqşylingvyl bulv qəv, ydənəv kərəkile teldəv dərəv əksent menən, jəkl vər dəv əksent hēd irken həjləşev qəv hələtlə bulv qəv telyəv.

Teldərde beləv həm xərbə məs'ələlər menən texnik tanışvıdan başqa, jəşeren agent məktəp birer-gə tejeş bulqan—qıjvıjıq, tydem-lelek, totanaqlıjıq kevek sıjfattarqa eja bulıroqa tejeş.

Xərdəge zaman razvedciktəre hirək maskirovatsa itelələr. Grim, fəlsə malyəqtar—ular əlk tupañ prijomdar həm qəđəttə unqş qadana almajdar

Jaşsı razvedcık yđe xatahıđ, tđ
biql itep bařqara alqan rolde genđ
ala.

RAZVEDKASЫLARDЫN BƏJLƏNEŞ SARALARЫ

Tege jəki vyl maqlıyməttərde ta-
vır alıv qına jətməj əle, ularde
bildəle jergə tapşırırqa kərək. R
Rouan vyl turala bik kyp handa
fakttar kiltərep, razvedkasıylardı
undan tuqıd oləşə, cəjlənəş sar-
larındı ɛşanışındı bulıvı arqahında
kontrazvedka agentarı tərəfınan
faş ilelevdərən jadə.

Razvedka vındaj vaqıtta t rl 
xəjləkər ujl r s  ar vs   qtard  
qullana.

Donja huquqşş vaxtında, Britaniya pozitsiyasında eşləgən nemes agent-şş əşşləşş sarahş İter... balyqtardş fajdalanqan. Ul balyqtardş jaryp unş esenə ydenen -jəşşreləşşək məqlyməttərən halqan həm kire

həvqa təşləpən. Xərvi informatcia
qəbərlypən bəlyqtar həv aqym
menən xəvəf-xətərheđ Britania po-
zitsiaların unqış ytep, tejeşle urın-
da nemestər tərəfinən totop alın-
qandar.

Poeta kyğarsendəre, ujbnsq ha-
va şardar yd urndarın ximiktər
iskusstvoyna bırdələr. Bık kyp han-
da jəşeren ximik qara jahav retse-
təre ujlav sqarblqan. Bıl' qaralar-
dı agenttarqa jəvərev eşe unajlı
bulhın eşən darıv, havın, teş pas-
tah rəvəşendə eşləgəndər. Qara
jəvərev eşən taqı la ber jaqsı jul
bar. Ber nındəj də şige bulmaqan
səjəxətsene, zəgranitsala jəşəvse be-
rər tanışqa əjber alıp vərərqa qu-
şalar. Bıl tanış—agent jəki unıq
jardamsıhı vula. Bıl əjbergə (pol'-
to, kylmək, salbar, ojoq h. v.) janı
qara hənderefqən əjberde qajnatqas
agent eşən kərəkəle qara kilep sqqa.

Нугыс başlançan waqıtta Belgia agentı tarafınan Angliyağa jeverelgen bik möhim donesenie tuñ maj menen majlançan hımaq bulır majlanır bötken bik neq tođlançan qaqıdğa jañılçan bulçan, unıñ urtañ köderep tişelgen bula. Bıl qaqıdğa limon—formalınñ qara menen Belgia aña Fransiya jañına yter barıvs nemes qaskardärenen hanı turahında tulı narıq bırelgen bulçan. Ber qasaq bıl qaqıdğa aşıqas qına iter ydenen jort añaerdes menen ber par itegen terep halçan bula.

Şpionaz eşənə samoljot qullanıv razvedka tarixendə janı nəmə buldı. Samoljot agentlardə, doşmandən tıjlyna itep quja. Bındaı osoştar qədəttə tənle başqarılıp, teşə torqan jerden tanış bulmavı ljotcikten eşən qıyınlaştıra. Razvedcikte tıjlyqa itep qujıp, həjləşep qujylıqan vaqıtta ljotcik taqı kilep ala torqan bulqan. Razvedkanın yıl janı prıjomın belev menən motor tıvı şın tota torqan mikrofondar uylap sığarılqan sula. Paraşut desantlar qullanıla başlana, samoljottar razvedkasılardə paraşut menən təşərlər.

Hunqar un jıldar esendə, jaseren
donesenielərde tapşırın esən bık
kyp sredstvolar—kodtar şifrdar ujlap
sıqarılqan. Ləkin jış qbn
təniqi əjberdər də fajdalanıldı. Hı
qış vaxtında ver Britaniya generalı
məhim prikazdarı radio aş aşı
teks menen tapşırqan. Nemestər
vıny jany sıvalısq vaxıqqa tip ujlap
totoloqan prikazdı fajdalanmaqandar

Şundaj uq təbliqi bujavdı Gollan
dianıq ike dinged agentı la fajda
lanqandar. Ular „Gollandia kupesta
rı” sıfatında dinged porttarında
jöröp, şunan ular in qimməle mar
kalı sigaralarqa zakaz menən teleg
rammalar jəvəralər. Bıl telegram
malaqı „Korona” hyde linkor mə
nəhendə alınqan. Əgər dyrt me
„koron” zakaz horalır, ul portt
dyrt linkor tora tığən məqnəne an
latqan.

Razvedkala qullanıya torqan şı
həm koddardıñ hanı sikhed küp
Bılar arahında yđeneñ uñsılıyq
menen—trafaret wigeräk tã ajrılı
tora.

Trafaret, ul tişekle jabbq qaqlı
tavaqlı bulır, unıñ tişektärenen qa
raqanda kərəkke hyd kyrenə. Bildä
le ber hyrattardan torqan bıl tişek
tər həm ularıñ ber-berehe menä
bulqan qaralar agentıñ xəterend
nyq haqlanırqa tejes. Agent ydne
donesenieləranda törle hyd kombi
natsialar esen altı jəki jete varı
jantla trafaret menen eş itə. Seni
xəldəre jadyla torqan ber yk xattı
jul aralarında ber nişə xəbər bulı
qla memkin. Bıl xəbərde uqıv esə
quldu ike törle trafaret bulırqa te

(Davamā 4-se vitta).

XALBQ ARA SPIONAZ

(Davamь. Basь 3-sə vittə).

Jeş. Xatta qabul itevsege әger дә
ul totolovdan qurqarlıq bulmağa
käräkle trafarettardı eđerlep tora
Xattın başında jađyloqan adnalyq
nındaj bulha la ber kın isme uqra
nındaj trafarettın qajı kominat-
siaһь menen fajdalanırqı kәрәklek-
te aqlata, şunan huң ul trafaretti
kyrhatelgen bitkә qujыр agentın
xәbәren uqыр sьqı. Әger дә, xattı
jađıvıy la, alyvıy la ulardı tottorov
qurqınyıy bulqan dokumentı yđ
jandarında tota almajdar ikән, ul
vaqıt trafaret hyrәten bik asyq itep
xәterdә totorqı tejesle bulalar...

Xattar bulb, doneseniener ikense saralar juq tigan hyd tygel ale. Bazarqa tigan bulb jebarelgen jomorgalard, sas beterkelaj torqan qajslard donesenieler totop alv-dar meqlym. Bbl vaqyttard jadlv kislofa menen jadlv, unan hun jahalma tutyqterlv menen qaplanqan bulqan. Sulaq uq donesenieler muzikal kodalar jardtmy menen de tapyrblrqa memkin: vnda jrdar-dn hyddere sul uq qalb notalar her qajnynda basqa bula.

Ber nemes agents, donesenieler-de maxsus qara menən bik joqasly-da kibəgenə jadyp, uny kydlek by-jalahyna jəbeşterə torqan bulqan. Kyp razvedkasylar, bik joqa təmək qaqybına jadylqan dokumenttardə trubkalarında jəretə torqan bulqan-dar. Qurqyns bula qalha tartyrqa totongqan bulyp, dokumenttə hər va-qt juqqa səqara torqan bulqandar.

„Nemestərdən Kaundaqy dur ber radiostansialy hər vaqt biddək to-qandaqy kevek dereldətep, efiqrə tidlek menən his anlaşılmaj torqan hyddər taşqyn taratyrqa bula. Byñ sojuzniktərdən radiostansialar eş-ləvenə qomasavlyq kilterev esən eş-ləjdər, tip uylaqandar. Bətə radio-stansialarənyñ başqa bətə tapşyrv-dar menən bergə byl anlajyşhıd nəmə lə jadyp alyna. Ber vaqt ofit-ser, byl tapşyrvdyñ məqnəhen ta-vyrqa tıryşyp ultyrqanda, fonograf əkeren əjlənə başlaqan həm şunan ul təşəngən. Tapşyrvdyñ tidlege ajrım ber məqnəne maskirovajt itə torqan bulqanlyq asylqan.

KONTRRAZVEDKA

Kontrrazvedka — razvedkanın in
neskə formahı: ul—razvedkasylarđn
yđđere  bt n n kyđ tev.

Anglia razvedcige Stjartın şpion-
lary turalyndaqy eş kontrrazvedka
eşeneň ölgehe bulyp tora ala.

Uqja Smdendən, Kuksgafenaq
tiklem bulqan aralaq ıtravdarda
həm materikta—nemes jarynı, ujat
—xollda q ıstaby tınyshydlandırvı-
sı berdın-ber olöşöndə nemestör-
dın nıqıtmalar ı turahında hın
xarı xıl turahında məqlımət ıj-
narqı qusalar. Stıjartq Frısladıala
qalırqı, Golladıa ıaqına spravka-
lar alırqı həm nındıj mımkınlık
bar vıtılın da Germanıan ıydenı
ınmıj gını kydlırgı mımkın bul-
qan vıtı nımälärdı ydı qararqı
vıjoroq ıırgındır. Şunın başqı
uqı, məqlımət sırevsılırgı ııqar
xıq tylırgı qusqındır. Stıjart, dın
hıjıvı, ınıgıalı razvedkas ııla
hım ul professional razvedık sıf-
fatında razvedka ıııınen alı ıı torı
ıkınsı qıldardın qıpa alııqın ın-
formatsıal mımın qınıqılınmıj.
Ydenı taprıylıqın polnomociııı
artırı ııvı, grıadıan ııl hım
unda ydenı ııaqıl, qımmıtlı məql-
ımıttıre bar kevek kyııngın ııı
keşııı osorata. Ular ın ıı mımın
ıırgılıp Bremen qaladına kılılör,
hım tege keşı ıında Germania
kontırazvedkayın ııı agentı bulı
sıqı. Bıımında Stıjart ıı qılqı
alalar.

Kontrrazvedkala eşləvse agent tapqırılıq, zırəklek, qəbjvılıq jaqılınan razvedcikqa qaraqanda şaqıtaj ətən bulırqa tejes. Ul qədtəttən tış ulav bulırqa tejes. Bıl şulaj uq eş bulınsa bulqan unıq iptəstərenə lə teja. Razvedciktər doşmandın jəşeren xədmətenə ytep inep adaqılınan məmkinlek sula qalır, kontrrazvedkala eşkə urınləşır alırqa bntəjalar.

Juqarğa kyrhətkəndərsə, London parikmaxere Ernestb̄ həm unyq korrespondentların qulqa alıv, Germaniyanıq Velikabritaniə ləgə razvedkahına bık nıq udar jahanı. Bıı udardan hun Germania ydenen Angliialaqı razvedkahın qajıanan julqa hala almanı. Yđ siratında Germania kontrrazvedkahı fransuz ştabın kyp strətegik punktardağı agentlarınan məxrım itevgə ireşte. Nemestər 1915 jıldın kəđ başınan alıp 1916 jıldın qınvarına tiklem razvedciktərdə haqıalap tordolar. Ular kommunikatsion hıdıq aulunda həm timer jul uzeldar ı ergəhendə eşləvse altmıştan artıq fransuz razvedkasların eđərəp totop aldılar. Verdenqa dır həzım jahav alдынan bıı razvedciktərdən bəthə lə nemestər tarafınan totop alınoqandar ine.

... Kontrrazvedkanıñ tıp burı-
sı — ştabardı, komandujıssıdardı
häm ulardıñ serdären haqlav. Pa-
riz, vaqıylısa jekı daimı räveste
oşo qalala torqan kyp handaqı hu-
qıqı missiälären häm ucresdeniälä-
ren haqlav tapşırlıqan keşelärdän
maksimal hıdgerlek kyrhätevdä talap
itte. Bıl ucresdeniälärdän här qaj-
hında kün häjın bık nıq jıyıştırv
ytkeräle ine. Qaqıd jırıtqıtar häm
qaqıd kışaktäre, xatta kipterges
qaqıddar, bötähe bık jentekle räv-
este jıyıla häm juqqa sıqarıl-
dı. R. Rouan agenttarınñ tejes-
e urındarğa jıkkıtke oñtalıq me-
nän ytep inevdären kyrhätken bık
kyp mışaldar kılterä. Kontrrazvedka-
ylar ber qatındı totop alalar. Unıñ
raxmal menän qatırılqan eske ju-
ahında, maxsus qara menän — Ze-
rezo zavodınñ jañ orudınnıñ
ertjızdarı (hıdmalar) tösörelqän.

İkincisi vaxiqala kontrazvedçiklər
er „turis“ tan Parizdəy hava he-
umənə qarşy torov qorolmayhıy
er plany tavalar.

Plan qələm kevek itep tərəlgən
oqa qıyna qaqırdıq jadılgan bula.
Kıyde aldav eşen bıl qələmdər ber
isə bula. Kontrrazvedciktər qələm-
dərde tınləsterep qaraqas ulardın
erehe ikensehenən jənel bulıvın
elələr, şpion totola.

Razvedkanın ver kes kenə agent-
nın totov ul kontrrazvedka eşenen
aşş qına əle. R. Rouan kırıhəleve
şuynsa, kontrrazvedka eşenen ike
ər qaqıdəhe bar: 1) vaq agentın
totolovın, ydənə hiddərməşənə, uqa
dđe dırırqa agentqa tiklem alıp
arırqa məmkinlek birev, 2) totol-
an agent poşılın, yde donesenie-
oren tapşır torqan başqa agentlar-
ın totov eşen, jəki doşmanqa jal-
lan donesenilər tapşırın eşen
aldalanırqa teleş.

KONTRAZVEDKAN'N „QARA KABINET”

Juqarıya, batşa Rossiahıñnıñ „qara kabinetı“ tıp atalqan organıñnıñ ıylegendä, Kievtä sinzur xedmetenä eşläğan Karl Zivertten eşe mılaloqa alıñdı. Batşa cinovnikterärenen корреспондentsiaları kilep inä torğan bıl „qara kabinet“ tä, ähämiätä dur bulqan xattar kyserep alına, öki foto-apparat menän tüşeröp alına torğan bulqan. Zivert qulqalınqas, sud protsessında, unıñ rus uqıyş serdären huqıqsız tüklem yk

Venadga jeværgæn bulvŷv belengæn. Zlvert qadl konverttarð par menæn asv esen fajðalanŷla torqan maxsus elektr sæjnegenen Germaniala eşlængen bulvŷvŷn xævæŷ itkæn. Hurqŷ misætterðe konverttan alv esen jŷlŷtŷlqan lezvialar (vækeler) fajðalanŷlqan.

Kontrrazvedka kadrların ədrləv
əsən bıldale baza bulıp torovsı jə-
şeren politsianıñ eşe kontrrazvedka
eşə menən bık tıñıñ vıjılğan.

Propaganda—şulaj uq kontrrazvedka eşe objektivtarıñnıñ berehe bulıp tora. 1915 yılda Germania agenttarı Amerikağa razvedka maqsatı menen tygel, bəlki propaganda eşen jebərəle torğan bulqandar. Ularqa, yddärenen Germaniala həm sit il-därdä jaşavse vatandaştarına qarşı xəbərdar taratıvñ jekləjdär. Ular germanlılardıñ dərəcəhen tışerövse jalqan fakttar taratqandar. Bıl qazap törle kompanianıñ maqsatı nəmə bulqan huq? Nemestär Amerika jaməqätselege, taratıla torğan xəbərdärdən jalqan bulıvdarına tışengäs, ulardı sojuzniktörden äderlänev-däre itep qarar tip ujlaqandar.

Ləkin hümdə bəl plan jemerel-
gən həm his şikəđ sojuzniklər
propagandah tərəfnnan fəjdalanıl-
qan.

✻ ✻
✻

Iptəş Stalin ydənən, VKP(ə) Ydək Komitetyňň 1937 jyl, 3 martta bul-
gan Plenumynda jahaqan dokladynda,
ber - berhenə şplondar həm
diversantlar jəvərev burzuaz däv-
lätärden yđ ara mənəsəvättärenen
zakony bulıp tora, tip bik asyq
tarixi mišaldar mənə kyhatte.
Şul uq dokladynda iptəş Stalin
„Burzuaz dävlettər Sovettar Sojuz-
nyň tşjldaryna qorotqostardş, şplon-
dardş, diversantlardş həm yiterev-
selərde teləhə nindəj burzuaz däv-
lät tşjldaryna qaraqanda ike həm
es oləş kyberək jəvəregə teješ-
tər“ tine.

Ələ kypdən ·tygel genə SSSR
Verxovnyj sudu qararə bulənsa atıl-
qan higeđ faşist şpionb—Tuxacevski.
Uşorevic həm başqa qəvəxət jəndər
„sit il dəvləttərəneq SSSR qə qarata
duşləq təbəndə bulmaqan politika
alıp barəvsə ber ilden xərbil raz-
vedkahənda xədməttə torop, bıl dəv-
ləttən xərbil dələlərenə əldən-ələ
şpionləq məqlyməttəre bipep tor-
qandar, Eşse Krəştian Qıdyl Ar-
mianhənyq qevəten jəmərəv teləge
menən, qorotqosloq akttarə eşləgən-
dər, SSSR qə qarşə huquş həzəyme
bula qalha, Qıdyl Armianhənyq jen-
ləven ədərələgəndər, Sovettar Sojuzn
bılğələvgə, SSSR da alpavəttar həm
kapitalistlar vlaşn kire qajtarəvqə
bulışləq itevde yddərənə maqsat
itəp totqandar”.

Faşist - şpion qəvəxətlərdə alyv
vəddən iləvəddən qevəten artırdı,
Qəvətlər Armianın qevəten artırdı.
SSSR Oborona Xalq Komissarı So-
vettar Sojuzının marşalı iptəş Vo-
şşilov vıl turala ydnen prikazy-
nda vılay tıne: „Ydnevəddən armia-
vəddə serek şaqşınan tadarıv, vıd-
şının menən armianı taqı ıa kəs-
lərk həm jəñelməblek itər nıqıta-
vıd. Ydnen şaqşınan tadarıv menən
armia nıqıv“.

Sovettar Sojuzynyň xed matsandere yddarenen, hidgerlektaren un lapqrdar artturalar. Sovet razvekahynyň kesə şunda ki, betə xalyq unyň jaqynda, betə xalyq uqa jadam ite. Bedde Sovettar Sojuzyna şplondar hem diversanttar jeverevdege her terle mataşudardyn baş kibeler.

HAJLAVÐAN
HUN BERENSE
JBJJLBS

VLKSM-dəň Qыqы rajkomolъ-19
lylda rajon ydăgendăge „Urzaј“,
„Jaпъ vatyр“, Lenin ismendăge kol-
hoz hăm Qыqы MTS komsomolestă-
gыnyň jylylyşып ytkărde. Jylylyştă
„SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar
turaхъnda položenіe“ oјrănelde. Kom-
somolestar jylylyştă .aktiv qatnaştъ-
lar. Kőn tartıvenda tikşerelgăn măs'-
ăla vuјыnsa kyp kenă horavdar ыir-
đelăr. 75 komsomolestăn 17 he sь-
qыp heјlăne. Byl jylylyş hajlavdar-
dan huđ komsomolertardың aktivle-
ge yđă varъvып kyrhătて.

VLKSM-dən rayon komitəyə kom-somoldən aktivənən kolxoz komsol-ojoşmalarına yardımqa 19 agitator bildirəne. Ular jəstər araxında SSSR Verxovnyj Sovety'na həllavdar turahyn daqy polozenieniyə öjrənəsəktər. Sit il razvedkalarınyn verovovka eşəndəqə qajhy ber məkərlə alymdarə turahyn da gazetalar da jədylyqan statjalar-dy uqyr anlatasaqtar.

Z. Rəximjanov.

TAQIB LA UNB HAJLANBLAR

Bajnaq rajonı Komintern ismendə-
ge kolhoz komsomol ojoşmañı vıqasa
nasar eşlövse ojoşmalar safında ine.
Ojoşmañd komsomolestar komsomol
ojoştırovsılar kursın vıteröp
qajıvıñ Kalyova Zəjnər iptəştə
sekretar itep həllanıylar. Başta uqa
kolhoz pravleniñı, xatı qajıñ ver
komsomolestar tərəfınan da „qıd
keşe bit, eş sığara almañ“ tıp qarav-
sılar buldı. Zəjnər vındaq qaraşar-
dı eşə menən jemerde. Unıñ eşenə
yğırək tə VKP(ə) rajkomıñd inst-
raktor iptəş Sultanıv nıqlı jardam
itte.

Otcot-hajlav jylybşynda komso-
molestar komitetiň eşen gənəgätli-
relek tip taptylar. Jäşen hajlav menen
Kajypova Zäjnäpte taqy la komitet
sekretarı itep haflanylar. Julbaşev.

— * —
ILEBED SIGENDƏ

Spiondar totoldolar

Tənhaq kənvaşş granitsa, 25 iyl
By oşo kəndərdə genə buld əl.
Pogran otrəd komsomolestary Lupe-
ka həm Kravsovtar dəvlət granitsa
hən haqlavda posta inelər. Qap
granitsanan alyş tyel urında nin-
dəjdər kyləgələr saqlıdylar da, qy-
vaqlıqta juq buldylar.

Yddärenen barlyqtarında hiddər-
məjensə nıqlap jəşerengən casovaj-
dar kyđətvđären davam ittelər. Ular,
nisek ike keşenen hər ber qbvaq,
hər ber eļemdə jəşerenev esən faj-
dalanıy əkeren genə sovet terro-
riahınyñ esenə ingənlektären kыр-
delər.

Pograniczniklər də təvəşhəd qonaqlar arılanan vaxtdılar. Sovet terretoriahına inep saqtaj jer kitken sik, vodoysylarqa qaryl:

— Tuqta! quldarıyqıddı kytäre-
geñ! tıgän dähşätle tawış işetelde.
Sik bodosıblar tuqtanıblar. Ulardıñ
zastavaqa alıp bardıblar. Ulardıñ
ikehe lä SSSR qıa maxsus zadanı
menän jebärelgän şpion, sıt il däv-
lätärenen razvedciktäre bulıp sıq-
tıblar. Şpiondarıñ jul häm planda-
rıñ, qaqsamañ sovet siktären namıñ
menän haqlavıñ rädovoj pogranc-
nik Lupeka häm Kravsovtardıñ ujav-
lıqtarı kibe. Zastavaqa kilgengä
tiklem Lupeka kolhozıñ, ä Kravsov
eşe inelär. Ulardıñ ikehenen dä
bojevovj äderlektäre jaqsıñ.

Redaktor uryvavshary:
Q. MURTAZIN

Өфө „Октябрь" Натиска" һәм типографияһы
Башлаулыт вәкиле № 2242

1937-se yıl

1 Avqust

№ 75 (1123)

Ajqa 12 tärqır
sıqqa. Ayrım hanı
7 tın.

LENINSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitetı organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy 2. Telefon
№ 85—04

KAPITALISTIK QAMAV TURA HYNDA ONOTMAŲQA

Donja imperialistik hıvıqıyş sa-
lanıvıqqa berense avgusta 23 yıl tul-
dı. Bıl huqıyştın qot osqos kartina-
ları keşelärdän xäterendä asıq haq-
lana. 10 million ylek, 20 milliondan
artıq pulä, gaz, snärd menän qä-
länep qalıvıylar, 10 milliondan
artıq ykheđ qalıqan balalar, keşelekt-
ten bıvattarsa tırıslıq menän tē-
dölöp, 2-3 yıl esendä xaraba xälänä
kılterelgän qalalar—bına donja hu-
qıyşnıñ hädemtaläre oşolar.

Imperialistik jırtqıstar ıylnıñ me-
nän genä tuqtalıp qalmanıylar. Betä
donja huqıyş tamamlanıvıdın ıken-
se kenenän yk taqı la dälışätleräk,
qurqınsıraq jañı imperialistik hu-
qıyşlarğa äderlänevıdären davam it-
terdelär. Bıl huqıyşğa äderlek it kıl-
kes tidlek menän bara. Unıñ başın-
da faşizm tora. Xäder xalıq-ara xäl
faşizm tarafınan väşıralıv jılı me-
nän jer şarın jañınan bılgeläv häm
şul uq vaqıtta faşizmğa qarşı xalıq-
ara proletariattın kesen tuplav, tı-
nıslıq esen, demokratiä esen kereş-
kä donja xedmätsändärenen berdäm
frontın nıvıqtıv bıldähe ästında
tora.

Iptäş Stalin Roj Govard menän
vılqan besedahında huqıyş qurqı-
şnıñ ike tēp osadıñ: Kēnsıqıy-
ta—Japonia zonahında häm Kēnsı-
jısta—Germania zonahında vılınvıñ
kyrhätkejne. Bējek dahıjıdın vıl ky-
häteve tulıhınsa dēreblände. Bıl ike
agressor betä donja aldynda nındä
genä jenajıttar eşläv aldynda la tuq-
tar qalmajınsa huqıyş utın toqan-
dırvıdın davam itterelär. Japonia im-
perialistlar kēndän kēn qıtajdın ja-
nı provensiaların väşır ala. Kēnsı-
qısta SSSR-ğa qarşı provakatsion
esen davam itterä. Germania, Italia
imperializmahı respublikan İspania-
nı tar-mar iter esen inde ber yıl vıl-
jına huqıyş alıp bara.

Javız faşizm betä ildärdä la aktiv
xäräkät itä. Ular yddärenen qara
plandarın tormoşqa asırvıv esen ele-
gä tiklik keşelekt tarixe İšetmägen
betä vıvıraqlıqtardı eşlävdän dē
sirkēmajdär. Ular betä ildärdä la
yddärenen şpion agentların ulırtır-
qa tırışalar. Bıl eşä in tavlä men-
nen tapqır lēqnäländerelegän trot-
skistärdē-buxarinselärdē häm ulardıñ
jardamsyların fajdalanalar. Vaq il-
därdä qurqıyıp unı kılāsäk huqıyş
esen plasdarma itep äderläv eşten-
dä eşlajdär. Əgär dē faşistik agres-
sordarğa qarşı kereş alıp varıvıv
kınd xalıq massahıñnıñ berdäm fron-
tı bulha, betä donjala tınıslıq esen
edmä-ed kereş alıp varıvıv Sovet-
tar Sojuzı bulmaha, donja huqıyş
kıptan qavıvıqan, keşe qanı jılqı-
ları tulıp taşqan bulır ine.

Faşizmğa qarşı berdäm front kıl-
dajä ybä, İspanialıq häm Fran-
sialıq berdäm fronttıñ unıyları,
Qıtajda Japoniağa qarşı millı ber-
dämlek frontnıñ ybeve vıvıq asıq
fakt bulıp tora. Respublikan İspan
xalıqnıñ jeneve betä donja faşiz-
mahına in kesle udar bulasaq. Bıl
kereşta İspan jəstäre dır batırlyq-
kyrhätelär. Kapitalistik ildärdä
jəstär faşizm—ul jəstärden ylem
doşmanı, ul huqıyş, jəstärden belem
alıv, jalqa, jəşəvgä bulqan betä
xoquqtarın juqqa sıqarıvıv tēp
doşman bulıvıñ yd jekälärendä
tatıjdär. Berdäm front tırähenä ta-
qı la nıvıraq tuplanalar:

„ANT—25“ SAMOLJOTYNIN EKIPAZYN—SOVETTAR SOJUZYN NIN GEROLDAR CKAŁOV, BAJ- DUKOV, BELAKOV IPTAŞTARDE KREML'DA QABUL İTEV

Kreml'da Dır dvorestın
Georgievski zalında, tarixte beren-
se tapqır, Mäskäv—Tēnıaq polys
—Tēnıaq Amerika arahında hoqlan-
qıv posadkahıd osovdı tamamlan-
qan İjotıktär—Sovettar Sojuznıñ
Geroldar Ckalov, Bajdukov, Belä-
kov İptəstärde qabul İtev buldı. Qa-
bul İtev VKP(b) Ydäk Komitetı häm
SSR Sojuzı xekymäte tarafınan ojo-
storoldo.

Qabul İtevdä aviatsia promıjšlen-
nosıñnı eşseläre häm rabotniktäre,
Ckalov, Bajdukov, Beläkov İptə-
stärden tuqandar häm duštär, Ovor-
ona promıjšlennosı narkomatnıñ
rabotniktäre häm başqa narkomattar-
dın, ojoşmalardıñ osovdı xedmət-
länderev bulınsa turanan-tura eşläv-
se rabotniktäre, VKP(b) Ydäk Ko-
mitetı häm xekymät aqzaları qat-
naştılar. Şulaj uq Sovettar Sojuznıñ
marşalı İptəş Jegorov, VKP(b) Mä-
skäv Komitetnıñ sekretarı İptəş Xruş-
şev, xäräi häm grazdandar aviatsta-
hıñnı jekäseläre, in ere konstruk-
tordar, zavod direktordar, Sovettar
Sojuznıñ Geroldar häm başqalar
da buldılar.

Stalin, Molotov, Vorosilov, Ka-
ganovic İptəstärden VKP(b) Ydäk
Komitetı häm xekymät aqzalarınñ
zalqa İnevıdäre kesle ovatsia menän,
„İptəş Stalingä ural“. „Jəşəhen be-
dēn bējek, tuqan Stalin!“ tavıstär
menän qarşılar.

Prezidium eştäre ergähendä Sta-
lin, Molotov, Vorosilov, Kalinin,
Kaganovic, Mikojan, Cubar', Je-
zov, Ruximovic, Şmidt, Aiksnis,
Tupolev, Ckalov, Bajdukov häm
Beläkov İptəstär.

Qabul İtev vaqtında Tēnıaq dıñ-
ged jılı baş upravlenıeheneñ na-
cal'nıge Sovettar Sojuznıñ Geroldı
O. Ju. Şmidt „ANT—25“ samoljotı-
nıñ ekipazı—Ckalov, Bajdukov,
Beläkov İptəstärden xermätenä tost
kytärä.

Tarixte elgehe bulmaqan Ton-
jaq polys aşa osoştä genial' ojoştä-
rovıv häm ruxlāndırıvıv xermäte-
nä, xalıqtardıñ bējek julbaşsı İp-
təş Stalin xermätenä İptəş O. Ju.
Şmidt tarafınan kytärelgän tost qat-
naşvıylardıñ bētäheneñ kesle oval-
slahı menän qarşılar. Bētəhe la
ajaqqa batılar. Ölkän zal kesle ovat-
sia menän, „Jəşəhen İptəş Stalin!“.

Imperializm huqıyşına qarşı—ja-
nı huqıyş qurqınsıyna qarşı donja
proletariatnıñ, xedmätsändärenen
kereş kēnē—1 avqust ıyıl xalıq
ara xälden bık kılkenläşkän osoron-
da ytkerelä. Bēd kapitalistik qamav
esendä jəşəvebedde ber genä mı-
nutqa la İbebeddän sıqarırğa tejes
tygelıbed. Bıl komsomol häm betä jə-
stär massahı aldyndın tavlä revolytsion
ujav bulıvıv, xäräi häm dējem be-
lemgä ejä bulıvıv betä kılkenlege
menän quja. Hər ber komsomoles
ber xäräi spetsialnostnı ejrānergä,
belergä tejes. Bıl unıñ meqatdäs
burıvıv. Bıñ hyd, vāqədelär me-
nän tygel, praktik eş menän ytv
kərək.

İptəş Stalingä ural“, „Jəşəhen vol'-
şeviktär partiahı“ tavıstär menän
tula.

Iptəş O. Ju. Şmidt, İptəş Stalin-
den in jaqın dušt häm soratnıge—
SSSR Sovnarkomnıñ predsedatele
İptəş V. M. Molotov xermätenä
tost kytärä. Zaldaq xalıq, sovet
xekymätenen başlıq—İptəş Mo-
lotovıv qajnar rəvəştä qotlaj.

Şunan hun İptəş Şmidt SSSR Ydäk
Başqarma Komitetnıñ predsedate-
İptəş M. I. Kalinin xermätenä tost
kytärä. Zalda ovatsia janıraj.

Iptəş Şmidt danlıqlı ovorona xalıq
komissar, Sovettar Sojuznıñ
berense marşalı İptəş K. J. Vorosil-
ov xermätenä, tımer jul transportı-
nıñ tımer narkomı İptəş L. M. Ka-
ganovic xermätenä, revolytsianıñ
toqoro haqıvıv Eske eştär xalıq
komissar İptəş N. I. Jezov xermä-
tenä, ovorona promıjšlennosı xalıq
komissar M. L. Ruximovic xermä-
tenä, aviatsia, ovorona promıjšlen-
nosı rabotniktäre xermätenä vokal
kytərgän saqta zal kesle ovatsia me-
nän tula.

Iptəş Vorosilov Sovettar Sojuznıñ
Geroldar, jalqınlı patriotlar—
Ckalov, Bajdukov, Beläkov İptə-
stär esen, bējek sovetnıñ toqoro
uldarı, Tēnıaq polysten tarixte be-
rense zimovıktäre—Papanin, Kren-
kel', Fjodorov häm Şiršov esen,
Stalinden qıvıv pitomestär—tēn-
jaq polys aşa Mäskävden Tēnıaq
Amerikağa, stalinsel trassa bulınsa,
elgehe bulmaqan osov ytkərgän
häm alıvıv osovda donja rekordın
alqan Gromov, Jumaşev, Danilin
İptəstär esen, sovet poləniktärenen
kollektive häm ulardıñ jekəsehe,
vot komissar İptəş O. Ju. Şmidt esen
vokal kytärä. İptəş Vorosilovıv hē-
dēmteläv hyddäre xalıqtardıñ aqıl-
ıv julbaşsı İptəş Stalingä arnala.
Betä zal, xalıqtardıñ bējek julbaş-

sıv häm ostađ İptəş Stalinde rux-
lıv rəvəştä qotlaj.

Qabul İtevdä qatnaşvıylar esen,
SSSR Sovnarkomı ergähendä İs-
kustvo eştäre bulınsa betä Sojuz
komitetı tarafınan ojoştərolqan kon-
sert birelä: (TASS).

Josov Garaj

JEZOV IPTAŞKƏ

„Xedmət ejäläre massaları—ba-
şında İptəş Jezov torqan NKVD
revolytsianıñ ujav haqıvıv, eşse
sıvıvıñnıñ jalıvıv qılıvıv İkə-
nen beläler.“ „Pravda“.

Ul qılıvıv Lenin qojop birde,
Dzerzinski totto ytkenlap,
Unıñ qılında vıl jaltır qılıv
Doşmandar qırde jəşenlap.
Jagodalar,
Qılınha hālp,
Tulıqtırmaq buldı qılıvıv,
İlden, nurıv vaxten eştär esen,
Ytmānlərgä unı tırıvıv.
Ul qılıvıv Stalin hıñ birde,
Maqtav hıñ, Stalin ilsehe!
Ytkenlənən, İptəş qılıvıv hıñ
Häm ujavıv jəşen şikelle.
Qoros kiner qılıv jaltırhıñ,
Turaqlanhıñ qara jılandar!
Arqa hējəktäre hıñdırhıñ,
Bısaq hıñda javız doşmandar.
Bəjerendä Lenin bulqan esen,
Kykrəgendä Lenin ordenı,
Hıñ jəşə Stalinä tıv,
Hıñda Felikstın alıvıv!
Avır qılıv doşman baş osonda
Dəşə jəşen bulp jəşənen!
Hıñda hıñda hıñda hıñda
Hıñda hıñda trotskist esmāhen!

KITAP XAQTRYN TƏ ŞƏRƏV

RSFSR Sovnarkomı 1937 jıldın
1 avqustınan KOGIZ-dın kyp tirazı-
lıv vāşmalarına bējələrde 15 prot-
sentqa (isemlek bulınsa) tēşərev
turahında qarar sıqardı.

Bējələr: uqıv, qemıvıv belem
alıv häm pedagogia ädäbiätterene
(başlanqıv häm urta maktəptär esen
stabil dāreslekter metodika ädäbiäte,
maktəp bılliotikalar esen kitaptar,
geografia kartalar, maktəptär esen
kyrgədmə posovjalar h. v. (sotsial-
ekonomika ädäbiätene) h. başqa
larğa tēşə relä.

OSOaviaxims doprızyvniktär dınged ejrānev punktında. Ufımka
ıvıvıv bulınsa SSSR Verxovnıj sovetına hajlav turahındaq polozenie-
nı ejrānelär.

İQTİBARNIHLIQ HƏM BOROLA ALMAVSİLYQQA SIK QULYROJA

Komsomoldəy Nuriman rayon komitəy VLKSM-dəy X vətə Sojuz sjezəy hən Ydək Komitetin III Plenumy qarardəy tərmoşqa aşırv ešen nasar kərəşə. Jəstər arahənda ešlən, potilik-tərbiə eštəren jəqşərtəy ešen jətəkselektən jəny baştan qorolmav hən ber eš tərmoşqənda aşırv hədələ. Kyp hanly fakttar rajkomoldəy təvgə ojoşmalardan hən jəstər müssahənan aşırvlyvyn kyrhətalər.

Jeteshedlektər rajkomoldəy yd apparatynan başlanə. Komsomol tərmoşonə qaqşamat zakon—ustav in təvlə rajkomol tərəfynan tupaş rəvəstə vədolə. Bənda sojuzdəy eškərgə demokratiəy kooptatsia mənən alməstəryə. Rajkom sekretarə Safiullin hən instruktor Barisovalardan başqalarə ajuro sostavyna kooptatsia mənən ytkərelgəndər. Plenumdar ustavta kyrhətelgən sroktardə saqərylmajdar. Saqərylyqanda la, Plenum aqzalərylyq 60—65 protsenty qəna qatnaşlyq itə. Kyp vaqıqlaradə Plenumda qəbul itelgən qarardər tərmoşqa aşırvlymaj qalə. Şuqa kyrə lə təvgə ojoşmalarda sojuz ustavyn vədovdar hənən davam itep kilə. Məbələn „Julij“, „Qədyly tərmoş“ kolxoz komsomol ojoşmalar VLKSM safyna zaocno qəbul itələr. Komsomolka Merizləkova dikretnəy otpuskala vaqıynda politik uqəvdərqə jətəy almaj. Olotilək territorial ojoşmahy tik şunyn ešen genə uny komsomol safynan şəqərvəş təşləy. Rajkomol vyl xatanə tədətəy urnəna uny jənyənən qəvatlanəvynə səvərsə vula. Olotilək ojoşmahylyq qatəryn rəbləy.

„Uktəy“, 17 oktəy, „Qaratav“ kolxoz komsomol ojoşmalarında eš taqə la nasəryəq torə. Bənda jəylyştar jyl vujəna ytkərelməy. Kyp kenə ojoşmalarda jəylyştar ədərlekhe, possivlyq hən tənqit, yd-ydendə tənqithəy itələr. Qarardər tələhə nisek şəqəryə. Ulardəy yələşə vərılanmaj. „Komsomol xuzalyqyn“ tərtpkə kiltərev, aqzaləy vnostəryn

vaqıynda jəynəy ešenəy nasar torəv turahənda hənəy torahly la juq.

Rajkomol apparat komsomoldar hən sojuzdan təş jəstər arahənda politik-tərbiə ešen jəqşərtəy mənən kən hənən şəqəllənergə tətəş inə. Təvgə ojoşmalarda propaganda, politik-tərbiə ešə torəşonə qənaqətlənerlek bulmav, rajkomoldəy vyl eš mənən bik ad şəqəlləneven kyrhəta. Məqlyməttər vujənsə rajonda 74 urənda politik uqəy tynərtəy nər. Ləkin xəder ulardəy kybehe ešləməy. Jəstər arahənda tərbiəvi eš, massoviy eš tətəşlə juqərylyqqa qujlymaqanlyqan təvgə ojoşmalar nik aqəryly ybələr. 8 ojoşmalə jyl vujəna nər genə kəşə lə komsomolsafyna qəbul itelməgən. „Iskra“, „Zarə“ kolxoz komsomol ojoşmalar tərbiəvi aldəna kiləp jətəndər. Bylər vətəhe lə hajlavdardən hən də ələ rajkomoldəy borolə almavsylyqyn, təvgə ojoşmalar eštənenəy operativ jətəkselekt itməven, hən ber ojoşmalyn ešenəy jəqəndan torəp jərdəy itməven kyrhəta.

VLKSM-dəy Nuriman rayon komitəy otcot-hajlav kampaniəy vaqıynda aşırvlymaj jətəşedlektərdən yd jətəkselektəy ešen hədəmtəlyr şəqəryəq, ešlə jəny baştan qorərqə, jəny şərtardə jənyə ešlərgə ešrənərgə tətəş. Bəjoquzin.

Germaniala məktəplər hən qəbqara

PRAGA, 26. „Prager mittag“ gazetəy Germaniala məktəplər hənəy qəbqəryly turahənda xəbər itə. Prussiala 1937 jyl başında 32.720 xaləy məktəbə bulqan. Gittler vlyst başyna kilgəndə ulardəy hən 33.497 bulqan. Uqətyvşylar hən lə bik nəy kəmegən. 1931 jylə Germanialaq xaləy məktəptərdə 115 mən uqətyvşy, ə 1936 jylə 103 mən uqətyvşy ešləgən. Germania məktəptərdə uqəy vaqıylyq kypselek ešəşə uqətyvşylarqə xərel şturmovka jəhavqə kilə.

„8 mart“ tətəy fabrikəy ergəhendəy VLKSM komitəylyq jəny hajlavdar sostavly.

(Urazaxtin fotohə).

JANLY KOMITETLYN BERENSE ADYMDARLY

Krasno-Ussol' rayonlyq 17-part. sjezd ismendəy kolxoz komsomol komitəy ytkən jylə qəna in nasar ojoşmalardan hanalə inə. Vyl ojoşmalyn jətəkselegənəy iptəş Kalmurzin hajlavdardan birle ešə jəny ydğəyş başlandy.

Iptəş Kalmurzin ydnenəy jətəkselektəy, şuləy uq komsomolestər hən jəstərdə politik tərmoşqa tərbiəvi təvgə adəy hən ber jəstə jəntəkləy ešrənəvəy, ular arahənda massoviy-anlatəy ešen jəny itep ojoştorovdan başlanə. Komsomoldəy sojuzdan təşqə jəstər mənən ytkərelgən aşırv jəylyştarənda SSSR hən xaləy ara xəl turahənda dokladər qujlyly. Jəstərdən yd ešməkerlek hən horav-javap kisələy ytkərelde.

Byl, komitəy sojuzdan təş jəstər mənən jəqəndan uəyləne. Şuqa kyrə lə ojoşma nər jyl esəndə 16 komsomolestəy ybte. Şulardan 7 he qəddər.

Xəder komitəy ydnenəy 27 komsomolestəy nərleştəy. Şulardan 18 po. litgramotə məktəbəndə, 9 partia tər

rixenən tətə momenttarəy ešrənəy tynərgəndə uqəydar.

Komsomol ojoşmahylyq initsiativahy hən kəşə mənən 25 kəşənəy nādānlyq vətərelde. Şulardəy 14 tē komsomol jəşəndəgəly.

Komsomoldəy otcot-hajlav kampaniəy başlanəy unəy mənən VLKSM Ydək Komitetlyq III plenumy qarardəy mədəkəy itevde ojoştordəy. Otcot-hajlav jəylyşy komsomolestərdəy dūr aktivlyge mənən ytte. Jəşrən təvyş virev jyl mənən iptəş Kalmurzin taqə lə komitəy sostavyna aqza hən uny sekretarə buləp hajlandy.

Hajlavdan hən, komitəy komsomolestər arahənda iptəş Zakovskidən „Sit il razvetka organdərylyq hən ulardəy trotskise-buxarinse agenturahylyq qajhy ber metodarə hən aləmdəy turahənda“ qəy məqəlləhən ešrənəvde ojoştordəy.

Xalətyv. Oj.

Respublikan ispan jəstərenən faşizməy qarşy geroistik kərəşə

Donja faşizmylyq nərleşkən kəşənə qarşy inde nər jyl vujəna geroistik kərəşə aşırv vərəvşy ispan xaləqyn kərəşəndə İspan jəstəre in maqtavly urəndardəy vərəhən aşırv toralər. Ular, doşmandəy atakaləry jənevşən kire qəqəy mənən ytelgən huqəştyly avy jyləy yttələr. Jəd mənəyən ispan jəstəre, yd xaləqyn məqətdəy ešə ešen, uny milli vətəhəlyge ešen, irek, vətəy ešen, tynəlyşyq hən demokratiə ešen kərəşələr. Sotsialistik jəstərdən nərleşkən sojuz federatsiəy tərbiəvi tuplanqan geroistik vətəy jəstər toqomo kərəşəy bərənəy kəndərenən yk İspania kommunistik partiyəy saqəryly artynən xaləy fronty mənən bərgə vərə.

Bətə il vujlap faşistik fətnə qəvəyənən kəndərdə ilde haqlav turahənda kommunistik partiyəy qəvətəy saqəryly bulde. Faşizməy qarşy revolyutsion jəstər kərəşəy bərdəy kytərelidələr hən nəmə mənən qoralləryqə məmkin buləy, şunyn mənən qoralləry faşistik fətnəy vətəy ešen kərəşəy saqəryly vətəlylər. İspan xaləy hən uny jəş toqomonəy geroistik kərəşə mənən faşistik fətnənən bərənəy kəndərendə yk Madrid, Barselon hən Valensialaq vətəy tərbiəvde vətəryly. Fətnəy generaldar hən ulardəy Bər

lin, Rimdəy xuzaləy kinəy, jəşən tildəy mənən udar jəhəp respublikəy aşırvly jəqəryqə ujləqynlylər. Ləkin ulardəy vyl plandəy xaləy fronty tərbiəvi tuplanqan xədmət-səndəy qəvətəy kontr udarəy mənən jəmerelde.

Faşistik fətnəy jəstərdən jəqəryqə qoralləryqə regulər armiyəy qarşy xaləy millisiəy dūzenniktəy gerojdəy kərəşələr. Sotsialistik jəstərdən nərleşkən sojuz federatsiəy ydnenəy bətə kəşənəy tuplap jəstərdəy hisber ədlekhe frontəy mobilizatsiəy. Jəstərdən qoralləryqə kyp hanly otrədtəy, kolonnaləry, batal'ondəy ojoştordəy. Federatsia tərəfynən ojoştoroləp bətə ucəstkalərdə kərəşəy 30 jəstər batal'ondəy 60 mən jəş vətəy vətəy. Sejrro, Gvadarrama, Taledo, Saragossi, Madrid frontlarynda faşistik jəstərdəy qarşy kərəşəy vətərylyqly itə kilkes əlgələy kyrhətkən Possionaria, Ajdəy Lafuənel „Okəy“, „Molodəy gvardia“ batal'ony jəstərenən geroilyq mənəy onotolməy. Xaləy ešə ešen gerojdəy ylə vətəy vyl batal'ondəy hoqləqəy geroj komandirdəy, ispan jəstərenən jətəkselektəy Trifona Medrana, Lini Odeno, Andres Martina, Fernando De-Posa lardəy isməy bətə donja xədmətsən jəstərenən xə

terəndə mənəy haqləyly.

Madrid qurqəyly aşırvly qalqan kəndərdə yd ilenə, yd xaləqəy, irek, demokratiə ešə ešen fidəy bəyləy jəstər, Madridte haqləy ešen timer stənəy buləp saqəryly vətəlylər. Ular ydərenən tənqəy il başqaləy—Madridte Gittler Mussoleni ettərenən, xaləy armiyəy vətəy mənən nər saqləy buləp haqləyly. Tik sotsialistik jəstərdən nərleşkən sojuzlyq Madrid ojoşmahy qəna Madrid frontəy 40 mən aqzəyly bərdəy. Possionariəy „faşistlar ydəy almaj“ tigenəy vətəy saqəryly faşizməy qarşy kərəşəy jəstərdən jərk hən aqilynda ešə bulde.

Jəstər İtaliəy nər nise regulər diviziəy tar-mar itelgən Gvadaxara huqəşynda lə aktiv qatnaşlylər. İtalləy armiyəy tuddəy dənəy Listera brigadəy sostavlyq 75 protsenty jəstər inə. Şunyn 2 mənəy sotsialistik jəstərdən nərleşkən sojuz aqzaləy inə.

Xəder armiyəy sotsialistik jəstərdən nərleşkən sojuzlyq 200 mən aqzəyly vətəy. Bylardəy kybehe nər nise tapqəy qəylylyq hən vətərylyq kyrhətkən, huqəşynda hənəy, tərbiəy vətəy. Ular, respublikan xaləy armiyəy huqəşy hətəy kytərvde, kompartiyəy hən xaləy frontəy, xəyyməy hən tərbiəy jərdəy kyrhətalər.

Jəstər frontəy qəna tygel, tətəy lə bik dūr eštər başqaləy. Sotsialistik jəstərdən nərleşkən sojuzlyq tətəy front ešen rezirv vətəryly. Jəstərdə huqəşy nələmənəy ešrəy. Huqəşy proməşlyenostlyq ešenəy

jərdəy itə. Huqəşy predpriatieləynda ešəy ešen 20 mən jəstəy mobilizatsiəy. Jəstər predpriatieləynda udar brigadəy ojoştoralər. Madridte jəş ešə Ramast ešləp saqəryly normahy 300 protsentyqə ydəy udar brigadəy tətəy. Sojuzdəy aqzəyly iptəş Modes ta bik hoqləyly qəyly ešəy kyrhəta. Ul Gvadaxara huqəşy vaqıynda yd stanogəynda totəyly dyrt tən vujənsə joqləmajlysa ešləy.

Bətə ispan xaləy hən bətə jəstər faşizməy qarşy, ildey milli vətəhəlyge ešen, irek, demokratiə ešen kərəşələr. Xaləy frontlyq qəylyly bərdəy nərleşkən faşizməy bərdəy nərleşkən faşizməy bərdəy tətəy itevse politik məhim şərt buləp torə. İspan jəstəy bərdəylyk jyləyda bik mətəy unəylyqəy ireshtəy. İspaniəy kommunistik hən sotsialistik jəstəy iptəş dimitrovtəy saqəryly hən KIM dən bərdəylyk turahəndəy qarardəy bərənəy buləp javap bərdəy. İspaniəy kommunistik hən sotsialistik jəstər sojuzlyq vylən nər jyl qaləy bər federatsiəy bərdəylyk nərleşkəy. Bərdəylyk vaqıynda komsomol hən sotsomol saqəryly bətəy bərgə 50 mən aqza nər inə. Bərdəylyk sojuzdəy bərənəy jəşəy ajdərlyda uq dūr ybəş başlandy. Ə xəder uny saqləyly jəty milliəydan artəy jəstər nər. İldəy jəstərdən vyl in ere ojoşmahy bətə ispan jəstərenən vətəy vətəy bulde. Bərdəylyk sojuzlyq jəstərdə kommunistik hən sotsialistik partia ešə ešen, xaləy frontly hən uny xəyyməy ešə ešen tamam bəyləy itep tərbiəyly.

(Davam 3-sə bittə).

FAŞİZM--UL HUQULŞ

Huqıqş toqandırıvıslar kypıtın in-
de sıl territorialardı vafıyp alıv tu-
rahında ydđareneq „xoquqtarın“
ıqlan ıttelər. Germania faşizmı, İta-
lia faşizmı menən beryə İspaniala
faşistik fetnə ojoştordılar. İspania
xalqına qarşı kərəşevse faşistik
fetnəselerde tə'min itə həm qoral-
landıra, regulər armialar həm faşist-
ik baş kibevselər otrədtərə jəbə-
lər. Germania həm İtalia - bombardir-
rovşiktə İspanianıq tınlıx xalqın
hələk itələr, qala həm avıydarın jə-
mərələr.

Japonia imperializmahıy Qıtajdın jañnan-jañ territoriaların bañır aia. Ul Manczuriala nıqındı, eske Mongolianıñ ber öleşen bañır aldı. Xäder Tenjaq Qıtajda hezym alıp bara häm nıqlı hezym alıp barıv esen kiläsäk aqressianıñ äderläj.

Germania faşizmahı Sovet jerdägen väşır alıv, Ukrainağa inev programmahıñ ıqlan itte. Ul asyqtanasyq Germanıanıñ Jevropalaqğ gegimonalıq itev turahındaqğ programmahıñ ytäv julıñan väga. Bı programma väjınsa Baltıjqa väjı iläerendä Germania yđeneñ həkömen urıñlaştırırqa, Cexoslovakıanıñ vöjondorqhođloqon väterergä, Avstrianı yđene quşırqa, Balkandarğa yđeneñ monopolialı həkömen vüldırırqa tejeş. Bı programma väjınsa Fransıa „mängelek toqomıdan kilgän doşman“ sıjlatında teđ sykterelergä tejeş. Uqardan kyp kenä territorialar väşır alıñırqa tejes.

Germania faşizmə kolonialarda qajtanan biley talabın nəqışlı rəvəstə kytərə. Bı talap verense sıratda Angliyağa qarşı jynəltelən.

Ağressif ildəz aralarında Germania faşizmahının sojuzniklərə var. U Italia menən kileşev jahanı (dərək, vı Italia—Germania arahındaqı nıqlı qarşıyqtardı alıp taşlamaj), ul Japonia vojenşinahı menən ber-Jektə donjanı qajtanan vılev eşən janı huqlı ojoştora. Germania—Japonia kileşevenen ytken oso Sovet-tar Sojuzına qarşı jynaltelən.

Germania faşistlərinin həm İtaliya imperialistlərinin planları sovetlərə qarşı trotskistlik yəqin protsessiya-

da tulbıy menen faş iteldeler. Don-
ja matbuqatı aytkense protses agres-
siondar blogına udar buldı. Germa-
nia faşistları hem ularnı Japonia
sojuzniktare yddere həzym ədərlej
torqan ildər esendə jemerevselek,
şpionlarq hem diversia eştəre alıp
baralar. Sovettar Sojuzında ular yd-
dərenen yıl provakatsion eştərendə
tajanı itep trotskise—buxarinse hem
başqa faşistik taşlandıqtardın ləq-
nətləngən tərkməndə tajanı tap-
tılar.

Xalq doşmanı, faşistlar jalsıh Trotski həm unıq vandahı vıddıq vıjək vatanıvıddı Germaniä hən Japoniä kapitalizmahıvıq qolo itergə, unı koloniäq. əjlənderergə tırsalar. Ular unı vılgeləp hatıroq teləjdər: Ukrainanı—Germaniäq, Dınged vıjın həm Amur vıjın Japoniäq. Ular Germaniä faşistlarına Kənjaq—Kənsıqış Jevropala İrekle xərəkət itergə, ə Japoniä vofənsinahiä Qıtajda İrekle xərəkət itergə məmkınlek bırev turahında həjləşev alıp varalar.

Sovettar ilenəŋ ytken haqsıñb, bejek Stalinden soratnige iptəş N. I. Jezov tarafınan jetəkselek itevse Eske eştər xalıq komissariatı tarafınan şpiondar həm xjanatsılar faş iteldelər. Şpiondar həm qorotqostar- dıŋ ojalarıŋ tar-mar itev—huqıq toqandırıvsıylarqa kəsle udar. tıñs- lıqtıŋ bətə duštary—sovettar razved- kahanıŋ vıl jeneven qajnar qotla- dar.

Iptəs Stalin, 1937 jıdın 3 martında VKP(b) Uđak Komitetınyñ Plenumında hejlägen dokladında kapitalistik qamav turahında ištä totov zarurlıqtä aýırmasa kös menäñ äjtte.

"Kapitalistik qamav—ul buş fraza
tygel, ul sik real' həm kynelhed ky-
reneş. Kapitalistik qamav—ul bulaş
tığen hyd: ydendə sotsialistik tər-
tiptər uryulaştırqan ber il, Sovettar
Sojuzə, bar həm unan tış kapitalis-
tik rəvəştə tormoş alıp barıvda da-
vam itə torqan kyp ildər—aurzuaz
ildər bar həm bıl ildər, Sovettar
Sojuzəna həçym iter esən, unı qı-
ratır esən, jəki hər xəldə—unı qe-
vəten ođər həm unı zəğıfləndere-

Respublikan ispan jəstərenen faşizmə qarşı geroistik kərəse

Sotsialistik jəstərdən bərləşkən sojuzy ydənən 1937 yıl qınvar ajn-
da Valensiala bulğan konferensiya-
da bəta ispan jəstəren bərdəm xa-
lq jəstər sojuzya (Al'jans) bərləş-
tərev bəraqın kytərdə. Bəta jəst-
ər ojoşmañ (kommunistik, sotsia-
listik, respublikan, anarxistik, Bas-
kuni, Kataloni jəstərenən milli so-
juzy) bəta respublika bujnsa bə-
yk eş eşən—xalq eş eşən, milli
bəjhədək, ired demokratia eş eşən,
qıraqaj faşizmqı qarş kərəşələr.
Madridə, Morsi, Katoloniya həm
İspaniyanın başqa provensialarında-
qı sotsialistik jəstər bərekmañe in-
de başqa ojoşmalar tarafınan bərləş-
tərelən jəstər mənən bərləşevgə
kildələr. İspania jəstərenən bıl bə-
rdəmleq ykəsək həm nıqıylasaql

İspan xalqı həm unluq jəş toqomonon jəvəz doşmanş faşizmdən agentlərə trotskistlər sotsialistik jəstər sojuzunəq bəregevenə, ispan jəstərenən kəsən tuplavqə qarş kərəşələr. Ydən jalqan rəvəstə „kommunistik jəstərdən İrnliski sojuz“ tip atavş bəl kontrrevolytsion trotskistik şajka, faşizmdən zadanihən yəvəz, ispan jəstəre bərdəmlegenən qəvətlə xərəkəten ədəv əsən tərle jənəjəttər aldında la tuqtap qalmajnsə eş alıp baralar. Trotskistlər anarxist jəstərdə kommunist həm sotsialistlarqə qarş qotortalar. Sotsialistik jəstərdən bərleşkən sojuznə qarş tərle lələ həm

oşubəttər taratalar. Kontrevolyutsion trotskistik oşoşma "POUM" menən berlektə jəş trotskistik bəndələr, Xoze Diass, Doloris Ibarruri, Asanjanı iltirəvde ədərlejdər. Trotskistlər faşizm fəjdəhə əsən ədləkhəd rəvəştə şpionləş əşə ələp bəralar. Şul uq trotskistlər Kotoloniala xalıbqə hən respublikaqə qarşə kontrevolyutsion oşoşma Putc oşoştoralar. Bəl Putc, məqlym bulqansa, faşistik komandovaniə, Gittler hən Mussolini zadanihe bujənsə eşləngən əulə. Sotsialistik jəştər federatsialı ildən bətə jəş toqomonon tojəqohon saqıbdəryp, trotskistlərdən bətə oşaləryn tuđdərbəvde, trotskistik bəndələrdə tar-mar itevde, ularıdın bətə başlıqləryn qulqə ələvde hən respublikan il tıylın İtalia—Germania—İnterventlər, bıyraq Franko agentlərynnə tədərtevdə talap itə. Bəgən, bətə ildərdən xədmətsən jəştər toqomo, bətə donja xədmətsəndərənnə məniəqədən haqlav əsən kərəşevse, faşizmqa qarşə geroistik kərəş ələp bərvəş ispan jəştərənə ydənən iqtibəryn jynəltə.

Bögen faşizmqa qarş, demokratiya ham progressivlqqa eşen kərəşevse bəta il jəstəre ham unyq aldyqy safında barəvsə Sovettar Sojuzynyq jəstəre, qanly faşistik interventarqqa qarş bətyrdarsa kərəşevse İspan jəstərenə jərdəmqə ədər torovsanlyq solidarlıqqn demonstratsialaj.

ALAN T. BROWN, JR.

[illegible]

HVRÆTTÐ: „Yððerenen hálakatena atlaiddar“ tígan íans plakát.

QANATLĬ
JƏŞTƏR

Bedden ilebedde unar menlægen
jegettar h m q ddars samoljottı idara
itevg   j n l r. SSSR- aq  250
aeroklub kil s k ljotcikt rde  der-
l i.

Aeroklublar qalalarda, kolxozlarda, zavod şaxtalar ergəhendə asylalar. Unda jəstər proivzvodstvonan ajrylmajnsa uqyjdar. Ulardəy qajhy berdərə aeroklubta uqyvdy bətergəndən huñynda la eşən davam itərə, başqalardy əjrətə. Byna kypərtdən berehe—texnik Danilovsov—ul bynan ber nisə jydar elek Məskəvdəge Kosarev isməndəge ydək aeroklubqa osov eşənə əjrənəv eşən kilə. Ul yd eşənən ajrylmaqan xəldə nəqəşlyq menən osov eşənə əjrənə həm yd professiahyn almaştyrbrqa qarar itə. Danilovsov klubta instruktor bulyp qala. Şul vaqyttan birle ul başqalardy samoljottə jərətəv eşənə əjrətə.

Klupita osov eşenə əjrənevselər
teoriyanı, xərbı fənnə ydləsterep
tulıhınsa tögəlləngən belem alalar.
OSOaviaxim klubb tərəfinən tərbiələ-
nep armia safına saqrıblıvsı me-
nərləgən jəstər xərbı ljotciktər bul-
dılar.

Aeroklub aviatsiahь—byl komso-
mol aviatsiahь. Qala ham avyldarda
osov esene ejrænevselærden kyæ-
he komsomolestar.

Авыл аероклубтарында менәриләгән колхозсы һәм колхозсы қатын-қыздар өјрәнәләр. Мәскәв өлкәһе Рязан районь Короблевский аероклубы, Donetsk өлкә аероклубының 5 колхоз филиалы, Запорожский клубының Ореховалақь филиалы, Семферополь аероклубының ике авыл филиалы кевектәр колхоз јәстәренән ына тигән ијотчиктәр әдирләвдә өјгө кырһәттәләр.

Xəder vəl osorqa əjrənevse ljetcik-
tər qala həm kolxoz klublarında uqır,
samoljottı idara itevgə xoquq alqan-
dan hunda fabrik, zavod, institut, kol-
xoz, sovxozlarda yd eşəren davam
itterələr. Ulardıñ hər qajñññ un kən-
gə ber tapqır aeroklubqa kilep hava-
la osov eşen davam itterə. Əgər tıvqan
il qurqñññs aıtında qalğa, vəl ljet-
ciktər xərbı somoljottarqa ultırrp
doşmandı havanan tuqmay eşen ki-
təsəktər. (TASS).

„Artek“ pioner лагеряна

Oşo kəndərdə VLKSM Əlkə Komitəti „Artek“ pioner lagerına pionerlərdən ikənse qruplaşdırıldı. İldən in jaqış pioner lagerına jəl itevgə uqşv otlicniqtərə Neklydova Zoja (berense ırtta məktəp), Dəvlətişin Fatıjx (Qışqış məktəbə) həm İra Ponomarevo (Motor zavodındaqış məktəp) iptaştər kittələr.

Turb atvyslar

Başqalanan bir nisə səqətlək kena
jula urmanda OSOaviaxim lagerə
jata. Bında qədəttən tış tēd atıvıv
snajperdar atıv oʻtalyqın yʻterələr.
Snajperdar məktəbendə oʻjrənevse
jəddən aşvraq jəstər, lagerda tri-
nirovka ytkələr.

Unar menlægen jäs jegettär, qäd-
dar OSOaviaximden tir, klub hänt
tynäräktärändä atırqa öjränälär.
Ulardın hər qajınahında—täd atırqa
öjränäv, snajper bulıv häm ägär il
talap itä ikän unın granitsahın haq-
larqa barıv ıj.

Sovet atəvsyları kənəndə, Vorosilovsa atəvsyların (berensə vətəqəs) vətə Sojuz jarıyında 80 mēndən artıqıraq keşə qatnaşt. Nəgin is-mēndəgə fabrikaların vıcuq tuqıvsyları jənəp sıqtılar. Ulardıq koman-dalıq 500 mēmkinlektən 476 ocok aldı.

OSOavloximden tir həm tynərək-
tərə kyp kenə predpriatie, kolxoz
institut həm məktəptərdə asılqan.

OSOaviaximslar yddare la atırqa
ejraneler, bařqalarđy la ejraneler.
Lenin ordeny menen nagrađlanqan,
Ciatur margans rudnikterenen
staxanovsđy Vasilı Samxaradze atırqa
OSOaviaxim tynaragenda ejrande.
Xader ul bik orta ata. Atıvsylarđyn
rajon jarysında iptas Samxaradze 200
memkinlekten 185 ocok aldy. Xader
ul rudnikterde tynarak ojořtordo,
ham atıv iskusstvohına ydenen
iptastaren da ejrate.

Sovettar ilendə Səmxaradze kevek-
lər-kyp məndər hanala.

VLKSM-DÛN UKRAINA YDÛK KOMITETÛ PLENUMBÛDA

„Pravda“ nÛn 25 iÛyl hanÛnda Kiev korrespondentÛ D. VadimovtÛn „KomsomoldÛn Ukraina YdÛk KomitetÛnÛn PlenumÛnda“ tiÛen materialÛ iqlan itelde.

—VLKSM-dÛn Ukraina YdÛk KomitetÛnÛn PlenumÛ es ken inde davam itÛ, tip jaða Vadimov. Komsomol jetÛksel organdarÛna oÛalaqan ber tÛrkem trotskistik ßplondardÛn in jerÛnges eßtÛrenen qÛvÛxÛt kartinahÛ asyla. Andrejev, Klinkov, Tarnikov, Gejrolar—vÛtÛ vÛl xalÛq doßmandarÛ oðaq vaqÛttar vÛjÛna komsomoldÛn Ukraina YdÛk KomitetÛnda hÛm qajÛb-ber ovkomdarÛda utÛrqandar.

UkrainanÛn ajÛtm partia hÛm sovet oÛoßmalarÛnda,—tip jaða Vadimov,—doßman oÛalarÛ asylaqandan hÛn Ukraina oÛoßmalarÛn, undaqÛ kadrdardÛ iqtibar menÛn qarap ßÛqÛv VLKSM YdÛk KomitetÛnÛn tura burÛß bulÛrqa tejeß ine. LÛkin vÛÛqa oqsaß ber nÛmÛ lÛ bulmanÛ. Politik qÛmhedlek hÛm javarÛbÛlÛq VLKSM YdÛk KomitetÛ ravotniktÛre eßtÛnen qÛßÛrÛqlanÛ. Tarnikov hÛm BeznoÛix turahÛnda ulardÛn tarqalÛvdarÛ turahÛnda ni tiklem signaldar buldÛ bitil.

Kiev. partia oÛoßmahÛ turahÛndaqÛ VKP(a) YdÛk KomitetÛ qararÛnan hÛn,—tip kyrhÛtÛ Vadimov,—KievkÛ ike tapÛqr kilÛen VLKSM YdÛk KomitetÛ sekretarÛ—iptÛß VerßkovtÛn role vÛnda pozorÛß tygelmeni? Ukraina komsomolÛnÛn jetÛksel organdarÛna inÛer oÛalaqan ike jedlÛlÛrde faß itÛv eßen, vÛl vaqÛtta vÛtÛ materialdar var ine bit.

„Pravda“nÛn oßo uq 25 iÛyldÛ ßÛqqan hanÛnda „Molodaja gvardia“ izdatel'stvoÛnÛn eßtÛre“ tiÛen material vaßylaqan. MaqalÛnen avtorÛ, izdatel'stvo direktorÛ burzuaz vodolop tÛvÛvÛß Lecßinerden partiaqÛ qarß eßmekÛrlegen karakterlaqan ber niß fakttar kilterÛ. Komsomol jetÛkselegÛna yrmÛlagÛn ßpion FajnbergtÛn ßÛanÛßÛ jalaqajÛ, Lecßinerden ydenÛ partia oÛoßmahÛnda

meßkenlek hÛm his hyðhed vÛjÛnovÛß kÛpselekte tÛvdÛra.

Lecßiner „Molodaja gvardia“ nÛn vaß redaktorÛ bulÛp javarÛb postta eßlÛvÛse xalÛq doßmanÛ OsipovtÛ asÛqtan-aßÛq jÛßrep kilÛen.

Unan arÛ, elek VLKSM YdÛk KomitetÛnÛn student jÛßtÛr ßylege medire bulÛp eßlÛgÛn.—Lecßinerden politik vaßlÛneßtÛren jetdi tikßerev genÛ lÛ“ jetÛ—tip jaða avtor. VÛl eßtÛ lÛ doßman hÛm sit keßÛlar bulÛp ßÛqtÛlar. KÛtÛn tygel „Pravda“ Ukraina komsomolÛ YdÛk KomitetÛnÛn elekkege student jÛßtÛr ßylege medire RaßmadilovtÛn doßman bulÛvÛn faßlaqajÛ. Lecßinerden student jÛßtÛr arahÛnda eßlÛv vÛjÛna ißke soratniÛ VLKSM-dÛn MK student jÛßtÛr arahÛnda eßlÛv ßylege medire Sevrikov unÛn tarafÛnnan izdatel'stvoÛnÛn vaß redaktorÛ itÛer eßkÛ saqÛyla. Politik qarastardÛn ßÛqÛp VLKSM YdÛk KomitetÛ SevrikovtÛn tid eßtÛn ala. Lecßiner qÛßÛqa qÛna vaqÛt eßendÛ izdatel'stvoqÛ dyrt vaß redaktor saqÛra. VÛl keßÛlardÛn xÛder tik berehe genÛ qala. EßÛhe eßtÛn alÛna: ßulardÛn berehe xalÛq doßmanÛ, ikehe xalÛq doßmandarÛ menÛn vaßlÛneß totovdÛrÛ eßen.

Burzuaz vodolop tÛvÛvÛß Lecßiner dÛvlÛt sredstvohÛnan unar men hÛm aqsanÛ ydÛ karÛgenÛ tota. Faß itelÛen xalÛq doßmandarÛ tarafÛnnan jadÛlÛan kitaptardÛ turanan-tura unÛn prikazÛ vÛjÛna donjaqÛ ßÛqarÛv hÛm unÛ jÛßtÛr arahÛnda kin taratÛv Lecßinerden politik veralomlÛqÛ namußÛhÛd praktikahÛnÛn eßgehe bulÛp tora. VÛl jenÛjetsel eß oßolÛj eßlÛne: Doßman tarafÛnan jadÛlÛan eßÛrdÛn tÛßÛnan avtor familiahÛ alÛnÛp taßlÛna hÛm vÛnnan hÛn „vÛl eßÛr“ ydÛgÛrtelmÛ-jÛneß vaßÛrqa birelÛ.

Lecßinerden hÛm unÛn eßÛsendÛrenÛn javÛß eßmekÛrlege eßen, ður izdatel'stvo eßen kontrolhÛd ßÛanÛß menÛn, burzuaz vodolop tÛvÛvÛßqÛ tapßÛrvÛdÛn turanan-tura javarÛbÛlÛq VLKSM YdÛk KomitetÛ eßtÛnÛ teßÛ. („Pravda“ nan).

HÛRÛTTÛ: JÛßtÛr jal kenÛnda hÛv inÛlar. (Urazbaxtin fotohÛ).

„Voroßilovsa atÛvÛßlar“ sem'jahÛ

VÛnnan ber jÛl qala Gavril Ivavonovic Maslennikov ydenÛn qatÛnÛ Anna Nikolajevna menÛn atÛrqa eßÛrenÛv tÛnÛrÛgenÛ jÛrÛj vaßlaqajÛlar. AtÛv sportÛ ulardÛn bik qÛdÛq-hÛndÛrdÛ.

Ular ydÛdÛrenÛn nÛqÛßÛlÛqtarÛ menÛn atÛv tehnikahÛn tid ydÛlÛsterdelÛlar, hÛm sem'jala berÛneß bulÛp Gavril Ivanovic, unÛn qatÛnÛ Anna Nikolajevna „Voroßilovsa atÛvÛßlar“ znacogÛn aldÛlar.

UlarÛn ike ulÛ Aleksej hÛm Mixail-

dar ða ata-eßÛlÛrenÛn qalÛßmanÛlar-Mixail PVXO qa, Û Aleksej voroßilovsa atÛvqÛ ßulaj uq norma tapßÛrdÛlar.

XÛder Maslennikov sem'jahÛnda znacokÛ 3 „voroßilovsa atÛvÛß“ var. UnÛn olo ulÛ foner kombinatÛnda slesar' bulÛp eßlÛj. BaßaeroklÛß erÛgÛhendÛge planeristar kursÛn jaqßÛqa tamamlap ßÛqtÛ. Mixail urta mÛktÛptÛ uqÛj, OSOaviaxim eßendÛ aktiv qatnaßa.

A.G.

JÛßtÛr xÛrbi belemÛe eßÛ bulalar

Stalin rajonÛnÛn xÛrbi eßÛrenÛv punktÛ jÛßtÛr nigerÛk tÛ doprizÛvniktar arahÛnda xÛrbi—fizkul'tura eßtÛren unÛßÛ jÛjeldÛrÛ.

„Voroßilovsa atÛv“dÛn berÛneß, ikÛneß vaßÛßÛna, GTO, PVXO znacogÛna otlicno bilda menÛn norma tapßÛrvÛßlardÛn hÛn artqandan-artÛ. Oßo kÛndÛ ydÛk elektrik majdanÛnda 150 gÛ jaqÛn znacokÛ doprizÛvniktar ißÛplÛnÛ.

KÛptÛn tygel eßÛrenÛv punktÛ 14 „VoroßilovÛß hÛbaßÛßlar“ instruktor-darÛ eßÛrÛp ßÛqardÛ. UqÛv dÛverÛndÛ ular at tÛrÛlÛlÛv, rupka, qarßÛßÛqtar (prepatstvie) aßa hikertÛv, vol'tizerovka texnikalarÛn otlicnoqÛ ydÛlÛsterdelÛlar.

VÛl jÛßtÛr vÛtÛhe lÛ ydÛdÛrenÛn predprietie hÛm sextarÛnda oßorona eßen jÛnlÛnderevðÛ vaßlap jÛrÛvÛßÛlar bulÛp kilÛlar.

G.

Amerika jÛßtÛrenÛn huqÛßßqa qarßÛ, xedÛmÛt hÛm belem alÛv eßen kÛrÛßtÛre

Amerika Qußma ßtattarÛnda promÛßßlennostÛn jÛnlÛnevenÛ qaramaßtan ber nißÛ million eßhed jÛßtÛr (vÛnda eßhed jÛrÛgen ololar inmaj) ißÛrlÛnÛ. VÛl jÛßtÛrdÛn xÛle, qÛmÛmÛn ildege vÛtÛ eßhedðÛrdeke kevek bik avÛr. UlarÛn kÛvÛhenÛn ber tÛrÛ lÛ kvalifikatsialarÛ juq. Ilden vÛtÛ jÛldarÛnda eß edlÛvÛse jedÛr menlÛgÛn jÛßtÛr jÛrÛjÛr. Amerika Qußma ßtattarÛ komsomolÛnÛn huqÛß ßjeßÛnda eßhedðÛrdÛn ber delegat vaßlaj tÛne: „Beð tamuq aßa yttek, Û oßmax qarqahÛ Ûle jÛraq“.

VÛnnan ber nißÛ jÛl elek yk inde Amerika xÛkÛmÛtÛ eßhedlek menÛn kÛrÛßÛv eßen maxsus komissia tÛdegejÛne. Eßge tiklem vÛl komissia ber nißÛ jedÛ menlÛgÛn uqÛvÛß jÛßtÛrge ber að posobia nÛrev menÛn genÛ ßiklÛnde. Amerika Qußma ßtattarÛndaqÛ hÛm juqarÛ mÛktÛp uqÛvÛßlarÛnÛn ða ÛkerenlÛp eßhedðÛr saßÛn tultÛrvÛdÛrÛn bildaðÛr kiterge kÛrÛk.

Amerika kapitalizmÛ eßhedðÛrde ydÛ qaramaqtarÛna qÛjÛp, ulardÛ aßatÛvdÛn vaß tarta. Eßhed jÛßtÛr eßen, xÛkÛmÛt tarafÛnan tÛdelÛgÛn xedÛmÛt lagerdarÛ huqÛß maqsatÛ eßen fajdalanÛlalar. MaqÛlym ki, AQ ßtattarÛnda armia jallanqan dobrovolÛstardÛn tora. JedÛr menlÛgÛn jÛßtÛrde eßen alqan lagerdar, armia eßen rizirv bulÛp toralar. VÛnda eßhed jÛßtÛr ofitserdar jetÛkselegendÛ xÛrbi eßÛrlek ytelÛr. Lagerda jÛßtÛr ydÛdÛrenÛn eßtÛre eßen tik aßamÛlÛ qÛna alalar.

PromÛßßlennostÛ eßlÛgÛn jÛßtÛrdÛn xÛle lÛ ßulaj uq avÛr. Ekonomik krizis jÛldarÛnda Amerika kapitalisttarÛ ßaßÛp proizvodstvola ratsionalizatsia ytkÛrdÛlar. XÛderge vaqÛtta 75 eßse, krizisqa tiklem jedÛ eßse nÛrgÛn produksianÛ birÛ alalar, Û eß xÛqtarÛ ul osorqa qaraqanda 20 protsent kÛm. HuqÛß vaqÛtta eß adnahÛ urtasa 5 saqÛtkÛ oðonajÛlÛan. AmerikanÛn kÛpselek ere kapitalisttarÛ 35 jÛßtÛn eßtÛ torqan eßÛlarde inde proizvodstvoqÛ la almajdar. VÛnnan, proizvodstvola kÛpselek jÛßtÛr taßkil itkenlege aßÛq kyrenÛ.

AQ ßtattarÛnda proizvodstvonÛn vÛtÛ eßlÛlÛrendÛ lÛ balalar xedÛmÛtÛ kin kÛlÛmdÛ qullanÛla. Proizvodstvolarda vÛtÛhe 9 ðan 16 jÛßkÛ tiklem bulqan balalarðan 1 milliondan aßÛvÛraq keße eßlÛj. Balalar xedÛmÛtÛ kapitalisttar eßen bik fajdaly, ßÛnki ular ololar menÛn ber tÛgedÛ eßlÛhÛlar ðÛ, ularqa eß xÛqÛn kÛp tapÛqr kÛm tylajðÛr.

JÛßtÛrde eß menÛn tÛ'min itÛv problemahÛ ßiktÛn tÛß ytkÛn tora. KÛptÛn tygel AQ ßtattarÛnÛn kommunistik jÛßtÛr sojußÛnÛn ßjeßÛ bulÛp ytte. VÛl ßjeßÛqa ildeñ vÛtÛ ßtattarÛn 600 ðan artÛqÛraq delegat kilde. ßjeßÛ jÛßtÛrde eß menÛn tÛ'min itÛv hÛm ulardÛn xedÛmÛt ßarttarÛn jaqßÛrtÛv maßÛlÛlÛren qararÛ. ßjeßÛ tarafÛnan klÛsekmÛßtan talap itkan; eßlÛvÛselÛrge eß xÛqÛ minimumÛ hÛm 30 saqÛtkÛlek eß adnahÛ inderev, profsojuß kyðateve aßÛnda alÛp vaßÛla torqan

eßÛrÛselek sistemÛ tÛvdÛrvÛ, 16 jÛßkÛ jetmÛgÛn balalar xedÛmÛtÛn tÛjÛv, jÛmÛqÛt eßtÛre oÛoßtorovqÛ qÛjÛlqan 3,5 milliard dollarÛ assignovajÛtÛv turahÛndaqÛ zakon projektÛn tormoßqa aßÛrvÛ, eßhed jÛßtÛrde professiaqÛ eßÛrÛtev hÛm uqÛvÛßlarqÛ jÛrdÛm kyrhÛtev, ßulaj uq xedÛmÛt povÛnnoß lagerdarÛnan ofitserdarÛ alÛv kevek konkret programma qavul itelde. VÛl programma eßen vÛtÛ Amerika jÛßtÛre kÛrÛßÛlar. KÛrÛß menÛn Amerika komsomolÛ jetÛkselek itÛ.

HuqÛß jÛldarda AQ ßtattarÛnÛn xedÛmÛtÛn jÛßtÛre, berðÛmlek hÛm bergÛlÛp xÛrÛkÛt itÛvge taban saqÛtaj ður hÛnÛßÛstar jahanÛlar. VÛl berðÛmlek jÛßtÛrdÛn Amerika kongressÛ (vÛl ike milliondan artÛqÛraq jÛßtÛrde vaßlÛsterÛgÛn daimi oÛoßma) eßendÛ lÛ nÛqlÛ saqÛlyma tapÛlÛ. 1934 jÛldan vaßlap vÛl kongress hÛr jÛldÛ tÛrÛ jÛnÛleßtÛge jÛßtÛr vÛkilenÛn kin kÛlÛmdÛge ßjeßÛdarÛn saqÛra. 1935 jÛldÛ kongressÛn ikÛneß ßjeßÛnda jÛßtÛrde eß menÛn tÛ'min itÛv vÛjÛna projekt eßlÛnelde. VÛl projekt jÛmÛqÛt eße oÛoßtorÛvda 3,5 milliard dollar assignovajÛt itÛvde, jÛßtÛrde professiaqÛ eßÛrÛtevde, hÛm moxtazÛ studenttarqÛ jÛrdÛm itÛvde kyððÛ tota.

1936 jÛldÛn martÛnda vÛl zakon projektÛ ßinat komissiahÛnda qaraldÛ hÛm „sukno aßÛna halÛndÛ“. „Kongress jÛßtÛrenÛn“ eßenÛ ßjeßÛ ytkÛn jÛldÛn iÛylÛnda, vÛl zakon pro-

jektÛn tormoßqa aßÛrvÛqÛ ireßÛrge, tip qajtanÛn qarar ßÛqardÛ. Oßo maqsadta, Vaßingtonda (AQß vaßqalahÛ) jÛßtÛrdÛn poxoðÛn oÛoßtorovqÛ tiÛen qarar ßÛqarÛldÛ. 1937 jÛldÛn fevralÛnda poxoðta qatnÛßÛßlar prizident RuzveltÛa million qul tamqÛ menÛn jÛßtÛrdÛn petetsia tapßÛrdÛlar. Ular jÛßtÛrge jÛrdÛm itÛv turahÛndaqÛ zakon projektÛnÛnÛn tormoßqa ytkÛreleven talap ittelÛr. Amerika komsomolÛnÛn huqÛß ßjeßÛ zokon projektÛn tormoßqa ytkÛrÛrge kÛrÛklekte taqÛ ber tapÛqr dÛrÛßlÛne. Oßo jÛldÛn iÛylÛnda „Amerika jÛßtÛrenÛn“ kongressÛ dyrtÛneßÛjeßÛ saqÛrÛldÛ. VÛnda taqÛ la jÛßtÛrdÛn xedÛmÛt hÛm belem alÛv maßÛlÛlÛre meðÛkÛre itelde. JÛßtÛr oÛoßmahÛnan 73 jetÛksÛnen qultamqahÛ menÛn, kongressÛn AQ ßtattarÛnÛn vÛtÛ jÛßtÛrenÛ bulqan mÛrÛzÛqÛte vaßÛlÛp ßÛqtÛ.

AQ ßtattarÛnÛn uqÛvÛß jÛßtÛre lÛ ßulaj uq ydÛ saftarÛn tÛqÛðlajðÛr. 1935 jÛlda tÛdelÛgÛn Amerika studenttarÛ sojußÛ ydenÛn saßÛnda ber nißÛ jedÛ menÛn aqza ißÛplÛj. Oßo sojußÛnÛn jetÛkselege aßÛnda hÛr jÛldÛn apreleñda studenttarÛn huqÛßßqa qarßÛ demonstratsialarÛ ytkÛrelÛ. VÛjÛl studenttar demonstratsiahÛnda 1 milliondan artÛqÛraq keße qatnaßÛ.

Amerika jÛßtÛrenÛn berðÛm frontÛ kÛndÛn ken kÛsejÛ. Amerika komsomolÛ oßo yßÛp vaßqan xÛrÛkÛtÛn vaßÛnda vara.

(TASS).

VaqÛtlÛ redaktor:
X. DÛVLÛTßIN.

ÖÛÛ „OktÛbr' Natiska“ hÛ tipograflahÛ Baßglavlit vÛkile NÛ 2901

1937-se yıl

8 Avgust

№ 76 (1124)

Ajqä 12 tapqır
sıqä. Ajrım hanı
7 ün.

LENINSE

„Ленинсе"—орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitety organıRedaksiya adresı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

KOMSOMOLDYN RAJON KONFERENSIALAR BAŞLANDI

1 avgustan VLKSM-dın rayon konferensialar başlandı. Bıl rayon konferensialarına komsomoldın tavgı oşmaları jışren tavgı bırev menen ytkärelgän hajlavdar nıge-
dä yddärenen eştärenä revolytsion ujavıqtı juqar kytärev, bol'sevistik tənqit, yd-ydende tənqitte kınajtev, komsomol organdarın partia eşenä bırelgän jañ kadrar menen nıqıttıv häm komsomoldın tıp burıs—jıştärde tärbiäläv ölkä-
hendäge eşte jaqşırtıa başlav kır-
hätkestäre menen kılälär.

Betä bıl başlanıqs adımdar kom-
somoldın rayon konferensiaların
eşenä juqar politik eşmäkerlek bı-
rergä teještär.

Hajlav märendä komsomoldın qajıñ ber oşmalarına xalıq doşman-
darı—trotskise—buxarinsel qaldıq-
tar häm başqa ikejdölär ytep inep
yddärenen javızlıq eştären başqar-
qanlıqtar asılv (Milovka avıl xu-
zalıq texnikumı, Krikeng tädälä-
şö h. v.), revolytsion, bol'sevistik
ujavıqtı kytärevde taqı la ber tap-
qır betä nıqıttıv menen quja. Şuqa
kyrä la komsomoldın rayon konfe-
rensiaların eşe in berense sıratla
juqar politik ytkenlek, bol'sevistik
ujavıqtı, tənqit häm yd-ydende tən-
qit menen huqarlıqtar tejeş. Doş-
mandarı äle bulha jışerenep qala
kılğan öndärenen ötäblär sıqarıv,
rəximhed rəveştä faş itev, här ber
tavgı oşmanın, här ber komsomo-
lestın revolytsion ujavıqtı, haqsı-
lıqtı bıqä tiklem bulmaqansa ju-
qar kytärev, rayon konferensiala-
rın eşendä ydäk burıs bulıp to-
ra. Konferensia eşendä politik oş-
qanlıq häm eşmäkerlek buldırıv,
rayon komitetarın otcottarın,
komsomol alıqna partia häm bök
julıaşsıv iptäş Stalin tarafınan
qujıloqan burıstar kydiegenen sıqır
bol'sevistik tənqitläv yd-ydende
tənqitte jılderdäv—bıl burıs xäl
itevdän nıge şarttar.

VLKSM-dın rayon komitetar
konferensiala komsomol aqzaların
hä m betä sovet jıştären kommuni-
stik tärbiäläv bujınsa bıñ bol'se-
vistik eş oştorovdaq eşmäker-

lektärenen vojevoj ekzamin totalar.
Şuqa kyrä la rayon komitetarın
eşen mädäkärä itev prensipial po-
llitik juqarlıqtı bulırqa, ytkärel-
gän jıñıls, ultırıs, kənäsmälär bu-
jınsa, jeki jaqşı, şoma tädölgän
doklad bulınsa tygel, ä oşmal-
qı bıñ barlıq xäl, politik propa-
ganda eşenen toroşo, oşmanın
politik tädä häm nıq bulıvınan sı-
qır narıqlanırqa tejeşle. Eşmäker
tənqitte döjem hajlavğa äjländer-
mäjensä, tege jeki bıl eş tarmaqı
keşelärdän eşmäkerlektärenä sojuz
aldında torqan ölkän burıstarı
ytäv buldıqlıqlarına jynäderelergä
tejeşle.

Komsomoldın rayon jetäksel or-
gandarın hajlav—konferensia eşen-
dä in javapı burıstarın bärehe.
Bında ajrıvsa ujavıqtı, bol'sevistik
ytkenlek talap itelä. Javıq (jışren)
hajlav tärbiten nıqıttıv ytkärep, his
ber tölä vođovdarqa jul qujımtan
jetäkseläkkä... „Jış aldınqı keş-
elärdä, politik jaqtan tikşerelgän,
ydnenen marksistik—leninsel belem
alıvı öbtändä nıqıttıv rəveştä eş-
lävse keşelärdä hajlarqa“, (VLKSM
YK-nen III Plenumı qararınan) te-
ještär. Revolytsion ujavıqtı kytä-
rev, politik—propaganda eşen jaq-
şırtıv turahında kyp lıqırđar, prak-
tik eşte buldıqlıqlıq kırhätäse,
idiotlıq avrıv—politik qämhedlek,
asq avrıvıqlıq menen avrıvıqlar
jetäkseläktän rəximhed rəveştä sit
lätelgä teještär. Jetäkseläkkä ular
urnıña politik jaqtan hınalqan, par-
tia eşenä—Lenin—Stalin eşenä bı-
relgän, betä tır doşmandar menen
kəräştä ajavıqdı bulqan, ydnenen tıp
burıs itep jıştärde kommunistik
tärbiälävde qujıqan oşmaqqa jat
hä m zararlı bulqan bjurokratizm,
konseläräselek, administirovajt
itevselek menen vođolmaqan, idea—
politik kimälän kytärev öbtändä
nıqıttıv rəveştä eşlävse keşelär kıl-
ergä teještär.

His şikhed, komsomoldın rayon
konferensialar partia oşmaların
jetäkseläge abında komsomol oş-
maların betä tır doşmansıl ele-
menttarın tadtartıv, komsomol aq-
zaların hä m sovet jıştären kommu-
nistar partiañ hä m bök julıaşsı-
v iptäş Stalin tirähene taqı la nı-
qıttıv tuplardar, betä oşmanın so-
juz aldında torqan tıp burıs—jış-
tärde kommunistik tärbiälävde jaq-
şırtıvda vojevoj saralar kyredär.

İoşkar—Olala ytkärelgän jarıstın jomıaqı

Öfe qalalıñ fizkul'turnıktar ko-
mandahı İoşkar—Olala (Mari avto-
nom respublikahı) bulıp ytkän ja-
rıstan äjlänep qajtlar. Bıl jarısta:
Mari, Udmurt hä m Başqortostan res-
publikaların komandalar qatnaştı.

Jenel atletik jarıstında Öfenek-
lär ikense urındı, jöđöv bujınsa—3,
atıv bujınsa—3 hä m tik futbolist-
dinamosylar qıña berense urındı
aldılar; ular İoşkar—Ola komanda-
hı menen 4:1. Jezovsılar menen
0:0 gä ujnalar.

Jarıstın betä tır bujınsa beren-
selek İoşkar—Ola, ikenselekte
Öfe hä m esense urındı Jezovsk ko-
mandalar aldılar.

26 İyldä Sovettar Sojuzı gerojdarı: Ckalov, Bajdukov hä m Beläkov
İptäštär Mäskəvgä qajtlar. Hyrättä: İp. Ckalov, ydnenen qatıñ hä m
ulı menen Belorussia vokzalından qalaqä kılä. (Sojuzfoto)

„JENEL KAVALIRIA“ REJDENÄ!

МӘКТӘПТӘРДЕН JAҢЫ, 1937-38 УQЫВ JЫЛЫНА ӘДЕР-
ЛЕКТӘРЕН ТIKŞЕРЕВ BУJЫНСА „JENEL KAVALERIA“
REJDE YTKÄREV TURAHЫNDA

VLKSM YK-nıñ qararı

Mäktäptärgä jañ uqıv jılına әder-
länevğä Jarđam itev maqsatınan sı-
qır VLKSM-dın Ydäk Komitetı
krajkom, ölkä komitetlar hä m kom-
somoldın millı respnıka Ydäk Ko-
mitettarına, 5 avgustan 20 avgusqa
tiklem betä mäktäptär bujınsa „Jenel
kavaleria“ rejde ytkärevgä tädım
itä.

Şuqa bälänestä VLKSM Ydäk
Komitetı mäzıyr itä:

1. Mäktäptärgä uqıtvıslar menen
komplıktovajt itev eşen tikşerergä.

Här ber mäktäpte uqıtvıslar me-
nen tä'mın itevgä hä m ularıñ mä-
ktäptä nıqıttıvıqä İreşergä;

Uqıtvıslıqtan ikense eşkä 'kıtē-
se, ä şulaj uq pedagogia ucılışsıñ
hä m institut bötärgäs ikense oşma
hä m ucızendelärgä jävarelgän ke-
şelärdä mäktäptärgä qajtarırqa.

Uqıtvıslarqa kəräkle uqıv äsvap-
tarı, pedagogıan ajrıñ mäs'älälär
bujınsa әdäblät, şulaj uq klassıktar
әdäbläte buldırıvda Jarđam kırhät-
tergä. Uqıtvısqä mäktäptä unıñ
kvalifikatsıahın hä m idea—poli-
tik kimälän kytärev eşendä betä kə-
räkle şarttar tıvdırırqa.

2. Mäktäpten uqıv kitaptar, uqıv
jadıv äsvaptar menen tä'mın ite-
leven hä m nıñ nımälärdä hatıvsı
oşmaların eştären tikşerergä.

VLKSM Ydäk Komitetı komsomol
oşmaların xalıq maqarır organda-
r menen berlektä, uqıv kitaptar
hä m jadıv nımälären dävlet hä m
kooperatsıa seltärdäre aşä, şulaj uq
kitap magazındäre, kitap nışrıäte
kioskalar aşä hatıvdı oştorop,
uqıvsılardıñ, bıgeräk tä avıl mä-
ktäptärendä uqıv kitaptar hä m naşqa
jadıv äsvaptar menen tä'mın ite-
levdärenä İreşergä mäzıyr itä.

VLKSM Ydäk Komitetı uqıv ki-
taptar hä m başqa uqıv posobıalar
sıqarıvsı predpıatıelärdän komso-
mol oşmalarına sıqara torqan pro-
duksıalardıñ sıjfatlıqı eşen kılken
kəräş oştororıqä, nasar sıjfatlı uqıv
kitaptar, dälät hä m başqa jadıv
nımälären sıqarıvıqä jul qujımvıñ
tädım itä.

3. Mäktäp bıblıotekaların toro-
şon tikşerergä hä m ularıñ kəräkle
әdäblättär menen tultırvıv eşen betä
saralar kyreğä. Ber yk vaqtla
mäktäptär ergähendä jañ bıblıote-
kalar buldırıvıqä İreşergä.

4. VLKSM Ydäk Komitetı şulaj
uq tikşerergä tädım itä:

a) jañ mäktäptär tädöv hä m qo-
ramalandırıvıñ toroşon hä m sıjfa-
tıñ;

b) mäktäp bınahı hä m inventar-
darı remonıllavıñ sıjfatıñ;

v) mäktäp kabinettarın qorama-
landırıvıñ hä m kyrgädme posobıa-
lar menen tä'mın iteleven;

g) jaqıvıq nımälären әderläv
hä m taşıvdı;

d) mäktäpten, jañ uqıvsılar qa-
bul itevgä әderlegen hä m uqıvsıl-
ardıñ ködgöläktäge ikense bınavıqä
әderlänevдärenä Jarđam itevde.

VLKSM Ydäk Komitetı betä kom-
somol oşmalarına, mäktäptärgä ja-
ñ uqıv jılına, mäktäptärgä tärıp-
kə kılterevde hä m tıd vaqt esendä
tädölestä tamamlavda praktik Jarđam
kırhätärgä tädım itä.

„Jenel kavaleria“ rejdenä qatna-
şıvsı aktivıstärde İstruktırlavı şə-
sı rəveştä komitet sekretardarına
joklätärgä.

Bıl qarardı matbuqatta loqan İter-
gä, rejde barıñ sıstematık jaqtırta
barıvıqä komsomol gazetaların mäz-
ıyr İtergä.

Jetäkseläkkä jañ aktiv kılä

Otcot bırev komsomoldın jetäkselä
organdarına ytkärelgän hajlavdar
komsomol oşmaların politik ak-
tıvleге yğä barıvıñ kırhätä.

Başqortostandıñ 15 rajkomı otco-
tı bujınsa 2 meñ ber jöđ 76 kom-
somoles qatnaşır hajlagän. Tulala
168 hajlav jıñılsında, jıñılsıqä qat-
naşıvsı 4 meñ 646 komsomolestın
ber meñ 628-e qatnaşır hajlagän.
Jetäkselä organdarqa praktik eşte hı-
nalqan in jaqşı İptäštär hajlanıla.

Hyрättä: velosepıdsılardıñ rayon jarı-
stında berenselekte alıvsı İp. Curar-
jıva M. Toporın r. (Urazvaxtıñ fotohı)

POLITIK QƏMHEDLEK HƏM SEM'JASLYLYQ

Təvge ojoşmalary xəl turahynda rajkomolqy xəvərdər ber-ber artly java tordə. VLKSM-dəy Avyraqazь rajkomь sekretarь Vladimirtsev hər ber kilgən xəvərdə uqyr saqty. Ojoşma turahynda ajrım qarardər syqaryldь, kllevselərgə dūr vəqədə-lər, aşıqys kyrhətmələr bireldə. Lə-kin Vladimirtsev həm rajkomoldy eşselərə kabinetta syqarylqan qarardər, aşıqys bireldən kyrhətmələr menən bəthə lə xəl itelde tip ujlarylar. Utəleştə narlav menen qə-dyqhyntamylar. Ə təvge ojoşmanyn xələ nasarlanqandan nasarlana vər-dy.

"Jaqtь kyl" kolxoz komsomol ojoş-mahyndan kilgən xəvərdər bik jetdi eş—ojoşmala doşman qaldyqtarь qul-ly ujnary turahynda həjləy ine. Lə-kin jeteşhedlektərdə qarar syqaryv, instruksialar jəvərev menən genə xəl itergə kynegep bətkən rajkomol eşse-lərə tyvəndən kilgən signaldary işetərgə, unan hədəmtələr syqar-ryrqa teləmənelər. Fakttar şunь həjləy.

"Jaqtь kyl" kolxoz komsomol ojoş-mahy bəgege kəndə tarqalyv aldynda. Ojoşmala vər tərle lə eş alьp vərlymaj. Politik uqyr tynərtəktə eşləməy. Propagandis Səqədejev, Gəraj Zdanьvitar yd irektərə menen propagandislyq eşen taşlaqandar. Ojoşmala "komsomol xuzalyq" tar-qalyv bətkən, jyllyş protokoldary nyn kyvehe juqalyqan. Dyrt komso-molestyn əle bulha bilettərə juq. 5 komsomolestyn ucotny kartoklary juqalyqan, hajlavdarqy tiklem sekretar bulьp eşləgən Zdanьv Qərif maj, iyn ajь eşen jynatqan vznostardь ydləsterep ydenə utyn hatyp alqan.

Ojoşmala politik-tərbəvl eştəy bə-tənləy alьp vərlymaj komsomoles-tar arahynda bəthə tər vodoqlotqar tyvlyvqy səvəpse bulqan. Ojoşma-hynda elekkege sekretar eševə, qəddər-

dy mьtəqyllary ešen VLKSM safy-nan syqarylqan. Kolxoz komsomol ojoşnahynda ešləp kilgən Zdanьv Gəraj şul uq səvəptər menən sek-retarlyqtan alьna. Ularđyn byl tər-tipheflektərə vəşqalarqy təbir it-məy qalmaj. Berense maj kəndə un-qy jaqyn pioner ešep işerep avylda tərtipheflektər tyvlyvralar. Kom-somol aqzahь Qəjnullyn doşman qaldyqtarь təbirəne birelep kolxoz-sylar arahynda qotqo taratyn ešə alьp vərə. Partorg byl eštərdə rajko-mol sekretarь Vladimirtsevqy vərlyp həjləy. Ləkin idiotlyq sire—politik qəmhəd keşelər byl eš menən ad-qyna lə qədyqhyntamylar. Ojoşma-hynda politik ujavlyhlyqynan xalyq doşmandary fajdalana. Avyldynda mə-zine "vəd sovet keşelərə, vədde so-vetqy hajlaqydy" tip ejdən-əjgə inep agitatsia tarata. Ləkin unyn byl qə-ra agitatsiayn jəvərev ešen ojoşma tarafynan vər nəmə lə ešlənməy.

Rajkomoldy byl ojoşmalaryqy bul-qan bəthə "praktik" jərdəmy ul ojoş-maqy vərlyp komsomolystardь "qəddərlyp alьvqy" qajtyr qalqan. Byl ojoşmala seltə almaqan komsomo-lestardь taşlyv lə qəlyv. Şunly xə-rakterly təvge ojoşma vər genə kom-somolesqy lə ydə sara kyməgən. Bəthə seltələr, VLKSM safynan syqar-ryvdar tik rajkomol tarafynan, unyn kabinətynda torop qyna ešləngəndər.

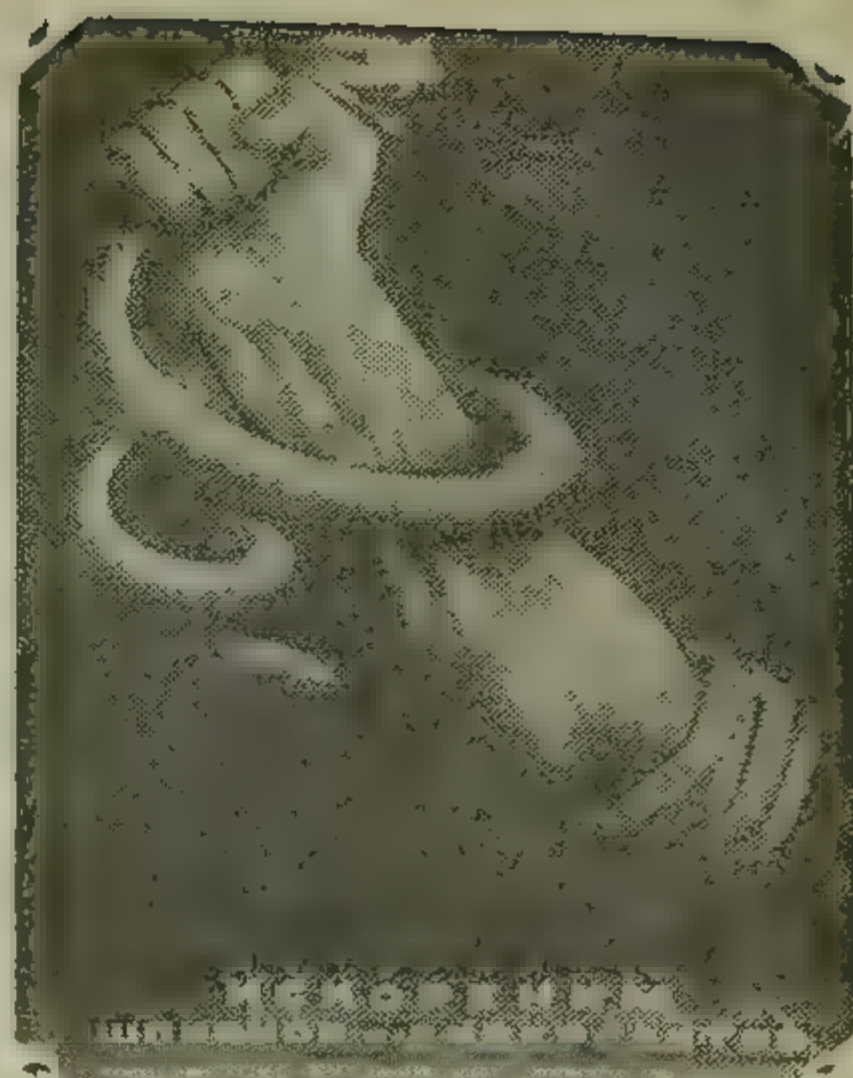
Hajlavqy tiklem byl ojoşmala xəl şulaj bulqan bulha, ul otcot-hajlav-dardən huq da his vər ydgəreşhed qala. Sənkil otcot-hajlavdar bynda dūr politik eš itep tygel, bətki qad-ly vər texnik eš itep kənə ytkərəle. Hajlav his vər ədərlekhe yd. Uny ytkərevgə kilgən rajkom vəkile Xan-zərova komsomolestardь hajlav ins-truksialy menən də tanıştymaj. Hədəmtələ hajlavdar 3-4 tapqyr ytkərəle. Kolxoz komsomol ojoşma-hynda sekretar bulьp ojoşmala ucot-

ta tormaqqan həm 5 aj bulyna vgnos tyləməgən Zdanьv Xəvraj hajlana. Hajlav vaqtynda bəthə komsomoles-tar 3 ajqy vgnos tyləməgən bulalar.

"Jaqtь kyl" kolxoz komsomol ojoş-mahynda rajkomoldy gastrolselərə lə ad bulmaqandar. Xatta unda Vla-dimirtsev yd lə, əlkə komitetynan Vulgarov ta bulqandar. Kilgəndər, həjləgəndər, unan qajtyr kitkəndər. Ə, ojoşmalaryqy eš ydgəreşhed qal-qan. Unan huq taqy lə diştəgə "ja-qyn vəkildər" jəvərelgən. Ləkin ularđyn kyvehe ojoşmanyn ešen jul-qy halbyda jərdəmy tygel, ə uny jəvərevgə jərdəmy tygel. Bənda bulvlyş rajkom vəkile Fəjzullin ešep işerep, qəddərdy mьtəqyllaryqy tər-şyp ojahty xəlgə qalyv, huqynan tikşerev materialdaryn urlatyp qajtyr kitkən. Ə xuşkynellelər unyn byl ešənə "bula torqan eš inde" tip kə-nə qaraqandar. "Dərb keşə" tip uqy sara kyməgəndər. Ə byl duşlyq, qajlaselek rajkomoldy yd apparat-lynda lə tamyr jəlgən. Bjuro aqza-lary Fəjzullin ešləgən kevek byş-raqlyqlardən sitta tygeldər. Bjuro aqzahь Kydrəsev 32 jəşlek totanaq-hy vər bəşənəy dokumentyna ydə poddelka jahap uny komsomol safy-na inderə. Ikense vər Ivanov ešlə-gən vodoqlotqaryna sydaj almaj aqyllyana. Oşondaj xəldər bulvlyqy qaramatyan ularđyn vərəhe lə bjuro ultyryşynda ytkərelməy.

Byl fakttar VLKSM-dəy Avyraqazь rajon komitetynan idiotlyq sire—politik qəmhədlek, sem'jaslylyqynan tamyr jəvərev asyqlajdar. Byqy sik qujlyryqy vaqyt tygelme? Byl javap-ty vəd VLKSM-dəy Əlkə komitetynan kəthəvəd.

Q. Qəzəj.
Taləzəy.

Diversant, şpiondardь idep bəterərgə!

janь aktiv

Bajmaq rajonьda otcot-hajlav ytkərgən 45 ojoşmaryn 28-ndə jə-təkselekkə janь aktiv kilde. Bylar bəthə lə vərəne tapqyr sekretar bulьp hajlanvlyşlar. Qajqan 17 ojoş-mala qyna vьqasa ešləp kilgən sekre-tardər janynan hajlandь. Şulaj itep komsomoldy təvge ojoşmalary janь talaptarqy javap nərə almavş, janь şarttarda, janьsa ešlərgə buldyqhyd bulvlyş aktivtan arьnalər. Jətkəselek ešənən təşerep qaldyrylqan 13 keşə jəşren tavşşqy qujv kandidaturahь isemlegen tikşerep vaqyta uq tə-şep qalalar.

Jəşren hajlavdar hədəmtəhendə jətkəselekkə janь, jəş aktiv kilde. Ular rajkomoldan operativ jətkəse-lek, praktik jərdəmy kəthələr.

Juldaşev.

FRANSIALA FAŞISTIK ZAGOVORSIKTƏR

Fransia burzuazialahyn reaktsion kəstərə Fransia xədmətsəndərenen vərlyməgen jəvərevgə tərşalar. Reaktsion burzuazia xalyq frontyna talyəvlyş xəkymətə avyər xəlgə tə-şərgə ытыла. Ul Fransia xalyq-nynd in hidger urnyna taşlana—unyn finans kəşən jəvərev, nalogtardyn qulqy inevenə sabotazlyq kyrhətə. Ere kompanialardyn byşn doxodtaryn jəşerep alьp qala, predpriyatylərde java, ešheddər kədrin jahalma rə-veştə artlyra, ul altynə həm sit il valjotalaryn vəşqy ildərgə syqara, dəvlət zajomdaryn kursyn təşerev həm frankty vəşhedlənderev ešen birzala qotoronqo rəveştə spekulənt-lek itə. Finans karoldə hər tərle jalqan məqlyməttər taratalar, haqlы kəssalaryn vkladikləre arahynda panika tyvlyralar. Ular xədmətsən-dər panikaqy birelerdər həm vklad-taryn alьrdər, şunyn menən dəvlət qadnah ešen janь avyrylyq tyvlyr-lyr tip ыsanalar. Xədmətsəndərdə,

Blym xəkymətenen vlyas vəşynda vər jyl torqan vaqyta ireshkən şarttaryn məxrym itər ešen burzuazia bəthə saralardь kyre. Dəreş, kypdən tygel genə otstavkaqy syqqan Blym xəkyməte xalyq fronty programmahyn jə-terlek rəveştə hidger həm qətgilek menən tormoşqy aşırmahyn, ləkin xədmətsəndər elekke reaktsion xə-kyməttər tarafynan ytkərelgən eš xaqyn kişevdərdə juqqa syqaryvqy, eš xaqy tylənelə torqan jal vaqyta-ry alьvqy h. v. ş. ireshlər. Promyş-lenniyar profsojuzdardь xədmətsən-dərdən zakonly ojoşmalary itep ta-lyryqy həm kollektiv dogovordər ja-dyşryqy məzəyr buldylar. Xədmətsəndərdən xədergə xələ Fransiala

vlyas vəşynda tik xalyq frontyna taja-na torqan xəkymət kənə torasaqyn kyrlyətvəde anlap, reaktsion burzu-azia demokratik tədeleşkə qarşy qo-toronqo ataka alьp vərə, parlament həm profsojuzdar xoquqyn qəşqar-lyrqa, siklərgə, kompartianь—Fran-sia xədmətsəndərenen kəşəşen həm jəvərev ojoştoryvlyş jəşren xəlgə təşərgə ытыла.

Reaktsion burzuazia oşo maqsattar-dən syqyr, ydenen vəşevoy ojoşma-laryn tədey, faşistik liqalar seltərə ojoştora, ularqy jərdəmy həm ular-dy finans menən təmin itə. Fransia-la ere burzuazialahyn uq eleşə ydenə jalsylar edləy həm ularđy tava, ular-dy faşistik ojoşmalardyn jətkəsel postaryna kytərə. Xəder reaktsion burzuazia ajrım faşistik ojoşmalardь bərləsteregə, ešselər syjnylyna qar-şy, proletariat menən dəym tel tap-qan krəttiəndərgə, xədmətsən intel-ligentsiaqy, qala həm avyldardyn vaq burzuazialahyn qarşy qətgilə roxod ešen ularđan vəşevoy kəs tyvlyry-ryqy ытыла. Reaktsion burzuazia aj-rymsa dūr ыsanlyşlar velderep, qəvə-xət renegat, faşist Dorionь "Julbaş-şy" syjfatynda kytərə.

Yddəre ergəhənə faşistardь, trotskisel provakatorlar həm şpiondar-dy gruppalar, Dorio Fransia burzu-azialahyn "qəbly qurqynlystan" qotqar-lyvlyş təşərgə inə, Fransia Gittlere rolen uynarqy matəşə.

Dorio ojahty rəveştə hatlyvlyşlar julyv ytte. Ul yd vaqynda kommu-nisttardyn ыsanlyşyn qadanryqy tər-şyp qarany, ə ydenen renegat bu-lyvlyş faş itkəs, ul kommunistik par-tiaqy qarşy kərəş alьp vərly həm unan huq bik tidlek menən ydenen

Italia—Germania faşizməny agentь bulvly kevek qəvəxət jəden kyrhətep, asyq rəveştə kontrevolytsia jaqyna təşərgə. Ul Mussoliniəndə Avissina-qy həzym iteven jaqlap saqty. Ul Gittler həm Italia menən tyqydy sa-luzda bulvlyş propagandirly, unyn bəthə programmahь qotoronqo rəveştə xədmətsəndərgə qarşy, kompartia-qy, Sovettar Sojuzyna qarşy jynətle-lev menən huqarylqan. Dorio, uqy "Fransia xalyq partiahy" kevek şav-ly isem birep, ydenen jətkəsellyq, julsəbarlyq ojoşmahyn tədeşə. Ba-nyktardən alqan aqsaqy ul vəşryaq faşistik qəqydy tavaqy, "Liberte" ga-zetahyn hatyp aldy. Dorio vandyh sistemaly rəveştə ešselərgə, ešse gazetalaryn hatlyvlyşlarqy, xədmətsəndərdən mitingtaryna həzym itə, ştrekrexerdər quja, qanly vərəleştər tyvlyra h. v. ş.

Ere burzuazialahyn Dorioqy talyan-ly his aqlanmaj. Dorio ydenen jətkə-seleğe abtında, uqy "ireklek fron-ty" ismen nirep, bəthə faşistik ojoş-malardyn vərəkməhen tədeşə ыты-lyp qarany,—bildəle, unyn irekleğe ere burzuazia ešen bulqan ireklek kənə,—ləkin bynan vər nəmə lə syqmanь.

Dorio Parizdyn promyşlenniy eleşə bulqan Sen—Denidə mər (qala vəşlyqy) ine. Ul munitsipal finans menən jayvz qylanlyş ešen kypdən tygel genə byl ešənən alьnyr taş-landy. Şul uq Sen—Denidə vəşqy 4 faşist menən, Dorio taqy lə yd kan-didaturahyn qujdy. Bandet unyşqy ireshəşəgenə ыşana ine, ul hər vaqyt ta Sen—Denidə ydenen nyqly mək-əte, "Fransia xalyq partiahy" nyn sitadele—kreposty itep qarap kilde. 20 ilynda bulqan hajlavdarda Dorio ydenen ejrənsəktərə menən jəvərev qaldy. Faşizmqy qarşy kərəşevse xalyq frontyn kandidatlary—kom-munisttar,—sotsialistlar, radikal sot-sialistlar dūr kypselek menən hajlan-

lylar. Jəvərev, jəvərev şul tiklem kəsə buldy ki, xatta Dorio deputat-tar palatahy aqzahь bulvly ismenən də vəş tartaryqy məzəyr buldy.

Dorio menən vər qatardan "Boje-vyşe kreste" isməndəge faşistik ojoş-mahyn vəşy, polkovnik de Ija Rok tora. Byl ojoşma 1928 jylda ojoştorylqajyn, həm ul yden bik tid Fran-sia burzuazialahyn in reaktsion eleşə tarafynan jərdəmy ala torqan faşistik ojoşma itep tanlytə. Byl ojoşma, Parizda tynəşlyqy hajlavqy jynəltelgən jyllyşty ešev menən 1931 jyldyn nojəvrendə politik səxnəgə aktivlek menən saqty. Reaktsion mi-nistrdardyn qanat abtyna alьvlyşynan fajdalany həm avyər promyş-lennost magnattaryn finans menən jərdəmy vərlyş arqahynda, byl ojoş-ma kin qorallana vəşlyş həm graz-dandar huqyşynyn byşn manevrdə-ryna kyste. Byl faşistik ojoşmanyn yd avtoməşinalary, gruzovikləre, samoljottary nar, ular menən bəthə Fran-siala ojoştoryla torqan sljottarqy qorallanqan otrədtər alьp naralar. Unarlaqan ešselər byl terroristik ojoşmanyn qorbandary buldylar. Ul politik ešməkdərdə yltərevgə jynəltelgən "qara isemlektər" tədeşə-j-ne. Unda parlamentyn 142 aqzahь, şul uq hanqy bəthə 72 kommunist deputattar da inderelgəjne.

1936 jyldyn fevralynda faşistik vandalar sotsialistlar liderь Ljon Blymqy həzym itələr həm uny jə-rəxtənləner. Dəym kytəreleş şul tiklem kəsə buldy ki, xəkymət faşistik liqalardь tudlyryryqy məzəyr buldy. De Ija Rok şunda uq "Fran-sialahyn sotsial partiahy" ojoştordə. Ləkin bynda hyddən janь partia tu-rahynda tygel, ə tik şul uq "Boje-vyşe kreste" faşistik liqahynda janь isem jəvəsterev turahynda vərlyş hər kəmgə bildəle.

"Janь" ojoşma şul uq "taratlyqan" (Davamь 3 sə bittə).

(Davam̃ 4-se vittə).

Gitler həm Mussolinin də məqsətləri əsəq. Təşqə politikala İtalla həm Germanla Franslañ Angliyanan ajrır albrqa, Franslañ Sovettar Soluzb-

Baş OSOaviximdnin Əfə'lagerında. Hyrətə: Versinin Gr. həm Zavallot-nıy M. İptəşlər polevoj telefon me-nən zanətiə vaqıtında.

(Urazbaxtin [fotoh]).

II sigendə

Pamir tavadarında

Qoş inde kypat Pamir tav qalardı artıya jəserende. Tira jaq tın həm qaraqı. Ujıvıdar qatı joqola. Ləkin vater pogramicniklər joqomho-ramajdar. Ular tav vaştarınnı tənge tınlıqına nıq qolaq halıy tınlap ildən yta almabıy sigen yiken haq-lajdar.

Pamirdeñ oşondaj qaraqı tendə-reneñ berehendə pogramicnik Şerba-kov zastava nacal'nigenən zadanie alıp ydenen tura xedmet ete „Dzek“ menən granitsaqa kilə.

Uqa haqlav esen tapşırılqan urın granitsa ergəhendə şavıy ver jıqla menən jənəşə vula. Şerbakov yde-nen ete menən arıy jaqla qıy jıqla-nıy jarıy kydəter kilə. Qarıldan ul ver qara noqtanıy helkenen kyra. Noqta jaqlıqan hajıy şuraja kilə. Bıl il sigen vodoovsı. Ul jıqlaqa tik-lem şavıyşır kilə lə jıqlanıy jəder beddek jaqqa sıya. Pogramicnik unı totop alıp esen unajıy mometıy kətə.

Il sigen vodoovsı jıqlanıy jəder sıqqandın huında bık tılek me-nən tav taş artıya jəserenə. Ləkin „Dzek“ qarıldan alqa taşlana. Pog-ranicnik et artıyan kəsə-kəsə el-gərə varıp doşmandıy kydəte. Ber nıse minüt ykəs, et doşmandıy qav-lap jeter unıy ebtənə taşlana, ajaq-tan jıqla. Şerbakov bıl kəsene zas-tavaqa kilterə. Bıl il sigen vodoovsı həm kyp vaqıtlar kontrabanda menən şeqellənevse şpion vula. Otlicnik—pogramicnik İptəş Şerbakovıy xedmet isemlegendə il sigen vodoovsıların jadılvıy ver genə tygel. Otlicno xed-met iteve esen, il sigen haqlavda bık mehim zadanielerde unıy yta-ve esen, ul pogramicnik otrəd ko-mandahı tarafıyan ver nıse tapqır byləkləngən.

— X —

Ni esen təqdimlər ytəlməy

Aj jarım vaqıt ad tygel. Ləkin hajlavdan hu ytkən bıl vaqıt esen-də Jərməkaj rajon vaşqarma komite-tıy ergəhendə VLKSM komitety ver nəmə lə eşləməne.

Hajlav jıyılşında ınderelgən təqdimlərdən berehe lə tormoşqa aşırılma. Aj jarım vaqıt esendə 3 tapqır jıyılş bulıyqa tejes ine. Əle ver tapqırda bulıyanıy juq. „Po-litik uqıvıdar ytkərelməy. Komitet sekretar Latıjrov vıyqa propagan-dıy juqlıqta hıllav ite ala. Ojoş-mala propaganda esen alıp varıy-qa əderlekle keşelər bulıya la, ni esənder ular eşkə tartılma. Komomol.

Komomol.

Kıvıjşev krajı, Seravodnıy kurortıyan ver kyreş.

(Urazbaxtin fotoh).

Tenjaq polys stansiahında

88° tenjaq həm 8° kəvıjş vodoor koordinatı

„Tenjaq polys“ stansiahı, 29 İyıl, (Pravdanıy məxsıy xəbərsəhenən). Huıqıy ike adna esendə beddə kən-jelheñ buldı, bed anti siklonıya qal-dıy. Jəder jerevse vodoor bətenlaj juqlıdılar. Jel juqlıqtan vetrək bə-tənlej eşləməne. Akkumulatordardın energiahıy ekonomialav maqsatın-da, bəte ter radiogrammalar jəvə-revde tuqtatıp, varıy tik qujıqan meterologik məqlymetlər tapşırıp menən genə siklənək.

Altı təvlekkə tartılqan kyd ky-rgeheñ toman Vasiliyqa astranomiya esənən kydətey alıp varıyqa qo-masavıy jahanıy. Tik vegen genə, uqa beddeñ vodoor qajdalyqın bil-dəlgə məmkınek buldı: Xə-der bed 88° tenjaq kınlektə, 8° kəv-ıjş oşonloqta toravıy. Beddeñ vodoor elekkəsə „sit“ polışarılala.

Kəndərdən jıy torovıy arqahında qar bık nıyq erej, vodo ebtə kyldər menən qarlandı. Beddeñ vaza vodo utırvaynda—kytərenke urında tora.

Polatkaqa inə torqan urında qıy-na metr jarım kınlektə, jartı metr terənlektə qotoronop şarlavıy aqa. Bed bıl şarlavıyqa ydebeddeñ, ver-tonna jək kyterə alıvıy jəder sre-dstvolarıy—vıjdarka, ərəp tultıyyla torqan rızına klıpperbotalarvıyda hınav jahanıy. Bəte flottın otlicnıy sıjfatıy bulıy kyrende. Ber ıyqaj şarlavıyqın forvaterın da əjrəndek: qajıy ver urındarda lışkək bulı-maj.

Təse hıvıy mıl bulıy kuxnə, vəsereney eştə şulaj uq janıy ma-terialıy ekonomialavqa məmkınek bırdə. Elek bed hıv buldırv esen ut jaqlıp qar eretə torqajıy. Ləkin hıvıy kypıle bedde tıjırdıy. Şu-qa kyre bed tydemhedlek menən tıjırdıvıy kətəbed. Oşo kəndərdə mejes, kirasın lampaların hınap qaralıy. —ular palatkanıy havahıy otlicno jıyıtalar.

Sovettar sojuzınnıy gerojı I. Papanin. Radist Ə. Krenkel'

İslamdnıy tıvıy həm unıy sıjnfı jəder

İqlan itelə. Bıl millətse kontrəvo-lıysion „xəkymət“ məsəlman juqar-ctınlıy—İmam Yzyum—Xazı həm Nəzmetdin Gotsenskidər tarafıyan jətəkselek itelə.

Urta Azıala məsəlmandar ojoşmahı „Ylım“ Anglıa şpiondarıy menən vıjəneştə bulqan həm kontrəvo-lıysion eş alıp varqan. Məsəlman sektantıy—bıxatır—Anglıa koman-dovanihe kənəşə menən tətəlgən „Boısevıktər“ menən kərəş esen maxsus jəseren organ“ menən vıj-ləneştə bulqandar. Məsəlman ısan-dar vıjmasıylar otrədtərenen vaşın-da torđolar. İslamdnıy məqətdəs urn-darında, Məzar ergəhendə vıjmas-ıylar şajkahınnıy terək punktıy ojoş-toroldo.

Grazdandar huqıyş tamamlanqan-dan huıy da məsəlman ruxanıdarıy yddərenen jənəjətse eştəren davam itterərdər.

Mullalar vaşqa dın ruxanıdarıy ke-vek yk kulaktıy sıjnfı bulıy jaqlıyan vətərgəndə qotoronqo qarşılıq ky-rhəttelər, ular terroristik aktıy eşlə-nelər. Kolxoz tətəleşən „şajtan eş“ tip iqlan itelər həm dıngə ısanıy-sıylar yddərenıy dın totovıyqlar-ıy qarap berləşərgə saqrıdılar.

Sotsialistik dövləttən kapitalistik qamavdaq doşmandarıy xəder mə-səlman ojoşmaların sovetqa qarşy diversionlıy aktıy ojoştov esen fajdalanıyqa tırvşalar. Tərlə „ıjgelər“ səjəxtəse mullalar isme abtında ular yddərenen agenttarın, şpiondarın jə-vərelər. Ajrıy alqanda Japonıa raz-vedkahı SSSR tıjlynda (Urta Azıa,

Tatarstan, Ural) diversion aktıy atqar-ıy esen kərəş bulqan agentlarıy məsəlman reaksiyon ruxanıdarıy həm millətse kontrəvolıysion elementtar esənən jentekləp tupıy.

Məsəlman ojoşmalarıy eksploa-tatorlıy tətəjətə, xalıq doşmandarıy trotskist—buxarinselər həm burzuaz millətselər esen şarttar tıvıy. Mə-bələn partıa ojoşmahı vaşında xə-der faş itelgən burzuaz millətse Av-dula Xədzəjev torqan Şaxrinovski rajon (Tatızikstanda) yddəndə mul-lalarqa nalog bətenlaj halıymaqan.

Doşmandar—sirkəvselər beddeñ hıjgerleğebəddən ad qıyın tupabı-lıyınan, xıskynellelek, qəmhedlek-tən fajdalanalar. Məsəlman ruxanı-darıy feodal-ruq qaldıqtarın fajda-lanıp qatın-qıddardıy kəmhetev jo-laların haqlap qalırqa, ularıy jəmə-qət eşənə qatnaşırmaşqa tırvşalar.

Dıngə qarşy kərəş eşe qajda na-sar tora, ında məsəlman ruxanıdarıy jəstər arahındaq yddərenen eşen aktivləşterələr. Mullalar reaksiyon tor-moş qaldıqtarın, sənətkə bırev həm vaşqalarıy haqlajdar. Nədanıyq həm kul'turahıylyqıy jaqlajdar. Azərbaj-dzan, Yzəkstanda həm vaşqa urın-darda kyp kənə qatındar həm qıd-dar, kolxozsıy qatın-qıddar ale mullalar tətəbire abtında cadra, pə-rənzə kejev kevek vaxşı-dınlı jolalar-ıy ytajdər.

Mullalar tarafıyan qevətlənderele torqan dınlı jola qaldıqtarın nı tiklem kəsle bulıyın oşo fakttar ky-rhətə: Ordubadski rajonında (Naxıci-van ASSR) uqıvıy qıddar məktəpkə

Fən həm texnika

Hava „jək vagonı“

İnzener Antonov „LEM—2“ mar-kalıy motoplaner uılap sıyqarqan. Bıl planer qıdıqıy itep eşləngən dır osqos qanaltan Qıvərət. Qanaltın oşonloqı 27,6 metr. Unıy qojoro-qıy jənəşə ike valkı menən qanaltın juqarıy jaqlıya vərketelgən. Qanat-esendə pilot kabinahı həm unan vaşqa taqıy jək tətəy esen 9 bylmə eşləngən. Bıl planer 1 tonna jək kyterə ala, unıy 100 atkəsə qevətle „M—11“ motorı la var.

„LEM—2“ planerıy eksploatatsia-lav esen bık arzan tora. Unı vaş hava magistraldarınan jıraqta tor-qan rajondarqa jək taşvıy esen faj-dalanıy məmkıy bulasaq.

Samoljot artıyan taqıyqan bıl planerıy pilotıy, kərəş vaqıtta tar-tıy itevse samoljotıy rejsın vodo-majınsa unan jəvəreləp. Bıl „jək vagonı“n bılgeləngən jerenə tətəşə ala.

Bıl planerıy jəge 500 kilogram-manan artıy bulmaqanda, ul yd kəsə menən genə lə osop vıra alasaq.

Ajaq keje me kombajın

Təilisi ajaq keje me fabrika-hınnıy eşsehe A. P. Karage-zən İptəş ver agregat uılap sıyqar-ıy ajaq keje me kombajın isme bırgən. Bıl janıy maşına ajaq keje-mdəre tegə torqan bəte eştərdə (ol-tandardıy şomartıy, ol-tandardıy sit-təren frezerlāv, yksələren qadaqlav h. v.) eşləj.

Ələgə tiklem jartı kustarsıy menən-ıy tətə torqan ajaq keje mdəren tegev eşe bık kyp handa eşse kəsə horaj.

Karagezən uılap sıyqarqan bıl kombajın, şul eş menən şeqellənev-se eşsedələrdə tılvınsa almaşır ala. Bıl kombajın hınap tikşerev-dər hədəmtəhendə unıy eşlər jeteş-terevsənleğə, xədergə ajaq keje-mdəre fabrikalarındaq sextardın eş-ləp jeteşterevsənlegenən 10 tapqır artıy ikənleğə kyrenən. Kombajın-dıy xedmatlənderev esen vətəhe 4. eşse həm 2 mexanik qıyın horala.

cadra kejev kilələr. Qıdınnıy mək-təpkə cadrahıy vırvıy esen unıy, ata-əsəhe tarafıyan məktəpkə jə-revdən bətenlaj tuqtatıy vaqıqlar-ıy ad tygel. Şəriqəttən qıddarqa 9 jəş-tən kejevə sıyqırqa, malajdarqa 12 jəştən əjlənevə rəxsət itevdəre reaksiyon „zakonı“ ələgəsə qajıy ver urında jəşəp kilə.

Tətəşəkə qarşy məsəlman ruxa-nıdarıy bıl reaksiyon sıyqıstıy kə-rəkle opordı alma. His ver artıy-majınsa əjtergə məmkıy, əgər dıngə qarşy propaganda eşe qəmıyın nasar torha, ə millıy respublikalarda ul jəder tapqır nasarıyq jəki bəten-laj alıp varılma.

Bıl bıgerək tətə xəder, sovettarqa alda torqan hajlavda məsəlman ru-xanıdarıy, şulaj uq vaşqa dın qaldıq-tar yddərenen reaksiyon eşməkerle-gen aktivləştergən məldə, qafev ite-lərlek eş tygel.

Doşmandar—sirkəvselər yddə-re-nen dıngə ısanıy-sıyların bıldəle ver eləşənə bulqan tətəbırdərenən fajda-lanıp sovet organdarına beddə sit bulqan kandidaturalar ytkərgə tırvşasaqlar. Beddeñ burıy—bıl tətə-bırdə adaqlıy tiklem paralızırovaıt itev, uların joqontolarındaq ke-şelərdə qul abtınan tartıy alıp həm berense nəvbəttə xedmətsən jəstə-rde dınlı jola qaldıqtarın arıy-ıy tora.

L. Klimovic.

Vaqıtlıy redaktorı: X. DƏVLƏTŞIN.

Ələ „Oktəbr“ Natıskı“ hıy tıpografıahıy Başılavlıt vəkile № 2916

LENINSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Оккома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortolan Olko
ham Ofə qala
Komitety organı

Redaksiya adreßi: Ofə
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 3-01

Revolutsiyanı, tıns osoro tamamladı, tı-
nıñ bulmaqla osor, sıvathalar ham şart-
lar osoro kilep jette.

(İp. Stalinıñ RSDRP(n) nıñ VI sjezında jahaqan
dokladıñan)

Altınsı sjezd

Bınan jegerme yıl elek 26 ıyda
(ıbbke stıl bulınsa) revolutsion Pe-
trogradta bol'sevikler partiyañın
altınsı sjezdı jıladı. Sotsializm
eson geroldarsa koraşta ul ajrata
uran tola. Bıl, oktabr ald sjezdı
auldı. Ul, proletariattıñ bol'sevik-
tik avangardıñ keşelek tarixinen
in bejek aktın — Bejek oktabr
sotsialistik revolutsiyanıñ jahaqı
mobilizatsiyanı. Unıñ tavıñ mil-
liondarsa xedmatıñdar eson saqı-
rıv nanatı bulıp janıran. Sjezd-
dan hıñ es aj ytte ham burzuaz
xuzalıq iteyden jemerekilektäre ö-
tında esse şıñıñ diktaturalıñ tıv-
dı. Bedden itesend öttında, betı
donja öttında jantı tormoş ta-
nı alı.

Sjezd, revolutsiyanıñ teke-
loso malında bulıp ytte. İyıl de-
monstratsiyanıñ tar-mar itkondıñ
hıñ burzuazia başın kytardı. Bur-
zuazianıñ lakejdarı ham jarda-
mıñlar — eser-men'evikler xianat-
sılıqtıñ qorotqos sıktäreñ tıkleñ
barıp jeteler. Jeddagan ham men-
lagan eşeler, haldatlar, mairostar
ham krattıñdar ternalarğa tay-
landılar. Bol'sevistik gazetalardıñ
redaksiyaları ham tipografialar,
şıl kışpıñ „Pravda“ ja, tar-mar
iteldiler. Leninga asıñraq raves-
tıñdarsa, provokatorlarsa jala-
jaqıv unı arestıq alıp turahında-
qı prikaz eson hıttay bulıp xed-
mat ite. Nevski prospektında spe-
kulantsel svoloç ham bıldıñ al-
tın pogonıñ geroldar, ulavıñlıq
huqıqsına qarşı, Lenin eson, tavıñ
kytarerga tavakkellek itkan har
er esenen, jaki haldatıñ öttında
taşlandılar. „Revolutsiyanıñ tıns
osoro tamam auldı, tıns bulma-
qan osoro, sıvathalar ham şart-
laydar osoro inde...“ (Palin).

Burzuaz vaqıtıñ xeymatten bıñ
ajlıq xuzalıq iteve qdosorqos je-
meşter urdı, imperiastik huqıq
jererğes raves-tı hıddıp kıldı. İ-
d qurılıv ham jerelev konda-
kon ytte. Transpıttıñ bod-
lovs qala hıñ avı alında, ilden
ötkılere ham rajondıñ arahında
başlanıste edde. Burzuazia unıñ
menen revolutsion massalardıñ
yanıñan elakterep arqa itap to-
lan asıñıqtıñ tıns ul öttında
honolıqtıñ inde. Kapitalistlar yd-
darenen vıassnıñ mılqına yddar-
e şıñmıñlar. Ul proivodıstyo-
qa savotazlıq ite, predpıatı-
larde japtılar, sıstıylardı sıt
ildarqı kysereleler kıkymat pome-
şık jerdaren krattıñdar, fabrika
ham zavodlardıñ kontrolenon
haqlıñ, haldatıñ revolutsion
huqıqsıñ-qadansız beterde.
Ekonomik halsızlıq qurqıñsız
raves-tıge tidlek jenen ötkı avı-
yp kıldı ine.

VI sjezd „Rossiyanıñ betı xedmat-
sındaren, betı selaren, haldat-
tarına ham krattıñdar“ ma-
nifest menen mızagat ite. Ma-
nifesta bulaj tıptıteğıñe:
„...Kontrevolutsia yd jenenen
irta tantanalajastardı pulı me-
nen tıvdırv jıñkıl tygel. Ə-
şerdən ham qardardıñ kyd jös-
tären kazak qıştıñ menen ö-
töp noterov mıkın tygel. Qazap-
tar dıngeden qan ham soqıla
menen kipter mıkın tygel. Xalı-
qtardı şıñmıñan tınslandı-
rıv mıkın tygel. Generaldardıñ
aqırlyñdarıñan prombıñlen-
notıñ jenen tuqtıv mıkın
tygel“

Kontrerevolutsia tınsantıñ
bulıñan, Lakin ul
mas-şar predmetıñ başaq kıl-
erde. Har vıassnıñ kemdar qulıñ-
da itkedegıñ kyd menen kyrep
şındır. Ular qajda doşman, qaj-
da dıñ itlegen asıq kyrdeler.
Xalıq arıñan tıvdırdar qaj-
nastılar. Predpıatılerde zasav-
tovkalar krattıñdar, jerde
tarıv alıñ, haldatıñdardıñ baş
kytarerde japtılar. Sovettardıñ
tıyange osalarında bol'sevik-
tardın, bol'sevik konda-kon
yba barı bol'sevistik gazetalar-
dın durasız isemdar aktın-
da janıñ başlanı. Aprel'
konferensiyası ulıq udqan va-
qıt eson gazetalardıñ hıñ
esleñ osmalarıñ hıñ
ıkeñ

Piter bol'sevistik
sjezdı hıñ bulıñ-
tıñ menen uratıp
aldı. Eñ buravodtardan, po-
lıktardıñ profesjuzdardan
sjezdıñ bol'sevistik
gazetalardıñ bol'sevistik
qulıñ redaksiyalarına jai-
nen kirevıñlıq aqın me-
ne to. Qulıñ stılıñan
qandardı Vıborg ja-
— bolı zıñı arjaqında
tıstıñdardıñ revolu-
tsiyanıñ bolıñan, jenevle
Lerqardıñ.
stans bulıñ, Ul Razıv
reusındıq qavsta, Ke-
şerdıñ tıstıñda ti-

gıñ turanan-tura zadaniñen al-
qan politisia ettärenen jaserenep ja-
şıl ine. Unda, neson kasane erga-
hında, ul politik ostanovkanıñ
genial' analiznıñ tedene. Hıñalqan
keşeler aqa ul iptas Stalin menen
tıdıqdıñ başlanıstı toltı, aqa zarur
kınaştardıñ alıp tordo. Sjezda Le-
ninden esen, leninsel ustanovkalar-
dı unıñ toqoro şekerite ham sorat-
nıge iptas Stalin ytkerde.

Sjezd burzuaz sudqa Leninden
narmatqa tejeslegen ajtte. Ul, re-
volutsia jılabıñın unıñ jıvız
doşmandarına alırga, tıgıñ pro-
vokatsion talaptı xekem ite. Ul,
iptas Stalin, iyıl demonstrat-
sılabı tar-mar itelgandan hıñ ul al-
qan politisiyanıñ tolosı menen rat-
lanı. Sjezdağı nıged dokladıñdan
har ikeke — Ydık Komitettiñ po-
litik otcoıñ ham politk xal tura-
hındağı doklad — iptas Stalin ta-
rafıñan jahlıdılar. Unıñ sjezdıñ
eson ham betı qarardarın bıldıla-
ğan dokladlar ham telmardare
Lenin ruxı menen, unıñ ideaları
menen, unıñ turanan-tura konkret
kyrtılmalare menen huqarılqan-
dar.

Aprel' konferensiyası uq partiya
aldında, burzuaz revolutsiyanıñ so-
tsialistik revolutsiyanıñ avırtıp yte-
venen asıq prespektivahıñ jıle-
dergejıñe. VI sjezd partiyanı bur-
zuazianıñ vıassnıñ qolıv hıñ esse
şıñıñ diktaturahıñ urıñlaştırv
eson qoraltı vıassnıñ jıñılder-
de.

Partiyanıñ leninsel—stalinse
jetekseleze har vaqıt, massalarqa
har ber tarixi etapta, in jaqın ma-
satıñ asıq bıldalıp ulardıñ ener-
giyanıñ ham ıxtıların mobilizatsi-
lay torqan lozungırdıñ bira selev
menen ajrlıp kıldı. Ostanov-
ka ydgarde, vaqıtıñ xekymatten
ham sovettardıñ ike vıassnıñ bur-
zuazianıñ ber vıassnıñ menen al-
maşındı. Revolutsiyanıñ tıns yte-
mıñkilektäre jıqıldılar. Tik in
jarlı krattıñdar menen berlektä
proletariat qına burzuazıa qulıñan
vıassnıñ kes menen tarıv ala ala
ine.

Revolutsiyanıñ unıñ elektre-
tında deret bulqan „betı vıassnıñ
sovettarqa“ lozungıñın xeder mas-
salar arahında, jıñe hıñ sovettar-
qa telarğa genä kerek ham betı
vıassnıñ jıñe ul menen ular qulıñ-
da bulıp sıqır, tıgıñ illyzianı sa-
seve mıkın ine. VI sjezd bıl lo-
zungıñı qulıñıvıñ ald, Lakin
bıl, sovettar vıassnıñ eson koraş-
vıñ baş tarıv tıgıñ tyd tygel ine.
Kırehensa, iptas Stalin vıassnı
koraşte oştorov burıñnıñ sjezda
ajrata asıñıq hıñ bıldalek me-
nen quıldı. Esse şıñıñtıñ vıassnı
huqıqsıñ-qadansızna nıñ kirs
alıp, sjezd, proletar davlatıñ jıñ
qlitte sotsialistik qajtanan tedev-
ga jıñılderelgen ekonomik sarala-
rıñ programahıñ bıldılane.

Iptas Stalin sjezda: „Tik Jevropa
qına aedgı jıñ kırıñla ala ike-
lege turahındağı itkerğen qarıştı
brıqtıñ tıstıñ kerek. Dogmatik
marksizm ham izadi marksizm ja-
şap kila. Min hıñqıñnıñ jırtıgen
da toram“ tıne. Hıñnıñ xalıqtıñ
in qaxat, in jıvız doşmandarın
stanıñna tıgarıp tesken trotski-
—auxarınse oportunistik element-
tarqa qarşı kileşevbed koraşte donja-
nı ydgarıp tedevga buldıqtı izadi
marksizm—leninizmdıñ bolıvıñ
ajraqı iptas Stalin tarafıñan ja-
jılderde. Ulardıñ xianatıl ustan-
ovkaları — bulıñ revolutsiyanıñ
sotsialistik karakternıñ burzuaz in-
kar itev, bedden ildı sotsializmdıñ
jenevle mıkın tygellege turahın-
dağı kapitalistlik loşqırdardıñ
sjezda jemerges udar aldılar.

VI sjezd leninsel ajraqıñ jıqar
kytarde, ul ajraqıñ abında eşeler
şıñıñ kapitalizmdı stımlıvıñ
bardı. „Huqıqtı qına tygel, alkı,
kapitalistik qolloqto la notererga“
— bulıñ perevorotıñ nıged bur-
ıñ sjezdıñ iptas Stalin dokladı
bulıñna rezolutsiyanıñ oşo raves-
tı bıldılane.

VI sjezdıñ manifestında bulaj tı
ajtelde: „Bıl sıvathıq, bedden
partiyanıñ jılderelgen ajraqıñ
menen ara. Ul ydenen quldarında
ulardıñ nıq toltı. Keşlevseler ham
başraq jala, jaqıvıñlar alında,
revolutsiyanıñ xianat itevseler ham
kapital xedmatıñlar aldında ul
ulardı tyñan ejmane, sotsializm
eson, xalıqtardıñ tuqanlıq eson
koraşep ul ulardı alda la jıqar
totor. Senki ul jantı xarakatıñ
jetep kileven ham itke donjanıñ
ylem saqtıa jetesegen betı“.

Bedden, itenede sotsializm ta-
mam ham betenitılga jende. Lakin
kapitalistik qamav torop qaladı.
Ul aedgı şpionardı, diversantlar-
dı ham qorotqardı packalap je-
narep tora. Revolutsiyanıñ ul jı-
dar bulıñna bol'sevizmqa qarşı ke-
raşep kılğan qaxat xianatıñlar.

VLKSM Ydık Komitetında

XXIII—xalıq-ara jastır kónenä äderlänev turahında

VLKSM Ydık komiteti, betı
komsomol oşmalarına XXIII xalıq-
ara jastır kónenä aktiv äder-
lek jılep jıñarevde taqdim ite.
Äderlek barıñda komsomol
oşmalar, jastırga iptas Stalin-
dın kapitalistik qamav, trotski-
—auxarınse ham başqa faşizm agent-
tarı menen koraş turahındağı kyrtıl-
malıñ kın anıltırga tejesler.
Ydık Komiteti, komsomol ham
jastır jıñılarda sıt il razvedkalar-
nıñ SSSR-da qorotqılıq eñ
alıp barıvıñ ham ular menen
koraşep burıñnıñ turında dokladlar
qulıñıñ kınaş ite. Bedden
oşmalarqa inep alqan, betı ter
doşmandardıñ faş itep ham tamır
darıñan jıqıv, komsomolstardıñ
bol'sevistik ulavıqtıñnıñ betı jaq-
lap koraşılğa kerek. XXIII xalıq-
ara jastır kónenä ytkerev, komsomol
oşmalarınñ alda torqan
sovettarqa hajlavıq äderlänev vaqıtı
menen tura kila. Ydık komi-
teti, jastırga Sovet davlatıñen hajlav
zakonıñ jeteklep teşendererga
ham serkovniktar, sektanttar, şulaj
uq harterle sovıqtı qarşı element-
lardıñ doşmanlıq agetatsiylarına
qarşı koraş jıldererga taqdim ite.

XXIII xalıq-ara jastır kónenä
mehim lozungıñnıñ berehe bulıp—
Sovettar Sojuzıñnıñ oborona-
hıñ nıqıvıñ tora. Suqa başlap
VLKSM Ydık Komiteti huqıq za-
natıñların har tere bulıñna ja-
reştar ytkererga taqdim ite. Bıl
jastırdı jastırdın alda torqan eşer-
atıñan Qulıñ Armıahı salıñan
torqı tejesler qıñnıñ nıñ nıñ
eseda, doklad ham lekcia vaqıt
tarında jastırga sovettarqa qarşı
hıñ huqıq qorıñsıñnıñ yte ven
dıñ qulıñıñ kerek.

Jastır arahında politk-terle
estären kın jıldererev, VLKSM Ydık
Komitetiñ III-plenumı qarardar
nıgedında komsomolstardıñ
politk uqıvıñnıñ betı jaqıv jaq-
sırtıv, xalıq-ara jastır kónenä
äderlänevden mehım burıñnıñ bulıp
tora. Əlegä kyp kenä oşma-
lar taralqan ham jemereleğan
xalıq kılğan politk tıñaraktıñden
eson betı jaqıv ham tıñhıñna
ajıqqa batırtırga ham jaqırtırga
qarak.

Stalinse, Konstitutsiyanı qanul itev
menen jastırdı tuqan politk
aktivlektıñ yteve komsomol aldın-
na kommunisttar partiyanıñ ham so-
vet vıassnıñ alıñan aldınqı jastı-
tarde, VLKSM salıñna bıldırtıv ul
rıñnıñ betı ytkerlege menen qujı.
Bıñ kyrtatıv menen bergä, Ydık
Komiteti, komsomolqa qabul itken.

faşistik razvedkalar eson tabıñ bulıp
toralar. Şpion-qorotqos taşlan-
dıqtardı tamır menen jıqıv
taşlap, Marks-Engel's-Lenin-Stalin
teoriyanıñ qorallıñan bedden
partiyanıñ, faşistik vaxatlektar
ga sik qujılasaq konda, kommuni-
zım ajraqı betı donjala jenevle
raves-tı jılderde jıñkıl konda alıv
tygellegenä toran raves-tı şıñna.
(„Pravda“)

da jenel aqıñlıqqa jıñ qujıñatqa
karaklektı ham individual hajlav
preñsepe tıñhıñna haqlıñırga te-
jeslektı aldan uq ajtep yte. Şıñnıñ
menen bergä, komsomol oşmalar-
rı in jaqıv, doştojn komsomol-
stardı partiyaq inep eson äderler-
ga tejesler.
Komsomol oşmalarında, tan-
qlı ham yd ora tanqlıñ arıñan
jıñelege, komsomol organdarına
hajlav hedomıñında jetekselektä
kılğan jantı aktivıñ yteve ham
komsomol organdarınñ eñ jaq-
sırtıvında tep şart bulıp tora.
Xalıq-ara jastır kónenä najram
itvege bulıñan äderlektı betı kom-
somol oşmalarına jaqıv aelergä
tejes.

VLKSM Ydık Komiteti, komso-
mol oşmalarınñ, staxanovsıñlar
qudqlıñnıñ artıñan jıldererevde,
eslap saqırv ramlıqıñ artırtıv
eson koraş oştorovıñ, jastırdın
texnik öjränevıñden jaqırtıvıñ,
şulaj uq jıñıq 7-8 milliard bol
ıgıñ alırga tıgıñ Stalinse burıñnıñ
ıvıv eson koraş jıldererevde talap
ite.

Komsomol oşmalarıñ, maktap
alıñlar ham uqıv esapırtıñnıñ
äderlegen, daltırdı hatıvıñ
oştorolovon ham başqa jadıv
namlarınñ toroson tıkserevde
aktiv qatnaşırqa tejesler.

XXIII xalıq-ara jastır kónenä
äderlek ham unı ytkerev bejek
Oktabr' Sotsialistik revolutsiyanıñ
20 jıñıqına äderlänev menen tura
kila. Suqa kırı VLKSM Ydık ko-

miteti, komsomolstardıñ
politk aktivlektıñ yteve komsomol aldın-
na kommunisttar partiyanıñ ham so-
vet vıassnıñ alıñan aldınqı jastı-
tarde, VLKSM salıñna bıldırtıv ul
rıñnıñ betı ytkerlege menen qujı.
Bıñ kyrtatıv menen bergä, Ydık
Komiteti, komsomolqa qabul itken.

In sik tönjaqqa

Kıev komsomol VLKSM Ydık
Komitetiñ in sik tönjaqta savda
esenda eşlavga komsomolstardıñ
saqırv turahındağı qararın al-
qırtıp qarşı alalar. Kyp vaqıtta
savda esenda eşlap kılga ham hıñqı
vaqıtta şoferlıq professiyanıñ eñ
bulqan komsomolka Fedorova in sik
tönjaqqa savda esena sik dur teläk
kıtıven beldergen. Unıñ
menen bergä savda esenda in jaqı-
v eşlap kılavıñdardın jegerme
komsomoles ta baralar.

Ular Taxol'ski, Krasnıjarski, Ja-
kutıñla ham in tönjaqtıñ vaqıv
urındarında savda esenda eşlav-
sıñtar

TÖN'AQ QYTAJD AQYB VAQIQALARQA QARATA

Milliät qotqarıv sojuzıñnıñ vılektäre oştorola

Şanxaj, 8 avqust. „Min'vıñnıñ“
gazetahı, Şan'si provıñsıñnıñ 105
ejädeñda millıte qotqarıv sojuzı-
nıñ vılektäre tedelde ta xanar ite.
Provıñsıñnıñ unıñ aqırtıñnıñ hı-
nı 800 menä jıla. Urdın kyp-
he xedmatıñdar ham studenttar.
Sojuzdın betı aqırtıñnıñ, äder
tororqa ham berense şıqarıv me-
nen yk Japonıa menen huqıqtı
qatnaşırqa sojoroq bulıñan.

Amerikanıñ 7000 keşeh
Qıtajqa jardamqa barırqa
telej

N'ju—lorık, 6 avqust. Junıñst
agentıstıvıñ, Amerikanıñ 7000 ke-
şehe şıl tıñaptıñ 1000 itotık Ja-
ponıqqa qarşı huqıqtı Qıtajqa
jardam itev eson internatsional dı-
vıstıqqa inergä telajdar, tıv xanar
ite.

Japonia Qıtajdın territorial'
xoquqtarına kire qajırtır tıv
bıñnıñ jıñılardı

Japon gazetalarınñ
ojathıñ raves-tı
aldaşıvı

Şanxaj, 7 avqust. Fejn Jıñ-
sıñnıñ, rade arqıvı tıñarılqan
telmardare. Japonıa, Qıtajdın
keslek jıvı menen tarıv alqan
territorial' ham suverenıñ xoquq-
tarın uqı kire qajırtır tıv bıñnıñ
jıñılardı. Qıtajdın, aqırtırdarqa
qarşı adaqıñnıñ tıkleñ koraşevıñ
başqa sarahıñ. Japonıa, Tən'sıñ
ham Bejıñ rajonıñdarında
ydenen aqırtıv (arqıv alavıñlıq)
planıñ ylagandan hıñ Qıtajqa
janıñan qıskardır jıñırga jıñ-
nı. Bedden jıvıñ—450 mılıñon xalı-
qıñnıñ mobilizatsiyanıñ tıv bel-
derde.

Şanxaj, 8 avqust. Rejter Tokio-
nan alıñan instruktıa nıgedında,
Japonıanıñ Xan'kaulıq konsultı
9 avqustıq betı Japonıylardı tı-
ñhıñna kyserev turahında prikaz
şıqardı, tıv xanar ite. 8 avqustı
Xan'koula konsultıqtıñ xedmatkır-
dar genä ham bıl porıq hıñqı
10 ken esenda kılğan japonıylar
qına qalqan.

Japon gazetalarıñ, japonıylardıñ
kyserevde qıtajlılar tarafıñan „şı-
daj almatıñlıq qıñnıñ“ dıñ hedomı-
ñ tıv kyrtatırga malıñalar.

Ispanialıq frontlarda

(TASS XƏBƏRDƏRE BULIÑSA)

Ydık frontı

Ofitsial' mıqlımatırga qararında,
6 avqusta Madridte tupqa to-
tov hedomıñında 201 keşı ylgıñ
ham jaralanqan.

Kenjaq frontı

Motril sektorında respublikas-
lar bulıñ uq alıq kılıñlar ham
strategik jıñıl politisiylardıñ al-
dılar.

Avıatsiyanıñ xarakate

6 avqustta tenjaq frontta xeky-
mat itestıldı, doşmandıñ 12
ıstıreıtel tarafıñan haqlıñıvıñ es
motorlı 12 bomaardırovıñıñ qas-
sırga mızıv ittelir. Respublika-
sıñlar ber bomaardırovıñıñ „Jıñ-
kır“ tıñ aqırtırdı. Bıl
bomaardırovıñıñ fetnaseler terri-
torıñna tıñnıñ şulaj respublikas-
lar doşmandıñ ber istıreıtelen bı-
rep teşerder.

Xekymat samolıottarınñ ikense
eskadrıllıñı, fetnaselerden Valen-
sia jıñılarda politisiyların ham
Aglırdın de kompanıñ kılğan
jıñıñ bomaqqa toltılar. Bıñda doş-
mandıñ jek maşınalar bulqan.

Fetnaselar yd-ara bäreleşälär

Pariz, 7-nse avqust. Fetnaselar
arahında sıvıstırtıv davam ite. To-
ledo fetnaseler arahında bäreleş-
tı buldı. Respublikaslar aldın-
qı politisiylarqı nojestare qalala
Vıñovka, pılemıttan alıv tavıstıvıñ
ısetkandar.

Fetnaselerden 72 keşeh respublikaslar jaqına şıqtı

den laqırdıñnıñ qasıv kılğan 72
keşı Santa-Şıñnıñ pıñnıñ
jaqına şıqtı. Bıl jıñnıñ
qıñnıñ raves-tı frontqa
ıñaldı.

Fetnaselerden İspan eastare sit ildän kılğan qaskardırga qarşı baş kytoralär

Pariz, 7 avqust. Gavastıñ Madridtın
xanar itevneñ ham Toledo frontıñan
alınqı mıqlımatırga qararında
jepiskop harajında ham Toledo so-
borında marokka ham İspan qas-
kardare urıñlaştırdılar. Bıl
fetnaselerden ikense eastare menen
huqıq alıp baralar. Toledoqa İta-
lıñ qaskardare kıldılar. 6 avqust-
ta kiska tıñnıñ atıstıv tıñdı. Tenda
7 avqustta İrtıngä tıkleñ janıñnıñ
alıv tavıstıvıñ ısetelde. Toledo ö-
tında fetnaselerden samolıottar
osop jırtırdı.

Ispanıanıñ oborona ministırlıqı,
Toledo rajonında Miralel' tavda-
rında fetnaselerden eastare ara-
hında bäreleştar başlandı, tıv xan-
ar ite. Unda fetnaselerden İspan
eastare sit ildın kılğan qaskardar-
ga qarşı baş kytoralär.

Gavastıñ Al'merjanan belderev-
ne qararında, fetnaselerden Mot-
rıldıge gornızonında sıvıstırtıv ta-
qı başlanqan. Fetnaselar tarafıñan
Sakratıv mıñnıñ qujıñan puşkar-
lar Motrılda jıñılderelgen. 6 av-
qustta Motrıldın kesle alıv tavıstı-
lar ısetelep torqan.

Politsia tıñıñ jaşıstırdan ladarta

Valensia, 7 avqust. Politsia res-
publikanıñ tıñnıñ unda jıñerengon
jaşıstırdan, şpionardın ham pro-
vokatorlardın tadartıvıñ davam
ite.

Barselon sudıñnıñ predseıatıle-
rıñ hıñnıñ itev alqanıñ 4 keşı
ırtıqqa alıñan. Bılardan şarılav-
qıñnıñ namlar talıñan.
Bıñnıñ 1000 Barselonnan,
toñnıñ POUM dıñ qılqı alıñan
aqırtıv arahında provıñsıñ-
hındağı POUM oşmalarınñ baş
qıñnıñ tıñnıñ tıv xanar ite.

Ular yta almatı!

[illegible]

Qşo kəndərdə Bejek Proletlar revolyusiyasının 20 illiyə isemənə arnəp oqşorolıqan dır avto sənəqə sırat strelə. Avtomobil katonınlara juldən indəq sərtdərdə nurlıvna qaramaştan 20 mən kilonit.

Komsomolstar politik jaqlan na-
mndar ularning kyshe xshq ara
xal ham ildn politik tormoshonda-
q vaqiqlalar menan tanus lygel-
dar. Komsomols Jaqlarov Qizlar
Imajevlar politik belemidaren kyla-

Avtosavşqı qatnaşuvslar yddo
rena dur, qatnar hem javaplı e
atdılar

A. Sallx.

Bol'shevistik əvvəl ədəbiyyatda y
ken qorallı bulub. Bəzək xudoze
tvoje kitaplara birəv esənə!

gahın luncqə, Franko-İspan gran
sahna eildələrdər. Üns başta ka
rana, bənən hün serzant İlər.
İspanja, Primo de Revere va
tənda qajnap tordo. Beta naməb

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered. This involves understanding the context and the specific requirements of the task.

X. Lathiply.

Hesperis matronalis L. (Nights)

Teatrduq, 2000 tamaşası həmişə
dünənin kulturanı pələkə salı-
nıvət ağırdanların uşqavın nql-
lqlıbar mənə qarant. Spektakl
nətkəndən hun dərte ovatsia al-
odaq tuqlalmıan.

vinosť lágeryňnan jaštar ženarela.

Antonio Ortega Guterres - İspaniya kompartiyasının üzvü. İspaniya kəndliləri və işçiləri arasında geniş iş aparır. İspaniya kəndliləri və işçiləri arasında geniş iş aparır. İspaniya kəndliləri və işçiləri arasında geniş iş aparır.

Operator Digmilov ta yd eše
jaqşə başqarğan. Sındıqbr.

pa-
DƏVLƏTŞİN.
"Qarşı
Bəşlənən a. h. b. tipografikası
№ 2924

100

LENINSQ

„Ленинсе„—орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Баş-
qortostan Өлкә
һәм Өфә qala
Komiteti organь

Redaksiya adresi: Өфә
Volodarskiy küçesi, Telefon
№ 81-01

HAVA LASNDARNA QAJNAR SƏLƏM!

SOVET AVIATSIAN KƏNƏ

Böjek ilenbedden xalq hər jyl
həjən sovet aviatsiyanın bəta so-
juz kənən bəjram itə. Bəl kənə
sovet aviatsiyanı xedmətəndər me-
nən bərgə ydenen jenevdəren bəta
donja aldynda demonstratsialaj. Yde-
nen qurqyndı belməgen geroj ljo-
tciqlar, aviatsiayda in jaqsy ma-
şinalar bərgen kyrenikle konstruk-
torlar menən qorurlana. Bəl bəj-
ram—ilebedden bəta xalq bəjram.
Bəd yd aviatsiayda həjər jəratə-
bəd. Proletar vatanın hər bərgəz-
dan unda il ovoronahın qevə-
ten kyre. Ul, unın sovet vaxsahına
ydenen duqy bərgenon hüdvs-
lar qə jeməges otpor bərgenə bə-
qan.

„Kem havala kəsle, ul qemymən
kəsle“—tine Sovettar Sojuzyn
mərşal, Ovorona Narkom ipəş
Voroşilov. Bəd havala la jerdə la
kəslebed. Bərgenə bəjrlıq bəd-
den aviatsiayda bərgen. Bəjek dahl
ip. Stalin 1933 jyl da uq inde „Bəd-
den aviatsiayda promyšlennosy juq
ine bədde ul bərgə xəder“ tine. Bəl
aviatsiayda Stalin partiahın jətak-
selegendə bəta xedmətəndər-
den bərgen menən bərgen. Ul so-
tsialistik ildən qevəte ybev menən
bərgə yhte. Ə xəder bəd rik juq-
ar qə la, rik alıq qə la, rik tld dā
həm teləhə nindaj havay şartlarında
la oşatqan samoljotlar qə jənerd.
In mē-
himē—bədde qurqyndı belməj tor-
qan, qerolıq bərgen texnika menən
təngəlləstərgen, ydenen bəta tor-
moşon tuqan il eşenə bərgen ljo-
tciqlar bərgen, ular nərəmek tygel,
kyptər jəd həm mēndər!

1937 jyl sovet aviatsiayda rik
gyzəl, əlegəse kəslele tarixə ky-
məgen unıqlar kiltərde. Aviat-
siayda tarixə yd səxifəhənə jə-
nə jenevdər-
de jaddı.

Sovettar ile—geroizm, donja re-
kordlar ilenə əvereldə. Aqıl ejə-
re Tənjaq polyskə bərgen turahnda
ad bərgen vatanıqlar. Fidakər bə-
rgen, qəlimdər unda bərgen bərgen
sə tapqır bərgen jəhəp qəranıqlar.
Ləkin kəslelektən izadın bərgen ka-
pitalistik qorolış bərgen irek bərgen.
bərgen bərgen unıqlar bərgen. Ular
nə-
tizəhdə jəki hələkət menən tam-
landıqlar. Ləkin, Arktika sovet aviat-
siyanın qadınıştar, unın qəjv
jenevenən bərgen belməgen geroj
hərgen lasındar aldynda kəslele
bəl-
pə qaldı. Tənjaq polys kol'seviklar
tarafından huqyşp, qadınış aldynda.
Sovet patriottar: O. Ju. Şmidt, Şe-
veljov, Vodop'janov, Molokov, Alek-
sejev, Mozuruk, Golovin, Babuşkin,
Papanin, Krenkel', Şiršov, Spirin,
Fjodorovlar Tənjaq polystə Tənjaq
sovet polər stansiyahın urıqlar bərgen.

lar. Arktika yd serən bərgen həj-
lə-
gə bərgen. Xəder inde dyrt sovet
bərgen jəder jərgen bəd bərgen
əşenə al tənki kydtəv eştəren al-
pə bərgen. Fən donjahın jə-
nə qadınış-
tar menən bərgen.

Matanıqlar bəl jenevdərde bəta don-
ja qə lıqlan itep bərgen la elgermə-
ne, sovet aviatsiyanı tarixi jə-
nə unıqlar ireşte. „ANT—25“ samoljotların
legindər ekipaşı—Sovettar Sojuzyn
geroqlar, Ckalov, Bajdukov, Belə-
kovlar Məskəvdən Tənjaq polys aşı,
Amerika Quşma Ştətlərinə osop ike
materiki in qərgen hərgen jə-
nə totaşıqlar. Kyptə ytməne geroj-
ljo-
tciqlar Gronıov, Jumaşev, Danill-
dər, Stalinsel trassala tura jyl bərgen-
sa 10 mē 200 kilometr alıqlar
ostolar. Donja rekord bərgen. Bə-
qə, bəd-
den sovsialistik il genə xə-
ql in həm ul dan jəqlar aldynda la.

1937 jyl bərgen aviatsiayda kənə huqyş
qurqyndı bərgen rik kəslele, SSSR
qə qərgen şəstistər tarafından kontre-
volysion huqyş əderlele şartlar-
da yte. Doşman bəd-
den qərgen granitsalar bərgen
ergəhendə əşv menən
qorolona. Ləkin ular bərgen, bəl
hərgen ular jəşəvenen huqyş sə-
qəte bərgen.

Bəd-
den aviatsiayda sovet jəstəre
həm bəta ilenə xalq doşmandın
udarına udar menən jəvəp bərgen
əder. Sovet jəstəre proivodstvonan
ajrlıqlar osop eşe texnikahın
ydləstərlər. „Komsomoles, samoljot-
qal Bəl sovet jəstəre arahnda in
populərləşqan lozunga. Adm bəd-
den proivodstvonan ajrlıqlar osop
eşen əjrgenə həm əjrgen jə-
get-
tar, qəddar. Ular bərgen həm mēndər
menən hanala. Aeroklub tam-
lavıqlar bərgen 1928 jyl qə saqyş-
qanda, 1936 jyl da 2 mē 98 prot-
sent təşkil itə.

„Stalinsel mərşrut“ bərgen geroqlar;
Ckalov, Bajdukov, Beləkovlar yd-
renen komsomolestar qə jəqlan tə-
rik xəttarında „bərgen, kiləsək
Arktik osoplar eşen komsomolestar
yd saftarından taqy la jəqşraq eki-
paz təşkil itə“ tip jəqlanıqlar. Bəl
saqyş jəstəre arahnda avia-sport
xərgen bərgen jə-
dər. Aeroklub, planer stansiyalar, paraşu-
tistlar tənərgə yd eşenə jəd mēndər-
lərgen jəstərdə aldyqlar. Ular mēqtav-
ly isem—ljo-
tciqlar bərgen eşen nıqyş
əjrgenələr. Ular əle proivodstvola,
ləkin əgər doşman qorolon bəd-
den sigəbedgə əjəq bərgen, il-
bedden jəş patriottar samoljotlar qə
ultıqlar havanan doşmandı yd jə-
rendə tuqlandər.

Qevəle həm nıq bəd-
den il. Qəjv həm qurqyndı belməj unın
qadınış xalqlar.

Һыv аһынан табылдыqlar

Sverdlov əlkəhendə Kama farva-
terin cistartıyda eşərgen vodolaz
Anelin Jərgovka avıqlar rajonında
jyl qan bərgen şartalamajnsa qal-
qan mēna tapqan. Bəl mēna gərgen
dandar huqyş vaxtında, aq gvar-
diəstərdən Volzskı floty jyl bərgen
jərgə bərgen saqlarında qalqan
qalqan. Vodolazdar bəl rajonda ud-

qan jyl bərgen mēna tapqan qalqan.
Belgestərdən jəhəpən hərgen
nə qaraqunda, bəl mēnalar bərgen
lə yd-
renen şartlav hərgen jə-
qaltmaqandar əle.

Vodolaz Plutunin oşo jyl bərgen il-
ajnda hərgen bərgen eş dıqlar
tapqan.

Başqortostan kolxozdarına һәм kolxozs- larına finans l'gotalarы birev turahnda

SSSR Xalq Komissardarы Sovetы һәм VKP(б) Ydək Komitetы qararы

11 avqust, 1937 jyl.

Başqortostan ASSR bujnsa tyvəndəge finans l'gotalar bərgen:
1. Kolxozdarın 1937 jyl bərgen 1 qıvaynsa 697 mēn həm kyləmen-
de MTS tarqə bulqan aqsalata bərgen, şulaj uq naturalata tylov
bujnsa bərgen 813 mēn həm kyləmendəge nedomkanı al-
pə taş-
lar qə.

SSSR Finans Xalq komissariatına Başqortostan ASSR MTS tar-
nıq onorot sredstvoların tulıqların eşen SSSR Sovnarkomın re-
zerv fondınan 2 million 510 mēn həm bərgen taqdim itərgə.

2. 1937 jyl da kolxozdar tarafından dəvlət bankına qajtarıqlar
tejəş bulqan 19 million 500 mēn həm kyləmendəge kreditte tylovde
es srokqa: 7 million 500 mēn həm 1937 jyl qə (urozajdan həm) həm
6 şar million həm 1938 həm 1939 jyl dar qə kisəktərgə.

3. 1937 jyl da kolxozdar tarafından avıqlar bankına qajtar-
rıqlar tejeş bulqan 7 million 500 mēn həm kyləmendəge kreditte ty-
lovde es srokqa: 3 million 500 mēn həm 1937 jyl qə (urozajdan həm)
həm 2-şar million həm 1938 həm 1939 jyl dar qə kisəktərgə.

4. 1936 jyl qə kul'tsnor bujnsa 235 mēn həm qə tiklem həm avıqlar
xuzalıqlar nalogı bujnsa 800 mēn həm qə tiklem, şulaj uq mēzəyri
dəvlət straxovanihe bujnsa 150 mēn həm qə tiklem bulqan nedom-
kalar kolxozsıqlar həm jəqlıqlar xuzalıqlar eştənən al-
pə taşlar qə.

5. Kolxozsıqlar eştəndə ifəqləngən nedomkanın 80 protsentın, ə
jəqlıqlar xuzalıqlar eştəndə ifəqləngən nedomkanın 60 protsentın
al-
pə taşlar itep, 1937 jyl bərgen kul'tsnor bujnsa kolxozsıqlar həm
jəqlıqlar xuzalıqlar eştəndə ifəqləngən 6 million 500 mēn həm kyl-
ləmendəge nedomkanın 4 million 600 mēn həm al-
pə taşlar qə.

6. Kolxozsıqların bərgen həm bərgen bərgen al-
pə bujnsa 1937
jyl da avıqlar xuzalıqlar bankına bulqan 1 million 500 mēn həm kredit-
təren qajtarıqlar sroktarın tigeş es oşoşo kylep 1937, 1938 həm 1939
jyl dar qə kisəktərgə.

7. Sojuz Finans Xalq Komissariatına 1937 jyl qə kul'tsnor bu-
jnsa bydzet zadanihenen kəmeteleve ajqan. Başqortostan ASSR
bydzetinə SSSR Sovnarkomın rezerv fondınan 3 million 110 mēn
həm bərgen taqdim itərgə.

SSSR Xalq Komissardarы Sovetы predsdatele V. MOLOTOV.
VKP(б) Ydək Komitetы sekretarы I. STALIN.

— ★ —

TƏNJAQ QƏTAJDAQY HUQYŞ XƏRƏKƏTTƏRE

ŞANXAJDA ARTILLERIA HƏM HAVA HUQYŞ

Şanxaj, 15 avqust. Əjermə davıqlar
bulıy qə qaramaştan, 14 nse avqust-
qə qaraqan tēndə, Şanxajda huqyş
irtəngə səqət 4 kə tiklem davam it-
te. Irtəngə səqət 9 dər samahnda
artilleria atıştar taqy başlandı.

Bərgen 13 səqəttə hərgen həm ar-
tilleria huqyştar qəvatlap başlandı.

JAPONLYLARDYN 3 SAMOL- JOTY BƏREP TƏŞƏRƏLDƏ

Şanxaj, 15 avqust. Bəta qətaqlar ga-
zetalar, 13 avqusta jəqlandın
Formoz ulravına osop bərgen 11
samoljotı Xancəzoudaqy (Czetszen
provinsiyah) Qətaqlar aerodromına nal-
jot udqardıqlar, tip xəbər itələr.
Naljot turahnda işetev menən yk
Qətaqlar samoljotlar hərgen atakah mē-
nən jəvəp bərgen. Huqyş hərgen
təhendə japonlylar bərgen 3 samoljotı
bərgen təşərləngən. Jəqlandın 2
ljo-
tciqlar pləngə alıqlan. Bərgen

qalqan 8 samoljotlar Guandəge
(An'xuej provinsiyahın kənsəqlar
eləş) naljot udqarqandar.

Qətaqlar samoljotlar menən odaq
huqyştan həm japonlylar bərgen 5 sa-
moljot bərgen ad zararlanqan həm
hunqaraq ular An'szidə (An'xuej
həm Czetszen provinsiyaların granitsahnda)
məzəyri posadka jəhə-
qandar. Formoz qə japonlylar bərgen 3
samoljot qəna qajtqan.

POLKOVNIK ZEN' JUN-KO- NBN YLEVE

Şanxaj, 15 avqust. „Şun'bad“ ga-
zetah, Qətaqlar bombardirovşigenen
ikense pilot polkovnik Zen' Jun-
konın yleve turahnda xəbər itə.
Ul, 14 avqusta Vansu jyl qənda
jəqlan flagman sudnohına naljot jə-
həqan.

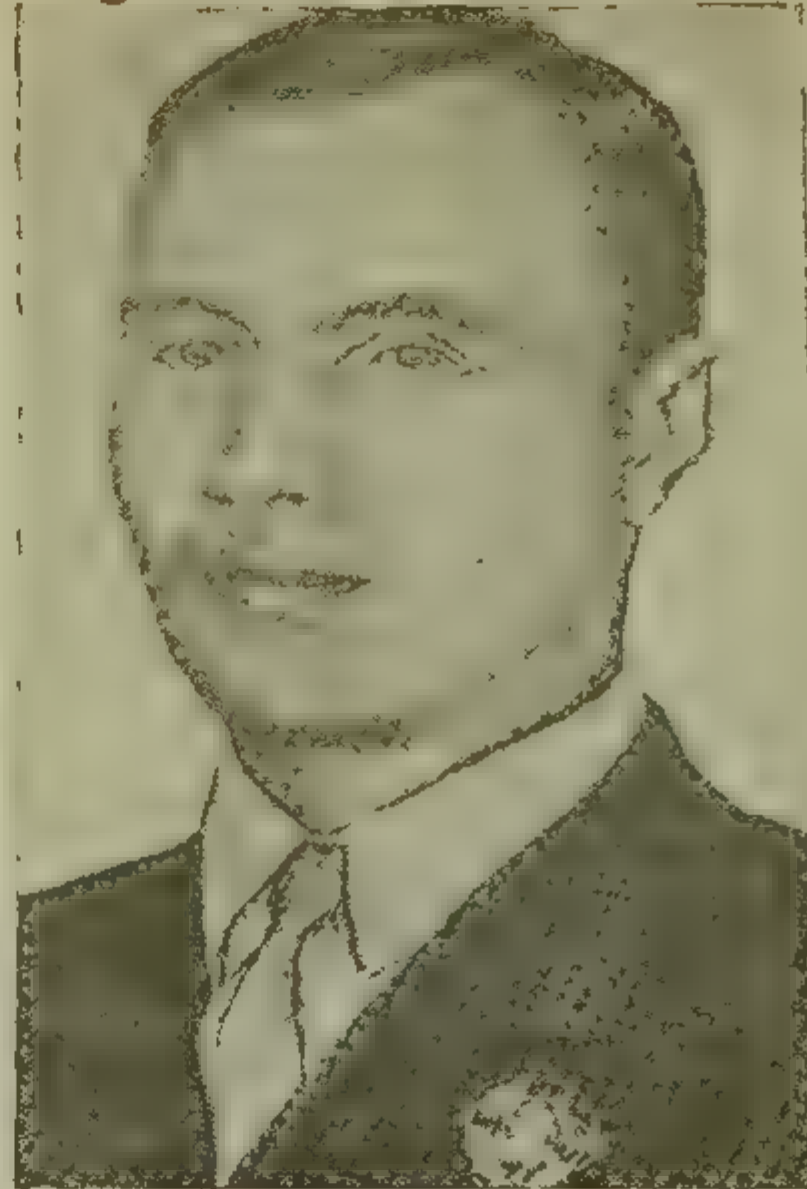
Polkovnik Zen' Jun-ko, samol-
jot qə, jəqlandın zenit orudialar-
nıq snarədtəre tejeş saqla yqlən.
Samoljot zararlanıy qə qaramaştan,
bərgen pilot unıqlar posadka jəhə-
qan.

Sovettar Sojuzynyň gerojy
V. Ckalov.

Sovettar Sojuzynyň gerojy
G. Bajdukov.

Sovettar Sojuzynyň gerojy
A. Belakov.

Sovettar Sojuzynyň gerojy
M. Vodop'janov.

Bedden il gerojdar

Nindaj qazap zamanda, nindaj gyzal ildä jäsäp bed. Bedden qevatle vatanynyň wogon neta jer şarında wöjek jenevdären tantanala. Unen jenelmäz maqtawly aviatsiahy keşelek tarixendä aviatsianyn jany sähifähen asa. Sovet aviatsiahy donjala byqa tiklem his oqşas bulmaqan, ber genä ilden dā aviatsia kəstäre eşläj almaqan məqizizlərdä kyrhətte. Aviatsia kəsənən hər ber admy, hər ber ımtılyş sotsializm ile hem weta donja esen jany dır jenevder kilterde. Hejokle vatanynyň—gerojdar hem donja rekordlary ilenä avreilde.

Sovet samoljottary hem unen qyjv ljotciktary byqa tiklem əkejtərdä genä hejlənelə torqan, fantastik kitaptarda qyna uqyla torqan xialdardə tormoşqa aşyrdylar.

Xəder Tənjaq polys eştəndä sovet bəjraqy jelferdä. Vatanynyň batyrlary uldar, bol'seviklar partiya tərbiyəlägen qyjv jegetlar Arktika-nyň ıbal, qotoronqo tənqəlen yddərənə bulhondordylar. Bəvattar buljnsa "İreşə almaşlyq" bulyp kilgen polys jenelä. Kən hajyn kyp handa sənja torqan gazetlar Tənjaq polys radiostansahanan alınoqan radiogramalardə wəşyp şoqaralar.

"Tənjaq polys hejləjl....." "Tənjaq polys hejləjl....."

Byl hyddər elir tulqındarın jaryp weta donjaqca janyraj. Byn bit elek xialy romandarda qyna uqraq memkin inc. Ə wogon Tənjaq polys ısynlap hejləne. Bol'seviklar bəvattar buljnsa telhed jəsəgen polyste hejlərgə məzbur ittelər. Hem xəder polys men juldar buljnsa yddəndə jəsrep kilgen serdərde asa. Unda Sovettar Sojuzynyň 4 batyry—Papanin, Şiršov, Krenkel' hem Fjodorov ıpləstər qəşlarqca qaldylar. Ular unda keşelek aqylınyň ıjdayı, fən ıjdayı esen məhim bulqan tikşerevdər alıp baralar. Fən hazinahın jany qadanyşlar menen wajytalar.

Amerika jer şarınıň ikense ber jartıyında ıynılaşqan. Byl ike arap ın qəbqa hava july menen totaşlyr turahında admy aqyl eştəre xiallānd hem ımtılyş jahar qarap. Ləkin eksploatatsia, qolloq sistemahı xəkem hergan kapitalistik ildər byl turala ni tiklem ıjlahalar

da, ber nəmə lə eşləj almanylar. Hem ular eşləj alasaqta tygeldər. Byl xialdā tik sovet samoljottary, tik sovet ljotciktary qyna tormoşqa atqarasaqlar inc. Hem şulaj buldyla. Hejokle vatanynyň qəderle uldar—Ckalov, Bajdukov hem Belakovtar polys aşə posadkahı osop, ike materikty ın qəbqa hava july menen totaştyrdylar. Byl keşelek donjahında kyrelməgen it kitkes xəl buldy. Əs batyrdı ososo, jeneve menen neta donja şavlan. Jer jədonen weta matbuatly sovet aviatsiahy aldına baş eştə, ajdınly ososo hoqlanyp ııldəlane. Aviatsia kəstäre janyndan donjala ın kəsle ildər dən hanaloqan Amerika gazetlar: "Donja dereldəj" tip jaddylar. Hem ısyndan da donja dereldəne. Byqa tiklem his ber keşə ajaqly wəşmaqan jergə—polyske sovet ekspeditsiahy wəşte. Byqa tiklem ber samoljot osmaqan hem osa almaj kilgen—Tənjaq polys aşə Amerikaqca sovet samoljottary osop yttelər. Byl samoljottarda sotsializm ilenən simvolı weta july buljnsa 170 million xalqly jənevge oştalyq, ireklelek, wəxetlelek nuryň səsəp ytte.

Bedden vatanynyň—gerojdar, talantlar ile ul. Bedden il tınyynan alıp gerojdarqca waj bulqan il ul. Sotsialistik ildə tərbiyəlägen, eşə ısynqan ljotciktar yddərenen it kitkes batyrlıqtary menen donjany berense tapqyr qyna qəzəplənderməjdər. Xəder byl hoqlandıryş osostar wədgə jawaj kyrenəş kevek kənə kyrenələr.

Hem sovet aviatsiahy tarixə ıltərendə yd vatanına ıirelqən, qyjv ljotciktar, gerojdar isemlege artqandan arta kilde. Ckalov, Vodop'janov, Molokov, Bajdukov, Belakov, Gromov, Levanevski, Jumaşev, Aleksejev, Mazuruk, Doronin hem başqa ber nışə unlaqan aviatsia gerojdaryn weta donja wela. Hem ular weta ilenə xalqıların dany bulyp toralar. Yddəndə byl maqtawly gerojdar vatandaş ılep tojov nindəj şatlyqlı. Bəjek Stalin epoxahında, bəjek ildə—Stalinsel jenevdərdən gerojdary ilenə jəsəvəndə belev nindəj kynele.

Byl jenelməz gerojdar byl bedden il, sotsialistik il genə jəteşterə ala bit. Səki ular sotsializm ile,

jənevse kommunistlar partiya tərbiyəläj. Səki ular turahında wəjek july wəşşə Stalin ədləkhəd qajqartı.

Ular vatanynyň kyp millionlaqan xalqınyň qajnar hejəve menen uratıp alınoqandar. Ckalov, Bajdukov hem Belakovtar start aldynan "Valan turahındaqy, Stalin turahındaqy ıjlarınyddən wə kəs, batyrlıq hem qyjvlyq alınyd" tip dərəj. Ajtələr: Ular dı hər ber ososo menen vatanynyň wela xalqı bergə jəsəne. Ular dı kisereşen weta il xalqı bergə kiserde. Şunyn esen ular jendələr dā.

Vaşengtonda Ckalovtan: "Hın wajmy?" tip boraqandar. Geroj keldən... — "Min bik waj,—tigən ul,—minen ber tərle lə aqşam juq, ləkin min ularqca eşləgen kevek yk minə eşləvse 170 million xalqın var. Sovettar Sojuzında wə wəwəw dā waj keşələr"—tip jawap ıirgen. Şunyn esen ul: "Mınə samoljotımdy—minen vatanıma bulqan, wəjek july wəşşə Stalinqca bulqan hejəv yde idara itə" ti.

Sovet gerojdarı—wəjek sovet sem'jahıny ber tuqan aqzalary ular. Şunyn esen ular teləhə nindəj genə ososoqca lə qyjv wərdylar. Səki ular menen nindəj genə xəl bulhala, ular dı jalyqy qaldırməşty hem onotməşty, ular neldələr. Bedden başqa qajly ildə hun byndaj qajqartıw bulıv məmkin?

Byqa tiklem bulqan dır osostar, Arktikaqca bulqan ekspiditsialardı tarixə, ıbal tənqətnen kəsənə qarşə kəştə halək bulqan, onotlqan janyqy keşelərdən tragidiahy menen tuly. Kapitalistik ildərdən keşeləre Arktikaıny ıbal wəddəry arahına qyjv keşelərdə ad jəwərdelərmen?

"Bala saqında min kətəvse bulıv qaj xiallana inem. Revolytsia byl xialdın tormoşqa aşyrylyvna qomasavlan" tip jada ip. Vodop'janov. Revolytsia unen kətəvse bulıvna qomasavlan, revolytsia unen juqarynan juqaryqca kytdə. Jarly krəştian sem'jahında tıvyp, urıw poməşşiktəre, kulaktarın weta xəşərttəren kyrgən Mişa, wogon Sovettar Sojuzynyň maqtawly gerojı buldy. Tənjaq polyste jawlap alıv esen osqan samoljottar iskadriliaynı komandir bulyp polyske wərdy. Uny revolytsia donja geroj, donjany weta

Sovettar Sojuzynyň gerojy
M. Gromov.

progressiv xalqınyň maqtawly wəkilə jahany.

Revolutsia bedden ildə şəxesten səsə alıv esen kyrelməgen məmkinlərdə birde. Sotsializm ilenən timer indystriayn qojovse, sotsialistik wəşşəwərdə eşləvse, donja eştənən hava karabel'dəren alıp wəşşə, odaq kəndərgə dinged təptərənə təşəvse, dāwlat granitsahıny nıqlıqın haqlavş bedden weta gerojdarynyd qaraqy. Ular wəwəhe lə elekke kətəvselər, jarlylar, eşsələr, eşsən intelligentsiayn wəkiləre, əle kyptən tygel genə ırtəge kənən, his ber ışanşy bulmaqan keşələr. Revolytsia ular dı tuly qımməle, kəsle qorurly keşələr jahany.

Byl gerojdar bedden weta ilenəndən maqtanşy. Ular menen weta ilenə şatlana hem qorurlana. Hem byl zakonly. Səki ular dı qadanyşlary, hoqlandıryş qyjvlyqtary ajrım bulqan ber nəmə tygel. Ular dı yddərenen ajrım ınltsiativalary qyna, qyjvlyqtary qyna geroj jahamanylar. Gerojdar artında bol'seviklar partiya, qevatle ilenəndə tordə. Hejokle vatanynyň wəjek qevate byqa tiklem bulqan əklətte ısyn nəməgə əvrelərdə. Vatanyny qevate Tənjaq polyste jawlap alıv, tarix kyrməgen dır osostardə unışly başlarqca məmkinlek birde. Tənjaq wəwə dinged jərdəndəqy kyp ildərdən wərehe genə bit, wəddən ilenəndə genə bit, byqa ıreşə aldy.

Bəjek ildən qyjv gerojdaryna dā

Rekordtar jyl

1936-Sb JBL

JYL

★ 1936 jylдын iyylynda Ckalov, Bajdukov, Belakov iptastar „ANT—25“ samoljoty menen Mäskäv — Tënjaq vod dingede—Kamcatka — Amur bulındaq Nikolaevski marşrut bulınsa posadkahıd, Arktika-nın ajımsa avır, ejrenelmegen rajondar şarhtarında alıt osos baqarıp danlıqlı qajratlek, masterlıq kyrlattelar.

★ Bıl gerojlıqtar esen SSR Sojuz Ydäk Başqarma Komiteti, ularqa Sovettar sojuzynın gerojdar isme birde hem „Sovettar sojuz gerojdar isme turahındaq poloznenan“ şaqıp Lenin orden menen nagradlan.

AVQUST

★ 1936 jylдын 21 avqustında Ijotcik — hınavs V. Kokkinaki iptas 2 motorlı „SKB—26“ samoljotında, vortına 1000 kilogramm avırlyqında komereceski jek alıp 12 men 101 metr juqarılıqqa kytarelde.

Şulaj itep iptas Kokkinaki, ikense tapqır (şoqasa jäsöp kilgen xalıq-ara rekordi la unıq ine) xalıq-ara rekorden alıd.

SENTÖBR

★ 1936 jylдын 11-sentäbrendä Ijotcik — hınavs moior A. Jumaşev iptas dyrt motorlı „ANT—6“ samoljotında, 5000 kilogramm avırlyqındaq kontrol jek menen 8 men 102 kilometr bejeklekke kytarelep xalıq-ara rekord quıd.

★ 1936 jylдын 13 sentäbrendä sovettar sojuzynın geroj — Ijotcik — Levanevski hem tärizäle hava şturman Levcenko iptastar Los — Anzelos — Mäskäv marşrut meñ qajet dur ososio ytar, bota donjanıxajran qaldırdılar.

★ 1936 jylдын 14 sentäbrendä sovet planerizmahınnı master iptas Kartoşov „GN—6“ planerında (GN—6“ planer komsomoles Groşev konstruksiahında tädelgen) 500 kilometr alıblıqqa osos jahap SSSR rekorden jahanı.

OKTÖBR

★ 1936 jylдын 19 Oktäbrendä dälät qurqınsıdıqlıq kapitan Ijotcik Ja. Pesmennıj, vortexnik K. Kuxnetsov iptastar kyp uranlı „AIR—6“ gedro-samoljoty menen 568 kilometr 871 metr alıblıqqa osop bota sojuz (milli) rekorden jahanı.

★ 1936 jylдын 20 Oktäbrendä Sovettar sojuzynın Ijotcige D. Fekson ad qevätile „Sam—5 bis“ samoljotında 25 säqet bulınsa osop donja rekorden alıd.

★ Feksonqa tiklem ad qevätile maşinalar esen, Fransuz Ijotciktäre Lalueh hem Permandeldarden 2 men 912 kilometr posadkahıd osostar xalıq-ara rekordi bulıp hanala ine äle. Fekson oşondaj uq ad qevätile samoljot menen bıl handı 3 men 200 kilometraqa jetkerde.

★ 1936 jylдын 24 Oktäbrendä tärizäle Ijotcik — hınavsılardan Zukov iptas Sovettar sojuzynın in keske samoljoty — „Oktäbrjonok“ ka hınav jahanı. Hınav hädemtähe „Oktäbrjonok“ tın jaqş şıfattarın kryhatte. Iptas Zukov bıl samoljot menen 1000 metr bejeklekke kytarelä alıd.

Uqa, tagarap kilep havaqa kytarelev esen, 75—100 metr odonloqondaq majdanda jeta. „Oktäbrjonok“ posadka jahanajınsa 3 säqet bulınsa oşala. Bıl ber genä uranlı samol-

Komsomoles, samoljotqa!

Öfö, aeroklub ergähendäq paraşutistar kursında uqıvsılardan ber terköm.

HYRÖTTÖ: Huldän berense Novikov, ikense, Speridonov, aşansö Jakobleva iptastar.

Minen gruppam

Minen gruppam sostavı nelem jaqınan, kerek profissia jaqınan bulhın bik sovar ine. Unda proizvodstvonan, zavodtan, fanrikanan jöröp uqıvsı eşseläre dä, terle uqıv jorttarınan kilgen studenttar da, terle sovet, savda ucresdenieleren kilgen xedmetkar jastar da bar ine. Belem jaqınan inde kypselek 7 jılıq maktäpte tamamlavılar, 6-sı hem 8 nse klasstan şaqıvsılard buldı. Kursantardıñ bötähe la tiarlek komsomolestar hem dopri-zıyniktär.

Qış kene, teoritik materialdı ytkas yk ne kursantıraq samoljotın material elosen ejrätä başlanıq. Bıl ber aj samahı vaqıtı alıd. Unan hın inde, jalgä şıqqas praktik zanätile, lar ytkerev, hem ytlgendäde nıqılv maqsatında lager ojoştordıq. Kursanttar eşlägen jerdärenen otpuska alıp berer ajqa lagerqa kildelar.

Bıl lager şorı beñden ucljottar gruppaların eşen tamamlav şorı bulıp tora. Kursanttar hınqı, praktik eş zadanieleren başqaralar. Tıdän inde ular eşte tamamlap attestsiaqa keräsektär.

Gruppanı ber jılıq eş daverendä kimselektär dä ad bulmanı. Jadıraq gruppanı ber keşhe—Lazarova elgäşä alma vı şaväple kurstan teşöp qaldı. Gruppala la, hem unı eşlägen jerdä la jardıam kyrlätevse bulmanı.

Qılqan kursantardıñ kyrlätkeşäre jaqş. Barı ber ike genä kursant ırtasa otmetka menen şıqa, qılqandar otlicno hem jaqş otmetkahı aldılar.

Min instruktor bulıvım şaväple, bul gruppanı bötöp şaqıvsılardıñ jaqş osovsıl bulıvın şandıra alam.

Instruktor Sloninski.

Minen tavgе osoşom

Ytken jıl tap oşo vaqıtta min ucljottar kursına indem. Beñ unda 4 qıd kilgänek. Unı berehe Bergovina Şura, (8 nse mart eşsehe), ikensehe Gunalina Valä (studentka), esensehe pocta eşsehe Lazerova, dyrtensehe min ineni. Baxetebedq qarş bötäbedä eläktek. Lakin darestar başlanqas Lazerova torop qaldı. Qılqan esebed jıl bulınsa kursı taşlamalıq, xäder inde odaqlamaı tamamlajıbd.

Tavgе kendar avır buldı. Senki beñ äle nıqqa tiklem samoljoty kyrep jeki işetep kenä belä inek. Kyp nәмälär tavgе anlaşımaı torqan buldı. Hınqı taban kynegä-kynegä beñ teşenä başlanıq hem tırsıvıvıv arqahında matur qına itep uqıv başlanıq.

Tavgе tapqır minen yd aldıma osovım 16 iyyldä buldı. Min unı

Berense hikerev

Bına mıñä nävbat jette. Kombinonımdı kidem arqama hem kykrägemä ike poroşut taqtım, kyn şıjom kejeş samoljot kabinahına inep ulırdım. Samoljot quđqaldı. Juqarı menep majdan urtahına kilep motorın tuqtattı. Min jıl aşā instruktor-дың „äderlänergä“ komandahın

xäder teş kevek kenä xäterläjem, senki ul älä nisek şatlıqlı la, raxatla ine.

Min instruktorдың komandahı atında alqı kanınaqa inep ulırdım. Başqa kyn şıjom, kydgä dur bulala kydle, ä öbke kombinzon kigenmen. Bına instruktor artqı kabinan komanda birde. Min motorı xodqa jevärdem. Samoljot quđqalıp kitte. Şunan hın ber ad barqas kytärdem, majdandı ber-ike osop äjländem dä sitkeräk ostom. Taqı äjlängelap kilep majdanqa teştem. Kabinan atalıp şaqıv qarşındaqı instruktorqa raport birdem. Ul:

— Molodes—tine.

Xäder inde beñ bötäbedä ydebeñ osavıd. Odaqlamaı beñden kurs bötönlä eşen tamamlaj. Beñ pilot bulıp şıqavıd.

Bibi Abdullina.

Rekordtar jyl

jotın osov tidlege säqatena 125 kilometraqa tigid.

NOJƏBR

★ 1936 jylдын 10 nojəbrendä Ijotcik — hınavs ölkän leitenant Xytinov dyrt motorlı transport samoljotında 10 tonna jek menen 7 men 32 metr bejeklekke kytarelep janı bota sojuz rekorden jahanı.

MAJ, 1937 JBL

Komsomoles V. L. Rastorgujıv OSOaviaxim ojomahı tarafınan tärizlängän jäs talantlı pilot pareteılderdän hanala. Ul aviatsia juqarılıqına in tybändän — planer maktäbenen kytarelde.

1935 jylı iptas Rastorgujıv ike uranlı planer menen havala 26 säqet 29 minut odaqlıqta torop tavgе tapqır bota sojuz rekordi jahanı.

★ 1937 jylдын 5-majında iptas Rastorgujıv „GN—7“ planerı menen 539 kilometr 623 metr tängäl osop, 1935 jylдын iyylynda nemes planeresı El'tşner quılqan xalıq-ara rekordi 35 kilometr 423 metrqa uddı. 12 majda iptas Rastorgujıv oşo uq planer menen 602 kilometr 225 metr alıblıqqa osop tavgеhenen kyp tapqır artırdı.

Aviatsia eşendäq bıl jenevle xedmetäre esen, iptas Rastorgujıvı SSSR Ydäk Başqarma Komiteti „Znak pocota“ orden menen nagradlanı. Ö, OSOaviaximдың Ydäk sovetı iptas Rastorgujıvqa Sovet planerizmı masterı ismen birde.

MAJ

★ 1937 jylдын 22-23 majında başında hınalqan polörnık hem akademik Otto Jyljevic Şmidt torqan Tënjaq polys ekspeditsiahy—Sovettar sojuzynın gerojdar osos oträde komandire M. V. Vodop'janov, Ijotcik Molokov, Aleksejev, Mozuruk, Papanin, Spirin, Golovin, Babuşkin hem Şveljev, Şiršov Krenkel iptastar qatnaşlıqında tarixta berense tapqır Tënjaq polysıte javlap aldılar.

IJYN

★ 1937 jylдын 20 ijjynında Sovettar sojuzynın gerojdar Ckalov, Bajdukov, Belakov iptastar „ANT—25“ samoljoty menä Mäskäv—Tënjaq polys—tënjaq Amerika şattarına bulqan posadkahıd geroistik osostarın tögällap bota donjaqa sovet aviatsiahyın hem unı jeretövselärdän danı janrattılar.

IJYL

★ 1937 jylдын 4 ijjylında komsomolka Irina Vişnevskaja hem Kata Mednikova iptastar „N 9—bis“ sportiv samoljotynda bejeklekke osos jahap bulqasa donja rekordi bulıp hanalqan 6 men 115 metr bejeklektän kyp tapqır artırdılar.

★ 1937 jylдын 14 nse ijjylında Sovettar sojuzynın gerojı M. M. Gromov ikense pilot moior Jumaşev hem şturman Danilin iptastar „ANT—25“ samoljoty menen Mäskäv—tënjaq polys — Tënjaq Amerika trassahın it kitkes batırlıq hem dan menen tamamlanılar. Ulardıñ bıl osostar alıblıq jähätenen janı donja rekorden bilälane.

KOMSOMOLDN RAJON KONFERENSIALAR

Doşmandy adamyňa tiklem faş itergä

VLKSM-dnň Öfä rajon ojoşmahy-
nyň konferensialary bulyp ytte.

Jetäkselekke janly kılğan aktiv hem
delegatlar konferensialaryň aşendä
dur aktivlek kyrhätelär. Konferen-
sialaryň köň tertibendä torqan mäs'e-
lälär tənqit hem yd ydendä tənqit
menen tikşerelde. Öfä rajkomolnyň
eşselärendä revolytsion ujavlyq tu-
rpaşlandyrylyş bulqan. Rajkomdny
elekke sekretar Kudrina xadýq doş-
mandaryň yd qanaty aýlynda jüşerep
kılğan. Ul Şaqşa stansialyň direktor
zulik Nizamovty rajkomoldnyň ajuro
aqzalyqyna urylkan. Nizamov par-
tia safyňan qyvalqan ydendä vazahy-
na komsomol bilitt tabyp birgän.
Hem komsomol ojoştoryvsty itep
hajlatqan.

Doşman qaldyqtary rajkomol appa-
ratynda eşlävse, politik uqyvdar by-
lege medire Masolskiđen asyq
avdylyqyndan da fajdalanqandar.
Masolski Milovka avyl xuzalyqyňan
qyvalqan, tarqalqan element Öxmä-
dilyvqa rajkomolda bulqan betä eş
turahynda meqlymat birep torqan.
Jetäkselekten oşondaj keşelär qu-
lynda bulvny, tyrandan kılğan seg-
naldardy işetergä telämäv tavgä
ojoşmalardyň sit elementtar menen
syplänevenä la jarda itkan. Milov-
ka avyl xuzalyqy tekniukymdaqy
eştar turahynda admy segnaldar bul-
dy. Lakin ular bik hunlap qyna tik-
şerelgänder. Tekniukymda 3 trotskis-
tyň eşläp kileve, kulak malajy Jeki-
movtyň 5-6 jyl bulynsa şpionlyq eşe
alyr varvny, aq vandit malajy Kulo-
sovtyň faşistik znacoktar taratyvny—
bular varda tik hajlav vaqtynda qyna
asylyqandar. Konferensia Milovka
tekniukym ojoşmahyňny jetäksele-
gen qaly tənqitabityna aldy.

Konferensia jüşren tavys birev
july menen rajkomoldny jetäksele-
gen hajlany. S. Nur.

Jaş qälimdär jaryşy

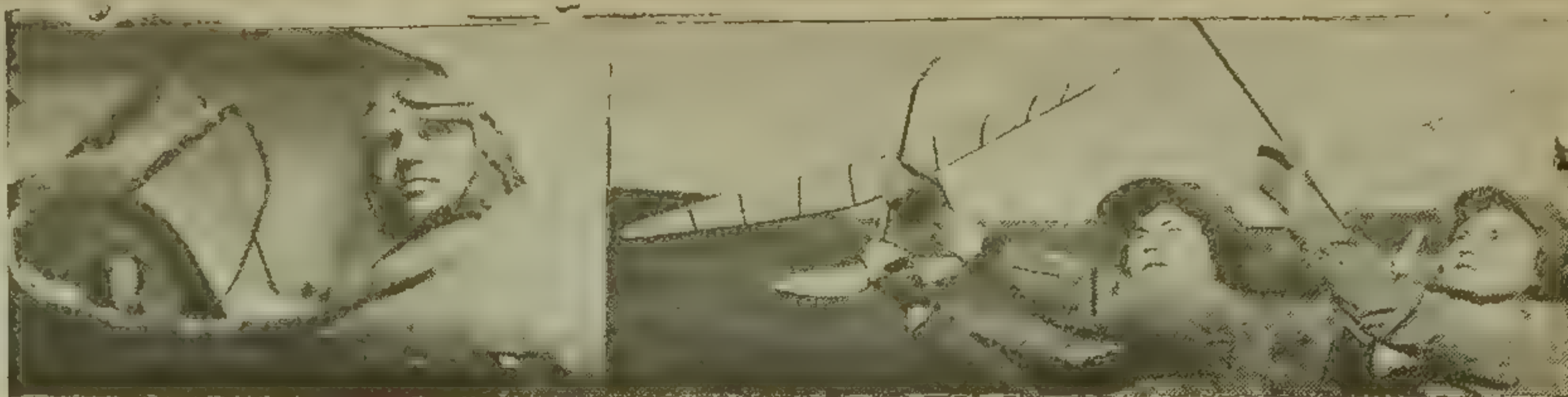
Böjek Oktäbr' revolytsialaryňny 20
jylylyq ajqany menen VLKSM Ydäk
Komitety hem SSSR fändär akad-
mialyň jaş qilmi eşselärdän konk-
urasyň iqlan itkäjne. Konkurstyň maq-
saty—bedden ilebedde fän hem tex-
nikany alqa jebärevde jüşterden dur
rolen kyrhätev ine.

Byl jaryşqa Qazaqstandyň ber jed
un ber qälimdäre qatnaşt. Ular ta-
rafinan inde najtaq qyna jetti qilmi
eştar eşlände.

Eske sirdär spetsialisty Barleba-
jevtyň eşe bik dur qydyghanyv tu-
dyra. Ul esäk jazvahan jany daru—
Bioxinal menen davalav sarahyň
eşläp syqardy. Byl davalav prossihyň
tidlästere.

Barlebajevqa Meditsinski nauk kon-
didaty isme birelde. Zoovet institu-
tyň satrudnig Rukovskij Porozitiv-
nyj mikropty ejränev eşen tamamlan-
ny. Qazaqstandyň avyl xuzalyqy
ekonomialy institutyňny ber torkem
qilmi eşseläre Qazaqstandyň kysma
rajondarynda avyl xuzalyqy eştären
ojoştoryv turahynda dur qilmi xed-
mette tamamlajdar.

Komsomoles Zoolog—genetik Je-
şenzalov ilebedden qilemdäre menen
ber stafta, uryndaqy şarttar eşen bik
mehim bulqan tav meronysy har-
qyn, uryndaqy, tav, neske jönlä
fort harbyq menen qatnaştaryp, jany
harbyq toqomo buldaryv eştäre eş-
läj. Byl harbyqtar; erelege, sydamlı-
qy, böjek tav şarttarında tid jöveve
hem jönenen jaqsy syjfatlyqy menen
ajryly. Byl dinged tigidlegenän ju-
qary bulqan böjek tavdarda ha-
rbyq aýyrvasylyq eşen alqa jebä-
revgä memkinlek bire.

HYRÄTTÄ: hulda, aeroklub piloty ip. Karimov. —Unda OSOavtaxim lagerında modelistlar instruktör-
dar kursında uqyvsylar. (Urazbaxlin fotohy).

Sovet ilenen patriot

Xavarovski, 15 avqust. Vasili Ma-
loradov N-ski granitsa bulj zastava-
hynda inde alt jyladan artyq xed-
met itä. Byl vaqyt esendä ul gra-
nitsa vodovsy—şpion hem diversant-
tardy ad totman. Maloradov yde-
nen zastavahynda granitsany in jaq-
sy belevselärdän hanala. Ul qotoron-
qan japon-manczur provakatorlar
menen bulqan huqyşlarda la ber
nise tapqyr qatnaşt.

Ber vaqyt, Maloradov sekretta
ine, betä tira jaq tyns. Qapyl qy-
vaqtar arahynda soqorda nindajder
şavla saqylyd la, juq buldy. Malo-
radov tid genä tav aştyna tüşep,
sopkany ejlänep syqty. Bında ul
keşe varlyqyň asyq kyrdä. Sik vo-
dovsy jergä jatqan kileş äkeren ge-
nä alqa şyvyşa ine. Pogranicnik
dähşätle tavys menen:

— Quidaryňdy kytär! tine. Sik
vodovsy qarşylyq kyrhätergä ujla-
qajny, lakin hun ine inde. Malora-
dov sik vodovsny qoralhydlandy-
dy hem zastavaqa kilterde, bilda-

heñ keşe divirsant bulyp syqty.

Ikense tapqarda şpion totov byla
buldy. Kis neredär alyşnyrqa te-
leş ine. Zastava nacal'nig dozor-
nydar menen granitsany jörep syq-
ty. Maloradov ergähenä jeter aldynan
qyna granitsanany alyş tygel urında
ber keşe kyrenep qaldy. Ul sit il
dävlättärenen xarbi kejemendä ine.
Qul başynda vintovka.

Sovet pagranicniktärenen eşehän-
dä la—byl provakatsia tygel, mikän,
granitsala ularnyň dur köstäre tup-
lanmaqan mikän, tigan uj tavyd.

Zastava nacal'nig granitsa linia-
lyna tiklem jatqan urında binokol-
dan iqtibar menen qaran. Unda
başqa ber kem dä kyrenmäj ine.

Sik vodovsy narädte kyrgäs qa-
şyrga ujlaqajny. Lakin qyvaqtar ara-
hyňan itkermästän genä hikerep ki-
lep syqqan Maloradov aldyna sik
vodovsy qavşap qaldy. Jat keşe
şunda uq qoralhydlandylydy. Hem
zastavaqa kilterelde.

(TASS).

Rajkomoldny jardaňy kerek

Maqar rajonyňny „Aznaj“ kolxozy
komsomol ojoşmahy tarqalyv xä-
lende jüşej. Ytkän jyl kolxozda 14
komsomoles hanala ine. Bөгөngө
kendä ojoşma ydendä var 5-6
qyna komsomoles itärlä. Ularđny
da eşehä bilettaryň juqaitqandar.

Bında komsomol jylylystary ber
nise aj inde ytkärelmäjdar. Politik
uqyvdar turahynda ejter torahy la
juq. Komsomol uqyvdary menen je-
täkselek itev esen propagandis ho-
rap rajkomolqa ber nise tapqyr me-
rəzəqət itelhe la, byl iqtibaryň qal-
dy. Rajkomol rabotniktare byl ojoş-
mala bulqandary la juq.

„Aznaj“ komsomol ojoşmahy tar-
qalyv xälenän, uny komsomolestar,
jüştar hem balalary bol'shevizm idea-
hynda tarbialaj alarlyq vojevoj ojoş-
maqa äverelderev eşen, rajkomol-
dny, byl ojoşma eştenän vojevoj
jetäkselege hem praktik jardaňy ta-
lap itelä. Nizamov.

Oktäbr turahynda fil'm

10 nsy avqusta „Mosfil'm“ kino
studialynda rezissor M. I. Rom ip-
taş. A. Kapleranyň Ssenarialy bul-
ynsa jubelaj kartinaly „Vasstaniene“
plenkaqa ala başlany.

Stadiondyň povet'onynda xudoz-
nik Dubrovski—aşko eskize bulynsa
eşlängän, zavodtyň dur sexny kyr-
hätken, dekaratsia tora. Sextyň ju-
qary gollerialynda zavod komitety
uryňlaşqan. Zavkom bylmähenen be-
tə kyrneş; Stenaga qujlyqan „Do-
loj 10 kapitalistik minesterdar“, „Ik-
mek astarqa“ tigan plakattar, gazeta-
jurnal listovkalar 1917 jyl oktäbre-
nen kierenke vaqtyň kyd aldyna kil-
terälär.

Rezissor M. Rom. artes V. Oxlop-
kov (zavkom predsedatele Vasili)
Gaşin hem svobodnyj (vaqyly xö-
kymät väkildäre) menen repititsia
ytkäre.

In jaqsy staxanovsilar javaply postaroqa urylata

Öfä depohyňny in jaq staxanov-
silar, sex nacal'nig, masterdar,
brigadirar itep uryläteldär.

Avtomat sexnyň elekke slesary
staxanovsy Syrtsov xäder avtomat
sexnyň master bulyp eşläj. Stalin-
se znackis tokar V. Komarov xäder
mexanik sextyň brigadir bulyp eş-
läj. Staxanovsy tokar Jagovkin şula
uq brigadir itep urylätelgen.

Teplotexnik Gorbunov kypat ty-
gel jyl promyjkva sexnyň nacal-
nig buldy, teplotexnik Placenkov—
pod'jomnyj sextyň master buldy.
Elekke slesar Tupikov xäder avto-
mat sexnyň brigadir bulyp eşläj.
(BaşTASS).

SSSR Verhovnyj Sovetyňa haj- lavdar turahyndaqy polozeniene ejranäved

Maqar rajony, „Byjkin“ kolxozy-
nda komsomolestar, uqyvsy jüştar
menen berlektä kolxozsilar arahy-
nda SSR Sojuz Xalyq Komissardary
Sovety hem VKP(b) Ydäk Komitety-
nyň xökymätkä igen tapşyryv nor-
mahyň kömetev turahyndaqy qara-
ny ejränevde ojoştordolar. Kolxoz-
silar byl qarardy dur şatlyq menen
qarşy aldylar.

Xäderge kendä tavrdarda SSSR
Verhovnyj Sovetyňa hajlavdar tura-
hyndaqy polozeniene ejranäved.

Z. N.

V. I. Leninden Qazan universitetyna inevenä 50 jyl

Qazan. Bildäle bulvynsa, Alek-
sandr Ul'janovty—Vladimir Il'ic Le-
ninden aqahyň—jaza itkändän hun
Ul'janovtar se'mjahy Simbirskidä.
Qazanqa kysä. 1887 jyldny 25 (18)
avqusynda Vladimir Il'ic Qazan uni-
versiteti studentlary itäbenä alına.

Byly Vladimir Il'ic Ul'janovtyň
Qazan universitetyna inev könenä
50 jyl tula. Qazanda, Leninden uni-
versitetqa inev vaqtyň bildäläp
ytavgä äderlänelär. Qazan universi-
tetnyň jaş Ul'janov uqyqan audito-
rialynda Lenin bylmälie—jäməqət
fändäre auditorialy asylysaq. Byl
auditoria uqyqan nevattyň 80 nse jy-
dary elgehändäge meneldär menen
jylazlandyrylysaq.

Şulaq uq Leninden Qazanda jüşä-
ven kävdäländergen materialdardan
kyrgädmä asyla. Bında student
Ul'janovtyň licny delohy hem başqa
bik kyp dokumenttar hem hyrättär
qujlylysaq, ularny ber elşen Mäs-
käväge Lenin muzeje biräsäk.

Başqortostan juqary uqyv jorttarında

Bylylyq uqyv jylında Başqortosta-
ny juqary uqyv jorttarına 740
uqyvsy student alına. Şulardan: Ped-
institutqa 390, Medinstitutqa 250,
Avyl xuzalyqy institutyňa 100 keşe
alına. Byl uryndarqa mendän artyq
qariza birelgen. Başpedinstitutta ber
uryňqa ike qariza tura kile. Qariza
birevseler arahynda betä fändärdä
„otlicno“qa uqyp, urta mäktäptärdä
tamamlavsylyr da var.

1-se avqusta betä VUZ darqa qabul
itev hynavdary başlandy. Uqyrga
inergä telävseler matematika, fizika-
nan belemdäre jeterlek bulvny ky-
rende. Başpedinstitutta 100 uqyvsy-
nyň 5 genä nasar bıldäle aldy. Rus
tele hem ädäbiättän uqyvsylardyň
belemdäre kyp tyvən bulvny kyrenä.
Qajhy ber uqyvsylar vötenläj Go-
gol' Tolostoj, Cernyševski kevek
klassik jadvylylardyň äbärdären bel-
mäjdar.

Uqyvsylardyň rus tele ham ädä-
biättän jomoşaq bulvdyr hem uqy-
rga inergä telävseler arahynda „otlic-
nik“ tärden ad bulvny äle Başqor-
tostan Narkomprosnyň fän nigedä-
räre menen uqyvsylardy tulynsa
qorallandyryvda tuly voroloş jahaj
almavny kyrhätälär. B. Safin.

ТӨДӘТЕВ

Gazetavıdny 11 avqusta syqqan
(77-78 handarynda) „Altınsy sjezd“
tigan baş maqalänen eşense abza-
synda telegraf qäjene bulynsa „Im-
perialistik huqyş jeranges rəveştä
hudylap kilde“ tip janylyş vabylyqan.
Şuny „Imperialistik huqyş jenäjet-
sel rəveştä hudylap kilde“ tip tedä-
tep uqylydy. REDAKSIA.

Vaqyly redaktor: X. DƏVLƏTŞIN.

Öfä „Oktäbr Natiskahy“ tipografialy.
Başlavlit väkile № 2942

1937-se jyl

22 August

No 81 (1129)

Аҗа 12 таргы
сыҗа. Аҗыт һань
7 җа.

Lenin's

„Ленинсе„ — орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

**VLKSM-dən Baş-qortostan Əlkə
həm Əfə qala
Komitety organy**

Redaktsia adresh: Ofe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

AVYL RAJKOMB HƏM TƏVGE OJOSMA

SSR Sojuz Verxovnyj Sovetyna hajlav vaqtı jaqynlaşa, VLKSM Udäk Komitetiňyň III plenumy komsomol oşoşmaların wyqa әder tygel tip tapty.

Tavge ojoşmalarda otcot—hajlav-
dar həm kyptən tygel başlanqan ra-
jon konferinsialar yktivlektan yşe-
venə, tənqitten jəjelderelevənə həni
ujavlaqy kytərevə bıldəle kımıldə
jardam itte. Jetəkselekkə jan y keşe-
lər, partia eşe esən virelgən, jəş-
tərdeñ ışanysın qadanqan keşələr
kılde. Hər ber komsomoles jabbq
(jəşren) hajlavdın eştənleşen kyrdə.

Şulajda bedden komsomol oloşmalar sovettargha hajlav kevek bik mehim politik kompaniaqqa, qatnaşuvqa ale eđer tip ujlav xata bulır ine. Bıqqa bigeräk ta avıl komsomol oloşmalar eđer tygel.

Redaksiya və komsomoldən təvge
ojoşmaların nəqitəv eşə əkerən
barv turahnda xəbərdər kiləv da-
vam itə.

Bilər bətahe lə—VLKSM-dən rə-
jən komitəti tərəfinən, komsomol-
dın təvge oşşmaları ətənən də-
rəş bulmaqan jətəkelektən jemeş-
tərə. Janı haşlanqan rəjkomoldarğa
vəni jaşq anlarğa həm xatalardı
qavətləmətə kərək.

Avыл райкомдарының кыпсеlege
VLKSM-дың X съезының јаштарде
политик—тәрбиәјев турahындағы гара
ын насар утјадјар. Тәрбиәви ештең
мөһимлеген таныв менән райком-
дардың јетәксе рабoтниктәре вл ес-
тең естәлеге һәм формаль турahында
ујламajдар. Улар политик—тәрбиә
ешен икенсе дәрежеләге рабoтниктә-
ренә ысаналар. Һәм үддәре унын
менән шөқәлләнмәјдәр. VLKSM-дың
авыл райкомдарында пропаганда ес-
тәре менән шөқәлләнмәгән рабoт-
никтәр кып өле.

Şul uq vaqıtta jəstərdə təbələləv eşən politik məktəptərgə genə sikləp qaldırnıv la jaramaj bıt. Bədən əldə kolxozsınnı bıjtında kul'tura eşən kəşə tora. Bıjt—vıl politika vılvınn beđ ıbtə totorqa tejeşnəđ. Xuliganlıq, ıberəklekte, tarqatırqa, sem'jala jəş qatındıñ das-toınsıvohı eşən kəşərgə kərək. Sirkəvsələr həm sektantlar ılgərək-tə oşonda soqonalar. Ular bıjtta vı-na vıl jaqtan jəstərdə kommunistik təbələləv eşənə zarar kılterergə tər-bəlsalar.

VLKSM-dən rayon komitettarə
tərle ləlalar menən kərəş eşendə
təvge oşoşmalarqa yardım itergə
tejeştər. Ələgəsə VLKSM-dən rayon
komitettarə eşte oşolaj alıp bardıylar
ki, ulardın tərbivə eşənə kəstəre la,
vaqıttarə la qalmanb. Raykom rə-
votniklərə hanhıd kəşəşmələrdə ul-
tırıylar. Yddərənə tejeş bulmaqan
eştər menən mavıqtıylar. Ular xalıq
maqərifə organdarə eşən almaştər-
dıylar, irekle oşoşmalardın eş fonk-
siyahın yddərənə alıylar.

Bыł oşonıñ eßen buldı, bıqı oq-
şaş eştar menen şeqallanev, tarıa-
vi eştar menen şeqallanyğa qara-
qanda jeñeleräk ine. Əje häm
unıñ hөdөmtöläre lä asıq. İpäs Ko-
sarev "komsonıol oşoşmalarnıñ kyp
kenä jetäkselärenıñ qajda jeñel,
oşonda eşlävgä ыныыştare komso-
moldıñ avıldaq eşlären jomoşar-
ıvda ad rol' ıñımanı, tip bıldä-
läp ytte. Bıł bəthe lä—komsonıol
safına ırmälären dosman agentta-

gına jardam itə. Doşman illementta-
gıñq rajkomdardıñ vıqqa oqsaş
„eşməkərlektären“ jaqlap kilevdäre
xäder asıq. Ularđıñ sverdlovskida,
Krasnojarskida həm Ukrainala VLKSM
dıñ krajkom həm omkom apparatla-
rı aşa komsomolestardı darıv ylä-
däre jıñnav, puşnına әderlövge mo-
bilizatsıalav turahında direktivalar
jevärevdäre asıq blldäle. Qajıñ va-
qıtta rajkomdar irekle ojoşmalar bi-
letın almaştırıvqa мәзbur itteler.
Ikense ber vaqıtta ber kemge İ
käräk bulmaqan мәqlymәttär talap
itteler. Hәм unı jıñnav esen bәtә
propagandis, agetatordar sostavın
hәм başqa aktivtarde avıldarqa sә-
qıarıp jevärdeler. Bıl direktivalar-
dıñ bәtәhe İ „sekretar javaplıbı-
qına“ jeklätelde. Ә sekretar ulardı
ytävde yddärenen turanan tura eş-
läre menән İbaplәsmәjensә rajkom
rabotniktärenә jeklätte. Bylek mө-
dirdäre, instruktordar propagandis-
tar sekretardıñ texnik ytävsehe bu-
lıp әvereldeler, hәм jәstär arahın-
da tärsiә eş әlıp barıv menән әd
semalländeler.

Èste oșolaj itep ojoștorov arqahnda rajkomdar jəštərden tormoş interestarınan ajırıldıqlar.

Jaŋa hajlanqan VLKSM rajkom-
dary eŝte oŝolaj qujbrqa tejeŝter,
hər ber bylek medire yd. ucastka-
həndaqy eŝ eŝen javap birhen. Xə
der rajkomoldardyn eŝe, ulardyn
komsomomole həm sojudan təŝ jəŝ-
tər arahənda jəjər jəvərelgən tər-
biə eŝenən syjfaty menən bahalan-
vyn onolorqa jaramaj. Avlydyn jəŝ
intelligentsiahən komsomol tirəhenə
tuplav turahənda jətdi ujlanyrqa
vaqyt kiləp jette. VLKSM ydək K-
omitetyň III plenumy Rajkomoldar
da alda torqan hajlavda komsomol
menən berlektə eŝlāv mäs'aləhe bu-
jysa avlydyn jəŝ uqytvyslar, vrac-
tar, aqranomdardyn kəŋəŝməhen yt-
kərevde məzbur itle. Kypselek raj-
komdar tarafynan byl kyrgədmə tor-
mosqa aŝyrylmaqan əle.

Avəl rajkomdars jəstər massahən politik tərbialəv eşe tuplanqan urən, komsomoldən təvge ojoşmalarən nıqıtyvqa bəta kəstəren tuplarqa tejes tər. Təvge ojoşmalarəb OSOavıaxım, fizkul'tura kollektive, allahəddər jəcəjkahə, izvactən eşen aləştərmajınsa, turanan tura yd eştəre bulqan—jəstərdə kommunistik tərbialəv eşe menən şəqəllənərgə əjrətərgə kərək. Təvge ojoşmalarəb kul'tura məs'ələlərenə nisek kilərgə, bıjttaqı qaldıqtar menən nisek kərəş alıp baryrqa əjrətərgə kərək.

Məqədən, vəndə, kolxoz təvge
ojoşma sekretarların 3-4 kənlek
seminarların ytkərev məhim rol'ı'ınar
VLKSM-dın Ydək Komitety rəjkom
dardı jylqa dyrt tapqərđan da kəm
tygel siminarđar ytkəreğə məzbyr
itte. Ləkin rəjkomdar tik oşo semi-
narđarqa qyna ʔsanhalar eş alqa
varmaş. Sekretar həm rəjkom rəbot-
niktəre yddərenen təp vaqytarın
təvge ojoşmalarda ytkəreğə, unın
jetəksehenə jərdəm itergə, politlik
məktəptərdən eşen jaqşyrtırqa, ojoş-
tororqa, komsomoles həm jəstərdən
jyljylstarın ytkəreğə tejestər. Tik
oşo vaqyitta qyna avylda komsomol
bol'shevistik tərbia ojoşmah vulyr
həm Lenin—Stalin partiahy rəjraqə
əbtənda sovetlarqa bəlləvqa million-
laqan kolxoz jəstəren yde artınan
elərtəpəlyr kiler. (Kom. Pravdanan)

HYRƏTTƏ: Respublika ispan kavaleria cəstərenən per teikem nava-
leristlar. (Soluzfoto).

ISPANIA LA OJIB FRONTTARDA

Kenshoys (Aragonia) fronto

İspaniya övərənə ministrlərinin 17 avqusta jahaqan belderevenə qaraqanda, respublikasylar Sadril'ja qalqəvlyəyn həm ber yk vaqəyta Teruldən 40 kilometr kənjaq-kənba-jışqa tava bulqan şul uq ismedəge avyldə alqandə.

Las-Lomasta respublikasylar alqa baralar hem dosman pozitsiaynan 200 metrda toralar. Respublikasylar Los Santos tavyn hem feynaselardn nyaymalaryn alqandar.

Vil'el rayonunda fətnəselər ver
nislə tapqır ataka başlaqandarı. Ular-
dın bəta atakaları kire qaçqıqlan

Tenjaq front

Ovoroņa ministrlıqının 16 av-
qusta jahaqan belderevenə qaraqan-
da, fətnəsələr respublikaların
Santander provinsiahındaqı pozitsia-
hına qıbbın jahavda davam itələr.
Fətnəsələrdən operatsialarında artıl-
lerianın həm aviatsianın kyp kəs-
tərə qatnasqa

Fetnəşələr respublikasıların Ma-ta de Xoz, Matanorkueralaqy front-tarın əddələr həm Oleaqa (Santan-derdan 60 kilometr) qarap aloqa kit-tələr.

Span' agentstvoye, 15 avqusta Santander ucastkahnda bulqan huquqlarda feyneselər 1000 dən artıq keşe luqaltılar, tip xəbər itə.

Fransız mətbuatınının məqlymæt-
tærenæ qæraçandæ, Santander ucæst-
kahændæ fætæselærdæn operatsiala-
rændæ 4 itæ'lan diviziabhæ qatnasæ.

Artilleriyanın həm aviasianın düşkəstərinə həm kəpə handa tanktar menən qoralanqan fətnəsəlar Rejnəs qalahna ytepinğən dər. Xəder bənda qatı huqıqtar eər. Respublikasylardın qəskərdə tənjaqqa tənə tənqə sigendəlar. Gavəs ağınsıvohınnı Səntənderdən tənqərqən ofisiāl məqlyməttərəne qaraqanda, respublikasylar kontrataka başlap fətnəsəlarde qıvıq sığarqandar. Fətnəsəlar düş jıqaltıvıdarqə osoraqandar.

Asiurla ucastkahında Oviedo qalasında Püerriñueva kvartalında 17- avqusta respublikasıñ fethnəslər qulında bulğan ej atundaq minan şartlatqandar. Ber nisa ej fəmərtelğan həm unda torovsə faşistlar yltərelğan.

**Məskəv—Tənjaq Amer-
rika osoştarın ojoşto-
rov vujınsa tədəlğan
xəkymət komisiyahınan**

19 avgusta „N-209“ samoljot-
nan radiosignalدار اېنمان.

"KRASIN" ledokole, Alaskanan
Tənjaqqa kilə. 19 avqusta, Məskəu
vaqıt menən kən jartəkənda ul 160
gradus dolgatala, 71. gradus şıra-
tala ine. Ul quz toman esənən, 8
collaqa jetkən soddar esəndə sara.

Ljotcik ip. Zadkov, toman sulub
səəple Yallendə tuqtalyptora. Yal-
lendə lə, Barrov majsəndaqy (Alaska)
kevek unəy jaqyndaqy maqsatə.
Ljotcik ip. Gratsianski Dudinkaqa,
Ljotcik ip. Golovin—Tymen" gə kil-
delar.

Sovet xəymətenen, quşvə eujn-
sa Glavsevmorput idarah Amtorg
aşa Amerikalı "Konsodidejtel" fer-
mahnan durgidroplan ald: Bılgid-
roplan, Amerikanın məşhur po-
lər issledovatele Vilikins yetəksele-
gendə edləvdardə qatnasasaq.

(TASS).

— * —

Spion mulla

Taşkent. Sik jaqıńındaqı kolxozdarǵan bereheneń brigadirı iptaş Mostafaqulıv ydenen qabılaqında, qasander oǵo qabılaqta mulla bulıp torqan hám huńnan baǵmasıylardıń jaǵamsıh bulıp sit ilgı qasqan eleke mullanı osorattı.

Brigadir Mostafaqulov vəl "qunaq" kilep sığqıv turahında avıl soveti predsedatelenə belderde həm mulla artınnan kydətə başlanıylar. "Qunaq" kolxozdın kərəkile eşenə jaraqlastı-rylqan elekke məsetkə, jəddəren qaplamaınsa jərəgen qıddıaroıa qarandə, qarıtardə luqtatıyp, tırə jaqı-ına qarana-qarana:

— Əl minem juldən jədəm bala-
larm, Min hədgə allanan jədam
horarmən, tip həllənde.

! Byl mulla turahanda, jaqında urnaş
qan sik zastavahı nacal'nigına bel-
derdelər. Sikselər şul uq vaqıt qış-
laqqa kilep mullanı qulqa aldlar.
Unıñ ber sit il dävlet razvedkahnı-
nıñ jöklämähe bujınsa bedden ilgä
şponıñq itev ösön şıqqanıñq be-
jende.

VLKSM-DYN QBRMBEQALB OJOŠMAHB
KONFERENSIABH

Əd-əd genə-jetəşedəktər turahənda...

Ford eşsələr arasında, profsojuz oqosmuh başlanıy menən şpiktar-
den eşe taqı la kəsajde. Ular sex-
tarda la, işek teptarendə la, qapqa
aldında la, trainarda la, mejeşterde
la jerejdar.

Ford, profsojuzdar menən bulqan
kəşəndə vna oşo vandittarqa ta-
jana. Ləkin pıl eş metod kəndan
kən eşsələrden nəfəten artıya oyna
vara.

(TASS).

AVIAT SIA KƏNƏ

İrtəngə səqət 10 bulmaştan, elek yk, Aqıdclarıqındaq urman aviat-sia bafırmına aşqıyır barıvıy xed-mətsəndərdən şatlıqlı jərdəy, jan-ravıqlı, kələvdərə, həm hejləy ta-vıstəy menən janraj, başlanı. Aerodromda alıp bara torqan, jul-dardın jəddərsə şıqıyır tula avto-bustar, gruzovıktar jəgərdələr, ur-man esendəge huqmaqlardan Əfənən mēndərsə xedmətsəndərə aqıdclar.

Təş vaqıt. Aerodromdın jəşel majdanında qara-jəşel həm ap-aq samoljottar tigeđ bulıp tedelgəndər, ular qoşas nurdarında jaltarajdar. Başqortostan aeroklubının aviatsia nacal'nıgı iptəş. İş m u r z i n d e n k o m a n d a h ı . bulınsa, samoljottar janına instruktor, osov-sılar, paraşutistar, aeroklub kursantı-rı, Başqortostan grazdandar aviatsia-hınnıq lıcnıj sostavı tedelələr.

Parad başlanı. Paradı Başqortos-tan ASSR Sovnarkomın predse-da-te, qalanıj partia həm sovet oşo-maların vəkildə qabul itələr. Qotlav hyddərəne osov-sılar jan-ravıqlı "Ura" taviştəy menən ja-vap birlələr.

Paradın hıq mıtıng buldı. Baş-qortostan Sovnarkom predsedatele iptəş Buləşev qotlav telmərən hej-ləne.

Kyp mēndərsə xedmətsəndərdən şatlıqlı taviştəy abında xalıqtar-dın julbaşsıy iptəş Stalingə həm unıq ısanıslı soratnıgı Sovettar So-juznıq marşalı iptəş Vorosılovqa qotlav telegrammı qabul itelə.

Mıtıng tamamlana. Motordar ger-ləj başla. Samoljottar ber-ber artıb osov majdanına jəgərək kılələr. Sig-nal birlə həm samoljottar esərləp havaqa kytərelələr.

Başqortostan aeroklubının instruk-tor—osov-sılar Slabinski, Bıkməxə-mətev həm Demenkov iptəşlər idara itkən samoljottar zvenoı jıqar b-pilotaz figuralar jahajdar.

I p t ə ş I ş m u r z i n i n s t r u k t o r — o s o v s ı Fəttəxətdin v me-nən bergə planer dı samoljot artına taqıy osov dı kyrtəllər, instruktor — paraşutis iptəş Akşel' paraşut me-nən ike mēn metr bejeklektən kyrt-ğədmə hikerev jahanı, es samoljot-tan ber yk vaqıtla jənə es paraşutis hikerdə.

Aerodromda kiskə tiklem xalıq gyləniehe—xudozestvolı ydēsmə-kərlek tınərəktərənən, fizkul tura kollektivlərənən şıqıstər, masso vıj ulındar, bejevder davam itte.

Belderev

Əfə qalabı VLKSM dın Kirov rajko-mı 2 nse rajon konferensia delegat-tar diqqətenə.

VLKSM-dın Kirov rajon komite-tı bəta delegattarqa konferensia-nıq 25 avqust kiske səqət 6 ja, komsomol məqarif jortonda asıla-saqlı beldere.

Mandattar 22 avqustan irtəngə səqət 10 dan kiske səqət 8 gə tik-lem VLKSM Kirov rajon komiteti-nahında birləsək. Adres: Oktəbr uramı N 10.

VLKSM KIROV RAJKOM.

HVRƏTTƏ: Əfə OSOaviaxim flotsıların zanatıe vatında.
(Urazbaxtin fotohı).

Jağafarın javap birergə tejeş

"Hejəm hine, kil hın mınə, mən-gelek tormoş iptəşəm bulırhın". Qırmıqalı rajonı Kaganovic is-mendəge kolxozdın scetovod jar-damsıy Jağafarev kolxoz qıdı Xə-mitova Rəbiqəyə vındaj xattar dı ad jađmanı.

Xəmitova Jağafarın vıy hyddə-rene başta ısanmanı, sənki ul' Ja-ğafarın xuliganlıqın, oşonoq esən 1935-se jıl da xəkəm abında la bulıvın belə ine. Ləkin hıqqa taba ul nıqləpter Jağafarınvqa tor-moşqa şıqarqa məzbur buldı. Ular-dın sem'ja tormoşo 1937-se jıldın fevral ajnan başlandı.

Qalılə tormoşonoq berense adna-

SPORT

OMSK—ƏFƏ

19 avqusta, Dinamo stadionında (Əfə) Omsk həm Əfə qalabı futbol-lıstaların osoraşvı buldı.

Nıq kərəşevgə qaramaştan ulı-n-dın berense jartıy hēdēmtəhed tamamladı. Uındın ikense jartıy adaqında Omsk futbolıstarı qarş

lary kynelle ytte, tik odaqqa tygel. Inde 15. kən vaqıt ytkəndən hınn-da tərle jalalar taviş Jağafarın Ra-biqanı ejənən qıvır şıqardı.

Aj jartıy vaqıt ytkəs ul taqı la ydenə aldı. Bınan hıq bulıqan va-qıt, Rəbiqanın kən aralaş qılalıv menən ytte. Rəbiqə uqıyqa jəgərdən esən dı ber nısa tapqır qılalıv.

Xuligan Jağafarın yd esən davam itte. 30 iljıl kənəndə ul Rəbiqanı ejənən qınap şıqarır taşlanı. Ləkin xıy xuligan—jənəjətsəgə ber tərle la sara kyrelməne.

Qatın-qıddardın xoquqı menən şajarıvı vıy xuligan sud alında javap birergə tejeş. X. Latıjov.

jaqlıq qarqahında berense tuptı bəreş ındərlər, ləkin ulıy tamamlanıv aldanın ike minut elek Əfə futbolıstarı iştəptə tigeđləjdar. Uıy 1:1 iştəp menən hēdēmtəhed tamamladı.

(BaşTASS).

STARTTA

ytməj dıhtələgən propillerdər gəz-ləve majdandı qapla. Bıy taviş, əllə nındəj belməlek kəs bulıp havaqa kytərelə həm tıra jaqqa ta-rala.

— Smırnol — Komandahı janı-raj.

— Kursantı tula əderlek menən instruktor—komandırden ikense pri-kazın kətlər.

— Samoljottarqal—Komandahı bı-relə. Alıq rəttə torovı ucljottar gruppahı marş atlap samoljottarqa kılələr. Ular artınan paraşutıslar hər qajnıy yddərəne berketelgən samoljottarqa kıləp urınləşalar.

— Alqal

Tedələşep torqan samoljottar bə-təhe la aldı-artıy, bəreş-bəreş ha-vaqa kytərelələr. Ular bətəhelə ber tēblə xərəkət menən uratıp majdan əhtənə kytərelələr həm bətəhe bə-r-gə jıyılalar Unda majdan əhtəndə ular tərle figuralar jahajdar. Şunan qapıl motordar şavıavı ədələp kılə. Bıy vaqıt samoljottar vaqıtılsa osos-to tuqtatıp toralar həm şunda uq kyddər, nı nıldı ikən tip, ıxtıarhıd kykkə tekələr. Samoljot bortların-da keşələr kyrenə. Kyrtə ytməj sa-moljottarınan aq nəmə ajıyır tēş başla. Bıy paraşutıstlar gruppalap jərgə hikərlər. Bıy vaqıt kyk jəde taqı sovarlanıy kılə. Aq jənək pa-

M. L. MIXAILOV

1865 nse jıldın 15 nse avqustın-da katorgala rustıy kyrenkle jađv-sıy həm publitsis, 60 nıy jıldardı-qı demokratik revolytsion xərəkət-tən aktiv qatnaşvıy, Cırnısevskı-den dıy Mixail Larienovic Mixail-ov yldə.

M. L. Mixailov ydenen publitsik məqalələrə həm şaqırlıgə menən tanılqan vaqıtla tərmeğə inə.

Danıssı Kostamorovın (şul uq keşə Cırnısevskıde xəkəmgə tartı-rıv esən dı jalqan dokumenttar tē-dəvse) materialdarına qaraqında Mixailov "Jəş toqomaq" tıgən prok-lamatsianı tēdēv dı qatnaşqan; "Əgər bēddən ıntıyıştər bēddə tormoşqa aşırıv esən—tejelə vıy proklamatsia-la jerdə xalıq arahında bıy esən jēd mēn pomıışıktərdə kılərgə kıl-rək bulır ine—bēd unardın qurq-mab inek həm bıy ul tiklem qurq-nıy ta tygel, sənki dvorəndər partia-hı—xalıq doşmanı. Baqsanı ıtaqında zaralıv sıptərdə qıdınmajnısa jo-loqqan kevek doşmandı qıdınmajnısa ber nı dı tormaj.

Unıy sırtı arganizmahı katorga rı-tmına şıdaj alıma. Ul xəkəm sroğ tularqa 2 jıl qalvıdan alda yld. Unıy yleve turahında "Kolokol" zurnalı-na belderev şıqıv menən Gertsen bık asıy ber hyd menən "ylterdelər" tıp jaddı.

Mixailovın ylevenən 25 jıl yt-kənse unıy ismen xəterləvse, unıy əbədərən vafıv həm kretik publitsik zurnaldarda unıy ismen xətergə alıv mēmkın bulmanı. Senzura şı-qa ıreşte, Mixailovı ıssınan dı onota başlanıy. Unıy Longillo, Gejne həm h. b. lardın tərzməhe xalıqqa kıl bıldəle bulha la, ləkin tərzməsehe ismen bık addar qına belə ine. Unıy şıqırdar menən dı oşolaj buldı. Ular kyp vaqıtla isem-hēd qıldan-qılqa kysereləp jəre-tēldə. Xatta Mixailovın revolytsion tınərəktərdə jırlana torqan "Qıy v iptəstər, juqaltmaq dı" şıqırdarın avtorı kem bulvın kyptər belməj-dər ine.

raşuttarın jıltəratıp, paraşutıslar əkeren genə jərgə tēşələr.

Paraşutıslardı odatqan samoljottar majdandın ikense jaqlıy kıləp ta-qı tedelələr. Taqı ikense grupp-a qa start birlə. Taqı samoljottar qudqlayp kılələr dı kytərelələr. Ta-qı ber nısa minuttan jəvək hırtar-ıy qoşasqa jıltəratıp paraşutıslar tēşə.

Ənə şulaj qajnar eş kən bulınsa davam itə. Ucljottar, paraşutıstlar al-maşılap kən bulınsa şulaj trenirovka jahajdar. Əllə nısek, bıy eş avır kevek bulha la his arıtmaj. Oşqan hajın osahı qına, hikergən hajın hikərəhe genə kıləp tora.

Start kiskə-taban, hıq tamamlana. Sirena uınavı majdandaq eş bə-təven anıata. Şunan hıq ucljottar pa-takalar janına kılələr. Uınav, kē-lev, şajarıv, bəy bərehənən bəgēn-gē unıştər turahında horaşv baş-lana. Qajıylar garmon hıddıy, kyməkləp jırlap alalar.

Ə, ştan bylməhendəge lager na-cal'nıgenə, instruktorlar inep, bē-gən hər gruppanan nısa keşə osovı, hikereve turahında, raport birlər.

Ə. Kırəj.

Vaqıtly redaktorı:
X. DƏVLƏTŞIN.

Əfə "Oktəbr natıska" hıy tipografıahı Başglavlit vəkile № 2948

1937-se jyl

24 Avqust

№ 82 (1130)

Ajqa 12 tapqyr
syqa. Ajrım hanı
7 tın.

LENINSE

„Ленинсе„—орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komiteti organı

Redaksiya adresi: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

XXIII XALBQ-ARA JÄSTÄR KÖNÖNÄ ÄDERLÖNEGED!

Xalbq-ara jästär köne—betä don-
ja xedmätsän jästärden tınsıyq
esen, sotsializm esen, faşizmqa, janı
imperialistik huqıq uın toqandır-
sıyırqa qarşı kereş köne jaqnılaşa.
Sovettar ilen jästär toqomo häm
betä donja xedmätsän jästäre aly-
qy XXIII xalbq-ara jästär könen be-
jek Oktäbr' revolytsiänyñ XX jyl-
ıyq aldınan, bedden dävärebedden
in qımmätle dakumintı—Stalınseı
Konstitutsia tormoşqa ingän jıldı
qarşılaydar.

Sovet jästäre kapitalistik jämciät
jästärenen tragidiänyñ belmäjdar,
bedda jästärden aqıl, izad, fizik
ybeştäre esen betähe lä tıvdırıl-
qan. Sovet jästärenen ybeş jylnda
profissiaqa, belemgä eja bulıv da
ber nındaj da qarşıyq juq. Bed xed-
mätkä, belem alıvqa, jal itevgä xo-
quq alqan donjala berdan ber jäs-
tär. Qajıy ildä jästär ojoşmaıyña
vlastıñ juqar organdarına depu-
tattar hajlavqa kandidaturalar qujıv
xoquqı bırelä. Bıl xoquqqa tik so-
vet jästäre genä eja.

XXIII xalbq-ara jästär könenä äder-
lek unaj menen komsomol ojoşma-
lar aldında dur burıstar tora. Bıl
äderlek in tıvda sovettarqa hajlav-
qa jaqşy äderlekte tä'min itergä te-
jeşle. Hajlavda sovet jästärenen Sta-
lınseı Konstitutsiala jaqlıqan xoquq-
tarın tıple anlatıv, teşenderev he-
demptä betä jästärde hajlavdarqa
äderlekte alıp kilev tıvge ojoşma-
larıñ burısy. Jästär qajda, tıvge
ojoşmanıñ agetator propagandısı
oşonda bulıñ. Ul xalbq-ara jästär
könenen donja äxvölenen kıkkenläş-
kän osorda, Sovettar Sojuzına jañ
huqıqtar äderlängän osordaytkäre-
leven häm şunan syqır jästärden be-
gengä kendägc burıstarın teşender-
hön.

Bed kapitalistik qanıav esendä jäs-
şıbed. Bıñ ber genä minutqa la
onotorqa jaramaj. Revolytsion ujav-
lyqtı kytäre, bol'sevizmqa eja bu-
lıv, bıl xalbq-ara jästär könenen
ydäk lozungtar bulıp tora. Bol'se-
vizm tarixı—jäs bıvın esen in jaq-
şy kereş häm tormoş mäktäbe. İptäş
Stalınen jäs bıvındı kommunizm
duxında tıreleläv turahındaqy kyr-
tätmäleren praktik tormoşqa aşırv
esen kereşte, jästärgä sıt il razved-
kahıññ häm faşizm bandahı trots-
kis-buxarinsylardıñ mäkerle eş alı-
där menen tapıstırv esen taqı
la nıqıraq jıjelderergä kerek.

XXIII xalbq-ara jästär köne xalbq-
ara äxvöden bık kıkkenläşkän oso-
ronda, sovettar ilenä qarşı kontre-
volıtsion huqıq äderlege osoronda
ytärele. Bıñan syqır il ovorona-
lıñ nıqırtıv eş ajrata kıkkenlek me-
nen qujıla. Jästär arahında xarıl be-
lemde ejrānev esen kıl jıjelderergä
kerek. Hər ber komsomoles ber xarıl
spetsial'nost'qa eja bulıñ, bıñ hyd-
dä tygel, praktik eşä tormoşqa aşı-
rvırqa kerek.

Bıjıl ke vajram bergä tura kılä.
Ber yk vaqıtta staxanovsy qadānı-
tın ike jılyıq la vajram itelä. Bı-
ja äderlekten in jaqşy ölgöh bul-
ıp proızvodstvola eşlävse hər ber
komsomoles sojuzdan tış jästän sta-
xanovsy bulıvına iresv tororqa te-
jeş.

HYRÄTTÄ: Fizkul'tura texnikumı uqıvıyları, otlicnik alıvıy Us-
manıyva M., Solskaja İptäştär xaraj zanätiele. (Urazbaxtin fotohı).

Mäskäv—Tənjaq Amerika osoştarnı ojoştarov xökymät komissiahıñnan

Ljotcik Zadkov İptäş „SSSR-N-2“ gidroplanında 20 avqusta Alas-
kalaqy Barrou moronona osop kilde, unan „N-209“ samoljotın edläj
aşlasısaq.

„Krasin“ bod vatqısy Barrou morononan 10 mil alıvlyqtı, artıvan
xarakat itev esen tomandıñ asıvıñ ketep 10 salı boddar arahında
tora.

Amerikala hatıp alıñqan „SSSR-L-2“ gidroplanı Vilkins komando-
vaniehe aıñında N'ju-lorktan Port-Arturqa (Kanadala Verxni kyle ja-
nında) osop kilde.

Mäskävde 3 „ANT-6“ samoljotın zavod äderläväre tamamladı.
Ekspeditsiänyñ sostavında Sovettar Sojuzı Gerojdar Şeveljov (ekspe-
ditsia nacañnige), Vodop'janov (otrad komandire häm „N-170“ sa-
moljotıñnyñ komandire), Molokov („N-171“ samoljotıñnyñ komandire),
Aleksejev („N-172“ samoljotıñnyñ komandire), Spirin (flag-şturman) İp-
täştär bar. Samoljottardıñ ekipazdarı nigeđä Tənjaq polys ekspedit-
siahında qatnaşusylardan tora.

22 avqusta jañnan ber nısa tap-
qır, İptäş Levanevski samoljotı
esen xarakterlı bulqan tulqında
hä m sroktarda ber stansianıñ asıq
bulmaqan İsetele vıaqıqlar buldı.
Tik ajrım xereftar genä anlaşıldı-
lar.

Samoljotta prijomnikten imin qal-
qan bulıvın kyddä totop, polär stan-
sialardan könenä ber nısa tapqır
efirgä, samoljotı edläv bulınsa ky-
relä torqan saralar turahında ekipaz
esen xavärdär bırelä.

Samoljottardı bod dıngede bulıña
tıplav davam itä. Vilkins ekspedit-
siahı „L-2“ samoljotında Kanada-
nyñ tənjaqındaqy Koppermajn jyl-
qahı tamaqına kilde.

İptäş Gratsianskidän samoljotı
Xatang dınged qultıqındaqy Nor-
vıktan alıv bulmaqan Kozevnikov
vuxtahıña osop kilde. İptäş Golovın-
den samoljotı Tömändän osop kiter
Öv jılyqahıñnyñ tyvän aqıvındaqy

Karjım—Karj avıv janında posadka
jahany.

Ferbenstan xavär itevdärgä qara-
qanda Mattern samoljotın havala
jaqvıvlyq menen zapravıt İtergä te-
jeş bulqan Ford sistemahındaqy
samoljot Ferbenstan 4 mılde kö-
nıaqtarıq urında toman bulıv sävər-
le mävıyri posadka jahaqan saqında
İmgängän. Ekipazı İñän-hav qalqan.

„Krasin“ bodvatqısy avıv boddar
arahıñnan syqır 71 parallel bulınsa
„Mikojan“ paraxodıñ qarşılav esen
kənıajısqı taban jynälgen. „Miko-
jan“ paraxodı uqı kymer kilterä
hä m Beringov dınged qultıqıñnan
ytken inde.

İptäş Şeveljov ekspeditsiänyñ
samoljottarı 22 avqusta kontrol'
osovdar ytkärgändär hä m tulıñ
menen tädäk İkänlektäre belengän.
23 avqusta ularqa kerek-jaraqtar
hä m jaqvıvlyq tıjäläsäk.

Ispanialaqy frontlarda

(TASS xavärdäre bulınsa)

Kensıqıy (Aragon) frontı

21 avqusta feınäselärdän artelle-
riahı jardımanıñ janqan atakaları
hedemtähendä respublikasylar qaj-
ıy ber pozetsiaların qaldırvırqa
mävıy buldılar, İkin huñnan ular-
dı qajtanān aldılar.

Ydäk front

Respublikasylardıñ artelleriänyñ
ydenen unıñıy alıv menen feınä-
selärdän Talaveranan Madred jaqı-
na tava İmer jıl bulıv öbtälme
qäskär kiliterevdärenen qamasavlanı.

Tənjaq front

Santander frontında 21 avqusta
bulqan hä m feınäselär unda bık dır
texnik sredstvolarıñ xodqa jıvargän
huqıstan huñ feınäselär Vega del'
Pas (Rej'nostan tənjaq)—Kensıqıy-
tarıq avıvın aldılar. Feınäselärdän
Vega del' Pastan tənjaq — kənıaj-
ıstaraq bulqan Ontanıdan, Rej-
nostan 15 kilometr samahı tənjaqta-
raq bulqan barsena de Pik—de Ken-
canı alıvqa mataşvıdarı unıñ-
ıñ syqtı. Feınäselär dır qıña ju-
qaltıvıdarqa osoranıylar.

Äderlek bara

„8 mart“ tegev fabrikahıñnyñ
komsomol komiteti xalbq—ara jästär
könenä äderlekte jıjep jıvärede.
Komsomol grıppalarında bısedalar,
jılyıstär ytkärele.

Xalbq—ara jästär könen qarşılav,
komsomoles hä m sojuzdan tış jästär
konkret jıklämälär aldılar. Xäder
jıklämälärde ytav esen kereş vara.

Staxanovka Valitova eş normahıñ
aj hajıñ aftırvır ytäj. Ul İjyl ajında
normahıñ 190 protsentqa ytäğajne.

Xäder Staxanovsılär xäräkätenen
İke jılyıqına 200 protsentqa ytav
esen kereşä. Avqust jartıñında unıñ
ajıv eş planı 117 prosentqa ytäp
başqalarqa ölgä kyrtähe.

Komitet aqzaları staxanovka İptäş
Latıypova, İnstruktor Stıpanovalar yd
sextarıñdaqy komsomoldar arahıñ-
da anlatma eştäre alıp baralar. Un-
daqy komsomolkalar eşläp syqarıv-
dı taqı la kytäre v esen tırvışalar.

Fabrikala tapıvqan staxanovka Va-
litova Fatıymala normahıñ 200 prot-
sentqa ytävde öbtänä aldı. Hä m
ajrım komsomolkaları şıfıqa aldı.

Komsomol politik uqıvıv qajtanān
julqa halıña başlanı. Hər ber
grıppalarda Verxovnyñ Sovetqa haj-
lav polozenieñnyñ hä m SSSR Kons-
titutsiänyñ İentekläp ejrānälär. GTO,
GSO, PVXO, znacoktarına norma
tapırvıvıy komsomolestär hä m so-
juzdan tış jästär hanı arta vara.
Şulaj bulha la komitet äle betä
grıppalar menen dı tıged—İenle

eş alıp barımaj. Qajıy ber ojoşmalar
jästär könenä ber tırlä lä äderlek
alıp barımajdar. Ajrım staxanovka-
lar menen eş kyrtmäjdar. Ularqa
jardam İtmäjdar. Mäbälän, staxa-
novka Völējıva „komitet minen
eşemä ner tırlä lä jardıam İtkän
juq“ İl. Fabrikala jädärlägen so-
juzdan tış jäs qıddar var hä m ular
arahında yd belemen kytäre v öb-
tendä eşlävse anıv staxanovkalar dı
kyp. Lakin komitet uları komsomol
safıña ılyqtırvıvda nasar eşläj.
Hajlavdan huñ varı tik İke keşe
qemıy jılyısta alıñqan, ä İetehe
äle bulha komitettan ytä alqanı juq.

R. X.

Normahıñ 2142, 8 protsentqa ytäne

SERGO, 19. Donbastıñ danılyqı
Zavojıge, xäderge vaqıtta Mäskäv
promakadimiänyñ studıntı Dmitri
Konsedälov İptäş, Qırmında jal İtep
qajtqandan huñ, staxanovsılär xärä-
keten İtvırvıvıy—Stalın İsemendäge
şaxtaqa kilde. 19 avqusta Kenseda-
lov İptäş şaxtaqa tışep, staxanovsy-
lar xäräkätenen İke jılyıqy xer-
mätänen kymer syqarıvda rekord
İırevgä ölgäste. Ul, 7 saqat esendä
betähe 150 kvadrat metr kymer sy-
qarıp, normahıñ, 2142, 8 protsent-
qa ytäne. Şaxıñ Mıracenko hä m
Şarılıvtar nıqıta bardılar.

SINFYJ UJAV- LYQ TURABLAN- QIAN JERDƏ

Qyrmışqaly rajonı Iske Qylyşqy soveti „KİM“ kolxozı qyrmışqaly komsomol ojoşmahında otçot-hajlav ytevge ajdan artıq vaqıt ytep kille. Ləkin ojoşmala ner tərle la hınylyş juq.

Komsomol uqyvdary varmaj. Komsomolestar, jəstər arahında sovetlarqa hajlav zakonın ejrənev eše, dıngə qarşy propaganda həm kərəş eše ojoştorolmaqan.

Komsomoles Qodracev Moxly, komsomolka Qafarovaqa ejlängəs mul la saqyır nıkaş uqıta. Komsomolka Məxəmətşina Sadiqa yd jortona ejdəş itep, avıl mullahı Kamalov İsmayılda kerı. Mulla unda 5-6 aj tora. Məxəmətşina menən həjləşə, uqa dın turahında həjləş. Məxəmətşina Sadiqa şunan nırlə jılylyşqa polit uqyvıqa jərəməş. Ləkin vınyd səvəven komsomol ojoşmahı varı mulla uny ejənən kıkəs kənə, vık kyp hunlap əsa. Bıl faş itelgəs tə unan teješle havaq jahajıqan juq. Dıngə qarşy propaganda eše haman şulaj qala vıra.

Jəstər, qatın-qddar arahında vər tərle la tərle eše alıp varımaş.

Otcot-hajlav jılylyş tənqıt, yd-ara tənqıtıne yta. Otcot—jılylyşda elekke komitet sekretar vər tərle la eš kyrtəməhə la, uny eše qə-nəqətlənerlek tip tavıla.

Bında otçot-hajlav jılylyşda partia rajon komitetınyd propagandı Xəmitöv həm şul kolxozdaqy partorg Qımadıvtar bulalar. Qımadıv yde „ojoşmala vər tərle la eš ejlənəməhə la, iptəstər, eše qənə-qətlənerlek tygel tip taphaq dərəş bulmaş, eše qənəqətlənerlek tip tavajıq—tip şıqyş jahaj.

Bında komitet sekretar itep kem hajlana hun? Mannaröv Usman, 1934 jılyd, kyp eševə, keşe luqmav, atahınyd kulak vulyv arqahında komsomol saşınan şıqarılqan keşe. Ul şıqarılqas ešen vər nıqəddəre tēdətə la uny komsomolqa taqy alalar. Ul 1936 jılyd oşo uq ojoşmala komsomol cıen itep alına. Ləkin ul iney menən bırelep ešlēməş. Kolxozda sekretar vulyv ešlēməş qəndə kolxoz aqsahın ydləstər.

Bına oşo keşe komitet sekretar vulyv hajlana. Ul Gərəjev Zəfər tıgən kulak toqomo həm xədderge kəndə la sınıfı jaqtan şikle bulqan keşe menən vələnəş tota, qunaqqa jərəşep kənən ytkərə. Əle hamanda ul kolxoz mılkenə qulın huda. Əlge varı 150 humıqa garmon alıp uny 260 humıq „jahap“ kolxoz pravlenıhenə ındər.

Bıl vıjt jaqynan tarqalqan, sınıfı jədən juqaltqan Mannarövınyd komitetqa hajlanıv, ojoşmala sınıfı ujavlyqıny turablanıvınyd jemeşe. Rajkomol vıny bəta, sənki signaldar vər nısa tapqırdar bırelde. Ləkin sara kyrevse juq. Bıl ojoşmanı tađartırdı, hıs kışekməş tadartırdı kərək. M. Səlix.

Bələnəş 16 rajonınyd kolxodary vıly vık mul urazaj jılyp alalar. Arıştınyd hər vər gektar 20—25 sentner bıre. „Svovoda“, „Yrnek“ həm kyp kənə vışqa kolxozdar vıj urazaj alıdılar. Bojdaj həm holonon hər gektar 200—300 vot, ə qajıv vər urındarda unanda kyberək bıre.

Bıly kolxozsılar hər xədmət kə-nənə 15—20 kilogramm bojdaj, arış, holo uny eštəvenə jarma, qudaqlı kul'turalar həm jəşləsə alasaqtar.

TELEGRAF

Germania jəstəre faşizmoqa qarşy

Parızda nemes telendə vabıla torqan „Parizer Tagessejtung“ gəzetahı, kypıtən tygel Germania jəstərenə, Gıtlər faşizmənyd İspanıyaqa qarata toltqan politika hına rızahıdlyqtar yseven kyrtəməhə vər nısa fakt kılterə. Şulaj Berlin kazarmalarınyd berehendə, xəvə cast komandovanıhe İspanıyaqa jərənev ešen artıq dır bulmaqan otrəd formirovajt itkən. Ofitser kilep, vər jəş jefrejtərgə oşo otrəden nıcal nıge urnıy alırdı qısqas, jefrejtər vılay tip javap bırgən; „Mın germania haldatı, mınə İspanıyaqa vər ešeməş juq. İspanıylar yd ıldəre menən yd-əre eš itərgə xoquqlılar.“

Gazeta taqy Saar əlkəhenən vıly prizıvıqa narırdı teješ bulqan eš jəş ešenən granıtsanı şıqyır. İspanıyaqa varı, respublikan armıanıy saşına ineydərə turahında jada.

Vuppertale galahında (Kənəvış germania) vər predpriatiənyd işek alıdında, İspania kartahı jəvəstərelgən bulqan: Faşistlar vıl kartıqa general franko qəskərdərenə pəzitsiaların tərərər kılğəndər. Bər vaqıt vıl kartala „Passaranı“ (ytə alımaştar) tip jadılqan qaqıd tapqandar.

Urta germanıala (Saksonia, Tyrentə) kyp kənə predpriatiəldə eše jəstər İspania vıalalar həm qatın-qıddar jəşdərəş bırdar jahajdar. Kypıtən tygel zagranıtsalaqy jərdəm komıtetarınıy berehenə ıke jəd ıllə bış marka aqsa ındərləgən.

(TASS).

Tərlehenən

Mıəkə rajonında vıly 3 urında pionerdar lager ojoştorolqanı. Xəddər ındə lagerdar jayılıdılar. Bıl lagerdarı bətahe 180 vıla buldı. Lagerdar, pionerdarqa bıq oqşanılar. Jal itevselərdən kybehe tərle znacoktar alıp qajıtılar. Kıləhe jılyqa lagerdar hanı taqy la arırtılasaq.

**

Başqortostan pedagogik ucılışsələrendə uqıvıylar qabul itev imtixandarı, 16 avqustan 23 avqustqa tıkle ytkərelələr. Qabul itev imtixandarı tamamlanqandan hun, Başqortostandaqy bəta pedagogik ucılışsələrdən direktorlar, zavıctar həm prepodavateldər. 26 avqustan 29 avqustqa tıkle Əfələ bulasaq metodik kənəşməgə saqyrlasaqtar.

Japonia dır huqıqş jılynda

Iptəş Stalin ydenən ytkən jılda Roj-govord menən bulqan besedahında: „Mınəşə huqıqş qurqınyınyd ıke usaqy var. Berense usaqy Alıb Kənşıqyştə, Japonia zonahında“, tıgıne.

Jılvəşsınyd vıl kyrtəvenən hun ytkən vaqıqlar, Japonia millıtarıstarynyd huqıqşqa ədərənəv jılynda kyrgən saralar həm diplomatik frontta Japonıanıy yden totovı—iptəş Stalinə bıldəlgənən tulıhınsa tıblan.

Japonia Alıb Kənşıqyştə „dır huqıqşqa“ ədərənə. Ul ındə 6 jıldan bırlə Qıtajqa faktik huqıqş alıp vıra. 1931 jılda Manczurıanı vılyp alıd. 1932 jılda Tənjaq Qıtaj əlkələre ešen huqıqş. 1935 nse jılda tənjaqtaqy 5 əlkə ešen kərəştə ə, xəddər də əle Tənjaq Qıtajdaqy xərkəten taqy aşıqtan-aşıq huqıqş metodına kyserep, 400 millionı Qıtaj xalqınyd mın jıldardan bırlə jəşep kılğən

„JƏSƏHEN RESPUBLIKA“

Məskav, 19 avqust. „Lə Defans“ faşistlarınyd Melil'ela (İspan mörəkahı) faşizmoqa qarşy kərəşevsələrdə atıv massovıy tər alqanlyqın həm uny kəndəlek qəddəti vaqıqa vılyp əvəreleven jada. Bıl qalala tip kyrtəhə „Lə Defans“ Millı'e ešeləre arahında kın populyrlek qadınqan jəş eše Metodo faşist palactarınyd qorvany buldı. Arestqa alırdıqan Metodony tərəgə alıp barıqanda faşistlar uqa həzym itep jərəxtələnələr. Metodony gospitalıqa odatalar. Faşistlar vıny vılep Metodony gospitaldan tərkeləp uramıqa alıp şıqırlar. Maşınaqa ultırtıp alıp kılələr həm jılda uny atalar.

Faşistlar Millı'e garnizonınyd elekke nıcal nıgı general Romeraləstan də oşolaj qanıy ys alıdılar. Faşistik ofetsirdar Romeraləmdə respublikaqa a turılyqlı bulıv ešen kyrtə alımaşlar.

Ul faşistik trevuna tarafınan „hatılyv“ ešen ylem jadahına xəkm itelgəne. Romerales ydenən „Sudıalarnı“ qılyv itep, „hatılyvı mın tygel, ə şılar, kəmdər respublikaqa qarşy fətnə kyrtədelər, həd mınə təlähəgəd nəmə ešlätərhegəd. Vlas vaqıly rəvəştə həddən qılyqıddı. Ləkin həddən tarafı dərəşlek həm turalıq juq“ tıne.

General Romeralıstı atırdı kıltergəs ul haldattarqa mərəzəqət itep, „haldattar, jəşəhen respublika“ tip qısqırdıqan.

Fən—texnika Radio menən jərətələ torqan traktor

Amerikala radio jərdəmə menən jərətələ torqan traktor ešləp şıqarılqan. Traktordı jərətəv ešen qullanıla torqan radio tapşırqıy vık qışqa dılyqın (7 metr) menən ešlaj. Radio tapşırqıstınyd kəsə 8 vol't. Uqa elektr ınergiyahı bıq ad kərək vıla. Radio tapşırqıy 4-5 kilometr jıraqlıqındaqy traktordardı idara itep tora.

Radio alqıy, traktordı jərətəvse urnına urınləşırlıqan. Antennalarınyd bejeklege vər jarym metr. Traktordı jərətəv ešen knopkany vılyrdı kərək.

Tərle ođonloqtaqy tulqındardı qullanıv arqahında vər vaqıtta ıke eš traktordı la jərətəp vıla.

Hanqırvay, telheddər jəmqlətə ydək ıdarahı ergəhendə ojoştorolqan dram tınərgə kyrtən tygel şvejniktar klubında spıktakı bırdə.

HYRƏTTƏ; Hanqırvay, telhed İstestka iptəş Kənəzəva respublikan arpanıa gerojı El'vırı roləndə.

(Urazvaxtıny fotohı).

BAŞV UDARNITSA HİNA

Hıdlyp atqan jəgə alıv tandı, Hın torahıny ırkəm joqondan. Jynələhen aşıqy vabıvdarqa, Jeted-jeted atlap jortondan.

Gektardardıny jomoşaq kykrəgendə Jənləməş kəs vaxet erkelə. Kerlek ostarınyd hər vışaqqa Şatlyk xıse tygelə, hırpələ. Qıvanıstan unqan ıgendərgə Jənləməş kəs vaxet erkelə. Hər vər orloq ılgə, kolxozıny, Kynelle, şat tormoş kılterə. Jımyldəşp torqan ıgendərdən Hırvı yvəhen kılə vırvıny: Borsaq, klevər, kinder, Jetendəren; Arış, vıjdaj, holo, tarıhıny. Jalqav qına ıtkən ırtəngə jıl ırkələtə tormoş şajarta. Bəvəldərep avır vışaqtdı, Bal qortlar kevek şavılatə. Tojqolarıny qıdıl uqa vılyp, ıllə jənevenə totaşa. Hınen şatlyk ıll şatlyq menən Bərgə yvə, bərgə qosoşa. Maqtap-maqtap bejek vatanınyd Ujdar jomıqınyndı hırtəhen. Mul tormoşlo ıtkən Stalıngə Mən-mən tapqır rəxmət ajtəhen.

Vəl Nalıqıv.

derelgən.

Bına oşo „vəjek“ maqsattar menən ul dıngeddə, havala həm qorola qotorop qorallana. Diplomati frontta ydenə sojuzniktar tēdaj. Ytkən jılydın nojabrendə Japonia menən Germania arahında „Komentərənqa qarşy kərəş“ maskalıy atında huqıqş Sojuz tēdeldə. Bıl Sovettar Sojuzıny qarşy həm Alıb Kənşıqyştə tınylyqlıy vıdov ešen həm huqıqş toqandırvıy maqsatında tēdələn. Şulaj uq Japonia menən İtallı arahında la yd-ara, dogovor tēdələn.

Japonia bəta kəsə menən qorallana. Ul dınged floty ybtərev turahındaqy dogovordı vıdov, tuqlavhıd floty ybtərev. Xəddər də Japonıanıy donjaqqa bıldəle bulqan 250 nən artıq tərle huqıqş karavıtar var. Şulardan 25 krejser, 10 lavı dır brone-nosetlar. Bılar eštənə 50 ləp huqıqş paroxodı ešlənəp jata. Hava floty 3 mēndən artıq huqıqş samoljotınyan tora. (Davamı 3-se bıttə).

HYRƏTTƏ: Əfə fizkul'tura uqyvsylar qul pulemjotın ejrənələr. (Urazaxitın fotohı).

Pioner otrədtərə jetəkselektən sifte

Rajkomdın otcot dokladında rajon ydəgendə pionerlər klubb turahında əjtelməj qalman. VLKSM dın Dəvləken rajon komitetin pionerlər medire iptəş Rusovta ydenə sığışında oşonı həjlə: Unı yd esəndə uqyvsyların „durıhı“ itep kyrhətə. Ləkin klubbın esən inep qarav həm unda ytkərəle torqan massovıy estərden estəleğe menən əbtən genən tanışvda, bıl uqyvsyların urıhıdqa maqtanv ikənən asıp hala.

Bına rajon ydəgendə pionerlər klubb. Ul ydenə kul'turahıdlyq menən tanılqan. Bında xatta pionerlərdin vıjına inergə tejeşle kul'turalıq kynekmələre lə rıqaja itelməj. Klubta tādalyq haqlannıaj. Unı məjəş həm stenalar yrməkys pərvəzdəre menən qarlanqan. Siennalardı, əbtəl urıhıdlyardı tıdın əbətqan. Rajkom eşelərenen fekerensə oşonda pionerlər kul'turalıq jal itergə həm ydəsməkar estəre menən şəqellənergə tejeşlər. Ləkin bıl estər bəthə lə şaxmat biljard ujnıvqı qajıtp qala. Şunan başqa

pionerlərdin qıdlyqındırılıq, ular dın izadı estərenen yfəvenə jar dım itərlek ber genə nəmə lə juq.

Rajon ydəgendə balalar bibliotekası var. Ləkin ul, kitaptarqı bık jar lı, balalar dın xudozestvolı ədvlət uqyvsylar bulqan hıvıhıvı his tə qar lıj alımaı. Bıl rajon ydəgendə, raj komdın kyd aldında bulqan estər. Ə avıldarda məktəptər ergəhendə ge pioner otrədtərəndə estər taqı lə nasarıraq tora. Bəgəngə kəndə ber genə otrədtən də vazatıy juq. Pionerlər arahında təməkə tartıv, nasar hyddər əjtesəv həm başqa şundaj nasar qəddəttər kın taralqan. Ular arahındaqı itke jolalarqı qar şı kərəş alıp varıvıy juq. Rajkom dın pionerlər bylege medire Rusov otrədtərdə ber vaqıttala bulmaı. Kavenıttə torop qına jetəkselek itə.

Otcot-hajlav kompanlahı vaqıtn da təvge oşımalar pioner bylege nen nasar eşləven kyrhətkənlər. Ləkin Rusov bınan yd eşe esən hasaq alman. Pioner otrədtərə əb tənən jetəkselek itev hamanda nasar xəldə qala kılə.

M. N.

Japonia dur huqıqş jılında

(DAVAMB. BAŞ 2-SE BİTTƏ)

Huqıqş jıldarda Japonia promeş lennostın huqıqş esən kərəkəle tar maqtarın alqı jəvərevgə ajrıvsa nıq iqtıbar vırde. Bəta iqtıbar huqıqşqı ədvlənevge jynaldereılgən. Unı promeşlennoş 1600-1700 tan kalar, 3 meñ samoljot, 1500 brone avtomobil, 10 meñ tup, 150 meñ pulemjot eşləp sığarılıq itep qu jılqan. Japonianın bık vıj bulmaqan bydzete in dur huqıqş rasxodta rına kılə. İldə huqıqş rasxodtarı jıl dan jıl yfə. Rəsmi məqlyməttər bu jınsa bəta bydzed (milliard 334 million ien bulıp, şunan 406 million ien huqıqş rasxodtarına vırelgən, ə 1936 jıl da bəta bydzet 2 milliard 311 million bulıp, şuqa 1 milliardtan artıqıraq qı, jəqıni 50 protsentqa jəqıny hu qıqş jılına kılə. Bıjıl Japonia byd zeteneñ 60 protsentı huqıqş rasxodına totolovqı bilgeləngən. Bıl əle rəsmi məqlyməttər genə. Fakt jəqınnan ul əlvıttə kyp artıq.

Ləkin Japonia bıl qotoronıqo rə vəşə huqıqşqı ədvlənevde dur qı jınlıqtarqı osoraj; Japonianın yden də huqıqş promeşlennoş esən sıjr jo jeteşnıaj. Bında 22 tər sıjrjonıñ 9 tərlehe Japoniala bətenlaj juq, jə ki bulqandar 5 protsentı qına tə'mın itə. Neft' sink, qurqıq, fos for sıjr'johı 10—25 protsentı tə'mın itə. Timer, marganıñ həm azot menən 40—60 prosent tə'mın itelgən.

Japonia bıl ser'jolar dı sılten in derergə məzıyr. Bınyñ esən sılte

oşod xaqqa başqa tavardar sığa rıraq məzıyr.

Japonianın dvlət qadnıhı buşaj. Huqıqş 10 jıl esendə Japonianın altn zapası es tapqır kəmegən həm xəder 3-4 jəd million tıjendən artımaı. Dvlət bydzete jıl hajın dur dıfıttet menən sığa. Dvləttən aq salata burıstıy yfə. Ul huqıqş bıs jıl esendə ikeləte yfep 13-14 milliardqa jetkən.

Bıl rasxodtar dı qaplav esən Japonia imperialistlar bəta avırlıqtı japon eşe, krəbtıane əbtənə tēşerlər. Japon eşsehe donjala in tyvən eş xaqı alıvsylardan. Ə ildə qımmətselek yfə. Japon fabrika zavodtarında eşləv şarttar avı. Eş kənə odon.

Japonia krəbtıane xəder moxtaz lıqtın sıgenə kılterep jetkerelgən. Unıq tanaqı tıjmaı. Avıx xuzalıq jıldan—jıl artıq kılə. Krəbtıan es jəqlap talana. Ul pomışıkke bəta urazaj dın 50 protsentı samahına jer esən (arendoqa) tıləj. Tavar xaqtarın qıvatlatıvıy kapitalistlarqı həm dvlətkə bık kyp tərle avı nalog həm halımdar tıləj. Hədem tölə japon krəbtıanenə ydenə jəşer gələ qalmaı.

Japoniala „krəbtıan məs'ələhen“ tıksərməgən ber genə gazeta la juq Japon general şıbb la bıl məs'ələ menən qıdlyqına. Sənki japon ar miahınyñ dyrttən es eləşəkə jəqı

Xalıq-ara jəstər kənənə qarata

Kapital ildərendəge jəstərdən tormoşo turahında sıjıfır həm fakttar

Eşhedlek.

AMERIKA.

QAŞ ta in kəm itep hanalqanda la 16 jəstən 25 jəşkə tıklem 4 mil liondan artıq eşheddər var. Konnik titut ştatında eşse kəsə jallav bıuro hı eşhed jəstərdən 20 protsentın qıvıly qına eştə bulvıvı beldər. Bıuroqa eş horap mərəzəqət itevse lərdən 75 protsentı ber nındəj də kvalifikatsıaqı eş bulmaqandar.

Minnisota ştatlarında ytkərelgən tıksərevdər 1936 jıl da urta məktəptə tamamlavıylardın 50 protsentı eşhed bulvıvı beldər.

ANGLIA

Profsojuzdar bərekməhe sekretar Petr Kukanın hydenə qaraqanda eş heddər arahında 14 jəstən 18 jəşkə tıklem bulvıvıylar 75 protsent tışkil itə.

Manciterdaqı ber fabrikala malaj dar kənənə 12 şər səqət eşləjdər. Adınaqı 6—9 şillinga (ber şillinga 1 hum 31 tin) eş xaqı alalar.

CIXOSLAVAKIA

1936 jıl da eşhed jəstər hanı 200 meñ ine. Ular ildəge eşheddərden 30 protsentın tışkil itələr.

Ratav avlında 15 jəstən 25 jəşkə tıklem bulvıvı 174 kəsə var. Tıksə revdər ular dın əsəhenən genə eştə bulvıvı, 28 enen ucınlıqqa eşlə neven, ə 116 hınyñ bətenlaj eşhed bulvıvı kyrhətə. Ular ber nındəj də posobiala alımaıdar. Həm uqımaı dar da.

AVSTRIA

Avstrialaqı „jorthod jəstər“ tıp isenılənə torqan oşımahın məqly mətərəne qaraqanda jəş bradəktər priutınyñ bərehendə 18 dən 25 jəşkə tıklem bulvıvıylar 43 protsent. 18 dən 21 jəşkə tıklem bulvıvıylar 22 protsent tışkil itə: Bıl priutta to

rovıylardın 50 protsentı qara eşse bulqandar. Şunan ber jıl bujına eş hed jərvəselər 57 protsent tışkil itə.

Nizni Avstriala 1300 eşhed jəş uqıvıvı var. Ular qara eşse jəki avıx xuzalıq eşsehe bulıp kıltergə tələktərən beldərgəndər. Eşhedlek bıgerəktə urta məktəp uqıvıvıylar arahında kəsle. 1933 jıl da uqıv jor ton tamamlap sığqan uqıvıvıylarqı tik 10 jıldan huñ qına eş tavıv bı rergə ışandırılar.

Avstriala hər jıl hajın 200 kəsə teatr məktəvən tamamlap sığa. Ular dın tik 40 qına eşkə urınləşalar.

Eksploatatsia

GERMANIA

Germaniala 1936 jıl da qotoronop huqıqşqı ədvlənev uqıj menən promeşlennoşın ber ad kytərele ve hıdelde. Şuqa qaramatın German eşselərenen urtasa jıllıq eş xaqı 256, 53 marka jəqıni 1929 jıl qı sa qıştırqanda 18 protsentqa kəmetelde.

AMERIKA

QAŞ ta tekstil həm tegev promeş lennoşında balalar xədməte kın qıl lınlı.

Pensel'vania ştatında kıldək te gev masterskoj eşselərenen 25 prot sentın 16 jəstən tyvən bulqan bal ar tışkil itə. Ularqı eş xaqı dur darqı qaraqanda 70—75 protsent kəm tıylənə.

Kyp kənə balalar uramdarıdaqı savda eşendə eşləjdər. Ular dın ky behe 6-7 jəstən eşkə başlajdar. 1936 jıl da ytkərelgən tıksərevge qı raqanda N'ju-jork ştatın ber ra jonında 9 meñ bala savda eşendə eşləj. Şular esenən 14 jəstən tyvən bulvıvıylar 62 protsentın tışkil itə.

Belem alıv

GERMANIA

Faşistlar vıas başına kılğəndən bır le Berlindəge urta məktəptəge uqıv sıylar hanı 85 meñdən 57 meñgə kəmenə.

Berlində 1928 jıl da 828 məktəp var ine. Xəder bəthə 700 məktəp.

Avıv promeşlennoş organı „Dej ce Birgverg Səjtung“ huqıqş jıl dar da maşına tēdeleşə fakultettarında uqıvıylardın hanı bık kəmenə tıp jada. „Maşına tēdeleşə texnik mək təptərəndə uqıvıylar hanı 1930-31 jıl da jəd itep alqanda, 1935 jıl da 27 gə qaldı.

ITALIA

İtaliala bıllıotekala uqıvıylar hanı kəmej bara. 1935 jıl da uqıvıylar hanı 80 meñgə kəmegən.

Fənni əbər dər həm zurnaldar ba lıv eşe 31 jıl qı saqıştırqanda 50 protsentqa kəmegən.

İtaliala 43 million xalıq var. Şuqa qaramatın bəta gazetalar dın tırazı 5 million qına.

POL'ŞA

Pol'sala millionan artıq balalar məktəptən sılte jəşləjdər. 20 meñ jəş uqıvıvı ydenə eş tava alımaı.

Sem'ja həm nikax

GERMANIA

SAKSONIALA 9 meñ 151 juqarı məqlymətke kəsəge tıksərev ytkəre lə. Şular dın 57,4 protsentı qatın hıddər. Qılalə jəstərdən 51,9 prot sentı bətenlaj balahıddər.

Nikax hanı 1936 jıl da, 34 jıl qı saqıştırqanda 18 protsentqa kəme gən.

M. B.

KYRNEKLE BOL'SEVİKTƏRDƏN TORMOŞO

JAKOV MIXAJLOVIC SVERDLOV
(1885—1919)

Proletariatın julaşsı, revolyutsion qudquşsı, ıssn jeteksehe, partiya hem daviat tedeleşende janyvı Sverdlovın geroizm menen, eşseler sıjınına, ydenen partiyaına birelganlek menen tula bulqan tormoşo sovet jastere hem balalar esen dur elge bulur tora.

J. M. Sverdlov 1885 jıldın maj ayında, Nizni-Novgorod (Gor'ki) qalasında, henese sem'ahında tavqan. Keskenä jaşenän yk ul ydenen qıjıvıqı, qurqıvıdılıq menen xalıqtın iqlıvıqı ıylqtıra ine. 11 jaşında gimnaziala uqıj başlaı. Bıl maktaptın hañıq atmosferah, unı his qanəqtılendermā hem ul bık jıq qına daresta vaqıtta ıcesnık urnına berā qıdılıq kitar totop ultıra. Şulaı itep ul kəslek menen dyrtense sıjınıqı tiklem bara la, gimnaziala taşıp sıqı. 15 jaşenän Sverdlov yd aldına jəşā başlaı.

1901 jıldın kəndə Nizigordta berense RSDRP komiteti oştorola 16 jəşlek Sverdlov, oşo komitetin aktiv aqzalı bulqan xaldā, komitetin quşvı bulınsa dur revolyutsion eş alıp bara başlaı. Agitatsia—propaganda eşe menen şeqellā. Ber jıldın huñ inde, Sverdlov „şikle keşeler“ isemlegenā ingən bula.

1902 jıldın jəndə gubernatorın qarar bulınsa Jakov Sverdlov 2 adnalıq tormāqı jayla. Oşo kəndā başlaı Sverdlov ətənən kydətēv başlāna. Ul voşonmaj, urındaqı partiya oşmahın nıqıvıdā energia menen eşāı, kərəşā. Ul revolyutsion marksizmdın salıq esen kərəşā Lenin menen, leninsel „İskra“ jılı menen bara. Ul partianın jəş kadrarın eşseler sıjınıqı esenā alıp inā, ul professional revolyutsioner bulqan xaldā ber genā minutqa la massanan ajrılmaj.

1902 jılā, ere eşseler ydāge Sarmovalā, „vethen samoderzavie“ lozungahı ətında ike menle Berense Maj demonstratsialah ytkarelā. Oşo demonstratsian huñ oştorovsıların bık kybelie qılqa alıncıq, jardamqa Niznidan Sverdlovı jəvarelā. Sverdlov Sormovaqa kilev menen eşseler arahında dur politik oştorov hem propaganda eşe alıp bara başlaı. Ul tar-mar itelgen tınərāktərde ajıqqa vañtırā, jay tınərāktər oştorā, ulardı revolyutsion ədaviat menen t'min itā, eştan sıqarılqan eşselerge jardam esen sredstvolar jıjıvıdā oştorā.

Sverdlov, eşselerdē jıjıvıstırlıdā jıq qına sıqıstırlā jahaj. Unı tərān, hem javaj telmāre eşselerde jadmış menen kərəşkə tuplaı. 1902 jıldın əkəvrendə Sormovalıq demonstratsiala qatnaşvıların 14 keşegə sud bula. Jakov Sverdlov totqondardı jaqlav hem ularqa jardam itevde oştorov bulınsa eş alıp bara. Sud protsessı, hem unda eşse P. Zalomovın 1 telmāre, xəkem itelevselərge dur mēvāvət qudquata. Xəkem itelevselərde Məskəvgə odatqanda vokzalda kyp handa xalıq jıjnala. Berense safla Sverdlov bula. Ul iptəstərənē:

— Barrikadalarā osoraşvıdı—tıp qısqırlā.

1903 jıldın jadında, Sverdlov ikense tapqır ytkarelā torqan Maj demonstratsialahında qatnaşā. Politisia la əderlənā. Sormovanın tirā jıqına ber nısa rōta haldat kılterələr. Berense Maj aldınan bık kyp qılqa alıvıdā ytkarelā. 14 apreldə Sverdlov ta qılqa alına. Unı qılında proklamatsialar tavalar. Batşa xəkəməte 17 jəşlek Sverdlovı jartı jıldıq tormāqı xəkem itā. Tormā revolyutsionerdı qurqıtmaı. Başqa men-

lāgen namıñ ıssn keşeler menen bergə ul kərəşse jılın, professional—revolyutsioner jılın, bol'sevistik partianın aqzalı jılın hañlaı.

İrekke sıqıv menen Sverdlov taqı la ydenen həjgan eşenā totona. Ul Volga bulı qalalarına kılā, sosial—demokratik oşmahardı tuplaı, ulardı partianın ikense sıjezına əderlāı. 1903 jıldın kəndə, Nizigord hem Sormova oşmaharına, RSDRP nın ikense sıjezı—bol'seviktər hem minşeviktərgə ıylengən tıgen xəvər işetelev menen, Sverdlov his ikelənevıdē Lenin partiaına quşıla.

Bol'sevik Jakov Sverdlovın revolyutsion eşmākerlege batşa zandarınarılā tarafınan tıjıla. Politisia deportamintının eşendə „politisia kydətēvndə torovı Sverdlov turahında“ vedomost haqlanqan. Unda Sverdlovın 2 jıl bulınsa qatı kydətēve ətında jəşāve əjtelgen.

Sverdlov jəşen (nelegal'nıj) xalıq qala. Ydenen ber iptəsenā jadqan xatında (Kostromanā) ul ıylāı tı: „Min vında Severnıj komitetin quşvı bulınsa „profesional“ sıjıatında kilep urınlāşım. Eş vında kyp, ə xalıq juq. Mindən başqa vətəhe 3-4 keşə var, ulardı da berhe genā ıbāpkə alırlıq. Ydēmdə bık jıqş xis itəm, qajı vāqıt Niznide qıdılqanıp qujam. Ləkin şulaı da min unan kitevemā qanəqtmen, sənki min unda qanatımdə jəşā almaj inem. Ə min ulıjım—ul qanattar mında var, unda min eşlārgə əjrāndem, vında inde min əjrāngən keşə bulıp kild em“.

Tənıaq tekstilsələr ydāge, RSDRP nın raskol' vaqtınan uq, bol'sevizmdēn oporahı bulıp kılde. Kəsle əderlāv, Sverdlovqa, Kostromala odaq jəşārgə mēmkınlēk birmāne. Şulaı da tərızāle oştorovı bol'sevik Sverdlovqa „qanatın jəşārgə“ hem „tənıaq komitet“ esen dur eş kyrtərgə mēmkınlēk buldı.

(Davamı var.)

„ANT“

„Ant“—kartinalah yzvək fil'm kino studiayında eşlāngən hem unı sıjezı Yzvək xalıq tormoşon saqlıdırlā.

Yzvəkstandaq ın jıqş jerdər, bajdar qılındā bula. Plantatsialarda jarılalar, batraktar eşlājđər. Undaqı avır xēdmət, fəqirlek, xəjərselek menen ytkən tormoş, aslıq moñzar ətəvenā mullıların qatı, zakon Yzvək xalıq ıdgəndən ıdā.

Bına jırtıqş hem xəjləker Qorvan vaj. Ul qıslıqtın xızahı, jərgə la, hıvıq la xıza bulıp ul dıbqandardın kəsən hıvıra. Ul vaj hem ul „sovet keşəhe“, urındaqı qıslıq sovetında la unı qıl xəkem hərə. Unı keşəhe ike jēdlē Xəkim predsədatel bulıp eşāı.

Qarānıq qıslıqqa Andrej Kravsov tıgen ber eşse rus jēgete kılā. Bıl jēget bık javaj, unı jərəş la, hıde la, qılānış la vətə xərkəte la kartinala bık javaj hem unı ııl itep kyrtətelgen. Ul vında, dıhqandarqa, batraktarqa jər-hıv reformahın ytkərevdē bulıvıv esən kılgen.

Kravsov kilev menen qıslıqta, qırga qatmarlı hem qatı sıjınlı kərəş toqanıp kılā. Jər natsionalizatsialah başlāna. Tamaşas Axun isemle qart batrak sem'jahı jēdendə batraktardın kərəşen kyrep ydā. Qıslıq qatın-qıddarın vəkile, Səqədət jēdendə, eksploatatsiaqa qarş kərəşə qatın-qıddardın nındā dur rol' ulınaqan saqlıdırlā. Bına Qorvan vaj tarafınan aldanqan doşman ləgerına batrak Azim tıvā, ul tēvdə anıhıd rəvəşə doşmanıqa xēdmət itā, huñnan tēşəngəs vətənlāı ydenen iptəstərə, sim'jahı jıqına kire qajla. Kartinala, qıslıq ta ytkərelgen demonstratsiala kyrtətelgen. Batraktar hem dıhqandar vaj jerdəre hem hıvdarının eşsən xalıqqa tapşırılın tərıklājđər. Bıl kyrtəşlər javaj hem aslıq itep eşlāngəndər. Kartinalın bıl kyrtərenke kyrtəstərə tamaşasın həjəndərlər.

Şunan huñ vaqıqı tav aralarına, jar ətına kysə. Tamaşas tav aralarınan huñılqan huqmaqtardı, Qorvan vaj alıp kılən quj harıq kētvədərən, vaj qılınan jəvərelgen

HYRƏTTƏ: Əfə fizkul'tura texnikum uqıvısların parternıj gemnastika jahajdar (Urazvaxtin fotohı).

pylā menen rus bol'sevıge Andrej Krovsovın ıyemen kyre.

Qıslıq tantanalā hem tərān qajıq menen ydenen iptəşə Andrejde kymā. Həm batrak Azim, rus iptəşenən grovı aldında, ydenen sıjına huñqa tiklem xēdmət itərgə ant ıırlā.

„Ant“—fil'menən qımməte unı kiserleş revolyutsion jēkməkele, ıssn millı formalı, xudozestvo jıqtan javaj bulmavında. Ul sovet xalıqtarın ıssn dıblıqın jēnev-sən kəsən kyrtə.

Skottsboro totqondarının dyrtəhe
qotqarılıd

QAŞ komsomolının Ydāk Komiteti Sekretarı ip: Anzelo Xerndon məqaləhe

Altı odon kərəş jılı ytte, ləkin donja jēdendə ber kemdā,—duñtarā, doşmandardā—qatı drammanı, SAKKO Vansetti eşenən huñ bulqan tuqıd negr jəstərə—Skottsboro totqondarının drammanın onotı almanlar. Menlāgen protest mitingtarı Menlāgen—telegrammaları Xisaphıd kyp handaqı nəfərlə məqalələr. Bətə donja, bətə aldnıq keşele donjahı nəfərləndə, protest bēlderde, başqa ber qəjeəle bulmaqan, fəqət qara bulıp tıvqan bulıvdar esən genā qəjepləngən tuqıd jēgetkə qotqarıl talap ittelər.

Elektrik ətəldə jadalar ıltērev qurqıvıssı altı jıl bulınsa oşo tuqıd jēgeten ətəldə tordō. Xəder min, Sovet jəstərənē, Skottsboro suthın tuqıd jəstərənē dyrtəhe qotqarılın turahındaqı şatılıq xəvərdə ıreşte rə alam. 1937 jıldın 25 ıjyləndə ular qojāş kırdələr. Ular qarşında qarānıq kameranın qoros ısektərə aslıd. Menlāgen duñtar—proletar—nēgrdardı qosaqtarına alırlar. Bēd inde ulardı „keskenā negrdar“ tıp əjtlə almajvıd, sənki ulardıñ hər qajınlı xəder altışar jəş artırlar, xatla skottsboronın ın jəş totqono, sud kēndəndə 14 jəşlek kēnə bulqanına la xəder

20 jəş tuldı inde.

25 ıjylə bēdēn vajram buldı. Negr jəstərənē azalıq esən kərəşevselər həjəndələr. Bıl tantanalā jēd mēndər qatnaşlıq ittelər. Dyrt totqondo qotqarıl xəvəre vətə donjahı uratıp aldı. Jər şarın ın alıv jerdərenən bēd xəder dıblıq sələme telegrammaları alavıd. Nju-Jork qalānıñ negrdar Ydāge Garlēmda uramqa əsələr sıqlırlar. Ular ılanırlar, ləkin bıl kyd jəstər şatılıq jəstərə inelər.

Altı jıl bulınsa Alabama ştatındaqı vıstar, negr jəstərənə juqar jaza elektrıle ıltıroşta ıltērev jazalı talap ittelər.

Sovet uqıvıslarına qırtqasa bıl eşten nıdān kilep sıqıvıñ ıtkərtēp ytergə kərək. 1931 jıldın mart ayında tuqıd, eşhed jərəgən negr jəstərə Cətatırga stansahında tovarnı sostavqa ıltırlar.

Qara tənle jəstərdən başqa vagonda aq tənlelər dā bula. Ular profissional brodəgalar, bulalar. Ular pojezd varqanda negrdardı etep tēşərgə teləgəndər. Ular „aq tənle keşərdən dərəzəhen tēşərgə teləməgəndər“, jəqni qara tənlelər menən ber rəttən bulırga teləməgəndər. Həm ul brodəgalar, negrdardın

berehen taşıp qaldırlın esən ısekkə tavān alıp kılkəs, qalqan negrdar ydērenen iptəstərən jaqlarqa totonalar. Ular brodəgaları vagondan taşılad. Pojezd Pejtrok stansahın jektəs, jəşəp kılən brodəgalarıñ bērehe stanlanın odministratsialah kilep negrdar ətənə jalqan jala jaba,—ular aq tənle ber qatınd kēlənələr—tej. Bıl jətə qala, merzavıstın hıdenə ısanalar, hem ber nındāı dā qəjebe bulmaqan bıl tuqıd negr jəstərə xəkəmgə tartırlar. Xəkem tıd bula. Sudın predsədatele Xokkins, vına aldında jıjnıqan xalıqqa „bēd ulardı jazalap ıltērer—bēd“—tıp ıqlan itā. Prokuror „qara tənlelərdə tege donjaqa jəvərevdē“ talap itā.

Bıl pozorlı eşkə qarş berense bulıp kommunistar protest bēlderlər. Ular berense bularaq, negrdardı keşelekhed eksplotırovajı itev hem varvardarsa qorolqan zakon turahındaqı xəqıqəttə astırlar. Həm ulardıñ tavış vətə jerdə, donjahın vətə ıldəndə, Jevropa hem Amerıkanın vətə qalalarında jayırlar.

Progrıssıv keşelekten, qəjepləd qorbandardı jaqlavqa jınləderelgen tavış, altı jıl ytkəs bulhala alabama palactar qılınan dyrt qorbandı tartıp alıvıq jardam itte.

Kom. Pravda'nın

Vaqıtlı redaktor:
X. Dəvlətsın.

Əfə „Oktəbr Natıskah“ tipografıahı Başlavlıt vəkile № 2959

(BaşTASS).

Avыр promyşlennost' Xalıq komissariatın bylev turahında

SSSR Ydäk başqarma komiteti hem Xalıq komissarı Soveti qarar

SSSR Ydäk başqarma komitete hem Xalıq komissarı soveti qarar italer:

1. Avыр promyşlennost' xalıq komissariatı sostavınan maşına tedev promyşlennostın (avtotraktor zavodları, stanok tedev, parovoz-vagon tedev, avıl xuzalyq maşinalar tedev zavodları, jeñel hem ađyq promyşlennostlar esen maşına tedev zavodları, kotlo-turbin hem elektrotexnik promyşlennostı h. v. ş.), şulaj uq metall eşlengelere, teñle metaldar eşkerte, rezina hem kauçuk promyşlennost zavodları, texnik vıjala zavodları ajlar sıqarırqa hem ajram deñem-sojuz maşına tedev xalıq komissariatı (Narkommas) tedergä.

2. Avыр promyşlennostın qalqan betä tarmaqların, şul içäptän betä ter jaqıvlyqtar tarmaqın, elektr stansiyaların, qara hem teñle metallurgianı, ximia tarmaqın, tedev materialdar proizvodstvohın hem başqa şundajdar Avыр promyşlennost' xalıq komissariatı (Narkomtaz) sostavında haqlarqa.

3. Maşına tedev xalıq komissarı İter ip. Valeri Ivanovic Mezlauktı rañlarqa.

4. İptaş Lazar' Moisejevic Kaganovici Jul eştäre xalıq komissarı eşenän vışatır, Avыр promyşlennost' xalıq komissarı İter rañlarqa.

5. Jul eştäre xalıq komissarı İter xalıq komissarı uñ vıñbañar İptaş Aleksej Venediktovic Bakulinde rañlarqa.

SSSR Ydäk başqarma komiteti predsedatele—M. KALININ.

SSSR Xalıq komissarı soveti predsedatele—V. MOLOTOV.

SSSR Ydäk başqarma komiteti-nıñ sekretarı—A. GORKIN.

Mäskäv, Kreml'. 1937 jıldın 22 avqustı.

HYRƏTTƏ: fizkul'turniklar zarədkä vaqtında (Urazvaxtin fotohı).

Xalıq-ara jəstər kəñä aldınan

Normaların 250 protsentqa ytəjdər

Byzdəktä xalıq-ara jəstər kəñä äderlek başlandı. Rajondaqı betä tavgə ojoşmalarqa xalıq-ara jəstər kəñä turahında jıylıq ytkərev esen rajon aktive sıqarır jəvərelä. Dokladsılar seminar aşı ytkərelä. Kır kolxozsılarda xalıq-ara jəstər kəñä, yđ eşmäkärle dram tynəräktäre kəñä menän kisälär ojoştorola. („Lena“, „Otär“ kolxozları) rajon ydägendä şulaj uq fizkul'tura-sport jırıştarı (volejbol, futbol) atır jırıştarı ytkərelä, komsomolestar kəñä menän konsert ojoştorola.

Rajondın aldınqı komsajner komsomoles Zakirov xalıq-ara jəstər kəñä hem staxanovsılar xäräkätenä 2 jıylıqın isemläv rekordı

na äderläne. Ul älegä tiklem kəñä 22-23 gektar urır, MTS kılämendä berenselekte tota. Rekord kəñä ul 27-30 gektar samahı jerden urazajın alırqa jıylıq.

„Lena“ kolxozın urazaj jınav aldınqılarınan berehe komsomoles Canışv xalıq-ara jəstər kəñä, Lavogrejkaia normahın 250 protsentqa jekerep ytäv menän qarşıaj.

„Oktär“ kolxozın urazaj aldınqılar komsomolka Gelsirä Gäräjeva, Sufia Timejjanovalar, tavgə komsomol ojoşmahın xalıq-ara jəstər kəñä äderlek turahında ytkərelgän jıylıqında, eş normaların 300 protsentqa jekerep ytərgä jeklämä aldılar.

Staxanovs komsomolestar jekäse eşkä ırlətälä

„Svobodnij“ (Kensıqış kraj), 22 avqust.

Şamanovskı yzel komsomol ojoşmahı vık gyzäl komsomolestarı tärbiäläne. Ularđın künähe staxanovsı—krivonosovsı eş metodın initsiatorı buldılar.

Berense klass maşınısı—komsomoles Davıjdov deñem xərmät menän fajdalana. Ul avır jekle pojezdarı berense bulır jörətä başlanı hem kommıreski texnik tıdlekte arttırırqa ireşte. Xäder Davıjdov javarlı

postqa—Depo nacal'nige urıñbañar İter ırlätelä.

Komsomoles—sex mastere staxanovs, kypän tygel genä Depo komsomol komiteti sekretarı İter hajlanqan İptaş Il'cenko la ojoşma dur avtaritet menän fajdalana. Mexanik sextın ırigadır tokar komsomoles Golodov staxanovsı eşten in jaqşy elgölären vıra.

Kypän tygel Davıjdov, Il'cenko, Golodov, Zaslımov, İptästär VKP(b) sañna alındılar.

JƏŞLEK

Suq təlgəstər,
Jəşel kəmsəddären
Häländirp,
Ujnaq jel menän,
Şıltaşır kəndä şajaralar,
Şalıq eştär bedgä kör ildä.
Tyıl qujında jıylıdaşır,
Kydden nurın hurqan kyk səsäk.
Xuşvı anqır bala kyñeldərgä,

Irken ildä balqıj kıləsäk.
Jomıqlanqan jıldın kəndären
Hər kemden də kılə hytəhe,
İlem vırgəs qartajmañlıq jəşlek
Bedden vıvın—
Jıldar tedätər.
Bətməş jəşlek jergä,
Ytär orloq hıber qaldırır
Körək haqal taqqan qarttar la,
Jeget buldı,
Jəşaj şav kilep.
Şavla jəşlek, janıra,
Kykrä, ildä,
Qımerlekke mandat alıñqan,
Il dahıj vıjek Stalin
İşek ası vaxet tañna.

Jaqup Qolmıj.

Eşse jəstər komso moloja inälär

İrkutsk. Komsomol ojoşmalarında xalıq-ara jəstər kəñä äderlek eş jəjelderelä. Kuşvısev ismendä Slyda fabrikalar hem başqa predpriatielärdä xalıq-ara jəstər kəñä turahında besedalar ytkərelä. Hajlav zakonın ejrənev tynəräge ojoştoroldo.

Jəstär arahında juqar eş ramıq esen jarış vıra. Kuşvısev zavodın komsomoles—staxanovs İp. Staşın normahın 200-250 protsentqa, Trikotaz fabrikahı staxanovka Mixailova hem Mişinalar normaların 130-150 protsentqa jekerep ytəjdər. Makaron fabrikahında xalıq-ara jəstər kəñä ismendä brigada tedelä.

Jəstärden in jaqşy eləş komsonol sañna inälär. VLKSM-dın Kirov rajkomı huqıq vaqıtta 140 jəste komsomol sañna aldı. 17 komsomolestı partıaq kerergä äderläne.

Japonianın Qıtajdı vafır alıv politikahı

Japonianın Qıtajdaqı agrıssiahıñ dur tarixä var. 1868 jıldaqı „Majdzi“ revolytsiahınan huñ Japoniala kapitalistik yş dur adımdar menän yşer kitä. XIX vıvattın adaqlarında ul tışqı politikala imperialistik talav, vafır alıv politikahı ytkərelä başla. Vafır alıv politikahı berense nāvātā, geografik jaqtan jaqın, sıjıoqa vaj, eske huqıqtardan zəqılāngən Qıtajqa qarşı jynälälä. 1894-95 nse jıldarda Japonia Qıtajqa qarşı huqıq asa. Bı huqıq Qıtajdıñ jenedeleve hem Simonosıkski dogovorın tedev menän betä. Hədemtälä Qıtajdıñ sıjıoqa vaj bulqan utıvdarı (Formoza. Piskador) Japonia qılına elägä. 1904-1905 nse jılqı rus-japon huqıqında, Rossia imperializmıñ jenedgəndən huñ Port Artor, Dajren, Ləodon jarım utıvı, Kəñaj Saxalin, şulaj uq Japoniaqa qala. Bı huqıqtan huñ Japonia imperializmı faktik rəvəştä Korjəne la vafır ala. Bı vafır alıv huqıq tarqır 1911-se jılđā tamamlana.

Japonia Qıtajdı vafır alıv politikahın davam itterä. Japonia ydenen, Anglia, Fransia, Rossia jaqı-

nan torop donja huqıqına qatnaşvınan fajdalalıp, Germania hem Qıtajdaqı Konsessialären (Şandun provensiahı) yđ qılına eläktärä. Ləkin vıñnan Japonia, Qıtajdaqı başqa imperialistik ildərdən vafır alıv səvərle genä qıvılrıq mävıyr vula. Bıñ huñ ul ydenen pozitsiahın Manzurala nıqıta başla. Manzurala joqonto jahavda hem vı joqontono ytkərevdä Czan-Szo-Lin dur urın tota. Japonia kapitalı şulaj uq Manzurala nıqlar inä başla. Ul Manzurala, Czan-Szo-Lin menän elemtəne nıqıtv esen spionlıq vazıfalar menän ydenen afıtsərdären, agentları jevəre. Japonia menän Manzurala arahındaq vıñdaj formalaq mənəsəvəttər Czan-Szo-Lindeñ Japonia imperializmıñ tıñlavsan qoralı bulqanqā tiklem vıra. Ləkin vı keşe Japonia mäs'aləhendä ber ad qılın sikkə tajrılv menän yk, ul japon dar tarahınan ojoştorolqan pojezd şartlavında hələk vula. Cza-Szo-Lin ıylterelgäs, unıñ urıñna ul Czan-Sye-Lən ıltıra. Ləkin vı keşenēñ dā Japoniaqa qarata bulqan politikahı atahıñqıñnan artıq bulmaj. Şuqa qaramaştan, 1931 jılđā Japonia

imperializmı Manzurala tulıñınsa vafır alırqa äderläne. Atahıñqı şağısı ul, Manzurala provitele Czan-Sye-Lən Japonia imperializmıñ agrıssiahına qarşı kılken otpor vırev urıñda, 150 meñ qəskäre menän Təñjaq Qıtajqa qasır kitä. Hədemtälä betä Manzurala jeñel genä japon imperialistik jırtıqtarın qılına elägä.

Milləttər ligahı, vıgeräk tē Anglia Fransia, Amerika vı agrıssiaqa qajətdəvəzələ halqın qararılar. Manzurala eşen tikşerev esen milləttər ligahı tarahınan jevərelgən lord Litun komissiahı, bulqan faktırdı konstatsiaqa alıvdan başqa nəmə eşləməne. Bıñ hem milləttər ligahı yde la eşləməne. Japonia ydenen agrıssor planın tormoşqa aşırv esen leganatsianan sıqtı.

Şulaj İter vı asıq rəvəştä kyrenğən Japonia agrıssiahı, Qıtajqa qarata qıvıqıñnıñ ildər tarahınan tejeşle otıordı almanı. Bı mıñal Germania hem Italia faşizm esen keşe jerdären vafır alıvqa hem betä dogovordarın vıdovıqa mēmkinlek vırde. Japonianın Qıtajqa qarata bulqan vıñnan huqıq politikahı tərle provakatsia, şantaz hem xəvı sıqıştardın qıvırat. Japonia imperializmı adım hajın Qıtajdıñ janı elkölären (Zexə, Sujnan, Saxar h. v.) yđ qılına eläktärä tora.

Qıtajdıñ Təñjaq hem Ydäk elköläre Japonia kontravanda tavardar menän tulır kitä. Bıñ vı kontravanda Qıtaj ekonomikahına vık dur zarar kılterä, vadardar esən sıqara, Qıtaj millı promyşlennostına udar jahala.

Bıñdaj jemerges eştərdä Japonia kommunizmqa qarşı kərəş vajraq abıñda alır vıra. İkense jaqtan Japonia, ydenen ministır Xırota avıdı aşı yden betä Azla kontinıtına berdän-ber stavılləngən kəs tip ıqlan itte. Geniral Tanakanın Mımorandumına qaraqanda, vı plan sıttər jeren vafır alıvda geniral plan bulır tora. Japonia sıttər jeren vafır alıvqa kereşte inde. Şunıñ menän bergə Japonia imperializmı Manzurala Sovetqa qarşı kampania alır vıra hem Jıraq Kensıqışta Sovet sıktären vıdovıqa provakatsia eştären yt-kərə. Japonia imperializmı ydenen vı jemerges eştären Japonianı betä donjala kommunizmqa qarşı kərəş alır vıvıvı İter anlatırqa tıvışa. İkensenən, Japonia imperializmı yden „tərtıphed Qıtajda“, „tərtıph“ urıñlaştırıvı İter kyrhətməksə vıla. Qıtajdıñ tərtıphed bulıvın unıñ kommunizm qorvānı bulıv mēmkin tip anlata. Ə praktikala Japonia imperializmıñ vı prıum hem manı-

(Davamı 3-sə sıttə).

Qazan qalasında jekle qatındar esen jal
HYRƏTTƏ: jekle qatındar jal jortonda.

jorto ojoştordoldo
(Sajuzfoto)

Bşandırlar, vəqədə itələr, tik eş kenə juq

Jetəkseləkkə janı kilgən „Qıdıltaş“ kolxozı komsomol komiteti sekretarı İp. Qajnyllin ydenen eş planı Kınjəkəjevqa həjləne. Ul „jaqş, şulaj eşlə, eşenə jərdəm iter ved, ıtrəşp eşləhəq ojoşmandı rəjonı aldınqıylar saına sığarın“ tıp unı tənısləndırdı.

Hajlavdan huı aj jərm vaxıt yter kıtte. Qajnyllin ydenen planı qajlıqandardı tormoşqa aşırın qajlıqlar qaray. İq tavlə polıtık uqıvırdı başlar jəvərgə teləne. Ləkin propagandıstı bulmavı vıqı dır kərtə bulırdı. Bı turala rajkomolıq mərəzəqət itevdə urınlı bulırdı sığı.

Kolxozdın klubı jəmerek xəldə jata. Uqı remont kərək. Sənki bı kolxozdaq jəstərdə tupıq torqan vırdən-ber urı. Komsomol komiteti klubqa remont jahavdı kytərdə, ləkin bı eştə varı sığmanı. Kolxoz ıdarahı kərək jərdəndı kyrhətməne. Qajnyllin nəmə eşlərgə lə belməj aptırap qaldı.

Maqar rajonıda rajkomolıdın jərdənnən sıttə qalqan ojoşmalar ad tygel. Hajran avı sovetındaq 5 kolxozdaq komsomol ojoşmahı lə rajkomolıdın jərdənnən sıttələr.

Rajkom ojoşma jətəkseləren vıraqa saqırdı, otıot tınlap, kyp eştə quşır jəvərv menən genə sıklənə. Urındarqa varı jərdəm itməj.

Bıjkin ismendə kolxoz komsomol ojoşmahında lə hajlavdardın huı aj jərm vaxıt ytkəs kenə ber jəjıls ytkərdələr. Polıtık uqıvdır vətənləj tuqtatılqandar. Propagandist juq. Rajkomol propagandist jəvərgə vəqədə itkən. Ləki bı vəqədə hamanda ytəlməj əle.

Rajkomol yd eşenən tər vaxıtın tavgə ojoşmaları ytkərgə, sekretar, propagandistardı eşkə ejrətergə tejeş ine. Hajlavdan huı kyp vaxıtlar yter kıtı lə, rajkom eşsələrə bı ojoşmalarıdın vərəhendə lə bulqandar juq. Xəbıullına.

Tavordarda kul'tbrigada

Fjodorovka, VLKSM rajkomı ul urazajdı jəjv eştəndə eşləvse kolxozsıardı xədmətləndərv esən komsomoləstardın ham jəstərdən kul'tbrigada ojoştordı. Bı brigada estrada sığıştarın başqara. uqıv ejdərəne, qıdı məjeştərgə ham klubtarqa kolxozsıar arahında kul'tura massovı eştə jılqa halıvda jərdəm itə. (BaşTASS).

Japoniyanın Qıtajdı vaxır alıv politikahı

Davamı. Baş 2-se bittə

verdarı Qıtajda aqressiv politikahı qapıav esən şerma qına bulırdı tora. Japoniyanın vına bı provakatsia ham şantazdarına qarata Can-Kaj-Sıdın Nankin xəkməte tərle ustupkalar menən genə javap bırdə. Qıtajdın Nankin xəkməte ydenen Japoniaqa ustupka jahav politikahında şul tiklem jıraqqa kıtte kl, katta Qıtajda Japoniaqa qarş bulqan jəməqət ojoşmaların ham aqımdardı edərılvde qatı rəvəştə tıja başlanı.

Qıbqasa ajtkəndə Nankin xəkməte vətə Qıtaj xalqın avıdıqlar qı trəştı. Qıtaj xalqı ydenen Japonia tarafınan millı xıstərenen kəmhetelevenə Japonia tavarıdarına bajkot ıqlan itev, Japoniaqa qarş demonstratsialar, stackalar, baş kytərvdər h. v. menən javap bırdə. Ləkin Nankin xəkməte xalqıtn bı protis ham xərkətenə ber tərle lə jərdəm itməne, kirehensə bı Japoniaqa qarş ojoştordılqan, xərkətdərdən jətəkseləre, aktiv elementar Nankin xəkməte tarafınan qılqa alındıqlar ham xatta qajıh vırdərv ylem jazahı menən xəkm iteldələr.

Nankin xəkmətenen bı serek ustupka politikahı Qıtaj esən ber tərle lə fajda kılərməne, kirehensə, Japonia imperializmı bı politikahında qına bırdə, ham unı jırtıqlıq apıtıttar yb genə vırdı. İndə xərdərgə vaxıtta Japonia imperializmı vətə Tənjaq Qıtajdı yd qılın təşərvərgə mataş. Tənsezein, Pekin ham başqa urındarda xərvı xərkətdər başlanı. Japonia Tənjaq Qıtajda tərle ere strategik urındardı ala varı. Nankin xəkmətenen serek ustupkaqa varıv politikahın ham qəmhedlegen Japonia imperializmı bı jaqş vırdə. Şuqa kyrə Japonia in əhmıttə momentı başlar, Qıtajda udar jahanı. Japonia Tənjaq Qıtajda Qıtaj armiahlın adlıqlan ham avıatsıanlın bulmavınan fajdalıv, bı tıd rəvəştə Tənjaq Qıtajdın tərle dır strategik urındarın ham səhərdəren yd qılın alı. Nankin xəkməte Japoniyanın Qıtajqa qarş sınılap aqressiv həzım itevən kyrğəs, bı tıd rəvəştə mobilizirlandı ham ydenen Japoniaqa ham Qıtaj xalqının potıot jətəkseləgenə ham jəmqləttərenə qarata bulqa politikahın tamırlınan ydgərtte. Japoniaqa qara-

Xalq-ara jəstər kənənə qarata

KAPITAL İLDƏRENDƏGE JƏSTƏRDEN TORMOŞO TURAHYNDƏ SİJFİRDAR HƏM FAKTTAR

Jenəjətselə yvəşə

GERMANIA

Faşizm vısqı kıləv menən, jəstər arahında jenəjətselə bı nıq ybte. 14-18 jə aralarındaq jəstər arahında ytkərləgen tıkserev, 23 qalala, 1934 jılda 5482 jenəjət, 1935 jılda 7582 jenəjət jahalqanın kyrhətte. Nyrenberg qalasında jəstər arahında jenəjətselə 100 protsentqa jette.

Jenəjətselər arahında qatın-qıddır protsentı kəndən-kən ybte. Əre qalalarda jenəjətselər arahında qatın-qıddır hanı 1932 jılda 12 protsent bulı, 1935 jılda 16,7 protsentqa kytərləde.

Jəstərdən jenəjəte kyvəhensə urlaşvıdan tora.

POL'ŞA

Xərvı—faşistik organ bulırdı sığa torqan „Pol'ska zbrojna“ gazetahı 1937 jılda 18 nse apreldə bıla tıp jada: „Dır qalanın uramdarında kılərgə kevek adışır jərvəse jorıhod, as, sələmə jəstərdə kyrğən hər keşə ularıdın kıləsək jenəjətsə kadrdır bulasaqın kyd alına kılterə. Statistık məqlıyməttər bulınsa. 1934 jılda tərle jenəjət esən tərəməgə xəkm itelən 608, 317 keşenən 20,963 hə jəşə inməgen jəstər.

AVSTRİA

1937 jılda qınvar ajında Dəvlət sudınlın vıtlı prizıdın Vystınger, „jəstər arahında jenəjətselə“ tıgen tımala doklad jahanı. Ul ydenen dokladında jəstər arahında jenəjətseləkten ybven, ham jenəjəttən kypseleğe urlaşvı menən ikənən kyrhəte.

Repressia ham terror

Germania

Gitler germaniyanın tərmlərendə jəfalanıvıv totqondardın kypseleğe jəstər. Tərmlə jətvıylardın urta ıbər menən 60 protsentı 25 jəşkə jətməgendər.

1930 jılda Daxauski konsentratsion

lagerında bulqan ber vaxıqlan kypseleğe bıla tıp həjləj:

„1936 jılda mart ajında ike jəstə totqondo atıylar. Ular dın atılvın qarap torov qırqıns ine. Ləkin bə jərdəm itə almanıq. Ular dın vərəhe „ıptəstər mınə jərdəm itegedı“ tıp qısqırdı. Bə bı vaxıqlan tərən ərvəv menən qaltırlanır qarap torıdoq“.

Fılesıyıtıl konsentratsion lagerın kılterında bulırdı sığqan ber jəstə eşsə undaq xəl turahında bıla həjləj:

„Unda tın qıbırlıq nasar hava, in qırqınsıv ham avırv kyrşə kameralardaq tuqmalqan jəstə totqondardın ıngıraqıvıdın ısetev. 16-17 jəstəge jəstərdən ıntegevən kyrep jərəktər jərvırdaj bulalar. Ber 20 jəstəleğ jəget 2 adna bulına qıldar, ajaqtar tımer sıvır menən vıqavlanqan kıləş jattı. Unı moron həjəgen jərvəgendər, varmaqarının oson qırqır kılotaqa tıqqandar. Unı varmaqar qırqıns rəvəştə janırv şəkəndər ham mənəleğ qırıp bulırdı qalqandar. Ul tanımahıv xəlğə kıləjıne. Şuqa qaramatın bı jəget ydenen ıptəstəren ırlməne“.

İtalia

1936 jılda 19 nıv ıjyləndə maxsus tribunal, ber jəstə jəgette stenaqa „Jəşəhen kommınlzm“ tıp jədqan esən 25 jılqa katorgaqa xəkm itte.

Ispaniaqa ıntervıtsia başlanıv menən antıfaşistik xərkətkə qarş terror nıq kəsəjde. Respublikan İspania fajdahına ad qına simpatia totqan keşəldə lə qatı xəkm menən jəzalajdar.

30 nıv nojəvrdə Levorna qalasında İspaniaqa kıləp respublikan armia saına ıntərgə teləvdərv esən 10 jəstə eşsə xəkməgə tırtılqan.

4 dekavrdə Milanski vokzalında „İspaniaqa varırga teləməjbedı“ tıp qısqırdıqandar esən 500 jəstə haldat qılqa alınlqan. Ular Franko qaramaqına jəvərv esən ədərılgən bulqandar.

ta Nankin xəkməte qajət əhmıttəle qarar qabul itte, jəqınlı Qıtaj faktı rəvəştə Japonia aqressıahına qarş armia, huqıq kəstərv menən ıntərgə jəvərv bırdə başlanı. Qıtajdın potıot jəmqləttərenə ham unı jətəkselərenə, yddərenen Japoniaqa qarş bulqan xıstəren asıqtan-asıq beldərv esən tılv xoquq bırdə. Bına Nankin xəkmətenen Japonia aqressıahına qarş bulqan bı ike əhmıttəle mərıprıttıhe, ham vırdəm front edmə-ed tormoşqa ytkərlə, ham imperialistik ıldər lagerında bulqan qarşılqıtdı dərəb fajdalana belıhə, bı huqıqstan Qıtaj jənep sığasaq. Xərdə vətə Qıtaj bulırdı Japonia tavarıdarına ham kupıstarına bajkot varı, Qıtaj eşsələrə Japondarqa eşləvdən adıq menən tımlın itevdən baş tarta, tərle tərəstəge kommırceski dogovordar juqqa sığarılalar, Japoniyanın Qıtaj hıbdıqlındaq kommırceski flotı eşhed ham xərkəthəd tora.

Şulaj ıtep Japoniaqa bulqan ekonomik bajkot Qıtaj qılında bı dır qoral bulırdı tora. Bı ydenen jaqş nıttızaləren tıd bırsək. Sənki Japoniyanın kypseleğ eksport tıvırdar Qıtajqa ıntərlərlər, şulaj uq tərle kərəkə serjolar, şular jəmılahenən strategik jaqtan əhmıttəle bulqandardında, Japonia Qıtajdan ala ine. Bı

ekonomik bajkot Japonia esən qajət avırv udar bulasaq. Qıtaj xalqı ham unı xərvı kəstərv şulaj uq xərdəlekkə kıltereldələr. Qıtaj armiahlı ham hava flotının xərdərgə kəndə dır qına ıntəstər var. Huqıq faktı rəvəştə başlandı inde. Qıtajdın polıtık şartırv bıq qatılvı. Bı huqıq məsələhe varı tık Nankin xəkməte teləgenən genə tormaj, bəlki Qıtajdaq başqa imperialistik ıldər—berənə nəvəttə Anglia, Amerika politikahınan da tora.

Amerika xərdərgə kəndə bı konflekttı alda nı tərle varıvın belə hən dıqqət menən kəndə. Anglia bı konflektt məsələhe bulınsa ydenen tradıtsıon qıdaqılv polıtıkahın, faktık jaqtan Japonia fajdahı esən alırd varırga mataş. Ləkin bı konflekttı huqıq ham xəl ıtkes huqı Qıtaj xalqının ydenə qajırv qala. Qıtaj xalqı Japonia aqressıahına javap bırdə. Kyp millıonlaqan Qıtaj xalqı ydenen millı bəjlekhdərv esən kərəşkə kytərləde. Əgərdə Nankin xəkməte ham armialağ jətəkse vertuşka, ytkən konflekttardaq hımaq, Qıtajdın ham Qıtaj xalqının mənəqəttəren hatmahalar, ul vaxıtta bı konflekttı Qıtaj xalqının jəneve ber kəndə lə sıkləndərməjəsək.

Ə. FƏJEZEV.

KYRNEKLE BOL'SEVIKTÄRDEN TORMOŞO

SPORT

JAKOV MIXAJLOVIC SVIRDLOV (1885-1919-jyl)

(DAVAMB. BAŞ YTKÄN HANDA)

Sverdlov inde tulshansa jeteşkan professional—bol'sevik. Häm bol'sevistik dairäle bildäle. Sverdlovte belevselärden betähe lä unyñ ul jıldardaq gyzäl oratorlıq hälele turahında qabıqlıñır höjläjdär. Matur tavış, energialı qıyın, batır xarakter unyñ şaqıstarında dur aşqıñq airä, häm avditoriala kytärenkelek, unyñ qajnar revolytsion naturahña möxäbbät tıvıbra inelär.

1905 jıldın fevral ayında Sverdlov Qazanğa kilä. Ul Alafuzov zavodında revolytsion eşkä ajrıvsa iqtıbar vıra. Betä Rossian teteräkän, 1905 jılqı Peterburgta qanly vaqıqlar bol'sevik Sverdlovta kyp handaq şaqıstarında saqlanalar.

Qazan komitetıñnıñ aqzah bulıp alqan Sverdlov ojoştırovıñ häm propagandist bulqan xäldä, qabıq vaqıt esendä, jerle garnizon haldatarnı, studentardıñ revolytsionerizirovañ itevgä, häm betä Qazan partia ojoşmañ bol'seviklästerevgä ireşä. Bıl ajdarda Sverdlovta eş faqat Qazan menän genä siklänmäj. Ul partianıñ ydäk komitetı quşuvı vujınsa Nizni, Sormova, Samara, Saratov qalalarına şıqqa. Partianıñ ere ojoştırovıñ, eşsälär şıñfıñnıñ vozde Sverdlovtañ xarakterında betä unaj şıfıttar quşılqan. Hämır-ıñ, eşkä nıqısqanlıq, qıyınlıq, qatıñlıq, doşman menän kileşmävselek, partia eşenä birelgänlek şıfıttar Sverdlovta bın bol'sevik jahaj inelär.

1905 jıldın sentäbrendä, partianıñ III Sjezıñnıñ huñ, UK Sverdlovta Uralğa jevärä. Dekabr ayında ul Mäskävgä kilä, dekabr vosstanieñ köndärendä Sverdlov mitinglarda şıqıñ jahaj, unan huñ taqı la Uralğa qajta.

Unar menlän eşsene, esenä alqan tav promışlennosı ydäge Uralda, revolytsion eş esen kın mömkinlektär asıla ine.

Bıl eşä, jegerme jışlek Andrejgä (Sverdlovta partienı klickahı) dur qıña elış teşä. Partia Ydäk Komitetıñnıñ väkile Jakov Sverdlov, Ural partia vjurohı ajlanähendä Öfe, Jekaterinburg, Perm qalalarında ere partia ojoşmaların berlästerevgä, komitetlar teđerä mömkinlek tıva.

Minşevik eserlar, anarxistlar tarafıñnıñ ojoştırolqan mitinglarda, eşsälär här vaqıt Sverdlovtañ predseatel itep hajlaj inelär.

Iptäş Andrejde vıñda bireged, —tip qısqıra ine xalıq. Mitingta ojoştırovıñ bıl talapqa käjeftäre kıkän kileş, Sverdlovtañ ularqa qarş bulıvı turahında anlatırqa totınalar. Ydärenen kandidaturaların kırhätälär, lakin eşsälär hamın talap itälär: „Andrejde, Andrejde!“ tip qısqıra inelär. Şunan Andrejde ed-lär tavır kılterälär häm unyñ jalqıñ telmäre bol'sevizmden doşmandarın tuñqan xalıq tarafıñnıñ jottıloqor tıñlanıla ine. Şulaj itep Sverdlov tarafıñnıñ bık kyp handa minşevik, eser anarxistlar tarafıñnıñ ojoştırolqan mitinglar edelä.

Sverdlov Uralda ajqa 10—12 hum menän jışaj. Ul qasan jal itkänder, unı ber kem dä ajta almaj. Artıq dur bulmaqan vujıñ, qara vyrekle, qara säle, javaj itek kevgän „Mixaj-ıñ“ ber jıyılştan ikense jıyılşqa jerej, häm qajda qıña ul varmahıñ, ydären batır, qıyınlıq menän betä jerdä eşanış tıvıbra ine.

1906 jıldın jajendä, Mäskävdä dekabır vosstanıahın vıqas, Sverdlov Perm termähene eläğä. Perm termäheneñ Sverdlovta „Nikolajevskaja rota“ tıgän qaranqı termägä kysereälär. Unda ul sudqa tiklem jalqıñ kamerala jata. 1907 jıldın sentäb-

rendä Sverdlovta 2 jıl krepostqa javırqa xökem itälär. Bıl jıldarda ul revolytsion teorıahı ejränevg menän şeqellänä, kyp uqı, termälä lä ul yd eşen davam itterä.

— Reaksia osorında haqlana alqan keşe, revolytsia esen betä qemäre vujıña haqlanır qala aldı.

Bıl gyzäl hyddär, J. M. Sverdlov tarafıñnıñ, reaksiñnıñ qara jıldar osorında ajtelgändär. Vladimir Il'ic Leninden eşanış şakerte bulqan xäldä, ul ydären huñqı köndärenä tiklem partiağa eşanışın, birelgänlegen haqlap kilde, ydären betä tormoşo menän bıl hyddärden tärän ähämiätän anlatı.

1909 jılda termähene şıqqas ul zagranitsağa kitev mömkinlegenän fajdalanmanı. Ul jışren pasport alıp taqı Mäskäv eşsälere arahında eşlärä totına. Lakin dekabr ayında Sverdlov qajtan qulqa alına. Bıñnıñda unı Narıjñ krajına hörgengä jevärälär. Unan ul qasır Peterburgqa qajta häm esense dövlät dumahıñnıñ bol'sevistik fraksiañnıñ eşendä qatnaş.

1910 jıldın adaqında ul taqı la totola, unı taqı Narıjñ Maksim—Jarğa jevärälär. Bıl qırqıñ tajgala Sverdlovqa 4 jıl jışajgä kerek ine. Bıl avır xäldä ul anıaj, lakin „min qajırmajm, häm vojoqmajm, ydämden nıqlıqımdı min juqaltmam“ tip jadı ine ul tajgan.

Maksim—Jarğa 6 aj esendä ul niş tapır qasırqa ıntıla. Faqat avır kileve genä unı bıl eşenän tuqtatı. Sverdlovta avır kileş Narıjñnıñ kysereälär.

Dyrıttan huñ inde ul kämä alıp Narıjñdan qasa, Öv jılqahı menän paroxodqa kilä. Köd köñ kyp hıvı jılqala keskäj [kämä menän ul bık integep aqı. Nihajat ul vata baş-laj, şundaqı vılyqsıñlar unı qotqalar. Şulaj da ul tuqtap qalmaj, paroxodqa kilep jeta. Lakin unı totop taqı javalar. Odaqlamaj Sverdlovtañ vıalı qatıñ kilä. Politisia, inde sem'jahı kılğes tıñslanır tip ujlaj. Lakin ular jalqıñsalar. İke adnanan huñ Sverdlov qajtan qasa.

1912 jıl, Lenin jetäkselendä Praga konferensiañ yttä. Bıl konferensia minşeviktärden tamam ajrıla, bol'seviktär başqa partia bulıp ojoşalar, jañ UK hajlana. Unyñ sostavına hörgendä jışavse iptäş Stalin hajlana, häm huñraq UK sostavına Sverdlovta inä. 1912 jıl, Lena vaqıqların huñ betä Rossia eşsälärden revolytsion xarakete yttä. Şunıñ esen dä Sverdlovtañ Peterburgqa kileve kerek ine. UK aqzahı Sverdlov iptäş Stalin menän bergä, Praga konferensiañnıñ qarardarın atqırır vujınsa eş alıp vıra, ular „Pravda“ gazetañ menän, dyrtene dövlät dumahındaqı bol'sevistik fraksiañ menän jetäkselik itev eşen alıp varalar. Lenin menän xat alısa, qajnar eş esendä qajnaj.

1913 jıldın fevralendä unı taqı totalar. Termägä javalar, ber, nışajdan huñ Turuxan krajına 5 jılğa hörgengä jevärälär.

Sverdlov ydären 1914 jıldın fevralendä heñelehenä jadqan xatında vıaj tip jadä: „Mine häm İosif Dzuğavilide (I. Stalin) polär krugıñ tıñjaqıñnıñ jod saqırıñnıñ kysereälär. Unda ikäv genä bulasaqıñ häm İkebedä İke straznik, Nadzor kösjitelde. Postanan ajrıñlar“.

Bıl jer Kurejka tıgän avır bula. Bıl jerdä—donja sitenän qasır his mömkin bulmaj. Sverdlov vıñda fevral revolytsiañnıñ tiklem qala. Ul vıñda la tik jatmaj, kiläsäk keraşkä edelänä. Hörgensälärde ojoştıra, urındaqı jışavselärde uqıta. Krajın ekonomikañnıñ ejränevg esen menän şeqellänä.

Turuxan hörgenänän qajıv me-

nän Sverdlov ydären kılğän Uralına kılä. Ul yd ajlanähendä Ural podpolıktären—bol'seviktärde tuplap, betä Ural partia ojoşmañ menän jetäkselik itä. Aprel ayında RSDRP nıñ 7 april konferensiañnıñ delegat bulıp kılä, häm unda partia UK-nen aqzahı itep hajlana.

Oşo vaqıttan başlap Sverdlov, kommunist bol'seviktär partiañnıñ ydäk komitetı sekretarı posında eşlaj. Ydären bıl revolytsion energiañnı, dur ojoştırov tärivähnen vöjek proletar revolytsiañnıñ äderlek eşenä vıra. Sverdlov, fabrik-zavod meskomdarıñnıñ berense Peterograd konferensiañnıñ ojoştıra häm unyñ eş menän jetäkselik itä. Jakov Mixajlovic Sverdlov partianıñ altıñsı sjezına äderläneg eşenä aktiv qatnaş. Häm sjezın ydendä Ydäk Komitetıñ ojoştırov otcoñ menän şıqıñ jahaj. İptäş Stalin—jışerenev jatıvıñ Leninden kırhätmälären tormoşqa aşırıp, partianı xäl itkes mä'sälä tirähene—burzazia vılastın värevg teşerep, vılastı proletariat qulına alıp mä'sälähe tirähene tuplanı. Altıñsı sjezdan huñ Ydäk Komitet Sverdlovqa xarvı ojoşma menän jetäkselik itev eşen tap-şıra.

1917 jıldın 10 oktäbrendä, Sverdlov predseatellege atında UK-nen ultıñsı ytkerelä. Bıl ultıñsıta qorallı vosstanie, vılastı qulqa alıp mä'sälähe qarala, Sverdlov, iptäş Stalin, Dzerzenski, Buñnov häm Uritskidär menän bergä vosstanie menän jetäkselik itev vujınsa praktik sentrqa hajlana.

Häm vılast proletariat qulına kyskäs, Sverdlov „Berense sotsialistik respublikala berense keşe (Lenin)“—posına—Sovettardıñ betä Rossia Ydäk Başqarma Komitetı predseatelge posına vıra.

Iptäş Stalin ajtkänsä 1917—1918 jıl partia häm dövlät esen hıñ-lış jıldar bulıñlar. Partia bıl vaqıt berense bularaq idara itevse kes bulıp äverelä. Janı ojoşqan sovettar menän jetäkselik itev, eşte ojoştırov, normal' jynleş vırev kerek ine.

J. M. Sverdlov vıña şul burıstı avırıñd xäl itevselärdän berehe ine.

Artıq qıyın vaqıttarda Lenin, tege jeki bıl saralar taqdim itep, Sverdlovqa telefon aşı ajta, jış qıña ul „eşlände“ tıgän javap ala ine.

Sverdlov ismenä, frontardan, qalalardan, avıdardan unarlaqan, jod-lägen telegrammalar kilä, bıl telegrammalarda här törle horavdar, xəbärdä, kırhätmälär, protestar bula. Här vaqıt Sverdlov şunda uq kerekle vıjoroq vıra. Ydä javap jada, jış qıña töndären ul ydären kvartirahında esen davam itterä ine.

Sverdlov, sovettar respublikañnıñ berense Konstitutsiañnıñ tıvırvıñda dur rol' uñaj. Uqı ucıtelıñ jı-jıñsı asıv tapırılqajıñ häm bıl jıyılşta ul „xedmätändärdän häm eksploatirılqan xalıqtıñ xoquq deklaratsiañnı“ uqır şıqqa. Bıl jı-jıyılştaqıñ xedmätän häm eksploatirılqan xalıqtan bulmavdarı, sävəple, deklaratsiağa quşılmañdar. Şul uq köndä 1918 jıldın 5 qınvayında jıyılş tıvırvıla.

Xedmätän häm eksploatirılqan xalıq xoquq deklaratsiañ Sovettar Konstitutsiañnıñ nıgeñ itep alına. J. M. Sverdlov Konstitutsiañ eşlär şıqarır vujınsa ojoştırolqan komisiañnıñ predseatelge bula.

Partianıñ häm dövlät teñleleşe eşendä qajnaqan J. M. Sverdlovtañ eş vöjek häm kyp törle.

Ul 1919 jıldın 16 martında, 34 jışendä ylä.

ӨФӨ—КУБЫШЕВ

24 avqusta Dinamo stadionında Öfe häm Kubyşev futbolistarıñnıñ (dinamovsıylardıñ) iptästärä osoraşvıdarı buldı. Matc kyp tamaşasılardıñ ıyqtırdı. Uñ başlavdan kyp elek betä tribunalar xalıq menän tulqajıñ, kyp keşelärgä praxodlar da toroqı tura kilde.

Uñnıñ başlanıvı qadettägesä bulmanı. Berense minutlarda här ike jaq ber berehen hıñarqa tırvır' aktivlek kırhätmälär. Lakin, ber ad vaqıt ytkäs tē, Kubyşev futbolistarıñnıñ qarqa tövondä torovşıq uñnıñ başlarqa tura kilä. Ul berense tuptı ala. Unıñ eşanış menän uñnav tamaşasılardıñ diqqäten ydänä ıyqtıra.

Qunaqtarda berdäm uñnajdar. 15 minutta ular Öfe futbolistarıñnıñ qarqa tövondä ytep, berense tuptı värepgä inderälär. İkar başlana. Uñnıñ taqıñ jänleräk bula başlaj. Tup jışen tıdlege menän ber qarqan ikensehenä osop jerej. Lakin Öfe futbolistarıñnıñ iptäste tıgedlärä, qunaqtardıñ—unı artırvıq tırvır' darı unıñıñ qaldı. Uñnıñ tıvge jartıñ Kubyşev fajdahına 1:0 iñä-be menän tamamladı.

Uñnıñ ikense jartıñ Öfe futbolistarıñnıñ inergialı hözyme menän başlandı. 18-se minutta qunaqtardıñ qarqahına berense tuptı värepgä inderelä. İkar 1:1. Uñnıñ varqan hajın qıvıvlana vıra. Öfe dinamovsıylar initsiativahı yd quıdarına alıp, Kubyşev qarqahı tövondä kılmañdar. Häm 24-se minutta Kubyşev qarqahına ikense, unan huñ esense häm uñnı tamamlanır aldnan ike minut elek 4-nse tup värepgä inderelä.

Uñnı Öfe dinamovsıylar fajdahına 4:2 iñäbe menän tamamladı.

Fan ham texnika

Aftomat pocta jessige

Tbilisidäq inžener M. L. Aglakidze xattardı qabul itev esen aftomat jessik uñlap şıqarqan. Bıl pocta jessigenen qadı häm zakazlı xattardı halır esen ike bylege var. Berense bylegenä halıñnıñ zakazlı xat etönä ber nış sekund esendä misät huqıla, halıvşıq jessikten kvitansia şıqarıla. Bıl kvitansiala tırtip nomır, data häm aftomatnıñ nomır kırhätelgen bula. Jessikten ber urındaqı tedrehenen misät huqılqan xat kyrenep tē tora. İkense bylegenän qadı xattar halına, ular etönä tē misät huqıla, lakin kvitansia şıqmaj. Markahıñ xattarqa la misät huqıla. Tik ularıñ tylap alırqa qıña tura kilä. Bıl aftomatnıñ mexanizmañnıñ qadı elektr seltäre jardamı menän eşlaj.

Karandaş—bloknot

Pocta, banka kevek urındarda jaki berer ucıredinielä bulqan saqta, aşqıñs ber nāmä jadırqa tura kılä, janında jē qeläm, jē qaqıñ bulmaj. Keşelä qeläm menän bergä qaqıñd la joretövde unajlaştırv esen N'ju—İorktaqı ber ferma Karandaş—bloknot eşlär şıqarqan. Bıl bloknotnıñ esen 90 santimetr odonloqonda tar qıña qaqıñ sıñalqan. Aftomat rävıştē tışqa şıqarıla torqan oşo qaqıñdan ydänä kerek tiklem jırtıp alıp bula.

Vaqıtlı redaktor:

X. Dövlätşin.

Öfe „Oktäbr Nätiskahı“ tipografiañ

Başlavlıt väkile № 2967

LENINSE

„Ленинсе“—орг. Башкирского Окбома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komiteti organı

Redaksiä adresı: Öfö
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

DANLY XEDMÄT BAJRAM

1935 nse yıldañ nojävrendä, staxanovsıların berense Betä Sojuz kəşməhendä ip. Stalin staxanovsıl qudqaıştıñ estälegen häm əhmät-tən asıq rəvəştä əjlep kitte. Ul ydnenen sıqışında: „Staxanovsılar bedden promışlennosqa jañlıq inde-revselər ular, staxanovsılar xərəkə-te—bedden industriañdın kiläşge ul, ularda eşseler sıjnıñnıñ kul'tu-ra—texnik jaqtan kiläşktäge kytä-releşen, orloqo var, ul xərəkət şul julda asa ki, tik şul jul menen var-çında qıña xedmət ramlıbıñnıñ, sotsializmdan kommunizmqä kysev esen häm aqıl xedməte menen fizik xedmət arahındaqı qarşıbıñnıñ töterev esen zarur bulğan juqar kырһәтәренә ireşergä mömkin, — şıña sılar asıq tygelmeni?“ (Stalin).

Şul uq yıldañ dekabır ayında bulır ytkän VKP(п) Ydäk Komitetiñnıñ plenumı ip. Stalinen kырһәтәләрən tormoşqa asırıv jodenen sıqır, bıl xərəkətte jəjelderevde nisek ojoştor-çıq kəräklek turahında jul hıddı. Plenum staxanovsıl qudqaış „Sot-sializmqä tava varıv julında ynev nətizäbed, bedden ilebedä sotsializm-dın jenev nətizäläre“, tip kырһätte.

Staxanovsıl xərəkət sotsialistik ja-ğıştıñ kəvdäləneşe bulır jaqınan, unıñ juqarqı vaxıqı, şıqä kырәlä ul bedden həjekle vatanıñ xed-mätsəndärenä jaqın, ulardın tuğan eştäre ul bedden zamanıñdın aj-ırp almasıñ qudqaıştı bulır tora. Bıña şıqä kырә lä ul aik tidlek me-nen vatanıñdın varlıq urındarına la, varlıq tarmaqtarına la taralıp, ju-qarqı xedmət ramlıbıñ esen kərə-şevse sotsialistik promışlennost' häm sotsialistik avıl xuzalıbıñ mas-terdärı tıvdır. Staxanovsılar—Sta-lin dävrenen keşeläre. Ular „...baş-lısa,—jaş ja ihä urta jaştäge eşseler häm eşse qatın-qıddar, kul'turalı häm texnik jaqtan əderlekke, eştə təğallek häm jəjnaqlıq elgölären si-revse, eştə vaqıt faktorıñnıñ qəderen belevse häm vaqıtıñ minutlap qıña tygel, sekuntlap ta inəplərgä ejrən-gän keşelər“ (Stalin).

Bıñdaş dur xedmət ramlıbıñ vā-ğitk sotsializm ilendə genä varlıqqa kileve mömkin buldı. Fəqät Lenin—Stalin partiäñ qıña xedmətte qolloq häm qazaplıqtan, namıñnı, şanlıq häm vaxırlıq xedmətenä əjlənderde. Bıña şıqä kырә staxanovsıl qudqa-ıştı—bedden ilebedä sotsializmdın taqı la nıqıvıña praktik mömkin-lek asa. İlebedden xedmət ramlıbı-ñ ölkəhendä aldınqıların əjlənde-rev häm mul tormoşlo ilgä əjlənde-revgä mömkinlektər tıvdır. Bıl xə-rəkət sotsializmdan kommunizmqä kysev esen şarittar əderläj.

Sotsializm dävrenen bəjek dokü-mentı—Stalinsel Konstitutsia hər ber sovet ғaydanına xedmətkä garanter-lanğan xoquq birä. Bedden ilebed xalıqtar bıl xoquqtı tulıñ menen fajdalanalar.

Lenin komsomolı staxanovsıl qud-qalıştı kinlekkä häm tərənlekkä jəjelderevde kырnekke rol' uynan häm ujnaj. Ul ydnenen saftarında Kırıvonos, Vi-nogradova, Demcenko häm başqa menärləgen jaş staxanovsılardı tər-biälär ysterde. Ularđın isemdäre hər jerdä lä, hər urında la maqtalıp telgä alıñalar.

Bedden ordenı Başqortostan res-publikasıñdın sotsialistik promış-lennost' häm sotsialistik avıl xuzā-lıbında menärləgen staxanovsılar var. Ularđın isemdäre respublikadı xedmətsəndärenä genä tygel, bəlki bəjek vatanıñdın varlıq urında-ğında la danlı keşelər bulır hanā-lalar. Utəşev, Kynəgin, Quvaquşv, h. v. respublikasıñdın qorurı bu-lır toralar. Başqortostan komsomolı Gorin, Raxmatullin, Knəzhanov, Ka-şapov, Danilina häm başqa jəderlägen staxanovsılardı ysterde. Xəder res-publikalarda staxanovsılar bulma-ğan her genä zavod, fabrik, sovhoz, kolhoz da juq tejerlek. Staxanovsı-lar ular namıñnı xedmət tə tıvdı-lar.

Ləkin beddä qajıñ ber komsomol ojoşmaları jaş staxanovsılar menen eşləvde tejeşle juqarlıqqa qujma-qandar əle, ularqa eşşartlar tıvdı-ğında jomoşaq jardam itələr. Kırp vaqıtta ular menen ajrıvsa eş alır varıqqa kəräklekte onotalar. Fəqät şul səvəptər arqahında qıña tav qorolmaları zavodında staxanovsı komsomolestardıñ hanı kəmegän.

Jaş staxanovsılar komsomol ojoş-maları aldıña juqar häm qatmarlı burıstar qujalar. Bed ularđın bıl talaptarın tulıñ menen qanəqətlən-derergä tejeşbed. Komsomol ojoş-maları staxanovsılar xərəkəten bı-vır jatqırıvıñ häm ularđın eşenä qamasavlavsılardı şafqəthed faş ite-rgä tejeşlər. Sənki bıl doşman qılı taralıñnan eştənelä.

Lenin komsomolıñ X Betä Sojuz sjezında qabul itelğan VLKSM prog-rammahında „proizvodstvola eşläv-se hər ber komsomoles staxanovsı bulırqä tejeş“ tejelä. Bed vıñ tulıñ menen ytərgä tejeşlebed.

Bıñnı esen hər ber komsomoles, komsomolka xedmətkä dur mөхə-bət menen qararqä, texnikaqa ejä bulırqä, texnika birä torğan varlıq mömkinlekte lä hıqır alırqä ejrə-

nergä, uqırqä, yd eştəndä jəgarle eşlərgä tejeş.

Staxanovsı isme maqtavıñ häm danlıqlı isem. Hər ber komsomo-les, komsomolka staxanovsı qudqa-ıştıñ ike jıllıqın bairam itkəndä taqı la şırtıraq unışlıqtarqä ire-şergä ımtılıbıqä tejeş.

Bedden həjekle partiäñ häm xəkymätebed keşelər turahında bə-jək qajqırıtıv eşe alır vara. Lenin komsomolı esen bəjek qajqırıtıvqä tulı lajıqlı keşelər tərbiäləvdən də maqtavıñ burıv bulıv mömkin ty-gel. Komsomol ajrım staxanovsılar qıña tygel, bəlki staxanovsı briga-dalar, sextar, zavodtar buldırv esen armaj-talmaj eştər häm eşlərgä tejeş.

Ramı eşlärbed, kul'turalı jəşər-bed, iptəstər. Sənki bedden turala bəjek Stalin kəndəlek qajqırıtıv alır vara. Ul bedden hər qajıñnıñ yd balalı kevek tərbiäləj, ystərgä häm kərəştä sıñıqtıra.

Sotsialistik promışlennost' häm avıl xuzalıbıñnıñ danlıqlı keşeläre-nä jalqıñnı sələm!

Qəderle İosif Vissario-novic!

Sovet aviatsiañnıñ taqı la ber jenevgä ireşevən Hedgä xə-vər itevebed menen vaxetlebed. 26 avqusta S. V. İlyşın kons-truksiañdaqı „SKB—26“ sa-moljotında bed 5000 kilometr alıñlıqqa tid osovda xalıq ara es rekordı qarlanıq.

Jerdäge betä əderlənev eşen-dä, havala bulğan vaqıtıñdın bed Hedden tegəvleşle, iqtıbarlı qaraşqıñdın, aviatsia keşeläre turahında Hedden qajqırıtıv-qıñdın tojdoq. Bətəhenen də ti-derək, juqarıraq häm alıñlıraq osoroğa tigən Hedden zadanie-gedde ytər, bed havala osovda donjala berenselek esen ydeved-den tırtıvıñ kərəşebedde da-vam itterəsəkbed.

Hınavsı—ljotcik V. Kokkinaki. Şturman A. Brəndinski. 1937 yıldañ, 28 avqust.

Oborona Xalıq Komissarı, Sovettar Sojuzıñnı marşalı iptəş Voroşilovqa!

26 avqusta serialı „SKB—26“ samoljotında bed 1 tonnalı kom-merceski jək menen Məskə—Sevastopol' — Sverdlovski—Məskə marşrutı bujlap 5000 kilo-metroqä tid osovdı ytənek.

Osov SSSR Ydäk aeroklubı xalıq-ara aviatsion federatsiañnı sport kodeksı qaqıdälärenä mı-valıq rəvəştä aformit itelde. Ur-tasa tidlek səqətenä 325 kilo-

metr 257 metr bildələnde. Şulaj itep, 1 tonnalıq, jartı tonnalıq jək menen häm jəkhəd rəvəştä 5000 kilometroqä tid osovda xā-lıq-ara rekordtarđın hədəmtä-läre arttırıp ytəldə.

Kapitan V. KOKKINAKI.

Kapitan A. BRƏNDINSKI.

1937 yıldañ, 28 avqust.

Danly xedmat gerojdar, staxanovsylar oja jalqynly salam!

Komitet ham staxanovsyl kollektiv

Bunda staxanovsylardyn tormoso, komsomol komitetyn ege ham tormoso menen nyq balyngan.

— Komsomol komiteti staxanovsylar menen nisek jetakselek ita?

Fabrikany staxanovsily Ol'ga Larionova byl horavqa javap birgenda, zangar xalaty kebhenen artyq dur bulmaqan qaqy kibage syqara. Unda Larionovany ege kyrhatkestare jadylyan. Bunday qaqy har ner komsomoles staxanovsily qulunda bar. Ul komsomoles staxanovsylardyn ege normalaryn ytelezen har ken hajyn jactyrtyp bara. Bynyn menen ner ner komsomolestyn ken delele esene vaje birerga bula.

Xedmatte ibarkaly alyp barv listog komsomol komiteti qarary menen inderelgen. Byl listok, berense, nen, xedmatte ibarkaly alyvdy jenedajta, ikensenen, rascot vaqyndaqy anlasymavdarqa jul qujmay.

Komsomolka Larionovany listogunda tyvange syjyrdar jadylyan: 10-sy avqust—385, 11-se avqust—400, 13-se avqust—370, 14-se avqust—385, 15-se avqust—420. Byl unyn ege normalaryn ytelezen kyrhatken syjyrdar.

Larionova fabrikala in jaqsy staxanovsily hanala. Ul material aderlav sexynda eslay. Ul ydenen staxanovsily es kyrhatkestaren ege unyn jaqsy urnaslyrv, bet vaqytle la faqet eske gene israf itev arqahyn-

da birde. Irtan eske totonmatan 15 minut elek ul inde ydenen masinahy ergahena kilgen bula. Ham ege baslanqanqa tiklem masinahyn qarap, tadartyr, aderlav quja. Senki masina ege vaqynda tuqtalyrqa tejes tygel. Ege vaqytn tyqyldandryn ul staxanovsilyn ter burysy.

Larionova ydenen iptase Xemitova menen jarysa. Xemitovany kyrhatkestare nasar tygel. Ul da Larionovany qalybmaj.

Bynan basqa Larionova dur jamat ege alyp bara. Ul komsomol komiteti aqzaly. Pioneer otradenda vazaty. Profkom aqzaly. Xeder Larionova sotsialistik xedmat masterdar kursyna inerga aderlana. Ham ular ohtavena ul sexta eselerga ydenen unystarany nisek tyvny turahynda anjata.

Fabrikala ydenen nasar syqystar menen tanylyan Vasili Krivasejev tigen jeget bar ine. Komsomol komiteti byl jegette Larionovaqa berkette. Ham Larionova Krivasejeve ejrater, xeder aldynqylar safynda syqardy. Krivasejev normalyn 160 protsentqa ytaj. Ham komsomol safynda alyngan.

Ol'ga Larionovany komsomol ojomahy taratalap ybtergen qyd. Ul yde la komsomol ojomahyn ydenen tarbisehe itev itaplay.

A. P.

Staxanovsily deputat

Min eske krattian Qydy Aarmia deputataryn qala soveti aqzaly. Bejek isem, maqlavly byany. Min uny, hajlavylyardyn nakazaryn namyly ytav, ybes, olgele es menen aqlarqa tejesmen. Byl burysy ytavda min tyryyp eslayem. Ydemden olgele esem menen basqalary ejratv byl mine esen zakon.

Maqtanyp ajtmajem. Min inde zavodty maqlavly staxanovsily. Eslep syqaryvdy ajlyq planyn 600 protsentqa ytajem. Byl ale sik tygel. Staxanovsily es, texnikany ydlashterev, uqyv, ham jamat ege mine juqary yrlatte.

Min slesardan, slesar sextyn master itev yrlateldem. Xeder sexym menen maqtana alam. Sexymda unarlagan staxanovsily tarbiolenem. Ulardan Monoxin kevektar normalaryn 300 protsentqa ytajdar. Min ular menen texnik uqyvdar alyp varam.

Byl qynda tygel, min yd sexymdaqy kevelerde politik tarbielav esen da buryslymyn. Min deputatlar gruppany prededatele bularaq sextarda sovetlarqa hajlavqa aderlek ege alyp varam. Sexta SSSR Verxovny Sovetyna hajlav turahyndaqy polozeniye ejranaved, besedalar ytkaraved.

Tav qoramaldar zavody staxanovsily

A. Gorcenin.

Staxanovsily jester jetakse est

Ofe Parovoz-vagon remont zavody komsomol ojomahy yd safyndan ad staxanovsily jetejermene tygel. Ul jesterden unarlagan in jaqsy staxanovsily tarbielap ybterde. Zavodty in jaqsy staxanovsily Demitrov, Syjcin, Xejrullin, Ajkasevalar bet zavodty danyn totalar. Ajlyq ege planyn 400 protsentqa ytavse komsomoles Dimitrov, ham planyn 500 protsentqa ytavse Ajkaseva kevek staxanovsily unarlap hanala.

Zavod yd staxanovsily menen maqtana. Zavod kollektive ularqa dur byany tyvdyra.

Komsomolka staxanovka Dimidova Maria ale 1933 nse jylda qynda esse ine. Ul uqyn. FZU ny tamamlany. Unan hun slesar bulyp eslene. Staxanovsily esen olgelaren kyrhatte. E xeder ul brigada master itev yrlatelde.

Vorojilov ismendage ajay kejemde re tegev fabrikahy komsomol ojomahy la staxanovsily qudqalyshy jelderevda nasar eslemene. Bunda proizvodstvola eslavse 24 komsomolestyn 18-e staxanovsily. Ulardan in jaqsylyar jetakse eske yrlateldi aderlek ege alyp barla. Komsomolka Larionova Ol'ga master itev yrlatela.

Jan almashty qarshlav esen aderlek bara

Qara dinged flotnda jan almashty qavul itevge aderlek bara. Kyp maqlymaltar jan almashtyn ytkon sostavqa qaraganda kul'tura kimale politik any, fizik tadalyq, texnik belemlege ham xarbi aderlegenen juqary bulvyn kyrhata.

Komanda sostavy odaq sroklv otpuskaga kitevse Bojestarqa maqtavly almashty kilevselarde qarshlav esen kyp kes hala. Qara dinged flotny ucevny otradene aderlek bik qydyv bara. Qydy flotnyardyn

forlagy jaqsylyp remontlana. Rota ninalary maturlanla. Asxanalarqa inde kypat kapital remont ytkarelde. Klastar jylhazlandyryla. Ucevny kabinetlar vojevoj texnikany xederge jan olgelare menen tulbandyryla.

Lenin mejestaren aderlav ege tamamlandy inde. Unda este jelderev esen bik kyp aqsa jenarelde. Sport qalasyqary nyq klystela. Bunda fizik aderlekten beto tere bulynsa seqlennergə memkin bulasaq.

Staxanovsily qudqalyshyn insiator dar

Donbass saxtjory Aleksej Staxanovty jan proizvodstvo rekordyna ireseve turahyndaqy xavar beto sojuz bulynsa tidlek menen taraldy. Ofe predpriatelarendage eselav de byl xavarde, Sovettar Sojuzyny basqa mejestarendage kevek qajnar hejev menen qarshlanlyar.

8 mart fabrikahyda in tavda komsomolka Ol'ga Stepanova kytarelyp syqy. Ul ydenen normal planyn byqa tiklem da artlyr ytap kile ine. Oso unaj menen ul, ner ken aderlonev normalyn 216 protsentqa jetkerep ytavge ireste. Sunan hun uny olge itev fabrika kollektive aldyna syqardylyar. Sunan hun inde unyn iptas qyddary Zabilkina, Valitovalar uqa qushlyp bergelap taqy juqary proizvodstvo kyrhatkestare birlelar.

Tavge kendarde fabrikala byl staxanovsily xarakatte jelderev, eselerga kin qolas jeler eslav esen kyp neme jetejmay ine. In tavla fabrikala dejem esen qujlyshy, ojomtorološo uq staxanovsily xarakatte byva ine. Ed gena eselav yddarenen normalaryn artlyr ytap baslahalar material jetmaj, kibev sexy, ter sextard vaqynda, jeterlek tiklem material menen tam in ita almaj. Senki byl kibev sexyny ege, basqa sextarda eslavselerga materialdy jetkerer-jetkermay ken birerlek itev ojomtorolqan. Bynan basqa taqy fabrikala texnik jetejshediktar tulyp jatalar. Suqa kyra staxanovsily qudqalyshy beto klylege menen jelderev esen fabrikalaqy beto esen toroson bastan ajay qajtana ojomtororqa karak ine.

Komsomol komiteti ularqa, byl jan qynda bas qalqylyp syqqan jax staxanovsilyardqa jadam itte. Staxanovsily qudqalyshy jadam ojomtorov bulynsa jened kavalirya rejde ytkarelyp, fabrikala kyp jetejshediktar asyly, ham prensipjal ravesta direksia qarshynda ular dy veterov mas'alehe qujlydy.

Fabrikala es ojomtorološo ular telagense qajtanan qoroldo. Jan es priomdary, jan normal, jan texnik saralar inderelde. Osondaj nyqly ojomtorov saralary ytkarelgenden hun, staxanovsily han ken hajyn artly. Stepanovalar baslagan es beto fabrika eselarenen esene ajlande. Staxanovsily smena, tavlek, 5 konlektare ytkarelde.

Xeder fabrikala staxanovsily jeldirap itaplanalar. Ular ibke normaldy betenaj onotqandar. Xeder ular dy in jaqsylyar fabrikala jetakselek esene yrlatelalar. Fabrikala staxanovsily xarakatten insiator Ol'ga Stepanova instruktory bulyp yrlatelde. Unyn iptastere Zabilkina, Valitovalar fabrikala in aldynqy staxanovsily. Staxanovsily qudqalyshyn ike jyllyqyn ular dekada bulyn normalaryn 300 protsentqa jetkerep ytav menen qarshlanlyar.

23 avqusta fanera kombinatyny ham 1 maj ismendage syry fanrikahy eselarenen torqan futbolistlar komandahy, fanera-syry promjshennosy eselare sojuz ydak komiteti tarafynan ojomtorolqan futbol ujnynnda berenselekte alyvqa qatnashy esen Murom qalahynda kitte.

(BaşTASS).

HYRATT: Juqarynan berense, Ofe PRZ zavody staxanovkahy Ajkaseva, ikensehe Ivin, esensehe Akunina Vena, dyrtensehe Sjrcin, nlyensehe, 16-sy partsjezd, ismendage artel den staxanovkahy Xafizova, altynsily Sejcenko iptastar. (Urazbaxtin fotoh).

(Urazvaxtin fotohь)

GERMANIA KOMSOMOLYNYN ANTIFAŞISTIK KÖRƏŞE

Germania komsomol delegatları KIM-den VI-nıy kongressına kilgən vaqıtta, faşistik diktatura şartlarında sojuz 30 aj eşlägen ine inde. Bıl dövr esendä komsomolestar, jastär arahında antifaşistik eş alıp barıv-dı ber genä minutqa la tuqtatman-lar. Faşizm, Germania komsomolına qatı udardardı ad jahamanı. Kyp kenä ojoşmalar tüdörıldılar, men-därsä aktivistar hem rədovoj kom-somolestar qulqa alınp, törmälärgä utırtıldılar hem konsentratsion la-gerdärqä jeväreldele.

Xedmətsen jastärden interestarın jaqlav eşenä yddären tulıhınsa bir-gän Germania kommunistik jastär sojuzınñ huqıqsızlar qatı, daimi köreşte sınıqlar. Bıl köreşte anti-faşistik jastärde ojoştorovsı jañ-tır keşeler tərbiälänälär hem ybälär. Lakin Germania komsomolesta-rnıy eşsänlege şulaj da odaq va-qıttar sektantlıq xarakterında bardı.

Kyp kenä-komsomolestar yddäre-nen eştären legal' bulmaqan tar ram-kalar menän siklänälär.

Terror nätizähendä kyp kenä komsomol gruppalar jemereldelär, sojuzqa jeldi qurqınsı—kın jastär massahınan ajırılın qurqınsı tıv-qan ine. Şuqa kyp sojuz eşenen estälegen, formalarn hem metod-tarın tamırınan ydgärter qorov bik nıq talap itelde. Eştän başlasa-hı, komsomolestarın kın jastär massahı tuplanqan urındarda, jə-qni jastärden faşistik ojoşmalarında eşləvendä tora ine. Jañ taktika le-gal' mömkinlektärde kın hem belep fajdalanıvıy talap itte.

Döröş, 1934 nse jıldın axırında veta Germania komsomolın beren-se konferensiaında jastärden legal' ojoşmalarında eşläv turahındaq mäs'älä xäl itelde. Lakin praktikala ihä bıl eş tormoşqa aşmaj ine te-jerlek.

KIM-den VI nıy kongressınan huñ Germania kommunistik jastär sojuzı iptäş Dimitrovın kyrhätmä-lären hem kongress qarardarn ytv jödonen ydenen barlıq eşen ydgär-tep, jastärden faşistik ojoşmalarında eşläv başlanı. Komsomolestar, yddä-re bıl ojoşmaların aqzalar bular-q, jastär hem qıddar arahında tərbiä eştären alıp baralar, ulardı faşizmqa qarşılıq kyrhätv julına, yddärenen interestarın hem talaptar-ın jaqlav julına baştaralar.

Bedden komsomol gruppalar KIM-den VI nıy kongressı qarardarı estä-legen barlıq tiränlegen tid genä anımanılar. Jekse kadrdar bıl qarardardıñ ähämiäten yd vaqıtında anıata almanılar. Faşistik ojoşmalar-da eşlärgä kyp kenä komsomoles-tardıñ telämajensä genä riza bulv-darı faktı la oşonon menän anıatı-la. Sektantlıq joqondoho äbtında bularaq ular eşten legal' formalarn-dan fajdalanıvıy tulı ähämiäten anımanılar. Berindäge dur qına metal' zavodtarın berehendä, kom-somol gruppahın aqza bulqan 3 jəş eşsägä zavodtaq faşistik jastär ojoşmahında eşlärgä təqdım itelä. Törle hıttavdar äbtında ular bıl təqdımdä kire qaqılar.

— Bed, komsomolestar, faşistik formala jörävedde iptästerebed kyrhätär, bedden turala neme tip ujlardar, —tidär ular.

Bındaj vaqıqlar ad bulmanı. Komsomoldın jastärgä joqondo jahav eşen köreşendä äbtämä jeldi qıjınlıqtar tıvıy torqan bıl nas-troinielärde sitkä qaqıv eşen ad tıvıslıq talap itmäne.

Komsomolestar jastärden faşistik ojoşmalarına ber-ber artıyıp inde-lär hem davamıy rəvəştä ajram

nätizälärgä ireşä bardılar. Berindä 13 komsomoles, elektä xedmət po-vinnostı aşä ytkän jastär ojoşma-larında unıslı rəvəştä eşlänälär. Bıl ojoşma 800 aqzanan tora. Komsomolestar, ular arahında huqıqsan rux tıvırdılar. Hem bıl jastär yd-därenen qajıy ber ekonomik talaptar-ınñ tormoşqa aşvına ireştelär.

Komsomol aktivistar kyp kenä predpriatielärdä faşistik viastar taraf-nan qujılqan „zavod eştäre väki-le“ postarın javıap alıvıq ireştelär.

Bıl „väkildär“ xedmət xaqın kä-melevgä, otpuskaların huqıvıq qar-şı yddärenen predpriatielärdä kyp kenä sıqıstar ojoştordılar.

Komsomoldın yd saftarında jañ taktika xeder qarşılıqqa osoramaj inde.

Komsomolestar qına tygel, väki kyp kenä sotsialistik jastär dā, Ger-maniala antifaşistik jastärden xeder-ge tər eş metodı bulıp jastärden faşistik ojoşmalarında eşläv torqan-lıqına nıq tışendelär. Sotsialistik jastär sojuzınñ jekse ravotniktar-ınan berehe bıl turala kypın tygel genä meqalä baştarıp sıqardı. Komsomol, xedmət povinnostı la-gerdärında nergälär eşläv eşen sotsialistik jastär sojuzı menän kileşev-gä ireşte. Faşistik ojoşmalarda sotsialistik eşe jastär sojuzı clendarı hem gruppalar ad tygel inde. Döröş, ular sistemalı eş alıp bar-majär äle, lakin berense adımdar ja-haldı inde.

Germaniala sotsialistik eşe jastär sojuzınñ kyp kenä aqzalar komsomolestar menän jaqın elem-tälä. Sotsialistik jastär hem komsomolestar ber-berehenä jardımi itelär, qulqa alıvıqandarı hem uların sem'jalarnı nergälär jardımi ojoş-toralar, yd-ara ädäbiät alışalar h. v.

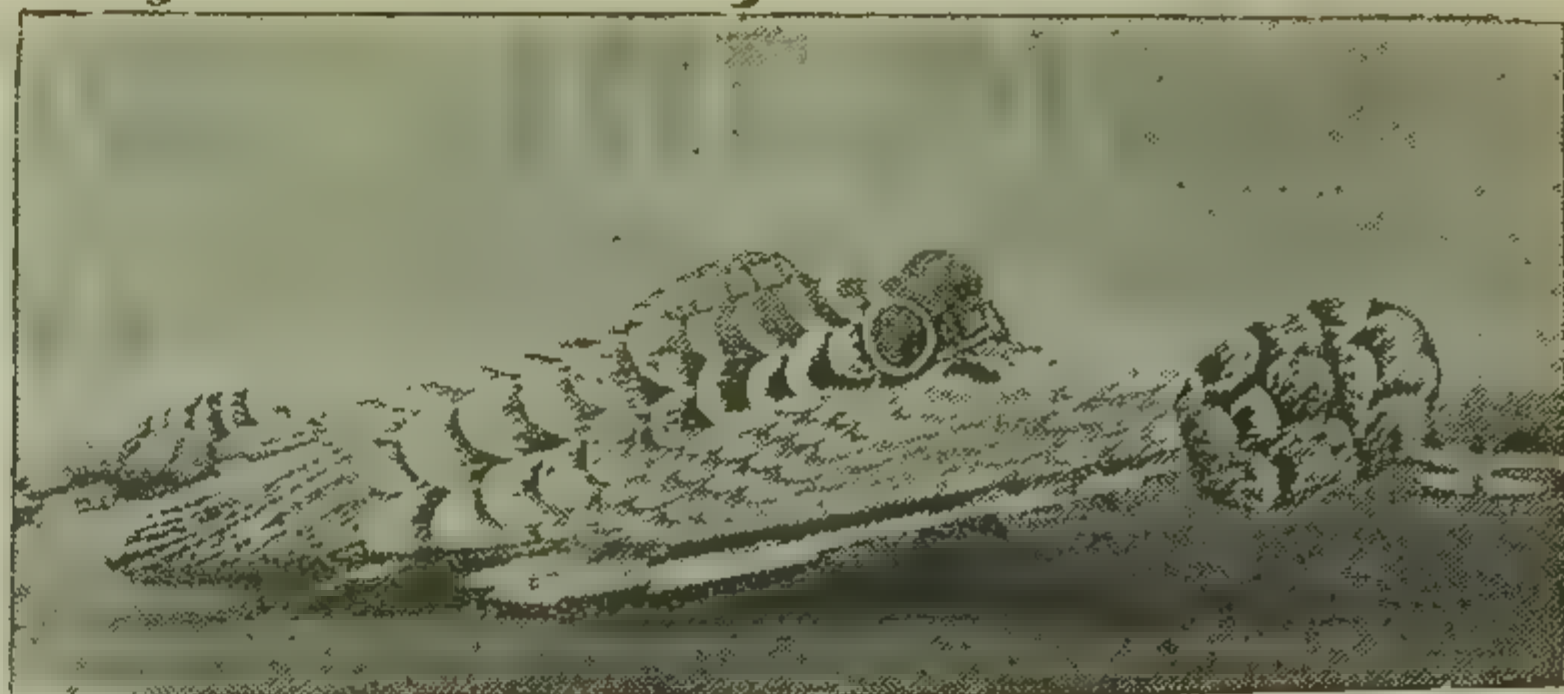
Katolik jastär arahında yd torqan protsestar Germania xedmət ejähe jastärenen dur gruppaların nastroinieläre eşen qajät xarakterlı. Katolik jastärden kyp eläş Getler režimına qarşı kıkken doşmanlıq menän tulı. Katolik jastär jekse-lärenen kypın tygel genä Berindä bulıp ytkän protsesı vıny bik asıq kyrhätä. Katolik jastär tıvıslıq hem azatlıq teläjdär. Xederge vaqıtta ular yd ojoşmaların azatlıq eşen, kıkken rəvəştä köreşelär hem bıl köreş demokratik—progrissiv kö-reş bulıp tora. Komsomolestar, xed-mät ejähe Katolik jastärgä köreştä jardımi itergä äder torqanlıqtarın belderdelär.

Kommunistik jastär sojuzı İspaniala bara torqan vaqıqlardıñ eşen xarakterın Germania jastärenä anı-lıv eşen barlıq saralardı kyp. Bıl mäs'älä bulınsa jastär arahında maxsus broşuralar taratıldı. Kyp kenä elkelärdä komsomol ojoşma-lar, İspania xalqınñ gerojdarsa kö-reş turahındaq hem İspaniala Getler intervensiähıñ razvojnıktar-sa xarakterı asıp halıvıy material-dardı jastär arahında taratılar.

Germania komsomolın kyp kenä aqzalar, faşizmqa qarşı İnter-natsional brigadalar safında köreşv eşen, ispan xalqın azatlıq hem väjhedlege eşen köreşkä İspaniaqa kittelär. Bıl geroik köreştä väjtaq handaq komsomolestar hem ante-faşistik jastär yddärenen tormoşta-rın qorban ittelär.

Getlerden jəş vıvıy fizik jaqtan juq itergä äderlängänlegen Germa-nia jastärenä komsomol nıqlap an-lata. Germania komsomol azatlıq, tıvıslıq hem växelle jəşlek eşen köreştä Germania jastären berläşt-erergä ınlıla.

M. JUNKERS.

18-se avqusta Mäskävde SSSR-ın Kosarev ismendäge Ydäk aeroklubınñ Tuşino aerodromında aviatsia kənənä arnalqan vajram ytkärelde. HYRÄTTÄ: İptäş Kalinin konstruksiaıy vıjınsa eşlängän qoj-rıq hođ samoljot. (Sojuzfoto).

VLKSM-dın Bozajaz rajon konferensiaıy

Bozajaz, VLKSM-dın Bozajaz rajon konferensiaıy ydenen eşen tamamlanı.

Konferensia VLKSM rajkomınñ hem komsomol ojoşmahınñ väjtaq jekshedlektären asıp birde. Rajkom ucot eştären julıq halmaqan. Rajonda vıqı tiklem vetahe 1303 komsomoles bulıqı tejeş, tip itäp-läp kilgändär, tikşergäs, uların 853 keşe genä bulqan belengän. 450 keşe tik qaqıddä qına „ylek jändär“ rəvəşendä itäplänep jere-gändär. Komsomoldın sıqarılqan keşelärdän veta ucot kartokalar komsomolda torovslardıñ kartokalar menän bergä butalqan.

Rajonda vetahe 62 pioner oträde var. Ular 2315 pioner itäplänä. Vozatıjardın ike genä keşe jekse-maj. Formal' jaqtan vetahe la var. Lakin, pionerlar oträdärenä jekse-lek itev hem ular arahında eşläv bik nasar tora. Pionerlar lagerına 100 keşe alıvıq tejeş bulıa la, unda tik 50 genä pioner qavul itel-gän. Rajkomoldın pionerlar arahında eşlävse İstruktor İsmorotova his ber eş alıp barmaqan.

„Jañ jul“ kolhozındaq komsomol komitetınñ sekretarı iptäş Bagdanov konferensiala ydenen sıqınsında Rajkomoldın signaldar-qa, xattarqa hem qarizalarqa odaq javap birmaj torovına tuqtıldı. „Jañ jul“ kolhozındaq komsomol ojoşmahı partiaqa inergä telövse komsomolestarın qarizaların qarap, rajkomolqa jevärgän. Bıl qarizalar rajkomolda dyrt aj bulına qaral-maj jatqandar. Ul qarizalar qıq par-

tiaqa inev eşen rekomendatsia biev turahında qarar sıqarqandan huñ da rajkomol ul eşte jənä ber ajqa huqıqan.

„Yrnäk“ kolhozınñ komsomol komitetı sekretarı iptäş İsmakov rajkomol sekretarı Bikmetovın politik hıdgerlekte juqaltqanlıqın, unıñ eştäl eştänä 50 dana komsomol bileten taşlap sıqıy kiteven (ular arahında komsomoldın sıqarılqan keşelärdän da bilettäre bul-qan), „Yrnäk“ kolhozınñ komsomolqa qavul itelgän aqzalıq Bikme-tovqa ucot kartokahı tulıyıp, komsomol bileten birgänlegen kyr-hätte.

Aqsa eştäre siktän tış butalqan. Rajkomoldın elekke sekretardarı: Latıpov 1000 hum, Bikmetov 200 hum aqsa ydlästergändär. Tikşerev komissiaınñ aktarı berehe la haq-lanmaqan. Bikmetov ydenen sekretar bulıvınnan fajdalanıp, tikşerev komissiaınñ protokoldarın da jırtıp taşlaqan.

Konferensianı ydenä la, jekseheş jaqtar buldı. İn möhim burıstardıñ berehe—komsomolestarı partiaqa tapşırıp turahında tik iptäş Bagdanov qına sıqıy hejlänä. Doklad-cik Qajumov bıl mäs'älägä vetenläj qaqımanı. Şulaj uq urozaj jılv hem dävletkä igen tapşırıp turahında la hejlävse bulmanı.

Jesren tavısqı qılv menän rajkomol plenumınñ jañ sostavına 25 keşe hajlandı. Rajkomol sekretarı itep iptäş İsmakov Xäjdär hajlandı.

XXIII xalıq-ara jastär kənä aldınan

* Öfö qalalıy berense hanıy ikmök zavodınñ jastäre jılvıy ytkärdelär. Unda XXIII xalıq-ara jastär kənən burıstär turahında doklad tınlalıy. Demonstratsiaqa kolonnalar ofornıit itevgä äderlek bara. Jastär ilebedden Geroj İjotıktärenen Tön-jaq polys aşä Amerikaqa osovdarın kävdäländergän makel eşläjdär.

* Öfö, 16 nıy portsjezd ismendäge artel'den komsomol ojoşmahı sojuzdan tış jastärden jılvıy ytkärde. Jılvıy 70 tən artıq jəş eşsälär qatnaşılar. Jastär arahında sotsialistik jarıy kın jəjelderelä. Komsomolka Vedernikova hem unıñ iptäş-läre eşläp sıqarılqan kändälek normaların 260 prosentqa ytäjdär.

* DNEPRO RËTROVSKI — 27 avqust. Kyp predpriatielärdä xalıq-ara jastär kənən qarşılap yd-ara sotsialistik jarıy jəjelderelä. Petrovskı ismendäge zavodın komsomolestar eşsälärdän torlaqlarında jañ hajlav zakonın anılatıv eşen alıp baralar.

Kirov rajonındaq 400 komsomoles xalıq-ara jastär kənən 40 kilo-

metrlıq tögä xarıl poxod ytkärev menän äldälä. Karl Lesknext is-mendäge zavodın 30 komsomoles Nize Dneprovskı—jañ Mäskäv marşrutı bulınsa protivogazda xarıl poxod ytkärä.

Ökäläge zavod hem rudniklarda proizvodstvo kytäreleşe nıq hıdelä, jastär XXIII xalıq-ara jastär kənən qarşılap kyp handa komsomolestar vaxtıy ojoştoralar. Kirov ismen-däge şaxtala komsomoles losiv Ac-kovskı smena zadaniehen 769 prot-sentqa ytänä. Ul ber smenala 200 humdan artıqıraq eş xaqı aldı.

TÖDÖTEV

Gazetavıddın 22 avqust, 81-nse hanında, „Millätter Sovetına hajlav turahında“ tıgän maqälänen eşensä anzasında „...3000 meñ tip xata kıkkan. Şunı „300 meñ xalıq itäp-längän“ tip tädätep uqıvıqıddı horajıvıd. Redaksia.

Vaqıtıy redaktor:

X. DÄVLÄTŞIN.

Öfö, „Okıtır“ nıtskahı tipografiaıy. Başglavlıt väki 2975

LENIN KOMSOMOL'—PARTIANYN TOOIRO JARÐAMSЫНЬ

Bejek Oktabr revolyutsiahyanan hun tormoşqa ingən, sotsializmdən jəş əlvən, beddən iləbeddən qorur, sovet xalqının həm bol'shevistik partianın in qimmətlə kapitalə bulıp tora.

İrəgehe kəngə tulu bəşarəs, hər
urənda yəndə kyrhətə uləvqa məm-
kinlek, partiə həm xəkyməttən qaj-
qartəvə, xələqtən jəş uldarəna həm
qəddarəna məxəzzət—vəna nəmələr
sovet jəstərenən politik həm kul'tura
yəsənə stimulu buləp toralar.

Idea Jaqınnarı taǵa, adaqqa tiklem kommunistik partiyaǵa nirelǵan beǵ-
den jastarebeǵ bedden tormosobod-
don betá ólkelerendá lá hoqlanqıǵ
xedmat ólgelare kырhatalar. Beǵden
kin ileredde, komsomolestar in qı-
jıv, in aldınqı ęste baqlap jebarev-
den sıtta ǵalqan ber gená mejes tá
luq.

Sovet jəstəren kommunistik ruxta təbiiyələv esən kərəştə kyp millionləy Lenin komsomol partianın toqro jərdəmsənləy buləp tora. Bunnan 17 jə elek bejək Lenin jəş vəvən tormoşonon məqsətə—ul kommunistik jəm-qiat tədəv, tip əjtte. Bəddən iləbəddə komsomol dər rol' ujnaj. Hər vaxtla, bətə jətdi etaplarda la komsomol partia mənən buləy. Partia həm unun Ydək Komitəy jətəkselegendə komsomol xalıq doşmandarına, hər tərle opportunistarqa qarşı armajətəlməy kərəştə. Həm gəzəndəndər-hu-qıyş jəldarənda la, həm sotsialistik tədələş jəjəldərəlgən jəldarənda la, həm bəddən iləbəddə qevətə industrial dərzəvəqə əjləndərəvse stalin-səl bişjənləyqlar jəldarənda la jəstər yddərən aktiv, izadi politik kəs itep kivrəttələr.

Xalıq-ara obstanovkanyñ qalmarlyqy, ilaveddä barqan syñfi köräş, komsomolqa, unyñ jetäkslegenä qarata bulqan talaptardyñ bajtaq kytärdelär. Maqlym ki, doşman, komсомol ojoşmalarıña inepojalarqa, jastargä joqonto jaharqa ıyrıstı hən ıyrısasaq. Tik politik qamhıd keşelär genä häm yddäre menän qälä-qätlänevsä bjurokrattar qyña, imiş, vedgä, Ydäk Komitetqa, Oskom häm krajkomdarqa doşmandar yddärenen morondarın ıyqa almaştar, tip ujlanıylar. Fakttar ыһһыñ kirehen kyrtätelär. Doşmandar, ыһ turala VLKSM Ydäk Komitetynyñ IV plenumy qararında ästelgänsä, komsomol ojoşmalarında orudovajı ittelär; ike jödlänev häm aldav julı menän ular jetäksel postarqa, xalta Ydäk Komitetqa tiklem ırmälanelär. Xalıqtın qə bəxət doşmandar—Saltanov, Lukjanov, Fainberg, Bubeikin, Andrejev häm başqalar, VLKSM Ydäk Komitetı bjurohıñnan bulqan ыer talaj jetäksel rabotniktärdeñ häm ыerense nəvbättä iptäş Kosarevtyñ politik huqırlıq—idiotlıq avırvıynan fajdalalıp yddärenen javız, ыыbraq eştären eşlänelär. Ular, trotskist—buxarinsy şpiondar, diversanttтар häm terroristtar, tarix təğərmäsen kiregä taban əjlənderergä, ilde häm unyñ bəxetle jəstären artqa kapitalizmqa ыıqtıyırqa, ulardy pomeşsik häm fabrikanttardıñ kabalahña birergä telänelär.

Massala tərəktərə bulmaqla bəsb-
raq podonkylar, qojoroqlar, myjyq-
aştynan avyđ jyrp kɵlɵp, aldav jylb

menən komsomolqa inep ojalanırlar, ular jəstərgə qorotqosloq eşe, kom-somoldə partianan ajırırqə, unı bə-jək əsəhe—bətə Sojuz kommunistik partiaqə qarşə qujırqə mataştlar. Ular partia Ydək Komitetynən jəstər ərahəndə politik eş turahəndaqı qə-rardəryn ödərgə, təbiə eşənə tot-qarlıq itərgə mataşır, bənə tormoş jəqıbnan tarqalıv menən aləştirirqə tərsətlar.

Jəştər, nəddən gyzəl jəştər—revolytsianən həyəkləhə həm qorur! Beddən iləndən jənəvsəl rəvəştə alqə xərəkəten tuqlatırqə, jəştərdə Lennin—Stalin partiah tərəfənnən hədəqlən juldən təjdırırqə bər əjəm qədqanəs nigədəjdər buldırə almanıylar həm bər vaqıtta la buldırə almaftar. Jəş pograniçniktərdən, ljetçiktərdən, zavod həm fabrik staxanovsılarənnən kyrhətkən gerojlyqtar, partiya, tuqan ilgə birelgənlegə—jəş sovet toqomonon tədalyqənnən həm nıqlıqənnən in jəqşə həm in toqro kyrhətkəs bulır tova.

Xalq doğdamları tədər Sovet jəstərəne vaxır tıqıylıqqa qurıqtılar. Ular unan ıttan qurqqan kevek qurqtılar. Politik həm moral' jaqtan nıq bulmaqan elementlardan yddärenə əsnələr edlənələr. Doğdamlar politik həm tormoş jaqınan tarqatıv metodları menən eş ittelər. Aldaşv həm ja-laqajlıq menən, ular oşkomdarda, kraqkomdarda həm komsomoldın Ydək Komitetında yddären politik huqırdar menən uratır aldılar. Bı-na şuqa kyə lə, kyp kenə jətəksel rınohtnikar iptəş Kosarev menən ber-gə ketelməştən bulqan xəlğə elək-kən bulır şıqtılar, jətdi politik xə-tələr jənərđələr.

„VLKSM Udäk Komitetiňň, Udäk Komitetiň wjurohıňň, Udäk Komitetiň sekretarıdaryňň häm wıerense näwbatla iptäş Kosarevtyň qajewe şunan tora—tip, äjtela, VLKSM Udäk Komitetiň plenumı qatarında,—ular partıanıň bol'shevistik ujavlyqtı kytärev turahındaqı kyrhätməlärenän sitlä ıttelär, tydä almañlyq politik qam-hedlek kyrhätelär häm komsomolda xalıq doşmandarıňň tormoş jaqı-nan tarqatıw wııjınsa jemerges eştän ajrım metodlarıñ kırımaj qaldılar; ular menän qırqa kərəş alıñ, wıarın qırna tygel, wəlki ularqa saralar kırımäler. Eşkä, keşelärgä, keşelärde tikşerewga politik häm eşmäkär pod-xod jahaw urnında unı „duñtarsa“ mөнäşewätter menän alıstırdılar“.

Moralhedlek, tormaŝta tarqalav his hydhed politik tarqalavqa kilteræ. Şaxsi hem xosusi iztimaql menæn ajræp alennmaŝlyq bulæp baŝlangæn „Xæ derge jæŝtærdæn tærsia eŝen, belemen hem ejræneven jæŝtærgæ kommunistik moral“ birev menæn bergæ alæp narærgæ kæræk“. Lenin bedde vna ŝuqa ejrætte, ŝuqa bedde iptæŝ Stalin ejræta. Şaxsi iztimaqligæ bujhona. Beddeŋ moralebed, beddeŋ qylyqybyd eŝse sbynyŝtæn sbyni kæræŝe mænfaqlenæ baŝlangæn. Kom:somoldn jætækse ravonniktære hem iptæŝ Kasarev yd-ydende tæŋqitkæ tydæp tormæŝlyq itæp qarænblyr, ular turahænda ular-dyŋ xatalary turahænda matæuqaql bit-tærendæ jadylhalar, ular-dyŋ yd hæl-jæmsænlegenæ qaqlly, tip uylanblyr. Jæŝtæ massahbnan ajrælyv, kadrædar.

INFORMATSION BELDEREV

21—28 avqusta VLKSM Ydək Komitətinin IV plenumı bulır yte. Plenum, „Xalq doşmandarının komsomoldaş eşə turarında“ ip. Kosarevtn dokladn tynlanb həm mədəkərə itte.

VLKSM UK plenumu VLKSM sekretarları itəp öbtölina, rəvəştə ty-
bəndəgə iptəştərdə hajlanb: BOGACJOV (VLKSM-dən Məskəv komitəti
sekretarı), UTKIN (VLKSM-dən Leningrad Əlkə komitəti sekretarı),
BELOBORODOV (VLKSM-dən Gor'ki Əlkə komitəti sekretarı) həm
TIMEROJƏLINA (UK-nın uqıvıyıştərarahında eşləv bəylegə mədire).

Plenum, iptaş GORŞINENDEN ikense eşkə (OSOaviximden Ydək Sovet) kyseve ajqanlı uny YK njurohnda aqza itep qaldırbp, VLKSM YK sekretary eşenən buşattı. BOGACJOV, UTKIN, BELOBORODOV, VOLKOVA, SOROKIN, MGELADZE, BRUSNIKIN həm NIKITIN iptaştar ətəlmə rəvəştə, VLKSM YK njurohna aqza itep həjlandırlar.

Plenum „Komsomol'skaja Pravda“ gazetahibnyj javaply redaktora itep iptas NIKITINDE ratlany.

Ճե հայկեր անկողնա «Ժողովար» զարար,
տորոժ յաղնար տարալն—նար յե-

təhe lə. bol'sevizmqa sit səlfattar his
hythəd politik eşte jəmerelevgə kil-
terələr. Komsomoldən jetəksel rabot-
niklərənə, rənsə nəvbəttə VLKSM
Ydək Komiteti sekretarlarına, jəstər
massahəna jaqənlərqə toroqqa, jəstər
bulqan urəndə jəsbəraq bulərqə, ular-
dın təvəştərləna həm horavdərənə,
qolaq halərqə kəək. Doşman agen-
turalarınə qaldəqtərlənən komsomol-
də bətenləjgə təmirdərlə menən tə-
dərtyv, tyəəngə ojoşmaların təmo-
şon idəaləlyq, prinsipialləq həm tənqit
menən nəqytiv, komsomoldən jetək-
sel eşənə jəş komsomol kadrərlən
qəjbəvəraq yrlətev həm irtə qartajqan
jəş əjurokrattardən həm sanovniklər-
dən ərsənləv. — bəna Lenin komsomo-
lın bəvəstərlə.

Komsomol matbuatına ajrıvsa javaplıbq tışə. "Komsomol'skaja pravda" həm unıñ kollektive komsomol eşerda jıvırelgen bıtə politik pravaldarda olkən javaplıbq jekmıj-der. Komsomol jurnalıstıarınan qajlı, berıvder sıttan kıydetevse rolen ıtıp, doşmandarqa qarşı kereş alıp barmanılar. Tik şunıñ arqasında qana gazetalarıda bulqan jetdi signaldar tomlanıp kıldeler. Bıñdaj jurnalıstıar aslında doşmandardıñ telaktastere.

Partia oğşmalar yddärenen iqtı-
varın unlata arttırırqa həm komso-
molqa kəndəlek yardım itergə tejeş-
tər. Partia yetəksələrenen javaplıb-
lıqna—kommunistik tərbiə bırev,
komsoamol kadrların, vətə jəstərdə
bol'sevistik sənəqlər, tərbialər təcə-

Komsomol — bol'sheviklərə eşlər! Bütün poruka bulur — partiyanın Ydök Komiteti, iptaş Stalinden komsomol həm jastərgə qarata həjöv, qajqur-tıv həm kəndəlek iqtıbar vırev to-ra. Lenin komsomolı ydeneq bətə eşəndə iptaş Stalinden komsomoles-tarqa həm komsomolkalarqa qarata ajtkən hoqlanqıy kənəştərə menən jətəkselek itergə tejeş: „Bol'shevizm-qa əjrənəged həm sajqalıvsylarđı alıq alıv varıqđı! Adıraq ıqıqırdı-qırdı, kuberək eşləged — həm həddən eşəged varıv sığar“.

(„Pravda“).

Jöklәмәләрдән ытәлешән барлајыбд

Maqar rajonı T. Ərmet tulu bul-
maqan urta məktəp ergəhendəge
komsomol oyoşmahı XXIII xalıq-ara
jəstər kənən qarşılav esən əderlek
eşə alıp bara. Soıuzdan ıış jəstər
araxında besedalar ytkərelə. Pos-
tanovka əderləne. Sotsialistik jarış
dogovordarınyı yələşən narlanlar.
S. X.

S. X.

Халық-ара жәстәр кенә алдынан

**İn jaqşy udarnitsalar
Leninsel komsomol saýyna
inələr**

Qaridel. Rajondın komsomol oğuşmaları xalq-ara jəstər kənənə ədirlənələr. Predpriatielərdə, kolxozlarda həm ucrezdenielərdə komsomoletlərdın kinəjtelgən jəjəlyştərytkərələ, ularda SSSR-dın xalq-ara həm eskərgə xələ, İspanialağy həm Qytajdağy vaqıqlar mədəkərə itələ.

Xalq-ara jəstər kənəna ədərlek jəstərdən politik aktivlege kytərele-ve menən bergə rəra. Bərdəş avıl sovetinin Sapajın ismindəge kolxo-zında udarnitsa—kolxoznitsalar—Klavdia Rassadkina, Marysə Rozin-sevə, Rəfa Lugenova Leninsel kom-somol səfəna inəv turahında qə-rizə birləşlər.

Xərbiləşterelgən poxod ytkərelde

Şərletamaq. Komsomol rəjkomı 29 nıy avqusta xalq-ara jəstər kə-nənən 23 jıllıqına həm Qıdıl Ar-mia prizıjına arnalqan xərbiləş-terelqən poxod ytkərde. Poxodqa jəstərdən jəddən artıq keşə qatnaştı. OSOavixim lagerına taba julda „Marş həm unı haqlav“ tıgən mäs'ələ xəl itelde.

(BaşTASS).

Sexta staxanovsýlar hant- arta

Motor zavodının mexanik sexində eşlövse komsomoləstar staxanovsıl eş ölgələre kyrtətələr. Komsomoles Ojindullin, Nanomov, Davjdov iptəşter eşləp syqaravdın kəndəlek normaların 150 həm 200 protsentqa ytəjdər.

Byl ipləstər FZU la uşaqan va-
qıtta la otlicnoqa uşqdar ine. Ular
məktəp tə alqan belemdəren olgele
eş menən nyqıtalar. Ular ildeqovo-
ronahyn nyqıtyv eştəndə eşləjdər,
eşəh lə GTO, GSO, PVXO zna-
coqtarına norma tapşırqandar.

A. Sæfjeldinov.

Komsomolda xalq doşmandarının eşe turahında ip. Kosarev dokladı bujınsa

VLKSM UK-nın dyrtense plenumı qarar

Huňqı vaqıtta komsomolda doşmandarın jemerev eşe faktıar, trotskist-buxarinse şpiondarın, terroristarın, soislistik vatanqa xianat itevselardıñ odaq vaqıt VLKSM ojoşmalarında eş itkanlektäre turahında şahitlek itevse faktıar asıldılar.

Trotskist-buxarinse faşistlar, şpiondar bandahı ber talaj ölkä, kraj hem rajon ojoşmalarınñ jetäkele-geñä ytep ingän hem xatta VLKSM Ydäk Komitetına yrmälägen.

Partia hem komsomol tarabınan kypıan yk tar-mar itelgen, partiäqa qarşy aqymdarın hem gruppalar-ıñ jırsıqtırnan tēdelgen bıl kontrrevolytsion trotskist-buxarinse syp ejemönöñ başında vatanqa xianat itevselar—xalq doşmandar. Saltınov, Luk'janov, Fajnerg, Buekin, Anderejev hem başqalar torqandar. Sovet xalqınñ jayız hem şır qıraqı (оролтелый) doşmadar bulqan xaldä ular eşselardıñ hem kräbtändärden jēneleven, ularıñ qolloqqa tēşerövde hem vedden itevbedä pomeşiktärden hem kapitalistardıñ vıasın ajaqqa bañtırıvıñ yddäreñ maqsatı itep qujqandar. Trotskist-buxarinse qaldıq-roñtoqlar, vedden itevbedä sit il kapitalistardıñ koloniahıña ejlānderergä telägen-der, azat sovet xalqına kapitalistik qolloq qamıtı kejdēergä, eşhedlekte, aslıqtı hem xäjerselekte kire qajtarıqqa telägendär. Trotskist-buxarinse xä'indär vedden soislistik predpriatelērebedä kapitalistlar qulına bırırgä, xedmätsāndärde kapitalistik eksploatatsıalavdı ajaqqa bañtırıqqa telägendär. Eşe hem kräbtändärden irekle xedmäten bul merzavestär katorga xedmate menän, irekheñ xedmat menän almaştırıqqa telägendär. Ular jerde pomeşiktärgä hem kulaktarqa qajtarıp birergä, kolxozdarıñ hem sovxozdarıñ rēterergä hem kulxoz avıñ itke, xäjerselek, xoquqıñdıñ hem kulak kavalahı julyña vorop jēvāergä telānelär. Ular sovet xalqınñ hem vedden jēstārebedden, xedmätsāndär tarabınan Lenin—Stalin partiäñ jetäkelege atında huqışıp, alānqan şatlıqlı, tēñin itelgen tormoşon tartıp alırga ıntılıdılar.

Jāstär massalarında ber nındaj dē teräge hem jaqlıñvı bulmaqan xaldä, japon-nemes faşizm jādām-sylarınñ komsomoldağı bandahı, ydēñ qāwaxat xä'ınlek jēdēñ jēşep, aldav july menän VLKSM-dın jetäkele organdarına ytep ingän hem jāstär hem Lenin komsolı arahında tērlēsä qorolqosloq itkan.

Bıl banda, komsomoldağı totoroqhoñ elementtar arahında şpiondar, diversantlar, terroristlar hem razvediktär kadrar verəovaj itkan. Ul, soislistik tēdeleştēn bētä ölkälārendä sovet jāstārenēñ eşen ödergä, unıñ energiahıñ hem entuziazmıñ jēmerergä, ular arahında yd kēstārenä hem sovet qoroloşonon kēstārenä eşanmavlısq sāsergä tērlēsä tērēşip kilgen.

Komsomoldıñ jetäkel organdarındağı postların fajdalanıp, trotskist-buxarinse şpiondar hem qorolqoslar komsomolqa jētdi zian kiltērgāndär. Ular komsomoldıñ portlaqqa qarşy qujırga hem VKP(b) UK nın jāstärde kommunistik tērbälāv turahındağı, ular arahında politik eş alıp barıv turahındağı kyrahāmlāren ytvāde ödergä tērlēsä mataşıp kilgendär; komsomoldıñ ajrım ojoşmaların jēmerēp hem VLKSM-dın yvēşen, bileräk tē avılda öder kilgendär. Ular politik tynärēktärden hem mēktēptärden eşenä kērtä halıp kilgendär; propagandistlar kadrarın doş-

man elementtar menän syplāndergāndär; jāstär arahında eskelek hem xuliganlıq urānlaştırıp kilgendär. Ular jāstär arahında staxanovsılar xarakēten, sovet jāstārenēñ dējem hem texnik belem alıvdarın ödergä mataşqandar, texnik hem dējem belem ādābiatē bañtırıp sēqarıvıqqa qamasavlıq itkēndär, başlanqıs, urla hem komsomol dējem belem mēktēptārenēñ eşen jēmerērgä mataşqandar. Jāstärde sovet vıasına rızahıñdıñ tēvdērv, eşen ular jāstärden kul'tura tormoş şartların jaqsırtıvıqqa qamasavlıq itkēndär, stolovıdarıñ, kluntarınñ hem jāstärde xedmätlāndērvse hār tērlē kul'tura ucrazdēnielārenēñ eşen jēmerēp kilgendär; kul'tura,—sport tovardar menän tēmin itevde öder, komsomoldıñ fizkul'tura hem osorona eşen, dezorgānizatsıalap kilgendär.

Komsomol esendä xalq doşmandarınñ bıl qāwaxat qorolqosloq eşenilektan mēnikin bulqan huñqı ujavlıqtı juqarlatıvıñ kērkēlege turahında jētdi signaldarınñ hem aldan itkērtēvdārden arıqlı menän jeterlek handa bulıvdarına qarmañtan, komsomol esendä xalq doşmandarınñ huñqı vaqıtqa tiklem faş itelmaj qalqan bulıvdarına komsomol esendä nındaj şartlar hem jēteşhedlektär jādām itkēndär?

Komsomoldıñ jetäkele rabotniktäreñ doşmandar menän kērēştä şul tiklein qorallanmaqan bulıp sēqarıvdar, komsomol esendä doşmandarınñ huñqı vaqıtqa tiklem faşlaj hem tar-mar itä almaqan bulıvdar faktı, doşmandarınñ komsomoldağı jēmerēv eşenēñ ydgalektären ularınñ (komsomol jetäkele rabotniktārenēñ, red.) sitlap ytkēnlektāren hem kyrmāganlektāren kyrahā.

Komsomoldağı jēmerēv eşenēñ bıl ydgalege şunda tora kl, komsomol jetäkeleğenā yrmälägen xalq doşmandar, jāstärde tarqaldırvıñ hem jāstärden yddārenā tarafdardar ılvırtırvıñ tēp metodı itep, beren-se nāvāttā eskelek arqlı jāstärde politik hem tormoş jaqlıñan tarqaldırvıñ alqandar. Ular bıl maqsatarda bıjt (ke kyreş) turahında komsomoldıñ jetäkele rabotniktäre arahında kın taralqan, bol'sevizmqa jat bulqan qarāş—kēnkyreşe politikaqa mēnāsānāle bulmaqan şaxsı, xosusı eş, itep qaravdan fajdalanqandar. Rabotnikten nıjlovoy tormoş hem xolqo unıñ politik hem iztimaqı xolqonān ajrlıqlıñdı, rabotnikten moral' totoroqloloqo unıñ politik totoroqloloqonon şartı bulıp tora lıñ nıged polozenılenēñ komsomoldıñ jetäkele rabotniktäre tarabınan onotolovı şuqa kiltērgān kl, komsomolda xalq doşmandarınñ rabotniktärde moral' tarqaldırvıñ bujınsa qāwaxat jēmerēv eşe komsomoldıñ jetäkelege tarabınan otporqa osorāmaqan, ā eskelektär qāđātı hem şulıñ menän bergä „xosusı“ eş tip bāplāngāndär. Rabotniktar arahındağı normal'eşlekle mēnāsābātter ber qāşep esev jēregendä dub-ışlek mēnāsābātter menän almaştırılın şlaqandar; normal'komsomol dıssiplinahı—berqāşep esevselārdēruppasılyq hem krugovoj porukaı menän; kadrarınñ ularınñ politik hem eşleklelele jaqlıñan jaraqıñ bulıvdarına qarap hajlap alıv hānıñ ydēñ tērvistk pınsıpe bol'sevistik bulmaqan, dub-ışlek bāglānēştäre bujınsa hajlap alıv pınsıpe menän alıñtırılā başlaqan. Jēmqātıkä qarşy bulqan oşondaj qāđātter obstanovkahında, xalq doşman-

darına komsomoldıñ moral' bıjt jaqlıñan totoroqhoñ rabotniktāren yddārenēñ seltārenā eläktērv mēmkınlege jēnellāşkan.

VLKSM Ydäk Komitetınñ, UK ajurohıñnıñ, UK sekretardarınñ hem berense başta ip. Kosarevñ qāşep şunda tora kl, ular partiāñ bol'sevistik ujavlıqtı juqarlatıv turahındağı kyrahāmlāren sitlap ytkēndär; tydēp totoroqhoñ politik qāmhedlek kyrahāktāndär hem xalq doşmandarınñ komsomolda bıjt jaqlıñan tarqaldırvıñ aşā jēmerēv eşe alıp narıvdarınñ ajrımā metodların kyrahā belmāgendär, ularqa qarşy qıraq kērēş alıp barmaqandar qıñā tygel, bēlki ularqa jul qujqandar.

Eşkä, keşelärgä, keşelärde tikşērvēgä politik hem eşlekle jaqlıñ kileşte, „dub-ışlek“ mēnāsābātter menän almaştırqandar. Tap şunıñ eşen dē komsomol UK ajurohıñ bıjt jaqlıñan tarqaldırvıñ totosı ber talaj faktarın sitlap ytkēñ hem ularqa politik ānāmıāt birmāgan. Tap oşo jētdi politik xata arqahında, VLKSM UK-nān başlap, komsomoldıñ jetäkele organdar vaqıtında initsiativa kyrahāmagāndär hem komsomol esendä xalq doşmandarınñ faş itevde jul qujılyqlıñdı rēvēştä huñqı qalqandar.

VLKSM UK ajurohında hem komsomoldıñ kyp jetäkele rabotniktäre arahında xalq doşmandarınñ komsomolqa ytep inēvdäre qurqıñsın turānān-turānārlap jētkermāv jēşep kilgen hem politik ytkerlek bulmaqan.

Partia hem sovetqa qarşy bulqan bētä doşman gruppirovkalarınñ hār vaqıt komsomolqa ytep inērgä ıntılıp kilgenlektāren komsomol jetäkeläre onotqandar. Komsomol aktive arahında komsomolda doşmandar juq, tıgan zararlı, politik xata nastroiñielär kın taratılqan bulqandar.

Komsomolda juqarınan alıp tykēngä tiklem tēñitit hem yd-ydēñde tēñitit jeterlek bulmāv komsomol esendä xalq doşmandarınñ doşmanlıq eşenā bulışlıq itkan. VLKSM Ydäk Komitetınñ, şulaj uq komsomoldıñ ölkä, kraj hem respublika komitetarınñ eşendä bıñ bol'sevistik yd-ydēñde tēñitit bulmaqan.

Komsomoldağı xalq doşmandarın, VLKSM-dın qajıñ ber jēteşkele rānō niktārenēñ jomoşaqılyqtarın hem jēteşhedlektāren, ularınñ yd bulıqlılyqtarın hem belemdāren aşırıp narıqlavqa avışlıqtarın hem bıl aşırıp narıqlāv mēnāñ bājlāngān mahajı vsılyqtarın, „olo dārvālelelele“ xolqtarın, rādovoj komsomolestardın hem rādovoj rabotniktārdentārvıñ hānā hem f kerdä enā qolāq hālırga telāmvdāren yddārenēñ jēmerēv eşe eşen kın rēvēştä fajdalanqandar.

Komsomol ojoşmalarında, jetäkelektēñ kanselarsılyq-ajurokratik metodlar kın taralqandar, jetäkele aktivtēñ jāstär massalar menän bājlānēşe jış qıñā jāstär menän tik jıjlyştarda hem ultıryştarda osorāşıvdar menän genā siklānep kilgen. aktivistlar jāstär menän bıjtā jomoşaq bājlāngāndär, jāstärden kul'turalı kyñel asıvdarında qatnaşlıq itmājdär, ular menän kēñ hājın bergä qıtıaşmājdär, vaqıtı kluntarā, tēatırdar, ekskursıalarā, sport mējdāndarında dār menän bergä ytker-mājdär. VLKSM rabotniktārenēñ yd esenā biktānevde hām komsomol mass hānān ajrlıvdar, qololqo rēvēştä, bıl jetäkel rden ajurokrati-

qatıp qalıvdar hem serevdäre eşen şartlar tēvdālar.

Komsomol komitetarınñ eşendä kollektiv jetäkelelele bētenlaj jēteşmāj, mās'ālarāde xēl itevgä tyvānēge rabotniktär āđ ılvırtırlalar, bıl jış qıñā jaqlıq xēl itevdārgä kilērvā hem kadrardıñ yvēvenā hem tērbälānevenā zarar kiltērvā. Bıñdaj paktıka jāstärde kommunistik tērbälāv ojoşmahı bulqan komsomoldıñ bētä xarakētnā asıqlān-asıq qarşy bulıp tora.

Jāñ, inde ytkēñ kadrardıñ jetäkelelele eşenā qıjıv rēvēştä ırlāev urnıñ eş ber yk rabotniktärde jāvaj rēvēştä ber ojoşmanān ikense ojoşmaqā kyserēv mēnāñ siklānep kilgen, bıl, komsomol kadrarınñ artıq torovdarına (переставление) hem şunıñ mēnāñ nājlānēştä ularınñ yvēşenēñ aqırvājıvıñā kiltērmāj qala almaqan. Xalq doşmandarın tar-mar itevde hem ılv rēvēştä tamırdar mēnāñ jolqop taşlavdı, kom-om lıñ hem unıñ jetäkele organdarın uların in jıldam rēvēştä tādārtıvıñ; ularınñ qorolqosloqonon hēdēmtāren bēterēvde hem jetäkelelelele doşmandarın ytep inēvenā bulışlıq itevse jēteşhedlektāren qırga rēvēştä sitkē ırvıtyvıñ bētä komsomol ojoşmalarınñ nāvāttāge politik burış tip itēplāp—VLKSM UK plenumı qarar itä:

1. Sovet jāstārenā, nıgerāktä komsomoldıñ aktiv rabotniktārenā xas bulmaqan bıjt jaqlıñan tarqalāv kyrenēştārenā komsomol rabotniktäre tarabınan bol'seviktārsā bulmaqan tydēp torovdı xēkēm itērgä.

Bıjt, eskelek, razgul—ul şaxsı, xosusı eş tıgan, aktiv arahında taralqan, bol'sevistik bulmaqan qarāş tē xēkēm itērgä. Bıjtıñ politikanān ajrlıqlıñdı bulıvıñ, moral' tarqalāv komsomolestı politik hem jāmıāt rabotnıge bulıv jaqlıñan hēlek bulıvqa kiltērvā itkan, hem rabotniktārdēñ moral' tādālyq politik tarqalāvdan hāqlavış bışānış garantıa bulıp tora itkanēñ ānlāvıñ hār ber komsomolestıñ āññā urānlaştırvıqqa.

Eskelekkä hem bıjt jaqlıñan tarqalāvqa qarşy qırga kērēş alıp barıv—hār ber komsomolestıñ hem komsomol aktivısenēñ burış hem jēklāmāhe ul. Rabotniktärde narıqlāqın, hajlap alqan hem ırlātkāñ vaqıtı ularınñ moral' sıjıltar mōtlıq itēpkā alıñırqā tējēstär.

2. Komsomol rabotniktāre arahında politik, eşlekle mēnāsābātterde bol'sevistik ojoşmanāñ hem jetäkelelelele nıgeddāren jēmerā torqan, komsomolda pınsıpedlık, idealıñdıñ hem javapıñdı krugovoj porukaılyq tēvdā torqan ytvā—juqanlıq „dub-ışlek“ mēnāsābātter menän almaştırıv praktikahıñ xēkēm itērgä. Rabotniktar arahında bol'sevistik pınsıpalılyqqa, eştāge jāñlyştardı hem jēteşhedlektärde yd-ara tēñitilāvga nıgedlāngān normal' mēnāsābātterde ajaqqa bañtırıqqa.

3. Komsomoldıñ bētä jetäkele rabotniktārenēñ jāstär menän kēndālek, jāñle nājlānēşen, jāstārgä dērvē jetäkelelelele itev hem tērbälā nırevden nıged şartı rēvēşendä ajaqqa bañtırıqqa Zasedatellelelele sujetnālāren hem kanselarsıñnāñ bēterērgä. Komsomol rabotniktäre yd vaqıtlarınñ kyp eşendä jāstär torqan urında bulıp, ularınñ eşen, jıl itēven hem bıjtıñ ojoştovıqā jādām itep, ular mēnāñ bergä ytkerērgä tējēstär. Jāstär menän

(Davamı 3-sē bittē).

MƏKTƏP İSEKTƏRE ASYLDY

Kilələr, kilələr!

Ələ kəndə irtə. Qoşas sığır yd-nen nurlar menən qala uramdarın biddərgə la elgerməgən, ə uram kyp-tənən ujanqan. Uramdar jəş bala-ların bəyər adəmdar, kynelle, şat tavyştar menən tulqan.

Aqylalar, aqylalar!

Bəgən bik hirək bula torqan irtə-lərdən berehe. Berense sentabr. Şu-qa kyə balalar da tulqanlana, tul-qanlana məktəptərgə aqylalar.

Ular bəgən taqy la matursaq, ta-qy la kynellerək kyrenələr. Barəhə la rəjramsə matur ilər kejęngəndər. Uların mujəndarındaqy janyp tor-qan qydy galstuktary, hər qajnyh-nı qulna totqan janə sumkalar yddərenə la, uramqa la ajevsa ma-tur, ajevsa jəmlə təb virələr. Ular-ın avəddarınan sığqan kələs ta-xyştar, qyryn qyna kəlləngən jərdar bərgə quşy bəta qala əbtənə ta-rala həm ul tavyştarda iləvəddən millionlaqan jəş səskələrenə bəxe-te janraj.

Məktəpkə, məktəpkə! Şat kalonna-lar məktəptərgə aqylalar. Uların məktəptə baştan ajaq janə kejęmdər-də qarşylar. Bətenləj ydgərgən. Ma-tur ilər bujalqan, dər jəlan kevek tadə, jaqy klasstar. Rəxim itegedl Bətahe la həddən əsən nalalar.

İkense urta məktəp nınahy aldynda ber tərkmə uqyvsylar həjləşep toralar. Quldarında səskələr.

— Kəmgə ul səskələr?

— Həjgənebedgə—məktəpkə!

Ular məktəptə həjlər. Ə məktəp-tilər. Nigə həjmətkə! Bala saqy, jəşlektən in qəderlehe, in matur məktəp nit.

Məktəpkə qaraj ber əsə kilə. Ul

keskəj genə ber qydy jətəkləgən. Qydy tulqanlana, tulqanlana atlay. Əsəhe uny başnən həjə la jaqşy uqy, uqyvsyların hyddəren tynla balam,—ti. Ul berense tapqyr hə-gən belem alavqa atlay. Ul ber yde genə tygel, uny kevek kin iləvə-dən bəta nalalar la uqyva, belem-gə xoquq menən təmin itelgəndər.

Məktəp majdan balalar menən tuly. Qyşqa qyna meteng. Məktəp direktor balalar uqyv jyl başla-nyv menən qotlay. Ular turahnda xəkyməttən, partlanyn həm həjəkle-jul vazyvəddə iptəş Stalinden ədlək-hədd qajqyrtvdyar, ulardy nisek hə-jəvdə turahnda həjlər. Byl qaj-qyrtvdyar, vəndajyn iqtisadqa ja-vaptyv ber genə vulyv otliənoqa uqyva tejeşlekte əjlə. Byl hyddər şalləqtarına həjəşə almaqan jəş ba-laların keslə əlqyştar, „urid“ tavyş-tar menən qaplana.

Kynelle tormoş həm bəxetlə nala-lyk əsən iptəş Stalingə rəxmət! Məktəptə janrajtan dər rəjram şavlyqyn zvonok tavyş bylde.

Məktəptə berense zvonok janran, Səqət 9. Məktəp sijnəf işekt re tu-ly asyldylar. Şat balalar sijnəftərgə atlanlyar.

Ənə byjyl tavləp kilgən uqyvsylar nisek tulqanlalar. Uların quln-da belemgə putlovka. Bəgən ular fən əlifbahyn berense biten asalar. Ular sijnəf partahna tiklem ata-lar, əsələre odatalar.

Məktəp tandy. Berense uqyv kə-nənə berense səqəte başlady. Mənləgən kyddər kitapqa, belem-gə tərkalədelər. Uqyva, uqyva, uqyva!

Ul. Qəzəj.

42 kilometr 194 metr

Məskəvdə, 24 avqusta Marafon sarıyş (Alb destanslaqca jəgərv) yikərelde.

Savışta ildən in jaqşy 122 jəgə-rəşhe qatnaşt. Şunan 48 e eşse krəktən Qydy Armiahyn sports-mendar, qalqandar Leningrad həm Sovəttar Sojuzyn başqa qalalarınan jəjnəqan sportsmendar.

Start nirelev menən berenselekte Leningrad sportsmen Junin ala. Ləkin finəşqa 10 kilometr ara qal-qas, xəl ydgərə. İptəş Bobarykin Judimde uda. Həm ul berense vulyv finəşirlar.

İptəş Bobarykin 42 kilometr 194 metr arany 2 səqət 48 minut 26,2 sikunita yte.

VLKSM UK PLENUMYN QARAR DAVAM

kəndəlek rəjləneştə vulyv vjurokra-tik qatp qalyvqa qarşy garantia vulyv, komsomol aktiven ybierev-den həm nyqytyvdy in məhim şarby vulyv tora. Jəştər nenən kəndəlek rəjləneşt VLKSM UK-na, doş-man bulqan, tarqalqan elementtar-dan həm cəinovoj praktik eşte—jathəvşy hər tərle „olo dərəzələ-lərən“ tadərvnyvqa jərdam itər.

Tikşerməjensə, komitet aqza-ların həm komsomol aktiven fəkdərən iqtisad rəvəştə tynla-nyvsa qarardar qavul itev jyl menən jətəselek itev praktikahyn bəterərgə. VLKSM UK-nan başlap komsomoldyn bəta ojoşmalarında komsomol eşe məsələləren komso-molestar həm aktivtən politik ybēven in məhim şarby bulqan kollektiv rəvəştə mədəkərə itevde həm kollektiv rəvəştə xəl itevde təmin itərgə.

Komsomoldyn əlkə, kraj, qala həm rajon komitetarın vjurola-rında komsol apparatında eşləvse komsomol rəvəştə genə tygel, əlkə predpriatylərdə, kolxozlarda, sovxozlarda həm ucrozdentelərdə eşləvse komsomoles aktivtər də hajlanvqa tejeştər.

Komsomoldyn bəta komitetların dərke ajqa ber tapqyrdan da hirək bulmaqan rəvəştə, rajondarın, qala aktivtəren kln jyləştəryn, ere predpriatylərdə aktivtərdən jyl-

lyştəryn saqyrvqa məzryr itərgə. Byl jyləştərdə jətəse rəvəştə rəvəştədən tış komsomol grupporqar, sex komsoorgtar, promyšlennostyn həm avy xuzalyqyn staxanov-sy komsomolestar qatnaşvqa te-jeştər. Aktivtərdən by jyləştərdə eştən ajrm tarmaqar vulyvsa komitetarın olcotlar, aktivtə qydyq-həndərvşy politik məsələlər, komi-somol rəvəştərenə dərəb bul-maqan qylyqtar turahndaqy fak-tilar həm komsomolestarın sig-naldar həm zalənlər vulyvsa yd-də tarafynan kyrelə torqin saralar turahnda komitetarın velderev-də mədəkərə it-lergə tejeştər.

Plenum bəta komsomol ojoşma-ların komsomolda vulyvistik tən-qitə həm ydyndə tənqitə qy-lyvqa jəki siklərdə matəşvşy komi-somol rəvəştərenə posttarınan ala narvqa məzryr itə.

5. Kadrdar hajlap alıv həm bylevdəgə janlyb həm zaralyv praktikahyn aktivtən ybēn, jətəselek eşənə buldylyv bulqan kadrdarın jətəselek eşənə yrlətməj torqan, ə jətəse postlarqa, ber ojoşmanan ikenshənə kyserəlep jəvələ tor-qan ilke, „alyştərvnyv“ itv alaqan komsomol rəvəştərenə tar dal-rəhe urynlyştəryla torqan jəşep kilevse praktikahyn bəterərgə.

Komsomo da alda torqan konfe-rensialar həm sjezdar janə jəş ka-

23 avqusta bəddən tuqan iləvəddən balər uldar Mixail Gromov, Andrej Jumaşev həm Sergej Danilin iptəştər Məskəvgə qajtlyar.

HYRƏTTƏ: Huldun unqa, Sovəttar Sojuzyn Geroj M. Gromov, A. Jumaşev həm S. Danilin iptəştər Belorussla vokzal majdanında mēfēngta.

Berense kən jeteşhedlegen qavatlamaşqa

1-sentabr. Ketep aləqan kən kilep jette. İrtəngə səqət 7 nən baş-lap uqyvsylar armiahyn aşvqa—aşvqa məktəptərgə aqyla başlan. Uların jaqy, jəjnəq, matur məktəp ninalar jaqşy ilər jəhəzlandyrvlyqan sijnəf vylmələr, kələs jədlə uqyvsylar kollektive qarşylar.

27-nse hanly məktəp vınahy la uqyv jylın qarşylavqa ədər ine. Lə-kin məktəptən direksiyə həm uny uqyvsylar kollektive uqyv jyl baş-lanv kənən tarqav xəldə, ədərlek-hədd qarşylan. Byl ədərlekhelek məktəpkə berense kilevse balalar, qarşylavdy ojoştormavdan başlap, uqyvsylar arahnda disiplinə-nyn jomşaq vulyvnda la nıq hidel-de. Dərestər bəta sijnəftərdə la ber-yk vaqıtta başlanman. Uqyvsy Levina dərəskə ber nise minutqa hunlap kilde. Uqyvsylar həm uqy-vsylar da raspisaniene jaqşylap vey-məjdər. Şuqa kyə təvgə dərəstən ber nise minuttar uqyvsyların qajhy sijnəfqa kerərgə veyməj aply-rap jəvəddə menən ytte. Ə ber

sijnəftə ike jyl ultərvşy balalar təvgə dərəş vulyvsa qajda ultərvşy veyməj aplyrap jəvənlər.

Uqyv jylın berense kənəndə by məktəptə pioner otrədtərəndə eştən nasar torov kyrende. Ular arahnda ber kən də eş aləp var-maqan xatta otrədtərvərdə la juq Dərəb vında şatly voza-ty eşləgən. Ləkin uny 15 kən-dən birle eşkə kilgənə juq. VLKSM-dyn Kirov rajon komitet pionerdar nylegenen vındaqy otrədtərgə jərdam itevə hidelməj.

R.X.

Mine kollektivm tərbialəne

Lenin komsomoly safəna ingəndə min bətenləj nadan, hyd həjlərgə la ojala inem. Ləkin eşkə başlavdy təvgə kəndərendə yk jaqyn duştar, minen kollektivm mində bulqan qylyvhydylytə tid bəterde. Qylyv-hydylyk, keşe menən aralaşa almay minən jəraqlaşa vardy. Elekke jəqydy tormoş kymək, kynelle eşkə, uqyva əvərelde. Minen by tormoşom 1931 jyl „16—partsjezd“ arteləndə başlan-dy.

Komsomol komiteyn minen eşəmdə kəndəlek jərdam itevə, minen politik beleməmdən kyərəleve-nə, ə hunənan staxanovsylar qutqalyvsa qylyv kilevəmə nərden ber-jul buldy. Min inde texnik uqyvdar-qa la jəvəj başlanm.

Komsomol mine kyərde, proizvo-dstvonan ajyrvlyp, ber jyl sovet partia məktəbəndə buldm. Vında uqyv mine taqy la veytly. Kətkən proiz-vodstvoqa, iptəştərem janyna qajt-qanda inde min elekke ojaləns Lysə tygel inem.

Min xədd „16—partsjezd“ artelən-də ajrm zakazlar sexyn master vulyv eşləjem. Proizvodstvo planm 100 protsenttan da kəm ytləməj. Vd sexmda tyvəngə agetator. Bədd xə-ter sextaqy eşse qatyn-qydy arahnda Verxovnyj Sovetqa hajlavlar turahndaqy polozenienə, Konstitut-sian bəjənləv.

Kul'turaly jyl itevde ojoştordəq. Jal vaqytlarında ədəbi kitaptar uqy-lyv, kynel asv kisləre ytkəvədd. Byna şulaj eşləgəndə eşəvəddə rəam-ly həm jəşəv də kynelle. Xəlyq-ara jəştər kənən vey taqy la janə uny-lyt menən qarşylarqa ədərənəv.

Master staxanovs—

Səşşinko Lysə.

VLKSM-dyň, rajon konferen-
sialaryRajkom jəstər massa-
hınan ajryloqan

VLKSM-dyň Belarıt rajkomı se-
kretarý Sarıgarodsovtıy otcot dokla-
dın tınladıqandan hıñ mitalurgia, qo-
ros-timersıy zavodtarındaq hem
kolhoz komsomol ojoşmalarındaq
ısnı xel turahında tıls kurneşte kyd
aldına kılerev qıjın. Dokladsı yde
neñ dokladında ojoşmalarındaq, ısnı
xelde asıp halıv ırnına kyberək
„ber neme la eşlenneme“, bedden
bında proriv tıgıñ deñem hıddar-
dın tordo. Senki rajkom tavgı ojoş-
malarındaq ısnı xelde asıq belmıj.
Ul ojoşmalardan ajryloqan xelde jə-
şegen. Rajon konferensialıhıñ de-
legatı Metasıv, Mıtkın, Islamıv hem
başqalar yddareneñ sıqıstırlında
rajkom sekretarý Sarıgarodsovtıy
„Inzer“, „Zıgazy“ kevek ere ojoş-
malarında jıl jarım bujınsa bulmavın,
rajkom instruktordarın tavgı ojoş-
malarıq eşlekle jarđam itmave tik
kanroler rolen ytəp jerevdären ge-
nə hejlanelər.

Beloretskida jəş ybep kilevse, Le-
nıñ—Stalın eşe esen betenlaj bırel-
gen aktivtar ad tygel. Lakin rajko-
moldıñ iñke sostavı ularđ tava al-
maqan, ularđ eşke ılyqtırmıqan.
Xatta otcot-hajlav vaqtında plenum-
dın 35 aqzahıñan tik iñke genə
tavgı ojoşmalarında bulqandar. Raj-
komda ber jıl bujınsa politık uqıv-
dar alıp narıylmaqan, 30 otrıdte pioner
vozatıjı bulmaqan. Bıl xel tik ak-
tıvte belmav, ularđ eşke ılyqtırmav
arqahında qıña kilep tıvqan.

Delegatlar rajkomdın plenum qa-
rardarın hem otcot-hajlav jılybısta-
rıñ qarardarın ytəv komsomolda
politık tıvareşe esen jaqırtıv eştən-
da jomoşaq eşlaven tıñqıtılanelər.

Rajkom jetakselekkə janı kılgen
komitet sekretardar eştənən nısek
jetakselek itken? Delegat Mextarev
„Inzer“, Rıjbıkov (Tuqan) h. a. dın
sıqıstırlın rajkomdın ular eştənən
nasar jetakselek iteve asıq kyrenə.
Bıña fakttar: Metallurgia zavodında
politık tıvareşter eşlamej. Zıgazy
zanatıelər eđerlekheñ yte. Sovettar-
qa hajlavıq eđerlek eşe alıp varı-
maj. Dıngə qarş propaganda ha-
manda „onotolıqan eş“ bulıp qalaj.
Rajonda partia saıyna inergə eđer-
lekle komsomolestar ad tygel. La-
kin rajkom hem tavgı ojoşmalar bıl
bık mehim burıs eştende eşlamej-
dar. Rajkomol oşo kengə tiklem par-
tia saıyna inev esen nı varıs kom-
somolesqa qıña rekomındatsia ılr-
gen.

Konferensia rajkomdın otcot dok-
ladın jentekler tıkşerde, hem qatı
tıñqıt eştına aldı. Rajkomdın esen
qanəqtıllenerlek tygel tip tıstı. Ja-
vıq (jəşren) tıvısqı qujıv menən
35 aqzanan plenum sostavı hajlan-
dı. Hajlanıvsıylardıñ kybehe berense
tapqır hajlanıvsıylar. Plenumdın be-
rense ultırsıy bulıp, 9 aqzanan bı-
ro hajlandı. Rajkom sekretarý itep
ip. Bajguşıv hajlandı.

JAGOVKIN.

Hajlavıq eđerlənəbed

Maqar rajonı T. Ərmət avlı-kom-
somoleshtarı sovetlarıq hajlavıq
eđerlek eşe alıp varalar. Jəstər ara-
hında SSSR Verxovnjı Sovetına
hajlavdar turahındaq polozenıene
anılatıv, tışenderev eşe alıp varıla.

Oşo kendarđ sojuздan tış jəş-
tərden jılybıstı ytkarelde. Unda va-
rıñ 120 jəş qatnaşqı itte. Jılybısta
SSSR Verxovnjı Sovetına hajlav
dar turahında doklad tınladı.

Doklad eđerlekle bulqanqı kyre
jəstər unı bırelap tınlıbalı.

S. XƏSNI.

„N-209“ samoljotın eđlavga eđerlənən hava ekspeditsiaı.
HYRƏTTƏ: Qotqarıv ekspeditsiaıhında qatnaşıvsı somoljotlar es-
kadrillaıh Məskəvdə, Frunze aerodromında osov aldınan. (Sojuzfoto).

PRIZYV PUNKTYNDA

Prızyv puntı qajnaj. I-sentabrđan
başlap, Əfə qalahıñnıñ prızyv jəşen-
däge jegettäre kıl başlanılar. Bı-
jılyq prızyvniktar ytkən jılyq sos-
tavıq qaraqanda la aktiv, eşmekər tıda
kyrenələr. Zavodtardan, fabrikalardan
ular ojoşqan rəveşte jarđar jırlaj-
jırlaj kılələr.

Punkt ularđ keləs jəd menən qar-
şılaj. Prızyvniktarđ xedmətlənderev,
ularđnı jaqş, kul'turalı kyñel
asıvdarın ojoştorov esen betə sa-
ralar kyrelgen. Ular punktıq inev
menən yk kul'turalı, polit massovıj
eş menən solqatıp alıñalar.

Punktıñ polit sostavı ular menən
tərle temalarda besedalar ytkərə.

Ispania xalqıñnıñ faşizmıq qarş
kərəşe, sit il jəstərenen tormoşo,
berđem xalıq frontı turahında be-
sedalar ytkərə. Bıñan başqa pun-
kta hər tərle eş tırmıqına bəjləgen
mejestər eşlaj. Bıña MOPR meje-
şe, unda prızyvniktar, faşizm tırna-
qında jafalanıvsı totqondardın hy-
ratlaren kyre, totqondar turahında
sıjırdar menən tıñşalar. „Qıdı tər-
e“ mejeşende, ovorona esende sa-
nitariatın əhəmiəte saqıldırlıla.
Bıñan başqa taqı jaqş jıhazlandı-
rlıqan hava ovoronahı mejeşe, dıñ-
geđ ovoronahı mejestəre eşlaj.
Hem prızyvniktarđ xedmətlənderev
maqsatında beleşmələr eştəle, poc-
ta bılege, kitap gazeta kioskalı, şaxmat mejestəre asıqan.

Bıjılyq prızyvniktarđnı sostavı
bık kyp eştən tora. Komissianıñ
ike kənlek esende, ytkən prızyvnik-
tar arahında ber genə la gramota-
hıđ keşe bulmanı. Urta hem juqı-

rı belenilelər prızyvniktar sostavıñnı
jartıñnı tışkil itə. Komissianan ytk-
kən prızyvniktarđnı 80 protsentı
tərle ovorona znacoktarına norma-
lar tapşırqandar. Hem ular arahında
staxanovsılar hanı la dur.

Prızyvniktarđ ojoşqan hem
eđerlekle rəveşte kılerevdə tav qo-
romalar zavodı komsomol ojoş-
mahıñnı eşe nıq kydgə bərelə.
Unan kilevse prızyvniktarđnı betə-
he la znackıtar. Ular arahıñnan
komsomoles Xəsnettınıv Əxmədejev-
tar zavodtın in aldınqı staxanovsı-
lar. Ular punktıq odatıv aldınan
bulqan eşsələr jılybıstında Qıdı
Armiala la staxanovsı bulıqıq hyđ
bırdelər. Hem ular komissia əsa
ytəp Qıdı Armialıq alıñdılar.

Şul uq kollektivtan kılgen Putke-
vic, Medvedev, Abramov iptəşter
aldan uq yddären eđerlap kıldelər.
Ular OSOVtaximden ucevıñj punk-
tında jar ovoronahı programmahıñ
yttelər. Ular qıdı morəktər bula-
saqlar.

Komsomoles Kozlovıñ kykrəgendə
dyrt tərle znacok jaltıraj. Ul GTO,
GSO, PVXO, VS, znacoktarına
normaların tapşırqan. Ul yde genə
tygel, bında prızyvniktar var. tav
qorolmalar zavodında qıña dıñ-
tənən artıq.

Punkt hər ken irtənən alıp kiske
tiklem qajnaj. Unda sovet ilenən jəş
patriottar, prızyvniktar, sovet ile
grazdandar esen in pocotı bulqan
burıstı ytgə, sotsialistik vatandı
haqlav postına varıqıq eđerlənep
kılğəndər.

K.

Kənənə ike men ike jəd ille kəltə bəjləgen

Bələñ rajonı „Dr uzna“ kolhozıñnıñ
kolhozıtsalı Valıntına Ivanovna
Minakova ber nısa kən elek ber
meñ ber jəd qırsıq kəltə bəjləp, re-
kordıq ireşte.

Rajondın başqa kolhozdarıñnıñ
kolhozıtsalar uqı janı rekordtar
menən javap bırdelər. 27 avqusta
Gərmasan avlı sovetıñnıñ Budjonıñ
isemendə kolhozıñnıñ 20 jəşlek
kolhozıtsalı Maria Ivanovna Mitu-
gova ber meñ bış jəd ille bış kəltə
bəjləp, Minakovanıñ rekordıñnı uđ-
dırdı hem 30 nsı avqusta—kolhoz
tarafıñnan iqlan itelgen staxanovsılar.

Başqortostan Ydək Başqarma Komitetında

BASSR YBK prezidiumıñ qararı
menən avlı hem qala jerdəndə
hajlav ucasıkaların aldan qarav esen
Başqortostan YBK ergəhendə komis-
sia tıdılgen.

Komissia ydenen esen jetense sen-
tərdə başlaj.

bış kənlegenən berense kənənə ike
meñ ike jəd ille kəltə bəjləp, janı
rekord qujı. Uqı 12 jəşlek tuqanı
kəltə taşvıda jarđam itte.

Mitugova ydenen eşe turahında
bıña neme ti „eşke başqalardan ber
səqat elek sıqam tış vaqtında ber
səqat jarım artıq jal itəm, ə kis
başqalardan ber səqat kyberək eşle-
jem. Bılj eşlöv fajdalı, senki irtən-
bık irtə hem kis asıq jomoşaqıraq,
eşlöv jaqşıraq, hem juqaltıvdar da
adıraq“.

Utdınsı avqusta Mitugova un es
xedmt kənə eşlöv aldı. (BaşTASS).

Başqortostan YBK prezidiumı Baş-
qortostan janalif (latıñlaştırlıqan)
komitetın betərev turahında qarar
sıqardı. Komitet ydenen esen ytg-
gen itəplənə. (BaşTASS).

Bəjek kərəş kyrgədməhe

VALENSIA, 1 sentabr. Valensia
ıspan jəstərenen tıjıda xəbı eş alıp
varıvına arnalqan kyrgədmə ası-
dı. Kyrgədməgə tərledeogramma, foto,
gazeta—zurnal kitaplar hem şulaj uq
İspanıanıñ faşistik fətnəsələr qulında
bulqan terretoriahındaq jəstərdən
avır tormoşon kyrtətkən kartına, ası
batar qujıloqan.

Byrgədmə asıloqanda sotsialistik
jəstər berekmənenen general' sekre-
tarı Sant'jogo Karel'jo iptış sı-
qış jahanı: Ul ydenen sıqıstırlında
ıspan jəstərenen il azatıq esen
kərəşke qorban bulıqıq eđer torov-
darın əjite. Respublikan armialıñ
general' komissarı Al'vars Del'-
Bova ydenen sıqıstırlında jəstərdən
unıstı—ularđnı berđemlektən kərək-
legen anılar, unı tormoşqa asırvıda
bulıvıñıldaləp ytte. Kyrgədmə ası-
qanda tıbrık hyde menən kompa-
tıanıñ vəkile, sotsialistik partianıñ
vəkile hem başqa ojoşmalarđnı və-
kıldəre sıqış jahanılar. Hıñnıñ
sovet fil'mahı „Baxetle jəşlek“ kar-
tıñalı kyrtətelde.

Paraşut menən 11,037
metr bejeklektən hikerev

24 avqusta paraşut sportı masterı
ordenı K. F. Kajtanov iptəş Stara-
tasferanan paraşut menən hikerev
deñ xalıq-ara janı rekordın bırdı.

İp. Kajtanov samoljottan 11,037
metr bejeklektə ajrıla. Un sekunt-
qa jaqın paraşutın asmajınsa tışə.
Bıl vaqıt esende ul meñ metrıqı
jaqın aranı yte. Şundan hıñ ip.
Kajtanov paraşutı ası. Hem əkeren
genə tışə başlaj. Jergə tiklem tışev
utıñ minut davam itə.

Tıvın tava tışevse paraşutıñnı
kydətəp osovıv ip. Skitev, hər va-
qıt əjlənep osop tora. Paraşutıñnıñ
nıñsı rəveşte jergə tışkənən ky-
ğəndən hıñ, ul iptəş Kajtanovtıñ
nıñdaj urında ikənlegen xəbər itə.

Klub mədire Mamıtıv
eşlamej

Berjan. Rajon ydəgendə klub
ydenen tıdələşe hem dırlıq me-
nən jaqş bulıa la, jəstərdən kul'tu-
ralı jal itevdərənə fajdalanımaj.
Jəstər bıdələ kendarđ ujnı ytkər-
gə jılyhalar da, klub bıkle bula. Ə
bıl kendarđ klub mədire Mamı-
tıvı osoratıv sıten. Bıñdaj vaqıt-
tar kyp osoraqanqı kyre jəstər xatta
tədrənən inep bıkle bına esende uñ-
narıq məzyr bulalar.

Kisələrdə kul'turalı uñdar uñnal-
maj. Tıtej—lıcnıj, „besaj—sısqan“
kevek uñdar uñnap, tıdan kytərə-
lər. „Mədir“ isme kytərgən eşlekheđ
Mamıtıv jəstərdən ujnı menən
jetakselek itməj, klub eştəren julıqı
halıv menən qıdıqıñıñmaj.

Bıdələ bıl xelde VLKSM rajon
komitetı la jaqş belə. Lakin ə
esəndər VLKSM-dın Berjan rajkomı
bıl eştə ber tərle la jetakselek itməj.
A. Səlix

TƏRLƏHƏNƏN

Məktəp uqıvsıylarınan ber tərkomı
Ul'janovskı qalahıñnı 3 kilometr
jerdə, kyserəp utırtıv esən Volga
hıvı jarı bujıñnan jəş aqıstar qadı-
qan vaqıtta, iñke aqsa tapqandar.
Unıñ ber jaqında „Maneta—ruñı“,
ikense jaqında grev hem qayırqı-
hında „Sistroretskogo monetnogo
dvora“ tip jadıloqan.

Bıl ber humıqıq vaqır aqısanıñ
avırıqı 880 gram, qalıñlıq 3
santimetr, dıametı 7 santimetr.
Uqıvsıylar bıl tıvıldıqı urındaqı
myzejgə tapşırqandar.

Javaplı redaktor:

D. FƏRXEJEV

Əfə „Oktabr“ tıvıstırlıq tıvıstırlıq.
Başlavlıt vəkile № 2285

1937-se jyl

6 Sentyabr

№ 85 (1134)

Ajda 12 tapqır
sıya. Ağız hantı
7 tir.

Batı, ildar, proletarlar, berleşed!

LENİNSE

„Ленинсе“, — орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Olka
həm Əfə qala
Komitety organı

Redaksiya adresi: Əfə
Volodarski № 2. Telefon
№ 85-04

XXIII XALBQ ARA JƏŞTƏR KƏNƏ

Begen bəta donja xedmətsən jəstərenen tınyısq esən, sotsializm esən imperalistik huqısqqa həm faşizm-qə qarş kərəş kənə.

XXIII nse Xalbq Ara Jəstər Kənə bəjek Oktəbr sotsialistik revolyutsiyanın 20 jıllıqında, iləbeddə sotsializmdın tamam jəneve, iləbed xalbqın Stalinse Konstitutsia menən jəşəgən osoronda yta. Şul uq vaqıtta ul xalbq—ara jəş eşsələr xərkəndə bərdəm front saftarın yta həm nıqıy barqan, kapitalizmdın nıgeddərə serej barqan, kapitalistik dvləttərdən, berense nəvəttə, faşistik ildərdən qotoronqan rəveştə huqısqqa əderləneve, xalbq ara şpionaz dın yta barqan osorona tura kilə.

XXIII Xalbq-Ara Jəstər kənədə, beddən vatanıy jəstəre taqı la ber tapqır bol'seviktər partiaına, sovet xəkymətenə, bəjek atavıd həm ostarıy bəda iptəş Stalingə məkəmməl birləgənlektəren kırıhatəsəktər.

Sovet jəstəre donjala bərdən-ber həm in bəxetle jəstər:Stalinse Konstitutsia hər ber sovet grazdanına həm unıy jəş vıvınyına xedmətkə, jalqə, qələmgə garantirlənqan xoquq bərdə. Bıl xoquq menən tınyınsa fajdalanavıd. Beddən iləbeddə-kəşe barlıq kapitaldardan da qımmətlərək həm qəderlərək itep haqlana. Bol'seviktər partiaın, Sovet xəkyməte həm bəjek Stalin şəxsi rəveştə yde hər ber sovet jəşe həm balah turahında olkən qajqırtıy alıp bara. Sovet jəstəre bəjek anavıd — bəta sojuz kommunistar, bol'seviktər partiaının qajqırtıyına, sotsialistik tədəleştən barlıq ucaskalarında la aktiv qatnaşır namıy bıl eş bəttəndə meqızılal kırıhatələr.

Bol'seviktər partiaının in jaqın jərdəmsıy Lenin komsomol ydenen saftarınan xedmət batırdarın, iləbed siktərenen meqəttəsegen həm tejelməblegen haqlıavıy Qıdıl pogranicniktərdə tərbialəne. Keşelej jəmqiətenen tarixdə Ckalov, Gromov, Vodop'janov, Staxanov, Krivonos, Demcenko, Anglena, həm başqarılın isemdərə mənə jıylımaıy data bulıp inər. Batıa Rossiaın vaqıtında ylemgə jəd totqan başqort, tatar xalbqtar həm bəta vaq millətər bəgen yddərenen saftarınan menərləgən xedmət batırdar tıvıdılar. Gurin, Knəzhanın, Qaharmanıy h. v. ordenıy komsomolesarıy bəta iləbeddən qorurı bulıp toralar.

Beddən iləbed xalbq həm jəstəre yd vatanın qajnar jaratıy menən həjelər. Sənki unıy jərdəre, hıvdar, urmandar bəta bəllıqtar la xalbqtardıy yd məkəte, yd bəllıq bulıp tora.

Bed huqısq teləməjbed! Ləkin huqısq utı qavıdvıslarq tejeşle otpor birergə hər vaqıtta əder toravıd! Bed doşmand yd terretorlahında uq juq itəbed! Sovet patriottarın qartıy la jəstəre la yddərenen tamsı qandarına qəder, kərəşərd! Həm kərəştə ular jənerdər! Sənki tarix tarafınan jənev xoquq bədgə birləgən.

Kapitalizm həm faşizm ildəndəge jəstər XXIII Xalbq-Ara Jəstər kənə vıyqa qəder his ber kırıntıy mənə aslıq, xəjerselek, jəlanqaslıq politik xoquqıy bəda saftarında qarşılaydər. Unda jəstər jəmqiəten in xoquqıy in jəberləngən oləşə bulıp hanala. 7 milliondan artıq eşhed jəstər moral' həm fizik jaqtan bətevgə dusar iteləndər.

Faşizm barlıq progrıssıvıy keşelekten də in jəvız doşmanıy. Ular xəderge zamandıy keşə aşavıslar. German faşistar 10-ar menərləgən

jəgetlərdə həm qıddar konsentrationıy lagerdarda, tərmlərdə serektələr. İtalia faşistar bəllıq bulmaq jəstərdə 16-17 saqət eşləp terelej qəbergə kərtərgə tıvıslar. Japonia imperialistar keşelərdə tere tavarqə əlləndərep, ular menən hatıy itələr. Japonia imperializmaıy 300 mənədan artıq jəş qatın-qıddar yd təndəre menən hatıy itərgə məzıy ite. Pol'sa pandar, qotoronqan et kevek eşse həm krəttian jəstərenə qarş kərəş alıp baralar.

Faşistik ildər qotoronqan rəveştə talap alıvıy bəllıq huqısqına əderlənelər. Bıl huqısq xəder Jevropala la, Azıjala la başlandı inde. Germanıa, İtalia faşistar respublika esən, demokratia esən janıy, tənə menən kərəşevse xedmətsən İspan xalbqtar

na qarş huqısqalar. Ular İspania faşistarına berense bulıp yddərenen „jərdəm“ qıyın hıddıy həm ular berlektə respublika İspanlanın tınyıy jəşəgən qalaların, avıdaların, kul'tura xazınaların vaxşılərsə jəmerələr. İspanlanın qartıyın, jəstəren həm balaların qazapıy yltərelər. Ləkin faşistar respublika İspania jərdə yddərenen qanıy dektaturaın urınləştəre almadər! „İspania faşistar ile bulmaıy“! oşo lozunga abında İspania xalbq faşistik bəndalarqə uların kəsəktəre qəvəxət trotskistlarqə qarş kərəş alıp baralar. Həm uların kərəştəre kəndən kən unıy bəddəmlər bira. İspania xalbq jəner! sənki ular menən bəta progrıssıv keşelej bərgə.

Sit il komsomol oşqmalay ıfrat ta avıy eş saftarında yddərenen kərəştəren alıp baralar. Bəjtaq qına ildərdə komsomol oşqmalay ıdın abında eşlərgə məzıyrdər. Nındə jəne avıy saftarda bulmaıyın, ular kompartia həm KİM jətəkselegəndə demokratia esən, sotsializm esən, faşizmqə həm huqısqqa qarş kərəşevse jəstərdə oşqtoralar. Bərdəm front saftarın kırıjələr. Sotsialistik jəstər oşqmaıy menən bərdəmləşep, xedmətsən jəstərdən bərdəm oşqmaların tədıdər. Bıl eşə berense bulıp İspan jəstəre olgələ eş təzıvəhen kırıhatələr. Fransia, Latıvia, h. v. ildərdə la bərdəmlək xərkəte kəsəjə. XXIII Xalbq Ara Jəstər kənən ytkərgəndə ular yddərenen bojevoj burıstar itep bərdəmləşevde, kəstə oşqtoravıy qujalar.

İspan respublikaıy bəttənən Germanıa həm İtalia faşistarın qanıy qıddarın alıp taşlarqal Qıtaı bəttənən Japonia razvedkaların vıvıy qıyın alıp taşlarqal Bına bıl barlıq progrıssıv keşelərdən talavıy.

Jəşəhen donja komsomolın bojevoj şabıy, jəstərdən kommunistik internatsionalıy!

Jəşəhen sovet jəştəre!

(Stalin).

VOROŠILOV KAVALERISTAR

— Xalq-ara jəştər kənə be-
dən in jaqş bələgəvə vna əle
genə normaların tapşırındı tam-
laqan Vorosilov kavaliristlar. Ular
vətəhe 19 keşə, vətəhe la komsomol-
kalar, qəddar—ti „8 mart“ fabrika-
hə komsomol komitəti sekretar ip.
Xəmidullin.

Bəsləp ta bül dər aylək. Bəqə
tiklem at menən eş itev tygel, xatla,
ergəhənə la barıq qurıqan qə-
ddardan. 5-6 aj esendə bən Vorosil-
lov kavaliristlar jəştərev ul keske-
nə eş tygel. Əlittə təvge qaravdan
uq vnda kes, tydemle, nqlə eş
həlnqan kydə vərələ.

Ular oşo jıldın maj rəjramınan
hun, eleke komitet sekretar Lillə
Cernəjeva initsiativahə menən, nər ty-
nərək bulp ojoştolar. Qəddardın
kynəhe qalala ybkən bulqanqa, attə
vər kyrep kənə belə inelər. Tynə-
rək eşkə başlan. In təvdə ularqə
at turahəndə leksia buld. Həm yd-
dərenen fabrika kollektive səfləq it-
kən kavaleria eskadron ular d kə-
valeristlar jahap səqarındı yd əltənə
ald. Bna ular praitik zənətielərdə
əjrənev eşen başlap jəvərələr.

Təvdə vətə nəmə ularqə jat toj-
do. Ləkin qəddarda telək dər inə.
Fabrikalaq qajhə vər konservativ
elementtar tarafınan taratılqan qəj-
vətkə, əjrənev zənətielərenen avrily-
qəna qaramaştan ular başlaqan eş-
təren təsləmaj, haman əjrənev dərən
davam ittələr. Həm attə yd aldına
jəvərə başlanılar.

Hər jəl kənə həjn ular, səftar
kavəskadron saqrıv vujnsa ləger-
qə vər dılar. Zənətielər ytkər dilər,
komandir jətkəseleğe abında tərle
uprazneniələr jahanılar, əjrəndələr,
kynətielər.

Eş nindəj genə avr bulmahən,
nindəj genə qjən xəl itelə torqan
qarşılıqtar bulmahən ular tər syger
tormanılar. Şul qjənliqtardı jər
səqə kildələr. Həman əjrənev dərən-
də davam ittələr.

Qatın-qəddardan Vorosilov kava-
leristlar jəştərev əle ul be dən
respublika şartlarında jəq nəmə.
Bül 19 kesənən torqan kollektiv,
qəddardan berense kavaleristlar kol-
lektive. Ləkin ular qatın-qəddardan
vorosilov kavaliristlar təvdəv məm-
kinlegen kyrtətielər. Ular d bül
initsiativalar jerdə jatp qalmaş, ul
əlkəvəv dən başqa menləgən qəddar-
tarafınan elenep alıv.

Ular vətəhe la komsomolkalar,
həm proizvodstvola staxanovsılar.
Ular d bül hər qajhəv bül kyrtəgəndə
tərle ovorona znacoktar vər. Fab-
rikala ular d başqa la yd dərən il
ovoronahəna ədər ləvse qəddar vək
kyp. Həm tərle tynərəkərdə əjrənev
jətkəşən znackistlar də zajtəq qəna
iəplənələr. Bna ular d 50 nən ar-
təq GTO znacokistlar vər. 120 keşə
PVXO znacogəna norma tapşırqan-
dar. Əle 75 keşə ədər lənev, əjrənev
əltəndə. 62 „vorosilovsa atəvş“
znackistlar vər. Həm fabrikala 20
paraşutiska iəplənə, şulardan ikehe-
Bajburina menən Grigor jəvələr inst-
raktor—paraşutis isme alqan qəddar.

Bna vılar vətəhe la jəştərdən,
qəddardın yd dərənən təvqan ildərən
qajnar həjv dərən, ul d dərənən hə-
zəmenən haqlarqə ədər torov dərən
kyrtətkən səj dər.

Ələ qalahəndəq ikense hanlı məktəptən, jəq ojoştorolqan 10 ş
klass uqəvsılar dərəs vaqtında. (Urazbaxtin fotoh).

INSTITUT QƏDDAR

Professia həjv həm şul profes-
siaqə iresəv ul be dən sovet jəştə-
re eşən kənəlek jəq nəmə kevek
kyrenə. Sənki ular, eleke vaqıtta
professiaqə iresəv eşən qorvan it-
lə torqan avr qazap kənərdə
kisməgəndər. Ular ul eşetep ke-
nə, uqəv qəna belələr. Həm xə-
dərge kapitalistik ildərdə jəştərdən
uqəv almaj, eş tənə almaj inteqer
jəvərdə la ularqə gazeta xəvərdə
vujnsa qəna bilqə. Be dən xə-
dərge jəştərdə institut, rəvək, tex-
nikum, uciləşlər təşində itep kyd
aldına klitterep tə bulmaj. Sənki kes-
kənənən başlap, institut tamamləq-
sə, nqlə professia alqansə ular d bül
uqəv, xəkyməttən, partianə qaj-
qırtıv menən solqırtıv əlnqan.
Be dən grazdandar vətəhe la uqəv
xoquqlılar. Xatla be dən jəştərev
„uqəmajnsa nisek jəşəhen?“ tip
kənə jəvərələr. Ular tərle jərdən,
kolxozdardan, zavodlardan, ucze-
nielərdən jəjnaldılar. Dər institut d
kən avdetorialar, klass əylmələ
ular d iptəş jahan. Ular vər vərəhe
menən şunda, eş kəvintarında ta-
nəştlər. Dərəs əltəndə, avr formu-
lalar d yd ləşlərə yd ləşlərə, fən za-
kondarən əjrənə-əjrənə dublaştılar.

Student saq ul qəmər d in şavlı
saq tıdər olraq keşələr. Bül əlti-
tə dərək. Bna ular d dən institut d
ytən dyrt jəl vaqıttar şavlı ytte.
Bül jıldar vək kyp kisərəstər, tydem-
le, nqlə kərəş menən tulqajılar.
Sənki fəndə əjrənev ul vylaj qəna
birelə torqan eş tygel. Ul eşə vək
dər şadanlıq, yd ixtiarnıv jənev,
eşkə quşə belev talap itə. Əlti-
tə eşə, dərəstə uqəş barqanda qəna
tormoš jənle yte. Ul tap şuqə kyre,
artında jənevle kyrtətkəstər bulqan-
qə kyre şavlı la.

Zavodlardan, kolxozlardan jəjnaldı-
qan bül qəddar institut d otlicnik-
tar iəplənələr. Komsomolka Sazidə
İşvuləvə institut d dyrt kurs d ot-
licnoqə tamamlən. Unəj d d bül qə-
dar klasstaştər, əylmələştəre Jaxina,
Jevdakimovalar də vətə tər fəndə-
dən otlicno otmetkahə aldılar. Xə-
dər ular jəqə kynəllə jəl hun d d
institutqə—jəjnən kildələr, institut-
d bışense—hunqə kurs d ur n-
laştılar.

Sazidə kolxoz qəddar. Ul meditsina
institut d 1933 jıldın kədəndə in-
de. Uqə tiklem institut d inəv,
vrəcləq professiahə həjv unəj
xial d d qəna inə əle. Jəşləj ata-
hənən qalqan jətim qədd d kıl-
səktə institut qə ymələvə turahən-

da vəkem ul vaqıtta vərən də ul-
lanmaqtər. Ləkin şul vaqıttan
uq bül tamle xial. Sazidənən jə-
rək tyrendə haqlana inə. Ul komsomol
ojoşmahəndə tərələndə. Ul
razverska ald. Bül razverska texni-
kumqə inə. Unan hun ul texnikum-
qə kildə. Unəşlə rəvəstə meditsina
texnikum d tamamlən. Ləkin bül,
Sazidə iresərgə tejeş bulqan telək-
tən jərtəş qəna inə əle. Unəj vək-
tən Ələ meditsina institut d əylər,
texnikum otlicniktar d d uqəv
aldılar. Şul isemləkkə ul d əlakte.

Institut unə kən qıləs menən qə-
bul itte. Yd kevek yk qajhə jə-
qəna məktəp, tamamlap qajhə vər
d praktikala eşləp jəjılqan qəddar
menən vərqə ular uqəv başlanılar.

Ular kofedalar d d professordar-
dın, dotsentlar d d leksialar d tən-
lanılar. Laboratorialar d dotsenttar
jətkəseleğe abında təzriyələr jə-
hənılar. Biblioteka, uqəv zaldar d d
kollektiv rəvəstə teqə jəki bül məs-
ələnə tikşərdələr. Konstpekttar jə-
dılar. Qajtqas jortta, dərəm jətaqtə-
r d d aldaqə kəndən dərən ədər-
lənələr.

Ular qəna la tygel, ular dərəstən
qalşındı belməj otlicno uqəvdar
əltənə institut d dər jəməqət eşə
alır vər dılar. Stena gazeta d d d,
komsomol ojoşmalar d d, fizkul tura
həm, ovorona tynərəkərdə, vər
jərdə la ular d d qatnaşmaj qalqan-
dar jəq. Əsəhenən də kykerəktər d d
də GTO, GSO, „vorosilovsa“ atəv-
ş“ znacoktar jəjılraj.

Bna ular vylaj taqə uqəv sezo-
n d başlanılar. Jəqə kanikul d d
hun taqə jəq d dər menən vərən
vış kəndə uqəvılar. Taqə leksialar,
laboratoria, avdetoria eştəre başlan-
d. Həm ular vylaj d d—hunqə kurs-
tə la otlicnoqə tamamlarqə hyd bi-
rələr.

Ə, aldaqə jılqə inde ularqə vrac
isme birləsək. Ələ kyptən tygel
genə avıldardə, predpriatelərdə
qajnaşp komsomol ojoşmalar d d
eşləp jəvəgən qəddar, tiddən yd dər-
nə qəmərlek professia alasaqtar.
Yd dərənən ələ kyp ytməgən qə-
mər dərə vujnsa xiallanqan telək-
tənə iresəstər.

Kyptə ytməş ular institut d təslap
eşkə totonordar. Eşə la ular yd dər
hun lənətməktər, vəkə sotsializm
təvələşənən bən kərəşlərə bulır-
dar. Sənki ular sovet məktəb d d,
Lenin komsomol d d usaq d d, vəkə
partia qılə abında tərələnəp jə-
təşkən qəddar.

STAXANOVSLI JƏŞLEK

Be dən kapitalistik ildərdə jəfəh
eşhedlekten avrilyə turahəndə
uqəv, jəki eşetep kənə beləvə.
Be dən eşhedlek jət nəmə. Şunə
eşən be dən jəştərev unə nisek
tip tə kyd aldına klitterə almajdar.
Xatla ular „eşhed nisek jəşəhen?“
tip kənə jəvərələr.

Be dən bit xədmət tə, kapital il-
dərdə kevek avr tygel. Be dən
xədmət hər vər grazdan d d n-
mə eşə, sənki vətə eşləgən eş
ydəvəgə, eşəndərdən material,
tormoš şartlar d d jəqırtıvqə kılə.
Şunə eşən be dən moqizəle eş
kyrtətkəstəre kıləp səqalar d d.

Min tav qorolmalar zavod d d
ike jıl inde aldınq staxanovs bul-
p eşləm. Normalar d d ytlə-
şə 250-300 protsent bulp kildə.
Həm bül, vər mində genə tygel, za-
vod kıləməndə be d 60 ləp keşə
buld.

Be dən eşləgən həjn eşləhe, ta-
qə jəq jənev dər birəhe kılə. Sənki
be dən eşəv d dər ərəm bulmavən, xə-
mətəv d dən yd vəd eşən ikənən
beləvə.

Xəder min Qıdıl Armlaqə kitəm
həm undə la min staxanovs bul-
mən. Qəderle vatan b d d d d d d
ren aqləq tamsə qanəm qalqansə
haqlarmən. Xəsnetdinov.

JUQAR UROZAJ MASTER

Gelsirə Nasıjrova, juqar urozaj
staxanovs d d d d d d d d d d d
sən Ytəşev tən şəkertə. Ul Byzdək
MTS d d d d d d d d d d d d d
bulp eşləgən. Unan hun unə avto-
maşinaqə ultırtqandar. Həm ytkən
jıl, ul Xəsən Ytəşev menən vərqə
kombaj d d d d d d d d d d d
kombajner d d d d d d d d d d d
xəder inde kombaj d d d d d d d
eşlərlek bulqan.

Xəder unə eş kyrtətkəstəre, unə
aldınq, staxanovs ikənən kyrt-
hətalər. Ul vylilyə sizondə təvge
tapqər kombaj menən idara itev-
nə qaramaştan unə serənə tıd, tən-
şəndə, həm kombaj d d eşləv texni-
kahən tıd yd ləşter d d. Yd dən nqlə,
tydemle eşə arqahəndə staxanovs-
lar isemlegenə inde.

Bylilyə sizonda ul 300 gektar
jerdən aqləv jəjnəp ald la inde.
Sizon adəqəna ul 500 gektar jəj-
nəqə hyd bir d.

Ə, qışın ul taqə uqəv qıtəsək.
Yd dən jəqə qajnar eşən, qajnar
uqəv, yd dən belemen arırtıv me-
nən aləştərasaq.

STUDIALA

Dər kabinet, işekte ingəs tə un
jaqta matur dər rojal həm kyp han-
d d başqa tərle muzajka instrument-
tar tēdēlēgēn.

Studian d d vokal n d d, muzajka n d d
həm drammatik bylektəre vər. Hər
vər vylək həjn jəvəp əjrənev sələr
15-20 ləp bulalar.

Bna vokal n d d bylektə komsomol-
ka, texnik Məjəm Abdullina əjrənə.
Ul vər jıldın artəq eşləv menən xə-
dər yd dən təvəşən kul turalaştrıv-
qə treshən. Yd eşməkarlegəndə eş-
ləvse tynərəkəstər festival d d d d d
se ur d d d d d d d d d d d d d
konserit d d d d d d d d d d d d d
qəna ireskən.

Ul aidınlıq pozitsialarda ber yde
bərqan vaqıtta təciz la ber tapqı
eləgə. „Ləkin ular tik əs kenə ke
şə ine hən min ular nıenən jənə
xısaplaştım“, tip tamamlaj ydenen
xıkəjəhən respublikan xalıq armia
hənə jəş komandire.

ISPAN JƏSTƏRENEN GEROSTIK KƏRƏŞE

Ispan jəstəre bəta ispan xalq me-nən bergə faşistik fətnəselərgə həm İtaliya, Germaniya intervintarın qorallı kesənə qarşı inde ber jıldan artıq geroistik kərəş alıp baralar. Respublikan İspan jəstərenen aldın-qı saflarında sotsialistik jəstər ber-ləsməhe federatsiayə tora.

Bıl federatsiya 1936 jıldın başında İspania kommunistik həm sotsialistik jəstər ojoşmahın bergə quşv hə-dəmtəhendə tıvı.

Inde 1934 jıldı Asturiyalı həm il-deñ başqa rajondarında qorallı vass-tanla vaxtında uq kommunistik həm sotsialistik jəstər ojoşmahı dəjəm doşmanqı qarşı kərəşte. Bıl vaxtıtan birle kommunistik həm sotsialistik jə-stər arahında bulqan bəjləneş arta-ban taqı la nıqı. KİM deñ altın-sə kongressından huq, unıq qararda-rı nigeçendə kommunistik həm sot-sialistik jəstər ojoşmahı, sotsialistik jəstər bərləsməhenen bərdəm fede-ratsiayəna tuplandılar.

Ike ojoşma bergə quşvıqan vaxtı-ta yd saflarında 40 meñ aqza itər-ləj ine. Ber nısa ajdın huq, faşistik fətnə başlanıy aldınan, unıq aqza-lar 150 meñgə jette.

Bıl ike ojoşman bergə quşv jəst-ər tərəfinan dur xuplav menən qar-şılantı. Şunı əjtergə məmkin ki, jəstərdən faşistik fətnəgə tiklem bul-qan bərdəmlece donja faşizmahın atakahına qarşı kərəşte ispan xal-qınlıq qevətlə qoraldarınan bərehe buldı.

Faşistik fətnənen berense kəndə-renən yk sotsialistik jəstər bərləsmə-he federatsiayə jəstərdən kyp hanlı bətal'ondar ojoştordo.

Ular faşizmqa qarşı kərəşte geroj-ıq menən tanıdılar. Bıl bətal'on-dardın başında sotsialistik jəstər bərləsməhe federatsiayənin jətkes-lərə toridolar. Huqıstıq bıl berense soronda federatsiayənin jətkeslənən bulqan Ardnis Marten, Lena Odena, Fernando De Rosa h. v. lar kərə-ten aldınqı saflarında qorban bul-dılar.

Sotsialistik jəstər bərləsməhe fede-ratsiayənin aqzalar kommunisttar-dan elgə alıp, faşizmqa qarşı kərə-şte aqlınlıq həm juqar dəsşiplinalıq-tn ırnəktəren kырhətelər.

Madridtə haqlav kəndərendə FOSM (sotsialistik jəstər federatsiay-ə) ojoşmahı haqlanıv nıqıtmaların qorolmalandırıv esən jəstər bətal'on-dar tēdne. Bıl bətal'on-darqa meñərləgən qıd həm jəgettər inde-lər. Ular jərəxətlənevsələrde xədmə-tlənderev eše esən sonitarialar ojoş-tordolar h. v. Sotsialistik jəstər bərləsməhe esənən Xyllo Karrasko ke-vek aldınqı „antitankstar“ sıqı-lar.

Karrasko—Toledanın jəş krəbtia-ne.

Xalq frontı jəngəngə tiklem ar-miala revolytsion eş alıp barqan esən ul 10 aj tərmlə ulıy. Faşis-tik fətnə başlanıv menən ul xalq militsiayə safına inə. Həm „Leber-tad“ bətal'onınlıq komandire vula. Ber vaxt ul yd bətal'onı menən Kasa Del' Kampu la vula. Yd bəjə-şərənə oxod jahaqan vaxtıta ul py-lemjotcigenen doşman puləhe menən avır jərəxətləven kыр. Bıl vaxtıta Marokka kavaliriayə həzumi itkən-лектən Karrasko jərəxətləngən pu-lemjotcege ırnıyba vaba. Pulemjot jaqınan eşkə başla. Ul faşisttarqa qarşı ylem ulı asa. Həm Marokkan-dar kire sigenə. Kətməgəndə doş-mandın tankahı kiler sıqı... Karras-ko qavşar qalmaq. Bısaq menən gra-nat jəsnigen asa. Bıyqa tiklem uqa vıybardan fajdalanıyır tura kilməgən vula. Ul yd granat taşlaqan tanka menən berense tapqır oşolaj tanpı. Kyp tə ytməj ike tanka strojdın sı-qı. Qalqan tankalar kire sigenə.

Karrasko miltıqın alıp akoptan sı-qa, həm jemerelgən tankaqa jaqın-laşa. „Sıqıqıd“ tip qısqıy ul. Uqa tanpı bulmaqan hyddər menən ja-vap qajtaralar. Unan huq tanka ese-nən 6 keşe sıqı. Karrasko uların qorahıdındıyra həm ştavqa itep tap-sıy.

Gerojıq kырhəteve esən Karrasko xərbi otlicie znagı menən nagratla-na. Həm şul uq vaxtıta ul kommu-nisttar partiayəna aqza bulıp inə. Sotsialistik jəstər bərləsməhenen konferensiayəndə ul FOSM dın ydək komiteti aqzalı bulıp hajlana. Bıl konferensiayə həcıləgən recendə ul...

„Min hədgə ydəm həm lptəstərem menən dur tankan jemerem tura-hında, həd mine alqışlar esən həjlə-məjem. Min vınlı tik bəta xərbi cas-tarda „antitankstar“ gruppahı ojoş-torov esən həjləjem. Bəddən kərə-şevəddə bıl bik məhim, tıne.

Valensiayə bulqan konferensiya res-publikan armiahlınlı jəş volestəre arahında „antitankstar“ qudqlı-şın jəjelderev turahında qarar qabul itte. Həm xəder bəta xərbi castarda la „antitankstar“ denometciktər gruppahı var.

Sotsialistik jəstər bərləsməhe fede-ratsiayənin politik jınlı hər vaxtı-ta la İspania kommunisttar partiay-ənin jınlı menən bergə buldı. Fede-ratsiya hər vaxtıta la xalq armiahlı nıqıtlıv esən kərəşte.

Dərəş politik jıl, tərle geroistik praktik eş menən tənəlləste.

FOSM dın xədergə vaxtıta jartı million aqzalı var, şunan 200 meñe respublikan armiahlı safında. Madrid ojoşmahı 50 meñ aqzalı bərləste-rə. Şunan 42 meñe frontta, Madrid-tən sotsialistik jəstər bərləsməhenen 800 aqzalı komandır həm 200 aq-zalı respublikan armiala politik ko-missar bulıp eşlajdər. Kypər divizia, brigadalar menən komandovaj itə-lər.

FOSM ytkən jıldın nojəvər ajında xərbi məktəptər ojoştora başlanı. Bıl məktəptərdə 14 jəstən 18 jəşkə tiklem bulıvıylar xərbi belemde e-j-rənələr, sanitar h. v. lar bulıp sıqı-lar.

Qıdıl armiaqa şoferdar, traktoristar, kombajnerdar, baralar

Mələvez. Jergən avıl sovetlın prizıjvniktər Eşse Krəbtian Qıdıl Armiahlı prizıvtı berense kə-nəndə p u n k t ı l a ojoşqan rə-veştə kildelər. Bıyl prizıjvniktər kontengenti uşqan jıldarqa qara-qanda şaqta jıqşırqan. Jergən pri-zıjvniktər bətahe la gramotalı bul-ıy sıqıtlar, vracevnlı komissia uların 97 protsentın hav tip tapı.

Prizıjvniktər arahında traktoristar, kombajnerdar, şoferdar var. Pri-zıjvniktərdin ille protsentınan artı-qıyay GTO, PVXO „voroşilovsa atıvı“ znacoktarına normalar bəpşırqandar. Prizıjvnik iptəş Mo-rozovnlı es Ovorona znacokı var.

Prizıv punktında bəsedciktər „SSSR Verxovnlı Sovetına hajlav-dar turahındaqı polozeniye“ jəş-tərgə anlattılar, sit ildər razvedka-hınlı məkerle eş metodlar tura-hında həjləp birlər.

RKKA saflarına vavıvıyların nas-troinieh otlicno. Uların tik ber-genə teləge var—ular bətahe la ti-derək Qıdıl Armia safına vavıyqa ınlıylar.

Arıyş rajonınlı kolxozdar Kən-jıq Qazaqstan olkəhendə berense

lar. Xədergə vaxtıta bıl „Alarta“ tip isemlənə torqan bəta ber qud-qalısqı əjləndə. Tik ber Madritta qıy 50 „Alarta“ məktəbe nar. Bında 15 meñ keşe uqı.

Kərəş ıtında sınlıqan jəş plottar-dın kybehe FOSM dın aqzalar. Levantalaq bəta aviatsiayə politik komissar bulıp FOSM dın jətkes-lənən bərehe bulqan Manuel „Ve-dal eşlaj.

Ojoşmanın Karrasko kevek yd-ən geroizmahı menən tanıqlan qadı aqzalar meñərləp hanala. FOSM dın aqzalı iptəş Rozaria Sances 18 jəşlek qıd, Sejerra Gva-drrama frontındaqı huqıstarda ul uq qınlı juqalta. Oşo xəldə la ul pozitsiayə aldınqı safında qala. Bo-jəstər Rozariaaldınqı pozitsiayə al-bıyq teləgəs, ul ularqa: „Juq min kilməjem, mineqəle hul qınlı qaldı min unıq menən vintovkanı tıtam ti“.

FOSM tərbləgən jeget həm qıddar oşondaj.

Respublikan İspan jəstəre fronttar-da qıy ıygel, tıjldala il ovorona-hınlı nıqıtlıvda bik dur eş alıp ba-ralar. Sotsialistik jəstər bərləsməhe federatsiayə xərbi promıjşlennos-ta eşlən esən 20 meñ dən artıq jəş eşsəne mobilizirların. Ular ovorona promıjşlennostı predpriatelərendə udar brigadalar tēdər jartıy eşlaj-dər.

Faşizm jəstərdən bərdəmlegendə, uların bərdəm xalq frontı tırəhe-nə tuplanıvında yd esən nındaj dur hələkət torovın hıd. Şuqa ky-rə la faşizm unıq bəndahı trotskis-tar, şpiondar, deversantlar jəstərdən bərdəmlegendə, bərdəm frontqa qarşı qotoronqan rəveştə kərəş alıp ba-ralar. Trotskistar bəta kəstəre menən sotsialistik jəstər bərləsməhe ojoşma-ların esənə inep, unı tarqatırqa, bılqəlgə mataş. Sotsialistik jəstər bərləsməhe ojoşmaların in məhim burıstarıy bərehe bulıp, javız doşman faşizm bəndahı trotskistarqa, şpiondarqa qarşı rəximhəd kərəş alıp barıv, uların jəstər ojoşmahı saflarınan qıvalap sıqarıv tora.

Cempion

Şaxmat—ul sovet jəstərenen həjləp ujnaj torqan ujnıdar. Bəddə hər ber zavod, uczezenie, kolxoz-sov-xoz qarşında tejerlek şaxmat tıy-əktəre var. Bıl tıyərəktərdə jəstər şaxmat teoriayənlı; şaxmat ujnınlıq priomdarın, ujnıv ıslıdarın e-j-rən-lər.

Bıl qıdılqı, həm tydemelele, dis-ziplina talap itə torqan, keşene u-jlarqa, kiserergə e-j-rə tərqan ujnı nıgerəktə pionerdar arahında kyp taralqan.

Bəddən illebeddə şaxmat ujnınlı la dur iqtıbar birlə. Şaxmat eşenə alqa kitevenə bəddəgə jəməqət ojoş-malar həm bəddən xəkıymətəv yd jardam itə, jartıy, turnirdar ojoştora.

Kypən tygel Əiələ, bəta Başqor-tostan şaxmat cempionatı bulıp ytlə. Bında rajondardan, qalalardan kıl-gən kotegoria alıvqa ireskən şaxmatistar qatnaşıl. Ular hər qajnlı vıltur-nirdə yddərenen ujnı oştalıqların, izadı ybəstəren kырhətelər.

Turnirdə, nıqısmalı kərəş aşə be-renselekte Əfə meditsina institutı studintı ip. Qızzətyllin aldı. Uqa şaxmat nıyınsa Başqortostanın cem-pionı isme birlə.

bulıp manıyq uqlıyın jınlaj başlaqan dar.

Substratostatın 15,200 metr bejek-lekkə osoşo

30 avqust kəndə 6 saqat 40 mi-nutta, Məskəv janında polkovnik G. A. Prokofiev komandovaj itə torqan cəstə 10.800 kımometr kyla-mendəgə substratostatı start birlə-gən. Bıl ədirlənev—eşendə esən-sə rang xərbi inzenerdar Ja. G. Uk-rainski menən V. N. Aleksejev ytkə-rəndər. Ular 15,200 metr juqarılıq-qa tiklem kytəreləp, unda fənni tik-şerevdər alıp barqandar.

11 saqat 05 minutta substratostat, İvanovskı olkəhendəgə Neglovo avlı janına bik şap itep təkən.

Kytərelgən həm təkən vaxtıtar dı substratostat ekipazı jer menən əd-ləkhəd rəveştə radio elemtəhe tot-qan.

İn jaqş markalı səjdər

„Gruzia səje“ trestınlı maxsys kolxozdarında in juqar: „Buket Gruzia“ həm „Ekstra“ markalı səjdər eşlən sıqarıv esən səj jıraqtarı jı-jıv başlanqan. Trest bıl markalı səjdərdə 15 meñ kilogramm ədirlə-jəsək.

Berense karusel' stanogı

Krasnodar stanoktar tēdər zavodı inzener Lozkin konstruksiyalı bujn-sa berense sovet karusel' stanogınlı eşlən sıqardı. Berense stanok, Məskəvdə sentərdə asılasaq III Bəta sojuz stanoktar həm instrumenttar kырğədməhenə jəvəreləsək.

Izbactarqa attestatsiya

Kalinin I. Kalinin olkəhendə VKP(ə) Olkə komitetiylı initsiatı-vahı bujnısa izbactarqa attestatsiya ytkərelə. Yddərenen bıldəlgən eştərenə javap bıre almavı izbactar eştən alındılar. Ular ırnıy kolxoz-sıylar yd aralarınan jaq izbactar yr-ləttelər, uların kybehe urta belemle komsomolestar.

Izbac bulıp eşlən esən ırlətelgən kolxozsıylarqa ad srokıy kurstar ojoş-torıdo.

Janı şəkər zavodı

Cimkent, 1. Mirzojan şəkər zavodınlı hınav esən xodqı jəvərelə başlan-dı. Zavodın kollektive 158000 sentner şəkər eşlən sıqarıv planınlı Bəjek proletar revolytsiayənlı 20 jı-lıyına tiklem tıltıyırqa jəkləmə aldı.

Janı kitaptar

Başgosızdalınlı partiya ədəbiəte sek-torı „BASSR Konstitutsiayənlı“ vabır sıqardı. Kitaptınlı esənə BASSR so-vettarın X qəddəttən tış sjeznınlı qarađar la ingən.

Tırazı 75.000, xaqı 15 tın. Kitaptı, kitap magazındarınan, kioskalardan hatıp alıyqa məmkin.

Javaplı redaktor:
D. FƏRXEJEV.

Əfə „Oktəbr natsıkahı“ tipografıy. Başıavlıt vəkile № 2088

Tənjaq Qazaqstanda mamıq jıjıv

Arıyş rajonınlı kolxozdar Kən-jıq Qazaqstan olkəhendə berense

1937-se jyl

9 Sentabr

№ 87 (1135)

Ajda 12 tapqyr
sıqqa. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdä proletpardar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе.—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

В. С. Ш. д. н. Баş-
qorttan Olka
p. Ofo q. d.
Komiteti organı

Redaksiä adressı: Ofo
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

M. I. KALININ

SSR SOJUZYNŲ VERHOVNŲJ SOVETŲNA HAJLAVDAR TURAHYNDAQŲ POLOZENIE HƏM SOVETTARDŲ BURŲSTARŲ

SSSR VerhovnŲj SovetŲna hajlavdar turahında SSSR Ȳdäk başqarma komitetŲnŲ IV sessiahŲ tarafŲnan qavul itelgən Polozenie SSSR VerhovnŲj SovetŲna hajlav-sylar tarafŲnan Ȳd deputattarŲn hajlavdardŲn tərŲtiben hēm forma-hŲn bildälvse zakon ul. BŲl zakon totošo hēm tulŲhŲ menen Sovettar SojuzynŲ Stalinse KonstitutsiahŲ nigedene qorolqan.

Bedden hajlav sistemavŲd nindəj ydgəlektər menen xarakterlana hun?

Hajlavdar qemymi bulŲp toralar, jəqni SojuzdŲn hajlavdar kənənə 18 jəse tulqan grazdandar SSSR VerhovnŲj SovetŲna hajlarqa hēm hajlanŲrqa xoquqlŲlar. BŲl, bedden vətə sovet jəstəre, 18 jəstən başlap, ildē vətə grazdandar menen ber-gə hajlavdarda aktiv qatnaşlŲq itə-səktər tigən hyd. Hajlav xoquqtarŲ menen xalıqtŲ şul tiklem kiŲ sol-qar alŲv tik Sovettar Sojuzında qŲna var. Kapitalistik donjanŲn nindəj də bulha iŲ demokratik ildə-renən berehe genə lə ydenə vŲndaj roskoşqa jul quja alŲr mikən, sən-ki vətə xalıqqa ȲsŲn, formal' bul-maqan hajlav xoquqŲ birev — ul xalıq xəkyməte buldŲrŲv, tər maq-satŲ, his hydhed, kapitalizmqa qar-şŲ kərəşev bulasaq xəkymət buldŲ-rŲv tigən hyd.

Burzuaz ildərdə kapitalistik kli-ka, vətə xalıq ətənən qaplavhŲd, jalanqas kəsləvgə ȲntŲlŲp, burzuaz demokratia tip atalqan nəmənə var-qan hajŲn kyberək jemerə vara.

SSSR vətənəj başqa, tap qarma-qarşŲ bulqan polozeniə tora. Beddə eşse şŲjnŲf hēm kolhoz krəŲ-tiəndəre vlast' başında toralar. Xed-mətsəndərdən avangardŲ—kommu-nisttar partiəhŲ kommunistik jəm-qiatte tədər jetkerevde ydenen maqsatŲ itep tota, bŲl, eşse şŲjnŲf-tŲn da hēm unŲn kərəştəş iptəşə bulqan kolhoz krəŲtiəndərenen də maqsatŲ bulŲp tora. Hēm eşsən mas-salar ildēn politik tormoşonda ni tiklem kinerək, tulŲraq hēm tər-nerək qatnaşalar sovet qorološo şul tiklem kyberək tə'min itelə hēm nŲqŲj.

BŲna ni eşen hajlavdardŲn bed-dəge qemymilegenen kapitalistik ildərdəge „qemymi“ tip atalqan hajlavdar menen ber nindəj də də-jəmleğə juq. Beddə ul vlast' başın-da torovşŲ eşsələrden hēm krəŲ-tiəndərdən tərən mənəqəttərenən kilep sŲqa. Kapitalistik dvləttərdə hajlavdardŲn qemymilege aldavqa, xedmətsəndər arahŲnan ber qatŲ kəşələrə avlavqa itəp itelgən. Haj-lavdardŲn qemymilegen reklama-lap, kapitalistik ildərdən xəkymət-tərə yddərenen hajlavdar turahyn-daq zakonlarında tege jəki bŲl hŲltav (ultraqlŲlŲq, jəş, milek xə-lə h. v. ş.) əbŲtında şul tiklem sik-ləvdər ildərlər ki, hajlav xoquqŲ-nŲn qemymilegenen ber genə nə-mə lə torop qalmaj.

Hajlavdar turahındaqŲ bedden zakonŲbŲdda tik ike genə sikləv var: ul — aqŲldan jadqandardŲ hēm sud tarafŲnan xəkəm itelgən kəş-lerdə hajlav xoquqŲnan məxrym itev. BŲl vaqŲtta sud, xəkəm itel-gən kəşələr eşen bildəle srokqa hajlav xoquqtarŲnan məxrym itev turahında maxsus ogovorka jahaj. Ləkin bŲl xəldə lə hajlav xoquqta-rynan məxrym itev turahındaqŲ məs'ələne xəl itev faktik rəvəştə xalıqqa tapşŲrŲlqan, sənki Sovet-tar Sojuzında xalıq sudŲ jəşren ta-vŲş birev julŲ menen qemymi, tura hēm tin hajlav xoquqŲ nigedendə rajondŲn grazdandar tarafŲnan hajlana. BŲnan, xalıq massalarŲna qarata zakon sŲqarŲvsŲnŲn ȲsanŲ-sŲ ni tiklem dŲr ikənlege kyrenep tora. Hēm başqasa bulŲv lə mēm-kin tygel, sənki sovet vlasŲ — ul xalıq vlasŲ hēm unŲn tərəge bulŲp SSSR-dəqŲ vətə milləttərdən eşse şŲjnŲf hēm kolhoz krəŲtiəndəre toralar.

Hajlavdar turahındaqŲ Poloze-nienən ikense statjahŲ vŲlaj tip əj-tə: „SSSR-dŲn 18 jəşkə jetkən vətə grazdandar, qajhŲ rasanan hēm milləttən bulŲvŲna, dinenə, məqlŲ-mət senzŲna, ultraqlŲlŲqŲna, sot-sial sŲqŲşŲna, mēlkət xələnə hēm ytkəndəge eşməkərləgenə qaramaŲ-

tan, SSSR-dŲn VerhovnŲj SovetŲna deputattardŲ hajlavdarqa qatnaşŲv-qa hēm hajlanŲvqa xoquqlŲlar“.

DeputattardŲ hajlavdar tin bulŲp toralar: hər ber grazdanin ber ta-vŲşqa ejə; vətə grazdandar hajlav-darda tin nigedlektərdə qatnaşalar. Kyp grazdandar eşen bŲl statja ta-rix datahŲ şŲjfatında xedmət itə. Sovet şarttarında ybkən jəstər başqasa ujlamajdar da, ular tin bulmaqan şartlarda tavŲş birevdər-də anlamajdar.

Burzuaz demokratia ildərendə ikense kartina, unda juridik tinlek tormoştəqŲ faktik tinhedlekte hēm ajrŲm alqanda tavŲş birevdəge tin-hedlekte qaplav bulŲp xedmət itə.

Burzuaz zakondardan kilep sŲqa torqan juridik „tinlek“ turahında min həjləp tormajŲm. Fabrikant menen eşse arahında, pomeşsik me-nən krəŲtiən arahında nindəj tin-lekten bulŲvŲ mēmkin. Ləkin tin-lekkə bulqan bŲl juridik xoquq ta hər tərle sikləvdər menen qərŲp-ləndərelgən, hēm, qaqidə rəvəşen-də, vətə sikləvdər milekhd şŲjnŲf-tarqa qarşŲ jynəldərelgəndər. Mi-şalqa, unda hajlav xoquqŲ bŲl urŲnda (ovşinala) jartŲ jŲldan da jəki ike jŲldan da kəm bulmaqan vaqŲt jəşəgən kəşələrə birelgən ultraqlŲlŲq senzŲn alajŲq. Anlaş-

la ki, jarŲl, jəki eşhed kəşə jort xuzahŲna qaraqanda kvartirahŲn jŲş alŲştŲrŲp tororqa məzŲyr. Qaj-hŲ ber ildərdə fabrikanttar, banker-dar — fabrika urŲnlaşqan urŲn bu-jŲnsa hēm yddəre jəşəj torqan urŲn bu-jŲnsa ike-əs tavŲşqa ejə bulŲp to-ralar. BŲnan tŲş, ular taqŲ lə Ȳd predpriətiəlenen xedmətkərdəre-nə qŲbŲm jahaj alalar. Burzuaz parlament hajlavdarŲ tarixenən, xə-lŲq massalarŲn hajlavdarda qatnaşŲv dan sitkə tivərevgə jynəldərelgən mēnləgən oŲta xəjlələr turahında totoş tomdar jadŲrqa mēmkin.

Polozienenən dyrtense statjahŲ, SSSR KonstitutsiahŲnŲ 137-se stat-jahŲna nigedlənep, qatŲn-qŲddar-dŲn irdər menen tulŲhŲnsa tinlek-tərə turahında əjtə, ular hajlav hēm hajlanŲv xoquqŲnan irdər menen tin rəvəştə fajdalanalar. BŲl stat-jahŲn jəqşŲraq anlav eşen Bebeldən „QatŲn-qŲddar hēm sotsializm“ ti-gən əbərən uqŲp sŲqŲv jəqşŲ. Ul vaqŲtta SSSR KonstitutsiahŲnda qŲ-na tygel, vəlki „SSSR VerhovnŲj SovetŲna hajlavdar turahındaqŲ polozenie“ nēn berense Ȳylegendə lə bŲl statjanŲn zarurlŲqŲ aşŲqŲraq anlaşıŲr.

Bişense statja, SSSR Konstitut-siahŲnŲ 138-se statjahŲn qavatlap əjtə. QŲdŲl Armia saftarında to-rovşŲ grazdandar hajlav hēm haj-lanŲv xoquqtarŲnan vətə grazdan-dar menen tin rəvəştə fajdalanalar. Hed vŲndaj statjanŲ burzuaz kons-titutsialarda lə hēm burzuaz hajlav zakondarında lə osorata almaŲ-hŲqŲd.

Kapitalisttar yddərenen armiahŲn proletpar hēm radikal'-vaq burzuaz partiyalardŲn politik joqondohonan haqlarqa ȲntŲlalar. UlardŲn, armia partianan tŲştə tora, unŲn burŲşŲ — dvlət granitsalarŲn haqlav, ti-gən ikejədlə anlatŲvdarŲ xəderge politik polozenie menen tulŲhŲnsa kire qaqŲla. Bed beləbed ki, kyp kənə ildərdə, mēşələn, Japoniala, politikanŲ armianŲn ətəqatlamŲ ja-haj, xəkymətkə ydenen şarttarŲn diktovajŲ itə. Əibittə, huqŲş gene-raldarŲ klikahŲna şulaj uq kapita-listik gruppirovkalar da jətəkselek itələr, ləkin bŲl, kapitalistik ildər-dən xərvi ətəqatlamŲnŲn kapitalis-tik ətəqatlam menen tŲqŲd vəjlən-gənlegen iŲbat itə.

Beddə armia—xalıq armiahŲ, vətə sovet xalıqŲ nindəj ujdar, idea-lar hēm ȲntŲlŲstar menen jəşəhə, ul da şular menen jəşəj. Bedden armiahŲd VatandŲ haqlav menen genə qalmaj, ul sotsializm tədēlə-səndə qatnaşa, ul vətə sovet xalı-qŲ menen tŲqŲd vəjləngən, unŲn tarafŲnan qajnar rəvəştə həjlə.

Xedmətsəndər sovetlarŲna haj-lavdarda QŲdŲl ArmianŲn qatnaşŲv Ų armianŲn xalıqŲ menen vəjləne-şen taqŲ lə kyberək arttŲra. Kapi-talisttar yddərendə bŲl vəjlənəşkə jul qujŲydan, şajtan uttan qurq-(DavamŲ 2-se bittə).

SSR Sojuzynyň Verhovnyj Sovetyňa hajlavdar turahyndaşy polozenie hem sovettardyň burystary

(Baş 1-se bitte).

gan kevek, qurqalar. Lakin sovet vlassy byl bäläneste ajrata qotlaj, kommunisttar partiäny byl bälänese esen koraşa, senki byl bälänese il-den oborona esenä xedmet ita.

Polozeniener 6-sy stajahy, Kons-titutsiänyň 141-se statjahy nigeden-de, hajlavdar vaqytnda kandidattar hajlav okrugtar byjnsa qujbla-

Hajlavsylyar isemlektäre turahynda

Hajlavsylyar isemlektären tedev qalalarda qala sovettaryna, rajon-qa bylengän qalalarda — rajon so-vettaryna, avyldarda — avyl sovetta-ryna jekmetele.

Byl — qajet dur hem javaply es. Xastarile sovettar xeder isemlektär-de tedev byjnsa es alyp varalar inde.

Isemlektärde tedev — teknik es, lakin, bysanysly ravesä äjtergä mümkin ki, byl isemlektärden byj-faty sovet apparatynyň, sovet ka-drdarynyň torošon, eşkä buldyqly-lyqyň hem kul'turalylyqyň xarak-terlajasaq.

Hajlavsylyar isemlektärenä hajlav xoquqyňa eja bulqan hem isemlek-tär tedev mälendä byl sovettyny ter-ritoriahynda (daimi jeki vaqytly ravesä) jäsaj torqan, hajlavdar kė-nenä 18 jaska jetken bėta grazdan-dar indereläler. (8 statja).

In dur kypselektä hėr ber avyl sovetyňny territoriahynda ber nise hajlav ucastkalar bylasaq, a dur qalalarda ular jedlepke tiklem bu-lasaqtar, timak, hajlavsylyardyň isem-lektären tedergä totonovdan alda, hajlav ucastkalarynyň territoriahynda, sama menen genä bulha la, al-dan bildelärgä tura kilä.

Urndaqy sovettar xeder yk in-de, vaqytly juqaltmaktan, yddere-nen, hajlavsylyardyň, isemlege me-nen xalyqty nindaj juldar menen ta-nystrasaqtaryň hem hajlavsylyardyň ydderenen isemlektärgä doreť in-derelevdären tikšerev mümkinlege

lar, tip bildelaj. Kandidattardy haj-lav okrugtar byjnsa qujbydyň dur əhamiäte bar. Hajlavdardyn byn-daj sistemahy, Berxovnyj Sovetqa, ydderenen politik, iztimaqi hem proizvodstvo eştäre menen yddäre qujblasaj okrugtyň hajlavsylyaryna personal ravesä bildäle bulqan ke-şelərden hajlanasaqyňa garantia birä.

nisek təmin iteləsägen xəl itergä tejestär.

Polozeniener 15-se statjahy haj-lavsylyarqa, isemlektär itelgən kėndən alyp hajlavdar kėnənä tik-lem ydderenen torqan urındaryň almaştırgan vaqytta, yddäre tora torqan jany urında tavys birev xo-quqyň birä. Lakin byl xaldä ular ydderenen kiteve turahynda hajlav-sylyar isemlegendä bildä qujbla al-hyň esen, ydderenen kiteve tura-hynda sovettar belderergä tejestär, unan hun ular yddäre elek jäsägen urındaqy sovettan ikense urında tavys birev xoquqyňa tanıtma alyp kitergä tejestär. Byl tanıtma haj-lavsylyarqa, yde jäsaj (tora) torqan ja-ny urında uny hajlavsylyar isemle-geňä inderev xoquqyň birä, ul un-da bėta grazdandar menen tin ravesä tavys biräsäk. Bedden xalyq-tyň kysep torovslylyqyň iqtibarqa alyp, sovettar, bigeräk tē qala so-vettary, hajlavsylyardyň byl talapta-ryň qanaqatlanderevgä əder bulb-qa tejestär. Ə Məskəv, Leningrad, hem başqa şundaj ydektärdä, ra-jon sovettaryna byl eştärde ytav byjnsa maxsus apparattar tyvdy-ryrqa tura kiləsäge kyrenep tora.

Hajlavsylyar isemlegendä janyb-şar turahyndaqy qariza, isemlekte iqlan itken Xedmətsəndər deputat-ary sovetyňa birelä (16 statja). So-vettyny qararyna riza bulmaqanda, qariza birevse xalyq sudyna zalova birä ala, uny qarary qəti (мн-чественно) qarar bula.

Sojuz Sovetyňa hem Milləttər Sovetyňa hajlavdar byjnsa hajlav okrugtar turahynda

Sojuz Sovetyňa hajlavdar byjnsa hajlav okrugy — okrugqa 300 men xalyq prinsipe byjnsa tedelä. (21 statja). Hər ber hajlav okrugy ber deputat jəvərə. Xeder urındar-da hem ydektä hajlav okrugtar ojoştov byjnsa es jəjelderde. Sojuz Sovetyňa hajlavdar byjnsa hajlav okrugtar krajdardyn, so-juz, avtonomialy respublikalaryň hem elkelərdən territorial siktäre esendä bildələnələr. Şunyn menen bergä, qaqidə ravesendä, adminis-trativ rajondar okrugqa bəten kė-jənsä inəsəktər. Praktika, bəta ok-rugtarda la tevel 300 menəşer xal-lyq bulmajasaqyň kyrbətte, lakin berense tapqy bildeläy vaqytnda normalardan byl tajsanbydar dur tygel bulp syqylar, ular, qaqidə ravesendä, 3—5 protsent siktärenən syqmajdar. Anlaşyla ki, xalyqy okrugtarqa byl bylev vaqytnda ma-tematik tevallette ytkərev mümkin dē tygel: kėn hajby xalyqtyň arta ybēve hem kəmeve bulp tora bit, ular tik unan hunqy ucot menen genä anyqlaşa alalar.

Hajlavsylyar hem ucastka hajlav komissiahyňny aqzalary okrug hajlav komissiahyňa saqyştarmaly ravesä jenel varyp jeta alhyndar esen, hajlav okrugynyň ydäge byl okrugqa ingən ucastkalarqa bəjlə-neş juldar menen bəjləngən bu-lyrqa tejes.

Unan hun, hajlav ucastkalarynyň okrug hajlav komissialary menen, telefon aša bulmaqanda la, hēr xaldä telegraf aša bəjləneş bulby kərək. Okrug ydāgenen dur qyňa kul'tura bəzahyňa hem okrugta hajlavdardə xedmətləndərə alby-lyq tipografiyaq eja bulby matlup. Qənymən, okrug ydāgen hajlav hem uqa tege jeki byl rajondardə jadyp-berketev bik nyq ujlap es itevde hem geografian by qyňa ty-gel, bəki bəjləneş sredstvolaryň, bəjləneş juldar menen başqalardə la belevde talap itä.

Milləttər Sovetyňa hajlavdar bu-jnsa okrugtar ber ni tiklem başqa-saraq ojoştovlasaqtar. Milləttər Sovetyňa hajlavdar byjnsa hajlav okrugy: hēr ber sojuz respublika-

hynda 25 okrug, hēr ber avtono-mialy respublikala 11 okrug, hēr ber avtonomialy elkelä 5 okrug hem hēr ber milli okrugta ber haj-lav okrugy prinsipe byjnsa tedelä. Milləttər Sovetyňa hajlavdar bu-jnsa hēr ber okrug ber deputat hajlaj. Milləttər Sovetyňa hajlav-dar byjnsa okrugtar tedegəndə bēd byl okrugtarda xalyqtyň hanb jaqynan dur ajyrma kyresəkbed. Byl şunlyqtan ki, ydenə ingən bēta avtonomialy respublikalar hem el-kələr menen bergä hēr ber sojuz respublikahyňny xalyq 25 okrugqa bylenä. Ə sojuz respublikalarynda xalyqtyň hanb berdaj yk tygel, şul səwəple, Milləttər Sovetyňa hajlav-dar byjnsa bulqan okrugtardyn xalyqynyň hanb la berdaj yk tygel. Hēr ber avtonomialy respublikany 11 okrugqa, hēr ber avtonomialy elkelä 5 okrugqa bylgəndä la şul uq nāmā kilep syqa, SSSR Konsti-tutsiahyňny 35-se statjahy nigeden-dä, avtonomialy respublikalarynda hēr berehəndä Milləttər Sovetyňa hajlavdar byjnsa 11-ər okrug bula-saq. Timak, byl respublikalarydyň hajlavsylyary tavys birev vaqytnda 3 hajlav bylletenənə, Verhovnyj Sovetqa kandidattardyň 3 isemlege-nä eja bulasaqtar. Berehe—300 men xalyqtan Sojuz Sovetyňa, berehe

Milləttər Sovetyňa (RSFSR-dan) hem berehe Milləttər Sovetyňa (ydenen avtonomialy respublikahyňny).

RSFSR-dyn krajdarəndä hem el-kələrəndä (avtonomialy respublika-lardan, milli elkelərdən hem ok-rugtardan tys), məbələn, Məskəv, Voronez elkelərendä, Leningrad, Məskəv, Rastov na Donu qalala-rəndä hem başqalarda jəsəvse haj-lavsylyar ike hajlav bylletenənə eja bulasaqtar. Ukrainanyň hajlavsy-lyary şulaj uq ike bylletengə eja bulasaqtar, ə Moldavia ASSR-ynyň hajlavsylyary es hajlav bylletenənə eja bulasaqtar. Şulaj itep, Hajlav-dar turahyndaqy polozeniener 22-se statjahy nigedendä, SSSR Verhovnyj Sovetynda SSSR-dyn bēta xalyqta-rynyň, xatta han jaqynan in bələ-kaj bulqandarynyň dā ydderenen vəkildərə bulasaq.

Byl inde Lenin-Stalin milli poli-tikahyň praktikala tormoşqa aşy-ryv bulp tora.

Sojuz Sovetyňa hem milləttər Sovetyňa hajlavdar byjnsa hajlav okrugtaryn tedev SSSR Verhovnyj Sovetyňny prezidiumy tarafynan yt-kərelä, (23 statja) hem okrugtar-dyn isemlege hajlavdar kėnən bil-deləy menen ber yk vaqytta iqlan itelä (24 statja).

Hajlav ucastkalar turahynda

Tavystardy qavul itev hem hanav esen hajlav okrugtar hajlav ucast-kalaryna bylenələr, ular Sojuz Sovetyňa hem Milləttər Sovetyňa hajlavdar esen dəjem bulp to-ralar.

Ularby tedev qalalarda qala so-vettary tarafynan, ə rajonqa bylen-gən qalalarda — rajon sovettary tarafynan hem avyl jerdərendə — rajon sovettary tarafynan eslənə (25 hem 26 statjalar).

Jyş qyňa: hajlavdar kėnənə ber hajlav ucastkahy, məbələn, Daqst-an avtonomialy respublikahynda, es hajlav okrugy: Sojuz Sovety-na, RSFSR-dan hem Daqstan avto-nomialy respublikahyňny Milləttər Sovetyňa hajlavdar byjnsa bulqan okrugtardə nisek itep xedmətlən-dərə alby, tigən horav birələr. Min byqa şunb eştəjem ki, xalyqynyň hanb jaqynan dur bulmaqan ucast-kala, bəki, ber hajlav jəşnige bulb.

Hajlav ucastkahy bylletəndə qavul itev esen berdən-ber punkt bulp tora, ə bēta bylletəndə bu-jnsa tavystardy hanav hem tavys birevden jomqaqtaryň tejesle ok-rug hajlav komissialaryna tapşyrv — ucastka hajlav komissiahyňny esē.

Xalyqynyň hanb 2000 kəşegä tik-lem bulqan avyl sovetyňny terri-toriahy, qaqidə ravesendä, ber haj-lav ucastkahyň təşkil itä. 500 dən alyp 2000 gä tiklem xalyq bulqan stanitsalarda, avyldarda, selolarda ajrım ucastka ojoştovla. Ə vaq poseleniələr kypselek biləgen tən-jaq hem kənsyqyş rajondarynda 100 dən kəm bulmaqan xalyqly hajlav ucastkalar ojoştovqa jul qujbla.

Xalyq 2000 dən artyq bulqan qa-lalar hem avyl poseleniələrə 1500—2500 xalyqqa ber hajlav ucastkahy itəbenən hajlav ucastka-laryna bylenələr. Hajlavsylyarynyň hanb 50 nən dē kəm bulmaqan, jedev eştəndə bulqan sudnolar ajrım hajlav ucastkahy təşkil itə alalar.

Hajlavsylyardyň hanb 50 nən dē kəm bulmaqan bolnitsalar, bala ta-byv jorttary, invalidtər jorttary, sanatoridər ergəhendə ajrım haj-lav ucastkalar tedelələr.

Hajlav ucastkalar hajlavdar baş-lanbyqa tiklem 45 kėndən dē hun-qa qalmaj ojoştovlar.

Xeder Bēta Sojuzda hajlav ok-rugtaryn ojoştov byjnsa es va-ra, byqa aldan jaqsy uq əderlek ytkərelde inde, tip əjtergä mēn-kin, lakin hajlav ucastkalaryn ojoş-tov ber jerdə la başlanmaqan əle. Byqa totonov, hem mümkin tiklem tiderək totonov zarur. Haj-lavdar turahyndaqy polozenie byn nisek eşlərgä ikənlek turahynda aşy kyrbətmələr birä. Taqy la şunlyqtan dā aşyqyraq kərək ki, hajlavsylyardyň isemlektäre hajlav ucastkalar byjnsa tedelələr. Haj-lav ucastkahy aldan bildələmājən-sə, hajlavsylyardyň isemlegen tedev-gə totonovqa jaramaj. Bnda urn-daqy sovettar tik ucastkalar byn territoriahy menen genə es itep qalmajasaqtar; ularqa hajlavdar vaqytnda fajdalanbyqa mümkin bulqan bina turahynda la ujlary kərək. Ber hyd menen əjtkəndə, praktik es kyp bulb, hem uny qaj-da irtərək başlahalar, hajlavdarqa, his şikhed, şunda jaqsyraq əder-ləngən bulbdar.

Hajlav komissialary turahynda

SSSR Verhovnyj sovetyňa haj-lavdar byjnsa ydək hajlav komis-siahy xedmətsəndərdən iztimaqi ojoşmalarynyň hem jəmqiəttärenen

vəkildärenən tedelä hem SSSR Ver-hovnyj Sovetyňny prezidiumy ta-rafynan hajlavdar kėnən iqlan itev (Davamy 3-se bitte).

SSR SOJUZYNŲ VERHOVNYJ SOVETNA HAJLAVDAR TURAHYNDAGY POLOZENIE HAM SOVETTARDYŲ BURYSTAR

(Baş 1-2-se nittärde).

menen ber yk vaqıtta rañlana (34 statja).

Här ber Sojuz häm avtonomial respublikala, avtonomial ölkä häm milli okrugta Millätter Sovetna hajlavdar bujnsa hajlav komissialar şul uq prinsip bujnsa tädälär. Ular respublikalardn Verhovnyj Sovettarndn prezidiumdarg tarafnan häm avtonomial ölkälärdn häm milli okrugtardn Xedmətsəndər deputattar sovettar tarafnan rañlanalar. Ular hajlavdar varşında „SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahyndaq polozenie“nı tajsanvıd ytälevn kydätälär. hajlav komissialarndn döröb bulmaqan xäräkəttäre turahyndaq zalovalardı arajdar häm ular bujnsa qätqi qarardar şıqaralar.

Sojuz Sovetna hajlavdar bujnsa häm Millätter Sovetna hajlavdar bujnsa okrug hajlav komissialar, predsdatel, predsdateldn urıvbaşdar, sekretar häm 8 aqza sostavında, xedmətsəndərdn iztimaqi ojoşmalarndn häm jəm-qıättärenn väkildärenn tädälär. Şunı menen bergä, Sojuz Sovetna hajlavdar bujnsa okrug hajlav komissialar krajqa jeki ölkägä bylenev bulqan respublikalarda xedmətsəndər deputattarndn kraj häm ölkä sovettar tarafnan, häm bındaj bylenev bulmaqan urındarda Verhovnyj Sovettar tarafnan rañlanalar. Millätter Sovetna hajlavdar bujnsa okrug hajlav komissialar respublikalardn Verhovnyj Sovettar tarafnan häm avtonomial ölkälärdn Xedmətsəndər deputattar sovettar tarafnan rañlanalar.

Okrug hajlav komissialar Sojuz Sovetna häm Millätter Sovetna qujılqan kandidattar terkäjdär, ucastka hajlav komissialarndn bylletendär menen tämin itälär. tavştar häm havdä ytkärelär häm haj-

lanqan deputattarqa hajlanvıdar turahynda tanıtma birälär.

Sojuz Sovetna hajlavdar bujnsa okrug hajlav komissialar, bınan tış, sovettar häm başqarma komittetar tarafnan hajlav ucastkalarndn yd vaqıtında ojoştorolovdarndn häm hajlavşlar isemlektärenn yd vaqıtında tädälöven häm bötä keşegä belderelevn kydätälär, ucastkalarqa hajlav konverttar jıvərälär.

Ucastka hajlav komissialar juqar torqan hajlav komissialarndn prinsipe bujnsa ojoştorolalar häm qalalarda qala sovettar tarafnan, rajonqa bylengän qalalarda rajon sovettar tarafnan, avıl jerdärendä rajon sovettar tarafnan — hajlavdarqa 40 kən qaldı tıgındän dä hunlamaj rañlanalar. Ucastka komissialar hajlav ucastkahı bujnsa hajlav bylletendären qabul itevde, Sojuz Sovet häm Millätter Sovet deputatıqına qujılqan här ber kandidatqa birlgän tavştar häm havdä başqara. Tavş birev häm tavştar häm hav tamamlanqandan hun — hajlavdar bujnsa bulqan deloproizvodstvo Sojuz Sovetna hajlavdar bujnsa häm Millätter Sovetna hajlavdar bujnsa okrug komissialarına tapşırıl.

Hajlavşlardn tavş birevdären ytkärev ucastka hajlav komissialarına jekmätelgän. Ul, hajlavşlar massalar menen jedmä-jed räveştä turan-tura qaqlışa, tip äjtergä jaraj, häm şunıqtan unı ojoştorovqa häm xedmətsəndərdn iztimaqi ojoşmalar häm jəm-qıättäre tarafnan şaxsi hajlav alıvqa ajrata iqtıbar jınderelegä tejes. Här xäldä bıl komissiala hajlavşlar esen avtoritetle keşelär bulırqa tejestär. Bındaj tavş birev berense tapqır ytkärelä, häm unı maksimal' ojoşqan räveştä ytkäregä kəräk, bıl, bik kyp dəräzälä ucastka komissialarndn öbta jekäselek itevn. hajlavdar turahyndaq zakondn anıq ytälevnə väjlängän.

den ni tiklem bäläkaj bulıv häm xedmətsəndərdn iztimaqi ojoşmalarndn häm jəm-qıättärenn xo-

quqtarndn tämin itev bujnsa qaj-qırtıvıdn ni tiklem dır bulıv asıq kyrenep tora.

Tavş birev tərтіbe turahynda

Hajlavdar eş kənə bulmaqan kəndä, irtänge səqət 6 nan alıp tänge 12 gä tiklem ytkäreläsektär.

Hajlavdar kənə — in javaplı kən. Ul bedden hajlavdarqa agitatsion häm ojoştorov äderlegebedden jomqaqın jahajasaq. Ucastka hajlav komissialarına, ulardn aqzalarına häm predsdateldärenä jekmätelä torqan javaplıq ajrata dır. Tavş birev tərтіbe „SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahyndaq polozenie“lā bik jaqşı bajan itelgän. Bıl tərтіpte ytägendä unı hajlavşlar kydendä tartındırqı, artıq nāmə itmäv möhim. Qujılqan bötä tərтіp berdän-ber maqsattı — hajlavşlardı artıq tartıvıddan kərtälvä, tavş birevdn jəşrenlegen tämin itevgä, hajlavşlardn bötä massahı, tavş birev menen ydenen ixtıarın belderegä mömkinlek birevgä ireşevde kydätä bit.

Här ber hajlavş tavş birev häm hajlav bylletenen konvert esenä halıp jəvəsterep hajlav jəşnigenä təşeröv esen bulqan bınaqa kilep tik şaxsi räveştä yde genä tavş birev ala. Hajlavş ucastka hajlav komissialarndn sekretarına ydenen

şaxsi tanıtmaıdn kyrtäkəndän häm bıl hajlav ucastkahı bujnsa ul grazdandn hajlavşlar isemlegenä indereleve sekretar tarafnan tikşerelgəndän hun hajlav bylletendä häm konvert ala.

Unan hun ul başqa keşelərdn izolatsialanqan, hajlav bylletendären tultırv esen maxsus qulajlaştırılqan bylməgä jeki kabınaqa bara, unda yde täləməgän kandidattar häm bylletendä häm konvert ala. Ular hajlav jəşnigenä təşerä. Tavş birevşelərdn nāvəten odajtmā esen hajlav ucastkahında ike-es izolatsialanqan bylmə jeki kabına buldırırqa tura kiləsəgä kyrenep tora.

Dəjem alqanda tavş birev protsessy oşondaj. Bıl ajqanlı horavdar bik kyp, ləkin, minensä, „SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahyndaq polozenie“nı 7-se bylege tavş birev tərтіbe turahynda kilep şıqar torqan horavdarqa tılv räveştä javap birev, tik bıl bylekte iqtıbarlı räveştä uqır şıqırqa qına kəräk.

Hajlavdarndn hədəmtälären bildäləv turahynda

«SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahyndaq polozenie» totoşo menen xedmətsəndərdn kin massalarndn arientatsia tota, ul Sovettar Sojuz grazdandarndn hajlav xoquqn mömkin tiklem jaqşıraq tämin itevgä jınderelegän. 85-se statja, hajlav jəşniktären asqan häm tavştar häm havqan maldä, xedmətsəndərdn iztimaqi ojoşmalarndn häm jəm-qıättärenn şunı esen maxsus väkälät birlgän väkildä, şulaj uq matuqat väkildä şunda bulırqa xoquqlar, tip äjtä.

Bildälənep qujılqan ölgele häm tötä bulmaqan, konvert häm jəşnə jeki bildälənep qujılqan ölgele bulmaqan konvert esenä halıp birlgän, kandidattar häm hajlana torqan deputattardn hanınn artıp kitkən bylletendär bşn tygel tip tanılalar (90 statja).

Ucastka hajlav komissialarndn kilgän protokoldar nigedendä, hajlavdar bujnsa okrug komissialar tavş birevdn hədəmtälären jəp-lap şıqaralar.

SSSR Verhovnyj Sovet deputatıqına qujılqan, tavştarndn absolyt kypselegen, jəqni okrug bujnsa birlgän häm bşn tip tanılqan bötä tavştarndn jartınnan kybehen alqan kandidattar hajlanqan bulıp jəplənälär (104 statja).

Protokolqa qul qujıqandan hun, Sojuz Sovetna häm Millätter Sovetna hajlavdar bujnsa okrug komissialarndn predsdateldä hajlavdarndn hədəmtälären iqlan itälär häm deputatıqqa hajlanqan kandidattarqa, ulardn hajlanvıdar turahynda tanıtma birälär.

Şunı menen SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdarndn bötä sikl tamamlana, döröbörä — hajlavdarndn iztimaqi-politik ölös tamamlana, sənki Ydäk, respublika häm okrug hajlav komissialarndn

eş tuqtatılmaı əle. Millätter Sovetna, şulaj uq Sojuz Sovetna hajlavdar bujnsa okrug komissialar yddärenn protokoldarndn Millätter Sovetna hajlavdar bujnsa Sojuz häm avtonomial respublikalardn komissialarına häm Ydäk hajlav komissialarına jəvərälär. Ydäk hajlav komissialar Verhovnyj Sovetqa hajlanqan deputattar terkä häm hajlavdar bujnsa bulqan bötä deloproizvodstvo Sojuz Sovetndn häm Millätter Sovetndn mandat komissialarına tapşırıl. Mandat komissialarndn tapşırıl bujnsa palatalar jeki väkälätte tanvıd, jeki ajrım deputattar hajlavdarndn kassirovajt itevde xəl itälär.

Sojuzdın Verhovnyj Sovetna Stalinsel Konstitutsia nigedendä janı hajlav zakon bujnsa hajlavdar — SSSR xalıqtarndn tarixi ybşlənendä häm sovet dävlet tädälöşön tarixendä janı majaq ul. Hajlav sistemahı jəşren tavş birev julı menen qəymı, tin häm tura hajlav xoquq prinsipe bujnsa demokratlaştırıl, unı vojomqa aşırıl, hədəmtähendä massalarndn politik aktivlegen artaban ybvenä, dävlet menen idara itevgä xedmətsəndərdn janı qatlamdarndn ilyqtırvıqa kilterer. Proletariat diktaturahı taq la hıqılmalıraq bulır, timäk, eşse şıjıftın jəm-qıättä dävlet jekäselegen taq la qevätleräk sistemahı bulır.

Janı hajlav zakon ydenen edmäd häm adaqına tiklem totanaqlı bulqan sovet sotsialistik dimokratizmdn kəvdələndä, ul, sovet dävletnen häm Lenin-Stalin partıahı eşenä, kommunizm esen kəräş eşenä sikhed birlgän sovet xalıqndn jemerelmälek kəsə turahynda şahitlek itä.

SSSR Verhovnyj Sovetna deputatıqqa kandidattar qujıv tərтіbe turahynda

SSSR Verhovnyj Sovetna deputatıqqa kandidattar qujıv xoquq bik kin: unı xedmətsəndərdn iztimaqi ojoşmalarndn häm jəm-qıättärenn ydäk organdar, şulaj uq ulardn respublika, kraj, ölkä häm rajon organdar, predpriatie-dä eşelərdn häm xedmətkərdərdn, xərbi castärdä qıdylarmies-tardn dəjem jıjıjştar, kolxoz-darda krəttiändərdn, sovxoz-darda — eşelərdn häm xedmətkərdərdn dəjem jıjıjştar vojomqa aşırılar (57 statja).

Bıl eşelərdn, kolxozşlardn, xedmətkərdərdn yddärenn arahınnan SSSR-dn Verhovnyj Sovetna kandidatura kyrtäevdä tılv mömkinlektäre var, tıgän hyd. Bıl, kandidaturalardı qalala la şulaj uq avılda la massovı jıjıjştarda personal' räveştä mädäkärä itevde aldan bildälä. Bıl, zakondn, SSSR Verhovnyj organdn xalıqtın kin massalar menen tıqıd räveştä väjlərgä ıntılv turahynda həjlä.

Xedmətsəndərdn Verhovnyj Sovetqa deputatıqqa kandidat quja torqan bötä iztimaqi ojoşmalar

hä m jəm-qıättäre hajlavdarndn 30 kən alda unı tejesle okrug hajlav komissialarnda terkätərgä burılvlar häm ulardn jəşn, torqan unınn, ojoşmanıdn ismen, jıjıjıştın unınn, vaqtın häm unda qatnışvşlardn hanınn kyrtäev, jıjıjıştın unınn prezidium aqzalar tarafnan qul qujılqan protokoln tapşırırqa tejestär; protokolda kandidattın familiahı, isme, atahınn isme, jəş, torqan unınn, partialılvq häm eşlaj torqan eşe kyrtäelergä tejes. Bınan tış, ydenen oşo hajlav okrugında tavşqa qujılvırqa rizalıv turahynda kandidattın qarızahı berketelgän bulırqa tejes.

Xedmətsəndərdn okrug hajlav komissialarnda terkälgän kandidattı qujıqan här ber ojoşmahına häm jəm-qıättənə, şulaj uq SSSR-dn här ber grazdanına bıl kandidat esen jıjıjıştarda, matuqatı häm başqa şuldar menen totqarlıd agitatsia jahav xoquq tämin itelä (61, 65, 70 statjalar). Bınan, Verhovnyj Sovetqa deputatıqqa kandidattar qujıvdaq formalnosttär-

DOLORES IBARRURI

MINEN BALALARMA XAT

Valencia, 5 - nse sentabr (TASS). Dolores Ibaruri (Passienoria) TASS xabərsehnə „Minen balalarma xat“ tapşırır. Possionaria xatı tyvənda tulıhınsa kiterelə.

Xalıq-ara jəstər kənəndə min eşəmdən ad qına bulha la vaqıt eđər hedgə, qəderle balalarım, jədarqə buldım. Min hedden menən elekkene, xəjselek həm xoquqıhıd-lyq vaqıtında xətergə təcərək kitergə tələjem. Min adıraq xədergə xəl turahında həjlərgə həm bedden jəstəredəndən həm xalıqıhıdın perispiktevaların kырhətergə tələjem.

1936 jıldın 18 iyuləndə jemerelgən İspaniəla bedden formoş bik qıjın ine. Həm İspaniənin faşistlar bəşp alqan oləşəndə ələ ul şulaj: Unda la eş xaqə, qədqanıs torlaqtar, qolloq, kul'turahıdlyq, xəjselek həm jaqın kiləsək esən qurqıv. Eşse həm krəbtian balalarım ver vaqıtla la eştə bulmaştan oloqajdı-lar, sənkı eşquklar kyp ine.

Urta sıjınlıq həm vaq burzuazia jəstərenə ulardın tuqandar yəddəren hər nəmənən məxerym itər professia ejrənergə, viactar, uqıtv-sylar, inzenerdar bulıqqa məmkınlək bırdələr. Ləkin ular eş tava almaj sem'jalar qaramaqında jəşəvdəren davam itərdələr. Jəkl politsiaqı, zandarmeriaqı eşkə kərđələr.

Dur qalalarđın uramdar həm şulaj uq avıl majdandar bıjınsa eşhed jəş jəgettər həm qəddarđın legion-dar jərənələr. Eş juql! Ular hər vaqıtla şulaj bulır tip uylanırlar ulardın ujdar jıraq, bik jıraqqa dıngedđər həm lavdar əşə jəstər bəxetle jəşə torqan xalıqqa, kul'tura, iskussıvo, fən həm jaqş tormaş, ver təkəm məkətlələr vıas-nyñ eştənləgə esən tygel, ə vırlıq xədmət ejaləre, eşse həm krəbtian-dar, ir həm qatın-qıddar esən bul-qan ildən xalıqna jynəderelgəjne. SSSR — sotsializm ile. Qaranqı təndə jaqtırtıvıv majaq kevek, ular-qa jul kырhətte. Həm ulardın jə-rəgen ısanıs menən tulırdı. Həm ular jadımşqa bulhonmanırlar. Həm ular ildəndə jəşəgən şundaj avır xəlde bəterev esən kərəstələr. Ular politik həm sotsial xoquqtar qına tygel, vəlki bik ilementar xoquqı—jəşəv xoquqın talap itələr. Ulardın kырtəre kərəstərdə yldə.

Xalıq ara jəstər kənə! Hınen xə-terəndəme? mınen ulım. Hın bala inen, həm hın inde demonstratsialarda jəstər menən ver safta jərənen. Hınen henleñ Amajia qurqa ine: ul şundaj kes kənə ine, ə zandarmdar şul tiklem ubal ine. Ular balalarđ la, dırdarđ qıjnaqan kevek qıjnanırlar həm yltərdələr. Bedden jəstər nın-daj qaharman inelər. İbendəme, monfestatsianan hın nındaj şatlıq menən ejgə qajttıv həm mın ulardı belməgən kevek hın bik baf tojqola təcəndərvəndər menən ydən menən bulqan vaqıqan mınə həjlənen.

Ləkin bular vırlıh la ytkərelgən-dər ine, mınen balalarım, həm ytkən kərəş kəndəre turahındaqı ıbtə-lekər bəgəngə kəndərdən grandioz-lyq aldına tomalanalar. Xəder her ver kən—dramatik kərəş kənə. Bıl kəndərdə jəstər ololar menən ver safta uq yddəren qorban itev, həm geroizm turahındaqı vına ti-gən səxifələrdə yddərenen qandarı menən jadalar.

Hər vaqıt tejerlek idən aştında jəşəvse həm eđərləvdər aştında torovs bedden şauls kommunisttar partiavıd ydēnēn aqzalarına vojevo-j-sınlıqıv bırdə. Həm jəstərdə gero-izm həm yd yddəren qəddanmav-sılyq ruхında təvıaləne.

Bəgen də, bəta frontlarda kom-munisttar bəta vojesttar esən qıjıvılyq qaharmanlyq həm təvəkillekten bik matur olgəhe bulır toralar.

Bedden kəsəredəndən qıbtıv həm bedden partiavıdın kəndən kən kınəje varqan tə'kire aştında doş-man unəşhıd bulha la bedden safta-rıvıdı tərgətrəqə həm vılgələrgə ıbrısa.

Həm beddə la, başqa kyp kənə ildərdəge kevek yk, trotskizm—iaşızım mənəqəte esən sotsialistik jəstər bərləşməhe federatsiayın granit bərdəmləgen jənəjətlə rəvəstə hındırlıqqa mataşə. Ul vıyqa ireşə almanı. Şulaj bulha la, bedden partiavıdın markistik nıgeddəren ydləstərep, jəteşməgən ojoşmalarqı ydēnēn psevdorevolysion kontra-bandahın eştərep alıp inep, kata-loniala xədmət ejalərenen qəmərdəren həlak itkən jənəjətsel itənə ojoştordolar. Ləkin trotskizmdə vırlıq jənə-tənə menən kырajalmav-sı massalarqı, unıñ kontrrevolysion aştıv, unıñ manevrdarında faşizm-dın qulı ujnəqanlyq aştıvə vıra.

Həm qart vojestarđın beldeklege, olgərgənlege menən, kəndəlek kə-rəstə javlap alıqan jənle vırlıq nıgedəndə, jəqnl bəta xalıqtarđın təzrıbəhe nıgedəndə təvıaləngən bedden jəstəredə, trotskizmdə kontrrevolysion aştıvın bik jaqş tanıj aldılar. Trotskizmdə bəta plandar bedden revolysion aştıv-lyqıvıdqa bərelep səlpəgəmə kılde. Bedden jəstəredə, bedden partia jəddəndə yddəren həm xalıq mas-saların həm sotsial azatlıq julıdan alıp vırlıvıv, massalarđın tura həm qatı julbaşsıhın, aştıvısa jəstərdən jəteşənen həm dahıjın kырə.

Minen balalarım, bedden kərəş-bed turahında hedgə nəmə həjlərgə? Kərəş kəndən kən qurqıvıv təşkə inə, kəndən kən jaqş doşmandar ybə vıra ular menən bed kərəşgə tejeşbed. Ləkin ver nəməgə la qara-maştan bedden jənevebedgə ısanı-sıvıd, bərense kəndərgə qaraqanda bəgen kəslerək. Bıl—frazə tygel. Bedden, nı esən heđ jənevegedgə bəgen şulaj ısanqanlyqıv, tip ho-ravdarı məmkın.

Bed kərəşte nındaj şartlarda baş-laqanlyvıd ıtkə təcərək. Bedden vojestarvıd frontqa qoralhıd vırdılar, ularqa həlak bulqandan hın ıptəşenēn mıltıqın alıqqa kə-təp toroqqa tura kılde. Bedden vo-jestlar tik yddərenen vırlıqıvıd menən gənə qorallıqandar ine. Şul uq vaqıtla bedgə, Germania, İtalia həm Portugalıa armıalar, faşistlar, İngıstar morokkosylar həm fətnəse ofetserdar menən nısek huqısqan-lyvıd la onotroqqa jaramaj. Bed, İspaniə yd jadımşına tapşırqan bəta donja jəde aldında, demokra-tik ildən xəkıyməttəre jəde alında, armia həm aviatsia təcəvgə tejeş inek; bed ıbəphəd kyp qorbandar vırep, əjtep vətəheđ qarşılıqtarđ jənep elek bulmaqan xəvı promıj-s-lennostı tıvıdırlıqqa tejeş inek.

Mın hedgə, İspania eşen yd eştə-re, jəqnl demokratia həm azatlıq eşe tip ıbəplərgə tejeş bulqan il-dərdən İspaniə nısek qaldırlı

kıləvdəre turahında həjləgəndə, ver ilde—SSSR-də təcərək qaldı-rıqqa kərək. Sotsializm ilenə həm bedden eşəbedde bəjek jaqlavıv ıptəş Stalıngə İspaniənin tərən tə-şəkkeren ver kəm də həm ver nə-mə la kəmetə almaş, ul təcəkkeđe İspania mənəgə xıs itər.

Beddə bəgen, elekkə vaqıtlaqı qoralhıd həm kejemhed druzınalar urıvına, kəndən kən kəsələne, dessiplinerlaşə varqan armia var. Beddə aviatsia—bedden qorurlyq-lyvıd həm doşmanqı qurqıvıv hılvıv aviatsia var. Beddə xəvı promıj-s-lennost tıvıdırlıq həm nıhajət, bed-den xalıq tələhə nındaj geroizmqı, tələhə nındaj qorbandar vırevgə hə-lətte. Ə bedden partiavıdın joqon-dohə kəndən kən nıqıraq hıdela həm uqı jaqş kəstər ıntıvıv kılə.

Bedden jənebedde qanqı vırlıv-sı həm ilenəddə tarqata torqan bıl qot osqos huqıv, belməjem taqı la kypmēgə huđıvı. Ləkin mın jənev-den beddeke bulıvıvna, axıvında, bed İspaniə bəlgənlekkə təcərən, unıñ progrıssıvlyqın tuqtatqan həm eşse krəbtıandərdə xəjselek həm qolloq mıxnəndə jəşərgə məzıv itkən eştənləkte mənəgə vətəre-bed. Bedden in jaqş kəsələredəndən bırelgən qorbandar, bedden jəstəredəgə xədmətkə, fəngə, iskuss-tıvoqı, kul'turaqı jaqş tormaşqı həm tıvıvlyqıvı juldar asar. Ulardın tormaşo jəşəv esən kərəş qajqıhıv-da bulmaş, ə jənev vıjramıv bulır. Həm bular taralıvıv qəm eştəne qorolqan ılyzıalar həm xıaldar ty-gel, ə real' bulır vıbasəq fakttar. Bıvıv bedden respublika İspania jəstəredəndən xəldəndə həm tor-moş şartlarında bulır ytkən tərən ydgəreşər kырhətelər.

Balalarqı graıtarđın, aristakrattar-dın—fətnəsərdən dvorıstarı nırel-gən. Həm xəder balalar elek vıast başında utırqandar esən gənə məm-kinlek bulqan rəxətək menən faj-dalanalar. Pionerdar lagerında ırtə-gəhe kəndən kəsələre yddərenen muskuldarın həm ypkələren nıqı-talar həm elek ular esən ireşev məmkın bulmaqan belemde alalar. Doprıjıvıvıktarđ bərləsterevse bed-den „Alerta“ ojoşmahı ulardı təvıaləj, ulardı təzrıbəle uqıtvıvıvlar jəteşlek itə. Eşsələr institutlarında juqar belem alıvqı hələtləlek tap-qan eşsələr uqıvıvlar. Ular ıtkə rı-zemda ireşev məmkın bulmaqan professıalarqı ejə bulalar. Şəiqət tutaşar məktəptəre, əsələrdə bala-lar turahında qajqırtıvıvdan buşan-dırlıv balalarqı aşav-esev tə'mın itelgən balalar jortıtar esən texnik personal' jəteşterev məktəptəre,—vı-lar bətahe la ırtəgəhe İspania kə-nənēn proovrazalar bulır toralar. Bıl İspaniənin in jaqş ıldar akop-tarđ kərəşələr, həm qorban bula-lar.

Minen balalarım heđ, donjanın in bəxetle jəstəre arahında xalıq-ara jəstər kənən vıjram itkəndə, azatlıq həm qədellekle kiləsək İspa-nia esən frontlarında kərəşevse ydē-gedden tuqandarqıvıd onotmaqlı.

Heđden əsəged heđde mən tap-qırdar qosaqlaj.

Qıddar alıv kənsıqıvıv kıləlar

Valə Xetagurovanın saqırvıvın jəş-patriotkalar jalqınıv rəvəstə qarş alqajıvlar. Əfə predpriatielərdə həm ucresdenielərdə eşləvse ille-gə jaqın qıddar Alıv Kənsıqıvıv daimi rəvəstə eşləv esən kılərgə tə-ləgənlektəren bəldərgəjnelər.

7 qıd Alıv Kənsıqıvıv eşləv esən kıləldə inde. Ular arahında Oktə-

br' revolysiaıv isemendəge paro-xod remontlav zavodında eşləgən komsomolka Şobolina var. Alıv Kənsıqıvıv ul juldar texnıge bulır eş-ləjəsək. Şulaj uq „Povəda“ artelenən komsomolka Gavrilova, Krekingstoj-dan pedagog Voloşina həm başqalar kıləlar.

(BAŞTASS).

Əfələ Xalıq Ara Jəstər Kənə

Əfələ, Xalıq-Ara Jəstər Kənə dur tantanalı demonstratsia menən isem-ləndə. Kistan yk bınalarqı, uramdar-qa qıdly vıjraqtar eləngən, julbaş-sylarđın hyrəttəre, plakattar, səskələr menən bıdalgəjne. 6-sı sentabr ırtə-menən zavod, fabrika kollektivtəre, sovet savda ucresdenieləre, uqıv jortıtar kolonnalar revolysia maj-danına taban jul aldılar.

Revolysia majdanıv tərle jaqtardan aqılqan kolonnalar menən tıqıv-ləndə. Şat jəstər majdandıv jaqıv-ıv şavlanırlar. Ular kырkrəktəren kırep jırlanırlar. Tada kырkrəktər-dən sıqqan bıl kəsle jır tavıvş alıv-tarqı kıləp jaqıvıv. Sıttərk tərle-kastıvıvıv tərəngən grıppa vırej başlanı, ulardın vıjeve bəta majdan-qa taralıv. Jır, vıjev, tantana, şav-sıv odaq davam itte.

Majdanqı, kəsle proletar gımlı—internatsional jaqıvıv. Bıl jul or-kestr majdandaqı bəta tavıvş jotop alqandaj—aşıv həm kəsle ujnəv.

12 səqət 30 minutta tırevunalar VKP(b), VLKSM Əlkə Komitəti, həm Başqortostan xəkıməte aqzalar kырəndələr. Mitəng aştıv. VKP(b) Əlkə Komitəti həm Başqortostan xə-kıməte ismenən ıptəş Bulaşıv, jəstərdə 23-nse Xalıq Ara-Jəstər Kənə menən təvırləne. Unıñ artıvnan VLKSM Əlkə Komitəti sekretarı ıp-fəş Əxmırtıv qotlav hyde menən sıq-tı.

Mitəng hunında kolonnalar Karl-Marks uramıv menən kul'tura haraj-ıvna taban təvırləv tırevunahına jynə-dələr. In alda pionerdar, uqıvıvlar, qalanın kəskenə grazdandar vıralar. Ulardın kolonnalar, ilenəddəge hər tərle unıvş kырhətkən modəldə, makettar menən bıdalgən. Bına jər-gə maketıv həm unıv başına ver pı-ner ulıvıvıv. Bıl bol'sevıktərdən Tənjaq poljyste javlap alıvdarın kыр-hətə. Bına gerojdarvıvıvın polys əşə Tənjaq Amerikaqı osovdarın kыр-hətkən makettar, juqar urozajıv kыр-hətkən diagrammalar menən bıdalgən kolonnalar ytalər. Uqıvıvlar artıvnan osorona, fizkul'tura kolonnalar vıra. Bətahe la zəngər kamıvzon kıgən pilotlar, paraşutıstar, hava xızalar kolonnalar yta. Aq həm zəngər majkala fizkul'tura kollektivtəre, QTO znackıstar, kəs həm qıjıvlyq mē-nən alqı atıvıvlar. Ular artıvnan zavod, fabrikta kollektivtəre, predpriatielərdə staxanovsıv jəstər, urta həm ju-qar məktəptər studenttar, həm so-vet—savda ucresdenieləre kolonna-lar təcəlep kılə.

Jır, kəsle jır kырtərelə. Kolonnalar menən tısqın bulır aqıvıvıv mē-ləgən jəstər uqıv qıvıvlar. Uram jaqıvıv. Şavıv, dərətılə jır tavıvş əllə qajdarqıv alıvıvıv kılə.

Kolonnalar Stalin uramına jətkəs bulqı vırolop, Lenin uramına sıqı-lar. Kul'tura harajıv aldında təvırləv tırevunahı, unda partia Əlkə Komitəti həm xəkımət jəteşləre kolonnalar bulır aqıvıvıv xalıqqa təvırləv lo-zungtarı tıslajdar.

— Jəşənen bəjek Stalin!

— Geroistik ispan xalıqına sələm!

— Ural!

Hər ver əjtelgən lozung artıvnan kəsle „Ura“ tavıvş jaqıvıv. Şat, dərılə kolonnalar Puşkın uramına inep, yddərenen kollektivtəre menən taralalar.

Qala la, jır muzıjka tavıvş, şav-sıv, xərkət bik odaqqa, kıkə tiklem davam itte. Kıs menən kul'tura həm jal parkında Xalıq-Ara Jəstər Kə-nə arnalqan karnaval ytkərelde.

Javaplı redaktor:

D. FƏRXEJEV.

Əfə „Oktəbr nıttıkaıv“ tipografıahı. Başlavılt əkl 1N. 1938

1937-se jyl

12 Sentabr

№ 88 (1136)

Ajqa 12 tärqyr
söqä. Ayrım hanı
7 tın.

Beta ildärden, proletarlar, berläseged!

LENINSE

„Ленинсе.—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitety organı

Redaksiya adresı: Öfö
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-01

ВЫТ—UL POLITIKA

Sovet xalqınnıñ doşmandar taraq-
lınnan qullanıla torqan mäkierle
metodlar turahındaq materialdar,
bedden vatanıñ menen savda
itevse jasıqtardıñ axlaqtar eñte-
nen pädene asa Doşmandıñ ubal-
lıq häm jayvızlıq ojalardıñ in äsäke
axlaq xökem hörgän, unda betähe la
aqıvıanqan häm hañıqlanırılqan
bulqan. Ularđıñ betähe la sirkänev
häm jeränev tojqoho tıvırılar.

Moral' jaqtan tyvan tögäräv, tar-
qalıv—xalıq doşmandarınñ xarak-
terdarıñ berehe. Politikalaq van-
dittar häm jayvızdar, ular tormoşta
la vandittar häm jayvızdar bulır
qalalar.

Sit il razvedkalarına xedmetkä
kysep, şpiondar, diversantlar häm
qorotqostar, sotsializmınñ in jayvız
doşmandar, trotskistar häm buxa-
rinselar bedden menen keraşta yd-
därenä lajıq bulqan betä saralarıñ
qullana başlanılar. Ajrıvsa, yddäre
moral' jaqtan adaqıq sikkä tiklem
tarqalqan bulqan xaldä, ular jastar
arabında tarqalıv batıllıqların tar-
atıvıñ, nođoqlıq joqontıların jahav-
ıñ yddärenen maqsattar itep qıjqan-
dar. Ular, jastardıñ sotsialistik tede-
leştä, promışlennostä, avıl xuzalıqında
armiala nındaj tur' rol' bilägenlektäre
nā otcol birgänder. Ular, jastar—
bedden ilenēdēñ gyzällege häm qo-
rıqlıqıñ — komsomol kommunistik
partianıñ qevälle rizervı ikänlekte
bilgänder. Ular, şulaj uq jastarğa
inev julı ularğa jayvız ikänlekte,
ular arabına yta alıñbıqıñ bel-
gänder. Ular, bedden jastarebed
ytıqlıq turıqlıqların, Lenin
Stalin partianıñ qajnar häm fidakar
jaratqanlıqtarın da kyrdelär. Doş-
mandar, ber genä hyđ menen bulha
la partia namabın bısıratıvqa jer-
et itevse här kemde jastar tackala
alıp sıqıp berense posttaq milit-
sonerqa biräsägen dä beldele.

Ular, jastar arabına ineq julıñ
edlövde, jastardıñ ajrıq qatıvıñnıñ
anıñda haqlanıp kilgän ikkelele
qaldıqtarına stavka jahanılar. Ka-
pitalistik qoroloştan nēmä miras
bulır qalqan bulha, ular şunı yd-
därenä sojuznik itep alıñlar. Jas-
tarde tarqatıvda anıñ reveştä stavka
qujıv — komsomolqa ytep ingän
doşmandarınñ tēp metodtarıñ vıñ
oşo. Fakttar betä asıqlıqıñ menen
kyrdelär. Doşman jastar ara-
bındaqıñ eşin tärlegeneñ tēp meto-
d itep politik häm tormoş jaqtan
tarqatıvıñ haqlağan.

VLKSM Ydäk Komitetıñ bulır
ytıq Plenumı „komsomoldaq je-
merek eşeneñ ydgälege şunda tora
ki, komsomol jetäkselengeñ ymā-
lağan xalıq doşmandar, jastarde
tarqatıvıñnıñ häm jastardıñ yddä-
renä taratırdar ıñqırtıvıñnıñ tēp
metod itep, berense nāvbatä eske-
lek arqıñ jastarde politik häm tor-
moş jaqtan tarqatıvıñnıñ alqandar.
Ular, bul maqsattarında şaxsi tormoş
(vıjt') turahında komsomoldıñ je-
täkse rāvotniktäre arabında kin la-
ralqan, bol'sevizmqa jat bulqan
qaraştı—şaxsi tormoşqa politika qa
mönäsäbäte bulmaqan şaxsi, xosusi
eş itep qarav qaravın fajdalıqan-
dar“ tip kyrdähe.

Komsomoldıñ jetäkseläre, şaxsi
qıñqıñ „xosusi“ eş tip itäp, tormoşta
burzuasa anlavqa tögäränev-

lar. VLKSM Ydäk Komitetıñ vıjro-
lıñ, Ydäk Komitet sekretardar häm
in başta iptäş Kosarev, rāvotnikten
tormoşta yden totovıñ, unıñ politik
ıztımaqlı jaqtan totovıñnıñ ajrıp
alıñmañ bulıvın onottolar. Rāvot-
nikten moral' totoroqlıq, unıñ
politik totoroqlıqlıqonıñ şarıtı bulır
torqanlıqı onottolar. Vıñ şularđıñ
betähenen dä jenäjtäsel rāveştä ono-
tolovıñ häm xatta tormoş jaqtan tar-
qatıvqa VLKSM UK tarafınan jul qu-
jıvıñ doşmandarınñ komsomol rāvot-
niktären moral' jaqtan tarqatıvda qā-
vaxat jemerges eş itep vārvırdarın
jenelläştäre. Vıñ şunıñ esen dä
rāvotniktär arabındaqıñ normal' eş-
lekle mönäsäbätin—duñ-ışlek, ber-
läsep esev, jerlegendä mönäsäbät-
täre menen alıñtırıla başlaqandar.
Normal' komsomol disiplinahı—
berläsep esevdärden gruppasıñqıñ
häm krugovaj porukıñ menen;
kadrardıñ, ularđıñ politik häm eş
lekkelele jaqtan jaraqıñ bulıvırdarına
qarap hajlap alıv häm bılevden
bol'sevistik prensipı — bol'sevistik
bulmaqan, duñ-ışlek bājlāneştäre
bulıñsa hajlap alıv prensipı menen
almañtırıla başlaqan.

Komsomol rāvotniktäre arabında
tāmrılanqan jenel axlaqtar doşman
agenttarına eş alıp vārvıvqa jaidam
ittelär.

Kyberäk araqlı esep, rāvotniktär
esevge halak itevde ajrıq qıñqıñqıñ
kyrdähe vıñ uşar—aktivisttar kom-
somolda juq tygel... Komsomol
kassahın ajantıñsa, ular här tēle
vıñ menen häm toqtomalıqqa yti-
k itevse bankittarqa mul itep aqsa
ytıqlar.

Bol'sevizm ruñına orgānik sit
bulqan betä vıñ taslandıq jenel
axlaqtardı şıqatıñ rāveştä betä-
rergä kerek.

Partia här vaqtıñ bedde, tormoş
(kēn kyreş) mönäsäbätären şıñıñ
keraştan ajrıp alıp ol itergä jara-
maj, tip ejrätte Vladimir Il'ic Lenin
komsomoldıñ III sjezında... Bed-
den axlaqtıñ tulıñsa proletari-
atın şıñıñ keraş mēnfāqtätärenä
bıñdondorolqan. Bedden axlaqtıñ
proletariatın şıñıñ keraş mēnfā-
qtätärenen kilteläp şıqarılā“ tip
ejtte.

Tormoştıq şaxsi eş, vıjt (kēn-
kyreş) kommunizm esen keraş
menen tıqıñ bājlāngän. Sovet al-
dıñqı jās keşehenen Uşıtıñ häm
ıztımaqlı eşe garmanik rāveştä ber
beten bulır quşılı.

Komsomol aktivise jastardıñ şa-
nıñ menen uratıqlan. Lakin buş
vaqtıñ esevlelele yitirä torqan
keşe, ydenen tojqolarında jenel
aqıl menen almañırā torqan esev-
ber vaqtıñ la jastardıñ şanıñ
menen fajdalana almasaq.

Bedden ilēbeddä, yden häm baş-
qalarđı xermätlevse iräkle batır
keşelär, keşle tojqolo, tegäl xarak-
teris keşelär yñbälär. Sovet jastar
eskelele bısıratıvına sumqan, qatıñ-
qıddarqa qaraştä tādä bulmaqan,
ydenen burıstarına jenel aqıl me-
nen qaravıñ keşe artıñnā barmaja-
saqtar. Ular vıñdañ keşenen
Lenin—Stalin partianı eşe esen,
ydenen tıvqan ile esen batırlyqlar
kyrdähe vıñ vāra almaqanlıqın be-
lälär.

Tav qoramaldar zavodında staxanovsa eşläp, vıjtı Qıdıñ Arman-
qa alıñqan Xesnetdinov, Əxmädejev, Abramov iptäşlar.
(Urazbaxtıñ forosı).

Klara Setkinden Vladimir Il'ic
Lenin menen bulqan ber besedahın
xatırlav urıñı. Hyđ proletar morale
turahında vāra ine. Vıñ şul nese-
da vaqtında ber jās iptäş turahın-
da Lenin ydenen fekeren ejteptirä.
„Heđ nit jās iptäş XUZ-dıñ belähe-
ged. Gyzäl, juqarı talantlı jās!
Qurqam, şularđıñ betähenä la qa-
ramatın, uqardan ber jaqş nēmä
la şıqarıl. Ul ber mēxäbbät tarix-
nā ilensege bıqıñ, taslıana. Bul
politik keraş esen dä, revolytsia
esen dä jaramaj. Şulaj uq min, şax-
si romandar politikā menen berge
quşılā torqan qatındarın, häm här
ber junka artıñnā sabıvıñ häm
den här ber jās qatıñqa bulatırqa
bırevse itärden keraştä şanıñ
häm tydenle bulıvırdarın alıñ
ala alıñam. Juq, juq vıñ revolytsia
menen bājlāneşle tygel“.

VLKSM Ydäk Komitetıñ Plenumı,
komsomol rāvotniktäre tarafınan
vıjt jaqtan tarqalıv kyrenēstärenä
tıdep totovıñ bol'sevistik bulmaqan
xäl, sovet jastärenä häm bıgeräk
tä komsomoldıñ aktiv rāvotniktäre-
nā lajıq tygel, tip xökem itte. Vıjt
politikanan ajrıp alıñmañlıq, mor-
al' tarqalıv komsomolestı politik
häm jāmāqat rāvotnıge bulıv jaqtan
nā halakätlekkä kiltärä. Tik moral'
jaqtan tādä bulıv qıñā politik tar-
qatıvıñ şanıñ garantıa vıñ ala.

Lenin komsomolıñ sojuz aqzalar-
nıñ şaxsi tormoşların normalaştır-
maj. Lakin ul jastardıñ moral' şı-
jattarına nısek bulha şulaj qarap
tora alıñ. Sovettar ilenēñ jastären
juqarı häm in tādä axlaq idealı
rıl da tärätälev burıñ—kommunis-
tik tärätälev tura eşe. Komsomol
aqzalıñ—yđ vaqtıñnıñ aldıñqı ke-
şehe, ul häm ydenen şaxsi tormoş-
şonda la betä jastarğa elge bulırqa
tejeş. Bedden sojuzıñnıñ ustavı
„esevselek, xulıqanlıq menen... qā-
tıl-qıddarqa iptäşterä bulmaqan
mönäsäbät menen keraşergä“ burıñ-
laj.

Komsomol ydenen eşen sojuz aq-
zalar jāmāqat eşendä häm vıjtın-
da yddärenen jynälestären mēnkin
iklem tulıraq kınäjtēvdäre nıgeden-
dä alıp vārvıv maqsat itep quja.
Əgärdä ul jynäleştēvdēq jaqqa ta-
van yñā vāra ikän, komsomol ojoş-
mahıñ sojuz aqzalıñ tärtpkē saqı-
rırqa, unıñ tēdälergä, unıñ julı

halakätle ikänlekte kyrdähe tejeş.
„Esev häm tormoş jaqtan tarqalıv
menen qırqa keraş alıp vārvıñ här
komsomolestıñ häm komsomol ik-
tivesenen burıñ. Rāvotniktär haj-
laqanda häm ırlatqanda, narıqla-
qanda ularđıñ moral' şıjattar
itäpkä alıñıv mēvıyr.

Här vaqt rıta totorqa kerek ki,
vıjt ul politika, vıjt—ul şıjattıñ
keraş.

(„Kom. pravda“nıñ
hanıñnā mēqālshenän).

„N-209“ samoljotın edlöv

Sovettar sojuzıñnıñ Gerojı iptäş
Levanov İden samoljotın edlövde
davam itä. „N-209“ ekipazın qotqa
rıv esen kiltkēñ Sovettar Sojuz-
Gerojı Şeveljovın hava ekspedit-
siañ ikense sentabr 15 soqat 25
minutla Zelante morononda posadka
jahanı.

Ikense sentabrda ip. İden
Tönjaq bod julı idarahı adanır
ip. O. Ju. Şmidt isemenä tyvāndä-
ge radiogramıñ jēvārdä.

„Zelantia morono. İden sentabr 4-se
sentabrda tēş vaqtıñ la maşinalırdı
qoroloq urıñqa şıqarıvıñ tamāñ-
lanıq. Osop şıqıvqa äder toravıñ.
4-se sentabrden kēñ adaqıñ samol-
jottar osop kyrtelgän malda tögär-
māstäre menen jenēñ grūtqa nıq
natmahıñdar esen jahalqan tysep
halıñqan aqas idāñdä kēsajlevqā
fajdalıñdıq. 5-se sentabrda irtēñ
aerodromda dezurstvo alıp vārañd.
Rudolf utravında havanıñ nıq ad
qıñā vaqtıqā bulha la jaqşlanıvıñ
kētabed. Rudolf utravına vıñ
jetev esen nēdgä tik es soqat jaram
vaqt qıñā qaldı.

Arktekala hava toroşo hamāñ
da nasar. Fransa-lostı jere arxepi-
lagı eñtēñ bolottardıñ vıñ tyvāñ
häm qujı toamāñ bulıv Şeveljov
ekspeditciañnıñ osovıñ totop tora.

Sovettar Sojuzıñnıñ Gerojı iptäş
Golovin osa torqan kēmälä Dudin-
kindan Olenstıqā osto. 5-se sentabr-
da lytcik iptäş Zadkov qıdıñ vaj-
raqıñ „Krasin“ bod vatqıñ janyñā
osop kilde. Havalar jaqşırıv menen
ul „N-209“ samoljotın edlöv esen
osasaq.

JARÝŞYR UQYBROJA

Uqyby jyl başlandy. Jyl, jaqy hem otlicnoqa uqyby esen betä şartur yvdyrylyqan maktäp ninalary uqybylar armiahy menen tuldy. Maktäp yd tormoşonon tulıbyqy menen jaşaj başlady. Komsomol ojoşmahy hem uqybylar kollektive bik javaply eş osorona indelär.

Bik javaply eş başlandy. Senki bynda, maktäpde har ber uqyby tavgä tärbiäne ala. Ulyñ donjaqa kulqan qarasy oşonda formalaşa. Ul bynda nıly tormoşqa ajaq raşa. By xäl yde genä la maktäptäge Komsomol ojoşmahy aldında nındaj dur byrystar torovñ kyrlatä.

Maktäp hem unyñ komsomol ojoşmahy aldında in dur byrys bulyp—uqyby, nyqyşly uqyby, fän, bol'sevizmqa eja bulıv esen keräş tora. Nyqyşly uqyby, juqary dissiplinalıbyq, tärbiä esen jaqşyrtıv byl jaştärgä kommunistik tärbiä nırev eşena saqyrylyqan maktäp komsomol ojoşmahy in möhim byrys.

Byñyñ esen maktäptäge komsomol ojoşmahy yd qavayqy esendä genä bikläner jaşavdan qotolorqa tejeş. Maktäptä juqary klass uqybylar, otlicnik uqybylar ad tygel. Bylar komsomol ojoşmahyñ aktive. Ular dy ojoşma tirähene tuplarqa, eştäreñä jarđam itärgä, ybterergä keräk, maktäpten jamaqat-tärbiä eştären ular menen berlektä alıp barıv keräk.

Telefon aşa qyña ytkärelgän rejed

1-sentabr kene ine.

VLKSM-dyñ Qyrmıyqaly rajon komitety eşsehe Əsəñv, Kaganovic ismendäge kolxozdyñ kul'turnıgyn telefonqa saqrıy la:

— Xedajırdına hin irtäge Ivanovka avyl sovetındaqy maktäptärden uqyby jylına əderlegen barla! tip prikaz bırdä.

Xedajırdına russa həjləşə belməhəla, quşlyqan eşte ytərgə tərşty. Ber kən esendä Ivanovka avyl sovetındaqy maktäptärden uqyby jylına əderlegen „barla“ syqly.

Oşondaj aşyqyşlyq, VLKSM UK Komitety qarardaryna qapma qarşy, tik formal'nos esen genä eşlängän byl „jenel kavalıria rejde“ hədömtähe

Maktäpde komsomol ojoşmahyñ eş ydägendä—uqyby, otlicno uqyby esen keräş tora. Ləkin byl politik tərbiä eşenän ajrylyp quşlyqan eş tygel. Ular ber-berəhe menen tyqyuz bəjləneşle. Betä uqyby protsessy la kommunistik tərbiä eşe menen huqarylyqan bulırqa tejeş. Beđ uqybylar arahyña doşman təbireñ ine venä qarşy rəximhed keräşergä tejeşed. Byl komsomol ojoşmahyñ in möhim byrys.

Gazetanyñdyñ bəgəngə hanıñda başlyqan Məskəy otlicnik—uqybylarıñnyñ Oktäbr' revolytsiayıñnyñ 20 jyllyqy tantanahy aldä sotsialistik jarışty ojoştarov turahyndaqy xatıñda byl byrys bik aşyq ajtelgän. Məskəy otlicnik—uqybylarıñnyñ sotsialistik jarışty ojoştarov turahyndaqy saqrıyly uqybylar arahynda qyñla tygel, betä maktäp uqybylar arahynda tikşerelergä tejeş. Ul maktäp menen maktäp, klass menen klass arahyndaqy jarışty başlap jəvərevgə xedmət iten.

Otlicnoqa uqyby esen, maktäpde kommunistik tərbiä eştären jaqşyrtıv esen sotsialistik jarışty kınərək jəjelderik, otlicnik uqybylardyñ tərbiälären başqalarqa kyserajek. Artta qalyvsylarqa iptəstəşə jarđam itevde ojoştoraıyq. Bejek Oktäbr' revolytsiayıñnyñ 20 jyllyqyñ uqyby jylıñnyñ tavgə siregenen jañy unyştar by menen qarşylajyq!

aşyq inde. Ivanovka avyl sovetındaqy Əksakovka, Aleksejevka, Ural, Şərip qol maktäptäre əle bəgəngəsə utyñ menen təmin itelməgəndä. Ivanovka tuly tygel urta maktäbendä ber uqyby sy jeteşməj.

Byl maktäptä uqyby jylıñ əderleked başlanıylar. Uqybylar dur jeteşhedlektər menen davam itä. Ivanovka tuly tygel urta maktäbendä 1 sentabr kənəndä 140 bala, Aleksejevka tuly tygel urta maktäbendä 9 bala, Şərip qol maktäbendä 7 bala uqybyla kilməne. Byl balalardyñ kybehe maktäpkə kyryşə avyldardan kilep uqybylylar. Ivanovka tuly tygel urta maktäbendä 59 bala başqa avyldan kilep uqyby. LATYPOV.

Uqybylar başlandy. Maktäp yd tormoşonon tulıbyqy menen jaşaj. HVRƏTTƏ: klassıa uqybyñ berense kene. (Uravxatın fotohy).

RSFSR-daqy tavgə hem urta maktäp rabotniktäre sojuzy Ydäk Komitety prezidiumıñnyñ qarary

1937-se jyl, 25-se avqust

RSFSR tavgə hem urta maktäp rabotniktäre sojuzy Ydäk Komitety prezidiumı Məskəy qalañy otlicnik—uqybylar gruppahyñnyñ maktäp hem uqybylardyñ Oktäbr aldä sotsialistik jarış ojoştarov hem uny jəjelder turahyndaqy mərəzəqatən xuplaı.

Sojuzdyñ Ydäk Komitety prezidiumı RSFSR-daqy betä maktäptärdäge uqybylarqa, Məskəy qalañy otlicnik—uqybylardyñ başlavıñn jaqlap syqyryqa hem nyq torop, hər kən hajyn uqybylardyñ, maktäptärden bol'sevizmqa eja bulıvıdaryñ, yd kvalifikatsialaryñ hər jaqlap juqary kytərevde hem artta qalyvsylar esen jarđam ojoştoraıdy təmin itep, ike jyl utıryp qalyvsylyqy bəterev esen, kiləsəktä uqybylardyñ, olğəşevdären tamıryñnan jaqşyrtıv esen sotsialistik jarışqa quşlyryqa saqrıyp mərəzəqat itä.

Maktäptärden eş syfıatıñ jaqşyrtıv esen aktiv keräş menen ber rəttən, xalyq arahynda Stalinsel Konstitutsiayñ hem SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavıdar turahyndaqy polozeniene propagandalav, uqybylardyñ hem maktäpten in keräkle jamaqat—politik surışy bulıq tororqy tejeş.

Sojuzdyñ Ydäk Komitety profsojuzdyñ betä komitettaryñ, Məskəy otlicnik—uqybylardyñ, xatıñ uqybylar kınəşməhendä hem betä maktäptər bujınsa la qomymı jyllyştardä uqyby syqyryqa hem məđakərə itärgä, dogovorıdar tēdēvde hem jekləməlar alıvdy ojoştororqy hem bəjek Oktäbr' sotsialistik revolytsiayıñnyñ 20 jyllyqy jetev menen bəjləneşty, uqybylylar hem maktäptärden sotsialistik jarışy menen jətəkselek itärgə məzəyr itä.

BAŞLAP JAĐYVSYLARQY BOL'SEVISTIK TƏRBIƏ

Başlap jađyvsylar—aldıñqy kēndēñ ədiptäre, saqırdäre, drammatırgıtarı bulasaq ədəbiət tıñərəkseleäre arahynda eşlav sovet jađyvsylar sojuzdaryñnyñ xəderge kēndäge tēp eştäre bulıp kilde hem xəderdä la şulaj bulıp tora. Byl eş başqort sovet ədəbiäte kevek jəş ber ədəbiət esen ajryvsa ber urıñ tota.

Ləkin mäs'ələ şulaj politik dur əhəmiətke eja bulıvıña qaramaştan, beđ byl əlkələ unyş itep ibəpkə alırylyq ədəm rətlə ber nəmə la eşləmənək. Konsul'tatsia eştäre julqy halıñmanıñ, tıñərəktər davamıy eşmākər, janle konkret jətəkselek menen təmin itelmənelər. Tıñərəktärden eş syfıattarı ejrənelmənə. Jaqşy eşlängän tıñərəktärden eştäre başqalarqa olğə rəvəşendä kyrlıatelmənə.

Aşyq ajtergä keräk, Başqortostan sovet jađyvsylar sojuzıñnyñ xalyq doşmandarı bulıp syqqan elekke jətəkseleäre byl frontla bik dur qorotqosloq eşlənələr.

Ular ber jaqlap jəş hem başlap jađyvsylarqa ydđärenen syfıat jaqıñnan nasar, tyvən hem ideologia jaqıñnan totanaqhyñ, millətselek ruxynda jađybylar xlamdaryñnan ejrəner jađarqa, olğə alıryqa kənəş bırdelər.

Başqort hem tatar ədəbiatında laş itelgän „yhev“, „jetegän“ kevek kontrrevolytsion ojoşmalardyñ idarə-

laryñ adaqyña tiklem faşlap, jəštärde syjnyj doşmandarqa qarata kyryalmavsylyq toıqoho, syjnyj hidgerlek, ujavlyq tərbiähe urnıda, ular byñy tomalar qaldırdıylar. Başqort xalqıñnyñ in javıyz doşmanı Zeki Validinen saqıry, redaktory hem mullahy bulqan kontrrevolytsioner Ş. Babıcty jəş saqırdarqa ostad jahap, ejrənergä tēqdim itep kildelər.

Jəş jađyvsylar arahynda kydgə taşlanqan politik, byjt hem moral' jaqtan tarqalyv faktlarıñnyñ jyri kyrməgəngə halıştıylar. Byl turala bulqan signaldarqa qolaq halımanıylar.

Şunıñ hədömtəhendä jađyvsylar arahynda kontrrevolytsia lageryña kitevsylar buldy. Senki Q. Anıantaj, A. Canış kevek keşelärdən kontrrevolytsion millətselektən torqan „teoria“lary, tēdөгән dāreslektäre jəş jađyvsylardyñ, millətselek menen aqıvılanıylar.

Şunıñ əbtənə tıñərəktärdä, jəş jađyvsylar arahynda nigedle, davamıly uqyby, yd əbtəndä nyqlap eşlav urnıña yd-ydendä genə həjöv, mahajıv şavlonılyq, yden olğərep jeteşkən jađyvsy itep byşanıv kevek zararlı tendensia tamıy jəjə başlanı.

Byña şul xurlylyq „jətəkselek“ hem qorotqosloq itevdän torqan eşmākərlek matur qyña əmöt menen ədəbiət majdanıña kilgän jəş qaləndərgə ybərgə nyq qomasavlyq itte.

Min bynda tıñərəktər, jəş jađyvsylar menen qorotqosloq jətəkselek itev hədömtəhendä kilep syqqan zararlı ber avırvıyqa mibəl itep Stərlənamaq pedagogia ucılışsehe ədəbiət tıñərəge tarafıñnan qul jadma rəvəşendä syqarıla torqan „İzad esen“ zurnalıñ kiltərəm.

Byña zurnalıñnyñ 37 nse jylqy 5-6 nomerdarı. Zurnal maj bajramıña baqışlap syqarılqan hem ber məqala, 12 sıqır, 8 foto rəsəm, 5 avtobiografia urıñlaştırylyqan. Zurnalıñnyñ berense bitendä yk tıñərək aqzalarıñnyñ gruppı menen tēşkən rəsəmdäre jəvəşterilgən, unyñ əbtında qalyñ-qalyñ kılap hyrəttären tēşerip ularqa „əbərdər jylıñnyqy“ tip jađyyp quşlyqan.

Kyralıhegd, ədəbiət tıñərəgenə ojoşop, kiləsəktä ədəbiət, sənəqət eşsehe bulırqa yden hənəv esen narı tavgə adımdy qyña atıaj başlaqan jəş iptəstər jađyvsy bulıvdan elek ydđärenə vıjveska elep tē qujıqıñdar. Tavgə ejrənsek sıqırdardı jađarqa olğərməgəndər, əbərdər jylıñnyqy syqarıv sire menen sırlaj dā başlaqıñdar. Ə bit saqırden tavgə hem betä kesen ydenə tuplaqan jəş jalqıñly teläge, əbərdər jylıñnyqy syqarıvıda tygel, bəiki başlap jaqşy sıqır jađyv turahynda bulırqa tejeş.

Zurnalda berense maj bajramıña qarata jađylyqan baş məqala bulalsıq. Məqalənen maj bajramıñnyñ ta-

rixen həjləgən baş ələşendä: „Tik 1919—jyl iptəş Lenin initsiativahy menen tēdölğən III kommunistik internatsionalqa qyña, II internatsional tarafıñnan 1 maj bajram kənənə taşlanqan opportunistik qarastar, əsyryaqlyqtar qyryqa bətereləp, 1 maj xalyq ara kyləmdä juqary bəb-qısqı kytərelde, hər jylıñ bajram itev oşo I—internatsionaldan hun buldy,—kevek zararlı butalsıq, nādān həjləmdər bar.

Unan hun saqırdardıñ foto rəsəmdäre, aıfobiografialäre menen bıdölğən sıqırdar tēdelep kitə. Rəşif Azınavaj iptəş ydenen „Kymelgən“ kēñdər isemle sıqırynda Jərkəj avılyñnyñ byñan 300 jyl elekke tormoşyñnan bulqan ber əkiətte birməkse bula. Byl dāverdäge, tormoştayqy byñn barlyqty tarixi dərəb itep bırev janı başlap jađyvsy, urta maktäp uqyvsyly esen tygel xatta kvalifikatsiay jađyvsy esen dā bik javaply hem avıv eş. Şuqa kyry:

„Kykkə tēvəp taşly qojalaryñ Aqıdelgə tēvəp kykrəgen, Tıñıaj-tyñıaj qyña bolottardıñ Tıñəhənə tēvəp kykrəven tip matur qyña başlanıyp kitkən poema, byñn barlyqty dərəb sısə alımaj. Senki ul, Başqortostandaqy 300 jylıdar elek bulqan tormoştə belməj. Byl saqta ələ jərkəj avıly ul urında bulqanımy, juqımy uny la uşlap

(Davamı 3-se bitte).

KΘΒ

1937 յի 12 Տետեւր № 88

Т. Агслагън.

Səjfi Qudaş.

Өфөлә, Халық-Ара Јәстәр кенә demonstratslahь.

(Urazvaxtin fotohь).

ҚЫТАЙДА HUQЫЅ XƏRƏKƏTTƏRE XƏBƏJDƏ 200 MEN JAPON QƏSKƏRE

Sanxaj, 8. Qytajdān alınqan mǝq-lymǝttǝrgǝ qaraqanda Xǝbǝjdǝ japon qǝskǝrdǝrenǝn dǝjǝm hǝnǝ 200 mǝngǝ jǝtkǝn indǝ. Jaqǝn kǝndǝrdǝ japon qǝskǝrdǝrenǝn Kǝnjaq Qytaj-ǝaqǝ bǝtǝ frontlarda dǝjǝm hǝzyme bulǝvǝ kǝtǝlǝ. Bǝnda huqǝs xǝr-ǝkǝttǝrǝ mǝnǝn turǝnan-tura jǝtǝkse-lik ǝsǝn ǝlekke huqǝs ǝstǝrǝ minis- trǝ Tǝrsutsi kilgǝn.

Sentral' n'justǝn Gujxuanan (Suj-juan' provinsialǝnǝn stolitsahǝ) bel- dǝrǝvǝ bulǝnsǝ 3 sentǝbrdǝ Mukden- dǝn Kǝnjaq-Kǝnbǝjǝsta Daxuǝandǝ manczur polkǝ vǝstǝniǝ kytǝrgǝn.

Polk Daxuǝandǝn ǝbǝp Caojan'fu jaqǝna tabǝn kitkǝn. Zǝxǝ provin- sialǝnda 1 sentǝbrdǝ taqǝ 4 polk bunt kytǝrgǝn hǝm yǝdǝrenǝn ja- pon ofitserdarǝn yltǝrgǝndǝr. „Muk- dǝndǝn alǝb tygel“ punktta vǝstǝni- ǝ kytǝrevǝsǝlǝr Sǝjpingaj—Taonǝn' timer julǝnǝn polotnalǝn jǝmǝrgǝn- dǝr. 3 kǝn bulǝna vǝjlǝnǝs lǝdǝlǝp torqǝn: Hǝldǝttǝrdǝn japon ofitser- darǝn yltǝrevǝdǝr turǝhǝnda juldar- dǝ hǝm vǝjlǝnǝs saralarǝn jǝmǝrev- dǝrǝ, dǝzǝrtirǝlǝq itǝvdǝrǝ nǝm po- zar ǝbǝqǝrvǝdarǝ turǝhǝnda mǝqly- mǝnczur polkǝ vǝstǝniǝ kytǝrgǝn.

Qytaj qǝskǝrdǝrǝ Baoǝandǝ qajtarǝp alqandar

Sanxaj, 8. Kǝsǝ qytaj qǝskǝrdǝrǝ huqǝsta Baoǝan' qalǝhǝn (Sanxaj- dǝn tǝnjaq-kǝnbǝjǝsta) qajtarǝp al- qandar hǝm yǝ quldarǝnda totalar. Baoǝan' ǝrgǝhendǝ huqǝstǝr dǝvam itǝ.

Japondardǝn Seocuanǝstǝ (leodǝn- dǝn tǝnjaqta) torqǝn huqǝs parox- odtarǝna qytajdar tarǝfǝnan hǝva bombardirovkahǝ jahalqǝn. Hǝdǝmtǝ lǝ bombardar japondardǝn 2 istǝbitelǝ- nǝ hǝm 1 krejserǝna tǝskǝndǝr. Istǝbiteldǝrdǝ pozar ǝbǝqqǝn. Leo- dǝndǝn tǝnjaqta kǝslǝ huqǝs dǝvam itǝ.

Šitszelingǝ tabǝ qytaj qǝskǝrdǝrǝ-

nen jahaqǝn atakahǝ hǝdǝmtǝhen- dǝ qytaj qǝskǝrdǝrenǝn pozitsialǝr ...kyskǝn.

Rejtr agintstvohǝnǝn belǝdǝrevǝnǝ qaraqanda japondardǝn 4 bombardirovǝsiǝ 4 istǝbitelǝ mǝnǝn bǝrgǝ qy- tajdardǝn Sanszin mǝnǝn Gvǝnda arǝhǝndaqǝ (Xǝnczuanǝn tǝnjaq kǝn- bǝjǝsta) aerodromdarǝna naljot ja- haqǝn. Kǝrǝ qajtqǝn saqta Tanxu kǝylǝ rajonǝnda (Sanxajdǝn kǝnbǝjǝ- sta) ularqǝ qytaj istǝbiteldǝrǝ tarǝ- fǝnan hǝzym jahalqǝn. Huqǝs hǝ- dǝmtǝhendǝ japondardǝn bǝr bom- bardirovǝsiǝ hǝm 1 istǝbitelǝ atǝp kǝlgǝ tǝǝrǝldǝlǝr.

ISPANIALAQYB FRONTTARDA

(TASS xǝbǝrdǝrǝ bulǝnsǝ)
Kǝnsǝqǝs (Aragonia)
frontǝ

Respublikasǝlar 6 sentǝbrdǝ Pue- blo de Al'berton ǝrgǝhendǝgǝ bǝtǝ bǝjǝklektǝrdǝ qamar aldǝlar. Res- publikasǝlar fǝtnǝsǝlǝrdǝn Juqarqǝ Aragonia sektorǝndaqǝ Vieira Basa pozitsialǝrǝna 400 metrǝa tik- lem jaqǝn kilǝp, fǝtnǝsǝlǝrdǝ fortifi- katsiǝ ǝstǝrǝn tašlap kǝrǝ sigǝnergǝ mǝznǝr itǝlǝr. Bel'ǝitǝ rajonǝnan alǝnqǝn huqǝs mǝqlymǝttǝrgǝ qǝ- raqanda, respublikasǝlar 37 pulem- jot, 1 artilleria batǝrǝahǝ, 2000 vin- tovkǝ alqandar.

Yǝdǝk front

R' spublikasǝlǝrdǝn bronepǝjǝzda- rǝ 6 sentǝbrdǝ fǝtnǝsǝlǝrdǝn Mad- ridtǝn kǝnjaq—kǝnsǝqǝs jaqtaqǝ Naval'peral'dǝ Pinareskǝ jaqǝn po- zitsialǝrǝna ataka jahaqǝndǝr. Fǝtnǝ sǝlǝr dǝr juqaltǝvdǝrǝqǝ osoraqǝn- dǝr.

8 sentǝbrdǝ fǝtnǝsǝlǝrdǝn Barro, Puertoornǝrǝ, Turbina hǝm Avanda- mestika jahaqǝn atakalarǝ kǝrǝ qǝ- qǝlqǝn. Došman fǝqǝt Lino hǝm Turbina arǝhǝndaqǝ rajonda qǝna frontǝ ǝdǝp ǝbǝqvǝqǝ irǝǝ aldǝ.

li sigenda Unǝl došman totoldo

Xǝbarovskǝ. Huqǝnaq borolop-bo- rolop kilǝp tekǝ sopkanǝ urǝtǝp alǝn. Bǝjǝs Jermakov borolop huqǝnaqǝ yǝp ǝbǝqǝ tǝǝrgǝ ulǝ- nǝ. Qoro ǝbǝqǝ-sǝbǝqtǝr arǝhǝnan qǝpǝl kǝǝ kǝlgǝgǝhǝ atǝp ǝbǝqǝ.

Jermakov:

— Sit kǝǝ. Yǝdǝndǝkǝ bulǝhǝ qǝs- mǝb tip ulǝlanǝ.

Jermakov qoralǝhǝd ine, lǝkin bulǝ unǝ tarǝbǝndǝrmǝnǝ. Bildǝhǝd kǝǝ qǝvaqǝn qǝvaqǝ tašlandǝ, bǝjǝk yǝn arǝhǝnan ǝbǝp bǝrdǝ, qǝlqǝv- lǝqtǝrdǝn tǝgǝrǝp tǝǝtǝ, lǝkin Jer- makovtan qǝǝp qotola alǝmǝn.

Totolqas ta ul bǝtǝ kǝǝ mǝnǝn qǝrǝsǝlǝq kǝrǝhǝtǝ. Ul tǝǝlǝstǝ, julǝn kǝvǝk tǝbǝrsǝndǝ, lǝkin Jermakov unǝ jǝrgǝ qǝbǝ. Totolovǝnǝn qul- ǝnda bǝsǝq jalǝbrǝnǝ. Jermakov dǝr avǝrǝlǝq mǝnǝn unǝn qulǝnan qoralǝn tarǝtǝp aldǝ hǝm unǝ casikǝ alǝp kitte.

Julǝ bǝrǝqǝn saqta tege kǝǝ bo- jǝskǝ japon sigǝrǝttǝrǝ tǝqǝdim it- tǝ, lǝkin Jermakov unǝn bulǝ tǝqǝdi- mǝn kǝrǝ qǝqǝ. Bildǝhǝd kǝǝnǝ casikǝ alǝp bǝrǝp vzvod komadi- renǝ tapǝǝrdǝ.

Jermakov bǝddǝn vatǝndǝn in unǝl došmanǝn totqǝn bulǝp ǝbǝqǝ.

Pioner Vitalik atahǝnǝn xǝlǝq došmanǝ ikǝnen faš itte

Pioner Vitalik Avral'jan yǝ ata- hǝnǝn kontrǝvolǝysion agitatsiǝ ǝǝ ǝlp bǝrvǝn hidǝ. Ul, namǝbǝlǝ kǝ- ǝ vǝnǝ ǝǝlǝmǝb, bulǝ xǝlǝq doš- mandǝrǝnǝn ǝǝ tipǝnda uq NKVD orgǝndǝrǝna bǝldǝrǝ.

Kyptǝ ytmǝj, pioner Vitalik Av- ral'jǝndǝn signalǝ bulǝnsǝ došman- dǝn jǝdǝ ǝsǝla, ul javǝpǝ tartǝla. Sudta, Vitalik namǝbǝlǝ, qǝjǝv, sovet vǝlasǝna bǝrelǝn pioner bulǝp hǝjlǝnǝ. Ul his bǝr qurǝqǝmaj yǝ atahǝnǝn kontrǝvolǝysion ǝǝlǝrǝn ǝstǝ.

— Min bǝsqǝsa ǝǝlǝj alǝmajǝm, min yǝ bǝrvǝsǝndǝ—jǝǝ Leninǝ bǝ- rǝsǝn yǝnǝm, tip hyǝdǝn tamǝni- laj ul. Ul minǝ xǝdǝr ataj tygel— ul xǝlǝq došmanǝ minǝn atǝm—mi- nǝn bǝjǝk sovet ilǝm tǝnǝ.

Pioner Vitalik pionǝrdǝrdǝn bǝ- jǝk ismǝn aqlǝnǝ. Hǝr bǝr pioner uǝav nǝm bǝddǝn bǝxǝtǝ ilǝbǝddǝn ǝǝlǝbǝqǝna tašlanǝrǝqǝ tǝlǝqǝn hǝr kǝsǝ ulaj bulǝrǝqǝ tǝjǝs. Vitalik- qǝ nǝrǝ 14 jǝǝ. Ul Baku qalǝhǝnǝn 22-sǝ mǝktǝbǝndǝ uqǝj. Bǝjǝl otlicno otmǝtkǝlarǝ mǝnǝn 5-ǝjǝnǝqǝ kvǝstǝ ulǝvǝlǝq hǝm mǝktǝptǝ otlicno uqǝvǝ ǝǝn Vitalik VLKSM-dǝn Azǝrbǝjdǝn yǝdǝk komitǝtǝ tarǝfǝ- nan ǝylǝktǝdǝ.

Tǝnǝrǝktǝrgǝ ǝǝmǝkǝr jǝtǝkǝsǝlǝk kǝrǝk

Rajon konferǝnsialǝhǝnan hun. Ky- gǝrsǝn rajon komsomol aktivǝ arǝ- hǝnda oǝǝqǝnǝlǝq hǝm disiplinǝ hidǝlǝrǝlǝk kytǝrǝldǝ. Kyptǝn indǝ ǝǝlǝmaj jatqǝn politik uqǝv tǝnǝrǝk- tǝrǝ ǝǝkǝ bǝšlanǝlar. Rajon aktivǝ ǝlkǝ hǝm yǝdǝk gǝzetalarǝda ǝbǝqqǝn ǝǝlǝmaj jǝtǝkǝsǝlǝk ǝǝlǝrǝ turǝ- hǝndaqǝ mǝqǝlǝlǝrdǝ ǝjǝrǝndǝlǝr.

Oǝǝmaqǝ jǝdǝn jǝǝrǝp ingǝn kulak Kinǝjavǝvtǝr faš itǝlǝp, oǝǝsmǝnan qǝvǝldǝlar.

Lǝkin ǝunǝ ǝjǝrgǝ kǝrǝk, politik uqǝv tǝnǝrǝktǝrǝ hǝman ǝlǝ ǝdǝlǝk- hǝd ǝǝlǝj alqǝndǝr juq. Bǝjǝrǝk tǝ aktivǝn aldǝnǝqǝ ǝiǝǝ ǝǝn oǝǝ- torolqǝn partiǝ tarǝxǝnǝn nigǝd ino- mǝntlarǝn ǝjǝrǝnǝv tǝnǝrǝgǝndǝ ǝǝ nasar. Bulǝqǝ sǝbǝp itǝp rajkomitǝsǝ- lar kitǝp juqǝlǝqǝn kilǝtǝrǝlǝr. Lǝkin bulǝ sǝbǝp tygel indǝ. Bǝnda nǝrǝ tik ǝǝmǝkǝrǝlǝk, oǝǝqǝnǝlǝq, dissaipli- na kǝrǝk.

X. Islakǝjev.

ǝs mǝn humǝlǝq ikǝnsǝ otǝš

ǝǝ hǝqlǝq kǝssalarǝ ikǝnsǝ biš julǝlǝq zǝjǝmǝnǝn (4-sǝ julǝlǝq ǝb- qǝrǝlǝsǝ) ǝǝnsǝ tirǝzǝ bulǝnsǝ otǝ- tǝrdǝ tyǝlǝqǝn ike kǝn ǝsǝndǝ dǝ- jǝm summǝhǝ 100 mǝn hum, tǝǝkil itkǝn 500 otǝštǝ tyǝlǝnǝlǝr.

4-sǝ sentǝbrdǝ yǝdǝk hǝqlǝq kǝs- sahǝna 3 mǝn humǝlǝq otǝš ǝbǝqqǝn 11,972 serǝjalǝ 100 humǝlǝq № 10 ǝbligatsiǝ tapǝǝrǝldǝ.

(BašTASS).

KINO

„ALB KǝNSǝ QYBŠTA“

„Alb Kǝnsǝqǝsta“ fil'mǝ rus ja- dǝvsǝhǝ P. P. Pavlenko iptǝstǝn „Kǝnsǝqǝsta“ tigǝn romanǝ bulǝnsǝ ǝǝlǝngǝn. Bul fil'm ǝvolǝjtsion uǝav- lǝqqǝ saqǝrǝ. Ul maskirovajt itǝlgǝn došmandǝn nǝndǝj mǝkǝrǝlǝ juldar mǝnǝn qorotqosloq alǝp bǝrvǝn kǝrǝhǝlǝ hǝm došmandǝn tapǝrǝqǝ ǝj- rǝtǝ.

„Alb Kǝnsǝqǝsta“ fil'mǝ trots- kist—buxarinsǝ sit il razvedkǝlarǝ najǝmniktarǝnǝn nǝsǝrǝq ǝǝn kǝr- hǝtkǝn bǝrǝnsǝ fil'm. Šunǝn ǝǝn unǝn qǝmmǝtǝ dǝr.

Vǝqǝrǝ 1935-sǝ jǝlda Manczurǝ granitsǝhǝnda bulǝ. Qalǝn tašqǝ hǝm yǝdǝnǝn maturǝlǝqǝ, vǝjlǝqǝ mǝnǝn bildǝlǝ bulqǝn alǝn pǝrǝval. Unǝn ǝǝ granitsǝqǝ timer julǝ ytkǝrǝrgǝ kǝrǝk. Alb Kǝnsǝqǝs krajǝnǝn jǝ- tǝkǝsǝhǝ, bol'ševik Mixail Semjonov- vic bulǝ ǝǝkǝ Stalinǝnǝn stil mǝnǝn ǝǝlǝvǝ geolog Štokmandǝn tǝqǝjǝn- tǝj. Štokman ǝǝtǝ jǝrtǝ jul ǝsǝndǝ ǝǝn bulǝvǝ jǝnǝltǝlgǝn ǝǝlǝklǝ hǝm jǝ projekt tǝqǝdim itǝ.

Unǝn bul projektǝna qǝrǝǝ tǝdǝv uǝastkǝlarǝnǝn bǝrǝhendǝ nacǝl'nik ulǝp ǝǝlǝvǝ arǝskǝl ǝǝ alǝp bǝ- rǝ. Ul ǝlekke trotskist hǝm „kǝm- hǝtǝlǝp“ tyǝngǝ ǝǝkǝ jǝnǝrǝlgǝn ǝǝ. Unǝ kǝrǝjǝs—ǝvolǝjtsioner maskǝhǝ nǝtǝnda jǝǝrǝnǝp granit- sǝnǝ ǝbǝqqǝn ǝpion Soj yǝ qulǝna ala. Zǝrǝtski yǝdǝnǝn qorotqosloq bulǝ mǝnǝn tǝdǝlgǝn planǝn tǝq- qǝm itǝ. Soj hǝm Zǝrǝtski ikehe lǝ jǝmǝrev ǝǝ alǝp barǝlar.

Zǝgranitsǝlaqǝ aq gvardiǝstǝr oǝǝsmǝhǝnan Zǝrǝtskidǝ yltǝrev ǝǝn bǝr terrorist ǝbǝqǝ, hǝm Soj japon razvedkǝhǝ ǝǝn kǝrǝklǝ bul- qǝn Zǝrǝtskidǝn qǝmǝrǝn hǝqlǝp terroristǝn yǝn yltǝrǝ.

Tǝjǝqǝ qǝdǝv ǝǝ bǝšlanǝ. Krǝb- nǝndǝr Štokmanǝna bulǝšǝlar. Tašqǝ ǝavǝlǝj.

Zǝrǝtski Sojǝn jǝrdǝmǝ mǝnǝn Štokmandǝ yltǝrǝrgǝ hǝzym itǝ. Štokman ytmǝj, qǝtǝ jǝrǝxǝtǝlǝnǝ hǝ. Mixail Semjonovic jalqǝnǝn entuzi- ast Štokmandǝn qǝmǝrǝn hǝqlǝp qǝ- lǝ ǝǝn samolǝjǝtta tǝzǝrǝlǝ xǝrurg kǝtǝrǝ Štokman iǝnǝn qala, ul tǝrǝlǝ tǝrǝlǝ.

Hǝd belǝhǝgǝdǝmǝ, bol'ševik bulqǝn kǝǝgǝ nǝndǝj hidǝr jǝrǝk kǝrǝk, nǝndǝj ytkǝn kyǝ kǝrǝk uqǝ- ti Štokman, ǝrgǝhǝnǝ jǝjǝnǝlqǝn ip- tǝǝtǝrǝnǝ qǝrap.

Tǝ tamǝnlanǝv aldǝnda. Alǝn pǝrǝval ǝarǝlatǝla, hǝm unǝn ǝǝ bol'ševiktǝr, jǝtǝkǝsǝlǝqǝndǝ hǝlǝn- qǝn timer jul yǝtǝ.

Fil'm his ǝikǝhǝd unǝsǝlǝ. Bǝnda avtordǝn dǝ, rezǝssjǝr Mar'jan ip- tǝstǝn dǝ irǝdǝj vǝklǝdǝ kyrenǝ. Fil'm bulǝnsǝ „Alb Kǝnsǝqǝs krajǝ“ tigǝn matur jǝr nǝrǝ.

Javǝpǝ redaktor:

D. FǝRǝXEJEV

ǝǝ „Oktǝbr nǝtǝsǝhǝ“ tipografǝlahǝ. Bašǝavlǝt vǝkilǝ № 4001

1937-se jyl
15 Sentabr

№ 89 (1137)

Ajqa 12 tapqyr
sıyqa. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“, — орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Olka
häm Öfe qala
Komiteti organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-04

HÄR BER KOMSOMOLESTÄ PLENUM QARARDARÄ ME- NÄN QORALLANDIRIRQA

Komsomol ojoşmalarında VLKSM
Üdäk Komitetiñnı IV plenumı
qarardarnı öjäreñ başlandı.

VLKSM Üdäk Komitetiñnı IV
plenumı komsomol esendäge xalıq
doşmandarın, faşizm että-
renen bedden aravıdqa inevenä
mämkinlek tüvdırqan betä jeteş-
hedlektärde astı. Plenum bıl jeteş-
hedlektärde bol'sevistik toqro-
loq menen tanıñ. Şunı menen
bergä plenum komsomol safıñan
xalıq doşmandarın ulardıñ qal-
dıqtarın tövätämırñan juq itev-
gä konkret juldarın kınhatte.

VLKSM Üdäk Komitetiñnısa y-
mälägen komsomol esendäge bıl
xalıq doşmandar komsomolestar-
dı häm jätär massahıñ bıjt, poli-
tik jaqtan tarqatıv esen alıp bar-
qandar. Ular jätär massahı ara-
hında politik — tävbiä eşären je-
merep, eskelek, duş-ışlek häm xur-
lığanlıq sırdären tamırlandırtıp
komsomol ojoşmaların jemerev-
eşen alıp barqandar häm komsomol-
dın kyp kenä eş ucastkalarına
zarar halqandar.

VLKSM ÜK IV plenumı qararın-
da kınhatılğan komsomol ojoşma-
ların esendäge bulqan jeteşhed-
lektär — bılar bedden Başqortostan
ojoşmahında la tulıñ menen
bar.

Ös ikän bujı davam itkän kom-
somooldıñ qala aktive jıjılsıñ häm
undaq sıyqıstar bılñ asıq kınhatte.
VLKSM-dın ölkä häm qala komi-
tetı razotniktäre arahında duş-
ışlek, semjasıñlıq, bıjt jaqınan tar-
qalıv faktıtar bulqan, bılñ bol'se-
vistik tənqit, yd-ydende tənqit jeter-
lek bulmaqan häm tyvänden birel-
ğan signaldarqa vaqtında reagırlan-
maqan. Ö, bılar betähe la doşman
elementtardın komsomol safına
häm unıñ jetäkse organdarına ytep
inevenä mämkinlek tüvdırqan.
Xatta VLKSM Ölkä Komitetı ar-
paratında eşlävse bıjt jaqınan
tarqalıvqa tegerägen Musin, Na-
rıymajıv, Polzunovtarqa bık
hunlap qına sara kurgän.

Aktiv jıjılsıñ bık toqroloq me-
nän ölkä Komitetı häm qomymän
komsomol ojoşmalarında revolyu-
sion ujavlıqtın, bol'sevistik tənqit-
ten jeterlek bulmavın äjtte. Burıs,
xatalardı tanıvdan qına tygel,
ulardı jetedlek menen tödätevdän,
doşman elementtarın adaqına tik-
lem faş itevdän tora.

Xäder rajondarda plenum qarar-
darın öjäreñ bujıñsa rajon aktiv
jıjılsıtar, tävge ojoşmaların
jıjılsıtar ıtkärelä. Bıl bık ja-
vaplı häm mäsyliätte eş. Jıjılsıtar
aktivte häm betä komsomolestardı
plenum qarardar menen qorallan-
dırıraq, komsomoldıñ jetäkse or-
gandarın esendäge kämselek-
tärde asıp sırergä, daşmandardı
faş itergä tejes. Şuqa kyre la jıjı-
lsıtar aldın jaqsı әderlänergä
käräk.

Komsomol aktive aldında tävge
ojoşmalarıñ, VLKSM-dın jetäkse

Qıtajda huqıy xäräkättäre

HYRÄTTÄ: Japon imperialistarınñ haldattar Lefan stansiahınan 30
mil. kilometr jıraqlıqta improvizirovannı akupta. (Sojuzfoto).

II sigenda

Fotorepartıor maskahı atına jaserengän şpion

Vennitski xärbı okrug gazetahı
„Krasnaja armia“ N-sy castä tyvən-
däge vaqıqa kilep sıyqıññ xäbär
itä:

Mladşıj komandir K. Parkta ber
qıd menen tanısa, ul qıd yden Ni-
na tip isemläj. Bar ad vaqtı ytkän
dän hun Nina uqa tormoşqa sıyır-
qa bula.

Nina komandir K-qa ydenen aqa-
hı Nikolajdın ydäk gazetaların
berhendä fotorepartıor ikänlege
hä m unda ul aviatsia kənänä xärbı
äderlek otlicniktärenen hyrättären
äderläv turahında höjlä. Komandir
K. ydenen hyräten gazeta bitendä
vabıtrıv telägen äjtäs, Nina bıl
este buldırıraq vaqıdä itä hä m
masterskojda eş vaqtında tösörer-
gä kənäs birä. Komandir riza bula.
Şulaj da ul masterskojqa sit keşe
inergä jaramaqanlıqın belhä la
ydenen höjgän qıdın masterskoj-
qa inep yden eş vaqtında
hyratkä tösöröp alıvqa rəxsät itä.

N-sy cəstən masterskojında be-
kem dā bulmaqan ber kəndä K.
Nināñ alıp inä hä m Nina K. ne
tösörä.

Nina hä m unıñ aqahı Nikolaj
totoldolar. Ulardıñ ber sit ilden
razvedkahı agenttarıñ ikänlege be-
lenä. Tentev vaqtında ulardan
xärbı cəstən alınqan hyrättär hä m
mladşıj komandir K. nēñ dā hyrə-
te tapılqan. Bıl hyrättä jāsren qo-
raldardın detal'däre hä m K. nēñ
artında elevle torqan ber samol-
jottın sxemaları bık asıq, tösken
bulqan.

apparattarın nıqırtıv, ulardı doş-
man ytep inä almalıq krepostqa
äjländerev burıñ tora.

Bıl eş tik başlandı qına әle.
Unı adaqına tiklem jetkerev esen
revolyutsion ujavlıqtı juqırtıraq
kytäräjek. Bıjt tarqavlıqına qar-
şı mərxəməthəd kərəş asajıq. Hər
ber komsomolestıñ politik—idea-
kimälēn kytärevdä nıqlı eş alıp
barajıq. Tənqit hä m yd-ydende
tənqitte kın jəjelderäjek. Xalıq
doşmandarın komsomol safıñan
etäbləp sıqarajıq.

QЫТАЙДА HUQЫY XÄRÄKÄTTÄRE

Japon samoljottarınñ Svatou- qa naljotı

Şanxaj, 10. 8 sentäbrdä japondar-
dın 3 samoljotı Svatouqa naljot
jahandı. Bıl samoljottardın like-
he qıtajdardın zenit artilleriahı
tarafınan atıp tösörelä. Sa-
moljottardın vatıqtar Casəndä
(Svatounan alıñ tygel jar bujın-
da) tabıldı. 9 sentäbrdä japondar-
dın ike samoljotı Svatounı janı-
nan bombaqa tottolar.

Şanxajda intensiv huqıyştar

Şanxaj, 10. Baoşan'qalahıñ bam-
baqa totov 4 kən bujına edlekhəd
davam itte. Unda qıtajdardın ber
genä batal'ony bulıp, ulı japondar-
qa nıqısmalı qarşılıq kınhatte.
Bombaqa totovdan hä m qatı hu-
qıştardan hun tirä jaqlap qamal-
qan qala japon qəskərdäre tara-
fınan alındı. Qıtaj qəskərdärenen
jadmıñ turahında məqlıməttər
juq. Betä bojestär dā yd posttarın-
da torqan xəldä gerojdarsa hələk
bulqandar bulha kərək.

Lodəndən 3 kilometr tənjaqta-
raq qıtaj qəskərdäre kyperde qul-
qa aldlar hä m Lodən-Lyxə şosse
julıñ aşı sıqtılar.

Şanxajda huqıy təvlektərdä in-
tensiv huqıyştar elekkəsə Jukon
pristane rajonında davam itələr.
Hunqı momentta pozitsialar Ju-
kon kanalınñ ike jaqında urıñ-
laşqandar. Japon komandovaniehe
Şənvān' aşı əjlənep qıtaj qəskə-
rdären qamap alıv esen bıl sek-
tordı Ven'szaopan menen quşırqa
bıñtla.

Japon aviatsiahı Şanxajdä ike
tapqır bombaqa totto. İrtə menen
bombaqa totqan saqta Nan'daola
jəddən artıq keşe yltərelgän. Qı-
taj dınged ştabı jortonda pozar
sıqtı.

8 sentäbrdä qıtaj aviatsiahı ja-
pondardın Vanpu jıqahında tor-
qan xärbı paroxodtarına tənle 3
naljot jahandı. «Idzumo» xärbı pa-
roxodqa ber nisə bomba taşlanqan.
Janszıjula Şanxaj kolledze ergä-
hendäge japon aerodromı nıq za-
rarlanqan.

Urta dınged konferensiahında

Zeneva, 10. Bəgen, Urta dınged-
dä paroxodtar jərəşenən qurqı-
nıñshıdıq hä m piratlıq menen
kərəş turahındaqı mə'sələ bujıñsa
Nionda konferensia asıldı. Konfe-
rensiala Anglıa, Fransia, SSSR,
Terkia, Gretsia, Rumıjnia, Misır,
Bolgaria hä m Jugoslavia vəkildäre
qatnaşalar.

Berense ultırışta Fransianıñ
tısqı eşär ministrı Del'bos hä m
SSSR-dın Tısqı eşär xalıq ko-
missarı İptəş Litvinov telmər höj-
läne.

Konferensianıñ berense ultırış
tırahındaqı kommynikelä, Urta
dıngeddä hıv atı kəməlerenən
pirattarsa eş itevdärenä sık qujıv
maqsadına jynəlderelgän təqdim-
dər qaraldı, tip kınhatelä. Şulaj
uq, paroxodtar jərəşen tə'min itev
maqsadında tərle derzavaldarın
xärbı-dınged kəstärenen berdäm
xärəkät itevdäre mämkin bulıv
turahındaqı mə'sələ mädəkarä
itelgän. Feker alıñıvdar varıñında
qajıñ ber mə'sələlerden öbtəmə
rəvəştä qaralıvdarınñ zarur bulı-
vı asılqanqan. Konferensianıñ al-
daqı ultırışın irtəgä saqırtıraq
qarar itelgän.

Student jəstərgä iqtıbar- dı kəsajtergä

Oşo jıldın jəjendä ytkän otcot-
hajlav jıjılsıtar meditsina insti-
tut komsomol ojoşmahıñ esen-
dä bık jetdi jeteşhedlektär varlı-
qına astılar, komsomol komiteti-
nıñ eşə dejem jataqtarda bətenläj
bulmaqan. Institutqa kilgän hä m
dejem jataqtarda jəsəp uqıqan
studenttar bətenläj komsomol jo-
qontohonan sitte qalqandar. Şunıñ
arqahında dejem jataqtarqa xa-
lıqqa sit bulqan kyreneştär urıñ-
laşqan. Məbəlän, berense hanı
dejem jataqta studenttar hər jal
kənə hajın esə başlaqandar.

Şulaj uq məktəp komsomol ojoş-
maları bətenən nasar jetäkselek
itkän VLKSM-dın Lenin rajonı
komitetı la bıl jıjılsıtar komsomolestardın qatı şeltähe atına
alınqajıñ.

İnde'vıqa bajtaq vaqtı ytevge
qaramatın meditsina institutında-
qı bıl kyreneş hamın tödätelgäne
juq. Rajkom eşeläre genä tygel,
xatta komsomol komitetında eş-
lävse iptəştär dā studenttar ara-
hında dejem jataqtarda bulmaj-
dar. Studenttar arahında massovıj
—təvbiä eşenən jomoşaq bulıv
komsomol ojoşmahıñ his qənə-
qətlənməlek ybese menen xarak-
terlana. Eşten bıl jetdi hä m dur
ucastkahı hər vaqt ni esəndər
onotola.

VLKSM-dın Lenin rajkomı ky-
velhensə məktəp ojoşmaları bəte-
nən jetäkselek itä. Şunıñ esen raj-
komdın eşmäkarlege student jə-
stərgä iqtıbar itevge jynəltelgän
bulıraq tejes. Bıl Lenin rajkomı-
nıñ mähim eş ucastkahı. Oşo kən-
därdä jəjnalasaq rajon konferen-
siahı rajon komitetiñnı bıl eşen
tikşerir hä m VUZ jəstäre bətenən
jetäkselek itevde jaqsırtıv julında
ydenen qırqa hyden äjtergä tejes.

Artem qasır qotola aldy. Unı totov esen dır summa bildələngəj-
ne. Şulajda, bıl eşməkər bəl'sevikqa
(Davamı 3-sə bittə.)

Doşman biki xəjləkər həm mə-
kerlə-~~es~~ alıp bara. Bəjt tarqavly-

«Komsomoldın jetekse kadrların hajlap alynda bol'shevistik prensip edmä-eđ tormoşqa ytkarelergä tejeş. Bıı äle Ölkä Komitetında jeterlek tormoşqa aşyrylmaş. Komso-moldın Stärie rajkomnıñ elekke sekretarş Julianov Ölkä Komitetında jaqşy ıñapta tordo. Uı Baj-maq komsomol ojoşmahın tarqa-

**Uqbj-jađa belmävselekte
vötöräved**

Tətəşlə rayonının komsomol oğşmaları, Oktəbr revolytsiayın 20 ilyibqına, kolxozşlar arahında uqbj-jada şelməvselekte bə-tərəvgə tigən qarar qəbul ittəlar. Bynın eşən 20 şər keşənən torqan məktəptər oğştorolop, uqbtvş-lar bərkətelə. Komsomoles—uqbtvşlar şulaj uq hər qajnyh 20 şər keşene uqbtv şyqarırqə jək-ləmə aldylar.

Dinged · хулигандарь

Julbatarǵar jýnap Mussolini
 Il talarqa sýqqan donjaqa,
 Dingedǵa la unıń bandıttar
 Huqıq usaqına ut jaqa.
 Sovet moráktären hývqa batırıp
 Qanqa tujmaq bulqan baş vandıt...
 Bış qıtqanan uqa asıp javdı,
 Bış qıtqanan náırat taşlandı.
 Jed dá jetmeş million iptásemden
 Asıpdarı bergá tuplandı,
 Şular bına mıneq jorágemde
 Náırat ulı bulıp toqandı.
 Teşem qábıtm da min, in qábıvın,
 In qajnarın vógen, şul utın,
 Keşe aşavıylar vandahınnıq
 Jeddárená qarap ırqıtım.
 Tımırázev hıvqa batırıp qına
 Juqalardıj batır tygelen
 Donja belá. Faşist qotormalıq,
 Şaştırmaıq juqqa kınelen.
 „Baltıj deputatın“ xáterler kón
 Alda bulıp ále, bandalar,
 Ul saq nındaj dınged xulıganı
 Qotorqan et bulıp avalar?!
 Qorallarıp sýqır „Tımırázev“,
 Ber et eróp jaqın bara almaı,
 Şul vaqıtta „kemde kem batırıp“,
 Mémkin bulıp „qarap qararqa“.
 Ləkin beləved, urqın aldında heđ,
 Uđ jeregeđ heđde helketə,
 Hıvda tygel, heđde qorola la
 Məngelekkə batırıp kón jetə.
 Bıl dır asıp vətmej haqlanasaq,
 Million jorəktərdə qalasaq.
 Rim eşseheneq xisende la
 Ul məngege hınnmej janasaq.
 Kytareler jań Gəribal'dı,¹⁾
 Ul tuđdıırıp jılap ojahın,
 Kelegeđde kykkə osoror da,
 Gəldəj iter İtaliyahın.

Məslim Marat.

11. 9. 37 г.

1) Qaribal'di—İtaliya xalqının azatlığı
 üçün kərəşkən xalq geroiy.

Был җидеҗдизгә донатарын яңы совет теплоходтар тәдәв фондына биревеҗдә хоралым. Автор.

Iptəş Artem

(Davamь, Başь 2-se bittə)

Artem Motovilixta eşləne. Motovilixin/əsselərə gyzəl bol'sevikte şunda uq narıqlaj beldələr həm unın avır, qurqonıslı eşendə uqa hər tərle jardam kырхәttələr, Ja. Sverdlov planı bujınsa Artem urta, tənjaq həm kənjaq Uraldı əjlənep sığa. Urındaqı partia tı-narəktərən bərləstərə həm massa menən bəjlənəste nıqıta. Uraldı

Ünə 7 yıl vujı ber kemdə tota almanı. Tik 1907 yıdın martındaqı-na Artem partianın Perm komiteti ulırbışnan sıqqanda qulqı alandı. Ünə Perm tərmişenə ulırtıylar.

Perm tərmişendə bulıp ytkən kytərəlestən hun, başqalar menən ber.

Odaq vaqtlar termala ultra-
qandan ham ber ad sajaxotta jere-
gandan hun, Artem 1910 jalden ap-
relende Jrkutskij termahena elaga.
Unan Krinski ejadeneñ (Jrkutskij
gubernah) qaranq mejesena—
Vorajeva avlyna ssbilkaqa jeb-
ralar. Artem ssbilkanan: „Znda

Donja imperialistik huqıqşy jyl-
darında Artem huqıqşta jenelev
pozitsiahn jaqlaj. Uı Avstralia
eşelareh Anglia anmiahna tup-
lavqa ham ulardı frontqa iererev-

(Davam̃ 4-se vittə).

„PETR I“

Kino

Bedden il xalqbararın vatandın
bajek ytkənənə, tarixqa bulqan iqtisari
ytkəndən-yə bəra.

Rus tarixində dur figuralardın
berəhe bulp Petr I ibəplənə. Vul'gar
tarixsələr Petr obrazın vodor
kyrhətev esən ad xedmət tykmənelər.
Ular Petr reformalarındın
progressiv əhəmiəten kyrməkə tır-
rıştılar, Petr dər nəməgə qara-
maj alqa bəra torqan aqlıq tar
bulqan bər figura itep kənə kyrhə-
telər. SSSR tarixə bujnsa bulqan
janı uqy kitabı, Petr dəvəre həm
dəvlətte qajtanən qorovsı bulqan
Petr dər yde turahnda dərəb jynə-
leş bərep, bəl dur xatalardı tē-
dətə.

„Petr I“ kartinahı la bedden ildən
tarixen əjrənəvdə qimmətlə əbtəl-
mə material bulp tora. Ul Petr dər
tulqunlı həm əsməkərlə dəvəren
qaravslar aldına real' kəs menən
həm tarixi dərəb asyp bira.

Bəl kartinahı qaravslar Petr dər
bətə kartina bujnsa bəjek dāvlət
əsməkərsəhe, talantlı polkovodis
həm kəsle ojoštovsı itep kyra-
lər. Simjonov tarafınan tıvdırlı-
qan Petr obrazı, ul talantlı artis-
tın dur eş jomqay, bənlap ta,
bed Petr dər ul tıvdırqansa — kəsle,
energialı, ul vaqıttaq Rossianın
in jaqş kəstəren yde tirahənə jyn-
navsı, yd aldına qujqan maqsatqa
irəşəvdə bər nəmə lə qaramaj alqa
barıvsı itep kyraed.

... Petr Rossianın Baltıj dinge-
dənə sypvına Jevropaqa „tədrə
əsvıq“ tofona. Ul Baltıj dinge-
də aqa kənbəts Jevropa menən savda
itev jəp jəvəreləsəge, savda kəna-
beldərenən Angliyaqa, Gollandiyaqa
jul totasatqar turahnda uılan.

Baltıj dinge dənə juldə asyp esən
bulqan berense bntıls Narva ergə-
hendə jənelev menən tamamlana.
Svedtar tarafınan jə, energialı
korol Karl XII haldattar tarafı-

nan jeməges udar alqan rus hu-
qıssırlar sigenələr.

Jomoşaq qar buran əbtında, ja-
bıq kibitkala Petr ydenen duş
Menşikov menən Novogordqa qajta-
Uln qastar jıjırlıqan, ləkin ul
kiləsəkkə şana. Tənə, joqlarqa
jatqas Petr Minşikovqa ydenen
plandarın həjlə.

— Bedde Narva əbtında jemə-
gəndər ikən — ul fən, həm taqı la
biş tapqır jemərdər, ə Baltıj
dingədə beddeke bulr. Huqıssırla
la əjrənəvdə həm eşlərgə lə əjrə-
nəvdə, — ti Petr.

— Bənlap ta, ulardın bətəhe lə
bulr miken — tip horaj Minşikov.

— Bulr, Bajardardın, kupistar-
dın jənən alırmın, ə bulr — tip qat
qi rəvəstə ajta Petr.

İldə dur, qıdv eş başlana. Narva
əbtındaq huqıssırlar rus huqıssırlar
yddərenən bətə qoraldarın da ju-
qaltır bətgəjnelər, Petr sirkən,
monastıjndardın qıncıravdarın
alırqa həm ulardan puşka qojorqa
prikaz bira. Ul bəl eşte ydenen jo-
moşaq, ydenə eşə bula almaqan, fa-
natik dinle ul Aleksejə jeklətə.
Ul bətə monastıjda lə eşkə quş.
„hedden bətgəj esən də ydem qı-
vədet qıbrın“ ti. Qıncıravdın
alır kartinahı ul vaqıttaq vax-
şilekte, tomandı, qarantıqlıq dur
kəs menən ası. „Dinhedər tetrətə-
lər, donja bətə“ — tip qısqınlar.
Din menən tilerevsələr. Ular ajaq-
qa jıqlılal, haldattardı tuqmaj-
dar, ularqa qarav, ulardın jırtıq
kylmaktar arahınan kyrenən şərə-
təndən, ədon səstəren, aqajqan
kyddəren kyreves avr.

Ləkin Petr dər irke jənəlmə!

Petr bajardardı jıjnaj həm ular-
dın janı tıvır kileves kəs — kupis-
tar menən qarma-qarşılıqqa kil-
terə. Ul ydenen qatıqlıq arqahın-
da yd plandarın tormoşqa asırv
esən srestvo tuplavqa irəş.

„Petr yd maqsatına irəşev — esən
kəsle tormoşon jəlləməj. Ul, V. I.
Lenin ajtkəndəj, vaxşı Rossiaqa
kənbətsıylıq inderevdə vaxşilek.
kə qarş vaxşı sredstvolar qullanıv
menən bulha la qıdvəlatə.

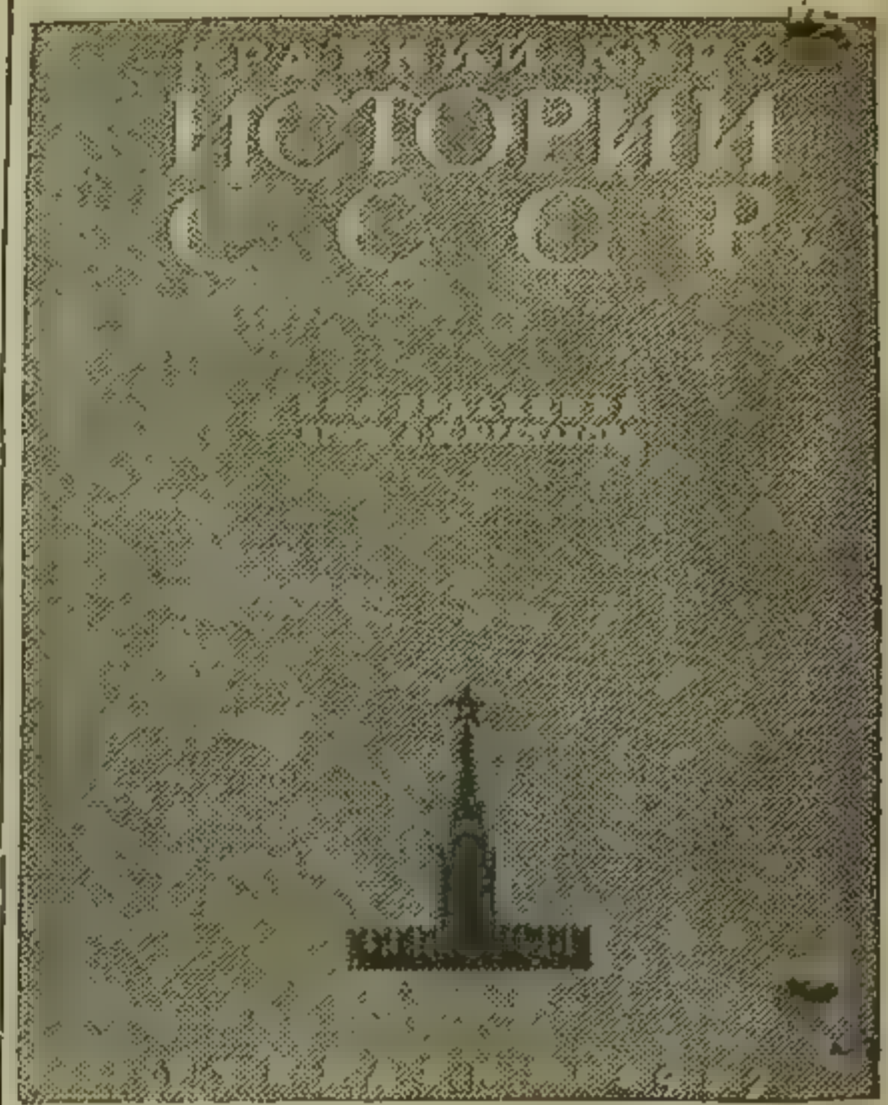
Fil'mdə xedmətsəndərdə avr eks
ploatatırlav kartinahı la dur urın
ala. Petrburgtə tēdēvdə Demidov-
tən Ural zavodtarında bulqan ka-
torgı xedmət şarttar eş başındaq
sıjnıftın qatıqlıqın, qəvəxtəlegən
asyp hıla.

Qaravslar Petr eştərenən jəne-
ven kyraələr: şvedtar armiaı jəne-
lə, hıv əbtında janı qala tēdēlə,
Rossia dāvlətenən huqıss kəsə səskə
ata.

... Qart fel'dmarşal Şeremetov
şvedtar krepostın alıvı ibkəsə,
bik əkerenlek menən alıp bəra.
Ajdar buj xərəkət itməvse haldat-
tar, yddərenən jənevge bulqan irek
təren juqaltqandar.

Ul ydenen duş Menşikov menən
huqıss operatsiaı menən jətakse-
lek itevdə, yd qılınə əla. Atakaqa
signal bərep, yde puşka qora, jədrə
tutıra. Rus haldattar şturmqə taş-
lanalar. Şvertardın krepost qarqa-
hın asıvdarınan fəjdalanıv, Petr
başında Menşikov bulqan atılardı
həzımgə jəvəre, ular Şlisselburgtə
vaxıv alalar. Fil'mdəge bəl batal'
nıj səxnələr dur masterlıq menən
ytəlgəndər. Ular kartinahın in kəs
lə, dəhşətlə urın bulp toralar
həm dur tər bər qaldırlar.

... Orkestor ujnaj, Petrburgtın be-
rense dvorısın zalında jənev şat-
lıq menən assambelja ojoštovla.
Bajar qatındar həm qıddar janı
jevropasıl kejem kejęngəndər. Bəl
xəl ularqa unajıhd tojola, ular
ələ nəməgələr şanıv jətməjdər.
Şul vaqıt zalqa Petr kilep inə Ul
bajardar tər kəmənen jırv inə,
tərle jaqqa taratıv, ulardı joqom-

horavdan buşata, yde berense bu-
lup tans başlaj.

Bed Petr dər jənəlgəndən hun jə-
nəlmə ireklek menən həm kiləsək
kə şanıv menən kyraed. Bed unı
şvedtardı jəngəs kyraed. Bed unı
jə bətə urınə bajardar menən həj
ləşkəndə, jə timerlektə kyraed.
Bed unı şatlıqlı jədlə vaqıtta la,
qajqlı vaqıtında la kyraed. Ul hər
qajda, hər jerdə jənle kəsə. Artist
Simjonov unı şulaj kyrhəte alqan
Petr menən bərlektə, unı taqı la
asıqlatıra, tutıra təkən Menş-
vıkov ta qaravslardı ydenə tarta.
Menşikov bulp ujnavsı artist Za-
rov Petr dər tyvənən — xalıq arahı-
nən sıqqan talantlı, şanıv həm
uqa bərelən jərdəşın dərəb
həm şulaj uq jənle obraz itep bira.

Qıymən fil'mdən ajtkəndər
kollektive ydenen burısın unıv
ytəgən. „Petr I“ dər berense seria-
lı — avtordardın, rezissjor həm
aktjardardın nıqlı izadə eş jə-
vəse. Ul Sovet kinonın dur jəneve.
Bedden qaravslar, bəl fil'mdən
ikense serialın tydēmhedlek menən
kətasəktər.

Iptəş Artem

(Davam. Baş 2-se 3-se bitə).

gə qarş agitatsia alıp bəra.

Rossia la revolytsia kytrəlgəs;
Artem tuqan ilənə qajıtı. Xar'-
kovta ul bol'seviktərdən urındaq
komitetin başında tora, ə 1917
jıldın iynəndə Donbass—Kri-
vozski rajonın berense partia
konferensiaınan hun partianın
janı tēdēlgən Əlkə komiteti me-
nən jətakselek itə.

Partianın VI sejez Artem dər
Ydək Komiteti aqzalı itep hajla-
nı. Şundan başlaj, ul tormoşonon
hunına tiklən UK sostavında
torə.

Sjezdan hun Artem partia eş-
nen ydəgen Xar'kovtan Donbass-
qa kyserə, ydenen ibkə duştar
həm iptəstəre bulqan Kievka, Ju-
zovka, Nikitovka, Şerbinovka həm
Rovenko menən bəjlənəş quja. Ul
Qıdvı gvardia otrədtəre ojoštovla,
ulardı huqıssıqla əderləv əbtında
eşləj. Donbass eşsələren qorallan-
dırv esən kyp kəs tygə. Tula qo-
ral zavodtarınan ekspeditsia jə-
vira. Undən pulemjottar, revol'ver-
dar ala. Ulardı Xar'kovqa həm
Donbassqa tarata.

1917 jıldın Oktəbr kəndərendə
Artem sittən torop Xar'kov qala-
hı revkomın predsedatele itep
hajlana (ul bəl vaqıtta UK gə,
Petrqa saqırlıqajın). Petrdən
qajıtqas, Artem sovetqa qarş bul-
qan casttardı qorallıdındırv

həm qalala vlastı qulqa alıv me-
nən jətakselek itə.

Artem dər role Xar'kovtan kyp
sitkə şıqa. Ul — partianın dur rabot
nige həm dāvlət eşməkərsəhe, Ka-
ledinşinaqa qarş proletar kre-
postı bulp torovsı Donbass—Kri-
vozski respublikahın ojoštov-
slardın insiatorı. 1918 jıldın fev-
ralında bol'sevistik partianın bi-
relən ul Fedor Sergejev janı
respublikanın sovnarkom predse-
datele həm unı xalıq xuzalıq
komissarı bulp hajlana.

Burzua — millətsel Ydək Radı
həm Kaledin menən kərəş alıp va-
rın menən bərgə, ul partizan otr-
ədtəre ojoštovla, ulardı təmin itev
komanda sostavı əderləv əbtında
eşləj. Yde UK huqıssıqla opreeratsialar
menən jətakselek itə. Fabrik, za-
vodtarqa jəvərgə gazettarqa qat-
naşırqa vaqıt tavə. H. Ə.

1918 jıldı ul Bretski tıvıslıq
dogovor tēdēvdə Lenin qarışın
jaqlap şıqahəm 24 (11) qınvarda
UK ultırsında eşləj ti: Bedgə
xəl alırqa kərək həm unı tıvıslı-
lıq tēdēv əşə qına alırqa məm-
kin. Tıvıslıq — ul bedden qot-
qarqıv.

1918 jıldın apreləndə, sovet
otrədtərenə Ukrainan qaldırvırqa
tura kilgəs Artem Danbassan bətə
qimmətlelektərdə şıqarırqa aşıq.
Timer jul jıhazdarın, Luganski,

potron zavodın kyp — kərək-
jaraqtarın kyserə. Ul qajılal qı-
dvı iptəstərdən doşmanqa bər nə-
nəmə lə qaldırmay esən Danbass-
tın jıhazdarın jemerev turahnda
təqdimgə qarş qətki baş kytrə.

Bed tiddən əjlənəp qajtasıqıv
həm bətəhe lə beddeke bulasq,
ti Artem.

Ul Donbassda qorallıqan tav
eşsələrenən kyp hanıv otrədtəren
ojoštovla, revolytsion polktar tē-
dēj. Ydenen qıjv həm ytkerlege
menən Artem yden Donetskı şax-
tjardardın jaratıvdarına irəş. Ul
huqıssıqla bronepıjzd alıp bəra, raz
vetkala qatnaş, jəmerelən kyp-
perdərde pırlələr əbtında tēdət-
terə. Partia qajda quşıha — ul his
qırvıvıhd həm hunqı qanına tik-
lən kərəşərgə əder bulp şunda
taşlana.

1918 jıldın jəjəndə, partia quşıv
bujnsa, Artem Tənjaq Kavkazda
eşləne. Ul bəl vaqıt Bakudan neft
kiltərtəv, Kizıljarqa jul halıv eş-
təre menən jətakselek itte.

Ukrainan nemes okküpanttar
nan, bəlogvardiəstər mādahınan
(1919 jıl) qotqarqas, Artem Ukrai-
na xəkymətenən aqzalı bula. Ul
agetatsia həm propaganda xalıq
komissarı bulp eşləj. Denikin hə-
zyme vaqıtında — ul Cygejev jynə-
ləşəndəge ucastkanın komissarı.

Partia Artem dər qajda qına jə-
vərməhen, ul unda yde menən jə-
nev alıp kilə, sovettar respublika-
hı doşmandarın rəximhed rəvəstə
tar-mar itə. Ul Ukrainan doşman-

dardan tadata, Donetskı bassjende
ajaqqa vaxırvıv menən jətakselek
itə.

1920 jıldı — ul aktiv profsojuz
eşəndə şul uq jıldın avqust nojəv
ajdarında Sovet profsojuz delegat-
siaın predsedatele bulp, Nor-
vegia, Germaniya, Cexslovakiaqa
bəra.

Sit ildərdən jəvəp qajıtqas, ad qı-
na vaqıt partianın Məskəv komiteti
sektori bulp eşləj. 1921 jıldın
fevralınan başlaj, ydenen hunqı
jartı jıl tormoşon Artem tav eşsə-
ləre sojuzına bırde.

1921 jıldın fevralında, tav eşsə-
lərenən 11 nse sjezında, ul sojuz-
dın UK predsedatele bulp hajla-
na.

1921 jıldın 24 iyləndə gyzıl bol'
şevikten qimmətlə bojevotormoşo-
ədēldə. Artem Məskəvdən 104 ki-
lometr qına alıvta, ajrovagondar
krusenihəna eləgəp, vaqıtıhd
hələk buldı. Ul bəl vaqıt kominte-
ren həm Profinteren Kongressi
delegattar menən Məskəv horo-
kymer bassejnen qararqa bər-
qajın.

1921 jıldın 28 iyləndə Qıdvı
majdanda Məskəv proletariaty bəl
kəsle revolytsioner — idən abtə
eşsəhen, proletar massanın ageta-
torın həm ojoštovsların kymde.

Javaplı redaktor:

D. FƏRƏJEV.

Əfə „Oktəbr natişnı“ tipografiya.
Başlı vılt vakkile № 2638

LENINSE

„Ленинсе.—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

ВЛКСМ-дың Баş-
қортостан Өлкә
һәм Өфә қала
Комитеті органь

Redaksiya adresi: Өфә
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85 01

VKP(Б) УК-нен fevral-mart Plenumь qarardarьn ytäv turahьnda

ИРТӘШ БЫЖКИН ДОКЛАДЪ ВУЖЫНСА VKP(Б) НЫҢ ӨФӨ QALA KOMITETЫНЫҢ II PLENUMЬ QARARЫ

VKP(Б)-ның Өфә қала комитеті-
ның, партианың тәвге ојошмалары
секретарь һәм парторгтарь қат-
наш менән булған plenumь,
VKP(Б)-ның қала комитеті вјуроһы
VKP(Б) УК-нен fevral-mart plenu-
мь qarardarьnьn ytäleven һәм ip-
täş Stalinen ujavlyqь juqarьla-
ты, yd-ydende tanqitte jәjelderev,
partia massalarьn aktivlästerev tu-
rahьndaqь kьnhәtmәlärenen ytäle-
ven tä'min itmägән, tip itäplәj.
Trotskist-buxarinse һәм millәtse
bandittәrdә — халық дошмандарьn
faş mev һәм tamьrdarь менән jol-
qop täşlav eşendә VKP(Б)-ның Өл-
кә комитеті һәм қала комитеті,
jul qujьlmәlyq eşlekhedlek kьr-
hәtkәndә.

VKP(Б) Өлкә комитетіның һәм
қала комитетіның politik huqьrly-
qь һәм qәmhedleге hәdәmtәhendә,
халық дошмандарь—kontrrevolyt-
sion millәtselәr һәм japon-nemes
faşismьnь — trotskist-buxarinse
agenttarь—yd vaqьtda faş itel-
mägәndә. Başqort халқының javьz
doшmандarь — бурзuaz millәtselәr:
Tahirьv, Davьtv, Zyjanurьn, Kal-
metev һәм başqalar, elektә lә kon-
trrevolytsion vәlidevselәr bulьvda-
rьna qaramaьtan, politik. ьsanьs
menән fajdalanqandar һәм res-
publikala jetәkse posttarь bilәp
torqandar, ә ybәp kilevse, sotsia-
listik tәdәlөş esән kәrәştә tikse-
relgән, başqort milli kadrdarь y-
lätelmәgәndә.

Быжкин, Isәncurьn iptәstә, ularda
ajьrm partiestardьn һәм tәvге
oјoшmaldarьn signaldarь bulьla la
һәм халық дошмандарьnьn—Griş-
kandьn Dubenskiden, Bucatskiden
elekke trotskistik eşmäkәrlektәre
turahьnda belhәlәр dә, massaldarьn
tavьssьna qolаq halmaqandar һәм,
yddәrenen politik huqьrlyqtarь ar-
hьnda, ularьn ytkәndәgelәren
bujap kilgәndә, sulaj uq Beloret
zavodtarьndaqь һәм Isәmbaj nefi'
promьjslalarьndaqь eştә ularьn
jenajәtsel trotskistik praktikahьn
asmaqandar, partianьn өлкә һәм
qala konferensialarьnda буl мәs'-
әlärdә bәtә ytkerleге менән bol'-
seviktәrsә qujьmaqandar, sunьn me-
nән bol'sevistik ujavlyqьtә tupaqlan-
ьdьrqandar һәм partia oјoшmalarьn-
da bol'sevistik tanqitten һәм yd-
ydenде tanqitten jәjelderelevenә
kәrtә halqandar.

Qala komitетіның plenumь, Өл-
кә комитетіның беренсе секретарь
iptәş Быжкinder ajьrm халық дош-
мандарь (Grişkan, Dubenski,
Marnәnski) менән булған jaqьn
semjashьlyq mәнәsәbәttәre oјoшma-
nь tьnyslәndьrqandar, sunьn menән
faşizm jashьlanьn—trotskisttarь,
buxarinseldә һәм kontrrevolyt-
sion millәtselәrdә faş itevgә һәм
bәtәrevgә qamasavlyq itkәndә, tip

itәplәj. Өлкә комитетіның икенсе
секретарь Isәncyryn iptәş, буl sem-
jashьlyq turahьnda belhә lә, uqә
qarьş kәrәş alьp varьmaqan.

VKP(Б) қала комитетіның һәм
Өлкә комитетіның вјуроларь, халық
doшmандarьn tar-mar itevgә һәм
tamьrdarь менән jolqop täşlavqә
sulaj uq qorotqosloqьton edemtәlä-
ren bәtәrevgә partialь һәм partia-
hьd massaldarь mobilizatsialav tu-
rahьnda VKP(Б) УК qararьn һәм
iptәş Stalinen kьnhәtmәhәn ytä-
mägәndә, Dubenski, Marnәnski,
Sul'man һәм başqalar kevek хәdәr
faş itelgән kьp kenә халық дошман-
дарьnьn еstәren mөdәkәrә itevdәn
partianьn tәvге oјoшmalarьn sittә
qaldьrqandar.

VKP(Б) қала комитетіның plenu-
мь VKP(Б) УК ergәhendәge PKK
вјуроһының iptәş Timoninde ujav-
lyqьnьn bulmavь esән һәм partia
oјoшmahьnьn saftarьn ikejәdletәr-
dәn, халық doшmандarьn—millәt-
selәrdәn, trotskisttarьdan tadartьv
esән kәrәştә tä'min itmägәnleге
esән һәм VKP(Б) Өлкә комитеті-
ның xatә bulqan praktikahьna libe-
ral mәнәsәbәt itkәnleге esән
Partkollegia sekretarьlyqьnan buşat-
ьv turahьndaqь qararьn bәtәnlәj
dәrәb tip itәplәj.

Osoqa nigedlänep plenum qarar
itә:

1. VKP(Б) Өлкә комитеті вјуро-
һының алдына, Өлкә комитеті сек-
ретарь Быжкин һәм Isәncyryn iptәş-
tәrdәn otcottarьn tьnlav һәм
VKP(Б) Өлкә комитетіның jetәkse-
läre turahьndaqь мәs'әläne mөdә-
kәrә itev esән Өлкә комитетіның
plenumь saqьrvьv turahьnda мәs'-
әlä qujьrqa.

2. Ujavlyqьn tupaqlandьrqan
esән, VKP(Б) УК-нен fevral Plenu-
мьның tanqitte һәм yd-ydenде tan-
qitte jәjelderev turahьndaqь qarar-
darьnьn ytäleven tä'min itmägән
esән һәм eştә semjashьlyq kьnhәt-
kәn esән—iptәş Vaxitevte VKP(Б)
qala komitетіның икенсе секретарь-
lyqь esәнәn buşatьrqa һәм qala
komitеті вјуроһынан сыqarьrqa.

3. Халық doшmандarь Grişkan
һәм Dubenski менән jaqьn semja-
shьlyq mәнәsәbәttәrendә булqan
esән iptәş Kruşçanskajаnь qala
komitеті plenumь aqzalyqьnan сы-
qarьrqa һәм unьn partialьlyq хәle
turahьndaqь мәs'әläne partianьn
tәvге oјoшmahьnda mөdәkәrә iter-
gә.

4. Şpion menән bәjlәneştә булqan
esән iptәş Şavrinde qala komitеті
plenumь aqzalyqьnan сыqarьrqa
һәм unьn partialьlyq хәle turahь-
ndaqь мәs'әläne partianьn tәvге
oјoшmahьnda mөdәkәrә itevgә.

5. Qala komitетіның вјуроһына,
motor zavodь partkomь sekretarь
iptәş Kulestьn, халық doшmanь

Grişkan menән bәjlәneşen tikşerer-
gә täqdim itevgә.

6. Qala komitетіның мәktәptәr
byleге mөdire iptәş Lezinskajаnьn
partianәn сыqarьlqan trotskist
Trajnin menән bәjlәneşe turahьnda
Sulьjndin һәм Zaharin iptәstәrdәn
qala komitеті plenumьndaqь bel-
derevdәren tikşerevde qala komi-
tetіның вјуроһына tapьrvьrqa.

7. Өлкә комитет вјуроһының aq-
zahь iptәş Sәjpnәtvьv turahьnda qә-
la komitетіның plenumьnda bel-
dereigән fakttar (халық doшmanь
Zucatskiden kvartirahьna varьp
jәrev) aqjanь unьn turahьndaqь
mәs'әläne qaravdь VKP(Б) Өлкә
komitетіның вјуроһынан horarqa.

8. Iptәş Makejenkonь VKP(Б) qә-
la komitеті plenumь aqzalyqьnan
сыqarьrqa. Partianьn qala oјoшma-
hьna jetәkselek itevdә unьn tarafь-
nan jәsәrelgән politik xatalar tu-
rahьnda KP(Б)U Ydәk Komitетіna
bәlderergә.

9. Plenumdә iptәş Qәlejev tarafь-
nan VKP(Б) qala komitеті plenumь
aqzahь iptәş Mixonin turahьnda in-
dereigән, unь partia aqzahь bulьvь
jaqьnan diskreditsialaj torqan
qarizань tikşerevde һәм mөdәkәrә
itevdә qala komitеті вјуроһына
tapьrvьrqa.

10. Буl qarardь partianьn bәtә
tәvге oјoшmalarьnda mөdәkәrә
itervә һәм partialь һәм partiahьd
massaldarь VKP(Б) УК-нен fevral-
mart Plenumь qarardarьn ytәvgә
mobilizatsialavdь tä'min itevgә.

11. VKP(Б) қала комитетіның ple-
numь Өсә qalahьның bәtә bol'se-
viktәren, tanqitte һәм yd-ydenде
tanqitte kin jәjelderev, bәtә partia
oјoшmahьnьn idea-politik kimәlen
ytәrev һәм politik ujavlyqьtә ju-
qarьlatьv nigedendә, japon-nemes
faşizmьnьn trotskist-un һәм millәt-
se agenttarьn ajavьhd ravestә ada-
qьna tiklem faş itevgә һәм tamьrь
menән jolqop täşlavqә һәм yddә-
renen saftarьn VKP(Б) УК һәм ip-
täş Stalin ergәhenә täqь la tьqь-
dьraq tuplavqә saqьra.

Qьtajda huqьş хәрәkәttәre

Japon samoljottarьnьn Veјczouqa naljotь

London, 13. Gonkongtan хәbәr
itevdәrenә qaraqanda, japondarьn
Bias zalivenәn (Guandun' pro-
venciahь) сыqan samoljottarь jar
bujьnan alьb буlqan Veјczou qә-
lahьna naljot jahaqandar. Veјczou
qalahьndaqь amerikan bol'nitsahь-
nьn direktorь Gonkongqa kilgән
һәм bol'nitsa әbтәnә amerikan
flagtarь elenep torovqә qaramaь-
tan, japondarьn bol'nitsaqa bom-
ba täşlavdarьn хәbәr itkән. Japon
minonәsstarь Gonkongtan tәnjaq-

Faşistik pirattar tarafьnan batь-
rylqan „Blagvojev“ poroxodьnьn
rulevojь ordenь P. M. Stepenko.
Ul poroxod batqan vaqьtta hәlәk
buldь. (Sojuzfoto).

Kominternqa-qarьş pakt tәdәv bujьnsa Japon-Ital'jan hөjlәsevдәre

Tokio, 13. „Nitsi-Nitsi“ gazetalib
„Kominternqa qarьş pakt tәdәv bu-
jьnsa Japon-ital'jan hөjlәsevдәre
vikьnqaj ybәşlәnәlәр“ һәм хәdәr-
ge vaqьtta һәр ike хөkьmәt for-
mal' hөjlәsevдәrdә başlav turahьn-
daqь мәs'әläne jenteklәp әjrenә-
lәр tip хәbәr itә. Gazeta, janь
pakt, asьlda german-japon paktьn
nьn kysermәhe bulasaq, tip anlata.

Japonia menән Italia arahьnda
politik jaqьnajьv esән nigedlek,—
tip jada gazita,—Manczou-Gonьn
Italia tarafьnan faktik ravestә ta-
nьlyvь menән һәм Abissinianьn
ital'jan imperiahьna inderelevenen
Japonia tarafьnan faktik ravestә
tanьlyvь menән jaqьş әderlängән.
Şuqa kьrә tьşqь eştә ministrь Xi-
rota iйyндә yk Rimдәge japon vә-
kilenә japon-ital'jan paktьn tәdәv
turahьnda aldan hөjlәsevдәrdә baş-
larqә jәseren instruksialar birgән.
Xottьn Mussolinь һәм Ciano me-
nән besedalarь, „vik jaqьş hөdәm-
tәlәр birgәndә һәм хәdәr eş for-
mal' hөjlәsevдәrdә һәм paktqa qul
qujьvda qьna qaldь“.

kenәbajьsta Tajsan' utьrahьna ike
tapqьr jaqьnajqandar һәм orudie-
nәn ut asьp, tamoznә jәrtәn, baş-
qa ber nisә jorto jemergәndә
һәм ber nisә paroxodь batьrqan-
dar.

„Morning post“ gazetahь, japon
dardьn Gonkong ergәhendә әbтәn-
lek itevse stratigik ut'aydardь
alyvdarь menән bәjlәneştә engliz
dinged dairalarьnda morsolovdьn
vәbә varьvь turahьnda jada.

ŞƏXSİ HƏM İZTIMAQI TORMOŞ

Bedden uqıvsıylarından berav —maşınalar tədov zavodındaqı jəş eşse L.— tənəşhdən jəş qatın xatın jəşərgən.

„Oşo kəndərdə, — tip xəbər itə ul— mine komsomol komitetin sekreterı iptəş Sergejev saqıyıp alıp: min jəş esəmmə ikənlek turahında horəşə başlanı. Kem menən tura kilhə şunıq menən sobalıvım turahında tiftgəne, Min bəqə aptəranım. Minen şəxsi tormoşoma qıbırlıq ojoşmanın nindəj xaqı var? Əllə min qajda bulha la iztimaqi (общественный) urında baş-baştaqlıq eşləgənme? Ə nəmə qajhı vaqıt eşləgən, bed-bit monaxtar həm qarttar tygel“. L. dərəf əjtəme?

Bıl turala tənəşer esən „şəxsi tormoş“ nəmə ikənleğe həm ul iztimaqi bürəşqə nindəj mənəşəvətə torov turahında uqlap qarajıq. Komsomoləstın şəxsi tormoşo... Bıl anlaşıpsta kyp nəmə bərləşkən: semja bəjləneştəre la, iptəştərgə mənəşəvətə, bəjlətaqı (konkyres) qıbıq ta həm tərle qəref-qədet, kynegevdər də, tən də var. Komsomoles toromşonda „şəxsi“ həm „iztimaqi“ tigen nəmələr bər bərehe menən tıqıd bəjləngəndər.

Barınnan da elek, kommunist, komsomol esən „şəxsi eş“ tip hanalırqə qədetlənelgən kyp nəmələr bəşn bərləqta iztimaqi bulıp toralar.

Mibəl esən komsomoləstın dinqə qarata bulqan mənəşəvətə kevek mənəşəvətə alıp qarajıq. Bəşn şəxsi eş tip hanarqə mənkinme?

Sovet dāvlətenen SSSR-dın bəte grazdandarına vızdan azatlıqı təmin itevə bildəle. Ular allaqə bəşna jəki unın bulıvın inkar itə alalar. Dəvlət organdarı tarafınan birlə torqan rəsmi dokumentlarda din totov turahında xatta ibkə alıvda tıjıla. Timək, dāvlətkə qarata mənəşəvətə bıjnsa sovet grazdanın din totovsıylıq, unın şəxsi eşə bulıp qala.

Ləkin bed komsomoles menən eş itkəndə bəşn menən siklənep qalırqə mənkinme? Ul bit sovet dāvlətenə qarata qına tygel, bəki ul torqan ojoşmaqa qarata la bürıstar alıp bəra. Ə bıl ojoşma uqardan alıvıq, anı, kul'turalı keşə bulıvı, unın VLKSM ustavında əjtəlgənsə „dini jolalar qaldıqtar menən“ kərəşevən talap itə. Timək komsomoles esən unın dinqə qarata bulqan mənəşəvətə —bıl inde şəxsi eş tygel, ə iztimaqi eş bula: ul din totmavı bulırqə həm dini bəşnıvdarqə qarşı aktiv kərəşərgə tejeş.

Komsomoles tormoşonda, unın fəqət ydenen şəxsi eşə genə tip hanaj alqan jaqtar ad. Komsomol ojoşmahına unın kem menən tıbılasıvı həm kemgə qatnaşvı—bedden keşələr menənme, əllə jat element keşələrə menənme—bərber tygel; komsomol ojoşmahı unın buş-vaqıtın nisek ytkərevə həm başqa şundajdarqə iqtıbarhıd qaraj almaj.

Həm bıl bık tılbınsa anlaşıla la. Kommunist, komsomoles bəte tormoşon, qaldırmajnsa kommunizm eşənə bırgən keşə ul. Ul tormoşon ike eşləşkə „jəmqıət esən“ həm „yde esən“ jəşəvdərgə bıla almaj həm tejeş tə tygel. Bit, bol'seviktərdən kəşə tap bına oşonda ki, ulardın bəte tormoşo, şul ibəptən „şəxsi“ tormoşo la bər bəjək maqsatqə — kommunizm esən kərəşkə bıjhondorolqan. Le-

nin həm Stalin bol'seviktərdə oşona əjretələr.

.1910 jılda, Lenin xalıq ara sotsialistik kongressda qatnaşqan saqta, kongressda bulqan mənşeviktə, əgər Lenin juqalha, ylhə jaqş bıl inə tejevdəren dıjıjdər. Minşevizm jılbəşsıyların bərehe, ni esən bər keşə uqə şulaj qurqınsı bulıp kəvdələne, tip horəqandar. Ul asıv menən bılaı tip javap bırgən: „Ejje, sənki təvlektən bəte 24 səqətenə revolytsia menən şeqəllənə torqan, revolytsia turahındaqı ujdardan tış başqa ujdar bulmaqan, həm xatta tənəndə la fəqət revolytsianı qına kırı torqan başqa keşə juq. „Barıqd əle şundajdar menən ibəpləşep qaraqıd“.

Kyrenə ki, xatta doşman da Lenindən maqsat bıtlıslıq menən ajırılıp torovın hıdməj buldıra almaqan.

Bına bıl bedden bəjək jılbəşsı həm jətkəşlərebed ajırıp tora torqan maqsat bıtlıslıq hər bər kommunist həm komsomoles esən elgə bulırqə tejeştə.

Ydenen yde bildəle ki, bed komsomoləstın, unın yd tormoşon sufıjdarsa alıp bərləvın, bəte bulqan kynel asıvdardan, rəxətəktərdən baş tartıvın talap itməjəed. Bed uqardan bər genə nəmə—unın şəxsi tormoşo iztimaqi tormoşo menən ajırılışmavın, ul proizvodstvola qına tygel, bəki bıjta la yden Lenin komsomolə aqzalı itep tojovın talap itəbed.

Jıjıltıstarda kul'turalı tormoşqa saqıra torqan, ə şəxsi bıjında yden başqasa tota torqan — esə, bədoqloloq eşləj, qatınmıxşəvətə, torqan jəş keşəne (ykeneske qarşı bıl bık hırek bula torqan eş tygel) kyd alıvda kılterəjek. Bındaj „molodşıktar“ — hyde menən eşə arahında in jərəngə ajırılıv bula. Bıl keşənen yd qıbıq menən, əlkən eşə həm krəbtıəndər həm sojuzdən tıstaqı jəstər qarşıbında komsomoldın avtoritetən tənəşevən hər kem kırı ala. Ular: „L. eskelek menən şeqəllənə“ tıməttər, ə ular „komsomoles eşə“ tejerdər. Timək ul, ydenen bıl qıbıq menən ydenen jaqş isemenə genə tygel, bəki yde torqan komsomol ojoşmahına la tap tənəşə.

Burzuaz jəmqıət ike jaqlı tormoş alıp bəra torqan keşə tip bərlıqqa kılterde, tıştan ul jaqş qına grazdanı bulıp tora, ə esən də jərəngə nasar qıbıqtar jəşeren bula. Burzuaz mōrale asılda başqa nəməne talap itməj. Bınn esən jaqş keşə bulıv mōhim tygel, ə jaqş keşə bulıp kyrenev mōhim. Şuqa kırı la burzuaz jəmqıətselek fekere „semjanın xər-mətle atahı“ jəşeren rəvəştə fəxəş jortıarına jərəvgə his tə qarşı kılmaı, ləkin ul, əgər də tojqonon bınn kyneldən kyreneve „dəjəm qabul itelgən“ ədər qaqıdələren ytep kılha, un bık qatı (jərhıp edərleı. Jaqşlıqı hər bər rəsmi vaqəzləv bıl jəmqəttə jərəngə juxalıqtan (травояды) tora. Bındaj juxalıq bədgə jat həm tənş tygel. Sotsialistik qəroloş keşərdə başqa tərle qıbıq normalar təbıaləj həm bərgələşep jəşəvdən jəş qaqıdələren tıvdıra. Həm bıl sotsialistik bərgə jəşəv qaqıdələren hər bər anı grazdanından tıştan qına kyrenev tora torqan „jaqş namətlıq“ tı tygel, bəki şəxsi həm iztimaqi tormoş-

on ajınlımaı bərdəmləgen talap itə.

Bed hər bər komsomolesqa, hər bər partıalı həm partıalı bulmaqan bol'sevikkə əjtəbed: hin, hinen şəxsi tormoşon kommunistik idealdarqə qarşı kılmaılek rəvəştə, itə bedden kərəşevəddən bürıstar menən qapma-qarşı bərmətlıq rəvəştə xərəkət it. Bed Lenindən, unın komsomoldın III sjezında əjtkən bık əjəvət hyddəren totəvəd:

„Bedden axlaq proletariattın bıjıfıj kərəşə interestarına tılbıjhondorolqan. Bedden axlaqıvıd proletariattın bıjıfıj kərəşə interestarınan kılterp sıqarıl... Bedgə axlaqlıq turahında əjtələr ikən, bed bılaı tıbed kommunist esən axlaqlıq bəte bıl tuplanqan, solıdar dissıplına həm ekspluatatordarqə qarşı anı rəvəştə massovıj kərəştə. Kommunistik axlaqlıqıtın nıgedəndə kommunizmde nıqıbtıv həm tamamlav esən kərəş jata. Kommunistik təbınen, belənl alıv həm əjreñevdən nıgedəle bına oşonan tora“. Kommunizmqa nısek əjreñergə, tıgən horavqə javap bına nəmələ tora.

Xəder inde mərxymə bulqan (ykgən) nemes kommunistkahl Klara Setkin bər vaqıt Lenin menən bəsedə jahaqan. Qartajıp səstəre aqarqan Klara hər vaqıt jəstər turahında qudqatqı qajırtıv kırıhə həm unın tormoşo menən nıq qıbdıqına inə. Ul Leningə jəstər arahında kın rəvəştə jərəp jatqan (bəsedə 1920 jılda bulqan) ataqlı, stakan hıv“ teoriyahı (bıl teoriya gıjəki kommunistik jəmqəttə jənsi bıtlıstardə həm həjəv teləktəren qənaqıtlənderev bər stakan hıv esən kevek javaj nəmə tip rəblaj) turahında la əjtkən.

Lenin bıl məqnəhed „teoriyaq“ qarşı bəte kiskelek menən tısləndı.

„Min—tip unın hyddəren bədgə bıra K. Setkin — danıqlı „stakan hıv“ teoriyahı his bər Marksistik tygel tip, unan da nıqıraq jəmqıətkə qarşı, tip hanajım. Jənsi tormoştə təbıqət tarafınan bırelgən genə kyrenməj, bəki kul'tura tarafınan, ul juqar jəki tıvən bulhı, kılterəle pınderelgəndər də kyrenələr. Engel's „semjanın kıləp sıqıvı“ tıgən kitabında jənsi həjəvdən ybəsəlgən həm neskərtelgən bulıvın nısek mōhim bulıvı turahında kırıhətep ytte.

Min, kommunist bulqan xəldə, „stakan hıv“ teoriyahına qarata, gərsə unın əbtəndə „azatlındırlıqan mōxəvət“ tıgən marka bıdık-lənep torha la, ad qına la jaqımlı-lıq kırıhətməjəm. Əbtəvenə, ul jənsi nəmə la tygel həm kommunistıno la tygel“.

Bınan hun Lenin bıl teoriyanı burzuaz teoriya tip kırıhəttə; jənsi tormoştə tıjıla almavıslıq—tarqalıv bıldəhe. Ə proletariyat, juqar kırıhətelevse bıjıfıj bulqan xəldə, unı tomalaj jəki ujata torqan ibereklənevə mōxtaz tygel. Ul in kəsle ujatıvdardə kommunistik idealda kərəşəvgə qaraj sımırlıp ala. Lenin şunda uq aske-tizmde (sufıjlıq) kyd alıvda tormaqan əjtep kılte:

„Jəstərgə ajırıvsa tormoştə ky-nellelek həm kırıhənekek kərək. Tada spont — gimnastika, jədov ekskursialar, hər tərle fizik kynegevdər, ruxi interestardın tərle jaqlıqlıq uqıv, tıkserev, tıksere-

nev həm bıl bətehe la mənkin tıkle m bərgələp... Tada tənə ta-da rux! Mənaxta tygel, donzuan-da tygel. Ləkin, german fılistırla tygel, nəmələr ortalıq. Hed jəş iptəş Xuzdı beləhegd bit. Bık jaqş juqar talantı jəget! Min qurqam, şulardın bətehe nıqaraməbtan uqardan jınlə bər nəmə la sıqmaı. Ul bər həjəv tarıxenən ikənsehe nı bərelə həm bırlıla. Bıl politik kərəş esən də, revolytsia esən də jəramaj. Min, şulaj uq şəxsi romani politika menən quşılıp bərqan qatın-qıddardın həm hər bər jıvka artınan əbtərelevese həm hər bər jəş qatınqə yden bəjlərgə bıra torqan irdərdən kərəştə bəşnıslı-lıq həm nıqlıqına əbtəmə al-majım. Juq, juq, bıl revolytsia menən bəjlənməj“.

Bıl bık şəp hyddərdən bəte əhə-miəten anlav qıjın tygel, Barı tik kommunistik axlaqlıq ruxında təbıaləngən, tıjıslıvıd unın va-sıattar menən bərləvı komsomoles qına nıqlı, bəşnıslı kərəşə bulırqə mənkin. Ə kommunistik axlaqlıq komsomoləstan ideası-lıq, namətlıqlıq həm xedməttə həm iptəstəre menən yd ara mənə-səvəttə jaqş namətlıqlıq bulıvı talap itə. Ul qatın-qıddə qarata bədoqloloqıtə həm jatamətlıq mənəşəvət itevde xəkəm itə; ul pro-letar eşə interestar menən bərgə hıjısa almaj torqan mənəfıqlıqıtı, egozimde, yden həjəvdə həm qur-qıqlıqıtı rəximhed rəvəştə tamqalaj.

Bıjıfıj kərəş qırbıvılaşqan ovs-tanovkala hər bed bol'seviktən kəstərdə in nıq iəgey talap itəle. Şəxsi tormoşonda hər tərle bısar-lıqtarqə eskelekkə, jənəl ul mənən bırelep kıtevdərgə h. b. bındaj keşə bəşnıslı kərəşə tygel. Ul bər tapqır tıjıqıq jıqlıq bəşp, sa-rahd rəvəştə, haman tıvənərək həm tıvənərək tənə bəra. Ul eske-lekkə jəki hanhıd romandar alıp bəra başlap, adaq siktə ydenen jəmqəttə eştərenə zarar kılterə jəki turan-tura ulardı bəda baş-laj. Bər xəldərdə bındaj keşə jəş qına osoraqlı jəki doşman keşə-lərdən torqan bıtlıkalastarın jaqlarqə həm alıq etərgə baş-laj; ikənse xəldərdə teləkkə kın jıul qujıqlıq tormoş unı dāvlət kəşə-hənə inergə h. b. alıp bəra. Qıb-qahı, tormoş tarqalıvı, tərle jıul-dar menən, ləkin bık zakonı rə-veştə politik tarqalıvqə alıp bəra. Şəxsi tormoştəqı axlaqlıqlıq aqırlınlıp ybə həm bəte keşəne hələk itə.

Partia həm sovet vıslınnı doş-mandarı tormoştəqı hər tərle na-sar kyrenəstərdə yd maqsattar, esən fajdalanıvdar həm jıvı ul-tırvıdar qəzəp tygel.

Xəder inde kyp fakttar menən rıbəat itelgən ki, esevdər, ibere-klek kılələre həm bankettar, jəş qına doşman qılbında, ydenen bə-dqos joqontohon taratıv esən bul-qan sredsıvılardın bərehe bulıp xedmət itələr, Məbələn, oşo sreds-tıvo jərdəmə menən xalıq doş-mandarın komsomol rabotnik-tərenən qajhı bərvəddən vərəv-vajıt itə alıvdar bıldəle.

Doşmandar jəş qına ular tara-fınan vərəvəjıt itelərgə bıldələn-gən keşərgə tura qına kıləp eş

1) K. Setkin „Lenin turahında itəlektər“ Partıdan, 1933 jıl, 77—78 sılte.

(Davamı 3-ə sılte).

SƏXSİ HƏM İZTİMAQI TORMOŞ

(Davam̃. Baş 2-se bittə).

başlaş almadılar. Həm buna bəli vaxtla ular əyləngəs jıldar mənən, bəli keşenen jomoşalıbqın nasar jaqların fajdalanıp xərkət itələr. Bedden matbuqatta, mibəl rəvəsəndə, nindəjder bər inzene R. den sit il razvedkahlə tarafınan nisek verəvajt iteleve turalında xəbər itelgəjne. Unu jomoşaq jaqı bulqan—ul kin tororqa, karta ujnarqa h. b. jaratqan. Karta ujnacaqda unu aqsahlə jetməj torqan bulqan. Karta ujnında unu partnjorə bulp sıqqan, sit il razvedcige əkerenləp R-qa burısqa aqsa birə başlaqan həm adaq siktə un ydenen avna ilyqtıraqan. Doşmandar karta azartlıbqın qına tygel, bəlki keşenen başqa, teləgən bər jomoşalıbqın — tənıstarqa jenel uı mənən jaqın kilevde, jensi bədoqlıq, eskeselek həm başqa şundajdarı la faj dalanalar. Buna sunu əsən də tormoş (bajt) taralıb otmosferahlə, ydenen, jenəjətsel avu yrevse doşman əsən uı jaqsı şartar tıvdıra. Bəli avqa eləkmətlə əsən jəbərmlətkə, qəmhedlekkə birləmlətkə kərək, kommunizm prinsiptən şəxsi tormoşa la, iztimaqı estərdəge həvek, qatı tororqa kərək.

Betä juqarğala äjtëndärdän, komsomol ojoşmahıñnı, komsomolestıñ şäxsi tormoşındaqı nasar kyrenestärgä äqtıbarlıq qıñna qarap ıyep kitä almaıy asıq. Bed komsomolestıñ şäxsi tormoşına „tıqılmavsılıq“ prinsipıtarä jaqlı tygelbed. Ojoşma (komsomolesqa) yardım itärgä, ägär dä ul şäxsi tormoşında jaramatılıq eştar eşläj ikän, uqı yd waqtında itkärtärgä burılış. Läkın ikense jaqsı-kä kitevda deret bulmañ ine.

Kyptən tygel genə, həddən gəzətəla Belorussianın Petrikovski rayonunda bulqañ bər xəl-turahnda jadylıp ytelde. Bunda jabyq komsomol jyjylsə saqrıylıp, bıl jyjylsətda komsomolestardan bərvəhenen „hejəve turahnda“ məs'ələ tikşerelgən. Uqa nindəjder K. isemle qəd artıñan jərərgə rəxsət itergəme, juqmə ikənlege turahnda odaq bəxəsləşkəndən hun „rəxsət itergə“ tigən qarar qəbul itkəndər.

Komsomolstın şəxsi tormoşon-
da bundaj meşcandarsa soqonovdın
kemgə'kərege bar.

Komsomoles bər vaqıtta la şəxsi tərməşon vaq reglamentatsialavın talap itkəne juq. Unən' bürb-şə şəxsi tərməşon bık vaq jentektərən reglamentsialavda tygel, ə jəstərdə kommunistik moral' talaptarın qatb totov ruxında tərbialavda tora.

(„Komsomol'skaja pravda"nan).

Tav qoramaldar zavod staxanovs'ny, komsomoles Xesnetdinov
prizyv komissial'nda.

(Urazvaxtin fotohь).

İn jaqşy komsomolestardy partiya safyna birəjek

Oso kəndərdə VKP(ə) nən Baş-qortostan Əlkə Komitetində pro-mıslennıj predprietiələr partkom sekretarları nən kənəsməhe buldı. Kəsməmə VKP(ə) UK-nən komso-molestarı VKP(ə) səfəna ilyəti-riv turahındaqı qararın yətəvden barış tıksereide.

Partkom sekretardarının səqə-
şənən komsomolstardə VKP(ə)
səfənə ilyqterv turahındaq
VKP(ə) UK qararının nasar yə-
ləse kyrenə. Respublikanın Zelo-
ritsik, İsməaj kəvək ərə ojs-
malarında hünqə ajdarda tik
vərər genə komsomoles partia sa-
fənə inergə əderlekə bulqan komso-
mol aktive, komsomol jəşənən ud-
qan komsomolstar arahında poli-
tik-tərbia eşənən nasar torovın
kyrhətalər.

Krekindstroj partkomj sekretarj
iptaš Mitigov zavodtj, staxanov-
sibj in jaqšj komsomoles iptaš
Anisimov turahnda hejlaj. Ul
komsomol komitetj aqzahj, partia
tarixen ejrənev tynərəgendə jaqšj
uqj, gramotalj. Partia safəna
inergə tulj əderlekke. Ləkin unj
mənə bər kem də şeqəllənməj.
Komsomol oqşmahj unj təbiələ-
gən də, onotqan.

Komsomolestarın partiya saflıqna bircə eyni sisteməli alıp barqan oyoşmalarda ədərlekle həm təbiətləngən, komsomolestarqa rekominatsiya birergə qurəqmaqan urınlarında komsomolestarın partiya saflıqna ineydərə arta. K-Uso1 vıjalla zavodında „Pravda“nın başməqaləhən əjrənev həm politik-təbiə estəren tərən həjəp həvərev nigedəndə 6 komsomoles partiya saflıqna alıvıq hırap qariza birgən. Ular

in jaqş dissiplinalı, ədərlekli komsomolar. Ulardan partiya sa-
fına qəbul itelgəndərdən bərehe
iptaş Bakajev, ul zavodtın in jaq-
ş staxanovsı, master, VLKSM
komitəti aqzalı. İkənsehe iptaş
Fəxullin R. staxanovsı, in jaqş
aktivist. Ə bəndaj komsomolar
başqa oşmalarda juqmı ni? Hyd-
hed ular bərdar həm kuptər. Ləkin
ular mənən sistemalı eş alıp ba-
rılmaj. Hədəmtələ ulardın partiya
safına inəvdəre jahalma rəvəştə
totolop tora. Məbəlan, Beloritski-
dəge qoros, timer-səyq, arqan za-
vodynda 245 komsomolestan tik
bərehe genə partiya safına qəbul
itelgən. Partkom sekretarının urın
vəfəarı iptaş Məmin komsomoles-
tar arahında əle partiya jyblyşyn-
da birelgən horavdarqa javap bi-
rergə qurqıv bar. Bəşnan da qajlı
bər urındarda kosmsamolestardı
partiya safına qəbul itkəndə nindəj-
der imtixandar ytkərəbəd. Ularqa
kərekhedgə bık kyp horavdar bi-
rəbəd. Bıl yde lə totqarlıq tıvdy-
ra. ti.

Komsomoletlardı partiya safına
yığılması eynidəyə in dur kəmsəlek
bulur komsomol aktive, in jaqı
staxanovı komsomolestar menən
kəndəlek eş alur barmay tora.
Komsomol oqşmaları bıl iştia
yddərəndə dur javaplılıq hidergə
tejeştər. Sənki bıl in, məhim eş
ucastkəh. Komsomol safında bul-
qan doşmandarqa qarşı rəximhed
kərəş alur barı ulardı komsomol
safından etəblər sıqarır menən
bergə aktivistər, komsomolestar
arəhəndə tərən politik eş alur
barı menən ulardı paraia safına
yığılması qarək.

Teatrdaşy kontrrevolytsion millətselek qaldyqtarın faşlaroşa

Kontrevolytsion millətsələrden Başqortostan Akademika teatrında alıp barqan qəvəxət eştəre turahında gazetabıddı jadılyp ytkajne. Xəder inde beđ bıl faşlanqan doşmandardıñ qaldıqtarına həm ulardıñ qorotqosıoq eşenə jul qulqan kyrenestərgə tuqtalırga ujlajıbd.

Artis Qəlimov, millətse Məhə-
dejevtən qorotqosloq eşən tikşe-
rev, işlavqa bağışlanqan jəyləş-
ta, Məhədejevtə ber nışə qatı qə-
na hyddər menən hygep səqtə
Qajlıs bərevddər vıqqa qəzəplənep
qaldılar. „Nışek inde jən kevek
keşehenə oşondaj qatı hyd əjtə?“—
tip uylanırlar. Ləkin Qəlimov şulaj
itmaj buldıra almaı inə. Sənkı jə-
yləşta Məhədejev həm unıñ du-
tars adresına jynətelgən tənqitdən
kösle həm qırqa bulıv, Qəlimov-
tə yden haqlar qatıv sarahın ky-
tergə məxyır itte. Şunıñ esən Qə-
limov ənə şulaj „Məhədejde hy-
gev“ şirmahı aştına jəşerenep qə-
lıv politikahın totto. Ydenəñ mil-
lətse Məhədejev menən bulqan
dublıq turahında kyd jomop,
yden kərtəlap qaldırdı. Məhəde-
jevtə tənqitləgən bulıv, Məhədejev
menən yde arahındaq mənasə-
batkə pərdə təşərdə. Beđ vına şul
pərdəne jərtıraq, millətse Məhə-
dejev menən Qəlimovtın dublıq
nemənənı torqanın asırqa ujlaj-
vıd.

Har namanen elek millatse Mahadejev tarafnan „gero]-artis“ laqqa kytarelgen Qalimov, ul dur podxalim. Tap ene sul podxalim.

İlegə mənən ul Məhədeygə həyən-
də la. Ə məkerlə, qorotqos Məhə-
dejev un bə oñta fəjdəlandə, həm
nəhəjət Qəliməv un yəneq qara eş-
təren başqarəv əsən kərəklə ber
qorəlqə əjləndərdə. Anıbm, an-
həddənmə Qəliməv həman uqə
jaqlənaş, unəq əvsəraq eşən yt-
kyrevgə buləşə kilde.

Asbq əltergə kərək, Qəliməvtn
millətə Məhədej menən bulqan jən
dubləqə şuqa barıp jette ki, Mə-
hədej ber jergə kithə, Qəliməv bən-
daqə „serdər“ turahnda mollaq
Məhədejgə xat jadıp jebərə, bətə
nəməne uqa jətərə, ber hyd me-
nən ajtkəndə şımsılıq rolen yləj
inə. Şunbı eşən ular arahndaqə
dubləqtn da tərəngə kiteve oso-
raqlə kyrenes tygel.

Qazandaqı gastroi' vaqtında Qəlimbəyın millətə Məhədi menən bergə millətə İsənbat kvarterın tapavı, Məhədi den duş-istəre arahına inep kiteve lə dur nəmə turahında həyləjdər. Bında inde ul şımsı bulıp qına tygel, turanantura Məhədi den kampaniadaş bulıp kiti. Unı menən bergə millətə kontrrevolytsionerdar havlıqına bakal kytərə.

Qəlimov teatrda la şımsı bulub
qına qalmaq. Ul asbqtan-asbq mil-
lətə Məhədejdə jaqlap sığa, unın
„rezessijorlıq“ pərdəhə atılma lə-
şərənğan jəmərev eşənə asbqtan-
asbq bulısa, Məhədejdə, unın qə-
nəxət eşənə hyd tiderməv eşən
jəne-təne menən tırsısa. Xatıa oñit:

sial' rəveştə jyjlyştarda uny jaq-
lap sbyş jahaj.

Qələmibv, jəjəlyšta vyna vylar turahənda ləm-mim ver hyd əjtmənə. Ul jəjəlyştəy aqəşəna tēşəp, masə uqəjəna Məhədejgə taşlanqan buld. Bəl bik tabiqi, sənki vylar turahənda asyqtan-asbyq əjtev esən ydēnəy qəjəyən naməly sovət keşelərenə xas bulqan turalyq mənən asbyv esən ad qəna bulha la naməly bulv kərək vīt. Millətse aferist, qorotqos Məhədejdən jən duşv bulqan keşelə, keşelek naməly juqalyv la mənkin şul.

Qəliməvniñ bəl qıylıqtarın teatr kollektive xəkəm itər tip uylajıvıd. Məhədi menən bəjlənep, naməz- lə sovet kəşehe jədən juqlıqtan, burzuaz, meşcən hadlıqına batqan Zəjtynə Bıkbulatıva turahında la tuqlıqıp ytməj məmkin tygel. Bıkbulatıva sovet məktəvəndə tərbiə- lənep jeteşkən aktrisa. Məhədejv həm unıñ jalsıylar ınlı „gerolnə“ itep kytərdelər. Bıkbulatıvaqı „el- gergən, talantlı artiska“, „teatrda almaştırıqıhıd, berdən ber kəşe- pasportı bırdelər. Oşo fəlse kytə- rev menən ıbergən Bıkbulatıva təvlə mahajıvdan başlaıa, hunqar- qıv meşcənlek hadlıqına bətip şulaj uq millətse Məhədjden qora- lına əverelde. Ul Məhədejden qa- tınlı bulqanıl xəldə, unıñ qorot- qosloq əstəren kyrev həm vaqtın- da faş itergə jardam itev genə ty- gel, ınlıñ kirehensə uqıa hər va- qıt bulışır kilde. Məhədejden ıv- sıraq ıltınaqına eləkkən bəl „qoş“

şuqa tiklem vərər jette ki, Məhə-
dey turahında vərəj nəmə kytərelhə
ilap, „pripadkaqa kitep“ Məhədi-
dən „saibəq“ (1) turahında bşan-
dərər kilde.

Millətə Məhəmədijdən kontrrevolytsion qorotqosloq eşə Bıksulata-va eşən kyptən kən kevek asyq bulıvında hıs şık juq. Ləkin Bıksulata-va (ul komsomolka) eşən faşlav tygel, xatıa yde uqa bulı-şır kılğan. Məhəmədijdən qəvəxət eşən kyrergə faş itergə bulıvıvş qajıh ber iptəştərdən, əllə nındəj jalqan qəjəvət menən uratılv travı iteleve ul qorotqos Məhəmədij dik-tovkah əbtında Bıksulata-va qulı menən eşlənğan eşər.

Burzuaz meşcənlek hədləyənə batqan, millətselek aqıvı menən aqıvılanqan Bıkuhatıva huñqa taban yde yk jəməqət eşəndə eşləv-se naməbbis aktjor həm aktrisalardı qarşy sızqa başlaı. „Jəməqət eşe ul talanthıd aktjorlar eşe, — tip kenə jəvərə. Bı hyddən təvəndə nındəı kontrrevolytsion idea jatqanı uqıvsılar eşən asıq, kamentarialap torovdın kərəqe juq.

Bikbulatıya oşo wadoq, sep-sej
burzuaz meşcan qılıqlar menən,
kontrevolytsion millätsenēñ jalsı-
hı bulğan kileş komsomol ojoş-
mahıññ ismen ıysıratırğa tejeş
tıgel, Komsomol ojoşmahı unıñ
ıyl jenäjätlären tikşerergä häm aşı-
rıs xökem itergä tejes.

Teatr kollektivenda tamyr jajgan kontrrevolytsion millatlerden qaldaqtaran ish iterga, ular menen javabhd koresh alp barayqa, ularde kokom iterga kerek. Bsl teatr kollektivenev beqenqe qalnar burash.

K.

"Pjotr berense" neq iken-se serialahın әderláv

A. N. Tolstoj ham V. M. Petrov ssenariahı bulınsa eslonqan „Pjotr 1“ fil'meney berense serialahı dur unıshlıqtar menen ildey betäekrandarında kырhätelä baslanı.

A. N. Tolstoj „Izvestia“ хәвәрсеһе менән булqan besedahında „Pjotr berense“ neq iken-se serialahı әderläneve turahında hejläne. — Kartınahıq iken-se serialahı Pjotrдың дәvlät eşmäkärlege säskä atıvqa arnala. Kartına russ qäskär-därenen şvedtärde jeñeven tamin itkän mäşhır Poltava huqıshı menen başlana.

Tarixi Poltava huqıshın kырhätäv esen, —ti A. N. Tolstoj, jaraqlı plasdarmdı beğde dur kes menen tavırqa tura kilde. Minen soavtorım hem fil'm-rezissjorı V. M. Petrof bında urındı Odessan jaraq tygel jerde tavıv vaxtena ireşte. Poltava huqıshın beğ kin hem neq real iter kырhätäsäk beğ. Insenirovka Pjotr hem şved armiaһı haldattar kejemey kejen-gan mendärsä keşelär qatnaşasaq. Elekke neqymalardıñ dur sooru-zenieläre, reduttar, janıyan qojor eslonqan elekke qoral hem puşkarlar kыр atıv castärden qatnaşuvı tarixi huqıshı asıq kырhätevgä memkinlek birä.

Kartınahıq iken-se javaplı momentı bulıp dingeñ huqıshı tora. Bı maqsat esen Pjotr epochahı karaıdärenen anıq kopıahın kырhätken 20 dur dingeñ sudnolar eslänä.

Dingeñ huqıshın tösöröv, Odessa hem Xerson jardıarında uđqarıl-saq. Axırda, Pjotrдың ulı hem doşmanı—Aleksij protsesın kырhätäv „Pjotr“ ıñ iken-se serialahın esense yđäk javaplı psixologik momentı bulıp tora. „Pjotr berense“ neq inde jartıhınan kybe tösörölgen, lakin әle alda taqı la mehim s'jomkalar tora. Ularđı tösöröv aldaqı jıldıñ jadınan başlanasaq. „Izvestia“.

NORMAL' UQV BAŞLANMAQAN MÄKTÖP

Bişyılak rajonı Aytı tulı tygel urta mäktävenä uqıv başlanqan-qa ike adna vaqt ytevgä qaramaştan, ratle dāres ytkärelgäne juq. Tarix, geografia, konstitutsia ejrānev, fizkul'tura h. v. fändärden uqıvıslar juq. Balalar kybehen-sä uramda jerējdar. Bı xäde Bişyılak RONO hı beläme ikän?

Räqipöv.

EŞTÖ BOROLOŞ JUQ

Ucātı rajonı „Urozaj“ kolhozı jıñındaqı komsomol ojoşmahında otcot-hajlav ytkärevgä ber aj bulıvqa qaramaştan, eş julqa halın-qıan juq. Komitet sekretarı Şaräfetdinöv Tajır eşte ojoştarov turahında ujlavqan la juq әle. Jäştär urahında tärnā eştäre alıp barılmaı. Şaräfetdinöv qış bulqandı köter tora, politik uqıvdardı ojoştırop jevärgäne juq. Kolhoz klubıñ rätke halıv, uqa jäştärde tarıv, gazeta şıqarıv mäs'alälärenä la Şaräfetdinöv ujlav ta birmä. Komitet tarahınan ajoqa ber tapqr şıqarıl torqan „Alqa“ stena gäqetahı şıqarılmaı. Qomymen Şaräfetdinöv hajlanqandan birle ber tärle la eş eşlägäne juq.

Komsomoles.

Kypten tygel Mäskävde Komsol'sk—velosavıshıñ finişe buldı. HVRƏTTƏ: Komsomol'sk—Mäskäv velosavıshında qatnaşuv-sılar. (Sojuzfoto).

„N-209“ samoljotın edläv

Glavsevmorput' nacal'nige iptaş O. Ju. Smidt SSSR-дың AQS laqı polpredstvohı sovetnige iptaş Umanskiden tyvëndäge radiogrammanı aldı.

„Vaşington. 14 sentabr. Gratsianski Grinvic vaqtı menen 22 säqät 40 minutta Barrouqa iñen-hav kilep jette. Ljoteik posjolkanan alıv tygel urında La Lagunala posadka jahanı. Osqan saqında Gratsianski Barrou menen bājlānev totto. Umanski.“

Barrou morono—Alaskanıñ in tējaqtıq tockahı. Barrou morono hem uqa siklēs bulqan jarıvı polosahı—tigidlek. Unıñ betä kinlegendä eskimostardıñ aj-

rıvı kysaväläre osoraj.

Barrou morononda şul uq isem-däge posjolka urınlaşqan. Betä donja sovet Dur atlası fänni-tikşereniv institutıñ mäqlymättärenä qaraqanda, Barrou posjolkahında 300-läp keşe hanala. Oşonda uq Alaskala in tējaqtıq radio stan-sia la urınlaşqan. Barrou morono Tējaq polysten 2100 kilometr-dan kyberäk alıvılyqta.

Xäder „N-209“ samoljotın edläv menen bājlānev Barrou posjolka-hında, iptaş Levanevskiden ekipa-zyñ edlävde qatnaşuvı samoljot-tar esen baza tēdeldä. 14 sentabr-dä „Krasin“ vodvatqıshı vazaqa jıqıvılyq buşatıv.

METEORIT TÖŞTÖ

13 sentärdä 14 säqät 15 minut-ta Tatarstan territoriaһında Mäslim hem Kalinin ismendäge rajondar sigendä „Kojnoz“ kolhozı janıñda meteorit vatıqtar tēştä. Bı vaqtta 3-4 minut bulına kyk kykeräv tavıshı janıranı. Meteoritten 54 kilogrammı avırlıqındaqı ber vatıq metr jarıvı täränlegendäge jerdän qadıp alandı. Iken-se vatı-qı urman esenä tēşkän hem xä-dergä tavıılmaqan әle.

Şul uq kēndä 16 säqät tirāhen-dä Bäläwaj rajonında (Başqortos-tan) meteorit tēşevä kydatelde. Ut-lı qıdıqan massa şar formahında ine. Meteorit Bäläwaj qalahıññ tējaq kēnsäqısh jynäleşendä ky-rende. Meteorit tēşkän liniala bāj-taq vaqt tēten kyrenep tordo.

Professor A. P. Vinogradov, TASS korrespondentına tyvëndä-gelärde hejläne:

—Geografik ike jıqıñ punktta meteorit tēşevä,—äлки ular ber yk vaqtta tēşkändärdä,—havala ikegä jarıqan ber dur meteorit tēşevä turahında ujlav esen mem-kinlek tıvdıra. Bı meteorittärden tēşevdäre, hunqı jıldarda SSSR da tēşkän meteorittärden in ere-lärenen berēhe bulıp hanala.

15 sentärdä SSSR fändär Aka-demiahıññ meteorittär komissia-hıññ predsedale urınabıar akademik Vernadski quşuvı bu-ınsa, meteorittär tēşkän urıñqa kilev esen fändär Akademiahıññ qılmi sotrudnige julqa şıqtı.

Ul iptāşenän qalıshmanı

Ular vāşıvqa tēvge şıqqanda sotsialistik jarısh dogovordarın tē-dögajnelär. Jarıshıv eşlav nigedendä ulıştar javlap alandı. Ular ber-berēhenä jardıñ ittelär. Eş täriz-veläre menen urtaqlaştılar. Hēdēm-tälä dōjem kytareleşkä ireşelde.

Jarısh dogovordarıññ nisek ylä-leşen tyvëndäge fakttar asıq hejlä: Qandıa MTS-ıñ 8 qatın qıdđar traktor brigadahıññ hār ber STZ, XTZ traktorı 29 avqusta 888 (jo-moşaq herēvgä ejlāndergēndä) jer

herēp MTS-ta berense urındı aldı. 12 hanıv komsomol brigadahında-qıv tēgärmeşle hār ber traktor 760-ar gektar, Xanıvullına brigadahıññ hār ber traktorı 741-är gektar jer herēp. Jarıshıñ tēvge berense osor-darında Qalävetdinöva ydenen ip-taş qıdđı Fazlıxmitıvanan artta qalıp kilä ine. Lakin ul jarıshı Nıqıshıv kōrāştē. Hēdēm-tälä sezon-qa yd smenahında 554 gektar jer herēp Fazlıxmitıvıvaqa tigidlände. F. Qımajev.

Rajon elektrik stansiaһı tēdela

Mraq, 15 (BaşTASS). Rajon ydā-gendä elektrik stansiaһı tēdela başlanı. Tēdev majdanında aqas materialdarı, sement әderlāngän inde, soqordar qadıqlandar, 75 at kesle dvegatelı hatıp alıñqan.

Elektrik stansiaһı rajon ydāgen jaqtırtılasaq. Unı tēdev esen 35 meñ humı bildälāngän. Elektrik stansiaһı Oktäer' revolytsiaһıññ 20 jıllıqına eşlāv başlajasaq. (BaşTAS).

Il sigenda

Keskenä jortta

Tav bulındaqı jılqanan quıv toman kytareldä. Bında j tēndä nigeräk ta neq hıdger bulırqa kōrök.

Ike pogramicnik yđdärenen ucast-kaların jöröp şıqtılar da, kesle qaraqıvılyqqa kyđ taşlanılar. Ular-ıñ aldında tēqıd tartıqan şıv-ırlıv et—Rovıi torı ine. Qarıi Rovıi tuqtaldı la, jergä vōšto hem әkeren genä tıñ alıp alqa tıtyldı. Pogramicniktar unıñ artıñan var-ıylar. Keskenä genä ber jortta ut jaqtıshı kyrenep qaldı. İšek şı-qıerdanı. „Tıñs qıña säj esep“ utırtan jort xuzalar „jıvı qarāş menen“ pogramicniktärde qarşı alıylar. Ular: „bında ber kem dā juq“ tınelär.

Rovıi tıñsılanmanı. Ul xuzanı jētkäp, provodnikten quılınan ısqı-nıv isek aldındaqı qaraqıvılyqqa taşlandı. Qaraqıv isek aldında atıv tavıshı janıranı. Rovıiden erēv hem qatı iter qısqırtıqan tavısh isetelde. Pogramicniktar isek aldında şıqtılar. Jaqtırtıv jevārevgä hikerergä әder torqan Rovıi, hem es sit keşe, sik vōdovıshı kyrende. Ber sik vōdovıshıñ quıv tärnalqan urından qan tama hem sittäräk nagan jata ine.

Totolovıylar vandıttar şajkahıññ başıqtarı bulıp şıqtılar. Bıñan ber nıse jıl elek ular sit ilgä qarşıv şıqqandar hem qaraqıv tēndä SSSR territoriaһına kontrevolyt-sion zadaiche menen kilgen bulqan-dar.

KINO JANıLYQTARı

SSSR Sovnarkomı qararı bulınsa Başqortostan esen janı 33 tavıshı kysma kino şylengän. Baş-kinotrest oşo unaj menen ulardı hatıp alıv esen assignovanie ho-rap Başsovnarkomqa mērāzēqt itte.

Rossnabıi'Imden Başqortostan kantarahında negēngē kēndä 126 tavıshı 356 tavıshıñ fil'm itēplā-nä. Tavıshıñ fil'mdär arahında „Kapitan grant balaları“, „Beğ kranōştattan“, „Dobrovski“, „Seme-re smelıxı“, „Potjomkin bronēnose-şı“, „Partia nıletı“, tavıshı fil'mdär arahında „Maksimden jāslege“, „Maksimden qajıvıvı“, „Alıv kēnsäqıştā“, „Nataika Poltakvka“, „13“, „Besprıdānnıtsa“ hem başqa kartinalar var.

Oşo kēndärdä janı tavıshı fil'm-därdän „Stalınsl toqomı“ „Pjotrı“, „Şaxıjorđar“, „Almasıvtar uş-şılıche“ kartinalar kileve kētelä.

12 milliondan artıq humıja zajom taratılqan

Әfē yđäk haqlıq kassahıññ hunqı mēqlymättäre bulınsa, Әfē qalahında 11 sentärgä 12 million 155 meñ humılyq zajom taratılqan. Zajomqa jadılvıv nigedde tamamlānqan. Uđqan jılqa qaraqanda janı zajomdın taralıvı kыр artıq.

Vkladtar arta

Xedmātsēndärdän, haqlıq kassa-larında vkladtar kēndän-kēn arta. Әfē qalahında sentärdän beren-se dekadahında (Stalin uramıññ başqa) 92 meñ 17 humılyq janı vkladtar qavul itelgen.

Javaplı redaktor:

D. FƏRXEJEV

Әfē „Oktäer nātısahı“ tipografiaһı. Başıvılt vākile № 4154

LENINSE

„Ленинсе„ — орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komiteti organıRedaksiya adresi: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85—04

Ydende tanqitlavden, döräzähän juqarbraq kytäregä

Lenin komsomolınnı kyp kenä ojoşmalarında VLKSM Ydäk Komitetınnı IV Plenumı jomqaqtarın kın kılamdä tikşerev başlandı. Mäskävdä häm Leningradta häm ilbedden, başqa ere qalalarında komsomol aktivenen jıyılıştarı komsomol massalarınnı nıq rävəstä bergä tuplanqan bulıvın, şıardın vatanqa häm bol'seviktar partiaına sikhed birelgän bulıvın räblajdar. Bıl jıyılıştar komsomolda janı politik kytäreleste häm unıñ bötä esenän şaqta j döräzälä jänläneven kырhatälär.

Jıyılıştardın tribunalarınan janı tavıştar, janı telmärdär janı räjdär. Öle kypatın tygel genä hajlanqan jäs aktivistär komsomol eşendäge jeteşhedlektärde turanantura häm kışken rävəstä; his ikeläñmäjensä, asıp halalar; doşmandardı tomalap kilevselärde häm ulardıñ bulıvıların qıyır häm ajavhıd rävəstä faş itälär. VLKSM Ydäk Komitetınnı IV Plenumınnı jomqaqtarın bol'sevistik tanqitte kın kılamdä jajeldermaj torop, tikşerev mömkin tygel. Şuqa qaramaştan, Smolinskiä komsomol aktive jıyılışında Kөнbatış ölkä komitetınnı sekretarı iptäş Manajıv politik jaqtan ytken bulmaqan doklad jahaqan, ölkä komitetınnı jalyştarın tanqit itevde tomalap qaldırqan, nasar rabotniktar turahında endäşmäjensä udqan häm komsomoldın ajrım aktivistärenen şajtta serep—tarqalıv fakttarın asıp halmaqan. Bıl vigeräk tә qazıp, dokladı plenum qararında kырhatelgәнсә, „juqarınan alıp tyvängä tiklem komsomolda tanqitten häm yd ydende tanqitlavden jeterlek bulmaıv komsomolda xalıq doşmandarınnı doşmanlıq eştärenä bulıvı itkän“ legen belä torop ta, şulaj eşlägән.

VLKSM Ydäk Komiteti, Smolinski qalahınnı komsomol aktivenen unıñhıd ytken jıyılışın juqqa şıqardı häm kılaskıta tanqitkä häm yd ydende tanqitlävgä qarata bındaj mөнasäbättä bulha, eştän alınsaqın Kөнbatış ölkä komitetınnı sekretarı iptäş Manajıvqa kитätep, qujıdı.

Komsomol ojoşmalarında xalıq doşmandarınnı nıq qadınır kilgән bulıvdarın, in keskenä politik qәмhedlek tә qajät qurqınışlı häm zararlı bulıvın hunqı vaqırtıq fakttar bik asıp kырhatälär. Leningrad aktivenen jıyılış ydenden qararında „Leningradta tıñs inde bötä doşmandar faş itelgәndär“ tıgән zararlı bulqan häm ujavlıqtı jomşarta torqan qararıştardı bik döräş rävəstә qajepläne. Doşman, bötähәнän dә elek, bol'sevistik tanqit bulmaqan urında jennel eş itä ala. Tormoş vıñı ber genä tapqır räblamanı inde, Mәşälän, Uzbəkstan komsomolı Ydäk Komiteti rabotniktäre tanqitte his tә jaratmaydar menän bötävedgä lä bıldelälär. Rajon konferensialarında qatnaşvıv UYK rabotniktäre, tanqit Uzbəkstan komsomolınnı Ydäk Komitetına häm unıñ rabot-

niktärenä qaqıla başlaqas, delegattarqa hejlärgä his mömkinlek birmәnelär. Mәşälän, Taşkentta, Kuşıjısev rajon konferensiahında şulaj buldı.

Xäder, Uzbəkstan komsomolınnı kyp kenä rajon komitetlarında xalıqtın qävaxät doşmandar — kontrrevolytsion millätselär eş itep kilgәnlegä asla başlanı. Uzbəkstan komsomolı Ydäk Komitetınnı jetäkseläre Artıjkov häm Tarasov ularqa jul birep kilgәndär.

Kyp kenä fakttar asıp halıvıqandan, hun millätselärgä qarşı kәрäşkä komsomol massaların tuplav esen Uzbəkstan VLKSM Ydäk Komitetına sara kыrerгә kәрäk ine. Lәkin Artıjkov häm Tarasov yddärenä ısanışlı bulıp qalalar. Ular, yd yddären nasar totovdarı hıjelmäş tip bulha kәрäk, yddärenen mundirdarı döräzähәнә qaqıbrqa telämäjdär.

Komsomol aktivenen kyp kenä jıyılıştarında ydende tanqitlavden döräzähә jeterlek juqar tygel. Qajıñ ber oratordar kypatın biläle bulqan fakttardı hanav menän, faş itelgән doşmandardı faş itev... menän siklanälär. Şul uq vaqıтта xalıq doşmandarınnı ojoşmalarda jetäksә postardı biläp torovıv bulıvıların, serep—tarqalqan elementtar tejelmägән kileş qalalar. Smolinski qala komsomolı aktivendä şıqır hejlävselär yddärenen tanqittärenä, mәşälän, ölkä komitetınnı jetäksә organdar bylege medire Maşariginde siklätet yttelär. Xäl'vuki unıñ rajkomol sekretarı bulıp eşlägән jerenä — Starodusta unan morali jaqtan tada bulmaqan keşe bulıvı jaqınan häm ydenen tanqitlavde qıvıvıvıv bulıvı jaqınan belälär.

VLKSM Ydäk Komitetınnı IV Plenum qarardarın tikşergән vaqıтта tanqit utın komsomolda qıvıvıvıv xalıq doşmandarın faş itevgә häm ulardıñ tamırdarın qorotovqa jynälderergә, eskeselekke häm şajtta serep—tarqalıvqa qarşı rәximhed kәрäşevgә jynälderergә kәрäk. Tanqitte jajelderev — ul, keşelärde tәрәnten hıñar esen, kadrardı döräş hajlap alıv esen in әһmiätte şart bulıp tora.

VLKSM Ydäk Komiteti IV Plenumınnı, bedden Sojuzıvıd jetäksәlegendäge qajät dur jeteşhedlektärde asıp halqan qarardar komsomol esen qajät dur әһmiätke eja bulıp toralar. Şuqa kыrә lä Plenum qarardarın tikşeräşäk aktiv jıyılıştarın ojoştovvqa häm ulardı ytkärevgә bik jetdi qararqa kәрäk. Ajrım alqanda, aktiv jıyılışın bötähe 230 keşe qatnaşqan xäldä asırqa mömkin tip tapqan Stalingrat havaqın itä totorqa kәрäk.

Ölkä Komitetınnı häm qala komitetınnı jetäksәläre tulıñsә politik javaphdıq kырhatep, elek tә jetäksәlektән jemerelev sävәptären onotıp olgәrgәndär bulha kәрäk. Ikense tapqır jıyılqan aktiv, Ölkä Komiteti sekretarı xedmäten başqarvıvıv iptäş Lebedevian

QЫТАЙДАQЫ ХӘРБИ ХӘРӘКӘТТӘР

Şanxaj frontında

Şanxaj, 17. Ber tuqtavhıd javqan jamqırqa qaramaştan, hunqı tәvlektär esendä Şanxaj frontınnı bötä ucastkalarında huqıstar davam itte. Lәkin oşo vaqıt esendä kydgә kыrererlek ber törle lä ydgәreş bulmanı. Japon qәskrdärenen Szәnvandan kәнjaqqa häm kensıvıvıvqa tava qıtaj frontın

edergә ıntılvıdarı häm Lodән jaqınan Lyxanqa tava әjlәnep ytergә mataşvıdarı hөdөmtәhed qaldı. Qıtaj qәskәrdәre Xonk'ju häm Capej frontı bujlap ber nısә ataka jahanılar. Bıqqa qarşı javap itep japon-dar Capejgә häm Tәнjaq vokzalqa kesle atış astılar.

Bejpin-Xan'kou timer julı rajonında

Şanxaj, 18. Hunqı mäqlymәttär-gә qaraganda, japonardın Bejpin-Xan'kou timer julı rajonında qıtaj qәskәrdären qamar alıv planı barıp şımaqan. Bıl plan bujınsә japonard Fanşan' rajonında (Bej-pindән kәнjaq-kөnsajısta) ataka jahap, qıtaj qәskәrdären timer jul liniaһı bujınsә qıvıvıvıvlarqa häm Juntinxe jıqahı jaqınan kesle udar jahap, qıtaj qәskәrdärenen

un flangın avdarıvqa, şunan hun Czoczouqa bara torqan timer julı arqılı kibergә ujlaqandar. Japon qәskәrdәre dur juqaltıvdar menän Juntinxe jıqahınnı un jaq jayına şıqırqa häm Guan' qalahın alıvqa ireştelär. Lәkin ölkән texnik eştәnlektәre bulıvqa qaramaştan, ulardıñ artaban ғarıvda-rınsә qıtaj qәskәrdәre tarafınan totqar jahala.

Japon samoljottarı Baodin qalahın tupqa totqandar

Şanxaj, 18. Rejter agentstvohınnı xәbәр itevnә qaraganda, japon samoljottarı 16 sentabrda Baodin qalahın (Xөsej provinsiahınnı stolitsiahı) tupqa totqandar. Sentraın'jus agentstvohınnı xәbәр

itevensә, qıtajdardın Baodındaгә zenit artilleriaһı japonardın 3 samoljotın atıp tәsergән. Şulaj uq Guan' rajonında huqış operatsialar vaqıtında japonardın ber samoljotı atıp tәserelgән.

Komsomol aktivenen uqıvıv

Kalinin, 13 sentabr. VLKSM-dın Kalinin ölkä, qala komitetları komsomol aktivenen uqıvıvıv sistematik rävəstә ojoştoralar. Xädergә kәndә Kalinında komsomol propagandistarı әderläv bujınsә hıged ajlıq kurstar eşläj. Kurstarda 50 keşe uqıj. 15 sentabrden bıl kurstardın ikense nävәte başlanasaq.

Komsomoldın ölkә jortonda, avı komsomol ojoşmalarıvıv propagandistarı әderläv bujınsә 4 ajlıq kurs ojoştovvıv. Bıl kurstın tıvıvıvıv VKP(b) tarixе, SSSR xalıqtar, tarixе, Stalinsel Konstıtutsiaһı, Verhovnıj sovetqa hajlav turahında qıvıvıvıv polozeniene, geo-

grafiä häm russ telen olğanälär. Bıñan tış ular xalıq ara tema bujınsә ber nısә ieksia tıqlajasaqtar.

Karıl' okrugı ölkәнәn dur qalahlarında, kolhoz komsomol ojoşmalarıvıv komsoorgtarı, komitet sekretardarınnı jete kәnlәk simenardar eşläj. Bındaj simenardar aşә 900 gә jaqın avı komsomol rabotniktәre ytkәrelәşәktär.

da häm qala komiteti sekretarı xedmäten başqarvıvıv iptäş Pol'dan da ulardıñ qajät әһmiätte politik eştә ni esen texnik rabotniktәrgә ısanıp tapşırırqa mömkin tip qaralanlıqtar turahında anlatmalar birevdären talap itä veler tip ısanırqa kәрäk.

Ydäk Komitetınnı IV Plenumı qarardarın tikşerev—ulardı olgәnev genä tygel, ә bәiki xalıq doşmandarın adaqınasa tamırdarın jolqop taşlavqa, ulardıñ qorotqosloq hөdөmtәlären bötärevgә häm sojuz eşendäge jeteşhedlektären — xalıq doşmandarınnı komsomolıqa ytep inevdә bulıvıv itä torqan jeteşhedlektәrdә kibken rävəstә bötärevdә komsomolestar massahın tuplav sarahı bit. Bıl anla-jıvıvıv bulırqa tejeş.

(„Kom. Pravda“, 9 sentabr).

Qıtaj qıvıvıvıv armiaһınnı tanılqan julbaşvıvıv Cu-de mitengta şıqıvıv jahaj.

(Sojuzfoto)

Başqortostanda burzuaz millətsələr ojomə

(„Pravda“nın məxsus xəbərsəhənən telefon əsa)

Başqortostandaqı burzuaz mil-lətsələr əjəmə basmacılardan lider-darınan bərehe bulqan vatan xia-natsıyın Zəki Vəlidevte bər nisə tap-qr asıqtan-asıq kykkə kytärep kil-de. Ə partianıñ Başqortostan ölkə komiteti — unıñ sekretardarı Bıjkin həm İsəncurin, aktiv vəlidev-selərdə faş itmənelər genə tygel, bəlki xatta ularqa tajanıp kildelər. Respublikala vətə tər jətəksə pos-tar vəlidevselərgə tapırdı. Mil-lətsələrdən jenəjəttərə turahında-qı eşse həm kolxozsıylardıñ signal-darın ölkə komitet sistemalı rə-vestə tomlap kilde.

Kolçak ofitser, aktiv vələdevse Davtyan odaq yıldar vujna Sovnarkom predseateleneñ urıñbañar, Başqortostan Gosplanınñ predseatele, ölke komitet vjurohı aqzalvıña kandidat bulıp kilde, grazdandar luqış yıldarında şöñale xaldarda unıñ frontı aña sıqqanlıq hım zagranitsaqa kitkənlege męqlım. Davtyan, eñmękەرlege ap-asıq millәtse eñmękәrlek ine, ә ölke komitet unı tәrlәsә maqtap kilde, in jaqsı kolxozdarqa unıñ ismen birdelәр.

Xatta partianın ölkə kon-ferensiahınnan huı da, Davı-tyvtn millətselek eıtarenə nıfrat-ləngən kommunisttar unı yetəkse partia organdarına kandidattar isemlegenən qırqa rəvestə tışərər qaldırqandan huı da, ölkə komitet jetdi signaldardı tikşeməne həm unı partia biletın almanı.

Kommunal' xuzalyq narkomə Ziancurinden Vəlidevten şəxsi ox-
ranahında xedmət itkənlegen, Baş-
qortostan YBK sekretarə X. Kal-
metev vəlidevselek. xərakətenen
başlyqtarınan berehe bulqanlyqyn,
Xlorposbıjt nacal'nige Zakırov Və-
lidev „qaskəre“neq „ofitser“ bul-
qanlyqyn ölkə komitet belə ine.
Ulardın asyqtan-asyq qorotqosloq
itevdərenə, tormoş jaqynan tarqa-
lyvdarına qaramaştan həm respub-
lika xedmətsəndərenen ber nisə
tapqyr bulqan protestarına qarşy
rəveştə bıl keşələrde tıns qyna
kəjənsə juqarə postarda qaldyryp
kildelər. Ölkə komitet, faktik rə-
veştə sovet apparatın vəlidevselər-
gə tapşyrdy. Vəlidevselər kontrre-
volıtsion xərakətenen başlyqtar-
ınan berehe bulqan Fatix Təxfətul-
lin jer eştəre xalyq komissariənin
alməşynlyhıd ırlıvbaşarə, əunən
hıd təzriə stansiahynın direktorə
bulyp ulyrdy. Xuzalyq kadrdar-
nın kvalifikatsiahın kytərev insti-
tutynın direrktorə Ədhəməv — ak-
tiv vəlidevse, Vəlidev həm Soltan-
qəlejeiv otrədtərenen məqlym ojs-
torovsıhynın tuqanə.

Burzuaz millətsələr Narkomzem-
da bığrək tə 'nəq ojalaqandar.
Başqort xalqına xianat itevsələr
bandah, başında elekke narkom
Əsxədullin torqan xəldə jəddərsə
mən humdardə urlan, səsev kam-
paniaların qorotqostarsa planlaşt-
rıp kilde, maldardə qorotqostarsa
bulqan marşrutlar bujənsa qyvırqa
məzbur itte. Hədəmtələ qyvılvıvı
maldardəni biştən ber ələşə hələk
buldı. Kolxozdardə həm avıl xu-
zaləqən finans menən tə'min itev
əşən birelgən jartə million hum
əqsanı ber ələşən urlanlar, ber
ələşən narkomattı. qavartılqan
ştatın totovqa tottolar.

Narkomzembən javaplı eşsələr,
aktiv vəlidsələr İzmajlov həm

Qijlmanıv partia massalarınıñ qı-
tımı aıtında partianan sıqarıl-
dılar hım eştın alındılar. Lakin
bıl tik kyd bujav ösen genä eşlän-
de. İke aj kurortta bulqandan hun
bıl jayvz millätselär janyñnan nar-
komatqaz qajttılar hım dur uprav-
lenielärden başına qıııldılar.

Kul'tura həm təl fənni-tikşərenev institutı — vələdevsələr qulında. Bəl institutın başında ədəbiəttən burzuaz-millətselek tarixen jaqlavı Amantajıv tordo. Ul yde tədəğən uqıv programmalında dini-milli ədəbiətkə 60 səqət, ə revolyutsianan hıuqı ədəbiətkə 40 səqət vaqıt birde. Unı ədəbiət bujınsa dərəslegendə tik burzuaz-millətse jadıvıslar qına bırelgəndər. Təl turalında unı redaksiyah abtında sıqqan kitaparda faşisttardıñ rəsablıq teoriyah bırelgən, panturkizm ideologiyah vəqəz itelə. Amantajıvın ximajəsəhe — ovkom sekretar İsəncurin bəl millətse gə partiya biletın qulında qaldırıvıqı yardım itte. Xatta əlkə komitet, Amantajıvıqı bırelgən qatı vəjgovordı la unı ətənən alıp taslanı.

Ikense burzuaz millətse—Nasýjrov, Validev „teoretige“ Babicevten əbərdəren vaftərbəp sýqarývqa əderləne. Nasýjrov xatta vyl kitapqa Babicevten javəz kontrrevolytsion xatın da inderde. Nasýjrov vyl kitapqa jadqan baş hydəndə kontrrevolytsionerdə həm unəq „xədməttərən“ maqtaj.

Sovettarın qəddərən tış VIII
vətə Sojuz sjezı kəndərənə Şəh-
retdinöv tığən vərəv nemes həm
ital'jan faşistların maqtaqan maqə-
lə jaddı. „Başqortostan“ gazetahı-
nın ul vaxttaqı redaktorı, xəder
sovet jadıvsıların sojuzının Baş-
qortostan ojoşmahının başında to-
rovı Kəlimullın gazetanı vərəne
bitəndə iptəş Molotovın təlməren
urınlışına, unda faşist vaxşidər

turahənda həylənə, ə dyrtənsə bittə
şul uq vəxşidərdən „juqarə kul'tu-
rahə“ turahənda Şəhretdinəv mə-
qaləhən vəşşər səqardə.

Millətselərdə qaplap kilgən, tre-
vogaly signaldardə ojoşmanan jə-
şerep kilgən həm jəş başqort ka-
drdarın siltətep kilgən ovkom sek-
retarə İsəncurinden fizionomiahy
bətənləj asyq. Əlkə komitettyn
partia propagandahy həm agitatsia
bylegenə başında millətse element-
tar menən nıq bəjləngən Əvubəkirəv
torə. Narkomprosta eyləgən saqın-
da ul kontrrevolytsion dərəslektər
sıqardə. Əlkə komitettyn jətəksə
partorgandar bylege mədire Galin,
burzuaz millətse Bəjəmyv menən
təqəbd bəjlənəstə buldı. Əlkə komi-
tettyn millətselərgə qarşı kərəşkə
hər vaqıt qamasavlyq itep kilgən
bulıvıv qəzəp tygel.

Başqortostan Sovnarkomının
predsedatele Bulaşev yđ tirähenä
burzuaz millätselärdä uqmaştırıb,
ulardı narkomattardıñ apparatına
ulırttı, kyp jeldar wujına Vəlidew
agenturahnı faşlavqa irek birməne.

Byjkin tərəfədən partianın həm xalqın, jəvz doşmandar jəqlənir kildələr. Ul Jaroslavdən yde alıp kilgən xalq doşman. Grişkand qaplap kilde. Ul unь Beloret rajkomna sekretar itep jəvərdə. Ul, Ukrainanan kilterelgən trotskist Dubenskide qaplap kilde, unь yu janında jərdəmsə səjfatında tötö. Ul, trotskist Bucatskide lə qaplap kilde — Bucatskiden dokumentta-

ryn tikşerev turahında VKP(б)
 УК-нә јалқан ақт јевәрде, ул ақтта
 trotskisttң үткәндәгеләре јәсәреп
 қалдырылаң.

Başqortostan kommunistları döşmələrinə oğulların, his şükədi, adəməyə tikləm tuddıqlarıdır həm uları ölkə komitettən, partiya həm sovet apparatlarınca sığdırır bəşlərdə.

L. PEREVOZKIN

(„Pravda“ 17 sentabr).

FRONTTAN XAT

aldı həm bəd onda 4 kən törp, şul
tiklən yk atalı bulqan şismələr
de xərkətkə kilterdek.

Bilbaonun faşist interventtar tarafınan alınyv turahnda Hed garetalardan uqır beləhegedder indelakin ələ bıl vər nəməne lə xəitməj. Bedden ruxvədd təşməneİdengə həm Blymgə qaramaştanGetlirqə həm Mussoliniqa həmİtalia — Germania bəndalarınaqaramaştan, vəd tamam jənəsəgəvədgə ʙşanavədd. Jevropa demokratiaynıq qurqaqlıqına qaramaştan, vəd jenerəvəd. Xalıq ara Faşizmsivlıqına qaramaştan həm İspaniaəştərəne „qatnaşmav“ vuyınsa Londondır komiteti tarafınan jahala torqan vətə tətqarlıqtarqa qaramaştan, vəd jenerəvəd. Xalıq ara faşizmdə jenerəvəd həm jerdən tölə məcəştərənenə İspaniaqa yrmələgən Mussolinidar həm Getlerdar yddərənenə tətəstəren, tırnaqtarın həm məcəddərən hındırırđard. Sənki vədđen jenev tələgəvəd qaqsamaştılıq həm vəd vətə donjala tənıslıqı, progressı, kul'turanı həm demokratiaynıq faşistik jırtqəştardan haqlavvəddə beləvəd. Vəd beləvəd, xalıq ara proletariyat, demokratiyaqlıq vətə keşelər, vətə aldyıqkeşelər həm xalıqtar, vigerək tədanlıqlıq Sovet xalıq vədğə jərdam itərdər, ular faşizmdə jenevəvəddə tydəmhedlek menən kətalər. Vəd vətəvəd də vıny beləvəd

BEÐ KUL'TURALB JƏŞƏRGƏ
TELƏJBƏD

Pedagogik rəvafəktən dəyəm jətaqə komsomol oyoşmahənnən də, məktəp direksiahənnən də kyd aldənnən təşkən bər ucasika buləp kilde. Jətəkselər arəhənda fəqət akadəmik dərəs'vaqtən qəna əş tip ibəp-ləv tendensiahə ələ lə əşəp kilə.

Ə, studenttardın jartı vaqtı de-
jəm jataqta, yta. Şulaj bulqas eşten
bik kyp eleşe dejəm jataqqa bəj-
lənən bulıvı turahında hejləp to-
rovı la urınlıd. Berensenən unda
hər,ber student yd aldına eşləj, də-
reskə əderlənə, uqıj, jada, peda-
gogtın zadaniələrən başqara. İken-
senən unda studenttar jəkmətelgən
jəməqət eşən başqaralar. Dejəm
jataq ul studenttardın qajnaşp jə-
şəj, uqıj, eşləj torqan urındar.

Şunuň esen de unda studentlar
esən uqırqa, eşlörge, jal itergä,
kultıralı jäsärgä bötä şarttar tıv-
dırılğan bulırqa tejes. Dejem ja-
ta—ul komsomol ojoşmahınnı
es—ucastkahña äilänergä tejes.

Sulaj uq dəjəm jataqıy radio-
laşdırıv turahında ytkən jıldan
birle inde hyd bara, jıl hajbn, aj-
hajbn, kən hajbn, vəqədə itələ.
Ləkin bıl vəqədə haman havala
atəlybnr tərə. Unə ytvn tygel, uj-
lavsn la juq ələ.

Dejəm jataqta qajhə ber studenttar arahənda hidelgən, xalıqqa sit bulqan kyrenəstər vaqtında xəl itelməjdər. Qladəttə tege jəki bəl studenttəy verəy nasar eše kyrenhə, unə komendantqa əjtev menən sik-lənələr. Ə komindant Dəskin hygə lə, şunən menən eş bətə. Komso-mol ojoşmahə, undaj fakttardə havaq itep fajdalanmaj.

Byna min oşo kyrenestarden
julqa qujylvyn horajym. Bedden
dejem jataq, maktap komsomol
ojoşmahynyn, direksianyn «ikense
batqystaq eşe» xelenen syqyp,
töp eş ıcastkalarynyn berehena ej-
lanesja tejes.

Səqit İsmayılov.

И "г" курсъ students

həm dənjanın faşist jərtqəstarına qarşı hünqə tamsə qanbəddə tiklem kərəsəkbed. Bed, hünqə, politika həm deplomatia fronttarında hünqə tamsə qanbəddə tiklem kərəsəkbed.

Gitler menən Mussolini, bəddə jə
nergə həm İspanianə faşisttar ko-
koloniahəna əjlənderergə məmkin
tip uylap, nəq jalqəşalar.

Bedden il—Abyssinia tygel. Bed faşistik ildərdə xedmətsəndərdən tormoştərk menən tanış həm şuqa kyra, iptəşəbed Dolores Ibarruri ajtkənsə, „ajaq ətəndə torəp ylev jaqsəraq“ tip hanajbəd. Bedden menən Hedden ara kyp men kilometrə bəlvəqə, dingeddər, təvdər həm siktər bəlvəqə qəraməttən, bəd Hedden menən səjnə bəlvəqəndər, bəşən təvqəndər bəlvəqə torəbəd, sənki bəd bər tərle ujləbəd həm xis itəbəd, sənki bedden xəlqətərbəd qərdəş xəlqətar. Hedden xəlqə qəddən, Hedden xəkymətegedden həm dənəqlə Stalinden bədəgə kərəşəbədə kyrhatkən jərdəmdərkən xəlqəbəd his qəisan də ətəmtəb!

Jəşəhen sovet xalqı!
 Jəşəhen Sovet Qəddi Armiahy!
 Jəşəhen qəddi osovşylar!
 Jəşəhen Vorosilov!
 Jəşəhen Stalin!
 Jəşəhen Bəta donja Sovettar So-
 iuzb!

Təvqandarsa sələm menən
A. Bellido.

Başqort burzuaz millätseläre häm ulardın ximajäseläre

(„IZVESTIA“NIN MƏXSUS XƏBƏRSEHENƏN TELEFON AŞA)

Əfələ mosolmandardıñ di-niä nazaratı julbaşsılarınan bərehe (məfti) ylä. Bına oşo məftide kymev şirnahı burzuaz millätselərgä jəşeren kənəsmä ytkərev esən bik jaqsı hıltav vula! Oşo maqsat menən in javız kontrrevolytsion vozak Vəlidovtın un qanatı, elek batşa oxrankahı tarafınan sığarılqan „Vaqt“ gazetahınnıñ redaktorı Fatix Kərimov Əfəgä kilä. Unıñ menən bergä ber tər-kəm millätse diversanttar jıjnalar. Ulardıñ varıñın da Başqortostan Ydək başqarma komitetı pred-sedatele Tahirv ydenen xedmət kabinetında qabul itä. Ul qına la tygel Fatix Kərimov Tahirv kvar-tirahında qunaq vula. Hədemtəla Başqortostan Ydək başqarma komi-tetı prezidiumı Kərimovqa perso-nal pensia birergä... qarar itä.

Kontrrevolytsion millätselər ta-fafınan sığarılqan ber nışa kontr-revolycion kitaptar həm p'jesalar Tahirv familiahı menən tulqan. Başqort Dəvlət teatrında eş itkən xalıq doşmandar jıldar vujına oşo kontrrevolytsion p'jessalardı qujır kildelər. Sovet xalqına bi-relgən ber nışa namıñ artisttar ber nışa tapqırdar Ovkomdın agi-tatsia həm propaganda aylege mē-dire Avubakirvqa yardım horap mērazəqət ittelər. Ular uqa ideolo-gik fronttaq qorotqosloq faktta-rın həjlər birdelər. Avubakirv ularqa: „Başqortostanda eslārgä qalqıqıd kilä ikən, bıl turala qalqıqıd la asmaqıd, telegedde tıjıqıd“ tip javap qajtarı. Bında şunı ajtep kitev urıñıñ bulmañ, Əlkə komitetı sekretarı iptəş Bıj-kindən turanən-tura qatnaşılqında ber kitap donjaqa sığarıl, bıl kitapta Tahirv kyktərgä kyte-re-ler maqtala, başqort klassik ədə-biätenen rodonacal'nige tip iqlan itelä.

Bıjkindən bulmaqan səvəptər menən Tahirvtañ, bıl yd vatān-nyñ, yd xalqıñnıñ xianatsıñnan maska jırtılır alıñd. Ləkin iptəş Bıjkin həm Əlkə komitetıñ baş-qa rəvotniktäre burzuaz millätse-lärdən başqalar yd postarında qalındar esən bəte nāmənə eş-länelər.

Ber nāmə la bulmaqan tēblə, Başqortostan Ydək Başqarma komi-tetıñnıñ javaplı sekretarı bulır, başqa tiklem Narkomzem esən tar-fatıvı Əmirv eşlā. Şul uq Əmi-rv grazdandar huqıqıñ vaqtında aqajı mulla ejənə urıñlaşqan aq-tar şavı həm ulardıñ armialar menən bəjləneste vujomqa aşır-qan.

Tahirvtnıñ həm başqa burzuaz millätselärdən jaqın duñı həm butilkadaş—Bulaşv Sovnarkom-da predseatellek itä. Bına oşo Bulaşv tarafınan, Başqortostan-nyñ avıl xuzalıqıñ, promıjšlen-noşnıñ həm finans ojoşmaların je-merevgä jynälderelgən qorotoqos-loq direktivalarına qul qujılqan.

Burzuaz millätselər Məqarif Xa-lıq komissarı Avızbajıvtnı bigerək tē narıqlajdar. Avızbajıv kyp-tan tygel, Vəlidovtın kontrrevolytsion millätse ojoşmañnıñ vozaktar me-nən ber uk vaqıtta tıqıd bəjlənē-totop, əlkə komitetta kadrdardı bylev eşe menən idara itte. Kontrrevolytsion millätse ojoşma

vozaktarınan bərehe, batşa ofitser—dobrovoles Davıtvqa partia-qa, ə unan hun Başqortostan gos-planı predseatellegenə yrmäləv-gə ul yardım itte.

Xıjanatı Avızbajıvtnı faşlaj tor-qan materialdar teləhən kypme var. Ləkin, Başqortostandın xəder-ge jetäkseläre esən unıñ nindaj əhəmiəte var hun?

Əlkə komitetıñ ikense sekretarı Isəncyrinden figurahı la zakonlı rəvəstə şik tıvdıra.

Isəncyrinden burzuaz millätselər menən kyp-tanən kilgən jaqın duñlıq bəjlənēstərən kem genə bel-maj həm ul, başqort xalqıñnıñ javız doşmandarın narkomdar postar-na, Gosplanqa, Ydək Başqarma ko-mitetına ırlətev esən ad xedmət halmanı. Bıl bətehe la tygel əle. Grazdandar huqıqıñ jıldarında Qı-dıl Armia Imənqoj avılına jaqın-laşır kilgəndə, kulaktar həm bur-zuaz millätselər gruppañ menən Təməskä—Vəlidovtın torqan urı-na Isəncyrinden qasır kitkənlege turahında Əlkə komitetında həm Bıjkində vajtaq qarızalar var.

Kolcaktıñ elekke ministrı Kras-novqa, trotskiş-buxarinse svoloc-tarqa Sovnarkomda urıñ taviqlan, ləkin Sovnarkomda la, Ydək Baş-qarma komitetında la, Başqortos-tandın narkomattarında la Başqor-tostandın xedmətsəndərə—esəlläre həm kolxozsılar esən urıñ taviqlanmaqan.

Oşo kəndərdə partianıñ Əfə qa-la komitetı plenumı bulır ytte. Əlkə komitetıñ sekretardarın, personal rəvəstə Bıjkində qırqa həm urıñ tənqit itep kommunist Korşunov sığır jahanı. Ul:

„Qasandı ber nışa jıl elek „semja“ es keşenən tora in: Bıj-kin, Kruşanskaja həm trotskist Grişkan. Ber ni tiklem vaqt ytkəs „semja“qa trotskist Dubenski kilep inä. Dırtəv buldılar. Taq la ber ni tiklem vaqt yte, trotskist Olbi-nski varlıqqa kilä. Bişəv buldılar. Vaqt yte. „Semja“ arta. Trotskist Marnənski varlıqqa kilä. Altav buldılar. Olbinski menən Marnənski arahında „semja“nıñ jetense aqzahı—Sıpnətova varlıqqa kil-de, ul trotskist Bucatskide jaqlav esən xatta podlog jahavqa tiklem varır jette. „Semja“ yd ara bērdəm, bērehe menən bērehe hunqı kəstərenə tiklem nıq bəjləngən. Ə xəder, iptəstər, ydegedgä ike horav bireged həm ularqa javap bi-reged:

Berense horav—Bıl „semja“ ni esən trotskistar ibəvenə genə yb-te?

Ikense horav—Bıl keşelərdə nāmə vılay nıq bəjlənē? Javap ov-jektiv bulıñ esən Bıjkindən Əlkə həm qala komitetı sekretarı bu-lıv turahında ber minutqa qına onotop toroqod“.

Partianıñ İsmvaj ojoşmañ ip. Bıjkindən, ni esən unıñ xalıqtıñ in javız doşmandarın jaqlavı həm partiala totov turahında ber nışa tapqır javap talap itte. Ləkin javap bulmanı.

Kisə əlkə gazetahı „Krasnaja Başkiria“nıñ totoş ber site ip. Bıj-kin telmərenə birelde. Bıl doku-menttan ber nışek tē sitləp yte al-mahıñ.

Ip. Bıjkin, jalaqajıv itevse re-daksia unı kən hajın bəte jaqlap reklamirovajt itkən kyp-tan tygel bulqan vaqıttardı haqıñqan kyra-hen. Həm bıl ədəklektə qar-lav esən Bıjkin yd telmərenen ber nışa urıñda yden — „nasar sekretar tygel, batılqıñ, esmāj, qıbıvı tygel, şaxsi avtoritet qa-danqan həm dur bildəlelek menən fajdalana“ tip iqlan itä.

Bıjkin ydenen qatıñ Kruşanskaja turahında la onotmanı. Uqa la şulaj uq nasar bulmaqan reklama jahaldı.

Ip. Korşunovtnı sığır turahın-da Bıjkin:

„Eş bında Korşunov tarafınan Bıjkingə həm Kruşanskajaqa, doşmandardı jaqlavda qəjeplər taşlanqan jalqan provokatsion qə-jepləvdərdə tygel. Bıl provokatsion jala“, tip belderde.

Gazetala bıl jıldar jaramlıqla-nıvı rəvəstə hıdıq əstənə alıñ-qandar həm qalın xəref menən jı-jılqandar.

Əfələ bətenləj tydep tora al-mahıñ obstanovka jəşaj ikənlege-nə taq la nindaj də bulha dəlildər talap iteler mikan. Qotoronqan burzuaz millätselərgə həm ulardıñ jaqlavsıların jemerges udar ja-harqa kərək.

D. IL'IN.

(„Izvestia“ 17 sentabr).

Ordenı Kovşov brigadahı temptı tēşermaj

Iqlin „Put' Lenina“ kolxozıñnıñ 5-se brigadahıñnıñ brigadirı iptəş Kovşov 1935 jılda jaqsı eşləgənə esən orden menən nagradlandı. Xəder iptəş Kovşov ikense jıl inde Başqortostan avıl xuzalıqı Kom-munistik juqar məkəbendə uqıl, ləkin unıñ brigadahı temptardı tēşermaj. Bıjıl brigada dur maj-dandardan bik jaqsı urozaj jıjır aldı. İlle gektarlıq vıjdağ ucastka-nyñ hər ber gektar 210 vot aşıq birde. Brigada kolxozda bērenselekte yd qılında tota. İ „Ordenı brigadirı iptəş Kovşov bēdte. Stalinsel juqar urozaj esən nışek kərəşergə ejrətte“—ti-dər kolxozsılar.

(BaşTASS).

Aldıñqı ojoşmalarğa tıgedlənergä

Hajlavdar mälendə tēvge ojoş-malardıñ jetäkseləgenə janı jəş aktivtər kilde. Bıl aktiv komso-molıñ Maqar rajon ojoşmañında la var. Ulardıñ kybehe əle jetäksel eştə bērense tapqır eşlajdar.

Hajlavdardan hun aj jarım va-qt ytte. Bıl vaqt esendə inde je-täkseləkkə janı kilgən aktivistər-den, qajıv bēre yden eş menən ta-nıñ ta ölgerde. Bına ulardıñ tēvge eştərenen qajıv bēre.

Maqar rajonı Karl Marks ismen-dəge kolxoz tēvge komsomol ojoş-mahı 10 komsomolestı bērləştərə. Ojoşmala politik—massovıj eş jaqsı qujılqan. Komsomolestar jəstər menən bergə SSSR Verxov-nıj Sovetına hajlavdar turahında-qı polozenie, Başqortostan Kons-titutsiañ həm VLKSM UK-nen IV Plenumı qarardar ejrənelgən. Bəte komsomolestarda gazeta al-dıralar. Ular bēdden ilēv, həm xalıq ara əxvəldə bulqan xəbər-dər menən tanıñ varalar. Briga-dalarda jıñ massovıj eş jəjep jē-vərelgən. Komsomolestar xudo-zestvolı ədəbiətte yddəre genə uqıv tygel, sojuzdan tış jəstər arahında la qısqırıp uqıv eşen alır varalar. Ojoşma jəstər mas-sahı menən tıqıd bəjlənēstə jə-şaj. Şuqa kyra la hunqı ber aj va-qt esendə 4 jəş komsomol, safı na inde.

«Geroj truda» kolxoz komso-mol ojoşmañ la nasar eşləmaj. Bında bəte komsomolestar da po-litik uqıvqa tartılqandar. Uqıv-dar əderlek menən həm sistemahı ytkərelä. Komsomolest Nikitin Pa-vel, Nikolajev İmiljan iptəstər kolxozsı jəstər arahında anlatıv eştəre alır varalar. Hunqı jıjı-lısta VLKSM UK IV Plenumı qa-rardar tikşerelde.

Ləkin bəte ojoşmalar da jaqsı eşləmajdar əle. Bına «Internatsio-nal» kolxoz tēvge komsomol ojoşmañ. Bında politik-tərbiə eşe la, uqıvdar da bik nasar tora. Qatıñ-qıd jəstər arahında ber nindaj də eş alır varılmañ. «Qıdıl taş» ojoşmañında la şulaj uq. Bıl ojoşmala politik uqıvdar ytkərel-maj. Dissiplina nasar. Komsomo-lestar jəməqət eştərenə qatnaş-majdar.

«Salavat», «Sulpan», «Qıdıl partizan», «Qıdıl jul» kolxoz komsomol ojoşmalar la əlegə tiklem bik nasar eşlajdar.

M. Nurıj.

Əfə timer jul texnikumıñ otlicniktarı: Sırtlanıv həm İsmajilovtar, ular otlicno uqıvdar həm praktikala jaqsı eşləvdəre esən kastjom menən həm jal jortona putıovka menən bıləkləndelər. (Urazbaxtin fotohı).

ӨFӨLƏ FILORMONIK SEZON

Býjyl, ikense jyl inde. Өfөлə filormonik sezon eşlajəsək. Ytkən jyl ordenly Başqortostan xedmətsəndəre oşo filormonia sezonında Sovettar Sojuzynın in jaqşy vokalistar, muzыkanttar iskusstvo keşeləre menən tanbşa aldylar. Qbş bujyna Өfөлə bətahe 40 lap konsert birelep 25 mendən artyq tamaşasş xedmətləndereleşən.

Qajhş ber teatr eşelərenen Өfөлə tamaşasylar dñ kiməle tyvən, klassik muzыkany anlavşylar juq tigen, «teoria», larş ytkən jyl-qb konsert sezonında bətenləj juqqa sьqty. Iskusstvonın aldyq keşeləre ordenly Nezdanbva, Litvinenko—Vol'gimut, Patorzenski, talantly pianist jəş master Gilei's, skripkəse Өrdenkolar dñ konsertarş tamaşasylarda dur təbir qaldyrdylar.

Başsovnarkom ergəhendəge iskusstvo eştəre idarahş 1937—38 jylq qbşq, sezonda şulaj uq konsert eşen davam itterergə qarar itte. Byl aldaq sezon esendə Өfəgə Maskavden dur Dəvlət Akadem teatrnyñ kyrenekle vokalistarş kiləsək. Şular esenən ordenly xalyq artiskahş Osuxova, atqadanqan artisttardan Davыdova, Aleksejev, Nortsov, Baturin, Badridze, ordenly Marina Semjonova hām

başqa kyp kenə kyrenekle jьrsylar bulasaq.

Şopen ismenə ytkərelgən xalyq ara pianistar konkursnyñ laureattarş Jakov Zak, Flier, Jemel'janovalar dñ kileve his şikhe dñ iqtibarqə ejə. Өfə xedmətsəndəre byjyl taqş talantly pianis Əmil'—gilal's, L. Oborindardş tьnlajasaqtar. Şulaj uq Bel'giala ytkən xalyq ara skripkəselar konkursnyñ laureattarş David Ojstrax, Duse Gol'dştajn, Mişa Fəjxengol'tstar dñ kileve şulaj uq Өfə tamaşasylarş eşen dur vaqıqə bulasaq.

Leningrad Dəvlət Akadem opera teatrş vokalistarşnan Peckovski hām Migaj iptəştərdən kileve ketələ.

Ytkən jylq sezonda bulqan artistardan Tamara Seretelli, Beata Malkin, hām başqa kyp kenə iptəştər byjyl taqş saqьrıldylar.

Sezon Oktəbr baştarında asylp, maj ajna tiklem davam itəsək. Bətahe oşo sezon esendə 62 konsert bireləsək. Konserttar Өfenen NKVD klubında hām Qbş Armiya jortonda barasaq.

Gostrol'dar vjurohş hām iskusstvo eştəre idarahş tamaşasylarş kul'turalş, jaqşy xedmətlənderev eşen bəgendən yki tejeşle saralardş kyre başlarqə tejeştər.

K.

İşembaj promыslahında neftten janş jatqьlyqь

İşembaj, 15. (BaşTASS). İşembaj neft' promыslahında Kənjəq Qaşqar tigen razvedka majdanında neftten janş jatqьlyqь tabylqan. 11 sentabrda Qaşqar avlynyñ kənjəq

qьndaraq (Kəbərquı neft' jatqьlyqьnyñ kənbajşında es kilometr alьlyqta) bulqan N 1 burovajda 695 metr tərənlektə hьjyq neft' hengən izvest taşь tabylqan.

Hajlavdardñ həđəmtəhe nisek bildələne

Verxovnyj sovetqa hajlav vaqtn. də deputatlyqqa, məqəjen, ber nisə kandidatqa tavşş birev bulasaq.

Byl kandidatbardñ qajhş hajlanqan bulp iəplənəsək?

SSSR Verxovnyj Sovetna deputat bulp ovsalyt kypselek tavşş alьvş, jəqni okrug bujynsa birelgən hām bşn tabylqan tavşştn jartьhnan kybehen alьvş hajlanqan bulp iəplənəsək (hajlav zakonyñ 104-se statjahş).

Məbələn, 200 meñ tavşştan ber kandidatqa 5 meñ tavşş, ikensehe — 35 meñ, esensehe eşen — 10 meñ, dyrtensehe eşen — 25 meñ, ə bişensehe eşen — 125 meñ tavşş birelgən bulha, byl vaqıttə bişense kandidat hajlanqan bulp iəplənə. Bişense kandidat başqalar dñ bətəhen bergə hanaqanda la kypselek tavşş alqanlyqtan ul hajlanqan bulp iəplənəsək. Bedden alqan mitalьbьddə bəte qalqan kandidaturalar bergə alqanda 75 meñ tavşş aldy, ə bişense kandidat — 125 meñ, jəqni bəte birelgən tavşştn jartьhnan kybehen aldy. Byl timək bişense kandidat ovsalyt kypselek tavşştn aldy tigen hyd.

Əgər də kandidatardan bərehe la ovsalyt kypselek tavşş almahalar, ul vaqıtt hajlav zakony kyberək tavşş alqan ike kandidatqə qajtanən tavşşqa qujьvdş kyd aldynda tota. (107-se statja). Janьnan vьltjrovka (ikense tapqьr tavşşqa qujьv) jahav bərense tavşşqa qujьqandan hun 2 adnanan arş hunlamajynsa ytkərelərgə tejeş. Ni eşen nişbətən (atnositelna) kypselek tavşş alьvş kandidat hajlanqan bulp iəplənəməj?

Sənki byl vaqıqala byl kandidat-

ty hajlav kypselek hajlavşylar dñ teləgenə tura kilməb ine. Sovet hajlav zakonyñ burşş bulp — SSSR Verxovnyj Sovetna deputat tar hajlaqanda bedden ilebed xedmətsəndərenen irken dərəb belde rev tora. Okrug bujynsa tavşş birergə xaqly bulqan hajlavşylar dñ tavşş birevdəre hajlavşylar dñ jartьhnan kəmt bulp sьqqan okrugtarda hajlyvdş dərəb ytkərelməgən tip iqlan itə torqan hajlav zakonyñ 108-se statjahş şul uq maqsatly kydatə. Byl vaqıqalarda bərense hajlavdardan ike adna vaqıtt ytkənsəgə tiklem janьnan hajlavdar ytkərelə.

Kapitalistik ildərdə bətenləj başqasa tərtip jəşəj. Pol'sala məbələn 1935-se jylq hajlavdarda hajlavşylar dñ tik 30 protsenty qьna qatnaştş hām şulaj da hajlav dərəb ytkərelgən tip tabylb. Byl, qajda hajlav zakony burştarş iptəş Lenin əjtevənsə „jarlyñ politikanan, demokratiala aktiv qatnaşьvdan“ (jьjьntьq, XXI tom, 430-ş bit) etəp sьqarьvqa qajtp qalqan kapitalistik ildə eşen bik xarakterly. Kapitalistik ildərdə qabul itelgən hajlav həđəmtələren bildələv sestimaş xedmətsəndərdən yd irektəren kyrtəvse tərle qьjьnlyqtar tьvdьra.

Şulaj uq məbələn Angliala parlament hajlavdarında nişbətən kypselek tavşş, jəqni ajrm alqanda başqa kandidaturaqa qaraqanda kyberək (ber genə tavşş bulha la) tavşş alьvş hajlanqan bulp iəplənə.

Məbələn, əgər 40 meñ birelgən tavşştan ber kandidat 4900 tavşş, ikensehe — 11 meñ 101 tavşş, eşen səhe — 11 meñ 999 tavşş hām dyrtən-

sehe — 12 meñ tavşş aldy ti. Dyrtense kandidatqa hajlavşylar dñ eştən ike ələştən kyberəge qarş tavşş birgən bulha la, ul „kypselek“ tavşş menən hajlanqan bulp iəplənə. Asьq ki, byndaj deputat hajlavşylar kypselegənən iregen saqьldьra almaj. Byl burzuaz hajlav mexanikahşnyñ zuliksyl zakonlaştьrlyqan foksnyñ bərehe.

Bildələ ki, Angliala predprinimateldər — fabrikanttan, səvdəgərdər h. v. kyp vaqıqalarda ike tavşş menən fajdalanalar. Angliala 2 tavşş birev xoquqь menən bətahe 500 meñ hajlavş fajdalana. Juqarьla kyrtəlgən hajlav həđəmtələren bildələv sistemahında hər ber tavşş bik dur əhəmiətkə ejə. Jьş qьna vaqıttarda ber tavşş tege jəki byl kandidatqə hajlanьvyn xəl itə. Şuqa kyre la Angliya burzuaziahş ydendə etəlmə tavşş birev xoquqьn haqlav eşen bik tьrşsa.

Ləkin byqardan başqa byndaj hajlav mexanikahş hajlavdarda bərdə ketəlməgən həđəmtələrgə, bigerək tə ere burzuaz partialar eşen fajdalə həđəmtələrgə kiltərep sьqara. Ul ularqə parlamentqa ular tarafьnan alьnqan tavşşqa bətenləj proporsional aulmaq kyp urьn alьvdş tə'min itə. Məbələn, 1933-se jyl da konservatorlar eşen birelgən 10 million 488 meñ tavşş ularqə parlamentta 387 urьn alьvdş tə'min itte, ə lejbaristar eşen birelgən 8 million 325 meñ tavşş ularqə tik 154 urьndş qьna birde. Timək ber konservator — deputat hajlav eşen 27 meñ tavşş, ə ber lejbaris deputatqa hajlav eşen 54 meñ tavşş birev kərək bulb. Nişbətən kypselek

47-se məktəpten 7 klass uqьvşylarş dərəskə aldan kilep dərəstəren əderləjdər.
(Urazbaxtin fotohş).

Polər təndə qarşylajьd

„Tənjəq polys“ stansiahş, 12. (TASS-tyñ maxsus xəbərsehe). Polər tənə əderlek qьdv rəvəştə bəra. Qojasly kəndə fajdalanyp gəgə jənən ike qatly cəxoldar kejdərep palatkayьddş nьqьtlyq. Jьlyv eşən unş qar menən kymdek. Bođ kuxnəhen tēdēvdə tamamlanьq. Kise janş kuxnəle aş əderlənek. Məjeşkə ber nisə taqta tьndьr unda slesarlyq verstajə janьq. Tərle zakazdar qabul itev eşen tokarnaj stanok qьna jətməj.

Torlaq palatkahında temperatura qьrqa ydgərdə — jьlyndş. Tьştə minus 8 gradus bulqan saqta palatkala plys 7 gradus.

Kise bərense başlap kərəsin lampahş jandьrdьq. Ul fevralqa tiklem tьvlek əjlənəhe janyp torasaq.

Kənjəqqa tava bik qьdv jəđəp barayьd, tēndərendə — jel, purga. 3 nartaqa adьq, jaqьvlyq, kejem. palatkalar dñ avaria zapasyn əderləp qujayьd.

Duđ jəşəjbed, bətəredden də nastroeniebed jaqş. Polystə jəşəvse 4 keşə polər tēndə his ber qurqьvlyd qarşylaj, sənki ularqə elekke zimovkalary bujynsa byl tən tanьş.

„Tənjəq polys“ stansiahşnyñ nacal'nige Sovettar Sojuznyñ Geroy — I. Papanin.

sistemahş şulaj uq Fransiala (tavşşqa birevdən ikensehe turalında) quillanьla. 1935-se jyl dēmtələre tьvəndəgesə bulda məbələn, hajlavdñ hēdş. Hajlanqan deputattar eşen 5 million 245 meñ keşə, hajlanmaqanda eşen — 6 million 315 meñ keşə tavşş birgən. Oşolaj itep ydərənən tavşştarşn palataqa hajlanmaqan kandidaturaqa birgənlektən ular palataqa yd vəkiliəttəren ytrə almanьlar.

Byl bərense qanaştə qəjəphed hьmaq bulp kyrengən hajlav hēđəmtələren bildələv bşly qəməldə parlamentta burzuaz kandidattar eşen dur etənləktə tə'min itə. Məbələn, Fransiala 1932-se jylq hajlavda kommunistik partia 800 meñ tavşş aldy. Byl tavşştar tik 12 deputattn hajlanьvyn tə'min itte, ə burzuaz partialar dñ bərehe (respublikan demokratik sojuz) 12 meñ tavşş alyp palatala 76 urьn aldy. Timək oşolaj kilep sьqə ki, ber kommunist — deputat hajlav eşen burzuaz partialar dñ bərehənən deputattn hajlavqa qaraqanda 5 tapqьr artıq tavşş birev kərək.

Bəte byl hajlav „arfmtikahş“ hajlavdarda burzuaz deputattar eşen etənlək tьvdьra, ə xedmətsəndərdən ydərənən bşn irekle gen kyrtəvge məmkınlektə buldьrmavqa xedmət itə.

Tik sovet hajlav zakony qьna xedmətsəndərgə kypselek xedmətsəndərdən irken bşnlyqta saqьldьrvş kandidatardş hajlavda yd irektəren asьq bēlderevdə tə'min itə.

Javaply redaktor:
D. FƏRXEJEV.

„Oktəbr“ Natiskahş tipografiahş. Başglavlyt vəkile № 4157.

1937-se jyl
24 Sentabr

№ 92 (1140)

Ajda 12 tarqyr
sıqqa. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarıdır, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе.—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitetları organı

Redaksiä adresı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

VKP(b)-NIN BAŞQORTOSTAN ÖLKƏ KOMİTETİ BJUROHYNIN 1937 JYL 20 SENTƏBR QARARİ

Ölkə komitet bürohu, «Pravda» gazetahınnı 1937 jyl 17 sentabr nomerında yayınlan «Başqortostan» burzuaz millətlər öjeme» tigen hem «Izvestia» gazetahınnı 1937 jyl 17 sentabr nomerında yayınlan «Başqort burzuaz millətlər hem ulardıñ ximajəselər» tigen maqalələr partianıñ Başqortostan Ölkə komiteti jətkəslərən, unıñ bürohuñnıñ hem sekretarları Bıjkin hem Isencurin iptəstərdən in tupañ politik xataların bətenləj dərək asalar, tip itəpləj.

Ölkə komitet bürohu hem unıñ sekretarları Bıjkin hem Isencurin iptəstə partia ojoşmahıñ xalıq doşmandarına — burzuaz millətlərgə, trotskistlarğa hem buxarinselərgə qarşı kərəşkə mobilizatsiälamanıñ qıña tygel, bəki ulardıñ qajıñ bərdəren ximajəgə alıp kildələr hem ulardı respublikağa kyp kenä tıp jətkəse posttarğa (BaşSIK, ÖK-nen promıjlenost' bılıge, Gosplan, Narkomxoz, Narkomzem, Juzuralles, Narkom-mestprom, Narkompros) ulti-
tıvıqqa jıl qujıdılar.

Millətlərdən jənəjtərə turahında eşse hem kolxozsıların kyp handaq signaldarın Ölkə komitet bürohu hem unıñ sekretarları iqtıbarğa almanıñ, partianıñ hem iptə Stalinden bol'sevistik ujavlıqtı kytərev turahındaq kyrhətmələrən sitləp yttələr, tydep tora almalıq qəmhədlək hem politik huqırlıq kyrhəttələr, ujavlıqtı tupaqlandırvıqqa jıl qujıdılar hem xalıq doşmandarın — burzuaz millətlərdən, trotskistlardan, buxarinselərdən — japon-german faşizm agenttarınnıñ jəmerəvselek qorotqoslıq eştərenen metodtarın hem alımdarın kyrmanələr, eşsərdən hem kolxozsıların ybep kilevse janı kadrardı jətkəse sovet hem xuzalıq posttarına ırlətmələr. Massalar-dan ajrılv, massalarđñ signalda-
rıñ hanqa huqmav, Ölkə komitet tıp bərense sekretar Bıjkinden xəder faş itelgən xalıq doşmandar (Grışkan, Dubenski, Marnənski) menən jaqın sem'jaslıq mənəşəvəte hem ularğa jıl qujıv, ikense sekretar Isencurinden ayrım kontrrevolytsion burzuaz millətlərgə (Musajıv, Əsxədullin, Dəvləşin, Amantajıv) ximajəselek ite-
ve partia ojoşmahında bol'sevistik tənqitte hem yd-ydende tənqitte jəjeldərevgə qamasavlanıñlar hem xalıqtıñ in javız doşmandarın yd vaqtında faş itergə məmkinlek birmənələr.

Ölkə komitet bürohu, Sovnarkom predsedatele ip. Bulaşvıñ Başqortostanđñ Sovnarkomında, Gosplanında hem kyp kenä narkomattarında in javıñ urındarğa ojalaqan xalıq doşmandarına — burzuaz millətlərgə hem trots-

kistlarğa jıl qujıv torqanlıqın hem xalıq doşmandarına yddəren qəvəxət eştəren eşlərgə məmkinlek birgənlegen ajtey yta.

Ölkə komitet bürohu qarar itä:

1. VKP(b)-nıñ Öfe qala komitetına hem bəte rajon komitetlarına «Pravda» hem «Izvestia» maqalələrən partianıñ bəte təvgə ojoşmalarında məkəkrə itergə hem tənqitte hem yd-ydende tənqitte kin jəjeldərev, revolytsion bol'sevistik ujavlıqtı kytərev nigəndə, xalıq doşmandarın — burzuaz millətlərdə, trotskist-buxarinsə qorotqostardə, şpionardə, diversantardə hem ıltərevselərdə tar-mar itevgə hem tamırdar menən tulıñsa jolqop taşlavıq; partia ojoşmahıñ saftarın hem Başqortostanđñ jətkəse organdarın ulardan in jıldam rəvəstə tadartıvıq, qorotqoslıqtıñ edəmtələrən bəterevgə hem eşsərdən hem kolxozsı-lardan ybep kilevse jəş kadrardı respublikanıñ jətkəse posttarına qıjıv rəvəstə ırlətevgə bəte partia massaların mobilizatsiälarğa təqdim itergə.

2. In jaqın kəndərdə Ölkə komitetıñ plenumıñ sıqırvıqqa hem urda Ölkə komitet sekretarları Bıjkin hem Isencurin iptəstə turahında, Başsovnarkom predsedatele Bulaşev, ORPO medire Galin iptəstə hem büronıñ başqa aqzalar turahında, şulaj uq totoş alqanda ölkənən artaban jətkəsele-
ge turahında mäs'ələ qujırvıq.

3. Grazdandar huqıv osoronda Qıdı Armia Imənqol avıyna jaqınlaşıp kilgəndə Ölkə komitet-sekretar ip. Isencurinden bəre təkəm kulaktar hem burzuaz millətlər menən Teməskə—Vəlidev torqan urıñqa qasvınnıñ dərək-ləgən tikşerevde hem tikşerev hə-dəmtələrən VKP(b) Ölkə komite-tıñ bürohuña hem plenumına belderevde Xədisəv, Ivanov hem Semjonov iptəstə sostavındaq komissiağa tapşırıvıq.

4. Maqarif xalıq komissarı bulıp torqan saqında kontrrevolytsion dərəslektər vabırvıp sıqarvıqqa jıl qujıqan eşən hem xəder faş itelgən kontrrevolytsion milləte Məhədejəvten jəmerəvselek qorot-qoslıq eşe turahında Başqortostan dəvlət akademik teatr artisttarınnıñ signaldarın hem qarizaların iqtıbarğa almaqan eşən, Ölkə komitetıñ partpropaganda, agitatsia hem matıvıqat bılıge medire ip. Əvubəkirəvte eşən alıvıqqa, Ölkə komitet plenumıñ alıvıq ip. Əvubə-kirəvte Ölkə komitet bürohuñnıñ hem plenumıñnıñ aqzalar sostavın sıqarvıp mäs'ələhen qujırvıq.

5. Xalıq doşmandar — burzuaz millətlər Mortazin hem Davıtv menən vajlənəş totqan eşən hem huqıqın partia ölkə konferensia-hında jaqlaqan eşən ip. Avızbajıv-tı Maqarif xalıq komissarlıq eşə-nən alıvıqqa hem Ölkə komitet ple-numında unı Ölkə komitet plenu-

Məskəv xəbri okrugınnıñ kədgə taktik uceniehəndə.

Hyətə: Məskəv xəbri okrug komandujışie Sovettar Sojuzınnıñ marşalı Budjonıñ puləmjotik vıjəstar arahında.

(Sojuzfoto).

Ispanialaqlı frontlarda

Tənjaq front. Fətnəsələr 19 sentabrda kis menən Ontoria jaqınan frontıñ kənsıqlıq sektorına inep, Sierra Forkada aşı Bensua qalqvı-lyqına tava kystələr. 20 sentabrda fətnəsələr Piedras Blankasqa ataka jahaj başlanıñlar, ləkin dır juqal-tıvdar menən kire qaqlıdılar.

Xixon rajonında bulqan hava hu-qıvında respublikan samoljottar faşistardıñ ike motorlı bəre samo-ljotıñ atıp tēşərdələr, ul dingedə vabırv tēstə. Fətnəsərdən ikense samoljotı la şulaj uq atıp tēşərlə-gən tip ujlajdar. Respublikaslar bəre samoljot juqaltıdılar.

Kənjaq front. Posoblanco sekto-rında respublikaslar, fətnəsərdən kəsle qarşılıq kyrhətevdərəne qaramaştan, 12 kilometr alıq kıl-tələr.

Respublikan qəskərdər unıvıv operatsiälar hədəmtəhendə Pen-jarrojağa vava torqan timer jılđa əbtənləktə alıdılar. Un jaq flangta respublikaslar Granxa de Torreer-mostıñ (Badaxos) bərense jortta-rın qulqa alıdılar. Kavaleria vı avıvı Asuaga menən (Bel'mestən kənbajısta) bərləstə torqan jılđ alqan. Ataka vaqtında fətnəsərdən bəre batal'ony juqqa sıqarılqan.

Val'sekil'o sektorında respublika-slar 20 sentabrda fətnəsərdən

mı aqzalar sostavın sıqarvıp mäs'ələhen qujırvıq.

6. Ip. Əmirəvte BaşSIK sekretar-lıq eşənənə alıvıq. Unıñ aq armiala xədmət itev turahındaq mäs'ələne əbtəlmə rəvəstə tikşerə-gə.

7. Millətsə Şəhretinevten, nemes hem ital'jan faşistların maqtaqan maqaləhen „Başqortostan“ gazeta-hı bitəndə urıñlaşırqan eşən, şulaj uq „Başqortostan“ redaksiä-hındaq hem Başqortostan sovet jadıv-slar sojuzı pravleniehəndə eşəndə kyp kenə xatalar eşləgən eşən ip. Kəlimullinde Başqortostan sovet jadıvsıların sojuzı pravlenie-henən predsedateleğe eşənən alıvıq.

Sierra Texoneralaq adaqlıq nıqı-tmaların alıdılar, hem kyp pulə-mjot, vintovka, başqa huqıv kərək-jaraqtarın qulqa alıdılar.

Sima rajonında fətnəsərdən kəsle artilleria həzyme arqahında respublikaslar artqa tava sigener-gə məzırv buldılar. Bınan huqıv kontratakala respublikasların art-illəriah fətnəsələr batal'onyñ juq-qa sıqardı.

**

Faşistardın əs samoljotı Masn'-ju qalahına (Katalonia, Barselonan tənjaqta) bombalar taşlanıñlar. 5 kəşə ıltərelgən, 35 kəşə jaralan-qan.

ISPAN TROTSKİSTARININ XİJANATSYL JEMERGES EŞE

Valensia, 20. Kostel'on qalahın-da, İspanialaqlı respublikan xəky-mətkə qarata həzym hem mıqıv-lavdar menən tulqan afişalardı stenağa jəbəstərgən saqtarında ike trotskist—POUM aqzaların politсія arestqa alıv. Bıı aresttar-dıñ hədəmtəhe bularaq, Kastel'on-da hem Grao de Kastel'onda POUM jorttarında tētevdər ytkərelgən. Bıı tētevdər vaqtında şundaj uq jəkmətkəle 1000-dən artıq afişa hem listovkalar, şulaj uq xəky-mət tarafınan tıjılv ta, hamən da jəşeren rəvəstə sıqıvda davam it-kən POUM gazetalarınnıñ nomer-dar yayınlan. POUM ojoşmalarınnıñ jorttarı pəcatlāngən hem unıñ jətkəslərə arestqa alıñqan.

REPUBLIKAN AVİATSIANIN XƏRƏKƏTE

Respublikan aviatsia Rossas bux-tahınnıñ kinlegəndə hem Kreus moronında fətnəsərdən „Kana-rias“ krejseren utqa totto hem unı qasvıqqa məzırv itte.

Respublikan samoljottar Xixon ergəhendə dinged əbtəndə vajtaq osoş jahanıñlar hem fətnəsərdən bəre nıñ paroxodın utqa tottolar. Paroxodtar qasvıqqa məzırv buldılar.

Qajda politik qamhedelek, tarqavlyq, unda xalyq doşmandary es ite

In mehime—ujavlyq

Komsomoldyn Kirov rajon oşomahyny konferensiahynda 124 delegat qatnashlyq itte. 4 ken bujysa hududlyq konferensia rajkomdyn otcot daverenda eslagan esen tikserde. Otcot doklady bujysa syqyp hejlavselar rajkomdyn esen bol'sevistik tanqit abtyna aldylyr. Sex, zavodta, es etenda kytarelgen jas aktivistarden tavyşy byl konferensiala ajrlysa isetelde. Delegattar rajkomdyn esen VKP(b) UK-nen, fevral' mart plenumy, VLKSM-dyn X sjez' hem VLKSM UK-nen III, IV Plenumy qarardaryn tormoşqa asyrv jodenon syqyp tikserdeler.

Konferensia rajkomdyn esen qanagatlanerlek tygel tip tapty. Byl bik doreş narqylav. Rajkom bujroh ydenen praktik esende plenum qarardaryn edma-ed tormoşqa asyrymaqan. Syjnyj ujavlyq tupatlanqan hem rajkom jaster masahynan ajrlyqan xalda jaser kilgen. Tyvenden birelgen signaldarqa hidgerlek menen qolag halynmaqan. Başqortostan Ydäk Başqarma Komitety, Başqort Dävlät Akademias teatr, Başnarkompros, Başnarkomzem, bibliotekardar aderlav elke kursy ergahendage komsomol oşomahary xalyq doşmandaryn vaqytnda faşlamaqandar. Başgosizdatta eslavse komsomolka Salixva (bjuo aqzah), teatrida eslavse Bikaulatva Zajtyne (plenum aqzah) xalyq doşmandaryn esen turahynda belhalar da ulardy jaser kilgendir. Rajkom byl politik hidgerlegen juqaltqan, xalyq doşmandaryn esen jarlam itevselerga qarata liberallyq kyrhater kilgen, Salixva, Bikaulatvalar, xatta konferensiaqa tiklem plenum sostavynan syqarylmaqan.

Rajkom eselare arahynda byjt ul komsomoldyn «şaxsi es» tigen doşmansa qarash tamylanqan. Başqort Dävlät teatr jaster arahyn-

da byjt' tarqalyv turahynda admy signallyr bulqan. Lakin rajkom eselare ulardy vaqytnda tiksermagandir. Hem byl oşomaharyn esen başqa oşomahar esen haşaq almaqandar. Delegat Levin ydenen syqyşynda «rajkom rabotniktare oşomahary tege jeki byl jeteşhedlekten nigedene teşenmagandir. Byl jeteşhedlekte tyvdyrvyşy səvəpterde asmaqandar. Eşten xel itkes byvndaryna totona belmagandir. Berəvdərdən xatalary nigedende başqalardy ejratmagandir» ti.

Konferensia komsomol oşomahyny top ese bulyp torqan politik uqyv, komsomolestardyn politik kimlen kytarev ese menen rajkomdyn bik nasar jeteşhelek iteven ajtte. Rajkomdyn politik uqyvdar bylege medire iptaş Şapoznikov ydenen syqyşynda «min komsomol esendage xalyq doşmandaryn faş itev menen genə şeqhəndem, politik uqyvdar menen jeteşhelek itergə vaqyt qalman» ti. Bigerək tə oşondaj xata qarash—revolytsion ujavlyq kytarev esen komsomolestardy parti tarixenen kerəş traditsialar menen qorallandaryvdan ajrm neme itep qarav arqahynda komsomolda propaganda. ese nasar xalda qalqan. Begenge tiklem 314 komsomoles uqyvqa tartylmaqan. Ular rajkomdyn qejese menen «ylek jəndər» isemlegene inderelgendir. Uqyv jorttarında propagandistar jeteşmaji. «Uqyvdar başlandy, ə uqyv jorttarındaq komsomol oşomahary əlegə tiklem propagandistar menen təmin itelməgendir. Vozatjdar juq. Maktəptərdə kommunistik tərbia eştere nasar tora» tidər syqyp hejlavse delegat Anapol'skaja, Xəkimov, Barisova iptastar. Konferensia propagandistar menen eşləvdə jeteşhedlektərdə kyrhətte. Propagandistar menen eşləvde tik

Revolytsion ujavlyq tupatlanqan oşomala

Başqortostandaq kontrrevolytsion burzuaz millətselərdən joqonohona birelep idea jaqtan serep—tarqalqan İsməqilov komsomoles isme abtında odaq vaqytar bujysa kul'tura hem tel fanni—institutnda ojalany. Ul Leningradta partiya hem xəkimət jeteşhelekenə qarş terroristik tərkm oşostorovda aktiv qatnaşqan Priqozin (institutyn sotrudnige) menen duş bulyp, kontrrevolytsion kitaptar syqardy. Ul M. Qafuriden başqort hem tatar xedmətsəndere tarafynan hejeler uqyla torqan idea hem politik şulaj uq xudozestvo jaqynan tujyndyrylqan «Qara jəddər» tigen əbərən «byl xudozestvo jaqtan qimməthəd» tip uqyvsylardy kyden tomalarqa teryşty.

Şul uq institutta eslagan Qima-lyv tarafynan V klass uqyvsylar esen əderlənən dərselektə lə İmamquliytn sovetqa qarş poemahy vabylyqan. Bylar vətəhe lə komsomoldyn Başqortostan Ydäk Başqarma Komitety oşomahyna bildəle ine. Lakin YBK komsomol oşomahy hem uny sekretary iptaş Xəkimov, unan hun iptaş De-

tematik leksialar ytkərgə qajtar qaldaryvdy doreş tygel tip tapty.

Sojuz demokratiayn bodovdar təve oşomaharyn esməkarlegen qaqşatvqa tə'sir itmaj qalmaqan. Rajkom tarafynan 32 oşomanyn sekretary almasırylqan. Komsomolestardy irkenən tış ultırtylqan byl sekretardar oşomanyn esen tarqatvqa qyna jardam itkəndir. «Tav qorolmalary zavodnda bedden tarafan ultırtylqan sekretar eştan alnqas, oşomanyn esen elekkega qaraqanda jaqşyrdy» ti doklady iptaş Kazansov.

Konferensianyn ken tərtebe bujysa 34 keşə qatnaşyp hejləne. Ulardyñ vajtaq jə aktivistər ine. X. Dəvlətsin.

sətkinalar, İsməqilov hem Qima-lyvtardyn byl məkerle alımdaryn faş itep, ularqa jemerges udar birep oşo nigeddə komsomolestardyn ujav bulıraq, tərbialəmənelər genə tygel, ə kirehensə ulardy adım hajyn «ular vətəden alıstıryqhyd aktivtərebed» tip revolytsion ujavlyq ty tupatlandyrdylar.

Məslim Maratyn, xəderge faş itelgen kontrrevolytsion millətse xalyq doşmandary aldında tərlikə totovşy bulıvyn kem genə belmaj hun? Byl turala komsomoldyn qala aktive jyjlyşynda ajrlymsa nıq ajtep kittələr. Lakin ni esender, Başqortostan Ydäk Başqarma Komitety komsomol oşomahy oşo kəngə tiklem byl məsələgə jetti iqtıbar birep, uny oşomala tikşerməve sik tyvdyra. Asylda byl Başqortostan Ydäk Başqarma Komitety komsomol oşomahyny qamhedelegen, revolytsion ujavlyq ty tupatlandyryqan kyrhəte tygelme ni?

Hyd unajynda komsomoldyn Başqortostan Ydäk Başqarma Komitety oşomahyndaq politik-tərbia esenen toroşo turahynda lə ber nışa hyd ajtergə kərək. 19 komsomolesty esenə alqan byl oşomala VKP(b) tarixenen top momentaryn ejrənev bujysa vər tynərək eşləj. Komsomolestardy uqyvqa jərəstəre siktən tış tyvən. Uqyvqa əderlekhehd kiləpər. Tynlavsylyardan Stukalkin, Orlova hem Nazarovalar tynərəkke vətənləj jərəməjdər.

Komsomol jyjlyştar əle vnda jəstərdə politik—idea jaqtan tərbialəv qoraly bulyp jeteşmagen. Tanqit, yd-ydende tanqit komsomolestar arahynda juq. Komsomol jyjlyştarında hər vaqyt oşomanyn «statnıj» oratordary bulyp jərəgen Loqmanov, M. Məslimdar genə syqyp hejləjdər. Şulaj bulqas byl oşoma menen jeteşhelek itev esenə, bysır jəde əle vətənləj qaranqy bulqan Pol'sənən syqqan emegrattyn qatyn Desətkinənən hajlanyp qujlyvny la qəzəp tygel.

Komsomoles isme abtında qorotqosloq esen alıp barqan serek idealy elementtardy adaqyna tiklem faş itep, oşomanyn ulardan tadarıv, Başqortostan Ydäk Başqarma Komitety komsomolestaryn jaqyn kəndəge vojevoj vurystary bulıraq tejes.

Sadıjy.

JANŲ RAJKOM

16—20 sentəbrdə VLKSM-dyn Lenin rajon konferensiahy bulyp ytte. Konferensiala 206 delegat qatnaşyp, VLKSM rajkomyny otcot doklady tynlandy, rajkomqa jany sostav hajlandy.

Delegattar, Konferensia eşka başlavdan alda, yddərenen politik qamhedelegen juqaltqan, jaraqhyd elementtardy delegattar sostavynan syqaryvdy talap ittelər. Doşmandar menen vjəlēneştə bulqan Filipov hem Fajruzvıtar konferensia delegatlyqynan syqaryldylar. Konferensia ydenen esen vna şuna başlany.

Rajkomdyn esen turahynda iptaş Nəzirov doklad jahany. Doklady VLKSM Ydäk Komitetyndy IV Plenumy qarardary turahynda komsomol oşomahyny vögenə vurystary turahynda hejləne. Rajon komsomol oşomaharynda politik uqyv—politik təmbia esenen torəşona tuqtaidy. Hem politik tərbia esenen qujlyşynda zarar itevse «objektiv» səvəptərdə hanany. Lakin rajkom yde byl elkelə neme eşləgen; şul «objektiv» səvəptərdə tyvdyrvyşy kyreştar menen nisek kərəşkan hem oşomahary tarqalyv, politik qamhedelek kyreştarəndə nindəj saralar kyrgən, oşomanyn tadalyq esen nisek kərəşkan

—ul vna oşondaj vögenə kəndən ydäk məsələləren aşatlap ytte.

Byl turala delegattar syqyp hejlənelər. Rajkom, Əfə depohyny komsomol oşomahy jeteşhelegene ırməlagən, tarqalqan jəmənovtyn qaldyqtaryn kyrmagen. Pedinstitut, Medinstitut hem başqa oşomahardan doşmandardyn tarqatv eştere turahynda signaldar bulıvny qaramatın, rajkom vaqytnda sara kyrmagen. Ultıryştar jahav, svodkalar jyjnav, telefon aşatırv menen siklənep qalqan.

Komsomol oşomahyny xalyq doşmandary hem ulardyñ ximajeselektərenən tadarıv, tarqalyv kyreştarəndə menen ajavhyd bol'sevistik kərəş alıp vuryv ırnına, byl eşte ultıryştar, suetnaly menen buljap qaldyryqan.

Delegattar rajkomdyn politik uqyv bujysa eşlekle jeteşhelek itməven qatv tanqit abtına aldylyr. Politik uqyv bylege medire Bol'senskajany esen tik telefon aşatırv svodka jyjnavdan qyna torqan. Ul oşondaj mehim ucastkaqa qujlyqan bulıvqa qaramatın, komsomolestardyñ dejem komsomol oşomahyny byşanyşy aqlaj almaqan. Oşondaj javaphydyq arqahynda bik kyp oşomaharynda politik uqyv

esən yd aqyşyña tapşyrylqan. Politik uqyv jaqşy barqan oşomaharyda lə es rajkom jardamynan başqa barqan. Məbələn, Medinstitut komsomol oşomahy tarafynan oşostorolqan propagandistar maktəve eşləve hem jəşəve turahynda rajkom hem politik uqyv bylege medire Bol'senskaja belmagən də.

Konferensia, rajkomdy SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdarqa əderlek juqlıq hem dokladta lə byl turala vər hyd də ajtməve turahynda bik doreş şeltəlene.

Otcot-hajlavdar vaqytnda komsomol oşomaharyn jeteşhelegene jəş jany yşep kilevse aktiv kilde. Şunyn esen komsomol oşomahynda tarqalyv kyreştarəndə menen kərəş ajrlymsa ırnında tororqa tejes. Delegattar, rajkomdyn jany sostavyna bik dur eş programnaly, jany eşlekle təqdimdar, kənəştar birdələr.

Plenum sostavyna eşta yden kyrhətkən jany esməkar yşə torqan iptəstər hajlandy.

Konferensianan hun Lenin rajkomyny jany Plenumy bulyp ytte. Plenum jəşren tavyşqa qujv menen bujro aqzalaryn hajlany. Rajkomdyn sekretary bulyp iptaş Xlyskın ytte. Politik uqyv bylege medire bulyp iptaş Xəmidullin (tegev fabrikahy), pionerdar bylege medire bulyp iptaş Jədrənkındər hajlandylar.

Hyralta: Məskəv OSOvıaxımsy morəktən kolonnahy Xalyq-Ara jəstər kənə demonstratsiahynda (Sojuzfoto).

JANŲ KOMITET HAJLANDŲ

Ošo kōndardē Bašqortostan Dāvlat Akademija teatr kōmsomolēstārēn jējēšs bulp ytte. Jējēšs Bašqortostan Dāvlat teatrēn kontrrevolytsion millātselārden qaldēqtārēn tadartēv turahēnda «Bašqortostan» hām «Leninse» gazetalarēnda kyrhātēlgān māqalēlārde tikšerde.

Əjter ytergē kārēk, jējēšsqa əderlēk tēvdēn yk tē'min itelmāgān. Jējēšs javbq bulvqa qaramātan, 4 komsomoles (šul jēm-lānēn komitet aqzahy Məvərəkēv ta) bilēthēd kilgēndər. Jējēšs asy, prezidium hajlanqas, predse-datel kēn tərētibē bujēnsa hydde kemgē birergē lē belmāj tordo. Komitet sekretarē Xəvibullinqa əjter qarān, ul partorgi Bronqa kyrhātē. Ə Bron vnyš sulaj uq kōtmāgēndər axrē, həjləvdēn baš-tarttē hām rajkomol vəkile Šapoš-nikovqa mərəzəqət itte.

Bēndaj əderlēkhed, javaphēd ojoštōrolqan jējēšs komsomolēstārē aptēraštā qaldērdē. Nihajət rajkom vəkile Šapošnikov komsomolēstārēn horavē bujēnsa qēb-qa qēna informatsia jahānē.

BDAT komsomol komitetēnēn esēndəgē jētēšhedlētārēn sum-mahy šuqa kiltērep jētērgēn ki, komitet hām uny sekretarē Xəvibullin, teatrda jəšəp kilgān kontr-revoljutsion millātselārde əjavhēd fašlav urnyā, uny kirehensē dūr politik qəmhēdlek—huqbrlq kyrhātēp, ulardē ydenēn ximajəhēnē alyp kilgān, faktik rəvēštē došman dardēn qoralēna əjləngēn.

Jējēšs qatnašvš komsomolēstār komitet aqzalarēnēn, bigē-rək tē komitet sekretarē Xəvibul-linēn əslēkhedlēgen, politik qəmhēdlēgen, huqbrlq qat tənqit əbbyā alydylar. Komsomolka Aədušina, teatrda qorotqosloq turahēnda signaldar kyp tēn bulvqa qaramātan, komitet hām uny sekretarē Xəvibullinēn jəbiral qarap vaqtēnda xəl itmāve, komitetēn rədovaj komsomolēstār, so-juz tēšyndaq jəštārēn tavyšyān iqtisār birmāve turahēnda həjlēnē. Ul:

— Komitet ydenēn əshedlēge, qəmhēdlēge menēn kontrrevolytsion millātselārden qorotqos esēnē turanān-tura jərdām itte, — ti.

Ošondaj əslēkhēdlek arqahēnda, ojošmala disiplinā nēq tēškēn. Aj-rām komsomolēstār, jējēšsqa, po-litik uqyvqa jərēvde vār tip tē bel-māgēndər. 4-5 aj bujēna aqzalyq vzyoš tyāmēj jərēvse komsomo-lēstār bulqan. Ə, došman, kontr-revoljutsion millātselār ošo tarqalyv-dān fajdalanēp, jəštār, komsomo-lēstār arahēnda yddārēnēn joqon-tolarēn kōndēn-kēn arttēvā birgēn-dər. Komsomolka Bikbulatēva, mil-lətse Məhədi qulēndaq qoralqa əjləngēn. Komsomoles, kommunist Miftəxēv, Xəvibullindār Məhədejēv-tēn qorotqosloq esēnē asyqtan-asyq jul qujquandar, xattā huqyr rəvēštē yddārē uny qara esēnē bulšlyq itkēndər.

Komitet sekretarē bulp əsləvse Xəvibullin vār tik ydenēn huqyr hydēndē genē, komsomolēstār uny fakttār menēn uratēp alqas qēnā ydenēn xatalarēn asyq itēp tēnēn. Miftəxēv (teatr direktorē) hām sul elekkēs „min janēšs qanmēn“ tip kykrəgenē huqyr ykenēv mē-nēn siklāndē. Jējēšs janē asy-qan Məhədi menēn jaqyn vājlēnēš totov qunaqqa jərēv h. v. fakttārēnā javap birgēndē yden „aqalaj“ torqan dālidār kiltērep jomop qal-dērērqā tērēštē.

Komsomolka Bikbulatēva vətē qəjēvēn kyd jəšē menēn jəvyr, ydenēn anlapmē, anhēddānmē Məhədejēv qulēndaq bujēnsyqqa əjlē-nev turahēnda asyq əjtmānē.

Jējēšs vēr tavēštān Bikbulatēva-nē komsomoldān syqarērqā hām akadēm teatrda əlynyvyn talap itērgē tigēn qarap syqardē. Šulaj uq Miftəxēv lē komsomol syfyqan syqarēp, janē fakttār asylyv unajē menēn partia ojošmahyān uny esēn qajtanān qaravdē horarqa qarap itte.

Komsomolēstār, komsomol komi-tetē sekretarē Xəvibullinēn komi-tet sekretarē vazyfahyān bu-šatēp, qatē šeltē menēn komsomol safēnda qaldērērqā qarap ittelār. Hām komsomol komitetēn tarqatēp janē komitet hajlanylar.

Janē sostavqa Xəkimēv, Aədušina, Ytəšev iptəštār hajlandylar. Komitet sekretarē bulp vēr tavēštān iptəš Xəkimēv ytte.

K.

Qytajda huqyr xərəkəttərə

QYTAJDAQY HUQYRSTAR TURAHYND A JAPON XƏBƏRDƏRE

TOKIO, 20. Japon xəbərdərənə qaraqanda, Bejpin-Xan'kou timer july bujlap vārvsē japon qəskər-dərə, bəgēn Gucendē (Baodindən 40 kilometr tənjaq-kənbayšta) alqandar.

Tən'szin-Pukou timer julynda japondar qytajdardēn Dacēn rajo-nēndaq (Macandan 30 kilometr kənbayšta) pozitsialarēna ataka jahaj başlaqandər. Qytajdar nē-qyšmalē qaršlyq kyrhātələr.

MANCZUR PARTIZANDARYNŲN ƏSƏNSƏ ARMIAHYNŲN XƏRƏKƏTƏ

ŠANXAJ, 19. Manczur partizan-darēnə əsənsə ārmiahyān hū-qy vaqtta Mukden-Girin' timer july bujēnda vēr nisə ataka jahav turahēnda xəbər itələr. Kyperdər-dēn bərəhē šartlatylqan hām šu-

Fenczen'tin sektorēnda (Sujjuan' provinsiahy) „eske Mongolia ka-valeriahyān vāš kəstərə“ 19 sen-təbrdē Gaotajdēndē alqandar.

Tajjuan'dē (Šan'si provinsiahy-nēn stolitsahy) tupqa totqan saqta 19 sentəbrdē japon aviatsiahy vēr samoljotēn juqaltqan.

Šanxaj frontēnda qytaj qəskərdə-re 22 sentəbrdē Anxan sektorēna həzym jahaj başlaqandar.

KANTONQY JAPON SAMOLJOTTARYNŲN NALJOTY

LONDON, 21. Gonkongtan xə-bər itēvdərənə qaraqanda, japon samoljottarē 21 sentəbrdē Kanton-dēn qytaj ələsənə naljot jahaqan-dər. Qytajdardēn zenit artillēriahy ularqa qarap ut asqan. Qalala vēr nisə urēnda pozar syqqan. Odaq ta ytmāj japon samoljottarē janē-nan Kanton əbtənē kilgēndər.

nēn hədəmtəhēndē juldā xərəkə-d itēv tuqtalqan. Byl armiahyān ot-rədtarē šulaj uq japondardēn Tun-goulaqy garizonēna (Fyjtən' provinsiahy) həzym jahaqandar.

Ularqa qaršy qytaj samoljottarē osop syqqan. Hava huqyšs vaqtēn-da vēr samoljot atēp tēšərəlgān. Uny qajhy jaqtēqy bulvēn bildēle tygel.

Qytaj vlastarē, 3 japon samol-jotēn qytaj cəstərə tarafēnān atēp tēšərəlēv turahēnda xəbər itələr.

19 sentəbrdēn alyp 20 sentəbrgē tiklēm vēr tēvlek vaqt esēndē japon qəskərdərə Šanxaj frontē-nēn Lyxan rajonēnda (qalanēn tənjaq-kənsyqy ələsēndē) hə-zym jahaqandar. Ləkin ular alqa kitevgē irēšə əlmaqandar.

AMERIKA POLPREDSTVOHYNŲN NANKINDƏN KITEVE

N'JU-IORK, 20. Amerikanēn Nankindəgē posolē Dzonson po-sol'stvohyān štatē menēn bērgē Nankindən kitkēn.

ŠANXAJ, 21. Elək xəbər itelgēn-sə, Nankin qalahyān japon aviat-siahy tarafēnān bombaqa totola-

saqy turahēnda aldan iškərtēv menēn vājlēnēštə Amerikā posol'-stvohy Nankindən kitte. Anglia posol'stvohyān vəkile, engliz po-sol'stvohyān ələ vēr ad vaqytqa Nankində qalyv turahēnda xəbər itte

NANKINGƏ JAHALASAQ NALJOT TURAHYND A

TOKIO, 20. Anglia posolē Krej-gidēn, „Nankingə janēnān hava naljottarē jahalyv turahēnda Xəse-

gavanēn deklaratsiahy menēn vāj-lənēštə japondardēn byn nejəttə-re“ turahēnda horavēnā qaršy, Domej susin agentstvohyān hyde-nə qaraqanda, tēsqy əštər minis-trēnēn urynbatarē Xorinoutsu Krejgidē «bombaqa totov tik xə-r-bi əvjekttarqa qarata qēnā ytkərə-ləsək» tip byāndyrqan.

ISPANIYH HƏM TƏRKİYƏ MILLƏTTƏR LİGHY SOVETBYNA JANBYN HAJLAV TURAHYND A

Zeneva, 20. Bəgēn Milləttər liga-hy plenumēnda, İspaniahy Milləttər ligahy Sovetbyna jərym daimi uryn-qa janēnān hajlavdē mēmkin tip ištəpləv turahēndaq mās'ələ tavyš-qa qujldē (Milləttər ligahy usta-vyān ləjyqlē rəvēštə, bēndaj uryn-dar esēn kandidaturalardē tavyšqa qujvdyān ydenē tiklēm janēnān hajlav mēmkinlēge turahēnda mās'-ələ qujlyā). İspania kandidaturahy, tavyštardēn əstən ike ələsənēn zanur bulqan kypselegēn jəja al-mānē. Šulaj itēp İspania Sovet sos-tavyānān syqa.

Huqyr kōndardē ydenēn kandi-daturahyān kyrhātēn Tərkiə, ta-vyštardēn əstən ike ələsənēn kə-mərəgēn jəjēp, šulaj uq unyšhd-lyqqa osorānē.

KONSTANTIN EDUARDOVIC SIALKOVSKI

19 sentəbrdē K. E. Sialkovskidēn —Sovettar Sojuzēnda qēnā tygel, vəlki zagrānitsala lē jaqšy bildēle bulqan ataqlē qalimēn, ylevnē ike jyl tuldy. K. E. Sialkovski — xalyq arahyān syqqan, yd aldyān əjənpər vəlğēn in talantli kēšē— ydenēn vətə odaq qəmərēn fəngē, ydenēn xalyqna xədmət itēvgē bīrdē, havala osovdyān ybēš tarixēndē in kyrnekle uryndardēn, bərəhēn aldy.

Sialkovski lesovod semjahynda tēvqan. Un jəšē tulyp un bərənsəgē kyskēn saqta Konstantin Eduardo-vic avryvdān hūn hānqyray bulp qalqan hām sul səvəplē məkətpkə jərēvdēn tuqtarqa məzəyr bulqan. Bigərək tē fizika matematika əlkə-hēndē vīk dūr bələmdē Sialkovski yd aldyān uqyv july menēn alqan. Un tuqyd jəškə jētkəs ul Vətkala pedagog bulp əsləj başlaqan.

Sialkovskidēn idarā itələ tōrqn metall aerostat turahēndaq bərən-sə əlkəma xədmətə 1892 jylda syq-

qan. Tik əs jylđar hūn qēnā nemes-dirizabl' tēdēvsehe Seppelindēn bē-rensē dirizablenēn proyektē vārlıq-qa kilgēn. İke tuqan Rajttēn bərən-sē aeroplān vārlıqqa kilēvdēn 10 jyl elək Sialkovski aeroplān turahēnda ydenēn xədmətēn tēvdyrqan. Reaktiv xərəkət turahēnda ameri-kan professorē, Gaddartēn esēn ul 16 jyl elək əsləgēn.

Yd aldyān əjənpər vəlğēn vəlğēk qalimēn vīk šəp xədməttərə, bat-šā Rossiahyān əfitsial fənēnēn byqšlyqyn hām ajrnmahylyqy ovs-tānōvkahēnda yddərənə qullanv tapmaqandar. Uqā vēr qajdan dā jərdām kətər uryn bulmaqan.

Sovet xəkymətə Konstantin Edu-ardovictē, tēvyvynā 75 jyl tulqan-da Xədmət Qydy Bājraq ordēnē menēn nāgradlap, uny xədməttə-rēn ləjyqlē rəvēštə naryqlānē. Bə-jək qəlim, qəmərēnēn adaqqy kōn-dərənə tiklēm partia hām xəkymət-tēn ajrvysa iqtisār hām qajqyrtv vē menēn fajdaland.

Ylēm tyšəgēndē jatqan saqta

Sialkovski 1935 jyl 13 sentəbrdē iptəš Stalingə xat menēn mərəzə-qət itte. Byl xatēnda ul oşolaj tip jaddē:

„Bətə xədmətsəndərdēn in aqyl-ly julybāšs hy hām dūby, iptəš Stalin!

Xəkymət kyp kənə saralar menēn Sialkovskidēn ištəlegēn mənəgē haqlap qaldērdē. Məskəvdəgē diri-zabl' VUZ-y uny ismē menēn isem-ləndē, havala osov əlkəhēndē in jaqšy fənni-tikşərnev esē esēn jyl hajb bīrev əsə premia bildələndē. Kalugala Konstantin Eduardovic jə-şəgēn əj, uny ismēndəgē muzejgə əvərēldērdē.

Bəjək sotsializm ilē, ydenēn in jaqšy uldarēnān bərəhē, fən esēn arbmaj-talmaj kərəşevsē K. E. Sial-kovskidē in vəlğē xəkymət menēn hām rəxmət əjtep iškə ala. Sovet jəməqətsəlegē uny ylev kōnēn, uny hoqlanqyš tərmoşona, fənni-əşməkərlegēnə arnalqan dokladtār menēn traurly jējēlyštār menēn bil-dələj.

(TASS).

Səskələr jır

Ix tirsələlər səskələr
Başların tyən əjəp,
Şajara hər kuyələk
Səskələr bitən yəp.
Hin kələp kilgən şikelle
Şiltəp şişmə aqa,
Şomort aq səskə şajara,
Handuqas qanat qaqa.
Şəqarhın da şul bolonqa
Jərhəndə bolon bujlar,
Kuyələklərdə qayırhın,
Səskələr jəbən həylap.
Səskələr jıjırhın həylap,
Teştəren təblə aqın,
Kyddəren təblə zəngəren,
İrenən təblə alın.
Ujna əjdə, şajan hənelem,
Kynelən kuyələk bulqas,
Tıvqan ilən gəl baqsañ,
Xuş jəbən hibər torqas.
Mostaj Kərim.

„Krasin“ vödvatqıssı qajda

Glavsevmorput' naca'nige iptəs O. Ju. Şmidt 20 sentəbrdə „Krasin“ vödvatqıssındaq ekspeiditsianın naca'nige iptəs Drigonan tyəndəge radiogrammanı aldı.

„Krasin“ vödvatqıssı 20 sentəbrgə qarş tənə 71 gradus 4 minut tənjaq şirotala, 163 gradus 30 minut kənəyş dolgotala buldı. Jelden kəsə — 4 ball. Erele-vaqlı kibəktərgə vatqılanqan vödvatqıssı. Hava elektrikə bolotlı, qar jaya, Drigo“.

SSSR-dın AQS-taqı polpredstvo'nı sovetnige iptəs Umanski, iptəs O. Ju. Şmidtka, 19 sentəbrdə Grinvic vaqtı menən 15 səqət 50 minutta Vilkins Aklaviktən ber nisə mılə alıblıqta ber kylgə jəbən-hav posadka jahaqan, tip xəbər itə. Vilkins, hava jaqşılanaqas ta ydenen Aklavikkə barasaqı turahında xəbər itkən.

„TƏNJAQ POLYS“ STANSIAHİNDƏ

20 sentəbrdə kəndəge səqət 1 də „Tənjaq polys“ stansiahın koodenattar tyəndəgesə bulqan: şirota — 85 gradus 52 minut, dolgota — 0 gradus. 20 kəndə (31 avqustan 20 sentəbrgə tiklem) vödvatqıssı tənə ber gradus 03 minut kitep, oşo vaqt esendə 116,5 kilometr jer ytkən.

Kisə polys əbtəndə hirək toman bulqan. Kyrev alıblıq 1 kilometrqa tiklem jetkən. Kənjaq-kənəyştan jaqş uq halqın jel 3 ball kəs menən itkən. Temperatura qırqa tyənəjəp, minus 19 gradusqa tiklem jetkən.

Вьоја qajsan sik qujılyr

Əjəllil rajonı „Kandr“ kolxozınn mator qına itep eşlənən klub var. Jal kəndəndə jəstər vıl klubqa jıjnalalar. Ular buş vaqt-tarın künelle həm fajdalı itep ytkərgə teləjdər. Ləkin klub ular-dın vıl teləgenə javap birerlek tygel. Unda jəstərdə qıdıqındı-ryrlıq ber genə nəmə lə juq. Xat-ta ultırvv esən urındıqtarda əderlənəgen. Kolxoz kul'turnige həm vındaqı komsomol oşoşmahı klubta kul'tura-massovıj eş alıp varmaj. Klub ergəhendəge vılote-kala taşlandıq xəldə jata. Bıjıl zurnal—kitaptar alıp esən bydzet-tən 900 hum aqsa alıncıajın Lə-kin avıl soveti unı başqa rasxod-qa totto. Bıl eşte haman da tikşevse juq.

S. Jəhudin.

Əfə prizıjv punktında, prizıjv niktər samoljot modele menən tanışalar. (Urazbaxtin fotohı).

AVA TORQAN MANARANIN SERE

Nevjonski qalahındaqı ava torqan manara boronqo Uraldın qıdıqlı həjkələ bulıp tora. Bıl manaranın tarixə ytkəndəge ber qara şomlo vaqıqı menən bəjlənən.

1696 jılda batşa ukazı menən verxator vajevođı Nejva qalahı bujınn tabılqan ber məqdən elgəhən Məskəvgə jəbəre. Bıl məqdən Tula qalahındaqı qoral eşləvse, hınavsı Nikita Demedov qılına tēşə. Ul vıqardan timer eşləj, vıl timer şvejttar timerenə qaraqanda həm qoral eşləv esən jaqşıraq bulıp şajı. Pjotr I prikazı bujınsa 1700 jıldın jadında Nejva jılqahı jarında zavod halına başlaı.

Batşa ike jıldan hun prikazı bı-rə. Bıl prikazda «uqa Demedovqa hər jaqtan 30 saqrıym jıraqlıqta bulqan vətə urman, jer, kətəvlek-tərgə eja bulıraq» tejelə. Şul vaqıttan başlap Demedovtar yd qıl əbtındaqı bəjləqtərdən tulı xı-quqlı xuzahı bulqandar. Əgər, ul vaqıttıqı tav upravlenniehənən naca'nige general Glinko yde tura-hında «min Uraldın batşahı həm allahı» tıgən bulha, Demedovtar yddəre biləgen jerdə alla həm batşanan da juqarı buldılar tip əj-tep bula.

Zavod upravlenniehına jadıqlan dokladtardın berehendə zavodta kymer jandırıvı kərtiəndən jıl-lıq xedmət xaqınn tyəndəgesə bulıvı bildəle. «Jıllıq eşləgen xedmət xaqı—51 hum 72 tin ja-rym, zavodqa burıvı: kymer jan-dırıvınn atına holo esən 19 hum 35 tin, 63 vət arıv 28 hum 35 tin vətə burıvı — 47 hum 70 tin, jıllıq eşləgenenən qılqa bıl-rələ torqan — 4 hum 02,5 tin.»

At menən eşləvse eşse ber kən-gə 10 tin, jəjəvle eşse — 5 tin xedmət xaqı ala torqan bulqan. Ləkin Demedovtar zavodında kre-pastnoj kərtiəndər genə eşləmə-gen, vında Ustyga, salvicəngovski, Vetluga, Kastrama həm Ural bu-jınn «ber hınlıq ikmək tabıv esən», «pozardan qadalanıvıylar» pasportıv kəşələr tərkomə aqıl-qan. Demedovtar zavodına kilep eləkkən vıl kəşələr əjdərenə unan tere kəjənsə əjlənəp qajta alma-qandar. Tanılqan ava torqan ma-nara ular esən tıvqandar qəbere bulqan.

Bıl manara Demedovtar tarafı-nan 1725 jılda İtaliyalıq tanıl-qan Pizajeski manara elgəhə me-nən avınlıq itep eşlənən. Manara-qa bık əlkən kurant, səqət qujıl-

qan. Bıl səqəttən majetnige kəşə odonloqonda bulqan. Unı ike ge-renen, hər berehe bışər vət avırlı-qında bulqandar. Səqət hər ber sired həm jartı səqət həjın mu-zıjka ujnaj torqan bulqan. Oşo manaranan tıra-jıqta nəmə bul-qan kydətep torqandar. Tıra-jıq jaqş kyrenhən esən zavod tırahenən unarsaqımsa urman-dardı kirkəndər.

Manaranın əbtındaqı tərən podvalda ber vaqıtta lə tışqa şı-qarılmaı torqan kəşələr eşləgən-dər. Bındaqı eşsələr qalın şıjırdar menən stenaqa qadaqlanqan bulqan. Səqət neske İtal'jan melo-diahın ujnajan vaqıtta, manara əbtındaqı podvaldaqı kəşələrde qazaplaqandar. Ular tere kə-jənsə stena arahına kymgəndər. Tuqmap yltərgəndər. Şulaj uq Demedovtın bır bışəhe lə stena arahına tere kəjənsə kymelgən. Demedovsılar podvalda eşləvse eşsələrden bık qurıqqandar.

Demedovtardın prikazı menən manara əbtındaqı podvalda bat-şa vılastarın jəşeren rəvəstə fal-şə aqsalar qojqandar. Ad qına qurqınsı hıdelev. qıvaqlıqta bıl-dəhəd kəşələr, atlı qadaqtar ky-renev menən kurantı muzıjka ujnaj torqan bulqandar, ə podval bık nıq itep javıla torqan bul-qan.

Ava torqan manaranın serdəre batşa xəkymətenə lə varıp jətə. Zavodqa knəz Vazimskiden tikşev komissiahı jəvərelə. Batşa ka-zaktar əle zavodqa jıraq bulalar, ə kurantı trevogaı muzıjkanı ujnaj ta elgəralər. Oşo vaqıtta Demedovtar prikazı menən jaqındaqı bıva şlyzalar asıla. Kəsle hıv aqıvı podvalda vətə həm unda eşləvse jədləgen eşsələr hıv əbtında qalıp tonsoqop ylələr. Komissiaqa ber kəmdən də hora-şırqa tura kilməj.

Kyptən Demedovtar zavodınn ber nəməhe lə qalmaqan inde. Tik ava torqan şomlo qara manaranın hirək-hirək işetələ torqan kurant tavıstarı ytelgən şomlo kəndərdə xəterlətələr. Qojı jəki baddar qadıqanda vında qalın şıjırdar, vıqavdar, timer işektər həm kəşə həjəktəre əjəmə tabıla.

Nevjanski ava torqan manara-nın dur tarixi qimməte var. Unı qarav esən jıl həjın bık kyp eks-kursantı kılə. Ul russ batşahıqı-nın kyptən ytelgən qara şomlo kəndərenən həjkələ bulıp tora.

(«Komso. pravda»nan).

II Sigendə

„QARSİQ“

Komsomoles Sengej Varəbatjuk. (kənəyş sige) dozordan qajtıp, jal itərgə jatqanda, siktən jıraq tygel mıltyq atlıqan tavıv işetelde.

Səktə mıltyq tavıvı—trevoga tı-gən hyd. Varəbatjuk mıltyqın qıl-qa aldı lə, urman esəndən səvər kitle. Tən qaranqı, tınlıq.

Vorəbatjuk haqlıq menən genə urman esəndəge tar jıldan barqan-da qaranqılyqta jəlkəhənə toq ab-qan kəşə kəvdəhən kyrdə. Kəşə hı-kerep kitep aqastar artına jə-şerenə.

Atıroqamı? Juqmı, şpiondı tere kəjənsə totop alıraq kərək.

Kəşə ber aqastan ikənse aqas ar-tına jəşerenə bardı.

„Barı ber qasa almahın!...“ tı-ujlanı Vorəbatjuk. Səqtər bujı qıv-qas unı şıjıv şpiondın jəlkəhe-nə kilep tərələ.

Kəşədləgen doşman qarş tor-majınsa zastavaqa kitle.

Sik tınlıqlıq vıdovsılardın ikənsehən jəş siksə Vıselej Belov totto. Ul dozorda torqan vaqtında qıvaqtar arahında ber qarşqı kyrdə. Uqardan propuska horanı.

— Propuskam juq, həjəkləm. Nıne kərək ul mınə. Mın avılaq qıdıma qunaqqa varam, tıne qarşqı.

Belov propuskayı talap itevəndə nıq tordo. Qarşq avıv qına hu-lap aldı lə, təjənsəgen jərgə quj-dı həm vırolop qujınn qapşaj başlanı.

Belovtın vıaşında „revol'vır şı-qara axıvı“ tıgən uj jəgərdə.

— Əjlən! Alqal tip komanda: bırde Belov. Zastavala „qarşq“ tıv gemyn haldırdılar. Ul kyrdə xəkyməttən şpionı — jəş qatın bulıp sqbtı. Sikte kyskən vaqtı es kən bujı urman həm hadıqtar-da jəşerəngən.

Ul ydenen qurqınsıhıdlyqta hı-dep, qalaqa kitev esən stansiaqa bara torqan bulqan. Ləkin jəş hu-qıssınn hıdgerlegen aldaı al-maqan.

Jəş talantı olimpiadahı

VLKSM-dın Maqar rajon kom-tetı, rajondın jəməqət oşoşmaları menən berləktə vıjək bıjram kən-dərenə jəş talantırdın rajon olim-piadahın ytkərgə əderləne. Bıl olimpiadala jəş muzıjkantı, be-jəvsələr, jırsılar, qurajıylar qat-naşasaqtar. Jaqş başqarvıylarqa bıləktər əderləndə.

Ber gekardan 215 sot vojdaı

Jərkəj. Kaganovic isməndəge kolxozdın agrotexnige iptəs Mir-zagitov uđqan jıl rekordı uroşaj ucastkahı bıldələgəjne. Bış gektar dırlıqındaqı vıl ucastkanı iptəs Mirzagitov tıreı, kəl, torf menən aşlanı, uqa qıl menən vırtəkləp həjləp alıncıan vojdaıv seste həm es tapqır utavdı ytkərdə.

Həđəmtələ vıl ucastkanın hər ber gektarı 215 vət vojdaı bırde.

Javaplı redaktor:

„D. FƏRƏJEV.“

„Oktəbr natiskahı“ tipografıya. Başlavlıt vəkile № 4158

1937-se jyl
27 Sentabr
№ 93 (1141)

Ajqa 12 tapqyr
sıqqa. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе.—орг. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitetlar organı

Redaksiä adresı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

Stalinsel epoxanın vaxetle balalar

Bedden jerebedde sikhed dur şat-
lıq, kynellelek häm därtle kölev
menän tultırıvsı, säske atıvsı so-
vet balaların kyrgändä sotsializm
ilenen här ber grazdanın zakonı
rəvəştä qorurlıq solqap ala... Bıñ-
dan da balalar — bedden tormoşo-
vıddın eşse sıjıñf tarafınan, Le-
nin-Stalin partiañ tarafınan sot-
sializmdın vaxet kyge aştında nıq
taratıp tərbiäläp häm irkäläp yñte-
relgän säskeleläre ular.

Xedmətsändär jäs bıvıñnıñ vaxetle balalıq vaqtı xalıqtıñ in jaqsı uldarınñ qemördäre varavarına, barrikadalarda, batşa kazemattarında, katorgala hälek bulqan bol'seviktärden qemördäre varavarına, grazdandar huqısq frontlarında hälek bulqan eşse häm kräştändärdän qemördäre varavarına alıñdı. Häm xäder, Bökük Oktäbr' sotsialistik revolytsiañnıñ XX jıllıq aldında torqanda, ytkän jıllıqqa qaragan häm sotsializmdın gigant jınevderenä jomıqqa jahaqan saqıvıdda, bed revolytsiañvıddın atahın, genial' julbaşsın häm ostaddı — ydenen betä qemören adaqına tiklem keşelekte azat itev eşenä birgän Vladimir Il'ic Leninde xätergä tışeräbed, grazdandar huqısq majdandarında hälek bulqan, yddärenen betä qemören eşse sıjıñf eşe esen, kommünizm esen birgän menderse gerojdardı—revolytsia gerojdarın xätergä tışeräbed.

Bedden keşelärebbedden mul tygelgän qan buşqa kitmägän bulvın, unıñ yd hädemtälären birgän ikänen belev kynelle häm qıvanıslı. Häm sotsialistik revolytsiañnıñ in bökük huqısqı-qadanıştarınan berehe — bıñ bedden azat rəvəştä yñevse balalarıvıdd, ularđın vaxete, ularđın raxet tormoşo.

Bedden balalarıvıddın balalıq vaqtı kapitalistik ildärdäge keşelärdän balalıq vaqtınan ni tiklem dur ajırmalı! Kapitalizm ydenen ajısq bıvıñsa keşelekhed, ul xedmətsändärdän balaların qarıplänevgä, ylevgä dusar itä, mejene, kynel häm tände qorota torqan qatı ekspluatatsiaqa dusar itevse balalarqa, jäs yñmerdärgä qarata ul ajavdı belmäj. Fridrix Engel's bıñan 100 jıldan artıqıraq elek Angliälaqı eşse sıjıñftın xälen öjräner, xedmətsändärdän sem'jalardıñ xäjerselekten häm jarılyqtıñ iñkitkes kartinaların, aslıqtı, qojaştan, havanan häm iñmaktän mährym itelgän, in gyzäl häm tormoştä qabatlanmaj torqan nәмәнән—balalıq vaqtınan mährym itelgän balalarđın aqırınlap hılıj varıvdarın kyrrätte.

Kapitalizm donjahında unan birle ni nәmә ydgärde hun? Jäs yñmerdärde qatı ekspluatatsialav, balalıq tıvqan kәnenән yk andıp torovsı aslıq häm xäjerselek—kapitalistik qoroloştan ydgärēshed juldaştar bulıp qalalar. Maj urnıña — puşkarlar, it urnıña—bronenosistar, iñmäk urnıña—gazdar, — faşistik idara itevselär xedmətsändärdän balaların bıña oşolar menән „ıñılajdar“. Ömethädlekten in hunqı dәрәzähәнә iltep jetkerelgän,

moxtaızlıqqa tışkän atalar häm әsälär yddären häm yddärenen balaların yltärälär. Totoş sem'jalardıñ yd-yddären yltärevdäre — bıñ, Germaniala häm İtaliäla tormoş kyrrēsənә әjländә bitl.

Bol'seviktär partiañ, eşse-kräştian xökymäte, sovet vıası urınlaştırılıvıddın berensә kәndärenән yk, balalar turahında betä saralar menән qajqırtıvıdd yddärenen aldına in möhim dävlet burıstarınñ berehe itep qujıdılar. Aqgvardiästarqa, interventtarqa qarşı kәрäştän avır kәndärändä, 1919 jıldın 4 qınvarında, Lenin, balalarđın havlıqın haqlav, ularđı tujındırıvıdd, kejem menән, meditsina jardamı menән tәmin itevde unıslı ojoştov turahındaq dekretqa qul qujıdı. Tarixi qararda: „İldäge tormoş şarttarınñ avırlyqın häm qurqıñslı kysev vaqtında revolytsion vlast' öbtönә jäs yñmer bıvıñdı haqlav burısq jekmälgenlegen iqtıbarqa alıp, Xalıq Komissardar Sovetı oşo qarar menән maxsus tädölgän, Balalarđ Haqlav Sovetın rätläj“ tip әjtalgäjne.

Gor'ki ydenen Lenin turahındaq iñtәktärändä, ber vaqt Il'ic balalarđ irkäläp hөjөp, „Bıña bıñlar inde beddän jaqsıraq jäsärdä; bed jäsäp ytkärgän nәмälärdän kybehen ular tatımajdar“ tip әjtäñlegen jada. „Balalarđ ul nındajär maxsus jenel häm haq qaqılv menән irkäläp hөjө ine“ tip jada Gor'ki.

Bedden balalarıvıdd sotsializm qıvanıslıñ kyrdelär. Ular vaxetle epoxala, SSSR-dın jөdөн ydgärtkän, vatanıvıddı qevätle, baj häm jenelmäblek jahaqan stalinsel bıjıllıqtar epoxahında jäsäjdär. Sovet xökymäte balalarqa qajät dur material' häm ruxanı qımmättär birde. İldäge betä jaqsı nәmә — balalarqal Dvorestardı, maktäptärdä, jäslärdä, in matur tәbiqätle urındardaq pioner lagerdarın, sanatoridärde, stadiondardı bedden vatanıvıdd jomart rəvəştä jäs bıvıñqa bıra.

Batşa Rossiañında balalar baqsaları berämläp kenә hanalalar ine, ә xäder ular utıd bış men tip әjterlek! Batşa xökymäte „kuxarka balalar“na belem alıp julıñ jasıp kilde. Statistika 1914 jılда batşa Rossiañnıñ maktäptärändä 7.800 men bala uqıqanlıqın kyrräte. Şunı belergä kәрäk, ular (7 million bala) betähe lä başlanqıs maktäptärdä uqıjdär ine, eşse häm kräştändärdän balaları, qaqıdä rəvəşendä, başlanqıs maktäptän arı kitä almajdar ine, ular maktäptärdän taralar ipe, sәñki kapitalizm vaqtında belem alıp ular esen ireşelmäle tygel ine.

Milli okraina tip atalqan urındarda maktäptär juq tip әjterlek ine. Adsılyq millättärdä bıvıvsı batşa xökymäte balalarqa yd әsә teldärändä uqıvıdı tıjırp kilde.

Sovet maktäptärändä 30 million bala yd әsә teldärändä uqıjdär — ular aldında jaqtılyqqa taba, izadi tormoşqa taba kın häm irken jul aslıqan.

Partiañnıñ Ydäk Komitetı häm ip-taş Stalin yde balalar turahında qaj-

jät nıq qajqırtalar, maktäp kәрäk-jaraqtarı menән, programma, dәрeslekter menән, balalarđ uqıtv häm kommunistik tərbiälävgä qaqıla torqan betä nәмälär menән in vaq detal'därenә tiklem qıdıqıñnalar. „Vaxetle balalıq vaqtıvıdd esen iptäş Stalingä raxmät!“ — sovet balalarınñ bı lozungında balalarđın eşse sıjıñfqa, partiaqa qarata bulqan in bökük häm tәbirländerges möxäbbәte häm birelgänlege tәqbirleğan.

Bedden balalarıvıdd tәrән internatsionalizm tojqoho menән bergä quşılqan sovet patriotizmı ruxında tərbiälänälär. Bedden balalarıvıddä ujlap sıqarıvıqqa ıntılsıstar ni tiklem dur! Balalarđın ujındarında gerojdär bulıp, ularđın uj häm xıaldarınñ xakim urındı totovsılar bulıp stalinsel epoxanın in jaqsı, aldınqı keşeläre toralar. Balalar ljotıktär bulırqa, pogrannıktär, qalimdär, jadıvsılar, xudoznıktär bulırqa teläjdär, ular tәbiqätte qıjıv rəvəştä ydgärtep tädövselär bulırqa, vatandıñ batır haqlavslar bulırqa, donja sotsialistik revolytsiañ eşe esen kәрäşselär bulırqa teläjdär.

Sovet balaları, — bıñ ni tiklem jaqsı keşә materialı! Balalarđın donjaqa qarashın formalaştırıvsı uqıtvslar, komsomol, pioner ojoşmaları, ata-әsälär, bökük epoxaqa lajıqlı jäs bıvıñdı tərbiälävdä kyberäk hөjөp, belev, talant, tydemlelek, nıqşmalılıq kyrrätärgä tejesär. Balalarqa jaqın kileştä kazjonşınan, qoroloqtan häm xuşkynellektän qırqa rəvəştä arınırqa kәрäk. Balalarđ jaratıv turahında adıraq hөjläv, ә balalar esen kyberäk eşläv jaqsıraq! Partia tarafınan balalarđı kommunistik tərbiäläv kevek qajät möhim politik burısq ydenә tapşırılqan komsomol, pionerdar xәрäkәtәnә bıqasa bulqan kevek tygel, bәlki tәrән rəvəştä häm nıq ujlap jetäkseläk itergä, maktäptärdä eşlәrgä, balalar kitaptarı, balalar fil'mdäre tıvdırırqa, tada, dissiplinalı, kul'turalı, stalinsel jäs toqomdo bol'seviktärsä, politik tərbiälärgä tejes.

Bedden balalarıvıdd kapitalizmdın qotosqos avırlyqtarın belmäjdär, xäjerselek, aslıq, xoquqıñdılıq ularqa bildäle tygel. Ular eşse sıjıñf diktaturahı ilendä tıvdılar, ular—betä barlıq menән proletar revolytsia balaları.

Xalıq doşmandarı, keşelekten taşlandıqtarı — trotskist-buxarinse bandittär yddärenen bısqıraq, xainlek ujdarı menән fabrikantardı, pomeşiktärdä, kulaktardı kire qajtarırqa telänälär, bedden balalarıvıddın hoqlanqıs balalıq vaqtın tartıp alırqa, ularđı maktäptärdän qıvır sıqarırqa, ularđan dvorestardı, sanatoridärde, jäslärdä tartıp alırqa telänälär, ularđı havanan, qojaştan, jaqtılyqtan mährym itergä, balalarđ häm ularđın ata-әsälären qolloqqa häm ekspluatatsiaqa dusar itergä, bedden tuqan

Öfe qalahı III balalar baqsahı balar möräktärsä әjejdär.
(Ş. Urazbaxtıñ fotoñı).

ISPANIALAQI FRONTTARDA

(TASS xäbärdäre bıvıñsa)

Kensıqısq (Aragonia) frontı. Xaka sektorında 23 sentäbrdä respublikan qäskärdär Xakanan kensıqısqtaqı Bieskas häm Eskuer punktta-
rın aldılar.

Gavinala fetnäsälär gruppahı sir-kävgä inep urınlaştıp, qarşılyq kyrrätälär. Betä avıl xökymät qäskärdäre qulında.

Tenjaq front. Kenjaq sektorda xökymät qäskärdäre keşle kontrataka jahap, 1562-se qalqıvılyqtı aldılar, bıñda bajtaq handa vıtovkalar häm huqısq kәрäk-jaraqtarın qulqa tışerdälär.

Ydäk front. Xökymät artilleriañ Toledolaq qoral zavodına 5 sәqät bıvıñsa atıp, undaqı bajtaq övjektardı jemerde. Unda 1 men-gä jaqın snaräd atıldı.

Gavas agentstvohıñnıñ Madridtän xäbär itevnenä qaraganda, respublikan artilleria Garabitas qalqıvılyqında urınlaştıran fetnäsälär batarea-
hıña tәndә atısq asqan. Fetnäsälärdän Madrid frontındaq kәstärenen komandujısq general Barela snaräd şartlav hөdөmtähendә es urındän jaralanqan. Jaralarınñ berehe avır.

jerebedde kyd jäsә häm qan menән bıjarqa telänälär. Bıñ ber vaqtta la varıp sıqmatı!

Stalinsel epoxa balaları vaxetlär, bedden vatanıvıddın balaları vaxetlär! Bedden balalarıvıdd sovet dävlatenen irekle, qıjıv, kul'turalı balaları bulıp yñhendär esen bol'seviktär partiañ, eşse sıjıñf ularqa betähән dә bıra. Kommünizm ruxında, Lenin-Stalin tәqlimäte ruxında tərbiälängän bedden balalarıvıdd yñep jetep, bıñnı esen yddärenen vatanın artıq menән xөрмәtlärdär häm yddärenen betä kәstären häm belemdären bökük Sovettar Sojuzına birerdär.

(„Pravda“).

„SSSR Verxovnyj Sovetna hajlavdar turahunda polozenie“ne ojronev bujnsa tyn-
rakterden jetakselarena jardamoja

„SSSR VERXOVNÝJ SOVETNA HAJLAVDAR TURA- HUNDA POLOZENIE“NE OJRONEV BUJNSA TYNƏRƏKTEN ÖLGÖ EŞ PLAN

1 ZANƏTIE

SSSR Verxovnyj Sovet (Sojuz Sovet ham Milləttər Sovet)

SSSR-dın dövlət qoroloşo: SSSR qa ingən Sojuz respublikalar, avtonomial respublikalar ham avtonomial elkəlar (SSSR geografia kartah bujnsa).

SSSR Verxovnyj Sovet — SSSR dövlət vlaşnıy juqarqy organ. SSSR Verxovnyj Sovet—SSSR-dın juqarqy zakon sığarv vlaş.

SSSR Verxovnyj Sovetnıy ike palatah: Sojuz Sovet ham Milləttər Sovet. Sojuz Sovet ham Milləttər Sovetnıy burıstar. SSSR Verxovnyj Sovetnıy ike palatah—Lenin—Stalin millı politikahın tormoşqa ytkərev.

Burzuaz parlamentarda qy ike palata.

SSSR-da xalıqtar, duşmənın səske atıv. Kapital ildərendə millı idevdər.

Ödəniət

SSSR Konstitutsia, II glava. Dövlət qoroloşo, III glava. Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuznıy juqarqy dövlət vlaş organ dar.

Stalin. SSR Sojuz Konstitutsia turahunda. İkense razdel. 1924 jıldın 1936 jılqa tiklem bulqan daver esendə SSSR tormoşonda qy ydgəreş. III razdel. Konstitutsia projektınnıy tıp ydgəlektəre.

Stalin. Tadzikstan ham Terek-mənstandın aldınqy kolxozs ham kolxozs qatın-qəddardın partia ham xəkyməf jetakseləre menen bulqan kəşməhendəge telməre (ajıym broşura, 1937 jıl matma).

Stalin: Partia ham dövlət tēdölēşendə millı momenttar. RKP (b) nıy XII sjezında qy dokladı (ajıym broşura jeki «Marksizm ham millı-kolonial» məsələlər» tigen jıjntıqta, 123-124 bittər).

Molotov. oyszəg eətdəx anrdım siah. III razdel. SSSR ham xalıqtar arahunda tınsılyq.

SSSR kartah.

2 ZANƏTIE

SSSR-da jəşren (javıy) tavış birevdə j dəjəm, tın, tura hajlav xoquq (Hajlav sistemah).

Burzuaz demokratia — vajdar esən demokratia, burzuazianın jəşren xəkəmsəlek itev. Burzuaz demokratik—konstitutsialarda xedmətəndərdən xoquqın siklən (dəjəm hajlav xoquqın jəş, jenes, ultıraqlyq bujnsa ham millı jaqtan siklən h. v.). Kapitalizm şartında xedmətəndərdən kin mas-sah esən, zakon menen birelgən xoquqtardə fajdalanırqə məmkin-hedlektər (avır tormoş şartlar, xəjersəlek, eşhedlek: bəta agit-sia sredstvolar kapitalisttar qu-lında h. v.). Burzuaz demokratia-nıy formal' xarakter.

SSSR-da sotsialistik demokrati-zmdın edinə-ed səske atıv esən, material şartardın bulıv: keşenen keşe tarafnan eksploat-sialanvınnıy bəterələve, xedmət-kə, jalqa, vəlem alavqa ham qart-

lyqta, ə sulaj uq—avır ham xed-mətkə hələtlegen juqaltıv vaqi-qalarında material təmin itevlgə xoquq. Xedmətəndərdən mul tor-moşonıy səske atıv. SSSR-da kul'turanıy səske atıv.

SSSR-da dəjəm hajlav xoquq ham ul nəmənən tora. SSSR-da hajlarqa ham hajlanırqa kem xaq-ly. SSSR-da hajlavdarda qatnaşv-dan, varı tik aqıldan jadqartdar ham sud menən xəkəim itelep haj-lav xoquqtar alınnan keşlər ge-nə məxrym itelələr. Hajlavdarda qatnaşvda eklek Konstitutsiaqa inderelgən sikləvdər. SSSR-dın ja-jan Konstitutsiaında bəta tər-sikləvdərdə juqqa sığarv. SSSR-da—donjalaq in kin dəjəm haj-lav xoquq.

SSSR-da tın hajlav xoquq ham ul nəmənən qıvərat. SSSR-dın eklek Konstitutsia ham bujnsa tıv tın bulmaqan hajlavdar xoquq ham unıy SSSR-dın jan Konsti-tutsiaında juqqa sığarv. SSSR Konstitutsiaında 136 statja-ham «SSSR Verxovnyj Sovetna hajlavdar turahunda polozenie» tın hajlavdar turahunda, 3 statja. SSSR-da tura hajlav xoquq ham ul nəmənən qıvərat. SSSR-dın eklek Konstitutsia ham bujnsa kyp dərəzəle hajlavdar ham unıy SSSR-dın jan Konstitutsiaında juqqa sığarv. SSSR-da tura hajlav-dar turahunda Konstitutsiaın 139 statjah.

Jəşren (javıy) tavışqa qujv ham unıy əhəmiətə nəmələ. Elek jəşər kilgən asıy hajlavdardə juq-qa sığarv.

Ödəniət

SSSR Konstitutsia, X glava. Grazdandardın tıp xoquqtar ham burıstar. XI glava. Hajlav siste-mah.

SSSR-dın 1924 jılqy Konstitut-sia (Partizdat. 1934 jıl) III gla-va. Sovet Sotsialistik Respublika-lar Sojuznıy sjez turahunda.

SSSR Verxovnyj Sovetna haj-lavdar turahunda polozenie, I gla-va. Hajlav sistemah.

Lenin. Burzuaz demokratia ham proletariat dektaturah turahunda tezistar ham dokladtar. Əbər, XXIV tom, 7—20 bittər).

Stalin. SSR Sojuz Konstitutsia projekt turahunda. III razdel. Konstitutsia projektınnıy tıp ydgə-lektəre.

Stalin. Amerika gazetah vere-geen («Skrıps—Govard N'jyspej-pes») prədsedatele gospadin Raj Govard menen bəsedah.

Molotov. Sovet Konstitutsia-hın ydgəreve turahunda. 1935 jıl-dın 6 fevralında bulqan sovettar-dın VII sjezında qy doklad. II razdel. Sovet hajlav sistemahın artaban demokratizatsialav burıstar.

Molotov. Sotsializm Konstitut-sia. II razdel. Bedden demokrati-zmqa qaravıv.

Jakovlev. «SSSR Verxovnyj So-vetna hajlavdar turahunda polo-zenie» projekt turahunda. I raz-del. Dəjəm, tın, tura hajlav xoqu-q ham jəşren tavış nisek təmin itelə.

Kalinin. SSR Sojuz Verxovnyj Sovetna hajlavdar turahunda po-lozenie ham sovetdardın burıstar. 1937 jıldın 2 sentəbrendə „Pravda“ laqy məqatənən təvge eləşə, jeki ajıym broşura.

Kapitalistik ildərdə hajlavdar. («V pomoc partiny ucove» № 20-21 1937 jıl iyul). İke donja—ike hajlav sistemah («Sput'nik agi-tatora» № 15).

3 ZANƏTIE

SSSR Verxovnyj Sovetna hajlav bujnsa hajlav okrugtar ham hajlav ucaskalar nisek tēdölə.

Sojuz Sovetna hajlav bujnsa hajlav okrugtar—okrugqa 300 men xalıq.

Milləttər Sovetna hajlavdar bujnsa hajlav okrugtar. Hər bər sojuz respublika ham bujnsa 25 okrug, hər bər avtonomial res-publika bujnsa 11 okrug, hər bər avtonomial elkə bujnsa 5 okrug ham hər bər millı okrugta bər hajlav okrug. Hajlav okrugtar Məskəv, Qazan (Tatarstan ASSR-y) qalalarında nisek tēdölə.

SSSR milləttərəne xoquq təmin itevdə Sovet hajlav zakonınnıy əhəmiətə.

Sojuz Sovetna ham Milləttər Sovetna hajlav esən dəjəm haj-lav ucaskalar. Hajlav ucaskala-r qalala, ham avılda nisek tēdölə. SSSR-dın eklek Konstitutsia-hında hajlav ucaskaların proiz-vodstvo prensəpında tēdöləve ham SSSR-dın jan Konstitutsiaında territorial prensəp.

Hajlav zakon, alıv tənjaq ham kənsəlyş rajondardə qy, xəvri cəstərdəge, jədəvse sudnalarda qy, bol'nitsa, bala tavıv jorttarında-qy, sanatoria, invalidtar jortonda-qy hajlavslar turahunda nisek qajqarta.

Hajlav okrugtar ham hajlav ucaskalar kəmdər tarafnan tıv-dırla.

Ödəniət

SSSR Konstitutsia, III glava. SSSR dövlət vlaşnıy juqarqy or-gandar, 34 ham 35 statjalar.

SSSR Verxovnyj Sovetna haj-lavdar turahunda polozenie, III glava. Sojuz Sovet ham Millə-tər Sovetna hajlav bujnsa hajlav okrugtar. IV glava. Hajlav ucaskalar.

Kalinin. SSR Sojuz Verxovnyj Sovetna hajlavdar turahunda po-lozenie ham sovetdardın burıstar. Razdeldər: „Sojuz Sovet ham Milləttər Sovetna hajlavdar bu-jnsa hajlav okrugtar“ ham „hajlav ucaskalar turahunda“.

Jakovlev. «SSSR Verxovnyj So-vetna hajlavdar turahunda polo-zenie» projekt turahunda. I raz-del. Dəjəm, tın, tura hajlav xoqu-q ham jəşren tavış nisek təmin itelə. III razdel. Hajlavdardə ojoş-torov.

Sotsialistik dāvləttən hajlav sis-temah («Bol'shevik» № 13 1937 jıl).

4 ZANƏTIE

Hajlav komissialar, hajlavslar isemleqe, kandidattar kырhətev tərıne.

SSSR Verxovnyj Sovetna haj-lavdar bujnsa ydək hajlav komis-sia. Sojuz ham avtonomial res-publikalarda, avtonomial elkə ham millı okruglarda Milləttər Sovetna hajlavdar bujnsa hajlav komissialar. Bı komissialardın sostav, ulardın funksialar hənı ular kem tarafnan rəblanalar.

Sojuz Sovetna hajlavdar bujnsa hajlav okrug komissialar, ulardın sostav, funksialar ham ular kem tarafnan rəblanalar. Milləttər Sovetna hajlavdar bu-jnsa hajlav okrug komissialar, ulardın sostav, funksialar ham ular kem tarafnan rəblanalar.

Hajlav ucaskalar komissialar, ulardın sostav, funksialar ham ular kem tarafnan rəblanalar.

Ucaska komissialar tarafnan hajlav bylletenən qavul itev. Hajlav okrug komissiaların okrug bujnsa bulqan hajlavdar-dın hədəmtəhen bildəle.

Hajlav komissiaların tēdöv vaqtıtar.

Hajlavslardın isemleqe kəmdər tarafnan tēdölə. Hajlavslar isemlegənə kəmdər inderelə, kəmdər inderelməjdər. Torov urındardın atıstırdan grazdandar hajlavslar isemlegənə nisek inde-relələr. Hajlavslar isemlegenən sığarv jeki hajlavslar isemleqe-nə dərəb inderelməvdərdə vāş-ryv (obzalovanie) nisek ytkərelə. Hajlavslar isemlegənə xəvri xed-mətkərdərdə inderəv tərıne. Gra-zdandarqa hajlavslar isemleqe me-nən tavıv nisek təmin itelə.

Nındəj ojoşmalar SSSR Verxov-nıy Sovetna yddərenən kandida-tarın kырhətergə xoquq. Kandi-dattard kырhətev ham rigestrat-sialav tərıne. Kырhətelgən kandi-dattardın familiaların iqlan itev tərıne.

Hajlav bylletendə. Hajlavdar bujnsa rasxodtar dāvlət itəbənə ytkərelələr.

Kandidattar esən totqarhəd agi-tatsia xoquq. «Xedmətəndərdən mənəqətenə vājondoroqlə rəvə-tə, sotsialistik qoroloştə nıqıtyv maqsatında»—hyd matbuqat, jıj-lyş, mitingtar uram səstıeləre, de-monstratsialar azatlyq turahın-da SSSR Konstitutsiaın 125 statjah.

Ödəniət

SSSR Konstitutsia, X glava. Grazdandardın tıp xoquqtar ham burıstar. XI glava. Hajlav sistemah.

SSSR Verxovnyj Sovetna hajlav-dar turahunda polozenie, II glava. Hajlavslardın isemleqe, V glava. Hajlav komissialar, VI glava. SSSR Verxovnyj Sovet deputat-tarına kandidattar kырhətev tərıne.

Kalinin. SSR Sojuz Verxovnyj Sovetna hajlavdar turahunda po-lozenie ham sovetdardın burıstar. Razdeldər: Hajlavslar isemleqe (Davam 3-sə bittə).

Təvge ojoşman nisek jemerdelər

Ədrəşit avlında MTS ta, tulb tygel urta məktəp tə həm jəderləgən traktor, kombajner, uqıvıslar həm kolxozsı jəstər var. Tik oşo xəldər genə lə komsomoldın Əlşəj rajkomolının iqtisarı ılyqırtıroq tejes ine. Ləkin Əlşəj avlı komsomol ojoşman nisek xəder ge toroşo rajkomolın vıl ojoşma ətənən bətenləj jətəkselek itməven, MTS jəstərənən ajrım jəşəven asıq kырhətə.

Вина факттар. Выл ојошмала 10 комсомоles булқан. Башта ular јақс қына еслəп килгəндə. Ошo вaқытта нi əсəндə рајкомол вьндақь комсооргты ешенəн алып Əлшəјдəгə вєр мəктəпкə пионер вoзатыь итєр қујқан. Шулəј итєр ојошма уд алдына қалқан. Вєр нi тиклєм вaқыттар утə. Рајком есселəрə жоқоларынан ујаналар. Выл ојошмақа Батталыты комсоорг итєр ултырталар. Ултыртылқан секретар уд вурьын тид „утəј“. Ул удє urnына Јаңқуразыты комсоорг итєр уткəрə. Комсомолестардың иркенəн тьш ултыртылқан Јаңқуразы ојошмань тарқатывдан вaшқа вєр нəмə лə еслəмəј. Ул уд есə турahында вьна нəмə хəјлəј. „Min комсоорг булқандан бирлє рајкомoldан вєр кєм дə килгəнє жуқ, вєр тєрлє тьнəрəк тə еслəмəј. Nисə комсомоles вaдыр, вєлмəјєм. Ақзалық вьношь јьјоқаны жуқ. Вєр јьлдан бирлє јьјьлс булқаны жуқ. Пропагандистар жуқ. Комсомолқа инєргə телəвсə јəстər вил кьр, лəкин нисек алырқа вєлмəјєм. Рајкомолқа вaнһаң undə: „кьртəн tyгєл гəнə рајон кoнфєрєнсiahь булып утє, секретар хəдєр икєнсə“ тидəр. Бєддəн вєр кємдє лə кoнфєрєнсiahқа сақьрманьлар, килєр хəјлав да уткəрмəгəндəр“—тi.

Комсомолдың Əлшəј рајон комитєтiнiн выл ојошма ətтəнəн булқан „јəтəксєлєгə“ ојошмань ошo хəлгə тєшəрдə. Рајком секретарь иптəш Апанəјкiндiн кoнєлєriesєл—вуйрокрatik јəтəксєлєгə əбтiндə Əвдрəшит авыл кomsomol ојошмань тарқалы алдына килєр вəбтi. Рајкомол выл ојошмақа кємдє вəкiл итєр јєвəгəндəр, уныы билдəхəd. Выл еш рајкомол рəвoтниктəрєнєн рəлитик қəмһədлєгə tyгєlmє?.

Бєд Əлшəј рајкомолының выл хəрəвқа еш мєнəн јавəр вєрєвєн кəтəбəd.

Asadullin.

Выл ибєрєк вəшiы клубтан алырқьд

Красноусол' рајоны Ј. Қажы авыл рајонда iн əлкəн авылдардың вєрєхə. Выл авылда 3 колхоз, вєр тулы tyгєл урта мəктəп, кomsomoldын 3 тəвгє ојошмань вəр. Кул'тура кəстəрə лə ады tyгєл. Нəр вєр колхозда қыды мєјєс, клуб та вəр, лəкин ular isємдə гəнə јəшəјдəр. Клубта қыды мєјєстəр дə тəшлəндық хəлдə. Undə вєр гəнə тєрлє лə массовь еш алып вəрəлмəј. Политик—массовь ешєн удəгə булқан клубы вьл' јəқьнəн тарқалқан ибєрєк вəш Јамалывқа тəрəшəрəндəр. Ул кьр вaқыт ибєрєк була.

Выл ибєрєк вəшiы клубтан алырқа кəрəк.

J. Rəxmətullin.

Өфе балық кiptерев заводьның стахановсылары. Субрина, Құрамшына еш нормаларын 150 протсентқа јеткєрєп утəјдəр.

(Уразбақтың фотосы).

ҚЫТАЙДА ХУОЙС ХƏРƏКƏТТƏРƏ

JAPON ОҶƏСКƏРДƏРƏ GUCNANDЫ ALOJANDAR

TOKIO, 23. Domej susin agents-tvohь, 23 sentəbrdə japon qəskərdə Baodindən 1 kilometr tənjaqtaqь Gucuan punktyn alqandar həm şul uq vaqьtta Man'cəndən alьb tygel urьnqa kənjəqqa tavan kyskəndə, tip xəbəritə. Qыtaj qəskərdərenen, niged kəstəre Baodin qalahьnan sьqandar inde. Qalanь ar'jergard castər həm qala xalqьnan

bulqan dobrovolestar haqlajdar.

Xərbə ministrlyqьtn kommynikehendə, Lajjuan' sektorьnda japon qəskərdə 22 sentəbrdə Futujany həm Bajsikounь alqandar, tip kырhətə. Japon xəbərdərenə qaraqanda, vыл ike punkt — Bejek qыtaj stenahь ergahendə məhim punktтар bulьp toralar.

KANTONДЫ HAVANAN UTQA TOTOV

Rejter agentstvohьny Kantonda-qь xəbərsəhe, japondardьn 10 vомbardirovşige istrebiteldər mənən bergə kilep 23 sentəbrdə Kantondь janьnan utqa tottolar, tip xəbəritə. Naljot 15 minut davam itkən. Qalanь qыtajdar jəşəј torqan eleşə kьр vомба təşlanqan. Qыtaj samoljottarь japon samoljottarьn qьvqandar, ləkin vыл hunqьlarь јuqaltьvьhd kitevgə ireşkəndə. Qalanь qыtajdar jəşəј torqan eleşəndə ylterelevsələr kьр, jemerelgən jorttardьn hanь lə bajtaq, tip ujlajdar.

LONDON 24. Rejter agentstvohь, 23 sentəbrdə japon aviatsiahьny naljoty hədəmtəhendə, Kantondьn qыtajdar jəşəј torqan eleşəndə qьjralьşьtn qotosqos kartinalarьn kəvdələndə. Gazeta, „qыtaj qalahьna kилgən sit il keşeləre, qan tygev həm jemerəvdə dəşətlə kьrəstəren kьrєp qurqьvdan hyhdə qaldьlar. Dəvlət jorttarь jəki xərbə qorolmalardьn vєrəhənə lə zьjan kилterelməgən. Ləkin qalanьn jarьlar jəşəј torqan eleşə vомба şartlavdarь mənən bətenləј qьjralqan. „Tunşan“ balalar məktəbə bətenləј јuqqa sьqarьlqan. Выл məktəp ergə-

hendə 200-dən artьq keşə hələк булқан. Qurqьvdarьnan aqьlyhdьlanqan jədləgən balalar ata-əşələrən edləp uramdarda jəreјdər. Balalardьn qьsqьrьşьv həm iləşьvdarь ylterelgən balalarь əbтəndə ilavьsь ata-əşələrə tавьştarь mənən bergə quşьla, tip jada.

Qыtajdaqь bəтə engliz xəbərsələrə, qыtaj istrebiteldərenen həm zenit artilleriahьny хəрəкəттəрə şul tiklem keşəјgəndə, хəттə japon samoljottarь вил дур bejeklektə osorqə məzьyr bulalar, tip jadalar. Mətələn, Nankingə 22 sentəbrdə jahalqan naljot vaqьtında samoljottar 3400 metr bejeklektə osqandar.

„Dejli telegraf“, 23 sentəbrdə japondardьn naljoty hədəmtəhendə Kantonda 3000-gə jaqьn keşə ylterelgən, tip xəbəritə. Bəтə engliz xəbərdərendə, japondardьn naljoty-nan tik tьns jəşəvsə keşələrəndə gənə zararlanьvdarь ajrata kырhətə.

ФАШИСТИК МАТБУҚАТ ТРОНКОSONЬ AQLARQА МАТАША

PARIZ, 22. Gavas agentstvohь, jəşren politcianьn direktorь, Tronkoso'nьn arestqa alьnьv mənən nəјlənəştə kişə matbuqat vəkildərenə belderev jahanь, tip jada. Tronkoso Fransiala вєр јьл вуйьна кьр кəнə həzymdər oјoştərovdə qəјєrlənə. Tronkoso'nьn вəш јardamsьhь kapitan Ivan'jes Parizdə 1 maj alьdьnan kьр кəнə şartlavdar əderləgən.

Parizdə şartlavdar jahavda qəјєrlənəp 18 sentəbrdə arestqa alьnqan ispan faşistik terrorisъ Gavarən Goni, ydenen Tronkoso prikazь vujьnsa Serbera tonneləndə poјєz-dь şartlatьvqə qasd itєvєn kырhət-kən. Tronkoso ydenen avtomobiləndə вєr nисə tapqьr Fransia territoriahьna vомbalар алып ingən.

Faşistik matbuqat Tronkoso'nьn aqlarqə mataşə.

Qarardar ytəlməј

Jəstər arahьnda' fizkul'tura — sport əstəre jaqьrtьv, unь mas saləştərvь turahьnda kьр qarardar sьqarьldь, komsomoldьn Maqar raјon oјoşmanь kоnferensiahь yde-nən qararьnda'la vыл турala вил asьq itєp əјtte. Fizkul'tura—sport ешєn jaqьrtьvдь talap itte. Ləkin vыл qarardar haman da qaqьddə qьna' qala kila, tormoşqa aşьrьlməј. Bьnda fizkul'tura — sport majdandarь kolxozdarda qьna ty-gel, хəттə raјon ydəgendə lə oјoştərolmaqan. Fizkul'tura instruktory şul tiklem əşlekhəd bulьp sьqьtь, хəттə ul raјon ydəgendə fizkul'tura əstəren oјoştərməј, GTO həm PVXO znacoktarьna norma tapşьrvь yd aqьşь mənən vара. 1937 jьl-da tik 170 keşə gənə PVXO znacogьna norma tapşьrqan.

Kul'tura əstəre taqь lə nasarьraq tora. Raјon ydəgendə vєrdən vєr klub var. Ləkin undə vєr tєr-lə lə massovьј еш алып вəрəлмəј. Јəтəксə bulmav arqahьnda dram tьnərəgə tarqalqan. 5-6 aјdьn бирлє stena gazetahь sьqarьlməј. Выл вил javapь ешə еşlekhəd Əminova qulьna tapşьrqandar. Јəstər arahьnda qьsqьrьp gazeta-zurnal uqьvqə bildəlgənən iптəş Minne-bajeva lə yd ешəndə javapьhdьlьq kырhətə. Хəттə ul uqьrqə gazeta horavьslarqə əјurokrattarsa јuq tip kənə javap бирəј Bibliotekala uqьr-qə kərəklə kitaptardь tавьp bul-məј.

Выл хəл таqь lə kьрmєgə hudь-lьr.

Janbajьv.

Başqort teləndə „SSSR tarixenən qьbьqasa kursь“

Lenin komisslahь professor Şəstəkov'tьn „SSSR tarixenən qьbьqasь kursь“ tigən uqьv kitabьn başqort telənə təzəmə itєvgə kereşte.

Выл uqьv kitabь təzəmə itelgəndə hun dур tiraz mənən вəбьp sьqarьlasaq. Unь вəбьp sьqarьv 15-oktəbrgə bildəlgən.

(BaşASS).

63 jəşlek kombajner

Stalin, 17. Kombajnerdar arahьnda Udaninsk MTS ndə dəvlət normahьn vєrənsə bulьp Grunin Osip tultьrdь. Uqə 63 jəş. Grunin ytkən јьl kombajner јardamsьhь bulьp еslənə, kombajn ешєn ydləşterdə, unь вьлєл kombajner итєр ьrlə-telər. 63 jəşlek kombajner 23 еш-kənəndə „Kommunar“ kombajny mənən 561 gektar orloqlo igende јьјьp, еш kənənə 2 mən hum aqsala ham 25 vot igen alды. Xəder Grunin ydenen kombajny mənən kənəaqьş јьјnavqə vəşlanь.

(„Pravda“).

TƏDƏTEV

Gazetavьddьn 18 sentəbrdə sьqan hanьnda «Teatrdaqь kontrrevolytsion mьllətsəlek qaldьqtarьn faşlarqə» tigən materialdьn hun-qь avzasynda, «Teatr kollektivendə tamьr јəјgən kontrrevolytsion mьllətsələrəndə qaldьqtarьn faş itergə» tip uqьvьqьddь horajьvd.

Redaksia.

Javapь redaktor:

D. FƏRXEJEV.

„Oktəbr natiskahь“ tipografiyahь Başglavlit vəkile № 4161

1937-se jyl
30 Sentabr
№ 94 (1142)

Ajoa 12 tapqyr
sıya. Ayrım haly
7 ün.

Beta ildarden proletarlara, berleşge!

LENINSE

„Ленинсе“ — орган, Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Olka
häm Öfe qala
Komitetlar organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy 2. Telefon
№ 85—01

Tənqit yd-ydende tənqitləvden dərə- zəhen juqarıraq kytəreğə

VLKSM ojoşmaları yddärenen praktik eşendə janı kytəreleş palasahına indelər. Komsomol ojoşmaları eştərendə inde jəs aktivten real' yardımı hidelər. Otcot-hajlav mələndə kytərelgən aktivlek VLKSM UK-nen IV Plenumı qarardarıñ ejrənə başlav menən taqı la juqarıraq kytərelde. Jıylıq, konferensia tribunalarında jəs, kytəreleş kilevse aktivten tavıq janıraj. Jətkəselektə ələ janı qına kilgən aktivistər ojoşmanın eşendəge jətkəselektərdə bəta turıqlıq menən tənqitləjdər. Komsomol ojoşmaları jətkəselərə aldına janı talaptar qujalır. Jəstərdən ısanbın aqlaj almavslar dı asıp halalar. Tərlə maska abında komsomol jətkəselegenə həm safına ojalap alqan trotskist — buxarinse, burzuaz millətse qəvəxtərdə həm ulardıñ xınnajəsələren rəximhed faş itələr. Bı bik anlaşıqlı la, sənki xəder tər burıq bulıp komsomoldıñ hər ber ojoşmanın doşman ıter inə almavlıq krepostqa əjlənderev tora. Bı vəgəngə kəndə tər burıq.

Doşman bı kəjləkər həm məkerle. Uı, qajda revolytsion ıjavlıq tıpaqlanqan, qajda bol'sevistik tənqit juq, şunda ıter inə, şunda ojalaj. komsomol ojoşmalarında tənqia, yd-ydende tənqitte bəta kınlege menən jəjelderev eşe — ojoşmanın nıqırtıv, unı doşman həm unıñ qaldıqtarınan tadarıvıdın şartı bulıp tora. Bedden ojoşmanın eşen bol'sevistik tənqit, hıv həm hava kevek kərək. Unıñ doşmanqa qarşı kərəş turahında həjlənev, bı tik doşmandıñ hılanıp, jəserenep qalıvına qına yardım itəsək.

Xəder VLKSM UK-nen IV Plenumı qarardarıñ ejrənəv varı. Bı bedden sojuzıvıddı bol'sevistik tənqitten kytəreleş menən ıta. Oşo kəndərdə bulıp ıtkən komsomoldıñ Öfe qala ojoşmalarıñ III konferensia hıv bın asıp

dərəblaj. Konferensia delegattar bol'sevistik tənqit menən olka həm qala komitet eşendəge politik xatalardı asıp halıdılar. Konferensia qala komitetın jətkəselegen politik bankrotlıqqa qalqan tip taptı. Bı jətkəselektən serep tarqalqanlıqın faş itte. Qala komitetın jətkəselege qala ojoşmanın vəgəngə kəndə vıjevoj burıq — xalıq doşmandarına kontrevolytsion burzuaz millətselərgə qarşı kərəşke tıplav tygel, ə, bəlki bı eşə qamasavlıq tıvdırılş kərtə bulıp torqan. Bı xalı tik olka həm qala komitetı rəvotniktərenen idiotlıq sira — politik qəmhedlege, revolytsion ıjavlıq tıpaqlandırıv, semjaslıq hadlıqına batıv, apparatta bol'sevistik tənqitten bulmav, tıvəndən kilgən signaldardı batıp qaldırıv hədəmtəhendə genə kilep tıvqan. Konferensia politik bankrotlıqqa qalqan jətkəselektə taratı. Janı jətkəselek organın hajlanı. Ləkin eşəvın menən genə tamamlanmaj. Hər ber ojoşma qala komitetın elege jətkəselegen eşən ydənə hıbaq alıraq, yd ojoşmanın eşen hədəmtəle sıqarırqa tejeş. Hər ber ojoşmanın eşendə bın bol'sevistik tənqitte kın jəjelderevə kərək. Təvge ojoşmalardı bəta jıqlap nıqırtıraq, komsomol eşən inep ojalıqan doşman həm unıñ qaldıqtarın axırına tiklem faş itergə kərək. Komsomolda trotskist — buxarinse burzuaz millətse həm ulardıñ qaldıqtarın jıqlıq taşlav ələ janı qına başıana. Revolytsion ıjavlıq həm yd-ydende tənqitten dərəzəhen taqı la juqarıraq kytəreğə, kommunistik tərbiə eştəren tamırınan jıqırtıraq, jəs kərdərdə tərbiə ləp ıterergə, janı aktivte eşə qıjıvraq ırlətergə həm ular itəvenə komsomol apparattarın nıqırtıraq kərək.

„N-209“ SAMOLJOTYN EBLƏVDƏ QATNAŞVUSY VILKINS VAŞINGTONQA KILDE

Vaşington. Avstriyanıñ arktik tikşerevsehe Vilkins Vaşingtonqa kilde həm SSSR-dıñ polpredına „N-209“ samoljotyn edləvden hədəmtələre turahında belde. SSSR-dıñ Vaşingtonda eştərenə poverennıy Vilkins xərmətenə təkəş ojoştordo həm uqa şulaj uq unıñ iptəstərenə qıjıv oşostar eşen rəkmət əjtte.

Vilkins, Arktikaqa osovdın qıjıqlıqtar turahında həjləne.

„KRASIN“ BORTNAN RADIOGRAMMA

Glavsevmorput' nacal'nige O. Ju. Şmidt 27 sentabrda „Krasin“ vodvıqınnan tıvəndəge radiogrammanı aldı.

Pelengatordı həm dingedə havanı tikşerev eşen, vəgən, 26 sentabrda Barrou moronon „Krasin“ gə tiklem ostom. Tıvən bolot,

„N-209“ samoljotyn tava almav eşən ykenes belde. Vilkins, ydenen ıjınsa „N-209“ samoljotyn ekipazın itən bulırqa tejeşlegen həm edləv ıtkərelgən rajonda bulırqa tejeşlektəren əjtte. Unıñ oşostarın 75 protsenty bolotlo şartlarda ıtkərelgən. Vilkins — min bəlki „N-209“ samoljotyn lagerı eştənən osqanmındır, bolot bulıv arqahında kırıməgənnəndər, ti.

toman həm qar tənjaqqa osovd kisektər.

Iptəş Beləkovtın xəvər itevənə qaraqanda, tənjaqta Aləskanan sil-londar varıvda davam itə. Jıqıq hava bulıvın kətəbed, şul uq vaqıt ta material oləştə tikşerəbed.

„Gratsianski“.

VLKSM-dın Öfe qala komitetı plenumı

27 sentabrda VLKSM-dın Öfe qala komitetı plenumı bulıp ıtte. Plenum jəseren tavıqqa qıjıv jıqlı menə vıjuro hajlanı. Janı vıjuro sostavına Xlytkina, Qilvanıv, Titıv, Basurkin, Kapustin, Latıjıvıva, Nedapjokina, Ivanov, Zinnəttıllin iptəstər hajlandılar.

Gorkom sekretarı bulıp iptəş Xlytkina hajlandı. Unıñ vərənsə ırvıvbatar bulıp iptəş Qilvanıv, ikense ırvıvbatar bulıp iptəş Kapustin ıtte. Politik uqıv bylege mədire bulıp iptəş Qilvanıv, pionerdar bylege mədire bulıp Kapustin, student jəstər bylege mədire bulıp Ivanov iptəstər hajlandılar.

Öfe teatr xudozestvo ucılışahı-
nın otlicnitsahı Abramova A.
(Ş. Urazvaxtin fotohı).

QYTAJDA HUQULŞ XƏRƏKƏTTƏRE

Japon hıv abtı kəməhe qytaj balıqsyların batırqan

London, 27. Rejter, Kənjaq Qytaj hıvdarında japon hıv abtı kəmələrenen, tıns jəşəvse qytaj balıqsyların qolıq ısetməgən rəvəştə vəxşidərsə massovıy ıltərevdə turahında xəvər itə. 22 sentabrda Szilonku rajonında (Gonkongtan abt tygel) japondardın hıv abtı kəməhe qytaj balıqsyların kəmələrenə həzym itkən. Bı kəmələrdə 200 balıqs həm ulardıñ semjaları—100 qatın-qıd həm balalar bulqan.

Japondardın hıv abtı kəməhe balıqsylarqa jıqıqlaşqan həm ut asıp kəmələrdə vərəhe artınan vərəhen batıra başlaqan. Jaralan-

qan balıqsylar jıdmısqı taşlanqandar. Japon piratlıqın hədəmtəhendə 290 kəşə, şul itəptən 100 qatın-qıd həm balalar hələk bulqan.

Anglianın Gonkongtaqı polit-sia hıv pirattarsa həzymde tikşerev eşən kərəştə. Sənki batırılqan kəmələrdən kybehe Anglianıq tip registratsialanqan.

London, 27. Rejter, japondardın aviatsia hıv vəgən Nankin rajonında kyp kənə punktardı janınan vombıq totto, tip xəvər itə. Jemerelev həm qorban bulıvsylar turahında xədergə məqlı-məttər juq.

Japon qəşkərdəre tıns jəşəvse qytaj xalqın qıralar

London, 27. Rejter, japon aviatsia hıv Kantonqa jıhaqan nat-jotı hədəmtəhendə, tıls bulmaqan məqlı-məttərgə qaraqanda, 27

sentabr ırtə menən 90 kəşə ıltərelgən həm jaralanqan, tip xəvər itə.

ISPANIALA QY FRONTTARDA

(TASS xəvərdəre vıjınsa)

Kənsıqı front.

Ispania ovorona ministerlıqın xəvər itevənə qaraqanda, 25 sentabrda xəkymət qəşkərdəre Fuente de Ebroqa ataka jıhaqandar.

Tənjaq front.

26 sentabrda fətnəsələr artilleria həm aviatsia jırdamında Karabes rajonında ber nısa tapqır ataka jıhanılar həm bajtaq punktardı aldılar.

Ydək front.

Taxo jıqlıqınan kənjaqtaqı sektorda fətnəsələr aviatsia jırdamı menən respublikasylardın Palacio de la Sisa həm Kasa de la Lega ergəhendəge pozitsialarına ataka jıhanılar.

Gavas, xəkymət qəşkərdəre Toledoqa qoral zavodına janınan həzym itep uqa dur zarar kılterdelər tip xəvər itə. Bombıq totov hədəmtəhendə Taxo jıqlıq arqıly ıtkən kyper jətdi rəvəştə zararlanqan.

Serep tarqaloqan jetəkselər

Komsomoldın qala oşoşmahınnıñ III konferensiaıñ 6 kın davam itte. Konferensianıñ eşendä 225 delegat qatnaştı. Delegettar qala konferensiaınnıñ eşen VKP(b) UK-nen fevral'-mart Plenum. VLKSM-dın X sjezı ham VLKSM Ydık Komitetınnıñ III—IV Plenum qarardarınnı formoşqa aşırıv nıgedenän sıqır tikşerdeler. Qala komitetınnıñ eşen otcot birevse iptaş Kapustin 2 sqaqtka hudyloqan dokladınnıñ in kyp olışon pionerdar arahında eşlavgä narıqlan. Ul begengä kında komsomol oşoşmaları aldında bojevıq burıs bulıp torqan—xalıq doşmandarı. buruaz millatselar ulardıñ xımaşaselare, qaldıqtarıñ qarşı kereş burıstarı turahında tik hyd unajında aıtep kıtev menän genä siklände. Bıl dokladınnıñ iqtıbarlıdıñ jeki onotıvı kevek osoraqlı qına xal tygel ine. Senki komsomol massahıñnan ajırılqan, revolytsion ujavlıqın juqlıqan, semjasılıq, duş-ışlek hadlıqına batıp politik bankrutlıqqa qalqın qala komitetınnıñ jetäk-elegenän oşonan başqanı ketev mümkün de tygel ine. Qala komitetınnıñ jeme-relgen eşenän otcot birev Kapustin konferensia delegattarı aldında jetäk-selekten politik bankrutlıqqa qalıvın kılterep tıvdırqan savaptarda asıp halmanı. Bıl qajepite elekkege sekretar Polzunovtıñ, Svetovtıñ eşendä politik vıkenlek bulmav, tavgä oşoşmalardıñ uqa jardam itmavene qajtarıp qaldırırqa tırıştı. Lakin qatnaşıp hıjlavse har per delegattıñ sıqıvı; qala komitetı jetäk-selegenän serek bulıvın, bıl jetäk-selekten komsomol oşoşmaları xalıq doşmandarına qarşı kereşke mobilizirlav tygel, balki bıl eşta tıvbandan kvıtarelep kılğan politik aktivlekte avıvı torovın asıp haldılar. Komsomoldın qala oşoşmahınnıñ jetäk-selege VKP(b) UK-nen fevral'-mart Plenumı qarardarıñnan, iptaş Stalin dokladıñnan ydenen praktik eşe eşen hedomtalar sıqarmaqan. Revolytsion ujavlıq tupatılqan bulqan. Olka komitetında ham qala komitetında tamırılqan semjasılıq duş-ışlek, rızotniktarda bolşevizmqa betenlaj sit bulqan preñsep—„yd keşelarebed“ preñsepı bujınsa hajlap alıv, tıvbandan birelgen signalardı batıp qaldırıp, politik qamhedlek ham xus-kynelilek — şılar betähe la jetäk-selekten serep tarqalıvın kılterep sıqarqandar.

Komsomoldın Əlkə Komitəti, qala komitəti və komsomol oğlanların janı bürəstər tirəhənə tuplavqa hələthəd bulıp sığtılar. Xatıta Başqortostanda burzuaz millətsələr əjəmə, uların ximajəsələrə fəş itelgəndən hünəndə və VLKSM oğlanların bığa qarşı kərəşkə mobilizatsiyalananlar.

BaşpədvUZ, meditsina institutun-
la, Başgizda, Başqort Dəvlət Aka-
demia teatrında xalq dərmandar
həm ulardan eşənə yardım itevsəl
turahında, şulaj uq „Leninse“ ölkə
gazetalarına ojalap alqan burzuaz
millətsələr, ularqa yardım itevse-
lər turahında adın signaldar bul-
qan. Ləkin Ölkə Komitəti la, qala
komitəti la tənəs səmjasıblıqtı tar-
qatmay teləge mənən, bıl signal-
dardı bəbər qaldırqandar. Tıvən-
dən birləgən signaldardın janı
ede bujənsə tikşerev, burzuaz mil-
lətsələrden qaldırqatırın tənə-
rın qorotov urınna, ular kəşələr-
den urındarın almasırv, „helke-
ter alıv“ mənən tənəslanqandar.
İptəş Əxmırvtın konferensialaq,

şəbəş unən komsomol ojaşmala-
ların kenden bojevoj burğstarı
tirəhənə tuplavda jetəkselek itə
almavən taqı la kyrhətte. Uı Əlkə
Komitetın burzuaz millətselərgə
qarış kərəştə kyrgən konkret eş-
təre turahında ber genə hyd də aı-
tə alman. Sənki Əlkə Komitetı
ydə burzuaz millətselər əjəmə me-
nən aralaşqan, Uı yd apparatında
eşləp kilgən („Leninse“ gazetahın-
da) kontrevolytsion millətse Ku-
çukıy, Nəjdərevtar las itelgəndən
burunda la yd eşə əsən hədəmtə-
lər şiqara almaqan, ə burzuaz mil-
lətse Kəjərqulıy menən bəjlanəştə
bulıvıy Əminəy ham Latıpo, qa,
nehenen tiot-kist ikənən jəserəp
kiləse Mortazinqa qarata xuşky-
gellelek kyrhətkən. Ular tik hunq
səndərdə genə konferensia dele-
gattarının talavı menən genə kom-
somol səfıyan şiqarabıdılar.

„PRZ 1a kontrevolyutsionerdar, qorotqostar terkeme faş itelde, uların tamır, ale qorotılmağan. Bıqqa qarşı kərästə bed Ölkə Komitetınan ham qala komitetınan da his ber tərle yardım taba almanıq“ ti delegat iptaş Kirjanov. İptaş Qızatullın vdenen sız- sında „qala komitets komsomol oşmaların dşmanqa qarşı kərşə oştorov tıgel, xatta vdenen serek eş praktikahı menen ularqa yardım itte. Qıdıl Armia safına dşman Tolstoj, Nadezdındar ytep ingəndər. Bılar armia safına kil- gəne Stalin rajkomında ibəptə torqandar. Komsomol oşmaları uları faş itməgen“ — ti.

Qajnanby. Canbarisby iptaştar
yddarenen soqstarında Olka
Komitetının sekretar Şxmurytın
fas itelgen burzuaz millatse Abz-
bajby menen şaxsi bəjləneştə bul-
vın kyrdəttelər.

Konferensia Olka Komitetyнын һәм унын секретарынын артабан јеткесеlegen тиксереде хал итев өсөн Olka Komitetyнын нәввәтән тьз Plenumын сағырбага қарар ите.

Qatnaşp həjləvsə delegatlar qala oşşmalarında propaganda eşənən tydep tora alınmalıq rəvəşet nasar torovın kyhattələr. Kyp kenə oşşmalarda politik uqvdar tuqtap qalqan. İn təvlə uqvdar Əlkə Komitety ham qala komitety rabotniklərə jetakselek itkən urındarda tuqtatılqan. Qala oşşmahı vuyınsa 669 kom-omoles politik uqvdar seltərə esənə betənləj də ilyıqtırlımaqan. Propagandistlar sostavına şıınlıj sit keşələr vtep ingəndər.

Sovettarqa hajlavqa ədərlek aik
naşar bara. Bıl eş qala komitety-
nın jetəkselegenən bətonlaj sittə
qalqan. Əlkə Komitety, qala komi-
tetynın jetəkselege propaganda
eşen jemi revgə alıp barıvın kyre
torop uqa jul qujqan

Delegatlar „Komsomoləy Bəy-
kirii“, „Leninse“, „Jəş kommunar...“
gazetalarının əsən qatı tənqit
atına aldyılar. Ulardan xalıq döş-
mandarın faş itevdə, burxuaz mül-
lət-elərgə qarşı kərəştə bık nəsar
əsləven, ölkə həm qala komitetlərin
serek jetəksəlegen vaqıtında əsa
almavən kырhattələr. Redaksiya ap-
paratın barlaydı, uny tıvəndən
kytərelgən kaddrar menən nıq-
tıvdy talap ittələr.

• Əlkə həm qala komitətinin
oşondaj jetəкселеге тәвге ојош-
малардын еш хәләтлегеи кәметевгә
тә'бир итмәј қалмақан. Ләкин җе-
мьмән алқанда комсомолдын қала
ојошманы, тәдә, ул Ленин-Сталин
партияһы тирәһендә тәқбә туплан-
ған.

IV Plenum qaratdaryn öjrenäved

Komsomoldın Kygärsen rayon ojaşmah aktivinen VLKSM Ydäk Komitetynın IV Plenum qarardaryn ojränevga arnalqan jyjılsy 2 kën davam itte. Jyjılsyqa qatnaşyşylar Plenum qarardaryn dur aktivlek menän ojrändelär. Doklad vujınsa 15 iptäş syqır höjläne. Ular komsomoldın rayon komitety ham Ölkä Komitetynın eşen kibi kën tanqitlänelär. VLKSM-dın X şiezy qarardyn, UK-nen II-III Plenumynın propaganda eşe tırahındaqy qarardarynın räkomiol tarafınan bik aqrınlıq menän tormoşqa aşyrylyşyn kyrhätälär. „Plenum qarardar tormoşqa aşyrlmaj. Politık uqıvdar kyp kënë ojaşmalarda seosynslyq xarakteryn alqandar“ tiptäş Bajarkin.

Iptas Suxarov ydenen sьqьsьnda
propagandistar sostavьnnьn alegasa
tikserelmьven byl estь Konnov, Is-
lakajьvtardьn politik qьmьhedlege
ky bьfьven ajta.

VLKSM-dən rayon komitəsinin
həm təvəqə qəşmələrdən revolyu-
sion uayvəqit tupaşlandırdıqda
arqasında doşman elementlər kom-
mələrdən jetəksə organdarına yu-
mələgəndər.

Demian bednıj ismendäge kolhoz
ergahendäge komsomol komitetı-
nın sekretarlıqına, aktiv kontrre-
volytsioner balahı Cil'dinovtıñ
ymalavına memkinlek tıvqan.
Odaq aqıt kontrrevolytsioner Kin-
javajev keñahendä komsomol bile-
ti menen RONO la qorotqosloq eş-
lägen. Oşo kengä tiklem bıjtıñ
politikaqa menasabate juq, unı har
kemdın şaxsı eşe itep xis itep ja-
şap kılğan.

Aktiv və təvəzülən VLKSM MK-nin IV Plenum qərarın xülasə və konkret qərar qəbul itte

X. Istakajby.

PED INSTITUTTAQIB DOŞMAN OJAHYN TUÐÐBRBYROYA

Başqortostan pedagogia institutınyñ komsomol ojšmañy, institutnyñ jetäkselegendäge xalıq doşmandar Abzanov, Därlätšin, Mansurıvtar faş itelgänden hunında la yd eşe eşen, institutta revolytsion ujavlıqta kvtarev eşen habaq ala almanb. Komsomol komitety, ojšmanñ hem studenttar massahñ xalıq doşmandar, burzuaz millätselar ulardñ ximajäselärenä qarş kəräşkə mobilizirlav urnına eşedlek kyrahätte. . Aqmndaq eşär eşmө esendä kvmelep qaldı. Komsomol komitety burzuaz millätselarde, ulardñ jaqlavsyblard faş itä almanb.

Institutta VLKSM komitetiynın vaqıtly rəvəştə sekretarlıq eşən başqarıvıy Gylın jetakselek itte. Uñnı Mansurıv menən bulqan bəjləneşe komsomol ojoşmahınnı eshedlegenən səvəben asyqlap birə... Mansurıv menən bergə eşləp kılğan Gylın uñnı doşmansıl xərəkəten əsa almanı, uqa huqr rəvəştə bşandı. Gylın xatı Mansurıv faşitelğəndən huşunda la uñnı turaşında dəşməjensə, tavıy şıqarmaınsa ser haqlap kilde. Komsomol ojoşmoñ Gylindən eşən tikşerde, uqa vıjgovor birde. Ləkin oşonan arı kılə almanı.

Gylindan hun sekretarlıq eşe Bajazitovqa jöklätelde. Ə Bajazitov kem hun? Ul ytkän jölda torlaqta, studenttar arahında Konstitutsia turahında kontrrevolytsion hyddär taratıvsı, konykres jaqnän tarqalqan element. Bına oşo xäl unıñ Avzanov, Mansurovtardın qaldıq-

faşan bik qurqalıq menen gene
faş iteven hem komsomol oşma-
lı. jetekselegenen sit elementtar
menen syplänev säbaptären asıp
birä. Bajazitov VLKSM Komitetinen
hünq ultırısında ydenen qajep-
tären här jaqlap jäserergä mataş.
ä komitet aqzaları unı faş itedä
tebirallıq hem qurqalıq kyrhät-
telär. Bildäle bındaj komitet ins-
titut esendä ojalap alqan burzuaz
millätselär, ulardın qaldıqtarın
faş itevdä häläthed. Ul xalıq doş-
mandarına qarşı kərəştä qamasav-
lıq tıvdrıvıv kərtä bulıp qına
torä.

Institutun komsomol oqoshmahn-
da ham studentlar jamoat oqoshma-
larinin jetakselegenda ale shkle
keselar nar. Darestarda ham torlaq-
larda kontrevolytsion agitatsia
alip barivsbilar juq tygel. Student-
lar arahunda politik-massoviy es
jemerela. Valejev S. nbn kontre-
volytsion hyddar taratvby, politik
este jemereye beto komsomoles ham
studenttarqa la bildale. Idelouzinde
har vaqit jaqlap kilevse ham vde-
nen sotsial sbqbsyn jaserep kilevse
Qurfanvtybn shkle estare turahunda
la studenttar hejilajdar. Sulaj uq
unbn propagandis bulbp eslagenda
partia tarixenda trotskistik qarast
ytkarganlegen da asbq belalar.
Uqbsv Kamajev ta maxas pardohe
abtna jaserenep xaderge zaman
trotskizmb turahunda doreb bul-
maqan qarast alqa horevge. Ten-
jaq polyste javlap alby turahunda
sovetqa qarst hyddar hejilagen. La-

kin unı ber kem də vətəndaşlaşmaq. Unı bıl sızaraq eş-tərən bık jənəl gənə akademik xat-tı pı tıplagandır.

Xalıq döşmandarı İsməxəmətov, Qumiröv menən bergə uqıqan komsomoles İsməqilöv, Nizəliyər-dən döşmansız-ışən komitet aqzala rı la, komsomolestar da faşitə al-maqandar. Ə təbiqət fakultetında- qı ber gruppə studenttar bulqan şiklənevdir turahnda ber kəmgə la əjtmətkə, vd ara hvd quibsqan- dar. Komsomol komiteti vny, döş- mandın ximəşeləren asa almanı. Komsomolestar hunqı dərestə Va- lejevtən Narvegia turahnda refira- tın tınlaqandar. Bıl doklad SSSR qa qarata jala jaqıv menən huq- rıqan bulqan. Ujavlyqtar tupa- lanqan oşo kurstaq komsomo- lestar ııl burzuaz tarixse pelogiat- qa otdır birə almanılar.

Geografia tarixe kafedrasının komissiolestar konservativ uqrb-tvyslaryn kontrevolytsion, jala jagbysan dokladtaryn tynlajdat.

Bu vaxtlarda qaj vaxtında
törə frazalar altında yddərənen
aqlıdarnın səslər. Sovet studenta-
rı eən sit bulqan termendə
qullanalar. Ləkin ularqa otör
birelməi

Pedagogia institutın doşman elementlardan, burzuaz millətlərdən, ulardan ximajəsilərenən tadtarlıq, ulardan tamərnə qor-torıq kərək.

RABOTNIKTEŇ MORAL' TOTOROQLOOŇO UNËN POLITIK TOTOROQLOOŇONON ŞARTY BULYP TORA

**Өfö qala komsomol aktivenen VLKSM-dyň, aýy rajkomdary sekretary hem
Başqortostan sovxozdarynyň pompolittary qatnaşygy menen uđmarlydan jyjlyştyň qarary**

Qala aktive jyjlyşy, VLKSM-nen politik ýsanlyst hem VLKSM UK-nen IV Plenumy tarafynan aslydan xatalar hem jeteşhedlektä. Başqortostan komsomol ojoşmalarında la uryn totalar, tip iňaplaj. VLKSM Ölkä Komiteti, qala komiteti, rajon komitetleri xalyq doşmandaryn — burzuaz millatselerde, japon-german faşizminyň trotskise-buxarinse agenttaryn faşlavda qäfev itmälek rəvestä hunlanlylar hem ulardyň jemerev esen kymaj qaldylar.

Başqortostanda odaq vaqyttar davamında javaply uryndarda kontrrevolytsion burzuaz millatse-lar validevseler (Tahin, Kal'metev, Dautov, Ziancurin hem başqalar) es ittelar, jastarde yddarenen doşmanlyq joqontoho aqyly menen aqylylar hem partiaga birel-gan jas başqort kadrdaryn sitläp, telagansa qorotqosloq, jemerev ese ytkardelar (Jadysylar sojuz, Başgosizdat, Pedagogia institut, Dövlät teatr hem başqalar). Başqortostan komsomol ojoşmalar, VLKSM Ölkä Komiteti başlap, xalyq doşmandaryny qorotqosloq—jemerev ese fakttaryn tanqylap qana kildelar, komsomoldaq xalyq doşmandaryn, bigeräk tä burzuaz millatselerde, validevselerde tar-mar itevge hem tamyrdary menen betenlej jolqop taşlavqa komsomol ojoşmahyň hem komsomolestardä mobilizatsialamanlylar. Başqortostan komsomol ojoşmahynda, VLKSM Ölkä Komiteti, qala komiteti, rajon komiteti tarfynan başlap hem komsomol aktivenen yd aralynda, jənehe «xalyq doşmandary faşlandylar, ular komsomolda juq» tigen zaraly, politik jaqtan jalqas bulqan hem politik ujavlyqy jomoşartlysy feker joretov jasep kila.

Komsomoldyň tävge ojoşmalar-yn hajlav bujyňa ajrym rajon-darda bulyp ytkan jyjlyşlar, rajon konferensialary, kyp kenä komsomol ojoşmalaryny komsomol saftarında jaserenep jalyvsy xalyq doşmandaryn, burzuaz millatselerde ajryvsä rəvestä faşlavqa, tamyrdary menen jolqop taşlavqa, komsomolestardä mobilizatsialamaqan ikänlektären kyrhätterge.

Başqortostan komsomol ojoşmahy Verxovnyj Sovetqa hajlavdarqa äderlektä jastarden politik aktivlegena, jeteşhelekt itmaj äle.

Ölkä Komiteti, qala komiteti hem ulardyň bjuroлары, berense siratta Ölkä Komiteti sekretary iptas Əxmirev, Ölkä Komitetiň elekke sekretary iptas Prosvirnin hem qala komitetiň elekke sekretary iptas Polzunov partiaň hem iptas Stalinden bol'sevistik ujavlyqy kytarev karaklege turahyndaqy kyrhätmalären sitläp yttelar, tydep tora almaşlyq politik qamhdelek kyrhätellar hem xalyq doşmandaryny konykvestä tarqalyvsylyq arqyly komsomolda jemerev ese alyp barlydan qibarat bulqan ajrym metodtaryn kymaj qaldylar, ularqa qarşy kirkən kərəş alyp barmanlylar.

Aktiv jyjlyşy Ölkä Komiteti bjurolynan yddarenen axlaq me-

Ölkä Komiteti Plenumy aqzalary ismen almaqan Əxmirev hem Marat Məslimov plenum aqzalary sostavynan syqarşy turahynda Plenum aldına mas'ala qujyvdı talap itä.

Aktiv, Ölkä Komitetiň esendä sem'jasylyq jasep kilgänlegen äjtep yta, byl sem'jasylyq eskä hem keşelergä eşlekle rəvestä politik jaqyn kilevde duštarsa hem şaxsi mənəşəbat bujyňa «yd keşelerde» hajlav alyp prinsipy menen almaştyrqn. Inde ybep jektan jany kadrdardä jeteşhe eskä qajy rəvestä yrlätev urnyňa, Ölkä Komiteti «almaştyrlymaşlyq» tip iňapləgan ber yk jeteşhe rabotnikterde, jəs qana komsomolqa jeteşhelekt itev esen lajyly bulmaqan keşelerde (Julanov, Mankiev, Narymbajev, Xəzmin, Jeməsanov h.b.) ber ojoşmanan ikense ojoşmaqa qadi kyserep joretovdan qibarat bulqan, komsomol tarafynan qejepłəgan, tydep tora almaşlyq praktikaga jul qujjan.

Aktiv, ajrym rabotnikterden (Volgarev, Musin, Julanov, Narymbajev hem başqalardyn) moral' jaqtan hem konykvestä tarqalyvdary komsomol Ölkä Komitetiňä bjuroly hem sekretar iptas Əxmirevtyň, elekke sekretary iptas Prosvirniniden otjoryna osoramaqandar, tip kyrhätä. Bylar betähe la qadi hem xosusi es tip iňapləgan, senki Ölkä Komiteti bjuroly «rabotnikten konykvestäge tormoş hem yd-yden totov» uny politikala hem jamqijäte yd-yden totovynan ajryla almaqanlyqy, rabotnikten moral' nalyqy uny politik totoroqloqonon şarty bulyp tora» tigen töp polozeniň onotto.

Aktiv, iptas Stalinden VKP(b) UK-nen fval'-mart Plenumında politik tərbiä hem bol'sevizmde ydlasterev turahyndaqy kyrhätməhe byqa tiklem VLKSM Ölkä Komitetiň hem qala komitetiň betä es ydagenda tormaj tip iňaplaj, bynyň hädemtahenda politik belem birev ese tikserelməgan, osoraqly keşelergä byanp tapşyrylyqan, byl xal kyp kenä rajondarda propagandistar sostavynan syr-lənevenä kiltəgan.

Məktəptərdä hem tynəraktərdä komsomol politik uqyvdary menen komsomolestardyn betähe la sol-qap alynmaqandar, hem sojuzdan tış jastarden bik ad oləşə genə solqap alynqan, ə komsomolestardyn belem alyp syfaty byqa tiklem siktan tış tyvan dərəzələ tora.

Aktiv, komsomoldyň ber nisa aktivis tarafynan iptas Əxmirevqa, Ölkä Komitetiň elekke sekretary iptas Prosvirninqa hem qala komitetiň elekke sekretary iptas Polzunovqa kyp kenä jetti iňkartevdar jahalyvqa qaramaştan, VLKSM Ölkä Komitetiňä, qala komitetiňä bol'sevistik tanqiten hem yd-ydende tanqitten bulmaqanlyqy betä kirkənlek menen äjtep yta. Yddarenen həlätlektərəne hem belemdərenə artıq bəjə birev hem şunyn menen bəjləneştə mahajy (Prosvirnin), yd-yden sanovniktersä „totov, rabotnikterden,

komsomoldyň tävge ojoşmalar-yn hem rədovoj komsomolestardyn tavyşyňa qolaq halınav jasep, byl xal faktta Ölkä Komitetiň hem qala komitetiň massalardan ajrylyvna bulşlyq itte. Aktiv, jeteşhe rabotnikterden jeteşhedlektären, xatalaryn faşlavda komsomolestarqa jardam itähe urında, tanqitte hem yd-ydende tanqitte jəjeldəhe urında, Ölkä komsomol gazetalaryny byl xalde sitlətep ytep bol'sevistik matbuqat esen tydep tora almaşlyq politik qamhdelektən in nasar olgəhən kyrhätəvdären tydep totoroq xal tygel tip iňaplaj.

Ölkä Komiteti hem berense siratta uny sekretary iptas Əxmirev Ölkä Komiteti esə turahyndaqy VLKSM UK kyrhätmələrenen ytləse xaqynda iijn, iijyl ajdarında otcot birevde talap itkən qala aktive qararyna (maj aly qararyna), şulaj uq byl mas'ala bujyňa aktivten ydenen qarardaryna iltifat itmənelar. Aktiv, VLKSM qala komiteti sekretary Polzunovty politik hem moral' totoroqhodloq esen jeteşhelektən aly turahyndaqy VLKSM Ölkä Komiteti bjuroly, qala komiteti Plenumy qarardaryn bik dərəş itep iňaplaj. Ber yk vaqytta aktiv, VLKSM qala komitetiň elekke sekretary Polzunov jeteşhelegendə xatalan turahynda odaq vaqyttar belə torop, komsomol Ölkä Komitetiň byl xatalarydä tədətev esen yd vaqytında saralar kyməganlegen hem şunyn menen byl xatalarydä tərənətkənlegen qəfev itməlek kyrneş tip iňaplaj.

Komsomol Ölkä Komiteti hem qala komiteti VLKSM UK-nen IV Plenumy qarardaryn komsomoldaq xalyq doşmandaryn tar-mar itev, tamyrdary menen kirkən rəvestä jolqop taşlav bujyňa hem komsomolda betä politik - agitatsia esen kytarev bujyňa xərəkət programmahy itep tajrylyşhə rəvestä tormoşqa aşyryp, VLKSM Ölkä Komiteti hem qala komiteti esendə betä kyrhätelgən jeteşhedlektərdə hem xatalarydä his kiskəməştən bəterərgə.

Komsomol Ölkä Komiteti hem qala komiteti betä politik belem sellären tikserərgə, propagandistardyn hem propseminar jeteşhelektären betä sostavyn ulardyň politik hem es syfattary bujyňa qajtanan qarap syqarşy, 1937 jyl-dyn I nojəbrənən hunlatmajyňa betä ştatnyj propagandistaryn hem propseminardaryn jeteşhelektären VLKSM Ölkä Komiteti bjurolynda, ə məktəp hem tynəraktərdən barlyq propagandistaryn VLKSM-dyň qala komiteti hem rajon komitetleri bjuroларыndä rablarqa. Şul uq vaqytta taralqan tynəraktərdən hem məktəptərdən esen torqodorqa, barlyq komsomolestardä politik belem menen solqap alyp itəbe menen jany tynəraktər hem məktəptər ojoştororqa, byl tynəraktərgə sojuzdan tış jastardə ilyqtrərgə hem ular esen jany əbtəmə tynəraktər ojoştororqa. Aktiv, VLKSM UK vəkile iptas Roşal'gə komsomol məqarife sellərendə

kilasəktə tejeşhe ədəbiət bulmavqa tydep totoroqa jaramaqanlyqy turahynda komsomol ydək Komiteti bəlderevde tapşyra hem byl xalde tədətev esen his kiskəməştən saralar kyrevde talap itä.

VLKSM Ölkä Komiteti hem qala komiteti Verxovnyj Sovetqa hajlavdarqa əderlek bujyňa kyp kenə saralar bıldəlgə hem ulardy in jaqyn vaqyt esendə tormoşqa ytləşyrgə. Komsomol ojoşmalar jany hajlav zakon bujyňa alda torqan hajlavdarda jastarden aktivlegə byn-bynlap jeteşhelekt ithendər.

Fizkultura, OSOaviaxim ojoşmaların, bigeräk tə aerokluby tarqatyvda xalyq doşmandaryn jetti qorotqosloq jəsləganlektären kyrhätəp, aktiv VLKSM Ölkä Komiteti hem qala komiteti byl ojoşmalardaqy doşman elementardä tikserərgə hem tamyrdary menen tamam jolqop taşlarqa hem qorotqosloq hədəmtələren bəterərgə kərək tip iňaplaj.

VLKSM Ölkä Komiteti hem qala komiteti sojuzdan tış jastər aralynda politik - tərbiä hem kul'tura-massa esen jəjelderev bujyňa kyp kenə politik saralar bıldəlgə hem tormoşqa ytkərgə, klustarda hem başqa kul'tura-tərbiä ucresdenielərendə massovij hem politik estə torqodorqa, ber yk vaqytta byl ucresdenielə eşləvse rabotnikterden betä sostavyn tikşyrgə, unda hənalyqan, jany komsomolestar gruppahy jəvərgə.

VLKSM Ölkä Komiteti hem qala komiteti in jaqyn vaqyt esendə yddarenen apparattaryn, yddarenen politik hem es syfattary bujyňa komsomol ojoşmalarına politik jeteşhelektə təmin itərgə buldqlı, in jaqşy rədovoj aktivist komsomolestar aralynda hənalyqan jany kadrdardä yrlätev itəbənə komplektlarqa.

Hənalyqan, in jaqşy komsomolestardä VKP(b) saftarına tartıv bujyňa VLKSM Ölkä Komiteti, şahar komiteti hem rajon komiteti esə bətenlej qənəqətlənməlek bulvdy kyrhätəp, aktiv VLKSM Ölkä Komiteti, qala komiteti hem rajon komiteti tarfynan partiaga inev esen əderləngən hem tikşerelgən, partiya hem sovet vlyasya birelgen komsomolestarqa VKP(b) saftarına rekominatsia birev esendə ydenə ber tərle qurqvdy hem rəsmiləsterev esendə bjurokratlyqy kiskəməştən bəterəvde talap itä.

Iptas Stalinden kyrhätmələren menen qorallanqan Başqortostan komsomol partiaň jeteşhelektə aralynda, kontrrevolytsion burzuaz millatse-lar —validevselerde, japon-german faşizminy trotskise-buxarinse spiondaryn, diversanttaryn, yltərevsələren, agenttaryn axrynsa tar-mar iter.

Başqortostandyn betä jastəren bol'seviktər partiahy tirəhənə hem xalyqtardyn həjeklə julybasyhy, jastarden in jaqşy duş, ostaz iptas Stalin tirəhənə taqy la tıqy-dəraq tuplarqa.

SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar vujnsa horavdarqa javaptar

Hajlav bylletene noma ul?

Hajlav bylletene—oşo okrug vujnsa tavysqa qujlyp deputatqa hajlana torqan kondidattardan isemlege jadylqan listok. Sojuz Sovet ham Millatlar Sovetyna hajlavdar esen ajrm bylleten vabylp syqarbla.

SSSR Verxovnyj Sovetynyn har ike palatahyna deputattar hajlaqan vaqytta, jemqet ojomlary xed-matsendar jemqettare tarafnan SSSR Konstitutsiynyn ham „Verxovnyj Sovetqa hajlavdar turahnda polozenie“ talaptaryna movafiq ravesta kyrhatelgan kondidattar, tejesle bulqan okrug hajlav komis-siayhnda registratsiaqa albnalar. Beta registratsiaqa albnqan kandi-dattar hajlav bylletenena indere-lalar.

Oşo ravesta tedelgan hajlav bylletendare, beta hajlavslarqa la jeterlek handa, hajlavdan 15 ken elek ucastka hajlav komissialaryna jebarelalar.

Hajlav bylletendare nindaj teldarda nablala?

„SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahnda polozenie“ nbn 68 statjahnda, hajlav bylletendare hajlav okrugndaq xalyq telenda vabyla tejelgan.

Mafelan, Belorus SSR-nda unar tep xalyq belarustardan basqa kyp handa russtar, ukrainstar, jev-rejdar bar. Bunda hajlav bylleten-dare Belorus, ukraina, rus, ham jevrej teldarenda vabylasaq. Sulaj uq SSSR-daqy beta hajlav okrug-tarabnda, terle xalyq gruppalar bulqan jerda, ular yddarenen aso teldarenda hajlav bylletendare me-nen tammin itelerga tejestar.

Bunda sovet hajlav zakonyn, hajlavslar ham unyn xoquqtary tu-rahnda nbn qajqartv saqyldy-ryla. Sovet hajlav zakon, terle juldar menen har ber hajlavslar SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlav-da qatnasvdy jenenajta.

Kirehensa, beta kapitalistik dav-lattarda hajlav zakon xedmatsen-dar massahyn hajlavdarda qatna-syvdan sitlatelar. Unda hajlav bylle-tendare faqet otenlek xekem it-ken millat telenda gena vabylalar. Unan basqa kyp ken kapitalistik ildarda, mafelan, Vengria, Jugos-lavia ham basqa ildarda zakon, davlat telenda jeqni otenlek itev-se millat telenda hejlase ham jada belmavselarde hajlavdarda qatna-syvdan betonlej sitlate.

Har ber hajlavslar kypne bylleten tapvyn?

Bildale, SSSR Verxovnyj Sovetynyn har ike palatahyn—Sojuz So-vet ham Millatlar Sovetyna haj-lavdar ber yk vaqytta, beta SSSR-da ber kenda basqarblasaq.

Har ber hajlavslar, hajlav ucastka-hyna kilep, ydenen licny tanyma-hyn kyrhatkanden hun Sojuz Sovet ham Millatlar Sovetyna hajlavdar vujnsa bylletendare ala. Byna, ma-felan, Ivanovski olkahenda jasevse (jeki basqa olka ham krajdar) haj-lavslar ike bylleten ala. Avtonomia-lar respublikala, avtonomialar olka-la, jeki milli okrugta jasevse haj-lavslar es hajlav bylletene tapvyn-saq; berehe—ydenen hajlav okru-gynan Sojuz Sovetyna deputat haj-lav vujnsa, berehe — Sojuz res-publikahyn Millatlar Sovetyna deputat hajlav vujnsa, berehe — ydenen avtonomialar, respublika

avtonomialar olka, jeki milli okru-gynan Millatlar Sovetyna deputat hajlav vujnsa bula. SSSR Verxov-nij Sovetyna hajlavdar vaqytnda ber hajlavslar la es bylletenden ar-tbq tapvynmasaq, senki SSSR ter-ritoriayhnda, ydenen esena avtono-mialar olka jeki milli okrug inder-gen ber avtonomialar respublika la juq.

SSSR Verxovnyj Sovetynyn deputattar han turahnda

SSSR Verxovnyj Sovetyna har ber ike palatahyn — Sojuz Sovet ham Millatlar Sovetynyn deputat-tar han berdej bulasaq.

Sojuz Sovetyna SSSR grazdan-dar tarafnan hajlav okrugtar vujnsa, 300 men kesega ber deputat itebenon syqar hajlanbla. Xeder-ge vaqytta SSSR-daqy xalyq itebe-non syqar qaraqanda, Sojuz Sovetyna aldaq hajlavdarda urtasa 570 deputat hajlanbraq tejes.

Millatlar Sovet, SSSR grazdan-dar tarafnan, har sojuz respub-likahynan 25 deputat, har avtono-mialar respublikahynan 11 deputat, har avtonomialar olkahyn 5 de-putat ham har milli okrugtan berer deputat hajlana. Sulaj bul-qas Millatlar Sovetyna aldaq hajlavdarda 11 sojuz respublika-hynan 242 deputat, 9 avtono-mialar olkahyn 45 deputat ham 10 milli okrugtan 10 deputat hajlana-saq. Sulaj itep, Millatlar Sovetyna betahe 572 deputat hajlanbraq tejes.

SSSR-dyn Verxovnyj Sovet, So-juz Sovet ham Millatlar Sovetyna hajlanqan deputattardan tara. Su-laj itep SSSR-dyn Verxovnyj Sovet-ynnda 1140 samaly deputat itapla-nasek.

Aktiv ham passiv hajlav xoquq noma ul?

Aktiv hajlav xoquq — faqet hajlarqa xoquqlar bulv, passiv xo-quq — hajlanbraq xoquqlar bulv.

Aktiv ham passiv hajlav xoquq-na bylenev beta kapitalistik ildarda la tejerlek jasej. By bylenev xed-matsendarde, jastarde politik tor-mosta qatnasvndan sitlatev esen xedmet ite.

Hajlav xoquqn (aktiv hajlav xoquq) kapitalistik jldarda faqet xedmatsendarde bik ad elase gena ala.

Bedden, SSSR-da hajlav xoquqn aktiv ham passivqa bylev juq. Har ber 18 jaska jetkan SSSR grazdan, aqylqa zaqif ham sufl tarafnan hajlav xoquqnan maxrym itelep xekem itelgendardan basqa, xed-matsendarde beta deputattar sovet-yna la hajlav ham hajlanb vxo-qu-q menen fajdalana.

(«Komso. pravda»nan).

PLENUM QARARDARBN OJRANABED

Qbrmbyqaly rajony „Qbdylqa“ kolxozv komsomol komitety, kom-somoldaqy xalyq doşmandarbyn es turahndaqy iptas Kosarev dok-lady vujnsa syqarblqan IV Ple-num qarardaryn ejrenevde ojostor-do.

Byl qarardy ejrenev unajv me-nen bed, este taq la jaqsrtyp, politik uqyvdyar sistematik ytker-gerga, sojuzdan tys jastar menen este jajelderep eskeselek, xuligan-lyq menen nbyly keraş asyraq, kul'tura — massovij este nbyly julqa halbraq qarar syqardyq.

T. Mexammatev.

Oşo timer jul depohy esselar hajlavqa aderlanalar. Hyratte: esselar jan hajlav zakonyn ejrenalar.

(Urazbaxtin fotoh.)

OLGO BULBRLBQ TYNARAK

— Stalinsel — jan Konstitutsia, SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlav-dar turahndaq polozenie—bylar bedden 134 hanly zaktta torovsy domoxozajkalar esen, dur vaqqa buldy, — ti byl zakttn predseda-tele ham tynarak jetaksehe iptas Boin.

Eje ular alda torqan sovetlarqa hajlavdardn ni tiklem dur politik ahmiateka eja ikenlegen yd kimel-enda anlaqandar. Byn ular prak-tik es menen kyrhatelar.

Zaktta qatyn-qaddar menen „SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar tu-rahndaq polozenie“ne ejrenevde ojostorovda, komsomolka Taranes, Zavarujeva, Lazerova, Fajzullina, Artomonova, Rybakova, Polikar-pova ham Jerymina iptastar init-siator buldylar. Ular ber gena lek-sian la qaldymaj jerejdar.

Dereb, basta zakttaq 80 lagon domoxozajkalardan uqvqa tik 25-30 qyna jerehe. By ale ular arahnda anlatv ham ojostorov esenen jomoşaq qujlyqanlyqn kyr-hata ine. Tynarak jetaksehe iptas Boin uqvdy ojostorovda initsiator bulqan domoxozajkalar jardam-menon byl tengalga la şurm bas-lanb. Aktivtar kvartirdarqa inep qatyn-qaddar menen beseda ytker-delar. Es bynyn menen gena qal-

man, zakt predsedale iptas Boin-den tbrslyq menen ajrm esselard- den balalar esen, zaktta balalar majdansyq ojostoroldo. Beta byl saralardn arqahnda leksia tyn-larqa jerevseldardn han la artty. Hunqy ike zanatie 52-55 tynlav-sy buldy.

— Bed, — ti iptas Boin, — oşo jaqn aralarda zakttaq beta 80 domoxozajkalardan da tynarakke jereven tammin itesakbed.

Olbatte bynda, qajv ber zakttar-daq tynarak jetakselere ujlqaşa uqvdyar jaqsy jbhazlandyryl-qan institut auditoriay şarttarnda yt-karela iken, tip ujlarka jaramaj SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlav-dar turahndaq polozenienn ejre-nev esen, ul tiklem baj kabinettar ham laboratorialardan artbq kere-ge juq. 134 hanly zakt ergahendage tynarakten zanatie ytkare torqan bylmah la bar tik SSSR geogra-fia kartah ham davlat qoroloşo sxemah menen gena jbhazlandy-rylqan.

134 hanly zakt ergahendage SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar tu-rahndaq polozenienn ejrenev ty-naragenen es qujlysy, basqa bik kyp zakt ham dejem torlaqtardn tynaraktere esen tulbysa olge bula ala.

Sadbyqby.

Dinged fotynyn bulasaq komandirdar

Sevostopol', 27 sentabr. Byjl xarbi-dinged ucilışah jaqsy tulb-ryv aldy. Kursanttardn kybehe un jyllyq maktap, rafak ham tex-nikum beterevse komsomolstar. Jastar partia ham xekymat taraf-nan yddarealdan qujlyqan burıst asbq belalar.

Elek institutta uqvdy student Komarov ydenen qarizahnda byaj jada:

«Ucilışsaqa mine, bejek sotsia-listik tıvqan ilema bulqan hejev tartty. Un doşmandardan kykrak menen haqlav esen, min flot lejte-

nant bulbraq telajem».

Kursant Kosik ordenly—komsomoles 1936 jylby beta Sojuz mal-sblyq kenasmhenda qatnasqan. Dinged ejrenevenen jan şartta-rnda — ul şulaj uq ydenen dissip-linalar bulby menen ajryla. Ul flottyn otlicny komandire bul-saq.

Zavod, fabrik ham kolxozdardan kilgen jastar ber nısaljaldan hun. Esso Krattian Qbdyl Aarmiahyn bojevoj karabl'darenda komanda urnn alar esen xarbi-dinged ej-ranevena intuziazm menen basla-nylar.

Şumilin zanatielerde yde oda

Tynarak jetaksehe kommunist Şumilin qajese menen 4 hanly zaktta torovsy domoxozajkalar arahnda SSSR Verxovnyj Sovet-yna hajlavdar turahndaq poloze-niene ejrenev oşo kenga tiklem başlanmaqan. Byl zakttn predseda-tele iptas Ivanov domoxozajkalar-dy ber nısa tapqr jylby. Lakin Şu-milin: „minen tege-byt esem bar, zavedanjaqa baram“ tip zanatielerde edep kilde. Massa arahnda poli-

tik anlatv asen alar harvdyan bas tartv byl kommunist tyns qyna jasej. Ul terle hytavar tabv za-natiene edep kilde.

Şumilinden byl es turahnda VKP(b) nbn Lenin rajkomna jet-kerelgen bulha la uqa qarata ele ber sara la kyrelmaj.

Javaply redaktor:
D. FÖRXEJEV.

„Oktabr natiskah“ tipografıa
Başlavli vakile № 4165

D. FƏRXEJEV.
 „Oktəər natişkahn“ tipografiah.
 Başqlavlit vəkile № 4030

Ајџа 12 тарқы
сьџа. Ајгьт һапъ
7 ип.

Bütün ildardan, proletarlardan, berleşge.

**VLKSM-dən Baş-
qortostan Əlkə
həm Əfə qala
Komitettarə or ganə**

Redakcia adresy: Ofe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—C1

LENNING

„Ленинсе„ — орган Башкарского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

**JAŇB JEŇEVDƏR, JAŇB BYLƏKTƏR
MENƏN IPTƏŞTƏR!**

Keselek jamqiatenen yfeshenda jany epoxa—proletar revolytsialar epoxahyn asqan ham beta donja proletar revolytsiahynyn, bashlanqyby bulqan Bejek Oktabr sotsialistik revolytianyyn 20 jyllyqy jaqnlaşa! 20 jyl tarix esen bik qyfqqa vaqyt. Lakin bashnda Lenin—Stalin partiahy torqan Rossia proletariaty byl bik qyfqqa vaqyt esenda jer sarbnyyn altynan ber eleşenda beta tormoşto betenlaj tanymalyq itep sotsialistik nigedde jany baştan qordo. Batşa Rossiahynyn byvattarsa arttalyqy inde bik alyb qaldyryldy. Xalyqtar tormoşe bulqan batşa Rossiay urnyna kyp millatle, qevatle proletar derzava tedelde. Il vajlyqy—xalyq vajlyqy bik kyp tapqardy artty. Beden il donjala in kesle, in vaj il bulyp averelde. Qalalarda, avyldarda sotsialistik nigedde jany baştan qoroldılar. Kyp millionly xalyqtyn izady tormoşqa kytarelde. Proletar vatanda revolytsianyyn bik gyzel toqomo—sovet jastere ybe. Ular donjala in baxette jaster. Ular xedmette la uqyvda la, tormoşta la, sotsialistik ilden qajqartyby, bejek dahi iptaş Stalinden şaxsi qajqartyby menen solqanyp alynqandar. Ularqa proizvodstvo la ybev esen de, izad ybeşe esen de, donjala in kul'turaly jaster bulyp jeteşev. esen de beta şart, beta memekinlektar tyvdyrylqan. Sovet jastere xedmetke, nelem alyvqa, jalqa xoquqlılar. Byl hyddar Stalinsel Konstitutsiala altyn xareftar menen jadylqan.

İl beşek bajaranqa, sovetlar vlad-
sınbn 20 jıllıq jıvılajena aderla-
na. Jıvılajga aderlek sovet xal-
qınbn, jasterden proizvodstvola,
ıqıyda, izad esende, kul'tura fron-
tunda—qıtqahı betı eş ucaskala-
rında dur intuziazm kytorelese me-
nen bilalana. Tıvqan il esen, Lenin

Stalin partiahy eýe eýen fidakar
nyelgan jastar yddarenen bul toj-
qolarby bajram aldynan bigerak ta,

udar, staxanovsbl eş, yd burıştarın
elgele itep ytäv menän kyřhatälär.
Motor zavodı jıştare bajram aldı
jaryşın kin jajelderdelär. PRZ la
la, „8—mart“ tegev fabrikahnda
la bıl qudqalıb kin jajelderelä.
Qandra MTS-b qatın-ıud jıştar
traktor brigadalar, brigadalar
arahndaq jaryş jeklämälärenen
ytälesen barıajdar, jary jeklämä-
lär alalar. Maktäptärdä otlicnoqa
uqıy eşen jaryşvıslardıñ hanı
kändän-kän arta bara. Komsomol
ojoşmalar kytärelgän bıl intu-
ziazmdın başında barıqqa, unı
bahalaj belergä, aldınqı staxanov-
sbl—otlicnikten eşen bötä brigada-
bötä klass eşe itev eşen keraşergä
tejes. Brigadalaq ber rekordsb,
klasstaq ber-ike otlicnikten eşe
menän mahajıp qalmaıqqa, ä be-
rämek rekordtı bötä brigadanıq
itevgä ireşergä. Unıñ epizodik xä-
rakterda tygel, sistemale, daimi
bulıvına ireşergä kerek.

Bedden iləbedden jəstəre Oktə-
brdən 20 jyllıq esendə yʔtelər.
Bıl jəstərdən in kypselege revolytsiaqa tiklem * bulqan qazaplı, qolloq tormoşonon avrılıqn yd jeklələrendə tatymanlılar. Ular unı uqıp, isetep kenə belələr jəstər-
dən Oktəbr revolytsiahın tarixen əjrənəvgə bulqan qıdılıqlı-
darı bık dur. Ular Lenin—Stalin partiahın kərəş traditsialarına bık iqtıbar menən qarajdar həm əjrənələr. Ləkin * qajlıq bər təvgə ojoşmalarda bıl eşte tik komso-
molestar menən genə alıp barıbrqə kərək tip sikləvdər bar. Bıl əlsit-
tə dərəb tygel. Bigerək tə xəder nıjram aldnan bətə jəstərgə lə Oktəbr revolytsiah tarixen kın
təşəndərgə kərək. Bıl eşte agi-
tatsia—propagandanın bətə sara-
ların xudqa jəbərev kərək.

Bəjək Bəjram jaqınlaşa. Sotsialistik revolyutsiyanın 20 illiyinə janı jenevdər, janı byləktər mənən kiləjek iptəstər!

İn jaqşy komsomolestar partiya safyna inələr

Kənəbaş granitsahı, in jaqış
pogranicniklər — sotsialistik tıv-
qan il əsən fədakar birelevselər
Lenin — Stalin partiahs safına
imələr.

Vojenkom iptaş Şakov bulqan pogram otrædtæ otdelenie komandire komsomoles Baskov partia safına kandidat itep alındy. Iptaş Baskov otrædtæ in jaqsy otdelenie komandire. Ul bik tırşlyq menæn bol'sevizmqa eja bula, partia tari-xen marksizm klassiktaryn ejræne.

Бавков, гərojлыq, qəjəvlyq həm

tapqırılıq kырһәтәп бик кыр җәпһон,
deversantırdı totto. Şulaj uq partia
safbna krajnov iptaş tә alındı.
Krajnov granitsanь otlicno haqlavь
өлгөлә, bajevoj әderelege әсәn 10
tapqır bülәklәngән һәм 4 nagra-
dalıь бар.

Otrədən komsomol oyoşmah komsomoles Picuringa partia sa fəna inəv əsən rekominatsia bir de. Ydenən xedmət vaqtında ul əs sit il şpionən tətqan. Otlicno xed mət itevə əsən 15 tapqır bəyləklən gən.

Hyvættæ: Qbtaj haldatb granat taşlaj (Şanxaj frontb)

(Sojuzfoto).

QBTAJDA HUOJBS XƏRƏKƏTTƏRE

ŞANXAJ·FRONTBND A

Japon tankları Sitszan'szegə (Lodən həm Lyxan' araxında jartı-
lıq julda) ytergə ıntıldılar. Ber
nisə tank, timer sərbəq kərtələrenən
arqıyl sərbəqə mataşp qıtaj akop-
tarına kilep terəldələr. Qıtaj artil-
leria uttara menən ike tank zarar-
landı, qalqandarı kire kitergə məz-
bır buldılar.

Japon pexotalıyının, bir kuy han-
daq tanktar ısqında barqan ike
votal'ony Şanxaj — Lonon'dage
jossey julın ki bergə ıntıldılar.
Lekin ıntıbıstarı unıshıd sıqtı.

Qıtaj ştabının 1 oktyabrğa bir-
sın şubkalarında Lyxat. Lodan
şossej july artında ajrıvsa kəsle
huqıştar bulıvı ejtelə. Bıl juldıq
ajrıvı ucastkalar bər nışa tapqır
quldan qulqa kyskən. Lodəndən
kənjaqtaraq Şanxaj — Lyxə şossej
julynda qıtaj qəskərdə Tıtsin
kanalın arqıvı sbqqan kyperde al-
qandar. Lyxanda japonlıylardıñ
atakalar kire qaqlıqan. Qıtaj
razvedkahıñnıñ xəbərdärenə qara-
qanda, Şənin—Rodtan kənjaqtaraq
həm Şənvən' — Rodtan kənsəqlə-
rtaraq bəta rajon japonlılar tərəf-
nə tadartılqan.

Japon komandovanieheneň väki-
le, japon qäskärdäreneň, grazdan-
dar ydägenen hem Szänvandan ki-
teve turahändaq xäbärde kire qä-
qa. Ul, japon castäreneň smenahen

qstaj razvedciktare sigenev, tip
anlaqandar, ti.

TƏNJAQ QƏTAJ FRONTLARINDA

Qıtaj gazetalarının xəbər itv-
dərenə qaraqanda, japonlılar, Tən-
zin—Puko timer jüb bujlap bəra-
lar, 30 sentəbrdə, Deczounan tən-
jaqta Xəbej həm Şan'sun pravinsia-
larının sigendə Şan'juan' rayonın-
da qatb huqəştər buldı.

Şan'si provinsialnyñ tenjaq öle-
-nide 27 sentabrda qytajdardyn
Jan'majuguan' menen Pinan'guan
arahyndaqy bul flangtarına japon-
-lylar atakaların jan'yrtylar. Qytaj-
-dar nyqşymaly qarşylyq kyrhatalar.
ike jaqtyñ da juqaltyvdar bik kyp.

Bejpin — Sujjuan' timer july ға-
jonьнда qatъ huqьqtar bara. Bьnda
japonьblar Pin'ditsyan'dan Gujxua-
qa (Suejjuan' provinsialьnyъ st-
pitsialь) varьbqa ыьтылqanda dur
qarsьlyqtarqa osoranьlar.

Sentrāl'njus agentstvolh, 28 sentəbrdə Şan'si provinsiahəndə xəbə-kət itevse qytaj qəşkərdərənə jər-damqə 30 samoljot jəsərelde, tip xəbər itə. Qytaj samoljottarə vər-rensə tapqər 30 sentəbrdə jəpən-dardə Pinikuan' rajonəndaqə pə-zitsialarə vəməqə tottolar.

VLKSM-dyn Başqortostan Ölkä Komiteti V-Plenumynyň qarary

VLKSM Ölkä Komiteti Plenumy karar itä:

1. VLKSM-dyn Ölkä Komiteti Plenumy, Ölkä Komiteti büjrohy VLKP(b) ÜK-nen fevral'-mart plenumy qarardaryn, iptaş Stalinen revolytsion ujavlyqta kytäre, xalyq döşmandaryn tamyrnan tarmar itev, qorotqosloq hädmetlären beterev turahyndaqy kyrhätmalären bol'seviktärsä ytaj alman tip itäpläp.

VLKSM Ölkä Komiteti ham unyň büjrohy komsomol ojoşmaların, komsomoldaqy xalyq döşmandary — trotskise — buxarinse, burzuaz millätsä bandittar menen koraşkä jetäkseläk itmäne. Burzuaz millätselärdän jemerges eştäre turahynda (pedinstitut, jadybsylar sojuz, Başsik, Sovnarkom, redaksiä h. b.) komsomol ojoşmaların jetdi signaldar bulvqa qaramastan, Ölkä Komiteti, xatta VLKSM Üdäk Komiteti IV Plenumy qarardarynan hun da şäp tora almaşlyq eşlekhedlek kyrhatte.

2. VLKSM Ölkä Komiteti ham unyň sekretar iptaş Əxmürvtn politik huqurlyq, qamhedlege, asyq avdlylyq hädmetlärdä komsomoldaqy xalyq döşmandary — trotskise-buxarinse, millätsä bandittar xatta komsomol safına inep ojalağan maxrovaj millätsä Kucukov, Xajdärevtar qulqa alınoğndyn hunynda la Ölkä Komiteti yde esen tejeşle hädmetlärdä şäqarmän. Ulardı komsomoldan şäqarv menen genä siklände, Xajdärev ham Kucukovtarın serdäştäre Latıjov, Murtazin, Əminöv ham başqalar komsomoldın jetäksä postarında qala kildelär, komsomol gazetähdä itäkslek ittelär, a xalyq döşmandary — Tahiröv, İsmäqulvıtarın podxalime, komsomol gazetähdä millätselärdä altırtıvı, kontrrevolytsion millätsä Kucukov, Xajdärev, Kajıqulıv, Latıjov, Murtazindardı jäserep kilevse «Leninse» gazetähdä elekke redaktor Əminövqa jäsäq xarakteristika birer, uqa Maşkayga uqarqa kitergä memkinlek birdelär.

3. Ölkä Komiteti apparatında ham büjro aqzalar arahynda köndälek tənqit ham yd-ydende tənqit bulman. VLKSM-dyn Ölkä Komiteti jetäksel komsomol aktive arahyndaqy sirle kyrneştärgä qarşy bşn koraş alıvı barıav qına tygel, a bälki hər törle hiltav menen ham hiltavıd da (Timerqalınan odatıv, Mankievte odatıv, VLKSM-dyn Ölkä Komiteti rabotniktäre ham büjro aqzaların qala sitenä majovkalar) bankittar ojoştordolar. Prosvernin, Əxmüröv, Bavin, Kora-te'lin, Polzunov, Şajxetdinöv, Davıjöv, Musin, Kirjanov ham başqalar ber berehena jöröp törle hiltavdar abtında esevle «semja kisäläre» ytkärgändär. Şunıñ hädmetätähendä Ölkä Komiteti eşsäläre ham büjro aqzalar arahyndaqy eşlek menäşäbätter semjäsilyq, clüv-ışlek menäşäbätter menen almasırbıqan.

4. Plenum, VLKSM Ölkä Komiteti rabotniktäre ham büjro aqzalar arahyndaqy vındaj semjäsilyq, dub-ışlek menäşäbätter moral' tarqalıvı elementtar (Julanöv, Qajumöv, Narıjımbajöv, Tımafejev, Musin ham başqalar) turahyndaqy mäs'alälärdä Ölkä Komiteti bol'sevistik xäl itevgä qamasavlyq itkan. Ölkä Komiteti ham unyň sekretarına komsomolda qına tygel, xatta komsomoldın jetäksel postarına yrmälägen

burzuaz millätselär ham ulardın ximajäseläre (Latıjov, Murtazin, Əminöv) bol'seviktärsä faşlavqa qamasavlaqandar tip itäpläp.

5. Komsomol gazetähdä VLKSM Ölkä Komiteti semjäsilyq xataların, VLKSM Ölkä Komiteti ham büjro komiteti jetäksel rabotniktärenen yddären moral'hed totovdarı fakttarın qırqa rävəstə faş itev urınan bıl tydep tora almasılyq qalıqtar menen bergä jäsärgändär. Gazetalar jäsär massahınan ajrılvı bol'sevistik tənqit ham yd-ydende tənqitte jäjeldermänelär. Başqortostan komsomolındaqy xalyq döşmandary trotskise-buxarinse, burzuaz millätselär komsomoldın Başqortostan ojoşmalarındaqy tarqalğan sit elementtarın eşmäkärlegä turahyndaqy signaldardı siltäp yttelär. Bol'sevistik matbuqat esen his şäp tora almasılyq xäl bulqan politik teshedlektän in nasar ölgehön kyrhätelär.

Plenum, gazeta redaktordarın iptaş Kirjanöv ham Färxejvterde agar da ular jaqın vaqıt esendä gazetähdä esen VLKSM Üdäk Komiteti IV Plenumy qarardaryna qarata, xalyq döşmandaryn faş itevgä qarata qajtanan qora almasıhalar, bol'sevistik organ matbuqatı jetäkseläk itevgä haläthedlektäre esen estän alınasıqtarın ıkkärtep ytä. Plenum komsomoldın milli gazetalar rabotniktärden sostavın barlavdı, redaksiä apparatın hınalqan, kvalifikatsiä kadrar menen nıqıtyvı VLKSM-dyn Ölkä Komiteti büjroına tapşıra.

6. VLKSM-dyn Ölkä Komiteti sekretar iptaş Əxmüröv politik bşnıstı aqlaj alman. Komsomol ojoşmalarına jetäkseläkte tämin itevdä ham xalyq döşmandary — trotskise-buxarinse, bigeräk ta burzuaz millätselär menen koraşä haläthed bulıp syqı. Burzuaz millätsä ham ulardın jädamsylar (Murtazin, Əminöv, Latıjov) tar menen dub-ışlek menäşäbätterendä bulıp, ulardın döşmansyl eşmäkärlegen koraş alman, politik huqurlyq ham asyq avdlylyqın in nasar ölgehön kyrhatte. Plenum VLKSM Ölkä Komiteti iptaş Əxmüröv burzuaz millätselär menen bäjläneşen tikşerevde itäp.

7. Plenum, VKP(b) Ölkä Komiteti ham unyň sekretardarı Bıjkin ham İscurındar komsomoldın Başqortostan ojoşmaları abtönen bol'sevistik jetäkseläkte tämin itmänelär tip itäpläp. VKP(b) Ölkä Komiteti ham unyň sekretardarı Bıjkin, İscurındar komsomol aktive xalyq döşmandarına qarşy xäl itkes koraşä mobilizatsiälv urnına xalyq döşmandarın jemerges eşmäkärlektäre, bigeräk ta Başqortostandaqy burzuaz millätselär turahynda komsomoldın jetäksel aktive beldermänelär, tanyrtmanılar.

Partia Ölkä Komiteti ham unyň sekretardarı Bıjkin, İscurındardın xalyq döşmandarı trotskise-buxarinse, burzuaz millätselärdä turanan-tura yddärenen ximajäselärenä alıvdar, partia, komsomol, sovet ham başqa ojoşmalardan döşmansyl elementtar menen sypläneven ham komsomoldın Başqortostan ojoşmaların politik ujavlyqın tupaılanıvın kiltärep şäqardı.

1. VKP(b) ÜK-nen fevral'-mart Plenumy qarardaryn, iptaş Stalinen kyrhätmalären, VLKSM Üdäk Komiteti IV Plenumy qarardaryn ytväde tämin itmäne esen, burzuaz millätsä bandittardı faş itevdä eşlekhedlege esen, VLKSM Ölkä Komiteti sekretar Əxmürövty esen alıvqa, Ölkä Komiteti büjrohy sostavınan şäqarvqa.

2. Plenum barlyq tavgä komsomol ojoşmalarına xalyq döşmandarın jemerges eşmäkärlektärenen mäkärle metodtar, dınselärdän jäsär massahına joqonto jaharqa matavıdar, fiadal — bıuq qalıqtarın ultırtıvqa matavıdar, kyp qatın alıvılyq, jäsä jätmagen qıddarqa ejlänev, qıddardı urlav, qatın-qıddarqa xamdarsa qarav turahyndaqy eştären h. b. jäsär massahına kın anıltıvqa itäqdim itä.

3. VLKSM Ölkä Komiteti elekkege berense sekretar, komsomoldın jetäksel esen burzuaz millätsä ham ulardın ximajäseläre (Kucukov, Xajdärev, Məxəmmətarıv, Latıjov, Əminöv Murtazin) dardı, ultırtıvı Timerqalina turahyndaqy mäs'aläne, qala aktiveven jıjılvı ham Plenumdaqy qarızalar aıjınsa VLKSM Ölkä Komiteti elekkege ikense sekretar Prosverninden xalyq döşmandar Saltanöv ham Kalasnikov menen bäjläneş, komsomol aqahı bankettar ytkärevgä ham ydenen şäxi xazattärenä ham başqalarqa tuddırvı.

aerakluntı ham fizkul'tura—sport komiteti elekkege jetäkselägen döşmansyl esen koraş alması turahyndaqy mäs'alälärdä asyqı tikşerep xäl itevdä VLKSM Üdäk Komiteti horarqa. VLKSM Ölkä Komiteti Plenumy Timerqalina, Prosvernin iptäštärden komsomoldın Ölkä konferensiyahında bulıvdarın koraş tip itäpläp.

4. VLKSM-dyn Ölkä Komiteti revkomissiyahın Ölkä Komiteti, bigeräk ta uny finans dissiplinahı asyqı rävəstə jentekläp, revizia ytkärevde horaj.

5. Plenum, partia qala komiteti IV Plenumy qarardaryn xuplap, „Pravda“, „izvestia“ gazetähdä Başqortostandaqy burzuaz millätselär eşmənən döşman eşmäkärlegä turahyndaqy mäs'alälärdä döş tip taba. Plenum komsomol ojoşmaların xalyq döşmandar burzuaz millätselärgä, trotskistärgä, buxarinse, ulardın jädamsylarına, komsomolda bıjtı jaqınan tarqalğan elementtarqa qarşy kıkken ham mərəxməthed koraşkä saqıra.

Başqortostan komsomol ojoşmaları xalyq döşmandarın burzuaz millätselärdä ham ulardın jädamsyların axırbıa tiklem tarmar iter. Ham mətə jäsärde bol'sevistik partia həjəklä dahıj ham ostazıvı iptaş Stalin tirähendä taqı la nıqıvraq tuplar.

— * —

Oktabr aldı sotsialistik jarışın kineräk jäjelderäjek

Morzaqulov kevek eşlärge

Morzaqulov Bajməmmət anıñ. Aşlyq eş planı 250-300 protsentqa ytvä, ajına urtasa 100-150 hum xedmat xaqı ala. Ul () Oktabr aldı sotsialistik jarışın in jaqşy ölğelären birä. Xäder iptaş Morzaqulov master jädamsyl jetäkseläkte höjöv unı alqa ırlatı. Unı he bulıp ırlatılde.

Ul unda aldınqı staxanovı is un

Sajfəddin Əmin

Krivonosov, Ognev saqırvıdarına quşılavdı

3 Oktabrda Əfə parovozdar-vagondar remontlav zavodında timer jul transportın jäs komandirdar ham krivonosovlar Krivonosov, Ognev, Zakorko ham başqa iptäštärden mətə timer jul eşsälären ulardı Oktabr aldı jarışına quşılıvqa saqırvan mərəzäqatä ajıqılv kyp xalyq qatnış menen miting vtkärelde.

Jäs komandirdar ham krevonosovlar saqırvı parovozdar-vagondar remontlav zavodı kollektive arahynda qajnar cıklik tapı. Zavodın in jaqşy staxanov-

lar, mexanik sexnıñ strogatel' cige, ike stanokta eşävsä Sulev mitingta şäqıv bulaj tıne:

— Krivonosov, Ognev ham başqa iptäštärden saqırvıdarına quşılıp, Bəjək Oktabrden 20 jıllıqın ölğə eş menen qarşılajıv. Min ydem es stanokta eşlärge ham oktabr ajı esendä 38 parovozqa detal' biergä abtama alam.

Zavod kollektive Oktabr aldı jarışına quşılıp, oktabr ajında remonttan 37 parovoz, 150 tıvar ham 50 passazir vagondar şäqırvı yd abtənə jeklämə itep aldı.

D.

Ölğölə eş

Leningradtaqy „elektroapparat“ zavodın qadan sex komsomol—elektrovarsık Bajmatöv, Kazlova, Şəbul'skidärdän rekordı mənən qorurlına ala. Bıl maqtavı esävdän ikehe xäder Qıdı Armia safında xedmat itä. Staxanovı traditsiä davam itterevse Senyl'ski sexta eşlaj. Avquş ajında Senyl'ski brigadir itep ırlatıla. Ul ydenen ölğölə eş täräkhən başqalarqa kyserev menen qabıva va-

qıl esendä xedmat ramıqın jän masterdarın tərbiäläne. Jäs elektrosvarsık Kyznetsova, Prizalovlar tyvən kvalifikatsiä ham qatmarı bulmaqan eştə ytvärdä ine. Xäder ular yddärenen brigadirdarın daimi konsul'tatsiä abtında moslannı viklycatel baktarına elektrosvarka jahav texnikahına ejä bulıdar. Ulır norma bulınsa 14 nakkä svarka jahav urnına 20-25 nakkä svarka jahajdar.

SEMJAŞYLYQ HADLYQYNDÄ

Qandra rajonında xalyq doşman-darşyň jemerges eştäre faş itel-de. Ulardyn komsomol ojoşmahynda hem jester arahyndaqy eş alyp barıvdary turahynda la signaldar buldy. Lakin asyq avdylalyq, revolyutsion hidgerlegen juqaltqan, idiotlyq avırvy — politik qem-hedlek menen aqyylanqan kom-somoldyn Qandra rajkomy ajuro-hy, ham rivotniktare byl signal-dardan yddäre esen hedemita syqarırqä telämenelär. Xatta VLKSM Ydsk Komitetiňny IV Plenumy qarardarynan hun da ojoşmala his ber tölre la ydgäres bulmany. Rajkomda tanyr jaygan jyl semjaşylyq tawä quptarylmany. Rajkom rivotniktare byl semja ojahyň haqlav esen tes-tyrnaqtary menen tıstıylar. Ham äle la unyň serda-ğen rajkom stenahy esenän sitkä syqarmaj haqlap kilälär. Byl raj-komdın ajuro sostavx xalyq doşman-dary ximajeselerenän ham ytkön-däre menen sikle bulqan keşeler-dän tora. Ular komsomoldyn je-täks postaryna urınlasyr alqan-dar da, doşmandardy yd qanattary astında jaserer jatqıra birälär.

Byna byl semjanıñ aqzalary kemdärden tora? Bjuro aqzalary Sozdatelov—ul xalyq doşmandary—trotskis, bandit Mix ham Ajda-ryvtar menen tuqbd vajlanesta bulıvıy. Ular qulqa alıñqandyn hu-nynda ulardy jaqlap, jaqsy karakteristika birevse, Sozdatelovtyñ bul ese komsomoldyn timer jul aktive jıjılyşynda faşlana. Politik qem-hed rajkom sekretary Tıxfatullin esen, byl xal da tä'sir itmaj. Soz-datelov wogengäse ajuro aqaza-lyqynda qalıp kilä.

Byna ajuro aqzalarynyñ taqy la

„Əjdä anketa tultır“

„Hın nınä komsomoles tygel Əjdä tideräk anketa tultır“. Maqar rajon urta mäktap ergähendäge VLKSM komiteti aqzalary ham ak-tivistar sojuzdın tıy jastärgä oşon-daj podxod jahajdar. Bildäle, his nämägä kärege bulmaqan byndaj podxod prikazdar, itkä tışkän hajın helkenep alıvdar unıshyd bulıp syqolar. Ojoşma ytmaj.

Mäktäptä komsomol safına iner-gä telävselär juq tygel, ular kyp-tär. Lakin ular menen ber nındaj

berehe Demitrov. Ul „Berense maj“ sovxoz komsomol ojoşmahyñny sekretary. Byl sovxozdın elekkege direktory trotskis—Şevcenko unyñ kyd aldında qorotqosloq eştären ytkärä. Ə Demitrov uny faş itmäv genä tygel, xatta Şevcenko qulqa alıñqandyn hunynda la unyñ qal-dyqtaryna qarşy käreşte ojoştör-maj. Ə doşman qaldyqtary sovxoz jastäre arahynda jemerges eş alyp baralar. Jastärden bergälöp esev-dären ojoştoralar. Byl eştär betähe la ajuro aqzaly Demitrovtyñ kyd aldında eşläne.

Byna taqy la byl tınyş semja aqzalarynan berehe, plenum-aqza-hy Bulatov. Unyñ rajon konferen-siahında, jastärgä marksizmdy ej-nernergä jaramaj, tip kontrrevolyu-sion syqıyş jahavı la ham aq van-dit ofetsir kejavä bulıvıy la bilda-le. Şuqa qaramaştan uqa konfe-rensia tribunahyñan töröp ydenen bysırağ aqyvyñ säsergä meñkin-lek birälär. Bynda şulaj „qul-qul-dy“ jıvı. Byl semja tävge ojoş-malardan ham komsomol aktive tarafıñnan birelgän signaldardy na-şyır, jaserer jatqıryp kilä.

Komsomoldyn Qandra rajon ojoşmahy jätäkselendä oşondaj politik ısanıshyd, semjaşylyq had-lyqyña batqan keşeler ultıraqanqä kyra la, tävge ojoşmalarda eş na-sar tora. Kyp ojoşmalarda politik uqıvdar tuqtaqan. Komsomol ojoş-mahy ytmaj. Traktoristardyn kom-somol safına inergä teläp birgän qarizalary ajdar bujınsa qaralmaj. jata.

Byl semjaşylyq hadlyqy tud-ırbılyrqa tejesle.

F. Qımajev.

Xesnetdinev Säxäv.

Komsomoldyn Täteşle ojoşmahyñ serep tarqalğan elementtardan ärsergä

Täteşle rajonıñny kyp kenä komsomol ojoşmalarında komsomolestar, jastär arahynda eskese-lekke birelev, qatyn-qıddardyn xoquqtarynan in växsidärsä kelev, ulardy mıtıqıl itev, qemymän ken-kyres jaqynan serep tarqalıvdar javaj tış alqan. Mäşäläñen asyly-na tışenöv esen fakttarqa hyd biräjek.

„Fänge“ kolxozında komsomo-les Məxəmətşin, İslamıvtar siste-matik rəvəstə jastärden tərkömlöp esev kompaniaların ojoştorqandar ham äle la ojoştoralar. Məxəmətşin ham İslamıvtar kolxozda es-kese bulıv menen genä tygel, qat-yn-qıddarqa xamdarsa qaraştä bulıv, ulardyn namıstarynan je-ränge rəvəstə kelev menen dönyq tanılalar.

Jäki byna „Jondod“ kolxozıñnan komsomoles Qajdullındı alajıq. Ul kolxozda sistematik rəvəstə esev menen şeqellänä. huqıssa, kolxozsıylardyn tädärlären qıra. Qajdullın kenkyres jaqynan serep tarqalğan element. Ul qatıny, va-lalary bulıvqa qaramaştan, ber kolxoznıtsanıñ kışlaj.

„Krasin“ kolxozıñnan komsomo-les Xuzin jäsə jetmägän qıdqa ej-länä. Maj zavodında eşlävse komsomoles Başırıv, „aktiv“ Fattaxıv ham Nəfiqıvtar qatyn-qıddardyn xo-quqtarynan in qəvaxattarsä kəlä-lär. Ular qatyn alıp ajırvıdy per-catky alıstırvıdaj da kyrmajdar. Başırıv 3 qatyn aldä ham 3 hen da ajırvıdy. Nəfiqıv oşo bysırağ eştäreñä qaramaştan hunqy kəndä komsomol bulıp hajlana.

Betä byl fakttardı, partiä ham komsomoldyn Täteşle rajon komi-tettary ham unyñ sekretary Qe-märev, Valejevtar jaqsy belälär. ine. Ular kenkyres jaqynan serep tarqalğan elementtardyn byl jeränge eştärenä jemerges ular birmänelär, oşo fakttardan yddä-reñä politik — tərbiä esen kəsaj-tev, jastärde ham komsomolestar-dy serek idealardyn jıqontılonan ärsəp alav esen kəräkle hıqımfal-lar syqarmıylar qıña tygel, ä kirehensä yddärenen esev, banket-tar ojoştorıvdary, byjt' jaqynan to-

tıroqhodloqtar kyrlätev menen tarqalıvlyqqa jul astıylar.

Komsomoldyn Täteşle rajkomy-nyñ elekke politik uqıv bylege mödire Basımıtyñ alajıq. Unyñ iberek kisälär ojoştorıvy, esep huqıssıv kevek kenkyres jaqynan tarqalıv fakttary ber genä bulma-ny. 1937 jyl 1 maj ham Başqortos-tandyn janı Konstitutsiäñny qabul itev tantanahyñ qazağ iberektäre-nen hərəğen eskeselek kompania-hyña əverelderevde la Basımıtyñ role dur. Ul es əlalıy qatınyñ qıvıv syqarıp ulardy yd jadmyş-taryna taşlaj da, jäsə jetmägän qıdqa ejläne, tupat rəvəstə revolyutsion sovet zakonıñ voda.

Basımıv, Xuzin ham Fətişıvtar kevek kenkyres jaqynan serep tar-qalğan elementtar Täteşle raji-nynda beränek kenä tygel. Bynyñ esen, rajkomoldyn elekke instrük-tory Xuzin, rajkomoldyn texnik sekretary Qajumıv rajon komso-mol aktivtärenen Qanejev, Əxmä-dullin ham Gərəjevtärden sistema-tik iberek kisälär ojoştorıv esev, huqıssıvdaryñ kiltirev genä la jətä.

Fakttar buldy. Rədovoj komso-molestardyn byl fakttar turahynda rajkomqa jevärgän signaldary la ad bulmany. Täteşle rajkomolıñ ham unyñ elekke sekretary Vale-jev byl bysıraqlıqtarqa qarşy rə-ximhed ham jemerges kərəş ojoş-tofahy urında, yde oşo serek meş-canlıq hadlyqyña battı. kenky-reş jaqynan serep tarqaldı.

Esep huqıssıv, qatyn-qıddarqa xamdarsa qaray, ulardyn namıstarynan kelev kevek vaqıvtar meş aalıq hadlyqyña batqan jaraq-hıd elementtar jätäkseläk eştäre-nän sıläteldelär. Lakin byl äle, rajonda jastär arahynda kışt o-lyqtar, byjt' tarqalıvdary mıtқан tigäv hyd tygel. Ulardyn tamır-daryñ adaqyña tiklem jolqop taş-lav, komsomol ojoşmalaryñ byl xəşərättärdän ärsəp, uny byñ-ıyşynda jastärde tərbiälävdän hu-qıssan organıña əjländerev Täteşle komsomolınyñ in vojevıj burısy bulıp tora.

X.

SSSR VERXOVNİY SOVETNA HAJLAVDAR TURAHYNDÄ

Horavdarqa javaptar

Hajlavdar hədəmtəhe turahynda

Ni esen, Verxovnyj Sovetqa de-putat bulıp hajlanqan itəplänev esen, obsolyt kypselek tavış alıv talap itelä? Əgər kyrlätelgän kan-didattardan ber kemdə obsolyt kypselek tavış almaha nāmā eşlär-gä?

Hajlavdar turahyndaqy polozenie-nen 104 statjahynda, obsolyt kyp-selek tavıştı alqan, jaqıñ okrug bujınsa birelgän ham byñ tip ta-şlyqan betä tavıştardyn jartıshıñny kybehen alqan kandidat SSSR Ver-xovnyj Sovetı deputatıña hajlan-qan itəplänä, tejelä. Byndaj tartıp şunıñ esen qujıloqan, sənki deputat ydenen hajlav okrugınyñ betä xal-qınyñ ixtiaryñ anlatırqä tejes.

Əgər tavıştardyn javaj kypsele-gen genä alqan keşə hajlanqan itep itəplänä, byl vaqıtta deputat

hajlav, hajlavıylardyn kypselege-nen ixtiaryña tura kilmät ine.

Lakin, əgər da tavıştar bylenep, kandidatardyn berehe la obsolyt kypselekte almaqanda nāmā eşlär-gä hun?

Byl horavqa hajlav zakonınyñ 107 statjahy javap birä: „Əgər da kandidatardyn berehe la obsolyt kypselek tavış almaha, tejesle haj-lav okrugı komissiahı byl turala protokolda ajrım bilda jahaj ham byl turala: ydäk hajlav komissia-hyña, ham millätter sovetıña haj-lav bujınsa respublikanıñ, avto-nomialı respublikanıñ, avtonomia-ly ölkänen jəki milli okrugtyñ haj-lav komissiahıña xəbər itä, ber yk vaqıtta kypselek tavış alqan 2 kandidatqa qajtanın ballaterovka iqlan itä, şulaj uq hajlavdardyn

berense turıñnan hun 2 adna sroktan da hunlamajınsa janıñnan ballate-rovka kənən bildälaj.

Əgər da okrug bujınsa birelgän tavıştardyn hanı byl okrugtaqy tavış birevgä xoquqy bulqan hajlav-sıylardyn hanınyñ jartıshıñnan adın tışkil itkän vaqıtta, oşondaj uq tartıp qujıla. Byndaj vaqıtta haj-lavdar dərəb hanalmajdar ham tävge hajlavdan hun 2 adnanan da qalmajınsa, janı hajlavdar bilda-lanä.

Komsomoldyn tävge ojoşma-hy deputatqa kandidat quja alamı?

Komsomoldyn tävge ojoşmalary SSSR Verxovnyj Sovetı deputatıña yd kandidatıñny quja alalar? Hajlavdar turahyndaqy polozenie-nen 56 statjahynda, SSSR Verxov-nij Sovetıña kandidatı qujıv xo-quqy xedmətsəndərdən iztimaqı ojoşmalaryña ham jəmqiättärenä: kommunisttar partiäñ ojoşmalaryña, professional sojuzdarqa, koo-perativtərgä, jastär ojoşmalaryña,

kul'tura jəmqiättärenä ham zakon tarafıñnan bildäləngän tartıptə re-gistratsialanqan başqa ojoşmalar-qa tə'min itelä, tejelä.

Byl xoquqtar xedmətsəndərdən iztimaqı ojoşmalarynyñ ham jəm-qıättärenen ydäk organıñny tarafıñnan da, ulardyn respublika, kraj, ölkä, rajon organıñny tarafıñnan da, şulaj uq predpriatielərdä eşse ham xedmətsəndərdən, qəskəri cəstərdä—Qıdyl armiestərdən dəjəm jıjılystary, kolxozlarda krəbtian-dərdən, sovxozlarda—sovxoz eşse-lərə ham xedmətsəndärenen dəjəm jıjılystary tarafıñnan da vojomqa aşırıla (57 statjahy qara). Şulaj itep partiä ham komsomoldyn täv-ge ojoşmalary, şulaj uq başqa ojoşmalar yd aldarıña yd kandi-datıñny qujmajdar. Ular kandidat-tar qujıvda yddärenen rajon, ölkä, kraj ham başqa juqarqy ojoşmalary aşā qatnaşa alalar. Bıñnan tıy, eş-selər, xedmətsəndər, Qıdyl armies-tər, kolxozsıylar yddärenen də-jəm jıjılystarynda predpriatie, sovxoz, kolxoz ham xərbı cəstər bujınsa kandidatı quja alalar.

1937-se jyl

10 Oktabr

№ 98 (1146)

Ajqa 12 tapqyr
syqa. Ajrım hanı
7 ün.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitetları organı

Redaksiä adressı: Öfe
Volodarskiy № 2. Telfon
№ 85—04

SSSR VERHOVNYJ SOVETNA HAJLAVDARQA ÄDERLEK EŞEN KÖSÄJTERGÄ

SSSR Verhovnyj Sovetna hajlav köne jaqnılaşa. Zavod-fabrika sextarında, kolhoz brigadalarında yıl bökək politik könde unıslı ytkäreve eşen äderlek eşe kin jäjelderelä. Hajlav polozenichen öj-ränev eşen maxsus tynäräktär tädälä, hajlav tertiptäre bujınsa an-lasımağan mäs'alälär eşen kon-sul'tatsialar ojoştorola.

Bıl politik möhim eşte ytavda, bol'sevikter partiahınnı jardımsı-lı — Lenin komsomolı in ja-qından torop, aktiv qatnaşlıq menen partiahıdqa jardam kyrhät-tergä tejeşle. Jästärde politik tär-biälävdä burıslı bulqan Lenin komsomolı, hajlavda qatnaşvıslı jästär arahında hajlavdın politik ähämiätlege, ular aldında torqan burıstardı anlatırqa tejeş. Senki hajlavda qatnaşvıslardan jästär kyp han täşkil itäsäk.

Här ber jäs hajlavslınnı burıslı — kemder kommunisttar partiahına häm sovet ilenä birelgän, kemder il hatıvslar häm xalıq doşman-ları — trotskistär, buxarinselär, burzuaz millätselär häm başqa fa-sizm agenttarı menen köreşä, oşo kandidattardı jaqlav, ularqa ta-vıslı birev. Jäs hajlavslardınnı burıslı — hajlav kampaniahınnı yddäre-nen jenäjet eştäre eşen fajdalanır-qa tırıslıvıslı xalıq doşmandarınnı agitatsiahınnı otkor birev häm unı jemerev. Verhovnyj Sovetqa ber genä lä bedgä sit bulqan element hajlanırqa tejeş tygel! Hajlavqa äderlek eşen alıp barqanda kom-somol ojoşmaları, jästärden bına oşo burıstardınnı nıq anlatırqa te-jästär.

Turanan-tura äjtergä köräk. Öle ireşergä.

Ni eşen sovet dirizabele donjaladı betä hava korabl'därenän ar osto

Bedden dirizabel' 1937 jıl bujınsa bik kyp hınav oşostar sırahı ytkärde. „SSSR—V—8“ dirizabele Mäskäv—Leningrad—Mäskäv mar-şrutı bujınsa posadkahınnı oşoş ytkärde. Şul uq dirizabel'dä ekipaz irekle osovqa trinirovkalar jahap ber nısa maxsus oşostar ytkärde. „SSSR—V—6“ hava korable kyp-tän tygel genä Sverdlovskı häm unan äjlänep qajtıv oşoş ytkärde. Xäder tuqtavınnı oşoşta donja rekorden udıp kitkän oşoşta unıslı rävęstä tamamlıqan „SSSR—V—6“ dirizabele oşolaj äderlände.

Bıl oşoşqa turanan-tura äderlek 15 sentäbrdän başlandı. Jerdäge xedmetländerev, jaqvılvıq menen tä'min itev eşen javap birde. Korabl'den gazı almaytırıldı. Ballas-tar tädätelde. Ekipaz korabl'de jen-tekle rävęstä qarap sıqtı, unınnı material öleşen barlanı. 23 sentä-brgä dirizabel' osovqa tamamlıq äder-ine. 26 sentäbrdä ekipaz sanatoria-qa jalqa kitte, ä tañ aldınan 29 sentäbrdä korabl' start birde.

„SSSR—V—6“ dirizabele ydendä 9 meñ 200 kilogramm fajdalı jök

komsomol ojoşmalarında hajlavqa äderlek eşe tejeşle juqarılvıqqa qu-jılvıqan juq. Xedmetändär eşen tynäräktär ojoştorop, unda hajlav texnikaların öjränev menen genä siklänep qalalar. Agetatsia eşendä-ge bulqan jeteşhedlektärde kyr-majdär. Agetatordar, bedden ildä sotsializm ybeven kyrhätmajdär. Betä tulılvıq menen VKP(b) nınnı Stalinsel Ydäk Komitetı häm So-vet xökymäte, xalıqtarınñdın tormoşon jaqvırtıv eşen qajqır-tıvdarı kyrhätelmä. Agetatsia häm propaganda eşe bujınsa zavod-fabrika häm kolhozardaq bul-qan kul'tura köstäre tulılvınsa faj-dalanılmaj. Partia ojoşmaları bul-maqarı avıldarda agetatsia eşen kösäjtev, komsomol ojoşmaları äle VLKSM UK-nen III Plenumı-nınnı hajlavdarqa äderlek eşe tu-rahındaq qararın bik aqvırlıq menen tormoşqa aşralar. Öfe qa-la komitetı, VLKSM-dın Qandra rajkomdarı jästärde hajlavqa äder-läv eşen politik-tärbiläv häm ken-dälek eştärenän ajırıp alıp baralar.

VLKSM UK-nen III Plenumı qa-rar bujınsa komsomol ojoşmaları — uqvıtvıslı, inzener, agronom, xedmatkär häm qatın-qıd jästäre-nen — hajlavda qatnaşvı burıstardı bujınsa jıjılvıstardınnı ytkäregä te-jeşle bulha, bıl äle kyp rajkom-dar tarafınan tormoşqa aşvırlıq-nı juq.

SSSR Verhovnyj Sovetna haj-lavqa äderlek eşen kin jäjelderer-gä. SSSR jäs grazdandarınnı bu-rıstardınnı safılvıq menen kultırvıq

bulqanı xäldä hıvaqqa kytärelde. Bınnı eşenä betä ekipaz, jaqvılvıq, maj, äkkımylätordar, adıq-tylek häm ballas ta inä. Korabl' jıldın oşondaj vaqtında bı nagruzka menen berense tapqır havaqa ky-tärelde.

Kyptärdä, nisekter dirizabl' hava-la siklänmägän vaqtqa bulha ala tigän xata qarav jäsöp kilä. Bıl ulaj tygel, — korabl'den havala nıq-ılvıq, sıdamılvıq eşen nındaj dä bulha, ad qına bulha la unınnı xä-räkätendä tidlek köräk. Hava toro-şo ni tiklem nasar bulha, bıl nıq-ılvıqqa jardam itev eşen unınnı qe-vätlegeneñ kyp bulıvı talap itelä.

„SSSR—V—6“ dirizabele ekipazı häm pelottarı, komandovanielnınnı bökək xedmete şunan tora ki, ular hava toroşonon törle şarttarında motordardınnı eş rezimen hajlap ala beldelär. Bıl burıstı jästär ekipazı bik gyzäl ytäne. Bınnan başqa komanda korabl'den betä material öleşen, totqarhıd eşlä-venä ireşte.

M. M. Kulik.

INFORMATSION BELDEREV

4-6 Oktäbrdärdä VKP(b) Başqortostan Ölkä komitetınnınnı III plenumı bulıp ytte.

Plenum 5 keşe sostavında VKP(b) Ölkä komitetınnınnı jañvı vjurohınnı hajlanı.

VKP(b) Ölkä komitetı vjurohınnınnı aqvaz-ları bulıp Zalikin A. T., Medvedov A. A., Mitin F. I., Semjonov I. A. häm Nuroq'äjev F. A. iptäştär hajlandılar.

VKP(b) Ölkä komitetınnınnı berense sekre-tarı bulıp iptäş Zalikin A. T. hajlandı.

VKP(b) BAŞQORTOSTAN Ölkä komitetı.

„SSSR—V—6“ DIRIZABELENEŇ DONJA REKORDI

Komsomol dirizabele tuqtalıvınnı oşoşta donja rekordı birde

29 sentäbrdä odaq vaqtqa tuq-talıvınnı oşoşqa sıqvıp kitkän „SSSR—V—6“ dirizabele 4 oktäbrdä Mäskävge ibän-hav äjlänep qajtı. Dirizabl' havala 130 säqät 27 mi-nut buldı. Ul 5,000 kilometr osto. Dirizabel' köndägä säqät 5 tär-hıd tarixi oşoşta tamamlav aldınan başqatı öttendä unı qotlap ber insä tapqır äjlände.

Dirizabel' köndägä säqät 5 tär-dä jergä teşä başlanı. Aerodrom-

da jıjılvıqan bik kyp xalıq danılvı-q-ı oşostardı şatılvıq menen qotlanı.

Iptäş Pan'kov komandovanielnı aqındaq „SSSR—V—6“ dirizabe-lenä ekipazı tuqtalıvınnı oşoşta ib kitkes tamamlav, sıqvısa bıldäle bulqan barılvıq rekordı oşostardı abta qaldırdı.

Bıl dirizabel' ekipazınnınnı sostavı 16 keşenän tora. Ular betähe lä jäs-tär, komsomolestar.

QYTAJDAQY HUQYŞ XÄRÄKÄ TTÄRE

Şanxaj, 7. Japon ştabı väkilenen, Şanxaj frontında tınlılvıq bulıvı turahında belderevenä qaramatın, kypselek ucastkalarda bögen hu-qıştar davam itä. Qytaj ştabınnınnı svodkahınnınnı kyrenevensä, Susen-gunmäonan tönjaqqa tava japon oträdtäre 30 tank häm broneavto-maşınalar jardamında fronttınnı qy-taj liniähınnınnı 600 metrdardaq punktqa inä aldılar.

Lodändän könjaqtaraq qytaj hal-dattarı japon rotahınnınnı uratıp aldılar. Kapitan häm ber nısa japon haldatı yltärelde, 10 hı plengä alınnı. 3 jenel pulemjot häm ber nısa unlaqan mılvıqtar aldılar. Qytaj qäskärdäre unıslı kontratakı me-nän japondardı Lyxana rajonında Ytzätszenän värep sıqvırvıq ireş-telär.

6 oktäbrgä qaraqan tändä betä tön bujı Vanszaopan kanalınan ar-qılvı sıqvı eşen qatı huqıştar buldı. Öttämä köstär kilev arqahında japonlılar kanaldınnı könjaq jarına sıqvıtlar. Irta menen kyrelgän sara-lar arqahında qytajdar kontratakı me-nän japondardı kanaldınnı tönjaq jarına sigenergä mäzbyr ittelär.

Capej rajonında 300 japon mo-räge bik kyp handaq tanktar jar-damı menen qytajdardınnı Ist Bao-san'-Rod häm Baojan'-Rodta-qı pozitsialarına ataka iahanılar. Qytajdar hırtqı uramdarqa sigen-delär häm japon oträden ytkärep unı ike jaqlap uratıp aldılar. Ja-ponlılar, yltärelgän 70 keşelären, ber nısa pulemjottarınnı häm bik kyp handa mılvıqtarın qaldırvıp sigen-delär.

Czu-Dei jetäkselegendä Qytaj-dınnı 8 armiahı Şansiden könjaq provensiahında japon zavıvatıktä-re öttönenä jenevdärdän-jenevdär-gä ireşä. Qytaj matbuqatı bı je-nevde xalıq menen tıqvıd väjlä-neştä bulqan revolytsion xalıq armiahı böjestärenä juqarı po-litik anılvıq, tip jada häm Qytaj armiahınnınnı başqa cästären 8 ar-mianan ölge alırvıq saqvıra.

Hyrättä: 8 armianınnınnı jetäksehe Czu-De, qorallıqan qytaj xalıq-nınnı in talantılvı polkovodestärenän. (Sojuzfoto).

SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahında

Horavdarğa javaptar

Verxovnyj Sovetqa hajlavdarğa äderlänendä pioner ojoşmaları qatnaşlıq itä alalar mı?

Alda torqan Verxovnyj Sovetqa hajlavdar—bıl in mehim politik kampania, bında bedden ilden betä iztimaqi ojoşmaları aktiv qatnaşlıq itäsektär. Şeşheñ, ul pionerdarda la qıdışlıñıñ tıvır. Pioner oträdtärenen jetäkseläre hem vozatıjdar bıl qıdışlıñıñqı jar-damqa kilerdär hem ölkän pionerdarğa hajlavdardın tärtibä menen tanıştırvda jar-dam iterdär. Mäbälän, ni esen pionerdarğa, hajlavdar beddä nisek ytasäk hem kapitalistik ildärdä nisek yteven jänle hem mavıqtırılıq formala hejlep

binmäkkä. Vozatıj oträd menen ra-jonqa ekeskursia jahaj ala, hem ularqa sovet dävlatenen nisek xed-mätsänder hem uların xezätere turahında qajqırtıvın hejlä ala. Ölkän pionerdar yd jorttarında, zaktarda, ad gramotalırlarğa hajlav zakonın uqıj alalar hem jämä-qät ojoşmalarıña, jort xozäjkala-rıñnıñ jıjıjıstargın jıjıvda jar-dam itä alalar. Kyp kenä pionerdar jämäqät urındarın xudozestvo ofor-mit itevdä qajnar teläk menen qatnaşasaqtar: ular plakattar, lo-zungtar jada alalar hem başqalar. Tik betä bıl eşterde, ular esen kynelhed vazıjfa itmäjsenä, mavıq-tırılıq itergä genä kerek.

Hajlavdarğa äderlänälär

Bere rajonında SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdarğa äderlek eşe jeldelerde.

Rajondaq avıldarda 44 men 960 keşe jäsä, oşonan sıqır avıldarda 43 hajlav ucaskahı tädeldä. Ucaskalarda hajlavslardıñ isemlege tädeler bette.

„SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar urahındaq polozenie“ne ejräneñ bujınsa avıldarda tynä-räktär ojoştorolqan. Unda 171 agi-tator eşläj. Bında jete mengä ja-qın keşe jän hajlav sistemahı menen tanışalar.

İşmejev.

Fatıjma iptäštärenä ölge kyrhätä

Birdinä Fatıjma — „8 mart“ te-gev fabrikahı FZU mäktäbendä otlicno uqıvsılardan hanala. Ul ytkän, 1936-37 uqıv jılnda, FZU nın berense klassın otlicnolar sa-fında tamamlap, ikense klassqa kyste. Birdinä bıjıl da jaqş hem otlicnoqa uqıj.

Ul uqıvın hejgän kevek, matur ädäbiät kitaptar uqırqa la jarata. Huñq kändärdä genä Nikolaj Ostrovskiden „Qorıs nisek sıñıq-tı“, Aleksandr Puşkinden „Sıjgan-dar“, „Kapitan qıdış“, „Dubrov-s-

ki“, M. Olafuriden „Qara jeddär“, „Qara voqad“ hem başqa kyp ke-nä kitaptar uqır sıqtı. Uqıqan ber kitavıñnı ydlegen iptäštärenä hej-lä, ular menen feker alısa.

Bedden mäktäptä, iptäş Birdinä hımaq uqıvsılardıñ unarlap hanar-qa bula.

Jästärden uqıvdarına tıv mem-kinlek tıvırqan sovet xökymäte-nä hem Lenin—Stalin partiañna dur raxmät ejtälär.

Ziaztıñıva.

Bında doşman qılı eş itä

Qandra rajonı „1 maj“ sovxozı ergähendä komsomol komiteti, xalıq doşmanı Şevcenko menen tıqıd elemtälä bulqan Dimitrov qılıña qalqan. Ular kyd kyrgäne, tıvqan-rıvdar hem yd keşeläre-nen torqan ber semja ojoştorqan-dar. Bıl semjasılıq sovxozdın 8 baş toqom hıjırın yddärenen qadı hıjırdarına almaştırqandar. 1600 baştan artıqraq toqom susqalar hăläk itelgän. Jılı semja bıl je-näjtäsekte jäserep kilgän. Komitet sekretarı Dimitrov, sovxoz direk-torı qorotqos—xalıq doşmanı Şev-cenkoqa ydenen „eşe“ menen ja-rağan, hem unıñ qorotqosloq eşen jäserep kilgän.

Sovxozdın urozaj jıjnavqa äder-lekhed tösöve, qıdış eş vaqtında tärtiphelekten kın urın alıv hē-demtähendä 20 men sentner igen jalanda jata, şulaj uq 1 men sent-nerqa jaqın igen ırdında ejövlä ultırqan kileş kygärep bara inde. Kartuf jıjnap alıvqa başlavd sovxoz direksiañ ujlqan la juq.

Eşselärdän kvalifikatsiaların arttırıvda ber genä tölä la eş alıp barılma. Bındaq doşman qalıtqar vedvratır kursında bulqan komsomoles Vildanovtı mal ketövsehe itep qujıv menen tıñıslanıp, tatar, başqort kadrda-rına ybergä irek birmäy kilgän-där.

Sovxozdaq xuxzalıq eştäre art-ta qalqan kevek, jästärde politik-tärbiäläv eşe la bık nasar tora. Eşselär massahı hem komsomoles, jästär arahında oşo kengä tiklem

„Pravda“ nın, „Başqortostandın bur-zuaz millätselär ejömö“ hem „Iz-vestia“ nın, „Başqortostandın bur-zuaz millätseläre hem uların sem-jasılary“ tıgän mäqäläläre VKP(b) nın Öfö qala komitetıñnıñ II Ple-numı qarardar ejranelmägän. Propagandis Dimitrov hem Olajnu-lindär ber tapqır da politik uqıv ytkärgändä juq. Eşselär, komsomoles hem sojuzdan tış jästärden jıjıjıstargında la Stalinsel Konsti-tutsia hem Verxovnyj Sovetqa haj-lavdar turahındaq polozenie oşo kengä tiklän ejranelmägän. Uqıv ejö modire Olajnullin „Beğ 11 urında tynäräk ojoştorıdoq de“ tip kenä tıñıslana.

Sovxozdaq doşman qalıtqar jästär arahına inep, uların esev mäzlestären ojoştorop, bıjt' jaqı-nan tarqatıv eşe alıp baralar. Bıl esev mäzlestärenen kybehe dävlat aqsahı iñävenä ojoştorolqan bulqandar. Jetäksä eştä eşlövselärdän, oşo eşkä Ejyrvın 2300' hum, Jel'skina 1000 hum dävlat aqsahın tıddırqandar. Xatta komsomoles Dremına, Mamışın, Nazarovalar bıjt'—morol' jaqtan serep tarqalıv-darına la komitetın his ber iñe kitmägän.

Ojoşmaladı jeteşhedlektär, bın-daq doşmansıl eş turahında sig-nañ birevselär tölä jaqlap qıñıl-qan. Tənqit, yd-ydende tənqitkä juñ qujılmağan.

Bıl jılı semja, xalıq doşmanda-rıñnıñ ximajäseläre tikşerelergä, doşman ejömö tıddırılırqa teje.

F. Olımajev.

Gramotahıdıqlıq betärebäd

Stärläbaş rajonı „Sotsializmqa“ kolxozı komsomol ojoşmahı kol-xoz jästäre arahında VLKSM Ydäk Komitetıñnıñ IV Plenumı qararda-rın ejräneñ eşen kın jeldelerde. Plenum qarardar brigadala, stan-darda jästär menen ejranelä. Jäs-tär SSSR Verxovnyj Sovetyna haj-

lav polozenieñen hem iptäş Kali-ninden mäqäläñen ejranelär. Hajlavqa tiklem uqıj-jada belmäv-selekte betärev esen betä saralar kyrelä. Uqıj-jada belmävse hem ad belevselärde uqıv eşe batıv stanında alıp barıla.

N. Batırşın.

JÄSTÄRGÄ YTKÄNDÄGELÄR TURAHINDA

POMEŞSIK NIKOLAJ ROMANOV

1897 jıl da ytkärelgän betä Ros-sia perepisendä, Rossia imperiañ-nıñ 140 million xalıq arahında samoderzavianiñ başlıq yde la qatnaşırqa telägen. Anketa tultır-qanda ul, „kesebe tıgän horavdın qarşıñna dur ləzzätlänev menen „Rus jerenen xuzahı“ tip jadıp qujıqan, ä „Zvanie“ tıgän horav qarşıñna — „Berense dvoränin“ tip jadqan.

„Berense dvoränin“ yd sıjñfı-nıñ kädgehe buldı, hem general Kurapatkinden Romanovtar semja-hıñ „jän tıvqan rasa“ tip atavı döröb tygel ine. Sönki pomeşsik—dvoränderden torqan tıv klass tıvı. Dvoränstvonıñ betä qavaxät-lege, jırtqıslıq Nikolaj jedöndä bigeräk tä asıq kyrende, sönki ul dur juqarılıqqa — imperiañnıñ tē-tēñä kytärelgäñe.

„Rus jerenen xuzahı“ xedmate uqa kyp doxod kılterä ine. Batşalar Rossiañ yddärenen votcinala-rı, kın usadbalary tip iñäpläp ine-lär.

Pomeşsiktär, Romanovtardıñ

qomhodloqon siklärge hem ularıñ „tıjırvıñ“ esen udel'nyj hem ka-benitnyj imenielär bılep bırerge mäzıyr buldılar. Oşolar iñävenä yddärenen territorialar menen Germaniañ dur bulqan Altaj hem Vercin okrugtarıñ inä ine.

Batşä imeniahı 800,000 disetinä jerde esenä ala ine. Şulardan 717 disetinähe vinogradniktar bulıp, uların jılqa 4 million butıjka arağ sıqı ine. Ulardan başqa, batşä, Cakvin säj plontatsialar, lesopel'nyj, sögelder, şakar zavodtar, granil'nyj hem forfor fabrikalar hem başqalar bar ine. Batşä dvorı jılqa 42 million do-xod ala ine. Fəqät avqa jerev esen genä jılqa 345,000 hum ko-nyşnaj hem gorazdar totov esen genä 338,000 hum raxod sıqarğa ine.

Nikolaj başqa betä gvardia ofit-serdarı kevek yk näbeldän kilgän aıkagılık bulqan. „Kisä 125 butıjka şampanski eskänbed“, „kyp ke-nä tösärdäk“, „jağs kınel asıq“—unıñ kändäkt däfärdä bında

şundaj iñkärmlär menen sovar-lanqan bulqandar.

Rus-Japon huqış vaqtında, hal-dattar menärläp qırlıqan vaqtta, batşä velosipedta jerep, avqa sı-qır kınel asıq vaqt ytkäre ine. Şul vaqtarda ul ydenen aqahıña jadqan ber xatında: „ber ajsamahı minen ber in ısanıslı etem lman yldä“ tip jada. Susima utravında hăläk bulıvıñ rus haldattar, mo-räktär turahında ber genä hyd dä ejtınaj. Imperatordın kınelendä keşelär esen urın bulmaj. Ul hal-dattardı, qazaplanıp ylgän mo-raktärde ydenen ete menen tıñlā-termaj.

Nikolajdın batşalıq iteve Xo-dıjpta bulqan hăläkät menen baş-lana. Təxtkä kilev unajı menen ojoştorolqan tantanala, xalıq tal-pahı Xolıjı tıgän ber majdanqa jıjıqlan bulalar. Unda tärtpen elementar kyreneş la bulmaj. Eşsev, panika arqahında 2,000 dän artıq keşe taptalıp hăläk itelä. Kis menen bıl hăläk bulqan keşelär ejömö arahıñnı keşelär yddä-renen tıvqandarın kilep edlāj imelär, ä şul vaqt dvorista muzıj-ka jänbraj, tanıovaj iteseler ara-

hında berense bulıp jäs batşä ba-ra ine.

1895 jıl da Jaraslovı' qalahında, Fonogori polkı oträde Kozimkin fabrikahıñnı zavastovaj itevse eşselären attı. Bıl „Qanlı jəkşäm-be“ esen repetitsia ine. Ul vaqt betä gazetalarda la batşanıñ „mo-lodes fanogorislar“qa beldergän blagodarnosıñ batır sıqardılar. Nikolaj, 1905 jılqı revolytsia-nan huñ betä Rossiañ qan menen qaplanı. Avıldarda kräktiändärdä massovıj rävstä qamsı menen ja-rıv indereide. Betä qalalarda la yltäreñ-atıv, kilev başlandı. Fəqät 100 qalala 4000 dän artıq keşe yltäreñ hem 10 men keşe—jazala-na. Menlägän keşelär dar aqasta-rına atılalar, un menlägän keşelär Vladimir traktıñ menen Sever-gä odatılalar.

Bıl huñq batşanıñ, xedmätän-därgä qarşı totqan uñal, javız je-näjtäre uqa „qanlı“ tıgän isem taqqan.

Pomeşsiktär klası serene hem juqqa sıqtı. Revolytsia tıvqıñ unıñ qalıtqarın da heşerep tyk-te hem idelgändär qalqır Rossia-ñ azatlıqqa sıqardılar.

(Koms. Pravdanan).

Baxetle jashlek marş

(Başqort marşına).

Jorak tina aşqınır,
Bata şatlıq taşqınır,
Milliondar kələ.
Hər kən mender dan ala,
Başa ilem maqtala
Maqtala.

Jenevder menən.
İlgə nurdar hibeve
Janı köstər birevse
Baxet qoşaş.
Avrılıqtardı jıra,
Dan gerojdar tıvıbra
Tıvıbra

Bəjek julbaşsı.
Bında nurqa kymelə,
Gəl səskənən yrelə
Baxetle jashlek.
Dan ala ul hər eştə,
Uqıv esən kərəştə
Qoşaştaj

İlgə nur səsep.
Bətməş şatlıq birgəngə
Səskəlgə kymgəngə
Stalin jəşl

Bedden jashlek jalqını,
Al qoşaştaj balqı ul
Donjaqa,

Şat jırdar səse.
Bed bit hine həjəbed,
Məngə jəşə tejəbed
Bəjek julbaşsı.
Bəgən hər kem həjənə,
Oşo baxet kənənə
Dahıj hin

Bedgə jul astın.
Jashlek jır jıbrıaj,
Hiselep jıl jamqırdaj
Danı vatanda.
Bıl jır tulqınlap kılə,
İlde şatlıqqa kymə
Ul kymə

Hər ber al tında.
Bıl jır ythen bolotto,
Janbratılın qotopto,
Ythen siktərde.
Dərttər birep bar jəşkə,
İdelgən duş-iptəşkə

Ul həjləp
Bedden xistərde.
QƏLI ƏXMƏTŞIN.

Əfə teatr xudozestvo ucileşsahınnı valetnıj vylektə uqıvıslar
bejev başqaralar. (Ş. Urazbaxtin fotohı).

Oktabr bylägenə janı klub

Məlavəz, 8. (BaşTSS). „Krasna-ja Polana“ kolxozı, rajonda berense bulıp igenen huqır bəttə. Dəvlətke igen tapşırıldı, MTS-tın eştərenə natura menən tyləvde kolxoz tulbınsa tamamlanı, şulaj uq orloq fondtarın da bylep qujdı. Kolxoz tiddən doxodtardı bylev eşənə kərəşəsək.

Bəjek Oktəbrgə mülək itep kolxoz 150 urınlıq janı klub tədənə. Klub esən kolxoz janı potefon aldı. Şulaj uq klubın ketəpxana-ı esən bik kyp handa politik xudozestvo ədəbiəte həm gazettar alınsaq.

OSO ojoşmahı eşləməj

Əfə motor zavodı tədəleşə FZU məktəbendə kyptən birle OSOavia-xim ojoşmahı jəşep kilə. Ləkin ul isemdə genə. Ojoşmanın ber tərle lə eş alıp barqanı juq. OSOavia-xim ojoşmahının 116 aqzalı bar.

300 şofer jeteşterelde

Avto-moto-klubın dyrt ajlıq şoferdar məktəbə bıjıl bajtaq handa şoferdar jeteşterep sığardı, həm qajtanan əderləne. Udqan ajdar esendə məktəp esənsə klass şofer-lyqına 300 keşə uqıtıp jeteşterde, 120 keşəne esənsə klasstan ikense klass şoferlyqına əderləne. Şul uq vaqıt esendə məktəptə proizvodstvo-nan ajrılmaınsa yddəre teləp uqıvıslardan 100 şofer jeteşterep sığardı.

Xədergə kəndə məktəptə 200 keşə uqıj.

Ulardın berehe lə təd atırqa ej-rənev eşə menən şeqəllənməj. Bı-nı ej-rənev esən kərəkle əsbaptar bulha la, ulardan fajdalanmaj. OSOaviaxim ojoşmahının predse-datele Usmanıv yd eşəndə javap-lylıq hidməj. S. Ə.

Dyrtəv higeđgə qarş

(Davamı. Baş 3-sə bitte).

samahı osqandan hun qına val-daqtı tarta. Vtəznoj valdaqıtı tar-typ jəvərev menən bıldən urap al-qan fransuz paraşutı, unı dur kes menən kiregə hirpə. Tıqıd biləv unı ber qavırqahın hındıbra. Bıl vaqıtta havala 5 faşist „fiat“tar-na qarş bedden ike lıotcık—istre-bitel' Lakad'ia menən Krisaj qına huqışalar ine.

Lakad'ia əvəlgəsə faşist samol-jottarın atakalanı. Ul es „fiat“-tın valdaqınnan bısqınırqa tırsıqan Krisajqa jırdamqa aşbıttı. Krisaj doşmandın taqı la ber samoljotın vərəp təşərə. Xəder ikəy dyrtəvgə qarş bulıp qaldılar. Pylənən tış-kelelep bətkən Krisajdın samol-jotı la tıgedlegen juqalttı. Maşın-ınan iñən qalıvınnan eməthedlən-gən Krisaj paraşut menən taşlana. Paraşut jaqş asıla, ləkin jıl unı doşman territoriahına osorop alıp kılə. Krisaj jergə təşep əlgərgəs tə unı faşistlar uratıp alalar.

Havala Lakad'ia dyrt doşman sa-moljotına qarş, jalqıdı qına qala.

Istrebitel'dər faşistlar menən hu-qışqan arala xəkimət bombardi-rovşiktəre fətnəsəldən frontın bombaqa totalar. Bombardirovşik-tər komandovaniennı zadanihın

unıslı ytgəndən hun yd aero-dromdarına qarap jul aldlar.

Lakad'iaqa ebe. bula başlanı. Bıqa tiklem əle ul dyrt „fiat“tın həzymenən haqlana ine. Lakad'ia bombardirovşiktərdən yd eştəren bətkənən kyrgəs təkə boroloş ja-hap tyvən qaraj jul ala həm bom-bardirovşiktərgə varıp quşıla. Faşistlar unı artınnan qıvırqa ujlə-halar da Lakad'ianın yd cəstərenə varıp quşılqanın kyrgəs kire borol-lor kılərlər. Bıl huqıştə faşistlar dyrt samoljottarın juqaltılar. Ular yddərenən han jaqınnan kyp tapqır artıq bulıvdarına qaramatın, respublikan bombardirovşiktərenə məhim zadaniene ytəvdə qamasav-lyq itə almanlar.

Krisajdın faşistlarqa pləngə tə-şev xəvərə bəttə lıotciktər esən dur qajqı buldı.

Krisajdın tərzməi xəle qajət javaj. Krisaj fəqir semjala tıvqan, unı atahı imperializm huqışında vlgən. Bır kılək ikmək esən avır kərəştərgə bik irtə başlaqan Kri-saj, texnika menən nıq qıdıqıhına. Ul motordı bik tıd ejrənə həm bı-na tıgən motatseklıst bulıp sıqa. Bınnan hun ul pilottar məktəbənə ine. Ul İspaniaqa fətnə başlanqas-ta kılə. Krisaj kommunist tygel,—

ləkin İspaniaqa unı faşistik dikta-turaqa bulqan nəfrət kılterde. Bik qışqa vaqıt esendə genə Krisaj bəttə lıotciktərdən jaqın duşı bul-ıp əverelə. Ul xədmət itkən cast' kyp millətlə keşəldən tora ine. Ulardı bər maqsat—faşizm menən kərəş bərleşterde.

Krisaj pləngə təkəndən hun unı Rimgə alıp kılərlər, rəximhed jaza-lajdar. Lıotcikte uramqa alıp sı-qıv stenaqa tərəp qujalar. Bır vıvod haldat uqa qarş tədələ. Krisajqa unı atıv turalıhndaqı pri-kazdı uqıjdar. Bəttəhenə lə əder torqan bedden Krisaj, bınn tıns-lyq menən tınlaj. Atıv tavıstırlı iştelə. Pylələr bər nısa santimetr qına baş eştənən hıdqırıp ytələr. Oşo rəvəşə bər insə tapqır qabat-lana. Bınnan hun unı Germaniaqa cədatalar. Ləkin Frankonın Germa-niala qı xuzalar la respublikan İspanianın batır lıotcigen bəttərə almanlar.

Krisaj bədgə əjlənəp qajttı. Unı respublikasylar tərəfınnan pləngə alınnan faşist lıotcigenə alıstırıp aldlar. Xəder Krisaj bedden me-nən bərgə, respublikan istrebitel'tər safında faşist samoljottarına qarş kərəşə.

(«Izvestia» nan).

UNİŞLİ KONSER

6 oktəbrdə Qıdı Armia jorton-da, Əfələ 37-38 jılqı qışqı filor-monik sezon asıldı. Berense kon-sert Lenin ordenı dur Dəvlət Aka-demia teatrının solistı Dəvıjd Ge-orgejevic Badridze həm Leningrad dəvlət opera həm balet teatrı ar-tistkahlı A. A. Lıbedeva iptəstər ta-rafınnan başqarıldı.

Konserttın berense bylege solist-ka A. A. Lıbedeva (Koloratornoje Soprano) iptəş sıqışına baqışlan-qajın. Ul kompazitor Rimski — Korsakovtın „Kənsıqış romans“, „Snıgurcka aria“ hın dur unış me-nən başqardı. Şulaj uq Raxmani-novtın „Bında jaqş“, „Jırlama ma-turım“, „Minen tədrəm təvəm“ tıgən romanstarın dur oñtalıq me-nən başqardı. A. A. Lıbedeva iptəş tamaşasylardın jalqını alqıstər əttında odatıldı. Həm tamaşasylardın horavı buınsa kompazitor Vırdiden „Dzıldıj“ ariahın başqar-dı.

D. G. Badridze (lirik tenor) ip-təş ydenen sıqışın Cajkovskiden „Jevgeni Onegin“ operahınan Lens-ki ariahın başqarın menən başla-nı. Ul bıl ariahın iñ kılkes oñtalıq, ydenə xas talqınlıq həm eske vaj-lyq menən başqardı. Şunnan hun Rimski—Korsakovtın „Sadko“ ope-rahınan bər aria, Masnənn „Ver-ter“ operahınan bər aria başqarıl-dı. Hər bər başqarılış tamaşasın-ın odaqqa hıdıqlan alqıslavı menən odatıldı. İptəş Badridze gruzin xa-lyq jır „Lale“ („Daisi“ operahı-nan) nı qajət dur unış menən baş-qardı.

Oşondaj kyrenekle iskusstvo ke-şələrenen Əfə tamaşasyların xə-dmətləndereve ul bedden esən dur vaqıqa. Bıl ələ berense genə kon-sert. Şulaj da ul Əfə eşsəndərenen muzıjkaqa, jırqa, iskusstvoqa bul-qan dur qıdıqıhınnıvdarın kyrlət-te. Qıdı Armia jortonon tamaşa zalı konsertqa kilevsələrde hıjdı-b-ra almanı.

Bıjılqı sezonda Ovuxova, Batu-rin, Nortsov, David Ojstrax, Bysə-Gol'dştəjen, Jakov Zak kevek ata-q-ly iskusstvo keşələrenen kileve ketelə. Bildəle qıdıqıhınnıv ifrat kəsle bulasaq. Şunnan esən iskus-s-tvo eştəre idarahı bıl konserttardı jaqş ojoştırov, tamaşasylardı jaqş xədmətlənderev saraların bəgəndən kyrege tējəş.

K.

„Əjdə ydeged ojoştı-roqıd“

Bışbıylək rajonı Ajıt avlı tulı tygel urta məktəp ergəhendə-ge komsomol ojoşmahı nasar eş-ləj. Ojoşmanın jıjıblış ytkərel-məj. Sojuzdan tış jəstər arahında politik-massovıj eş juq. Komitet aqzalar jətəkselek eşənə tərzi-bələ bulmaqanlıqtan eştə nısek alıp barırqa belməj aptırap qa-lalar. Ular rajkom eşsələrenə jırdam horap mərəzəqat ittelər. Ləkin jırdam ala almanlar.

Politik uqıv bylege mēdire Sa-tanovtan «politik uqıvdardı nısek ojoştıroqqa» tip horahan ul; «əjdə ydebed ojoştıroqıd» tip kənə javap bıra.

R. Rəqırv.

Javaplı redaktor:
D. FƏRXEJEV.

„Oktəbr natıskahlı“ tipografıahı.
Başlavlıt vəkile № 4174

1937-se jyl
12 Oktabr

№ 99 (1147)

Ajda 12 tapqyr
sıyda. Ayrılmı hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletardı, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган. Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

KOMSOMOLDIN MÄKTÄPTÄGE EŞENÄ—BOL'SEVISTIK QOLAS

Uqıvıdn berense köndärenän yk başlap maktäp komsomolınnıñ tormoşo bik nıq jänläp kitergä tejeş ine. Uqıvıñ komsomoles—ul, maktäp balalarınñ vogazı, uqıvda, jämäqät eşeridä aldınqı. Maktäptärdän işektäre asılqas uq maktäp komsomol ojoşmalarınnıñ ojoştırovıñ kışe kyrenergä tejeş ine. Lakin, qıdqnıñsqa qarşı, 350 menden artıq komsomoles uqıj torqan maktäptä yddärenen komsomol ojoşmalarınnıñ eşendä jänlänevde hidmanelär äle. Xatta Mäskävdä, Leningradta, Kievta, Xarkovta—här ber maktäptä lä tejerlek VLKSM Ydäk Komitetınnıñ maxsus komsomol ojoştırovıñlar eşläj torqan urındarda lä komsomol ojoşmalarıñ älegä tiklem tormoştıñ ıñn bildälären kırhätmäjdär.

VLKSM Ydäk Komitetınnıñ komsomol ojoştırovıñlarınnıñ kypäre, elekkese yddärenen burıstär—jänle, initsiativı, politik ojoştırovıñ bulıv ikänen anılamajdar. Bıñ komsomol ojoştırovıñlar yd vaqıttarın kabinettarda telefon tövündä ytkärevsä cinovniktar bulıv äverelälar. Uqıvıñlardan ajrıqlanılqtan, uqıvıñlar aldında ularıñ tejeşle avtoritettar juq. Ularıñ uqıvıñlarıdn betä massah la belmäj, qıjıñılqtar bulqan vaqıttä ularqa kənäs horap kilmajdar. Bıñdaj komsomol ojoştırovıñlar komsomol ojoşmalarıñ maktäptärdä qadı ydsänlek tınäräktäre tip kənä qarajdar. Ular komsomol ojoşmalarıñ uqıvıñlarıdn aldınqı öleşönen aktivlegenä jetäkselik itä torqan huqıñsan, politik ojoşma itep qaramajdar.

Eştän qənäqätlanmälek dəräzä lä başlanıvı, komsomoldın ölkä komitetlarıñ häm rajon komitetlarıñ vorsomanı. VLKSM Ydäk Komitetınnıñ uqıvıñ jästär bylege maktäptärdä xäl turahında qetıymän ber nәмä lä belmäj. Elekkese, unıñ iqtıbarı ber nıñ jöd komsomol ojoştırovıñıñ arı kıtä almaj. VLKSM Ydäk Komitetınnıñ uqıvıñ jästär bylege tejeşle bulmaqan eş menen şeqellänä, härt adımda xalıq mäqarife organlarıñ almasıra, maktäp komsomolıña ıñn-ıñnıñ jetäkselik itmäj häm maktäp komsomolınnıñ eşen VKP(ı) Ydäk Komitetı talap itkänsä jaqırtıv julında bik ad eşläj.

Pioner ojoşmalarınnıñ toroşo eşen komsomol ajrıñ rävəstä javap birä. Utken jılqı xurılıqlı xäl qavatıana. Bögengä kengä tiklem kyp kənä pioner oträdtärenen vozatıjdär juq häm ägär vozatıjdär bulhalär da, ular betönlä jöräkättheddär.

Ә xäder maktäptärdä in qıdv eş barqan vaqıttä, hä ber şeqät qaderle bulqanda, eşte ber genä kengä lä huñqa qaldırıv tydep tororlıq bulmaqan vaqıttä pionerlar bylektäre yddärenen eştären aqırnıñıtılar. Ular jal itergä qarar itkändärder, kırähän. Komsomol komitetlarıña, keşelär sta-

tistika svodkalär jıjnav, instruktsialär beşerev menen şeqellänä torqan häm pionerlar bik hiräk bula torqan bıñ bürokratik konseläriene kypäten tadartırqa vaqıt ine inde.

Maktäp komsomol ojoşmaları, uqıvıdn berense köndärenän yk başlap, uqıvıdn şıjfatı eşen kəräştän initsiatordär bulırqa tejeşter ine. Ular komsomolestär häm juqar klasstardın uqıvıñlar eşen politik tınäräktär ojoştırov turahında qajıqırtırqa tejeşter ine. Maktäp komsomol komitetlarınnıñ qajıse bujınsa, kyp kənä urındarda uqıvıñ balalar ilden, tormoşo häm sit ildärdäge xäldär turahında bik ad belälär. Siklängän handa qıñna alıña torqan ydäk gazetalar stenalarqa elenep qujılmajdär. Aqımdaq vaqıqalar, xalıq ara xäldär turahında häm ilden eske xäle turahında uqıvıñlarqa his kem höjlämäj.

Uqıvıdn berense köndärenän yk başlap maktäp stena gazetalar nıqlı eşkä kereşergä tejeşter ine. Ularıñ eşänlek qırı his siklänmägän. Maktäp tormoşonıñ undarsa utker mäsäläläre yddärenä iqtıbar birevde talap itälär. Maktäptärdä ikke qadattäre betörevdä jardam itergä, uqıvıdn in jaqıv şıjfatı eşen jarıv ojoştırovıñqa, in jaqıv uqıvıñlarıñ popularläşterergä, maktäptäge yd eşänlektä jıjelderevde jardam itergä kəräk. Stena gazetalarınnıñ da bulmavı, maktäp komsomolınnıñ eş adıvıñ nındaj bulıvıñ bik asıq kırhätetp tora.

Maktäptän tıv eştän jomoşaq bulıvıñ varı tik komsomol ojoştırovıñlarınnıñ (ular bulqan urındarda) jalqavlıq häm komsomol komitetlarınnıñ buldıqıñılqtar menen genä anlatırqa mömkin. Uqıvıñlar sport menen şeqellänmäjdär. Maktäptän tıv tınäräktär eşlämäjdär. Ekskursialär, qala ergähänä şıqıvdär, teatrdarqa häm kinolarqa varıvdär ojoştırolmajdär. VSSPS-tıñ qararı bujınsa, eşsälär klubtarı buş vaqıttarda yddärenen bınalarıñ häm jıhazlarıñ maktäptärgä birep tororqa tejeşter. Lakin ularqa his kem möräşqät itmäj. Ägär dä, komsomol, betä uqıvıñlarıdn jalıñ ıñn-ıñnıñ lap ojoştırovıñ turahında qajıqırtha, disiplinahıdlıq eşen birelgän jazalarıdn hanı, ata-äsälärde saqrıtvıvdarıñ häm uqıvıñlar menen «ajrıñ rävəstä» beseda jahavdarıñ hanı bik kirkän rävəstä kämer ine.

Maktäptärgä ber nıñ milliondarsa janı uqıvıñlar kıldelär. Berense ike klasstıñ uqıvıñları menen bergä, ular oktäbrättärdän qajät dur armıahıñ tışkil itälär. Maktäp komsomol ojoşmaları, oktäbrättär, menen eşläv eşen öljästäge pionerlar häm komsomolestär arahıñnıñ his kışekmätän vozatıjdär hajlap alırqa burıñılär. Jäş balalar maktäpkä kılğäs, yddären dərästän hun jırlarqa la, ujnarqa la, qıdvıqlı xıkajälär tıñlarqa la häm nındaj dä bulha

14 urta maktäpten oträd sovetı ultırıvı.

Hyrättä: „Artek“ Lagerında jal itep qajıqan oträd sovetı predsedatele Bahautdinıva—lager itälektären höjläj.

(Ş. Urazbaxtıñ fotohı).

Sit ildärdän telegrammalar

Partizandar menen japon qäskärdäre arahında qatı huqıñtar

TOKIO, 8. Domej susın agentsıvohı, Bejpin universitetınnıñ elekke prepodavatele Cao Dun-ga komandovanie abtındaq 2000 vo-

jestan torqan partizandar oträde menen japon qäskärdäre arahında Bejpingä jaqın jerdä dur huqıñtar varıvı turahında xəbär itä.

Japonıñlar aqıvıñlarqı gazdar qullanalar

Şanxaj, 9. Qıtaj ştabı väkilenen belderevenä qaraqanda, japon qäskärdäre Lodändän kınjaq-kınbajıvtaraq huqıñtarda 3 tapqır aqıvıñlarqı gazdar qullanqandar. Midetsina ximik ekspertiza nıqlı analiz jahaqandan hun, japonıñlar tarafınan qullanılqan sėskertkes aqıv-

laqıv matdälär varıvıñ anıq rävəstä belengän. Gaz menen zararlanqan 50 keşenän 20 heneñ aqıvıñlarqı matdälär menen zararlanıvı bildäle bulqan.

6 oktäbrdä fronttıñ Gapej ucıstıkahında japonıñlar berense tapqır ognemjottar qullana başlaqandar.

Faşistik sudtıñ jırtqıvıñları

BERLIN, 8. Vestenalaqı sud, 1932 jıldı iyıldı şturmoviktärgä həzym itevdä qajıqlav bujınsa 2 eşsene—Fridrix İortsigtı 57 jılqı häm Maks Jandtı 8 jılqı katorgaqa xökem itte.

Gamburgtaqı sud, jışren politik eşmäkerlektä qajıqlav 2 eşsene häm 2 eşse qatın-qıddı törle sroktarqa törmäge javırqa xökem itte. Qajıqlavıdn nıged punktınnan berehe itep, Mäskäv radio tapşırıvıñ tıñlav kırhätelä.

Eşsälär, Japoniaqa huqıv materialdarı jebärevgä qarşıvı kırhätälär

LONDON, 7. Glazola port eşsäläre, ularıñ fekerensä, Japonia eşen huqıv materialdarı tışjı tıjı itäplängän telähä nındaj sudnolarqa ajber tejevıdn häm buşatıvdar baş tartırqa qarar ittelär.

(«Komsomol Pravda»nan).

SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahunda

Hajlav zakonyň ejraneler

Aksakova stansiahynyň hem jul-dyň 7 destansiahynyň timer julsylary jaň hajlav zakonyň dur qydyghylyny menen ejraneler. 300 ga jaqyn keşe SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahundaqy polozeniene ejraneler bujysa tedelgen tynerakten zanatielorena regylar raveshta jerejdar. Komsomol ojomahy jaň hajlav zakonyň her ber hajlavsyňny anyna jeteşterev maqsatynda, tynerek zanatielorena jerej almaqan jort xozajalaryna zakondy aqlatyv esen her berehena komsomolestar bildelap qujdy. Býl eşka bildelangen komsomolestar jort xozajalary menen ulardyň kvartirdarynda hajlav zakonyň turahunda esedalar udqaralar.

(BaşTASS).

Komsomol ojomahy jaqsy eşlügen jerde

Ucaly rajony, Tunqatar Tav promjšlennosy maktebe ergahendage komsomol komitety hajlavdan hun yd esen jaqsyrtty. Jaster arahunda aqlatyv eştare alpy barlyv hedomtendehde 11 komsomol aqzahy 25 ka tiklem ybte. Komsomol jyjlystary la hem politik uqyvdar da regular

alpy barly. Xader komsomolestar SSSR Verxovnyj Sovetqa hajlavdar turahundaqy polozeniene ejraneler. Komsomol komitety sekretary Jaqurpyv komsomol ese menen jaqsy jetakselek ita.

A. Əmir.

Býl uqyvj jorto burysyň aqlaj almaj

Uqyvj jorto — xedmetesen massanyň kul'tura usaqy bulpy tora.

Lekin Qandra rajonyndaqy Qaramaly — Qebaj avlynyň uqyvj jorto býl talaptardy ytaj almaj. Unyň 300 keşe hyjrylyq dur qyna bulmaje var. Avly sovety matur adabiat, avly xuzalyqynyň agrateknykahyň ejratken hem basqa terle kitaptar alpy esen 6555 humlyq smeta la tedegen. Lekin eş hamany yd aqyşynda vara. Uqyvj jorto 1937 jyl da ber gene jaň kitap ta hatpy almany. Ytkan jyl alynqan 208 kitaptyn var 47 he gene uqyrylyq. Kolxozslyar buş vaqyttaryň qorobuşqa udqaralar. Uqyvj jorto kolxozslyar eştan qajtyvqa bikle sula. Uj bete avlyqa, ni var 2 dana „Kommuna“, ber dana „Krasnaja başkiria“ gazetahy qyna aldyra. Şu-

nyň arqahynda kolxozslyar kendalek jaň xavardar menen tanly tygeldar. Ytkan jyl da hatpy alynqan ike radio-apparaty la fajdalanylmaj jata. Býl uqyvj jortonon elekke medire, keşe ylterep qulqa alynqan Kalimullinde, komsomolka Qari-fullina almaştyrdy. Lekin eşta hamany honylyş bulqany juq. SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahundaqy polozeniene ejranelerda ber tynerek ta ojomatorolmaqan. RONO-nyň politprasvet ese menen jetakselek itevse Ablejeva, (rajkomol plenumy aqzahy la) Qaramaly — Qebaj avlyna kilep gostrollek qylyp qyna kita. Uqyvj jortonon julqahalpy, SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahundaqy polozeniene ejratrev, ojomatorov turahynda ber neme la eşlamaj.

F. Qimajy.

Ugolovnyj jenajatselar hem ulardyň jaramslylary

Menavere şat kynelle, eşsen qdyne. Ul tormoşqa syqty. Matur semja tormoşo qorov turahynda uylanly. Lekin tormoşqa syqpy ber nise ken torqandyň honynda unyň býl xialdary jemerdeldi. Ul iptäse Zinnatullinden ydena varvardarsa menasavette bulbyvny kyrde. Baştal „betähe la yter, balki tedaler ale“ tip uylanly. Lekin — ul jaňlylyşty. Zinnatullin ydenen jirtqyşlyqyň kendan-ken arttyra qyna bardy. Menavere ber nise tapqy keşelektan syqarpy qyjnap taşlany. Zinnatullin, Menavere hem unardan bulasaq balanan qotolov esen esähe menen bete vasyraqlqatardy eşlavydan da sirkänmene. Uny uramqa qyvalap syqardylar, aşarqa birmaj intekterdelar. Keşeleken juqaltqan Zinnatullinden esähe Menavereň jaň tyvqan balahyňa masyjaq aşatpy ylterde.

Ber nise vaqyttan hun Menavere taqy la avyryqa qala. Oşo vaqyttajirtqyştar taqy la nyqyraq xarakat italär. Balatyva, lekyn odaq jasyj almaj. Zinnatullinden esähe uqa aqhyryqa honyv esertep ylterä. Esä joräge býl vaxşilekka tydmaj, sddaj almaj. Ul ydena jaramsly edlaj. Bete býl jenajatselarä aspy halqyqa ujlaj hem oşotelak menen Jarmansy avly (Davlakan rajony) sovetyňny mäs'ki aqzahy Qiniatka vara. Kyd jastaren aqyda-aqyda uqa bulqan xalde hejlaj, jaramkyrhateven ytena. Lekin vaxşı Zinnatullin menen tyqdy bäljaneştä bulqan Qiniat býl xalgä hı iqtıbar birmaj. Menavereňny mäs'qylylap kela: „bar qajtyr kit, hin ylgänden keşe betmäs“ tip jekerena. Menavere, hunqy şanlyş menen, avlydaqy brigadmilqa (Zinnatullinden jednähe) vara. Unardan da şul uq javapty ala. Ul bynan hun avly so-

vety predsdatele Zaharovqa möräzaqat ita. Ə, Zaharov býl eşte mälajlap tikşerev urnyňa unan tideräk qotolov julyň qaraj. Menavere Zinnatullinden ajyryla.

Avly sovety formal'selek esen mal bylev protokolı tedej. Býnda la sovet zakony in tupas raveshta bodola. Menaverege eş kejemenen basqa ber neme la birmajdar. Býl eş şul tiklem formal' eşlana. ki, xatta Zaharov Menavereňny ni esen ajyrylyqlyqyň da horaşmaj. Zaharov Zinnatullinden ugolovnyj jenajatsel esen belähe la, jenajatselar terkeme faş itelmähen esen betähen da jeserep qaldyra.

Býl eş Zinnatullinden berense jenajate gene tygel. Menavere inde unyň esense qorvany. Uj berense iptäse Orqianı oşolaj jafalap ajyryp jevärde. Unan hun Veqiäge ejlände. Lekin unyň menen da odaq jesemane. Uqa qarata esähe menen berlektä bete qavaxatlektärde eşlane. Keşeleklenen juqaltqan Zinnatullinden esähe Orqiaqa masyjaq honyv eserde. Ula da eş varpy syqmaqas Zinnatullin Veqiane vbyvpy ylterde.

Zinnatullinden hem unyň jaramslylarynyň býl vaxşilek, jirtqyşlyqtaryň avly sovety predsdatele, avly sovety aqzalary hem byndaqy jemäqat ojomalary la beläler. Lekin ni esen býl bandit — keşe ylterevselyar, ulardyň jaramslylary älegä tiklem faş itelmaj? Ni esen Davlakan rajon prokuraturahy býl eş menen qydyghynmaj. Ni esen býl bandittar ulardyň ximajasesaren älegäse proletar sudy aldyňa baştırylmajdar?

Bed býl horavdarqa aşyqys javap ketäbed.

A. Asadullin.

L. M. ZAKOVSKI.

KOMSMOLOJA INEP ALOJAN, DOŞMANDAR-
DYŇ QAJHY BER MÄKERLE ALYMDAR HEM
METODTARY TURAHYNDY

Doşmandar yddarenen vasyraq eşmekarlektärende, betä ter mäklerle alymdar hem metodtar qullanylar, býl bedge bildela. Lekin býl mäklerle metodtar menen, ajrym halatlek bulqanda qyna kereşerge memkin, tip ujlav doreş bulmaj ine. Asylda býl ulaj tygel. Doşman bik jys qyna, kyp mäklerle alymdar menen ber qatardan asyqtan-asyq, naxal'no, betä maqnähe menen bedden kyd aldynda eşlaj.

Əgar da bed zavodta jeki transportta kontrrevolytsion qorotqostar terkomen tar-mar itkäs ta býl bete eşten da jaqsyryvnyň tä'min itmägen ikän, býl vaqyttä, min kontrrevolytsia menen kereştä ad bulmaqan täzrivämä nigedlänep, býl ucastkala äle betähe la tertiple tygel tip raşlav memkin tip itäpläjem.

Bynan es adna elek bedda, qalala elektricestvolar hynde, qajhy ber zavodtarqa elektroenergia birev tuqtaldy. Xäl itkes zavodtar energianan mäkrym iteldelar, tuqtanylar, ə pivo qajnaty, biskvit zavodtar hem konfet fabrikтары, eşlavyda davam ittelär. Bynan hun dur xuzalyq əhamiäte bulqan obvod kanalynda hıv jeteşmähänlege belende.

Býnda doşman quly eş itkänlege asyq ine.

Xader qulqa alynqan Leninergonbny direktory Antuxin ydenen qejeben tanly, ul undardyň Leningrad ojomahynda aqza bulpy torqan, undar menen, şul itäptan Mäskävdä Ryjkov menen bäljaneştä bulqan. Ryjkovnyň zadaniehe bujysa Leningradnyň energetik xuzalyqynda qorotqosloq itkän. Unyň pri-kazy bujysa, avaria buldarmay menen şeqellänergä tejes bulqan xedmet urındary juq itelgändar. Avarialardy aşyqys beterev esen kerek bulqan zapas castar aderlänmähän. Antuxin eşte javyz uj menen butaqan, qalala elektroenergiaqa dejem jeteşhedlek bulqan vaqıqalarda, energia berense nāvāt-ta konditer, habyn qajnaty zavodтарыna, konfet fabrikтарыna birlägen, in mähim predpriatielär elektroenergianan mäkrym itelgändar. Undar bandahy Leningradnyň energetik xuzalyqyna taran soqonop ingändar. Býl banda bedden taraf-tan tar-mar itelgäjne, lekyn doşman quly xarakat iteven davam itte.

Tikşerev, qalanıň elektrostansiyalary idarahyňa faşistik davlatlar-

den şpiondary yrmälägenlektären kyrrhatte. Kyptan tygel — energetik xuzalyqtaqy qorotqostarqa xekem protsessy bulpy ytte. Xekem itelevselyar arahynda Mendel'baum tigen berav var ine. Ul dezurnyj inženir bula, dezurstvo vaqytında Leningradny betä energetik xuzalyqy unyň qulynda bulqan. Ul ber sit il razvedkahyňny zadaniehe bujysa xarakat itkän. Mendel'baum: kontrrevolytsion ojomalaryny tar-mar itelevenä javap itep Leningradny betä energetik xuzalyqyň strojdan syqararyqa, tigen zadanie alqan. Bynny esen ul elektrostansiyalaryny berehendä avtomatik vklycatelde bodorqa ujlajan. Ul, byny eşläp elgörgängä tiklem qulqa alandy hem gestaponny zadaniehe bujysa ojomatorolqan býl dur deversianan, ber neme la varpy syqmanly. Faşizm agentтары býl vasyraqlqatary esen bastary menen tylänelar.

Bed şulaj uq komsomoldyň Leningrad ojomahyňa inep alqan faşizm agentтары da qulqa aldyq. Ulardan berense bulpy Averbux qulqa alandy. Baştal ul, yden izge itepme, kähmetelgen itepme kyrrhatergä mataşty, bynan hun ydenen OSOaviaxim sistemahynda qorotqosloq aktalary, doşmandar menen bäljaneştä bulbyv turahynda şaqtaj asyqlıq menen hejlöp birde.

Min, komsomoldyň qala komitety unyň qulqa alanyvnyň saväbe, býl säserämähän nindaj vasyraqlıq eşläp elgörgänlege menen qydyq-

honyr tip ujlajajny. Lekin minä his kem ber nindaj horav da birmäne, xatta qala komitetynda tynshydlanıv bildelare la bulmanly. VLKSM-dyň elekke Leningrad elkä hem qala komitety sekretary Vajsla menen osoraşqas, min uqa Averbuxny qulqa alanyvny turahynda ejttem. Tik oşo vaqyttä qyna Vajsla: „Ə Averbux hedge neme tine?“ tip horanly. Min, — xadergä ul minä ber ni da ejtmaj, lekyn min Averbuxqa kyp ejtə alam, hem bynan hun ulda minä şulaj uq kyp hejlöp birer, — tip javap birmem. Şunı menen əngemä bette.

Komsomoldyň qala komitetyňny, Averbuxny qulqa alanyvny reagerlamayvny osoraqlı tygel, tip ujlajym. Ujavlyq, haq bulbyvlyq, şyjnyfi kereş, doşmandardyň mäklerle metodtar menen eş itevdäre turahynda janravyqlı frazalar hejlövse komsomoldyň qala komitety hem unyň jetakseläre asylda komsomoldyň qajhy ber rajon komitetary kevek yk fetnähed tynshlyq xälendä bulqandar.

Komsomoldyň kyp kenä zavod, rajon ojomalary sekretardary minen sit il razvedkalarynyň mäklerle metodtar menen eş itevdäre turahynda doklad jahavymdy hora-nylar Dokladtar — karakle hem jaqsy eş əlbittä. Lekin jastarda ujavlyq tojqohon dokladtar menen gene tərbiälämähkä kerek. Jastarde ujavlyqqa urındaqy, fabrik, za-

(Davamy 3-sə bitte).

Komsomol ojoşmaları Oktabrden XX jyllygyna әderlanalar

XX JYLLYQTY JENEV MENEN QARŞYLAJDAR

Byjyl, Başkonditer fabrigynyň sextarına jany technologik protsesslar inderelede. Elekke jarym kustar maşinaların vakkoum apparattar ablystard. Byl ydgareş başta eşseler esen jat hem qbjn tojoldo.

— Byl maşinalar bedgä teň tygel, tejevseler de buldy. Lakin betä frontta la jener, jemerep syqarqa ejrengän tär massa byl janylyqtar aldında tedlänep qalman. Ular tärge könden yk jany protsessy ydlästerergä başlanlar.

Fabrikaqa inderelejen jany technologik protsessy ejrenev bujnsa tedelgen texminimum tynäräktären ojoştorovda, komsomolka Belova, Ješkova, Razviškina hem koramiliňbyj sextan nacal'nige komsomoles Dubilet iptästar insiator buldylar. Byl tynäräktärge berense bulyp komsomolestar hem jätär jereñelär. Inderelejen jany texnikanyň sege eşseler aldında siselgändän-sisela bardy.

Xäder Başkonditer fabrigy kom-

somolestar vakkoum apparatynyň eşläv protsessy ydlästerdelär genä tygel, balki uny menen staxanovsy kyrhätkestär de birä başlanlar inde.

Komsomolka Belova xäder ber yde 3 vakkoum apparatın xedmetlenderä. Ul normahyñ sistematik räveštä 170—200 protsentqa jetkeretäy. Komsomolka Ješkova hem Razviškina iptästar de eşläp syqarvdyñ juqar — kyrhätkesen birer kilälär. Hunqy 5 kün esendä karamil sexnda eşlävse Vasilejeva, Xamitova hem Rusajeva iptästar de yddärenen köndälek normalaryñ 150 protsentqa tiklem jetkeretäy başlanlar.

Komsomoldyñ Başkonditer ojoşmahy eş aldınqylaryñ tärizälären başqalarqa la kyserev nigedenen syqar, Bejek Oktabr Sotsialistik Revolytsianyñ XX jyllyqy aldınan sotsialistik jarysty kin jateljderde.

M. Sadıjyev.

Staxanovsılardy ırlätev

Ofo „8 mart“ ismendäge tegev fabrikahnda hunqy 2-3 aj esendä kyp kenä staxanovsılar jetäkse etärgä ırläteldelär.

Pol'to sexnda 12 keşe ırlätelde. Ulardan 6 staxanovka agregat instruktory itep ırlätelde. In jaqsy staxanovka Zäinetdinova sex nacal'nyg vazifahna, Latıjıyva FZU mädenen instruktory itep, Staro-

Başqortostandın „8 mart“ tegev fabrigy ergähendäge FZU mäktäbe uqıvsılar, Bejek Oktabr Revolytsianyñ XX jyllyqy vajramyñ qarşy ablyv esen, qıdyv räveštä әderlek ablyv baralar. 24 uqıvsy PVXO

dimova fabrikalaqy texnik uqıvdar bujnsa jetäkse itep ırläteldelär. Şul uq sextıñ elekke nacal'nige Pavlov fabrikanyñ texnik jetäksehe itep ırlätelde. Byl sextıñ, in jaqsy staxanovkahy Kotelnikova smena masterı itep ırlätelde.

Hunqy vaqıt esendä fabrikala betähe 20 keşe ırlätelde.

(BaşTASS).

znacogına norma tapşırđy. Ular-dın bişhe otlicnoqa, 8 de jaqsyqa hem qalqan 11 uqıvsy qanagatla nerlek otmetkalary ablyv, yddärenen vatanqa birelgänlektären ajttelär.

Ziazetdinova.

L. M. ZAKOVSKI.

KOMSOMOLOJA INEP ALOJAN, DOŞMANDARBYŇ QAJHY BER MÄKERLE ALYMDARBY HEM METODTARBY TURAHYNDÄ

(Baş 2-se bittä).

vod, ucrezdenielärdäge materialdardan fajdalanyp tärbiälärgä kerek.

Averbux, jeki kyptan tygel qulqa alınoqan Marinuşkin kevek keşelärde faş itev esen, sit il razvedkalaryñ makerle alym hem metodtary menen tanış bulv qına kerekmäj. Marinuşkin ydenen jentekle kyrhätmähendä bylaj jada: „Min komsomoldaqy un-trotskise ojoşmala 1935 jıldan birle qatnaşvı bulup toram. Min Saltanov, Irklis, Kazovski, Averbux, Tumcenok hem başqa kyp kenä keşelär menen bälänestä buldım“.

Mähälän, ul Kariliala, jätärde kommunistik tärbiäläv eşen nisek butaqanlyqyñ hejläy: „Min anly räveštä polit uqıv tynäräktären tälavsylyardyñ sostavın politik hem dejem belem kimäldäre tölre bulqan komsomolestarın komplektova ittem. Hөdөmtälä kyberäk әderlekleräktär tynäräktän kittelär, sönki ularqa qıdyq tygel ine, ә jomoşaq әderlekleräktär avyr bulqanlyqtan kittelär. Oso jul menen min Petrozavodski bujnsa 1937 jıldy es aj esendä 11 tynäräkte tarqattım“. Artavan ul әjtte: „Min

komsomoldyñ biş jedgä jaqın tärge ojoşmaların jemerderm. Karilia—milli respublika. Minä karil qıddar esen kurstar ojoştorovqa 27.000 hum aqsa jevärgäjneler. Min byl kurstarı buldırmanym. Şulaj itep min Karilia şarttarında bik möhim bulqan byl burısty ytävde өddөm“.

Marinuşkin komsomol aktivtäre menen duşlyq mөнәsәwәte buldırıqqa mataşp komsomolestarı ruxlandırqan. Әgär konferensiaqa, — tip kyrhätä Marinuşkin, — 300 keşe saqırbıqqa kerek bula ikän, min 500 de saqırdım. Delegattarqa дәvlät itäbenән хушbıjdar, galstuktar bylök ittem, халықты ruxlandırdım, şavlanım, ә asylda ber ni de eşlämenem. Kariliala fizkul'turanı ybtärevgä 600 men hum aqsa jevärgäjne. Min byl aqsaları bokserdar mäktөbenä totondom, şunıñ, mäktөptä ber genä karil de juq. Mäktөp finder hem şvedtärden ojoştorolqan. Qorotqosloq eşe Irklis, Buşajıv hem başqalarıñ jardamy menen ytkärelde“.

Kyrähged, Marinuşkin ydenen qorotqosloq eşmäkerlegendä ajrım mäkerle metodtardı qullanmaqan.

Bik kyp kenä iptästar komsomol-

da tik trotskistär, jeki zinovjevselär, jeki undar qına ytep inep eşläjdar, ә sit дәvlät şpiondar komsomolqa ytep inergä mataşmajdar tip ulajdar.

Byl dөрөş tygel, byl tik hataşv. Byna mähälän Tumcenok. Unyñ atahy unyñ hejlär bşandırbıqqa jeki uqa jala jaba tip ulmajım. Әgär Tumcenoktyñ atahyñ kyrhätmäläre menen tanışp syqhaq, ul vaqıtta unyñ unyñ ber sit дәvlät razvedkahy menen bälänese asyq bulır. Byna Tumcenoktyñ atahyñ kyrhätmähенән өdөmtä. „Min kontrrevolytsion trotskistik terroristik ojoşmanıñ aqzahy bularaq, 1934 jylda S. M. Kirovqa terroristik akt әderlägen xäldä, 1934 jyldyñ ködөndä bulqan partia konferensiahna inep esen ydemden ulm Tumcenok arqıly qunaq bilete alđım. Lakin minen urnıñ tribunaga jıraq bulqanlyqtan, ә min nagan menen genä qorallanqanlyqtan terroristik aktı başqara almanym... Minen ulm Bronislav Tumcenok bedden ojoşma aqzalaryñ Kirovty yltärevgä әderlänenen atla ine“.

Lakin byl qına ad әle. Tumcenoktyñ atahy yden trotskist tip atan, ә ul sit il xärbi ojoşmahyñ aqzahy bulıp syqty. Ul Morozov ismendäge zavodta eşläp ber nise diversia aktar başqarqan. Unyñ qatnaş menen ber nise eşsene yltärev ojoştorolqan. Lakin unyñ tär eşe bulıp huqıy başlanqan mähälä byl zavodty şartlatıv torqan.

Unyñ — Bronislav Tumcenok atahyñ eşmäkerlegen belgen hem şulaj uq byl razvedkanıñ zadanihe bujnsa diversia — şpiönazda qatnaşlyq itkän. Kyrähged, trotskistbuxarinsel bandittar, diversanttar, keşe yltärevseler, şpiondar, faşistik şpiondar menen nisek tyqıd bälängändär, uqmaşqandar.

Zavello la şulaj uq byl razvedkanıñ agentı bula. Ul här jaqlap aqlanırqa hem başqalarıñ joqontoho atında xäräkät itevgä hıltanırqa mataşty. Ul ydenen balalyq vaqıtın Pol'sa prijotynda hem Ksendza Malitski aqsahıña jәşәj. Unan hun ul Pol'sa domprasvedtında eşläj. Domprasvedtan Pol'sa şpiondar arqıly nindäjder konsol'stvo la jul taba. Hunnan Mәskәvdä, VLKSM Ydäk Komitetında eşläj. Unan Ukrainaqa jevärelä. Unyñ betä sәjәxәte şpiönaly zadanielärde ytäv menen bälänestä bula. Ber jyl Qıdy Armiala xedmet itä hem oso vaqıttarda la nindäjder razvedka organdar uny yddärenen joqontolar atınan bşandırmajdar. Unardan şpiönaly maqsattar esen fajdalanalar.

Komsomoldyñ Leningrad aktive-nä Tumcenok hem Zavello la jaqsy bildäle. Ular odaq vaqıttar komsomoldyñ Leningrad ojoşmahıña hılaşp kildelär. Byl doşmandar ojalaqan jerdä komsomoldyñ ölkä komitetında hem qala komitetında eşlävse iptästar uları beldelär hem (Davamı 4-se bittä).

Betä il Oktabr revolytsianyñ XX jyllyqyñ qarşylavqa әderläne. Hyrättä: Ofo pionerdar jorto, jәş konstruktordar laboratoriahnda Şahejev Zeki Oktabrden XX jyllyqyna bylök itep paroxod modele jahaj. (Ş. Urazbaxtin fotohy).

Komsomol ojoşmaları Bejek Proletar Revolytsianyñ XX jyllygyna әderlanalar

NUR ISMƏQILBƏV.

Tyvasaq balaqqa

Əjdə rəxim it donjaqqa
Tyv-tyv vaxetle bala.
Hine şanlı mul ilkəjen
Xərmətləp qarşy ala.
Sikhed vaxet uty balqy
Tormoş julynda hinen
Ənə hine jəslən kətə
Şat ujnəp yter jeren.
Aldynda məktəben tora
Unda tırtyr uqyrhyn
Həm ytkəs dur qalim jəki
Ljotcik—geroj bulrhn.
Əjdə rəxim it donjaqqa
Tyv-tyv vaxetle bala
Hine şanlı mul ilkəjen
Xərmətləp qarşy ala.
Tyv da yf, şatlanyp jəşə
Şat jəşəvgə hin xaqly
Hinə kypən bəjek vaxet
Izad itte julybaşy.
Doşman əgər vaxetende
Alyrqa hudha quly
Uny şunda tar-mar iter
Kəsle batyr vatanyn
Əjdə rəxim it donjaqqa
Tyv-tyv vaxetle bala.
Hine şanlı mul ilkəjen
Xərmətləp qarşy ala.

—★—

In jaqşy şiqyr, xikəjə, hyrət əsən konkurs

Bəjek Oktabr Revolytsiahyn XX jyllyqna ədrlənev unajy menən Əfə pionerdar jorto, qalanyn pionerdar həm uqyvsylar arahynda in jaqşy şiqyrqa, xikəjə, hyrət əsləvgə konkurs iqlan itte.

Konkurs şarttar bulynsa xikəjə, hyrət, şiqyr oktəbr kəndərendə xedmətsəndərdən gerojdarsa kərəşən, jə bulmağa Sovettar ilenen sotsialistik tədəleş frontynda XX jyl esəndə ireskən əlgəşəvdəren saqyldyrqqa tejestər. (BaşTASS).

«Salavattı totov vaqıtı». Əfə xudozestvo muzejenən.
(Ş. Urazbaxtin fotohı).

Mahajmatqqa, uqştarđy nolytyrqa

Maqar rajony, «Qədyı taş» kolxoz komsomol ojoşmahy otcot-hajlavdardan hun ydenen eşen janb baştan qordo. Komitet sekertar iptəş Qajnullin hər ber komsomolestə ejrəndə. Unyn politik ədrləgen, nindəy eşkə hələkətleğen neldə. Hər ber komsomolesqa eş birde. Komsomoles Jaqurby, Xəsənev, Dəvminy, Qimaltdinbytar brigadalar politik-massovy eş alyp baralar. Ular hər ber brigadala stena gazetahy şyqaralar. Kolxoz, brigada gazetalar əşə aldynqylardyn eş əlgələren başqalarqa kyserələr. Unyn menən genəl siklənep qalmajdar, qysqyrp gazeta uqyv eşə alyp baralar. Kolxozylardə donja əxvələndəgə xəl, janlyqtar, partia həm xəkyməttən qarardar menən tanştyralar.

«Qədyı taş» kolxoz komsomol

ojoşmahy sojuzdan tış jəstər menən tıqyd bəjləneştə jəşəy, ulardyn jyllyştaryn ytkərə. Oşo kəndərdə genə ular menən SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlav polozenie-he ejrənelde. Komsomolestar huny jyllyştarynda VLKSM Ydək Komitetynyn IV Plenumy qarardaryn ejrəndələr. Jyllyş ajrım aktivlek menən ytte. Ul kolxozdaq həm ojoşmanyn esəndəgə jəteşhedlektərdə asty. Byna tirməndə kontrajor bulyp eşləp kilevse komsomoles Talinov Ivan. Ul eskelek-kə birelgen. Jyllyş unyn eşen tikşerde. Uny sojuz jazahyna tartyp eşənən aldy. Kolxoz kulturnige Juldaşy Xajbulla yd eşənə javap-hy qaraqan. Byl jəteşhedlektərdə asty həm kəmselektərdə bəterəvgə konkret saralar kyrhətte.

N. Janbajy.

Fən həm texnika janlyqtar

Tarixqa tiklem bulqan keşenən skelet

Urlytyp rajony, Başmacnyj avly məktəbendə uqyvsy Nikolaj Krut Irtyş jylqahy bujynda işerelgen jardan javaj bulmaqan ber keşə skelety tapty. Unyn baş həjəgenen artqy ələşə (jelkəhe) eşkə batyp tora. Ere dur 16 tēşə haqlanqan atqy janaqtar alqa şyqyp toralar. Quldar odon, ular tıvıqtan tyvən tēşəp toralar, qul təlğəstəre (Rist) həm ajaq jədləktəre xəderge keşələrdəkenə qaraqanda ber jarım tapqyr dur. Kyrenə ki, keşə ylterelgen bulqan, sənki unyn baş həjəgenə uq qadalqan. Keşə menən bergə rojys, 8 uq həm bəlsyqtan jandyrlyp eşlənən alqalar tabtyqan.

Byl Qazaxstanda tarixqa tiklem bulqan keşə skeletynyn berense tabyldyq.

Qala pionerdarına bylək

Əfə pionerdar jorto, qala pionerdarına bylək itep oktəbr kəndərenə muzıjka məktəbə əşə. Məktəptən dombra, balalajka, skripkə, fortepia- no həm başqa tynərektərendə 200 bala uqyjasaq.

Muzıjka məktəben ojoştoryn eşən Əfə qala məqarif bylege 20 men hum aqsa jəşərdə. (BaşTASS).

TƏDƏTEV

Gazetabddyn 95-96 hanənda „politik qəmhəddlek həm xuşkynel-lelek“ tigen məqalələ xatalar kit-kən. Oşono, ikense əşzas eştər 32 nse julda Şamsiev tigenə Man-napov tip, ikense baqanala eşən əşsənsə julda „kontrrevolytsion millətse Qajıtovtyn ənehe“ tigenə kontrrevolytsion şiqyrdar jəşəvdə Qajıdev tip həm şul uq baqanala ikense əvzəstə Rəşitev tigenə Bəşirov tip tədətep uqyrqə kərək.

Redaksia.

L. M. ZAKOVSKI.

KOMSOMOLOJA İNER ALOJAN, DOŞMANDAR- DYN QAJHY BER MƏKERLE ALYMDAR HƏM METODTAR TURAHYNDƏ

(Baş 2-3- bittərdə)

kən hajyn kyrdələr. Şpionlyqtyn bəta neskəlegə menən şomarqan məkerle xəjləker Tumcenoktan başqa yden kem şulaj totor ine. Uj-larqa kərək, kyp signaldar, iškərtəvdər, əjtep ytevdər buld həm əgər komsomol ojoşmalarında bşyn ujavlyq bulqan bulha Tumce-nok həm Zabello odağ jylar bu-jynsa maska abtında jəşerenep jə-rəj almahtar ine.

Gedrologia institutynda bedden tarafan kontrrevolytsion jəstər gruppahy faş itelde. Kyrenə ki, Kirsanov tigen bəvəv Jevropa dəv-ləttərenəy bərehenəy başqalahynda uqyvda bulqan, unda ul aq gvardies-tər toqomo tərbiələp yttərə tor-qan aq gvardies imegrant jəstəre ojoşmahy mladorosstar gruppahy jəşəven belgen, həm byna granitsa-qa uqyrqa jəvərelgen Kirsanov byl kontrrevolytsion mladorosstar ojoş-mahy menən bəjləneştə bula. Byl ojoşma safəna inə. 1934 jyl da So-vettar Sojuzyna qajtqas ul ydenen bəjləneştə menən fajdalanyp gedro-logia institutynda ber nisə kesənən gruppə tədəj. Byl gruppə institutta

saqtaj əşyq tejerlek eşləj. Unyn kontrrevolytsion eşməkerlegə oşo-non menən jənəljətelgen ki, insti-tuttaqy komsomol ojoşmahy jəstər eştənən jomoşaq jətəkselek itkən, jəstərdən tormoşon nasar belgen.

Başqa institutlarda, Krupskaja is-mendəgə KOMVUZda həm Gertsen is-mendəgə pedagogia instituty rəv-fagında bədgə sit bulqan keşələr kompaniahy jynala: Mixajlovski—kulak balahy, unyn aqahy ytkəndə ugolovnyj jənəjəte bulqan keşə, Ksit—istonist, kulak malajy, Artjo-mov — kulak malajy, Kulobov — səvdəgər səmjahynda tərbiələnep ybēvse. Byl sit məxit şyqşynan bulqan gruppə, ulardə ajrım ky-dətev kərək ine, bylar eşlənəməgəndər. Jəş başta romantizm bik kyp. Ə aq gvardiestərdən, svolctar byl qıldarda spekulatsie jahajdar. Ul in-qaranqy eş — şpionaz həm ylterev, romantikanə abtyna kilterə. Həm jəstər qajhy vaqıttə uqa eləgələr. Byl ike VUZ-da ojalaqan ber nisə kulak malajdar bəvəvə menən bəjləneştə bulqandar, həm student-tar arahynda bik əşyq rəvəştə yd-dərenən kontrrevolytsion bşyraq

eştəren alyp barqandar.

Tarix, filosofia həm ədəbiət ins-titutynda odağ vaqıttarqasa Pol'sa jəş millətsələrə jəşəp kilgen. (Xrom-cenko, Xarkurin həm başqalar). Ular 1934 jyl dan 1937 jylqa tiklem eşləp kilep Pol'sa jəstəren komsomol joqontohonan tartyp alyvdy yddərenən burystar itep qujqan-dar. Yd agitatsiaların əşyq rəvəştə tejerlek alyp barqandar. Komsomol qajda bulqan hun?

Sotsialistik jersəlek mexanizatsia-hy inženərdar institutynda — tulajy menən jəstər həm ulardyn kybehe komsomolestar uqyjdar. Ulardyn qajhy bərdəre nitşene bik uqyjdar həm byna oşo nitşə ulardyn başta-rın əjlənderde.

Qala konferensiahynda hajlana-saq Leningrad komsomolynyn janb jətəkselel organdar əldəndə bik jə-ti burystar tora. Sovet jerenə jə-bəşkən bəta bşyraqtardyn tamyrın qorotovda Eske eştər Xəlyq Komis-sarlıqy organdarına jərdəv itergə kərək. Komsomolda şynfi kileşə al-mavşylyq, doşmandarqa əşy, so-vetqa qarşy nindəy də bulha hyddər həjləvgə şydap tora almav tojyo-hon tərbiələp, ujavlyqy kişkən ky-tərengə kərək.

Komsomolestarda həm jəstərdə moral' tadalyq turahynda kişkən həjləşərgə, bytta bedden morale-bed talavynan, xatta ad qyna sitkə tajpylyvdarqa la jul qujmatqə kərək.

Kirov isməndəgə zavodta bəvəv komsomolestar bəvəv ojoşma tədəgəndər, həm uny „Olviz“ tip isemləgəndər, byl „esərgə həm za-kusit itep alyrqa jaratvşylar ojoş-mahy“ tigen hyd. Ojoşmanyn qaj-nar tarafatdary ad bulmaj. Bynə esevselek, tarqavlyq ojoşqan tēb ala həm byl „ojoşma“ menən nin-dəjder general' şaptyn ikense ot-delenie tarafynan razvedka alyp ba-rvyn eşən 1931 jyl da jəşren rəvəştə granitsa arqyly şyqarılqan nindəj-der Kaditskiden jətəkselek tēvə osoraqlı xəl tygel. Kaditski oşo ojoşma pərdəhe abtında ydenen şpionlyq eşən alyp barqarq mataş-qan. Bəvəv tıvqan iləbedden doşman-darın axyrına tiklem tar-mar iter-gə tejesbed, həm min, bəvəv byl eştə yttəvəv tip ujlajym. Bəvəv hedden menən bergə Lenin komsomolynan trotskistərdə lə, həm undardə lə həm burzuaz millətsələrə lə tamyr-darınan jolqop talyarbyd.

Lenin komsomol byd bedden partia-bddyn hər vaqıt qorurlyqy bulvyn eşən VLKSM-dyn Leningrad ojoş-mahynyn jətəkselegəndə jəvərelgen xatalardan yde eşən kərəkə hē-dəmtələr şyqarqarq tejes.

(„Komso. Pravda“nan).

Javaply redaktor:
D. FƏRƏJEV.

„Oktəbr natiskahy“ tipografiahy.
Başglavlit vəkile № 4178

1937-se yıl

16 Oktabr

№ 100 (1148)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ayrıqça hana
7 tın.

Бетә ildәрден proletarlar. berleşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfö
Volodarski № 2. Telfon
№ 85—04

SSSR-dın Verxovnyj Sovetına hajlavdar kөнө turahında

SSSR YDÄK BAŞQARMA KOMITETYNYN QARARı

SSSR Ydäk Başqarma Komitetı Sovettardın Qıdattın tış hıgedense sjezı qararı häm „SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahındaqı Polozenie“nıñ hajlavdar kөнөнä tiklem ike ajdan da hunqa qalmaj häm eş kөнө bulmaqan kөndä SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar kөнөн bildälap qujıv turahındaqı 72-se statjäh nıgedendä, qarar itä:

1. SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdardı 1937 JıLDın 12 DEKABRENÖ bildälgä.
2. SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar vujınsa hajlav kampaniahıñnıñ başlanıvın 1937 JıLDın 12 oktäbrenän iqlan itergä.

SSSR Ydäk Başqarma Komitetıñnıñ predsedatele M. KALININ.

SSSR Ydäk Başqarma Komitetıñnıñ sekretarı ösön—SSSR YBK prezidiumı aqzahı A. ANDREJEV.
Mäskäv, Kreml' 1937 JıLDın 11 oktäbre.

SSSR-dın Verxovnyj Sovetına hajlavdar vujınsa Ydäk hajlav Komissiahı sostavın rañlav turahında

SSSR Ydäk Başqarma Komitetıñnıñ qararı

„SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“nıñ 34-se häm 35-se statjaları nıgedendä SSSR Ydäk Başqarma Komitetı qarar itä:

SSSR-dın Verxovnyj Sovetına hajlavdar vujınsa Ydäk hajlav Komissiahıñnıñ iztımağı ojoşmalardıñ häm xedmätändär övşestvolardıñ tıvında kырhätelgән vәkilәrә sostavında rañlarqı:

Ydäk hajlav Komissiahıñnıñ predsedatele Maskatov Pjotr Gejorgejevic — professional sojuzdardın Betä Sojuz Ydäk Sovetınan.

Ydäk hajlav Komissiahıñnıñ predsedatele urıñvabarı Şmidt Otto Jul'jevic — juqar mөktәp häm qılmi ucresdenieler rәvotniktәrenen professional sojuzınan.

Ydäk hajlav Komissiahıñnıñ sekretarı Malenkov Georgi Maksimilianovic — polit-prosvet ucresdenielerә rәvotniktәrenen profes-

sional sojuzınan.

Ydäk hajlav Komissiahı aqzaları:

Xrusşev Nikita Sergejevic—Mäskäv Kommunisttar ojoşmahıñnıñ, Ugarov Aleksandr Ivanovic—Leningrad Kommunisttar ojoşmahıñnıñ,

Mexlis Lev Zaharovic—„Pravda“ gazetahı rәvotniktәre kollektive-nän,

Şoloxov Mixail Aleksandrovic—Sovet jadıvısları Sojuzınan,

Kosarev Aleksandr Vasiljevic—jәstәrdin Betä Sojuz Lenin Kom-munistik sojuzınan,

Gorşenin Pavel Sidorovic—SSSR-dın ovoronahıña häm aviati-sion-ximik tәdәleşenә jardam jәmqiätinen Ydäk sovetınan (Oso-aviaxim),

Şapovalova Tatjana Petrovna—Voronez ölkähе, „Bol'shevik“ kolxo-lyñnıñ kolhozslarıñnıñ,

Kolesnik Nikolaj Filippovic—Xar'kov traktor zavodıñnıñ eşsälә-re, xedmәtkәrdәre häm inzenerdarı ismenän,

Simonzenkova Matrjona Kuzmi-nicna — Oktäb' revolytsiahı ismendәge fabrikañnıñ eşsälәre, xed-mәtkәrdәre häm inzenerdarı isme-nän,

Şapovalov Jevdokim Illarionovic—Krasnodar krajı, „Novyj mir“ kolhozıñnıñ kolhozslarıñnıñ,

Jevtusenko Dmitri Matvejevic—Kiev Kommunisttar ojoşmahıñnıñ, Josopov Usman—Yzәkstan Kom-munisttar ojoşmahıñnıñ.

SSSR Ydäk Başqarma Komitetıñnıñ predsedatele M. KALININ.

SSSR Ydäk Başqarma Komitetıñnıñ sekretarı ösön—SSSR YBK prezidiumı aqzahı A. ANDREJEV.

1937 JıLDın 11 oktäbre.

Sojuz Sovetına häm Millәttәр Sovetına hajlavdar vujınsa hajlav okrugtarı turahında

SSSR Ydäk Başqarma Komitetıñnıñ qararı

SSSR Ydäk Başqarma Komitetı 1937 JıLDın 11-se oktäbrendä, SSSR Konstitutsiahıñnıñ 34-se häm 35-se statjaları häm „SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“nıñ 21-se, 22-se, 23-se häm 24-se statjaları nıgedendä, So-juz Sovetına hajlavdar vujınsa 569 hajlav okrugı häm Millәttәр Sovetına hajlavdar vujınsa 574 hajlav okrugı tәdәrgä qarar itte.

Başqortostan ASSR vujınsa tıvәndәge hajlav okrugtarı tәdәldә:

a) Sojuz Sovetına hajlavdar vujınsa

Öfö qala hajlav okrugı № 316 (ydәge—Öfö qalahı),

Öfö qalahı häm rajondar: Öfö häm Bıdavjad (avıl sovettarı:

Bikit, İltiräk, Podlubovo, Hı-vyq-Şışmä, İske-Musa, Aleksandro-vski, Atjetär häm Berezovski).

Öfö avıl jere hajlav okrugı № 317 (ydәge — Öfö qalahı).

Rajondar: Nuriman, Arxangel', Iglin, Qırmıñqalı, Şışmä häm Bla-govar.

Beloret hajlav okrugı № 318 (ydәge — Beloret qalahı).

Beloret qalahı häm rajondar: Beloret, Ucalı, Əpjälil, Bırjән, Bajmaq, Xajbullı häm Matraj.

Starletamaq hajlav okrugı № 319 (ydәge — Starletamaq qalahı).

Starletamaq qalahı häm rajon-dar: Starletamaq, İşembaı, Avır-qazı, Krasnousol', Maqar häm Bı-davjad (avıl sovettarı: Bıdavjad, Andrejvski, Kyzäk, Qormanaj, Ər-şäk, İşle, İsmäqil, Bäläkaj İbraj, Nikol'ski häm Bolotinski).

Bälävaj hajlav okrugı № 320 (ydәge—Bälävaj qalahı).

Rajondar: Bälävaj, Dävläkän, Miäkä, Bışbyläk, Järmäkaj häm Əlşaj.

Berä hajlav okrugı № 321 (ydәge—Berä qalahı).

Rajondar: Berä, Mişkә, Pokrovs-ki, Dyrtejle, Kuşnarenko, Blagoveş-sinski.

Tujmazı hajlav okrugı № 322 (ydәge—Tujmazı eşse posjolkahı).

Rajondar: Tujmazı, Byzdäk, Şa-

ran, Baqalı, Saqmaqoş häm Qandı-ra.

Janavıl hajlav okrugı № 323 (ydәge — Janavıl avıl).

Rajondar: Janavıl, Krasnokams-ki, Qaltası, Täteşle, Boraj häm İleş.

Mälävez hajlav okrugı № 324 (ydәge — Mälävez avıl).

Rajondar: Kөjergädә, Fjodo-rovski, Starlebas, Mälävez, Voskre-senski, Jomaquza, Kygärsen, Jıla-jır häm Ziancura.

Dıvan hajlav okrugı № 325 (ydәge—Dıvan avıl).

Rajondar: Qaraidel, Bajqıvbaş, Asqın, Baltac, Dıvan, Mäsetle, Be-loqataı, Qıjıq häm Malajad.

b) RSFSR-dan Millәttәр Sovetı-na hajlavdar vujınsa,

Öfö hajlav okrugı № 19 (ydәge—Öfö qalahı).

Başqortostan ASSR häm Udmurd ASSR.

v) Başqortostan ASSR-nan Mil-lәttәр Sovetına hajlavdar vujınsa (Davamı 2-se bittä).

VKP(Б) YDÄK KOMITE- TYNYN NÖVBÖTTÖGE PLENUM TURAHYN- DA INFORMATSION BELDEREV

11-12 oktäbrdә, VKP(Б) Ydäk Komitetıñnıñ nөvbөттөge plenumı buldı.

Plenum, SSSR Verxovnyj Sovetın hajlav vujınsa hajlav kampaniahı mөs'әlәlәren qararı häm tejeşle qarar qabul itte.

Plenum, vıñnıñ başqa, SSSR Verxovnyj Sovetın hajlavdar ajqanı, partia ojoş-malarıñnıñ ojoştorov häm agi-tatsion-propaganda eştәre turahında qarar qabul itte.

Plenum, VKP(Б) Ydäk Ko-mitetı Politbüroһıñnıñ aqza-lyqına kandidatlar sostavına VKP(Б) Ydäk Komitetıñnıñ sekretarı ip. N. I. JEZOVTİ inderdә.

ISPANIALAQıB FRONTTARDA

Kensıqıbı (Aragonia) frontı.

Ispania ovorona ministerlyqıñnıñ xәbär itevnә qaraqanda, 10 oktäbrdә Xaka sektorında fetnaselәrdin castare kiltelrelgән өttәмә kәs menән berlektә respublikasylardıñ kyp kenә pozitsialarına ataka jaha-nylar. Xөkymät qәskәrdәre ber ni tiklem sigenergә mäzayr buldılar. Fetnaselär bajtaq uq juqaltıvdarqä osoranylar.

Respublikan artilleria Puerto Es-kandon sektorında fetnaselәrdin La Kastil'ja häm Venta del Puente ergähendәge pozitsiaların unışly rәvәştә bombaqa tottolar.

Ydäk front.

Xөkymät qәskәrdәre Gvadalaхa-ra sektorında fetnaselәrdin Koper-nal'dan kensıqıbıstaq pozitsiaların alldılar.

Tenjaq front.

Kensıqıbı sektorında fetnaselәр 502 häm 280 qalqıvlyqtarın alldılar. Qa-tı atakalar hөdөmtähendә xөky-mät qәskәrdәre 910 qalqıvlyqın alqan döşmandı vәrep sıqardılar.

Pen'ja Buxan ergähendәge hu-qısta fetnaselәр kәslә juqaltıvdar-qä osoranylar. Xөkymät qәskәrdә-re 2 vajraq, avır pulemjot häm baş-qa qoraldar alldılar.

Tenjaq front.

Navalagru'l'ja sektorında unışly atakalar hөdөmtähendә respublikan castar fetnaselәrdin, Seerra del' Gamo ergähendәge pozitsiaların berense liniahın alldılar. Bı vaqıt-ta respublikasylar 2 pulemjot, mıl-tıq häm plenniktär alldılar.

Sojuz Sovetyna häm Millättär So- vetyna hajlavdar vujnsa hajlav ok- rugtar turahında

SSSR Ydäk Başqarma Komitetyn qarar

(Davam. Baş 1-se bittä).

Öfö qala hajlav okrugı № 298 (ydäge — Öfö qalahı).

Öfö qalahı häm Öfö rajonı.

Öfö berense avıl jere hajlav okrugı № 299 (ydäge — Öfö qalahı).

Rajondar: Kuşnarenko, Blagovar, Bıdajjad, Şışma häm Dävlekan.

Öfö ikense avıl jere hajlav okrugı № 300 (ydäge — Öfö qalahı).

Rajondar: İglin, Arxangel', Qırmyşqalı, Avırqazı häm Nuriman.

Beloret hajlav okrugı № 301 (ydäge — Beloret qalahı).

Beloret qalahı häm rajondar: Ucalı, Əvjalil, Beloret, Bajmaq, Matraj häm Bırjən.

Starletamaq hajlav okrugı № 302 (ydäge — Starletamaq qalahı).

Starletamaq, İsemvaj, Maqar, Krasnısol' häm Starlebası.

Bələvaj hajlav okrugı № 303 (ydäge — Bələvaj qalahı).

Rajondar: Bələvaj, Əlşaj, Bışaylak, Järməkaj häm Mişka.

Bere hajlav okrugı № 304 (ydäge — Bere qalahı).

Rajondar: Bere, Blagoveşin, Pokrovskı, Mişka, Dyrtejlä häm İleş.

Tujmazı hajlav okrugı № 305 (ydäge — Tujmazı eşse posjolka-ly).

Rajondar: Tujmazı, Qandıra, Byzdäk, Saqmaqoş, Şaran häm Baqalı.

Janavıl hajlav okrugı № 306 (ydäge — Janavıl avıl).

Rajondar: Janavıl, Qaltası, Täteşle, Boraj, Baltac (avıl sovetları: Sikiyaz, Şevade, İbke Baltac, İstiräk, Tyvən Qarış, Juqarış Qarış, Ziläze kyl, Kizganaş, İmən, Sajtäk häm Tavcubovski) häm Krasnokamski.

Mäləvez hajlav okrugı № 307 (ydäge — Mäləvez avıl).

Rajondar: Mäləvez, Voskresenski, Fjodorovski, Jılayır, Jomaquza, Kējərgade, Kygärsen, Ziancura häm Xajbullı.

Dıvan hajlav okrugı № 308 (ydäge — Dıvan avıl).

Rajondar: Dıvan, Qaraidel, Bajqıbaş, Mäsetle, Beloqataj, Qıjqı, Malajad, Asqın häm Baltac (avıl sovetları: Mişka, Ştandinski, Kuracevski, Kəndəşle, Bogdan, Uraz, Kuntugus, Janı-Baltac).

TASS.

Betä uqıvsylar hajlav polozeniehen ejrənələr

Kuşnarenko peducilişahınnı komsomol komiteti initsiativahı menen SSSR Verxovnjı Sovetyna hajlavdar turahındaq polozeniene ejrənev esen 8 urında tynäräk ojoştoroldo. Bıl tynäräk tärğä 278 uqıvsı ıylqtıylıdı.

Z. Qıgırın.

M-kävden betä rajondarında, SSSR Verxovnjı Sovetyna hajlavdarğa äderlek ajqanlı, jaqn kən dardä berense hajlav ucastkaları ojoştorolasıqtar. Ular, betä tantip vujnsa, jaqnı hajlavdar kənendä nisek bulhalar, şul rəvəştä jı hazlandırlılar.

Hyvətä: 44 ucastkalaq jı hazlandırlıqan unarlaqan kabinallardı tısqı kyrneşe (hulda). Oşondaj kabına esendä hajlavı hajlav bylletnen tulıbrasaq.

Betä xalıq vajramı

13 oktəbrdə, ordenlı Başqortostandı stolitsahı SSSR Ydäk Başqarma Komitetynı SSSR Verxovnjı Sovetyna hajlavdar kənendä bilälav turahındaq qararın xuplanı. Xuplav tantanahın stolitsahın betä xedmətəndäre bildəlänələr.

Səqät 4. Öfönö betä uramdı tantanalı simfonia menen janırlanı. Qıdı vajraqqa solqanqan kolonnalar qorur adımdar menen ytalər. Ular sikhed şatlıq häm tormoş maturlıqı menen balqıjdı.

Revolıtsia majdanı jır, muzıjka tavıstarı menen urqıj.

Mitingtı iptäş Semjonov astı. Berense hyd Başqortostan Xalıq Komissardarı Sovetı predsedatele iptäş Şajmardanıvqa birlide.

Ul vdenen sıqışında, epoxavıdın bejek dokumentı bulıp torqan Stalinsel Konstitutsia nige dende ytkereläsäk SSSR Verxovnjı Sovetyna hajlavdarın əhmia tē turahında tuqtanı.

— Sovettar ile, — tıne iptäş Şajmardanıv, — dıjala in kin demokratik il. Stalinsel Konstitutsia unı dokumentı bulıp tora. Sotsializm ile xedmətəndäre nəq ike ajdan hun oşo bejekdokument nige dende SSSR Verxovnjı Sovetın hajlajasaqtar. Bıl bik dur politik eş. Bında betä xedmətəndärdən dā

in aktiv qatnaşlıq kərək. Verxovnjı Sovetqa partia, sovet xəkymätenä, vatanqa häm bejek dahi iptäş Stalingä fedakər birlğan, politik ısanıslı, eştə hınalıqan iptäştär hajlanıvqa tejes. Tanqıt yd ydende tanqıt eşen betä kinlege menen jəjelderev nige dende bed, saftarıbdı xalıq doşmandarı — trotskise-buxarinse häm valedıvsylardan tadartıvıd, häm Verxovnjı Sovetqa ilebedden in ısanıslı uldarın häm qıddarın hajlavdı tāmın itərbed.

Bınan hun jəş hajlavıylardan iptäş Frolov (PVRZ) sıqış jahanı.

— Bed Sovet jəstäre, — tıne iptäş Frolov — dıjala in xəxetle bıvın. Bedde, Sovet ilenən millionlaqan jəş jegettären häm qıddarın tormoş gızallege betä tulıslıq menen solqap alqan. Bıjıl bed, 18 jəşkə ingən sovet grazdandarı, hajlav häm hajlanıv xoquqn alıdıq, bınn Stalinsel Konstitutsia nige dende ytkereläsäk hajlav osorona tulı kileve menen bed taqla xəxetlerək.

Hunında qatın-qıddardan Sulıtanova (ajaq kejemdäre tegev lavrige), Xajrullin häm Öfö gormozhınnı politotdel nacalıge Qumırın iptäştär sıqış jahanılar.

Miting səqät 6 1a javıldı.

Ike ravfak jarısqı sıqış

Nurimanov ismendäge pedagogı ravfagı Oktabr aldı jarısqına quşıldı. Ul uqıvdınn sıjfatın juqarış kytäre, studenttar arahında tərbiä eşen kəsajtev, uqıvsylardınn kvalifikatsiaların arttırıv, tantip urınlaştırv, dərəkə jörəvde 100 protsentqa qujıv, uqıvsylardınn 2 jıl ber klassta ultırıvdarın buldırmav, politik häm kul'tura-massovıj estərde jəjep jəvər punkttarın kyrhətep, meditsina ravfagın jarısqı saqrıdı.

Meditsina ravfagınnı uqıvsylar, bıl jarısqı dogovorı jəkləmälären kurstar häm gruppalar arahında tikşerep, hər studentın Oktabr vajramına tiklem il quravı (GTO, GSO, PVXO, „Vorosilovsa atıvı“) znacoktarına norma tapşırıp punkttarın da inderdelər.

Dogovorqa ike jaqtan da qul qujıldı.

Ş. Validev.

Əjrənəjdär dā, ejratməjdär dā

Qırmyşqalı rajonı, Frunze ismendäge kolhoz komsomolestarınnı ber genə tapqr da politik uqıvdar bulqanı juq. Bındaq komsomolestar SSSR Verxovnjı Sovetyna hajlav turahındaq polozeniene nəmə ikənən dā belməjdär. Komsomol komiteti aqza-

hı Səfərqəlejev häm Əxmitəvalar SSSR Verxovnjı Sovetqa hajlav tantiptäre menen vətənəj tanış tygeldər. Komitet sekretarı Bajımvı yde hajlav zakonı menen tanış bulmaqas, komsomolestarında ejratə almaj.

X. Əxmitov.

VLKSM-dın Başqortostan Ölkə Komitetynın 1937 jyl 2 oktəbr qarar

Täteşle rajonı vujnsa kyp qatın alıvıslıq häm bıjt' tarqalıvdar fakttarın tikşerevden hədämtäläre turahında

VLKSM-dın Başqortostan Ölkə Komiteti əjurohı, VLKSM-dın Täteşle rajkomı sekretarı iptäş Valejev, millətse häm başqa elementardın, jəstärde tarqatıv, bıjt'ı bıruq qaldıqtarın saqrıdırvıv vujnsa jemerges eş alıp barqan doşmansıl eşmäkərlektären faş itevdə tydä almaşlıq eşlekhedlek kyrhətken tip tava.

VLKSM rajkomı, bıgerək tē iptäş Valejev, rajonda, jəş jətməgən qıddarqa ejlänev, qatın-qıddarğa xamdarsa qarış, jəstär arahındaq eşkeselek kevek fakttarqa politik əhmia tē birməjensä sitlətep ytkən. VLKSM-dın rajkom sekretarı iptäş Valejev yde, eşkeselek aralaşqan, asylda bı eşlärde (eşkeselek, tarqalıv) ojoşmalarqa jəjelderevdä izatsıylıq itken häm rajkomqa eşkə bıjt'ı tarqalıqan keşelärde alqan.

VLKSM-dın Ölkə Komiteti qarar itä:

1. VLKSM-dın Täteşle rajkomı sekretarın, millətse elementardın bıruq qaldıqtarın saqrıdırvıv vujnsa alıp barqan doşmansıl eşmäkərlektäre menen kılken kərəş alıp barıvda politik buldıqıhdıly kyrhətkäne häm yde lā eşkeselek menen şeqəlləngäne esen — VLKSM rajkomı sekretarılıq eşenən alıvqa.

2. VLKSM-dın Başqortostan Ölkə Komiteti əjurohı, xalıq doşmandarın, burzuaz millətselər häm ulardınn jərdəmsyların faş itev, ojoşmalar eşkeselek, bıjt' tarqalıv, qatın-qıddarğa xamdarsa qarış kevek sirdärde tamırnan jolqov häm qatın-qıddarğa jəstär arahında massovıj eştə ısn-ısnndan kəsajtev komsomoldın Täteşle rajonı ojoşmalarınnı xəderge vaqttaq tər burıstar bulıp tora, tip itäpləj.

3. Oşo məsələldä medakərə itev esen, VLKSM rajkomınnı, komsomoldın təvgə ojoşmalar sekretardarın qatnaşlıq menen Plenumın saqrıvqa.

4. Rajondın sud häm meditsina organdarın qatın-qıddarğa jəstärde qarata revolıtsion zakonsıylıq doşovdarı bəjləneşenən sıqır, SSSR prokurorın häm Başnar-komzdravtan Täteşle rajonınnı sud häm meditsina organdarın eşen tikşerev häm tejesle sara kyrevdären horarqa.

5. Rajkom plenumın ytkarevde ojoştovda jərdəmqä iptäş Xuzejevte komandirovajt itergä.

VLKSM Ölkə Komiteti.

Hajlavdarğa əderlek alıp barılmaı

SSSR Verxovnjı Sovetqa hajlavdar jaqnlaşvıvqa qaramatın, Milovka avıl xuzalıq texnikumı studenttarı hajlav turahındaq polozeniene oşo kengə tiklem ejrənəgəndər. Komsomol komiteti lā, pravkom da bı eş menen qıddırlıvıv. „21 sentabr kənə politik uqıv bula“ tip iqlan qadaqlahalar da, direktor kabinetarqa inergə rəxsət itmən ılıtavıv menen politik uqıv ytkərmənelər.

Bıl jəteshedlek kosomol komitetynı yd eşendä borola almavıslıqınan kila tygelme? J. Nur.

BƏJƏK SOTSIALIST—UTOPIST

8 Oktabr 1837 jyl

ŞARL' FUR'JE

yleven 2100 jyl

8 Oktabr 1937 jyl

Bəjək jəd jyl elek keşelekten bəjək aqıl ejalənenen bərehe — Şarl' Fur'je ylde.

Fur'jenen eşməkərləgenen başlanıv Kənvaıys Jevropanın tərildərində krepostnicestvo tik janı qəna bəterələp, uqa almaşqa kapitalistik qəroloş kilgən epoxaqa qajıtp qala. Kapitalistik tədələ; feodal' ideven bəterəp, xedmətsəndərgə idəv qamış kejdərdə, ular dı qatb eksploatatsiaqa, xəjerselekke, eşhedlekke tərşərdə.

Xedmətsəndərdən bıl jarlı xəle tərle sotsialistik qilemdərdə ydenen saqlıvın tapı. XIX əvvəttin baştarında bər vaqıtta uq tejerlek Angliala — Robert Ouən, Fransiala — Anri Sen-Simon həm Şarl' Fur'jələr səqtılar.

Ular dı sotsializm turahındaq qarastar tik gyzəl xial, jaqş te-lək kənə vıldı. Şunı esən ular dı utopis¹⁾ (xialı) sotsialistlar tip atajdar. Utopist sotsialistlar kiləsəktəgə jəmqiət tədəleşənən kartinahın tulı kəjənsə hyratlən-dərdələr. Ləkin ular sotsializmqa alıp bəra torqan bın juldı kyr-hətə almanılar. Ular kapitalizm dı jallanqan qolloqton aslın anla-tıv həm eksploatatsianı bəterəvgə həm janı jəmqiəttə izad itevse bulıp bəbırqə həlätle bulqan izti-maqi kəstə taba ala almanılar.

Şulaj bulha la utopist sotsialistardın qılme dur tarixi rol' uına-nı.

Ular, unınan kapitalizm menən kərəşke kvərəlgən həm qevətle, jenelməş kəs bulıp ytkən sijnıf-tın xəbər birevsələre bulıp tordolar.

Bəjək utopistlar arahında Şarl' Fur'je kyrnekle urın ala. Engel's hyde buınsa, Fur'je tik bər kritik kənə tygel, ə „satirik həm xatta bəta vaqıttardın bəjək satiriktarınan bərehe“ bulıp tora.

**

Şarl' Fur'je 1772 jıldın 7 apre-lində Bezansonda (Fransia), səv-dəgər semjahında tıva. Unı atahı 1776 jıldan kommerik sudia bula. Ş. Fur'je eala saqlında uq atahı-nın xəjəkərlə jalqanlıq menən bərqan savdahın kvə almanı.

Şulaj bulha la Fur'jenen əsəhe, ulıv kommertsiağa tartırqə bıtıldı. Unı liondaq bər bankırqə uqırqə jəvərdələr. Şarl' qasv turahında xiallandı, ləkin bəta bıtı-lıv unı bəhdırlıq menən bəttə. Qasan ul liondan kitkəs, banker unı turahında şundaj otzıv bırdə: „Namıv jəş kəşə, ləkin sayda eşənə jaraqı tygel“. Bınan hun Fur'je bər ni tiklem vaqıttar kom-mıvojazir (jərep torovş savda agentı) bulıp eşləne. Bıl, uqa Parizda bulırqə, bəta Fransianı, Germanianı, Belgianı əjlənəp sə-qırqə məmkinlek bırdə. Bəta jər-də unı aldında aqlıv eksploatatsianı qıdın kartinalar mil-lı həm kul'tura bəlgənəgə, xəjerseleğe, xedmətsən xalıqtın aslıq həm halqın tormos kartinalar asıldı. Oşo tərşirəttən joqontoho aştında Ş. Fur'je merkantilizm dı (savda kapital politikahı) bəşan-qan doşmanı bulıp, həm kapitalistik tədəleşə kyrə almav menən huqarıla.

¹⁾ Utopia—grik hyde. Griktərsə „U“ rus-salaq „He“ nı anlatə. „topos“—urın ti-gən hyd. Utopia—juq, bulmaqan urın, xial, julap səqarılqan „igən hyd.“

„Makler, — tıne Fur'je, — bıl, başqalardın jalqanlıq menən vaq-lap hatıv itevse həm uqa ydenen jalqanın əttaj torqan kəşə“.

1793 jıl dı konvent qəşkərdə lionda osada jahaqan saqlında, Fur'je ydenen bəta məkəten ju-qalta. Bınan hun ul ydenen qə-mərənən adaqq kəndərəni tiklem „r material“ şartlarda jəşənə.

1795 jı jəş vaqıtında uq bələmgə həjəv kyrde. Yd aldında uqır, ul anatomia, fizika, ximia, astronomia menən tanıştı, ləkin bətahenən nı-qıraq unı iztimaqi məsələlər qə-bəşləndərdə.

1779 jıl dı uq Fur'je la, unı qıl-mərdənən nigeddə halındı. Unı fəkerə buınsa burzuaz re-volyutsia yde nəfrət menən qara-qan savda burzuaziahı qına faj-da kilterde. Unı kyde aldında 1799 jıl dı Marseldə bər səvdəgər, xaqı kytərev esən dəgə tejalqan korab'də bətdırdı, ə şul vaqıtta Marsel jarıların bılaları as-lıqtan ylələr ine. Fur'je burzuaz revolyutsia eksploatatsianı, idelev-də, xalıqtın aslıqın həm xəjersele-gen bəterməvenə tərşəgə „tığed-lek, bəjırlıq həm irek“ ideal dı tantanalıq itkən iztimaqi tərpti-pə uqlap təbırdı maqsat itep alqan ideal dı menən xiallandı.

Fur'je ydenen qılmen bər nışə dur eştərdə: „Dırt xərkəttən teoriyah“ (1808 jıl), „Jort həm jərselek əssotsialar turahında traktat“ (1822 jıl), „Janı donja“ (1829 jıl), „Jalqan industria“ (1835 jıl) həm kyp kənə maqalələrdə əşp bırdə.

Fur'je ydenen bəta bıl əbər dı-tında, keşele, unı bəta həlätle-genen həm bıtıvıstıvın tərəqqi itevəndə, jərdəgə baxetəndə tora tıgən felerde ytkəre. Ul proivods-tvön oıstətororqə, tovar əjlənə-sən, kənkurensianı, bədar anarxia-hın həm başqa şundaj dırdı, bəte-rərgə saqlı.

Fur'je əssotsiaqa nigədləngən janı jəmqiət tədəleşənən planı tıv dırdı. Bıl jəmqiəttə xedmət, jənəş həm jəş ajırmahına qaramaj, bəta kəsələr esən dı bərənse zarur nəmə bulasaq. Xedmət qıdıqlı, jalıqtırmayvıqə əjlənə həm yd ara jarı-sıv başlanıqlı nigəddə alıp bə-ryla torqan nəmə bulıp torasaq.

Fur'je kiləsək jəmqiəttən tər jə-cajkahı itep flang ibərləj. Hər bər flangta (kommunala) 1.500 — 1.600 kəşə bula həm ul jaqş itep tədəlgən dvoresta — falanster dı tora. Falanster dı tormos esən bə-tə kərək nəmələr bula. Falanster dı torovşlar kəndən kyp ələşən bınan ydək ələşəndə ytkəralər. Bında stalovojdar, jıjıvıv zaldar bıblotekalar, məktəptər, teatr dı həm savda predpriatıeləre bula.

Fur'je falanster dı torovşlardın kəndəlek tərptirən tədənə. Fa-lanster dırdı eşkə həlätle bulqan aq-zalar irtə yk muzıka menən avı xuzalıqında eşləv esən bəbıvqa kitələr. Bıl eştə tamamlıqandan hun aşav, jal itev, kitap həm gaze-ta uqır esən vaqıt bılənə. Hunı-raq yd təkərtə menən hajlanıv alıvqan qıdıqlı həm jalıqtırmaj torqan eş. Kisen — kynel asıv həm jal.

Falanster dı jəstər həm qatın-qıddar tığed xoquqta jəşərgə te-jəstər. Balalar tıvıv menən in jaq-ş tərbiələvsələr menən sornap alıvıv, yddərenən əsələrenən kyd-

dəre aldında in jaqş binalarda to-rorqə tərşəstər. Ular dı gormonik fi-zik həm duxovıv tərbiələv, ular dı xedmət kynegevdəre həm iztimaqi toıqıqlardı tərəqqi itevde tərmin-iter. Balalardın məktəp zanətielə-re, masterskoıdar həm jəmqiət kuxnalərində eşləv menən tənqəl-ı tərələ.

„İlanıvıla tulı tığedlek juq. Fur'je falanganın bəj bulmaqan aqzalar menən bəj bulqan aqzala-ryvıv (falangaqa ingən elekkə pımsıllar fabrikantıtar) tormos şundarında ajırmıvq bulıv dı haq-lar bəta doxod tıvəndəgəsə bılənə: unikenən bış ələşən xedmət, unikenən dırt ələşən kapital həm unikenən əs ələşən talant ala. Doxodta şundaj ajırmıvqtar bulıvqə qaramaştan, jəmqiəttən bəta aqzalar la jəşəv esən tərmin itelerlek fajdalanalar.

Fur'je sotsialistik jəmqiəttən jə-dən kəvdələndərdə. Ul kiləsək jəm-qiəttə irken həm şatlıqlı torqan kəsələr 144 jəskə tiklem jəşəvdəre turahında xiallandı. Sotsialistik jəmqiət 10—12 million eşsələr jar-damı menən Saxaranı səskə atqan başqaqa həm jəməşle ilgə əvərlə-dərdə. Kəspi həm Araf dıngeddəre kanaldar menən totaşır. Bıl ka-naldar buınsa dur korab'dar jə-rərdər. Jər şarında tik kəsələrə fajdaly bulqan xəjvandar həm ybəmlektər genə qalır. Sotsialis-tik tədəleş bəta donjala jənər. Huqıq bulmaş. Bərdəm tel urın-lasır, — tip uılanı.

Fur'je bıl ideal jəmqiət tədəleş-nən nışə itep tormosqa atqarırqə uılanı?

Başqa bəjək utopistlar kevek Fur'je la, sotsialistik ideal dı tik bər propaganda julı menən genə tormosqa atqarırqə xiallandı. Ul keşelekten, ul jəmqiəttən tərşən-ləgən anlavdarı həm yd irektəre menən uqa riza bulıp eşləvdəre esən, kiləsək jəmqiət tədəleşənən planı tədəp bəldərev dı jəta tip uılanı. Fur'je ydenen propagan-dahı menən jəmqiəttən bəta klass-tarına, bərənse siratta bəjdarqə mərəzəqət itte.

Marks utopist sotsialistlar həm şulaj ibəvəndə Fur'je turahında əylaj tıne: „Ular promıışlennost proletariattın nasar tərəqqi itev hədəmtəhendə, proletariattı azat itev esən bın bərlıqta material şart dı taba almajınsa, bıl şart dı tıvdırvıv esən sotsial fəndər-də, sotsial zakondardı tıvıvqə tı-ryşalar. Şunıv hədəmtəhendə, ular vddərenən sotsialistik ideaların tormosqa atqarırv esən bərdən bər juldı, sijnfi kərəştə tygel, ə şaxsı eşməkərləktərdə, propaganda kырdelər“.

Fur'je sotsialistik idelardı eks-ploatirlanqan klasstardın revolyu-sion eşməkərləge menən bəjləv urınsa, in tıv Napal'jondan, unan hun revolyutsia epoxahındaq dvorəndərdən həm duxovıstvönən, Bursunovtan, joqonto jahavş in-glizdərən jərdam alıv menən xiallandı. Ul jərdam horap milliar der Rotsil'dkə, şaqır Bajronqə, ja-dıvıv Zorı Zandqə, ə 1830 jıl re-volyutsiahınan hun T'jərqə həm Pol'sa emigrantıtarına mərəzəqət itte.

Ul ydenen qəmərenən hunqı jıldarında kən hajın səqət 12 la nındaj dı bulha la bər millioner-dın ydenen Parizdaq kvartirahına

kilep tərzi bə falanster bəşən mil-lion frank kilterep bırevən kətəp jattı.

Ləkin Fur'jenıv vəqəzə unıv qə-dana almanı. Unıv tırahənə tik bə-şında Viktor. Konsedran torqan uqıvşlar tər kəmə genə jəjnaldı. Fur'jerizm ydenə başlısa vaq bur-zuazia intelliğentsiahın qına ılvq-tırdı. 1832 jıl dı Fur'je həm unıv uqıvşlar „Promıışlennost“ re-forma jəki falanster“ tıgən zurnal tıvıv başlanılar. Şul uq jıldı Fur'jenen tarafdardar Parizdan 65 kilometr bulqan Rambul'je janıv-da 500 gektarlıq ucastkala falan-sterqə niged halıvqə bıtıvıv jəha-nılar. Ular 2.400 aksiaqə bıləngən 1.200.000 frank kapital menən ak-sejaner jəmqiət tədənələr. Bık energialı eş əjəp bərvıvqə qara-maştan „jəmqiət mexanizmı di-rektör“ Ş. Fur'je bıl predpriatie-nen unıvş bılıp səqıvın tanır-qə məzəyr vıldı.

Fur'jenen proyektı, unı tormos-qa atqarırv esən kərək bulqan sredstvön taba almaydan qına unıvş bısqmanı. Kapitalistik jəm-qiat esəndə sotsialistik jəcajka tə-dəv turahındaq fəker yde yk tor-mosqa atqarıla almaj torqan nə-mə ine.

Anlajıvş bıl, həm ydenen bəta doşmandar tarafınan mıvqıllan-qan Ş. Fur'je, yd qəmərenən 33 jıvıv buınsa uılanqan ydenen xial-ıvın tormosqa aşırılıvın kətəp ala almaj 1837 jıldın 8 oktabrında Parizda ylde.

**

Fur'je qılmenen in gyzəl jaqı— kapitalistik tədəleşə ajavıv tən-qitləvdən tora. Fur'je kapitalistik jalqandı, dəjəm hatlıqı, rostov-cestvön, bırza maxınatsiaların faş itə. Ul burzu donjahıvın bəta material həm moral' xəjerselegen əsa həm XVIII əvvət filosofıtarın aqlı bətsalıv kileve, sivilizatsia, bəta kəşəgə baxet kileve turahın-daq vəqədələrenə qarşı quıa. Fur'je revolyutsia bəjəş osoronda fran-suz burzuaz jəmqiəttə ydləstərgən səvdəgərlek ruxın tura hyddar me-nən hyratlaj. Ul burzuaz jəmqiəttə jənəstərdən mənəşərtəren satirik kəvdələndərdə, nikaxtın hatlıv jə-rətəlevə, ike jədləlek, qatın-qıd-dardın qolloqta bulıvdarın ajavıv tənqitkə ala. Fur'je hər bər jə-səgən jəmqiəttə qatın-qıddardın azat itev bəbıvş hər bər azat-lıqtın tıvıvıv ylsəy bulıp torov tu-rahındaq fəkerde bərənse bularaq ajta.

Xialıv sotsializmqa almaşqa Fur'je vılgəndən hun 10 jıl ytkəs, Marks həm Engel'stən „kommunist-lar manefestında“ jadılqan qılmi sotsializm teoriyah kılde. Marks həm Engel's sotsializm dı xialdan tığəl fəngə əvərlərdələr. Ular proletariattın tarixi rolen asılar. Marks həm Engel's proletariattı tik ıda sigevse qara massa itep kə-nə kyrgən bəta elekkə sotsialistlar-qa qapma-qarşı itep, kapitalizm dı bəterəvgə həm sotsialistik tədəleş-tə tıvdırvıvqə həlätle kəs tik bər proletariət qına bulıvın kyrhəttə-lər.

Marksizm — Leninizm teoriyah menən qorallanqan, proletariat dı taturah tədəgən SSSR dıv, revo-lyutsion eşsə klasına krəktiandər menən Sojuzdaş bulıp, keşelekten aldınq vəkildərenən xialdardın (Davamı 4-se bittə)

Tiddän Öfö ekranında

„Kozak Golota turahında uj“

„Sojuzdetfilm“ deň kinostudia proizvodstvoh

Ošo jyldeň 10 oktãbrde Stalin sel berense bişjılıqta tedelgan Lenin ismendage kesle Dnepr elek trostansiahn xodqa jebarevga biş jyl tuldb.

Hyrette: jaş ekskursanttar Lenin ismendage Dnepr GES tñ bñva-hında.

Bejek vajramğa ved nãma menen kilãved

Bed Qandra MTS-nñ 8 han-ly qatn-qd traktor brigadahñn traktoristkalar, jad kene, ba-ñvqa syqydyñ berense kenda-rende yk yd ara sotsialistik jarb-qa syqqajnyq.

Xader alnqan jeklamelerde ytav aldnda toravdy. Bedden bri-gadavdda 3 STZ traktor, eslj. Ulardñ ber vaqıtta la vatylp, eslamaj tuqtap torovdar juq. Ja-ryb, este hejop eslav hedomta-henda, ošo kengä tiklem 3174 gektar jer herdek. Qalqan 100 gektardan tñ taq la jeklamelar alyp, Oktabr aldy sotsialistik ja-rybna syqyq. Komsomolka Faz-liaxmetova Zekie 692 gektar, Bat-talyva Fexejamal 640 gektar, Sa-qityva Nylv 541 gektar jer herop, yddarenen smenalarna toşkan he-rev planñ her vaqıt juqar kyf-hetkester menen ytajdar. Este tar-tip ham dissiplina urñlaştırv, birelep eslav nigedende MTS-tñ kysma qdyñ vajraqñ yd brigada-xydqa aldyq.

Bedden brigadala kul'tura-mas-sovñ eş tã jaqsy qujlyqan. 12 keşe urñlaştıra alqan vagonydy var. Unda krovat, odeal, matras, pros-tajna, mendardar, jyvñv esen umuvalnik, iñle havñ, taşt-mal, teş poroşogñ ham teş şutka-larydy var. Brigada ismena ra-ion, òlkã gazetalar aldyravdy.

Bejek sotsialist—utopist

(Davam. Baş 3-se bitte).

tormoşqa atqarqça — sotsialistik jemqiat tedergä mömkinlek buldy inde. Marksizm—Leninizmden, ni-ged halvysylar Marks, Engel's, Lenin ham Stalin donja proletaria-tna oşondajñ qilmi sotsializm-dñ bejek, qevatle teoria ham prak-tikahñ birdelar ki, ular inde bed-den sotsialistik vatanvdydyñ hoq-landyrys saska atvyna kilterde-lar ham betã il xedmatsendare esen berden ber doreñ jul kyrtã-talar.

(„Komso. pravda“nan).

Matur adabiat kitaptar uqyr va-ravdy. Bed, buş vaqıttaravdydy kul'tural jal itev menen ytkarã-bed.

Traktoristkalar arahında biş kengä ber tapqr politik uqyv ud-qarbla. Unda „SSSR Verxovnyj So-vetyna hajlavdar turahındaq polo-zenie“ne, VLKSM Ydãk Komitetynñ IV Plenum ham òlkã Komitetynñ V Plenum qarardarñ ejrãnev.

Bed, kolhoz vañvdarında esla-gan xalda, partianñ ham xaky-metten, hejokle julbaşy Stalin iptãsten, bedden turala nisek qaj-qırtvñvñ kñ hajñ xis ittek ham xis itãved. Şunñ esen dã ved jenã-bed.

Qandra MTS-nñ 8 hanly trak-tor brigadahñn brigadir:

Z. Xeliullin.

JARBYR UQYROJA

10 oktãrde, VKP(a) nñ Baş-qortostan òlkã Komitet ergãhen-da ojoştorolqan ike ajlyq gazeta eşelare jetesterev kursındaq komsomolestardñ qemym jly-lystary bulp ytte. Jlylyş grup-palar arahındaq sotsialistik jarb dogovoryñn ytãlesen ham VLKSM Ydãk Komitetynñ IV Plenum, òlkã Komitetynñ V Plenum qarardarñ nigedende, komitet eşen qajtanan qorov mas'alãlaren qa-ran.

Kursta gruppalar arahındaq sotsialistik dogovordñ jeklamã-laren, totaş kileş tormoşqa aşı-lyqan. Tatar, başqort gruppalar kursanttarñn 16 protsent ot-lionoqa. 46,5 protsent jaqsyqa, qalqan 38 protsent qanãqtãner-lek otmetkalarına uqyr, dãres vaqıtında la, torqan urñdarında la kyrtle tartip urñlaştırv-qandar. Sentãr aj esen birelgan uqyv plan artıq menen ytãlgan. Şunñ esen dã partpros direksia-hñ 2 ajlyq gazeta eşelare aderlav kursynñ tatar, başqort gruppah-na tantanalã rãveştã kysma qdyñ vajraqñ tapşyrd.

Jlylyş, rus gruppahñn sotsia-listik jarb dogovoryñn kyrtã-mãlaren ytav esen kãrãmãnen

Ukraina. 1920 jyl. Keskejrek Ol'xovka avlnda buşlyq. Betãhe la frontqa kitkãnder. Qarttar, qa-tyñ-qd ham balalar qña qalqan. Avyl tirãhendage uramdarda ban-dalar jerej. Başında ataman Kozo-lup torqan Gajdamaktar jarly krãbtãnderde jırtqãstara jazalaj-dar, kulaktar ham dezertirdar me-nen berlektã Pol'sa legiondarına aktiv jardam itãlar.

Bandittardñ qotoronop jeregen mãlende, qatn-qddardñ ilaş ham itbş tavystar esenen Kozak Golo-ta turahında avyl uramında jır-ıanbrã. Byl jırd 100 jãşlek qart vaşqara ine.

Oj, Golota kozak, hin qajda, Pandar hadlyqña atyl ajda, Qalqan, kyndãm atña atlan da

hin, Bedden avyr qajqabydqa kyd taşla hin...

Dur xalyq terkeme jırsyn ura-tyr aldy. Keşelegen juqaltqan, bandit Levka byl fetnãle jırd tuqtatv esen qartqa qams menen taşland, lãkin xalyqtar unñ ju-lyñ kiştãlar.

Qalanan, vañajqa unñ 13 jãşlek Zigan isemle esense byvñ ul kila. Ol'xovkala ul atah Qdyñ Armiala pulemjotcik bulp xedmet itevse 12 jãşlek Saşko menen oso-raşã. Ular arahında tyqyd duşlyq vajlã. Saşko, esãhen tuqmaqanda jaqlaşp, yde saq hãlek bulmajnsa qala. Un Golovindñ julñnan Q-dyl armiestar otrãde genã qotqarv qaldy. Şular esende Saşko vigerãk tã, kyrtãgenã Qdyñ vajraq orde-ny taqqan komissardñ nyq xãter-lãne.

Saşko menen Zigan frontqa qd-lydarqa qasvqa qarar itãlar. Ber vaqıt Saşko osoraqlã rãveştã, nisek Pol'sa ofitserynñ bandittarqa komissard ylterergã zadanie bireven tñlan. Malajdar ko-missard qotqarvqa telajdar. Ular, komissarqa qurqyns varlyqñ al-dan velderev esen avyladan alby urında ikehe ike julqa postqa va-

balat. Hunq sykta maşına kyrenã. Saşko betã kesen jlyp, unñ art-ñan jegerã, komissarqa qysqara, lãkin purga artñan un kyrtãj-dar ham tavşyn iştãmajdar. Maş-ina bandittar zasadahna elãgã. Jartlav. Atbş. Jerãxtãlgan ko-missar atbşp, qotola.

Bandittar komissardñ edenã te-şep alqas, vañaj Zigand qdyldar-qa xãber itergã qalaqa jebãrã.

Bandittar harajqa taşlanalar. Ydenen ted atv menen ul ban-dittardñ hezymen kire qaqa. Saş-ko la unñ menen bergã. Betã patrondar atlyp betãlgan. Saşko bandittarqa tere kãjgã plengã teş-mã esen revolvirdã qalqan ite patrond haqlap qalydy horaj.

Lãkin komissar ydenen kes kenã iptãsen ikense namãgã ejrãtã.

— Saşko betã qemeren bujna xãterende tot: Eger keşe plengã teşergã telãmaj ikãn, un ber nin-daj kes tã ala almaj. Hunq hu-qyşqa tiklem kãrãsergã kãrãk. Pat-ron juq ikãn — qylar var, un qul-lynd edãlar ikãn — qylsñnd hui qulñna al, hui la qalmahã—teş menen edeş. Byna nisek jãşer-gã kãrãk!

„Byna şulaj jãşãjãşãkmen“—tip şvãrdan Saşko. Bandittardñ urap alqan valdaq qyşlyqandan qyşla vardy. Komissar Saşkon jãşerã ham qulñna qylsñn ala. Byl vaqıtta avylqa vronovik ham qd-yl atlylar inãlar, ulard Zigan alyp kilgan.

A. Gajdardñ „R. V. S.“ pov-ty bujnsa alnyp rezessior I. Sav-cenko tarafñan qujlyqan graz-dandar huqyşñn geroistik jyl-da-ry turahındaq byl fil'm Sovet kino kartinalar esenen unşly urñdy alyp torasaq.

Fil'm, bedden sovet jãştãrende, bedden balalarda, tyvqan ilgã, partia ham eşelãr şjñfññ esenã fidakãr birelganlek xise tãrbiãlj.

Ul kursty tamamlas ta, komitet eşe bujnsa komsolestar aldnda otãt jahamajnsa esen akt menen genã tapşyrv kitkãn.

Xader byl komitet qajtanan haj-landy. Komitet sekretar bulp ip-tãş Sitlova eslj. Ul oktãr, no-jãbr ajdar esen komitetyn eş planñ da tedep ølgãrgãn. Unda: her ajdyñ 4, 14, 21 kenda-rende ko-mitet ultyryş, 10, 22 kenda-rende politik udyv, 8, 16, 28 kenda-rende VLKSM Ydãk komitetynñ 4 Ple-num, òlkã Komitetynñ V Plenu-m qarardarñ ejrãnev, 6, 12, 18, 24, 30 kenda-rende jãştãr kisãhe, ajbna berãr tapqr ojoşqan rãveş-tã kino-teatroqa varv, Motor za-vodna, şyrv fabrikahna ham Krekingstrojqa ekskursia jahav qu-jlyqan.

Partpros qarşynda betã kom-somolestar dã, „SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahındaq polozenie“ne ejrãndelar.

Jan hajlanqan komitet inty-ziazm menen eşkã vaşlan.

Jaqup Qolmby.

Javaply redaktor:
D. FƏRXEJEV.

„Oktãr natiskah“ tipografiah. Başglavlit vãkile № 4181

1937-se yıl

18 Oktabr

№ 101 (1149)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ajrım hanı
7 tın.

Betä ildärdän proletarlar. berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Baş-
qortostan Ælkä
häm Æfe qala
Komitettarı organı

Redaksiä adresı: Æfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

Başqortostan ASSR-đa Sojuz Sovetına hajlavdar vujınsa Okrug Hajlav Komissialarınñ sostavın rañlav turahında

Başqortostan ASSR Ydäk Başqarma komitetı qararı

Başqortostan ASSR Ydäk Başqarma Komitetı QARAR ITÖ:

„SSSR Verxonıy Sovetına hajlavdar turahındaqı polozenie“nen 41, 42 häm 43 statjaları nıgedendä Sojuz Sovetına hajlavdar vujınsa Okrug Hajlav Komissialarınñ jämäqät ojoşmaları häm xedmet-sänderden jämäqätläre väkildärenñ tyvëndäge sostavında rañlar-qa:

I. ÆFÖ QALA HAJLAV OKRUGı (Ydäge Æfe qalahı).

Okrug Hajlav Komissiahıññ predsedatele — Xismätullin Arı-
langaraj Soltangaraj ulı — Æfe
qala kommunistik ojoşmahıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatelenen urıñbañar — Staro-
verov Andrej Dmitrievic — polit
prosvet ucresdenieläre rabotniktä-
re professional sojuzıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — Korşunov Pavel İva-
novic — Dävlät ucresdenieläre ra-
botniktärenen professional soju-
zıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ aq-
zaları:

Panov İvan Vasil'jevic — Æfe
Motor zavodıññ inzener-texnik
rabotniktärenen häm eşselärdän;

Xajrullin Xajıulla Qıvädulla
ulı — Æfe parovoz-vagon remon-
tlav zavodı eşselärenen häm inze-
ner-texnik rabotniktärenen;

Mövärekevin Arıñlan — iskuss-
tvo rabotniktäre professional so-
juzıñnan;

Balandina Nadezda Pavlovna —
başlanqı mäktpä rabotniktärenen
professional sojuzıñnan;

Dautov Kamal Zäñnetdin ulı —
eşe-krañtın Qıdıl Armiahıñnan;

Jegosin Pavel Mixajlovic — Kre-
king zavodıññ eşselärenen häm
inzener-texnik rabotniktärenen;

Xlestkina Anna Vasil'jevna —
Leninse kommunistik Jästar Soju-
zı Æfe qala ojoşmahıñnan;

Kuznetsov İl'ja Filippovic — Æfe
rajonıññ Molotov ismendäge
kolhozıññ kolhozniktärenen;

II. ÆFÖ AVYL HAJLAV OKRUGı (Ydäge Æfe qalahı).

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatele — İvanov Leonid
Aleksandrovic — Dävlät ucresde-
nieläre rabotniktärenen profession-
al sojuzıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatelenen urıñbañar — İma-
metdinov Badik Moxämätidin ulı
— Leninse kommunistik jästar
sojuzıññ Nuriman rajon ojoşma-
hıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — Mostafin Xesnulla Mo-
tiqulla ulı — Mjasoxolodil'nyj
promıjlenmost eşselärenen pro-
fessional sojuzıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ aq-
zaları:

Cevotarev İvan İvanovic — Ar-
xangelski rajonı, Stalin ismendäge

kolhozıññ kolhozniktärenen;

Qilmetdinov Məxmyt Qilmetdin
ulı — Nuriman rajonı, „Krasnyj
Klyç“ fabrikahıññ eşselärenen
häm xedmätkärdärenen;

Mironov Arxip İvanovic —
Blagovar rajonı, „Oktäbr“ kolxo-
zıññ kolhozniktärenen;

Xajrullin Xajrulla Bajraxman
ulı — Blagovar rajonı, „Karl“
kolhozniktäre ismenen;

Ibrahimov Dävlät Apdraxman
ulı — Blagovar rajonı „Nabansı“
kolhozıññ kolhozniktärenen;

Varenik Aleksandr Artemjevic
— İglin rajonı, polit prosvet uc-
resdenieläre rabotniktärenen pro-
fessional sojuzıñnan;

Krıjlov Aleksandr G. — İglin
rajonı Vorosilov ismendäge kol-
hozıññ kolhozniktärenen;

Zincenko Pjotor Aleksandrovic
— Şişmä rajonı, Şişmä MTS-nyñ
eşselärenen häm xedmätkärdäre-
nen;

III. BELORET HAJLAV OKRUGı (Ydäge Beloret qalahı).

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatele — Şadrin Vasilı Av-
tonomovic — Beloret rajon kom-
munistik ojoşmahıñnan.

Okrug hajlav Komissiahıññ pred-
sedatelenen urıñbañar — Simo-
nov Pavel Vasil'jevic — Bajmaq
vaqır iretev zavodıññ eşseläre-
nen, xedmätkärdärenen häm inze-
nerdarıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — Gylın Fjodor Dmitrievic
— Beloret rajon başqarma ko-
mitetı mestpromı kombina-
tıññ eşselärenen häm xed-
mätkärdärenen;

Okrug Hajlav Komissiahıññ aq-
zaları:

Markova Maria İvanovna —
Beloret — stal' qoros-sıvıq zavo-
dıññ eşselärenen, xedmätkärdäre-
nen häm inzenerdarıñnan;

Brodnikov Vasilı Dmitrievic —
Beloret metallurgia zavodıññ eş-
selärenen, xedmätkärdärenen häm
inzenerdarıñnan;

Şarov Vasilı Vasil'jevic — Əvjä-
lil rajonı Jangil' vörtök aşıq
sovxozıññ eşselärenen, xedmät-
kärdärenen häm inzener-texnik ra-
botniktärenen;

Cerkasov Aleksej Mixajlovic —
Ucalı rajonı, Bajramqol sovxozı-
ññ eşselärenen, xedmätkrärdäre-
nen häm inzener-texnik rabotnik-
tärenen;

Ablejev Vaxit Niqmät ulı —
Muldaqaj priiska idarahıññ altın
häm platina professional sojuzı-
nan;

Petrov Konstantin Semjonovic —
Bajmaq vaqır eretev zavodıññ
eşselärenen, xedmätkärdärenen
häm inzenerdarıñnan;

Rəmov Əhmətsakir Jamurzin
ulı — Matraj rajonı, „Internat-
sional“ kolhozıññ kolhozniktä-
renen;

Abdullin Xəsəjen Xəsən ulı —
Xajbulla rajonı jer organları eş-
selärenen professional sojuzıñnan.

IV. STƏRLETAMAQ HAJLAV OKRUGı

(Ydäge Stərletamaq qalahı).
Okrug Hajlav Komissiahıññ
predsedatele — Nagajev Qemər
Moxämät ulı — Altın häm plati-
na eşselärenen professional soju-
zıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatelenen urıñbañar — Moxä-
mädjev Qadir Moxämätjan ulı —
İşemvaj promıjslarınñ nefta-
niktär professional sojuzıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — Qıvädulla Zaydulla
Qıvädulla ulı — Qıdıl Armianan.

Okrug hajlav Komissiahıññ aq-
zaları:

Sadovskij İvan Nikolajevic —
Stərletamaq Kyn zavodıññ eşse-
lärenen, xedmätkärdärenen häm
inzener-texnik rabotniktärenen;

Kirsanov Aleksandr İvanovic —
Qıdıl Armianan;

Minejev Sergej Grigorievic —
İşemvaj neft' promıjshıññ eşse-
lärenen, xedmätkärdärenen häm
inzener-texnik rabotniktärenen;

Səlimov Əhmət Jəhangir ulı —
Avırgazı rajonı „Qıdıl Jul“ kol-
hozıññ kolhozniktärenen;

Sajfullin Kildejar Sajfulla ulı
— Krasnousol vıjala zavodıññ
eşselärenen, xedmätkärdärenen häm
inzener-texnik rabotniktärenen;

Abdulkəkimov Abdulkəq Nəqim
ulı — Maqar rajonı başlanqı
häm urta mäktpä rabotniktärenen
professional sojuzıñnan;

İsmakov Xəjdər Minleqəli ulı —
Leninse Kommunistik Jəstar Soju-
zıññ Bıdavjad rajon ojoşmahı-
nan;

Karpova Ol'ga — Stərletamaq
rajonı, „Novaja derevnə“ kolxo-
zıññ kolhozniktärenen;

V. BƏLƏBƏJ HAJLAV OKRUGı (Ydäge Bələbəc qalahı).

Okrug Hajlav Komissiahıññ
predsedatele Simonov Aleksandr
Vasil'jevic — Başqortostan Ælkä
kommunistik ojoşmahıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatelenen urıñbañar — Hidiä-
tullin Niqmätulla Hidiät ulı —
Bələbəc Kommunistik rajon ojoş-
mahıñnan.

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — Mixajlov Maksim İva-
novic — Bişyläk rajon kommu-
nistik ojoşmahıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıññ aq-
zaları:

Jur'jev Aleksej Grigor'jevic —
Qıdıl Armianan;

Rafagutdinov Jamaletdin Sələx
ulı — Alşej rajon Rajevka vörtök
aşıq sovxozıññ eşse häm xed-
mätkärdärenen;

Axmətov Qorbanqəli — Mejəkə
rajonı Karl Marks ismendäge kol-
hozıññ kolhozniktärenen;

Parfirjev Sergej İvanovic —
Mişkə MTS-nyñ eşselärenen häm
xedmätkärdärenen;

Petrova Vassa Petrovna — Biş-
yläk rajonı Quş-Jılqa MTS-nyñ
eşselärenen häm xedmätkärdärenen;
Jakovlev Moisej Afanasjevic —
Bişyläk rajonı Jer organları pro-
fessional sojuzıñnan;

Şəjxəlislamov Jaqup Şəjxəlislam
ulı — Krasnoznamenı spirt zavodı-
nyñ eşselärenen, xedmätkärdärenen
häm inzener-texnik rabotniktärenen;
Denisov Parfiri Mixajlovic —
Bələbəc rajonı „Pravil'nyj trud“
kolhozıññ kolhozniktärenen;

VI. BƏRƏ HAJLAV OKRUGı (Ydäge Bərə qalahı).

Okrug Hajlav Komissiahıññ
predsedatele — Vəlejev Qəlimjan
Şəjxəlislam ulı — Başqortostan
Ælkä kommunistik ojoşmahıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatelenen urıñbañar — Qəli-
mev Al'fi Sadıq ulı — Kuşnaren-
ko rajonı „komintern“ kolhozı-
nyñ kolhozniktärenen;

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — Panamarev Aleksej Kiri-
tovic — Polit prosvet ucresdenie-
läre rabotniktärenen professional
sojuzıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıññ aq-
zaları:

Balabanov Semjon Vasil'jevic —
Bərə kommunistik rajon ojoşma-
hıñnan;

Cerepanov Pjotr Vasil'jevic —
Bərə rajonı MTS eşselärenen pro-
fessional sojuzıñnan;

Məxəmətşin Əmir — Dyrtejlə
rajonı „CATRA“ kolhozıññ kol-
hozniktärenen;

Salıkajev Salıq — Mişkə rajonı
Krupskaja ismendäge kolhozıññ
kolhozniktärenen;

Korovin Grigori Sergejevic —
Blagovəşenski rajonı, Dävlät uc-
resdenieläre rabotniktärenen pro-
fessional sojuzıñnan;

Zaripev Qəlimjan Siriazdan
ulı — Blagovəşenski rajonı „Sala-
vat“ kolhozıññ kolhozniktärenen;

Batalov Aleksej Aleksandrovic —
Kuşnarenko rajon kommunistik
ojoşmahıñnan;

Popov Semjon İvanovic —
Blagovəşenski rajon kommunistik
ojoşmahıñnan;

VII. TUJMAZ HAJLAV OKRUGı (Ydäge Tujmaz eşselär posjol- kahı).

Okrug Hajlav Komissiahıññ
predsedatele — Xasanov Maqarif
Şakir ulı — Başqortostan Ælkä
kommunistik ojoşmahıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıññ pred-
sedatele urıñbañar — Xarışov
Qarif Xarış ulı — Qandra ra-
jonı „Qıdıl Qaran“ kolhozıññ
kolhozniktärenen;

Okrug Hajlav Komissiahıññ sek-
retar — İdrisev Mədris — Ba-
(Davamı 4-se bittə).

JEGERME BIŞ MEN PARAZITTAR

Timək hər ber pomessik xuzalıqna urtasa 333 disətina jer tura kilgən. Şul uq vaqıtta hər ber krəttən xuzalıqna urta ham menən 7 disətina jer tura kilgən. 333 jarlı krəttən xuzalıq biləgən jerde ber pomissik xuzalıq biləgən.

(„Komso. pravda“nan).

Duxovinstvo vajlyqqa kymelgen bulqan. Meskav mitropolity (Sir-kavdardan juqary vakildare basly-qy) mabalan, jylbna 81 men hum, Peterburg mitropolity 250 men hum xedmet haqy alqan. Monas-tyrdardan yd qaramaqtarynda sir-kavdan kilgen doxodtardan jynal-qan aqsa la kyp bulqan. Uqa nyq-ly itap bulmaqanlyqtan ular unan yd karaktare esen telah nisek fajdalana birgender.

Demidovtın naslednige—knəz
San Donotoldar Salikamskidəge
Aleksandrovski, Nizne—Tagilski,
Nizne—Saldinski həm başqa zavod-
tardı biləgəndər. Kıştımski tav za-
vodtarı Aksioner jəmqiəte (Urk-
bart) Kaslinski, Kıştım Nizne—Pet-
trovski zavodtarın biləgəndər

Min Məskəy avtomobil tədörösə zavodına 1916 ildən 25 iyyləndə ildəm. Bıl tədörösə başlavdın ikensə kənə inə. Rəbüşinski Sergej həm Stipandar „avtomobil zavodı

Rossiala 1916 jıldın 1 qın-
varına neft' sığarın, neft' qıvaların,
neftte kyserev, neft' eślangelare
menen savda itev vıjınsa vetahe
315 jımqıat hem tovarışestvo bul-
qan. Neft' promıjıslennosında sit
il kapitalı 258 million hum (beren-
se urında Angliya tora) qatnaşqan.
In ere neft' fermerdar: Nobel',
Mantayev, Mirzaev, Musa—Nagiev,
Pantajev, Tep—Akupov, Lianozov,
Sibajev kompanialar bulqandar.

Ajst avıl soveti kılamendäge (Bışaylak rajonı) territorial' kom-somol komitetıñnıñ eşen rajkomol jetäkseläre lä asıq belä. Bıl rajon dävämälendä, jätstär massahı menän es itmäve, tärle politik kampania-lardan sittä torovı menän tanılqan ojoşma. Komitet sekretarı bulıp eşlägän Qılmanıv Barıj ydenen ja-laqajılıqı menän rajkomol jetäk-selärenä jarap alqas, alqa qıjıl-qan eşten ytäleven qajqırtmaı, uqıvdar varmaı, komsomolestardıñ jıjılıstarı hiräk bulı. Bışaylak raj-komol jetäkseläre Qılmanıvtıñ bıl eştären belhələr dä, uqa „jaq-sı“ xarakteristika birep, ovkom qarşıñda ojoştorılqan propagan-distar jetesterev kursına jevärde. Qılmanıv, bıl kurstı bötöröp qajı-tıv menän dä ber tärle lä eş kır-hätkäne juq.

Jäštärde SSSR Verxovnyj Sovetna hajlavqa әdlerlärge!

Hajlavdar kene—dur şatlıqlı kene

12 dekabr — SSSR Verxovnyj Sovetna hajlav kene.

SSSR Ydäk Başqarma Komiteti, SSSR Verxovnyj Sovetna hajlavdar kene bildälv turahındaq qaraş, „Promyšlennij invalidit“ artelenen eşeläre dur alqış menen qarş aldılar.

SSSR Verxovnyj Sovetna hajlav ytkäreven kene başlanqan mitingta şıqır höjlävse iptäş Şirkova—proletariat diktaturah jäşegen ildä genä qatın-qıddar tulı xoquq menen fajcalanalar. Bedden ilebedden qatın-qıddar hajlavda qına xoquqlı bulmajnsa, ular eşse-krebtien vlassıñ verxovnyj organına hajlanıp, ilde idara itevgä lä xoquqlı. Bıl xoquq menen ber genä kapitalistik ildärdän dä qatın-qıddar fajdalanamaı ham alasaq ta tygel—tine.

Jäş hajlavşılardan iptäş Vinko ham Larivanskidär, yddärenen şıqıştarında —Donjala in demokratik bulqan Stalinsel Konstitutsia Sovet ile jäštärenä 18 jäştän hajlavqa ham hajlanıvqa xoquq birde. Bıl xoquqtardan kapitalistik ildärdäge eşse-krebtien ham xedmetkär jäštäre mährym. Kapitalistik ildärdäge jäštärden irtägehe köndäre qaranqı. Bed köndän-kön jan şatlıqlı, mul tormoş qoravıd. Bedden irtägehe

kene şanışlı. Bıl tik kommunistar partiahıñ ham unıñ dahıjı iptäş Stalinden bedden turala köndäk qajqırtıv alıp varıvı hädmetähendä genä varlıqqa kilde. Bed jäş hajlavşılar, Verxovnyj Sovetna hajlavqa ber genä lä proletariat revolytsiahına doşman bulqan —trotskise-buxarinse ham kontrrevolytsion burzuaz millätse-lärgä tavış birmäbed.

Miting, Ydäk Başqarma Komitetiñ hajlavdar kene bildälv turahındaq qaraş xuplap, uqa әderlekte kösajtergä, här sexta hajlav tartiptären ham Stalinsel Konstitutsianı ejränevde ojoştorıvqa —tigän qarar qabul itte.

Dur kytärenkelek menen

8 mart ismendäge tegev fabrige eşeläre, SSSR Ydäk Başqarma Komitetiñ, Verxovnyj Sovetqa hajlavdar kene bildälv turahındaq qaraş dur kytärenkelek menen xuplanılar.

Fabrik eşeläre, xekymät qararına javap itep, eşläp şıqarıp ramlıqlı kytärgä, Verxovnyj Sovetqa, partiä ham sovet xekymätenä, tıvqan ilenä fidakär birelgän, ilebedden in jaqş uldarın ham qıddarın hajlavşılardan ajttelär.

MINDÄ TAVİŞ BİRƏM

Minen tärzeme xelem äle vaj tygel. Yd aldıma jäşaj başlavım da varı tik 1936 jıldın qınvar ajnan, „8 mart“ tegev fabrikahıñ FZU maktäbenä ingäs kenä başlandı.

Minen bıl janı tormoşom, kyñelle ham unıñ başlandı. Minen övlik ham xarakterım janı şıfatlar qadandı. Donjaqa qarışım kinäjde, politik jaqtan şıñqıtm. Jäş tär tormoşona eskäräk indem. Kom-somol ojoşmaı mine yd safına aldı.

Xäder min vötönläy ikense keşe. Jämäqät eşendä aktiv qatnaşam, gazeta eşe menen ajırmsa nıq qıddıqlanam. Şuqa la mine maktäp stena gazetañıñ redkollegia sostavına hajlanılar. Bıl eştə min, vötə kösemde birep eşläjem.

Xärbi belememde arttırıam. GTO, PVXO, GSO znacoktarına ejä buldım.

Min Gyzäl ilemden qorur jäštäre esendä yşep, tärbiälänev, eşläp vıjıl 18 jäsemä indem.

18 jäş... Ni tiklem tinhed şatlıqlı Stalinsel Konstitutsianıñ 135 statjahında:

„SSSR-dın 18 jäşkə jetken graz-

dandar, qajıñ rasa ham millätten bulıvına, dinenä, mählymät senznä, ultıraqlıqlına, sotsial şıqışına, mөлket xelenä ham ytkändäge eşmähkärlegenä qaramaştan, aqıldan jadqandarınan ham sud tarafınan hajlav xoquqtarınan mährym itep xeköm itelgändärdän başqa, vötähe lä deputattar hajlavdarqa qatnaşvqa ham hajlanıvqa xoquqlılar“.

tejelä.

Timäk min vıjıl SSSR-dın tulı xoquqlı grazdanı. Juq, ber min genä tygel, ilebeddäge 18 jäşkə jetken minen kevek milliondar xoquqlılar.

Jäštärgä oşondaj kin xoquqtı tärmin itkän ilen menen nisek qorurlanmaştıñ. Eje, bed unıñ qeväte ham gyzällege menen qorurlanavıd. Sovet jäštäre donjala in vaxetle vıñ. Bedden bıl vaxetebedde ber kem dä, his qasan da ala almaşt, ilebedden izge granitsahın ber genä doşman da ytä almaşt. Bed sovet jäštäre ularqa jemerges udar birerbed.

Ziaztdinıva.

„8 mart“ fabrikahı.

Başqortostan ASSR-dä Sojuz Sovetna hajlavdar vıjınsa Okrug Hajlav Komissialarınñ sostavın rañlav turahında

Başqortostan ASSR Ydäk Başqarma komiteti qarar

(Davamı. Baş 1-se bittä).

qalı rajon kommunistik ojoşmañnan;

Okrug hajlav Komissiahıñ aqzaları:

Jamaletdinov Nufat Nəbiulla ulı—Baqalı rajonı, „Yrnek“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Məxəmətjanov Şakirjan Axun ulı — Baqalı rajonı Qoros MTS nıñ eşelärenen ham xedmetkərdärenen;

Şajxulov Nurməxəmət Şajxel ulı — Qandra rajonı „İstıq“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Vəliəxmətəv Fazlıəxmət Vəliəxmət ulı — Tujmazı rajonı, „Unışqa“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Karlova Maria Ivanovna — Tujmazı rajonı, Nizne-Trojski sukno fabrikahıñ eşelärenen, xedmetkərdärenen ham inženerteknik rabotniktärenen;

Məxəmədiev Minləməxəmət — Tujmazı MTS nıñ eşelärenen ham xedmetkərdärenen;

Xəbirov Aqtimer Əmir ulı — Şaran rajonı „Lenin Karno“, „Ujıj“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Əlimev İsaq Mostafa ulı Leninse Kommunistik Jəštər Sojuzıñ Saqmaqoş rajon ojoşmañnan.

VIII. JANA VYL HAJLAV OKRUGI

(Ydäge Janavıl avıyında).

Okrug Hajlav Komissiahıñ pred-sedatele — Əlnejetullin Xəlil Xəlilulla ulı — Başqortostan Əlkə kommunistik ojoşmañnan;

Okrug Hajlav Komissiahıñ pred-sedatelenen urıñvafar — Xalturina Anna Andrejevna — Təşle

rajonı başlanqı ham urta maktəp rabotniktärenen professional sojuzıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıñ sekretar — Axmirev Əxmət Talyj ulı — başlanqı ham urta maktəp rabotniktärenen professional sojuzıñnan;

Okrug Hajlav Komissiahıñ aqzaları:

Sutıjıbayeva Xəniyə Sutıjıbay ulı — Krasnokamski rajonı, Kasovski MTS-nıñ eşelärenen ham xedmetkərdärenen;

Şafiqov Badiq Şafiq ulı Boraj rajonı „Traktor“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Ələjev Minləməxəmət Gərä ulı — Təşle rajonı, „Taşkent“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Xmēlevskix I. M.

Sattarova Şəmsiə —

Axmetov Sitdiq — İleş rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Appolonov Semjon Appolonov — Qaltası rajonı, Qaltası MTS-nıñ eşelärenen ham xedmetkərdärenen;

Xəsenova Əlimalı Xəsen qıdı — Baltac rajonı medsantrud professional sojuzıñnan.

IX. MƏLƏVEZ HAJLAV OKRUGI

(Ydäge Mələvez avıyında).

Okrug Hajlav Komissiahıñ pred-sedatele — Ələjev Fajzi Minləqəli ulı — Qıjıraqdı rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Okrug Hajlav Komissiahıñ pred-sedatelenen urıñvafar — Fətxullin Nurıj Səlä ulı — Mələvez rajonı Arıñlan het-itselek sovxozıñ eşelärenen, xedmetkərdärenen ham inženerteknik rabotniktärenen;

Okrug Hajlav Komissiahıñ sekretar — Xamov Miron Filato-

vic — Voskresenski rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Okrug Hajlav Komissiahıñ aqzaları:

Gorynov Jəfrem Fedorovic — Jılayır rajonı, „Sputnik“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Şəripov Səjet Səxiulla ulı — Kyğarsen rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Kostıjlov Danıl Maksimovic — Kyğarsen rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Komozov Dmitrej Ivanovic — Voskresenski rajonı „Tor“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Novikova Sofia Mixajlovna — Leninse Kommunistik Jəštər Sojuzıñ Mələvez rajonı ojoşmañnan;

Kotel'nikova Anastasia Davidovna — Zıancura rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Məsəqutova Saima Hivət qıdı — Qıjıraqdı rajonıñ başlanqı ham urta maktəp rabotniktärenen professional sojuzıñnan;

Smirnov İ'ja Nikonovic — Qıjıraqdı rajonı „Poveditel“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

X. DƏVAN HAJLAV OKRUGI

(Ydäge Dəvan avıyında).

Okrug Hajlav Komissiahıñ pred-sedatele — Dəvlətin Salix Soltan ulı — Qıjıq rajonı kommunistik ojoşmañnan.

Okrug Hajlav Komissiahıñ pred-sedatelenen urıñvafar — Kovəkov İ'ja Sergejevic — Dəvan rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Okrug Hajlav Komissiahıñ sekretar — Şajmardanov Şamil Şajmardan ulı — Beloqataj rajonı kommunistik ojoşmañnan;

Okrug hajlav Komissiahıñ aqzaları:

Pitunina Marfa Grigorjevna — Qaraidel rajonı „Novıj Svet“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Səjetgərəjeva Lotfikamal Səjetgərəj qıdı —

Asqın rajonı, Asqın MTS nıñ eşeläre ham xedmetkərdärenen;

Jaruşina Zinaida Ivanovna — Dəvan rajonı Jaroslav MTS-nıñ eşelärenen ham xedmetkərdärenen;

Şakirov Vəliulla Xəbiulla ulı — Dəvan rajonı, „Qıdı jondod“ kolxozıñ kolxozniktärenen;

Xatmullin Niqməttjan Xatmulla ulı — Məsətle rajonı Məslim avıyıñ xedmətsəndər jəmqiätənən;

Xolkin Vasil Ignatjevic — Beloqataj rajonı, MTS eşeläre professional sojuzıñnan;

Kostyk Foma Tixonovic — Malojad rajonı, Boksit rudnıg eşelärenen ham xedmetkərdärenen;

Səqitv Xəbişjan Səqit ulı Malojad rajonı, Arqavıl MTS nıñ eşelärenen ham xedmetkərdärenen.

Başqortostan ASSR Ydäk Başqarma Komitetiñ pred-sedatele

esən — Başqortostan ASSR YBK prezidiumı aqzarı — KLOKOV.

Başqortostan ASSR Ydäk Başqarma Komitetiñ sekretarlıq vazıfahıñ ytəvse — XISMƏTULLIN.

Əfə, qalabı. 16 oktəbr 1937 jıl.

Javaplı redaktor:

D. FƏRXEJEV.

„Oktəbr natiskahı“ tipografiahı. Başqlavlit vəkile № 4183

1937-se jyl

23 Oktabr

№ 103 (1151)

Ajda 12 tapqır
sıqqa. Ayrım hanı
7 tin.

Beta ildärden proletarlar, berleşeged!

LENINSE

"Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfö
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-04

BÖTÄ IL KYTÄRENKE RUX MENÄN, SSSR VERHOVNİY SOVETİNA HAJLAVDARQA ӘДЕРЛӘНӘ

Başqortostan ASSR-dan Millätter Sovetına hajlavdar bujınsa Okrug hajlav komissialarınıñ sostavın rañlav turahında

Başqortostan ASSR Ydäk vaşqarma komitetınıñ qarar

Başqortostan ASSR Ydäk vaşqarma komitetı qarar itä:

„SSSR Verhovnıy Sovetına hajlavdar turahındaq pölozenie“nıñ 45, 46 häm 47 statjaları nıgedä, Başqortostan ASSR-dan Millätter Sovetına hajlavdar bujınsa Okrug hajlav komissialarınıñ jämäqät ojoşmalarınıñ häm xedmet-sänderden jämäqtätärenen tyvändäge väkiläre sostavında rañlarqa:

I. Öfö qala hajlav okrugı

(Ydäge Öfö qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — İsmäxämätov Xä-jerzaman İsmäxämät ulı — Kirov rajonı kommunistik ojoşmanan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — Monakov Bulat Sitdiq ulı — Leninsel kommunistik jästär sojuzınıñ Başqortostan ojoşmañnan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sekretar — L'vov Jevgeni Leonidovic — Cernikovka Faner kompanatı eşselärenen häm xedmetkär-därenen.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ aq-zaları:

Əhmätşina Majnur Jəhənsa qız — Öfö arağı zavodı eşselärenen;

Udalov Aleksej Dmitrejevic — Öfö parovoz depozı eşselärenen;

Popov Sergej İrekejevic — Öfö parovoz-vagon remontlav zavodı eşselärenen, xedmetkär-därenen häm inzener-texnik rabotniktärenen;

Trusov Ivan Fjodorovic — Öfö „Kreking“ zavodın tädövse eşselär-dän;

Klement'jev Fjodor Vasil'jevic — Medsantrud rabotniktäre profes-sional' sojuzınan;

Rəximov Əli Nurulla ulı — Öfö Motor zavodı eşselärenen häm xedmetkär-därenen;

Bogomazov Vasilı Trofimovic — Öfö rajonı Rajevka avı sovety Puşkin ismendäge kolhozdnıñ kolhozslarınan;

Välejev Məmir Mindiär ulı — Qızıl Armanan.

II. Berense Öfö avı hajlav okrugı

(Ydäge Öfö qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — Goräcev Fjodor Stepanovic — Iğlin rajonı kom-munistik ojoşmanan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — Məxə-mätjanıva Süfiä Şəmsimalik qız — Şişmä rajonı Tel'man ismendäge kolhozdnıñ kolhozslarınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sekretar — Muxacev Grigori Fi-lippovic — administrativ ucresde-niələr rabotniktäre professional' sojuzınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ aq-zaları:

Əlvəbasıv Nurislam Məqsım ulı

Tuqmağı MTS-hıñnıñ eşseläre-nän häm xedmetkär-därenen;

Urazbaxtin Afzaletdin Əhmätet-din ulı — Bıdavjad rajonı „Qa-ran“ kolhozınıñ kolhozslarınan;

Safıullin Xəmə Safıulla ulı — Bıdavjad rajon kommunistik ojoşmanan;

Xəzejev Məxərrəm — Blagovar rajonı „Ydäk“ kolhozınıñ kolhoz-slarnan;

Əsfəndejarıva Məniə Hidiät qız — Novotrojski MTS-hıñnıñ eş-selärenen häm xedmetkär-därenen;

Tahirəva Fətiyima Tahir qız — Dəvləken rajonı İsmäqil sovety kolhozdar tərkmə kolhozslarınan;

Şuvajıv Nestor Jermolajevic — Dəvləken rajonı kooperatsia rabot-niktäre professional' sojuzınan;

Vetol Jan Adamovic — Dəvləken rajon kommunistik ojoşmanan.

III. İkense Öfö avı hajlav okrugı

(Ydäge Öfö qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — Əliəv Əlijan Şaj-xetdin ulı — Başqortostan ölkä kommunistik ojoşmanan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — İsmora-tıva Xəkimə Sənqät qız — Qır-mıñqalı rajonı „Urozaj“ kolhozı-nıñ kolhozslarınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sekretar — Kononov Dmitri Ivanovic — Öfö motor zavodı za-vodoupravleniñnen professional' sojuzı aqzalarınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ aq-zaları:

Rəxmätullin Əliniät Rəxmätulla ulı — Nuriman rajon kommunistik ojoşmanan;

Şahıyev Zəjnulla Fazıl ulı — Leninsel kommunistik jästär soju-zınıñ Arxangel'ski rajon ojoşma-hıñnan;

Zel'der Leontina Avgustovna — Leninsel kommunistik jästär soju-zınıñ ölkä ojoşmañnan häm Ar-xangel'ski rajonı „Majaq“ kolho-zınıñ kolhozslarınan;

Lukst Aleksandr Mixajlovic — Qarlamın susqasıyq sovhozınıñ eşselärenen, xedmetkär-därenen häm inzener-texnik rabotniktäre-nän;

Davıtyv Zəjnetdin — Qır-mıñqalı rajonı „1 Maj“ kolhozınıñ kolhozslarınan;

Mixajlov Aleksej Ivanovic — Avırqazı rajonı politprosvet ra-botniktäre professional' sojuzınan;

Sajfullin Lotfi Axun ulı — Avırqazı rajon kommunistik ojoşmanan;

Fətxullin Zəjnulla İdiät ulı — Arxangel'ski rajonı jer organları professional' sojuzınan;

IV. Beloret hajlav okrugı

(Ydäge Beloret qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — Vozmilkin Grigori Dmitrievic — dövlät ucresdeniələr rabotniktäre professional' sojuzınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — Kəli-mullin Xafiz Kəlimulla ulı — Bərjan rajonı Kirov ismendäge kolhozdnıñ kolhozslarınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sekretar — Safin Şəmsətdin Şaj-xetdin ulı — Beloret Lespromho-zınıñ eşselärenen häm xedmetkär-därenen.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ aq-zaları:

Vaharəv Savir Əhmätjan ulı — Bajmaq vağır iretev zavodı, Tyvin Julalı häm Bajqara priskalar ıdaralarnıñ eşselärenen, xedmetkär-därenen häm inzener-texnik rabot-niktärenen;

Nazarəv Vəkil Motahar ulı — Matraj rajonı Malsıyq sovhozda-rınıñ professional' sojuzınan;

Nurislamov Josop Nurislam ulı — Leninsel kommunistik jästär sojuzınıñ ölkä ojoşmañnan;

Şilov Vasilı Gerasimovic — Beloret metallurgia zavodınıñ eş-selärenen;

Maslov Pjotr Ivanovic — Xəj-bulla rajonı „Novaja zizn“ kolho-zınıñ kolhozslarınan;

Usmanov Əlvəbas Usman ulı — Partianıñ Ucalı rajon vaşqarma komitetı ergähendäge tavgə ojoş-mañnan;

Iğbirdin Salıx So'tantimer ulı — Əvjəlil rajonı Budjonıñ ismendäge kolhozdnıñ kolhozslarınan;

Xəmitov Məxəmədi Abdulla ulı — Əvjəlil rajonı „Krasnaja Başki-ria“ sovhozı eşselärenen häm xed-metkär-därenen.

V. Stərlətamaq hajlav okrugı

(Ydäge Stərlətamaq qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — Novikov Mixail Mixajlovic — Maqar rajon kom-munistik ojoşmanan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — Kara-mıjeva Xəjət Qadir qız — Le-ninsel kommunistik jästär sojuzı-nıñ Maqar rajon ojoşmañnan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sekretar — Ələmərev Salıx Ətattar ulı — vıjala promıjšlennoş rabotniktärenen professional' sojuzınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ aq-zaları:

Abdullin Qadir — Maqar rajonı dövlät ucresdeniələr professional' sojuzınan;

Şarışin Nikolaj Pavlovic — Neft'selər professional' sojuzınan;

Salıxov Nasibulla Vafa ulı — Krasnousol rajonı „Parizeskaja

Kommuna“ kolhozınıñ kolhozslarınan;

Poxlisajev Pjotr Prokopjevic — Neft'selər professional' sojuzınan;

Rəxmätullina Zəjtinə Xəziməxə-mət qız — Krasnousol rajonı „Jondod“ kolhozınıñ kolhozslarınan;

Maqsutıv Savir Sajfran ulı — Stərləbaş rajonı „Krasnıy parti-zan“ kolhozınıñ kolhozslarınan; Abdullin Əlvə Əbdрахman ulı — Stərləbaş rajonı vaşlanqış häm urta məktəptər ucıtyvsıylar profes-sional' sojuzınan;

Səjərqolov Səljman Səvən ulı — Qızıl Armanan.

VI. Bələvə hajlav okrugı

(Ydäge Bələvə qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — Əliəv Əlilaz Ka-mäletdin ulı — Mäskə rajon kom-munistik ojoşmanan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — Kuz-netsova Pelageja Nikolajevna — Bişbülək rajonı Kaganovic ismen-däge kolhozdnıñ kolhozslarınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sek-retar — Mamıjkina Klävdia An-drejevna — on tartıv promıjšlen-nosı, ydäk häm kənjaq elevator-darınıñ professional' sojuzınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ aq-zaları:

Qotıbbulıy Loqman Qotıbbu-lat ulı — Mäskə rajonı Steпноj MTS-hıñnıñ eşselärenen häm xed-metkär-därenen;

Sadrislamıy Minneqəli Sadris-lam ulı — Al'sej rajonı kommu-nistik ojoşmanan;

Əlarıyev Əlimulla Məxtər ulı — Al'sej rajonı Ədrəşit MTS hı eş-selärenen professional' sojuzınan;

Ustinov Aleksandr Timofejevic — Qızıl Armanan.

Vidinejev Vladimir Stepanovic — Bişbülək MTS-hıñnıñ eşselärenen häm xedmetkär-därenen;

Välejeva Zəjnəp Fərrəx qız — Jərməkəj rajonı kommunistik ojoş-manan;

Ləfanov Ivan Konstantinovic — Leninsel kommunistik jästär soju-zınıñ ölkä ojoşmañnan;

Ivanov Vladimir Ivanovic — Biş-bülək rajonı „1 maj“ kolhozınıñ kolhozslarınan.

VII. Bərə hajlav okrugı

(Ydäge Bərə qalañ)

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele — Mixajlov Nikolaj Ivanovic — Başqortostan ölkä kommunistik ojoşmanan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ predsedatele urıñbañar — Astraxan-sova Anna Mixajlovna — Mişkä rajonı Krasin ismendäge kolhoz-dnıñ kolhozslarınan.

Okrug hajlav komissiahıñnıñ sek-retar — Məxəmətjanıv Fəjzerax-man Məxəmətjan ulı — Leninsel (Davamı 2-se bittə).

Başqortostan ASSR-dan Millətlər Sovetına həylavdar bujınsa Okrug həylav komissialarının soslavın rətlav turahında

Başqortostan ASSR Ydək başqarma komitetinin qararı

(Davam. Baş 1-se bittə).
kommunistik jəstər sojuzının Dyr-
tejlə rajon ojoşmahıan.

Okrug həylav komissialarının
aqlazalrı:

Lətlərv Qəjan Zahir ulı —
Leninsel kommunistik jəstər soju-
zının Bərə rajon ojoşmahıan;
Ləvanov Aleksandr Grigor'jeviç
— Bərə rajon başlanqıs həm urta
məktəp rəvotniklərə professional'
sojuzın;

Xəmətdinev Əxkəm Məxəmətdin
ulı — Dyrtejlə rajon „Nəvansı“
kolxozının kolxozsların;

Səqədejev Sadritdin — Mişkə ra-
jon kommunistik ojoşman;

Smerdova Dar'ja Kirilovna —
Pokrovka rajon kolxozdar tər-
kəmə kolxozsların;

Sitnikov Mixail İlic — Pokrov-
ka rajon kolxozdar tərkmə kol-
xozsların;

Nasretdineva Fəqilə — İleş ra-
jon Jərkəj MTS-hının əssələ-
nən həm xedmətkərdənən;

Şəjmərdənev Şərəf Timerjan ulı
— İleş rajon politprosvet ucres-
deniələrə rəvotniklərənən profes-
sional' sojuzın.

VMI. Tujmazı həylav okrugı

(Ydəge Tujmazı əssələr
posjolkahı)

Okrug həylav komissialarının
predsedatele — Iskəndərev Əltəf
Mofazzal ulı — Başqortostan əlkə
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının
predsedatəl urınvabarı — Andria-
nova Jekaterina Fjodorovna — Ba-
qalı rajon Maksim Gor'ki ismen-
dəge kolxozdın kolxozsların.

Okrug həylav komissialarının
sekretarı — Cerepanov Aleksej
Grigor'jeviç — Başqortostan əlkə
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının aq-
zaları:

Qəvəddin Timerjan Timerkəj ulı
— Qandra MTS-hının əssələrenən
həm xedmətkərdənən;

Alparıv Bahavıtdin Qəjnetdin
ulı — Byzdək rajon Byzdək or-
loqsoloq sovxozının əssələrenən
həm xedmətkərdənən;

Nadezkin İ'ja Nesterovic — Byz-
dək rajon Timirəzev ismendəge
kolxozdın kolxozsların;

İnsafetdinev Jamqınur İnsafetdin
ulı — Şaran rajon „Internatsio-
nal“ kolxozının kolxozsların;

Timaşeva Səmiqə Qarifula qı-
dı — Saqmaqoz MTS-hının əsse-
lərenən həm xedmətkərdənən;

Japparıv İsməqil Japparıv ulı —
Qandra rajon „Traktor“ kolxoz-
nının kolxozsların;

Qəvəddin Qanzıl Qiniət ulı —
Tujmazı neft' promjstohı əssələ-
renən həm inzener-texnik rəvot-
niklərənən;

Filipov Luka Andrejeviç — Le-
ninsel kommunistik jəstər sojuz-
nının əlkə ojoşmahıan.

IX. Janavıl həylav okrugı

(Ydəge Janavıl stansiaı)

Okrug həylav komissialarının
predsedatele — Qafarıv Xəsən Əp-
terəxip ulı — Dyrtejlə rajon
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının
predsedatəl urınvabarı — Bik-
kuzin Bikmorza — Qaltası ra-
jon kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının sek-
retarı — Birdin Qəvətləqim Xodaj-
birde ulı — Başqortostan əlkə
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının aq-
zaları:

Ziazetdinev Səlixjan Ziazetdin
ulı — Krasnokamski rajon „Bik-
tay“ kolxoznının kolxozsların;

Xafizə Fəttəx — Janavıl ra-
jon Lenin ismendəge kolxozdın
kolxozsların;

Şirokov Sergej Stepanovic —
Janavıl stansiaı timer jul uzəl
əssələrenən həm xedmətkərdə-
nən;

Bulqaqıv Ramazan Kəlimulla ulı
— Boraj rajon Boraj „Jəş tor-
moş“ Kustprom artele aqlazal-
rın;

Sadıqıv Məxəmədi Sadıq ulı
— Boraj rajon on tartıv pro-
mijslennosı həm ydək, kənjaq
elevatordar əssələr professional' so-
juzın;

Takajıv Nurlıqajan Takaj ulı —
Baltas rajon Tel'man ismendəge
kolxozdın kolxozsların;

Cigvinsov Aleksej Ivanovic —
Janavıl rajon kommunistik ojoş-
man;

İbrahimov Qəvəj Abdulla ulı —
Osoaviaximden Boraj rajon ojoş-
mahıan.

X. Mələyez həylav okrugı

(Ydəge Mələyez avı)

Okrug həylav komissialarının
predsedatele — Markovnikov Jev-
geni Borisovic — Başqortostan əlkə
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının
predsedatəl urınvabarı — Fəjzul-
lin Qiniətulla Lotfulla ulı — Jomaqu-
za rajon kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının sek-
retarı — Fəttəxev İbrahim İslam ulı
— Kyğarsen rajon kommunistik
ojoşman.

Okrug həylav komissialarının aq-
zaları:

Ləxov Aleksej Mixajlovic — Jo-
maqusa rajon professional' so-
juzdarın;

Cuvasajıv Vəxit Qəziz ulı —
politprosvet ucresdeniələrə rəvot-
niklərə professional' sojuzın;

Rəfiqev Qəlimjan Səlim ulı —
Qıyırqadı rajon „Qıdı Bərjan“
kolxoznının kolxozsların;

Junkin Vasilı Ivanovic — Qı-
yırqadı rajon kommunistik ojoş-
man;

Makoldin Viktor Petrovic —
Leninsel kommunistik jəstər soju-
zının Başqortostan ojoşmahıan;

Baranov Aleksandr Pavlovic —
Voskresenski rajon kommunistik
ojoşman;

Gordejev Maksim Nikiforovic —
Jylajır rajon „Pamət Kirova“
kolxoznının kolxozsların;

Bajda Jəlena Jevdokimovna —
Fjodorovka rajon MTS əsse-
lərenən professional' sojuzın.

XI. Dıvan həylav okrugı

(Ydəge Dıvan avı)

Okrug həylav komissialarının
predsedatele — Nurışev Şəmsi
Məxəmət ulı — Başqortostan əlkə
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının
predsedatəl urınvabarı — Qor-
vanıva Xəlimə Qorvan qıdı —
Masetle rajon Tuqvaj avıl graz-
dandarın.

Okrug həylav komissialarının sek-
retarı — Grenev Afanasi Jə-
melfanovic — Beləqataj rajon
kommunistik ojoşman.

Okrug həylav komissialarının aq-
zaları:

Vildanov Minnəqəli — Maset-
le MTS-hının əssələrenən həm
xedmətkərdənən;

Əminev Qəziz İljaz ulı — Malo-
jad rajonnının professional' soju-
darın;

Josopov Tahirjan Josop ulı —
Malojad rajon Komsomol ismen-
dəge kolxozdın kolxozsların;

Şatunova Jevdokia İgnat'jeva —
Nikol'ski Leso-ximiceski zavod-
nının əssələrenən həm xedmətkərdə-
renən;

Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetinin
predsedatele — Başqortostan ASSR YBK prezidiumnının aqlazı — KLOKOV.

Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetinin
sekretarı — XISMƏTULLIN.

Əfə qalası, 1937 jıl 21 oktabr.

RSFSR-DAN MİLLƏTTƏR SOVETİNA HƏYLAVDAR BUJİNSA ƏFƏ HƏYLAV OKRUGİN RƏTLAV TURAHİNDƏ BƏTƏ ROSSİA YDƏK BAŞQARMA KOMİTETİ QARARİ

Bətə Rossia Ydək Başqarma Ko-
mitet prezidiumı qarar itə:

Millətlər Sovetına həylavdar bu-
jınsa Əfə Okrug Həylav Komissia-
nın tyəndəge sostavta rətlarqa:

Okrug Həylav Komissialarının
predsedatele Dolganov İ'ja Borisov-
ic — qara metallurgia əssələr
professional' sojuznının Başqortos-
tan ojoşmahıan.

Okrug Həylav Komissialarının
predsedatəl urınvabarı Spərtjnin
Sergej Afanas'jeviç — Udmurt əlkə
kommunistik ojoşman.

Okrug Həylav Komissialarının
sekretarı — Atnakajıv Nurlıqaj-
an Nurqəlejeviç — sud həm pro-
kuratura rəvotniklərə professional'
sojuznının Başqortostan ojoşmahı-
nan.

Okrug Həylav Komissialarının aq-
zalar: Krykov Timofej Andrejeviç
— RKKA-nın N-se casenən qıdı-
armiestərə həm nacal'stvo sostav-
nı.

Bətə Rossia Ydək Başqarma Komiteti predsedatele M. KALININ.

Bətə Rossia Ydək Başqarma Komiteti sekretarı esən — Bətə
Rossia YBK nın prezidium aqlazı ARTUXINA.

Məskəv — Kreml' 1937 jıl 20 oktabr'.

Başqortostan ASSR-dan Millətlər Sovetına həylavdar bujınsa Başqortostan Respublika həylav komissialarının sostavın rətlav turahında

BAŞQORTOSTAN ASSR YDƏK BAŞQARMA KOMİTETİNİN
1937 JYL 21 OKTƏBR QARARİ

Başqortostan ASSR Ydək Baş-
qarma Komiteti qarar itə:

„SSSR Verxovnyj Sovetına hə-
ylavdar turahında polozenie“nən
37, 38 həm 39 statjalar nıgeden-
də Başqortostan ASSR-dan Millət-
lər Sovetına həylavdar bujınsa
Respublika Həylav Komissiaların
jəməqat ojoşmaları həm xedmət-
səndərdən jəmqiəttərenən tyən-
dəge vəkildərə sostavında rətlar-
larqa:

Respublika Həylav komissialar-
nının predsedatele — İbrahimov Rə-
xim Kirəj ulı — Qıdı Armianan.

Respublika Həylav komissialar-
nının predsedatəl urınvabarı — Jap-
parıv Kaşafetdin Şihətdin ulı —
Administrativ ucresdeniələr rəvot-
niklərənən professional' sojuzın.

Əminev Mansur Şakir ulı —
sud həm prokuratura rəvotniklər-
renən professional' sojuzın;

Əxtəmev Sabirjan Əxtəm ulı —
Qıyırqaj rajon kommunistik ojoş-
man;

Sekerina Aleksandra Grigor'jeva —
Beləqataj rajon Belənkovs-
ki spirt zavodı, spirtovodocnoj
promijslennosı professional' so-
juzın;

Tahirıv Xəməzə Tahir ulı —
Baltas rajon politprosvet rə-
votniklərə professional' sojuzın.

Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetinin
predsedatele — Başqortostan ASSR YBK prezidiumnının aqlazı — KLOKOV.

Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetinin
sekretarı — XISMƏTULLIN.

Əfə qalası, 1937 jıl 21 oktabr.

RSFSR-DAN MİLLƏTTƏR SOVETİNA HƏYLAVDAR BUJİNSA ƏFƏ HƏYLAV OKRUGİN RƏTLAV TURAHİNDƏ BƏTƏ ROSSİA YDƏK BAŞQARMA KOMİTETİ QARARİ

Suxova Maria Vasil'jeva — Əfə
Ydək elektrik stansiaının əssələ-
renən həm xedmətkərdənən.

Səjətorhanıva Minləjhan Fət-
xəlislam qıdı — Qırmıqalı ra-
jon kommunistik ojoşman.

Korostelin Sergej İllarionovic —
Bətə Sojuz Leninse kommunistik
jəstər sojuznının Başqortostan
ojoşmahıan.

Pegova İrina Protasovna — Əfə
rajon „Zavet İ'ica“ kolxoznının
kolxozsların.

Şirovokov Pjotr Nikolajevic —
urman həm hal aqlıv əssələr
professional' sojuznının Udmurt
ojoşmahıan.

Afanas'jeviç Pjotr Nikitici — Gla-
zovski rajon „Azlan“ kolxoz
kolxozsların.

Ivanov Aleksej Nikolajevic —
xərvi — metalliceski promijslennosı
əssələr professional' sojuznının
Udmurt ojoşmahıan.

Bətə Rossia Ydək Başqarma Komiteti predsedatele M. KALININ.

Bətə Rossia Ydək Başqarma Komiteti sekretarı esən — Bətə
Rossia YBK nın prezidium aqlazı ARTUXINA.

Məskəv — Kreml' 1937 jıl 20 oktabr'.

Başqortostan ASSR-dan Millətlər Sovetına həylavdar bujınsa Başqortostan Respublika həylav komissialarının sostavın rətlav turahında

BAŞQORTOSTAN ASSR YDƏK BAŞQARMA KOMİTETİNİN
1937 JYL 21 OKTƏBR QARARİ

Başqortostan ASSR Ydək Baş-
qarma Komiteti qarar itə:

„SSSR Verxovnyj Sovetına hə-
ylavdar turahında polozenie“nən
37, 38 həm 39 statjalar nıgeden-
də Başqortostan ASSR-dan Millət-
lər Sovetına həylavdar bujınsa
Respublika Həylav Komissiaların
jəməqat ojoşmaları həm xedmət-
səndərdən jəmqiəttərenən tyən-
dəge vəkildərə sostavında rətlar-
larqa:

Respublika Həylav komissialar-
nının predsedatele — İbrahimov Rə-
xim Kirəj ulı — Qıdı Armianan.

Respublika Həylav komissialar-
nının predsedatəl urınvabarı — Jap-
parıv Kaşafetdin Şihətdin ulı —
Administrativ ucresdeniələr rəvot-
niklərənən professional' sojuzın.

Respublika Həylav komissialar-
nının sekretarı Mitin Fedot İvano-
vic — Başqortostan kommunistik
ojoşman.

Respublika Həylav komissialar-
nının aqlazları:

Kaşarıv Mirzaxan Kaşaf ulı —
Başqortostan kommunistik Juqar
avıl xuzalıv məktəbenən kommu-
nistik ojoşmahıan.

Jevestignejev Ivan Ivanovic —
Medsantrud professional' sojuz-
nı.

Ənderjanova Qəlimə Ənderjan
qıdı — Leninsel kommunistik jə-
stər sojuznının əlkə ojoşmahıan.

(Davam 3-se bittə)

Başqortostan ASSR-dan Milləttər Sovetına həylavdar bujınsa Okrug həylav komissiahınnı sostavın ratla/turahında

Başqortostan ASSR Ydək başqarma komitetınnı 1937 jyl
22 oktəbr qarar

(Davannı. Baş 1-2-se bittə).

Tyrin Jevdokim Fjodorovic—

Krasnısol vıjala zavodınnı eş-
selərenən həm xedmətkərdərenən.

Artıkaıyn Arkani — Mişkə ra-
jonı «Komintern» kolxozınnı kol-
xozsıların.

Qırmayev Xəjbraxman Qırmayev—

Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetınnı predsedatele esən
— Başqortostan ASSR YBK prezidiumınnı aqzalı—KLOKOV.
Başqortostan ASSR Ydək Başqarma Komitetınnı sekretarı va-
zifalınnı ytvəse — XISMƏTULLIN.

Əfə qalalı, 1937 jyl, 21 oktəbr.

ulı — Stərləv MTS-hınnı eşse-
renən həm xedmətkərdərenən.

Desətkin Nikolaj Nikolajevic —
Bərə rajonı Capajev ismendəge
kolxozdın kolxozsıların.

Qılmanıva Zəlkəvira Şəfiq qıdı
— Beloret qoros-sınnı kanat za-
vodınnı eşselelenən.

BEDDƏN BERENSE DEPUTAT—HƏJƏKLƏ JULBAŞS İPTƏŞ STALIN BULBİ

Bələvə, 21. (BaşTASS). SSSR
Verxovnıj Sovetına həylavdar kə-
nə turahında bildəle bulqas ta
rajondaqı predpriatıelərdə, kol-
xozlarda, ucresdeniələrdə kyp xə-
lqı mitingtar, jıylıstər ytkərel-
de. Tipografia eşselelə yd rezolyt-
sialarında:— tıvqan ilgə, kommu-
nisttar partiahınnı sikhed birləgən
keşelərdə genə həylarvıd, — tip
jadalar.

— Bedden berense deputatınnı

xalıqtardın həjəklə julbaşsınnı,
duş həm ucitele iptəş Stalin bu-
lur,—tip jaddılar bol'nitsa eşse-
ləre yddərenən rezolytsialarında.
Həylavdar zakondarın əjrənəv bu-
jınsa, qalala jannı tınərektər tē-
deldə. Qalanınnı ikense ucastkahınnı
da həylavdar kənənə stena gazeta-
lı ojoştəroləp, həylav ucastkahı
kpmissiahı jorto vınnı eşgehənə
uramqa elenəp qujılasaq.

Kolxozsıların həylavdar zakonınnı əjrənəv

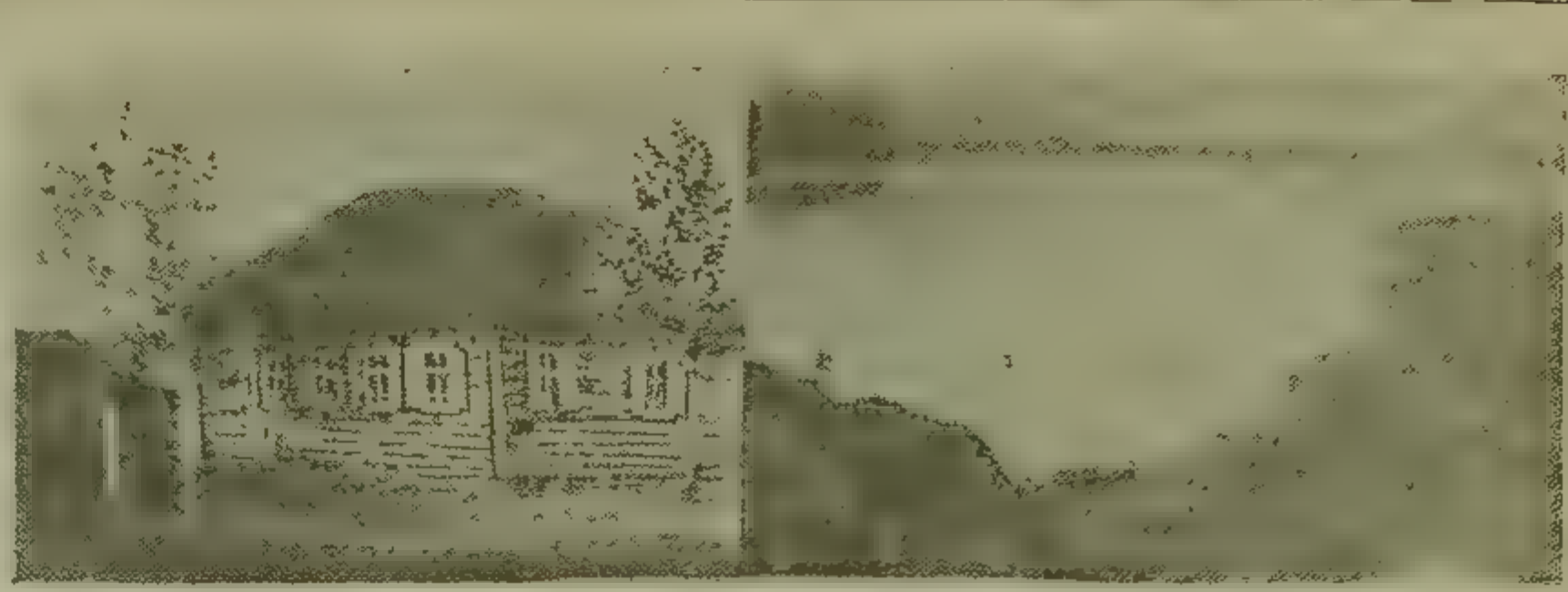
Şışmə, 21. (BaşTASS). Həylav
kampaniahı başlanıv menən Şışmə
rajonı kolxozsıların həylavdar za-
konınnı əjrənəvde jəldərdelər. Hər
kolxozda həylavdar zakonınnı əjrə-
nəv tınərektəre ojoştəroləp, sı
tınərektər sistemı rəvəstə eşləj
başlanıvlar.

Məbəlan, «Komintern» kolxo-
zında 10 tınərektər ojoştəroləp, sı
tınərektəre həylavsıların vətəhe
lə ıltırtıldı. Tınərektər jətəksə-
renən Agışev Fəjzeraxman, Aqır-
dın Xan iptəstər həylavdar zakonınnı
əjrənəvde kolxozsıların yd əjdə-
rendə ojoştərdolar həm başqa ty-

nərektər jətəksərenən jərtəsqə saqr-
dılar.

95 jəşlek Mirxəj vavaj həylavdar
zakonınnı bık dır qıdıqınnı menən
əjrənə, ul zakondın hər punktın
jəntekləp tikserə, anlaşımağan
məstələlər bujınsa horavdar vırə.
Həm SSSR Verxovnıj Sovetına
kemdərdə həylav turahında ul:

— Bed sı zakonınnı əjrənəp, ile-
bedde idara itevse xəkymət organ-
darına, bedden tormoştə jəqırtıv
esən tırtəsqan partiahınnı həm par-
tiahınnı bol'seviktərdə genə həylar-
vıd, ti.

Hyrəttə: 1919 jıl da Krasnojar jan ında Capajev diviziahınnı perepra-
va jahağan urnı. Undan divizia şta vı urınləsqan əj.

(Ş. Urazbaxtin fotohı).

JƏSTƏR MASSAHİ MENƏN EŞLƏGƏN JERDƏ

Urman-Bışqadaq tulı bulmağan
urta məktəbe (İşembaj rajonı, Qo-
şarqol avıl sovetı) ergəhendəge
komsomol ojoşmahı, VLKSM
Ydək Komitetınnı IV Plenumı
qarar nıgedendə eşən qajtanan
qordo. Komsomolestardın dəjəm
jıylıstər, politik uqıvdar
yd vaqtında ytep kılə. Sı komi-
tet ytep kıləgən jəstərdə tərbiələv
eşə menən nıq qıdıqınnı. Ul, Be-
jək Oktəbr revolytsiahınnı XX
jıllıq vıjramına vılək esən, 15
jəş uqıvsınnı komsomol safına
ıderləj. Ular arahında, VLKSM-
dın ustav, programmahınnı, Janı
Konstitutsiahınnı, «SSSR Verxovnıj

Sovetına həylavdar turahındaqı
polozenie»ne əjrənəvde ojoştərdə.

Məktəp ergəhendə janı qınnı
ojoştəroləp şaxmat tınərektəre lə
jaqı eşkə başlanıv. Xəder unınnı 30
aqzalı var.

Komsomoles həm jəstər politik
uqıvda, VLKSM Ydək Komitetınnı
IV Plenumı, Əlkə Komitetınnı
V Plenumı qarardarın mədəkərə
itələ. Latıjıv Mozafar, Mırza-
qulıv Fuat, Jıldaşeva, Qotoşv
həm Xəmitəvalar dərestən də, poli-
tik uqıvdan da otlicnoqı uqıvdar.

Q. Bıləkvaj.

M. Fuat.

Həylavsıların gramotalı bulıvı, tavı birevten işrenlegen tə'min itə

Jərkəj, 21. (BaşTASS). Rajon
dəvmələndə gramotalı 4 mən
648 keşə, ad gramotalı 5 mən 321
keşə var. Şular esənən gramotalı-
dardan 1 mən 12 keşə həm ad gram-
otalılarından nı var 343 keşə genə
uqıvqa ıltırtıldı. RONO
Serek-kıl avıl sovetında ololardı
uqıv eşə jaqı qujıldı tip ha-
naj. Ləkin vınnı 214 gramotalı-
dan 122 keşə, 449 ad gramotalı-
dan nı var 125 keşə genə uqıvqa

ıltırtıldı. Medvedovskı avıl
sovetında uqıvqa tejeşle bulqan
669 keşənən, 264-e genə, Tələkə-
jevskidə 472 keşənən, 251-e genə
uqıvqa alınnı. Qajdırvı, Qara-
vaz, Mənəvəz, İləşev avıl sovetta-
rında ololardı uqıv eşə vətən-
ləj alıv varılmaı. RONO həm unınnı
instruktör Mırqədəjev avıladaqı
ololardı uqıv eşə menən jətək-
selek itməjdər.

Mırqədəjev profbiletər alıstırvı
esənən buşamaj kırıhen.

SSSR VERXOVNİJ SOVETİNA HƏYLAVDAR TURAHİNDƏ

HORAVDARQİ JAVAPTAR

1. Tın həylav xoquqınnı nısek
anlarqı Elekkə, sovet həylav za-
konınnı, həylavdar vaqtında grazdan-
dardın tınhedlegen kyddə tota in-
meı Bedden həylav zakonındaqı
tın həylav xoquqtar nəmənən
qınnarət?

Tın həylav xoquqınnı, hər ber hə-
ylavınnı başqa həylavsıların menən,
tın tavıstı bulıvınnı kırıhətə. Bətə
grazdandar həylavdarda tın nıged-
də qatnaşalar: bərəvden ikensələr
aldında his ber tərle əbtənleğə
bulmaj.

Bildəle, ytkəndə, bedden ildə
ekspluatatordar sınnı əle vətən-
ləjə vətərləməgən vaqtta, sovet
həylav zakonınnı tın həylav xoquqınnı
kyddə totmanı. Səvdəgərdə, ku-
laktar, ruxanidar-xedmət eşləre
bulmavsıların «məxrym itevselər»
bulıv ıbəpləndelər, jəqınnı həylav
xoquqınnı məxrym inelər.

Sovet zakondar, sovet organ-
darın həylavdan vaqtta, eşselər
esən krəktiəndəgə qarandaqı
qajınnı ber əbtənlektər quja in-
e. Məbəlan, Sovettardın Sojuz res-
publikalar, SSSR sjezdərdə həyl-
lavdan vaqtta qala sovetarın
vəkildə 25 mən həylavınnı ber
delegat ıbəvəndə həylavdılar, ə
krəktiənnı xalıq kypselek təşkil it-

kən, sovetardın əlkə sjezdərdən
—125 mən keşənən ber delegat
həylana in- sı kypselekte eşselər
jaqınnı tə'min itte həm əlbittə eş-
selər menən krəktiəndər arahında
bildəle tınhedlek tıvdırdı.

Eşselərdən həylav əbtənleğə
menən fajdalanqan mələndə, əle
krəktiəndər, vaq xəsusidər, avıl-
kulaktar jəqıntəho kəsle in- sı
vaqtta eşselərdən jətəkselek itev
role həylav xoquqınnı lə saqlıdı.
Sı sovet vınnı nıqınnıvqa kıl-
terde, şunınnı menən bərgə proleta-
riat diktaturahınnı xedmətsən,
krəktiəndəgə avıl xızalıqınnı ky-
tərevdə unı kollektivləsterevdə kıl-
jardamınnı tə'min itte. Timək, eşse-
lər fajdahınnı bulqan həylav əb-
tənleğə yd vaqtında, proletar re-
volytsiahınnı jəneven tə'min itev
esən zarur bulqan. Ləkin bol'se-
vistik partia sı əbtənlektərdən
vaqtınnı xarakterı bulıvdarın hər
vaqt hıdıq əbtənə alıv kılde.

Janı şartlarda, qasan sotsializm
qalala lə, avıl lə vətənleğə
həm kırı qajımaınnı itep jende,
qasan bedden ildə ekspluatatordar
sınnı vətənleğə vətərdə, ə eşse-
lər menən krəktiəndər sotsialis-
tik jəmqiəttən truzinniktəre bulıv,
janı həylav zakonınnı bətə grazdan-

dardın da xoquqtarın tınləne.
SSSR Verxovnıj Sovetına həylav-
dar tın həylav xoquqınnı nıgedendə
ytərelələr. SSSR-dın 18 jəşkə jət-
kən vətə grazdandar (aqıldan
jadqandar həm sud menən xəkəm
itelep həylav xoquqınnı məxrym
itelevselərdən başqa) jenes həm
milləttərənə qaramatınnı tavısqı
xoquqlıvlar.

Timək, eşselər sınnınnı jəm-
qiet əbtənən dıvlet jətəkselegenə
vazahı kılajən. Sı—eşselər sınnı-
nnınnı diktaturahınnı nıqınnı kırı-
hətə. Beddə diktatura əle lə jəm-
qietdən aldınqı sınnınnı,—eşse sınnı-
nnı qılında.

Eşselər sınnınnı ydenen sotsializm
tədəleşə əbtənən jətəkselek ite-
ven sovetar aşə vıjomqı aşırə.
Ləkin vınnı esən, xəder eşselər
sınnınnı krəktiəndər sınnınnı qar-
qanda həylav əbtənleğə menən
fajdalanıvqa moxtaz tygel. Xəder
beddə krəktiəndər —kolxoz krə-
ktiəne bulıvlar, ular eşselər sınnınnı
menən bərgə uların jətəkseleğə
əbtında sotsializm tədəjdər.

Janı həylav zakonındaqı tın
həylav xoquqınnı şulaj uq tıvəndə-
gən qıbarət. Məbəlan, sojuz sove-
tına hər ber 300 mən keşənən ber
deputat həylana. Sojuz sovetına
həylavdar bujınsa bətə həylav ok-
rugtar lə ber tın.

2. Xedmətsəndərdən iztimaqı

ojoşmalarınnı həm jəmqiəttəre, mə-
bəlan, İşembaj, hər vaqtta Məs-
kəvdə jəki Leningradta jəşəj tor-
qan grazdand, SSSR Verxovnıj
Sovetınnı deputatına kandidat
itəp quja alalar?

Eje, quja alalar. SSSR Verxov-
nıj Sovetınnı deputatına kandi-
dat tik ber genə həylav okrugınnı
da tavısqı qujıla ala, kandidatın
hər vaqt yde jəşəgən okrugta qı-
nnı tavısqı qujınnınnı məzıvı tygel.
Hər ber həylavınnı, ydenen torqan
urnına qaramatınnı tələgən ber
həylav okrugında deputatqa kan-
didat itelep qujıla ala. Sovet hə-
ylav zakonınnı burzuaz konstitutsia-
lar həm burzuaz həylav zakondar
kevek həylav həm həylavınnı xoqu-
qınnı fajdalanıv esən, ber nınnı-
dəj də ıltıraqınnı senzıların ta-
lap itməj. Timək, həylavınnı Məs-
kəvdə jəki Leningradta jəşəp tə, ə
unınnı kandidaturahınnı tege jəki sı
iztimaqı ojoşma, jəki şul uq xed-
mətsəndərdən İşembajdaqı iztima-
qı ojoşmalarınnı, quja alalar. Bında
kandidaturahınnı kırıhətkən ojoşma,
unı registratsialaqanda okrug hə-
ylav komissiahınnı kandidat tura-
hında tıvəndəgə məqlıvətə ai-
rərgə tejeş: familiahınnı, isme, atahı-
nnı isme, torov urnı, fıraqhe, kə-
sebe, ə şulaj uq deputatqa kırıhə-
teləgən kandidattın oşə həylav ok-
rugında tavısqı qujınnıvqa ydenen
rızalıqı.

„Otkaz natskahn“ tipografianh.
Başlavlit vakile № 4188

1937-se jyl

28 Oktabr

№ 104 (1152)

Ajda 12 tapqyr
səqə. Ajrım hənə
7 tin.

Betä ildärdən proletarlar, berläşeged

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetlar organı

Redaksiä adresı: Öfö
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

20 oktäbrdä Mäskäv qalahınnı Stalin, Molotov häm Proletar hajlav okrugtarınnı 25 ere zavod häm fabriktarında, Leningrad qalahınnı Krasnogvardies, Volodarski häm Mäskäv hajlav okrugtarında eşselärdän, inžener-texnik rabotniktärden häm xedmatkärtdärdän hajlav aldä döjäm jıjıylıstär bulıp ytte.

Xalıqtardın julbaşsınnı iptäş Stalin, unıñ in jaqın soratniktäre Molotov, Kalinin, Zdanov iptäştär, sotsialistik vatan-dın patriottar, beldekle staxanovsı Picugina häm Smetanin iptäştär Sojuz Sovetınnı deputatlıqına kandidat itep qujıldılar. Bıl tarixi kändärdä Sovet jästäre ydenen jalqınnı jäslek salamen, geroistik sovet xalqın jeñevdärdän jeñevdärgä alıp barırsı, ydenen betä tormoşon sotsializm ilenen baxete häm säskä atıvıv esen kərəşkä birevse, — julbaşsıña, dıñqı häm ucıelgä iptäş Stalinga jevära.

Sovet jästärenen başında bulırqı

Bed SSSR-dın Verxovnıj Sovetına hajlavdar bujınsa hajlav kampaniaına indek. Aj jarımdan hun (bedden kursev) Sovettar Sojuzınnı millionlaqan grazdandar, yddärenen tavıstärin in jaqış, hınalqan, kommunizm eşe esen adaqına tiklem birelgän keşelärgä birep, hajlav bylletendäre tultırasaqtar.

Hajlav kampaniaında ojoştırov häm agitatsion—propaganda eşe dur ähämiätkä ejä bulasaq. Bıl mäsälä bujınsa, VKP(b) Udäk Komitetınnı nävättäge Plenumı maxsus qarar qabul itte. Bötölaj asıq ki, komsomol hajlav kampaniaıñ aldınan ojoştırov häm agitatsion—propaganda eşenä töp iqtıbar bylgergä tejeş bulasaq.

Jäs eşselär häm kolxozsılar, jäs belgestär häm xedmatkärder—betä sovet jästäre sotsializm eşenä, Lenin—Stalin partiaıñ eşenä, sovet vıası eşenä fidakär birelgändär. Xäder betä ildä idea-politik kütöreläştän juqarı dulqınnı ybä; sovet jästäre xökymätten hajlav kampaniaıñ başlanıv turahındaq qararın qajät dur politik aktivlek menän qarşılanılar. Sovet ilenen jäs keşeläre miting häm jıjıylıstärdaq yddärenen rezolytsialarında, sıqıstärında nıqlı häm ısanıslı rävəştä vıaj tıdär.

—Bed, SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdarqa bol'sevistik partia häm sovet vıasına fidakär birelevselär bulıp kiläbed. Bed, tavıstärıvıddı tik eşe sıjınnınnı eşen, sotsializm eşen jaqlarqa äder bulıvdarın eştä kырhätkändärgä genä biräsäkbäd. Bed ujav bulıvıv häm xalıq döşmandarına bedde dörəb juldan sıqarıvqa birmäbed...

Şulaj da, jənähe, hajlav kampaniaıñ yd aqıssı menän yter, jənähe döşmandar bedgä qorotqosloq itergä, häm bedden eştə vısratırqa bıtılmäştär, tip ujav esen politik huqır bulırqa kərək.

Döşmandar yddärenen joqontoların, his juqında jästärdän artta qalqan öleşenä jahav esen bedden iztimaqı ojoşmalarıvıddın praktik eştärenä ad qıña kəmselektärde lä fajdalanalar. Sovettardın VIII qädättän tış Betä Sojuz Sjezındaq ydenen sıqıssında iptäş Stalin aldan kibätär vıaj tıgäjne: «Əgär dä xalıq qajıñ ber jerdä döşman keşelärde hajlajasaq ikän, bıl bedden agitatsia eşebedden ytä nasar qujılqan ikänen anlatır häm bed vıñdaj xurıqtı tulıhınsa qadanqan bulıvıv, əgär inde bedden agitatsia eşebed bol'seviktärsä vara torqan bulha, ul saqta xalıq döşman keşelärde ydenen Verxovnıj organdarına ytkärep jevärmäb, timäk, eşlärge kərək, ä hıqranırqa tygel, eşlärge kərək, ä betä nәмä-

nen administrativ vojoroqtar terti-bendä äder tötä alqa kilep barıqan kütöp jatmaşqa kərək».

Komsomol ojoşmaları, Verxovnıj Sovetqa hajlavdarqa äderlek eşen betä sovet jästäre arahında, ulardan ajırmajınsa alıp barırqa tejeş tär. Bıl eştə diferinsirlap, jästärdän ajırmä törkömdä häm qatlamdarınnı kimäldärenä lajıqlı itep ytkärrärgä kərək. Mişalqa, ber yk zavodta, ber yk sexta törlä kimäldäge jästär eşlädär: berehe fabzavuc bötän, ikensehe kolxozdan kilgän, esensehe proizvodstvonan ödelmäjensä juqarı uqıv jorton tamamlaj. Nisek inde ulardın hər qajınnına ber tin kileş jaharın? Şulaj da kyp kenä komsomol aktivistäre şunıñ menän gonahlanalar ki, betä jästärde bergä jıjnajdar, asıqı itep beseda jeki miting «ajlenderesıqaralar da» häm şunıñ menän Verxovnıj Sovetqa hajlavdarqa äderlek bötöl, tip itäpajdär.

Mitingtar menän genä siklänep qalırqa jarımaj. Ajırmä jäs eşselär, kolxozsılar, xedmetärdärdän idea-politik kimäldärenä lajıq itep, tödelgän jästär törkömä bujınsa SSSR grazdandarınnı politik xoquqtarın, Stalinsej Konstitutsianı, hajlav zakonıñ ujav, kändän-kengä anlatırqa, jästärgä döşmandı tanıj belergä häm ularqa jemer-ges otpor birevdä jardam itergä kərək.

Hajlav kampaniaıñ vaqtında betä agitatsion häm propaganda eşen ydäge, predpriatie, uczezdnie, sovhoz, kolhoz bulırqa tejeş. Ləkin varaktarda, döjäm torlaqtarda eş alıp barıvıv lä onotorqı jarımaj, qajınnı ki, qıdınasqa qarış kyp kenä komsomol ojoşmalarında bıl pocotıvıv urında qalqan.

Agitatsion-propaganda eşen kin jəjelderev menän bed, bıl agitatsia häm propagandanıñ sıjfatı, bulıvına ajırmä iqtıbar biregä tejeşbed. Qajıñ ber komsomol ojoşmaları effektiv sıjırdar kырhätkesä artınan qıvır jəjərləgän häm mənərləgän keşelärde, ulardı tikşermäjensä kolxozdarqa, predpriatelärgä agitatorlar sıjfatında jevärrärgä asıqalar. Bıl tərən dörəb tygel. Agitatsia häm propaganda eşen, varı tik hınalqan, politik äderlege jeterlek bulqan, eştə kommunizm ideahın jaqlaj belevse, hidgerlek menän qorallanqan, döşmandın manevrdarın tanıj belevse keşelär genä alıp barırqa tejeş-tär.

Lenin komsomolı, Verxovnıj Sovetqa hajlavdarqa äderlänep, betä sovet jästären ydenen tirəhenä taqı lä töqəbraq tuplarqa tejeş.

(«Komsomolskaja Pravda» nan).

Öfö okrugı hajlavsılar jıjıylıssında

SOJUZ SOVETUNA DEPUTATLIQQA BEDDEN KANDIDAT— VALERI IVANOVIC MEZLAUK

25 oktäbrdä Öfö depo eşselären döjäm jıjıylıstär buldı. Jıjıylısta betähe 500 dän artıq jäs häm qart eşselär, eşsə qatın-qıddar, inžener-texniktär, betä xedmat ejäläre qatnaştılar. Ular yddärenen in aldınqı keşelären Sojuz Sovetına deputat kandidatlıqına kырhätäv esen kilgändär. Jıjıylıstı iptäş Doganaşev Pjotr Semjonovic astı. Berense hyd avtomat sexınnı slesarı, qart eşsə iptäş A. D. Udalovqa birelä.

«Sovettar Sojuzınnı betä xedmetärdä keşelärdän bəjek Stalinsej Konstitutsiaına jadılqan xoquqtarın qəmälgä asırrıqqa başlanılar. Mäskäv häm Leningrad qalalarındaq hajlav okrugtarınnı eşseläre yddärenen jıjıylıstärında xalıqtın bəjek julbaşsılar iptäş Stalinden, M. I. Kalininden, V. M. Molotovın, K. J. Vorosilovın, L. M. Kaganovıcnıñ häm N. I. Jezovtın kandidaturaların Sojuz Sovetına deputat itep kырhätelär. Min Leningrad häm Mäskäv eşselärenen bıl initsiatıvaların qotlap qarış alam. Häm ydebedden Öfö depo eşseläre ismenän Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep Valeri Ivanovic Mezlaukı kырhätäm», ti.

Udalov iptäştän hun hyd qart eşsə S.V. Sokolovqa birelä. Ul elek ke batşa Rossiaıñdaq eşselärdän

avır tormošta jəsəvdäre turahında həjləgəndən hun «bed xəder Sovet eşseläre bötölaj başqa şartlarda jəsəbed. Lenin häm Stalin bedden esen satılqıñ häm bəxetle tormoş tıvdırdılar. Bed betä donjanın in bəxetle eşseläre. Min iptäş Udalovtın təqdimenə quşılıp iptäş V. I. Mezlaukıñ kandidaturahın Sojuz Sovetına deputatlıqqa kырhəteleven qotlajım. Min iptäş Mezlaukıñ revolytsia başlanqandan birle eşsə sıjınnı esen jənən-tənən birep kərəsevenən başqan bəlməjem. Ul Kənsəpş häm Kənjaq armialardın revvojen sovet aqzahnı bulıp ta eşləgən. Ul ydenə tapşırılqan betə javapı eştərdə hər vaqıtta lä namıñ menən başqarqan. Bed xuzalıq frontında lä, grazdandar huqıssı frontında lä häm betə jerdə lä iptäş Mezlaukıñ in aldınqı häm in javapı urında bulıvıv kырdek. Şuqa kыр Öfə hajlav okrugındaq betə eşselər dä iptäş Mezlaukıñ kandidaturahına tavış birevdären horajım» tip hyden bötərə.

Eşselər mitingta ber tavıştan rezolytsia qabul ittelär. Ular yddärenen bıl rezolytsialarında Öfə hajlav okrugı bujınsa ballotirovaj itev esen iptäş Mezlaukıñ rəxsət horap telegramma jevärrärgä buldılar.

KOMSOMOL OJOŞMALARİ HAJLAV KƏNƏNƏ ƏDERLƏNƏLƏR

Xəjbulla rajonı Başqarma komiteti ergəhendəgə komsomol ojoşmaı VLKSM Udäk Komitetınnı IV Plenumı qarar nigeđendə eşen qajtanar qordə.

Komsomol jıjıylıstär, politik uqıvdar yd vaqtında udqarılalar. Xəder komsomlestar arahında „SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdar turahındaq polozenie“ ne ejrənev tynərəgə ojoştıroldo. Komsomlestar bıl tynərəkke dur aktivlek menən jərəjdär.

Bıñan başqa komitet ergəhendə ojoştıroldıqan OSO, dram tynərək-tərə lä jaqış eşlädär. Xəder dram-tynərəgə Bəjek Oktabr revolytsiası-

nnı XX jıllıq vajramına qarata «Gəlse» tıgən pjesaj äderləj.

Öf. Şakırın.

Qırmtıqalı rajonı „Qadıqla“ kolxozında „SSSR Verxovnıj Sovetına hajlav turahındaq polozenie“ ne ejrənev kin jəjelderelde. Kolxozda hajlav zakondarın ejrətev esen 11 tynərək ojoştıroldı, uqa agitatorlar bildələnep qujıldı. Agitatorın 8-e komsomoles. Ular Bəjek Oktäbrden XX jıllıq vajramına tiklem hajlav polozenie menən betə kolxozsılardı tanıştırv esen eşkä başlanılar.

T. Məxəmmətov.

İleş rajonı, Mancar tulı bulmaq urta məktəbenen, 6-7 klaslarında uqıvsılar arahında, iptäş Stalinden Konstitutsia projektı turahında Sovettardın Qjadättän tış VIII Sjezında həjləngən dokladın,

Konstitutsianı häm „SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdar turahındaq polozenie“ ne ejrənev jəjelderelde. Ular betähe lä kərəkke ədəbiət menən təmin itelgən.

Midxət Qjədejv.

JÄSTÄRGÄ YTKÄNDÄGELÄR TURAHYNDÄ

Qadanqol vol'ss Jan-jappar avyls

"Kräntian tormošton xəjerslek kimələne tiklem jetherelgajne: ul maldar menən ber torlaqta tordō, kejjəndəre rubeşşe, aşarqandarə alabuta; kräntiəndər yddərenen silaj torqan nadeldärenən (jerdärenən) qastblar, tik qajda qasbroja uron qyna bul-hın, xatta yddərenen nadeldären hatp alojan aqsanan, kem nadelde alvvoja kileşhə, uoja tyləv, unen doxodənan artıq bulha la, uoja tyləp qasalar ine. Kräntiəndər əldən-ələ as buldylar həm urozaj bulmaqın vaqəttə aslıqtan həm epidemianan undarsa men-ləp yldelər, ular jəş-jəş əjlənep kilep tordolar". (Lenin, t. VI. 101 sittä).

QAZAPLİ
JƏŞLEK

Jəş jeget saqım, 35 jyl qəmə-rəm vajdar buşaqahın tapta ytte. Qulına səvərtqə alıp mal artınan jəgərgə jaraqıl bulvıym menən ketəv ketərgə indəm. Tan belən-gəndən alıp, qojas batqans mal artınan savahın, ketəvdən tamam arıp qajtahın, jal itergə ujlajhın, nəq oşo vaqəttə „minen harıqım qajda, hıjırmıd havqanlıqıd“ tip hinen artıdan kilep tə jetələr, hine oşolaj qazapladar. Min Suq-rəqlı, İbke-jappar avyls vajdarə Qotlaxmətəvdən maldarın 2 jyl kəttəm.

Başv eşənə jaraj başlav menən atajım İljəs mine Harajlı avyls axunına vajda halıd. 40 jəşmə tiklem min jaldın nəmə ikənən də belmənem. Xatta keşələr kevek jə-qom tujqansv joqlaj da almanım. Qojas sıqqansv 2 şar jul kəltənən qajta inek. Jetməhə vajdın qıddarə İla eşkə quşalar, hıv tıştalar ine. Bına oşo qazaplı xedmət eşən jyl-ına 15 hum eş xaqə ala inem. Bildəle, vıl aqsanın ber genə hum la mine qulıma inməne. Atajım unı jılmı tulqansv aldan alıp aşar vətərgə ine. Bınan hun Qaran avyl kulagı Aleksejdə eşlənem. Ular mine qıddarın birep aldar, suqındırırqə tələnələr. Ləkin min uların məkərlə eştəren hıder unan qastım.

Min də başqa keşələr kevek jə-sərgə, sem'ja tormošo qororqə ujlajajım. Ləkin aşarqə ikməgen, kejjərgə kejjemen, ə tororqə jorton bulmaqas nındəj sem'ja tormošo tədəp bulhın hun. Sem'ja tormošo turahındaqə ujdarmı xial bulıp qyna qaldı. Min 40 jəşmə sıqqan-da qyna əjləndəm. 6 balavıd buld. Ləkin qazaplı avır tormoš uları təvıələp yttərgə irek nırməne. Uların vətəhe la jəsləj yldelər. Bına şulaj. Qəmərəmdən səskələj vaqt — 35 jyl vajdar bu-şaqahın tapta menən ytte. Min tik bın tormošto, Oktabr revol-ytsiahınan hun qyna kyrdəm.

Elekke batrak İljəşv Qajnan.

YTKƏNDƏGE

Batşa Rossiahında 91 juqarə uqıv jorttarə bulqan, şular esənən Ukra-ina, Belarussia həm Gruziala vər- tik 18 genə təşkil itkən. Bətəhe 124.700 student, uqıqan.

Juqarə uqıv jorttarə kypselek dvorən, burzuazia, səvdəgər həm ruxanidərdən uldarə menən tultı- rılalar ine. 1913 jıldə universitet- tərda dvorəndər 38,3 protsent, ru- xanidər isməndə jərəvsələr — 7,4 protsent, maqtavlı grazdandər həm səvdəgərdər — 11,4 protsent təşkil ittelər. Qatın-qıddar universitet- tər qavul itelmənelər.

Rossia imperiahında jəşəgən bik kyp milləttərdən vəkildərəne juqar- ı belem alıv eşən, işektər jıvıq buld. Universitet- tərda «xristian dınenə bulmavırlar» vər tik 6,6 protsent qyna təşkil ittelər.

JERDE KEM BİLƏGƏN

"Səsergə jer, iegərgə at, tororqə jort, aşarqə ikmək" juq ine, ti 30 jyl qəməren batraklıqta ytkərgən Xəmədi qart. Revolytsiaqə tiklem Jan-jappar avylında Xəmədi kevek ələşhəddər, unen kevek xəjersələr ad bulmaqan. Jarlıbıq, aslıq həm xəjerslek jappar avylının jarlı kräntiəndəre eşən vıvattar vıjınsa qunaq bulıp kılğan. Jerhətlek ular eşən mənge jafa bulqan. Jan-jappar avylındaqə 7 kulak xuzalıqı qulında 221 disətinə jer bulqanda, (1912-13 jıldarda) qalqan 101 xuzalıq 608 disətinə jer siləgəndər. 108 xuzalıqın 40-qı ahtıd bulqan. 80 xuzalıqın yd ikməge jə- nıqasa aşarqə jetməgən. Avılda vətəhe 20 timer havan, 2 timer tırma, 4 səskəs maşına bulqan. Bına revolytsiaqə tiklem Jan-jappar avylının vətə vajlıqə oşonan torqan.

● ● ●

Ələşhəddər

«Jarlı keşene bala vaba» tigən- dər qarttar. Tamaq ikməkkə tuj- maha la bala-saqıqə min vaj inem. Minen 5 qıdım buld. Ə bed sem- jala 9 keşə inek. Bına oşo 9 keşəle bedden semjanın vətə səsevlek jere 2 disətinənən artıma ine. Ul vaqt- ta jer tik irdər ibəvənə genə vıle- nə. Ə qatın-qıddar vətənləj ibər- kə la alınmaj, ular ələşhəd ine.

Asıq xəterləməjem. Bınan 50—60 jıldar elek bulha kərək jer 10-sı rəyz vıjınsa vılende. Unda tik ir balahı bulqandarqə qyna jer bırdelər. Bedgə vətəhe 2 disə- tinə jer tide. Jegərgə atın, eşlər- gə qoralın bulmaqas, unı la eşləp vıumaj ine. Bed Qızzətullin Rəxim vajda havan hərəşep, jer səstərə inek. Oşolaj eşləp alqan ikmək ja- nı jılqə tiklem də jetməj ine. Ə min qış kilep jetev menən vıltam- dı kytərəm də, Baltıjnski, Diməns- ki vajardarına eş edləp kitə inem.

Avır həm qazaplı ine ul vaqt- ta bedden tormoš.

Elekke batrak Xisamotdinov Minneəxmət.

Starasta
hajlaqanda

Bıl 1911 jılda buld. Mart ajı ine. Avıl kulaktarə starasta haj- lavqə kypdən əderlek alıp vıra başlanırlar. Kulak Qəlləmetdinov Kiraj, Qajsin Xəməttindər avıldın əbtən qatlamın vər nısa tapqır qu- maqqa saqırlar hıjlap tı alırlar.

Bına 14 mart. «Hajlav» kənə ki- lep jette. Bed qaravıl əjənə jıj- naldıq. Qəlləmetdinov Kiraj yd tırəhenə vər tərəkəm xalıqtı jıj- nap alqan da ydenə tamqə hatıp ala. Hər vər tamqə bırevsəgə vər- rər vət on bıvə. Ə Qajsin vərər si- rek səj həm vərər qadaq səkər bıvə. Ul da ydenə tamqə hatıp ala. Uların qıstandarə oşo kandidat- tərda starasta itep hajlav eşən ən- dər eşə alıp varalar, şulaj itep yd keşələrən hajladar ine.

Ə avıl jarlıbınan hajlav tıra- hında ujlav da məmkin tygel ine. Şulaj itep tərle alıvdar, tamqə hatıp alıvdar jılb menən kulak Qəlləmetdinov starasta bulıp haj- landı.

Məqəsumov.

MEZALA HUQİLS

Nəmə xəder, vabıvdarqə qa- rajhın da hoqlanıp qəzəplənən. Ular tıged itep hıgedgə vıyləngən- dər. Ə vabıv mezalarə vər qarışqə tiklem dərə itep ılsənep jerdər məngelekə fajdalanıv eşən akt menən bedgə bərketelgən. Bıları kyre p ytkəndəgelərdə xəterləjhen də, aptırap qalahın. «Beddə keşə bulıp jəşəgənbed ikən» tip quja- hın.

Ə, vər ine şundaj vaqt, hər vər disətinə jer eşən avıl kulaktarə menən huqırsıqə tıra kılə ine. Bırvər vər nəmə la vərər sıqıma ine. Sənki vılas ularıqı, sutski ular keşəhe, starasta ularıqı, star- şına kypdən ular keşəhe inde.

Elekkə bedden jerdən İbke-jappar həm Qadanqoldarıqı menən me- zalaş ine. İke avıl arahında hər vaqt kərək vərər. Bedden avıldı- qırlar Qadanqol kulaktarın 5 disətinə sırmərdən vabıv inep hərə- dər. Bıl Qadanqol kulaktarın kəjefənə oqşamanıv. Ular yddə- renen qıstandarın, avıldaqə gar- lantırdı jıjnap alıp kıldelər də kəbtə kire qaplatırlar. Bına oşo nıgeddə ike avıl arahında huqırs sıqıv kitte. Ul kybəkəşevgə tik- lem vərər jette. Oşonda Səqətəj tıgən vərəvde nıq jaralanırlar. Əl- gə «Səqətəj jarı» tıgən isem şunan qalqan.

Avılda 3 vabıv xəkəm hərəp kılde. Ul dərəbən əjtkəndə, vət- den eşən vələ ine. Jıl hajın səsev vaqtı kilep jetev menən zıvəvə hı- kertep, tavış-qavıqə menən jer vı- lərgə totonavıd. Ə zıvəvə hı- kertkəndə avıldın kulaktarə suts- ki, pesır Səjətgərəj, Qotlovajıv, Xisamotdinovtər vətə qəvəxətək- tərde eşləjdər. İn jaqış jer zıvə- vələren yddərəne jıjnap alıp qala- lar. Ə bedden kevek avıl jarlıbın- na jıjın tışlandıq, ibkərep vətən jerdər genə eləgə ine.

Ular xəder ırmək itep, əkejat itep həjlərgə genə qaldırlar. Bed Xə- der yd jerebedden xuzahı. Ul jer- də vərəm, kymək kəs, maşına me- nən eşləp, mul urozaj alavıd. Jaq- ı, mator, tuqlıqlı, şatıqlı tormoš tədəjbed.

Səjbəkeş Arıslan.

Universitettardan kəmdərdə qıvıblar

Vladimir İlic Lenin, 1887 jıldə Qazan universitetınnı juridik fa- kultetına inep 3 ajdan hun inde, studenttardın politısa rızeməna qar- şı jynətelgən şıxodkalarında qat- naşqan eşən universitettan sıqar- ılı, qulqə alına həm hərgəngə jəvərelə. V. İ. Lenin Qazanqə taqı- la əjlənep kılə, ləkin unı univer- sitetqə jıjınan alımadar.

1832 jıldə tanıqlı tənqıtse Vis- sarion Grigor'jevic Bilinskide «uqıv buldıqlıqlıq sıkləngən» ti- gən matıvırovka menən Məskəv universitetınan sıqaralar. Sıqarav- dın tər səvəvə, unı krepastnoy qolloqto əse tənqıt itkən «Dımit- rej Kalınin» tragıdiahında jadı- qan.

Tanıqlan jadıvı həm publıt- sist, Rossialıq in vərənse sots- sıalistardan hanalqan Aleksandr İvanovic Gertsen revolytsionəsmə- kərlege eşən Məskəv universitet- nan sıqarılı, qulqə alına həm hərgəngə jəvərelə.

Gertsen menən vərgə universitet- tan unı jaqın duş — tanıqlan publısist həm şaqır Nikolaj Pla- tonovic Ogarevı la sıqaralar.

Bəjek rus qalime Klimentej Ar- kad'jevic Timirəzev universitet- tər jıl qına uqıj. 1862 jılda unı universitettan «studenttardın tər- tıphedlegendə» qatnaşqan eşən sıqaralar. Ul universitet kursın ıxtıarlı tıqlavırlar ibəvəndə vət- tərde.

K. A. Timirəzev ydenen profes- sırlıq tormošonda vaqıttə la bat- şa xəkyməte tarafınan əbtərəlep jərəne.

Kyrnekle rus qalime akademik Aleksej Nikolajevic Bax şıxodka- larda qatnaşqan eşən Kiev uni- versitetınan 3 jılqə sıqarılı həm başqa juqarə uqıv jorttarına inep xoquqınan məxrym itelə.

Tanıqlı anatom həm pedagog, Qazan universitetınnı professorı Pjotr Frantsevıç Lesgaft universi- tetta xəkəm hərgən zakonhıdlyq- tərda həm undaqə tərtıphedlektər- de faş itep gazetaqə material ıı- gənə eşən universitettan sıqarılı, həm uqıvıvıqlıq xoquqınan məx- rym itelə.

Dəvləkən rajonı „Janı-tan“ kolxozı

„Bedden sovet krantiandare—ötönlaj janı krantiandər. Xäder bedda krantiandərde ekspluatatsialaj alırlıq pomeşçiktar häm kulaktar, kupestar häm rastavşiktar juq. Timäk, bedden krantiandər—ekspluatatsianan azat itelgän krantiandər... Sovet krantiandäre—ul ötönlaj janı krantiandər, ularqa oqsaşlıb keşelek tarixke belgäne juq äle“
(I. V. Stalin, Sovettardıñ VIII qadattan tış Bötä Sejuz Sjezında höjlägen dokladınan).

BƏNA UL BEDDEN BAJLıQ

Kəd kilde. Mul ikmäkle, tuqlıqlı kəd kilde. Kilde tygel, bıl vaj kəd huqısqı, taviqat menən kərəştä javlap alındı. Bında urozaj alıvqa tik kolxoz avılnıñ qıñakəsä jette. 116 xuzalıqtan torqan bedden «Janı-tan» kolxozı bıl 46 men 300 vot igen jıñnap aldı. Xatta igende qajda qujıvqa, urın tava almaj aptırap bötök. Baj bedden bıl xedmet kənə! Hər ber xedmet kənə 7 sər kilogramma aşıq, berär kilogramm jəselsä büläsəkbed. Qajsin Biktımer kevek menär xedmet kənə eşlövselär 7.000 kilogramm igen alasaqtar. Bında ikmäkte ular revolystiaqa tiklem his kyrgändäre juq ine.

Baj häm qevätte bedden kolxoz! Kolxozı bıl jıllıq aqsa doxodı 113 men 649 hum menən itäplänä. Unıñ vajlıqın kyneldän hanap sıqıv qıñaqıñ. İn möhime—jer, inventardırn alajıq. Bedgä dövlät aktı menən 2 men 42 gektar jer berketelde. Bed unı 8 vabıvı sässev äjlänese menən fajdalanavıd. Jadıq sässevde bıl 8 kändä tamamlanıq. 312 gektar tada sortlı «ljutes nenes—062» vojdayı säs-tek. Ul nasar unıñ birmäne. Gektardan 13 sentner jarım unıñ alıdıq. Bötä qır eştären 15 avqusqä tamamlanıq. Dövlät aldındaqı burıstardı rajonda berense bulıv ytänek.

Kolxozı bıl qeväte, vajlıq kändän-kən ybä. Ul vajlıq itä kitkes! 135 baş jaqsırtılqan toqom atıvıd, 196 baş havım hıjrdan torqan fermavıd, 280 harıqtan torqan harıq fermavıd, 42 attan torqan at fermavıd häm qad fermavıd var. Ə inventardır kypme... Kolxozdın 2 brigadında 12 urqı, 10 säskes, 31 havan, besən sarqı, sartirovka, lıssenik, trejer, kultivator, kartufilakapitel, sarti-rovka, zigzag tırma häm başqalar var.

Bılajıq igen unıñ tik maşına kəsä menən genä jıñnapıq. Fəqät kolxozı bıl maşına kəsänən artıv, xedmet ramılylıqın ybeve genä jemerelər unqan vajlıq urozajı vaxtında häm juqaltıvıd jıñnap alıvqa mömkinlek birde.

Bedden klubı bıl var. Bedden maktəvə bıl var. Bedden balalar jısləv bıl var. Qıbqahı beddä mul, kul'turalı, şatlıqlı tormoşa jəşv esən vətəhe lə var. Bıl tormoşa bedgä sovet vıası, Lenin—Stalin partiaı bıl birde.

Kolxoz predsdatele urıvabıq Məxəmətşin. Brigadir: Qajsin Musa.

„Janı-tan“ kolxozı bıl dävlettän bik dur jırdam alıq. Xəkymätten jırdamı menən kolxozda vabıvıd hıvqarın stansiaı tədə. Bılın esən ber nısa 10 men humdan aqsa jevärelde. Hıvqarın stansiaı xäder tədəv vətöv aldındaq tora. Ul kilähe jıldın jıdınan eşlaj başlajasaq. 118 gektar säsvelek jere hıvqarılacaq. Artıv hıvqarın majdandı 300 gektarğa tikelm jıtkerev mömkin bulacaq. Texnik Parfjonov.

BSYN XOQUQLY XUZALAR

Janı-jappar avı krantiandären jerhedlektän, avır tormoştan, tik Bəjek Sotsialistik Oktabr revolystiaı qıñaqatı. Janı-jappar avılnıñ vatraktar, jarıqlar, urta xäl-ələ jarılyqtan, xäjerselektän, kulak idevenän qotolovda vərđän-ber dərən jul bulqan—kolxoz julı menən kittelär. Ular kolxozqa ojoştolar. Unı ojoşqanlıq xuzalıq, jaqınan nıqıttılar. Kulaktı sıñıf bulıv jaqınan vətərdələr häm in-ke, avır, qazaplı tormoştan mängegä qotoldolar. Avıldın ellekke vatrıq, jarıqlı, urta xällehe xäder mul tormoşlo bulıv əverelde. Ular xäder ere kollektiv xuzalıqtıñ tulı xoquqlı xuzalar. Yd jerdärenen bın xoquqlı xuzalar. „Janı-tan“ kolxozına dövlät aktı menən 244 gektar jer mängelekkä berketelgän. Kolxoz bıl 7 men 700 sentner igen unıñ alıq. Unıñ jıllıq aqsalata doxodı 131 men 649 hum tışkil itä. Kolxoz avı xuzalıq eştären maşına kəsä menən başqarqan.

JƏŞ HAJLAVSILAR

„Janı-tan“ kolxozında ular 30 keşe. Bıl 30 dın kybehe Bəjek Oktabr menən jəstəstər. Ular Oktabr menən bergä tıvır, kıkken sıñıfı kərəş jıldarında ybkändər, jeteşkändər. Ə xäder inde ilde idara itevgä qatnaşvıq tulı xoquqlılar. Ular Verxovnj Sovetqa hajlavqa əderlek esən kypatın başlaqandar.

Kolxozdaq vətə jəstər Stalınsej Konstitutsiaı, Verxovnj Sovetqa hajlav turahındaq polozeniene ejrənev tınəragəndä uqıjdar. Inde 9 tapqır zanətie ytkərgəndər. Ləkin bıl qıñaqatı qanəqətləndərməj. „Nıqlar əderlənergä kərək“ tıdər ular hunıq zanətiələndä. Mirzavulabıv: „zanətiene 3 kən hajıv ytkərə varıq“ tıgən təqdim inderä. Bıl təqdim ber tavıstan qabul itelä. Xäder ular unı tormoşqa aşıralar. Jəstərdən 2 tapqır jıly-lıstıvıv ytkərv unda hajlav alıv burıstıvıv ejrəngəndər.

„Janı-tan“ kolxoz jəstəre Verxovnj Sovetqa hajlav kənən dur politik häm proizvodstvo kytərelese menən qarşılajdar. Kədgə eştərdə sroğınan alda tamamlav

esən kərəştä jəstər aldınqı safta bulqandar. Ular udar xedmet, staxanovsıl eştən juqar normaların birgəndər.

Staxanovsı Şajbəkeva Xətirəne kolxozda qıñaqatı, vətə rajonda belələr. Soltanıva Məstıre aşıq huqıvda kəndəlek eşlöp sıqarın planı 200—250 protsentqa ytagan. Əxmetov Bulat, Şajfullin Əvutalıp, Qalın İslam, Şajxetdinev Nurıj dar normaların 250—260 protsentqa ytəp kilələr. Jəstər kolxozda eşleklelek, udar xedmet menən dan alıqandar. Häm ular vıqqa bik xaqıylar da.

Kolxozdın jəstəre hajlavqa əderlek esən kypatın birle alıv varalar. „Hajlav kənənə tiklem ber genə gramotahıd jəstə qalmahın“ tıgəndər ular yddərenen jılylıq qarardarında. Qıdın eş öttə bulıvıq qaramatın vıñ tormoşqa aşıqandar. Xäder kolxozdaq 30 jəstən vətəhe lə gramotalıqlar. Ulardın 10-hı qıbqa vaxtıle kursta uqıqandar. 8-e kolxozdın jətəkse eştərdä eşlajdar.

Totaş gramotalıqqa taban

Inde hun. Avı öbtən tən-ge qaranqılyq vabıqan. Oşo vaqıtta avı klubı ber tərکم xalıq jıñnala. Bında urta jəstəgelər də, 50 jəstək qarttar da, qarşqtar da var. Ular uqıvqa jıñnalalar. Verxovnj Sovetqa hajlav kənənə tiklem gramotahıdlyqtarın vətərv esən tırvıqlar. Bıl eştə „Janı-tan“ kolxozında ad kəs halıvmaq. Kolxozdaq 300 keşenən xäder 250 he uqıv-jada belä. Ulardın kybehe gazeta alırlar. 116 xuzalıqlı bıl kolxozda 100 dananan artıq gzeta tarala. Kolxozsıl arıldın politik tormoşo menən tanısqı varalar. Bına Əxmetjanıv Bulat, Xəliullin Abdulla, İmamvajıva Fatıjmalar. Ular jəjge eş vaxtında gramotahıdlyqtarın vətərgəndər.

Xäder yd belemdären artırvıv öbtəndä eşlajdar. Gramotahıdlyqın vətərvse İmamvajıva Gəljamal ferma eşsələre arahında vərənsələrdən hanala. İn kyp hətte ul qaraqan hıjrdar bıv. Kypatın tygel genə gramotahıdlyqın vətərvgən Səlimıva Şəmsevəvıv jəsle mədıre bulıv eşlaj.

Bında urta maktəptə uqıvsıl arıdtəlp hanala. Bına qajıv ber fakttar: Aksion avı xuzalıq texnikumda 5 keşe, Dəvləkən pedagıgia ucılışsəhendä 1 keşe, Avıvqazı avı xuzalıq texnikumında 3-əv. Avı xuzalıq Juqar Kommunistik maktəptə 1-əv, medrafakta 1, urta maktəptə 3, rajon kolxoz maktəvəndä 5, İsməqıl tulı bulmaqan urta maktəvəndä 3 keşe, tərle kurstarda 10 keşe uqıj.

JANı PROFİSSIA EİLƏRE

Elek ber yk krətiän havansı lə, tırması lə, huqası lə, səsəvse lə qıbqahı ul „vətə hənərdəgə master“ universal keşe ine. Bıl profesia vıvattan-vıvatqa atanın balaqa kyselep kilde.

Bərdən ber in dərət jul — kolxoz tədəvse Janı-jappar avıln tamırvnan ydgərtte. Kolxoz tədəvse yd esənən menərləgən kadrar ybtərde. İgenselək eşəndəgə krətiändən „vətə hənərgə lə master“ lıq mängegə vətərelde. Ul maşınalı, juqar agroteknikaı kolxoz xuzalıq tarafınan jərgə kymelde.

„Janı-tan“ kolxozı bıl ojoşovına əle kyp tygel. Ə şulaj da unda vıñ tıgən kadrar ybep sıqtılar. Ular janı professia ejəhe buldılar. 116 xuzalıqtan torqan bıl kolxozda xäder 3 brigadir, 2 sctavod, 3 traktorist, 4 traktor pluğar, 12 lovagrejkala eşlövse, 10 səskes maşınahına eşlövse, bervet-sanetar, 5 konjux, ferma mədıre, 4 hıjır havıvı, vıdav qaravıqlar, jarovizatordır, stroiteldər, timerselek eşəndä eşlövselər, vabıv huqarın eşəndä eşlövselər var.

Kolxoz vıñ tıgən staxanovsılardı tarıvıv ybtərde. Ular dıbtəlp hanalalar. „Janı-tan“ kolxozı bıl ordenlı kımvajıvne İmamvajıv menən kolxozda qıñaqatı, vətə Başqortostan qorurlana. Ular vətəhe lə kolxoz menən bergä tıvıqlar. Kulakka qarş kərəştä sıñıqlar. Kolxozdın texnik vazahı, xuzalıq qeväte ybep menən ular da ybtələr. Texnikaı ydləstərdələr. Bıl kadrar xäder mul tormoş, kul'turalı tormoş esən alıq safta tırvp kərəşələr.

Eşleked Səljmanıv torıqas

Əvjəlil rajonı, Asqar urta maktəvə ergəhendä ber nısa jıldan birle OSOaviaxim ojoşmahı jəşəp kilä.

Bıl bıl ojoşmanıv vabıv eşleked Səljmanıv ultırvıv hədəmtəhendä OSO eşe hynde. Ul ber genə zanətejə lə, jılylıq ta ytkərgəne juq. Uqıvsıl arahında il qurqav-sılyq (GTO, GSO, PVXO, „Voroşilovsa atıvsıl“ y znacıvna norma tapırvıv eşe ojoştırolmaj.

X. Ə.

„Bajramıv lozungtar jadıv qarş alıq jarar“

Maqar urta maktəvə, avıldın ydək kul'tura kəsə bulıv tora. Unda talantlı jırvıqlar. bejevselər, garmonda, skripkala, mandalinala ujnıvıqlar kyp kənə. Ləkin bıl menən eş kyrgən keşe juq. Sovettar Sojuzı bıl vətə mējəstərendä Bəjek Oktabr vajramıvna hər jəht-tən əderlek alıv varqanda, bıl urta maktəp şımvıv ultıv. Bajramıv yd eşməkərlə xudozestvıv tınərt kəsə menən ajıvıv nomerdar əderləv, pjesa qujıv eşe uılanmaj.

Bındaq komsomol komiteti „Bajramıv lozungtar jadıv qarş alıq jarar“ tip tıvıvlana.

X. Şırqəlin.

Böjek vajramoşa әдерләнәләр

Betä texnik häm avıj xuzalıq stansialarında (ular bedden ilebedä 448) Oktabr vajramına vıjstavkalar asılalar. Ošo köndärdä Rostov-na Donunıñ jäs texniktäre ydärenen eksponattarın demonstratsialanılar. Jaqın köndärdä Ivanova la, Stalingradta, Voronezda, Orenburgta vıjstavkalar asılalar.

Ivanovannıñ jäs ujlap sıqarılavı qıdıq modeldär әderlädär: Benzin motorı samoljot modele eşläne, Borä Balavkin, Kostä Kyznetsov, Lenä Kyrenkov ber urınlı, ike urınlı, bış urınlı velosipedtärden miniatıjr modeldären jahajdar. Vanä Zaharov kytärele torqan väfqıslı pozarnıj avtomobilen vıjstavkala kınhatäsäk.

Jäs tärzıaseler vıjstavkaqa avıj xuzalıq eksponattar әderlädär. Bıl eksponattar esendä surgalej mamıq, jeten häm başqa texnik lekarstvo kul'turalar bar.

Bıl kul'turalar tärzıä ucastkalarında ybterelgändär. Şvernık ismen däge Ydäk balalar texnik stansialarında Oktabr vajramınñ XX jılı qıña әderlänev dur vajram tötön aldı. Jäs texniktär ydärenen uqıtıvslarına vajramdı nisek qarşılavdarın hejlänelär. Timer jul laboratoriahıñ ber tınäräge „İosif Stalin“ lokomotiv modelen eşläj. Energetik laboratoria eske janıv dvigatele menen eşläj torqan vezdod modele jahaj. Radisttar qıbıqa tulqınlı tapırqı, radio menen xäräktläne torqan paroxod, bro-nevik modeldäre tedejdar.

Ydäk stansialarınñ tınäräktäre oktabr vajramı aldına qalındır, ujlap sıqarılavslar, inzenerdar menen osoraşvı, muzejdärgä häm vıjstavkalarqa barıvı ojoştorasıqtar.

Xäkimov 1086 humlıq gazetä tarattı

Beloret rajonı, Särman başqort pedagogia ucılışehenen uqıvslar komsomoles. Xäkimov Xäzmurat, oktabr aldı jarıyna quşılp, studenttar arahında 1086 humlıq — 268 dana gazetä-zurnal tarattı. Ul şunı esenän 73 dana „Başqortostan“, 45 dana „Leninse“ h. v. gazetalardı tarattı. Oj. Ojilmanov.

Ispania fronttarında. Hyrättä: Dolores Ibarnuri (Passionaria) vöjesterqa telmär hejläj. (Sojuzfoto)

Ispanialar fronttarda

Kensıqı (Aragonia) frontı

Ispania ovorona ministerlıqınñ belderevenä qaraqanda, 23 oktabrda vajtaq qıña qara-qarşı huqıqtardan hun Sel'vade Osan sektorında respublikan qäskärdär fetnäselerden atakaların kire qaqqandar. Fetnäseler dur juqaltıvdarqa osoraqqandar.

Ydäk front.

Gvadaxara sektorında xökymät qäskärdäre julda doşmandın qarşılıqına osoramañtan, Kogoljudoman Aleasqa mara torqan julqa jettelär.

22 oktabr kis menen fetnäselerden artilleriahı Madrid qalahın janınan bombaqa totto.

Kenjaq front.

22 oktabrda xökymät qäskärdäre fetnäselerden Sierra del' Perunan kenjaqqa urınlıq pozitsiaların aldılar. Respublikaslar, fetnäselerden 4 pulemjottarın, 20 mıltıqtarın ber mortirdären aldılar.

Ovorona ministerlıqınñ Xixon dı fetnäselerden alavı ajqanı jahaqan belderevendä tenjaq frontta qäskärdär tarafınan kырhätelgen ajrıvsa batırlıq häm fidakärlek turahında kырhätelä. Belderevdä, tenjaq frontta respublikan armia menen komandovajı itevse polkovnik Prada Xixon häm Avilis porttarında bulqan betä sredstvoları fajdalanıp 12.000 vojesty kyserä alqan tip kырhätelä. „Seskar“ esminos häm „S-6“ hıv abı kämähe Xixon portında batırılqandar. Bıl sudnoların ekipazdarı sudnonı hunıq minutta qıña qaldırıp kitkändär.

Belderevdä, tenjaq frontın qorı jul, dinged häm hava köstärenen jetäkseläre Valensiaqa kitälär. Häm ular kilgändän hun ovorona ministerlıq Asturianıñ gerroik ovoronahına qaqlıslı bulqan betä fakttar turahında ispan xalıqına belderer tip kырhätelä.

BEDDEN OJOŞMA YBÄ

Maqar rajonı, Tyvän Örmet tulı bulmaqan urta mäktäbe ergähendäge komsomol ojoşmañ, VLKSM Ydäk Komiteti häm Ölkä Komitetiñ qarardarın, betä komsomoles häm sojuzdan tıs jätär arahında jaqıj öjrätäv, ojoştarov hedemtähendä 12 pioner komsomolqa aqza bulıp inde.

Ular betähe la VLKSM-dın ustav-programmahı, „SSSR Verxovnıj Sovetına hajlav turahındaqı polozenie“ler menen nıq tanıslar.

Bedden ojoşma könden-kön ybev ebtendä.

S. Xesni.

4 klubın berehe la eşlämäj

Motor zavodı kılämendä 4 klub bar. Lakin uların berehe la kul'tura talavına javap birerlek tygel.

Bına ITR dar klubı. Ul bınan ber-ike aj elek, matur-matur qıña konserttar, spektakıdar qujıp kilä ine. Lakin jaqıj başlanqan eş kypkä barmanı. Jöderlägen jätärde taqı kынelhedlek väbtı. Senki klubqa remont bula tıgän hıltav menen bıklıp qujdılar. Jäki FZU mäktäbe klubın alıp qarajıq. Uqıvsların uqıv başlanıvına ike aj vaqıt tulıp barıvına qaramañtan, ošo kengä tiklem ber genä konsert ta, spektakıdä, insenirovka la birelmäne. Klub qarşıhında jäsöp kilgän dram tınäräk jetäkseläre —beddä kes juq,—tip tınyslanalar.

Bında, zavod eşseläre esen dur qıña ydäk klub bar. Uqa maj ajnan uq remont başlanha la, ošo kengä tiklem remontan sıqqanı juq. Şulaj uq pastrajkom Vildanıv prikazı bujınsa, tenjaq posjolkalaq tedevse eşselär klub la javıldı.

Oktabr vajramına hanavı köndär genä qaldı. Bıl dur vajramqa Motor zavodı klubtarı ber tölä la әderlek alıp barmajdar. Bed, zavod jätäre klubtarın esen jaqşırtıvı, Stalin rajon jetäkselärenen jardamın kötäd.

Әxmät.

KINO

„ŞAXTJORDAR“

„Şaxtjordar“ fil'me bik qadı häm köslä başlanıp kitä. Bına Donbass, Domna siluettar, şaxtarlar, zavojdär, estakandular, timer jul platformalar tulı kymer. Bına şaxtjordar posjolkahı. Bına qadı brezent kejem kejenen kymer sıqarılavslar keşelär. Häm ular arahında, vıljä qaravqa ber nämä menen dä başqa keşelärdän ajrımaj torqan zavojsik, namıslı şaxtjor Matvej Bobıjlev, ul köndäge tormoşona sotsializm tedeleşen unıyna vaqlılanqan „keskenä“ keşelärdän berehe — Aleksej Staxanov metodı menen eşlävse qadı şaxtjor. Unı ydenen tormoşon xalıq tormoşonan ajrımaj torqan bol'sevik — rajkom sekretar Semjon Primak donjaqa sıqara.

Donbassın keskenä kymer qalasqına janı rajkom sekretar Semjon Primak kilä. Vokzalda buşlıq, qalasqıtı uramdarı pıslıraq, qaranqı häm Primak, yden nındaj avır häm tydemle eş kötkönen kyre. Şaxtarı proıjvtan

sıqarıp, qalasqıtı jaqıj kul'turalı säskä atıvı kymer usaqına әjländerev esen keşelärdä sovet vılasına, partia esenä birelgänlek entuziazmı qavıdırqa kәрäk.

Bıl keskenä kymer möjösündä nındajder doşman qulı ujnıvı ul ajaq atlaqan hajın kyre. Häm ul ošo uq xäldä şaxta direktorı Cuv, partkom sekretar Fajvuzinskiden eş xäräktätärendä la, uların hejläşevdärendä la hidenä.

Şaxta direktorı Cuv, tutıqqan, myklängän keşe. Ul jalqınıhd eşläj. Ul xalıq keşehe bulıp kyrenergä tırlı, lakin massa menen unı ıslı väjlänese juq. Şaxtjordarın tavıslı, Cuv, iqtıbar birmäj, ul tulıhınsa partkom sekretar bulıp eşlävse trotskist Fajvuzinskiqa, şpion Krasovskiqa ısanqan. Ikejädä, trotskist Fajvuzinski, şpion Krasovski menen qomym tel tava. Ular devirion xäräkt planı tedejdar. Uların hejläşev kadrlı, kartinala betä tulılıq me-

nän nәfrätle itep kырhätelä.

Ular menen, trotskist şpiondar menen ber safta podxalıp häm bulıqıhd Loşadev jerej. Ul ydenen betä tormoşon ydenen ebtän keşelärgä jararqa tırlıp vaqlılaqan keşe. Bıl keşe qorotqostar qulına tid birelä. Häm unı betä ikejädä, qavaxat xäräktä kartinala bik rөрә kырhätelä.

Direktor Cuvı uratıp alqan bıl bandittar şajkahı, şaxtarların esen edä, janı qala tedeş esendä qorotqosloq alıp bara. Namıslı eşselärgä, kommunisttarqa qarşı sıqı. Lakin ular nisek kenä jäsere-nep eşlämähendä NKVD ojoşmaları, eşselär, kommunisttar jardamında bıl bandittarın edenä tösälär häm faş itälär.

Bıqa varı tik dur ujavlıq arqahında qıña ireşelä. Bol'sevik Primak doşmandar menen köreştä jalqıd tygel. Ul massa menen bergä eşläj, massanı öjrätä häm massanan yde öjränä.

Matvej Bobıjlev ovrazı kartinala in jaqıj birelgän ovraz. Artis Lukin bıl rol'de jajsı ujnaj. Ul jaqıj eşse, staxanovslı, xalıqtı ısanıslı ulı. Rajkom sekretar unı

professor — zavojsik tip ataj. Ul şat häm dur izad keşehe. Ul şıqırdar uqırqa jarata, häm ydenen Galähen hejä. Unda balalıq häm qıtlı jaqtar kyp. Ul ybä torqan, köñ hajın alqa bara torqan keşe.

Kartinala keşelär jıllıq, şatlıq häm şul uq vaqıtta doşmandarqa qatı asıv menen uratılqandar. Matvej Bobıjlev, şat Galä häm başqa jödlägen şat şaxtjordar — ular ilebedden altın fondı. Ular kölä la, asıvlana la, eşläj dä, köreşä la, nәfrätläne la belälär.

Kartina matur. Matvej Bobıjlev rolen vaqarılavslı artis Lukin, Primak—artist Poslovski, Cuv—artist Tolubajvtarın yd roldäre ebtendä kyp eşlägenlektäre kyrenä. Qemymän kartina, sovet kinomotoğrafiyahın janı unıslı bulıp tora. K.

Javaplı redaktor:
D. FÖRXEJEV.

Өfә „Oktabr natiskahı“ tipografiahı. Başglavlıt väkile № 4194

1937-se jyl

30 Oktabr

№ 105 (1153)

Ajda 12 tapqır
sıqqa. Ajrıw hanı
7 ün.

Betä ildärden, proletardıń, berleşeged!

LENINSE

„Ленинсе„ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı-
qortostan Olka
häm Öfe qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85—01

BEDDEN BERENSE KANDIDAT IPTƏS STALIN

Bedden kandidattar

Zavod, fabrik, kolhoz häm sov-
xozlarda hajlav aldı jıylıstır
başlandı. Bıl, hajlav aldı jıylıstı-
tarı, hajlavqa әderlek esenen in
mähim häm javaplı ber osoro.
„SSSR Verxovnyj Sovetına hajlav-
dar turahındaq polozenie“gä mo-
vafiq rәvәstә әsselär, xedmetkär-
där, kolхозsılar—sovet ilenen
grazdandarı Sojuz Sovetına depu-
tatlıqqa berense kandidattardı
bildäläi başlanırlar.

Böjök sovet ilenen grazdandarı
hajlav aldı jıylıstırında Sojuz
Sovetına deputatlıqqa kandidattar
itip bol'seviklar partiahına, sovet
xökymätinä fidakär birelvse häm
xalqıybdıñ växetle tormoşo esen
arınaj-talınaj eşlävse in başıñsı
uldarın häm qıddarın bildäläidär.

Kemdär hun ular berense kandi-
dattar?

Bedden in berense kandidat he-
jökke İosif Vissarionovic Stalin.

Sojuz Sovetına deputatlıqqa
kandidat itip, Mäskävden, Stalin
hajlav okrugıñın in ere predpria-
tieläre eşselärenen, häm xedmetkär-
därenen dejem jıylıstır tarafı-
nan bildälängән iptäş Stalin kan-
didaturalah, ilebedden bötä eşse,
inzener-texnik rabotniktäre, xed-
metkärdäre häm kolхозsılar tarafı-
nan ber tavıstan xuplana.

Oşolaj bulırqa la tejeşle. Senki
ul bötä qemären eşse häm kräb-
tiändärde azatlıqqa sıqarırqa,
ilebedde kändän-kän, janınan-janı
jenevdärgä, Marks, Engel's häm
Lenin revolytsion kyrhätmeläre-
nen tadalıqın hajlav esen bötä
kösän birevse. Hajlav bylletendä-
ren tultırqanda la xalqıybdı uqa
tavış biräsäk. Senki Stalin ular-
dın växete, kynelle, mul tormoş-
tarın tıvdırır.

Bedden kandidattar, iptäş Stalin-
den soratniktäre, kommunizm jәм-
qıäte tädöv esenä bötä köstären
birevse, kommunisttar partiahıñın
başıñsı uldarı Molotov, Kalinin,
Voroşilov, Kaganovic, Zdanov,
Jezov häm başqa iptäştär. Kommu-
nizm tädöv esendä hıñalqan, bıl

iptäştärdän kandidaturalıq Mäskäv,
Leningrad predpriatieläre eş-
selärenen häm xedmetkärdärenen
täqdimdären xuplap Xar'kov, Mins-
ki, Tbilis, G'orki Kiev, Vorosilov-
grad häm başqa qalalardıñ pred-
priatieläre eşseläre häm xedmet-
sändäre bildäläidär häm jıylıstı-
tarda qabul it kän qarardarında
ber tavıstan bıl iptäştärgä tavış
birevdären äjtälär.

Bıl iptäştärdän başqa, ilebedden
kyrenikle staxanovsılarınan Sme-
tanin, Picugina, Smernova, sovet
ile gerojdarınan Valeri Ckalov,
Mixail Vodop'janov, Mixail Pet-
rov, akademik Bakov iptäştärdän
kandidaturalar kyrhätelde. Bına
kemdär ular bedden kandidatura-
lar.

Hajlav kene jaqınlaşa barqan
hajın agitatsia propaganda estä-
rendä janı formalar, janı metod-
tar tavır unı kösättev talap itelä.
Komsomol oşşmalarınan häm
komsomolestardıñ burıstarı, haj-
lav aldı jıylıstırında partiabıd
häm ilebedge birelgән, xalıq doş-
mandarı menen köreşvde häletle-
ge bulqan häm köreşkän kandida-
turalardı qujıv häm jaqlav. Jäs-
tärge Stalinseı Konstitutsia tara-
fınan birelgән burıstardı saflıq
menen ytävde buldırır.

Hajlav aldı jıylıstırın yddäre-
nen bısıraq ujdarı esen, bedge
sit bulqan trotskise-buxarinse bur-
zuaz millätselär qaldıqtar häm
dini oşşmalarınan väkildäre yddä-
renen kandidaturaların qujırqa
matasasaqtar. Bedden burı—bılar-
dın ıntılısına vaqtında jemerges
otpor birep, ber genä la bedge sit
bulqan elementtardı kandidatlıq-
qa qujırqa jul qujmaıbqa.

Jäs hajlavsılar — kem vatanqa
başıñsı, Lenin—Stalinden böjök
partiahına jäne-qan menen birel-
gән, kem vatandı alıstırırısılär
häm xalıq doşmandarı menen kö-
räsä, kem xalıqtardıñ talaptarın
tormoşqa aşırırqa häletle hajlav
kampanialarında oşşalardı jaqlar-
dar häm tavış birerdär.

ISPANIALAQ, FRONTTARDA

Ydäk front

Madridtän kənıajısqqa tava Bru-
nete sektorında fetnäseler 26 ok-
tävrde respublikasılardıñ pozit-
sialarına ataka başlanırlar. Res-
publikan qäskärdär Fetnäselergä,
okoptarqa jaqınajırqa irek birep
hıñnan ut astırlar.

Fetnäseler dur juqaltıvdar-
qa osoranırlar.

Fetnäselerden Marador del'
Avuelo häm Murietolaq atakala-
rı respublikasılär tarafınan kire
qaqlıbdı.

Konsıyqş (Aragonia) frontı

Suera sektorında fetnäseler, bı-
nan ber nısä kən elek respublika-
sılar tarafınan alıñqan qalqıv-

lıqtı alırqa ıntıldırlar. Ularđın
atakalar respublikasılär tarafı-
nan kire qaqlıbdı. Fasisttar dur
juqaltıvdarqa osoranırlar.

Kenjaq front

26 oktävrde fetnäseler Peniar-
roja sektorında respublikasılär-
dın pozitzialarına kesle ataka
başlanırlar. Ularđın atakalar res-
pubikasılär tarafınan kire qa-
qlıbdı.

..

Fetnäselerden aviatsiahy 25 ok-
tävrde Tarragonu qalahın voina-
qa totorqa ıntıldı. Lakin respu-
blikan istrebiteldär fasistik samol-
jottardı qasır kitergä mäzbur it-
telär.

Böjök Oktabr sotsialistik revolytsiahyñın XX jıylıqına qarata.
Hyrette: V. I. Lenin häm I. V. Stalin qıdılgvardiester menen Smol'-
nıjıñ 1917 jıl. Xudoznik P. Vasiljev hyrate.
(I. V. Lenin ydäk muzeje).

Sojuzfoto.

„PROLETARKA“ MAKARON FABRIKAHY KOLLEKTIVE IOSIF VISSARIONOVIC STALIN, NIKOLAJ IVANOVIC JEZOV, ALEKSANDR TARASOVIC ZALIKIN iptäştärde kyrhätte

Makaron fabrikahıñın aşxana-
hına, fabrikahın berense smena-
hında eşlävse 200 eşse, inzener
häm xedmetkärder jıñalqandar.
Ular bında, Sojuz Sovetına depu-
tatlıqqa kandidat itip ilebedden
in jaqсылarınan da jaqсылarın kyr-
hätälär.

Berense hydde val'sovsitsa—sta-
xanovka Prikarcikova ala.

Keşelär turahında, bedden bötä-
bed turahında nıq qajqırtıvıñ ip-
täş Stalinde bed bötäbed dā bik jaq-
şı beläbed. Bed Böjök Stalingä
ydebedden tavışıybdı birevdä
ydebedde växetle hanajıbdı. Min
ydem hajlav bylletenendä, bötä
eşsän keşelek qorurlanqan isemde
— İosif Vissarionovic Stalinde is-
men qaldırasaqmın.

Qatın-qıddar qısqırqan tavış
ışetelä. Bıl fabrikahın rabotnitsa-
hı—komsomolka Duse Glazjri-
nanın tavışı. Ul:

— Bögen bedde dur şatlıq kən.
Bed bögen julbaşıybdı, ucitelevde,
jästärdän böjök duşı—iptäş Sta-
lingä ydebedden möxäbbätebedde
häm ydebedden birelgәнlegebedde
dur şatlıq menen belderäbed. So-
juz Sovetına deputatlıqqa iptäş
Stalin kandidaturalah min qajnar
qarşılajım—ti.

әderlek menen qarşılajıbdı

Geologorazvedka texnikumı er-
gähendäge komsomol oşşmahı
Oktabr vajramına әderlekte jöjör
jävärde. Texnikumdaq xor, fiz-
kul'tura, dram tınäräktäre qıdıv
eşkä başlanırlar. 31 student „Voro-
şilovsa atıvıslar“ znacogına nor-
ma tapşırırqa әderlänälär.
Studenttar arahında SSSR Ver-

Komsomoles inzener Vircenko:
— Min, Sojuz Sovetına deputat-
lıqqa kandidat itip, böjök Stalin-
den toqoro soratnige, stalinski
narkom — iptäş Jezovı kyrhätäm.
Ul doşmandardı tamırdarı menen
jolqop sıqara, ulardı, bedden hoq-
lanqıñ vatanıybdan heperöp taş-
taj. Doşmandardıñ terleşä qarşı-
lıq itevdärenä qaramaştan, bed
yğäbed, nıqıybdı häm nıqıjasaq-
ıbdı ti.

Fabrikahın täminät nacal'nige,
partia aqzahı Ramazanov, qart
bol'sevik —partia olka komiteti
sekretarı Aleksandr Tarasovic Za-
likin iptäş kandidaturalahın kyrhät-
elär.

Şatlıqlı tıñlıq esendä quldar
juqarı kytärelälär häm ber tavış-
tan rezolytsia qabul itelä. Verxov-
nyj Sovetqa deputatlıqqa kandidat
itip, İosif Vissarionovic Stalin,
Nikolaj Ivanovic Jezov, Aleksandr
Tarasovic Zalikin iptäştär kyrhät-
elär.

Rezolytsia qabul itelgändän hun,
makaron fabrikahı eşseläre, inze-
nerdär häm xedmetkärdäre Sojuz
Sovetına, Öfe hajlav okrugınan
ballotirovajt itelevgä yddärenen
rizalıq birevdären horap Stalin,
Jezov, Zalikin iptäştärgä xat jävär-
delär.

xovnyj Sovetına hajlav kənön
әderlek alıp barıla. Texnikumda
bötä klassında la „SSSR Verxov-
nyj Sovetına hajlav polozenie“
hen ejränev tınäräge eşläj.
Bed vajramdı la, hajlav kənön
dā dur әderlek menen qarşı ala-
saqıbdı.

Z. Qaripov.

Bed, yd tavbštargvbdđb vatandn in bšanbšb uldarbna, Lenin—Stalinden vöjek eše esen adaqna tiklem birelgändergä birerbed

VOROŠILOV ISMENDÖGE AJAQ KEJEMDÖRE TEGEV FABRIKAH KOLLEKTIVE

IOSIF VISSARIONOVIC STALIN, VƏCESLAV MIXAJLOVIC MOLOTOV, NIKOLAJ IVANOVIC JEZOV, KLEMENT JEFRIMOVIC VOROŠILOV, VALERI IVANOVIC MEZLAUK, TIMOFEJ ANDREJEVIC KRJUKOV
iptəštərdə kyrhəttələr

Prezidium öbtəle janbna fabrika-
nñ qart ešehe — staxanovs, ip-
təş Rasskazov kilep, hyd ala.

— Min fabrikala kypənən birle
eşləjem, — tip hyden başlaç iptəş
Rasskazov. Zavod minen kyd al-
dında tıvdyrıldı həm yšte. Bnan
ber nışa jldar elek şyl fabrika, in-
validtardn kustarsılyq mastersko-
jy ine. Ə xəder hed ydeged yk bıl
masterskojdñ dur fabrikaqa ajlan-
ğanen kyrəheged. Min ydemden,
oşo şatılyq kəndərgə tiklem jəşə-
vəmə bık şatmın. Bedgə bıl şat
tormoşto Lenin—Stalin partiahy,
qəderle həm jaqñ duşbıd iptəş
Stalin birde. (Kəsle qul sabvdar)
Min ydemden qart kadrovik eše
qulımdə vöjek Stalin esen ky-
tərem.

Qart hyden davam itergə teləne,
ləkin kəsle ovatsia unñ hyden
qaplanb.

Rasskazovty, 70 jəşlek sortirov-
şik-udarnik, partiahy Nikolaj Sem-
jonovic Vedernikov alıştır.

— Eje, qəderle iptəštər, minə 80
jəş kitte inde. Dəvləted minə
pensia birə. Xəder eşlən kynelle
sulqanqa min əle lə bülha eşləjem.
Min bəgəngə kəndə — bedgə qart-
tarqa bəxetle tormoş sirgən iptəş

Stalingə ydemden berense rəxmə-
temdə ajtergə həm Sojuz Sovetyna
deputatlyqqa unñ kandidat itep
kyrhətergə kypənən birle kəp
jərenəm. Min Rasskazovqa quşlam
həm Əfə hajlav okrug bıjnsa
ballotirlanvqarizalyq bireven yte-
nep iptəş Stalingə xat jadərqa təq-
dim itəm. Odaq davam itkən kəsle
alqıştardan dur sextn stenalar
janbrap tora.

Öbtəl janbnda qart eše-raskrojc-
nıj sextn sortirovşige iptəş Nos-
kov.

— Min, iptəş Stalinden jaqñ so-
ratnige — xəkymətedden jul-
başşy Vəceslav Mixajlovic Mo-
tov kandidaturahñ kyrhətam.

Tegev sexnñ ešehe, staxanov-
s, partiahy iptəş Teregulyv:

— Min iptəş Stalin kandidatura-
hñ jaqlajm. Senki, ul staxanov-
sılar xəkəten berense ruxland-
rışy, menərləgən janb staxanovs-
lardə tərbiələnə. Min ydemden ta-
raftan Sojuz Sovetyna kandidat
itəp, həjəklə narkomvıd Voroş-
ilov, Jezov həm Sovnarkom predse-
datele urınbatary Mezlauk iptəş-
tərdə kyrhətam, ti.

Jylybş, iptəş Stalin həm unñ
jaqñ soratniktəre Molotov, Voro-

šilov, Jezov, Mezlauk iptəštər xər-
mətenə kəsle alqıştar jahajdar.

—Hyd, şampov sexy nacal'nige,
VKP(b) aqzahy iptəş Rıjzov iptəş-
kə birelə. Ul,

— Min, Əfə hajlav okrugñnan
Milləttər Sovetyna deputatlyqqa
kandidat itep bedden şefqa alqan
N-ski casten mladşı komandire,
ordenly iptəş Timofejev Andrejevic
Krjukovty kyrhətam. Bed bətəbed
də iptəş Krjukovty, „Krasnaja Baş-
kiria“ orloq sovxozynda unñ kom-
bajner bulşy həm kombajnerdar-
dñ bəta Sojuz bərense kəşmə-
hendə qatnaşşy menən jaqşy belə-
bed. Bəgəngə kəndə iptəş Krjukov
bedden həjəklə Qdyl Armiavıd-
dñ vöjəşy. Ul unda vöjevoj həm
politik əderlek bıjnsa otlicno bu-
lyp itəplənə, ti.

Jylybşta qatnaşşyklar kəsle al-
qıştar menən iptəş Rıjzovty təq-
dimen qarşy alıp. Milləttər Sovet-
na deputatlyqqa kandidat itep, or-
denly Krjukov iptəşte kyrhəttələr.
Şulaj uq jylybşta qatnaşşyklar bər-
tavıştan iptəş Krjukovqa, Milləttər
Sovetyna Əfə hajlav okrug bıjnsa
ballotirlavqa unñ rizalyq bi-
reven horap xat jəvərdələr.

**2—13 dəvlət aqas jarıv
zavodnñ kollektive Sojuz
Sovetb deputatlyqna
V. I. Mezlauk iptəş
kandidaturahñ kyrhətte**

26 oktabr.

Səqət 4 tulyvqa, 2—13 aqas ja-
rıv zavod ešeləre, xedmətkərdə-
re, qatn-qəddar Sojuz Sovetyna
deputatlyqqa kandidattar kyrhətev
esen yddərenen klub zalına jyjı-
dylar.

Jylybş aslyqas ta berense hyd-
de staxanovs Volkov ala. Ul sik-
hed dur şatlyq menən həjləj: „Məs-
kəy həm Leningrad qalalarındaq
hajlav okrug ešeləre, xedmətkər-
dəre, inzener-texnik rabotniktəre,
xalyqtardñ vöjek julbaşşy Sta-
lin, unñ soratniktəre Kalinin,
Molotov, Voroşilov, Kaganovic
həm Jezov iptəštərdə Sojuz Sove-
tyna deputatlyqqa kandidatura itep
kyrhəttələr. Ə, min 2—13 dəvlət
aqas jarıv zavod kollektive is-
menən, Əfə hajlav okrug bıjnsa
Sojuz Sovetyna deputatlyqqa
iptəş Stalinden soratnige Valeri İva-
novic Mezlauk iptəş kandidatura-
hñ kyrhətam. Ul xalyq bəxete
esen, vatanybıddñ səskə atıv
esen bol'seviktərsə kərəşte həm
kərəşə. Şunñ esən də ul Lenin
ordeny menən həm Bojevoj xed-
mət bıjraqş ordeny menən nagra-
dlanqan. Bna şuqa kyre lə iptəş
Mezlaukty Sojuz Sovetyna kandi-
dat itep hajlav dur şatlyq, ti.

Unan hun ikense hydde iptəş
Mirzagildin ala.

— İptəş Mezlauk — ti iptəş
Mirzagildin, — julbaşşy Stalin
jətkəselegendə berense həm ikense
bişjılyq plandarın eşləp şıqarşy
həm ulardə ytep şıqıvda kyp eş-
ləne. Lenin — Stalin partiahy
unñ in mənim ucastkalarqa jətkəse
itəp qujdı. Partia quşqan eşte ar-
majtalmaj ytəne. İptəş Mezlauk
ydenen şməkarleğə—partia eše, xa-
lyq eše esən birelgənleğə menən yb
kəndən-yb bərdy. Partia unñ taqı
la javaplıraq—Xalyq Komissarda-
r predsedatele urınbatary həm
SSSR Dəvlət plany komissiahyñ
predsedatele itep ırlətte. Min də
iptəş Volkov təqdimənə quşlam.

Əfə hajlav okrugñnan, iptəş
Stalinden jaqñ soratnige həm
ucenig Valeri Ivanovic Mezlauk
kandidaturahna tavış birergə
tığn qarar bər tavıştan kəsle
qul sabvdar ura... tavıştar
menən qarşy alındy. Həm
V. I. Mezlauk ydenen Əfə hajlav
okrugnda ballatirovajt itevgə ri-
za bulşyn horarqa tığn qarar
şıqarıldı.

təş Kaşapv Mirza kandidaturahñ
jaqlajm həm hajlav kənəndə ta-
vışmdy uqa bırasəkmən ti.

Jylybşta şıqıp həjləvsələr iptəş
Qilmanvty təqdimənə quşıldylar.
Jylybşta qatnaşşy studenttar,
—Əfə hajlav okrugñnan Sojuz So-
vetyna deputatlyqqa iptəş Kaşapv-
kandidaturahñ kyrhətergə tine-
lər.

ƏFƏ ELEKTRİK STANSIAH KOLLEKTIVE
Deputatlyqqa kandidat itep
IOSIF VISSARIONOVIC STALIN,
MAKSİM MAKSIMOVIC LITVINOV
iptəštərdə kyrhətte

**Eşlər, inzener-texnik həm xedmətkərdərdən dəjəm
jylybş rezolytsiahy**

Əfə ydək elektrik stansiahy eş-
sələr, rabotnitsalar ITR həm xed-
mətkərdəre, Əfə hajlav okrug bıjnsa
SSSR Verxovnyj Sovetyna
deputatlyqqa kandidattar kyrhətev
məşələhen məkəkarə itep, bər ta-
vıştan Sojuz Sovetyna deputatlyqqa
xalyqtardñ həm bəta donja pre-
letariatnñ julbaşşy, vöjek ucitel
həm xedmətsəndərdən in jaqşy
duşy İosif Vissarionovic Stalin ip-
təş kandidaturahñ kyrhəttələr.

Iptəş Stalinden arımaj-talmaj qaj-
qırtıv həm genial jətkəseleğə ar-
qahnda bedden vöjek iləbed sotsia-
lizm ilenən qaqsaməb tərəgə bulşy
əverelde, xedmətsəndərdən tormoşo
kynelleləndə həm təmin itelde. Jy-
lybş, iptəş Stalindən, bedden haj-
lav okrug bıjnsa ballatirovajt
itelevgə ydenen rizalyqñ bireven
bər tavıştan horaj.

Şulaj uq, jylybş, Sojuz Sovetyna
deputatlyqqa kandidat itep, in jaq-

şy bol'sevik həm iptəş Stalinden
təqoro soratnige, solox eše esən
arımaj-talmaj kərəşevse — Litvinov
Maksim Maksimovic iptəşte kyrhə-
tə həm unan, bedden hajlav okru-
g bıjnsa ballatirovajt itelevgə
ydenen rizalyqñ bireven horaj.

Jylybş, Milləttər Sovet palata-
hna, bedden həjəklə Qdyl Armiavıd-
dñ in jaqşy uldarñnan bərehe,
qdybarmies-staxanovs həm orden-
ly iptəş Krjukov Timofl Andreje-
vıte kyrhəta. Həm unñ, Milləttər
Sovetyna hajlavdar bıjnsa bedden
hajlav okrugñnan ballatirovajt ite-
levgə rizalyqñ bireven horaj.

Jəşəhen bəta donja proletariaty-
nñ julbaşşy — bedden həjəklə
ucitel həm duşbıd İosif Vissario-
novic Stalin!

Jəşəhen jəngən sotsializm tədə-
ləsenən oğostorovşy həm julbaş-
şy — bedden bəta sojuz kom-
munisttar (bol'seviktər) partiahy!

Bed Kaşapv Mirza
kandidaturahñ kyrhəttəbed

Başqortostandñ Juqary Kom-
munistik Avıl Xuzalyq məktəbe
studenttar hunq dərəstən şı-
qıv menən klubqa jyjıldylar.
Jylybş partkom sekretary
iptəş Qilmanv asty.

Iptəštər «SSSR Verxovnyj Sovet-
qa hajlavdar turahnda polo-
zenie»gə movafiq rəvəştə par-
tia, komsomol, professional həm
başqa jəməqət oğşmalarına, So-
juz Sovetyna həm Milləttər Sove-
tyna deputatlyqqa kandidattar qu-
jıv xoquq birelgən. Bəgən bed
partia oğşmahy ismenən berense
tapqır bıl vöjek xoquq tormoş-
qa ytkərev esən jylyqanvıd. (Zal-
da —Konstitutsiahy tıvdyrvıvşy ip-
təş Stalingə kəsle ura tavıştar
janbray).

— Min, —ti iptəş Qilmanv,—
1928 jıldan birle Lenin komsomo-
ly safında tərbiələnən, 1936 jıl-
dan partia aqzalyqna kandidat,
ordenly iptəş Kaşapv Mirzanı,
Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kan-
didat itep kyrhətam. Ul 1935 jıldı
Dyrtejlə MTS traktor brigadah-
nñ brigadir bulşy eşləgəndə,
staxanovsly eše esən, dəvlət tara-
fınan birelgən plandə artıq me-
nən ytəve esən Qdyl jondod orde-
nly menən nagrađlandı.

Bedgə, SSSR Verxovnyj Sovet-
na bna oşondaj arımaj-talmaj
eše şıjny ešənə, Lenin-Stalin par-
tiahy birelep eşləgən sovet part-
riottarñ hajlarqa kərək. Min ip-

KOMSOMOL HƏM SSSR VERHOVNŲJ SOVETŲNA HAJLAVDAR

A. KOSAREV.

VLKSM Ydäk Komiteti sekretar, SSSR VerhovnŲj Sovetqa hajlavdar bujnsa Ydäk hajlav komissiah aqzab

12 dekabrda bedden betä il bujnsa sovet vlassnŲn juqarq orqanŲ—SSSR-dŲn VerhovnŲj Sovetna hajlavdar ytäsäk. Hajlavdarqa äderlek başland. Inde hajlav okrugtanŲn granitsalar bıldälände, hajlav komissialar rāblanalar, kandidatlar qujla hām medākara itelälär. Maskāv hām Leningrad xedmətsəndere qajät dur həjöv hām intuziazm menən Sojuz SovetnŲn deputatlıqna berense kandidatlar itep betä donja xedmət ejälärenen jubaşşh—iptaş Stalinde hām unŲn in jaqŲn soratniktären qujdılar.

SSSR VerhovnŲj Sovetna hajlavdar—qajät dur tarixi əhəmiətli vaqıqa.

Hajlavdar bedden ilden tormoşonda əjtəjek, inidəj də sulha kapitalistik dāvləttən tormoşondaq parlament hajlavdarqa qaraganda la sikhed dur əhəmiətke eja. Teləgen nindəj genə bulmaŲn burzuaz-demokratik ildəge parlament—bıl eşləməj torqan, ə ləqırdavş organ bit. Sənki dāvləttən betä məhim eştəre parlament arqah artında finans „koroldere“ tarafnan başqarıl; parlament hajlavdarında xalıqtŲn tik ad qna oləşə—bigerək tə xedmət ejäləre bulmaqan keşelər qatnaş. Bedda inde SSSR VerhovnŲj Sovet—bıl betä xalıqtŲn vlassn esən alqan, ydenen qılında juqarq dāvlət polnomucidaren tuplaqan tül vlass organ. UnŲ hajlav bşnan da betä xalıqtŲq bulasaq: bnda 100 milliondan aşvraq—ildən bılıq bulqan betä keşeləre qatnaşq itəsəktər.

Donjala bnda hajlavdar bər vaqıtta la bulman.

Sovet jəstəre alda torqan hajlavdarqa dur qadıqŲnŲn menən qarajdar. Ularqa tinhed dur politik xoquqtar birləgen. Stalinsej Konstitutsia, jəstərgə hajlarqa hām dāvlət vlassnŲn organdarına hajlanıraq, sovet dāvləte menən idara itevdə qatnaşırqa hām iləbedden qajät məhim eştəren xəl itevgə qatnaşırqa xoquq bırde.

DonjanŲn bər genə ilendə la jəstər bnda joquqtarqa eja tygelər. Burzuaz konstitutsialar, xedmətsən jəstərdə hajlavdardan sikhə etərə torqan hər tərle senzalar menən sobarılana. Tik jəş senzaların siklən turahndaq bər nışə burzuaz-demokratik ildər bujnsa alıqan məqlyməttərdə kiltərev genə la jətə.

İldərdən isemdəre	Nışə jəstəren xoquq birlə		
	Hajlarqa	Tyendəge palataqa hajlanıraq	Juqarq palataqa hajlanıraq
Velikonritania	21 jyl	25 jəş	Təqəjənlep qujla.
T A Ş	21 jyl	25 jəş	30 jəş
Fransia	21 jyl	25 "	40 "
Cexoslovakia	21 "	30 "	45 "
Gollandia	25 jəş	30 "	30 "
Şvetsia	23 "	23 "	35 "

25-23-21 jyl—bna kapitalistik ildərdə bıldələnən, bər qajda la oşonan tyən təsməj torqan jəş senzahnŲn in hunq sige. Betənenən də elek bıl juqarq jəş senzahnŲn avrılıq, keşə jəstəren tormoşqa sredstvön yde aldnə tabırqa məşvır bulqan, hām his bər tərle politik xoquq menən fajdalanmaqan eştərgə təşə.

Sovet ile—18 jəşke jətep bılıq bulqan momenttan alıp hajlarqa hām hajlanıraq bulqan xoquqtə tapşırış bərdən-bər il. Sovet ile xedmətsən jəstərgə dāvlət menən idara itevdə aktiv qatnaşırqa, xedmətkə, jalqa, bəlem alıp xoquq menən fajdalanıraq məmkinlek birləgen bərdən-bər il.

Bedden jəstərdən, Bəjek Oktabr Sotsialistik revolytsianŲn bıl qadənştarŲn dostoinlıq menən nərqlavdar, ulardŲn bedden jənevərdən bəjekləgenə an menən inevdəre kərək.

Jəş hajlavşılardan, bşjıl təvgə tapır hajlavda qatnaşırşıl, kyp million b massa təşkil itələr.

Komsomol ojoşmalar betə jəstərdə betə jəş hajlavşılard ydenen təbire menən solqap alıraq tejeş.

Iptəş Stalin yd vaqıtında komsomoldə „jəstər massahn yd təbire nə bujhondora torqan, partia qılndaq instrument“ tip bıldəlgəjne. Bıl bıldəlv turahnda, bigerək tə xəder, hajlav kampaniah vaqıtında xəterlətəv urınl.

Sojuzda tygel jəstər menən bərgə bulırqa, unan ajrılmaşqa, un jətəkselək itərgə—hər bər komsomol ojoşmah bna nāmə menən jətəkselənergə tejeş.

BnŲn turahnda kandidatlar qujanda la xəterlərgə kərək. Stalinsej Konstitutsia hām uqa nigədləngən hajlav zakon, bedgə komsomol ojoşmalarına, VerhovnŲj SovetnŲn deputatlıqna yd kandidatlar bşddə qujırqa xoquq bırde. Bıl xoquq bedden jərəkterbedde tyvqan ilgə, unŲ bşanş esən qorurlanş hām ixtiram itev menən tultıra. Bıl bşanş aqlav bedgə bəjləngən. Partia ojoşmalarınan ajrılıp, sojuzdan tş jəstərdən öylənep, yd aldvddə yd kandidatlar bşddə qujıv dərək bulmaqan bulır ine. Bıl tavştarde jemerer, xalıq doşmandarın qılına ujnır ine. komsomoldŲn keşə—kommunistik partianŲn jətəkseləgendə. Komsomol ojoşmalar yddərenen jətəkseləre—kommunistik partia ojoşmalar menən bərlektə, partia bş massa menən bərlektə, VerhovnŲj Sovetqa ololar hām jəstər itəbenən in dostoin, tyvqan ilgə birləgen keşelərdə kyrhəterdər.

Hər bər jəş hajlavşıl, VerhovnŲj Sovetqa hajlavdarda qatnaşırqa bulqan ydenen grazdanlıq vazıfahn anlı rəvəştə ytəvgə ədnləv—komsomol ojoşmaların in məhim burş.

Qajh bər iptəstər, hajlav kənən iqlan itev menən anlatıv eşe, Stalinsej Konstitutsian hām hajlav zakonŲn propagandalav betə: inde, hajlavdardŲn tərriben hām əhəmiəten belələr, tip ujlaraq avşvşan.

Tərən jalqan, zararlı qarash! Hajlavdar kənə ni tiklem jaqŲn, bedden agitatsia hām propaganda eşebd də, şul tiklem kin hām tərle jaqlı bulırqa tejeş. Bnda, kyp kenə agitatorlar mavqıvnsa bər, tavşqa qujıv texnikahn təşəndərev menən genə siklənərgə jaramaj.

Alda torqan VerhovnŲj Sovetqa hajlavdar, ikense bər gyzəl vaqıqa SSSR da Bəjek sotsialistik revolytsianŲn XX jılıq menən tura kılə. Stalinsej Konstitutsia bedden ildəge sotsialistik tədələstən jənevərdən zakon menən oformit itə hām nıqtı. Ul bəjek sotsialistik revolytsianŲn qadənş jomqatarn esən aldv. Hām janŲ Konstitutsia nigedendə ytkəreləsək hajlavdar, bıl—bna 20 jyl elek Lenin—Stalin partiah jətəkseləge abtında eşsələr hām krəbtindər tarafnan başlanqan sotsializm tədələstən bəjek eşe tantanah. Bedden burş jəş hajlavşılard, sovet vlassnŲn 20 jyl jəşəv vaqıtındaq olgəşevdərən kyhətev.

Jəstərgə sovet vlassnŲn nāmə ikənlegen həjləp birlərgə kərək. Bedden jəstər sovet vlass mələndə ybtələr, ular başqa vlass bəlməjdər hām un kyd aldnə la kiltərə almajdar. Bna şunŲn esən də ular unŲn bəjek tarixi əhəmiəten, sovetardŲn dāvləttən janŲ formah, SSSR-dŲn politik nigedə bulıv əhəmiəten hər vaqıtta la tülhənsa nərqlamavdar məmkin.

Jəstərgə bolşeviktər partiahnŲn nāmə ikənən, sovet vlassn ojoştovş—kommunisttar partiah xedmətsən xalıqtŲn jətəkselə hām jubaşşh bulıvŲn həjləp birlərgə kərək. Jəş hajlavşıl xedmətsəndərən yddərenen bəxtelə hām mul tormoştər b menən bolşeviktər partiah hām sovet vlassna burş b bulıvdarŲn kyrhətergə kərək.

Jəstərgə, bedden xalıqtŲn, sovet tədələstən, kommunisttar partiahnŲn doşmandar kəmdən bulıvŲn həjləp birlərgə kərək. Jəş keşə doşmand, unŲ jərtqş jəden, unŲn əşəkelegen jaqşıraq bəlhen. Jəş keşə tşqş doşmandar—bətənenən də elek faşistik dāvləttər jədenə SSSR qa həzym ədrləvse kapitalistik qamav, eske doşmandar—kapitalistik qamavdŲn il esendəge agıttar tşksise-buxarınse spiondar menən qorotqostar, burzuaz millətsələr—bna jəş hajlavş kəmdər turahnda bəlgə hām xəterndə totorqa tejeş. Uqa bıl turala həjlərgə, unŲ jərgəndə, itke kapitalistik qoroloştə, kapitalistik tərpti kire qajtarıraq matəşvş betə doşmandarqa nəfrət jalqŲn toqandırş—timək bıl hajlav kampaniahnda doşmandŲn şqşşna qarş qorallandırş tigen hyd.

Hunq sikhə, jəstərgə, bedden Konstitutsia hām hajlav zakon bşddə bş bş jənle, kyrgədməle miltəldar hām burzuaz konstitutsia menən saqışırş, uqa qarş qujıv anlatırqa kərək. Jəş hajlavşıl bedden dāvlət vlassnŲn juqarq organdar nışek qorolqanŲn bəlgə tejeştər.

Agitatorlar hām propagandistar jəstərgə jş qna Stalinsej Konstitutsia menən birləgen, tik xoquqtar turahnda qna həjləjdər. Bedden gyzəl xoquqtar bşdd turahnda həjlərgə məmkin hām kərək. Ləkin yd burştarn turahnda ənotorqa jaramaj. Ə jəş grazdandŲn bərənse burş—hajlavdar da aktiv qatnaşlıq itev, uqa hajlav xoquq birləgen sovet vlassnŲn bşanşn aqlav. Jəstərgə doşmandardŲn hajlavqa aktiv qatnaşmav turahnda xalıqtə endərgə matəşvdarŲn, bedden xalıqqa doşmansı bulqan yddərenen kandidatularŲn

kyrhətergə matəşvdarŲn anlatırqa kərək. Bıl doşman agitatsiahna qarş hajlav kampaniahnda ydenen aktiv qatnaşvŲn menən kərəşərgə kərək. Jəş hajlavşnŲn burş—hajlav kampaniahna jərdam itev hām tyvqan il esən bşanş keşelərgə, Lenin—Stalinden bəjek partiahna birləgen keşelərgə, hatıq jandarqa hām doşmanqa qarş kərəşə bəlvşelərgə, xalıq interesn haqlaj bəlvşelərgə tavş bırev.

Nışek agıttırovajt itərgə hām nindəj metodtar menən?

Bedden agitatsia eşebddə formalizm kyp. Qajh bər komsomol komitettar, upolnamucennŲj bylev menən genə şeqəllənələr. Unan hun upolnamucennŲjdar jərdamsı bılələr, ulard bərketələr, ulard jşnıjdər, bər hyd menən əjtkəndə upolnamucennŲjdar menən eşləjdər, ə jəstər menən tygel.

Bəxəş juq hām upolnamucennŲjdar da bıldəle fajda kiltərələr. Unardan da kyberək rajkom hām qala komitettar janndaq juqarş kvalifikatsial, təzriəle duş bulmaqan agitatorlar tərkmə dur rol ujnırqa tejeştər.

Ləkin in başlısah komsomolestardŲn yddəren xərkətkə kiltərevdən tora. Agitatsia—bıl tik jşjş hām miting tip kenə ujlav jaramaj. Juq, jaqş eşləvse magazin, parikmakerskaja, munsə, tramvajda, kino-teatr foehnda, prilavkə la həjləşev—bıl oşolaj uq agitatsia, hām jş qna vaqıtta nasar ojoştovlqan jşjşşqa qaraganda jaqşıraq təbir itevse agitatsia. Dejem fajdalanıvdaq bıl urndarqa jş qna doşmansı agitatsia sovetqa qarş hyd həjləvdərdən oşo urnda taralıv kəmgə bıldəle tygel? Betə jərdə la agitirovajt itərgə hām bərənse nəvəttə fabrikə, zavodta, kolxozda agitatsia eşən dərək qujıvdan başlarqa kərək.

Hām bna bnda komsomolestŲn role bigerək tə dur. Ni esən partia eşən birləgen, nāmş b, rədo vaj komsomoles rajkomdŲn xalıq propagandisna qaraganda nasar agitator bulıv şqş tip ujlajdar? Kirehensə, kyp vaqıqalarda ul bık jaqş agitirovajt itəsək. Sənki ul ydenen kənəşlərenen tormoşon jaqş belə. Sənki ul rajkomdŲn propagandis kyp vaqıtta doklad menən kılə almaj torqan jərdər də bula.

Bedden burş oşonan tora ki—hər bər komsomolest partia eşe esən, VerhovnŲj Sovetqa deputatlıqqa bedden kandidat esən bolşevistik agitirovajt itev.

Lenin komsomolş safında 4 milliondan artıqraq jegettər hām qddar bər. Bıl—bık dur potensional kəs. Ləkin bed yd ojoşmavdd bş kyp zvenolarŲn xərkətkə kiltərmənek əle. Mibəl esən komsomoles—hatıvş, parikmaxer, bolnitsə eşsələrən alıqd. Kəmdə bulha ulard jşnıv, ulard hajlavqa ədrləv turahnda ujlanslar mikan? Komsomika—jort xozajkalar turahnda bedden rəvətniktəreddd dərək bulmaqan qarş jəşəj. Ular turahnda, „ulaj ajrılıqandar“, jəməqət eşənən sikhə kitkəndər tip ujlajdar. Ləkin kəm kəmdən „ajrılıqan“ tip horarqa kərək. Komsomolka jort xozajkalar

(Davam 4-se bitə).

BYL XÖLDE LENIN RAJKOMB BELÖME

VLKSM programmahında: „komsomol ojoşmaları in jaqşy komsomolestaryn pioner otradtärenen hem forpustarynny vozatıjdarın, otradtär hem forpustar ergähendä eşlävse törle tynäräktärdän jetäkselären bylä hem ularqa eştä kerekle bulqan jardamdy kyrhätä“ tip jadylqan.

Läkin VLKSM-dın Lenin rajon komitetı byl maqtavly burıstı ytävdän alıy tora. Rajkomol pioner otradtären yd jadınstaryna tapşırqan. Unıñ ber genä ravotnıge la, tege jeki byl otradtän eşe menän qıdyqıñnyr uqa praktik jardam ojoştıraqandary juq. Qe-mymän Lenin rajkomolınyñ byl politik mehim mas'eläne ikense därežäge qujıvın, vötenlaj iqtı-bardan sitte qaldırvıñny hıdyq öb-tönä alıp ytergä kerek. Byñ därežläv esen 15 urta mäktäpten komsomol ojoşmahıñn alıv qına la jeta. Byl mäktäptä 14 pioner oträde bar. Otradtärdän berehendä la vozatıjdar juq.

VLKSM Ydäk Komitetınyñ oträd

sovetına hem zveno vozatıjdarına hajlav ykäreñ turahındaqı qarar byıñsa, äle byl mäktäptä oträd vozatıjdarı bulmav sävape hajlavdar başlanmaqan.

Byqa oqsaş xäldärdä 17 tulı bulmaqan urta mäktäptä, 2 urta mäktäp tä, 22, 9 tulı bulmaqan urta mäktäptärdä la osoratyraqa bula.

Fakttar, Lenin rajkomolı ydenen eşen äle jäs byvıñdy kommunistik tärbiälävdä bögöngä talapqa javap birerlek itep quja almavın, byl tängäldä xuşkynellelek, tydä al-maıbyq qamhedlek kyrhäteven aşqılaydar. Byñdaj eşhedlek hem xuşkynellelektän Lenin komsomolı programmahı menän ber nındaj dä urtaqlıby juq.

Mävlıtyva.

Redaksianı tyvändäge horav qıdyqıñnyrdı:

Rajkomoldın pionerdar bylege medire iptäş Jedrenkin otradtärdä vozatıjdar menän tärmin jtmä-gäs başqa nındaj eş menän şeqel-länä ikan? Bed byl horavqa Jedrenkin iptäştän aşqıby javap bireven kötäbed.

Hadıjıvıñ jenajattäre

Hadıjıv Xariste Malajad rajonında kypär belä. Ul eskelege, hem jenajattäsele menän tanılqan keşe. 1936 jılda ul rajon straxovoj inspektorı bulıp eşlägän dävrendä jalqan dokumenttar eşlävdä qajep-läñep rajfonan qıvılyqar. Unıñ jar-damı menän, 1936 jılda «KIM» kol-xozınyñ 300 men vot holohon jandırqan, komsomolqa yrmälä-gän kulak balahı Xuziäxmätıv Ş. hem Əvdrexmanıvtar aqlanıp qal-dılar.

Hadıjıv xäder «KIM» kolhozı komsomol ojoşmahınyñ julbaşsıby-qı eşenä yrmäläp alqan. Ul jetäk-selekkä kilgändän birle jıjılyş ta,

politik uqıv dä bulqanı juq. Ul jästär arahında SSSR Verxovnjı Sovetına hajlav turahındaqı po-lozeniene öjranevde ojoştormaj.

Komsomol ojoşmahında bulqan byjt' hem moral' tarqalıvdar me-nän kərəş ojoştıroqlımaqan, kirehen-sä yde jäs jetmägän ber qıddy kəs-lävgä varıp jeta.

Hadıjıvıñ byl jenajattäre kom-somoldın Malajad rajon komitetı-na kypätän aşqı bulha la äle uqa tejesle sara kyrgäne juq.

Axunjan Sadıjıv.

Redaksianan—VLKSM-dın Ma-lajad rajkomı Hadıjıvıñ byl je-najät eşen aşqıby tikşerep sara ky-reven kötäbed.

BEDDEN VATAN

Bedden vatanıbyd turahında jırdar jırlana, ocerektar, məqalələr jadylalar, unıñ turahında alqı-kendä la fänni xedmettär, ruxlan-dırvıby poemalar, unıñ durıbyqıñ, vajıbyqıñ, xalqınyñ izadi kəsən tasvir itevse javaj populär broşuralar jadylasaq. Byñ şundaj populär kitaptardıñ berehe bulqan „Bed-den vatan“ VKP(b) UK-nen „Partizdatı tarafıñnan babıbyp sıqtı.

Byl kitap jäs uqıvıbyñ Sovettar Sojuzınyñ alıbyqa hudıbyqan jer-däre, xalqı menän tanıstıra, vöte donjalaqı ildärdän — in durıby beddeke. Ul 21 million kvadrat ki-lometrdän artıq jerde esenä ala. Amerika Quşma Ştattarına qara-qanda 2 jarım tapqır, Germani-aq qaraqanda 40 tapqır dur.

Sovettar Sojuzında vöte donja xalqınyñ 12 nän ber öleşe jäsaj. Əgär batşa rossiahında xalqı ybese jıloja, 1 mengä 17 keşe bul-ha, sovet vıasında 24 kə jeta. Kən-tatış Jevropalaqı kapitalistik il-därdä xalqı ybese bedden ildäge-gä qaraqanda 5 tapqır kəm.

Kitap, SSSR-dın qevätile indus-trial derzava bulıby turahında qıdyqıby materialdar birä. Stalinsel bıjıbylyqtar ilden jöden vötenlaj ydgärttelär. 1936 jılda fəqät ber dneproges qına, vöte iñke Rossia-la sıqarılqan tiklem energia eş-läp sıqardı.

SSSR-da xalqı doxodı hem xed-mätsändärdän material tormoştary bik tid ybä. 1936 jılda eşe hem kräbtändärdän urtasa eş xaqı 1929 jıloja qaraqanda 3 tapqır ybkän. Şul uq vaqt esendä eş xaqı Angliala—4 protsentqa, Ameri-kala 14 protsentqa, İtaliala 18 protsentqa, Japoniالا 12 hem faşis tik Germaniالا 24 protsentqa kə-megän.

Kitapta sovet xalqınyñ vöjek semjahı, unber tuqan respublika turahında jadylqan. Hem byl ki-

tap bedden ilebed tormoşında 20 jıl esendä bulqan ydgäreştärdä tasvir itkän „eşe hem kräbtändärdän sotsialistik dävlettäre“ ti-gän bylek menän tamamlana.

Revolıtsiaqa tiklem Rossiala eşe hem kräbtändärdä, xalqınyñ 16,7 protsentıñ təkşil itä inelär. Vaq xosusi milekselär (kräbtän, kus-tar, remeslinniktär)—65,1 prot-sent; burzuazıa, (kapitalisttar, po-meşşik, hatıvıby, kulaktar)—15,9 protsent, hem qalqan xalqı (uqıv-sılar, armia, pensionerdar)—2,3 protsent ine. Ə xäder eşe hem xedmätkärdä bedden il xalqınyñ —34,7 protsentıñ təkşil itälär. Vaq xosusi milekselär (kräbtän, jan-qıdaqtar hem artelga ojoşmaqan kustardar)—5,6 protsent, kolhoz-sılar hem arteldärgä ojoşqan re-meslinniktär—55,5 protsent, qal-qan xalqı (uqıv-sılar, armia pen-sionerdar)—4,2 protsent. Kapita-listtar, pomeşşiktär, kupestar, ku-laktar beddä juq. Eksploatatordar sıjıñby beddä juq itelde.

Bedden dävlebeddä ike duş sıjıñby—eşselär hem kräbtändärdä dejem maqsatqa — kommunizmqa varalar. Ular menän tıqıbd vajlä-neştä aqlı xedmäte keşeläre—inteli-gentsia bara. Byñ şunıñ esen dä bedden dävlet eşe hem kräb-tändärdän sotsialistik dävlettäre tip atala. Kitap, sovet dävlebedä eşselär sıjıñbynyñ jetäksä role tu-rahında, eşselär sıjıñbynyñ aldın-qı oträde kommunisttar partiahy-nyñ jetäksäleje turahında populär tel menän höjlöp birä.

Kitap Stalin turahında jır me-nän tamamlana. Byl kitap bik faj-dalı hem kerekle kitap. Sovet jäs-täre unı dur qıdyqıñnyv menän qıjasaq. Kitaptıñ tirazı 4.000.000 lana.

A. KOSAREV.

KOMSOMOL HƏM SSSR VERXOVNJY SOVETINA HAJLAVDAR

(Davamı. Baş 3-se bitte).

zajkanıñ mehim hem trafıby jämä-qät eşe alıp vara alıvıñna ısanıv esen Leningrad komsomolkañy Anna Bagdanovıñny kypätän tygel „Komsomol'skaja pravda“la iqlan itelgän xatıñ uqıv sıqıby qına la jeta.

Avılda hajlav kampaniahında komsomolestardıñ role ıgeräk tädur. Kyp kenä kolhozardä partia ojoşmaları juq. Kolhoz komsomol ojoşmalarınyñ hanı partia ojoşmaları hanıña qaraqanda 7 tapqır samahı artıqıraq. Avıby komsomolı hajlav kampaniahında vöte kul'tura eştären ojoştırovıby bulıbyqa, uqıvıbylardı, izvactardı ılyqtıbyrqa tejes. Avılda, bıgeräk tädükändäge qaldıqtar, dıni xərə-fättär hem oşondaj başqalar kəsle bulqanda byl bıgeräk täd mehim. Byl xərəfättärdän bedden doşman-darıbyd, ajrıñ alqanda hər törle sektant ojoşmaları qulajıby fajda-lanalar.

Sirkəvselär hem sektanttar xäder kəsle rəveştä hajlav aldı agi-tatsiahy alıp varalar, „öjranälär“ hem hajlav zakonıñ yddärensə tēşöndörelär. Ular yddärenen sovet-

qa qarşı maqsatarında xedmät-sändärdän ber öleşendä bulqan dıni xərəfättärdän fajdalanalar. Kypätän tygel Məskəñ sirkəvdärenen bäre-hendä pop jäsren tavıby bırev tu-rahında telmər tota: „Jäsren tavıby bırev jäsrenlegen jäsren, läkin allanañ varıbyer jäsərə almaıbyñny, ul vötenen dä kyra“ ti. Pop ydenen xajläkär alıby menän dıngä ısa-nıv-sılarqa tädır itep ularıby so-vet vıasına sıt bulqan kandidattar fajdahıña tuplarqa mataşqan.

Komsomol ojoşmalarınyñ vurıby sirkəvse hem sektanttırdıñ so-vetqa qarşı moxinatsialarıñny, sı-qıbystarıñ faş itev, dıngä qarşı pro-paganda alıp varıby. Tik dıngä qarşı propaganda eşen dıngä ısanıv-sılarıby sovet vıasınan sitkə tıbər-mäblek rəveştä öbta alıp varıbyqa kəräk. Əgärdä hajlavdä xedmät-sändärdän hem ularıbyñ tavıbystarıñ dıni bıldələr bıjıñsa bılev bulha, jenajät bulıby ine. Lenindän bedden esen xedmät-sändärdän jerdä oz-max tädöv esen revolıtsion kərəş bırdämleje, ularıbyñ kyktä ozmax tädöv turahındaqı feker bırdäm-legenä qaraqanda mehimereäk ti-gän hyden itä totorqa kəräk.

Komsomolestarqa yd eştären dä başıbysañny—sojuzdä tygel jästär me-nän vajläneştä kyra belergä kəräk. Sojuzdä tygel jästär arahında irek-le agitatorlar kyp tavıbyr. Ular hajlavdarda dur jardam kyrhäter-där. Ni esen, məb'älän komsomol komitetıña ber tärkəm jästärdä saqrıby ular menän kənəşməbka hem ularqa nındaj dä bulha jök-lätimələr bırmäbka.

Politik eşebeddä pionerdar dä bedden jardamsıbyd bulıby. Ular dur qanəqtäneñ menän torlaq jorttarda stena gazetalary sıqa-rıby, kvartirdarqa lozungtar, haj-lav aldı ədəbiättäre taratıvıdä jar-dam itä alalar. Ular hajlav kənəndä vöte hajlav-sılarıby oşo jəm-länən qarttardı la hajlav urnalary janıña kiltirevıdä jardam iterdär. Jort xozajkalar, pensionerdar arahında balalarıby konsert sıqıbyş agitatsianıñ bik matur sarahı bulıby memkin.

Sovet zakonı SSSR grazdanıña kyrhätelgän kandidatura esen totqarlıd agitatsia alıp varıby xo-quqıñ birä. Bed hər ber komsomo-les hem hər ber jästän byl xoquq-tan fajdalana alıvıña ireşergä, unıñ xalqı ısanıbyñ aqlavqa dos-toin bulqan kandidatura esen agitirlavıña, tärbiäləvselärdä ısan-dıby alıvıña ireşergä tejesbed.

Bedden jästär „ıñke jöktärdän azat hem ul Lenin vasiattarıñny vö-tähenen dä jeneleräk ydläştərə hem nəq jästär Lenin vasiattarıñny vö-tähenen jeneleräk ydläştər-gäne esen dä, nəq byñ oşonon esen ul artta qalıv-sılarıby hem tırbəlevselärdä alqa alıp varıbyqa saqrıbylqan“. (Stalin).

Bedden vöjek ostadıbyd hem dahıj iptäş Stalin tarafıñnan əjtel-gän jästärgä juqarıby saqrıbyv, jäs toqomdo zakonıby qorurıbyq menän tultıra.

Xedmät-sändärdän aldınqı oträde, sotsializmdıñ vöjek jenev dären ojoştırovıby—Lenin—Stalin partiahy Verxovnjı Sovetqa vöte xalqı hajlavıñdä sovet jästärenen aktıv qatnaşvıñny keta.

Sovet jästäre hajlavdarqa qatnaşvı menän ydenen politik anıbyby-qı hem grazdanıby jeteşevə tura-hında il aldında imtixan totovıñny tanıby. Sovet ilenən jäs byvıby haj-lav urnalaryña yddärenen Lenin—Stalindän vöjek jenelməb partiahy-na sıkhed məxəbbəttären hem bırelgənlektären alıp kilälär.

Javaplı redaktor:
D. FƏRƏJEV.

Əfə „Oktabr natsikañy“ tipografiahy
Başlavlıt vəkile № 4196

1937-сә. 1-нө. 1-нө.

№ 106 (1154)

Алға! 2-нө. 1-нө.
Сыңа. 1-нө. 1-нө.
тин.

Бәтә ildәrdәn proletarlar, ertәseged!

LENINSƏ

„Ленинсе. орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dың Baş-qortostan Өлкә һәм Өфә qala Komitetтары органы

Redaksiya adresy: Өфә Volodarski № 2. Telefon № 85—04

БӨЖӨК ОКТАБР СОТСИАЛИСТИК REVOLYTSIAHЫНЫҢ XX ЖЫЛЛЫҒЫНА QARATA VKP(Б) YDӘK KOMITETЫНЫҢ LOZUNGТАРЫ

1. Jәsәhen SSSR-daғы Bөjөk Oktabr Sotsialistik revolytsiaһының XX жылғы!

2. 20 жылғы нәтижә көрәстә SSSR-дың есә һәм кәбтиәндәре qala һәм авыл хедмәтәндәренә, сotsialistik jәмiәтәтә тәдәp jetkerdelәр. Donjala беренсе sotsialistik дәvlәттә көсә һәм qevәтәтә нәтижә!

3. Faşistik terror, хәjәrselek, ешәdlek—ына kapitalizm ildәrendәge хедмәтәндәрдәn jadmәш!

Eksplotatsiaһың juq itev, хедмәтәндә әсәn irekle, mul tormoş — ына bedden, Oktabr revolytsiaһының jәмiәтәтә!

4. Iške Rossia хәjәrse һәм көшәd ine. Sovettar Sojuzы 20 жыл esendә sotsializmдың qevәtлә һәм mul ilenә әjlәnde. Jәsәhen SSSR хедмәтәндәренә бәxet kiltergәn bedden Oktabr revolytsiaһы!

5. Sovet vlasының 20 жыл esendә есәләрә һәм кәбтиәндәрдәn sojuzы нәтижә һәм jәmerelmәш sojuzqа әjlәnde. Jәsәhen Sovet Vlasының nigede bulqan есәләрә һәм кәбтиәндәрдәn sojuzы!

6. Batşa Rossiaһы халыqtar әсәn төrmә ine. Sovet ilendә tinxoquqlы халыqtarдың бөjөk sojuzы ybә һәм нәтижә. Jәsәhen SSSR халыqtarының tuqanlyq sojuzы һәм бөjөk dүһиә!

7. Eсә sьjnyftың diktaturahы SSSR-da sotsializm tәdәp jetkәrevde tә'min itte. SSSR-da есә sьjnyftың diktaturahың — есә sьjnyftың бәтә jәмiәтәтә әсә дәvlәt jetәkselegen нәтижә!

8. Sotsialistik revolytsiaһың 20 жыл esendә bedden Tьvqan ilebed qevәtлә industrial' derzavaqа әverelde. Alqа, kommunizmдың jaһы jәnevдәrenә!

9. SSSR-дың Stalin Konstitutsiaһы — Bөjөk Oktabr Sotsialistik revolytsiaһы көрәsenә һәм jәnevдәrenәn jәмiәтәтә. Jәsәhen jәngәn sotsializmдың һәм ысәn demokratizmдың Konstitutsiaһы!

10. „Bedden revolytsiaһың kapitalizm bьqavdarың qьjratqan һәм халыqqa азатlyq birgәn revolytsia bulыv qына tygel, bәlki халыqqa mul tormoş әсәn material' şarttar birergә lә әlgәrgәn berdәn-ber revolytsia bulыv tora. Bedden revolytsiaһың көсә һәм jәnelmәblege oşonda“ (Stalin).

11. Bәтә ildәrdәn proletarlar! Kolonialarдың idelgәn халыqtar! Lenin—Stalin sajraqың, jәneşle sotsialistik revolytsiaһың vajraqың juqarыraq! Jәsәhen бәтә donjala proletar revolytsia!

12. Sьjnyftaş tuqandarqа, kapital totqondarына, qanly faşistik terrordың qorbandarына, есә sьjnyftың jәneve әсәn көрәşevselәrgә — bedden proletar sәlām!

13. Ispan халығының еске faşizmqa һәм sit il faşizмына qarşы көрәşә—bәтә aldыңың һәм progressiv keşelekten dөjөm есә. Ydenen, vojondoroqhodloqо һәм азатlyq әсәn көрәşevse geroj Ispan халығына sәlām!

14. Ydenen vojondoroqhodloqо әсәn japon baһыp alyvсыларына qarşы көрәşevse бөjөk qьtaj халығына tuqanlyq sәlām!

15. Faşisttar Sovettar Sojuzына һөzym әderlәjdәр. Bөthәn faşist huqьşы toqandьrvыsыlar! Bәтә ildәrdәn хедмәтәндәrenә һәм idelgәndәrenәn vatanы bulqan SSSR-дың jaqlavoja!

16. „Bed тыһыsың jaqында toravьd һәм тыһыsың әсәn jaqlavьd. Lәkin bed janavdardan qurqamavьd һәм huqьşы toqandьrvыsыlarдың udarына udar menәn javap birergә әderbed“ (Stalin).

17. Jәsәhen SSSR халыqtarының тыһыs хедмәтенәn qevәtлә tajanьşы, Bөjөk Oktabr Sotsialistik revolytsia qadanьştarының toqro haqьşы bulqan bedden tuqan, jәnelmәш Qьdyl Armiavьd!

18. Jәsәhen donja aviatsion rekordtarqа ireşkәn, bedden Tьvqan ilebedden qorur ыlasындары bulqan sovet ljotciktәre!

19. Sotsializm ilenәn ytker kydle haqьsыlarы bulqan pograncnik vojestarqа sәlām!

20. Promьşlennost' һәм transportың udarnik

һәм udarnitsalarының kyp millionly armiaһына, staxanovsыlarqа һәм staxanovkalarqа, ilebedden danylyq keşelәrenә bol'sevistik sәlām!

21. Avыр industrialың һәм maşinalar tәdәvden есәләre, есә qatың-qьddarы, inzenerdarы һәм texniktare! Taşkymer, neft', metall sьqarыvды juqarы kytәrev әсәn, ilden халыq xuzalyqы ybәşlәnevenen nigede bulqan in jaqьşы maşinalarды yd vaqыtda еslәp sьqarыv әсәn!

22. Jenel promьşlennostың есәләre һәм есә qatың-qьddarы, komandirdәre һәм inzenerdarы! Sovettar ile grazdandarына kyberәk sitsa, jәvәk, sukno, trikotaz, ajaq kejemдәre birәjek! Produksiaһың sьjfatың jaqьşыrvы әсәn көрәşeged!

23. Sotsialistik baһыvdardың staxanovsыlarына, juqarы urozaj әсәn bol'seviktәre көрәşevselәrgә sәlām! Jәsәhen kolxozdarың һәм kolxozsыlarдың mul һәм kul'turalы tormoşы!

24. SSSR-дың promьşlennostың һәм texnikaһың donjala in aldыңың ilenә, avыл xuzalyqының in ыramly ilenә әverelderәjek! Produkttar mullyqына ireşәjek!

25. SSSR халыqtarы kul'turaһының artaban sәskә atыvы әсәn, Sovet fәnenen һәм texnikaһың jaһы ыныştarы һәм qadanьştarы әсәn!

26. Jәsәhen SSSR-дың tinxoquqlы qatың-qьddarы, ilden дәvlәt, xuzalyq һәм kul'tura еslәren idara itevдә aktiv qatnaşыvыsы qatың-qьddarы!

27. Pioneerdar һәм pionerkalar! Sovet мәktәbe uqьvыsыlar! Belemgә eja bulыqьd, Lenin есә әсәn көрәşelәr bulыp jeteşergә әjәneged!

28. Jәsәhen bol'sevistik partiaһың qevәtлә rezervы һәм ысаньsы jardamьşы bulqan komsomol! Jәsәhen bedden tьvqan ilden хедмәтәn jәstәre!

29. „Massalar menәn bәjlәneş, ыs bәjlәneşte нәтижә, massalarдың tavьşына qolaq halыvoja әder torov,—bol'sevistik jetәkselekten көсә һәм jenelmәblege ына nәmәlә“ (Stalin).

30. Revolytsion ujavlyqьtә көsәjtәjek! Aravьdda politik qәmhedlekte bөtәrәjek!

31. Xалыq doşmandarың — trotskist-buxarinse şpiondarы һәм qorotqostardы, sit il faşistik razvedkalarының jalsыlarың tamьrыnan qorotajыq! Tьvqan ilgә хьjanat itevselәrgә ylem!

32. Bәтә һәм һәр төrlә ikejәdlәrdә adaqына tiklem faş itәjek! Partiaһың bol'sevizmдың aлыңmaһың kreposына әverelderәjek!

33. Eсәләр һәм кәбтиәндә! Hajlav kampaniaһың jәjәldereged. Lenin — Stalin есәnә adaqына tiklem birelgәn in jaqьşы keşelәrdә SSSR Verxovnyj Sovetyна bergәlәp kyrhәteged!

34. SSSR-дың хедмәтәндәre! Verxovnyj Sovetqа Tьvqan ilebedden batyr patriottarың, есәләрә һәм кәбтиәндәrdәn бәxetә әсәn, sotsializm әсәn tajsanьşың көрәşelәrdә hajlaqьd!

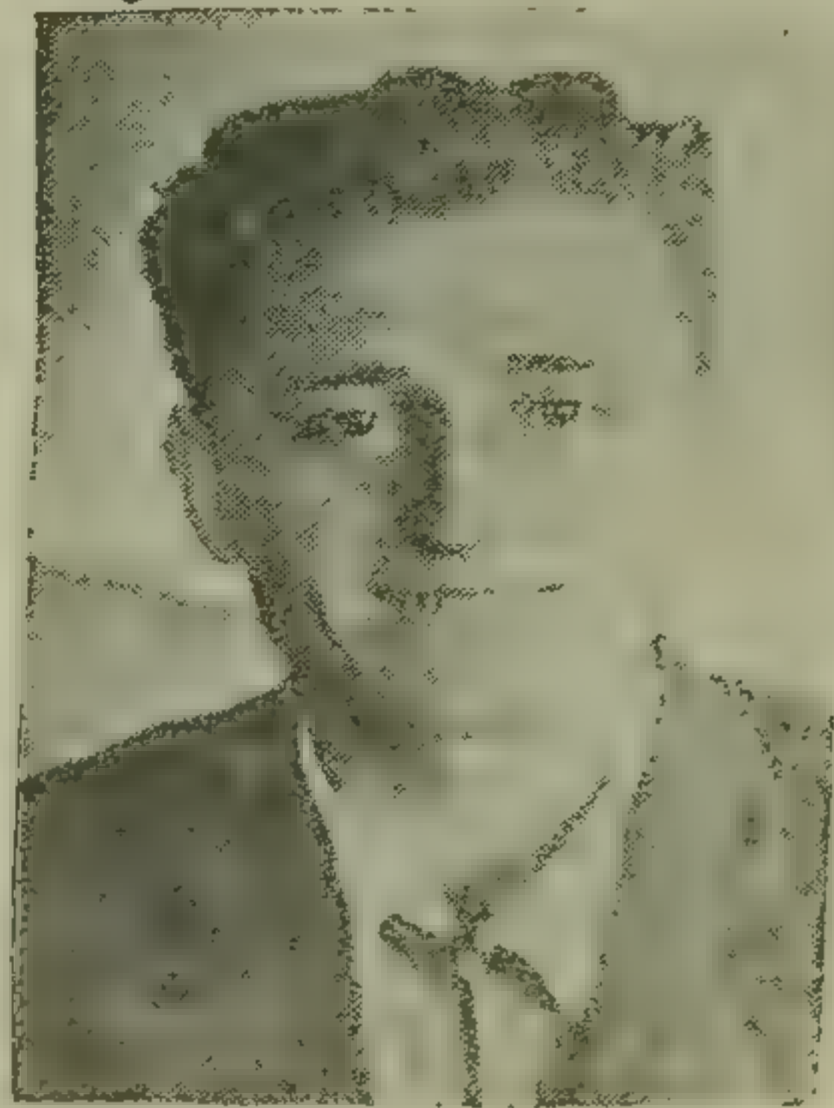
35. Kommunisttar! Partiaһың massalar menәn bәjlәneşte нәтижә! Hajlav kampaniaһында төp nәmә — partiaһыңdan ajьrlymәşqa, ә partiaһыңdar menәn bergәlәp еş itergә һәм ular menәn bergәlәp SSSR Verxovnyj Sovetyна kandidattar kyrhәtergә!

36. Jәsәhen SSSR хедмәтәндәrenәn aldыңың otrәde — Bәтә Sojuz Kommunistik bol'seviktәr partiaһы!

37. Jәsәhen huqьşqa qarşы, faşizmqa һәм kapitalizmqa qarşы көрәşkә jetәkselek itevse һәм uns ojoştarovыs — Kommunistik Internatsional! Jәsәhen donja kommunizмы!

38. Jәsәhen Markstың—Engel'sten—Leninden бөjөk, jәnelmәш vajraqы! Jәsәhen leninizm!

БӨТӘ СОJUZ KOMMUNISTTAR (bol'seviktәr)
PARTIAҺЫНЫҢ YDӘK KOMITETЫ

Өфә театр xudozestvo texnikumының otlicnige Kurbatov I.
(Ş. Urazbaxtin fotoһы).

Sovet jәstәre donjala in baxetle jәstәr

Bәтә Cexoslovakiala Bөjөk Oktabr Sotsialistik revolytsiaһың XX жылың vajram itevgә massovыj әderlek aлыp барыла. Ыs еstә Cexoslovakia jәstәre dүr aktivlek kyrhәtәlәр. Ular „Cexoslovakia jәstәre — Sovettar Sojuzына“ tigәn isem аbтында kisәlәр ytkәrәsәktәр. Jәstәr uqьtvыsыlar sojuzы менәn berlektә Pragala „Donjala in bәxetle jәstәr“ isme аbтында Sovettar Sojuzы jәstәrenә арналqan vьjstovka ojoştoralar. Vьjstovka 7 nojәvr көnәndә аsыlasaq.

Cexoslovakia sportsmendары велосipedis һәм motatseklittardың istafitaһың ojoştoralar. Istafitala qatnaşыsыlar 7 nojәvr көndә respublikanың бәтә qalalarыnan Pragala, Sovettar Sojuzына qotlavdar tapьşrasaqtar, Cexoslovakia studenttarы Pragala Bөjөk Oktabr Sotsialistik revolytsiaһың XX жылың арналqan kisәlәр ytkәrәsәktәр.

Pioner vozatьjdarы әсәn мәktәp

Nojәvr баһында, VLKSM-дың Başqortostan Өлкә Komitetы Өфәлә pioner vozatьjdarы әсәn бер жылық uqьv srogы менәn мәktәp аstы Uqьvыsыlar jataq менәn tә'inin itelәlәр.

Ыsыл ыs мәktәptә 75 keşе, birgәk tә pioner есәndә tәzribәle, komsomolestar һәм komsomolklar uqьjasaqtar. Mәktәpkә 7 жылық мәktәp kыләmendә мәqlymәte bulqan keşelәр genә аlyна. Ында ular partia тарык, SSSR халыqtarы тарык, uqьle, әdәbiәt һәм баşqalarды oqьndar.

Mәktәp Başqortostandың tulь bulmaqan urta мәktәptәre һәм urta мәktәptәre әсәn баşqa еstәn ruşatыlaqan өлкәn pioner vozatьjdar әderlәjәsәk.

(BaşTASS).

Esselar ham krantiendar! Hajlav kampaniahyn jajeldereged. Lenin—Stalin esena adaqyna tiklem birelgan in jaqsh keselerde SSSR Verxovnyj Sovetyna bergalap kyrhateged! (VKP (b) UK nbn Oktäorden jylbaryna arnalojan lozungtar nan).

BÖJÖK XALQYBBDDBN KANDIDATTAR

Iosif Vissarionovic Stalin, Aleksandr Vasil'jevic Kosarev, Şajmardanov Fazyl, Vakilov Mineaxmet Vakil ul

— Bed, Blagovar rajony Jamaqaj avly sovety „Nabansy“ kolxoznyy kolxozslyar Sojuz Sovety deputatlyqyna kandidat itep xalyqtardyñ julbaşyñ iptaş Iosif Vissarionovic Stalinde ham VLKSM UK sekretary Aleksandr Vasil'jevic Kosarevte, Baqortostan xalyq komissary sovetyñ predstatele iptaş Sahimardanov, Şişma rajony, „Qydyl jul“ kolxoznyy vaşvyslyq brigadanyñ, Lenin ordeny menen nagradlanqan in jaqsh brigadir Vakilov Mineaxmet Vakil ulñ kyrhatetbed.

Iosif Vissarionovic Stalin

BELORET, 31. (BaşTASS). Beloret hajlav okrugñ hajlavslar dñ SSSR Verxovnyj Sovety deputatlyqyna kandidatlar kyrhatevge arnalojan jylbaryñ qadettan tys kytärenkelek menen ytalar. SSSR Konstitutsiayñ izad itevsenen, bök Stalinde, kandidaturayñ bötä urñdarda qajet dur intuziazm menen kyrhatela.

— Iptaş Stalin, — ti qoros-sybykanat zavodnyñ partiayñ staxanovsyñ iptaş Ryzkov, — bedde jenedärdän-jenedärgä alıp vara. Ul in gyzal şatlyqlı tormoş tedene. Ul donjala in demokratik Konstitutsiayñ izad itevse, Stalin — bedden şatlyqyñ, bedden växetebed, bedden tormoşovod.

STANISLAV VIKENT'JEVIC KOSIOR, IBRAHIMOV RƏXİM KIRƏJ UL

23 oktäbrde Qujyraqdy spirt zavodnyñ esseläre, inžener-texnik rabotniktare ham xedmatkardäre SSSR Verxovnyj Sovety deputatlyqyna yddärenen kandidatlarñ kyrhatev esen hajlav ald jylbaryñ jylbary.

Syqyr hejlävseldän zavodnyñ staxanovsyñ iptaş Cunosov millät Sovety deputatlyqyna kandidat itep iptaş İbrahimov Rəxim Kirəj ulñ kandidat itep kyrhatte. Iptaş İbrahimov, — tine ul, — ytkändä vatrak bulqan. 1904 jylde tıvqan, 1925 jıldan birle armiala komanda ham nacal'stvujuşsi sostav arahında dur avtoritet menen fajdalana.

Unñ podrazdeleniehe vojevoj ham politik jaqtan äderlege bujnsa sojedinenie esendä jylbaryñ jylbary berense urñdy ala, 1936 jylde vojevoj ham politik jaqtan äderlek esendä uñştary esen „Qydyl jondod“ ordeny menen nagradlandy. Iptaş İbrahimov — Sovettardñ Qadettan tys VIII Sjezy delegaty. Xäder BASSR Ydäk Baqarma komitety predstatele vazıfahyn vaşqaryşy itep ırlatelde.

Syqyr hejlävselä iptaş Səmiqulov Sojuz Sovety deputatlyqyna kandidat itep Ukraina KP(b) Ydäk Komitety sekretary iptaş S. V. Kosiordy kyrhatte.

Əxmədullin Əxmətuxa Əxmədulla ul

Janavyl „Zagotzerno“ elevatornyñ partiayñ ham partiayñd eşeläre, xedmatkardärenen oşo jylbary 27 oktäberendä bulqan hajlav ald jylbary rezolytsiayñ:

Bed, elevatornyñ eşeläre, inžener-texnik rabotniktare ham xedmatkardäre Sojuz Sovety deputatlyqyna kandidat itep Əxmədullin Əxmətuxa Əxmədulla ulñ kyrhatte.

M. V. Vədot'janov, I. M. Setnikov

(Capajy MTS-y ham xedmatkardärenen, Kirov ismendä, „Sotsializm“, „İgense“ kolxozdar kolxozslyarñyñ berläşken döjäm jylbary rezolytsiayñ).

— Bed, Capajy MTS nyñ eşeläre, Moraptal avly sovety „İgense“, Kirov ismendä ham „Sotsializm“ kolxozdarñyñ kolxozslyar ham kolxozsy qatyn-qıddar SSSR Verxovnyj Sovety deputatlyqyna berense kandidat itep Stalin, Molotov, Vorosilov, Blyxer iptästerde kyrhatken Məskəv ham Leningrad qalahınyñ aldınqy pred-

täbed. Əxmədullin Əxmətuxa, BASSR Krasnokamski rajony, Aqtanbaş avly sovety, Ural avlynda 1905 jylde tıvqan, partiayñd. Xäderge vaqıtta „Bylak“ kolxoznyñ predstatele bulıp eşläj, vaşmasılyardy tar-mar itev bujnsa frontta vojevoj xedmatıte esen „Qydyl vajraq“ ordeny menen nagradlanqan.

priatelärenen eşelären bötä tulınsa jaqlajyñ, ham Sojuz Sovety deputatlyqyna kandidatlar itep Sovettar Sojuz gerojy iptaş Vədot'janov ham bedden zemlak — ordenly iptaş Setnikov Ivan Mixajlovıty kyrhatbed.

Byl iptästerdän bedden hajlav okrugy bujnsa ballotirovkalanıvqa rızalyq birevdären horajyñ.

A. A. MEDVEDEV, X. X. YTƏŞEV

(Saqmaqş rajony, „Baqortostan“, „Qydyl partizan“, „Vtoraja kommuna“ kolxozdar kolxozslyarñyñ döjäm jylbary rezolytsiayñ).

... Bed SSSR Verxovnyj Sovety deputatlyqyna berense kandidat — Jan Konstitutsiayñ izad itevse, Leninden toqpro soratnige, bötä donja proletariatnyñ duşy ham ucitele iptaş Stalinde bök şalyq menen ham bötä jöregedden qotlajyñ. Bed SSSR Verxovnyj Sovety deputatlyqyna kandidat itep iptaş Stalinde kyrhatev turalında bök Sovettar Sojuznyñ xedmatındärenen tavıştarıña yd tavışyñdy quşabyñ.

Bed şulaj uq Verxovnyj Sovety deputatlyqyna kandidatlar itep Bök Stalinde in jaqñ soratniktären—Molotov, Kalinin, Zdanov, Kaganovic, Vorosilov, Jezov iptästerde kyrhatevde qotlajyñ.

Tujmaz hajlav okrugy bujnsa Sojuz Sovety deputatlyqyna kandidat itep Baqortostan Eskerge eşter Xalyq Komissary A. A. Medvedev iptäste, Millät Sovety deputatlyqyna kandidat itep Byzdäk MTS hınyñ ordenly kombajner X. X. Ytəşev iptäste kyrhatbed. Medvedev ham Ytəşev iptästerdän Tujmaz hajlav okrugy bujnsa ballotirovkalanıvda yddärenen rızalyqñ birevdären horajyñ. (BaşTASS).

Şişma rajony Safar urta maktəbe ergəhendä Qəlejeva jetəkselek itəken hajlav tərptären öjrənev tynərgenə 8-9-10 klass uqıvslar jərəj. Ular xäder 2-3 tapqır zanatie ytkərdelər.

Bındaq tyunəgək aqzalar yddärenen anlaqandarñ ata-əsələrenä, aqa, apalarıña la ejrətelər.

MƏSLİM MARAT

NƏFRƏT HƏM MƏXƏBBƏT

JUXA JYLAN

Kyd kyməgən, qolaq işetməgən Qəvəxətlek uqa jylıqan, Jərgenə keşə qan tygei Bedgə qarışy zəhər qojolqan. Təndər bujy şkaft aqtardı min, Romandardı edlär qaranıñ, Ləkin uqa tındəş xəşəratte Tik əkiəttən kilep tavaldıñ. Jə kem genə xəterləməj ikən

Əkiəttəgə juxa jylandy? İsmen işetev menən jərgenə Sikked nəfrət təşp tulqandy? İrkheddän tərşar qıbyla ine, Ə esendä asıv taşna... In vısyraq bər xəşərat bulıp Kilep vaba hinen qarşna. Bər məkərlə eşen ytəv esen Mən hyratkə kerə belə ul. „Telgə kilep“, hinen kydenə qarap,

„Jaqn duştıñ“ bulıp kələ ul. İrken hulyşınd vıvıv esen Harıqandaj vula mujnıñ Jərgenə aqıv bərkeñ esen Hıjıqandaj vula qujnıñ. Bık dur həzym kətkən keşə hımaq

Jodroqondə qatı jomahıñ... Hin ydende aqıv səsep torqan Jylan qarşında tojahıñ... Əkiəttərdən işetep şulaj uqa Jərəktərdən utıy us atıq... Bına bəgən oşo xəşəratte Bed tormoşa kilep osorattıq. Hin bulqanıñ ikən — Juxa jylan, Keşə hyratendə jərgənhen. Partıanıñ jərgən saqıv esen Unıñ saftarıña kərgənhen. Sənki belə inen: unda minen

Bök xalqıñ qəməre tipkənən, Bök jərək hıñ ham xuzana Jaqn ılem xəkəm itkənən. Belden unda tormoş tapqanlyqñ Keşelekten bök xalqıñ, Jəd də jetməş million keşə växte, Jəd də jetməş million şatlyq. Təş qıbyqanıñ kyrep uqa bulqan Hınməş məxəbbəten ılemden, Jəd də jetməş million jərgenən, Jəd də jetməş million kynelden. Şuqa hıñ utıy lava bulıp Javırdı xalqıñ asıv, Hər namıñ keşə jədənən min Kyrəm nəfrət, asıv tavışyñ...

SAL QARTTYN JƏRƏK NƏFRƏTE

Xat aldım min växet qırdarınan —

Sal haqallı kolxoz qartıñan. İle esen janqan kerhed jərək Şul asıvdan bəgən jarıñqan. Xat qaqıdyñ köjdöröp ytə kevek Qartıñ utıy nəfrət eddä, Qıbylqan tış aşı janıp syqqan Ənev qatıy asıv hyddä: „Bedden uramdardə taraqan ul Hər adımda tavış tırləp... Bəgən unıñ ajaq eddärenən Baqortostan jere jərgən... Oşo tiklem məkər bulmañ ine İn zəhərle aqıv jotmaha. Belgən bulhaq unı aşıraansa Bər et aşırar inek ismaha. Sənki hatlyq jəndən mən qat qımmət

Ambar haqlaj torqan hər bər et. Ylgəndə lə undaj qəvəxətke Jaqn bulmahıñ, ti, qəberən. Unan fəxəş et jən bəndəne hun Byl donjala tavış məmkinme? Bəgən unı etkə saqıştıram, Ləkin et tə rənjer şikelle. Ul da əjter:

— İsmen vısyratmaqıñ, Oqşatmaqıñ əllə kəmdərgə, «Millət» midale taqqan faşistardə

Xaqıqıñ juq minə tınlərgə! — Şulaj, ulıñ, Nejgə oqşathan, da Unıñ fəxəşlege jomoşara. Təbiqəttə sənki bulqanıñ juq Unan fəxəşerək xəşərat. Şuqa kyre unıñ yd isemen Telgə alıv da xatta sirkənes... Jərək ərnej, ulıñ, Bit ul krıjısa Kimerep kilgən bedden jəlkəne. Xise kykhegəndə tırləhenə Ul degənək bulıp hıryşqan, Jərək ərnej, Kypme sovet humıñ, Faşistıñ şul qorto qorotqan. İben kiter: „Bedden jırdı“ jırlap, „Bedden teldə“ hejləp jərgən bit, İben kiter:

„Duş“ qavıqıñ kejer, Ul qajdarqə vabır ingən bit... Bər sekundqə ujqə kiterhəm də Bodlo halqıñ jərgə tənəmdən, Faşist kəlen kykkə oşorırdaj Utıy nəfrət qavıña vəqremdə. Aldap, urlap alıp bedden xiste Başbandıtqə iltep hatqan ul, Bedden växetebədgə tışen qajrap, Əderləgən Gitler qarqanıñ.

(Davamı 3-sə bittə).

Вънм XX jyl elek.

„Avrora“ nan morəktər desantı. Xudoznik Şuxin kartinahınan.
(Sojufoto).

Yd tavşymdı ilebedden in jaqş keşelərenə birermen

Minə 18 jəş tuldb.

Min Stalinsel Konstitutsianın 136 statjahı nigedendə hajlarqa la, hajlanıraq la xoquqlı.

Min xəder SSSR Verxovnjı Sovetına hajlav zakondarə həm tərptərə menən nıq tanış. Ydemden iptəstərem menən bergələp iptəş Stalinden Sovettardın Qədəttən tış VIII sjezında Konstitusia projektı turahındaqə həjləgən dokladın «SSSR Verxovnjı Sovetına hajlav-

dar turahındaqə polozenie», ip. Stetskiden statjaların həm gazetalardan hajlavdar turahındaqə materialdardı uqır varam.

12 Dekabr kənə ilebedden vətə mejestərəndə SSSR Verxovnjı Sovetına hajlavdar ytəsək. Oşo kəndə ilebedden million keşeləre menən bergə min də il əsən jənen-qanbın birgən il patriottarına tavşymdı birəsəkmen.

Q. Mannarın.

Nəfrət həm məxəbbət

(Davamı. Baş 2-se bittə).

Bandit Gitler işək himertkən,
Ə işəge — Zəki isemle,
Kən də asıq ikən vıj xajvanqa
Gitler harajbın işəge.
Şuqa atlanıq bandit,

Vlem tejəp
Kilməksə ikən vıj Uralqa,
Şatlıq jeren qara qanqa mansıq,
Bəxetle il xalqın turarqa...
Ed vabalmıq faşist!

(Inde tənəm
Elekkelaj tormaj sımırđar),
In kəsle il xəder —
minə ilem!

Bəjləj almaq doşman sınıqıq.
Bedden, əsən janıq jəşaj torqan
Stalinden utı şəkerte
Jezov iptəşkə men,
Men rəxməttər!

Kydebedi əbtəndəge qas bit ul.
Ul bit ulm,

Gitler jılandarın
Araşdın tartıq
ul aldy!

Şul kəndə bed vətə avı menən
Bigrək irken, rəxət hulanıq.

Xəder minə avıldaştar kətə
Prigovordın in-in qatıqın,—
Əşəkələr əşəkəhe inde

Kyrmə bedden donja jaqtıqın!
Ləkin, ulm, undaj qara jılan
Qojoroqdan da yrsi ala, ti,
Yde tonsoqha la jer əbtəndə
Qojoroq oso ədələp qala, ti.
Şuqa kyre ul tər jılandardın
Hər qaldıqın hidger kydətəp,
Sıqarılqə kərək əndərenən
Nəfrət utı menən kəjrətep.
Qanım qajnaj...
Inde his vər vaqıt
Bıl asıvdan jəgəgəm vışanmaş,
Başım hav saqında kən kyrrətməm,
Tıqıq vırməm ulm doşmanqal!

TONSOQOR DONJA ŞAKALDARNA

Juxa jılan,
Hinə — ylem bedden!
Sal qart jadqan jəgəge quşqanbın,
In dur nəfrətkə hin xalq doşman —
man —

Minə vəkək xalqım doşmanı!
Saj qart xatı aşı min xalqımdın
Ylem prigovorın uqıqın,
Hin banditqa xəder tik vər urın:
Tarix syplegenen soqoro.
Millətselek hadıqın vıqalarə
Baqlıdışır hinen ergənə
Jıjnalqandar,

Bejək Oktəbr revolytsiahın jegerme jıllıqına

SSSR promıjšlennossının Ytəşə

Revolysiaqa tiklem bulqan Rəssia ydenen promıjšlennossı jaqınan in artta qalqan kapitalistik ildər safında tora ine. Tik unıq vər nıse rajondarında qına (Məskəv, Leningrad, Ydək-promıjšlen-nıj rajondar) ere promıjšlennost' tuplanqajın. Tavıqı jaqtan vaj bulqan Qadaqstan, Sever həm başqa rajondarda vər tərle lə promıjšlennost' juq, ulardın tavıqı vajlıqtarə fajdalanılmajdar ine.

Imperialistik huqıq jıldarə osoronda nıq jemerelgən promıjšlennost' Oktəbr revolytsiaı adaqına taqı la nıqıraq tarqatılqan ine. 1921-jılda Sovet respublikahı tıns jəşəv həm tədəv əşənə başlaqan vaqıtta, bedden promıjšlennost' produksiaı vər 2 milliard humıq təşkil itə ine. Bıl 1913 jıl menən saqıştırqanda unıq vırgən produksiaı bıstan vər ələşənən də kəmerək tıgən hyd.

Bedden ilden əşələr sınıq vına oşındaj həm kapitalistik ildər tarafınan doşmanlıq menən sornap alıqan şartlarda ydenen promıjšlennossın aşıqqa vabıtırəv əşənə başlanı. Tik Lenin—Stalin partiaınnı dərək politikaı hədəmtəhendə genə, bed xuzalıqtı alıp vərıvda sotsialistik sistemanıq sikked məmkinləktərə vılvı hədəmtəhendə genə kapitalistik ildərgə qaraqanda kyp tapqır ere adımdar menən həm jətedərək alqı kittek. 1926 jılda inde SSSR-dın ere promıjšlennossı 11 milliard humıq produksia vırdə. Bıl 1913 jıqı produksia vıreleşen inde ytep kittek tıgən hyd. Ə vərənse vıjšjıllıq alıdında, 1928 jılda bedden vırgən produksiaı vırdə 15.813 million humıq kytərelde, jəqı huqısqı tiklem bulqandan 56 protsentqa artı.

Bejək Stalinsej vıjšjıllıqtar dəverendə bedden promıjšlennossı vırdə vıgerək tə nıq alqı kitte. Bıl jıldar esendə bedden il tamıqınan ydərde həm qevətle indussrial' il-

gə əjləndə. Bed vərənse klasıq promıjšlennost' predpriateləre vərıqqa kılterdek. Bed vərənse həm ikense vıjšjıllıqtardın 8 jıq esendə 2500 dən artıqıraq promıjšlennost' predpriateləre tədənək. Ular bedden sikked kın ilebedden vətə mejestərəndə lə tədəldələr. Bıl dur tədəldəstərdən kıləme turahında ular əsən jəvərələn həm hər jıl hajın yə vərqan kapitaı halımdar menən də veler vula. Vərənse vıjšjıllıq alıdınan ytelgən vıj jıl esendə bedden vətə sotsialistik promıjšlennossı vırdə 4.900 million humıq halıqan bulha, vərənse vıjšjıllıq esendə vınnıq əsən 25 milliard humıq jaqın həm ikense vıjšjıllıqta 60 milliard humıq tiklem kapitaı halındı.

Əşləp sıqarın məmkinləktərə yvər menən bedden əşlənep sıqarılqan produksiaı vırdə jıldan-jıl arta vıra həm vılar bedden vıjšjıllıq plandarı vırdə lə sroqınan alda ytəvgə məmkinlək vırelər. Vərənse vıjšjıllıqtıq huqıq jılda Sojuzdın ere promıjšlennossı 38.830 million humıq produksia vırdə. İkense vıjšjıllıqtıq vıjıq jılda ul 97.500 million humıq produksia vırdə. Şulaı itep, tik vıjıl ere promıjšlennost' produksiaı la huqısqı tiklem bulqanqı saqıştırqanda 9 tapqırdan da kyberək-kə artıq həm 1921 jılda alıqan produksia menən saqıştırqanda qırdıq hıged tapqırdı artıq tıgən hyd.

Bedden jegerme jıl esendə alqı kitesəbedden sotsialistik industria vıjınsa bulqan qajıq vər unıqtarə vına oşalar. Şular hədəmtəhendə lə inde bedden ələ kypdən tygel genə artta qalqan vılvı itəplənevse ilebed xəder alıdınqı, qevətle industrial' il vılvı əvərelde. Ələ vərənse vıjšjıllıq vışında qına la SSSR-dın promıjšlennost' produksiaı Germania promıjšlennost' produksiaınnı 40 protsentın, Anglia promıjšlennost' produksiaınnı 50,5 protsentın həm Fransia promıjšlennost' produksiaınnı 67 protsentın qına təşkil itə ine. 1928 jılda ydenen promıjšlennost' produksiaı kıləme jaqınan bedden il vətə donja kıləməndə vışense urında tora ine. Ə xəder inde bed Jevropanın vətə ildəren də vılvı kitep, vətə donja kıləməndə ikense urındı totavıd.

Taqı la şunıq xarakterlı. Əgər də vərənse vıjšjıllıq jıldarında əşləp sıqarın vıgerək tə əşə kəstər artıq menən kytərelən bulha, ikense vıjšjıllıq jıldarında vılvı əşləp sıqarın kytəreləşə hədəmtəhendə yə vıra. 1923 jılda ere promıjšlennost' vıjınsa əşləp sıqarın kytəreləşə vər 2,6 protsent təşkil itə, 1935 jılda 15,6 həm 1936 jılda inde 22,4 protsent təşkil itə.

Sotsializm tədələşə jıldarında ıreşelən unıqtarə vırdə həm xəl itkes jənevdebedden vərəhe vılvı bedden vılvı vaqıt esendə qevətle, texnik jaqtan alıdınqı bulqan avır industria vərıqqa kılterevəbed tora.

Bedden jaqtı kəndə
Əjləndə vılvı tərəgə.
Şul hadıqı qorotv kərəşendə
Hər saf jərək vəgən eş itə,
Şular menən min də yd-yemdə
Miljarator itep xis itəm.
Millətselek qorto yrsi torqan
Hadıq qalmaş minə iləmdə!
İşet faşist,
Gitler vandahınan
Tadartılvı tıddən Berlin də!
Bedden ital'jan həm nemes dıktar

Utqa totor jılan vıjahnı,
«Rəjxstagqa» başqa ut toqanır,
Kəlgə əjləner faşist donjahı!
Ul ut kəjrəj seregən jortoqod-don

İdən abıdındaqı usaqta...
Unarlaqan Vander Lyvbılər də
Qotqarılmaş həddə ul saqta.

HYNMƏŞ QOJAŞ MƏXƏBBƏT

Qara qanqa vatqan adav tēşen
Şıqırlata faşist şakalı.
Bedden kəvdə əbtəndə kytər-məksə

Ədəm qan tulqan şakalı.
Ləkin şakal jırtıq vıj menən
Tik qarahnı qına qalqılvı,
Botlap qan menən javap vırdə
(Davamı 4-se bittə).

OJOŞMANŲ TORMOŞ JAQYNNAN TARQA- LYVSYLARDAN TABARTYROJA

Rabotnikten tormoş ham moral' totanaqlıq—unıñ politik totanaqlıqın bildeläi. Kypatın tygel bulıp ytkän VLKSM Ydäk Komitetıñın IV Plenumı ydenen qararında vıñ asyq äjter kitte. Komsomoldın bötä ojoşmalarınan ekskelekkä, vıjt tarqavlyqna qarşy kiñken kərəş alıp varıvdy talap itte. Lakin Ucalı rajonında, qajıñ ber ojoşmalarda bulqan fakttar, rajkomdın plenum qarardarın tormoşqa asyrvı öbtendä bik nasar eşläven kyrtatlar. Qajıñ ber tavgä ojoşmalarda bulqan xuliganlıq syqştarı, eskelek mälestäre ojoştov, tormoş tarqavlyqtarına vaqtında sara kyrelmäi. Ə vıñdaj kyrestär ad tygel.

Vıñ „Udarsı“ kolhoz komsomol ojoşmahı. Bıl ojoşmaladı komsomolestar arahında esev, tormoş jaqynnan tarqavlyq, qatın-qıdarğa xamdarsa qarar tərän tamır jaygā. Komsomoles Xamitvı, Aznavajvı, Qıtaullıñdər kolhozsyklar arahında esevdäre menen tanıqlanlar. Bıq komsomol komitetı bik javaj eş tip kenä qaraj. Komsomoles Xamitvı, Alıvajevtar jase jetmāgān qıdqa ejlenälär. Alıvajev tavgä iptäse menen odaq ta tormai vıñ ajırvı jevärä. Taq la jase jetmāgān qıdqa ejlenä. Hunıñ unı la ajırvı jevärä. Vıñ oşo fakttarqa tavgä ojoşma ber nındaj dā sara kyrmāi. Xuliganlıq tamır jaja. Aznavajvı kolhoz mileken ydlästärä. Kolhoz holohon urlaj.

«Udarsı» kolhoz komsomol ojoşmahındaq vıl xäl asyqı tikşerevde, ojoşmanı xuligandardan, tormoş jaqynnan tarqavsyklar dan tadartıvdy talap itä.

Əxtäm Kärımvı.

5000 keşenän xor

Bejek Sotsialistik revolytsianın XX jılyqında Kaliniñ qalahıñın sovet majdanında 5 meñ keşenän xor syqşy jahajasaq. Unarda: tuqvıylardan 1250, tegevselardan 600, pedagogia institutı studenttarınan 700 keşe qatnaşasaq. Şulaj uq vagon zavodınan ham vaşqa predprietelardan dā eşseler qatnaşasaqtar. Xorqa qatnaşvıylar eştän vuş bulqan vaqıttarında klıttarda ham kul'tura jorttarında „Stalıñ turahında jır“, „Bedden menen jasıj vötä vatanıvdy“ jırdarın ham vaşqa jırdar ejrenälär.

Nəfrət ham mөхəbbət (Davamı. Başı 2-3-sə bittärdä).

Tamı qanı esen xalıqmdın! İşetir ul şunda qemerenen Aqıq səqəttäre huqqanın, Banditlıqtan torqan tarixi la Şul bitenä varıp tuqtalıq. Ə vatanım vaxet tavıña Batırbaq ırlar taq la... Sənki tinhen vaxet qojasıvdy Mänge hıymı esen qavıñqan! Jasev nırvıñ səsip ul kınajta Minen vajok xalıqm hılyşın, Uı vıñ jıjıqan milliondardın Hılyv xısen, Uı jılyşın. Uı — Stalıñ! Unıñ isemen işetir Joraktərgä janı ke. Bırdı. Sənki beläm:

Unıñ hər hılyşy Milliondarqa şatlıq kılterä. Bedden hejöv qoros divar bulır, Doşman uqa jaqın varalmaı! Qojastan dā qajnar mөхəbbäte His nındaj keş tartıp alalmaı! Sal qart jorageneñ tyrenen dā In qaderle urın alqan ul, Şuqa la qart uqa vaqıslaqan Odon qemerenen qalqanın... Unıñ xatı minen xıstaremden In qajnarın jıjıqan esenä, Şuqa unıñ jorak xatı huñın Şıqırm huñı itir kyseräm: „Tarixi kən jeta! Şunı ketäm, Jen hıdıqanıp varam ul kengä, In qaderle uı ham xıstaremdä

БЫЛ ОTRƏD QЫJЫV HЫNЫЛЫŞ JAHAJ

Ikense hanı urta maktəptäge Qudaşeva jetäselek itkän pioner otrəde, maqtalıp telgä alına. Tege jeki vıl otrədtä uqıvqa jorış, elgäsev, tərtip, jaməqat eştäre turahında hyd syqqanda hər vaqt Qudaşevanın otrəde elgä itir alına.

— Min eşte vaşlap jevərgəgä tiklem hər vaqt pionerdardın nāmē menen qıdlyhıvıdarın ejrenäm, şunan syqırvı ulardı tulqıñlanırdıqan mäsələrdä otrəd jılyştarında qujam, — ti Qudaşeva.

Eje, unıñ otrəde eşlekle ham jıldam. Ular Bejek Oktävr Sotsialistik revolytsianın XX jılyqında arıap julbaşsyklardın tərzmäi xäldären, kərəş juldarın, Tənjaq polyste huqışp alıvıylardın gerojlıqtarın ham respublikan İspanialıq vaqıqlardı saqlıdırdıqan 3 al'vom tedejdär. Bıl al'vomdardı pionerdar dur qıdlyhıvı menen eşlajdär. Al'vom tedev ularqa, keşelek donjahın kapital qolloqonan azat itev, ulardı jaqtı tormoşqa alıp syqırvı esen vötä keş ham qemerdären birgān aqlı ejäläre — Marks—Engel's—Lenin—Stalin iptästärden tormoştarı, ulardın kərəş juldarı, Tənjaq polyste huqışp alıvı, unıñ tarixi ham İspania vaqıqları menen jaqından tanışırqa mөmkınlek vırdä.

Qudaşevanın otrəde SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdarqa әderlöv vıjınsa la dur eştär alıp vıra. Unıñ pionerdarı ejdärendä ataşälärenä hajlav zakonın ejrenevdä bulışlıq itälär, ularqa qısqırvı

gazetalar uqıjdär. Hunıñ kəndärdä genä Qudaşevanın otrəde hajlavıylar arahında 400 dən artıvraq hajlav zakonı broşurahın taratıylar.

Bıl otrədtäge jəs talantırdın vajramdı janı jırdar, deklomatıslar ham bejevıdär ejrenev menen qarşılvıdarın dā әjter kitergä kəräk. Pionerka Dävlätvajıva, Qaracurına ham Safinalar Cajkovskiden „Aqqoş kyle“ tıgān muzykahı vıjınsa valet bejeve әderlajdär.

Qudaşeva, pionerdardın maktəptä bulhın, şulaj uq maktəptän tısta bulhın tərтіple bulıvıdarına dur iqtıbar vırdä. Ajırm pionerdarın nasar qılyqtarın vötärev esen vötä saralar kyrdä. Ulardı otrəd jılyştarına qujıp tikşerä, ular menen duhtarsa hejläse ham vaşqalar Şuqa kyrdä la unıñ otrədentäge pionerdar hər vaqt tərтіplelek menen ajırlalar.

Unıñ otrədentä sotsialistik jarışqa syqmaqan ber genä pioner dā juq. Ular tege jeki vıl dāres vıjınsa qemymän tygel, ə fəndärdən ajırm bylegen glavaların jeki ajırm zadacalardı jaqşyqa ham otlicnoqa ydlästerev esen jarışalar. Almsaqıv, Kınzakajev, Qaracurına ham Alıvajevtar tik jaqşy ham otlicnoqa qıña uqıjdär.

Qudaşeva jetäselek itkän pioner oträdenen eş alıvıñnan ikense hanı urta maktəptän vaşqa otrədtäre la elgä alıvıqa tejestär.

Sadıjıvı.

POLITIK UQVUDAR QASAN JULQJA HALYNIR

İsemvaj rajonıñın komsomol ojoşmaları politik uqvı tıñrəktärenen eşen julqa halıvıqa tejesle narıq vırmajdär. Rajonda 20 partia tarixen ejrenev, 18 politgramota tıñrəge itäplənä. Bıl tıñrəktärdä 400 komsomol uqvıqa tejes. Lakin uqvıqa jorış siktän tış nasar. Elektrotok ergähendäge tavgä komsomol ojoşmahında uqvıqa jorış 68 protsent qıña tışkil itä. Rajon vaşqarma komitetı komsomol ojoşmahında la politik uqvı tıñrəktärenen eşe qanəqatlnerlek tygel.

Tıñrəktär uqvı kitaptarı menen tāmın itelməgəndär. Kıp urıñdarıq partia tarixen ejrenev tıñrəktärendä kitap juqlıqtan uqvıdın sıfatı nasar, programmlar jeteşmäi. Partkoinet uqvı kitaptarı ham programmlar menen tāmın itev sarahın kyrmäi.

Propagandistar esen ytkärelä torqan simenarqa, propagandistardın kybehe jorəməjdär.

Rajkomoldın politik uqvı bylege mөdire iptäş Atıaqulıv urıñdāq uqvı tıñrəktäre menen jetäselekte yd aqışına tapşırqan. Uı tyvənge ojoşmalarda hiräk bula, kyberäk vaqıbtın konselarielä ytkärä. Şulaj uq partia tavgä ojoşmaları la komsomol uqvı tıñrəktären propagandistar menen tāmın itevgä tejesle narıq vırmajdär. Neft' qıvıv zavodı partorgı iptäş Vıışın komsomol ojoşmahına ber genä tərle la jardam itmäi.

Rajonda SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdar polozenichen ejrenev eşe la maqtarlıq tygel. Kıp komsomol ojoşmalarında hajlav zakonın ejrenev tıñrəktäre ojoştovımaqan.

X. Xajıvı.

Əfə qalahı, avır atletiktarınan ber tərکم.

(Ş. Urazvaxtin fotohı).

İKE FAKUL'TET VİJPUKAHN

Avıl xuzalıq institutı 55 studenttan torqan zootexnik fakul'tetın IV ham agronomia fakul'tetın tulırvı syqıvıylardın V vıjpuskahın jahāñ.

Oşolardın 60—70 protsentı komsomolestan institutı tulırvı syqıvıylar vötähe la attıstat alıdlar, ham eşkä jevärelädlär.

Institutta berensä deplomdı zootexnik fakul'tetın tulırvı syqıvısy Mansejev Kuzmā alıdy. Uı,— Bed uqvıvıdāq elgäseved hımaq eşe-beddä la ydebedde kyrtärsä, —ti.

Institutın zootexnik fakul'tetın vötärev syqıvıylardan 4 student (Berezen Jevtegi, Səbejevski Vladimir, Şavıjkina Antonina, Şırtabıtov Mixail) vötä fəndän dā otlicno ham jaqşyqa uqvı, deplomdı alıdlar.

Ular şattar. İle birgāñ gyzäl jəslektärenä, belemle sovet grazdandarı bulıvıdarına hejənöp vötä alımdar.

Agronomia fakul'tetın tulırvı syqıvısy Sadıslamıva Sarā—min 1916 jılda jarı krəbtıñ sem'jahında tıvqanmın. Atam—esäm, tıvqandarım vajdarqa eşläp tamaq tıjırdıqandar. Xäder bedden tormoş vötäñlaj vaşqalandı. Minen tıvqandarım kolhozda, mul, vaj tormoştā eşläp—rəxət qemir ithalar, min ularqa vaşvı komandire bulıp varam. Bıl nındaj dur şatlıq... Bəxetlelek. Vıñ tik kommunistar partiaı qıña vırdä. Bedden il jästärenen vəxetle jästär juq,—ti.

Komsomolka Sadıslamıva gosikzamındın 68 protsentın otlicnoqa, 32 protsentın jaqşy otmetkahıña vırdä. Unı SSSR Jer eştäre Xalıq Komissariatı Başqortostandın ydendä qalırqa rəxsət itte. Şulaj uq Qılin Latıp İptäş tē gosikzamındın 78 protsentın otlicnoqa, ham 22 protsentın jaqşy otmetkahıña vırdä.

Uı otlicno uqvıvı esen direksia taratınan ber nısa tapqır vıleklevıse.

Ular partiaqa, unıñ vāsında torqan xalıqtar dahıjy, atavıd Stalıñgä vejek vəxet, uqvıvıqa, eşkä, jalıqa xoquq vırevenä dur rəxməttär әjtlär.

Jaquı Qolmıj.

Javapı redaktorı:
D. FƏRXEJEV.

Əfə „Oktävr natıskahı“ tipografıya Başlavlıt vėkile № 4197

İlgä belderergä jelkenäm...
Minen kandidatım:
Doşman menen
Jezov kevek kərəse belevse.

Bejek xalıqın,
Gyzäl iləkajen —
Jənenən dā artıq hejövse.

Nındaj vəxet!
Uı kən bylletendä
Min kvrermen dahi isemen!

Şul kən, ulım, edläp tavalmadıñ

Minen vəxetleräk keşene!

Unıñ arqahında

Qart kənəmdä

Altın xalıq menen qavıştım...

Jəseren hajlav,

Ləkin asyq әjtäm:

Stalıngä tavgä tavışım!

Avqust—oktəvr. Əfə.

1937-se jıl

7 Nojabr

№ 107-8 (1155-6)

Ajqqa 12 tapqır
saqqa. Ajqırn hana
7 tin.

Beta ildarın proletarlar, qe...

LENINSE

«Ленинсе», орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı
qortostan Ölkä
ham öfe qala
Komitetlar organı

Redaksiya adresi: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-04

Jaşahen bol'shevistik partianın qevätte rezerv
ham tşanısle yardımshı bulqan komsomol
Jaşahen bedden, twıqan ilden, xedmətsən jaştare
(VKP(ö) UK lozungtarınan).

JƏŞƏHEN SSSR-DAQIY BƏJƏK OKTƏBR SOTSIALISTIK REVOLYUTSIANININ XX JILLIYIY!

BEDDEN XX JYL

Bed bəgen Bəjek Oktəbr sotsialistik revolyutsianın XX jıllıqın bəjram itəbed. Bənen XX jıl elek Rossia proletariats, jaris kərtian-dar məssahı yardım, bol'eviklar partiahs ham unın dahidars—Lenin ham Stalin julaşsıyq aştında qevätte revolyutsion saqş menən bəta donja eşsələr sijnıfın revolyutsion xərkətdə jany tarixi daver astı.

Bıl kən keşelek tarixdə in bəjek ham danıqıq data.

Proletariat diktaturahı XX jıl daver esəndə, jər şarın altnan bə oleşəndə sotsializm jəmojəten to-dəne. İleşed in aldınqı, bəjek in-dustrial derzavaqa əjləndə. Eks-ploatatorlar sijnıftar, mənəgə juq iteldilər. İleşedə kəndən-kənmatur, kynellə tormoş səsə ata. Kyp millətlə xalıqtar arahında tuqanlıq nıqıns. Bəta Rossiahs vaqırda ylemə xəkem itelgen vaq millətlər, bol'seviklar partiahs nən dərəz millı politikahı nige-dəndə bər tıged xoquq menən, aktıv rəvəşə kommunizm tədovsələr bulıp əvərdeldilər. Donja in kin demokratik bulqan Stalinel Kons-titutsianın tormoşqa inəve Oktə-br sotsialistik revolyutsianın in dur jəneve. Bıl Konstitutsia xed-mətsəndərdən kərəş hədəmtələrən zakon menən nıqıttı.

Proletariat revolyutsiahs qına bedden jaştərgə, saqqa tiklem ke-

şelek tarixdə his bulmaqın satıqıq, mul, saxetle tormoş birde.

Bedden jaştər, 18 jaştən yk, saqqa grazdandar menən bər tin poli-tik xoquqlıqlar—hajlay ham hajlana alalar. Bıl politik xoquq menən bər gənə la kapitalistik ildərdəge jaştər fəjdalana almal. Kapitalizm dāvletə jaşəgen jerdə ul xoquqlar-dın bulıvı la mənkin tygel.

Hunqı hajlavdar vaqırda qına avıl sovetlar, aqzalıqına 150 mən-dən artıq komsomolstar hajlandı-lar. Avıl sovetlar aqzalarınan jaştər bətahe 350 mən keşə itəp-ləne, 36 mən jaştər qala sovetlar, 97 mən jaştər, rajon sovetlar aq-zalıqına hajlandılar.

Bedden jaştər xedmatke xoquqlı-lar. Sovet ilenən jaştəre sotsiali-zmdə aktiv tədovsələr. Zavodlarda, fəariktarda, kolxoz ham sovxozdar-da, armiala—bəta jərdərdə la jaştər in bərənə saftarda torələr. Ere promjıslennost' eşsələrənən 30 protsəntın jaştər təkil itələr.

Sotsializm tədov eşənən bəta ucaskalarında jaştər eş gərcizma-lərsn kyrhatələr. Staxanov, Pjotr Krivonos, Maria Demcenko, Paşa Kavardak ham saqqa jərdərdəge jaştər iləşedən maqtavıq, aldınqı keşələrənən itəplənələr.

Bedden jaştər mələm alıv, uqıvqa tulı xoquqlıqlar. Jaştərgə uqıvqa bəta mənkinlərdə təvdrəqan bedden il kevek bər gənə la il juq.

Bıjıq uqıv jılında, məktəp-tərdə 30 millionqa jaqın balalar, jəgettər, ham qıddar uqıvdar. VUZlarda 547 mən, texnikumdar-da 764 mən, torlaq ham stipendia menən təmin itelgen jaştər uqıqlar. Jaştər jalıq xoquqlıqlar. Sanatoria-lar, jal fortar, kino-teatrdar ham parklar ham jıldan-jıl anta bəra-lar.

Bıns şunın eşən də bedden jaştər Bəjek sotsialistik revolyutsia bəjramın yddərenən saxetle tormoş-tarın, keşelekten sən jaşlegen təvdrəqan kən itep qarşılajdar. Bedden jaştər, yd vatən bulqan xedmətsəndərdən, bərənə suvın bulıp toralar.

Bıl saxetle tormoş tik Lenin—Stalin partiahs julaşsıyq itən ilde gənə bərləqqa kılde. Bılar, ucılənd, atəbd bəjekle Stalin-dən bedden turala qajqırtıv hədəmtəhe.

Kapitalistik ildərdəge jaştər-dən tormoşlar kəndən-kən bəxel-hed, qarənqıyqqa taban bəra. Im-perializmdın bəta avırlıq jaştər-gə tēşə. Pol'sala eşhed jaştərdən

ham 1936 jıl 2 million 863 mən-gə jette. Avstria ojaşmaların məq-lymattərəne qaraqanda «əjhəd jaştər» tip itəpləgen ərdəq jaştərdən priutında torovsılardan 14 jaştən 18 jaşka tiklem—13 protsənt, 18 jaştən 21 jaşka, tiklem—35 protsənt, 21 jaşka tiklem—22 protsənt jaştər təkil itə. Bıl priutlardaq jaştərdən jartışınan kyserəge qara eşsələr inə. Tyəngə Avstrialə 1 mən 300 jaş uqıvıqlar qə bul-may arqahında qara eşsə bulıp ki-tergə təlvərdən bəldərdəndər. İtalia predpriatılərdə, məstərskojdarda ham magazindərdə jaş eş-sələr ham əjrəngəstər 15—17 saqıt eşləjdər.

Bəgen bedden il jaştəre: iləşed-da sotsializmdın jənevərdən demo-nsterlap, alqı, kommunizmdın jə-nə jənevərdən—tığın lozunglar aştında bəjram itkəndə, İspania, Qıtaj jaştəre yddərenən əjlon-doroqhodloqtar ham azatlıqtar eşən qan tyğalar. Lakin faşizm jaştərdən bərdəm frontın jəne al-matı.

Oktərdən XX jıllıqın bəjram rəv iləşedə ikənse bər tarixi osor-qa tura kılde. Sovet grazdandar 35 kəndən hajlay urnalar jəne kıl-lasəktər ham SSSR Verxovnj So-vet deputatlıqına tavis bırasəktər. Bıl kəndə bedden jaştər yd-dərenən xavəstərn Lenin—Stalin partiahs eşə eşən fidakar əirelgen, sotsializm tədov eşəndə hınalqan, in aldınqı keşələrə gənə bırasəktər. Ular Bəjek sotsialistik Oktəbr revolyutsianın bırgın saxetləren, yddərenən sovet ilə grazdanlıq bərdəstərn saftıq menən ytdərər. İleşedən jərgə bulqan SSSR Ver-xovnj Sovetına bər gənə la sit bulqan element, trotskizə-suxarın-se ham əvzuaz millətsələr yta almatı.

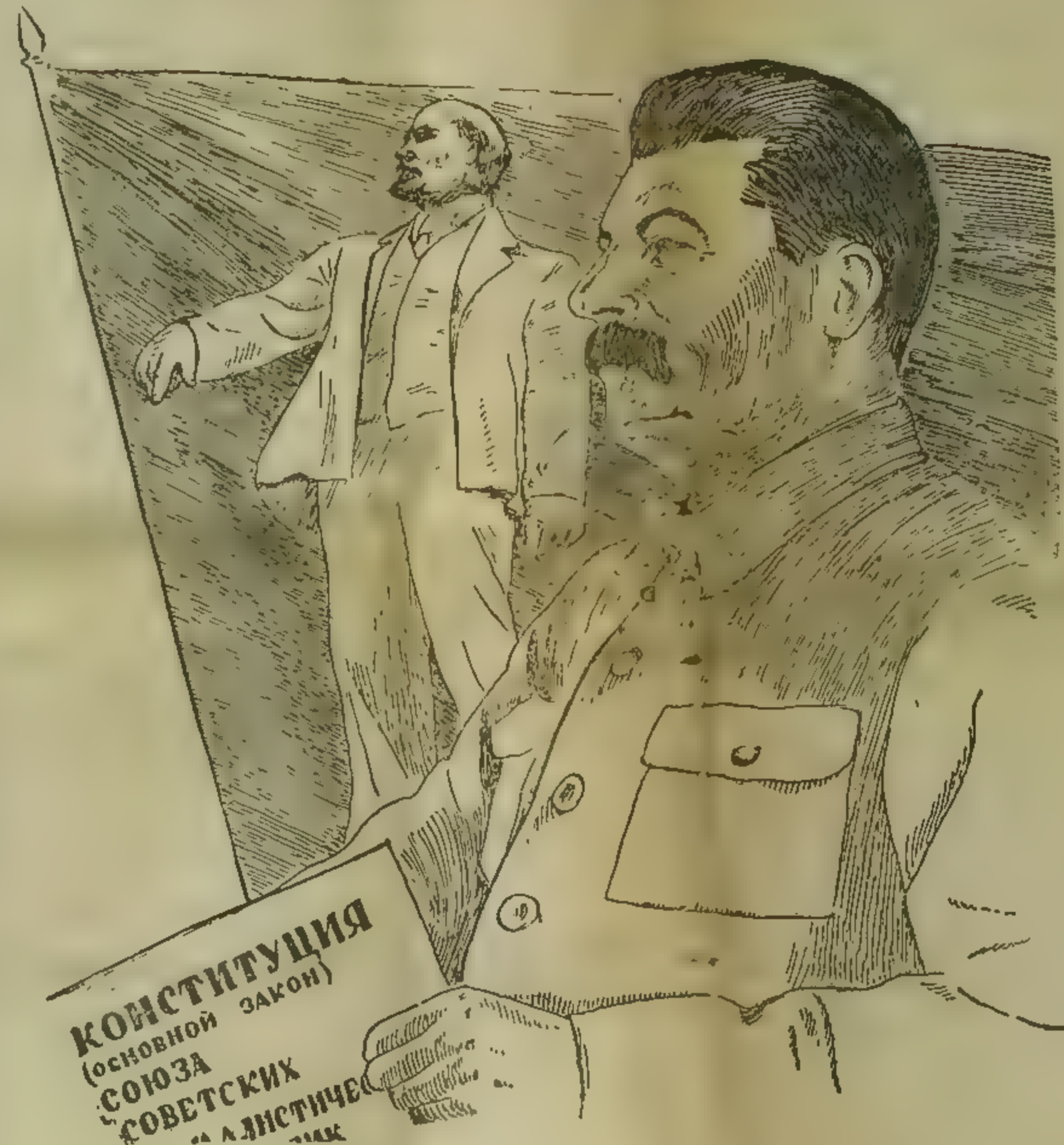
Sijnıftaş tuqandarqə, kapital totqondarına, faşistik terrordən qorəndarına, eşsə sijnıfın jə-neve eşən kərəşəvsələrə—bedden proletar səlam!

Jaşahen huqısqə qarşə, faşizmqa ham kapitalizmqa qarşə kərəşə jəfəksəlek itevse ham unı ojaştə-rovıst—Kommunistik İnternatsio-nal!

Jaşahen donja kommunizmahs!

Jaşahen SSSR xedmətsəndərenən aldınqı otradə—Bəta Sojuz Kom-munistik bol'seviklar partiahs!

Jaşahen bəta donja proletarlar dahnı Bəjek Stalin!

Internatsional

1. Qudqal, qəhərləp xurlanıqlıqlı
Astar ham qoldar donjahtı
Qajnaj bedden aqıl asıvdan
Ylem huqısqına əder.
Bar kəsəlv donjahtın jemerərd
Nıgedənən yk, ə unan —
Bed yd, jany donjahtı tədovbed:
Əleşhəddər bulır xuzə.
Bıl bedden in adaqqı
In qırqa soj bulır. (2 tapqır).
Internatsional menən
Keşelek ujanır.

2. Bedgə bər kəm də lək əlməb:

Alla ham bəta ham geroj,
İzətıq bed ala alırbədd
/d qulıbbd menən bərv.
İdevde jemerəp ohta qıldan
Bajlıqabbd huqısqı alıraqa —
Dərletəp gorn, qıjəv huqıqıq,
Timerdən qıjəv saqında!
Bıl bedden in adaqqı
In qırqa soj bulır. (2 tapqır).
Internatsional menən
Keşelek ujanır.

Bəjek armia xedmətən,
Jerdə əllərgə bed xaqıbbd,
Ə parəzıttar — hısa vaqıtı
Palac, etər əjəre əbtəndə,
Janıraha bəjek kyk kykrəv
Sul uq qojaş bedden eşən də
Yd nurdarın bəlvəp hızar.
Bıl bedden in adaqqı
In qırqa soj bulır,
(2 tapqır).
Internatsional menən
Keşelek ujanır.

Təzəməse—kollektiv

1937-se jyl

12 Nojəvr

№ 109 (1157)

Ajda 12 tapqır
sıqca. Ayrım hanı
7 tın.

Betä ildärdän proletarıdır, berleşegä!

LENINSÖ

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfe qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy 2. Telefon
85-04

KOMSOMOL HÄM SSSR VERHOVNİY SOVETŲNA HAJLAVDAR

Sovet jäs vıvınyññ vöjek xo-
quqı bulıp, jästär ojoşmalarına
SSSR Verhovnıj Sovetına depu-
tatlıqqa kandidatı qujıvqa xoquq
sirelev tora. Bıl xoquq Oktävr
sotsialistik revolytsia tarafınan
huqıqıy alıpqan, häm Stalinsel
Konstitutsiağa jadıloqan.

Verhovnıj Sovetqa hajlavdar—
bedden ilden tormoşonda in dur
politik vaqıqa. Partia häm komso-
mol tarafınan jetäkseläk itelgän
millionlaqan jäs hajlavıylar, sot-
sializmde aktiv tödevselär, hajlav-
darın tarixi—12 dekabr—kөнөndä
politik anlıbıq häm tuplanqanlıq-
tıñ ölgöhön kyrdärdär, bedden
ıvıqan ilesedden in nıqlı häm
in jaqsı keşelärenä—Lenin—Sta-
lin partiahı esenä, kommunizm
esenä ajırqıññ birlgän keşelär-
gä yddärenen tavıstırın ber kınel-
dän biredär.

Bıvındar arahında, atalar häm
balalar arahında jemerelmälek
nıqlı bılän—revolytsia keşelä-
renä xarakterlı certahı. Stalin
epoxahıññ toqomdarı—jäs esse-
lär, kolxozıylar, uqıvıylar, jäs
soviet intelligentıylar, yddären betä
vaxetle, azat tormoştarı menän
esse sıjıñıqca, vöjek bol'seviktär
partiahına vırsılı ikänlektären
bik jaqsı anıajdar.

Stalinsel epoxahıññ jäs vıvınyñ
aldında tormoşqa vına tıgän jul,
sıkhed mömkinlektär häm kın
gorizonttar donjahı asıla. Sovet
jästäre tıv qanlı politik tormoş
menän jäsäjdär. Deputattar hajlav-
dar bedden ildä betä xalıqtıq bul-
ıp tora. 18 jäske jetkän betä graz-
dandar, rasa häm millät ajırma-
hına, sotsial sıqıyına qaramatın,
deputattar hajlavdarğa qatnaşırğa
häm hajlanırğa xoquqlıylar. Sta-
linsel Konstitutsianıñ 135 statjahı-
ññ tap-asıq äjtelgän formulahı
partia häm esse sıjıñıñ keşe öb-
tönön keşe eksploatatsiahı bul-
maqan sotsialistik jämıatıte irek-
le rävęstä tödevgä xedmätändär-
deñ xoquqı esen ajırmaı-talmaj
kөрәşevnen tıv epoxahıñ esenä
ala.

Böjek Oktävr sotsialistik revolytsia
keşelekten in jaqsı xıaldar-
ın vöjomqa asırđı, xedmätändär-
därde xäjerselek häm tıvıv vaddar-
ınan kytärde, bedden jästergä,
betä xedmätändärgä birlgän kevek
jäsärgä häm kommunizm xaqına
ızad itergä betä xoquq häm möm-
kinlektärde birlde. SSSR xalıqıññ
qıvıq protsenttan artıqıraqı—
sotsialistik qoroloştın jaqsı şart-
tarında tıvıqan häm tärbiälängän
vıvıñ. Nındaj kös, xedmät häm
xedmätändärdän doşmandarı me-
län nındaj kileşmählek sıjıñı ke-
fästär xaqına, partia bedden ildän
vöjondoroqhodıloqon haqlar qalıv,
xalıqqa sotsializm jesemtären hu-
qıqıy alıv turahındaq tärän fe-

kerde, jänle häm matur formala
jästärdeñ anına jetkerergä kәрäk.

Kapitalizm donjahında ekonomik
häm politik xoquqıññ—jäs-
tärdeñ qädättäge öleşe. Faşizm
jästärde kapitaldın tıvıvıvıv häm
ıvıd endäsmaj torqan qoldarı xä-
lenä kılterä, ularqa ber genä xo-
quq—tıvıv qalıvıv häm astan
ılev xoquqı qına birlgän. Häm
vıvıv qapma-qarşı—sotsializm llen-
dä jäs grazdandarın jaqtı, poli-
tik anlı tormoş. İztimaqı tor-
moşta, dövlät menän ıdara itevdä
aktiv qatnaşır vöjevoj Sovet jäs-
tärenen häm unıñ avangardı Le-
nin komsomolıññ alıstırqıññ
bildähe bulıp tora.

Staxanovka, paraşutıska, Lenin
komsomolıññ aktiv rabotnıge
bulqan Tat'jana Fjodorovna bed-
den ildän betä xedmätändärgä, betä
soviet jästäre belälär. Bına şunıñ
esen dä «Pamätı revolytsii 1905
goda» isemle Mäskäv—vagon re-
montlav zavodıññ eşeläre, inze-
nerdarı häm xedmätkärärenen
hajlav aldı jıjıñıvıv ber tavıstın
1915 jıl tıvıqan, VLKSM aqzahı,
Metrostrojdn ataqı staxanovka-
hı Tat'jana Viktorovna Fjodoro-
vna Sojuz Sovetına deputatlıqqa
kandidat itep bildäläne. Tat'jana
Fjodorova—Lenin—Stalin partiahı
tärbiälängän politik anlı jästärdeñ
jänle kädälänese.

Jäs, qurqıvıv belmaj torqan va-
tıv bulqan Sovettar Sojuzı Gerojı
Sergej Cernıxı Uralvagon zavodıññ
7 meñ eşeläre, inzenerdarı,
texnik häm xedmätkäräre Sojuz
Sovetına deputatlıqqa kandidat
itip bildälänelär. Komsomol'sk—na
Amure qalahında maşına tödev
zavodıññ eşeläre, inzener häm
xedmätkäräre Sojuz Sovetına de-
putatlıqqa kandidat itep, danlı
patriotka komsomolka Valentina
Xetagurovna bildäläne. Urus—
Martanovski rajonı «Put' Lenina»
kolxozı kolxozıyların hajlav
aldı jıjıñıvıv, partiahı kolxozı-
larnıñ taqdime vıjınsa Sojuz So-
vetına deputatlıqqa kolxoz pred-
sedatele, komsomoles Alı Guci-
govı bildäläne. Komsomol qatın-
qıv traktor brigadahı brigadire,
unıñ danı Ukrainanan häm unan
sitkä lä kykrägän Paşa Angelinanı
— Politotdel ismendä kolxoz
kolxozıyların hajlav aldı jıjıñıvıv
ber tavıstın Sojuz Sovetına
deputatlıqqa kandidat itep bildä-
läne.

Tap vına oşondaj esse häm kräb-
tiändär vaxete esen tajıñmaj kө-
rәşevselärde, Oktävr sotsialistik re-
volytsiahıññ tuqrı ıvıdarın häm
qıvıdarın xalıq Verhovnıj Sovetqa
deputatlıqqa kandidat itep bildä-
laj. Bedden ildän jäs keşeläre,
ular Stalinsel vıjıñlıqtar jılda-
rında, SSSR-dä industrialastırıv

häm kolxoz tödevleşen nıqtıv
esen bulqan kөрәşterdä, qatı sıjıñ-
fı kөрәşterdä ıvtelär häm sıvıqtı-
lar. Partia esen bulqan, xalıq vax-
ete esen bulqan jäsävdän başqa
ıvıdarın jäsävdäre juq.

Bol'sevistik partia jetäkselägen-
dä bulqan, dyrt millionlı komsomol,
Verhovnıj Sovetqa hajlavdar
vaqtında jästärdeñ betä qatlamda-
rına joqonto jahavda nındaj qe-
vatle, aktiv kös ulı Komsomoldın
kenden ydäk politik burıvıv—Ver-
hovnıj Sovetqa hajlavdar ytkäre-
vę jenteklär äderlänev häm betä
jaqlar partiağa jırdam itev. Haj-
lav kampaniahında vöjevoj, aktiv
qatnaşır, vıl eşkä qala häm avıv
soviet jästärenen betä qatlamda-
rın dä ıvıqtırıvıv, — här ber kom-
somol ojoşmahıñn häm här ber
komsomolestan vına nәмә talap
itelä xäder. In jetdi politik ekza-
mendı unıñ ıvıv, xäl itkes etap-
tarda jästär massaları menän ber-
gä, häm ul, massalardın başında
bulıv, ular menän bergä Verhov-
nıj Sovetqa deputatlıqqa kandidat-
tar bildäläv—Lenin komsomolıññ
namıv eşe.

Betä jästär arahında hajlav aldı
agitatsiahıñ häm propagandahıñ
ojoştırov, jästärdeñ başında torov
häm ıvıdarı yden menän jetäklär
alıv vırvıv, hajlav ucaskalarında
aktiv rävęstä eşläv, — bik möhim,
betä kөstärde kөserkänderevde ta-
lap itä torqan burıv. Ykeneska
qarşı jäs qına betä jästär arahın-
dä tärän rävęstä anıatıv eşe alıv
vırvıv urnına, komsomol ojoşma-
larnıñ jetäkseläre politik saltı-
rav häm ıvılengän agitatorlardın
hanıv itäpläv menän mavıqalar.

VLKSM-dın här ojoşmahıñnıñ,
här ber komsomolestın javaplılı-
qı xäder kyp tapqır arta. Bıgeräk
tä komsomoldın ähämıete häm ro-
le avılda ajırıvsa dur. Partia
ojoşmaları bulmaqan urındarda
Verhovnıj Sovetqa hajlavdar vaq-
tında kolxoz massaların ojoştı-
rovda, partiağa tölle jaqlar jar-
dam itev komsomol jekähene
tөşä bit.

Komsomolestardın Stalinsel to-
qomo ydenen betä jästärdeñ poli-
tik aktivlegen tupıaj häm ojoştı-
ra beleven eştä rıblar. 1937 jıldın 12
dekabrında Verhovnıj Sovetqa
hajlavdar kөнөndä, komsomolestar,
jäs esse häm kräbtiändär, soviet
keşelärenen qurqıvıv belmaj tor-
qan vıvınyñ vaxetle tormoş birl-
gän, vöjek esäläre bulqan—Betä
Sojuz Kommunistik partiahına qaj-
nar rävęstä birlgänlektären häm
möxävättären kyrdärdär.

(Pravda).

Betä jästär menän bergä

Malajad rajonı «Nur» kolxozı
tävge komsomol ojoşmahı Ver-
hovnıj Sovetqa hajlavqa qarata
eşte jaqsı qına ojoştırov jevär-
de. SSSR Verhovnıj Sovetına haj-
lavdar turahındaq polozenie kom-
somolestar arahında qına tygel,
betä jästär menän ejranelä. Uqıv-
ıylar betähe lä kәрäkle uqıv mate-
rialdarı menän tә'min itelgändär.
Kolxozıylar arahında ejrānev esen
5 komsomoles berketelde. Komsomolka
Jalalıtdınıva nadan kol-
xozıylardı uqıvıv eşendä birllep
eşläj. Ular arahında besedalar
alıv bara. Komsomolestar qalqan
massağa ölgө kyrdärdär. Şunıñ
esen dä komsomoles staxanovıv
Qıvadullın Zeki Sovetqa ucastka
hajlav komssiahına predsdatel
itip hajlandı.

Kolxozıylar arahında kul'tura
eşäre lä jөjөp jevärelde. Dram ty-
näräk ojoştırolıp, ajına 5 tapqır
ydesmäkär kisälär ytkärelä. Bıñ-
dä kyberäk jäs talanttar qatnaş-
lar. 1 nojəvrde ytkärelgän jäs qat-
tın-qıvıvıv rajon konferensia-
hında konsert qujıvıv, vıvıv dur
qıvıvıvıv menän qaranıylar. Bılar
menän bergä jeteshelektär dä var
öle. Biblioteka mödire Vahapıva
(komsomolka) yd eşendä javaplı-
lıq hıdmaj. Biblioteka jäs qına
bıkle tora. Unda sıqarıla torqan
stena gazetahı hunqıv kөndä vө-
tönlaj tuqtaldı.

Sadıjıqov. A.

Jäs hajlavıv qatın-qıvıvıvıv rajon konferensiahı

VLFSM-dın Qıjıv rajon komi-
tetı 29 oktärde jäs hajlavıv qat-
tın-qıvıvıvıv rajon konferensia-
hın ytkärde. Konferensiala SSSR
Verhovnıj Sovetına hajlavdar häm
qatın-qıvıv jästärdeñ burıstır turahında
doklad tıvıvıvıv. Konferen-
siala bulıvıylar hajlav kөнөnä tik-
lem gramotahıvıvıv betörev, qat-
tın-qıvıv jästär arahında politik
massovıv eşte jaqsırtıv vıjınsa yd
öbtärenä jeklämälär aldılar.

İsemvajıv jaqsı jetäkseläk itä

İsemvaj rajonı, «Tratav» kolxozı
ergähendä komsomol ojoşmahı-
na jetäkseläk bulıp İsemvajıv Öv-
ker iptäş kilev menän, jästär ara-
hında politik-tärbiävi eşter julqa
halıvıv.

Xäder, politik uqıvıvıv yd va-
qıttarında ytkärelöp kılälär. Kom-
somol jıjıñıstır dur aktivlek me-
nän, yd-ydendä tənqit nıgedendä
udqarıla. Kolxoz jästärenen vıvıv
vaqtıtarı erämge udmaj. Ular kis
hajın klubqa jıjıllalar. Unda telä-
gän gazeta-zurnalın, kitabın uqıj
alalar. Bındaq jästär adnahına
ber tapqır konsert, spektakl dä qu-
jalar.

Q. Bılekıvıv.

OKRUG HAJLAV KOMISSIALARUNA ASBQ XAT

Bed, tyvəndə qul qujvyslar, hər vərəvəd ajrım rəvəstə, tərle zavodtardan, kolxozdardan həm tərle elka həm okrugtar hajlavyslar-nın hajlav aldə kənəşmələrenən to-toş bər talaj hajlav okrugtar vujnsa bedde Verxovnyj Sovet deputatlyqna kandidattar şyfatynda kyrhətevə turahynda telegrammalar aldəq.

Bedden kandidaturalarvəddə qujvan vətə hajlavys iptəstərgə vətəşanystarv esən tərən rəxmət əjtəvəd.

Ləkin şunv bəlderevde kərək tip itəpləşəv ki, zakon vujnsa bedden hər qajhəvəv hajlav okrugtar-nın tik vərəhendə genə tavəşqa qujyla alqanlyqtan, bed, kommunisttar həm VKP(b) UK aqzalarv bulvəvəv şyfatynda kyrhətmələr horap VKP(b) UK-nə mərəzəqət ittek. VKP(b) UK vədə vəşqa okrugtardan yd kandidaturalarvəddə alvəqə həm tyvəndə kyrhətelgən hajlav okrugtarvnda vəllatirovajt itelevgə kyrhətmə virdə:

Andrejev A. A. — Sojuz Sovetyna, Aşxəvət hajlav okrugv, Tərək-mənstan SSR.

Blyxer V. K. — Sojuz Sovetyna, Vorosilovski hajlav okrugv, Albə—Kənsəqəş krajv.

Bulganin N. A. — Milləttər Sovetyna, Məskəv qala hajlav okrugv, Məskəv qalav.

Budjonnyj S. M. — Sojuz Sovetyna, Şepetovski hajlav okrugv, Ukraina SSR.

Vorosilov K. Je. — Sojuz Sovetyna, Minski qala hajlav okrugv, Belorussia.

Jezov N. I. — Sojuz Sovetyna, Gor'kovski—Leninski hajlav okrugv, Gor'ki qalav.

Zdanov A. A. — Sojuz Sovetyna, Volodarski hajlav okrugv, Leningrad qalav.

Kaganovic L. M. — Sojuz Sovetyna, Taşkəntski—Leninski hajlav okrugv, Uzəkəstan SSR.

Kalinin M. I. — Milləttər Sovetyna, ANDREJEV A. A.
BLYXER V. K.
BULGANIN N. A.
BUDJONNYJ S. M.
VOROŠILOV K. Je.
JEZOV N. I.
ZDANOV A. A.
KAGANOVIC L. M.
KALININ M. I.
KOSIOR S. V.
KOSAREV A. V.
KRUPSKAJA N. K.

na, Leningrad qala hajlav okrugv, Leningrad qalav.

Kosior S. V. — Sojuz Sovetyna, Leninski hajlav okrugv, Kiev qalav.

Kosarev A. V. — Sojuz Sovetyna, Ordzonikidzevski hajlav okrugv, Ukraina SSR.

Krupskaja N. K. — Sojuz Sovetyna, Serpuxovski hajlav okrugv, Məskəv əlkəv.

Litvinov M. M. — Sojuz Sovetyna, Petrogradski hajlav okrugv, Leningrad qalav.

Molotov V. M. — Sojuz Sovetyna, Molotovski hajlav okrugv, Məskəv qalav.

Mikojan A. I. — Milləttər Sovetyna, Jerevanski—Stalinski hajlav okrugv, Armenia SSR.

Manuilski D. Z. — Sojuz Sovetyna, Akmolinski hajlav okrugv, Qazaqstan SSR.

Mexlis L. Z. — Sojuz Sovetyna, Kuntsevski hajlav okrugv, Məskəv əlkəv.

Petrovski G. I. — Milləttər Sovetyna, Dnepropetrovski hajlav okrugv, Ukraina SSR.

Stalin I. V. — Sojuz Sovetyna, Stalinski hajlav okrugv, Məskəv qalav.

Xruşev N. S. — Sojuz Sovetyna, Krasnopresnenski hajlav okrugv, Məskəv qalav.

Cubar' V. Ja. — Sojuz Sovetyna, Xar'kovski avyl hajlav okrugv, Ukraina SSR.

Şverniki N. M. — Milləttər Sovetyna, Sverdlovski hajlav okrugv, Sverdlov əlkəv.

Ejxe R. I. — Sojuz Sovetyna, Novo-Sibirski hajlav okrugv, Novo-sibirski qalav.

Yd-ydenən anlaşıla ki, bed VKP(b) UK neq vyl kyrhətmələren ytvən esən qavul ittek.

Tejəşlə hajlav komissialarvnan vədən oşo vəlderevəvəddə diqqət-kə alvədarv həm deputatlyqqa kandidattarv terkəgən vaqıtta unv dokument itep qaraydarv horajvəv.

LITVINOV M. M.
MOLOTOV V. M.
MIKOJAN A. I.
MANUIL'SKI D. Z.
MEXLIS L. Z.
PETROVSKI G. I.
STALIN I. V.
XRUŞCEV N. S.
CUBAR' V. Ja.
ŞVERNIK N. M.
EJXE R. I.

ŞİSMƏ RAJONV LENIN ISMENDƏQƏ KOLXOZDYN KOLXOZ-LARV SOJUZ SOVETYNƏ DEPUTATLYQQA KANDIDAT İTEP

Zalikin həm Vəkilev iptəstərdə

HƏM MILLƏTTƏR SOVETYNƏ DEPUTATLYQQA KANDIDAT İTEP
Timerqəlinə Şərifə iptəstə kyrhətelər

Bed kolxozsılar, kolxoznitsalar Sojuz Sovetynə həm Milləttər Sovetyna kandidaturalar kyrhətev turahyndaq məs'ələne məkəkərə itep, Sojuz Sovetyna kandidat itep, xalyqtardyn julvəşşyn, in jaqş du-şyn, ucitelen — Bəjek Stalinde, unv soratniktəre Molotov, Katinin, Kaganovic, Zdanov, Vorosilov, Jezov, Mezlauk iptəstərdə kyrhətev turahynda xalyqtardyn tavəşyna dur şatlyq menən quşlavəv.

Bed, yd taravvəvəddən, Sojuz Sovetynə kandidattar itep, VKP(b) nın Başqortostan Əlkə Komiteti sekretarv, qart bol'sevik iptəş Zalikin, vədən rajon «Qəvyl jul» kolxozynın kolxozşyn juqarv

urozaj esən Lenin ordəv menən nagrađlanqan iptəş Vəkilevte kyrhəvəd.

Jylybş Zalikin, Vəkilev iptəstərdən Əfə avyl hajlav okrugv vujnsa ballotirovkalanvqə rizalyq birev-dəren horaj.

Jylybş Milləttər Sovetynə deputatlyqna kandidat itep, VLKSM-dyn Başqortostan Əlkə komitetynin elkke sekretarv, VLKSM Ydək komiteti sekretarv, Lenin—Stalin partiahv eşə esən birelgən kərəşse Timerqəlinə Şərifə iptəstə kyrhəv.

Jylybş Timerqəlinə iptəstən Əfə avyl hajlav okrugvnan Milləttər Sovetynə ballotirovkalanvqə rizalyq bireven horaj.

STALIN QOJAŞB A'BYNDA

7-se nojəv...

Əfə irtəhe 1937 jyldyn təvge qarv menən kilde.

Jer qojaşb. Ləkin jer əbtəndə vəgən vəşqa nurdar vəlqəv... Qajhəv qəna jortqa, qajhəv qəna qəvəv-qə qarama, ularda qəvyl bəjraqtar jəlvərdəv; qajhəv qəna uramqə, qajhəv qəna məjəşkə kilep səqma ularda qorur saftar menən bərqan kolonnalarvyn al bəjraqtarv kydən javvən ala.

Əfə demonstratsialarv revolytsion majdandan vəşlana. Qalanın tərle jaqəvnan səqan demonstrat-tar şul revolytsion majdanqə qarap atlaydar. Ular bəjraqtarqə sol-qanqandar. Jəv, muzyika janvəvəv uramdardə qaplay.

Səqət, II. Miting, asyldə. Tribuna-lə Başqortostan xəkyməte həm VKP(b) nın Əlkə Komiteti vjuro aqzalarv, VKP(b) nın Qala Komiteti rəvotniktəre, Qəvyl Armia vəkildəre.

Mitingta Başsovnarkom pred-sedatele iptəş Şəjmardanv, Qəvyl Armianın Nə-se cast' vəjəşv həm PRZ əşləre vəkile, qatv-qəddar-dan Mostafina həjlənelər.

...Fəqət Oktərdən hun qəna vəd-gə jaqtv tormoş təvəv, fəqət Ok-tərdən hun qəna'elek yd qəmə-rən aslyqta, jalanqaslyqta udqar-qan əşəndərgə vəxet, şatlyq kilde, vər kəmdə, vər nindəv fəşist ete lə vədən vyl vəxetəvəddə, vədən vyl mul tormoşovəddə vəşvəvəv qul-darv huda alməttar, əgər qul hu-dəvyslar bulha ular yd jərdəndə tuqmalasaqtar.

Majdanda Qəvyl Armiəstərdən ura tavəştarv kytərelde. Ura tavəş-tarv alvətarqə janvəvəv kitte.

Kolonnalar revolytsia majda-nynan qala esənə hudylalar. Təvge qar halqəv qolaqtardə semetə. Lə-kin hər kəmdən qanv jəgerme jyl şatlyqv menən qajnav, həm hak-qəvyl vətənləv hidəlməv, vətənləv juqala. Keşələr şat jəd, janv-ravly jərdar menən kəslə tulqəv lymaq aqylalar... Demonstrattar-lyv ytev july: revolytsion maj-lan—K. Marks uramv—Stalin—Le-in uramv—Kul'tura harajv... Kul'tura harajv ergəhendə tribuna. Tribunanın xəkymət aqzalarv həm partia ojoşmalarv vəkildəre vər-vər artly udqan kolonnalarv təvrikləjdər.

— Jegerme jyllyq!—nindəv dəh-ətəle kəs, nindəv vətər qəjrat vyl-lyp işetələ. Unv nurdarv uram-dar əbtəndə hanhəv qəvyl bəjraq-tar bulv kytərelgəndər, unv tav-əşv men-men avəddardan jəv-lanqan jərdar bulv aqyla.

— Jegerme jyllyq!—nindəv javaj hyd. Ləkin ul vəgən keşəlek don-jahyna janv jəşlek kiltergən ok-təvrdən qəməre vylv, jər jədən-də aslyqan əv janv erəvyn tindəş-hed jəşleqə danv bulv janvəvəv.

Kolonnalar tribuna ergəhenən ytvələr.

Qəvyl Armia castəre... Bojəstar horo şinildərdə tigeđ saftar menən matur həm nıq vətəv ytvələr. Ho-ro şinildər kyd aləvnda qoros ste-na bulv kəvdlənelər də iləvəv-den qaqşaməv kreposyn xəterlətə-

lar. Ular tada, kəslə şat jəvəkle vəjəstar. Ulyardyn jəddərendə xə-lyq teləqə kyrenə. Ulyardyn jəddə-rendə vatanqə məkəvəvət, doşman-qə asv kyrenə.

Qəvyl Armia castərenən hun PVRZ, Depo əşləre kolonnahv. Ular kolonnahv aləvnda dur itep eşləngən parovoz, vagon maket-tarv, xalyqtar dahie Lenin—Stalin portrettəre. Stalinsel Konsitutsia Sovet xalqəvyn vəxetə tigeđ lozung, diagrammalarqə qaraqəv. Ular vədən jənevəvəvəv turahynda həjləməjdər meni? Ular vyl qə-vəvəvəvəv səvəvən asv itep həj-ləjdər: Sənki vəd xədmətkə xoquq-lyvəv, vəd, jalqə, vələmgə xoquq-lyvəv, sənki vədən hər əjgə mul tormoş kilde.

Kyp kolonnalar əbtəndə «12-se dekabr» kalindəv kilə. Bər nışa urəvnda Verxovnyj Sovetqə kyr-hətelgən kandidattardyn rəsem-dəre: Stalin, Molotov, Kalinin, Miz-lauk həm vəşqalar.

Jəşəhen Verxovnyj Sovetqə vė-rene kandidat xalyqtardyn həjəle-le atahv dahievəd həjəkle Stalin! —Urra—urra!!! Ur—ra—ra...

Vyl tavəş ədələp vətəvəv, iken-se kolonnayn tavəşv jalqana.

Nindəv genə jəstəqə keşələr at-lamaj vəgən vyl kolonnalarvda. Aq haqalv qarttar də, şat jədle jəstər də, vəxetle balalar də ytvələr. Məktəp balalarv ytvələr. Ulyardyn quldarvnda yddərenə jəşlek, tuly balalyq xoquqyn birgən Konstitut-sia, unv izadsəv Stalın kilə. Ular jəvəgendə ana şul Konstitut-sianyn vəjək şatlyqv həm dahi eşə-nen, dahi aqyləvyn his qasan july-məvlyq danv, his qasan onotol-məvlyq məkəvəvətə kilə.

Ana, sal haqalv qart, Stalin portretyn juqarv kytərep həm ul portretqə ajrım məkəvəvət menən qorur atlay. Ana qəvyl galstukly pioner şul portrette kytərgən. Ul, portrette nışek rulha la matur itep, vətə xalyqqa la kyrhəterlek itep totorqə tərəşə. Həm yde vər por-tretqə, vər iptəstərenə qarap şat jylmaja... Ana oloqajqan qatv, jəş qəv, jəget həm vəşqa jədləgən, menləgən keşələr Stalin portretyn kytərgəndər. Həm ulyardyn vətə-həndə lə vyl portretqə ajrım məkəvəvət, ajrım jalqəvlyq jəşəv.

Kolonnalarvda jəgenme jyllyq şat-lyq menən vərgə doşmandarqə qarata nəfrət asv vərə. Fəqət vədən xalyqəv qəna in nıq həjə, jəvəvəvəv vəkəv in kəslə nəfrət tə, asv də haqlaj vələ həm jəmerges udar vira ala. Vəvəvəv Kolonnalarvda kilgən unar mēvəv... ular vər vaqıtta lə jənev menən genə mavəvəvəv doşmandarvna bul-qan kyre almavvəvlyqtarv qaplay qaldəvmanlyar. Sənki ulyardə Bə-jək Partia həm unv julvəşşyn Bə-jək Stalin şulaj əjratte.

Kəndəvəvəv səqət ikense jartə lə demonstratsia tamamləv... Ləkin demonstratsiala bərqan jərdar də, şatlyqly tojqolar də vətəvəv, ular hamən davam itte. Ular jylv, jaqtv bylməvəvəvəv kysep mul həm təmlə, həjlyv əbtəldər ergəhendə davam itte.

PARTIA HƏM XƏKYMƏT JETƏKSELƏRE TARAFLANAN KREML'DƏ METALLURGIA HƏM KYMER PROMYJSLENNOSYNYŇ JETƏKSE RABOTNIKTƏREN HƏM STAXANOVSYLARYN QABUL ITEV

29 oktəbrdə kis menən, partia həmə xəkymət jetəkseləre, Avır Promyjslennost' Xalby Komissariatnda bulqan kənəşməgə qatnaşv-s metallurgia həmə kymer promyjslennost' rabotniktəren Kreml'də qabul ittelər.

Qabul itevdə metallurgia, koks-ximia, timer rudah həmə agneupor predpriatelərdən direktordar, in-zenerdar, sex nacal'niktəre, masterdar həmə eşse-staxanovsylar, şaxtjorlar-staxanovsylar, kymer trestar upravljajuşidəre, şaxta medirdəre həmə Avır Promyjslennost' Xalby Komissariat rabotniktərenən 400 keşe qatnaşt.

7 saqət 30 minutta, metallurgtar həmə kymerselelər jəjnalyan, Granovitaja palata binahnda qajnar ovatsia menən qarşylanqan Stalin, Molotov, Kaganovic, Vorosilov, Kalinin, Mikojan, Jezov, Cubar, Xruşcov, Bulganin, Mezlauk, Şkiretov iptəstər kyrenələr.

Avır Promyjslennost' Xalby Komissar iptəst L. M. Kaganovic besedəny asyp vylaj tine:

Iptəstər! Bedden kənəşmələrdən eşenən hun metallurgtar həmə kymerselelər duşlyq ostanovkahnda partia həmə xəkymət jetəkseləre menən osoraşv xərmatenə ireşlər. Metallurgia, kymer, koks-ximia, agneupor həmə timer rudah promyjslennost' eşselərenə kyrhətelgən dur xərmatte, min, ular eşte aqlardar, tip ʔşanam.

Iptəstər, xəkymət aqzalar! Metallurgtar həmə kymerselelər xəder vaqytly bulqan qyjnlıqtan sypar-qa tırşalar. Bedden kənəşmələ ved jetəşedlektəredde vol'seviktəre, Stalinsə asyp halıdy, qyb-qa srokta jan kytəreleşkə ireşev eşen ular d jənev julyñ bildələnek. Bynñ zalog şunda ki, staxanovsylar dñ saftar artalar.

Berense tostty, bedden danlyql eşseləred, staxanovsylar dñ həmə metallurgia promyjslennost' nñ jetəkseləre eşen kytəred. Hedden havlyqqa iptəstər!

Kymer—ti, iptəst Kaganovic davam itep,—ul xalby xuzalyqyn bəte tarmaqtar eşen adyq. Unan başqa energia juq, eşləvse zavodtar, transport juq, şunñ eşen kymer promyjslennost' xalby xuzalyqnda xəl itkes urəndy biləj. Kymer promyjslennost' rabotniktəre, kymer promyjslennost' nñ jan juqar kytəreleşkə saqyrv eşen xəder dur kəstəren halalar. Kyp-tən tygel Donbassta normalar 200 həmə 300 protsentqa ytəvse 14 meñ jarım şaxtjorlar-staxanovsylar dñ, vna tigen keşelər—xədmət gerojdar dñ sljottar ytte-lər. Ular hyd birdelər həmə Don-bass şaxtjorlar dñ kymer sypar-tyvdy kytəresəktəre Donbasst kymer promyjslennost' nñ kytəresəktəre turahnda iptəst Stalingə bel-derevde horanlyar. Şundaj uq vəq-dəne, Məskəv abty, Kuznetski, Ka-raganda həmə başqa bassejndardñ kymerseleləre lə birələr.

Kymer promyjslennost' nñ dan-lyql şaxtjorlar, staxanovsylar, aldyñq komandirdəre eşen, ular-dñ havlyqtar həmə səske atyvdar

ry eşen tost kytəred.

Iptəst Kaganovictñ huñqy hyd-dəre şavly qul sabvdar menən qaplana. Bəte zal odağ itep me-tallurgtar dñ həmə danlyql kymer Donbasst nñ, şulaj uq Məskəv abty bassejndñ vəkildəren qotlağ.

Bynan hun iptəst Kaganovic, xal-lyqtardñ bəjek julbaşşy, hə-jəklə həmə tuqan iptəst Stalin eşen tost kytəre.

— Iptəstər! Iptəst Stalinden bə-jək, tuqan həmə həjeklə isme, bəte xalby menən, staxanovsylar dñ danlyql isemdəre menən nq bəj-ləngən. Iptəst Stalinden havlyq eşen! (davly ovatsia). Bəte qat-naşvlyar ajağ eşte torop, xal-lyqtardñ julbaşşy iptəst Stalinde odağ abtylmaqan qul sabvdar həmə «Ura» qysqyrvdar, «Jəşəhen həjeklə Stalin» tigen hyddər me-nən qotlajdar.

Iptəst Kaganovic, bəte Avır pro-myjslennost' jan kytəreleşkə ire-şergə teješlegen kyrhətep, eşselər, staxanovsylar həmə bəte qalqan tarmaqtar nñ jetəkseləre, neftse-lər, ximiktər, tədəvsələr, elektro-stansialar, vaqyr rudniktəre, təblə metal həmə hirək metal zavodtar-nñ rabotniktəre, altn priskah rabotniktəre, geologtar, torfsylar, Avır promyjslennost' narkamat rabotniktəre eşen tost kytəre. Iptəst Kaganovic Avır Promyjslen-nost' Xalby Komissariatn kyp-tən tygel ʔyləngən maşinalar tē-dələşə həmə oborona promyjslen-nost' nñ eşseləre həmə jetəkseləre eşen tost kytəre (qul sabvdar).

Iptəst Kaganovic SSSR Xalby Komissardar Sovet predsedatele Vəceslav Mixajlovic Molotovtñ in qart metallist, SSSR YBK pred-sedatele Mixail Ivanovic Kalinin den; Sovettar Sojuz mərşal, oborona narkom Klimenti Jeřimovic Vorosilovtñ; bedden adyq promyjslennost' nñ ojořtorov həmə unñ narkom iptəst Anastas Ivanovic Mikojandñ; SSSR eşke eşte-renen danlyql narkom iptəst Ni-kolaj Ivanovic Jezovtñ; VKP(b) YK sekretar iptəst A. A. Andrejev-ten; qunaqsy Qybyl Məskəvdən; Məskəvlərdən həmə Məskəv vol'seviktərenen jetəkshe N. S. Xruş-covtñ; SSSR həmə RSFSR xəkymət aqzalar nñ havlyqtar nñ tost kytəre (ovatsia həmə «Ura» tavystar).

Qybqa hyd menən iptəst Molo-tov, metallurgtar dñ həmə kymer-selelərdən staxanovsylar eşen, Avır Promyjslennost' Xalby Komissar Lazar' Moisejevic Kaganovic eşen tost kytəre.

«— Bedden ildə bulqan pro-myjslennost' nñ məhim tarmaq-tar nñ berehe bulqan—qara me-tallurgia rabotniktərenen kənəş-məhe tamamlan. Hedden alda,—ti iptəst Molotov,— jəvərelgəndə qvyp jetev eşen əle bik kyp eş-lajhe eş tora—

Stalin: «Kytəreleş aldyñan qaj-həber qyjnlıqtar arqyl ytərgə».

Molotov,—Iptəst Stalin, kytə-releş aldyñan bulqan qyjnlıqt jənev zamrlyq turahnda əjtə. Bəte ʔşanavdy ki, metallurgtar, byl

qyjnlıqtard jənərdər həmə ular-qa teješle bulqan urəndy bilərdər. Şundaj uq urəndy həmə kymer pro-myjslennost' rabotniktəre lə bi-lərdər.

— Rəxsət iteged,—ti iptəst Mo-lotov,— Hedgə lə qara metallur-giala, kymer promyjslennost' nñ həmə Avır promyjslennost' nñ baş-qa tarmaqtar nñ, timer julşylar-dñ Lazar' Moisejevic Kaganovic jetəkshege abtynda ireşkən unş-tar kevek unştər telərgə (ovatsia, «Ura» tavystar).

Iptəst Vorosilov ydenen hyden-də, Qybyl Armiaqa şundaj qoral-lanırqa, doşmandar qurqa torqan şundaj kəs bulp əverelərgə mēm-kinlek birgənlə eşen, metallurg-tarqa həmə kymerselelərgə, Avır promyjslennost' nñ rabotniktərenə bñ kyneldən qybyl armies rəx-mətə tapşra. «Ləkin minen rəx-mətmə,—ti iptəst Vorosilov— talap itev də var, bedden Vatan-nyddñ Oboronahñ taqy lə jaq-şraq eşlərgə, kyberək metall həmə kymer birərgə, ə bedden qoralsylar dñ bedgə taqy lə məkəmməl-ləstərelgən maşinalar birərgə bu-rşslyar» (Ovatsia, Qybyl Armia-qa həmə unñ jetəkshe iptəst Vo-roşilovqa «Ura!» tigen tavystar).

Iptəst Stalingə hyd birələ. Bəte qatnaşvlyar ajaqqa babalar həmə iptəst Stalingə davly ovatsia ja-hajdar. «Ura» «Jəşəhen, bedden həjeklə, tuqan iptəst Stalin!» tigen tavystar janbraj.

— Iptəstər,—ti ydenen hyden başlaj iptəst Stalin—minen tost ber ni tiklem ydgəlekle həmə qə-dəttə bulmaqansaraq bulp. Beddə tostard jetəkselər, şevtar havly-qyna, julbaşşylar eşen, narkomdar eşen kytərev qabul itelgən: Byl əlbəttə nasar tygel. Ləkin əlkən jetəkselərdən başqa taqy jetəkselərdən urtalər həmə bələkəjdəre var. Ular, byndaj bələkəj həmə urta jetəkselər beddə un meñləp hanala-lar. Ular skromnıj keşelər, ular alqa tyqylp barmajdar, ular ky-renməjdər də tejerlek. Ləkin ular-dy kyməv huqyrlyq bulp ine. Sənki bedden bəte xalby xuzaly-qnda proizvodstvonnıj jadmyş oşo keşelərgə bəjle. Şulaj bulqas, bedden xuzalyq jetəkshegenen jad-myş la ularqa bəjle tigen hyd.

Bedden urta həmə bələkəj xuzalyq jetəkseləredən havlyqna! (ovatsia, «Ura» tavystar).

Qəymən jetəkselər turahnda əjtergə kərek. Ular qydqanysqa qarş, sovet qoroloşo şarttar nñ tarix ular dñ nindəj juqarlyqqa kytərgənən qajly vaqyt anlap jet-kərməjdər. Ular, bedden şarttar d xuzalyq jetəkshe bulp — ul bə-jək xərmatkə həmə bəjek pocotqa ireşev, eşselər sypny taraflyan, xal-by taraflyan bəjek ʔşanysqa ireşev ikənən qajly vaqyt anlap jetker-

məjdər. Elekke vaqytta, kapitalizm vaqytnda, xuzalyq jetəkseləre, un-da hər tərle direktordar, upravljajuş-idər, sex nacal'niktəre, masterdar, xuzalardñ — kapitalisttardñ bəjle ettəre iəplənə inelər. Xalby ular dñ doşman kyre ine, sənki ular xuzalar mənəqəttərenə, kapitalist-tardñ tavş eşen xuzalyq menən jetəkselə itələr, tip hamajine. Bed-den sovet qoroloşonda, kirehensə, xuzalyq jetəkselərenen xalby dñ ʔşanys həmə həjəve menən fajdala-nyrqa bəte nigedlektəre var, sənki ular xuzalyq menən ber əjəm ka-pitalisttardñ tavş eşen tygel— ə eşselər sypny mənəqəte eşen, bəte xalby mənəqəte eşen jetəkselə itələr. Bna ni eşen xo-zəjstvennik zvaniche bedden şart-tarda juqar zvanie bulp tora, ə sovet şarttar nñ jetəksə bulp— xalby kyde aldynda juqar xərmat həmə ʔşanysqa ireşev tigen hyd. Xozəjstvenniktərgə nisbətən xalby-tyñ ʔşanys, ul dur eş iptəstər. Je-təkselər kilələr həmə kitələr, ə xalby qala. Tik xalby qna ylemhed. Bəte qalqandər ytep torovş. Şuqa kyre xalby ʔşanys qaderləj belərgə kərek.

Ydenen juqar rolən anlaqan həmə teşəngən, həmə sovet xuzalyq jetəkshe zvanichen teşərev həmə tyvəndəjəvgə ber kəmgə lə qul quj-mavş bedden xozəjstvenniktəred havlyqna! (ovatsia «Ura» tavystar).

Iptəstər! Bedden arala, xalby xuzalyqnda jan eşten pionerdar, staxanovsyl xərəkəttən vəjestar, var. Oşo pionerdar həmə jan eşten vəjestar havlyqna! Staxanov, Djukanov, Izotov, Rəşəpki iptəstər həmə başqalar havlyqna! («Ura» tavystar).

«Adağ kilep, metallurgiala dom-na eşenən jan həmə iəke vəjestar havlyqna, həmə bətehenen elek domənik iptəst Korovov havlyqna, atah — Korovov, unñ ul, domənik Korovovtardñ bəte sem-jah havlyqna, Korovovtar semja-h eşten jan metodtar nñ qalyş-mahñ eşen!» (davly alqyştar «Ura» tavystar).

Atah—Korovov, iptəst Stalingə mərəzəqət itep tyvəndəjelərdə əjtə: «Iptəst Stalin, min inde qart, ləkin min, hedden teləgedde ytəv eşen həmə başqa metallurgtar-dñ alda bulp eşen bəte kəsəmdə halasaqmyn».

Partia həmə xəkymət jetəkselərenen metallurgtar həmə kymerse-lər menən bulqan duštarsa osora-şvdar jartə tondən artıqqa hu-dyldy. Qabul itevdə qatnaşvlyar eşen, SSSR-dñ Xalby artış, or-denly prof. Aleksandrov jetəkshe-gendəge, Qybyl vajraq ordenly Qybyl Armia jyr həmə vəjev an-sambelenen konsert birləde.

Konsert dur unş menən ytte.

Klass hajñ əjrənev ojořtoroldo

Beloret rajons, Sərmən pedago-gia ucilışshe studenttar arahñ-da SSSR Verxovnıj Sovetna haj-lav polozeniehen əjrənev kiñ jəjel-derelde. 9 klasst esenə alqan uci-lişşenən hər ber klasna agitator-

dar təqəjenlənep, ular zanətiene yd vaqytnda ytkərep varalar. Bñ-qa bəte studenttar da ʔlyqtyrly-qan.

Əhmət Kərimov.

Өфө „Октябрь патискаһы“ типографияһы
Башлаулыт вәкиле № 4570

1937-se jyl

15 Nojəvr

№ 110 (1158)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ajrım hanı
7 tın.

Betä ildärdän, proletarıdır, berleşegä!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dın Başı-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfö
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85—04

SSSR VERHOVNİY SOVETYNIN SOJUZ SOVETNA HAJLAVDAR BUJNSA MƏSKƏV QALAH STALINSKI HAJLAV OKRUGYNIN № 2 OKRUG HAJLAV KOMISSIANY QARAR

SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetna deputatlyqqa kandidaturalar kyrhätev turahında Okrug hajlav komissiaha ingän dokumentardı qarap, kilterelgän dokumentardı „SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahındaq polozenie“ neñ 56, 57, 58, 59, 60, 61-se statjalar menän tulıhınsa kileşevle bulıvın bildeläp, Okrug hajlav komissiaha qarar itte — „SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahındaq polozenie“ neñ 60-sy statjah nıgedendä SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetna, Frunze ismendäge zavod, Kujbıjşev ismendäge Elektrozavod, Balakirev ismendäge fabrika, L. M. Kaganovic ismendäge Prozektor zavodı häm tärizä konstruksialar zavodı eşseläre, xedmätkärdäre häm inzener-texnik rabotniktärenen ularda 30 meñ keşe qatnaşqan döjäm jıylıstır tarafınan qujılqan. SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetna deputatlyqqa bulqan kandidaturah İosif Vissarionovic Stalinde — 1879-sy jılda tıvqan, VKP(b) aqzahı — VKP(b) Udäk Komitetynyj general'nyj sekretarın—Məskəv qalahında torovsın SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetna Məskəv qalahınyj Stalinski hajlav okrugı № 2 bujnsa ballotirlav esen registratsialarqa.

„SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahındaq polozenie“ neñ 66-sy statjah nıgedendä iptä İosif Vissarionovic Stalinde kandidaturahın Məskəv qalahınyj Stalinski hajlav okrugı № 2 neñ hajlav bylletenenä ınderergä.

„SSSR Verhovnyj Sovetna hajlavdar turahındaq polozenie“ neñ 65-se statjah menän kileşterep qarardı döjäm belderev esen iqlan itergä.

Okrug hajlav komissiaha predsedatele: VINOGRADOV.

Predsedatel urınbaşar: SELEZNJOV.

Sekretar: KARASEV.
Komissia aqzalar: Dmitrijeva, Kuznetsova,

Kruglova, Cicigin,

Luşnikov, Vasiljev,

Varlen, Borisov,

Böjök Oktäbr sotsialistik revolyutsianın XX jıllıqın vajram itev. 7 nojəvrda, Qıdıj majdanda xedmätsändärdän demonstratsiaha. Hyrätte: Stalin, Vorosilov häm Molotov iptästär mavzalidın tribunahında.

ÖFÖ QALA HAJLAV OKRUGYNIN OKRUG KOMISSIANYNA

Minen kandidaturam SSSR Verhovnyj Sovetna deputatlyqqa kyrhätken betä hajlavıptästergä lä şanı esen tärän rəxmät belderäm. Minen kandidaturam ber nışa hajlav okrugtar bujnsa kyrhätelgän bulıv sävəple, min kommunis häm VKP(b) Udäk Komiteti aqzahı bulıvın şıfatında, VKP(b) Udäk Komitetına me-

razəqät ittem. VKP(b) Udäk Komiteti minä ydemden kandidaturam dı başqa hajlav okrugtarınan alıraq häm Öfö qala hajlav okrugında ballotirlanıvqa kyrhätmä birde. Oşo kyrhätmä bujnsa Sojuz Sovetna Öfö qala hajlav okrugında ballotirlanıvqa rizalıq biräm.

Valeri Ivanovic Mezlauc.

Başqortostan ASSR dın okrug hajlav komissialarına AŞBQ XAT

Min. Zalikın Aleksandr Tarasovic, kyp kenä zavodlardan, sovxozlardan, kolxozlardan häm hajlavıylardıñ rajon häm okrug hajlav alıdı kəñäşmälerenän Başqortostan ASSR dın kyp kenä okrugtar bujnsa mine SSSR Verhovnyj Sovetna deputatlyqqa kandidat şıfatında kyrhätevdäre turahında telegrammalar häm xattar alıdm.

Min, minen kandidaturam kyrhätevse betä iptästergä — hajlavıylarqa şanı esen ydemden tärän rəxmätemde belderäm.

Zakon bujnsa min hajlav okrug-

tarınyñ fəqät berehendä genä ballotirlanıvqa xoquqlı bulıvın sävəple, min kommunis häm VKP(b) Ölkä Komiteti aqzahı bulıv şıfatında, VKP(b) Ölkä Komitetına kyrhätmä esen mərəzəqät ittem.

VKP(b) Ölkä Komiteti minä ydemden kandidaturam başqa okruglardan alıraq häm SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetına Stärlätamaq hajlav okrugı bujnsa ballotirlanıvqa kyrhätmä birde.

ZALIKIN A. T.

Başqortostan ASSR dın okrug hajlav komissialarına AŞBQ XAT

Min. İbrahimıv Rəxim Kirä j ulı, kyp kenä zavodlardan, sovxozlardan, kolxozlardan häm hajlavıylardıñ rajon häm okrug hajlav alıdı kəñäşmälerenän Başqortostan ASSR dın kyp kenä hajlav okrugtar bujnsa mine SSSR Verhovnyj Sovetna deputatlyqqa kandidat şıfatında kyrhätevdäre turahında telegramma häm xattar alıdm.

Minen kandidaturam kyrhätevse betä iptästergä — hajlavıylarqa şanı esen ydemden tärän rəxmätemde belderäm.

Zakon bujnsa min hajlav okrugtarınyñ fəqät berehendä genä ballotirlanıvqa xoquqlı bulıvın sävəple, min partia aqzahı bulıv şıfatında, VKP(b) Ölkä Komitetına kyrhätmä esen mərəzəqät ittem.

VKP(b) Ölkä Komiteti minä ydemden kandidaturam başqa okruglardan alıraq häm SSSR Verhovnyj Sovetynyj Millätter Sovetına hajlav bujnsa Mäləvez hajlav okrugında ballotirlanıvqa kyrhätmä birde.

İbrahimıv R. K.

Başqortostan ASSR dın okrug hajlav komissialarına AŞBQ XAT

Min. Şahimardanıv Fazıl Vəliəxmät ulı, kyp kenä zavodlardan, sovxozlardan, kolxozlardan häm hajlavıylardıñ rajon okrug hajlav alıdı kəñäşmälerenän Başqortostan ASSR dın kyp kenä hajlav okrugtar bujnsa mine SSSR Verhovnyj Sovetna deputatlyqqa kandidat şıfatında kyrhätevdäre turahında telegrammalar häm xattar alıdm.

Min, minen kandidaturam kyrhätevse betä iptästergä — hajlavıylarqa şanı esen ydemden tärän rəxmätemde belderäm.

Zakon bujnsa hajlav okrugtarınyñ fəqät berehendä genä ballotirlanıvqa xoquqlı bulıvın sävəple, min partia aqzahı bulıv şıfatında VKP(b) Ölkä Komitetına kyrhätmä esen mərəzəqät ittem.

VKP(b) Ölkä Komiteti minä ydemden kandidaturam başqa okruglardan alıraq häm SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetına Dıvan hajlav okrugı bujnsa ballotirlanıvqa kyrhätmä birde.

Şahimardanıv F. V.

Başqortostan ASSR dın okrug hajlav komissialarına AŞBQ XAT

Min. Medvedev Aleksandr Aleksandrovic kyp kenä zavodlardan, sovxozlardan häm hajlavıylardıñ rajon häm okrug hajlav alıdı kəñäşmälerenän mine SSSR Verhovnyj Sovetna deputatlyqqa kandidat şıfatında Başqortostan ASSR dın kyp kenä hajlav okrugtarında kyrhätevdäre turahında telegrammalar häm xattar alıdm.

Minen kandidaturam kyrhätken betä iptästergä lä — hajlavıylarqa şanı esen ydemden tärän rəxmätemde belderäm.

Zakon bujnsa min fəqät ber genä hajlav okrugında ballotirlanıvqa xoquqlı bulıvın sävəple, min kommunis häm VKP(b) Ölkä Komiteti aqzahı bulıv şıfatında, VKP(b) Ölkä Komitetına kyrhätmä esen mərəzəqät ittem.

VKP(b) Ölkä Komiteti minä ydemden kandidaturam başqa hajlav okrugtarınan alıraq. SSSR Verhovnyj Sovetynyj Sojuz Sovetına Tujmazı hajlav okrugı bujnsa ballotirlanıvqa kyrhätmä birde.

VKP(b) Ölkä Komiteti min kyrhätmähen min başqarvıvqa qabul ittem.

Medvedev.

И. П. К. Же. VOROSILOV-тың PARADTA HƏJLƏGƏN TELMƏRE

terlanem. Bıl kyrenes kyneldə avır tojqo qaldırdı. Jorəkte nəməler səneskən kevek buldı. Ber nisə minut ber nindəj xərkəthed qarap tordom. Bına idən urtaında gazeta uqıqandı tınlap ultırvıvı jəş partizandar urındarına q tordolar həm ber ni tiklem həjləşkəndən hun tərle jaqqa taraldılar. Gazeta uqıqanı qulına gazeta totqan kileş şul urında vəvər qaldı. Joqa, kyk materianan tegelgen, jəd sədəfle, iaryq itəkle kejemən rətləne, horo bridzəhın qaqır qujdı. Min unı oda q kydətep torqanqa axrı ul da minə qaraj başlanı. Unı kəvdəhe ne qojor jahaqan kevek tədov bulıvı, jədənə dərəb hıdqlı bulıvı mine qəzəplənderde. Ul bəmalaləqan kevek som-qara, odon səstəren artqa hıjpanı həm tədə təvənı vərı ultırdı. Min unı kydətevəmdə, ydəm də nıne ikənən belməj, davam ittem. Xəder lam-pockanan təkən jaqtıla min unı (Davamı 3-sə bittə).

A. V. Kosarev kandidaturahy esen

Ordzonikidze rajonyny (Donbass) xedmətsəndəre rajondy ere predpriateləre tarafynan Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep kyrhətelgən iptəş A. V. Kosarevtyñ Ordzonikidze hajlav okrugy bujynsa ballotirowajit itergə rizalyqyn wəlderev xəwəren dur kytəren-kelek menən qarşylanlyr.

Rajondy wəta predpriatelərendə həm şulaj uq kolxozlarda miting həm jyjlyştar ytkərelde.

„Qydyl Oktəbr“, şaxta № 1-2 şaxtjordanyn mitingahnda sşqys jahaqan komsomoles Afanasenko wyaj ti: „iptəş Kosarevtyñ bedden

hajlav okrugywyddə ballotirowajit itergə rizalyqyn wəlderev bedden esen dur qorurlyq. Min ʔşanam, bedden şaxtanyn xedmətsəndəre həm rajondy wəta xedmətsəndəre lə iptəş Kosarevtyñ Sojuz Sovetyna deputat itep hajlavqə tawştaryn birerdər“.

Ordzonikidze metallurgia eşsəlarə yddərenen jyjlyşynda qasul itkən rezolytsialarında „wəd iptəş Kosarevtyñ bedden okrugta ballotirowajit itergə rizalyqyn wəlderev tərən şatlyq menən qarşylajwyd“ tidər.

TUJMAZY HAJLAVOKRUGY

„Başqortostan“, „Qydyl partizan“, „Wtoraja kommuna“ kolxozdar Sojuz Sovetly deputatlyqyna kandidat itep iptəş MEDVEDEVTY, Milləttər Sovetly deputatlyqyna kandidat itep X. X. UTƏŞEV iptəşte kyrhəttələr

(Sağmağos rajony „Başqortostan“, „Qydyl partizan“, „Wtoraja kommuna“ kolxozdar kolxozsəlarənyñ „...Bed SSSR Verxovnyj Sovetly deputatlyqyna wərense kandidat—janyn Konstitutsianyn izad itevse, Leninden tura soratnige, wəta donja proletariatyñ dıwı həm uci-tele iptəş Stalinde wəjek şatlyq menən həm wəta jəragəbedden qot-lyjwyd. Bed SSSR Verxovnyj Sovetly deputatlyqyna kandidat itep iptəş Stalinde kyrhətev tura-lynda Wəjek Sovettar Sojuzynyn xedmətsəndərenen tawştaryna yd tawştarwyddə qusawdy.

Bed şulaj uq Verxovnyj Sovet deputatlyqyna kandidattar itep wəjek Stalinde in jaqyn soratniktə-

ren—Molotov, Kalinin, Zdanov, Kaganovic, Worosilov, Jezov iptəş-tərdə kyrhətevde qotlyjwyd.

Tujmazyn hajlav okrugy bujynsa Sojuz Sovetly deputatlyqyna kandidat itep Başqortostan Eske Eştər Xalyq Komissary A. A. Medvedev-iptəşte, Milləttər Sovetly deputatlyqyna kandidat itep Byzdək MTS-nyñ ordenly kombajner Xəsən Utəşev iptəşte kyrhəttəwə. Medvedev həm Utəşev iptəştərdən Tujma-zy hajlav okrugy bujynsa balloti-rlanwqə yddərenen rizalyqtaryn horajwyd.

Milləttər Sovetyna hajlavdar bujynsa Janawyl okrugy hajlav komissiahy iptəş Məsliməwa kandidaturahyn registratsialah

Janawyl, 13. 11 nojəbrdə, kis me-nən Milləttər Sovetyna hajlavdar bujynsa okrug hajlav komissiahy-nyñ ultyrışy buldy. Komissia jəmə-qət ojoşmalarynyñ həm xedmət-sən jəmqiəttərenen protokoldaryn qarany. Qazan timer jul Janawyl stansiahy timer jul uzely eşsəlarə-nen, xedmətsəndərenen həm Boraj rajony „Məqdən“ kolxoz kolxoz-

sylyrynyn dəjəm jyjlyştary tarafy-nan kyrhətelgən Boraj MTS-ny qatyn-qyddar traktor brigadahynyñ brigadir, partiahy 1912 jylda tıw-qan Məsliməwa Rəjxana Fətxulla qdy kandidaturahy okrug hajlav komissiahy ultyrışy tarafynan Ja-nawyl rajony bujynsa Milləttər So-vetly deputatlyqyna ballotirowkala-nywqə registratsialandy.

Qytaj jegete Sun—Czan

(Davamy. Baş 2-se bittə).

Jəden taqy la jaqşyraq kyrəm. Nindəj kəs, qindəj ut, nindəj ys wyl kyddərdə. Nindəj ixtiar həm ʔşanby wyl irendərdə. Ni ujlaj ikən ul xə-der. Jyrtqyştar tərnaqy əbtynda qanqa tudyr hıqraqan ile turahyn-da, mənə xafaly həm həjəklə əsəhe turahnda ujlaj mikən. Əllə wəxet kevek qara kydlə, janyn tıw-qan aj kevek hıdylyp kitkən qasly, wəşkən seje kevek qarahyn qydyl irenle, qonqor jədlə həjgəne tura-lynda ujlaj mikən ul.

Kil həjləşəjek, wəjek qytaj xal-qynyñ ul. Minen jəragəmdə şat-lyq, məxəwətt həm kəs wə, min hinen qajqylyrlyndy ortalajşyrmyn. Bed wə şyrynan toqatyr papiros tartıwıd həm hunqy kərəş, tınyş-lyq, wəxet turahnda həjləşəwə.

Min inde uqa tawən atlarqə ʔn-tylqajym. Mine qarawyl nacal'nige saqylyp aldy.

Minə dəjəm bylektə dezurda to-rorqə tura kilde. Səqət tənə un-wərdərdə wylmələ bulqan partizan-dar, joqo aldynan taqy wə qawat odon trubkalaryn tartılyr da joq-larqə ʔrynlaştılyr. Gel tamaq tər-tərə menən həjləşkən hımaq, wə

tiklem həjləşep jatqandan hun wə-təhe lə tındylar. Tik wəjaqy jeget kenə trubkahn odaq tartıty, jatyr-qa teləməgən kevek əjləngələnə həm adaq kilep, minen ergəgə ki-lergə wətyrsylyq itte.

Bed unyn menən jartı tən awş-qansy həjləşep ultırdy. Ul minə yde turahnda həjləne.

— „Min Xajlarda tıwqanmyn, —tine rus telen wədor, — Xajlarda wəlahenme, Manczuria stansiahy-nan alıty tygel. — Min Xajlardyñ qaj-da ikənən wəlewem həm jegerme tuqydynsy jyl undə Qydyl Armia-nyñ bulıwın əjtem, Ul nəməneler xəterləgən kevek həjəndə, həm jənle itep, quldar menən xəwəkət jahap taqy həjləj wəşlan. Minen alaj jartı tegevsə bulqan, ul min wələkəj saqta ylgən. — Ul wəşyn wəer jaqqa əjep, kyddərem jomop kyrhətte — minə jəstən yk ydema-ydem qajqylyrlyq tura kilde. Min wərikmaxerskidə pribordar jıwyr, hıw wərep torowşy malaj bulyp eş-lənəm. Ləkin minə undə kyp eş-lərgə tura kilməne. Ber kəndə mas-terqə jıwlyqan pribordar menən jyl hıw wərgəndə kyrese kryslyla eşləwse master janlyş minə wərel-

TELEGRAM

Baskılar iləndə fətnəsəlerdən jərtqyşlyqtar

London dan xəwər itevdərenə qaraqanda, fətnəsəlerdən Tənjaq İspaniyanı wəşy alqandan birle, Baskılar iləndəgə tınyş xalyqtar-dan mənərsə keşələrde atqandar. Respublikas ofitserdardan həm xəkimət ucresdenie rəwotniktəre-nən 600 keşə, şulaj uq 27 qasaq atılyqan. Byl qasaqtar kypdən tygel genə Fransianan qajtqan bulqan-dar. Tınyş xalyqtardan 30 mən ir keşə həm qatyn-qydyl tərmlərdə totola. (TASS).

Belgia jəstəre tınyşlyq esen kərəştə

Bryssel', 12 nojəbr.

Tınyşlyq esen kərəştə xalyq-ara jəstər kongressynyñ Belgia komite-ty, Belgianyn tısqy eştər menestr Sposaku ismenə telegramma jəwər-de.

Telegrammala, komitet jənəjat-sel agrissordardan qorwəny bulqan ispan-qytaj jəstəren hələk itev-gə qarşy kollektiv qurqynşylyq nigedəndə energenəj politik ytkə-revde talap itə tiələ.

TAQY LA AEROKLUB TURAHYNDY

Başaeroklub qarşynda 10 av-qustan başlap proizvodstwonaj əj-rylmajynsa torop pilottar, plane-ristar əderləw kursy eşkə wəşlan. Bında tərle predpriatelərdən, tər-le spetsial'nostaqy jəstər jyjnal-qandar. Ular wətəhe lə pilottar bulıwqə, unyn texnikahna eje bu-lywqə teləjdər.

Ləkin Başaeroklub jətəksəlarə oşo kəngə tiklem kurstyn eşen jul qa hala alqandar juq. Praktik za-nətiələr sistematik rəwəstə ədələ kilələr. Kursanttar transport, me-nən təmin itelməgəndər. Uqyşy-lar zanətiəgə 3-4 ər səqət hunlap kilələr. Ə teoritik zanətiələr ytkə-rev esen kyrgədmə əwəptar juq, uqyşy halqyn bylmərdə ytkərelə.

Bında wyl jətəşhedlektər wətəhe lə faş itelgən xalyq dəşmanyn İsmur-zinden qorotqosloq eştəre hədəm-təhendə kilep sşqylyr. Byl fakttar turahnda aeroklub nacal'nige lə,

komissar da wələlər, tik jətəşhed-lektərdə wəterəwde konkret sara-lar kyrməjdər.

Kursanttar politik wəlem alıwqə, Stalinse Konstitutsianyn, partiya ta-rixen əjrənərgə teləjdər. Ləkin wə-qa la qolaq halıwşy juq. Komso komitet sekretary Slawenski kom-somolestar həm sojuzdan tış jəstərdən isemlegen tədəw menən ge-nə siklənə. Dəwəşəwəqə SSSR Ver-xovnyj Sovetyna hajlav polozenie-hen əjrənəw eşe menən jətəksəlek itev tapşyrylqajyn. Ul wəer genə tapqy zanətiə ytkərdə lə, oşonan birle kyrenəne lə juq. Kursanttar-dyñ kywəhe tejerlek hajlavdarqə əder tygelər.

Şunyn esen wəd, VLKSM qala ko-mitetynyñ həm aeroklub nacal'nik-tərenen wyl jətəşhedlektərdə wəte-rəwde konkret jətəksəlek itevdəren talap itəwə.

Kursant: Vaxitov.

Kolxoz jəstəre esen

İleş rajony Kalinin ismenəgə kolxozda jəstər esen kiske tul-bulmaqan urta məktəp asıdy. Bında wəşlanqys məktəpte tamam-laqan kolxoz jəstəre uqylyr. Uqyşy-

bulmaqan urta məktəp

dar hər kəndə 5 şər səqət ytkərelə. Məktəpte ojoştorov eşəndə uqy-tywşy Səlimgərajəwa iptəş tınyşlyq kyrhətte. Ul jəməqət eşənə lə ak-tiv qatnaş.

de həm minen quldaqy pribordar qulymdan təşep kitte. Hawıtaqy hıw tygelep krislyla ultyrqan ke-şənən wrykahn slatıty. Şunyn esen xuzə minen eşləgən xaqımdy lə ty-ləməj qywyşy sşqard. Ə unan hun minə kyp jəwərgə tura kilde. Ros-siala revolytsia bulqandan hun wədden Xajlarda rustar kywəjep kitte. Min ulardyñ restoranynda idən jıwıwşy bulyp indem həm şunda wəer ni tiklem russa həjləşərgə əjrən-dəm. Ləkin min undaqy xurlyqqa həm mətqylylavdarqə tydə alma-nyñ. Ular wədden qalala yddəren xuzə kevek tojalar ine. Ber kəndə xuzə menən talaştym, unyn witenə təkərdəm də, aqas tējəgən wagon-qa jəşerənen ultyrp Xarəingə kit-tem. Undə wəer-ike jyl asly-tuqly jəşəgəndən hun Şanxajqə wəşy ti-mer jul depəhna eşkə indem. Un-da la awır ine, ləkin bında iptəş-tər wəer ine, wında ismaham mət-qylylavdar əderək wula ine. Min undə jəşeren rəwəstə komsomolqə indem. Beddə ul məsələ bik siten ine, əd genə hidəp qalhalar da eş-tən sşqaralar ine. Minen menən şundaj wəxəthedlek buldy. Bedden arala provakator bulqan. Ber kəndə eş wətkəs qajtywqə sşqanda wədde politsieskidər qarşy alılyr həm tərəwəgə ultıtylyr.

Ul waqıtta Manczuriala qytaj par-tizandar menən jəpəndar arahnda qatly huqyştar wəra ine. Bed wəer ni-sə keşə tərənən qaslyq həm tən-jaqta Girin əlkəhenə kitte. Ul wa-qıtta undə wyna oşo otrəd xəwəkət itə ine...

Min kəbəmdən popiros sşqar-dym. Uqa la təqdim ittem. Ul po-pirostə əjlənderep-əjlənderep qa-ran, maqtan həm həjləwən davam itte.

— Nankin jərdəm itməj, gene-raldar yd ara talaşalar. Jəpəndar-dyñ samoljottı, arəwəviktəre wəer. Şulaj da xalyq kytərelə xəder. Qy-taj xalyq ylhə yler, ləkin jəpəndar-qə qol bulmaş.

Bed taqyn odaq həjləşkən wulyr inek, ləkin minə dezurdan alışy-nywqə waqıt jette.

Bed ikənə kən unyn menən kyp-tənə duştar kevek osorəştıq. Ta-qy həjləştək. Bed narədtən qajtyr kitkəndə ul minen qulymdy qyşy kyreşep odaty qaldı.

Byl jeget—Sun—Czan ine. Ə wə-gən ul juq inde.

Sun—Czan, Sun—Czan, hin hyden-den dərəbləgən tərəwəşəndə wərep rəblənyñ. Sənki ul hyddər jəşəw kevek dərəş.

— Qytaj xalyq ylhə yler, jəpəndar-faşisttarına qol bulmaş.

M. Isakovski.

Stalin turahında jır

1.

Bedden bəxetle ilebeddə
Jadqə tərda jəqəldə,
Şavla j mül unəşlə dalalar,
Aqa kyp hıvı jəqalar.
Jərləjəqsə bed, iptəstər, jır,
İn olo keşə xaqənda,
İn jaqən həm in həjəkə,
Stalin, Stalin xaqənda.

2.

Doşmandarə qarsə huqəşqa—
Bəxet əsən bulqan kərəşkə
Alıp bardə bedde, kəs birde
Danlıqlə huqəş jılənda.
Jərləjəqsə bed, iptəstər, jır
İn dur poikovodes xaqənda,
İn qurqəvıhəd həm də in kəsle—
Stalin, Stalin xaqənda.

3.

Sovettar Sojuzə siktəren
Qara qarqalardan haqlanə,
Siktərdə Biton həm təş menən,
Sujə menən nıq qarlanə.
Jərləjəqsə bed, iptəstər, jır
İn vəkək haqəş xaqənda,
Hər nəməne kyrgən, iştəkən,—
Stalin, Stalin xaqənda.

4.

Əjlənep sığa tıvqan jərdə,
Jəmlə jəjden qojəşındaj,
Bətlərləq həm şatıləq yštərə
Baqsahında tıvqan ildən.
Jərləjəqsə bed, iptəstər, jır
İn dur baqsasə xaqənda,
İn həjəkə həm in aqlıq,—
Stalin, Stalin xaqənda.

5.

Məngə ylməş zakon tıvdırdə
Xalıqtar bəxetə əsən,
Jadqə tərda menən vıdəne
Bedden bəxetle il əştən.
Jərləjəqsə bed, iptəstər, jır
İn jaqən qojəş xaqənda,—
Xalıqtardən xəqıqətə —
Stalin, Stalin xaqənda.

JANB KITAPTAR

*Oşo kəndərdə Başqosızdat balalar əsən tıvəndəgə kitaptar-
də vənəp sığardə*

Zul'vern — „Serle utrav“, matur tısta balalardən in qıdəqıhınp uqıj torqan kitaptarınan vərəhe. Turgenevten — „Bezin tuqajə“, „Biryk“, matur tısta ajrım-ajrım kitap vılp sığtılar.

M. Gor'ki — „Arxiv vavaj həm Len'ka“.

Josof Gərəj „Gələjə“ sovet balaların jərləşp uqıvdarə həm jə jəvdərə turahında.

Josof Gərəj „Gerojdar osqanda“ Ckalov, Bajdukov, Bilekovtardən gerojdarsə osovdarə turahında.

Məktəpkə tiklem bulqan balalar əsən:

Barto „İlaq qıd“, vər nısa tərle vıjavdar həm jaqəş qaqıddə.

Tuqaj „Mıavıka“.

Tıddən vətəlp sığa

Konstantinov „Karta həjləj“. Jər şarında jəşəgən keşələr həm xaj-vandar turahında, dıngeddər həm ildər turahında həjlənele. Bı jə gıografıanə əjrənəvdə lə balalarqə kyp jərdəm itəsək.

Q. Qəmər „İriska“ İspania balalar tırməşonan.

Bianki „Bəkək dınged jılənda“ qoştardən kənjaqtan tənjaqqa, tənjaqtan kənjaqqa kysevərdə, ular-
dən tırməştərlə turahında həjləj.

S. Qudaş „Urman əkejətə“, Josof Gərəj „Surtan əməre vıjınsa“, Ərəgə nısek əjrəndə. h. v.

Hyretta: Məskəv qalasındaqə ispan balalar qıdıl mājəndə.
(Sojuzfoto).

INSTITUTUN OTLICNIG PAVEL

Paveldən iptəstəre arahında otlicno uqıv menən tanlıvına əs jıl inde. Ul institutın agronomia fakul'tetında uqıj.

— Min, — ti Bunakov, — 1932 jıl Dıvan avı xuzalıq texnikumın tultırdım. Şunan hın 1935 jılqə tiklem Qandra həm Jamaş MTS tarında ucaskovoj agronom vılp əşlənem. Əşəmdə həjəp əşləvəm hədəmtəhendə xalıq arahında ydəmdə tanıtım.

Xəder min avı xuzalıq institutın agronomia fakul'tetın III kursında uqıjım. Otlicno uqıvım əsən vər nısa tapqır vıləkləndem ti.

Bunakov iptəş jıl jərləm inde partia tarixen əjrənəv tıvərdə menən jətəkselek itə. Unı tıvə-

rəge institut kıləməndə aldınqılardan hanala.

Ul «SSSR Verxovnj Sovetına hajlavdar turahındaqə polozenie» ne əjrənəv tıvərdəndə lə əşləj. Xəder 3 zanatıe ytkərdə. Unda iptəş Stalindən Konstitutsia pro-
jektı turahında Sovettardən Qə-
dettən tış VIII sjezında həjləgən dokladın, Stalinsel Konstitutsia-
nı, „SSSR Verxovnj Sovetına haj-
lav turahındaqə polozenie“ ne,
Stetski statjaların əjrəndələr.

Ular şat. Uqırdə lə, əşlərgə lə, jəl itərgə lə xoquqtarə vər. Tik bedden jəstər gənə vı xoquqqa əjə. Sənki ular jənelməş Lenin—
Stalin partiaş jılbaşsıyq itkən ildə jəşəjdər.

J. Q.

Ədeljanv komitet sekretarlıqınan alındı

VLKSM Udək Komitetin IV Plenumı həm Başqortostan Əlkə Komitetin V Plenumı qarardarın tırməşqə əşləv nıgəndə Tıvqat-
tar urta məktəbə (Ucalı rajonı) komsomol komitetı vıjt' həm mor-
ral' jaqtan tadara. Bıqə tiklem komitet sekretar vılp əşləgən Ədeljanvın faş itelgən millətse Bahajv menən eske məzlestəre o-
joştırovı, komsomolestar həm sojuzdan tış jəstər arahında tər-
vıə əşə alıp varmav, şulaj uq uqıv-
sıylar arahında lə vər tərle lə politik-tərviə, kul'turə əstəre o-
joştırmav, xatta uları kluptan qı-
vırp qajtarı fakttar əşləd.

Bı məktəp ergəhendəgə pioner otrəde vızatıj pionerdar menən

vər tərle lə əş alıp varmaqan. Qılmanvı vıjt' jaqınan tarqal-
qan Qəzizullın menən vər nısa tapqır eske məzlestəre o-
joştırovı əşləd. Qılmanvı millətse Ba-
hajvın jəde əşləqas unı jaqlap sığış jahaqan.

Komsomolka Restəmvıan her-
gəndə jətvıslar, sit elementtar menən xat alıbp, ularqə posıjka-
lar jəvərep jətvı əşləd.

Bıqə tiklem komsomol komite-
tə vışında torqan Ədeljanv vı fakttarqə qarsə vər tərle lə sara kyməgən. Komsomoldın dəjəm jıjılsında Ədeljanv komitet sek-
retarlıqınan alındı.

U. Sitdiqov.

Ni əsən qarizalar ikeşər aj vıjə qaralmaj

Əfə Motor zavodı komsomol komitetı sojuzdan tış jəstərdə yd tirəhənə ılyqtırv, uların politik kiməldəren kytərv əşə menən qıdəqıhınmaj. Zavodın aldınqı staxanovs jəstəre komsomolqə inergə teləjdər, qarizalar vırelər. Ləkin uların qarizalar 2 şər aj vıjə qaralmaj jata. 15 oktəbrdə ytkərelgən zavod komsomolestarın dəjəm jıjılsı jərtə səqət vıjə vər ad jəstərdən qarizaların

qaranı. Ləkin vərənsə tənəfestən hın „komsomolestardən 20 prot-
sentı jıjılsı tıslap qajtqan“ hıltav menən qarizalar qaravd tuqtattılar. 31 oktəbrdə ytkərelgən jıjılsı lə oşo uq xəl vıldı. 299 komsomolestın nı varı 130 qına kilev menən jıjılsı ytkərelməne.

Sojuzdan tış jəstərdə komsomol safına ılyqtırvqə vındaj əjuro-
kratıyqə qasan sik qıjıly?

Jajıqıvıj.

Uqıv ytkərelmaj

Malajad rajonı, komsomol o-
joştırmahında 2 aj inde politik uqıv ky-
tərelgənə juq. Propagandis Arıslan-
vı „əş kyp“ hıltav menən politik

uqıv ytkərevdə ədə. Komsoorg Qə-
zizvə Arıslanvın politik uqıv ytkərməvənə kileşep qaraj.

Axunjan Sadıqov.

FƏN HƏM TEXNIKA

Jer ətində gidroelektr stansiyah

Avıv promıjšıennost' Xalıq Komissariatın gidroelektr tədəv vısupravleniehe Armanianın Sivan-
Zanginski şarlamahında tədəle torqan Sivanski hıv qabul itkese-
nen, həm Ozernıj jer ətə gidro-
elektr stansiyahın vərənsə sırat-
taqə texnik projektın rəbləqan.

Ozernıj gidroelektr stansiyahın təmin itev əsən hıv Sivanski ky-
lenən alınp, vər kilometr jərlə-
dan da odonoraq kanal vıjınsa kıl-
əsək. Bınan ul hıv qabul itkes ar-
qıv juqarqə etkesle tunnelgə, ə
unan avışvı şol'nə vıjınsa jer
ətində Sivanski kyle tıgedılgən-
dən 70 metr tərənlektə tədəle tor-
qan gidroelektr stansiyahın tıv-
bınalarına kıləsək.

Stansianın jer ətində tədəlevə, unı vıgerək tə ışanvı eks-
plo-
atatsialanvın təmin itə.

Ozernıj GES tıd qevətə 23 mēv
kilovat. Unı tədəv vıjınsa əder-
lek əstəre vışlanqan inde.

«Komsomol'skaja pravda» nan.

Həjləj torqan səqət

Həd telefon trıskahın alıp vı-
dəlgən nımerdə horaqas, şul uq
sekundta hədgə vaqıtı vık dərəş
xəvər itevse keşə tıvış iştəle. Bər
sekundtan hın taqı lə şaltırtıha-
qıd, həd taqın vaqıtın səqət həm
minuttarın əşq həm vık dərəş
xəvər itevse tıvış iştərhəgəd.

Telefon seltərəne bərketelgən
«vı həjləj torqan səqəttər» Ame-
rikala, Anglıala, Germanıala həm
beddə—Məskəvdə vər. Məskəv ke-
şələre aftomat telefon vıjınsa G-1
—56—00 nımerın hajlaqas, tıvle-
kən qajıv qına vaqıtında vıhı lə
vaqıtı vık dərəş xəvər itevse ta-
vış iştəler.

Bı «həjləj torqan» sovet səqə-
tenən qıjılsı bırdəlgən vər no-
mer vıjınsa vər yk vaqıtta 20 ke-
şəgə vaqıtı horarqə həm vər yk
vaqıtta ularqə javap qajtarıqə
mėmkinlek vıre.

„Novaja zızn“.

„Leninse“ signaldarı vıjınsa

„Xəsnullin javap vıregerə tejəş“

Oşo isem ətində vıvıılmaqan
xəvər tıkşerev əsən. VLKSM-dın
Ucalı rajon komitetına jəvərel-
gəjne. Komsomoldın Ucalı rajon
komitetı vı xəvərdən tıkeşrele-
ven, Ucalı rajpotrebsojuz sel'ma-
gında hıtvıv vılp əşləgən Xəs-
nullindən dıvlət aqsaahın tıddırvı-
vı, jəşə jətməgən qıdqa əjləneve
komsomoldın ucotıj kartockahın
juqaltıvı, komsomolestar həm so-
juzdan tış jəstər arahında tarqatıv
əşə alıp vırvıv dərəşləp, Xəsnu-
llırdə komsomol safınan sığatı-
qanlıqın xəvər itə.

Javapı redaktor:

D. FƏRXEJEV.

Əfə „Oktəbr natıskah“ tipografıah.
Başlavlıt vəkile № 4530

156 zakkta torovsy domaxozajka Karelina, «hajlav kəne jaqynlaşa, ə min 41 hajlav ucastkahynyñ qajda urynlaşqanyn belməjem əle» ti. Ul qyna la tygel, byl zaktt torovsy domaxozajkalar həm jəštərdeñ berehe lə hajlav ucastkahynyñ qajda urynlaşqanyn belməjdər. Byl zaktta agitatsia eše alıp barıvsy Şərəfettidinov ta byl xəl menən qədyqhynmajkyrəhen. Ul agitatsiahyn praktik burystarqa vəjləp alıp barmaj. Ike tapqyr zanətie ytkərevgə qaramaştan unyn tynərəgendə uqırqa jərəvselər 12 dekabr kəndə tavış birge qajda varasaqtarın belməjdər. 41 hanlı ucastka hajlav komssiah unyn menən qədyqhynmaj. Ul hajlavsylardə hajlav ucastkahynyñ qajda urynlaştırvy menən tanıştıroqan juq. 40 ucastkala şulajuq. Byl ucastkaqa qarağan Lenin uramynyñ 8 kvartalında torovsylardan tik ber genə domaxozajka ucastkanyn qajda bulıvyn belə.

Nizamov.

Okrug hajlav komissialar Sojuz Sovetyna ham Millatlar Sovetyna deputatlyqqa kandidaturalar registratsialajdar

IPTƏŞ STALIN QAJDA QYNA BALLOTIROVAJT ITELMƏHEN, UL BEDDEN DEPUTAT BULR

İşemba, 14. (BaşTASS). 10 nojəbrdə, İşemba klubunda SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar vujnsa rajon partaktivnen ucastka hajlav komissialar ham partiahed aqzalar menen berlekte kəpəsməne buldı. Kəpəsmə VKP(ə) UK-nen hajlav ucastkahında massovij eşte jəjelderev turahındaq qara-ryn ni rəvəşlə jəqşnaq yəv məs'ələhen mədəkərə ite.

Kəpəsmə iptəş Stalinen Məskəv qalahı Staliniski okrugunda ballotirovkalanıvqa rızalıq bireve tu-

rahındaq xəbərde dur şatlıq menen qarşı aldı. Kəpəsməne qatnaşvıylar bərdəm rəvəşlə vıylaj tinelər:

— „İptəş Stalin qajda qyna ballotirovajt itelməhen, ul bedden deputat bulr. Bed bəbəbed də unın esən tavyş birəbed“.

Kəpəsmə, şulaj uq, Zalikin ham Bakaldin iptəştərdən Stərlətamaq hajlav okrug vujnsa ballotirovkalanıvqa rızalıq birevdə turahındaq belderevde dur qənəqət-lik menen qarşı aldı.

BAŞQORTOSTAN HAJLAV OKRUG KOMISSIALARINDA

SSSR Verxovnyj Sovetynın Sojuz Sovetyna hajlavdar vujnsa Başqortostan ASSR 316 hanlı Əfə qala okrug komissiah, SSSR Verxovnyj Sovetynın Sojuz Sovet, deputatlyqna quylıqan — Gosplan predsdatele ham SSSR Xalıq Komissardar Sovet predsdatele urynabıar, VKP(ə) aqzalı, 1893 jyl tıvqan, Məskəv qalahında torovsı Valeri Ivanovic Mezlauc-tya kandidaturahın 316 hanlı Əfə qala hajlav okrug vujnsa ballotirlanıv esən hajlav bylletenənə inderergə qarar itte.

SSSR Verxovnyj Sovetynın Sojuz Sovetyna hajlavdar vujnsa Başqortostan ASSR 319 hanlı Stərlətamaq hajlav okrug komissiah, SSSR Verxovnyj Sovetynın Sojuz Sovet deputatlyqna quylıqan — VKP(ə) Əlkə Komitetynın berense sekretar, VKP(ə) aqzalı, 1893 jyl tıvqan, Əfə qalahında torovsı Aleksandr Tarasovic Zafikin kandidaturahın, Başqortostan ASSR 319 hanlı Stərlətamaq hajlav okrug vujnsa ballotirlanıv esən hajlav bylletenənə inderergə qarar sığard.

SSSR Verxovnyj Sovetynın Millət Soevtna hajlavdar vujnsa Başqortostan ASSR 199 hanlı Əfə avıl hajlav okrug komissiah SSSR Verxovnyj Sovetynın Milləttər Sovet deputatlyqna quylıqan — VLKSM Ydək Komitet sekretar, VKP(ə)

aqzalı, 1910 jyl tıvqan, Məskəv qalahında torovsı Timerqalina Şərifə Timerqazı qdē kandidaturahın BASSR 199 hanlı Əfə avıl hajlav okrug vujnsa ballotirlanıv esən hajlav bylletenənə inderergə qarar itte.

SSSR Verxovnyj Sovetynın Millət Soevtna hajlavdar vujnsa Başqortostan ASSR 307 hanlı Mələvez hajlav okrug, okrug hajlav komissiah, SSSR Verxovnyj Sovetynın deputatlyqna quylıqan — Başqortostan Ydək Başqarın Komitet predsdatele vazifahın yəvse, 1904 jyl tıvqan, VKP(ə) aqzalı, Əfə qalahında torovsı Kirəj ulı Rəxim İbrahimov iptəş kandidaturahın, Başqortostan ASSR 307 hanlı Mələvez hajlav okrug vujnsa ballotirlanıv esən hajlav bylletenənə inderergə qarar itte.

SSSR Verxovnyj Sovetynın Sojuz Sovetyna hajlavdar vujnsa Başqortostan ASSR 325 hanlı Dıvan okrug, okrug hajlav komissiah, SSSR Verxovnyj Sovetynın Sojuz Sovet deputatlyqna quylıqan — Başqortostan ASSR Sovnarkomynın predsdatele, 1906 jyl tıvqan, VKP(ə) aqzalı, Əfə qalahında torovsı Fazıl Valixmet ulı Şahjı-mardanov iptəş kandidaturahın Başqortostan ASSR 325 hanlı Dıvan okrug vujnsa ballotirlanıv esən hajlav bylletenənə inderergə qarar itte.

53-hajlav ucastkahında

Əfə qalahı, Kirov rajonynın 53 hajlav ucastkahı 12 nojərgə vətə hajlavıyların isemlegen alıp vətə. M. Gor'ki uramındaq 6 urta məktəptə urynlaşqan hajlav komissiah jorto lozıq ham plakattar menen jəhazlandırlıp, hajlav isem-

lektərenen tedməhe elende. Bıl jort hər vaqt hajlavıylar menen tulı əula. Hajlavıyların əirgən horavdarına tulı javap qajtarla ham ajrım konsultatsialar udqar-ıa.

Ş. Vəlidov.

Xalıq kandidattar

Məskəv qalahı № 3 Molotov hajlav okrug komissiah Sojuz Soevtna deputatlyqqa kandidat itep V. M. Molotov iptəşte registerlanı.

Leningrad qalahynın hajlav okrug komissiah Milləttər sovet deputatlyqna kandidat itep M. I. KALININ iptəşte registerlanı.

Taşkent qalahynın Taşkentsko-Leninski okrug komissiah Sojuz Sovet deputatlyqqa kandidat itep Lazar Moisejevic Kaganovic iptəşte registerlanı.

Minski qalahynın hajlav okrug komissiah Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep K. Je. Vorosilov iptəşte registerlanı.

Armenia SSR okrug hajlav komissiahynın Jerevanski — Staliniski hajlav okrug Milləttər sovetyna deputatlyqqa kandidat itep A. I. Mikojan iptəşte registerlanı.

Okrug hajlav komissiahynın Aşxabad hajlav okrug (Tərekmenie SSR) Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep A. A. Andrejev iptəşte registerlanı.

Okrug hajlav komissiahynın Leningrad qalahynın Volodarski hajlav okrug Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep A. A. Zdanov iptəşte registerlanı.

Okrug hajlav komissiahynın Gor'kovski — Leninski hajlav okrug Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep N. I. Jezov iptəşte registerlanı.

Kievski — Leninski okrug hajlav komissiah Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep S. V. Kosior iptəşte registerlanı.

Xar'kovtn avıl hajlav okrug komissiah Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep V. Ja. Cubar' iptəşte registerlanı.

Okrug hajlav komissiahynın Leningrad qalahı Petrogradski hajlav okrug Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep M. M. Litvinov iptəşte registerlanı.

Janavıl hajlav okrug

Rajxana Fatxulla qdē Məsliməva iptəşte SSSR Verxovnyj Sovetynın Milləttər Sovetyna deputatlyqqa

KANDIDAT İTEP REGISTRATSIALAN

Boraj rajonı «Məqdən» kolxozynın kolxozıylar ham Qazan timər jılı Janavıl stansiahynın eş-seləre ham xedmətsəndəre, SSSR Verxovnyj Sovetynın Milləttər Sovet deputatlyqna kandidat itep ip. Məsliməvanı kyrhətkəjne. Janavıl hajlav okrug Məsliməvanın ballotirlanıvqa yd rızalıqın bireve nigedəndə, Janavıl hajlav okrug vujnsa SSSR Verxovnyj Sovetynın Milləttər Sovetyna ballotirlanıv esən «SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar turahındaq polozenie» nen 60 statjahına movafiq rəvəşlə — Boraj maşına-traktor stansiahynın qatın-qddar traktor brigadahynın brigadir, partiahed, 1912 jyl tıvqan, Boraj rajonı, Boraj avılnda torovsı Rajxana Fatxulla qdē Məsliməva iptəşte registratsialarqa qarar sığard.

İKЕ ВЪВЪН ОСОРАШЪВЪ

Jıjıls jtkərelə torqan jort er-gəhenə ber jenel avtomasına kilep tuqtan. Kobinkanın işegen halmaq qna asıp, maşınanən berəv tətə lə, jıjıls jtkərelə torqan jortqa taban atlanı. Bıl vögəngə jəstər jıjılsynın «dokladsıh» Əxmət vavaj ine. Oşolaj, vögəngə jıjıls qədəttəgəsə tygel. Unda şatlı oratordar da juq. Ular urnın vögen, ytelgən tormoston avırlıqın yd jəlkəhendə tatyqan Əxmət vavaj, 60 jəstəge Biktahir, Səngəttulla ham 83 jəstək Minaz qart, Minlesafa əbejdər almaştırqan. Ular bık javaj həjləjdər. Ənə şul javaj hyddər menən batşa vaqtındaq hajlav, idelevdər, məsxərələnevərdə jəstərgə asıp halalar. Bına ulardın hyddəre:

Avılqa zemski kilgəndə

(Minlisafa əbej hyddərenən).

Bıl vaqıq 1878 jyl tıvqan. Ul vaqıtta min 18 jəstək qd inem. Bed əjdə səj esep ultırqan vaqt-

ta, atajım bık asıqır əjgə inde lə:

— Avılqa zemski menən stərsına kilələr ikən. Bına şunın esən stə-rasta uramdardı heberergə quş-tı, — tip mine ham əsəjemde uram heberergə alıp sığtı. Bed kərək-tər, heberkelər totop uramqa sığ-qanda inde xalıq menən uram tulqan ine. Ular vətəhe lə ası-q-aşyqa yddərenən turaların heberələr. Qs vujna tykkən sytəren, kəldəren jıjalar ine. Bed də ydəbedən turan tadarta başlanıq.

Bed uramdı tadartıp vətərvəgə tısenə dur qalaj taqqan disətnik atajımdı saqrırp „xəder kilep jətələr etende vəjlə, zemski uramdan ytkəndə ettər ham qatın-qddar bulmahındar“ tıne ham şul hyddərdə ul başqa xalıqtarqa jət-kerev esən jөгərdə.

Bına jəstər, qatın-qddar elek şulaj jəstərdə ine. Ular hajlav jı-jılsıtarına vərən tygel, vadarqa la sığa almajdar ine. Xatta zemski nacal'niklər kilgəndə ularqa uramqa sığırqa la rəxsət itməj-

dər ine. Bedgə, qatın-qddarqa bıl ireklekte vər tik sovet xəky-məte genə birde. Bed xəder haj-laj da ham hajlana la aləbd. Bına hed 18 jəsegedən, jəqni vıjıl Stalinel Konstitutsia nigedəndə, SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlarqa həm hajlanıvqa qatnaş alahıqd. Bıl bık dur vəxet. Şunın esən minen də qart jərəgem hedden menən vərge tıv. Min də hedden keevk saf. Bedgə bıl şatlıqtardı birgən kommunisttar partiahına həm vəjek Stalingə rəxmət!

Brıraq tamoqa haloqan esən 50 tin

(Əxmət vavaj hyddərenən)

Bedden Qıjıq avılnda Şərip vavaj altı jıl starosta, 12 jıl stərsına bulıp tordo. Unı avılın vavajı qna hajlap qujalar ine. Bına min ydem də tik revolytsianan hun qna hajlavdarqa tulı xoquq menən qatnaştım. Ul vaqıtta bedden ke-vek jarıylardın jıjılsıta hyddəre ytməj ine. Bına şunın esən də min avıl jıjılsıtarına hirək jəronəm. Şərip uqrıq 12, jadyrqa 12 belməj ine. Tik ul vər brıraqtamqa halı-

(Davamı 3-sə bittə).

HƏR BER KOMSOMOLES—AGITATOR

(telegraf aşı).

Bedden ojoşmala bətahe 8 kom-somoles.

Bed bətahed də tydemhedlek menən SSSR Verxovnyj Sovetna hajlavdar kənən kətahed. Stalin-sel Konstitutsiyanı həm „SSSR Verxovnyj Savetna hajlavdar turalıyndaq polozenie“ ne ber nisa qat uqıy bətahe.

Kolxozda, hajlav zakonın həm Stalin-sel Konstitutsiyanı ejrənev esən 6 tynərək ojoştoralop—unda bəta hajlavşylar da ilyətyrılqan.

Komsomoles Xalıqıv jetəkselek itkən tynərək başqalarqa olgə kyrləta. Unı tynərəgendə uqıvşylar bətahe lə jəş hajlavşylardan tora. Ular, yddəre Konstitutsia həm «SSSR Verxovnyj Sovetna hajlavdar turalıyndaq polozenie»ne

jaqşyqa ejrənev menən genə qal-majınsa, hajlav ucastkalarında aktiv eşləjdar həm kolxozdın bəta jəş-tərən hajlavqa əderlek eşənə ilyə-tyrılqan.

Komsomoles Kamaltdinıv həm Jəhangirlytar ejdərendə, semja-lar menən Konstitutsia həm haj-lav zakonın ejrənevde ojoştor-dolar.

Bed Vorosilov ismendəge kol-xoz jəstəre, komsomolestar həm kolxozşylar, kemdər Lenin—Sta-lin partiay eşe esən fidakər bi-relgən, kemdər arımay-talmay xa-lyqtardın jaqşy tormoşo esən kə-rəşə, şularqa qına ydəbedden ta-vıybıddı, birəsəkbed.

Malojad rajonı Vorosilov is-mendəge kolxoz.

Komsomol Fəjzullin.

MƏS'ULIƏTLE EŞTƏ ULTƏRİVİSİ—JAVAPHİD KƏŞELƏR

Bajmaq, Əbjəlil rajonındaq sel'-magtarda hajlav kampaniay tura-hında jadılqan kitap həm broşura-lar horap kilevsələr ad bulmaj. Ləkin prikazciktən «juq» tigen ja-vapı işetələr. Massanın hajlav al-də ədəbiətə bulqan horavı tin-hed yta. Bıl talapı tə'min itev-də savda ojoşmalar, kul'tmag mē-dində dur javapıylar. Başsojuzdın kul'tbazahında ultırvıy «tyrələr» eştə şul tiklem qəmhedlek kyrlə-tələr ki, xatta qajıy rajonqa kyp-me kitap, broşura jəvəreğə kərək-legen də belməjdər. Kul'tbaza mē-dire Smenova ajurokrattarsa «bed-wardı itəpləp ultırvıy tygel, baş-qa eşkə lə olgəre almajədd» tip javap birlə. Dır politik əhəmiətke eja bulqan hajlav kampaniayn ədə-biət menən tə'min itevdən başqa unı esən taqı lə nindəj məhim eş-ərdər, unıy bıldəhed... Tik və-geğə kəndə Qırmıyqalı, Əbjəlil, Bajmaq rajondar selmaqtarında hajlav aldy ədəbiətenen bulmavı bıl kəşenen nindəj eş menən şə-qəlləneven asıy həla bulha kərək. Starletamaq, Qırmıyqalı rajonda-

ryndaq menərləgən hajlavşylar-dın, hajlav ədəbiətenen məxrym itelevdərenen bəta səvəbe lə oşon-da tygelme?

Başsojuz jetəkselerenən—«ni esən Bajmaq rajonında hajlav-qa qarata kitap, broşuralar juq» tip horahan ular ber də itərə kit-majensə „jəraq rajondar bit, ki-taptar julda jata torqandardır“ tip javap birlər.

Qajıy ber sel'magtarda urınlə-şp alqan doşman elementtar haj-lav aldy ədəbiəten hatıvdy javıy nıət menən totop toralar. Qırmıy-qalı rajon Alajqır sel'pohı ha-tıvşy Mansurıv hajlav kampa-niay turalıyndaq kitaptardı ike-şər, adna jəvəre jəqıy. Hunınan ul kitaptardı tovar tərəp bırev esən fajdalana. Ləkin oşo jənə-jət-se fakttar ber kem tarafınan da tikşerilməj.

Rajondaq menərləgən hajlavşy-lar SSSR Verxovnyj Sovetna haj-lavdar turalıynda kitap, broşuralar-dı kətelər. Ular tıd kəndə tə'min itelərgə tejes. Bıny esən Başsojuz eşselərə, rajsojuz eşselərə həm kul't-mag mēdində javapıylar. J. Q.

MƏQARIF FRONTYNDAY ZARARLY TEORIALARDY AŞBOYB BƏTƏRƏGƏ

Bedden ordenly elıkəbeddə xed-mətsəndər massahınyı kul'tura həm material kiməldəre kəndən-kən yta bəra. Bedden bəxetle ba-lalarıy bıl həm jaqşy standart məktəptərdə uqıjdar. Ular esən hər jıl hajın jədərləgən janı məktəptər halıy. Ular hər qajda lə yddəre turalıynda bəta il qaj-qırtıvıy, Bəjek Stalinen şəxsi qajqırtıvıy kyrlər.

Başqortostan Xalıq məqarif ko-missariyayna urınləşp alqan, faş itelgən xalıq doşmandar, kontrrevolytsion burzuaz millətse-lər balalar dy oşo bəxetlərenən, uqıv-dan məxrym itev esən bəta javıy-lyqtardı eşləgəndər. Ular qajıy ber vıybıy eştəren praktik rəvəş-tə qəməlgə asıy ta olgərdələr. Ular balalar dy məktəpkə jıl aşı-qavul itev „teoria“hın uqlap şə-qardıy. Bıny esən ular „kom-plekt tulmaj, məktəptər, uqıvşy-lər, balalar dy oşo bəxetlərenən, uqıv

Oşondaj qorotqosloq hədəm-tə-hendə 1936-37 uqıv jılnda elıkə-kyləməndə 9—11 jəş arahında bul-qan 20 mən, bala məktəptən tış qala. Bıl xəl gramotahıddar ha-nın artıyban artırvıy lə kiltərep şıqara.

Bıl zararlı teoria Başqortostan xalıq məqarif komissariyaynda hunıy kəndərgə tiklem jəşp ki-lə. Bıl qorotqosloq qaldıqtarın bəterev esən kyrləgən saralar əle lə qənəqətlənerlek tygel. Məbəlan, 1937-38 uqıv jılnda 50 rajondan alıyqan məqlymət bujınsa 9 mən 736 bala məktəptən tış qalqan. 13 rajon bujınsa ni varı 2 mən 400 bala qına məktəpkə alıyqan. Ə-əjıy rajondar bujınsa eş taqı lə

nasarıyraq tora. Məbəlan, Blagoveş-sın rajonında 718 bala, Nuriman rajonında 1 mən 500 bala, Əfə-rajonında 1 mən 300 bala məktəp-kə ilyətyrılmaqan. Xalıq məqarif komissariyaynı başlanqıy mək-təptər idarəy nacal'nige iptəş Xleşçinko vıyqa səvəp itep balalar-dın kəjemdəre juqlıyın kyrləter-gə tıyşsa. Ləkin bıl his nəməgə nigedlənməgən jalqan həm yde-nen eşləkhelegen jəşerev esən uqlap şıqarılqan obyektiv səvəp. Sənki eşten unıy in təvlə kon-kret jetəkselekkə bəjiləngən. Ə bıl əle Xleşçinko tarafınan his jeter-lek tygel.

Əlkə kyləməndə başlanqıy məktəptər esən 300 uqıvşy jəteş-məj. Bıl uqıvşylar dy hajlav alıy-da xalıq məqarif komissariyaynı qafey itelməlek nasarı eşləj. Bıl elıkə komsomoldın da Xalıq məqarif organdarına jərdamı jeterlek tygel.

VLKSM Əlkə Komitety elek uqıv-tyvşy bulqan komsomolestardı, jəstərdə kire yd eştərenə qajtarıv məsələhen kytərep şıqqan ine. Lə-kin bıl initsiativa kərək xalıq mə-qarife komissariyay tarafınan, kə-rək rajon məqarif bylektəre tara-fınan bulhın, tejesle jərdamı taba almanı. Bıl elıkə rajon mə-qarif bylektəre, VLKSM-dın rajon komitettar lə bık aqırvıy eşləjdar.

Uqıv jılın bərense sirege tə-mamlandy. Xəder qalqan qəbqa va-qt esəndə tıdlek menən məktəptər-de komplektovajı ietrgə, məktəp-tən tış qalqan balalar dy uqıvqa ilyətyrılqan həm uqıvşylar me-nən komplektovajı itergə kərək.

„Minən burıy təkən inde“

Qıyq urta məktəbendə sojuzdan tış jəstərdə komsomolqa aqza itep alıv esən ber tərle lə politik—massovıy eş alıp varılmaı. Ular-dı VLKSM ustav həm programma-hı menən tanıstırvıy komsomol

komitety uqlap ta birməj. Komitet sekretar Vəlejev Qəli „minən bu-rıy təkən inde“ tip komsomol sa-fına inergə tələvsələr menən eşləv esən eşləkhe Zajdullındı berketev menən sikləndə.

Ike vıvıy osoraşvıy

(Davamı. Baş 2-bitə).

qa qına belə ine. Bına ber vaqıtta ydemden jeremde səə almaqas avı-l-dın ber vajına hattım. Şul vaqıt-ta unı menən bed dogovor jadıy-tyq. Bına şul jıdvıyqa misət vab-tyrvıy esən Şəripkə vıdvıy. Ul bed vıdvıy bedden jadıvdy əjləndə-rep-əjləndərep qarantı la, odon jəp-kə taqılqan kylmak esənən misətə tartıp aldy la, huqıy lampı hərəməndə qaraltıp bedden qa-qıddıq vabıy. Unı misət janıy bıyraq tamıy halıy qujdy. Bına ul oşo eşe esən aqıyq jeremde hatqan aqsamdan 50 tin aqsamdy alıp qaldı. Bına şulaj ine ul va-qıtta starostah lə, starınah lə, yrətnige lə vzətka ibəvenə genə jəşəjdər ine.

Bed starostan nisek hajlanıy
(Əxmədiar vıdvıy hyddərenən)

Minə xəder 91 jəş. Bed jəş va-qıtta avıy starostahın hajlav yt-kərelde. Bıyq inde xəder nəq 58 jıl. Şulaj da min bıl kəndə və-

gəngələj xəterləjem. Elek kem oşta talaj, kem vajdar-dı oşta jaqlaj, şulardı qına starosta itep qujalar ine. Bedden kevek jarıylar ular dy vıdvıy, eşləv-dərenə kynel menən bık qarşy torhaq ta, ber nəmə lə eşləp bul-manı. Sənki bed vajdarqa turanan-tura qarşy şıqıyq, ular bedgə uraq urıyqa birməjdər ine. Həm jalıy itep tə almajdar ine. Zaman vajdar quıynda bulqas, avıy bulha lə tēstə qəbıy endəşməjensə tydə inek.

Beddə Xannan vaj var ine. Ul starosta hajlav aldyndan kən hajın bışar qad bəşerep, sirege-sirge menən araşy alıp avıydy kyvə-rək qısqıy torqan kəşeləren, vaj-darın saqırvıy adnalar bujınsa esev məzlese ytkəre torqajıy həm şulaj itep starosta bulıy hajlana ine. Bına 1879 jıl da starostan şulaj hajlanıy.

Avıydy ikegə vıyldələr

Bedden Qıyq avıynda 1905 jıl da starosta hajlav jıylyşy bul-dı. Bına şul jıylyştə juqarv oş-

ton vajdar starosta itep Xafiz mulla ulı Məxdymde, a tyvən os-toqolar Zahıy vajdy hajlamaşy buldılar. Xalıq ikegə vıylynde, mişərdə menən tiptərdə (revolyt-siaqa tiklem avıydy ber jaq oşon-da torovşylar mişər, ikense jaq oşonda torovşylar tiptərdə tip iet-retelə torqan bulqan) ikegə ajı-rılyp yd-ara talaş kitte. Bına şunan hun Məxdymde lə, Zahıydy lə hajlamajınsa taraldıy. Ə irtə-gehen avıy urtahın kəntə menən byleyp, tiptərdə menən mi-şərdərdə ajırvıy qujdy.

Səmiqulla vaj beddə Xafiz ulı Məxdymde hajlaqıy tip ajıdar bujı-yetləne. Bıl vaqıtta mişərdə menən tiptərdə arahında huqıy-tar da bulıy alqıyly. Bına şulaj itep tiptərdə menən mişərdə ajırvıyqıy ber aj vaqıt udqas avıy xalıqtar janınan starosta hajlav jıylyştəna jıylydy. Inde bıl jıylyşy-da bedden mişərdə jaqıyndaq Sə-miqulla lə, tiptərdə jaqıyndaq Şə-rip tə jıylyyqa kilgəndər. Ike os-ton da vajdar jıylyqandər həm ular yd-ara kələş-kələşə həj-ləşələr. Jıylyştə Səmiqulla astı. Həm şərip torop: „Min ydemden tarafınan Zahıydy starosta bulıy

hajlanhın tim“—tip ydenen hyden ajtep bəterevgə əbtəl tirəhenə ultıyqan vajdar jaraj-jaraj Za-hıydy hajlaıy bıl tip qısqırdılar da şunan menən jıylyşy tamam-landy həm starosta bulıy Zahıy hajlanqan ibəpləndə.

Matur başlanqıy kınərək jəjeldəreğə

6 nojəvrdə ytkərelgən ike vı-vıydy osoraşvıydy Qıyq rajon-nyy «Urozaj», «Janı batı» həm Lenin ismendəge kolxozdın jəstə-re qatnaştılar. Bıl jıylyştə VLKSM-dın Qıyq rajon komi-tety ojoştordo. Jıylyşy aldan jaqşy əderlənelgəjne. «Dokladşylar» menən aldan həjəşep qujıyqan. Jıylyşyqa qarttar avtomobil menən varıy alındılar. Həm hunınan ular dy xərmətləp odattılar. Jəş hajlavşylar qartırdın həjləven mavıyqıy tıylyylyar. Horavdar bırdələr, ə «dokladşylar» hər ber horavqa trenməjensə javap qajtar-dılar. Bıl matur başlanqıy baş-qa rajondarda lə ojoştoroqıy məmkin həm kərək. Ul hajlav al-dınyy jənle həm qıdvıy agitat-siahy bulıy tora.

Bıkcırın.

Arxangel rajonı rayon jer ey-
legendəge qorotqostarqa sud

Xalıq doşmandarına şafqat bulmať

13 nojəbrdə Arxangel rajonının eiekkə jer eştəre bylege mēdire Tal'vinski, rajonın eiekkə əlkən veterenaria vracı Sokovikov, həm əlkən zootexnik Urbanovictərdən RSFSR jenəjat qanunı 58 statja-
hının 7 punktı bujınsa qəjepləv eşe tınlana başlandı. Rajon klub-
nın zalı jaqın kolxozdardın kol-
xozniktarı, rajon ydəgendə eşe
həm xedmətsəndəre menən tulu.

Xalıq doşmandar sud aldına
vəstələr. Sud predseatəle tarafı-
nan uqıla torqan qəjepləv zakly-
cenihenən hər ber punktı, qəvəxət
doşmandar tərkmənən doşmansı
əsməkarlektəren asalar. Berense
javap xəkəm iteleve Sokovikov-
tan alına. Ul vətə eşən anlaşı-
mavıslıq, təzriəhedlek həm qadi
jalqışlıq tip hıltarqa tırbıstı. Şu-
laj da unıñ kyrgədmələrenen bu-
talsıqlanıvı, unıñ qəjeven baş-
nan alıp asıp halıdı.

Predseatellek itevse horav birə:
Meningit jəqəşlə avrıvıvı?

Javap: eje.

Horav: jıldın qajıvı vaxttarın-
da bıl avrıv kyberək varlıqqa
kilə?

Javap: Jadqı, jəje vaxttarda.

Horav: meningit menən kərəşev
əsen nində saralar kyrelde həm
bıl avrıvdar turahında signaldar
qasan birelde?

Javap: ijl ajnda vətəldşer-
dərən kənəşməhe ytkərelde.

Bınan həm başqa kyrgədmələr-
dən kyrenə ki, Sokovikov bıl av-
rıvdardə vətərevdə sara kyrmə-
gən, ə kirehensə unıñ taralıvına
səvəpsə bulqan. Karantin kyp va-
qıt qujılmaqan, avrıv attar, tada
attardan ajrıılmaqandar, ulardə
davalav ojoştoralmaqan.

Predseatellek itevse:

— Susqalardın massovıj yleve
nəmənen kiləp sətı?

Javap: cuma avrıvınan.

Horav: avrıvdardə vətərevdə
hed nəmə eşləneged?

Javap: 1937 jıldın qınvarında
əlkə kənəşməhendə buldım. Ə
martta vətəldşerdərən rajon kə-
nəşməhen ytkədem.

Fakttar menən qəbırqlanqan
Sokovikov, avrıvdardə vətərev
həm susqalardın ylevenə qarşı kə-
rəşev urnına, unıñ tarafınan sus-
qalardə yltərevdə taqı la kəsəjtə
torqan qorotqosloq kyrgədmələr
bireven asıp halıvıq məzbur bul-
dı. Məbələn, ul «Blyxer №2»
kolxozında, cuma avrıvıv menən
avrıvıqan susqa iten sej kəje kol-
xozniktarqa taratıp birev əsen
kyrgədmələr birgən. Bınan başqa,
cuma avrıvıv susqalardın ylek-
tərə kətəvlek urındarına, julqa
taşlanqandar, avrıv susqalar, ta-
dalarınan ajrıılmaqandar.

Artavan sud qəjeplənevse Soko-
vikoynı, kolxozniktarın mēged-
lə maldardın brutselliza avrıvıv
menən avrıvdardə turahında sig-
nalardın jəşerep, ber nısa jıldar
bujsa «Stucki» həm «Majaq»
kolxozdarın toqom maldarın
brutselliza avrıvıv menən zarar-
landırqı tırbısqanıv asıp halıdı.

Sokovikov ydenen 4 jıllıq eşe
dəverendə ber yk kolxozlarda
bulqanlıqın, həm oşo kolxozdar-
da avrıvdardın həm maldardın
ylevenen kyp bulqanlıqın iqrar
itte.

Japon vafır alıvısların Qıtaj cəstəre tarafınan Van—Pu jyl-
qahında batırılqan sudnohı.

(Sojuzfoto).

KOMSOMOLES UCLET A. SİJSOJEVTİN BATIRLIQI

Bıl kypdən tygel genə buldı.
Mardva ASSR Ljambirski rajonı Sa-
lovka avlınıñ aeroklub kursantı,
20 jəslek komsomoles Aleksandr
Sıjsojev, tēndə vafırdan ytep va-
rışlaj, ber valanıñ qədqanıv qı-
qıran tavışın işette. Ber minut
ta ujlap tormajınsa Sıjsojev jar-
damqa asıqıtı. Kyp tə ytməne ul
tuqıd jəstərdə qəv valanıñ ur-
mandan sıqqan byre kətəve menən
uratılıp alıncanıñ kyrdə. Sıjso-
jevtin ber tərle lə qoralı bulma-
qan. Byrelərdə qıvır jətep, ul
qurqıvdan ilavıv qıddı kytərep
kitergə tırbıstı. Ləkin ə adında
kitergə elgərməne, utallanqan
byrelər unı qamap aldılar.

Kətəvdə 8 byre ine. Sıjsojev ap-
tırıp qalmanı. Ul, byrelərdən ut-
tan qurqıqanlıqtarın itənə tēşə-
rəp, şırpı qavıdıp byrelər kətə-
venə taşlaj başlanı. Byrelər ber ad
sigendələr. Ləkin kursant adaqqı
şırpıñın taşlap kitergə jıjıncan-

da, kətəv taqı la unıñ jılın qa-
map aldı. Kinəttən kətəv bılqı
uqa taşlandı. Qəjər komsomoles
aqas ergəhenə jaqınlaşıp, qıddı
ydenen kəvdəhe menən qapıap ke-
təhenən vəkə aldı.

Qul menən kərəşkə başlap ul
byrelərgə udar jahaj başlanı. Jır-
qıstar Sıjsojevtin kəstjymın jır-
tıp unıñ qıldarın, jəlkəhen tēşləj
başlanı. Komsomoles ular me-
nən jartı səqət tartıstı. Dyrt byre
qan eddərən qaldırıp sitkə həjrəl-
delər. Qalqandar Sıjsojevqa taş-
lanıvdarın davam tterdelər. Sıjso-
jev bıl tın bulmaqan kərəstən xəl-
dən tajqan vaxtta, tavış həm bılav-
qa kolxozniktar yardımqa elgərdə-
lər. Kymək kəs menən byre kətə-
ven qıvdılar.

Qəv qotqarıldı. İptəş Sıjsojev
urındaq ojoşmalar tarafınan by-
ləkləndə.

A. Kalejıv.

Xattar ede bujsa

İlēs rajonı kolxozsıñın «Le-
ninse» gazetaına jadqan «kulak
satqıñı İslamıv Verxovnıj Sovet-
qa hajlav komissiaında» tıgən
xatı bujsa bulqan material İlēs

rajonı başqarma komiteti tarafı-
nan tıkşerelde. İslamıv hajlav ko-
missiaına aqza bulıp tēditiq itel-
məne.

Berense başqort operahı

12 nojəbrdə Əfə xedmətsəndəre
Məskəv konservatoriahın baş-
qort vakalnıj bylegendə uqıvıv
studenttarın berense təzriəhe
bulqan başqort telendəge operahı
tınlanı. Bıl Başqortostan kul-
tura frontı tarixində berense va-
qıq, həm başqort operahın donjaqa
tıvıvıv ul sotsialistik kul-
tura frontındaq bedden dur
unıstərbıddıñ berehe, Bəjek Ok-
təbr sotsialistik revolytsia birgən
xoquqtıñ — mēndərizəhe menən
sotsialistik, formahı menən milli
bulqan sotsialistik kul'turanı sə-
sək atıvıv bulıp tora.

Məskəv konservatoriaında, bed-
den berense nəvbəttə əderlənep sə-
qıvıq tejeslə, higeđ student bış jıl
uqıvdar inde. Bedden studenttar
əle uqıv protsentarında vıqı tık-
lem birə kilgən yddərenen konsert
sıqıstərində dur talanttarın
ytep kilgəndəren kyrtətelər ine.
Bəgən ular XVII vıvat kompozit-
orı Poizillo operahın quja alıvda
dur masterlıq iskusstvohı kyrtə-

telər. Baron-Fonhilşen Hers, va-
ronessa Jevgeina tiptar kevek
bınan 300 jıl eiekkə tiptardə mu-
zıjkal unıslıv birə alqan iptəş Ka-
linina həm Qəlimıvtar. kətəvse
həm batrak bulıp ytkən keşelər.
Ə vına dur talantlı Salis iptəş Q.
Xəvıbullin Sibir şaxtalərınan ky-
tərelgən şaxtjor, həm tavışın
maturlıq menən ajrıılqan iptəş
Valejeva la kolxozsı-krəttin qı-
dı. Kiləsəktə kyp əməttər vaxədə
itkən jəs talanttar bulqan Galkin,
Məqsyıvıv həm komsomolka İba-
jeva həm Qəvdraxmanıvlar—ular
vətəhe lə bedden dur ısanıstər-
bıd, ular menən bed maqtana ala-
bıd.

Opera dur unıstər menən qujı-
dı. Ə Xəvıbullin, Valejeva, Qəli-
mıv həm Galkin iptəstərgə, tama-
şasylar matur jırlaj alıvdar əsen
genə tygel, şulaj uq rol'də oşta
başqara alqan artis bulıvdar əsen
də qul saptılar. Axırılqıv odağ
alqıstər, «ura» tavıştar bedden

Qəmhedlekme, əllə doşman eşeme?

Bınə Narimanıv ismēndəge baş-
qort pedagogia rəsfagının bıblıo-
tekahı. Rəsfaktın jədərəgən uqıv
sılar kən hajın unan kitaptar
alalar, ulardın talaptar kyp həm
tərle. Bıgrək tə xudozestvoıv əd-
bi kitaptarqa horav kyp. Uqıvıvıq
politik totanaqlı, jaqış əbərdər bi-
rev əlbittə bıl bıblıotekala eşləvse
iptəstərdən in javaplı burıvı. Lə-
kin bıblıotekala eşləvsələr yddəre-
nen bık məs'ylitlə eş əttēndə ul-
tırbıvdarın onotopmı, əllə javıv
nəjət menəne, uqıvsylarqa jılın
syp-sar, politik zararlı kitaptardə
təqdim itevde hamın da davam it-
tərelər.

Bıl bıblıoteka xalıq doşmandar-
ı, kontrrevolytsion burzuaz mil-
lətsələrden kitaptarınan tadartıl-
maqan.

Kyrəhen vındaq komsomol
ojoşmahı la bıl xəl menən qəbır-
hınmaj.

Əfənən kitap magazindəndə lə
oşondaj uq kyrenəstərdə osoratıp
bula. Stalin uramındaq kul'tura
magazine lə burzuaz millətse, po-
litik serep tarqalqan Əmir Canıvı,
Karnajdın xlamdarı menən tulu.
Bıl qəmhedlekme, əllə doşman
eşeme?

K. Xəvıbullin.

Leningradta V. I. Lenin muzejenen filialı asıldı

Bəjek Oktəbr sotsialistik revo-
lytsiahın XX jıllıqın tanana-
hı kēndəndə Lenin qalahın in
jaqış jorttarının berehendə—Mra-
mor dvoresında V. I. Lenin mu-
zejenen Leningrad filialı asıldı.

Muzejden 22 zalında donja revo-
lytsiahı jətəksehenen onotolmā
obrazdarın kəvdələndərgən ekspoz-
nattar jıjılqan. Bılar keşelek ge-
niyen tormoşon həm əsməkarle-
gen ajıvımsa asıq kyrtətelər.

Muzejdə 8 mēndən artıq kitap,
zurnal həm gazetalar jıjılqan:
«İskra» «Vperjod», «Proletarij»,
«Sotsial-demokrat», «Prosveşce-
nie», «Zvezda», «Pravda», qaj-
hılr bılar Leninden statjalar
menən sıqarılqandar.

Leningrad xedmətsəndəre V. I.
Lenin muzejenen filialına dur qı-
dıqhıvıv kyrtətelər. Təvge 2 kən-
esendə 2 mēngə tıkleme keşə qararı.

jəs talanttarıvıvıv nindəj dur
qımmət birgəndə asıq kyrtətelər.

Bələkəj genə, vətəhe 7-8 keşə
qatnaşılqınan torqan «Tırmən»
se hılvıv qıd operahın qujıv-
sılar, tamaşasylar tarafınan «ot-
licno» narıqın aldılar. Şul uq va-
qıttə, 5 jıl bedden vakalistarıvıvıv
ejrətevde kyp kəs halqan həm bıl
operahı əderləvse—səxnəgə qujıv-
sı, başqort bylegenən daimi jətək-
sehe iptəş Melkivıcten xedməttə-
ren xətergə almaj yte almajıvıv.

Bıl kollektiv oşo jıldın axırına
konservatoriyanı tamamlajasaq.
Həm zacot əsen Cəmarozanın ja-
nıv əbərə bulqan «Jəşeren arak»
isemle operahın əderləjəsək. Bed
əlbittə, bedden artistardın uqıvıv
unıslıv vətərevdəren teləv menən
bergə, kiləsəktə ulardan dur eştər
kətəbed.

J. Arqıvıvıvıv.

Javaplı redaktor:

D. FƏRXEJEV.

Əfə «Oktəbr natiskahı» tipo grafiahı
Başlavlıt vəkile № 4584

1937-se jyl

22 Nojəbr

№ 112 (1160)

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ajrım hanı
7 tın.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetları organi

Redaksiya adresı: Öfö
Volodarskiy 2. Telefon
№ 85—01

HƏR BER HAJLAVSı MENƏN EŞ İTELGƏ

20 kəndän iläbedden Betä grazdandarı dölät idarahınnıñ juqarqı organı bulqan SSSR Verxovnıj Sovetına deputattar hajlavqa tavış bırev esen hajlav urnahı janına jıjnalasaqtar. Ular yd tavıstarın Bəjek vatanıñd xalqınnıñ in jaqı uldarına häm qəddarına bırerdär. Okrug hajlav komissialarınñ Sojuz Sovetına, Milləttər Sovetına deputatlıqqa hajlanıvqa ballotirotavsa itev esen kandidaturalardı ayılletengä inderev turahındaq qarardar hajlavslar tarafınnan dur kytärenkelek menən qarşılanı. Bı unaj menən ytkerelä torqan jıjıltar, mitingtar hajlavslardıñ yd tavıstarın kəmdərgä bıresəktären inde asıq kırhətä. Ul Bəjek proletar vatan xalqınnıñ Lenin—Stalin partiahı, sovet vlassı tirəhenä tupıanvınnıñ qevätte demonstratsiahı bulıp tora. Bı hajlavdarqa Lenin komsomolı betä jəstər massahı menən kılä.

Deputatlıqqa kandidaturalardı registratsialav eše inde tamamladı. Şunıñ menən hajlav agitatsiahınnıñ in javaplı osoro başlandı. Hajlav kənə jaqınlaşa barqan hajın bı javaplılıq taqı la arta bara. Xäder hajlav ayılletenənä indereğän hər ber kandidat esen kəsle häm idia jaqtan tərən estəlekle agitatsion eš alıp barıvqa kərək. Bı eştän unıñ hajlav ucastkahında, hajlavslardıñ bedden kandidaturalarınd esen genä tavış bırevdären tamin itev menən xəl itelä. Timək hər ber hajlavsnıñ, unıñ anı lav dərəzəhenä qarap eš itev, deputatlıqqa kırhətelgen kandidaturalar menən nıqlap tanıştırırqa kərək. Hajlav aldı agitatsiahınnıñ bəgəngə etavında torqan bı bik məhim politik eš bedden iläbedden 20 jıl esendä ireşelgen gızal unıstarınd menən tanıştırırırqa bəjləp alıp barıvırqa tejeş. Bed Betä Sojuz Komunisttar (bol'şeviktər) partiahınnıñ

jetäkseläge abında ireşelgen bı unıstar menən tanıştırırır hajlavslarqa dölätten juqarqı organına deputat itep kəmdə hajlarqa kərək lekte asıq kırhətəsəkbed.

„Sulpan“ kolxozı (Malajad rajonı) komsomol ojoşmahı hajlav ucastkalarında agitatsion ešte nısek alıp barırqa kərək lekten, elğəhen kırhətä. Bındaq komsomolestar hajlav ayılletenənä indereğän kandidaturalar turahında jort hajın inep agitatsion eš alıp baralar. Ular hər ber hajlavsnıñ anı lav dərəzəhenä qarap eš itelär. Ata-əsələre häm tuqandarın hajlanasq deputattıñ tərəməi xələ menən tanıştırılar. Ošo turala stena gazetaları sıqaralar häm başqalar. Ləkin əle „xäder inde hajlav aldı jıjıltar ytep bətte, hajlavslar bəttə la tərəndelər“ tip agitatsion ešte jomoşartıvı komsomol ojoşmaları la juq tygel. Şul uq rajon İltaj avlındaq komsomol ojoşmahı hajlavslar isemlege tərəv eše tamamlanıv menən agitatsion ešte la tamamlaj. İdöemtälä İstıqanıv kevek komsomolestar yddärenen qajıñ hajlav ucastkahında torovdarın da bəlməjdär. Bında jıñ tıñslanıvqa his bər nıged juq. Ul tıñ doşman agitatsiahına povıa tıvdırırırqa qına jırdam itä.

Hajlav kampaniahınnıñ in qıdv osorona indek. Bı kəndä Lenin komsomolı partia aldında dur imtixan tota. Unıñ İdöemtälä bəttə jəş hajlavslardıñ bol'şeviktər partiahına, vatanıñdıq fidakar bırelvelsərgä genä tavış bırevdäre menən jomqıqlanıla. Bıñ anılarqa kərək. Dur ıñsların hər ber kandidat esen bol'şevistik agitatsion ešte kın jıjelderev menən aqlarqa, ajrım propagandis-agitatorınd ešməkərlegen kytərev genä tygel, hər bər komsomolestı agitatsion eškə ıñqlırtıvı buldırırırqa, unıñ ojoştırovsanlıq həlätlegen kytərevgä.

AGITATOR, BESEDCIKTƏR

„Sulpan“ kolxozı (Malajad rajonı) ul dur tygel. Ul 20 jorttan qına torqan kəskaj avı. Avı kəskaj, ləkin unıñ kəsələre bik dur eš menən məşqıldar, ular bəttə iläbed xalqı menən bərgə hajlavdarqa əderlek alıp baralar. Jəstäre la, qarttar la ılden politik tormoşo menən bərgə jəşajdär.

Kolxoz klubı hər kən kis kolxozslar menən tulı bula. Ular hajlavslar. Bında tulı xoquqlı sovet grazdanı bulıp janı qına jetesken 18 jəslek jegettär, qəddar da, şulaj uq 70 jəslek qarttar da bar. Ular yddärenä häm yddäre kevek milliondarqa jaqtı häm bəxtelä tormoş bırgən Stalinel Konstitutsianı, hajlavdar turahındaq polozeniene ejrənälär.

Kolxozda 9 komsomoles. Ular SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavqa əderlek ešenän başında baralar. Komsomolestar Stalinel Konstitutsianı la şulaj uq hajlav polozeniēhen də nıq ydləstergəndär. Ular agitator tarafınnan bırelgen horav-

darqa asıq häm məqnälä itep javap bırelär.

Komsomolka Qəlīmıva Xədīsə ydenen əsələn şulaj uq bıjıl təv başlap hajlav häm hajlanıv xoquqına eja bulqan 18 jəslek henlehen hajlav zakonı menən tanıştırı. Komsomolka Vaxıtyva Şəmsi 72 jəslek olı atahıñ şulaj uq hajlav tərıptäre menən tanıştırı. Komsomoles Rajanıv Konstitutsia häm hajlav zakonıñ propagandalav bıjınsa 3 jortto xedmətləndärä. Komsomolestar bəttə la agitatorqa in jaqından torop jırdam itelär.

Kolxozda 75 hajlavslar bar. Ular arahında 3 agitator ešlaj. 72 kəşə tıñrəktərgä ıñqlırtırlıqan, qalqan ešəhe genä tərle səvəptər menən tıñrəktərgä jərəj alımdar, ular esen ajrım eš ojoştırolıqan. Qəmymən „Sulpan“ kolxozı SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdarqa dur əderlek menən kılä.

M. Sadıjıyev.

Aleksandr Tarasovic ZALIKIN

1893-jıl da Məskəv ölkähe, Serpuxov qalası Novotkatski fabrikahı ešsehenen semjahında tıvqan. Eše Zalikinden 10 kəşenən torqan semjahınnıñ tormoşo kırnelhed häm avır ine. Aleksandr Tarasovıcn atahı fabrikala tuqıvıñ bulıp 45 jıl, ə əsəhe şul uq fabrikala snoval'sitsa bulıp 40 jıl ešləgen.

Aleksandr Zalikin yde bik bələ. kəj jəşenən şul uq Novotkatski fabrikala slesar' bulıp eškə ingən. Bı fabrikala unıñ ata-əsəhe fabrikant Kansın tarafınnan 45 jıl bıjınsa ajavıñd rəvəstə ekspluatatsialandılar.

İp. ZALIKIN jəslek jıldarınan uq revolytsion xərəkəttə aktiv qatnaşlıq itä häm Lenin—Stalin eše esen, xalıq eše esen bırelgen kərəssə bula.

1912 jıl da İp. ZALIKIN bol'şeviktər partiahı saftarına inä. 1914 jıl da ul destvitel'ni jıjıltar xedmətkä alına häm Baltik flotına jəvərelä, bol'şevik bulıvı jaqınan bında ul aktiv politik propaganda, huqısqı qarşı propaganda alıp bara.

İp. ZALIKIN 1917 jıl da, fevral' häm oktəbr revolytsialar, osoron da, sarızmdı häm kapitalizmdı qolırtıv esen alıp barıvqan kərəstərdä turanan-tura qatnaşlıq itä. Eskadron menonoses Sudovoı Komitetınnıñ təvge predsedatele bulıp häm revolytsion Baltik flotınnıñ divizion komitetınnıñ aqzahı bulıp hajlana.

1918 jıl da İp. ZALIKIN Qıdvı Armia otrəde menən Ukrainaqa kılä, Ukraina xalqın interventardan häm burzuaz millətselərdən qotqarıv esen bulqan kərəstə aktiv qatnaşlıq itä.

1919 jıl dıñ oktəbrendä ul partia tarafınnan Məskəv revolytsion

batal'onıñ sostavında revolytsion Petrogradıñ general Judenıcn aq gvardiahı vandahınnan hajlav esen jəvərelä.

1920 jıl dıñ başında İp. ZALIKIN bol'şeviktər partiahınnıñ Serpuxov əjad komitetınnıñ aqzahı bulıp, ə huqınnan unıñ javaplı sekretarı bulıp hajlana.

1921 jıl dan alıp 1923 jıl qa tıkle İp. ZALIKIN rafakta uqıñ. Rafaktı bətergəndən hun ul VKP(b) Ydək Komitetı apparatına saqırıla, häm 1926 jıl qa tıkle İp. ZALIKINde

marksizm-leninizm kurstı arında uqırqa jəvərelä. Kurstı bətergəndən hunında İp. ZALIKIN Donbassta, Urta Volgala häm Kuzbassta VKP(b) YK-nen propaganda jetäksəhe bulıp ešlaj.

1930 jıl da partiahıñ Ydək Komitetı İp. ZALIKINde YK apparatında ešlaj esen saqırıp ala, häm bında ul YK Kul'tprop bylege mədirenen kadrar bıjınsa jırdamıslı bulıp, ə unan hun kul'tprosvet eše sektorınnıñ mədire bulıp ešlaj.

1933 jıl dıñ qınvarında ul Nar-komsovxozdar Politupravlenıēnen nacal'nıge urıñbıar bulıp bılgelənä.

1934 jıl da partiahıñ XVII sjeze tarafınnan Partia Kontrole Komissiahınnıñ aqzahı bulıp hajlana. Partia Kontrole Komissiahınnıñ avı xuzalıq grıppahı jetäksəhen urıñbıar bulıp, unan hun Partia Kontrole Komissiahınnıñ Cəlāse ölkähe bıjınsa upolnomocenıjı bulıp ešlaj.

1937 jıl dıñ oktəbrendä VKP(b)nnıñ Başqortostan Ölkä Komitetınnıñ berense sekretarı bulıp hajlandı, häm şunda ešlaj.

İşembaj neft' promıjısloları ešsələre, Stərletamaq kın zavodınnıñ häm Krasnısol' bıjala zavodınnıñ ešsələre, inženier-texnik rəvotniktäre Şevcenko ismendəge kolxozdın kolxozslar Stərletamaq hajlav okrugı bıjınsa, Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep VKP(b)nnıñ Başqortostan Ölkä Komitetı sekretarı İptəş ALEKSANDR TARASOVIC ZALIKINde kırhəttelär.

Ešsələr yddärenen qararında: „Stərletamaq hajlav okrugı bıjınsa Blyxer ismendəge Krasnısol' bıjala zavodınnan Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep VKP(b)nnıñ Başqortostan Ölkä

Komitetı sekretarı, hınalqan bol'şevik häm grazdandar huqısqına qatnaşlıq itkən İptəş Aleksandr Tarasovic Zalikin de kırhətergä. Dəjem jıjılsı A. T. Zalikin İptəstən Sojuz Sovetına deputatlıqqa Stərletamaq hajlav okrugı bıjınsa ballotirotkalanıvqa ydenen rızalıq bıreven horaj“.

(Blyxer ismendəge Krasnısol' bıjala zavodınnıñ ešsələre, xedmətkərdəre, inženerdar häm texniktäre jıjılsınnıñ qararınan).

İptəş A. T. Zalikin Stərletamaq hajlav okrugı bıjınsa ballotirotkalanıvqa ydenen rızalıq bırdä.

Qatın-qəddar esen ajrım dokladtar

15 nojəbrdə Öfö Motor zavodınnıñ tədəvsələr häm ydək klubında qatın-qəddardıñ dəjem jıjılsıtarı ytkerelde. Jıjılsıtar SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdar turahında dokladtar tıñlandı.

İTR-dar klubında 200 dən artıq qatın-qəddar qatnaşp, unda part-

kom sekretarı İptəş Kazmin doklad jahanı.

Zavodınnı ydək klubında ytkerelgen jıjılsıta la kyp kənə qatın-qəddar qatnaşp, ular rus telendä İptəş Gysevtin, tatar telendä İptəş Xakımvalardıñ dokladtarı tıñlanılar.

SSSR Verxovnyj Sovetyna deputatlyqqa bedden kandidattar

Valeri Ivanovic Mezlauk—SSSR Xalq Komissardar Sovet predse-datelenen urynbatar, SSSR Gos-plan predsedatele—Ofo qalah hajlav okrug bujnsa SSSR Ver-xovnyj Sovetyn Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep regis-tratsialandy.

Valeri Ivanovic MEZLAUK

1893 jyl da Xarkov qalahnda uqytvys semjahnda tyvqan. Re-volytsiaqa tiklem uqyqan ham uqy-tvys bulqan.

1917 jyl dyk iylendep ip. Mezlauk bol'seviktar partiahna ina ham sul vaqyttan alyp ydenen beto qe-moren xedmatendardan baxete esen koraşka bira.

Partia ip. MEZLAUKqa in ja-vaply este tapşra, burzuazianyn vlassyn qolatv esen qydy gvardia otradtare oloştov, Oktabr revo-lytsiahna tiklem yk uqa tapş-ryla.

Ip. MEZLAUK betenlaje menen byl eşke birela. Ul esse qydy gvar-dia druzinaların oloştora ham 1917 jyl dyk oktarendep Xarkov qalahnda burzuaz vlasty qolatv jetekselarenen berehe bula.

Grazdandar huqyş vaqytnda ip. MEZLAUKqa generaldarqa hær sit il interventarına qarş huqyş-tarda qatnaşlyq ite. Armialardan Revolytsion Xarbi Sovet aqzahr bulvys jacynan, ul bašta Qazan qalah jannda, a unan hun aqtar tarafynan qamalqan Stalingradty haqlav bujnsa ham Ukrainala Qy-dyl Armia castorene jetekselak ite.

Aqvardiesterge qarş huqyştar-da kyrhætkæn bojevoj xedmatfære esen xekymæt ip. MEZLAUKty Qdy Bajraq orden menen by-læklaj.

Grazdandar huqyş betkændæn hun partia ham xekymæt ip. MEZ-LAUKty Imperialistik huqyş ham grazdandar huqyş tarafynan je-merelgæn timer jul transportyn ajaqqa baştyrv esen jeverælær.

Ip. MEZLAUK transporty ajaq-qa baştyrv esen dyrt jyl eşlaj. Bašta ul timer julda, unan hun jul eştære Xalq komissariatnda eşlaj.

1924 jyl da partia ham xekymæt ip. MEZLAUKty promyšlennosqa jetekselak itev esen jeverælær. in. MEZLAUK alt jyl bujnsa metall promyšlennosyna jetekselak ite.

1928 jyl dan alyp 1931 jyl oqa tik-

lem ip. MEZLAUK SSSR Xalq xu-zalyqyn juqarq sovety predse-datelenen urynbatar bulyp eşlaj.

1931 jyl dyk nojabrendep ip. MEZ-LAUK SSSR Gosplan predsedate-lenen urynbatar bulyp byldelæna. 1933 jyl dyk aprelendep ip. MEZ-LAUK Xedmat ham ovorona So-vetyn aqzahr bulyp şulaj uq Xedmat Ovorona Sovetyn ja-qylyq bujnsa bulqan komitet predsedatele bulyp byldelæna.

1934 jyl dyk aprelendep ip. MEZ-LAUK SSSR Xalq Komissardar sovet predsedatelenen urynbata-r, Xedmat ham Ovorona Sovet predsedatelenen urynbatar ham SSSR Gosplan predsedatele bulyp byldelæna.

Xalq xuzalyqyn planlaştırv bujnsa bulqan eşte kyrenekle xed-mættær kyrhætkæn esen 1936 jyl da Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuz xekymæt ip. MEZLAUKty juqar nagrada menen — Lenin orden menen bylæklæne.

Ip. MEZLAUK „Transport ham Xozajstvo“ zurnaly na nıged halv-sy ham ber nıse jyl bujnsa unyn redaktor buldy. Ul şulaj uq „Me-tall“ zurnalynd ham „Za indus-trializatsiu“ gazetahnd redak-tor.

Ip. MEZLAUK 11 jyl bujnsa SSSR Ydæk Başqarma Komitetyn aqzahr bulyp hajlana.

1927 jyl da ul VKP(b)-nyn XV sjeznda VKP(b) UK aqzalyqyna kandidat bulyp hajlana, a 1934 jyl-da partianyn XVII sjez ip. MEZ-LAUKty VKP(b) Ydæk Komitetyna aqza itep hajlaj.

Valeri Ivanovic MEZLAUKty beto tormoş july — Lenin—Stalin eşe esen, xedmat xalqyn azatly-qy ham baxete esen koraşse july ul.

Raxxana Fatxulla qydy Məslim-va—Boraj rajon Boraj MTS h-nyn qatyn-qyddar traktor brigada-hnyn brigdir, SSSR Verxovnyj Sovetyn Millættær Sovetyna haj-lavdar bujnsa Janavyl okrug haj-lav komissiah tarafynan Millættær Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialandy.

Raxxana Fatxulla qydy MƏSLIMOVA

Raxxana 1912 jyl da BASSR-dyn Boraj rajonnda jarly kræbtæn semjahnda tyvqan. Məslimova-ların semjalar dur bula, a jaşav esen ber næmælære la bulmaj, be-

FAZYL VƏLİƏXMƏT UL ŞAHIMƏRDƏNEV — Başqortostan ASSR Xalq Komissardar Sovet predsedatele, SSSR Verxovnyj Sovetyn Sojuz Sovetyna hajlavdar bujnsa Başqortostan ASSR № 325 Duvan hajlav okrug komissiah tarafynan Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialandy.

Fazyl Vəliəxmət ul ŞAHIMƏRDƏNEV

Duvan okrug hajlav komissiah iptaş Fazyl Şahimərdənevten Duvan hajlav okrug bujnsa balloti-rov-kalanvqa rizalyqyn alyp, unyn kandidaturah registratsialan.

tenlaj ber telem ikmækhed qal-qan saqtar jys qyna bula. 1921 jyl da Raxxananyn atah yla, ægær da byndaj xæl elek bulqan bulha inde, semja astan ylevge dusar bulyr ine. Lækin Sovet vlassy je-temdar turahnda qajqarta. Raxxa-na tiddæn avyl mæktæbenæ uqyrqa ina ham 1929 jyl da unyn ræ-vesta tamamlaj.

1930 jyl Raxxananyn xæterendæ bigeræk nyq qalqan. Əsæhenen protestyna qaramatdan ul 1930 jyl da ydenen tuqan Lotfulla me-næn kolhozqa ina. Şul vaqyttan alyp aktivistka bula, avyl sovetyn esendæ nyqly rævesta qatnaş-lyq ite. 1931 jyl da Boraj MTS h-ojostorola, ham in jacş kolhoz-nısa bulqan Raxxananyn MTS qa traktorlylar kursyna jeverælær.

Raxxana Məslimova—Boraj MTS nyn traktoristkaly. Ul traktordæ jacş itep æjrænev esen beto tırs-lyqyn hala.

Tiddæn Raxxananyn inde ataqlı traktoristkaly, kombajnerdar æder-læv esen asylyqan 6 ailyq olkæ kurstarına jeverælær. Kurst bete-röp kombajndæ berense idara ite başlaqan saqta Raxxananyn şat-lyq ham qorurlyq esen hıj-maj. Ul kombajndæ idara itkændæ la staxanovşa eş olgæhæn kyrhætæ. 1936 jyl unyn jıjnav vaqytnda ip-taş Məslimova norma bujnsa 180 gektar urnyna 317 gektar eşlaj.

Iptaş Məslimovanyn initsiativah bujnsa, udqan jyl dyk kədəndæ, Boraj MTS nda qatyn-qyddardan berense tapqır traktor brigadaly tædælæ ham unyn byl brigadaqa brigadir itep byldælajdar.

ham hajlav bylletenene inderde.

Hajlav komissiahnyn iptaş Şa-himərdənev kandidaturah registratsialav turahndaq qararın haj-lavlylar dur şatlyq menæn qarş aldylar.

1906 jyl da Başqortostan ASSR-y, Qyqy rajon, Yrge Qyqy avlynda tyvqan. Fazyl atah beto qemere bujnsa kulaktarda sat-raklyq itkæn, sitkæ kitep, aqas qyrqvys bulyp eşlægæn ham 1915 jyl da ylgæn. Unyn kyp balaly semjahy jetem qalqan. Bala-ların in olkæne tuqyd jæşlek Fazyl bulyp, ul atah ylgændæn hun semjaqa baş bulyp qala. Sem-jahy tıjdyrv turahnda qajqartyv uqa tæşkæn. Fazylqa kyp avrylyq-tar, mæxrymlektær ham tuqmalıv-dar kyrergæ tura kılæ. Oktabr Sot-sialistik revolytsiah jarlylarqa jar-damqa kilep jeteşkæs kenæ Fazyl irken tın ala. 1924 jyl da Fazyl komsomolqa ina ham şul uq jyl da ul Sovpartskolaqa uqyrqa kitæ, şul vaqyttan alyp unyn esen jan tor-moş başlana. 1927 jyl da ul parti-qa ina. Energialy jæş jeget Fazyl jæmæqæt esenæ betenlaje menæn bi-relæ ham massovıj-ojostorovslyq esenæ dur buldyqlylyq kyrhætæ.

1928 jyl da Şahimərdənev VLKSM-dyn Ofæ Gorkom sekretary uryn-batar bulyp hajlana, a hunynan 1928—30 jyl darda partianyn Mæ-sæqyt kantkom apparatnda ins-truktur ham ojostorov bylege mæ-dire bulyp eşlaj. Rajonlaştırvlyv-dan hunqy tævge jyl darda uq parti-ah Olkæ Komitet Şahimərdə-nevte partianyn Boraj rajkomyna sekretar itep jeveræ. Hunyraq ul Ofægæ saqrırv alına ham VKP(b) Başovkomyn agitmassovıj byle-gendæ instruktor bulyp, unan hun jan tædæştærdæ partkom sekre-tary bulyp, ber nıse jyl bujnsa Mo-tor zavod partkom sekretary bu-lyp eşlaj. 1936 jyl da ip. Şahimərdənev VKP(b) Ydæk Komitet ja-lynda tædælgæn partorganizator-dar Juqar mæktæbenæ uqyrqa je-værelæ ham unan qajtqas partianyn Olkæ Komitet apparatnda kul't-prosvet bylege mædirenen urynba-tary bulyp eşlaj. Oşo jyl dyk oktæ-rendæ Başqortostan Sovnarkom predsedatele itep ırlætælæ. Ip. Şa-himərdənev—yd xalqyn ul. Ul qahærlæ ytkæn zamandyn beto qaj-qyhn ham moxtazlyqyn yd jelkæ-hendæ tatyqan.

Bol'seviktær partiah tarafynan tærbælængæn ham partia eşe esen, xalq eşe esen æirelgæn koraşse ham xalq menæn jænæ-tænæ menæn æjlængæn, partia ham xekymæt ta-rafynan Başqortostan Sovet Sotsia-listik Respublikah Sovnarkom predsedatele urnyna ırlætælgæn ip. Şahimərdənev Başqortostandaq xalq doşmandarın xıjanatsy eşmækærlæge edemtælæren betærv jylnda nyqly koraş alyp bara.

SSSR Verxovnyj Sovetına deputatlıqqa bedden kandidatlar

Şarifa Timerqazı qadı Timerqalına—VLKSM Ydäk komiteti sekretarı, SSSR Verxovnyj Sovetınnı Millätter Sovetına hajlavdar bujınsa BASSR № 299 Öfö berense avıl okrug hajlav komissiaha tarafınnan Millätter Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

Şarifa Timerqazı qadı TIMEROQALINA

Iptas Timerqalına Şarifa 1910 jıldı Qonşaq rajonı (xäderge Celäbe ölkähe) Qenzäfer avılında jarı basqort krästiane semjahında tuvqan. 1921 jıldı unıñ äsähe ylä häm şul uq jıldı unıñ bötä jaqın qardästäre lä yläler. Şarifa Timerqalınan häm unıñ eneñen balalar jorto tärbiälavğa ala. 1922 jıldı balalar jorto rasformirovajt itelgändän hun ul nänka bulıp jalına häm 1924 jılqa tiklem mulala nänka bulıp tora, unıñ balaların qaraj.

1924 jıldı Şarifa Timerqalına Öföge, Lenin ismendäge balalar jortona jevärelä häm vında ul 1929 jılqtıkle. 4 jıldan artıqraq, tärbiälänä. Balalar jortonda ul uqıj häm ikense vabqıs mäktäpten 8 gruppahın tamamlaj. 1924 jıldı pioner ojoşmahına inä, ä 1925 jıldı komsomolqa inä. Komsomolda ul oktäbrät gruppaların vozatıj bulıp, huñnan komsomol jaceikahınn sekretarı bulıp eşläj. 1929 jıldı komsomol Ölkä Komiteti unı komsomoldın jetäksä esenä yrlätä. 1929—31 jıldarda ul balalar kommunistik ojoşmahınn Ölkä vjurohı predsedatele urınvabarı bulıp, ä huñraq predsedatele bulıp eşläj. 1931 jıldı VKP(b) qa aqza bulıp inä häm şul jıldı uq VLKSM Ölkä Komitetınnı kul'tura häm propaganda vylege mödire itep yrlätälä, ä huñnan komsomol Ölkä Komitetınnı ikense sekretarı itep häm ber ad vaqıttan hun VLKSM Ölkä Komitetınnı berense sekretarı itep hajlana häm 1936 jılqa tiklem, VLKSM Ydäk Komiteti tarafınnan VLKSM UK apparatına eşkä saqırtıp alıncanqa tiklem, unda eşläj. Xäder iptas Timerqalına VLKSM UK-nen sekretarı bulıp hajlandı häm unda eşläj.

PAVEL SIDOROVIC GORŞENIN—SSSR häm RSFSR OSOaviaksim soveti predsedatele, RSFSR-dan Millätter Sovetına hajlavdar bujınsa № 19 Öfö okrug hajlav komissiaha tarafınnan SSSR Verxovnyj Sovetınnı Millätter Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

Pavel Sidorovic GORŞENIN

1899 jıldı Celäbe ölkähenen Neze-Petrovski zavodı posjolkahında, domnası eşse semjahında tuvqan. Ip. Gorşeninden atahı qart bol'sevik, ul kommunisttar partiaha safına Bökj : Oktäbr Sotsialistik revolytsiahañnan elek ingän. Əsähe lä 1920 jıldan alıp VKP(b) aqzalı.

Pavel Gorşenin 15 jäsenän yk zavodqa eşkä inä. Bıl zavodta unıñ atahı lä 40 jıldan artıq eşlägen. Pavel unda tokar bulıp häm elektromontjor bulıp eşläj. 1917 jılqa ip. Gorşenin zavodta jästärden sotsialistik Sojuzın ojoştora (ul saqta Lenin komsomolı şulaj atala ine) häm unıñ predsedatele bulıp hajlana.

1918 jıldı, kontrrevolytsion burzuazia, äle nıqıñır jetmägän jäs sovet respublikahın imperialistik dävlettär jardamı menän vıvırqa telägen saqta, komsomoles Pavel Gorşenin Qıdı gvardiestär oträdä döbrovoles bulıp vıra häm Qıdı gvardiestär, partizandar menän bergä, ydenen kosen da, tormoşon da qıdcanmajınsa, aq gvardies bandittärgä qarşı kərəşä. Cextarqa häm kazaktarqa qarşı huqıstarda ul ber nısä tapqır qatnaşa. 1918 jıldı Gorşenin kommunisttar partiahaña inä.

Sovet vlasına ydenen birelgänen eşä kyrtakın vojes ip. Gorşeninde tiddän komandnıj kurstarqa jevärelär. Gorşenin unı 1920 jıldı tamamlaj. Kurstı vötörgäs ip. Gorşenin 25-Carajıv diviziahaña roto batal'on menän komandovajt itä, ä huñnan razvedka nacal'nige bulı. Ip. Gorşenin Carajıv diviziahaña bulqan xäldä aq poläktärgä qarşı huqıstarda qatnaşa. 1921-22 jıldarda Pavel Gorşenin 25-Carajıv diviziahañnı osqon oträdä nacal'nige. Unıñ komandahındaq oträd Kiev, Poltava, Cernigov gu-

bernalarda Petlyra bandalarına jemerges udardar jahaj.

1926 jıldı ip. Gorşenin Carajıv diviziahañnan M. V. Frunze ismendäge Xärbı Akademiäqa komandirovajt itälä, unı 1929 jıldı tamamlaj. Ə vınan ike jıldan hun Lenin komsomolınnı IX sjezında ip. Gorşenin VLKSM-dın UK sostavına, UK-nen vjurohına häm VLKSM UK sekretarı itep hajlana. Bında ul 1937 jılqa tiklem eşläj.

1933 jıldı SSSR YBK Lenin komsomolınnı 15 jıllıq unajı menän, komsomoldı ojoştorovsıların beräve bulqan, grazdandar huqıqınnı aktiv qatnaşsıha bulqan, ip. Gorşeninde Sovettar Sojuzınnı juqarı nagradahı—Lenin ordeni menän vyläklänä.

1937 jıldı OSOaviaksim Ydäk Sovetınnı VII plenumı ip. Gorşeninde OSOaviaksimden SSSR häm RSFSR Ydäk Sovetınnı predsedatele itep hajlanı, oşo unaj menän ip. Gorşenin VLKSM UK vjurohınnı aqzalı itep qaldırılıp, VLKSM UK sekretarı eşenän azat itelä.

P. S. Gorşenin xärbı zvaniehe bujınsa polkovnik. Ul, proivzodstvonan ajrılmajınsa, sport häm huqıq samoljottarı pilotazına eja buldı.

OSOaviaksimden vötä Başqortostan sjezı, Öfö ikmäk zavodınnı eşseläre häm xedmätkärdäre, Al'sej vörtök aşıq sovxozynnı eşseläre häm xedmätkärdäre RSFSR-dan Öfö hajlav okrugı bujınsa iptas **GORŞENIN PAVEL SIDOROVIC** RSFSR-dan SSSR Verxovnyj Sovetınnı Millätter Sovetına deputatlıqqa kandidat itep kyrtätelär.

«SSSR Verxovnyj Sovetınnı Millätter Sovetına deputatlıqqa Öfö hajlav okrugı bujınsa kandidat itep, yd xalıqnnı toqoro ulı, bol'seviktär partiaha tarafınnan tärbiälängän ydenen tuvqan ilenä, Lenin—Stalin eşenä ikhed-sikhed birelgän iptas **Gorşenin Pavel Sidorovic** kyrtätergä.

OSOaviaksimden Başqortostan ojoşmahınnı 45 men aqzalı ismenän OSOaviaksim sjezı ip. Gorşeninden Millätter Sovetına deputatlıqqa Öfö hajlav okrugı bujınsa ballotirovkalanıvqa rızalıq bireven horaj.

(OSOaviaksimden vötä Başqortostan sjezı qararınan).

P. S. Gorşenin RSFSR-dın Millätter Sovetına hajlavdar bujınsa Öfö hajlav okrugı bujınsa ballotirovkalanıvqa rızalıq birde.

RSFSR-dan Millätter Sovetına hajlavdar bujınsa Öfö okrug hajlav komissiaha iptas Gorşeninde Öfö hajlav okrugı bujınsa ballotirovkalanıv esen registratsialanı.

Hajlav ucastkalar telefonlaştırıldı

SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar bujınsa Öfö Motor zavodı territoriahaña vötähe 10 hajlav ucastkahı var. Agit-massovıj eş här ber ucastokta alıp vırıla. Hajlav ucastkalar urınlıştırılqan jortında hajlavsıların isemlege jadılıp elende. Bındaq vötä hajlav ucastkalarına telefon häm radio tockalar inderelde.

ALEKSANDR ALEKSANDROVIC MEDVEDEV—Başqortostan ASSR Eske eşär xalıq komissarı, SSSR Verxovnyj Sovetınnı Sojuz Sovetına hajlavdar bujınsa Başqortostan ASSR № 322 Tujmazı okrug hajlav komissiaha tarafınnan Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

Aleksandr Aleksandrovic MEDVEDEV

Nizne-Troiski suknı fabrikahı, Tujmazı rajonı Tujmazı neft promıjsloha, Byzdäk vörtök aşıq sovxozy eşseläre, inzener-texnik rabotniktare häm xedmätkärdärenen, Byzdäk rajonı Timeräzev ismendäge kolxozyñ kolxozyların, ularda 1053 keşe qatnaşqan döjem jıjlystarı SSSR Verxovnyj Sovetınnı Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep, BASSR Eske eşär xalıq komissarı iptas **Aleksandr Aleksandrovic Medvedev** kandidaturahın kyrtätelär.

SSSR Verxovnyj Sovetınnı Sojuz Sovetına hajlavdar bujınsa № 322 Tujmazı okrug hajlav komissiaha ip. Medvedevten oşo okrug bujınsa ballotirovkalanıvqa rızalıq alıp, Aleksandr Aleksandrovic Medvedevte Tujmazı hajlav okrugı bujınsa ballotirovkalanıv esen registratsialanı häm unı hajlav bylletenä inderde.

Iptas Medvedevten oşo hajlav okrugı bujınsa ballotirovkalanıvqa rızalıq bireven häm unı Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialav turahında okrug hajlav komissiahañnı qararın hajlavsıların ölkän şatlıq menän qarşı aldılar.

Eşselärdän xedmätkärdärdän häm inzener-texnik rabotniktarenen häm kolxozyların jıjlystarında sıqarılqan rezolytsialarında, ular Aleksandr Aleksandrovic Medvedev kandidaturahı esen tavış birevgä vötä hajlavsıların saqırdılar.

1900 jıldı Peterburg qalahında eşse semjahında tuvqan. Ul saqta Medvedevtärden tormoşo avır ine. Atalarınnı alqan eş xaqı asıltuqlı torovqa saq-saq qına jeta ine. Semjanı tujındırv esen, ip.

(Davamı 4-se bitte).

NI OSON BBL OJOŠMA YBMƏJ

Maqar rajonı „Qıdıj jıl“ kolxoz komsomol ojošmahı kypatnı birle jəşep kılə. Ləkin ojošmalıq komsomolestardın hanı 6 keşenən artqan juq. Hydhed bıl kolxozda VLKSM safına inergə teləvse jəstər ad tygel. Ular dın qajıh bərdəre qariza la birde-lər. Ləkin ojošmanın nasar eşləve həm qarizalərdın qaralmaj jatıvı ojošmanın yseven totop tora. Kypatn inde 3 kolxoz jəse qariza ərğəjnələr. Ular dın qarizalar jıjılsıqqa sığarılmaınsa komso-org Xajrullinden handıqında jata.

Ojošmala politik-tərsiə eştəre nık nasar qujılqan. Komsomolestardı politik-tərsiəlv məkətəe bulqan deım jıjılsıtar, yd vaqtında ytkərlməj. Komsomolestar arahında dissiplina juq. Onotqanda ber tapqır ytkərləgən jıjılsıtar da əderlekhd ytelər. Unda bəta komsomolestar da qatnaştırlımaj. Bəgəngə kəngə tiklem VLKSM Ydək Komitətinin IV Plenum qarardar ejrənelməgən. Bıl eştər bətahe la Xajrullinden eşlekhdleğe arqahında kilep sığa. Ul tənqitə qıba. Ojošmalıq jeteşhedlektərdə asıqqa irek birməj. Əgər komsomolestar Xajrullinden esəve turahında həjləj başlahalar ul „jeter jegetər, bəthen inde“ tip tuqtata.

SSSR Verxovnj Sovetına hajlavqa əderlektə ojošma tarafınan ber nındaj da eş alıp barılmaı. Komsomlestar xatta hajlav polozeniehen da bəlməjdər. Ular arahında uqıj-jada bəlməvselek bəterəlməgən.

Bına suqa kyre la ojošmanın ybməve ber da qəzəp tygel. Bed VLKSM-dın Maqar rajon komitəti bıl xəl menən qıdıjıhıhı həm ojošmanı havıqtırv sarahın kyreven ketəbed. S. Xəsni.

Hyrətə: Əfə qalabı 86 ucaska hajlav komissiahınnı predsedatele ip. İmamtdinov sul uq ucaskalaq hajlavı Teterina Maria iptəş mənən bəsəda ytkəre. (Urazbaxtin fotohı).

JƏŞ HAJLAVSILAR JİJİLSİŞ

Pionerdar jorto aldında tuqtalqan tramvajdan bəgən kis jəstərdən kyberək təşəvdəre kydgə saqıla. Ular kələsə-kələsə parlanışp 44 hajlav ucaskahı urınlaşqan pionerdar jortona inələr. Bəgən bında 44 həm 62 hajlav ucaskalarındaq jəstərdən hajlav aldı jıjılsıtar bulasaq.

Ber nıse minut vaqt ytevgə inde zal jəstər menən tuldu. Səxnə aldına elep qujılqan qıdıj materialı dur xəref menən «Bed tavış-tarabıddı, ile əsən, eşse sijnı eşe əsən həm Lenin—Stalin partiahı əsən jənən, qanın bırgə əder torqan V. I. Mezlauk, P. S. Goresnin, Krykov iptəstərgə bırsəkbed» tip jadıqlan lozung zalda ultırvıslardı ydena ılıqtı-

ra. Zalda ultırvan hər jəş hajlavı kemdərgə tavış bırsəkətdən asıq belə. Ular sat... Jəşlektərenən bəjek, onotolmaıbıq dataq tura kilevenə həjənəp bəta almajdar. Ular yddərenən bəxetle jəşlektəre, jənəlməş vatanı, xalıqtar dahi iptəş Stalin menən maqtanalar.

Jıjılsı asılv menən hyd dokladıqqa bırelde. Jıjılsı SSSR Verxovnj Sovetına hajlavda jəş hajlavslardın burıstər turahında iptəş Lazurinden dokladın tıllan. Dokladtan hun berense hydde jəş hajlavı İsxəqıv aldı. Ul dur dərət menən—bedden jəstər bəta donjala in bəxetle jəstər. Ular bəlem alıvqa la, xedmətkə la, jai itergə la xoquqlılar. Bıl xoquqlı tik Lenin—Stalin partiahı, xalıqtar dahi bəjek Stalin qına bırdə. Bed tavışbıddı il xalıqnın in toqoro uldarına Lanin—Stalin partiahı eşe əsən adaqına tiklem bırelgəndərgə bırsəkbed,—ti.

—İptəstər, tıne Cernəjeva—bedden Əfə qala hajlav okrugı bujnısa SSSR Verxovnj Sovetının Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep kyrtətelgən Valeri İvanovic Mezlauk, RSFSR bujnısa Milləttər Sovetı deputatlıqına kyrtətelgən Pavel Sedorovic Gorenin həm BASSR bujnısa kyrtətelgən Krykov iptəstər bedden okrug bujnısa ballotiroyajt itergə yddərenən rızalıqtarın bırdələr. Ular dın tormoş juldar bedden bətəbedgə la asıq. Ular Lenin—Stalin partiahı, eşse sijnı eşe həm vatan əsən jən-qandarın bırgə əder toralar. Bed bəta tavışbıddı ularqa bırsəkbed,—tine.

Bınan hun Şatlova həm Kapustin iptəstər sığp həjləne. Ular da hajlav kənənə əderlektə jəş hajlavslar arahında kəsəjtev, politik hidgerlektə juqar bəqısqqa kyrtərv turahında həjlənələr.

Jıjılsı—SSSR Verxovnj Sovetına hajlavdarqa əderlek unajı menən jəstər arahında politik-massovj eşte juqar kiməlgə kyrtərv, hajlavqa jəstərdən 100 protsənt menən qatnaşılqın təmin itev turahında ber tavıştan rezolytsia qəbul itte.

Jıjılsı hunınan jəş tamaşaslar teatrı artistar kəsə menən konsert bırelde.

Jaqup Qolmıj.

BALALAR TEATRİ

Sovettar Sojuzı balalar əsən yd teatrdarın buldırqan bərdən-bər il. Bedden iləbeddə xəder bında j teatrdar 104. Bılardın 35-e milli-respublikalarda.

Balalar teatrı SSSR xalıqtarının 20 teləndə pjesalar quja—ərmənə, mardvasa, tərəkse, jevrej-sə h. b. Bılardın kybehe, məbələ, Nikolajıv qalahındaq jəş tamaşaslar teatrı, balalar dın dram tınrəktərenən ojoştərolqandar. Balalar teatrı arahında qursaq teatrı maqtavı urında tora. Respublikanın atqadanqan artəs jətəkseleğe abtında eşləgən Ydək qursaq teatrı, SSSR-dın Jevropa ələşəndə kyrgədməle rəvəstə jərv sığt. Bedden iləbeddəgə balalar teatrı partia həm xəkymatın arımaş xəstəre həm diqqətemənən uratıp alıvqan. Təşkəntta, tımer jılsıların balalar—pionerdar dvoresında, 600 kəsəlek urınla həm əjləna torqan səxnə balalar teatrı eşləj. Saratovtaq jəş tamaşaslar teatrı jıhazlandırılqan, bəta zal həm nılmələre xudoznik Palex tarafınan eşləngəndər.

Balalar teatrının repertuarı bedden məktəptərdən programmalara menən nıqlı bəjlənəstələr. Sovet dramatorgtarının pjesalar menən bərgə balalar teatrı səxnələrendə Astrovski, Puşkin, Moljerra həm başqa klassiktərdən pjesalar ujnalar. 1936 jıl balalar teatrdarında sovet dramatorgtarının 25 pjesahı, rus həm tənjaq klassiktərdən 28 pjesalar qujıldı. „Serjoza Strel'tsov“, „Zəmkə Kopac“, „Altın asqıq“ kevek pjesalar dur əlgəşəvdər menən qujıldılar.

Balalar teatrına sovetlər ilənən jəş bıvındarın kommunizm tərsiəhe menən tərsiəlv sistemahına xəder dur urın bırelə.

Əsənə bıjıllıq planı bujnısa balalar teatrının hanın 163 kə jətkeergə bıldələnələn.

Berense sirektə bedden əlgəşəvdər

Başqotostan Dəvlət meditsina rəvfağ 1937-38 uqıv jılnın berense sirek uqıv programmahı dur əlgəşəvdər menən ytəne. Rəvfağ kıləməndə otlicno həm jaqısqqa uqıvslar 82 protsənt, qənəqətlənerlek otmetkahına uqıvslar 18 protsənt itəplənə. Dəreskə jərəş 98,4 protsənt təşkil itə. Bəşirrev, Fətxullina, Stipanov, Xəsənev həm Xafizova hımaq otlicnoq qına uqıvslar direksiya tarafınan qınnatle bıləktər aldılar.

S. Kinjəkəjev.

Parizda krəbtian jəstəre sjezı

Pariz, 16 nojəbr. 13-14 nojəbrda Parizda krəbtian jəstəre sjezı bulıp ytte. Sjezd hədəmtəhendə «Fransia krəbtian jəstəre bərek-məhe» tıgən janı ojošma barlıqqa kılde. Bıl ojošma Fransia komso-molına quşıldı.

Javaplı redaktor:
D. FƏRƏJEV.

Əfə „Oktəbr natiskahı“ tipografiahı Başglavlit vəkile № 4592

Aleksandr Aleksandrovic MEDVEDEV

(Davamı. Baş 3-sə bittə).

Medvedevten əsəhe la juq xaqına kənəkse bulıp sit kəsəlgə eşləj ine.

Eşse ulı bulqan Medvedevka uqır əsən məktəpkə inəv başta qıjın bula, ləkin Aleksandr bəta kəsən hala həm adaq siktə Peterburgtın (xəder Leningrad) hənər məktəptərenən bərehənə urınlaşa. Bıl məktəptən 4 sijnı bətergəs, ul slesar ismen ala həm Peterburgtaq «Dıfılın» zavodına, ə hunınan «Sixan» zavodına eşkə inə. Şunan hun Murman tımer jılndaq Ladejnoje Pole stansiahında slesar bulıp eşləj.

1918 jıl da ip. Medvedev komunisttar partiahı safına inə, ə kıləhe jıl da, kontrrevolytsia sovet revolytsiahına hər jaqtan qurqıv halqan saqta, ul dobrovoles bulıp Qıdıj gvardiaqa kitə. Ip. Medvedev Qıdıj gvardia saftarında bulıp, tımer jıl eşləre menən bərgə Karel frontında fin aq vandalarına qarşı huqıstarda qatnaşılq itə.

Aq vandalar Sovet ilənən siktəre esənən qıvır sığarılqas, bəta tımer jılsılar eş urındarına saqırvılp qajtarıldılar. Ip. Medvedev tə ular menən bərgə qajttı həm tıd kəndə partianın Ladejnopolski əjad komitəti tarafınan komsomol eşən ojoştərov bujnısa əjadgə jəvərelde.

Partianın bıl zadaniehen ytəgəs, ip. Medvedev Ladejnoje Polegə qajttı həm bında unı başta komso-moldın əjad komitətinə, ə hunı-

nan komsomoldın əlkə komitətinə ojoştərov bylege medire itep hajladar.

Ip. Medvedev komsomol eşəndə 1921 jıl qa tiklem eşləj, unan hun Murman tımer jıl pravleniehenen partia kollektive unı partia kollektivenen javaplı organizator itep hajlaj.

1922 jıl da ip. Medvedev janınan Eşə-Krəbtian Qıdıj Armiahı saftarında bulıp, kontrrevolytsiaqa qarşı kərəşə. Ber jıldan hun ul demobilizatsialana həm Murman tımer jıl na upolnomocennj bulıp eşləvgə jəvərelə.

1923 jıl dın oktəbrendə partia ip. Medvedevte OGPU—NKVD organ-darına eşkə jəvərə həm ul oşo kəngə tiklem şunda eşləj.

Xəder ip. Medvedev Başqortostan Avtonomials Sove Sotsialistik Respublikahı xəkyməte tarafınan BASSR-dın Eşə Xalıq Komissar itep bıldələndə.

Ip. Medvedev ydenən eşe osoron da ber nıse tapqır Leningrad sovetinin deputatı bulıp hajlandı, Samarqand həm Magnitogorski qala Sovettar prezidiumının aqzahı bulıp tordo. Uzəkstan Sovet Sotsialistik Respublikahı Sovettarının Ydək Başqarma Komitəti aqzahı bulıp həm Uzəkstan Kommunisttar partiahının Ydək Komitəti aqzahı bulıp hajlandı.

1937 jıl dın oktəbrendə ip. Medvedev VKP(b)-nın Başqortostan Əlkə Komitəti plenumı həm əjur-hı aqzahı bulıp hajlandı.

1937-se jyl

26 Nojəvr

№ 113 (1161)

Ajqa 12 tarqyr
səqə. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar.

LENINSE

"Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetlar organı

Redaksiä adresı: Öfö
Volodarskiy w. 2. Telefon
№ 85—04

YTÄLEŞTE ÖDLÖKHÖD BAŞLARQJA

Komsomol aktivtäre xäder jetdi politik maktap ytälär. Betä ojoşmalarda la dur kytärenkelek häm rux menen SSSR Verxovnj Sovetına hajlavdarqa äderlek bara. Ber nise köndän hun ilebedden unar millionlaqan keşeläre hajlav bylletendären tultıyıp urnalarqa tşşeräsäktär. Bıl köñ, tarix bitenä bejek data bulıp inäsäk.

Bjurokratik axlaqqa, jalqavlıq, xuşkynellekkä sit bulqan, eşkä ısn kınel menen birelgän komso- mol rabotniktäre, yddärenä tşşkän bıl dur tarixi ähämiätle burıstı namı menen ytäjdär. Menärlägen jşş agitatorlar bol'sevistik hyddär- de ilebedden in alıñ möjşstärenä tiklem alıp varalar, Stalinsel Kons- titutsia häm hajlav zakonıñ hır ver statjahın, hır ver hyden sovet grazdandarıñ anıña henderälär.

Läkin komsomoldıñ qajıñ ver ojoşmaları äle lä begenge köndän politik tormoşonan sitte jşşäjdär. Massan ojoştorahı, uları başlap jşşevselek itähe urında ular qıdqa- nıñ räveştä qavşap qalalar. Bılar turahında signal birmäv yde xata bulır ine. Bol'sevistik tənqit häm yd-ydende tənqit nasar qujılqan ojoşmalarda eşlekhedlek, jşşegän- lek äle lä bulha hidelä.

SSSR Verxovnj Sovetına haj- lavdarqa äderlek unajı menen vö- te urındarda jşş hajlavıylar, qat- tın-qıd jşşstären jşşıylar ytkä- reldele, kın kılmdä rezolytsialar qavul itelde, plandar tedeldelär, agitatorlar bylenep unı bjurokratik rāblanlar. Dörä, bılar da eş, lakin bıl tik eşten vaş qıña. Ə, qajıñ ver komsomol aktivtäre vññ onottolar.

Asylda eş nisek tora hun? Mäbäl- län, VLKSM-dın Malojad rajko- mı insiativahı menen ytkerelgän hajlavı jşş qatın-qıddar, jşş uqı- tıvıylar häm politprosvet rabotnik- tärden hajlav alıñ jşşıylar Stalinsel Konstitutsianı häm «SSSR Verxovnj Sovetına hajlavdar tu- rahındaqı Polozenie»ne ejrānev- de elgöl itep qujırqa, klub häm uqıv ejdären ısn ısnıdan agitatsia häm propaganda usa- qıña äverelderergä tıgē qarar qavul itkäjne. Begenge köñ- dä bıl qarar ytälmäj. Arqavı avıñ sovetyña qaraqān «Qojas» kolxo- zında Konstitutsia häm hajlav za- konıñ ejrānev bujıñsa ojoştorol- qan tynäräk vötenlāj eşlämäj. Komsomoldıñ Qalmaqql tavgē

ojoşmahındaqı komsomolestar hajlav zakonıñ ejrānevden sitte jşş- äjdär. Bıl rajonda agitator bulıp eşlävse komsomolestar da ad ty- gel, 47 komsomoles agitator itep rāblanqandar. Läkin rajkomol ularıñ eşe menen jaqıñdan qı- dıqıñıñ, ularqa praktik jardam ojoştorqanıñ juq äle. İltaj avıñ komsoorgı Mıhrāñv. Mäxmyt İl- tāj hajlav ucaskahıña agitator itep berketelgän. Läkin ul oşo kengä tiklem ver ni dā eşlägēne juq. Komsomolestar hajlav polo- zeniehe menen tanış tygeldär.

Rajon ydgendäge Bajramqolov jetäkseläk itkän Qaratavı komso- mol ojoşmahında eş taqı la nasa- rıraq. Bındaqı komsomolestar hajlav Polozeniehen vötenlāj bel- mädär. Komsomoles Nizamıv, xat- ta hajlav köñ qasan bulasaqıñ da belmäj. Komsomoles Jamajıv, — hajlav zakonıñ ejrānevge tygel, komsomol jşşıylar, politik, uqıv- darqa jşşergä lä vaqıt tava alqa- nıñ juq äle, — tip qajät halqıñ qan häm təkäberlek menen hejlä- şä.

Klub häm uqıv ejdäre yddäre- nen eşen hajlav kampaniahın xed- mätänderevgä, massan ojoştorov- sı ydäk bulıvqa qaraj qajtanar qor- maqandar. Jaxia, Ölkä, İltaj, Arqavı, Qalmaqql häm başqa bik kyp avıldarda kluntar taşlandıq xäldä, uqıv ejdäre utıñ häm kē- rāsin juqlıqtan bikle toralar. Hun komsomoldıñ rajon komiteti nā- mē eşläj? Unıñ jetäkselärenen hy- de eşten ajırlıqan. Rajkomolda plan tedev, hajlav turahında tantanahı hyddär hejläv menen genä siklān- gāndär. Ə eşten ytäleşen varlama- qandar.

„Kontrol' aldan itkärte“, — ti- gän Stalin hyddären komsomoldıñ Malojad rajkomı rabotniktäre kyrāhen onotqandar.

Döjäm frazalar, tantanahı rezolytsialar qavul itev, vāqädälär bi- rev praktik eştä ytälmhä unıñ ver qımmäte lä bulmaj. Bıqa avışıv- san, lakin praktik eştä qatnaşmav- sı hıqırdıqtar, şikhed eşkä zarar qıña kilterälär. Häm komsomoles- tar bındaj buldıqıñ jetäkselärdän arnalıvıñ qujırdär.

Begen, bigeräk tä SSSR Verxov- nj Sovetına hajlavqa äderlek eşe vöte kınlege menen jşşelgän ver mälde komsomol aktivtäre yddäre- nen bol'sevistik şıfattarın eş me- nen kyrhätergä tejestär.

Jāş uqıtvıylar kē āşmāh

Baqahı rajonı komsomol ko- miteti oşo köndärdä jşş uqıtvı- sıylardıñ rajon kēāşmāhen ytker- de. Bında 60 keşe qatnaştı.

Kēāşmälä uqıtvıylardıñ haj- lavdarqa äderlektäre häm ularıñ burıstahı turahında mäs'älä qaral- dı. Bında qatnaşvıylar, uqıtvı- sıylardıñ kın massa arahında hajlav- dar turahında propagandalav eş- tärenen qanāqätlerlek qujılma- vıñ kyrhättelär. Şulaj uq VLKSM rajon komiteti häm rajon mēqarif bylegenä, dā uqıtvıylardıñ avı- da agit-massovıj eş alıp varıv esen

dur kēs ikänlektären narıqlamav häm ularqa konkret jardam kyr- hätmävären nıqlı tənqitkē aldı- lar.

Kēāşmälä qatnaşvıv uqıtvı- sılar hajlavdarqa äderlektä konkret jeklāmälär aldılar häm xäder praktik eşkä başlanılar. Mäbäl- län, «Janı tormoş» kolhozındaqı uqıtvıv Qimadejeva, Axunıv ip- tēstär kolhozıylar häm jşşstär arahında janı Konstitutsia häm hajlavdar turahında tuqtavıñd propagandā eştären alıp varalar.

S. Qıvāj.

Rəxim Kirəj ulı İbrahimov—Başqortostan Ydäk Başqarma Ko- miteti predsedale vāzıfahın ytävse, SSSR Verxovnj Sovetıñ Millättär Sovetına hajlavdar bujıñsa Başqortostan ASSR № 307 Mä- lāvez okrug hajlav komissiahı tarafıñan Millättär Sovetına de- putatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

Rəxim Kirəj ulı İBRAHIMEV

Mälāvez rajonı Arslan itselek- sovhozı, Qujırqadı spirt-araqı zavodı eşsäläre, inzener-texnik ra- botniktäre häm xedmätkärärenen. «İ Avqust», «Vtoraja pätiletka» şulaj uq Lenin ismendäge kolxo- zardıñ kolhozıyların, uları 1062 keşe qatnaşqan döjäm jşşıylar Rəxim Kirəj ulı İbrahimov iptäştä SSSR Verxovnj Sovetıñ Millättär Sovetına deputatlıqqa kandidat itep kyrhättelär.

1904 jıldı BASSR-dın Zıancura rajonında, Etqol avıñda urta xälle başqort kräbtäne semjahı- da tıvqan. İbrahimevtärden semja- hı ölkän bulıp, 9 jändän tora. Rəxim 9 jşşkē şıqqanda unıñ atahı ylep kitä, ə ver jıldıñ hun əsäh lä ylä häm jete bala vötenlāj je- tem bulıp qalalar. Şul vaqıttan başlap Rəxim sit keşelärdä jşşej, ver kizäk ikmāk esen eşläj.

1925 jıldı ip. İbrahimov Lenin komsomolıña, aqza bulıp inä. Komsomol ojoşmahı uqa gramot- talı bulıvqa jardam itä. 1926 jıldı ip. İbrahimov Eşse-Krēbtian Qıdıñ Armiahıña dobrovoles bulıp, kitä häm tatar, başqort xərbi maktäbe- nē uqıvqa inä.

1929 jıldı ip. İbrahimov xərbi

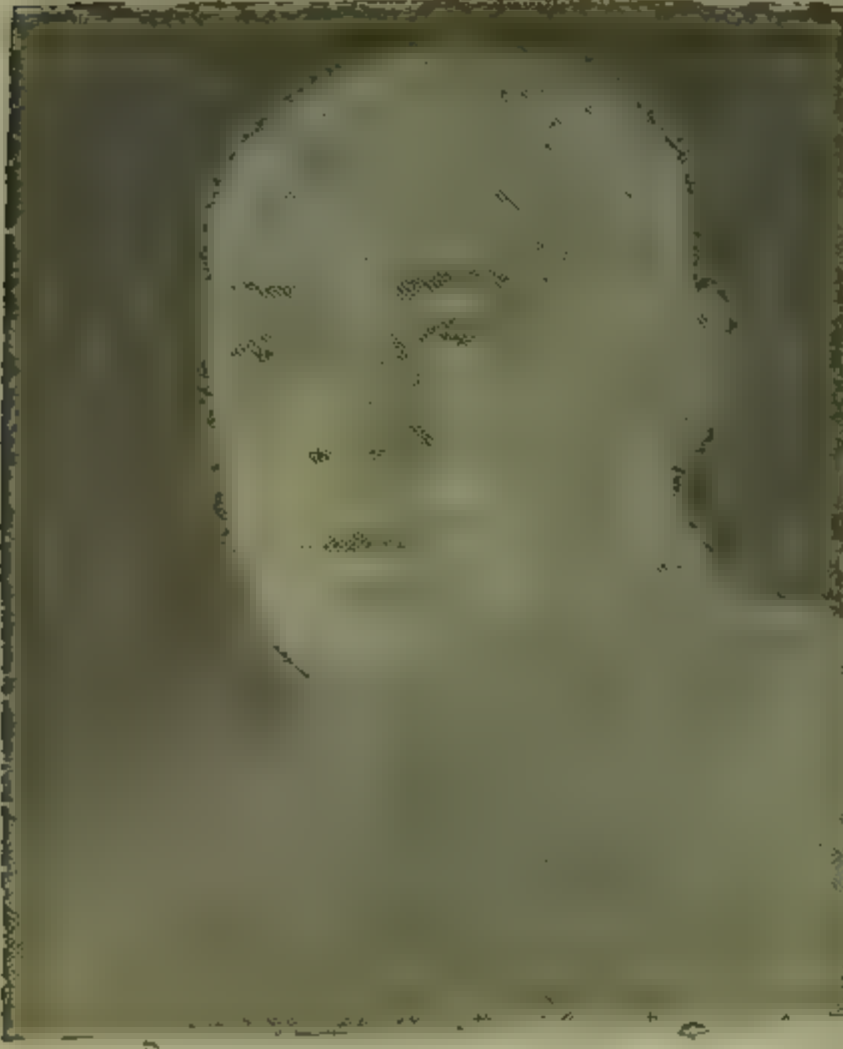
maktäpte dur unışlıq menen ta- mamlāj häm vzvod komandire is- men ala. Maktäpte vötep şıqqas ip. İbrahimov N... uqlı casten komandire bulıp xedmät itä.

1932 jıldı ip. İbrahimov rota komandirenen jardamıñ bulıp bildälänä häm batal'on maktä- bendä eşläj, ə ike jıldan hun rota komandire bulıp bildälänä häm 1937 jılqa tiklem bıl urında eşläj.

Iptāş İbrahimov hır qasan ydenen vöjestarına qarata hidger häm ularqa jardamqa äder, şul uq vaqıttā xalıq doşmandarına qara- ta ajavıñd häm jaraşmavsan bulıp kilde.

Bojevoj häm politik jaqtan bul- qan unışlıqtar esen SSSR YBK 1936 jıldı ip. İbrahimevte Qıdıñ Jondod ordenı menen byläkläne.

Ip. İbrahimov Sovettardıñ Qjädät- tən tşş VIII Bötä Sojuz sjezıñnı delegatı ine, unda ul, xalıqtar julbaşsıñ Bējek Stalin, unıñ so- ratniktäre häm xalıq hajlaqan başqa keşelär menen bergä, donja- la in demokratik bulqan sotsia- lizm xartiahı—Stalinsel Konstitut- sianı rāblanı. Ul köñdär unıñ esen in vāxetle köñdär buldılar.

Poskrebyšev Aleksandr Nikolaevic—VKP(b) Ydək Komiteti'nin maxsus sektorı medire — SSSR Verxovnjı Soveti'nin Milləttər Soveti'na həylavdar vujınsa № 303 Bələvəj okrugı həylav komissia'ı tərəfinan Milləttər Soveti'na deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

ALEKSANDR NIKOLAJEVIC POSKREBYŠEV

1891 jıldı Kirov krajı, Lobotski rajonı, Uspenski avlında, jərhed krəbtian, vətə qəmərə vujınsa jallanıp eşləgən itekse semjahında tıvqan.

Qala ucılışsehn tamamlanandan hun iptəş Poskrebyšev kiləsəktə uqırqa məmkinleğe bulınav səvəplə kyn—ajaq keje me zavodına eşkə inergə məzıyr bulqan.

1917 jıldın jəjendə, Bəjək Oktəbr sotsialistik revolytsia'ınan ber nise aj elek, iptəş Poskrebyšev bol'seviktər partia'ına inə həm şul uq vaqıttan alıp yden vətən-ləje menən eşsərdən həm krəbtian-dərdən vıasə esən, ulardıñ azat həm vaxetle tormoşo esən revolytsion kərəşkə vıra.

1917 jıldın apreləndə iptəş Poskrebyšev Barancin soveti'nin pred-sedatele bulıp həylana həm vıl eştə 1918 jıldın kədəne tiklem eş-ləj, Kuşnin rajonı'nan RSFSR-dın VI Sovettar Sojuzına delegat bulıp həylana.

Partia ydenen tura vojesı bul-qan iptəş Poskrebyšev'tı nıq bul-

qan, hınalqan kommunisttar ky-erək talap itelgən frontqa, ucast-alarqa jevərə. 1919 jıldın mar-ında partia'ın Orenburg Govko-ny unı Ajrım Tərkestan Armia-ı'nın politbulegenə eşkə jevərə. Əfə Qıdıl qəskərdər tərəfinan ılnqandan hun, 1919 jıldın iyy-ıendə, partia'ın Əfə Govkomı tərəfinan iptəş Poskrebyšev gu-berna Xərvi — Revolytsion komi-itetında komitet sekretarı bulıp eşləv esən armianan saqrıtıl-ılana. 1919 jıldın oktärenən alıp ul—Zalataust qalahında əjad Xərvi —Revolytsion komiteti'nin pred-sedatele, 1921 jıldı iptəş Poskre-byšev partia Əlkə Komiteti'nin ojoştovrov bylegenən medire bulıp ıblana. Şul uq vaqıttı ul Əfə Juvıspolkomı pred-sedatelenen ırnıvabarı bulıp eşləj.

Aleksandr Nikolajevic Poskrebyšev'tın tormoşo revolytsia me-nən ədəl məlek rəvəstə vıjlan-gən. Bıl gyzəl bol'sevikte daimi kəsərkənəle revolytsion eşməkər-lektən başqa kyd aldyna kiltərev məmkin tygel.

Partia uqa in javaplı posttardı ısanıp tapşıra, həm partia'ın talantlı rəvotnige bulqan iptəş Poskrebyšev hər jerdə partia'ın və-jək ısanısnı namı'ı menən aqlaj.

1922 jıldı partia'ın Ydək Komiteti iptəş Poskrebyšev'tı Ydək Komiteti'nin apparatında eşləv esən Əfənən Məskəvgə saqrıtıp ala həm şul vaqıttan alıp iptəş Poskrebyšev UK apparatında, baş-ta eş vısqarvısnı, hunıñan VKP(b) UK sekretarı jardamsı'ı bulıp, ə 1928 jıldan alıp VKP(b) UK-nen ajrım (osovıj) sektorı medire bulıp eşləj.

1934 jıldı partia'ın XVII sjezı Aleksandr Nikolajevic Poskrebyšev iptəstə VKP(b) UK aqzalıq'ına kandidat itep həylaj.

Lenin — Stalinden vəjək eşənə sikhed bırelgən nıqlı bol'sevik kristal'daj saf həm bık skromnıj keşe bulqan, Aleksandr Nikolajevic Poskrebyšev Anre Barıstın «Stalin» tıgən kitabı vujınsa so-vet grazdandarı'nın kın massahı-na məqlım bulıp tora. Bıl kitap-ta iptəş Poskrebyšev'tın role xalıqtar jılvassı'ı iptəş Stalinden in jaqın jardamsı'ı rəvəsəndə kырhətələ.

Iptəş Poskrebyšev namı'ı rəvəstə, bıreləp eşləgənə esən sovet xalqı'nın ısanısnı həm ololavı me-nən fajdalana.

Ginzburg Semjon Zaxarovic—SSSR Avır Promıjlennoş Xalıq Komissarı'nın ırnıvabarı—SSSR Verxovnjı Soveti'nin Sojuz Sove-tı'na həylavdar vujınsa № 318 Be-loret okrugı həylav komissia'ı tərəfinan Sojuz Soveti'na deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

Semjon Zaxarovic GINZBURG

1897 jıldı Minski qalahında xedmətkər semjahında tıvqan. Vlast' vısnında torqan burzuaziaqa jemərges udar bırev esən partia kəstər jıjnaqan momentta, jeger-me jəslek jeget Semjon Zaxarovic fevral' revolytsia'ınan hun vər nise adnalar ytkəs, 1917 jıldın mar-ında bol'seviktər partia'ı safına inə. Partia'ın tuqrı ulı bulqan ip. Ginzburg, — şul vaqıttan alıp Lenin—Stalinden vəjək eşə esən, eşsərdən həm krəbtian-dərdən azat həm vaxetle tormoşo esən fidakər rəvəstə kərəşə.

Grazdandar huqısnı jıldarında, jəs sovettar respublika'ı'nın jad-mısnı xəl itelgən saqta, Semjon Zaxarovic Ginzburg in vojevoj postarda—təvdə 8-se armia'ın politotdeləndə, ə hunıñan komissar sıjfatında xərvi-xuzalıq aka-demia'ında vula. Qurqıvı belməj torqan kommunist ip. Ginzburg grazdandar huqısnı jılqındarında sınyıqtı.

Tıvqan il xuzalıq jemerekleget-nən, odajlı ike huqısnı dəhşetle

edemtəhe bulqan jemereklektəp, tədəlvəgə ajaq vabtı. Tıvqan il tədə belevse həm tədələşkə jətək-selek itə belevse keşelərgə nık nıq moxtaz ine. Həm ip. Ginzburg 1921 jıldı Juqarı texnik ucılışse-gə uqırqa inə. Şul uq vaqıttı ul terlə strojkalarda eşləvən də tuq-tatmaj. Ul—desətnik—tədəvse həm prorav texnik.

Ul ydək telegraf tədələşən projektirlavsnı, ə hunıñan tədələş nacal'nigenen ırnıvabarı vula.

Ip. Ginzburg, şulaı eşləp həm uqır, Juqarı texnik ucılışsəne ta-mamlanı. 1926 jıldı ul inzener—tədəvse ismen aldı.

1930 jıldı Semjon Zaxarovic Ydək Kontrol' Komissia'ı'nın aq-zalı bulıp həylana, Ydək Kontrol' Komissia'ı'nın həm eşsə-krəbtian inspeksia'ı'nın tədələş grup-pahına jətəkselek itə.

Şunan hun ip. Ginzburg Xalıq Xuzalıq Juqarı Sovet Prezidi-umı aqzalı bulıp eşləj.

Semjon Zaxarovic Ginzburg Avır Promıjlennoş' Xalıq Komissarı'qı'nın kollegia aqzalı bulıp həm APXK-nın Glavstroj-promı nacal'nige bulıp eşləne.

Xəderge vaqıttı ip. Ginzburg—SSSR Avır Promıjlennoş Xalıq Komissarı'nın ırnıvabarı.

Sotsializm tədələşənən oşo vətə javaplı ucastkalarında ip. Ginzburg yden avır promıjlennoş-tın talantlı jətəksehe itep kыр-hətə.

«... bedden şartlarda xuzalıq jətəksehe bulıv—ul vəjək namı'ı-qa həm vəjək pocotqa dostoin bulıv, eşsələr sıjnfı tərəfinan, xalıq tərəfinan vəjək ısanısqı dostoin bulıv tıgən hyd» (Stalin).

Xalıq eşənə tərən rəvəstə bırel-gən ip. Ginzburg xalıqtın vəjək ısanısnı hər vaqıttı aqlanı.

Beloret qoros-timer-sıvıq zavodı'nın, Tirlən zavodı'nın, həm Be-loret timer jıl masterskojdarı'nın eşsələr, xedmətkərdə həm inze-ner-texnik rəvotnıktəre jıjlystər SSSR Verxovnjı Soveti'nin Sojuz Soveti'na deputatlıqqa kandidat itep SEMJON ZAXAROVIC GINZBURG iptəstə kырhəttələr.

Beloret okrug həylav komissia-ı iptəş Ginzburg'tı Beloret həylav okrugı vujınsa ballotirovka-lav esən registratsialanı.

Səqit Rəxmət ulı Alıbayıv

Allaquat het-it sovxozı həm Beloqataj MTS-nın eşsələr, xed-mətkərdə, Məselle rajonı «Igen-se» kolxozı'nın kolxozsı həm kol-xoznısaları Duvan həylav okrugı vujınsa SSSR Verxovnjı Soveti'nin Milləttər Soveti'na deputatlıqqa kandidat itep BASSR Ma-qarif Xalıq komissarı iptəş Səqit Rəxmət ulı Alıbayıv'tı kырhətkə-j-nələr.

SSSR Verxovnjı Soveti'nin Mil-ləttər Soveti'na həylav vujınsa Duvan həylav okrugı iptəş Alıba-yıv'tın Duvan həylav okrugında ballotirovatsı itərgə şəxsi rızalı-q'ın alıp Səqit Rəxmət ulı Alı-bayıv'tı registratsialanı, həm həylav bylletenənə indereide.

Iptəş Səqit Rəxmət ulı Alıbayıv 1903 jıldı Başqortostan əlkəhe Kəjərgədə rajonı, Jamansar avı-larlı krəbtian semjahında tıva.

Unıñ atahı revolytsiaqa tiklem 8 jıl poməşiktərdə vatrak vula. Alıbayıvtardın semjahı 6 jedak-tan tora həm atahı'nın eşləgənə vıl dur semjanı tıjdırırqa la jət-məj. Şunıñ esən Səqit iptəşkə 10 jəşənən yk kənlekse bulıp eşləp atahına jardam itərgə tura kilə.

Ular Oktəbr revolytsia'ına tik-lem şulaı qaranqılyq həm xəjer-selektə jəsəjdər. Bəjək Oktəbr sotsialistik revolytsia kəndərendə iptəş Alıbayıv'tın atahı həm unıñ aqalar poməşik imeniləren tar-mar itevdə həm avılda sovet vıas-ın ırnıvabarıvda aktiv qatnaslıq itələr. Bıñan hun unıñ atahı ku-laktar həm kontrrevolytsia menən kərəş eşənə vətən-ləj bırelə.

Bıl vaqıttarda Alıbayıv Səqit iptəş ydenen xuzalıq'ında eşləj.

1920 jıldı ular avılnan 5 kilo-metr jıraqlıqta bulqan avılda 3 jıllıq pedagogik kurs ojoştovrola. Iptəş Alıbayıv vıl kursqa uqırqa inə. Kursta uqa 2 aj qına uqırqa tura kilə, sənki vıl kurs aq Ma-muntov vıdahı tərəfinan tarqatıla.

Şul uq jıldın kədəndə Alıba-yıv iptəş Stərlətamıq qalahına uqırqa kilə həm astarqa jardam itev vujınsa Başqortostan Komiteti'nin Jumatinski rajonı'nan va-lalardı kyserevdə vəkil bulıp eş-ləj. Unan hun iptəş Alıbayıv Baş-narkomprostın komandirovka'ı vujınsa Orenburg başqort pedtex-nikumına uqırqa inə.

1926 jıldı ul texnikumdı uqısnı rəvəstə tamamlap Jılayır kan-tonı Bajmaq II vabıqs məktəbenə

direktor həm jəmqujette əjrənev fənənən uqıvısnı itep jevərələ. Unan Məxəmətjır krəbtian jəstər məktəbenən direktorı bulıp eşləj. 1929 jıldı iptəş Alıbayıv Məskəvgə N. K. Krupskaja isməndəge kommunistik tərbia bırev akade-mia'ına uqırqa jevərələ. Unı 1932 jıldı tamamlaj.

Iptəş Alıbayıv 1920 jıldan VLKSM aqzalı həm 1924 jıldan partiala aqza bulıp tora. Ul yde-nen uqıv həm eşləgən vaqıttarında jəmqujət eşəndə, komsomol, profsojuz həm partia eşəndə aktiv qatnaslıq itə.

Huqıq vaqıttarda iptəş Alıbayıv VKP(b) Əlkə Komiteti'nin ins-trukturı bulıp eşləne. Xəder Baş-qortostan xəkyməte tərəfinan Başqortostan Maqarif Xalıq Komissarı itep təqəjenləndə.

drejevič Krykov iptäste SSSR Verxovnj Sovetynñ Millätär Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep kyrhattelar. SSSR Verxovnj Sovetynñ Millätär Sovetyna hajlavdar bujnsa Öfe qala №298 okrug hajlav komissiah, Timofej Andrejevič Krykov iptästen Öfe qala hajlav okrug bujnsa ballotirolkanalyqqa birgän rizalyqyn alyp, unñ kandidaturahñ Öfe qala hajlav okrug bujnsa ballotirolkalav esen registratsialahñ ham hajlav bylletenenä inderde.

Ul 1935 jylda Orenburg ölkähendä Ivanovka avlynda, urta xälle kräbtian semjahynda tıvqan. Krykovtyñ ata-äsähe xäder kolxozda eşläjdar.

T. A. Krykov sotsial xäle jaqynan eşse, professiah jaqynan kombajner, traktorsy. Ul 1930 jıldan alıp Lenin komsomol safıñda tora. EKQA safıñ saqırlıqanqa tiklem «Krasnaja Başkiria» orloqsoloq sovxozynda kombajner bulıp eşlägen, in jaqsy staxanovsy bulqan, ber nışa tapqır byläklängän. 1935 jylda xökymät tarafınan saqırlıqan aldyñqy kombajner ham kombajnerkalardyñ berense Betä Sojuz kənäsmähendä qatnaşlyq itkän. Kombajnda eşlävdä ireşelgen juqar kyrahkestäre esen ip. Krykov T. A. SSSR xökymäte tarafınan Pocat Znag ordeny menän byläklängän.

Eşse-Kräbtian Qıdyı Armiahñda ip. Krykov in ölgelä vojes, uqıv otlicnige bulıp tora. 1937 jıl urozaj jıynav vaqıtında casten komandovaniehe tarafınan ul 10 kengä urozaj jıynavqa jevärelde, unda gyzäl eş ölgeläre kyrahette ham byläklände.

Bedden, kandidat

Qıdyı mejes, Il'ic nurı aıtında Bergä tuplap ujdı, aqıldı,
Hıymäş satlıq, tärän ujdar menän
Öjrenäved hajlav zakonıñ.
Ujdaryñyñ bergä quşılalar,
Kyddär tekälälär kyddärgä,
Million teläk bergä berektelär,
Bedden äjtän hunqı hyddärgä.
—Kem keşelek esen milliondarqa
Bulqan kesen, qemeren ajamay,
Kem tuddıra doşman ojalaryñ

Dur rekordtar kemdär quja ala.
Kemdär geroj, kemdär ilebedgä
Teşermäjdär ker ham qara tap, —
Ular bulır ilebed jörägenä
Bedden hajlap qujqan deputat!
Ilebedden bejek julbaşsıñ,
Tıvdyrısxıñ växet zakonıñ —
Bedden in berense kandidat — ul,
Keşelekten dahi aqıly.

Şakırv.

Minleaxmat Vakil ul VƏKILEV

1892 jylda BASSR-dın Şışmä rajony İbke Musa avlynda batrak semjahynda tıvqan. Unñ atahı hər vaqıtta pomessıktä eşlägen.

Minleaxmat 10 jäslek bala saqında uq kulak Vasiljevka batrak bulıp eşkä ingän. Ul Vasiljevta ber qaranqynan ikense qaranqyqa tiklem eşlägen, ä şunıñ esen ajyna tik 10 hum qyna alqan. Uqı uqıyqa mömkinlek bulmaqan.

1912 jylda unñ atahı yl. Minleaxmat jaqsy tormoş edläp öjenen sıqır kitä, Anzer kymer kope-larında şaxtor bulıp eşkä inä. Şaxtjorlar vında katorga şarttarında tävlekkä 16-şar saqat eşläjdar.

1916 jylda Minleaxmat avlyna qajta ham revolysia kändärenä tiklem batrak bulıp eşläj. Tik Oktäbr revolysiahñnan hun qyna ip. Vəkillev jaqsy tormoş kyra. 1931 jılqa tiklem ul yd avlynda avly xuzalyq menän şeqellänä.

1931 jylda ip. Vəkillev «Qıdyı jul» kolxozyña inä ham ydenen tıvırlıq ham ölgelä eşe menän şunda uq kolxozsılardıñ avtoritetın qadana. Başta kolxozda rädovoj kolxozsy bulıp, hunñnan konıx bulıp eşläj. 1933 jılqa kolxozsılar unñ ferma mödire itep

bildäläjdär ham ul unda ölgelä bulırlıq tärtip urıñlaştıra. 1935 jylda kolxozsılar ip. Vəkillevte vävıvıslıq brigadahıññ brigadire itep ırlätälär. Ip. Vəkillev jergä ydenen brigadahı menän kyp xedmet häla, veta agro-texnik saralardı ytkerä-lär, tondären joqlamajınsa juqar unñ esen kərəşelär. Kyp halıñqan xedmette jer qajtara. Bıjıl unñ brigadahı hər ber gekardan urta-sa 15-er sentner, ä 25 gektarlıq ajrım ucastkanıñ hər ber gek-tarınan 32-şar sentner unñ al-dılar.

Kolxozdın in jaqsy brigadire bulqan ip. Vəkillev 1936 jylda ju-qar unñ masterdarıññ Betä So-juz kənäsmähendä qatnaşlyq itä. Bıl, ip. Vəkillevtyñ tormoşında in växetle vaqıt bulıp tora. Kənäsmä-lä ul iptäş Stalinde ham unñ in jaqın soratniktären kyra. SSSR YBK unñ juqar urozaj alıvdy tämin itkän staxanovsy eşe esen Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzıññ juqar nagradahı— Lenin ordeny menän byläkläj.

Ip. Vəkillev kypatın tygel genä äle ydenen gramotahıdlyqın veta-terde. Xäder ul Başqortostan Ju-qar Kommunistik Avly Xuzalyq maktävendä uqıj. Ip. Vəkillevten veta semjahı la uqıj.

Mirzaxan Kaşafeldin ul KƏŞAPOV

1909 jylda Dyrtejlä rajonyñ Uctelä avlynda jarlı kräbtian semjahynda tıvqan. Ip. Kaşapov avly maktävendä vetahe ike jıl qyna uqıqan. 1927 jylda unñ atahı yl ham veta xuzalyq Mirzaxan ebtendä qala. 1928 jylda ip. Kaşapov komsomolqa inä, yddärenen kolxozın ojoştorovsılardıñ berehe bulıp, kolxoz esen aktiv rävestä kərəşä. In jaqsy kolxozsy bulqan ip. Kaşapovtyñ 1930 jylda traktorsı-lar kurstarına uqıyqa jevärelär, ä unan hun traktor brigadalaryññ brigadirdäre kurstarına jevärelär.

Uqır sıqqas ip. Kaşapov Dyrtejlä MTS-ññ traktor brigadahı bri-gadire bulıp eşläj. Ip. Kaşapov yde-nen brigadahıñ aldyñqılar safıña sıqara. 1936 jylda ip. Kaşapov ju-

qar urozaj masterdarıññ Mäs-kävde bulqan Betä Sojuz kənäsmä-hendä qatnaşlyq itä. SSSR YBK ip. Kaşapovtyñ udar eşe, traktordar-dı jaqsy fajdalanıv esen Xedmet Qıdyı Bajraq ordeny menän byläk-läj. Ip. Kaşapov hər ber traktordın eşläp sıqarısın 1500 gektarqa tik-lem jetkerevde ebtänä alıp iptäş Stalingä hyd vırde. Bıl jeklämäne ip. Kaşapov namıñ menän ytäne. Hər ber traktor menän 1550-er gektar hereldä.

1935 jylda ip. Kaşapov Dyrtejlä avly sovetynıñ aqzahı bulıp, ä 1936 jylda Dyrtejlä rajon başqarma komitety plenumıññ aqzahı bu-lıp hajlana. Xäder ip. Kaşapov Başqortostan Juqar Kommunistik avly xuzalyq maktävendä uqıj.

Jäštärde hajlavqa äderläv eşe ojoştorolmaqan

İltäj avly (Malojad rajony) vö-gen dä kisäge tormoş menän jäsä-j. Bıjda vetahe la şım ham tıñs. Öjterhen dä, ilebedden politik tor-moşında ber nındä ydgäreş-tä ham vaqıqa la juq.

İnde avlyda qır eştäre, igen huqır alıvdar da vetahe. Kolxoz-sılar jort tirähe eştäre menän ge-nä mäşqyl, ulardıñ başqa buş va-qıttar irtänän qara tängä tiklem avly sovet ham kolxoz konsälä-rıññ taplav menän ytä. Hun ular nämä eşlähendär, eş «vetahe».

Ö alda torqan SSSR Verxovnj Sovetyna hajlavdar turahynda kol-xozdaqı ber nışa aktivtän başqa-larıññ, itenä la inep sıqmaj. Sönki, ulardı iškertevselär juq. Avly sovet jekäkseläre ham unñ başında torqan predsdatel Josı-rıñ, partorg Mostafin, komsorg Mihranov Məxmyt, hajlav ucastka-ly komissiah aqzalar: Faj-zulin ham Xəkimova iptäşter 3 urında hajlav zakonıñ ejrānev tıvəräktäre ojoştorov,

hajlavsılar isemlegen tedev me-nän SSSR Verxovnj Sovetyna hajlavdarqa äderlek eşe vetahe, tip ujlajdar kyrahñ. Sönki fakttar şun kyrahelär.

Bıña, SSSR Verxovnj Sovetyna hajlavdarqa äderlänevde kolxoz komsomol ojoşmahıññ qatnaşly-qın qyna alajıq.

Kolxozda 9 komsomoles, ular-dıñ berehe genä la hajlav zakonıñ ejrānev tıvəräktärenä ılyqı-rylmaqan.

Komsomoles İstıqanov, Malojad rajonyññ qajlı hajlav okrugıña ingänen dä belmäj. Mihranov Fa-tix, nışa bylleten tulırasaqın, tigän horavqa javap bira almaj. Komsomoles Sadıjov ham Kəri-mıvtar Duvan hajlav okrug bu-jınsa Verxovnj Sovetqa deputat-lyqqa kandidat itep kemdär regis-tratsialanqan belmäjdär. Ular oşo kengä tiklem gramotahıd-lyqtarın vetahmägändär.

Sojuzdan tış jəštär arahynda eş taq la nasarıraq tora.

Avlyda 150 gä jaqın jəş jegettär ham qıddar iškäplänä. Şulardıñ tik 25-genä hajlav zakonıñ ejrā-nev tıvərägenä ılyqtırlıqandar. Ö, jəş hajlavsılar arahynda, xatta, SSSR Verxovnj Sovetyna hajlav qasan ıtergä tejes ikänen dä bel-mävselär ad tygel. Komsoorg Mihranov Məxmyt yde agitator itep rañlanqan bulha la äle ul ber ge-nä tərle la eş jəjeldergäne juq.

Bıña, avlydan jartı kilometr alıñlyqta, tırməndä eşlävse 21 jəş-lek Peşkin Mixail ham unñ iptäş Pelagia. Ular turahynda İltäj avly komsomol ojoşmahı vetañlaj onotqan. Mixail ham unñ iptäş Pelagia hajlav zakonıñ, Stalinsel Konstitutsianı vetañlaj belmäjdär.

— Min hajlav turahynda ber kemdän dä, his ber nämä la işet-känem juq,—ti Mixail.

Stalinsel Konstitutsianı, hajlav polozeniehen propagandalav eşe, İltäj avlynda siktän tış nasar. Bıl ucastkalaqı 344 hajlavsıññ tik 50 he genä tıvəräkkä ılyq-tyrlıqan.

Klub, kolxozdın uqıv öje, Ver-

xovnj Sovetqa hajlavdarda mas-san ojoştorovsy ydäk bulıyqa tejes ine. Ləkin ular bıl vıvıstar-dı ytävden alıñ toralar. Sönki vı-lar kul'tura ham massovj eştärde jəjelderev urnıña, kyp vaqıt bik-le toralar, jaqılmajdar, jəštärde ham hajlavsılardı ydenä tartırlıq ber eş tə ojoştormaqandar.

İltäj komsomol ojoşmahıññ hajlavdarqa äderlek eşen ojoşto-rov menän VLKSM-dıñ Malojad rajkomıññ da siktän tış nasar eşläve kyrenä. Rajkom ham unñ sekretar iptäş Əxmıtev rajkom menän rañlanqan agitator iptäş Mihranovtyñ eşen tikşerep tejesle jardam kyrahäkne juq.

İltäj komsomol ojoşmahıññ in berense ham məhim vıvısy: tid-lek menän, qalqan qıyqa vaqıt esendä ydenen eşendäge jeteşed-lektärde vetaörögä, hajlavsılar, bigeräk tə jəş hajlavsılar arahynda agitatsia ham propaganda eştären veta kinlege menän jəjelderep, ulardı hajlav kənənə tulı äderlek menän kiltirevgä, ham ulardıñ politik aktivlegenä başında to-rov bulıyqa tejes. İ. M. Sadıjov.

1937-se jyl

28 Nojəvr

№ 114 (1162)

Ajqa 12 tapqyr
syqa. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

«Leninse» орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Olka
häm Öfe qala
Komitetlar organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—01

HAJLAVSYLAR MENƏN OSORAŞYV

Xäder hajlav okrugtarında bik gyzal eş vara. Ölkäbedden hajlav okrugtarınan SSSR Verxovnyj Sovetqa deputatlyqqa kyrhatelgän kandidatlar yddärenen, hajlavsy-lar menən osoraşyv jyllystary ytkärelär. Byl osoraşyvdar dur kytärenkelek menən vara. Kan-didattardın hajlavsy-lar menən bulqan osoraşyvdarında xalıq tan-tanahı, unıñ verdämlek demons-tratsiahy kəvdələnderelä.

Dəvlət idarahıñnıñ jərağə—Ver-xovnyj Sovetqa deputatlyqqa kyr-hatelgän kandidat, hajlavsy-lar me-nən bulqan osoraşyvdar ydenen, kə-räş julıñ barlaı. Ul xisap birä. «Mine Lenin—Stalin partiahy tər-biäläne, ul mine genä tygel, minen kevek elek gramotahıd bulqan, xäder tıvqan ilebedden tanıqlı keşeläre bulıp alqan menärlägen jarıylardı tərbiäläne. Hajlavsy-lar tarafınan minä kyrhatelgän bəjek xərmät esen minä elek partiaqa, iptäş Stalingä burışlarnıñ, ti Mil-lättar Sovetına deputatlyqqa kan-didat bulqan ordenı, ip. Kaşarın.

Xalıqtardın toqoro ul ydenen janajı hyddärendä «hajlavsy-larqa yd eşmäkerlegenen programma-hıñ asıp hala. «Minen kandidatu-ranıñ Verxovnyj Sovetqa deputat-lyqqa kyrhäteveged esen dur rəx-mät. Minä qarata kyrhatkən ısan-nyşqıddı aqlarmın, hedden vä-xeteged esen, Bəjek partia eşe esen, partia, komsomol safın trotskise-buxarinse bandittardan kontrrevolytsion burzuaz millätse-lärdän häm başqa oşondaj xəşərät-tärdän tadartıv esen arımaj-talmaj kərəşermenä, ti Verxovnyj Sovetqa deputatlyqqa kandidat itep kyr-hatelgän Şärifä iptäş Timerqalina Dəvläkän rajonı hajlavsy-lar me-nən bulqan osoraşyv jyllyşında jahaqan telmərəndä.

Hajlavsy-lar yd kandidaturalar aldında verdäm bulıp, ber talap; tıvqan il esen, partia eşe esen fidakär birelgän bulıvdy quja-lar. Kandidatlar bəta xalıq aldın-da hajlavsy-lardıñ ısanıñnı aqlav, kəräk bulha ilden berense saqrı-v menən postqa vätyr xalıqtar mənfaqäte esen aqıyq tamsı qan-darın birergä äder torovdarın beldärelär. Ular byl ısanıñnı aq-lardar. Ular oşoqa dostoin bul-qanqa kyre lə xedmətsəndər ular-qa dävlet menən idara itev eşen ısanıñ menən tapşır.

Xäder hajlav kampaniahyñnı janı, bik javaplı etapı başlandı. Xalıq dur ısanıñ menən deputat-lyqqa kandidat esen jaqşylardan da jaqşyların, lajıqlılardan da lajıqlılarnı hajlav aldy. Byl kan-didaturalar okrug hajlav komis-siahy tarafınan registratsialandı, xäder hər ber jəş hajlavsyñnı yd ok-rugında kyrhatelgän kandidat esen, unıñ tormoşo, kərəş, tərze-mäi xäle menən tanıştırv esen, ısyn bol'sevistik agitatsia alıp varıv kəräk. Byl eştä komsomol ojoşmaları, komsomol agitator-dar javaplılar.

HYRƏTTƏ: İptäş Krykov, Qıdyl Aırmia salıña jañ kılğan qıdyl armiestärgä pulemjot cəstären ejrätä. (Ş. Urazbaxtin fotohy).

MILLƏTTƏR SOVETINA DEPUTATLYQQA KANDIDAT

İp. TIMEROQALINA ŞƏRİFƏNEN DƏVLƏ- KƏN HAJLAV OKRUG HAJLAVSYLAR MENƏN OSORAŞYV

Dəvläkän rajonı Sujıñnı avıylı hajlavsy-lar SSSR Verxovnyj So-vetıñnı Millättar Sovetına depu-tatlyqqa kandidat itep VLKSM Ydäk Komitety sekretarı iptäş Timerqalinanıñ kyrhatkənelär. Bı-nan hun kyp tə ytməne. Sujıñnı avıylına iptäş Timerqalina Şärifä yde lə kilde.

... 20 nojəvr kənə. Hajlavsy-lar yddäre kyrhatkən kandidattın ki-leven kətalär. Bıqa tiklem ular unı gazeta aşı häm hejləvdər bu-jıñsa, unıñ eşe bujıñsa belə ine-lär. Ə xäder unı kyrep tə beləsək-tar.

Verxovnyj Sovetqa deputatlyqqa kandidat itep kyrhatelgän keşenen, kilev xəbərə tirə-jaq avıylarqa bik tid taraldı. Kyp vaqıt ytməne, kyre avıylardan avtomasına, attar-qa tejləgän hajlavsy-lar Sujıñnı avıylına aqıla başlanıylar. Ber ad vaqıttan hun Sujıñnı kolxozıñnı klüb Məzıt Qəfuri ismendəge, «Energia», «Qıdyl bajaran» häm başqa kolxozlardan kilevselär — bətahe 500 dən artıq keşe menən tulı ine.

Jyllyş asıldı. Jyllyştä İptäş

Timerqalina telmər menən syqıy jahanı. Ul javaj häm janle fakttar menən ilebedden 20 jyl esendä ireşkən jenevdären hejləp birde.

Hunqı hyden ul «minen kandi-daturanıñ Verxovnyj Sovetqa depu-tatlyqqa kyrhäteveged esen dur rəxmät. Minä qarata kyrhatkən ısanıñnı aqlarmın. Hedden vä-xeteged esen, partia eşe esen, partia, komsomol safın trotskise-buxarinse bandittardan, kontr-re-volytsion burzuaz millätse-lärdän häm başqa şundaj xəşərättärdän ta-dartıv esen arımaj-talmaj kərəşer-men» tip tamamlanı.

Unıñ artıñnan qart kolxozsy-lar; Kərimıñ Minnejar, Əxmədejev Qata iptäştər syqıy hejlənelär. Əxmədejev Qata babaj ydenen sy-qıyında «Min 60 jəş jəşenem, byl qemərəmdən hunqı 20 jyl qıña rəxət, şatlyqlı tormoş menən ytte. Oşondaj mul, şatlyqlı tormoştə bi-revse kommunisttar partiahyña, Bəjek Stalingä rəxmät. Bed Ver-xovnyj Sovetqa ydebedden in jaq-şy ul, qıddarbyddı, toqoro keşe-lärebedde hajlavdy» ti.

Ike matc

Ləvenfiş SSSR cempionı ismen haqlanı

Məskəvdä 5 oktəvr politexnik muzejendä şaxmat sənqäteneñ mas-terdarı Grossmester M. M. Botven-nik häm SSSR cempionı G. Ja. Le-venfiştän, SSSR-da berenselek esen matc başlanqajı. 10 nojəvrda matc 13 häm hunqı partiahy SSSR cempionı Levenfiştän jeneve menən tamamladı.

Grossmester Botvennik ujnarp bətməjensä yd partiahyñ tapşır, sənki unıñ jenev esen ısanıñnı juq

ine. Şulaj itep matc 3 tapqır tigid 5:5 itäse menən tamamladı. Matc şartı bujıñsa Levenfişkə gros-smester isme alıv esen matota ike jaqtın da tigid bulıv kəräk ine. Byl xəldä unıñ SSSR cempionı isme lə haqlana. Levenfiş taqı lə kyptan tygel ytkərelgän SSSR-dın 10 cempionatındaq kevek ydenen juqarqı klassı ujnıñnı kyrhatte.

GEL YRGƏ

1.
Bed tıvqanbyd äkejtä lə ısynlar-
qa,

Danı, kın buşlyqtı jenergä,
Aqıl bedgä birde qoros-qanattar,
Jöräk urnıña jalqıñ motor.

Gel yrgä, yrgä häm yrgä

Havaqa qoştar osoşon

Häm hər propeller da tın ala
Tıñıñlıq Sovet sigenen.

2.
Taşlap yrgä tıñıavsan apparatı,
Jäki jahap kyrelmägän osoş,
Bed anıajbyd nıqıña bedden flot-tar

Donjala təvge proletar flotı.

Gel yrgä, yrgä häm yrgä

Havaqa qoştar osoşon

Häm hər propeller da tın ala
Tıñıñlıq Sovet sigenen.

3.
Bedden ytker qarış tişär atomdı
Bedden hər nerv batırlyqqa tulı
ısanıñ bedgä: hər ul'timatıñqa
Javap birä beler hava flotı.

Gel yrgä, yrgä häm yrgä

Havaqa qoştar osoşon

Häm hər propeller da tın ala
Tıñıñlıq Sovet ilenen.

(T. Arqınbaıy tərzməhe).

JAQUP QOLMOJ

JBR

Şat jır şavlaı, tıvqan ilemden
Kyk — jərəndä,

Dinged öbtəndä.

Xalqım jırdı həjə,

Jır — xalıqtı,

Jır jenevgä bətməş kəs birä.

Jır — kərəşkä,

Kərəş jırqa, öndäı

Jır kytərə bedden, kynelde.

Jarhıp jır jırlahan rux arta

Ber jəşərə qartlıq qemərən.

Vatanımdın kygen janıratıp

Jırdar jırlap atlaı keşelər,

Vatan — jırdı,

Jır vatandı həjə,

Ber jerdə juq bedden işelər.

Ilgä antlı,

Batır keşelərgä

Qajnar jörək jırı taşqıñnı,

Gyzaldärdän-gyzaldərgä tıñlär

Bed birəbed həjəp, jaqşy jır.

Jəştər esen horav häm javap kisəhe

19 nojəvr kənə kis, Öfe Motor zavodıñnı, ydäk klubında l men-gä jaqın jəştər qatnaş menən ho-rav häm javap kisəhe ytkərelde. Kisə VLKSM-dın Öfe qala komi-tety sekretarı ip. Xleskina, qala komitety plenumı aqzalı ip. Le-vin häm Öfe qala hajlav okrugı bujıñsa Millättar Sovetına depu-tatlyqqa kandidat itep kyrhatel-gän ip. Krykovtar qatnaştı. Jəş-tär SSSR Verxovnyj Sovetına haj-lavdar turahında bik kyp horav-dar birdelär. Birelgän horavdarqa ip. Levin tulı javap qajtardı.

Kisə bik kynelle ytte. Kisə hu-nıñnı jəştärdən horavı bujıñsa ip. Krykov ydenen avtobiografia-hıñ hejläne. Kisə qatnaşyvsylar ip. Krykovtı xuplap, yddärenen tavıştarın iptäş Krykovqa birergä äder ikənlektären beldärdelär.

SSSR Verxovnyj Sovetyna deputatlyqqa kandidatlar dñ registratsialav Öfö qala hajlav okrugı

V. I. MEZLAUK — SSSR Xalıq Komissardar sovetyñın predse-
datele urıñbaıar, SSSR Gosplanı predsedatele, Öfö qala hajlav ok-
rugı vujınsa SSSR Verxovnyj Sovetıñın Sojuz Sovetıña deputatlyq-
qa kandidat itep registratsialandı.

T. A. KRYKOV—qıdıarmies, SSSR Verxovnyj Sovetıñın Mil-
lätter Sovetıña hajlavdar vujınsa Öfö qala hajlav okrugı vujınsa Mil-
lätter Sovetıña deputat itep registratsialandı.

P. S. GORŞENIN—SSSR häm RSFSR OROvıaxım Sovetı predse-
datele, RSFSR-dan Millätter Sovetıña hajlavdar vujınsa №19-Öfö qala
hajlav okrugı vujınsa, SSSR Verxovnyj Sovetıñın Millätter Sovetıña
deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Öfö berense avıl hajlav okrugı

M. V. VƏKILEV—Şışmā rajonı „Qıdı jul“ kolhozı brigadire. Xä-
der BASSR Juqar Kommunistik Avıl Xuzalıq maktäbe studentı.
№317 Öfö berense avıl hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj Sovetıñın
Sojuz Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Ş. T. TIMERQALINA—VLKSM Ydäk Komitetı sekretarı, SSSR
Verxovnyj Sovetıñın Millätter Sovetıña hajlavdar vujınsa BASSR
№299 Öfö berense avıl hajlav okrugı vujınsa Millätter Sovetıña de-
putatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Öfö ikense avıl hajlav okrugı

I. F. ƏXMƏTİV—Bajmaq altın-vaqır zavodıñın vater—zaket
mejese masterı, SSSR Verxovnyj Sovetıñın Millätter Sovetıña hajlav-
dar vujınsa BASSR №300 Öfö ikense avıl hajlav okrugı vujınsa Mil-
lätter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Beloret hajlav okrugı

J. I. ISAKOVA—Beloret qoros-sıybaq zavodı kardno — İudel'-
nıj sexıñın masterı, SSSR Verxovnyj Sovetıñın Millätter Sovetıña
hajlavdar vujınsa, Beloret hajlav okrugı tarafınan, Millätter Sovetıña
deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

S. Z. GINZBURG—SSSR Avıl Promıışlennost' Xalıq Komissa-
rıñın urıñbaıar, Beloret hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj Sovetıñın
Sojuz Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Starletamaq hajlav okrugı

A. T. ZALIKIN — VKP(b) nıñ Başqortostan Ölkä Komitetı sekre-
tarı, Starletamaq hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj Sovetıñın
Sojuz Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

F. I. BAKALDIN — Kənsıqış neftselər Sojuzıñın UK predsedate-
le, Starletamaq hajlav okrugı vujınsa, SSSR Verxovnyj Sovetıñın
Millätter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Bərə hajlav okrugı

R. Ə. QƏDELŞIN—Kuşnarenko rajonı Tuqmaqlı MTS-nıñ trak-
tor brigadısı brigadire, Bərə hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj
Sovetıñın Sojuz Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsia-
landı.

M. K. KAŞAPİV — Dyrtejlə MTS-ıñ traktor brigadısıñın briga-
dire, xäder BASSR Juqar Kommunistik Avıl Xuzalıq maktäbe stu-
dentsı, Bərə hajlav okrugı vujınsa, SSSR Verxovnyj Sovetıñın Millät-
ter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Mälävez hajlav okrugı

R. K. İBRAHİMİV—Başqortostan Ydäk Başqarma Komitetı pred-
sedatele vazifasıñ ıtavse, Mälävez hajlav okrugı vujınsa SSSR Ver-
xovnyj Sovetıñın Millätter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep re-
gistratsialandı.

Dıvan hajlav okrugı

F. V. ŞAHIMARDANİV—Başqortostan ASSR Xalıq Komissardar
Sovetı predsedatele, Dıvan hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj
Sovetıñın Sojuz Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsia-
landı.

S. R. ALİBAJEV — Başqortostan ASSR Məqarif Xalıq komissarı,
№308 Dıvan hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj Sovetıñın Millät-
ter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Tujmaz hajlav okrugı

A. A. MEDVEDEV — Başqortostan Eske Eştər Xalıq komissarı
№322, Tujmaz hajlav okrugı vujınsa, SSSR Verxovnyj Sovetıñın
Sojuz Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

Bäləvə hajlav okrugı

A. N. POSKREBİJEV—VKP(b) Ydäk Komitetıñın maxsus sek-
torı medire, №303 Bäləvə hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj
Sovetıñın Millätter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registrat-
sialandı.

Janavıl hajlav okrugı

R. F. MƏSLİMİVA — Boraj MTS-nıñ qatın-qıddar traktor briga-
dısıñın brigadire, Janavıl hajlav okrugı vujınsa SSSR Verxovnyj
Sovetıñın Millätter Sovetıña deputatlyqqa kandidat itep registratsia-
landı.

Hyrättä: 49 hajlav ucastkahıñın hajlavslar potefonda iptäş Sta-
linden dokladın tıñlajdar. (Ş. Urazbaxtin fotomı).

VƏQİDƏLƏR, KƏNƏŞMƏLƏR, EŞLƏNMƏGƏN EŞTƏR

Makaron fabrikası ergähendä-
ge komsomol komitetı, möhim
häm politik kampania—SSSR Ver-
xovnyj Sovetıña hajlavdar kənə-
nə nasar äderläne. Komitettaqı 25
komsomolestan ni varı 5 komso-
moles qına ajrım hajlav ucastka-
larına berketelgändär. Ə qalqan
komsomolestar „komitet eşäirmä-
gäs, bed nisek itäjek inde“ tip
zarlanalar. Komitet sekretarı La-
zırına vıl eştä yden javaplı hanamaj.
Oşo kəngä tiklem SSSR Verxov-
nyj Sovetıña hajlavqa qarata bər
genä han stena gazetañı sıqarıl-
maqan, lozungtar da jadımaqan.
Komsomoles Dimekin häm Jerafi-
movtar «bed lozungtar jada bel-
mäjbed, bedgä başqa, eş bireged»
tip komitet quşqan eşte 15 kəngä
huddılar.

Ajrım ucastkalarqa berketelgän
komsomolestar dñ da eştäre maq-

tarlıq tygel. Bına 47 ucastkaqa
propagandı eş berketelgän kom-
somolka Səqädejeva. Ul ber genä
tapqır da ucastkala bulqanı juq.
«SSSR Verxovnyj Sovetıña hajlav-
dar turahındaqı Polozenie» me-
nän yde la tanış tygel. Jäki 35
hajlav ucastkahına propagandı
itip berketelgän Lizovany alıp
qarajıq. Ul, berketelgän ucastka-
hına varıp 8 jortta torovsı haj-
lavslardıñ isemlektären alıp me-
nän eşen äetergän. Bıl ucastka-
laqı hajlavslar menän hajlav
tärtiptären häm zakondarın ejrä-
nevde ujlap ta qaraqanı juq.

Komitet sekretarı Lazarina kom-
somoles häm sojuzdan tış jəštər
arahında SSSR Verxovnyj Sovetı-
ña hajlavdar kənənä äderlek alıp
varıp menän jetäkselek itmäjä.

J. Qolmoj

Hajlav bylletene turahında Hər ber hajlavı nāmā belergä tejeş

12 dekabrda, yddärenen jəşəgän
häm vaqıtlısa kilev urnı vujınsa
tavış birev eşen, hajlav ucast-
kahı komissiañı tarafınan sylen-
gän pomeşseniaqa kilgäs, hajlavı
yden tanışa torqan, (pasport, jä-
ki kolhoz kənəgähe, jäki profsojuz
äilete, jäki xəräi äilet, jäki
başqa şundaj şəxsi tanışma-
lar) dokument kyrhätərgä tejeş.

Hajlavı, hajlavslar isemlege bu-
jınsa tikşerep häm isemlektä te-
jeşle otmetka jahaqandan hun ko-
missianıñ sekretarı jäki unıñ aq-
zalarınan hajlav bylletendäre häm
konverttar alasaq.

Hər ber hajlavı ikeşər bylleten
alasaq: berehe — Sojuz Sovetıña
deputatlyqqa kandidattardıñ fami-
lialar menän aq tēbtä, ikensehe—
Millätter Sovetıña deputatlyqqa
kandidattar familialar menän
aqıl zəngər tēbtä.

Avtonomial respublikalarda
häm avtonomial ölkələrdä şulaı
uq milli okruglarda hər ber haj-
lavı, oşo avtonomial respublika,
jäki avtonomial ölkä jäki milli
okrugtan Millätter Sovetıña de-
putatlyqqa kandidattardıñ familiala-

rı jadıqlan — aqıl jəşel tēbtä
— eşense bylleten alasaq.

Bıl bylletendär yddäre nāmälər
hun?

Bıl—baş: «SSSR Verxovnyj So-
vetıña hajlavdar vujınsa hajlav
bylletene» tip jadıqlan (aq, zəñ-
gär, aqıl—jəşel) tēbtərdəge ber
bitlə qağıd. Baş aştında: 1937
jıldıñ 12 dekabrı tip jadıqlan
data tora: Bitten ike grafahı var: be-
rehendä deputatlyqqa kandidattar-
dıñ (ular berəv jäki ber nışa bu-
lırqa mömkin) familialar, isem-
däre häm atalarıñın isemdäre,
ikensehendä — vıl kandidaturanı
qujqan predpriatie, kolhoz, sov-
xoz häm xedmətsəndärdən iztima-
qı ojoşmalarıñın dəjəm jıjılyş-
tarı qarar kyrhätelgän. Bylleten-
dän adaqında qultamqa var: Sojuz
Sovetıña hajlavdar vujınsa okrug
hajlav komissiañı predsedatele-
ne — aq tēbtəge bylletendä; Mil-
lätter Sovetıña hajlavdar vujınsa
Okrug hajlav komissiañı predse-
datele neke—zəngär jäki aqıl jə-

(Davamı, 3-sə bitte).

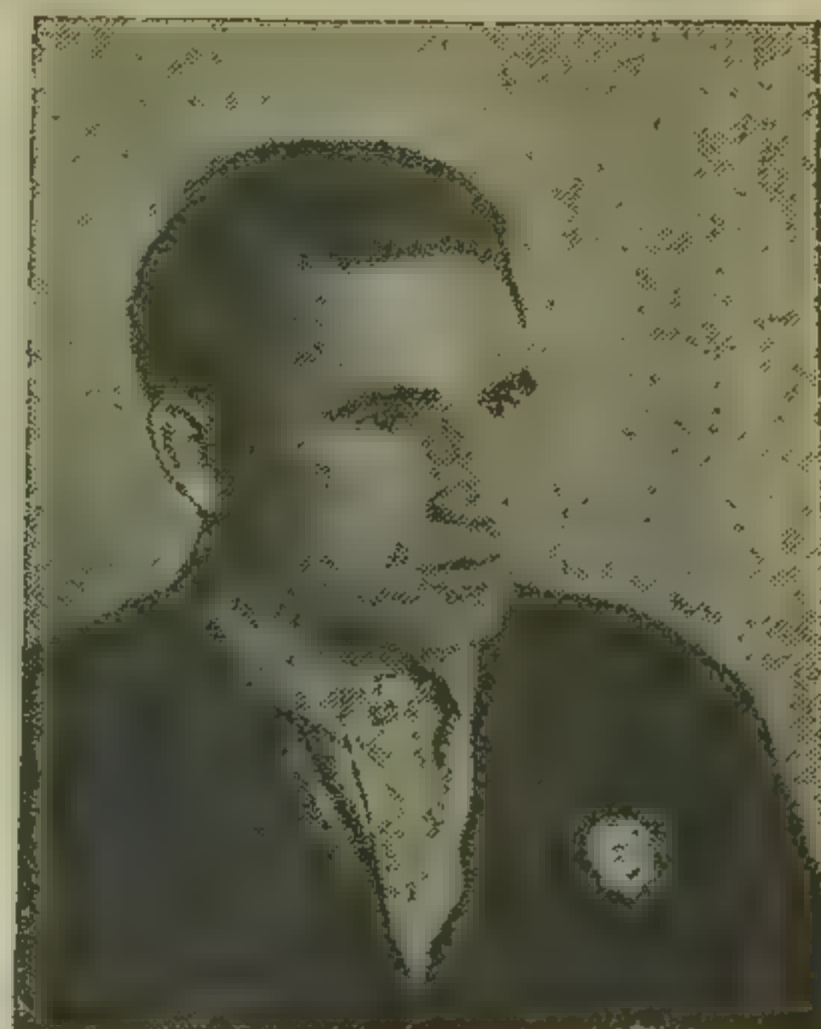
FJODOR FILIPPOVIC BAKALDIN

Hajlavsylardan, hunq kəndərdə
Şərletamaq həm İsməli rajonda-
rı pədrpatrieləndə həm kolhoz-
darında ytkən işləstəri iptəş
Bakaldindən Şərletamaq hajlav
okrugı bujnə ballotirovkalanıv-
qə birgən rızalıqn dır qənəqət-
lənev menən qarşılanırlar.

Neft' promyshlennost' i jaqsh
oqostorovshih bulqan Bakaldin

Kənsəqış neftəniklərə profso-
juzınlıq 1937 jıl oktəbr' adaqında
şulqan sjezı iptəş Bakaldinde so-
juzdnı ydək komitety predsdatele
itəp hajlaıy.

*Բայեկ շփանքով
ազլարմուն*

Jəşəhen həjəklə julbaşsıybd ip-
təş Stalin! (quf sabıvdar).
ip. Kaşarıvtır 22 nojəbrdə Bərə
qalahe həjlavslarə menən bulqan
osoraşv jıjılbəynda həjləgən tel-
mərenən).

Иевеѣден тоггору ударъ

— Hajlavdar kənənə kyp qalman, — ti neft' qvıv zavodınlı eşsehe iptaş Ulesin. Bıl kəndə ved hajlav urnalar ı jannıa varırbıd həm ydebedden taraftan kyrhətelgən kandidattar: Zalikin, Gərşenin həm Bakaldin iptəşlər eşən tavışvıddı birerbed. Sənki ular Bəjək tıvqan iclebedden in jaqş uldarınan berehe, ular eşse sıjnıfınlı toqoro uldar. Bətəgedde lə Zalikin, Gərşenin həm Bakaldin iptəşlər eşən tavış birergə saqıram.

«SSSR Verxovnij Sovetqa deputatlıqqa mineñ kandidaturamdı kырһәтәп, minә кырһәткән iqtibarlıqд һәм ыһансыықд өсөн Hedgә тәрән рәхмәт әelderәм. Betә xedmәtsәndәр blagohына jәşәv һәм xedmat itevдән dә başqa dүрәxet, juq һәм bulmanь, min ыһн ыһн kynelemdән әjtәм. Kommunisttar partiahынын, betә donja xedmәtsәndәrenеñ julbaşыһы iptәş Stalinden julbaşылыqында min xedmәtsәndәр bәxte өсөн, Lenin— Stalin eşe өсөн һuңы tamьы qаnыm bәtkәngә tiklem көrәşәsәkmen, — ti ip. Bakaldin.

Hajlav bylletene turahynda

(Davamı. Baş 2-se bittə).

Hajlavss bylletengə janə fami-
lia jadəb quja alamə? Juq, jada
almai. Hajlav zakonə vujənsa hər
ber hajlav okrugəndə şul kandi-
dattar qəna ballotirovatsa i itə
alalar, kemdər Okrug hajlav ko-
missiahə tarafənən yd vaqtəndə
registratsialanalar həm bylletengə
indərelələr. Okrug hajlav komis-
siahə iztimaqi ojoşmalardən həm
xədmətsəndərdən iəmojəttərenən.

Hajlav bylletendärenen, ölgəhə, SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlav dar vujnsa Udək hajlav komissiah tarafynan raflanqan. Hajlavsy qujylqan ölgələgə bylleten həm konverttar menən genə fajdalanьrqa tejeş. Byl, jəşren tavьş birevde tə'min itev əsən qujylqan. Bylletende jəşnikkə konvert-hə təsərev şulaj uq jəramaj. Konvert-hə bylleten — byl asəq

Byna, hər ver həylavşə həylav
bylletene turahənda nəmə belərgə
tejəş. Həylav bylletene həylavşə-
nyñ qulənda—dur kəs. Byl SSSR
Verhovnyj Sovetyñyñ sostavənda
ildəñ in jaqşy keşelərenen, tərqan
ildəñ in jaqşy ul həm qəddərgənyñ,
eşşelər şajnyfş eşənə, Lenin—Stalin
partiahş eşənə, sotsializm tədələ-
şənə adaqəna tikləm bircəşlərd-
dən buləvyñ həylavşənyñ ixtiarəñ
saqəldəzə torqan dokument.

«Pravda»nan.

Hyrtta: 93 hajlav ucastkaly. Un jaqta propagandis Paratullin jetakselegendage domoxozakalar patefondan iptas Stalin dokladyn tynlajdar. Hul jaqta: Hajlavsyar yddarenen isemektaren tuxseralar. (S. Urazbaxtin fotohy).

SOVETTAR SOJUZYNDA

Avyldarda vodoprovodtar

Ordzonikidzenski krajdyn qajhy ber rajondaryndaqy xalyqtar byjyl hyvqa dur moxtazlyq kyrde-lar. Suny esen unda vodopro-vodtar eslane baslan. Xader Sta-ro-Marle avlynda (rajon ydage) 8 kilometr truba halynp, avly-dyn terle urundarynda 9 hyv ta-ratyv kolonkalar eslanep betken da ine.

Dekabr ajynda osondaj uq vo-doprovodtar Kaluzski, Kameno-bradski, Izobel'ski, Turnovski, Greceski ham Ovdinski rajonda-runda eslanep betasak. Xader 26 men xalyqly es rajon ydage ham 21 kolxoz hyv menen ta'min itel-delar.

Sojuzyn sakar zavodtary 2 aj esende byjlyq sakar segeldere-nen unyynan 9,8 million sentner sakar eslep syqarqandar. Udqan jylqa qaraqanda, oso uq vaqyt esende 20 men sentner artyq sakar eslanep syqarylqan.

Vinnitski qalahyn mebedar eslej torqan fabrikahy Verxovnyj Sovetqa hajlavdar esen hajlav jas-niktare eslej baslan. Xader 800 jashnik eslep syqarылды la inde

Kompazitorlar namalar jadalar

Kompazitor B. Sextor Zavolos-kiden «Goriski semfoniahy» poe-mahy teksyna semfonia xory jada. Byl semfonia, xalyqtar dahyly iptas Stalin tyvqan Gore qalahyn jylaj.

Kompazitor E. Golyov «Qojas-tyh qajtyhy» oratoria avtory, Qy-dyl Armianyn 20 jyl tulvyna va-qyqlap xordar esen kontaty et-tende eslej.

Jaqyn kenderda E. Golyovtyh, O. Verxapta teksyna jadqan «Ti-merse» etere matbuqatqa syqasaq.

Pianisttardyn beto sojuz konkursy

Iskusstvo estere buynsa Beto Sojuz komitety pianestardyn kon-kursyn oyojtoro. Bynnda SSSR-daqy in jaqsy jash ujnasyar qat-na-sasaq.

5 dekabrdä, Mäskävdä, byl kon-kursqa qatnasyvsylardy hajlap alby baslanasaq. Dekabr ajynyn berense jartyhnda, Sojuz respub-likalarynyn stolitsalarynda hajlap alby jarysy bulasaq.

Begen Mäskävdä konkurs ko-missiahy organizatsiahyyn beren-se ulytyshy vula.

Komitetqa Mäskäv pianestary-nan qyna konkursta qatnasyrqa telap jadqan 37 qariza kilde la inde.

Konkurstyn aldynqy lavrettary esen 10 bylak bildelangen. Beren-se bylak 10 men hum.

„Sovet tyvqan ile esen“

Lenfil'm studiah proivodstvohy

Osonen Salavat ismendage kino-teatr ekranyn «Sovet tyvqan ile esen» tigen jany xudozestvohy ki-no-kartina bara.

Rezissyor R. Ju. Muzikant tara-fynan qujylqan byl gyzaj fi-l'mden syzete qajet jashaj. Tama-sasyar uny kesle kiseres menen qarajdar.

1921 jyldyn kedenda fin aq ban-dittardyn sytskordar otrade Sovet Kariliahyyn granitsahyn ytep, ber-ber artly avyldardy batyp ala baslajdar.

Fin kommunis Tojva Antekaj-nen komandahy abtyndaqy, xarbi maktapty kursanttarynan torqan otrad, doşmandy tyjlyna teren ine, uny ştabyn, snarazenie za-pastaryn, skladyryn juq itergä, tigen zadanie ala. Byna uny oträ-de, tenjaq qyşyn qaty şartta-runda, teren qar ham yta alma-lyq urmandar, hadyqtar aşı jul tota. Kursanttardyn ketelmägen udary menen, başynda porucik—Riutta torqan fin aq bandittary terkeme plengä albyna. Lakin po-rucik qasa. Ul, ştabqa qydyldar oträde jaqynlaşyşy turahynda aldan ibkärtev esen, Kimas—kylenä aşy-qa. Antekajnenen otradenä ber gena sara qala: in qyşqa jul me-nen kitep, qasqyndy udyrqa ham ştabty tar-mar itergä. Lakin qyş-qa jul, Massel'ga tavyn yta al-malyq tyveläre aşı jata.

Jerle xalyqtar, Massel'ga tav-yterlek tygel, uqa menergä, xatta avsyar da batyslyq itä almany-lar, tip şandyrlylar.

Antekajnen otradenä — ber gena avsy la Massel'gany yta almaqan, a bed yterbed,—tip möräzäqat itä.

Kursanttar yddarenen komandire-nen telmären prikaz itep qabul iteler. Byna qydyl vojestardyn oträde Massel'gany şturmlaj. Ham otrad totop tyja almaşlyq jeneve.

Lavina bulyp bandittar ştabyna taşlana. Antekajnen otradenen le-gindar poxodı tevelläne. Ştab tar-mar itelä, bojevoj zadanie ytälä.

G. Fiş saxonähe buynsa qujylqan «Sovet tyvqan ile esen» fil'mahy-nyn menderäzähe byna şul.

Fil'mde otradten geroizmahy, pa-xodtyn kändälek tormoşondaqy betä vaqlyqtarda saqyla.

Byna asyq kynelle, vatanqa to-qoro Artu. Ul sanqyla jerej belmäj, hər vaqyt ajaqyn ejkätä, artta qala. Lakin ul ber vaqytta la qavşap qalmaş, hidgerlegen da juqaltmaj. Urmanda jänlek avlap jeregän porucikte ul plengä te-şerep ala.

Byna otrad komandire, synyqqan kommunist—Tojva Antekajnen. Ul ber yk vaqytta hidger ham jenevgä şşanqan, birelgen koman-dir, jetäkse ham hər ber kursant-tyh jaqyn iptäse. Ul hər minutta ydenen kursanttary turahynda qaj-qyrtä. Antekajnen hər vaqyt posta. Ul hər ber vaqyqany vojestardy qydyl voen ismen aqlaj albyrdaj dostoinlyqta terbiäläv esen faj-dalana.

Byl fil'mde bedden vojestary-byddyn bol'sevistik synyqqanlyqy, betä qarşylyqty jenep syqa ala torqan xarakterda bulvydary ja-baj obrazdar aşı saqyla. Byl kar-tina tamaşasynyn anynda teren ed qaldyra.

Ykeneske qarşy, postonoviktär kartinanyn betä barışynda la dö-reş liniene haqlap qala almaqan-dar. Plengä albyqan poruciktän dopros alby saxonähendä, Antekaj-nen doşman albynda yta nyq si-selä. Ul porucik menen adyq by-lep aşaj. Byl bol'sevik oblikyna hyjšmaj.

Qomymen fil'm dur unyşlyq me-nen demonstratsialana. Byl sovet kino-kartinahynyn taqy la ber

M. Sadıqyev.

F. XƏBİR.

ŞATLYQ

brqyqandaj bejek jarqa
Okeandyn şajan tulqyn,
Elektrdaj balqy jeddä
Alhyvlyny şatlyq jalqyn.

Avyl,
Qyşlaq,
Qalalarda

Min kyrämen kolxoz xalqymdy,
Barında la vajram keje
Şatlyq tany kesle şavqymly.
Byvattardy atlap udyr,
Byl şatlyqty tarix kyrmähe,
Jaralqandan birle jeshäp

Jerden etäe byny belmähe.
Şatlyq begen xalqym jeregendä
Dinged tulqynandaj aşalar
İşetelmägen ireklekten
In tyrenä ular başalar.

Aşqyyp ketä un ikene

Avyl, qala jıraq polys tä,
Hojep ketä uny vajram itep
Gruzin, başqort, rus, tunqus ta.
Ap-aq qandar javqan dekabrdä
Bylletende alby quldarqa,

Ular berdam tavşy birer
Batyrdy qydyq, eşsen uldarqa.

Daqstandyn xalyq şaqire

SƏLƏJMƏN STAL'SKI YLDE

Telegraf, kommunizm eşe esen kərəşse, Daqstan xalqynyn orden-ly, bejek şaqire, Sojuz Sovetyn deputatlyqqa kandidat, Daqstan Sovet jadvyşlary sojuzynyn pred-sedatele Sələjmen Stal'skiden yle-ve turahynda qajqyly xəber kilter-de.

Sələjmen Stal'ski ydenen odaq ham maqtavly tormoşonon duk eləşen xalyq qajqyly turahynda-qy, xalyqyn azatlyqqa syqyvqa emettäre turahyndaqy jırdarqa arnany ham xalyqtardyn in şatlyq-ly xıjaly vojomqa aşyrylqanqa tiklem jeshäp. Uqa—xalyqyn byl emettären jırlavsyqa — sotsialis-tik jəmqiätte tedəvselärden aldyn-qylary safında bulv bəxtə turä kilde.

Sələjmen Stal'skiden jırdary eş-ke aşyryldy. Qart şaqir dəvlat adamaty bulvqa tiklem ybte. Byl Sələjmen Stal'skiden betä tormoş tärbiälärenen kilep syqyly. Uny Aşaq-Stal' avlyndaqy jarly sak-lähenen (keskenä ejden) sovet xa-lyqtary stolitsahynyn Kreml' dvo-resyna tiklem bulqan july million-laqan xedmətsəndärdən şul turä ham danly july ine ki, xalyq geroj-dary bulp əverelgen şaqirdär ham stalevar'dar, ketəvsələr ham inzenerdar şul jul. bulap tarixqa, indelär. Byl jul Lenin — Stalin pertiahy tarafynan asyldy.

Sələjmen Stal'skiden izad — sovet ədəbiätinen in jaqsy bittäre-nen berehe ul.

68 jəstə bulvyna qaraməştan, Sələjmen Stal'ski kesle ine əle, şaqirlek qoralyn taşlamaqajny, jany eştərgə əderləne ine, ham byl be-jek qart bedde taqy la nindəş qə-zəp jırdar menen şatlandyra alby ine əle!

Tarixi kən bulqan 12 dekabrgə tiklem hanavly qyna kəndär qaldy, xalyqyn şşanşy menen uratyp albyqan Stal'ski, «XX byvat Go-mery» ul kəndə Sojuz Sovet deputy bulasaq ine.

Şaqir ul kəngə tiklem jeshäp al-many. Lakin bedden jəragebeddä ul — xalyq hajlanmyşy.

SSSR Sovet jadvyşlary sojuzynyn pravleniehe ydenen bejek şaqiren ham grazdaninen juqaltqan Daqstan xalqyna ydenen teren rə-vestə ham byn kyneldən tojqodaşlyqyn beldərə.

Xalyq bəxtə esen kərəşsenen—Sələjmen Stal'skiden july bedden, SSSR jadvyşlarynyn betəhe esen də tormoş ham izad elgehe bulv-qa teješ.

SSSR Sovet jadvyşlary sojuzynyn pravleniehe.

MƏHİM TƏDƏTEV

Gazetayddyn 26 nojəbrdə syq-qan 113 hanında esense bittä, Timofej Andrejevic Krykovtyh tər-zəməi xələndä ikense əvzasta „1935 jylda“ tip xata kitkən, uny 1915 jylda tip tedətep uqvyd horajbıd.

Redaksiä.

Vaqytly redaktor:
X. DƏVLƏTŞIN.

Əfə „Oktəbr natiska“ hy tipografiyah Başglavlit väkile № 4090

1937-se jyl

1 Dekabr

№ 115 (1163)

Ajqa 12 farqyr
sıqa. Ajrım hanı
7 tin.

Башҡортостан, пролетарлар, берләшед!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetları organı

Redaksiä adresı: Öfö
Volodarski 2. Telefon
№ 85—04

JALQYNLY BOL'SEVİK

«Ajaq aıtında butala torqandar-
dın, sajqala häm şikläne torqan-
dardıñ, bötähe lä, tarixi urqında
qaldırılırqa tejeş, ä hedden menen
bedden julıwıd tik alqa taba qına
häm tik jenevdärgä taba qına!»

Sergej Mironovic Kirovtnı parti-
nıñ XV sjezd delegattarına möräzä-
qät itep äjtken bıl jalqynlı hyddäre,
sovet xalqynıñ doşmandarına dä-
şetle janıv buldı. Doşmandar Kirov
tan qurqalar häm unı kyre almajdar
ine. Häm bıl osoraqlı tygel ine,
senki Kirov tajşanmaş Stalinse bul-
dı. Trotskise-zinovjevse hatlıq
jänder bandahıñnıñ bısırqaj ujdardıñ
faş itep, Kirov ular menen raxim-
hed itäpläşevde talap itte. «... Op-
pozitsianıñ in qırqa, in qatı, in
raximhed räveştä juq itergä kerek.
Bıñ bedden partiä kätä, bıñ bed-
den eşseler sıjnıf kätä, bıñ, iptäş-
tär, bedden xalq-ara proletariät
kätä».

Xalq, Lenin—Stalin eşe esen
batır kərəşe bulqan Kirovtnı
qajnar räveştä hejäre ine. Eşseler häm
kolxozsılar Kirovta hər vaqt doş-
mandardıñ javız ujdardıñ asır ha-
lıvıñ häm ularqa jemerger udar
dar birevse nıqlı bol'sevikte kyr-
delär.

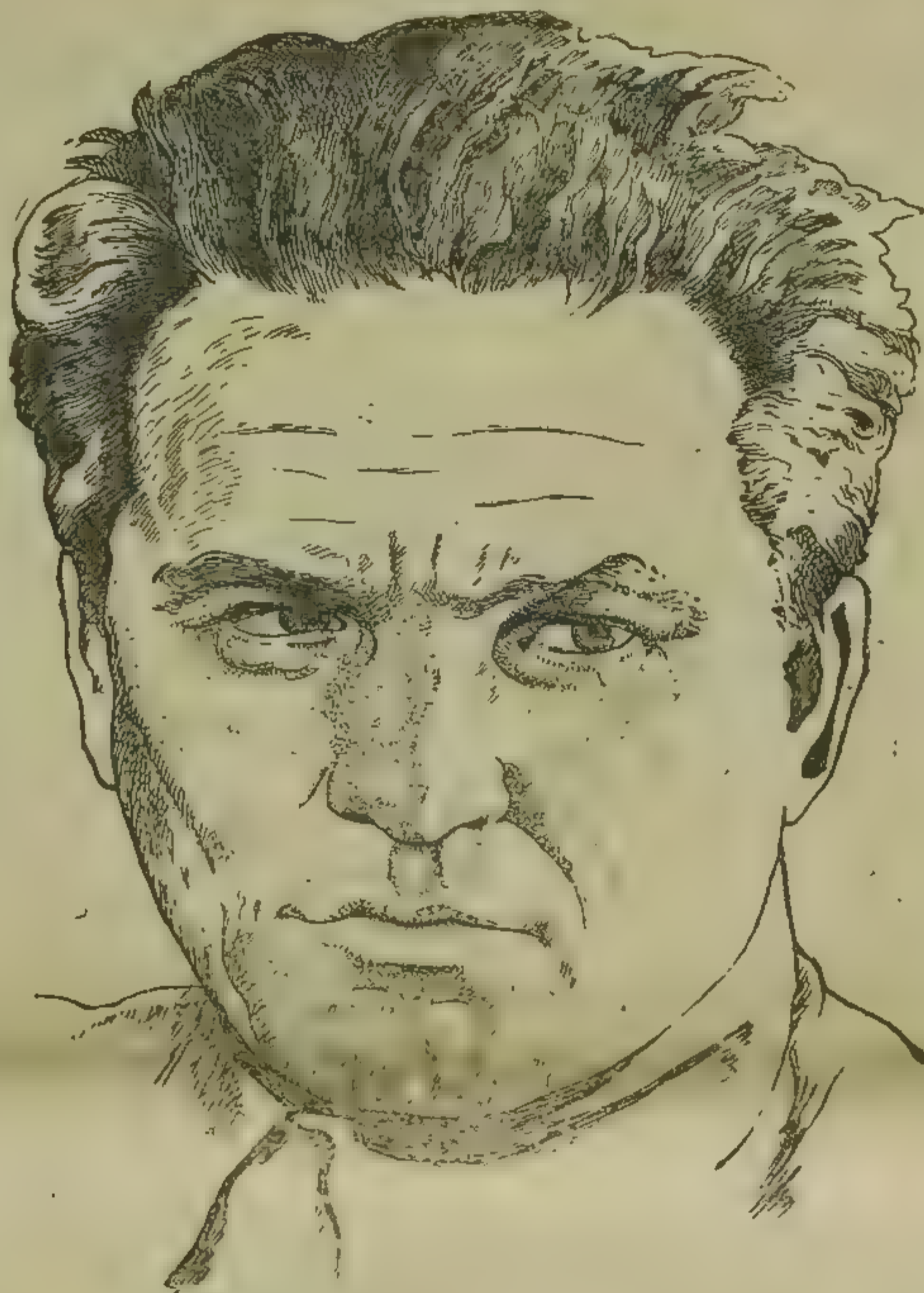
Kirov, xalqtnıñ toqoro ulı, Le-
nin—Stalinden in jaqsı spodvez-
nige ine. Ul faşist razvedkahı şpion-
darı, trotskise—zinovjevse bandalar-
dın bısırqaj, jeranges yltärevseläre
qulıñnan hälek buldı.

Kirovtnı yleme ajqanlı VKP(b)
UK aqzalarınñ xatında: «Ydenen
bötä jaqtı qömörön eşse sıjnıf
eşenä, kommunizm eşenä, keşelekte
azat itev eşenä birgän keşe, doş-
man qulıñnan hälek buldı», tip äj-
telgän.

Qazanda, Tomskıda, Vladikav-
kazda häm Bakuda, grazdandar
huqıqsız fronttarında häm maskalan-
qan xianatsılarqa, hatlıq jändärgä
— trotskisttarqa, zinovjevselärgä,
buxarinselärgä häm başqa faşistik
bandittar menen kərəştä lä, batşa
vaqtındaq tärän idän aıtında lä,
partiä häm sovet dövlätinen jetäk-
se postında lä—bötä jerde Sergej
Mironovic massanı intuziazm, ener-
gia, eşseler sıjnıfına ısanıv, sotsia-
lizm eşenä birelevsänlek menen
ruxlandırdı.

Doşmandardı raximhed tuddır-
qan xäldä, Kirov ilde indystrılaş-
tırıv, avıl xuzalıqın kollektivləş-
terevdäge Stalinse plandı in aktiv
ytärevselärdän buldı. Ul arıma-
talmaş sotsialistik jämqiät tädöv
esän kərəştä. Bıl jämqiät xäder
tıvdırılqan. Stalinse Konstitutsia-
la jadılqan sotsializmdıñ bökük
jenevdäre, jenel ireşelmänelär,
ular kəsərkanes eşä, kirkän kərəş-
tä qadandıldı.

Sotsializm bedden ildä kire qajit-
maşlıq räveştä jende. SSSR xalq-
tarı sotsialistik tädölestä granit-
stenalaj bulıp haqta (strazda) to-
ralar. Sotsializmdıñ javız doşman-
darı—trotskistär-buxarinselär, rıj-
kovsılar pomeşsiktär, kapitalistar

Sergej Mironovic Kirov.

klasın qajtarırqa ujlaqandar. Trots-
kise-zinovjevse-buxarinsel şpion-
dar fabrik häm zavodtarı burzua-
ziaqa, ä jerde—pomeşsiktärgä qaj-
tarırqa ujlaqandar. Ular bedden
xalqtnı xäjerselekkä häm totqonloq-
qa qajtarırqa telägändär. Bandit-
tarıñ bıl javız ujdıñ iptäş Stalin
häm unıñ toqoro soratniktäre faş
ittelär.

Trotskisttär häm buxarinselär ter-
ror julıña batılalar. Ular bol'se-
vistik partiä häm sovet xökymäte-
nen jetäkselärenä hezym äderlä-
gändär. Bıl bısırqaj ujdardıñ qor-
vanı bulıp Kirov hälek buldı.
Doşmandar, bedden partiäqä teşkän
avır växethedlek, sotsializm esen
kərəşevselärdän, saftarıñ jemerer
tip itäplägäjelär. Bandittardıñ
jeranges eştäre varıp sıqmanı. Ser-
gej Mironovic Kirovtnı qävaxättärsä
ylterevgä javap itep bötä partiä,
bötä eşseler, kolxozsılar, xedmat-
kärder, bol'sevistik partiä tirähenä,
iptäş Stalin tirähenä taqı lä tıqı-
dırqaj bulıp tuplandılar. Bötä il
vujınsa: şpionsıl-hatlıq jändärde,
aşäkelärde tamır menen jolqorqaj!
—tigan avaz janıranı. Bol'sevistik
partiä tirähenä, donja revolytsia-
hıñnı Bökük julbaşsıñnı iptäş Sta-
lin tirähenä tıqıd stena bulıp uq-
maşırqaj!

SSSR xalqtarı, Lenin—Stalin
partiäñ väjraqı aıtında, alqa
kommunizmdıñ janıñnan-janı jenev-
därenä varalar.

PSEVDONIMDEN TARIXE

...Ul 1912 nse jıldın qıdın jäjen-
dä tärmenen sıqır «Terek» redak-
siahına qajttı. Bik ad qına aqarın-
qan, läkin şatlıqlı räveştä öbtäl
artında ultıra ine. Unı dulqınla-
nır qarşı alıvıñ gazeta sotrudnik-
täre bylmänen, ber osonan ikense
osona ere genä atlap jılmaşır qı-
na jerejdär ine. Solodov häm Ro-
zanov uqa qarap:

— Petsov!... Kapustin!... Rakitni-
kov!...

Läkin Mironovic hər ber isemdä-
renä riza bulmaşınsa, başın sajqanı.
— Jaramaj.

Ular Mironovicqa janı psevdonim
ujlanılar. Senki ibke isem menen
eşlärge mömkin tygel ine.

— Nikolaj Petrovic, kalindarqa
qaraqıd äle. Juq ihä hedden jäşel-
säle familialarqıdqa estän avır-
ta, ti, tip Solodov ber adqa tuqtanı.

— Nikolaj, Ol'ga, Maria, Kir...

Kir! Solodov taqı lä tuqtaldı.
Kir!... Kirov—bıña bıñnıñ hoqlan-
dırqıñ matur.

Bökük polkovodis—podpol'sik
Mironovic ujlap qına jılmaşdı lä,
—jarar tine.

JAQUP QOLMOJ.

BEDDEN KIROV

(S. M. kirovtnı ylevenä es
jıl tuldı).

Juqalmanıñ ylep,
Danıñ qaldı
Eşen qaldı bökük ilendä.
Hin jäsäñhen million xalq menen,
Onotolmaşın Kirov qömörgä.
Qajratlenen kösle, qajratle inen,
Batırdardıñ in-in batır,
Hidger, ytker ılasın buldıñ
Jed dä jetmeş million xalqtnı.
Qorur ulı inen ilemden,
Berkötä inen Kavkaz tavıñnı,
Tinhed taşqın kös häm qajrat me-
nen

Turanqıd doşman polıgıñ.
Atakalap, kösle front menen
Haqlaqanda neft' Bakıñnı,
Kerfegende jommaş postta tordon
Häm jörägen tipte jarıñnı.
Kende tengä jalqap,
Arımaş-talmaş
Jergä tyşap darı tötönen,
İlen esen,
Xalqın växte esen
Birden—Kirov varlıq kəsändä.
Kyd qaralıñ hımaş vatanıñnı,
Haqlanıñ hin ker dä tigemäş.
Qanqa iterep doşman nagan totto
Qömöröndä kütte bötöläş.
Million kyddär tamsı jäşen hıqa,
Şat jöräktär äñni qajqıñnan:
—«Qorotırbod doşman tamırdarıñ,
Julıñ balqır jaqtı tañ hımaq».

Bıl qajqırıñ—
Xälhedlänev tygel,
Qajratle kös—
Asıv taşın ul.
Men jıldar dä äle jıva almaş,
İl öbtändä qurqan asıvıñ.
Bedden asıv—
Doşman jörägenä
Ytker henge bulıp qadaldı.

Kiler jıldar,
Davıñ kərəş bulır
Jer jödonen sıp-sar tadarıñ.
Juqalmanıñ ylep,
Danıñ qaldı
Eşen qaldı bökük ilendä.
Hin jäsäñhen million xalq menen,
Onotolmaşın Kirov qömörgä.
Öfö, nojavr.

S. M. Kirovtnı ibkä alıv

Berense dekadrdä Revolytsianıñ
jalqynlı tribunahı S. M. Kirovtnı
trotskise-zinovjevse bandittar tara-
fıñnan javızdarsa yltärelev kənä-
nen alıp 3 jıl tula. Öfö qalalıñnıñ
predpriatielärendä, ucresdenielären-
dä 30 nojavr häm 1 dekabır kändä-
rendä traurnaj jıjlyştar, mitingtar
ytärelelär. Hajlav ucastkalardıñda
iptäş Kirovtnı tormoşo häm eşe
turahında hajlavsılar menen bese-
dalar ytkäreläsäktär. Partianıñ qa-
la komitetı maxsus dokladciktär
bylde.

Respublikanıñ fänni bibliotekahı
S. M. Kirov itälegenä väqışlan-
qan vıjstovka ojoştora. Vıjstov-
kala S. M. Kirovtnı tormoşo häm
eşmäkärlege turahında material-
dar, foto albomdar häm başqalar
kyrhäteläsäktär.

(BaşTASS).

S. M. KIROV TŲŲ TORMOŠ JULY

Sergej Mironovic Kirov (Kostrikov) 1886 jyl, keske, qaranq Urzum qalahnda (elekke Votka gubernah, xaderge Kirov elkəhe) tynqan. Sergej Mironovicten balalyq vaqyt moxtazlyqta ytkən. Uny atahy — Miron Kostrikov moxtazlyqta jener esen, eş edlap Uralqa kitken hem unda xəvərhed juqalqan. Serjoza 4 jəsendə saqyn-da atahnan məxrym bulqan, ə 7 jəsendə əsəhed qalqan.

Serjoza hem uny ike henlehe jəşən esen məmkinlege bulmaqan qart əvejdəre qulbna qalqandar. Byl əvej vaxdar-popeciteldər aldnda kəmhetelevle rəvestə dur qyjnylyq menən genə Serjozany jetem-dər prijutna urynləstəra alqan.

Serjoza ydenen jaqşy uqyvy arqahnda, hunnan Qazan qalahnda tyvən mexaniko-texnik ucilişegə uqyrqa inə alqan. Jəykəndərendə Serjoza tynqan urny — Urzumqa qajtqan. Ul unda politik hərəgəndə jəşəvsələr menən jaqynlaşqan, ulardan revolysion ədəbiət alıp uqyqan. Unan hun kyp tə ytməy ul yde gektoqraf eşləp alıp, jəşən rəvestə listovkalar vaxqan, ulardy qala bujnsa taratqan.

Sergej Mironovic 1904 jyl, Qazan ucilişehen tamamlap, texnologiceski institutqa inəv esən Severgə, Tomskigə kilə. Jəş Kirov bynda eşse-pecatniklər menən duyləsa, ular arqyl revolysion tynəktərgə inə hem tiddən bol'sevik bulyp əverelə.

1905 jyl, Kirov berense tapqyr vojevoj sypnyv ala. Tomskidə revolysion demonstratsia əderlənə. Sergej Mironovic demonstratsiayn qorally bulvyn talap itə. Ip. Kirov druzenniktərdən vaxnda bula. Ul vajraq jəretəvse ydenen iptəşe Kononovt qurqyvhə rəvestə haqlap vax. Qalanyn vax uramnda zandarm hem gradovojdar demonstratsiaqa həzym itələr. Bajraq jəretəvse Kononov yltelə. Qyjnyv hem vax Kirov, politsia patroldəre torovqa qaramətan, Kononovtyn məjeten edlap tava, hem ylgən iptəşenən kykrəgenə jəşerelən qybyl vajraqtə yde menən alıp kitə.

Ber nisə kəndərdən hun Kirov, politsia tarafynan qulqa aləna, hem oşonan Kirovtyn qulqa alənyv, tərmlərgə javlyv polosah vaxlana. Tomskidə uny 3 tapqyr qulqa alalar, Irkutskidə la edərləjdər, Vladikavkazda la qulqa alıp,

konvoj abtənda hem jul bujəndaqy tərmlərdə tuqtata-tuqtata janynan Severgə qyvalar. Ləkin Kirov qajda qyba vaxyp sypmahyn, vətə jergə lə ul, Lenindən—Stalindən jalqynly hyddəren alıp vax.

1917 jyl Kirovt Kavkazda osorata. 1917 jyl, kəndəndə Sergej Mironovic Kirov Sovettardyn II-se vətə Rossia sjezyna delegat bulyp Petrogradqa kilə. Bənda ul Oktəbr qorally vosstaniehəndə qatnəşlyq itə.

Grazdandar huqyşy jyl, dərəndə Sergej Mironovic Kirov Qybyl Armiayn in talantly polkovodestərnən vərəhe vula. Aqvardiestər hem anglicəndər Astraxanqa həzym itələr. Byl vaqytta Kirov un berense armianyn Xərb-Revolysion sovetlynyv aqzaly vula.

1919 jyl, kəndəndə un berense armia iptəş Kirov tarafynan eşlənən plan bujnsa həzymgə kyste, hem doşmandardə tar-mar itte.

1921 jyl, kəndəndə Sergej Mironovic Kirov. Azərbajdzan kommunisttar partiahy Ydək Komitetynyn sekretary. Ul Lenin—Stalin milli politikahy esən kərəşep, trotskistardə hem millətsələrde tar-mar itep, partia ojoşmahyn tərbiələne hem nyqyttə.

Baku vətə ilde tip əjterlek neft menən təmin itə. Il kyberək neft talap itə hem Kirov kən hajyn neft promyislalərynda bulyp, neft eşən əjrenə. Neft promyislennosyn julqa hala. Neft promyislennosy gərlep ybə vaxlaj.

Partiayn XIV sjezynan hun, 1926 jyl, partia iptəş Kirovtyn Leningradqa jəvə. Byl vaqytta partiayn in javy doşmandar — Zinovjev, Kamenev hem ulardy ejəsendə, partiayn Lenin jyl, nən tajəndəryvqə matəşyp, partia Ydək Komitetynə qarşy qotoronqan rəvestə ataka alıp vaxalar inə. Kirov partiayn Leningrad ojoşmahyn doşmandardan tadarttə, uny Ydək Komitet hem iptəş Stalin tirəhənə tuplən. Kirov Leningrad eşlərenən in həjəklə duşy hem jətəksehe buldy.

Kirov, sotsializmdyn doşmandaryna — trotskiselərgə, zinov'jevselərgə, vaxarinselərgə qarşy ajavhə kərəş alıp vardy. Sergej Mironovic xalyqta qajnar rəvestə həjə inə hem iləbeddən qevəten nyqytyv esən, eşlərdən, kolxozsyalardy xedmətly itev esən ydenen vətə kesən, vətə qəməren birde.

Xalyqtardyn həjəklə ul, vaxyp bol'sevik hem vək Stalindən soratnigə hem duşy bulqan Sergej Mironovic Kirovqa, trotskise-vaxarinse faşistik vandittər yddərenən vaxraq quldaryn kytərdelər.

Ydenen vətə tormoşon xedmətəndər eşe esən birgən həjəklə

Sergej Mironovic Kirovtyn itəlege xalyqtardyn jərəgendə mənə haqlanyp.

Iptəş Stalin tirəhənə tuplanqan bedden partiaynd, bedden vək xalyqbyd vətə doşmandardə la əndərenən etəbləp sypqaryp hem ulardy juq iter.

ЕРОХАНЫ КЫРЕНЕКЛЕ ДОКУМЕНТЫ

Iptəş Kirovtyn partiayn XVII sjezyna həjəlagən telmərenən (1934 jyl, 31 qınvar).

Bedden vətə eştəredəndə jomqaqynda, ybəşəbeddən xaderge osoronda, iləbeddə eşsələr sypnyly dik-taturahynyn vaxa tiklem his tə bulmaqan nyqybyna ireshek. Beddə xəder sotsialistik ekonomikanyn fondamintyn tyvərqan, bysnylap tə nyq tədəlgən hem nyq sementləştyrylqan vək Sovet dəvlətebed vax. Byl, iləbeddən eşsələr sypnyfna hem kyp millionly kolxozs kərətiəndərenə qajət dur moral' qənə-qətlənev birə genə tygel, bəki iləbeddən tyşənda, xalyq-ara proletariat' arahənda, Kənsyqyştyn hem Kənsətyştyn vətə idelgəndə arahənda sotsializm eşe esən in jaqşy agitator, in kəsle propagandis bulyp tora.

Minənsə, iptəş, hunqy 3 jyl jarım esəndə bedden tarafynan ytkərelgən eştərdən jomqaqtərn bedden kybebed jeterlek dərəzələ itərkə almajdar şikelle kyrenə. Tarix-tə jəş qyba şulaj bula, tarixi rəvestə kisə eşlənən nəməgə narəq birəv esən, saqtaj tarixi jəraqlybqə kire kitergə, eşləgəndəbedgə jəraqtan qararqə kərək bula.

Bedden vəgəngə kəngə tiklem vax, 3 jarım jyl esəndəgə vək sotsialistik tədələşəbeddən vətə kyrenəşən aldəbydda kəvgələndərgən in asyq hem in tulb dokument bulyp, iptəş Stalindən oşo sjezdaqy otcot dokladə tora. (QUL SABBVDAR).

Minənsə, iptəş Stalin tarafynan bynda bedgə əjtelgən vətə nəməne enəhənən jəvənə tiklem, hərə ber noqtahəna tiklem təşənərlek vaqytqa kilep jətmənek əle tip əjteve lə arttyrv bulmajasaq. (Tavəstar: «dərə!»). Uny dokladənda bedden tarafynan eşlənən eştən jomqaqtərn qyba saqylybryp qalman, ip.

Stalin bedgə in tərən, marksizmleninizm analiz july menən, bedden vaxa nisek ireskənegebedde, vaxa ni esən ireskənegebedde kyrtətte. Ip. Stalin yd dokladənyv otcot jaqy menən genə siklənep qalman, ul bedden aldəbydda jaqyndaqy jylar esən eştən gigant kiləsəktəren, vək programmayndyn byl jan səxifəhən jəjeldərdə. Ul qyba la tygel, iptəş, unda byl eştən programmay hyrtəndərelep, kəvdələndərelep kənə qalman, ip. Stalin byl programmay bedgə nisek tormoşqa aşyrvqə ikənlegen, sotsialistik tədələşəbedde kiləsəktə lə nisek nyqytyvqə hem arttyrvqə ikənlegen əjtte.

Minənsə, iptəş, partiayndyn Ydək Komitet dokladənyv oşo sjezda bulqansa şul tiklem tulb rəvestə tikşerev hədəmtəhəndə ip. Stalindən dokladə bujnsa nində qarar sypqarvqə, nində rezolytsia sypqarvqə tigen məsələ etəndə vaxvatəv vaxqə bulv inə şikelle kyrenə. Minənsə, hərə xəldə vaxlyq vətə qararqə qaraqanda eş esən də saqtaj məqylyerəgə, dərəbərəgə şul bulasaq, iptəş Stalindən otcot dokladəndaqy vətə qujlyštardyn hem hədəmtəldərdə partiya zakon sypfatənda ytəv esən qəbul itev. (Tavəstar: «dərə!» Odaqqa hudylyqan kəsle alqyştar. Bətəhe lə alqyşlap ajaqqa vaxalar).

Ləkin, byl qyba ad, iptəş. Aldəqy eştən unyşy esən byl yde genə jeterlek bulvdyan saqtaj jəraq əle. Qəbul itev vənəmə, ə ikənsehe — iptəş Stalin tarafynan bynda əjtelgən vətə nəməne ydəbeddən vək sjezbyddyn vətə aforitəty menən bysnylap, tulblynsa, naməty menən, bol'sevistik ytəvgə garantia birərgə kərək bulasaq. (Kəsle qul sabyvdar, «dərə!» tigen tavəstar).

SSSR Verxovnyj Sovet deputatlyqyna kandidāt

ӘХМӘДУЛЛИН ӘХМӘТХУЗА

Janavyl hajlav okrugəna vərleşkən 6 rajondyn xedmətsəndəre SSSR Verxovnyj Sovetynyn Sojuz Sovetəna deputatlyqqa aldənyqlardyn-aldənyqləy itep Əxməduza Əxməduллин iptəşte kyrtəttelər.

Əxməduллин iškə tormoştən əsəhən, kulak eksploatatsiayn nyq tatbyqan kəşə. Ul Vələkəjev Şəvəli kulakta vatrak buldy. Jyləna 3 hum xedmət xaqəna kənə 20 səqət eşlənə...

Uny byl avy tormoşo 11 jəşənən yk vaxlāndə. Ul tavəaj eşkerttər əjə, kyp jərdə hərə, tər-mata, igen səsə, maldar qaraj... torqajny. Ul vaqytta uny byl hajqan kykrək kəstəre vajdy haman da vajtyv, himertev esən genə kitəler inə. Şunyn etəne ide-

lev, tuqmaləv... Byna uny ytkəne.

Tik, vək Oktəbr revolysiahy qyba Əxməduллин kevek million-darqə jaqyt kən asty. Əxməduллин, Qybyl Armiayqə kitə, ul unda, sovet Yzəkstanyn kire qolloq don-jahəna təşerərgə, qamsy abtəna alərqə tərşqan vaxmasylar vaxdahy menən nyq kərəşə. Əxmədu-lindən Qybyl Armiala ytkərgən vaqyt vaxrylyq, qyjnylyq kyrtətkən danly kəndər menən tula.

Tekə tavdar arahənda jylqə buj-lap qybyl kavaleria vax... Həvaj-dardan vax kilometrəlap alda Əxməduллинde kyrtəbed. Dozor ul. Qapyl uny vax oşonan pulələr hədqyrv yta. Ike vaxmas, qyba təstarqə byşqanqandar də mlytə kəvəktəren Əxməduллинə tədə-

gəndər. Ləkin Əxməduллин uqə qavşap qalman. Həjgən aty „Narkotik“tə sporlap, uny qujan təblə zəhər hikertep vaxmasylar etəne-təşləndə, ul „Narkotik“ etəndə qylyş sajqap ytep əjləngəndə vax vax jərdə avnaj inə inde. Ul jyl-dam qyba taqy vax kičəndə hem qurqyns juq itelde.

Kəndər uddylar, jər etəne jəşel sirəm vaxty. Həm vax vaqyt Əxməduzza sirəm etəndə joqlap jaqtan 5 vaxmas etəne kilep sypqy. Əxməduллин tid genə „Narkotik“tən təşə lə, ulardy qoraldərn alıp yd ejərenə vaxlənə. Ləkin doşmandy qorahydandərv qyba ad, uny juq itərgə kərək ti, ul.

Ul, vaxmaslyandyn yd sələləre menən vərəm-vərəm quldaryn art-qə saqaryp vaxlaj də, şavəqə alıp qajta.

Ber vaqyt, han jaqynan bylarqə

qaraqanda vax nisə tapqyr kyp bulqan vaxmasylar ejəre puşkal, pulemjottar menən tətərenə tiklem qorallanqan kiləş qybylarmiestərgə qarap həzym vaxlajdar, arala ut asyla.

— Doşmandy jylqə aşə sypqar-məşqə kərəkl Buryş şulaj qujlyə hem byl javaply buryş Vəxitv hem Əxməduллин iptəştar otrədenə tapşyryla. Ə, qalqandar doşmandy uratyp aləv esən kitələr. Pulələr, snarədtər qomdardə, təştardə tuddylar. Vəxitv qaltəraj təşte, uny pulemjoty eşləməş buldy. Əxməduллин şik hələt kənə granattardə kapsuldar menən qora vaxlaj. Ə vaxmasylar qara vax-lot kevek kypergə yrməljəjdər. Əxməduллин pulemjotty diskahyn aləştyra, hem pulemjot janynan ut səsə vaxlaj. Doşmandar kərəktəren aləp kire kitələr, jənələlər. (Davam 3-sə bitə).

12 DEKABR—HAJLAVDAR KÖNÖ

BEDDEN KANDIDAT

SƏQIT RƏXMƏT ULı ALİBAJEV—Başqortostan ASSR Məqarif Xalıq Komissarı, SSSR Verxovnyj Sovetinin Milləttər Sovetına həjlavdar vujnsa № 308 Duvan həjlav okrugı vujnsa, Milləttər Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

BƏTƏRƏDDƏ, BƏRDƏJ BULP, YD TAVYŞTARBYBDDƏ IPTƏŞ GORŞENIN, KRYKOV TAR ƏSƏN BİRERBƏD

Bed, Əfə həjlav okrugınan SSSR Verxovnyj Sovetına deputatlıqqa kandidat bulqan iptəş Timofej Andrejevic Krykovtın həjlavşylar menən osoraşv mitingahına jynalqan ydək elektrostansia eşselərə, inzenerdarı həm texnik rabotniktərə SSSR Verxovnyj Sovetına kandidat itep kyrhətelgən, bedden ilebedden in jaqşy uları, Lenin—Stalin eşenə tamam birelgən bəte deputattardı qajnar rəvəştə təbrik itəbed.

Bed, ilebedden toqoro ulı bulqan, SSSR Verxovnyj Sovetına deputat itep həjlanasq iptəş Krykovtın yd həjlavşyların bəşnıy tulyhınsa aqlajasaqına tərən bəşnıy belderəbed.

Bed eşselər, inzener-texnik rabotniktər bətebed də bərdəj bulp yd tavyştarybıddı SSSR Verxovnyj Sovetına deputatlıqqa kandidat bul-

Sovettar ilenen in jaqşy uları—POSKREBYŞEVQA, CVƏLEVQA, GORŞENINOJA yd tavyşybyddı birerbed

Bələvəj, 27. (BaşTASS). 26 nojəbrdə Jevgeni Denisovic Cvəlev Bələvəj rajonın 93, 95, 101, 102, 103 ucastkaların həjlavşylar menən osoraştı. Gor'ki ismendəge sovhozdy kluby menləp həjlavşy menən şqırmı tuldu. Davıly qulsavıdar menən Bəjək Stalin xərmətenə qotlav tavyştary ura qısqırvıdar menən həjlavşylar Sojuz Sovetına deputatlıqqa yddərenen kandidaty—Jevgeni Denisovic Cvəlevte qarşylanılar.

Iptəş Cvəlev başlap hyd aldy: VKP(b) Ydək Komitetin bəşnıy, həjlavşylardın bəşnıy ul xalıq menən daimi bəjləneştə bulqan xəldə, vaxetle tormoş tədöv eşendə ularqa yardım itep aqlarmın tip,—həjlavşylardı bəşnıyrdı.

«14 Oktəbr» kolxozın kolxozşy iptəş Belous tribunala:

— Min gramotahıd bulp ybtem, Oktəbrgə tiklem jaqşy, şatıly tormoş kyrmənem, əxəder mul tormoş menən jəşəjem. Byjı semjam menən 650 xedmət kəne eşlə-

nem, 390 vot igen alam, balalarım minen bətehe lə uqıjdar. Ber ulyı xərvı vrac, ikensehe xərvı ucılışsələ uqıj. Sovettar ilenen in jaqşy uları Cvəlev, Poskrebyşev həm Gorşenin iptəştər eşən yd tavyşymı birəm həm bətegedde lə ular eşən tavyş birergə saqıram.

Unı artınan Gor'ki ismendəge sovhozdy traktorsy Fjodrov, sovhozdy zootexnige Grigor'jev, Aksakova stansiahyın timer julyşylarınan Ivanov, Vorovski ismendəge sanatoria həjlavşylarınan Kuznetsova iptəştər şqırp həjlənelər, ular Cvəlev, Poskrebyşev həm Gorşenin iptəştər eşən tavyş birəştəren belderdelər.

Mitingtan hun iptəş Cvəlev Gor'ki ismendəge sovhozdy məktəp uqıvşylar menən beseda ytkərde. Pioneerdar həm məktəp uqıvşylar Məskəv pionerdarına jalqınlı sələm əjteven horap iptəş Cvəlevqa mərəzəqat ittelər.

Tə'min itelgən qartlıq

43-həjlav ucastkahındaq gramotahıddar 16 hanı məktəpkə bərketelgəndər. Unda məxsus likviz ojoştorolqan. 20 ləp kəşe hər kən kis menən uqırqı jadyrqı ejrənələr.

Arala in aktiv uqıvşy A. Smirnova hanala. Ul inde yd aldyı uqırqı-jadyrqı ejrəndə. Xəder ul məktəpkə kilhə lə, ejgə qajtha lə gel uqıv turahında qına ujlaj. Şoma, aq qaqqıddaq dəftəren şqıqara lə əkeren genə jadyr kitə:

«Bed xəder gramotah. Həjlav kəne jətə. Həjlavqa varavıd...» Annuşka qarşyqa 55 jəş. Ul ber qajda lə uqımaqan da, jətəş tormoş menən jəşəjdə almaqan. Unı bəte qemərə semja eşən, işlə balalarım tujdyrv eşən qajqırvı ytkən. Semjalaqı moxtazlyqı ad qına bulha lə qarlav eşən ire menən ikəvlap, ular ber qarandınan ikense qarandıqı tiklem eşləgəndər. Şunı oştəvenə Annuşka qarşyq təndəren ker jıvıv aqsa eşləj torqan bulqan.

Ire ylgən. Balalar qajhy qajda taralqandar, xəder unı Sverdlovskidə institutta uqıvşy qıdınan

BEDDEN KANDIDAT

MINNƏXMAT VƏKİL ULı VƏKİLOV № 317 Əfə avıl həjlav okrugı vujnsa, SSSR Verxovnyj Sovetinin Sojuz Sovetına kandidat itep registratsialandı.

başqa ber keme lə juq. Ə yde. sosial stoxavanie hıdyqı vujnsa, jəşe ytkənleqe səvəple pensia alıp jəşəj.

— Xəder qıdyı kəşe bula inde, min unı qart kənəmdə yardım itep tip uqıttım. Xəder inde yardım itə lə, itməhə lə kəjməjem, sənki minen qartlıqım, jaqşy tormoş menən tə' min itelgən—ti Annuşka qarşyq.

Agitator, besedciktar

Əfə 14 urta məktəp ergəhendəge komsomol komitety jort xozajkaların SSSR Verxovnyj Sovetına həjlavdar turahındaq Polozenie menən tanyştırv eşən, 22 komsomolestan torqan brigada ojoştordo. Ular jort xozajkaların ejdərənen sarıp həjlav zakonların həm tərptəren ejrətelər. Komsomol komitety jətəkseleqe abtında jort xozajkalar qatnaşlyq menən 2 tapqır jıjlyş ytkərelde. Bı jıjlyştarda SSSR Verxovnyj Sovetına həjlavdar turahında doklad buldı. **Kinjəkejev.**

ƏXMƏDULLIN ƏXMƏTXUZA

(Davam. Baş 2-se bittə).

Komandir kyperdən Əxmədullinde saqırvı ala,—moladest! ir ikənhen, hin jal it!—ti postı yde ala.

Əxmədullin papiros tarttı, ləkin, ul bını menən tanyşlanmaj, granattardı kyp itep ala lə, bələkəj tavyrdı ejlənə, doşmandın artınan kitə. Bəşmasylar oştənə ber-ber artı granattar təşə başlaj... Bəşmasylar Əxmədullinde kyrev menən uqa taşlanalar. Ləkin ul janqıd tygel, unı yde şikelle batır jardamsylar var... Doşman safında qurqıv, pozitsianan sigenev kitə. Otrəd doşmandı qıvırqı totona.

Komandir, Əxmədullinde taqı osorattı.

— Hin jaralanqanhy, artqa

kit, jarandı bəjləhendər tıne — komandir. Ləkin Əxmədullin artqa haman da kitməne.

Bına nisek ul, bedden Əxmədullin. Vatanıy aldynda ataqlı xedməttərə eşən ul «Qıdyl vajraq» ordenı menən byləkləndə.

Qıdyl Armia safınan qajtqas avıl xedmətsəndərə Əxmədullin iptəste, avıl sovetyına həjlanıylar.

Ul, kolxoz tədöv frontında lə maqtavly eştər kyrhətte. Eske doşman kulaktardın edərləvdərə lə unı qurqıta almanı. Bına ber vaqıbt quldarına balta, hənək totqan kulak — Şarajıv Əsləx jətəkseleğendə vandıttər unı ejənə vabırv inələr.

— Kolxozdy taratı ilde volartma, kolxozdy taratmahan ydende bəterəbed,—tidər ular.

Bergə ulyırqan uqıtyvşy qurqı təşə, tədrenən hikərə. Əxmətxuza urnınan qudqalmanı, tordo lə ul jəhət kənə kəbəhenə qılnı tyqtı:

— Jaqın kiləhe bulmaqıd, şqırp kiteged xəder. Jaqşylyq bulma!

Bı halqın qanly qıjıvlyq qotoronqan doşmandardı qavşattı. Ular tətəren qırvıv aqırvıv-aqırvıv şqırp kittələr. Əxmədullinden qurqıv belməb jərgə həm kəbəhendə popirostardı qına var ine.

Kolxoz jende. Kulaktar şjıny bulıv jaqınan bəterəldələr. Xəder inde bı jerdər kolxozqa mənqe fajdalanıv eşən bərketelgən. Ul jerdərdən kolxozdar jıldın jılyna kyp həm mul sotsialistik urozaj alalar.

Əxmədullin xəder Krasnokamski rajonı Aqtanışsəş sovety «Bylək» kolxozın predsedatele bulp eşləj. Kolxozdy nıqıta.

— Kolxozıbyddın hətsələk fermalar var. Səsev, urozaj jıjnav eşendə yd vaqıtında olgələ eşləjbed. Tunqa hərəvde lə yd vaqıtında tamamlanlyq. Xəder inde mul urozajdy qalqanyn huqavıd. Dəvlətkə igen tapşırvıv kypən tamamlandı. Kooperatsiaqa lə 400 sentner igen hattıq.

— Jaqşy toravıd, rəxmət iptəş Stalingə! Bedden avılybyd elektən jarly ine. Xəder inde unı komvaynerdarı, traktoristardı, şoferdarı, Qıdyl Armiala lejtenantardı var. Kəsələr ybələr. Xuzalıqıbyd ybə, tormoş kynelle. — Bı unıştarqa olgəşevdə Əxmədullin iptəstən də kyp xedməte var. Şuqa kyre lə bed unı aldyıv kəşevdə hanap, Verxovnyj Sovetqa deputatlıqqa kandidat itep kyrhəttek.

Krasnokamski rajonı, Aqtanışsəş avıl sovety «Bylək» kolxoz kolxozşylar:

43 HAJLAV UCASTKAHYNDA

Jalqynly jyblyş

Begen jyjnalasaq jort xozajkalar jyblyşyna hajlavşylardyn kileven tamin itev esen ucastkala 2-3 kenden birle inde eş alyp baralar. Ucastkaqa jardamqa berketelgen pionerdar begen jyblyş bulasaqyn her jortqa inep ejter jerebeler. Bynan başqa agitatorlar, besedciktär, massoviktär her qajnyh ydenä berketelgen uramda eş alyp bara. Her jort aldyna, her qarqa aldyna begen hajlavş jort xozajkalar jyblyş bulasaqyn turahnda belderev jöbeşterelde.

— Xalyq kiler, qarşylavdy ojoştororqa kerek — ti dovernnyj Jevgrafo, hem ul ydenä jardamqa berketelgen keşelerde jyblyşty kultura-massovyj jaqtan xedmetlenderen esen berketep syqa.

Jyblyşqa kiläler. Registratsia başlana. His ber jyblyştarqa jeremej, kvartirdarynan syqmaj torqan apalar, ävejdar, jort xozajkalar jybly. Aralarynda säse aqarqan qarşyqtar da kyrengelej. Kypselek urta jəstərdege qatyn-qyddar.

Ken tartibendä ber genä mäs'älä — SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar hem qatyn-qyddar xoquqtar turahnda doklad. Ber nisä minuttan zal tyna. Her kem jotloqor dokladsynyn halmaq qna tedeler barqan hyddaren tynlajdar. Doklads — Narkomjust' essehe iptäş Kozlov, jabaj, anlajyşly tel menen sovet davalenen ybeşen, kesen, nqlyqyn hejlaj, xedmetendärdän material tormoš şarttarynyn his qajda bulmaqansa jaqşyrvy, sovet grazdandarynyn his qajda bulmaqansa kin xoquqqa ejä bulvday turahnda anlata.

Zal jotloqor tynlaj. Her kemden kynelendä, raxat, kin tormoš esen sikhed qvanyş qajnaj. Ular byl irken, mul, jaqty tormošton keräş aša kileven beläler. Million xalyqty jenevdärdän jenevdärgä, taqy växetkä alyp barvşy bol'seviktär partiayna, vöjek Stalingä ular raxmat ejtälär. Ular byl växette haqlav, taqy la jan jenevgä ireşev esen sovet xökymäte menen jetäselek itev eşenä in jaqşy keşelerde hajlarqa kerek ikänlekte beläler. Eje, doklads la byna şul turala hejlaj. Zaldaq xalyq byna şul turala, in jaqşylardan jaqşyların deputat itep hajlav turahnda ujlaj.

Doklad alqyştar menen tamamlana. Hem jort xozajkalarynan Başarva syqyp, jort xozajkaların hajlav okrugtarında registratsialanqan iptäş Gorşenin, Krykov iptäştärgä tavşy birergä saqyra. — Ular SSSR Verxovnyj Sovetyna deputatlyqqa lajqyly kandidattar — ti ul. Syqyp hejlavse Pen'jevskaja, Jevdakimovtar da unyn taqdimen qevätlejdar.

— Stalingä ura, Jəşəhen Stalin, — avazdar hem kesle alqyştar aştyn da jyblyş javyla.

Jyblyş hunnda, jəş tamaşasylar teatr kollektive tarafynan birelgen konsert tynlana.

Səqət tənge 12. Konsert hunnda xalyq tarala. Ucastka keşeläre yddärenen vögenge eştären tamamlajdar. K.

ЗА СЧАСТЛИВУЮ

КОЛХОЗНИЦУ

ЖИЗНЬ

ГОЛОСУЕТ

СОВЕТСКАЯ
КРЕСТЬЯНКА

SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdarqa qarata. Xudoznik Je. Melnikovtn Izogiz tarafynan syqarılqan plakat.

(Sojuzfoto reproduksiahy).

12-dekabrda ucastkala neme bulasaq

— Bed xäder hajlav kenen — 12 dekabrdä nisek ytkärev turahnda planlaştırvayd — ti 43 hajlav ucastkahynyn predsedalele iptäş Kuznetsov, — bedden ojoştorov plan bynsa betä töp iqtıbar hajlavdyn töp protsessyna, — tavşy qajy esen ojoştorovqa jynalderelgen.

Ucastka, 12-dekabr kenendä, äle urynlaştıqan dur zaldan başqa 4 bylmä alasaq. Şulardyn eshe tavşy qajy bylmäläre hem berehe hajlav jəşnige hem hajlav komissiahy aqzalar urynlaştısaq bylmä bula. Ə, dur zal hajlavqa kilevselärgä inep jal itev esen xedmet itesäk. Hajlavdar esen bylengen es bylmälä, jaqşy eşlengen 20 kabina bulasaq. Xäder inde byl kabinalar eşlənep vöttölär. Ulardı bylap, maturlap qujahy qna qalqan. Byl kabinalar nq itep, his ber keşä qarap kymäblek itep eşlängändär.

Hajlav, tavşy birev nisek barasaq.

Tavşy qajy, Polozenie bynsa 12-dekabr kende irtənge səqət

6-nan tənge səqət 12 gä tiklem davam itesäk. Ucastkala isemlek bynsa betähe 1500 dän artıqraq hajlavşy bar. Her ber hajlavşy tavşy qajy protsessyn 5—10 minut vaqıt esendä başqara ala. Şulaj itep her ber kabinala səqätkä 8—10 keşä bylleten tultıra. Betähe 20 kabina bulyp hajlavşylar ödlekhed kilep torqanda səqätkä 200-läp keşä ytkärgä mömkin. Timäk vaqıt tulyhnsa jetä. Kilgen hajlavşylar totqarh yddärenen burıstarın — bylletendärdä tultırvy esen başqaryp kitä alalar.

In möhim urında torqan mäs'älä bulyp, hajlavşylardyn 12-dekabrdä kileven tamin itev burıstora. Byqa inde betä kes mobilizovajit itelgen.

Ucastka hajlav kenen ojoştorov jaqynan ytkärevgä äder tejerlek. Hajlav jəşniktäre eşlengen. Qara, jadvy əsbaptar əderlengen. Kabinalar oformit itelep betöv eştendä. Kenden qajnar ydagendä agitatsion — massovyj eş tora.

Savir Talipovtn aşakelektäre

Şul kenden alyp inde Savir menen Lenanyn tormoštarı taqy la volda başlaj. Ular arahındaq «jalqynly» möxəvvəttär, birgen vəqədäler kenden-kengä hynä. Savir Lenan la balahy menen jadmyş irkenä qaldırvy syqyp kitä.

Savir Qyjqyqa bara. Ul unda la byl eşen taşlamaj. Hem hunnan unyn qışqy jəş qydaq — Nəfisəgä təşä. Savir uny ydenä qaratarqa telap nāmälär genä eşlāmaj. Ajly tēndärdä ul uqa ydenen taşqynvly «moxəvväten» hejlaj. Uqa la vəqədäler birä: «min hine ber vaqıtta la taşlamam, bed ikäv matırmormoš qororvod», ti ul Nəfisəgä. Ular hyd bireşelär. Savir taqy la semja tormošona inä. Ular ikävläp Malojadqa kiläler. Talipyn VLKSM rajkomyna eşkä urynlaştırvy ala.

Vaqıt ytä. Nəfisə la bala əsəhe bula. Byna betä vələ la şunda inde. Bala əsəhe bulqan xäldä, Nəfisə Savir aldında hejkəmhödlənä.

„Betäved dē hajlavoqa“

43-hajlav ucastkahynyn ydenä stena gazetahy syqmaj. Byl əlbittä dur jeteşhedlek. Ucastkaqa berketelgen massoviktär byn kyd aldında totorqa tejeştär.

Läkin byna Lenin uramı 33 jortta, zakt qarşynda, jort xozajkalar initsiativahy menen keskenä genä kylämdä stena gazetahy syqarqandar. Unyn isme «Betäved dē hajlavoqa». Ul bylaj qaravqa skromnyj qna eşlengen, qul menen genä jadlyqan.

Läkin unda urynlaştırvyqan materialdardı uqyp syqyv menen vögenge möhim politik burış bulqan SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdarqa əderlek eşenä, jort xozajkalarynın da qajnar jərak menen qatnaştırvydarın kyrenen. Unda jort xozajkalar arahında, hajlav zakonyn ejrānevde ojoştororqa kərlälege turahnda məqalä, kemde hajlav, kemgä tavşy birev, bedden deputattarvayd kemdär bylyqqa tejeşlege turahnda jort xozajkahy Serafimova məqaləhe, SSSR-da qatyn-qyddar xoquqy turahnda jort xozajkahy Mukina məqaləläre urynlaştırvyqan.

Hajlav aldı xronikahy

Oktäbr revolytsiahy ismendäge zavodta hajlav ucastkalarında agit-massovyj eşte jəjelderev hem hajlavşylardı in jaqşy xedmetlenderen esen zavod direktorı maxsus avtomashına bylde.

Agitatorlar hem propagandistar betä hajlav ucastkalar bynsa berense agit-rejs jahānylar.

Leninski rajon sovetı hajlavdar kenendä qart hajlavşylardı, invalidtärde hem başqa hajlavşylardı in jaqşy xedmetlenderen esen hajlav ucastkalarına 61 jenel avtomashına hem 80 gä jaqyn at berkette. Byl transport 12 dekabrdä hajlav ucastkalarına sit keşä jardamynan başqa yddäre kilä almaqan hajlavşylardı kilterəsəktär hem ejdārenä kire itep qujasaqtar. (BaşTASS).

Ul başqa qyddarqa qarap kyden jylbrata başlaj. Savirdyn Nəfisəgä birgen vəqədäler la, irtənge toman kevek, taralalar. Bildä, Savir esen Nəfisənən qasvı la avır eş tygel. Savir svəzistär texnikumyna pytjovka alyp, uqyraqa kitä. Unda barqas taqy la Marusəgä ejlənä. Hunnan Savirdı texnikumdan qvālar. Komsomol ojoşmahy uny komsomoldan syqara.

Byna qyşqahy betä namıy hem keşelegen juqaltqan Savir Talipovtn aşakelektäre hem qəvəxətlege, unyn möxəvvət tarixə oşonon menen betä. Läkin bed byl, osoraqan ber jerdä tuj jahap, semja tēdöp, ydenen xajvani teləgen ytöv esen başqalardyn tormošon jemerevdän dā baş tartmavşy ədām aqtyqna tejeşle organdar yd hyddären ejterdär tip ʻsanavdy.

Xəzi Vəkil.

Vaqıtlı radaktor:
X. DƏVLƏTŞIN.

Əfə, «Oktäbr nat.» tipografiahy.
Başlavlit vəkile № 4096

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetlar organıRedaksiä adresı: Öfö
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

REVOLYTSION UJAV BULROJA

Tarixkä in gyzäl data bulıp inäşäk—1937 jıldın 12 dekäbr kənänä fäqät 8 genä kən qaldı. Bıl kändä ölkäbedden menärlägen jästäre hajlav urnalar janına kilep Sovet jästärenen växetlelege ösen tavış biräşektär. Ular bötä xalıq menän bergä kyp millionlı sovet xalıqnıñ jaqsılardan da in jaqsıların, yd xalıqnıñ ısanıñ aqlavqa dostoin bulqan ul-qıddarına yd tavıştarın birerdär. Ular bıl kändä dur şatlıq menän qarşıljıdar, tydemhedlek menän ketälär.

Dävlet idarahıñnıñ juqar orga-
nı—Verxovnıj Sovetqa hajlav kənä jaqnılaşa. Bıl kən jaqnılaşa barqan hajın hajlav ucastkaların-
da agitatsion eş bötä qevätlege menän köşätelergä tejeş. Xäder hajlav kampaniäñnıñ in möhim, in javaplı etar; okrug hajlav komissialar tarafınan SSSR Verxovnıj Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialanqan kandidattar ösen bol'sevistik agitatsia eşe başlandı. Bıl hajlavdın unıñ xäl itä torqan in möhim javaplı eş. Läkin jäs hajlavsnı ydenen grazdanlıq burısın anlı räveştä ytävgä öderläv eşe bötä urındarda la jaqsı tora tip äjter bulmıj äle.

— Maqar rajonı Örmät avılb jästäre hajlav Polozeniehe menän tanış tygeldär. Starletamaq rajonı Byre qadıqan avılbın jäs hajlavslar hajlav kənönen, qasan bulasaqın da belmäjdär,—tip jada xəbərse iptäş Qajzullin.

Qajhı ber rajkomdar, tavgä ojoşmalar hajlav ucastkalarında eşten möhimlegen, bötä agitatsion eşte ucastkaqa kyseregä kerekte narıqlar jetkermäjdär. Şuqa kyre la şıñfi doşmandın hajlav ucastkahında qotqo taratıv faktar osoraqlı xäl tygel. Doşman ucastkala agitatsion eşten jomoşaq qujılbınan fajdalana. Kem—bın anlarqa, kyrege telämaj häm här törle qotqo taratıv eştärenä vaqtında jemerges udar airmaj, ul hajlav kampaniähä zarar halırqa matasıvı doşmandın eşenä jardam itä.

Hajlav kampaniähä kirkän şıñfi kərəş şartlarında vara. Bın ber genä minutqa la xəterdän şıqarırqa jaramaj. Bigeräk tē xəder hajlav kampaniähä in javap-

lı etavında revolytsion ujavlıqtı ber nış tapqırdar kytärgä kəräk. Komsomoles agitator qajda qına bulmahın, nındaj genä eş ucastkahında eşlēmehen unan in elek ujavlıq, doşmandı adaqına tiklem faş itev talap itelä. Bıl här ber komsomoles, här ber jäs hajlavsnıñ meqätdeş burıs.

Doşman jäserenep, ike jödlänep xəräkät itä. Hajlav ucastkahına inä. Ul ydenen javız eşendä ucastkala, jästär arahında politik eşten jeterlek bulmavınan, xuşkynellek, asıq avıdlılyq, ideotlıq sire—politik qəmhedlektän fajdalana. VLKSM Ölkä Komitetıñnıñ elekke sekretar, xäder faş itelgen xalıq doşmanı Öxmırıv odaq vaqıttarqasa ydenen qorotqosloq eşen ytäräk kilgen. Bıl qävaxät hatlıq jän komsomol ojoşmalarında politik eşte hynderep, tənqit, ydydende tənqitte qıñır, komsomoldın jetäkse apparatına doşman eleminttardı ultırtıp, ojoşmanı tarqatıv eşe alıp barqan. Javız doşman tavgä ojoşmalarqa ad zarar halmaqan. Burıs doşmandardın qorotqosloq eşen edemtälären tideräk bötärev, komsomolda revolytsion ujavlıqtı älegäse bulmaqan juqarılıqqa kytärev, hajlavqa bötä jästär massahın politik äderlekle itep alıp kilevdän tora. Läkin Ölkä Komitetında älegäse komsomol ojoşmalarında revolytsion ujavlıqtı kytärev, unan doşmandı unıñ qaldıqtarın etäblap şıqarırda häm ojoşmanı oşona mobilizovaj itev bujınsa jeterlek vojevoj eş kyrenmaj. Älegäse tıñsılyq xökem herä häm bıl tıñsılyq odaqqa hıdılbırmı?

Komsomol ojoşmaların doşman, unıñ qaldıqtarınan häm qorotqosloq ojalarınan tadartıv, bıl ber kampanion eş kənä tygel, ä daimi alıp varıla torqan protses. Doşman ejerenen, trotskist-buxarinse aşkelärdän, buruaz millätselärdän tadartıv menän komsomol yd safıñ nıqıta. Taq la tuplanqanraq, qevätleräk ojoşma bulıp äverelä. Unıñ avangardlıq ytä.

Başqortostan komsomolı yd safınan bötä doşmandardı etäblap şıqarır. Ul ilebedden jöräge—Verxovnıj Sovetqa hajlavqa bötä jästär massahın yde artınan ejärtip alıp kiler.

BED ZALIKIN, BAKALDIN, GORŞENIN KANDIDATURALARIN JAQLARBİD

— İptäştär,—tine İşembaj neft' promıslah ydäk mastreskojıñnı proforgı—bına hedgä SSSR Verxovnıj Sovetına deputatlıqqa kırhätelgen kandidattardın avtobiografialar jadılqan listovka. Uqırdı, tanışırqdı!

Bına 19 jäslek jäs hajlavı İsanbajın Nurıj. Ul 1936 jıl İşembaj neft' promıslahıñnı ydäk masterskojına eşkä inep, ber jıl esendä slesar bulıvqa ireşte. Xäder esensä razräd menän eşläj. Här vaqt kändälek eş planın artıq menän ytär kilä. Ul proizvodstvönan ajrılma-

qan xäldä urta texnik mäktäpkä uqırqa jöräj. Unıñ tormoşo kyñelle. Buş vaqıttarın kino-teatrda ytkärä. Unıñ jöräge ilde hejöv darte menän irken hılış ala.

Masterskojda İsanbajın kevek jästär-kyptär. Ular bötähe la iñke tormoştın avırlıqın kirmägen, OKtärde tıvqan jästär. Ular—bed-tavıştarıñnı SSSR Verxovnıj Sovetına deputatlıqqa kandidat itep kırhätelgen Zalikin, Bakaldin, Gorşenin iptäştärdän kandidaturalar ösen biräşekbed,—tidär.

X. Xäjbuş.

SOJUZ SOVETNA DEPUTATLIQQA

BEDDEN KANDIDAT

ALEKSANDR TARASOVIC ZALIKIN—VKP(b)-nıñ Başqortostan Ölkä Komitetı sekretar, SSSR Verxovnıj Sovetıñnıñ Sojuz Sovetına hajlavdar bujınsa Başqortostan ASSR № 319 Starletamaq okrug hajlav komissiah tarafınan Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

„Bed, ydebedden tavışbıddı Lenin—Stalin partiahıñnı toqoro ulı Aleksandr Tarasovic Zalikinga biräşekbed“

Krasnousol' rajonıñnı jamaqat ojoşmalar häm xedmatsändäre jamqittäre väkildärenen hajlav aldı kəñäşmähe rezolytsiähän

Bed, Krasnousol' rajonı hajlavslar ydebedden tavışbıddı Lenin—Stalin partiahıñnı toqoroulı Aleksandr Tarasovic Zalikinga birerbed.

Bed, Aleksandr Tarasovic Zalikinden grazdandar huqıq jıdarında, Balıjıq flotı matrosı bulqan xäldä, 1917 jıl Petrograd qalahında revolytsion vosstaniene bınırqa ma tasıvı, kontrrevolytsion vandıttar menän kərəş alıp varıvı, toqoro, şıñqqan bol'sevik ikän beläbed, iptäş Zalikin sotsialistik tödölş jıdarında partia eşen kyp kənä xäl itkes ucastkalarında, hınalqan.

Bed, bötäbed dā ber keşe kevek, ydebedden tavıştarıñnı Lenin—Stalin eşenä nıqlı birlen, İşembaj neft' promıslahıñnı in jaqsı, atqadanqan neftännige iptäş Fjodr Filippovic Bakaldinqa birerbed.

Bed, bötäbed dā ber keşe kevek, ydebedden hajlav tavıştarıñnı Lenin—Stalin partiahıñnı birlen ulına, danlıqlı Capajın diviziañnıñ elekke vojesı, Lenin komsomolıñnı eşleklehe, OSOaviaxim-dın jetäksehe iptäş Pavel Sidorovic Gorşeninqa birerbed.

Jäşähen, bedden tuqan, „Bejek, hejekle julbaşbıddı İosif Vissarionovic Stalin!“

HƏR BİR JƏŞ HAJLAVSƏ YD KANDIDATTARYN BELERGƏ TEJƏŞ

SOJUZ SOVETNA DEPUTATLİQQA
BEDDƏN KANDIDAT

Ernst Teodorovic KRENKL'

(Qəbqasa biografik spravka)

Ernst Teodorovic Krenkel' iptəş 1903 jylı, uqıtıvsə semjahında tıvqan. 1934 jıldan birle partia kandidath, urta belemgə eja. 1922 jylı Lyberetski radiostansiahında ešləgən, 1924-1925 jıldarda Janı Jerdəgə qəslavda radist bulıp ešləgən. 1925—1927 jıldarda Ešse-Krəbtien Qəbıl Armiahında vzvod komandire bulıp xedmət itkən, 1927-1928 jıldarda „Tajmıjr“ bodvatqəssında radist bulıp ešləgən. 1928-1929 jıldarda Fənni hınav radio institutında ešləgən. 1929 jylı ip. Krenkel' Frans İosif utravındaqə qəslavda bulıqan. 1930 jylı radio duhtarə jəm-

qiatəndə ešləgən. 1931 jylı „Graf Seppelin“ derzavlındə ekspedit-siala bulqan. 1932 jylı „Sibirəkov“ bodvatqəssında ekspedit-siala bulqan. 1933-1934 jıldarda „Celyskin“ paroxodında baş radist bulıp ešləgən.

Ip. Krenkel' Tənjaq polyskə bulqan danlıqlı pəxodta qatnaş-tı. Xəder, jədep jərevse bod eš-təndəgə fənni ekspedit-sianın radistı.

Ernst Teodorovic Krenkel' iptəş Qəbıl jondod ordenı, Xedmət Qəbıl sajqaqə ordenı həm Lenin or-denı menən nagradlanqan.

**Bətə kəs ham tormoşomdo həddən bəxtəgəd ešen
kərəşkə birəsəkmen**

*Millətlər Sovetına deputatlıqqa kandidat itep
kyrhətelgən ip. Timerqalina telməre*

Şismə, 1. (BaşTASS). Rajon ydə-gendəgə 23, 26, 27 həm 28 hajlav ucastkalarənnı hajlavslarə iptəş Timerqalina Şərifə menən osoraş-tılar.

Timerqalina iptəş hyd aldı. Ul ydenen dokladında hajlavslarqə Sovet vıasnnı 20 jıl esəndə bul-qan elgəşevdəre, Stalinsel Konsti-tutsianın donjala in demokratik Konstitutsia bulıv turahında həj-ləne.

SSSR Verxovnyj Sovetına depu-tatlıqqa minen kandidaturamdı kyrhətep, minə ısanıvıqəd ešen tərən rəxmət veldəram.

Min ydemden Əfə avıl jere haj-lav okrugı vıjnsa ballotirovkala-nıvqa rızalıqmdı vırep jadqan telegramamda la, min partia eše ešen, Lenin—Stalin eše ešen, xed-mətsən xalıqtardın eše ešen kə-

səmdə qədqanmanım həm kiləsək-tə la qədqanmaj ešləjəsəkmen, tip jadqajnm. Bınn min xəder də qa-batlap əjtəm. Min tıvqan ilebedden kyp millətle xalıqtarənnı eše ešen, ulardın qulqa-qul totonop, kul'turalı, şatlıqlı tormoştə jə-şəvdəre, sotsializm tədev ešen, Stalin eše ešen ydemden bətə kə-səmdə həm tormoşomdo birəsək-men. Lenin—Stalin partiahı həm komsomol saftarənnı tadalıqə ešen, unı trotskise-buxarinse bəndittardan, burzıaz millətselər-dən tadartıv ešen nıqlı rəvəştə kərəsəsəkmen.

Jəşəhen, Ešse-krəbtien xəkymətə! Jəşəhen, Bəjək julbaşsıvıd, du-şıvıd, janı Konstitutsianı izad itevse iptəş Stalin!—tip hyden bə-tərdə. (İptəş Stalin xərmətenə hajlavslar əjaq eštə vabır, avat-sia jahajdar).

SOJUZ SOVETNA DEPUTATLİQQA KANDIDAT

FAZİL ŞAHİ MARDANOV

Fazılın atahı Vəliəxmət yde-nen bətə qəmərə vıjnsa nasar qına bulha la xuzalıq tədev, yd aldnı donja kətəv turahında xıallandı. Ləkin ul vıqə ireşə almanı. İsem ešen genə bulha la unı jere la var ine. Jegəp sıqır-qa alı, qoralı, səsergə orloqə bulmaqas, ul vıl jerdə tamaq jalına hata, ə qəş jetkəs yrətnik-tər kilep oşo jər ešen aqtıq sa-movarınn sıqarır nalog tylətələr ine. Unı ıqsım qına jortlo, atlı, hıjırılı bulahı kilə ine. Qəmər rujı ul şular turahında ujlandı. Juq, ul vıl xıalın atqara almanı. Ydenen həm semjahnnı bətə tyk-kən kəsə, bətə tapqan aqsahı aşavdan artmanı. Sənki tygelgən kəs kulaktar, vajdar kəbəhen qalınajtırqə kitə ine.

Nəbeldən batrak, jalsı bulıp kil-gən semjanın jəş aqzahı Fazılı la oşondaj uq jadmış qarşı aldı. Ul 5-6 jəştə saqında uq, Xəkimə jəngənən, aqalarənnı kətəv kət-kən jerdərendə qəmər ytkərə başlanı. 7 jəşəndə unı Qəjəq avıl-nyı Qolmoxəmat vajqə malajlıq-qə birdələr. Keskenə Fazıl unda jəj vıjı ešlərgə, at qararqə, jər

ırmatırqə, xıza nəmə quşa şunı ešlərgə tejeş, həm xedmət xaqı bularaq ul aşarqə həm kəd kənə ber par sarıq, ber qat kinder kyl-dək, ıştan alıvqə tejeş ine. Şulaj itep ul avır tormoş qosaqına jəştən yk, keskenənən yk alındı. Jəjen də, qışın da uqə kulak tıp-bahın taparqə tura kilde. Ul kulak eksploatsiahnnı bətə avırılıqın, jafahın yd jəlkəhendə ytkərdə.

„Jadmış“ ydenen bətə mixnəte, avırılıq menən unı jəlkəhenə menep ultırdı. 1915 jylı atahı Vəliəxmət ılgəs Fazılqə mirab bulıp nəbeldən kilgən batraklıq, əse tormoştən başqə nəmə qalma-nı. Həm ul vaqıt ələ 9-10 jəş-tərdə bulqan malaj yde la tıjı-nıvqə, semjanı la tıjındırırqə jərdamlaşırqə tejeş ine.

1919 jyl. Jeget bulıp kilgən Fa-zyıl Dəvan—Kuşinski kantrevkom-da konyx həm storoz bulıp ešləj ine. Kantrevkom predsedatele vıl-şevik Jaqur Xalıqıv unı xətrəndə tıvqan atahı kevek nıq haqlana.

Ul—Fazılın kyden asırqə jar- (Davamı 3-sə bittə).

ERNST TEODOROVIC KRENKL'—Jədep jərevse „Tənjaq polys“ bod stansiahnnı ordenı radist, SSSR Verxovnyj Sovetnnı Sojuz Sovetına hajlavdar vıjnsa Əfə qala okrug hajlav komissiahı tər-afnan Sojuz Sovetına deputatlıqqa kandidat itep registratsialandı.

SSSR VERXOVNYJ SOVETNNI SOJUZ SOVETNA
HAJLAVDAR VUJNSA BAŞQORTOSTAN ASSR-DAQI
316 ƏFƏ OKRUG HAJLAV KOMISSIAHNNI

Ernst Teodorovic KRENKLDE

SOJUZ SOVET DEPUTATLİQNA KANDIDAT İTEP
REGISTRATSIALAV TURAHNDAQI QARAR

SSSR Verxovnyj Sovetnnı So-juz Sovetı deputatlıqına kan-didattar kyrhətev turahında okrug hajlav komissiahına kilgən doku-menttardı qarap, tapşırılqan do-kumenttardın „SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar turahndaqı Polozenie“nen 56, 57, 58, 59, 60 həm 61 statjalarına tılv mıvafiq bulıvdarın vıldəlap, okrug hajlav komissiahı qarar itte:

„SSSR Verxovnyj Sovetına haj-lavdar turahndaqı Polozenie“nen 60-sı statjahı nigedəndə, motor, parovoz-vagon remont zavodtarı həm 8 mart isməndəgə tegev fə-rıkahı ešsələrenen, xedmətkərdə-rene həm inzener-texnik rəvot-niktərenen vėrgə alqanda 4558 kəşə qatnaşqan jıjlybstarı taraf-nan SSSR Verxovnyj Sovetnnı Sojuz Sovetı deputatlıqına kandi-dat itep kyrhətelgən Ernest Teodo-rovic Krenkelən kandidaturahın № 316 Əfə qala hajlav okrugı vı-jnsa SSSR Verxovnyj Sovetı de-putatlıqına ballotirovkalay ešen

registratsialarqə. Ip. Krenkel' 1903 jylı tıvqan, VKP(b) aqzalıqına kandidat, jədep jərevse bod eš-təndəgə „Tənjaq polys“ stansiah-nı radist, Tənjaq polysta jəşaj.

„SSSR Verxovnyj Sovetına haj-lavdar turahndaqı Polozenie“nen 66-sı statjahı nigedəndə, Ernest Teodorovic Krenkelən kandidatu-rahın Əfə qalahındaqı № 316 qala hajlav okrugı vıjnsa hajlav sylletənənə ınderəgə.

„SSSR Verxovnyj Sovetına haj-lavdar turahndaqı Polozenie“nen 65-sı statjahına mıvafiq rəvəştə vıl qarardı dəjəmdən iqtıvārına jətkerev ešen ıqlan itərgə.

Sojuz Sovetına hajlavdar vıjnsa okrug hajlav komis-siahnnı predsedatele—Xismə-tullin. Predsedatel urınvatıar—Staroverov, Sekretar—Kor-şunov. Komissia aqzalar: Pa-nov, Xəjrullin, Məvərkəev, Balandina, Davıtyv, Jəgoşin, Xıjostkina, Kuznetsov.

SOJUZ SOVETŲNA DEPUTATLЫQQA BEDDEN KANDIDAT

Millatlar Sovetyna deputatlyqqa kandidat

Jekaterina Isakova

Jekaterina Ivanovna Isakova zavodta tıvdy, zavodta ybte, bik kynelle, şat jedle keşe.

Ul tybandan, tormoştın tıbenen kytarelde. Ul tormoştın avırlıqtarın yd jelkähenda tatıny. Kata Uzen avılynda tıvqan. Ulardıñ betä mabele esse—domensiktär. Häm 13 jäslek Kataga la zavodta ololar kevek avır eştä tıvlegenä 13-14 säqät ešlörge tura kılde. Eş avır. Lakin kınlek eş xaqı 10 tin.

Häm bıl eştä la Kata odağ ešlaj almanı. Jıqılyp imgände, — un qulıñ avırtırdı. Ul tuqıd aj bolıtsala jattı. Bıl vaqıt ber tin da aqsa ala almanı. Häm zäqif qulı Kataga zavodtağ, avır eştä ešläve mımkin tygel ine. Ul Belorettağ akušerka Voropaıvağa prisluga bulıp inde. Prisluga tormoşo la avır ine...

...Kata Isakovanıñ ısnı tormoşo tik Oktäbrdän hun qıña säskälänä. Oktäbr uğa tormoş, växet, irek birde. Keräş menän genä tormoştın jame bula bit. Häm Kata ydenen tormoş bittären qıjınlıqtardı jenev esen bulqan keräş menän bidaj.

1925 jıl... Qatın-qıddar jıjılyş... Kemder doklad hejlaj, sovet xekymete... Lenin... qatın-qıddarğa irek birdelär... Ular irdär menän ber xokuqta jäsajdar... tip hejlaj dokladsı. Kata anlap jetmähä la, bik ixlas tınlaj. Ul irek... xokuq... hyddären išetep bik şatlana. Kyp-tenge xıat bit bıl. Unıñ ire jıjılyştarğa jeremäkkä quşa ine. Kata xäder unıñ menän nisek hejläşergä beler! Bıña, ikense kındä delegatkalär jıjılyş. Kata, hyd sıq.

mähın esen aldan betähen äderläp, säj qajnatıp qujdı la, jıjılyşqa kitergä jıjnala ine. Unıñ iptäşe karavatta jatqan jerdän:

— Qajda varıqqa äderlänenen? tine.

— Jıjılyşqa baram, — tine Kata tınyş qıña. Ire asıvlandı häm qatı itep:

— Juq, varmajhın, — tip qırt kılte.

— Juq, baram, xäder irek... xokuq...

Katänen irek esen ikense keräşe sulaj başlandı. Unı delegatka itep hajlanıylar, jemäqät esendä aktiv qatnaşıp kitte, lakin Kata gramotahıd. Häm ul bıl qıjın burıstı la jende, sjezd xөрmätinä gramotahıdlyqın beterde...

1930 jılda unı partiağa kandidat itep qabul itälär.

Eş kyp. Lakin, här vaqıt Kata normanı arttırıp ytaj. Unı ber jıldan hun partia aqzalıqına kyserälär häm zavodta qatın-qıddar arahında ešlörge bildelajdar.

Kata qatın-qıddardan brigada ojoştora. Häm bıl brigadanı alqa sıqarıp esen keräşälär. Kyp kenä keşelär, ber ni da sıqmaş, qatın-qıd... bildä inde sıdamı tygel... tip qarajdar. Lakin Kata brigadalı kysmä qıdıl vajraqtı davlap ala.

Bıña, Katänen keräş jılı qıbqası sulaj hudıla. Lakin bıñdaj avırlyqtar kyrevse, proizvodstvola uđar ešlävse per Kata genä tygel bit, ular kypär. Ni esen hun Katäne il menän idara itev esenä yrlätelär?

Kata kanat sexında berense bulıp jarış vajraqın, staxanovsıylar xäräkäte vajraqın kytärä. Başta yde staxanovsı bula, hunıñnan başqalardı staxanovsa ešlörge ejrätä. Ydenen kvalifikatsiahın kytäreveštöndä nıqısmalı keräş alıp bara häm kardno-ludılñı sexıñnı sme-na masterı bulıvqa ireşä...

Kata, partia eše, xalıq eše esen betä varlıq menän birelgän keşe. Kata keşelärde jarata, keşelär unı jaratalar. Kata keşelärdän tormoş turahında, nisek jäsävdäre turahında qajqırtı. Uğa berer eş tapşırılha, ešläp betmäjensä his tınyslana almaj. Ödgälänä, töndär bujına joqlamaj, lakin eştä jerenä jetkerä.

Kata Isakovanıñ ulı xäder lejte-natlıqqa uqıj. Ulı turahında hejlägände, Kata his tınyş qıña hejlaj almaj.

— Mımkin tygel... Şundaj växetle jäslekkä tınyş qıña qaravı mımkin tygel, — ti ul.

Häm Katänen jöräge xalıq jörägenä qajnar mөхävveten in nes-kä tojqoları menän vajlängän.

Beloretta Katäne belmägän keşe ad. Kata javaj. Uğa här vaqıt kənäş horap varalar. Eş turahında, tormoş turahında, semja turahında kənäş horajdar. Kata kənäş birevdän his baş tartmaj. Kata xalıq menän bergä jäsaj, xalıq menän bergä tın ala.

Bıña ni esen Katäne jaratalar, xөрmätlejdar. Katäle ısnı sovet qatın tipı kyrep bula. Ölbittä şundaj keşelär genä dövlät menän idara itevgä xaqıylar!

F. V. ŞAHIMARDANOV — Başqortostan ASSR Xalıq Komissardatı Sovetı predsedatele, Dıvan hajlav okrugı bujınsa SSSR Verhovnıj Sovetıñnıj Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialandı.

FAZYL ŞAHIMARDANOV

(Davamı. Baş 2-se bitte).

dam itte, ul uğa tormoştı anıqlarğa ejrätte.

— Uqırğa keräk hınä Fazıl, — tine ul.

— Uqırğa bik teläjem dä bit, aşarğa keräk, aşav esen ešlörge keräk.

Fazıl uğa ydenen uqırğa, bellem alırğa bulqan teläk menän janıv seren astı. Kantrevkom predsedatele uğa politik kitaptar, gazetalar bira başlanı. Fazıl här ber janı nımäne jotloqor ydläştärgä värdı. Ul inde revkom predsedatelenen in jaqın dırbı, serdäşe, jardımsıñ bulıp kitte.

Kantrevkom Qıjıñnan Mäsäqytka kyskäs ul taqı semjahın qarav esen Qıjıñla qala. Janıñnan avılda ketövgä inä. Lakin inde ul ber matur feker menän—uqıv xıatı menän jana ine.

Şunıñ esen dä ul 1923 jıl kındäğä tavın ketöv sezonı betmäh boron uq, eşen taşlaj da, esähnenen tartısyvıña qaramaştan maktäpkä jögärä.

Ul janı tormoş qosaqıña atlanı. 1924 jıl avıl jacejkahında unı Lenin komsomolı safına aldılar. Ul atlağan hajın ydenen aldında jaqtılyq kyrdä häm qıjıv adım menän alqa aşqıtı.

Ul Öfögä kılde. Uqıñ, betähen

dä belähe kılä ine unıñ. Ul vaqıtta maktäptärdä ojalağan doşmandar vätraktın ybeve yddären hälek itäsägen aldan uq kyrdelär, Fazıl dı almanıylar. Ul kyp qarşılıqtar aşı 1 väbqıs sovet partia maktäbenä inde häm betä darestärdän dä otlicno alıp maktäpte tamamlap, avılğa eşkä jevärelde.

Ul maktäpkä taqı qajttı. Sovet partia maktäbenen II väbqısına inde. Aldıñqı student, qajnar jemäqät eşsehe Fazıl, Öfö kom-somolestarı tarafıñnan, VLKSM Qar-la komitetıñnı sekretar, urıñvabarı itep hajlandı. Häm ul ydenen qolasyñ betä kınlegenä jajer eşkä, qajnar eşkä totondo. Partia unı Mäsäqyt kantkomıña jevärde. Rajonlaşıv vaqtında bıl energialı, kəsle, jäs bol'sevik, Başqortostandın artta qalqan rajondarınñnı berehenä—Boraj rajonıña VKP(b) rajkomı sekretarı itep jevärelde.

Ul qajda qıña varmajhın, qajhı ucastkala qıña qujılmahın ydenä jekılängän burıstı namıñ menän aqlap kılde.

1932 jılda ul Başqortostandın janı promıjıslennost' ydägenä — janı tödelestär rajkomıña jevärelä. Tödelestän in javapı osoron-da ul Motorstroj, Ydäk elektros-tansiahı, Cernikovka kombinatındaqı partialı häm partiahıd bol'

şeviktärde jenevgä mobilizovajıt itä aldı. Alıbtarğa hudılyqan majdanda korpustar berehe artıñnan ikensehe qalıqtıylar. Fabrika, zavodtar, sextar berehe artıñnan ikensehe xodqa jevärelde. Bıl ucastkala la ul partianıñ, eşselärdän ısanıñnı tulıñınsa aqlanı.

Partianıñ Ölkä Komitetı unı VKP(b) Ydäk Komitetı qarşhındaqı partorgtardın juqarı maktäbenä jevärde häm unı tamamlap qajtqas ul Başqortostan Xalıq Komissardarı Sovetı predsedatele itep yrlätelde.

Ul tybandan, vätraklıqtan kytärelgän, bol'seviktär partiahıñnı keräş qadanında sınyqırp ytkän keşe. Qömör bujına vavanan ataq, atanan valağa miräş bulıp hudılyp kysep kılğan vätraklıq, xä-jerselektän jevä Fazılğa jetkäs ödeldä. Men millionlağan başqa vätraktar kevek yk ul bıl isem menän mänge iñänläştä. Nəbeldän kılğan vätraklıq mänge kire qajtmaş bulıp juqaldı.

Namıñıñ eş, uqıv, xedmät aşı tuqtavhıd ybev, alqa varıv ul bedden iildä zakonı kyreş. Elek ese tormoş esendä intekkän men, million öleşhəddär, yddärenen jafalı ytkändäre menän mänge iñänläşep växetle tormoştan yddärenä urıñ hajlanıylar, kytärelde, ybtelär. Fazıl Şahimardanov äñ şundaj jıldı ytkän keşe. K.

BALALAR IZADY KYRGÄDMÄHE

Ošo kenderde Mäskävdä „balalarçy izobrazitel' hem ädäbi izadnda Bejek Oktäbr sotsialistik revolytsiänyñ XX jyl“ kyrgädmähe asyldy. Bnda konkursqa kilgän 4500 hyrat hem şulaj uq skul'pturalar, sigelgän nәмәlär hem şiqärdardan in jaqşylar hajlanyp alynqan.

Kyrgädmägä kilevse in dur xudoznik hem skul'pturdar, jadysy hem pedagogtar byläklängän eştärge bik nәq hoqlanyp qarajdar.

Kilevselärden ujdaryñ bigeräk tә «Lenin Krasnogvardiester menen ängämә ytkärä», «Stalin Saritsinski frontnda», «Qışqy dvorestyñ alınyñ», «Qıdyl Armia SSSR haqlıqında» kartinalar hem hyrat-täre ydenә jәlep itä. Byl tema bujınsa orginal bulqan eştärde berense byläkte alıvıy balalar başqarqan.

Ikense byläkte alıvıy kyp kene balalar yddärenen hyratärdenä grazdandar huqıy epizodtarın saqlıdırqandar. Bnda in jaqşy eştärden «Stalin frontta», «Perikop şturmı», «Petrovlovski krepostıñ alınyñ», «Solomixonski vojı», «Salmeş jıqlahında vojı» hyratären alıvıy memkin.

Byl xudozniktar 11—16 jәstә.

Kyp kartina hem hyratär balalyq växte, bedden ilden Arktikanı jaylap alıvıy olgäseven, sotsialistik tedeläştä, kolhoz avıdarıñnıñ vıjıtnıñ bik asyq itep saqlıdıralar. Rezıvanan bulqan 14 jәslek Vanı Bragin kolhozda jәselsäler jıjıvıdı asyq bujıvda, Leningradtan bulqan 8 jәslek Katä Gorskaja kolhoz vadarı hem kolhoz jәselsä väqsahı kyrsneşe hyraten bik jaqşy itep eşlägän. „Ararat odonloqı“, „Tenjaq polys palatkahın-

Hyratä: Pioneerdar jortondaqy muzıjka tynärägenen zanätie vaqtı.

(Ş. Urazbaxtin fotohı).

da» hem «Tedeleş» kartinalar kompazitsiänyñ bujınsa orginal hem bujıvdan dәрәş fajdalana belgätlekte kyrsatä. Byl kartinaların avtorları esense byläkte aldılar.

Jәş şaqırdardan şıqıy dur tırışlıq, byñ kyneldän birelgänlek menen tulı. 13 jәslek Mişa Davidov (Losinostroiski stansiänyñ Sever timir julı) ydenen «İspania» tıgän şıqıyında, fetnäsä interventtar tarafınan belgänlekke tәşerelä torqan il turahında jada. Ul Madridkä kitergä hem respublikasyların qorurlyñ bylasıñ bulıvıyq teläy:

«Minä xäder un es jәş bulha la
Häm minä ybergä, mäktäptä
uqıvıyq kәрäk bulha la

Talıpınqan qoş hımaq minen xial
İspaniaqa ımtıla
Uqa växet hem dә jenevdär teläy»

Dur postomentta «kәрәş hem jenevden 20 jıllıqy itälegenä projekt» momumintal skul'pturahı tora. İke jaqlap—Krasnogvardiester hem Baltıjıtnıñ revolytsion matrostarı, eşsälär, traktoristar hem kombajnerdar, kolhozıylar, uqımyşlylar, paraşytistar, ljotcik-

tär figuraları qujıvıyqan. Skul'pturalarda SSSR xalıqtarınñ 1917 jyl Oktäbr vosstanıehenen başlap Bejek Sotsialistik Revolytsiänyñ 20 jıllıqına tiklem ytelgän geroistik kәрәş julı bik asyq saqlıdırıyqan. Byl jaqşy skul'pturahı 14 jәslek Xar'kovına Dzo Giventalia eşlägän. Tәrlä kyrgädmälerdä ydenә populärlek alqan Mäskäv uqıvıyşy 13 jәslek Nol'jә Mitlanski byñ kyrgädmälä berense byläkte aldı. Ul kyrgädmägä ydenen hunqy skul'pturdar gruppahınan bulqan «Bed jendek», «Jıraq qışlaqtan uqıvıyq» tıgän skul'pturahın qujıvıyqan. Jәş skul'pturdıñ plastindän eşlängän byl eştäre tormoş satılyqın hem unıñ oñtalıqın asyq kyrsatä. Kәläş jedlöl kazak balaları dejälä hem işäktä mäktäpkä asyqalar. Ulardıñ quldarında kitaptar. Nol'jә malajdardıñ jeddärändägә tojqono bik jaqşy birä alqan hem xajvandardıñ figurahın dә äjәt birgän.

Ikense byläk «Lenin pionerdar menen» tıgän skul'pturahı eşlävse 16 jәslek Mişa Savınqa (Mäskäv) bireldi. Ul İlic obrazın otlicno saqlıdırqan hem portretın jaqşy eşlägän.

Şaxmat turnerb

30 nojardä Başqortostan dävlat meditsinaravfagında studenttardıñ şaxmat turnerb bulıp ytte. Turnermenen III klass studentı iptäş Stepanıv jätäkselek itte. Turnerda 11 student qatnaştı. Hädemtälä berense urındı IV kurs studentı Başırıv, ikenselekte Stepanıv hem Kutlin iptäştär aldılar.

Şaxmat turnerb bötä studenttardä la dur qıdıqıñnıñ, därt hem tәрәm tәbir qaldırdı. Jaqın kenderdä şul uq iptäş Stepanıv jätäkselegendä şaxmatıñ ikense turnerb başlanısaq. Xäder byqä әderlek eşä alıvıy barıla.

Sabir Kinjäkaj.

Möhim tedätev

Gazetavıddıñ 113 nse hanında 3-se bittä ip. Krykovtıñ tärzemi xelendä «1935-jıl tıvqan» tip xata kirkän. Oşono 1915-jılda tip tedätep uqıvıyqıddı horajıvıd.

Redaksia.

ESKÖRGE SOJUZ EŞE BUJıNSA KONSUL'TATSIA

Jәstäre udqan komsomolestar turahında

Komsomoldıñ X sjezı tarafınan qabul itelgän, VLKSM-dıñ programma hem ustavında bylañ tejelä: «VLKSM ydenen saftarında qala hem avıdın aldınqı, politik gramotalı jәstärden kın qatlamdarın berläştärevsä, massovıj, partiahd ojoşma bulıp tora».

Komsomol, jәstärde hem balalar dı kommuniz ruxında tәрbiäläv, eşse, kräbtian, xedmetkär jәstärden hem jәş intelligentlardan qıjıv, vadnat itevsän, belemle, partia hem sovet xökymätinä adaqına tiklem birelgän keşelärde tәрbiälävde kommunistik partiaqa jardıdam itevde, ydenen burıy itep quja.

Komsomoldıñ, jәstär ojoşmahı bulqan xäldägә tәp burıstar hem spetsifikahınan şıqıy, VLKSM-dıñ ustavında äjtälä: «Sojuzdın programmahın hem ustavın tanıqan, unıñ ojoşmalarıñnıñ berehendä eşlävse, VLKSM-dıñ bötä qarardarına bujınyñvıy hem aqzalıq vnostarın tylävsä 15-tän 26 jәşkä tiklem komsomol saftarına alıvıyqan här kem VLKSM aqzahı bulıp hanalä».

Şulaj dә komsomolda 26, 27 hem byñan yrge jәstәgә iptäştär dә ad tygel. Ulardıñ kybehe politik jaqtan ybtelär, ojoştırov eşendä kynekmä aldılar, komsomolda şıjı-

tı tәрbiäländelär, 5, 10 hem byñan dә artıqıraq jıldar bujıña VLKSM dә torop jәş sige 26-nan aşatıvıy tә ular komsomol menen väjlänestä edäheläre kilmäy.

Kyberäk tärzäwle, sojuz eşenen mäktäben ytkän byl jәstärde haqlap, unı jәşeräk komsomolestardı tәрbiäläv esen fajdalana hem şunda uq unı komsomoldıñ vortı artında qaldırmav nigedenen şıqıy VLKSM ustavıñnıñ tәvge punktında itkär-mälä äjtälä: «VLKSM-dıñ 26 jәşkä jatkän aqzalar ojoşma kәnәş birev xoquq menen qalalar, ә ular dı jätäkse organdarqa hajlaqan xäldä ulardıñ tавыş birev xoquqtarı haqlanıp qala».

Jәstäre udqan komsomolestar komsomolda kәnәş birev xoquq menen qalqan xäldä väşqä xoquqtarqa la ejä bulıp qalalar hem ular, komsomoldıñ ustavı menen bildälängän VLKSM-dıñ bötä väzıjıfaların dә ytärge tejestär.

Jәstäre udqandardıñ xoquqtarı tәp tyvandägelärgә qajıy qala:

Jәstäre udqandar komsomoldıñ bötä, asyq şulaj uq jәşq, jıjılyştarına kilergä hem (әgär ular jätäk-

se organdarqa hajlanmaqan bulhar) kәnәş birev xoquq menen qatnaşırqa xaqıylar.

Jәstäre udqandar, ojoşmanıñ bötä iztimaqı—politik tormoşonda hem unıñ eşendä VLKSM-dıñ bötä aqzalar menen, tıñ xoquqta qatnaşa alalar.

Jәstäre udqandar sojuzdın bötä jätäkse organdarına hajlana alalar hem byl vaqıtta ular tавыş birev xoquqın alalar.

Ular komsomolqa janı inevselärgә rekomindatsia birergә xaqıylar.

Jәstäre udqandar VLKSM aqzaları kevek VKP(b) qa inev esen rajkomdardan rekomindatsia alıvıyq xaqıylar.

Häm hunqy siktä jәş udqandarqa «komsomol organdarına hajlavdar ojoştırov turahındaqy» VLKSM Udäk Komitetıñnıñ qararı nigedendä jавық (jәşren) tавыş birev julı menen komsomol jätäkse organdarına hem konferensiaqa delegattar hajlaqan vaqıtta hajlarqa hem hajlanırqa xoquq birelä.

Sojuz dissiplinahın vıdqan esen, ustavı vıdqan esen, komsomol ojoşmahıñnıñ qarardarın ytämäv esen, jәş udqandar şulaj uq komsomoldıñ bötä aqzalar hem kandidattar kevek VLKSM ustavı menen bildälängän dejem nigedde sojuz javaplılıqına tartılalar.

Kyptär, bötәnläje menen jәki kypselege jәstäre 26-nan yrda bulqan komsomolestardan torqan tәvge komsomol ojoşmahı menen

nisek eş itergä, tip horajdar. Byñ komsomol ojoşmaları qarar qabul itä almajdar, komsoorg, komitet hajlaj almajdar bit?

Ni esen (bigeräk tә hunqy vaqıttarda) komsomolda jәstäre udıvıylar itäbenen torqan, ojoşmalar kilep şıqtılar hun?

Javap ber. Senki byl ojoşmalar hunqy vaqıttarda ytämәnәlär, janı aqzalar qabul itmәnәlär, jәstär arahında ulardıñ aldınqı eleşen komsomolqa byqtırvıy bujınsa eş jәjeldermәnәlär.

Jәstäre udqan — komsomolestar yddärenä biklängän xäldä 17—20 jәslektärde yd saftarına alıvıyq tәlәmәnәlär, jәstärden byl eleşen әjırdıylar hem ular «yhevge väzıjıyq» kevek här tәrlä säwәptärgә taşlanıp ulardı komsomolqa tartmanıylar.

Bötәnläje menen jәki ydenen kypselege jәş udqandardan torqan tәvge ojoşmaları bulqan rajon hem qala komittetarı byl ojoşmalar dı tikserevge, ularqa „yhev julıñnı tавыşda jardıdam itergә, ularqa jәstär arahında politik eş alıp barırqa hem oşo nigedde jәstärden aldınqı eleşen komsomolqa byqtırvıyqä quşırqa tejestär.

«Izvestia SK VLKSM» zurnaıñan.

Vaqıtlıy radaktor:

X. DÄVLÄTŞIN.

Өфе, «Oktäbr nat.» tipografiäñ. Başlavlıt väkile № 4099

1937-se yıl

5 Dekabr

№ 117-1165

Ajqa 12 tapqır
sıqqa. Ayrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetları organı

Redaksiya adresı: Öfö
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-04

JÄŞÄHEN STALINSEL KONSTITUTSIA!

Bedden epoxanın in gyzel dokumentı

Begen, jenep sıqqan sotsializm ilenen Konstitutsiahä qabul itelevgä nêq ber yıl tuldı. Bıl kên betä il xalq häm Sovet jâstärenen tormoşında in vâxetle, şatlıqlı häm ono tolmaş kên bulıp tora. Sotsializm-dın jenenären zakonlaştırğan dokumentı qabul itkên bıl kên betä donja xedmâtsendärenen xâterendä mänge haqlanır. Jıldar yter, lâkin revolyutsianıñ hər ber vojesı kapitalistik qolloqtan qotolov esen, bulqan ytelgen keraş julyñ ytenän-ytâ jaqtırtıvı markizim—leninizm-dın tarixi dokumentına taqı la, taqı la qajtıp qarar.

Sovetardın Qıdattın tış VIII betä Sojuz sjezında qabul itelgen Stalinsel Konstitutsia bedden ilebedä Stalin jetäkelege aştında tıvırılğan häm javlap-qadınır alınqan tormoşto kädgelege kevek saqlıdır. Bıl dokumentı tıvqan ilebedden qevate, unıñ kyp millionlı xalqıñ kâse, verdämlege altın xâreflar menen jaqlıqan. SSSR xalıqtarın yd tormoşonıñ Tıp Zakonında sotsializm-dın jeneve, eşsekrâtiändärdän bıvattarsa keraşenen, uların kapitalistik qolloqtan azat bulıvıdır, donjale in qâdel häm adaqınasa edmä-ed bulqan sotsialistik demokratizm-dın tormoşqa inev faktıtar bık asıq itep jaqlıqan. „SSSR jañ Konstitutsiañın SSSR xalıqtar esen taqı la durıraq ähämiäte var. Äger ä kapitalistik ildärdän xalıqtar esen SSSR-dın Konstitutsiañ eş itevdär programması ähämiäten totasaq bulha, ul SSSR xalıqtar esen uların keraşenen jomqadı ähämiäten, uların keşelekte azat itev frontında jänevärenen jomqadı ähämiäten tota. Keraşten häm mäxrymläktärdän ytelgen july hädmetähendä jenevärebedden jemeštäre turahında hejlavse yd Konstitutsiañ eja bulıv kynelle häm qıvanıslı. Bedden keşelärdän ni esen keraşkenäktären häm uların betä donja—tarixi jenevgä nisek ireşkenäktären belev kynelle häm qıvanıslı. Bedden keşelärebedden mul tygelgen qanı buşqa kımägen bulıvın, unıñ yd hädmetälären bırgän ikänen belev kynelle häm qıvanıslı (odajlı alqıstar)“, tıne iptäş Stalin Sovetardın Qıdattın tış VIII Betä Sojuz sjezında SSR Sojuzın Konstitutsiañ projektı turahında hejlägen dokladında.

Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuz eşselärenen häm krâtiän-

därenen Bejok Stalin tarafınan izad itelgen sotsialistik dâvlat Konstitutsiañ jer şarında in demokratik Konstitutsia bulıp tora. Ul donjale berense tapqır qomumi, tın tura, javıq (jâşren) hajlav zakonın tormoşqa inderde. Unıñ ıyından da tormoşqa aşırılıv esen betä şart, mämkinlektärdä tıvırılđ. Beddä grazdanlıq isme qorurıq menen janıraj. Tik bedden bejok Vatanıvıdä qıña keşe öbtenen—keşe eksplotatsiañ betelgen. Bedden ilebeddä genä keşe ydenen betä dostoinlıqın haqlaj. Ul millät, jenes, belem ajırmalıqlına qaramaştan yd ilenen ıyın xoquqlı xuzahı. Nêq ıyña suqqa kyre oşondaj ildä jâşevdän dâ, sovet havahı menen hılış alıvıdan dâ dur vâxetlelek juq.

Sovet ilenen jâş patriottar kapitalistik ildärdäge xedmâtsen jâstärge tik xial qıña bulıp tora torqan betä xoquqtarqa ejelär. Sovet jâstäre belem alıvqa xoquqlı, xedmâtkä xoquqlı, jalqa xoquqlı häm 18 jâşke jetkên hər ber jâş dâvlat idarahı organlarına hajlarqa häm hajlanırga tulı xoquqlı. Uların bı xoquqtar qoro iqlan itelep kenä qalınmaj, bıki material sredstvolar menen zakonlaştırılğan tärptä tâmin itelgen. Bındaj Konstitutsiañ älegäse keşelektärixenen belgäne häm işetkäne juq ine. Ul tik beddä genä, vâşında betä donja xedmâtsendärenen dahı torqan kommunistar partiäñın jetäkelege aştında sotsializm jengän ildä genä varlıqqa kilde.

Bed, Stalinsel Konstitutsiañ qabul itelev jıllıqın ilebedden järege bulqan Verxovnıj Sovetqa hajlav kampaniañın in javaplı osorında qarşılayıd. Bıl jıllıqtı jâş hajlavıylar betä il xalq menen bergä Stalinsel Konstitutsia menen tıvırılğan politik aktivlektän juqar kytäreleşe menen qarşılayd. Ulaı yddärenen in jaqş vâkildären Verxovnıj Sovetqa deputatlıqqa kan didat itep kyrtätelär häm ularqa tavış bırev kênän dur şatlıq menen qarşılayd. Senki bıl kên sovet jâstärenen vâxetle jâşlege esen tavış bırev kênä bulıp tora. Bıl kên hər ber jâş grazdandın tormoşında in vâxetle, in şatlıqlı kên bulıp tora.

Jâşehen, Stalinsel Konstitutsia! Jâşehen unıñ izadsıñ, dahı, Bejok Stalin!

„Min Şahimardanıv, Gorşenin, Alıbaşv iptäşter esen tavış bırasäkmen“

Дъван, 3. (BaşTASS). Mixajlovski ucastkahı hajlavıyların hajlav alıdı jıjılsı bulıp ytte. Jıjılsıta 700 dän artıq hajlavıy qatnaştı. Jıjılsıta sıqır hejlägen kolxozsı iptäş Andrejev vılaı tıne:

— Minä xäder 64 jâş, sarizm vaqtında 44 jı qömör itep min qıjın-lıqtan häm qajqınan vaşqa ber nâ-

mä lä kymänem. Min ytkände qarqajm, lâqnät itäm. Sovet vılası minä vâxetle häm şatlıqlı tormoş menen jâşergä mämkinlek birde. 12 dekabrdä min xedmät xalqın toqoro uldar esen, Lenin—Stalin partiäñ esen adaqınasa bırelgen keşelär—Şahimardanıv, Gorşenin, Alıbaşv iptäşter esen tavış bırasäkmen.

Tavışvıdä Gorşenin, Əxmädullin, Mäslimäva iptäşterge bırejek

Boraj rajonı Teplakovski avıl sovet kolxozdarın kolxozsı lar häm kolxoznitsaların hajlav alıdı jıjılsı möräzäqäte

Qımmätle iptäşter! Qolas jetmäb sotsialistik tıvqan ilebedden xedmâtsendäre xäder siktän tış şatlıqlı kênär kiserälär. Sovet hajlavıyların jêd millionlaqan armiañ tarixi kengä — 12 dekabrgä aktiv rävêştä äderläne; in jaqş keşelär—tıvqan ilebedden danlı patriottar esen, eşselär häm krâtiändär vâxte esen, sotsializm esen qaqsamaş keraşelärgä tavış bırerge yd telägen irekle rävêştä äjtä.

Bed, avıl sovet ergähendäge kolxozdardın dejem jıjılsında qatnaşvıylar SSSR Verxovnıj Sovetına deputatlıqqa kandidat bulqan Əxmädullin, Mäslimäva häm Gorşenin iptäşterde ıyın kyneldän qotılayıd, qabul itäbed.

12 dekabrdä bed ojoşqan xäldä sotsialistik tıvqan ilebedden toqoro uldar bulqan, Lenin — Stalin bejok partiäñ esenä ydenen bırelgenen eşte kyrtäkän iptäşter Gorşeningä, Əxmädullingä häm Mäslimävağa yd tavışvıdä bırer esen

hajlav jâşniktäre janına varırvıd. Jâşehen SSSR-da sotsializm jenevärenen julbaşsıñ häm ojoştırovıñ—Betä Sojuz kommunistar bolşeviktär partiäñ!

Jâşehen xalıqtardın bejok, aqlı julbaşsıñ, SSSR Verxovnıj Sovetına deputatlıqqa berense kan didat Bejok İosif Stalin!

Saqmaqı, 3. (BaşTAS). Tuımazı hajlav okrugı vıjınsa Sojuz Sovetına deputatlıqqa kadnıdat iptäş Medvedevten Saqmaqı hajlavıylar menen osraşvı buldı. Mitingta 4000 dän artıq keşe qatnaştı. Mitingta telmәр menen sıqqan, yddärenen, kandidatın hajlavıylar jıjı häm dıbtarsa qarşılanılar.

Berdäm qabul itelgen qararda, mitingqa qatnaşvıylar betä hajlavıylar Tuımazı hajlav okrugın hajlav komissiañ tarafınan registratsialanqan kandidatlarqa tavış bırerge saqrır möräzäqät ittelär.

JENEP SÛQQAN SOTSIALIZMDIŇ STALINSEL KONSTITUTSIAHŇ

(„Pravda“nyň 24 nojabrdaǵa başmawalahe)

Sovettardyň Qadattan tüş VIII Bete Sojuz sjez asylyqan kengä, oşo iştä qalyrlıq tarixi kengä irtä gä ber jyl tula. Byl sjezd jened sýqan sotsializmdyň Konstitutsiahyň tamam berketev esen saqyrlıqan ine. 1936 jıldyň 25 nojabrendä Kreml'däge Dur harajdar tribunahyňa SSSR Konstitutsiahyň izad itevse — Stalin mende. Xalyq yd tormoşonon Töp Zakonyň unyň isme menen atany, Sovet jemqiatenen indigedde sotsializmdy tormoşqa asyrlıqanlyqan, sotsialistik strojdy barlyqqa kiltergenlegen ydenen betä hyddäre menen kyrhata torqan SSSR Konstitutsiahyň, Stalin, jened najraq itep Vatan eştene juqary kytärde. Tarixi dokladty betä il tynlan. Milliondarsa sovet grazdandary hem betä donjalaq betä xedmetsänder Stalinen her ber hydenä iqtıbar birdeler.

Byl moment keşelek donjahyňny xäferendä mänge qalyr. Byl moment betä donja kylämendä tarixi ähmiäte bulqan dokumentty qabul itevgä hem rablavqa ajyrlıq rāvestä bājlengān, SSSR-da sotsializmdy jenede faktty, kapitalistik qolloqtan SSSR xedmetsänderenēn azat bulıvdary faktty, SSSR-da adaqyňa tiklem edlekle bulqan, jējelderelgen sotsialistik demokratizm xekem herēv faktty byl dokumentta qābqa hem qadi itep jadylyqan.

Kestere, qābqalyqtary hem qadi lektäre jacyňan klassik bulqa hyddar menen iptāş Stalin 1924 jıldan 1936 jylqā tiklem osorda SSSR tormoşonda bulqan tēp ydgereşterde karakterlap kyrhette. Bedden betä ilebed, unyň tormoşonon barlyq jaqtary tanymalylyq bulıp ydgärde.

Xalyq xuzalyqyňny betä ekonomika hyddärde. Xuzalyqyňny betä elkelärendä sotsialistik sistema tulıhınsa jende. Sotsialistik industria oajet dārezäle ybte, kolhoz hem sovhozardıň mexaniklesterelgen xuzalyqy qevätile kēs bulıp āverelde. Sāvdāgar hem spekulānttar savda ovorotyňan qybyldılar. Janı savda, sovet savdahı tıvdy hem ybte.

«Byl, keşenen keşene eksploatatsialıv juq itelde, betäreldē, ā proıvozdstvo qoralıdaryňa hem sredstvolarıňa sotsialistik milek, bedden sovet jemqiatenen qaqşamaş nigede bulıp tamam nıqybtıldı, tıgan hyd».

Sovet jemqiatenen sýjnfı sturukturahı ydgärde. Kapitalisttar, kulaktar sýjnfı qalmanı, sāvdāgarı hem spekulānttar qalmanı. Alpaıttar sýjnfı unan elek yk betärelgān ine.

«Esseler sýjnfı qaldı. Krābtıāndar sýjnfı qaldı. Intelligentsia qaldı».

Lākin byl esseler sýjnfı, krābtıāndar hem intelligentsia inde elekkesä tygel. Kapitalistik eksploatatsianan, kulaktardan hem rostovşiktardan azat itelgen esseler hem krābtıāndar—ular, keşelek donjahı tarıxe ālegesä belmāgan betēnlāj jany sýjnyftar. Nāq şunıň şikelle yk sovet xedmetsel intelligentsiahy la betēnlāj jany intelligentsia bulıp āverelde.

Sotsializmdyň jıvılap alınoqan hem tormoşqa asyrlıqan prinsiptäre Stalin Konstitutsiahyňny nigede bulıp toralar. Ul betä grazdandar

dyň xedmetke, jal itevgä, belemgä xoquqtaryn iqlan itep kenä qalmaj, bāki byl xoquqtardı hem şular kevek başqa xoquqtardı betāhen dā garantıalaj, ulardı zakon tērtıvendä material sredstvolar menen tēmin itä.

SSSR Konstitutsiahy betä grazdandardı tıgedlektären iqlan itev menen genä qalmaj, bāki byl tıgedlekte his ber siklāvhed garantıalaj, ā burzuaz ildärdä ihā, tıgedlek turahında hyddärde milek tıgedhedlege hem sýjnfı doşmanlyq juqqa sýqara.

Sotsializmdyň qajet bējek qadanıstarynan,—bedden ilebed tormoşton altıy kitabıňa, Stalin Konstitutsiahyňa jadylyqan qadanıstardan berehe—milli tıgedhedlektēn hem idelevden juq iteleve. İb kıkkes dārezäle ybēv, alqa kıtev Sovettar Sojuzındaqı betä respublikanyň elkelärdēn hem krajdardıň jēden ydgärtte. Elek tē idelep kilgen hem artta qalqan, qāblyqan hem xoquqlyq bulqan betä millättergä bējek rus xalyqı tuqandarsa qajet dur bulışlyq kyrhette. Xalyqtar tērmāhe bulqan batşā rossiahyňny elekke kolonial okrainalary jany tormoşqa kytäreldeler. Ulardıň sikhed kin jerdärendä promışlennostı gigantıary ybēp sýqtı, mēndärsä jıldar bujıňa jer esendä joqlap jatqan bājlyqtar qudqatıldı. Kolhoz strojı tarafınan jany tormoşqa ujatılyqan, qolloqtan azat itelgen jer torqan hajıy kyberäk unıstār bıre.

Estälege menen sotsialistik, forma hy menen milli bulqan kulıtura torqan hajıy maturıraq sāska ata. Konstitutsia Lenin—Stalin milli politika hyňny jenevenen qısarāt bulqan his ber şik qaldırmalylyq faktty terkāj. Kyp millätile dāvlāt ydenen betä kēsēn hem jāsārgā halātile bulıvıny barı tik sotsializm bāzahında qyňa kyrhata aldy.

«...Bedden xāder tamam ojoşop jetkēn hem betä hınavdardan ytken kyp millätile sotsialistik dāvlātebed bar. Unyň nıqlyqyňa jer jēdenen telāhe nındāj ēlēşēndāge, telāhe nındāj milli dāvlāt hoqlanırlıq».

Kremlı tribunahınan tarixi dokladtyň hyddäre janıraqan vaqıttan bırlē ber jyl ytte. Şul vaqıttan başlap byl doklad betä donjalaq unıdarsa million keşelärdēn uqıj torqan hem qat-qat uqıj torqan tēp dokumenttary bulıp āverelde. SSSR Konstitutsiahy menen berlektä ul betä donjalaqı milliondarsa keşelärdēn jērāktärendä Sovet ilenā, unyň xalyqtaryňa qarata jalqınlı mēxābbāt utı qabyda.

Ydenen azatlyq hem bājhedlege esen kēreşevse batır İspania xalyqı iptāş Stalinen hyddärendä—unyň dokladında hem Konstitutsiahyň statjalarında, ydenen batırdarsa tıgışlyqtaryn jaqşı tıptı tabıvdy kyre hem julbaşar faşisttardı jēnāşegēnā şsanı menen ruxlana.

Japonia imperialisttaryňa — kēsāvelärgä hem batırp alıvıylarqa otırp bırev esen berense tapqıy bularaq berlāşkēn Qıtaj xalyqı iptāş Stalinen hyddärendä—unyň dokladında hem Konstitutsia statjalarında, jırtqıy imperialisttar eştēnā şşn demokratıanıň jēneve ēlgēhēn taba.

Ber jyl ytte hem iptāş Stalinen hyddäretulıhınsa rātlāndı: «SSSR-dıň jany Konstitutsiahy faşistik vāşılekke qarşı xāşerge kēndä kē

SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdarqa qarata. Xudoznik Milnikov plakaty. (Sojuzfoto).

rāş alıp barıvıylardı betāhenā lā moralı jardam hem realı bulışlyq bulasaq».

Bolşeviktär partiahy hem unyň Stalinse Ydäk Komitetı jētākselege ābtında, donjala in demokratik Konstitutsia menen qorallānqan Sovettar Sojuzı kapitalistik dınged urta hında granıt qıjā bulıp tora, donjalaq xalyqtarqa, izad xedmetenen jēneve julyň jaqtırtıvış mājāq bulıp tora.

Sovet ile Konstitutsia turahındaqı tarixi dokladtyň jılylyqı SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdarqa āderlek menen qarşılay, byl āderlek bedden bējek Vatanıyddaqı xedmetsänderen politik aktivlektäre qajet dārezäle kytärelev şartıtarında bara. Bolşeviktär partiahyňny hem sovet xēkymatenen Stalinse jētākselege sotsializmdıň bējek jēneven tēmin itkēnlekte xedmetsänder belälar. Bedden sikhed Vatanıyddyň betä mejēstārendä milliondarsa keşelär iptāş Stalinde hem unyň kēreşāstāren Verxovnyj Sovetqa deputatlyqqa berense kandidattar itep kyrhetteler.

Hajlavdar kēnēndä Stalin kandidaturahına tavış bırev şikelle qajet dur şatlyq Māskēv qalahınyň Stalin okrugı hajlavıylar ēlēşēnā tura kılde. Qart tuqıvış Anna Nikifirovna Zelenova hajlavıylar mıtıngahında tēren dārtlānev menen bāıaj tıne:

«Partia hem Bējek Stalin bedge bāxetle hem mängelek azatlyq bırdeler. Bıña şuqa kyre lā bed bāxetle kēndē—12 dekabrde hajlav bylı

letendārendä bedden betä xalyqı bıddıa sikhed qāderle bulqan iptāş Stalin ismen kyrhātesāgebed kēndē şundāj şatlyq hem tydemhedlek menen kētābed».

Xāder Lenin—Stalin partiahyňa, unyň Ydäk Komitetına hem iptāş Stalinen ydenā qarata byl qotılav hem mēxābbāt hyddäre jērākten nāq ydenen, milliondarsa jērāktārdēn kılā. Byl qotılavdarda, mēndārsā xedmetsänderen hajlav aldy jılylystāryndaqı hem kēnāşmālerēndāge telmārdārendä bedden partııyddyň betä xalyq menen in nıq ēlemtāhe hıdelā.

Xāderge vaqıtta bedden ilebed kısıre torqan qajet dur politik kytäreleştēn tarıxtā tındāşe juq.

Xedmetsänder massahı Verxovnyj Sovetqa deputatlyqqa kyrhātēlgān yd kandidattaryn, şşn mēqnāhe menen xalyq kandidattary bulqan keşelärde qotıaj hem ydenen kandidattaryna berdāmlek menen nakaz bıre: Lenin—Stalin partiahy julyňan nıq barıqıd! Kılēsāktē lā xalyq doşmandaryn — trotskise-buxarınse hem barlyq başqa şpıondardı rāxımhēd rēvestā tuddıryqıd hem tamırdary menen jolqop tāsılaqıd!

Lenin—Stalin july menen barıp partia SSSR-da sotsializmdı jēnevenādreşte. Marks—Engel's—Lenin—Stalinden huqışşan vajraqı ābtında bed SSSR xalyqtaryn betä donja kylāmendä tarixi āhmiäte bulqan jany jēnevdergā alıp barıvıyd, bed betä donjala kommunizma tantanahına ireşerbed!

Jāş hajlavıylar kēnāşmāhe

Şısmā, 3. (BaşTASS). Rajon dāvmālendāge 18 jāşke jetkēn jāş hajlavıylardıň hajlav aldy kēnāşmāhe buldy.

Kēnāşmāgā, kolhoz, sovhozardıň udarnık jāstārenen traktorsıylar, şoferdar, at qaravıylar, urta mēktēp uqıvıylar betāhe lā kılğāndar. Ənā, prezidiumda Tilman ismen-dege kolhozdyň traktorıskahı udarnıtsa Qāzızyva Menāverē. Ul bıjıl 600 xedmāt kēnē ēşlāne. «Culpan» kolhoz traktorış Usmanıv 500 xedmāt kēnē ēşlāne. Ular arahında şulaj uq Kārimıv, Rāfıqıv, Əxmādejev iptāstār 350—360-şar xedmāt kēnē ēşlāp mul urozajdan mul doxod alıdılar.

Kēnāşmāle SSSR Verxovnyj Sovetına hajlavdar bujınsa jāş hajlavıylardıň burıstār turahında doklad buldy. Dokladtan huqı şıqırp hējlāvse iptāş Qāzızyva: «Sovet ilenēn 18 jāşke jetkēn jāstāre hajlavda, hajlana lā alalar. Ə kapitalistik ildāndä 21 jāstān hajlavdarı qā qatnāşha lā 40—45 jāşke jetkēs kēnā hajlanıv xoquqın ala.

Sovet ilenēn jāstārenā, şulaj uq qarttaryňa byl dur bāxette tik Lenin—Stalin Bējek partiahy qyňa alıp bırdē.

Bed jāş hajlavıylar 12 dekabr kēnē ydebedden tavıstārıyddy bedden kandidattarıydy Vākilev, Gorşenin hem Timerqalına iptāstār esen bıresākbed, — ti.

XUDOZESTVOLLY ƏDƏBIƏT BİTE

M. Qatav.

Həjeklə Stalin

Həjeklə Stalin isme
Bətə jer inenə tarala.
Bəl isem janbraj havala,
Akean-dingedə, dalala.
Savlajdər jemeşle dalalar,
Kyp hıvıx jılqalar aqalar.
Şat kəndər esenə kymelgən,
Janınnan keşelek jarala.
Kyktergə kytərə bəl ismen,
Cəldərgə bədəkləj jer əbtən.
Jılqalar aqışın tıdlatə,
Jenevgə jətəkləj bəl isem.

Vəli Nəfiqə.

„Boddar komissar“

Bətə tēstə qaplap qujə toman
Qatə «amer» birde tuqtarqa.
Boddar tav-tav bulp taşlandılar,
Koravide — jəbqar jotorqa.
Gigant samoljottın qanatına
Javırlıq əse purgalar;
Qıdqaqandaj bulp arktikanı,
Barır juldı qaplap tordolar.
Jeneldəfər toman, purga, boddar—
Qotopqa totaştə danlı jul.
Sənki Şmidt vəjək partianın
Ber vəjesə bulp tıvqan ul.
Ədləkhəd aqqan halqın jeldər,
Tajga urmandarın savlatır;
Kypme unı qarş almanılar,
Mıjıq, haqalınnan şajartır.
Tənjaq dingeddərən qart bol'sevik
Nisə tapqır inde əjləngən.
Arktikanın birgən hər jemeş
Unı isme menən vəjləngən.
Hər ber eşə unı jənev birə,
Xalqım vaxtə esən bulqanqa.
İl qoşas dahi Stalindən
Hınnəş nurdar alıp torqanqa.
Qotopqa al vajraq qadavşıq
Hoqlanalar, jəştər, qarttar da.
Xatta tanqa qalıp, irekhdən
Hoqlanalar bedgə jattar da.
«Boddar komissar» tip jəretə
Xalqım unı tərən həjəvdən.
Şmidt kevek qarttar geroj bulp,
Qajıx ildə, qasən həjəlgən.
Arktika gerojın xalqımdın
İn alıdnıq ulı hanajıbd.
İl jəragə Verxovnj Sovetqa
Deputat itər unı hajlajıbd.

Unı jul menən

Vulkan tēblə bulp kytərələ
Vatanımda bulqan dır şatlıq.
Kreml' jondodonan alıx tygel,
Bodlo qotopqasa nur balqıj.

Bəl dır şatlıq ildən bətə sigen
Ajqar sığa kəsle davıdaj.
Qavatlına tik ber vəjək isem
Bik kyp teldən qışlaq, avılda.

Təvgə hyde minen Vatanımdın
Unı isme menən başlana.
Million jərək haqlaj unı ismen
Ul ber vaqıt bedde taşlamax.

İl sigendə torqan hər ber haqsı
Ujlap tora unı xaqında.
Başlap kitə unı isme menən
Qajnar xisen şaqır, aqıldar.

Ul kılterde bedgə bətməş vaxet,
Qajqırttı ul keşə xaqında.
Bar milləttən tığed xoquqlıqın
Jadır qujdı vəjək Zakonqa.

Ul tıvdırqan Bəjək Zakon menən
Qorurlana varlıq xalqımd.
Ul tıvdırqan Bəjək Zakon menən
Belem, xedmət, jalqa xalqımd.

M. Tazıj.

N. İdələj.

Minen irtəm

Minen irtəm jənev menən tıva,
Qajnar tormoş vəjək irektə.
Urqlıq taşır sığqan jərək jırlıq,
Yrgə ımtıla, yrgə jəlkenə.
Minen irtəm şatlıq menən tıva
Unda balqıj gyzəl maturlıq.
Jərək xisem jədə Qotoptarda,
Janı jənev edləp aşqınlıq.
Minen irtəm nurqa kymelep tıva,
Səskə atqan irken ilemdə.
Mangelekke şınnəş gyzəl jəşlek,
Yıxə tik ul Sovet jərəndə.
Minen irtəm tulqınlıq tıva
Tormoş jərvan taşır, hirpelep,
Bəxet alıp kılə hər kələs tan,
Beddən ildə tormoş bik irken.
Minen irtəm həjəv menən tıva,
Maqtap jırlap ilem qırdarın.
Odaq-odaq jotolop tınlıqlıq,
Beddən ildən şavlı jırdarın.

ODATQANDA

Qıdarır vəşkən alma kevek
Alıx irendər,
Dərt menən tipkən jərək
Jaqlı kıldələr.
Ajırlıq minütə jətək
Quldar qırlıq.
Əjtə Marat həjəvənə
Bəqrem xuş inde.
— Xuş aqlıq, danlı posta
Qaqma kerfək tə
Həjəv iləndən sigənə
Ed də tēşərtmə.
Hvd ədelde, ə parovoz
Təten vərkənə
Şpal hanap əşelondar
Alqa hikerde.
Ajırlıq monhıvlandı
Veranı jədə
Qaranı ul Kənsıqısqı
Tultırlı kydən.
Sul saq unı kyddərenən
Kəməş ısqı kevek,
Tamsınlı jəşə sığtə
Kerfegen yvər.
Jəddərenə alhıvınlı
Nurdar jəgərdə.
Haqlar tıne minen jərvan
Gyzəl ilemdə.

Kamal Xəvib.

Jaqup Qolmoj.

Jaqlı hin

Ber jılmajır vavaj,
Ber kələhen,
Totahın da hajlav zakonın.
Tura-tığed hajlav şatlıqındı,
Aştırdandan haman aştırdı.
İkhəd-sikhəd şatlıq ujaştı,
İl dahıx vəjək Stalingə,
Bətməş həjəv xisen urattın.
Ber vaqıtta şaqır kyrgənə juq,
Kytərənke vındaj ruxtı.
Həqləndırdı vavaj,
Hinen jəddən,
Jılmajır—
Kynel eretep.
Tydemhedlek ujnı seren astı
— Alıtdan da qımmət tavışım
Hinen esən tinen Stalingə,
Bar xalıqqa dahi jaqlı hin.

N. Soltanquzin.

Jal jortonda

Qojonam da qoşar nurdarına,
İrkəlanam şajan jeldərgə,
Jotola-jotola həjəv qarajım,
Kyddər javın alqan gəldərgə.
Handuqastın kəməş tavışın tınlıq,
Dərtlə jırdar jırlap jərvanım.
Şat kəşələr menən bergə ujnıq,
Balalardaj kələm, qıvanam.
Qajda qaraham da kın maturlıq,
Qıvanıstar qına kyrenə.
Alıq eştər esən jərək jərvanı,
Arıqan təndər kəsə tıvına.
Həm min haman vında gəldər
menən,
Kələ-kələ ujnıq jərvanım,
Unda kətə janı kəstər menən
Əsəm kevek həjəv zavodım.

ONOTOLMAŞ İBTƏLEK

(Sovettarın qədattən tıx VIII Bətə Sojuz sjezı delegatı,
Motor zavodı staxanovskı iptəş Rəxmətullın intəleğə).

Ytkən jıl 25 nojəvırdə min Məskəvdə inem. Beddə Başqortostan xedmətsəndəre, Stalin Konstitutsiyanı rəblav esən jıjnıqlıq Sovettarın Qədattən tıx VIII Bətə Sojuz sjezına hajlap jəvərdələr.

Minen Məskəvdə qəmərdə lə bulqanım juq inə. Undaq kul'tura, vajlıq, yvəş mine tanqa qaldırdı. Beddə bətə jerdə qarap jəvənək. Hər jerdə, beddə bulqan bətə predpriatılə əjtər vətərə almaşlıq jəvənək, şatlıq kydgə vətərə inə.

Beddə, sjezd asılasaq jərgə—Kreml'dən dır dvorəşına kitlek. Ul kəndər həm ul səqəttər minen qəmərdən in qımmətə vaqıt bulp qadırlar.

Min jərəkə uratır alqan şatlıq esendə juqatır jəvənəm, təvdə tēş kevek kyrgəndə Məskəv minə. Lə kın bəl en inə, şundaj ləzzətə, şatlıq ısqı varlıq inə.

Zalqa inəvə. Bətə xalıq aşqınlıq aidaq qəderle minuttardı kəşələr. Vına tınlıq, vına alda zalqa qarş işək asıla. Ul, eje, ul—beddə jərvan kətkən Bəjək Stalin ky-

renə. Zal qarıl gərəldəp kitə, kykrəp qul savıqqa totona. Min juqatır kitlem. Əllə mindəj eşə şışmə aqlıq bətə tənəm vıjnısa jəvərdə, tavan ostarıma tiklem vıjır sığtə. Manqajımdan tır vətək-tərə qalqıq. Kydemdə taqlıq şundaj iptəş Stalingə jıjnıqlıq. Vorosilov, Kaganovic, Kalinin iptəş-tərdə kyrdəm. Ajaq yvəş vıjıqan jərməndə tora almaş xalgə kildem. Taşqın saqta bula torqan tulqın kevek əllə nəmə mine tırvətkəndəj buldı. Min onotolop iptəş Stalingə ura qısqırlıq, qul savıqqa totondom.

Odaqqa huşıqlıq alqıştardən hun iptəş Kalinin sjezı astı. Prezidium hajlandı. Həm ber addan beddə unı, bətə zaldı, bətə ildən jəragə vıjır totışqan həjeklə kəşə—Stalinde tribunala kyrdək. Ul sjezd alıdnı doklad menər sığtə

Ul həjəgəndə halmaq həm skromnıj xərkət menən həjəj. Unı hər ber hyde jərvan ingən kevek bula, beddə jotolop tınlıqlıq. Vaqıt me-

nən unı vıldərdə taqlı qul savıqqa totonavıd.

Doklad vətə. Min ul kəndə joqlaj almanım. Minen kyd alımda tik Stalin buldı. İrtəgən iptəş Stalin dokladı vıjnısa həjəvdər başlandı.

Nındəj gənə xalıq həjəməne unda. Yvəş, qazaq, ukrain, rus, tatar, gruzin, ermən, sıvaş, jaqlı tar taqlı min işetər kənə vılgən millət xalıqtar sığır həjəvələr. Əşşələr, kolxozşılar, vractar, qıdıl-armistər, pionerdar—vətəhe lə yvərdənən şat, kın xoquqlı, vaxetle, irken tormoşlar turalımda həjəvələr. Hər ber orator, hər ber sığır həjəvə yvənən təvgə hyden unı isme menən—million xalıqtardı vaxetle itevse Bəjək Stalin isme menən başlaj. Hər kem yvənən hyden həjeklə Stalingə vaqlıqlaj, hər kem unı vəjək eşənə yvənən fidəkər vırləngənlegen vıldərdə inə.

Həjəvdər hunımda sjezd Stalinin Konstitutsiyanı xalıq tırafından indərləngən əbtəmələre menən tıvınsı eşləp sığarın esən redaksiya komissia hajlanı. Beddən Başqortostan delegatırlıq komissiaqa Baj-

maq rajonı uqıvınsı iptəş Şərvəva inde. Həm beddə redaksiya komissia eşləngənə estə tuqtatır torop.—5 dekabrda janınnan jıjnıqlıq. İptəş Andrejev sjezda predsdatelek itə inə. Redaksiya komissianın predsdatele iptəş Stalinin dokladın tınlıqlıq, SSSR Konstitutsiyanı proyektın uqır sığtılar. Həm şunan hun iptəş Andrejev, Konstitutsia proyektın hər ber statıyanı jırvan uqır, sjezd alıdnı tikşerergə, tavışqa quja başlanı.

Konstitutsia proyektın hər ber statıyanı esən beddə—sjezdqa jıjnıqlıq xalıq vəkildəre mandattar vıddı kytərdək. Min ujlajım, min bit xalıq vəkile bulp, yvəmdə hajlap jəvərgən xedmətsəndər ismenən tavış vıram tınem. Şunan Başqortostan xedmətsəndərenən minə birgən ısanıx esən həjəvə qıvıam.

Kiske 6 səqət 15 minutta sjezd Stalinin Konstitutsiyanı rəblav. Beddə ajaq yvə torop, oşo xalıqtardı vaxtə jıvıqlıq donjala in qəddel, in demokratik, in keşelekle Konstitutsia xərmətenə avatsia oqıstırvıd. Həm iptəş Andrejev sjezda jıvı, beddə vətəbeddə ber jərək-tən „Internatsional“ jırlap taralavıd.

Vakilev—Sişmə rayonunun
şöhrətliş ul

Iglin, Əfə avıl jere hajlav okru-
gı vujınsa Sojuz Sovetına depu-
tatlıqqa kandidat, ordenlı Minne-
əhmət Vəkil ulı Vəkilev Tavtimən
avıl sovetınlıq kolxozsı hajlavslar-
ı menən osoraştır. Jıylıbsta 400
keşe qatnaştır. Tavtimən MTS-hı-
nlıq direktorı, unıq ırgınvaştır,
Vəkilevte eş vujınsa jaqından be-
levse Nikolajev jıylıbsta vılaı tı-
nelər.

— Vəkilev — Şismə : rəjónnyñ qorurlıqı ul. Ul ydenen eşe, mənən bedden bətabedden də xərəkət itevənə irəşte. Vəkilev ul bol'şeviktərsə jenevdərgə irəşə ala. Ul juqarь urozaj masterь. Juqarь urozaj esən ydenen kərəş təzribəhen bəta rəjonqa taratıv esən ul bık kyp esləne.

İşləyib işdən ayrılmaq istəyən Vəkilov tələmə
məktubunu təqdim etmişdir:

— Min hedden kevek yk revoljutsianan huq qına jəşəj başlanıq,—
tine ul. Oktəbrgə tiklem tormoş
sulman, ə katorga buldı. Kulak-
lar eksploatsiah, jıarılıq, xo-
quqıhdıq, ular vətəhe lə artta
qaldılar həm qajtanan kire qajtmə-
tar. Bəjek Oktəbr revoljtsiah,
kommunistlar partiah, Bəjek Sta-
lin Sovettar Sojuzınyq xalıqtar-
na vaxetle, şatlıqlı, irekle tormoş
birdələr. Partia, Stalin bedde tə-
viləne həm bedde sotsialistik jəm-
cəttən anlı tədovsələrə ittələr.

Биз мин, үткөндө батрак бул-
ган кеше, ин, алдыңкы колхозсы,
staxanovsy buluvqa tiklem ybtm.
Minə kyrhətkən bşanəsyqbd esen
hedgə rəxmət əjtm. Bı bşanəsty
aqlav esen bəta kəsəmdə halıbr-
myn, hedden menən tıqbd bəjlə-
nəş totasaqmyn. Bəjek Stalin əjt-
kənsə eşləjəsəkmen. Qəmərəm bu-
jy tıvqan ilemdən birləgən toqoro-
ulı bulasaqmyn. Xalıq bəxtə
esen, xedmətsəndərdən bəxtə esen,
taqı lə dur isəskə atıv esən bəta
kəsəmdə halasaqmyn, tip hedde
bşandıram.

Vəkilev, eləkkə batrak, xalq-tar-
dın vəkək julbaşsın Stalindən
qulın qıtqan saqta yd qəmərən-
də in vaxetle minuttardın berehe
vulyv turahında sikhəd dur şat-
lq menən həyləne.

Berdəm rəvəstə qəbul itelgən qararda fəjribəstə qatnaşuvşılar rajondəq həylavşılarəñ xedmət xalqəñəñ dostoın ulı — Vəkilev esən, şulajuq Əfə əvyljere həylav okrugə vujənsa Milləttər Sovetəna BASSR-dan kandidat Əxmətv esən, Əfə həylav okrugə vujənsa Milləttər Sovetəna RSFSR-dan kandidat Gorşenin esən tavış birergə mərəzəqət itellər. Fəjribəş iptəş Stalin-gə qotlav qəbul itte.

Hailay kenona aderlarabad

Qyrmışqaly rajony, „Qydyqlar“ kolhoz komsomolestary hem jastare SSSR Verxovnyj Sovetyňa hajlav kenen dur kytarenkelek menen qarşylajdar. Klub, uqyv jortaryn hajlavdarqa qarata lozung, plakat hem julbaşsylardyň portretтары menen biday eše, komsomolestar hem jaster keso menen komsomol komitety jetakselegende alyp barýla. Dram tynarage pj'esa ederlaj. Klub, uqyv ojo, har ken jaster menen tuly vula. Ular pj'esa ederlaj. Klub, uqyv ojo, har vetqa deputatlyqqa kandidattardyň tarzemai xeldare menen tanyşalar.

Məxəmətov,

47 urta məktəp qarşısında uqıtıvs Sottikov iptəş jetəkseləgendə qılıb orkestor tınərəge tədələ. Hyratı: tınərəkten zanətie vaq-
tə. (Urazbaxtin fotohə).

Vahapvaqta uqibvsylar safında urnı juq

Kirov ismindəgə kolxozda (Nuriman rayonı) başlanqıç məktəp uqıtvısnıñ Vaharıva Zəjnəpten uqıvsılar menən tupañ menəsəvət-tə bulıvı ver kemgə lə jəşeren tygel. Bıl fakt, Nuriman rayonı məqarif bılegenenı iqtıvareña alın-maha la, ved bınan sıtləp yte almajıvıd. Bıgerək tə unıñ (Vaharıvanıñ) uqıvsı balalardı, iñkelek syplegenə taşlanqan mədrəsə me-todı menən jəzalav kevek kırıken tət alqan mälde, bıl berense də-rəzələgə məs'ələ bulıp kıləp baña.

Məs'ələne asbqlav eşən tyan-
dage fakttı kiltirev genə lə jətə.
25 nojəbrdə Vaharəva uqəvsylar-
dan—Şakirəv Məsqytte, Zahidullin,

Qirfanb, Məxəmətdinbvtardə də-
restən hun bədqə bəkləp, quja.
Vəqifanb massa bəlməhən əsən,
ul, uqəvsylardə: «bəl turala bər
kəmgə lə həjləhe bulmaqbd, əgər
telegedde təjmahaqbd minən həd-
gə jaqşyləq bulmaʔ,» tip qurqəta.

Vahapəva Zəjnəptən, sovet pedagogia metodologiahən in naxaldarsa, in tupaʒ rəveštə vodovʹ qəʒqasa şunan qibarət, 1

İnde bəd Nuriman rayon məqarış
bylegenən bıl faktardan sığqır,
suqa tajanır həm uqa lajbqlı
rəvəştə yd, fəkeren əjtevən həm
sara kyrevən kətəp qalabbd.

Zaripov.

Быт жауынан тарталған Хәйретдиньқа сара кырергә

. Nuriman rajonb, Budjonnj is-
mendäge kolhoz ergähendäge
komsomol ojoşmahñ jəş hajlavşy-
lar arahnda ber tərle lə politik
aqlatıv eşe alıp varmaj. Ojoşma-
laq 8 komsomles həm sojuздan
tış jəstərdən berehe lə «SSSR Ver-
xovnj Sovetyna hajlavdar tura-
hndaq polozenie» menən tanış
tygel. Politik uqıv ytkərləmaj.
Komsomolestərdən jyjəlbəstərb bul-
qanb juq.

Komsoorg Xəjretdinov Şəjxetdin yd eše esən yden javaplı ha-namaj. Klub hıvıq, uqıv jorto juq. Klubtın tadrələre vatıqan, ul-tırıv esən urındıqtar, jaqtırtıv esən lampalar juq. Jəstər yd-dərenen buş vaqıttarın ərəmgə udqaralar. Ə Xəjretdinovtın bıl

Klub байгав кенонә әдәр

Maqar rajonъ Әхмәр авыл советъ «Qыды таң» kolxozъ клубъ вьылы қына халындь. Ul jьлы хәм jaqtь. Bьнда kis hajьп авыл jәstәre jьjьla. Ular «SSSR Verxovnyj Sovetyна hajlavdar turahьndaqь Polozenie»ne өjрәnәlәр. Adaqьnan ky-пelle ulьп, bejev, jьrlavdar ojoštoralа.

Klusterın stenaları hajlav kene-
nə baqışlanqan lozung həm pla-
kattar menen birləşən. Bunda kom-
somol komiteti kəse menən 5 kən-
də bir stena gazetahı sığarılıb

kyrneşkä ese boşmaj, Xäjretdinov
jəstər arahında politik-tərbiə eştə-
re alyp barıv urnına, yde komso-
molqa his xas bulmaqan eştər eş-
ləj.

Ul xədər 4 qatın alıp ajırdı inde. Hıuqı qatın Məxəmətəva Şərifəne ver jəş balahı menən uramqa qıvır sığardı. Şərifə avıl soveti predsdatele Fazlıjıvqa ver nisə tapqır jardam horap barha la, ver tərle lə jardam ala almanı.

Xəjretdinovtın eşə, VLKSM-dən
Nuriman rayon komitəsinə la əsəq.
Ləkin ular ni əsəndər Xəjretdi-
novtın eşən tikşerməj, jəşerep
kilələr.

B. M.

Propaganda eșe artta qalman jerđä

Starletamaq rajonı, Byre qadın-
dan avıñ dopriızjniktareneñ na-
danlıqtarın beterev hem hajlav
zakondar menen tanıstırv tın-
rage oqıstoroıovna kyp vaqıt y-
te inde. Lakin tınerek aqzalarınñ
kybehe «SSSR Verxovnyj Sovetına
hajlavdar turahındaq Polozenie»
menen tanış tygel. Tınerek jetak-
she Vəlidev «bedden ydenedden eş
planı bar» tip dopriızjniktarg
hajlav Polozenielören öjrätevgä
ajaq sala. Səqitev, Vaxıtv, Qəzi-
zıvtar hem başqa kyp kenä jəstər,
kemgä tavış birəsəktären asıq bel-
məidər.

Jəki Priobrazenski avıyl komso-
mol ojoşmahın alıp qaraıyq. Bır-
da la oşo uq xəl. Komsomoles həm
sojuzdan tış [əştərdən, verehe lə
«SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar
turañındaq Polozenie» menən ta-
nış tygel. Komitet sekretarş Aj-
darıv «ular menən nəmə eşləjhe»
inde, komsomol [əjyləştərynə la
kilməjdər bit» tip tınyş jəşəj birə.
Oləjfi Oləizullin.

Tuğayrakte kem torqattı

Əviləlil rəjonə, Asqar urta məktəp-
və qarşısında ytkən uqıv jılında
səxne həjəvsələr tynərəge oqoşt-
rolap, jaqş qına eşləp kilde. U
uqıvsılar həm kolxozsılar esən
postanoka, konserttar qujdı. Xə-
der bıl tynərəkten, eşə bətenləj
hynep qaldı, həm vınl janınam
torqodovdı ver kem də qajqırt-
maj. Şunı arqahında uqıvsılar-
dın jal vaqıttar kınelhed yta.
Ytkən jılq tynərək kesə
menən qujılqan postanovkalardan
jılalqan aqsalar məktəp zavud
Qəvəjdullin qılında jata. Xəder
aqasın qajda totolovı bıldəhed.

Jetakse bar, ese juu

Maqar rajor, OSOaviaximdn, Əhmər avıyl tavgə ojoşmahınl, otcot-hajlav jyjıylıy bulıvına 2-3 aj vaqıt ytep kitte. Şuqa qaramıtan eş haman yd aqıylında. Kiləhe jıl Qıdıl Armia safına kitəsək 1917-18 jıldarda tıvoqan doprizıjvniktərdə huqıy texnikahı menən tanıştırv, anlatıv eştəre alıp varılmaı. Ojoşmahınl, ike pro-tıvogazı, vaq kalıbrlı mıltıq hən miniatırlı bulıha la, ular fajdalanılmajdar, ularınl qajıhı verdəre juqalıp ta vəkəndər inde. Ə OSOaviaximdn, tavgə ojoşmahı predsədatele kom-somoles Zamanınl: «vaq eş» menə bulıylırdı vaqıtınl juq əle tip kənə qaraj.

Öjilemjan Səlixov.

Eslekhet komiteti :

Ənjəli rayon əsqr urta məktəbe ergəhendəge komsomol komitetinə sekretar Fəjzullina komsomoles həm sojuzdan tş jəstər arahənda politik həm təbiəvi eştərdə jəpə jəbərvdə bəz nəmə lə eşləgəne juq. Politik uqəv, ytkərelməj. Komsomolestərdən, dəjəm jəjəlistər onotolqandə bəz genə tapqır əula. Jəstər buş vaqıttarən qajda bəzər, nisek ytkərerə bəlməjənsə jərəjdər.

A. Dinislamov.

Vaqbtlı redaktor:

X. DƏVLƏTSİN.

Өфе, «Октябрь нат.» типографияхъ.
Басглавлит вѣкѣ № 4577

1937-se jyl

10 Dekabr

№ 118 (1166)

Ajqa 12 tapqyr
sya. Ajram han
7 tin.

Betä ildärden proletariar, berläsege

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Olka
häm Öfe qala
Komitetar organı

Redaksiya adresı: Öfe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85—04

БӨТӘ СОJУЗ КОММУНИСТТАР (БОЛ'ШЕВИКТӘР) ПАРТИАҺЫ УӨӘК КОМИТЕТ'НЫН

МӨРӘЗӘОJӘТЕ

БӨТӘ ҺАJЛАВСЫЛАРQJА, ЕШСЕЛӘРQӘ, ЕШСЕ QАТЫН-QЫБДАРQJА, КРӘБТИӘНДӘРQӘ
ҺӘМ КРӘБТИӘН QАТЫН-QЫБДАР'НА, QЫБЫЛ АРМИАQJА, SOVET INTELLEGENSIАҺЫНА

Иптәшәр!

1937 жылдың 12 декабрендә Со-
веттар Соjузының хедмәтсәндәре
сотсиалистик Конституцияһың ниге-
дәндә SSR Соjузының Верховный
Советына депутаттар һајлајасақтар.

Бол'шевиктәр партияһы һајлавдар-
да партияһың ешселәр, крәбтиәндәр,
хедмәткәрдәр, интеллигенсия менән
блокта, соjузда булып сығыс жаһај.
Һајлав округтарында Верховный
Совет депутатлығына регистрациа-
ланған кандидаттар,—коммунист-
тар 1а шулай уқ партияһыңда 1а,
—заводтарда ешсе һәм хедмәткәр-
дәрдән дејәм јылыһыңлар тараты-
нан, қәскәри қастәрдә қыдырмис-
тәр јылыһыңлар, ағылдарда колхоз-
сылар һәм јаңқыдақтар јылыһыңлар
таратынан—коммунисттардың һәм
партияһыңдағы һајлав соjузы ни-
гедәндә кырһәтәлдәр. Бұл канди-
датуралар һајлав округтары һәм
уасткалар бујынса хедмәтсәндәр-
дән кыр һанлы метингтар тараты-
нан бер кырһәтәндә јақландылар.

Бол'шевиктәр партияһы партияһың-
дәрдән үдән қартәләмәј, ә, кыр-
һәтә, һајлавдарға партияһыңда
менән блокта, соjузда булқан
хәлдә бара, ешсе һәм хедмәткәр-
дәрдән профессионал соjузда мен-
нән, комсомол менән һәм партия-
һыңдағы һајлав ојошмалары һәм
јәмқиятәре менән блокта булқан
хәлдә бара.

Тимәк, депутатлығыға кандидат-
тар коммунисттар есән дә шулай
уқ партияһыңда есән дә дејәм
буласақтар, һәр бер коммунистик
депутат партияһыңдәрдән дә депу-
тат булқан кеүек үк, һәр бер пар-
тияһың депутат шулай уқ комму-
нисттардан дә депутат буласақ.

Бол'шевиктәр партияһы бәтә ком-
мунисттардың һәм теләктәшәрде пар-
тияһың кандидаттарға 1а шулай уқ
партияһың кандидаттарға 1а, бер
кешә кеүек, бердәм рәвештә тавыс
биревгә сақыра.

Бол'шевиктәр партияһы, партияһың
һајлавсылар партияһың кандидаттар-
ға нисек бердәм рәвештә тавыс бир-
һәләр, коммунист кандидаттарға 1а

шулай уқ бердәм рәвештә тавыс бир-
һәләр, тип иһәп тотә.

Бол'шевиктәр партияһының канди-
датурна тавыс биревгә һајлавсы-
ларға нигед бармы?

Бол'шевиктәр партияһы алда торқан
һајлавдарда уқ халық таратынан
буласақ тип үдә иһәп тотә торқан
һајлавсыңлар лајықмы?

Беддән Тывқан илебед елек нисек
инә һәм бол'шевиктәр партияһы јә-
тәксеге мәләндә Совет власы јыл-
дары есәндә ул ниндәј ил булып
әверелде?

Помещиктәр һәм капиталисттар
господстволы мәләндә беддән Тыв-
қан илебед нисек инә һәм ул ешсе-
ләр һәм крәбтиәндәр власы мәлән-
дә, бол'шевиктәр партияһы јетәксе-
ге мәләндә ни нәмәгә иреште?

Совет власы јылдарында беддән
илебеддән јәдә тамырынан үдәрде.
Артталық һәм урта һајватсылық, қар-
аңқылық һәм културалық, хәјерсе-
лек хоқыһыңды һәм хедмәтсәндәр-
дә илев ил булқан иһәк
Россиянан, беддән илебед алды-
ңы, културалы, қевәтле сотсиалистик
дерзаваға әверелде.

Бұл уһыңларға беддән халқыһың
бол'шевиктәр партияһы јетәксеге
аһтында иреште.

Кем беддән Тывқан илебеддән
алда 1а қевәтле, културалы һәм
азат сотсиалистик дерзава булы-
ғы есән ынтыла, ул бол'шевиктәр партия-
һына тавыс бирер, ул коммунисттар
һәм партияһыңдағы блогының канди-
датурна тавыс бирер.

Беддән илебеддә хузалықтың ка-
питалистик системалы һәм експлоа-
татор сыныфтар мәңгәгә бәтәләндә-
ләр, проиодство қоралдарына һәм
средстволарына хосуси милек јуққа
сығарылды һәм кешенә кешенә ек-
сплоатацияла јуқ ителде. Проиод-
ство қоралдарына һәм средстволары-
на сотсиалистик милек беддән со-
вет јәмқиятебеддән қақсамат ни-
гедә булып нықтылды.

Бәтә дәнја кыләмәндәге бул
тарихи јеневгә беддән халқыһың

бол'шевиктәр партияһы јетәксеге
аһтында иреште.

Кем Советтар Соjузы хедмәтсән-
дәре експлоатацияла қамтынан
мәңгәгә азат булһандар есән ын-
тыла, ул бол'шевиктәр партияһына та-
выс бирер, ул коммунисттар һәм
партияһыңдағы блогының кандидатта-
рына тавыс бирер.

СССР-да сотсиализмдың јене-
ве проиусленностын сәскә аты-
ғын тәмин итте. Ике бијилық јылдары
есәндә хәдерге заман техникалы
менән қоралланған беренсе классы
проиусленносты тывдырылды. Бед-
дән сотсиалистик фабрикаларыһыңды
һәм заводтарыһыңды проиодство
кыләме һуқыһыңга тиклемге вақыт-
тың проиусленносты проиодство-
һы кыләменән 8 тапқырдан дә ар-
тығырақ.

Бұл уһыңларға беддән халқыһың
бол'шевиктәр партияһы јетәксеге
аһтында иреште.

Кем беддән industrial' проиу-
сленностыһыңды, капиталистик илдер-
дә удыр китеп, алда 1а үбәвә есән
ынтыла, ул бол'шевиктәр партияһына
тавыс бирер, ул коммунисттар һәм
партияһыңдағы блогының кандидатта-
рына тавыс бирер.

Помещик һәм кулак кәсләвә
аһтында јәсәген, зәқиф техникалы
булқан, ике тибтә миллиондан артық
вақ һәм үтә вақ жаңқыдақ крәб-
тиән хузалықтары уһыңына, беддән
илебеддән ағыл хузалығында, по-
мещиктәрдән һәм кулактардан азат
ере сотсиалистик хузалықтар—трак-
тордар, комбайндар һәм һајса хә-
дерге заман ағыл хузалық мәши-
налары менән мул рәвештә қораллан-
ған 243 мөндән артық колхоздар
үһтеләр һәм нықтылар. Әгәр ағыл
хузалығының бәтә тармақтарыңды
уһыңда тоһақ, беддән колхоз ағыл
хузалығыһыңды совхоздар менән бер-
лектә хәдер, һуқыһыңга тиклемге ва-
қыттағы ағыл хузалығына қараған-
да, ике тапқырдан артығырақ про-
дукттар јетештерә.

Бәтә дәнја кыләмәндәге бул
тарихи јеневгә беддән халқыһың
бол'шевиктәр партияһының јетәксе-

ге аһтында иреште.

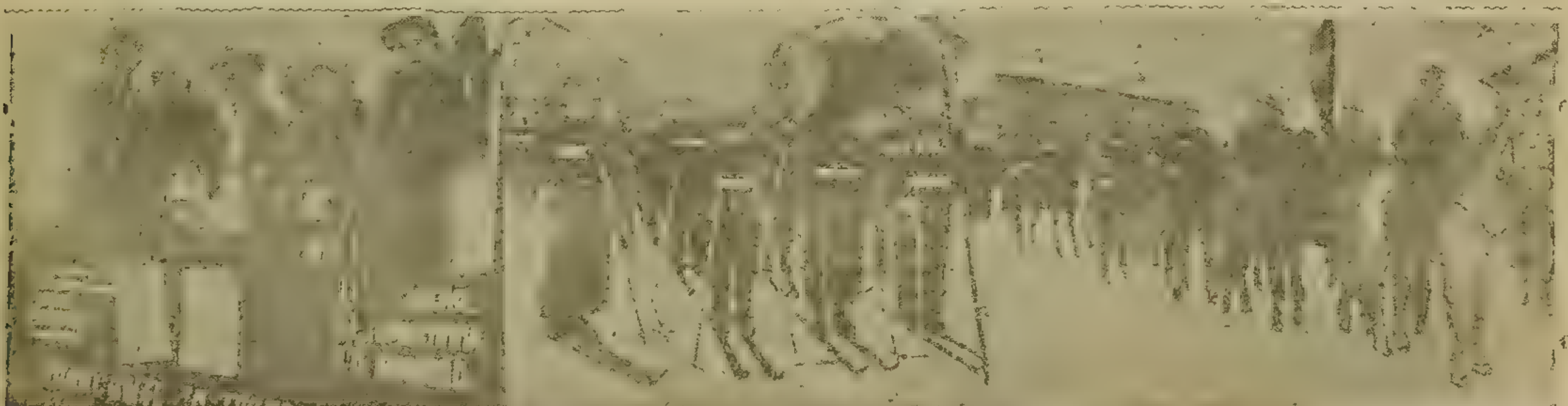
Кем беддән колхоздарыһыңды
һәм совхоздарыһыңды, илебедгә
ағыл хузалығыңды продукттары мул-
лығын бирер, алда 1а сәскә атылдары
есән ынтыла, ул бол'шевиктәр партия-
һына тавыс бирер, ул коммунисттар
һәм партияһыңдағы блогының кан-
дидатурна тавыс бирер.

СССР-да сотсиализмдың јене-
ве хедмәтсәндәрдән хәлән тамырынан
јақсыртывды тәмин итте. Батса Рос-
сияһында ешәддәр һәр вақыт, һәр
бер капиталистик дәүләттә хәдердә
1а булқан кеүек, қажәт кыр булды.
Material' јақтан тәмин ителмәген-
лек, иртәгәгә кәңгә һајаһыңды
һәм хәјерселек ешсе сыныфтын дай-
ми јадмыһың инә. Советтар власы
мәләндә ешәдлек мәңгәгә јуқ
ителде. Иртәгәгә кәңгә һајаһыңды
лық туралыдағы мәсәлә хедмәт
итергә теләвсә совет гразданы ал-
дында бер қасан дә тармајасақ.
Хедмәткә, јал итевгә, қартықта
material' тәмин ителевгә хоқы
беддән илебеддән бәтә гразданды-
рына закон менән тәмин ителген.

Бұл уһыңларға беддән халқыһың
бол'шевиктәр партияһы јетәксеге
аһтында иреште.

Кем беддән илебеддән хедмәт-
сәндәренән алда 1а ниндәј генә
булһаһың ешәдлектән һәм иртәгә-
гә кәңгә һајаһыңды қотол-
қан булывдары есән ынтыла, кем
ешселәрдән һәм хедмәткәрдәрдән
material'-тормош хәлән артаһың
јақсыртывды теләј, ул бол'шевиктәр
партияһына тавыс бирер, ул комму-
нисттар һәм партияһыңдағы блогының
кандидатурна тавыс бирер.

Помещиктәр һәм капиталисттар
власы мәләндә крәбтиән кем инә?
Ул инә өлешәдләндәрелген, инә хо-
қыһыңды кешә инә. Революцияға
тиклемге ағылда 40 миллиондан ар-
тығырақ јарлы халық булып, ул ке-
селәрдән јадмыһың ағыл һәм хәјер-
селек инә. Помещиктәрдә бәтә-
ген, кулак кәһәһың јуқ иткән,
помещиктәрдән һәм кулактардың
150 миллион гектардан артығырақ
(Давамы 2-се биттә).

Сталинск Конституцияһың бер јылығыңда вәһәт сәндәренән демонстрацияһың.

(Уразбақтың фотоһың).

BÖTƏ SOJUZ KOMMUNISTTAR (BOL'SEVIKTƏR) PARTIANY YDƏK KOMITETBYN

MƏRƏZƏQƏTE

BÖTƏ HAJLAVSYLARQA, EŞSELƏRGƏ, EŞSE QATYN-QBDDARQA, KRƏBTIƏNDƏRGƏ
HƏM KRƏBTIƏN QATYN-QBDDARBYNA, QBDBL ARMIAQA, SOVET INTELEGENSIAHYNA

(Davam, Baş 1-se bittə).

jerdəren krəbtiəndərgə birgən həm kolxoz qoroloşonon jəneven təmin itkən sovet qoroloşo,—krəbtiəndərdə jarlıbıqtan həm xəjerselektən mənəgə qotqardı həm ularqa mul həm kul'turalı tormoş məmkinlegen təmin itte.

Bıl olgəşevdərge bedden xalqıbyd bol'seviktər partiahy jetəkseleğe abtında ireşte.

Kem jarlıbıq həm xəjerselek qurqınyşnan bedden krəbtiəndərededden mənəgə təmin iteleve esən ıntıla, kem avıldıq mul tormoşonon artaban kytäreleven telə, ul bol'seviktər partiahyta tavış birer, ul kommunisttar həm partiahyddar blogınyñ kandidattarına tavış birer.

Batşa Rossiahy qararıq həm nadan ine. Xalıqtıñ in dur kypseleğe gramotahıd ine. Sovet ilendə ihə qemymi-məzıyri uqıv vojomıqa aşırıldı inde—bedden maktəptərededde 30 million bala uqıj. Belem alıvqa xoquq bəta grazdandar esən qadanlıqan həm bedden Konstitutsiahydda jadılıp qujıqan. İldə xalıqtıñ gramotalıbıq 90 protsenttan arta. Tiddən ilde ber genə gramotahıd grazdanin də bulmajasaq. Bedden ilebedde fən, ədəbiət, teatr, iskusstvo his ber vaqıtta bulmaqan rəvəstə alqa vərə. Fəndən həm iskusstvonyñ qadanlıqtar bəta grazdandardıñ vajlıq (dostojaniehe) bulıp tora.

Bıl unıstarqa bedden xalqıbyd bol'seviktər partiahy jetəkseleğe abtında ireşte.

Kem bedden ilebedde məqarifen artaban yəve esən ıntıla, kem Sovet Sojuz xalıqtarın fəne, ədəbiətə həm iskusstvohı artaban səskə atıvın telə, ul bol'seviktər partiahyta tavış birer, ul kommunisttar həm partiahyddar blogınyñ kandidattarına tavış birer.

Qatın-qıd batşa Rossiahynda qol ine həm bəta kapitalistik ildərdə qol bulıp qala kilə. Tik SSSR-da qına ul azat həm tulı xoquqlı. Sotsializm tədəleşendə həm dəvlətə idara itevdə qatın-qıd kərək qalala həm kərək avılda bulhın irdər menən qulqa qul totonoşor vərə. Təmin itelgən həm vaxetle əsə bulıv esən tik bedden ilebedde genə şarttar tıvdırlıqan. Sovet zakondar əsənən xoquqın həm balalardıñ havlıqın haqlajdar.

Bıl unıstarqa bedden xalqıbyd bol'seviktər partiahy jetəkseleğe abtında ireşte.

Kem bedden sovet qatın-qıdın alda la azat bulıv həm xıralıqtıñ idara esenən bəta elka'ərendə tulı xoquqlı bulıv esən ıntıla, ul bol'seviktər partiahyta tavış birer, ul kommunisttar həm partiahyddar blogınyñ kandidattarına tavış birer.

Batşa Rossiahy xalıqtar esən tormə ine, bəta kapitalistik ildər milli idev həm kolonial qolıoqta totov ildərdə bulıp torqan kevek yk, milli idev həm hıjı ile ine. Elek idelgən xalıqtar milli idelevdən həm tıxıxoquqlıbıqtan tulı azatlıqqa tik Sovettar Sojuzında qına ireştələr. Xəder Sovettar Sojuzında SSSR xalıqtar tıñlek həm

ixtejarlıbıq nıgedəndə vərđəm Sojuz dəvlətenə vərleşkəndər. Sovet Sojuz donjala vərđən-ber il ki, unda xalıqtar arahında yd-ara ısanıvıvıy bətenlajə vətərləgən həm unda xalıqtardıñ mənə-səvəttəre yd-ara ısanıv, tıvqanlıq sojuz həm dıblıq xedmətləşle nıgedəndə qorola.

Bəta donja kıləməndəge bıl tarixi jənevge bedden Tıvqan ilebed bol'seviktər partiahy jetəkseleğe abtında ireşte.

Kem Sovettar Sojuz xalıqtarın alda la azat həm tıxıxoquqlı bulıvdar esən ıntıla, kem SSSR xalıqtarın dıblıq artaban nıqıvıvıy ıntıla, ul bol'seviktər partiahyta tavış birer, ul kommunisttar həm partiahyddar blogınyñ kandidattarına tavış birer.

Bedden Tıvqan ilebedden janı irekle tormoş tədər elka'həndəge olgəşevdər ısyndan da vətək olgəşevdər. Bıl olgəşevdər SSSR xalıqtar tarafınan eske həm tısqı doşmandarqa qarşı kərəstə, bol'seviktər partiahytın jetəkseleğe abtında huqıqıy alındılar. SSSR xalıqtarın dıblıq bıl olgəşevdərge şat həm uları qotıajdar.

Ləkin Sovet Sojuzın dıblıq qına tygel, unıñ doşmandar la var. Bıl doşmandar, vərəsenən, ilden esendəge doşmandar, vətərləgən eksploatator sıjnyftardıñ qaldıqtar. Bıl doşmandar, ikən-sənən, Sovet Sojuzın siktəre tısyndaq doşmandar, kapitalistik ildərdən reaksiya-faşistik kəstəre. Eske doşmandar ad hanlı həm kəşəd bulhalar da, ularqa bulıvıy itevse tısqı doşmandar bedden Tıvqan ilebedden azatlıq həm vojdoroqhodloqo esən jetdı qurqınystı kəvdələndərlər. Tıvqan ilebedde bıl qurqınystan qurqınystı jahar esən, bedde, vərəsenən spionardı, qorotqostardı, diversantardı həm sovet xalıqtıñ vısqı doşmandarın zarıhıdlandırırqa bulıqlı bulqan, jaqıy ojoştırolqan karatel'nyj organdardıñ bulıvıy kərək, ikən-sənən sovet granitsaların tısqı həzımdərdən haqlarqa bulıqlı bulqan, jaqıy ojoştırolqan həm texnik jaqtan jaqıy qorallandırılqan Qıdıl Armiahy bulıvıy kərək; adaq kilep, kapitalistik ildərdən huqıqıy krugtarın vısqı alıv politikaların faş itevge bulıqlı bulqan, jaqıy itep ujlalıqan həm edmə-edlekle ytkərəle torqan tınylıq politikahıny bulıvıy kərək. Ber talaj jıldar esendə Sovet vısqı şıqı ireşə aldı ki, xəder bedden Tıvqan ilebedden yd qaramaqında, hınalqan karatel'nyj organdar həm jaqıy qorallandırılqan Qıdıl Armiahy la, şıvaj uq tısqı mənə-səvəttər elka'həndə edmə-ed ytkərəle torqan tınylıq politikahı la var. Sovet xalıqtıñ vısqı 16 jıl inde huqıqıy vətərləstərenən qotolqan bulıvıy tınylıq tormoştıñ rəxətlektəre mənən fajdalanıvıy həm ydenen tınylıq xedməten davam itterergə məmkinleğe bulıv faktı tik oşo unısqıltardıñ bulıvıy mənən anlatıla.

Bedden Tıvqan ilebedden azatlıq həm vojdoroqhodloqon haqlav elka'həndəge bıl unısqıltar

SSSR xalıqtar tarafınan bol'seviktər partiahy jetəkseleğe abtında huqıqıy alındılar.

Kem SSSR xedmətsəndərenen alda la tınylıq xedmət rəxətlektəre mənən fajdalanıvıy esən ıntıla, kem bedden Tıvqan ilebedden azat bulıvıy həm vojdoroqhodloqon telə, ul bol'seviktər partiahyta tavış birer, ul kommunisttar həm partiahyddar blogınyñ kandidattarına tavış birer.

Tıvqan ilebedden bol'seviktər partiahy jetəkseleğe abtında revolyutsia jıldar esendə huqıqıy qadanqan olgəşevdər şındajdar.

Hyde esənən vər vaqıtta la ajırlımaqan həm vəqədələre vər vaqıtta la buş tavısqı əvərləməgən bol'seviktər partiahytın eştəre həm kərəş jomqıqtar şındajdar.

Bına ni esən bol'seviktər partiahy alda torqan hajlavdarda xalıqtıñ ısanıvıy itəp totorqa ydenə jıl quja.

Bına ni esən bol'seviktər partiahy hajlavıylar kommunisttardıñ həm partiahyddardıñ blogı kandidattarına vər kıneldən tavış birerdər, tip ısanıvıy xalıq.

Hajlavıy iptəstər!

Hajlav kampaniahytın vərşındə qajıy vər kommunisttardıñ həm partiahyddardıñ motlaq həm tik liderdarqa qına, tik partia həm xəkıymət jılbaşylarına qına, ular dıñ qajıy hajlav okrugında registratsialanqan bulıvdarına qaramıtan, tavış vırevge ıntılvıdar vələnde. Hər vər kandidat zakon vıjınsa tik vər hajlav okrugında qına ballotirovatsa itelə ala ikənən bıl iptəstər anılamajdar, kırıhen. Bol'seviktər partiahy həm partiahyddar tarafınan jaqlanıla torqan tege jəki bıl kandidatqa tavış vırev bıl kandidatqa qına tavış vırev bulmajınsa, bəlki, vətəhenen elek,—bol'seviktər partiahytın partiahyddar mənən vərlektə ytkərə torqan politikahına həm oşo kandidat unı tormoşqa aşırırqa hyd birgən politikaqa tavış vırev ikənən bıl iptəstər anılamajdar, kırıhen. Burıy şında tora ki, kandidattar nıqlı həm xalıq esənə vıelgən keşələr bulhındar həm hajlavıylar, xatta əgər kandidattardıñ qajıy vərđəre yddərenen jəsiege arqahında xəder dıjem tınylıqan jetəksələr bulıp tormahalar da, bəta kandidattarqa vərđəm tavış vırhəndər. Sovet qoroloşonon ydsənleğe tap vına oşonda tora la, ul keşəldən, ular dıñ bulıqlıbıqtarın, talanttarın

jıldam yəven təmin itə, kısı əle ad məqlım bulqan keşələr qıbıqa srok esendə, vətəhenenən xərməten qadanıvıy, dıjem məqlım adamattar bulıp kısı alalar.

Bəta Sojuz Kommunisttar (bol'seviktər) partiahytın Ydək Komitet bəta kommunisttardı həm teləktəstərdə ular kommunist kandidattarqa nındaj vərđəmlek mənən tavış vırergerə tejeş bulhalar partiahyddar kandidattarqa la şındaj uq vərđəmlek mənən tavış vırevge saqıra.

Bəta Sojuz Kommunisttar (bol'seviktər) partiahytın Ydək Komitet bəta partiahyddar hajlavıylar, ular partiahyddar kandidattarqa nındaj vərđəmlek mənən tavış vırsək bulhalar, kommunist kandidattarqa la şındaj uq vərđəmlek mənən tavış vırevge saqıra.

Bəta Sojuz Kommunisttar (bol'seviktər) partiahytın Ydək Komitet Sojuz Sovetına həm Milləttər Sovetına deputattar hajlav esən 1937 jıldıñ 12 dekabrında bəta hajlavıylar hajlav urnalarına vər keşə kevek kilevge saqıra.

Sovet dəvlətenen Verxovnyj organına deputattar hajlavqa bulqan ydenen pocotıy xoquqın fajdalanmaqan vər genə hajlavıy la bulırqa tejeş tygel.

Hajlavıylardıñ, vərəhen də qaldırmaınsa, vətəhenen də Verxovnyj Sovetqa hajlavdarda qatnaşvıdarına bulıvıy itevde ydenen grazdanıy burıy itep hanamaqan vər genə aktiv grazdanin də bulırqa tejeş tygel.

1937 jıldıñ 12 dekabr' kənə Lenin—Stalinden jənevıy vıjraqı tırhənə SSSR-dıñ bəta xalıqtar xedmətsəndəre vərleşvenen vətək vıjramı kənənə əjlənergə tejeş.

Bətagəd də hajlavdarqa!

Jəşəhen həm nıqlıy bedden qevətle Tıvqan ilebed — Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuzı!

Jəşəhen bedden Sovet Sotsialistik Konstitutsiahy!

Jəşəhen eşsələr həm krəbtiəndər sojuzı!

Jəşəhen Sovet dəvlətenen Verxovnyj organına alda torqan hajlavdarda kommunisttar həm partiahyddar sojuzı!

Jəşəhen Sovet vısqı!

Jəşəhen Bəta Sojuz Kommunisttar (bol'seviktər) partiahy!

BÖTƏ SOJUZ KOMMUNISTTAR (BOL'SEVIKTƏR) PARTIANYN YDƏK KOMITETBY.

6 dekabr' 1937 jıl.

Hajlavıylar mənən osoraşv

Arxangel'ski, 3. (BaşTAS), 1 dekabrda Milləttər Sovetına deputatlıqqa kandidat İsən Fəjzulla ulı Əxmətovıñ Arxangel'ski avılnıñ hajlavıylar mənən osoraşvı buldı.

Klusta jıjnalqan 400 hajlavıy yddərenen kandidats İsən Əxmətovte jıly həm şatlıqlı qarşılanılar. Jıjlyştə sıqır həjləgən iptəş Əxmətov yd hajlavıylarına ydenen tormoşo, eše turahında, ytkəndə batrak bulqan keşə ul nısek tınyqlı keşə, Stalinsej pitomist bulqanı ısqı kınəlenən həjləne.

— İptəş Stalin tarafınan jılbaşlıq itelə torqan kommunisttar (bol'seviktər) partiahy bedde vaxetle həm şatlıqlı jılqa alıp sıqtı. Bedden həjəklə Stalin qına, bedde qajət gyzəl tormoşqa kılterde.

Min Arxangel'ski rajondıñ xedmətsəndərenə Milləttər Sovetına kandidatlıqqa minen kandidaturamıy kırıhətep, minə kırıhətkən ısanıy esən ısqı kınəlemdən rəxmət əjtəm. Hədden vətək ısanıy qıdıl aqlar esən ydemdən vərliq kəsəndə halasaqmıy.

12 dekabır—hajlavdar kene

Tavş birev irtenge 6 saqatta başlanıp, tenge
12 saqatka tiklem davam ite

SSSR Verxovnyj Sovetyna hajlavdar kene, betä SSSR esen de-jem ken bulqan — ber ken esen-da udqarbla. SSSR Ydäk Başqarına Komiteti prezidiumnyñ 1937 jyl 11 oktäbr qarar nigeçendä Verxovnyj Sovetqa hajlav, eš kene bulmaqan kende —1937 jıldın 12 dekabrendä udqarbla.

Sovettar Sojuznyñ territoriahy sik kin. Unñ törle urnında va-qıtta törleşä bula. Verxovnyj So-vetqa hajlav bulınsa ydäk hajlav komissiahy vññ itkä aldñ ham

hajlavslardıñ tavş birev vaqtın 1937 jıldın 12 dekabır kende urñ-daqy vaqt menen irtenge 6 sa-qattan tenge 12 saqatka tiklem bildeläne.

Hajlavdar kenendä här ber haj-lavş tavş birev esen, ul juqar-bla kyrhätelgän vaqt esendä, unñ ydenä qajhy vaqt unajly bulha ošo vaqtta kilä. Urñdaqy ojoş-malardıñ tavş birev esen nindäy da bulha „nävät bildelävgä“ xaq-tar juq. Ular şulaj uq hajlavşqa vaqt bildeläp, ošo vaqtta qñna kilergä taqdim itergä lä tejeş ty geldär.

BED YD TAVŞTARBBDD KRENKEL', GORŞENIN, KRYKOV IPTAŞTARGA BIRERBED

4 dekabır kene Öfö qala hajlav okrugnyñ hajlavslar, SSSR Verxovnyj Sovetnyñ Millätar Sovetna deputatlyqqa kandidat Timofej Andrievic Krykov iptäş menen osaraşylar. Jylyş asyla. Dvores zalındaqy betä keşelär keshä alqyş abında xalyqtardñ Bök jähly—qaderle iptäş Stalin ham SSSR Verxovnyj Sovetna deputatlyqqa kan-didat bulqan Krenkel', Gorşenin ham Krykov iptäşar xömatenä ajaq-qa vabış.

Berense kydde Öfö, parovoz-re-mont zavodnyñ eşeläre, xedmat-kärdäre ham inžener-texnik rabot-niktare ismenen iptäş Tarasov aldñ. Ul şur kytärenke tavş menen,—bed-den Heved 20 jyl esendä tanyma-blyq bulıp ydgärde, aldñqy indus-trial ilgä ejlände. Janñ qalalar ham zavod, fabrikalar barlyqqa kilde. Tar-qav xaldä jäsägen qaranqy avyldar-da, buşlyqtarda, kolxoz, sovxoz te-deldä. Bed vyl ireşelgän unıştar menen genä tñbñslanıp qala almaj-şy, revolytsion ujlavlyqy taqy la juqar kytärgä tejeşbed. Bed VKP(b) nñ Ydäk Komitetyna, ip-täş Stalin tirähenä taqy la nıqbraq tuplanıvşy,—ti.

Bññan hun II'c ismendäge kol-xozdyñ kolxozslar ismenen Raz-buškina tribunaqa kytärelde.

— Bed näxetlänän näxetle, şattar-dan şat. Xedmatkä, jalqa, belem alıvqa, hajlav ham hallanvqa ti-ged xoquqlıvşy. Bññ mineñ 9 va-lam var. Ular tik sovet xökymäten-dä genä keşe buldylar, ulardñ vö-jök n javaply eştərgä qujdy. Minen

Bed yd kandidatlarbbd menen maqтанavşy

3 dekabırda Öfö qala hajlav ok-rugnyñ 6' hajlav ucaskahndaqy jort xozajkalary ham okuşıkalary-nyñ hajlav aldñ jylyşy buldy.

Jylyş ber tavştan: „bed jort xozajkalary ham okuşıkalary SSSR Verxovnyj Sovetna berense kan-didat, xalyqtardñ Bök dahlı, ucitele ham duşy İosif Vissarion-ovic Stalingä sikhed raxmat belde-räved.“

Öfö qala hajlav okrugy bulınsa kyrhätelgän Krenkel', Gorşenin, Krykov iptäşar kandidaturalary me-nen bed maqtanavşy. Hajlav ke-nendä ularqa ber keşelä tavşy-şy vññ vññ vññ, tigan, qarar qa-bul ite.

S. Kinjekäjev.

xäder ber ulym Mäskäv timer jul-nyñ inžener, ikensehe—jenelmäş Qydy Armia salında xedmat itä. Ə, qydyñ Xedmat Qydy vajraq or-den menen bylaklände. Qalqan betä balalarım sovet maktävendä uqyjdar. Min ydemden balalarım-dñ kyrenikle eştäre menen qorur-lanam, vöjek ilem menen maqtanam. Min 12 dekabır kene xedmat xaly-nyñ toqoro uldar esen, Lenin—Stalin partiahyña jäne-täne menen birelgän Krenkel', Gorşenin ham Krykov iptäşar esen tavşymdy vññ vññ,—ti.

Tribunala iptäş Krykov kyrenä. Hajlavslar yddärenen danlyq kan-didat, sotsialistik igen vabşyñnyñ gerojy, Qydy Armlañın in jaqşy vojesy, vojevoy ham politik äderlek-ten staxanovşyñ keshä alqyşar, ura tavştar menen qajnar qarşy-lanlyar.

Iptäş Krykov ydenen telmärenä vöjek ham hejokle julbaşvşy ip-täş Stalin jetäkelegendä ireşelgän unıştar, doşmandarqa—trotskise-vuxarınse vandittarqa, burzuaz mil-lätselärgä qarşy kərəş vññ vññ ham SSSR Verxovnyj Sovetna haj-lavdar turahnda hejläp.

— Bedden,—ti jäs hajlavşy iptäş Xlistkina.—Stalin Kons'itutslahy 18 jäske jetkän betä grazdandarqa(aqyl-dan jadqandarqan ham xökem me-nen hajlav xoquqñan mährym ite-levselärdän başqa hajlarqa ham hajlanırqa tulş xoquq birde. Bed ber nışa kändän hun hajlav urna-lar janyña kilep Vatanvşyñ in jaqşy keşeläre, Lenin—Stalin par-tiahy ham eşelär şynly ese esen jäne-qan menen birelgän Krenkel' Gorşenin, Krykov iptäştərgä tavşy-şy vññ vññ vññ,—ti.

Jylyş Mäskəvgä Bök Stalingä. Qotopqa kyst p jövse voddar öb-tendä jäsägen Krenkel'gä telegram ma jevärde. Jaqup Qolmoj.

6/XII 13 saqat 52 minutta qabul itelgän

ÖFÖ QALA OKRUG HAJLAV KOMISSIAHYNA Zalikin, Krykov iptäştərgə!

Qimmatle iptäşar!

Mine juqar xömatkä lajlyq if-kän Öfö qala okrugy hajlavslar-nyña mineñ jalqnyñ salämemde tapşyrvşy vññ horajym. Minen betä qomöräm tip äjterlek arkti-kala ytä, ham ul tñjaqly qada-nyvqa arnalqan. Aq dalalar ara-nynda jalqydylyq hidelmä. Bedden säskä atqan vatanvşyñ qevätte qajnar tñn alışy bedde jylyta. In hejokle keşe bulqan iptäş Stalin-

MƏSKƏV VKP(b) YDƏK KOMITETB IPTAŞ STALINGƏ!

Öfö qala hajlav okrugnyñ haj-lav aldñ kənəşməhe okrugnyñ haj-lavslar ismenen Hedgä — xed-mätsändärdən vöjek julbaşvşyña, ucitelenä ham duşyña — sikhed mähəbbät, şanıştyñ ham birel-gänlekten şyn kyneldän bulqan tojqolarıñ beldey.

Bed, Hedden jödegedä betähen jenevse sotsializmdñ ham sovet xalyqnyñ politik berdämlegen şimvoln kyräbed. Stalin iseme — ul vajraq, bedden jenevgä bulqan ixtiarvşyñ, betä donja proletar revolytsiahy esen kərəştä betä il-där proletardarnyñ qevätte kesh-nen ham keshä revolytsion entu-ziazmyñ kəvdälänese. Bññ ni esen bed vyl vajraqly juqar ham nıq totavşy ham unñ menen qo-rulanavşy.

Bedden okrugnyñ hajlavslar, başqa okruglardaqy hajlavslar kevek yk, Hedde intuziazm menen ber tavştan SSSR Verxovnyj So-vetna deputatlyqqa berense kan-didat itep kyrhätelär. Ham vyl kändärdä bed, betä sovet xalyq kevek yk, SSSR Verxovnyj sovet-na deputatlyqqa berense kandi-

dat bulqan Hedden esen tura-nan-tura tavş birevgä vöjek nä-xetlekkä ireşkän Mäskäv qalahy-nyñ Stalin okrugy hajlavslar menen berlektä şatlyq tojqohon ki-seräbed.

SSSR Verxovnyj Sovetyna haj-lavdardñ betä politik mähimle-gen tulş rəveştä anlatıp, kommu-nizmdñ artaban jeneve esen kə-rəştä, xalyqtardñ in lajlyq vö-kildäre esen, bedden vöjek partia-vşy esen, unñ Ydäk Komiteti esen, bedden näxetle, irekle, qvva-nyşy, mul tormoşovşyñ artaban säskä atıvşy esen, BEDDEN BÖ-JÖK STALIN ÖSEN bedden ok-rugnyñ här ber hajlavşyñ tav-şy vññ vññ, iptäş Stalin, bed, Hedde şandvşy.

JƏŞƏHEN BEDDEN BƏTƏ SO-JUZ KOMMUNISTTAR (BOL'SE-VIKTƏR) PARTIAHY!

JƏŞƏHEN SSSR KONSTITUT-SIAHYN TİVĐİRVŞY, XALYQ-TARDY MƏNFƏQİTEN KƏVDƏ-LƏNDEREVSE, BEDDEN JULBAŞ-SYBŞY, UCITELERED HƏM DU-BBŞY IPTAŞ STALIN!

KƏNƏŞMƏ PREZIDIUMY.

„TƏNJAQ POLYS“ STANSIAHY Ernst Teodorovic KRENKEL'GƏ

Öfö qala hajlav okrugnyñ hajlav aldñ kənəşməhe iptäş Krenkel' ismenä tyvändäge jökmäkelä telegrammajevärde:

Hajlav aldñ okrug kənəşməhe, Öfö qala hajlav okrugy xedmätsän-däre ismenen sovet xalyqnyñ 4 batır uldarıñnan berehe bulqan, Sta-lin tarafıñan tərbiäləngän ham jer şarıñny keşe ireşä almaşlyq naktähenä — „Tənjaq polys“kə—jenelmäş sovet flagyñ kytərgän Hedgä, bedden şyn kyneldän bul-qan bol'sevistik salämde jevärä. Öfö qala xedmätsändäre, bedden hajlav okrugy bulınsa ballotirov-kalanıvqa birgän Hedden rizaly-qy vññ dur şatlyq menen qarşy-lanlyar. Bed, Hedden jödegedä Stalin epoxahnyñ kyrenikle keşe-lärenen berehen, betä donjaqa bedden hoqlanqyş tyvqan ilebed-den danıñ şyqarqan batır semja-la qatnaşvşylardıñ berehen ky-räbed. Betä sovet xalyq ham betä donjanıñ xedmätsändäre, Hedden kərəşegedde, fan namyña, tyvqan ilebedgä ham betä keşelekkä xed-mät itev namyña ydenen qə-zəp qbjvlyqy, batırlıqy ham fidakərlege bulınsa keşelek tari-xendä oqşas bulmaqan kərəşeged-de arımaj-talmaj ham şatlyq me-nen kydtälär. Hedden yd kəstə-regedgä gyzył tajsanmaş şanışy-şy ham Hedgä tapşyryqan eşten unışy sovet xalyq ixtiarıñnyñ təq-birlänese, Lenin—Stalindñ vöjek partiahyña, kommunizm eşenä unñ ikhed-sikhed birelevenen təq;

birlänese, bedden vöjek duşvşy, ucitelered ham julbaşvşy bedden Sovettar Sojuznyñ xalyqtar unñ jalqnyş jərəge menen jylytyqan iptäş Stalindñ keşelär turahnda atalarsa qajqırtıvşyñ hädəmtəhe bulıp tora. Bedden okrugnyñ här ber xedmätsäne ydenen tavşyñ in vöjek hejöv menen Hedgä birer. Bed, kənəşməle i qatnaşvşylar, Hedden tormoşovşy turahnda, „Tənjaq polys“ten jarhyd dalala-nynda jödep jövse vöde öbtendä Hedden gyzył kərəşeged turahny-da här ber hajlavşy hejlövde yd öbtöbedgä jökləmə itep alavşy, Tyvqan ilden gerojdar bulqan Hedden duştarqy Papanin, Şir-şov, Fedorov iptäştərgä saläm.

Jəşəhen bedden hejokle sotsia-listik tyvqan ilebed!

Jəşəhen „Tənjaq polys“te fida-kər javlap alıvşylar!

Jəşəhen sotsializmdñ jenevdə-renen julbaşvşy ham ojoştərovşy-ny bulqan VKP(b)!

Jəşəhen bedden tyvqan, hejokle duşvşy ham betä donja xedmət-sändärenen julbaşvşy iptäş Stalin!

Prezidium: Zalikin, Krykov, Mu-xacev, Jangirv, Kərimov, Perov, Burjonkin, Veksimberg, Babin, Xəsəjenov, Xlistkina, Stiməşev, Semjonov, Majsejev, Məxəmətşin, Fattaxetdinov.

Telegramma

Burşyñ bedden öşkə jökləmə. Bed sovet flagy abında, Stalin vajraqy abında jenerbed.

Şanışy kyrhäteved esen taqy ber tapqır qajnar rəveştä rəxinət əjtəm, şanışy vññ aqlav esen betä kesəmdə halırmn. Bedden eşened turahnda qajtqas ydem hejlərmen.

Qulıqy qñam, saläm — KRENKEL'.

Hyrette: qabyarmies xokkistare jal kene, Aqideldä berense bod da.

(S Urazbaxtin fotoh).

STALINSEL KONSTITUTSIA BAJRAQY AFTYNDÄ

Revolutsia majdan... Öle ul, kyp-tän tygel genä Bejok Oktär Sotsialistik revolutsianın maqtavly XX jyllyqyn bildälgän qorur kolonnalarıñ växetle tormoş xermätenä, häm şul tormoşto tä'min itevse Bejok Stalin xermätenä äjtälgän kesle ura, jarhıvly jır, urqıvly orkestor tävıştarı menän janırap torqajıñ.

Begen ul taqı tantana ketä. Bına majdanqa berdäñ häm qujı aqym bulıp kolonnalar inä başlanıylar. Kemdär genä juq bıl saftarda... Qabyarmiestär, pilotlar, metalistlar, timerjılsylar, tegevsylar, vodniktar, pekar'dar, uqıvsylar, uqıtvıssylar, vractar, studenttar, jort xozajkalary—ında terle jastäge häm här terle professionalaq keşelär var. Tormoştın tulılyq menän balqıylardıñ jeddäre. Irägäğä dür ısañs menän qaraj ulardıñ kyddäre, jenev darte menän ıñä ulardıñ joraktäre. Keşelekten bejok aqıñ—Stalingä tärän hejöv haqlaj ulardıñ kyneläre Baş ebtene juqar kytärep hejokle Stalin häm unıñ in jaqın soratniktärenen portrettarın alıp kiläer ular.

— Jäşähen Bejok Stalin avazı janıraj majdanda.

Qajda qıña qarama „12 dekar—hajlavdar kene“ tip jadylqan hyddär kyrähen. Bıl data betä keşegä lä anıajıñsı.

... Begen majdanda ni tiklem kynelle. Havalaqı halmaz volottar da, qar qatış jamqır da demonstranttar öken ber ni dät tygel. Ular uñajdar, keläler, jırlajdar, bejel dər. Orkestor kynelle bejev keje başqara, jäs qıddar, jegettar bejergä teşäler. Sästäre kömeşlängän qarşıqtar da bejeldär. Ə. ni tiklem därt häm jelkenev ulardıñ jeddärendä. Nıñ satlanmahıñdar ular. Senki begen (5 dekar) jengän sotsializm ilenen Stalinse Konstitutsiaña ber jıl tuldı. Bıl ulardıñ qan häm tir tyger qadınqan bejok jenevdären zakon aştırvıñdın ber jasıek tantanalıñ bitt.

— Jäşähen Stalinse Konstitutsial Bıl avaz, kolonnalarıñ kolonnalarqa kyser qabatlıñ. Betä majdanqa, betä urandarqa, qalalarqa, avıldırqa, betä jer şarına jadı ul avaz.

Säqät 12 lä miting asıla. Tävqe hyd, Başqortostan YBK predseda tele iptäş İbrahimıvıñ bıl-lä.

— 1936 jıldıñ 25 nojävrendä,—tine iptäş İbrahimıv,—Kreml'däge dür harajdın tribunahıña, SSSR Konstitutsiañ izad itevse—Stalin mende. Tarixi dokladı betä il tıñlanı. Sjezd, jenep sıqqan sotsializm

ilenen Konstitutsiañ 5 dekarıñda rıblanı. Häm xalıq yd tormoştın ter zakonın Bejok keşe—Stalin isme menän atanı. Bına şul bejok dokumentıñ rıblıvqa begen ber jıl tuldı. Sovet ile Konstitutsiañın ber jıllyqın, SSSR Verhovnıj Sovetına hajlavdarqa äderlek menän qarşıaj. Bıl ädeilek bedden bejok Vatanıñdaqı xedmetsänderden politik aktivlektäre nıq kytärelev şarttarında vara. Betä xalıq 12 dekar kenen, tydemhedlek menän ketä. Bıl kende ular yd tävıştarın ilebedden in jaqı ul häm qıddarına bıresäktär.

Stalinse Konstitutsia grazdandardın xoquqtarın toqlan itep kenä qalmaq, väki bıl xoquqtardıñ his ber siklavhed garantıaj. Bına şuqa kyra lä bedden sovet xalıqtar SSSR Verhovnıj Sovetına hajlavdarqa dür kytärenkelek menän kiläler.

Bınan huñ tribunaqa, paravoz-vagon-remontlav zavodıñ staxanovsıñ iptäş Perov kytärelde.

— SSSR xalıqtarın jenevdäre Stalinse Konstitutsiaqa jadılıp nıqıtyldıylar,—tip başlanı iptäş Perov ydenen hyden.—Bıl jenevdär, bedden begenge tormoştarın bıddä asıq saqıylar. Bed ydebedden Verhovnıj Sovetın deputalıqına kandidä itep keräşä sıñıqan, Lenin—Stalin partiañ eşenä, sotsializm tölöv eşenä adaqına tiklem bıreleveselärdä, xalıq doşmandar—trotskise-buxarinselergä qarşı raxımhed keräşevselärdä qujıyq. Əie qala okrug hajlav komissiañ Verhovnıj Sovetqa deputatlıqqa kandidä itep, Qo şenin, Krenkel' häm Krykov iptäşärdä registratsialanı. Min parovoz-vagon-remontlav zavodıñdaqı 6000-dän aşvıraq eşelär, inžener-texnik rabotniktar häm xedmätkärdär i-menän mitingta qatnaşvıñs betä hajlavıylardı yd tävıştarın Gorşenin, Krenkel' nım Krykov iptäşärgä bırege saqıram.

Bınan huñ „8 mart“ tegev färikahıñ Viksinberg, Qıd.1 Armianan Timofejev iptäşar sıqıñs jahanıylar.

Miting bette.

Orkestorlar marş uñıraq başlanıylar. Jenev dät huñ. Sovet havahı menän tıñ alıp orkestor uñavıñ aştında väşır varıvı. Ana kolonnalar nıñdaj qorur alıajdar. Bıl demonstratsia başlandı.

Bajram tantanañ tärän tängä tiklem huđıldı. Kisen jastärdän fakel şestviahı buldı.

M. SADBJQBV.

Z. Qotip. QYDDAR JYRLAJ

Bına, bına jeterp kilä
Un ikense dekar,
In hejgän jaqın keşenä
Duşqaj tävışındı bir.
Bed donjanıñ in växetle,
Şat, irekle qıddar.
Jer helkenä kyk janıraj
Kykrä jınev jırdar.
Kil, jegetem şatlıqymdan
Serdäremde hejläjem,
Min kemde il jorägenä
Hajlavımdı belähen.
Min hajlarımın in jaqın
Häm ataqlı keşemde.
Il şajraq bulıp tora—
Stalinden iseme.

Här ber keltä väjlävemde
Il växetene biräm,
Senki ilem gyzällegen
Säskänän matur kyräm.
Jal vaqtında sästäremde
Ike tarmaqlap yräm,
Il sigendä haqta torqan
Baty jegette hejäm.
Jırv iney mömkin tygel
Bıjıl unqan vojdajdı
Donjala his kem jırlamañ
Bed jırlaqan jırdar.
Hajlav konvertım esenä
Feker tadalıqymdı,
Ujdar aqymın jomqaqılap
Biräm min tävışımdı.
Lenin bedden kitkän saqta
Əjtep qaldırdı hyden,
Hinen jılından varamın
Bejok ilden eş qıdı.
Əjtergä hyddär tapmajım
Jorägem taşqındarın.
Stalingä, hejgän ilgä
Hejevem jalqındar.

Əj bujındaqı tallıqta
Unqan väjıl qaraqat.
Joräk qanıvıñ tada qan
En'je vortegonän saf.
Min tulı xoquqlı keşe
Uqırqa, jal itergä;
Şavlı ilem qırdarında
Namıñ menän eşlär.
Kyrhen doşmandarım mine
Ilem qıñır ypkänen,
Mına ytar esen begen
Stalin hıv hipkänen.
Mıltıqymdı tura tädöp
Tışam meşin almañın.
Bedden ilden sigen ytep
Doşman inä almañın.
Əramäläred tulı
Qaraqat häm mılavşä
Bedgä irek, växet birgän
Stalin mänge jäsä!

Kamol Xabib

Ber jäs tuldı

Maturdandan, matur tormoştın
Maturlıq menän tuñıñp,
Stalinsel danı zakonıñ
Qajnar nurdarına qojonop.
Akean tulqıñdaj taşır bed,
Tulqıñlanıp sıqtıq uramqa
Danqa kymelä tıvqan ilebed,
Joräktärdän sıqqan jırdardan.
Davıl qatış jamqır kevek jıv
Jır häm möxäbbätär dahiqa.
Şavla, ilem begen ber jäs tuldı
Stalinsel gyzäl zakonqa.

Fän häm texnika

Urman qırqa torqan tank

Kanadala urman qırqıv esen
raqıstırvıqan maxsus traktor-tank
kıl qullanıla. Traktorıñ aldındı
ajlanä torqan tupıa arına eser mö-
jeşle ike qoros qırıqqıñ berketel-
gän. Ular kypme keräk şul tiklem
bejeklekke qujıla alalar häm
qajıñ şikelle xoräket itäler. Aqas-
tı qırıqqan vaqtta tank unıñ ydä-
genä väta häm unı ydenen aldına
avdara.

Tank şundaj ter qajıñ menän
xoräket itep, diametrı 60 santimetr-
qa saqlı bulqan aqas ydägen ber
nıñ sekund esendä qırqa.

Belgestäñden kyrhätävdärenä qara-
qanda urman qırqıvıñ tank 200 ke-
şenän torqan täzıväle urman qır-
qıvıyların ber yk vaqtıtaqı eş-
tärenä tigeñ eşte başqara ala.

(„Nauka i zızn“ zurnalınan).

Granitsa vodovsıñ 28 kilometr qıvıv

U'an-Ude, 28 nojäv. Nojävden
qarhıñ, halqın ber tönendä pogra-
nicnik İsnazarıñ Vereşagıno zaimka-
hında zasadala ine. Tañ atqas İ-
snazarıñ qar ebtendä şikle ed var-
lıqın tapı. Pogranicnikteñ täzıväle
le kyde. şunda uq bınan doşman
kitkä legen hıdde.

Edärlävse-ettär jaqında juq ine.
Ular artıñnan vätır esen dät vaqtı
qıñqa, bıl arala sik vodovsı gra-
nısanın alıñlaşvıñ bık mömkin häm
bınan huñ unı edläve sitenläşesäk.
Şuqa kyra İsnazarıñ ber genä mı-
nutqa la tuqlımajıñsa doşman ede
menän jalqıdı kitä.

Eddär keşehed tajgaqa eskä alıp
varalar. Ike saqat edlögändän huñ au-
ran kytärelä. Kesä jel voraqtardı
hındıra, qar vuranı unıñ dät bık
ad qıña belengän eddärde qapıaj.
Läkin yd vazıfahıña ıñıñsıñs pog-
ranicnikte ber genä qarşılıq ta tuqlıta
alıñan. Sik vodovsı 28 kilometrda
xäl jırv ultırvan vaqtında, pogra-
nicnik qılına eläğä.

Totolovsı ber sit derzavahıñ ere
şpıñsı bulıp sıqqa.

Xronika

SSSR Ydäk Başqarma Komiteti
S. T. Luganso Orel'ski iptäste
SSSR-dıñ Qıtajdaqı tulı xoquqlı
väkile itep täqäjenläne.

**

SSSR Ydäk Başqarma Komiteti
N. T. Andrejev iptäste, SSSR Uf-
man promışlennosı Xalıq Komis-
sarıñın urıñvabarı itep rıblanı.
(TASS).

Vaqıttıñ radaktorı:
X. DÖVLƏTŞIN.

Əfö, «Oktär nat.» tipografiahı.
Başlavlıt väkile № 4724

BƏTƏGEDDƏ HAJLAVDAROJA!

1937-se jyl

12 Dekabr

№ 119 (1167)

Ajqa 12 tapqyr
səqa. Ajrım hanı
7 tın.

Bəta ildərdən proletarlar, berləşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Baş-
qortostan Əlkə
həm Əfə qala
Komitettar organı

Redaksiya adresi: Əfə
Volodarski 2. Telefon
№ 85-04

Jəstərdən Bəta Sojuz leninsel kommunistik sojuz Ydək Komiteti'nin, oşoronaq, ximie həm aviatsia tədəleşənə bulışlıq jəmqiəte (Osoaviaxim) Ydək soveti'nin, şulaj uq fizkul'tura həm sport eştəre bujınsa Bəta Sojuz komiteti'nin

MƏRƏZZƏQƏTE

BƏTƏ JƏŞ HAJLAVSYLARQJA, KOMSOMOLKALARQJA HƏM KOMSOMOLESTARQJA,
OSOAVIAXIMDEN HƏM FIZKUL'TURA, OJOŞMALARBNBN BƏTƏ AQZALARBNNA

Iptəstər!

1937 jıldın 12 dekabrında sovet ilenən jəş grazdandar Təvqan iləbeddən bəta xedmətsəndəre mənən berlektə SSR Sojuzı'nın Verxovnj Sovetına deputattar hajlasaqtar.

Bıl kəndə millionlaqan jəş keşlər yddərenən grazdanlıq juqar bırısnı ytv əsən hajlav urnalarına kilerdər.

Yd tavışındı kemgə birergə, yd mənəqəttərendə təmin itevde kemgə ısanıy tapşırırq—bıl horaydar hər ber jəş hajlavısnı alıdında kilep tıvalar.

Xedmətsəndərdən alıdnıq otrəde—Bəta Sojuz kommunisttar (bol'seviktər) partiah—hajlavdar da partiahddar mənən, professional sojuzdar mənən, komsomol mənən, xedmətsəndərdən Osoaviaxim, fizkul'tura həm başqa iztimaqi ojoşmalar həm jəmqiəttəre mənən sojuzda bulıp sıqış jahaj. Tımək, Verxovnj Sovet deputatlıqına kandidattar, kommunisttar la şulaj uq partiahddar la, bedden dejəm kandidattarvıd bulıp toralar.

Jəstərdən Bəta Sojuz leninsel kommunistik sojuzı'nın Ydək Komiteti, Osoaviaxim Ydək Soveti şulaj uq fizkul'tura həm sport eştəre bujınsa Bəta Sojuz Komiteti bəta jəş hajlavıslardı, bəta komsomolkalardı həm komsomolestardı, Osoaviaxim aqzaların, fizkul'turniktərdə həm fizkul'turnitsalardı bıl kandidattarq—kommunisttar həm partiahddar blogı'nı kandidattarına ber kıneldən tavış birevgə saqıralar.

Ni əsən jəstər yd tavıştarın berdəm rəvestə kommunisttar həm partiahddar blogı'nı kandidattarına birergə tejestər? Ni əsən bıl kandidattar jəş hajlavıslardın tulı ısanısnı lajqıtar?

Yd tavıştarın kommunisttar tarafınnan partiahddar mənən berlektə kyrhətelgən kandidattarq birep, jəş hajlavıslar bol'seviktər partiahına, unı xedmətsəndərgə kapital idevenən azat itevde kiltərgən, bəta sovet xalqına mul, kul'turalı, vaxetle tormoş tıvıyqan həm tıvıyra torqan politika hına tavış birələr.

Bol'seviktər partiahı'nın jətək-selege abtında eşsələr həm krəbtəndər tarafınnan bınan 20 jıl əlek urınləştıyılqan sovet vıas bədde keskenə vaqıtbıddan uq xəstərlek mənən uratıp alı. Grazdandar huqıq jıldarında ul bedden bala vaqıtbıddı haqlanı, jə-

merəklek jıldarında ildə ikmək jətesməgən vaqıtta bədgə ikmək birde, əle tovardar jətesməgən vaqıtta bedden ajaqıvıddı həm əb-təvədde keşenderde, bəd jəş ytmərdər bulqan vaqıtta ul bedden xedmətebedde haqlanı həm bədde yd sredstvoları itəvenə uqıtbı. Həm xəder, sovet vıas bədden iləbedde kəsle həm qevətle jahaqandan hun, ul jəş bıvıyqna eşte, jal itevde həm uqıvı mənəggə təmin itte.

Bedden sotsialistik Təvqan iləbedden jəstəre eksploatatsianan mənəggə qotqarıqlıqandar.

Ytkən vaqıtta, batşa Rossiaında bəta eşsələrden əstən ber ələş 12 jəşkə jeter-jetməbtən fabrikalarda həm zavodlarda eşləj başla torqajı; ikense əstən ber ələş 12—14 jəstə saqında eşləj başla torqajı

həm tik eşsələrden qalqan əstən ber ələş genə bınan durıyraq jəstə saqında eşləj başla torqajı.

Bedden jəstərebed intevle rəvestə fabrikanttarq, pomeşiktərgə həm kulaktarq eşləvde belməjdər. Sovet vıas jəstərdən xedməten xəstərle rəvestə haqlaj. Jəş ytmərdər əsən qıbtartılqan eş kənə qujılqan. Jəş keşlər yddərenən xedməte əsən eş xaqınl olkəndər mənən tın alalar. Bedden jəstərebed eşhedlek qurqıbnıstarn mənəggə qotqarıqlıqandar. «Xəjersəlek», «eşhedlek», «qara kən»—bıl bədden əsən mənəggə juqalqan tışənsələr.

Sotsialistik qoroloştı jəneve arqahında sovet ilenən bəta jegetərə həm qıddar, qalala la şulaj uq avılda la, eş mənən təmin itelgəndər. Jəstərgə teləhə nındaj

kvalifikatsialı eş, teləhə nındaj spetsial'nost' ireşelməle.

Batşalıq qoroloştı mələndə qarqıq həm vojoqhotılqan bulqan avı jəstəre, xəder kul'turalı həm mul tormoş mənən jəşəjdər. Kolxoz qoroloştı unı əsən azat həm şatlıq xedməten kın məmkinlektəren tıvırdı.

Əgər də jəş keş Təvqan il vıagohına namınlı eşləj ikən, bedden sotsialistik jəmqiətebed unı dejəm xərmət mənən, bəta xalıqtı mənəggə həm pocotı mənən ıyləkləj.

Jəstərgə bıl vaxetle həm şatlıq tormoştı kem təmin itte? Jəstərgə unı Lenin—Stalin partiahı təmin itte.

Bına ni əsən jəş hajlavıslar yd tavıştarın kommunisttar həm partiahddar blogı'nı kandidattarına şatlıq mənən birerdər.

Xedmətsən jəstərgə belem həm kul'turaq ireşev jılı SSSR-daqı kevek şundaj kın asılqan başqa il donjala barmı hun?

Batşa Rossiaında eşsə həm krəbtən jəstəre qarqıqlıqta həm nadanlıqta jəşəvgə xəkem itelgənelər. Ulardın in dur ələş gramotahıd qalıp kilde. Jəstərdən bık adı qına başlanqı jəki sirkəv-prixod məktəben tamamlaj ala torqajı, ə urta həm juqar belem alıv xedmətsən jəstər əsən ireşelməle tygel ine. Bəta kapitalistik ildərdə lə xedmətsən jəstərdən belem alıvdar mənən eş şulaj tora.

Tik sovet vıas qına qomumiməzıyri uqıvı vojomqı aşırı. SSSR məktəptərendə 30 million bala uqı. Juqar uqıv jorttarında həm texnikumdarda bə jərmı million jegettər həm qıddar uqıtlalar. Sovet ilenən jəstəre alıdında bəta məktəptərdən, instituttardın həm universitettardın işektəre asıq. Bedden iləbeddə kul'turalı həm belemle keş bulıp əverele v əsən tik teləgen, nıqışmalılıqın həm belemərgə ıntılıvı bulıv qına kərək.

Belemərgə eja bulıvıdn, başqa ber jərdə lə kyrelməgən bıl məmkinlegen, kul'turanı bəta xazınalarına ireşev jılı jəstərgə kem birde? Jəstərgə unı Lenin—Stalin partiahı birde.

Bına ni əsən jəş hajlavıslar yd tavıştarın bol'seviktər partiahına, kommunisttar həm partiahddar blogı'nı kandidattarına birerdər.

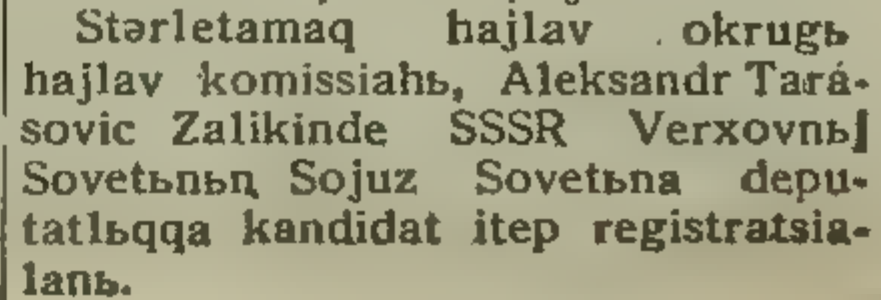
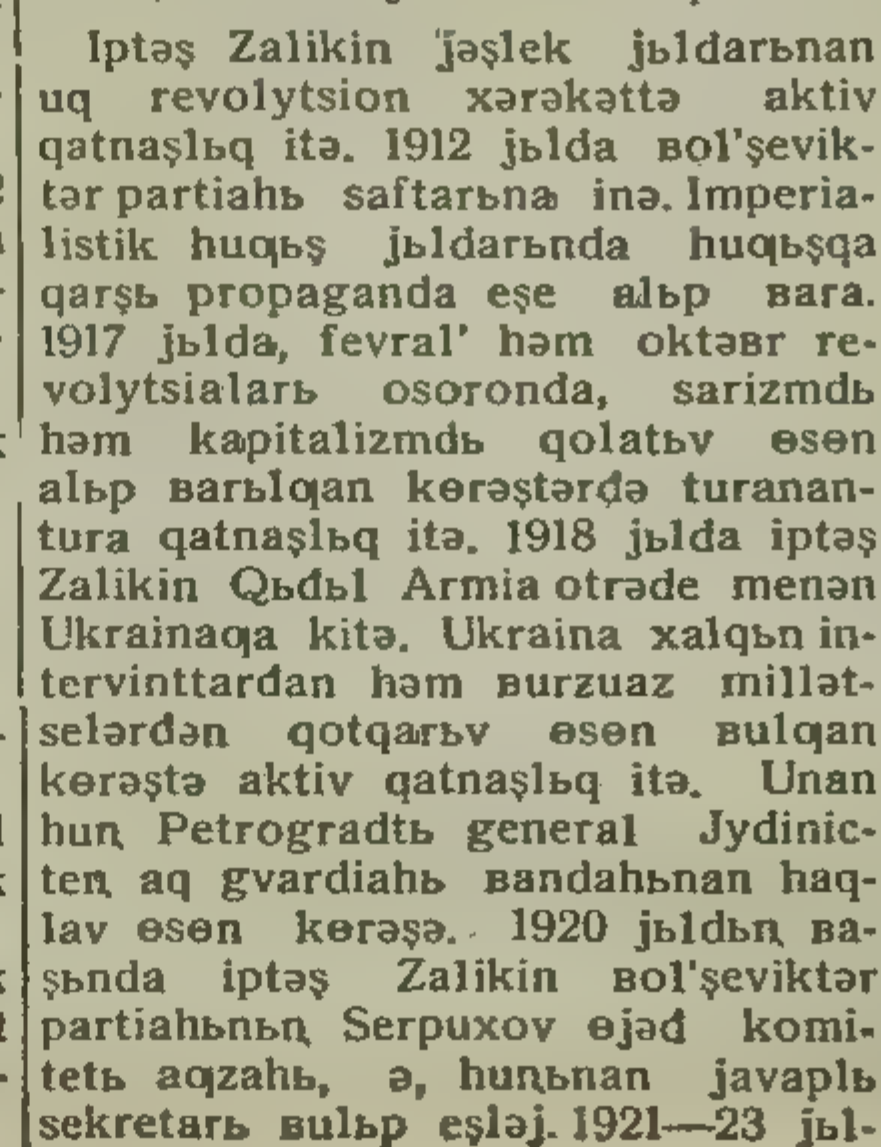
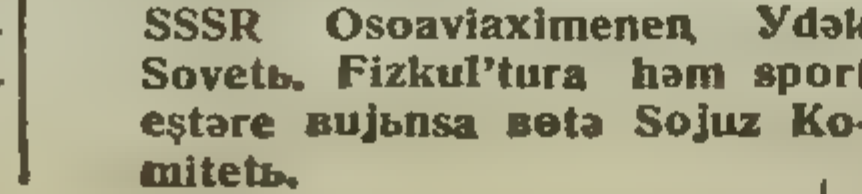
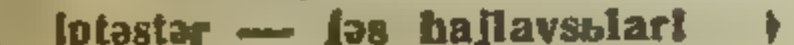
Sovet vıas jəstərdən havıqınl, həiəvse həm xəstərle əsə kevek, haqlaj həm ulardın kul'turalı jal (Davamı 23-sə bittərdə).

A black and white portrait photograph of a man in a military uniform. He is wearing a dark, high-collared jacket with several buttons visible. The photograph is mounted on a light-colored card.

A black and white portrait of a man in a military uniform. He is wearing a peaked cap and a jacket with a strap across his chest. He is looking slightly to the left of the camera. The image is framed by a dark border.

Bedden danib Qabdi Armisib
ham batir karatel'niy organdard
bi xoquqtard eske ham tishq
doşmandard qul hudaynan yt-

арь,
нѣм
је-
арь
ѣста
вѣд
вѣд
сѣб
вѣ-

JƏŞ HAJLAVSY IPTƏŞTƏR, YD TAVYŞTARBYBDDY BOL'SEVIKTƏR PARTIANY TARAFLYAN PARTIANYDDAR MENƏN SOJUZDA KYRHƏTELGƏN KANDIDATTARQJA BIRƏJEK!

Minləxmət Vəkil ulu Vəkilev

1892 jylıda BASSR-dın Şişmə rayonı İbke Musa avylynda vatrak semjahında tıvqan. Menləxmət Vəkilevten balalyq vaqıt kulfaktar qulında vatraklyqta, Anzer kymer kopelaryny tərən şaxtahında, katorga şarttarında ver qaraqynan ikense qaraqyqa tiklem eşlöv menən ytə.

Tik Oktəbr Sotsialistik Revolytsiaynıan hın qyna Vəkilev 1931 jylıda iptəş Vəkilev «Qybyl jul» kolxozyna inə həm ydenen tırbşlyq, eşgöl eşe menən kolxozslyar arahında avtoritet qadana.

Xalyq, iptəş Vəkilevte juqar urozaj master bulıv menən də jaqş belə. Ul 1936 jylı juqar urozaj masterdaryny Betə Sojuz kənaşməhendə qatnaşt. SSSR YBK uny juqar unyştə tamin itkən staxanovsly eşe esən SSSR juqar nagrahad—Lenin orden menən vyləkləne.

Xəder iptəş Vəkilev Başqortostan Kommunistik Juqar Avyl Xuzalyq maktəvendə uqy. Ul Əfə avyl hajlav okrug vujnsa Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

İsən Fəjzulla ulu Əxmətev

Iptəş Əxmətev 1892 jylıda, BASSR-dın Bajmaq rayonı, İsən avylynda jarly krəbtian semjahında tıvqan. Ul jəş vaqıtnan uq lkense Etqol avyl kulaktaryna eşləgən. 7 jyl urman qırqıvı bulp, 1922 jyl Tusin rydnigendə tassy bulp eşləgən, ə 1924 jylı Bajmaq altın-vaqır zavodına eşkə kysə. Başta ul zagruzçik, unan starşej gornovoj bulp eşlaj. Xəderge vaqıtta Vater-zakt mejesenen master. Iptəş Əxmətev zavodtaq staxanovsly eşe esən altın promyşlennoslyny staxanovsly znacog menən vyləkləne. Ul 1929 jylıdan birle VKP(b) aqzah. 1932 jyl iptəş Əxmətev Başqortostandın olkə kontrol komissiahny plenum aqzah bulp, 1937 jyl VKP(b) Olkə Komitetny plenum aqzah itep hajlana.

№ 300 Əfə ikense avyl hajlav okrug komissiah Əxmətev iptəş SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Jekaterina Ivanovna Isakova

Jekaterina Ivanovna Isakova 1896 jylıda, Beloret rayonny Uzen sujyn qojov zavodında domnas semjahında tıvqan. Jekaterina 13 jəşenən alıp zavodta eşlaj başlaj. 1925 jylı qatın-qyddar Isakovn delegatka itep hajlajdar. 1930 jylı uny partia aqzalyqna kandidat itep qavul itəler, ə 1931 jylı ul aqza itep alına.

Isakovnyn vətə tormoş july xalyq vaxte esən kərəş menən tuly. Ul Beloret qoros-sybyq zavodny kənat seyhnda jarly vajraqyn, staxanovslyar xərkəte vajraqyn berense bulp kytərde.

Beloret hajlav okrug komissiah uny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Əxmətxuza Əxmədulla ulu Əxmədullin

1905 jylıda, BASSR-dın Krasnokam rayonı, Aqtanışbaş avylynda, jarly krəbtian semjahında tıvqan. Partiahı, 1927 jylı Eşse-Krəbtian Qybyl Armiahına saqyryla. Bında ydenen gramotahıdlyqyn vətə. Iptəş Əxmədullin Qybyl Armiala bulqan xəldə, Sovettar vıasyna qarş vax kytərgən vaxmaslyar vandahına qarş aktiv kərəş alıp bara. Bynyn esən uny SSSR Ydək Başqarma Komitet Qybyl Bajraq orden menən nagraclaj. Xəder iptəş Əxmədullin Krasnokam rayonı «Bylək» kolxozny predsedatele.

Iptəş Əxmədullinde № 223 Janavyl okrug hajlav komissiah SSSR Verxovnyj Sovetny Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Rəjxana Fətxulla qybyl Məsliməva

Iptəş Məsliməva, 1912 jylıda, BASSR-dın Boraj rayonında, jarly krəbtian semjahında tıvqan. Partiahı. Avyl maktəben tamamlan. Bynan hın traktorlyar jeteşterev kursnda, kombajnerdar jeteşterev kursnda uqy. Iptəş Məsliməvny initsiativah vujnsa, uqyan jylıdan kəndə, Boraj MTS-nda qatın-qyddardan berense tapqır traktor brigadahe tədələ həm uny vyl brigadaqa brigadir itep bildələjdər.

Rəjxana Fətxulla qybyl Məsliməvny, Janavyl okrug hajlav komissiah SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Xəsən Xəsəjen ulu Ytəşev

1903 jylıda, Byzdək rayonı, İbke-Byzdək avylyny jarly krəbtian semjahında tıvqan. VKP(b) qa töləktəş, Byzdək MTS-ny kombajner. Juqar urozaj alıvda staxanovsa eşləve esən, Lenin orden həm jenel avtomasina menən vyləkləngən.

№ 305 Tujmaz hajlav okrug hajlav komissiah iptəş Ytəşevte, SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Mirzaxan Kaşafetdin ulu Kaşarpy

Mirzaxan Kaşafetdin ulu Kaşarpy 1909 jylıda, Dyrtejlə rayonı, Ustıle avylynda, jarly krəbtian semjahında tıvqan. VKP(b) aqzah. Dyrtejlə MTS-ny traktor brigadahı brigadir, SSSR Ydək Başqarma Komitet uny kyrenekle eşe, traktordə jaqş fajdalana belgəne esən, xedmət Qybyl Bajraq orden menən nagraclaj. Xəder ul BASSR Juqar Kommunistik maktəbe students.

№ 304 Bərə hajlav okrug uny SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Aleksandr Nikolajevic Poskrebyşev

Iptəş Poskrebyşev 1891 jylıda Kirov kraj, Lobotski rayonı, Uspenski avylynda, jerhed krəbtian, vətə qemere vujnsa jallanp eşləgən itekse semjahında tıvqan. 1917 jylıdan VKP(b) aqzah.

Ul 1919—21 jylıda Zlatoust qalahında ejə Xərbi — Revolytsion komitetny predsedatele, 1922 — 28 jylqa tiklem VKP(b) Ydək Komitet apparatında, başta eş vaxqarvı, unan VKP(b) YK sekretar jarımsahı bulp, 1928 jylıdan VKP(b) Ydək komitetny osobyj sektor medire bulp eşlaj.

Iptəş Poskrebyşev 1934 jylıda partianyn XVII Sjezında VKP(b) YK aqzalyqna kandidat itep hajlana. № 303 Bələv hajlav okrug Betə kəsən eşsələr sıjnı eşnə, Lenin — Stalin partiah eşenə vırgən Aleksandr Nikolajevic Poskrebyşev, SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Səqit Rəxmət ulu Əlibajev

1903 jylıda, BASSR-dın Kejergədə rayonı, Jamansar avylynda jarly krəbtian semjahında tıvqan. Ul 1926 jylıda Orenburg Başqort pedagogia texnikumın, 1932 jylıda Məskəvdə N. K. Krupskaja isməndə Kommunistik Tərbiə Akademiah unyly rəvəstə tamamlap syqa. Iptəş Əlibajev 1920 jylıdan VLKSM aqzah. Xəder ul BASSR Məqarif Xalyq Komissar bulp eşlaj.

Səqit Rəxmət ulu Əlibajev iptəş № 308 Dıvan hajlav okrug vujnsa, SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Ivan Mixajlovic Sitnikov

Ul BASSR-dın Starletamaq rayonı, Pomraskino avylynda, 1908 jylıda, jarly krəbtian semjahında tıvqan. VKP(b) aqzalyqna kandidat. Juqar urozaj alıvda staxanovsa eşləve esən, SSSR YBK uny Znak Pocety orden menən nagraclaj. Xəder Starletamaq orloq-soloq sovxozny tenjaq bylegendə upravlayıssı bulp eşlaj.

Ivan Mixajlovic Sitnikov iptəş № 324 Mələv hajlav okrug komissiah, SSSR Verxovnyj Sovetny Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Rəstəm Əxmətdjan ulu Qədəlsin

1913 jylıda, BASSR-dın Blagovar rayonı, Aqardə avylynda, jarly krəbtian semjahında tıvqan. Partiahı, xəder Kuşnarenko rayonı, Tuqmaqlı MTS-ny traktor brigadahı brigadir. Traktordarda staxanovsa eşləgəne esən, SSSR Ydək Başqarma Komitet uny Sojuzdın juqar nagrahad—Lenin orden menən nagraclanb.

Iptəş Qədəlsinde № 321 Bərə hajlav okrug hajlav komissiah Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Fjodor Filippovic Bakaldin

F. F. Bakaldin 1898 jylıda eşse neftənnik semjahında tıvqan. Uny atahı Baku neft promyşlahında 40 jyl eşləgən.

F. F. Bakaldin iptəş tormoş avrlyqtarın tatyqan keşe. Ul 16 jəşenən alıp kapitalistik eksploatatsiayn avrlyqyn yd jekəhendə ytkərde.

1918 jylı iptəş Bakaldin qybyl gvardia safına dobrovoles bulp inə həm qulına qoral totop sovet vıas doşmandaryna qarş kərəş. 1919 jylıdan 1925 jylqa tiklem ul Baku qalah zavodtarında eşlaj. 1925 jylıdan 1930 jylqa tiklem Bakuda, unan Uralda eşlaj. Bı qybyq qyna osor esəndə iptəş Bakaldin, neft promyşlennosında in jaqş ojoştorovslyardan bulp tanyla. 1930 jylıda Amerikala qilmi komandirovkala vula.

1932 jylıdan maj ajynan alıp 1937 jylıdan oktəbrəne tiklem iptəş Bakaldin, S. M. Kirov isməndə işeməy neft promyşlahında byrenie instruktory bulp eşlənə. Xəderge kəndə iptəş Bakaldin neftənniktər sojuzny Ydək Komitetında predsedatele bulp eşlaj. Starletamaq hajlav okrug hajlav komissiah iptəş Bakaldinde SSSR Verxovnyj Sovetny Milləttər Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Jevgeni Denisovic Cvəlev

Iptəş Cvəlev 1898 jylıda, jarly krəbtian semjahında tıvqan. 1917 jylıda bol'seviktər partiahına inə. Şul uq jylıda Əfə uqıvı jəstəre arahında aktiv nəvəstə partia eşe alıp bara. 1918 jylıdan jəjendə, bojevoj qybylgvardia druzinalar menən berlektə, Başqortostandın Begelma həm Dyrtejlə rajondarynda aq bandlerqa qarş kərəş. 1921-22 jylıdarda iptəş Cvəlev respublikanyn politik upravleniehendə, 1925 jylqa tiklem «Pravda» gazetahe redaksiyahında, unan hın KK RKI-la javaply instruktor bulp eşlaj. 1934 jyl Tışqı Savda Akademiahny asperanturahın tamamlaj. 1936 jylı Tışqı Savda Akademiahny direktor bulp eşlaj. Xəder iptəş Cvəlev Tışqı Savda Xalyq komissary uny vaxar itep ırlətelde.

Iptəş Cvəlev № 320 Bələv hajlav okrug vujnsa, SSSR Verxovnyj Sovetny Sojuz Sovetyna deputatlyqqa kandidat itep registratsialanb.

Ileş rayonı, Juqar Mancar urta maktəbe uqıvıslaryny horavdary vujnsa nemes telen ejrənev tynərege ojoştoroldo. Tynərek eştənən iptəş Korovkin jətəkselek itə. Bında vətəhe 72 uqıvıslıq tırblyd.

G. Midxət, Ə. Səxipgərəj.

Vaqıtlı radaktor:
X. DƏVLƏTŞIN.

Əfə, «Oktəbr» nat. tipografiyah. Başglavlit vəkile № 705

1937-se jyl
15. Dekabr
№ 120 (1168)
Ajqaa 12 tapqyr
syaqa. Ajrym hanp
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar, berläşeged!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкарского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-dın Başı
qortostan Olka
häm Öfe qala
Komitettarı organı
Redaksiya adressı: Öfe
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

IPTƏŞ I. V. STALINDEN

11 DEKABRDA DÜR TEATRDA MƏSKƏV QALAHYNIN STALINSKI HAJLAV
OKRUGI HAJLAVSYLAR MENƏN OSORAŞYV

11 dekabrda Dür teatrda Məskəv qalası Staliniki hajlav okrugı hajlavsyların kyp keşe qatnaşqan hajlav aldy jyjlyşy bulp ytte.

Jyjlyşy ydenen kytärenkelege jaqnan Lenin—Stalin partiahna həm xalyqtardın julbaşşy bəjek Stalingə sovet xalyqın in tərən birləşenlegenə həm məxəbbətenen, bəqasa kyrelməgən demons-tratsiahna əverelde.

Jyjlyşy „Mostəzart“ eşsehe ip. Basov asty. Ul, xedmətsən keş-
lekten in həjəklə julbaşşy bulqan İosif Vissarionovic Stalingə
tavşy bireden bəjek xərmət ikənlege turahnda həjləj.

„Jəşəhen xalyqtardın julbaşşy iptəş Stalin!“, „İptəş Stalingə—
ura!“, tigen tavştar bəta jaqqa janbrajdar.

Jyjlyşy şavly ovatsia aştında pocotnıj prezidiumqa: iptəş
Stalinde, Molotov, Kaganovic, Vorosilov, Kalinin, Andrejev, Miko-
jan, Cubar, Kosior, Zdanov, Jezov, Xruşev, Tel'man, Dimitrov, Xoze
Dias iptəstərdə hajlav. Pocotnıj predseatel' bulp iptəş Stalin hajlav.

Triunala — Lepse ismendəge zavodtnı master ip. Junkov.

— Verxovnıj Sovet sostavına kandidatlar bildələgəndə, — ti
ul, — bedden bəta sovet xalyq berense kandidat itep iptəş Stalinde
kyrhätte. İptəş Stalingə tavşy bireden in bəjek xərmət ul. Bıl xə-
rmət Stalinski okrug hajlavsylarına qına tygel, bəlki bəta qıdy
stolitsaqa la kyrhətelde. Eşse şjnyftın bəta jenevdəre iptəş Stalin
isme menən bəjləngəndə, şuqa kyre min iptəş Stalingə tavşy birəm
həm Stalinski okrugtn bəta hajlavsyların yd tavştarın Konstitutsi-
asavıddın bəjek izadsy bulqan iptəş Stalingə biredəge saqıram.

Unan hun səqış jahaqan vrac Vasil'jeva, uqıtyşy Anan'jev, jort
xozajkah Sedəkina, Kirov ismendəge „Dinamo“ zavodı zavkomnı
predseatele Jefanov iptəstər Stalin epoxahnda jəşən həm eşləvden
bəxtlelek ikənlege turahnda həjlənelər həm xalyqtın imin jəşəve
həm bəxete turahnda partiya həm xəkyməttən kəndəlek tərən qajqır-
tyvdarın əjtep yttələr. Bəta oratordar Stalinski hajlav okrugındaq
xedmətsəndərdə yd tavştarın xalyqtardın həjəklə julbaşşy iptəş
Stalingə biredəge saqırdılar.

Zalda ad qına vaqıta tınlıq bula. Bıl tınlıqta predseatelden:

— Hyd bedden kandidatıyda iptəş Stalingə biredə, tigen hyd-
dare asyq rəvəstə janbraj.

Həm bına, Stalinski hajlav okrugın hajlavsyları yddərenen
həjəklə kandidatın kyrelər.

Iptəş Stalin tribunaqa kytərelə.

Bətahe la ajaq əbte torop, iptəş Stalinde kəsle, şatlıqlı, tanta-
nalı ovatsia menən qotlajdar. Alqıştar bər genə sekundqa la tuq-
talmajdar. Ular arta həm kəsəje baralar. Hər jaqtan: „Stalingə ura!“,
„Jəşəhen Stalin!“, „Jəşəhen donjala in demokratik Konstitutsiyanı
izadsy iptəş Stalin!“ tigen kytärenke ruxly, bəta jərəkten səq-
qan tavştar işetələr.

7 saqat 50 minutta iptəş Stalin ydenen telməren başlav. Zal
unı telməren dır iqtıbar menən tınlaj, telmərdən, barışında kyp
tapqır kytärenke ruxly ovatsialar bula.

IPTƏŞ I. V. STALINDEN

MƏSKƏV QALAHY STALINSKI HAJLAV OKRUGI HAJLAVSYLARININ
HAJLAV ALDY JYJLYŞYBDA

1937 jıldın 11 dekabrında Dür teatrda həjləgən TELMƏRE

Predseatellek itevse: Hyd bed-
den kandidatıyda iptəş Stalingə
biredə.

Iptəş Stalinden tribunaqa kilep
səqış hajlavsy tərəfinən bər
nıe minuttarqa hıdlyqan ovatsia-
lar davıly menən qarşı alına. Dür
teatrda bəta xalyq əbte to-
rop iptəş Stalinde qotlaj. Zal-
dan bər tuqtavıyda: „Jəşəhen Bəjek
Stalin, ura!“, „Donjala in demo-
kratik Sovet Konstitutsiyanı
izadsy iptəş Stalingə ura!“, „Jə-
şəhen bəta donja ıdelevselərenen
julbaşşy iptəş Stalin, ura!“ tigen
tavştar janbraj.

Stalin, İptəstər, dərəben əjtkən-
də minen səqış jaharqa niətem
juq ine. Ləkin bedden xərmətke
Nikita Sergejevic mine bında, j-
jlyşqa, əjtergə məmkın, kəsle
alıp kilgəndəj alıp kilde: jaqış
telmə həjlə, ti. Nəmə turahnda
əjtergə, atar əjtkəndə nındəj tel-
mə həjlərgə? Hajlavdar aldan
əjtergə kərek bulqandın bətahe
bedden jətəkse iptəstəredə —
Kalininden, Molotovtn, Vorosilov-
tn, Kaganovictən, Jezovtn həm
kyp başqa javaplı iptəstərdən tel-
mərdərendə əjtelgən həm qat-qat
əjtelgən inde. Bıl telmərdərgə taqı
la nəmə quşırqa məmkın?

Hajlav kampaniyanın qajış bər
məslələre buynsa anlatıvdar ta-
lap itelə, tıdər. Nındəj anlatıvdar,
nındəj məslələlər buynsa? Anlatır-

qa kərek bulqandın bətahe bol'se-
vıktər partiahnı, komsomoldın,
professional sojuzdardın bəta So-
juz Ydək Sovetnı, Osoaviaxim-
dın, Fizkultura estere komitətnın
məqlım mərəzəqəttərendə anlatıl-
qan həm qat-qat anlatılqan inde.
Bıl anlatıvdarqa taqı la nəmə
quşırqa məmkın?

Bəta nəmə turahnda bulqan
həm bər nəmə turahnda la bul-
maqan şundaj bər jənəl telmə
həjlərgə, əlbittə, məmkın bulır
ine (Jenelə kələv). Bındaj telmə
bəlki pıalikaqa mərəkə bulır ine.
Bındaj telmərdən ohtalar tēgen-
də, kapitalistik ildərdə genə tygel,
bəlki beddə, sovet ildərdə la bar,
tıdər (Kələv, alqıştar). Ləkin, be-
rensənən, min bındaj telmərdərdən
ohtaly tygelmen, ikənsənən, xəder
bedden bəta bedden, bol'sevıktər-
den, „eş mujından“ tīgəndəj,
saqta, bedgə mərəkə eştər
menən şəqellənergə urınlı bulır
mikən. Min, urınlı tip ujlajm.

Asyq ki, bındaj şartlarda jaqış
telmə həjləj almaşın.

Şulaj da, min tribunaqa səqıan-
mın ikən, nisek tə bulha bərər nə-
mə bulhala əjtergə tura kilə, əlbittə
(Şavly alqıştar).

Barınan da elek min hajlavsy-
lar, ulardın bşanşy esən (Alqış-
tar) rəxmət əjtergə telər inem
(Alqıştar).

Mine deputatlıqqa kandidat itep
kyrhəttələr həm Sovet stolitsah-
nı Stalinski okrugı hajlav komi-
siyah mine deputatlıqqa kandidat

itəp registratsialan. Bıl, iptəstər,
dür bşanşy. Min unı aqzalı bul-
p torqan bol'sevıktər partiahna
həm bıl partianın vəkile bulqan
licno minə kyrhətkən bşanşy esən
hedgə tərən bol'sevistik rəxmət
əjtergə rəxsət iteged (Şavly alqış-
tar).

Min bşanşytn nəmə ikənən se-
ləm. Təbiqi, bıl bşanşy, minə janı,
əbtemə burıstar, həm, timək, janı,
əbtemə javaplıy jəkmətə. Bul-
hın, beddə, bol'sevıktərdə, javap-
lıyqtan baş tartıv qədəte juq.
Min unı teləp qavul itəm (Davıly,
odajly alqıştar).

Min yd tarafımdan, hed iptəş
Stalingə qıjv rəvəstə bşana əlah-
qıd, tip hedde, iptəstər, bşandır-
qa telər inem (Odaq vaqıt tuqtal-
maqan davıly ovatsia, Zalın: „Ə
bed barışda da iptəş Stalin artınan
barışda!“ tigen tavşy). İptəş Stalin
xalyq aldyndaq (Alqıştar), eşse
şjnyf aldyndaq (Alqıştar), krəb-
tiəndər aldyndaq (Alqıştar), intel-
ligensia aldyndaq (Alqıştar), yde-
nən burışın ytar tip itəp tota əlah-
qıqd (Alqıştar).

Unan arı, iptəstər, min, hedde
bəta xalyqtın kilep jətkən vajra-
mı menən, Sovettar Sojuznın
Verxovnıj Sovetına hajlavdar kə-
nə menən qotlarqa telər inem
(Şavly alqıştar). Alda torqan haj-
lavdar ul prosto hajlavdar qına
tygel, iptəstər. Bıl bşandan da
bedden eşsələredə, bedden
krəbtiəndəredə, bedden intel-
ligensiaıyda bəta xalyq vajramı

(Davıly alqıştar). Bındaj bşandan
da azat həm bşandan da demo-
kratik hajlavdar donjala bər qasan
da, bər qasan da, bulqan juq
ələl Tarix bındaj aytn mibaldı
bilməj (Alqıştar). Beddə bulsaq
qemymi, tin, jəşren həm tura
hajlavdar gərsə ular ydenən
yde dır əhəmiətke bulhalarda,
beddə eş ul turala barmaj. Eş şul
turala bara ki, beddə qemymi haj-
lavdar donjalaq teləhə nındəj baş-
qa ildən hajlavdar menən saqış-
tyrqanda in azat hajlavdar həm in
demokratik hajlavdar bulp ytkə-
reləstər.

Qemymi hajlavdar demokratik
tip atala torqan qajış bər kapita-
listik ildərdə la yte həm bar. Ləkin
hajlavdar unda nındəj obstanovkala
ytələr? Şjnyfi bəreleştər obstanov-
kahnda, şjnyfi doşmanlıq obsta-
novkahnda həm hajlavsyarqa ka-
pitalisttar, pomeşıktər, bankirdər
tarafınan həm kapitalizmdın baş-
qa akulalar tərəfinən qıbım ob-
stanovkahnda ytələr. Bındaj haj-
lavdar, xatta ular qemymi, tin,
jəşren həm tura hajlavdar bulhalar
da, ulardı tulıhınsa azat həm tu-
lıhınsa demokratik hajlavdar tip
atarqa jaramaj.

Beddə, bedden ilebeddə, hajlav-
dar, kirehensə, bətenləj başqa ob-
stanovkala ytələr. Beddə kapitalist-
tar juq, pomeşıktər juq, timək,
məlkətlə şjnyftar tərəfinən məl-
kəthəd şjnyftarqa qıbım da
juq. Beddə hajlavdar eşsələrdən,

(Davamı 2-se bittə).

IPTƏŞ I. V. STALINDEN

MƏSKƏV QALAH STALINSKI HAJLAV OKRUG B HAJLAVSYLARBNBN
HAJLAV ALDB JBBLBŞBND

1937 jıldn 11 dekabrda Dur teatrda həjləgən TELMƏRENEŇ davam

krəstindənərdən həm intelligensia-
nın xedmətəşlegə ostanovkahnda,
da, ulardn yd-ara bşanb ostanov-
kahnda, min əjter inem, yd-ara du.
İq ostanovkahnda ytələr, sənki
beddə kapitalistlar juq, pomeşik-
tər juq, eksploatatsia juq həm xal-
bqqa uny ixtəjarın vodon esən,
asbda, qybym jahavsy la juq.

Byna ni esən bedden hajlavdar
bətə donjala bşndan da bərdən-
ber azat həm bşndan da demo-
kratik hajlavdar bulp toralar
(Şavib alqıştar).

Bəndaj azat həm bşn demo-
kratik hajlavdar tik sotsialistik
tərtiptərdən tantanah jerlegəndə
genə, tik beddə sotsializm prosto
tədelə genə tygel, bəki inde tor-
moşqa, xalbqtn kəndəlek tormo-
şona ingən bulb vazahnda qna
kilep sşqa aldyar. Bynan un jyl
elek beddə sotsializm tədov məm-
kinme, əllə juqm ikənlege tura-
hnda diskussia alp varıqqa məm-
kin bulqan bulr ine. Xəder bş dis-
kussia məsələhe tygel inde. Xəder
bş fakttar məsələhe, jənlə tormoş
məsələhe, xalbqtn bətə tormoşon
ytələj yte torqan, kənkyreş (bşjt)
məsələhe, Bedden fabrikalarbşda
həm zavodtarbşda kapitalist-
tarbşd eşləjdər. Eşkə xalbqtn bul-
qan keşələr jətəkselek itələr. Bş
beddə qəməldə sotsializm tip atala
la inde. Jer eşəndə bedden va-
bşvdarbşda pomeşiktərhed, ku-
laktarbşd eşləjdər. Eşkə xalbqtn
bulqan keşələr jətəkselek itələr.
Bş beddə kənkyreşə (bşjtta) sot-
sializm, tip atala la, bş beddə azat,
sotsialistik tormoş tip atala la inde.

Beddə janb, bşn azat həm bşn
demokratik hajlavdar, keşelek ta-
rixəndə mibəlb bulmaqan hajlavdar
byna oşo bazala kilep sşqtblar da
inde.

Oşonon hunnda hedde bətə xal-
bq tantanah kənə menən, Sovet
Sojuzbny Verxovny Sovetyna
hajlavdar kənə menən nisek qot-
lamaşqa inde! (Bətə zaldn davyl-
b ovatsiah).

Unan arb min, iptəstər, hedgə
kənəş birergə, deputatlyqqa kan-
didattyn yd hajlavsylyarəna kənəşen
birergə telər inem. Əgər də kap-
talistik ildərdə alhaq, unda depu-
tattar həm hajlavsylyar arahnda
qajh bər ydenə bər tərle, min əj-
ter inem, vajtaq qəzəp mənəşəvət-
tər jəşəjdər. Hajlavdar barqan
məldə deputattar hajlavsylyarqa al-
saqlanalar, ular aldnda jalaqajla-
nalar, toqoro bulbqqa ant itələr,
əjəm-əjəm tərle vəqdələr birələr.
Deputattardn hajlavsylyarqa vo-
jondoroqlıbyq tuly bulp sşqqan
bula. Hajlavdar bulp ytkəs tə həm
kandidattar deputattarqa əverelgəs
tə mənəşəvəttər tamərən almaş-
nalar. Deputattardn hajlavsylyarqa
vojondoroqlıbyq ırnəna ulardn
tuly rəvəstə vojondoroqlıbyq ki-
lep sşqa. Dyrt jəki biş jyl bujəna,
jəqni janb hajlavdarqa tiklem, de-
putat yden bətenləj azat, xalbqqa,
yd hajlavsylyarəna vojondoroqlıbyq
itəp toja. Ul bər lagerdan ikənse
lagerqa kysə ala, ul dərəb juldən
dərəb bulmaqan jılqa vorola ala,
ul xatta qajh bər bik yk kərəge
bulmaqan xarakterdaq məxinat-
sialarda butala ala, ul ydenə
nisek kərək şulaj təkməşləj ala, —

ul vojondoroqlıbyq.

Bəndaj mənəşəvəttərde normal
tip itəplərgə məmkinme? His bər
xəldə lə məmkin tygel, iptəstər.
Bedden Konstitutsiabşd bş xəldə
itəpkə aldb həm ul şul zakondə
ytkərdə ki, uny bujənsa, hajlavsy-
lar yd deputattarın, əgər də ular
fentit itə başlahalar, əgər də
ular juldən sitkə sşqhalər, əgər
də ular yddərenə xalbqqa,
hajlavsylyarqa vojondoroqloloqta-
r turahnda onothalar, srogənan
elek kire saqıbrp alıbrqa xalbqlar.

Bş bik gyzəl zakon, iptəstər.
Deputat ydenə xalbq xedmətəshe
ikənən, uny Verxovny Sovetqa
jəvərgən vəkile ikənən bəlgə tə-
jəş həm ul yden xalbq tarafənan
ydenə nakaz birləgən linia bujənsa
alıbr varıqqa təjəş. Juldən sitkə
sşqtmə, hajlavsylyar janb hajlav-
dar bəldəlvədtə talap itərgə xalbqlar,
həm juldən sitkə sşqqan deputatly
ular qara şardarqa ultərtəp jeldə-
rərgə xalbqlar. ¹⁾ (Kələv, alqıştar).
Bş bik gyzəl zakon. Minə kənə-
şem, deputatlyqqa kandidattyn yd
hajlavsylyarəna bulqan kənəşə, haj-
lavsylyardn bş xoquq turahnda,
— deputattard srogənan elek sa-
qıbrp alıbr xoquq turahnda xə-
tərdə totorqa yd deputattarınd
kydətə varıqqa, ularqa kontrollek
itərgə həm, əgər də ular dərəb
juldən sitkə sşqıbrqa ulajdar ikən,
ulardə javrəndan helkep taşlarqa,
janb hajlavdar bəldəlvədtə talap itə-
gə.

Xəkymət janb hajlavdard bəldə-
lərgə burıslə. Minə kənəşem —
bş zakon turahnda itə totorqa
həm kərək xəldə uny fajdalanıbrqa.

Adaq kilep, deputatlyqqa kandi-
dattyn yd hajlavsylyarəna bulqan
taq bər kənəşə. Əgər bətə məm-
kin bulqan talaptardan in elemen-
tar talaptardə alhaq, yd deputatta-
rəndan qəmyən ni nəmə talap
itərgə kərək?

Hajlavsylyar, xalbq yddərenən
deputattarın şunb talap itərgə
tejəstər: ular yd burıstərnyn ju-
qarıbyqında qalındar, yddərenən
esəndə ular politik obyvatel'dər
kiməlenə təşməhendər, ular Lenin
tipəndəge politik deatel'dər postyn-
da qalındar, ular, Lenin kevek yk,
asbq həm bəldəle deatel'dər bulhndar
(Alqıştar), ular kərəstə Lenin
kevek yk qurqıbyq həm xalbq
doşmandarəna qarata, Lenin kevek
yk ajavhnd bulhndar (Alqıştar), eş
qatmarlaşa həm gorizontta nindəj
də bulha qurqıbyq kyrenə başlaqan
saqta ular hər tərle panikanan həm
hər bər tərle panikaqa oşsaqan
nəmənen azat bulhndar, ular hər
bər tərle panikaqa oşsaqan nəmə-
nən, Lenin azat bulqan kevek yk,
azat bulhndar (Alqıştar), hər jaqlı
orientatsia həm bətə plystardə həm
minustardə hər jaqlap itəpləv kə-
rək bulqan ırənda, qatmarly məs-
ələrdə xəl itev mələndə ular, Le-
nin kevek yk, aql ejəhe həm qa-
balanmaysan bulhndar (Alqıştar),
ular, Lenin kevek yk, toqro
həm naməşly bulhndar (Alqıştar),
Lenin yd xalbq nisek həjgən, ular-
da yd xalbq şulaj uq həjhəndər
(Alqıştar).

Deputatlyqqa bətə kandidattar

¹⁾ Прокатать на вороньх.

da tap şundaj tərdege deatel'dər
bulp toralar, tip bəd əjtə alavd-
mş? Min uny əjtməb inem. Donja-
la tərle keşələr bula, donjala tərle
deatel'dər bula. Bar şundaj keşələr,
ulardn kem ikənlegen əjtep bul-
maj, ul əllə jaqş, əllə nasar, ul
əllə qəjratle keşə, əllə qurqıbrq,
ul əllə adaqəna tiklem xalbq jaqın-
da, əllə, xalbq doşmandarə jaqın-
da. Şundaj keşələr də bar həm şun-
daj deatel'dər də bar. Ular beddə
lə, bol'seviktər arahnda la bar.
Ydəged bələheged, iptəstər, semja
zaqifhed bulmaj? (Kələv, alqış-
tar). Bəldəhed tiptəge bəndaj keşə-
lər turahnda, politik deatel'dər
bulvdən bigerək politik obyva-
tel'dərdə xətlətkən keşələr tura-
hnda, bəndaj bəldəhed, formalaş-
maqan tiptəge keşələr turahnda
bəjək rus jadıvşly Gogol' jeterlek
mərgən rəvəstə əjtkən: „Bəldəhed
keşələr, ti ul, bşaj da tygel, tege-
ləj də tygel, nindəj keşələr ikənən
anlaməhən, ul qalala Bogdan ty-
gel, avşda Selifan tygel“ (Kələv
alqıştar). Bəndaj bəldəhed keşələr
həm deatel'dər turahnda bedden
xalbq teləndə lə jeterlek mərgən rə-
vəstə əjtelə: „Ul keşə ydenə bər
keşə inde — it tə tygel, bşq tə
tygel“ (Dəjəm kələv, alqıştar),
„allaqa şəm tygel, şajtanqa tərteş-
kə tygel“ (Сла бору свечка, ни чорту
кочерга) (Dəjəm kələv, alqıştar).

Barınan da bigerək politik oby-
vatel'dərdə xətlətkən, yddərenən
xarakterə bujənsa, yddərenən fi-
zionomiah bujənsa, xalbq teləndə
ular turahnda „allaqa şəm tygel,
şajtanqa tərteşkə tygel“ tip əjtelgən
tiptəge keşələr deputatlyqqa kan-
didattarənd arahnda (min, əlbə-
tə ulardan bik nşq qəfəv ytenəm),

²⁾ Семья не без урода.

həm bedden deatel'dərənd arah-
da juq, tip min tuly bşanb mənən
əjtə almajm (Kələv, alqıştar).

Min, iptəstər, heddən yd depu-
tattarəndə sistematik rəvəstə jo-
qonto jahavşqıbd, ular yddəre-
nən aldnda Bəjək Lenindən bəjək
ovrazyn totorqa həm hər bər nə-
mələ Leningə ejərgə təjəş bulv-
darın ulardn kynelenə henderə
torovşqıbd telər inem (Alqıştar).

Hajlavsylyardn funksialar haj-
lavdar mənən genə bətməj. Ular
Verxovny Sovetyn bş saqıbrly-
şyn bətə jəşəv osorona davam
itələr. Əgər deputattar dərəb jul-
dan sitkə sşqalar ikən, hajlavsylyar-
qa deputattard srogənan alda sa-
qıbrp alıbrqa xoquq birevse zakon
turahnda min əjttəm inde. Timək,
hajlavsylyardn burıslə həm xoquq
oşonon tora ki, ular yddərenən de-
putattarın hər vaqıt kontrol' əb-
təndə tothondar həm ulardn his
bər xəldə lə politik obyvatel'dər
kiməlenə təşməhə təjəşlektərə
turahnda ulardn kynelenə hen-
dərə torhondar, ular — hajlavsylyar
yd deputattarın bəjək Lenin
kevek yk bulbqqa təjəşlegen ular-
dın kynelenə henderə torhondar
(Alqıştar).

Hedgə minə ikənse kənəşem,
deputatlyqqa kandidattyn ydenən
hajlavsylyarəna kənəşə, şundaj, ip-
təstər. (Odaq vaqıt tuqtamaj tor-
qan davylb alqıştar, ovatsiaq)
kysevse alqıştar. Bətəhe toralar
həm yddərenən kyddəren xəkymət
lozahna qara ytep varıvş iptəş
Stalingə jynəldərlər: „Bəjək
Stalingə, ura!“, „İptəş Stalingə,
ura!“, „Jəşəhen iptəş Stalin, ura!“,
„Jəşəhen bərənse Leninse — Sojuz
Sovetyna deputatlyqqa kandidat —
iptəş Stalin, ura!“, tigən tavıştar
janraj).

Hyrtə: Əfə stadionnda xokkej stər.

(Urazbaxtin fotoh).

Eşlekhed rajsovet

Huqəşsan Allahəddar sojuzbny
Qyməşqaly rajon sovet, dingə
qarş propaganda eşə mənən je-
təkselek itməj. Rajondaq kyp
kenə jacejkalar jətəkselektən sit-
tə jəşəjdər. Kaganovic isməndəge
kolxozda Huqəşsan Allahəddar
jacejkah bulha la, ul bər nindəj
də eş alp varmaj. Jacejkala 23 aq-
za bar. Ləkin ular mənən eşləvse
keşə juq. Ulardn qajh bərdəre
dingə qarş propaganda eşə alp
varıv tygel, xatta yddəre dini jo-

lalarə ytəjdər. Komsomoles Baj-
məxəmətev avıbrqas, davalanb
esən imse qarşqqa vara. Koms-
molka Zəjtyne tormoşqa sşqqanda
mullanan nikax uqta. Oşondaj uq
xəl „Kəs“ kolxoz komsomol oşo-
malar arahnda la bar. Ləkin
Huqəşsan Allahəddardn rajon so-
vet bş fakttar mənən qıbyqıbr-
maj. Ul isməndə genə jəşəj. Ə kol-
xozdardaq Allahəddar jacejkah
eşte nisek alp varıbrq belməj
aptıbrp qalalar. X. Latıjp.

NINDƏJ KYŊELLE HƏM ŞATLIQLI BULDI BİL KƏN

44 həylav ucastkəhə komissiahə urınlaşqan bəlməgə hər həylavşə kynelle jəl itev əsən, qulajlaştırıl-qan zal aşə yta. Həylavşəlar həylav bəylletəndə aləv vaqtə jətəkənsə, hər kəmə bənda tuqtalıp, ujnaj, kələ, bejə.

Ujnə başlanə. Garmon bejəv kə-jən ujnaj. Jəstərdən bərehe bejəv bətevenə ikənsəhe təşə. Zal şatlıqlı kələv, jər təvəştə mənən janbrəj. Ujnə qəddan-dan-qəda, şəvəlgəndən-şəvəjə bəra. Ular bəgən bejək Vatan, xalıqtar dahib, atavə, dərəvə, ucitelesed Bəjək Stalin xərmətenə bejəjdər, ujnajdar, kələlər.

Ninə bəgən bədgə şatlanməbqə, ninə ujnəməbqə. Bəd bit bəgən il mənən dur tarixi kən—12 deka-br—həylav kənən ytkərəbed. Bəgən 170 million xalıq jərəkəndə tənəhd şatlıq mənən bər avəddən jərləj, ujnaj, kələ.

— Ninə bəddə lə bejərgə təşər-məjhegə,—tip alqə səqtə bər qart qəna əvə.—Əllə bəddə qartajqan tip itəp-hanqə almaj kitəhegədmə, jədəbed qartajha lə jərəgəbed 18 jəşlek qəd jərəgə həmaq,—tip gar-monşə aldənə vətə. Ujnə—tart uləm garmonşə, bulmaha bejəv alajəm, tejevenə zal alqəşqə sum-də. Bənda qarttar da, jəstər də kə-lə, qəvana, həjənə.

Ujnə zalənən kitevsələrdə jənlə kilevsələr alməstəra. Ular kytə-renkə kynel mənən yddərenən graz-danlıq bürəstərn ytgə kələlər bənda. İrtəngə 6 səqəttən kiske 12 səqətkə tikləm ucastkə zalə şav-şəv, kələv, jərləv mənən janbrəp tordo.

Kis buldə. Qalə uramə elektr lampəlarə jəqtəhənə kymelde. Uram da bəgən qəddətgəşə tygel. Ul bəjram kəjemə kəjəngən həylavşəlar mənən tulə. Lenin—Stalin həm Karl-Marks, Stalin uramdarə məjəşəndə, dvorə aldənə ajrəm ujnədar ojoştəroldə. Lenin bəqsa-həndaqə aqastar tərle tətəgə elektr lampəlarə mənən bədgəlgən. Jəş qəddər həm jəgettər avtoməşin-alər əstəndə, SSSR Verxovnyj So-vetəna deputatlıqqa kandidə itep kyrtətelgən Ernst Teodorovic Krenkel, Temofej Andrejevic Kry-kov, Pavel Sedorovic Gorşenin par-trettarən kytərep, uramdarən jərləp ytgə. Orkestərdə kynelle mərəş ujnaj, rəktətar jəltərajdar, xalıq qajnaj. Bəta xalıqtə lə şat-lıq uratəp alqan. Ulardən jərək-tərdəgə tənəhd şatlıqtarə kynel jərdərnə huqləp kələ jər, bejəv, kələv həm «ura» təvəştərnə əjlə-nə. Jəstərdən ojoştəroldən fakel şestvie uramdarən qorur atləj-dər.

Qaləla SSSR Verxovnyj Sovetəna deputatlar həylav—12 dekabr kənə dur bəjram tantanəhə buləp ytte.

Jəqur Qolmoj

Komitə jərdəm itməj

Beloret rajonə, Sərmən başqort pedagoga ucilışəhe ergəhendəgə komsomol komitəti sojuzdan tış jəstər mənən bər tərle lə eş aləp bərməj.

Jəstər arəhənən komsomol safəna inərgə tələvsələr şaqta jəhanalə. Ular VLKSM-dən ustəv həm prog-rammahən əjənələr. Ləkin komit-et jəstərdən tyəndən kyrtərelgən bəl initsiatəvalarə iqtibəraqə almaj. Ularqə komsomol safəna inəv əsən kərəklə jərdəm kyrtətməj.

Ural.

Rajkomdın gostrolərđarə

Min 4 avqustan başlap, Bişaylak rajon Ajit tulə bulmaqan urta məktəp ergəhendəgə komsomol ojoşmahənlə komsoorgə buləp eş-ləjəm.

Beddən ojoşmalə 5 komsomolə həm kyp kənə sojuzdan tış jəstər bər. Ularqə jətəkselek itev, poli-tik tərbiə mərəv əlbittə komsomol ojoşmahənlə bürəşə. Ləkin min eş-te nisek başlap aləp kitərgə bəl-məjəm. Beddə propagandis həm pioner vətəşə jəq. Politik uqəv ytkərelməj. Ə VLKSM-dən rajon komitəti komsomoldən təvgə ojoşmalarə əbtenən jətəkselek itev eşə mənən qəddəqəhənməj. Rajkomol jətəkselelə avlədarqə onotqanda bər səqəp, qunaq buləp qəna ki-tələ.

Kyptən tygel beddən ojoşmalə VLKSM-dən rajon komitəti sekre-tarə Şeklitseva buldə. Ləkin ul

ojoşmahənlə eşə mənən nıqlap qəddəqəhənmənlə, «Eşte ədəkləkkə kiltərgənən bəltən» tip jəkəren-də lə, qajtəp kitte.

Minə artasən eşte nisek ojoş-tororqə, minən eşəmdəgə kəmsə-lek nəmənən torə, sojuzdan tış jəstər arəhənda nisek eşlərgə kə-rək,—bəl turalə bər genə hyd də əjtmənə, bər nindəj də kyrtətmə birmənə. Bildəle, min eşte nəmənən başlap aləp kitərgə bəlməj aptə-rəp qaldəm.

Rajondaqə kyp kənə komsomol ojoşmalarə lə beddən xəlga qal-qandar.

Ular da yd eştərendə rajkomdın konkret jətəkselegən həm jərdə-mən hidməjdər. Bəndəj gostrol-ləkkə sik qujərgə kərək. Bəd raj-komdın konkret jətəkselek itevən kətəbed.

Rəqipəv.

Onotolqan ojoşma

Nuriman rajonə Kirov ismēndə-gə kolxoz jəstəre arəhənda kul'tura-massovij eş aləp bərlənməj.

Jəstər uqərgə lə, jəl vaqəttərnə fajdalə həm kynelle itep ytkəre-rə lə təlajdər. Ləkin ulardən bəl tələktəren tormoşqə aşərv əsən kərəklə şarttar tıvdərv turəhənda qajqərtəvşə kəsə jəq.

Bəndaqə klub təşləndəq jortqə əjləngən. Ul hıvəq həm qaranqə, qədlə məjəş ike jyl inde jəvəq to-ra, radio alqəş vətəq. Bəldə bəl-dərvəda, jəstər kolxoz pravleni-he-nə bər nise tapqər əjtep, qarəhalar

da, bəta məmkinəklə buləvənə qə-raməttən, kolxoz predsedatele ip-təş Salixəv bəqə bətenləj iqtibər birməj.

Bəl kolxozda 4 komsomoləş bər, ular komsomol safəna ələ jə-nə qəna ingəndər. Şuqə qarəmət-tən, ular əsən politik uqəvdər ojoş-torolmaqan, propagandis jəq. Kom-somolestərdən jəjəlyştərnə onot-qanda bər genə ytkərelələr.

Təvgə ojoşma, VLKSM-dən ra-jon komitətnən jərdəm kətə, bəl jərdəm kyrtətelərgə tējə.

Z. Xəris.

Jətəkselek politik bəşənşəhd kəsə qulənda

Ucalə rajonə «Qədlə mājəq» kolxozə ergəhendəgə komsomol ojoşmahə mənən jətəkselek itev, politik bəşənşəhd kəsə Qəmərəv Əxmət quləna tapşırılqan. Ul poli-tik tarqalqan kəsə. 1918 jəlda partizandərdə yltərəvdə aktiv qat-nəşəvşə aq bəndit maləjə.

Qəmərəv «Qədlə mājəq» kol-xozə komsomolestərnə həm rajkom eşlərenən politik qəmhədlegənən fajdalənp ojoşmahə tarqatəv eşə aləp bəra. Komsomolestərnə politik uqəvdər ytkərvdə taləp itələr Qəmərəv ulə ojoştərməj. Jəjəlyşt-ər 4-5 əjqa bər genə tapqər əula. Komsomol «xuzaləqən» həq-lav bəik nasar torə. Bənnən 2 jyl elek komsomol safəna alənqan Xəfizəvə Z., Zinnurəv, Məxəmət-jərvətar bəgəngə kəngəşə bilet ələ alməjdər. Komsomolə Məv-lətbəjəv biletə jəqalqan. Ojoş-malə sojuz disiplinəhə bəik tyənnə-torə. Komsomolə Sadəjəv, Mə-nirəv, Xənnərvətar 4-5 əj bujəna aqzaləq vztəstərnə tyləməjdər.

Qəmərəv jəstər arəhənda poli-tik—massovij eşte aləp bərvəvdə ədəv əsən bəfəhən də eşləj. Do-

govor bujənsə Başqizdan alənahə kitaptərdə aldərməj qalə, gazet-zurnal taratəvdə ədə. Kolxoz klub təşləndəq xəldə jəta. Jəstər buş vaqəttərnə nisek həm qajda ytkərengə bəlməjdər.

Bəqə qasən sik qujəlyən həm VLKSM-dən Ucalə rajkomə Qəmə-revə qarata qasən tējəşlə sara kyrtə.

N. Xəfizəv.

X. Qəbəjdullin.

Onotolqan eş

Maqar urta məktəpə ergəhendə-gə komsomol komitəti, dinge qar-şə propaganda eşə aləp bərvəvdə yd aqəşəna tapşırqan. İbəkəj, Har-qaj avlədarəndaqə Qarəj həm İd-risəv Qəbəjdullalar / kevek din qodqondər bəl momenttan fajda-lənp, Maqar avləbənə başlanqəş həm tulə bulmaqan urta məktə-pəndəgə uqəvşəlardan urada totto-rov dərəzəhənə tikləm bərvə jette-lər. Tulə bulmaqan urta məktəp-təgə 5-6 klassta uqəvşəlandən 50 protsent urada totalər.

Bəndaqə komsomol komitəti bəl xəldə aşəq bəlhə lə, dinge qarşə propaganda aləp bərməj.

R. Tulunqazin.

Ydəşməkar tynərektər jəqşə eşləj

İşəmbəj rajonə, Urman-bişqadaq tulə tygel urta məktəpə uqəvşəlar tələgə bujənsə ojoştəroldən ydəş-məkar tynərektər jəqşə eşləjdər.

Bəna 23 kəsəne esənə alqan şaxmat tynərege. Ul hər biş kəndə 2 tapqər zanətiə ytkə. Mərzəqu-əv həmaq şaxmat ujnəvədn nəmə-ikənən də bəlməgən uqəvşəlar, xə-dər ujnə bələlər.

Məktəptəgə dram tynərektər tē jə-qşə eşləj. Ujnə kəsə mənən 10 kən-də bər spektakl həm konsert qu-jəlyəp torə.

Jəki ədəbi tynəreğən genə aləp qarəjəq. Ul da başqə ydəşməkar tynərektər həmaq yd eşən plan mənən aləp bəra. Hər 15 kəndə bər tapqər jəjəlyştərnə buləp torə. Undə klassik jədvəşlərdən izad-tərnə, tormoş jəldərnə əjənələr. Ədəbiət teorialənnən ajrəm doklad-tar tənəljəjdər, yddərenən şiqərdə-rən, ocerektəren, xikəjələren uqəjdər.

Tynərektər kəsə mənən əj həjən ədə-bi jurnal şəqərləp torə.

B. Qolməxəmətəv, M. Fuat.

NEMES QƏDƏ

Halqən stənəly tərəməni, Tən...

Ajhd tən, Avər hūlavə. Jərəkərdə ədəp işetələ Milliondərən ərnep ilavə. Hər jəpraq keyək jədə kəpən, Təjanqanda dinged jərnə, Jərləj.

Oj... oj... Ujnə monlo təvəşə Tən havahən jərvə aqlə: ...Əj nık təvədm ikən, ykhdə buləp Avər kəndər əsən donjaqə. Səskələnə torqan qəmərəbed Sigenə gəldəj kinep juqalə, Kəm ul, jərləj

Ninə bədgən jəqtə dənjanən. Kəm hun? Ujnə saf jərəgən kəbep, Jərahənə əsə tod halqən.

Kəm hun? Ujnə irek əsən jənqan, Aqalarən darqə əbəvşə.

Kəm hun? Ujnə həjəgən kərəşəhən Bəqanaqə bəjləp atəvşə.

Kəm hun? Ujnə ata-əsələren, Tuqandarən qolloq bəvəndə

Qanən eşep, Intekterep əsqə, Brəqtəvşə

Ujnə bədgənə, Kəm hun? Ujnə bədrələnep ykən

Jəşlek səskələren ədəvşə, Kiler kəndərenə qəbər qədləp, Ujnə satqılarə hıvəvşə.

Ujnə?—eje, ul—fasist Kəsəlekten, Ləqnətləngən jəvəz dərəmənlə, Bənditləqə mənən «dan» qadənə Bəşəratəvşə bəta donjanə.

Dinged şavla j — Ykrep sal tulqəndər Jərdərnə kilep huqlə.

Nemes qəddə qəja təşqə bərvə Teləj tulqəndərgə bərvərgə.

Hıvəq qarəj. Qəpəl, Nı kyrtə ul,

Kyd əldəndə Lenin şavlahe... ...Ajaqtərnə alqə bərməj qəddən, Kəmdər totqan kevek kəvdəhən.

Jərəgənə vulkan dərəttər qəvənnə. Qan şarləvəqtərnə jəgərə.

Kyrtəgənən bər rəsem ələ, Həm qarəj ul ujnə jədənə: —Tik hin genə irek tənə attərdən.

Həb tərə—Rəsəj iləndə... Odaqlamə Səserərdər Gittler toqomdarə, Qədlə bəjraq bəlvəş Bərlində.

Sportiv xronika

Fizkul'tura həm sport eştə bəjənsə Başqortostan komitəti 16 dekabrən aləp, kolxozdar əsən fizkul'tura rabotniktəre ədərləv bu-jənsə ike əjlyə kurs əsə. Kursta kolxoz jəstərenən 40 kəsə uqəj-saq.

Şunnən mənən bərgə kolxozşə jəst-ərdən in jəqşə 15 sanqəşə əsən jərtə əjlyə svor ytkərelep, bənda ular sanqə sportənlə metodika-hən əjənəsəktər.

Vaqətlə radaktor:

X. DƏVLƏTŞİN.

Əfə. «Oktəbr» nat. tipografiya. Başqlavlit vəkile № 4731

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкарского Обкома и Уфимского городского комитета ВКП(б).

VLKSM-dın Başı
qortoatan Olka
ham Ofe qala
Komitettar organı

Redaksiya adresi: Ofe
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85-04

„Baddın hajlavdar bota donjala bşndan
da bordan bş azat ham bşndan da demo-
kratik hajlavdar bulıp toralar“.

STALIN.

BÖTƏ XALBQ DEPUTATTARNA QAJNAR SƏLƏM!

SSSR Verxovnyj Sovetına deputattar.

Hıratte (haldan unıq): İosif Vissarionovıç STALIN — Moskva qalabın Stalinı hajlav okrugınan deputat; Vıssıl Mixajlovıç MOLOTOV — Moskva qalabın Molotovskı hajlav okrugınan deputat; Kliment İefremovıç VOROZİLOV — BSSR-nın Minski qala hajlav okrugınan deputat; Mixail İvanovıç KALININ — Leningrad qala hajlav okrugınan deputat.

SSR Sojuz Verxovnyj Sovetına hajlanıqan deputattarın isemlege

RSFSR

MƏSKƏV QALAH

STALIN İosif Vissarionovıç —
Stahneki okrug.
MOLOTOV Vaceslav Mixajlovıç —
Molotovskı okrug.
XRUŞÇEV Nikita Sergejevıç —
Krasnopresnenski okrug.
Gudov İvan İvanovıç — Leninski
okrug.
BRATANOVSKI Gies Jakovlevıç —
Kirovskı okrug.
MOSKVIN İvan Mixajlovıç —
Frunzenski okrug.
KOMAROV Vladimir Leont'jevıç —
Dzerzinski okrug.
LEONOVA Ol'ga Fjodorovna —
Sverdlovskı okrug.
KABANOV Vladimir İvanovıç —
Timer jul okrugı.
SIDOROV İvan İvanovıç — Ok-
təbrskı okrug.
FJODOROVA Tat'jana Viktor-
ovna — Sovetski okrug.
PICUGINA Praskov'ja Nikitina —
Proletarski okrug.
BURDENKO Nikolaj Nilovıç —
Rostokinski okrug.

MƏSKƏV BŁKƏHE

KRUPSKAJA Nadezda Konstanti-
novna — Serpuxovskı okrug.
MELENKOV Georgi Maksimili-
anovıç — Kliniski okrug.
MEXLIS Lev Zaxarovıç — Kun-
tsevskı okrug.
MOLOKOV Vasilı Sergejevıç —
Uxtomskı okrug.
SIDOROV Vasilı Semjonovıç —
Dmitrovskı okrug.
SAPOŠNIKOV Boris Mixajlovıç —
Şelkovskı okrug.
MALYŞIN Nikolaj Timofejevıç —
Mıjtızenski okrug.
MINAJEV Vasilı Stepanovıç —
Korolovski okrug.
GOLUBEVA Praskov'ja İvanovna —
Orekovskı okrug.
SIMONENKOVA Matrona
Kuz'minıçna — Ramenski okrug.
ARTYXIN İvan Dmitrijevıç —
Jegor'jevskı okrug.
MALBİŞEV Vaceslav Aleksan-
drovıç — Kolomenski okrug.
REDENS Stanislav Frantsevıç —
Podol'ski okrug.
PETROV Mixail Petrovıç —
Naro-Fominskı okrug.
DEDIKOV Nikolaj İlic — Volo-
kolamski okrug.

LENINGRAD QALAH

ZDANOV Andrej Aleksandrovıç —
Volodarski okrug.
UGAROV Aleksandr İvanovıç —
Smol'ninskı okrug.
LITVINOV Maksim Maksimovıç —
Petrogradskı okrug.
ISAKOV İvan Stepanovıç —
Primorski okrug.
SELEZNİOV Anatoli Fjodorovıç —
Sverdlovskı okrug.
TEVOSEN İvan Tevdrosovıç —
Oktəbrskı okrug.
BAJKOV Aleksandr Aleksandro-
vıç — Frunzenski okrug.
Smirnova Anna Fjodorovna —
Kirovskı okrug.

Sojuz Sovetına hajlanıqan deputattar:

SMETANIN Nikolaj Stepanovıç —
Moskovskı okrug.
PETROVSKI Aleksej Nikolajevıç —
Krasnogvardejski okrug.
KORCAGINA-ALEKSANDROV-
KAJA Jekaterina Pavlovna — Dzer-
zinski okrug.

LENINGRAD BŁKƏHE

TOLSTOJ Aleksej Nikolajevıç —
Starorusski okrug.
DİJIBENKO Pavel Jefimovıç —
Kingiseppskı okrug.
ZAKOVSKI Leonid Mixajlovıç —
Leningradskı avıl okrugı.
KUZNETSOV Aleksej Aleksan-
drovıç — Volxovskı okrug.
JEGOROV Nikolaj Jegorovıç —
Pskovskı qala okrugı.
TAPPO Minna Karlovna —
Pskovskı avıl okrugı.
BOGDANOV Vasilı Dmitrovıç —
Krasnogvardejski okrug.
ANTSELOVIC Naum Markovıç —
Dnovskı okrug.
KOPES İvan İvanovıç — Novgo-
rodskı okrug.
NIKITIN Anton Nikitıç — Borovı-
ceski okrug.
SPIRKOV Georgi İvanovıç —
Lodejnopol'ski okrug.
DUŞENOV Konstantin İvanovıç —
Murmanskı okrug.

ALTAY KRAJ

RUDAKOVA Jelizaveta Alekse-
jevna — Barnaul'ski qala okrugı.
SMERDOV Nikolaj Andrianovıç —
Kamatsko Kolymskı okrug.

Barnaul'ski avıl okrugı.
POPOV Serafim Pavlovıç —
Bıjski okrug.
BABIC-DEKAN Trofim Petrovıç —
Ojrotski okrug.
GRIN'KO Fjodor Mitrofanovıç —
Alejski okrug.
BAXOLDINA Varvara Makar-
movna — Russovski okrug.
GUSEV Leonid Nikolajevıç —
Rebrıxinskı okrug.
BASTİJEVA Luker'ja Pavlovna —
Kamenskı okrug.
JUMAŞEV Andrej Borisovıç —
Slavgorodskı okrug.

ALBƏ KƏNSBQİŞ KRAJ

BLIXER Vasilı Konstantinovıç —
Voroşilovskı okrug.
STATSEVIC Georgi Mixajlovıç —
Xabarovskı okrug.
LEGKONRAVOV Pavel Konstan-
tinovıç — Amurski okrug.
ŞALIMOV Viktor Mixajlovıç —
Kujbısevskı okrug.
XETAGUROVA Valentina Sem-
jonovna — komsomol'ski okrug.
LEVANDOVSKI Mixail Karlovıç —
Spasski okrug.
BERDNIKOV Aleksej Grigor'je-
vıç — Vladivostokskı okrug.
PETUXOV Sergej Tixonovıç —
Primorski okrug.
LYŞKOV Genrix Samojlovıç —
Kamatsko Kolymskı okrug.

KRASNODAR KRAJ

PROTSENKO Aleksandr Fjodo-
rovıç — Tixoretski okrug.
ŞAPOVALOV Jevdokim İllari-
onovıç — Slavanskı okrug.
MARCUK Mixail İvanovıç —
Krasnodarski qala okrugı.
DENISENKO Vasilı Pimenovıç —
Krasnodarski avıl okrugı.
FRINOVSKI Mixail Petrovıç —
Novorossieski okrug.
DOLGOPƏTOV Prokofı Semjo-
novıç — Majkopski okrug.
BORIN Konstantin Aleksandro-
vıç — Kropotkinski okrug.
BOGDANOV İvan Semjonovıç —
Armavirskı okrug.
MALKIN İvan Pavlovıç — Tuap-
sinskı okrug.
KOVARDAK Praskov'ja İvanov-
na — Ejski okrug.

KRASNOJARSKI KRAJ

SOBOLEV Sergej Mixajlovıç —
Krasnojarski okrug.
JERMOLENKO Andrej Antono-
vıç — Acınski okrug.
JEGOROV Vasilı Aleksandrovıç —
Abakanskı okrug.
BELOBORODOV İvan Vikulovıç —
Minusinskı okrug.
GRƏDUKOV Dmitri Petrovıç —
Kanskı okrug.
GRECLIXIN Dmitri Dmitrijevıç —
Jenisejski okrug.

OROZONIKIDZEVI KRAJ

SERGEJEV Konstantin Makal-
movıç — Voroşilovskı okrug.
BULAX Pıotr Fjodorovıç —
Jezovo-Cerkesski okrug.
DEGTƏRJOV Vasil Petrovıç —
Patigorskı okrug.
Vinogradova Jevdoka Viktorov-
na — Georgievskı okrug.
JEZOV Aleksandr Sidorovıç —
Budjonnovskı okrug.
GONCAROV Dmitri Georgievıç —
Petrovskı okrug.

ARXANĞEL'SKI BŁKƏHE

NIKANOROV Aleksandr Filippovıç —
Arxangel'ski qala okrugı.
PESTOV Stepan Semjonovıç —
Arxangel'ski-Primorskı okrug.
FOMIN Grigori Stepanovıç —
Nandomskı okrug.
KOCUROV Grigori Fjodorovıç —
Kotlaskı okrug.

VOLODARSKI BŁKƏHE

KOMAROV Pavel Timofejevıç —
Volodarski okrug.
LİJSKOV Rafail Serapionovıç —
Sokol'ski okrug.
ARTASEVA Jevgenia Aleksan-
drovna — Veliko-Ustyjski okrug.
RAGINA Anna Fjodorovna —
Xarovskı okrug.
KORYKINA Manefa Vladimirov-
na — Cerepovetski okrug.
SMIRNOV Mixail Pavlovıç —
Baqarjevskı okrug.

VORONEZ BŁKƏHE

VODOP'JANOV Mixail Vasil'je-
vıç — Lipetski okrug.
KOZLOV Anton Fedotovıç —
Grazınski okrug.
LOZINA Jevgenia Vladimirovna —
Borisoglebski avıl okrugı.
BATOV Pavel İvanovıç — Bori-
soglebski qala okrugı.
KAMANIN Nikolaj Petrovıç —
Novosoperski okrugı.
GORBACEV Aleksej Semjonovıç —
Lsmanskı okrug.
NIKITIN Vladimir Dmitrijevıç —
Voronezskı qala okrugı.
TKACEV Tixon Jakovlevıç —
Voronezskı avıl okrugı.
SBJGANKOVA Dar'ja Grigor'-
jevna — Semilukski okrug.
ZELEZNİJ Mitrofan Lykic —
Liskinski okrug.
KORKIN Pıotr Andrejevıç —
Ostrogozskı okrug.
NEMCENKO Pıotr İvanovıç —
Rossosanskı okrug.
BADAJEV Aleksej Jegorovıç —
Baguarski okrug.
ŞAPOVALOVA Tat'jana Petrov-
na — Buturlinovskı okrug.

GOR'KI BŁKƏHE

JEZOV Nikolaj İvanovıç — Gor'-
kovskı-Leninskı okrugı.
KAGANOVİC İuli Moisejevıç —
Gor'kovskı-Stahnskı okrugı.
BOBKOVA Taisia Jefimovna —
Dzerzinskı okrugı.
VERENDƏKIN Vladimir Varla-
movıç — Lukojanovskı okrugı.
ALEKSEJENKO İvan Vasil'jevıç —
Krasno-Oktəbrskı okrugı.
LUCININ Aleksandr Timofejevıç —
Lıjskovskı okrugı.
SABIROV Mostafa Sabir ulı —
Sergaevskı okrugı.
LAVRUSIN İvan Jakovlevıç —
Aztomasski okrugı.
BUKOV İvanovıç —
Murovskı okrugı.
URALOV Fjodor Semjonovıç —
Pavlovskı okrugı.
SKURUXINA Ol'ga Fjodorovna —
Şar'ınski okrugı.
BUSBJGIN Aleksandr Xaritonovıç —
Urenskı okrugı.
PAXOMOV Nikolaj İvanovıç —
Semjonovskı okrugı.

IVANOVO BŁKƏHE

GONOBLEVA Jelizaveta And-
rejevna — İvanovskı qala okrugı.
LOBOVA Ol'ga Mixajlovna —
İvanovskı avıl okrugı.
SAXAROVA Klavdia Fjodorovna —
Kineşevskı okrugı.
CERNOVA Valentina Pavlovna —
Jur'jevskı okrugı.
BELOUSOV Vasilı Jefimovıç —
Şıjski okrugı.
RADZİVİLOVSKI Aleksandr Pav-
lovıç — Kovrovskı okrugı.
SKOROBAGATOV Senjon Vasil'jevıç —
Gus'xrustal'ınski okrugı.
SESTAKOV Vasilı İvanovıç —
Vladimirskı okrugı.
KUCIN Vasilı Matvejevıç —
Kolcuginskı okrugı.
(Davamı 2-se bittə).

SSSR VERXOVNİY SOVETİNA HAJLAVDARDIN DƏJƏM JOMQIQTARİ TURAHİNDƏ

Ydək hajlav komissiahınnı beldereve

Hajlav okrugların məqlymattəre bulınsa
1937 jıldın 14 dekabrında tənə saqat 12-gə
SSSR Verxovnyj Sovetinnıñ bəta 1143 deputat-
tının hajlavı registratsialanqan. Hajlanqan
bəta deputattar kommunisttar ham partiahad-
dar olonınn kandidatlar bulıp toralar.

Tavş biredə qatnaşqan hajlavıların hən-
nən ibaplay, əgər ajıvsa alb ham dur bul-
maqan bər nış hajlav ucastkaların ibəpkə
almaqanda, nıgəddə tamamlanqan. Bəl ucast-
kaların məqlymattəre tavş bırevsərdən
hənən bər nı tiklem artırvıdardı məmkin.
SSSR-da, SSSR-dın Verxovnyj Sovetına haj-
lavdarda tavş bırevgə xoquqlı bulqan
93.639.478 keşə registratsialanqan. Hajlav ok-
rugların məqlymattəre bulınsa bəl handaq
hajlavıların tavş bırevdə 90.319.346 keşə
qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən
fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
96,5 protsəntın təşkil itə.

RSFSR da, SSSR-dın Verxovnyj Sovetına
hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı bulqan
60.351.616 keşənən, tavş bırevdə 58.257.245
keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən
fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
96,5 protsəntın təşkil itə.

Ukraina SSR-da, SSSR Verxovnyj Sovetına
hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı bulqan
17.530.751 keşənən, tavş bırevdə 17.098.100
keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən

fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
97,5 protsəntın təşkil itə.

Belorussia SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı
bulqan 3.007.342 keşənən, tavş bırevdə
2.926.771 keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xo-
quqlı mənən fajdalanıvş grazdandardın dəjəm
hənənən 97,3 protsəntın təşkil itə.

Azerbajcan SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı
bulqan 1.643.658 keşənən, tavş bırevdə
1.574.792 keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xo-
quqlı mənən fajdalanıvş grazdandardın dəjəm
hənənən 95,5 protsəntın təşkil itə.

Gruzia SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj So-
vetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı bul-
qan 1.940.547 keşənən, tavş bırevdə 1.861.177
keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən
fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
95,9 protsəntın təşkil itə.

Ərmənia SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj So-
vetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı bul-
qan 620.220 keşənən, tavş bırevdə 590.641 ke-
şə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən
fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
95,2 protsəntın təşkil itə.

Törəkman SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı
bulqan 652.515 keşənən, tavş bırevdə 621.847
keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən

nən fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
95,9 protsəntın təşkil itə.

Yznəkstan SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı
bulqan 3.548.441 keşənən, tavş bırevdə
3.316.481 keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xo-
quqlı mənən fajdalanıvş grazdandardın dəjəm
hənənən 93,5 protsəntın təşkil itə.

Tadzikistan SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı bul-
qan 751.798 keşənən, tavş bırevdə 710.871 ke-
şə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən
fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
94,6 protsəntın təşkil itə.

Qazaqstan SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı
bulqan 2.788.147 keşənən, tavş bırevdə
2.616.776 keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xo-
quqlı mənən fajdalanıvş grazdandardın dəjəm
hənənən 93,9 protsəntın təşkil itə.

Qırqazstan SSR-da, SSSR-dın Verxovnyj
Sovetına hajlavdarda tavş bırevgə xoquqlı
bulqan 799.408 keşənən, tavş bırevdə 744.647
keşə qatnaşqan. Bəl, tavş bırev xoquqlı mənən
fajdalanıvş grazdandardın dəjəm hənənən
93,1 protsəntın təşkil itə.

Hajlanqan 1143 deputattın 855-e komm-
nisttar ham 288-e partiahadard. Deputattar
arabında qatn-qəddar — 184, irdər — 959.
SSSR-dın Verxovnyj Sovetına hajlavdar bu-
jansa Ydək hajlav komissiahı.

SSSR Verxovnyj Sovetına deputatlar: İlyarətta (haldan anıq): Aleksandr İvanoviç DŽONEV — Dvina hajlav okrugınan deputat; İvan İvanoviç ZALIKIN — Starletamaq hajlav okrugınan deputat; Semjon Zaxaroviç GINZBURG — Beloret hajlav okrugınan deputat; Fazıl Vəliyev — Bərs hajlav okrugınan deputat; Şahmərddənev — Bərs hajlav okrugınan deputat.

SSR Sojuz Verxovnyj Sovetına hajlanqan deputattardın isemlege

(Davam, Bəş 1-ge sifə).

SOJUZ SOVETNA HAJLANQAN DEPUTATTAR:

VOLGA BUJ NEMESTƏRE ASSR

IRKUTSKI ÖLKƏHE

ŞERBAKOV Aleksandr Sergejeviç — Irkutski okrug.
IVANOV Aleksandr Mixajloviç — Irkutski-Tenjaq okrug.
CERNIGOV Konstantin Vasiljeviç — Cerehovski okrug.
LUPEKIN German Antonoviç — Tuhunski okrug.

KALININ ÖLKƏHE

ŞAVALOVA Aleksin'ja Andrejevna — Kalininski qala okrug.
GUMINSKI Aleksandr Viktoroviç — Kalininski avl okrug.
NIKOLAJEVA Klavdia Ivanovna — Kaşinski okrug.
MOLOKOV Vasil Fjodoroviç — Bezetki okrug.
RABOV Pjotr Gavriloviç — Vojnevolovski okrug.
IVANOV Vasil Ivanoviç — Lixoslavl'ski okrug.
VILJAMS Vasil Robertoviç — Novotorski okrug.
VENOVSKI Pjotr Fedotoviç — Rzevski okrug.
GUSIXIN Ivan Fjodoroviç — Toropetski okrug.
ŞELKUNOVA Tatjana Timofeevna — Velikolukski okrug.
SMIRNOV İ'ja Korniloviç — Spocetski okrug.

KIROV ÖLKƏHE

RODIN Mixail Naumoviç — Kirovski qala okrug.
PTITSIN Aleksandr Ivanoviç — Kirovski avl okrug.
SEMUSINA Glafira Fjodorovna — Slobodski okrug.
DURKINA Afanas'ja Prokof'jevna — Kotel'neski okrug.
ŞIPULIN Nikanor Petroviç — Jaranski okrug.
PASHENKOV Stepan Georgievic — Sovetski okrug.
ZIMIN Gavril Semjonoviç — Malmajzski okrug.
ŞULAKOV Ivan Fjodoroviç — Smutninski okrug.
KOLSOV Fjodor Andrejevici — Sarapul'ski okrug.

KUJBİŞEV ÖLKƏHE

POSTBİŞEV Pavel Petroviç — Kujbişevski qala okrug.
KRIZANOVSKI Glea Maksimilianoviç — Kujbişevski avl okrug.
ZUK Sergej Jakovleviç — Cepajevski okrug.
NAZAROV Aleksej Andrianoviç — Sergejevski okrug.
KATAJEVA Jelizaveta Vasil'jevna — Melekesski okrug.
JEFREMOV Mixail Grigor'jeviç — Ulyanovsk okrug.
ZURAVLEV Viktor Pavlovic — Sijzranski qala okrug.
KIRILLOV Ivan Polikarpoviç — Sijzranski avl okrug.
IGNATOV Nikolaj Grigor'jeviç — Kuznetski okrug.
DANILIN Sergej Aleksejeviç — İnzenski okrug.

KURSKI ÖLKƏHE

LIXACEV Ivan Aleksejeviç — Kastorenski okrug.
ZEMŁECKA-Samojlova Rozalia Samojlovna — Ponejovski okrug.
BELAVIN Ivan Nikolajevic — Dmitrievski okrug.
LITVINENKO Ivan Antonoviç — I govski okrug.
PEŠKAREV Georgi Sergejeviç — Kurski qala okrug.
SALOVA Jevdokia Stefanovna — Kurski avl okrug.
GRICMANOV Aleksej Petroviç — Staro-Sokol'ski okrug.
SMIRNOV Ivan Jakovlevic — Valjanski okrug.
VIC — Obojanski okrug.
SERIKOV Nikanor Ivanoviç — Belgorodski okrug.
KONOVALOV Jelis Fjodoroviç — Osajanski okrug.

DADBJKIN Natalja Fjodorovna — Raktanski okrug.

NOVOSIBIRSKI ÖLKƏHE

EJXE Rorri İndrikoviç — Novosibirski qala okrug.
MİJŠ Vladimir Mixajloviç — Novosibirski avl okrug.
RƏZANOV Sergej Jakovlevic — Novosibirski Ciltjinski okrug.
TORBINA Basa Aronovna — Novosibirski Ciltjinski okrug.
BARDIN İnn Pavlovic — Tomski qala okrug.
GOLEŠIXIN Pjotr Jeremejeviç — Tomski avl okrug.
GORBAC Grigori Fjodoroviç — Letunsko-Kuzetski okrug.
ALEKSEJEV Ivan Ivanoviç — Kemerovski okrug.
BANNOV Sergej Afanas'jeviç — Anzoro-Sudzenski okrug.
BUTENKO Konstantin Ivanoviç — Stalinski okrug.
KONTSEVI Ivan Mixajloviç — Prokop'jevski okrug.
KARTAVAN Anna Jefimovna — Marijnski okrug.
MNOGOLETNI Ivan Akimoviç — Tatarski okrug.
LONOV Nikolaj Fjodoroviç — Barabinski okrug.

OMSK ÖLKƏHE

JARSLAVSKI Jemel'jan — Omski qala okrug.
VEDERNIKOV Afanas Andrejevici — Omski avl okrug.
NAUMOV Fjodor Petroviç — Kaganovicski okrug.
KIRYSINA Anna Fjodorovna — Nazıyayevski okrug.
KUZNETSOV Grigori Georgievic — İsmisli okrug.
VALYXIN Konstantin Nikolajevic — Tymeriski okrug.
SITSIN Nhojaj Vasil'jeviç — Tarski okrug.
JEVSTIGNE/ Sergej İosifoviç — Tobol'ski okrug.

ORENBURG ÖLKƏHE

USPENSKI Aleksandr Ivanoviç — Bogorodskan okrug.
KOLESOV Fjodor İllarionoviç — Bdadıvsk okrug.
OSKIN Aleksandr Ivanoviç — Sorocinski okrug.
BEZUBOV Jakov Andrejevici — Orenburg qala okrug.
MILOVANOV Konstantin Aleksandrovic — Orenburg avl okrug.

ORLOV ÖLKƏHE

LOBANOVA Marfa Pavlovna — Patkovski okrug.
KARABANOV Fjodor Vasil'jeviç — Ordzonikidzevgradski okrug.
FOMIN Rodon Afanas'jeviç — Branski okrug.
BARANOV Ivan Vasil'jeviç — Karacevski okrug.
GILINSKI Abram Lazarevic — Trucevski okrug.
BIDENSKI Konstantin İosifoviç — Novozıjajevski okrug.
ŞURŞINA Ksenia Zaxarovna — Klintovski okrug.
ABAKUMOV Jigor Trofimoviç — Orlovski qala okrug.
VALANOV Nikifor Fedotoviç — Orlovski avl okrug.
ANISIMOV Pavel Aleksejeviç — Verxovskiy okrug.
SIMANOVSKI Plinxs Solomoviç — Liveniski okrug.
BERMAN Matvej Davidoviç — İeletski okrug.

ROSTOV ÖLKƏHE

SKILKOV Frol Maksimoviç — Millerovski okrug.
MURAV'JEV Pjotr Ivanoviç — Kamenski okrug.
ŞOLOXOV Mixail Aleksandrovic — Novocerkasski okrug.

Novocerkasski okrug.

DVINSKI Boris Aleksandrovic — Taganrogski okrug.

MOSKATOV Pjotr Georgievic — Şaxtinski okrug.

JEVDOKIMOV Jefim Georgievic — Rostovski-Proletarski okrug.

FJODOROV Sergej Ivanoviç — Rostovski-Leninski okrug.

VASIL'JEV Aleksej Titoviç — Rostovski avl okrug.

KUL'KOV Mixail Maksimoviç — Sal'ski okrug.

RƏZAN ÖLKƏHE

TARASOV Stepan Nikonoviç — Rəzanski qala okrug.
POLƏKOV Fjodor İllarionoviç — Rəzanski avl okrug.
ZVEREV Arseni Grigor'jeviç — Kasimovski okrug.
ALEKSANDROV Georgi Sergejeviç — Sasovski okrug.
SUXANIN Aleksej Matvejeviç — Rəzski okrug.
MOROZOV Jefim Nikiforoviç — Skopinski okrug.
BORISOVA Jevdokia Jegorovna — Rəzanski avl okrug.
VERŞININ Sergej Jakovlevic — Lebedinski okrug.

SARATOV ÖLKƏHE

STROMIN Al'sert Robertoviç — Saratovski qala okrug.
BELƏKOV Aleksandr Vasil'jeviç — Saratovski avl okrug.
FURMANOV Ivan Timofeeviç — Atkarski okrug.
VOLKOV Maksim Aleksandrovic — Balajovski okrug.
OBRAZOV Vladimir Nikolajevic — Rtişevski okrug.
VİJŠINSKI Andrej Januar'joviç — Vol'ski okrug.
PEN'KOV Andrej Ivanoviç — Jersovski okrug.

SVERDLOVSKI ÖLKƏHE

STOROZEVA Anna Petrovna — Komi-Permatski okrug.
SELİŞEV Mixail Ivanoviç — Vorosilovski okrug.
LEDENSOV Aleksandr Petroviç — Molotovski okrug.
DMITRIEV Dmitri Matvejeviç — Perm'ski okrug.
ARTYSIN Mixail Aleksejeviç — Cusovski okrug.
PONOSOV Faddej Makaroviç — Osinski okrug.
SOFRONOV Georgi Pavlovic — Kungur okrug.
ŞIXODBJROV Vladimir Ivanoviç — Krasnoufim okrug.
STOLƏR Abram Jakovlevic — Sverdlovski qala okrug.
GRACJOV Aleksej Petroviç — Sverdlovski-Kaganovicski okrug.
CERNİŞEV Vasil Vasil'jeviç — Sverdlovski avl okrug.
CJORNİJX Sergej Aleksandrovic — Nizne-Tagil'ski okrug.
MARKIN Semjon Aleksandrovic — Nadezdinski okrug.
KAZANSEV Samson Porfir'jeviç — Alapajevski okrug.

SMOLENSKI ÖLKƏHE

JEGOROV Aleksandr İll'ic — Vazemski okrug.
DAGIN İzrail Jakovlevic — Smolenski qala okrug.
MEL'NIKOV Roman Jefimoviç — Smolenski avl okrug.
LOBASOVA Sof'ja Mefod'jevna — Jartsevski okrug.
SAVINOV Mixail Semjonoviç — Sijjeovski okrug.
KOL'ZUNOV Viktor Stepanoviç — Pocinkovski okrug.
NASEDKIN Aleksej Aleksejeviç — Kostroma okrug.

Roslavl'ski okrug.

PAVLOV Dmitri Georgievic — Suxinicski okrug.

GUSEV Konstantin Mixajloviç — Dzerzinski okrug.

ŞTALINGRAD ÖLKƏHE

JUDIN Denis Seliverstovic — Xoperski okrug.
SEMIONOV Rodion Semjonoviç — Mixajlovski okrug.
MUXORTOVA Maria Stepanovna — Kamışinski okrug.
RAJEV Mixail Grigor'jeviç — Kalacevski okrug.
SMORODIN Pjotr Ivanoviç — Stalingrad qala okrug.
CERKASOV Konstantin Grigor'jeviç — Stalingrad avl okrug.
PAXOMOV Zinovı Dmitrievic — Astraxan qala okrug.
OLEJNIKOV Vasil Gavriloviç — Astraxan avl okrug.

TAMBOV ÖLKƏHE

TELEŞEV Grigori Galaktionoviç — Morşanski okrug.
MIXIN Mitrofan Jemel'janoviç — Micurinski okrug.
CUKANOV Ivan Afanas'jeviç — Tamsov okrug.
MITROŞKIN Jegor Jakovlevic — Kirsanovski okrug.
ALUŞKINA Aleksandra Kornejevna — Rasskazovski okrug.
BATALIN Aleksandr Petroviç — Penza qala okrug.
LEVIN Fjodor Ivanoviç — Penza avl okrug.
POTJOMKIN Vladimir Petroviç — Nizne-Lomovski okrug.
GORANOV Volkan Semjonoviç — Kamenski okrug.

TUL'SKI ÖLKƏHE

SOJFER Jakov Grigor'jeviç — Tul'ski qala okrug.
OGNJOV Aleksandr Stepanoviç — Tul'ski avl okrug.
UDAL'SOV Aleksej Ivanoviç — Kaluga okrug.
KOLETINOV Andrej Fedotoviç — Şekinski okrug.
BAX Aleksej Nikolajevic — Stalingovski qala okrug.
KOSTRYKOVA Maria Ivanovna — Stalingovski avl okrug.
İFEDEV Sergej Ivanoviç — Jefremovski okrug.

CELOBE ÖLKƏHE

OGURTSOV Konstantin Mixajloviç — Celəbə qala okrug.
AJKASEV KUZ'MA İvangviç — Celəbə avl okrug.
IVANOV Konstantin Nikolajevic — Magnitogorski okrug.
BRUSKIN Aleksandr Davidoviç — Zlatoust okrug.
ZAVENƏGIN Avram Pavlovic — Qışım okrug.
MALIKOV Fjodor Vasil'jeviç — Trojski okrug.
CISTƏKOVA Dar'ja Semjonovna — Şumixa okrug.
CISTOV Pavel Vasil'jeviç — Kurgan okrug.
GENƏVSKI Mixail Atekaandrovic — Şadrin okrug.
ANTIPOV Mixail Andrejevici — Kamenski okrug.

CITA ÖLKƏHE

MURUGOV Ivan Vasil'jeviç — Cita okrug.
KONEV Ivan Stepanoviç — Şilinski okrug.
ROMANOV Aleksandr Vasil'jeviç — Sretenski okrug.
Smuşevic Jakov Vladimiroviç — Ruxlovski okrug.

JAROSLAVSKI ÖLKƏHE

Dimitrov Georgi Mixajloviç — Kostroma okrug.

KAGANOVIC Mixail Molaejeviç — Rəjinski qala okrug.

VALƏJEVA Lidia Ivanovna — Jaroslavski qala okrug.

ZIMIN Nikolaj Nikolajevic — Jaroslavski avl okrug.

SOBOLEVA Jelena Jevdokimovna — Rujinski avl okrug.

KLIMOV Ivan Dimitrievic — Rostovski okrug.

GROMOV Mixail Mixajloviç — Galicski okrug.

DANILOV Aleksandr Ivanoviç — Bujski okrug.

BAŞQORTOSTAN ASSR

KRENKEL' Ernst Teodoroviç — Əfə qala okrug.
VƏKİLEV Minləxmət Vəkil ulı — Əfə avl okrug.
GINZBURG Semjon Zaxaroviç — Beloretski okrug.
ZALIKIN Aleksandr Tarasoviç — Starletamaq okrug.
CVƏLEV Jevgeni Denisoviç — Balasaj okrug.
QƏDƏLŞIN Rəstəm Əxmətjan ulı — Bəre okrug.
MEDVEDEV Aleksandr Alek-sandrovic — Tuymazı okrug.
ƏXMƏDULLIN Əxmətıxza Əxmədulla ulı — Janavlı okrug.
SITNIKOV Ivan Mixajloviç — Məlayev okrug.
ŞAHIMƏRDƏNEV Fazıl Vəliyev ulı — Dvın okrug.

BYRƏT-MONDOL ASSR

IGNAT'JEV Semjon Denisoviç — Ulan-Yda qala okrug.
IVANOV Solomon Matvejeviç — Ulan-Yda avl okrug.

DAQİSTAN ASSR

SOROKIN Maksim Fjodoroviç — Maxac-Qala okrug.
ŞAJDAJİV Vəlixan — Dersent okrug.
MAQOMEDOV Zamatəddin Məxmət ulı — Bujaq okrug.

KABARDINO-BALKAR ASSR

KALMBJKOV Betal Edbjlovic — Kabardino-Balkar okrug.

QALMBQ ASSR

KARPOV Ivan Nikolajevic — Elieta okrug.

KARELIA ASSR

IVANOV Nikolaj Ivanoviç — Petrozavodski okrug.
SOLƏKOV Pjotr Vasil'jeviç — Kemski okrug.

KOMI ASSR

BABUŞKIN Mixail Sergejeviç — Sijktıjvkar okrug.

QƏRBM ASSR

KOKKINAKI Vladimir Konstantinoviç — Kere okrug.
ŞCUCKIN Nikolaj Ivanoviç — Simferopol'-Novogorodski okrug.
ZAMƏTİN Pavel Nikolajevic — Simferopol' avl okrug.
SUPRUN Stepan Pavlovic — Sevastopol' okrug.

MAHI KƏN

IGNAT'JEV Grigori Ignat'jeviç — İoskar-Ola okrug.
ZADNOV Zinovı Jakovlevic — Sernur okrug.

MORDOVIA ASSR

VALGAJEVA Ksenia Danilovna — Ardatovski okrug.
KUZNETSOV Ivan Aleksejeviç — Saranski okrug.
LARIONOV Ivan Pavlovic — Ruzajevka okrug.
VASIL'JEV Nikolaj Ivanoviç — Krasno-Slobodski okrug.

POPOK Jakov Abramoviç — Əngel's okrug.

DALINGER Vladimir Fjodoroviç — Krasnokutski okrug.

TƏNJAQ-OSETIA ASSR

LEMAJEV Vasil Petroviç — Tenjaq-Osetia okrug.

TATARSTAN ASSR

ALEMASOV Aleksandr Mixajloviç — Qazan qala okrug.

GUSEV Pjotr Pavlovic — Qazan avl okrug.

GREXOV Andrej Vladimiroviç — Zəljonə-Dol' okrug.

JAMALEJEVA Fatəjma Jamal qəb — Tateş okrug.

XƏBİBRAXMANİVA Şəmsinur Xəbibraxman qəb — Kukmara okrug.

XİSMƏTEV Fatəjx Xismet ulı — Alauqa okrug.

ŞƏRƏFEJEV Səjət Minhas ulı — Minzəla okrug.

ƏPSƏLƏMEV Şafiq Qəfəjətulla ulı — Cistopol' okrug.

SPIRIDONOV Nikolaj Antonoviç — Bəgelma okrug.

MIXAJLOV Vasil Ivanoviç — Janə-Şimə okrug.

UDMURTIA ASSR

GRADOBOJEV Sergej Nikolajevic — İzevski okrug.

BARBİŞNIKOV Stepan Pavlovic — Glazovski okrug.

TRONIN Andrej Vasil'jeviç — Mozniski okrug.

CEGEN-İNGUŞ ASSR

BİJKOV Fjodor Petroviç — Groznenski qala okrug.

GUCİGOV Ali Ajyp ulı — Groznenski avl okrug.

CEVAŞIA ASSR

ANDREJEVA Zola Anan'jevna — Cəvəksar okrug.

ŞİJGANOVA Jevdokia Petrovna — Kənaş okrug.

SPASOV Luka Semjonoviç — Alatır okrug.

KRASNOV Andrej Mixajloviç — Şumerlin okrug.

JAKUTIA ASSR

ARFAKOV Stepan Maksimoviç — Jakutski okrug.

Ukraina SSR

VİNİTSKI ÖLKƏHE

DEPEŞKO — Ivan Artemoviç — Kazatinski okrug.

SPIVAK İllarion Savel'jeviç — Vinitski qala okrug.

KISLITSKI Boris Jelisjeviç — Vinitski avl okrug.

DAXNOVSKI Anton Timofeeviç — Zmerinski okrug.

STROKAC Timofej Amyroslevic — Mogiljov-Podol'ski okrug.

PERENCUK Jevstafı Terent'jeviç — Tul'cinski okrug.

KOZUŞANA Jekaterina Martıj-novna — Gajinski okrug.

MALVTIN Ivan Mirofanoviç — Bərşatski okrug.

DNEPROPETROVSKI ÖLKƏHE

IVANOVSKI Georgi Ivanoviç — Krivoroz okrug.

SMIRNOV Pjotr Aleksandrovic — Dneprodzerzinskı okrug.

KRIVETS Jefim Fomic — Patıxatski okrug.

ŞİRŞOV Pjotr Petroviç — Kirovski okrug.

KOROTCENKO Dem'jan Sergejeviç — Amur-Nadneprovski okrug.

PAVLENKO Vasil Vasil'jeviç — Novo-Moskovski okrug.

Davam 3-ge sifə.

Tajikistan SSR

SULTAN, Mahmud — Ispahan

BELSKI Lev Nikolajevič —
 talinaval avai okrug.
 PROTOPOV Dmitri Zaxaroviç
 — Stalinski qala okrug.
 KURBAV Mamadali — Kula-
 ski okrug.
 ŞAGODIN V Minov — Garm-
 skiy okrug.

Qazqistan SSR

MANUŠKI Dmitri Zaxarovic—
 temolunokrug.
 MIRZUŠKI Leon Isajevic—Ama-
 to qala qrug.
 KARPUS Sergej Jakovlevic —
 ral'ski qrug.
 UTEGAL'EV Kulcan— Gur'jevs-

KENZIGƏJEV ABER — Aqlıya

BOGDAN V Pjotr Grigor'jevic —
Kuznetski okrug.
KUZNETS V Nikolaj Semjonov-
ic — Petrovskij gata okruga.
TERTIČ V Jakov Avksent'je-
ic — Petrovskij avli okruga.
SELBIČ V dot Pavlovic — Kyr-
kav okrug.
PINXAS V Gdali Isakovic — Qa-
qandib okrug.
ISAJČ V Dzanzakovic —
emipalatav okrug.
KARAKT V Ismaj Kuku-
ktivski okrug.
SVERDI V Saul Markovic —
Kuznetski okrug.
ZALIN V Borisovic — Kara-
lski okrug.
KONUS V Šapan — Aima-
ta avli okruga.
TEPBERENOV V Jaqymaj —
Alaxaski okrug.
ML RUMBA V Ardan Murum-
jevic — Clementski okrug.
STEPANOV V Sergej Fjodorovic
— Terkestan okrug.
LAZAREV Vasil Nikiforovic —
Kuzl'-Ordinsk okrug.

Qorqistan SSR

LOTSMAN V Ivan Petrovic —
Kuznetski okrug.
STREL'NIK V Fedot'ja Afa-
s'jevna — Kuznetski avli ok-
rug.
SALIX V Mirat — Oşski okrug.
KULATOV V Turasaj — Dzalat-
bad okrug.
LEBEDEV V Maksim Lavrent'jevic
— Tën'-San'ski okrug.

Tynarakte kem targattb

Əjdəli rayona, Asqar urta mə-
se qarşıbında ykən uqvy jəln-
sənnə həjəvələr tynəgə
əstəroləp, jəqə qnn əsləp kile-
r. U uqəvələr ham kəlxəzə-
r esən postnəvkə ham konsert-
ru qıjə inə. Xəder əsl tynərkən-
r bətenləj hyep qaldə ham sən-
jənnən rəskə nəsləvə bər-
m də qəjərtməj. Şənnən, arqə-
ndə uqəvələr jəl vəqəttən
nəllə ytkə: əlməjə. Ytkən-
də tynərk kəsə mənən post-
vkalərdən jənnən aqsalar
əktəp zavucə Qəjəddullin qun-
də jəmə Xəder sənən qəjdə
tolovə bəiləhd.

Xarışev.

hideo ylsavdoren juqaltqanoar iplastor da i
Ular, ketolorenda komssomol si jibls ulard,

ter torovish bulayad aktivistlar
n xolqo menan bnn uqavlaqtan
terla la urtaqlaq uq Uyke
ska qarsh komsomoldn qajnh
jetakse rasotnikht bnn sel
qajnh yadrenen anel aql-
qbdv qaniblaqtan menan
otalar. Bnn, suq oqsaq bulqan
th ber komsoht jetakse ras-
nikhterenen jenet aql menan es
ydere turahande fkttar.

Komsomoldn 8e qala komite-
huq. ajdar esnde sojuzdan
qarabvslardn es bujnna ne-
ne 17 qariza tiksegen. Sulardn
ne komsomolda qaldrbqandn
bnnb xarakterib, bhar esen
tenlajga qojqulare bulmaqan-
da, sojuzdan qarabvsa tik-
n sarb jetkan sarqa tartil-
dan. Mablan, NKVD tavg-
msomol ojomsah ipas Ozigi-
nde, xoquqtan maxrym itelevs-
u up tip, komsomoldan sbqara.
alda, unnn ata-avallre la ham
la qardastare la kolvozda aul-
ham ber vagitta la xoquqtan
xrym itelmagander.

Jaki bnnn Basqorlstan Davlat
aditsina institut komsomol ko-
tetn alajbq. Bst ojomsa menan
oksekel iteve ipas Zajnetdnv
n qajnh ber komsoht akti-
tare komsomol azalarnsa q-
la aulqan yddarenen bar terla

dev ylsavdoren juqaltqanalar, ketelolenda komssomol sit-
ti ieretik xalq dosmandaran
i. sulaj uq hus ner terle qajep-
er bulmaqan, jaki keskej gene
postupok jahavsh sojuz aqzalaru
a, betohen da ber taragtan tara-
andar, ularqa ber uq podxod
enen kilgönder. Ular, sit ti spio-
rsh bulavda qajepöner 10 jilqa
ökem itelgen aqahen, jalqan
ökument jahap termanen qotqa-
rlysh, xalq dosman Abdejevaqa
dyrgen saranh, ber qajese la bul-
qanqaq Battraaajvayqa la qarata
ullanqanadar. Komitet aqzalar
Battraaajvanyñ iptäshene, partiä
joymahh tarafynnan navid birelev-
e isetalar. Jahalma ujavlysh
yldersvsh uxar aktivistlar esen
iti, jeto qala. Ular sojuzdñ na-
sibti aqzahha his ber tikserme-
nol torop, jenel quldan komso-
mol sahnan sqarap tasläjdar
Battraaajvay 2 aj bulayna yden kom-
ssomolda qajitanan qaldırvaydı jul-
aj. Komssomoldñ Lenin rajko-
nynda ber nış tapqardar bul-
ıdenen qajephedlegen kyrhata.
Akin unñ esıe haman da tikse-
lmaj qala kila.

Buñ taqı la komssomoles Kl-
ıtey hem Kujajıseva iptästar me-
ñen bulqan xel.

4-5 oktärdarda industıutla
komssomol komitetynñ sostavyn
ajytan hajlay ken tartıse me-
ñer komssomoldñ janyq jıñ-
ılysh. ytkerela. Janñ sostavqa
komitet meñen Kujajıseva

İptastar da inderelələr. Lakin
qaybəs ulardə, xalıq dösman
Vəli Mortazin – mənön məjlanest
bulevda qəjeplər, komitet səvay
isemlegenən hüdud taşlaj Kilmiv
vət mənön Kəbəjşeva İptastar su
kəndən alıp, bər qəjepledə qə
lıq dösmanə markahə taqlıq
xaldə komssomolestar ham stu
dentlar qarşısında sükə figur
pulp qəlar. Aslıda əs nisek bu
la hun? Kilmitev mənön Kəbəj
şeva İptastar xalıq dösmanə Və
Mortazin mənön tyel, ə pedago
gia institutında qıvıvı, Qodin
Mortazin mənön jaqın tənəs sula
lar. Ə, oqşmalıq qajıv bər xəz
rət jətəksevlər bıl janaaj logukamı
rıjınsa tənənərgə jələmagerə
Este jaqsıpl tıksərməgen xaldə
tənin komssomolə ismen saf jərə
təvsə kəsələrgə qaraj qara taja
jaqqandar. Şunıhə qəzəp, institu
komssomol komitetb, bıl İptastar
de aqlav bujınsa oşo kəngə tik
im bər sara la kıymaj. Ular ja
həlmə ujavıtağı vıq qədvət tən
mənən tıvdırılhalə da, yd xatalar
rən komssomol oqşmahə alıbdə
alıp həlvədən sıklənəzər, qurqaj
lar. Yd xataların tədətəv eşər
aqlımqə ləpsərlər.

Oşoqə oqşas faktırdə, soju
qəzərlərnə qarata oğulıbj repres
sıslar qulıanv mıbdəların, Baş
qortostan pedagogia institutb kom
ssomol oqşmahında la osorətrəq
sula.

Bənə bıl faktırr, komssomoldən
Kıvıvı səikməy la ləmsə mən

mına la, qala komitetsına la həm şulaj ud elka komitetsına la bildə-
le. Komsomoldın Lenin rəjkomı-
nınunq ayda sojuzdan şbqarış
aybuna 8 qarışa, a komsomoldın
Kirov rəjon komitetsı 16 qarışa
tikşergən. Şular esənən (Kirov
rəjkomı aybuna) 11-e komsomol
səfında qajtanan qaldırılqan. Bu
xal rəjkom eşsələren uylarıbq
həm sojuzdan dərət şbqarışmav-
dın şbaptəren aşp birəgə məz-
byr itərgə təcş ine. Ləkin qəmal-
da eştə bəl kyrelməş ələ. VLKSM-
dın elka Komitetsı aqşında ultır-
qan, xəder fəş itelgən xalıq dō-
mənlə Axmirevtn yd kadrərdən
haqlar qalıv esən, jalqan qajp-
lər təbər namətlə komsomol-
tərdə sojuzdan şbqarış təslav
oşonon şav-şav əttində ydənən
oşnələren, eşsəndəren haqlar qalıv
jəlnə totovtə bildəle. Sojuz əj-
zəhənlə təgdiren tikşirəvdəgə hər
şer jənəl qarış, ogulnı poxdod
bəl dōşmandın eşsən jərdəm ite.
Oşojman qaqışatvıqə alıp bəra.
Bənə xəterdən şbqarışqə jəramaj.

Revoltytsion ujavlıqbt təqə la
juqarışraq kytarəgə, dōşmandar-
dē, ulardın qaldıqtarın bəta oja-
larışn olətəlp şbqarışqə kərək.
Bu dəim alıp aarlıbqə təcş.
Ləkin dōşmanqə huqəm tıp səf-
tədə, Lenin komsomolı ismən na-
mət mənən haqlavış komsomo-
lesqə huqəv, dōşman eşsən jərdəm
itv ikənən onotməbqə kərək.

M. Qədrəyev

kolxozdan rayon ydagensə qarşıq
kətilər Ular urmanu qədlərləmə
keçmə keçəngən bər keşən oso-
ratalar Pogranicnəy rajonda itə
mənen oşondəy keşənen kyrenev
Badmajəv həm Darzəv iştərdə
şiklənev təvdəbə. Ular əldəte-
keşənen dokumentarən bərlərqə
qarar itələr.

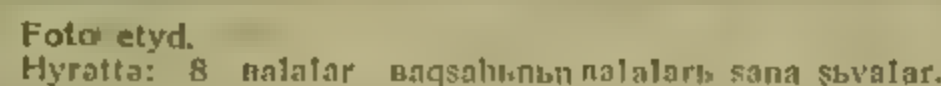
Dokumentar əl keşənen kypən
tygel Qədbi Armiə səfənnən qaj-
təvş bəlvəvən kyrhətə. Ləkin ul
javərdəqə tomanlı həm əutəlsəq
həvəpər qajtarə həm unən qəlvəq
şiklə keşə bəlvəvən kyrhətə.

Uqə, unən kəm ikənən əşq bə-
ləv əsən rayon ydagensə bərlərqə
təqdim itkəs, «urman» qərvəvş
qorəf mənen qarşəlvə kyrhətə həm
Badmajəvən qəlvən jəraləy. Də-
zəv həm Badmajəvtər qəvəş qaj-
məjdər, əldəhəq keşənen qəldərən
bəjləp militsiə idarəhəvən rayon
bəyləgən kiltirəp təpəstələr.

Bəi «ərmanən qajtəvş qədlər-
mies» tən bər sit il rəzəvdəhəvən
ərə spion bəlvəv əslər. Ul elek-
tə spionəz həm sovetlə qarşə eş-
əsen qəjəpələnc tərməq jəvləqən
həm unən qarşən bəlvəq. Ul gə-
qə əlvəqəndən hən Byrat—Mon-
qol ASSR-dən pograniçnəy rajo-
nəndə qəjələq spion-đevərsəntə
gruppəhən əşv məmkən bəlvə.

Vaqətlə radaktor:
X. DƏVLƏTŞİN.

Əfə, «Oktəbr» nat.» tipografiah,
Rəstəvə, 1947. 104 s. 100000

Объёмъ наплывовъ въ герцоизмахъ

mirbaldar kilters, «Cajna kritiki»
 ligan jurnal tybandage vaqitqura
 hunda jada, Bejpin-Xan'kou time
 julunda japonard, qitaj masinisin
 huqeq priparastar tejlajon pojezd
 Bejipindon japon pozitsiahuna alb
 narvraqa qusqandar. Pojezd ham pa
 rovoz japon hal'dattar tarafnana
 haqlanqan ayla. Stansialardn ar
 rehenda japon hal'dattar qibq
 qana vaqitqura pojezdn qaldrn
 stansiyaq sqalar. Masinist os
 momentnan fadalanar pojezdn du
 tidlek menan albp kita ham un
 qitaj qaskardere ' hinhahna alb
 kila. Masinist qitaj komandovani
 ke tarafnan ayaklana.

San—Domingola eşkeddärde
massovyi ravesta yiterevdär

Vaşington, 10 dekabr. (TASS). Assosiyet Press xəbərdarəne qarı qanda respublikanın prezident Gaiti Vensent, oşo jıldan oktar renən alıp San-Domingola k mende, 8 men gaitiñdar ylteldi lip aytte.

Inde, bnan ber nisa adna ele xəbər itelənsə, San-Doming vlistarə granitsanə ytep eş edlav ber nisa menləgən eşhedərdə tynıap, qot oşoş jörtqışbqar kuy hətəlar. Eşhed gaitjəndər aıkləngə urunqa qvəv indereləgəndər hən şunda ylteləlgəndər.

Баслангыч үнестәрҙең нәтижәләре

İbrulıqandaz, Yerge Qujıq urta mäk
töbe ergahendage komsomol oyo-
mahı soıuzdan tıs jastır arahın
VLKSM-dın ustav-programmahı
ejräney esen alıp bara.

Bılar albitta başlanqıs unısta-
qına. Jastardıñ politık ham da-
jem aalem kimelen kytäreı
fizkul'tura estären jaqsırtıv, yd-
esmäker tınıraktörden esen ja-
länderevdı aık kyp eslehe bar ale.

Mostafina.

Fən həm texnika janəlyqtare

Qalimdər saləmət keşənən, qal
bı avırvıv keşegə kyserev tura
nda kyp meñ jıldar eleğ yk uñ
qıqandar. Xatta grektərdən qan
yserep bəterlanqan, jəşlek, keş
emər həm bəterləbq bırevə medle
urğında aqırtare la bulğan

Ploner otradtare ötinenen konkret iateksalek kerak

Pioner otradtare öttenen konkret letakselek körök

Malojad rajonında 1800 pioner-
de esənə alqan 50 pioner otrədə
bar. Lakin bəl otrədər əstənən
jetəkelek, itev ham pionerdar
arabında kommunistik təvriyə eşe
alıp barıy bəl nasar tora.

Bənə Arqavıl ırta məktələndə
ge pioner otrədə. Bəndə, bəylə
pionerdardır kər tapqır da otrəd
şuordar ytkərləməne, pioner
məşə oqstoroılmaqan, stəna gazeta-
lıq şıqarılmaq.

Nasıbaş əvləndəqə pionerdar
otrədəndə, la şul uq xəl. Otrədər
əvəngəşə pioner vozaşdıbr mə-
nən təmin itelep aştmaqəndər. Vo-
zaşdıbr ədərleş eşe taqı la na-
sarıraq tora.

Klub taslandıq xəldə jata

«Maja» kolxozının (Starleta-
maq rayonı, İvanovski avl soveti)
klub kul'tura tələbəni jəvəp bi-
rəvdən jəraq torə. Klubta tədə-
rə vətə, işkərtə asbq, sıyrənə jə-
rıqtarınan jəl ərə. Stenaqa quj-
qan lozungtar jərtləp, harqajəp
bətkəndər. Kul'turak ləkajəp
klubta, kul'turalı xəlğa kiltirəv,
uqa remont ytkərə sarahın kyr-
maj. Uqa ikensə dərəzaləgə eşitəp
qaraj. Klubta oşondaj qədqəns
xəlğa qəlbəv hədəmtəhdəns, kol-
xoz jəstərə buş vəqəttarın qajda
bərpə udqarqərəv bəlmaj jərəjdər.

ƏSİ ƏLZULLIN.

OSOviakim o'qishma lenlona

Başqortostan mıldıtına rawlağ er-
gähendäge OSOavıaxımında tıvğ
oğomah studentardı le oeoronahı
nıqıtıvqa aderlöv bulınsa, unıslı
qına hınalastar jahanı.

Bında PVXO znacogına norma
tapırvıv bulınsa 4 tınarak esläj
Bınan tış GTO, Vorosılovsa tıvı
znacoktarına norma tapırvıv bulınsa
le tınaraktar oğostorolop, eşka
baqlanılar.

Şakir Volıdev.

320 humlyq
gazeta taratylly

Komsomoldən Başqortostan məditsinə rəhbər oğurmahı hünqə kəndərdə bol'sevistk matəuəq tərətəvə şəqəqt nəq fəjəlderde.

Dekabr əjə əson, uqəvsələr arəhəndə bətehe 320 hümbləq gəzətdə tərətərlə. Bənən tış uqə əjə həmə bəliotekəqə lə jəny dənə gəzətdə həmə zurnəldər əldərlə.

S. Klnəbəjev.

Tid i øresle parovozdar

V. V. Kujabşev ismendage Kola-
ninski maşına tedeleşe zavodnıñ
kollektive Beşek Oktabr sotsiş-
ki revolytsiahnıñ XX jılısqına
2—3—2* markahında tid jerevs-
sazsazı parovozdar eşlap aşıqdar.
Bıl jant parovozdarbın jerevs-
evatlige saqatena 150 kilometr
2—3—2* İakomativnıñ qevete i-
nen 500 at kesende, jañı alegeş-
ekspluatatsialanğan "SY" passazir-
parovozdarbın qevatlegenan İke-
apqır artısqıraq. Parovozdı idara-
etir ese şik nıq mexanizirovat-
ılğan.

Hebeð sigendá

Spion totoido

Ulan-Ude, 7 dekabr. Partienin Se-
nginski rajon komiteti sekretari
B. Badmajev ham Yayr— Dzakueski
biel soveti predsedatele itip
Darziev Ulkamazapov irta menen
olxozdan rajon ydargana qatip
italar Ular urmanub qobdlarmies
keleme kelegen ber kesene oso-
italar Pogranicniy rajonda irta
nenan onşaday kesenen kyreneve
badmajev ham Darziev itipşarda
klanev tyvbra. Ular andad
kesenen dokumenttarin barlarq
arar italar.

Dokumentar ahl keşenen kryptan
gel Qəddis Armiye saňnan qaj-
vayn bulubyn kyryhata. Lakin ul
pravdarqa tomanly hem aytalsyq
vaptar qajlara hem unan qilyqy
kile keşe bulubyn kyryhata.
Uqa, unan kem ikanen asyq be-
vayn esen rajon ydagena barlyqy
qaddim itkas, «urman qiryqysy»
oral menan qarşylyq kyryhata hem
admanlyyn qulyn jaralay. Dar-
evay hem Badmajavtar qavşar qal-
ajdar, sildehed keşenen quldarn
ajlar militsiya idaralaryn rajon
vilegena kilteler tapstalar.

Bel çarınan qaytış qadrları
ies" tən bir sit il rəvəkənlər
re spion aultv aslar Ul elek
spionas hamı sovetlə qarşı eyn
sən çejeplənep terməgə jəşlqan
mən unan qaşqan bulqan. Ul gul
al alınqandan hün Byrat—Mon
of ABSQ-dən pogramicnə rajo
nda cəlalqan spion-deversanta
ruppahən asy memkin bulds.

Vaqitib radaktor:
X. DƏVLƏTŞİN.

fe, «Oktabr' nat» tipografiah,

M. Sadokov.

1937-se jyl

20 Dekabr

№ 123 (1111)

Аңа 12 тарап
сыңа. Аңаһа һань
7 тин.

Бәтә ildәrdәn proletarlar, berләsegeдi

LENINSE

"Ленинсе" орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛК: М.

VLKSM-дың Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfä qala
Komitettarı organı

Redaksiya adresı: Öfä
Volodarskiy № 2. Telefon
№ 85—04

20 DEKABR—VCK-OGPU-NKVD-NYN 20 JYLLYQY

L. M. ZAKOVSKI

Dövlät iminselegen haqlavdın 1 ranglı komissarı

Jenğan sotsializmdın toqoro haqsıñ

Begen VCK-OGPU-NKVD-qa 20 jyl tula.

Burzuazıaqa häm unıñ jalsıların na qarata dähşätle jäsen bulqan, eşse sıñıftıñ qıñnan sıqarılqan qıñsı häm sotsialistik revolytsiannı qorurı bulqan VCK-OGPU-NKVD-nıñ bıl dänıqlı jıllıqın sovet xalqı häm bötä donja xedmätändäre bökäk şatlıq menen bildäläjdär.

Kommunizmdın nigeden halıvsı Karl Marks, Pariz Kommunahı haqıtarına analiz jahap: kommunardardıñ in dur xatalarınan berehe ulardıñ versalsılarqa samannan tıñ jomoşaqılqı kırhätävdärdä buldı, tip, kırhätte, ilebedden Lenin häm Stalin tarafınan jetäkselik iteläse eşse sıñıftı Pariz Kommunardarı xataların qatlamıñ, 1917 jıldın 20 dekabrında, V. I. Lenin, kontrrevolytsiaqa qarşı, sabotazlıqqa häm spekulatsiaqa qarşı kerek sıñıftı Betarossia Qadattan tıñ Komissiañ tädäw turahındaqı dekretqa qul qujı. Doşmandardıñ qawaxat mäkerle ıntılıstarına qarata „beddä, zagovorsıktärden här ber adımıñ belä ala torqan häm ygetläp kynderevse tygel, ä kisketermäñtän jazalaj belä torqan ucresdeniñen javabınan başqa, aytan javap juq. Yddärenen pomışşıklek xoquqtarın, yddärenen kapitalislıq xoquqtarın tärilkegä halıp eşselärgä häm kräbtändärgä kiltärep birärgä teläge bulmaqan eksplotatordar donjala älegä jäsä jikän, xedmätändär vıasınñ bındaj ucresdeniñed jäsäve mämkin tygel“ ¹⁾, tıne Lenin.

Doşmanqa dähşätle häm xedmätändärgä şatlıqlı bulqan ydenen dänıqlı eşen VCK bınan 20 jıl elek başlanı.

Eske häm donja burzuazıahı jäs sovet respublikahıñ wäwänäktä saqında bınır taşlar esen ydenen bötä kěstären halqan kändärdä, vosstanielär, provakatsialär, hözymär ojoştorqan kändärdä barlıqqa kiltärelgä jne ul VCK. Bılarıñ bötähäñä la, tıne Lenin, „esşelär häm kräbtändärdä teläktäşlegenä tajanıvsı ajavhıd, jıldam, kisketerelmäñ jazalavdardan başqa,

¹⁾ V. I. Lenin: әбәрдәр jıllıñıqlı XXVII, tom. 139—140 bit.

(Davannı, 2-se bittä)

VCK-OGPU-NKVD-nın 20 jıllıqına qarata

VCK-OGPU-NKVD-nın 20 jıl-ıñqı kənändä SSR Sojuzıñnıñ Xalıq Komissardarı Sovetı häm VKP(b) Ydäk Komitetı NKVD-nıñ şpionazqa, qorotqosloqqa, deversiaqa qarşı kerek sıñıftı sovet xalqı aıdında yd burısın namıñlı häm fidakär räwştä ytäwse rabotniktären häm bojestären qajnar räwştä qotlajdar.

SSSR XKS häm VKP(b) UK NKVD rabotnitärenä häm bojestärenä xalıq doşmandarın tamırnan bötäw sıñıftı bulqan ulardıñ eşendä tıñ unıñlıqtar teläjdär. Jäsşen Sovet xalqıñnıñ karajit itevse qulı bulqan NKVD!

SSR Sojuzıñnıñ Xalıq Komisardarı Sovetı. VKP(b) UK.

Sotsializm ilenän ytken kydle casovojdär, Vatanıñdın maqtavlı cekistär, batır patriottar Oktäbr revolytsiähıñ qadaniştarın haqlavda 20 jıl haqta toralar. Lenin—Stalin eşe esen birelgän jenelmäñ kerekşelär, yddärenen timer narkom—dövlät iminselegen general'nyj komissar NIKOLAJ IVANOVIC JEZOV jetäksilegendä, xalıq doşmandarın—trotskiş-buxarinş-rıjkovş şpiondarı, qorotqostadı, sit il faşisttar razvedkalarınñ jalsıların, vatanqa xianat itevsel rde ajavhıd räwştä jazalajdar.

Hyrättä: Eske eştar Xalıq komissar, dövlät iminselegen general'nyj komissar Nikolaj Ivanovic Jezov.

Başqortostan ASSR-nan

SSR Sojuzı Verxovnyj Sovetıñnıñ Millätter Sovetına hajlanqan deputattardıñ isemlege

KRYKOV Timofej Andrejevic — Öfä qala okrugi.

TIMERQALINA Şarifä Timerqazı qadı — Öfä berense avıl okrugi.

—ƏXMƏTEV İsän Fäzulla ulı — Öfä ikense avıl okrugi.

ISAKOVA Jekaterina Ivanovna — Beloretski okrug.

BAKALDIN Fjodor Filippovic — Starletamaq okrugi.

POSKREBBJSEV, Aleksandr Nikolajevic — Bäläw okrugi.

KASAPBIV Mirzaxan Kasafetdin ulı — Bäre okrugi.

YTƏŞEV Xäsän Xäsäñ ulı — Tujmazı okrugi.

MƏSLIMBVA Rəjxana Fətxulla qadı — Janavıl okrugi.

IBRAHIMBIV Rəxim Kırä j ulı — Mäläw okrugi.

ƏLIBAJBIV Səqit Rəxmät ulı — Dıvan okrugi.

Bedden gyzäl Vatanıñdın blagohına Leninsä—Stalinsä eşläjäsäkmen

Min sotsializm ilenän juqar orğan—SSSR Verxovnyj Sovetıñnıñ deputatı. Bındaj javaj bulmaqan şatlıqtı, xäder minen jörägemdä tıñ tıqındı äjtev esen hyd tıñ almajım. Min grek qadı—sarizm vaqtında xoquqıñd, xäjerse tormoşqa dusar itelgän bulır inem. Min sotsializm ilendä xalıqtıñ ıñanısın qadandım.

Min iptäş Stalinden javaj häm aqıllı telmären tıñlanım. Unıñ hyddäre minen jörägemdä tärän bulıp urıñlaştılar. Här ber deputat, bedden ildin här ber grazdaniñ Stalin telmärenän kerekle hädmetläş şıqardılar. Bed deputattar, ber jıldan Bökäk Lenin—Stalin partiähı menen, xalıq menen barqanda, unıñ ixtiarın kırhätäbed, bötä tär doşmandarqa qarşı Leninsä—Stalinsä kerekşäbed. Genial' Stalin tarafınan kırhätelgän bıl jıldan ad qıñ tajanıvıñ la, sovet xalqı xianat tip äjtergä xalıñ. Min, bedden ilebed jenevdär menen kommunizmqa barqan, Stalin jılıñnan ber vaqtta la sıqmajasaqmın.

Bıl bol'sevik hyde—min ydemden iptäş Stalingä bingän vädädläremdä nisek torqamın, bıl jıl la şulaj torasaqmın.

Bedden ilebedden in jaqsı keşelärenen qandarı menen huqışıp alıñqan baxette tartıp alırga mataşvıñ xalıqtıñ bötä tär doşmandarına qarşı bol'sevistik tırışlıq menen kerekşäsäkmen. Əgär kerek bula ikän, xalıq baxte esen ydemden tormoşomdo la biräsäkmen.

SSSR Verxovnyj Sovetıñnıñ deputatı P. Angelina

İke Beşevo, Don ölkähe.

JENĞƏN SOTSIALIZMDYŇ TOQORO HAQSYŇY

(Davamy. Baş 1-se bittä)

bytansa ²⁾ "javap birergä jaramaj ine.

VCK jəşəj başlavdyň berense kəndärenən yk, bol'seviktər partia-hy, unyň danlyqly postyna, ydenen toqoro ul F. E. Dzerzinskide jə-təksə itep qujdy. „burzuazia Prole-tar revolýtsia doşmandarynyň udar-darın qoros qul menən jemergən Dzerzinski ismenən də kyra almay-sylyqlyraq isemde belməj ine ³⁾“ (Stalin). Revolýtsianyň jəgəkle rəjtsar, in birelgən, in naməly bol'sevik, babalqylyq, revolýtsion ujavlyq, həm timer ixtiary yden-də jənlə rəvəştə kəvdələnderevse—berense cekist, onotolmaş iptəş Feliks vna oşondaj ine. Unyň jə-təksəlegendə eşləvse VCK, doşman-dardıň tas jəgəgenə qarap bərdə.

Donja imperialistik huqyş, bel-gənlek menən jonsoqan Rossianıň geroik eşelərə in jarly krəbtien-dər menən sojuzda Bəjek Oktəbr sotsialistik revolýtsia qadanıştarın fidakərdərsə haqlağan ber vaqıtta, doşmandar lagerında qurqynsly zagovordar əderlənde, xianatlektər həm xainlektər yrməkys avy qorol-do.

Burzuazia həm pomeşiktər, eser-dar həm men'seviktər—bətə kontr-revolýtsion kəstər Sovettarqa qar-şy, kərəşev esən, bol'seviktərdə qolatıv esən berləştələr. Kapitalist-tardıň, həm pomeşiktərdən, eser-dardıň, men'seviktərdən, həm ka-dettardıň, kontrrevolýtsion orga-nizatsiyanı—Təvqan ilde həm revolýtsiyanı qotqarv komitetən bəterev; 1918 jıldyň qınvarında ofitserdardıň monarxik ojoşma-hy—«Xərbə liga» nı tar-mar itev; ofitserdardı Donqa jəvərep jatıv-sy Petrograd ştabın asıv həm bə-tərəv; Romanovtar semjalarınyň qaldıqtarın bəterev — danlyqlı VCK-nı berense adımdar oşon-dajdar.

Tarix vərşyň kiregə taba voror-qa kəsə jətməgən burzuazia həm unyň men'seviktərdən həm eser-dardan bulqan qəvəxət agenttar terrorlyq julyna vərşylar. Ular Uri-tskide, Volodarskide ylterde, il-icte jaralavdy ojoştordolar. Doş-mandardıň əşəkə jənəjtərənə, eş-se şjnyf qədy terror menən ja-vap birde. VCK kontrrevolýtsioner-dardı ajavhıd rəvəştə jazalanı.

Grazdandar huqyş jıldar. So-vet ile interventtar tarafınan, kol-cak, denikin, judin bəndalar tarafınan qamalap alınoqan. Ul vaqıt ta batır Qədyl Armia kypləgən frontlarda doşmandar udarın kire qaqlıqtarqan bulha, VCK pomeş-iktərdən həm kapitalistardıň sot-sialistik revolýtsiaqa tıjldan torop

udar jaharqa jynətelgən hər tər-lə qəvəxət ıntılyştarın kibtə.

VCK organdar ul saqta vajtaq qyňa kontrrevolýtsion ojoşmalar-dı faş ittelər həm bəterdələr. Ger-manian imperializmdyň material həm moral bulşlyqında vərlyqqa kiltelerəp revolýtsiyanı mənəgəlek doşman uq eser B. Savinkov tara-fınan jətəksəlek iteləvse „Təvqan ilde həm azatlyq haqlav“ ojoş-mahy ana şundaj ojoşmalardı berəhe ine. Məskəvdə, Qazanda, Jaroslavl'də, Rəjinskide həm by-tən qalalarda yd filial bulqan vyl sojuzdyň programmahy Sovet vla-syň qolatıvdy həm kapitalizmdı kire qajtarıvdyan tora ine.

VCK Savinkov şajkahy faş itte həm tar-mar itte, şulaju kadettar, eserdar həm men'seviktər taraf-ınan vərlyqqa kiltelergən ikense kontrrevolýtsion ojoşman la, — Sovet vlyşy Antanta jardamı me-nən qolatıvdy ydenen burşy itep qujıvss „Sojuz vozrozdienie“ ne juq itte.

Anglia posole Lokkart tarafınan ojoştoralqan zagovor, hul eserdar zagovor, „natsionalny sentr“, „takticeski sentr“, hər tərle kontr-revolýtsion bəndalar həm „voz-rozdienie“, „spasenie“ sojuzdar, asylda, beddēn ilbeddēn eşelərən həm krəbtienəren qollav sojuzda-rı proletariat diktaturahyňy şy-rym itməş kyde bulqan VCK tara-fınan yd vaqıtında faş iteldələr.

Danlyqlı Qədyl Armia sovet jə-renən interventtar qyşy şyqar dy. VCK qan eskes atamandardı kontrrevolýtsion bəndalar qaldıq-tarın bəterdē. Qədyl Armia yde-nen jənevərendə, Feliks Dzerzins-ki tarafınan jətəksəlek itelgən yde-nen fidakərdərsə eşe menən tıjlı tadalıqın tə'min itkən VCK or-gandarına la şajta jı mıqdarda bu-rşly.

Xedmətsəndər, grazdandar huq-şy jənəşlə rəvəştə tamam itep, xalyq xuzalyqın torqodovqa to-tondolar. Ləkin doşman qoralın taslamahy. Doşman sotsializm tə-dələsənə qotoronqo rəvəştə qar-şylyq kyrahəvdən jany formahy kyste, eşse şjnyf diktaturahy qarşy kərəştən tər formahy bul-şy jaqynan, ekonomik qorotqos-loq jahavqa kərəştə. Sovet xuzalyq organdarına inep alqan kontr-revolýtsion elementtar yrtəv, diver-sia, şartlatıvdar əderlənelər, jany xərbə interventsiyanı, pomeşiktər həm kapitalisttar vlyşy kire qaj-tarıvdy ydenen burşy itep qujıv-sy qorotqosloq ojoşmalardı vər-lyqqa kiltelerdər.

Ləkin, OGPU itep qajtanan ojoş-torqan VCK ydenen doşmandarqa qarşy ajavhıd kərəşen ber genə minutqa la tuqtatmaj. Cekisttar yd vaxtalarında smenahıd toralar. Başında iptəş Stalin torqan VKP(a) UK jətəksəlegendə, OGPU organdar „şaxtinselər“den qorot-qosloq ojoşmahy, „Prompartia“ nı, „RSDRP (men'seviktər) UK-nı Sojuz vjurohı“, eser-kulaktardı „trudovoj krəbtien partiahy“ faş ittelər həm bəterdələr. Bı ojoşmalar xalyq xuzalyqıny bəta tarmaqında planlı rəvəştə qorotqosloqto vojomqa aşyrtq, industrialaşyrv tempna totqar-lyq jaharqa, xalyq xuzalyqıny ajrym ucastkalarıny ybese ara-hynda proporsiahyldı tıvdyrt-

qa, sovet humyň rəttən şyqarırqa, kollektivləşterevgə bəta jaqlap qarşylyq kyrahərgə ıntıldılar.

1928-29 jıldarda „Prompartia“ ber nısa şartlatıvdar ojoştordo. Qorotqosloq ojoşmalar „sovmes-titel'stvo vujınsa“ politik, ekono-mik, xərbə şpionlyq eşen alıp va-ralar.

OGPU organdar xalyq ara kon-trrevolýtsiyanı vyl qəvəxət ojala-rın tulşyhsa tuddırdılar həm şy-nı menən imperialistik dvləttər-den intervensiya jahav plandarın voddolar.

Lenin—Stalin partiahy tarafınan jətəksəlek itelgən eşelər həm krəbtienərdən jənevərdə dur bula vərqan hajy, sotsializm valtıny xalyq ara burzuazianı həm uny jalsyların doşmanlyq la şul tik-lem kəslerək ybə vərə.

Iptəş Stalin jətəksəlegendə So-vettar Sojuznyň xalyqtar sotsia-listik eştərdən qajət dur program-mahy tormoşqa ytkələr. Xalyq ara imperialism, bəjek sotsialistik tədələstə ədərğə mataşy, Sovettar Sojuzna şpiondar, diversanttar, kəşə ylterevselər jəvərə. Sit il raz-vedkalar, sovet dvlətenen qevəten estən ədər esən sotsialistik tədə-ləstən in javaply ucastkalarına ytep inergə mataşalar.

Təvqan ilgə xianat itevse qəvə-xət trotskise-zinov'jevse həm buxa-rinse-rjıkovsy qaldıqtar sit il raz-vedkalar esən qımmətlə tavıldıq buldılar.

Iptəş Stalin VKP(a) UK-nı fev-ral-mart Plenumında jahaqan yde-nen dokladında: „Trotskizm eşse şjnyftaqy politik aqym bulıvdy, vınan 7-8 jıl elek ul şulaj ine, şyr-qıraqaj (оголтелый) həm prinsiphed vər bəndaqa, sit il dvləttərənen razvetkalavsy or-gandarın zadanielərə vujınsa eş itə torqan qorotqostar, diversan-tar, şpiondar həm kəşə ylterevselər bəndahy əvereldə“ ⁴⁾ ilp kyrahette.

Japon-nemes oxrankahy tura-nan-tura agenttarına əverelgən trotskise-zinov'jevse həm buxarinse-rjıkovsy jarsyqtar sotsializm ilenə ydğərenen qıraqajsy asıvda-rı menən in jərənges həm dur javzlyqqa — qorotqosloqqa həm şpionlyqqa, diversiaqa həm beddēn Təvqan ilbeddēn in jaqşy kəşə-lərən ylterevgə tiklem vərjəp jettələr. Bınan əs jıl elek, trotskise-buxa-rinse bəndittar bik qəvəxət javzlyq eşlənelər — partiahy in jaqşy ul-darınan vərəhen, tajşanmaş revolytsionerdy, Leningrad bol'seviktə-renen jətəksə bulqan Sergej Mi-ronov Kirovı ylterdeler. Trots-kisttar həm buxarinələr, faşistik razvedkaların zadanielərən ytap, promjıslennosta avıl xuzalyqında həm sotsialistik tədələstən bytən tarmaqtarında qorotqosloq jahav julyna vərşylar. Ular beddēn batır Qədyl Armianı qevəten jemerer-gə, huqyş bula qalqanda uny jə-neleven əderlərgə, beddēn bik gy-zəl sotsialistik ilbedde kapita-listik ildən reaksiya faşistik kəstə-renə talav esən birergə mataşylar.

Trotskise-zinov'jevse həm buxa-rin-rjıkovsy bəndittar, part viletke jəşerenep, ydğərenen qara xianat-syl eştəren eşlənelər. Ular aldav-
⁴⁾ I. Stalin Partiz eşenen jətəşhedle-
tərə həm trotskist həm başqa ike ədlərdə
bətərv şajalar tarahynda. Partizdat 1937
jıl, 11 bit.

dı, ikejədləktən həm provakat-siyanı in sigenə vərjəp jettələr.

Qəvəxət trotskise-buxarinse vyl-j-rodkalar həm ulardı xuzalar, şulaj da, vər neməne, xedmətsəndər kın massaların aktiv bulşlyq-na tajanıvss, danlyqlı Sovet raz-vedkahy faş itə almaşta jənəjtən juqlıqın onottolar.

Şpiondardı, qorotqostardı, di-versanttardı, həm sovet xalyqın bytən doşmandarın, zararhıdla-nırdı buldlyq bulqan jaqşy ojoştoralqan, hınalqan karatıljy organdarın Təvqan ilbeddē buld-lyvqa iresevse bol'seviktər partia-hy həm sovet vlyşy zasluga-hy—bəjek.

Partia Eske eştər Xalyq Komis-sarlıq organıny başy, hyde vər vaqıtta la eşenən ajrılmaj tor-qan, nıqlı, tajşanmaş stalinse —Nikolaj Ivanov Jevovı qujdy. Iptəş Jezov Eske eştər Xalyq Komis-sarlıqın eşenə bol'sevistik jany struja inderde həm sovet razvedka-hy xalyq menən vyljənən nı-qıttı. Stalinen toqoro ucenige—iptəş Jezovın jətəksəlegendə, nar-komvnuelsylar, xainərdən tadar-lyr, xalyqın mənəgəlek doşman-dar tarafınan yrelgən qurqynsly şjnyrdı, provakatsia qorotqosloq, şpionlyq həm diversantlyqın qurq-ynsly şjnyrdı sistələr.

Trotskistik, zinov'jevse həm bu-xarinse jıldardı ojalary nıql-ly rəvəştə tuddırdılar. Ular-dı qəvəxət, xainlek eştəre, vışyraq jənəjtərə bəta donjaqa faş itelde. Doşmandar tarafınan Sovet xalyqna qarata, niətlənelgən taqy la durıraq javzlyqtar asıl-dılar. Trotskise-zinov'jevse həm buxarinse-rjıkovsy faşistik bənda-nı tar-mar itev—narkomvnuelsylar dı həm ulardı bəjevoj jətəksəhe iptəş Jezovın in bəjek həm bə-tə donja—tarixi əhmətlə zasluga-hy ul.

Sovet razvedkahy kəsə ni nəmələ? Ni esən hun nındaj genə doşman da, ul ni tiklem ohta həm xajləkər rəvəştə maska ahtına jə-şerəngən bulha la, eşse şjnyf dikta-turahy şyrmıhd haqşly—nar-komvnuelsylar qulyna eləkmə-jensə qaja almaj hun? Bı horav-darqa iptəş Jezov SSSR Ydək baş-qarma Komitet, prezidiumıny 1937 jıldy 27 iyulendəge bulyp ytkən ultırsynda həjləgən ydenen telmərendə bik jaqşy itep javap birde.

—Kapitalsitik donjela, —tine Jezov iptəş, —razvedka organdar xedmətsən xalyqın kın massalar esən dvlət apparatıny in kyra almavsylyq oləşə bulyp toralar, sənki ular (kapalistik ildərdəge razvedka organdar, red.) gospodstvovaj itevse vər ejem kapitalisttar-dı mənəqəttərən haqlavda tora-lar. Beddē, kirehsə, sovet razved-kahy organdar dvlət iminseleqe organdar, sovet xalyqın mənə-qəttərən haqlavda toralar. Şuqa kyra ular xalyq rəvəştə bəta sovet xalyqın xərmətləve menən, xalyq rəvəştə həjəve menən fajdalanalar.

Narkomvnuel rabotniktəre, sot-sializmdı bəjek qadanıştarın haqlap torovsy həm sotsializmdı doşmandarın faşlavdy ydenen qaj eşe, ydenen məqəddəs burşy itep

(Davamy 4-se bittä).

²⁾ V. I. Lenin: əbərđər jıjnyty XXVII, tom, 139—bit.

³⁾ „Pravda“, №166, 22 iyul, 1926 jıl.

1937-se jyl

24 Dekabr

№ 124 (1172)

Ajqa 12 tapqyr
syqa. Ajrım hanı
7 tin.

Betä ildärdän proletarlar, erläşegedä

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ

VLKSM-dın Baş-
qortostan Ölkä
häm Öfö qala
Komitetlar organı

Redaksiä adresı: Öfö
Volodarskiy 2 Telefon
№ 85—04

Staxanovsı rekordtarın, Stalinsel ajı

Kyp millionı eşelär, aldınqı zavod, fabrika staxanovsılar ıxtıar menen staxanovsı rekordtar. Stalinsel dekadah ıqlan itelgäne. Bıl gyzäl dekada, SSSR Verxovnıj Sovetına hajlavdarqa arıalır, staxanovsılar xäräkätten artıan ybeseñ, jäjeven tämin itte häm sotsialistik xedmet mas-tardarın taq la janı, gyzäl rekordtarın tıvdırdı. Bıl Stalinsel dekada osoronda, staxanovsılar xäräkät taq keshle taşqın bulır kytäreide. Sovettar Sojuzın men-lägen zavod, fabrika, şaxta, timer jıldar janı proizvodstvo kytärele-se birde. Eşelär, staxanovsılar ıxtıar menen yk bıl dekada, staxanovsı rekordtarın ajıqına aj-länderide, — 1938 jıldın başına tiklem odajıdı.

Staxanovsı rekordtar bıl Sta-linsel dekadah ajrım keşelärdän ıqlıtar, ajrım staxanovsıların rekordtar menen genä tygel, ä kollektivtärden, smenalardıñ, za-vodtardıñ, ajrım promıslennost' tarmaqtarın kytäreleşe menen isemlände.

Stalinsel dekada ytkärev tura-hındaq Mäskäv qalahıñ aldın-qı eşeläre saqrıvın qajnar intuzizm menen qavul itkän Öfö predpriätelärenen, eşeläre şulaj uq hoqlandıroq kyr-hätkestär birdelär. Proizvodstvo planı ytmäy kilgän 8 mart is-mendäge tegev fabrikahında plan—107 protsentqa, ä SSSR Verxovnıj Sovetına hajlav kene aldınan—11 dekadaga—135 protsentqa ytalde. Oktäbr revolytsiä ismendäge su-dolar remontlav zavodı staxanov-sılar Mironovic, Zubarev, Suxarev häm komsomoles Bobrov iptäştär här qajın esär-dyrter norma eşläp kilep, poltnicnıj sextı öde-letkän şıqardılar. Bıl sex dekada planıñ 393 protsentqa ytäne. Mo-tor zavodında dejem dekada planı 130 protsentqa, ajrım sextardan qojov sexı—159 protsentqa, kyz-nesnıj sexı—134 protsentqa ytäne-r. Mexanik sextıñ tokare iptäş deşcenko normahın 5 tapqır art-tırıp ytaggä ireşte.

Bıl osoraqlı vaqıqa tygel. Bıl millionlaqan eşelär tarafınan, SSSR Verxovnıj Sovetına hajlav-darqa isemläp kytärelgän häm

sovet xäkymätene, bol'seviktär par-tiäna millionlaqan eşelärdän birlegänlegen demonstratsialaj tor-qan keshle proizvodstvo poxodı buldı. Mäskäv staxanovsılar eş-seläre, inzener-texniktäre bıl poxodı jıl adaqına tiklem hudır-qa, xedmet ramılyqın kytärevdä taq la juqar kyrhätkestär birer-gä ireşergä, betä xuzalıq tarmaq-tar bujınsa 1937 jıl planıñ tulı-hınsa ytäp, 1938 jıldın janı unış-tar menen qarşılavqa saqrıdılar.

«Bırnı xedmet ramılyqın Stalinsel dekadala elgäşken kim-len nıqtıvıdan, ajrım staxanovsı-lardıñ juqar xedmet ramılyqın brigadalarda häm sextarqa kyse-revdän tora», tıdär Mäskäv staxanovsılar yddärenen möräzäqättä-rendä.

Başqortostandaq qajıñ ber predpriätelärdä eşten bıl jaqı maqtarlıq tygel. Kyp kenä jerdä-dä ajrım staxanovsıların rekor-dı, matur eş elgeläre, tik ajrım keşe tarafınan qujılqan rekordtar bulır qına qalalar, brigadalarda-qı, sextardaq başqa eşelärgä kyserelemäjdär. Bıl xäl 8 mart is-mendäge tegev fabrikahında kydgä närelä. Unda staxanovsı Nikifrova, Xlibalova, Mansurıva, Valeştejn iptäştär häm başqa ber nışa keşe-nen torqan staxanovsılar gruppah normaların 3-4 tapqır arttırıp ytäjdär. Ä ular menen bergä yk eşlävse häm proizvodstvo planda-rın ytäp almavse eşelär kyp kenä. Fabrikahın jetäkseläre ajrım sta-xanovsıların bıl unıştarın betä eşelärgä la kyserev menen qıdıq-hımaqandar kyrähen.

Kyp predpriätelärdä komso-mol ojoşmalar bıl gyzäl initsiati-van elep alıp, jəstär arahında jä-jelderevdän sittä toralar äle. Bıl kyrneş komsomol ojoşmaların esendä dur buşlıq bulır tora. Bında hoqlanqı başlanqıstı nıqtıv, jäjelderev, komsomol ojoşmaların da vojevoj burıv

Staxanovsı rekordtarın Sta-linsel ajıqında xedmet ramıly-qın ıssın kytäreleşen tämin itep 1938 jıldın —ösönse Stalinsel biş jılbaqtı tulı äderlek qarş-lajıq.

SSSR Verxovnıj Sovetınñ Berense sessiahın saqrıv turahında SSSR Ydäk Başqarma Komitet prezidiumı qarar

SSSR Ydäk Başqarma Komitetı prezidiumı SSSR Konstitutsiäñ 55 statjahı nigeđendä qarar itä:

Sovet Sotsialistik Respublikalar Sojuz Verxovnıj Sovetınñ berense sessiahın 1938 jıldın 12 qınvarında Mäskäv qalahında saqrıroq.

SSSR Ydäk Başqarma Komitetı predsdatele: M. I. KALININ

SSSR Ydäk Başqarma Komitetı sekretar: A. GORKIN

Moskov, KremP. 1937 jıl, 19 dekabır.

Qıtaj qäskärdäre jopondardan alınqan pozitsiäñ haqlajdar. (Sojuzfoto).

Qıtajda huqıq xäräkättäre

Qıtaj qatın-qıddar jopondarqa qarş kərəşkä ojoşalar

ŞANXAJ, 14 dekabır. Qıtaj qatın-qıddar qıtajdın japon agres-siäna qarş kərəşendä aktiv qat-naşalar. «Vojs of Cajna» zurnalı bıl kərəştäge qatın-qıddardıñ qatnaşqtarın jadıp, uları kö-räşelärdän in aldınqı saftarında bulıvdarın bildälä. Armiaqa jar-damlaşv turahındaq möräzäqät-kä eşse qatın-qıddar, studentkalar häm xalıqtın başqa qatlam qatın-qıddar la kın räveştä quşılalar.

Kyptän tygel 9 qıd—eşse qıddar häm mer uqtıvı, jadıvı qatın Xu Län—tsi jetäkselägendä «front polosahın xedmetlenderevdän, Şanxaj eşse qatın-qıddar oträde» tedenelär. Frontqa odatıv aldınan qıddar, yddärenen, front polosahındaq kräbtändärdä qäskärgä nıqtıma tädärgä jardam itesevde, haldattarqa adıq, huqıq pripas-tar kiltärevde, razvedcik sıfatın da eşlävde ejratev kevek nındaj genä eşte la ytärgä äder bulıv-darın ajittelär. «Bed,—tine qıddar-dan berehe,—xalıqtı häm haldat-tar adäbiät menen tämin itäskä-bed, bıl ularqa xäderge xälde jaq şıraq tışenörgä jardam iter. Əgär dä xalıqtar yddäre uqıj almajdar ikän, bed tärkemdär ojoştorop ular arahında anlatıv eşe alıp ba-

rasaqıbd... Bed xärbi belemgä eja tygeläbed, ləkin bed fajdalıraq ra-rotniktar bulır esen yd aldınqı-qä ejrənäsəkbed».

Qasan, qıddar arahındaq in jese, 17 jəstägehenen frontqa bar-qas bomba şartlavdarınan, artel-leria aştanınan qurıqmatıñnı, tip horaqas, ul bılaj tip javap birde:

«Xäder qıtajda kem dä bulıha yden qurqıñışlıqta hidgän ber genä urın da juq. Frontta ylevgä qaraqanda qol bulır qalıv qurqı-ñıñıraq».

Bıl qıd 12 jäsenen alıp ojoq fabrikahında ejrənevse bulır eşlä-gän. Huqıq xäräkättäre kilep şı-qıv menen fabrika jayılqan. «Hu-qıq davam itä ikän,—tine qıd,—moqajın fabrika la asılmañ, min eşhed qalıvqa häm unıñ asılavın ketörgä telämäjem. Şuqa kyrä min Tıvqan ilde haqlavda bulıvıq itergä qarar ittem».

«Front polosahın xedmetlende-revdän Şanxaj eşse qatın-qıddar oträde» ojoştorovı bıl qıd-dardıñ elgehene—tip kyrhätä zur-nal,—Şanxajdın başqa eşse qatın-qıddar la ejärelär. Ular da oşon-daj uq tärkemdär ojoştorop front-qa, armia häm xalıq arahında po-litik eş ytkäregä kitälär.

Bojek dahiden jāslek juldars

D. Gogoxia

BYL KONDĀR BĒTĒ QJĒMĒR BUJŅNA IĒTĒ QALDYLAR

Gori qalāh jemeš aqastar menen uratyloqan, qalala voronqo krepst xaravalar—urta byvat pamatnik-tare qalqyr syqalar.

Byl iške qalala 8 mēgā jaqyn xalyq, bik kyp handa sirkav, kibet, duxandar hem ul vaqyttaqy bēta ejēdgā dyrt uqyv jorto: dyrt klass-ly qala ucilissehe, dyrt klssly ruxanidar mēktave, uqytvyslar seminariah hem qatyn-qyddar progimnaziah bulqan.

Ošo qalala, 1879 jyl dy itekse Vissarion Dzugašvili semjahnda ver malaj tva, uqa losif tip isem birēlēr.

1890 jyl dy, Gori qalāhny ruxāni ucilissehenē ingēs min tēvgē tapqyr unbr jāslek losif Dzugašvili menen osorastm.

Dārestār bedden rus telendā alp varylalar, hem adnaqa tik ike gēnē tapqyr gruzin tele uqytla torqajny.

Min tvmysm jaqynan Mergilianan bulqanlyqtan gruzin hyddāren aksent menen ajtā inem. Byl uqyvyslar esen, minan kēlōvgā sāvēr bula torqajny. losif inde, kirehensā, minē jardamqa kilē ine.

Skromnīj hem hidger losif minē kilep vylaj tine:

— Jā, min hinan mirgel telen ejrēnājem, ā hin minan gruzin telen ejrēn.

Iptāsten vndāf kin kynelle xārēkēte mine bik nq satlandyrdy hem tulqnlāndyrdy.

losif ver skromnīj bulv menen genē ajrlymaj ine ēle. Dyr buldyq-lylydy 'hem hējkēmlōlēgē (lyboznatel'nost') menen dē ul vāsqā uqyvyslārdan ajrly ine.

Qjēdētā ul jetdi, nqly bula, šajaryv hem tynaqhydlānydy (ozorstva) jaratmaj ine. Zanātienēn hun ejgā āsqā hem har vaqyt un kitap ēbtēndē kyrlār ine.

Minēn aqajm Vissarion Gogoxia, Kipsidzenen jortona kysā, min dē ularqa kvartirqa inām, ošonda uq, dvorda losif āsēhe menen tora ine.

Ulārdy bylmālēre 9 kvadrat aršin samāhnda, kyxnē ergāhendē urānlyšqan ine. Išek dvordan ver vābqyšhdy, tapqyr bylmāgē alp inā. Idēngā kirbes tyšēlgān, keskāj tēdrālēr bylmāgē jaqtylyqty hāran ykārālēr ine. Bylmānen bēta obštānovkah, vālēkāj genē ēttāl, ultyryšs hem «cilopi» jājelgān, hīke hūmaq kin taxtanān qivārēt ine.

losifny āsēhe bajdarda ker jānyv, ikmāk vēserev menen šeqellānde. Lēkin ēš xaqy uny bik ad bula ine. Bylmā esen ajnā 1 hum 50 tin tylārgē kārēk. Lēkin byl summanh hār vaqyttā lā tāvyr bulmaj.

Ēsāhenēn avyr xedmat tormošo, fāqirlek—losifny, xarakternda lā saqyldy. Ul mul tormoš menen, kēn itevselārgē inergē jaratmaj ine. Minen, ulārdā kēnēnā ver nīsā tapqyr bulvnyā qaramātan—ul bēdgē bik hirāk kytārelē ine, sēnki byl vaqyttā ēle minēn aqajm irken jāsāj ine.

losifny, atah—Vissarion—bēta kēndē ēštā ytkārē, ājaq kejemdāre

ИПТӘШ I. V. STALINDE QYDYL BAJRAQ ORDENY MENEN NAGRADLAV TURAHYNDY

Бетароссия Үдәк Башқарма Комитетының 1919 жыл 20 ноябрь қарары

Үлем қуқынысы минуттарында, дошмандарды тәқәд балдақы менен уратып алынған Совет власы дошмандың ударын кире қаққан вақытта, есә-крәттиән революцияһының дошмандары 1919 жылдың ийлендә Крәснаја Гор'каға килгән минуттарда, Совет Россияһы есән авыр сәғәттә Бетароссия Үдәк Башқарма Комитеты президиумы тарафынан вожевој постқа тәқәјенләнгән losif Vissarionovic Stalin, ydenen energialy, ағмаһ еше ме-

тегә hem jamaj ine.

losif byl eşkә totonmanh. Ul hamān tārānerāk hem nigedlerāk itep an ydlāsterde. Dāres āderlāvga uny bik ād vaqty kitā ine.

Ydenen ajrlymsā xāterle, pedagogy hējlāven iqtibār menen tynlāv arqāhnda ul, dāreste nq ydlāstera, hem qavatlap tororqa moxtaz tygel ine.

Zanātienēn buš vaqyttar kitaptar uqyvqa kitā ine uny. Ul mēktāp bišiotekahndaqy bēta kitaptard—gruzin, russ klassiktārenen bēta ābārdāren uqyr syqā—ydenen an hām vēleme bujnsā ul mēktāptāge iptāstārenen kyp tapqyrdar ēbtēn tora ine.

Byl uny ver ydenā genā aj hājny stipendia bildēlāvga niged birde.

Gori ruxāni ucilissehen bēd 1894 jyl dy tamamlānq. Vyjpuska imti-xannda losif ajrlymsā otlicatsē ite. Bēta jaqtan dā bišle attestattan vāsqā, uqā taqly lā maqtav qaqydy bīrdelēr. Ul vaqytqa qarāj, byl vāqyqa bik dur ine ēle, sēnki uny atah ruxāni ismēndāge kēšē tygel, ā itek remislohy menen šeqellāne ine.

Ošo uq 1894 jyl dy kēdēndā bēd Tibiliskē kildek—tēvgē tapqyr ydēbedde dur qalala taptyq. Bēd dē dyrt qatly jortton, hār berehenē jegerme-utdyar kēšē hājnyšly dur bylmālārenā alp indelār. Byl Tibilis ruxāni seminariahny vīnāh ine. Ruxāni seminarialaqy tormoš ver tōrlē hem kynelhed ytē ine. Bēd ydēbedde tās qapsyqta kēvek hīdē inek.

Uqyvyslar yddārenen xāzāttāre turahnda tikšerēnergē xaqhyd melār.

Bēta, uqytlyqandar, jānāhe his tājšāndyrlmāš xāqiqat bulp toralar ine. Šēhālānevga urān bullyrqa teješ tygel ine. Tābiqāttēn tege jēki byl ydgāreštāre, izge jād-malārdy bittāre turahnda tēnqit-sel feker—jāvyzlyq itep itāplāne ine.

losif Dzugašvilide seminaria at-mosfirah jālyqty. Ul seminariala uqytlyqan predmedtar, hēlātīle kēšēne qānēqātlāndērē almaydāry šunda uq ānlāny. Ul seminaria kursy javap birē almaqan, donjāla bulp torqāndārdy bētāhenen dā serēnā tēšēnergē hāvyhāj, tēvgē

nān, Qydyl Armianh qavšaqan saftarān tuplāj āldy. Ydē vojevōj linie rajonynda bulp, vojevōj ul ābtānda ydenen ēlgēhē menen Soviet respublikah esen kērāšev-selārdēn safn ruxlāndyrdy. Petro-gradty hāqlāvdaqy bēta zaslugalāry, šulāj uq uny artāvan kēnjāq fronttaqy yd-yden qydyqanmaj vāsqārqan esen isemlāv bularaq, Bē-tarossia Үдәк Башқарма Комитеты I. V. Stalinde Qydyl Bajraq orde-ny menen nagradlārqā qarar itte.

sāvāptārdē edlōp tāvā, mās'ālāne asyq tēšēnergē irēšē ine.

losif dārestārgē iqtibār bīrevdēn tuqtāj, tik imti-xan bīrev genā kārēk—ēslōgē uqy. Ul izge jād-malārdan legindalar ydlāsterevgē vāqyt hām energia ērām itmāj, hām berense klasstan alp svetski ādā-biāt, iztimaqi-ekonomik mās'ālālēr menen qydyqhyā vāšlāj. Byl tēn-gēldē uqā ēlkēn klasstārdy uqyv-sylār jardān itē inelār.

losif ver jyl esendē politik jaqtan šuj tiklem ytē, ikense kurstan alp inde, seminaria bujnsā, iptāstārenen torqan tōrkēm menen jē-tākselēk itē vāšlāj.

Stalin tynārēkten ēš planh yd āldyā tēdōj hām bedden menen besedalar ytkārē ine. Lēkin tynārēkte seminaria stenahnda alp vārvyqā mēmkinlek vōtēnlājgē tejerlek juq ine. Inspektor Abāšidze qātqj ēderlāv alp vāndy. Ul, qajdalār, nēmā lā bulhā vārlqty, jāstārdēn izge jād-malārdan vāsqā taqy nindājder ikense ēš menen mēšqyl bulvdyārny hīdē ine, šuqā kyre bēdgē svor ytkārēv urny turahnda ujlārqa tura kilde. losifny tēqdime bujnsā Davidov tāv ābtānda ajnā 5 hum tylāv šarty menen bylmā āldy. Bēndā bēd, adnāqā 1, qaj vaqyt 2 tapqyr jāsē-ren rāvēstā jājlyā inek.

losif pansionda tora, hām uny aqsah bulmaj ine, bēd inde atā-āslārebeddēn posyjika hām aqsā-lār alp tora inek. Ošo sredstvo-nan bēd bylmāgē tylāj inek.

Tynārēkten aqzalar Stalinde ydē tarāfnyan ulārdy bysānyšlyq-tār, konsperativ hēlātīlektāre bu-jnsā hājlap ālāndylār. Seminaris-tār esenēn ošaqsyldā bulp syq-ty, ular inspektor Abāšidzegē uqyvyslārdy nastrojenilāre, uqyv-dāry, bīgerāk tē losif Dzugašvili turahnda xābār itē torqajnylār. Tynārēkte losif bēdgē Ignatija Ni-nošviliden ābārdāren uqy, kēšē-nen kilep syqyly turahndaqy Darvin teoriāhny ānlātā torqajny. Jyl ādāqynda bēd politik ekono-mia hām Marks-Englsten kitap-tārynan ēdēmtālēr uqyvqā kystek.

Stalin Marks-Englsten idejāhny tēldēn propagandalav menen genē siklānmāne. Ul uqyvyslārdy gru-zin telendāge zurnālyn syqārdy

hām redaktirlāny, byl zurnalda bēta vāxāsē mās'ālālēr, tynārēkte hām «Kvali» bittēndē mōdākārē itelgēn mās'ālālēr jaqtylyā ine.

Bedden seminariala syqā tor-qan zurnal 30 bittēn torqan dēf-tārdēn qivārēt ine. Zurnal ājqā 2 tapqyr syqyr quldan-qulqā jōrēj torqajny.

Byl vaqyttā losif vōtēnlājgē po-litik ādābiāt menen jōtolqajny, hām bynā byl july lā uqā uny bynā tigan xātere jardāmqā kilē. Ul bukinistārqa jōrēp undā ydē-qydyqhyndyrdy kitaptārdy āsā hām bynān kārēkle urāndāryn uqy, xāterēnā hālā.

Seminaristār arāhnda revolyt-sion nastrojenie ytē hām nqyāj ine. Bāxās hām dispuittār javāj vāqyqā bulp āverēldelār. Qul mē-nen jādlyqan zurnā, politik ādā-biāttār hām «Kvali» gazetāh mē-nen tynārēk aqzalarhny kēšēlāre tulb bula ine.

Bylār bētāhe lā hīdelmājensā gē-nā yteve mēmkin tygel ine. Ins-pektōr Abāšidze ēderlāvde kēšāj-tē, hām bēdgē uny prisluzniktā-renen kydātevenen qāsyv qyjnlā-nā vāšlāj.

Ber vaqyt kis menen klassqā kōtmāgāndā genā Abāšidze kilē inā. Jāsniktēn nindāj dē bulhā šiklē nāmālēr tabālmāqas, ul uqyvyslārdy tentēj vāšlāj. Ošo uq adnālā jenteklōp tentev ytkārgēn-dē hun, inspektor losiften bēd-dēn yd zurnālybyd esen mēqālā jādlyqan dāftārdē tāvyr ālā.

Abāšidze tikšerev materialhny hunlatmaj, hām bynā seminaria-hny jdarāh ultyryšnyā qujā. Hē-dēmtālē bēd qlyšq bujnsā ikele hām hunqy iškārtēv ālābyd.

Tynārēktārdē besedā ytkārēv hām daimi vāxāstār bedden seminarialaqy zanātielārgē lā jō-qōnto jāhāmājnsā qālmāny. Šulāj dā losif, artāq kēsērkānēs hālmā-jnsā, jēnellēk menen artāvānqy klassqā kysā. Lēkin byl jēnev āl-dāqsy bula. Jērtqys monāx Abāšid-ze, šundāj javāj bulmāqan vāj xē-ter hām talāntqā ejē bulqān hē-lātīle Dzugašvili, ni esen ēslō genā uqyqāny hīdenā.

Ul, byl mās'ālāne seminaria idā-rāhny ultyryšnyā jānyān qujā, bedden politik mās'ālā menen māvqylybydyd xāktērīlap, bīge-rāk tē vāndā Dzugašviliden vāšlāj jōrēvselek rolēn āsyv birē. Hē-dēmtālē uny seminarianan syqā-ryvqā irēšē.

Bynā šulāj itep bedden mēktāp-tāge bergē jāsēvēbed, jāslek, bālā-lyq vaqyttārybyd bēta.

losif Dzugašvili seminarianan deplōm ālmājnsā, lēkin tormoš-qā bildēle hām nqly qarāš menen syqā. Ul tormošto vātārqā hām uny qajtānān qororqā kārēklēgēn vēlā ine.

Mine inde, jādnyš qajtānān āvyqā tāsāny. Atājny tere tygē ine inde, hām min ēš edlārgē mē-šyr buldym.

losif Gorīgē ājlānep qajtmanh. Ul vōtēnlājgē revolytsion eşkē kymelde.

1937 jyl 12 dekabrdə SSSR Verxovnj Sovetna hajlavdardə kommunisttar həm partiahəddar vlogə kandidattarəna tavəş birgən hajlavşylardə hən turahənda

Ydək hajlav komissiahənnə belderevə

1937 jyl 15 həm 16 dekabrdə re esendə Ydək hajlav komissiahəna, kyp kenə aləb hajlav ucastkarənnan juldaqə pojezdardan həm paroxodtardan məqlyməttər kilde, vylardan oşoqasa tulə məqlyməttər juq ine əle. Bənn menən bəjləneştə SSSR-da hajlavşylardə hən 94.138.159 keşə vulyəv bıldələndə (15 dekabrdə belderevə qaraqanda 498.681 keşə artıq), şulaj uq tavəş birevdə qatnaşvşylardə da hən 91.113.153 keşegə artı (15 dekabrdə belderevə qaraqanda 793.807 keşə artıq). Bəl, hajlavşylar hənə 96,8 protsent təşkil itə.

Kyrhətelgən məqlyməttərdə hən, Ydək hajlav komissiahəna, bəta

okrugtar vujənsa kommunisttar həm partiahəddar vlogə kandidattarəna birelgən tavəşlarqə jomqəq jaharqə məmkinlek birde.

Sojuz Sovetna hajlavdar vujənsa bəta hajlav okrugtarənda kommunisttar həm partiahəddar vlogə kandidattarəna 89.844.271 keşə tavəş birde. Bəl, tavəş birevdə qatnaşvşylardə bəta hənə 98,6 protsent təşkil itə.

«SSSR Verxovnj Sovetna hajlavdar turahənda Polozenie»nən 90-sə statjahə nigedendə bən tygel tip tənlyqan vylletendər 636.808 buldə. Şulardə esendə kandidattarəna familialarə hənə 632.074.

Milləttər Sovetna hajlavdar vujənsa bəta hajlav okrugtarənda kommunisttar həm partiahəddar vlogə kandidattarəna 89.063.169 keşə tavəş birgən. Bəl, tavəş birevdə qatnaşvşylardə bəta hənə 97,8 protsent təşkil itə. «SSSR Verxovnj Sovetna hajlavdar turahənda Polozenie»nən 90-sə statjahə nigedendə bən tygel tip tənlyqan vylletendər 1.487.582 buldə. Şulardə esendə kandidattarəna familialarə hənə 562.402.

Sojuz Sovetna həm Milləttər Sovetna (Sojuz respublikalarənnan) hajlavdardə ajrəm Sojuz respublikalarə vujənsa jomqəqtarə tyvəndəqə tablitsala birelə:

Sojuz respublikalarənnan isemdəre	Hajlavşylar hən	tavəş birevdə qatnaş		Kommunisttar həm partiahəddar vlogə kandidattarəna tavəş birde			
		Absolyt sifurdarda	Hajlavşylar hənə qatnaş protsentarda	Sojuz Sovetna Absolyt sifurdarda	Hajlavşylar hənə qatnaş protsentarda	Milləttər sovetna Absolyt sifurdarda	Hajlavşylar hənə qatnaş protsentarda
RSFSR	60.571.292	58.623.335	96,8	57.687.755	98,4	57.142.882	97,5
Ukraina SSR	17.539.876	17.156.273	97,8	16.980.303	99,0	16.799.399	97,9
Belorussia SSR	3.007.342	2.929.666	97,4	2.892.815	98,7	2.884.244	98,4
Azerbajdzan SSR	1.648.877	1.577.117	95,6	1.564.183	99,2	1.555.523	98,6
Gruzia SSR	1.940.547	1.866.189	96,2	1.849.932	99,1	1.847.367	99,0
Ərmenia SSR	620.220	596.675	96,2	592.146	99,2	592.682	99,3
Türkmenistan SSR	691.925	651.962	94,2	647.345	99,3	644.329	98,8
Yzbəkstan SSR	3.548.441	3.319.216	93,5	3.286.897	99,0	3.274.473	98,6
Tadzikstan SSR	774.864	738.099	95,3	728.656	98,7	726.064	98,1
Qazaqstan SSR	2.995.367	2.901.072	96,9	2.882.844	99,4	2.862.726	98,7
Qırğızstan SSR	799.408	753.549	94,3	731.395	97,1	733.480	97,3
SSSR vujənsa bətahe	94.138.159	91.113.153	96,8	89.844.271	98,6	89.063.169	97,8

Avtonomialə respublikalardan, Avtonomialə ölkələrdən həm Milli okruglardan Milləttər Sovetna hajlavdar vujənsa bəta hajlav okrugtarənda hajlavşylar hən 10.353.188 keşə təşkil itə. Tavəş birevdə 9.954.138 keşə, jəqni 96,2

SSSR Verxovnj Sovetna hajlavdar vujənsa

protsentə qatnaşqan. Kommunisttar həm partiahəddar vlogə kandidattarəna vyl okruglarda 9.757.435 keşə, jəqni tavəş birevdə qatnaşvşylardə bəta hənə 98 protsentə tavəş birgən. «SSSR Verxov-

nj Sovetna hajlavdar turahənda Polozenie»nən 90-sə statjahə nigedendə bən tygel tip tənlyqan vylletendər 61.784 buldə. Kandidattarəna familialarə hənə 134.914.

Ydək hajlav komissiahə.

Ostrovskiden ylevənə ber jyl tuləv unajə menən

N. A. Ostrovskiden qəbqasa tərzməi xələ

Ostrovski 1904 jyl Voləjnski gubernahənnən Yz'jolvski əjdəndə Şepetovka Mestekahənda timer jul eşsehe qailəhendə təva.

1915 jyl 11 jəşlek malaj, Nikolaj Ostrovskide daimi rəvəstə kileşə almavə esən sirkəv məktəbenən qəvalar. Şul vaqıttan aləp unajə yd xedməte menən kən kyrev vaqıty başlana. Nikolaj Ostrovski 1919 jyl komsomolqə inə. Ukrainanə nemes həm polək okkupanttarənnan qotqarəv esən kərəşevsələr saftarəna başa. Ostrovski L'vov qalahə ahtənda qatə jaralana.

1922 jyl Ostrovski tif menən avrəj. Havəqqandan hun Ostrovski pogrnicnəj Birezdovski rajonəna pogrnicnəj vojeskalarənnan batal'onəna komissar itep jəvərələ. Ostrovski vol'şeviktər partiahənnən saftarəna ingən vaqıttan — 1924 jyl 1dan aləp ber nisə jyl vujənsa jətkəsel komsomol eşendə eşləj. Avrəj poxodtar elekke jərəxəttərə həm tif avrəvənnən hədəmtələre adaqta avrəj sirgə dusar itə. Şunən hədəmtəhendə Ostrovski huqəraja.

Ləkin ruxtən vətərləqə sotsializm esən vətər kərəşene ber genə minutqə la qaldərməj. 1928 jyl 1da Ostrovskiden ədəbi eşməkarleqe başlana.

Ydenen bəta kəsən ul, 1932 jyl 1da vətərləqə sənəqə «Qoros nisek sənəqə» tigen romanən tıvdərvəvə qə birə. Unajə berense romanə həddən iləbeddə bik tidlek menən in həjəkle kitaptardə bərehe vulyəp əverələ. Ul SSSR xaləqtarənnən kypəgən teldərə, şulaj uq sit il teldərə tərzməi jitelgən.

1935 jyl 1 oktabrendə SSR Sojuz Ydək Başqarma Komitetə unə Lenin ordenə menən nagrađlanə.

Ostrovski sirle bulqan xəldə xudozestvolə hyd qoralə menən sotsializm esən kərəştə ber genə minutqə la tuqtatmanə. Hunə kəndərgə tiklem ul «Davyl menən tıvdərvəvə» tigen janə roman eşləv menən məşqyl buldə.

VLK SM-dənl Ölkə konferensiahə alənnan

Rajkom jəş staxanovşylar menən eşləməj

VLKSM-dənl İşeməj rajon komitetə jəş staxanovşylar menən qəpəqlənerlek eşləj tip əjtergə ber nindəj də niged juq. Rajkom eşsələre staxanovşylar xərəkət menən jətkəselek itev vujənsa hunə jə e ə esendə jəstər arahənda ber nindəj də praktik eş eşləməgəndər.

Rajkom vjuroh 17 avqustan bir. İe staxanovşylar xərəkətkə vəjləneşlə ber genə məsələ lə tikşerməgən. Ular komsomolestardan nisə staxanovşylar vərlyənlə belməjdər. Proməjislala eşləvse 350 komsomolestan, rajkom eşsələre bik qəblyənlə menən genə ike dibtəgə jəqni staxanovşylar hənə kypərlə. Bən vərlyəntə ular kypərlə. Jəş staxanovşylar eşsələrdə masterdar həm qart eşsələr rajkomqə, proməjislalə komsomol təvge ojoşmahəna qaraqanda kyberək belələ.

Rajkom nojəvə ajənda jəş staxanovşylardə kəpəməhən ytkərevde bıldəgən. Ləkin ul planda jadylqan buş hyd buləp qəna qalqan.

Jəş staxanovşylar, texnik, politik uqəvənlə bulmavə, proizvodstvola kyp jəteşhedlektər vulyəv turahənda həjləjdər. Rajkom alənda taləptər qujalar. Ləkin rajkom ularənnən bərehən də işetməj. Kyp kenə staxanovşylar xəder uqəmajdər. Ə rajkom vyl tura lə ber nəmə lə belməj.

Komsomol ojoşmahə jəstərdə politik həm proizvodstvennəj tormoşqə aktiv qatnaşırqə əjtergə tejeş. Ə proizvodstvennəj jəqərvəv, qorotqosloqton qaldəqtarənnən bəterəv bürəstər turahənda jənalqan kəpəmələrdə komsomolestardənnən tavəş işetilməj. Undə rajkomdənnən qatnaşlyq həm jətkəseleqe hidelməj.

Xaləq doşmandarə trotskise-buxaritse vandalarənnən staxanovşylar xərəkətkə qarşə eş aləp vərlyəndər, unajə jəmerəv esən bəta qəvəxtəlektərdə eşləvdə bıldəle. Ə komsomol ojoşmahə qorotqosloqton qaldəqtarənnən bəterəv esən kərəşkə ojoşmahə mobilizovajt

itməgən, ul vyl kərəştən sittə tora.

Komsomoles staxanovşylar Klycnik, Qorbanqəlejev, Şəjxetdinəv (elektrasvarşik) iptəstər yddərenen esendə profsojuz ojoşmahənnən jərdə ala almavə həjləjdər. Qorbanqəlejev ydenen kvartirəna remont jəhavdə horap mestkomqə ber nisə tapqər mərəzəqət itə. Ul haman da iqtibarhəndə qaldərvə. Elektrosvarika sexənda halqən, vşəraq, ventilsia juq. Qəbqahə vnda staxanovşylar eş esən şarttar tıvdərvəvə maqan. Jəj kənə vyl sexta qəblyə mejeş tə bulqan. Xəder ul ni esən der eşləməj. Eşsələr smena aralarənda yddərenen vaqıttarənnən nisek ytkərgə belməjdər. Gazet-zurnal uqəv esən urən juq. Bəl jəteşhedlektər sex komsomol ojoşmahəna bıldəle bulha lə, unajə bəterəv esən kərəştə yd eştə itep hanamajdər. Komsomol ojoşmahə staxanovşylar xərəkət əbtənən jətkəselek itevdən sittə jəşəj. Komsomoldənnən rajon komitetə lə vyl eş menən qəblyənməj. Jəş staxanovşylardə horav, taləptarənnən iqtibar itməj. Şuqə kyp lə staxanovşylar arahənda komsomolestər bik ad

han təşkil itələr. Rajkom alənda hər ber komsomolestənnən staxanovşylarəna ireşev bürəş tora. Bənn esən in jəqəş staxanovşylardə eş əlgələren başqalarqə kyserev, təzriyələr almaşvə bik dur urən tota. Ə proməjislala əlgə vulyərləqə staxanovşylar juq tygel.

Məbələn, mexaniceski masterskojdənnən tokare Maksimov in jəqəş staxanovşylardan hanala. Ləkin unajə əlgələ eşə populərləstərelməj. Staxanovşylar Diganov, Kuznetsov, Maslov iptəstər xedmət ramlyəvənnən juqarə əlgəhən birələr. Ular staxanovşylar ike unkenlektə normalarənnən 520 protsentqə ytejdər. Ulardənnən unajənnən sere ber kəmgə lə beldərləməj. Komsomol ojoşmahə ulardənnən eş təzriyəhən başqalarqə kyserev. vujənsa initsiativa kypərtərgə tejeş ine. Bəl turala rajkom da, komsomoldənnən təvge ojoşmahə lə ber nəmə lə eşləməjdər.

Bəj janə xuzaləq jyl alənda toravə. Komsomoldənnən İşeməj ojoşmahə staxanovşylar xərəkətkə jəqni kilergə, vyl xərəkətte jətkəlgə tejeş.

P. Artamonov.

Bejok gruzin şaqire, «Julbarıt tirehe jabyñqan batır» tigen ylmab poema tıdyrıvıy Şota Rustaveliden ylevena 750 jıl tulıv unajı menen.

Hyratta: Tarielanen Julbarıt menen koraşe.

JANB JYLDY QARŞYLAR-QJA ƏBERLƏNƏBƏ

Əfə Motor zavodı FZU məktəbe janb jıldy proizvodstvo planın arttırıp ytav menen qarşy afa. Məktəp staxanovsı rekordtar dekadahna quşılıp, proizvodstvo planın 128 protsentqa ytane. Bırizitski gruppahı 236 protsentqa, Xarısıv gruppahı 221 protsentqa ytav, məktəp kyləməndə berense urındy aldylar. Məktəptəge ydeşmekər tynərektar janb jıldy qarşylav esen əderlek eše başlanıylar. Rus drammm tynərege janb jılkisəhenə postanovka əderləj, ə başqort tynərege bıl kəndə konsert biraşək.

X. Jalyqbaıy.

Bejok gruzin şaqire Şota Rustaveliden ylevena 750 jıl

ŞOTA RUSTAVELI JUBILEJENƏ ƏBERLEK

Gruzia SSR-dın Aspindz rayonında bejok şaqir Şota Rustaveli jəşəgən osorqa bəjləneşle kyp kenə pamətniktər haqlana. Kura jılqahı bujında tav maqarahında ber nise qatlı maqaralardan tora torqan «jer aıtı qalasıyq» unda Tamara xançanın zaldarı həm toraqtar bar.

Vradzi janında «Vanis Kvaveli» isemle ikense ber tav aıtı qalasıyq haqlana. Boronqo bıl qalanın sirkəvdərenen bərehəndə stenalarda Şota Rustaveliden «Julbarıt tirehe jabyñqan batır» isemle poemahınnı ajrım strofaları jadylan.

Taqı la arıraqta Gruzianın bik boronqo krepostı Tmogvi tora. Şota Rustaveli ydenen poemahında Kodzeti krepostın, oşo krepostqa qarap hyratlėgən tigen feker bar.

Dur ber krepost həm sirkəvdər qaldıqtar janına urınlaşqan Rustaveli avılnı şaqirden tıvqan avılnı tip hanajdar. Gərsə isme jaqınan bıl avıldın şaqir menen bəjləneşle bar kevek kyrenha la, unı asıq itep raıblavıy dokumenttar juq əle.

Axalsıxtın krajdy əjrənev muzejenen qılmi eşsehe N. G. Natenadze Şota Rustaveli poemahın, unı hyd tədəleşən, sintaksiahın hyratlənə tip ujlana.

MALƏRIE MENƏN KƏRƏŞEV

Amerikala gambuzia isemle bılq jəşəj. Ul malərie serkəjenen həm maskıttardın kykəjsəktəren bəterə 1912 jıldy bıl bılq malərie menen kərəşev esən İspaniaqa kılterelep, undaq klimate tora alıv turahında təzriə jahaldı. Bıl təzriə unıslı tamamlanqas, gambuzia bılq Germanıa, Avstriya, Qıtaj, Japonia, Siam h. v. ildərgə kyserelde.

Gambuzia SSSR-qa berense tapqır 1924 jıldy Italianan kılterelde

əjrəneve hədəmtəhendə qəbqlı qına ber feker beldər (ul bıl turala gruzia sovet jadyvıylar sojuzında maxsus doklad jahanı). Ul, Şota Rustaveli həm Gsruxadze—bılar ikehe la ber keşe, Şota Rustaveli-Rustava oşinahına xuzabulqan Dzordzaneli Xurşidze familiə Casruxanın ulı, ti. Unınsa, atahı ylgəndən hun Şotanı aqahı—Agarin monastır nastrojatele ydenə təzriə alqan bulıy sıqa. (Agarin monastırında tabılqan materialdar da bını raıblajdar).

Şota Mesxetia menen Kaxetiala, ə unan hun Gretsiala uqıqan, unan qajıtqas Tamara xanca jəş şaqirdə ydenə jaqınajtıp, ydenen harajına aldyrqan.

Şota qəmərenen axrına tiklem Tamara xanca harajında jəşəgən. Ul yden bəta donjaqa tanıtqan danlıqlı poemahınan tış taqın ber nise oda həm elegia jadqan. «Julbarıt tirehe jabyñqan batır» da (gruzinsa ul «Vepxis tkasani» tip atala) Şota Rustaveli ydenen osordastar əvəzdarınnan fajdalanqan. Məbəlen, Tantana obrazında—Tamara xanca, poemahın gerojı. Avtandil obrazında—Tamaranın ikense ire—David Soslani, ə Tariel obrazında—ydenen aqahı Grigori

həm Kavkaz, Daqstan, Ukraina, Məskəv əlkəhe, Tərkəmənstan h. v. əlkələrdə yrsetelde.

1925 jıldy Yzbəkstandın eksperimental' meditsina institutı gambuzianı Yzbəkstandın dəge qırdarında yrsetev təzriənen ytkərde. Bıl təzriə unıslı hədəmtələr birde. Gambuzia jəvərelgən dəge qırdarında malərie serkəjdərenen kykəjsəktəre 80-90 protsentqa kəməne.

Hyratta: 30 başlanqıs məktəpten III klass uqıvıyşy Abdullina jal kənəndə sanqıla jərəj. (Ş. Urazbaxtin fotohı).

Qıttıq signaldar

PIONER EŞENDƏ JETƏKSELEK JUQ

Əjəliil rayon Asqar avılbarta məktəbendə ber nise pioner otrədə nar. Ləkin ular isemdə genə jəşəj. Xatta otrədtə—zveno sbordarı la ytkərelməj. VIII klasstın pioner vozatıy Bejəşev, ydenen otrədə menen ber genə sbor da ytkərməne. Otrədtən isme juq, pionerdı ajrım zvenolarqa bılənməgəndər.

Rajkomdın pionerdar bıləgəmedire, bedden otrədtar menen jetəkeselek itev eşen bətenləj onotto.

A. Dinislamıv.

FRANSIALA FAŞISTİK ZAGOVOR

Fransiala asılqan faşistik zagovor bujınsa tikşerevdər eše davam itə. Fransiya faşisttarınnı xalıq frontı xəkymətenə qarşy, İspania fətnəselərə mibəlbəndə german həm İtalia faşisttarınnı jərdəmə menen grazdandar huqıy asıyq əderlənevde bedden uqıvıylarındy esən asıyq. Bıl xain həm xianətsel zagovor əderlənev turahında xalıq frontına ingən fransuz partiya gazetalar kypdən inde jadıp kildelər. Ləkin bıl faşistik zagovor bujınsa tikşerev varı hunqı 2-3 aj esendə genə başlandı.

Fransuz gazetalarının xəbərdərenə qaraqada bıl jəşeren faşistik oşma bik osoraqlı xəldə asılqan. Oktəbr ajının hunqı kəndərendə Fransiya-Şvetsaria granitsahı janında pogrānicniktər vojevoj patrondar tapqandar. Tikşerevdər hədəmtəhendə Parizda torovıy Zakus'je qulqa alıñqan. Unı qulında tabılqan dokumenttar, adrestar bujınsa qulqa alıvdar, tentevdər başlanqan.

Parizdaq həm kyp kenə provinsialardaq fransuz aristokrattarın

nı həm kapital magnattarının jorttarında, zamoktarında, dəcələrdə faşisttar tərəfinən əderlənep qujılqan həm vaqıtlı rəvəştə jəşerengən kyp pulemjottar, miltıqtar, granattar, revolverdər, patrondar, tuptar tabıldı. Unıaqan jəşeren arşenalıdar, kreposttar asıldı. Fransuz xalıq doşmandarının aldan başqarvıyılıq şul tiklem əjləndərelgən ki, xatta ular maxsus jer aıtı tərmələre tədəgəndər.

Udquarılqan tentevdər qoraldarqa qarata kyrenekle hədəmtə bırgən bulha la, ləkin şul zagovorda qatnaşqan faşisttardı, trotskisttərdə həm başqa jenəjətselərdə qulqa alıv kyp tygel, bik ad qına tip əjtergə bula. Kyp menləgən zagovorşıktərdən (varı Tulyzala qına 2000 keşe hanala), xeder ni varı 3-4 dıstəhe genə, ulardın da kypselege ikense-esense rol' ujnıvıy figuralar jabyılqandar. Politik atamandar, tər organizatordar, faşistik zagovordın ruxlāndırvıyılardı—irekta.

Bıl faşistik zagovordı əderləvde admı-kypme kyrenekle urın

tovıylardın varı ber nisehe genə Parizdın Santə tərməhendə jabyılqandar. Ular esendə: fransuz xərbı avıatsia okrugtarının bərehenen elekke nacal'nige general Dısen'jer (gazetalarının dərəbləvdərenə qaraqanda, ul zagovor oşmahınnı ştab nacal'nige), faşisttardın qəşkər kərək-jaraqı bıləgen həm tə'minat eşen alıp barıvıy inzener həm ere predprinimatel' Ezen Delonkil, zagovorşıktər esən qoral skadtar əderləvse, sit ildən qoral hatıp alıvıy həm sit ildə maxsus eşər başqarvıy ere predprinimatel'—promıslennik Metenje həm bəta avtoməşinalardı fajdalanıvıy başqarvıy itep bildələngən inzener şar' Tenajel Faşisttardın aqsa fondtarı menen eş kyrevse millioner gersog Poso di Borga la qulqa alıñqan.

Fransuz hul matbuqatı tikşerev eşenen aqrın alıp varılvıyın həm berlektə alıp varılmavın bildəlaj. Ələ bulha, fransuz faşizminin «teoritige» Tardje həm qəvəxət renegatlıqta juqarı ırlaj varıvıy figura, faşizmdın trotskistik jalsıy Dorio irektələr.

Fransuz faşisttarı, jəşerergə mümkün bulqan nəməne haqlav həm unı esən hıvqa tərənərk jəşerev esən, bəta bəjləneştərdə

sredstvo həm məmkinselektərdə qəbıv rəvəştə fajdalanalar.

Şulaj da faşistik zagovorşıktərdən, ulardın xuzalarının ximajəsələndən, bəta bıl tırbıvıydarına qaramatın, ular in dırhın faşisttar Germanıa həm İtalia menen tup-tura turanan-tura bəjləneştə jəşərə almanıylar.

Fransiyaqa qarşy zagovor, — tip jada «Jumanite»,—xalıq ara faşizm zagovorbı ul, unda Germanıa həm İtalia faşisttarı qatnaşlıq itələr. Ular (Germanıa həm İtalia faşisttarı) «tıqılmavıyılıq» tərtibində ber nise jəd men «dobrovolestar» dı bədgə jəşerev momentın kətkən xəldə, pulemjottar həm vıntovkalar inderdelər.

Faşistik zagovor adaqına tiklenı asılvıdan ələ bik jıraq tora, ləkin asılqan tiklem—Germanıa həm İtalia faşizminin ubal rəvəştəgə ədəv eşərə alıp varqanlıqtarın, bəbıy alıvdar həm talavdar faşistik programhın tormoşqa asırvıy esən, Fransiyanın ydendəgə hatlıq jəndər həm xianətselər menen ulardın hyd berketevdərən jeterlek asıy kyrhəte.

Redaktor esən:

Q. Qəzəjerev.

Əfə, «Oktəbr' nat.» tipografiyah. Başglavlit vəkile № 4743

1937-сә жи
28 Декabr
№ 125 (1173)
Айға 12 тапқыр
сыға. Аҗрым һань
7 тин.

Бәтә илдарың пролетардары, берләшәгәд!

LENINSE

„Ленинсе“ орган Башкирского Обкома и Уфимского горкома ВЛКСМ.

VLKSM-дың Баş-
qortostan Өлкә
һәм Өфә qala
Komitetтары органы

Redaksiya adresy: Өфә
Volodarski № 2. Telefon
№ 85—04

UQVSYLARQA KYNELLE HÄM QYBYQLY KANIKUL OJOŞTORAJLYQ

Sotsialistik davlat, balalar yd aldarına jäsəvgä äderläner, ixtiar-ly (volevoj), fizik synyqqan häm keshä, tormoşta şat keşeler bulıp ybävären äsälek höjöv menen kydatä. SSSR-da mäzbüri uqyv, mäzbüri jal menen döräb nävät-länä. Byna ni esen bedden ildä maktäp kanikuldarıññ kändäre traditsion vajramqa ävereldelär.

Bıyl qyşqy kanikuldar 30 deka-ırdä başlanasaqtar, häm uqa aҗym-sa jentekle äderlänergä kerek.

Ykeneske qarşy, kyp kenä kom-somol komitetтары häm xalyq mä-qarife rabotniktare in javaj xäqi-qäite—eslekhedlek jaldy in nasar tere bulıp torovyn älegäse aña-majdar. Kanikul vaqtında yd alda-ryña tapşyrylqan, inde kynegeigän maktäp tärtibenän mäxrym itelgän balalar, kyñelhedlänälär, täjñaqhäd-länärgä, xuliganlyq eslärgä başla-jdar. Jäki kenden-ken bulıña katok ka kiter juqalalar häm balanyñ orga-nizmahy esen siktän tış, kes jet-mälek sport menen şeqellänev ulardyñ tädalyqyn ödä.

Komsomol pedagogtar, ata-äsa-lär, jamaqat ojoşmalar menen berlekta his kisekmäştän, ber genä şeqäite lä juqalimajınsa qyşqy kani-kuldarqa äderlek eşenä totonorqa tejes.

Bında kyberäk initsiativa, kybe-räk kidänes, kyberäk izadi uylap şyqarıp kerek. Sanqy poxodtar, sportiv jaryştar, şaxmat-şaxka tur-nirdar, ädäbi kisälär, qalimdar, staxanovşylar, jadvyşylar menen osoraşy, turistik şyqyştar, eks-kurslar, pioner zvenolarıññ jaryş-tar, —balalaryñ dosugtarıñ qdyq häm tölösä ytkäergä nindäjen mömkinlektär biräl

Iskusstvo masterdar—SSSR xa-lyq artistar—Jaslockina, Şşukin häm başqa iptäştär—Mäskäv bala-lar aldında şyqyş jaharqa teläk-täre barlyqtarın belderdelär. Bı—nik gyzäl, neta ter xuplavqatoroş-lo initsiativa. Şşukin häm Jasloc-kina iptäştärdä Sovettar Sojuzıññ neta aktırdarıññ, kompozitorlar-ıññ, jadvyşylarıññ, xudoznik-tärenen jaqlavdar häm sovet mäk-täp balalaryña qyşqy jaldy mömkin-liklem jaqtıraq, şatlyqlıraq, kyñel-lik ytkärevdä jardam itevdäre kerek.

Bıl kändärdä bota maktäp bala-lar esen, teatr, kino, eşse klub-tar, katok häm muzejdarıñ işek-tären kiñ asyrga kerek. Bik qdyq-ly kyñel asyvdar jort dvordarında äderlörgä mömkin: hvy hıper katoktar tundyrga, sanala şyvyv esen tav jaharqa, spektakl' ytkä-

tergä, volşevnyj fonar jardamy menen kartinalar kyñhätärgä häm başqalar. Bıl eşkä hajlav kampa-niähända yddärenen byna tigan initsiativaların kyñhätken, qatyn-qdy aktivnen ilyqtırga kerek.

Bedden balalaryññ jany jyl jol-kaññ jaratarlar. Bıyl jany jyl jolka-ñññ vajram uttarı menen balqy-maqan ber genä maktäp tä, ber genä balalar baqsahy la, ber genä dejem torlaq ta bulırga tejes ty-gel. Balalar, inde xäderdän yk-jyrdar, şıqyrdar, vejevdär ejrən-hendär, bidäv ejnerdäre, karnaval esen kostjymdar äderlähendär. Kom-somoles häm pedagogtar jolka vajramy vaqtında tapalyv, tärtip-hedlektär, ut menen haqlanmajınsa möqmälä itevdär bulmahy esen, bota imenselek saraların aldan ky-tergä tejestär.

Jyş qyña qyşqy kanikul kändä-repdä ölkän klas uqvyşylar tura-hända onotalar. Ulardyñ qdyqhe-nıvdar 11-12 jaşlek balalarqa qara-qanda başqasa,—tidär. Bıl de-räb. Lakin balakajdar häm yñmer-där esen dejem maktäp kisäläre jahav betenläj talap itelmä. Ölkän klas uqvyşylarıññ jaldarın, ä-läit, başqasa ojoştororqa kerek. Bında ädäbi maskaradtar, disput-tar, Stalinsej Konstitutsiaqa arnal-qan kisälär, spektakldärgä jerev-där häm başqalar bulırga tejesle. Kanikul vaqtına, kyñeräk ölkän klas uqvyşyların jol jorttatıña, qyşqy lagerdarqa jeväergä möm-kin.

Kanikuldar bota maktäp balalar esen his aҗymajsa vajram bulırga tejeslegen, itä totorqa kerek. Mä-bälän, Ukrainala qyşqy kanikul va-qtında Kievten alyş tygel, Dnepr jarında balalar esen al'pinsttar la-ger bysly. Ojoştorovşylarıññ itä-be bulınsa, lager 60 uqyv otlicni-gen xedmätlenderergä tejes. Bıl jaqşy. Lakin komsomol ojoşmalar, xalyq maqarif organdar, fizkul'tu-ra häm sport komitetтары bıl vaqi-qala otlicniktarde genä tygel, bota maktäp balalaryñ xedmätlenderergä kereklege turahända onotorqa te-jes tygeldär.

Bulqan sredstvolardy, här ber maktäp balahy (otlicnik kenä tygel) bıl qyşqy kändärdä, artavan uñş-ly räveştä uqyv esen, kyñeräk kes häm energia jıjarlyq itep, belep häm ekonomialy räveştä fajdala-nyrga kerek.

Kanikuldyñ här kene ikensehe-nän nindäj dä bulha ber nämä me-nän a ralyrga tejesle. Maktäptä, pioner oträdendä bota kanikul vaq-ty esen programma häm kalindar

planı tedärgä kerek. Bıl kändärdä pioner dvorestar, klubtar häm kolxoz balalar xatalarıññ eşmäkär-lege esen qajät kiñ asylyq asyla. Şaqtaj sredstvoqa eja bulqan, ä şulaj uq kvalifikatsialy rabotniktar-dän dur ştat totqan kyp kenä pio-ner dvorestar, yddärenen stenala-ryña bıklangändär häm maktäptärgä, forpostarqa balalar arahända massovaj eş alyp barıvda nasar jardam itälär. Kanikuldarıñ dvores-tardıñ eşen x-l itkes räveştä jaqşy-lıtyv esen fajdalanırga kerek.

Avıl maktäp balalaryñ dosugy-ña aҗymajsa iqtı-ar itev kerek bula-saq. Avıldarda mömkinselektärdän qalaqa qaraqanda alyraq bulıv täñiqi, häm şuqa kyra lä qala avılyqa jardam itergä tejes. Avıl maktäptärenä kysmä kinolar, vol'-şevnyj fonardar, qursaq teatrdar, jäki akterdar tärkeme jeväergä mömkin tygelme ni? Əlbitte, möm-kin. Eş başy—ojoştorovşylar, komsomoldıñ rajon, qala komite-tarında häm xalyq maqarife bylek tärändä tora.

Avıl maktäp balalaryñ qalaqa qunaqqa saqyıp, ularqa jaqşy kino-kartinalar kyñhätiv, teatr häm mu-zejdärgä jeretev jaqşy bulır ine.

Adaq kilep, komsomol, uqvyşy-ların kanikul vaqtında jal itevdä-ren ojoştorov turahända xästärlärgä tejesle. Jaş uqvyşylar esen jana ädäbiät, xalyq-ıra xäl turahända qdyqly dokladlar ojoştororqa, ular-qa jany kino fil'mdar kyñhätärgä, ular arahända sportiv jaryştar ytkä-tergä tejes. Jaş uqvyşylar turahän-da daimi räveştä qajırtıv, Lenin komsomol ıññ in möhim burısta-ryññn berehe bulqan onotorqa jaramaj.

Häm, qasan, balalar 13 qınvarda maktäpkä şat häm jıldam, kanikul-dan huñ nyqyñp kılğas, komsomolestar zakonly qorurlyq tojqoho menen:

— Bedden burıy ytädel, tip äj-tä alyrdar. („Kom. Pravda“nan).kursqa saqıra.

BYBK PREZIDIUMBDA

Başqortostan Ydäk Başqarma Ko-mitety oşo kändärdä gramotahäd-lyqy häm ad gramotalılyqy bota-revdäñ naryş turahända häm 1917-18 jylda tıvqan prizjvniktar arahända davalav—havıqlandırv esenän toroş turahända Narkom-prostın, Narkomzdravın, Tıjmazı häm Kuşnarenko rajon başqarma komitetтарыññ dokladtarın tıq-lan.

BYBK prezidium bıl ölkä eş-ten betenläj qanäqatlınerlek tygel xäldä barqanlyqyn bildäläne. Kyp-selek rajondarda rajon başqarma komitetı ıññ, qala sovetтарыññ, rajsovetardıñ häm avıl sovetтарыññ predsedateldäre, rajon häm qala xalyq maqarife häm havlyq haqlav nyektäre medirdäre prizjvqa äderlek alyp barıv määtäläre menen betenläj şeqellänmäjdar, hedemtalä prizjvniktar arahäññ gramotahädardıñ varı 49,8 prot-senty qyña, ad gramotalıylardan—59 protsenty qyña uqvoqa ılyqy-rylqandar.

BYBK prezidium rajon başqar-

Xekymätten in möhim zadanie-lären ölgelä häm fidäker räveştä ytäve esen SSR Sojuzı Ydäk Baş-qarma Komitety, BASSR Eske eştar Xalyq Komissarı A. A. Medvedev iptäştä Qdybl JONDOD ordens menen nagradlan.

Hyrättä: ip. A. A. Medvedev.

Kolhoz komsorgtar esen seminarlar

Kalinin, 22 dekabır. Bıl jylda öi-känen mengä jaqyn kolhoz kom-sorgtar politik uqyv bulınsa max-sus kurs tamamlanlyar. Xäder ölkä-nen rajondarında kolhoz komso-mol ojoşmalarıññ sekretardar esen 5 kenhlek seminarlar asyldy. Ularda 400-gä jaqyn keşe uqyj. Se-minardardıñ programmahyña „Sot-sializm turahända Lenin—Stalin täqlimattäre“, „20 jyl esendä sovet vıasnyñ ybese“, „Sovet Konstitut-sialy häm Sovet jästäre“, xalyq-ara xäldär häm başqalar turahän-da leksialar inälär.

Dekabr aıñññ adaqtarında VLKSM-дың Kalinin ölkähe, ölkä MTS-tarındaqy komsomol ojoşma-larıññ sekretardarın 5 kenhlek (TASS).

BELDEREV

VLKSM-дың XII Başqortostan Ölkä konferensialy 1938 jyldyñ 5 qınvarda Өfö qalahända asyla.

Ken tärtibe:

1. VLKSM-дың Başqortostan Ölkä Komitety häm VLKSM-дың Başqortostan Ölkä Komitetıññ revkomis-sialy otçoty.

2. VLKSM-дың Başqortostan Ölkä Komitetına hajlavdar.

3. VLKSM-дың Başqortostan Ölkä Komitetıññ rev-komissialyña hajlavdar.

VLKSM-дың BAŞQORTOSTAN ÖLKÄ KOMITETI.

ma komitetтары, qala sovetтары predsedateldärenen, rajon xalyq maqarife häm havlyq haqlav nyek-täre medirdären ulardyñ şaxsi ja-vaplylyqında tybändäge saralarıñ udyqarırqa mäzbür itte: uqyv häm davalavdy ytergä tejesle bota pri-zjvniktarde nik qdyqa srok esen dä uqvoqa häm davalavqa ılyqy-ryrga, Narkomzdrav organdarıññ talap iteve bulınsa traxoma menen avırgan prizjvniktarde davalav bulınsa statsonar punktıar ojoşto-rov esen kerekle binalar birergä, prizjvniktarde uqıtyv maktäptä-re esen jaqşy binalar birer, ulardy tejesensä jıhazlandırvırqa, uqıtyv-sylardıñ sostavın tikşerep ytergä häm uqıtyvsylyq talahyña javap birä almaqandarın, hıñalqan, ısa-nyşly uqıtyvsylar menen alyştırvır-qa, rajon häm kustovoj maktäptärdä uqvoqan prizjvniktarde jataqtar ja bulmaha kvartiralar menen tä-min itergä, häm ulardyñ sanıtar, toroşon sistemaly räveştä tikşerep naryrga häm taqy la vajtaq başqa saralar udyqarırqa. (BaşTASS).

Jolkalar bədarında la dur jənle-
lek. 24 dekabrda 500-gə yaqın jol-
ka hatılda. (BaşTASS).

25 tulb bulmaqan urta maktap-
taga byl xaldarde VLKSM-dy
Lenin rajkomy belə. Ləkin, mak-
taptage kamsselektənde betərəvdə,
maktap komsomol ojoşmahny
eşen ыып-ыындан jənlənderevdə,
pioner otrədtəren vozatəjdar mē-
nən komplektovajt itevdə ашық
həm konkret jardam itəşməgəş
byl belevden ni məqnəhe var hun?
Əlbittə juq. Bəd komsomoldy
Lenin rajkomya kyp ықырдай
dardan, ulytyrş sujjetnəlargy
praktik eşkə kysergə kəçəş birəvəd.
Məvlytyva.

P. Pavlenko.

Hyvättä: Respublikasylardan pulemjotiktäre ydäk frontta faşisttar tarafannan qaldyrylqan janь pozitsialardy alalar.

(Sojuzfoto).

ISPANIALAQY FRONTTARDA

Madridtä häm Barselonda tantana

PARIZ, 23 dekabır. Teruel'de alıv turahındaqı xäwər Madrid xalqı esendä qajät dur şatlıq tıvırdı. Uramlarda, magazindarda, kafedarda—bötä jerdä xalıq bıl jınev turahında hejläsälär. Oşo kändärdä fetnäsälärdän hezyme kütölä ine. Şulaj da respublikan qäskärdäre huqıqş operatsiahında yddäre initsiativa kyrhättelär, häm Aragoniannı dur qalalarannan hanalqan Teruel'de qulqa aldılar. Bıl qala fetnə başlanqan kändän alıp faşisttar qulında ine äle.

22 dekabırda Madridtä, respublikan qäskärdärenen Teruel'gä inevdäre unajı menän dur bajram ytkärelde. Madrid qalahınnı märe Rafael general' Miaxanı tantanalı qabul itev ytkärde. Ydenen telmärendä Ence Miaxanı bıl jınevdege xedməten bildäläp, unıñ ispan armiahınnı jınevdeğärdän-jınevdeğä

alıp barıyn äjtte. General' Miaxa ydenen javap hydendä Merden bıl kyrhätken ixtiramına rəxmät äjtte. Teruel'den respublikan qäskärdäre tarafannan alınnıyna qaqıyıp, Miaxa bılaj tıne:

«Bıl jınev bigeräk tә sit ildär esen dur ähämiätte, sänki İspania tənjaq provensianı juqaltıvı menän dur jınelevgä barasaq tip itäpläjdär ine. Bed ydebedden armianıñ donjala in jaqş armialardan ikänlegen kyrhättek. Bed es faşistik dövlätke qarş kərəşbed, qajhılarınıñ ikävhe, bedden jetäkselärebedde yd jetäkselärene qaraqanda buldıqıñdıraq tip itäpläjdär ine. Bed, Turin häm Berlin mäktäptärendä mäqlymät almaqan eşsälär dä, bıl mäktäptän sşqıvıylarqa jemerges udar bira alıvı kyrhättek».

Qıtaj jästäre japon aqressiahına qarışş „ylem oträdtär“ tädöjdär

Şanxaj, 21 dekabır. «Szyvanzibao» gazetahı Şan'si provensiahınnı tənjaq öleşendäge huqıqtarda aktiv qatnaşıvı qıtaj qatınnıñ xatıñ bafıyıp sşqardı. Bıl qatıñ ydenen xatında, Şan'si provensiahında jästärdän torqan bik kyp handa «ylem oträdtäre» tıvırdıvı turahında jada. Qajhı ber vaqıt mengä jaqın keşe itäplägen bıl oträdtär japon tıjında aktiv xäräkät itälär, häm huqıqş operatsialar menän ber qatardan xalıq

arahında kın rävəştä agitatsia eşe alıp baralar, tip jada. Oträdkä qurqıv belmäj torqan, vatan esen ydenen qemören birergä äder torovı in qıjv keşelär genä alına. Oträdtär xalıqqa huqıqş xäräkättäre zonahınnan evakuerevajtı itergä bulışalar—vojestardıñ semjalarına material jardam itälär, şpiondardı totalar, miting häm jıjıjıstıy ytkärelär, listovkalar taratalar.

Aragonia frontınnan huqıqş xäwärdär

23 dekabırda irtä menän Teruel'dä fetnäsälärdän qarşılıq kyrhättev ydäktäre respublikan qäskärdäre tarafannan alıvı. 22 dekabırda kis menän fetnäsälärdän pulemjotiktär rotahı respublikasylar jaqına sşqtı. Bıl castär ikävhe lä fetnäsälärdän Teruel'däge garnizonı sostavına ingän bulqandar. Teruel'de alqandan lıñ respublikan qäskärdär kənäştäştäq Al-barrasingä qarap hezym ilvıdä davam itälär.

Fetnäsälärdän samojıttar, qatıñ-qıddar häm bala-saqı kyp bulqan ucasikanı vombaqı totıolar. Baxetkä qarş qorvandar hanı kyp tygel.

Teruel'dän tıştı bulqan front lıñında fetnäsälär respublikan qäskärdärdän unflangtarına unışhıd rävəştä ataka jahanılar.

Respublikasylardıñ xärbı vılastarın mäqlymätärenä qaraqanda, Teruel'däge operatsia vaqtında 1500-dän artıq fetnäsä plengä alıvqan.

QARAR SBOJARALAR, LÄKIN YTÄMÄJDÄR

«Eşte julqa halıyqa», «kul'tura eştären jaqşırtıyqa», oşo qarardar uqıvıylardıñ dejem jıjıjıyında ber nısa tapqır qabul itelde. Ə miditsina ravfagınnıñ direksiahı bıl qarardardı ytäv turahında ber nısa tapqır vaqädälär birde. Inde 4 aj vaqıt ytep kitte, läkin Başqortostan dövlät meditsina ravfagı uqıvıylar arahında kul'turar massovıj eştäre julqa halıvda qıl da qıjımdatılmanı. Politiktärbä, uqıvıylardı kul'tura jaqınnan xedmətländerev eştäre bınan 4 aj nısek nasar xäldä torqan bulha, äle lä şul uq xäldä qala kila.

Ravfakta kul'tura eştäre qasan julqa halanır? Uqıvıylar jıjıjıyın qarardardı qasan tormoşqa aşırılır? Bed direksianan javap köted.

S. Kinjaköjev.

JYHANŞIN SIGNAL DARDY BAŞYR QALDYRA

Beloret rajonı, Sarmän başqort pedagogia ucılışsahınnıñ komsomol ojoşmahı, yd sşın jat elementtardan tadartıv eşe alıp barıaj. Komitet sekretarı Jyhanşın, komsomol ojoşmahında jat elementtardıñ barlıq turahında studenttardan kılğan signalardı başyır jatqıra.

Komitet, xalıq doşmanı Davıtyvıñ tuqanı, ytkän jılda ucılışsa komsomol ojoşmahınnıñ politik qamhedlegenän fajdalanıp komsomolqa ingän Junıyev Əxmätten jöden asıq belä. Uqı, xalıq doşmanı Davıtyv menän huqıq kengä tiklem elemtä totqan starşına qıdı «komsomolka» Qurqanıva Mävzidenen dä bötä serle eşe asıq. Mulla qıdı Qıfurıva Fatıjmanıñ, kulak balahı Qaraqulıvıñ jöddären äşerep komsomolqa inep alıvıdär lä bildäle. Tik komsomol ojoşmahıñ ulardan äşev eşe menän qıdıqıñıvıvı keşe genä juq. Komitet sekretarı Jyhanşın eşem kyp, qaralır äle vaqıt bar tip signalardı başyır jatqıra.

Bed, ucılışsa komsomolestar, VLKSM-dıñ Beloret rajkomı bedden ojoşmaladı bıl jat elementtarda häm ılardı qaplap kilevse komitet sekretarı Jyhanşınqa qaraj ydenen fekeren äjter tip bşqıvıd.

Ural.

ƏS JYL BUJYNA YBMƏGƏN OJOŞMA

Bıl ojoşmala bıltyr dä, esense jıl dä häm bıjıl dä 6 komsomoles, Ucalı rajonı Urad avıly tulı bulmaqan urta mäktäp komsomol ojoşmahı es jıl bujına VLKSM safına ber genä janı aqza lä qabul itmäne. Bınnıñ sävəbe, ojoşmala politik-tärbä eştärenen nasar qujıjıvında. Ojoşmala politik uqıvdar sistematik rävəştä ytkärelmäjdär. Ojoşmanıñ jetäkselägenä politik bşanışhıd keşe, sävdäğär malajı Şәмsetdinıv ırmälägen. Ul sojuzdan tış jästär arahında politik häm massovıj eş alıp barıaj, ulardan ajrıqlan xäldä jäsäj.

VLKSM-dıñ rajon komitety bıl ojoşmanıñ eş menän qıdıqıñımaj. Unıñ eşlekhedlegenän sävəptären komsomolestardan edläj. Ə ojoşmanıñ jetäkselägendä sşıñfi sit keşe ultırvıñ kyrergä telämaj.

X. Nəzinäk.

Vali Nəfiqov.

KRENKEL

— Allo...

Allo...

Mäsköv —

Kremel'.

Höjläj „tənjaq polys“ —

Krenkel'!

Bedden kändär kələs.

Kynelle.

Ber ni borsoj alımaj.

Bedden.

Şatlıq menän tulı kynelde.

Unışlı ytäjbed zadaniehen.

Partianıñ, dahi atanıñ.

Janıratavıd här ber mirdianda.

Şöhərtän bəjek Vatandıñ —

Javaj hyddär.

Läkin bıl hyddärdä

Iştäm gerojlıqtıñ tavışın.

Bedge irekheddän bujhonovı

Polys voddarınıñ hulışın.

Boddar eştän torlaq-əj itep —

Xalqım baxte esen danı dyrtäv.

Ytkärelär fänni tikşerevdär.

Jer urajın bedden jır itep,

Ul dyrtävden berehe —

Krenkel'gä —

Partianıñ batır ulıña,

Verhovnıj Sovetqa deputat itep

Mandat birde xalqım qulıña.

N. İdeleaj.

Hikertäjem ydende

(Jäs balaqı).

Tavdar aşı hudıyır kitkän

Taşlı, urman julı ikän,

Əlpən-təlpən başyır kılğan,

Kemden mıqtı ulı ikän,

Kılse, alajım qulıma.

Kyd timähen ulıma,

Hikertäjem ydende

Ber ysäjem jödəndä.

Aj-haj qanatım,

Qolonsoqom, kyd nurım

Bed tädöjbed baxetle il

Hedden esen bel ulım.

Jödgärdärdän-jödgär bul

blasındaj hidger bul

Batırdardan-batır bul

Arıblındaj kəsle bul.

Tulqan ajdaj nurlıhın

Qojas kevek kələşen,

Kygärsendaj kyrkämhen

Baxetle ulım, ırkäm hin.

Aj-haj qıñahı

Təpaj başyır qıñahı

Tal tırbatkän handuqastaj

Qanat qaqıv qıñahı.

Tıphän timer ödgəndaj

Akeandarda jödgəndaj.

Uqır belem alırvıñ.

Tormoşqa dan halırvıñ.

Bedden ilebed jämle il

Kul'turalı, anlı bul.

Bedden jerdär mezahıd

Hin jäsärhen ıdanhıd.

Ana şulaj talırvıñ

Yrgä taban aşqırvıñ

Osqos bulır kitärhen

Qotop aşı ytärvhen.

OSO OJOŞMAH EŞLƏMƏJ

Qırmıqbalı rajonı «Ural» kolxozı OSOaviaxim ojoşmahı ber eştə alıp barıaj. 1917-18 jıldardı tıvqan doprıjıvniktärde Qıdı Armia safına politik gramotalı häm xärbı texnika menän tanıştırvı jävərev eşe lä alıp barılımaj. Komsomoldıñ kolxoz ojoşmahı aşqıv saralar kyrep, oborona eşen jänlenderergä tejes.

M. Səlix.

Redaktor esen:

Q. Qözəjerev.

Əfə, «Oktabr» nat. tipografiahı.

Başlavlit vəkile № 800